UNIV. OF ARIZONA
mn
Z2526 .F48
Finkel, Ludwik/Bibliografia historyi pol
3 9001 03994 2852

Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/bibliografiahist0000drlu

BIBLIOGRAFIA HISTORII POLSKIEJ

Z
2526
F48
v.1

Zebrał i ułożył
LUDWIK FINKEL

I

WARSZAWA 1955
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

Przedruk fotooffsetowy z wydania 1891 r.

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — WARSZAWA 1955

Nakład 1160. Ark. wyd. 138. Ark. druk. 75,25. Papier offset III kl. 70 g, 70 × 100 Druk ukończono w czerwcu 1955
Zamówienie nr. 1122 a/54 B-6-50502 Cena t. I/III zł 380,—

DRUKARNIA IM. REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ, WARSZAWA

BIBLIOGRAFIA HISTORYI POLSKIEJ.

CZĘŚĆ I

BIBLIOGRAFIA

HISTORYI POLSKIEJ.

WSPÓLNIE Z Dr. HENRYKIEM SAWCZYŃSKIM

I CZŁONKAMI KÓŁKA HISTORYCZNEGO UCZNIÓW UNIWERSYTETU LWOWSKIEGO

ZEBRAŁ I UŁOŻYŁ

Dr. LUDWIK FINKEL.

CZĘŚĆ I.

WE LWOWIE.

NAKŁADEM KOMISYI HISTORYCZNEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE

Z Drukarni Ludowej pod zarządem Stanisława Baylego.

1891.

BIBLIOGRAFIA
HISTORYI POLSKIEJ

WSPÓLNIE Z Dr. HENRYKIEM SAWCZYŃSKIM
I CZŁONKAMI KÓŁKA HISTORYCZNEGO UCZNIÓW
UNIWERSYTETU LWOWSKIEGO

ZEBRAŁ I UŁOŻYŁ

Dr. LUDWIK FINKEL

profesor Uniwersytetu lwowskiego.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM KOMISYI HISTORYCZNEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.
Skład główny w księgarni Spółki wydawniczej polskiej.
1906.

ZAMIAST PRZEDMOWY.

(z roku 1891)

Rozkład Bibliografii historyi polskiej, której część pierwsza obecnie wychodzi, jest następujący:

Wiadomości wstępne.

I. Źródła, których działy wskazuje spis rzeczy.

II. Opracowania.

A. Historya wewnętrzna.

a) Geografia.

b) Kościół.

c) Prawo.

d) Oświata.

B. Historya polityczna.

a) Poglądy.

b) Dzieła obejmujące całość.

c) Okresy.

C. Osoby.

D. Miejscowości.

Część druga bibliografii obejmie zatem Opracowania. Przy historyi jednakże wewnętrznéj, historyi osób i miejscowości, uwzględni także pominięte w pierwszéj części źródła, jako nienadające się do zestawienia w ogólnym, chronologicznym, na historyą polityczną przedewszystkiem baczącym obrazie. Pod działem Kościół znajdą się także pisma polemiczne reformacyjne, rzeczy dotyczące poszczególnych sekt i t. p. W ogóle w części drugiéj będą po każdym ustępie odsyłacze do części pierwszéj, aby tym sposobem złączyć źródła i opracowania i ułatwić odszukanie wszystkiego, co się odnosi do jednéj sprawy. Na końcu będzie szczegółowy indeks autorów, nad którym pracuje dr. Henryk Sawczyński.

Źródła, część pierwsza naszéj bibliografii rozpada się na dwa działy: I. Dokumenty, akty, mowy, relacye, listy, ulotne pisma i t. p. i II. Kroniki, roczniki, żywoty, pamiętniki, pisma polityczne

i t. p. Pierwotnie miał być jeszcze dział trzeci, który zawierałby oddzielnie zestawione broszury, manifesty, poematy, panegiryki, dedykacye i t. p., słowem objawy opinii publicznéj. Ponieważ jednakże objętość bibliografii, obliczona wtedy na 80 do 100 arkuszy druku, musiała być zredukowaną do połowy, wypadało dział ten usunąć, chociaż nie było można pominąć wszystkich rzeczy, mających w nim znaleść pomieszczenie. Umieszczono więc najważniejsze, odnoszące się bądź do wypadków szerszego politycznego znaczenia, bądź do wybitniejszych osób, w dziale pierwszym i drugim, a mianowicie o ile dały się ująć pod dany rok i wiązały się bezpośrednio z aktami, wymienionymi chronologicznie, w dziale dokumentów; o ile zaś obejmowały większy okres czasu i wiązały się z nazwiskiem autora, w dziale kronik. Aby jednakże uniknąć z tego powodu zamięszania, podaliśmy w obu działach odsyłacze. Nadto, ponieważ tak nawet zmniejszony materyał nie mógł się pomieścić w danych granicach, potrzeba było często odwoływać się i odsyłać do Bibliografii polskiéj ogólnéj p. Karola Estreichera. Skrócenie **E.** oznacza tę bibliografią, rok obok umieszczony, że rzecz znajduje się pod tą datą w głównem zestawieniu; jeżeli zaś dodany jest jeszcze tom (VIII., IX., X.), znaczy to, że znaleść ją można w dodatkach do tego tomu pod wskazanym rokiem.

Zużytkowano oprócz wielkiéj bibliografii p. Estreichera i Przewodnika bibliograficznego p. Wł. Wisłockiego, podstaw głównych naszéj pracy, bez których uskutecznienie jéj nie byłoby możliwe, prócz licznych bibliografij (Winkelmann, Dahlmann Waitz, Monod, w części Miežow i t. d.), wszystkie czasopisma naukowe, prawie wszystkie literackie, większą część politycznych i t. d. Spis przejrzanych przez nas pism, który zajmie sporo miejsca, wraz z spisem bibliografii, encyklopedyj, dzieł podręcznych poda przedmowa na czele całego dzieła umieszczona.

Układ bibliografii pochodzi odemnie, podobnie jak i zestawienie wszystkich źródeł, dotyczących historyi powszechnéj. Ten układ przedłożyłem w głównym zarysie Komisyi historycznéj akademii umiejętności w Krakowie w listopadzie 1888 r. Po niektórych zmianach uzyskał on aprobatę. Jednakże nie tyle sam plan co przeprowadzenie go w szczegółach nastręczało liczne trudności. Nie można było drukować oddzielnie tytułu każdéj pracy i zaopatrywać jéj osobnym numerem, bo nie pozwalała na to dozwolona objętość książki. Musiano więc tytuły o ile możności skracać i łączyć razem pod jednym numerem; należało nadto drukować jedne petitem, inne nonpareillem, a więc robić pewną klasyfikacyą na rzeczy ważniejsze i mniéj ważne. Klasyfikacyi takiéj domagała się także przejrzystość dzieła, aby już samym odmiennym drukiem zwrócić uwagę na ważniejsze publikacye bez konieczności czytania wszystkiego. W tej mierze podzieliłem

materyał na trzy kategorye: jedna, których pierwsze wyrazy tytułu drukowane są tłustym drukiem, t. z. compactem, druga petitem, trzecia nonpareillem. Tłustego druku używam także, jeśli wypisuję na czele wypadek lub sprawę, do któréj odnosi się szereg druków. W obrębie zaś numeru idą z reguły dzieła ogólniejsze naprzód. Autorów (i tytuły ich dzieł) oddziela są od siebie średnik i pauza (; —), jeżeli nie ma pauzy, znaczy to, że autor następnego dzieła jest ten sam.

W ogóle przeważał w szczegółowem ugrupowaniu nie jakiś system bezwzględny, ale wzgląd na użyteczność dzieła, t. j na to, co wedle naszego zdania najbardziej ułatwić może wyszukanie wszystkich źródeł, do danéj epoki, kwestyi lub osoby się odnoszących. Dlatego też drukowaliśmy nieraz ten sam tytuł po dwa, trzy i więcéj razy, aby nie uszedł w innym dziale baczności szukającego, dlatego zaopatrzyliśmy całe dzieło w liczne odsyłacze.

Dział dokumentów nie jest oczywiście wyczerpujący. Pod tym względem nie łudzimy się bynajmniéj. Ale rzecz to nawet w naszych stosunkach niemożliwa. Dokumenty, prócz wielkich zbiorów uwzględnionych tylko jako całość, rozrzucone są po różnych książkach, pomieszczone jako dodatki do tylu dzieł, że wiele musiało ujść naszéj baczności. Wielokrotnie też, jeśli dzieło jakieś w tekście lub dodatkach zawiera dokumenty, albo oparte jest na dokumentach nieznanych, położyliśmy już tutaj jego tytuł, chociaż właściwie należy ono do opracowań, gdzie będzie powtórzoném. Chcieliśmy wszakże dać podstawę do tego rodzaju spisu chronologicznego, który z czasem może być uzupełniony.

W obrębie lat uporządkowano tak dokumenty, że naprzód idą rzeczy, dotyczące prawodawstwa (konstytucye sejmowe, pisma królewskie i t. p.), za niemi zewnętrzna polityka i sprawy wewnętrzne, listy prywatne i t. d. Mowy — prócz pogrzebowych, pomieszczonych obok żywotów w dziale kronik — są także w tym dziale. Jeżeli mów wyszło w jednym roku oddzielnie drukowanych wiele (n. p. podczas sejmu czteroletniego), porządkuję je wedle czasu chronologicznie (spis alfabetyczny jest w bibliografii p. Estreichera) z opuszczeniem słowa „Mowa“ dla zyskania miejsca.

W ogóle w dziale dokumentów chronologia była główną podstawą układu.

W dziale kronik nasuwały się jeszcze liczniejsze w uporządkowaniu trudności. Musiał tu być uwzględniony przedewszystkiem rok śmierci autora kroniki lub pamiętnika, ale częstokroć także okres czasu, który dzieło jego obejmuje, lub rok wyjścia książki. Postąpiono stosownie do tego, który wzgląd w danym wypadku rozstrzygał. Zdarzało się bowiem często, że dzieło wyszło znacznie wcześniéj, na wiele lat przed

zgonem autora; od tej chwili oddziaływało na literaturę historyczną; nie było więc można posuwać go daleko od daty napisania. Ucierpiałby na tem obraz rozwoju historyografii, który stanowił w tem dziele także ważny postulat. — Wszystkie opisy poszczególnych wypadków, dzieje okresów mniejszych, podróże lub opisy kraju musiały być podane w miejscu, do którego należą chronologicznie, bo chronologia jest także w dziale kronik kierującą zasadą układu. Ażeby jednakże uniknąć z tego powodu zamięszania, podawano odsyłacze pod rokiem śmierci wybitnych pisarzy, lub też na odwrót odsyłacze przy okresach i wypadkach przez nich opisywanych. — Rozprawy objaśniające, krytyczne rozbiory i t. p. podane są po dziełach odnośnego autora.

Skrócenia zebrane są poniżéj osobno. Tutaj podnoszę że *zob.* (zobacz) odnosi się tylko do dzieła nąszego, por. (porównaj) tylko do innych dzieł, jak p. dra Estreichera, dra Wisłockiego, Winkelmanna, Dahlmanna i t. p.; DS. znaczy druk spółczesny, (DS.) druki spółczesne, dla odróżnienia od drukowanych późniéj, zwłaszcza w czasopismach, rzeczy, częstokroć pod jednym ujętych numerem.

Czas, który obejmuje bibliografia, kończy się z rokiem **1815**, data zaś, do któréj sięga wyzyskany materyał bibliograficzny, nie jest ściśle określona. Nie wahaliśmy się, idąc za systemem dra Estreichera, wciągać już podczas druku dzieła i rozprawy nowe, o ile się odnosiły do téj części. Materyał zostanie zamknięty dopiero z wyjściem całéj książki, którą zakończy I. Dodatek tak samo ułożony, jak bibliografia, uzupełniający rzeczy pominięte i nowe aż po pewien ściśle oznaczony dzień.

Przebieg powstania dzieła poda także szczegółowo wstęp do całości. Wszakże już dzisiaj nadmienić wypada, że nagromadzenie materyału jest pracą zbiorową, jak to wskazuje tytuł, i jako takie nie mogło się ustrzec wielu niedostatków, które pociąga za sobą niejednakowe zapatrywanie, co miało wejść w jego obręb, nierówna metoda w wypisywaniu tytułów, zwłaszcza z czasopism, których skontrolować było niepodobieństwem. Ale bez zbiorowéj pracy rzecz nie dałaby się uskutecznić w tak krótkim czasie. To też każda zasługa około niéj położona, każde imię będzie w przedmowie wymienione. Tutaj zaznaczamy krótko, co następuje: Pierwsza myśl wyszła jeszcze w r. 1878 z Kółka historycznego, istniejącego w Czytelni akademickiéj lwowskiéj, znalazła poparcie ś. p. Xawerego Liskego, słowa zachęty ś. p. Józefa Szujskiego. Późniéj przez kilka lat przerwana praca, podjętą została na nowo w r. 1886. Dzięki opiece, któréj udzielili jéj Profesorowie: J. M. dr. Wincenty Zakrzewski i dr Stanisław Smolka, Komisya historyczna akademii umiejętności poparła nasze usiłowania i przyjęła bibliografią, zakreślając jéj szczuplejsze granice, w poczet swoich publikacyj.

Dr. Henryk Sawczyński zebrał największą część kart bibliograficznych, a także podczas układu i druku dzieła wspomagał mnie zawsze chętną i iście przyjacielską pomocą. Doznałem jéj także od innych kolegów, zwłaszcza p. Ferdynanda Bostla, który podjął się jednéj korekty dzieła. Od p. Franciszka Kluczyckiego miałem notatki jego bibliograficzne, odnoszące się do czasów Sobieskiego; od p. Szadeczky'ego z Pesztu kilka notatek z węgierskiej historyografii.

Wszystkim składam serdeczne dzięki.

Nie potrzeba może dodawać, że niedostatków téj książki jesteśmy dobrze świadomi. To też wdzięcznie przyjmiemy wszystkie poprawki i dopełnienia i uwzględnimy je w Dodatku.

We Lwowie 20. czerwca 1890.

Dr. Ludwik Finkel.

NOTE EXPLICATIVE.

Dans le présent travail nous donnons la Bibliographie des livres et des traités, dispersés dans les publications périodiques et intéressant l'histoire de la nation polonaise ou bien celle de l'état polonais depuis les temps les plus reculés jusqu' à 1815.

Voici la disposition de cette bibliographie:

Notions préliminaires: Archives et bibliothèques; sciences auxiliaires (Chronologie, Diplomatique et Paléographie, Sphragistique, Héraldique, Numismatique, Epigraphie).

I. Sources:

1. Documents, actes, rélations, discours etc.
2. Chroniques, annales, mémoires, voyages, biographies, nécrologes etc.

II. Travaux de seconde main:

1. Histoire intérieure (Géographie, Religions, Droit, Culture).
2. Histoire politique.
3. Personnages historiques.
4. Localités.

A la fin on donnera l'index des auteurs.

La première partie, intitulée: Sources, embrasse deux catégories: les documents et les chroniques. En principe, elle devrait en avoir une troisième, qui eût groupé séparément les manifestations de l'opinion publique (feuilles volantes, poésies, panégyriques etc.). Les limites, imposées à cette publication par la Commission historique de l'Académie des sciences de Cracovie, ont obligé la rédaction à supprimer cette troisième partie, du moins en une certaine proportion. Car les pièces les plus importantes, c'est à dire celles qui se rapportent à des événements ou à des personnages d'une grande valeur historique, ont trouvé place, soit sous la rubrique: Documents, si elles se rattachaient à un acte ou à une année, soit sous la rubrique: Chroniques, si elles avaient exercé de l'influence sur l'époque correspondante, ou bien si elles se liaient en quelque sorte au nom de leur auteur.

La chronologie est la base du système dans la partie des documents et des chroniques de notre ouvrage

Les documents suivent exactement le cours des années ainsi que des événements auxquels ils se rapportent; les chroniques sont classées conformément à l'ordre chronologique des auteurs, c'est à dire aux années de leur mort. Toutefois, si l'ouvrage a considérablement devancé la mort de l'auteur et exercé quelque influence sur le développement de l'historiographie, nous l'avons classé dans la bibliographie à une place antérieure, c'est à dire à la date de son édition ou à la date des affaires qu'il touche. Les voyages et les descriptions du pays, rédigés à une certaine époque, les écrits politiques, ayant leur importance à un moment donné, se trouvent à la date de leur apparition. Les biographies et les nécrologes sont portés sous l'année de la mort de celui, dont ils racontent la vie. De nombreux renvois servent à écarter la confusion qui pourrait naître de cette disposition des pièces.

En général, dans le groupement des détails, nous avions plus en vue l'utilité du livre, sa clarté et la facilité des recherches dans l'immense quantité de titres que l'observation absolue du système.

C'est donc par égard à la clarté que nous avons cherché à rendre plus visibles les matières plus importantes au milieu des moins considérables, à l'aide de la triple grosseur des caractères: les premiers mots des articles les plus importants sont imprimés en caractères gros, nommés compactes, puis ils sont imprimés en caractères petits et enfin en nonpareille.

Pour utiliser la place nous réunissons sous un même numéro un grand nombre de titres d'ouvrages, se rapportant à la même affaire et nous les séparons par un point-et-virgule et par un alinéa (par le point-et-virgule seul, si l'auteur des ouvrages est le même).

Nous désignons par l'abbréviation DS. les imprimés contemporains aux événements [ou (DS.) s'ils sont plus nombreux] De plus, nous renvoyons souvent le lecteur à la Bibliographie polonaise universelle de Mr. Ch. Estreicher, Directeur de la Bibliothèque Yagellonienne. L'abbréviation **E** désigne cette Bibliographie. D'autres abbréviations sont énumérées à la page XIII.

Une introduction explicative sera insérée à la tête de l'ouvrage complet dont la seconde partie paraîtra sous peu.

WSTĘP.

(z roku 1906)

Myśl zbiorowej pracy nad bibliografią historyi polskiej powstała w „Kółku historycznem uczniów Uniwersytetu lwowskiego“, zawiązanem dnia 8. lutego r. 1878 w „Czytelni akademickiej“. Zaraz na pierwszem tegoż posiedzeniu pojawił się zapisany w protokołach wniosek zbierania „notatek bibliograficznych, mających obejmować te dzieła i rozprawy, które się do historyi polskiej odnoszą, bądź to wyłącznie, bądź pośrednio“.

Niewygasłej pamięci profesor nasz i kierownik Ksawery Liske, opiekun Kółka, zachęcał gorąco do podjęcia zamierzonej pracy, udzielił pierwszych wskazówek, przyrzekał poparcie w wyszukaniu nakładcy, jeżeli rzecz będzie dobrze wykonana. Niebawem dowiedzieliśmy się z ust Jego, że Józef Szujski pochwalił nasze usiłowania i uczynił nadzieję wydania bibliografii przez Akademię Umiejętności.

Zabraliśmy się do roboty, która poczęła się od wypisywania na osobnych kartkach, dostarczonych nam przez Zakład N. i. Ossolińskich, tytułów dzieł z Bibliografii Estreichera i rozpraw z większych czasopism naukowych. Wzięli w niej udział: Ferdynand Bostel, Bronisław Czarnik, Klemens hr. Dzieduszycki, Ludwik Finkel, Bronisław Gorczak, ś. p. Saturnin Kwiatkowski, Witołd Lewicki, Stanisław Majerski, ś. p. Władysław Menda, Teodor Nacher i Franciszek Zych. W następnych latach przybywali nowi pracownicy: w r. 1879/80 Witołd Marczewski i Tadeusz Rybicki; w r. 1880/81 Michał Lityński i Henryk Sawczyński; w r. 1881/82 Aleksander Lisiewicz; w r. 1882/83 Wiktor Czermak i ś. p. Władysław Margasz; w r. 1883/84 Eugeniusz Barewicz, bł. p. Joachim Fränkel, i Tadeusz Węclewski; w r. 1884/85 Adam Bieńkowski, Zygmunt Lisiewicz i ś. p. Karol Żółkiewski; w r. 1885/6 Kazimierz Gorzycki, J. Karol Nitman, Władysław Zygadłowicz. Jedni ustępowali, wstępowali w ich miejsce drudzy, wszystkich wymienić niepodobna, ponieważ protokoły Kółka nie zachowały dokładnych zapisek o współpracownikach bibliografii.

Ale z latami, jak to u nas niestety bywa, przygasał pierwszy zapał, a chociaż praca nie przerwała się całkiem, postępowała bardzo powoli naprzód. Wytrwał w niej najdłużej, oddawał się najgorliwiej dr. Henryk Sawczyński: rozpisał z Estreichera Bibliografii wiek XVII, część XVIII i druki bez daty, a podczas chwilowego zastoju prac w Kółku, spowodowanego wzmagającą się z roku na rok chorobą Ksawerego Liskego, uratował cały dorobek bibliograficzny, przechowawszy go starannie u siebie w domu.

Powróciłem wówczas po dwuletnich studyach za granicą do Lwowa i zabrałem się wspólnie z H. Sawczyńskim do dalszej akcyi, której kierownictwo złożyli członkowie Kółka w moje ręce. Uzyskawszy w roku 1886 docenturę w lwowskim Uniwersytecie, mogłem z pomocą uczniów swoich skuteczniej rzecz poprowadzić. Zasób kart bibliograficznych, który z końcem r. 1878 wynosił 3000 kart, a w r. 1880 kart 7500 — dalszych dat nie podano w sprawozdaniach Kółka — dosięgał w chwili objęcia kierownictwa przezemnie jakich 20.000. W sprawozdaniu z roku 1886 zamieścił ówczesny przewodniczący Kółka, Henryk Sawczyński, następujący ustęp: „Praca nad bibliografią historyografii polskiej, rozpoczęta przed kilku laty przez nasze Kółko, jest już na ukończeniu. Wyzyskano cały materyał, jaki był dostępny, po koniec r. 1885: pozostaje więc tylko wyzyskać jeszcze Bibliografię wieku XVIII. i ruch bieżący. Energiczne zajęcie się tą sprawą honorowego członka Kółka Dra L. Finkla pozwala się spodziewać, że w niedalekiej przyszłości zgromadzimy cały olbrzymi materyał i wywiążemy się z przyjętego na się wobec prof. Liskego zobowiązania".

Było to jednak złudzenie, któremu ulegaliśmy obaj. Rozpatrzywszy się dokładniej w nagromadzonym materyale i poddawszy go pierwszej próbie systematycznego układu, spostrzegłem, że jest on bardzo niejednolicie zbierany, że współpracownicy nie postępowali według zasad ściśle określonych. Nie ułożono z góry programu bibliografii, nie zakreślono granic jej, więc kiedy jedni wypisywali wszystko, co z historyą stało w jakimkolwiek związku, inni ograniczali się do historyi politycznej i artykułów większych. Był to, można powiedzieć, grzech pierworodny dzieła, od którego całkowicie uwolnić je było niepodobieństwem, ponieważ nie sporządzono spisu wyzyskanych czasopism, nie podano, czy wszystkie roczniki i tomy były do dyspozycyi wypisujących kartki bibliograficzne, a tu kontrola byłaby właściwie powtórzeniem całej poprzedniej roboty. Ścisłej rewizyi można było poddać tylko tytuły wypisane z bibliografij i spisów. Nadto okazały się liczne luki: nie uwzględniono prawie zupełnie bibliografij i czasopism obcych, nie przejrzano wielkich dzienników politycznych i t. p.

Doszedłem do przekonania, że pracą dobrowolną, na ochotnika, nie będzie można rychło zapełnić tych luk i że jedynie z pomocą odpowiednich środków materyalnych, przez pozyskanie większej liczby płatnych sił, da się rzecz doprowadzić do pożądanego rezultatu. Zwróciłem się zatem w październiku r. 1888 do Akademii Umiejętności z prośbą o subwencyę na uzupełnienie materyałów bibliografii historycznej. Propozycya moja znalazła życzliwe przyjęcie zarówno u ówczesnego generalnego Sekretarza Akademii Dra Stanisława Smolki, jak też u Sekretarza Komisyi historycznej Dra Wincentego Zakrzewskiego: otrzymałem przyrzeczenie zasiłku pieniężnego i wydania bibliografii nakładem Akademii, ale polecono mi wprzód nakreślić dokładny plan całego systematycznego jej układu.

Zadanie nie było łatwe. Nie mogłem pójść niewolniczo za żadnym z istniejących wówczas wzorów. Dahlmana-Waitza „Quellenkunde zur deutschen Geschichte“ podaje tylko najwybitniejsze dzieła i rozprawy, może zatem łączyć źródła i opracowania w pewne grupy według epok, do których się odnoszą. Ale podręcznik tego rodzaju nie na wiele przydałby się polskim historykom, ponieważ wobec nieznacznej liczby wielkich wydawnictw źródłowych i ubogiej literatury monograficznej posiada, rzec można, każdy historyk w pamięci dzieła najważniejsze; zestawił je zresztą Józef Szujski w dodatku do jednotomowej „Historyi polskiej“ (Warszawa 1880). Chodziło raczej o zebranie rozprószonych, nieraz drobnych, a jednak ważnych przyczynków, o możliwie wyczerpujące zestawienie zarówno źródeł jak opracowań, a te nie dawały się zszeregować pod epoki bez bardzo licznych powtarzań. Znakomita bibliografia historyczna E. Winkelmanna „Bibliotheca Livoniae historica“ dawała wzór godny naśladowania, ale obejmując tylko dzieje krajów nadbałtyckich, mogła w szczegółowości i dokładności dojść aż do najdalszych granic. Bibliografia historyi wielkiego państwa i wielkiego narodu, rozwijającego się na szerokich przestrzeniach, wymagała systemu zastosowanego do jego dziejów; nie mogła naprzykład pomijać krajów z Polską przez wieki związanych, a niepodobieństwem byłoby całą ich historyografię w niej zamieścić. Nasuwały się także inne rozliczne wątpliwości. Dopiero powoli, po kilku przeróbkach, wyłonił mi się program bibliografii jako całość, w której wszystkie części schodziły się w jednolitą budowę. Po naradzie z profesorem Tadeuszem Wojciechowskim przedstawiłem mój plan d. 25. listopada 1888 na posiedzeniu Komisyi historycznej Akademii Umiejętności, która go z drobnemi zmianami zatwierdziła. Udzielona mi subwencya, w trzech ratach płatna, wynosiła 300 zł. (600 K).

Dzięki tej pomocy materyalnej zaangażowałem 20 pracowników z pośród swoich uczniów i podzieliłem między nich dalszą pracę zbierania materyału. Za napisanie dwóch kart bibliograficznych płaciłem 1 centa: wybrałem z umysłu ten sposób wynagradzania, aby wypisywano, w granicach danej instrukcyi, tytułów jak najwięcej, nic nie pomijając, chociażby nawet część kart okazała się później bezużyteczną. W ten sposób w bardzo krótkim czasie, w jakie pół roku, zdobyłem nowych uzupełnień około 40.000. Resztę subwencyi obróciłem na współpracownika w kolacyonowaniu materyału zebranego przez członków Kółka. Z ś. p. Antonim Świątkiewiczem skontrolowałem i uzupełniłem kartki wypisane z Estreichera Bibliografii XIX. wieku. Potrzeba takiego „sekretarza bibliografii“ okazała się tak niezbędną, że odtąd aż po koniec dzieła stale go utrzymywałem.

W tym czasie pracowali jeszcze niektórzy członkowie Kółka zupełnie bezinteresownie, jak: August Borzemski, Ernest Breiter i Tadeusz Troskolański; nadto przejrzał dr. Fryderyk Papée „Słowo“ ruskie, dr. Józef Korzeniowski „Wiek“ warszawski, za co raczą przyjąć najserdeczniejsze dzięki.

W maju r. 1889 przejrzałem w krakowskich bibliotekach czasopisma, których niema we Lwowie: chętnej rady i pomocy udzielał mi ś. p. Władysław Wisłocki. Dr. Sawczyński zajął się w tym czasie biblioteką Dzieduszyckich. Zamieszczany w „Kwartalniku historycznym“ wykaz recenzyj i artykułów, które pojawiały się w czasopismach polskich, uzupełniał materyał bieżący, ponieważ gotowe kartki bibliograficzne szły z Redakcyi Kwartalnika wprost do naszego zbioru. Szanownym Redaktorom należy się za to szczera podzięka, którą składam w tem miejscu.

W jesieni roku 1889 postanowiłem rozpocząć druk, chociaż wiedziałem, iż do zupełnego wyczerpania rzeczy jeszcze daleko, wiedziałem, że każdy dział wymagał licznych uzupełnień; jednakże nabrałem przekonania, że gdybym nie przystąpił do ostatecznej redakcyi, zgubiłbym się w ogromie materyału. „*Video meliora proboque, deteriora sequor*“, z tem uczuciem przystąpiłem w grudniu 1889 do zaczęcia druku. Już w kwietniu r. 1889 umówiłem z Drem Henrykiem Sawczyńskim, który skolacyonował wtedy wiek XVIII., podział dalszej pracy. Redakcyę dzieła wziąłem zupełnie na siebie — biurowe zajęcia nie pozwalały mu współdziałać w niej — natomiast mieliśmy razem robić pierwszą korektę, on sam drugą, za co otrzymywał jedną trzecią honoraryum autorskiego i umieszczenie nazwiska na tytule, który zaraz ułożyliśmy. Spełnił też przyjęty na się obowiązek z całą sumiennością; podczas pierwszej korekty odbywaliśmy wspólnie naradę nad poprawkami i posuwaniem kart bibliograficznych do dalszych działów; drugie korekty wracały do mnie z szeregiem uwag, które po większej części przyjmowałem. Z wielkiem zadowoleniem i chlubą dla nas obu zapisuję, że w ciągu całej, prawie dwudziestoletniej pracy szliśmy zgodnie ręka w rękę, że Dr. Sawczyński wspomagał mnie podczas układu i druku dzieła zawsze chętną, iście przyjacielską pomocą i mogę zupełnie szczerze przyznać, że bez serdecznego stosunku, który wywiązał się między nami, nie byłbym zdołał dzieła dokonać.

Pracowałem bowiem w warunkach trudnych, o których wspominam dla usprawiedliwienia niedostatków dzieła, a zwłaszcza zbyt dużego „Dodatku“. W szczupłem mieszkaniu, zawalony masą kart bibliograficznych, nie mogłem ich swobodnie rozłożyć, porównać i objąć w całości: po każdem rozłożeniu musiałem je wiązać w paczki numerowane i składać jedne na drugie. Mała własna biblioteka nie wystarczała do skontrolowania wypisów, które wymagały sprostowań. Najczęściej okazywała się potrzeba sięgnięcia do bibliotek publicznych, aby tam stwierdzić tytuły, zapoznać się z treścią dzieł. Wprawdzie Szanowne Dyrekcye bibliotek, zarówno Uniwersytecka, jak Zakładu Ossolińskich, czyniły mi bardzo znaczne ułatwienia — za co niech mi wolno będzie w tem miejscu wyrazić Im serdeczne dzięki — ale oczywiście działo się to w granicach możliwości.

Sama redakcya kosztowała wiele czasu i mozołu. Naprzód uzupełnienia. Spoglądając na tę mnogość nagromadzonych kart, nie przypuszczałem

wcale, że podczas samego redagowania przyjdzie, je podwoić a może potroić, — ale w istocie tak się rzecz miała.

Bibliografia historyi Polski nie mogła być pozbawioną zupełnie wielkich wydawnictw źródłowych i znakomitych dzieł, odnoszących się do historyi powszechnej lub do dziejów państw europejskich. Ten dział musiałem stworzyć cały, bo go w kartkach wcale nie było. Wprawdzie potkał mnie z tego powodu zarzut, że z dzieła bibliograficznego robię w części dzieło „pedagogiczne“, ale zamiar ten powziąłem z pełną świadomością potrzeby takich „pedagogicznych“ wskazówek, któreby wprowadziły naszą historyografię w ściślejszy związek z pracami na polu historyi narodów zachodnich. Również literatura rosyjska, bogata w przyczynki do dziejów Polski, a zwłaszcza ziem przez wieki z nią związanych, weszła tylko w małej mierze w skład kart bibliograficznych. Z zestawień Mežowa, Penkiny, Bałtramajtisa, z katalogu Biblioteki wileńskiej, dostarczonego mi łaskawie przez p. Marka Gozdawę Giżyckiego, a później z dzieła W. S. Ikonnikowa (Opyt russkoj istoriografii 1891—1892) przejąłem mnóstwo tytułów dzieł i rozpraw. Przyznaję: poszedłem fałszywą drogą w transkrypcyi ich łacińskiemi literami; wynikły stąd liczne omyłki i niedokładności. Ale rzecz była już tak poczęta i poprawić się nie dała. Wkońcu także sama bibliografia ściśle polska przedstawiała luki, które wypadło zapełniać już podczas samej redakcyi przez przejrzenie wielu prac gotowych. A ileż nadaremnych przy tem poszukiwań!

Wiele namysłu wymagała dalej klasyfikacya dzieł na najważniejsze, ważne i mniej ważne, oznaczone odmiennym drukiem, w czem opierałem się, jeżeli nie zawsze na znajomości samego dzieła, to na zdaniu o niem z drugiej ręki zaczerpniętem, na recenzyach poważnych, zwłaszcza w ocenie prac nowszych.

Wreszcie także sam ostateczny układ domagał się pewnych studyów. O ile był chronologiczny lub alfabetyczny, był oczywiście pracą mechaniczną, ale w działach historyi wewnętrznej, więc w całej drugiej części, ułożonej realnie, wypadało przed każdym działem zapoznać się z naukowym jego, najbardziej przyjętym, podziałem i zastosować go do całości budowy. Z ust bardzo poważnych słyszałem raz, że „takie dzieła, jak bibliografia układają za granicą księgarze“ i zazdrościłem tym wydawcom wiedzy i zmysłu łatwego oryentowania się, ponieważ ułożenie działów kosztowało mnie wiele natężającej pracy umysłowej. Szukałem porady u Kolegów, którzy mi jej nie odmawiali: Profesor Władysław Abraham oddał do użytku swój spis synodów, Profesor Oswald Balzer udzielił swojej podręcznej bibliografii prawa polskiego; w zakresie sztuki nie szczędzili mi wskazówek Profesor Jan Bołoz Antoniewicz i Dr. Władysław Łoziński. Raczą przyjąć za tę pomoc serdeczne podziękowanie. Dziękuję równie gorąco tym wszystkim, którzy dostarczyli przyczynków do bibliografii lub sprostowali jej usterki: Prof. Szymonowi Askenazemu, Ferdynandowi Bostlowi, który czytał także jedną

korektę pierwszej części, Ludwikowi Janowskiemu z Kijowa, bar. Gustawowi Manteufflowi, Prof. Ludwikowi Szádeczky'mu, który nadesłał wypisy z nowszych czasopism węgierskich. Ś. p. Franciszek Kluczycki pozwolił przejrzeć swoje notatki bibliograficzne odnoszące się do czasów Sobieskiego.

Ale mimo wszystko postępowała rzecz naprzód powoli a wykonanie jej trwało przez lat siedmnaście. Podjęte zadanie wymagało całego człowieka, a zawodowe moje zajęcia nie pozwalały poświęcić tej pracy więcej nad kilka godzin dziennie. Zmuszony też byłem trzykrotnie przerwać pracę nad bibliografią dla innych robót naukowych. Dzieło, obliczone pierwotnie na 80 do 100 arkuszy druku, rozrosło się w ciągu pracy do 135 arkuszy. Zapowiadane w zeszytach rychlejsze ukończenie całości stało się przy największym nawet wysiłku wprost niemożebnem i dlatego znosiłem spokojnie zarzuty, które spotkały mnie z tego powodu z kilku stron. Część I. wyszła w r. 1891; części II. 1. r. 1895, 2. 1896, 3. 1900 4. 1901; części III. 1. 1904, 2. 1904, 3. 1906.

Recenzye, które pojawiły się po wydaniu I. części i następnych zeszytów, przynosiły niewiele zachęty do dalszej pracy. Wprawdzie nie brakło słów uznania, nawet niezasłużonego, w naszych pismach naukowych; zapisały chlubnie dzieło wielkie bibliografie europejskie [1]). Ale nawet bardzo życzliwa i serdeczna ocena Dra Feliksa Konecznego w „Kwartalniku historycznym“ (R. 1891 str. 66—78), obok niektórych zarzutów tyczących się układu, wyrażała przekonanie, że „drugi tom naszej bibliografii będzie formalnym zbytkiem pewnego rodzaju w naszych stosunkach“, ponieważ „będzie musiała być gościną nie tylko dla dzieł, ale chyba nawet dla fejletonów historycznych“ [2]). Fachowa recenzya Dra Maxa Perlbacha (Centralblatt für Bibliothekswesen 1892 IX. 361—370), obok wyrażenia pewnego uznania dla pracowitości autora, zaczepiła podział na źródła i opracowania, rozszerzenie bibliografii na literaturę historyczną Szląska, Prus i krajów nadbałtyckich i podała znaczny wykaz błędów i omyłek. Szereg poważnych zarzutów podniósł też Profesor Mikołaj Liubowicz (Kijewska Starina 1893 IV.

---

[1]) Potthast A., Bibliotheca historica medii aevi, 2. wyd. Berlin 1896 str. XXX.: „Wertvoller Leitfaden für polnische Geschichte“. Henry Stein, Manuel de bibliographie générale, Paris 1897 str. 429: „Très remarquable travail, ou se trouve examinée toute la littérature moderne de l'histoire polonaise“.

[2]) Z szczerą wdzięcznością notuję zarówno życzliwe kilkakrotne sprawozdania Prof. Rajmunda Kaindla w „Oesterreichisches Litteraturblatt“ a zwłaszcza artykuł w dodatku naukowym „Wiener Zeitung“ z d. 1. maja 1902 Nr. 100, jak recenzye dra Henryka Ułaszyna w „Książce“ (1902 str. 43), „Bibliotece warszawskiej“ (1902 I. 589—592) i w artykule p. t. „Polskija bibliograficzeskija izdanija za posliednie gody“ w „Izwiestiach otdielenija russk. jazyka i słow. imp. Akad. Nauk.“ 1902 VII. 366—402. Za uzupełnienia składam serdeczne dzięki; zarzutowi w sprawie niejednostajnej transkrypcyi nazwisk rosyjskich przyznałem już powyżej racyę.

173—176), co prawda zalecając bibliografię w końcu swego artykułu wszystkim, którzy zajmować się będą historyą Polski; odsądził zaś od wszelkiej wartości, porówno jak bibliograficzne dzieła Estreichera, prof. Michał Hruszewskij, przyznając tylko „dobrą wolę“ autorowi Bibliografii historyi polskiej (Zapyski nauk. tow. im. Szewczenka 1893 LV 33—37)[1]).

Sprostowania, poprawki, uzupełnienia przyjąłem i przyjmować będę z szczerą wdzięcznością; sam prosiłem o nie w przedmowie do pierwszej części, a w „Dodatku“ uwzględniłem je w miarę możności. Praca zbiorowa, materyał zbierany z drugiej, nawet z trzeciej ręki, nie dał się oczyścić z licznych omyłek. Nieraz przeraziłem się sam popełnionym błędem, ale już było za późno cofnąć go[2]); o „wzięciu do ręki“ każdej książki, o przejrzeniu każdego zamieszczonego artykułu, jakby tego życzył sobie prof. Liubowicz, nie mogło być nawet mowy, bo na to nie starczyłoby życie jednostki. Na zarzuty tego rodzaju mogę jedynie odpowiedzieć to, co na jednym z kongresów odrzekł angielski bibliograf, któremu zarzucano, że w jego bibliografii czasopism jest 10.000 błędów: „Tak jest, ale podałem tytułów 200.000, zatem jest to tylko 5%; reszta, 190.000, przyda się dobrze uczonym“.

Nasza „Bibliografia historyi polskiej“ nie jest bibliografią w właściwem tego słowa znaczeniu, ponieważ nie postępuje z ścisłością wymaganą od bibliografii, nie podaje tytułów w całości, lecz w skróceniu, nie zaznacza ani wydawcy, ani liczby stron, tylko miejsce i rok wydania, a odsyła do innych dzieł bibliograficznych, zwłaszcza do pomnikowego dzieła Karola Estreichera. Jest zatem raczej realnie ułożonym katalogiem, mającym służyć bądaczom historyi polskiej do szybkiego zoryentowania się w materyale źródłowym i w opracowaniach, odnoszących się do pewnego zagadnienia dziejowego. Tytuły, podane w skróceniu, ściągnięte pod jeden numer (dla oszczędności miejsca), mogą się rzeczywiście czasem przedstawiać jak „zagadki“, ale sądzę, że historyk łatwo je rozwiąże. W całym układzie tego podręcznika, mającego ułatwić pracę nad historyą Polski, przeważały względy praktyczne nad ścisłą metodą bibliograficzną, nad niewolniczem trzymaniem się jakiegoś systemu. Stąd najboleśniej dotykały mnie zarzuty, odnoszące się do trudności w szybkiem i łatwem znalezieniu się w dziele. Wprawdzie nie podnosiły się one ze strony fachowej, znającej podziały naukowe, a nie możemy przyznać zupełnej słuszności zdaniu, że „bibliografia powinna być układaną tak, jak gdyby obliczoną była tylko na osoby nieobznajomione z przedmiotem“, ale, pragnąc ułatwić o ile możności po-

[1]) Prof. Hruszewskij przyznaje mi „dobrą wolę“, ale ja mu jej przyznać nie mogę, gdy dochodzi do wniosku, że szkoda było kosztów na to dzieło. Niech się pocieszy, bo zanim zdołałem wydać ostatni zeszyt, już część I. i początkowe zeszyty części II. są zupełnie wyczerpane. W krótkiej recenzyi jego jest także kilka omyłek drukarskich.

[2]) Zamieściłem je w wykazie omyłek.

szukiwania, włożyliśmy szczególne staranie w sporządzenie spisów rzeczy i indeksów.

Działy bibliografii: „Osoby“ i „Miejscowości“ i indeks autorów XIX. wieku są znowu pracą zbiorową. Na moją prośbę, a dzięki gorącemu poparciu, jakiego doznawała nasza bibliografia ze strony generalnego Sekretarza Dra Bolesława Ulanowskiego, Akademia Umiejętności udzieliła w r. 1901 na ten cel subwencyi w kwocie 400 K. Nawiązując do tradycyi z lat 1878 do 1886, oddałem rozpisanie nazw i imion członkom istniejącego Kółka historycznego, słuchaczom i słuchaczkom Uniwersytetu lwowskiego. Wśród nich odznaczył się zarówno sumiennością jak dokładnością p. Roman Holuka, który ułożył też później kartki alfabetycznie. Ostateczna redakcya wymagała także w tych działach dłuższego czasu: w dziale „Osób“ musiałem robić poszukiwania, kogo dana litera przy nazwisku oznacza, układać w tym celu genealogie większych rodzin, sięgać do ich monografij; „Miejscowości“ przedstawiały o wiele mniejsze trudności, bo dopomagał znakomity „Słownik geograficzny“, któremu zawdzięczam liczne przyczynki bibliograficzne. Natomiast spis autorów XIX. wieku, mimo gorliwych poszukiwań, nie dał się z zupełną ścisłością zestawić, ale poprawiłem w nim wiele początkowych głosek imion autorów i ujednostajniłem pisownię nazwisk rosyjskich. Nadto ułożyłem „rzeczowy spis głównych przedmiotów“ objętych bibliografią, aby nawet najmniej obeznanym z podziałami naukowymi pracownikom ułatwić poszukiwania. W tym celu dodane są również „wskazówki“ na następnych kartach. Nie podałem zaś indeksu pism bezimiennych lub znaczonych tylko literami, ponieważ wobec alfabetycznie ułożonej bibliografii Estreichera, podającej pełne tytuły, spis taki jest zbyteczny.

Nie dla osobistej pochwały, lecz pragnąc, jak już wspomniałem, usprawiedliwić, chociaż w części, zarówno długą zwłokę w dokonaniu dzieła, jako też niedostatki jego, których dobrze jestem świadomy, podałem cały przebieg pracy nad bibliografią historyczną. Spłynęły mi na niej najlepsze lata, a nieraz słyszałem w postaci jakby zarzutu, że mógłbym coś lepszego robić, niż to „kartkowanie bibliograficzne“. Praca niewdzięczna, bo nigdy nie może być wyczerpaną, nigdy więc całkiem zadowalającą. Ale nie żałuję podjęcia się jej i czasu nad nią spędzonego.

W każdej wielkiej budowie, więc także w budowie naszych dziejów muszą się znaleźć tacy, którzy dostarczają materyałów i przygotowują je dla znakomitych architektów, a czem one umiejętniej dobrane, czem lepiej zastosowane, tem raźniej, tem wspanialej wznosić się będzie w górę potężny i trwały gmach historyi Polski!

We Lwowie, dnia 9. kwietnia 1906.

Ludwik Finkel.

WSKAZÓWKI.

Bibliografia historyi polskiej podaje druki, t. j. dzieła osobno wydane, rozprawy, pomieszczone w czasopismach lub w innych zbiorach, które wyszły aż do końca roku 1900, o ile objaśniają dzieje Polski od najdawniejszych czasów po rok 1815.

Rozkład bibliografii jest następujący:

- Wiadomości wstępne
  - I. Archiwa i Biblioteki.
  - II. Nauki pomocnicze historyi.
- Źródła
  - I. Dokumenty.
  - II. Kroniki.
- Opracowania
  - Historya wewnętrzna
    - I. Geografia i Etnografia.
    - II. Wiara i Kościół.
    - III. Prawo i Ekonomia.
    - IV. Oświata
      1. Historya obyczajowa.
      2. Wychowanie i Szkolnictwo.
      3. Literatura.
      4. Sztuka.
  - Historya polityczna.
  - Osoby.
  - Miejscowości.

Wiadomości wstępne. W tym dziale podane są naprzód archiwa i biblioteki, a następnie nauki pomocnicze: chronologia, dyplomatyka, sfragistyka, heraldyka i genealogia, numizmatyka, epigrafika. Zarówno w zestawieniu archiwów i bibliotek, jak w zamieszczeniu dokumentów w dyplomatyce, rodzin w heraldyce, wykopalisk monet w numizmatyce, napisów w epigrafice itp. trzymano się zasady, aby nie obciążać tego działu zbytniem wyliczaniem szczegółów i dlatego zamieszczono tylko rzeczy, mające znaczenie ogólniejsze, odsyłając do chronologicznego zesta-

wienia dokumentów (w dziale: „Dokumenty“), rodziny zaś do działu „Osoby“, napisy do działu „Sztuka“, „Miejscowości“ itp.

Źródła, część pierwsza bibliografii, dzielą się na dwa działy: 1. Dokumenty, akta, mowy, relacye, pisma ulotne itp.; 2. Kroniki, roczniki, żywoty, pamiętniki, pisma polityczne itp. Pierwotnie miał być jeszcze dział trzeci, który zawierałby oddzielnie zestawione broszury, manifesty, poematy, panegiryki, dedykacye itp., słowem objawy opinii publicznej. Ponieważ jednak objętość bibliografii byłaby wskutek tego znacznie urosła, wypadało dział ten usunąć, chociaż nie było można pominąć wszystkich rzeczy, mających w nim znaleźć pomieszczenie. Podano zatem najważniejsze, odnoszące się bądź do wypadków szerszego politycznego znaczenia, bądź do wybitniejszych osób, w dziale pierwszym i drugim, a mianowicie, o ile dały się ująć pod dany rok i wiązały się bezpośrednio z aktami, wymienionymi chronologicznie, w dziale dokumentów; o ile zaś obejmowały większy okres czasu i wiązały się z nazwiskiem autora, w dziale kronik. Aby jednakże uniknąć z tego powodu zamięszania, podaliśmy w obu działach odsyłacze.

Dział dokumentów ułożony jest ściśle chronologicznie. Prócz wielkich zbiorów, uwzględnionych tylko jako całość, podajemy dokumenty rozrzucone w czasopismach, pomieszczone jako dodatki do wielu dzieł, chociaż oczywiście wyczerpać ich nie mogliśmy. Wielokrotnie też, jeżeli jakieś dzieło w tekście lub dodatkach zawiera dokumenty albo nawet jest tylko oparte na nieznanych materyałach archiwalnych, położyliśmy tytuł jego już w tym dziale, chociaż należy ono do opracowań, gdzie zostało powtórzone. W obrębie lat uporządkowano dokumenty tak, że naprzód idą rzeczy tyczące się prawodawstwa (konstytucye sejmowe, pisma królewskie i t. p.), po nich polityka, sprawy wewnętrzne, listy prywatne i t. d., Mowy — prócz pogrzebowych, pomieszczonych w dziale kronik — są także zaliczone do dokumentów. Jeżeli mów wyszło w jednym roku oddzielnie drukowanych wiele (n. p. podczas sejmu), porządkuję je wedle czasu chronologicznie (spis alfabetyczny jest w bibliografii Estreichera) z opuszczeniem słowa „Mowa“, dla zyskania miejsca. Znaczne uzupełnienia tego działu przynosi dodatek.

Dział kronik jest ułożony również chronologicznie, ale nie z taką ścisłością, jak dokumenty. Musiano tu uwzględnić przedewszystkiem rok śmierci autora kroniki lub pamiętnika, ale częstokroć także okres czasu, który dzieło obejmuje, lub rok wyjścia książki. Postępowano stosownie do tego, który wzgląd w danym wypadku rozstrzygał. Zdarzało się bowiem często, że dzieło wyszło znacznie wcześniej, na wiele lat przed zgonem autora i od tej chwili oddziaływało na literaturę historyczną; nie było zatem można posuwać go daleko od daty napisania. Ucierpiałby na tem obraz rozwoju historyografii, który stanowił w tym dziale także ważny postulat. Ale pod rokiem śmierci wybitniejszych historyków dano zawsze odsyłacze. Wszystkie opisy poszczególnych wypadków, dzieje

mniejszych okresów, podróże lub opisy kraju położyliśmy w miejscu, do którego należą chronologicznie. Rozprawy objaśniające, krytyczne rozbiory i t. p. podane są po dziełach autorów, do których się odnoszą.

Geografia i etnografia nie są ograniczone czasem, zakreślonym bibliografii, t. j. podają materyał ogłoszony do końca r. 1900 bez względu na czas, z którego pochodzi. Nowszą literaturę obcą zaczerpnięto z przeglądów bibliograficznych Petermanna „Geographische Mittheilungen“ i z „Zeitschrift für Ethnologie“. Znacznych przyczynków dostarczyły temu działowi „Spisy prac odnoszących się do fizyografii ziem polskich“ przez dra Eugeniusza Romera. Obok rozdziału na prowincye i województwa musiano uwzględnić również terytorya późniejsze, jak Królestwo Polskie, powiaty w Prusiech, na Pomorzu i t. p. W etnografii trzymałem się układu K. Weinholda: idą zatem po sobie rzeczy odnoszące się do natury ludu, stroju jego, obyczajów, gwary i t. d. W archeologii przedhistorycznej, podanej pod etnografią, nie można było osiągnąć wyczerpującej dokładności, ponieważ wiele notatek o wykopaliskach podano jako wiadomości bieżące w pismach codziennych. W dziale „Miejscowości“ znajdują się liczne uzupełnienia tego działu.

Wiara i Kościół. Obszerny ten dział mieści w sobie, jak to zapowiedzieliśmy już w przedmowie do części pierwszej, obok opracowań także liczne dodatki źródłowe, które nie mogły wejść w chronologiczne zestawienie kronik, mianowicie całą literaturę religijno-polemiczną. Natomiast źródła prawa kościelnego zamieszczono w dziale: „Dokumenty“. Mimo naszego zestawienia, nie należy w tym dziale pomijać dzieła Adama Jochera p. t. „Obraz bibliograficzno-historyczny literatury i nauk w Polsce“, Wilno 1840—1857 t. II. i III.

Prawo i Ekonomia. Źródła prawa polskiego podano w dziale: „Dokumenty“. W dodatku wyzyskano także, w zestawieniu konstytucyj, O. Balzera „Corpus iuris polonici medii aevi“. Nowszą literaturę obcą zaczerpnięto z Mühlbrechta „Wegweiser“ i Holtzendorffa Encyklopedyi. W dziale tym zamieszczono liczne dawniejsze pisma prawnicze, które nie mogły wejść do działu kronik; w „ekonomii“ podano najważniejsze rzeczy odnoszące się do uprawy roli, przemysłu i t. p. „Stosunki prawne w zaborach“ notują tylko zbiory i dzieła najważniejsze.

Historya obyczajowa wypadła stosunkowo szczupło z powodu, że liczne objaśniające dzieje obyczajów rozprawy pomieszczono w działach poprzednich (w etnografii, prawie, ekonomii), a tu powołano tylko odpowiednie numery. W ogólności okazała się nasza historyografia ubogą w tym zakresie badań.

Wychowanie i Szkolnictwo. Korzystaliśmy w tym dziale z zestawienia bibliograficznego w „Encyklopedyi wychowawczej“ warszawskiej, z prac prof. Karbowiaka, a także z rękopiśmiennej pracy dra A. Semkowicza, jak to zaznaczamy na str. 953 Nr. 19929.

Literatura. Z powodu bardzo obfitego materyału tego działu musieliśmy, dla oszczędzenia miejsca, ściągać pod nazwiskami pisarzy polskich całą odnoszącą się do nich literaturę, nie mogąc wyróżnić osobno dzieł wybitniejszych. Bibliografia literatury ukraińsko-ruskiej, zestawiona na podstawie bibliografij I. E. Lewickiego, jest pierwszą próbą systematycznego układu.

Sztuka. W dziale sztuki korzystaliśmy z wybornych indeksów „Sprawozdań komisyi do badania historyi sztuki w Polsce Akad. Umiej. w Krakowie“, w czem poszliśmy może za daleko. W zestawieniu literatury, odnoszącej się do malarzów polskich, wyzyskano Rastawieckiego „Słownik malarzów polskich“. Nowszą obcą literaturę podano według „Repertorium für Kunstwissenschaft“. Dział „Miejscowości“ uzupełnia wiadomości o zabytkach sztuki, nieuwzględnionych w zestawieniach pod „Sztuką“.

Historya polityczna. W „historyi politycznej“ starałem się złączyć przez liczne odsyłacze wszystkie działy chronologicznie. Podałem też na podstawie zestawienia Potthasta wielkie historye powszechne (str. 1149), a na podstawie naszej bibliografii zarysy historyi polskiej (str. 1181) od najdawniejszych czasów po r. 1900. Oddzieliłem materyał odnoszący się do prowincyj i krajów lennych od przebiegu dziejów Polski, ale połączyłem je odsyłaczami. Historya polityczna tworzy dla siebie zamkniętą całość.

Dodatek I. doprowadza druki po koniec r. 1900. Zbyt wielkie jego rozmiary usprawiedliwiam w przedmowie. Ułożony jest ściśle według planu całości, a cyfry tłustym drukiem, położone w kolumnach, oznaczają numery tej części bibliografii, do której odnoszą się dodatki; u góry kolumn zaokrąglone są one do setek. Zamieściłem dodatek przed działami: „Osoby“ i „Miejscowości“, aby podane w nim tytuły powołać w alfabetycznie ułożonych spisach osób i miejscowości i wciągnąć do indeksu autorów. Już w czasie drukowania »Osób« i »Miejscowości« przybyły nowe przyczynki (około 100 sztuk), odkładam je do dodatku II., który obejmie lata 1901—1910 i uzupełnienia lat poprzednich.

Osoby i Miejscowości. W dziale „Osoby“ zamieszczono wszystkich ludzi, działających na jakiemkolwiek polu, zatem także autorów dzieł historycznych, do r. 1815, t. j. w czasie objętym bibliografią. Nadto podałem wśród osób zmarłych historyków wieku XIX., t. j. odnoszące się do nich nekrologi i t. p., mimo, że numery ich własnych dzieł znajdują się w indeksie autorów XIX. wieku (gdzie są odsyłacze do działu „Osób“). Z powodu rozdziału osób, żyjących i działających przed r. 1815, od autorów wieku XIX., co przeprowadzono dopiero w ostatniej redakcyi, okazała się potrzeba dosyć znacznych uzupełnień osób (str. 1910—1925). Zarówno w dziale „Osób“, jak „Miejscowości“ rozdzielono numery według działów bibliografii, t. j. podano w skróceniach, do jakiego działu należy podany numer.

Spis autorów obejmuje tylko autorów XIX. wieku, ponieważ, jak wyżej zaznaczyłem, autorowie z wieków poprzednich znajdują się w dziale „Osoby“. W wypadkach wątpliwych (jeżeli autor żył na przełomie wieku XVIII. i XIX., sięgał działalnością swoją po za rok 1815) podano odsyłacze w dziale „Osoby“ i w indeksie autorów.

Spisy rzeczy. Prócz zwykłego spisu rozdziałów i poddziałów, podano poniżej „spis głównych przedmiotów“, który wnika dokładniej w treść każdego rozdziału, a przez zestawienie alfabetyczne ułatwia szybsze odnalezienie całej literatury.

Skrócenia, użyte w bibliografii, są tego rodzaju, że je historyk rozwiąże bez trudności: podajemy zestawienie poniżej. Skrócenie: **E**. oznacza bibliografię Karola Estreichera, rok obok umieszczony, że rzecz znajduje się pod tą datą w zestawieniu chronologicznem; cyfra rzymska (I.—XX.) zaś tom dzieła jego, D. dodatki do tomów. — Skrócenie: *zob.* (zobacz), odnosi się wyłącznie do dzieła naszego; por. (porównaj) tylko do innych dzieł, jak: dra Estreichera, Wisłockiego, Winkelmanna, Dahlmanna i t. p. — DS znaczy druk spółczesny, (DS.) druki spółczesne, dla odróżnienia od drukowanych później, zwłaszcza w czasopismach, rzeczy, częstokroć pod jednym ujętych numerem.

Od zapowiedzianego w przedmowie do I. części wyczerpującego spisu przejrzanych pism, bibliografij i dzieł podręcznych musieliśmy odstąpić, z powodu, że zająłby on zbyt wiele miejsca, a nie dawałby zupełnego obrazu przerobionego materyału. Korzystaliśmy bowiem wielokrotnie z zestawień, obejmujących liczne czasopisma (n. p. „Wiadomości bibliograficzne“ T. Paprockiego i t. p.), z katalogów antykwarskich, z wykazów recenzyj w pismach naszych i obcych i t. p. Zaznaczamy zatem tylko ogólnie, że w przejrzeniu czasopism kierowaliśmy się spisem, zamieszczonym w „Bibliografii XIX stulecia“ K. Estreichera w tomie I. (str. 240—266) i V. (str. 134—141) i wyczerpaliśmy wszystkie tam wymienione czasopisma, mające charakter naukowy lub literacki. Zbiorowe dzieła, podane w naszej bibliografii na str. 56—59 (Nr. 1351—1388), 357—361 (Nr. 5965—6014), 967—968 (Nr. 20204—20237), 1184—1188 (Nr. 23468—23560), 1454—1455 (Nr. 28959—28968), 1506—1507 (Nr. 30292—30299) zostały przejrzane, rozpisane i zamieszczone w odpowiednich działach, podobnie jak czasopisma specyalne, wymienione na czele każdego działu.

Zestawiamy poniżej wyłącznie te bibliografie, które służyły nam do objęcia całości materyału, czasopisma i zbiory różnorodnej treści, które dostarczyły przyczynków historycznych, i encyklopedye, któremiśmy się posługiwali.

Bibliografie.

Vallée Leon, Bibliographie des bibliographies, Paris 1883, 1887.
Stein Henry, Manuel de bibliographie générale, Paris 1897.
Langlois Ch. V., Manuel de bibligraphie historique, Paris 1896, *zob.* Nr. 23735.
Potthast A., Bibliotheca historica medii aevi, 2. wyd. Berlin 1896 *zob.* Nr. 30218.
Chevalier U., Répertoire des sources historiques du moyen âge, *zob.* Nr. 5814 i 30219.
Wachler L., Geschichte der historischen Forschung und Kunst *zob.* Nr. 5815.
Oesterley H., Wegweiser durch die Literatur der Urkundensammlungen, *zob.* Nr. 28661.
Bernheim E., Lehrbuch der historischen Methode, Leipzig, 2. wyd. 1889 3. wyd. 1903.
Jahresberichte der Geschichtswissenschaft, *zob.* Nr. 22743.

Estreicher Karol, Bibliofia polska t. I.—XX. włącznie, *zob.* Nr. 20125.
Jocher Adam, Obraz bibliograficzny, *zob.* Nr. 20123.
Wisłocki Władysław, Przewodnik bibliograficzny, miesięcznik, od lipca 1878 do 1900.

Paprocki Teodor, Wiadomości bibliograficzne, miesięcznik, Warsz. 1882—1884.
Przegląd czasopism (prace samoistne i recenzye), Kwartalnik historyczny, Lwów od r. 1887 do 1900.
Ptaszycki St., Polskaja bibliografija (1899 g. i 1900 g., Odb. z Izw. otd. russk. jazyka i słowestn. imp. Akad. nauk. 1889, 1900).

Rastawiecki E., Mappografia dawnej Polski, *zob.* Nr. 10050.
Romer E., Spis prac odnoszących się do fizyografii ziem polskich, *zob.* Nr. 31508.
Ryszard A., Bibliografia numizmatyczną polska, *zob.* Nr. 429.

Hahn W., Bibliografia filologii klasycznej i literatury humanistycznej, *zob.* Nr. 20813.
Pastrnek Fr., Bibliografische Übersicht über die slavische Philologie 1876—1891, *zob.* Nr. 11086.
Zibrt Čenek, Biblografie české historie, Praga 1900, 1902.
Gruenhagen C., Wegweiser durch die schlesischen Geschichts-Quellen, *zob.* Nr. 5863.
Altpreussische Bibliographie, w dodatkach do Altpreussiche Monatsschrift.
Winkelmann E., Bibliotheca Livoniae historica, *zob.* Nr. 24116.
Lewickij Iwan Em., Hałycko-ruskaja bibliografija, *zob.* Nr. 21287.
Bałtramajtis S., Sbornik bibliograficzeskij Litwy, *zob.* Nr. 10056.
Penkina Z. M., Polesie, *zob.* Nr. 10055.

Mežow W. S., Bibliografija istorii Rossii, *zob.* Nr. 22761.
Bestużew-Rjumin, Russkaja istoria, *zob.* Nr. 22761.
Ikonnikow W. S., Opyt russkoj istoriografii, *zob.* Nr. 22761.

Dahlmann-Waitz, Quellenkunde der deutschen Geschichte, *zob.* Nr. 22758.
Koner W., Repertorium, *zob.* Nr. 11476.
Bibliographie zur deutschen Geschichte (od r. 1888 jako dodatek do „Deutsche Zeitschrift f. Geschichtswissenschaft“, od r. 1898 do „Hist. Vierteljahrschrift“).
Krones F., Grundriss der oesterreichischen Geschichte, Wien 1882.

Monod G., Bibliographie de l'histoire de France, *zob.* Nr. 22756.

Czasopisma.

Acta litteraria Regni Poloniae, *zob.* Nr. 21071.
Acta Societatis Jablonovianae, *zob.* Nr. 23534.
Acta eruditorum, Lipsiae 1682—1700.
Album na korzyść pogorzelców, wyd. J. Borkowski, Lwów, Wiedeń 1844.
Album literackie, wyd. K. Wł. Wójcicki, Warsz. 1848, 1849.
Album lwowskie, wyd. H. Nowakowski, Lw. 1862.
Album dla Zagrzebia, wyd. Koło literackie Lw. 1881.
Album Muzeum narodowego, Rapperswyl 1876.
Album młodzieży polskiej, pośw. J. I. Kraszewskiemu, Lw. 1879.
Album warszawskie, wyd. K. Wł. Wójcicki, Warsz. 1845.
Alleluja, rocznik religijny, Warsz. 1840—1843.
Altpreussische Monatsschrift od r. 1864.

Annalen der Rechtsgelehrsamkeit (Annales Jurisprudentiae), Lwów 1810/11, 1812/13.
Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen, *zob.* Nr. 22781.
Archiv für slavische Philologie, *zob.* Nr. 20025.
Archivalische Zeitschrift, *zob.* Nr. 28262.
Archiwum domowe, wyd. K. Wł. Wójcicki. Warsz. 1856.
Archiwum teologiczne, wyd. ks. Jabczyński, Pozn. 1836—37.
Archiwum do dziejów literatury i oświaty w Polsce, *zob.* Nr. 20210.
Archiwum komisyi prawniczej Akad. Umiej. *zob.* Nr. 32795.
Astrea, pam. narodowy, Warsz. 1821—1825.
Ateneum, Warsz. od r. 1876.

Zestawienie przedmiotów zawartych w 52 tomach „Ateneum“ z lat 1876—1888 przez Adama Chmiela, Warsz. 1889.

Atheneum, wyd. J. I. Kraszewski, Wilno, 1845—1851.
Biblioteka Ossolińskich, *zob.* Nr. 23535.
Biblioteka warszawska, Warsz. od r. 1841.

Zestawienie przedmiotów zawartych w 136 tomach Biblioteki warszawskiej z lat 1841—1874 przez Karola Estreichora, Kraków 1875; część II. za lat 16 tomów 64 r. 1875—1890, Warsz. 1891.

Biruta, noworocznik, Wilno, 1837—1838.
Centralblatt für Bibliothekswesen *zob.* Nr. 28263.
Ćwiczenia naukowe, Warsz. 1818 (1819 p. t. Pamiętnik naukowy).
Czas, Krak. od 3. listopada 1848—1900.
Dodatek miesięczny do „Czasu“, Krak. 1856 do 1861.

Jubileusz „Czasu“, Krak. 1899

Dodatek tygodniowy do „Gazety lwowskiej“, Lw. 1850—1862, 1867—1868, 1872—1874.
Dodatek do Przeglądu tygodniowego, Warsz. od r. 1882.
Dwutygodnik literacki, wyd. Kurowski Wal., Krak. 1844—1845.
Dwutygodnik naukowy, wyd. Ziemięcki N. T., Krak. 1878—1879.
Dzieje dobroczynności, Wilno 1820—1824.
Dziennik literacki, Lw. 1852—1854, 1856—1870.
Dziennik polski, Lw. od r. 1869.
Dziennik powszechny, Warsz. 1861—1864.
Dziennik poznański, Pozn. od r. 1859 (roczniki 1859—1862, 1877—1900).
Dziennik warszawski, Warsz. 1825—1830.
Dziennik warszawski, Warsz. 1851—1856.
Dziennik wileński, Wilno 1805—1806, 1815 do 1830.
Fjołek, noworocznik lubelski, Warsz. 1845 do 1846.
Galicia, Zeitschrift, Lw. 1840—1841.
Gazeta kościelna, wyd. ks. Jabczyński, Pozn. 1843—1849.
Gazeta literacka, wyd. Chłędowski, Warsz. 1821—1822.
Gazeta literacka, Lw. 1871—1872.
Gazeta lwowska, Lw. od r. 1811.
Gazeta narodowa. Lw. od r. 1862.
Gazeta sądowa, Warsz. od r. 1872.
Gazeta warszawska, Warsz. od r. 1774 (z egz. defektownego).
Historische Zeitschrift, begründet v. H. Sybel, od r. 1859, *zob.* Nr. 22771.
Izys polska, Warsz. 1820—1828.
Kijowska Starina, Kijów od r. 1882.
Kłosy, Warsz. od r. 1865.

Glücksberg, Spis rzeczy zawartych w 20 t. „Kłosów“ (1865—1875), Warsz. 1876.

Kraj, Krak. 1869—1871.
Kraj, Petersb. od r. 1880.
Kronika rodzinna, Warsz od r. 1868—1891.
Kronika zbiorowa ofiarowana K. W. Wójcickiemu, Warsz. 1862.
Księga świata, Warsz. 1850—1861.
Kuryer warszawski, Warsz. od r. 1821 (z egz. defektownego).
Kwartalnik historyczny, Lw. od r. 1887.

Indeks do Kwartalnika historycznego 1887—1896, Lwów 1898 (Część pierwszą ułożył Max Perlbach, część drugą redakcya).

Kwartalnik naukowy, Krak. 1835—1836.
Lud, organ tow. ludoznawczego, od r. 1895, *zob.* Nr. 31872.
Lwowianin, Lw. 1835—1842.
Magazyn powszechny, Warsz. 1834—1844.
Miesięcznik połocki, Połock 1818.
Miscellanea Cracoviensia, Krak. 1814—1815.
Mittheilungen der k. k. Central-Commision, *zob.* Nr. 21577.
Mittheilungen aus dem Gebiete für die Geschichte Liv-, Esth- u. Kurlands, *zob.* Nr. 24121.
Mnemosine, Zeitschrift, Lw. 1824—1840.
Mrówka, Lw. 1869—1870.
Mrówka poznańska, Pozn. 1821—1822.
Muzeum, dwutygodnik, wyd. Rutowski T., Krak. 1881.
Muzeum, czasopismo tow. naucz. szkół wyższych, Lw. od r. 1885.
Muzeum domowe, Warsz. 1835—1840.
Na dziś, Krak. 1872.
Niewiasta, Krak. 1861—1863.
Niwa, Warsz. od r. 1872—1898.
Noworoczniki, według spisu u Estreichera t. I
Ognisko, Krak. 1860—1865.
Ognisko domowe, Warsz. 1873—1876.
Ondyna druskiennickich wód, Wilno 1844 do 1846.
Opiekun domowy, Warsz. 1865—1879 (c. d. jako: Tygodnik powszechny).
Orędownik naukowy, Pozn. 1840—1845.
Orzeł biały, Warsz. 1819—1820.
Pamiętnik Akademii Umiejętności, Wydziały filologiczny i historyczno-filozoficzny, Krak. 1874—1890 I.—VIII.
Pamiętnik fizyograficzny, Warsz. od r. 1881.
Pamiętnik krakowski, Krak. 1866.
Pamiętnik literacki, Lw. 1850.
Pamiętnik literacki, dzieło zbiorowe, Warsz. 1851.
Pamiętnik lwowski, Lw. 1816.
Pamiętnik naukowo-literacki, Wilno 1849 do 1850.

Pamiętnik naukowy, Warsz. 1866.
Pamiętnik naukowy (d. c. Ćwiczeń), Warsz. 1819—1822
Pamiętnik naukowy krakowski, Krak. 1837 do 1838.
Pamiętnik powszechny, wyd. Zienkowicz, Warsz. 1835.
Pamiętnik religijno-moralny, Warsz. 1841 do 1862.
Pamiętnik sandomierski, Warsz. 1829—1830.
Pamiętnik słuchaczów Uniwersytetu krakowskiego, Krak. 1887.
Pamiętnik towarzystwa tatrzańskiego, Krak. od r. 1876.
Pamiętnik umiejętności, sztuk i nauk, Warsz. 1824—1826.
Pamiętnik warszawski, wyd. Osiński, Warsz. 1809—1810.
Pamiętnik warszawski nowy, Warsz. 1801 do 1805.
Pamiętnik warszawski, czyli dziennik nauk i umiejętności, wyd. Bentkowski, Warsz. 1815—1821.
Pamiętnik warszawski, wyd. Brodziński K., Warsz. 1822—1823.
Pamiętniki polskie, Paryż 1844—1845.
Petermanns Geographische Mittheilungen, *zob.* Nr. 9948 i 9951.
Piśmiennictwo krajowe, Warsz. 1840—1842.
Prace filologiczne, Warsz. od 1885 r.
Prawda, Warsz. od r. 1881.
Przegląd akademicki, Krak. 1880-1882.
Przegląd archeologiczny, Lw. od r. 1876—1888.
Przegląd bibliograficzno-archeol., Warsz. 1881.
Przegląd krytyczny, red. Zakrzewski W., Krak. 1874—1877.
Przegląd literacki, wyd. Bartoszewicz K., Krak. 1882—1886.
Przegląd lwowski, wyd. ks. Podolski, 1871 do 1883.
Przegląd naukowy, Warsz. 1842-1848.
Przegląd polski, Krak. od r. 1866 (znaczono tomy według kwartałów: I. (styczeń-marzec) i t. d.

Spis przedmiotów zawartych w stu tomach Przeglądu polskiego 1866—1891 zestawił Maurycy Staukiewicz, Krak. 1893.

Przegląd powszechny, Krak. od r. 1884.

Spis rzeczy zawartych w 24 tomach Przeglądu powszechnego, Krak. 1890. Toż, z drugiego sześciolecia 1890—1895, Krak. 1896.

Przegląd poznański, Pozn. 1845—1864.
Przegląd sądowy i administracyjny, Lw. od r. 1876.
Przegląd tygodniowy, Warsz. od r. 1866.
Przegląd warszawski literatury, Warsz. 1840 do 1842.
Przewodnik naukowy i literacki, Lw. od r. 1873.

Przegląd treści 25 tomów Dodatku miesięcznego do „Gazety lwowskiej“ i Przewodnika naukowo literackiego przez Franciszka Krčeka, Lwów 1894.

Przyjaciel chrześcijańskiej prawdy 1835—1840.
Przyjaciel domowy, wyd. Stupnicki, Lw. 1852 1870.
Przyjaciel ludu, Leszno 1834—1850.
Reforma (pismo polit.), Krak., od r. 1883.
Revue historique, od r. 1876, *zob.* Nr. 22775.
Rocznik Akademii Umiejętności, Krak. od r. 1876.
Rocznik dla archeologów, wyd. Krzyżanowski A., Krak. 1870.
Rocznik krakowski. od r. 1898 *zob.* Nr. 21717.
Rocznik literacki, wyd. Podbereski, Petersb., Wilno 1843—44. 1846.
Rocznik towarzystwa hist.-lit. w Paryżu, 1866—1870.
Rocznik towarzystwa naukowego krakowskiego, 1817—1871.
Rocznik wydziału lekarskiego Uniw. Jagiellońskiego, Krak. 1838—1845.
Roczniki krytyki literackiej, Warsz. 1842 do 1843.
Roczniki polskie, z lat 1857—1861, Paryż 1865.
Roczniki tow. dobroczynności, Krak. 1856 do 1866.
Roczniki tow. nauk. w Toruniu, od r. 1878 I.—VI.
Roczniki tow. przyjaciół nauk, Warsz. 1807 1830.
Roczniki tow. przyjaciół nauk poznańskiego, od r. 1860.
Rok, miesięcznik. Pozn. 1843—1846.
Rozmaitości, dod. do Gazety lwowskiej 1817—1848, 1854—1859.
Rozmaitości. dod. do Gazety koresp. warsz., 1818-1827.
Rozmaitości naukowe, Krak. 1828—1829, 1831.
Rozmaitości naukowe i literackie, wyd. Gliszczyński, 10 t.
Rozprawy i sprawozdania Wydziału filologicznego Akad. Umiejętności, Krak. od r. 1874.
Rozprawy i sprawozdania Wydziału historyczno-filozoficznego Akad. Umiejętności. Kraków od r. 1874.
Rubon, Wilno 1842-1849.
Ruch literacki. Lw. 1874—1876.
Rusałka. Wilno 1838, 1841—1846.
Ruskie czasopisma (*zob.* Nr 21308 i nn.) według bibliografii I. E. Lewickiego.
Skarbiec historyi polskiej, wyd. Sienkiewicz K., Paryż 1839-1842.
Skarbiec polski, wyd. Kamiński J., Lw. 1859.
Słowo, Warsz. od r. 1882.
Sobótka, (czasopismo), Pozn. 1869—71.
Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności, Krak. od r. 1896 (toż po niem. lub franc. p. t.: Bulletin international, Anzeiger der Akad. d. Wissenschaften in Krakau).
Sprawozdania komisyi fizyograficznej Akad. Umiej., od r. 1873.
Sprawozdania komisyi językowej Akademii Umiej., od r. 1880, *zob.* Nr. 20213.
Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki w Polsce, Akad. Umiej., od r. 1879, *zob.* Nr. 21714.
Starożytności galicyjskie, Lw. 1838—1840.
Strzecha, Lw. 1868—1870.

Świat, wyd. Sarnecki Z., Krak. 1886—1895.
Światowid, Warsz. 1835—1838.
Szkoła, Lw. od r. 1871.

Frąckiewicz Michał, Spis przedmiotów zawartych w XXV rocznikach „Szkoły", Lw. 1894.

Teka wileńska, Wilno 1857—1858.
Themis, Krak. 1834—1836.
Themis polska, Warsz. 1828—1830.

Spis rzeczy, Warsz. 1886.

Tydzień polityczny, naukowy i literacki, Drezno 1870—1871.
Tydzień, Lwów, od r. 1874—1881.
Tydzień (dod. lit. do Kuryera lwowskiego), od r. 1894.
Tygodnik illustrowany, Warsz., od 1. paźdz. 1859 r.

Estreicher K., Zestawienie przedmiotów 1859—1875, Warsz. 1877.

Tygodnik katolicki, Grodzisko 1860—1870.
Tygodnik literacki, Pozn. 1838—1846.
Tygodnik lwowski, Lwów 1867—1868.
Tygodnik naukowy i literacki, Lw. 1868—1869.
Tygodnik petersburski, Petersb. 1830—1858.
Tygodnik powszechny (c. d. Opiekuna domowego), 1880—1889.
Tygodnik poznański. Pozn. 1862—1863.
Tygodnik wielkopolski, Pozn. 1871.
Tygodnik wileński, 1804 I., 1816—1822.
Warta, Pozn. od r. 1874.
Warta, książka zbiorowa, Pozn. 1874.
Wędrowiec, Warsz. od r. 1863 (z egz. defektownego).
Wiadomości archeologiczne, Warsz. 1873 do 1876, *zob.* Nr. 11137.
Wiadomości historyczno-literackie, Paryż 1838—1840
Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne, *zob.* Nr. 28569.
Wiadomości polskie, Paryż 1858—1860.
Wiek, Warsz., od r. 1873.
Wisła, książka zbiorowa, Warsz. 1873.
Wisła, Warsz., od r. 1887, *zob.* Nr. 11091.
Wizerunki i roztrząsania naukowe, Wilno 1834—1843.
Zapysky nauk. tow. Szewczenka, Lw. od r. 1892.

Pokazczyk do zapysok I.—XX. Lw. 1898. Toż XXI.—XXVI. (w t. 26).

Zbieracz literacki, Krak. 1836—1837.
Zbiór wiadomości do antropologii krajowej Akad. Umiej., od r. 1887, *zob.* Nr. 11090.
Zeitschrift für Ethnologie, *zob.* Nr. 11001.
Zeitschrift für die Geschichte und Alterthumskunde Ermlands, *zob.* Nr. 23553.
Zeitschrift für Geschichte und Landeskunde der Provinz Posen, *zob.* Nr. 23551.
Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens, *zob.* Nr. 23550.
Zeitschrift des Westpreussichen Geschichts-Vereins, *zob.* Nr. 23552.
Ziewonia, Lw. 1834—1839.
Znicz, noworocznik, Wilno 1834—1835.
Zorza, Warsz. 1843—1844.
Życie, Warsz. 1887—1891.

Encyklopedye.

Encyklopedya powszechna, wydanie S. Orgelbranda, Warsz. 1859—1868 t. 28.
Encyklopedya powszechna S. Orgelbranda, Warsz. 1872—1876 t. 12 i Suplement, Warsz. 1879; Toż z ilustracyami i mapami, Warsz. 1898—1904 t. 16
Encyklopedya ogólna wiedzy ludzkiej, nakład J. Ungra, Warsz. 1872—1877 12 t.
Wielka Encyklopedya powszechna ilustrowana, Warsz. od r. 1890.
Encyklopedya kościelna, *zob.* Nr. 12521.
Encyklopedya wychowawcza, *zob.* Nr. 18878

NOTE EXPLICATIVE.

La »Bibliographie de l'histoire de Pologne« contient les livres et les traités parus jusqu'à la fin de l'année 1900 ou dispersés dans les publications periodiques, et intéressant l'histoire de la nation polonaise ou bien celle de l'état polonais depuis les temps les plus reculés jusqu'à 1815.

Voici l'ordre des matières de cette bibliographie:

Notions préliminaires: Archives et bibliothèques; sciences auxiliaires (Chronologie, Diplomatique et Paléographie, Sphragistique, Héraldique, Numismatique, Epigraphie) (1—27).

I. Sources:

1. Documents, actes, rélations, discours etc. (31—345).
2. Chroniques, annales, mémoires, voyages, biographies, nécrologes etc. (347—527).

II. Travaux de seconde main:

Histoire intérieure:

1. Géographie et Etnographie (531—633).
2. Religions et Église (635—786).
3. Droit et Économie politique (787—893).
4. Civilisation
   a) Moeurs, usages etc. (895—915).
   b) Pédagogie et enseignement (915—957).
   c) Littérature (957—1045).
   d) Beaux-arts (1045—1142).

Histoire politique (1143—1414).

Personnages historiques (1673—1925).

Localités (1927—2029).

Le supplément, distribué comme la bibliographie, est placé p. 1415—1672.

La première partie, intitulée: Sources, embrasse deux catégories: les documents et les chroniques. En principe, elle devrait en avoir une troisième, qui eût groupé séparément les manifestations de l'opinion publique (feuilles volantes, poésies, panégyriques etc.). Les limites, imposées à cette publication par la Commission historique de l'Académie des sciences de Cracovie, ont obligé la rédaction à supprimer cette troisième partie, du moins en une

certaine proportion. Car les pièces les plus importantes, c'est à dire celles qui se rapportent à des événements ou à des personnages d'une grande valeur historique, ont trouvé place, soit sous la rubrique: Documents, si elles se rattachaient à un acte ou à une année, soit sous la rubrique: Chroniques, si elles avaient exercé de l'influence sur l'époque correspondante, ou bien si elles se liaient en quelque sorte au nom de leur auteur.

La chronologie est la base du système dans la partie des documents et des chroniques de notre ouvrage.

Les documents suivent exactement le cours des années ainsi que des événements, aux quels ils se rapportent; les chroniques sont classées conformément à l'ordre chronologique des auteurs, c'est à dire aux années de leur mort. Toutefois, si l'ouvrage a considérablement devancé la mort de l'auteur et exercé quelque influence sur le développement de l'historiographie, nous l'avons classé dans la bibliographie à une place antérieure, c'est à dire à la date de son édition ou à la date des affaires qu'il touche. Les voyages et les descriptions du pays, rédigés à une certaine époque, les écrits politiques, ayant leur importance à un moment donné, se trouvent à la date de leur apparition. Les biographies et les nécrologes sont portés sous l'année de la mort de celui, dont ils racontent la vie. De nombreux renvois servent à écarter la confusion, qui pourrait naître de cette disposition des pièces.

Géographie et Ethnographie. Cette partie n'est pas limitée comme les autres par la date de 1815, mais contient tous les imprimés (parus jusqu' à la fin de 1900), qui se rapportent à la description de la Pologne et de ses habitants. Les recherches du domaine de l'anthropologie et des temps préhistoriques forment l'introduction à l'ethnographie (p. 585—601).

La partie intitulée »Religions et Église« renferme les livres ayant rapport à la mythologie des Slaves et des Lithuaniens, les ouvrages et les traités sur l'histoire de l'Église catholique, sur l'histoire de l'Église grecque, ou schismatique, et de l'Église uniate; puis suivent les pièces relatives à la réformation et à l'histoire des sectes religieuses.

A côté de ces traités ont trouvé place dans ce lieu, les écrits polémiques sur les questions religieuses, qui à cause de leur nombre n'ont pas pu être placés dans la partie des Chroniques. Des chapitres spéciaux sont consacrés à l'histoire de l'Église arménienne (p. 738) et à la religion judaïque (p. 782—786).

La partie, contenant le droit et l'économie politique, donne, après les notions préliminaires, l'histoire du droit polonais, en général (789—791), le droit polonais public (792—859) et le droit polonais judiciaire (855—869), enfin les rélations juridiques dans la Pologne autrichienne, prussienne et russe, et dans le Grand Duché de Varsovie. La disposition chronologique des constitutions polonaises (p. 808—815) facilite les recherches dans le ressort du travail législatif des diètes polonaises; une revue analogue des ouvrages politiques (p. 854—860) fait voir des tendances à la réforme du gouvernement et des

rélations sociales. L'Économie est partagée en groupes: agriculture, industrie mines, commerce etc. La statistique historique est attachée à l'économie.

Civilisation contient les groupes:

1. Moeurs, aussi bien ceux de la cour, comme ceux des nobles et des bourgeois, puis des informations sur les costumes, les divertissements etc. La littérature rélative à la femme polonaise prend une place considérable (p. 910—912).

2. Écoles et éducation. Ce chapitre recueille un grand nombre d'ouvrages renseignants sur le développement des écoles en Pologne, sur l'Université Yaguellonienne et ses colonies scolaires, sur les établissements des pères Jésuites et Piarites, sur la réforme de la Commission de l'enseignement public, sur l'Université de Vilna et celle de Léopol. Cette partie est terminée par la littérature pédagogique et par une liste des livres d'école.

3. Littérature polonaise: La partie intitulée ainsi contient aussi les recherches sur les langues slaves (principalement sur la langue polonaise) et sur le groupe des langues des côtes de la mer Baltique (969—980). On y trouve après les manuels de l'histoire de la littérature, les ouvrages historiques etc., les pièces, qui se rapportent aux poètes et aux écrivains illustres, rangées sous leurs noms et classées d'après les siècles. Cette partie est terminée par l'index des livres ayants rapport à l'histoire de la littérature ruthenienne (1030—1044).

4. Beaux-arts: Les travaux, qui traitent de l'histoire de l'art en Pologne, sont énumerés ici pour la première fois d'une manière systématique; en premier lieu les ouvrages de matière générale (1050—1067); puis suivent les chapitres sur l'architecture (1067—1089), la sculpture (1089—1100), la peinture (1101—1117) et l'industrie artistique (1117—1128). D'autres chapitres sont consacrés à l'art ruthenien, armenien et judaïque; l'histoire de la musique et de l'art dramatique (1138—1142) achève cette partie.

Histoire politique embrasse les manuels de l'histoire universelle et les recherches sur l'histoire des pays slaves (1167—1174). On y trouve en premier lieu, en ordre chronologique, les noms des auteurs et les titres des livres, qui traitent de l'histoire générale de la Pologne (1175—1184); ensuite les ouvrages et les articles se rapportant à l'histoire des provinces soumises à l'Etat polonais (1193—1246); enfin en ordre chronologique, correspondant à celui des »Sources«, les livres et les travaux spéciaux concernant l'histoire de la nation et de l'Etat polonais. Les notes ci jointes renvoient à tous les chapitres précédents et forment de cette partie un ensemble fermé.

Personnages et localités historiques sont rangés par ordre alphabétique. Sous la dénomination de personnage historique on comprend tous les individus vivants et agissants avant 1815, ci inclus les auteurs des ouvrages historiques comme Dlugosz, Naruszewicz etc. C'est pourquoi on a donné seulement l'index des auteurs du XIX-ème siècle, les auteurs précédents se trouvant sous la rubrique des personnages historiques.

Table de matière (p. XL—XLVIII) forme un catalogue des sujets traités dans la bibliographie, par ordre de matières et doit servir à une orientation dans rapide l'ensemble des choses.

En général, dans le groupement des détails, nous avions plus en vue l'utilité du livre, sa clarté et la facilité des recherches dans l'immense quantité de titres que l'observation absolue du système.

C'est donc par égard à la clarté que nous avons cherché à rendre plus visibles les matières plus importantes au milieu des moins considérables, à l'aide de la triple grosseur des caractères: les premiers mots des articles les plus importants sont imprimés en caractères gros, nommés compactes, puis ils sont imprimés en caractères petits et enfin en nonpareille.

Pour utiliser la place nous réunissons sous un même numéro un grand nombre de titres d'ouvrages, se rapportant à la même affaire et nous les séparons par un point-et-virgule et par un alinéa (par le point-et-virgule seul, si l'auteur des ouvrages est le même).

Nous désignons par l'abbréviation DS. les imprimés contemporains aux événements [ou (DS.), s'ils sont plus nombreux]. De plus, nous renvoyons souvent le lecteur à la Bibliographie polonaise universelle de Mr. Ch. Estreicher, Directeur de la Bibliothèque Yaguellonienne. L'abbréviation **E.** désigne cette Bibliographie. D'autres abbréviations sont énumérées à la page XXVII.

SKRÓCENIA.

Akad. = Akademia
arch. = archiwa
art. = artystyczny
At. = Ateneum
Ath. = Atheneum (Kraszewskiego)
Bibl. Ossol. = Biblioteka Ossolińskich (Czasopismo bibl. Ossol.)
Bibl. warsz. = Biblioteka warszawska
chr. = chronologia
D (po cyfrze) = Dodatek
DS. = Druk spółczesny
(DS) = Druki spółczesne, *zob.* „Wskazówki“
Denk. = Denkmäler
Dod. = Dodatek
Dok. = Dokument. dok. = dokumenty (w dziale „Osoby“ i „Miejscowości“)
dyp. = dyplomatyka
Dz. = Dziennik
E. = Estreicher. *zob.* „Wskazówki“
e. = ein
ed. = edidit
ek. = dział. „Ekonomia“
ep. = epigrafika
etn. = dział: „Etnografia“
f. = für
fil. = filozoficzny
G. M. = Geographische Mittheilungen
Gaz. = Gazeta
geog. = dział: „Geografia“
Gesch. = Geschichte
Gesell. = Gesellschaft
Gimn. = Gimnazyum
H. Z. = Historische Zeitschrift
her. = heraldyka
hist. = historyczny, historisch
hp. = historya polityczna
istor. = istoriczyskij
izd. = izdanie
kat = katolicki
kij. = kijowski
kom. = komisya
K. = dział: „Kościół“
Kr. = dział: „Kroniki“
Kr. = Kraków
krak. = krakowski
Kron. = Kronika
kryt. = krytyczny
Kur. = Kuryer
Kwart. = Kwartalnik
lit. = literacki; w dziale „Osoby“ i „Miejscowości“ = literatura
Lw. = Lwów
lw. = lwowski
m. (w dziale „Miejscowości“) = miasto
mko = miasteczko
MSC. = Manuskrypt
Mith. Liv-, Est-Kur = Mitheilungen aus dem Gebiete für die Geschichte Liv-, Est- und Kurlands
nar. = narodowy
nauk. = naukowy
num. = numizmatyka
Nr. = numer
ob. = obyczajowa historya
Odb. = Odbitka
österr. = österreichisch
Pam. = Pamiętnik
Par. = Paryż, Paris.
pet. = petersburgski
Petrgb. = Petersburg
phil. = philosophisch
pol. = polityczny
poln. = polnisch
pols. = polski
por. = porównaj (*zob.* „Wskazówki“)
pow. = powiat

powsz. = powszechny
pozn. = poznański
pr. = dział: „Prawo“
Prz. = Przegląd
Przew. = Przewodnik
przycz. = przyczynek
Przyj. = Przyjaciół
R. T. P. N. lub Rocz. tow. przyj. nauk = Roczniki towarzystwa przyjaciół nauk
R: = Recenzya
r. (w „Spisie autorów“) = recenzye
Rocz. = Rocznik
rodz. = rodzinny
Roz. = Rozmaitości
Roz. hist. fil. akad. = Rozprawy i sprawozdania wydziału historyczno-filozoficznego Akademii
Roz. filolog. akad. = Rozprawy i sprawozdania wydziału filologicznego Akademii
sfrag. = sfragistyka
Sitzgb. = Sitzungsberichte
Sitzgb. ph. hist. Wien = Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Klasse der Wiener Akademie
Spraw. = Sprawozdania
stat. = statystyczny
szk. = dział: „Szkoły“ (w dz.: „Osoby i miejsc.“)
szt. = dział: „Sztuka“ „ „ „
t. = też
T. N. = Towarzystwo naukowe
Tyg. = Tygodnik
tyg. = tygodniowy
u. = und
Urk. = Urkunde
w. (w dziale „Miejscowości“) = wieś
W. = wiek
Warsz. = Warszawa
warsz. = warszawski
westpr. = westpreussisch
Wiad. = Wiadomości
wielkp. = wielkopolski
wil. = wileński
z. = zeszyt.
Zap. = Zapysky
Zb. = Zbiór
zob. = zobacz (*zob.* „Wskazówki“)
Ztschr. = Zeitschrift
Ztschr. f. Gesch. Schlesiens = Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum-Schlesiens
Żurn. = Żurnał
Żurn. Min. nar. prośw. = Żurnał ministerstwa narodnawo proświszczenia.

SPIS RZECZY.

	Strona	Dod.
Wiadomości wstępne	1	1417
I. Archiwa i Biblioteki	3	—
A. Na obszarze Polski	—	—
a. Dzieła obejmujące całość kraju lub prowincye	—	—
b. Zbiory familijne i prywatne	4	1418
c. Zbiory pewnych miejscowości	—	—
B. Archiwa i biblioteki zagraniczne	7	1421
II. Nauki pomocnicze	9	—
1. Chronologia	—	—
A. Dzieła ogólne. — Chronologia Polski	—	—
B. Kwestye poszczególne. — Podział czasu	—	—
2. Dyplomatyka	10	—
A. Ogólna	—	—
B. Pismo (Paleografia)		1424
C. Krytyka dokumentów	—	—
D. Fałszerze	12	1425
E. Język	—	—
F. Wydawnictwa	—	—
G. Regesta; Itineraria	13	—
H. Urzędnicy, Kancelarye	—	1426
3. Sfragistyka	—	—
a. Ogólna: obca i nasza	—	—
b. Prowincye, osoby, zbiory	—	—
4. Heraldyka i Genealogia	14	1427
A. Heraldyka	—	—
a. Ogólne dzieła	—	—
b. Początek szlachty	15	—
c. Herbarze polskie	—	1428
d. Herbarze prowincyonalne	16	—
B. Genealogia	17	—
a. Ogólne dzieła; rody panujące	—	—
b. Genealogia i historya rodzin		1429
C. Miasta	19	1432
D. Odznaki, Przywileje, Indygienat	—	1433
5. Numizmatyka	20	—
A. Monety	—	—
a. Ogólne dzieła	—	—
b. Mennice	—	—

	Strona	Dod.
c. Numizmatyki polskie	20	1433
d. Prowincye i miasta	22	1435
e. Skorowidze, zbiory, katalogi	—	—
f. Wykopaliska	—	—
g. Rzecz mennicza: ewaluacya, rozporządzenia, taryfy	23	1436
B. Medale	25	—
a. Ogólne dzieła	—	—
b. Szczegółowe dzieła	26	—
c. Zbiory, wykopaliska	—	—
6. *Epigrafika*	—	1437
Źródła	29	1439
I. Dokumenty	31	—
1. *Zbiory dokumentów*	—	—
A. Zbiory powszechne	—	—
B. Zbiory dokumentów średniowiecznych	—	—
a. Dyplomataryusze, obejmujące całą Polskę lub prowincye	—	—
b. Zbiory dokumentów pewnych miejscowości	35	1441
C. Zbiory krajów postronnych (Czechy, Morawia, Niemcy, Stolica Apost., Siedmiogród, Węgry, Wołoszczyzna)	38	1442
D. Wydawnictwa rosyjskie	41	1444
a. Ogólne	—	—
b. Litwa i kraje nadbałtyckie	42	1447
c. Ruś, Ukraina	43	1448
d. Gubernie i miejscowości	45	—
2. *Zbiory praw i pomniki sądowe*	—	—
A. Zbiory praw świeckich	—	1449
a. Polska i prowincye	—	—
b. Prawo niemieckie	49	1451
c. Ormianie, Szkoci, Żydzi	51	—
d. Prawo rybackie, bartne, Artykuły wojskowe	—	—
e. Porozbiorowe i Ks. Warszawskiego	—	—
B. Pomniki sądowe	52	1452
C. Zbiory praw kościelnych	53	1453
a. Zbiory obejmujące całą Polskę lub dyecezye	—	—
b. Beneficya	55	—
c. Dyssydenci	—	—
D. Dokumenty i księgi Uniw. krakowskiego	—	1454
3. *Zbiory aktów*	56	—
A. Zbiory aktów, listów, dyaryuszy, mów i t. p.	—	—
a. Ogólne	—	—
b. Dyaryusze sejmowe	59	1455
c. Większe zbiory pewnych epok	—	—
B. Wielkie zbiory obce	62	—
a. Anglia	—	—
b. Francya	—	1456
c. Hiszpania i Portugalia	64	1457
d. Hollandya i Belgia	—	—

	Str.	Dod.
e. Niemcy i Austrya	65	1457
f. Szwecya i Dania	67	1458
g. Włochy	—	1459
4. Dokumenty, Akty, Listy, Mowy (Chronologiczny układ)	68	1460
A. Wiek X., XI., XII.	—	—
B. Wiek XIII.	70	1461
C. Wiek XIV.	73	1463
D. Wiek XV.	79	1465
E. Wiek XVI.	94	1472
F. Wiek XVII.	129	1479
G. Wiek XVIII.	181	1489
H. Wiek XIX. (do r. 1815)	328	1499
II. Kroniki	347	1502
1. Zbiory kronik	—	—
A. Zbiory powszechne	—	—
B. Zbiory kronik średniowiecznych, obejmujące całą Polskę lub prowincye	348	—
C. Zbiory krajów postronnych (Czechy, Morawia, Niemcy, Siedmiogród, Węgry, Wołoszczyzna)	353	1503
D. Wielkie zbiory krajów dalszych	355	—
2. Zbiory pamiętników	357	1506
A. Kroniki od XVI. wieku, pamiętniki, żywoty, nekrologi, podróże, opisy kraju, broszury, pisma czasowe	—	—
B. Wielkie zbiory obce	361	—
3. Kroniki, Pamiętniki (Chronologiczny układ)	—	—
A. Epoka przedchrześcijańska	—	—
B. Wiek X. i XI. (od r. 965)	368	1510
C. Wiek XII.	372	1513
D. Wiek XIII.	376	1515
E. Wiek XIV.	384	1518
F. Wiek XV.	389	1520
G. Wiek XVI.	401	1524
H. Wiek XVII.	432	1532
I. Wiek XVIII.	478	1544
K. Wiek XIX. (do r. 1815)	516	1554
Opracowania	529	1559
I. Geografia i Etnografia	531	—
1. Geografia	—	—
A. Geografia powszechna	—	—
a. Bibliografia, czasopisma i towarzystwa geograficzne	—	—
b. Historya geografii, stan nauki, encyklopedye	532	—
c. Ważniejsze podręczniki, statystyka, geografia fizyczna i klimatologia	—	—
d. Kartografia, ważniejsze atlasy	534	1560
B. Geografia Polski	—	—
a. Bibliografia, czasopisma i towarzystwa, encyklopedye, poglądy	535	—

	Strona	Dod.
b. Geografia historyczna: podróże, opisy, badania	537	1560
c. Prowincye	547	1563
d. Geografia fizyczna: ziemia, góry, wody, klimat, świat roślinny i zwierzęcy	560	1568
e. Geografia polityczna: granice, statystyka, skorowidze	570	1572
f. Kartografia, atlasy, mapy	573	1573
2. Etnografia	580	1574
A. Etnografia powszechna	—	—
a. Bibliografia, czasopisma, towarzystwa antropologiczne i etnograficzne	—	—
b. Stan nauki, teorya i podręczniki etnografii	—	—
c. Plan nauki, teorya i podręczniki antropologii	581	—
d. Archeologia przedhistoryczna	582	1575
B. Etnografia Polski	584	—
a. Bibliografia, czasopisma, poglądy i pracownicy	—	—
b. Badania antropologiczno-archeologiczne	585	—
c. Archeologia przedhistoryczna: czasopisma, stan nauki, zjazdy, wystawy i podręczniki	586	1576
d. Archeologia przedhistoryczna: wykopaliska, kurhany, mogiły i cmentarzyska	588	1577
e. Archeologia przedhistoryczna: jaskinie, budowle, osady	596	—
f. Archeologia przedhistoryczna: sprzęty, naczynia, urny i t. d.	598	1578
g. Etnologia: Słowianie, Polacy, Rusini, Litwini, Prusacy, Łotysze i t. d. (Natura ludu, strój, obyczaje, gwary, podania i t. d.)	601	1582
h. Kolonie: Niemcy, Żydzi, Ormianie, Tatarzy, Cyganie	630	1590
i. Lud polski za granicami Polski	632	1591
II. Wiara i Kościół	635	—
1. Epoka przedchrześcijańska	—	—
A. Literatura religijna porównawcza	—	—
B. Mytologia słowiańska i litewska	636	—
2. Epoka chrześcijańska	639	1592
A. Historya Kościoła katolickiego	—	—
a. Encyklopedye, podręczniki, żywoty świętych	—	—
b. Historya papieży, historya soborów	640	—
B. Historya Kościoła w Polsce	643	1593
a. Podręczniki historyi, żywoty Świętych	—	—
b. Przyjęcie chrześcijaństwa	—	—
c. Stosunki z Stolicą Apostolską i soborami	646	—
d. Prawo kościelne: źródła, literatura, organizacya, urzędy, immunitety, sądownictwo, prawo majątkowe, praktyka kościelna	649	1594
e. Dyecezye	658	1595
f. Zakony i klasztory	670	1597
g. Zakony rycerskie	688	—

	Strona	Dod.
h. Towarzystwo Jezusowe . . .	691	1599
i. Bractwa, szpitale i fundacye pobożne .	694	1600
k. Kaznodziejstwo, śpiewy, sztuka kościelna, obrazy cudowne i koronacye obrazów .	696	—
l. Kościół rzymsko-katolicki po upadku politycznym Polski (1796—1815) . .	699	—
C. Historya Kościoła ruskiego: schizmatyckiego i unickiego	701	—
a. Podręczniki historyi Kościoła ruskiego, żywoty świętych	—	—
b. Przyjęcie chrześcijaństwa . . .	703	—
c. Historya Kościoła ruskiego do Unii brzeskiej	705	1601
d. Unia brzeska i Kościół ruski w XVII. i XVIII. wieku	707	—
e. Prawo kościelne: źródła, organizacya i sądownictwo, urzędy, prawo majątkowe. — Cerkiew prawosławna . . .	714	1602
f. Dyecezye: metropolie i eparchie . .	719	1603
g. Monastery: Bazylianie i Bazylianki . .	723	1604
h. Bractwa cerkiewne	731	1605
i. Księgi cerkiewne, liturgia, kaznodziejstwo, sztuka cerkiewna, śpiew cerkiewny, misteria, kalendarz	732	—
k. Kościół ruski po upadku politycznym Polski (1796 - 1815)	737	—
D. Historya kościoła ormiańskiego . . .	738	1606
E. Sekty Kościoła katolickiego . . .	739	—
a. Historya sekt w całości, encyklopedye sekciarstwa	—	—
b. Sekty religijne do XVI. wieku . .	—	—
c. Sekty XVI. wieku: Reformacya w ogólności w Polsce, przeciwdziałanie Kościoła, prawa dyssydentów w Polsce . .	740	—
d. Wyznanie augsburskie . . .	743	1607
e. Wyznanie helweckie i reformowane, Jan Łaski	746	—
f. Bracia czescy i Nowochrzczeńcy czyli Anabaptyści	748	—
g. Aryanizm, Socynianizm i Unitaryzm .	749	—
h. Reformacya: Przebieg wypadków i sporów religijnych	755	1608
i. Sekty w Kościele ruskim . . .	781	1610
F. Religia żydowska	782	—
III. Prawo i Ekonomia	787	1611
1. Prawo polskie	—	—
A. Wiadomości wstępne	—	—
a. Bibliografie i encyklopedye prawa i umiejętności politycznych	—	—
b. Nauka prawa polskiego, badacze prawa .	788	—
B. Historya prawa polskiego . . .	789	—
a. Podręczniki, obejmujące całość lub część historyi prawa: Słowianie, Polska, Prowincye	—	—

	Strona	Dod.
b. Prawo zwyczajowe	791	1612
c. Literatura historyi prawa . . .	—	—
C. Prawo polskie publiczne	792	—
a. Zarysy urządzeń państwowych polskich .	—	—
b. Organizacya państwa: Granice, stosunek do państw innych	794	—
c. Lenna, prowincye	795	—
d. Najwyższa władza: Następstwo na tron, bezkrólewia i elekcye, prawa majestatu	803	1615
e. Ustawodawstwo, konstytucye i kondyfikacye, sejm i sejmiki, konfederacye i rokosze	805	—
f. Administracya, urzędy, zarząd, policya, cenzura i t. d.	815	1617
g. Skarbowość: Dzieła ogólne, skarbowość w Polsce, rachunki skarbowe, królewszczyzny i starostwa, podatki, mennictwo, bank	817	—
h. Wojskowość: Dzieła ogólne, Wojsko polskie: rodzaje wojsk i broni, twierdze, flota, szkoła wojskowa, hetmaństwo, ustawy wojskowe, pisma odnoszące się do wojskowości	823	1618*
i. Sądownictwo: wiecowe, grodzkie i ziemskie, trybunał, sądy kapturowe, sejmowe, assessorskie i t. d., sądownictwo miejskie, i patrymonialne	831	1619
k. Ustrój społeczny: Stany, szlachta (ordynacye, tytuły)	833	—
l. Włościanie: osady, prawa obce (wołoskie), służebnictwa, stosunki chłopskie w prowincyach, kolonizacya, prawo rybackie i bartne	837	1620
m. Miasta: Dzieje miast i instytucye miejskie prawo niemieckie	842	1621
n. Ustrój społeczny: Wyznania i narodowości	852	1623
o. Literatura polityczna (Spis chronologiczny pisarzów politycznych) . . .	854	1625
D. Prawo polskie sądowe	860	—
a. Prawo materyalne prywatne: zarysy, część ogólna, prawo familijne, spadkowe, rzeczowe i obowiązkowe . . .	860	—
b. Prawo karne	864	—
c. Przewód sądowy: proces cywilny i karny .	867	1626
E. Stosunki prawne po rozbiorach (W zaborze austryackim, pruskim, rossyjskim i w Księstwie Warszawskiem)	870	—
2. Stosunki ekonomiczne	877	—
A. Wiadomości wstępne	—	—
a. Bibliografie, czasopisma i ważniejsze podręczniki; poglądy ekonomiczne w Polsce	—	—

	Strona	Dod.
B. Stosunki ekonomiczne w Polsce	878	1626
a. Stosunki ekonomiczne w ogólności		
b. Rolnictwo	—	—
c. Przemysł i górnictwo	883	1627
d. Handel: podręczniki historyi handlu; historya handlu w Polsce; Hanza i miasta z nią związane; drogi i komunikacye; miary, wagi i taksy; moneta i banki	885	—
e. Zbytek i ubóstwo	—	1628
f. Statystyka	891	—
g. Stosunki ekonomiczno-statystyczne po rozbiorach do r. 1815	892	—
IV. Oświata (Cywilizacya i kultura)	895	—
1. Historya obyczajowa	—	—
A. Bibliografia i zarysy historyi kultury powszechnej	—	—
B. Historya kultury polskiej	897	1629
a. Słowianie, Polska	—	—
b. Dwór królewski; Stany: szlachta, duchowieństwo, mieszczanie, lud; Żydzi; Ormianie	901	—
c. Życie domowe i towarzyskie: domy, zajęcia, stroje, uroczystości, biesiady, zabawy, mowy, turnieje; kobieta	904	—
d. Stan religijno-moralny; wierzenia i czarnoksięstwo; lekarstwa domowe	912	1630
e. Dobroczynność publiczna, zakłady i fundacye dobroczynne	913	—
f. Podróże Polaków za granicę	914	—
2. Wychowanie i szkolnictwo	915	—
A. Wiadomości wstępne	—	—
a. Bibliografie, encyklopedye i czasopisma, historya pedagogii i szkolnictwa, wydawnictwa zbiorowe	—	—
b. Historya szkolnictwa w wiekach średnich; Uniwersytety	916	—
B. Historya szkolnictwa polskiego	917	—
a. Historya szkolnictwa polskiego	—	—
b. Historya szkolnictwa aż do założenia Uniwersytetu krakowskiego; szkoły parafialne, katedralne	918	—
c. Uniwersytet krakowski i jego kolonie	—	—
d. Kollegia i akademie jezuickie; Uniwersytet wileński	924	1631
e. Akademia Zamojska; Szkoły prywatne, zwłaszcza innowierców	929	1632
f. Szkoły pijarskie; Szkoły bazyliańskie i innych zakonów	930	—
g. Szkoły na Szląsku, w Prusiech i Inflantach	933	—
h. Szkoły dyzunickie w ziemiach ruskich; Akademia kijowska	935	—

	Strona	Dod.
i. Reforma szkolnictwa: Szkoła rycerska St. Leszczyńskiego i St. Augusta; Komisya edukacyjna i Towarzystwo dla ksiąg elementarnych	937	1632
C. Historya szkolnictwa w ziemiach polskich po rozbiorach	939	1633
a. Uniwersytet i szkoły krakowskie 1795—1815; Szkolnictwo w Galicyi; Uniwersytet lwowski	—	—
b. Szkolnictwo w Prusach południowych .	941	—
c. Szkolnictwo na Litwie i w ziemiach zabranych, Uniwersytet wileński; Liceum krzemienieckie	943	—
d. Szkoły Księstwa Warszawskiego; Szkoły specyalne	947	—
D. Polacy w szkołach zagranicznych (Bolonia, Padwa; Niemcy; Francya)	948	1634
E. Literatura pedagogiczna; Podręczniki szkolne .	949	—
3. Literatura	957	1635
A. Wiadomości wstępne	—	—
a. Podręczniki historyi literatury powszechnej, literatury poszczególnych epok i narodów; Dykcyonarze autorów . .	—	—
b. Historya literatur ludów słowiańskich .	959	—
B. Historya literatury polskiej	961	—
a. Zarysy literatury polskiej; dykcyonarze i żywoty pisarzów; bibliografie; historya drukarń	—	—
b. Wydania zbiorowe; zbiory rozpraw i czasopisma historyczno-literackie; zjazdy	967	
c. Badania językowe: ogólne, języków słowiańskich i litewskiego, pismo . .	969	1636
d. Język polski: historya języka, gramatyka i słowniki, nazwy i wyrazy; pomniki języka polskiego	975	1638
e. Poglądy na rozwój literatury i poszczególnych jej działów: poezyi, wymowy, nauk i t. p.; czasopisma . .	981	—
f. Historya literatury polskiej do końca w. XIV.	988	—
g. Historya literatury polskiej: Wiek XV. .	989	1639
h. „ „ „ Wiek XVI. .	991	—
i. „ „ „ Wiek XVII. .	1004	1642
k. „ „ „ Wiek XVIII. .	1010	1643
l. „ „ „ Wiek XIX. (1801—1815)	1023	1644
C. Historya literatury ukraińsko-ruskiej . .	1030	1645
a. Zarysy literatury; bibliografie, drukarnie, czasopisma i wydawnictwa zbiorowe .	—	—
b. Język ruski: gramatyka i słowniki, badania i poglądy	1032	—

	Strona	Dop.
c. Poglądy na rozwój literatury i poszczególnych jej działów: poezyi, wymowy i nauk	1034	1645
d. Historya literatury ruskiej od połowy XVI. w.	1035	—
e. Historya literatury ruskiej od połowy XVI. wieku do 1815 r.	1040	—
D. Literatura białoruska. — Literatura litewska, pruska i łotyska	1044	—
E. Nowo-hebrajska literatura. — Ormiańska literatura w Polsce	—	1646
4. Sztuka	1045	—
A. Wiadomości wstępne. Historya sztuki; bibliografie, czasopisma, podręczniki, dykcyonarze, źródła, atlasy, historya architektury, rzeźby, malarstwa i t. d. . . .	—	—
B. Historya sztuki w Polsce , ...	1050	—
a. Bibliografie, czasopisma, towarzystwa i dzieła zbiorowe; muzea, zbiory, inwentarze; wystawy i zjazdy; konserwacya zabytków sztuki; historycy sztuki . .	—	—
b. Zarysy i wydawnictwa historyi sztuki; dykcyonarze artystów; słownictwo; style ludowe	1055	—
c. Rozwój historyczny sztuki w Polsce; stosunki artystyczne z zagranicą . .	1057	—
d. Opisy i inwentaryzacya pomników sztuki: Wielkopolska, Szląsk, Prusy (Pomorze, Inflanty); Małopolska (Galicya), Ruś, Litwa; Miejscowości alfabetycznie .	1058	1647
C. Architektura czyli budownictwo w Polsce .	1067	—
a. Dzieła ogólne, bibliografia, czasopisma; zarysy architektury, słowniki, architekci	—	—
b. Rozwój architektury; zabytki: budowle drewniane, style i sposoby budownictwa, budowle kościelne i świeckie alfabetycznie według miejscowości . .	1070	—
D. Rzeźba, snycerstwo, medalierstwo . .	1089	1648
a. Rzeźba i snycerstwo: Wydawnictwa pomników; rzeźbiarze i snycerze; Wit Stwosz	—	—
b. Rozwój rzeźbiarstwa i snycerstwa; zabytki: ambony, drzwi, ołtarze i t. p., nagrobki, pomniki i t. p.	1091	—
c. Medalierstwo, medalierzy i medale . .	1100	—
E. Malarstwo	1101	1649
a. O malarswie polskiem w ogólności, rozwój malarstwa; cechy i szkoły malarskie, słownki malarzy; malarze polscy (alfabetycznie w obrębie wieków) .	—	—
b. Zabytki malarstwa: Ikonografia w ogóności; miniatury, ewangeliarze i modlite-		

	Strona	Dod.
wniki; polichromia kościołów, freski i witraże	1109	1649
c. Obrazy: galerye; zbiory i wystawy obrazów; obrazy religijne, portrety i inne obrazy	1111	—
F. Rytownictwo: miedziorytnictwo, drzeworytnictwo: O rytownikach w ogólności; rytownicy; zbiory rycin	1114	—
G. Przemysł artystyczny	1117	1650
a. Dzieła ogólne, zbiory i wystawy; przedmioty przemysłu artystycznego	—	—
b. Tkactwo artystyczne, kobiernictwo, hafciarstwo i t. p.; tkaniny kościelne (ornaty, stuły i t. p.); tkaniny świeckie: kobierce, gobeliny, namioty, chorągwie; pasy, stroje, hafty, koronki	1118	—
c. Złotnictwo: Dzieła ogólne; złotnicy i cechy złotników; wyroby złotnicze kościelne (monstrancye, kielichy, relikwiarze i t. p.) i świeckie; zegary; emalia; intarsya	1120	—
d. Kowalstwo, ślusarstwo, odlewnictwo, płatnerstwo, ludwisarstwo i t. p.; wyroby metalowe: naczynia, świeczniki, dzwony; broń i zbroja	1123	—
e. Keramika, majolika, porcelana; wyroby ze szkła i malowania na szkle	1126	—
f. Stolarstwo artystyczne; zabytki stolarstwa i tokarstwa	1137	—
g. Introligatorstwo. — Opłatki	—	—
H. Sztuka ruska	1128	—
a. Sztuka bizantyńsko-ruska w ogólności; sztuka ruska w Polsce; zbiory i zjazdy	—	—
b. Architektura; cerkwie i monastery; grody i zamki	1129	1651
c. Malarstwo cerkiewne: ikony i ikonostasy: — księgi kościelne, krzyże, szaty i t. p. przedmioty kościelne	1136	—
I. Sztuka żydowska w Polsce. — Sztuka ormiańska w Polsce	1138	
J. Historya muzyki i sztuki teatralnej: Historya muzyki w ogólności. Muzyka polska: kościelna i świecka; muzycy; muzyka ludowa i narodowa; opera, teatr, bailet. Muzyka i teatr na Rusi. Melodye litewskie	1139	—
V. Historya polityczna	1143	1652
1. Historya powszechna	—	—
A. Bibliografie historyi powszechnej i historyi państwowej. Czasopisma historyczne	—	—
B. Zarysy historyi powszechnej (wydane w wieku XIX.; przegląd poprzednich)	1145	—

	Strona	Dod.
C. Zarysy historyi narodów i państw (z wyjątkiem słowiańskich)	1156	1652
2. *Historya Słowiańszczyzny*	1162	—
A. Słowianie w ogólności. Zarysy historyi narodów i państw słowiańskich	—	—
B. Historya t. zw. okresu słowiańskiego	1165	—
a. Ludy w krajach później słowiańskich: Skytowie, Sarmatowie, Geto-Trakowie, Gotowie, Hunowie; Wędrówki ludów germańskich	—	—
b. Słowianie: Aryowie, początki Słowian i Słowiańszczyzna pierwotna	1168	—
c. Badacze rzeczy słowiańskich i poglądy na Słowiańszczyznę	1173	—
3. *Historya Polski*	1175	1653
A. Historya Polski w ogólności	—	—
a. Zarysy historyi Polski (od Naruszewicza po r. 1900; przegląd poprzednich)	—	—
b. Zbiory rozpraw historycznych (alfabetycznie według nazwisk autorów); życiorysy sławnych ludzi; towarzystwa i czasopisma historyczne; zjazdy historyków	1184	—
c. Poglądy na historyę Polski w ogólności; na poszczególne stosunki; historyografia; podział historyi polskiej	1188	—
d. Stosunki Polski z innemi państwami	1193	1655
B. Historya prowincyj i krajów lennych	—	—
C. Przebieg dziejów Polski	1247	1661
a. Epoka przedchrześcijańska; śledzenie początków państwa i społeczeństwa; historya bajeczna; legendy; Polska pogańska	—	—
b. Wieki średnie; Piastowie w ogólności; Wiek IX. i X. (do r. 1000)	1250	—
c. Wiek XI. i XII.	1255	1662
d. Wiek XIII.	1261	1663
e. Wiek XIV.	1265	—
f. Jagiellonowie w ogólności; Wiek XV.	1273	1664
g. Wiek XVI.	1285	1665
h. Wiek XVII.	1313	1666
i. Wiek XVIII.	1347	1668
j. Wiek XIX. (1300—1815)	1401	1671
Osoby i Miejscowości:	—	1673
Osoby	—	1675
Uzupełnienia	—	1910
Miejscowości	—	1927
Uzupełnienia	—	2029
Spis autorów XIX. wieku (po r. 1815)	—	2031
Omyłki	—	2147

SPIS GŁÓWNYCH PRZEDMIOTÓW.

(Liczby oznaczają stronę).

Administracya 815, 1617.
Adwokaci 1619.
Agendy, *zob.* Dyecezye.
Akademie 918, 924, 928, 929, 936, 946, 1630 do 1633.
Akta (zbiory) 56, 1454.
Akta grodzkie i ziemskie 13, 31, 52, 1439, 1452.
Alchemia 986, 1003.
Alfabet słowiański 975, *zob.* Pismo, Runy.
Ambony 1092.
Anabaptyści 749, 1607.
Anatomia 1645.
Anegdotyczna literatura 985, 1035.
Antropogeografia 1559.
Antropologia 580, 585, 1575.
Apokryfy 978, 1036, 1639, 1645.
Apostolska Stolica, *zob.* Papieże.
Aptekarstwo 884, *zob.* Farmacya.
Archaizmy 977, 1638.
Archeologia 1045, 1050.
Archeologia chrześcijańska 1046, 1050.
Archeologia przedhistoryczna 582, 586, 1576.
Architektura 1045, 1048, 1067, 1129, 1647, 1650.
Archiwa 1, 1417, 1623.
Arcybiskupi 654, *zob.* Dyecezye.
Artykuły wojenne, *zob.* Wojskowe art.
Artylerya 825.
Artystyczne stosunki 1058.
Aryanizm 749, 1607.
Aryowie 365, 583, 1168, 1652.
Arystokracya 836, 1620.
Ascetyka 697.
Assesorskie sądy, *zob.* Sądy.
Astronomia 986, 1000, 1009, 1020, 1638, 1641.
Atlasy 534, 573, 1560, 1572.
Augsburskie wyznanie, *zob.* Wyznanie.
Augustyanie 681, 688, 1598, *Osoby*: Niedzielski Alipi.
Autorowie 959, 963, 1635.
Autorskie prawo 864.
Awarowie 1172, 1652.

Babińska Rzeczpospolita 908.
Bajeczna historya 1247, 1661.
Ballet 1142.
Bałwochwalstwo 605, 1583.
Banicya 869.
Banki 823, 890, 893.
Bartnictwo 51, 842, 1621.
Bazylianie, Bazylianki 723, 932, 1604, 1632.
Benedyktyni, Benedyktynki 671, 932, 963, 1597, 1633.
Berła rektorskie 1122.
Beneficya 55, 1453.
Bernardyni, Bernardynki 684, 1599.
Bezkrólewie 803.
Biblia 733, 966, 980, 1000, 1031.
Biblioteki 1, 1417.
Biczownicy 739.
Bibliografie 964, 1031, 1635.
Bibliografie etnografii 580, 584, 1572, 1575.
Bibliografie geografii 531, 535, 1559, 1560.
Bibliografie historyi 348, 1143, 1502.
Bibliografie prawa 787. 1611.
Bibliografie sztuki 1045, 1050.
Biskupi 654, *zob.* Dyecezye.
Błazny 905.
Bojki 1587.
Bonifratrzy 686.
Bóstwa słowiańskie 636, 1591.
Botanika 986, 1638, 1639.
Bożnice 1138.
Bożogrobcy 672.
Bracia Czescy 748, 1607.
Bracia Mniejsi 678, 1598.
Bractwa kościelne 694, 731, 1600, 1605.
Bractwa strzeleckie 849.
Broń 824, 1125, 1618.
Broń przedhistoryczna 600, 1582.
Bronzowe zabytki 599, 1582.
Broszury (zbiory) 357, 1506.
Browary 882.
Brygidki 688, 1599.
Budownictwo, *zob.* Architektura.
Budowy drewniane 1071.
Budowy przedhistoryczne 596, 1582.
Budowy wiejskie 882.
Budowy ziemne 597.
Bulle papieskie 53, 54.

Bułgarowie 1653.
Bunt 865, 1625.
Bursy 919, 1631.
Bursztyn 562, 886, 1568, 1571.
Bydło 569, 883, 1572.

Calatrava (zakon) 691.
Cechy 849, 1102, 1120, 1141, 1622.
Cegielnie 882.
Celibat 653.
Ceny towarów 890, 1627.
Cenzura 817.
Ceramika 884, 1045, 1126.
Cerkiew 701, 1600, *zob.* Kościół ruski.
Cerkwie (budowle), 1129, 1651.
Cerkiewne księgi, *zob.* Księgi.
Cerkiewno-słowiański język, *zob.* Język.
Charakter narodowy 1189, 1654.
Chazarowie 1172, 1653.
Chełmińskie prawo 851.
Chemia 986.
Chłopi 837, 1620.
Chorągwie 1119.
Choroby 1003, 1009, 1021.
Chorwaci 1171.
Chronologia 9, 1423.
Chrzcielnice 1093.
Chrześcijaństwo (przyjęcie) 643, 703, 1601.
Cło 822.
Cmentarzyska 588, 1577.
Cudzoziemcy 51, 1452.
Cyfry (Szyfry) 12, 1424.
Cygani 632, 1591.
Cystersi, cysterki 673, 1597.
Cywilizacya 896, 1628.
Czary, czarownice 605, 866, 913, 1583, 1626.
Czas (podział), *zob.* Chronologia, Era.
Czasopisma 357, 987, 1003, 1021, 1028, 1032, 1642.
Czasopisma archeologiczne 586, 1576.
Czasopisma etnograficzne 580, 584, 1575.
Czasopisma geograficzne 531, 536, 1559.
Czasopisma historyczne 1145.
Czasopisma historyi literatury 967.
Czasopisma sztuki 1045.
Czaszki 585, 1576.
Czerwiec (roślina) 569.
Czopowe 821, 1618.

Daniny 820, 1618.
Dekoratywna sztuka 1049.
Dobra Rzeczypospolitej 819, 871, 1618.
Dobroczynność 696, 891, 913, 1628.
Dobrzyński zakon 639.
Doktorat teologii 654.
Dokumenty (zbiory) 31, 1439.
Dom panieński (zakon) 1599.
Dominikanie 676, 932, 1598, 1635.
Domowe życie 904, 1629.
Dragonia 825.
Dramat 984, 998, 1642.
Dramat kościelny 696.
Dramat ruski 1035, 1042.
Drób 883.
Drogi handlowe 886, 1627.
Drukarnie 965, 1636.
Drukarnie ruskie 1031.
Drzeworytnictwo 1114, 1650.
Drzwi 1093, *zob.* Odrzwia.
Duchowieństwo (urzędy) 654, 1594, *zob.* Kościół.
Dumy 1035, 1646.
Dwór królewski (urzędy) 13, 1426 (obyczaje), 901, 1629.
Dwory szlacheckie 1071, 1089, 1648, *zob.* Szlachta.
Dyabeł (u ludu) 605, 1583, (w literaturze) 983.
Dyakonissy 688.
Dyalekty 976, 1638, *zob.* Gwary.
Dyalekty ruskie 1033.
Dyaryusze sejmowe 59, 1455.
Dyecezye 658, 1426, 1595, *zob.* Eparchie.
Dygnitarstwa 13, 815, 1426, 1615.
Dykcyonarze, *zob.* Słowniki.
Dyplomacya 794, 1143, 1193, 1612, 1655.
Dyplomataryusze 31, 1439.
Dyplomatyka 10, 1423.
Dyssydenci 55, 743, 779, 852, 930, 935, 1453, 1606, 1623, 1632.
Działa 1126.
Dzieciobójstwo 865.
Dziejopisarstwo, *zob.* Historyografia.
Dziennikarstwo, *zob.* Czasopisma.
Dziesięciny 656, 718, 1594.
Dzwony 1050, 1125.

Edukacya publiczna, *zob.* Szkolnictwo.
Edukacyjna komisya, *zob.* Komisya.
Edytorska metoda 12, 1425.
Ekonomia 877, 892, 1626, 1627.
Ekonomiści polscy 878, 1626.
Elekcya 803, 1615.
Elektorowie (spisy) 1427.
Elektron 1637.
Elementarze 953.
Elzewiry 1636.
Emaljerstwo 1123, 1582.
Emigracya 632, 1591.
Eparchie 719, 1603.
Epidemie 987, *zob.* Mór.
Epigrafika 26, 1437.
Era 9, 1423.
Etnografia (Etnologia) 580, 584, 1574.
Etnologowie polscy 585, 1575.
Ewangieliarze 1110, 1649.
Ewangieliarze ruskie 1137.
Ewangielicy 743, 1606.

Fabryki 883, 1627.
Fałszerstwo dokumentów 12.
Farby olejne 1049.
Farmacya 987.
Fauna 569, 1572.
Fibuły 598, 1582.
Figury przydrożne 1100, 1648.
Filantropi 908.
Filologia klasyczna 1645.
Filipini (zakon) 687.
Filiponi 631, 781.

Filomaci 943.
Filozofia 953, 985, 1000, 1019, 1027, 1634, 1645.
Finanse, *zob.* Skarbowość.
Fizyka 957, 1635.
Flora 569, 1571.
Flota 826.
Folklor 601, 1582.
Formularze 14, 655, 1426.
Franciszkanie, Franciszkanki 678, 1598; *Osoby*: Miske Ludwik.
Frankiści 783, 1610.
Frankowie 1171.
Freski 1110, 1137.
Fundacye dobroczynne 913.
Fundacye pobożne 696.

Galanterya 908, 1629.
Galerye obrazów 1111.
Gazety, *zob.* Czasopisma.
Genealogia 17, 1251, 1428.
Geografia 531, 535, 546, 956, 1559, 1563, 1634.
Geografia fizyczna 533, 1560.
Geografia historyczna 532, 1559.
Geologia 561, 1568.
Germanowie 1171, 1652.
Geto-Trakowie 1165.
Gildy 849.
Gimnazya 941, 1633.
Glejt 14, 869.
Glossaria, *zob.* Słowniki.
Głosy polskie 978, 1638.
Głagolica 12, 975, 1638.
Głuchoniemi 948.
Gmina 838.
Gobeliny 1114, 1118.
Golota 835.
Górale (beskidowi i tatrzańscy) 612, 1586.
Górnictwo 820, 884, 1618, 1627.
Góry 563, 1569.
Gospodarstwo narodowe, *zob.* Ekonomia.
Gospodarstwo wiejskie, *zob.* Rolnictwo.
Gotowie 1167, 1652.
Gotyk 1047, 1048, 1070.
Graficzne sztuki 1046.
Gramatyki 954, 976, 1032, 1638.
Granice Polski 570, 794, 1612, *zob.* Obrona.
Grawura, grawerzy, *zob.* Rytownictwo.
Grobowce 1094, 1648.
Grody, *zob.* Starostwa, Zamki.
Groty 562, *zob.* Jaskinie.
Gry 907, 1629, *zob.* Zabawy.
Grzywny karne 867.
Guziki 1126, 1650.
Gwary ludowe 601, 1584, *zob.* Dyalekty.

Hafciarstwo 884, 1050, 1119, 1650.
Handel 883, 885, 892, 1627.
Hanza 887, 1627.
Helweckie wyznanie, *zob.* Wyznanie.
Heraldyka 14, 1427.
Herezye 739, 1606.
Hetmaństwo 827.
Hierarchia kościelna 653, 1592.
Hierarchia cerkwi ruskiej 716, 1603.
Hipoteka 863.
Historya (podręczniki szkolne) 956, 1634.
Historya geografii 532, 1559.
Historya kościelna 639, 1592.
Historya literatury, *zob.* Literatura.
Historya naturalna 957, 1635.
Historya polityczna 1143, 1652.
Historya prawa polskiego 789, 1611.
Historya powszechna 1143, 1652.
Historya ziemi 534, 1560.
Historyografia 348, 361, 1181, 1191, 1502, 1655.
Hodowla zwierząt 882.
Huculy 616, 1033, 1587.
Humanizm 990, 991, 1286, 1639.
Humor 935.
Hunowie 1167, 1652.
Husarze 825, 1618.
Husytyzm 740, 989, 1273, 1606, 1664.
Hydrografia 565, 1569.

Ikonografia 697, 735, 1050, 1109.
Ikony i ikonostasy 1136.
Illuminacya rękopisów 1109, 1649.
Immunitety 654, 1594.
Indo-Europejczycy, *zob.* Aryowie.
Indygenat 19, 835, 1433.
Indygenat pruski 836.
Inflancki zakon 690, 1599.
Inkunabuły 989, 1636.
Intarsya 1123.
Interregnum, *zob.* Bezkrólewie.
Introligatorstwo 1127, *zob.* Oprawa.
Inwentarze (skarbców) 1053, 1646.
Inwestytura 654.
Inwentaryzacya zabytków 1059.
Itineraria 13.

Jadźwingowie 1172; *Miejsc.*: Kleszczele.
Janzenizm 778.
Jaskinie 562, 585, 596, 1568, 1591.
Jazda polska 824, 1618.
Jedwab 882.
Jedwabnictwo 1527.
Jeziora 567, 1570.
Jezuici 691, 779, 924, 946, 963, 1599, 1631.
Język 969, 1636.
Język cerkiewno-słowiański 972, 1033, 1636, 1645.
Język litewski 972, 1637.
Język łotewski 974.
Język polski 975, 1638.
Język pruski 974, 1637.
Język ruski 1032, 1645.
Język żmudzki 974.
Języki słowiańskie 970, 1636.
Językoznawstwo, *zob.* Lingwistyka.
Joanici 688, 1599.
Jubileusz kościelny 658.
Juryzdykcya kościelna 655, 1594.
Juryzdykcya patrymonialna 833.
Justycyaryusze 831.

Kacerstwa, *zob.* Herezye.
Kadeci 826, 948, 1632.

Kalendarz 9, 1423.
Kalendarze 569, 988, 1003, 1009, 1021.
Kalwinizm 746, 1607.
Kameduli 685.
Kamieniarze 1067.
Kanały 568.
Kancelarye 13, 1424, 1426.
Kancyonały 697.
Kanonicy regularni 672.
Kanoniczki 688.
Kanoniczne prawo, *zob.* Prawo kościelne.
Kapele dworskie 1141.
Kapituły 654, 1453.
Kapłaństwo 657.
Kaptur 807, 832, 1619.
Kapucyni 684, 1599; *Miejsc.*: Kraków.
Karaici (karaimi) 631, 1590.
Karły 903.
Karmelici. Karmelitanki 680, 1598.
Kartografia 534, 573, 1560, 1572.
Kartuzi 685.
Karty do grania 910, 1629, 1650.
Kamienie drogie 1123.
Kardynałowie 654.
Karne prawo, *zob.* Prawo.
Kary 866, 1625.
Kas telanie 816.
Kaszubi 610, 1584.
Katolicy (prawa) 852, 1623.
Kawa 1629.
Kawalerowie złotej ostrogi 19.
Kawalerya, *zob.* Jazda.
Kazania, Kaznodziejstwo 696, 979, 985, 1019, 1027, 1600, 1638, 1645.
Kaznodziejstwo ruskie 735, 1605.
Keramika, *zob.* Ceramika.
Kielichy 1121, 1650.
Kirylica 12, 1424.
Klaryski 687.
Klasztory (budowle) 1072, 1648, *zob.* Zakony.
Klechy 903.
Klejnoty koronne 1122, 1650.
Kler (obyczaje) 903, *zob.* Duchowieństwo.
Klimat, Klimatologia 534, 538, 1560, 1571
Kmieć 838, 1620.
Kniaź 1619.
Kobierce 1118.
Kobieta 910, 1629.
Kolendy 607.
Kollegia 922, 924, 1631.
Kolonie akademickie 923, 1631.
Kolonizacya 841, 1620.
Komisya edukacyjna 937, 1632.
Komisya policyi 817.
Konfederacye 807, 1615, 1619.
Konfraternie 849, *zob.* Bractwa.
Kongregacye 695.
Kongresy naukowe, *zob.* Zjazdy.
Konie 569, 883.
Konkordaty 646, 1593.
Konwikty 946.
Konserwatorstwo 1051, 1054.
Konstytucye 805, 1615.
Kontrakty (zjazdy) 910, 1629,
Kopalnie 562, 884, 1568, 1627.
Koronacye 804.
Koronacye obrazów 698, 1600.
Koronkarstwo 1119.
Koronne dobra, *zob.* Dobra Rzeczypospolitej.
Korony 1122.
Kościelna historya, *zob.* Historya.
Kościelne prawo, *zob.* Prawo.
Kościół katolicki 639, 643, 1592.
Kościół ormiański 701, 1600.
Kościół ruski (prawosławny, schizma c i unicki) 701, 1601.
Kościół i państwo 654, 1595.
Kościoły (budowle) 1072, 1648.
Kotlarstwo 1124.
Kowalstwo 1123.
Kozacy 825, 1618; *Miejsc.*: Ukraina.
Krakowiacy 611, 1585.
Krawiectwo 884.
Król 803, 1615.
Królewszczyzny 819, 1618.
Królobójstwo 864, 1625.
Królowe 804, 1615, 1617.
Kroniki 347, 1502.
Krzyżacy 689, 1599; *Miejsc.*: Prusy zakonne.
Krzyże 1122.
Krzyżowe wojny 356, 1259.
Książki szkolne 953, 1634.
Księgarstwo 967, 1636.
Księgi cerkiewne 732, 1605.
Kuchnia 909.
Kujawianie 608.
Kultura 896, 1628.
Kunica 821.
Kupiectwo 886, 1627.
Kurhany 588, 1579.
Kurpie 609.
Kwestya polska 1190, 1654.

Lach, Lech 1248, 1661.
Lasowiacy 613.
Lasy 569, 1572.
Latopisy ruskie 350, 1503.
Lauda 1615.
Legaci papiescy 646, 1593.
Legendy historyczne 1249, 1661.
Lejarnie 884.
Lekarska policya 817.
Lekarstwa domowe 913.
Lekarstwa ludowe 601, 1583.
Lemki 1587.
Lenna 795, 1193, 1612, 1655.
Liceum 944, 1633.
Lichwa 866.
Lingwistyka 969, 1636.
Lipomani 1591.
Lisowczycy 826.
List żelazny, *zob.* Glejt.
Listy (zbiory) 14, 56.
Literatura 957, 1635.
Literatura polityczna 854, 1624.
Literatura polska 961, 1635.
Literatura ruska 1030, 1645.
Liturgia 657, 696, 1594, 1600.

Liturgia w kościele ruskim 733, 1137.
Litwini 621, 1589; *Miejsc.*: Litwa.
Liwowie 628, 1590.
Lombardy 890.
Loterya 822.
Lud 601, 1583.
Ludność (spisy) 891.
Ludwisarstwo 1123.
Luteranizm 743, 1606.

Łacina średniowieczna 12, 1425.
Łany 852.
Łaźnie 905, 1629.
Łotysze 628, 974, 1590.
Łowy, 908.

Madiarowie 1172; *Miejsc.*: Węgry.
Magdeburskie prawo, *zob.* Prawo.
Magistraty 843, 1621.
Majolika 1126.
Majestat 804.
Malarstwo 1049, 1056, 1101, 1136, 1649.
Malarstwo religijne 697, 736.
Maltański zakon 688.
Małżeństwo 657, 861, 1595, 1625.
Mapy etnograficzne 633.
Mapy geograficzne 534, 573, 1560, 1572.
Mapy geologiczne 562, 1569.
Markowie (zakon) 673.
Marszałek 1617.
Maryanie 686.
Maryi Magdaleny zakon 688.
Marynarka 826, *zob.* Żegluga.
Marywitki 688, 1599.
Massonia 780, 1610.
Matematyka 956, 986, 1000, 1009, 1635.
Mazurzy 608, 1584.
Meble 1050.
Medale, Medalierstwo 25, 1049, 1100, 1436, 1648; *Osoby*: Radziwiłłowie.
Medycyna 919, 986, 1630, 1638.
Melodye 1142, 1651.
Mennice, Mennictwo 20, 822, 890, 1433, 1627.
Mennicza rzecz 23, 1436.
Mennonici 631.
Metereologia 568, 1571.
Metropolie cerkwi ruskiej 716, 719, 1603.
Metryka koronna i litewska 1, 1418.
Miarzy 889, 1436, 1627.
Miasta 19, 842, 1432, 1621.
Miasta (budowle) 1087, 1648.
Miechowici 672.
Mieczowcy 690, 1599.
Miedziorytnictwo 1049.
Miejscowości 572, 1559, 1572, 1637, 1927.
Mieszczanie 842, 904, 1621, 1629.
Milicya miejska 826.
Miłość 911, 1629.
Miniatura 1050.
Missyonarze (zakon) 686.
Misy 1124.
Mitologia 365, 1591.
Młynarze 842.
Moda 906.
Modlitewniki 1110, 1649.
Modlitwy średniowieczne 979, 1638.
Mogiły 588, 1577.
Monastery 723, 1129, 1604, 1651.
Moneta 20, 24, 1433, 1436, 1627.
Mongołowie 1263, 1663.
Monogramiści 1050.
Mór, Morowa zaraza 987, 1003, 1009, 1021.
Moralna nauka 953.
Mordy rytualne 784, 1610.
Morza 568, 1570.
Mosty 1089, 1648.
Mowy (zbiory) 56, 1454, *zob.* Wymowa.
Mozaika 1137.
Murarze 1067.
Muszkieterowie 825.
Musztra wojskowa 824, 1618.
Muzea 587, 1051, 1128, 1646, *zob.* Zbiory.
Muzyka 1139, 1651.
Muzyka kościelna 697, 1140.
Myśliwstwo 908.

Nadrabianie 1586.
Nafta 1569.
Nagana szlachectwa 866, 1626.
Nagrobki 26, 1092, 1437, 1648.
Nagrody 837.
Namioty 1119.
Napisy, *zob.* Epigrafika.
Napoje 909.
Narocznicy 838.
Następstwo na tron, *zob.* Sukcesya.
Narodowość 852, 1189, 1623, 1654.
Nauczycielstwo, *zob.* Szkolnictwo.
Nauki 985, 1638.
Nawodne mieszkania 596, 1581.
Nazwy miejscowości 977, *zob.* Miejscowości.
Nekrologi (zbiory) 357.
Niemcy (w Polsce) 630, 1590.
Niemieckie prawo, *zob.* Prawo.
Niemiecki zakon, *zob.* Krzyżacy.
Niepokalane poczęcie 1600.
Nierząd 817, 910, 1629.
Niwelacyjne narzędzia 1641.
Nobilitacye 19, 1428, 1619.
Nomokanon 715.
Norbertanki 676, 1598.
Notaryat 831.
Nowochrzczeńcy, *zob.* Anabatyści.
Numizmatyka 20, 1433.
Nuncyusze 646, 1593.

Obchody ludowe 601, 1583.
Obelne prawo 1621.
Obłóczyny 907.
Obrazy (zbiory) 1111, 1649.
Obrazy cudowne 698, 1600.
Obrazy religijne 1112, 1649.
Obrazy słowiańskie 1577.
Obrona granic 826, 1618.
Obrzędy ludowe 906.
Obyczaje ludowe 601, 1583.
Obyczajowa historya 896, 1628.
Odpowiedź wedle obyczaju rycerskiego 869.

Odkrycia 1286.
Odlewnictwo 1123.
Odpusty 646.
Odrodzenie, *zob.* Renesans.
Odrzwia 1093.
Odznaki 19, 1433.
Ogrodnictwo 882.
Okup 869.
Ołtarze 1122.
Opera 1142, 1651.
Opisy geograficzne 542, 1562.
Opłatki 1128.
Oprawa książek 1123, 1127, 1650.
Optyka 989.
Ordalia 869.
Organiści 948.
Ordery 19, 804, 837, 1433.
Ordynacye 836.
Organizacya 794, 1612.
Organizacya kościelna 653, 1594.
Ormianie 10, 51, 631, 738, 852, 1044, 1139, 1452, 1591, 1606, 1623.
Ornament, Ornamentyka 1048, 1091.
Ornaty 1118.
Ortyle 51, 1452.
Osadnictwo pierwotne 1172, 1653.
Osady 837, 1620 (przedhistoryczne) 596, 1582.
Osoby historyczne 1675.

Pacta conventa 804.
Paleografia 10, 1424.
Paleontologia 1576.
Palestra 832.
Palowe budowy 596, 1581.
Pałace 1081, 1648.
Pamiętniki 357, 1506.
Panny św. Agnieszki 688.
Panny św. Kazimierza 688.
Państwa obce 62, 794, 1455, 1612.
Państwo i Kościół, *zob.* Kościół.
Pańszczyzna 839, 1620.
Papier 1426.
Papieże 640, 646, 1592.
Parlamentaryzm, *zob.* Sejmy.
Pasieki 882.
Pasowanie rycerskie 835, 1619.
Pasy 884, 1118, 1126.
Patronat 654, 718, 1594, 1602.
Paulini 682, 932, 1598.
Patryarchat 716, 1602.
Pedagogika 915, 949, 1630, 1634.
Piechota 824, 1618.
Pieczary, *zob.* Jaskinie.
Pieczęcie 14, 1426, 1649.
Pieczyngowie 1172.
Pielgrzymki 1039, 1042.
Pieniądz, *zob.* Moneta.
Pierwotny człowiek 583, 1575.
Pieśni 348 (hist.), 697 (kościelne), 601, 1582 (ludowe), 1141 (polskie), 1034, 1646 (ruskie), 981, 1638 (średniowieczne).
Pijarzy 687, 930, 1031, 1599, 1636.
Pisarze (żywoty), 963, 967, 1635.
Pismo 602, 975, *zob.* Paleografia.
Piwowarnie 882.
Plastyka 1049, 1648.
Płaskorzeźby 1100, 1648.
Płatnerstwo 1123.
Płótna 884.
Poborowe edykty 821, 1618.
Poczta 822, 889.
Podania ludowe 601, 1583, *zob.* Bajeczna historya.
Podatki 820, 1618.
Poddańcze stosunki 839, 872, 1620.
Podkomorzy 817.
Podręczniki historyi Polski 1175, 1653.
Podręczniki szkolne 953, 1634.
Podróże po Polsce 357, 537, 1502, 1507, 1561.
Podróże za granicę 914, 1630.
Podskarbi 816, 818.
Podwody 1621.
Podymne 821.
Podział dziejów 1192, hist. literatury 1638.
Poetyka 955, 1634.
Poezya 983, 1638.
Pogańska epoka 597, 636, 1249, 1582, 1591, *zob.* Przedchrześcijańska epoka.
Poglądy na dzieje 1188, 1654, na literaturę 981, 1638.
Pogłówne 821.
Pogrzeby 907.
Pojednanie (w prawie) 869.
Pojedynki 865, 910, 1625.
Pokarmy 909.
Pokora (w prawie), 869.
Pokuta publiczna 655.
Polemika religijna 755, 1041, 1608.
Policya 817.
Polichromia 1110.
Polityczni pisarze 854, 1624.
Polityka polska 1190, 1193, 1654.
Połabianie 1163, 1637.
Połowcy 1172.
Pomniki 26, 1089, 1437, 1648.
Pomniki językowe 978, 1638.
Popielnice 598, 1582.
Porcelana 1050, 1126.
Portale 1093.
Portrety 1113, 1649.
Poselstwa 794, 1612.
Posłannictwo Polski 1188, 1654.
Pospolite ruszenie 828, 1618.
Powstanie państwa 1247, 1661.
Prałaci 654.
Prawda ruska 69, 1036.
Prawa słowiańskie 789, 1611.
Prawo 45, 787, 919, 1449, 1611, 1635.
Prawo austryackie 870, 1625.
Prawo cerkiewne 714, 1602.
Prawo chełmińskie 851.
Prawo cywilne 860, 1625.
Prawo karne 864, 1625.
Prawo kościelne 53, 643, 649, 1453, 1593.
Prawo magdeburskie 851, 1623.
Prawo małżeńskie 657, 861, 1595, 1625.
Prawo niemieckie 49, 833, 850, 1451.
Prawo pruskie, 872, 1626.

Prawo publiczne 792, 1612.
Prawo rosyjskie 874.
Prawo rzeczowe 862, 1625.
Prawo sądowe 860, 1625.
Prawo spadkowe 862.
Prawo wekslowe 864, 891.
Prawo wojskowe 827, 1619.
Prawo wołoskie 839.
Prawo zwyczajowe 791, 1612.
Prawodawstwo 805, 1615.
Prawosławie 711, 718, 1662.
Prawoznawstwo 788, 792, 985, 1638.
Prehistorya 581, 586, 1575.
Premonstratensi 676, 1598.
Proces kanoniczny 655, 1595.
Proces sądowy 867, 1626.
Prognostyki, *zob.* Przepowiednie.
Propinacya 844, 863.
Prostytucya, *zob.* Nierząd.
Protestantyzm 743, 781, 1606, 1610.
Prowincye Polski 795, 1193, 1612, 1655.
Przedchrześcijańska epoka 364, 1247, 1507, 1661, *zob.* Pogańska epoka.
Przedhistoryczna epoka, *zob.* Prehistorya.
Przemysł 883, 1627.
Przemysł artystyczny 1050, 1117, 1650.
Przepowiednie 569, 913.
Przesądy 913.
Przyczyny upadku Polski 1370.
Przysięgi 53, 868, 1452.
Przysłowia 601, 984, 1633.
Psałterze 980, 1039.
Pszczelnictwo 882.
Publicystyka, *zob.* Czasopisma.
Puszkarze 884, 1123.

Ratusze 1087, 1648.
Raskoł 781, 852, 1610.
Redemptoryści 687.
Reformaci 687, 932, 1599.
Reformacya 740, 1606.
Regesta 13, 1425.
Registratury 14.
Rękopisy, *zob.* Archiwa i Biblioteki.
Rektor 1619, *zob.* Uniwersytety.
Religia 365, 953, 1591.
Religijne spory, *zob.* Polemika.
Religijno-moralny stan 912.
Relikwiarze 1121, 1650.
Renesans 1047, 1286.
Retoryka 955, 985, 1634, *zob.* Wymowa.
Rokosz 807.
Rolnictwo 879, 1626.
Rolnicza ludność 838, 1620.
Romans 984.
Rośliny, *zob.* Flora.
Rubricelle, *zob.* Dyecezye.
Runy 600, 975, 1582.
Rusini, *zob. Miejsc.*: Ruś.
Rybackie osady 842.
Rybackie prawo 51.
Rybałt 904.
Rycerskie szkoły 937, 1632.
Rycerskie zakony 688, 1599.
Rycerstwo, *zob.* Szlachta.
Ryciny 1116, 1649.
Rytownictwo 1045, 1049, 1114, 1649, 1651.
Rytualne mordy, *zob.* Mordy.
Rytuał 658.
Rzędy 1126.
Rzeki 565, 1569.
Rzemiosła 849, 883, 1623, 1627, *zob.* Przemysł.
Rzeźba, Rzeźbiarstwo 1049, 1089, 1648.
Rzeźnicy 884.

Sądowe akta, *zob.* Akta grodzkie i ziemskie.
Sądowe prawo, *zob.* Prawo.
Sądownictwo, Sądy 831, 1619.
Sądy assesorskie 833.
Sądy boże, *zob.* Ordalia.
Sądy kapturowe, *zob.* Kaptur.
Sądy kościelne, *z b.* Juryzdykcya.
Sądy miejskie 833, 844, 1623.
Sądy patrymonialne, *zob.* Juryzdykcya.
Sakramentki 688.
Salezianki 688.
Sarmatowie 1165.
Satyra 983.
Schizma 705, 1600, *zob.* Dyssydenci, Kościół ruski.
Scytowie 1165.
Sejmy i sejmiki 805, 1615.
Sekty w Kościele kat. 739, 1606.
Sekty w Kościele ruskim 781, 1610.
Senatorowie 13, 815, 1426, 1615.
Sercanki 688.
Sfragistyka 14, 1426.
Siabrostwo 1620.
Siarka 885.
Sielanka 983.
Siostry Miłosierdzia 688.
Skarb państwa 818, 1617.
Skarbce 697, 1053, 1120, 1650.
Skarbowość 817, 1617.
Skartabella 835.
Skorowidze 572, 1572, *zob.* Miejscowości.
Ślusarstwo 884, 1123.
Słowianie, Słowiańszczyzna 533, 601, 636, 789, 897, 959, 970, 1162, 1433, 1577, 1582, 1591, 1611, 1628, 1635, 1636, 1652.
Słowniki (językowe), 955, 976, 1638.
Słowniki dyplomatyczne 12, 1425.
Słowniki geograficzne 532, 1559.
Słowniki, *zob.* Pisarze, Żywoty itp.
Słownictwo polskie 976, 1638, *zob.* Terminologia.
Snycerstwo 1089, 1648.
Sobory 53, 642, 1047, 1273, 1453, 1593.
Sobory ruskie, *zob.* Synody.
Sodalicya Maryańska 694.
Socynianizm 750, 1607.
Sól 562, 885, 1568.
Sołtysi 852.
Spadkowe prawo, *zob.* Prawo.
Śpiew kościelny 697, 736.
Śpiewacy 910.
Spławy 889.
Średnie wieki 1250.

Stacye żołnierskie 656, 828.
Staroobriadcy 782.
Staropolski język 975, 1633.
Staroruski język 1034, 1645.
Starosłowiański język 970, 1636.
Starostwa 816, 1615.
Starożytności 897, 955, 1628.
Statut litewski 48, 1451.
Statuta, *zob.* Konstytucye i Synody.
Statystyka 533, 570, 891, 1572. 1628.
Stauropigia lwowska 731, 1605.
Stemple 821.
Stepy 570, 1572.
Stolarstwo 1127.
Stroje, *zob.* Ubiory.
Stróża 1618.
Style 1056, 1071.
Sukcesya tronu 803, 1615.
Sukiennicy 884, 1627.
Światowid 596, 1582.
Świątynie pogańskie 596, 1582.
Święci 640, 643, 703, 1036, 1542.
Święcone 907.
Świeczniki 1125.
Święta 658, 907, 1595.
Świętopietrze 646, 1595.
Syfilis 1003, 1010.
Synagogi, *zob.* Bożnice.
Synod prawosławny 701.
Synody 53, 649, 1453, 1593.
Synody ruskie 714.
Syzygia 989.
Szachy 910
Szaty, *zob.* Ubiory.
Szkice historyczne 1184, 1654.
Szklarstwo, Szkło 884, 1127.
Szkoci 51.
Szkolnictwo, Szkoły 630, 915.
Szkoły dyssydenckie, *zob.* Dyssydenci.
Szkoły fachowe 948, 1634.
Szkoły kadeckie 826.
Szkoły ruskie 1040.
Szkoły zakonne, *zob.* Bazylianie, Benedyktyni itp.
Szkoły zagraniczne 948, 1634.
Szlachta, szlachectwo 15, 17, 19, 834, 866, 903, 1427, 1619, 1629.
Szos 1618.
Szpital św. Ducha 673, 1597.
Szpitale 693.
Sztuka 1045, 1646.
Sztuka bizantyńska 1047, 1138.
Sztuka czeska 1047.
Sztuka niemiecka 1047.
Sztuka polska 1057, 1646.
Sztuka ruska 1128, 1650.
Sztuka włoska 1047.
Szubrawcy 943.
Szyfry, *zob.* Cyfry.
Szynkowanie, *zob.* Propinacya.

Taksy 890.
Tańce 909, 1142, 1629.
Taryfy 23, 821, 890.
Tatarzy 632, 1038, 1144, 1591.
Teatr 984. 1012, 1024, 1642.
Teatyni 686, 932, 1599.
Technika 986.
Technika w sztuce 1050.
Teksty polskie 978, 1638.
Teresy św. Zakon 688.
Terminologia polska 977, 1638.
Terminologia muzyczna 1140.
Terminologia prawa 789.
Terminologia sztuki 1056, 1067.
Tkactwo 884.
Tokarstwo 1127.
Towary 890, 1627, *zob.* Ceny.
Towarzyskie życie 908, 1629.
Towarzystwa etnograficzne 580, 584, 1575.
Towarzystwa geograficzne 531.
Towarzystwa historyczne, 1187.
Towarzystwo Jezusowe, *zob.* Jezuici.
Towarzystwa naukowe 988, 1011, 1024, 1028
Trąd 987.
Trakowie 1165.
Traktaty 31, 1439.
Trofea wojenne 1126, 1650.
Trybunał sądowy 831, 1619.
Trynitarze 686, 1599.
Tucholcy 616.
Turnieje 910.
Tury 1562.
Twierdze 1619, *zob.* Zamki.
Tytoń 822.

Ubiory 905, 1629.
Ubiory kościelne 697, 1118, ruskie 1138.
Uczeni 963, 985, 1020, 1635, 1638.
Uczty 909.
Ukraińsko-ruska literatura, *zob.* Literatura ruska.
Unia kościelna 706, 707, 1601.
Unia z Litwą 797, 1302, 1613.
Unitaryzm 754, 1607.
Uniwersytety 917, 918, 939, 940, 1453, 1630, *zob.* Akademie.
Unici (prawa) 852, 1623, *zob.* Unia.
Upadek Polski, *zob.* Przyczyny.
Urny 598, 1582.
Uroczyska 596, 1581.
Urszulanki 688.
Urzędnicy 13, 1425.
Urzędy 815, 1617.
Ustawodawstwo 805, 1615.
Ustrój polityczny 792, 1612.
Ustrój społeczny 833, 1619.
Usypiska 596, 1581.
Uwiedzenie 865, 1625.
Uzbrojenie 1125, *zob.* Broń, Wojsko.

Wagi 889, 1436, 1627.
Waldensowie 739.
Warcaby 1650.
Wędrówki ludów 1167, 1652.
Węgiel 562, 885, 1568.
Weksle 864, 891.
Wesela 604, 610, 611, 907.

Wiara 365, 1591.
Wiece 815, 831, 1615.
Wierzenia ludowe 912.
Wieś 838, 1620.
Wiklifiści 739.
Wino 882, 909, 1627.
Witraże 1050, 1111.
Wizytki 688.
Władza królewska, *zob.* Król.
Własność 862, 1625.
Włóczęgostwo 866.
Włościanie 837, 1620.
Wódka 882, *zob.* Propinacya.
Wodociągi 1089.
Wody 565, 1569.
Wojewoda 817.
Wojsko 1143, 1618.
Wojskowe artykuły 51, 827.
Wojskowe komisye 829.
Woźny 817, 831.
Wozy 1650.
Wstecza 868.
Wybraniectwa 825, 839.
Wychowanie 915, 1613, *zob.* Pedagogika i Szkolnictwo.
Wykopaliska 588, 1576.
Wykopaliska monet 22, 1435.
Wymowa 56, 985, 1018, 1026, 1454, 1642, *zob.* Retoryka.
Wypisy szkolne 955.
Wystawy (archeol. i sztuki) 587, 1053, 1129, 1576, 1646.
Wyznania 852, 1623.
Wyznanie augsburskie 743, 1606.
Wyznanie helweckie 746, 1607.
Wyznanie, *zob.* Kalwinizm, Kościół, Lutera-nizm itp.

Zabawy 907, 1629.
Zabójstwo 865, 1625.
Zadruga 1172, 1617, 1653.
Zagadki ludowe 601, 1584.
Zajazdy 868, 1625.
Zakony 670, 1597, (wpływ na sztukę) 1057, 1058, 1067, *zob.* Klasztory.
Zakony rycerskie 688, 1599.
Zamki 1072, 1081, 1648.
Zamki ruskie (grody) 1134, 1651.
Zaraza morowa, *zob.* Mór.
Zarazy *zob.* Epidemie.
Zarysy historyi polskiej 1175, 1653.
Zbiory *zob.* Archiwa, Biblioteki.
Zbiory archeologiczne 587, 1576.
Zbiory sztuki 1051, 1111, 1646, 1649.
Zboże (handel) 890, *zob.* Rolnictwo.
Zbrodnie 864, 1625.
Zbroja, *zob.* Uzbrojenie.
Zbytek 821, 891, 1628.
Zdrojowiska 562, 1568.
Zegarmistrzostwo 1123.
Zemsta krwi 602.
Zgwałcenie 865, 1625.
Ziemia (pokłady) 561, 1568.
Zjazdy (archeol.) 587, 1129, 1576, (geogr.) 531, (historyczne) 1188, (literackie) 968, 1636.
Złotnictwo 1120, 1650.
Złoto 885.
Znaki wodne 1426.
Zniewaga 903.
Zwierciadło 1127.
Zwierzęta *zob.* Fauna.
Zwinglianizm 746, 1607.
Zwyczaje ludowe *zob.* Obyczaje.
Zwyczajowe prawo *zob.* Prawo.

Żebractwo 866.
Żegluga handlowa 889, 1627, *zob.* Marynarka.
Żelazo 885.
Żupy, żupnicy 817, 820, 885, 1618.
Żmudzini *zob. Miejsc.*: Żmudź.
Żydzi 11, 51, 631, 782, 786, 852, 872, 892, 1044, 1138, 1590, 1610, 1623, 1646, 1651.
Żywoty 357, 1186, 1654, *zob.* Pisarze, Święci, Uczeni itp.

WIADOMOŚCI WSTĘPNE.

I. ARCHIWA I BIBLIOTEKI.

A. Na obszarze Polski.

(a: Dzieła obejmujące całość kraju lub prowincye).

1. **Radziszewski Fr.** Wiad. hist. stat. o znakomitszych bibliotekach i archiwach polskich, Kr. 1875.

R: Prz. kryt. 1876; Bibl. warsz. 1876 II.

2. Majewski W., O archiwach polskich, Rocz. tow. warsz. P. N. 1812 VIII. Odb. War. 1813; — Morawski Szcz. Smutne dzieje archiwów naszych, Czas 1857 Nr. 119; — Zbiory archiwalne, Roz. lw. 1859. Kalendarzyk pols. warsz. 1834; Dz. lit. 1853; Warta 1882 Nr. 416. Kur. warsz. 1883 Nr. 329.

3. Lelewel J. Dzieje bibliotek, Dz. warsz. 1827 X., Odb. War. 1827, Polska, dzieje i rzeczy t. XVI; — O bibliotekach w Polsce, Tyg. pet. 1835 XII. Przyj. ludu, Leszno 1835 II; — J. T. L., Bibl. warsz. 1877 I.

4. **Inventarium** omnium privilegiorum in archivo Regni ..... confectum 1682. Par. 1862.

R: Bielowski A. Bibl. Ossol. 1862; X. L., Sybels H. Z. XII.

5 Livon ca w Mitth. Liv. Est. Kur 1843. II ; Spis w Watykanie Prz. pozn. XXVIII.

6. Bielowski A. Skarb koronny i archiwum 1730 r. Bibl. Ossol. 1869. (Zob. E 1738 Summarium).

7. **Powstański A.** Wiad. o archiwum krajowem Królestwa polskiego. Rocz. tow. nauk. krak. 1824—5, IX—X. Odb. Kr. 1825.

8. **Bentkowski F.** Spis ksiąg dawnej metryki koronnej a w części i litewskiej. Warsz. 1840.

9. Tenże, Spis akt dawnych w głównem archiwum Królestwa w Warszawie, Warsz. 1840 *litogr.*; Guliński A. O metryce koronnéj, dzieło r. 1855 w rąk. do druku gotowe; Archiwa metryk koronnych i litewskich, Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 Nr. 22.; (*Zob. Źródła dziejowe pod Dokumenty: Zbiory).*

10. **Ptaszycki S.** Opisanie knig i aktow litowskoj Metriki, Pet. 1887; — Tenże, Prz. lit. art. Kr. 1883—4.

R: S. B. Żurn Min. Nar. Prośw. pet. 1887; Pypin A. Wiestnik Jewropy 1887 t. VI.; M. G. Istor. Wiestnik 1887 Nr. 12.; Schiemann Th. Rigaische Ztg. 1887 Nr. 233.; W. I., Russ. Stirina 1888 Nr. 1.; Prochaska A. Kwar. hist. 1888.

11. Zelwerowicz L. M. Litowskaja metrika . . . tom I: Akty litowskije 1487—1589. Pet. 1882.

R: Kraj Pet. 1882 Nr. 21; Wędrowiec 1882 Nr. 62.; Echo 1882 Nr. 277.

12. Horbaczewski N. Katalog drewnim akt. gub. wilenskoj, grodnenskoj, minskoj i kowienskoj . . . także knigam gub. mohilewskoj i smolenskoj, Wilno 1872.

13. Podczaszyński M., O archiwach Rusi Białej, Dz. warsz. 1825 6 T. I.

14. **Dudik B.** Archive im Königreich Galizien und Lodomerien, Archiv f. öster. Gesch. Wien 1868 T. 39, Odb. Wien 1867.

15. Linniczenko Archiwy w Galicyi (Odb. z Kijew. Star.) Kiew 1889.

R: Prochaska, Przew nauk. lit. 1889. Semkowicz Kwar. hist. 1889.

16. Petzold J. Adressbuch d. Bibl. Deutschl. Dresden 1875; Burkhardt Q. A. H. Adressbuch d. deutschen Archive I 1887 (w obu także Austrya). *Zob. Podróże Nr. 23.*

17. Stadnicki A. Materyały do historyi miast galicyjskich: Akta ławnicze tarnopolskie, szczurowieckie, kulikowskie; Pamiątki miasta Żółkwi, Dod. tyg. Gaz. lw. 1856 Nr. 30—35.

18. **Smolka St.** Archiwa w W. X. Poznańskiem i w Prusiech wschodnich i zachodnich, Roz. hist. fil. Akad. 1875 IV. Odb. Kr. 1875.

R: Prz. kryt. 1876.

19. Viebahn, Ueber die hist. insbesondere die urkundlichen Denkm. des Grossherz. Posen, Ledeburs Archiv 1833. X; — Hist. Uebersicht der poln. Archive, tamże 1834, XIV.

20. Łukaszewicz X. M., Archiwa prowincyonalne w państwie pruskiem, Bibl. warsz. 1857 II.

21. **Doebner R.**, Ueber schlesische Klosterarchive, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1877. XII.; — Kopetzky F., Das Troppauer Landesarchiv. tamże 1868 VIII.; — Archivum

w Schedlau tamże VI—X itp. „Archivalische Miscellen".

Warmia zob. Miejscowości Nr. 98.

22. Stecki T. J., Archiwa prywatne i publiczne wołyńskie. Wiek 1876. Nr. 5.

23. Gruenhagen, Podróż archiw. zob. Nr. 60; — Dudik, zob. Nr. 14; — Perwolf J. Prispevsky k ceskym dejinam XV—XVI. stoleti, Časopis ceského Musea 1880 (zapiski czesko-pol. z archiwum głównego warsz. z Metryki koronnej, bibl. Krasińskich i innych); — Perlbach M. Bericht e. f. das Pomerelische Urkundenbuch untern. Reise nach Polen, Ztsch. f. Westpr. Gesch. Danzig 1880. Odb. t. 1880; — Szadeczky L. Lengyelföldi (zapiski z arch. i bibl. lw., przemyskiej, tarnowskiej i kr.). Budapeszt 1881; — Perlbach M., Preusische Urk. aus poln. u. englischen Archiven, Altpreuss. Monatschr. 1881. XVIII. Odb. Königsberg 1881.

(b: Zbiory familijne i prywatne).

24. **Bielowski A.** O archiwach familijnych. Dod. tyg. Gaz. lw. 1854. Nr. 43, Czas 1854. Nr. 258, Dz. warsz. 1854. Nr. 306; — Spis zbieraczów i wyszczególnienie zbiorów, Krzyżanowskiego Rocz. dla arch. 1870. *Zob. Archeologia.*

25. **Moszyński A.** O bibliotekach prywatnych, Ath. 1841.

26. Catal. bibl. Brühlianae Dresd. 1750; Cichowski zob. Nr. 124; Muzeum X. Czartoryskich zob. Kr. Nr. 52, Puławy Nr. 91; Kat. księgozb. Dembowskiego b. r. E. V; Lubomirski T. Kat. książek Jana III. z 1689, Warszawa 1879; Witzleben Fr. Cat. bibl. Jablonovianae, Lipsiae 1755; Antoni J. Spis dzieł J. Jabłonowskiego, woj. nowogr., Prz. bibl. arch. 1882; J. Łosia zbiory, Czas 1852 Nr. 33, Kron. rodz. 1888, Roz. lw. 1857 (?); Spis książek Masłowskiego Ksawerego Kr. 1872; Godebski X. Arch. Mniszchów, Bibl. Ossol. 1862 I.; Kantęcki Kl. Z archiwum Mniszchów At. 1878 IV, Gaz. lw. 1878 Nr 305; Biblioteka Ossolińskich zob. Lwów Nr. 62; Zbiory Dion. Paszkiewicza Dz. wil. 1823; Zbiory Pawlikowskiego zob. Lwów Nr. 74; Koźmian A. E. Wyciągi z księgozbioru Piotrowickiego, Wrocław 1842–5; Zbiory Bol. Podczaszyńskiego Wiek 1878 Nr. 186; Górski W. O zbiorach po śp. Konst. Podwysockim. Krzyżanowskiego Rocz. dla arch. 1871. Odb. Kr. 1872; Maciszewski, O bibl. St. hr. Potockiego w Raju, Prz. bibl. arch. 1882; Sobiesciana u Przezdzieckich zob. Warszawa Nr. 105; Biblioteka Raczyńskich zob. Poznań Nr. 86; Grabe S. Catalogus librorum Radivili Regiomonti 1673, 1712; Karwowski St. Dokumenta Radziwiłł. Tyg. wiel. 1873, zob Arkadya Nr. 29; Bibl. Rzewuskich, Dz. lwowski 1870 Nr. 256; Dokumenta Sarneckich zob. Czarnokozińce Nr. 31; Sanguszków zob. *Dokumenty: Zbiory*; Sulimskij fam. archiw Kij. Starina 1882. Bibl. Swidzińskich zob. Warszawa 104; Szczyt A. Archiwum domowe, Kron. rodz. 1884; Zb. Wiśniowieckich zob. Nr. 110; Wybranowski Al. Z domowego archiwum, Przew nauk. lit. Lwów 1885; Załuskich biblioteka zob. Nr 27. Zb. Zielińskiego zob. Kielce Nr. 40. Biblioteki klasztorne *zob. Miejscowości.*

27. **Janocki J. D.** Nachricht von den in Załuskischen Bibl. befind. Büchern I. Dresden 1747, II. Breslau 1749, III—IV 1753; — Janocki J. D., Specimen cat. codicum MSC. bibl. Załuscianae, Dresdae 1752; — Mizler L., Warszauer Bibl. oder gründl. Nachr., War. u. Leipzig 1754; — Tenże, Catalogus War. 1766.

R: Mizlers Warsch. Bibliothek 1754.

28 Informacya o fundacyi bibl. Zał. 1761, Nachricht von A. Zał. gemacht Stiftung 1761; Cathal. duplicatorum 1760, 1765, 1781 zob. E: Chladenius 1747, Radliński 1748, Hylzen 1750 (Elogium bibl. Zał.), Garampi 1776. Powiększenie 1780, Verzeichniss 1783. Roz. Kr. 1834; Stan. i Andrz. Załuscy, Przyj. ludu. Leszno 1834 II.

(c: Zbiory pewnych miejscowości).

29. Opis Arkadyi, wsi ks. Radziwiłłowej, Ztsch. f. elegante Welt, 1825 Nr. 172—5; M. R., Arkadyana (XVIII wiek), Prz. polski 1885. II.

30. Barsuków A. P., Iz bumag chołmskawo archiwa, Kij. Starina 1883.

31. — Wypis treściwy z dok. Sarneckich z archiwów Czarnokozinieckich Lw. 1877 str. 16.

32. Dokumeny hist. XVII. i XVIII. w. w arch. komitetu małoruskiego w Czernichowie, Wiek 1879 Nr. 287.

33. Biblioteka jasnogórska w Częstochowie, Wiek 1874 Nr. 257.

34. — Volckmann E. Katalog d. Elbinger Stadtarchivs, Elbing 1875; — Verzeichniss der in Elbinger Gymnasiums Bibl. enth. Bücher. Elbing 1829 str. 469; Seyler G. De bibl. Elbingensi, Elbingae 1736. E. 1766 Langie.

35. X. K., Akta archiwum biskupiego w Frauenburgu, Dz. warsz. 1855 Nr. 164; — Eichhorn, Codex S. Nr. 1 im geheim. Arch. d. Domkapitels in Frauenburg, Ztsch f. Gesch. Ermlands I.

36. Polkowski I., Zapiski o manuskr. i drukach bibl. miejskiej w Gdańsku, Krzyżanowskiego Rocz. dla arch. 1869, Odb. Kr. 1870; Schelwigius S. De incrementis bibl. gedanensis 1677 (zob. E. Schelwigius 1675); Seger G. Elenchus librorum bibl. gedan. 1679; Grodeck, Cat. bibl. Gedani 1776 (zob. E. Lengnich 1796); Strehlke Livonica im Stadtarchive Danzig, Mitth. Liv.-Est.-Kur. Riga 1858 IX.

37. Barącz S. Arch. Dominikanów w Jarosławiu. Prz. arch. II, III. Lwów, 1883. Odb. Lw. 1884.

R: Dziedzicki L. Kwar. hist. 1888.

38. Catalogus librorum, qui in bibl. Calis. (Kalisz) S. Jesu reperiuntur b. m. 1765.

39. Archiwum bernardyńskie w Karczówce pod Kielcami. Wiek 1876. Nr. 196.

40. Łepkowski J., Zbiór śp. T. Zielińskiego w Kielcach. Gaz. warsz. 1860, Odb. t.

41. **Kozłowskij K. E.** i **Doncow G. W.** Opis aktowoj knigi kijewskawo centralnawo archiwa. Kijew 1879.

42 Spisok aktowych knig w kijewskom arch., officialnoje izdanie. Kijew 1862, 1869, 71, 72, 74, 78, 79, (Nowicki, Bielrusów); Antoni J. Polonica. Roz. hist. fil. Akad. XI.; Wiek 1875 Nr. 119; Lewickij, Opis aktowoj knigi Nr. 2044. Kijew 1888.

43. Wybranowski A., Archivum kossowskie, Przew. nauk. lit. Lw. 1874 II.

44. **Bandtkie J. S.** Hist. bibl. Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie. Kr. 1821.

R: Ossoliński J. M., Pszczółka krak. 1821 IV. Odb. Pozn. 1821; Göttingische Gelehrte Anz. 1821. Nr. 107 (przekład w Pszczółce krak. 1822. I).

45. Estreicher K., Bibl. Jagiellońska, upominek dla zjazdu lekarzy, Kr. 1881; — Piwarski J., Tyg. ill. 1860 I; W. F., Strzecha Lw. 1870; Wojcicki K., Kłosy 1871 XIII, 1872 IV.

46. Przewórski F. Immortalis munificentia Andr. Olszowski, dum bibl. Univ. Cracov. appariretur 1671.

47. **Wisłocki Wł.** Katalog rękopisów biblioteki Uniw. Jagiellońskiego. Kr. 1881.

Uzupełnienia w tegoż Przewodniku bibliograficznym Kr. od r. 1882 w Kronice (Rękopisy i rzadkie druki).

R: Nowiny Warsz. 1882 Nr. 71, Prawda Warsz. 1882 Nr. 8.

48. Muczkowski J., Paulini Paulerini, viginti artium manuscriptum . . ., cuius codex Twardovio tribuitur Crac. 1835; — Tegoż, Rkp. Marcina Radymińskiego do dziejów Uniw. Jagiell. i inne; — Kałużniacki, Descriptio codicum slovenicorum, qui in bibl. Univ. Jagiell. inveniuntur Lw. 1871; — Behem B. Cod. picturatus, Wien 1889; — Heyzmann U., Arch. f. öst. Gesch. 1865, 33; — Bischoff F. Ueber e. deutschen Rechtscodex, Sitzgb. ph.-hist. Ak. Wien t. 48.

49. Wisłocki Wł. Katalog rękopisów Uniw. Jagiellońskiego (katalogu bibl. Nr. 3789—4140) Kr. 1881; Tenże, Rękopisy arch. senatu Uniw. w Krakowie, Kr. 1881.

50. Kojsiewicz F. Wiad o przywilejach akad. krak. Rocz. tow. nauk. Kr. 1847, XVIII. *Zob.* Nr. 749—50.

51. **Seredyński Wł.** Rękopisy towarzystwa naukowego, Rocz. tow. nauk. Kr. 1869, XVII. Odb. Kr. 1869.

52. **Korzeniowski J.** Catalogus codicum musei princip. Czartoryski (Z. I, II), Kr. 1887.

R: Polkowski J. Prz. powsz. 1887 I; X. Kwar. hist. 1887.

53. Kętrzyński, Ueber Handschr. betreff. Preussen, Königsb. 1872; Perlbach M., Urk. des Rigaischen Kapitel Mitth. Liv. Danzig 1881 XIII; Wiek 1879 Nr. 38—40.

54. Ekielski E. Krótka wiadomość o archiwum akt grodzkich i ziemskich wojew. krakowskiego, Czas 1868 Nr. 61. Odb. Kr. 1868.

55. Łuszczyński B., Dokumenta z arch., Dod. Gaz lw. 1872, 1873; Ulanowski B., Kilka aktów polskich, Spr. kom. jęz. Akad. Kr. 1884 III. Tenże, Najdawniejsza księga, Roz. hist. fil. Akad. Kr. 1875 III. Czas 1884 Nr. 75, Sprawozdania sejmu 1874 (Odebranie arch. w zarząd kraju).

56. **Polkowski J.**, Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej, Arch. do dziejów lit. III. Odb. Kr. 1884; — Tenże Sprawozd. o drugim dziale ksiąg archiwum kap. kat. krak. Roz. hist. fil. Akad. Kr. 1885 XVIII; Tenże, Dwieście najstarszych inkunabułów z bibl. kap. krak. od 1462—1500, Kr. 1887; Zob. Łepkowski J., 50 dok., Bibl. warsz. 1857 IV.

R: Perlbach J., Centralblatt f. Bibliothekswesen Lipsk 1885; Stankiewicz M., Kwar. hist. 1888.

Zob. Piekosińskiego, Kodeks kapituły krakowskiej I tom (wstęp)

57. Polkowski J. Wiadomość o archiwum konsystorskim krak. Czas 1878.

58. Biblioteki klasztorne w Krakowie, Prz. bibl. arch. War. 1881 I.; — S. P., archiwum kl. Św. Trójcy, Dz. wil. 1829; — Baracz S., Klasztor i kościół Dominikanów w Krakowie, Poznań 1888.

59. Kalinka W., Hist. pożaru Krakowa, Kr. 1850; Dod. lit. do Czasu 1850 Nr 19.

60. Gruenhagen, Bericht einer archivalischen Reise nach Krakau, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1868 IX. Odb. Breslau 1868.

61. Bielowski A. Biblioteki lwowskie. Dz. lit. 1852.

62. Chłędowski K. O ustanowieniu biblioteki Ossolińskich we Lwowie, Pam. lw. 1818 II.; Pam. warsz. 1818 III.; — Sprawa o stanie bibl., Czasop. ksiąg. Ossol. 1828 I.; — Kamiński J., O zbiorach nauk. Ossol., Skarbiec polski, Lw. 1859 II.; — Sprawozdania zakładu nar. im. Ossolińskich, Lw. od 1877 (corocznie); Czas 1867 Nr. 238, Dod. Gaz. lw. 1872.

63. Biblioteka Ossolińskich: Przyj. ludu, Leszno 1836 i 1848, Dz. mód, Lw. 1847; Dz. lit., Lw. 1853; Tyg. illustr. 1860.

64. **Kętrzyński W.** Katalog rękopisów bibl. Ossolińskich, Lw. I 1880, II 1883.

R: Wierzbowski T. At. 1880 III.; X., Kwar. hist. 1887.

65. Batowski A., O rękopisach bibl. Ossolińskich, Czasop. księg. Ossol. 1833 VI, 1842 II, 1843 VIII. Odb. Lw. 1844; — Wisłocki Wł., Rękopisy i ciekawsze druki, nabyte 1870, 1871, Krzyżanowskiego Rocz. dla arch. II., III. Odb. 1872, 1873; — Łobeski F., Zbiór rycin, Dod. Gaz. lw. 1855; — Kantecki Kl., Z autografów, Tyg. illustr. 1877, Gaz. lw. 1880 Nr. 263; — Makuszew, Jużno — russkija skazania po rukop. bibl. Ossol. Żurn. Min. Nar. Prośw., Pet. 1881 Nr. 217.

66. S. Fr., Sprawa o założeniu i stanie muzeum Lubomirskich, Czasop. księg. Ossol. 1828 IV; Łoziński Wł., Zbrojownia Lubomirskich, Przew. nauk. lit. 1873.

67. Reifenkugel K. Biblioteka uniwersytecka we Lwowie, Dod. Gaz. lw. 1873.

Catalogus librorum in bibl. Universitatis leopoliensis, Leop. 1795 (Zob. E 1796).

68. Archiwum aktów grodzkich i ziemskich, Roz. lw. 1828, Dz. lit. 1868.

68. Sprawozdanie sejmu krajowego 1874, (Odebranie w zarząd krajowy archiwum) i 1875 (Fundusz Alex. hr. Stadnickiego).

Zob.: Dokumenty (Zbiory): Liske X. Akta Grodzkie i ziemskie.

70. Widmann K. Archiwum miasta Lwowa, Lw. 1888 Z. I. (zarys ogólny, wiek XIV),

Prz. bibl. arch. War. 1881—2, I—II; Prz. arch. Lw. 1883.

R: Kwiatkowski S, Kwar. hist. 1888.

71. J. L. Dokumenty do hist. Lwowa, Dz. polski, Lw. 1881 $^{7}/_{7}$.

72. Z tajnego archiwum c. k. Namiestnictwa, Gaz. nar., Lw. 1871 Nr. 365.

73. Instytut stauropigiański, Rozp. kniham nahod. sia, Lw. 1867; — Żubrzycki D., Die staurop. Kirche u. d. Institut, Neues Archiv. f. Gesch. Wien 1830, Roz. Lw. 1831; Rachunek i sprawozd. Instytutu staurop. 1860—2, Lw. 1863; — Jubilejnoje izdanie, Lw. 1886 (wstęp); — Petruszewicz, Kataloh cerkow.-słow. rukop. i starop. knyh kiryłowsk. pysma na arch. bibl. wystawci, Lw. 1888.

74. O zbiorach śp. Gwalberta Pawlikowskiego we Lwowie, Czas 1856 Nr. 141.

75. Kantecki Kl., Z autografów bibl. Poturzyckiej (Dzieduszyckich), Przew. nauk. lit., Lw. 1878.

76. Hołowackij J., O rukopisach nachod. sia w knyżyci monastyria św. Wasylia, Rusałka Dnistrowaja. 1837; — Szaraniewicz J., Zapisy Karmelitanek, Przew. nauk. lit. 1885; — Arch. Bernardyńskie, Dz. lit., 1868; — Rasp. C. W. Die Stiftungen des Spitals St. Lazar in Lemberg; Arch. f. öst. Gesch. Wien 1870 t. 43.

77. Głowacki J. T., Bibliograf. nahodki we Lwowie. Priłożenie k' 22 t. zapisok imp. akad. nauk. 120—4, Pet. 1873; — Kałużniacki E., Descrp. codicum slovensium Leopoli, Spraw. gimn. Św. Anny, Kr. 1871; — Jagic, Archiv. f. sl. Phil. 1875 III.

78. Lipowiec (Arch. kościelne), Wiek 1877 Nr. 49; — Łuck, Wiek 1877 Nr. 110; — Mińsk, Wiek 1878 Nr. 163.

79. Kantecki Kl., Archiwum w Mitawie, Roz. hist. fil. Akad., Kr. 1876 V. Odb. Kr. 1876.

80. Antoni J., Archiwa mohylewskie, Kraj Pet. 1885 Nr. 18.

81. Batowski A., Katalog bibl. Odnowskiej, Lw. 1852.

82. M. R., Z archiwum Nieborowskiego, Przew. nauk. lit. 1888—9.

83. Kopetzky Fr., Das Troppauer (Opawa) Archiv., Ztsch. f. Gesch. Schlesiens VIII. Odb. Breslau 1868.

84. Bibl. w Pawłowicach, Gaz. polska, War. 1829 str. 18.

85. Manteuffl G., Piltyń i archiwum piltyńskie. Bibl. warsz. 1884. I.

86. **Sosnowski** et **Kurtzmann**., Katalog der Raczynskischen Bibliothek in Posen I—IV, Posen 1878—1885; — Kurtzmann, Gesch der Racz. Bibl., Posen 1885; — Biblioteka hr. Raczyńskich, Gaz. polska, War. 1829 str. 165, Przyj. ludu, Leszno 1834; — Hubert L., Tyg. illustr. 1860.

87 O biblioteka h w tych częściach Polski, które dziś berłu pruskiemu podlegają, Tyg. lit, Poznań 1838 I.

88. Feldmanowski H., Katal. bibliot. Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu, Pozn. 1869.

89. Archiwum Poznańskie, Roz. Lw. 1857, Warta 1888 Nr. 702.

Zob. Dokumenty (Zbiory): Lekszycki, Mayer.

90. Bodianskij O., O poisk. moich w poznanskich bibl. Moskwa 1846.

91. Czartoryska J. Poczet pamiątek w domu gotyckim w Puławach, Warsz. 1828; — Sienkiewicz J. K., Katalog duplikatów bibl. Puławskiej, Puławy 1829; — Kotowicz, Puławy, Lw. 1831; — Gaz. narod. 1882. Nr. 42.

92. Brykczyński A., Kartki z archiwum Pałuckiego, Korespondent Płocki 1884 Nr. 2—3.

93. Szaniawski J. Spis chronol. przywilejów w archiwum w Sieradzu się znajdujących, b. m. d. 1850.

94. B. Zbiory naukowe w zamku Suskim, Czas 1878 Nr. 217.

95. Curtze M. Die Handschriften u. selt. Drucke der Gymnasial-Bibliothek zu Thorn, Thorn 1875.

R: Prz. kryt 1876.

96 Jaenichius, Notitia bibl. Thorunensis, Jenae 1723; i E. Oloff E. 1736. Geret S 1798.

97. Łukowski X., Archiwum trzemeszeńskie, Rocz. Tow. Przyj. nauk. Pozn. 1881 XI. Odb. Pozn. 1881.

R: Prz katolicki 1882 Nr. 41.

98. Bibliotheca Varmiensis, Ztsch. f. Gesch. Ermlands 1867—1869; — Hipler Fr., Analecta Varmiensia, Studien zur Gesch. der Ermländ. Archive u. Bibl., Braunsb. 1872.

99. Heck W., Archiwum miejskie w Wadowicach, Odb. z Sprawozd. gimn., Wadowice 1889.

100. Wismunt M., Biblioteka Uniwersytetu warszawskiego, Bibl. war. 1875 I; — Siennicki, Les Elsevirs (por. Prz. kryt. 1874—5); — Dary, Gaz. polska 1830 Nr. 77.

101. **Wierzbowski T.**, Bibliogr. polonica XV ac XVI. ss. (Opera, quae in bibliotheca Univ. Varsoviensis asservantur) Vars. 1889.

R: Stankiewicz M., Kwar. hist. 1889, Przew. bibl. 1889 str. 62.

102. Zob E. Catalogus 1781, 1782; Bielski S. X. 1796; Catalogus librorum s holarum piarum vars. 1796.

103. S. F. M., Dawne archiwa miasta Warszawy, Tyg. illustr. 1878.

104. **Łoski J**, Biblioteka i muzeum Swidzińskiego, Warsz. 1857.

105. Leniek J., Sobiesciana z archiwum hr. Przeździeckich w Warszawie, Przycz. do wiad. o archiwach prywatnych, Kr. 1883.

106. **Katalog** sistematiczeskij russkawo otdiełenija wilenskoj publicznoj biblioteki, Wilno I. 1879, II. 1880; — Hildebrand P. A., Rukopisnoje otdiełenije wilenskoj publ. bibl. (cerkew-słow. ruk., russk. pergameni), Wilna 1871; — Dobrjanskij F., Opisanie rukopisej wil. publ. bibl., Wilna 1882.

107 Zbiory a chiwalne w Wilnie, Gaz. polska, War 1854 Nr. 25.

108. Engel A., Opisanie dieł w archiwie gen. gubernatorstwa, Wilna 1869—70 I. (1783—1791), II. (1791—94).

R: Antoni J. Polonica, Roz. hist fil. akad. XI; Kraj, Pet. r. 1885 Nr. 48

109. Dobrijskij F., Katalog drewnosti Muzeja pri wilenskoj publ bibl., Wilna 1879; — R. A. Jeszcze o wilenskom Muzeju, Wilna 1865; — Dnewnik komisii dla razbora drewnosti, Wilna 1865; — Spis przedmiotów ofiarowanych przez m Kronstadt, Wilno 1862; — Wierzbowski T., Otczet o komandirowkie w W lno. War. 1887.

110. Gorlenko W., Rasprodarza w Wiszniewieckom zamkie kołłekciji kn. Wiszniewieckich, Kijew. Starina 1884.

111. Antoni J., Archiwa Witebskie, Kraj, Pet. 1885 Nr. 18, 20.

112. Wrocław *zob. Szląsk* Nr. 21, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens VII. i inne.

Por. Estreicher K, Bibliografia polska XV—XVI. stulecia, Kr. 1875. (Druki XVI. w. gdzie się znajdują).

O bibliotekach i archiwach zob. Miejscowości.

B. Archiwa i biblioteki zagraniczne.

113. **Przeździecki A.**, Wiad. bibliograficzna o rękopisach rzeczy polskich w bibl. i archiwach zagranicznych, Bibl. warsz. 1847 IV., 1850 I., Odb. Warsz. 1850.

R: J. S., Pam. lit. Szlachtowskiego 1850 Nr. 15.

114. Lubowicz N., Otczet o zagranicznój komandirowkie, Warsz 1886. (R: Kwar. hist. 1887 str. 311); — Turgieniewa, Historica Russiae Monumenta 1841.

115. Kilka wiadomości dziejowych z archiw. berlińskiego, Czas, Dod. II. 6; — Verzeichniss der auf der k. Bibl. in Berlin bef. die schlesische Gesch. betreff. Handschriften, Schles. Gesch. f. Vaterl. Cultur 1838, Archiv f. Gesch. u. Lit. V. 1830—35; — Helcel, O dwukrotnem zamęściu ks. L. K. Radziwiłłównej, Kr. 1858 (wstęp: o Sobiescianach w k. geheimes Staatsarchiv); — Staroż. słowiańskie w Muzeum berlińsk., Tyg. lit., Pozn. 1838 I.

116. Ziemięcki J., Muzeum narodowe w Budapeszcie i polskie w niem pamiątki, Czas 1880 Nr. 239.

117. Jefimenko P., Archiw kollegii pri Charkowskom Uniwersytete, Kijew. Starina 1882 I.

118. Archiwum drezdeńskie, Gaz. warsz. 1882 Nr. 212.

119. Kalinka W., Dziennik podróży naukowej do Hollandyi 1847—8. Przyj. ludu, Leszno 1849.

120. Liske X., Wiad. o rękop. bibl. miejskiej w Lipsku, dotyczących hist. polskiej, Studya z dziejów XVI. w. str. 277—295.

121. Gruenhagen C., Eine archival. Reise nach Ober-Lausitz, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens X.

122. Prochaska A., Archiwum królestwa w Moskwie, Ateneum 1888 III.

123. Krzyżanowski S., Pamiątki polskie w Muzeum Tow. hist.-archeol. w Odessie, Kijów 1863.

124. Kalinka W., Wiadomość o materyałach do hist. polskiej, znajdujących się w ces. bibl. w Paryżu, Bibl. warsz. 1853 II., III; — Bronikowski Ks., Materyały do hist. polsk. w księg. paryskich, Zbieracz lit. pol., Krak. 1837 IV, Roz. lw. 1837; — W. F. Cichowskiego A., Zbiory starożytn. polsk. w Paryżu, Paryż 1856; — Prz. pozn. XVI.; — Martinof, Les manuscrits slaves d. l. bibl. imp. de Paris 1858; — J. Hubert, Bibl. warsz. 1858 IV.; — Bibl. polska, Czas 1871 Nr. 113.

125. Ptaszycki St., Bibl. i arch. petersburskie, Kalen. petrsb. Glinskiego na r. 1884 (str. 104—117); — Maciejowski W. A., Rękop. biblioteki cesarskiej w Petersburgu, Bibl. warsz. 1843 IV.; — Druki, Wizer. i roztrz. s. 2 III—XVIII.; — Korff, Die kaiserl. Bibl. zu St. Petersburg, Ztsch. f. slav. Lit. v. Schmaler 1862 I; — Muszyński A. X., Wiad. o rękop. polsk. wydziału teologicznego ces. bibl. w Petersburgu, Roz. filolog. Akad., Kr. 1874 I; — Napiersky, Handschriften zur livländischen Gesch. in St. Petersb., Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1840 II.; — Muralt, Die ält. poln. Bibel in der kais. öff. Bibl., Peters. 1850.

126. Weigel P. O., Bibliotheca bohemo-polonico-hungarico-austriaca. Cat. de l. bibl. de M. Venceslaus de Schoenhęer a Prague, Lpzg. 1871 str. 1497.

127. Katalog muzeum narodowego polsk. w Rapperswylu, Zurich 1872; — Sobiesciana, Bibl. warsz. 1882 IV.

128. Compte rendu de la fête de l'inauguration, Zürich 1868; — Giller, List otwarty do Wład. Platera, Zurich 1878, E. III. i VII.: Plater, Rapperswyl.

129. Gennadi G., Literatura russkoj bibliografii, Pet. 1858 (68—142); — P., Księgozbiory w Rossyi, Roz. lw. 1822; *Zob.* Odessa, Moskwa, Petersburg, Rumancow, Tołstow, Woroncow Nr. 122, 123, 125, 129, 138, 144.

129. Busse, Nachrichten über handschr. Sammlungen zur livländischen Gesch. in gräflich. Rumanzowschen Muzeum, Mitth. Liv.-Esth.-Kur. 1840 II.

131. Hasden B. P. Archiva istorica a Romaniei, Bucuresci 1865 3 t.

132. Zieliński G. Pamiątki polskie w Rzymie, Bibl. warsz. 1858 I.

133. Mycielski J., Otwarcie watykańskich archiwów, Prz. pol. 1885 I.; — Windakiewicz St., Wyprawa naukowa do Rzymu w r. 1886, Kr. 1887; tenże, Wyprawa z r. 1887/8, Kr. 1888. Zob. Czas 1886 Nr. 218, 1887 Nr. 259; — Dembiński Br., Spraw. z poszukiwań, Kr. 1886; — Abraham Wł., Sprawozd. z poszukiwań w archiw. i bibl. rzymskich (wieki średnie) Archiwum kom. hist. V. Odb. Kr. 1888.

R: Korzeniowski J., Kwart. hist. 1887; Abraham Wł., tamże 1889.

134. Archiwa watykańskie, Wiek 1883 Nr. 203; Prz. katol. 1884 Nr. 35; Prz. pozn. (inwentarz krak. arch.) XXVIII.

135. Medem, Das k. Provinzialarchiv zu Stettin, Ztsch. f. Arch. Kunde 1836 II.

136. Prowe L., Mittheilungen aus den schwedischen Archiven u. Bibliotheken, Berlin 1853.

137. Czumikow L., Akty do russkoj i polskoj istorii w niekotorych archiwach Szwecii 1861 str. 39.

138. Strojew P., Opisanie staropecz. knig słowianskich w bibl. F. Tołstowa, Moskwa 1829; — Daniłowicz o katalogu bibl. Tołstowa b. r.; — Lelewel J., Pisma rozm. Pozn. 1863 (Dod. do Daniłowicza).

139. Smolka St., Wycieczka do Węgier, Gaz. lw. 1882, Odb. Lw. 1882.

140. Kraushar A., Z weneckiego archiwum, Kurj. warsz. 1883 Nr. 299; — Cieszkowski A., Materyały z wenc. archiwum, Rocz. Tow. Przyj. Nauk., Pozn. XV.

141. Kluczycki J. F., Pamiątki polskie w Wiedniu, Kr. 1835.

142. Böhm C., Die Handschriften des kaiserl. u. königl. Haus-, Hof- u. Staatsarchivs. Wien 1873.

R: X. L., Dod. Gaz. lw. 1873 I.

143. Makuszew W., Monumenta hist. slavorum e bibl. italicis (Włochy) T. I. vol. I. (Ancona, Bononia, Florencia), War. 1874; — Tenże (Florentskij archiv) 1870; — Lubowicz N. N., Italianskije archiwy i biblioteki, War. 1888. (Por. Przew. bibl. 1889 I.); — Ciampi S., Catalogo di documenti manoscritti relativi alla storia de Polonia str. 27 b. m. r. (1825).

144. Archiwum kniazia Woroncowa, (Por. Kraj, Petersb. 1883 Nr. 35).

R: Szarłowski A., Prz. polsk. 1888 III.

145. Bodouin R., Nowe mat. do dziejów Kościuszki, Prz. pol. 1888 IV.

II. NAUKI POMOCNICZE.

I. Chronologia.

A. Dzieła ogólne. — Chronologie Polski.

146. Ideler L., Handbuch der mathematischen und technischen Chronologie, Berlin 1825—6; Tenże, Lehrbuch der Chronologie, Berlin 1831; — Brinckmeyer, Handbuch der hist. Chronologie 1882 (2 wyd.).

147. **Grotefend H.**, Handbuch der hist. Chronologie des Mittelalters u. der Neuzeit, Hannover 1872; — A. Pilgram, Calendarium Viennae 1781; — Weidenbach A. J., Calendarium, Regensb. 1855.

148. Lelewel J., Dziejopisarstwo, chronologia i t. d., Polska, dzieje i rzeczy I.

149. Kotowski P., Tablice chronogiczne historyczne, zawierające znaczniejsze wypadki od stworzenia świata, Warsz. 1814.

150. **Kaczkowski St.**, Tablice synchronistyczne do historyi polskiej, Poznań 1841, 1845, 1880.

151. **Konopacki Sz.**, Chronologia dziejów Królestwa Polskiego, tomów 2, Żytomierz 1860, Poznań 1878.

152. Korzeniowska M. R. N., Altas hist., geogr., chronol., genealog. polski. War. 1831.

153. Chronologia dziejów polskich, Lw. 1877; Formułki chronologiczne, War. 1875; — Spis podręczny chronologiczny panujących, War. 1860; — S. T., Chronologia litewska i polska do 1794, Wilno 1854; — Sawaszkiewicz, Tablice hist.-geograficzne, Bruksella 1838; — Gressin et A. Reyille, Tableau synoptique de l'hist. de Pologne, Lille 1831.

154. Dawniejsze chronologie: Funecius Joh. Chronologia 1552; Gisto J., Chronologia 1592; Helduaderus, Silva chronol. circuli Baltici 1624; Radziński, Ordo pontificum 1707; Chron. hist pol., Polnische Bibliothek 1718; Schrader Chr., Tabulae chron. 1715; Jänichen, Chron. Tabellen 1721; Musantius, Fax chronologica 1724, 1748; Fincke, Conspectus 1739; Tablica chronol. 1739; Wiśniewski A., Tables 1760; Lacombe Abrégé chron de l'histoire du Nord 1762, 1763; Abrégé chron. de l'hist. de Pol. Vars. 1763; Schmidt, Chronol. Auszug 1768; Kalendarz polityczny na r. 1771 (tabella synchron.); Stebelski, Chronologia 782; Tegoż, Przydatek 1783; Guendeville. Carte b r. E. IX. Puffendorf, Hist. chron. Tabellen b. r., Załuskowski, Tabelle b. r.

155. Metoda Bema - Jaźwińskiego: Bem J., Metho e muemonique franco-polonaise, Paris 1834; Chronogr. tablica Jaźwińskiego, Tyg. pet. 1837 XVI.; Bem J., Exposé generale de la methode. Paris 1839, 1843; Grzybowski, Tablica chronol. do metody Jaźwińskiego, Kr. 1846; Metoda Lesage'a: Jarry A. de Mancy, Esquise chron. des revolutions de Pologne, Paris 1831.

B. Kwestye poszczególne. — Podział czasu.

156. Żółkiewicz, Chronogia Słowian przedchrześcijańskich, Tyg. pet. 1840 XXI.

157. Schrader O, Die älteste Zeittheilung des indogerm. Volkes, Berlin 1878; Hanus I. J, Bajeslovnij kalendar slovanckij. Praga 1860; Tegoż, O rozdeleni roku (Spraw. król. czeskiego Towarz. Umiej. 1867 I. 103—18).

158. Roepell R., Ueber die Zeitbest. der Provinzialsynode zu Breslau unter dem Vorsitz des Cardinalleg. Guido, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens I.

159. Toll, Zur Chronologie der Gründung des Ritterordens St. Marien, Mitth. Liv.-Est. Kur., Riga 1868 XI; — Bachem Konr., Versuch e. Chronol. der Hochmeister 1190—1802 mit synchr. Uebersicht der Hochmeister in Liefland, Münster 1802; — Juste, Vollständige Reihenfolge aller Hochmeister des deutschen Ordens 1190–1525, Vorzeit 1821; — Kallmeyer, Chron. der Meister in Livland (XIII. Jahrh.) Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1845 III.; — Reihenfolge der livländ. Landmeister, tamże 1850 V.

160. Engelmann, Chronol. Forschungen auf d. Gebiete der russischen u. livländischen Gesch. der XIII. u. XIV. Jahrh. (aus d. russ.), Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1860 IX.

161. Heltmann W., Tablice synoptyczne hist. polskiej, Wiek XV, Bruksella 1863.

162. Krajewski J., Chronologia wojny moskiewskiej, Kr. 1615; Temberski St., Chron. synoptica Michaelis I., Kr. 1669.

163. **Horbaczewski N.**, Kratkija tablicy neobchodymyja dla istorii, chronologii, Wilno 1867; — Tegoż, Archeograficzeskij kalendar, Wilno 1865.

Zob. Warnka Nr. 219.

164. Wójcicki K., Kalendarz zwyczajowy, Kłosy 1868 VII.

165. Als man tzelt nach Christi Geburt 1510 (Calender) Die Stunden des czeigers nach Gewonheit der Bemen, Polen und Schlesiger. Leybsigk 1510.

Zob. Kalendarze hist. Nr. 147.

166. **Wejnert A.**, Sprostowanie błędu co do czasu wprowadzenia kalendarza gregoryańskiego do Polski, Bibl. warsz. 1865 II.; — Tenże, Ostateczne rozwiązanie, Bibl. warsz. 1878 III.

167. A. B., Nad hrehorianskim kalendarom, Słowo russ., Lwów 1876 Nr. 85, 1877 Nr. 12, 1881 Nr. 45.

168. Bostel F., Zur gregorianischen Kalender-Reform. Mitth. d. Inst. f. österr. Gesch., Wien 1885 str. 626—32.

Por.: Winkelmann Nr. 7330—85.

169. **Kaltbrunner**, Vorgeschichte der gregorian. Kalenderreform i Tegoż, Die Polemik über die gregorian. Kalenderreform 1878, (Por. Sybel Hist. Ztsch. XLII).

170. Dawniejsze druki: Zimnos, Respons Latosovi na jego diskursy z strony kalendarza (około 1590) b. r. E. IX.: Pascha M., Dissertatio de novo calendario 1602; Broscyusz J., Apologia kalendarza 1641; Sakowicz K., Kalendarz stary, w którym jawny błąd, Wilno 1643; Dubowicz J., Kalendarz prawdziwej cerkwi 1644; Okulary kalend. staremu 1644; Skumnowicz Th., Epistola paschalis, in qua graeco-ruthenum calend. corrigitur 1659; Gawath J., Supplement. o kalendarzu Lw. 1665; Rzechowski M., Calendarium latino-graecum, Zamość 1685.

171. Chronologia turecka zob. **E.** 1619 Chlebowski; 1619 Twardowski; 1620 Piątkowski.

172. Wejnert A., Co była era Ormiańska, War. 1872.

2. Dyplomatyka.

A. Ogólne.

173. **Mabillon J.**, De re diplomatica libri sex, Par. 1681; — Schönemann C. T. G., Versuch eines vollständigen Systems d. Diplomatik 1818 (tamże I. 55—260 dawniejsza literatura dyplomatyki).

174. Wattenbach W., Das Schriftwesen im Mittelalter 2 Aufl. 1875; — Sickel Th., Acta regum et imperatorum Carolinorum I. 1867 (wstęp); — Ficker J., Beiträge z. Urkundenlehre 1877 (Dod. w Mitth. für österr. Geschichtsfor. 1880 str. 81—85).

175. **Bresslau H.**, Handbuch der Urkundenlehre f. Deutschl. u. Italien I. Lpzg. 1889.

176. Leist F. Katechismus der Urkundenlehre. Webers Katechismen 1882; Paoli C., Programma di palcografia 1883 (przełożył na niem. Lohmeyer K. 1885).

177. Lelewel J., Nauki dające poznać źródła hist., Wilno 1822. Przydatek, Wilno 1824, Pozn. 1863; — Tenże, Dodatek do rozprawy Daniłowicza b. w. m. r. Zob. Nr. 138; — Rzecz o sztuce dyplomatycznej, Rocz. Tow. Prz. Nauk., Warsz. 1817 X.

178. Alter F. K., Beiträge zur prakt. Diplomatik f. Slaven insbesondere f. Böhmen Wien 1801.

179. Laptiew J. Opyt w starinnoi russkoi diplomatike, Pet. 1824.

180. Petricovius A., Quaestio de privilegiis 1615; Czaplic St., Toż. 1647; Kuricki 1698; Bogdanowicz R. S., Concl. juridicae de priviligiis clericorum 1758; Mamczyński St., Quaestio de privilegiis 1758; Pohorecki F. X., Quaestio de nullitate 1761; Uhlich Gotfr., Praelectiones diplomaticae, Leop 1785.

B. Pismo (Paleografia).

181. **Stronczyński K.**, Wzory pism dawnych, War. 1839, Cz. I. 1228—1536.

182. Lelewel J., Bibliograf. ksiąg dwoje, Wilno 1823—6.

183. Batowski A., Sześć podobizn Tynecyanów z wyjaśnieniem po polsku, Lw. 1851.

184. Jabłoński K., Podpisy i wzory pism sławnych w Polsce osób od XV. w., Lw. 1840-1; Tyszkiewicz E., Zbiór autografów, Wilno 1853; Facsimilia podpisów; Przeździecki A., Podole 1841 II.; Przyj. ludu, Leszno 1837, 1838; Tyg. ill. 1865 XI; Tyg. pow 1883; Autografy, Ath. 1841 V.; Autogr. w Dubiecku, Przyj. ludu, Leszno 1838 II

Zob.: Zbiory dokumentów.

185. Polkowski J. X., Najdaw. kodeks perg. kap. krakowskiej, Dwut. nauk. 1879, Odb. Kr. 1879; — Szujski J., O kodeksie, Spraw. kom. sztuki Akad., Krak. 1879 I.

186 Kotliarewskij, Das altrussische Schriftthum, Por. Arch. f. slav. Phil., Berlin 188. V; Buslaew T., Die Ornamentik der slav. russ. Handschriften XI—XIV. Jahrh. Zob. tamże 1879 IV. *(O runach zob. Archeologię).*

C. Krytyka dokumentów.

187. **Kętrzyński W.**, Einige Bemerkungen über die ält. poln. Urkunden, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XXII. 1888.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

188. Maciejowski W. A., Dyplomata tynieckie 992—1272 i rzut oka na akta urzędowe najdawniejsze, Bibl. warsz. 1847 IV; — Tenże, O mniemanym podrobieniu, Bibl.

warsz. 1848 I., II.; — Schultz D., O mniemanym dyplomacie tynieckim Bol. Chr., Prz. nauk. lit. 1847 IV., 1848 I.; — Uposażenie przez Bol. Chr. Tyńca, Warta 1887 Nr. 688.

189. Założenie klasztoru Benedyktynów przez Bol. Chr. na górze św. Krzyża, Pam. Sand. 1829 II.

190. Kętrzyński W., Podrobione dyplomata Tynieckie, Przew. nauk. lit., 1874 I—II., Odb. Lw. 1874.

191. Helcel A. Z., List otwarty do A. Bielowskiego o najdawniejszych nadaniach klasztoru Benedyktynów w Mogilnie, Bibl. Ossol. VI., Odb. 1865; — Bielowski A., Odpowiedź na list otwarty Helcla, tamże 1865 VII.

192. **Kętrzyński W.**, O podrobionym przywileju Idziego z roku 1105 dla klaszt. w Tyńcu, Przew. nauk. lit. 1874 I.

193. **Papée Fr.**, Najstarszy dokument polski, Roz. hist.-fil. Akad., Kr. XXIII., Odb. 1888.

194. **Piekosiński Fr.**, Jeszcze słowo o dok. Idziego, Kwar. hist., Lw. 1889, Odb. Lw. 1889.

195. R. (Hube). Przywilej żydowski Bolesława, Bibl. warsz. 1880 I.

196. **Gruenhagen C**, Ueber die Zeit der Gründung von Kloster Leubus (Kritik der Urk.), Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1863 V.

197. **Kętrzyński W.**. Dokument ks. Konrada Mazowieckiego z r. 1203, Przew. nauk. lit., Lw. 1887; — Tenże, Założenie i wyposażenie bisk. płockiego, tamże 1886.

198. **Ulanowski B.**, Uposażenie bisk. płockiego, Roz. hist. fil. Akad., Kr. XXI. 1888.

R: Piekosiński Fr., Kwar. hist. 1887.

199. **Lelewel J.**, Dyplomata XII., XIII., XIV. wieku do prawodawstwa, Rocz. Tow. warsz. P. N. 1827 XIX.

200. Petruszewycz A., Obzor ważnijszych proisczestwa w hałyckim kniażestwi XII. do konca XIII. wika, Zoria hałyckaja 1853 Nr. 12--19; — Tenże, O dokum. Leona kniazia ruskiego, Sbornyk hałyck. Matycy, Lw. 1854.

201. **Perlbach M.**, Die ältesten preussischen Urkunden kritisch untersucht, Königsb. 1873.

R: Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1874, Odb. Lw. 1874 str. 41; Zieliński F., Bibl. warsz. 1874 III.

202. Perlbach M., Preussisch-polnische Studien, Halle 1886.

R: Kętrzyński W., Kwart. hist. 1887; Breslau II., Mitth. aus der hist. Lit. XVI. 1888; Lit. Centralblatt 1887 Nr. 38.

203. Privilegium civitatum Prussiae commentariolo illustr., Dantisci 1739; Friese G., Schediasma 1741; Summarium 1762.

204. Najstarszy dokument Torunia 1231, Prz. bibl. arch., War. 1881 II.

205. Vollkmann E. Die Original-Urk. d. Elbinger Stadtarchivs, Progr. Gymn., Elbing 1876, 1880, 1881.

206. **Ulanowski B.**, Szkice krytyczne XIII. wieku, Roz. fil. hist. Akad. XX., Odb. Kr. 1886; — Tenże, O założeniu klasztoru św. Andrzeja w Krakowie i jego najdaw. przywilejach, Pam. fil. Akad. VI., Odb. Kr. 1886. (Dok. 1257, 1264).

R: Semkowicz A., Kwar. hist. 1887.

207. Gumplowicz L., O przywileju Bolesława z r. 1264, Gaz. warsz. 1860 Nr. 290.

208. Galetti P. L. Osservatione sopra di due diplomi di Urbano IV. (Miechowitom krak.) 1771.

209. Bonell, Hat der Ordenmeister Andreas von Stirland noch im J. 1263 eine Urkunde ausgestellt, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1855 VIII.

210. **Napiersky K. E.**, De diplomate, quo Albertus episc. Livoniae declaratur princeps Imperii, Rigae 1832; — Tenże, Ueber 100 Original-Urk., Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1842 III.

Por. Winkelmann Nr. 251—349, 421—431.

211. **Gruenhagen C.**, Ueber das angebl. Testament Thomas I., Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1863 V.

212. **Ulanowski B.**, Ueber die Datirung der auf Heinrich IV. bezüglichen Urkunden, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1881 XVI.

213. **Ulanowski B.**. O dacie przywileju Bolesława Mazowieckiego wrzekomo z r. 1278 dla klasztoru w Jerzowie, Roz. hist. fil. Akad., Kr. 1884 XVI, Odb. Kr. 1883.

214. **Kętrzyński W.**, O przywileju księcia Mściwoja, nadającym Pomorze Przemysławowi 1282 r., Przew. nauk. lit. 1877 (toż po niem. Altpreuss. Monatschr. t. XIV. z. 7, Królewiec 1878).

Zob. Ledeburs Archiv 1836. Baltische Studien X. (Medem, Giesebrecht, Quandt: o pomorskich dokumentach).

215. Swieżawski E., Dokument Łokietka (z r. 1298), Niwa War. 1875 VII.

216. W. W., Przywiej Kazimierza W., dany żydom, Przew. nauk. lit. 1873.

217. Kojsiewicz F., Wiadomość o przywilejach i bullach papieskich dla Akademii krak., Rocz. Tow. nauk., Kr. 1847 XVIII.

218. Narbutt T., Uwagi nad autentycznością nadania Witolda monasterowi Trockiemu, Ondyna druskienickich źródeł, Grodno 1844.

219. Warnka S., Ueber die chronologischen Fehler in der Datirung der Urkunden in den Akten des westlichen Russland, Forsch. z. deutsch. Gesch. 1869 IX.

220. **Liske X.**, O autentyczności dokumentu, zawierającego najdawniejszą wzmiankę o pieśni Bogarodzicy, Bibl. warsz. 1877 IV.

R: Lorkiewicz A., Prz. kryt., Kr. 1877.

221. Gaupp E. T., Die Stiftungsurkunde d. Königs Wladislaus v. Böhmen und

Ungarn v. 20. Juli 1505 für die Univ. Breslau, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1856 I.

222. **Łepkowski J.**, Listy tajne Zyg. Augusta do Stanisława Hozyusza (odcyfrowane), Wiedeń 1830 (toż po niem., Wadowice 1850).

223. Werner R., Specimen paleogr. de oppido, Lyck 1751; Gołębiowski Ł., Zdanie sprawy o autentyku w wojewodz sandom. znalezionym, Roz. Tow. warsz. Przyj. Nauk. 1825 XVII.; Objaśnienia dokum. w Dod. tyg. Gaz. lw. 1851 Nr. 16 (Libusza), 1858 Nr. 52 (Czerepin), 1857 Nr. 43 (Trościanicc), Przyj. ludu, Leszno 1837 (List i pieczątka Zborowskich); Tyg. Peters. 1840 XXI. (Jan III); Bibl warsz. 1859 IV. (oryg. z Soubise); Gaz. sądowa 1884 Nr 84 (Akty wierszowane). *Zob: Zbiory dokumentów.*

D. Fałszerze.

224. Wiadomość o dwóch fałszerzach źródeł hist. polskiej w XVII. i XVIII. wieku (Krz. St. Janikowski i G. S. Pristaff), Album lit. Wójcickiego 1849.

225. Polkowski J. X., Stanisław Janikowski, fałszerz dokumentów, Krzyżanowskiego Rocz. dla arch. 1869. Odb. Kr. 1870.

226. Kętrzyński W., Stanisław Morawski, Przyczynek do hist. fałszerstw, Przew. nauk. lit. 1875.

227. Lisowski St., O dwóch uczonych fałszerzach historycznych XVII. i XVIII. w., Bibl. warsz. 1850 (p. **E.** II. 609).

228. Grube falsyfikaty dwóch listów Zyg. III. z r. 1620 ogł. przez Nowoje Wremia, Wiek 1877 Nr. 153.

E. Język.

229. **Du Fresne Domini du Cange**, Glossarium ad scriptores mediae et infimae latinitatis, Paris 1678, Ed. completior, Paris 1733—6; — Carpentier, Supplementum ad Cangii Glossarium, Paris 1766; Du Cange Glossarium cum supplementis dig. G. A. L. Henschel, Paris 7 t. 1840—50.

230. **Brinckmeier E.**, Glossarium diplomaticum, Gotha 1856—63 2 t.

Por. Dahlmann-Weitz, Quellenkunde 1—26.

231. Lelewel J., Wyrazy prawne, Polska, Dzieje i rzeczy jej t. V.

232. **Łebiński W. D.**, Materyały do słownika łać. pol. średniowiecznej łaciny i starożytności pol., Poznań 1885; — Tenże, Militaria, Poznań 1889.

R: Nehring, Bibl. warsz. 1886 IV.; Brueckner, Kwar. hist. 1889.

233. Erpen J. B., De linguae latinae Casim. Jagell. tempore in Polonia studiis, 1767.

234. **Słowniczek** łacińsko polski wyrazów prawa magdeburskiego z XV. w., przedruk homogr. objaśnił Z. Celichowski, Pozn. 1875.

R: Prz. krytyczny 1875; R., Bibl. warsz. 1875 IV.

235. Kawczyński M., Badania nad językiem zapisków niemieckich w księgach m. Krakowa, Roz. filol. Akad. Um., Kr. 1884 X.

236. Szaniecki J. O., De linguae bohemicae in Polonia usu diplomatico ac forensi, Miscell. Crac. fasc. II. 1814—15.

237. **Horbaczewski N.**, Słowar drewnawo aktowawo jazyka siewiero-zapadnawo kraja i carstwa polskawo, Wilna 1874.

238. Lisiewicz Z., Język urzędowy na Rusi Czerwonej 1346—1506, Prz. nauk. lit. 1886, Odb. Lw. 1886.

R: X., Kwar. hist. 1887.

239. W. K., Kiryłycia w Polszczy, Otjeczestwiennyj sbornyk, Widen 1856 Nr. 33; Pojasnenia głagoliczewskich otrywok XI. wika, Cersk. Gaz. Budyń 1856 Nr. 16, 22.

F. Wydawnictwa.

240. O wydawnictwie materyałów historycznych, Wiad. polskie, Paryż 1857 Nr. 29, Rocz. polskie, Paryż 1865 I.

241. **Liske X.**, W sprawie wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich, Gaz. lw. 1874 Nr. 148—9, Odb. Lw. 1874.

242. **Bobrzyński M.**, Kilka uwag w sprawie wydaw. kodeksów dyplomatycznych, Przew. nauk. lit., Lw. 1874; — Liske X., Odpowiedź na kilka uwag... tamże; — Bobrzyński M., Dalsze uwagi, tamże; — Morawski Sz., Wydawnictwo z ksiąg Grodzkich we Lwowie, Czas 1871 Nr. 89; — Liske X., Odpowiedź, tamże Nr. 107.

243. Gąsiorowski Fr., Dyplomataryusze, Bibl. warsz. 1843 II.; O kodeksach dypl. Polski, Prz. pozn. 1847 V.; Liske X., Rec. kodeksu dypl. kat. krak., Przew. nauk. lit. 1875. Inne recenzye *pod: Zbiory dokumentów.*

244. Iwaniszew M., Otwiet kijowskoj komissyi dla rozbora drewnych aktow (przeciw krytyce Zenona Tischa i innych), Kijów 1861. Toż po polsku: Odpowiedź kom. archeograficznej, Kijów 1861.

245. Daniłowicz J., Lettre a son Mté le Grand Duc Alexandre-Alexandrovitsch, Paris 1873.

246. **Zakrzewski W.**, Jak należałoby wydawać listy i akty z XVI. w. i późniejszych, Roz. hist. fil. Akad., Kr. 1877 VII.

247. Ćwikliński L., Jak wydawać poetów łać.-polskich z XVI. w., Arch. lit. Akad. 1886 V.; Pilat R., Jak wydawać dzieła polskie XVI. i XVII. w. tamże.

248. Wisłocki W., O wydawnictwie lib. diligentiarum, Pam. Akad., Kr 1887 VI.

R: Czarnik B., Kwar. hist. 1887, — Niwa 1887.

249. Kętrzyński W., O Stan. Górskim, Rocz. Tow. Przyj. Nauk., Poznań 1871 VI.

250. Kantecki Kl., W sprawie listów Jerzego Zbaraskiego, Lw. 1879; Sokołowski A., Odpowiedź Kl. Kanteckiemu, Kr. 1879 (Odb. z Dwut. Nauk.).

G. Regesta; Itineraria.

251. Papée Fr., O regestach najstarszych dyplomatów naszych z powodu dzieła prof. Smołki „Mieszko Stary", Bibl. warsz. 1881 III.

252. **Gruenhagen C.**, Regesten zur schlesischen Geschichte 1 Aufl. I—III., Breslau 1876—80; 2 Aufl. 1884—6 (do r. 1300).

R: Ulanowski B., Kwar. hist. 1887 str. 76 i 383.

253. Wattenbach, Schl. Regesten, Ztsch. f, Gesch. Schlesiens II—IV.

254. Gruenhagen C., Regesta episcopatus Vratislavensis (do r. 1302), Breslau 1864. Dod. w Ztsch. f. Gesch. Schlesiens VI.

255. Volkmer i Hohaus, Urkunden u. Regesten d. Grafschaft Glatz bis 1400 (Geschichtsquellen d. Graf. Glatz I.), Habelschwerdt 1883.

256. Perlbach M., Regesten d. Stadt Königsberg 1256—1524, Altpreuss. Monatsschr. 1881 XVIII. *Por. Dokumenty: Zbiory.*

257. Oesterley: Wegweiser durch d. Urkundensammlungen, Berlin 1886 2 t.

R: B. U., Ateneum 1886 II.

258. Böhmer J. F., Regesta imperii 1833—65. Ciąg dalszy: Chmel J., Stumpf, Sickel. Por. Dahlmann-Waitz, Quellenkunde 261—264.

259. Mülverstedt, Reg. archiepisc. Magdeburgensis 1886—7. Por. Lit. Centralblatt 1887 Nr. 51, Gött. Gelehrte Anz. 1888 Nr. 3.

260. Wiener M., Regesten zur Gesch. der Juden während des Mittelalters, Hannover 1862 (965—1490).

261. **Kwiatkowski S.**, Itinerarium Władysława III. Warneńczyka, Album młodzieży poświęcony J. I. Kraszewskiemu, Lw. 1879, Odb. t.

262. Maurer R., Itinerarium Wład. Jagiełły w MSC. (por. Bibl. warsz. 1877 III); Caro, Gesch. Polens III. 635 (lata 1386—7).

263. Zagórski I. Daty pobytu królów pols. w Warszawie 1526—1596. Bibl. warsz. 1847 IV.

H. Urzędnicy; kancelarye.

264. **Maurer R.**, Urzędnicy kancelaryjni książąt i królów polsk. aż do r. 1386. Przew. nauk. lit., Lw. 1884, Odb. Lw. 1886.

265. **Sandtkie J. S.**, Ueber die gräfliche Würde in Schlesien, Eine Erörterung, was in den alten Urkunden... comites u. barones bedeuten nebst anderen Würden des XII., XIII. u. XIV. Jahrh., Breslau 1810.

266. Rauch G., Die Kanzlei Heinrichs V. v. Breslau, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1882 XVI.

267. Biermann, Seit wann sahen sich die oberschläss. Piasten als schlessische Fürsten an, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens 1867 VIII.; Neuling H., Die schlessischen Kastellaneien bis z. J. 1250, tamże X.

268. **Maurer R.**, Urzędnicy kancelaryjni Władysława Jagiełły, Bibl. warsz. 1877 III., Odb. War. 1877.

R: Papée Fr., Ateneum 1878 III.

269. **Maurer R.**, Urzędnicy kanc. z lat 1434—1506, Jahresb. des Gymn. in Brody 1881.

R: Lukas S., Ateneum 1881 IV.

270. **Kwiatkowski S.**, Urzędnicy kanc, koronni i dworscy Władysława III., War. 1434—44, Roz. hist. fil. Akad., Krak. 1884 XVII., Odb. Kr. 1884; — Tenże, Wykaz dostojników duchownych i świeckich (1434—44) Arch. kom. hist. Akad. krak. III., Odb. Kr. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887; Bostel F., Ateneum 1887 I.

271. **Wolff J.**, Senatorowie i dygnitarze W. X. Litewskiego 1386—1795, Kr. 1885.

R: Boniecki, Bibl. warsz. 1885 II; Kirkor A. H., Prz. powsz. 1885 III.; Smoleński W., Prawda, War. 1885; S...cki, At. 1886 I.

272. Radzimiński Z. L., Słówko o namiestnikach rusko-litewskich i marszałkach ziemi wołyńskiej, wywołane pracą p. J. Wolffa „Senatorowie", Kr. 1885.

273. **Bartoszewicz J.**, Tablice historyczne (dostojnicy koronni i litewscy), Bibl. warsz. 1860 III., 1861 II., 1863 I., IV., 1865 II., IV.

274. Kluczyckiego Akta do życia i panowania Jana III. (I. spis urzędników).

275. Zawadzki T., Speculum senatorum et official. Crac. 1613, 1616, 1618, 1623.

276. Dzieduszycki M., Starostowie ruscy i lwowscy, Przew. nauk. lit., Lw. 1875 I.

R: Prz. krytyczny 1875.

277. P(uławski) K., Wojewodowie kijowscy w XV. i XVI. wieku, Przew. nauk. lit., Lw. 1876 II.

278. Niesieckiego Herbarz t. I., Czarneckiego Herbarz, Morawskiego Hist. pol. t. VI., Sienkiewicza Skarbiec pol. Nr. 2, Kossakowskiego Monografie rodzin t. III. (Spisy dygnitarzy).

279. Maciejowski W. A., O urzędach dworskich, Panorama 1836; — Lelewel J., Dostojeństwa, Polska t. IV.

280. Suchocki W., O marszałkach wielkich i nadwornych, Dz. warsz. 1826 V.

281. Heidenstein R., Cancellarius sive de dignitate, Dantisci 1742; Horst R., Cancellarius 1628, 1632; Naramowski, Signatores regni signati cancellarii 1727; Schultz G., De cancellariis 1742; Soszyński J. A., Palatinus sive oratio de diguitate palatini 1619; Perschkius J., Conspectus magistratorum I—III., Toruń 1712.

Zob. Prawo: Hube, Abraham (O Justycyaryuszach); *Kościół* (Arcybisk. itp.).

282. Hube R., Księgi ziemskie i grodzkie w XIV. wieku w Polsce, Praha 1884.

283. **Balzer O.**, Kancel. i akta grodz. XVIII. w., Przew. nauk. lit., Lw. 1881. Odb. tamże; Studya nad prawem pol., Pozn. 1889.

R: Finkel L., Ateneum 1882 II.; Gaz. sądowa-War. 1882 Nr. 43; Wiek, War. 1882 Nr. 93; Ni, wa 1883.

284. Ueber Einrichtung der Registraturen, Lemberg 1787, Kr. 1796.

285. **Caro F.**, Liber cancellariae Stanislai Ciołek, Ein Formelbuch, Archiv. f. österr. Gesch. t. 45 i 52 i Odb.

Zob.: Dokumenty: Zbiory.

286. Palacky F., Ueber Formelbücher, Abh. der böhm. Gesell. der Wiss. 1842, 1848. (Por. Oesterley Wegweiser I., 7).

287. Modus Epistolandi zob. E. 1504 Zaphonensis; 1507, 1512, 1520 Sacranus; 1510, 1518 Esticampianus; 1511 Dubravius; 1513 Sumerfeld; 1520 Albinus; b. r. Ursinus.

288. Wzory ze starych dokumentów, Dod. tyg. do Gaz. lw. 1856 Nr. 50, 52 (Nominacye, Powołanie na sejmik, List żelazny itp.), tamże 1857 (Wezwanie pod chorągiew).

289. Machczyński K., O listach żelaznych czyli glejtowych, Bibl. warsz. 1861, Odb. War. 1861.

3. Sfragistyka.

(a: Ogólne: obce i nasze).

290. Grotefend H., Ueber Sphragistik 1875; — Chassant A. et Delbarre P. J., Dictionnaire de cigillographie 1860.

291. Pflugk-Hartung Jul., Specimina selecta chartarum pontificum romanorum 1873 (Część 6: pieczęcie papieży aż do XII. wieku).

292. **Vossberg F. A.**, Siegel des Mittelalters v. Polen, Lithauen, Schlesien, Pommern u. Preussen, Berlin 1854 (toż: tytuł francuski: Collection des sceaux).

293. **Żebrawski T.**, Nasze zabytki, zeszyt I.: O pieczęciach dawnej Polski i Litwy, Kr. 1865, zeszyt II., Kr. 1871.

R: S. K., Bibl. warsz. 1866 IV.; Pawiński A., Bibl. warsz. 1871; Syb. H, Z. XXVII.

294. **Stronczyński K.**, Kilka słów o dawnych pieczęciach w ogólności a polskich w szczególności, Prz. bibl. archeol., War. 1881 I., 1882 II. Uzupełnienia, tamże 1881, 1882, 1883.

295. O początku pieczątek, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Grabowski A., Wiad. o pieczęciach polskich z autografu T. Czackiego, Bibl. warsz. 1850 II; Gorzkowski M., Cymeliarchium, Kijów 1864; Kicka N., Przycz. do sfragistyki polskiej, Prz. bibl. arch, War. 1882

(b: Prowincye, osoby, zbiory).

296. **Schultz A**, Die schlesischen Siegel bis 1250, Breslau 1871.

297. **Pfotenhauer P.**, Die schlesischen Siegel von 1250 bis 1300, Breslau 1879.

298. Buesching J. G. T., Siegel der alten schlesischen Herzoge 1815. Tenże, De antiquis sigillis Silesiacis et eorum descriptio Vratislavia 1824.

299. Polkowski J., Pieczątka Sulkona, kaszt. krak. z r. 1243, Roz. fil. hist. Akad, Kr. VIII. Odb. Kr. 1877.

300. Zagórski J., Pieczęć majestatyczna i dyplomat Przemysława z r. 1295, Bibl. warsz. 1845 IV.

301. Najdaw. pieczęć majestatyczna. Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Pieczęć Wład. Łokietka, Prz. bibl. archeol. 1881 II.; Stronczyński, Pieczęć Jadwigi, żony Łokietka, tamże 1882; Dawne pieczątki Jadwigi i książąt litewskich, Przyj. ludu, Leszno 1838.

302. Pieczęć pułku humańskiego, Tyg. ill. 1862 V.; Pieczęć Rewery Potockiego, tamże 1865 XI.; Warszawy, Bibl. warsz. 1849 IV.; Akademii wileńskiej, Wizer. i roztrząs., serya 3 XXIV.; Zborowskich, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

303. Darewski (Darowski). Znaki pieczętne ruskie. Noty heraldyczne, Paryż 1862. Zob. Dz. warsz. 1855 Nr. 333.

304. Regnault-Delalande F. L., Catalogue d'estampes du cabinet de M. le comte P(otocki), Paris 1820.

305. Tyszkiewicz E., Einige Worte z. Erklär. d. im Mitauischen Mus. aufbewahrten Siegelstempel, üb. v. Kurnatowski, Riga 1870. *Zob. Nr. 314 i Sztukę: Kielesiński itp.*

4. Heraldyka i Genealogia.

A. Heraldyka.

(a: Ogólne dzieła).

306. Siebmacher J., Wappenbuch 1604, najnowsze wyd. przez v. Hefnera O. T. 1854–87.

307. Sacken E., Katechismus d. Heraldik 4. Aufl. 1885 (Webers Katechismen).

308. Boniecki A., Przegląd lit.-heraldycznej polskiej Bibl. warsz. 1883 III.

309. Malinowski N. E., Heraldyka, Warsz. 1841; — Lelewel J., Herby, Polska IV.

310. Jabłonowski J. A.. Szachownica dla pojęcia nauki heraldycznej, Lwów 1742; Kola D. F., Traktat o heraldyce, Warsz. 1747.

311. Kosicki L., O heraldyce, R. T. N. krak. XVII. 1829, Odb. 1828.

312. Krzyżanowski S., Słownik heraldyczny, Kr. 1870.

R: X. L., Sybels H. Z. XXV.

313. Świeżawski E., Słówko o naszym języku herald., Prz. bibl. arch., War. 1881 I. *Materyały do heraldyki średn. zob.: Zbiory praw i pomniki sądowe* pod: *Ulanowski B.* (Inscriptiones clenodiales); — *Potkański K.* (Zapiski herbowe).

314. Działyński F. A., Herby korony, ziem i szlachty polskiej (miedzioryty i drzeworyty) 18...

315 Herby polskie i litewskie, których drzeworyty w Bibl. Uniw. Jagiell. są zachowane, Kr. 1837.

316. Ambrosius M., Arma regni Poloniae B. m. i r.; Poradowski K., Orzeł biały y Pogonia opisane, Wilno 1634 E. 1693 Hoynovius, Sievertz (De insignibus Prussiae), 1712 Trier, 1712 Freund Fr. (De insignibus). *Zob.: Miasta.*

(b: Początek szlachty).

317. **Piekosiński Fr.**, O dynastycznem szlachtr polskiej pochodzeniu, Kr. 1888.

318. Bobrzyński M., Geneza społeczeństwa, Roz. hist. fil. Akad. XIV., Piekosiński, O powstaniu społ. pol., tamże, Smolka S., O pierwotnym ustroju, tamże, Piekosiński, Obrona hipotezy najazdu, tamże XVI.

319. Maciejowski W. A., Kilka słów o herbach w Polsce aż do XIII. wieku, Panorama 1836; — Wywód szlachectwa, Tygod. liter. 1839 II; — Szajnocha, Nastanie szlachty i herbów w Polsce, Bibl. warsz. 1857 II., Dzieła t. III.; — F. M. S., Początek herbów, Tyg. ill. 1876, II. 1877; — Czas 1887 Nr. 13, 25 294.

320. Stadnicki K., Przyczynek do heraldyki polskiej w średnich wiekach, Lw. 1879; — Bierzyński, Studyum heraldyczne, War. 1879; — Szymanowski O. K., Beiträge z. Gesch. des Adels in Polen, Zürich 1884.

321. Łebiński W., O wojach i rycerzach polskich, Ateneum 1885 II.

322. Mieroszowski St., O heraldyce polskiej, Kr. 1887 (także po niem. i franc.).

R: Piekosiński Fr., Kwar. hist. 1887.

323. Tenże, Kilka uwag do rozprawy Lelewela o herbach, Prz. polski 1873, Odb. Kr. 1873.

324. Elsner v. Gr., Betrachtungen über polnische Wappen und Adelsgeschlechter insbesondere deren Erscheinen in Schlesien. Schlesiens Vorzeit 1886 Nr. 17.

325. Wspólności rodowe i tworzenie się herbów R. T. P. N., Pozn. 1876 IX.; S. F. M., Najdawniejsze imiona Tyg. ill. 1876—7; Gloger Z., Starodawne imiona, Bibl. warsz. 1878 II.; Ant. J., Powstawanie nazwisk u ludu małorusk., Niwa 1889. *Zob.: Prawo.*

(c: Herbarze polskie w chronologicznym porządku).

326. **Długosz J.**, Insignia seu clenodia regis et regni Poloniae, Pozn. 1885 Opera omnia I tom.

327. **Paprocki B.**. Herby rycerstwa polskiego, w Krakowie 1584, 2. wyd. Kr. 1858—9 (Turowskiego).

328. Paprocki B., Koło rycerskie 1576 i b. r., Gniazdo cnoty, Kr. 1578, Tenże, O stawu panskim, ryterskim 1602.; — Iwach A. X., Herby polskie z M. Bielskiego, Pozn. 1705

R: Adamowicz A., Stanowisko Herbarza Paprockiego, Bibl. warsz. 1861 I., Wyd. Turowskiego, tamże 1859 IV.

329. Rej M., O familiach i herbach polskich, wyd. star. T. Działyńskiego; Marek A., Herby polskie XVI. w. 185. (ryciny, wydał tenże).

330. **Giermański St.**, Summaryusz klejnotów abo herbów ze Skryptow Jagodyńskiego, Kr. 1621, 2 wyd. Kr. 1881; — Grodziński M., Herby Król. Polskiego 1621; — Kojałowicz K., Herbarz (frag. ark. 4), Wilno 1630.

331. **Kojałowicz W.**, Herbarz szlachty litewskiej, Wilno 1656.

R: Narbutt, O herb. Kojałowicza, Tyg. petersb. 1834; Kraszewski, tamże.

332. Dachnowski J. K., Poczet mężnego rycerstwa, genealogie 1640.

333. **Okolski Szym.**, Orbis polonus I—III. 1641—1645.

334. Gorczyn A., Herby Królestwa polsk., Kr. 1652—1653; — Potocki W., Poczet herbów szlachty korony polskiej, Kr. 1696; — Gehema J., Eques polonus (Wappenkunst), Berlin 1703; — Rzączyński G., Armamentarium, Pozn. 1715.

335. **Niesiecki K.**, Korona polska, Lw. 1728, 1743 (4 t.); — Herbarz polski, wyd. z dodatkami przez J. N. Bobrowicza, t. X., Lipsk 1839. (Dodatek Bobrowicza, Lipsk 1844).

R: Bentkowski F., Nowe wyd. Niesieckiego, Bibl. warsz. 1842 I.; Kraszewski, Tyg. petersb. XVI. 1837.; Lwowianin 1840 (także 1835).
Zob.: Milewski Nr. 351, *Stadnicki* Nr. 405, *Paprówna* Nr. 403.

336. **Jabłonowski J A.**, Heraldica, Lw. 1742, 1748, 1752; — Tabulae Jabłonovianae, Amsterd. 1743, Norimb. 1748.

337. Rubinkowski J. K., Gemma coronae Sarmaticae, Pozn. 1746; — Geschichts-Geschlechts- und Wappen-Kalender, Nürnberg 1747.

338. **Duńczewski St. J.**, Herbarz 1757; — Chmielowski B., Zbiór krótki herbów, War. 1763, także Nowe Ateny, Cz. I., Lw. 1755.

339. Kilka uwag co do nowo odkrytego herb. Krasickiego, Niwa 1876; Wejnert A., Bibl. warsz. 1876 III.; Swieżawski E., Zaginiona dzieło hist.-heraldyczne, Przegl. bibl. arch., War. 1881.

340. Opisanie Król. pols z wyraź. herbów, War. 1778; — Warszycki W., Imion herb. summaryusz, Gdańsk 1782; — Tenże, Herb. opisy, tamże 1782, — Kuropatnicki, Wiad. o klejnocie szlach. 1789.

341. **Małachowski P. N.**, Zbiór nazwisk szlachty, Lublin 1790, 1805; — Tenże, Dodatek szlachetnych familij, które na sejmie 1790 indygienaty otrzymały t. 1790.

342. **Wielądko W. W.**, Heraldyka, War. 1792—8 I—V.

343. Jabłoński F., Herby rycerstwa pol., Pam. Sand. 1829 I.

344. Pawliszczew M., Herbarz rodzin szlacheckich Królestwa polskiego, Cz. I., War. 1853 i Dopełnienije I. i II.; — Spis szlachty Król. polsk., War. 1851; — Poczet szlachty galicyjskiej, Lw. 1857.

345. Stupnicki H., Herbarz polski i imionospis zasłużonych w Polsce ludzi, Lw. I. 1855, II. 1859, III. 1862 (niedok.).

346. Przeszkodzki A., Herbarz starożytnej szlachty polskiej (kilka rodzin), Paryż 1858.

R: Bibl. warsz. 1859 II.

347. **Kossakowski S K.**, Monografie hist.-geneal. niektórych rodzin polskich t. 3, War. 1859, 1860, 1872. (T. I. z przypiskami Błeszczyńskiego, War. 1876); — Tenże, Notice sur les principales familles, Drezno 1862; — Breza, Notice, Drezno 1862 (Paris 1862).

348. Wilczyński J. K., Herbarz starodawnej szlachty, Paryż 1860 (**E. V.** wylicza rodziny).

349. Uruski S., Rodziny senatorskie polskie i litewskie, tablic XXIX, druk około 1861.

350. Hefner O. F., Neues Wappenbuch des blühenden Adels in Königr. Galizien, Leipzig 1863; — Herbownych dworjańskich rodow carstwa Polskawo, War. 1868.

351. Milewski J. K., Herbarz, dopełnienie Niesieckiego, Kr. 1870.

R: Czas 1869 Nr. 183, Sybels Hist. Z. XXV.

352. Czarniecki K., Herbarz polski, Gniezno 1875—81.

353. **Kosiński A A.**, Przewodnik heraldyczny I., Kr. 1877 II., War. 1880 III., War. 1881.

R: Czas 1876 Nr. 269; (Skarbek Fr. II.) Kilka słów o Przewodniku herald., Pozn. 1877; Kosiński A A., Odpowiedź na broszurę p. t. Kilka słów, Kr. 1877; Kossakowski K., Bibl. warsz. 1880 II.

354. **Żychliński T.**, Złota księga szlachty polskiej, Pozn. 1879—89 I—XI.

R: Boniecki A., Bibl warsz. 1879 III., 1880 III 1881 III., 1884 III.

355. **Borkowski J. D.** hr., Spis nazwisk szlachty polskiej, Lw. 1888; — Tenże, Rocznik szlachty polskiej, Lw. 1881.

R: Prochaska A., Kwar. hist. 1888; Boniecki A., Bibl. warsz. 1881 II.; Tyg. Mód 1883 Nr. 5.

(c: Herbarze prowincyonalne).

356. Wrangel M., Ueber eine Sammlung, gesch. Notizen den Adel in Livland betreff. Riga 1836.

357. Rhanaeus S., Wohlgemeinter Vorschlag zur Genealogie in Kurland 1723.

358. Neimpts J., Wappenbuch des kurländischen Adels, Mitau 1793.

359. **Boniecki A.**, Poczet rodów w W. X. Litewskiem w XV. i XVI wieku, War. 1887. (Zob.: Kojałowicz Nr. 331; Stryjkowski Nr. 385).

R: Radzimiński Z. L., Kwar. hist. 1888; Ptaszycki, Ateneum 1888 III.; Stecki T. J., Prz. powsz. 1887 III.; Krzemiński St., Kłosy 1887 I.; Ł., Kij. Starina 1887 II.; Pułaski, Bibl. warsz. 1888 IV.

360. Stadnicki K., Synowie Gedymina, Lw. I. 1849, II. 1853. III. Roz. fil. hist. Akad. V. Odb. Kr. 1875; — Tenże, Bracia Wł. Jagieł. Bibl. Ossol. Lw. 1867. Dodatki i poprawki do dzieła Bracia Wł. Jagiełły, Lw. 1867; — Tenże, Olgierd i Kiejstut, Lw. 1870; — Tenże, Koryat Gedyminowie i Koryjatowie, Roz. fil. hist. Akad. VII., Odb. Kr. 1877.

361. Wolff J., Ród Gedymina, Kr. 1886.

R: Prochaska, Kwar. hist. 1887; Radzimiński, Bibl. warsz. 1886; Ptaszycki, At. 1887 I.

362. **Tyroff J. A.**, Wappenbuch der preussischen Monarchie 1844—68 B. 1—29.

363. Muelverstedt G. A., Der abgestorbene Adel der Provinz Preussen, Nürnberg 1874 (Siebenmacher, Wappenbuch).

364. Meckelburg, Entwurf einer Matrikel Neue Preuss. Prov. Blatt., Königsb. 1853 IV.

365. Baranowski St., Klenoty domowe familey starożytnych pruskich z regestrem sporządzonym A. D. 1671, Gaz. warsz. 1860 Nr. 1.

366. Józefowicz, O proischoždenii szlachetskich rodów w jugo zapadnoj Rossii, Kijew 1867 (toż po franc. i ang.).

367. Semców X. T., Małarusskija familnyja prozwanija, Kijew. Starina 1885; Gorzkowski M., O rusinskiej i rossyjskiej szlachcie, Czas 1876 Nr. 243 1876 Nr. 6 i Odb.

368. **Dołgorukow P.**, Rossyjskaja rodosłownaja kniga, Petersb. 1840—41, 1855—7 (po franc. Paris 1843); —Lakier A., Russkaja Heraldika, Petersb. 1855.

369. **Dorst L.**, Schlesisches Wappenbuch, Gorlitz 1842—8.

370. Synapius, Schlesische Curiositäten. Leipzig I. 1720, II. 1728 (Por. Thomas, Literaturgesch. v. Schlesien str. 8); E. Paprocki B. 1609 (Stambuch Slessky); E. Nankius 1707, Paprocki B. (Adel in Mähren) 1741.

371. **Carte** politique, statistique et heraldique de la Wolhynie, de la Podolie et de l'Ukraine, Bruxelles 1864.

372. Imerytenski, Dworjanctwo wołynsk.-gub., Gubernskija wołynskija Wiedomosty 1867.

373. Rulikowski W. i Radzimiński Z. L., Kniaziowie i szlachta między Sanem, Wieprzem, Bugiem i Prypecią, Kr. 1880. *Zob.: Genealogia, Rody: Kobryńscy Nr. 398.*

374. Potkański K., Zagrodowa szlachta i włodycze rycerstwo w wojewódz. krak. w XV. i XVI. w., Roz. fil. hist. Akad. XXIII., Odb. Kr. 1888.

375. Gluziński J., Szlachta drobna na Polesiu, Tydz. nauk. lit., Drezno 1870; — Antoni J., Dzieje szlachty w Owruckim powiecie, Bibl. warsz. 1881 II. i Odb.; — Gloger Z., Szlachta na Żmujdzi, Bibl. war. 1877 IV.; — Tenże, O szlachcie mazowieckiej i podlaskiej, Niwa 1878; — Smoleński Wł., Mazowiecka szlachta, Niwa 1878, Odb. War. 1878

R: Swieżawski, Bibl. warsz. 1878 III.

B. Genealogia.

(a: Ogólne dzieła; rody panujące).

376. **Hübner J.**, Genealogische Tabellen, Leipzig 1737—1766; — Grote H., Stammtafeln 1877.

377. B. Röse, „Genealogie" w Encyklopedyi Erscha i Grubera.

378. Oertel F. M., Geneal. Tafeln zur Staatengesch. germ. u. slav. Völker, Lpzg 1877.

379. **Stecki H.**, Rodowody książąt i królów polskich oraz W. Ks. litewskich, Petersb. 1861.

R: Bibl. warsz. 1861 III.

380. **Chełmicki J.**, Tablice genealogiczne do historyi polskiej, War. 1862.

R: Adamowicz, Bibl. warsz. 1865 III.

381. Korzeniowska M. R. N., Tablice geneal.: Pierwsza Geneal. królów polskich, Wilno 1839.

382. Mencik F., Vzajemné styky rodu Habsburského s polskem a s ruskem do r. 1519, Sbornik slovanskij 1884. III

383. Starsze dzieła: E. Decius 1522, Herbestein 1543, Ambrosius 1573, Kwiatkowski 1577 (Jagell. Geneal.), Sarnicki (Annales) 1577, J. Nidanus Pistorius (Pistorii Corpus III), Dzierzanowski 1595, Henning 1598, Messenius 1608, Zawacki (Porządek i rozrodzenie książąt) 1611, Albizius 1627, Przytułowicz 1647, Kinnerus 1649, Zarabella 1650, Rittershusius 1658, Scherfer 1664, Dania 1674, Kotwitz 1700, Barbey 1702, Sartorius 1702, Albizius 1617, Bresler 1722, Reichsherold 1727, Nurkiewicz 1739 (Geneal. domus Saxoniae), Chodowiecki 1796—7.

384. Tablica genealogiczna Ks. litewskiego, KlimaszewskiSt., Noworocznik litewski, Wilno 1831.

385. Stryjkowski M., Genealogia W. X. litew., Lubl. 1626; Tenże Drzewo geneal. królewskie b. r.; Werner, Geneal. Jagiell. b. r. Zob. Nr. 359, 360, 361.

386. **Grotefend H.**, Stammtafeln d. schlesischen Fürsten bis 1740, Bresl. 1875, 2 wyd. 1889; — Neustadt L., Beiträge zur Geneal. schlesischer Fürsten, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XXII.

R: Wagner A., Kwar. hist. 1889.

388. Schimelpfening, Die piastische Nebenlinie von Liegnitz, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XI.

389. Schramius J., Genealogia principum Silesiae; Sommer F. W., Tabulae genealogicae Ducum Silesiae Vratisl 1724. Zusätze zur Hist. u. Geneal. von Schlesien 1785; Winckler D., Piastischer Ehrenspiegel b. r.

390. Eickstet V., Geneal. ducum Pomeraniae, Gryfiswaldi 1728.

Zob.: Batory, Sobieski, Wiśniowiecki pod 391, 405, 408.

(b: Genealogia i historya rodzin).

391. Stramberg Ch., Das Haus Batory's in seinen Verzweigungen, Berlin 1853; — Uszlachcenie Bełzy, Pam. Sand. 1829 II.; — Genealogia Bilinskorum b. r. **E.** IX.; — Brandowski o Borkowiczach, Warta 1881; — Borkowscy zob. Dunin; — Rudzieński K., Tabula gent. Brühl, Vars. 1755; — Arbor Gentilitia b. r.; — Brzostowski P., Od. Brzostowskich, Wilno 1776, 1797, 1818; — Buczaccy zob. Habdank.

392. Pogrzecki, Florilegium Chodkiewiczorum et Pacorum, Vilnae 1636; — Rodzina Chodkiewiczów h. Gryf, Kamińskiego Skarbiec 1859; — Jelinek E., Chodowie, Tyg. ill. 1883 Nr. 36—7; — Zieliński, Czaykowscy, Lwowianin 1842 VI.; — Die F. Czartoryski, Minerwa 1812.

393. Siarkowski Wł., Przycz. do rodz. Dobińskich, Prz. bibl. arch. 1881 II., 1882 III.; — Wolski J., Oraculum arboris Dąmbski 1693; — Szpot J., Materyały do hist. Duninów, Lw. 1858; — Dzieduszycki M., Kronika domowa Dzieduszyckich, Lw. 1865.

386. Glinka Fr., Zwierzyniec w domu Fredra 1668.

395. Gawarecki W. H., Geneal. fam. Gawareckich, War. 1824; — Gnoińscy zob. Warnia.

396. Stadnicki K., O Habdankach Dod. do Gaz. lw. 1873 I.; — Sartorius E. IX. b. r.; — Stadnicki K., O Herburtach w XIII. i XIV. w., Przew. nauk. lit. 1874 II.; — Pułaski, Ks. Holszańscy, Szkice 1887; — Hołuby Ath. 1846; — Humiecki, Geneal. St. Humieckiego i Al. Krasińskiego, Lw. 1856.

397. Jabłonowski, Tabulae Jabłonovianae 1743—1748; — Załuski J. A., Anecdota Jablonoviana, War. 1751, 1752, 1755; — Kętrzyński W., O Jabłonowskich h. Prus, Przew. nauk. lit. 1876; Jazłowieccy zob. Habdank; Genealogia Junossitarum b. r. E. IX.

398. Rolle A. J., Wygasające rody (Kalinowscy), Tyg. illustr. 1889 Nr. 10; — Kamiński J. A., Materyały do hist. Kamińskich, Lw. 1854—6; Pułaski K., O rodz. kniaziów Kapustów, Prz. bibl. arch. War. 1881. II.; — Geneal. Kettlerowskiej fam. b. r.; — Kluczycki St., Genealogia Kluczyckich, Kr. 1886; — Wolff J., O kniaziach Kobryńskich, Roz. fil. hist. Akad. XVII., Odb. Kr. 1883. Dodatki Radzimińskiego, tamże. (R: Kraj 1883 Nr. 33); — Komorowskischen Familie Adeliche Monumente b. r. E. IX; — Geneal. Koniecpolskich, Podgórski, Pomniki, Wrocł. 1840; — Przyłęcki S., Pamięt. o Koniec., Lw. 1842; — Zieliński, Lwowianin 1842 VII.; Dubiecki, Bluszcz 1882; Altmann, Zwei fragm. Stammtafeln der v. Koniec., 1887; Konopka zob. Habdank; — Hoszowski, O rodz. Korycińskich, R. T. N. krak. 1862 VI; — Kosciuszkowie, Kłosy 1881; — Kołdowski J. K., Spis dok. Kossakowskich, Prz. bibl. arch, War. 1882 III.; — Durejewski A., Pam. Kostków, Kr. 1702; — Osiecki J., Rodzina Kostków, Wiek V. 1881 Nr. 128; — Krasiński zob. Humiecki; — Antoni J., Czas 1889 Nr. 224; — Kraszewski K., Monogr. domu Kraszewskich vel Kraszowskich, Pozn. 1861; Radzimiński Z. L., O h. Krzywasny, pospol. Drużyna v. Szreniawa zwanym, Dwut. nauk., 1878, Odb. Kr. 1877, Polemika, Czas 1878 Nr. 194, 1879 Nr. 14; — Tenże, Roz. fil. hist. Ak. XVII. Odb. 1884,; — Krzyżanowski, Mater. do monogr. rodu Krzyżanowskich h. Dębno, Kr. 1873; — Tenże, Skorowidz rodu Krzyżanowskich, Kr. 1873; — Kulczyccy zob. Habdank.

399. Płotkowski J., O łabędziu, h. M. Talwosza, Wilno 1584; — Gen. de la fam. Lasocki, Bruxel. 1887; — Korytyński W., Rodz. Lelewelów, Tyg. pow., War. 1882. Wieruszowski, Europa Leszczyniorum 1725.

400. Dobrjanskij A., Rodyna Małachowskich, 1855; — Hist. z autorów i dypl. Massalskich b. r. (E. IX). Karpowicz M F., Połącz. Massalskich i Pociejów 1774; Geneal Andrz. Maszkowskiego 1739 ib. r.; — Baliński M., Spytko z Melsztynu i ród jego, Studya hist.. Wilno 1856; — Malinowski, Sprostowanie szczegółu w monogr. Melsztyńskich, Bibl. warsz. 1844 III.; Merita illustr. Miączynsciorum b. r. (E. IX.).

401. Nostitz G. E., Wywiedzenie geneal. Nostitzów 1767; — Tenże, Probatio geneal. chron., Vars. 1767.

402. Pieniążek J., Geneal. domus Odrowążianae, Kr. 1714; — Linea famil. Odrovansorium e stirpe Radoslai, Kr. 1879; — Wysocki F., Linea familiae Odrovonsiarum; — Maurer R., Kilka dat do dziejów Odrowążów Sprowskich, Prz. arch., Lw. 1883. II; — Geneaologia domu Ogińskich, Wilno 1707; — Szpakowski A. X., Na herb Ogińskich, Wilno b. r.; — Borejko-Chodźko, Rodowód ks. Ogińskich, Paryż 1858; —Tenże, w Skarbcu Kamińskiego, Lw. 1859; — Dok. rodziny Ossolińskich, Skarbiec pol. Kamińskiego, Lw. 1859; — Geneal. domu Ostrogskich, Wilno 1871; — Rulikowski i Radzimiński, Kniaziowie na Ostrogu Ostrogscy, Kr. 1880; — Kniaz. Ostrowscy, Słowo rus., Lw. 1881., Nr. 92; — Chodźko L., Hist. domu Rawitów Ostrowskich 1190—1650, Lw. 1871; — Tenże, Rodowód, Paryż 1863., (Gaz. lw. 1873. Nr. 261); — Nieszporkowicz A., Gryphus domus Otwinovianae 1693; — Dziublewski G., Górne gniazdo gryfa Otw. 1693.

403. Wolff J., Pacowie, Ptsb. 1885; — Pogrzecki, Florilegium Chodkiewicorum et Pacorum, Vilnae 1636; — Paparówna T., Błędy w herb. K. Niesieckiego o Paparze, Lw. 1859; — Indygenat B., Paprockiego w Czechach, Pam. Sand., 1829 II.; — Herb Pardubiczkich. Przyj. dom., Lw. 1856; — Geneal. Pociejów, Prz. pozn. XXX., zob. Massalski; — Szymonowski O. K., Die Poniatowski, Leipzig 1880, (K. Kantecki, Przew. nauk. lit. 1880); — Nadanie tytułu książąt Ponińskim, 1774; — Wybranowski, Porembscy, Przew. nauk. lit., 1882; — Konarski St., Gen. Potociorum 1747; Oceanus gloria Pot. 1717.; — Potocki P. Opera 1747.

404. Kotłubaj, Galerya Radziwiłłów, Wilno 1857; — Volan A., Radvilias 1592; — Kojałowicz A., Fasti Radiviliani, Vilno 1653; — Orationes tres in obitum trium Radivilorum Geneal. familiae, Brunsberg 1603; — Krebs Europ. geneal. Handbuch (Geneal. Radziwiłł), Leipzig 1768; — Icones familiae Radivilianae (1346—1758), Peters. 1875; — Geneal. Radziejowskiorum b. r.; — Leliwa, Wielka rodzina (Rzewuscy), Kr. 1879 (R: D. Z. Prz. lwowski 1880).

405. Kwiatkowski, O rodzie XX. Sanguszków, Dz. War. 1855, Nr. 73; — Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie, 2 t., Lw. 1886—8 *(Zob. dokumenty)*; — Kognowicki, Życia Sapiehów, War. 1790; — Łoski J., Geneal. portret. Sapiehów w Kodniu, Bibl. war. 1856 II., Odb. War. 1856; Geneal. b. r. E. IX. — Misztołd A., Hist. ill. d. Sa-

piehanae, Vilnae 1724; — Sas herb. Lwowianin 1840; — Siekierka Wł., Rodowód Siekierków, Lw. 1874; — Thilo G., Geneal. Skronskiana, Bregae 1702; — Tomicki A., Sobańscy, Prz. lwow. 1875 X.; — Hevelius J, Scutum Sobiescianum 1684; — Clypeus Joan III. 1717; — Stadnicki K., Rodowody Stadnickich 1386-1861, Lw. 1857-6; — Tenże, Linia Stadnickich, Lw. 1858; — Tenże, Koment. o Stadn. w herb. Nies., Lw. 1861; — Stecki T. J., Steccy Olechnowicze h. Radwan, Pozn. 1888 (Odb. z Żychlińskiego Zł. Księgi X.). Kulczycki, Spis dokum. tyczących się interesów Stuartów w Polsce, Dod. Czasu 1859 XV.; — Ostowiecki M., Linia domu Lubiczów Strzemskich 1693; — Zielińscy, Wiad. hist. o rodzie Świnków, Toruń 1881 (R: Prawda 1883 Nr. 15); — Kętrzyński W., Wiad. o rodzie Świnków, Prz. bibl. arch., War. 1881; — (Mniszek W. J.), Gniazdo sławy Szembeków (1738?) **E.** b. r. IX; — Szeptyccy zob. Habdank; — Zieliński, Pierwszy Szwarzenberg w Polsce, Bibl. warsz. 1867 III; — Działyński T. A., Liber gen. fam. Schidloviciae, Pozn. 1852. (R: Dz. lit. 1852) i Orationes tres (Gen. Szydloveciae) 1603 **E.** IX.

406. O. P. Topor i Starykoń, Lwowianin 1841; — Tyszkiewicz E., Groby Tyszkiewiczów, War. 1873.

407. Geneal. XX. Ursińskich (?) Z autograf., Wilno 18..

408. Bazylik C., O h. Warnia i zacności Gnoińskich, Kr. 1600; — Zarys Duninów Wąsowiców (Odb. z V. tomu Złotej księgi Żychlińskiego), Lw. 1883; — Königsstamm poln. oder d. Gesch. Mich. Korybuth Wiśniowiecki, Nürnberg 1669, 1707; — Szemiot, Geneal. Wiśn., Kr. 1669, Pułaski, XX. Wiśniowieccy w XVI. w., Przew. nauk. lit. 1877; — Łaszkiewicz A. S., Rod. Wiszniewskich, Kij. Starina 1887; — Wojna Wład., Nobilitatem Wołłowicz introducit b. r. **E.** IX.; — Olgierd M., Laudes dom. Zamoscianae, Zamość 1760; — Radzimiński Z., Słowo o wstępie do listów Jerzego Zbaraskiego, Dwut. nauk., Kr. 1879.

409. Geneal. comitum Załuskiorum b. r. **E** IX; — Potkański Fr., Oratio de magnis Załusciarum, Vars. 1746. *Zob.* Nr. 27; — Wybranowski, Żydowscy, Przew. nauk. lit. 1882.

Zob.: Dział: Osoby.

C. Miasta.

410. **Vossberg F. A.**. Wappenbuch der Städte des Grossherz. Posen, Berlin 1886.

411. **Luchs H.**. Schlesische Landes- u. Städte-Wappen, Breslau 1882; — Saurma H., Wappenbuch der schlesischen Städte, Berlin 1870.

412. Lang N., Wappenbuch der Obrigkeit in Danzig, Danzig 1683, 1700; — Der Stadt Danzig Wappen, Danzig 1767; — Brama herbowa m. Krakowa, Kr. 1718; — Haller v. Hallerstein, De patriciis vel adelichen Geschlechtern Regiom. 1684 (Królewiec); — Wejnert A., Herb Pragi, Gaz. warsz. 1854 Nr. 7; — F. M. Sob., Dawny herb Pragi, Tyg. ill. 1863 VIII.; — Privil. nobilitatis senatus Rigensis 1660; — Böhm M., De insignibus Thorunensibus, Toruń 1706; — Henrichsdorff G., Civitatis patriae insignia, Toruń 1706; — Syrena, czy Gryf herbem Warszawy, Dz. warsz. 1853 Nr. 4.

Por. Vossberg, Banderia Pruten., Berl. 1849.

D. Odznaki, Przywileje, Indygienat.

413. Bentkowski, O nagrodach i znakach honorowych w Polsce, Prz. pozn. XXV. 1858; — Beyer K., Polskie oznaki godności, Tyg. ill. 1861 IV.

414. Niegowiecki J. Fr., Kalendarz 1759, 1760 (O orderach). Por. Statuta ord. J. Virg. 1634 **E.** Chodkiewicz 1730.

415. Weinert A., Kawalerowie złotej ostrogi, War. 1879.

416. **Janecki M**, Erhielten die Juden in Polen durch die Taufe den Adelstand? Vierteljahrschr. f. Heraldick, Sphrag. u. Geneal. XV. Jahrg. Heft 4. Berlin 1888. Odb.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1888.

417. Terlecki J., Heroldya i porządek otrzymywania szlachectwa, Petersb. 1832.

418. **Niemcewicz St. U.**, Zbiór praw i ukazów o prerogatywach szlachty, Grodno 1805.

419. Series konstytucyi synoptice zebranych z Volum. legum dowodząc, że stan szlachecki i duchowny od wszelkiego myta, cła i poboru jest wolny (1770?) **E.** b. r. IX.

420. Kętrzyński W., Marcin Kromer o indygienacie, Przew. nauk. lit. 1880.

421. Werda, Indygienat ziemi pruskiej, Toruń 1645, 1652; Böhm, De indegenatu 1669; Lau 1685 Meister, De ind. Polonіae 1698; Schott 1738; Lengnich G., Von dem preussischen Adel, Danzig 1763; Zachowanie przy prawie indygienatu b. r.; Objaśnienie o indygienacie prowincyi pruskiej b. r. **E.** IX.

422. Katarzyna II. O szlachectwie, o dworiaństwie, Petersb. 1785; O szlachectwie (dworiaństwie), Wilno 1796.

Zob.: Prawo.

4. Numizmatyka.

A. Monety.

(a: Ogólne dzieła).

423. **Lelewel J.**, Numismatique du moyen age, 3 t., Paris 1835.

424. Appel J., Repertorium, Peszt 1820—29, 4 t.

425. Halke H., Einleitung in d. Studium d. Numismatik 1882; Danneburg, Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Zeit 1876; Müller, deutsche Münzgeschichte I. 1860.

426. Pawłowski Al., Drei Vorträge über die theor. Grundlagen zum Studium der mittelalt. u. modern. Numism., Nums. Ztschr. Wien 1885—7.

427. Waga A. S., Nazwiska monet u różnych narodów, War. 1850.

428. Janowicz, Słówko o zadaniu numizm., Prz. bibl. arch., War. 1882 III.; — Tenże, Do ogółu spostrzeżeń num., tamże.

429. **Ryszard A.**, Bibliografia numizmatyczna polska, Prz. bibl. arch., War. 1881—2. Osobno Kr. 1882.

R: Kołaczkowski J., Prz. arch., Lw. 1883. II.

430. Kunasiewicz, Kilka słów o rocznikach dla archeologów, numizmatyków i bibl. polskich, Gaz. lw. 1872 i Odb.

431. **Rocznik** dla archeologów, numizmatyków i bibliografów St. Krzyżanowskiego, Kr. 1871—4.

432. A. R., Wiadomości numizmatyczne, Kr. 1879.

433. Przegląd bibliograficzno-archeolog., War. 1881—2.

434. Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne, kwartalnik pod red. Bartynowskiego, Kr. 1889.

Por.: Zapiski numizmatyczne Kurnatowskiego, Kr. 1884.

435. Zeitschrift f. Münz-, Siegel- u. Wappenkunde v. Köhne B., Berlin 1841—6. Toż (Neue) 1859—62. (Wiele rozpraw z polskiej numizm.).

(b: Mennice).

436. **Hoszowski K.**, Wiad. hist.-prawnicze o rzeczy menniczej w dawnej Polsce, R. T. N. krak. IX. (32). Odb. Kr. 1864.

437. Beyer K., Materyały do hist. mennic, Gaz. warsz. 1857 Nr. 331. (*Por.* Czas 1877 Nr. 266 o Beyerze).

438. Walewski St., Beiträge zur Gesch. der poln. Münzstätten 1588-1624, Berlin 1885.

439. Walewski K., Mennice koronne za Stefana Batorego, Kr. 1884.

440. Przyborowski J., Przyczynki do hist. mennic Wielkopol. w końcu XVI. w., Bibl. warsz. 1882 I., 1883 I., Odb. War. 1883.

441. Rytgier K., Wizerunek y szacunek mynic, Kr. 1600. *Zob.* Nr. 566.

442. Mennice: w Bydgoszczy, Prz. bibl. arch., War. 1881 I. p. Tymienieckiego; w Lublinie, Bibl. warsz. 1853 IV. p. Lipińskiego; w Łobzy, Gaz. warsz. 1856 Nr. 194, 1857 Nr. 108, Bibl. warsz. 1860 p. Przyborowskiego, Prz. bibl. arch., War. 1881 II. i Bibl. warsz. 1860 II. p. Łukaszewicza, Prz. bibl. arch., War. 1881 I. p. Zwolińskiego L.; w Poznaniu, Prz. bibl. arch. 1881 I. p. Tymienieckiego, Kirmis, Münzwesch. d. städt. Münze Posen Ztsch. f. Gesch. Posen II.; w Rydze 1517—1705, Mitth. Liv. Est. Kur. VII. 2, 3; w Szaflarach, Bibl. warsz. 1850 III. p. Łepkowskiego w „Ułamku z podróży w Galicyi"; w Warszawie, Bibl. warsz. 1848 IV. p. Weyuerta; w Wschowie, Bibl. warsz. 1854 IV. p. Lipińskiego i Prz. bibl. arch. 1881 I. p. Tymienieckiego.

Zob.: Gdańsk. Elbląg, Toruń pod 483. *O polskarbich zob. Prawo.*

(c: Numizmatyki polskie).

443. **Braun D.**, Ausf. hist. Bericht v. polnischen Münzwesen, Elbing 1722, Anhang 1726.

444. E.: 1720 Seyler G.; 1727 Szydłowicz (Numismata); 1761 Hoffmann; 1775 Moszczeński; 1784 Praun; 1792 (b. r.) Uhlich; 1796 Lenguich.

445. **Lengnich C.**, Nachrichten z. Bücher u. Münzkunde, Danzig I. 1780, II. 1782.

446. **Czacki F.**, Zbiór ciekawy XIV. tablic numizmatycznych, Wilno 1844; — Tenże, O rzeczy menniczej w Polsce, Wiszniewskiego Pomniki I.

447. Arnold Ch., Rozprawa o monecie polskiej, Nowy Pam. warsz., War. 1805 i Odb.; 2 wyd., Rocz. T. P. N., War. 1810 VI.

448. Hoszowski K., Dissertatio de re numaria in Polonia, Crac. 1827; — Reichel J., Beiträge zur poln. Münzkunde, Mem. de la societé d'archeol., T. II. 370—4 (r.? **E.**).

449. **Bandtkie, Stężyński K. Wł.**, Numizmatyka krajowa, War. 1839—40.

450. **Lelewel J.**, O monecie polskiej, Polska, dzieje i rzeczy X. t.; — Tenże, Études numismatiques, Bruxelles 1840; — Tenże, Antiquité de Pologne Nr. I. Sur la monnaie de la Pologne, Bruxelles 1842.

R: Maciejowski W. A., Orędownik naukowy 1845.

451. Popliński A., Von dem poln. Münzwesen, Programm des Mariengymn., Posen 1839.

452. Kirmis M., Einleitung in die poln. Münzkunde, Ztsch. f. Gesch. Posen 1889.

---

453. **Stronczyński K.**, Pieniądze Piastów od czasów najdawn. do r. 1300, War. 1847.

R: Zagórski J., Bibl. warsz. 1848 I. i Odb.; (Odpowiedź Stronczyńskiego tamże).

454. **Stronczyński K.**, Dawne monety polskie dynastyi Piastów i Jagiellonów, I. część, War. 1883; II. część Kr. 1885, III. cz. Piotrków 1885.

R: Przyborowski J., Prz. bibl. arch. 1883 (Odp. Stronczyńskiego i artykuł Moszyńskiego); Bibl. warsz. 1884 I.; Kurj. codzienny 1883 Nr. 288. (*Zob.*: *Wykopaliska* Nr. 523.

455. **Lelewel J.**, Pieniądze Piastów, Polska, dzieje i rzeczy t. V.

456. E. 1702 Kephalides, Lemcken, Wendius (De primis Pol. nummis.).

457. Bandtkie J. S., O monetach najdaw., Pam. warsz. 1818 IV. (po niem. Schlesien ehedem u. jetzt 1806); — Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

458. Bołsunowski K., Solidy Bolesława z napisem słowiańskim, Kijów 1887.

R: Ryszard A., Kwart. hist. 1888; Kamanin J., Kij. Starina 1888 XXII.; Antoni J., Kraj Pet. 1888 Nr. 6; Liniczenko, Żur. min. nar. prośw., Pet. 1888.

459. Lelewel J., Lettre à M. Adrien de Longpérier sur les bracteates juives de la Pologne, Paris 1860 (Extrait de la revue numism. V. 1860).

Zob.: Pruskie Nr. 498 i 522; Grosze praskie Nr. 476.

460. Niedzielski E. L., O dukacie polskim Władysławowskim, Bibl. warsz. 1849 I.; — Tenże, O dukacie Łokietka, tamże 1849 II.

461. **Piekosiński Fr.** O monecie i stopie menniczej w Polsce w XIV. i XV. w., Roz. hist. fil. IX, Odb. Kr. 1878.

Por. Dwutygod. nauk., Kr. 1879 (Polemika: Piekosiński-Żaczyński).

462. **Stupnicki J.**, Denary koronne z XIV. i XV. w., Pam. lit. Szlachtowskiego 1850 Nr. 9, Odb. Lw. 1850.

463. **Wittyg W.**, O denarach koronnych z XIV. w., Ateneum 1886 III.

R: Piekosiński F., Kwart. hist. 1887.

464. Potocki J., O denarach polskich, R. T. P. N. warsz. 1821 XIV.; — Najdawniejsze denary, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Tymieniecki S., Denar kaliski Kaź. W., Dwut. nauk., Kr. 1879.; — Prz. bibl. arch., War. 1881; — Wiesiołowski Krz., O num. srebrnym ostatniego z Piastów, Lech 1823, Przew. ludu, Leszno IV. 1837; — A. Z. H. O grzewnach za czasów Kaz. W., Kw. nauk., Kr. 1835 I.; Ryszard A., Koresp. w sprawie denara Kaz. W., Prz. bibl. arch., War. 1881 I.; — J. Z., O monecie Kaz. W., Gaz. pol., 1828 Nr. 84. *Zob. Wykopaliska.*

465. Stronczyński K., Pieniążki Kiejstuta, W. X. lit., Bibl. warsz. 1845 IV.

466. Kicka N., Moneta tatarska hana Złotej Ordy Tochtamesza z kontramarką Witołda W. X. lit., Prz. bibl. arch., War. 1882 III.

467. Świdziński K., O monetach hanów Kapczackich czyli Złotej Ordy ze znamionami i nazwiskiem Witołda, Bibl. Ord. Myszkowskich 1859.

468. A. K., Pieniążki miedziane Wład. Opolskiego, Bibl. Ossol. 1842 I.; — Stecki H., Moneta wieluńska pod stęplem Wład. Opolskiego, Petersb. 1860.

469. Hoszowski K., Opis czerwonego złotego Ludwika II. węg. 1521 r., Skarbiec pol. Kamińskiego, Lw. 1859.

470. **Zagórski J.**, Monety dawnej Polski z trzech ostatnich wieków, War. 1845; — Beyer K., Ryciny pieniędzy polskich nie objętych dziełem J. Zagórskiego, War. 1858; — Zagórski J., Skorowidz monet, War. 1847.

471. Hoszowski K., Opis monety złotej pięciod. Zygm. III. 1614, Skarbiec pol. Kamińskiego 1859.

472. Walewski St., Trojaki koronne Zyg. III., Bibl. warsz. 1884 III., też Kr. 1884.

R: Przyborowski J., Bibl. warsz. 1884 III (i odpowiedź).

473. Jełowicki W., Koresp. w sprawie półtalara toruńskiego Zygm. III. z r. 1630, Prz. bibl. arch. War. 1881 I.

474. Hoszowski K., Opis dukata podwój. Jana III, Skarbiec pol. Kamińskiego 1859.

475. Janowicz A., Monety polskie porozbiorowe, Prz. bibl. arch., War. 1881 II.

476. Erdmann T., De Grivna" diss. numis. polacoruss., Casau 1832; Lepszy L., Grzywna polska, Kr. 1889; Wende J., De primis Pol. numis. argenteis seu grossis Pragensibus, Toruń 1702; Bandtkie J. S., De Quartensibus seu semigrossis, Index lectionum Univ. Jagiell. 1830–31.

477. Narbutt T., O talarach bitych, Pamiętn. umysł. J. ze Sliwna, Wilno 1846 I.

478. Plichta J., Rozprawa o papierowych pieniądzach, Płock 1811; Pieniądze papierowe w Polsce, Tydzień, Lw. 1875; Kurnatowski, Pieniądze z r. 1794. (Zap. numizmatyczne) Kr. 1889.

479. O podłych monetach w Polsce., Pam. warsz. 1823.

480. Niektóre numizmata, Pam. lwow. 1818 III.; Niektóre osobliwości numizmatyczne, Gaz. pol., War. 1839 Nr. 288; Bandtke, O anachronizmie w numizmatyce kraj.. Gaz. codzienna, War. 1839 Nr. 267; Grabowskiego A., Groby królów polskich (spis monet). Kr. 1853; Stronczyński, Nowości numizm., Bibl. warsz. 1848 I., Gaz. warsz. 1854 Nr. 39, 41, 60; Żebrawski T., Wiad. numizmatyczne. Czas, Dod. miesięczny 1857 II.

480. Janowicz S., Kilka uwag, Prz. bibl. arch., War. 1881 II.; Siekierka Wł., Zabiegi numizm. polsk. w XVIII w., Krzyżanowskiego, Rocznik 1871, Odb. 1872.

(d: Prowincye, Miasta).

483. **Vossberg F A**, Münzen und Siegel der preuss. Städte Danzig, Elbing, Thorn sowie der Herzoge Pomerellen, Berlin 1841.

484. **Vossberg F. A.** Münzgeschichte der Stadt Danzig, Berlin 1852; — Tenże, Zur Münzgesch. der Stadt Danzig 1572—77, Berlin 1873.

483. Salomon J. J., Münzgesch. d. Stadt Danzig, Danzig 1762—3.

486. **Vossberg F A**, Münzgesch. d. Stadt Elbing, Berlin 1844.

487. Hoffmann J. D., De Elbingae numis., Elbingae 1761.

488. Kirmis M., Zur Münzgesch. d. Stadt Fraustadt, Berl. Münz-Blätter 1886 Nr. 68—9, Odb. Berlin 1886.

R: X. J. P., Kwart. hist. 1887.

489. **Vossberg F. A.**, Glogauer Münzen des Mittelalters, Berlin 1862.

490. Arndt J. G., Von den Münzen in Liefland, Liefländische Chronic II.

491. Grabowski A., Słowniczek monet, które miały obieg w Krakowie, Bibl. warsz. 1847 III.

492. **Tyszkiewicz J.**, Skorowidz monet litewskich, War. 1875.

R: Polkowski J., Wiek 1875 Nr. 205.

493. Tyszkiewicz J., O kilku nowo odkrytych monetach litewskich, Atheneum 1845; Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.

494. Kirkor A. H., Monietnoji Dieło w Litwie, Drewnosti ross. Gosudarstwa II. 87—119.

495. **Danneberg H.**, Pommerns Münzen im Mittelalter, Berlin 1864.

496. Kirmis M., Münzgesch. der Stadt Posen, Ztsch. f. Gesch. Posen 1886 II.

497. **Vossberg F A**, Gesch. der preussischen Münzen u. Siegel (bis zum Ende des deutschen Ordens), Berlin 1843.

498. Bender, Zur preussischen Bracteatenkunde, Ztschr. f. Gesch. Ermlands I.

499. **Chaudoir St.**, Aperçu sur les monnaies russes, Petersb. 1836.

500. Schoen J., In rem nummariam Rossiae Vratiolaviae 1829.

501. **Soncow D P.**, Numizm. izsliedowanija, Moskwa 1865.

502. Czortkow, Opis drew. ruskich monet, Moskwa 1843; — Czapski H. E., Diengi drewnej Rusi 1877.

503. Giel Chr. Beiträge zur Antiken Num. Südrusslands, Moskau u. Berlin 1886.

504. **Stupnicki J.**, O monetach halicko-ruskich, Bibl. Ossol. 1865 VII.

505. **Kunik A.**, O rusko-wizantyńskich monetach Jarosława I., Władymir, Peters. 1860.

R: Ztsch. f. slav. Lit. v. Schmaler, Bautzen 1862.

506. Wołoszyński J., Opisanie drewnich russkich monet, Kijew 1853.

R: Gaz. warsz. 1854 Nr. 25.

507. **Friedensburg F.**, Schlesiens Münzen und Münzwesen v. d. J. 1220, Berlin 1886; — Tenże, Schlesiens Münzgesch. im Mittelalter, Breslau I. 1887 (Urkundenbuch u. Münztafeln) II. 1888; — Münzgesch. u. Münzbeschreibung, Codex diplomaticus Silesiae, XII—XIII.

R: Piekosiński Fr., Kw. hist. 1887, 1889.

508. Saurma H., Verzeich. Schlesischer Münzen, Breslau 1874; — Tenże, Münzen d. Stadt Breslau, Schlesiens Vorzeit 1874; — Tenże Schles. Münzmeisterzeichen Bresl. 1880.

509. Tagmann, Ueber das Münzwesen Schlesiens, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens I.

510. Dewerdeck, Siles a numismatica 1711; Kundmann, Silesii in numis. 1738.

511. **Vossberg F. A**, Münzgesch. d. Stadt Thorn, Köhner Ztschr. f. Münzkunde, Odb. Berl. 1845.

(e: Skorowidze; Zbiory; Katalogi).

512. **Czapski H E**, Catalogue de la collection des medailles et monnaies pol., Pet. 1871—2, Pet. 1880.

513. Zelt J. i Beyer K., Nowy skorowidz monet polskich, War. 1877.

514. **Beyer K.**, Skorowidz monet pol. od 1506—1825, Kr. 1880.

R: Janowicz A., Prz. bibl. arch. 1881 I. *Zob.* Nr. 470.

515. **Kurnatowski M.**, Skorowidz kieszonkowy monet polskich 1501—1864, Kr. 1882.

516. Verzeichniss d. Bräunischen Münzcabth., Danzig 1766; Zbiór Sołtyka, Kr. 1800 i b. r.; Spis po śp. Michale Radziwille, War. 1834; Jabłoński K., Sammlung, Lemberg 1847; Kielesiński, Monety i medale ze zbioru gen. Koseckiego, Album (por. Ryszard, bibliografia numizmatyczna); Catalogue du gabinet d. Guillaume Radziwiłł, Berlin 1848. 1869; Dzieduszycki M., Zbiory numizmatyczne we Lwowie, Dz. lit 1852; R., Katalog zbioru 1877; Ryszard A., Spis 48 numizm., Kr. 1880; Belmonte J., Verzeichniss aus der Starzyńskischen Sammlung, Hamb. 1885; Merzbachera Katalog monet i medali ułoż. przez Wł. Bartynowskiego, Kr. 1885—7.

517. Greim M., Monnaies polonaises, Extrait de l'annuaire de la societé de numism., Magon 1888; — Polkowski J., Wizerunki niektórych rzadkości, Kr. 1888.

R: Ryszard A., Kwart. hist. 1888.

518. E. Katalog 1867, Lissner 1848, Mathy 1858, Mikoski b. r.; Nothwanger 1850; Odernsdörffer 1841; Pless 1865; Villemard A 1869; Zeltt 1867.

(f: Wykopaliska).

519. Kunasiewicz S., O wykopaliskach i starych pieniądzach, Lw. 1872 (Odb. z Chaty).

520. Jełowicki W., Korespondencya w sprawie wykopalisk numizmatycznych, Prz. bibl. arch., War. 1881 I.

521. **Przyborowski J.**, Wykopalisko monet X. i XI. w. dokonane r. 1882 Bibl. warsz. 1884 I. i odb. War. 1884.

522. Jażdzewski Wł., Wykopalisko brakteatów pomorskich i meklemburskich, Dwut. nauk. 1879.

523 Stronczyński K., Wiad. o wykopanych niedawno pieniążkach piastowskich, Bibl. warsz. 1844 I.

524. Nummi veteres reperti in Polonia, Index lectionum in Univers. Jagiell. 1824—5.

---

525. Srebrne pieniądze, wyk. na Bielanach (Zygm. I., Jan Kazimierz), Dz. wil. 1827 Nr. II.

526. Nowo znalezione stare pieniądze w Galicyi, Bibl. Ossol. 1844 XI; Bibl warsz. 1850 III.

527. Stronczyński K., O wykop. pieniążkach piastowskich w Golicach pow. Łęczyckim, Bibl. warsz. 1845 IV.

528. **Polkowski J. ks.**, Wykopalisko Głębockie, Prz. lwowski 1876 XI; Odb. Gniezno 1876 (toż po francusku).

R: R., Bibl. warsz. 1876 I.

529. Wykopalisko nad Gopłem, Roz. lw. 1855.

530. Przybysławski, Wiad. o wykop. miedzianych groszy Aug. III. w Horodence, Dwut. nauk. 1878.

531. Jełowicki Wł., Wykop. w Hrycowie na Wołyniu, Prz. bibl. arch. 1881 II.

532. Jażdzewski Wł., Wykopaliska Jarocińskie, Poznań 1879.

R: Polkowski, Dwut. nauk. 1879.

533. Kunasiewicz S., O wykop. Józef polskich, Strzecha VI., Odb. Lw. 1873.

534. Monety pod Kaliszem, Przyj. dom., Lw. 1866.

535. Szaniawski J., Wykop. w Kaliskiem, Kaliszanin 1873—4.

536. Monety w monasterze kijowskim, Przyj. dom., Lw. 1856 VI.

537. Błotnicki J., Wiad. o wykop. monet w Kolbuszowej, Czas 1881 3. lipca.

538. **Piekosiński Fr.**, O wykop. krakowskiem monet Kazim. W., Dwut. nauk. 1887, Odb. Kr. 1878 (*Zob.* Nr. 461).

Potocki, O denarach w Klimuntowie zob. Nr. 464.

539. Wykop. numizm. we wsi Lachowicze (monety Zyg. Aug., Batorego, Zyg. III.), Prz. bibl. arch., War. 1881 II.

540. Wykop. we wsi Mierzynie, Prz. bibl. arch., War. 1881 II.

541. Polkowski J., Wykop. monet polskich w powiecie mozyrskim z r. 1883, Kr. 1884.

542. Domaradzki, Wykop. Nadziejowskie, Pozn. 1871.

543. Friedländer Jul. Der Fund v. Obrzycko (Silbermünzen aus dem X. Jahrh.), Berlin 1844.

544. Żebrawski T., Pieniądze stare znalezione 1844 r. w Pełczyskach (tablice).

545. Stronczyński K., Nowości numizmatyczne (wykop. Pinczowskie), Bibl. warsz. 1848.

546. Wykop. numizm. we wsi Połowinniki na Wołyniu, Prz. bibl. arch., War. 1882 III.

547. **Lewczow K.**, De mummis graecis antiquis in M. D. Posnaniensi nuper repertis, Berlin 1826. (Toż po niem. Abh. d. k. preuss. Akad. 1833).

548. Beyer T. S., Comm. de nummis. romanis in agro prussico, Lipsiae 1722;— Tenże, De nummis. Rhodio, in agro Sambiensi reperto 1723.

549. Wolsborn E., Münzfunde aus Ost- u. Westpreussen, Altpr. Monatsschr. XXV. 1888.

550. Friedländer H. Münzfund v. Althöfchen (Stary dworek), Hannover 1873.

551. Pieniądze znalezione w Siennicy nadolnej w powiecie krasnystawskim, Wiek 1878 Nr. 186.

552. Świdziński K., O wykop. numizmatach w Steblowie, Kr. 1859 (Wielopolski A., Bibl. Ord. Myszkowskich).

553. Walewski St., Wykopalisko denarów piastowskich na Szląsku, Kr. 1885.

554. Jażdzewski Wł., Wykop. w Topoli, Dz. pozn. 1878 czerwiec.

555. **Lelewel J.**, Szczegółowe objaśnienie pieniędzy w Trzebuniu blisko Płocka wykop., Dz. warsz. 1825—6 I., Odb. War. 1826 (Pisma rozm. 1863; Polska, dzieje i rzeczy t. X.).

556. Cappe A., Der Münzfund v. Turów, Mitth. des Berl. numism. Verein 1846.

557. O pieniążkach wykop. pod Zaniemyślem, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

(Zob. Archeologia).

(g: Rzecz mennicza: Ewaluacya, rozporządzenia, taryfy itp.).

558. Massalski E. T., Tablice porównawcze wszystkich wiadomych monet. Pet. 1831.

559. O wartości dawnych florenów węgierskich, Themis, Kr. 1835 II.; — Jaką wartość przyznać może sąd talarowi imperyalnemu z r. 1648, Themis, Kr. 1834 II.

Zob. Nr. 436—442.

---

560. **Kopernik M.,** Rozprawa o monecie, Pam. warsz. 1816 V.

561. Dunajewski J., Kopernika memoryał: De moneta cudenda, Kr. 1873; Wołyński, Kopernik jako ekonomista, Tyg. illustr. 1876; Milewski J., Kurj. pozn. 1883 Nr. 183.

562. Discurs pro reformanda re monetaria anno 1545, Niemcewicz, Zb. Pam. VI.

563. Zygm. Aug. Uniwersał z 14. czerwca 1567 talarom obcym kurs naznaczający obj. przez A. Ryszarda, Kr. 1883.

564. Pawiński A., Księgi Podskarbińskie 1576–86, War. 1881. *Zob. Prawo.*

565. Ryszard A., Pieniądze obce w Polsce, Prz. bibl. arch., War. 1881.

566. **Chronologiczny spis: E.**

1572.: Ciesielski A., De moneta corrupta.
1578.: Privilegia in rem monetariam (dla Gobelinsów w Gdańsku).
1600.: Rytgier K., Wizerunek mynic cudz., Krak.
1611.: Traktat rycerstwu, z której przyczyny tak się mennice namnożyły.
1620.: Sumaryusz monety.
1621.: Secygniewski J., O mennicy; — Philipsen M., Puncta monetam Polonam concernentia.
1622.: Wytrąbienie monety fałszywej.
1627.: Questio de reductione monetali.
1630.: Feder H., Quaestiones monetales Ged., toż 1636.
1631.: Cena pieniędzy jaka być ma.
1632.: Ciesielski J., Dyskurs o monecie.
1632.: Grodwanger, Discors o cenie pieniędzy.
1634.: Przestroga o mennicy cudzoziemskiej.
1635.: Dowód jasnej szkody z cudzoz. pieniędzy.
1636.: Quaestiones tres monetales in Rep. pol., Gedani.
1636.: Discurs contemporaneus de causis aucti valoris monetarii in Regno Polon.
1641.: Monety starej z dzisiejszą sumaryusz.
1643.: Dowód jasnej szkody z cudzoziemskich pieniędzy.
1645.: Starowolski, Dyskurs o monecie, także b. r.
1650.: Akt comissyey meniczney.
—: Umowa Bogusława Leszczyńskiego z mincmeistrem; — Grabowskiego A., Star. hist. Pol., Kr. I. 1840.
1651.: Uniwersały król. w sprawie monet z 16. stycznia i 24. lutego.
1654.: Szeląg piętak, groszek cieszyński, dobru w Polsce szkodliwe 2 ed.
1659: Consultationes monetales, Vars.
—: Fabricius W., Considerationes.
—: Gustmeyer F., Epistola mercatoris cuiusdam statum rei monetariae concernens.
1661.: Deductio damnorum ex diversis monetalibus una cum refutatione: Informacya względem szelągów. (Toż po pol. i niem.).
1664.: Boehm M., Discursus de re monetaria Regno Poloniae. Toż 1665.
—: Boratyni T. L., Informacya o mennicy szelągowej.
1668.: Prażmowski A. B. X., Laudum o monecie 17 list. War.
1701.: Rezolucya tynfów na złote. i b. r.
1717.: Tariffae variae monetae, Pozn.
1719.: Taryffy takież 1720—23.
1720.: Moneta według kurrencyi wyrachowana.
1723: Taryffy.
1726.: Moneta według kurencyi wyrachowana.
1731.: Taryffy. Toż 1738, 1740.
1732.: August II., Münzmandat dd. 9. Julii.
1735.: Summaryusz umiarkowania monety.
1741.: Wessel, Uniwersał monet, Toż. 1761.
1746.: Taryffy.
1747.: Duńczewski St., Wiad. o monecie.
1752.: Moneta według kurencyi wyrachowana.
1755.: Jarmundowicz K., Sumaryusz monety starej z dzisiejszą, Kr.
1755.: Tariffy rozmaite.
1756.: Sedliński K. J., Uniwer. względem czerwonych złotych.
1757.: Moneta wedle kurencyi 1717 r., War.
1758.: Taryffy rozmaite, Pozn.
1760.: August III. Uniwersał o monecie 5 gr.
1760.: Moneta według kurencyi.
1761.: Redukcya monety różnej.
1761.: August III. Uniwersał o monecie, 16. marca

1762.: Redukcya.
— List ciekawy gwoli ustawy obcych monet.
— Hadziewicz Piotr, Żal uspokojony, War.
1763.: Moneta według kurencyi.
— Taryffy rozmaite, Wilno.
1766.: Hadziewicz, Zdrada odkryta... o ubezp. monety.
— Rembieliński St., Moneta nowa, projekt do prawa 30 oct. w Izbie senat. i supplement.
— Tabella porównawcza monet zagranicznych, War.
— Tabella monety podłej kursującej 7. marca.
— Taryffa, w której się redukują złote polskie na tynfy pruskie.
— Uniwersał z 4. czerw. i 28. list.
— Ustawa waloru i kursu monet.
— Deklaracya o kurrencyi monet.
— Ewaluacya według uniwersałów kom. skarb., War.
— Toż po franc.
1767.: Uniwersały tyczące się monety.
— Siekierzyński T., Taryfa na monetę polską, Lw.
— Zagórski M., Uniwersał o monecie, Żytomierz.
1768.: Projekt względ. ustawy waloru.
1772.: Komissya skarbu co do fałszywej monety.
— Wezwanie kom. skarbu o fałszywej monecie.
1773.: Projekt do pomnożenia masy kursujących pieniędzy.
1774.: Uniwersał kom. skarbu z 21. listop.
1775.: Komissya względem monety 25. sierpnia.
— Komissya ponowienia zakazu wywożenia monety 26. lipca.
— Summaryusz, Umiarkowanie monety starej z dzisiejszą, Kr.
— Taryfa redukująca.
1776.: Uniwersał co do fałsz. monety.
— Tabelle proporcyi monety.
1777.: Projekt względem monety papierowej.
1778.: Myśli obywatela względem monety papierowej.
— Kommissya skarbu. Uniwersał zakazujący kursu czerwonym złotym duńskim 27. marca.
1782.: Moneta pruska i moneta pruska drobna (podp. Poniński), War.
— Uniwersał zakazujący kursu monety pruskiej 4. stycz.
1783.: Kom. skarbu, Uniwersał względem monety.
— Uniwersał monety zagranicznej.
1784.: Tabela złotej, srebrnej i miedzianej monety.
— Uniwersał względem monet.
1786.: Uniwersał względ. waloru czerwonych złotych, 22. grudnia.
1787.: Tabela wybitych pieniędzy 1766-1787, War.
1788.: Uniwersał względem czerwonych złotych.
1791.: Czacki T., Mowa w materyi menniczej 28. wrześ.
1791.: Komissya skarbowa. Uniwersał względem fałszowania monet 26. sierpnia.
1792.: Odmiana pięciu dukatów na monetę.
— Uwagi o naturze pieniędzy i wekslarstwie.
1807.: Ewaluacya pieniędzy pruskich i francusk.
1810.: Taryfa zmian bankocetli wiedeńskich od 1. stycznia 1796 do 30. stycznia 1810.
1812.: Tabela ewaluacyjna.

567. **Bez roku:** (E. IX.). Consideratio quaestionum de re monetaria e germanico converta; — Deklaracya o kurrencyi monet; — Dyskurs o monecie (Kr. 17...); — Konarski St., Projekt o wprowadzeniu mennicy; — De moneta in Polonia et Lith.; — Moneta według kurencyi wyrachowana, War.; — Moneta srebrna (projekt do prawa); — Pinocci H., Villis moneta, Rpblicae pestis; — Projekt in Annehmung d. Papiergeldes; — Redukcya monety z publ. uniwersałów; — Strata, którą odmienienie pedis ciągnie; — Summaryusz umiarkowania monety; — Tabella porównawcza, Taryffy rozm. (1723); — Ustanowienie ceny monety kupującej; — Uwagi mennicze (1790); — Wybicki J., Myśli względem monety papierowej.

B. Medale.

(a: Ogólne dzieła).

568. **Raczyński E.**, Gabinet medalów polskich 1513—1696 I—II., Wrocław 1838.

569. **Raczyński E.**, Le Médailler de Pologne I—II. (1513—1696), Berlin 1845; — III. (1696—1763) przez Albertrandego, Poznań 1841; — IV. przez Gołębiowskiego, Wrocław 1843.

R: Przyj. ludu, Leszno 1838 V; Bentkowski F., Bibl. warsz. 1844 II.; Miltner O., Czas 1867 Nr. 176.
Zob. Nr. 572, 577.

570. Dawniejsze: E: Lochner (Sammlung merk. Med.) 1757, Lübeck 1737. Casseburg 1737.

571. Bentkowski F., Spis medalów polskich, War. 1830; — Grabowski, Medalierstwo, Ojcz. Spom. I.

572. Beyer K., Gabinet medalów polskich, Dopełnienie dzieła Raczyńskiego, War. 1857.

573. Umiński, Medale polskie, Kr. 1885.

574. **Rewoliński M. T.**, Katalog medali religijnych w krajach dawnej Polski, Kr. 1885–7.

R: Ryszard A., Kwart. hist. 1888.

575. Rewoliński T., Medale koronacyjne Matki Boskiej, Radom. 1882.

576. Zbiór medali Rewolińskiego w Radomiu, Prz. bibl. arch., War. 1881 I–II.

577. Grabowski A., O medalach koronacyjnych obrazu N. P. Berdyczowskiej, Bibl. warsz. 1849 II.

578. Lipiński T., Wiad. hist. numizm. o koronacyach obrazów Matki Boskiej, Bibl. warsz. 1849 IV., Odb. War. 185 .

(b: Szczegółowe).

579. Wolański J., Nowo odkryte medale Mieczysława I. i Bolesława Chr., Pozn. 1840; — S(tronczyński), Toż samo, Bibl. warsz. 1843 IV.

580. Zieliński Wł., Medal na cześć Wład. Jagiełły, Wiek 1875 Nr. 243.

581. Historya medalami zaświadczona (medal pruski 1454), Tyg. wielkp. 1872, Odb. Pozn. 1872.

582. Gołębiowski Ł., Gabinet medalów 1513–1696. *Zob. wyżej: Raczyński* Nr. 569.

583. Uwagi nad medalem Zygm. I., Pam. warsz. 1816.

584. F. M. S., Medalierzy włoscy, przedstawiający swoje prace Zygm. I., Tyg. ill. 1875.

585. T. Ż., O dwóch rzadkich medalach polskich, Dwut. lit., Kr. 1844.

586. Medale na cześć Kopernika, Album Mikołaja Kopernika, Toruń 1873.

587. Rastawiecki E., Medalierstwo za Zygmunta Augusta (Kielisiński), Bibl. warsz. 1852 I.

588. Korotyński W., Medal pamiątkowy (Zyg. Aug.) 1552, Tyg. pow., War. 1880.

589. Medale Jana Zamojskiego, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

590. Medal Mikołaja Firleja 1593, Roz. lit., War. 1828. II.

591. Medal Zygmunta III., Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

592. Hoszowski, Opis medalu na cześć Karola Ferdynanda bisk. wrocł. 1642, Kamińskiego Skarbiec pol., Lw. 1859.

593. Medal na pamiątkę abdykacyi Jana Kaź., Przyj. ludu 1837 IV.

594. F. M. Sob., Medal króla Michała, Tyg. ill. 1860 II.

595. Mediobarbi Fr., Numisma triumphale ac pacificum Joanni III. pace cum Moschis et foedere firmatis, Mediolan 1687; — Medal Sobieskich, Przyj. ludu 1838 V.; — Na pamiątkę odsieczy Wiednia, tamże 1836 III. i Tyg. ill. 1883.

596. Medal na koronacyę Leszczyńskiego, Przyj. ludu 1838 V.

597. Lipiński T., Medale za rządów Stanisława Augusta, Bibl. warsz. 1847 III., Odb. War. 1847; — Medal Stanisława Konarskiego, Dz. wil. 1817; — Na porwanie Stanisława Augusta, Przyj. ludu 1838 II.; — Description d'une medaille frapée au sujet de l'attentat contre le roi 1771.

598. **Tyszkiewicz E.**, Sammlung v. Medaillen, welche sich auf Polen beziehen 1771—1855, Riga 1871.

599. E. 1792 Potocki St. Szcz., Uniwersał. Ustanowienie medalów dla obrońców i bicie talarów.

(c: Zbiory; Wykopaliska).

600. Daniłowicz J., O medalach Radziwiłłowskich i gabinetach Nieświeskim, Charkowskim, Tyg. pet. 1830 II., Odb. Pet. 1830.

601. Gołębiowski Ł., Zbiór medalów Al. hr. Chodkiewicza litogr. 1831.

602. Medale znalezione w Bielanach (Karola XII. 1718), Dz. wil. 1827, Roz. lit., War. 1828 V.; w Nakwoszu pod Brodami, Prz. bibl. arch., War. 1881 I.; Podkamieniu (koron. Matki B.), tamże; w Skarbimierzu, Pam. Sand. 1829 I. For. Pszczółka krak. 1820 III.

5. Epigrafika.

603. Sławikowski, O zbieraniu historycznych napisów, Tyg. peters. 1843 XXVIII.

604. **Starowolski S.**, Monumenta Sarmatorum, Crac. 1655.

505. Starowolski S., Sarmatiae bellatores, Colon. 1631.

606. Epitaphia domus Żółtowscianae, Pozn. 1856.

607. Chytraeus N., Variorum itinerum deliciae 1606; — Canonherus P. A., Flores epitaphiorum 1613.

608. **Stronczyński K.**, Pomniki książęce Piastów, Piotrków 1888.

609. Hoffmann K. B., O najdawniejszych grobowcach królów, Pozn. 1872.

610. Łepkowski J., Pismo i napisy starożytne, Dod. do Gaz. lw. 1857 Nr. 23—7.

611. Krajewski Wikt., Epigrafika polska XVI. w., Atheneum 1848 V.

612. Staropolska jowialna epigrafika, Chwila (Czas), Kr. 1863 Nr. 11.

---

613. Pauli Z., Starożytności galicyjskie Lw. 1838.

614. **Polkowski J**, Katedra gnieźnieńska, Gniezno 1874.

615. Dzieduszycki W., Groby w Brzeżanach, Kr. rodz. 1879; — Maciszewski, Pomniki Sieniawskich, Lw. 1881.

R: Tyg. powsz. 1882; Gaz. Nar. 1882 Nr. 24.

616. Juglares Al., Inscriptiones, epitaphia, elogia Calissii 1666.

617. **Łętowski J.**, Katedra na Wawelu, Kr. 1859.

618. Łepkowski J., Starożytne budowle i zakłady nauk. Uniw. Jagiell., Kr. 1864.

R: Czas 1864 Nr. 69.

619. Zbiór pomników i napisów w kościołach w Krakowie, Prz. lw. 1873 V.

620. Nagrobki we Lwowie, Lw. 1826; — Łobeski F., Nagrobki we Lwowie, Dod. do Gaz. lw. 1856 Nr. 1—37.

621. Groby u Benedyktynek, Lwowianin 1840 Nr. 6; Napisy w ratuszu, tamże 1837 II.; Sawczyński J., Napisy w staurop. cerkwi, Zoria hałycka 1856 Nr. 45; Lewicki B., Na dzwonie św. Jerzego, Bibl. Ossol. 1831, 1842 IV.; Napis Jana Teodora, Dz. wil. 1822.

622. Małakiewicz A., Pomniki, nagrobki, itp. w Niepołomickim kościele, Czas 1874, Nr. 77.

623. Inscriptiones montis Rosariae prope Podkamień, Lw. 1724.

624. **Patelski St.**, Memoriale epitaphiorum in ecc. posnaniensi, Pozn. 1762.

625. **Lelewel J.**, Grobowy napis Bolesława W. w Poznaniu, Tyg. wil. 1886, Poznań 1856, Polska, dzieje i rzeczy t. III.; — Bielowski, o tymże, Bibl. warsz. 1857 II.; — Łukaszewicz, tamże 1857 IV.; — Stroczyński, Bibl. warsz. 1887 III.

R: Sokołowski M., Kw. hist. 1889.

626. Kolberg W., Napis na chrzcielnicy w kościele św. Jana w Toruniu, War. 1872.

627. Hipler Dr., Die Grabstätten der ermländischen (Warmia) Bischöfe, Ztsch. f. Gesch. Ermlands VI., Odb. Braunsberg 1878.

628. **Wójcicki K.**, Cmentarz powązkowski w Warszawie, War. 1856.

R: Tyszyński, Bibl. warsz. 1856 I.

629. Kraszewski K., O nagrobkach w kościele św. Jacka w Warszawie, Kłosy 1879 XXIX.; — Głębocki A., Płyty grobowe tamże, Kłosy 1879.

630. Niektóre napisy w Wilnie, Wizer. i rozstrz. nauk. XX.

631. Nagrobki Żółkiewskich w Żółkwi, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.

---

632. **Marylski E.**, Pomniki Polaków na cmentarzach zagranicznych, War. 1860.

R: Bibl. warsz. 1860 III. *Zob. Ossyak w Miejscowościach.*

633. **Polkowski J.**, Groby i pamiątki polskie w Rzymie, Drezno 1870.

646. Kraszewski J., Padewskie nagrobki, Po Ziarnie, Wilno 1861.

Zob.: Archeologia i Sztuka: Pomniki, kościoły; dalej Miejscowości i Osoby.

ŹRÓDŁA.

I. DOKUMENTY.

1. Zbiory dokumentów.

A. Zbiory powszechne.

635. **Leibnitzius G. W.**, Codex juris gentium diplomaticus, Hannover 1693 I—II; — Tegoż, Mantissa cod. juris gentium diplom. tamże 1700 I—II. 2 wyd., Guelf. 1747.

636. **Du Mont J.**, Corps universel diplomatique du droit des gens, Amsterdam et La Haye 1726—31, 8 t., Suppl. tamże 1739, 5 t.; — Wenck F. A. W., Codex juris gentium recentissimi, 3 t., Lips. 1781—95 (1735—1772).

637. **Martens G. F.**, Recueil des traités depuis 1761, Gott. 1761—1801 (Supplementy aż do 1815 i dalej); — Martens Ch. et Cussy F., Recueil manuel de traités depuis 1760, Leips. 1846—56, 8 t.

638. **Siarczyński Fr. X.**, Traktaty między mocarstwami od 1648, War. 1773—90 I—VI. (I—II. Obermayer, III. Skrzetuski).

639. **Ghillany F. W.**, Diplomatisches Handbuch, Nördlingen 1855—68, 3 t.

B. Zbiory dokumentów średniowiecznych.

(a: Dyplomataryusze obejmujące całą Polskę lub prowincye).

640. **Dogiel M.**, Codex diplomaticus regni Poloniae et m. d. Lithuaniae I. Vilnae 1758, IV. t. 1764, V. t. 1759.

641. Dogiel M., Limites regni Poloniae et m. d. Lithuaniae, Vilnae 1758.

642. Informacya o drukowaniu Xięgi intytułowaney Codex dipl., War. 1756; Acta literaria 1756, Bibł. warsz. 1861 III.

643. Continuatio indicis chronologici documontorum, quae in codice dipl. continentur, Acta literaria 1756.

644. Maciej Dogiel, Wizer. i roztrz., Wilno II.

Zob. Inventarium Nr. 4; *O dyplomataryuszach* Nr. 243.

645. **Rzyszczewski L.** i **Muczkowski A.**, Codex diplomaticus Poloniae, quo continetur privilegia regum Poloniae, magnorum ducum Lithuaniae, bullae Pontificum nec non jura a privatis data, War. I. (do Nr. 107 noty Helcla) 1847; II. 1. 1847 2. 1853; III. (wydał Bartoszewicz J. 1858); IV. (Boniecki M. i Bobowski M.) 1887.

R: Maciejowski W. A., Bibl. warsz. 1847 II.; X. L. Sybels H. Z. II. i LXI.; Papée Fr., Kwart. hist. 1888; B., At. 1888 III.; Prochaska Przew. nauk. lit. 1888.

646. **Theiner A.**, Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae... ex tabulariis vaticanis Romae I. 1860 (lata 1217—1409), II. 1861 (1410—1572), III. 1863 (1585—1696), IV. 1864 (1697—1775).

R: Dod. mies. Czasu 1861 XIX.; Burzyński A., Czasop. pośw. prawu, Kr. 1865; Prz. pozn. XXX.; X. L. Sybels H. Z. VI., VIII., XIV., Prz. katol. 1883 Nr. 12.

647. **Liske X.**, Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczp. polskiej z archiwum t. z. bernardyńskiego we Lwowie, Lw. I. 1868 (wydał L. Tatomir), II. 1870, III. 1872, IV. 1873, V. 1875, VI. 1876, VII. 1878, VIII. 1880, IX. 1883, X 1884 (t. XI—XIV. *zob.*: *Zbiory praw i pomniki sądowe).*

R: Zakrzewski, Dz. lit. 1876; Morawski Sz., Czas 1871 Nr. 89 (Odp. Nr. 107), Świt 1872 str. 158; Pawiński A., Bibl. warsz. 1872 III.; Bobrzyński M., Prz. kryt. 1875; Smolka St., tamże 1876; Z. F., Bibl. warsz. 1875 IV; J-d., Bibl. warsz. 1878 I.; P-a., Przew. nauk. lit. 1883; L-l., Gaz. lw. 1884 Nr. 217; Balzer O., Bibl. warsz. 1884 IV.; Sybels H. Z., XXIII., XXV., XXIX., XXXVI., *zob.* Nr. 241—2.

Zob. Nr. 668, 762, 787, 796.

648. **Monumenta** medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia (Pomniki dziejowe wieków średnich) ed. Acad. Cracoviensis, Kr. 1874—1888 I—XI.:

I., VIII. Codex dipl. Cathedralis ad S. Venceslaum, *zob.* Nr. 745.

II., Codex epistolaris saeculi decimi quinti (1384—92) *zob.*: *Dokumenty*, Wiek XV.

III., IX., X., Codex dipl., Poloniae Minoris, *zob.* Nr. 665.

IV. Libri antiquissimi civitatis Cracoviensis *zob.* Nr. 747.
V. VII. Codex diplomaticus civitatis Cracoviensis *zob.* Nr. 746.
VI. Codex epistolaris Vitoldi *zob.: Dokumenty*, Wiek XV.
XI. Index actorum saeculi, XV. *Zob. tamże.*

649. **Radzimiński Z. L.** i **Gorczak B.**, Archiwum książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie, Lw. I. 1887 (1366—1506) przy współudziale Skobielskiego; II. 1888 (1284—1506).

R: Kwiatkowski S., Kwart. hist. 1888, 1889; Prochaska A., At. 1887 IV., 1889 I; Lewicki A., Rz. polski 1887 IV., 1889 III.

Zob. Nr. 655, 668.

650. Stronczyński K., Wzory pism w przerysach wystawione, Kr. 1839 (lata 1228—1536). *Zob.*: *Dyplomatykę* Nr. 181.

651. Stenzel, Codex epistolaris et fragmenta, SS. rr. silesiacarum II. (1241—1487). *Zob.* Nr. 684.

652. Celichowski, Lites ac res gestae, *Zob. Dokumenty: Wiek XIV.*

653. Przeździecki A., Regestra wydatków królewskich 1388—1417. *Zob. tamże.*

654. Caro J., Liber cancellariae Stanislai Ciołek, *zob.* Nr. 285 *i Dokumenty: Wiek XV.*

655. Jabłonowski A., Sprawy wołoskie za Jagiellonów, *zob. Dokumenty: Wiek XV.*

656. Karpow, Pamiatniki diplom. snoszenij moskaw. gosudarstwa s polsko-litew. 1487—1513, *zob: Dokumenty: Wiek XV.*

657. Ulanicki W., Materyały do stosunków Rosyi, Polski, Mołdawii, Wołoszczyzny i Turcyi, *zob. tamże.*

Konstytucye zob: Prawo i zapiski sądowe.

658. **Przyczynki ważniejsze:** Baliński M. i Lipiński T., Starożytna Polska; — Bandtkie, *zob.* Nr. 1174; — Barącz S., Rys dziejów zak. kaznodz.; — Tegoż, Pamięt. dziejów pols.; — Towarzysz. duchowień.; — Tegoż, Dzieje OO. Dominik. w Podkamieniu; — Tegoż, Pamiętnik Żółkwi (także inne dzieła Barącza); — Bibl. warsz. 1847 i inne; — Bielowski, MM. Poloniae; — Caro, Gesch. Polens (dod.); — Chybiński L., Hist. klasztoru Smarzewskiego, War. 1731; — Czacki, O prawach litew. i pol.; — Damalewicz, Series et Vitae; — Długosz, Historia Polonica; — Dodatki do Gazety lwowskiej *zob.* Nr. 668; — Dzieduszycki M., Zbigniew Oleśnicki (1437—1453); — Tenże, Kronika domowa Dzieduszyckich; — Gacki J., Klasztor w Sieciechowie; — Tenże, Klasztor na Łysej Górze; — Tenże, Jedlnia; — Gąsiorowski W., Kościół N. P. Maryi w Krakowie; — Gawareckiego monografie; — Tenże, Źródła do dziejów Polski; — Gładyszewicz, Żyw. Prandoty; — Gołębiowski, Panow. Wład. III., Kazim. Jagiell.; — Grabowski, Starożytności i in. dzieła; — Helcel *zob.* Nr. 1014; — Heleniusz, Pam. polskie, I. Kr. 1882; — Idliński, Scrutinium 1733; — Jabczyński, Archiwum teologiczne 1836—37; — Tenże, Rys hist. miasta Dolska; — Janota, Bardyjów; — Karnowicz, Oczerki i razkazy iz starinnawo byta Polszi, Petersb. 1873; — Kraszewskiego, Atheneum 1841—51; — Kraushar A., Odwieczny spór, War. 1880; — Kunasiewicz, Przechadzki archeolog. po Lwowie; — Lelewel, Pol. w w. średnich; — Mniszek, Szematyzm klaszt. św. Augustyna, Kr. 1870; — Mosbach A., Wiad. do dziejów polskich z arch. pr. szląskiej. Wrocław 1860 (1206—1774); — Tenże, Przyczynki z archiw. Wrocławia, Poznań 1860 (1317—1739); — Niemcewicz, Zbiór Pamiętników I—II.; — Niesiecki *zob.* Nr. 335; — Okolski *zob.* Nr. 333; — Olszowski, De archiepiscopatu gnesnensi; — Pamiętnik Sandomirski 1828—9; — Pamięt. warszawski Bentkowskiego 1815—21; — Paprocki *zob.* Nr. 327; — Polkowski, Historya majętności Łabiszyńskiej; — Przyj. ludu, Leszno 1334—50; — Plater, Zbiór Pamiętników (I. r. 1413, 1492; t. IV. Fundacye); — Przeździecki, Podole, Wołyń, Ukraina; — Raczyński, Wspomnienia Wielkopolski; — Rostkowski, Clypeus 1728; — Rusałka Dniestrowaja; — Russel, Tryumf na dzień św. Jacka; Summaryusze w sprawach sądowych; **E.** Summaryusz pod różn. latami; — Siarkowski Nieznane pamiątki (Bibl. warsz. 1877); — Sienkiewicz, Skarbiec; — Smolka *zob.* Nr. 18; — Stadnicki, O wsiach t. z. wołosk.; — Stecki T. J., Księstwo Stefańskie; — Tenże, Księstwo Peresopnickie; (także inne tegoż); — Wiszniewski, Historya literatury II—V. (lata 1228—1448); — Wizerunki i roztrząsania naukowe 1834—43. **E.** 1604 Kołacki, 1756 Figureoa, 1758 Głowacki, 1763 Documenta, 1781—86—98 Olechowski, 1788 Polanowski, 1790 Dobra.

---

659. **Raczyński E.**, Codex diplomaticus Lithuaniae, Kodeks dypl. Litwy z arch. królewieckiego, Wrocł. 1845 (lata 1253—1433).

660. **Daniłowicz J.**, Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich, książęcych, znajdujących się w bibliotece Muzeum wileńskiego, wydał Jan Sidorowicz, Wilno I. 1860, II. 1862.

R: Bielowski A., Bibl. Ossol. 1863 III.; Czas 1860 Nr. 137.

661. **Krupowicz M.**, Zbiór dyplomatów rządowych i aktów prywatnych do dziejów Litwy (1387—1710), Wilno 1858. (Także tytuł rossyjski).

662. Prochaska A., Codex epistolaris Vitoldi, *zob. Nr. 648 i Dokumenty: Wiek XV: Zob. Wydawnictwa rossyjskie Nr: 946—965.*

663. **Raczyński K.**, Codex diplomaticus Majoris Poloniae ab a. 1136 usque ad a. 1597 (obok tytuł polski), Pozn. 1840 (lata 1136—1513).

R: Lelewel J. Rozbiory, Pozn. 1814; Galicya 1841; Ath. 1843.

664. **Zakrzewski J.**, Codex diplomaticus Majoris Poloniae (obok tytuł polski), Pozn. I. 1877 (984—1287), II. 1878 (1288—1349), III. (1350—1399), IV. 1881 (do r. 1400 Suppl.).

R: Piekosiński Fr., Prz. kryt. 1877, Odb. Kr. 1877; Papée Fr., At. 1878 III.; Calliér E., Bibl. warsz 1882 III.

Zob.: Wuttke, Städtebuch v. Posen Nr. 782; Dyplomataryusz Kalisza Nr. 742; Kujawy (Codex Pol. II.) Nr. 645; Łaski. Lib. beneficiorum archidioec. Gnesnensis Nr. 1329; Raczyński, Wspomnienia Wielkopolski Nr. 658.

665. **Piekosiński Fr.**, Codex diplomaticus Poloniae Minoris (MM. medii aevi hist. ed. Acad. Crac. t. 3, 9, 10 *zob.* Nr. 648), Kr. I. 1876 (1178—1386), II. 1886 (1153—1333), III. 1887 (1333—1386).

R: J-d., Bibl. warsz. 1876 II.; Liske X., Prz. kryt. 1877; Wierzbowski T., At. 1877 II.; Kwiatkowski S., Kwart. hist. 1887; Gorczak B., tamże 1889.

Zob. Codex Poloniae III. Nr. 645; Szczygielski, Aquila Nr. 810, Tinecia Nr. 809; Codex dipl. tinecensis Nr. 811; Kętrzyński i Smolka, Kod. dypl. tyniecki Nr. 812; Nakielski, Miechovia Nr. 767; Piekosiński, Codex Clarae Tumbae Nr. 769; Piekosiński, Cod. dipl. Capituli Cracov. Nr. 745; Piekosiński, Cod. dipl. civit. Cracoviensis Nr. 746, Codex Universitatis Crac. Nr. 749; Codex dipl. Vielicensis Nr. 815.; Archiwum ks. Sanguszków, t. II. Nr. 649; Długosz, Liber benef. Nr. 1320.

666. **Lubomirski T. J.**, Kodeks dyplomatyczny księstwa Mazowieckiego, War. 1862 (lata 1196—1506).

R: Bibl. warsz. 1863 II.; X. L., Sybels H. Z. XVIII. Zbiór przywilejów Mazowsza, Bibl. warsz. 1860 IV. *Zob.*: Przywileje Płocka Nr. 779, 780.

667. **Ulanowski B.**, Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie w XIII. w., Arch. kom. hist. IV., Odb. 1888.

R: Papée, Kwart. hist. 1889; Por. Dz. warsz. 1862.

668. **Dokumenty** w dodatkach do Gazety lwow. 1850—62; 1867—74 (przeważnie odnoszą się do ziem ruskich).

669. Stadnicki A., Przegląd dok. w dodatkach do Gaz. lw., Bibl. warsz. 1854.

670. Hałyckij istoryczeskij Sbornyk, Lw. 1860.

671. Martynowski M., Hramoty do istorii cerkwy ruskoi, Zorja hałycka, Lw. 1860 196—224.

672. Archiwum domowe, Towarzysz duch. kat., Tarnopol 1864 (Dok. z lat 1358, 1385, 1398, 1410, 1444—1494).

673. Materyały hist. ziem polskich i ruskich 1381—1762 pod. Detmerski J. i Petruszewicz A., Prz. arch. we Lwowie 1882; — Toż przez Szaraniewicza Iz. i Petruszewicza A., tamże 1883.

674. Bentzur J., Jurium Hungariae in Russiam minorem et Podoliam explicatio, Vindob. 1772 (też po niem. i po polsku: Wywód praw do Rusi).

675. Łojko Fel., Odpowiedź na wykład praw kor. węg. do Rusi czerw. a Czesk. do Oświęc. i Zatora 1773 (też po franc. E 1773); — Tenże, Szczególne wiadomości o Włodzimierzu i Haliczu.

676. Engel S., Précis des recherches sur Galicie ou Halicz 1773 (por. E. 1796).

677. Dessewffy A., De jure sacrae regni Hungariae in terras Russiae rubrae, Pest. 1831.

678. Łazarewskij Al., Ukazitel istocznika dla małorossyjskawo kraja, Petersb. 1858

Zob.: Liske X., Akta grodzkie i ziemskie Nr. 647; Archiwum ks. Sanguszków Nr. 649; Rewizya ekonomii samborskiej Nr. 797; Przemyśl Nr. 783—8. *Zob. dział: Miejscowości i Wydawnictwa rossyjskie* Nr. 966—981.

---

679. **Codex** diplomaticus Silesiae, hrsg. vom Vereine für Gesch. und Alterthümer Schlesiens, Breslau 1857—1889 I—XIV.

Zob. Nr. 721, 728, 744.

680. Walther A. B., Silesia diplomatica, Breslau 1741—2 I—II.

681. Böhme J. E., Dipl. Beiträge zur schlesischen Gesch., Berlin 1770—5 I—II.; — Ehrhardt S. J., Neue dipl. Beiträge, Breslau 1773—4.

682. **Stenzel G. A.** u. **Tzschoppe G A.**, Urkundensammlung zur Gesch. d. Städte in Schlesien u. Ober-Lausitz, Hamburg 1832 (1188—1553).

683. **Grünhagen** u. **Markgraf**, Lehns- u. Besitzurkunden Schlesiens (Publicationen aus den k. preuss. Staatsarchiven VII., XVI.), Leipzig 1881—83.

684. Lünig, Deut. Reichsarchiv V.; — Tegoż, Codex Germaniae dipl. II.; — Gengler, Codex juris municipalis; — Sommersberg, SS. rr. silesiacarum I—III.; — Ludewig, Reliquae Manuscript., Frankf. i Lipsk 1723 V.; — Stenzel, SS. rr. silesiacarum II.

Zob. Codex diplomaticus Poloniae IV. (Res Silesiae) Nr. 645; Mosbach Nr. 658; Regesta Nr. 252—5; Heyne, Dokumenty Wrocławia Nr. 817—22; *Inne miejscowości pod b.*

685. Archiv f. Gesch. Schlesiens v. J. G. Worbs, Soran 1798; — Neues Archiv v. J. G. Worbs, Glogau 1804, 1824; — Schlesien ehedem u. jetzt v. Oelsner u. Reiche 1806.

686. **Zeitschrift** d. Vereins f. Gesch. u. Alterth. Schlesiens, Bresl. 1856—89 I—XXIII. (Ogłasza wiele dokum. *Por. Register* od 1864 co pięć lat ogłaszany).

687. Grünhagen C., Wegweiser durch die schlesischen Geschichtsquellen, 2 Aufl., Breslau 1889, Zweiter Th. (str 18—42); Oesterley H., Wegweiser I. 473—5.

---

688. **Voigt J.**, Codex diplomaticus prussicus, Königsb. 1836—61 I—VI. (1148—1404). Por. Perlbach M., Preussische Regesten, Königsberg 1875—6.

689. Hennes J. H., Codex diplomaticus ordinis sanctae Mariae Teutonicorum, Mainz I. 1845., II. 1861.

690. **Philippi u. Wölky**., Preussisches Urkundenbuch, Polit. Abth. I. Die Bildung d. Ordensstaates, Königsberg 1882 (1140—1257).

691. **Strehlke E.**, Tabulae ordinis Teutonici, Berlin 1869.

R: Bibl. warsz. 1870 II

692. Acta Borussica ecclasiastica, civilia, litteraria ed. Lilienthal, Königsberg u. Leipzig 1730—32 I—III.

693. Praetorius M., Orbis Gothicus, Oliva 1688—9; — Preussische Sammlung allerley Urkunden, Danzig 1747—1750; — Crichton, Urkunden u. Beiträge z. preuss. Geschichte, Königsb. u. Leipz. 1784.

694. **E.** 1747, 1754 Hanov, 1747 Schlief, Beiträge 1754, 1755 Nachrichten.

695. Erläutertes Preussen, Königsberg 1724—28 I—V.; — Napierski C. E., Ueber 100 Original-Urk., Mitth. a. d. Gebiete II. 3 485; — Baczko, Gesch. Preussens, Königsb. 1792—1800 I—VI (dokumenty na końcu tomów); — Kotzebue A., Preussens ältere Gesch., Riga 1808 I—IV.; — Guden, Codex dipl. IV.; — Ledeburs Archiv IV., VII.; — Jacobson, Gesch der Quellen des katholischen Kirchenrechtes der Provinzen Preussen und Polen, Königsb. 1837.

Zob. **Woelky, Urkundenbuch des Bisth. Culm** (*Chełmno*) **Nr. 725—6; Perlbach M.,** *Königsberg* **Nr. 752—3; Regesta Nr. 256; Privilegia Nr. 1128.**

696. **Zeitschrift** d. Westpreuss. Geschichts-Vereins, Danzig 1880—89; — Altpreussische Ztsch., Königsberg I—XXVI.

---

697. **Dreger F.**, Codex Pomeraniae vicinarumque terrarum diplomaticus, Berlin 1768 I.

698. Oelrichs J. C. C., Verzeichniss der von Dregerschen Sammlung zur Fortsetzung dessen Codicis Pomeraniae diplomatici, Alten Stettin 1795 (1170—1590).

699. **Hasselbach K. F. W. u. Kosegarten** Codex Pomeraniae diplomaticus, Greifswald 1842—1862 (786—1252).

700. **Klempin R.**, Pommersches Urkundenbuch, Regesten u. Berichtigungen zum Cod. Pom. v. Hasselbach u. Kosegarten, Stettin I. 1868 II. 1877 (786—1253).

701. **Pruemers R.**, Pommersches Urkundenbuch, Stettin, II. 1881 (1254—1278).

702. **Perlbach M.**, Pommeralisches Urkundenbuch, herausg. v. westpreussischen Geschichtsverein, Danzig I. 1881, II. 1882.

703. Schöttgen Ch., Altes u. Neues Pommerland, Stargard 1721—5 (844—1620); — Auserlesene Sammlung v. Gardes, Greifswald 1747; — Dähnert J. C., Sammlung Pommerscher u. Rügischer Urk., Stralsund 1765—69, Suppl. 1782.

704. Pommersche Bibliothek von Dähnert, Greifswald 1752—1756; — Pommersches Magazin von Gesterding 1779—1782; — Pommersche Sammlung, hrsg. v. Gadebusch, tamże 1783—1786.

705. **Baltische Studien**, hrsg. v. der Gesell. f. Pommersche Geschichte u. Alterthümer, Stettin 1832 i nn.

706. **Patrodophile E., L'Exposé de droits d. Roi d. Prusse sur Pomer. (toż po niem., po łacin.: Expositio jurium in ducatum Pommerelliae 1772); Łojko F., Odpowiedź na wykład praw króla Prus do Pomer. 1773. E. 1772: Łojko, i b. r.**

---

707. **Bunge F. G**, Liv.-Est.- und Curländisches Urkundenbuch (Fortg. v. Hildebrand H.), Reval 1853—1885 I—VIII.

R: K., At. 1882 I.; Prochaska, At. 1886 I.

708. Bunge F. G., Liv.-Est. u. Curländische Urkunden, Regesten bis 1300, Leipzig 1881.

709. **Napierski K. E.**, Index Corporis diplom. Livoniae, Esthoniae, Curoniae oder kurzer Auszug der Urkundensamml., Riga u. Darmst. 1833—5 I—II.; — Tegoż, Auctuarium Jndicis, Riga 1840—2.

R: Dz. warsz. 1853 Nr. 45.

710. Napierski K. E., Monumenta Livoniae antiqua, Riga 1839 I—II.

711. Schirren C., 25 Urkunden z. Gesch. Livlands im XIII. Jahrh. (aus Kopenhagen), Dorpat 1866.

712. **Est.- und Livländische Briefiade**, hrsg. v. Bunge F. G. u. Troll F., Reval 1856—79 (lata 1226—1561); — (Fortg. v. Pabst).

713. Nettelblatt Ch., Fasciculus rr. curlandicarum, Rostock 1729; — Tenże, Anecdota Curlandica, Gryph. et Lips. 1736.

714. Innland, Wochenschrift für Liv.-Est.-Curlands-Gesch., Dorpat 1836—1863.

715. **Mittheilungen** aus dem Gebiete der Gesch. Liv.-Est.- u. Kurlands, Riga, od r. 1840. (Mnóstwo dokumentów).

Por.: Winkelmann, Bibliotheca Livoniae histor. Nr. 251—349.

Zob.: Rossyjskie wydawnictwa **Nr. 964—5.**

---

716. **Wagner C.**, Analecta Scephusii sacra et profana, Viennae 1774—78 I—IV.

717. **Bardosy J.**, Supplementum analectorum terrae Scephusiensis, Leutschviae 1802.

Por.: M. B., Hist. przedst. stosunków Rzpl. i Spiskiej ziemi, Czasop. bibl. Ossol. IV.

Zob.: Węgierskie wydawnictwa **Nr. 893—904;** *Zob.* **r. 796.**

(b: Zbiory dokumentów pewnych miejscowości).

718. Zalewski J. K., Wypisy z aktów w Bieczu, Rozm. lw. 1858.

719. Bielitzer Urkunden (1312—1551), Notizenbl. d. hist. stat. Sektion d. mähr. Gesell. 1860 Nr. 8.

720. Przywileje miasta Brześcia litewskiego, Kraszewski J. I., Obraz z życia i podróży, I. Wilno 1842.

721. Drei Regesten v. Beuten (Bytom) 1251—1475; — Zimmermann, Beiträge z. Beschr. v. Schlesien II. 210; — Gramer, Chronik d. Stadt Beuten III.

722. **Grünhagen C.**, Urkunden der Stadt Brieg (Brzeg), Codex dipl. Silesiae IX., Breslau 1870, *zob.* Nr. 679.

723. Schönwälder, Urk. z. Gesch. des Hedwigsstiftes u. d. Gymn. zu Brieg 1371—1625, Progr. des Brieger Gymn. 1848.

724. Schulz A., Dok. zur Baugesch. der Nicolaikirche zu Brzeg 1370—1417, Ztsch. f. Gesch. Schl. VIII.

725. **Woelky C. P.**, Urkundenbuch d. Bisthums Culm (Chełmno), (Neues preussisch. Urkb. Westpr. Th. III. 1. *zob.* Nr. 690), Danzig 1884—87 I—II.

R: Perlbach M., Götting. Gelehrte Anz. 1884 Nr. 3, 1885 Nr. 8; Tenże, Kwart. hist. 1887.

726. Szymański, Wykaz praw i przywilejów dyecezyi chełmskiej, Prz. pozn. XXXII.

727. Mülverstedt G. A., Zur Gesch. u. Chronol. älterer Bischöfe v. Pomezanien u. Culm, Ztsch. d. hist. Vereins f. Marienwerder 1889 II. (dok. 1279—1347).

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1889.

728. **Urkunden** des Kloster Czarnowanz, Breslau 1857 (Codex dipl. Silesiae I. *zob.* Nr. 679).

R: Przeszkodziński A., Bibl. warsz. 1859 II.

729. Bartoszewicz J., Trzy listy tyczące się Częstochowy, Prz. nauk. lit. 1847 IV.

730. Jura et privilegia Gorensis eccl., Vars. 1680.

731. Bertling A., Die Wachstafeln d. Danziger Stadtbibliothek (Gdańsk), Ztsch. der Westpreuss. Geschichtsver. Nr. 11; — Buchwald, Die Wachstafeln in Kopenhagen, tamże Nr. 4; — Hirsch, Danzigs Handels u. Gewerbsgesch. 1858 (Urkundverz.) *zob.* Nr. 1175.

732. Gryphius Chr., Glogauisches Fürstenthums, Landes-Privilegia Glogau 1653 (l. 1490—1650); — Weingarten, Fasciculi diversorum jurium, Nürnberg 1690.

733. Ein Glogauer Formelbuch, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XII.; — Aus d. Zinsbuche der Stadt... v. J. 1399, tamże XII.

734. Siemieński M., Monumenta (?) eccl. Gnesnensis, Posnaniae 1815 i 1823.

735. Lasco J., Liber Beneficiorum archidioecesis Gnesnensis ed. J. Łukowski, Gnesnae 1881—5. *Zob.* Nr. 1319.

736. Peiper J., Formelbuch aus Heinrichau aus d. Mitte des XIV. Jahrh., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens XI.

Gründungsbuch d. Klosters Heinrichau zob.: Kroniki.

737. **Sascke**, Urk. z. Gesch. d. Stadt Innowrocław, Inn. 1862 (Progr. gimn.).

738. Lindner, Verz. d. in Jauer vorhand. Urk. (1288—1392), Ztsch. f. Gesch. Schlesiens IX.; — Tenże, Wachstafeln, tamże IX.

739. **Volkmer u. Hohaus**, Urkunden u. Regesten z. Gesch. d. Grafschaft Glatz (Kładzko), Habelschwerdt I. 1883, II. 1888 (od r. 1500).

740. Kögler, Sammlung d. ält. Urk., Glatz; — Kögler, Chroniken der Grafsch. Glatz 1841 (l. 1328—1591); — Auszüge aus dem Glatzer Amtsbuche 1346—90; — Stillfried, Beiträge z. Gesch. d. schles. Adels. Berlin 1864.

741. Vierteljahrschrift f. Gesch. u. Heimatskunde d. Graf. Glatz, Halberschwerdt od r. 1881.

742. Dokumenty i akty otnosiasz. k' istorii gorodow kaliskoj gubernii, Dyplomataryusz Kalisza (140 przyw. od 1268—1748), druk. z rozkazu Rybnikowa w dz. gubernialnym a potem w 8. poszytach, Kalisz 1869.

743. Z Złotej księgi Kalisza, Kaliszanin 1883 Nr. 91—5, *zob.* Nr. 1179.

744. **Pfotenhauer P.**, Urkunden des Klosters Kamenz (Codex dipl. Silesiae X. *zob.* Nr. 679), Breslau 1881.

Kijów zob.: Rossyjskie wydawnictwa.

745. **Piekosiński Fr.**, Codex dipl. Cathedralis ad S. Venceslaum ecclesiae Cracoviensis (Kraków) (MM. medii aevi I., VIII., *zob.* Nr. 648), Kr. 1874 (1166—1366), II. 1883 (1367—1423).

R: Liske X., Przew. nauk. lit. 1875 I.; Prz. kryt. 1875; Bibl. warsz. 1876 II.; X. L. Sybels H. Z. XLI.

746. **Piekosiński Fr.**, Codex dipl. civitatis Cracoviensis (1257—1506), (MM. medii aevi V., VII., *zob.* Nr. 648), Kr. I. 1879, II—IV. 1882.

R: Perlbach M., Hansische Geschichtsblätter 1882, Odb. Lpzg 1883; Tenże, Götting. Gelehrte Anz. 1884 Nr. 13; X. L. Sybels H. Z. XLV.

747. **Piekosiński Fr.** et **Szujski J.**, Libri antiquissimi civitatis Cracoviensis (MM me-

dii aevi IV. *zob.* Nr. 648), Kr. 1878 (1300-1400).

R: Prz. kryt. 1877; X. L. Sybels H. Z. XLII.

748. Gąsiorowski W., Cechy krakowskie, ich dzieje, ordynacye, listy... z akt. cechowych, Kr. 1860.

R: Czas 1860 Nr. 220.

749. **Pauli Żegota**, Codex diplomaticus Universitatis studii generalis Cracoviensis, Kr. I—IV. 1870—84 (1365—1548).

R: Zakrzewski W., Bibl. warsz. 1872 I; Liske X., Przew. nauk. lit. 1874 I; Brandowski A., Warta 1885 Nr. 527, 1887 i Odb. Pozn. 1887; X. L. Sybels H. Z. XXVIII., XXXVI.

750. Smołukowski Fr., Krótkie opisanie przywilejów Krakowowi nadanych 1718, 1787; — Tobolski, Toż 1754; — Cracov. Univ. philosophiae privilegiorum 1757; — Nachricht von der Acad. mit Urk. (1364, 1400); Mizler, Warsz. bibl. 1754; — **E.** Kraków 1776; Sumaryusz 178 , 1790; — Kojsiewicz Fr., Wiadomość o przywilejach Akad. krak., Rocz. Tow. nauk. krak. III., Odb. Kr. 1847; — Muczkowski, Pomniki do dziejów Uniw. Jagiell., tamże 1841 I.

751. Ulanowski B., Kilka aktów polskich z archiwum kraj. Spraw. kom. jęz. III., Odb. Kr. 1884.

Zob.: Długosza Liber Benef. dioec. Crac. Nr. 1299.

752. Perlbach M., Quellen-Beiträge zur Gesch. der Stadt Königsberg (Królewiec), Göttingen 1878 (dok. z lat 1299—1524).

753. Perlbach M., Königsberger Regesten (1256—1524), Altpreuss. Monatsschr. 1881 XXVII.; — Voigt J., Urkundliche Mittheilungen, Notizenbl. V.

754. Nehring Wł., Nieogł. dokumenta tyczące się klasztoru w Lądzie, Bibl. warsz. 1870 IV.

755. Perlbach M., Die Cistercienser Abtei Lond im Stadtkölnischen Archiv (1145, 1567); Höhlbaum, Mittheil. II. 71, por. Archiv. Ztschr. II.

Zob.: MM. Poloniae pod: Kroniki.

756. Die Urkunden d. Klosters Leubus, Breslau 1821, Lief. I. (1175—1253).

757. Aus den ältesten Signaturbüchern des Klosters Leubus, Ztschr. für Gesch. Schlesien XII. Por. **E.** 1740, Kortum.

758. **Schirrmacher F. W.**, Urkundenbuch d. Stadt Liegnitz u. ihres Weichbildes bis 1455, Liegnitz 1868.

759. Liegnitzer Wachstafeln von 1396. Czasop. Iduma u. Hermode 1812; por. Arch. d. Gesch. f. ältere deutsche Geschichtskunde, Frankfurt XI.

760. Markgraf, Urkunden den Liegnitzer Lehnstreit betreff. 1379—1439, Abh. der vaterländ. Gesell. 1871.

761. Zubrzycki, Kronika miasta Lwowa, Lw. 1844.

762. Bestätigungsdiplome Königs Kasimir d. Stadt Lemberg (1356—1360), Sitzungsb. d. hist. phil. Classe d. Acad. Wien XLIX.; — Rasp C. W., Beiträge zur Gesch. der Stadt Lemberg, Archiv. für österr. Gesch., Wien 1870 LXIV.; — Bischoff F., Urkunden zur Gesch. Armenier, tamże 1865 LXII.

Zob.: Liske X., Akta grodzkie i ziemskie (zwłaszcza tomy I—VI., X.) Nr. 647.

763. Jubilejnoje yzdanie w pamiat 300 litniaho osnowanija lwowskoho stawropigijskoho bratstwa, Lw. 1886 I. (od 1586).

764. Weseman, Urkunden der Stadt Löwenberg 1217—1542, Progr. d. Löwenberg. Gymn. 1885, 1877.

765. Pamiatnaja kniżka Lublinskoj gub. 1877 god., Lublin 1877, **E.** 1785, Skarszewski.

766. Sarg A., Materialien z. Gesch. d. Stadt Meseritz, Tremesen 1875.

767. **Nakielski**, Miechovia s. promptuarium monasterii Miechoviensis, Kr. 1634.

Minsk zob.; Rossyjskie wydawnictwa, Nr. 991—3.

768. **Zuccalmaglio F.**, Urkundenb. d. Stadt Mitau, Mitau 1845—7.

769. **Janota E.** i **Piekosiński Fr.**, Diplomata monasterii Clarae Tumbae prope Cracoviam (Mogiła), Kr. 1865.

Także: Monografia Opactwa Cystersów, Kr. 1867 **E.** 1756 Figureoa.

Mohilew, zob. Wyd. Rossyjskie Nr. 1008.

770. Jabłonowski J. A., Nowogrodcum ex monumentis descriptum per Jos. Parowski, Leop. 1759.

Zob.: Wyd. Rossyjskie Nr. 1008—1009.

771. **Häusler W.**, Urkundensammlung zur Gesch. des Fürstenthums Oels bis zum Aussterben der Piastischen Herzoglinie, Breslau 1883 (1149—1493).

772. Oelsner u. Reiche, Schlesien ehedem u. jetzt I.; — Jahn J. G., Urkundliche Chronik d. Stadt Oelsnitz, Oelsnitz 1873—75.

773. Jacobson, Oliva m. Urk. v. 1220—1663, Ledeburs Archiv. II.

774. Kürschner G., Die Urkunden d. Troppauer (Opawa) Archivs 1247—1657, Progr. gimn. z Opawy 1884/5.

775. Kopetzky F., Regesten z. Gesch. d. Herzogthumes Troppau (1071—1464), Archiv. f. österr. Gesch. XLV., XCVII. i Odb.

776. Biermann Z., Gesch. d. Herzogth. Zator u. Auschwitz (Oświęcim), Sitzungsb. d. Wiener Acad. 1862.

777. **Warmiński T.**, Urkundliche Gesch. d. ehemaligen Cistercienser Kloster zu Paradies, Międzyrzecz 1886.

R: Kurj. pozn. 1886 Nr. 230; Perlbach M., Kwart. hist. 1887; Tenże, Lit. Centralblatt 1887 Nr. 11; Jarochowski K., Przew. nauk. lit. 1887; B. U., Prz. pol. 1887 I.; P. K. J., Bibl. warsz. 1888 III.

778. **Kopietz**, Regesten d. Stadt Patschkau (1254—1699), Progr gymn. Patschkau 1875. Inne dok. Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XII.

779. **Gawarecki W. H.**, Przywileje, nadania miastom wdztwa płockiego, War. 1828.

780. **Kętrzyński W.**, 30 dokumentów katedry płockiej, Lw. 1888.

781. **Cramer**, Urkundenbuch der Bischöfe v. Pomeranien (1279—1347).

Zob. Mülverstedt Nr. 727.

782. **Wuttke H.**, Städtebuch des Landes Posen, Codex dipl., Leipzig 1864; — Tenże, Accessiones, Lipsiae 1866; — Meyer, Gesch. d. Lande Posen 1881; — Tenże, Ztschr. f. Posen 1884.

R: Czas 1865 Nr. 44.

783. Zapisy dla kościoła katedr. w Poznaniu (1252—1296), Arch. teol. Jabczyńskiego 1836—7.

784. Dokumenty, tyczące się biskupstwa Przemyskiego, Przyj. chrześcij. prawdy 1833—40 I—II.

785. Pawłowski Fr., Premislia sacra sive series et gesta episcop., Cracoviae 1869.

786. Batowski, Wiad. o rękopisie Series episc., Bibl. Ossol. 1842 II.

787. Podgórski, Diversa monumenta historica reperibilia penes ecclesias dioecesis Premisliensis, Resoviae 1883—6 (5 zeszytów).

R: L. Dziedzicki, Kwart. hist. 1887.

Zob. Nr. 647.: *Liske X., Akta grodzkie i ziemskie* (tom VIII).

788. Pamiatnaja kniżka Radomskoj gub. Radom. 1870.

789. Materyały dla stat. opisania radomskoj gub., Radom 1881 I.

790. **Wattenbach W.**, Urkunden d. Dominikaner u. Dominikanerinnen der Stadt Ratibor 1258—1514, Codex dipl. Silesiae IX. *zob.* Nr. 679.

791. Alte Urkunden v. Ratibor, Ledeburs Archiv II.

792. Bunge B. F., Die ältesten Urkunden des Revalschen (Rewel) Archiv, Archiv f. d. Gesch. Livl. III. 293; — Hansen G., Ueber den letzten Urkundenfund im Revalschen Rathsarchiv (1298—1652), Beiträge z. Kunde Est.-Liv.-Kur. II. 147; — Urkunden d. Michaeliklosters in Reval, Leipzig 1846.

793. Perlbach M., Urkunden d. Rigaschen Capitel-Archivs in der fürstlichen Czartoryskischen Bibl. zu Krakau (1211—1394) Mitth. auf d. Gebiete d. Gesch. Livlands XIII.; — Urkunden z. Gesch. d. Erzbisthums Riga (1219—1290), Jahrb. d. Ver. f. mecklenb. Gesch. XIV.

794. Napierski J. G. L., Libri redituum d. Stadt Riga, Leipzig 1881.

795. Hildebrand H., Das Rigische Schuldbuch (1286—1352), Petersb. 1872.

796. Morawski Szcz., Sądeczyzna z mapkami i planami (II. t. za Jagiellonów z miasty spiskiemi i ks. Oświęcimskiem), Kr. I. 1864, II. 1865.

Zob. Nr. 647: Liskego X., Akta grodzkie i ziemskie (tom IX.: Dok. z arch. w Sączu).

R: Czas 1866 Nr. 153; X. L., Sybels H. Z. XVIII.

797. Dokumenta dawnej ekonomii Samborskiej, Dod. do Gaz. lw. r. 1872 I—III. (od 1395 r.).

798. Załuski J., Dwa dokumenty do dziejów Sanoka, Dod. do Czasu t. 8.

799. Iwanowski M., Wyciągi z akt. Słucka, Ath. 1850 III.

800. Becker J., Noch 15 Urk. der Stadt Schlave (1317—57), Progr. gymn., Schlawe 1875—6.

801. Schastecki J., Urkundliches z. Gesch. d. Stadt Schwerin a. d. Warthe, Schulprogramm. d. Knabenschule in Schwerin, Schwerin 1883.

Sławuta zob. Nr. 649.

802. Pamiatnaja kniżka siedleckoj gubernii na 1877 god., Siedlce 1877.

803. Wickenhauser F. A., Gesch. u. Urkunden des Klosters Solka, Czernowitz 1877.

804. Popowicz Georg, Index Zolkieviensis im Radziwiler Archiv. die Metropole Suczawa betreffend, Cudela (mołdawski), Czerniowce 1874 wrzesień, 1885 luty.

805. Das Archiv der Benedictinerinnen zu Staniątki mit Urk. v. 1238, Arch. f. österr. Gesch. XXXIX., XCVII.

806. Łopiński, Materialien z. Gesch. v. Samter (Szamotuły) I. 1284—1700, Jahresb. d. Landwirthschaftsschule zu Samter, Samter 1886 str. 12.

R: Perlbach, Kwart. hist. 1887.

Tarnów, zob. Nr. 649 *Archiwum Sanguszków.*

807. Wernicke E. J., Gesch. Thorns 1839—42 I—II.; — Kestner E., Beiträge z. Gesch. d. Stadt Thorn, Thorn 1883.

Trzemeszno zob. Archiwa i Bibl. Nr. 95—7.

808. Roczniki Towarzystwa naukowego w Toruniu, Toruń 1878 I., 1880 II, 1884 III.

809. **Szczygielski St.**, Tinecia seu historia monasterii Tinecensis, Cracoviae 1668.

810. Szczygielski St., Aquila Polono-Benedictina, Crac. 1663; — Tenże, De abbatis a Regibus Poloniae datis 1664; — Tenże, Catechismus Monasticus 1713.

811. **Codex** diplomaticus Tinecensis, kodex dyplomatyczny tyniecki, Lw. 1871.

R: Zakrzewski W., Niwa 1872, Odb. Lw. 1872; Hube R., Bibl. warsz. 1872 II., Odb. War. 1872; X. L., Sybels H. Z. XXIX.

812. **Kętrzyński W. i Smolka St.**, Codex diplomaticus monasterii tynecensis, Lw. 1875 (1105—1506).

R: Prz. kryt. 1876

Zob. Dyplomatyka Nr. 188—190.

813. **Woelky C. P.** i **Saage M.**, Codex dipl. Warmiensis oder Regesten u. Urkunden zur Gesch. Ermlands (MM. hist. Warmiensia), Mainz I. 1860, II. 1864, III. 1874.

814. Zeitschrift für Gesch u. Alterthumskunde Ermlands hrsg. v. Vereine... Braunsberg od 1858. W t. V. spis alfabetyczny.

815. Codex diplomaticus Vielicensis z polecenia Ag. hr. Gołuchowskiego, Lw. 1871.

R: Bibl. warsz. 1872 II.

816. Konarski St., Summarium privilegiorum concernentium fundationem Vilnensem, Vilnae 1739; — Żukowski S., Dawne przywileje rzemieślników Wilna, Dzieje dobroczynności 1822, 596. *Zob.* Nr. 1193.

Wilno zob. Wyd. rossyjskie Nr. 945—65, 1003—1006, *Witebsk tamże* Nr. 1008—1010.

817. **Korn G.**, Breslauer Urkundenbuch (Wrocław) I. z., Breslau 1870 (1214—1377).

818. **Markgraf H. u. Frenzel O.**, Breslauer Stadtbuch enthaltend von 1287 ab Urkunden, Breslau 1882. (Codex dipl. Silesiae XI. *zob.* Nr. 679).

819. Drescher, Schlesisch - diplomatische Nebenstunden, Breslau 1774.

820. Stenzel G. A., Urkunden z. Gesch. des Bisth. Breslau im Mittelalter, Breslau 1845.

821. **Markgraf H. u. Schultz J. W.**, Liber fundationis episcopatus Vratislaviensis, Breslau 1889 (Codex dipl. Silesiae XIV. *Zob.* Nr. 679).

822. Klose v., Breslau dokumentirte Gesch., Breslau 1781—1783. (Dopeł. w Stenzla SS. rr. silesiacarum III.); — Heyne J., Dokumentirte Gesch. des Bisthums u. Hochstifts Breslau, Breslau 1860—64.

Por. Grünhagen, Wegweiser durch die schlesischen Geschichtsquellen (2 wyd.), Breslau 1889 str. 24, 30.

823. Dokumenty bractwa pri cerkwi św. Mikołaja w Zamostie, Starina kijewska 1882 III.

824. Barącz S., Pamiątki miasta Żółkwi, Lw. 1852, 1876.

Zator zob. Oświęcim.
Zob. Archiwa Nr. 1—145. Inne w dziale: *Miejscowości.*

C. Zbiory krajów postronnych.

(Czechy, Morawia, Niemcy, Stolica Apost., Siedmiogród, Węgry, Wołoszczyzna).

825. **Erben C. J.** et **Emler J.**, Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, Praga, Pars I. 1855 (600—1253) 6 tomów; II. 1882 (1253—1310).

826. Balbinius B., Miscellanea historica Regni Bohemiae, Pragae 1—8, II. 1—2 1679—1687; — Goldast M., Comment de Bohemiae juribus ac privilegiis, Frank. 1719 (501—1619).

827. **Dobner G.**, Monumenta historica Bohemiae, Praga 1764—1785 I—VI.

828. Reliquiae tabularum terrae Bohemiae anno 1541 igne consumptarum ed. J. Emler, Praga 1870—77.

829. **Tingl F. A.** et **Emler J.**, Liber confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim... ab 1354 usque 1399, Praga 1865—79 I—V.

830. **Borovy A.**, Libri erectionum archidioecesis Pragensis XIV. et XV. saeculo, Praga 1875—83 I—IV.

831. **Gindely A.**, Codex municipalis Bohemiae, Praga 1886.

---

832. **Boczek A.**, Codex dipl. et epistolaris Moraviae (cont. Chytil J., Chlumecky, Brandl), Olomuci 1836—1878 I—X. (396—1375).

833. Chlumecky P., Die Regesten d. Archive im Markgrafthume Mähren, Brünn 1856 I.

834. Schriften d. hist.-stat. Section d. k. k. mährisch-schlesischen Gesellschaft hrsg. v. Elwert, Brünn od 1855 (Tamże dokumenty: Por. Schramm W., General-Repertorium zu d. Publicationen der hist.-stat. Section Brünn 1889).

---

835. **Lünig J. Ch.**, Deutsches Reichsarchiv Leipzig 1713—22 I—XXIV.; — Tenże, Codex diplomaticus Germaniae, Leipz. 1732—34 2 t.; — Tenże, Collectio nova, Leipz. 1730.

836. **Sudendorf H.**, Registrum oder Merkwürdige Urk. f. deutsche Gesch., Jena 1849, Berlin 1851—1854 I—IV.

837. **Böhmer J. Fr.**, Acta imperii selecta a... ed. Ficker J., Insbr. 1866.

Regesta zob. Nr. 258.

838. **Stumpf K. Fr.**, Acta imperii adhuc inedita, Insbr. 1868 I—IV.

839. Stumpf K. F., Die Kaiserurk. d. X., XI. u. XII. Jahrh. chronologisch verzeichnet, Insbr. 1865.

840. **Pertz**, Diplomata imperii, MM. Germaniae I., Hannoverae 1872 *(Zob. Kroniki).*

R: Sickel Th., Monumenta Germaniae historica Diplomata imperii I., Berlin 1873.

841. Sybel H. u. Sickel Th., Kaiserurkunden in Abbildung., Heft 1—6, Berlin1880—84.

842. Diplomata imperatorum apographa (623—1266) Monumenta Boica, Monachi 1763 I—XLI.

843. Diplomatarium Niederaltense et Oberaltense, Monumenta Boica XI—XII.

844. **Fontes** rerum Austriacarum, hrsg. v. d. hist. Comm. d. kais. Akad. II. Abth. Diplomata et acta, Wien Od. r. 1849.

845. Monumenta Augustae domus Austriacae (wyd. Herrgolt), Viennae 1750—72 I—IV.

846. Lichnowsky, Gesch. d. Hauses Habsburg, Wien 1836—41 (Spis dokumentów od 1027—1493).

847. **Meiller A.**, Regesten z. Gesch. der Markgrafen u. Herzöge Oesterreichs, Wien 1850.

848. Udalrici Codex Bambergensis w Eccarda Corpus hist. medii aevi II. 1. i Jaffé, Bibl. rr. germ. 900—1137.

849. **Gercken Ph.**, Codex diplomaticus Brandenburgensis, Salzwedel (Stendal) 1769—1785 I—VIII.

850. **Raumer G. W.**, Codex dipl. Brandenburgensis continuatus, Berlin 1831—33 I—II. (1242—1510).

851. Raumer G. W., Regesta historiae Brandenburgensis, Berlin 1836 (400—1200).

852. **Riedel A. F.**, Codex diplomat. Brandenburgensis, Berlin 1838—1865 I—XXV.

853. Heffter, Nachlese zu d. Urkunden im Riedel'schen Codex, Jahresbericht d. hist. Vereins zu Brandenburg I.

854. **Publicationen** aus den k. preussischen Staatsarch., Leipzig 1878—89, I—XXXII.

855. **Stillfried R. u. Märcker T.**, Monumenta Zollerana, Urkb. z. Gesch. d. Hauses Hohenzollern, Berlin 1852—66 I—VII.

856. **Ehmck D. R. u. Rippen**, Bremisches Urkundenbuch, Bremen 1873—1880 I—III.

857. Cassel J. Ph., Sammlung ungedruckter Urkund. der Reichstadt Bremen, Bremen 1768 (1206—1699).

858. **Dronke E. F. J.**, Cod. dipl. Fuldensis, Cassel 1850 (747—1342); — Register v. F. Schmincke, tamże 1862.

859. Dronke, Bemerkungen über die ältesten Fuldaer Privilegien, Ztsch. f. hess. Geschichte IV.

860. Pflugk—Harttung, Die päpstlichen Urkunden f. Fulda bis zum XIII. Jahrh., Diplom.-hist. Forschungen.

861. **Volger E.**, Urkundenbuch d. Hochstifts Halberstadt u. seiner Bischöfe (Urkundenb. d. hist. Vereins f. Niedersachsen H. 1, 2—3), Hannover 1846.

862. Lenz S., Diplomatische Stifts.- und Landeshist. v. Halberstadt, Halle 1749 (Dok. 966—1147).

863. Geschichtsquellen d. Provinz Sachsen und angrenzender Gebiete, hrsg. v. d. geschicht. Vereinen d. Provinz Halle, od. r. 1870.

864. **Doebner R.**, Urkundenb. d. Stadt Hildesheim, Hildesheim 996—1346, Hildesheim 1881.

865. Volger E., Urkunden d. Bischöfe v. Hildesheim (Urkb. d. hist. Vereins f. Nieder-Sachsen).

866. **Wigand P.**, Traditiones Corbeienses (Korbeja), Leipzig 1843; — Tenże, Gesch. d. Reichs-Abtei Corvey, Höxter 1819.

867. **Köchler G.**, Codex dipl. Lusatiae superioris, Görlitz 1851—56 (965—1350).

868. **Worbs J. G.**, Inventarium diplomaticum Lusatiae inferioris, Lübben 1834 I. (873—1620).

869. Redern N. S., Lusatia superior diplomatica, Hirschberg 1724—34.

870. Gallus u. Neumann, Beiträge z. Gesch. d. Nieder-Lausitz 1835—38.

871. Wohlbrück S. W., Gesch. d. Bisthums Lebus, Berlin 1829 1—3 (z dokumentami).

872. Michaelis A. B., Diplomatische Stiftshistorie v. Lebuss, Göttingen 1756 (1299—1402).

873. Codex diplomaticus Lubecensis, Lübeck 1843—84, Abth. I. t. I—VIII (1159—1440), II. 1885 (1154—1341).

874. Der römisch. kaiser. u. königl. Majestäten Privilegia.. der Stadt Magdeburg, Magd. 1640—1663.

875. Walther S., Singularia Magdeburgica, Magd. u. Leipz. 1732—40; — Lenckfeld, Antiquitates Praemonstratenses, Magd. 1721.

876. Geschichtsblätter für Stadt u. Land Magdeburg, Magd: od 1866.

Zob. **Nr. 849, Gercken, Nr. 259 Regesta Mülverstaedt.**

877. Mecklenburgisches Urkundenbuch, hrsg. v. d. Vereine f. Mecklenb. Gesch. und Alterth., Schwerin 1863—84 I—XIII. (786—1355).

878. **Rudolff**, Cod. dipl. historiae Megalopolitanae medii aevi, Schwerin 1789 (1218—1329); — Westphalen MM. inedita, Lipsiae 1739—45 I—IV.

879. **Codex** dipl. Misnensis (Codex dipl. Saxoniae regiae 1—4), Lipsiae 1864.

880. Erath A. U., Codex dipl. Quedlinburgensis, Frankf. 1764.

881. **Fabricius C. G.**, Urkunden z. Gesch. d. Fürstenthums Rügen, Stralsund 1841—69, I—IV. (1193—1325).

882. **Gersdorf E. G. Posern Klett**, Codex dipl. Saxoniae regiae, Leipzig 1864—73 I—X

---

883. **Pflugk Harttung J.**, Acta pontificum Romanorum inedita, Tübingen, od r. 1880.

884. **Jaffé Ph.**, Regesta pontificum Romanorum ab condita ecclesia ad annum 1198, Berolini 1854.

885. **Potthast A.**, Regesta pontificum Romanorum 1198—1340, Berolini 1871—75.

886. Willmans R. u. Potthast, Ergänzungen zu Jaffé, Archiv. Ztsch. III—IV.; —

Kaltbrunnner Toż. Sitzungsb.d. Wiener Akad. XCIV.

Por.: Oesterley Wegweiser II. 236—257: ogólne i wedle papieży uporządkowane.

887. **Teutsch G. D. u. Firnhaber F.**, Urkundenbuch zur Gesch. Siebenbürgens (Fontes rr. austr. cz. II. t. 15) (1075—1301).

888. Beiträge z. Gesch. Siebenbürgens unter König Ludwig I. 1342—1382, Archiv. f. österr. Gesch. V.

889. Archiv. d. Vereins f. Siebenbrg. Landeskunde, Kronstadt, od r. 1853.

Zob. Nr. 893 t. III. b.

890. **Fejér G.**, Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus et civilis, Budae 1827—44 (1440); — Register tamże 1830—35.

891. Knauz F., Georgii Fejér Codex dipl. Hung. Tabula chronologica, Budae 1862; — Czinar M., Jndex alphabeticus codicis Fejér, Pesthini 1866.

892. Endlicher M. L., Rr. hung. Monumenta Arpadiana (1111—1291), Sangalli 1849.

893. **Monumenta Hungariae Historica** Ed. Academiae, Budapest 1857—88.

A. I. Diplomataria t. I—XXVIII. (1857—1888).
II. Scriptores t. I—XXXII. (1872-1882).
III. Acta Comitiorum:
a) Hungariae t. I—IX (1874-1885).
b) Transsilvaniae t. I—XII. (1874—1887).
IV. Acta Extera:
a) Andegavensia t. I—III. (1874—1877).
b) Matthiae Corvini t. I—IV. (1864—1877).

B. I. Archivum Rakoczianum:
a) Acta Interna t. I—X. (1873—1883).
b) Acta Extera t. I—III. (1872—1876).
II. Codex diplom. Andegavensis t. I—V. (1879—1887).
III. Diplomatarium Relationum Reipublicae Ragusanae cum Regno Hungariae (1887).
IV. Rationes Civitatum Hungariae (1885).
V. Diplomatar. dominationis Turcarum in Hungaria t. I—IX. (1863—1873).
VI. Történelmi Tar. t. I—XXV. (1856—1877). *Zob.* Nr. 899.

894. **Wenzel G.**; Codex diplomaticus Arpadianus continuatus (Arpadkori uj oknanytar) MM. Hungariae historica ser. I. t. 6—13; 17—18, 20—22) I—XXVHI., Pesten 1857—88 (lata 1001—1301).

895. **Wenzel G.**, Monumenta hung. historica (Acta externa) Magyar diplomacziai emléket az Anjou-Korob, Pesten 1874—7 I—III. [1268—1390].

896. **Nagy J.**, Codex diplomaticus hung. Andegavensis (Anjoukori okmanytar), Budapest 1879—87 (MM. Hung. hist.) I—V. (1301—1321).

897. **Hatvani M.**, Magyar történelmi okmanytar (MM. Hung. hist. ser. I.), Pest 1857—59 I—IV. (1441—1652).

898. **Nagy J. es Nijary A.**, Magyar diplomacziai emlekek Matyars kiraly korabol., Budapest 1874—77 I—IV [1458—1490].

899. **Történelmi Tar**, [Historyczne archiwum], Budapest 1856—77 I—XXV. [Zawiera wiele dokumentów: II. [1102—1702], VI. [1344—84], VII. [1344—84], IX. [1118—1605], XX. [1300—99].

900. **Teleki J.**, Hunyadak kora Magaroszagru, Pesten 1852—57.

901. **Theiner A.**, Vetera monumenta hist. Hungariae illustrantia, Romae 1859—60 I—II. [1216—1256].

902. **Monumenta** Vaticana Hungariae, Serya I. t. I—III. 1885—8.

903. Pray G., Annales veteres Hunnorum, Avarorum et Hungarorum, Vindobonae 1761, 2 wyd. tamże 1764—70 I—V. [wiele dokumentów].

904. Kaprina St., Hungaria diplomatica tempore Mathiae de Hunyad, Vindobonae 1767, 1871 [1458—61].

905. **Katona St.**, Historia critica primorum Hungariae ducum, Pestini 1778; Regum stirpis Arpadianae, tamże 1779—82 I—VII.; Stirpis mixtae, tamże 1788—1793 I—XII.; Stirpis austriacae, tamże 1794—1817 I—XXIII. [Mnóstwo dok.].

906. Kovachich M. H., Vestigia comitiorum Budae 1790; — Tenże, Supplementum, Budae 1708—1802 I—III.

907. Engel J. Ch., Gesch. d. ungarischen Reiches u. seiner Nebenlande, Halle 1797—8 I—II.

Spiż, zob. Nr. 716—717.

908. **Petriceicu-Hajdeu**, Archiva istorica romaniei, Bucuresci 1865—7 I—III [1096—1810].

909. Teulesce P., Documente istorice I., Bucuresci 1860.

910. Tesauru de monumente istorice pentru Romania publ. de A. P. Ilaviaun, Bucuresci 1862 I.

911. Pray G., Commentarii historici de Bosniae, Serviae, Bulgariae, tum Valachiae, Moldaviae ac Bessarabiae cum regno Hungariae nexu ed. G. Fejér, Budae 1837. [Dokumenty na str. 57 i 107).

912. **Wickenhauser F. A.**, Moldau oder Urkunden f. Moldau u. Bukowina, Wien 1862.

913. **Kałużniacki E.**, Dokumenta mołdawskie i multańskie z archiwum miasta Lwowa, Odb. z Liskego Aktów grodz. i ziemsk. t. VII. *zob.* Nr. 647, Lw. 1878.

914. **Biłowus T.**, Niskolko russkich i romunskich hramot drewnych hosudarej mołdawskich, Kołomyja 1880.

915. Bardossy J., Moldaviensis v. Szepsiensis decimae indagatio Posonii, 1802. *Zob.* Nr. 803 - 804.

D, Wydawnictwa rossyjskie.

(a: Ogólne).

916. **Akty sobrannyje** w bibliotekach i archiwach ekspedecieju imperatorsk. Akademii nauk. petersb., Ptrsbg. 1836 5 t.:

I. 1294—1598
II. 1598—1613
III. 1613—1645
IV. 1645—1700
V. od 1700.

917. **Akty istoryczeskije** sobrannyje i izdan. archeograficz. kommisiejo z alfab. ukazetelem (petersburska), Petersburg 1841—2, 5 t.;

I. 1334—1598
II. 1598—1613
III. 1613—1645
IV. 1645—1676
V. 1676—1700

918. **Dopełnienija** k'aktam ist. sobr. i izd. archeogr. kom., Ptrsbg 1846—1872, 12 t.

919. **Akty istoryczeskije** otnosiaczysia k' Rossii izwleczenny iz inostrannych archiwow i bibliotek Turgeniewom [Historica Russiae Monumenta), Ptrsbrg I—II. 1841—2 III. [Suplementa) 1842 wyd. archeogrf. komisyi petersb.:

I. 1075—1584 (Archiwum watykańskie);
II. 1584—1719 (Arch. watyk. do dziejów Rossyi];
1231—1308 (Toż dla innych ziem słowiańskich);
1557—1679 (Biblioteki francuskie i angielskie);
III. Wiek XVI—XVII. z różnych archiw.

920. **Akty i Gramoty** o ustrojstwie rimskokatoliczeskoj cerkwi w Imperii rossyjskoj i Car. Pol., Petersb. 1849. Priłożenie k'aktam etc. etc. tamże 1849.

921. Akty juridyczeskie, ili sobranie form starinnawo diłoproizwodstwa (wyd. archeogr. kom. petersburskiej), Petersb. 1838.

922. Akty otnosiaczysia do jurydyczeskawo byta drewnej Rossii [wyd. archeograf. komisyi petersburgskiej] pod red. Nikołaja Kałaczowa, Petersb. I. 1857, II. 1864.

923. Archiw gosudarstw. Sowieta, Petersb. 1869—75.

I. Sowiet w carstw. Katarzyny II. [1768—1796]. 1) Oddz. histor., 2) Oddz. praw.]

IV. Carstwowanie Alex. I.

924. Archiw prawitelstwujuszczawo Senata I. Opis ukazam Petra welikawo 1707—25 [wyd. Baranow], Petersb. 1872.

925. **Archiw** Kniazia Woroncowa, Moskwa 1870—87 I—XXXIV.

926. **Bumagi** florenckawo centr. archiwa kazajuszczija Rossii [w łac. wł. j. i ross. przekładzie Buturlina M. D.], Moskwa 1871.

Zob. Nr. 143.

927. Drewnosti, Trudy moskowsk. archeołogiczeskawo obszczestwa, Moskwa 1865—9 I—II.

928. **Inostrannyja soczynenija** i akty otnosiaczysia do Rossii sobr. Obolenskim K., Moskwa 1847—8.

929. **Iztoriczeskij Sbornik** Muchanowa, Moskwa 1836; 2 wyd. 1866;— Katal. istor. pamiat. sobr. i izd. Muchanowym, Moskwa 1836.

Zawiera nadania prawa magdeb. na Litwie i Rusi; także Dziennik Brzostowski go z 1656.

930. **Istoriczeskij Sbornik** Oboleńskawo, Moskwa 1838.

Materyały 1506—1615 *zob.* pod odpowiedniemi latami.

931. Materyały dla istor. geogrf. słowara Rossii I. Geograf. Słowar [IX—XIV stol.] sost. i izd. Barsow., Wilno 1865.

932. Materiały dla ist. russkawo flota izd. T. Wesselawo, Peterb. od r. 1882 I—IX.

933. Opisanije dokumentow i dieł chraniaszcz. w archiwie Sw. prawit. Sinoda Ptrs. I. [1542—1721].

934. Opisanije dokumentow i bumag w Moskowsk. Archiwie Minist. Justicii pod red. Kałaczowa, Ptrsb. 1869—72; — Gramoty XIV i XV. w. moskawskawo archiwa Minist. Justicii, Moskwa 1883.

935. **Pamiatniki** diplomaticzeskich snoszenij drewnej Rossii z derżawamy inostrannymy izd. II-m otdieleniem E. J. W. Kancelarii, Ptrsb. 1851—1871 (?).

I. 1488—1594
II. 1594—1621
III. 1632—1660
IV. 1661—1674
V. 1674—1682
VI. 1682—1685
VII 1686—1695
VIII. 1695—1698
IX. 1698—1699
X. 1580—1699

936. **Podlinnyja swidietelstwa** o wzaimnych otnoszeniach Rossii i Polszy preimuszczestwienno wo wremija samoswancew sobrał i izdał P. Muchanow, Moskwa 1834.

937. **Prilożenie** k' sobraniju k' aktow i gramot o ustrojstwie i uprawlenii rimsko-katol. cerkwy w imperii i carstwie polskom b. r. 8vo str. 24.

938. **Russkij** istoriczeskij Sbornik pod red. Pogodina M., Moskwa 1837—44 I—VII.

939. Sbornik paleograf. sminkow drewn. i nowawo pisma Iwanowa, Moskwa 1844.

940. **Sbornik** russkawo istor. imperator. obszczestwa, Ptrsb. 1867—89 I—LIV.

A. Czasy przed Piotrem W.:
XXXV. Dyplom. stos. z Polską i Litwą 1487—1533.
XL. Dypl. stos. z Krymem, Kazaniem i Turcyą 1474—1480.
XXXVII. Dypl. stos. z Anglią w w. XVI.
XXXIV. Dyp. stos. z Francyą 1613—1718. Pobyt Piotra we Francyi 1717.
XXIV. Dypl. stos. z Hollandyą 1615—16.
B. Czasy Piotra W. do Katarzyny II.:
III., V., VI. Relacye posłów saskich 1721—34.
XX. Relacye Bosego i pobyt Piotra w Amsterdamie; — Stosunki z dworem saskim 1734—40 itd.
XV., XXII. Relacye posł. prusk. do r. 1766.
XI. Ukazy Piotra W. z arch. Senatu.
XXV. Listy Piotra do Szeremetjewa 1704—22.
C. Czasy Katarzyny II. i Pawła I.:
I—VI., XX. Listy Katarzyny II. do Orłowa z 1788; Notatki jej z lat 1762—69; Instr. dla Rehbindera 1773; Koresp. z Fryderykiem; Listy i papiery różnej treści.
VII. Listy Katarzyny 1744—64.
X. Toż, 1765—71.
XIII. Toż, 1771—74.
XXVII. Toż, 1774—88.
XV. 1774—90.
XVI. Relacye Repnina o 3. podziale.
IV., VIII., XIV., XXII., XXXVI. Akty „deputowanej komisyi".
IX. Korespondencye Rumancowa i Panina 1765—77.
XII., XIX., Relacye angielskich posłów 1765—77.
XVII. Koresp. Kat. z Falkonetem, twórcą pomnika Piotra W.
XVIII. Koresp. austr. posłów od 1762.
XXII. Relacye posłów pruskich.
XXIII. Koresp. Katarzyny z Grimem.
XXXIII. Koresp. Katarzyny z Golicynem. Listy Birona do Kayserlinga.
XXVI., XXVII. Kanclerz Bezborodko 1747—99.
XXVI., XXIX. Protokoły pełnego zgromadzenia.
XXVIII., XIX. Akty finansowej polityki Kat. II. 1797—1800.
D. Czasy Aleksandra I. i II.
I—VI. Różne dokumenty.
XXI. Aleksander I.
XXX—XXXI. Aleksander II.

Por: Russische Revue X. str. 382 i 470, XXI. str. 82. W XIX. Sbornik. tomie jest dokłady spis imienny.

941. **Sobranije** aktow otnosiaszczychsia k' obozrieniju istorii armianskawa naroda, Moskwa 1833—38 I—III.

942. **Sobranije** gosudarstwiennych gramot i dogoworow chraniaszczychsia w kol. inostrannych dieł, Moskwa 1813—1828 I—IV.

R: Pam. umiej sztuk i nauk. War. 1824.

943. **Wremennik** imp. moskowsk. obszcz. istorii i drewnostej rossyjsk. 24 kn,, Moskwa 1849—56.

944. Kamanin J., Iz istorii międzunarodnych otnoszenij Polszi i Rossii, Kij. Starina 1882 lipiec.

945. **Ważniejsze przyczynki:** Karamzyn, Hist. Rossyi; — Sołowiew, Hist. Rossyi; — Makarij, Hist. russkoj cerkwy I—XII 1883; — Russky Archiw 1862—89.

(b: Litwa i Kraje nadbałtyckie).

946. **Akty** otn. k' istorii zapadnoj Rossii [wyd. przez archeograf. komis. petersb.]. Ptrsb. 1846—1853 [Litwa].

T. I. 1361—1568 Przywileje litewskich książąt.
T. II. 1568—1638
T. III. 1544—1587
T. IV. 1588—1632
T. V. 1633—1699

947. **Akty izdawajennyje** komissieju wysoczajsze utwerżdennoju dla razbora drewnych aktow w Wilnie (w dalszych tomach izdaw. Wilenskoju Archeograficzeskoju kom), Wilna 1865—88 I—XV.

I. Akta ziemskie grodzieńskie;
II. Akta ziemskie brzeskie;
III., IV. Akta grodzkie brzeskie;
V. Akta grodzkie brzeskie i grodzieńskie z dod. przywilejów brzeskiej i kobryńskiej ekonomii;
VI. Akta brzeskie, grodzkie, podkomorskie, magdeburgii; kobryńskiej i kamienieckiej magdeburgii;
VII. Akta grodzkie grodzieńskie;
VIII. Akta grodzkie wileńskie;
X. Akta wileńskiej magdeburgii;
XII., XIII., XV. Akta trybunału litewskiego;

R: Kraj 1887 Nr. 2.

XIV. Inwentarze dóbr XVI. w.

Obejmują akty XVI—XVIII· w. Każda księga podzielona jest na trzy działy: sprawy duchowne (tu są dokumenty), instrukcye i lauda sejmikowe, sprawy sądowe.

948. **Archeograficzeskij Sbornik** dokumentow otn. k' istorii siewierozapadnoj Rusy, izd. pry uprawlenii wilenskawo uczelnawo okruga, Wil. 1867—74 I—X.

Zawierają opisy majątków, sprawy graniczne, nadania, działy, skargi, listy itp. z XVI—XVIII w. W ostatnich tomach zbiory zabrane z Nieświeża.

949. Archiw wilenskawo generał-gubernatorstwa (wydał Engel A. przy współ. Homulickiego), Wilna 1870 I—II.

950. **Archiw** Białoruskij drewnych hramot [wyd. Gregorowicz Jan), Moskwa 1824. [Obejmuje hramoty 1463—1768]; — Biełoruskij Sbornik [wyd. Romanow].

Por. Kij. Starina 1888 IV. 77.

951. **Dokumenty** obniasiajuszczyje istoryju zapadno-ruskawo kraja i ich otnoszenija k' Rossii i k' Polsze [Documents servants à eclaircir l'hist. de provinces occidentales de la Russie ainsi que leurs rapports avec la Russie et la Pologne], wyd. archeograf. kom. petersb., Ptrsb. 1865.

952. **Dokumenty** i regiesty k' istorii litowskich Jewrejew, iz kijewskawo i wilenskawo archiwow [wyd. Bierszadskij S. A.], Ptrsb. 1882 I. [1388—1550], II. [1550—1569].

R: W. Budanow, Journal nar. prosw. 1885 Nr. 337.

953. **Gramoty** welikich kniażej litowskich s 1390 po 1569 izd. pod. red. W. Antonowicza i K. Kozłowskawo, Kijów 1868.

Istoriczeskij Sbornik Muchanowa p. Nr. 929.
Istoriczeskij Sbornik Obolenskawo p. Nr. 930.

954. Istoriczeskaja swiedenija zamieczatelnych miestach w Biełorusii, Ptrsb 1855.

955. **Jarłyk** Chana Zołotoj Ordy Tochtamysza k' polsk. Korolju Jagajły 1329—99 kn. Obolenskawo, Kazań 1850.

956. **Pamiatniki** russkoj stariny w zapadnych gub. Im. izd. Batiuszkowym P. N. [Wilno], Ptrsb. 1871—2.

957. Pereczen dokumentow iz rukis nawo otdielenia wilenskoj publicznoj biblioteki, Wilno 1867.

958. **Rewizija** puszcz i perechodow zwierinych w bywszem wełykom kniażestwie litowskom w 1559 godu s pribawłeniem drugoj aktowoj knigi soderz. w sebie priwilegii w 1554 godu, Wilna 1867.

959. Horbaczewskij, Alfabetnyj Ukazitel [do t. dzieła], Wilna 1867.

960. Sbornik dokumentow ujasniajuszczych otnoszenija latino-polsk. propagandy [z Wiestnika zap. Rossii), Wilna 1865—67.

961. **Sbornik** paleograficz. sminkow o drewnich hramot. wilen. bibl. Z. I [1332—1548], Wilna 1884.

R: Kamanin, Kij. Starina 1884.

962. **Sobranije** drewnych gramot i aktow gorodow Wilna, Kowna, Trok, prawosławnych monastyrej, Wilna 1843.

963. **Zapiski** wilenskoj archeol. kommissieju izdaw. pod red. J. J. Malinowskawo, A. K. Kirkora i M. Huszewicza, Wilno 1856.

964. **(Akty)** Russko-liwonskoje Akty [Russisch-Livländische Urkunden] izd. archeogr. kom. [petersburskiej] K. Napierskim, Ptrsb. 1868, 2 wyd.

Pierwsze wydanie: Gramoty Kasajuszczyjesia do snoszenii siewiero-zapadnoj Rossii i Rigoju i Ganzejskimi Gorodami w XII, XIII. i XIV wiekie, najdeny w Ryżskom archiwie, Ptrsb. 1857.

R: Łaguna, Hanza nad Dźwiną, Ohryzki: Pismo zbiorowe, Ptrsb. 1859 II.

965. **Sbornik** materiałow i statej po istorii pri bałtijskawo kraja, Riga 1881 I—III.

(c: Ruś, Ukraina).

966. **Akty otnosiaczy sia** k' istorii jużnoj zapadnoj Rossii [wyd. przez archeologicz. komisyę petersburską pod red. Kostomarowa), Ptrsb. 1863—89 I—XIV.

T. I. 1361—1598 kościelne, prawne itp.
T. II. 1599—1637.
T. III., XIV. Czasy Bohdana Chmielnickiego.
T. IV. 1657—1659. Czasy Wyhowskiego.
T. V. 1659—65.
T. VI. 1665—68.
T. VII. 1657—63, 1668—69.
T. VIII, IX., X. 1669—72.
T. XI. 1672—74.
T. XII. 1675—76.
T. XIII. 1677.

R: Petruszewicz, Słowo russ., Lw. 1869 Nr. 96 (wyciągi); 1874 Nr. 67.
Zob. Łazarewskij: Ukazatel Nr. 678.

967. **Archiw** jugo-zapadnoj Rossii izd. wremen. kommissieju dla razbora drewn. aktow pry kijewsk. podols i wołyn. generał-gubernatorie, Kiew 1859—88 *(Ciąg dalszy Pamiatnikow).*

I. 1. Akta dotyczące dziejów prawosł. kościoła w poł.-zachod. Rossyi 1481—1596.

R: Gaz. warsz. 1860 Nr 18.

2. 3. Mat. do dziejów prawosławia w zachodniej Ukrainie w XVIII. w. 1754—71 [Archimandryta Z. Jaworski).

4. Akta Unii kościelnej od połowy XVII. w. [1648—1798].

5. Kijowska Metropolia 1620—94.

6. Akta o cerk. stosunk. 1322—1648.

7. Polemika prawosławnych z Unitami w XVI. i XVII. w.

II. 1—2. Postan. sejmików w południ.-zachod. Rossyi.

R: Sowiński L. Kurj. Wileński 1861 Nr. 75; Padalica, Bibl. warsz. 1861 III.; Sowremiennik 1861 i Petersb. Wiad 1861 Nr. 170. Odp. na te recenzye p. t. Odpowiedź kijowskiej archeograficz. komisyi Kijów 1861.

III. 1. Akta o kozakach 1500—1648.

2. Akta o kozakach 1679—1716.

3. Akta o hajdamakach 1700—68.

IV. 1. Akta o pochodzeniu szlacheckich rodów w połud.-zachod. Rossyi 1443—1780.

V. 1. Akta o miastach 1432—1798.

R: P. K., Bibl. warsz. 1871 III.

VI. 2. Akta o stos. włościan 1700—99.

VII. 1. Kolonizacya połud.-zach. Rossyi 1386—1700.

2. Akty o żydach.

Nowicki J. N., Ukazatel k' izd. kijewskoj kom. [index], Kiew 1 78, 1883.

R: Jabłonowski, At. 1887; Ist Wiestnik 1887; Kamanin, Kij. Starina 1877—8.

968. Cztenija w ist. obszczestwie Nestora, Kijew 1878—89 I—II.

969. Drewnosti izdannyja wremiennoju kommissieju dla razbora drewnych aktow, Kijów 1846. (Por. **E.** V.).

970. Drewnosti rossyjskawo gosudarstwa: Kijewskij sofijskiej Sobor, Ptrsb. 1873—87 I—IV.

971. Istoriczeskije materiały iz archiwa kijewsk. gubernsk. izd. redaktorom neofic. czasty „Kijewskich gubernskich Wiedomostej", Kijew 1882—86 I—X.

R: Kijewska Starina 1882—6

972. **Łazarewskij A.**, Opisanie staroj Małorossii, Materiały dla ist. zasielenija T. I. Połk Starodubskij, Kijów 1880; — Lebiediew A. S., Ist. rozyskanija w jużno russk. arch., Moskwa 1885—6 z. 1—2.

973. Materyały dlia istorii cerkownoj Unii w jugo zapadn. Rossii (wyd. Popowa), Moskwa 1889.

974. **Materiały** dlia oteczestwiennoj istorii wyd. M. Sudieńko. (wyd. archeogr. kij. kom.), Kijów 1853—5 2 tomy.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1855 II.

975. Materiały dlia istorii jużnoj Rusy izd. Miloradowiczem Czernigów 1858; — Materiały dla ist. jużno russk. kraja w XVIII. st. (1715—74) Por. Istor. Wiestnik 1887 I. 216; — Materiały dlia oczenki zemelnych ugodij, Czernigów 1887 I—XV.

976. Materiały (Nowoje) dlia ist. jugo-zapadnoj Rossii i w czastnosti g. Kijowa izd. N. J. Pietrowa, Cztenija w istoricz. obszcz. Nestora, kniga I. 1873—7, Kijów 1879.

Gramoty w. kniazej litowskich, zob. Nr. 953.

977. **Pamiatniki** izd. kommissieju dla rozbora drewnich aktow pri kijowskom wojennom podolskom i wołynskom generał gubernatori, Kijów 1846—1859 I—IV.

T. I.: 1) Dokumenty Łuckiego bractwa [1617—1713]; 2) Akta o własności i prawach posiadaczy ziemskich [1490—1596]; 3) Materyały do dziejów Ukrainy [1648—1649].

T. II.: 1) Kijows. Bractwo [1615—1787]; 2) O włokach [ustawa Zygm. Aug. 1. kwiet. 1557]; 3) Dzieje Ukrainy [1650—1651].

T. III.: 1) Lwowskie bractwo [1524—1593]; 2) Posiadłości ziemskie [1566—1598]; 3) Dzieje Ukrainy [1652—1660].

T. IV.: 1) Bractwo Poczajowskie, Zahajeckie, Dermańskie [1597—1670]; 2) Opisy zamków z r. 1543 w Włodzimierzu, Łucku i Krzemieńcu; 3) Dzieje Ukrainy [1660—1664].

Ciąg dalszy jako Archiw jugo-zapadnoj Rossii.

978. **Sbornik** mater. dla istorii zaporoskich kozakow [wyd. Ewarnickij), Petersb. 1888.

979. **Trudy** kijewskoj archeogr. kommis. izd. Antonowicza, Kijów 1868 I—II.

I. Do pokoju Andruszowskiego;
II. Od pokoju Andruszowskiego do 1716.

980. **Zapiski** Imp. Odesskawo obszczestwa istorii i drewnosti, Odessa 1843—86 I—XIV.

R: Kamanin, Kij. Starina 1886.

981. **Zaporoskaja** Starina, Cz. I. (MD—MDCXL), Cz. II. (MD—CCIX), Charkow 1833—5.

Inne jak Kojałowicz, Dnewnik 1569; Księgi poselskie; Kurbskiego Żyzń, Materyały do buntu Pugaczewa itp., Snoszenia Rossii z Polszej za Aleks. I. itp. *zob. pod odpow. latami.*

(d: Gubernie i Miejscowości).

982. **Pamiatnaja** kniżka grodneńskoj gubernii na 1870 r. sost. grodnenskim guberskim, staticzeskim komitetom, Grodno 1870.

983. Bobrowski G., Grodzieńska gub., Ptrsb. 1863. Kalisz, *zob.* Nr. 742

984. **Synopsis** kijewskij [zebranie latopisców Kijowa, dokumentów itp.], Kijów 1823.

985. **Sbornik** materiałow dlia istoricz. topografii Kijewa i jewo okrestnostej, Kijów 1874.

986. Kamanin J., Poslednije gody samoupr. Kijewa po magdeburskom prawu [Odb z Kij. Stariny], Kijów 1888.

987. Materiały dlia istorii kijewskoj duchownoj Akademii, Kij. Starina 1882.

Zob. Nr 41, 42 i 966—981.

988. **Pamiatnaja** kniżka kowienskoj gubernii 1869 g., Kowno 1869.

989. Afanasiew D., Kowienskaja gubernia (statystyka (?)), Ptrsb. 1861.

990. Kniga pamiatnyja kowienskoj gubernii na r. 1862, Lipsk 1865 (?).

Lublin zob. Nr. 765.

991. **Pamiatnaja** kniżka Minskoi gubernii, Minsk 1864—70.

992. Trudy mińskawo gubern. komiteta, Minsk 1880.

993. Nicolai, Ist. staticz. opisanije Minskoi eparchii, Ptrsb. 1864.

Mohilew, zob. *Witebsk* Nr 1008.

994. Kratkij ukazetel muzeja J. Odesskawo obszczestwa istorii i drewnostej, Odessa 1873.

Zob. Zapiski Odesskawo obszczestwa Nr. 980.

995. **Kniga** bywszawo pińskawo starostwa 1561—1566. Wojnoju Ł., Wilno 1874.

996. Pamiatnaja kniżka podolskoj gubernii na 1859 god. Kamieniec 1859 [corocznie?); — Goldman, Sprawownaja knyżka pod. gub., Kamieniec 1888.

997. Materiały dla ist. podolskoj gubernii izd. redak. podolsk gub. Wied., Kamieniec 1885—6.

R: Ant. J., Kraj Petersb. 1886 Nr. 11. 1888 Nr. 13.

998. Obolenski M., Kniga podolskoj metryki, Sbornik Obolenskawo t. II. *Zob.* Nr. 930.

999. Mołczanowski J., Oczerk izwiestij o podolskoj zemle, Kijew 1886.

R: S-skij, Żurnał min. nar. prośw. 1886 Nr. 246.

1000. Materiały dla istorii Połockoj eparchii Cz. I. (Witebskaja Starina V.) sost. i izdał Sapunow A., Witebsk 1888.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

1001. Isliedowanie pskowskoj sudnoj eparchii N. Ustrjałowa, Ptrsb. 1853.

Radom. zob. Nr. 788—9; *Siedlce*, Nr. 892.

1002. Cebrikow M., Smolenskaja gubernia [Materiały dla geogr. i stat.], Petersb. 1862.

1003. Książka zbiorowa historyczno-stat. materyałów gub. wileńskiej [po rossyjs.], Wilno 1863.

1004. **Pamiatnaja** kniżka wilenskoj gubernii, Wilno 1876—1888.

1005. List dopołnił k' pamiatnoj kniżkie wilenskoj gubernii, Wilno 1877.

10 6. **Oczerki** istoriczeskie statyczeskie wilenskoj gub. Wilno 1852—3.

Zob. Nr 916-965.

1007. **Sbornik** ist.-stat. po wilenskoj gub., Wilno 1863.

1008. Istoriko-juridyczeskije materiały iz aktowych knig Witebskoj i Mogilewskoj gubernii, Witebsk 1869—88 I—V.

1009. Pamiatnaja kniżka witebskoi gubernii [wyd. Sementowskij], Ptrsb. 1864, 1865, 1867, 1878.

1010. Sementowskij A. M., Witebsk i ujezdnyje grodu witebskoj gubernii, Ptrsb. 1864.

1011. **Wołynskija** zapiski soczenenyja Russowa S.., Ptrsb. 1809 (?); — Istoricz.-statist. oczerki wołynskija gub., Wilna 1862; — Pamiatnaja knyżka wołynskaja na 1888, Żytomir 1888.

1012. Bułgakowski D., Ist. oczerk. Wołkowyska, Wilna 1882.

1013. Woroneżskij jubilejnej Sbornik w pamiat trechsotlietija g. Woroneza, Woroneż 1886 2 t.; — Akty Woroneżskie, Materiały dla ist. woroneżskoj i sosiednich gub., Woroneż 1887.

Por.: „Kalendary", które wydają komitety miast gubernialnych.

2. Zbiory praw i pomniki sądowe.

A. Zbiory praw świeckich.

(a: Polska i prowincye).

1014. **Starodawne prawa polskiego pomniki** [Vetera juris Poloni monumenta), Kr. 1857, 1870, 1874—89.

T. I. Prawod. wiślickie, wyd. Helcel A. Z.
T. II. Zapiski sądowe ziemi krakowskiej, wyd. Helcel A. Z.
T. III. Correctura statut. a. 1532 ed. Bobrzyński M. *(Wyd. Akad. krak.)*
T. IV. Statuta synod. episc. Crac. XIV. et XV. saec. ed. Heyzman U.
T. V. 1) MM. literaria ed. Bobrzyński M., 2) Statuta synodalia Andreae ep. Posnan. ed. Heyzman U.
T. VI. Decreta in judiciis regalibus Sigism. I. 1507—1531 ed. Bobrzyński M.

T. VII. 1. Acta expeditionum bellicalium 1497—8, ed. Bobrzyński M.

2. Abbreviatio processus juridici a. 1641 confecta, ed. Bobrzyński M.; — Puncta in judiciis terr. et castr. observanda a. 1544 conscripta, ed. Bobrzyński M.

3. Inscriptiones clenodiales ed. Ulanowski B.

T. VIII. Antiquissimi libri judiciales terrae Cracov. ed. Ulanowski B.

T. IX. Akta sądu leńskiego w Gródku goleńskim 1405—1564; — Akta sądu krym. muszyńskiego 1647—1765, wyd. Piekosiński Fr..

T. X. Libri form. XV. s. ed. Ulanowski.

1015. **Bandtkie - Stężyński J. W.**, Jus Polonicum Vars. 1831.

1016. Prawo zwyczajowe i pierwsze ustawodawstwo słowian: Jiriczek H. Svod zakonuv slovanskich w Prazo 1880; Bogusic. Pravni obicaje na slovenskom jugu, Zagrzeb. 1867; Kucharski. Najdawniejsze pomniki prawodawstwa słowiańskiego. War. 1838; Maciejowski, Hist. prawodawstw słow. VI.

1017. **Volckmann E.**, Das älteste geschriebene polnische Rechtsdenkmal, hersg. von... Elbląg u. Stettin 1869.

R: Bibl. warsz. 1869 IV.; Zborowski S., Dz. lit. 1869; X. L., Sybels H. Z. XXVI.
Por. Hube, Prawo pol. XIII. w., *zob.* Helcel Nr. 1014.

1018. **Lelewel J.**, Wyjątek z pierwszego tomu ksiąg bibliograficznych, kilku statutów polskich waryanty lub tekst, Wilno 1823.

1019. Hube R., Statuta ziemi krakowskiej, Tyg. Petersb. XIX. 1839.

1020. **Helcel A. Z.** Starodawne prawa polskiego pomniki, poprzedzone wywodem hist.-kryt. tak zwanego prawodawstwa wiślickiego Kazim. W. t. I., Kr. 1857, t. II. *zob. niżej* Nr. 1235.

R: Bibl. warsz 1857 II., Czas 1857 Nr. 97; Stadnicki A., Bibl. warsz. 1859 I. IV.; Łagunas t., tamże III.; Maciejowski, tamże 1861 I.

1021. **Constitutiones et statuta** vel Sintagmata per Casimirum regem edita, b. w. m. i r. druk z końca XV. (około w. 1491), (Autografowane w 10 egzemplarz. star. K. Stronczyńskiego w r. 1880 w Piotrkowie).

1022. **Lelewel J.**, Księgi ustaw polskich i mazowieckich w latach 1449, 1450, 1503, 1451 przekładane, po raz pierwszy drukiem ogłoszone, Wilno 1824.

Zawierają statuta od wiślickiego do 1426.

1023. Podczaszyński M.: Pomniki historyczne języka i uchwał mazowieckich z XV. i XVI. w., Dz. warsz. 1825—6 t. I.

1024. Statuta polskye crola Kazimierza w Wyslyci slozone (przerys. przez K. Stronczyńskiego), War. b. r.; — Statuta polskie króla Kazimierza w Wiślicy złożone, z rękop. wydał Kazim. Władysł. Wójcicki, War. 1847.

1025. **Statut Wiślicki** w polskim przekładzie r. 1460, przedruk homograf. z kodeksu Kórnickiego, wykonał A. Piliński, Poznań 1876.

R: K., Bibl. warsz 1877 II.

1026. O Prawach Kazimierza W. na język czerwono-ruski za Jagiełły przełożonych przez Sosnowskiego, Dz. wil. 1822.

1027. **Świętosław z Wocieszyna**, Prawo polskie Kazim. W. i Wład. Jagiełły, przełożone 1449 [przedruk homograficzny], Poznań 1877.

R: Bibl warsz. 1877. II.
Prawa książąt mazowieckich przełożone r. 1450 zob. Nr. 1119.

1028. **Balzer O.**, Słówko o przekładach polskich statutów średniowiecznych, zwłaszcza o kodeksie Dzikowskim, Przew. nauk. lit. 1887, Odb. Lw. 1888 [statut 1444, 1445].

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1889.

1029. Kętrzyński W., Króla Aleksandra zbiór statutów przełożonych na język polski w r. 1501, Przew. nauk. lit. 1883.

1030. **Szujski J.**, Uchwały zjazdu w Radomsku, Roz. fil. hist. Akad. I.

1031. Zabytki ustaw z w. XV., Bibl. warsz. 1861 II.

1032. **Bobrzyński**, Wiad. o uchwałach zjazdu piotrkowskiego 1406 i 1407, Roz. fil. hist. Akad. I.; — Ulanowski, Toż, tamże XXI.

1033. Ulanowski B., Laudum Vartense, Rozpr. fil. hist. Akad. XXI., Odb. Kr. 1887; — Balzer O., Laudum Cracoviense, Przew. nauk. lit. 1888; Studya, Pozn. 1888.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1888.

1034. **Bobrzyński M.**, O ustawodawstwie nieszawskiem, Kr. 1873.

1035. **Hube R.**, Statuta nieszawskie z r. 1454, War. 1875 [Bibl. Umiej. praw].

R: J-d., Bibl. warsz. 1876 I.

1036. **Bostel F.**, Nieznana konstytucya sejmowa z r. 1501, Kwart. hist. 1887.

1037. **Bostel F.**, Tymczasowa ustawa radomska z 1505, Kwart. hist. 1889.

1038. **Lasco J.**, Commune incliti Polon. regni Privilegium, Crac. 1506, 1508, 1525.

1039. Oelrichs J. C., Libri vetustissimi, Stetin 1768 (Opis wyd. Łaskiego); „O tytule statutu Łaskiego i mniemanem statutu tego przedrukowaniu", Dz. wil. 1821.

1040. Statuta Sigismundi I. [1507—1524], Crac. 1524; [1507—39] Crac. 1539; — Statuta Sigismundi I., Zamość 1602—3.

Por. Romanowskiego, Otia Cornicensia, Pozn. 1861.

1041. **Bobrzyński M.**, Puncta in judiciis terrestribus et castrensibus observanda anno 1544 conscripta. [Starodawne prawa polsk. pomniki, t. VII., zesz. 2], Kr. 1882.

1042. Konstytucye i przywileje od roku 1550—1569, Kr. 1569; — Konstytucye od 1550—1570, Kr. 1580.

Zob. Nr. 977.

1043. Konstytucye od 1550—1581, Kr. 1581, 82.

1044. Konstytucye od 1550—1598, Kr. 1598.

1045. Constitucie, Statuta y Przywileje na Seymach od 1550—1625 uchwalone, Kr. 1626.

1046. Konstytucye statuta y przywileje od 1550—1637, Kr. 1637.

1047. **Bobrzyński M.**, Abbreviatio processus juridici, vigore consitutionis conventus generalis Varsaviensis a. 1641 confecta, ex actis in Archivo regni Galiciae Cracoviae asservatis. [Starodawne prawa polskiego pomniki, t. VII. zesz. 2], Kr.. 1882.

1048. **Piotrkowczyk Al. X.**, Constitutiones et Statuta Regni, Crac. [po 1652].

1049. Przywileje i Constitucije sejmowe za Michała króla, War. 1670.

1050. Przywileje y Konstytucye sejmowe Jana III., Kr. 1676.

1051. Przywileje i konstytucye za Jana III. b. m. 1686.

1052. **Volumina legum** ed. Konarski St., Vars. I. 1732, II. 1733, III. 1735 2 wyd. 1784, IV. 1737 2 wyd. 1786, V. 1738, VI. 1739, VII. 1752 2 wyd. 1782, VIII. 1768 2 wyd. 1782; — 2gie wydanie Voluminów nakładem Ohryzki J., Ptrsb. 1859—60 I—VIII.

R: P. Z. S., Czas 1859 Nr. 167, 281; O. P. (polemika) tamże Nr. 178; B. A., t mże Nr. 16); P., Bibl. warsz. 1860 IV.; Bartoszewicz J., Tyg. illustr. 1863 VII.

1053. **Volumina legum** t. IX., wydawnictwo komisyi prawniczej Akademii Umiej. w Krakowie, Kr. 1889.

Zawiera: Konstytucye z lat 1782—1792; wydali Bojarski A. Kniaziołucki Zb.

1054. Bartoszewicz J., O przedrukowaniu voluminów legum, Prz. nauk. lit. 1847 t. III.

1055. Inwent. voluminów legum, Przedruk wyd. XX. Pijarów. Część I—II., Ptrsb. 1860.

1056. Sozański A., Rejestr tytułów konstytucyi t. IV—VII. vol. leg. [1648—1706), Gdańsk 1876.

1057. Inwentarze konstytucyj: Madaliński 1630, 1632; — Dzięgielowski 1644, 61 (z poprawą Madalińskiego) 1644—61; — Załuski J. A., 1733; — Ładowski 1685, (uzup. Załuskiego) 1733, 82, 89; — Zeglicki 1754, 82; — Jasiński 1785; — Bernowicz 1782; — Ostrowski 1782; — Supplement 1785; — Waga T. [uzup. J. Załuskiego] 1782, 1789.

Konstytucye poszczególne pod odpowiednemi latami. Zestawienie pod: Prawem.

1058. **Taszycki N.**, Statuta inclyti Regni Polon. emend, Crac. 1832, 2. wyd. Starodawne prawa polskiego pomniki t. III. p. Bobrzyńskiego M., Kr. 1874.

R: X. L., Sybels H. Z. XXXVI.

1059. **Przyłuski J.**; Leges seu statuta, omnia hact. confusa, Crac. b. w. dr. 1553.

1060. **Bobrzyński M.**, Wiadomość o kodeksie rękopiśmiennym Mikołaja Lubomirskiego z połowy XVI. stul., Przew. nauk. lit. 1874 I.

1061. Bobrzyński M., Wiadomość o świeżo odkrytym kodeksie Aleksego Stradomskiego, Przew. nauk. lit. 1873 II.

1062. Bobrzyński M., O nieznanym układzie prawa polskiego przez Jana Sierakowskiego z r. 1554, Roz. hist. fil. Akad. t. VI.

1063. **Herburt J.**, Statuta regni Polon, Crac. 1557 (?), 1563, 1567, Dantisci 1613, Vars. 1613, Dantisci 1620, Frankf. 1620, Vars. 1693, Lublini 1756.

1064. Herburt J., Statuta i przywileje koronne, Kr. 1570.

1065. Czaradzki G. Paratilla statuti Herburtani, Pozn. 1620.

1066. Słoński M., Accessoria Statut i konstytucye z Czaradzkiego, Kr. 1758, 1760, 1763.

1067. **Paſczowski J.**, Ustawy prawa polsk.. krótko wybrane napotrzebniej b. m. dr. 1661, 1563, 1565 i b. r. [homogr.].

1068. Celichowski Z., O autorze i wydaniach dzieła: Ustawy prawa polskiego, Roz. hist. fil. Akad. V., Odb. Kr. 1877.

1069. Sarnicki, Statuta y metrika przywilejów koronnych, Kr. 1594.

1070. Januszowski, Statuta prawa i konstyt., Kr. 1600.

1071. Processus iudiciarius regni Poloniae, Zamość 1601 (?).

1072. Zawadzki Th., Formula processus judiciarii, Zamość 1602.

1073. **Szczerbic P.**, Promptuarium statutorum, Crac. 1603. Brunsberg 1604, 1606, 1609, 1615.

1074. **Suski X. J.**, Korrektura prawa y processu, Kr. 1610, 1612, 1888 (wyd. Ulanowski B. i wstępem opatrzył).

R: Balzer O., Kwar. hist. 1889.

1075. Zawadzki T., Compendium t. j. krótkie zebranie wszystkich praw, statutów, konstytucyi, Kr. 1614.

1076. Dębołęcki A., Summula statutorum, War. 1626.

1077. Chwałkowski M.,., Jus publicum Reg. Pol. ex stat. et constit. depromptum, Regiomonti 1676, 84, 85.

1078. Hartknoch J. K., Respublica polonica, t. II. p. t.: Jus publicum Reipubl. Polonicae, Jenae 1678.

1079. **Kołudzki A.**, Promptuarium legum et constitutionum, Posn. 1695, 1697.

1080. Miciński A. A., Syntagmata juris universi Regni Poloniae, Kr. 1702.

1081. Załaszowski W., Jus regni Poloniae, t. II., Pozn. 1702.

1082 Wspomnienie o Mikołaju Zalaszowskim jako pisarzu dawnych praw polskich, Themis Kr. 1834 I—II.

1083. Meder H., Grundfeste der Staatsverfassung in Polen ded. Flemingo in Hala 1718.

1084. **Kożuchowski St. X.**, Volumen legum albo Konstytucye, statuta i przywileje, Mokrzek. 1732.

1085. Philipps J. T., Fundamental Laws and Constitutions of Denmark, Poland, England, London 1752.

1086. **Lengnich G.**, Jus publicum regni Pol., Gedani I. 1742, II. 1746; 2 wyd. 1765.

1087. Lengnich B., Prawo pospolite królestwa Polskiego, przeł. M. Moszczeński, Kr. 1761. Wydanie nowe, w poprawnem tłumaczeniu obadwa łacińskie połączające, za sprawą redakcyi Kwart. naukow. [A. Z. Helcla) Kr. 1836.

1088. Lengnich G., Memoires pour servir a l'histoire et au droit public. de Pologne, Frankf. 1754.

1089. **Gliszczyński M.**, Compendium legum ex stat. et constitutionibus, Calissii 1754.

1090. **Burzyński St.**, Zebranie wszystkich seymow i praw polskich dedyk. St. August., War. 1765.

1091. **Mniszech M.**, Układ prawodawstwa, War. 1777.

1092. **Zamojski A.**, Zbiór praw sądowych na mocy konst. ułożony, Cz. I—III., War. 1778; — Nowe wydanie p. Dutkiewicza W., War. 1874.

R: B. M., Bibl. warsz. 1875 I. Por. Tyg lit. Pozn. 1838 I.

1093. **Skrzetuski W.**, Prawo polityczne narodu polskiego, War. I. 1782, II. 1784, 2. wyd. 1787.

1094. Bandtkie J. S., Historisch-kritische Analecten zur Erläuterung der Geschichte des Ostens von Europa, Breslau 1802 (Przekład Skrzetuskiego prawa publicz. 3—108).

1095. **Ostrowski T. X.**, Prawo cywilne albo szczególne narodu polskiego z statutów i konstyt., War. t. I—II. 1784; 2 wyd. 1786—7.

1096. Ostrowski T. X., Civilrecht der polnischen Nation. Beiträge herausgegeben von Beni—Brocker I. Theil, Berlin 1797.

1097. **Trębicki A.**, Prawo polityczne i cywilne korony polskiej, War. 1789 t. I.

1098. Prawo polityczne i cywilne królestwa Polskiego t. j. Nowy Zbiór t. I—II., War. 1791.

Późniejsze Opracowania zob. Prawo.

1099. **Rogalski L.**, Zbiór praw litewskich od r. 1389 do 1529, tudzież rozprawy sejmowe o tychże prawach od r. 1544—63, Poznań, nakł. T. Działyńskiego 1841.

R: Prz. nauk. lit. 1842 - 4.

1100. **Statut Kazimierza Jagiellończyka**, pomnik najdawniejszych uchwał litewskich z XV. w., wynaleziony i drukiem ogłoszony staraniem Ignacego Daniłowicza, Wilno 1826.

1101. **Statut wielikoho kniażestwa Litewskoho**, Wilno 1586 [por. E.], 1588; — Statut W. X. Litewskiego: 1614, 1616, 1619, War. 1648, Wilno 1693, 1694, Poznań 1698, Wilno 1698, 1744, 1780, 1786. [Każdym razem aż do 1786 z przydaniem późniejszych konstytucyj], 1819 i b. r. [izdanie imperators. moskowskawo obszczestwa istorii i drewnosti ross.].

R: Wyd. z 1819. Pam. warsz. Bentkowskiego 1821.

1102. Statut Wielkiego Księstwa Litewskiego: Dołączeniem treści konstytucyi przyzwoitych, Cz. I. od rozdziału pierwszego do siódmego w St. Petersburgu w drukarni rządzącego senatu 1811. [Statut Wielikaho Kniażestwa Litowskaho].

1103. **Statut litewski**, wyd. Działyńskiego z 12. tabl. pieczęci i 2. faks. Pozn. 1841, *zob.* Nr. 1099.

1104. Prawa z statutu W. X. Litewsk. y konstytucye podług alfabetu zebrane, War. 1783.

1105. **Czacki T.**, O litewskich i polskich prawach, o ich duchu, źródłach, związku i o rzeczach zawartych w pierwszym statucie dla Litwy 1529, War. 1800—1 I—II 2 wyd. Pozn. 1843 [Dzieła Czackiego wyd. Raczyńskiego] 3, Kr. 1861 [Bibl. Turowskiego].

R: Dz. wil. 1823 - 4.

1106. **Daniłowicz J.**, Historyczny rzut oka na prawodawstwo litewskie, Dorpater Jahrb. 1834 i Odb., Dorpat 1834; — Pamięt. nauk. krak. 1837, Odb. Wilno 1837.

1107. **Powstański A.**, Uwagi odnoszące się do bibliografii statutu litewskiego, Wilno 1829.

1108. **Górski W. P.**, Dodatek do bibliografii statutu litewskiego, Prz. bibl. arch. 1881, Odb. War. 1881; — Czetwertyński Wł. X., Jeszcze słówko o statucie litewskim, tamże 1881 II.; — Czerski, Toż, tamże.

1109. **Barszewskij W. N.**, Kratkaja istorija litowskawo statuta [Odb. z Uniwiersitetskich izwiestij], Kijów 1882.

1110. Wiadomość chronologiczna o spisaniu statutu W. X. Litewskiego b. r. (E. IX.); Przyczynek do objaśnień hist. statutu litewskiego b. m. r.

1111. Daniłowicz. Opisanie dotąd znanych exemplarzy Statutu litewskiego, Dz. wil. 1823; Tenże, Statut litewski, Tyg. petersb. 1834, Rozm. lw. 1834.

111 . Sosnowski A., O statucie litewskim drugim, Dz. wil. 1822. X.

1113. Sobolewski L., Pierwsze wydanie statutu litew. w języku polskim, Chłęd. Gaz. lit. 1822 Nr. 25.

1114. A. P., Sprawdzenie tekstu polskiego rozdziału XIV. statutu litewskiego podług egzemplarza z 1588 r., Dz. wil. 1829 VII. 15.

1115. **Summaryusze** niektórych konstytucyi W. X. Lit. od 1764—80 [inny b. r. E. IX.].

1116. **Synopsis** albo krótkie opisanie praw, narod. rus. nadanych, Wilno 1632; — Synopsis albo Supplementum albo zupełniejsze objaśnienia praw, tamże 1632.

1117. **Goriński P.**, Statuta ducatus Masoviae, Crac. 1541.

1118. **Prawa** książąt mazowieckich, przełożone na język polski przez Macieja z Rożana 1450, przedruk homograficzny wykonał A. Piliński, Pozn. 1877.

1119. Czacki T., O prawach mazowieckich, rozprawa czytana w Krzemieńcu na zakończenie roku szkolnego, Krzem. 1811.

1120. O statucie mazowieckim, Pam. warsz. Bentk. 1819 XIII.

1121. **Kownacki H.**, Constitutiones terrae Lanciciensis generales de a. 1418 et 19., Pam. warsz 1820 XVIII.; Bandtkie, Jus polonicum.

1122. **Corpus** Constitutionum Prutenicarum, Königsberg 1721.

1123. **Toeppen M.**, Acten der Ständetage Preussens unter dem deutschen Orden, Lpzg 1878—88 od 1233—1466 I—V.; — Thunert Fr., Toż (1466—71) 1888.

1124. **De jure provinciali** terrarum majorumque civitatum Prussiae [ed. Karnkowski St.], Crac. 1574; — Landesordnung d. Herzogthums Preussen, Königsberg 1577.

1125. **Jura municipalia** terrarum Prussiae, Gedani 1578, Thoruniae 1612, Gedani 1638, 1657, 1685 [2 ed.].

1126. **Constitutiones** terrarum Prussiae, Gedani primum editae, deinde in publ. comitiis Thoruniae conciliatae, regia authoritate confirmatae. [Toż po niem.] 1595.

1127. **Privilegia** Statuum Duc. Prussiae, Brunsberg 1616. [Toż po niem. Privilegia d. Stände Preussen].

1128. **Privilegia** Sereniss. Regum Poloniae, ordinibus terrarum Prussiae collata. B. m. w. 1746.

1129. **Jura fundamentalia** terrarum Prussiae, Dantisci 1718, 1726, 1728, 1733.

1130. Jus provinciale ducatus Prussiae, Rostochi 1620 [Toż po niem.] 1623, 1624, 1686.

1131. Mislenta Coelest. Manuale prutenicum, Regiom. 1626.

1132. **Heidenstein R.**, Jus terrestre nobil. Prussiae, Toruń 1622—1736.

1133. **Paterson (Petterson) D.**, Jus terrestre nobilitatis Prus., Dantisci 1625, 1647, 1657, 1685 [lat. et polon.], 1695, 1726, 1728, 1733, 1736, Lublin 1739, 1749, 1754.

1134. **Lengnich G.**, Jus publicum Prussiae Polonae, Ged. 1758.

1135. **Lengnich G.**, Staatsrecht des poln. Preussens, übers. v. G. Kühnold, Danzig 1760.

1136. **Havenstein J. H.**, Repertorium juris pruthenici, Dantisci 1745.

1137. Chodoręski J., Rys hist.-bibliogr. prawodawstwa cywilnego i kryminalnego w dawniejszych Prusach południowych, Pozn. 1869.

1138. Konopacki H. Die Verfassung West-Preussens zur Zeit d. polnischen Oberhoheit in ihrer historischen Entwickelung, Berlin 1848.

1139. **Constitutiones** Livonicae a rege Stephano sancitae, Crac. 1583 [1589 i bez w. r.].

1140. Liefländische Landesordnungen, Riga 1690.

Por. Winkelmann Nr. 3597, 3766.

1141. **Privilegia** et jura ducatus Curlandiae, Vars. 1719, 1726, 1727, 1736, 1737.

1142. Keyserling H. C., Brevis enarratio jurium Curlandiae, Vars. [Dwa odmienne wydania] 1736. Toż po niem.

1143. Kurze Ausführung derer Curl. u. Semigall. Rechte, War. 1736.

1144. **Ziegenhorn C.**, Staatsrecht Curland et Semigallen, Königsberg 1772.

1145. **Heyking D. E.**, Curlands Grundverfassung, War. 1774.

1146. Statuta Curlándica seu jura et leges de a. 1617. Kurländische Statuten, übers. v. Birkel H. L. [Lat. u. germ.], Mitau 1804.

(b: Prawo niemieckie).

1147. **Gengler H. G. Th.**, Codex juris municipalis Germaniae, Erlangen 1863; — Tenże, Deutsche Stadtrechte d. Mittelalters, Erlangen 1852; — Gaupp E. Th. Deutsche Stadtrechte d. Mittelalters, Breslau 1851—2.

1148. **Wasserschleben**, Sammlung Deutscher Rechtsquellen 1860; — Stobbe, Beiträge, 1865; — Bischoff, Oesterreichische Stadtrechte u. Privilegien mit Literaturangaben 1857.

1149. **Gaupp E. Th.**, Das alte Magdeburgische u. Hallische Recht, Breslau 1826.

1150. **Lex Saxonum**, hrsg. v. Richthofen K., MM. Germ. Leges V.; v. Gaupp 1837; —

Richthofen K., Zur Lex Saxonum 1868; Boretius, Sybels H. Z. XXII.

1151. Bandtkie J. S., De tribus juris Magdeburgensis codicibus manuscriptis, Index lectionum Univers. Jagell. 1818–19.

1152. Opis darów St. Wodzickiego, jako to:
1. Speculum Saxonum 1385 Jaskiera;
2. Codex picturatus Baltas Boehmii (rękopis z miniaturami);
3. Jus Saxonicum Magdeburgense.
Index lectionum in Univ. Jagiellonica 1826—7.

1153. **Jaskier**, Speculum Saxonum, Crac. 1535, Zamość 1602.

Zob.: *Łaski* Nr. 1037.

1154. Litterae Sigism. I. De jure Saxonico Miscell., Crac. 1829.

1155. Śliwnicki M., Jurium constitutionumque Sigismundinarum descriptio opera Ant. Sig. Helcelii edita, Kr. 1859.

1156. Bandtkie-Stężyński J. W., O Macieju Śliwnickim i księdze prawa powszechnego z woli Zygmunta I. przezeń ułożonej, War. 1827 (Oddruk z Posiedzenia Univers. 1825).

1157. **Groicki B.**, Artykuły prawa magdeburskiego, które zowią Speculum Saxonum, nowo drukowane, Kr. 1558, 1559, 1560, 1562, 1565, 1568, 1573, 1618, 1629; Przemyśl 1760 [i Access. Art. prawa magd.].

1158. **Groicki B.**, Regestr do porządku prawa magdeb., Kr. 1558, 1565 [dwa odbicia] 1567, 1618, 1629. [Por. E. IX. 1616 Rejestr].

1159. **Groicki B.**, Porządek sądów i spraw miejskich prawa magdeb. Krak., [dwa przebicia] 1565, 1616; [Porządek sądów i spraw] 1619, 1629, 1630; Przemyśl 1760.

1160. **Groicki B.**, Summaryusz porządku sądów i spraw, Kr. 1616, 1619, 1629, 1630; Przemyśl 1760.

1161. **Groicki B.**, Tytuły prawa magdeb., Kr. 1567, 1573, 1616, 1619, 1629; Przemyśl 1760.

1162. **Groicki B.**, Ten postępek z praw cesarsk., Kr. 1616, 1619, 1629; Przemyśl 1760.

1163. **Groicki B.**, Ustawa płacy u sądów, Kr. 1616, 19; Przemyśl 1760.

1164. **Groicki B.**, Abrogatio et moderatio sumptuum, Crac. 1616, 19.

1165. **Groicki B.**, Enchiridion aliquot locorum, Crac. 1619, 1629, 1760 [Por. E. 1559 Kirstein].

1166. **Dargun L.**, O źródłach prawa miast polskich w w. XVI: O źródłach Groickiego, Rozpr. fil. hist. Akad. XXII., Odb. Kr. 1888.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1889.

1167. **Szczerbicz P.**, Jus municipale, Lw. 1581, 1610.

1168. Szczerbicz P., Prawo saskie i magdeb., Lw. 1581.

1169. Szczerbicz P., Speculum Saxonum, Pozn. 1610.

1170. Szczerbicz P., Saxońskie i magdeburskie prawo [po ross.] 1732.

1171. **Burski S.**, Juris provincialis libri 3. Zamość 1602.

1172. Juris municipalis magdeburgensis, Zamość 1602.

1173. Z Klecka M., Źwierciadło saskie, Pozn. 1610.

1174. **Das Culmische Recht** 1574. Jus Culmense, Thorn 1584.

1175. **Kuszewicz P.**, Prawo chełmińskie poprawione [z łacińsk.], War. 1646, 1697.

1176. Jus Culmense, Brunsberg 1697. *(Por.* E. 1711. Kunigk, Thomasethi, Załuski A. C.).

1177. Hauenstein J. H., Repertorium juris Pruthenici municipalis Culmensis, Gedani 1736.

1178. Jus Culmense ex ultima revisione oder: Das Culmische Recht, Danzig 1745.

1179. Schleif W., Beiträge zu der Historie des Culmischen Rechtes 1745.

1180. **Hanow W.**, Jus Culmense oder vollständiges Culmrecht mit Anmerkungen, Danzig 1767.

1181. Das Culmer Stadtrecht nach der zu Thorn aufbewahrten Urschrift (z wstępem), Vorzeit und Gegenwart 1823 II.

1182. **Bandtkie-Stężyński J. W.**, Jus Culmense cum appendice privilegiorum et iurium selectorum municipalium et dissertatione exhibitum, Vars. 1814.

1183. **Rechte** oder **Willkür** der Stadt Danzig 1732; — Neu revidirte Willkür d. Stadt Danzig, Danzig 1761.

1184. **Toeppen M.**, Das Danziger Schöffenbuch (Progr. Gymn. Memel) Danzig 1878.

1185. Verordnungen u. Edicte der Stadt Danzig vom J. 1665 bis 1783, Danzig 1789 I—III.

1186. **Chodyński A.**, Dawne ustawy miasta Kalisza, War. 1875.

R: Grab., Bibl. warsz. 1875.

1187. **Piekosiński Fr.**, Leges, privilegia et statuta civitatis Cracoviensis [1506—1795] t. I. [1508—86], Acta historica res gestas Poloniae illustr. ed. Acad. Crac., Kr. 1885—86.

1188. **Die alten Zunft-** u. Verkehrs-Ordnungen der Stadt Krakau nach Balt. Behems Codex Picturatus, hrsg. v. Bucher B., Wien 1889.

R: Sokołowski, Kwart. hist. 1889.

1189. Bischoff F., Ueber einen deutschen Rechtscodex der Krakauer Universitäts-Bibliothek, Sitzungsber. der Akad., XLVIII Wien i Odb. *sob.* Nr. 48.

1190. Tenże, Ueber eine Sammlung deutscher Schöffensprüche in einer krakauer Handschrift, tamże Odb., Wien 1867.

1191. **Prawo** miasta Torunia 1739.

1192. Bender G., Die ältesten Willküren der Neustadt Thorn, Ztschr. f. Westpreuss. VII., Danzig 1882.

1193. **Dubiński P.**, Zbiór praw i przywilejów Wilnowi nadanych, Wilno 1788.

1194. Wisłocki Wł., Kodex pilzneński ortylów magdeburskich, Roz. hist. fil. Akad. II. Odb., Kr. 1874,

1195. **Bobrzyński M.**, Ortyle Magdeburskie, Pozn. 1876.

1196. Brückner A., Die Magdeburger Urtheile, ein Denkmal des deutschen Rechtes in poln. Sprache vom XV. J., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1882—4 VI—VII.

1197. Kalina A., Artykuły prawa Magdeburskiego z rękop. r. 1500., Roz. wydz. fil. Ak. VII., Odb. Kr. 1880.

1198. **Kałużniacki E.**, Die polnische Recension der magdeburger Urtheile, Sitzungsb. phil. hist. Akad. CXI., Odb. Wien 1886.

R: Hanusz J., Ateneum 1836 III.; Balzer O., Kwart. hist. 1887; Brückner A., Archiv für slav. Phil. 1887 X.

Zob.: *Piekosiński i Szujski*: *Libri antiqu. Crac.* Nr 747.

(c: Ormianie, Szkoci, Żydzi).

1199. **Wardanowicz J.**, Statut Ormiański z r. 1519 tłumaczył Wójcicki K., Bibl., star. pis. I.

1200. Z. X., Wiadomości o Ormianach w Polsce, Bibl. Ossol. 1842.

1201. **Bischoff F.**, Das alte Recht der Armenier in Lemberg, Wien 1862.

1202. **Bischoff F.**, Das alte Recht der Armenier in Polen aus Urkunden des Lemb. Stadtsarchivs Oesterr. Blätter f. Literatur u. Kunst 1857 Nr. 28.

1203. **Wejnert A.**, Przeszłość I.: Prawa i swobody Szkotów w Polsce do końca XVIII. w., Gaz. Polska 1877 Nr. 20—30.

1204. **Gumplowicz Ł.**, Prawodawstwo polskie względem żydów, Kr. 1867.

1205. Documenta judaeos in Polonia concernentia E. 1763.

1206. **Sapunow A.**, Polsko-litowskoje i russkoje zakonodatielstwo o Jewrejach, Petrsb. 1884.

Zob. Nr. 195, 207 i 952.

(d: Prawo rybackie, bartne; Artykuły wojskowe).

1207. **Koliński P., H.**, O vecach rybarských, ptactnickych a steparskych, rękop. 1553., Wiedeń 1857 wyd. Jan Radwański.

1208. **Skrodzki S.**, Porządek prawa bartnego dla starostwa Żomżyńskiego z roku 1616 wyd. Kryński A. A., Arch. kom. hist. Akad. III. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1209. **Niszczycki K.**, Prawo bartne z r. 1559 druk. 1609, 1730, Bibl. pis. star. Wójcickiego IV.

1210. **Brodowski S.**, Corpus juris militaris polonicum, w którym się znajdują artykuły wojenne, Elbląg 1753.

1211. Brodowski S., Kön. pol. Kriegesrecht, Elbing 1753.

1212. **Artykuły wojenne** powagą królów i hetmanów ustanowione, Warsz. 1633; — teraz z rozkazu M. K. Radziwiłła przedru. A. Z. S. J., Nieśwież 1754.

(e: Porozbiorowe i X. Warszawskiego).

1213. **Jus Borussico - Brandenburgicum** commune [Allgemeines Landrecht], Berolini 1800 [tłum. z niem. dla Polaków).

1214. **Ostpreussisches** Provinzialrecht, Berlin 1801; — Smoleński Wł., Rządy pruskie w ziemiach polskich 1793—1807 [Bibl. Umiej. prawnych], War. 1886 [Spis wydanych edyktów].

R: Finkel L., Kwart. hist. 1887.

1215. **Edicta et mandata** Universalia. Rozkazy i ustawy powszechne Królestwom Galicyi i Lodomeryi ogłoszone, Lw. 1773—1818 XX.

1216. **Continuatio** edictorum in Regno Galiciae emanatorum, Lw. 1774—1818.

1217. **Bürgerliches** Gesetzbuch für West-Galizien, Th. I—III. Wien 1786.

1218. Zbiór cywilnego powszechnego prawa, Wiedeń. [Toż po niem.] 1786.

1219. Extrakt cyrkularzów i ustaw, Lw. 1780.

1220. Rozporządzenie manipulacyi dla ces. król. apel. rady w król. Galicyi i Lodomeryi, Wiedeń 1783.

1221. Manipulacya powszechna dla szlacheckich sądów, Wiedeń 1783.

1222. Auszug [Vierteljähriger chronologischer] aus den in Galizien und Lodomerien einschlagenden Verordnungen 1795.

1223. **Codex civilis** pro Galicia occiden. Viennae 1797; —Wędrychowski L., Skorowidz, Lw. 1800.

1224. Ustawy cywilne dla Galicyi [polsk. i łać.], Wiedeń 1797; — Gesetzbuch [Bürgerliches] f. Galizien, Wien 1797.

1225. Codex civilis pro Galicia orientali, Viennae 1797, 1815.

1226. Codex judiciarius pro Galicia occidentali, Viennae 1797; — Gerichtsordnung [Allg.] f. West-Galizien, Wien 1797.

1227. Codex judiciarius pro Galicia, Viennae 1798; — Allg. Gerichtsordnung für Galizien, Wien 1799.

1228. Compedium jurium caesareo-regiae urbis Cracoviae. quorum in sequelam judei mercaturae exercitio prohibentur, Crac.

1229. Księga ustaw na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa, Lw. 1804.

1230. **Księga ustaw cywilnych**, Wied. 1811.

1231. **Dziennik** praw Xięstwa Warszawskiego, War. od 1808 I—IV.

1232. Dziennik dekretów sądu kassacyjnego Xięstwa Warszawskiego, War. 1811—12 I—II.

1233. **Kodeks Napoleona** z przypisami, tłum. Szaniawski X., War. 1808, 1809, 1810, 1811, 1813 [z tekstem franc i łać.]; tłumaczenie Bohusza M., War. b. r.; — Codex Napoleonis libri III., Vars. 1809, 1812, 1819; — Kodeks cywilny francuski, War. 1817.

1234. Kodex postępowania sądowego cywilnego francuskiego, przekł. przez Łabęckiego A., War. 1807; — Kodex handlowy, przeł. Majewski A. S., War. 1808, 1811; — Kodex przestępstw i kar, przetł. z franc. Jasiński F., War. 1811; — Kodex postępowania sądowego kryminalnego tłum. Jasińskiego, War. 1810; — Motywa kodexu kryminalnego, tłum. Pękalski W., War. 1811.

B. Pomniki sądowe.

1235. **Helcel A. Z.**, Pomniki z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej [Starodawne prawa pol. pomniki II.], Kr. 1870.

R: Sob. F M., Tyg. illustr. 1870 VII.; X. L. Sybels H. Z. XXVI.

1236. Helcel A. Z., Wyjątki z księgi drugiej dawnych królewskich wiecowych i ziemskich krakowskich sądowych roków (Druk dzieła niedokończony i ponownie w t. II. Starodawnych prawa polsk. pomników wyd.), Kr. 1867.

1237. Hube R., Kilka aktów sądowych z w. XIV. i XV., Bibl. warsz. 1873 IV., Odb. War. 1873; — Bojarski, Dwa, zabytki z XVI. w., Kr. 1875.

1238. **Bobrzyński M.**, Decreta in judiciis regalibus Sigism. I. 1507—31 [Starod. prawa pol. pomniki VI.), Kr. 1882.

1239. **Ulanowski B.**, Najdawniejsze księgi sądowe krakowskie, Antiquissimi libri judiciales terrae Cracoviensis, pars I. ab 1374—90 [Starodawne prawa polskiego pomniki, t. VIII.], Crac. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1240. Ulanowski B., Inscriptiones clenodiales [z ksiąg krakowskich], [Star. prawa polsk. pomniki t. VII. zesz. 3], Crac. 1885; — Tenże, Materyały do hist. prawa i heraldyki, Arch. kom. hist. Akad. III., Odb. Kr. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1241. Potkański K., Zapiski herbowe z dawnych ksiąg ziemskich w arch. radomskiem i warszawskiem, Arch. kom. hist. Akad. III., Odb. Kr. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1242. **Lekszycki J.**, Die ältesten grosspolnischen Grodbücher, [Publicationen aus den k. preuss. Staatsarchiven], Leipzig 1887—9.

I. Posen 1386—99.

II. Peisern 1390—1400, Gnesen 1390—99, Kosten 1391—1400.

R: Balzer O., Kwart hist. 1888 („Grodzkie czy ziemskie?"); Bibl. warsz. 1888 IV.; Kryński, Prace filol II., L. K., lit Centralblatt 1888 Nr. 59; Lebiński, Kuryer pozn. 1888 Nr. 10; R. A., Niwa 1888, 474; X L., Sybels H. Z. LXII.

1243. **Lubomirski T.**, Judiciorum in Polonia libri antiquissimi, Liber terrae Carnensis 1404—1425, Księga ziemi czerskiej 1404—1425, War. 1879.

R: Bobrzyński M., At. 1879 III.

1244. Maciejowski W. A., Wypisy z akt. ziem. i grodzkich: Zakroczymskich, łęczyckich, orłowskich, brzesko-kujawskich, sieradzkich, wiślickich, gnieźnieńskich, sanockich, krakowskich, tudzież grodzkich chęcińskich. [Historya prawodawstw słowiańskich VI.].

1245. Ulanowski B., Wybór zapisek sądowych kaliskich z lat 1409—1416, Arch. kom. hist. Akad III., Odb. Kr. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1246. **Liske X.**, Akta grodzkie i ziemskie, Lw. 1886—89, *zob.* Nr. 647.:

T. XI. Najdawniejsze zapiski sądów sanockich 1423—1462;

T. XII. Najdawn. zapiski sądów halickich 1435—1475;

T. XIII. Najdawniejsze zapiski sądów przemyskich i przeworskiego 1436—1468;

T. XIV. Najdawniejsze zapiski sądów lwowskich 1440—1456.

R: Bostel F., Prz. powsz. 1886 IV., Kwart. hist. 1887, At. 1888 III.; Balzer O., At. 1886 III., Kwart. hist. 1888—9; F. L., Przew. nauk. lit. 1886; Margasz, Prz. powsz. 1888 III., 1889 III.

1247. Ulanowski B., Wyjątki z najdawniejszej księgi miejskiej lubelskiej, Arch. kom. hist. Akad. IV., Kr. 1886 [1405—1504].

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

1248. **Piekosiński Fr.**, Akta sądu leńskiego wyższego w Gródku goleńskim 1405—1564 [Starod. prawa polsk. pomniki IX.], Kr. 1889.

1249. **Piekosiński Fr.**, Akta sądu kryminalnego muszyńskiego 1647—1765 [Starod. prawa polsk. pomniki IX.], Kr. 1889.

Zob. Libri antiquissimi Crac. Nr. 747.

Pomniki sądowe na Litwie: Zob. Wydawnictwa rossyjskie Nr. 947, 1008.

Por. Bobrzyński M., Zapiski sądowe i ich wydawnictwo, i Tegoż: Jakie są desiderata wyd. ustaw polskich. Arch. kom. hist. II (Zjazd Długosza).

1250. Przyborowski, Vetustissimam adjectivorum linguae polonae declinationem monumentis ineditis illustravit, Posnaniae 1861 [Wypisy przysiąg z ksiąg ziem. i grodz. poznańskich).

1251. **Nehring W.**, Altpolnisch. Posener Eidesformeln aus dem XIV. Jahrh., Arch. f. slav. Philol. IV. 1879.

1252. **Hube R.**, Zbiór rot przysiąg sądowych z XIV. i XV. w., Bibl. Umiej. praw., War. 1888.

1253. **Ulanowski B.**, Roty przysiąg krakowskich z lat 1399—1418, Spraw. kom. język. Akad. III., Odb. Kr. 1883.

B. Zbiory praw kościelnych.

(a: Zbiory obejmujące całą Polskę lub dyecezye).

1254. **Labbé Ph.** et **C ssart G.**, Sacros. concilia ad regiam, Par. 1671, 18 t.; — Baluze, Nova collect. conc., Par. 1683, 1707; — Hardouin J., Conc. gener. et provinc. collectio maxima, Par. 1712, 12 t.; — Coleti, Sacros. conc. ad reg., Venet. 1728, 23 t.

1255. **Mansi**, SS. concil. et nova et ampliss. collectio, Floren. et Ven. 1759, 31 t.

Por. Hefele, Konziliengeschichte, Freiburg 1855, 2 wyd. 1873—87 I—VIII (8. Hergenröther).

1256. **Cocquelines C.**, Bullarum ampl. collectio, od r. 1739, 14 t.

1257. **Barberi**, Bullarii Rom. cont., Romae 1835, 16 t.; — Bullarum diplomatum etc. ss. rom. Pont. Taurensis editio Aug., Taur. 1857—76, 22 t.

1258. **Corpus juris canonici** ed. Böhmer J. H., Halle 1747 2 t.; — Richter L., Leipzig 1839 2 t.; — Friedberg E., Leipzig 1879—81, 2 t.

Zob.: *Zbiory dokumentów* Nr. 883—6.

1259. **Theiner A.**, Monumenta Poloniae, *zob.* Nr. 646; — Tegoż, MM. Hungariae *zob.* Nr. 901; — MM. Poloniae II., *zob. Kroniki.*

1260. Dokumenta i materyały do historyi Kościoła w Polsce, Tyg. kat., Grodzisk. 1869 X.

1261. **Hube R.**, Antiquissimae constitutiones synodales provinciae Gnesnensis, Petropoli 1856.

Zob. Nr. 1014: *Helcel. Star. pr. pomniki I.* i Nr. 664: *Kod. dypl. Wielkop.*

1262. Najstarsze statuta kapituły gnieźnieńskiej, Rocz. T. P. N., Pozn. 1878 t. X.

1263. Łukowski X., O nieznanym synodzie dyecezalnym Jana Odrowąża Sprowskiego, arcybiskupa w Gnieźnie 1456 r., Rocz. T. P. N., Pozn. 1876 IX.

1264. Łukowski X., Drobny przyczynek do historyi synodów prowincyonalnych, Warta, Pozn. 1876—77.

1265. Hube R., Dwa rękopisy średniowiecznego zbioru praw kościel., gniezn. i krakowsk., Bibl. warsz. 1885 II.

1266. **Statuta** prov. toti prov. Gnesn., Posn., Vratisl. ed. J. Lasco, Norimb. 1499 (?), 1512 (?), 1518, 1527, 1528.

Zob. Łaski Nr. 1037.

1267. Statuta dioecesana pro dioec. gnesn., ed. J. Lasco, Crac. [1513, 1518].

1268. **Constitutiones** synodorum eccl. Gnesnensis, edd. S. Karnkowski, Crac, 1579.

1269. Statuta prov. totius Gnesnensis [4 odb.] b. r.

1270. Statuta prov. Gnesn., Posn., Vrat., Crac. [dwie ed.] b. r. około 1591.

1271. **Constitutiones** synodorum eccles. Gnesnensis jussu J. Wężyk, ded. St. Karnkowski Stephano Regi, Crac. 1630.

1272. Statuta provincialia Gnesnens. [circa 1711].

1273. **Constitutiones** synodorum Regni Poloniae. Wyd. nowe 1761, Kr. 1869.

1274. Starowolski Sz., Epitome conciliorum, Romae 1683.

1275. Załuski J. A., Conspectus novae collectionis legum eccl. polonae, Vars. 1744; — Warsch. Bibliothek 1754.

R: Por. E. 1731 Ustawy.

1276. **Chodynicki Z.** et **Likowski Ed.**, Decretales summorum pontificum pro regno Poloniae et constitutiones synodorum provincialium et dioecesanarum collectae [Zbiór Krzysztofa Żórawskiego], Posnan. 1869—83 I—III.

Zob. Nr. 1279.

R: Pawiński A., Bibl. warsz. 1872 IV.; Kurjer Pozn. 1882 Nr. 218. Por. E. 1710 Zebranie.

1277. Jacobson, Gesch. der Quellen des Kirchenrechts des preuss. Staates I. Preussen u. Posen, Königsberg 1837.

1278. Hube R., O dawnych statutach synodalnych polskich dotąd niewydanych, Bibl. warsz. 1852 I.

1279. Schlichting A., O zbiorze ustaw synodalnych polskich Żórawskiego, Bibl. warsz. 1886 I.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1887.

1280. Jabczyński X. J. N., Wiadomość o synodach prowincyonalnych polskich i zbiorach ich statutów, Rocz. T. P. N. Kr. XIX. 1849.

1281. Fabisz P., Wiadomość o synodach prowinc., Oleśnica 1860, Kępno 1861.

1282. Dzieduszycki M., O synodach w dawnej Polsce, Prz. lwowski 1880—1.

1283. Gromnicki T., Synody prowincyonalne w Polsce do 1357, Kr. 1885.

R: A. W., Prz. polski 1886 I.; Prochaska A., Muzeum 1886.

1284. Mętlewicz, O pierwszych synodach łęczyckich, Pamięt. relig. moraln. XVI., XX., XXI.; — Łukawski X., Drobny przyczynek, Warta 1877 Nr. 132.

1285. Constitutiones dioec. Cracovienses in diversis Synodis, Crac. 1608.

1286. **Heyzmann U.**, Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium XIV. et XV. saeculi. [Starod. prawa polsk. pomniki t. IV.], Kr. 1875.

R: Prz. kryt. 1876.

1287. Ulanowski B., Kilka uwag o statutach synodów dyecezalnych krakowskich XIV. i XV. stulecia, Arch. kom. hist. V., Odb. Kr. 1888.

R: Gromnicki T., Kwart. hist. 1888.

1288. Synodalia Statuta Episc. Conradi, Petri et Rudolphi Vratisl., Vratisl. 1475.

1289. **Statuta** synod. dioec. Vratislav. Joann. Turzo, Norimb. 1512.

1290. Extractus actorum capituli cathedralis ecclesiae Wratislaviensis, Kastners Archiv. f. Gesch. d. Bisth. Breslau I. [Str. 238—251, o synodach 1500—1655].

1291. **Friedrich J. Ch.**, Statuta synodalia a Wenceslao episc. Vratislav. a. 1410 publ., Hannover 1827.

R: Hoffmann, Monatsschrift von u. f. Schl. I.

1292. **Montbach M.**, Statuta synodalia dioecesana eccl. Vratislaviensis [1279—1653], Breslau 1855.

R: Roepell, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens I., odpowiedź Montbacha, tamże II.

1293. Wattenbach, Zwei Synoden des Bischofs Heinrich v. Würben 1306—16, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens IV.

1294. Statuta cathedr. eccles. Vratislav., Vratislav. 1585.

1295. **Heyzmann U.**, Statuta synodalia Andreae episc. posnaniensis [Starod. prawa polsk. pomniki V.], Kr. 1878.

1296. Statut Uriela biskupa poznańskiego 1482, Arch. teol. Jabczyńskiego 1837, 516.

1297. Statuta synodalia pro dioec. Vladislav., Crac. 1517.

1298. Dembowski A. S., Statuta episcopatus Cujaviensis, Vars. 1756.

1299. **Constitutiones** synodales dioec. Varmensis, Brunsbergae 1612; Leo Index 1614.

1300. **Treter T.**, Statuta ecclesiae Varmensis 1594.

1301. Kurdwanowski J. Fr., Jura capituli Varmiensis, Romae 1724.

1302. Thiel A., De synodo dioecesana Henrici III. Episcopi Varmiensis. Index Lyceums Hosianum zu Brunsberg 1860 i 1862.

Zob. Nr. 813—14.

1303. **Constitutiones** synodales eccl. Culmensis A. D. 1583, 1605, 1614; — Synodus Culmensis et Pomesaniensis sive Constitutiones Synodales, Brunsbergae 1746 [ed. Załuski].

1304. **Constitutiones** synodales dioec. Luceoriensis et epistola Maciejoviana, Var. 1720.

1305. **Constitutiones** synod. dioec. Luceoriensis et Brestensis ab Steph. Rupniewski promulgatae, Vars. 1726.

1306. **Constitutiones** synodorum dioec. Vilnensis jussu Abrahami Woyna, Vilnae 1633; — Statuta Vilnensis dioecesis b. r. [około 1520].

Przemyśl sob. Nr. 784—7.

1307. **Beletto J. U. D.**, Visitationes Eccl. Vendensis et Livoniae Constitutiones, Wilno [1611 ?].

Por. Winkelmann Nr. 2297.

1308. Constitutiones synodales dioec. Mednicensis seu Samogitiae, Wilno 1690.

1309. **Bullarium** [Benedictus XIV.] in quo epistolae et constitutiones regni Poloniae continentur, Leopoli 1760.

1310. Bullae et brevia summorum pontificum, congreg. decreta et polon. regum diplomata, P. I—III., Poczajów 1767 [Toż po polsku, Supraśl].

1311. Synodykon (?) Ecclesiae ruthenae ed. Żórawski praelatus, Crac. 1880.

1312. **Rudnicki S. X.**, Prawa duchowień. grecko-unickiego, Lw. 1746; — Tenże, Jura et

privilegia genti Ruthenae catholicae a pontif. concessa, Lw. 1747; — Expositio iurium Ecclesiae Ruthenae, War. 1782.

1313. **Kulczyński I.**, Specimen ecclesiae Ruthenicae, Romae 1733, 1759; — Appendix ad Specimen ecclesiae Ruthenicae dedic. Clem. XII. Poczajów 1759 [Nowe wyd. całego dzieła, Romae 1859].

1314. Ryłło Max., Antiquitates ecclesiae Ruthenicae, Supraslii 1755, 1760; — Harasiewicz, Annales ecclesiae ruthenae ad dioeceses ruthenas Leopoliensem, Premisliensem et Chełmensem, Lw. 1863.

1315. Theiner A., Die neuesten Zustände der katholischen Kirche beider Ritus in Polen u. Russland seit Katharina II. mit einem Rückblick auf die russische Kirche und ihre Stellung zum heiligen Stuhle seit ihrem Entstehen bis auf Katharina II. Mit einem Bande Dokumente, Augsburg 1841.

1316. Strelbicki, Uniatskije cerkownyje sobory z końca XVI. w., Litowskija Jeparch. Wiedomosti 1888 [Por. **E.** 1622 Ustaw, 1332 Prawa].

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

1317. **Statuta imperialia** romano-cath. eccl. in Rossia spectantia. Statutorum per Phil. Dilthey continuatio [po łac. i po rusk.], Mohileviae 1780—84.

1318. Pryłożenie w sobraniu aktow i hramot o rymsko-katolicz. cerkwi w Imp. rossyjsk. i carst. Polskom, War. 1866.

Poszczególne uchwały synodów pod poszczególnemi latami. Zestawienie pod: Kościół.

O dziesięcinach kościelnych, wolnościach Kościoła itp. zob. Kościół.

Statuta korporacyj religijnych zob. tamże.

(b: Beneficya).

1319. **Łaski J.**, Liber beneficiorum archidyecezyi gnieźnieńskiej, z poręki Towarz. Przyj. Nauk Pozn., wydał ks. Jan Łukowski, uwagami ozdobił ks. Jan Korytkowski, Gniezno 1880—84 I—IV.

R: Maroński St., Bibl. warsz 1882 III., IV., 1888 IV.; Czas 1881 Nr. 85, Kurjer pozn. 1881, 10/6; Por. Rocz. T. P. N. Pozn. X., Bibl. warsz 1872 IV.

1320. **Długosz J.**, Liber beneficiorum dioec. Crac. [Opera Omnia cura Przeździecki VII., VIII., IX.], Crac. 1863—4.

R: Czas 1864 Nr. 28, 108, 131; Maciejowski, Bibl. warsz. 1864 I.; Żebrawski T., Kilka słów, Kr. 1864; Tenże, Jeszcze kilka słów, Kr. 1864.

1321. Monumenta historica dioeceseos Vladislaviensis, Ordo divini officii dioec. Vladisl., Vladislaviae 1882—8.

1322. Pirawski T., Relatio status archidioecesis Leopoliensis MSC., Bibl. Ossol. 1844 XI.

1323. Szaraniewicz I., Rzut oka na beneficya Kościoła ruskiego za czasów Rzeczyposp. polskiej, Lw. 1875.

(c: Dyssydenci).

1324. **Nomaconon**, Kormczaja kniga wyd. Hervet, Paris 1561 [po łać.], Agylaeus, Bazylea [1561], Justelle, Paris 1615 [łać. i gr.].

1325. Russkaja ist. biblioteka izd. archeogr. komm. t. VI.: Pamiatniki drewno russkawo kanoniczeskawo prawa [Wiek XI—XV.], Petrsb. 1881.

1326. **Jabłoński D. E.**, Historia consensus Sandomiriensis, continua serie, quae Synodum Sandom. antegressa, quae in ipsa synodo acta, quaequae eam ex archivis ecclesiarum, Berolini 1731.

1327. **Jabłoński D. E.**, Jura et libertates Dissidentium in R. Poloniae, Berlin 1708, Stargard 1715, Królewiec 1718, 1720, 1767; — Toż b. w. m. i r.; — Tenże, Rechte u. Freiheiten der Dissidenten, Stargart 1714.

1328. **Linde J. E.** [pod pseud. Lipiński G. S.], Compendium jurium dissidentibus 1712.

1329. **Scheidemantel J.**, Acta conventuum in majori Polon. a dissidentibus, Vratisl. 1776.

1330. **Scheidemantel H. G.**, Allgemeines dissidentisches Kirchenrecht v. d. General-Synod abgefasst, Lissa 1784; — Tenże, Entwurf por. **E.** 1780.

1331. Lauterbach S. A., Beiträge zur dissident. Kirchengesch. in Gross-Polen, besonders Zduny und Sieniutowo, Breslau 1788.

1332. **Fules G.**, Codex legum ecclesiasticorum in rationem evang. confessionum in Polonia et Lithuania ad petitionem dissidentium sinodi, Posoni 1791.

C. Dokumenty i księgi Uniw. krakowskiego.

1333. **Szujski J.**, Statuta antiqua Collegii majoris, wydał... Arch. lit. Akad. 1878 I.

Zob.: Nr. 749. *Codex diplomaticus studii gen. Cracoviensis.*

1334. **Szujski J.**, Założenie i urządzenie Collegii minoris, Arch. lit. Akad. I.

1335. **Szujski J.**, Statuta i matrykuły wydz. teol. Uniw. Jag. z XVI. w., Arch. lit. Akad. I.

1336. **Szujski J.**, Statuta Uniw. krakowskiego, Arch. lit. Akad. 1882 T. II.

1337. **Muczkowski J.**, Statuta nec non liber promotionum philosophorum in Univ. Jagiell. ab anno 1402 ad annum 1849, Kr. 1849.

R: Bartoszewicz, Bibl. warsz 1850 IV.

1338. Statuta nec non liber promotionum in Univ. Jagiellonica, Index lectionum in Univers. Jagiellonica 1849—50.

1339. **Zeissberg H.**, Das älteste Matrikelbuch der Universität Krakau, Innsbruck 1872.

R: L-e, Dod. Gaz. lwow. 1873 I., Prz. lwowski 1873 V.

1340. **Regestrum** bursae cracoviensis Hungarorum, nunc primum ex autographo codice bibliothecae cracoviensis editum, wydał hr. Szechenyi, z rękop. udzielonego przez J. S. Bandtkiego, Budae 1821.

1341. **Album studiosorum** Universitatis Cracoviensis, fasciculus I—II. [1432—89], Crac. 1887 [I. [1848] Z. Pauli, II. B. Ulanowski].

R: N. N., Prz. lit. art.: Kr. 1884.

1342. **Wisłocki Wł.**, Liber diligentiarum fac. art. Univ. Crac., pars. I. 1487—1563, Arch. lit. Akad., Kr. 1886 t. IV.

R: Czarnik, Kwart. hist. 1887, *Zob.* Nr. 248.

1343. **Zbiór prawa szkolnego** dla Akademii krak. cz. I. Corporis iuris scholastici pro Univ. Crac., wydał J. A. Putanowicz, B. w. m. i r. [Krak. około 1787].

Zob.: Oświata: Szkoły.

1344. Constitutio societatis literariae cum Universitate studiorum Cracoviensi conjunctae [Cracoviae 1815] w 8ce str. 16.

Inne szkoły zob. pod: Oświata: Szkoły.

3. Zbiory aktów.

A. Zbiory aktów, listów, dyaryuszy, mów i t. p.

(a: Ogólne).

1345. **Pistorius J.**, Polonicae historiae Corpus, Basileae 1582 t. III. *(I—III. zob. Kroniki: Zbiory).*

1346. **Gvagninus A.**, Rerum polonicarum tomi tres Feyerabendii 1584 *(Zob. Kroniki: Zbiory).*

Modus Epistolandi zob. Nr. 287

1347. **Respublica** sive status regni Poloniae, Lugduni 1626 *Zob. tamże.*

1348. Joannis Długossi, Historiae polonicae liber XIII. 1712 [Listy Karnkowskiego, Hosyusza mowy etc.] *zob.* tamże.

1349. **Pisarski J. H.**, Mowca polski, Kalisz 1666, 1756; — Supplement do t. I. [dwie edycye], Kalisz 1684, 1689, Lublin 1745.

1350. Dembiński J., Różne mowy publiczne Częst. 1727; — Bystrzonowski W. X., Polak sensat, Kr. 1737, 1739, 1757.

1351. **Ostrowski S. Danejkowicz**, Svada polska i łacińska, Svada latina seu miscellanea, Lublin, 1745—7 I—II.

1352. Mowy wyborne z różnych krasomówców z przydatkiem listów, Lublin 1759.

1353. **Niemcewicz J. U.**, Zbiór pamiętników o dawnej Polsce. Z rękopismów tudzież dzieł w różnych językach o Polsce wydanych, oraz z listami oryginalnymi królów i znakomitych ludzi, War. 1822—30 I—V. (Na końcu V. t. aktów poczet chronolog. w 5 tom. zawartych), Lw. 1833 I—VI., Lipsk 1838—40 I—V. (wyd. Bobrowicza).

R: Gaz. lit. Chłęd. 1822 Nr. 8

1354. Ciampi S., Flosculi historiae Polonae sparsi Pulaviis, Puławy 1830 str. 43.

(Mieści: Dwór Zygm. Aug. r. 1560; Dwa listy Jana Zamojskiego 1602 r.: Korrespond. papieża Urbana VIII. z Władysławem IV. r. 1643).

1355. **Sękowski J.**, Collectanea z dziejopisów tureckich, rzeczy do historyi polskiej służących, z dodatkiem objaśnień potrzebnych i krytycznych uwag, War. 1824—1825 I—II.

Mieści: I. Wojna warneńska. Wtargnienie Turków do Galicyi w r. 1498, Wojna o Multany i rozruchy na Wołoszczyznie, Zatargi z Otomanami z powodu Kozaków, Dziennik wyprawy chocimskiej; II. Dalsze wojny z Otomanami, Zdobycie Podola przez Turków. Wyprawa Turków pod Wiedeń, Wyprawa do Multan i pod Kamieniec: Dodatki.

1356. Podczaszyński M., Uwagi nad wstępem do I. t. dzieła J. Sękowskiego p. t.: Collectanea, Dz. warsz. 1825—6 I.; — Mikłaszewski J., List o Collectaneach Józefa Sękowskiego, Tamże II.; — Wiad. o dziele Sękowskiego: Collectanea z dziejopisów tureckich, Haliczanin Chłęd. 1830 I. 180.

1357. Wiszniewski M., Pomniki historyi i literatury polskiej, Kr. 1835 I—IV. *Zob. Kroniki: Zbiory.*

1358. **Sienkiewicz J. K.**, Skarbiec historyi polskiej, Paryż 1839—42 I—II.

1359. Grabowski A., Starożytności historyczne polskie czyli pisma i pamiętniki do dziejów dawnej Polski, listy królów i znakomitych mężów, Kr. 1840 I—II.; — Tegoż, Skarbniczka, Lipsk 1854.

1360. Raczyński E., Wspomnienia Wielkopolskie, Pozn. 1842—3 I—II.

1361. **Nowakowski F. K.**, Źródła do dziejów Polski zebrane i wydane, Berlin 1841 I—II.

R: Baliński M., Bibl. warsz. 1842 II.

1362. **Grabowski M.**, **Przeździecki A.**, **Malinowski**, Źródła do dziejów polskich, Wilno I. 1843 II. 44.

Mieści: Dyaryusz Miaskowskiego; Odezwa króla Stefana; Informacya Mazepie; Olkieniecka potyczka — wiersz.

R: Rzyszczewski L., Bib. warsz. 1843 IV. Przeździecki A., Odpowiedź. tamże 1844 I. Narbutt. Tyg. petersb. 1843 XXVIII., Bentkowski F., tamże 1845 I.

1363. Przeździecki A., Podole, Wołyń, Ukraina, Wilno 1840—1 I—II.

R: Tyszyński A., Bibl. warsz. 1841 II. Woystronowski. Tyg. petersb. 1841 XXIII.

1364. **Grabowski A.**, Ojczyste spominki w pismach do dziejów dawnej Polski. Dyaryusze, relacye, pamiętniki itp. tudzież listy historyczne do panowania królów Jana Kazimierza i Michała Korybuta, oraz listy Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana wielkiego koronnego. Z rękopismów zebrane, Kr. 1845 I—II.

1365. **Wójcicki K. W.**, Biblioteka starożytna pisarzy polskich, War. 1843—54 I—VI. *Zob.: Kroniki: Zbiory.*

R: Czas, 1853 Nr. 293.

1366. **Grabowski M.**, (Świdziński K. i Szodnar), Pamiętniki z litogr. (1490—1677), Kijów 1845.

R: Tyg. petersb. 1845 XXXII.

1367. **Radecki J. K.**, Pamiątki z dziejów dawnej Polski, zebrał i wydał Ja. Ka. Ra, Pozn. 1844. I—II.

Mieści; T. I. 1) Przedmowę, 2) Forma pospolitego ruszenia, wypis z Ładowskiego, 3) Mowa na obronę X. Orzechowskiego 1559. przez Jana Zbąskiego; 4) Kazanie na pogrzebie J. K. Chodkiewicza 1621 przez Fabiana Birkowskiego; 5) Mowa w rocznicę zwycięstwa pod Wiedniem, w szkołach warszawskich przez X. Filipa Neryusza Golańskiego 1783; 6) Wiadomość biograficzna o Kościuszce przez M. A. Julien. T. II.: Janinę Rubinkowskiego.

1368. **Grabowski A.**, Okruszyny, wiadomości z dziedziny sztuki i starożytności naszych, Bibl. warsz. 1854, Odb. 1854.

1369. **Barącz S.**, Pamiętnik dziejów polskich, z aktów urzędowych lwowskich i z rękopismów, Lw. 1855.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1857 IV.

1370. **Wójcicki K. W.**, Archiwum domowe do dziejów i literatury z rękopismów i dzieł najrzadszych, War. 1856.

R: Bartoszewicz J., Dziennik warsz. 1856 Nr. 26.

1371. **Plater W. S.**, Zbiór pamiętników do dziejów polskich, War. 1858—9 I—IV.

1372. **Kamieński J. A.**, Skarbiec polski, 4 zesz., Lw. 1859.

1373. **Małecki A.**, Wybór mów staropolskich świeckich, sejmowych i innych, (Bibl. pol. Turowskiego, Ser. V., zesz. 6—8), Kr. 1860.

1374. **Romanowski F.**, Moja teka i jej zasoby w róż. chwilach zbierane, War. 1860.

1375. **Mosbach A.**, Wiadomości do dziejów polskich, Wrocław 1860.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1861 II.

1376. **Mosbach A.**, Przyczynki do dziejów polskich z archiwum m. Wrocławia, Ostrów i Poznań 1860.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1861 II.

1377. **Hubert L.**, Pamiętniki historyczne, War. 1861 I—II.

1378. **Theiner A.**, Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae, Romae 1860—4 I—IV. *Zob.* Nr. 646.

1379. **Albertrandy J. C.** i **Rykaczewski**, Relacye nuncyuszów apostolskich i innych osób w Polsce od roku 1548—1690 2 tomy, (Wyd. bibl. pol. w Paryżu), Berl. 1864.

1380. Świdziński P. K., Materyały dla historyi Małej Rossyi b. w. m. i r. str. 78 i 180. (Odbitka staraniem Świdzińskiego dokonana, III. t. „Mat. hist. wyd. przez kom. archeolog. kijowską"). Obejmuje: Listy i Uniwersały za Jana Kazimierza od 1650—60.

1381. **Zapis Konstantego Świdzińskiego**, (Bibl. ord. Myszkowskich). Zesz. I—II zawierają: Aleks. Wielopolskiego mowa, miana w sądzie apel. Królestwa d. 19. czerw. 1857, II. Odpowiedź Ludwika i Tytusa braci Świdzińskich na mowę Al. hr. Wielopolskiego, War. 1858.

Por. Wielopolski A., O zapisie Świdzińskiego, Oznajmienie, Czas 1859 Nr. 116; Wykonanie życzeń Konstantego Świdzińskiego, Czas 1859 Nr. 129; Egzekutorowie testamentu śp. Konst. Świdzińskiego przeciw Wielopolskiemu, Czas 1860 Nr. 31.

1382. Wielopolski A., O zapisie Świdzińskiego, Oznajmienie pożegnalne, Czas 1860 Nr. 186.

Por. Życie K. Świdzińskiego. Bibl. warsz. 1857 II—III i Wstęp do IV t. (Listy Jana III.).

1383. **Biblioteka ordynacyi Myszkowskich** (Zapis K. Świdzińskiego), wyd. Wielopolski A., Kr. 1859—60.

III. Jurium constitutionumque Sigismundinarum proposita a Mathia Slivnitio descriptio, opera Ant. Sig. Helcelii, Kr. 1859.

IV. Kronika zbiorów; Listy Jana Sobieskiego uporządkowane, pomnożone i objaśnione przez A. Z. Helcla.

1384. **Biblioteka ordynacyi Krasińskich**, War. 1868—72, Kr. 1872.

Rok 1868: Dyaryusz sejmu piotrkowskiego 1565.

1869—71: Akta podk. Franc. Krasińskiego (1569—73), wyd. Wł. hr. Krasiński, obj. Chmętowski.

1872: Toż (1557—1576), wyd. Janicki.

1385. **Biblioteka ordynacyi Krasińskich.** Muzeum Konstant. Świdzińskiego, War. 1875—1885 I—VIII.

I. Korespondencya Jana Kar. Chodkiewicza (1875);

II. Materyały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI. i XVII. w., poprz. życiorys Jana Ostroroga, wojew. Poznańskiego opr. p. Chomętowskiego (1876);

III. Pamiętnik Wład. Poczobuta Odlanickiego (1640—1684), przepisał hr. Leon Potocki, uzup. Kraszewski (1877);

IV. Saady z Szirazu, Perska księga przełoż. przez S. Otwinowskiego (1879);

R: Bądzkiewicz A., Bibl. warsz. 1879 III.

V—VI. Akta hist. do pan. Stefana Batorego, wyd. J. Janicki (1881).

VII. Listy W. Jakubowskiego do Jana Klemensa Branickiego 1758—71, obj. przyp. Bartoszewicz (1882);

VIII. Dupont F., Pamiętniki (1885).

1386. **Tarnowski Wł.**, Archiwum wróblewieckie, z rękop. wyd. W. T., zesz. I., Poznań, Drezno 1869; zesz. II., Pamiętnik damy polskiej z XVIII. w. (Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej), Lw. 1876, Odb. z Ruchu literackiego; zesz. III. wyd. Kunasiewicz, Lw. 1878, 2 wyd. (Bibl. pow. Gubrynowicza i Schmidta) Lw. 1883.

Mieści: 1) Listy K. Kossakowskiej do Ignacego Potockiego; 2) Historya królów elekcyjnych przez Ignacego Potockiego; 3) Manifest generalności barskiej z r. 1773; 4) Historya wyprawy Jana III. pod Wiedeń; 5) Listy Kościuszki, Ignacego Potockiego i Wawrzyńca Engeströma,.

R: Liske X., Dz. lit. 1869.

1387. **Źródła dziejowe**, War. 1876—86 I—XV.

I. Krzysztofa Grzymułtowskiego listy i mowy, wyd. Jabłonowski A. (1876).

II. Dzieje zjednoczenia Ormian polskich z kośc. rzym. w XVII. w. wyd. Pawiński A. (1876).

III. Stefan Batory pod Gdańskiem 1576—7, listy, uniwersały, instrukcye, wydał Pawiński A. (1877).

IV. Początki panowania w Polsce Stefana Batorego 1575—7, listy, uniwersały itd., wydał Pawiński A. (1877).

V. Lustracye królewszczyzn ziem ruskich, Wołynia, Podola i Ukrainy z I. połowy XVII. w., wyd. Jabłonowski A. (1877).

VI. Rewizya zamków ziemi wołyńskiej w połowie XVI. w., wyd. Jabłonowski A. (1877).

VII. Sprawy Prus książęcych za Zygmunta Augusta w r. 1566—68, dyaryusz trzykrotnego poselstwa komisarzy królewskich, wyd. Pawiński A. (1879).

VIII. Skarbowość w Polsce za Batorego, przedstawił Pawiński A. (1881).

IX. Księgi podskarbińskie z czasów Stefana Batorego 1576—1586, wyd. Pawiński A. (1882).

X. Sprawy wołoskie za Jagiellonów, akta i listy, wyd. Jabłonowski A. (1878).

XI. Akta metryki koronnej, co ważniejsze, z czasów Stefana Batorego 1576—86, wyd. Pawiński A. (1882).

XII—XIII. Polska XVI. w. pod względem geograficzno-statystycznym, tom I. i II. Wielkopolska, wyd. Pawiński A. (1883).

XIV—XV. Toż, Małopolska, tom III—IV. (1886).

1388. **Scriptores Rerum Polonicarum**, Editio Acad. Crac., Kr. 1872—89 I—XIV.

I. Diaria comitiorum Regni Poloniae a. 1548, 1553, 1570, ed. Szujski J. (1872).

II. Chronicorum Bernardi Vapovii pars posterior 1480—1535, ed. Szujski J. (1874).

III. Commentarius Stephani Medeksza (1654—1668), ed. Seredyński W. (1875).

IV., V., IX., XII. Collectanea ex archivo collegii historici. Arch. kom. hist. T. I. (1878), T. II. (1880), T. III. (1886), T. IV. (1888).

IV. Kętrzyński W., St. Górski, Conciones 1537; Liske X., Dwa dyaryusze z 1515; Tenże, Ulryka Werduma dyaryusz 1671; Stebelskiego prace; Smolka S., Tradycya o Kazim. Miuchu; Sokołowski A., Spór o książkę; Wisłocki W., Bibliografia 1877 roku.

V. Sokołowski A., Listy J. Zbarazkiege 1621—31; Szujski J., Rewizya wdztwa płockiego 1552; Wisłocki W., Dyaryusz kom. Bydgowskiej 1614; Tenże, Bibliografia 1878—80.

IX. Kryński A. A., Skrodzkiego prawo bartne 1616; Ulanowski *zob.* Nr. 1220—22; Kwiatkowski *zob.* Nr. 270; Potkański *zob.* Nr. 1221; Biernacki C., Rejestr wozów skarbnych 1521 na wyprawę dostarczonych.

XII. Ulanowski B., Przyczynki do panowania Ottokara; Dembiński Nr. 133, Ulanowski B., Dokumenty kujawskie i mazowieckie z XIII. w.

VI. Primi scriptorum rerum gestarum Poloniae congressus acta (1881).

VII., X., XIV. Joannis Wielewicki historici diarii domus professae Soc. Jesu Cracovien. 1579—1637. T. I. 1579—99 ed. Szujski J. (1881), T. II—III. 1600—1619 ed. Chotkowski (1886, 1889).

VIII. Epistolae ex archivo domus Radziwilianae deprompte ed. Sokołowski Aug. (1885).

XI. Diaria comitiorum Poloniae anni 1587, ed. Sokołowski A. (1887).

1389. **Acta historica** res gestas Polon. illustrantia; ed. Acad. Crac.,Kr. 1878—87 I—XI.

I. Epistol. libri Andreae Zebrzydowski, epi. Vlad. et Crac. (1543—1553), ed. Wisłocki W. (1878).

II. 1, 2. Acta Joannis Sobieski, ed. Kluczycki Fr., T. I. pars 1 1629—1671 (1880), pars 2 1672—1674 (1881).

III., V., VII. Acta regis Joannis III. ex archivo ministerii rerum exter. Gallici, ed. Waliszewski C., T. I. 1674—77 (1879), T. II. 1677—1679 (1880), T. III. 1680—83 (1884).

VI. Acta regis Joannis III. ad res expeditionis Viennensis 1683 ed. Kluczycki Fr. (1883).

IV., IX. 1, 2. Stanislai Hosii Epistolae ed. Hipler et Zakrzewski, T. I. 1525—1550 (1879), T. II. 1551—1558 pars 1 (1886), pars 2 (1888).

VIII. 1, 2. Leges, privilegia et statuta civitatis Cracovien. 1506—1795, T. I. 1506—86 ed. Piekosiński Fr., vol. 1 (1885), vol. 2 (1886).

X. Lauda conventuum particularium terrae Dobrinensis, ed. Kluczycki Fr. (1887).

XI. Acta Stephani regis 1576—1586, ed. Polkowski (1887).

Zob.: Wydawnictwa rossyjskie Nr. 916—1013.

(b: Dyaryusze sejmowe).

1390. **Catalogus comitiorum** sub Sigismundo et Vladislao celebratorum; — Sub Joanno III. Poloniae rege celebratorum; — Sub J. Casimiro, Michaele Poloniae regibus celebratorum; — Sub Augusto rege, cum continuatione usque ad comitia a. 1736, Acta literaria 1756.

1391. **Pietruski O.**, Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektów: Jana Kazimierza r. 1648, Jana III. r. 1674, Augusta II. r. 1697 i Stanisława Augusta r. 1764, królów polskich, Lw. 1845.

1392. Szujski J., Dyaryusze sejmów 1548, 1553, 1570, *zob.* Nr. 1388, R. 1565 Nr. 1384.

1393. Dzienniki sejmów 1555, 1558, *zob.* Nr. 1413, Dyaryusze sejmów 1562, 1563, 1569, *zob. Zródłopisma, zob.* Nr. 1417.

1394. **Pawiński A.**, Dzieje ziemi kujawskiej, oraz akta historyczne do nich służące, Cz. I., War. 1888 I—V.

I. Rządy sejmikowe w Polsce;

II. Lauda i instrukcye 1572—1674;

III. Toż, 1674—1700;

IV. Toż, 1700—1733;

V. Toż, 1733—1795.

R: Balzer, Kwar. hist. 1888; R., Przew. nauk. lit. 1888, Kraj 1888 Nr. 23—4., R. A., Niwa 1888.

1395. **Kluczycki Fr.**, Lauda ziemi dobrzyńskiej, *zob.* Nr. 1390.

1396. Jarochowski K., Lauda połączonych województw kaliskiego i poznańskiego za panowania Augusta II., Aten. 1884 III.

1397. Nowajski, Sejmiki polskie w drugiej połowie XVIII. w., *Zob. Wyd. rossyjskie* Nr. 967.

1398. Księga kapturów szlacheckich, Dz. warsz. 1854 Nr. 141.

1399. **Storożenko**, Zapadnorusskije sejmiki w XVIII. w., *Zob. Wyd. rossyjskie* Nr. 967.

1400. **Toeppen** *zob.* Nr. 1123.

1401. **Hagemeister**, Auszüge aus livländischen Landtags-Verhandlungen, Conventsrecessen und anderen Actenstücken für den Zeitraum v. J. 1562 bis zum J. 1710, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1840 II.

1402. **Schirren C.**, Die Recesse der livländischen Landtage aus d. J. 1681 bis 1711, Dorpat 1865.

Dyaryusze sejmów poszczególnych pod odnośnemi latami i pod Prawem.

(c: Większe zbiory pewnych epok).

(Zob. dokładny tytuł i odnośne objaśnienia pod Wiekami).

1403. **Acta Tomiciana** I—X., 1508—1527, Pozn. 1852—1876.

1404. **Lasco J.**, Liber beneficiorum, Pozn. 1878—84, *zob.* Nr. 1319.

1405. **Przeździecki A.**, Jagiellonki polskie XVI. w., Kr. 1868—1878, I—V. (ostatni przez Szujskiego).

1406. Decreta in judiciis generalibus tem-

pore Sigismundi I., regis Poloniae, anno 1507—1531, Kr. 1881, *Zob.* Nr. 1238.

1407. Epistolae clarorum virorum selectae (S Orzechowski et alior.), Coloniae 1586.

1408. **Voigt J.**, Briefwechsel d. berühmtesten Gelehrten des Zeitalters der Reformation mit Herzog Albrecht v. Preussen, Königsberg 1841.

1409. Bibliotheca historico-philologica-theologica, T. III., IV., VI., VIII. (Epist. Joann. Lasco, Libellus Aug. II. Observ. Jac. Elsner), Bremae 1718.

1410. **Wisłocki Wład. A.**, Zebrzydowskiego korespondencye, *zob.* Nr. 1390.

1411. **Polska** XVI. w., *zob.* Nr. 1388 Źródła dziejowe.

1412. Menckenius J. B., Sigismundi Augusti Epistolae e museo E. Huyssen, Lipsiae 1703.

1413. Baliński M., Pamiętniki o królowej Barbarze, War. 1840 I—II.; — Lachowicz St. Listy Zygmunta Aug. do Radziwiłła, Wilno 1842; — Dyaryusze sejm. 1548, 1553, 1570, *zob.* Nr. 1388; — (Lubomirski T.), Dzienniki sejmów 1555, 1558, Kr. 1869.

1414. Hosius St., Opera omnia, Coloniae 1562, 1564, 1566, 1571, 1573, 1584 1639; Tenże, Orationes 4 t., Crac. 1859.

1415. **Hipler Fr.** et **Zakrzewski W.**, Epistolae Stan. Hosii, *zob.* Nr. 1389.

1416. **Wierzbowski T.**, Uchanciana, War. 1884—5 I—II.

1417. **Działyński T. A.**, Źródłopisma do dziejów Unii, Korony Polskiej i W. X. Litewskiego, Cz. II. Oddz. I.: Dyaryusze sejmów piotrkowskiego r. 1562 i warszawskiego r. 1563; Cz. III., Dyaryusz lubelskiego sejmu r. 1569 Pozn. 1856 (Toż Kojałowicz, Ptrs. 1863).

1418. Karnkowski St., Epistolae familiarium a magnis viris, Crac. 1578, Lipsiae 1712 (z Hist. Długosza).

1419. Noailles, Henri de Valois, tom III.

1420. **Wierzbowski T.**. Vincent Laureo evêque de Mondovi, nonce apost. 1574—78, War. 1888.

1421. Daniłowicz i Oboleński, Kniga metrik. lit. *zob. Wiek XVI.*

1422. Stefan Batory *zob.* Nr. 1387, Źródła dziejowe, Nr. 1389, Acta historica, Nr. 1389, Bibl. Ordynacyi Krasińskich Nr. 1385.

1423. Stephani Batorii epistolarum decas, 1703.

1424. **Działyński T. A.**, Collectanea vitam resquae gestas Joannis Zamoyscii illustrantia, Pozn. 1861.

1425. Siemieński L., Pam. o Zborowskich, Pozn. 1844; — Pauli Ż., Pamiętniki o Zborowskich, Lw. 1846.

1426 Brutus J. M., Selectarum epistolarum lib. V. ded. Joan. Zamojscio, Crac. 1583, 1585.

1427. Junius M., Orationes ex historicis, partes III. (Orat. Ad. Lasco, M Cromer, J. D. Solikowski, Er. Ciołek, Chr. Warszewicki, St. Karnkowski), Argentorati 1698.

1428. Sokołowski Aug., Archiwum Radziwiłłów, *zob.* Nr. 1388.

1429. **Starczewski W.**, Historiae ruthenicae scriptores saeculi XVI., Berlin, Petersb. 1841—2 II., *Zob.: Kroniki: Zbiory.*

1430. **Bienemann F.**, Briefe u. Urkunden z. Gesch. Livlands in den J. 1558—1562, Riga 1865—76, Bd. I—IV.

1431. Schirren C., Quellen z. Gesch. des Untergangs livländ. Selbstständigkeit, aus d. Archiv zu Stockholm, Reval 1862—80 I—VII.

1432. Muchanow P., Autentyczne świadectwa o wzajemnych stosunkach pomiędzy Rossyą a Polską, szczególniej w czasach Samozwańców, Moskwa 1834.

1433. Ciampi S., La Demetriade, ossiano nuovi documenti trovati e dati in luce, Firenze 1827.

1434. Pierling P., Rome et Demetrius d'après d. documents, Lyon 1877; — Toż, Paris 1878, (avec pièces justif.).

1435. Sokołowski A., Listy Zbaraskiego, *zob.* Nr. 1388 i *Wiek XVII.*

1436. Muchliński, Listy Władysława IV., (1612—32), *zob.* tamże.

1437. Radziwiłł Krz., Sprawy wojenne i polityczne 1621—31. Wyd. bibl. polskiej, Paryż 1859.

1438. Grabowski A., Władysława IV. listy i inne pisma urzędowe. Przydane jest pismo z czasów Zygm. I. z r. 1514, Kr. 1845.

1439. Pauli Ż., Pamiętniki o wojnie chocimskiej, *zob. Wiek XVII.*

1440. **Podgórski A.**, Pomniki dziejów Polski wieku XVII, I—II., Wrocław 1840—42.

1441. Przyłęcki, Pamiętniki o Koniecpolskich, Lw. 1842; — Tenże, Ukrainne sprawy, Lw. 1842.

1442. Waliszewski K., Pol.-franc. stosunki w XVII. w. (1644—67), Kr. 1889.

1443. **Portofolio** Maryi Ludwiki, t. 2. (wydał Ed. hr. Raczyński) Pozn. 1844.

1444. Forges Louis, Recueil des instructions données aux amb. de France depuis les traités de Westphalie, Pologne I. i II., Paris 1888.

Wojny kozackie zob. Wydawnictwa rossyjskie.

1445. Walewski A., Geschichte der heiligen Ligue 1657—1700, Kr. 1857—61; Tegoż, Historya wyzwolonej Rzeczpltej, Kr. 1871.

1446. Michałowski J., Księga pamiętnicza *zob. Wiek XVII.*

1447. Böhm, Pacta Oliviensia, *zob. Wiek XVII.*

1448. **Kluczycki Fr.**, Pisma do wieku i spraw Jana Sobieskiego, Kr. 1880, *zob.* Nr. 1389 i *Wiek XVII.*

1449. **Helcel A. Z.**, Listy Jana III. *zob.* Nr. 1383 i Wiek XVII.

1450. Grzymułtowski, Listy i mowy *zob.* Nr. 1387 i Wiek XVII.

1451. **Waliszewski K.**, Archiwum spraw zagranicznych francuskich do dziejów Jana III., Kr. 1884, *zob.* Nr. 1389.

1452. **Załuski A. Ch.**, Epistolarum hist. familiarium I—III. Brunsberg 1709—11, 1726—27, Vratislaviae IV (V) 1761.

1453. Polignac, Depesze... posła francuskiego po śmierci Jana III. Z rękopismu cesarskiej biblioteki w Paryżu, część I. i II. Pozn. 1858.

1454. Skrzydylka W., Listy z czasów Jana III. i Augusta II. wydane przez G(otarda) B(arona) U(nna) i Władysława Skrzydylkę, Kr. 1870.

1455. **Podoski G. J.**, Teka arcyb. gn. wydana przez K. Jarochowskiego, t. 6, Poznań 1859—61.

1456. Tyszkiewicz E., Źródła do dziejów Kurlandyi i Semigalii z czasów Karola królewicza polskiego, Kr. 1870.

1457. **Raczyński E.**, Obraz Polaków i Polski w wieku XVIII. (t. 21), *zob. Kroniki: Zbiory.*

1458. Schmitt H., Materyały do dziejów bezkrólewia po Auguście III. i pierwszych lat 10ciu panowania St. Augusta t. I—II., Lw. 1857.

1459. **D'Angeberg** (Noailles), Recueil des traités, conventions et actes diplomatiques concernants la Pologne 1762—1862, Paris 1862.

1460. Głębocki J. D., Wiadomość o dziele hr. d'Angeberga „Recueil de traités", Kr. 1884.

1461. **Pamiętniki** XVIII. wieku, Poznań 1860—75, *zob. Kroniki: Zbiory.*

1462. **Korespondencya** krajowa Stanisława Augusta, Paryż 1873.

1463. **Poniatowski St. A.**, Correspondance.. et de Mme Geoffrin 1764—1777, Paris 1875.

1464. Korzon T., Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta 1764—94, t. I—IV., Kr. 1885, *zob.: Opracowania.*

1465. **Morawski Szcz.**, Materyały do konfed. Barskiej, Lw. 1851 I.; —Gumplowicz, Konfed. barska (Kor. Branickich), Kr. 1872.

1466. **Kalinka W.**, Ostatnie lata Stan. Aug., Pozn. 1868 II., *zob.* Nr. 1461.

1467. **Radziwiłł K. St.**, Korespondencya 1762—90, wyd. Waliszewski, Kr. 1888.

1468. Görtz J. E., Mémoires et actes rélatifs aux nég. du partage de Pologne, Weimar, Tübingen 1816. *Inne zob.: Zbiory obce i Opracowania.*

1469. Zbiór korespondencyj dyplomatycznych, tyczących się podziału Polski r. 1772, znaleziony w archiwum dawnego ministra XVIII. w., War. 1831.

1470. Viomenil A. K., Wspomnienia, listy i raporta urzędowe barona... wysłannika rządu francuskiego do jeneralicyi konfederacyi barskiej w latach 1771 i 1772, Kr. 1863.

1471. Seredyński W., Zapiski i dokumenta do dziejów instrukcyi publicznej w Polsce, Arch. lit. i ośw. I.

1472. **Kraszewski J. I.**, Polska w czasie trzech rozbiorów (1772—1799) t. 3, Poznań 1873—5, *zob. Wiek XVIII.*

1473. **Kraszewski J. I.**, Sapieha K. N. Listy w latach 1773, 1774, 1775, 1776 do matki pisane, z Atheneum r. 1851, Wilno 1852, *zob. tamże.*

1474. Witte J., Listy jenerała majora, komend. fortecy Kamien. (1777—1779), wyd. St. Krzyżanowski, Kr. 1868, *zob. tamże.*

1475. **Kościuszko Tadeusz**, Listy do jenerała Mokronowskiego i innych osób pisane, zebrał i wstępem opatrzył Lucyan Siemieński, Lw. 1877, *zob. tamże.*

1476. **Kołłątaj H.**, Korrespondencya listowna z Tadeuszem Czackim przedsięwzięta, z rękop. wydał F. Kojsiewicz, t. 4, Kr. 1844, *zob. tamże.*

1477. Alexander I. et le pr. Czartoryski, Corresp. Paris 1865; — Czartoryski A., Memoires, Par. 1887.

1478. **Listy** znakomitych Polaków, wyjaśniające historyą legionów, Kr. 1831.

Listy Kniaziewicza, Konopki, Barsa, Veygti, J. Drzewieckiego, Wasilewskiego, Dąbrowskiego, Regulskiego, M. Wigandta. Grabińskiego, Kościuszki, Wielhorskiego, Dembowskiego, Szultza, F. Berthiéra, Godebskiego i Wybickiego. Razem 44 l.

1479. **Zbiór pism** dotyczących powstania Królestwa Polskiego 1812, Kr. 1812, Nr. 18, *zob. Wiek XIX.*

1480. **Szujski J.**, Zbiór korespondencyi jen. Amilkara Kosińskiego z lat 1815—20, Poznań, (z Czasu) 1861, *zob. Wiek XIX.*

B. Wielkie Zbiory Obce.

(a: Anglia).

1481. **Rymer**, Foedera, conventiones, literae inter reges Angliae et alios quosvis reges, Londini 1704—1735, 20 t., ost. wyd. 1816—69, 4 t. w 7 vol.

1482. Reports of the royal commission of historical manuscripts, Lond. 1870—78, 7 t..

1483. The Annual report of the Deputy Keeper of the public Records (do r. 1886 47 tomów).

1484. **Calendar of State Papers**, Foreign Series: Edward VI. ed. Turnbull, London 1861;—Mary (1861);—Elizabeth (1863—89) ed. Stevenson and Crosby 11 t.

1485. **Calendar of State Papers**; Letters and Papers foreign and domestic of the reign of Henri VIII. ed. Brewer and Gairdner 1862—89, 11 t.

1486. **Calendar of State Papers** domestic. series of the reigns of Edward VI., Mary, Elizabeth and James I. ed. Lemon and Green 1856—72, 12 t.; — Of the reign of Charles I. ed. Brutte and Hamilton 1858—82, 17 t.; — During the commonwealth ed. Green 1875—85, 12 t. (do r. 1658); — of th. r. of Charles II. (1860—66), 7 t.; — Of th. r. of. George III. ed. Redington 1878—79, 2 t.

1487. **Calendar of State Papers** relating to the neg. between England and by Bergenroth, Spain, Lond. IV t. (do r. 1530).

1488. Calendar of treasury papers 1869—79, 4 t.

1489. Calendar of the State papers relating to Iriland I. serie (1509—92) 4 t. (1860—77); II. Serie (1606—25), 5 tomów (1874—85).

1400. Miscellareous, State Papers ed. Hardwicke 1778, 2 t.; — Nichols, A descriptive catalogue of the works of the Camden society, Westminster 1872.

1491. Calendar of Carew Manuscripts ed. by Brewer 1867—73, 6 t.

1492. **State Papers** during the reign of Henry VIII. 1830—52, 11 t.

1493. A collection of State Papers (Burleigh Papers) 1740, 2 t.

1494. **Gardiner** Letters relating to the mission of Sir Thomas Roe to Gustavus Adolphus 1629—30, London 1874.

1495. **Gardiner** Letters and other documents illustrating the relations between England and Germany 1865, 1868 2 t.

1496. **A Collection** of orig. letters written by king Charles I. and II. of the king and queen of Bohemia 1787.

1497. Calendar of the Clarendon State Papers 1872, 3 t.; — Strafford Letters and despatches 1739, 2 t.; — The fairfat. Corresp. 1848, 2 t.

1498. The Hamilton Papers 1880; — Warner, The Nicholas Papers, Camden-Society, London 1888 (1644—52).

Zawiera; Poselstwo lorda Culpepera do Moskwy

1499. **Cromwell** Letters and Speeches ed. by Carlyle 1845, 2 wyd. 1885—6; — Letters adressed to sir Williamson 1874, 2 t.

1500. The letters and dispatches of Marlborough ed. by Murray 1845; — Coxe, Memoirs of the duke of M. with his corresp. Lond. 1818; — Private Corresp. of Sarah M. London 1838.

1501. **Bolinbroke**, Letters and corresp. 1798, 4 t.; — Coxe, Memoirs of the live and the adm. of R. Walpole 1798, 3 t.; — The letters of H. Walpole ed. by Cunnigham od r. 1857 9 t.

1502. Coxe, The administration of Pelham 1829, 2 t.; — The letters of Chesterfield ed. by Lord Mahon 1845, 4 t.; — Corr. of W. Pitt 1838, 4 t.; — Grenville Papers 1852, 4 t.; — Corr. of the duke of Bredford 1842—6, 3 t.; — Corr. of Edmund Burke 1844, 4 t.; — Corr. of George III. 1867, 2 t.; — Memoirs and papers of S. A. Mitchell 1850, 2 t.; — Mem. and corr. of S. R. Keith 1849, 2 t.; — Diares and corr. of. Malmesburry 1845, 4 t.

Por. Raumer, Beiträge z. engl. Gesch. II—V London.

1503. **Parlamentary** History of England (Hansard) 1806—20, 36 t.; — The parlamentary Debatas, London od r. 1803,

Por. May, Das engl. Parl. und sein Verfahren (deutsch. Uebersetz.), 2 wyd., Lipsk 1880.

1504. Calendar of Skotch Papers ed. by Thorpe 1858—86 (do r. 1603); — The acts of the Parliam. of Scotland od r. 1844; — The register of the privy council ed. by Burton 1876, 3 t.

1505. Collection relating to the hist. of Maria Stuart, Edinb. 1727, 4 t.; — Labanoff, Lettres 1844, 8 t.

1506. The Lockhart Papers - from 1702—15 (Sprawy Szkocyi), Lond. 1817.

(b: Francya).

1507. **Collection** de documents inédits pour servir à l'histoire de France, (publiée par le Ministére de l'Instruction publique), Paris od r. 1835.

W zbiorze tym wyszły:

1) Lettres des rois de France et d'Angleterre 1162—1515 p. Champollion (1839—47);

2. Négociations de la France avec la Toscane p. Desjardins (1859—86), 6 t.;
3. Nég. de la France dans le Levant p. Charriére (1848—60) 4 t.;
4. Le Glay, Nég. entre la France et l'Autriche (1845), 2 t.;
5. Captivité de François I. p. Champollion - Figeac. (1847), 2 t.;
6. Nég. relatives au règne de François II., p. Paris (1841);
7. Lettres de Cathérine de Médicis, p. La Ferrière (1880—88), 3 t.
8. Recueil des lettres missives de Henri IV. (1843—72), 9 t.;
9. Lettres, instructions dipl. et papiers d'Etat du Cardinal Richelieu (1852—77), 8 t. p. Avenel, (Maximes d'Etat et frag. pol. Mélanges 2. ser. t. III.);
10. Corr. de Sourdin, p. Sue (1839), 3 t.;
11. Lettres de Mazarin, p. Chéruel (do r. 1651), (1872—87), 4 t.;
12. Corresp. administr. sous Louis XIV., p. Depping (1850), 4 t.;
13. Lettres, instr. et mém. de Colbert, p. Clément (1862), 7 t.;
14. Nég. rel. à la succession d'Espagne, p. Mignet (1835—40), 4 t.;
15. Mém. militaires rel. à la guerre de la succ. d' Esp., p. Pelet (1835—62), 11 t..

Por Actes du comité des travaux historiques, Paris 1874.

1508. **Publications** de la Société de l'histoire de France, Paris od r. 1835.

1509. **Cimber et Danjou**, Archives curieuses de l'histoire de France depuis Louis XI. jusqu' à Louis XVIII., Paris 1834—40, 27 t.

I. Serya t. IV—VIII : Dok. odn. się do wojen religijnych i nocy św. Bartłomieja.

1510. **Mélanges** hist. depuis 1380 jusqu'à 1580, rec. Camus et Troyes 1619.

1511. **Lettres et mém.** d'Etat des rois François I., Henri II., François II. p. Ribier, Paris 1866.

1512. Lettres des rois, reines et d'autres personnages des cours de France et d'Angleterre, p. Champillion - Figeac, Paris 1838—47, 2 t.; — Teulet, Rel. pol. de la France et d'Espagne avec l'Ecosse au 16. siècle, Par. 1862, 5 t.

1513. **La Ferrière**, Le 16. siecle et les Valois, Par 1879.

1514. Lettres du roi Louis XII. et du card. d'Amboise, Brux. 1712, 4 t.; — Lettres de Antoine Bourbon, Paris 1877; — Lettres de Diane de Poitiers, Par. 1866; — Corr. de B. de Salignac, p. Teulet, Par. et Lond. 1840.

1515. **Catalogue** des actes de François I. (1515—1530), Paris 1888.

1516. Lettres inédites de Henri IV., p. Dissieux, Versailles 1876; — Harangues et lettres de Henri IV., p. Halphen, Lille 1879; — Toż (à M. de Bellièvre), Paris 1881; — Corr. de Henri IV., avec Maurice de Hesse, Hamb. 1860.

1517. Corr. du maréchal de Biron, p. Barthélemy, Bordeaux 1874; — Mémoires et nég. du président de Jeannin 1656 (Coll. Petitot t. II. 11—15, Michaud II. 4); — Lettres du cardinal d'Ossat 1624; — Ambassade de M. le duc d'Angoulesme, comte de Bethune, Par. 1667; — Lettres et nég. de Feuquières, Amst. 1753, 3 t., Par. 1845, 5 t.

1518. **Cheruel**, Les carnets de Mazarin, Revue hist. IV.

1519. **Szilagyi**, Actes et doc. à l'hist. de l'alliaence de Rakoczy avec les Français et les Suédois, Pest 1874.

1520. **Lettres** d'Avaux et de Servien 1650; Corresp. inédite du comte d'Avaux (Claude de Mesmes) avec son père (1627—42) p. A. Boppe, Par. 1887.

R: Czermak W., Kwart. hist. 1888.

1521. Valfrey J., Hugues de Lionne, ses ambassades, Par. 1881.

1522. **Actes** et mém. et négoc. touchant la paix de Münster, p. Jean Le Clercq, Amsterd. 1710, 4 t.; — Négociations secrètes t. la paix de M. et d'Osn., La Haye 1725—6, 4 t.

1523. **Recueil des instructions**, donneés aux ambassadeurs et ministres de France (1648—1789), Paris od r. 1884.

I. Autriche;
II. Suède;
III. Portugal;
IV. Pologne *zob.* Nr. 1444.
V. Rome.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1887; Czermak W., tamże, 1887, 1889.

1524. **Mémoires** de ce, qui s'est passé en Suède 1645—1655, tirés des dépêches de M. Chanut, Cologne 1667, 3 t.

1525. Lettres et négoc... a la paix de Nimvègue, Paris 1680; — Saint-Didier, Hist. de la paix de Nimvègue, Paris 1680; — Goll, Les ambassades du comte d'Estradis, Revue hist. III—IV.

1526. **Négociations** d'Avaux en Hollande depuis 1679—1688, Paris 1752, 6 t.; — Négoc. d'Avaux pendant 1693, 1697, 1698, p. Wynne Utrecht 1882.

1527. Ecrits inédits de Saint-Simon, p. Faugère, Par. 1882, 4 t.

1528. **Rousset**, Recueil hist. d'actes, nég. depuis la paix d'Utrecht jusqu' au second congrès de Cambrai, La Haye 1728—52, 23 t.

1529. **Correspondance** secrète de Louis XV. sur la pol. étrangère avec le comte Broglie, Tercier etc, p. Boutaric, Paris 1866, 2 t.; — Corresp. de Louis XV. et du maréchal de Noailles, p. Rousset, Par. 1865, 2 t.; — Digueres V. des, Lettres inédites de la reine Marie Leckzinska, Par. 1886.

R: Ł. W., Kwart. hist. 1887.

1530. Corr. du marquis de Montalembert, Lond. 1777, 3 t.; — Corr. du comte de St. Germain avec Paris-Duverney, Par. 1789, 2 t.; — Corr. du card. de Bernis avec Paris-Duverney, Lond. et Par. 1789.

1531. **Lettres** et mémoires choisies parmi les papiers du mar. de Saxe, Paris 1794, 5 t.

1532. Weber, Moritz v. Sachsen, Lpzg 1863; Vitzthum d'Eckstaedt, Toż, Lpzg 1867.

1533. **Filon**, L'ambassade de Choiseul à Vienne (Mém de l'académie de sciences morales 1871—74).

1534. Vandal A., Louis XV. et Elisabeth de Russie, Par. 1882; — Dareste, Le marquis de l'Hopital (poseł francuski w Rossyi 1757), Seances de l'Acad. d. sc. morales et politiques 42 année 1882.

1535. Corresp. entre le baron de Bernstorf et le duc Choiseul, p. Wedell., Copenhague 1871.

1536. **Correspondance** secrète inédite sur Louis XVI. (1777—1792 d'après les MSCS. de la bibl. imp. de St. Petersbourg. p. Lescure, Paris 1866, 2 t.

1537. **Stael Holstein**, Corresp. dipl. 1783—1799, Paris 1881

1538. **Correspondance** de Napoléon I. publiée par ordre de l'emp. Napoléon III. Paris 1858—70, 32 t.; — Auriol Ch., Retraite du 10. corps da la grande armée de la Dvina sur Dantzig 1812, documents inédits, Paris 1888.

(c: Hiszpania i Portugalia).

1539. **Colleccion** de documentos inéditos para la historia de Espana, Madrid 1842—86, 87 t.

1540. Gachard, Notice sur le colleccion des docum. ineditos, Bruxelles 1869.

1541. **Rożański F.**, Relacion sumaria sobre los códices y manuscritos del Escorial, Madrid 1888.

Por. Kwart. hist. 1889 str. 375

1542. **Gachard**, Relations des amb. venitiens sur Charles V. et Philipp II., Bruxelles 1856; — Tenże, Trois années de Charles V., Brux. 1856; — Analectes hist., Brux. 1859; —Corr. de Charles et d'Adrien VI., Brux., 1859; — Corr. de Philippe II. sur les aff. des Pays-Bas; — Corr. de Marguerite d'Autriche avec Phil. II., Brux. 1867—70 II.

1543. **Granvella**, Papiers d'Etat p. Weiss (Doc. inédits), Par. 1842; — Tegoż, Corresp. p. Poullet, Brux. 1873, 2 t.; — Toż, p. Piot. 1886 (do 1575) 5 t.

1544. Correspondencia entre Fernando I. emp. y Felipe II. (Doc. ineditos 2); — Duro F., La armada invencible, Madrid 1884—5 I—II. (Dokumenty); — Cabrera, Relaciones de las cosas sucedidas 1599—1614, Madrid 1857.

1545. Actas de las cortes de Castilla, 1885 9 t.

1546. Santarem, Quadro elementar dos relaçoes politicas e diplomaticas, Paris 1842, 15 t.; — Rebello da Silva Corpo diplomatico portuguez, Lizb. 1862—74, 5 t.; — Collecas de monumentos para a historia dis conquistas, Lisb. 1858—80, 7 t.

(d: Hollandya i Belgia).

1547. **Collection** des mémoires sur l'hist. de Belgique au 16e, 17e et 18e siecles, Haag 1858.

1548. Génard P., Antwerpsch' Archievenblad, Anvers 1886, 15 t.

1549. Corresp. de Marguerite d'Autriche de 1506—1528, p. van den Bergn, 2 t.

1550. **Groen van Prinsteren**, Archives de la maison d'Orange-Nassau, I. ser. Leide Utrecht 1835, 9 t., II. ser. Utr. 1857—64 (lata 1584—1688).

1551. **Gachard**, Corr. de Guillaume le Taciturne, Bruxelles 1850—57, 6 t.

1552. **Actes des Etats** généraux des Pays-Bas 1576—85, p. Gachard, Haag 1861—66, 2 t.

1553. Kervyn de Lettenhove, Relations politiques des Pays-Bas et de l'Angleterre sous Philippe II. 1882, t. I.

1554. **Scheltema Ruslanden** de Nederlanden en deczelven wederkeerig Botockkingen, A-m sterd. 1817—19, 4 t.

1555. **Hugonis Grotii**, Epistolae, Amsterd. 1687.

1556. **Schybergson**, Sweriges och Hollands politiske förbind 1621—30, Helsingfoor 1881.

1557. Resolutien dor Staaten van Holland en Westfriesland 1653—58, Utrecht, 1717—1719, 3 t.

1558. Briewen geschrewen engewisselt tusschen Johann de Witt, Haag 1723—27, 6 t.; — Lettres et nég. de Jean de Witt, Amst. 1725, 3 t.; — Nijhoff Bijdragen I. ser. 10 t.; — Het, Archief van Heinsius, Haag 1867—80.

1559. Actes de la paix de Nimvègue, Amst. 1680, 4 t.; — Toż, de la paix Ryswick, La Haye 1707, 5 t.; — Toż, de la paix d'Utrecht, Utrecht 1714.

1560. Gachard, Recueil des ordonnances 1700—94, Brux. 1860.

1561. Vreede, Corr. dipl. et mil. du duc de Marlborough, Amsterd. 1850; — Staatkundige Geschriften, Amsterd. 1784—5; — Lettres et nég. de M. van Hoey, Londres 1743.

(e: Niemcy i Austrya).

1562. **Fiedler J.**, Relationen Venetianischer Botschafter im XVI. J. (Fontes *zob.* Nr. 158 t. XXX.), Wien 1870; — Tegoż, Im XVII. Jahrh. (Fontes XXVI—XXVII.); — Arneth A., Im XVIII. Jahrh. (1708—1793), (Fontes XXII.).

1563. **Urkunden u. Actenstücke** betreffend Oesterreich, Ungarn u. die Pforte im XVI. u. XVII. Jahrh., Wien 1838—42.

1564. **Chmel J.**, Urkunden, Briefe u. Actenstücke z. Gesch. Maximilians I., Stuttg. 1845; — Tenże, Actenstücke u. Briefe zur Gesch. des Hauses Habsburg (MM. Habsburgica I. cz.), Wien 1854—58, 3 t.; Corres. de Max. et Marguer. par Le Glay, Par. 1839.

1565. Löscher W. E., Vollständige Reformationsacta u. Documenta, Lpzg 1720—28, 3 t.; — Kapp J. E., Nachlese, 4 t., Lpzg 1727—33; — Förstemann C. E., Urkundenbuch, Halle 1833; — Tegoż, Neues Urkundenbuch, Hamb. 1842; — Lehenmann Ch., De pace religionis acta publica, Frankfurt 1631, Suppl. 1707 (do r. 1648), *zob.* Nr. 1569.

1566. **Lanz K.**, Correspondenz d. Kaisers Carl V., Lpzg 1844—6, 3 t.; — Staatspapiere z. Gesch. Carls V., Stuttg. 1845; — Actenstücke z. Gesch. Kaiser Carl V. (MM. Habsburg. II. Abth.), Wien 1853; — Bradford W., Corresp. of the emp. Charles V. 1519—1551, Lond. 1850; — Heine G., Cartas al emperador Carlos V., Berl. 1848.

1567. Druffel A. v., Beiträge zur Reichsgesch. 1546—51, Münch. 1873.

1568. Döllinger J. J., Documente z. Gesch. Carls V, Philipps II. u. seiner Zeit, Regensb. 1862—63; — Gachard *zob.* Nr. 1542.

Papiers de Granvelle zob. Nr. 1543.

1569. **Koch M.**, Quellen z. Gesch. d. Kaisers Maximilian II., Lpzg 1857, 2 t.

1570. **Rudolphi II.** epistolae ineditae., Vien. 1771.

1571. **Lundorp M. C.**, Der röm. k. Maj., Acta publica von Ferdinand II., Frankf. 1621—67 (wiele supl.).

1572. **Ritter M.**, Briefe u. Acten z. Gesch. des dreissigjährigen Krieges, München. 1870.

1573. Acta publica, Verhandl. u. Corresp. der schlesischen Fürsten 1618—20, hrsg. v. Palm, Breslau 1865—72, 3 t.

1574. Albrecht v. Wallensteins ungedruckte Briefe 1627—1634, hrsg. v. Förster, Berlin 1828, 3 t.; — Briefe an Colalto hrsg. v. Chlumecky, Brünn 1856, t. 1.; — Wallensteins Corresp., Eine Nachlese, Wien 1866; — Corresp. de W., Cabinet historique XIV—XV., Paris 1868—9, — Gaedeke, Wallenst. Verhandlungen, Frankf. 1885.

Inne por. Dahlmann-Waitz 2322—27.

1575. **Gärtner** C. W., Westphälische Friedens-Canzley, Lpzg 1731—38, 9 t.; — Meiern J. G., Acta pacis Westphalicae, Hann. 1734—36, 6 t.; — Acta pacis, Hann. u. Göttingen 1736—37, 2 t.; — Walther J. L., Universal-Register, Gött. 1740, *zob.* Nr. 1522.

1576. **Urkunden u. Actenstücke** z. Gesch. des Kurfürsten Friedrich Wilhelm v. Brandenburg, Berl. 1864—82, 10 t.

Cz. 1. Politische Verhandlungen, hrsg. v. Erdmannsdörfer;

2. Auswärtige Acten, hrsg. v. Simson u. Peter;

3. Ständische Verhandlungen v. Häften.

R: L-e, Dod. Gaz. lw. 1873 I.

1577. **Pribram A.**, Die Berichte Lisolas 1655—60, Wien 1887.

Por. Raynald H., Le baron Lisola, Revue hist. 1885 II. R: Czermak W., Kwart. hist. 1889.

1578. Briefe aus England über die Zeit 1674—8 in Gesandtschaftsberichten des Min. Graf Schwerin an den Grossen Kurfürsten hrsg. v. Orlich, Berl. 1857.

1579. **Klopp O.**, Corrispondenza Epistolare tra Leopoldo I. ed. il P. Marco d'Aviano, Grac 1888.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1888.

1580. Kriegs- u. Staatsschriften d. Markgr. Ludwig Wilhelm v. Baden, hrsg. v. Röder v. Diersburg, Karlsruhe 1850.

1581. Die militärische Corresp. d. Prinzen Eugen v. Savoyen, herausg. v. Heller (1694—1705), Wien 1848; — Feldzüge des Prinzen Eugen v. Savoyen, Wien 1882, I—VIII.

1582. **De Lamberty**, Mémoires pour servir à l'hist. du 18 siècle (do r. 1714), La Haye od r. 1724, 12 t., 2 wyd., Amst. 1732—40, 14 t.

1583. Der Congress v. Soissons 1729, Instructionen Kinskis, hrsg. v. Höfler (Fontes rr. austr. XXXII.), Wien 1871.

1584. Wilhelm v. Oranien u. Georg Friedrich v. Waldeck (Corresp.) v. Müller P. L., Haag 1873 I. (1679—84).

1585. **Podewils**, Berichte über den Wien. Hof, 1746—8 (Sitzgbsb. d. Wien. Akad. 1850).

1586. **Des Grafen Brühl** Corresp. mit Riedesel, hrsg. v. Eelking, Lpzg 1854.

1587. **Maria Theresia u. Joseph II.**, Ihre Corresp., hrsg. v. Arneth A., Wien 1867, 3 t.; Briefe an ihre Kinder 1881, 4 t.; — Joseph II. u. Leopold v. Toscana (1781—90), Wien 1872, 2 t.; — Joseph II. u. Katharina v. Russland, tamże 1869; — Joseph II., Leopold II. u. Kaunitz, Ihr Briefwechsel, hrsg. v. Beer A., Wien 1873; — Leopold II., Franz II. und Catharina, Wien 1874; — Denkschriften des Fürsten v. Kaunitz-Rittberg (Arch. f. österr. Gesch. XLVIII).

1588. **Marie-Antoinette**, Corresp. secrète publ. par Arneth et Geffroy, Par. 1874, 3 t.

1589. **Correspondances** de l'emp. Joseph II. avec le comte de Cobenzl et le prince Kaunitz, p. Brunner P., Mayence 1871.

1590. **Friedrich II.** v. Preussen Briefe (Corresp.), 12 t.; — Ouevres XVI—XXVII., Berlin 1850—56.

1591. **Politische Correspondenz** Friedrich d. Grossen, Berl. 1878—86, 14 t. (do 1757).

1592. **Der siebenjährige Krieg** nach der Originalcorr. Friedrich d. Gr. v. Schöning, Potsdam 1851—4, 4 t.

1593. Briefwechsel Friedrich d. Gr. mit Friedrich Wilhelm IV. v. Oranien, hrsg. v. Ranke L., Berl. 1869.

1594. **Friedrich II.** Briefe mit den Höfen u. Gesandten zu Warschau u. Petersb. 1762—6, hrsg. v. L. Häusser, Forschungen z. deutsch. Gesch. IX.

1595. **Mittheilungen** aus den nachgelassenen Papieren eines preuss. Diplomaten hrsg. v. L. v. L(edebur), Berl. 1868 I.

Listy Lucchesiniego, Hardenberga, Schladena 1779—1796.

1596. **Leopold II.** u. Marie Christine, Ihr Briefwechsel 1781—92, hrsg. v. Wolf, Wien 1867

1597. **Herrmann E.**, Diplomatische Corresp. aus der Revolutionszeit 1791—97, Gotha 1867.

1598. **Vivenot A.**, Thugut, Clerfait und Wurmser Juli 1794, Febr. 1797, Wien 1859; — Tenże, Vertrauliche Briefe Thugut's 1790—1801, tamże 1872.

1599. **Vivenot A.**, Quellen z. Gesch. der deutschen Kaiserpolitik während der französischen Revolutionskriege 1790—1801, Wien 1873—4 I—II.

R: Liske X., Przew. nauk. lit. 1871 I.

1600. **Zeissberg v.**, Quellen etc. (Räumung Belgiens, Finis Poloniae) bis 1794, Wien 1882—5.

1601. Haller K. L., Geheime Geschichte d. Rastadter Friedensunterhandlungen 1799, 6 t.

1602. **Correspondenz** des k. russ. Gener. Suwaroff-Rimiński über 1799 v. Fuchs, Glogau u. Lpzg 1835.

1603. **Metternich**, Mémoiren, Wien u. Par. 1880, 10 t.; — Gentz Fr., Tagebuch, hrsg. v. Schlesier 1841; — Tagebücher, hrsg. v. Varnhagen v. Ense, Lpzg 1861.

1604. Schladen, Preussen in den Jahren 1806—7, Mainz 1845.

1605. **Deutsche Reichstagsacten**, Gotha 1868—87 I—IX (do r. 1431) i Register.

R: Lewicki A., Kwart. hist 1887.

1606. **Müller J. J.**, Reichstagstheatrum unter Friedrich V. (1440—1493), Jena 1713; — Max I. (1486—1500), Jena 1719 (1500—1508) Jena 1709.

1607. **Meiern J. G.**, Acta comitialia, Lpzg 1738, 2 t.; — Pachner J. J. v. Eggenstorf, Vollständige Sammlung de a. 1663, Regensb. 1740—77, 4 t.; — Schauroth C. W., Vollständige Sammlung (1663—1752), 4 cz. 1751—62 (Fortgesetzt v. Herrich N. A. 1753—86).

1608. Pfanner T., Hist. comitiorum imperialium Ratisbonensium a. 1652, Vind. 1694; — Gemeiner K. Th., Geschichte der öffentl. Verhandl. zu Regensburg, Nürnberg 1794—96, 3 t. (do r. 1659).

1609. **Lünig J. Ch.**, Deutsche Reichs-Canzlei, Lpzg 1714.

Por. Dahlmann-Waitz Nr. 2447—53.

1610. Snemy ceske od leta 1526, Praha I—V. 1888 (do r. 1580).

R: Cas. c. muséa t. 60, s. 115; Sbornik slov. IV. s. 118.

Węgierskie sejmy zob. Nr. 893.

(f: Szwecya i Dania).

1611. **Historiska**, Handlingar rörand e Skandinaviens historia I—XI. od r. 1861; — Meddelanden fr. sv. riksark 1885, 7 t. (Przyczynki z szwedzkiego arch. państwa).

1612. **Stiermann**, Samling utaf kongl. bref ang. Sverigis rikes 1747—75, 6 t.

1613. Konung Gustaf I., Registratur ed. Graenland 1861—85, 9 t. (Akty i listy Gustawa I. do r. 1534).

1614. **Rydberg O. S.**, Sveriges Traktater med Främmande Magter, Stockholm IV. 1886 (Traktaty z obcemi mocarstwami) do r. 1534.

1615. **Sverigis Ridderkaeps** och Adels rikodags protokoll, I. ser. I—VI ed. Taube.

1616. Stierman, Alla riksdagars och möttens besluth ifran. (1521—1731), 1728—31, 3 t.; — Svenska Riksradets Protokoll ed. Kullberg 1876—86 I—III. (Protokoły rady stanu do r. 1633).

1617. Hildebrandog Allin, Svenska riksdagsakter (1521—1714) I., (1521—44), Stockholm 1888.

Zob.: Zygmunta III. Dzieje pod: Wiek.

1618. Styff Koning, Gustav II. Adolf Skrifter 1861.; — Arkiv till upplysning om Svenska krigens historia, Stockholm 1854—61, 3 t.

1619. Sammlung, Briefwechsel K. Gustav Adolfs u... Oxenstiernas 1623—38, Noser Patr. Archiv Nr. 480 V—VI.; — Lettres de Gustave Adolphe 1630—32 publ. par. Feith, Groning 1860.

1620. Mémoires concernant Christine, ed. Arckenholtz, Amst. 1751—60, 4 t.

1621. Lönbom, Handlingar till Carl XI. hist. 1763—74, 15 t.; — Verhaal van de ambassade van Vosbergen (Werken van het genootschap te Utrecht IX. 1867).

1622. Lettres inédites de Charles XII., Paris 1853.

1623. **Gustavs III.**, Nachgelass. Papiere hrsg. v. Geijer, 4 t.; Manderström, Recueil de doc. inédits 1847; Collection des écrits Gustav III., Stockholm 1805.

1624. **Norske** Rigsregistranter, Kristiana 1885 I—IX.

1625. **A arsberetninger** fra det Kongel Geheimearchiv, Kjöbenh. od r. 1852; — Meddelser Rentekammerarchiv (?).

1626. Monumenta historiae danicae 1883—5, Kjöbenh.; — Regesta diplomatica historiae danicae, 2 t.

1627. Kong Fredric I. Danske Registranter I. 1878; — Danske Registranter (do r. 1644) 1861—82, 8 t.; — Christians IV. Briefe ed. Molbech u. v. Bricka, Kopenhagen 1848—78; — Le voyages de Mr. des Hayes en Denemark, Paris 1664.

(g: Włochy).

1628. **Archivio** della Regia Societa Romana di storia Patria 1885, 8 t.; — Archivio storico Italiano, Firenze od r. 1842; — Miscellanea di storia italiana, Turin do r. 1885, 24 t.

1629. **Annales ecclesiastici** cont. A. Theiner, Romae 1856 I—III.

1630. **Leonis X. Regesta** ed. Hergenroether, Freiburg 1885—6 I—IV.

1631. Balan P., Clementis VII. Epistolae, Innsbruck 1885.

1632. **Theiner A.**, Codex dipl. dominii temporalis S. Sedis Apost. R. 1861—2, 3 t.; — Tenże, MM. Hibernorum et Scotorum; — Tenże, *zob.* Nr. 646, 901; — Tenże, Vetera MM. Slavorum meridional. I. 1863; — Tenże, Monuments hist. relatifs aux regnes d' Alexis Michaelowitsch, Theodor III. et Pierre le Grand 1859; — Versuche u. Bemühungen d. heiligen Stuhles die Völker des Nordens mit der h. Kirche zu vereinigen, Augsb. 1838; — Vicenda della chiesa, Lugano 1843 (toż po franc., Paris 1843); — Tenże, Schweden und seine Stellung zum heil. Reich unter Johann III., Sigism. III. u. Carl IX., Augsb. 1838—39, 2 t.; — Tenże, Zustände der kath. Kirche in Schlesien 1740—58, Regensb. 1852, 2 t.; — Tenże, Gesch. der Rückkehr der Häuser v. Braunschweig u. Sachsen in den Schoss der kath. Kirche 1843.

1633. **Acta genuina** s. oec. concilii Tridentini ab A. Nassarello conscripta, ed. Theiner A. 1874, 2 t.; — Paleottus G., Acta conc. Tridentini 1562—1563. ed. Merdham, Londini 1842.

1634. **Le Plat**, Monumentorum ad hist. concilii Tridentini amplissima collectio, Lovanii 1781—87, 7 t.; — Planck G. J., Anecdota ad hist. concilii, Gött. 1791—1818 26 t.

1635. **Sickel Th.**, Zur Gesch. des Concils v. Trient, Actenstücke aus den österr. Archiven, Wien 1870—1, 2 t.; — Druffel, MM. Tridentina, Beiträge, München 1884—5.

Por. Paolo Sarpi, Istoria; Pallavicini, Istoria del concilii di Trento (wiele wydań).

1636. **Hübner M.**, Sixte Quint d'après des corresp. dipl. inédites, Paris 1882, 2 t.; — Tera E., Filippo II. e Sisto V., Roma 1885.

1637. Tesoro Politico, Colon. 1589.

1638. **Alberi E.**, Le relazione degli ambasciatori veneti al senato durante il secolo decimo sexto, Firenze 1839—63, 15 t.; — Barozzi et Barchet, Relazione nel sec. 17, Venezia 1856.

1639. Tommaseo, Relations sur les affaires de France au 16 siècle, Paris 1838, 2 t., *zob.* Nr. 1507; — Fiedler, *zob.* Nr. 1562; — Gachard, Rel. des amb. ven. sur Charles V. et Philippe II., *zob.* Nr. 1542.

1640. **Brown Rawdon**, Calendar of State Papers relating to english affairs existing in the archives and collections of Venezia, London 1864—82, 4 t. (do 1557)

1641. Brown, L'archivio de Venezia, Venezia 1865; Baschet, Les archives de Venise, Paris 1870; La diplom. Venitienne, Paris 1862.

1642. **Marino Sanudo**, Diarii Venezia 1889 I—XXII.

1643. Le materie politiche relative all estero degli archive di stato piemontese ind. da Bianchi, Bol. et Modena 1876; — Traités publics de la maison de Savoie, Turin od 1856; — Carutti, Storia della diplomatia della corte di Savoia, Roma 1875—6, 2 t.; — Manno, Ferrero e Vayra, Relazioni dipl. della monarchia di Savoia 1559—1814, Bibl. storica Ital. di Torino 1886, t. 4. do r. 1715.

Rossya zob. Nr. 916—1013; *Węgry zob.* Nr. 890—907.

4. Dokumenty, Akty, Listy, Mowy.

(Chronologiczny układ).

A. Wiek X., XI., XII.

1644. **Dyplomataryusze:** *Zob.* Nr. 4, 640 i nast.: *zwłaszcza* Nr. 645, 646, 663, 664, 665, 667, 679—86, 688, 690, 695, 697, 699, 700, 703, 745, 755, 756, 758, 767, 769, 771, 775, 779, 809—11, 822, 825—904, 919; — Także 1234—7.

1645. **Grünhagen C.**, Regesten z. schlesischen Gesch. (od r. 965), (Codex dipl. Sil. VII.) *Zob.* Nr. 252—5; — Perlbach M., Preussische Regesten, Königsb. 1876 (od r. 500—1300); — Baronius C., Annales ecclesiastici (ciąg dalszy od 1198, wyd. Raynaldus O.), Romae 1588 i nn. 1646 i nn., 2. wyd. z uw. Pagi A. i Mansi D., Lucae 1738—52, 43 t., 3. wyd., Bar. le Duc. 1864—72, 1—26.

1646. Długosz J., Historia Polonica; — Bielowski A., Monumenta Poloniae.

Dokumenty pod odpowiedniemi latami.

1647. Najdawniejsze pomniki prawodawstwa słowiańskiego, *zob.* Nr. 1016.

1648. Lelewel J., Polska wieków średnich, Pozn. 1851, t. III. (Dok. 1105, 1136, 1145, 1163, 1173, 1178, 1188, 1190); — Maciejowski, Hist. prawod. słow. VI. (1165); — Gawarecki, Pam, hist. płocki I. (1161).

1649. Martène et Durand, Veterum scriptorum et monumentorum amplissima collectio, Par. 1724—33, 9 t., t. II.; — Jaffé Ph., Bibliotheca rerum Germanicarum, Berolini 1864—73, 6 t. (t. 2 Georgii VII. registrum), t. I. (U obu dok. 1075, 1147, 1148, 1149, 1150, 1157); — Pez B., Thesaurus anecdotorum novissimus, Aug. Vind. 1721—29 V. (Dok. z r. 1150).

1650. Gładyszewicz W. X., Żywot błog. Prandoty, Kr. 1845 (Dok. z r. 1167, 1185, 1189).

Urzędnicy zob. Nr. 264.

1651. **Dokumenty cesarzy** *zob.* Nr. 835—847. Nadto: Acta imperii ab Henrico I. ad Fenricum VI. usque adhuc inedita, Urkunden des Kaiserreichs aus dem X., XI. u. XII. Jahrh., hrsg. v. Stumpf-Brentano, Innsbruck 1865—81; — Böhmer, Acta imperii selecta, tamże 1870 (928—1399); — Diplomata Ottonis Magni, Meibom, SS. rr. germ. I., Forsch. z. deutschen Gesch. XIII., Archiv d. Gesell. II.; — Urk. Heinrich II., Mitth. f. österr. Gesch. I.; — Bresslau H., Die Kanzlei Konrad II. mit Regesten u. Urkunden (1024—1039), Berl. 1869; — Bouquet, Recueil IX—XI., Schlossers Archiv f. Gesch. und Lit. (Briefe Lothars III.); — Schum W., Zur Dipl. Lothars III., Halle 1874; — Tenże, Forsch. z. deutschen Gesch. XX.; — Epistolae Friderici I., Freher SS. rr. germ. I.; — Pez u. Huber, Codex dipl. hist. epistol.; — Toeche, K. Heinrich VI. (regesta i dok.; Winckelmann, Acta imp. inedita (1195—1400).

1652. **Dokumenty papieży** *zob.* Nr. 883—6, Nadto: Bouquet, Recueil IX—XIX; — Mansi, Concill. coll. XVIII—XX.; — Migne, Patrologia lat.; — Silvester II., Epist. ed. Masson, Paris 1611; — Georgii VII. Registrum (1073—83) w Jaffégo Bibl. rr. germ. 2., Giesebrecht, De Georgii VII. registro emandando, Brunsvigae 1858; — Forsch. z. deutsch Gesch. XXI.; — Baluze, Miscellanea III. 4. VI.; — Epistolae Alexandri III. ed. Lupus, Bruxell. 1682; — Registrum Alexandri III. w Martène et Durand, Collectio amplissima.

Por: Oesterley, Wegweiser II. str 246—252.

1653. **Ginzel J. A.**, Gesch. d. Slavenapostel Cyril u. Method, Wien 1861 (Dod. B: MM. Epistolaria).

1654. Raczki F., Viek i djelovanje sv. Cyrilla i Methoda, Zagrzeb 1857; Lawroski, Kiril i Metod, Charków 1861.

1655. Grabowski B., Nowe dokumenty do dziejów apostołów słowiańskich, Bibl. warsz. 1881 I. (Znalezione przez Bishopa w British Museum, op. wedle Jireczka, Svetozor 1880).

1656. R. **911**. Traktat Olega z cesarzami bizantyńskimi Leonem VI., Aleksandrem i Konst. Porfirog. Władimirski-Budanów, Chrestomatia (ruskiego prawa), Kijów 1876, 2 wyd. 1—9 (najlepsze wydanie).

1657. **Rakowiecki J. B.**, Prawda ruska, czyli Prawa W. X. Jana Włodimirowicza, tudzież traktaty Olga i Igora WW. XX. Kijowskich, z cesarzami greckimi i Mścisława Dawidowicza, X. Smoleńskiego z Rygą zawarte, War. 1820—22, t. 2.

1658. Harkavy A., Ein Briefwechsel zwischen Cordova u. Astrachan z. Zeit Swjatoslaw's (około 960), Russ. Revue, Pet. 1875 VI.

1659. S. Fr., Badanie względem listu Jana Smery do Włodzimierza Wielkiego, o którego znaydowaniu się w monasterze ś. Spasa, blisko Sambora położonym, napisał Krzysztof Sandyusz, w książce wydaney r. 1669, Bibl. Ossol. 1828 II.

1660. J. S., Jewropejskij dokument o posolstwach sw. Władimira dla ispytanija wier., Kijew. Starina 1884.

1661. R. **985—996**. Darowizna Gniezna Jana I. i XV., MM. Poloniae I.

1662. Maciejowski W. A., Dyplomata tynieck o 992—1272, Bibl. warsz. 1847 IV., 1848 I., II.; Schultz D., Prz. nauk. lit. 1847 IV., 1848 I.; Warta 1887 Nr: 688. *zob.* Nr. 188; Kętrzyński W., Podrobione dyplomata tynieckie, Lw. 1874, *zob.* Nr. 190: Założenie klasztoru Benedyktynów przez Bol. Chr. na górze św. Krzyża, Pam. Sand. 1829, *zob.* Nr. 189.

1663. R. **996**. List Thietpalda do św. Wojciecha, MM. Poloniae I.

1664. R. **1008**. List Brunona do Henryka II. MM. Poloniae I., Roz. lw. 1856.

R: Zeissberg H., Die öffentliche Meinung im XI. Jahrh. über Deutschlands Politik gegen Polen, Ztsch. f. österr. Gymn. 1868.

1665. Dethier T. A., Epistola inedita Mathildis Suevae, sororis Hislae imperatoris et aviae Mathildis Toscanae, data a. 1027 aut 1028 ad Misegonem II. Poloniae regem, Berolini 1842; — Raczyński E., Wspomnienia Wielkop. 1842 I., MM. Poloniae I.

1666. Karwowski St., Ein Brief d. Herz. Mathilde an d. König Mieczysław v. Polen, Gymn. Progr., Sagan 1882.

1667. R. **1033—1035**. Zapis Ryxy dla kościoła kolońskiego św. Urszuli, MM. Poloniae I.

1668. Grünhagen C., Ueber die Zeit der Gründung v. Kloster Leubus (Kritik der Urk.), Ztschr. f. Geschichte Schlesiens 1863 V., *zob.* Nr. 196.

1669. R. **1046**. Breve Benedykta IX. dla Aarona, arcybiskupa krakowskiego, MM. Poloniae I.

1670. R. **1051**. Henryk III. potwierdza Ryxy nadanie włości Cloteno klasztorowi brunwilerskiemu, MM. Poloniae I. str. 352.

1671. R. **1065** (1165). Uposażenie klasztoru Mogilnickiego w r. 1065, odnośnie r. 1165, Długosz. Hist. III. 329, Maciejowski, Hist. prawd. słow. VI. (dod.), MM. Poloniae I., Warta 1887 Nr. 698.

1672. Helcel A. Z., O najdaw nadaniach klasztoru Benedyktynów w Mogilnie. Bibl. Ossol. VI., Odb. 1865; Bielowski A., tamże 1865 VII., *zob.* Nr. 191; Smolka, Mieszko Stary, Dod. V.

1673. R. **1067**. Dyploma fundacyi kościoła w Górze w Wielkopolsce (tłum.), Zb. Pam. Niemc. t. I.

1674. **Izbornik** wielikawo kniazia Swiatosława Jarosławowicza 1073 goda, Wilno 1880.

Por. Władimirski-Budanów, Chrestomatia, Kijów 1876

R: Massing, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1885 t. VIII.

1675. Wierzbowski T., Synopsis legatorum in Polonia **1073**—1794, Romae 1880.

1676. R. **1074**. List Wratysława, ks. czeskiego do Bolesława Śmiałego; — R. **1075**. List Grzegorza VII. papieża do Bolesława Śmiałego; — R. **1074—1082**. List Lamberta, biskupa krakowskiego do Wratysława; — R. **1086**. Henryk III. przyłącza Kraków do biskupstwa pragskiego; — R. **1087**. List Władysława Hermana do Klemensa III. za Wratysławem, MM. Poloniae I.

1677. Lewicki A., Wratysław II. królem czeskim, Przemyśl 1874; Kalousek, Sitzungsb. d. böhm. Gesell. d. Wiss. 1883; Loserth, Der Umfang d. böhm. Reiches, Mitth. d. Inst f. österr. Gesch. II. 15 i 385; Stefczyk Fr., Po upadku Bolesława, At. 1887, Odb. War. 1887 (O dokumencie 1086).

1678. R. **1096**. Włodzimierza Monomacha nauka i list Olega, MM. Poloniae I., Władimirski-Budanow, Chrestomatia.

1679. **Lelewel J.**, Dyplomata XII., XIII., XIV. w., Rocz. Tow. warsz. P. N. 1827 XIX., *zob.* Nr. 199.

1680. R. **1103** (1143). Miesconis ducis Poloniae et Salomeae, matris illius privilegia monasterii Mogilnensis, Długosz Hist. IV. 447, MM. Poloniae I. str XXVI.

1681. **Smolka S.**, Mieszko Stary i jego wiek, War. 1881, Dod. V., Regesta 1105—1207.

R: Lewicki A., Przew. nauk. lit. 1881, *zob.* Nr. 251.

1682. R. **1105**. Nadania Bolesławów przez Idziego, legata papieskiego, potwierdzone dla klasztoru tynieckiego, MM. Poloniae I.

1683. Kętrzyński W., O podrobionym przywileju Idziego z r. 1105 dla klaszt. w Tyńcu, Przew. nauk. lit. 1874 i 1889; — Papée Fr., Najstarszy dok. polski, Roz. hist. fil. Akad., Kr. XXIII., Odb. 1889; Piekosiński Fr., Jeszcze słowo o dok. Idziego, Kwart. hist., Lw. 1889, Odb. Lw. 1889. *zob.* Nr. 192 4.

1684. Kętrzyński W., Bemerk. über die ält. poln. Urk. Ztschr. f. Gesch. Schlesiens XXII. 1888, *zob.* Nr. 187 i 1662.

1685. R. **1123**. List Bolesława Krzywoustego do św. Ottona; — R. **1124**. List Bolesława Krzyw. do Szczecinian, MM. Poloniae II. (Por. **E.** IX. Dod. 1601 Canisius).

1686. R. **1139**. Robert, biskup wrocławski nadaje klasztorowi św. Wincentego kościół św. Michała, Mosbach, Piotr syn Włodzim., Ostrów 1865, Także *zob.* Nr. 758.

1687. R. **1140**. Fundacya klasztoru w Jędrzejowie, Helcel, O klasztorze Jędrzejowskim, str. 133.

1688. R. **1140—1177**. Bule i listy dotyczące Polski (lata 1140, 1144, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1153, 1157, 1159, 1167, 1177), MM. Poloniae II.

R. 1143 zob. Nr. 1680.

1689. R. *1146*. Piotr. kan. gnieźn., Przybysław, Jan, kasztelan wiślicki bracia, uznają przed urzędem wojewódzkim podział majątku po stryju odziedziczonego, Dod. tyg. Gaz. lw. r. 1857 Nr. 4.

R. 1165 zob. Nr. 1671.

1690. R. **1149**. Bolesław Kędzierzawy uposaża klasztor ś. Wincentego, Mosbach, Piotr syn Włodzimierza, Ostrów 1865, Także *zob.* Nr. 758.

1691. R. **1150**. Dokument Rościsława Mścisławicza dla biskupstwa smoleńskiego, Władimirski-Budanów, Chrestomatia p. 201.

1692. R. **1153**. Jan, arcyb. gnieźn. zakłada i uposaża klasztor Cystersów w Brzeźnicy, Helcel, O klasztorze jędrzejowskim str. 133.

1693. R. **1155**. Papież Adryan IV. potwierdza przywileje biskupstwa wrocławskiego, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens II.

1694. R. **1158**. Fryderyk I. pozwala Władysławowi Czeskiemu pobierać czynsz z Polski, Stumpf, *zob.* Nr. 838; — R. **1163**. List biskupa freyzingskiego o pokoju z Polską, Erben. *zob.* Nr. 825.

1695. R. **1180**. Bula papieża Aleksandra potwierdzająca uchwałę synodu łęczyckiego, Długosz. Hist. VI. 105, MM. Poloniae II. str. 401.

1696. R. **1186**. Nadanie wojewody Zyra, Perlbach, Preuss.-poln. Studien, Halle 1886 I.

1697. R. **1193**. Celestyn III. papież zatwierdza Premonstrantów w Wrocławiu, Mosbach, Piotr syn Włodzimierza, Ostrów 1865.

B. Wiek XIII.

1698. **Dyplomataryusze**, zob. wyżej przytoczone pod Nr. 1644, a nadto: Nr. 640, 647, 649, 650, 663, 671—7, 690—6, 701, 705, 707—15, 719, 721, 725, 727, 738—41, 742, 744, 746, 753, 774, 777, 778, 780, 781, 782, 783, 790, 791, 793, 796, 805, 806, 818, 916, 919. Także Nr. 1362, 1645—7.

1699. Hube R., Antiquissimae constitutiones synodales; — Helcel A. Z., Ustawodawstwo Kościoła polskiego, Star. prawa pol. pomniki I.; — Niemcewicz, Zb. Pamiętników I—V.; — Paprocki, Herby, wyd. Turowskiego, Kr. 1858, *Zob.* Nr. 327 *i pod odpowiedniemi latami.*

1700. Lelewel, Polska wieków średnich III. (1203, 1243, 1246, 1250, 1251, 1252, 1253, 1255, 1266, 1276, 1278, 1284, 1286, 1290, 1291, 1299).

1701. Gładyszewicz M. X., Żywot bł. Prandoty, Kr. 1845 (Dok. z r. 1206, 1212, 1215, 1220, 1224, 1227, 1228, 1235, 1243, 1247, 1250, 1251, 1253, 1255, 1256, 1258).

1702. Mosbach A., Wiadomości do dziejów polskich, Ostrów 1860 (1206, 1208, 1209, 1225, 1228, 1233, 1234, 1238, 1248, 1252, 1255, 1257, 1261, 1262, 1263, 1265, 1268, 1269, 1270, 1273, 1277, 1294. 1295, 1297); — Raczyński, Wspomnienia Wielkopolski (1209).

1703. Wohlbrück, Gesch. v. Lebus (1209, 1219, 1236, 1238, 1247, 1249, 1257); — Beckmann, Von Lebus (1282).

1704. Wiszniewski M., Hist. literatury pol., Kr. 1845 II. (1228, 1251, 1257, 1297); — Hube R., Themis polska 1829 II. (1227, 1231, 1242); — Bandtkie, Jus Culmense, Vars. 1814 (1233, 1251, 1253, 1254).

1705. Stronczyński, Wzory pism dawnych, War. 1839 (1222, 1228, 1230, 1232, 1238, 1252, 1257, 1265, 1271, 1278, 1284, 1290); — Jabczyński, Rys historyczny miasta Dolska,

Pozn. 1857 (1231, 1237, 1246, 1258, 1286, 1295, 1298); — Olszowski, De Archiepiscopatu Gnesn. 1674 (1239, 1284, 1298). Por. też: Rostkowski A., Clypeus cleri poloni, ed. A. Załuski, Vars. 1718; — Damalewicz, Vitae archiep Gnesn. (1243).

1706. Jabczyński, Archiwum teologiczne, Pozn. I—II. 1836—7 (1252, 1257, 1258, 1278, 1284, 1287, 1288, 1290, 1292—6); — Łukaszewicz, Obraz miasta Poznania I. (1234—1284).

1707. Zeitschrift des Vereins f. Gesch. u. Alterth. Schlesiens: 1226 (t. II.), 1242 (VII.), 1248 (VIII.), 1252 (II., VI.), 1257 (I., XII., XIV.), 1264 (XII.), 1268 (V.), 1271 (VII.), 1291 (VI.), 1289 (XII.), 1291 (XV.), 1295 (V.), 1296 (XIV.), 1299 (VI.); — Ledebur, Neues Archiv für die Geschichtskunde des preuss. Staats III. (1259, 1260, 1293); — Livländische und insbesondere Rigische Urkunden aus dem XIII. Jahrh., Mitth. Liv.-Est.-Kur., 1837 I., 1845 III., 1849 IV., 1850 V., 1851 VI., 1852 VI.

1708. David Lucas, Preuss. Chronik, Königsb 1812—15, t. III. (1240, 1245, 1276 i inne); Voigt, Gesch. Preussens I—IV.

1709. Naruszewicz, Historya narodu polskiego, t. VII., VIII.; — Baliński M. i Lipiński T., Starożytna Polska, Warsz. 1843—46, 4 t. (wyciągi z dokumentów); — Jonesnan J., Stan miasta Wschowy, Leszno 1783; — Roepell, Gesch. Polens (cytuje dok. z arch. poznań. i innych): Bodouin de Courtenay J. N., O drewnie polskom językie do XIV. stolietia soczynenie, Lpzg 1870 (o dok. XII. w.); Hube, Prawo polskie w w. XIII, War 1874 (używa wypisów z metryki, z arch. berlińskiego i wrocławskiego).

Zob. Nr. 264, 1675.

1710. **Dokumenty cesarzy**: *Zob.* Nr. 835. Nadto: Forsch. z. deutschen Gesch. XVI. (Otto IV.); — Friderici II. Privilegia, Lipsiae 1493, 1498; — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Friderici II., Paris 1852—61; — Martène et Durand, Collectio II.; — Freher SS. rr. germ. I.; — Sitzungsb. d. Wiener Acad. LXIX.; — Archivio Italiano II.; — Schirrmacher, Die letzten Hohenstaufen (regesta Manfreda). (R: Scheffer-Brichorst, Sybels H. Z. XXVIII.); — Forschungen z. deutschen Gesch. XIII—XIV.; — Codex epistolaris Rudolphi, Viennae 1727; — Bodmann F. J., Codex epist. Rudolphi, Lipsiae 1806; — Melly E., Vaterländische Urk. I. 1846.

1711. **Dolliner Th.**, Codex epistolaris Primislai Ottocari, Vienn. 1803.

1712. Ulanowski B., Neues urkundliches Material zur Gesch. Ottokar II. v. Böhmen, Mitth d. Inst. f österr. Gesch. 1885 VI. Por. fil hist. Akad XX.

1713. **Dokumenty papieży**, *Zob.* Nr. 883. Nadto: Epistolarum Innocentii III. libri XI., ed. Baluze, Paris 1682; — Berquigny et Du Theil, Diplomata 1791; — Bibliothèque de l'école de chart. XXIV.; — Theiner A., Vetera MM. Slavorum meridionalium; — Epist. decr. Honorii III., ed. Cironius, Vindob. 1761; — Voss, Gregorii IX. acta, Romae 1586; — Matthaeus, Summa const. summorum pont. a Gregorio usque ad Sixtum V., Lugduni 1588; — Berger, Les registres d'Innocent. IV., Paris 1884—5; — Martène et Durand, Thesaurus V.; — Raynald, Annales eccles. (1288—1292).

1714. R. **1203.** Kętrzyński W.., Dokument ks. Konrada Mazowieckiego, Przew. nauk. lit., Lw. 1887; — Tenże, Założenie i wyposażenie bisk. płockiego, tamże 1876, MM. Pol. V.; — Ulanowski B., Uposażenie bisk. płock., Roz. fil. hist. Akad., Kr. XXI. 1888, *zob.* Nr. 198.

1715. R. *1204, 1251.* Potwierdzenie założenia wsi: Dunajec biały, Dunajec czarny, Lepietnica, Niedzieliska, Ostrowsko, Ratajnica, Rogoznik, Słona i Stradomka, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 16. 17.

1716. R. **1207.** Innocenty III. wydaje dla Leszka Białego list protekcyjny, Migne, Innocentii III. Opera omnia; — R. **1207.** Bule Innocentego III. dla Polski; Berquigny et du Theil, Diplomata 1791; — R. **1208.** Bula Innocentego III. dla kap. krakowskiej, MM. Poloniae II.

1717. R. **1207—1268.** Regesta Konrada Mazowieckiego i jego synów, Perlbach Preuss.-poln. Studien, Halle 1886 I.

1718. **Perlbach M.**, Die ältesten preussischen Urk. kritisch untersucht (R. **1212—31**) Altpreuss. Monatsschr. X. Odb. 1873; — Tegoż, Preussisch-poln. Studien, Halle 1886, *zob.* Nr. 201—3; — Romanowski, De Conradi, Ducis Masoviae conditione, Pozn. 1857; — Tenże, O zakonie braci Dobrzyńskich, Bibl. warsz. 1857.

1719. Lites ac res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum, Pozn. 1855 t. II. (Dokumenty krzyżackie) *zob.* Nr. 1785.

1720 R. *1228* Konrad nadaje ziemię chełmińską krzyżakom, Zb. Pam. Niemc. t. I.

1721. **Das älteste** geschriebene polnische Rechtsdenkmal, *zob.* Nr. 1017.

1722. R. *1220.* Wojewoda godzi spierających się o własność majętności Glewo, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 28.

1723. R. **1228.** Dyplomat Swentopełka Rycerzom Dobrzyńskim wydany, Narbutt, Dzieje Litwy III.

1724. R. **1228.** *Liber fundationis claustri Sanctae Mariae Virginis in Heinrichau, zob. Kroniki.*

1725. Napierski K. E., De diplomate, quo Albertus episc. Livoniae declaratur princeps Imperii, Rigae 1832; — Tenże, Ueber 100 Original-Urk., Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1842 III.

Por. Winkelmann Nr. 5040—5091, *zob.* Nr. 210.

1726. Winkelmann E., Livländische Forschungen, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1868 XI., Odb. Riga 1868; — Schwartz J. Ch., Berich-

tigung des Datums des Investitur-diploms Nord. Miscellen 1790, XXIV—XXV. *Zob.* Nr. 159.

1727. R. *1229.* Henryk, książe wrocławski przysądza wieś Grodziec Benedyktynom tynieckim, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 52.

1728. R. **1230**. Trzy dyplomata układów z Kuronami (Gruber, Sylva document.), Narbutt, Dzieje Litwy III.

R. *1230 zob.* Nr. 1779.

1729. Najstarszy dokument Torunia 1231, Prz. bibl. arch., War. 1881 II., *zob.* Nr. 204.

1730. R. **1232**. Grzegorz IX. papież mianuje Balduina legatem dla Inflant (z Raynalda), Narbutt, Dzieje Litwy III.

1731. R. **1233**. Constitutiones Fulconis archiepiscopi Gnesnensis, Hube, Bibl. warsz. 1852 I. i Antiq. Const., Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699.

1732. R. *1234.* Bolesław Wstydliwy potwierdza nadane Benedyktynom tynieckim prawa, Dod. Gaz lw. 1853 Nr. 1.

1733. Zwölf Urkunden z. livländischen Geschichte v. 1235—1237, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1855 VIII.; — R. **1230—1273**, Sechs Urkunden über Schenkungen an das Cistersienser-Kloster zu Dünamünde, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1843 III.

1734. R. **1240**. Konrad książe Mazowiecki potwierdza nadania kościołowi gnieźnieńskiemu, włocławskiemu i płockiemu, Długosz Hist. VI. 260; — R. **1241**. Tenże daje Gotardowi wieś Służewo, Paprocki Herby 356.

1735. R. **1241**. Wattenbach W., Zum Mongolensturm, Forschungen z. deutsch. Gesch. 1872t. XII.; — Vier Briefe über den Anmarsch der Mongolen, Neue Mitth. d. thüringisch-sächsischen Verein f. vaterländ. Gesch. IV. (Por. Schiemann, Russland, Polen, Livland 169); — Ulanowski B., O kilku pomniejszych źródłach do napadu Tatarów, Roz. fil. hist. Akad. XVII., Odb. Kr. 1884; — Tenże, O współudziale Templaryuszów pod Lignicą, tamże.

1736. Konrad książe krakowski i łęczycki nadaje klasztorowi tynieckiemu szyb soli i dozwala łowienia bobrów, Dod. Gaz. lw. 1872 t. III.

1737. R. **1245**. Nadanie cesarza Fryderyka krzyżakom Litwy, Kurlandyi i Semigalii, Narbutt, Dzieje Litwy IV.

1738. R. **1245**. Innocenty IV. do arcybisk. gnieźnieńskiego, Narbutt Dzieje Litwy IV; — R. **1246**. Innocenty IV. mianuje Alberta legatem swym dla krajów ruskich, Bullar. Dominic. I. 163.

1739. R. **1246**. Konrad, książe Mazowiecki nadaje Przybysławowi z Rostkowa Przasnisz za zwycięstwo nad Jadźwingami, Paprocki Herby 405.

1740. R. **1248**. Constitutiones Jacobi Archidiaconi Leodiensis legati apostolici, Vratislaviae editae, Hube, Ant. Const, Helcel, Pomniki I, *zob.* Nr. 1699.

1741. R. *1248.* Kazimierz, książe kujawski, potwierdza darowiznę ojca swego Spitygniewowi, Paprocki Herby 464.

1742. R. **1250—1253**. Innocenty IV. wyznacza komisarzy do zbadania cudów św. Stanisława; — List Jana kardynała w tej sprawie; — Bula kanonizacyjna św. Stanisława, Długosz Hist. VII. 315, 321, 336—8; — R. **1251**. Bula Innocentego IV. dla legata Jakuba z Velletri, polecająca rozpoznać pomniki piśmienne polskie o św. Stanisławie, MM. Poloniae II.

1743. R. **1252—60**. Nadania Mendoga krzyżakom, Narbutt, Dzieje Litwy IV.

1744. R. *1252—3.* Bolesław książe krakowski uwalnia dobra Klemensa z Ruszczyc od ciężarów i pozwala polowania na bobry, Paprocki Herby 123, 129; Sprzedaż Sciborzyc wobec księcia na rzecz klasztoru Szczyrzyckiego, Przew. nauk. lit. 1873 I.

1745. Kretzschmer J. C., Gründungsurkunde der Stadt Posen v. J. **1253**, Posen. 1853, *zob.* Nr. 4706; — R. **1253**. Założenie Bochni, Łabęcki H. Górnictwo II.

1746. R. **1255**. List Przemysława czeskiego do Prandoty, Zb. Pam. Niemc., t. I.

1747. R. **1255**. Nadanie Wł. Odonicza, 2. paźdz., Callier E., Warta 1885 Nr. 576 i Szkice geogr. Pozn. 1836.

1748. **Perlbach M.**, Regesten d. Stadt Königsberg **1256—1524**, Altpreuss. Monatsschr. 1881 XVIII.

1749. R. **1257**. Constitutio Lanciciensis Fulconis Archiepiscopi, Hube, Ant. Const., Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699.

1750. R. **1257**. Bula Aleks. IV., nakazująca wyprawę krzyżaków przeciw Bolesławowi lignickiemu, Długosz Hist. VII. 361.

1751. Ulanowski B., O założeniu klasztoru św. Andrzeja w Krakowie i jego najdaw. przywilejach, Pam. fil. Akad. VI., Odb. Kr. 1886 (Dok. **1257**, **1264**), *zob.* Nr. 206.

1752. Przywilej Bolesława Wstydliwego dla Krakowa z r. 1257, Index lect. Univ. Jagell. 1817—18.

Por. Szajnochy, Do hist. Krakowa, Szkice.

1753. R. **1257**. Boleslai, Ducis Crac., Donatio Terrae Sandecensis consorti suae 2. Martii, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 37; — Także w Szkicu Szajnochy, O św. Kindze.

1754. R. **1258**. Henryk III. uwalnia polskie wsie Augustynów z pod sądów kasztelańskich 4. lutego, Schles. Gesch. f. Vaterland, Kult. 1840.

1755. R. *1259.* Bolesław V. Wstydliwy nadaje Benedyktynom tynieckim posiadłości, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 32.

1756. R. **1259, 1263, 1270**. Schuldverschreibung Heinrichs v. Kurland an den Orden; — Erklärung Andreas f. d. Bischof v. Kurland; — Heinrich v. Meklenburg, Schenkungsbrief

an das Kloster zu Rehna, Mitth. Liv.—Est.-Kur. 1842 I, 1843 I.

1757. R. *1261—4.* Galetti P. L., Osservatione sopra di due diplomi di Urbano IV. (Miechowitom krak.) 1771.

1758. R. **1262.** Constitutiones Syradienses Janussii Archiep., Hube, Bibl. warsz. 1852 I. i Ant. Const., Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699.

1759. R. *1262.* Bolesław książe Wielkopolski uposaża klasztor św. Klary w Zawichoście, Przew. nauk. lit. 1873 I.

R. 1263 *zob.* Nr, 1750.

1760. Bonell, Hat der Ordensmeister Andreas v. Stirland noch im J. 1263 eine Urk. ausgestellt, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1855 *zob.* 209.

1761. R. **1264—79.** Korespondencya legata Filipa biskupa Firmiano, Bullar. Dominic. I.

1762. R. **1264.** Jura Judaeis per Boleslaum ducem a. 1264 Vol. leg. I., Bandtkię, Jus nicum; — Gumplowicz L., O przywileju Bolesława z r. 1264, Gaz. warsz. 1860 Nr. 290; — Tegoż, Prawodawstwo polskie względem żydów, Kr. 1867; — R. (Hube), Przywilej żydowski i jego potwierdzenia, Bibl. warsz. 1880 I., *zob.* Nr. 195, 207 i 2170.

R. 1264 *zob.* Nr. 1745.

1763. Roepell R., Ueber die Zeitbest. der Provinzialsynode zu Breslau unter dem Vorsitz des Cardinalleg. Guido, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens I.; — Markgraf H., Ueber die Legation des Guido **1265—1267**, tamże V.

1764. R. **1266.** Aleksander IV. karci Daniela króla Rusi z powodu odstępstwa od kościoła katolickiego, Długosz, Hist. VIII. 140.

1765. R. **1267.** Constitutiones Guidonis cardinalis legati Apost. Vratislaviae, Hube, Ant. Const., Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699.

1766. Petruszewycz A., O dokum. Leona kniazia ruskiego *zob.* Nr. 200, Sbornyk hałyck. Matycy, Lw. 1854.

1767. Kriegszüge der Nowogoroder in Esthland (**1267—8**) nebst dem Friedenschlusse, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1847 IV.

Por. Tychomerow, Torhowyja y myrnyja snoszenija russkich kniażestw z Liwoniej w XIII. wiekie, Żurn. minist. narod. prośw. 1876.

1768. R. *1268.* Kopia pasportu od miasta Krakowa Janowi Sulna, Litwinowi do Rzymu, Narbutt, Dzieje Litwy IV.

1769. R. **1269.** Testament św. Salomei, Grabowski, Star. pol. I.

1770. **Perlbach M.**, Das Urkundenwesen Mestwins II. v. Pomerellen, Preuss.-poln. Studien, Halle 1886 II. (1268—1296); — Strehlke, Toż Altpreus. Monatsschr. 1871.

R. 1270 *zob* Nr. 1750.

1771. R. **1271.** Constitutiones Janussii Archiep. in oppido Kamien, Hube, Ant. Const., Helcel, Pomniki I. *zob.* Nr. 1699.

1772. Ulanowski B., O dacie przywileju Bolesława Mazowieckiego rzekomo z r. 1278 dla klasztoru w Jerzowie, Roz. hist. fil. Akad., 1884 XVI., Odb. Kr. 1883.

1773. R. **1279.** Constitutiones Philippi episcopi Firmani, legati apost. in concilio Budensi, Hube, Ant. Const.; Helcel, Pomniki I. et Suppl. *Zob.* Nr. 1699.

1774. R. *1279.* Boleslai villae donatio, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 40, także Szkice Szajnochy, św. Kinga; 1280. Priv. fund. monasterii in Sandecz, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 40, Szajnocha, Św. Kinga, noty

1775. Kętrzyński W., O przywileju księcia Mściwoja *zob.* Nr. 214.

1776. R. **1284.** Ugoda Pawła z Przemankowa z Leszkiem, Przeździecki P. z P., War. 1853; — Ulanowski B., Przyczynek, Roz. fil. hist. Akad. XVII., Kr. 1883.

1777. R. **1285.** Constitutiones Jacobi archiepiscopi editae Lanciciae, Hube, Ant. Const., Helcel Pomniki I. *zob.* Nr. 1699.

1778. R. *1287.* Leszek ks. krak. darowywa Latosyn Cedrowi synowi. Swantosława, Papro. ki Herby 133. R 1288. Szajnochy Szkice „Do hist. Krakowa"; Nadanie Leszka dla Tyńca, Łabęcki, H. Górnictwo H.

1779. R. **1290** (?). Constitutiones Jacobi archiepiscopi, Hube, Ant. Const.; Helcel, Pomniki I. *zob.* Nr. 1699.

1780. R. *1290.* Przemysław II. potwierdza przywilej Henryka książęcia na założenie miasta Wielkiej Soli (ca 1230), Dod. Gaz. lw. 1867 Nr. 7 i 35; Łabęcki H, Górnictwo II.: R. 1290. Dokument założenia Wieliczki, Dod. Gaz lw. 1868 Nr. 35—6.

1781. R. **1296.** Bula Bonifacego VIII. w sprawie bisk. chełm., Długosz Hist. VIII. 535.

1782. Świeżawski E. Dokument Łokietka (z r 1298), Niwa, War. 1875 VII.: R. *1299.* Dokument odnoszący się do Szwenców. Preuss, Dirschaus Hist. Denkwürdigkeiten. Por. SS. rr. prussicarum p. 703 n. 84.

C. Wiek XIV.

1783. **Dyplomataryusze**, *Zob.* Nr. 1644, 1698 i 1699, Nadto: 635—9, 660, 661, 672, 720, 722, 723, 729, 733, 736, 740. 752, 759, 760, 762, 763, 784—7, 797, 800, 816, 817, 1015, 1052, 1362, 1709.

1784. **Piekosiński Fr. et Szujski J.**, Libri antiquissimi civitatis cracoviensis. (Księgi najstarsze i rachunki miasta Krakowa od r. 1300—1400), Kr. 1878, *zob.* Nr. 747.

Treść: Kraków aż do początku XV. w. przez Szujskiego; Liber actorum resignationum nec non ordinationum civitatis Cracoviae 1300—1375, wyd. Fr. Piekosiński z indexem i słowniczkiem do zapisków niemieckich przez prof. Dr. Eug. Janotę, (Odb. Kr. 1877); Księga proscriptionum et gravaminum miasta Krakowa z czasów Kazimierza W. 1361—1392, wyd. J. Szujski: Acta consularia 1390—1400, wyd. tenże; Registra perceptorum et distributorum civitatis Crac. 1390—1393, 1395—1405, nec non 1407—1410, wyd Fr. Piekosiński.

1785. **Litos ac res gestae** inter Polonos ordinemque Cruciferorum, Pozn. 1855—6, z miedziorytami pieczęci I—III.; — Celichowski Z., Supplementum, quo cont. causa inter Vladislaum regem et Cruciferos a. 1320, Posn. 1880.

1786. **Toeppen**, Acten der Ständet. *zob.* Nr. 1123; — Urkund. Beiträge z. Gesch.d. Kriege d. deutschen Ordens, Ledebur's Arch. 1832 VII.; — Buja M., Regesten d. Kriege, Altpreus. Monatsschr. 1869.

Zob. Nr. 688—696.

1787. **Hołowackij J. F.**, Pamiatnyki dyplomatyczeskoho i sudiebno-diłowoho jazyka ruskoho w drewnym hałycko-wołodymirskom kniażestwi, Lw. 1867; — Zubrzycki, Kronika m. Lwowa, Lw. 1844; — Szaraniewicz J., Starodawnyje hałyckije horody, Lw. 1861—2 I—III; — Karamzin, Hist. Rossii, t. IV.

Zob. Nra 916, 917. 919, 934, 946, 966.

1788. Stronczyński, Wzory pism dawnych, War. 1839 (1300. 1303, 1304, 1310, 1312, 1317, 1319. 1326, 1332, 1336, 1339, 1349, 1355, 1376, 1380, 1388, 1390, 1392); — Raczyński, Wspomnienia Wielkopolski, I. (1306, 1320, 1337), II. (1312, 1337, 1361); — Mosbach A., Wiadomości (1308, 1313, 1327, 1354, 1365, 1367, 1369, 1372); Przyczynki (1317, 1335, 1339, 1352, 1372) — Lelewel J., Polska wieków średnich III. (1311, 1317, 1318, 1320, 1324, 1325, 1326, 1327, 1329, 1331, 1332, 1399).

1789. Jabczyński, Rys hist. miasta Dolska, Pozn. 1857 (1311, 1350, 1359, 1362, 1371, 1381, 1383); — Olszowski, De archiepiscopatu Gnesn. 1674 (1343, 1357, 1360); — Wiszniewski M., Hist. literatury pol., Kr. 1845 II. (1335, 1377); — Hube R., Themis pol. 1829 VI. (1370).

1790. Naruszewicz, Hist. pol. VII., *zob.* Nr. 1709; — Gawarecki, Opis ziemi Dobrzyńskiej, Płock 1825; — Stadnicki K., Synowie Gedymina, Lw. I. 1849, II. 1853, III. 1875; — Bracia Wład. Jagiełły, Lw. 1857; — Stadnicki A., Ziemia lwowska w XIV. i XV. wieku, Lw. 1863, *Zob. dok. pod odpowiedniemi latami.*

1791. Ludewig J. P., Reliquiae manuscriptorum, Frankf. et Lipsiae, Halle 1720—31, 1733—41 II. (1328), V. (1340); — Schöttgen Ch. u. Krevsig G. Ch., Diplomataria, Altenb. 1753—60 III. (1328); — Barthold F. W., Gesch. von Rügen und Pommern, Hamburg 1839—45, 4 t.; — Schwarz, Versuch einer Pommerischen Lehnshistorie (1307); — Minsberg, Gesch. d. Stadt Gross-Glogau 1853; — Klöden, Diplomatische Gesch. Waldemars v. Brandenburg, Berlin 1844—5, 4 t.; — David Lucas, *zob.* Nr. 1708.

1792. Zeitschrift des Vereins f. Gesch. u. Alterth. Schlesiens: 1305 (IV.), 1313 (I.), 1314 (VII.), 1315 (VI., VIII.), 1316 (III., IV.), 1321 (VII.), 1322 (III., VIII., XIV.), 1323 (VI.), 1328 (VI.), 1329 (I.), 1337 (VI.), 1339 (VIII.), 1341 (VI.), 1343 (VII.), 1344 (VII.), 1349 (VII), 1352 (VII), 1353 (XV.), 1354 (II.), 1356—71 (X.), 1359 (VII.), 1361 (II.), 1366 (XI.), 1373 (II.), 1374 (VII.), 1378 (IX.), 1384 (VII.), 1390 (I), 1391 (III.), 1398 (X.).

1793. Livl. Urk. vermischten Inhalts aus d. XIII. u. XIV. Jahrh., Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1842 I—II. 3, 1843 III., 1850 V. 2, 3, 1851 VI. 1, 2, 1852 VI. 3, 1854 VII. 2, 3, 1855 VIII., 1858 IX.

1794. **Statuta synodalia** Episcoporum Cracoviensium XIV. et XV. saeculi ed. Heyzmann U. (Star. prawa pomniki IV.), Crac. 1875, *Zob poszczególne synody pod odpowiedniemi latami.*

Zob. Nr. 264 i 1675.

1795 Hube R., Kilka aktów z XIV. i XV. w., *zob.* Nr 1237; Tenże, Roty przysiąg z XIV. i XV. w., *zob.* Nr 1252; Przyborowski, Toż. *zob.* Nr. 1250: Nehring W., Altpolnische Eidesformeln aus dem XIV. Jahr, *zob.* Nr. 1251.

1796. **Dokumenty cesarzy**, *zob.* Nr. 835. Nadto: Das Formelbuch König Albrechts, v. Chmel, Arch. f. österr. Gesch. II. Por. Abh. der böhm. Akad. II. 2; Mitth. f. öst. Gesch. II.; — Dönniges G., Acta Henrici VII., Berolini 1839; Bonaini F., Acta Henrici VII. Florent. 1877; — Forsch. z. deutsch. Gesch. XIX.; — Regestum diplom. Ludovici 1315—27, Oefele, SS. rr. Boicarum I.; — Urkunden z. Gesch. König Ludwigs, v. Ficker, Innsb. 1865; Archivalische Ztschr. V., VI.; Oberbair. Archiv. I.; — Friderici III. epistolae, Freher-Struve SS. rr. germ. II.; Pelzel F. M., Kaiser Carl IV, Prag 1780—1 mit Urk. (Suppl. Lindner Th. N. Archiv. d. Gesell. VIII. i Tegoż, Beiträge z. Dipl. Carls IV., Mitth. f. öster. Gesch. III.; Cipolla C., tamże III.); — Lindner, Urkundenwesen Carls IV., Stuttgart 1881; — Huber, Regesten *zob.* Nr. 258; — Codex epistolarum et formularum, N. Lausitzer Magazin XXIII.; — Urkunden Günthers, N. Archiv d. Gesell. VIII.; — Pelzel F. M., Lebensgesch. Venceslaus, Prag u. Lpzg 1788—96; — Acta varia, Martène i Durand, Collectio IV.; — Diplomata Venceslai, Scheidt, Bibl. Gottingensis I.

1797. **Jacobi Th.**, Codex epistolaris Joannis regis Bohemiae, Berol. 1841; — Tadra F., Summa Gerhardi (1336—45) Ein Formelbuch d. Königs Johann v. Böhmen, Archiv f. österr. Gesch., Wien 1882.

Węgry por. Nr. 890—902.

1798. **Dokumenty papieży** *zob.* Nr. 883, Nadto: Tosti, Storia di Bonifazio VIII. Monte Cassino 1846; — Thomas A., Les régistres de Boniface VIII., Bibl. de l'école francaise d'Athènes et de Rome Ser. II.; — Acta inter. Bonifacium VIII., Benedictum XI.,

Clementem V. et Philippum Pulchrum 1714 s. l.; — Les registres de Benoit XI. par Grandjean, Paris 1882—4; — Registrum Clementis V., Romae od 1885; — Lettere degli ambasciatori Fiorentini alla corte dei papi in Avignione 1340, Arch. stor. ital. IV. 15; — Werunsky E., Excerpta ex registris Clementis VI. et Innocentii VI., Innsbruck 1885; — Innocentii VI. registr. epist. Martène et Durand II.

1790. R. **1300**. Ordinatio de decimis novalium et arbitrium Janussi, Bandtkie, Jus polonicum.

1800. **Fiedler J.**, Böhmens Herrschaft in Polen, urkundlicher Beitrag, Archiv. f. österr. Gesch., Wien 1855 XIV.

1801. R. **1304**. Leszek, ks. Michałowski zastawia swoje księstwo krzyżakom, Długosz, Hist. pol. IX. 17., Lites I.

1802. R. **1304**. Vereinbarung des deutschen Ordens in Livland mit den Bischöfen, Capiteln und Untersassen d. Stifte Terbaten und Oesel wie auch mit des Königs zu Dänemark Wassalen in Esthland wieder die gemeinsamen Feinde D. D. 1304 am 25. Februar, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1842 II.; — Napiersky, Noch eine Urkunde über den Verkauf d. Klosters Dinamünde an den Orden 1305 *Synod r. 1306, zob.* Nr. 1293, *tamże* 1855 VIII.

1803. R. **1309**. Constitutio Jacobi Archiepiscopi, Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699; Constitutiones Fratris Gentilis, *tamże*.

1804. R. *1310*. Legat papiezki zleca Arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, aby nie dopuszczał nakładać na klasztor Klarysek sądeckich danin i poborów, Dod. Gaz lw. 1853 Nr. 29.

1805. R. **1311**. Klemens V. wysyła legatów w celu zbadania przestępstw, jakich się krzyżacy w dyeceszi rygskiej dopuścili, Długosz, Hist. polonica IX. 62; — Waldemar, margr. brand. sprzedaje krzyżakom ziemię pomorską, *tamże* 55.

1806. R. *1313*. Dokument dla wsi Zgłobień, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 41.

1807. R. **1316—1335. Akta istor.** otnosiaczy sia k' Rossii Turgieniewom (Historica Russiae MM.), Supplementum *zob.* Nr. 919; — R. 1316, 1325, 1335. Stosunki książąt Rusi z krzyżakami, Narbutt, Dzieje Litwy IV., Karamzin, Hist. Rossii IV., *zob.* Nr. 1787; Longinow A. W., Gram. Juria II., Mosk. 1887. *Synod 1316, zob.* Nr. 1293.

1808. R. **1317**. Privilegium locationis civitatis Lublinensis, Bandtkie, Jus Culmense.

R. 1320. Zob. Lites ac Res Gestae Nr. 1785; *Toeppen, Acten der Ständetäge* Nr. 1786.

1809. R. **1320**. Statuta synodalia Nanceri, Episcopi Cracov., Statuta synodalia ed. Heyzman U., Pomniki Prawa IV.

1810. R. **1321**. Wyrok sędziów w sprawie sporu Polski z zakonem, Długosz, Hist. pol. IX. 100, Lites, Suppl. str. 39.

1811. R. **1321—2**. Urkundliche Nachrichten von d. Kreuzfahrt rheinischer Herrn nach Preussen 1320—2 v. Wagner P., Altpreuss. Monatsschr. 1889 XXVI.

1812. R. **1323**. Listy Gedymina (do Jana XXII., do Dominikanów, Franciszkanów, do hanzeatyckich miast), Narbutt, Dzieje Litwy IV., Krasz., Wilno I.

1813. R. **1325**. List Apostol. pap. Jana XXII. pisany do Polaków, Dod. Czasu 1860 XVIII.; — Dekret klątwy na krzyżaków przez arcybiskupa Rygi ogłoszonej, Narbutt, Dzieje Litwy IV.

1814. R. **1326**, Janislai Archiep. Constitutiones in Synodo Uniejoviensi, Helcel, Pomniki I.

1815. Ugoda między konwentem szczyrzyckim a Janem z Obrowca, Prz. nauk lit. 1873 I.

1816. R. **1330**. Janislai Archiep. arbitrale decretum in oppido Chenciny; — Ejusdem Constitutio, Helcel, Pomniki I.

1817. R. **1331**. Joannis Grot Statuta, Stat. Synodalia ed. Heyzman, Pomniki Prawa IV.

1818. Ungedruckte livländische Urkunden (a. d. J. 1335—87), Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1850 V. 2. 3.

1819. R. **1335**. Akta kongresu Wyszegradzkiego, Ludewig J. P., Reliquiae manuscriptorum... diplomatum ac monumentorum, Lips. 1720—31, Hal. 1733—41 (12 t.) w V. 483—603, Także, Mosbach, *zob.* Nr. 1788; — Układ Wyszehradzki, Długosz, Hist. pol. IX. 166; — Kazimierz zaręcza, że zamek w Bolesławicach będzie zniesionym, Zb. Pam. Niemc. t. I. str. 313.

1820. **Pelzel F. M.**, Karl IV. König v. Böhmen 1316—35, Prag 1780 (Dokumenty, odnoszące się do Polski).

1821. Vergleichung zwischen Casimir König v. Polen u. Johann Kon. v. Böhmen a. 1335, druk z roku 1619; Carolus IV. Imp. Constitutio de incorporatione ducatuum Poloniae et Silesiae et Lusatiae regno Bohemiae, Coloniae 1657.

1822. R. *1335* Dokument dla Tyńca, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 50; R *1336*. Odpis grodzki przywileju, którym Kazimierz W Mikołajowi Wierzynkowi kupno wójtostwa wielickiego zatwierdził, tamże 1868 Nr. 11.

1823. R. **1338**. Kazimierz zaręcza kontrakt małżeństwa Elżbiety, Zb. Pam. Niemc. t. I. str. 312.

1824. R. **1339**. Wyrok sędziów w sporze między Polską i krzyżakami, Długosz, Hist. pol. IX. 179, 181., Lites I. *zob.* Nr. 1785.

1825. Reifenkugel K., D. Gründung d. röm.-kath. Bisth. in Halicz u. Władimir, Sitzbg. d. Akad., Odb. Wien 1874.

1826. R. *1340*. Dobczyce, Potwierdzenie przywilejów na wolność od ceł i inne prawa, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 57.

1827. R. **1341**. Kazimierz przysposabia sobie Jana króla czeskiego za ojca, syna jego za brata, Zb. Pam. Niemc. t. I. str. 314.

1828. ca. R. **1341**. List Detka, star. lwows. do kupców toruńskich, MM. Pol. II.

1829. R. **1342**. Kazimierz przyrzeka za spłatą 3000 grzywien oddać Karolowi Namysłów itd., (reg.) Caro Gesch. Polens II. 240.

1830. R. *1342*. Kazimierz W. dobra Romiszowice i Czerzin prawem niem. obdarza, Paprocki, Herby 268.

1831. Szujski J., Traktat kaliski 1343, Opow i rozpr. Kr. 1882; O przyaresztowaniu ks. Karola Luksemburskiego, margr. morawskiego 1343 r. w Kaliszu, Kaliszanin 1882 Nr 65—8.

1832. R. *1346*. Wierzynek Mikołaj za posiadłość w Wieliczce i za siedemdziesiąt grzywien nabywa od Zajączka Piotra część Kunic a król Kazimierz W. tę ugodę zatwierdza, Dod. Gaz. lw, 1867 Nr. 8.

1833, R. **1347—68**. Statuta Casimiri III. Visliciae et St. Petricoviae promulgatae, Vol. legum. I., Bandtkie, Jus polonicum, Helcel, Pomniki I. *zob.* Nr. 1018—1127 i *Dział: Prawo.*

1834. R. *1348*. Początek wsi i wybraniectwa, Libuszy, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 14; R *1348* Przywilej dla Piwniczny, tamże 1859 Nr. 5; R. *1350*. Przywilej dla wsi Borec, tamże 1852 Nr. 19.

1835. R. **1350**. Przywilej Kazimierza W., dany Spytkowi, kasztelanowi krakowskiemu na kopanie rud kruszcowych, wyd. Przeździecki A., Bibl. warsz. 1850 II.

1836. Łabęcki H., Słów kilka z powodu przywileju Kazimierza W. z r. 1350 na kopanie rud kruszcowych, Bibl. warsz. 1850 II.

1837. Nürnberger A., Beiträge z. Gesch. v. Glatz in d. zweiten Hälfte d. XIV. J., Ztsch. f. Gesch. Schlesiens XIII.

1838. R. **1352**. Privilegium Casimiri super vectura decimarum, Bandtkie, Jus Polonicum.

1839. R. **1352**. Handfeste v. Wysoka in Westpreussen 1352, hrsg. v. Winkler J. (Kętrzyński), Altpreuss. Monatsschr. 1870 VII., Odb. Königsb. 1870.

1840. R. **1353**. Przywilej m. Lwowa, Stadnicki A.. Ziemia Lwowska, Bibl. Ossol. 1863.

1841. R. **1354**. Listy Ludwika, króla węg. do Kazimierza, Zb. Pam. Niemc. t. I..

1842. R. *1354*. Benedyktyni tynieccy wypuszczają Jakóbowi połowę młyna w Opałkowicach, Gaz. lw. 1859 Nr. 1.

1843. R. **1355**. Privilegium Ludovici Budae editum, Bandtkie, Jus polonicum; Długosz, Hist. pol. IX. 252.

1844. R. **1355**. Ordinatio Casimiri pro magistro montium, Łabęcki H., Gornictwo II.

1845. R. **1355**. Urkunde, betreffend die Streitigkeiten des Erzbischofs mit dem deutschen Orden wegen des Besitzes v. Riga, hrsg. v. Gottwaldt, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1851 VI.

1846. R. **1355**. Ziemowit ks. Mazowiecki oddaje ziemie swoje pod zwierzchnictwo Kazimierza, Długosz, Hist. pol. IX. 249; Stronczyński, Wzory *zob.* Nr. 1789.

1847. R. **1356**. Privilegium juris Theutonici Cracoviae, Bandtkie, Jus polonicum; — R. **1356**. Ustan. trybunału na zamku krak. Długosz, Hist. pol. IX. 256, Helcel, Pomniki I., Bobrzyński M., Roz. fil. hist. Akad. IV; — R. **1356**. Kazimierz nadaje prawo magdeb. m. Lwowu, Roepell, Magdeb. Recht, Breslau 1857.

1848. R. **1357**. Constitutiones Jaroslai Archiepiscopi Calissiae, Helcel, Pomniki I.; — Constitutio alia inter 1357 et **1373**, tamże; — R. **1357**. Bula Innocentego w sprawie wyboru Bernarda na biskupa płockiego, Długosz, Hist. pol. IX. 271.

1849. R. *1357*. Ladislai ducis Opoliensis, Donatio villae Potoczany, Stadnicki A, Ziemia lwowska, Bibl. Ossol 1863.

1850. R. *1358*. Król Kazimierz W. przywileje Krakowa zatwierdza, Dod., osobny Gaz. lw. 1862 Nr. 7, 8, 9, 12; R. *1358*. Rzecz o wodę na młyn Sióstr Staroświeckich, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 44

1851. R. **1359 -61**. Kazimierz W. i arcyb. gnieźn. godzą spory między biskupem krakowskim a szlachtą z powodu dziesięcin wynikłe, Długosz, Hist. pol. IX. 272, 280.

1852. R. **1359**. Ordinatio Bodzantae, episcopi Crac., Bandtkie, Jus polonicum.

1853. R. **1359**. Opisanie hołdu wojewody Multańskiego Kazimierzowi W. (z statutów Przyłuskiego) Zb. Pam. Niemc. t. I.

1854. R. *1359*. Jerzy, ks. ruski daje Santokowi prawo magdeb., Roepell, Magdb. Recht, Breslau 1857; Przywilej dla wsi Skrzynka. Dod. Gaz lw. 1852 Nr 8, 9; Przywilej na założenie Brzozowa, tamże 1853 Nr 46.

1855. R. **1361—92**. Księga proscriptionum et gravaminum Krakowa, *zob.* Nr. 1784.

1856. R. **1361**. Arbitrium Jaroslai archiep. gnesn. in oppido Wieliczka latum, Bandtkie, Jus pol., Helcel, Pomniki I.

1857 R. *1361*. Przywilej dla Libuszy, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 51; R. *1363*. Kazimierz W. majętności Kęty, Połom Udąba czyli Gieraszów, Wieliczka, Wojakowa Floryana z Druszkowa z prawa polskiego na prawo średzkie przenosi, Dod. Gaz. lw. 1867 Nr. 9; R. *1364*. Nadanie wsi Dmytrowice Wacławowi Gołuchowskiemu Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 30.

1858. R. **1364**. Dokument erekcyjny Uniw. Jagiell.; — Muczkowski, Wiad. o zał. Uniw., R. T. N, krak. 1849 i Odb. Nr. 751 (tamże inne); — Łukaszewicz, Zakłady naukowe III., Helcel, Pomniki I.

1859 Brandowski, Założenie Uniw. krak, Roczn. dla arch. Krzyżanowskiego 1870, 1874, *zob* Nr. 750.

1860. R. **1365**. Kazimierza W. ustawa o sądach prawa niemieckiego, Helcel, Pomniki I. *zob.* Nr. 1699.

1861. R. **1366**. Kazimierz W. rodzinie Toporów i Starychkoni potwierdza wszystkie prawa, Paprocki, Herby 206.

1862. R. *1366.* Potwierdzenie darowizny dóbr Chyrwatowawola, Draganowa, Dukla, Głojsce, Iwla, Kobyle, Leszczyna, Łęki, Makowiska, Mszana, Pankracowa Wola, Rybitwy, Sadki, Sulistrowa, Zagórze, Zawądole, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 32, 38; 1852 Nr. 13—14; Kazimierz W. nadaje Sanokowi prawo magdeb., Dod. osobny Gaz. lw. 1862 Nr. 6.

1863. R. **1367**. Donatio a Casimiro fontium salis in Nowica et Uterop, Łabęcki, Górnictwo II.; — R. **1368**. Privilegium Casimiri pro Joh. Gładysz, qui cessit villam Brzesce ad haereditarium magistratum montium Bochnensium, *tamże*.

1864. R. **1368**. Ordinatio Salinarum per Casim. facta, Bandtkie, Jus polonicum; Helcel, Pomniki I.; Hrdina J. N., Gesch. der Wieliczkaer Saline, Wien 1842.

1865. R. *1368.* Kazimierz W ustanawia jarmark ośmiodniowy w Sanoku na Zielone Świątki, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 37.

1866. ca. R. **1370**. Kazim. W. do Filoteja Konstan. patryarchy, MM. Poloniae II.

1867. Wierzbowski T., Hołd Kazimierza Grzegorzowi w taj. Arch. watykańskim, Kłosy 1881 XXXIII.

1868. R. *1371.* Jan starosta ruski nadaje wieś Hodowice kościołowi św. Jana we Lwowie i klasztorowi św Bazylego we Lwowie dla poratowania duszy dawniejszego dziedzica Piotra, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr 9

1869. W. W., Przywilej Kazim. W. dany żydom, Przew. nauk. lit. 1873.

1870. Amanton C. N., Vladislav duc de Cujavie, Dijon 1842.

1871. R. **1372**. Ludwik mianuje Wład. ks. Opolskiego księciem i zawiadowcą Rusi, Stadnicki K., Synowie Gedymina II.

1872. R. **1373**. Statuta Floriani Mokrski, Statuta synodalia ed. Heyzman, Pomniki prawa IV.

1873. R. **1374**. Privilegium Ludovici, Vol. legum. I., Bandtkie. Jus polonicum.

1874. R. **1374**. Ordinatio montium ilcussien. (Ilkusz) reginae Elisabethae, Łabęcki H., Górnictwo II.

1875. Najdawniejsze księgi sądowe krakowskie, Antiquissimi libri judiciales terrae cracov., wyd. Ulanowski B., 1374—**1390**, *zob.* Nr. 1239.

1876. R. **1374**. Przywilej Przemysława, ks. cieszyńskiego, Pam. sandom. 1829 I.

1877. R. *1375.* Nadanie prawa magdeb. Jarosławowi, Siarczyński, Wiad. o mieście Jarosławiu, Lw. 1826; Ladislai. ducis Opoliensis. Collatio villae Zdusycze. Stadnicki A., Ziemia lwowska, Bibl. Ossol. 1863; Alexander Koryatowicz nadaje grunta Dominikanom smotrzyckim, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 I. (119—121).

1878. Translatio Dobeslai episc. plocensis villae Protiszowice, Bandtkie, Jus culmense.

1879. R. **1376—1430**. Codex epistol. Vitoldi, ed. Prochaska A. 1376—1430, *zob. Wiek XV.* Nr. 1950.

1880. R *1376.* Władysław ks. Opolski nadaje braciom Rejnoldowi i Nynotkowi wsie Nowy Siedlec i Porudno prawem lennem, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 1.

1881. Ułamek historyczny z r. 1376 p. E. W., Tyg. lit., Pozn. 1838 I.; Kraków 1876, Przyj. dom. Lw. 1862.

1882. R. **1377**. Statut (mazowiecki) Ziemowita III., *zob.* Nr. 1022, 1117, Helcel, Pom. I.

1883. R. *1377. 1385.* Potwierdzenie działu dóbr: Draganowa. Dukla. Głośce, Iwla, Kobylany, Leszczyna. Łęki. Makowiska Sadki, Sulistrowa, Zagórze. Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 36; Rada wielicka Marcinowi Floryanowemu za nabytą posiadłość Udąbę i Gieraszów przed najwyższym sądem magdeb. należytość składa, tamże, 1867 Nr 10; Wład. Opolski nadaje Dziurdzie wsie w Samborskiem, Źródła dziejowe X.; Tegoż nadania, Dod. Gaz. lw. 1856 str. 1, 1858 Nr. 10, 11.

1884. R. *1381.* Otto Pilecki upoważnia Langa Hanzla do założenia wsi Hanzlówki, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 2, 6.

1885. R. *1381.* Przed sądem ziemskim krakowskim Tomsik, dziedzic z Lednicy, miastu Wieliczce dwa ogrody z polami sprzedaje Dod. Gaz. lw. 1867 Nr. 12.; Hanko z Zakliczyna kupuje od Mikołaja Giski dwa otroki z prawem górnictwa w Wieliczce, a król zatwierdza, tamże 1868 Nr. 1; Conf. Bóekowo, Wisz. H. Lit. V.

1886. R. **1382**. Confoederatio, Vol. legum I., Bandtkie, Jus polonicum.

1887. R. **1383**. List W. Kommandora do Xiężnej Olgierdowej, Narbutt, Dz. Litwy V.

1888. R. **1383, 1387**. Leges sumptuariae, Barącz S., Pam. dziejów polskich, Lw. 1855.

1889. R. **1383**. Wielkopolanie żądają, aby Marya w Polsce mieszkała, Łukaszewicz, Obraz hist. m. Poznania I.

1890. Wypowiedzenie wojny krzyżakom, Narbutt, Dzieje Litwy V.

1891. R. *1383.* Przywilej na założenie wsi Kniaziołuki Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 16; Ratołd z Kostczy z synami Mikołajem i Jakuszem sprzedają miastu Wieliczce część Lednicy, tamże, 1868 Nr. 2.

1892. R. **1384**. Przywilej Maryi węg. królowej dla bisk. przemyskiego, Przyj. chrześć. prawdy 1833, Stadnicki, Synowie Gedymina II.

Por. Przyj. chrześć. prawdy I. 4 (Emeryka Bebeka dokument dla bisk. przem.).

1893. Zapis Witołda z r. 1384, Narbutt, Dzieje Litwy V.

1894. Szujski J., Uchwały zjazdu w Radomsku w r. 1384, Roz. fil. hist. Akad. 1874 I.

1895. R. **1384—1501**. Lewicki A., Index actorum saeculi XV., *zob. Wiek XV.* Nr. 1948.

1896. Codex epist. saeculi XV. ed. Sokołowski A. et Szujski J. (1384—1492), *zob. Wiek XV.* Nr. 1949.

1897. Hergott M., Monumenta domus Austriae III.; — Steinwenter, Beiträge, Arch. f. österr. Gesch. LVIII. (Dok. z lat 1384—6).

1898. Gołębiowski L., Dzieje polskie za panowania Jagiellonów, War. 1846—48 I III. *(Dok. zob. pod odp. latami).*

1899. Materyały do stosunków Rossyi, Polski, Mołdawii, Wołoszczyzny, Turcyi w XIV—VI. (od 1387), *zob. Wiek XV.* Nr. 1956.

1900. Acta patriarchatus Constantinopolitani ed. Miklosich et Müller, Vind. 1862 I—II. (Dok. do hist. Kościoła na Rusi 1387—1401).

1901. Palacky, Ueber Formelbücher II. *zob.* Nr. 1286; — Deutsche Reichstagsacten t. III., *zob.* Nr. 1605; — Pelzel, Wenceslaus, *zob.* Nr. 1796; (Dok. odnoszące się do Polski).

1902. R. **1384**. Mikołaj Gara zawiera traktat z Wład. Opolczykiem 26. grudnia, Spiess, Archivische Nebenarbeiten u. Nachrichten I.

1903. R. **1385**. List. Jadwigi do rajców krakowskich i dyplomat Jagiełły, Wiszniewski M., Pomniki hist. i lit. IV.

1904. R. **1385**. Marya. węg. król. nadaje Janowi de Palugya Dmetrowice, Stadnicki, Synowie Gedymina II.

1905. R. **1386**. Privilegium Vladislai Jagiellonis, Bandtkie, Jus polonicum.

Urzędnicy Wład. Jagiełły zob. Nr. 268, 271, *Itinerarium* 1386—7 *zob.* 262.

1906. Fiedor Lubartowicz składa hołd Jagielle r. 1386, Stadnicki, Synowie Gedymina II.

1907. Die ältesten grosspolnischen Grodbücher, hrsg. v. Lekszycki, Posen 1386—99, *zob.* Nr. 1242.

1908. R. *1386.* Przed najwyższym sądem magdeb., Jan, wójt wielicki, żonie Katarzynie za posag folwark Tur w wianie daje, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 3: Mikołaj Słonka zeznaje, iż sprzedał Beńkowi Zarudce i dworzysko Przedrzymiechy, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 6; Dokument Beńki Mik. z Żabokruk Cebrowskiego herbu Groty, wyd. Zieliński L., Lwowianin 1841 str. 280.

1909. P. **1387**. Jadwiga skłania mieszczan krak. do przysięgi Wład. Jagielle, Wiszniewski, Hist. lit. IV.

1910. Wład. Jagiełło daje nawróconym Litwinom przywileje, Malinowski, Dzieje Wapowskiego, Wilno 1847; — Urban VI. składa życzenia Wład. Jagielle, Długosz, Hist. X. 467; — R. 1387 (nie 1357). Piotr woj. mołd. hołd królowi składa, Niemc. Zb. pam. II.

1911. R. **1387—1397**. Statuta Ziemowita IV. Ks. na Płocku, *zob.* Nr. 1022 i 1117; Helcel, Pomniki I.. *zob.* Nr. 1699.

1912. R *1387.* Jan ks. Mazowiecki, wieś Kłodno na prawo chełmińskie przenosi. Paprocki, Herby 417—19; Przywilej fundacyjny kościoła katolickiego w Obolcu, dany przez Wład. Jagiełłę w r. 1387, przez Józefa Zajączkowskiego, Athen. 1850 I.

1913. R. **1388—90**. Wyimki z ksiąg ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej 1388—90, *zob.* Nr. 1235.

1914. **Przeździecki A.**, Regestra wydatków królewskich w Krakowie i w okolicznych zamkach z końca XIV. (**1388**—1395) i początku XV. wieku (1403—1417), Bibl. warsz. 1852 III.; — Tenże, Życie domowe Jadwigi i Jagiełły z regestrów skarbowych 1388—1417, War. 1854.

1915. Zieliński F., Poszukiwania historyczne nad finansami polskiemi w XIV. i XV. w., Bibl. warsz. 1849 II.

1916. R. **1388**. Urban VI. poleca biskupowi pozn. Dobrogostowi założenie biskupstwa wileńskiego, Dzieje dobr. 1822.

1917. R. **1388**. Wład. Jagiełło przyrzeka nie oddzielać ziemi lwowskiej od korony, Mosbach, Początki Unii, Pozn. 1872.

1918. R. **1388**. Privilegium Vladislai Petricoviae datum, Bandtkie, Jus polonicum.

1919. Bierszadskij S., O priwilegijach litowskich Jewrejew, Ptrsb. 1882, *zob.* Nr. 952.

1920. R. **1389—90** (nie 1398). Posłowie siedmiogrodzcy sojusz z Jagiełłą przeciw Węgrom zawierają, Zb. pam. Niemc. II.

1921. R. *1389.* Jagiełło nadaje Ciemierzyńce Mikołajowi Gołogórskiemu, Stadnicki A., Ziemia lwowska. Bibl. Ossol. 1863; R. *1389.* W ziemstwie krakowskiem m. Wieliczka od Rudyców górę Homuh kupuje, Dod Gaz. lw. 1868 Nr. 5; Stanisław Tomsiczyk z Lednicy wszystkie pola swoje i siedem ogrodów m. Wieliczce sprzedaje, Tamże, 1868 Nr. 4.

1922. R. **1390**. Roman, woj. mołd. hołd Polsce składa, Zb. Pam. Niemc. II.

1923. R. **1390. 93. 95**. Regestra perceptorum nec non distributorum Crac., *zob.* Nr. 1784; — R. **1390—1400**. Acta consularia Crac., *zob.* Nr. 1784.

1924. Die ältesten Grosspoln. Grodbücher, hrsg. v. Lekszycki, Peisern 1390—1400, Gnesen 1390—99, *zob.* Nr. 1242; — Die ältesten Grosspol. Grodbücher, hrsg. v. Lekszycki, Kosten 1391—1400, *zob.* Nr. 1242.

1925. R. **1391**. Bonifacy IX. papież do Jadwigi królowej, Długosz, Hist. ks. X. 532.

1926. R. **1391**. Zwei Urkunden, die Stadt Riga betreffend v. J. 1391, Mitth. Est.-Liv.-Kur., Biga 1854 IV.

1927. R. *1391.* Udzielenie różnych praw i korzyści Kętom, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 39.

1928. R. **1392—99. Oboleński M.**, Jarłyk hana zołotoj Ordy Tachtamysza k' polskiemu korolu Jagaiły 1392—99, Kazań 1850.

R: Gołębiowski S. Bibl. warsz. 1853 III.

1929. R. *1392—4.* Wład. Jagiełło daruje Seczemin i Bychnów Piotrowi Szafrańcowi, Paprocki, Herby 108.

1930. R. **1393—1460**. Grünhagen C., Protokolle d. Breslauer Domkapitels, Fragmente aus der Zeit 1393—1460, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens, 1863 V.

1931. P. **1393**. Ordin. zupparum bochnensium Vlad. Jagell., Łabęcki, Górnictwo II.

1932. R. *1393* Ugoda względem działu Wołczka Chodzkowego, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 23; Jasko z Czulic karczmę Rozpąd w Marcinkowicach sprzedaje W i e l i c z c e, tamże 1868, Nr. 6 i 7.

1933. R. *1395*. Początek szpitali dla ubogich i cierpiących w Bieczu, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 23; Arcybiskup lwowski otrzymuje dom koło klasztoru franciszkańskiego w zamian za dom w rynku leżący, tamże 1854 Nr. 21. 22; R. *1395*. Przywilej Wład. Jagiełły wydany rodzinie Kruszelnickich, tamże, 1857 Nr. 40, 4 .

1934. R. **1396**. Statuta Petri Vissi, Statuta synodalia ed. Heyzmann, Pomniki prawa IV.

1935. R. **1396**. Stefan woj. mołd. składa hołd Jagielle, Niemc. Zb. pam. II.

1936. Lisko X., O autentyczności dokumentu, zawierającego najdawniejszą wzmiankę o pieśni Bogarodzicy, Bibl. warsz. 1876 IV., *zob.* Nr. 220.

1937. R. **1396**. Ugoda między Spytkiem z Melsztyna i Seńkiem Diakiem zawarta na mocy której tamten w zamian za monaster Sozań bierze wieś Jaryłowice, potrzebną mu do założenia osad na prawie niemieckiem wkoło Sambora, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 30, 31.

1938. R. **1397**. Dyaryusz legacyi Konrada Kyburg od Zakonu do Witołda, Narbutt, Pomniej. pisma, Wilno 1856.

1939. R. *1397*. Zapis królowej Jadwigi M. z Stanszewa, Niemc. Zb. Pam. t. I.; Wyrok sądu ziemskiego krakowskiego w sporze między miastem Wieliczką a Janem bratem Marcina i Kachną, wdową po Janie o Udałbę, Dod. Gaz. lw. 1867 Nr. 11.

1940. R. **1398**. Hramota, Athen. 1842 II.

1941. R. **1398**. Jan Albi woj. besarabski wierność przyrzeka królowi pol., Niemc. Zb. pam. II.

1942. R. **1398**. Testament Andrzeja, pierwszego biskupa Litwy, Narbutt, Pisma pomn. Wilno 1856.

1943. R. *1398*. Jan Gerwazy daje swojej małżonce odprawę na wsiach Tłumaczu i Dżurkowie, Dod. Gaz. lw 1857 Nr. 24; Podkomorzy krakowski rozgranicza wsie Marcinkowice, do Wieliczki należące, i odstolice, tamże. 1869 1. 2. 4, 6; Król Wład. Jagiełło nabywa wieś Marcinkowice dla m. Wieliczki, tamże. 1868 Nr. 9; Wład. Jagiełło nadaje Wieliczce wieś Marcinkowice, tamże 1868 Nr. 8.

1944. R. **1399**. Privilegium Vladislai Jagell. aperiendi novi montis in salisfondina Bochnensi, Łabęcki, Górnictwo II.

1945. Miasto Wieliczkę przedawcy kwitują w grodzie krakowskim, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 10; Wład. Jagiełło nadaje Dominik. lwow. dwa dworzyska, Kościejów, Krotoszyn, tamże, 1858 Nr. 8.

1946. Halicki Arcybiskup Jakób OO. Dominikanom lwowskim kaplice parafialne w Zaszkowie lub Kościejowie i Krotoszynie założyć pozwala, tamże, 1861 Nr 8; Wład. Jagiełło oddaje przedmieszczan bieckich pod władzę miasta, tamże, 1853 Nr. 45.

D. Wiek XV.

1947. **Dyplomataryusze:** *Zob.* Nr. 635 i następne a zwłaszcza 636, 640, 645, 646, 647, 659, 660, 661, 663, 666, 674, 679, 683, 684, 685, 688, 690, 691, 695, 707, 709, 710, 725, 745, 749, 758, 761, 762, 771, 785, 807, 812, 813, 815, 822, 835, 846, 849, 852, 867, 873, 890, 893, (A. IV. b., B. VI.) 900, 901, 903, 905, 908, 916, 919, 929, 935, 942, 946, 1014, 1041, 1099, 1193, 1320, 1362, Nadto Nr. 4, 14, 18.

1948. **Lewicki A.**, Index actorum saeculi XV. ad res publicas Poloniae spectantium, quae quidem typis edita sunt, exceptis his, quae in „Codice Vitoldi“ et „Codice epistolari saeculi XV.“ (edita sunt). (MM. medii aevi hist. t. XI.), Crac. 1888, *zob.* Nr. 648.

R: Prochaska A., Kwart hist. 1889.

1949. **Sokołowski A. et Szujski J.**, Codex epistolaris saeculi XV. 1384—1492, (Monum. medii aevi hist. res gestas Pol. illustr. t. II.), Crac. 1876, *zob.* Nr. 648.

R: Wierzbowski J., Aten 1877 IV.; X. L. Sybels H. Z. XLI.

1950. **Prochaska A.**, Codex epistol. Vitoldi, magni ducis Lithuaniae 1376—1430. (MM. medii aevi t. VI.), Crac. 1880, *zob.* Nr. 648.

R: Ptaszycki, Żurn. min. nar.-prośw. 1881 Nr. 218 Perlbach M., Götting. Gelehrte Anz. 1882 Nr. 41.

1951. Narbutt T., Pomniki do dziejów litewskich zebrane z ryciną i facsimile.

R: Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

1952. Bierszadskij S., Privilegii Wielikawo kniazia Witowta litowskim Jewrejom, Woschod petersburski z r. 1882 Nr. 7—8, *zob.* Nr. 952, 1985.

1953. Narbutt T., Uwagi nad autentycznością nadania Witołda monasterowi trockiemu, Ondyna drusk. źródeł. *zob.* Nr. 218; Dekret W. X. Lit. Witołda względem sporów o łowy między bisk. wileńskim a Wikhayłem, Dz. wil. 1822; Dwa wyroki Witołda w sporze granicznym, Wiz. i Rozirz. nauk., Wilno XIV.; Trzy edykta Wład. Jagiełły i Witołda z czasów zaprowadzenia wiary św. w Litwie, tamże.

1954. **Jabłonowski A.**, Sprawy wołoskie za Jagiellonów, Akta i listy (Źródła dziejowe X., *zob.* Nr. 1387), War. 1878, *Zob. pod odpowiedniemi latami.*

R: X. L. Sybels H. Z. XLII.

1955. Hołdy książąt Multańskich królom polskim, Niemc. Zb. pam. t II.

1956. **Ulianicki W.**, Materiały dlia istorii otnieszenij Rossii, Polszy, Mołdawii, Wałachii i Turcii w XIV—XV. wieku, Moskwa 1887.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1888; Tenże, Przew. nauk. lit. 1888.

Zob. Nr. 908—915.

1957. Oboleński M., Stosunki dyplomatyczne W. X. z Polską, Litwą i Tatarami (po rosyjsku), t. IV., Moskwa 1842—47 (Por. E.).

1958. Perwolf J., Otczoty, *zob.* Nr. 23; — Srezniewski, Swiedenija i Zamietki (Sbornik russk. jazyka i Słowiestnosti Im. Ak. XXII.), Petersb. 1874.

Zob. Wydawn. rossyjs. Nr. 916—1013.

1959. Gołębiowski L., Dzieje Jagiellonów, *zob.* Nr. 1898; — Narbutt, Dzieje Litwy Wilno 1836—41.

1960. Volumina legum I.; — Bandtkie, Jus polonicum; — Statuta synodalia episcoporum cracov. XIV. et XV. saeculi ed. Heyzmann, Pomniki prawa IV., Kr. 1875. *Zob. pod odpowiedniemi latami.*

1961. Ulanowski B., Libri formularum XV. saec. (Star. Prawa Pomniki X.), Cr. 1888; — Tenże, Praktyka w sprawach małżeńskich w sądach duchownych dyec. krak. w XV. w. (od 1410 Acta offic. Crac.), Arch. kom. hist. V., Kr. 1888; — Tenże, Modus Inquirendi, tamże, Odb. Kr. 1888; — Tenże, Roty przysiąg krakowskich 1399—1418, *zob.* Nr. 1253.

1962. Stadnicki A., Ziemia lwowska; — Stadnicki K., Synowie Gedymina, *zob.* Nr. 1790 *(Dok. pod odp. latami).*

1963. Malinowski M., Dzieje Bernarda z Rachtamowic Wapowskiego, Wilno 1847 I—III. *(Dok. w tłumaczeniu w notach, rozpisane pod odpow. latami)..*

1964. Lites ac res gestae, *zob.* Nr. 1785 (1402, 1407, 1410, 1412—1422); — Toeppen, Acten d. Ständetäge, *zob.* Nr. 1123 (1400—66); — Scriptores rr. prussicarum IV. (1411, 1422, 1431, 1433, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1465) *Zob. Kroniki: Zbiory*; — Lucas David, *zob.* Nr. 1708 (1402, 1408, 1410, 1445); Kotzebue A., Switrigaiło, Ptrsb. 1835 (1402, 1432, 1433, 1434, 1442); — Tegoż, Preussens Gesch. (1410, 1412, 1418, 1422, 1424, 1431, 1434, 1454, 1455); — Voigt J., Die Erwerbung d. Neumark (1402—1457), Berlin 1863 (1420, 1422, 1425, 1426, 1452, 1455); — Tegoż, Gesch. Preussens VI—IX.

1965. Aschbach J., Gesch. Königs Sigismund, Hamburg 1838—45 (1400, 1411, 1412, 1428, 1442); — Pelzel, Gesch. Wenceslaus, *zob.* Nr. 1796 (1412); — Palacky, Ueber Formelbücher, *zob.* Nr. 286.

1966. Janssen, Frankfurter Reichscorrespondenz, Freiburg i. B. 1863 I. (1409, 1410, 1412, 1415, 1418, 1427, 1432, 1434, 1438, 1439, 1440, 1443, 1445, 1470, 1481, 1486, 1487, 1490, 1491, 1493, 1497); — Deutsche Reichstagsacten *zob.* Nr. 1605 III. (1400, 1403, 1421, 1431); — Müller, Reichstagstheatrum, *zob.* 1606 II. p. I. (1438, 1440, 1454, 1455, 1456, 1474); — Hanserecesse ed. Von der Ropp et Dietrich-Schäfer, Leipzig 1878—83 Pars II. t. I. (1432, 1435, 1439, 1441, 1443, 1450, 1454, 1456—1460, 1483, 1489, 1490).

1967. Raynald, Annales ecclesiastici, *zob.* Nr. 1645.

1968. Stronczyński, Wzory pism dawnych, War. 1839 (Dok. z r. 1400, 1409, 1410, 1414, 1417, 1423—6, 1434, 1440—4, 1456, 1465—6, 1470—3, 1480, 1490, 1494—6, 1498); — Raczyński, Wspomnienia Wielkopol. I. (1405—1434) II. (1436); Piekosiński, *zob.* Nr. 461 (1404—56).

1969. Mosbach A., Wiadomości do dziejów polskich, Ostrów 1860 (1403, 1409); — Tenże, Przyczynki do dziejów polskich, Poznań 1860, (1402, 1405, 1411, 1416, 1417, 1418, 1447, 1457, 1491 i regesta).

1970. Jabczyński, Rys hist. m. Dolska, Pozn. 1857 (1403, 1406); — Olszowski, De archiepiscopatu gnesnensi (1421, 1444, 1446, 1451).

1971. Martène et Durand, Thesaurus Anecd. *zob.* Nr. 1649 (1410, 1423, 1431, 1448); Vet. SS. Coll. VIII. (1432, 1433).

1972. Zeitschrift d. V. f. Gesch. u. Alt. Schlesiens: 1408 (IX.), 1409 (X.), 1412 (X), 1410 (IX., VII.), 1420 (XI.), 1421 (IX.), 1427 (IX), 1429 (XIV.), 1430 (V.), 1432 (XI.), 1434 (V.), 1437 (XII.), 1439 (IV.), 1445 (XI.), 1451 (IX.), 1453 (IV.), 1458 (VIII.), 1459 (VIII.), 1460 (II.), 1462 (XII.), 1463 (II.), 1466 (IX.), 1467 (VIII.), 1469 (VIII.), 1472 (VIII.), 1474 (VIII., XII.), 1475 (VII., VIII., XV.), 1488 (VIII.); — Livländische Urkunden verm. Inhalts (1392—1477), Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1843 III., 1854 III.

Zob. Nr. 264, 1675.

1973. **Dokumenty cesarzy**: Chmel J., Regesta Ruperti V., Frankf. 1834; — Regesten Sigismunds (1412—19), Forsch. z. deut. Gesch. XVIII.; — Urkunden z. Gesch. Albrechts (1411—37) v. Chmel, Notizenblatt III., Sitzungsb. d. Wiener Acad. 1849; — Chmel J., Regesta Friderici IV., Wien 1840, Archiv f. österr. Gesch. III., X., XI.; — Diplomata et documenta varia rebus Friderici III. illustrandis (1456—90), Aeneae Sylvii historia Friderici II., Argent. 1685; — Maximilians I. Briefwechsel mit S. Prüschenk, hrsg. v. Kraus, Innsbr. 1875 (1477—1513); — Urkunden u. Briefe, *zob.* Nr. 1564, Ställin Ch. F., Aufenthaltsorte Max. I., Forschungen I.

1974. **Dokumenty papieży**: Ottenhal E., Die Bullenregister Martin V. u. Eugen IV., Mitth. d. Inst. f. österr. Gesch. I.; — Voigt G., Briefe Aeneas Sylvius, Archiv. f. österr. Gesch. XVI.; Documenti di Enea Silvio publ. di A. Rapicio, Trieste 1862; Epistolae Romae in cardinalatu editae 1475, Paris 1476; Epistolae in pontificatu, Mediolan 1473, 1481, 1487, Epistolae Eneae Silvii poete laureati, Argentor. 1475; — Aneae Sylvii Epistolae ed. N. de Wyle, Norimb. 1481, 1486, 1496, Epistolae familiares (Lovanii) 1477, Colon. 1478, Lovan. 1483, Lugduni 1497, Epistolae ad Carolum VII. D'Achery Spicil. III.; — Piccolomini E., Alcuni documente ineditae a Pio II. e a Pio III., Siena 1871.

1975. R. **1400. Statuta et Documenta** Academiae Cracov., *zob.* Nr. 1333—42.

1976. R. *1400.* Przedaż wsi Szydłów z dworzyskiem, Dod. Gaz lw. 1854 Nr. 33; Uposażenie kościoła obrz. łać. w Wyżnianach. tamże, 1851 Nr. 39, 1852 Nr. 25, 26, 27; Pietrasz starosta halicki rozstrzyga spór o granice między Waśkiem Moszenczycem a Konradem Woreniczem tamże 1857 Nr. 7; R. *1402.* Bieńko daje wieś Zarudce Dominikanom lwowskim, tamże, 1859 Nr. 27, 28, 29.

1977. R. **1403.** Edykt króla Władysława Jagiełły, Grabowski, Starož. pol.; — Wacław, król czeski do konsulów krakowskich, Dudik, Archive, *zob.* Nr. 14.

1978. R. *1403.* Nadanie siół Awerewce i Horckie Episcopii niewymienionej, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 39, 40.

1979. R. **1404—25.** Liber terrae Czernensis (Czerskiej) ed. Lubomirski T., War. 1879, *zob.* Nr. 1243.

1980. R. **1405—1564.** Akta sądu leńskiego wyż. w Gródku Gołeńskim, wyd. Piekosiński, *zob.* Nr. 1248.

1981. R. **1405.** Ugoda o Drezdenko, Raczyński, Wspom. Wielkop. I.; — Wacław zdaje się na rozsądek Władysława Jagiełły w zajściach z książętami Opolskimi, Niemc. Zb. Pam. t. I.; — Piotr, biskup krakowski zatwierdza darowiznę Dersława, MM. Poloniae II.

1982. R. **1405.** Podobizny z rachunków miejskich lwowskich z spisem rajców lwowskich 1352—1407, Rocznik wiad. adm. stat. arch. m. Lwowa za r. 1885 i 1886, Lw. 1889.

1983. R. **1406.** Constitutiones Nicolai Kurowski, archiep. Gnesn. in synodo Calisiensi, Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699.

1984. Uchwały zjazdu piotrkowskiego 1406 i 1407 r. p. Bobrzyńskiego; — Zjazdy piotrkowskie z 1406 i 1407 p. Ulanowskiego, Roz. fil. hist. Akad. I., XXI., *zob.* Nr. 1032.

R: Prochaska A., Kwart. hist 1888.

1985. R. **1407—10.** Registra perceptorum nec non distributorum, Cracov., *zob.* Nr. 1784; — Decreta Cap. Gnesn. **1408—1830,** Korytk., arcyb. I—II.

1986. R. *1407.* Wład. Jagiełło daje W Moszence grunt w Malczycach, Studnicki A., Ziemia lwowska.

1987. R. **1408.** Witołd nadaje przywilej żydom, Gołębiowski, Dzieje Jagiellonów, War. 1846 I., *zob.* Nr. 1952.

1988. R. *1408.* Ziemowit książe Mazowiecki daje Michałowi z Górki wieś Byszowo w Sokalskiem, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 2.

1989. R. *1409.* Jan Szczekocki, starosta halicki potwierdza przedaż połowy wsi Trościaniec przez Fila Miakowicza, Dod. Gaz lw. 1857 Nr. 39; R. *1409.* Wyrok ziemski w sporze między Dorotą Czacz krakowianką a radą wielicką, tamże 1868 Nr. 11.

1990. R. **1409—16.** Wybór zapisek kaliskich, wyd. Ulanowski B., Arch. kom. hist. III., Kr. 1886.

Zob. Nr. 1240, 1241, 1247.

1991. R. **1410.** Friedrich J. C., Statuta synodalia a Venceslao, episcopo Vratisl., anno 1410 publicata. Nunc primum... edita, Vratislaviae 1827.

1992. R. **1410.** Mosbach A., Ueber die Gefangennehmung Johann Kropidło in Breslau am 6. December 1410, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens VII.

1993. R. **1410.** List Wład. Jagiełły do Alberta, biskupa pozn. o bitwie z krzyżakami pod Dąbrownem; — List tegoż do królowej, MM. Poloniae II.

1994. Plaven H., Oratio ad Vladisl. Jagell., Ostrowski D., Suada lat. 1717, *zob.* Nr. 1351.

1995. R. **1410.** Vladislaus, rex Poloniae Elbingam, ut se in ditionem tradat, hortatur; Idem terram Culmensem, Idem civitatem Thoruniam, Kries, Memoria saecularis; Beiträge z. Kunde Preuss. VII.; Procuratores civitatum gratias petunt, Hirsch, Handelsgesch. Danzigs, *zob.* Toeppen Nr. 1123.

1996. Voigt J. et Schubert F., Editio Lindenblatts Jahrbücher, Königsb. 1823 (R. 1410, 1411, 1412, 1418).

1997. R. **1410.** Jakób, biskup płocki prosi W. Mistrza, aby dóbr jego nie niszczył, Malinowski, Dzieje Wapowskiego, I.

1998. R. *1410* Król Wład. Jagiełło uposaża klasztor Premonstratensów w Dąbrowie i Nowym-Sączu Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 45; Andrzej Tarło przedaje Ostaszkowi z Daw dowa wieś Czerepin, tamże 1858 Nr. 50; Władysław nadaje Mitarzę Januszowi z Frydrychowiec, tamże 1872 III.

1999. R. **1411—25.** Cieszkowski A., Materyały do historyi Jagiellonów z archiwów weneckich, Rocz. T. P. N. Poznańskiego XV. 1887.

R: Prz. pol. 1888 III., Prochaska A., Kwart. hist. 1888

2000. R. **1411—12.** Korespondencya Signorii weneckiej z posłem w Polsce, Piotrem Bicharonim, Archiv. f. österr. Gesch. LXIII.

2001. Lampe E., Beiträge z. Gesch. Heinrich v. Plauen 1411—13, Danzig 1889. *Zob. Opr.*

2002. R. **1411.** Zygmunt król rzym. i węg. nakazuje Mikołajowi Lewkes udać się do Koszyc celem obrony przed Polakami, Malinowski, Dzieje Wapowskiego, I.

2006. Diploma Vladislai reg. Pol. quo villas Wysokin et Studziona Dobrogostio Nigro, Capitaneo Radomiensi confert. In Brzeście 1411 14. Januarii, Leopoli 1818.

2004. R. **1412.** Sojusz Zygmunta, króla rzymskiego z Zakonem przeciw Polsce Gołębiowski, Dzieje Jagiell. I.; — Kompromis Zygmunta z książęty austryackimi, Niemc. Zb. Pam. t. I.

2005. Niemczewski J. T., Untersuchung d. polnischen Oberhoheitsrechtes über d. Moldau. Als Beleg zu den Acten des Vertrages in Lublau am 15. März 1412, Inaug., Diss. Lpzg 1872.

2006. **Johannis Huss** et Hieronimi Pragensis historia et monumenta, Norimb. 1558, Frankf. 1715 t. V.

2007. **Höffler C.**, Geschichtsschreiber d. Hussitischen Bewegung, Fontes rr. austr., *zob.* Nr. 844, Wien 1856—66 t. VI.

2008. **Palacky Fr.**, Documenta magistri Johannis Huss, Pragae 1869 (1412—15).

2009. R. **1412**. Fragmentum mandati legato Ernesti, Austriae ducis, qui in causa sua cum Sigismundo in regem Polonorum compromittunt, Archiv f. österr. Gesch. LVIII., Brandis C. W., Tirol unter Friedrich, Wien 1821; — Sojusz Ernesta i Fryderyka ks. austr. z Wład. Jag. i Witołdem, Kurz Fr., Oesterr. unter Albrecht II., Linz 1818; — Zygmunt, król rzymski zawiera pokój z Władysławem, Długosz, Hist. XI. 134; — Władysław bierze w zastaw Nową Marchię, Gołębiowski, Dzieje Jagiell. I., Malinowski, Dzieje Wapowskiego I.

2010. R. *1412*. Włości klasztoru norbertańskiego w Nowym-Sączu obdarzone prawem śrzedzkiem, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 24, 25; R. *1413*. Król potwierdza akt rozgraniczenia między siołami Pókasowce a Bludniki, zdziałany przez burgrabię Michała, tamże 1853 Nr. 12; Szacunek żywności, Grab., Skarbniczka.

2011. R. **1413**. Akty unii horodelskiej, Długosz, Hist. XI. 153, Vol. legum I., Zb. Pam. Platera t. I.; Sarnecki W., Pamiątka Unii, Lw. 1869, *zob.* Nr. 636 i 1099.

2012. R. **1413**. Privilegium Varsaviae, Bandtkie, Jus Culmense.

2013. Weinert A., O przywileju założenia Warszawy, Bibl. warsz. 1849 IV, Odb. War. 1849.

2014. R. **1413**. Wład. Jagiełło uwalnia Ziemowita od winy bicia monety polskiej, Gołębiowski, Dzieje Jagiell. I., Piekosiński, *zob.* Nr. 461.

2015. **Hardt H.**, Constantiensis Concilii Acta et Decreta, Frankf. 1698 (1414—18) 4 t.

2016. Briefe d. Johann v. Huss geschr. zu Constanz, hrsg. v. Mikovec B., Leipzig 1849; — Firnhaber Fr., Petrus de Pulka, Abgesandter am Concilium zu Constanz, Archiv f. Kunde österr. Gesch. 1856 XV. (1415, 1416, 1418).

2017. R. *1414*. Mikołaj Ciesielski ma sobie oddaną włość Jabłonów w dożywotnie używanie od Władysława Jagiełły, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 49.

2018. R. **1415**. Privilegium Vlad. Jagell. ad fodinas plumbi in Trzebin pro C. Kiessingero, Łabęcki H., Górnictwo II.

2019. R. **1415**. Episcoporum ruthenorum „Epistola decretalis" et alia scripta de Photio pulso, Kulczyński, Specimen *zob.* Nr. 1313; — Pełesz, Gesch. d. Union, Wien 1878 I., *zob. też* Nr. 946.

2020. Universitas Crac. concilio Constantiensi respondet, Wiszniewski, Hist. lit. IV.

2021. R. *1416*. Wład. Jagiełło nadaje probostwo obrz. unic. w Stradczu, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 41—43.

2022. **Caro J.**, Liber cancellariae Stanislai Ciołek, Ein Formelbuch d. polnisch. Königskanzlei aus d. Zeit d. hussitischen Bewegung (od 1417), Sitzungsb. hist.-phil. Akad., Wien 1871 XLV., 1874 LII. i Odb. Wien 1871, 1874, *zob.* Nr. 285.

R: Liske X., Przew. nauk. lit. 1873 II., 1875 I., Sybels H. Z. XXXI., XXXIV; Prz. kryt. 1874—5.

2023. R. *1417*. Wład. Jagiełło daje Dymitrowi z Chodorowego Stawu wieś Stoki w doczesne posiadanie, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 42.

2024. R. **1418**. Constitutiones terrae Lanciciensis, Bandtkie, Jus polonicum.

2025. R. **1418**. Szlachta i miasta Prus odpowiadają królowi polskiemu, Narbutt, Hist. Litwy VI.

2026. Grünhagen C., Z. Geschichte d. Breslauer Aufstandes 1418, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens XI.

2027. R. **1419** Wład. Jagiełło uwalnia Mikołaja, arcyb. gnieźn. od zarzucanych mu win, Gołębiowski, Dzieje Jagiell. I.; — Tenże do Jana biskupa włocławskiego, Malinowski, Dzieje Wapowskiego I.

2028. R. **1419**. Wład. Jagiełło do Marcina V., Długosz, Hist. XI. 223; Narbutt, Hist. Litwy VI.

2029. R. **1419**. Instrumentum notarii publici de miraculis Hedvigis, reginae Poloniae, Zeissberg, Kl. Geschichtsquellen, Archiv f. österr. Gesch. LV. i Odb.

R. 1419. Lites ac res gestae, zob. Nr. 1785.

2030. **Palacky F.**, Urkundliche Beiträge z. Gesch. d. Hussitenkrieges (1419—36), Prag 1872—3 I—II.

2031. Abhandlungen d. Böhm. Gesell. d. Wissensch. 1786 (1424), 1865 V., N. Folge XIII (1424—1425); Archiv cesky ed. Palacky Fr., Praga t. I. (r. 1424).

2032. **G ünhagen C.**, Geschichtsquellen d. Hussitenkriege (SS. rr. silesiacarum VI.), Breslau 1871.

2033. Lewicki A., Ein Blick in die Politik König Sigismunds gegen Polen in Bezug auf die Hussitenkriege, Arch. f. österr. Gesch. LXVIII. Odb. Wien 1886.

R: Przew. nauk. lit. 1886.

2034. R. **1420**. Marcin V. pomawia króla polskiego i Witołda o sprzyjanie Husytom, Niemc. Zb. Pam. I.

2035. R. **1420**. Statuti Vartensis prima conscriptio, Bandtkie, Jus pol.; Helcel, Pomniki I., *zob.* Nr. 1699; — Ulanowski B., Laudum Vartense, Roz. fil. hist. Akad. XXI., *zob.* Nr. 1033, Lelewel, *zob.* Nr. 1022.

2036. R. **1420**. Statuta toti prov. Gnesnensi in synodo Vieluno-Calissiensi, Heyzmann U., Statuta synodalia, Pomniki prawa IV.; St. Andreae epi. Posn., tamże V.

2037. R. **1420**. Abraham Wł., Statuta synodu prow. w Kaliszu, Roz. hist. fil. Akad. XXI. Odb. Kr. 1888.

2038. R. **1420**. Mikołaj, arcyb. gnieźn., Jakób, płocki, i Andrzej, poznański, biskupi, Wojciecha Jastrzębca, obwinionego o sprawę wrocławską niewinnym ogłaszają, Smolka S., Szkice hist. I. dod.

2039. R. *1420.* **Wł. Jagiełło nadaje Krosnu prawo magdeburskie, Roepell, Magdeb Recht, Breslau 1857; Prawa Jagiełłowe względem sądzenia się mieszczan w Krośnie w sprawach o zbrodnie i przestępstwa w ogóle, tudzież o rany i śmierć szlachcicowi zadane, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 50.**

2040. R. **1421.** Statut Ziemowita IV., ks. Mazowieckiego, Helcel, Pomniki I.

2041. R. **1421.** Marcin V. papież poleca sprawę Polaków z krzyżakami Antoniemu Zeno, Długosz, Hist. polska XI. 285.

2042. Kopetzky, Die Gefangennahme d. Hussitischen Gesandten in Ratibor im J. 1421, Ztsch. f. Gesch. Schlesiens IX.

2043. R. **1421.** Zygmunt, król rzymski odradza Fryderykowi Brand. żenić się z córką króla polskiego. Malinowski, Dz. Wap. II.

2044. Hube R., Wyrok lwowski z r. 1421, (Bibl. Umiej. praw.), War. 1888.

R: Liske X., Kwart. hist. 1888 („Kilka uwag o sądownictwie czerwonoruskiem").

2045. R. *1421.* **Jan Rzeszowski, arcyb. lwowski uposaża kościół przez siebie zbudowany w Kąkolnikach, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 2, 3.**

2046. R. **1422.** Przywilej Władysława Jagiełły w Czerwińsku, Vol. legum I., Bandtkie, Jus polonicum.

2047. R. **1422.** Processus Nicolai archiep. super Synodo prov. Lanciciam convocata, Ulanowski B., Modus Inquirendi, Arch. kom. hist. V. Odb., Kr. 1888,

2048. R. **1422.** Szlachta sohaczewska poręcza królowi za Stanisława Pawłowskiego, Gołębiowski, Dz. Jagiell. I.

2049. R. **1422.** Zygmunt ostrzega Bardyów przed Polakami, Malinowski, Dz. Wap. II.

2050. R. *1422.* **Ostaszko, starosta samborski rozgranicza wieś Sozań od starostwa samborskiego, a właściwie od Starego miasta, Dod Gaz. lw. 1861 Nr. 5.**

2051. R. **1423—62.** Zapiski sądów sanockich, wyd. Liske X., Akta Grodz. i ziem., t. XI., *zob.* Nr. 1246.

2052. R. **1423.** Statuti Vartensis altera conscriptio, Vol. legum I.

2053. Hube R., Statut Wartski Wład. Jagiełły, Bibl. warsz. 1874 II.; — Chodyński A., Gdzie był uchwalony statut Jagiełły z r. 1423? Tamże, 1863 II.

2054. R. **1423.** Statuta Synodalia Alberti Jastrzębiec, episc. crac., Heyzmann U., Statuta synodalia, Pomniki prawa IV.

2055. R. **1423.** Listy Marcina V. do Władysława Jagiełły, Niemc. Zb. Pam. t. I.; — Marcin V. rozgrzesza Zbigniewa Oleśnickiego za zabicie pod Grunwaldem żołnierza, godzącego na króla, Dzieduszycki, Zb. Oleśnicki I. Dod.; — Litterae papae Martini V. ad archiep. Gnesn., Ulanowski B., Modus inquirendi, Arch. kom. hist. V. Odb., Kr. 1888.

2056. R. **1423.** Władysław Jagiełło pisze do panów węg., że się na zjazd zgadza, Malinowski, Dz. Wap. II.

2057. R. *1423.* **Wład. Jagiełło zezwala, aby spór o zwierzchnictwo nad szpitalem św. Ducha we Lwowie między przełożonym szpitalu a radą miejską wznieciony, załatwił arcyb. lwowski Jan, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 25, 26; — Wilczek z Mojkowic daje w zastaw Piotrowi Piorkowi z Krzyszowic łan roli w Wojsławicach, tamże 1855 Nr. 4.**

2058. **List królowej Zofii, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.**

2059. R. **1424.** Edictum Wielunense contra haeresim Hussiticam sancitum, Vol. leg. I.

2060. R. **1424.** Magister ord. Teutonici pacem cum Polonis sancitam promulgat, Vol. leg. I.; — R. **1424.** Wład. Jagiełło zatwierdza pokój melneński, Narbutt, Dzieje VII. Dod.

2061. R. **1424.** Consulta de bonis terrestribus a Masoviensibus et Lanciciensibus sancita, Helcel, Pomniki I.

2062. R. **1424.** Marcin V. radzi królowi wydać córkę za syna margr. brandenb., Długosz, Hist. XI. 325.

2063. R *1424—27.* **Wład. Jagiełło nadaje Werbeż ę żydowi Wołczkowi, Stadnicki A., Ziemia lwowska.**

2064. R. *1424.* **Hramota Leuka, starosty zondeczowskoho szczo do rozmeża Ostrowa i Drochobyczy Rusałka Dniestrowaja, Budym. 1837 str. 121.**

2065. R. *1425.* **Wład. Jagiełło potwierdza przywilej Władysława Opolczyka, oznaczający granice dóbr zaszkowskich, kościejowskich i czterech dworzysk w Mierzwicy Dominikanom lwowskim przedtem darowanych, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 10, 11.**

2066. R. **1426.** Terrae Sohaczoviensis de commerciis Christianorum cum Judaeis consulta, Helcel, Pomniki I.

2067. R. **1426.** Privilegium Vlad. Jag. de usu jurium montanorum in mont. Ilkusz, Łabęcki H., Gornictwo II.

2068. R. **1426.** Wojciech, arcyb. gnieźn. komisarzy kanonizacyi Jadwigi ustanawia, MM. Poloniae IV.

2069. R. **1426.** Wezwanie Zbigniewa Oleśnickiego w sprawie Bolka, ks. cieszyńskiego, Dzieduszycki, Zb. Oleśnicki I. Dod.

2070. **Zakrzewski J., Umowa o budowę zamku Kurnika z r. 1426, Spraw. kom. sztuki Ak. krak. 1887 III.**

2071. R. *1426* **Ziemowit ks. Mazowiecki i bracia rozgraniczają posiadłości Gotharda z Falencic 24. październ., Papée przeszł. Bełza, Przew. nauk lit. 1884 i Odb.**

2072. R. **1427.** Einigung d. Fürsten Herrn u. Städte v. Schweidnitz, Jauer u. Breslau und der böhmischen Katholikenparthei gegen die Hussiten zu Strehlen 1427 14 Februar, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens IX.

2073. **Schmidt G.**, Beiträge zur Gesch. d. Hussitenkriege aus d. J. 1427—1431, Forschung. z. d. Gesch. Göttingen 1866 VI.

2074. **Władysław daje list żelazny pewnemu kupcowi z Krakowa, Ulanowski, Wyjątki z ks. lubelskiej, Arch. hist IV.; Rewizya zapasów oręża cechów krak., Grab., Skarbniczka.**

2075. R. **1428.** Marcina V. listy do Zygm. i Jagiełły w sprawie Hussytów, Lewicki, Ein

Blick, Archiv f. öst. Gesch. LXVIII., *zob.* Nr. 2033.

2076. R. *1429.* Władysław Jagiełło powołując się na przywilej Kazimierza W., uwalnia Pilznian od opłaty cła i targowego, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 8; Przedaż wsi z sołtystwem Ożeńsko, tamże 1854 Nr. 31; Michał Sołtys z Zorzowa spłaca córce swej Elżbiecie wiano, tamże, 1854 Nr. 52.

2077. R. **1429.** Marcin V. papież do Wład. Jagiełły, Gołębiowski, Dz. Jagiell. I.

2078. Prochaska, Zjazd w Łucku, Przew. nauk. lit. 1874 II.; Studniarski, Ueber den Fürstentag in Łuck, am 6. Jänner d. J, 1429, Posen 1865.

2079. R. *1429.* Wyrok ziemski nowomiejski, utrzymujący radzców wielickich przeciw wójtowi przy wolnym targu na mięso, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 13.

2080. R. **1439.** Marcin V. papież odradza Zygm. cesarzowi koronować Witołda, Długosz, Hist. pol. XI. 388; — Toż pisze do Witołda, tamże 389, 407.

2081. R. **1430.** Intimatio Hussitarum in studio cracoviensi, Palacky, Italienische Reise, Abh. d. böhm. Gesell. d. Wiss. 1841 V. Folge I.

2082. R. **1430.** Wład. Jagiełło nadaje przywilej szlachcie, Długosz, Hist. pol. XI. 391.

2083. R. **1430.** Nadanie prawa magdeb. Bielskowi, Wiszniewski, Pomniki IV.; — Witołda nadanie Andrzejowi wójtostwa w Bielsku, tamże; — Wład. Jagiełło nadaje prawo niem. majątkom arcyb. lwowskiego, Stadnicki A., Ziemia lwowska.

2084. **Monumenta Conciliorum** Generalium s. XV. ed. Birk et Palacky, Concilium Basilense, Vind. 1857—73 I—II.

2085. R. **1431.** Marcin V. do Władysława Jagiełły, wyrażając żal z powodu śmierci Witołda, Długosz, Hist. pol. XI. 420; — Tenże do Świdrygiełły, do panów polskich i do Zygmunta, tamże, 427—50; — Tenże do Jagiełły w sprawie ucisku kościołów, Gołębiowski, Dz. Jagiell. I.

2086. R. **1431.** Nowogród zawiera pokój z Świdrigiełłą, Muchanow, Sbornik, *zob.* Nr. 929.

2087. R. **1431** (29. kwietnia). List Świdrygiełły do Zygmunta, Pam. umysłowe J. ze Śliwna, Wilno 1846 t. I.; — Swidrygiełło do Zygmunta Korybuta i do panów czeskich, Casopis ceského Museum 1831; — Świdrygiełło, W. Mistrz krzyżacki i Mistrz inflancki zawierają sojusz, Narbutt, Dzieje Litwy VII.; — Król polski pokój z Świdrygiełłą zawiera, Narbutt, Dzieje Litwy VII.

2088. R. *1431.* Wład. Jagiełło nadaje Basiówkę arcyb. lwowskiemu, Stadnicki A., Ziemia lwowska; Wład. Jagiełło daje wieś Wierzbiąż kapitule lwowskiej, Stadnicki A., Ziemia lwowska.

2089 R. **1432.** Wład. Jagiełło porównywa szlachtę ruską z polską i litewską, Malinowski, Dz. Wap. II.; — Zygmunt, W. X. litewski zatwierdza Unię Litwy z Polską, Długosz, Hist. XI. 482, Turgeniew, Suppl.; — Tenże poświadcza, że Horodło do Królestwa pol. należy, Długosz XI. 486.

2090. R. **1432.** Szlachta Wielkopol. przyrzeka wybrać królem syna Wład. Jagiełły, Gołębiowski, Dz. Jagiell. I., Malinowski, Dz. Wap. II.

2091. R. **1432.** Vladislaus, rex Pol. Casimiri Magni de exercitibus instruendis decretum renovat, Helcel, Pomniki I.

2092. R. **1432.** Świdrygiełło do W. Mistrza Zakonu, Karamzyn, Hist. V., Narbutt, Dzieje Litwy VII.

2093. R. *1432.* Maciej Bank albo Stronczek z Osieczna poświadcza, że zamek Wschowę od króla otrzymał, Malinowski, Dz. Wap. II.; Zatwierdzenie dokumentu, dla Wieliczki, *zob.* Nr. 1822.

2094. R. **1433.** Cracoviae 9. Januarii, Vlad. regis Pol. privilegium, Vol. leg. I., Bandtkie, Jus pol. (Także Liske X., Akta grodz. i ziem. V.); — Cracoviae 31. Januarii, Vladislai regis statutum contra excommunicatos, Vol. leg. I., Bandtkie Jus pol.

2095. R. **1433.** Vladislaus statuta ecclesiastica, a Casimiro Magno sancita, rata habet, Vol. leg. I.

2096. R. **1433.** Zawieszenie broni na lat 12 z Zakonem, Malinowski, Dz. Wap. II.; — Świdrygiełło do W. Mistrza Zakonu o stosunkach swych z Mołdawią, X. ruskimi i Tatarami, Karamzyn, Hist. V., Narbutt, Dz. Litwy VII.; — Zygmunt, W. X. lit. pisze do do króla o pokoju z Zakonem i Swidrygiełłą, Gołębiowski, Dz. Jagiell. I.

2097. R. *1433.* Sanguszko poświadcza odbiór Ratna i Krosnyczyna, Stadnicki K., Syn Gedymina II; Wład. Jagiełło daje Stawczany arcyb. lwowskiemu, Stadnicki A., Ziemia lwowska.

2098. Sermo de morte Vladislai, Arch. f. öst. Gesch. IX.

2099. Kwiatkowski S., Itinerarium Władysława III. Warneńczyka, Lw. 1879, Odb.; Maurer R., Urzędnicy kanc. z lat 1434—1506, Brody 1881; Kwiatkowski S., Toż, Kr. 1884, *zob.* Nr. 261, 269, 270.

2100. R. 1434. Statuta quaedam a Masoviensibus cum Lanciciensibus constituta, Helcel, Pomniki I.

2101. R. **1434.** Cesarz Zygmunt do Zakonów Prus i Inflant, Narbutt, Dzieje Litwy VII.

2102. R. **1434.** Eugeniusz IV. do Wład. III., Malinowski, Dz. Wap. II.

2103. R. **1435—75.** Zapiski sądów halickich, wyd. Liske X., Akta grodz. i ziem., t. XII. *zob.* Nr. 1246.

2104. R. **1435.** Brestiae, Literae pacis inter Ordinem Teutonicum et Poloniam, Vol. leg. I., Malinowski, Dz. Wap. II., Por. Lewickiego, Index Nr. 202; — Literae Reversales, Vol. leg. I.

2105. R. **1435.** List opisujący bitwę pod Świętą, Narbutt, Pisma pomniejsze, Altpreuss. Monatsschr. N. F. XV., Die Vorzeit 1824.

2106. R. **1435**. Listy Oleśnickiego do Mikołaja Lasockiego, Grosse, Stosunki Polski do Soboru Baz., War. 1885 Dod.

2107. R. *1435*. Odrowąża Piotra, wojew. podolskiego ugoda z Zbigniewem Oleśnickim o sadzawkę nad Bobrą, Przew. nauk. lit. 1873 I.; Sprawa Biecza i Libuszy, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 11.

2108. R. **1436—68**. Zapiski sądów przemyskich wyd. Liske X., Akta grodz. i ziem. t. XIII., *zob.* Nr. 1246.

2109. R. **1436**. Literae reversales de pace Brestensi, Vol. leg. I., Index personarum, qui de pace iureiurando se obstrinxerunt, Neue preuss. Provinzialblätter 1855 VII.

2110. R. **1436**. Sequuntur loca ponendorum dignitariorum omnium terrarum regni Poloniae et ordo eorundem, Vol. leg. I., *zob.* Nr. 2099.

2111. R. **1436**. Sbignei Oleśnicki de decimis Statuta ed. Heyzman, Star. Prawa pomniki IV.

2112. R. **1436**. Rozgraniczenie królestwa od Marchii Brand. i Pomorza, Raczyński, Wspomnienia Wielkop. II. Dod.

2113. Przywilej Szwytrygaiły dan Piotrowi Myszniczowi na dobra w Łucku r. 1436, Athen. 1842 II.

2114. R. **1437**. Sojusz Eliasza, wojew. wołoskiego z Zygmuntem, W. X. lit., Jabłonowski, Źródła dziejowe X.

2115. R. **1437**. Odezwa Mikołaja z Brześcia inkwizytora, Gołębiowski, Dz. Jagiell. III.

2116. **Zeilmer W.**, Zur polnischen Politik d. Kürfürsten Friedrich II. v. Brandenburg I. Bis z. Königswahl **1437—46**, (Wissensch. Beilage z. Programm d. Kölnischen Gymn.), Berlin 1883.

2117. R. *1437*. Stefan, Hospodar, mołdawski zatwierdziwszy Lwowianom przywilej od ojca Alexandra wojewody dany, zniża i naznacza cła i myta, które na przyszłość od kupi składać mają. Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 12, 13.

2118. R. **1438**. Władysław III. zatwierdza w Piotrkowie szlachcie i duchowieństwu przywileje, Bandtkie, Jus pol., Wiszniewski, Hist. lit. V.; — Tenże potwierdza prawa Zygm. W. ks. lit., Vol. leg. I., Zbiór praw lit., *zob.* Nr. 1099

2119. R. **1438**. Eugeniusz IV. papież pisze do Alberta, króla rzym., że już do króla polskiego pisał, Malinowski, Dz. Wap. II.

2120. R. **1438**. Książęta Opolscy Kazimierza Jagiell. uznają królem czeskim, Malinowski, Dz. Wap. II.

2121. R. **1438**. Confoederatio baronum, Vol. leg. I., Orichovii, Chimera 1562.

2122. **Archiv cesky** ed. Palacky Fr., Praga 1840—73, t. II. (Dok. odnoszące się do lat **1438—48**).

2123. R. *1438*. Władysława dokument (dan w Lublinie 30. września) dla Lwowa, Głos, Lw. 1861 Nr. 159; Władysław potwierdza wszystkie nadania poprzedników swoich (?), Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 22, 24.

2124. R. **1439**. Literae Confoederationis Spytconis de Melsztyn, Vol. leg. I., Prochaska A., Konf. Spytka z Melsztyna, Lw. 1887.

2125. R. **1439**. Eugeniusz IV., papież, Izydora, metrop. ruskiego legatem mianuje; — Pismo Izydora, Harasiewicz, Ann. Eccl. Ruthenae, Pełesz, Gesch. d. Union (Także Raynald, Annales, Theiner, MM. Pol., Turgeniew Suppl.).

2126. R. *1439*. Bulla zjednoczenia kościoła greckiego z łacińskim we Florencyi (po polsku), Pismo zbiorowe, Kr. 1856.

2127. Buchholtz, 22 Urkunden aus dem geheimen Ordens-Archiv zu Königsberg von den J. 1439—40, Mitth. Liv.-Est.-Kur. X.

2128. R. **1440—56**. Zapiski sądów lwowskich, wyd. Liske X., Akta Grodz. i ziem. t. XIV., *zob.* Nr. 1246.

2129. R. **1440—44**. Materyały do hist. Jagiellonów, Czasy Wład. Warn. Z archiwów weneckich, wyd. Cieszkowski A., Roczn. Tow. Prz. N., Pozn. 1889 XVI., *zob.* Nr. 1999.

2130. R. **1440**. Vlad. III. se bona ad procurationem cracoviensem pertinentia oppigneraturum negat, Vol. leg. I.

2131. R. **1440**. Concordata dominorum laicorum (Minoris Poloniae) cum praelatis ecclesiae (Crac.) ed. Heyzmann, Pomniki prawa IV.

2132. R. **1440**. Posłowie węgierscy Władysława III. królem węg. ogłaszają, Malinowski, Dz. Wap. II., Niemc. Zb. Pam. I.; — Stany Węgierskie uznają Władysława III. królem, Malinowski, Dz. Wap. II.; — Ciż poświadczają koronacyę, tamże, Długosz XI., 647.

2133. **Bachmann A.**, Urkunden u. Actenst. z. österr. Gesch. (1440—1471), Fontes rr. austr., *zob.* Nr 844, Wien 1879 XLII.

2134. Kurz, Oesterreich unter K. Albrecht II. (1438, 1439); — Chmel J., Beiträge z. Geschichte Königs Ladislaus d. Nachgeborenen, Sitzungsb. d. k. Akad. d. Wissensch. 1858, Odb. Wien 1859; — Ermisch H., Schlesiens Verhältniss zu Polen u. zu König Albrecht II. Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1875 XII.; — Deliciae Juris Silesiaci, Frank. et Lipsiae 1739 (1442, 1443, 1444).

2135. R. **1440**. Wład. III. mianuje namiestnikiem Małopolski i Rusi Jana z Czyżowa, Paprocki, Herby 249.

2136. R. **1440**. Pokój Kazimierza Jagiell. z Pskowem, Muchanow, Ist. Sbornik, *zob.* Nr. 929, Malinowski, Dzieje Wap. II.; — Pokój z Nowogrodem, tamże; — Kazimierz Jagiell. ogłasza podatek wojskowy „Czysza“, Arch. f. öst. Gesch. XLIII.

2137. R. *1440*. Hospodar wołoski pozwala mieszkańcom lwowskim i krakowskim z Korony i Rusi kupczyć w ziemi wołoskiej, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 15, 17.

2138. R. *1440.* Uposażenie altarzysty czyli kustosza w Jarosławiu czynszem dorocznym ośmiu grzywien, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 47, 48.

2139. R. **1441.** Mandat posłów soboru bazylejskiego do Polski, Grosse, Stosunki Polski do sob. baz., War. 1885; — Eugeniusz IV. pisze do Wład. III, Malinowski, Dzieje Wap. II.

2140. R. **1441.** Wład. III. daje Wrocławianom prawo handlu w Polsce, Malinowski, Dz. Wap. II.

2141. Założenie i wyposażenie kościoła we wsi Biełka szlachecka, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 21, 22; Priv. super domum penes Vyslum, Wiszn. H. L. V.

2142. R. **1442.** Mowa Mikołaja Lasockiego do Mikołaja V. papieża od Władysława Warneńczyka co do wojny z Turkami, Ath. 1845 VI.

2143. R. **1442.** Uniwersytet paryski odpowiada krakowskiemu w sprawie schizmy, Wiszniewski, Hist. lit. IV.; Por. Lewicki, Index s. XV. Nr. 2394.

2144. R. **1442.** Wacław, x. cieszyński sprzedaje Zbigniewowi Oleśnickiemu Księstwo Siewierskie, Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II. (6 dok.); — Böhme, Dipl. Beiträge V., (w r. 1446 Poświadczenie odbioru pieniędzy, tamże).

2145. R. **1442.** Sojusz Eliasza, wojew. mołdawskiego, z Kazimierzem, Jabłonowski, Źr. dziej. X., Malinowski, Dz. Wap. II.; — Fedor Lwowicz poddaje się Kazimierzowi W. X. lit., Muchanow, Ist. Sbornik, *zob.* Nr. 947, Malinowski, Dz. Wap. II.

2146. R. *1442.* Władysław III. Czartoryskim pozwala używać pogoni, Paprocki. Herby 829.

2147. R. *1442.* Wypis z akt Siewierskich, Pam. Sand. 1829 I.; Priv. Dawidów, Wisz. H. L. V.

2148. R. *1442.* Starosta poświadcza rzeczywistość zapisu folwarku dla Panien Klarysek w Starym-Sączu, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 34.

2149. **Aeneas Sylvius**, Epistolae, *zob.* Nr. 1974.

2150. R. **1443.** Sobór Bazylejski Zbigniewa Oleśnickiego legatem swoim mianuje, Dzieduszycki, Zb. Oleśn. II.

2151. R. **1443.** Wład. III. porównywa Kościół ruski z rzym.-kat., Pełesz, Gesch. der Union I., Harasiewicz, Ann. ecc. ruth., Biełoruski Archiv, *zob.* Nr. 950.

2152. R. *1443.* Przywilej dany Ormianom kamienieckim, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841, t. I, str. 147—148; Regestr ks. siewierskiego, Źr. dz. XIV.

2153. R. *1443. 1454, 1463.* Rozprawa między Antonim kuśnierzem i Urszulą Banklową o domostwo w Wieliczce, Dod. Gaz. lw. r. 1868 Nr. 21, 22, 23.

2154. R. **1444.** Wład. III. potwierdza przywileje Krakowa, Vol. leg. I.

2155. R. **1444.** Uchwały walnego zjazdu w Piotrkowie, nap. Prochaska, At. 1887 II. *zob.* Nr. 1028.

2156. R. **1444.** Wład. III. przyrzeka kard. Julianowi odnowić wojnę z Turkami, Długosz, Hist. XI. 708, Malinowski, Dz. Wap. II.; — Wład. III. wzywa Stany polskie do pomocy przeciw Turkom. Kwiatkowski, Urzędnicy, *zob.* Nr. 270 i 2099.

2157. R. **1444.** Jana Hunyadego listy o warneńskiej bitwie, Zeissberg, Analecten z. Gesch. d. XV. Jahrh., Ztschr. f. öst. Gym. 1871; — Tegoż do Eugeniusza IV., Schwandtner, SS. rr. Hungaricarum II.

2158. **Andrzeja de Palatio** list o klęsce warneńskiej, wyd. Prochaska A., Przew. nauk. lit. 1882, Odb. Lw. 1882.

2159. Wojna Warneńska, Sękowski, Collectanea t. I.

2160. R. *1444.* Piotr, wojew. mołdawski, kupcom lwowskim handel w ziemi swojej za opłatą ceł prowadzić pozwala, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 37; R. *1444, 1535,* Fundacya wsi wołoskiej Tornowa wyższa i dolna, Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

2161. R. *1444.* Sobór Bazylejski pochwala Uniw. krak. Wiszniewski, Hist. lit. IV.

2162. R. *1444* Wład. III. zastawia Kuhajów vel Kawhuyewo Fedkowi Jaremu z Młodowa. Stadnicki A., Ziemia lwowska; List starosty (?) do Wład. III., Gaz. codzienna 1854 Nr. 65.

2163. **Voigt G.**, Die Briefe Aeneas Sylvius, (1445—47), Archiv f. öst. Gesch. XVI., Wien 1856.

2164. **Joannis de Zredna**, Epistolae (1445—1451), Schwandtner, SS. rr. Hung. II.

2165. Notaty historyczne do czasów Kazimierza Jagiell., czerpane z akt. metryki litewskiej i metryki koronnej, Bibl. warsz. 1864 t. III.

2166. R. *1445.* Predanie Świdrygiełły, Ath. 1842 II.

2167. R. *1445.* Dymitr zapewnia Dominikanom lwowskim dwanaście kóp pieniędzy z każdego spustu stawu urmańskiego, a cztery kóp z remizowskiego, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr 16, 18; Oznaczenie granic Ożeńska i Żurowic przez Podkomorzego, tamże, 1854 Nr. 32.

Zob. Nr. 1028.

2168. R. **1446.** Sobór Bazylejski do Zb. Oleśnickiego, Malinowski, Dz. Wap. III.; — Panowie węgierscy do panów polskich, tamże.

2169. R. *1446.* Andrzeja Włodzimierzowicza nadanie żonie uczynione, Ath. I. 1842. t. II.; R. 1446, *zob* Nr. 1943 i 2141 (Dok. dla Wieliczki).

2170. R. **1447.** Statuta Casimiri regis in conv. Petricoviensi, Vol. leg. I., Bandtkie, Jus pol.

2171. R. **1447.** Przywilej Kazim. Jagiell. panom i szlachcie litew., Zb. praw lit. wyd. Dział., *zob.* Nr. 1099, Por. Lewicki, Index Nr. 2530.

2172. R. **1447.** Kazimierz Jagiell. potwierdza przywilej żydowski z r. 1264, Bandtkie, Jus pol.

2173. R. **1447.** Lauda Cracoviensia (Wartensia), Bandtkie, Jus pol. (Por. Nr. 1033).

2174. R. **1447.** Casimirus, rex Pol., Venceslaum ducem Oświecimensem et Zatorensem sub praesidium regni Pol. recipit, Pistorius, Corpus hist. pol. I. *zob.* Nr. 1345.

2175. R. **1447.** Kazimierz Jagiell. dziękuje Mikołajowi V., że Zbig. Oleśnickiemu przesłał kapelusz kardynalski, Grosse, Stos. Polski do Sob. bazyl.

2176. R. *1447.* Lokacya wsi Malczyc, Stadnicki A., Ziemia lwowska; Kazim. Jagiell. ustanawia we Wieliczce wolnicę czyli wolną rozsprzedaż mięsa. Dod. Gaz lw. 1868 Nr. 12; Tenże oznacza, w których razach Wieliczanie podwody dawać mają, tamże 1868 Nr. 15; Królowa Zofia zezwala na wcielenie darowanego przez x. Przybiankę szpitalowi w Bieczu sołtystwa w Libuszy i Krygu, tamże 1853 Nr. 25; Jan Dawidowski zastawia Maciejowi Mańkowi staw w Dawidowie, tamże 1858 Nr. 15.

2177. R. **1448.** Uniwers. krak. oświadcza się za papieżem Mikołajem, Wiszniewski, Hist. lit. IV.; — Pismo soboru w Losannie do Uniw. krak., tamże; — Korespondencya z Uniw. kolońskim, paryskim, erfurckim, tamże.

2178. R. **1448.** Kazimierza polecenie posłom do W. Mistrza dane, Malinowski, Dz. Wap. III.

2179. R. **1448.** Panowie węgierscy do Kazimierza Jagiell., Schwandtner, SS. rr. Hung. II., Malinowski, Dz. Wap. III.

2180. R. **1448.** Panowie wołoscy przyrzekają wierność Polsce, Jabłonowski, Źr. dz. X.

2181. R. *1448.* Zbigniew Oleśnicki wstawia się u papieża za Mikołajem, bisk. lubeckim, Dzieduszycki M., Zb. Oleśnicki II.

2182. R. *1448.* Kazim. Jagiell. przenosi wieś Zduszyce na prawo niem., Stadnicki A., Ziemia lwowska, *zob.* Nr. 2145; Dok. Podłęża, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 34.

2183. R. **1449.** Traktat Polski z Wasylem, W. X. moskiewskim, Muchanow, Ist. Sbornik; Malinowski, Dz. Wap. II.; — Borys Alex., X. Twerski, z Kazimierzem królem polskim traktat zawiera, tamże.

2184. R. **1449.** Mikołaj V. mianuje Zbig. Oleśnickiego kardynałem, Długosz, Hist. XI. 63; Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II.; Malinowski, Dzieje Wap. III.; — Podziękowanie Oleśnickiego, Dzieduszycki, j. w.; — Mikołaj V. papież do Zbig. Oleśnickiego, Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II.; — Zbig. Oleśnicki w sprawie heretyków, tamże; — Mikołaj V. do króla polskiego w sprawie Mikołaja Lasockiego, biskupa kujawskiego, Grosse, Stosunki Polski do Sob. bazyl.; — Tegoż, Inne listy, tamże.

2185. R. **1449.** Andrzej Gałka do Zbig. Oleśnickiego, Wiszniewski, Hist. lit. III.; — Tenże do jakiegoś pana polskiego, Pam. warsz. 1816 V.; — Tenże, Do Uniw. krak. (o Wiklefie), Wiszniewski, j. w.

2186. Magnuszewski D., Das J. 1449 in Lemberg, Galicia, Ztschr. Lemberg 1841.

2187. R. **1450.** Mikołaj V. dziękuje Zbigniewowi Oleśnickiemu za ustanowienie pokoju między Hunyadym i Giskrą, Długosz, Hist. XI., Malinowski, Dz. Wap. III.

2188. R. **1450.** Biskup Waradynu do Mikołaja Lasockiego, Schwandtner SS. rr. Hung. II.

2189. R. **1450.** Olizar Szyłowicz obejmuje Łuck, Malinowski, Dz. Wap. III.

2190. Breve Mikołaja V. w sprawie Jędrzeja Spławskiego, biskupa Łuckiego, Prz. kat. 1885 str. 50.

2191. **Palacky F.**, Urkundliche Beiträge z. Gesch. Böhmens im Ztltr. Georgs v. Podiebrad (1450—1471), Fontes rr. austriac. Diplomata et Acta, Wien 1860 XX

2192. **Markgraf H.**, Politische Correspondenz Breslaus im Ztltr. Georgi v. Podiebrad SS. rr. Silesiacarum VIII., IX. Breslau 1873—4.

2193. Chmel J., Materialien z. öst. Gesch., Wien 1832—38 I—II; — Birk, Beiträge, Quellen u. Forsch. z. vaterländ. Gesch., Wien 1849.

2194. R. *1450.* Kazimierz Jagiell. dozwala założyć bielnię w Bieczu, Dod Gaz. lw. 1855 Nr. 16, 17.

2195. R. **1451—54.** Zbig. Oleśnicki zaprasza Kapistrana do Polski, Długosz, Hist. XI. 93; — Kazim. król zaprasza Kapistrana, Cochlaeus, Hist. Hussit. X., Wadding, Ann. Minorum XII. (tamże inne pisma), Malinowski, Dz. Wap. III.

2196. R. **1451.** Casimirus rex litem inter card. cracov. et archiep. gnesn. dirimit, Vol. leg. I., Bandtkie, Jus pol., Malinowski, Dz. Wap. III.

2197. R. **1451.** Casimirus rex Casimiri M. de Zuppis statuta confirmat, Vol. leg. I.

2198. R. *1451.* Kazim. IV. Jagiell. wszystkie karczmy wkoło Wieliczki staroście krakowskiemu znieść rozkazuje i szynkować tam zabrania. Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 16; Tenże rozstrzyga spór między Krakowianami a Wieliczanami, w które dnie i czasy ci w składzie krakowskim sól bałwaniastą przedawać mogą. tamże 1868 Nr. 17.

2199. R. **1451.** Casimirus rex Statuta de moneta constituit, Bandtkie, Jus pol., Malinowski, Dz. Wap. III.

2200. R. **1451.** Eine Breslauer Juden-Urkunde aus d. hebräischen Urtexte übersetzt u. erläutert v. Dr. Sammter, Rabbiner, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens IX.

2201. R. **1452.** Napad Bolesława, księcia Opolskiego (Szkody), Pam. hist. L. Huberta I.

2202. R. *1452.* Granice między wsiami Siewzor i Sulików w X. Siewierskiem, Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II.

2203. **Lindnau J.**, Gesch. d. dreizehnjährigen Krieges, SS. rr. prussicarum IV. *zob.* Kroniki.

2204. **Voigt J.**, Gesch. d. Eidechsen-Gesell. 1822; — Beiträge z. Kunde Preuss. V. (1411, 1452, 1454).

2205. **Schütz C.**, Rr. Pruss. Historia, Gedani 1769 (Dok. 1453, 1454, 1455, 1456, 1459, 1461, 1474, 1490).

2206. **Toeppen M.**, Acten d. Ständetage Preussens, *zob.* Nr. 1124, (V. od r. 1453), Lpzg. 1884.

2207. Hirsch, Die Oberpfarrkirche S. Marien in Danzig, Danzig 1843.

2208. Kętrzyński W., O narodowości polskiej w Prusiech zachodnich, Pam. hist. fil. Akad. I.

2209. R. **1453**. Species litterarum, quibus Casimirus rex Poloniae iura, privilegia incolumitatemque Poloniae confirmasse dicitur, Bandtkie, Jus pol., Malinowski, Dz. Wap. III., Długosz, Hist. XI. 141.

2210. R. **1453**. Casimiri regis Statutum sub titulo „O pososzczinie Smoleńskiej", Zb praw lit.. *zob.* Nr. 1099; Sudebnik Daniłowicza.

2211. R. **1453**. Układy ślubne Kazimierza z Elżbietą, Malinowski, Dz. Wap. III.

2212. R. **1453**. Jan Kapistran przyjmuje Agnieszkę Konischyn do Bractwa św. Klary, Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II.; — List św. Jana Kapistrana, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 42, 43.

2213. R. **1453**. List Oleśnickiego do Kazimierza Jagiell., Wiszniewski, Pomniki IV.; — Eneasz Sylwiusz do Zbigniewa Oleśnickiego, Zeissberg, Analecten, Ztschr. f. öst. Gymn. 1871.

2214. R. *1453*. Grzegorz z Sanoka, arcyb. lwowski wójtostwo dziedziczne w Stawczanach stanowi i daje je Pawłowi Długoszowi, Stadnicki A., Ziemia lwowska; Jan Swoszowski nadaje kościołowi w Zimnej Wodzie dziesięcinę snopową w Wolicy nowej, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 27.

2215. Karbowiak A., Ustawy bursy krak. 1453—1841, Kr. 1888.

2216. R. **1454**. Casimirus rex Pol. nobilibus statuta confert, Bandtkie Jus pol.; Gołębiowski, Dzieje Jagiell. III.; Malinowski, Dzieje Wap. III.; Bobrzyński M., Ustaw. Nieszawskie, Hube R., Toż, *zob.* Nr. 1034—5.

2217. R. **1454**. Casimirus promittit se, quamvis tempore belli quaedam castra extraneis dederit, post pacem similia facturum non esse, Vol. leg. I., Malinowski, Dzieje Wap. III.

2218. R. **1454**. Casimirus rex ducem Oświecimiensem et Zatorensem in suam tuitionem et protectionem recipit, Vol. leg., I.

2219. R. **1454**. Ordines Prussiae et Pomeraniae deditionem regi Poloniae a legatis suis factam ratam habent, Długosz, Hist. XI. 168, Vol. leg. I., Malinowski, Dz. Wap. III.; — Casimiri regis litterae, quibus Prussiam et Pomeraniam regno Poloniae incorporat, Długosz, Hist. XI. 161, Vol. leg. I. Por. Lewicki, Index act. s. XV.

2220. R. *1454*. Mowa posłów pruskich do Kazimierza Jagiell., Niemc. Zb. Pam. t. I. Małecki A., Wybór mów, Kr. 1860; Dyploma wcielenia ziem pruskich i Pomeranii, Niemc. Zb. Pam. I.

2221. R. **1454**. Kazimierz wypowiada Zakonowi pokój, Malinowski, Dz. Wap. III.

2222. R. **1454**. Zbigniew Oleśnicki do Mikołaja V., Dzieduszycki, Zbig. Oleśnicki II.; Testament Zbig. Oleśnickiego;— Pismo Zbig. Oleśnickiego kard. do Ant. de Ruszkonchus, tamże (po soborze bazyl.;) (?)—Zbig. Oleśnicki, bisk krak. do bisk. chełmskiego o swoich pismach, Wiszniewski, Hist. lit. IV.; — Listy Jana Długosza do Zbig. Oleśnickiego (r. ?), Pam. warsz. 1819 XIV., Index lect. Univ. Jagell. 1834—5; Opera Długossi, ed. Przeźd. I.

2223. R. **1454**. Extractum ex priv. Czerekwiczense de Zuppa monasterii Paradissiensis, Łabęcki H., Górnictwo II.

2224. R. *1454*. Grzegorz z Sanoka, arcyb. lwow. potwierdza nadanie Hryćka z Pomorzan dla kościoła we wsi Bielka szlachecka i Podbrzeźce, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 8, 9.

2225. R. **1455**. Kazimierz potwierdza przywileje Polski, Lewicki A., Wstąpienie na tron Kaz. Jagiell., Roz.-fil.-hist. Akad. XX. (reg.).

2226. Listy króla Kazimierza Jag. z r. 1455, Pam. warsz. 1816.

2227. **Henrici Sbignei** de Gora tractatulus contra Cruciferos ed. Balzer O., MM. Poloniae IV., *zob.* Kroniki.

Por. Balzer O., Studya nad prawem, Pozn. 1889.

2228. R. **1455**. Zgoda Henryka v. Plauen z Czerwonką, Malinowski, Dz. Wap. III.

2229. R. **1455**. Prokurator Zakonu donosi W. Mistrzowi o zajściach w Polsce, Malinowski, Dz. Wap. III.

2230. R. **1455**. Listy Fryderyka, margrab. brandenburskiego do Kazimierza Jagiell, do W. Mistrza, do kanclerza pol., Caro, Gesch. Polens V. 1. Dod.; — R. **1455**. Władysław, ks. mazowiecki posyła Jana sekretarza do Kinsparka, starosty brandenb. N. Marchii, tamże; — Kinspark donosi o tem W. Mistrzowi, tamże.

2231. R. **1455**. Kazimierz Jagiellończyk przyjmuje na służbę Brzezaka z Biały i Urbana ze Starzycy, Perwolf, Otczot 49—50; — Maciejowski, Piśmiennictwo polsk. III., Dod.

2232. R. **1455**. Piotr, biskup żmudzki do wszystkich panów i baronów ziemi żmudzkiej itd., Wiz. i roztrz. nauk., Wilno XXI.

2233. Wilkirz z r. 1455, Tyg. nauk. lit., Lw. 1866.

2234. R. **1456**. Census et taxae decretae in conventu Majoris Poloniae in Colo occasione belli contra ordinem, Bandtkie, Jus pol.; Malinowski, Dz. Wap. III.

Synod 1456 zob. Nr. 1263.

2235. R. **1456**. Conclusiones Petricovienses, Bandtkie, Jus pol., Malinowski, Dz. Wap. III.; — Conclusiones conv. Novac Civitatis alias Korczyn pro festo S. Hedvigis, Bandtkie, Jus polon.; — Statuta Corczynensia (i inne akty) tamże.

2236. R. **1456**. Casimirus rex terris Russiae privilegium confert, Bandtkie, Jus pol., Malinowski, Dz. Wap. III.

2237. R. **1456**. Reces norymberski w sprawie Elbląskiej, Caro, Gesch. Pol. V.

2238. R. **1456**. Biskup pomezański donosi W. Mistrzowi nowiny z Polski, Caro, Gesch. Polens V.

2239. R. **1456**. Poselstwo Kazimierza do Iwana Teodorowicza, ks. Riazańskiego, Muchanow, Sbornik, *zob.* Nr. 929.

2240. R. *1456*. Piotr, hospodar mołdawski zmniejsza Lwowianom cła od hospodara Alexandra ustanowione, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 14.

2241. R. *1456*. Kazim. Jagiell. zastawia Olszanicę, Załuże i Jeżów Piotrowi Szamotulskiemu, kaszt. pozn., Stadnicki A., Ziemia lwowska; A., Wyrok sądu ziemskiego zjazdowego w Hacołowicach w ziemi przemyskiej wydanego w r. 1456 (z dołączeniem podobizny dokumentu), Bibl. Ossol. 1830 III.

2242. R. **1457—65**. **Akty** wojny z Januszem ks. Oświęcimskim, Perwolf, Otczot, *zob.* Nr. 23.

2243. R. **1457**. Casimirus rex statuta Casimiri Magni de expeditione bellica confirmat et auget, Vol. leg. I.. Bandtkie, Jus pol.

2244. R. **1457**. Janusz ks. Oświęcimski sprzedaje księstwo królowi polskiemu, Vol. leg. I., Niemc. Zb. pam. II.

2245. R. **1457**. Kazimierz król do Władysława Pogrobowca w sprawie Wrocławian, Mosbach, Przyczynki; — Wrocławianie donoszą Kazimierzowi o śmierci Władysława Pogrobowca, Malinowski, Dz. Wap. III.

2246. R. **1457**. Casimirus rex Elbingae priv. confert, Crichton, Beiträge; — Idem, Thoruniae, Zernecke, Thorn., Chronika; — Eidem jus monetae cudendae confert, tamże.

2247. R. **1458**. Articuli in conventione in Colo, Bandtkie, Jus pol.

2248. R. **1458**. Casimirus rex edictum contra haeresim dd. 31. Januarii 1433 confirmat, Vol. leg. I., Bandtkie, Jus pol.

2249. R. **1458—9**. Scibor z Poniedza wzywa Malborzan do poddania się, Malinowski, Dz. Wap. III.; — Voigt, Gesch. d. Stadt Marienburg; — Odpowiedź Gdańszczan, Malinowski, j. w., Poddanie się Malborga, tamże.

2250. R. **1458**. Kalixt III. wyklina sprzymierzeńców Prus, Duellius, Hist. ord. Theut. II.; — Kries, Memoria saecularis.

2251. R. **1458**. Pius II. poleca Kazimierzowi Grzegorza metropolitę, Pełesz, Gesch. d. Union I.

2252. R. **1459**. Conclusiones Petricovienses, Bandtkie, Jus pol.

2253. R. **1459**. Statuta Thomae Strzępiński episc. crac., Heyzmann U., Statuta synodalia, Pomniki prawa IV.

2254. R. **1459**. Kazimierz stanowi podatek „Czysza", Arch. f. öst. Gesch. XLIII.

2255. R. **1459**. Mandat posłów wrocławskich do króla, Malinowski, Dz. Wap. III.

2256. R. **1459**. Pius II. wzywa króla, aby z Zakonem pokój zawarł, Malinowski, Dz. Wap. III.

2257. R. **1459**. Książęta ruscy składają hołd Kazimierzowi, Muchanow, Sbornik, *zob.* Nr. 929.

2258. Dawne pismo wójta warszawskiego z r. 1459, pod. Podczaszyński B., Bibl. warsz. 1849 I.

2259. R. *1459*. Wójtowie Krosna dozwalają jatki szewskie odbudować po za obrębem rynku i potwierdzają dawne ustawy cechowe, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 28, 29. 30.

2260. R. **1460**. Albertus abbas Casimiro regi promittit fore, ut posthac eo invito abbates non consecrentur, Vol. leg. I.; — Andreas episc. posnan. regi idem promittit, tamże.

2261. R. **1460**. Scibor de Baisen, namiestnik Pruski Jan z Kościelec, woj. innowrocławski z Malborgiem traktat zawierają, Voigt, Gesch. d. Stadt Marienburg, Malinowski, Dz. Wap. III.

2262. R. **1460**. Jerzy Podiebrad posłom swoim pokój z Kazimierzem zawrzeć każe, Malinowski, Dz. Wap. III.; — Posłowie polscy i czescy zawierają pokój, tamże.

2263. R. **1460**. Kazimierz król nakazuje uzbroić Połock, Malinowski, Dz. Wap. III.

2264. R. *1460*. Jerzy Chodorowski uposaża kościół obrz. łać. w Chodorowie, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 10, 11; R. *1460* i *1464*. Miasto Krosno powiększa wójtostwo częścią lasu Szczepańskiego, tamże, 1855 Nr. 6; R. *1461*. Zezwolenie królewskie na zakładanie podziemnych wodociągów i sprowadzanie skądkolwiek wody do Krosna, tamże 1853 Nr. 33.

2265. R. **1461**. Anonimus pisze do Jerzego Podiebrada o sojuszu przeciw Turkom, Casopis cesk. Museum 1828 III.

2266. R. **1462**. Kazim. król ziemię Bełzką do Polski włącza, Vol. leg. I.; — Kazimierz Jagiell. ziemię Gostyńską do Polski przyłącza, Helcel, Pomniki I.

2267. R. **1462**. Akty poselstwa saskiego u Podiebrada, Bachmann, Wiedervereinigung d. Lausitz mit Böhmen, Archiv f. öst. Gesch. LXIV.; — Traktat między Kazimierzem i Podiebradem, Malinowski, Dz. Wap. III.

2268. Karpow G., Istoria borby moskowskawo gosudarstwa z polsko-litowskim 1462—1508, Moskwa 1867; — Spor między Litwoju i Polszeju o prawa na Wołynie i Podoliju, Odessa 1863, (Por. Polonica, Roz. hist. fil. Akad. XI. str. 302).

2269. R. **1462**. Listy Genueńczyków do Kazimierza Jagiellończyka z Kaffy, Pam. hist. L. Huberta I.

2270. R. *1462*. Potwierdzenie przywileju na przeistoczenie sioła Uhnów na miasteczko i zaprowadzenie targów, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 9, 10.

2271. R. **1463**. Casimirus rex contributione ab incolis terrae Brestensis, Cujaviensis, soluta, iura eiusdem terrae imminui negat, Vol. leg. I.

2272. R. **1463**. Hieronim, biskup kreteński, unieważnia zjazd brzeski, Malinowski, Dz. Wap. III.

2273. R. **1463.** Gdańszczanie piszą o zamiarach wrogów, Malinowski, Dz. Wap. III.

2274. R. **1463.** Stefan, wojew. mołdawski, kupcom lwowskim przywilej na prowadzenie handlu w Mołdawii ponawia, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 40.

2275. R. *1463.* Rajcy nowosądeccy zaprzeczają, jakoby Jan Gambula razem z Komorowskim i jego towarzyszami łotrzykował, Ulanowski, Wyjątki z ks. Lubelskiej, Arch. hist III.

2276. R. *1463.* Kazimierz król pozwala Benedyktynom tynieckim zaprowadzić dwa jarmarki w Tuchowie. Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 31.

2277. R. *1464.* Zamiana wsi Kahujowa za grunt i las pod zamkiem lwowskim. Stadnicki A. Ziemia lwowska.

2278. R. *1465.* Kazim. IV. Jagiell. potwierdza przywileje m. Wieliczce, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 20; R. *1465, 1466, 1467.* List pozewny, zakazowy i przymusowy w sprawie między m:astem Wieliczką i plebanem tamecznym względem szkół i rejenctwa na odzew miasta od wyroku kapituły krakowskiej. od kapituły gnieźnieńskiej wydany, tamże 1868 Nr. 24, 25, 26.

2279. R. **1465.** Articuli Corczinenses, Bandtkie, Jus pol.

2280. R. **1465.** Privil. Casimiri locationis opp. Chenciny, Łabęcki, Górnictwo II.

2281. Wayda K.. Poselstwo czeskie (1465—1466), Dz. warsz. 1854 Nr. 199.

2282. R. *1465.* Metropolita suczawski Teoktyst, nabywa od Jerzego Rotompana sioło Michajeszcze za otrzymane ze sprzedaży wsi Grekowo pieniądze, Dod. Gaz, lw. 1854 Nr. 44.

2283. R. **1466.** Literae pacis perpetuae inter Poloniam et Ordinem Teutonicum, Vol. leg. I. Por. Lewicki, Index Nr. 3826.

2284. R. **1466.** Concordia dominorum de Prussia cum rege Poloniae. Sitzungsb, d. Wiener Akad. 1850 II.

2285. **Thunert**, Acten d. Standetäge 1466—71 *zob.* Nr. 1123.

2286. Eschenloer, Hist. Wratisl. ed. Markgraf. (SS. rr. Sil. VII.; nadto VII., IX. dok.); — **(1466—7)**; — Kries, Memoria saecularis.

2287. Hoffmann J. D., De pace (?), Elbing 1760.

2288. Brock J., De controversiis, quae post pacem Thorunensem secundam inter Casimirum IV. et terras Prussiae exortae sunt. Wratislaviae (1871) (Dok.).

2289. R. **1466.** Panowie wołoscy i polscy odbywają zjazd w Chocimiu, Papée Fr., Polityka polska, Roz.-fil.-hist. Akad. VIII., Odb., Kr. 1878.

2290. R. *1466.* Barbara z Dawidowskich Łabątowa (Łabęcka) kwituje dobra ojcowskie i macierzyńskie, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 25; Objaśnienie do „Dawidowa" tamże 1859 Nr. 25, 27.

2291. R. **1467**, Mowy posłów W. Gosławskiego i J. Ostroroga do Pawła II., Vol. leg. I., Pawiński, Jan Ostroróg, War. 1883 (Bibl. Um. praw X.).

2292. R. **1467.** Panowie czescy ofiarują Kazimierzowi koronę, Niemc. Zb. Pam. I.; — Akta odnoszące się do poselstwa polskiego w Czechach, Höffler, Böhm. Studien, Archiv f. öst. Gesch. XII.

2293. **Archiv cesky** ed. Palacky Fr. Praga 1840—73 t. IV. i V. (Dok. 1467—77),

2294. Eine Urkunde v. J. 1467 als Beilage zu d. Abh. „Besitzungen d. deutschen Ordens in Schweden" Russwurm, Mitth. Liv.-Est.-Cur. 1868 XI.

2295. R. **1467.** Stefan (Bogdanowicz), hospodar mołdawski zniża Lwowianom cła i myta i one określa, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 19, 20.

2296. R. **1467**, Jan, biskup krak. uwalnia Jana Długosza od winy, jakoby po śmierci Oleśnickiego pewne skarby zabrał, Wiszniewski, Hist. lit. IV.

2297. R *1467.* Katarzyna Pauweglowa i Katarzyna Sokołowa przedają ostrzystwo dwudziestu otroków Janowi Białkowskiemu za siedemdziesiąt grzywien, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 27; R. *1468.* Jan Białkowski od Jana i Doroty Klobów za 20 grzywien grzywnę czynszu na dwóch realnościach w Wieliczce nabywa i czynsz ów na ołtarz Bożego Ciała zapisuje. Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 50.

2298. R. **1468.** Codex iuris Sudebnik dictus a Casimiro rege Lithuanis collatus, Sudebnik ed. Daniłowicz ex a. 1826.

2299. **Höffler**, Das Kaisr. Buch d. Markgrafen Albrecht Achilles 1440—70; — Quellensammlung fränk. Gesch., Beyreuth 1850 II. (1468—69).

2300. **Pułaski K.**, Stosunki z Mendli-Girejem, chanem Tatarów perekopskich 1469—1515, akta i listy wydał i szkicem historycznym poprzedził. (Stosunki Polski z Tatarszczyznę od połowy XV. wieku, t. I.), War. 1881.

R: Tyg. illustr. 1882 str. 366 Por. Pułaski K., Mendli-Girej: Przew. nauk lit. 1879.

2301. Pisma Mendli Gireja do Jana Chodkiewicza, Gołębiowski, Dzieje Jagiell. III.; Akty do Mendli-Gereja się odnoszące, Muchanow, Ist. Sbornik.

2302. Dokument do historyi Kopernika (Krótka historya pergaminu z r. 1469), Wiek 1877 Nr. 64.

2303. R. *1469.* Król Kazim. Jagiell. wznawia zaginioną erekcyę kościoła obrz. rzym. w Dolinie, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 16: R *1469.* Zanko sprzedaje Ternowe, Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

2304. R. **1470.** Kazimierz zawiera traktat z Nowogrodem, Narbutt, Dzieje Litwy VII.

2305. Szaraniewicz Iz.. Kijew i Nowogród 1470 i 1471 Miscelanea I., (przedrukowane z kalendarza „Proświty"), Lw. b. r.

2306. R. *1470.* Elżbieta Masłowska godzi się z Janem Koło względem działu swego w Martynowie, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 40.

2307. R. **1471.** Posłowie czescy wzywają Władysława na tron, Dudik, Forschungen in

Schweden 1852. Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV. 1.

Zob. Archiv czeski pod Nr. 2293.

2308. R. **1471.** Jan, arcyb. gnieźn. wzywa Wrocławian, aby złożyli przysięgę Władysławowi, królowi czeskiemu, Mosbach, Przyczynki.

Zob. Nr. 221.

2309. R. **1471.** Kazimierz król imieniem syna Kazimierza prawa i przywileje Siedmiogrodzian potwierdza, Jabłonowski, Źr. Dz. X.

2310. R. **1471.** Stefan, wojew. mołdawski do króla i Odp., Jabłonowski, Źr. dz. X., Dod.

2311. R. **1471.** Kazim. Jagiell. rotmistrzom żołd przyrzeka, Paprocki, Herby 603.

2312. R. **1471.** Filip Kallimach do Dersława z Rytwian, Acta Tomiciana I. App.; — Tenże składa życzenia Zbig. Oleśnickiemu (1472), tamże.

2313. R. *1471.* Stanisław z Chodca uposaża kościół obrz. łać. we wsi Rumno, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 16, 17.

2314. R. **1472.** Contributio in Korczyn concessa, Bandtkie, Jus pol.

2315. R. **1472.** Mendli-Girej poddaje ziemie ruskie Kazimierzowi, Gołębiowski, Dz. Jagiell. III.

2316. R. **1473.** Jan Długosz, St. Szydłowiecki i rajcy lubelscy składają w sprawie pewnego pierścienia sprawę, Ulanowski z księgi lubelskiej, Arch. kom. hist. III.; Rajcy lubelscy konstytucyę w obec Długosza i Szydłowieckiego uchwalają, tamże.

2317. R. *1473.* Klasztor Dominikanów ustępuje część swoją w Mierzwicy Dobiesławowi z Zerawicy, Stadnicki A., Ziemia lwowska; R. *1473.* Sąd magd. w Bieczu poświadcza przedaż sołtystwa w Bienarowej przez Jakóba Dębińskiego na rzecz domu ubogich, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 10; R. *1473.* Kazimierz Jagiell. pogorzałą Wieliczkę od podwód do lat dwóch, a od czynszów i wszelkich innych powinności do lat dziesięciu uwalnia, tamże, 1868 Nr. 28.

2318. R. **1474.** Statuta Opatoviensia, Bandtkie, Jus polonicum; — Casimirus rex testatur statuta de raptoribus et invasoribus bonorum eccl. a se in Opatoviec confirmata esse, Vol. legum I.

2319. R. **1474.** Liber regestrualis militum expeditorum de palatinatu Posnaniensi, ed. Bobrzyński, Pomniki prawa VII.

2320. R. **1474.** Privilegium Casim. Jagell. Blasio de Rogusio et Georgio Dipolt ad construendas machinas ad extractionem aquae ex fodinis plumbi, Łabęcki, Górnictwo II.

2321. Podróż Cantariniego przez Polskę, Skarbiec Sienkiewicza I., Tyg. lit., Pozn II. Nr. 19—25. Por. Szajnochy Szkic „Matka Jagiellonów“ i Cornet E., Documenti, Vienna 1855.

2322. R. **1474.** Ambrosii Contarini Venetiarum in Poloniam et Persiam legati de bello contra Turcas suscipiendo relatio; Contarini Amb. Itinerario, Vinegia 1524, Navigationi et viaggi racolto etc. Ramusio G. B., Venetia 1574 t. II. *Zob. Kroniki.*

2323. R. **1474.** Ph. Callimachi consilium non ineundae societatis cum Italis in bello contra Turcas suscipiendo, Acta Tomiciana I. App.

2324. R. **1475.** Statutum Corczinense, Bandtkie, Jus pol.

2325. R. **1475.** Statuta synodalia episc. Conradi, Petri et Rudolphi Vratisl., Vratisl. 1475 (DS.).

2326. R. **1475.** Priv. Casim. Jag. Johanni Fogel ad construenda instrumenta pro fodinis ilcussiensibus, Łabęcki, Górnictwo II.

2327. R. *1475.* Król Kazim. Jagiell. miastu Wieliczce wolność od podwód o jeden rok przedłuża, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 28.

2328. R. **1476.** Casimirus rex ius Culmense per totam Prussiam servari jubet, Vol. leg. I.

2329. R. **1476.** Sobornoje posłanije ruskoho duchowieństwa k' rymskomu papie Syxta IV. pysanoje iz Wilna 14. marta 1476 hoda, izdał Petruszewycz A. S., Lw. 1870, str. 38.

2330. R. **1476.** Poselstwo do papieża Syxtusa IV. r. 1476, Prz. pozn. XXVII.; — Syxtus IV. do Macieja, króla węg., o poselstwie polskiem, Gołębiowski, Dz. Jagiell. t. III.

2331. R. *1476.* Jan Buczacki i Jan Skarbek uposażają kościół obrz. łać. we wsi Litwinów, a pierwszy potwierdza zarazem zapisy ojca swego, Dod.. Gaz. lw 1858 Nr. 51, 52.

2332. R. **1477.** Casimirus rex privilegia Prussiae confirmat, Vol. leg. I.

2333. R. **1477.** Casimirus rex omnes ordines tam spirituales quam seculares ad iuvandam armis patriam obligat, Vol. leg. I.

2334. R. **1478.** Casimirus rex se terram Sandomiriensem oppignoraturum negat, Vol. leg I.

2335. R. **1479.** Traktaty z krzyżakami w Nowem mieście — Korczynie, Caro, Gesch. Polens V. 1. App.

2336. R. **1479**—(85). Pokój z Mendli-Girejem, Muchanow, Sbornik istor., Narbutt, Dz. Litwy VIII., Gołębiowski, Dz. Jagiell. III.

2337. R. **1479.** Kazimierz Jagiell. panom z Brianska donosi, że Briansk Iwanowi Andrejewiczowi nadał, Muchanow, Ist. Sbornik; — Kontrybucya z Rzewu, tamże.

2338. R. **1479.** Ph. Callimachus, Sbigneo Oleśnicki, Acta Tomiciana I. App.

2339. R. **1480.** Sprawa Pskowa, Muchanow, Sbornik ist. Nr. 12—14, 21; — Mistrz inflancki o napadzie Pskowian, Mitth. aus d. livl. Gesch. IV.; — Tenże donosi o ofiarowaniu sojuszu przez Szwecyę, tamże.

2340. R. **1480.** Poselstwo Stefana, wojewody wołoskiego do Kazimierza Jagiell., Jabłonowski, Źr. dz. X.

2341. R. **1481—1505.** Wypisy z akt. Siewierskich, Pam. Sandom. 1829 I.

2342. R. **1481.** Relacya o wzięciu przez Turków Białogrodu i Kilii, Ursinus J., Modus epistolandi druk z r. 1522.

2343. Listy o Polsce Wincentego Dominica, pisane do senatu genueńskiego (1483—4), Bibl. Ossol. pocz. nowy, t. II.

2344. R. *1484.* Odnowienie i zatwierdzenie założenia kościoła we wsi Prusy, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 29, 30, 31.

2345. R. **1485.** Libellus homagii a Stephano palatino Moldaviae, Vol. leg. I.

2346. R. **1485.** Privilegium Casim. Jagell. de foro zuppariorum ilcussiensium, Łabęcki, Górnictwo II.

2347. R. *1485.* Pomnożenie uposaży dla Mansyonarzów lwowskich przy kaplicy św. Katarzyny na niższym zamku, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 5, 6, 7.

2348. R. **1486.** Poselstwo od Fryderyka III. do Iwana III., cara moskiewskiego przez Mikołaja Poppel r. 1486 (z rękop. Kossakowskiego), Bibl. Ossol. 1828 III., Muchanow, Ist. Sbornik.

2349. O stosunkach dyplomatycznych dworu moskiewskiego z litewskim w drugiej połowie XV. wieku, Dod. Cz. 1859 XIII. 3; Liske X, M. z Popielowa, Dla Zagrzebia, Lw. 1881.

2350. R. **1486—7.** Poselstwo Kazimierza do Mendli-Gereja, Muchanow, Ist. Sbornik, *Zob.* Nr. 935.

2351. R. *1486.* Rada miejska zatwierdza ustawy dla czeladzi szewskiej w Krośnie, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 37, 38; Dokument, odnoszący się do wsi Bąszowa i Bystrzanowice, klasztorowi niewyrażonemu, tamże, 1858 Nr. 23.

2352. **Pamiatniki** diplomaticzeskich snoszenij moskowskawo gosudarstwa s polskolitowskim, t. I. 1488 po 1533 god. wyd. Karpow (Sbornik imp. russ. istor. Obsz. t. XXXV.), Ptrsb. 1882.

2353. R. **1487.** Concessio Casimiri examinandi duo działa in montibus bochnen.; Litterae Elisabethae reginae de impignoratione redituum ex zuppis cracov., Łabęcki, Górnictwo II., Bibl. warsz. 1841 I.

2354. R. **1487.** Cesarz Fryderyk pisze do Fryderyka, magr. brand., o poselstwie polskiem, Forsch. z. deutschen Gesch. XXIV.

2355. Wisłocki Wł., Liber diligentiarum (1487—1563), Kr. 1886, *zob.* Nr. 1342.

2356. R. *1487.* Król Kazimierz IV. Janowi Wielopolskiemu mostowe na rzece Białej pod Gromnikiem pobierać pozwolił, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 11—13.

2357. R. **1488.** Confirmatio iurium majoris Poloniae, Bandtkie, Jus pol.

2358. R. **1488.** Król Kazimierz mianuje Stanisława Pieniążka z Witowic hetmanem nadwornym, Paprocki, Herby 265.

2359. **Pamiatniki** diplom. snoszenij I. (1488—1594), *zob.* Nr. 935 (Poselstwa do Niemiec).

2360. Marsilii Ficini Epistolae ed. 1491, Lib. VII. (Listy do Kallimacha), Por. Giornale Arcadico 1828 t. 39 (r. 1488).

2361. R. **1489.** Privil. Casimiri Jag. Swiepoldo Feyol ad constr. instrumenta in fodinis ilcussien., Łabęcki, Górnictwo II.

2362. R. **1489.** Dobra nadane ks. Twerskiemu, Muchanow, Ist. Sbornik.

2363. R. *1489.* Kaz. Jagiell. orzeka w sporze między Oświęcimem a Wieliczką o przedaż i skład soli, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 29; R. *1490.* Reg. krakowski, Źr. dz. XIV.

2364. R. **1490.** Philippi Callimachi coram Innocentio VIII. papa oratio de bello una cum rege Poloniae Turcis inferendo habita (Hagenovae 1533 druk), Por. E. 1533 Drevel; — Zeissberg, Poln. Gesch. 389.

2365. **Firnhaber**, Beiträge z. Gesch. Ungarns unter Vlad. II. u. Lud. II. 1490—1492, Arch. f. öst. Gesch. III.

2366. **Petri de Warda** Epistolae cum nonnulis Vlad. II. ed. Wagner, Posonii et Cassoviae 1776 (1490—1498).

2367. R. **1490.** Jan Olbracht odpowiada na skargi stanów pruskich, Caro, Gesch. Pol. V. 2.

2368. R. **1491.** Constitutiones et Statuta R. Pol. Zarazem Statuta provincialia toti prov. Gnesnensis, Crac.(?) Lips. 1491 (DS), *zob.* Nr. 1021; — Regestr poborowy, Źr. dz. X.

2369. R. **1491.** Privilegium pro laboratoribus ilcussiensibus; — Priv. civibus chencinensibus, Łabęcki, Górnictwo II.

2370. R. **1491.** Poselstwo polskie do woj. wołoskiego w sprawie napadu na Pokucie, Jabłonowski, Źr. dz. X. Dod.

2371. R. **1492.** Statut i przywilej Kazim. dla Litwy, Zbiór praw wyd. Działyńskiego, *zob.* Nr 1099.

2372. R. **1492.** Kazim. król nakazuje Pskowianom wynagrodzić krzywdy Połoczanom, Muchanow, Ist. Sbornik.

2373. R. **1492.** Alexander W. X. lit. do Stefana, wojew. mołd. o śmierci Kazimierza, Jabłonowski, Źr. dz. X.

2374. R. **1492.** Jan Ursinus o śmierci króla Kazimierza pisze, Caro, Gesch. Polens V. 2.

2375. R. **1492.** Jan Ursinus opisuje Kallimachowi wybór Jana Olbrachta, Modus epistolandi ed. 1522.

2376. R. **1492.** Callimachi Oratio coram Innocentio VIII. et libellus „De his, quae a Venetis", ed. Crac. 1524, Hagenovae 1533; (Tamże, List Drzewieckiego M., O elekcyi Olbrachta), Por. Zeissbrg, Poln. Geschichtsschreibung str. 392; — Kalimach posyła biskupowi wrocławskiemu rozprawę o wojnie przeciw Turkom, Zeissberg, Kl. Geschichtsq. Arch. f. öst. Gesch. LV.

2377. Kalimacha rady królowi Olbrachtowi (z rękop.) przez Grabowskiego A., Pszczółka krak. t. II. 1821;

Zb. Pam. Platera I., Wiszniewski, Hist. lit. III.; Pam. słuch. uniw. Jagiel., Kr. 1887.

2378. R. **1492**. Jan Olbracht do Łuk. Watzelrode, Papée Fr., Kandydatura Fryd. Jagiell. na biskupstwo warmińskie, Album młodzieży, Lw. 1879, Odb.

2379. R. **1492**. Przywilej Alexandra W. X. lit. mieszkańcom tegoż księstwa, Zb. Pam. Platera t. I.; — Alexander daje przywilej Żmudzinom, Zbiór praw litewskich wyd. Działyńskiego, *zob.* Nr. 1099.

2380. R. **1492**. Alexandra W. X. litewskiego poselstwo do Iwana, Muchanow, Ist. Sbornik.

2381. R. **1492**. Jan Ursinus wychwala Aleksandra W. X. lit., Modus Epistolandi, ed. 1522; — Jan Zabrzeziński donosi Iwanowi Patrykiewiczowi o zaręczeniu się Aleksandra, Karamzin, Hist. Rossii VI.; — Szymon Worotyński pisze Aleksandrowi, W. X., dlaczego do Iwana przeszedł, Szczerałów, Ist. Rossyi IV.

2382. R. *1492*. Jan Ursinus składa życzenia Mikołajowi, bisk. przem., Modus epistolandi ed. 1522.

2383. Verzeichniss der v. 1492—1536 in Krakau studirenden Siebenbürger v. Carl Schwarz, Arch. d. Ver. f. Sieb. Landesk., Kronstadt 1861, N. Fol. V.

2384. R. **1493**. Joannis Alberti, Statutum Petricoviense; Ejusdem confirmatio statuti Nieszaviensis, Bandtkie Jus pol.

2385. **Wyjątki z księgi** poselstwa między Litwą a Moskwą (1493—1501), Gołębiowski, Dzieje Jagiell. III., *zob.* Nr. 2352, 2359.

2386. R. **1493**. Iwana, W. X. mosk. poselstwo do Aleksandra, Muchanow, Ist. Sbornik; — Poselstwo panów litewskich i Aleksandra do Iwana, tamże i Karamzin, Hist. Rossii VI.; — Aleksander W. X. lit. do Jerzego Hlebowicza, starosty smoleńskiego, Muchanow, Ist. Sbornik.

2387. R. **1493**. Stefana, wojew. wołoskiego, poselstwo do Alexandra, W. X. lit., Jabłonowski, Źr. dz. X.; Poselstwo Alexandra do Stefana, tamże.

2388. R. **1493**. List Jana Olbrachta do brata Alexandra o niebezpieczeństwie, grożącem Władysławowi, królowi węgierskiemu, Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie II., str. 246.

2389. Markgraf H., Annales Glogovienses (do r. 1493) mit Urkunden (SS. rr. Silesiacarum X. 1877).

2390. Potwierdzenie przywilcju na sołtystwo, założenie osady i prawo wołoskie we wsi Semkowa Wola, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 14.

2391. R. **1494**. Jan Olbracht wciela do państwa ks. Zatorskie, Vol. leg. I.; Nadaje je dożywotnie Januszowi i Barbarze, Acta Tomiciana I. App.

2392. R. **1494**. Joannes Albertus rex privilegia Prussorum confirmat, Vol. leg. I.

2393. **Ursinus J.**, Modus epistolandi (Epistola ad Phil. Callimachum a. 1494, Oratio 1495) b. m. i r. (Crac. Hochfeder) DS. (1495? 1522).

2394. **Chmel J.**, Urkunden z. Gesch. Maximilians I., Bibl. d. Liter. Vereins in Stuttgart X. (List do Iwana), *zob.* Nr. 2352, 2359.

2395. R. **1494**. Akty poselstwa i pokoju między Iwanem i Aleksandrem, Muchanow, Ist. Sbornik, Narbutt, Dz. Litwy VIII., Karamzin, Hist. VI., *zob.* Nr. 2385.

R. *1494. zob.* Nr. 1826 (*Zatwierdzenie*).

2396. R. **1495**. List Zofii Jagiellonki, marg. brand. do Alexandra, Przeździecki, Jagiellonki I.; — Listy Fryderyka, kardynała do króla, Szujski J., Odrodzenie i reformacya, Kr. 1881, Dod. i Dzieła.

2397. R. **1495**. Jan Ostroróg, gener. Wielkop., ustanawia składy handlowe w Kaliszu, Mosbach, Przyczynki; Zatwierdzenie królewskie, tamże (r. 1497).

2398. R. **1495**. Kallimacha list do biskupa wrocławskiego, Zeissberg, Kl. Geschichtsqu. Arch. f. öst. Gesch. LV. i Odb.

2399. R. *1495, 1499*. Alexander nadaje wójtowstwo w Bielsku J. Hoppenowi; Temuż wójtostwu przywileje, Wiszniewski, Pomniki IV.

2400. R. **1496**. J. Alberti Statutum nobilibus Poloniae collatum, Vol. leg. I., Bobrzyński, Ustawodawstwo nieszawskie, *zob.* Nr. 1034.

2401. R. **1496**. Jan Olbracht nadaje przywilej Ormianom kamienieckim, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. I. str. 148—150.

2402. R. **1496**. Alexandra W. X. lit. poselstwo do Stefana, wojew. mołdaw. i Odp., Jabłonowski, Źr. dz. X.

2403. R. **1496**, List opisujący pogrzeb Kalimacha, Gliszczyński, Rozm. nauk. i lit. III. Por. Lewicki, Index Nr. 4821.

2404. R. **1496**. Urkunde d. Carthäuserklosters Marienparadies bei Zuckau v. 1496, v. Dr. Pyl, Ztschr. f. westpreuss. Gesch. Danzig 1884 X.

2405. R. *1496*. Jan Olbracht spór między Oświęcimem a Wieliczką rozstrzyga, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 30; R. *1496*. Dokument lokacyjny wsi: Chyrwatowa wola, Draganowa, Dukla, Głośce, Gorzyca, Gruszówka, Iwla, Kobylany, Leszczyna, Lubatówka, Łąki, Łężyny, Makowiska, Markuszka, Miesce, Mszana, Pankracowa wola, Rogi, Ribitwy, Sadki, Sanoczek, Stróże małe, Stróże wielkie, Sulistrowa, Zagórze, Załęże, Zawadole (r. 1366) tamże, 1851 Nr. 38, 44, 1852 Nr. 13, 14; Distr. Siradiensis, Źr. dz. XII.

2406. **Acta** expeditionum bellicalium palatinatus Calissiensis et Posnaniensis in Valachos et in Turcas anno 1497—98, ed. Bobrzyński, Star. prawa pol. pomniki, t. VII., Krak. 1882.

2407. R. **1497**. Pisma Tiefena, W. mistrza, SS. rr. prussicarum V., *zob. Kroniki.*

2408. R. **1497**. Jan Olbracht uwalnia Jana Ostroroga od wyprawy wojen., Pawiński, Jan Ostroróg.

2409. R. **1497**. Fryderyk, kardynał odpowiada Łukaszowi Watzelrode, Caro, Gesch. Polens V. 2.

2410. R. *1497*. Król Jan Olbracht potwierdza wszystkie od poprzednich królów i książąt nadane prawa Przemyślowi, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 26.

2411. R. **1498**. Jan Olbracht zatwierdza statut ziemi chełmińskiej, Bobrzyński, o ustawodawstwie Nieszawskiem *zob.* Nr. 1034.

2412. R. **1498**. Privilegium Joannis Alberti pro oppidanis et cultoribus ilcussiensibus, Łabęcki, Górnictwo II.

2413. R. **1498**. Jan Olbracht do Łukasza Watzelrode, Caro, Gesch. Polens V.

2414. R. **1498**. Senat litewski odpowiada poselstwu moskiewskiemu, Muchanow, Ist. Sbornik.

2415. R. **1498**. List bezpieczeństwa dla posłów Stefana, wojew. wołosk., do Moskwy, Muchanow, Ist. Sbornik, Jabłonowski, Źr. dz. X.

2416. R. **1499**. Piotra Myszkowskiego, starosty ruskiego i innych listy o napadzie Tatarów, Caro, Gesch. Polens V,

2417. Wtargnięcie Turków 1498, Sękowski, Collectanea t. I, *zob.* Kroniki.

2418. R. **1499**. Aleksandra, W. X. lit. przywilej dla duchowieństwa ruskiego, Muchanow, Ist. Sbornik.

2419. Otto C., Ueber einen Immunnitätsstreit d. Breslauer Clerus mit den Herzogen Friedrich u. Georg v. Brieg-Liegnitz im J. 1499. Ztschr. f. Gesch. Schlesiens VII.

2420. R. *1499*. Przemyśl uwolniony od wszelkich danin na lat 12 po spaleniu miasta przez Turków, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 28.

E. Wiek XVI.

2421. **Dyplomataryusze**, *Zob. wymienione pod* Nr. 1947.

2422. **Zbiory aktów**, *Zob.* Nr. 1345, 1389; — Zbiory praw 1014, 1040—52, 1058—98, 1099—1115, 1254—1318.

2423. **Liske X.**, Akta grodzkie i ziemskie, t. X., *Zob.* Nr. 647, Oblaty sądów lwowskich (lata **1500—1600** od Nr. 181 do 2858).

2424. **Jabłonowski A.**, Sprawy wołoskie za Jagiellonów, *zob.* Nr. 1954.

2425. **Korzeniowski J.**, Catalogus actorum et documentorum in tabulariis et bibl. italicis, Crac. 1889. *Zob.* Nr. 133.

2426. Stronczyński, Wzory pism dawnych, War. 1839 (Dok. z r. 1500, 1504—6, 1510—13, 1522, 1524, 1526, 1531, 1542).

2427. Mosbach A., Wiadomości do dziejów polskich, Ostrów 1860 (1533, 1534, 1547, 1548, 1549, 1550, 1553, 1555—7, 1560—7, 1570—2, *inne pod odpow. latami*); — Tenże, Przyczynki do dziejów polskich, Pozn. 1860, (Reg. z lat 1501, 1502, 1504, 1505, 1506, 1508—15, 1518—20, 1522—5, 1526, 1527—9, 1532, 1541, 1550, 1555, 1566, 1567, 1569, 1573, 1576—8, 1580, 1582, 1587, 1588, 1589).

2428. **Chomętowski**, Materyały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI. i XVII. w., Bibl. ord. Krasińskich, *zob.* Nr. 1385, War. 1876. *Zob. pod odpow. latami.*

R: Prz. kryt. 1877.

2429. **Kraszewski J. I.**, Pomniki do historyi obyczajów w Polsce z XVI. i XVII. w., zebrane z rzadkich druków, War. 1843.

2430. **Pawiński A.**, Polska XVI. wieku pod względem geograficzno-statystycznym, I—II. Wielkopolska, III—IV. Małopolska (Źr. dziej. III—XV. *zob.* Nr. 1387), War. 1883—6.

R: Załęski W., Ateneum 1883 III.; Wędrowiec 1883 Nr. 46; Kuryer pozn. 1883 Nr. 148; Dr. B., Przew. nauk. lit. 1884; R. A., Niwa 1883; C. W., Przew. nauk. lit. 1886; Sm. Prawda, War. 1886 str. 450; P. Fr., Prz. pol. 1887 II.; Balzer O., Kwart. hist. 1887.

2431. Listy szachów perskich do królów polskich z Dogiela, Dz. wil. 1821; Z rękopis Dogiela wyjątki tamże, 1826; Pomniki Wieku XVI., Ath. 1841 VI; Materyały historyczne z autentyków spisane XVI. i XVII. w., tamże 1842 V.; Testament Bohusza Bohowitynowicza z pierwszej połowy XVI. w. przez J. Jaroszewicza, tamże 1847 III. Kilka Dok. Dod. Czasu 1857 VI.

2432. Akty sądu leńskiego w Gródku goleńskim do 1564, wyd. Piekosiński, *zob.* Nr. 1248.

2433. Bojarski, Dwa zabytki z XVI. w., Kr. 1875.

2434. Dwa wyroki gardłowe z XVI. i XVII. w., Czas 1875 Nr. 38 i n.

2435. Szujski J., Statuta i matrykuły wydz. teol. Uniw. Jagiell. z XVI. w., *zob.* Nr. 1335.

2436. **Akty** sobrannyje Akad. nauk. petersb. t. I., *zob.* Nr. 916; — Akty istoriczeskije t. I., *zob.* Nr. 917—919; — Pamiatniki t. I., *zob.* Nr. 935; — Sbornik russk. istor. imperator. obszczestwa, t. XXXV., *zob.* Nr. 940; — Akty zapadnoj Rossii, t. I. (1361—1568), *zob.* Nr. 946; — Akty izdaw. komissieju drewnych aktow w Wilnie, *zob.* Nr. 947; — Akty jużnoj Rossii, t. I., *zob.* Nr. 966; — Arch. jugo-zapadnoj Rossii, *zob.* Nr. 967.

2437. Opisy majątków, sprawy graniczne itp., Archeograficzeskij Sbornik, *zob.* Nr. 948.

2438. Akty o własności i prawach posiadaczy ziemskich (1490—1596), Pam. Kij. *zob.* Nr. 977.

2439. **Akty** o kozakach 1500—1648, Arch. jugo-zapadnoj Rossii, *zob.* Nr. 967; — Ewarnickij, Sbornik mater. dla ist. zapor. kozakow 1887: — Poellmann H., Beitrag z. ält. Gesch. des Kosakenthums, München 1888, str. 73.

R: L-ko, Kij. Starina 1889.

2440. Istoria o kozakach zaporożskich kak onyje izdrewle zaczały sia etc., Odessa 1852.

2441. Gołębiowski Ł., Dzieje Polski za panow. Kazimierza, Jana Olbrachta i Alexandra (Dz. Jagiell. III.), War. 1848 (Regesty i dokumenty), *Zob. dok. pod odpowied. latami*; — Vol. leg. II., *zob. pod odpowied. latami.*

2442. Karamzin, Ist. Ross. VII.; — Sołowiew, Ist. Ross. VII.

2443. Voigt J., Gesch. Preussens t. IX.; — Schultz, Gesch. Preussens; — Janssen J., Frankfurts Reichs-Corresp., *zob.* Nr. 1966 (r. 1500—1518).

2444. Raynald O., Annales ecclesiastici t. XIV., Lucae 1755, Bzowski A., Toż od t. XV—XX.

Zob. Nr. 1675.

2445. Dubravius Rodericus, De componendis epistolis et epistolae, Viennae 1511.

Są tu listy do Pawła Szydłowieckiego, do Piotra Tomickiego, do Piotra Opalińskiego, kan. i kust. pozn., do Stan. Goreckiego.

2446. Ursinus J., Modus Epistolandi, Crac. b. r. 1522, *zob.* Nr. 2393.

Modus Epistolandi, zob. Nr. 287.

2447. Roterodamus Erasmus, Epistolarum opus, Basileae 1538, 1719, London 1642 i w. i.

Andr. Zebrzydovio, Krzycki, Sigismundo regi, Joan. Lasco, Chr. Szydłowiec, J. et St. Boneris, Jus. Decio, Petr. Kmitae Pet. Tomitio, Joan. et Stan. Turzo.

2448. Lipski J., Epistolarum selectarum Cent. I—V., Antwerpia 1605, 1607, 1611, *zob.* R. 1575 Nr. 3132; — Puteanus E. O., Epistolarum atticarum (cont. epist Andr. Herberto, Jacobo Bonero), Coloniae 1616, 1636; — Epistolae clarorum virorum selectae, Paris 1556; — Lünig J. C., Orationes procerum Europae, Pars I., III., Lipsiae 1713; — Turner R. D., Posthumae Orationes, Ingolstadt 1602; — Lünig J. Ch., Publicorum negotiorum suppl., Frankf. u. Lipsiae 1702, *zob.* Nr. 1409.

2449. Prowe L., Monumenta Copernicana, Berlin 1873; — Tenże, Nicolaus Coppernicus, II. Band: Urkunden, Berlin 1884; — Hipler F., Spicilegium Copernicanum, Braunsberg 1873; — Mittheilungen d. Coppernicus Vereins zu Thorn:

I. Inedita Coppernicana (z arch. berl., frauenb., upsal. i wied.), wyd. Curtze M.

II. 1. Wapowski-Brief d. Copp.- und Werners Tractat, wyd. Lambeck E.

2. Aufenthalt in Bologna v. Malagola A.

III. 1. Die Hochschule Padua v. Favaro A.

2. Arch. Beiträge z. Familien-Gesch.

IV. Ergänzungen zu I. u. III. 2.

2450. Wołyński A., Kopernik w Italii czyli dokumenta italskie do monografii Kopernika, Pozn. 1873.

Por. Gdzie jest Mandatum regium pro administratore Copernico w rękopisie Gereta? Wiek 1877 Nr. 205.

Zob. Kopernik w dziale: Osoby.

2451. **Zbiory krajów postronnych:**

Niemcy i Austrya, *zob.* Nr. 1973, 1562—70, 1606—7.

Czechy, *zob.* Nr. 1610.

Węgry, *zob.* Nr. 893, 899, 901—3, 905.

W. X. Moskiewskie, *zob.* Nr. 916—19, 940, 946, 947, 948, 953, 966, 967, 977.

2452. **Zbiory hist. papieży** i kościoła, *zob.* Nr. 2444, 1629—36.

2453. **Zbiory krajów dalszych:**

Anglia; *zob.* Nr 1484—6, 1492.
Francya, *zob.* Nr. 1507—16.
Hiszpania, *zob.* Nr. 1539—44.
Hollandya, *zob.* Nr. 1547—50.
Szwecya, *zob.* Nr. 1611—17.
Włochy, *zob.* Nr. 1637—42.

Zob. pod odpowiedniemi latami.

2454. R. **1500.** Maxymilian cesarz o związku Polski i Czech z Francyą, Denkschr. d. Wiener Akad. I.

2455. R. **1500.** Alexandra wezwanie do książąt i rycerzy na wojnę przeciw Iwanowi, Caro, Gesch. Polens V. 2.

2456. R. **1500—01.** J. Olbracht odpowiada doży weneckiemu, Caro, Gesch. Polens V.; — Tenże do Aleksandra VI. i innych w sprawie tureckiej, tamże.

2457. Giustiniani Seb., Oratio coram Vlad. rege Bohem. et Ungar. 1500 DS.

Por. Marino Sanudo Diarii t. III. i IV., *zob.* Nr. 1642.

2458. R. **1501.** Modus eligendi regum Poloniae, Szujski J.; Jeszcze o elek. za Jagiell., Opow. i roztrz., War. 1882.

2459. R. **1501.** Alexander unit Lithuaniam regno (in Mielnik), Vol. leg. I., Zb. praw lit. Działyńskiego.

2460. R. **1501—4.** Statuta procerum regni Pol. absente Alexandro, Vol. leg. I. i Bandtkie, Jus pol.

2461. R. **1501**. Nieznana konst. sejm. 1501 wyd. Bostel, Kwart. hist. 1887.

2462. R. **1501**. Alexander privilegia Sandomiriensium confirmat, Vol. leg. I.; — Nadanie ziemi Bielskiej praw ziemi Drohickiej, Zb. praw lit. Działyńskiego.

2463. Vitelius E., Ad Alex. VI. Pont. Max. in praestita obedientia Oratio DS. b. r.; — Mowa Ciołka Erazma, posła do Rzymu z oświadczeniem posłuszeństwa Alexandr. VI. i odpowiedź papieża, Dod. Czasu 1860 XX.

2464. Die Ordnung zu Ofen wider Türken, 1501 DS.

2465. R. **1501—2**. Fryderyk, kard. prymas zwraca rodzinie Piotra Kurozwęckiego dobra skonfiskowane, Piekosiński Fr., O monecie; Alexander zwraca dobra, tamże.

2466. R. *1501*. Jan Ostroróg kwituje króla. Pawiński, Jan Ostroróg, Dod.

2467. R. *1501*. Alexander zatwierdza nadane Bielskowi prawo magd., Wiszniewski, Pomniki IV.

2468. Bobrzyński M., Sejmy polskie za Olbrachta i Alexandra, At. 1876 II. i Odb. (korzysta ze zbiorów Szujskiego); Bostel F., Elekcya Aleksandra, Przew. nauk. lit. 1887 (używa wypisów Smolki S. z arch. królewieckiego i Zb. Szuj.); Caro, Gesch. Polens V. 2 (z arch. królewieckiego).

2469. R. **1502**. Poselstwo wojew. Stefana do króla Alexandra, Jabłonowski, Źr. dziejowe X.

2470. R. **1502**. Dokumenty odnoszące się do bicia monety, Piekosiński Fr., O monecie, dod. Uchwały sejmu pokoronacyj. w przedmiocie monety, tamże.

2471. R. **1502**. Confirmatio privilegii concessi Gasparo Rizinger ad hutam plumbeam in Rabstin, Łabęcki H., Górnictwo II.

2472. Hirszberg A., O projekcie przymierza Anglii z Jagiellonami z r. 1502, Tyg. illustr. 1883.

2473. R. *1502*. Wywód szlacheckiego pochodzenia Erazma Ciołka, Pam. hist. L. Huberta I.

2474. R. **1503**. Salvus conductus per Vaiwodam Moldaviae oratoribus Poloniae; — Pro Stephano Palatino Valachie (w sprawie rozgraniczenia Pokucia), Źr. dz. X.

2475. R. **1503—4**. Wypis z knih poselskich, Gołębiowski, Dz. pan. Jag. III,

2476. R. **1503**. Przymierze rozejmu z W. X. moskiew., Narbutt, Dz. Litwy VIII,

2477. R. **1503**. Listy królowej polskiej Heleny do ojca, matki itp. i odpisy, Narbutt, Dz. Litwy VIII.

2478. R. **1503**. Posłowie inflanccy donoszą o stosunkach polsko-moskiewskich, Caro, Gesch. Polens V. 2. dod.

2479. Daniłowicz J., Legacio ad Nove Civitatis et Colenses conventiones (1503), Ath. 1841 VI.

2480. R. *1503*. Alexander nadaje żonie Helenie Mohylew, Baliński M., Hist. Wilna II.

2481. R. **1504**. Statuta Alexandri, regis Piotrcoviae sancita, Vol. leg. I.

2482. R. **1504—5**. Dokumenty, odnoszące się do bicia monety, Piekosiński, O monecie, dod.

2483. R. **1504**. List króla Alexandra, Lwowianin 1841 str. 192.

2484. R. **1504**. Inscriptio olborae ilcussiensis; Priv. Alexandri R. Petro Wapowski ad emendam hutam in Ilkusch, Łabęcki H., Górnictwo II.

2485. R. **1504**. Privilegium Alex. Joanni et Jaroslao fratribus de Lasco, Bandtkie, Jus Culmense.

2486. R. *1504*. Król Alexander nadaje stacyę sześcioletnią Tuchów Piotrowskiemu, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 1.

2487. R. **1505**. Alexander consvetudines terrae Crac. confirmat; — Idem inserit statuto Łaski formas iuramentorum; — Idem condemnat aliquot articulos iuris Saxonici, Vol. leg. I.

2488. R. **1505**. Processus juris a Joanne Łaskio confectus; — Alex. confirmat statutum collectum a Łaski; — Generalis confirmatio omnium jurium, Vol. leg. I.

Zob. Nr. 1038—40.

2489. R. **1505**. Alexander confirmat scriptum Nicolai Kotwicii de jure canonico, Vol. leg. I.

2490. R. **1505**. Alex. rex inseri mandat privil. Judaeorum (1264, 1343), Vol. leg, I.

2491. R. **1505**. Alexandri regis decreta in comitiis Radom., Vol. leg. I., — Tymczasowa ustawa radomska z 1505, wyd. Bostel F., Kwart. hist. 1889, *zob.* Nr. 1037.

2492. Vitelius E., Obedientia Alex. regis Pol. Julio II. die Lunae X. m. marcii, Romae h. d. DS. (1505).

2493. R. **1505**. Statuta montana fondinarum ilcussiensium, Łabęcki H., Górnictwo II.

2494. R. **1505**. Władysław, król Węgier i Czech, darowuje Zygmuntowi bratu część swoją w księstwie litewskiem, Zb. Pam. Plat. t. I.

2495 R. *1505. 1523*. Zygmunt I. rozporządza, iż trakt z bardyowskiego żupaństwa do Krakowa nie na Sącz, lecz na Biecz iść ma, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 39.

2496. Die alten Zunft- u. Verkehrs-Ordnungen der Stadt Krakau nach Behems Codex Picturatus a. 1505, hrsg. v. Bucher B., Wien 1889, *zob.* Nr. 1188.

2497. R. **1506**. Księga poselska W. X. litewskiego, Oboleńskiego M. Sbornik, Moskwa 1838, zesz. I.

2498. Ustawa wojenna sejmu lubelskiego z r. 1506, nap. Bostel F., Przew. nauk. lit. 1888; — Ordinatio bellicae motionis ex anno 1506 ed. Blumenstock A., Arch. hist. Ąkad. V. Odb. Kr. 1888.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1889.

2499. R. **1506**. Contractus matrimonii inter Bohdanum, palat. Moldaviae, et Elisabetham

Alexandri R. P. sororem, Acta Tomiciana I. app.

2500. R. **1506**. Umowa przedślubna Bohdana, wojew. wołoskiego, z królewną Elżbietą, Wiszniewski, Pomniki IV.

2501. R. *1506*. Kwit dla kniazia M. Glińskiego z przybytku z mennicy i wosków, Piekosiński, O monecie dod.; Przywilej króla Aleksandra, dany Olexie r. 15 6, Ath. 1842 V.

2502. Lasco J., Commune incliti Polon. regni Privilegium, Crac. 1506, 1508, 1525.

Zob. Nr. 1038—40.

2503. O listach Łaskiego Jana i jego bibliotece, Pam. warsz. Bentkowskiego 1817.

2504. R. **1506**. Przywilej Zygmunta, W. X. lit. i początek rządów Zygmunta króla polskiego, Zb. Pam. Plat. t. I.

2505. R. **1506**. Ułomek przywileju Litwie danego od Zygm., Zb. praw lit. Działyńskiego I.

2506. R. **1507**. Kościeleckiego i Szydłowieckiego plenipotencye na elekcyę Zygm. I., Wiszniewski, Pomniki IV.

2507. Pułaski K., Przyczynek do elekcyi Zygm. I. w Litwie i w Polsce, Bibl. warsz. 1876 II.

2508. **Acta Tomiciana**. Górski St., Epistolae legationes, responsa, actiones, res gestae... Sigismundi I. R. P... collectae et in Tomos XXVII. digestae, I—IX. (1507—1527), Posnaniae 1852—76.

T. I. 1507—11 (1852).
T. II. 1512—13 (1853).
T. III. 1514—15 (1853).
T. IV. 1516—18 (1855).
T. V. 1519—21 (1855).
T. VI. 1522—23 (1857).
T. VII. 1524—25 (1857).
T. VIII. 1526 (1860).
T. IX. 1527 (1876).

Niedrukowane: X. 1528, XI. 1529, XII. 1530, XIII. 1531, XIV. 1532—33, XV. 1534, XVI. 1535, XVII. 1536—37, XVIII. 1538—39, XIX. 1540, XX. 1541, XXI. 1542, XXII. 1543—44, XXIII. 1545—47. XXIV. 1548, XXV—XXVII.

R: Dz. lit. 1852; Gaz. warsz. 1854 Nr. 39; X. L. Sybels H. Z. XVIII., XXI.; Lukas S., Przew. nauk. lit. 1876; Prz. kryt. 1876.

2509. Kętrzyński, O Stanisławie Górskim, Rocz. T. P. N., Pozn. 1871 VI.; — Tenże, Przypiski do rozprawy o Stanisławie Górskim, Tyg. wielkop. 1871,

2510. Wyimki z łacińskich rękopisów Stan. Górskiego, Pam. warsz. 1818-19; R *1511—29*. Wyimki z Tomicianów, Niemc. Zb. Pam. t. I., III.

2511. **Przeździecki A.**, Jagiellonki polskie w XVI. w., Kr. 1868—78 I—V. (ostatni tom przez Szujskiego).

R: Szujski J., Czas 1867 Nr. 274, 1868 Nr. 31: Dz. pozn. 1868 Nr. 62; Czas 1878 Nr. 248; Wiek 1878 Nr. 250; X. L. Sybels H. Z. XX., XXIII., XLII.

2512. Przeździecki A., Do czasów Zygmunta I., Na Dziś 1872 II. 193, Jagiellonki V.; Daty urodzin familijnych zapisane w książce do nabożeństwa Zygm. I., Przeźdz Jagiellonki I.

2513. Liske X., Studya z XVI. w., dodatki; — Tenże, Przyczynki do dziejów Zygm. I., Dz. lit. 1869.

2514. R. **1507—31**. Decreta in judiciis regalibus, ed. Bobrzyński, *zob.* Nr. 1238.

2515. Informacya Zygmunta I. dana dworzaninowi Henrykowi, jadącemu do Turcyi (?) Niemc. Zb. Pam.

2516. Odpowiedź Zygmunta I., Franciszkowi Toge, posłowi Alberta ks. pruskiego, Niemc. Zb. Pam. t IV.

2517. Pułaski K., Spis książek króla Zygmunta I., Bibl. warsz. 1875.

2518. R. **1507**. List wojew. wołosk. Bohdana V. do Zygmunta I., Źr. dz. X.; — Tegoż list do Mendli-Gereja, tamże.

2519. R. **1507**. Concessio Sigism. I. Mathiae Drzewiecki, episc. Premisl. ad perquirendum sal in bonis sui episc., Łabęcki H. Górnictwo II.

2520. **Kürschner Fr.**, Einlösung d. Hrzgt. Troppau durch Wlad. II., König v. Böhmen u. Ungarn, 1507—11., Arch. f. öst. Gesch. 1867, t. 37.

2521. R. **1507**. Sigism. I. privilegium, quo iura omnia confirmat; Praefatio in ejus statuto; Statuta in conventione Cracoviensi, Vol. leg. I.; — Constitutio a. 1507 s. l. et a., (Crac.) DS.

2522. R. **1507, 1514**. Przywileje żydom nadane, Zb. praw lit. Dział. I.

2523. R. **1507, 1509, 1512**. Ustawy pojedyncze. Serebszczyzny wybieranie nakazane, Zb. praw Dział. I.

2524. R. *1507*. Przywilej dla wsi Goraj, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 40.

2525. R. **1508**. Drzewiecki M. kanclerz do Ł. Watzelrode, Grab. Star., Kr. 1840.

2526. R. *1508*. Epistola: Volgacius Pratensis Joanni Solido Cracoviensi ex Parisiorum urbe w dziełku Faber J. St., In libros ethic. Aristotelis, Argentorati 1511; R. *1508*. Zygmunt I. potwierdza co do trzeciej części darowiznę wsi Maliczkowice i Żydatycze kapitule lwowskiej od Janusza dziedzica uczynioną, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 12

2527. R. *1508*. Zygmunt I. daje ks. Konst. Ostrogskiemu przyw. na wieś Poworsko, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.

2528. R. **1509**. Przywilej Zygm. Witebszczanom, Zb. praw lit. Dział I.; — Za zdradę konfiskata opisana; — Pobieranie Peresudów oznaczone, tamże.

2529. R. **1509.** Sobor wileński, Narbutt, Dzieje Litwy IX.; — Karamzin, Hist. Rossyi VII.; — Kulczyński, Sp. eccl. ruth.; — Sobor w gradzie Wilnie biwszy 1509 goda, b. dr. (?) DS. 1509.

2530. R. **1509.** Lit. Sig. epo Varmiensi de incursione Valachorum; Induciae inter Sig. et Bohdanum, Acta Tom. I. app.; — Pułaski, Wojna Zygmunta I. z Bohdanem, wojewodą mołdaw. w 1509 r., Bibl. warsz. 1877 I.

2531. R. *1509.* Heleny królowej przywilej Sapieże, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.

2532. R. *1509, 1532—93.* Dok. lok. wsi wołoskiej Ustrzyki albo Strwiążek, Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

R. 1509 zob. Nr. 2523.

2533. R. **1510.** Constitutiones conventus Petricoviensis, Vol. leg. I.

2534. Wyciąg z księgi rachunków Podskarbiego koronnego, Andrzeja Kościeleckiego 1510—11, Pam. warsz. 1819 XIV.

Por. L., Trzy rozdziały skarbowości 1507—32, Kr. 1868; Blumenstock A., Plany reform, Przew. nauk. lit. 1888.

2535. **Liske X.**, Zjazd w Poznaniu 1510, Roz. fil. hist. Akad. III. Odb. Kr. 1875.

R: Prz. kryt. 1875; Prz. lw. 1876 t. XI.

2536. **Zeissberg H.**, Johannes Łaski, Erzbischof v. Gnesen (1510—31) u. sein Testament, Sitzungsb. phil. hist. Akad. Wien, t. 77, Odb. Wien 1874.

Liber Beneficiorum zob. Nr. 1319.

2537. R. **1510—82.** Wyjątki z Volumen Miscellaneum, decreta etc. Dioecesis crac, (w Bukowskiego J., Dzieje reform., Kr. 1883 I. 165).

2538. R. **1510—12.** Listy wojew. Bohdana V. do Zygmunta I. i odpowiedzi, Źródła dziejowe X.

2539. Bomhower Christ., Instructio contra ruthenos hereticos 1510, DS..

2540. R. **1510.** Decretum Sigismundi ratione canalium in Ujków (Ilkusz), Łabęcki H., Górnictwo II.; — Literae inquisitoriae minerarum, tamże.

2541. R. **1511.** Constitutiones conventus Petricoviensis, Vol. leg. I.

2542. R. **1511.** Uchwała względem lekarzów zagranicznych, Rocz. W. lekarskiego, t. II., Kr. 1839.

2543. Wójcicki K., Ceduła czyli zapis na sądy Boże między Mikołajem Turskim a Mik. Smolikowskim w 1511 r., Bibl. warsz. 1841 II.

2544. R. **1511.** Donatio minerae ferreae alias rudy in Żelazne-nogi prope Chęciny a rege, Łabęcki H., Górnictwo II.

2545 R. *1511.* Król uposaża wikaryuszów katedry lwowskiej obrz. łać. probostwom żydaczowskiem, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 37—39; R. *1511.* Król Zygmunt I orzeka w sporze między wójtem a miastem Wieliczką o niektóre dochody i zagrody, tamże 1868 Nr. 32.

2546. R. **1512.** Privilegium Cap. Varmiensis super electione Episcoporum, Vol. leg. I.

2547. R. **1512.** Ustawa wojenna dla hetmana ks. Konstantego Ostrogskiego, Zb. praw lit. Dział. I.

2548. Constitutiones in binis synodis ed. Joannes, episc. Norimb. 1512 DS.

2549. R. **1512.** Sigism. consultat de matrimonio cum Proceribus, Vol. leg. I.

2550. Przeździecki A., Zygmunt I. i Barbara Zapolya, Jagiellonki I.; — R. **1512.** Wesele Zygm. I. z Barbarą, Wiszniewski, Pomniki IV.

2551. **Engel**, Actenmässige Unternehmung Joh. Zapolyas, Schedius Ztschr. v. u. f. Ungarn, Pesth 1802 I. (Akty do małż. z Barbarą).

Zob. Nr. 716, 905.

2552. R. **1512.** Poselstwo panów rad koronnych do W. X. litew., Wiszniewski, Pomniki IV.

2553. R. **1512.** Poselstwo Zygm. I. do Stefana, wojew. mołdawskiego, Wiszniewski, Pomniki IV.

2554. R. **15 2.** Krzycki opisuje Szydłowieckiemu zwycięstwo nad Tatarami pod Wiśniowcem, Wiszniewski, Pomniki IV.

2555. Laudinus, Epistolarum Turci magni, (Muhammedis II.(?)) 1511—12. DS.

2556. R. *1512.* Zygmunt I. daje miastu Wieliczce pozwolenie na zastawienie dóbr i dochodów miejskich, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 33; Piotr Wapowski przedaje Wieliczce trzecią część wójtostwa, tamże. 1868 Nr. 34; Sanguszki nadanie monasterowi dermańskiemu, Grab. Źródła, *zob.* Nr 1362.

R. 1512. Zob. Nr. 2523.

2557. **Fiedler J.**, Allianz zwischen Kaiser Maximilian u. Vasilii Iwanowicz. Sitzungsb. fil. hist. Akad. Wien 1863, t. 43; — Max I., Brieff an Basilium, Freystadt 1723 (po ross. Ptrsb. 1718), Pertz, Archiv. VI.

2558. R. **1513.** Poselstwo Zygm. I. do Władysława, króla węgiersk., Wiszniewski, Pomniki IV.

2559. R. **1513.** Johannes de Lasco, Litterae pastorales, Crac. 1513 DS.

2560. **Bembi P.**, Epist. nomine Leonis X. scriptae, Venec. 1535 (wiele wydań).

Regesta Leona X., zob. Nr. 1630.

2561. Lasco Joan., Oratio ad Leonem X. 13. Jun. 1513, Crac. 1513 i b. r. DS.; — Leon X. Bulla seu cedula in materia fidei lecta per archiep. gnesn. oratorem regis pol. 1513 DS.

2562. R. **1513.** Zapis urodzin córki Zygm. I., Grab., Starożytn. II.

2563. R. **1514.** Sigismundus I., Epistola ad Leonem X. de victoria contra Moscovitos b. w. m. i dr. DS.; — Epistola Pisonis ad Jo. Coritium de conflictu Polonorum et Litua-

norum cum Moscovitis 1514; Epistola Sigism, regis ad Leonem X. de victoria contra Moscovios, Basilea 1515 DS. (Por. **E.** 1515: Jani Damiani); — Gvagninus, Rr. pol. *zob.* Nr. 1346.

Por. Liske X., Studya XVI. w., (dodatki) i Winkelmann, Bibl. liv. Nr. 5155–6, *zob.* Wydawnictwa rossyjskie Nr. 916 i Nr. 2436.

2564. Niedzielski W., Descriptio potentiae Turciae, Ordinatio belli contra illam, Acta Tomiciana III. str. 168, 181 po r. 1514.

2565. R. **1514.** List Rafała Leszczyńskiego do Tomickiego z Augsburga, Zb. Pam. Plat. t. I.

2566. R. **1514.** Ustawa ławnikom, jak się mają zachować, Raczyński, Wspom. Wielkop. I.

2567. R. *1514*, Konst. Ostrogskiego zapis wiana żonie, Grab. Źródła, *zob.* Nr. 1362.

R. 1514, zob. 1438 i 2522.

2568. Sigismundus I, Convocatio comit. 1515 DS.

2569. **Orationes** Viennae-Austriae habitae, Vienn. 1516; — Vadianus, Oratio coram Sigism. I. nomine Univ. Vienn., Vien. 1515; — Chulber Chr., Ad Max. aliosque Principes, Vien.; — Windert Seb., Oratio ad Card. Gurcens. Vienn., — Agricola jun., Oratio ad P. Tomicium nomine Univ. Vien. et carmen ad Mich. Vratisl., Vienne, 1515 (DS.).

2570. Vadianus, De Vadianorum familiae insignibus a Sigism. I. Pol. rege donatis, Crac. 1515 DS.

2571. R. **1515.** O zjeździe króla Zygm. I., Władysława i cesarza Maxymiliana we Wiedniu i listy Zygmunta do Barbary, królowej pol., Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2572. **Dwa Daryusze** kongresu wiedeńsk. z r. 1515 wydał Liske X., Arch, hist. Akad. I. Odb, Kr. 1877.

R: Prz. kryt 1877.

Jana Kuspiniana opis zjazdu wiedeńskiego, zob. Kroniki, Wiek XVI.

2573. Liske X., Der Wiener Congress v. 1515, Forschungen z. deutschen Gesch., Odb. Götting. 1878 Toż, po polsku: Studya XVI. w., *Zob. Opracowania.*

2574. R. **1515—1521.** Leo X. de legatione nata. Olszowski, De archiepiscopatu.

2575. R. *1515* Dok. dla Biecza, Dod. Gaz lw. 1851 Nr. 37; R. *1515.* Zygmunt I. potwierdza wykupno trzeciej części wójtostwa Wieliczki, tamże, 1868 Nr. 35, 36; R. *1515.* Zygmunt I. wyrok w sprawie Maryi Rowieńskiej z Dziewszycami, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.

2576. R. 1516. Terra Drohicensis juri polonico adscribitur, Vol. leg. I.; — Ponowienie praw polskich ziemi drohickiej, Zb. praw lit. Dział.

2577. Nicolaus de Kamieniec, Expositio in bullam Leonis X. cum declar. pro instaur. Castri Camieniecz, Crac 1516 i Summarium (tejże buli) 1516 DS.

2578. R. *1516.* Nadanie prawa magdeb. dla Kijowa, Roepell, Magdeb. Recht, Breslau 1857.

2579. **Herberstein S.**, Selbstbiographie hrsg. v Karajan Th. G. (Fontes rr. austriacarum I. 1), Wien 1855; — Tenże, Rr. Moscovitarum Commentarii, Basileae 1571, *zob. Kroniki.*

2580. **Charrière**, Négociations d. le France dans le Levant (sprawa krucyaty) *zob.* Nr. 1507 3. Hammer, Mémoires (Société asiat. 1. ser. X.).

2581. Drevicius M., Universis et singulis (okólnik) Crac., DS. 1517.

2582. R. **1517.** Institutio a Sigismundo muneris camerarii montani; Praestitio juramenti camerarii N. Lanckoroński; Mandatum gen. Sigis. I. de administratione montium et camerae monetariae, Łabęcki H. Górnictwo II.

Akty odnoszące się do reformacyi niemieckiej, zob. Nr. 1565.

2583. **Przeździecki A.**, Zygmunt I. i Bona Sforza, Przeździecki, Jagiellonki I.; — List Zygm. I. do Bony, Jagiell. V.

2584. Ostrorog Stan. Oratio ad Isabellam Arragoniam in postulatione Bonae (per Andr. Cricium) b. r. DS.; — Rescio L., Oratio Univ. Vienn. 1518 DS.

2585. R. **1517.** Relacya zaślubienia Bony, Niemc. Zb. Pam. t. V.

2586. Ciampi S., Notizie dei secoli XV. e XVI. sulla Italia, Russia e Polonia, Firenze 1833.

2587. Le Glay, Négotiations entre la France et l'Autriche, *zob.* Nr. 1507, 4.

2588. R. **1518.** List Erazma Ciołka do Zygmunta I., Zb. Pam. Plat. t. I.

2589. Vitelius Eras. Orat. in celeb. August. conv. ad Maxim. Aug. Vind. (2 ed.) 1518 DS., Pistorii Corpus III.

2590. Liske X., Beiträge z. Wahlgeschichte Carl V., Forsch. z. deutsch. Gesch., t. VIII., IX., XVIII.; — Neustadt L. Dr., Noch einmal zur Kaiserwahl K. V. tamże 1885 t. XXV. *Zob. Oprac.*

2591. R. **1518.** Maximilian do Zygmunta o Schönbergu, Zb. Pam. Plat. t. I.

Karol V., zob. Nr. 1542, 1566—8.

2592. R. *1518.* Maxym. I. cesarz rodzinom Myszkowskich, Bielawskich, Miedzilewskich, Dzierzkowskich, Niemierowiczów i Scitów herb zmienia, Paprocki, Herby 162

2593. R. *1518.* Zygmunt ustanawia w nagrodę zasług Mikołaja Herborta jarmarki i targi w Kudryńcach, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 29.

2594. R. **1519.** Constitutiones Conventus Petricoviensis, Vol. leg. I.

2595. R. **1519.** Cautio in persona Joannis Baliński, Vol. leg. I.

2596. Statuta provinciae gnesnensis. impr. per Henr. Braun in oppido Hagenow 1519 DS.

2597. R. **1519.** Statut ormiański, *zob.* Nr. 1199.

2598. R. **1519**. Statuta kollegium Lubrańskiego w Poznaniu, Arch. teol. Jabczyńskiego 1836.

2599. Vitellius (Ciołek) E., Orationes ad S. Sedem apost. Romae 1519.

2600. R. **1519**. Poselstwo Zygmunta do Alberta, W. Mistrza, Wiszniewski, Pomniki IV.

2601. R. **1519**. Pakta Zygmunta I. z Stefanem, wojew. mołdawskim, Wiszniewski, Pomniki IV., Pam. hist. L. Huberta I.

2602. R. *1519*. **Przywilej dla kupców L w o w a, bogate kramy mających, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr, 12, 13, 15; Przywilej na przeniesienie targu ze soboty na piątek i na zaprowadzenie jarmarku na św. Franciszka w Tuchowie, tamże 1853 Nr. 43.**

2603. R. **1520**. Constitutiones conventus Bydgostiensis, Vol. leg. I.

2604. R. **1520**. Urodziny Zygmunta Augusta, Grabowski, Starożytn. II.

2605. R. **1520**. Zdanie sprawy o stanie zamku kijowskiego, Grab., Źródła II., *zob.* Nr. 1362.

2606. R. **1520**. Institutio, in qua designantur officiales et laboratores salinarum et fodinarum, Łabęcki H., Górnictwo II.

2607. **Z rękopismów Dogiela (tomu II. część I.) wyjątki ściągające się do działań między królami Zygmuntem I., Zygmuntem II a Solimanem, sułtanem tureckim, wybrane przez Bartoszewicza, Dzieje dobrocz. 1826 I. 170, 222, 309. 407, II., 105, 165.**

2608. R. *1520*. **Założenie wsi Jaworowa Wola i wyszczególnienie wynikłych ztąd powinności kmieci, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 33; R. *1520*. Zygmunt I. daje Katarzynie Biasowskiej pozwolenie na obciążenie swej części Iwonicza czynszem wykupnym, do fary sanockiej na ołtarz św. Jakuba płacić się mającym, tamże, 1856 Nr. 25; R. *1520* Nadanie biskupstwa (?) r a d o w i e c k i e g o, tamże. 1857 Nr. 13, 14.**

2609. Sigismundus I. Convocatio ad Conventum Piotrocoviae 1521 DS.

R. 1520—29, zob. Nr. 2513.

2610. Decreta in conventu cracov. omnium ordinum, Crac. 1521 DS.

2611. R. **1521**. Statuta quae extant Comitiis Thorunensibus; Confirmatio priv. Prussiae, Vol. leg. I.

2612. Ferrerius Zach., Oratio pro racione, Alb. et Sig. Crac. 1521 b. r.; — Tenże, Oratio ad Sigism. contra errores Lutheri, Crac. 1521; — Tenże, Orationes, Crac. 1521 (DS.).

2613. Sigismundus I. Edictum contra Lutherum, Crac. 1521, 1523 DS.

2614. R. **1521**. Biernacki C., Rejestr wozów skarbnych na wyprawę 1521 dostarczonych, Arch. hist. Akad. III. Odb. Kr. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887 i polemika tamże.

2615. R. **1521**. Śledzenie ucieczki Jana ks. Razańskiego z Moskwy, Obolenskiego Sbornik, Moskwa 1838.

2616. R. **1521**. Dekret w sprawie między Jodokiem Decyuszem a W. Miedzileskim, Zakrzewski, Pow. i wzrost reform. str. 224, Bukowski, Dzieje reform. I. 161.

2617. **List Gastolda Olbrachta, wojew. wileńskiego z księgi: Listy oryg. od 1521 do 1540, Bibl. warsz. 1841 I.**

2618. R. **1522**. Konstytucya sejmowa, Pam hist. L. Huberta I.

2619. R. **1522**. Zygmunt zapowiada Litwie jednostajne prawo, Dział., Zb. praw lit.; — Zygmunt i Zygm. Aug. potwierdzają przywije lit., tamże.

2620. R. **1522**. Zygmunt zaleca wykonanie edyktu przeciw herezyi, Załuski, Epistolae II. f. 742, Lipski, Decas p. 141, Romanowski, Otia Corn., Zakrzewski, Powst. i wzrost ref., Bukowski, Dzieje reform. I. 489.

2621. R. **1522**. List Adryana VI. do Zygmunta I., Zb. Pam. Platera t. I., *zob.* Nr. 2586.

2622. Biermann, Analecta hist. de H a d r. VI. Traj. 1727; — Briefwechsel Hadrians mit Erasmus, Frankf. 1849; — Gachard, Corresp. de Charles V. et d'Adr. VI., Bruxelles 1859; — Lämmer H., Analecta Romana, Schaffh. 1861; — Tenże, MM. Vaticana s. XVI., Freiburg i. B. 1861; — Balan, MM. reformationis Lutheranae, Regensburg 1883—4.

2623. R. **1522—3**. Poselstwo Hieronima Łaskiego do Francyi, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2624. Hirschberg A. Hier. Łaski, Lw. 1888, *zob. Opracowania.*

2625. R. **1522—3**. Poselstwo Stefana V. do Zygmunta I. i odpowiedź, Źródła dz. X.

2626. **Przywilej króla Zygmunta, dany wileńskiemu wojew. na dobra 1522 r., Ath. 1842 II.; Konst. Ostrogskiego umowa małżeńska z Alexandrą Słucką, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.**

2627. Bovadilla, Oratio Pragae in conven. Boh., Crac. 1522 DS.

2628. R. **1523**. Constitutiones conventus Petricoviensis; — Formula processus judiciarii terrarum Crac., Sand., Lubl, Russiae, Bełz., et Podoliae; — Processus in judicio terrestri, Vol. leg. I.

2629. R. **1523**. Edykt przeciw herezyi, Zakrzewski, Powst. i wzrost reform. str. 229, Bukowski, Dzieje reform. I. 490.

2630. R. **1523**. Listy Zygmunta w sprawie Barskiej, Niemc. Zb. Pam. t. II.

2631. R. *1523, 1569*. **Król zachowuje mieszczan L e ż a j s k a przy poborze mostowego i uwalnia ich od stacyi, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 44; R. *1523*. Zygmunt I. potwierdza księdzu Michałowi, przełożonemu nad domem ubogich pod Sanokiem, kupno czynszu w Iwoniczu, tamże, 1856 Nr. 26; R. *1523, 1566*. Zygmunt I. potwierdza Krosnu kupno nabytego od Bonera wójtowstwa, tamże, 1856 Nr. 18, 19, 20**

2632. Sigismundus I. Statuta Crac. 1524 (sześć odmian) DS.

2633. R. **1524**. Nundinae in Polonia per Germanos instituendae, Vol. leg. I.

2634. Instructio exigendi telonei antiqui Crac. 1524 DS.

2635. R. **1524**. Mandat królewski przeciw Luteranom, Zakrzewski W., Powst. reform. str. 232, Bukowski, Dz. reform. I. 494; — Cricius J., De schismate Lutheri ad Sig. epist., Argent. 1524 DS.

2636. R. */524*. Taksa korzeni i trunków na sejmie piotrkowskim, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2637. Ossoliński J. M., Poselstwa ważnieysze za Zygmunta I.: 1524 Hier. Łaskiego, Bibl. Ossol. 1830 II.

2638. Hirchsberg A., Przymierze z Francyą z r. 1524, Przew. nauk. lit. Odb Lw. 1882.

2639. Tajemna rozmowa W. mistrza krzyżackiego, margrabi Albrechta z Achacyuszem v. Zemen o rozwiązaniu zakonu, miana w r. 1524 w Norymberdze (z taj. arch. w Fabera: Beiträge z. Kunde Preussens), Dzieje dobroczynności 1822, R. T. P. N. warsz. XVIII.

2640. R. **1524**. Concessio muneris zupparii ilcuss. et trzebinensis Severino Boner, Łabęcki H., Górnictwo II.

2641. R. **1524—50**. Acta episcopalia dioec. Crac., Bukowski J., Dzieje reform. I. (wyciągi).

2642. R. **1524—93**. Lwowskie bractwo, Pamiatniki, *zob.* Nr. 977.

2643. R. **1524**. Przymierze Saidet-Gireja z Moskwą, Karamzin, VII. noty.

2644. R. */524*. Zygm. I. przenosi spalone od Tatarów Leżajsko na inne obronniejsze miejsce, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 27—31; R. */524*. Zygmunt I. zatwierdza wyrok między miastem Wieliczką a Stanisławem Morsztynem, tamże 1868 Nr. 37; R. */525 zob.* Nr. 2356.

2645. R. **1525**. Concordata R. P. cum Clemente VII., Vol. leg. I.

2646. **Jovii Pauli**, De legatione Basilii ad Clementem VII. (1523—34), Starczewski, SS. rr. ruth. I.

2647. R. **1525**. Pax perpetua inter Sigism. Regem et Magistrum Prussiae, Vol. leg. I.

2648. Vertrag zwischen Sigismunden und Albrechten 1530 b. m., Pax perpetua 1548 (DS.); — Akt hołdu pruskiego, Niemc. Zb. Pam. t. II., Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

2649. **Voigt J.**, Briefwechsel d. berühmten Gelehrten mit Herzog Albrecht v. Preussen, Königsb. 1841; — Luthers Briefe an Herzog Albrecht u. Melanchton, Königsb. 1817; — Fischer R., Briefe d. preuss. Herzöge Albrecht u. Albr. Friedrich, Altpr. Monatsschr. XXV., Voigt J., Arch. f. öst. Gesch. XVII.

2650. R. **1525**. Zygmunt I. do magistratu Elbląskiego, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2651. R. **1525**. Zestawienie chronol. dok. zawartych w Aktach Tomicyanach, odnoszących się do buntu gdańskiego 1525, Lorkiewicz A., Bunt gdański, Lw. 1881, Dod. 1.

2652. **Scriptores** rerum prussicarum V.: Liber missivorum, Liber intimationum, Rathdoenkbuch.

2653. R. **1525—6**. Listy odnoszące się do sprawy gdańskiej, Lorkiewicz A.; Bunt gdański, Lw. 1881.

2654. Actus stattlich der Holdigung Sig. I. zu Danzig 1525; — Statuten Sigism. I. f. Danzig, Crac. 1526 (DS.).

2655. R. **1525**. Decretum ducis Janussii contra dissidentes, Vol. leg. I.

2656. Janussius, dux Masoviae Decr. contra Lutherum 1525 DS.

2657. Sanctiones ecclesiae ex pont. decr. et const. syn. Crac., 1525 DS.

2658. R. **1525**. Ustawy wydziału lekarskiego, R. W. lekarskiego, Kr. 1844.

2659. R. **1525**. Litterae Sigism. I. de jurisdictione zupparii et vicezupparii, Łabęcki H., Górnictwo II.

2660. R. **1525**. Dyplom na order złotego runa dla Zygmunta I., Pam. hist. L. Huberta I.

2661. **Hosius S.**, Epistolae, orationes, legationes, ed. Hippler Fr. et Zakrzewski V. t. I. (1525—50), II. (1551—58) praemittuntur: Vita Hosii aut. St. Rescio (Act. Pol. Hist. t. IV.) Crac. 1879, 1886, 1888.

R: Bostel F., Kwart. hist. 1889, Liske X. Sybels H. Z. XLV.

2662. Hosius St., Opera omnia, Coloniae. *zob.* Nr. 1414.

2663. Hosyusza i Kromera listy, wyd. Żukowski, Dz. wil. 1815, 1816, 1817, 1818; — Ambr. Grabowski w Staroż. polsk.; — Prowe, Mitth. a. d. Schwed. Arch., Berlin 1853.

2664. Cyprianus E., Tabularum ecclesiae Romanae saeculi XVI. (Epistolae ad S. Hosium et M. Cromerum), Frankf. et Lipsiae 1743; — Gabrielus J., Orat. et epist., Venetiis 1569.

2665. List Jana Kostki, kasztelana gdańskiego, do Hozyusza wyd. Żukowskiego, Dz. wil. 1805 II.

2666. Eichhorn A., Der ermländische Bischof und Kardinal St. Hosius, Mainz 1854—5.

2667. R. **1525—7**. Korespondencya W. Korwina z St. Bylińskim w sprawach wiary, Byliński M., Defensorium ecclesiae Crac. 1531.

2668. R. **1526**. Privilegium duci Prussiae; Ordinatio civitatis Gedanensis; Ord. ducatus Prussiae; Infeudatio castri Bytom et civitatis Lunenburgensis, Vol. leg. I

2669. Artikel der Ceremonien und Kirch. Ord. Königsb. 1527 DS.

2670. Artikel aus gemein. Landsordnung Königsb. 1527 (Auszug 1529) DS.

2671. R. **1526**. Zygmunt I. nadaje Bytom i Luneburg książętom pomorskim, Niemc. Zb. Pam. t. II. str. 40.

2672. R. **1526**. Jan Tarnowski hetmaństwa przyjąć nie chce, Przeźdz. Jagiell. V.

2673. R. **1526**. Poselstwo Krzyckiego, wyd. Ossoliński, Bibl. Ossol. 1830 II., zob. Nr. 2637.

2674. R. **1526**. Zygm. I. do rady Wrocławia po zejściu Ludwika pod Mohaczem, Mosbach A., Przyczynki.

2675. Schuller J. C., Beiträge Siebenbürgens nach der Mohatscher Schlacht bis zum Tode Joh. Zápolyas, Arch. d. Ver. f. siebenb. Landesk., Kronst. 1855 N. F. II.; — Tenże, Das Bündniss Zápolyás mit Franz I., tamże.

2676. **Smolka St.**, Ferdinands I. Bemühungen um die Krone v. Ungarn, Arch. f. öst. Gesch. t. 57, Odb. Wien 1878 Dod. *(Zob. Opracowania)*; — Buchholtz F. B., Gesch. d. Regierung Ferdinand I., Wien 1831—8, 9 t. (Dod.); Firnhaber Fr., Urk. z. Gesch. des Anrechts, Arch. f. öst. Gesch. XXIV.; — Quellen und Forsch. zur bayer. u. deutsch. Gesch. IV. (1857); Genois St. i Schepper, Missions dipl. de Cornelius Dupl. de Schepper, Bruxelles 1856.

Zob. Nr. 890—907, 1610 i 1563.

2677. **Liske X.**, Polnische Diplomatie im J. 1526, Wien 1867; Tenże, Dyplomacya polska w r. 1527, Bibl. Ossol. XII i Odb.

R. 1526 zob. Nr. 2467 (Zatwierdzenie).

2678. **Benzelius E.**, Epistolae historicae saelectae illustrium virorum ad Joh. Dantiscum Eppum Varm. (**E.** X. b. r. i Katal. bibl. Racz.).

Por. Finkel L., Poselstwa J. Dantyszka, Lw. 1879

2679. R. **1527**. Decreta in Conventione gen. Cracoviensi; Taxatio fundorum, Vol. leg. I.; — Decreta in conventu gen. Cracov. b. w. m. i r. 3 wyd. (**E.** 1527); — Litterae contributionum in conventu Cracov. gener. 1527 (DS.).

2680. Statuta prov. Gnesnensis antiqua revisa ed. J. Laski, Crac. 1527; — Statuta nova inclyte prov. Gnesn. J. a Lasko, Crac. 1527; — Antiqua et nova, Crac. 1528; — Constitutiones synodi lancic. a. 1527; Item Synodi Petric. 1530 et 1532, Crac. 1532 (DS.).

2681. Roterdamus E., Epistola ad Sig. I., ed. Hosius, Crac. 1527.

2682. Oratio in coronationem Ferdinandi I. Bohemica 1527 dicta, Vienna 1541; — Ferdinandus, Edictum adv. anabapt. Luther., Crac. 1527 DS.; — Eckius J., Ad Sigismundum I. de sacrif. missae., Col. 1527 DS.

Por. Buder, Nützl. Sammlung versch. Schriften 1735.

2683. **1527**. Odpowiedź Zygm. I. posłowi Wasila Iwanowicza, Źr. dziej. X.

2684. Wendroth E., Statuten d. Stadt Breslau v. 1527— 1534, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens IV.; — Laband P., Ueber die Statuten, tamże V.

2685. R. *1527*. Karol V. nadaje Teczyńskim tytuł hrabiów, Paprocki, Herby 70.

2686. R. *1527, 1528, 1530*. Król potwierdza ponowione przez biskupa Piotra Tomickiego prawa i uposażenia kanoników św. Ducha czyli Duchaków w Krakowie. Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 50—55; R. *1527*. Król zniża szos o dziesięć grzywien przez wzgląd nałożone przez mieszczan Przeworska na obwarowanie miasta nakłady, tamże, 1852 Nr. 18; R. *1527*. Ponowienie zgorzałego przywileju na założenie i uposażenie kościoła w Mościskach, tamże 1854 Nr. 19, 20, *Zob* Nr. 2021.

2687. P. **1528**. Konstytucya sejmowa, Pam. hist. L. Huberta I.

2688. R. **1528**. Sigism. ad consiliarios terr. Prussiae de decimis Episcopo Vladisl; - An dux Prussiae ad electionem regis pertineat, Vol. leg. I.

2689. R. **1528**. List Zygmunta I. na sejmie wileńskim o poborze sumy, za którą dobra książęce zastawiono, Zb. Pam. Plat. t. I.

2690. Łaski J., Sanctiones eccless., Crac. 1528; — Statuta dioecesis vilnensis sub Joanne de ducibus Lithuaniae, Crac. 1528 (DS.).

2691. R. **1528**. Poselstwo do Zygmunta I. z Wołoch, Grabowski, Starożytn. II.

2692. R. **1528**. Jan Tarnowski do Ferdynanda w sprawie Zapolyi, Przeździecki, Jagiell. V.

2693. R. **1528**. List Zygm. I. do woj. wołoskiego, Piotra IV. Raresza, Źr. dz. X.

2694. R. *1528*. Przywilej dla Chyrowa, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 47—48; Toż, dla Podkamienia, tamże 1857 Nr. 47, 49, *zob.* Nr. 3649.

2695. **Statut ziemski** od Zygm. I. Litwie nadany 1529, Zb. praw lit. Działyńskiego.

2696. R. **1529**. Ustawa ekonomiczna dla Litwy; — Ustawa dla ziemi żmudzkiej; — Służba i opłata wojenna, Zb. praw lit. Działyńsk.

2697. R. **1529**. Renovatio pacis inter Pol. et Albertum Marchionem Brandenburgen., Vol. leg. I.

2698. R. **1529**. Odnowienie granic między Inflantami a Litwą, Zb. Pam. Plat. t. I.

2699. Łaski H., Johannis reg. Hungariae litterae ad principes, ad Carolum caes., Crac. 1529 DS.

2700. R. *1529*. Wyrok królewski w sprawie o posag księżnej Wiśniowieckiej, Źr. dziejowe X.; R. *1529*. Jan z Kobylan ceduje ordynacyą kobylańską synowi Mikołajowi, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 47; R. *1530, zob.* Nr. 2395.

2701. R. **1530**. Sigism. rex cavet, ut regis electio sit libera; — Creatio Sigism. Aug. in reg. Poloniae, Vol. leg. I.

2702. R. **1530**. Jus Ordinum Prussiae in electionem Regis, Vol. leg. I.

2703. Puncta plebisciti urb. Cracoviae 1530 DS

Synod w r. 1530 zob. Nr. 2680.

2704. Ferdinandus I. Epistola de Sigismundi contra Valachos expeditione (**E.**

b. r.); — Carolus V. Epistola, Crac. 1530 (DS.).

2705. Victoria Polonorum de Valachis, Liskę X. Studya XVI. (Por. E. t. X.: Parmenius).

2706. R. **1531**. Zygm. I. do Piotra IV., woj. wołoskiego, w sprawie szkód pogranicznych. Źr. dz. X.

2707. Sendbrieff des türk. Kais. Königl. Maj. zu Polen im 1531, Leipzig 1531 DS.

2708. Carolus V. Epistola de conven. conc. ad Clementem VII., Crac. 1531 DS.

2709. Schidlowiecki Chr., Oratio de elect. Ferdinandi 1531 DS. (E. VIII.).

2710. Melanchton Phil., Epistolarum libri IV., London 1642; — Ein ungedruckter Brief Melanchtons mitgetheilt v. Kętrzyński, Altpreuss. Monatschrit 1870.

Ed. lond. listów Mel. mieści: Joan. a Lasco, Joan. Tarnowski, Poloniae proceribus, Sigism regi.

2711. Rybarski R., Dokumenty odnoszące się do Mikołaja Reja i jego rodziny, Aten. 1880 III., Odb. War. 1880; Ptaszycki, Dok. do Reja, Ptrsb. 1880; Przyborowski J., Wiad. o życiu i pismach J. Kochanowskiego, Pozn. 1857; Gacki X., O rodzinie J. Kochanowskiego, jej majętnościach i fundacyach, War. 1869; Małcurzyński W., Posiadłości rodziny Kochanowskich w ziemi radomskiej, War. 1884; Windakiewicz, Nieznane szczegóły o rodz. Kochan., Kr. 1881. *Zob. Oświata i Osoby.*

2712. R. *1531*. Olbracht Gastold o przywileju na hrabstwo, wyrobionym u cesarza przez Dantyszka, Przezdz. Jagiell. V.

2713. Regestr województ. Lubelskiego, Źr. dziej. XIV–V.

2714. R. **1532**. Constitutiones conv. Cracoviensis, Vol. leg. I.; Otia Corniciensia Romanowskiego, Pozn. 1861; — Constit. conv. Cracov. (dwa odbicia) 1532 DS.

2715. Statuta R. P. recogn. et emend. recens per Taszycki, Crac. 1532 DS.; — Star. Prawa pol. pomniki t. III. nowe wyd. p. Bobrzyńskiego

Synod z r. 1532 zob. Nr. 2680.

2716. R. **1532**. Confirmatio decreti, quod possessionem fenestrae salinariae in villa Starunia Zurakowskim adjudicat, Łabęcki H., Górnictwo II.

2717. R. *532*. Ks. Ostrogski do Dantyszka, Przeźdz. Jagiell. V.

2718. R. *1532, 1544, 1549, 1556*. Lokacya i dokumenty wsi wołoskiej Berechi, Stadnicki A., O wsiach wołoskich; R. *1531*. Lokacya wsi wołoskiej Bielczarowa, tamże; Przywilej osadniczy i nadawczy wójtostwa Nanowy z r. 1532 (z podobizn), Bibl. Ossol. 1832 II., Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 34, Stadnicki, O wsiach wołoskich; Zygm. I. zezwala na założenie wsi Łopusznicy w r. 1532, Przew. nauk. lit. 1873 I.

2719. Uchwała sejmu piotrkowskiego 1533 DS. E.

2720. R. **1533**. Poselstwo woj. woł. Piotra IV. do króla Zyg., Źr. dz. X.

2721. Funk. Wahrhaft Bericht, Königsb. 1533 (?) DS

2722. R. *1533*. Dok. lok. Dwernika i Polany na prawie wołoskiem, Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

2723. R. **1534**. Dekret w sprawie herezyi, Friese, Beiträge II. 53; Bukowski J., Dzieje reform. I. 225.

Synod w r. 1534 w Zbiorze Karnk. zob. Nr. 1268.

2724. Taszycki N., Processus judiciarius, Crac. 1534 DS.

2725. R. *1534*. Wilhelm de Syracusis, wikary gener. Franciszkanów, mianuje Kiliana z Łatoszyna rycerzem bożogrobskim, Paprocki, Herby 134.

2726. R. *1534*. Dział dóbr Kmity od Ilnika, Jawory i Turki, Stadnicki Al., O wsiach wołoskich.

2727. **Balan P.**, Clementis Epistolae, Innsbruck 1885.

Zob. Nr. 1631—5.

2728. R. **1535**. Zygm. I. zakazuje wyjeżdżać młodzieży do Wittembergii, Damalewicz, Vitae ep. Vladislawiensium; Romanowski, Otia str. 231; — Sigism. I. mandatum ne aliquos diffidatores publicosque gravatores subsistere 1535 DS.

2729. R. **1535**. Litterae Sigism. I. de jure saxonico et observ. G. Sam. Bandtkie, Miscell. Crac. 1829, *zob.* Nr. 1151—4.

2730. R. **1535**. Zygm. I. przywilej dla doktorów i prof. krak., Dod. Gaz. lw. 1872 II. *zob.* Nr. 2895.

2731. Cricius A., Ad clerum de novis libris regulae pastorales, Crac. 1536 DS.

2732. R. 1535. Zygm. Aug. list do Tomickiego, Jag. V.: R. **1535**. Królewna Jadwiga do Tomickiego w sprawie posagu, tamże, *zob.* 2777.

2733. R. **1536**. Sejm Królestwa polskiego 1536, Pam. warsz. 1818; — Dalmata Diogenes (an Cricius), In vulgatam asianam dietam dyalogus, Crac. 1536; (Odrowąż St. i Łaski St., Dialogus de asiana dieta h. e. de comitiis Petricoviae habitis E. 1536).

2734. Ustawa wydziału lekarskiego 1536, R. W. lekarskiego, Kr. t. II. 1839.

2735. Szamotulski G., Oratio ad Sigism. I. nomine studii crac., Crac. 1536 DS.

2736. R. **1536**. Nakaz Zygm. I. w sprawie przepędzania wołów z Wołoszy, Źr. dz. X.; — Rękojemstwo udzielone kupcom ostrogskim przez ks. woł. Eliasza, tamże.

2737. R. **1536—7**. Dwa listy Kopernika, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2738. Odgraniczenie dóbr grodzieńskich i bielskich 1536, Ath. 1842 I.

2739. R. **1537**. Sigism. Aug. adultus jurat.; — Sig. I. cavet neminem parere filio nisi post diploma confirm. jura, Vol. leg. I.

2740. R. **1537**. Mandatum Sigism. I. ad zupparium Russiae, Łabęcki H., Górnictwo II.

2741. R. **1537**. Odpowiedź Zygm. I. Radale VIII. w sprawie zażaleń mnichów Świętej Góry, wracających z jałmużną z Moskwy, Źr. dz. X.

2742. R. *1537*. Zygm. I. wyrok w sprawie małżeństwa Anny Radziwiłłównej, Grab. Źródła, *zob.* Nr. 1362; R. *1537*. Dok. fund. wsi wołoskiej Roberka, Stadnicki A. O wsiach wołoskich.

Conciones 1537 A., zob. Kroniki, Wiek XVI.

2743. R. **1538**. Decreta et const. in con. gen. Petricoviensi; — Toż, Pro Ducatu Masoviae, Vol. leg. I; — Decreta et constit in conv. Petricov. b. w. m. i r. (Crac. 4 ed.); — Litterae contributionis con. 1538 (DS.).

2744. R. **1538**. Sigism. I. cavet electionem fieri non debere nisi in comitiis, Vol. leg. I.; — Constit. conv. Crac. b. w. m. i r. (dwa odbicia), Crac. 1538 DS. (**E.**).

2745. R. **1538**. Constitutiones terrarum Prussiae in publ. com. Thorunensibus, Vol. leg. I.

2746. R. **1538**. Mowa Samuela Maciejowskiego na sejmie, Niemc. Zb. Pam. t. I.; — Synod w r. 1538, Kraszewski, Wilno II.

2747. R. **1538—40**. Trzy listy w sprawie Izabeli, Przeźdz., Jagiell. I.; — List Izabeli, córki Zygm. I., Pam. warsz. 1816.

2748. **Sprawy węgierskie** (1540—53). Török magyarkori tört. emlékek (MM. hist. temp. turc. hung. I., *zob.* Nr. 893, Index 1875); Magyar történ tár IX. (1861) XVIII. (1871), XIX. (1874); Theiner, MM. Slav. Merid. II., *zob.* Nr. 1632; Arch. f. siebenb. Gesch. 1853, 1855. Por. Horváth, Rajzok a magyar történelem böl (Szkice z hist. węg.), Pest 1859; Schwicker, Card. Martinuzzi, Wien 1867; Schuller, Die Verh. v. 1551 u. Martinuzzis Ende, Hermanst. 1862; Tomek, Ueber Martinuzzi, Abh. d. böhm. Ge. d. Wiss. 1851—2.

2749. R. **1538**. Lit. Sigism. I. haeredibus villarum Doła et Morszyn ad exstruendas duas fenestras salinarias in iisdem bonis, Łabęcki H., Górnictwo II.

2750. R. **1538**. Cennik dla rzemieślników Książa przez P. Kmitę, woj. krak., wyd. Ulanowski B., Spraw. kom. jęz. Ak. III., Odb. Kr. 1884.

2751. R. *1538*. Andrzej Tarło określa powinności mieszczan Chyrowa, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 36—39.

2752. R. **1539**. Constitutiones in conv. gen. Cracov.; Contributiones, Vol. leg. I.; — Const. conv. gener. Cracov. a. 1539 celebr., Crac. 1539 DS. (dwa odbicia w roku).

2753. Litterae universales contrib. in conv. Cracov. b. m.; — Wić pierwsza królewska 1539 DS.

2754. Copey eines Brieffs Sigmund an Hertzog in Preussen, de dato Krakau 1539 DS.

2755. R. **1539**. List cesarza tureckiego; Król Zygm. do Ferdynanda, Jagiell. V.

2756. R. *1539*. Makary, biskup halicki, lwowski i Kamieńca podolskiego postanawia kapitułę przy cerkwi katedralnej św. Jerzego we Lwowie, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 22; Regestr pow pilzneńskiego, Źr. dz. XIV—V.

2757. R. **1540**. Const. conv. gen. Cracov., Vol. leg. I.

2758. R. **1540**. Edykt w sprawie heretyków, Bukowski. Dz. reform. I. 226—8.

2759. Artickel durch fürstl. Durchleuchtigkeit. Königsb. 1540; — Artickel von Erwelung, Königsb. 1540 DS.

2760. R. **1540**. Uniwersał Pawła III. na rzecz żydów, Dod. Gaz. lw. 1872 III.

2761. R. **1540**. Zygm. I. do Jadwigi, córki swej, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2762. Constitutiones der Lande Preussen, Danzig 1591; — Const. terrarum Prussiae, Gedani 1541 DS.

Statuta Masoviae, zob. Nr. 1117.

2763. **Epistolae** imperatorum et regum Hungariae Ferdinandi I. et Max. II. ed. F. de Müller, Pest 1808.

2764. **Hipler Fr.**, Illustrium virorum ad Martinum Cromerum epistolae, ex tabulariis Varmiensibus, Index lectionum in lyceo r. Hosiano Brunsbergensi, Brunsberg 1882.

2765. Eichhorn A., Der ermländische Bischof Martin Kromer, Ztschr. f. Gesch. Ermlands IV., Odb. Braunsb. 1868; — Walewski A., Marcin Kromer, War. 1861 Dod.

2766. Listy do Kromera od Czermińskiego, Kostki, Płazy, Dzien, wil 1816 II; Listy do Kromera od Płazy, Kłoczewskiego, Górnickiego, urzędników miasta Biecza, Trębickiego i Krasińskiego, tamże 1817 I—II.

2767. **Łaski S.**, Prace naukowe i dyplomatyczne, wyd. Malinowski M., Wilno 1864.

2768. R. *1541*. Zygm. I. pozwala Stan. Czernemu udać się do ziemi św.. Paprocki. Herby 310; R. *1541*. Dok. lokacyjny wsi wołoskiej Swiniacz albo Zwiniacz, Stadnicki A.. O wsiach wołoskich; Toż wsi Rowien na Okoliszczach, tamże.

2769. R. **1542**. Privilegium de instantiis in Judiciis terr. Prussiae, Vol. leg. I.

2770. Litterae universales contributionum, Datum Vilnae 1542 DS.

2771. Decreta et constit. synodi prov. Petric. 1542 (redacta per M. Cromerum), Crac. 1544 DS.; Kromer, Sermo de tuenda dign. sacerdotali, Crac. 1542; — Tenże, Sermones tres synodici, ed. T. Plaza, Col. 1566 (DS.);

2772. R. **1542**. Instrukcya Jak. Wilamowskiemu do Turek, Grab., Oj. sp. I.; — Zygm. I. delliberacia o społku korony polskiej przeciw Turkowi. Przydane poselstwa (?) y responsa Zygm. I. 1646 (Druk).

2773. R. *1542, 1592*. Wyrok królewski w sporze Władyki lwowskiego z Archymandrytą uniowskim o zawisłość klasztoru, wybór Igumenów i zarząd dóbr kasztornych, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 49.

2774. R. **1543**. Const. in conv. gen. Cracov., Vol. leg. I.

2776. **Opisy** zamków w Włodzimierzu, Łucku i Krzemieńcu w r. 1543, Pamiatniki kijow. *zob.* Nr. 977.

Orzechowskiego Turcicae, zob. Kroniki.

2777. **Przeździecki A.**, Elżbieta Rakuska, pierwsza żona Zygm. Aug., Listy i akty (1535, **1543—5**), Jagiell. I.. V.; — Tenże, Jan Maruspin na dworze króla Zygm. i królowej Bony, Bibl. warsz. 1862 III.

2778. Maciejowski, Oratio ad Sigism. Aug. sponsam, Crac. 1543; — Verzeichnung des Einzugs zu Krakau v. poln. Majestät 1543 (DS.).

2779. Recessus illustriss. principis Alberti, cui parochi obediant, Regiomonti 1543 i b. r. DS.

2780. Księcia (Oświec.) przykaz, w którym będzie napomniany lud, Królewiec, 1543 DS.

2781. R. **1544**. Const. in conv. gen. Petricoviensi, Vol. leg I.

2782. Prośby i podania sejmowe litewskie z odpowiedziami królów polskich a W. X. lit. od r. **1544** do **1563**, Zb. praw lit. Działyńskiego (R. 1544, 1548, 1551, 1554, 1559, 1563).

2783. **Akty** zapadnoj Rossii t. III. (1544—1587), *zob.* Nr. 946.

2784. R. **1544**. Puncta in judiciis terr. et castr. observanda a. 1544 conscripta, ed. Bobrzyński A. (Pomniki prawa VII. 2), *zob.* Nr. 1041.

2785. Proces cywilny krakowski, przez rajców miasta w r. 1544, z rękopisu wydał Rzesiński J. H. S., Processus juris civilis Cracoviensis etc., Kr. 1840.

2786. R. **1544**. Priv. Petri Myszkowski, episc. crac. oppidanis Sławkoviensibus, Łabęcki H., Górnictwo II.

2787. R. **1544**. Zygmunt I. do Karola V., Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2788. Wolski M., Oratio ad Carolum V. caesarem nomine Isabellae, Spira 1544; Gratulatio nomine Sigism. 1547 (DS.).

2789. R. **1544—7**. Listy Stanisława Górskiego, Niemc. Zb. Pam. t. IV.

2790. Listy Jana Łaskiego, kaznodziei reformowanego w Emden z r. 1544, 1546, Pam. warsz. 1817.

2791. Adalbertus, Marchio Brandeb. Omnibus hae litterae, Regiomonti 20. Julii. 1544 DS.

2792. **Toeppen M. P.**, Die Gründung der Univ. Königsb. u. das Leben ihres ersten Rektors Georgs Sabinus, Königsb. 1844.

2793. R. *1544* (1670, 1726, 1765). Lokacya wsi wołoskiej Bogusza, Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

2794. R. **1545**. Lustratio militum, Vol. leg. I.

2795. R. **1545**. Opis sejmu w Krakowie, Niemc. Zb. Pam. t. IV., Pam. warsz. 1819 XIII. (żądania szlachty, z rękop. Wilanowskiego); — Mowa Zygm. I. z płaczem, Wiszniewski, Pomniki IV.

2796. R. **1545**. Privilegium pro plumbi fossoribus ilcussiensibus, Łabęcki H., Górnictwo II; — Mandatum ad Sev. Boner, tamże.

2797. R. **1545**. Discurs. pro reformanda re monetaria, Niemc. Zb. Pam. t. VI.

2798. R. **1545**. Polkowski J. X., Spadek po Piotrze Gamracie, Roz. hist. fil. XXI, Kr. 1888.

R: Sokołowski M., Kwart. hist. 1888.

2799. R. *1545*. Przed Zygm. I., na sejmie w Krakowie, Jadwiga Moszyńska, imieniem dzieci swoich, Hieronima i Anny, czwartą część wójtowstwa wielickiego miastu Wieliczce przedaje, Dod. Gaz. lw. 1838 Nr. 38, 39.

2800. **Kniga posolskaja** metriki W. kn. litowsk. 1545—72, Moskwa 1843, (przez Daniłowicza i Obolenskiego w Sborniku Pogodina, *zob.* Nr. 938).

2801. R. **1545**. Legacya Jana de Czciana do Zygm. Aug., Niemc. Zb. Pam. t. IV.; — Zygm. I. do Zygm. Aug., tamże; — Dwa listy Zygm. Aug. do ojca, Przeździecki, Jagiell. II.

2802. R. **1545**. Zygm. Aug. odpowiada na życzenia hospodara, Źr. dz. X.; — Glejt Zygm. Aug. posłom hospodara do Moskwy, tamże.

2803. Odgraniczenie sądowe dóbr, nadanych przez Zygm. I. synowi Zygmuntowi (z łać. autografu, Rzyszczewski L.), Ath., 1842 I.

2804. R. **1545**. Do króla starszego od króla młodego przyczyny za Beatą, ks. z Ostroga, Przeźdz. A., Podole, Wilno 1841 I. str. 69—73.

2805. R. *1545*. Rewizya zamku kijowskiego, Grab., Źr. do dz. II., *zob.* Nr. 1362; R. *1545*, Zygm. Augusta przyw. dla Baz. Czeczota, tamże.

Sobor Trydencki, zob. Nr. 1633—35.

2806. **Zebrzydowski A.**, Epistolarum libri 1546—53, Koresp. z lat 1546—63 i synody 1547 i 1551, (Acta hist. t. I.), wyd. Wisłocki W., Kr. 1878.

R: Załęski St., Prz lw. 1878 XVI., Wiek 1879 Nr. 11.

2807. R. *1546*. Zygmunt I. potwierdza przyjęcie do herbu Gryf wójta wsi Skrziszowa przez Jana Mieleckiego i Mikołaja Lowczowskiego, Paprocki, Herby 137.

2808. Sejm piotrkowski w r. 1547 (Głosy Maciejowskiego, Podlodowskiego) z ręk. bibl. Wilanowskiej, Pam. warsz. 1819 XIII.; — Rzecz S. Podlodowskiego do króla na sejmie, Pam. sand. 1829 I.; Niemc. Zb. Pam. t. I.; — Senat prosi o zwołanie sejmu, Zb. Pam. Plat. t. I.

2809. Moderatio sumptuum judiciarium, Crac., Ungler (1547?) DS.

2810. R. **1547**. Synod, *zob.* Nr. 2806.

2811. Poselstwa Izabeli Jagiell. do Bony 1547—52, Grab., Starož.; — R. **1547**. Izabela Jagiell. do Samuela Maciejowskiego, Przeźdz. Jagiell. II.

2812. Pierling S. J., Rome et Moscou, 1547—79 (Bibliothèque slave elsèvirienne V.), Paris 1883; — Tenże, Papes et Tsars 1547—97, d'après des documents nouveaux, Paris 1890.

2813. R. **1547**. Sigism. Aug. Bielscensem Distr. juri polonico adscribit, Vol. leg. I.; — Zygmunt August potwierdza wszystkie prawa m. Witebska, Wójcicki, Bibl. star. pis. t. VI.

2814. Sejm warsz. z r. 1549 z rękop. bibl. Wilanowskiej, Pam. warsz. 1819 XIV.; — Dyaryusz sejmu warsz., Niemc. Zb. Pam. t. I.

2815. R. **1548**. Obrzęd pogrzebu Zygm. I., Grab., Oj. Sp. I.

Orationes funebres zob. Kroniki, Wiek XVI.

2816. **Baliński M.**, Pamiętniki o królowej Barbarze, żonie Zygmunta Augusta, War. 1837, 2 t., 2 ed. Pisma historyczne t. I—II., War. 1843.

R: Mag. powszechny 1837 IV., 1838 V.; Tyg. peters. 1840 XXII; Lwowianin 1840 Nr. 216; Tyszyński A., Bibl. warsz. 1841 I.; Wiz. i roztrz., Wilno XXIV; Tyg. lit., Pozn. 1837 I. Nr. 15—17 (wyjątki).

2817. Dopełnienie pamiętników o królowej Barbarze, Baliński, Studya hist., Wilno 1856.

Por. Szajnocha K., Barbara Radziwiłłówna, Szkice *zob. Opracowania.*

2818. Królowa Barbara Radziwiłłówna (Listy **1547—53**), Przeźdz. A., Jagiell. I., V.

2819. Cztery listy królowej Barbary do brata jej Mikołaja Radziwiłła pisane, Ath. 1842 V.

2820. **Lachowicz St.**, Listy oryginalne Zygm. Aug. do Mikołaja Radziwiłła Czarnego, tudzież niektóre inne, Wilno 1842.

R: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1842 IV.

2821. Listy Zygmunta Augusta do Mikołaja Radziwiłła 1547—59, Niemc. Zb. Pam. t. I.; — Trzy listy Zygmunta Augusta do królowej Barbary, do St. Łaskiego i Mikoł. Radziwiłła, Dz. warsz. 1827 VII.

2822. **Menckenius J. B.**, Sigismundi Aug. epistolae, Lipsiae 1703, *zob.* Nr. 1412.

Por. Liske X., Studya XVI. w., (Dod o bibl. lipskiej).

2823. **Łepkowski J.**, Tajne listy Zygmunta Augusta, odcyfrowane przez J. Łepkowskiego, *zob.* Nr. 222.

R: Lisowski S., Bibl. warsz. 1850 III.; M. S., Dod. lit. do Czasu 1850.

2824. Materyały do czasów Zygmunta Augusta, Mater. hist. Kijów 1846—52; — Listy Zygmunta Aug., Tyg. petersb. 1843 XXVII.; — List Kromera M. do Zygm. Aug., Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — List króla Zygm. Aug. do kapituły wileńskiej itd., Wiz. i roztrz. Wilno XXI.; — Ustawa zamków, dzierżaw i dworców naszych W. X. lit. bez daty, panowanie Zyg. Aug., Ath. 1845 t. 5.

2825. Wydatków króla Zygmunta Augusta rachunki utrzymywane przez L. Decyusza Pam. warsz. 1815 II.; — Balzer O., Rachunk domowe Zygmunta Aug. z r. 1549, Przew nauk. lit. 1885; — Swieżawski S. E., Wypisy z rachunków Zygmunta Aug., odnoszące się do muzyki, Prz. bibl. arch. 1881 II.

2826. Koźmian A. E., Rękopism hist. pol. dworzanina i wychowańca Zygmunta Augusta, Wrocław 1845; Notatka króla Zygmunta Augusta, Dzien. warsz, 1827 t, VIII.

2827. **Szujski J.**, Scriptores rerum polonicarum. Dyaryusze sejmowe 1548, 1553 i 1570, t. I., Kr. 1872. *Zob. pod odp. lat.*

R: P. K., Bibl. warsz. 1873 I.; Chmielowski P., Op. dom. 1872; Zakrzewski W., Niwa 1873; X. L. Sybels H. Z. XXIX., XXXVI.

Zob. Nr. 1413, 1417 i 1352 *(mowy na sejm. 1548, 1555).*

2828. **Relacye Nuncyuszów** apostolskich i innych osób o Polsce (1548—1690), nakł. Tow. hist.-lit., wydał Erazm Rykaczewski, Paryż i Berlin 1864, 2 t., *Zob. pod odp. lat.*

Epistolae Hosii, zob. Nr. 2661.

2829. Gołębiowski S., Czasy Zygmunta Augusta. Ustęp z przeszłości, 2 części, Wilno 1851; — Lelewel, Ostatnie lata panowania Zygmunta St. i początek pan. Zyg. Aug., Wyciąg z rękopisu hist. pol., War. 1821.

2830. Listy Anny Jagiell. (**1548—1571**), Przeźdz., Jagiell. IV. (9 listów).

2831. Listy Bony w sprawach gospodarstwa dóbr (1548, 1549, 1551, 1554), Przeźdz., Jagiell. II.; — List królowej Bony do Bagieńskiego, rządcy zamku Baru i dóbr Baru, Pam. sand. 1829 t. II.; — R. **1548**. Królowa Bona do Zygmunta Augusta, Zb. Pam. Plat. t. I.; — R. **1548**. Bona do Izabelli o śmierci Zygmunta Starego, Niemc. Zb. Pam., t. IV.

2832. R. **1548**. Sejm: Akty odnoszące się do rozpisania sejmu, SS. rr. pol. I.; — Dyaryusz sejmu piotrkowskiego, tamże; — Sig. Aug. (zwoł. sejmu) b. m. dr. (1548) DS.; — Akta sejmu piotrkowskiego, Zb. Pam. Plat. t. I.; — Pam. sand. 1829 t. II., Ath. 1842 V. Mowy wyborne 1759.

2833. R. **1548**. Confirm. jurium gen.; Reces z 22. grudnia, SS. rr. pol. I.

2834. R. **1548—1555.** Materyały do historyi kościoła i religii w Polsce, SS. rr. pol. I.

2835. R. **1548—49.** Stosunki dworu polskiego z Ferdynandem i Karolem V., SS. rr. pol. I.

2836. R. **1548.** Instrukcya dana X. Martinengo, nuncyuszowi do Polski jadącemu, Rel. nunc. Ap. t. I.

2837 Mycielski J., Kandydatura Hozyusza na biskupstwo warmińskie w r. 1548 i 1549, Przegl. pol. 1881, Odb. Kr. 1881, *zob. Opracowania.*

2838. Prilusius Jak. Statuta, Crac. 1518, *zob.* Nr. 1059; Jus terrestre nobil. Prussiae, Lubl. 1548 (DS.).

2839. R. *1548.* Dok. lok. wsi Dołżyca, Stadnicki A.; O wsiach wołoskich; R. *1548,* Bonar Seweryn i Rajski Stanisław rozgraniczają grunta miejskie Kęt od gruntów Kóz, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 19.

2840. **Uchansciana.** Listy Uchańskiego, (1549—81) War. 1884—5 I—II, wyd. Wierzbowski T.

R: Jasieńczyk, Prz. powsz. 1885 III.

2841. R. **1549.** Jan Tarnowski do Zygm. Augusta; Benedykt, biskup pozn. do tegoż, Zb. Pam. Plat. t. I.; — Zygmunta Aug. list do Mikołaja Radziwiłła, marszałka W. X. lit. 30. lipca 1549, Ath. 1842 V.

2842. R. **1549.** Ratio impensarum in primas stolas penes Ilkusz ductas, Łabęcki H., Górnictwo II.

2843. Underrichtunge: wie man sich in den Articeln der Colmeschen handfeste halten sol, Dantzick 1549 DS.

2844. Cromer Mar., Oratio in synodo cracoviensi, Moguntiae 1549, 1550 DS.

Zob. Nr. 2771.

2845. R. *1549.* Makary, metropolita kijowski i halicki potwierdza postanowienia biskupa halickiego, Makarego Tuczapskiego, założenia kapituły przy cerkwi archikatedralnej św. Jerzego we Lwowie, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 17—19; Radziłowski Anastazy dożywotnim archimaudrytą monasteru uniejowskiego, tamże, 1851 Nr. 18.

2846. R. *1549. 1550.* Miasto Wieliczka nabywa od kanclerza koronnego, Jana Osieckiego majętność Mierzączkę, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 45. 46; R. *1549.* Ponowienie wolności na wrąb w lasach król. dla Bieczan, tamże, 1851 Nr. 45; Król potwierdza wyroki komisarskie względem korzyści i powinności mieszczan Sanoka, tamże, 1853 Nr. 41, 42; Zygmunt August ustanawia wolny targ na mięso w Krośnie, tamże 1855 Nr 46.

2847. **Constitucye, statuta** i przywileje na sejmach od 1550, *zob.* Nr. 1046—1052.

2848. R. **1550.** Potwierdzenie przywilejów na sejmie piotrkowskim, Vol. leg. II.; — Articuli in conv. Piotrcoviensi, Litterae executionis, Terminorum transpositio, SS. rr. pol. I.; — Konstytucya sejmowa: Potwierdzenie praw koronnych 1550 DS.

2849. R. **1550.** Mikołaj Jarane radzi królowi zwołać sejm z powodu wojny multańskiej, Zb. Pam. Plat. t. I.

2850. Listy Koszuckiego St., Spytka Jordana, Podlodowskiego do Mikołaja Radziwiłła o zdrowiu królowej Barbary itd., Dz. warsz. 1826 t. V., VI.; — Listy Marcina Zbo-rowskiego do Jordana Spytka, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

2851. Oratio de inauguratione Barbarae reg., Crac. 1550 DS.

2852. R. **1550.** Edykt przeciw herezyi, Ancuta J., Jus plenum relig. cath. in r. Poloniae, Vilnae 1719 (tłum. Pruszanowski 1767), Romanowski, Otia str. 237, Bukowski J., Dz. reform. II. 143.

2853. Orationes consil. regni ad Sig. Aug. de haeresi tollenda (Orat. And. Zebrzydowski et Lescinius), Crac. 1550 DS.

2854. R. **1550—1.** Protokoły Zborów, Ljubowicz, Ist. reform., War. 1883.

2855. **Łukaszewicz J.,** Dzieje kościołów wyzn. helweckiego w Małej Polsce (wiele dok.), Pozn. 1853.

2856. **Calvini J.** Epist. et resp., Geneva 1576; — Opera Gen. 1556—1617, 12 t., Amst. 1671—9; Corp. Reform. XXIX.; — Calvini, Bezae aliorumque litterae. Lips. 1835.

2857. **Jabłonowski A.,** Rewizya zamków-ziemi wołyńskiej w połowie XVI. w., Źr. dz. t. VI., *zob.* Nr. 1387.

R: Korzon T., At. 1878 II.; P. W., Wiek 1878 Nr. 237.

2858. R. **1550.** Priv. Sigism. Aug. cultoribus montium Chencinensium, Łabęcki H., Górnictwo II.

2859. R. *1550.* Zygmunt August pozwala przeistoczyć wieś Augustów czyli Wielkie Mosty na miasteczko, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 40; R. *1550.* Zygmunt August pozwala Janowi Komorowskiemu wykupić sołtystwo w Choczni, tamże 1856 Nr. 14; Król dozwala radzie miejskiej w Przemyślu stosować się w rzeczach spadkowych do plebiscytu lwowskiego, tamże 1853 Nr. 4, 5; Tarnowski Jan powiększa osadę pierwotną Tarnopola, tamże 1852 Nr. 15, 16, 17.

2860. R. **1551.** Litterae et mandatum R. M. contra haereticos, SS. rr. pol. I.

R. 1551, Synod zob. Nr. 2806.

2861. R. **1551.** Salvus conductus króla Paulinom Oleśnickim, Bukowski, Dz. reform. I. 250.

2862. R. **1551.** Decretum Sig. Aug. ratione orborae ex fodinis Boleslaviens. et confirmatio decreta 1510 de Uykow, Łabęcki II., Górnictwo II.

2863. R. **1551.** Odpowiedź Zygm. Aug. posłom Stefana VIII., woj. wołoskiego i przymierze z Wołoszczyzną, Źr. dz. X.; — List Zygm. Aug. do ks. Bazylego Ostrogskiego, tamże.

2864. **Ossoliński J. M.,** Wiadomości hist. krytyczne, Kr. 1819—22 t. III.: O Stanisławie Orzechowskim, Dodatki; — R. **1551.** Listy Krowickiego, Przyłuskiego, Orzechowskiego, Maciejowski, Pism., (Dod.); — Orzechowski S., Ad Julium III. Pontif. supplica

tio, Bas. 1551 DS., Lipsk 1782 (po polsku i łacinie) i b. r. (circa 1790?).

De lege coelibatus, zob. Kroniki.

2865. Albrecht I., Ausschreiben der Expedition a. 1552 DS. (1551).

2866. R. *1551* i *1552*. Zygmunt August zatwierdza uchwalone przez radę i gminę wielicką artykuły o spuściznach i testamentach, objaśniając uchwałę, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 41—44.

2867. R. **1552**. Akta sejmu piotrkowskiego, SS. rr. pol. I.; — Contributio in comitiis Petricoviensibus, Vol. leg. II.

2868. R. **1552**. Henryk II., król franc. do Zygm. Aug. w sprawach Zapolyi i Tarnowskiego, Przeźdz. Jagiell. II., V.

2869. R. **1552**. Dwa listy Herbersteina, SS. rr. pol. I., *zob.* Nr. 2579.

2870. R. **1552**. Akta wyniesienia na hospodarstwo Aleksandra, SS. rr. pol I.

2871. **Szujski J.**, Rewizya województwa płockiego z r. 1552, Arch. kom. hist. Akad. II. Odb. Kr. 1880; Lustracya ziemi Łukowskiej, Pawiński Źr. dz. XII—XIII.

2872. **S. Chwalczeskij**. Piscowaja kniga pinskawo i kleckawo kniażestwa 1552—55, Wilna 1884; — Godowikow, Opisanie i izobrażenie drewnosty pskowskoj gub. Pskow 1882; — Piscowaja kniga grodnenskoj ekonomii, Grodno I. 1881, II. 1882.

2873. Franconius Math., Oratio ad Hungariae proceres., Crac. 1552 (E. Dod. X.).

2874. R. *1552*. Zygmunt August nadaje przywilej m. Wilnu, Nowakowski, Źródła II.; Dział majątku Górki A., Raczyński, Wsp. Wielkop. I.; Zygmunt August Wieliczanom od mostu we wsi Włosiennicy myto pobierać pozwala, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 40.

2875. R. **1553**, Instrukcya, dyaryusz i akta sejmu krakowskiego, SS. rr. pol. I.; — Porządek sądów na sejmie postanowiony 1553 DS.; — Rada niektórych biskupów r. 1553 b. w. m. i r. DS.

2876. Katarzyna Rakuska, trzecia żona Zygm. Aug., Przeździecki A., Jagiell. II., V, (Listy **1552—72**); — Katarzyna, do Zofii brunświckiej, tamże II., Zb. Pam. Niemc. t. V.

2877. R. **1553**. Negocyacye dypl. w sprawie poselstwa moskiewskiego do cesarza i papieża, SS. rr. pol. I.

2878. Przeździecki A., Przygody Halszki Ostrogskiej (Akty 1553—59, nadto 1523, 1539, 1541, 1576), Jagiell. II., Beata z Kościeleckich, tamże V.; — Zygmunta Augusta listy, tyczące się małżeństwa księżniczki Halszki Ostrogskiej, Ath. 1842 t. V.; — Kunasiewicz S., Przechadzki arch. po Lwowie, Lw. 1874—76 (do tej sprawy dok.), *zob. Opracowania.*

2879. R. **1553**. Consensus Sig. Aug. minerae ferrariae in Lawi et in Zajączkow; — Litterae pro civibus ilcussien.; Łabęcki H., Górnictwo II.

2880. R. **1553**. Sprawa Boratyńskiego i Franciszkanów krak., Bukowski, Dz. reform. I. 596.

2881. Handlung eines weiten Rats, Königsberg 1553; — Funk J., Wahrhaftiger Bericht, Königsberg 1553; — Exemplum denunciationis Alberto Marchioni 1553; — Decessus illustr. principis Alberti Marchionis Pruss. Ducis 1554, Regiomonti 1554; — Declaration wider Marggraf Albrechten 1554 DS.

2882. R. **1553**. Inwentarz wsi Pustotew, Wola Pustetewska i Olszanka, Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

2883. R. *1553*. Królowa Bona przywraca miastu Stary Sambor czyli Staremiasto prawo magdeburskie itd., Dod Gaz. lw. 1856 Nr. 43, 44; Tejże mandat do rajców Sambora w sprawie Rusinów, tamże 1872 III.; Obertyn z sioła na miasteczko Nikołtowem zwane przeniesiony, tamże, 1851 Nr. 15; Rozporządzenie, objaśniające wolność od opłaty ceł dla miejsc: Babice, Felsztyn, Lisko, Mościska, Przemyśl, Wisznia, tamże, 1854 Nr. 45, 46, *Zob.* Nr. 1207.

2884. R. *1554*. Stan. Auserinus odstępuje pensyę Górnickiemu Ł., Czarnik B., Żywot Ł. Górnickiego.

2885. R. **1554**. Akt prymasa na synodzie piotrkowskim, Bukowski, Dzieje reform. II. 278.

2886. Synodus dioec. Premisl., Crac. 1554 DS.

2887. R. **1554**. Protokoły synodu w Słomnikach, Ljubowicz, Ist. reform, War. 1883.

2888. R. **1554**. Przymierze Zygm. Aug. z wojew. wołoskim Alexandrem IV. zawarte, Źr. dziej. X.

2889. R. **1554, 1559**. Trzy listy Trzebuchowskiego do Mik. Radziwiłła, wojew. wileńskiego, Dz. war. 18.7 t. VII, Niemc. Zb. Pam. II.

2890. R. **1554**. List Izabelli węg. dla miasta Opola, Przeźdz. Jagiell. II.

2891. R. *1554*. Zygmunt August potwierdza pismo Bony dla właścicieli Sozani. Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 49, 50; R. *1554* Podział Żmigrodczyzny między Markiem i Mikołajem Stadnickimi, tamże, 1853 Nr. 35, 38. *zob.* Nr. 2021 (zatw.).

2892. **Dzienniki sejmów** koronnych za panowania Zygmunta Augusta 1555 i 1558 r. w Piotrkowie złożonych, Kr. 1869.

R: Zakrzewski W., Dz. lit., Lw. 1870; X. L. Sybels H. Z. XXV.

2893. Kurze Abschrift der Bekenntniss des Glaub. auf d. Landtag zu Peterkoff 1555 b. w. m. i r., Königsb. 1555 DS.

2894. R. **1555**. Akta odnoszące się do poselstwa Alojzego Lipomana, Rel. Nunc. Ap. t. I., Niemc. Zb. Pam. IV. (wyjątki); — Lipomanus A., Duae epistolae ad Radziw., Regiom. 1556 i b. r.; — Tenże, Zwei Sendschreiben, tamże 1557; Dwa listy, Brześć 1559; — Tenże, Copia d'una lettera ingeniosissima 1556 (po franc.), 1586 (o żydach Sochacz) (DS.)

2895. Epistolae clarorum virorum. (Między innemi: Lazar Bonamicus Hosio 1535, Sta-

nisl. Orichovius Paulo Rammusio 1549, Possevinus ad Lippomanum), Venetiis 1556.

2896. Herbest Ben, Synodica oratio, Nissae 1555 DS.

2897. R. **1555**. Protokół synodu w Pinczowie, Ljubowiez, Ist. reform., War. 1883.

2898. R. **1555—59**. Dwa listy królowej Izabelli, Dz. warsz. 1826 t. V,

2899. R. **1555**. Carolus V., Epistola ad Sig. Aug.; — Idem ad Hier. Chodkiewicz w Suada Ostrows. 1747, *zob.* Nr. 1351.

2900. Hjärne H., De äldste svensk-ryska legationsakterna (Najst. rusko-szwedzkie poselstwo), Upsala 1885 (odnosi się do r. 1555—7).

2901. R. **1555**. Litterae Sig. Aug. pro cultoribus montium Chencinensium; — Privilegium pro J. L. Decio, Łabęcki H., Górnictwo II.

2902. Dokument dat. w Wilnie w poniedziałek po Gromnicach 1555, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno X. i Odb.

2903. R. *1555*. Wyrok zadworny króla Zygmunta Augusta w sporze między Oświęcimianami a Wieliczanami o skład i przedawanie soli, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 47, 48; R. *1555* (1558, 1560—78) Lokacya wsi Korosno i dalsze dok. na prawie wołoskiem, Stadnicki, O wsiach wołoskich; R. *1556, zob.* Nr. 1933 (zatw.).

2904. R. **1556**. Zyg. Aug. w sprawie książek heretyckich i inne mandaty, Romanowski, Otia str. 229, 261; Zygmunt August do Bonara w obronie religii, Skarbiec Sienkiewicza t. I.; — Zygm. Aug. do Dziaduskiego w srawie Konina, Ljubowicz, Ist. reform., War. 1883; — Protokoły synodu w Seceminie, tamże; — Pismo St. Lubomirskiego do ks. pruskiego Albrechta, tamże.

2905. **Akty** wyjazdu królowej Bony do Włoch (**1555—6**), Przeźdz. A., Jagiell. II.; Kwart. nauk. 1836 III.; Niemc. Zb. Pam. t. II.; — R. 1557. Śmierć Bony, Przeźdz. A., Jagiell. III. (Testament Bony i memoryały w sprawie sukcessyi); — Grotto, Orazione nella venuta di Bona 1556 DS.; — Bassano, Dichiaratione nella venuta della reina Bona di Polonia, Padova 1560 DS.

2906. Kantecki Kl., Sumy neapolitańskie, Prz. nauk. lit. 1880, War. 1881, *zob. Opracowania.*

2907. R. **1556—7**. Zygm. Aug. do Bony w sprawie zaślubin królewien, Przeźdz., Jagiell. II., V.; — Listy Zygm. Aug. i Bony do Henryka Brunszwickiego, Przeźdz. Jagiell. III.; — Dwa listy Izabelli do Zygm. Aug., Przeźdz. Jagiell. III..

2908. **Korespondencya** Zofii Jagiellonki, ks. brunświckiej i Jadwigi Jagiellonki, marg. brandeburskiej, Przeździecki, Jagiellonki III. (**1556—72**).

2909. R. **1556**. Dziennik posłów litewskich do Moskwy, Obolenski M., Sbornik, Moskwa 1838, *zob.* Nr. 930.

2910. Caspar v. Münster's, Landmarschalls des D. O. zu Livland, Vertheidigungsschrift a. d. J. 1556, hrsg. v. Bohlen, Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1861 X.; — Jan z Ocieszyna i Janusz Kościelecki pochwalają wojnę Inflancką w liście do Zygm. Aug., Zb. Pam. Plat. t. I.

2911. R. *1557*. Zygmunt August zatwierdza wyrok komisarski, wydany w sprawie o błonie między Władyką przemyskim i mieszczanami, Dod Gaz. lw. 1855 Nr. 12, 13, 14, 15: Ust. cechu kuśnier. w Olesku, tamże Nr. 21.

2912. R. **1557**. Statuta sejmu warszawsk., Vol. leg. II.; — Statuta sejmu warszawsk., Kr. DS.

2913. R. **1557**. Ustawa Zygm. Aug. o włokach, Pam. kijow., *zob.* Nr. 977.

2914. R. **1557**. Relacya o Polsce Alojzego Lipomana, Rel. nunc. Ap. t. I., *zob.* Nr 2894.

2915. Zebrzydowski Andrz., Pro sua et colleg. religione oratio postrema ad regem habita. Adjec. epistola (Nidecki Patricii) 1557 (?) DS.

2916. Chodyński Z., Uchansciana Vladislaviensia ab a. **1557—62** (z Uchansciana, *zob.* Nr. 2840), War. 1884.

2917. Szymon z Proszowiec, Akta tj. sprawy zboru wil. od 1557, Brześć 1559 DS.; — Protokoły synodalne, odnoszące się do hist. przekładu biblii (**1557—60**), Ljubowicz, Ist. reform., War. 1883; — R. 1557. Protokoły synodu w Pinczowie, tamże; — Ein ungedruckter Brief Melanchtons hrsg. v. Kętrzyński (do Górków z r. 1557), Altpr. Monatsschr. 1869.

2918. **Akta** poselskie i korespondencye Franciszka Krasińskiego 1557—76 (Bibl. Ord. Krasińskich, *zob.* Nr. 1384). Kr. 1872.

R: Prz. lw. 1873 VI.

2919. R. **1557**. E. Otwinowskiego podróż i poselstwo do Turcyi, Otwinowski Erazm, Podróże i poselstwa, Kr. 1860.

2920. Zdanie sprawy o Tatarach litewskich przez jednego z tych Tatarów złożone sułtanowi Sulejmanowi w r. 1558, przetł. Muchliński A., Teka wil. r. 1858 t. 4, 5, 6, Odb. Wilno 1858.

2921. R. **1557**. Pierwszy testament Zygm. Aug., Jagiell. V.

2922. Mandatum Sig. Aug. pro Ilkusz, Łabęcki H., Górnictwo II.

2923. Romanowski J. N., Wojna Zygmunta Augusta z Zakonem inflantskim r. 1557, R. T. P. N., Pozn. I.

2924. R. *1557*. Zygm. Aug. Prowanów, szlachtę włoską, do indygenatu przypuszcza, Paprocki, Herby str. 396

2925. R. **1557**. Inwentarz wsi Głębokie, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.; — Districtus Brestensis (1557—66), wyd. Pawiński, Źr. dz. XII.; — Zygm. Aug. daje przywilej kuśnierzom w Olesku, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 21; — Zygm. Aug. nadaje przywilej erekcyi m. Opatkowcom i na jarmarki w Opatkowcach, tamże 1872.

Sejm 1558—9, zob. Nr. 2892.

2926. R. **1558**. Listy Pawła IV. do Zygm. Augusta, do Hozyusza, do bisk. pol. etc., Rel. Nunc. Ap. t. I.; — Kromer M., Epistola ad regem, proc. Paris 1558, 1564 DS.

2927. Batowski Al., Sprawa z poselstwa Marcina Kromera do Ferdynanda cesarza w l. 1558—63, Dz. lit. 1853 Odb. Lw. 1853; — Tenże, Odpis na zarzuty p. Kaz. Stadnickiego, Lw. 1853.

2928. R. **1558**. Zygm. Aug. do hospodara Alexandra IV., Źr. dziej. X.

2929. **Kurbskij**, Skazanija kniazia Kurbskawo, Ptrsb. 1833 (2 e. Ustriałowa, tamże 1842, 3. 1868), (**E.** 1868?).

Por. Wiestnik Jewropy 1821, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1840 I.; Gorskij Serg, Żyźn A. M. Kurbskawo, Kazań 1858.

2930. **Iwaniszew N.**, Żiźń kniazia Andrieja Michaiłowicza Kurbskawo w Litwie i na Wołyni, Kiew 1849 (Zbiór aktów).

R: Bartoszewicz J., Dz. warsz. 1851 Nr. 9—14.

1931. Kostomarow J., Liwonskaja wojna, Ptrsb. 1864 (Ist. Monogr. III. 1867, także Bibl. dlia cztenija 1864); — Sołowiew S., Ist. Rossii VI. (str. 144).

2932. R. **1558—60**. Ljubicz-Romanowicz W., Snoszenija cara Joanna W. z Imp. Ferdinandom o liwonskich dziełach, Syn oteczestwa 1842, Sent. Otd. II, 3—10.

Por. Winkelmann Nr. 5217 i 1539.

2933. **Schirren C.**, Quellen zur Gesch. livl. Selbstständigkeit (1557—61), Rewal 1861—5 I—V.; — Tenże, Neue Quellen, Rewal 1885.

2934. **Bienemann T.**, Briefe u. Urkunden zur Gesch. Livlands in den J. 1558—62 aus innländischen Archiven, Riga 1865—76 I—V.

R: Winkelmann, Sybels H. Z. XXXII., XXXVII.; Schiemann, Russ. Revue IX. Inne por. Winkelmann Nr. 329.

2935. Unterhandlungen, die dem Kriege 1558 vorhergingen, Innland 1861 Nr. 6; — Busse, Die Uebergabe Narva's im Mai 1558, Mitth. Liv.-Est.-Kur. IX.

2936. Pallin J. R., Underhandlinger mellan Sverige och Liffland 1554—60, Upsala 1850; — Pabst E., Zur Gesch. Wilh. v. Fürstenburg aus MM. Paderbon., Frank. et Lips. 1713, Innland 1858 Nr. 31.

Por. Winkelmann, Bibl. liv. Nr. 5167—5221.

2937. Karwowski S., Wcielenie Inflant do Litwy i Polski (1558—61), Pozn. 1873 (Dok.).

Tarnowski J., Consilium bell. rationis, zob. Kroniki.

2938. Kirchenordnung in Herzog. Preussen 1558, 59, 98; — Ustawa albo Porządek kościelny Królew. 1560 DS., *zob.* Nr. 2670.

2939. R. *1558, 1569*. Król Zygmunt August potwierdza darowiznę placu p[o]stego we Lwowie, którą Zebald Achinger Filipowi Wasylewiczowi uczynił, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 24; Król potwierdza przedaż ogrodów w Leżajsku uczynioną z rozkazu matki królewskiej Bony, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 48, 49; Zygmunt August pozwala Krzysztofowi Picleckiemu postawić w Staromieście Leżajskiem szpichlerz i statki budować, tamże, 1855 Nr. 5, *ucb.* Nr. 1976 (Zarudce)

2940. R. **1559**. Mowa na obronę Orzechowskiego przez Zbąskiego J. (na sejmie), Radecki, Pamiątki, *zob.* Nr. 1367, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.

2941. R. **1559**. Protokoły synodu w Pinczowie, Ljubowicz, Ist. reform., War. 1883; — R. 1559—60. Korespondencya M. Radziwiłła o Socynie, Przeźdz., Jagiell. V.

2942. **Rewizyja** puszcz i perechodów w kn. litowskom 1559, Wilna 1867, *zob.* Nr. 958.

2943. Listy królewien i Zygmunta Augusta do Henryka brunświckiego, Przeźdz., Jagiell. III. (**1559—63**); — R. **1559**. List Anny i Katarzyny królewien polsk. do Halszki Radziwiłłowej, Niemc. Zb. Pam. t. II.

2944. Niszczycki K., Prawo bartne 1559, *zob.* Nr. 1209.

R. 1559 zob. Nr. 2889, 2897.

2945. R. **1560**. Dwór Zygmunta Augusta, wyd. Ciampi, Flosculi, *zob.* Nr. 1354.

2946. R. **1560**. Instrukcya i akta poselstwa Bernarda Bongiovanni, Rel. Nunc. Ap. t. I.

2947. R. **1560**. Wypis z relacyi posła weneckiego o Polsce, Niemc. Zb. Pam. t. V.

2948. Statorius P. (ojciec). Gymnasii Pinczoviensis institutio (1560) DS.

2949. R. *1569*. Ustawa wojew. mazowieckiego względem porządku w Warszawie, cenach itd., Gaz. warsz 1860 27. kwietn., Czas 1860 2 maja.

2950. **Piscowaja kniga** bywszawo pinskawo starostwa 1561—66 godach, pinskim i kobrynskim starostoju, Wilna 1874, *zob.* Nr. 995.

2951. Synod odbyty w Poznaniu 1561, Arch. teol. Jabczyńskiego 1837, 216; — R. 1561. List Jakóba Uchańskiego do kard. Moroni, Rel. Nunc. Ap. t. I.

2952. Akta synodu w Koźminku b. m. dr 1561 DS.; — Synodus Pinczoviae 25. Januarii, Ljubowicz, Ist. reform, War. 1883.

2953. **Papst E.** u. **Toll R.**, Brieflade, Est.- und Livländische, hrsg. von Bunge u. Toll, Abth. II. 1, Schwedische und polnische Zeit I. 1561—1650 II. 1651—1700, Reval 1861—64 II. Theil, Riga 1885 (1561—1700); — Querela de miserrima Livoniensium clade. Ad Petrum Miskowski R. P. Vicecancellarium p. Anselmum Tragum (Bock), Regiom. 1562, 2 ed. Ptrsb. 1862; — Zuschriften u. Briefe des Königs v. Dänemarkt an den dänischen Staatthalter in Livland, Christof Walkendorf, Gelehrte Beiträge zu den Rig. Anz. 1764; — Aarsberetninger fra det k. Geheimarchiv Kiöbenhavn 1852—64 I., III.; — Drewnaja ross. bibl., Ptrsb. 1775 VIII (O Magnusie).

2954. Ein offener Schutzbrief des römischen Kaisers für das deutsche Livland,

Lfvl. deutsche Hefte 1876 I.; — Instruction v. M. Brückner Gesan. v. Kettler an Barnim i.. Pommern, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1861 X.; — Plan z. Eroberung Livlands durch die Hansa in der 2. Hälfte d. XVI. Jahrh, Arch. 1845 IV.

Por. Winkelmann, Bibl. Livonica Nr. 52.2-66 i 284—547.

2955. Pacta subjectionis inter Sig. Aug. et Mgstr. Ord. Liv., Lublini b. r. (E. X.); — Akt poddania się Inflant, Niemc. Zb. Pam. t. II.

Por. Winkelmann G.. 37.8—3761.

2956. **Hagemeister**. Auszüge aus livländischen Landtagsverhandlungen v. 1562 bis z. J. 1710, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1840 II., *zob.* Nr. 1401.

2957. R. **1561**. Inw. starostwa Knyszyńskiego, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

2958. R. **1561**. List Franciszka Krasińskiego do Radziwiłła, dziękujący za dobre słowo u króla, Dz. warsz 1826, t. VI.; — List. Mik. z Sieniawy do Zygm. Aug., polecający dwóch Włochów, tamże.

2959. R. *1561*. Ferdynand I. dodaje Tęczyńskim nowe ozdoby, Paprocki, Herby 80, *zob.* R. 1527; Poświadczenie stanów galicyjskich nadanego Ossolińskim 1561 tytułu hrabiów, Skarb. pol. Kamińsk. 1859; R. 1561 (1563, 1569). Zygm. Aug. w sprawie mieszczanina wileńskiego, Iwana Zarzeckiego, Nowakowski, Źródła II.; R. 156', 1569, 1571. Akty sądowe, odnosz. się do Górnickiego Ł., Czarnik B., Żywot Ł. Górnickiego. Por. Trębicki Wł., Zbiór wiad., Bibl. warsz. 1843 III., Przeździecki A., Bibl. warsz. 1862 II., Woynert, tamże, 1875 I, IV.

2960. Konstytucye trzech sejmów, Krak. 1565 DS.

2961. R. **1562—63**. Konstytucye sejmu piotrkowskiego, Vol. leg. II.; — Ordinatio et const. novorum Judiciorum in con. Petricoviensi, tamże; — Konstytucye sejmu piotrkowskiego 1563 DS.

2962. **Źródłopisma** do dziejów Unii, Korony Polskiej i W. X. Litewskiego, Cz. II. Oddz. I.: Dyaryusze sejmów piotrkowskiego r. 1562 i warszawskiego r. 1563; Cz. III., Dyaryusz lubelskiego sejmu r. 1569. Pozn. 1856, wyd. Działyńskiego.

2963. **Romanowski J. N.**, Otia Cornicensia Pozn. 1861 (Sejm 1562).

2964. Leszczyński Rafał, Rzecz na wal. sejm. 1562, Krak. 1562 DS.

2965. R. **1562**. List Zygm. Aug. do Piusa IV. d. 12. września, Rel. Nunc. Ap. t. I.; — Zygm. Aug. do Mik. Radziwiłła, wojew. trockiego, Niemc. Zb. Pam. t. III.; — R. **1562—3**. Listy Marcina Kromera do Zygmunta Aug., Zb. Pam. Plat., t. I.

2966. List Stanisława Orzechowskiego do Tarnowskiego o śmierci Jana Tarnowskiego, Niemc. Zb. Pam., t. I.; — Orzechowski S., List do M. Radziw. przy konkluzyach przeciw heretykom b. w. dr. (po r. 1562) DS.

2967. Wiadomości historyczne o zamęściu i przygodach Katarzyny, królowej szwedzkiej z domu Jagiellońskiego, Bibl. Ossol. r. 1830 II—III.; — Wyprawa Katarzyny, ks. finlanckiej, Rachunek hafciarza za roboty od r. 1549—72, Przeźdz. Jagiell. III., *zob.* Nr. 2943 i 2938.

2968. R. **1562**. Zyg. Aug. pozwala na założenie wsi Krościenka, Przew. nauk. lit. 1873 I. *Zob.* Nr. 2039 (zatw. Krosna).

2969. Suleman Sultanus, Literae ad Ferd. Imp. missae ab Strotschio Polono, Patavii 1562; — Strotski (Strasza) Ebrahim, Anbringen türkischer Legation, zu Frankf. 1562, (Pol. i łać. przekład); — R. **1562**. Strotski, Predłożenj tureckeho legata, Praga 1562.

2970. Reces sejmu warszawskiego w sprawie Unii litewsk. 1563 DS., *zob.* Nr. 2960; — Instrukcya posłom miasta Krakowa na seym warszawski w r. 1563, Tyg. lit., Poznań 1842 V. Por. Czas 1862 Nr. 79.

Dyaryusz zob. Nr. 2962—3.

2971. **Rewizija Kobryńskiej** jekonomii sostawlennaja w 1563 godu korolewskim rewizorom, Wilna 1876; — Rewizya starostwa sanockiego, uskuteczniona w r. 1565 na mocy ustawy z r. 1563, Dod. Gaz. lw. 1860; — Lustracya generalna w wojew. ruskiem, ziemi lwowskiej, tamże 1867—8.

2972. R. **1563**. Gottard Ketler do Zygm. Aug.; Albert, margr. brandenburski i Udalryk, ks. meklemburski do tegoż, Zb. Pam. Plat., t. I., Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1858 IX.

2973. R. **1563**. Inwentarz wsi Krasnego i Radomyśla, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

2974. **Gracyana A. M.**, Listy do Mik. Tomickiego (o sprawach wołoskich), Spicilegium rom., Romae 1842; — R. **1563**. Pogrzeb Tomży, ściętego we Lwowie, Lwowianin 1838, t. III.

Por Acta lit. 1756 i Teka wileńska 1858 III.

2975. R. *1563*. Priv. conf. plebiscitum civ. Varsaviensis, Bandtkie, Jus Culmense; Mandat Zyg. Aug. do rajców bocheńskich względem podwód, Dod. Gaz. lw. 1872 II.; Opat tyniecki nadaje Budzanów Janowi Kmicie, tamże, 1872 I.; R. *1563* (1569, 1600), Dok. lokacyjny wsi Korościeńska Wola, Stadnicki A.; O wsiach wołoskich.

2976. List Piotra Royzyusza do Zygmunta Aug. o potrzebie znajomości prawa rzymskiego (tłómaczenie), Dz. wil. 1818 II., Odb. Wilno 1818; Royzius, Decisiones de rebus in sacro auditorio lith., Crac. 1563, 1570 72 DS.

2977. R. **1564**. Konstytucye sejmu warszawskiego; — Akta tegoż sejmu (Deklaracya o Unii, Reces, Dekret na sądy, O X. Oswięcimskiem i Zatorskiem, Uniw. poborowy, Uniw. podwodny), Vol. leg. II.; — Zygmunt Aug., Ustawa poboru na sejmie 1564 DS.; — Dekret na sądy nowe przyszłe 1564, *zob.* Nr. 2960.

2978. **Commendoni Fr.**, Pamiętniki o dawnej Polsce, z czasów Zygm. Augusta, obej-

mujące listy do Karola Boromeusza, tłóm. Kleczkowski J., wstęp i obj. dodał Malinowski, 2 tomy, Wilno 1847—51.

R: Bartoszowicz J., Bibl. warsz 1853 III., Tenże Dz. warsz. 1855 Nr. 11.

Por. Gratiani, La vie du Cardinal Commendoni, traduit par Flechier, Paris 1680, Amsterd. 1695, *zob. Kroniki*; Pamiętnik Komendoniego (przez Gracyana) Niemc. Zb. Pam., t. I.; Commendone, Listy z Niemiec 1561, wydał Gionni, Miscellanea di storia Italiana, Torino 1865 VI, *zob.* Nr. 1628.

2979. **Koncylium trydenckiego** wyroki i ustawy, wyd. Bozoła (por. **E.**), tłum. M. Siennik, Krak. 1565 DS.; — Sigism. II. Litterae concilio tridentino, Lovanii 1567.; — Dudzicz A., Orationes in concil. Trident. 1610, Halae 1743; — Orationes, responsa, ex actis concil. Trident. (Or. Drascovitius Valentinus, episc. premisl.), Colon. 1565, Venet. 1567; — Herburt Wal., Oratio in conc. Tridentino, Orationes in concilio Trid. Col., 1565 DS.

Zob. Nr. 1633—35; Epistolae et Opera Hosii, zob. Nr. 2661—2.

2980. Tuppius L., Adversus synodi Tridentinae restitutionem, Epist. ad Nic. Radziwiłł, Argentorati 1565 (DS.); Sturmius Adversus synodi Trident. (accedit epist. ad Nic. Radziwiłł) b. r.

Zob. Kroniki, broszury reform.

2981. **Constitutiones**, regulae, decreta Congreg. Institutum Soc. Jesu, Praga 1705, 1752 2 t.

2982. Synod dyecezalny poznański, odb. pod przewodn. Adama Konarskiego 1564, 26. paźdz., Jabczyńskiego Archiwum teol. 1836; — R. **1564**. Stan funduszów biskupstwa poznańskiego, Jabczyński, Hist. Dolska.

2983. **Akta** synodu prowincyonalnego lwowskiego w r. 1564 odbytego, z aktów konsystorza metrop. lwow.. wyd. Morawski S., Lw. 1860.

R: Wójcicki K., Bibl. warsz. 1863 III.

2984. R. **1564**. Burmistrz i ławnicy chełmińscy do Zygm. Aug. o prześladowaniu wiary luterskiej; — Toż mniejsze miasta Pruskie, Zb. Pam. Plat. t. II.

2985. **Koch M.**, Quellen z. Gesch. des k. Maximilian II., *zob.* Nr. 1569; — Chmel, Schreiben v. Primus Truber, Notizbl. z. Arch. f. österr. Gesch. II.; Arch. f. österr. Gesch. XV., XXII.; — Reimann E., Ueber die Relatio Hosii, Forsch. z. deutsch. Gesch., Göttingen 1863, t. VIII.; — Koresp. Radziwiłła z Max. II., Przeźdz., Jagiell. V.; — Hosius et Cromerus, Epistolae ad Brunsv. duc., Col. 1564 DS.

2986. R. **1564**. Lustracya starostwa zatorskiego i oświęcimskiego, wyd. Chmętowski, *zob.* Nr. 1385 II.; — District., Dobrinensis, Ripinensis, Pawiński, Źr. dz. XII—XIII., *zob.* Nr. 2971.

2987. R. **1564**. Copey des Briefes, welchen der Lyttawische Haubtman gen Warszaw zudeschickt, Nowakowski, Źródła I.; — Copey des Brieffes, welchen der Lyttawische Haubtmann gen Warszaw, dem Herrn Radziwill zugeschickt, Auspurg 1564 DS.; — Radziwiłł M., Copey d. Briefes v. d. Siege 26. Jänner 1564, Nürnberg 1564 DS.

2988. Materyały do dziejów Warszawy 1564, Rozm., War. 1825, Roz. lwow. 1825.

2989. R. **1564**. Trzy dokumenty do hist. kopalń olkuskich, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Wymierzenie szybu Bużenin w żupach wielickich, tamże.

2990. R. *1564*. Przywilej dany Kamieńcowi, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841, t. I., str. 140; Zygm. Aug. dozwala pobierać myto w Korabnikach, Dod. Gaz. lwow. 1872; Tarnowski J. K. Ankrykowiczowi Prokopowi kniaźstwo Mizuń daje, tamże 1867 Nr. 6.

2991. R. **1565**. Konstytucye sejmu piotrkowskiego, Vol. leg. II.; — Uniw. podwód, o składziech i drogach, Uniw poborowy tamże; — Ustawa poboru 1565 DS.

2992. **Dyaryusz** sejmu piotrkowskiego 1565 r., wyd. Chmętowski Wł., Bibl. Ordyn. Krasińskich, *zob.* Nr. 1565,

R: Bibl. warsz. 1868 II., Warnka St., Dz. lit. 1863, X. L., Sybels H. Z. XX.

2993. R. *1565*. Prośby szlachty podlaskiej na sejmie 1565, Pam. hist. L. Huberta I.; R. *1565*. Mowa Zbąskiego na obronę Orzechowskiego, Tydz. piotrk. 1887, Nr. 31—2.

2994. Fulwiusza Ruggiera opis Polski i akta jego poselstwa Rel. Nunc. Ap., t. I.

2995. R. **1565—70**. Wizyta Padniewskiego, Bukowski J., Dz. Reform., Kr. 1883 I. Dod.

2996. R. **1565**. Zbrowscy Scholam erigunt, Dod. Gaz. lwow. 1872 I., Bukowski J., Dzieje reform. I. 286.

2997. R. **1565**. Kapituła, rycerstwo i mieszkańcy Rygi proszą króla o pomoc, Zb. Pam. Plat.. t. II.

2998. R. **1565**. Statutum et priv. Sigism. Aug. pro Ilkusz, Łabęcki H., Górnictwo II.

2999. R. *1565*. Zygm. Aug. wyznacza pensyę Łukaszowi Górnickiemu, Dod. Gaz. lw. 1872 I; Filon Kmita przedaje Korosteszów Iwanowi Olizarowi, Przeźdz. A., Podole, Wilno 1841 II., str. 114.

3000. R. **1566**. Reces sejmu lubelskiego, Vol. leg. II.; — Zygm. Aug. etc. Konstytucya 1566 DS. (por. **E.**); — Uniw. poborowy 1566, b. w. dr. DS.

3001. R. **1566**. Instrukcya na sejmik, Mosbach A., Przyczynki; — Nieznana mowa Orzechowskiego, Grab. Oj. Sp. I.; — Poselstwo Wielkop. do Zygm. Augusta, Grabowski, Starożytności; — Posłowie do Litwy w sprawie sejmu lubelskiego, Zb. Pam. Plat. t. II.; — Votum X. Waleryana, bisk. wil. na unią Korony z Litwą, Dz. warsz. 1826 V.

3002. **Commentarii** commissariorum Sig. Aug. regis de rebus ac statu ducatus Prussiae 1566—68; Sprawy Prus książęcych

za Zygm. Aug.) wyd. Pawiński A., Źr. dz., VII., War. 1879 i Odb.

R: Sowiński L., Kłosy 1879 XXVIII. str. 349; X. L., Sybels H. Z. XLV.

3003. **Pius V.**: Theiner, Annal. eccl. post Baron. et Raynald contin. I.; — Chiapponi, Acta canon. Pii V., Roma 1720; — Pius V., List albo bulla o reform. zakonnic, B. m. i r. (1569) DS.

3004. List Jakóba Uchańskiego do Piusa V. 1566, 26. marca, Rel. Nunc. Ap., t. I.

3005. Posiadłości ziemskie 1566—98, Pam. kijow., *zob.* Nr. 977.

3006. Lustracya starostwa halickiego, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

3007. R. **1566—7.** Koresp. Andrzeja Dudycza, Jagiell. V.

3008. R. *1566.* List Zengego do Albrechta (o Moskwie), Karamzin, Hist. Rossyi VIII.

3009. Wierzbowski T., Zabiegi cesarza Maxymiliana o koronę polską, Ateneum 1879 III.; — Krasiński Wład., Przyczynek do hist. dyplomacyi w Polsce (1566—72), Kr. 1872, *zob.* Nr. 2918.

R: Prz. lw. 1873 VI.

3010. R. **1566.** Confirmatio lit. castellam super ferrariam in villa Truskolasy, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Mandatum regis ad S. Boner de recipiendis lignis ex silvis Rabstinensibus ad usum fodinarum ilcuss., tamże.

3011. R. *1566.* List W. Dembińskiego do Miechowitów, Pam. sand. 1829 t. II.

3012. R. **1566.** Zyg. Aug. udziela D. Alemani indygienatu, Paprocki, Herby 749.

3013. R. *1566.* Zygm. Aug. ośmnaście bałwanów soli tygodniowo Wieliczanom kupować pozwala, Dod. gaz. lw. 1868 Nr. 51; R. *1566*, (1579, 1580, 1582). Wyrok sądu grodzkiego oświęcimskiego w sprawie między Wieliczany a Oświęcimiany o skład solny, tamże, 1869 Nr. 14, 15, 16, 17.

3014. R. **1567.** Konstytucye sejmu piotrkowskiego, Vol. leg. II., Uniw. poborowy, tamże; — Konstytucye sejmu piotrkowsk., Kr. 1567 DS., *zob.* Nr. 563 (Moneta).

3015. (Kromer M.?). Sejmowa rada albo napominanie pobożne ku sejmowi piotrkowskiemu r. 1567. Kr. 1567 DS.

3016. Muretus, Ad Pium V. P. M., Oratio Sigm. Aug. nomine hab. Romae, 1567 DS.

3017. Acta synodi Skryninensis, ed. S. Cikowski 1567 DS.; — Scaliger P., Querela ad regem Polonorum et ordines super calumnia 1567 DS.; — List M. Kromera do Fr. Stankara, wyd. J. Karłowicz, R. T. P. N. Pozn. XV. 1887.

3018. R. **1567—9.** Listy Katarzyny Jagiell. z więzienia, Przeźdz., Jagiell. V.

Epistolae ill. virorum ad Karnkowski 1567—77, zob. pod R. 1572 Nr. 3070.

3019. Kromera poselstwo do Danii i Szwecyi, Bibl. Ossol. 1830 I.

3020. Rördam, Dokumenty do 7-letniej wojny szwecko-duńskiej 1567—8, MM. hist. danicae 1883—4; — Tawaststjerna, Werner, Lisätietoja sota historiaan Juhanna III. 1568—76, Helsingassä 1875 (Regesta wojen Jana); — Ahlén Abr., Bidrag till det Ryska Krigets historia, Stockholm 1869.

3021. R. *1567.* Zygm. Aug. w sprawie Franciszka Stanisławowicza, Nowakowski, Źródła II.; R. *1567* d. 27. lipca. List Zygm. Aug. do X. Bohusza Koreckiego, Przeźdz. A., Podole, Wilno 1841 II. str. 57; List Konst. Ostrogskiego, wojew. kijowskiego do Mik. Milcza, star. grodeckiego, Dz. warsz. 1827 VIII.; List więźnia (z Moskwy), wyd. Prochaska A., Dla Stryja, Lw. 1886; Łaski Alb., Exhortatio ad milites, Crac. 1567 DS.

3022. Potwierdzenie praw i swobód Tatarom litewskim, uczynione r. 1568 d. 20. lipca, Athen. 1841 I.

3023. Ustawa króla JM. leśniczym w W. X. lit. r. 1568 Febr. d. 27. w Knyszynie dana, Ath. 1844 VI.; — Ustawa M. Sieniawskiego, star. stryjskiego dla włościan Stynawy, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385.

3024. Constitutionen zu Elbing, Crac. 1568 DS.

3025. R. **1568.** Przywilej Zygm. Aug. dany biskupom, Rel. Nunc. Ap. t. I.; — R. **1568.** Relacya o stanie Polski przez Rugieri, Niemc. Zb. Pam., t. III., Czas Dod. 1858 III. 12, *zob.* Nr. 2994.

3026. Pius V., Bulla confirm. ordinum mendicantium Crac. 1568, 1592 i b. r.

3027. **Akty** zapadnoj Rossii, t. II. (1568—1638), *zob.* Nr. 946.

3028. Regestra wojew. sandomierskiego, wyd. Pawiński A., Źr. dz. XIV.; — O księdze wydatków na budowy w zamku Niepołomskim r. 1568, wyd. Łuszczkiewicz Wł., Sprawozd. kom. hist. sztuki II.. Kr. 1880.

3029. R. **1568.** Priv. Sigm. Aug. pro montibus ilcuss., Łabęcki H., Górnictwo II.; — Stolla Ponicoviensis (r. 1563, 67, 68), tamże.

3030. R. **1568.** Katarzyna, królowa polska do żony Maks. von Polheim, Przeźdz., Jag. III., *zob.* Nr. 2943 i 2967; — Memoryał, dotyczący wstępu na tron i panowania Jana III., króla szwedz., i jego żony Katarzyny, Przyj. ludu, Leszno 1846 I.; — List Jana III., króla szwedz. do Zygm. Aug. z r. 1568, Dz. warsz. 1826 VI.

3031. **Szujski J.**, Ostatnie lata Zygm. Aug. i Anna Jag., Przeźdz. Jag. V.

3032. R. **1569.** Przywileje Unii; Potwierdzenie Unii; Konstytucye sejmu lubelskiego; Uniw. poborowy; Incorporatio Curlandiae et Semigaliae, Vol. leg. II.; — Constitucya sejmu waln. lubelskiego, Kr. 1569; — Ustawy poboru 1569, Kr. (DS.); — Przywilej Unii W. X. lit. z Koroną z rękop. króla Stanisława, Wójcicki, Bibl. star. pis.. t. VI.; — Przywilej Zygm. Aug. o władzy marszałka litewskiego, Zb. Pam. Plat. t. II.

3033. **Dyaryusz** 1569, *zob.* Źródłopisma Nr. 2962.

3034. **Kojałowicz M.**, Lublinskaja Unija na lublinskom sejmie w 1569 godu, Ptrsb. 1863, 1869.

R: Liske X., Dz. lit. 1869; Tenże, Sybels H. Z. XXV.; J. Antoni, Polonica, Roz.-fil.-hist. Akad. XI.

3035. Rzecz króla Angusta na dokończenie sejmu lubelskiego 1569, Pam. lwowski 1817 II.; Pam. sandom. 1829 II.; — Memoryał od Radziwiłła, woj. wileńsk., do króla, Dz. warsz. 1827, IX.; — Akty konfederacyi wileńskiej 1569, Chołmskij greko-uniat. Misiaczesłow 1870. Przedruk, Słowo, Lw. 1870 Nr. 34.

3036. **Relacye** posłów austryackich podczas sejmu Unii, wyd. Szujski J., Przeźdz., Jag. V., Odb. Kr. 1877.

3037. Ponętowski Jan, Krótki rzeczy polskich sejmowych komentarz 1569 uczyniony, Kr. 1569 DS.; 2. ed. Bibl. Turowskiego, Kr. 1858, *zob. Kroniki*; — Sarnecki W., Pam. Unii r. 1569 z dołącz. aktów, Kr. 1869; — Mosbach A., Początki Unii lubelskiej, Pozn. 1872.

3038. **Akta podkanclerskie** Franciszka Krasińskiego od **1569—73**, Bibl. Ord. Krasińskich, War. 1869, *zob.* Nr. 1384.

R: Czas 1869 Nr. 69; Zakrzewski W., Dz. lit. 1870; X. L, Sybels H. Z. XXV., XXVIII.

3039. R. **1569**. List nuncyusza Vincentego Portico, Rel. Nunc. Ap. t. I.

3040. R. **1569**. Spis heretyckich i katol. senatorów, SS. rr. pol. I.

3041. R. **1569**. List W. X. mosk. do Wilhelma, W. mistrza, Pistorii Corpus III.; — Nova ex Moscovia per Alb. Schlichting allata de principis Ivani vita et tyranide, SS rr. pol. I.

3042. Selim Sułtan, List do Zygm. Aug. 1569 DS.

3043. Kulczycki W., Zabiegi posła toskańskiego, forytującego na tron polski Matiasza Medici, X. tosk. 1569, Dod. Czasu VI. 294.

3044. R. **1569**. Katarzyna Jagiell. do Zygm. Aug. w sprawie Gdańszczan, Przeźdz., Jag. III.; — Przepraszanie ks. Meklemburskiego, Przeźdz., Jagiell. III.; — List Zygm. Aug. do Hozyusza w sprawie sukcesyi Bony, Przeźdz., Jagiell. III.

3045. R. **1569**. Regestra starost. spiskiego, wyd. Pawiński, Źr. dziej. XV.; — Toż woj. lubelskiego, powiatów radomskiego i stężyckiego, tamże.

3046. R. *1569*. Zygm. Aug. zapewnia mieszczanom Sambora starego używanie przywileju Bony, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 13, 14; Zygm. Aug. zakazuje władzom pobierać cło od mieszczan Tarnopola, tamże 1853 Nr. 6, 7; Król zatwierdza wolność od osiadania żydów w Krośnie, tamże, 1853 Nr 24; Wyrok w sprawie bisk. ormiań., tamże 1857 Nr. 44, *zob.* Nr. 3102; Lokacya wsi wołoskiej, Wiczów, Stadnicki A., O wsiach wołoskich, *zob.* Nr. 2019 i 2939 (zatw.).

3047. R. **1570**. Reces sejmu warszawskiego; — Constitutiones civitati Gedanensi. Vol. leg. II.; — Relacya spraw gdańskich na sejmie warsz., b. dr. 1570 DS.; Por. Fridewaldus M., Instig. accus. contra rebelles Elbing et Gedan., Crac. 1569 DS.

3048. Dyaryusz sejmu warszaw. 1570, SS. rr. pol. I.; — Carncovius, Oratio in comitiis 1570 DS.

3049. **Consensus Sandomiriensis** 1586, 1587 (po polsku i po łacinie), Toruń b. dr. (1592), 1596, *zob.* Nr. 1326; — Zgodne rozumienie w przedn. częściach wiary chrześcijańskiej na synodzie sandomirsk., b. m. dr. 1570 DS.

3050. R. **1570**. Wypisy z c. k. archiwum w Wiedniu (kor. Cyrusa, Relacye sejmu), SS. rr. pol. I.; — List Jana Zapolyi do Zyg. Aug., Przeźdz. Jagiell. V.

3051. R. **1570**. Poselstwa do Moskwy o despekty, Przeźdz., Jagiell. V.; R. **1570**. Elżbiety list do Moskwy, Karamzin, Hist. Ross. VIII.

3052. Siedem listów Zygm. Aug. do Chodkiewicza w sprawach inflanckich, SS. rr. pol. I.; — Die Urkunden d. Grafen de Lagardie (1571—83) in d. Universitätsbibl. zu Dorpat, Leipzig 1882.

3053. R. **1570**. List Zygm. Aug. do rewizorów puszcz królewskich, Dz. warsz. 1827 IX. — Respons króla na uskarzanie Radziwiłła przez Sawickiego, tamże 1827 IX—X. — R. **1570** i **1571**. Anna Jagiellonka do Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła, Niemc. Zb. Pam. t. II,

3054. R. **1570**. Lustracya starostwa skalskiego czyli opis pożytków skarbowi królewskiemu przypadających, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 37, 38, 39, 40; — Opis dochodów i pożytków starostwa kołomyjskiego i miasta, sporządzony przez lustratorów r. 1570, tamże 1861 Nr. 23, 24.

3055. R. *1570, 1571*. Wcielenie plebanii dolińskiej do kapituły przemyskiej obrz. łać., Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 33, 34.

3056. R. **1571—2**. Koresp. Zygm. Aug. z siostrami, Przeźdz. Jagiell. III.

3057. R. **1571**. Marcina Kromera relacya o kongresie szczecińskim, wyd. X. Liske, Kwart. hist. 1889; — Silverstolpe (wedle odpisu Liskego) Historiskt Bibliotek II. 377—86; — Arkenholtz J., Versuch einer pragm. Hist. von Verträgen wobey der Stettinische Vertrag v. 1570 angehängt, Stockholm 1735 (po szwecku), Cassel 1753 (po niem.); — Stettiner Friedensvertrag, Archiv. Liv.-Est.-Kur. 1854 VII.

3058. R. **1571**. Inwentarz dóbr duchownych Ostrogskich, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.; R. **1571**. Dobra Skępe, tamże.

3059. R. **1571**. Litterae inquisitoriae minerarum chencinensium, Łabęcki H., Górnictwo II.

3060. R. **1571**. Zygm. Aug. do Thuringa o uzbrojeniu. Wilna, Kraszewski, Wilno III. 334.

3061. R. **1571**. List Jana Kochanowskiego do Stanisława Vogelwedera (z faksimilem), Zb. Pam. Plat., t. I., *zob.* Nr. 2711; — Jan ze Służewa poleca sprawę Gdańszczan, tamże; — Piotr Myszkowski, bisk. krak., o wakującem probostwie (w Broku), tamże.

3062. R. *1571*. Ulrych do cesarza Maxym w sprawie Moskwy, Karamzin, Hist. Ross. VIII.

3063. Constitutiones Prussiae, Ged. 1572 DS.; — Dudith A. Epist. ad Petr. Melium 1571 DS.

3064. Synodus dioec. Vladisl., Col. 1572 DS.

3065. R. *1572*. Zyg. Aug. poświadcza szlachectwo Zawackiemu Stanisławowi i herb jego zmienia; Toż potwierdza 1578 Batory, Paprocki, Herby 657; R. *1572*. Zyg. Aug. daje Sebastyanowi Broniowskiemu wieś Szade dożywociem, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 49; Zyg. Aug. odnawia przywilej na wójtostwo w Starzawie dla Fiedka Terleckiego, tamże 1872, t. III.

3066. Testament Zygm. Aug., Przeźdz. Jagiell. V.; Pam. warsz. Bent. 1819; Przyj. ludu, Leszno 1844 XI., *zob.* Nr. 2921.

Mowy pogrzebowe zob. Kroniki, zob. Nr. 3095.

3067. R. **1572**. Kaptur po śmierci Zygm. Aug. w Krakowie uchwalony, Vol. leg. II.

3068. **Akta** odnoszące się do bezkrólewia i elekcyi, Zb. Pam. Plat., t. III.; — De Noailles, Henri de Valois, t. III. (*Zob. Opracowania*), Przeździecki, Jagiell. IV., V.; Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza Nr. 3; Mosbach, Wiadomości str. 72—102; — Pam. warsz. 1821.

3069. **Listy** Anny Jagiell., Przeźdz., Jagiell. IV., V. (1572—96); — Korespondencya Zofii Jagiell, ks. brunśw. i Jadwigi, margr. brandenburskiej (1572—5) tamże, IV.; — Listy różne 1572—3, tamże; — Listy W. X. mosk., list do Kromera o sprawie Zborowskiego, list Henryka Wal. i t. p. (1572—4), tamże.

3070. **Karnkowski S.**, Epistolae illustr. virorum, Crac. 1578, 2 ed. w J. Długossii, Hist. pol. libri XII., Lipsiae 1711 (lata 1572—77).

3071. R. **1572**. Trzy listy Iwona, woj. mołd. do panów korony, Pam. sandom., t. II. 1829, Tyg. lit., Pozn. 1843 VI.; — List królowej Szwecyi do stanów królestwa, tamże; — List St. Warszewickiego do Mik. Krzyszt. Radziwiłła, Dz. warsz. 1827, t. VIII.

3072. R. **1572**. Dyaryusz zjazdu warszaw. przez Uchańskiego, Zb. Pam. Niemc., t. I.; — Poselstwo od zjazdu osieckiego do królewny Anny i posłów cesarskich 1572, Pam. warsz. 1821.

Dyaryusze sejmów zob. Nr. 1391—1402.

3073. **Grzegorz XIII.**: Maffei, Degli annali di Greg. XIII., Roma 1742, 4 t.; — Ciappi Comp. delle attioni, Roma 1591, *zob.* Nr. 166—171.

3074. Scena trybunalska z r. 1572, Tyg. lit., Pozn. 1838 I.; Kozłovius, Oratio ad exercitum Cosatium 1572 DS.

3075. R. *1572*. Lokacya wsi Poławy, Stadnicki A., O wsiach wołoskich; Wypis z ksiąg grodzkich sanockich (zeznanie woźnego, dotyczące wsi Posada dla starostwa sanockiego), Dod. Gaz. lw. 1862 Nr. 18.

3076. R. **1573**. Articuli pactorum conventorum; Forma juramenti regis, Vol. leg. II.; — Confoederatio gen. Varsaviensis; Porządek na sejmie walnym; Uniwersał poborowy; Oznajmienie króla nowego, tamże; — R. **1573**. Oblig stanów w czasie bezkrólewia, Niemc. Zb. Pam. t. IV.; — Uniw. pobor. 1573 DS.; — Reces sejmu waln. koron. 21. maja 1573; — Uniwersał stanów rzeczyposp., zwołujący sejm koronacyjny na 1. września 1573 (DS.) (**E.** VIII.).

3077. Confeder. Articul d. poln. Stände b. w. m. 1573; — Declaration des seign. de Pologne, Paris 1573; — Protestacya woj. płock. przeciw konfeder., Kr. 1573. DS.

3078. Naprawa rzeczyposp. do elekcyi nowego króla, 1573 DS., Bibl. Turowsk., Kr. 1859, Zb. pam. Plat. II.

3079. Carncovius St., De modo et ordine electionis regis 1573, Crac. 1573 (Modus et ordo) Col. 1589, Vars. 1750 (około), Cromer, Polonia 1589, Acta litteraria 1756; — Kossobuczki, Modus et ordo, Crac. 1573; — Myszkowski, Oratio 1573; — Oratio ad senatum, qua principis constituendi modus ostenditur per A. V.(olan?) (1572?) DS.; — Compendiosa narratio electionis, Rel. Nunc. Ap. t. I.; — Ordre tenu par les Polog. p. l'elect, Paris, Lyon 1573, Rouen b. r. DS.

3080. Commendoni Fr., Oratio ad senat., Crac. 1573; — Rosenberg, Legatio S. C. Majestatis (1573) DS.; — Pernstein, Leg. Boh. Suada lat., *zob.* Nr. 1351; — Oratio Electorum nomine habita pro eligendo rege b. m. i r. 1573, 1575 DS. (Por. Mosbach, Wiadomości str. 74—8); — Odpowiedź Porty stanom koronym, Pam. sandom. 1829 II.; — Haraburda M., Pisarz litewski, Relacya poselstwa do Iwana Groźnego 1572—73, Sienk. Skarbiec II.

Kniga posolskaja 1573—80, zob. Nr. 3126.

3081. **Montluc** (Blaise de), Epistolae et Orationes, Lusignan 1574 (Poszczególne **E.** 1573—4); — Commentaires et lettres 1521—1576. (Buchon, Collect des croniques, Paris 1824—29 X. tom.; Petitot, Coll. des mémoires XX—XXIII.; Michaud et Poujoulat Coll. des mem. VII. A. de Ruble, Soc. Hist. Fran., Paris 1864—72, 5 vol. in 8vo).

3082. Piliński T., Bezkrólewie po Zygmuncie Auguście i elekcya króla Henryka Prz. pol. 1868—9, Odb.

Kr. 1869, *zob. Opracowania*; Reimann C., Die polnische Königswahl v. 1573, Sybels H. Z. 1864.

3083. **Recueil** de pièces diverses servant à l'histoire de Henri III., Col. 1660, 1699, 2 vol. (Henrici Epistolae, Par. 1575); — Mornay (Ph. du Plessis), Mémoires (t. I. et II. 1572—99) La Forest 1624—25; Mémoires et coréspondance 1571—1627, Paris 1824—25 12 vol.; Les mémoires de la reine Margarithe (Lettres au R. Henri III.), Paris 1628; — Charles IX. et Catherine de Médicis, Lettres inédites (do 1573), Rouen 1871; — Goulart S., Mémoires de l'estat de France (Vol. II. La negotiation de Pologne), Meidelbourg 1576, *zob. Kroniki.*

3084. **Languetus H.**, Epistolae, Lipsiae 1685; — Scholtz O., Hubert Languet als kursächsischer Berichterstatter und Gesandter in Frankreich 1560—72, Halle 1875.

3085. Zamojski, Oratio ad Henr. III., Paris 1573, Romae 1574, Oraison 1574 DS.; — Mowa Jana Zamojskiego do Henryka Walezyusza, wyd. L. Niedźwiedzki (po pol. i łać.), Paryż 1864.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1865 II.

Collectanea ad vitam J. Zamoyski, zob. Nr. 3128, Archiwum Radziwiłłów, zob. Nr. 3129.

3086. Carsi Ch., Ad legatos Polonos oratio Metis habita 1573; Harangue 1573; — Baldovinus, De legatione pol. ad J. Zamoscium 1573; Ad Acad. Crac. 1573; — Herbort J., Oratio, qua viatores expostulat, Crac. 1573; Ad Saxoniae ducem oratio, Par. 1573, Crac. 1574; — Discours faicte a Orléans, Orleans 1573; — Verzeichniss aller Stätt., deren sich d. königl. Würde zu Polen gebraucht 1574 i b. r.; — Advertissements de Vienne sur l'election d'Henri d'Anjou, Lyon 1573; — Catalogue des Princes seigneurs, qui accompagnaient le Roy de Pologne, Lyon (1574 **E.** X.); Honneurs au roi a Międzeris 1574; — Extrait d'une lettre par un gentilhomme du roy de Pologne a Miezerich le 25 Janvier 1574, Lyon b. r. (**E.** X.) DS.

3087. Warszewicki Chr., Ad Henr. III. orat. Crac., Parisiis 1573, 1575 i b. r.; — Myszkowski P., Oratio 1573, Crac. 1574 DS.; — (Konarski A.) Oratio et resp. Hurlati, Suada lat. 1747, *zob.* Nr. 1351.

3088. **Morosini G. Fr.**, Relazione 1573: Rel. degli ambasciatori veneti, Serie I. Vol. VI.

3089. Zwei Schreiben des livländischen Administrators Chodkiewicz an die polnischen Reichsräthe über Kriegserreignisse in Livland 1573, Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1847 IV.; — Jan, król szwedzki, Epistola ad Joannem Chodkiewicz, w Suada Ostrowsk. 1747, *zob.* Nr. 1351; — Correspondance de Charles Dantzai, ministre de France a la Cour de Danemark, Stockh. 1824 (str. 345).

3090. R. **1573—4.** Listy Filona Kmity, Grab., Źr. do dz. II., *zob.* Nr. 1362.

3091. R. **1573.** List Anny Jagiell. do Hozyusza, Skarbniczka Grab.

3092. R. *1573.* **Taksa żywności i t. d. w Krakowie, Niemcę, Zb. Pam., t. III.; Sumaryusz papierów do dóbr Zalesie koło Warszawy (1573—1754), Skarbiec pol. Kamińskiego, Lw. 1859.**

3093. Henrici III. ad ord. pol. epistola, Paris 1574; Ad senatum polonum b. m. i r. (1574); — Walezy Henr., Wszem wobec, Uniwersał 1574 DS.; — Henryk Walezyusz, Epistola ad J. Chodkiewicz, w Suada Ostrow. 1747, *zob.* Nr. 1351.

3094. Karnkowski, Ad Henricum III. Oratio 1574 DS.; — Harangue, Lyon, Paris 1574 i b. r. DS.; — Mitzler, Acta lit. 1756.

3095. R. **1574.** Porządek pogrzebu Zygm. Augusta z Tykocina do Krakowa, Pam. Sand. 1829, Odb. War. 1830, Niemc. Zb. Pam. I. *Mowy pogrzebowe, zob. Kroniki*; — Rachunek kosztów trumny Zygm. Aug., Grab., Starož., Pam. krak. 1830 III.; — Pompa nelle esequie di Sigism. Aug., Roma 1574 DS. (**E.** VIII.).

3096. R. **1574.** Uroczystości koronacyi H. Walezyusza, Grab., Oj. Sp. I.

3097. **Laureo Vincent**, nonce apost. en Pologne 1574—78 et ses depêches publ. p. T. Wierzbowski, War. 1887.

R: W. Z., Kwart. hist. 1888; J. Korzeniowski, Prz. pol. 1888 III.; X. L., Sybels H. Z. 1888 I.; Żurn. Min. nar. prosw. 1882, I 222.

3098. R. **1574.** Confirmatio jurium Henrici regis, Vol. leg. II.

3099. R. **1574.** Henryk Wal. Jana hr. z Tęczyna podkomorzym mianuje, Paprocki, Herby 91.

3100. Henryk daje przywilej Olbrachtowi Łaskiemu 24. kwietnia 1574, Przeźdz., Jagiell. II.; Henryk do Zofii, ks. brunśw. 5. maja 1574, Przeźdz., Jagiell. III.; Henryka Ordynacya skarbowa 12. maja 1574, A. Pawińskiego, Księgi podskarb., War. 1881 (Źr. dz. IX.), str. 295.

3101. Constitutiones Metrop. eccl. gnesn., Crac. 1574 DS.

3102. R. *1574.* **Król Henryk potwierdza przywilej Zyg. Aug. z r. 1569 biskupowi ormiańskiemu lwowskiemu w sporze z starszyzną Ormian, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 44, 45, 46; Król Henryk na sejmie koronacyjnym wszystkie dokumenty Wieliczce służące zatwierdza, tamże, 1868 Nr. 52; Krośnianie składają przez wysłanników królowi przysięgę wierności, tamże, 1852 Nr. 29.**

3103. Ludwika Gonzagi de Nevers opis rzeczyposp. 1574 (list do królowej franc.), wyd. Finkel L., Bibl. warsz. 1887 IV., *zob. Kroniki.*

3104. R. 1574. **Henryka** listy z 18. czerwca, Niemc. Zb. Pam. I.; Relacye Nunc. I.; Hen-

rici ad ord. pol. epistola, Paris 1574, Exemplar lit. ad senatum pol. 1574; Namossius P., Epist. ad Osium cum actis legationis de regno ad Henr., Crac., Par. 1574; Declaration sur le retour du roi Paris, Lyon, Rouen 1574; Paschali Car. Ad Henr. III. oratio, Ven. 1574; — Entrata del. Henr. III., Ven. 1574; — Parthenius, Henr. III. ad urb. Ven. advent., Ven. 1574; — Feste, datti nella Padua 1574 DS. (E. VIII.); — Massono P., Oratio Henrico III. e Polonia redeunti Lutetiae 1620 (E. IX.).

3105. R. **1574**. Exemplar quarundam litterarum super discessu Ser. Henr. III., Pistorii Corpus, t. III.; — Akty odnoszące się do ucieczki Henryka Wal., Przeźdz., Jagiell. V.

3106. **Akta** bezkrólewia po Henryku Walezyuszu i pisma ulotne, Zb. Pam. Plat., t. IV., Mosbach, Wiadomości.

3107. **Akta i listy** z czasów bezkrólewia po Walezym i z czasu Stefana Batorego, wyd. Skrzydelka Wł., Kr. 1868 str. 23.

3108. R. **1574**. List Henryka do stanów z 15. września, Niemc. Zb. Pam., t. I.; — Lettre missive de Henry troisième escrite aux estats, Lyon 1575 DS. (E. X.); — Solikowski J. D., Probi et Galliae ac Pol. amantis viri orat. Basileae 1575 DS.; — Litterae convoc. (oblatae Andreov. 8. Junii) 1576 DS.

3109. R. **1574—6**. Listy w sprawie kandydatury austryackiej, Przeźdz., Jagiell. V.; — List Maxymiliana II. do Krzysztofa Radziwiłła (r. 1575), Niemc. Zb. Pam., t. II.; — Warszewicki, Ad Maximilianum, Pragae 1576 (E. VIII.); — Strotscheritius Er., Polon. relatio, sive sermo ad Ferd., Basil. 1574 DS.; — Koresp. kamery szląskiej, odnosząca się do elekcyi, Mosbach A., Wiadomości str. 106, 146; — Nominatio Maximiliani II. in regem et juramentum ejus., Nowakowski, Źr., t. I.; — Maximilianus II. Edictum ad ordines et status regni Poloniae 1578 DS.; — Wierzbowski T., Dwie kandidatury na polskij prieстoł, Wilgielm iz Rozienbierga i ercgiercog Fierdinand 1574—5 (Odb. z Izwiestij uniwer.), War. 1889.

3110. R. **1574** d. 11. września, Mowa posła tureckiego, Rel. Nunc. Ap., t. I.

3111. Wierzbowski T., Otnoszenija Rossii i Polszi w 1574—78 godach, Ptrsb. 1882; — Wesołowski, Primirenije Russkich z Polakami, osnowanaja na dokumentach XVI. wieka, Ptrsb. 1881.

3112. Listy Anny Jagiell. (1574—88), Dz. warsz. 1853 Nr. 173, 197 i 221, *zob.* Nr. 3069.

3113. R. **1574**. List Chodkiewicza do Mikoł. Radziwiłła o zapobieżeniu intrygom Firleja, Dz. warsz. 1826, t. VI.; — Handlung polnische Artickl, von den Herrn Woywoden (?) 1576 DS.

3114. R. *1574*. Hieronim Lippoman do Kromera o hist jego, Finkel L., Marcin Kromer, Roz.-fil.-hist. Akad XV. Odb. Kr. 1883.

3115. R. **1575**. Litterae significatoriae de electione, Vol. leg. II.; — Rad koronnych i ryc. pod Warsz. zebranych konf. b. m. dr. 1575 DS.

3116. **Lippomano Girolamo**, Relazione 1575: Rel. degli amb. Veneti Ser. I., Vol. VI., Niemc. Zb. Pam. III., Relacye Nunc. Ap. I.; Hassencamp R., Ein Venetianischer Gesandschaftsbericht, Ztschr. d. hist. Gesell. f. d. Prov. Posen 1886.

R: F. L., Kwart. hist. 1887.

3117. Cieszkowski Z., Don Alfonso d'Este, kandydat do korony i jego poseł poeta Guarini w 1575, Prz. pol. 1877 IV.; — Windakiewicz, Guarini, Prz. pol. 1889 III., *zob. Opracowania.*

3118. Hüppe, De Poloniae post Henr. interregno Vrat. 1866.

3119. R. **1575**. Regestr pomiary Lebiedziewskiej i Chożewskiej, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

3120. R. **1575**. Grzegorz XIII. mianuje Macieja Kłodzińskiego protonot. S. A., Paprocki, Herby 423; — Prokop Pieniążek zaliczony do zakonu rycerskiego sabaudzkiego, tamże 509; — Cyrograf czyli rewers Jana Herburta z Fulsztyna, Wójcicki, Bibl. staroż. pis. I.

3121. R. **1576**. Confirmatio electionis Stephani; Oznaymienie przyjazdu; Naznaczenie koronacyi; Litterae fidei; Innotescentia Stephani regis; Confirmatio jurium, Vol. leg. II.; — Litterae elect. novi regis, b. m. r. 1577 DS.; — Reces zjazdu jędrzejowskiego 1. lutego 1576; — My Rady, Uniwersał 5. marca 1576; — Toż (de praestito juramento) 1576 (E. VIII. D.) DS.; — Przyjazd do Polski Stefana Batorego; Program koronacyi Batorego, Grab., Staroż.; — Declaracya privil. ks. arcyb. gniezn. o koronowaniu króla polsk., b. r. i m. 1576 DS.

3122. **Batory Stefan**. Pamiętniki do hist. Stefana, króla polsk. czyli korespondencya tegoż monarchy, oraz zbiór wydawanych przez niego urządzeń, z rękopismów zebrane, War. 1830, str. 165.

3123. **Pawiński A.**, Początki panowania w Polsce Stefana Batorego (1575—77). Listy, uniwersały, instrukcye i rozprawka o synodzie piotrkowskim z r. 1577, Źr. dziej, IV., War. 1877.

R: Korzon T., Aten. 1877 III.; Ż. St., tamże, 1878 I.; Prz. kryt. 1877; Kłosy 1877 XXIV. str. 299.

3124. **Pawiński A.**, Akta metryki koronnej co ważniejsze z czasów Stefana Batorego 1576—86, Źr. dz. XI., War. 1882.

3125. **Księgi podskarbińskie** z czasów Stefana Batorego 1576—86, wyd. Pawiński A., Źr. dz. IX., War. 1882.

Por. Pawiński A., Skarbowość w Polsce za Batorego, Źr. dziej. VIII., War, 1881. R: Smoleński Wł., Prawda 1882 Nr. 13, Tyg. powsz. 1882 Nr. 15, Wiek 188 Nr. 76.

3126. **Kniga posolskaja** metriki wielikawo kniażestwa litowskawo soderżaszczaja w siebie diplomatczeskija snoszenija Litwy s krolestwom Stefana Batoria 1573—80, wyd. Pogodin M. i Dubienski M., Moskwa 1843, *zob.* Nr. 919, 938 i 2800.

R: Gołębiowski S, Bibl. warsz. 1851 IV.

3127. R. **1576—86.** Listy Stefana Batorego do kardynała Sirletum, Rel. Nunc. Ap., t. I.; Listy biskupa Mondovi, tamże.

Laureo Vincent, zob. Nr. 3097.

Theiner, Annales Ecclesiastici, zob. Nr. 1629, Akty ist. Turgeniewom, zob. Nr. 919.

3128. **Collectanea** vitam resque gestas Johannis Zamoiscii illustrantia (z 7 tablicami rycin z miedziorytów Laura Romana z r. 1603), Pozn. 1861, *zob. Kroniki.*

(Obejmuje: 1) Heidenstein Rein., Vita Johannis Zam.; 2) Anniversarii victoriarum; 3) De nuptiis J. Z. 1583; 4) Oratio ab Ad. Bursio 1606; 5) Relatione del regno di Polonia 1604; 6) Odezwa Zamoyskiego; 7) Rada sprawy wojennej; 8) Respons co do Sam. Zborowskiego; 9) Exorbitancye; 10) Diarius progressus contra pal. Moldaviae, 11) Ex colloquio 1597; 12) Mat. Dresseri Epistola 1607).

R: X. L., Sybels H. Z. XVIII.

3129. **Sokołowski A.**, Archiwum domu Radziwiłłów (SS. rr. pol. t. VIII.).

R: Kirkor, Prz. powsz 1886; Sawczyński H., Przew. nauk. lit. 1887, *zob. Opracowania.*

3130. **Szadeczky Lajos**, Báthory István lengyel királylyá választása 1574—76 (Stef. Bat. elekcya), Budapest 1887 (str. 454); — Tenże, Stephan Báthory und eine ung. Verschwörung, Ungar. Revue 1887.

R: Zakrzewski W., Kwart. hist. 1887 („Przegląd rozpraw i artykułów ogł. z powodu rocznicy śmierci Stefana Batorego").

3131. Listy Stefana Batorego 1576—85, wyd. Otwös w Magyar. tört. tar. VIII., tamże, *zob.* Nr. 899; — Hurmuzaki, Documente privitóre la Historia Românitor, t. III.

R: Sokołowski A., Aten 1886 III. („Kilka słów o tureckiej polityce Stefana Batorego").

Kozaczyzna zob. Nr. 2439.

3132. Lipsius Just., Epistolarum selectarum centuriae V. Antverpiae (Ad Andr. Dudithium, Th. Zamojski, Ber. Maciejowski, Daw. Hilchen, Dem. Solikowski, Joan. A. Prochnicki, Joan. Samoscium, Andr. Schonaeum, Eust. Wołłowicz, Sim. Simonidem, St. Krzystanovicium) 1605, 1607, 1611 (ded. T. Zamoyski); — Schoneus A., Lipsii epistola erudita, Crac. 1602; — Mochinger Jan, Justi Lipsii epistolica, Gedani 1652.

3133. Brutus, Selectar. epistolarum libri V., Crac. 1583, 1585; — Junius M., Orationes Argent. 1598, *zob.* Nr. 1427; — Manutius P., Epistolarum libri VI. (Ad Zebrzydovium, Patricium, Zamoscium et alios), (por **E.** 1584), Tyrnaviae 1606, 1762; — Turner Kob., Orationes (Epist. Quar. Patricio, Herborto, Joan. Zamojscio, Stan. Hosio, Reginae Polon. Oratio ad Sigismundum regem), Ingolstadt 1602; — Muretus M. A., Orationes et epistolae, Venet. 1759; — O stosunkach listownych J. Zamoyskiego z M. A. F. Muretem za rozkazem Stefana celem wezwania Mureta do Polski (5 listów), Bibl. Ossol. 1830 III.

3134. Warszewicki Chr., Diversis locis et temp. habriae orationes, Praga 1589 (**E.** VIII.); Regius N G., Epist. ad Chr. Varsevicii orationes 1589 (**E.** X.) DS.; — Tenże, Niewydane pisma, listy do znakomitych ludzi, dokumenty itd. zebrał i wyd. Wierzbowski T., (tytuł łać. obok), War. 1883, *zob. Kroniki*; — Rescius Stan., Epistolarum liber I. Neapoli 1594, Pars posterior Neap. 1598; — Solikowski J. T., Series legationum (?) Calissis, 1603.

3135. Zakrzewski Wł., Stefan Batory, Przegląd historyi jego panowania, Prz. pol. 1886—87, Odb. Kr. 1887, *zob. pod odp. łat. i Opracowania.*

3136. Hausmann R., Studien z. Gesch. d. Königs Stephan in Polen I. Theil, Dorpat 1880; — Jarochowski K., Przyczynek do dziejów Stefana Bat., Rozpr. hist. kryt. Pozn. 1889; — Kraushar A., Olbracht Łaski, War. 1882; — Tenże, Czary na dworze Batorego, Kr. 1889, *zob. Opracowania.*

3137. Sokołowski St, Stephani regis particiones eccl. ad Petrum Kostkam ep. Culmensem, Polociae 1817; Batowski Alex., List Poliarka Mingna o Michale Sędziwoju alchemiku, Rozm. lwow. 1858; Firley J, Epistola illustr. ad filium, Ostr. Suada, 1717.

3138. R. **1576.** Konstytucye seymu walnego, Vol. leg. II.; — Konstytucye 1576, Kr. 1576 DS.; — Konstytucye za panowania króla Stefana, Kr. 1579 DS.; — Uniwersał poborowy w Andrzejowie postanowiony; Konfirmacya poboru przez króla, Vol. leg. II.

3139. Batory Stef., Uniwersał przeciw obw. żydów, dan w Warszawie 5. lipca 1576, Lw. 1882 (Odb. z Reformy).

Rudolf II. zob. Nr. 1570—71.

3140. R. **1576.** Zwyczaje wojew. Mazowieckiego, zest. na seymie toruńskim, Vol. leg. II.

3141. **Pawiński A.**, Stefan Batory pod Gdańskiem w r. 1576—7, listy, uniwersały, instrukcye, Źr. dz. t. III., War. 1877.

R: L St., Aten. 1878.

3142. Declaratio vera Gedanensium, Gedani (1576) 1577; — Anhang der Declaration der Stadt Danzig, Danzig 1577; — Appendix declarationis civ. Ged. de praes. rerum statu, Gedani 1577 DS.

3143. **Polkowski J.**, Acta Stephani regis 1576—86 (Sprawy wojenne Batorego), (Acta historica ed. Acad. crac. XI.), Kr. 1887.

R: Czermak W., Kwart. hist. 1888; R., Przew. nauk. lit. 1887; Prz. powsz. 1887 IV.

3144. Sprawozdanie z poselstwa do Iwana Wasilewicza, Obolenskiego Sbornik, Moskwa 1838; — De jure Magni Moscoviae Ducis in Livoniam Epistola, Starcz. SS. rr. ruth. II.; — Moroni J., Ad Ducem Moscoviae et ad Rudol. Clenchen Epist., tamże, *zob.* Nr. 3126.

3145. R. **1576**. Memoryał Warszewickiego do cesarza, wyd. S. Tarnowski, Roz. filolog. Akad., Kr. 1874 t. I.

3146. Aus Konstantinopel gen Wien geschrieben, Nowakowski, Źr. I.

3147. Stefan Batory nadaje Barbarze z Czermina Niemojowskiej dożywocie na królewszczyznach Celejów i Uwiśle, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 41; Przywilej na dwa jarmarki i na targ cotygodniowy dla Rudnik, tamże 1854 Nr. 34, 55; Licentia cuniculi Staro-Ilkuski, Łabęcki H., Górnictwo II., *zob.* Nr. 3602 (zatw.).

3148. R. **1577**. Uniwersał poborowy (w obozie pod Gdańskiem), Vol. leg. II.; — Stefan Batory, Uniwersał dan z Wrocławia dnia 1. kwietnia 1577 (? E.) DS.

3149. Breve apostolicum Clericis Regni Poloniae de procuratore in crim., Romae 1577 DS.

Synod 1577, zob. Nr 3123.

3150. R. **1577—86**. Listy kamery szląskiej (nowiny z Polski), Mosbach, A., Wiadomości str. 147, 210.

3151. Candianus P. V., Julio Brunsviciensium duci, de ingressu et regressu Steph. Batori 1577 DS.

3152. **Liwonskij pochod** caria Joanna Wasilewicza Groznawo w 1577 i 1578 god. Wojennyj Żurnał 1852, Odb. Ptrsb. 1853; — R. **1577**. Cobencelii J., De legatione ad Moscovitas Epistola, Starcz. SS. rr. ruth II.; — Ad Seren. Stephanum D. Gr. Regem Apologia, Mitth. aus der livl. Gesch. I.; — Des livländischen Meisters Herrmann v. Brüggenay genannt Hasenkamp, Urlaubsbrief für Kluwer, Comthur zu einer Reise nach Deutschland 1577, Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1837 I.

3153. R. **1577**. S. Hozyusz do S. Fogelwedera, posła polskiego w Hiszpanii o sprawie neapolitańskiej, Zb. Pam. Plat., t. II.

3154. R. **1577**. Priv. Stephani Bathorei pro Ilkusz, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Pogłębienie szybu Lois w Wieliczce, tamże.

3155. R. **1577**. Stefan Batory zatwierdza Wieliczce dokumenty, Dod. Gaz. lw. 1869 Nr. 11; — Rudolf II. Ajchingiera do szlachty włącza, Paprocki, Herby 752.

3156. R. **1578**. Konstytucye seymu walnego warszawskiego, Vol. leg. II., Uniwersały poborowe, tamże; — Uniwersał poborowy, b. w. m. i r.; — Konstytutie sejmu warszaw. r. 1578 (Dwie edycye) 1578, (E. 1577?); — Exemplar lit. Bator. Gedanens. dat., Warsz., b. d. 1578; — Stefan Bat., Urzędom przełożonym do wydawania podwód konnych i pieniężnych należącym, oznajmujemy, 1578; — Sposób praw trybunalnych Stefana, króla polsk. (1578) DS.

Por. Balzer O., Geneza trybunału koronnego, War. 1885.

3157. Sermones variae et orationes Varsov. habitae 1578 DS.

3158. Acta et Const. syn. prov. Gnesn. 1577, Crac. 1578.

3159. Constit. synodi dioec. Crac. 1578, Crac. 1578, 1579 DS; — Ljubowicz N. N., K' istorii Jezuitów w litowsko-ruskich ziemlach w XVI. w., Izwiest. warsz. Uniw., War. 1888.

R: Korzeniowski J., Kwart. hist. 1890.

3160. Kallenbach J., Nuncyusz Cagliari o królu Stefanie, Tyg. illustr. 1886.

R: Zakrzewski W., Kwart. hist. 1887.

3161. **Janicki J.**, Akta historyczne do panowania Stefana Batorego, króla polskiego, od 3. marca 1578 de 18. kwietnia 1579 r. z dawnego rękopisu wydał... (Bibl. Ordyn. Krasińskich; Muzeum K. Świdzińskiego. t. V. i VI.), War. 1881.

R: Lisiewicz A., Przew. nauk. lit. 1883.

3162. R. **1578**. List Murad-chana do Stefana Batorego, Sękowski, Collectanea II.; — Iwan car do Chodkiewicza, oznajmując że wziął Inflanty, Grab., Źr. do dz. I., *zob.* Nr. 1362.

3163. R. **1578**. Articuli zupparii ilcussienses; Laudum cultorum montium ilcuss., Łabęcki H., Górnictwo II.; — Król Stefan miasto Wieliczkę i górników do udziału w komisyi, do żupy tamtejszej wysadzonej powołuje, Dod. Gaz. lw. 1869 Nr. 13.

3164. Zbiory archiwalne, (Listy z lat 1578—95), Ros. lw. 1858; Stan Polski r. 1578, allg. wystawiony, Przyj. ludu. Leszno 1840 VII.; R. *1578*. Stefana Bat. Dok. dla Ł. Górnickiego, Czarnik B., Żywot Górnickiego; Thurneisser Leonard, List do króla Stefana Batorego. Medycyna r. 1882; Prz. bibl. arch., War. 1882, t. III.

3165 R. *1578, 1585*. Przywileje króla Stefana na założenie wsi Trzeboszowica czyli Żarzycka Wola, od Władysł. IV. potwierdzone, Dod. Gaz lw. 1859 Nr. 18—24; Potok obdarzony jarmarkami, targami i wolnością ćwiartowania mięsiwa, tamże 1851 N. 26, *zob.* Nr. 1826, 1834 i 3065 (zatw.).

3166. Constitutiones terrarum Prussiae, Dantisci 1579.

3167. **Baliński M.**, Dawna akademia wileńska, próba jej historyi od założ. r. 1579 do ostatecznego jej przekształcenia w r. 1803,

Ptrsb. 1862 (str. XII. 609); — Przywilej Stefana na Uniw., Kraszewski, Wilno str. 42—44; — Regestrum et summula privilegiorum acad. vilnensem S. J. concernentium b. r. (Druk.).

3168. **Akta** odnoszące się do wojny moskiewskiej 1579—82, Rel. Nunc. Ap., t. I.; — Stephani Bathory, Edictum de causis belli contra Moscov., Crac. b. r. 1579, Colon. 1580; — Tenże, Epistola historiam susceptae adv. Moscium expeditionis et expugnatae civitatis Polocko recitans. Ad ordines r. pol. b. w. m. dr. 1579; — Tenże, List odpowedcci Moskowi, Praga, 1580; — Edictum regium de dato ultimo Aug. ex Castro Połock, Polociae 1579; — Ed. reg. de supplicationibus ob rem adversus Moscum gestam, Crac. 1579; — Stephanus rex, Edictum Svirense ad milites, Vars. 1579, Colon. 1580, 2 edycye DS., także w dziele Nobilius: De rebus gestis Stephani I., Romae 1582 (E. VIII.); — Toż i Edictum de supplic. Epist. ad comit. post captam Polociam w Comment. rerum a Steph. rege gest. edd. Faminius (Brutto), Colon. 1580 (DS.).

3169. Wasilewskij W., Polskaja i niemeckaja peczat' o wojnie Batorija s Joannom Groznym, Żurn. nar. prosw. 1889 I. 127—168, II. 350—391.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

Heidenstein R., De bello Mosc., zob. Kroniki.

Por. Karta operacyj wojennych w wyprawie Polaków naprzeciw Rossyanom w r. 1579 i plany ówczesne miasta Połocka z przyległemi twierdzami, Żurn. nar. Prosw. 1837 Nr. VIII; Odb. Ptrsb. 1837, Wrocław 1840; Pachałowiecki St., Carta topogr. Polociae, Roma 1580 DS.

Por. Winckelmann Nr. 3521—5.

3170. Jüngling Fr., Beiträge z. d. Gesch. über die adeliche Kuria im Orte Halmágy, Arch. d. Ver. f. siebenb. Landesk., VII. str. 271—276, (Dokum. Krz. Bat. 1579 z wzmiankami hist. o wołoskiej sprawie za Stefana).

3171. Uchański P., Oratio ad Greg. XIII. b. m. dr. 1579 DS.

3172. Lipiński T., Wydatki magistratu Starej Warszawy z r. 1579, Bibl. warsz. 1849, I.; — R. **1579—81**. Regestr podatków wojew. sandomierskiego, Źr. dz. t. XIV.; — Districtus Vschoviensis, Źr. dz. t. XII.; R. 1580 Dist., Posnaniensis, tamże.

3173. R. **1579**. Stan. Herburt do J. Zamojskiego, Grab., Źr. do dziej., *zob.* Nr. 1362.

3174. R. *1579*. Stefan Batory Rozrażewskim tytuł hrabiów przyznaje, Paprocki, Herby 258.

3175. R. *1579*. Stefan Batory zachowuje Wieliczce targowe, przeznaczając je na naprawę miasta, Dod. Gaz. lw. 1869 Nr. 12; Stefan Batory ustanawia drugi jarmark i skład naczynia glinianego dla podgórskiej okolicy w Starym Samborze, tamże 1859 Nr. 4.

3176. R. **1580**. Uniwersał poborowy, Vol. leg. II.

3177. R. **1580**, Stefana Batorego Edictum 25. września, Pistorii Corpus t. III.; — Edykt króla Jegom. od Wielkich Łuk z Moskwy, Kr. 1580; — Toż, druk. w Wielkich Łukach 1580; — Stephani reg. litterae post captum Vielico Łukum, Vilnae 1581; — Absag-Brief königl. Maj. in Polen dem Mosk. tyrannischen Feind durch Lopaciński jungst überschickt, Nürnb. 1580 (DS.); — Stefan Batory do obywateli Zawołocza, aby się poddali, Grab., Źr. do dziej. I., *zob.* Nr. 1362.

3178. R. **1580**. Stefan Batory Wal. Wąsowicza za podpalenie Połockiego zamku do szlachty wlicza, Paprocki, Herby 884; — Tenże za mężtwo Wielocha nobilituje, tamże 279; — R. **1580—2**. Nobilitacye Wąsowicza, Wielkołuckiego, Sernego, Triciusza, Pachołowieckiego, Łapczyńskiego, Stefanowicza, Pudłowskiego, Franka, Paprocki, Herby; — Król Stefan zatwierdza testament Andrzeja de Bari, rannego pod Pskowem, Dod. Gaz. lw. 1872 III.

3179. Possewin A., Epistola de reb. Suec. Liv. Polon. ad Eleonor., Duciss. Mantua, 1580 DS., i w Starcz. Histor. ruth. script. t II.

3180. Statuta reformationis monasteriorum ord. Cister., Crac. 1581; — Gregorius papa XIII., Bulla confirmationis privilegiorum Cisters. ordinis, Crac. 1580 (DS.).

3181. R. *1580*. Anna Jagiellonka do rajców krak. Grab., Skarbniczka.

3182. Wypis z ksiąg grodzkich zamku Łuckiego: Odpis przywileju żydom 1580 podanego przez Józ. Ambranowicza. Druk 1789.

3183. R. **1581**. Konstytucye sejmu warsz., Vol. leg. II.; — Konstyt. sejmu warszawsk. 1581 DS.; — Trybunał obywatelom W. X. lit. r. 1583 DS., Wilno 1693.

3184. R. **1581**. List Bojanowskiego do marszałka koronnego; To na sejmikach powiatowych postanowiono; List od jednego przyjaciela od dworu do marszałka koron.; Zakrzewski W., Stefan Batory, Kr. 1887. Dod.

3185. **Dziennik** posliedniawo pochoda Stefana Batorija na Rossiju (Osada Pskowa i diplom. perepiska 1581—82) izd. Kojałowiczom, Ptrsb. 1867. (*Dziennik Piotrowskiego, zob. Kroniki*). R. **1581—2**. Artykuły wojskowe i uniwersał Batorego o porządku wojskowym, Niemc. Zb. Pam., IV.; — List Stefana Batorego z pod Pskowa, Pam. sandomierski, t. II. 1829. (Por. Winkelmann Nr. 5536—59); — Zur Gesch. Livlands in J. 1581—82, Auszüge aus einem Tagebuche nebst einigen Briefen, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1857 VIII.

3186. R. **1581**. Stefan Batory S. Latkowskiego do stanu szlacheckiedo przywraca, Paprocki, Herby 470; — Firlejowie przyjmują Krz. Triciusza do swego herbu, Pa-

procki, Herby 498; — Stanisławowi Pachołowieckiemu towarzysze broni dają świadectwo męstwa w szturmie pod Pskowem i do szlachectwa go zalecają, Paprocki, Herby 278; — Regestr podatków wojew. krakowskiego, Źr. dz., t. XIV.

3187. **Pierling P.**, Antonini Possevini missio moscovitica, Paris 1882; — Tenże, Gregoire XIII. et Bathori Épis. dipl., Revue des questions hist. 1882; — Tenże, Preliminaires de la paix, tamże 1883, Odb. p. t. Un nonce du Pape à Moscovie, Paris 1884; — Tenże, Le Saint-Siège; La Pologne et Moscou, tamże 1884, Odb. uzup., Paris 1885; — Tenże, Mission diplomatique de Possevino, tamże 1885; — Tenże, Bathory et Possevino Docum. inédits, Paris 1887 (str. 259).

R: Smolka St., Kwart. hist. 1887.

3188. **Acta** in conventu legatorum Stephani et Joannis Basilii, Starcz. SS. rr. ruth. II.; — Possevinus Ant., Moscovia, Vilnae, Colon. 1586, 2 ed. Antwerp. 1587, Colon. 1587, 1595, Mantova 1596, Respubl. Moscoviae, Lugduni 1620, 1630, (po włosku) La Moscovia, Ferrara 1592, Comment. di Moscovia, Mantova 1596; — Tenże, Opera, Ingolst. 1582; — Uspienskij T. I., Pieriegowory o mirze miežду Moskwoj i Polszej 1581—82 (Odb. z XLV. Zapis imp. nowoross. Univ.), Odessa 1887; — Poselstwo do Stefana Batorego od W. kniazia, Grab., Oj. Sp. I.; — List Lwa Sapiehy, posła Stefana Batorego, do Ostafiego Wołowicza, kanclerza W. X. litewsk. (z arch. watykańsk.), Czas 1856 Nr. 126.

3189. **Dyaryusz** negocyacyi o pokój między Moskwą a Polską, opisany przez Ant. Possevina, Rel. Nunc. Ap., t. I.; — Hubert L., Układy Zapolskie 1582 r., Bibl. warsz. 1860 II.; — Conditiones pacis a M. Duce Mosc.. Magdeb. 1582 DS.; — Possevin, Epistola ad Steph. I., Ingols. 1582; — Possevinus, Scriptum M. D. Moscov. traditum, Nissae 1583 (DS.).

3190. Listy kardynała de Côme do o. A. Possewina T. J. w sprawach Szwecyi i Rosyi, Ciampi, Bibl. critica I. str. 237, Prz. powszechny 1884 I—II.

3191. Dorigny, La vie du Pére Antonio Possevin, Paris 1712; Zakrzewski W., Stosunki Stolicy Apost. z Iwanem Groźnym, carem i W. X. Mosk., Prz. pol. 1872, *zob. Opracowania.*

3192. Possevinus, Interrog. et responsiones, Vilnae b. r.; — Radziwiłł Jerzy, bisk. wil., Ad parochos dioec. Viln. epistola, Vilnae 1582: Tenże, Edictum ad bibliop. et impres. libr. 1581 DS.

3193. R. *1581.* Stefan król zatwierdza kupno młyna zimnowodzkiego, Dod. Gaz. lw. 1872 t. III.

3194. R. **1582.** Konstytucye Inflantskie na sejmie warszawskim, Vol. leg. II.; Constitutiones Livonicae a rege Stephano sancitae, Crac. 1583 (1589 i b. w. r.), *zob.* Nr. 1139; — Postępek ten wybran jest, 1582 DS.; — Reces sejmu warsz. albo Dyalog o sejmie r. 1583 (?) DS.

3195. Legatorum nobilit. Ducatus Prussiae litterae 1582 DS., *zob.* Nr. 3214.

3196. Synodus archidioecesana gnesnensis praesidente Stan. Karnkowski a. D. 1582. celebrata, nec non articuli alterius synodi ejusdem dioec. sub Jacobo Uchański, archiep. habitae nunc primum, Zeno Chodyński edidit, Varsaviae 1872; — Karnkowski Stan., Edykt do duchowieństwa (circa 1582 **E.** VIII.) DS.; — Tractatio de controversiis inter Ord. eccl. et saec., Crac. 1582 DS., *zob.*. 3212.

3197. Diploma fundat. collegii Polocensis 1582 DS.; — Informacya o fundacyi kollegium połockiego S. J. i dobrach onegoż druk z r. 1699 i b. r.; — Olszewski X., Responsio circa fundationem coll. polocensis S. J. (1758?); — Minzloff, D. Diplomatarium Rigense d. Jesuiten-Collegiums zu Polozk, Mitth. Liv.-Est.-Kur. X. 1.

3198. R. **1582.** Pobyt Stefana Batorego w Rydze, Pam. sandomierski 1829 I.

Sprawa kalendarza gregoryańskiego i zaburzenia w Rydze, zob. Nr. 166—171.

3199. R. **1582.** Inwentarz Modlnicy, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

3200. Hoffgerichtsordnung d. Herzth. Preusen, Königsb. 1583 DS.

3201. R. **1583.** Litterae inquisitoriae minerarum per totum regnum, Łabęcki H., Górnictwo II.

3202. List Stefana Batorego z r. 1583. Bibl. warsz. 1855 I.

3203. R. *1583.* Stefan Batory zapisuje Krystynie z Łuczyckich Prosińskiej dożywocie na wójtostwie w Borku, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 8, 9, *zob.* Nr. 2859 (potw.).

3204. Calori Cesis F., Il Cardinale Alberto Bolognetto e la sua nunziatura di Polonia, Modena 1861; — Spannochi, Relatione all' illustrissimo Card. Rasticucci, segretario di Sign. Papa Sisto V., dell'azioni del Card. Bolognetto (Por. Ztschr. f. Posen 1888 IV.); — Ludwig R., Quae Bolegnetus Cardinalis, Gregorii XIII. Papae Nuntius Apostolicus, in Pol. ab a. 1582 usque ad 1585, Vratisl. 1864, *zob.* Nr. 3213.

3205. **Pauli Ż.**, Pamiętniki do życia i sprawy Samuela i Krzysztofa Zborowskich, Lw. 1846. — Siemieński L., Pamiętniki o Zborowskich, Pozn. 1844; — Akta sprawy Zborowskich, Zb. Pam. Plat., t. II.

3206. **Bunge F. G.**, Urkunden z. Gesch. d. Unterwerfung Esthlands an Schweden 1584, Archiv. f. Gesch. Liv.-Est.-Cur., Reval 1847 V.; — De Livoniae Commentariis 1583, Ciampi, Bibl. Critica I. 260.

3207. **Żółkiewski St.**, Listy **1584—1620**, wyd. Lubomirski; Pisma, wyd. Bielowski A., Lw. 1860, *zob.* Nr. 3383 i *Kroniki.*

3208. Acta et constitutiones synodi dioec. leopoliensis, Crac. 1584; — Jeremi Patriarcha, Posłanija konstantynopolit. patriar. s. l. et a. (Ostróg circa 1584), DS.; — Sokołowski Stan., Anderer und dritter Theil der Censur des Patriarchen von Constantinopel, aus d. lateinischen, Ingolst. 1585, *zob.* Nr. 1322.

3209. R. **1584—6**. Akty do sporów kalendarzowych we Lwowie i Wilnie, Wiszniewski, Hist. lit. VII.

3210. Bractwa miłosierdzia w Krakowie u św. Barbary zaczętego r. 1584 dnia 7. październ. ordynacye na cześć Panu Bogu i t. d., Kr. 1819; — Skarga P. X., Bractwo miłosierdzia 1588 DS.

3211. R. *1584*. Sprawa o kradzież garderoby Batorego w Niepołomicach, Grab., Skarbniczka; List księcia Jerzego Olelkowicza r. 1584, Ath. 1842 II.; Stefan król zezwala na wykupno wójtostwa jaworowskiego od sukcessorów Górki, Dod. Gaz. lw. 1872 III.

3212. Postulata Ord. Eccl. in comitiis 1585 (Jac. Brzeźnicki), Posn. 1585; — Contra quaerimoniam cleri in comitiis 1585; — Bolognetti, Oratio habita Varsaviae in comitiis, Posn. 1585 i w Stephanides, Opuscula, Crac. 1632, *zob.* 3204; — Muretus A., Oratio habita ad ill. cardin. ed. Warszewicki, Crac. 1585 DS.

Syxtus V., zob. Nr. 1636; — Pierling, zob. Nr. 3187; — Theiner, Annales Nr. 1629.

3213. Relacya weneckiego posła Gritti o posłuchaniu Possevina u Sykstusa V. w sprawie planów Batorego co do Moskwy, Hübner, Sixte V., Paris 1870, t. II. p. 291; — Skrypt króla, obliczający siły przeciw Turkom w dziele Wereszczyńskiego: Excytarz do podniesienia wojny świętej, Kr. 1592.

Zob. Nr. 3130—31.

3214. Legatorum nobil. Prussiae litterae insinuatoriae, Instructiae legatorum nobilitatis b. m. dr. 1585 Druk., *zob.* Nr. 3195.

3215. R. **1585**. Stefan Batory do Stanisława Tarnowskiego, Grab., Źr. dz. I., *zob.* Nr. 1362; — Stefan Batory do Wawrzyńca Wojny, Niemc. Zb. Pam. t. II.; — Instrukcya Stefana Batorego względem Łobzowa, Grab., Starож.; — Wyrwana kartka z dziejów prześladowania w Anglii i list Stefana Batorego, Prz. lw. 1876 t. XI.

3216. Palaeologus, Scriptum fr. Transsylv. ad N. N. Crac. 1585; Taszycki, Oratio ad Steph. reg. in causa A. Rodecki 1585 (DS.).

3217. R. *1585*. Król Stefan nadaje zamek Bebel w Infl. Maciejowi Dębińskiemu; Król Stefan nadaje Rosenblat i Stumpen w Infl. Fryd. Kanicz, Dod. Gaz. lw. 1872 II. 257.

3218. R. *1585*. Przywilej Jana Zamoyskiego Ormianom w Zamościu, wyd. Morawski Szcz. XII. rocznik, C. Kohua, Sambor 1888—9.

3219. R. *1585—6*. Akty sądowe odnoszące się do Górnickiego, Czarnik Br., Żywot Ł. Górnickiego.

3220. Acta et constitut. syn. Vladislav. 1586, 1588, 1589 DS.; — Sixtus V., Litterae processus contra exercentes Astrol. artem., Crac. 1586; — Litterae processus Sixti V., Crac. 1586 (DS.).

3211. **Jubilejnoje** yzdanie stawropigijskoho bratstwa, Lw. 1836, *zob.* Nr. 763; — Głowacki J., Poradiok szkolnyj ili ustaw stawropigijskoj hreko-ruskoj szkoły we Lwowie 1586, Lw. 1863.

3222. R. **1586**. Mateusz Woroniecki do Stefana Batorego, Grab., Źr. do dz. I., *zob.* Nr. 1362.

3223 Januszowski J., Kopia listów ces. tur. do kr. hiszpań., Kr. 1586.

3224. Chiakor Georgii Epistola de morbo et obitu Stephani Claudipoli b. r.; J. Chiakor, O śmierci Batorego, Niemc. Zb. Pam. t. II.; Amadei Curtii Responsum ad epist. Chiakor 1587; Simonius S., Stephani sanitas, vita, aegritudo, mors, Nissae 1587; Buccella Refutatio scripti S. Simonii, Nissae 1587, Crac. 1588; Tenże, Confutatio scripti Simonii, Crac. 1588; Simonius, Responsum ad refutationem b. r. (DS.); — Prawdziwa sprawa o chorobie i śmierci Batorego, Wiz. i roztrz. 1836 IX. (Por. Zakrzewski W., Stefan Batory, Kr. 1887); — Przywileje dane doktorowi nadw. Bucceli. Przywilej króla Stefana na majętność, Zygm. III. na szlachectwo, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno V.

Pogrzeb Stefana Batorego, zob. Nr. 3249.

3225. R. **1586**. Confoederatio post mortem Stephani, Vol. leg. II.; — R. **1587**. Konfederacya gen. warszawska; Postanowienia proszowskie; Konsultacye na zjeździe pod Pokrzywnicą; Reces około elekcyi Zygm. III.; Poparcie elekcyi na zjeździe pod Wiślicą, Vol. leg. II.

3226. **Dyaryusze** sejmowe r. 1587, sejm konwokacyjny i elekcyjny, wyd. Sokołowski A. (SS. rr. pol. IX.), Kr. 1887.

R: Z. W., Kwart. hist. 1888.

3227. (Bolognetti) Postulata ordinis ecclesiastici in comitiis Vars., Posn. 1587 DS.

3228. **Acta** et scripta circa electionem Sigismundi III. 1587 (**E.** IX.); — Acta interregni post obitum Steph. regis, Crac. 1586; — Legationes, epistolae, resp. de elect. Sigism., Crac. 1587; — Stanów król. pol. o elekcyi Zygm. III. listy, Kr. 1587 DS.; — Confoederatio senatorum et nobil. polon. 1586 (**E.** VIII.) 1587; — Konfederacya generalna, b. m. r.; — Warszewicki K., Po śmierci Stefana na zjeździe mazowieckim mowa (toż po łac.), Kr. 1586, 1587; — Laudum conven. proszovicensis 1587; — Protestatio in conv. szrzedensi 1587; — Konwokacya warszawska 1587; — Konfederacya wojew. krak., b. m. dr. 1587; — Poselstwa stanów król. polsk., Kr. 1587; — Witanie rady stanów koronnych

1587; — Poparcie wolnej elekcyi Zygm. III. 1587 (DS.); — Mowa ks. prymasa Stanisława Karnkowskiego przy rozpoczęciu elekcyi po śmierci Stefana Batorego r. 1587; Mowa tegoż przed elekcyą Zygmunta III. r. 1587, Dod. Czasu V., t. XX.; — Wereszczyński J., Mowa za wyborem Zygm. III., Kr. 1587; — Tenże, Zachęcenie do zgody elekc., Kr. 1587; — Reces warszaw. około elekcyi b. w. m. 1587 (toż, po czesku, Litomyśl 1587) (DS.).

3229. Relazione anonima delle cose di Polonia, mandata da Varsaviae al P. Antonio Possevino dopo la morte del Re Stefano, Ciampi Bibl. crit. I. 246—50; — Ciampi Rr. polonicarum ab excessu Stephani, Flor. 1827; — H. Spannocchi, O bezkrólewiu po śmierci Stefana Batorego i akta odnoszące się do tegoż bezkrólewia, Rel. Nunc. Ap. t. I.; — Ventura Comin., Thesoro politico (Spanocchi de interregno 1587), Milano 1600 (**E.** IX.); — List Anibala z Capui do Guilleri de Santo Clemente, Rel. Nunc. t. II.; — Sixtus V., Bulla super rege cath. in Polon. elig. b. m. dr. 1589; — Bulla de non coron. regibus haer. b. m. dr. 1589; — Capua Annib., Oratio ad senatum, Roma 1587, Neap. 1588 DS.

3230. **Listy Annibala z Capui**, nuncyusza w Polsce, o bezkrólewiu po Stefanie Batorym i pierwszych latach panowania Zygm. III., przetłumaczył i wydał Przeździecki A., War. 1852.

R: Gołębiowski S., Bibl. warsz. 1852 IV.; Dz. lit. 1852; Czas 1853 Nr. 34.

3231. **Pawłowski St.**, Gesandtschaftsreisen nach Polen aus Anlass der Königswahl nach dem Ableben Stephans I. (1587—98), hrsg. v. Mayer E., Wien 1861.

R: Czas 1861 Nr. 221.

3232. Haselbach K., Oesterreich und die polnische Königswahl v. 1587 nach gesandtschaftlichen Rel. (W progr. des Wiener Josephstrass. Gymn.), Wien 1869.

3233. **Scripta** inter archid. Maximilianum et ordines polon. posteriora, Crac. 1587; — Maxymiliana przepis mandatu k' stanom królestwa polskiego b. m. dr. 1587; — Archid. Maximiliani Ad capitulum crac. epistola, Crac. 1587; — Pawłowski St., Rudolphi II. oratoris oratio 14. Aug. (toż po niem.) 1587; — Warszewicki K., Ad Maxim., archiducem Vieluniae (?) oratio, Praga b. r. (1587); — Tenże, Ad Maxim. in Mogilano Monst., tamże; — Tenże, Ad Caesarem Rudolphum oratio, Ad Caesarem victoriae nomine oratio, tamże, *zob.* Nr. 3314; — Severianus Clem., Oratio ad Pol. et Lit. Senat. b. dr. (około 1587 za Ernestem); — Maxymilian z Bożej łaski król obrany polski (Uniwersał) b. w. m. i dr. 1587 (DS.); — List Maxymiliana, arcyksięcia z r. 1587, Tyg. krak. 1834; — **List** Stanisława Pawłowskiego do arcyks. Maxymiliana, Rel. Nunc. Ap. t. II., Ciampi Bibl. critica I.

3234. Poselstwo moskiewskie po zgonie St. Batorego, Grab., Źr. do dz. pol. II., *zob.* Nr. 1362.

3235. R. **1587—92. Listy** Anny Jagiellonki, Niemc. Zb. Pam. t. IV., *zob.* Nr. 3069; Instrucya Anny Jagiellonki na sejm, Niemc. Zb. Pam. t. V.

3236. Sparre Eric. et Brahe Eric., Oratio ad comitia Varsaviensia novi regis electioni habita, Crac. 1587, Holmiae 1587 (**E.** IX.); — Sfortia Mutius, Oratio ad regni polon. electores, Venet. 1587; — Brunus, De eligendo rege oratio 1587; — Severinus Clem., Ad polon. senatum oratio 1587 (DS.).

2237. Kilka kart z dziejów austryacko-śląsko-polskich za Zygm. III. przez Aug. Mosbacha, R. T. P. N., Pozn. 1869 V.

Por. Caro J., Das Interregnum Polens im J. 1587 Gotha 1861; Sieniawski, De interregno, Vratisl. 1869.

3238. R. **1587**. Litterae Juramenti Sig. III.; Confirmatio pactorum conv., Vol. leg. II.; — Oratio ante adventum Sigm. III. in Thorun. Thorun 1587; — Sirakowski M. de Bogusławice, Oratio ad Sig. III. in campo prope Thorunn 1587; — Brictiusz J. X., Oratio in coronatione Sigm. III. b. r., Altera, Oratio (b. r.); — Denunciatio regis coronati b. w. r. 1587; — Oblata przysięgi królewskiej 1587; — Acta coronat. Sigism. (?) Stockholm 1589 (DS.).

Pamiętniki do sprawy Zborowskich, zob. Nr. 3205; Żółkiewski St., Listy (1584—1620), zob. Nr. 3207; nadto zob. Nr. 3128, 3129, 3132, 3133, 3134.

3239. Büsse, Acktenstücke zur Gesch. der letzten Lebensjahre d. Herzogs Magnus von Holstein, sowie der nächsten Zeit nach seinem Tode, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1844 III.; — Zwei Urkunden z. Gesch. Herzogs Magnus, Kön. v. Livland v. J. **1586**, tamże 1843 III.

Por. Winkelmann Nr. 1078—79.

3240. Listy szachów perskich do Zygm. III., wyd. Hlebowicz B., Dz. wil. 1821 I.; Listy Zygm. III. do Bartłomieja Ważyńskiego, tamże 1824 I.; Komplementy (?) między cesarzem tureckim i królem polskim Zygm. III. w wykonaniu ich przed r. 1700, 1686 (Druk.); Dwa listy Zygm III. króla polsk., wyd. Kulczycki Wł., Dod. Czasu 1859 XIV.; Toż, 1. do Ludwika XIII. i 2. do Caraffy, tamże 1860 XVII.

3241. Zygm. III., Forma decreti judiciorum, Swada Ostrowsk. 1745; Respons Zygm., Warsz. (**E.** b. r) DS.

3242. Przywilej Zygm. III. dany duchowieństwu ruskiemu, aby po śmierci ich biskupów ich fundaszami zarządzali kryłoszanie soborni cerkwi, Dzieje dobroczynności 1823 III.

3243. Constit. gener. capit. Miechoviae celebr. Crac. 1587 DS.

3244. R. **1587**. Odezwa Stan. Stadnickiego zwanego Diabłem, Pam. lw. 1818 I.

Por. Aten. 1883 IV, 1889 III.

3245. R. *1587, 1614.* Zygm. III., potwierdza uchwałę urzędu miejskiego w Krośnie, którą zabroniono przetrzymywać żydów dłużej nad jeden dzień, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 42.

3246. R. **1587—97.** Listy kamery szląskiej i bisk. wrocławskich; Opis bitwy pod Byczyną i nowiny z Polski, Mosbach A., Wiadomości, Ostrow. 1860; — Bitwa pod Byczyną, Grab., Staroż. II.; — Bericht eines Augenzeugen über die Schlacht bei Pitschen, v. M. Bär, Ztschr. f. Posen 1882 I., *zob. Kroniki i Oprac.*; — Oblężenie Krakowa, Grab., Skarbniczka; — Eine schlesisch-polnische Urk. v. J. 1587 v. Nehring, Arch. f. sl. Phil., Berlin 1881 t. V.

3247. R. **1588.** Confirmatio gener. jurium; Denuntiatio regis, Vol. leg. II.

3248. R. **1588.** Konstytucye sejmu krakowskiego; Reces i Uniwersał poborowy, Vol. leg. II.; — Konstytucye 1588, Kr. 1588 i b. r.; — Sigism. III, Ad mandatum sac. reg. Maj. proprium, Crac. 1588 (DS.).

3249. R. **1588.** Pogrzeb króla Stefana i spis szat tegoż, Niemc. Zb. Pam. t. II., Grab., Staroż. II.

3250. R. **1588—9.** Dyaryusz legacyi kardynała Hipolita Aldobrandini, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3251. Leśniowolski, Opis poselstwa do Szwecyi, Kr. 1588 DS.

3252. Poselstwo do Zygm. III. Jana Hlebowicza, Krak., Wilno 1588 DS.

3253. **Akty** zapadnoj Rossii t. IV. (**1588—1632**), *zob.* Nr. 946.

3254. R. **1588.** Zygm. III. do kard. Radziwiłła, Niemc. Zb. Pam. t. II.; — List Piotra Skargi do kard. Radziwiłła, Maciej., Pism. Dod.; — List Deniski Szymona do Wawrz. Piaseczyńskiego, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3255. R. *1588.* Zygm. III. przywilej dla Kijowa, Grab., Źr., *zob.* Nr. 1362; Zygm. III. zatwierdza wszystkie przywileje Wieliczce, Dod. Gaz. lw. 1868. Nr. 49.

3256. Borromaeus card. epist ad Andr. Bathor., Romae 1588 DS.; Ein Transsumpt Sigm. Bathori's, Arch. d. V. f. siebenb. Landesk., Hermannst. I 43 I.

3257. Czyn wielenskaho bractwa, Wilno 1588 DS.

3258. R. **1589.** Konstytucye sejmu warsz.; Uniw. poborowy; Trybunał wołyńskiego i bracławskiego wojew., Vol. leg. II.; — Konstytucye sejmu warszawsk., Kr., (dwa odbicia) 1589 DS.

3259. Mowa Iwana Mieleszki na sejmie 1589, Niemc. Zb. Pam. t. II.; — Votum szlachcica polskiego o założeniu skarbu rzeczyposp. i obronie krajów ruskich r. 1589, a teraz między ludzi podane 1596, Kr. 1859, *zob. Kroniki.*

3260. Constitutiones synodi prov. gnesnensis, Pragae 1590 (**E.** Karnkowski 1590) DS.

3261. Sigism. III., Hramota polskaho korola Sigm. III. k' welikemu kniażestwu litowskomu o projezdie Patriar. Konstant Jeremii, Wilno 1589; — Pac Nic., Oratio ad Sigism. III. cum Vilnam adiret, Wilno 1589 DS.; — Hilchen Dan., Oratio qua commissariis regiis nomine civitatis rigensis respondet, Rigae, 1589 DS.

3262. R. **1589.** Widzenie się Zygm. III. z Maxymilianem, Grab., Staroż.; — Dyaryusz komisyi do traktatów, tamże; — Skrypt komisarzy polskich przy zawarciu paktów Będzyńskich, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Artickul des Vertrags zwischen kaiserl. und poln. Commissarien, Schlessingen, 1589; — Artickul d. Vertrages zwischen Maxim. u. Sigm., Nürnb. 1589; — Pacificationis inter domum austr. ac reg. Polon. scripta, ed. J. Zamoyski b. w. m. (Crac. lub. Zamość?) 1590 (DS.).

3263. Volanus A., Oratio ad ill. principes r. imp. et P. regis legatos ad Bendzinum congregatos b. m. dr. 1589; Tenże, Abschrift, womit König zu Polen Commissarien gesegnet, Riga 1589; Tenże, Oratio ad spect. senatum et civ. rigensem, Riga 1589 (DS.).

3264. R. **1589.** Zygm. III. zezwala na wyprowadzenie z korony 500 wołów corocznie bez opłaty cła Janowi Kazimierzowi księciu bawarskiemu i ks. Fryderykowi, elektorowi palatynatu reńskiego, Dod. Gaz. lw. 1872 t. III.

3265. R. **1589.** Confirmatio gener. Sig. III. privileg. ilcussiensium, Łabęcki H., Górnictwo II.

3266. **Statuta** ordynacyi Zamoyskiej od r. 1589—1848, War. 1867.

R: R., Bibl. warsz. 1867 IV.

3267. Odezwa Jana Zamoyskiego przy ustanowieniu Akademii Zamoyskiej, Niemc. Zb. Pam. IV.

3268. Przywilej Grekom w Zamościu, żydom w Tarnogrodzie, Kohna Roczn. XII. Sambor 1888—9.

3269. **Nowodworskiego fundacye**: Śmieszkowic Laur., Fundacya B. Nowodworskiego, Kr. 1619; — Tenże, Trzecia fundacya 1621; — Goliński B. X., Dwie fundacye B. Nowodworskiego, Kr. 1622; — Birkowski F. X., Trzecia fundacya B. Nowodworskiego, Zamość (**E.** b. r.); — Nowodworscius, List do papieża i W. Mistrza maltańskiego, 1625 DS. (Por. **E.**, Michoński 1636).

3270. **Leniek J.**, Książka pamiątkowa gimn. św. Anny, Kr. 1889.

R: Zagrodzki J., Świat, Kr. 1889 Nr. 1; Szarłowski A., Kwart. hist. 1889, *zob. Oświata: Szkoły.*

3271. List Firleja do syna o tytułach zagranicznych w Polsce, Niemc. Zb. Pam. t. IV., Suada lat., *zob.* Nr. 1351, Grodzieckiego, Przestroga 1617; List Stan. Krupki, Maciej., Pismn. dod.; Testament Mikołaja Faneli, Dod. Gaz. lw. 1872 II.

3272 Do życiorysu Seb. Klonowicza, (kiedy umarł poeta) dokument i dwa listy Jana Zamoyskiego z r. 1589, Wiek 1877 Nr. 213, 252, *zob. Oświata i Osoby.*

3273. R. **1590.** Konstytucye sejmu warsz.; Sprawy W. X. litewsk.; Uniwersał poborowy; Vol. leg. II. — Konstytucye, z r. 1590 Kr.

(dwa odbicia) 1590; — Pobór pogłówny na sejmie uchwalony, 1590 (DS.).

3274. Confoederatio generalis panów rad koron. b. m. dr. i r.; — Niger D., Polonus, Oratio in comitiis provincial. a. 15 0 (DS.).

3275. Bernardus Episc. Luceor. (Maciejowski) Sigis. III., Pol. R. orator., Oratio obedientialis coram Sixto V. in consist. publico d. 7. Julii 1590, Romae, Crac. 1591; — Vestrius Marc., Responsio orationi quam Bernardus (Maciejowski) habuit 1591 DS. (E. IX.); Zygm. III. do Rosciusza i odpowiedź tegoż, Niemc. Zb. Pam. t. II.

3276. Wypis z ksiąg wileńsk. trybunalsk. z dnia 26. czerwca 1590 (przywil. Zygm. III. bractwu cerk. wileńskiemu), Cztenia k' imp. obszczestwie ist. i drewn., Moskwa 1859 VI. 3 str. 1—10; — Odezwa Zamoyskiego do sejmiku wileńskiego z r. 1590, Collectanea X., *zob.* Nr. 3128.

3277. R. **1590**. Mandaty Zygm. III. do Allamaniego, żup. olkuskiego, Łabęcki H., Górnictwo II.

3278. R. **1590**. Zyg. III. daje przywilej J. Janiszewiczowi na druk. ksiąg kościelnych, Dod. Gaz. lw. 1872 III.

3279. **Zygm. III.** przywilej Seb. Lubomirskiemu, Dod. Gaz. lw. 1872 I; Zygm. III. daje zastawem dobra Jadowniki i Marszkiewice Fr. Wesseliniemu, tamże 1872 III.

3280. R. *1591*. **List Andrzeja Kochanowskiego do Jana Zamoyskiego, Maciej., Pismn Dod.; Pisma o Rejach, tamże.**

3281. R. **1591**. Konstytucye sejmu warsz.; Uniwersał poborowy, Vol. leg. II.; Konstytucye sejmu walnego warszawsk. 1591, Krak., Zamość, 1591 DS.; — Uniwersał Zygmunta III. na sejm 1591, Tyg. lit., Pozn. 1843 VI.

3282. Acta et constitutiones synodi dioec. Vratislav. 1592, Nissae 1595 (DS.); — Clemente VIII. Indulgenze ab instanza card. Radziwill., Roma 1592.

3283. Jeremii, Okružnaja hramota, Lw. 1591 DS.

3284. Zygm. III. ustanawia porządek robocizny w Kleszczowie, Dod. Gaz. lw. 1872 II.

3285. **List królowej Anny Jagiellonki z r. 1591, Bibl. warsz. 1841 I. z r. 1592 (do Krz. Radziwiłła), Niemc. Zb. Pam. II.**

3286. **Konstantyn, książę Ostrogski pozwala Mańkowiczom założyć wieś Opor, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 11, *zob.* Nr. 2773 (zatw.).**

3287. R. **1592**. Einzug des Sigm. III., Nowakowski, Żr. t. I.; — Wjazd do Krakowa arcyks. Anny, Grab., Oj. Sp. I.

3288. Zdanie sprawy Piotra Duodo, posła weneckiego do Polski, Niemc. Zb. Pam. IV.; Alberi, Relazioni degli ambasciatori veneti, Firenze 1862, *zob.* Nr. 1638.

3289. R. **1592**. Concessio Sigism. III. cedendi minerae ferrariae prope Parczow, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Zygm. III. uwalnia księcia cieszyńskiego od cła za woły i sól, Dod. Gaz. lw. 1872 I.; — Zygm. III. wyznacza cztery bałwany soli Janowi Czygan ze Słupska, tamże 1872 I.

3290. R. *1592*. **Zygm. III. w sprawie Bartłomieja Paprockiego, Dod. Gaz. lw. 1872 I.; Testament Andrzeja Opalińskiego, marsz. W. kor., Niemc. Zb. Pam. t. V.; Dział majątku Stan. Górki, Raczyński, Wspom. Wielkop. I.**

3291. R. **1593**. Konstytucye sejmu warsz., Vol. leg. II.; — Uniw. poborowy, tamże; — Konstyt. sejmu walnego kor. warsz., Krak., Piotrków 1593 (DS.).

3292. R. **1593**. Zdanie ks. arcyb. S. Karnkowskiego na sejmie warszawskim po odjeździe króla, Pam. sandom. 1829 II., Odb. War. 1830; — Ligęza N. S., Pisma, Kr. 1859, Karnkowski, Pisma, wyd. bibl. Turowskiego, Kr. 1859, *zob.* Nr. 3196.

3293. **Con titutiones** dioec. crac. in diversis sinodis sub Georg. Radziwiłł, Bern. Maciejowski et Petro Tylicki b. w. m. i dr. (E. 1593! po r. 1616); — Synodus dioec. gnesnensis a. 1593 (i list pasterski St. Karnkowskiego), Posn. 1593; — Synodus dioec. Plocensis celebrata praesid. Alb. Baranowski, Crac. 1593, 1597; — Const. synodi dioec. cracov. 1593 sub Georgio Radziwiłł, Crac. 1593; — Radziwiłł G., Epistola pastoralis 1593; — Acta synodi dioec. leopol. 1593, Leopoli, Crac. 1594 (DS.).

3294. Inwentarz dóbr metropolii kijowsk., oraz cerkwi pieczarskiej 1593 DS.

3295. R. *1593*. **Zygm. III. mandat co do drogi cłowej przez Myślenice, Dod. Gaz. lw. 1872 II.; Zygmunt III. nadaje Nowytarg Janowi Pieniążkowi, Przew. nauk. lit. 1873 I.**

3296. R. *1593*. **List Otwinowskiego E. do Jana Zamoyskiego, Maciej., Pism. Dod.; R. *1593—4*. Szymonowicz Sz. do Jana Zamoyskiego, tamże.**

3297. **Bericht A. Huets an Sigism. Bathori v. 1593, Arch. d. Ver. f. siebenb. Landesk. II.; Warszewicki Chr., Ad Rudolphum II. Oratio qua de contra Turcas victoria gratulatur, Pragae 1593 DS.**

3298. R. **1594**. List panów rad. do Zygm. III. w Szwecyi bawiącego, Wiszniewski, Pomniki IV.; — Karnkowski S., Sententia o odjeździe króla JMości do Szwecyi 1593 DS.

3299. Acta coronationis Sigism. III., Stockholm 1594; — Oratio gratulatoria in coronationem Sigismundi Sueciae, Holmiae 1594; — Warszewicki, Ad Sigism., Stockholm, Upsalae 1594; — Typotius J., Oratio ad Annam Sueciae Polon. reginam, Stockholm 1594; — Bulovius Levin, Consilium Sigism. Polon. reg. de confirm. august. confessione, tamże 1594 (DS.) (E. VIII., X.).

3300. **Werwing Jon.**, Konung Sigismunds och Konung Carl den IXdes Historier uti hwilka beskrifwes Sweriges Rikes da wa-

rande oroliga tilstand, samt dess med Dannemarck, Palen och Ryssland förda Krig, utgifna af A. A. von Stiermman, Stockholm 1746—47; — Westling G. O. F., Hertig Karls furstendöme under ären 1568—92, Sundsvall 1883 (o Karolu wogóle, oparta na archiwach praca); — Almeneliget afhandlings beslut uthi Suderköping then XXII. Octobris 1595 (**E.** X.); — Friedensvertrag Sigism. III. mit König v. Schweden b. m. 1594 (DS.).

3301. R. **1594**. Skrypt Laurencia Bordini o tem, co nuncyusz Malespina w Szwecyi działał, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3302. Pliscius Andr., Sermo synodicus, Posn. 1594; — Statuta dioec. pro dioec. Varm. ed. Th. Treter 1594 (DS.).

3303. Clementis VIII., Relatio de Henrico et Sigismundo Poloniae reg. 1594; — Beccaria, Ordinat. pro ref. provin. polon., Crac. 1594; — Peregrinus Laelius, Oratio ad Clem. VIII. cum Stan. Miński obedientiam praestaret, Romae 1594.

Por. Miński S., Sposób odpr. poselstwa, wyd. Korzeniowski J., Kr. 1889.

3304. **Wojny tureckie**: Salamon, A magarosz, a török hóditás korában, Budapest 1864 (o wojnach tureckich); — Hormayer, Arch. XIII. t.; — Oesterr. Revue 1866 XI—XII.; — Schuler v. Libloy, Aus der Türken- u. Jesuitenzeit vor u. nach 1600, Berlin 1877; R. **1594**. List Rudolfa II. względem Chłopickiego, Wiszniewski, Pomniki IV.; — Pavłovski X. S., Ad Sigism. III. oratio a. 1593, Crac. (2 odb.) 1595; — Wereszczyński J., Pobudka do podniesienia wojny św., Kr. 1594, 1598 DS.; — Zaklinskij K., Znoszenia cisaria Rudolfa II. z Kozakamy i ich uczast' w wijni uhorsko-tureckoj w r. 1594 i 1595, Spraw. gimn. akad. Lw. 1881—2, Lw. 1882, *zob.* Nr. 2439; Relacion del Sigism. Batori, Sevilla 1595; — Bathori Sig. Bericht, wie alle Sachen zwischen ihm und etlichen Verräthern anno 94 verlassen, Arch. d. Ver. f. siebenb. Landesk., Kronstadt I.

Turcyki i Zamojskiego: De transitu, zob. Kroniki.

3305. Hilchen Daw., Orationes 1597; — Tenże, Underth. Werbung wegen Liefflandt b. r. dr.; — Tenże, Oratio ad senatum rigensem. Rigae 1596; — Tenże, Livoniae supplicantes ad S. R. M. oratio 1594, Crac. 1599, Riga i 1599, Ruyni 1804 (Por. **E.** Hilchen 1592), *zob. Oprac.*

Por. Winkelmann Nr. 7386—7403.

3306. List królowej Anny do miasta Gonczyna 1594, Athen. 1841 IV.; R *1594—5.* Listy Łukasza Górnickiego, Maciej., Pism. Dod.

3307. R. **1595**. Konst. sejmu krakowskiego; Uniw. poborowy, Vol. leg. II.; — Konstytucye sejmu 1595, Kr. (2 odb.) 1595; — Zygmunt III. Uniwersał poborowy na sejmie 1595, Kr. 1595; — Constitutiones terrarum Prussiae 1595; — Proces konfederacyi 1595 b. r.; — Bulovis L., Consilium Sigismundo III. Cracoviae in comitiis recens exhibitum, Rostochii 1595 (DS.).

3308. Henneberger Casp., Erklärung der preuss. Land-Taffel, Königsb. 1595 (**E.** VIII.).

3309. R. *1595.* Zygm. III. wynagradza plebana oświęcimskiego za reperacyę drogi, Dod. Gaz. lw. 1872 II.

3310. R. **1595**. Instrukcya sejmiku wołyńskiego, Grab., Źr. do dz. II., *zob.* Nr. 1362.

3311. Pawłowski St. et Vences. de Daub. Rudolphi II. oratorum, ad Sigism. III. et ordines oratio in comit. generalibus Cracov., Norimb. 1595, Crac. 1595; — Napragi D. N., Zakolius i Kelemessius, Poselstwo węgierskich posłów przeł. Januszowski, Kr. 1595; — Ci sami, Hungariae periclitantis legatorum ad Sigism. III. oratio (hung. leg.) Crac., Dantisci, Norimbergi 1595; — Kostitz J., Von dem allgem. Türkenkrieg an Sigism. III., Lutomyśl 1595; — De Bello sociali turcico, per orationes J. Kostitz, Benkendorf, Reusner, Crac. 1595; — Reusnerus M., Orationum Volumina t. IV (t. I. 1595), Lipsiae 1596; — Hungarische, Bohemische, Polnische Handlungen, Nürnberg (Briefe: Zamojski, Sigism., Bathory) 1596 DS.

Turcyki X Grabowskiego, zob. Kroniki.

3312. R. **1595**. Wojna o Multany i rozruchy na Wołoszczyźnie, Sękowski, Collectanea t. I.

3313. Acta et conclus. synodi gener. thorunen., Sprawy i uchwały synodu toruńsk. 1595, Toruń 1596 (DS.).

3314. Chodkiewicza Jerzego listy do Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła, woj. trockiego, 30. stycznia 1595, Athen. 1842 VI.; — Listy tyczące się Zofii, ks. słuckiej i Jerzego Chodkiewicza 1595—1603, tamże 1842 VI.; — R. **1595**. Hetman Żółkiewski do króla, Grab., Źródła do dz. I., *zob.* Nr. 1362.

3315. R. **1595**. Fredzfördragh emillan Sverige och Rydzlandh stulit i Teussin vid Novogorod (18. maja 1595) Suomi 1841 V.; — Mirnyj dogowor między Szwecieju i Rossieju, Cztenia Imp. obszcz. ist. i drew. 1868 II. 5.

3316. R. **1595**. Ustawa pospólstwa Biecza o spadkach, przywiankach, oprawach, zapisach, testamentach, opiekunach. Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 1, 2, 4, 5, 6.

3317. R. **1595**. Zygm. III. nakazuje szlachcie płacić czopowe za wino, Dod. Gaz. lw. 1872 II.

3318. R. *1595.* Zygm. III. dla M. i B. Korycińskich z Żarnowa, Dod. Gaz. lw. 1872 II.; Zygm. III daje pensyę Krzysztofowi Kochanowskiemu, tamże 1872 II.; Zygm. III. pozwala Wojciechowi Krzuckiemu skupić posiadaczy wójtostwa wielickiego, tamże 1869 Nr. 18, 19; Zygm. III. zezwala na fundacyę wsi Rogoźnik tamże 1872 III.

3319. R. *1595.* **Testament Anny** z Firlejów Ossolińskiej, żony Zb. Ossolińskiego, woj. sand., Kalendarz krak 1813, Pszczółka krak. 1821; R. *1 95.* Henryk IV. do Teodora Mosk., Karamzin, Hist. Ross. VIII.

3320. R. **1595. Unia brzeska**: Bulla Unii Klemensa VIII., Skarbiec Sienkiewicza I.; — Breve Klemensa VIII. do Zygm. III i Jana Zamojskiego, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3321. R. **1596**. Brzeska Unia, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 21; — Hramota (kasaiuszczaiasia pryniatia unii 1596 h.), Cerk. Wistnyk Budyń 1858 Nr. 7; — Terlecki K., (bisk. Łucki i Ostrogs.) Hramota sławlennyczeskaja jerejskaja (Ostrog) circa 1587—95 DS.

3322. Likowski E., Rokowania poprzedzające unię brzeską, Prz. pol. 1886, Odb. Kr. 1886.

3323. Fiedler J., Ein Versuch der Vereinigung der russischen mit der römischen Kirche im XVI. Jahrh., Sitzungsber. d. k. k. Akad. d. Wiss. in Wien, Bd. XI.; — Tenże, Beiträge z. Gesch. d. Union, Wien 1862, str. 46.

3324. **Akta** zboru chrześcijańskiego, Brześć b. r. (**E.** VIII.).

3325. Meletej Patryarcha, Dyalog o prawosławnoj wierie, Ostrog 1598 (listy Melecyusza); — Ekthesis albo krótkie zebranie 1597; — Apokrisis przez Chrystophora Philaletha, Wilno 1597 (wiele dokumentów, por. Wiszniewski M., Hist. lit. VIII. 295).

3326. **Pociej H.**, O przywilejach nadanych Unii b. r. (**E.** VIII., IX.); — Ostrogski (Zasławski) Alex. Xże: List do Melecyusza Smotrzyckiego b. r. (DS.); — Unia albo wykład (w języku białoruskim a nie po polsku) 1595 DS.; — Kiszka L. X., List Melecyusza patryarchy, Supraśl, 1714; — Pociej Hip., Poselstwo do papieża Syxta V., Wilno 1605; — Smotrycki Mel., List do bisk. Ign. Pocieja, Dermań 1605; — Otpis na list Ipatija Pocieja opisanije o raznosti wostocznoj cerkwi, Ostrog 1598.

3327. **Rostowski St.**, Synodus Brestensis in Lithuania a. 1596 habita, Bruksela 1877.

3328. Materyały do historyi synodu brzeskiego (listy Zygm. III. i Konstantyna Ostrogskiego do biskupa), Dzieje dobrocz. kraj. i zagr. 1824; — Iwaniszew M., Wiadomości o Unii, wyjęte z archiwum centr. kijowskiego, Odb. z Besedy ruskiej 1859 (po ross.); — Przysięga Jeremiego Mohiły, Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — Testament Hipacego Pocieja, Prz. pozn. 1855 XXX.

3329. **Kojałowicz M.**, Litowskaja cerkownaja Unija, Ptrsb. 1859—62 2 t.; — Koniski J., Zapiska o tom, czto w Rossii do końca XVI. w. nie było Unii, Moskwa 1843; — Flerow J., O prawosławnych bractwach, Peterb. 1857; — Cztenija w imp. obszcz. istorii i drewn. ross., Moskwa 1859 VI., 1863 X.; — Sbornik dokum. uczeniajuszczich otnosz. latino-polskoj narodnosti, Wilno 1867; — Sbornik drewnich hramot i aktow gorodow, Wilno, Kowno, Trok, Wilno 1843; — Izwiestie (Istoriczeskoje) o wozniksze w Polszcze unii, b. w. m. i r. str. 446; — Chołmskij greko-uniatskij Misiaczesłow 1870 (por. Słowo ruskie, Lw. 1870 Nr. 13).

Zob.: *Akty dziejów prawosł. kościoła w południ.-zachodn. Rossyi i Unia kościelna, Archiw. jugo-zapadnoj Rossii Nr. 967.*

3330. R. **1596**. Konstyt. sejmu warszawskiego, Vol. leg. II.; — Konstytucye 1596, Kr. 1596; — Instructio, exigendi thelonei novi finitimi, Crac. 1596 (DS.).

3331. Exorbitancye i naprawa koła poselskiego (przez ks. Stanisława Karnkowskiego) 1596 i b. r. Ligęza M. S., Pisma, Kr. 1859; Bibl. polska Turowskiego (Pisma Karnkowskiego), Kr. 1859; — Exorbitancye, które się działy przez J. Zamojskiego b. r. (około 1600).

3332. R. **1596**. Opis negocyacyi z Janem Zamojskim przez Vanozzego, Nowy Pam. warsz. 1801—2, Zb. Pam. Niemc. t. II.; — Vanozzi B. di Pistoja, Lettere miscellanee, Venezia 1606.

3333. Malaspina G., Orazione al re di Polonia nella regal. congregatione, Verona 1596; — Tenże, Oratio o lidze, tłum. Januszewski, Kr. 1596; — Oratio de foedere, Crac., Romae 1596; — Mandina B., Oratio ad regem senatumque Polon., Dilingae 1596; — Tenże, De foedere c. Turcas, Nissae, Crac., Col., Pragae 1596 (DS.).

3334. Clement, De negotio Moldavico epistolae, Rostochii 1596 DS.; — R. **1596**. Lew Sapieha do króla o traktatach z cesarzem, Grab., Źr. do dz. I., *zob.* Nr. 1362.

3335. Mandata Sigismund. Suec. et Pol. Reg. ad Carolum Suec. Princip., Stockholm 1596; — Credentzschreiben und Instruction was von wegen Sigismundi v. Schweden u. Polen Königs, bey Fürsten Carl auch Erich Brahe u. Stan. Dzialiński, Stan. Czyżowski u. Nic. Sapieha geworben, Stockholm 1596, 1597; — Działyński St., Oratio nomine senatus habita, tamże; — Responsum ad Działyński, tamże 1596; — Brahe E., Mandata seren. Sigism. suec. et pol., Riga 1596 (DS.).

3336. R. **1596—98**. Wizyta Radziwiłłowska, Bukowski J., Dzieje reform., Kr. 1883 I.

3337. R. **1596**. Nalewajko do króla Zygm. III., Zb. Pam. Plat. t. II.

3338. R. **1596**. Mandat Zygm. III. do żupnika olkuskiego, aby żydów do robót nie przypuszczał, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Anna Jagellonea quietat thesaurarium zupparum cracov., tamże.

3339. R. *1596.* Zygm. III nadaje starostwo śniatyńskie Mikołajowi Zebrzydowskiemu, Dod. Ga

lw. 1872 III.; Mandat Zygm. III. od rajców krak. w sprawie rusznikarza St. Szot tamże; Zygm. III. wydaje przywilej na wyszynk piwa Akademii krakowskiej, tamże; Zygm. III. dozwala Henrykowi Gotfrydowi dostarczyć srebra do mennic, tamże; Mandat Zygm. III względem naprawienia kantor w Wieliczce. tamże.

3340. Arcyb. Solikowski nadaje OO. Towarzystwa Jezusowego dwa place we Lwowie koło klasztoru św. Franciszka, z zabudowaniami Zofii Handlowej i Wiktoryna Kowalskiego, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 34, 35.

3341. R. **1597**. Rada sprawy wojennej przez Jana Zamojskiego, Zb. Pam. Plat. t. II.; — Mowa tegoż, Dz. warsz. 1827 t. IX., Bibl. warsz. 1887 II. str. 10; — Mowa ks. Karnkowskiego, arcyb. gnieźn. na sejmie, tamże; — Mowa Kajetana, kard. na sejmie, tamże; — Karnkowski Stan., Instrukcya na sejmiki elekcyi deputackiej, b. m. dr. 1598 DS.

3342. Acta synodi Vratislav. 1597 Nissae.

3343. R. **1597**. Relacya nuncyusza kardynała Gaetani, Rel. Nunc. Ap. t. II., Zb. Pam. Niemc. II.; — Clemens VIII. papa, Ad. polon. et suec. regem Sigismundum III. duae epistolae, duae Tartarorum Chani 1597 DS.

3344. Hassencamp, Polen u. England 1597—98 (Handel,) Ztschr. d. hist. Gesell., Posen 1887 III.; — Bor P., Nederland. Vorlogen Amst. 1684 (posel. Działyńskiego); — Credenzschr., was von wegen Fürsten Sigismundi mündlich geworben, Stockholm 1597; — R. **1597**. Relation v. Odert Hasfers u. Hinrich Pryssmanns, Gesandschaft nach Moskau v. Kön. Sigismund, Arch. Liv.-Est.-Kur. 1843.

3345. Bractwo Poczajowskie, Zahajeckie, Dermańskie 1597—1670, Pamiatniki kijow., *zob.* Nr. 977.

3346. Kraszewski J. I., Zamek i starostwo kobryńskie 1597, Obrazy z życia i podr. t. I., Wilno 1842.

3347. R. **1597**. Listy Bernata Maciejowskiego, Maciejowski, Pism. Dod.; — List A. Czachrowskiego do J. Zamojskiego, tamże; — List Józefa Wereszczyńskiego, tamże.

3348. Zygm. III. wstrzymuje wydanie Kroniki Joach. Bielskiego, Dod. Gaz. lw 1872 III.

3349. Zygm. III. potwierdza przyzwolone kupcom przemyskim od urzędu radzieckiego ustawy, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 21—25; Zygm. III do radzców krakowskich w sprawie żydowskich sklepów, tamże 1873 III.; Zygm. III. w sprawie wileńskiego mieszczanina Pawła Prok. Gulbickiego, Nowakowski, Źr. II.

3350. R. **1598**. Konstytucya sejmu warsz., Uniw. poborowy, Vol. leg. II.; — Konstytucya sejmu walnego koron. warszawsk., Kr. 1598 DS.

3351. R. **1598** Relacya nuncyusza Malespina, Rel. Nunc. Ap., t. II.

3352. Reussner, Epist. Turcicarum libri V., Frankf. 1598 lib. VI—XVI. (1599—1600) DS.

3353. R. **1598—1600**. Listy prywatne, Maciej., Pism. Dod.; — R. **1598—1602**. Listy Jana Januszowskiego, tamże.

3354. Rotta nuova che ha dato il re di Polonia al principe de Tartari, Firenze 1598 DS.

3355. R. **1598**. Decretum possessionis fodinarum sulphuris in Swoszowice, Łabęcki H., Górnictwo H.

3356. R. **1598**. Wojciech Baranowski, bisk. płocki do Dębskiego w sprawie Ciechanowskiego (o żebrakach), Zb. Pam. Plat. t. H.

3357. Constit. in gen capitulis ord. canon. custodum s. sepul. Hier. eddit And. Batory, Brunsb. 1598.

3358. R. *1598*. Rada miejska poświadcza, iż miasto Sanok ma przywilej na wolne targi do przedawania mięsa, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 50.

3359. Abschrift der Missiven und Briefe zwischen Kön. v. Polen u. Fürsten Hertzog Carln zu Colmar, Stockholm 1599; — Werbung u. Bewehlh was der Fürst Sigismundus der Schweden Kön. v. Polen bey Fürsten Carl u. Abges. Samuel Lasky erlegt, Stockholm 1598; — Förening encellen Carl Sureriges rejkes arffurste och rijksens ständer, Stockholm 1598; — Ausa illustr. Princ. Dom. Caroli adversus Sig. III. accessit refutatio, Dantisci 1598; — Arbogensium peractionum conclusio ab reg. Sueciae ordin. affirmata 5. Martii (tytuł szwecki także) Stockholm 1597; — Braschius (Prof. Ac. Rostock), Ad Sam. Łaski legatum Sig. III. ad D. et N. regem, Rostock 1600; — Copey eines Schreib. des H. St. v. Zarnkow und J. Zamojski an Herzog Carl 1598 DS.; — Zamojski J., Epist. ad Carolum Sudermaniae, Swada Ostrows. 1747.

3360. Hilchen D., Underthenigste Werbung v. d. Liefländ. Ritterschaft, Riga 1597; — Livoniae supplicantis oratio, Crac. 1597, Riga 1597; — Bergmann B., David Hilchen, Bergmanns Mag. f. Russland Gesch. 1825 I—H.; — R. **1598**. Ordinatio Livoniae, Gadebusch Livl. Jahrb. II.; — Nord Miscell. XXVII.; — Prawda, konstytucyi itd., War. 1733.; — Livonia h. e. responsum regni polon. ad Car. Suderm. liter., Vilnae b. r. 1600 (DS.).

3361. Fredz-Fördrag emellan Sigismundus och Herr Carl, Stockholm 1598 (Inne E. IX.); — Friedensvertrag zwischen Sigismunden u. Carln, Stockholm; — Transactio inter etc., Stockholmiae 1598 DS.

3362. **Fidander L. G.**, Fälttäget i Östergötland är 1598, Wallberg 1883 (druga wyprawa Zygm. do Szwecyi); — Boethius S. J., Hertig Karls och svenska riksrädets samregering 1594—6, Sv. hist. tidskr. 1884, 1885 (zajęcie tronu przez Karola).

3363. R. **1599**. Lustracya skarbu królewskiego, Zb. Pam. Niemc. t. III.

3364. Inventarium thesauri dioec. Vladislaviensis a. 1599, 2. Summarium redituum, Ordo divini officii, *zob.* Nr. 1321.

3365. R. **1599**. List Jana Ursyna do J. Zamojskiego, Maciej., Pism. Dod.; — List S. Karnkowskiego do J. D. Solikowskiego, tam-

że; — List Wawrzyńca Goślickiego do St. Żółkiewskiego, tamże.

3366. R. **1599**. Concessio Sigism. III. redimendi mineram ferrar. Kawczyńska in capit. Krzepicensi; — Ejusdem ad cedendam ferream in cap. ostrolencensi, Łabęcki H., Górnictwo II.

3367. R. *1599*. Fundacya wójtostwa Podobin przez Zygm. Starego, zatwierdzona przez Zyg. III., Dod. Gaz. lw. 1872 III. Fund. kl. w Sokalu, *zob.* Nr. 3409.

Wiek XVII.

3368. **Zbiory aktów**, *Zob.* Nr. 1349—89; — Zbiory praw 1014—52, 1254—1332, Dyaryusze 1380—1402.

3369. **Liske X.**, Akta grodzkie i ziemskie, t. X., *zob.* Nr. 647 (Oblaty sądów lwowskich lata 1600—1700 od Nr. 2859—6365).

3370. **Relacye** Nuncyuszów, *zob.* Nr. 2828.

3371. **Podgórski A.**, Pomniki dziejów Polski w. XVII, I—II., Wrocław 1840—42, *Zob. Nr. 3645 i pod odpow. latami.*

Zob. Nr. 1432—54.

3372. **Jabłonowski A.**, Lustracye królewszczyzn ziem ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII. w. Źr. dziej. t. V., *zob.* Nr. 1387, War. 1877.

R: Prz. kryt. 1877.

Dzieje zjednoczenia Ormian, Źr. dziejowe t. II., zob. Kroniki.

Zob. Nr. 3128, 3221, 3240, 3253, 3293, 3314—30, 3344.

3373. **Chomętowski**, Materyały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI. i XVII. w., *zob.* Nr. 2428, *Zob. pod odp. latami.*

3374. **Kraszewski J. I.**, Podróże i poselstwa polskie do Turcyi, a mianowicie: Otwinowskiego, Taranowskiego, Zborowskiego, Kr. 1860; — Tegoż, Pomniki do historyi obyczajów w Polsce z XVI. i XVII. w., *zob.* Nr. 2429.

Wojny z Ottomanami: Sękowski, Collectanea, t. II., zob. Kroniki.

3375. Mosbach A., Przyczynki, Pozn. 1860 (regesta 1600—89); — Tenże, Wiadom., Ostr. 1860 (1600—99 reg. i dok.), *Zob. pod odp. latami.*

3376. **Lünig J. C.**, Orationes procerum Europae, pars I., III., Lipsiae 1712; — Publicorum negotiorum suppl., Frankf. et Lipsiae 1702, *zob. pod odp. latami odnosz. się do Polski.*

3377. Rudolphus Imperator, Epistolae ineditae edidit Bern. de Pace (et ad Polonos). Viennae 1771.

3378. **Akty** sobrannyje Akad. nauk. petersb. t. II—IV., *zob.* Nr. 916; — Akty istoriczeskije t. II—V., *zob.* Nr. 917—919; — Pamiatniki t. II—X., *zob.* Nr. 935; — Sbornik russk. istor. imperator. obszczestwa XXIV. i XXXVI. *zob.* Nr. 940; — Akty zapadnoj Rossyi, t. IV. i V. (1588—1699), *zob.* Nr. 946; — Akty južnoj Rossii, t. II—XIII., *zob.* Nr. 966; — Archiv jugo zapadnoj Rossii, *zob.* Nr. 967; — Opisy majątków, sprawy graniczne itp., Archeograf. Sbornik, *zob.* Nr. 948; — Pamiatniki izd. kommissieju pri kijowskom wojennom gen. gubernatori, *zob.* Nr. 977; — Akty o kozakach, *zob.* Nr. 2439.

3379. Kamieński B. (Kalinka. W.), Negocyacye ze Szwecyą o pokój 1651—53, wstęp, Dod. Czasu 1857 II. 5.

3380. **Kognowicki K.**, Życia Sapiehów i listy od monarchów, ded. Alex. Sapieże, t. I., Wilno 1790; — Kotłubaj E., Galerya nieświeżska portretów Radziwiłłowskich, Wilno 1857.

3381. **Ostrowski S. Danejkowicz**, Swada polska i łacińska, *zob.* Nr. 1351 *i pod odp. latami.*

3382. Pisarski J. S., Mowca polski, t. I. Kalisz 1683 i Suppl. 1676, 2 wyd. tamże 1689.

3383. **Żółkiewski St.**, Listy 1584—1620, wyd. ks. Tad. J. Lubomirskiego, Kr. 1868; — Tegoż, Pisma... kanclerza koron. i hetmana, wyd. A. Bielowski (z przedmową wydawcy i potr. Żółkiewskiego), Lw. 1861.

R: Hubert L., Bibl. warsz. 1862 IV.; X. L., Sybels H Z. XXIII. (rec. „Listów“)

Załuski Epistolarum familiarium (od r. 1665) zob. Nr. 1452; Kluczycki (Pisma do wieku Jana Sobieskiego od r. 1629) zob. Nr. 1448.

Archiwum domu Radziwiłłów, zob. Nr. 3039.

3384. Rychcicki M. J. A. (Dzieduszycki M.), Piotr Skarga i jego wiek, Kr. 1850—61, 2 ed. 1868—69; — Bielowski A., Sz. Szymowicz, Kr. 1875 (Dod.).

3385. Zapis ks. Piotra Skargi dla szpitala w Grójcu, wyd. Wasiutyński L., Bibl. warsz. 1855 III., Odb War. 1855; Ks. Piotra Skargi dwa listy własnoręczne, Prz. lw. 1875 t. X.

3386. Puteanus E., Epistolarum Cent. II. (G. Ossoliński, Henr. Bonero, Nic. Danilovicio, Chr. et Leoni Sapieha), Coloniae 1611, 1645; Tenże. Epistolarum attic. promulsis. (Trzebiński, Ożga, Sapieha, Żółkiewski), Colon. 1617 (E. IX): Tenże, Epist. Cent. III. (ad J. Żółk.), Colon. 1626 (E. X.).

3387. Campianus E., Vita et epistolae, Crac. 1605.

3388. Wołyński A., Relazioni di Galileo Galilei colla Polonia (documenti), Firenze 1873; — Korespondencye Władysława IV. z Galileuszem, wyd. Przeździecki A., Bibl. warsz. 1849 III.

3389. **Szajnocha K.**, Szkice historyczne I—IV. (w dod. wiele dokum.); — Kostomarow, Monografie hist. (także); — Zamorski Br., Kronika pomorzańska według źródeł miejscowych opowiedziana, Lw. 1867 (mnóstwo dokum.); — Barącz S., Pamiętnik dziejów polskich, Lw. 1855, *zob. pod odp. latami*; — Tegoż, Wolne miasto Brody, Lw. 1865; Pamiątki Żółkwi, Lw. 1852, 1876; *Zob.* Nr. 718—824; — Celewicz J., Istorja skytu Maniawskoho wraz z zbirnykom hramot, łystiw itd., Lw. 1887, *zob.* Nr. 3221.

3390. Volum. leg. t. II—V., *zob.* Nr. 1052, *zob. pod odp. latami.*

3391. Tripplin L., Tajemnice społeczeństwa, Wrocław 1852 I—VI. (sprawy sądowe z XVII. i XVIII. w.).

3392. Schuch H., Gerichtsbücher der Stadt Berent aus dem XVII. Jahrh. (Kościeszyna), Z. d. westpreuss. Gesch. v. Danzig, 1884 XIII.

3393. Opis Józ. Max. Ossolińskiego dokumentów rodzimych, Skarb. pol. Kamieńskiego, Lw. 1859; List nieznany Zygm. III., Tyg. illustr. 1863 VII. str. 221; List żołnierza kwarcianego do jednego dworskiego z pod Malborka, Nowakowski, Źr. I.; Z mowy... do Jana Saryusza Zamoyskiego, Bibl. Ossol. 1830 I.

3394. **Zbiory krajów postronnych**:

Niemcy i Austrya, *zob.* Nr. 1570—81.
Węgry, *zob.* Nr. 893, 901, 902, 905.
W. X. Moskiewskie, *zob.* Nr. 916—1013.

3395. **Zbiory hist. papiezy** i kościoła, *zob.* Nr. 1254—7, 1632 *i pod odp. latami.*

3396. **Zbiory krajów dalszych**:

Anglia, *zob.* Nr. 1484—6, 1494—1500.
Francya, *zob.* Nr. 1507, 1516—1527.
Hiszpania, *zob.* Nr. 1542—4.
Hollandya, *zob.* Nr. 1551—61.
Szwecya, *zob.* Nr. 1615—21
Zob. pod odpowiedniemi latami.

3397. R. **1600**. Nauka posłom Zygm. III. do cara Godunowa i list cara do Zygm. III.; Oboleńskiego Sbornik, zesz. VII. i VIII.

3398. Poselstwo Lwa Sapiehy w r. 1600 do Moskwy, podług dyaryusza Eljasza Pielgrzymowskiego, sekretarza poselstwa, wyd. Trębicki Wł. (Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1846); — Opisanije posolstwa Lwa Sapiehy w Moskwu 600, Żurnał min. nar. prośw., Ptrsb. 1850 LXVIII.

3399. R. **1600**. Zatargi z Ottomanami z powodu kozaków, Sękowski, Collectanea t. I.; — Collo, F., Pace colla Turc. e Polonia, Padova 1600 DS.; — Grab. Starož.

3400. Pabst E., Wie Narwa im October 1599 entrissen wurde (z dokum.), Beiträge z. Kunde Liv.-Est.-Kur. 1870 I.

3401. Abdruck der Missiven, *zob.* Nr. 3359; — Almennelige Affhandlnigs besliut af alle sveriges rijkes ständer, Stockholm 1600; — Sentens och dom som affsagdh är Gustaff Banner, Erich Sparre, Ture Bielke, Stockholm 1600 (E. IX. Dod.),

3402. Sturcius Chr., Oratio de vitae decore, in qua Sig. III. prudens consilium de ordinanda Livoniae commendatur, Rostochi 1600; — Solikowski J. D., Do obywateli Inflants., Lw. 1600; — Tenże, Ad Livones, Riga 1599, Samosci 1600; — Hilchen D., Prosfonesis ad nobiles Livoniae 1600.

3403. Decretum regium inter Dav. Hilchen, Vilnae 1600 DS.; Tenże, Clypeus innocentiae contra Jac. Godemanni Luneburgen. et Rigensium quorundam, Senatus nomine, Zamość 1604 i b. w. m. 1694, Ruyni 1802.

3404. R. **1600**. Listy kamery szląskiej do Stan. Sędziwoja z Czarnkowa i tegoż odpowiedź, Mosbach, Wiadomości.

3405. Warszewicki K., Oratio ad Guil. V. Bavar. ducem, Aug., Vind. 1600 DS.

3406. Zamojski J., Litterae, quibus senatum regentem hortatur, s. l. et a. DS.

3407. Polonorum resolutio de rebus Moldavicis et transsilvanicis s. l. 1601 DS

3408. Thesoro politicico, Rel. di Moscov. Polonia, Milano 1600 DS.

3409. R. *1600*. Zyg. III. potwierdza założenie i nadanie konwentu OO. Bernardynów w Sokalu, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 31—38; Zyg. III. zezwala na cessyą wójtostwa Bandrów, tamże, 1872 III.; Zyg. III. wydaje rozporządzenie względem cła od wołów, tamże.

3410. R. *1600—3*. Akty odnosz. się do życia Górnickiego, Czarnik Br., Żywot Ł. Górnickiego.

3411. **Skarga P.**, Kazania sejmowe (z przedmową K. Mecherzyńskiego), Kr. 1831, Pozn. 1869 (Wiele innych wydań).

3412. Bobrzyński M., Kazania sejmowe Skargi, Kr. 1876.

3413. R. **1601**. Konstytucye sejmu warsz., Vol. leg. II.; — Constitucye sejmu walnego koron., Kr. 1601 DS.; — Uniwersał poborowy na sejmie walnym, Vol. leg. II. — Instructio exigendi thelonei novi et antiqui, tamże; — Uniwersał poborowy, War. 1601; Instructio exigendi thelonei novi finitimi, Crac. 1601 (DS.).

3414. Constitutiones synodi dioecesianae, Leop. 1601; — Maciejowski B., Epistola pastoralis, Crac. 1601 (DS.) (1640, 1641).

3415. R. **1601**. Instrukcya Krz. Kochanowskiemu, posłowi do Turek, Zb. Pam. Niemc. t. V.; — List na przejazd posła tatarskiego do króla, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3416. Herman D., Livoniae afflictae supplicatio, Rigae, 1601; — Tegoż, Meditatio militis christiani, Rigae 1601; — Karnkowski St., Processus supplicat. pro bel. liv., Crac. 1601; — Censura livonica, Vilnae 1602; — Livonica, hoc est responsum, Crac. 1602, Wilno b. r. DS.; — Königlich polnische Verleihung eingezogener Güter v. J. 1601, Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1851 II., 1853 VII., 1857 VIII.

3417. Akta rzplt. Babińskiej (1601—70), Maciej., Pism. Dod. (wyjątki), *zob. Kroniki.*

3418. R. **1601.** Listy Hipacego Pocieja, Maciej., Pism. Dod.

3419. R. *1601—2, 1614.* Szymonowicza Sz. listy do Zamojskiego, Maciej. Pism. Dod.; List Górnickiego do Mik. Krz. Radziwiłła, tamże.

3420. Kmita J. A., Proces sprawy Bocheńskiej 1601, 1602, 1605; Tenże, Officialis simbola officialium Żuppe Bochnen. Crac. 1605 (DS.).

3421. R. *1601.* Rada miojska lwowska ustânawia bractwo dla czeladzi murarskiej, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 26, 27; R. *1601, 1617.* Jan i Małgorzata Swoszowscy zapisują OO. Dominikanom lwowskim wieś Borki i część w Jaśniskach, tamże 1858 Nr. 19—20, *zob.* Nr. 3349 (zatw.).

3422. R. **1602.** Uniwersał poborowy na sejmie koron. warszawskim, Vol. leg. II.; Toż, Kr. 1602; — Instructio erigendi Thelonei novi 1602 (DS.).

3423. Synodus dioeces. gnesnensis, Crac. 1602; — Ordinationes synodi, Crac. Antverp. 1602; — Synodus episcopatus Vilnensis, Vilnae 1602 (DS.).

3424. R. **1602.** Zamojski J., Litterae responsoriae, Lünig Lit. procer. 1712 I., Suada lat. Ostrow. 1747; — Litterae Caroli IX. ad Johann. Zamoiscium, tamże; — Zamojski J., Absagebrieff, Crac. 1602 DS.; — Dwa listy Jana Zamojskiego 1602 Ciampi, Flosculi 1830.

3425. Copia d. König. Maj. in Polen das gemeine in Schweden ausgeg. Schreiben 1602.

3426. Ad Carolum Oratio s. l. et a. (por. Winkelmann Nr. 5633).

3427. Skarga P. X., Wsiadanie na wojnę, Kr. 1602; — Von der Hauptfrage: An haeretico sit fides servanda 1602 (DS.).

3428. List Stanisława Garwockiego, kasztelana płockiego do Jana Zamojskiego, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy, t. V.

3429. **Korespondencya** Jana Karola Chodkiewicza (Bibl. Ord. Krasińskich t. I., *zob.* Nr. 1385), War. 1875.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1875 II.; Prz. lw. 1875 IX.

3430. Naruszewicz Ad., Historya J. K. Chodkiewicza, War. 1781, War. 1805, Kr. 1858 (Bibl. Turowskiego)

3431. List Jana Karola Chodkiewicza do syna Hieronima z radami o naukach, Bibl. warsz. 1852 I.

3432. Warszewicki K., Mowy wygłoszone w Mantui, Wenecyi i Wiedniu 1602 r., wyd. Wierzbowski T., (Bibl. zap. pisarzy XVI. i XVII. w.), War. 1885.

3433. R. **1602—3.** Zygm. III. listy na przejazd W. Piaseczyńskiego, posła do Krymu, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3434. Muratowicz S., Relacya wysłanego od Zygm. III. do Persyi w r. 1602, wyd. J. Minasowicz, War. 1777, 1807.

3435. R. *1602, 1603.* Zygm. III. potwierdza wyroki komisarzów w sprawie między radą miejską i pospólstwem w Przemyślu, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 32, 33; Król zastrzega mieszczanom Krosna pierwszeństwo do dzierżawy młynów, tamże 1852 Nr. 36; Zygm. III. potwierdza fundacyę ołtarza bractwa św. Krzyża w Pajęcznie, tamże 1872 III.; Zygm. III. potwierdza powinność daniny Lipnika i Stracówki, tamże 1872 III.

3436. R. *1602.* Zygm. III. względem kupców z Wołoszy, Dod. Gaz. lw. 1872 III.; Jan Zamelius zapisuje 1000 dukatów dla profesorów wszechnicy krak., tamże 1872 III.

3437. R. **1603.** Uniw. poborowy na sejmie krakowskim, Vol. leg. II.; Toż Kr. 1603 DS.; — Constitucye, statuta i przywileje, Kr. 1603; — Poseł na seim krakowski r. 1603 (podp. Witowski) 1603 (DS.).

3438. Skytte J., Oratio (von den Tumult) gehalten den 22. Aug. 1603, Stockholm 1608, 1609, 1618 DS. (do spraw inflanc.).

Por. Winkelmann Nr. 5609—21 i E. VIII. Dod. Sveriges i Arffföreningen.

3439. Myszkowski, Ordynacya 1603 DS.

3440. R. *1603.* Dokument klasztoru św. Klary w Nowym Sączu, Dod. Gaz. lw. 1872 III.

3441. Baranowski W. X., Synodus dioec. plocensis, Crac. 1604; — Constitutiones dioecesanae, Zamość 1604; — Stephanides M. X., Mowa na synodzie Chełm. 1604 (DS.); — Święcicki reddit labarum romanum D. Casimiri in manus Leonis Sapieha Cancellarii M. D. L.; Sapieha Leo respondet eidem, Ostrowski-Danejk., Svada latina 1747.

3442. Statuta Uniwersytetu krakowsk. z lat 1604, wyd. Szujski J., Arch. kom. hist. II., Odb. Kr. 1882.

3443. R. **1604.** Sigism. III. Copie der an die Gemeine in Schweden ausgeg. Schreiben, Crac. 4. Mart., Danzig 1604 E. X.; —. Sweriges rijkes ständers beslut., Stockholm 1604 DS.; — Chresnecopherus N., Afsäyeste schrift 1605 (E. Dod. X.) DS.

3444. R. **1604.** Relazione del regno di Polonia cominciata l'anno 1604 card. Valenti (Charakt. J. Zamoyskiego), Collectanea, Poznań 1861, *zob.* Nr. 3128.

3445. R. *1604.* Zyg. III. mianuje Abrahama Junga dyrektorem Szkotów w Polsce przebywających, Dod. Gaz. lw. 1872 t. III.

3446. R. **1604.** List Piotra Skargi do Zamojskiego, Maciej. Pismn. Dod.

3447. Sapieha Lew, Oratio habita Vilnae 1604, Suada Ostr. 1745.

3448. **Paweł V.**: Bzovii, Vita Pauli V., Roma 1625; Cappelletti G. I. Gesuiti ela Rep. de Venezia, Documenti, Venezia 1873; Roccolta degli scritti nella causa del P. Paolo V. co'Signori Venet., Coira 1607.

3449. Constitutiones synodales 1605; — Acta in synodo culmensi et pomeraniensi habita a Laur. Gembicki, 21. Junii 1605 (DS.)

3450. Schreiben Herzog Friedrich's von Kurland über die Schlacht bei Kirchholm am 27. Sept. 1605, Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1858 IX.; — Litterae Joh.-Car. Chodkiewicii ad Joan. Mansfeldiae comitem Bersoniae 1605 8. Nov. (wymiana jeńców wziętych pod Kirchholmem); — List o oblężeniu zamku Dynamentskiego (por. Winkelmann Nr. 5661—2) (DS.).

3451. Sententia ordinum regni Sveciae, Stockholm 1605; — Responsum S. R. M. Joachimi Friderici, Varsav. 1605; — Nuncius auspiciis Sigism. III., Crac. 1605 (DS.).

3452. Ordinatio bonorum domus Zamoscianae, Kr. 1666, Zamość 1667.

3453. Porządek i moderacya taksy dla pisarzy na komorach celnych, Pozn. 1606.

3454. R. *1605*. Zygm. III. uwalnia mieszczan ropczyckich od podatków, Dod. Gaz. lw. 1872 t. III.; R. *1605 i 1612*. Bernard kardynał Maciejowski przyłącza kaplicę św. Benedykta na Lasocie do klasztoru św. Ducha w Krakowie, tamże 1858 Nr. 32, 33, *zob.* Nr. 3165 (zatw.).

3455. R. *1605*. Opiekunowie Tomasza Zamojskiego wynagradzają zasługi Melchiora Michałowskiego około Jana Zamojskiego położone, Przew. nauk. i lit. 1873 I,

3456. **Kojałowicz M.**, Smutnoje Wremia, Russkaja istor. bibl. izd. archeogr. kom., Ptrsb. 1872.

Zawiera: Wyjątki dyaryusza 1606; Budziły historyi Dymitra, Dokumenty od r. 1604—9.

3457. **Muchanow P.**, Podlinnyja swidietelstwa o wzaimnych otnoszenijach Rossie s Polszeju, Moskwa 1834, *zob.* Nr. 936; — Platonow C. T., Drewnerusskija, Skazaniji i Powisti z XVII. w., St. Ptrsb. 1888 (Czasy Dymitrów).

3458. **Ciampi S.**, La Demetriade, ossiano novi documenti per servire allo schiarimento della vera storia del falso Demetrio, Firenze 1827; — Tenże, Esame critico con documenti inediti della storia di Demetrio, Firenze 1827; — Tenże, Bibliografia critica, Firenze 1834 (dokumenty).

3459. Barezzo-Barezzi, Relazione della segnalata conquista del paterno imperio consegnita dal Demetrio, Gran duca di Moscovia, Wenecya 1605, Florencya 1606, Moskwa 1848 (po franc. Paris 1858 i Halle 1859).

3460. **Poselstwo** od Zygm. III. króla polskiego do Dymitra Iwanowicza, cara moskiewskiego (Samozwańca), z okazyi jego zaślubin z Mniszchówną, wydane przez Edw. Raczyńskiego, Wrocław 1837.

3461. **Autentyczne** świadectwa o stosunkach między Rossyą a Polską, szczególnie za Samozwańców, Wiz. i roztrz. nauk. n. s. t. V. 173, Grab. Starož., Nowakowski Źr. II.

3462. **Pierling P.**, Rome et Demetrius, Lyon 1878, Paris 1878 (avec des pièces justificatives) *zob.* Nr. 2812.

3463. R. **1606**. Instrukcya dla monsigniora Simonetta, nuncyusza w Polsce, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Respons carowej papieżowi Pawłowi i list Dymitra do Staveriusa, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — List Pawła V. do Maryny Mniszchówny z r. 1605, tamże.

3464. R. **1606**. Relacya wypadków w Moskwie przez de la Ville, Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza I.; — Nova de rebus Moscoviticis (Relatio nuntii i respons na to), Nowakowski, Źr. t. II.; — Z dyaryusza Stan. Niemojewskiego o Marynie i Dymitrze r. 1606, Wieniec, dwut. lit. 1862; — Odezwa cara Borysa Godunowa z r. 1605, Oboleńskiego Sbornik, Moskwa 1838.

3465. Mniszech Z., Oratio ad Sigism. III. foedus cum Turca, Parisiis 1606; — Tenże, Oratio ad Vladislaum R. P. tamże 1606 (DS.).

3466. R. **1606**. List X. Konst. Ostrogskiego do syna Janusza, Dz. warsz. 1852 Nr. 97; — List Pawła Kostki, Prz. lw. 1876, t. XII.

3467. R. **1606**. Uniwersał poborowy na sejm koronn. DS., Dyaryusz, *zob.* Nr. 3456; Instr. sejmiku bełzkiego, Roz.-fil.-hist. 1882 XV.

3468. Mniszech Nic., Oratio ad Sigism. III. de regno Sueciae, Paris 1606; — Tenże, Oratio an Poloni bello persequantur Carolinis, Parisiis 1606; — Hilchen D., Oratio auticarolina 1606 (DS.).

3469. Copia des Schreibens an J. K., schwed. Staathalter zu Rewel von russ. Woiwoden 1606 DS. (**E. X.**).

3470. R. *1606*. Gesinde- und Kleider-Ordnung, Königsberg 1606 DS.

3471. Dochód Zygmunta III. i domu jego w r. 1606, Przyj ludu, Leszno 1841; Inwent. wsi Koznice i Sroczyce, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr 1385 II.

3472. **Schmitt H.**, Rokosz Zebrzydowskiego Opowiadanie historyczne ze źródeł głównie rękopiśmiennych, Dzien. lit. 1857, Odb. Lw. 1858; — R. **1606**. Rewersał listu szlachcica jednego do drugiego o sejmie 16 mar. 1606, Athen. 1841 II.; — List Michała Kopysteńskiego do senatorów, Maciej. Pism. Dod.; — Manifest przeciwko Zygm. III., Pieśni rokoszowe itd., tamże; — Obrona przeciw procesowi konfeder. przed sejmem krakowskim, s. a., Vilnae circa 1606 DS. (**E. X.**).

3473. Lipski A., Przemowa do stanów koronnych, War. 1607; — Sulibowski A., Przedmowa do stanów koronnych 1607; — Tenże, Deklaracya z konfederacyj praw koronnych, Kr. 1607; — Dobrowiecki M. X., Informacya o artykułach, Kr. 1607; — Wierzbięta P., Oratio de statu regni Polon., Witeb. 1607 (DS.).

3474. **Akt** rokoszu oryginalny przeciw Zyg. III. dnia 24. czerwca 1607 pod Jeziorną (litogr. w Poznaniu); — List wojew. Zebrzydowskiego (i inne listy z tegoż czasu), Nowakowski, Źródła, t. I.

3475. R. **1607**. Konstytucya sejmu w Warszawie, Vol. leg. II.; — Konstytucye sejmu

walnego koronn., Kr. 1607 DS.; — Konstytucya W. X. litewskiego na sejmie warsz., Vol. leg. II.; — Uniwersał poborowy na sejmie warszawskim, tamże.

3476. Constitutiones synodi dioec. Vladislaviensis, ed. Baranowski W., Crac. 1607; — Synodus dioec. Luceoriensis, Zamość 1607; — Maciejowski B., Littera pastoralis Crac. 1607, 1641, Vil. 1669 (DS.).

3477. R. **1607**. Zyg. III. do bisk. wrocł. i stanów szląskich, Mosbach, Wiadomości.

3478. **Abdruck** der Missiven, welche zwischen Kön. Schweden und Polen und des Grossherz. Litowen Rathe gewechselt seyen Stockholm 1608, Amsterd. 1608, Riga 1609; Toż po łacinie: Exempla autentica literarum itd., Stockholm 1609; — Steinus S., Consilium de pace in Polonia 1607; — Exempla literarum idiom. latino svec. et germ. publicata 1608; — Copye van tydiagen uyt Thorne vande Croon Polen, Gravenhaghe 1607 (DS.). (por. E. IX. Dod., Chesnecopherus N., 1607 Orsaker 1607).

3479. Wahrhaftiger Abdruck der Missiven, welche Carolus an Heinrichen den IV. zu Frankreich, wie an Friedrichen Pfaltzgraffen schrifftlich gelangen lassen, Amsterd. 1608.

3480. Inwentarz skarbu koronnego z r. 1607, Sprawozd. zakł. Ossol. 1873.

3481. R. *1607*. List Seb. Petrycego do Krz. Radziwiłła, Maciej. Pism. Dod.; Testament Wolfowicza, Barącz X. S., Pamiętnik dziej. polskich. Lw. 1855; Pozew królewski miastu Wieliczce w sprawie Szczerbicza o dochody wójcie, Dod. Gaz. lw. 1869 Nr. 22.

3482. R. **1608**. Litterae comitiales, Tyg. lit. Pozn. 1843 t. VI.; — Sejmu domowego artykułów sześć 1608 DS.; — Zygm. III. Uniwersał 9. czerwca 1608 DS.

Ordynacya Ostrogska, zob. R. 1620 Nr. 3585.

3483. Herbort S. J., Punkta podane od Jegomości p. Herborta, Kr. 1608 DS.

3484. Concilium provinciale ed. Maciejowski B., Crac. 1609, 1611, 1630; — Constit. synodi dioecesanae, ed. Tylicki P., Crac. 1608 DS.

3485. Pociej Hip., Harmonia albo konkordancia, Wilno 1608 DS.

3486. R. **1608**. List Samozwańca do Smoleńszczan, Oboleński M. Sbornyk, Moskwa 1838 zesz. IX.; — Odpowiedzi posłów litewskich bojarom (1608—15), tamże zesz. X.; — Vladislavius Ad., Nowiny z Moskwy, posłane wojew. sędomirskiej od cara, Kr. 1608; — Poseł z Moskwy, który przez Litwę idąc 1608 (DS.).

3487. Uniwersał hetmana Żółkiewskiego przeciwko partyzantowi Poniatowskiemu 1608, Athen. 1841 I.

3488. R. *1608*. Zyg. III. zachowuje przy probostwie obrz. gr. w Wrobliku duchownych: Teodora, Filipa i Jana Filipowiczów na czas ich żywota, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 36; Zygm. III. nadaje wójtostwo Kobielnik Jakubowi Gogolińskiemu, Przew. nauk. lit. 1873 I.

3489. R. **1609**. Konstytucye sejmu walnego w Warszawie, Vol. leg. II.; — Uniwersał poborowy sejmu warsz., tamże; — Konstytucye sejmu w. kor, Kr., Wilno 1609; — Uniwersał poborowy 1609 (DS.).

3490. R. **1609**. Artykuły wojenne hetmańskie authoritate sejmu approbowane, Vol. leg. II., *zob.* Nr. 1210—12; — Articuły wojenne hetmańskie a. 1609, Lw. 1609, Lublin 1649 DS., *zob.* Nr. 3383.

3491. R. *1609*. Leges sumptuariae albo uniwersał poborowy na zbytki, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.

3492. R. **1609—12**. Acta et decreta comisionis S. R. M. Poloniae et Sveciae, Regiomonti habitae (De feudo ducatus Prussiae), Vol. leg. II.; — Relation, was die Abgesandten Preussens auf dem polnischen Reichstag verricht, Nowakowski, Źr. II.

3493. Carolus IX., Placat om Handelens frijgifvande til Riga, Stockholm 1. Dec. 1608, Stiernman, Saml. af Comm. Stadg. I. i DS. (Por. Winkelmann Nr. 5672—5); — Sveriges Rijkes ständers sentens 19. Febr., Stockholm 1609; — Consilium de recuperanda pace 1609, Upsala 1610; — Relation von Smalentzky und Caroli IX. Zustand. Wilden 1610; — Accusationum sueticarum Stockholmiae anno 1609 refutatio, Crac. 1611 (DS.).

3494. R. **1609**. Hetman Chodkiewicz do kanclerza Gembickiego ze skargą na opuszczenie Inflant, Grab. Źr., zob. Nr. 1362; — Hetman Żółkiewski do króla, tamże.

3495. R. **1609**. Wyprawa króla do Moskwy, Russkaja ist. bibl., *zob.* Nr. 3339, Grab. Staroż.

3496. Dyaryusz oblężenia Smoleńska za Zygmunta III. 1609, Athen. 1842 IV.; Tyg. petersb. 1842 XXV.; — Palczowski P., Wyprawa wojenna króla JM., Wilno 1609 DS.

3497. Zebrzydowski M., Witanie obywatelów, Kr. 1609 DS.; — Deliberatio (gravis et maximi momenti) 1609, 1610 DS.

3498. R. **1609**. Concessio Sig. III. ad cedendum mineram ferream in cap. ostrolencensi per Wołosowa filio, Łabęcki H., Górnictwo II.; — Zygm. III. do żupnika bocheńskiego, Przew. nauk. lit. 1873 I.

3499. R. *1609*. Skarga Piotr do Chodkiewicza K., Maciejowski, Pism. Dod.

3500. R. *1609*. Zygm. III. daje w dożywocie Trześniów i Szade Stan. Witowskiemu, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 12; Zygm. III. wciela drugą połowę wójtostwa od Jana Szczerbicza przez Wieliczan nabytą do miasta Wieliczki, tamże 1869 Nr. 20, 21.

3501. R. **1610**. Uniwersał Zygm. III. o fałszywej monecie, Przew. nauk. lit. 1873 I.

3502. List pisany z pod Smoleńska 1610 r. z dnia 31. Lipca, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

3503. Palczowski P., Poselstwo do p. hetmana od cara 1610 DS.

3504. R. *1610*. Zygm. III. powołuje przełożeństwo miejskie w Wieliczce przed komisyę do rewidowania żup wysadzoną, Dod. Gaz. lw. 1869 Nr. 23.

3505. R. **1611**. Konstytucye sejmu warszawskiego, Vol. leg. III.; — Uniwersał poborowy tamże; — Postępek prawny skrócony, tamże; — Konst. W. X. litewskiego, tamże; — Konstytucye sejmu waln. kor. (2 odb.), Kr. 1611, 1612; — Uniwersał poborowy (2 odb.), Kr. 1611; — Discours veritable de ce qui s'est passé en la diète de Pologne à Varsovie, Paris 1612 (DS.).

3506. Consilium provinciale, ed. Baranowski W., Crac. 1611; — Synodus dioec. gnesn. (i summaryusz), Crac. 1612; — Constitutiones synodales dioec. vars., War. 1611; — Synodus Vendensis (por. **E.** 1611: Boletto, Schenking), (DS.).

3507. Wierzbięta P., Biskupski, Oratio coram Paulo V., Romae 1611.

3508. R. **1611**. Joannes Sigismundus elector brand. circa investituram ad Sigism. III. Ostrowski-Danejk., Svada lat. 1747; — Cancellarius respondet, tamże; — List Jana Zygmunta do Macieja Białobłockiego, pisarza chełmskiego 1611, Pam. warsz. 1809.

3509. **Mosbach A.**, Dwa poselstwa do Polski przez Szlązaków odprawione w latach 1611 i 1620, R. T. P. N. P. 1863 II. Odb., Pozn. 1863.

3510. **Gottfried J. L.**, Inventarium Sueciae (Zweiter Theil: Sigism. Gust. Adolph), Frankf. 1632; — Orationes III. Legati R. Daniae, Hypp. a Callibus, Joach. Hubneri, hab. coram Sigism. III., Colon. 1612 (**E.** X).

Gustaw Adolf, zob. Nr. 1618, 1619.

3511. **Sapieha J. P.**, Dyaryusz wojny moskiewskiej 1611 r. (jest w przekł. rosyjsk. w Synie Oteczestwa 1858 Nr. 1).

Żółkiewskiego St. Początek i progres wojny moskiewskiej, zob. Kroniki.

3512. List z obozu pod Smoleńskiem z d. 25. maja 1611 pisany, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — R. **1611**. Trubeccy do J. P. Sapiehy, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Monodya i list Stadnickiej, kasztel. przemysk. do męża pod Smoleńsk, Pam. sandom. t. II. 1829; — Oddawanie Wasilia Szujskiego p. Stan. Żółkiewskiego, N. Pam. warsz. 1864, Pam. lw. 1818 I.; — Sprawa mieszczan smoleńskich, Wiek 1887 Nr. 282.

3513. Łubieński St., Oratio salutatoria Sigism. III. capto Smolenscio, Vars. 1611 (por. **E.** 1622 Baroffius, Oratio ad Sig. III.); — Allocutiones ad Gregorium Janussium et Christ. Radzivilos., Vilnae 1611 (DS.).

3514. R. *1611*, X. Janusz Radziwiłł do Krzysztofa Radziwiłła w sprawach wiary, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; Syreniusza rzeczy z akt miejskich krakowsk. r *1611*, Mrówka pozn. 1821—22; Lyricius H., Bractwo chordy (?) Kr. 1611, 1617 DS; Założenie Janowa, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 15.

3515. R. **1612**. Instrukcya dla Ruini, nunc. dla Polski, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3516. Constitutiones synodi dioec. cracoviensis (z synodu 1612) Petricov. 1612; — Constitutiones synodales dioec. varmiensis, ed. Rudnicki Sz., Brunsb. 1612; — Synod ministrów heret. na którym radzą o zgodzie z katolikami 1612 (**E.** VIII.).

3517. **Władysława IV.** Listy do Krzysztofa Radziwiłła 1612—32 r., ogłosił A. Muchliński, Kr. 1867.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1868 III.; X. L. Sybels H. Z. XVIII.

3518. R. **1612**. Instrukcya Macieja, cesarza, posłom mającym traktować z Polską, Mosbach, Wiad. polskie.

3519. **Lundorpius M.**, Acta publ. inter Matthiam et Ferd. II., Frid. V. et alios, Frankf. 1621, *zob.* Nr. 1571; — Ritter M., Briefe u. Acten z. Gesch. d. 30-jährigen Krieges I. (Gründung d. Union), II. (Union u. Heinrich IV.), München 1870; — Stumpf A. S., Dipl. Gesch. der deutschen Liga, Erfurt 1800 (por. Fischer, Lundorp, der Herausgb. der Acta publica 1870).

3520. Pożarski X. D., Schreiben an den Kaiser Mathias d. d. Jarosław 20. Juni 1612 (o pomoc przeciw Polsce), Ptrsb. 1840; — Szczegóły o uwięzionej w r. 1612 koronie carskiej, p. Malinowskiego w Muchanowa: Podlinnyja swidietelstwa, *zob.* Nr. 3457.

3521. R. **1612**. Alex. x. Zasławski do króla o Wołoszy, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Jan Grzymułtowski do króla z radami, tamże; — Sigismond III., Reponse à la lettre denonciatoire du Grand Turc., Paris 1613 DS.

3522. R. **1613**. Konstytucye sejmu warszawskiego; Uchwała sejmu warszawskiego; Uniwersał poborowy na sejmie warszawskim; Konstytucye X. W. litewsk., Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu waln. kor. (2 odb.), Kr. 1613; — Uchwała sejmu waln. kor. 24. grudnia, Kr. 1613; — Uniwersał poborowy na sejmie 24. grudnia (2 odb.), Kr. 1613 (DS.).

3523. Biskupski P., Wotum na sejmiku 1613; — Radziwiłł Janusz, Rede (toż po polsku i po łacinie) 1613; — Witkowski S., O nadzwyczajnych poborach 1613 (DS.); — Przepraszanie Szczęsnego Herburta na konfederackim sejmie, Maciej. Pism. Dod.

3524. Constitutionum synodorum dioec. Vilnensis ed. Wojna B., Vilnae 1613; — Tecnow G. X., Visitatio livonicarum ecclesiarum 1613 (DS.).

3525. Ugonius P., Oratio ad Paulum V. nomine Sigism. III., Romae 1613 DS.

3526. R. **1613**. Foedus inter sacr. Caesaream et sern. Polon. regem., Vol. leg. III.

3527. R. **1613**. Wywód skarg dworu mosk przed sułtanem na Żygm. III., Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza I.; — Stadnicki M., Dyaryusz legacyi od cara (około 1613) DS.

3528. R. **1613**. Privilegium Sig. III. fratribus Cacciis datum, ut in bonis episcopi crac. officinas ferri et chalybis condant, Łabęcki H., Górnictwo II.

3529. R. *1613*. Inwent. miasteczka Dorohi, wyd. Chmętowski, *zob.* Nr. 1385 II.; Ustanowienie trzech jarmarków w Przeworsku, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 46; Ustawy cechu szew. w Augustowie, tamże 1851 Nr. 19.

3530. R. *1613*. Eine Schenkungsurkunde zur Gesch. der Ansiedlung in Lithauen, hrsg. v. Siemering, Mitth. d. lith. Gesell. 1887, 12 Heft.

3531. R. **1614**. Trybunał obywatelom W. X. lit., Wilno 1614 DS.

3532. Schiffs-Ordnung u. Seerecht, Dantzig 1614 DS.

3533. **Zadzik J.**, Dyaryusz komisyi bydgowskiej 1614, wyd. Wł. Wisłocki, Arch. kom. hist. II. Odb. Kr. 1880; — Działyński A. W., Reces komisyi, Kr. 1614 DS.

3534. Constitutiones synodales eccl. culmensis 1614; — Turnowski J., Chrześcijańskie konstytucie, Toruń 1614 (DS.).

3535. R. **1614**. Żółkiewski hetman do króla o pogromie Turków pod Teligóle, Grab. Źr. *zob.* Nr. 1362; — Uchwała dworska na Tatary 1614 DS.

3536. Chodkiewicz J. C., Litterae, quibus sollicitat Jac. de la Gardie ad defectionem ad suum dominum 24. Mart. 1614, Mon. Polit. Eccl. ex arch. Palmsköld edit. p. 141; Gustaw Adolf de la Gardie, Upsala Tidningar 1775 Nr. 6.

Por. Winkelmann Nr. 5677—5694.

3537. R. **1614**. Gabryel Tarnowski do Jana Chr. x. lign.-brzeskiego, Mosbach, Wiad. polskie.

3538. R. **1614**. Cesarz Maciej do stanów wyższej Anizy o pogrzebie król. Katarzyny, Przeźdz., Jagiell. V.

3539. Rościszewski W. X., Ad senatum oratio: Patrocinium veritatis literarum thorunensium 1614 DS.

3540. R. *1614*. Inwentarz wsi Ciecierowskiej, wyd. Chmętowski, *zob.* Nr. 1385 II.; Swoszowski Jan uposaża kościół obrz. łać. w Janowie, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 20, 22, *zob.* Nr. 3245 (zatw.).

3541. R. **1615**. Deklaracya nowego prawa konfederacyi, Kr. 1615; — Confoederatia nova 1616; — Vindiciae pacis seu confoederationis 1615 (DS.).

3542. Responsum senatorum R. Polon. ad litteras gedanensium et thorun. Varsav. d. 25. Martii 1615 DS.; — Małecki H., Ustawa albo porządek, Królewiec 1615 DS.

3543. Traktat zawarty między Zygm. III. a Maciejem ces. 1615; — Caulonius Valent., Sereniss. Sigism. III. oratio, Crac. 1615 DS.; Kowatschyovius Stef., Oratio ad Sigis. III. r. pol. habita a. 1615 nomine Gabr. Bethlehen et copia litterarum 16. Aug. 1619, druk z r. 1619; — Mowa Jana Dickenson posła angielsk. Zb. Pam. Niemc. t. II.; — Spinola J. D., Litterae monitoriales, Crac. 1615 DS.

3544. R. **1615**. Odpowiedź posłów litewskich podczas układu nad Wapą, Oboleńskiego Sbornik, Moskwa 1838.

3545. Pogrom i egzekucya wywołańców zgromadzonych, przytem nowiny z obcych stron (relacya hetmana Żółkiewskiego) b. m. 1615 DS. (E. VIII.).

3546. R. **1615**. Opisanie szkód w kopalniach olkuskich przez wylew wód, Łabęcki H., Górnictwo II.

3547. R. *1615*. Zyg. III. przysądza Adamowi Wiktorowi pełnoletność, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 18.

3548. R. **1616**. Konstytucya sejmu warszawskiego; Konstytucye W. X. litewsk.; Uniwersał poborowy na sejmie warszawskim uchwalony, Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu waln. koronn. warsz. (2 odb.), Kr. 1616; — Uniwersał poborowy 1616 (DS.).

3549. Instrukcye przez stan rycerski Kurlandyi, Mitawa 1616; — Trybunał obywatelom W. X. lit. 1616; — Turnowski J. X., Pewna o konstytucyach sprawa, Torúń 1616 (DS.).

3550. Skrodzki St., Porządek prawa bartnego dla starostwa łomżyńskiego z r. 1616, oprac. A. Kryński, Arch. hist. IV. Odb. Kr. 1885; — Toż, Spraw. kom. jęz. Ak. um., Kr. 1888 t. IV.

3551. Lipski A., Epistola pastoralis, Crac. d. 20. Augusti 1616 (E. VIII.).

3552. R. **1616**. Konstancya, królowa polska, do Karola, księcia szląskiego. Poselstwo do tegoż, Mosbach, Wiad. polskie; — Compactata oder Verbündtniss, foederum et pactorum litterae, Oels 1616.

3553. Instrukcya PP. rad koronnych komisarzom królewiczowi przydanym w r. 1616, Ath. 1841 IV.

3554. R. **1616**. Zyg. III. zakazuje sprzedaży hist. pol. Długosza, Dod. Gaz. lw. 1872 III., str. 190, Bibl. warsz 1857 II.; — Łoziński Wł., Spór drukarza z księgarzem w r. 1616, Kwart. hist. 1889.

3555. R. *1616*. Przywilej na założenie miasteczka Ulanów na prawie magdeburskiem, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 60, Zatw. ustaw cechu szew., *zob.* Nr. 3529.

3556. Czyżewski P., Alfurkan tatarski (2 odb.), Wilno 1616, 1617, 16 8 DS.

3557. R. **1617**. Zygm. III. uniwersał, wysyłając Władysława IV. na Ruś, Athen. 1841 IV.; — Umowa Zygm. III. z królewiczem Władysławem, Skarb. hist. pol. Sienkiewicza I.; — Gembicki W., Exhortatio ad Vladislaum, Vars.; Przemowa do królewicza JM., Kr. 1617; — Wyjazd z Warszawy Wład. królewicza, Kr. 1617 (DS.).

3558. **Listy** St. Żółkiewskiego, Betlem Gabora, Konaszewicza; Instrukcya Zygmunta III. dla komisarzów do umowy z kozakami, Dyaryusz komisyi z Moskwą z r. 1617, Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Transactia Żółkiew-

skiego z Skinder Baszą die 23. Septembris A. D. 1617 i inne dok., Bibl. Ossol. 1832 I., 1833 III.—V.; — Żółkiewski hetman do kanclerza Gembickiego donosząc, że poszedł poskromić kozaków, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Ung. Revue 1888 str. 442 (listy Żółkiewskiego z r. 1617—19).

3559. Johannis Sigismundi Abschnitt in Sachen, Königsb. 1617; — Tegoż Befehl 1618; — Responsum S. R. Maj. 3. Martii (i po niem.), Brunsb. 1617; — Kurtze Ablehnung aller Beschuldigungen 1617; — Bezeugnisse welche Personen, Braunsb. 1617 (DS.), *zob.* Nr. 3580.

3560. R. **1617**. Zym. III. do ks. Radziwiłła o zachowanie spokoju z Farensbachem, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Glaubwürdige Copia der ewig währenden Friedens-Handlung so zwischen Gustavum Adolphum und Michael Foederwitz Zaaren d. 27. Febr. 1617 geschlossen ist 1617, 1618 (po szwedzku 1617, 1651); — Skytte Joh., Orationes tres 1618, 1619; — Lyżin N., Stołbowskij dogowor z priłożeniem aktow, Ptrsb. 1857; — Gustaw Adolf, Kön. Mag. Stadgha giordt pä Rijks Dagen, Stockholm 1617; — Sanfärdigstwar och berättelse (**E.** IX. Dod.) (DS.).

3561. **Birkel H. L.**, Formula regiminis de anno 1617, Regierungsformel v. J. 1617, Mitau 1807; — Schiemann T., Die Regimentsformel u. d. kurländischen Statuten v. J. 1617, Mitau 1876; — Instrukcye przez stan rycerski Kurlandyi (1616) DS.; — Formula regimentis piltinensis 1617 DS.; — Napiersky K. E., Die Noldeschen Händel in Kurland (Actenstücke) Inland, Dorpat 1838; MM. livoniae antiq. 1839 II.

3562. R. **1618**. Konstytucye sejmu waln. warsz.; Uniwersał poborowy na sejmie warsz. uchwalony, Vol. leg. III.; — Konstytucye sejm. wal. gener. warsz., Kr. 1618; — Uniwersał poborowy 1618 (DS.); — Mowa St. Żółkiewskiego na sejmie, Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Zakrzewski St., Comitia generalia, Crac. 1618 DS.

3563. **Regester** poborowy wojewódz. kaliskiego 1618—1620, wyd. Parczewski A. J. (Analecta wielkopolskie) t. I., War. 1879.

R: X. L., Sybels H. Z. XLIX.; Wiek 1880 Nr. 139.

3564. R. **1618**. List Zygm. III. w sprawie monety, Barącz, Pam. dz. polskich, Lw. 1855.

3565. Acta capituli provinciae Poloniae ed. Fonseca D. b. m. r.; — Tenże, Ordinationes et decreta, Crac. 1618 (DS.).

3566. **Acta** Bohemica 1621—2, 4 t.; — Acta publica, Verhandlungen u. Correspondenzen d. schlesischen Fürsten u. Stände 1618—20, hrsg. v. Palm H., Breslau 1865—72; — Krause G., Urkunden, Lpzg. 1861—6, 5 t.; — Breyer Fr., Beyträge, München 1812; — Elvert Ch., Die Bestrafung d. böhm. Rebellion, Brünn 1868; — Gindely, Beiträge, Prag 1858; — Gardiner S. R., Letters, London 1865 (Camden Society t. 90 i 98); — Zwiedeneck-Südenhors, Venetianische Gesandschaftsberichte über die böhm. Rebellion 1881, *zob.* Nr. 1562.

Wojna trzydziestoletnia, zob. Nr. 1571—1575.

Theatrum Europaeum od r. 1617, zob. Kroniki.

3567. R. **1618**. Jan Chr., książę lignicki do Zygm. III. i do senatu polskiego, Mosbach, Wiad. polskie.

3568. R. **1618**. Ułamek z dyaryusza wojny moskiewskiej r. 1618, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

3569. R. *1618*. Regimen sanitatis, Crac. 1618; Actum Lublini in judiciis ordin. 1618; Exemplar litterarum (?), Vars. 1618 E. (DS.).

3570. R. *1618*. Potwierdzenie wcielenia probostwa szczerzeckiego do sufraganii lwowskiej obrz. rz., Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 63; Licentia pro L. Sax, Łabęcki H., Górnictwo II.

3571. R. **1619**. Konstytucye sejmu waln. warsz.; Uniwersał poborowy na sejmie warsz., Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu waln. kor. warsz., Kr. 1619; — Uniwersał poborowy 1619 (DS.) (**E.** IX.).

3572. Acta capituli provinc. Pol., Crac. 1619. Inne: **E.** Fonseca 1619.

3573. R. **1619—20**. Listy Zygm. III. do ks. Jana Chrystyana i sprawy odn. się do początku wojny 30-letniej, Mosbach, Wiad. polskie str. 259—289; — Dyrektorowie królestwa czeskiego do Zygm. III., tamże; — Die Conföderation d. Schlesier mit d. Böhmen im J. 1619 v. Palm H., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1864 VIII., *zob.* Nr. 3558.

3574. Accord faict le roy de Pologne et le roy Ferdinand contre tous les protenstans d'Allemagne, Paris 1619; — (Zbaraski Xże), Septuaginta rationes, ob quas regem Poloniae defensioni in Hungaria, Bohemia non adversari decet, Posonii (1619?); — Siebenzig erhebliche Motiven, Posen 1619, 1620; — Łubieński St. X. Responsio ad 70 rationes 1620 (DS.).

List Betlen Gabora, zob. Nr. 3543.

Ferdynand II., zob. Nr. 1571 i 1566.

3575. R. **1619**. Dżanbegereja poselstwo do Zygm. III., Grab. Starož.; — Copia e. Schreibens v. d. türck. Kaiser an Kön. in Polen 1619 (**E.** VIII.) DS.; — Listy Żółkiewskiego Stanisława; List Piotra Ożgi do St. Żółkiewskiego, Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Żółkiewski o przygotowaniach przeciw Turkom, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — List hospodara Gratiana, Barącz, Pam. dz. polskich, Lw. 1855.

3576. R. **1619**. Ugoda komisarzy polskich z kozakami w obozie nad Rastawicą, Athen. 1841 IV.

3577. R. **1619**. Zygm. III. do Krz. Radziwiłła o danem zleceniu Chodkiewiczowi, aby zbrojne gromady jego i Farensbacha rozwiódł, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3578. R. **1619**. Ludwik XIII. do Zygm. III. w sprawie uwięzienia Gostomskiego, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3579. R. **1619**. Epistolae binae Caroli, archiducis episc. Vratisl., ad arch. gnesn., Olszowski, De archiep. gnesn.; — List X. Zbaraskiego do Jezuitów, Zb. Pam. Niemc. t. II.

Listy Zbaraskiego, zob. Nr. 3602.

3580. R. *1619*. Pergaminy opisujące czyny Zygm. III. w gałce spiżowej na wieży zamku, Zb. Pam. Niemc. t. III.; Sigism. III. Decret zwischen Königsberg, War. 1619; Wyrok z dekretu Zygm. III. 1619; Daniłowicz St., Orationes duae, Lovani 1619; Oratio habita ex more in concione academica 1619 (DS).

3581. R. **1620**. Konstytucye sejmu waln. warsz.; Uniwersał poborowy na sejmie warsz, Vol. leg. III.; — Konstytucye sejm. wal. kor. warsz 1620 (2 odb.), Kr. 1620; — Uniwersał poborowy (E. IX.).

3582. R. **1620**. Legacya posłów woj. krak. do Zygm. III. w r. 1620, Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Scriptum ad senatores regni Pol. 1620 DS.

3583. Acta synodi archidioec. gnesnensis, Lovicii 1620; — Dobrocieski M., O artyk. między duchownym a świec. stanem 1620 (E. VIII.) [DS.].

3584. **Gindely A.**, Berichte über d. Schlacht a. weissem Berge, Prag 1877; — Tenże, Casop. cesk. Mus., 50 tom (1877); — Relacya bitwy y zwycięstwa 9. listop. 1620, 1620 DS. (Por. Brendel D., Schlacht am weissen Berge, Halle 1875 (rozbiór źródeł) i E. VIII. Dod. Monitoire i Defaite, (*zob. Opracowania*); — Bericht der Gesandschaft der Böhm., Mähr., Schles. u. Lauzitzischesen Stände im Novemb. 1620 auf den Poln. Reichstage nach Warschau, Neues Schles. Arch. 1824 II.; — Lettre de Betlehem Gabor, Relation de ce qui c'est passé en Pologne, Anvers, 1621; — Supplication niederösterr. Landstände an Kajs. wid. Cossaken u. Wallonen 1620 [DS.].

3585. **Acta** sueco polonica seu Exegesis hist. commemorans causas, quibus Ordines Sveciae Sigism. III. Suecano exuerunt diademate, Stockholm. 1620; Por. E. 1620: Lansius T., Consultatio pro et contra Polon. Borastus G., Skytte J., Trisatorus G. U., (Calumniae advers. Sigism. III.); — Drei Schreiben d. Herz. Friedrich u. Wilhelm v. Kurland aus d. J. 1620, 1621, 1632, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1847 IV.

3586. **Szemberg T.**, Relacya o wejściu wojska do Wołoch, Pozn., Kr. (2 razy) 1621 DS.; — Toż, Przyj. ludu, Leszno 1842; Niesiołowski K., Otia domestica; — Bielowski A., Pisma Żółkiewskiego, *zob.* Nr. 3383; — Relacion diaria de las guerras tendidas entre Polacos y Turcas los annos 1620—21, Madryt 1623 (jest na ruskie przełożona i wydana w Kijowie 1854, przy kronice Wieliczki tłum. Tytlewski M. z łacińsk. Teof. Szemberga i J. Ostroroga); Dziennik wyprawy wołoskiej w r. 1620, Pam. warsz. 1818 XIV., Rozm. lw. 1823 Grab. Staroż.; — List ostatni p. Żółkiewskiego, kancl. i hetm. kor. do króla JMCJ. de data w obozie okopanym na Cecorze 24. Septemb. 1620, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — List p. Abr. Złotopolskiego o śmierci nieboszczyka p. Żółkiewskiego z Trembowli 14. Octob. 1620, tamże; — Listy Ł. Miastkowskiego, Jarkowskiego i Złotopolskiego do wyprawy cecorskiej, Pszczółka krak. 1822 I., Bibl Ossol. 1830 I. 31—49; — Baliński M., Dod. do rozpr. Zgon Żółkiewskiego, Studya hist., Wilno 1856; — Liske X., Dodatki do rozpr. Stanisława Żółkiewskiego klęska i zgon, Dz. lit. 1869; — Tenże, Der türkisch-polniche Feldzug im J. 1620, Arch. f. Kunde österr. Gesch., Wien 1869 XLI., *zob. Opracowania.*

3587. Testament St. Żółkiewskiego, hetm. w. k., Arch. teol. Jabczyńskiego 1836 str. 388; — List Stan. Żółkiewskiego do Zygm. III., Pszczółka krak. 1822 IV., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Testament Reginy z Fulsztyna Herburcianki Żółkiewskiej, Bibl. warsz. 1845 II.

3588. Broniowski M., Ordynek wyprawy tatarskiej 1620 (E. VIII.) DS., Wójcicki, Bibl. star. pis. III.

3589. **Minio P.**, Bericht d. Paolo Minio an die Sign. Venedig über eine Reise durch Ungarn, Moldau, Walachei, Polen u. Deutchland (gelesen im grossen Rath zu Venedig am 9. Novemb. 1620), Arch. d. V. f. sieb. Landesk., Kronstadt 1855 II.

3590. R. **1620 26**. Wyjątki z negocyacyi Tomasza Roe, posła angielskiego w Stambule, Zb. Pam. Niemc. t. V.

35 1. R. **1620**. Relacya poselska do Moskwy, Grab. Oj. sp. I.

3592. **Ostroróg J.**, List do narodu, Zamość 1620; — Tenże (?), Ad filios admonitoria epistola, Nissae 1616; — Testamentum Janussii, ducis in Ostrog (E. IX.); — Ordinatio Joannis, ducis in Ostrog 1618 (DS.).

Zob. Akta publ. do interesu ordyn. ostrogskiej pod R. 1758.

3593. Sapieha Lew, Przemowa do króla Zygm. III. przy ofiar. statutu litew nowo wydruk. Swada Ostrow., 1745.

3594. R. **1620**. Opis napadu Piekarskiego na Zygm. III., Grab. Oj. Sp. I.; — Opisanie jako Bóg Zygm. III. zachował, 1620

DS.; — Trypplin L., Zbrodniczy zamach Piekarskiego na Zygm. III. 1620 d. 15. listopada, Tajemn. społ. t. II.

3595. R. **1620**. Informacya dana Woydatowi przez X. Krzyszt. Radziwiłła, Zb. Pam. Niemc. t. IV.

3596. R. *1620*. Privilegium Lanionum, Actum Sandomirae, Wójcicki, Bibl. Star. pisarzy II.; Przywilej dany żydom w Zamościu, wyd. Morawski Szcz., XII. Rocz. C. Kohna, Sambor 1888—9; Biskup Marcin Szyszkowski oddaje wystawioną przy kościele dobczyckim przez Waler. Falkowskiego kaplicę proboszczowi Grzeg. Królikowskiemu, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 22; Summaryusz monety (około 1620), 1620; Plebiscit albo Wilkierz m. Wilna, Wilno 1620 DS.

3597. R. **1621**. Konst. sejmu wal. warsz.; Konst. W. X. lit.; Uniwersał poborowy na sejmie warsz. uchwalony, Vol. leg. III.; — Konst. sejmu waln. kor. warsz., Kr. 1621 (2 ed.), 1695; — Uniw. poborowy 1621 (E. IX. i X.).

3598. Punkta od wojska podane na sejmie (odpowiedź króla i noty), Pam. hist. L. Huberta t. II.; — Instrukcya Al. Piaseczyńskiemu na sejmik winnicki, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Instrukcya królewska na sejmik powiatowy kamieniecki (przed sejmem 1621 czy 1623?), Zb. Pam. Niemc. t. VI.

3599. Synodus archidioec. gnesnensis. Octob., Crac. 1621; — Synodus dioecesana premislensis 3. Martii, ed. Joannes Wężyk, 1621, 1622, 1636; — Synodus dioecesana Vladislaviensis 11. Junii (sub Paulo Wołuski), Crac. 1621; — Synodus dioecesana luceoriensis, ed. Lipski A., Crac. 1621 [DS.]; — Synod odbyty w Poznaniu 15. kwietnia 1621, Arch. teol. Jabczyńskiego 1836 str. 505.

3600. Constitutiones generalis capituli, Crac. 1621; Cibo E., Ustawy prowincyalskie 1621; Laudanski A. X., Oratio tertia in Synodo petricov., Crac. 1621; Joxius P., Oratio in synodo dioeces., Crac. 1621; Biedrzychowski G., Conclusiones (?), Crac. 1621 (DS.).

3601. **Radziwiłł K.**, Sprawy wojenne i polityczne 1621—1631, Wyd. bibl. polsk., Paryż 1859.

R: Czas 1859 Nr. 168; Wiad. pol. 1859 Nr. 18.

3602. **Zbaraski J.**, Listy z lat 1621—1631, wyd. Sokołowski A., Arch. kom. hist. II., Odb. Kr. 1878.

R: Kantecki Kl., Przew. nauk. lit. 1879, *zob.* Nr. 250.

3603. R. **1621**. Instrukcya nuncyuszowi w Polsce de Torres i relacye tegoż, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3604. **Grzegorz XV.**: Bullarium ed. Taur. XII. — Lunadoro, Relaz. della Corte di Roma, Roma 1824; — Mejer O., Die Propaganda, Göttingen 1852; — Theiner A., Schenkung d. Heidelberger Bibliothek, München 1844.

3605. **Dyaryusz** expedycyi przeciwko Osmanowi ces. 1621 DS.; — Rudomina J., Diarius prawdziwy expediciey przeciw Osmanowi pod Chocimiem, Fridr. Warzachtig opisał 1640: Toż, Grab. Starož.: Rozm. nauk., Kr. 1829 II. (przez Kłodzińskiogo A.), Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Dziennik wyprawy chocimskiej, Sękowski, Collectanea t. I.; — Listy odn. się do wyprawy tureckiej 1621—2, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Dziennik wyjazdu r. 1621, Grab. Star.; — Uniw. cesarza tureckiego 1621, (toż po angiel., London 1621); — Poseł z Wołoch z obozu polskiego, Kr. 1621 (DS.); — Tretiak J., Wojna Chocimska, Lw. 1889, *zob. Opr.*

Pamiętniki wyd. Z. Pauli, zob. Kroniki.

3606. **Gustaf II. Adolfs.** Proclamation till Liffland, Kurland, Riga 22. Septemb. 1621; — Tenże, Patent, Riga 16. Nov. 1621 DS. (E. IX.); — De expugnatione civitatis Rigensis loco relationis verissimae epistolae IV., Rigae 1622 (toż po niem. Riga 1622, Wittenberg 1622); — Brotze J., Belagerungs-Corresp. Gustav Ad, mit d. Stadt Riga, Rig. Stadtblätter 1812 Nr. 41; — Epistolae duae hist.: Prior qua Rigenses ad Sig. III. perscribunt, posterior Chr. Radzivilii, Frankf. 1622 (toż po niem. Zwo hist. Missiven); — Litterae senatus Rigensis ad R. M. Pol. b. w. r. (E. VIII.); — Ehrenrettung der Stadt Riga, Lenz, Livl. Lesebibl. 1796 III. (Por. Winkelmann Nr. 5699—704 i 7404—716); — Klopmann Fr., Nachrichten über die Ergebung Mitau 1621 u. 1625, Mitau 1850; — Lew Sapieha do prymasa Gembickiego o stanie rzeczy w Inflantach. Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — List Krzysztofa Radziwiłła do króla, Zb. Pam. Niemc. t. IV., *zob.* Nr. 3585 i 3601.

3607. Oratie van G. Ossolinski (toż po ang.) 1621 DS. (Mowa posła pol. do króla angiel. 11. marca 1621 z prośbą o pomoc). — The Month and Catholic Reviev, London 1877, Vol. XI. (XXX.) 1876 str. 412—427 (Georgi Ossoliński's Miss. of England).

3608. Oddanie pieczęci [?] buławy Tomaszowi Zamojskiemu 1621, Pszczółka polska 1823.

3609. Solecki M., Kopia listu do rycerstwa Lissowskiego 1621; Wytrąbienie monety fałszywej 1622 [DS.].

3610. R. **1622**. Instrukcya nuncyuszowi w Polsce, Lancellotti, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3611. **Acta publica**, Verhandlungen und Correspondenzen d. schles. Fürsten u. Stände, hrsg. v. Krebs J., die J. 1622—1625, Breslau 1880.

3612. R. **1622**. Rozmowa hetm. poln. z Gustawem pod Nitawą, Nowakowski Źr. II.; — Traktaty Radziwiłła z Pontusem, hetmanem szwedzkim; Listy tegoż do Zygm. III., Zb. Pam. Niemc. t. VI.

3613. R. **1622**. Poselstwo X. Zbaraskiego do Turek, Dz. wil. 1827, Zb. Pam. Niemc. t. II.; — Relacya tegoż poselstwa, Lwowianin 1840; — Ordynek wjazdu posła Zbaraskiego do Konstantynopola dn. 9. listop. 1622 (z rękop.), Dod. do Muzy Nadwiśl. 1823 I. (p. t. Pielgrzym z Tenczyna), Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Zbaraski Krz., List

przymierza i pokoju od sułtana Mustaphy do Zygm. III. 1621 (? E. X.), *zob. Kroniki*; — Copia listu cesarza tureckiego 1623 DS.

3614. O konfederacyey lwowskiey nauka, (Kmita J. A.), 1622 DS., Bibl. pol. Tur., Kr. 1858.

3615. Władysława Zygm. listy do L. Gembickiego, Athen. 1842 V., Kubala L., Droga Wład. IV. do Baden, Prz. lw. nauk. lit. 1878.

3616. Zygm. III. wzywa szlachtę ziemi przemyskiej do wykonania wyroku banicyi przeciw Zygmuntowi i Stanisławowi Stadnickim, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 35.

3617. R. *1622*. Teofila Xiężna Ostrogska daje swo body Tuchli, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 16; Część bogactwa kościoła P. Maryi w Krakowie, Radwański, Pam., Kr. 1866; Comissia albo process graniczenia między wojewódz. Podlaskiem a Brzeskiem 1622, DS.

3618. Łubieński St., Ad Cosmam cardinalem epistola 1622; Gregorius XV. Constitutio de exemptorum, Crac. 1623; Maria Fr., Relacia w consistorium od bisk. Wilno 1622 (DS.).

3619. R. **1623**. Konst. sejmu warsz., Vol. leg. III.; — Constitucie sejmu waln. gener. war. (2 ed.), Kr. 1623 DS.; — Pisma odn. się do sejmu (wotum X. Zbaraskiego i Jakuba Sobieskiego mowy), Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Smogulecki M., O exorbitancyach, Kalisz 1622; — Trybunał obywatelom W. X. lit. (należy do statutu lit.), Wilno 1623 [DS.].

3620. Synodus provincialis gnesnen. (Gembiciana) 26. Julii, Crac. 1623, 1624, 1634;—Toż, Olszowski, De archiepiscopatu; — Acta capituli prov. Varsoviensis (Radawiecki A.) 1623 DS.

3621. **Urban VIII.**: Bullarium ed. Cherubini IV—V., Wadding L., Vita Urbani VIII., Roma 1628; — Strozzi, Storia della fam. Berberini, Roma 1640; — Reumont, Beiträge z. ital. Gesch. V.; — Simonin, Sylvae Urbanianae, Antw. 1637; — Decreta sacrae congr. concilii Urb. VIII., Roma 1624; — Faller G., Breviarii Romani Urbani VIII. recognitio, Vars. 1727; — Smieszkowicz L., Prosfonesis ad Urb. VIII. de annalium Bzoviana continuatione b. r.

3622. **Kulczyński O.**, Żyzne opisanie Josafata Kuncewycza, archiep. połockoho, soczynenoje na osnowanii autentycznych aktow, Lw. 1868; — Sapieha L., List do JW. X. J. Kuncewicza 1622 DS.; — Wiszniewski, Hist. lit. VIII. Dod.; — Michałowicz Grzeg., (Zagielski czy Morochowski?), Relacia o zamordowaniu Jozaf. Kuncewicza, Zamość 1624 DS.; — Dekret kanonizacyi Józefa Kuncewicza, Tyg. kat., Grodzisk. 1865 t. VI. Por. Guépin A. St. Josaphat Poitiers 1874.

3623. R. **1623**. Pisma do hist. Lisowczyków, Grab. Oj. Sp. I.; — Stan. Koniecpolski do J. Chrystyana ks. lign.-brzeskiego, Mosbach. Wiadomości str. 289; — Karola Ferdynanda list do Władysł. IV. 22. paźdz. 1623, Ath. 1842 V.; — Koniecpolski do króla o przyjeździe posła hańskiego, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362. *Dębołęcki zob. Kroniki.*

3624, R. **1623**. Summa actiey Col. posn. S. J. na przyjazd królestwa do Poznania, Raczyński, Wsp. Wielkop. II.; — Witzke P., Einzug Sigism. III., Danzig 1623 DS.

3625. Leidig, Die Beziehungen Gustav Adolfs zu Danzig, Ztschr. d. Westpr. Gesch. XIV.

3626. Ustawa przedawania rzeczy, Kr. 1623; Przywilej żydom Zamościa dany, XII., Roczn. C. Kohna, Sambor 1888—9.

3627. R. **1624**. Konstytucye sejmu warsz.; Uniwersał poborowy na sejmie warszaw. Vol. leg. III.; — Constitucie sejm. waln. kor. (2 ed.), War. 1624; — Uniwersał poborowy 1624 (E. IX.) (DS.).

3628. Acta synodi Chełmensis, (Łubieński M.), Zamość 1624; — Constitutiones dioecesanae Varm., Brunsb. 1624 [DS.].

3629. R. **1624**. Elekcya biskupa wrocławskiego, Karola Ferdynanda (akta kapitulne), Mosbach, Wiadomości str. 295—303; — Tenże, Przyczynki; — Tenże, Die Wahl des poln. Prinzen, Breslau 1871.

3630. Pogrom tatarski albo relatia zwycięstwa St. Koniecpolskiego 1624 (E. VIII.); Dyaryusz prawdziwy zwycięstwa nad Tatarami (Broniowski M.), Zamość 1624 [DS.]; — Koniecpolskiego St. Dyaryusz, Lwowianin 1841 str. 136., Grab. Starož.

3631. Responsum Regis Poloniae ad litteras Turcarum 1624.

3632. **Gustaw Ad.**, Litterae ad Christ. Radzivillium nec non ad senatores 2. Aug. 1624 (E. IX.).

3633. R. **1624**. List królewicza Władysł. do bisk. krak. polecający mu Cacciów, Łabęcki, Górnictwo II.

3634. R. *1624*. Ponowienie i zatwierdzenie ustaw dla cechu tkackiego w Niemirowie, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 62; Transactio zwischen Rathen d. Stadt Königsberg, Thorn. 1624 DS.

3635. R. **1625**. Uchwała sejmu waln. warsz., Vol. leg. III.; — Uchwała sejmu koron., Kr. 1625; — Constitucye i przywileje sejmowe, Kr. 1625; — Dzwonkowski J., Sejmu waln. artykułów 6, Oleśnica 1625 [DS.].

3636. **Akta ekspedycyi** przeciw kozakom z r. 1625, Zb. Pam. Niemc. t. VI.; — Pisma do uśmierzenia buntu kozackiego po klęsce kurakowskiej, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Ordynacya wojska J. K. M. Zaporoskiego (Koniecpolski) 1626 DS.; — Nikiforow J., Kurakowskij dogawor 1625 goda, Kij. Starina 1885.

3637. **Acta et litterae** inter regni Suec. et Polon. senatores, Holmiae 1625 (E. IX.); — Acta et decreta commissionum S. R. M., Crac. 1625 [DS.]; — Umowy z Szwecyą, Dya-

ryusz Janusza Tyszkiewicza, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — Sechs Schreiben Sig. III. an Leo Sapieha (1625—28), Mitth. Liv.-Est.-Kur. III.; — Radziwiłł Krz., Kopia listu od hetmana do Zygm. III. i respons 1625; — Litterae Suecorum regis ad Chr. Radziwiłł 1625 (DS.); — Narssius Joan., Fides et humanitas Polonorum erga deleg. Suedor., Rigae 1625.

3638. **Oxenstierna A.**, Fragmentum rel. hist. rr. a. 1625 et sq. inter regna Sueciae et Poloniae, Celsius, Monumenta Liter., Upsala 1750; — Lettres et mémoires de Gustave Adolfe (1625—32), Paris 1790, 300 str.; — Die Schweden in Kurland, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1861, *zob.* Nr. 3606.

Por. Winkelmann Nr. 5710—5715.

3639. R. **1625**. List Jerzego Radziwiłła do Zygm. III., Pam. lw. 1818, Roz. warsz. 1818; — List do Zygm. III. od Wołuckiego, kaszt. rawskiego, Dod. do Muzy Nadwiśl. (r. 1823 t. I.) p. t. Pielgrzym z Tenczyna; — Z podróży królewicza Władysława, Orędownik, Pozn. 1840—1.

3640. R. **1625**. Jan Przerębski do Zyg. III. z Wiednia, Mosbach, Wiadomości str. 291.

3641. **Księga** protokułów Franciszkańskich prowincyi ruskiej **1625—1650**, wyd. Bartoszewicz J., Pismo zb. wileńskie 1862.

3642. Prawa possessyonowanie dóbr naznaczające 1625; Rok trybunalski pa· iątki godny, Kr. 1625; Naymanowic J., Universis et singulis (Litt. ?) Crac. 1625; Odezwa 16. maja 1626 [DS.]; Starowolski Szym., Votum o naprawie rzpltej (z dwojaką dedyk.), 1625 DS.

3643. R. **1626**. Konst. sejmu waln. warsz.; Uniwersał poborowy na sejmie warszawskim, Vol. leg. III.; — Constitucie sejmu warsz., War., Kr. 1626; — Uniwersał poborowy 1626 (**E.** X.) (DS.); — Przemowa Jak. Sobieskiego na sejmie, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840.

3644. R. **1626**. Uchwała sejmu dwuniedzielnego toruńskiego; Uniwersał poborowy na sejmie toruńskim uchwalony, Vol. leg. III.; — Uchwała sejmu toruńskiego, Toruń, Kr. 1626; — Uniwersał poborowy na sejmie Toruńskim, Kr. 1626 (DS.); — Sobieski Jakób, Dziękowanie Stanisł. Koniecpolskiemu na sejmie toruńskim 1626, Przyłęcki, Pam. o Koniecpolskich str. 238—241.

3645. **Przyłęcki**, Pamiętniki o Koniecpolskich, Lw. 1842, *zob. Kroniki.*

3646. **Acta** et litterae inter Sueciae et Pol. senatores, Holm. 1626; — Anordnung Rechts der Stadt Dantzig 1626 DS.; — Wacht-Ordnungen der Stadt Dantzigh, Dantzig 1626 (**E.** X.); — Relacva o wzięciu zamku malborskiego r. 1626 die 18. Julii przez ks. Jana Visnensi, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Faber, Die Einnahme Elbings durch Gustaw Adolph, Beitr. z. Kunde Preuss. 1818 I..

3647. R. **1626**. Potyczka z Tatarami; Upominki tatarskie, Grab. Oj. Sp. I.

3648. R. **1626**. Consensus Sig. III. eximendi sortem minerae ferrariae Olszówka pro Felice Wołosz, Łabęcki H., Górnictwo II.

3649. Acta capituli intermedii Polon. Ord. Praedic. Lublini sub Andr. Radawiecki, Crac. 1626, sub Th. Bużeński 1627; Decretum s. Congregationis de propaganda fide 1626 (po pol. 1627) (DS.).

3650. R. **1626**. Zygm. III. zatwierdza dzieciom Marcina Kamienieckiego dożywocie na dobrach Podkamień, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 47, 49.

3651. R. **1627**. Konstytucye sejmu waln. warsz.; Uniwersał poborowy, Vol. leg. III.; — Constitucie sejmu waln. kor. warsz., Kr., War. 1627, 1695; — Uniwersał poborowy (dwa wydania) 1627 (**E.** IX.); — Wolski M., Mowa przed deputaty 22. marca 1627 [DS.].

3652. Sweriges Rijkes Ständers Beslut 22. Martii, Stockholm; — Toż, 24. Decemb., tamże 1627; — Bericht wegen eingegangener Neutralität der Städte, Königsb. 1627; — Neutralitas Regiomontana 1627; — Erneuerter Bericht v. Abfall Preussens, Maynz 1627. (DS.).

3653. Rozprawa z wojskiem Suderm. (Koniecpolski St.), War. 1627 DS; — Toż z wojskiem Gustawa pod Amersteinem, Lwowianin 1841 str. 86; — Camerarii Ludov. aliorumque epistolae post pugnam maritim. in suedica navi capta a victore Polono 1627 s. l. (**E.** VIII.); — Ilość wojska polskiego w. r. 1627, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

3654. **D'Avaux**, Correspondance inédite avec son père J. J. de Mesmes 1627—42, Paris 1887, *zob.* Nr. 1520 i 3728; — Boot Abr., Journal van de Legatie in d. jaeren 1627—8, Amsterd. 163*z*, *zob.* Nr. 1494.

R: P. M., Prz. pol. 1888; Kwart. hist. 1888.

3655. **Wisłocki Wł.**, Urszula, ochmistrzyni Łabędzianka i jej korespondencya polska z Piotrem Gembickim w r. 1627, Prz. pol. 1877, Odb. Kr. 1877.

R: Prz. lw. 1877 XIV.

3656. Ulfeldius Jacobus, legatio Moscovitica sive hodoeporicum ruthenicum, Francofurti 1627 DS.

3657. R. *1627*. Zygm. III. w sprawie mieszczanina wileńskiego Piotra Kaneckiego, Nowakowskiego Źr. II.; Przywilej na jarmarki i targi dla Krzywcza, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 48.

3658. R. **1628**. Konstytucye sejmu walnego warsz. trzyniedzielnego, Uniw. poborowy, Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu waln. kor. warsz., War., Kr. (2 ed.) 1628; — Uniwersał pobor. uchwalony w r. 1628 (**E.** X.); — Exorbitancya powszechna, Kr., War. [DS.]; — Jakób Sobieski wita króla, Ostrowsk. Swada pol. 1745; Ossolińskiego mowa, tamże.

3659. Synodus provincialis gnesnensis sub Joann. Wężyk 10. Maii et 22. Maii 1628, Crac. 1628, 1629, 1630, 1641; — Synodus dioecesana Vladislaviensis (A. Lipski), Crac. 1628.

3660. R. **1628**. List Jerzego Radziwiłła do króla, wyd. Chłędowski, Pam. lw. 1818 III.; — List Pawła Marchockiego, podsk. w. k., Zb. Pam. Plat. t. IV.; — Marek Jakimowski zdobył galerę turecką 1628, Grab., Staroż.; — Tenże, Opis uwolnienia się z niewoli tureckiej, Lwowianin 1841 str. 11.

3661. Kontradykcya albo przestroga przeciwko informacyi starsz. cechu złotnik. krakow., War. 1628; Replika przez starszych cechu złotniczego, Kr. 1628; Rzeczyński Ł., Refutatio złotnika krakowsk., War. 1629 [DS.].

3662. Leges sumptuariae eines Ehe-Raths, Riga 1628 DS.

3663. R. **1629**. Konstytucye sejmu waln. warsz. dwuniedzielnego, Vol. leg. III.; — Constitucie sejmu waln. kor. warsz., Kr., War. (2 odb.) 1629 DS.

3664. R. **1629**. Konstytucye sejmu warsz.; Uniwersał poborowy. Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu waln. kor. sześćniedzielnego warszawskiego 1629 dnia 17. listopada, Kr. 1629, 1696.

3665. R. **1629**. Instruktarz celny W. X. lit., Vol. leg. III.; Toż 1629 DS.

3666. **Pacta** armisticii inter reges Suec. et Polon. 10. Junii 1629; Pacta induciarum, Upsalae 1629; Toż po niem., Friedens-Art. (por. **E.** 1629); — Zwei verschiedliche Schreiben eines der Stände der Krone Pohlen 1629; — Roy Jac. Galus, Sigismundo III. Regi de bello Suetico Paneg.; Ibidem est Commentarius de rr. Livonicarum et Prussicarum), Viennae 1629, [DS.]; — Förbund emot Seglation och Handeln pa Curland, Dat. Dirschau 22. Julii 1628 Stiernman, Saml. af Comm. Stadg. I.

Zob. Richelieu, Lettres Nr. 1507—9, Tomasz Roe Nr. 1494—5.

3667. Kluczycki F., Pisma do wieku i spraw Jana III. 1629—74; Acta historica, *zob.* Nr. 1389 II., Kr. 1881, *zob.* Nr. 4075.

3668. R. **1629** (1632), List Jerzego Schlichtinga, Maciej., Pism. Dod.; — Marcin Szyszkowski, bisk. krak. do Karola, arcyks. austr. bisk. wrocław., Mosbach, Wiadomości str. 309.

3669. R. **1629**. Zygm. III. w sprawie mieszczanina wileńskiego Stefana Mitasza i kilku innych, Nowakowskiego, Źr. II.

3670. R. *1629*. Stanisław Koniecpolski nadane prawa Brodom potwierdza, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 50, 51; Rozkaz na oddanie wybraniectwa Jodłowa właścicielowi, tamże 1854 Nr. 49; Ligęza Mikołaj otrzymuje pozwolenie na pobór myta grobelnego i mostowego w Sędziszowie, tamże 1851 Nr. 49; Constitutiones Urbanae Fratrum Ord. Min. S. Franc., Crac. 1629 **E.** VIII.

3671. R. **1630**. Zygm. III. instrukcya Al. Piaseczyńskiemu, posłowi do Turcyi, Grab., Źr., *zob.* Nr. 1362; — Wołuckiego Filipa list do Zygm. III., tamże.

3672. **Gustaw Adolf**, Instructio praescripta Jac. Roussel ad remp. polonam legato, 5. Novemb. 1630; — Ad Archiep. gnesnensem 5. Novemb. 1630; — Tenże, Ad Castell. Cracoviensem reliquosque senatores epistola 5. Nov. 1630; — Oxenstierna A., Litterae ad Ordines Poloniae (toż po niem.) 1631; — Sweriges Rykes Ständers Beslut 24. Decembr. 1630, 1631 [DS.].

3673. Causae, ob quas Gustavus Adolphus coactus est in Germaniam movere (Adler S.), Stralsundi mense Julio (2 ed.) 1630; Pacta conventa inter Suec. et generalem., Stockholm. 1630 [DS.].

3674. Acta Congregationis prov. pol. Sandomiriae, Crac. 1630 DS.

3675. R. **1631**. Konstytucye sejmu walnego warsz., Vol. leg. III.; — Konstytucye sejmu walnego kor. warsz. (2 ed.), War., Zarazem instruktarz celny (2 ed.) Kr. 1631 [DS.], Kr. 1696; — Ossoliński do króla na sejmie 1631, też inne mowy, Pisarski, Mowca pol.; — Relacya o sejmie 1631 nuncyusza Honorata Visconti, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3676. Constitutiones synodorum dioec. Vilnen. (ed. Mat. Pogrecki), Wilno 1631 DS.

3677. Trebnic J., Acta capituli Varsav., Crac. 1631.

3678. R. **1631**. Laudum cultorum montium ilcus., Łabęcki H., Górnictwo II.

3679. R. **1631**. Mieleszko do Piaseczyńskiego z niewoli tureckiej, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3680. R. *1631—2*. Zygm. III. w sprawie kilku mieszczan wileńskich, Nowakowski, Źr. II.; Mandat und Ordnung wie in den Guarnisonen gehalten, Elbing 1631 DS. (**E.** IX.).

3681. Strada F. X., Salutatio Urbani VIII. ad Eman. Brzostowski, Vilnae 1631 DS.

3682. Konstytucye sejmu walnego warsz., Vol. leg. III.; — Constitucye sejmu walnego kor. warsz., War., Kr. 1632 DS.; Mowy, Pisarski, Mowca.

3683. R. **1632**. O podatkach Rzeczypospolitey, Vol. leg. III.

3684. Synodus dioecesana Plocensis, Vars. 1632 DS.

3685. **Roussel J.**, List do Rzpltej polskiey na seym walny, Ryga 1632. (Toż po łać. i niem.), por. **E.** t. IX. 1632 pod Roussel i t. X. dod.

3686. Gustav Adolph, Antrag an die Polen 1632; — Orations nade to the Knigs of Poland 1632; — Gustav II. Adolfs Kriget [Riderstadt V.], Stockh. 1882.

Mowy pogrzebowe itp., zob. Kroniki i Nr. 3703.

3687. **Acta interregni** post mortem Sigism. III. (confoed general. Laudum proszows. Zjazd Rad.) (2 odb.), Kr. 1632, Vars 1640.

3688. R. **1632**. Uniwersał prymasa o zgonie króla, Vol. leg. III.; — Wężyk J., Uniwersał (po łać. o zgonie Zygm. III.), War. 1632 DS.; — Laudum proszowskie na sejmiku po śmierci Zygm. III., Vol. leg. III.; — Laudum sejmiku proszowskie. woj. kr. 1632; — Laudum sejmiku krakowsk. 28. lipca, War.; — List starsich bratri(?) z Polski 1632; — Uchwała (kaptur) zjazdu krakowskiego (woiewódz. krak.) 1632 (DS.); — Goślicki W. X., Mowa duchowieństwa koronnego, Kr. 1632; — Lancicius Nic., Oratio monita pro nobilitate polona 1632 [DS.].

3689. R. **1632**. Konfederacya generalna na konwokacyi warsz., Vol. leg. III.; — Confoederatia gener. na konwokacyey warsz., War., Kr., b. r. (Toż po łać.); — Tulibowski A., Deklaracya konfoederacyey z praw koronnych, Kr. 1632 [DS.].

3690. R. **1632**. Akta sejmu walnego elekcyi nowego króla, Vol. leg. III.; — Porządek na sejmie walnym elekcyey postanowiony 27. września, War. 1632; — Artykuły do aktu elekcyey [porządek na sejmie, Suffragia województw i ziem 8. listop.], War. 1632; — Suffragia województw, Kr. 1632, 1633 [DS.] 1695 [E. IX.].

Por. A. Ż. S., Kilka słów o istnieniu w pierwodrukach konstytucyj polskich „suffragiów", danych w r. 1632; Czas 1859 Nr. 167, 178, 185.

3691. Gordon Fr., (ajent króla Anglii), Elekcya Władysława IV. (tłum. Kuczyński W.), Londyn 1854; — Larissenus, Oratio habita 12. Octob. 1632, Vars. 1632; — Vicecomes K. H., Oratio 22. Octobr. ad senatum, ad regem eligendum, Vars. 1632; — Wildemann Joh., Oratio ad senatum, Vars. 1632 (DS.); — Mowy królewiczów polskich za Wład. IV., Ostrow. Swada 1745; — Persuasoriae ad senatores R. P. pro eligendo in regem Vladislao, Nowakowski, Źr. I.

3692. **Władysława IV.** listy i inne pisma urzędowe do znakomitych w kraju mężów wyd. Grabowski A., Kr. 1845.

3693. Władysława IV. listy do S. Koniecpolskiego 1632, 1635, 1642 i 1643, Zb. Pam. Niemc. t. IV.

3694. Geret Sam., Ordinatio Vladislai IV. ratione conciliorum in conventibus Prussiae, Toruń 1776, 1777; List Władysława IV. do Jakuba Rozdrażewskiego, Przyj. ludu, Leszno 1848 R. XV.; Malatesta G. B., Nuova relazione del Ladislao II. (?), Roma 1633 DS.; Ciampoli Giov., Le letttere (al Vlad. IV.), Venezia 1661.

Listy Władysława IV. do Krzysztofa Radziwiłła 1612—32, zob. Nr. 3517; — Listy do Galileusza, zob. Nr. 3388; — Podróże Władysława IV., Bibl. warsz. 1841 II. i Pac St., Obraz dworów europ., zob. Kroniki.

3695. **Przyłęcki A.**, Ukrainne sprawy, Lw. 1842, Tenże, Pamiętniki o Koniecpolskich, *zob.* Nr. 3645; — Szajnocha, Dwa lata [dod.] *zob.* Nr. 3813; Tenże, Szkice, *zob.* Nr. 3385; — Kubala L., Jerzy Ossoliński (Dod.), *zob. pod odpowiedniemi latami*; — Mosbach, Przyczynki (1632—47 regesta).

Kluczycki Fr., Pisma do wieku Jana III., zob. Nr. 4075.

3696. **Radziwiłł Al. St.**, De Gestis, Thoruni b. r. [E. IX.]. Pamiętniki wyd. Edw. Raczyński, Poznań 1839, 2 t., (Oryg. Memoriale rr. gest. morte Sigism. III. inchoatum, Rkp. bibl. Ossol. 116—17] 1632—52, *zob. Kroniki.*

Por. Żywot X. Albrechta Radziwiłła z rękopisu wydał Raczyński E., Poznań 1840; Liske X., Af fyrst Albrecht Stanislaus Radziwills Memoirer (Odb. Historisk Tiddskrift), Kopenhaga 1877.

3697. **Krystyna** król. szwecka, *zob.* Nr. 1620; nadto: Lettres secrètes de Christine, Geneve 1762; — Berch R., Kort Utkast til Drotning Christinas lefvernes, Stockh. 1788; — Pufendorf Sam., Comm. de rebus Suecicis, *zob. Kroniki.*

Zob. Nr. 3585.

Wojna 30-letnia, zob. Nr. 3566, 3574; Correspondance d'Avaux, zob. Nr. 3654.

3698. R. **1632—34**. Listy Stefana i Pawła Piaseckiego do kardynała de Torres, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3699. Weinert Al., Najdawniejsza taryfa domów m. Krakowa (z r. 1632). Bibl. warsz. 1868, Odb.; Taxa krakowska towarów, Kr. 1613 DS.; Dziękowanie Kopcia za kasztelanię nowogrodzką, Ostrows. Swada 1715; Tegoż, za kaszt. brzeską Wład. IV., tamże.

3700. R. **1633**. Konstytucye sejmu wal. koronacyjnego; Denuntiatio Regis Coronati; Litterae juramenti praestiti; Confirmatio generalis jurium, Vol. leg. III.; — Constitucie y przywileje seymowe za Wład. IV. (2 odb.), Kr. 1633; — Actus coronationis Vladislai, Kön. in Pol. 24. Jan., 3. Febr. 1633 [DS.]; — Akt koronacyi Władysława IV. Ćwicz. nauk. r. 1818 t. II.; Zbieracz lit. i pol. 1837 IV., Grab. Oj. Spom. I.

3701. Ligęza M. S., Votum na seymie koronacyi, Kr. 1633 DS.; Nowakowski, Źródła, t. I.; Ligęza M. S., Pisma, Kr. 1859.

3702. Gębicki P., Salutatio Seren. Vladislai IV., Crac. 1633; Continuatio relationis vom Cracavischen Reichstag, Danzig 1. April. 1633 DS. (E. IX.); Grothuss O., Oratio ablegati ad praestanda homagia pro Friderico MM. Liv. ant. II.; Gratulacya Władysławowi IV. przez ks. Radziwiłła, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.

3703. Dziennik prowadzenia ciał Zyg. III. i Konstancyi, Grab. Oj. Sp. I. Staroż. II.; — De pompa exequiarum relatio, Crac. 1633; — Relation von d. König. Leichbegräbnissen 9. Febr. Crac. (E. VIII. X.) DS.

3704. Pogrecki Mat., Constitutiones Synodorum dioec. Vilnensis, jussu Abr. Woyna. Vilnae 1633 DS.

3705. Instructio Georgio Ossoliński ad Urb. VIII., Grodnae die men. Juni 1633; Kubala L., J. Ossoliński t. I. 317—22; — Postulata arch. Gnesn. et episcop. Regni Georgio Ossoliński ad Urbanum VIII., tamże, I. 322—332; — Ossoliński Georg, Oratio in Aula regia Vaticanea, Crac. 1633, Romae 1639, Gdańsk 1645, 1648, 1686, Vilnae 1716; — Tenże, Mowa na Watykanie 6. Grudnia. Kr. 1633, 1634, 1639; — Tenże, Oratio coram Venetiar. Principe 14. Jan., Venet. 1633, Crac. 1634 i 1639 [DS.]; — Relacya Ossolińskiego z odbytego poselstwa rzymsk., Kubala, J. Ossoliński I. str. 333.

3706. Della Belle Steph., Entrata in Roma del Ambasciatore G. Ossoliński, Roma (6 ryc.) 1633, 1634; Sławny wjazd do Rzymu Jerz. Ossolińskiego 1633 DS., Pam. Sand. 1829 II, Odb. War. 1830, Lwowianin 1842; Urban VIII. nadaje Jerzemu Ossolińskiemu tytuł księcia; Toż, Ferdynand II. cesarz w r. 1634, Skarbiec pol. Kamieńskiego, Lw. 1859.

3707. **Liske X.**, Przyczynki do hist. wojny mosk. 1633—34 z planem obl. Smoleńska, Bibl. Ossol. 1868 XI., Odb. 1868; — Krz. Radziwiłł het. p. l. do Al. Piaseczyńskiego, wzywając go pod Smoleńsk, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362; — Relation (warhafftige) von Marsch nach Smolensko 1633; — Szyrwid K. X., Kazanie obozowe 1633 [DS.].

3708. Acta et decreta commissionum, Regiomonti habitorum, Crac. 1633; — Propositie vanden Ambassadeur van Polen gedaen vande Staten der Niederlanden 19. Mai 1633 DS. (**E.** IX.).

3709. R. **1633.** Opisanie poselstwa Jana Zawadzkiego do Szwecyi, Niemiec, Belgii, Anglii. Zb. Pam. Niemc. t. III.

3710. R. **1633.** Uwolnienie miast górniczych od leż wojskowych. Łabęcki H., Górnictwo II.; — Priv. Vladislai IV. pro successoribus Cacciorum, tamże, *zob.* Nr. 3633.

3711. R. **1633.** Rewizya skarbu koronnego, Zb. Pam. Niemc. t. III.

3712. R. **1633.** Przywilej Wład. IV. dla Lwowa, Barącz, Pam. dz. pol.; — (Kiszka M.), Sumaryusz libertacyi m. Wilna, Berlin 1841, Nowakowski, Źr. t. II., (tamże listy do Władysł. IV., do rajców wileńskich); — Wład. IV. przywilej dla Kijowa, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3713. R. *1633.* Potwierdzenie Wybrańcowi Szczurowi przywileju na sołtystwo w Choczni, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 53.

3714. R. **1634.** Konstytucye seymu waln. warsz. dwuniedzielnego, Vol. leg. III.; — Constitucie sej. waln. koron. warsz. (2 ed.), Kr., War. 1634 DS.; — Laudum województwa krak. przy okazywaniu, Vol. leg. III.; — Laudum województwa krakowskiego, Kr. 1634; — Manifestum contra laudum Cracoviense 1634 [DS.].

3715. Synodus prov. sub J. Wężyk ep. 1634 d. 13. Nov. Varsaviae celebr., Crac. 1634, 1636, 2. ed. (w końcu 2giej mowa Jana Foxiusza) 1636; — Synodus dioecesana Vladislaviensis praes. Mat. Łubieński, Vars. 1634 [DS.].

3716. Urban VIII. Breve de decimis 1634; Bentivolius G., Epistola ad S. Łubieński, Romae 1634; Appellatio ad Urb. in causa Univ. Jag. et S. J. b. r DS.

3717. **Statuta** ordinis equitum Immaculatae Virginis (około 1634) DS., *zob.* Nr. 3749.

3718. (Federus H.), Polon. Regis Vlad. IV. Dantisci ingressus, oratione exceptus 1635, 1661; — Federus H., Senatus Dantiscani oratio, Culm 1634; — Bericht, was Gestalt Vladislao IV. die Huldigung Dantzigk geleistet, Dantzig 1634; — Vermanung an die Gemeinde der Stadt Danzigh von dem ewigen Frieden 1634 [DS.] (**E.** X.).

3719. Krystyna królowa, Ih. Kön. Maj. Mandat wegen Fast-Tage, Elbing 1634.

3720. R. **1634.** Wiadomości z obozu pod Smoleńskiem w liście Adama Kazanowskiego do kardynała de Torres, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Albr. St. Radziwiłł do A. Piaseczyńskiego, odjeżdżającego na legacyę do Moskwy, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362; — Wład. IV. instrukcya dla Piaseczyńskiego, K. L. Sapiehy i P. K. Wiazewicza, posłów do Moskwy, tamże; — Copia J. Kön. Maj. in Polen, Schreiben an die Stände wider Moscoviter 1634; — Bericht auf Artickel Fride bei Polanówki beschlossen 1634; — Gründl. Bericht v. d. sieghaften Eventu bei Smolensko 1634; — Capitolazzioni, Roma 1634 [DS.]; — Chełchowski H. X., Poprzysiężony pokój Moskwie od Władysł. IV., Lublin 1635; — Sapieha Mich., Mowa witająca i żegnająca Władysł. IV. w Wilnie, Ostrows. Swada pol. 1745.

Por. Smolenscium urbs, ope divina Vladislai IV. liberata 1634, folio in 16 tabulis aere incissis s. l. et a. (przerysowane w r. 1850 w Krakowie); Kotłubaj E., Odsiecz Smoleńska i pokój Polanowski (odb. z Dod. Czasu), Krak. 1858.

3721. Koniecpolski Stan., Exemplum literarum ad Jacobum Zadzik, Przetłumaczenie listu Mustaze Basche, Thorn. 1635 (**E.** VIII.); — Wyprawa Amurata sułtana, Dz. warsz. 1825—6 t. I.; — Amurata ces. wyprawa i wyjazd wojska do korony polsk. 1634 DS.; — Ostroróg M., Dyaryusz z obozu z pod Kamieńca, spisany d. 27. paźdz. 1633, Przyłęckiego: Pamiętniki 1842.

3722. R. *1634.* Wład. IV. uwalnia własność zakładu ubogich św. Stanisława we Lwowie z pod władzy miejskiej i starościńskiej i poddaje ją pod jurysdykcyę duchowną, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 18; Wład. IV. zatwierdza cechowi blacharskiemu we Lwowie ustawy przez urząd miejski (1630) przyjęte, tamże 1861 Nr. 42; Wład. IV. potwierdza księdzu Zawadzkiemu prezentę na ple-

banię ob. gr. w Ożanie, tamże 1855 Nr. 7; Wład. IV. utwierdza Wybrańców w Wyszatycach w posiadaniu łanu Wybranieckiego, tamże 1859 Nr. 32; Firlej, biskup i opat przywraca Brzostek klasztorowi tynieckiemu, i daje mu część Januszkowic. tamże 1858 Nr. 30.

3723. R *1634* List Sarbiewskiego K do K. Sapiehy, Maciej. Pism. Dod.; Ubiór Wład. IV., Grab. Staroż.; Rachunki przyjęcia we Lwowie, Heck K. J., Pobyt Wład. IV. we Lwowie, Lw. 1887, *zob. Upr.*

3724. R. **1635**. Konstytucye seymu waln. warsz.: O podatkach na seymie uchwalonych; Uwolnienie głównych miast od stanowisk żołnierskich, Vol. leg. III.; — Constitucie sejmu waln. kor. warsz. (4 odb.), War. 1635; — Ligęza M. S., Votum na seymie waln. warsz. pro ultima Januarii 1635, Kr. 1635; Ligęza M. S., Pisma, Kr. 1859; — Sapieha J. St., Mowa na sejmie 1635, Ostrows. Swada 1745; — Sapieha K. L., Zdawanie pieczęci 1635 po śmierci Jana Pawła Sapiehy, tamże.

3725. R. **1635**. Konstytucye seymu waln. warsz. (nadzwyczajnego), Vol. leg. III.; — Łubieński St., Epistolae ad Thomam Zamoyski dum R. vicecancell. renunciaretur, Ostrows. Suada lat. 1747.

3726. Respons duchowieństwa na racye equestr. Ordinis, B. w. m. i r. (po r. 1635), (**E.** X.).

3727. Acta capituli cracov. 1635; Duraeus J., De pace inter evangel. decretum 1635 [**E.** IX., por. tamże Bottsacus].

3728. **Relacya** komisyi ze Szwedami w r. 1635, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — Poselstwo hr. d'Avaux do Polski, Skarbiec Sienkiewicza I.; — Karola Ogier'a droga do Polski i Prus królewskich (sekret. posła Fr. hr. d'Avaux), Zb. Pam. Niemc., t. III.; — Ogerius C., Ephemerides sive iter Danicum, Svecicum, Polonicum, Paris 1656; — Vlad. IV., Litterae ad Reg. Sueciae (Cristinam), Thoruni 30. Junii 1635; — Copye uyt Brief, Hage 1635; — Königl. Schreiben an das Reich Schweden 1635 DS. [**E.** VIII.]; — Lengnich, Gesch. d. preuss.-poln. Lande, VI. t.; — Rusdorf J. J., Mémoires et négociations secrètes, red. per Cuhn E. G., Leipzig 1789.

3729. **Induciae** in **Stumsdorff** DS. Por. **E.** 1635: Articulen, Conditiones, Formula, Formular, Pacta, **E.** VIII. i IX. dod. [pod temiż słowami, a nadto: Friedens-Vertrag, Traité].

3730. **Acta** quaedam inter Reg. Poloniae et Georg. Wilch. Brandeb. 1636; — Alliance u. Verbundniss zu Brandenburg 1635 [DS.].

3731. Vladislaus IV., In Thorun ingressus, Toruń 1635, 1636; — Publicatio des Danckfestes in Dantzigh, Dantzig 1635 [**E.** X.]; — Mochinger J., Supplicatio urbis gedanensis, Dantisci 1635; — Tenże, Gratiarum actio pro Borussia, tamże 1635; — Tenże, Orationes XV., Gedani 1637; — Mylius M., Toż Elbing 1636 [**E.** X.]; — Weger P., Toż, Regiom. 1636; — Wojdius Balt., Gaudium Elbingense, Dank-Predigt, Elbing 1636 [**E.** IX.] [DS.].

3732. R. **1635**. Al. Gosiewski do Al. Piaseczyńskiego, posła do Moskwy, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

Zob. Nr. 3693.

3733. Obrona Oberszterów J. K. M. moskiew. i turec. expeditiey 1635; Varadus Sam., Epistola de J. Potoczki, Rostock 1635 [DS.].

3734. R. *1635* Wład. IV. potwierdza pismo Stanisława Mniszka dla Bractwa Męki Pańskiej we Lwowie, Dod. Gaz lw. 1858 Nr. 31; Przywilej, potwierdzający prawa starozakonnych w Leżajsku, tamże 1854 Nr. 8.

Mowy z powodu śmierci Aleksandra Karola, zob. Kroniki.

3735. R. **1636**. Relacya Honorata Visconti, nunc. w Polsce, Rel. nunc. Ap. t. II.

3736. Synodus dioec. praes. Andr. Szołdrski ep. a. 1636 d. 26. Augusti 1636; — Synodus dioecesana Mednicensis sub Georg. Tyszkiewicz ep. 13. Januar., Crac. 1636 [DS.].

3737. **Ossoliński J.**, Dyaryusz legacyi na sejm Rzeszy niemieckiej w Ratyzbonie w r. 1636, wyd. Hirschberg A., Bibl. Ossol., Lw. 1877 [zesz. IV.]; — Tenże, Oratio in coll. electorali, Ratisbonnae, Crac., Breslau [lat. et germ.] i b. r. 1636, Romae 1639; — Tenże Oration in der Wahl Ferd. III. 25. Sept. 1636 DS.

3738. R. **1636**. Wład. IV. do J. Chrystyana ks. lign.-brz., Mosbach, Wiadom.; — K. Grodzicki i Z. Rogawski do tegoż, tamże; — Ferd. II. cesarz do rady miasta Wrocławia, Mosbach, Przyczynki; — Intercession, Schreiben des Königs in Polen wegen Schlesien 1636 DS.

3739. Karol I., Copia Schreibens an Kön. in Polen vom Könige in Engellandt aus dem latein. 1. Junii, B. w. m. i r. 1636 [**E.** VIII.].

3740. Copia Schreibens des Grossen Chan 1636 DS.

3741. R. **1636**. Władysława IV. listy do Jerzego Ossolińskiego, 25. sierpnia 1636, Athaen. 1842 V.; — Kwit Michała X. Czartoryskiego, Przeźdz. A., Podole, Wilno 1841 I., str. 18.

3742. Sarbiewski M. C., Oratio ad Vlad. IV. in Acad. Vilnen., Vilnae 1636; Curicke R., Dissertatio ad Pol. regem 1636 (DS.); Mowa Firleja bisk. Przemyskiego, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.

3743. Actio in judiciis ordinariis generalibus, Crac 1636; Decretum tribunalis Regni Pol. contra judaeum Marcum, Crac. 1636 (DS.).

3744. Porządek i moderacya taxy, Pozn. 1636.

3745. Tomasz Zamojski potwierdza ustawy cechu krawieckiego w Tarnopolu, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 8, 9.

3746. R. **1637**. Konstytucye seymu waln. warsz., Vol. leg. III.; — Constitucie seymu kor. warsz. dwuniedzielnego d. 3. czerwca, Kr., War. 1637 DS.; — Ligęza M. Sp.. Vo-

tum na seym 20. Januar, Crac. 1637; [Ligęza M. S., Pisma, Kr. 1859]; — Wład. IV. instrukcya posłowi na sejmik oszmiański, Grab. Źr., *zob.* Nr. 1362.

3747. Szembek Fr. X., Instrukcya o jubileuszu, Toruń 1637.

3748. **Akt weselny** Władysława IV. z Cecylią Renatą 1637, Przyj. ludu. Leszno 1839 III., 1843 X.; Wiz. i roztrz. nauk., Wilno, p. n. t. 18; — Strubicz Balt., Inscriptiones arcuum triumphalium Vlad. IV. ac. Caeciliae, Vars. 1637 DS.; — Lipski J. X., Orationes duae coram Caec. Renata et Ferd., Viennae, Kr. 1637, Toż Swada Ostrowsk. 1747; — Tenże, Andere Proposition die er in Nahmen Vlad. des IV. [**E.** IX.].; — Informacya królew. J. Kazim. w drogę wiedeńską dana, Waliszewski, Stosunki, *zob.* Nr. 3843.

3749. R. **1637**. Porządek introdukcyi kawaleryi, Nowakowski, Źr. t. I.; — Respons Jerzego Ossolińskiego na punktów 18. przeciwko kawaleryi N. P. M., tamże; — List z Warszawy 11. września 1637, Kubala, J. Ossoliński I., str. 348; — Wład. IV. do St. Lubomirskiego o tow. rycerskiém pod im. Boga-Rodzicy, Tyg. lit., Pozn. 1842; — Radziwiłł Krz., Newer angestalter Ritter Orden d. Jungfr. Mariae 1638 DS.; — Bentkowski F., O bractwie Niepokalanego Poczęcia, przez Władysł. IV. założonem, Bibl. warsz. 1841 IV.; — Ossoliński J., Statuta [**E.** IX.].

3750. **Okolski Sz.**, Dyaryusz transakcyi wojennej między wojskiem koronnem a zaporoskiem w r. 1637 i kontynuacya dyar. Kr., Zam. 1638, 1639 DS. [Przedruk z edycyi Zamojs. 1638]; — Rozprawa z kozakami na Ukrainie, Grab. Starożytn., Przyj. ludu, Leszno 1844 XI..

3751. R. **1637**. Pismo Amurata IV. do Wład. IV. z 7. marca, Słowo ruskie 1877, Nr. 83—4, *zob.* Nr. 3765; — L'Espion du Grand Segneur et des relations secrètes [1637—82], Paris 1684.

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1683 p. 404.

3752. R. **1637**. List K. Arciszewskiego do Wład. IV., Mrówka pozn. 1821 II., Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — List Krz. Arciszewskiego do X: Krz. Radziwiłła, hetmana W. X. lit., Dzien. wil. 1827 IV.

3753. Sobieszczański F. M., O życiu i sprawach Krz. Arciszewskiego, War. 1850 (str. 41 wyj Żywoty znak. osób); List gończy Zygm. III. za Krz. Arciszewskim, i Kuchlewskim o zbrodnią stanu obwinionymi, Przyj. ludu 1847 XIV.

3754. R. *1637, 1638.* Wład. IV. potwierdza uniwersał St. Koniecpolskiego hetmana, którym miasto Lwów od stanowisk wojskowych uwalnia, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 50; Wład. IV. opatruje szpital św. Ducha w Wieliczce, tamże 1852 Nr. 35.

3755. R. *1637.* Szczegóły o komorze szatnej Wład. IV Grab. Oj. Sp. I.; Oddawanie JP. Jadwigi Łuszkowskiej JP. Wypyskiemu, chor. nurskiemu r. 1637 Mrówka pozn. 1821; Listy Opalińskiego Krz. o rękę F. Czarnkowskiej, Szajnocha K., Krz. Opaliński szkic; List Stefana Czarnieckiego. Koźmian A. E., Wyciągi Piotrowickie, Wrocław 1842. Freder H., Informatio de juribus terr. Prussiae adv. telonei affectationem, Gedani 1637 DS. (*Zob.* E. 1638 Dyskurs, Refutatio), *zob.* Kroniki.

Ferdynand III. zob. Nr. 1519, 1562, 1575.

3756. R. **1638**. Konstytucye seymu waln. warsz.; Deklaracye województw o podatkach na potrzebę Rzpltej, Vol. leg III.; — Constitucie seymu waln. kor. warsz., War. Kr. 1638 [3 odb.] DS.; — Opaliński Ł., Oddaje pieczęć mniejszą Ossolińskiemu, Ostrow. Suada 1745; — Przyjemski, Mowa z tej okazyi, tamże; Pac St. dziękuje za pieczęć, tamże.

3757. Sinod w r. 1638 w cerkwi katedr. Łuckoj odprawanye, Kremieniec 1638 DS.

3758. R. **1638**. Venditio firachcentelli in stolla Ponicoviensi per St. Trzebiński, Nic. Wizemberk de Obrazowice, Łabęcki H., Górnictwo II.

3759. Ein Hexenprocess in Polen v. J. 1638, v. H. Ehrenberg, Ztschr.f. Gesch. Posen 1894 III. [str. 97—117].

3760. R. *1638.* Władysława IV. kilka listów w sprawie mieszczan wileńskich, Nowakowski, Źródła II.; Gründungs. Urkunde v. Rawicz Vladislaus des IV., König v. Polen 1638 DS. (E. X.); Pischon, Über die Art des Exils der Neumärkter in Polen im J. 1638, Märkisches Provincialblatt, Berlin 1818.

3761. Epist. Vlad. IV. ad Richelieu, ad Ludv. XIII. et resp., Ostrow. Suada 1745.

Wassenberg o uwięzieniu J. Kaź., zob. Kroniki.

3762. R. **1639**. Wotum Jerzego Ossolińskiego na sejmie, [Także w Kubali J. Ossoliński I. 350]; List Wład. IV. do bisk. wileńskiego; List Wład. IV. do komisarzów, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — Pożegnanie Wł. Kierdeja, marszałka poselskiego, Ostrow. Suada 1745.

3763. R. **1639**. Instrukcya arcybiskupowi Filonardi, nuncyuszowi w Polsce o synodzie ruskim, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Sobieski Jacobi ad Marium Filonardi, Nuncium, Ostrow. Suada latina 1747.

Wassenberg E., Orationes, zob. Kroniki.

3764. Lipski J. X., Epist. ad legatum Galliae de Mesme et resp., Ostrow. Suada lat. 1747.

3765. Vladisl. IV. Turcarum imperatori Amurat responsio 1639 DS. *zob.* Nr. 3751; — Fragment z listu Samuela Przypkowskiego 11. grudnia 1639, Kubala, J. Ossolinski I. str. 355.

3766. R. **1640**. Uchwała seymu waln. kor. sześćniedzielnego; Laudum województwa krak. na sejmiku relacyjnym proszowskim 19. czerwca uchwalone, Vol. leg. III.; — Uchwała seymu waln. kor. sześcioniedziel-

nego (2 wyd.), Kr., War., 1640 DS., War., 1660; — Expedycya sejmowa w r. 1640; List Wład. IV. do posła; List Wład. IV. do pp. senatorów; List do Krz. Radziwiłła; Do podskarbiego Tryzny i t. d. z tegoż roku, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — Ossoliński J., Mowa na sejmie 1640, Kubala, J. Ossoliński I. 358—9; — Oddawanie pieczęci m. W. X. L. Tryznie, Suada pol. 1745.

3767. R. **1640**. Pięć listów Wład. IV. do podskarbiego i do podkomorzego, Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840.

3768. **Urkunden** uud. Actenstücke zur Geschichte des Kurfürsten Friedrich Wilhelm v. Brandenburg (Rozdział I.: Preussen und Polen 1640—1650), Berlin 1865, *zob.* Nr. 1576.

3769. R. **1640**. Poselstwo K. Gąsiewskiego u Ludwika XIII. króla Francyi, Zb. Pam. Niemc. t. III.; — Akty poselstwa Gąsiewskiego i koresp. z dworem franc., Waliszewski, Stosunki, *zob.* Nr. 3843; — Proposition Sr. Kön. Maj. in Polen bei d. Staden-General d. vereinigten Niederlanden, b. m. 1640 (E. VIII.) DS.

3770. R. **1640**. Legacya do Turek Wojciecha Miastkowskiego (instrukcye i dyaryusze) nap. Ottmann, Kłosy 1883, Warta 1884 Nr. 497; — Relacye tegoż z r. 1641, Zb. Pam. Niemc. t. V.; — Essencialia relacyi Romaszkiewicza z Konstantynopola, Przyj. ludu, Leszno 1844 IX.; — Solo Mahomet, Afkondinge notsgad Conunck in Poolen wen den Turckschen Keysar 1640 DS.

3771. Actum Komissyey w Wilnie 19. Januarii do dnia 15. Februarii 1640, o strzelanie z łuku od zboru na kościół św. Michała, Tyg. wil. 1818 V.; — Trypplin L., Sprawa o strzelanie z łuku do kościoła św. Michała w Wilnie r. 1639, Tajemnice społ. t. III.

3773. Stan artyleryi polskiej 1640 (z bibl. Kuropatnickiego), Pam. lw. 1817.

3773. R. *1640*. Fundusz Radziwiłłów na wyposażenie 12tu ubogich panien, Zb. Pam. Plat. t. IV.; Katarzyna Sieniawska kuśnierzom oleszyckim ustawy cechowe potwierdza, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 6, 7; Janthesius Gasp., Ihr Kön. Maj. zu Pohlen, Concession advocationis, Danzig 1640 (E. VIII.).

3774. R. **1641**. Konstytucye seymu waln. warsz., Vol. leg. IV.; — Constitucie sejmu waln. kor. warsz., Kr., War., 1641 DS.; — Akta odnoszące się do sejmu, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — O porządku sądzenia spraw sejmowych, Ostrow. Suada 1745; — Leszczyński B., Przy upomnieniu się wakansów 1641 DS.

3775. Synodus dioeces. Culmensis ab. Gasp. Działyński 12. Junii 1641; — Synodus dioec. Leopoliensis (sub St. Grochowski) 3. Julii, Leopoli 1641; — Constitutiones synodi dioecesis Luceoriensis, jussu And. Gembicki (Sermo J. Broscii), Crac. 1641 (DS.).

3776. Andreanus Joan. C. X. Praef. Varsaviae orationes binae ad Urb. VIII., Romae 1641; Memoriale sacrorum Canonum de non judicandis pers. spiritualibus in foro laico ut episc. Smolenscensis (po r. 1641) [DS.]; Wyjątek z rękop. „Modus electionis antiquae in Episcopum a ritus graeci nobilibus 1641", Bibl. Ossol. 1833 VII.

3777. R. **1641**. Instrukcya sekretarzów po śmierci kurfirsta, ratione feudi, jadących, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — Hommagium X. Fryderyka Wilhelma, Kurfirsta Brandeb. 1641, Ostrow. Suada 1745, Pam. warsz. 1821, z ręk. *zob.* Nr. 3768.

3778. R. **1641**. Odpowiedź króla Wład. IV. sułtanowi, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840, *zob.* Nr. 3770.

3779. **Ordinacja** korolewskich puszcz w lieśniczestwach bywszawo W. kniaż. litewskawo rosławlenna po instrukcji korola Władysława IV. 1641, Wilno 1871.

3780. Summaryusz umiarkowania monety, Kr. 1641 DS.

3781. R. **1641**. Fabricio Banfi do Jana Kazimierza, Waliszewski, Stosunki, *zob.* Nr. 3843.

3782. Comenius ex. Anglia, ubi nunc vivit, ad amicos Lesnae in Polonia degentes 1641 DS.; Ferdynand Karol. List do Mik. Sapiehy z 1641, Ostrow. Suada 1745; List dyssydenta z r. 1641, Wieniec, Kr. 1862.

3783. R. **1642**. Konstytucye i uchwała sejmu dwuniedzielnego warsz., Vol. leg. IV.; — Constitucie y uchwała seymu waln. kor., War., Piotrk., Kr., 1642; — Instrukcja na sejmik partykularny w Warszawie, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — Ossoliński J., Przy oddawaniu pieczęci Bisk. krak. Ostrow. Swada 1745.

3784. Constitutiones et decreta synodi Posnaniensis prasid. Andr. Szołdrski, Posnaniae 1642; — Synodus dioecesana Premisliensis 13. Maij, praes. Gembicki P., Crac. 1642; Toż (sub Łubieński Epis.), Crac. 1742. [DS.].

3785. R. **1642**. Wypis z podróży pani Guebriant do Polski, Nowy Pam. War. 1801—2, Zb. Pam. Niemc. t. IV., Przyj. domowy, Lw. 1866; — Hagemann Emile, Les aventures de la Comtesse de Guebriant, ambas. Pologne, Nancy 1880.

R. 1642—3, zob. Nr. 3693.

3786. R. *1642*. Wypis z ksiąg wileńskich, Kraszewski J. I., Wilno II. 109.

3787. R. **1643**. Konstytucye sejmu waln. warsz., Vol. leg. IV.; — Konstytucye seymu waln. kor. sześćniedzielnego, Kr. 1643 DS. 1696; — Kommissya de pretiis et inductis z uchwały seymu w. d. 27. maja 1643 przy boku J. K. M. odprawowana Vol. leg. IV.; —

Commissya de preciis rerum et inductis, Kr., War,. 1643 DS.; — O podatkach W. X. lit.; Instruktarz celny, Vol. leg. IV.

3788. Synodus provincialis Gnesnensis sub M. Łubieński 8. Nov. 1643 (Acta et Statuta), Vars. 1644, Vars. 1646; — Toż, et Sermo Andr. Trzebicki, Vars., Crac. 1646; — Epistola synodi provincialis Vars. 1643, 1644 et epist. Vlad. IV. ad Dissidentes), *zob.* Nr. (791; — Synodus dioecesana celebrata Craoviae sub Gembicki P., Crac. 1643; — Gembicki P., Epistola pastoralis clero dioec. Crac. 1643; — Constitutiones in synodo Plocensi pro C. Ferd. Kałudzki S. 1643. (DS.).

3789. R. *1643.* Anna Rupiecka, przeorysza klasztoru czarnowęskiego do Karola Ferdynanda, biskupa wrocław., Mosbach. Wiadomości; Praefatio ad Urbanum VIII, canonici Smolenscensis, Romae 1643 DS.

3790. R. **1643**. Listy Wład. IV. do Urbana VIII. i odpowiedzi tegoż, Rel. Nunc. Ap. t. II.; Ciampi, Flosculi 1830; — R. **1643—4**. Wład. IV. listy do J. Kazimierza, Waliszewski Stosunki, *zob.* Nr. 3843; — List Wład. IV. do M. Sapiehy, Ostrows. Swada 1745.

Maszkiewicza Dyaryusz, zob. Kroniki.

3791. Eichhorn P., Oratio gratulatoria cum a Vlad. IV., ducatus Curlandiae et Semigaliae Jacobo committeretur, Riga 1643, [Por. Winkelmann Nr. 8615—28]; — Lubomirski Jerzy wita króla, Ostrow. Suada pol. 1745; — Sobieski M., Oratio gratiarum Vladislao IV., Crac. 1643; — Wassenberg E., Congratulatio Georg. Ossolinio. cum sigill. majus traderetur, Vars. 1643 — Słupecki J., Respons na list Z. Gorajskiego 1643 [DS.].

3792. R. **1643**. Adjudicatio fodinae desolatae Piotry. Łabęcki H., Górnictwo II.

3793. Gerrardi Ant. R., Relazione della vittoria Vlad. IV. sotto il commando del St. Koniecpolski 1644 (toż po niem.: Wahrhafte Relation); — Epistolica relatio equitis poloni, Dantisci 1644 (DS.).

3794. List Wład. IV. w sprawie wstąpienia Jana Kazimierza do Jezuitów, Zb. Pam. Niemc. t. III.; — List Jana Kazimierza do Wład. IV. z nowicyatu, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Copia litterarum Joannis Casimiri ad Vlad. IV., Nowakowski, Źr. t. I.; — List Jana Kazimierza, królewicza, Atheneum 1842 I.; — Korespondencya Ossolińskiego J. i Opalińskiego Krz., Szajnocha K., Krz. Opaliński, szkic.

Mowy pogrzebowe na śmierć Cecylii Renaty, zob. Kroniki.

3795. **Brégy S. i D'Avaux** poselstwo w Polsce 1644—48, Waliszewski, Stosunki, *zob.* Nr. 3843; — Pamiętnik, posłany z depeszą Mazariniego dla posła francuskiego do Polski 1644, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

Lettres de Mazarin, zob. Nr. 1507, 1511, 1518.

3796. Dissertatio de occupando Mari Balthico, cardin. Mazarini dicata, Paris 1644; — Wiederlegung u. Antwort auf Manifest, Stockholm 1644; — Schwedischer Meyneyd Spigl 1644 [DS.].

3797. R. *1644.* Sprzedaż popowstwa i nadanie dla domu ubogich w Iskaniu, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 2; R. *1644 i 1645.* Układ między Piotrem Gołuchowskim i Ewą Stadnicką o granice ich dzierżaw Sucha Wola i Wrocow, tamże 1855 Nr. 51. 52; Stanisław Mniszek przyznaje szlachcie łozińskiej wolności, tamże, 1855 Nr. 45; Wład. IV dokument dla Wróblika, tamże 1859 Nr. 41; Inwentarz Białoskórnika r. 1644, Pam. krak. Radwańskiego 1866. Zatw. Nr. 2270.

3798. **Colloquium charitativum**: R. **1644.** Vladislaus IV., Manifest 20. Martii, Vilnae 1644; — Königl. Maj. in Polen Beruff d. 10. Octobr. in Thoren Zusammenkunfft 1644 (E. X.). (Por. E. 1644: Vladislaus IV., także E. VIII.); — Epistola ad spectabiles viros ad Colleg. Thorunense congregatos 1644; — Responsio ad epistolam synodi Varsaviensis Janussii Radziwiłł et Epistola Vladisl. IV. 1644, *zob.* Nr. 3788; — Epistola ad universos dissidentes 1644 (DS.).

3799. **Acta conventus** Thorunensis, ed. Meibomius Fryd. X. (2 ed.), Vars. 1646; — Acta conventus Thorunensis, Helmstad 1645; — Scripta partis reformatae in Colloquio Thorunensi a. 1645, Berlin 1646, 1650; — Colloquii Charitativi Pontificiorum in Polonia consilia secretiora 1645; — Wład. IV., Thorunensis colloquii indictio et leges 1645 (Poszczególne, Por. E. 1645: Wład. IV., także t. IX. i X. dod.); — Copia litterarum quibus dissidentes invitantur, Dantisci 1645; — Copia lit. quibus Curlandiae princeps ad Colloquium respondet 1645. — Wyznanie nauki Zborów podane 1645 w przytomności Jerz. Ossolińskiego. 1645: — Declaratio doctrinae Reformatorum, Amsterd. 1646. — Adrian, Patriarchy Moskwy Adriana Confessia, Kijów 1645 (DS.)

Por. E. 1644: Lubieniecki St., Bericht, Rybakowski; 1645: Calixtus, Cochalewski, Colloquium, Consultatio; 1646: Hülsemann Hieronymus, Lipski.

3800. R. *1645—6.* Mowy in colloquio, Ostrow. Suada 1745; Ossoliński J., In Colloquio Thorunensi, Suada lat. 1747; Colloquium charitativum r. 1645, Gaz. kościelna 1843.

3801. **Marya Ludwika**: Wjazd posłów polskich do Paryża po Maryę Ludwikę w r. 1645, DS. Toż po franc. i łać.; Zb. Pam. Niemc. t. III. — Contract du mariage du roy de Pologne, Paris 1645, (toż po holend., Amst. 1645); — Thamnitius Conr., Acclamatio ad legatum, Christ. Opaliński 1645 (E. IX.); — Königl. Maj. Einladungsschreiben, Danzig 1645; — Przyjęcie Ludwiki Maryi, żony Wład. IV. w Gdańsku, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Rachunki przyjęcia, Ztschr. d. Westpreuss. Geschichtsv. 1887 XXII. (Por. E. 1646: Aschenborn D., (L. M. ingressus) Martini A. J., (Kurtze Beschreibung); — Ossoliński J., Oratio ad Ludovicam Mariam, Gedani 1645; — Mei-

bomius Fr. X., Oratio gratulatoria ad Ludovicam Gonzagam (Elbingae) 1646; — Ingres thryumfalny do Warszawy, War. 1646 (także Grab. Star.); — Fabricius, Oratio Varsav. 1645 (DS.); — R. **1646**. Wjazd Władysława IV. do Krakowa na koronacyę królowej, Pielgrzym z Tęczyna, dod. Muzy Nadwiślańskiej 1823, (Por. **E.** 1645: Dembiński, Szczavinius; 1646: Hieronymus, Myśliński).

Laboureur, Histoire et la relation du voyage de la reyne de Pologne, Paris 1648, zob. Kroniki.

3802. Arrest de la cour de Parlement prononcé par Mathieu Molé au profit du duc de Mantoue contre la reyne de Pologne. Plaidoires de l'advoc, Paris 1646 (**E. D.** VIII.) 1650

3803. **Axela Sparrego,** szambelana królowej szwedzkiej Krystyny, poselstwo do Polski w r. 1645, przez Augusta Mosbacha, Dod. Czasu 1857 II. 7; — Schröder J., Axelli Sparrae legatio in Poloniam anno 1645. Upsalae 1854.

3804. Vannting St., Daring and a Menacing Letter from Sultan Murat, to Ladislaus King of Poland, London 1645 (Por. **E.** VIII., Dod. 1645: Murat).

3805. Causa universitatis Cracoviensis cum Ch. Neyman, [por. **E.** 1644: Naymann, 1645 Naymann (także t. VIII., Dod.); 1646: Informatio in causa Univ. Crac.; Naymann, Piotrowski, Relatio, Strzegocki, Widmann; 1647: Naymann].

3806. R. *1645 - 1702.* Wypisy z akt kapituły rz. kat. lwowskiej, Barącz Pam. dziej.; Wyciągi z akt miasta Słucka (z księgi Lauda 1645) (z oryginałów), Atheneum 1851 IV.; R. *1645.* Jakób Sobieski wojewoda ruski do Franciszki z Dębian Olizarowej, Przeździecki, Podole, Wilno 1811 I. 20—22; Oddawanie Ossolińskiej kanclerzanki Denhoffowi przez Albr. Radziwiłła, Ostrow. Swad. pol. 1745.

3807. R. **1646**. Konstytucye Seymu Wal. Warsz.; Uniwersał o podatkach, Vol. leg. IV.; — Constitucie Sey. Wal. kor. Warsz., Krak., War. 1646, 1696; — Instrukcye dane posłom sejmików proszowskiego, średzkiego, wiłkomirskiego na sejm warszawski, Mosbach, Wiad. 312—328; — Instrukcya na sejmik powiatowy, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — List M. K. Wiśniowieckiego na sejmiki z skargą na Wład. IV., Szajnocha K., Urazy królewiąt, szkic; — Skaszewski, Mowa na sejmik Chełmski, Ostrowski, Swada 1745; — Propozycya sejmowa przez Jerzego Ossolińskiego, Mosbach, Wiadom.; Podgórski A., Pomniki; — Na witanie poselskie, Pisarski, Mowca 1666; — Vota Denhoffa, Jędrzeja Leszczyńskiego i Ossolińskiego na sejmie, Podgórski, Pomn.

3808. Schlichting D., Epistola apologetica in qua continetur relatio in comitiis varsav. a. 1646 agitatae, 1650; Poseł nowy na Sejm Warszawski, 1645 (DS.).

3809. Synodus prov. Gnesnensis sub Łubieński M. X., Var. 1646; — Torres J., Acta congregationis Varsav., Var. 1646 (DS.).

3810. Acta capituli Plocensis (Ostrovicius), 1646; — Constitutiones pro Canon. regularibus Domus Tremesnensi unitis, Pataviae 1646; — Informatio jesuitica de negotio per Regnum Poloniae, 1646 (**E.** VIII.); — Innocentii X. Breve de solvendis decimis per regulares d. 21 Febr. 1646, 1646 (**E.** VIII.).

3811. R. **1645**. Instrukcya dla kardynała de Torres, nunc. w Polsce, w sprawie unii wszystkich Rusinów, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3812. **Theiner A.,** Monuments relatifs aux règnes d'Alexis Mich. et Pierre Alex., *zob.* Nr. 1632; — Do Alexeja Michajłowicza instrukcja, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno, p. n. T. XVII.

3813. **Szajnocha K.,** Dwa lata Dziejów naszych, 1646, 1648, Lw. 1865 (Dodatki).

Starowolskiego: Ad principes de bello Turcis infer., Vitalisa: Stimulus, zob. Kroniki.

3814. R. **1646**. List J. Gisza (polityczny), Mosbach, Wiad.

3815. R. **1646**. Dyariusz pogrzebu St. Koniecpolskiego, Hetmana w., w Brodach 31 kwietnia, Nowakowski, Źródła II.

3816. R. **1646**. Mandat Wład. IV., aby roboty górn. pod Olkuszem kościołom nie szkodziły, Łabęcki H., Górnictwo II.

3817. R. **1647**. Konstytucye Seymu trzyniedzielnego Warszawskiego, Uniwersał y deklaracye o podatkach, Vol. Leg. IV.; — Constitucie Sej. wal. kor. war. (dwa odbicia), Krak., War. 1647 DS.; Władysława IV. expedycya sejmowa i propozycya Jerzego Ossolińskiego, Podgórski A., Pomniki; — Lipski And., Decas quaestionum publicarum, zarazem: Przemowa do stanów koronnych, Dantisci 1647, DS.

Michałowskiego Księga pam. od r. 1647, zob. Nr. 3834.

3818. R. **1647**. Relacya Jana Tiepolo, posła weneckiego, Zb. Pam. Niemc. t. V.

3819. R. **1647**. Puncta neutralitatis a Reg. Sueciae, duci Curlandiae, indultae Holmiae 1647. Londorp, Acta publica VII., p. 1016.

3820. Petit Pierre, Observation touchant le Suéde avec le discours imprimé en Pologne, Paris 1647, Projectum instrumenti, Paris 1647 (DS.).

Akty pokoju westfalskiego, zob. Nr. 1522 i 1575;

3821. R. **1647**. List Władysława IV. do Jana Kazimierza, bawiącego we Włoszech, Pam. Sandomierski, t. II. 1829; — Chodkiewiczowa, wojew. wileńska, do swego siostrzeńca Isajkowskiego Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.

3822. R. **1647**. Ordinatio Vlad. IV. fodinarum Neoforensium et Czorstinensium, Łabęcki H., Górnictwo II.

3823. R. 1647. Bouillon M., List do senatorów o śmierci Jakóba Sobieskiego, Ostrowski, Suada 1745, Pisarskiego Mowy wyb.

3824. Sobieski Jakób, Mowy (weselne i pogrzebowe), Ostrow., Swada 1745. Są tam bez daty: Mowa do Wdy Ruskiego Lubomirskiego, Oddanie X. H Wiśniowieckiey; Do kasztelana N.; Do JMP. Krakowskiego; Mowa na sejmiku lubelskim; Mowa in colloquio do senatu; Mowa do senatu idąc na zasiadanie; Oddawanie p. Gryzeldy Zamojskiej (1639); Oddawanie p. K Herbutowney Janowi Sapieże (1642); *Mowy pogrzebowe, zob. Kroniki.*

3825. Sobieski J., Instrukcya dana panu Orchowskiemu ze strony synów, Wilno, druk Józefa Zawadzkiego 1840, Mrówka pozn. 1821, Rozm. Lw. 1824.

3826. R. **1648**. Relacya sprawy przez Wład. IV. odbytej Unitów z Grekami, Wilno 1648, DS.

3827. Relacya sprawy na sądach rela yjnych przez Wład. IV., Wilno 1648, DS.

Mowy pogrzebowe zob. Kroniki.

3828. **Acta interregni** post mortem Vlad. IV. (Confeder., Porządek, Suffragia, Okol. Łubieńskiego), (4 ed.), Crac., Var. 1648.

3829. Confederacya Województwa Krak. w Proszowicach d. 25 czerwca 1648 DS.; — Uniwersał Prymasa o śmierci króla, Vol. leg. IV.; — Konfederacya Generalna omnium Ordinum R. et M. D. L. na konwokacyi główney Warsz., Vol. leg. IV.; — Toż, 1648 DS.; — Mowy generała Wielkopolskiego i innych na sejmie konwokacyjnym 1648, Nowakowski, Źródła II.; — Fredro A. M., Mowy na sejmie Convocationis, Ostrow., Swada 1745; — Sarbiewski Stan., Mowa na konwokacyi 1648, tamże; — Postanowienie zjazdu Warszawskiego 1648; — Uniwersał senatu w obronie Rzptej 1648 (DS.).

3830. Akta Seymu Walnego Elekcyi 1648, Suffragia Województw, Vol. leg. IV.; — Pietruski O., Elektorów poczet, Lw. 1845; — List królewicza Karola Ferdynanda przed elekcyą, Podgórski A., Pomniki; — Porządek na sejmie elekcyi postanowiony d. 6 października 1648; — Constitucie Seymu Wal. kor. War., Krak., War. 1648; — Suffragia Województw, Krak., War. 1648; — Sapieha Tom., Mowa in campo electorali 1648, Ostrowski, Swada 1745; — List Jana Kazimierza do Tomasza Sapiehy, tamże; — Vischer Jerzy, poseł kurlandzki, Oratio in comitiis electionis, Var. 1648 (E. X.); — Responsum senatorum 4 Nov. 1648; S. R. Maj. 10 Febr. 1649 (DS.) (por. Winkelmann Nr. 8639—41).

3831. Rutkowski Andrz., Obrona W. X. Litewskiego przez JW. Leona Kaz. Sapiehę, War. 1618, DS.

3832. **Listy** hist. do czasów pan. Jana Kazimierza, do r. 1658, Grabowski, Ojczyste Spominki II. 1—102; Tenże, Starożytności polskie, Kr. 1840.

3833. **Listy** Maryi Kazimiry królowej, Zb. Pam. Niemc., t. IV.

3834. **Michałowski Jakób**. Księga pamiętnicza (1647—1655), wyd. Helcla, Kr. 1864.

R: Szajnocha K., p. t. Przegląd kryt. pierwszej połowy dzieła J. Michałowskiego, Księga pamiętnicza i t. d., Lw. 1865 str. 45; Helcel A. Z., Odpór zarzutów, Kr 1865, Majer J., List otwarty do K. Szajnochy, Krak. 1866; Wiek, Kr. 1864 Nr. 86; X. L., Sybels H. Z., XVIII.

Radziwiłła Al. St. Pamiętniki do r. 1652, zob. Nr. 3696.

3835. Plebański J., Jan Kazimierz Waza, Marya Ludwika Gonzaga, War. 1862 (noty); — Kotłubaj E., Życie Janusza Radziwiłła Wilno 1859 (Dodatki); — Szajnocha Karol, Szkice historyczne, 1854, 1857, Lwów 1861 t. IV. 1869 i Dzieła, War. 1876 (t. III—IV.).

Tom III.: Miecznik koronny Jabłonowski, Urazy królewiąt polskich, Krzysztof Opaliński, Śmierć Stefana Czarnieckiego, Jan III. banitą i pielgrzymem (dok. w dod.). Tom IV.: Donna Rozanda, Hieronim i Elżbieta Radziejowscy, Rozbiór dzieła Kostomarowa, Bohdan Chmielnicki (Dod.).

Portofolio Maryi Ludwiki, Lettre de P. des Noyers (od r. 1655), zob. Nr. 3898.

Walewski, Hist. wyzw. Rzptej od roku 1655—60, zob. Nr. 3901.

Akta odn. się do Lubomirskiego, zob. Nr. 3780.

Załuski, Epistolae (od r. 1665), zob. Nr. 3987.

Helcel, Listy Jana III. (od r. 1664), zob. Nr. 4076.

Kluczycki, Pisma do wieku Jana III., zob. Nr. 4075.

3836. **Kozackie sprawy**: Akty otn. k' ist. južnoj i zapadnoj Rossii, t. III. i XIV., *zob.* Nr. 966; — Pamiatniki, zob. Nr. 977; — Polnoje sobranie zakonow ross. imperii. 1830 t. I.; — Sobranije gosudarstwiennych gramot i dogoworów, Moskwa 1813, 1819, 1822; — Małorossijskaja perepiska, Moskwa 1848 (Czt. mosk. obszcz. ist. i drew.); — Istoczniki małorossijskoj istorii, Moskwa 1858 (Czten. mosk. obszcz.); — Czin prawosławnawo lwowskawo bractwa, Moskwa 1848 (Cztenija mosk. obszcz.), *zob.* Nr. 916, 917, 919, 935, 967 (III, 1), 2439—40.

3837. **Akta** dotyczące zatargów z Chmielnickim, Materyały hist., Kijów 1846—52; — Listy Bohdana Chmielnickiego, 1648—52, Grab., Ojcz. Sp. II. 111—132; — Nowe dokumenta w sprawie stosunku Bohdana Chmielnickiego do Porty Ottomańskiej przez Hen. Merczyga, Kłosy 1879 XXVIII.; — Pamiętniki o wojnach kozackich za Chmielnickiego, Wrocław 1840, 1842; — Pejaczevic, Peter Fr. v. Parczevicz, Erzbischof, Kais. Ge-

sandter bei Hetman Bogdan Chmielnicki, Quellenmässig., Wien, 1880.

Podgórski A., Pomniki, zob. Nr. 3371; Przyłęcki Al., Pamiętniki, zob. Nr. 3695.

3838. Wałujew D., Symbirskij sbornik, 1845.

W nim sprawy małoruskie w wieku XVII., listy polskie Jana Sobieskiego, Dymitra Wiszniowieckiego listów kilkanaście.

3839. Grabianka Grz., Dieistwija Bogdana Chmielnickawo s Poliaki, z roznych lietopiscow i iz diariusza na toj woinie pisamnawo w gradie Haliczu sobrannaja i samobitnych staroziłow swieditelstwi utwerżdennaja roku 1710, Kijew 1854; — Dwa pisma Bogdana Chmielnickawo k Sapiegie, Kijewskaja Starina 1885; — D. J. Ewarnickij, Sbornik materiałów dla ist. zaporoz. kazakow 1887.

R: Kijewskaja Starina 1888.

3840. Kostomarow M., Bohdan Chmielneckij (Monografie t. V.); Dod. *Zob. Opracowania*; — Petruszewycz A., Swodnaja halicko-russkaja lietopys. 1600 po 1700 goda, Lw. 1874; — Zubrzycki, Hist. Lwowa, Lw. 1844; — Kamieński B. D., Istoria Małoj Rossii, Moskwa 1824, 1842, 3 t. (do r. 1654); — Skałkowski A., Snoszenije Zaporożija s Krymom, Odessa 1844, *zob.* Nr. 2489—40.

3841. Storożenko J. W., Zapadno russkie provincialnyje sejmiki w 2. połowinie 17 wieku, Kijew 1888, *zob.* Nr. 967.

3842. Beitrag z. Gesch. des Kosaken Aufstandes (aus dem hebräischen übersetz v. J. Fürst), Jahrb. f. Slav. Literatur 1843: Michał Gliszczyński, Megilla Afak, Latające pismo (Wiad. o odezwie hebr. z czasów Chmielnickiego). Czas 1853 Nr. 260 i n.; Nieszczęście wieków, na pamiątkę nieszczęść, które dotknęły Żydów 1618 do 1649 w Ukrainie, przez Egoszyję syna rabina lwowsk. potomka Dawida z Zamościa. druk. w Wenecyi 1656. (Por. Ant. J., Polonica, Roz. fil. hist. XI.).

3843. **Waliszewski K.**, Polsko-francuskie stosunki, Opowiadania i Źródła, Kr. 1889 (Dypl. koresp. posłów franc. w Polsce).

R: Czermak W., Kwart. hist. 1890.

3844. **Recueil** des instructions données aux ambassadeurs, t. IV. et V.: Pologne par Louis Farges. *zob.* Nr. 1523.

Ludwik XIV. i Mazarini, zob. Nr. 1507, 1511—15, 1523—1528.

Pomponne, Memoires (rel. poselstwa 1666 do 1668), zob. Nr. 3997; Szelagyi, All. de Rakoczy, zob. Nr. 3919.

3845. **Lünig**, Teutsche Reichs-Canzlei seit d. Westphaelischen bis auf den Rastaedtischen Frieden, Leipzig 1714, 8 t.; — Tenże, Literae procerum, *zob.* Nr. 3376; — Laurus actorum publicorum Europa (J. A. Pastorius) 1658.

Urkunden und Actenstücke zur Gesch. Friedrich Wilhelm von Brandenburg, zob. Nr. 1576.

3846. Martens P., Recueil des traités et conventions conclus par la Russie avec les puissances étrangères (I. Traités avec l'Autriche 1648—1815), Paris 1876.

3847. Materyał do pan. Jana Kaz., Przyj. ludu, Leszno 1844 XI, Tyg. lit. Poznań 1839 II.; Kopia przywileju Jana Kaz., danego Stef. Czarneckiemu, Grodno 1793; Przeździecki A., Dokumenta oryg. tyczące się J. Chr. Paska, Ks. zbior. ofiar. Wojcickiemu, Warsz. 1862; Rybarski F., Nowe dokumenta odn. się do Jana Chr. Paska, Ateneum 1878 III.; Summarium rationum acad a J. Casimiro por· S J. ad effectum erigendae Univ. Leopol., Crac. 1761.

3848. R. **1648**. Trybunał, Obywatelom W. X. Lit., War. 1648 DS.; — Kalicki B., Proces o robotnych w sądzie ziemi lwowskiej, 1648, Bibl. Oss. 1869 XII.

3849. Acta Capituli provincialis Ordin. praedic. 29 Sept. sub M. Ostrovicio, Crac. 1648 DS.

8850. **Regestr** poboru podwójnego **1648** w Malborgu na sejmiku uchwalonego, wyd. Kętrzyński W., R. P. N. Poz. 1871 VI. ,Odb. Poznań 1871; — Przemowa księdza Rakowskiego na sejmiku malborskim, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840.

3851. Senatus Thorun. compellatio subiectionis. Thorn. 1649; — Informacya, że Borussi bellica expeditione non ligantur, 1649 (E. X.) DS.

3852. **Rachunki** Podskarbstwa Litewskiego **1648—52**, wyd. Tyszkiewicz E., Wilno 1855.

3853. R. **1648**. Glejt wydany przez Chmielnickiego Sebastjanowi Śniatyńskiemu. Zb. Pam. Plat. t. IV.; — List Bohdana Chmielnickiego z 12 grudnia, Baracz S., Pam. dziej. pol.; — Wyrok na St. Rzeczkowskiego zdrajcę (podczas wojny na Żółtych wodach), wyd. Sawczyński H., Dla Stryja, Lw. 1886.

3854. R. **1648**. Instrukcya dana Franciszkowi Biso von u. z. Siningen posłowi falzgrabiów, Mosbach, Wiadomości.

3855. Ordinatio oekonomica salis fodinarum, Crac. 1649 DS.

3856. Król zatwierdza ustawy cechowi tkackiemu w Drohobyczu, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 26, 27.

3857. Nowakowski P., Oratio revocatoria ad Senatum Rigensem, Riga 1648 DS.

3858. R. **1649**. Denuntiatio regis coronati, Literae juramento praestiti, Confirmatio generalis jurium, Vol. leg. IV.; — Denuntiatio regis coronati Joannis Casimiri d. 1 Febr. 1649, 1649 (E. VIII.); — Mochinger D., Oratio in inaugurat. J. Casimiri, Dantisci 1649 DS.; — Oratio vicecanc. ad mag. Gedanensem, Ostrow., Suada lat. 1747; — Dyaryusz wjazdu Jana Kazimierza do Krakowa, Dniestrzanka, Lw. 1841 (Por. E. 1649: Entrée, Jan Kazimierz); — Ślub Jana Kazimierza, Dzien. narod. t. III. (1843—44) Nr. 130; — Fabricius O., Oratio ad Joannem Casimirum

1650; — Harangue à la princesse Louise, 1650 (DS.).

3859. R. **1649**. Konstytucye Seymu Walnego koronacyjnego, Vol. leg. IV.; — Constitucie Seymu Wal. kor. Warsz. d. 22 listopada; Krak. (2 odb.), War. 1649 DS.; — Walne sprawy sejmowe (Mowy, propozycye i t. d.), Nowakowski, Źródła II.

3860. R. **1649**. Konstytucye Seymu Waln. Warszawskiego; Konstyt. W. X. Lit., Vol. leg. IV.; — Przywileję y Constitucye Seymowe za Jana Kazimierza, Krak., War. 1649 DS.

3861. R. **1649**. Leges sumptuariae albo uniwersał, 1649 DS.; — Rewizya gospód w Krakowie na dwór króla, Nowakowski, Źródła, t. I.

3862. R. **1649**. Dyaryusz drogi do Kozaków Kisiela, Zb. Pam. Niemc. t. IV., Grab., Źr., *zob.* Nr. 1362, Roz. lw. 1821; — Diaryusz pogromu Kozaków, Grab., Oj. Sp. I.; — Relacya expedycyi J. Kaz., Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840; — Bitwy pod Zbarażem i Zborowem, Grab., Star.; — Pastorius, Relatio expeditionis J. Casimiri 1649 (Toż po niem., *zob.* E. 1649: Bericht, Cosaken, (po pol.) 1650); — Jubilus faustum iter ad bellum e manibus J. de Torres nuntii, Varsov. 1649 (E. IX.); — Kuczwarewicz Marc., Relacya expedyciej Zbarazkiej, Lublin 1650 (DS.).

3863. Relacya poselstwa do Moskwy. 1649, wyd. Kraszewski J. I., Przegl. arch. bibl. War. 1881 t. I.

3864. **Chanut**, Depêches: Linage de Vauciennes, Mémoires depuis l'année 1649 jusques en l'année 1652, ensemble le demêlé de la Suède avec la Pologne, tirés des depêches de Mr. Chanut, amb. pour le Roy en Suède, Cologne 1667, 1677, Paris 1675.

3865. R. **1649**. Generalis confirm. privileg. civitatis ilcuss. et priv. montanicorum, Łabęcki H., Górnictwo II.

3866. R. *1649*. Król zatwierdza ustawy cechu czapniczego w Samborze, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 47; Potwierdzenia ustaw dla cechu garncarskiego w Poteliczu, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 27.

3867. R. **1650**. Konstytucye y uchwała Seymu dwuniedzielnego Warsz., Konst. W. X. Lit., vol. leg. IV.; — Constitucie y uchwała Seymu wal. kor. War., Krak., War. 1650 DS.; — Instruktarz wybierania cła, p. t. aukcya subsidiorum etc., Vol. leg. IV.

3868. Porządek i moderacya taksy, War. 1650; — Akt comissyey Mynicznéy 1650; — Leszczyński B., Uniwersał z d. 3 czerwca 1650 (DS.); — Umowa Bogusł. Leszczyńskiego z Mincmajstrem z r. 1650, Grab., Star.

3869. Acta capituli prov. Poloniae 19 Mart. sub Mart. Ostrovicio Ord. praedic. celebr., Posnaniae 1650; Oratio in inauguratione gymnasii Opaliniani, Leszno 1650 (DS.); Przyczynek do hist. zboru ewangelicko-augsburskiego war., 1650—1781, War. 1881.

3870. Listy do Hier. Pinoccego, sekr. króla J. Kaz. (od Wojc. Giżyckiego, stolnika wieluńskiego), 1650—51, Grab., Ojcz. Spom. II. 102—111.

3871. Kubala L., Poselstwo Puszkina w Polsce 1650, Przew. nauk. liter. 1877 i w Szkicach.

3872. Wolter E., Ein russisch-litauisches Actenstück aus dem J. 1650—51, Mitth. der lit. litau. Gesell. 1886 II.

3873. R. **1651**. Uniwersał Jana Kaz., 1651 DS.

3874. Uniwersał P. Gębickiego 1651, Pam. krakowski 1866.

3875. R. **1651**. Wojna z Kozaki, Grab., Star.; — Relacya wojny pod Beresteczkiem, Lwowianin 1840 Nr. 273, (Por. E. 1651: Jan Kaz., Relatio); — Puncta der Verordnung Zaporower Kriegs Volsk unter Białacerkiew 1651; — Radziwiłł J., Aus dem Lithauischen Lager zw. Radziwiłł und Pułkownik Niebaba 1651 (DS.); — Rel. batowskiej 1652, Rusałka, Wilno 1839.

3876. R. **1651**. Awanturnik Kostka Napierski, Grab., Oj. Sp. I., Morawski, Sądeczyzna.

3877. (Kamiński B.) Negocyacya ze Szwecyą o pokój 1651—1653, Czas. Dod. 1857.

3878. R. **1651**. Stefan Czarnecki do króla o śmierci Mikołaja Potockiego hetmana, Grab., Źr. dz., *zob.* Nr. 1362.

3879. Thilo, Salutatio Janusii Radziwiłł, Regiom 1651; Pastorius J., Oratio de inunundationibus circa Elbingam, Elbingae 1651; Endler Oswald, Memoriale de praesenti rerum in Polonia statu (Gedani) 1651 (DS.).

3880. R. **1652**. Konstytucye Seymu War. skróconego, Vol. leg. IV.; — Constitucie Seymu Walnego koron. Warsz., Krak. (2 edyc.), Warszawa 1652; — Disquizicia praw ziem pruskich deciziey Seymu War. na 26 stycz. podana 1652 (E. X.); — Königliche Declaration verliehen der Auspurg. Gemein. in Danzig (po łac. i niem.), Warsz. 1652 (DS.); — Fredro A. M., Mowy na Sejmie, Ostrowski, Swada 1745.

3881. Saunier Pet., Constituciones prov. Poloniae, Romae 1652; Morski J. K., Acta congreg. in conventu Sandomir. Ord. Praed. Lublin. 1652.

3882. **Lettres** et négotiations entre Jean Witt et Messieurs les plenipotentiaires de France, Pologne depuis 1652—1669, Amsterd. 1725; Witt J., Corresp. française. Paris 1873, Col. d. doc. inédits, Mélanges hist. I.; — Canazilles, Moyens p. ajuster les differences entre la Suède et la Pologne (Amstelod.) 1652 DS.

3883. R. **1652**. Listy Opalińskiego Krz., Szajnocha K., Krz. Opaliński (Szkice), *zob.* Nr. 3835; — Kubala L., Proces Radziejo-

wskiego, Przew. nauk. lit. 1875 i Szkice (Dod.); — (Radziejowski Hier.), Manifestatio innocentiae H. Radz. Procancellarii (też po franc.) 1652 DS., Pisarski, Mowca; Ostrow., Swada 1745.

3884. Szajnocha K., Donna Rozanda, Szkice; — Tenże, Jan Sobieski bannitą i pielgrzymem, Szkice, *zob.* Nr. 3835.

3885. List Leona Sapiehy zapraszający na pogrzeb żony, Ostrow., Swada 1745.

3886. R. **1653**. Konstytucye y uchwała Seymu dwuniedzielnego w Brześciu litewskim odprawowanego, Vol. leg. IV.; — Constitucye y uchwała Sey. Wal. kor. w Brześciu (2 w.), Krak. 1653 DS.

3887. Trzebicki A., Oratio ad Electores, Ratisbonae 1653; — Kurtzer Bericht, was der Türkische Sultan Ihro kön. Maj. in Polen in Warschau überbracht, 1653 (DS.).

3888. R. **1653**. List Jerzego Lubomirskiego do Stef. Korycińskiego z pod Żwańca i respons, Szajnocha K., Urazy królewiąt, Szkice, *zob.* Nr. 3835.

Kojałowicz A., zob. Kroniki.

3889. R. **1653**. Consensus Joannis Casimiri eximendi mineram ferrariam T. L. Boratini, Łabęcki H., Górnictwo II.

3890. Sawicki M., Mowa na sejmiku w Brześciu 1653, Ostrow. Swada 1745; Radziwiłł J., Punkta miastu Kieydańskiemu postanowione 1654 DS.; Testament Katarzyny z Lipowskich Dydyńskiej r. 1653, Rozrywki prz. i poz. 1826—27.

3891. R. **1654**. Konstytucye Seymu Wal. Warsz., Konst. W. X. Litewskiego, Vol. leg. IV.; — Constitucie i Uchwała Sejmu wal. kor. Krak. (2 ed.) 1654; — Constitucie Sejmu wal. kor. zaczętego 9 czerwca, Warsz. 1654 (DS.); — Copia relaty księdza Wieluńskiego kanclerza arcyb. na expostulacye Podskarbiego; Powiatu wołkowyskiego Sejmik (pospolite ruszenie X. Litew.), Nowakowski, Źródła I.

3892. Jasiński C., Summarium Ordinationum capitulorum Ord. Praedic., Brigiae 1654; Formula concordiae oder Notel der Kirchen zu Dantzigh 1654 (DS.).

3893. **Akty** k' ist. južnoj i zapad. Rossii, wydał Karpow G., Petersburg 1889, t. XIV. (1654—55, Przyłączenie Białej Rusi), *zob.* Nr. 966; — Karpow G., Kriticzeskij obzor russkich istocznikow do ist. Małorossii za wremia s. 8 Janwara 1654 do 30 Maja 1672, Moskwa 1870; — Matierjały istoriczeskije iz archiwa kijewskawo, wypusk I. (Wyższa administracya kijowska od 1654—1777), Kijew 1882; — R. **1654**. Relacya ekspedycyi do Litwy, listy z teatru wojny i t. p., Grab., Oj. Sp. I.; — O Bohdanie Chmielnickim i o Kozakach, tamże; — Relacya potrzeby pod Ciecierzynem, tamże; — Wyprawa Czara Moskiewskiego z stolice na wojnę przeciw Litwie i Polakom, Doniesienie z obozu lit., 1654 DS.; — Drei Briefe des Zars Alexej an Jacob v. Kurl., 1654—1657, 1679, Sitzungsb. der Kurl. Gesellsch. 1874.

3894. R. **1654**. Relacye poselstwa do Turcyi i Tatarów, Grab., Oj. Sp. I.; — Kopia listu Seferkazy Agi wezyra do wojewody Kijowskiego, Nowakowski, Źródła I.

3895. Birgiel Jul., Przyczynki do dziejów Słucka 1654—60 (Lauda, uchwały etc.). Prz. bibl. arch. 1881 II.; R. *1654*. List arcybiskupa i wdy wileńskiego do Podskarbiego gratulując mu buławy polnej, Nowakowski, Źródła I.

3896. R. **1655**. Konstytucye seymu dwuniedzielnego War., Vol. leg. IV.; — Constitucye i uchwała Sejmu Wal. kor. i Instruktarz celny War.. Krak. (2 ed.) 1655 DS.

3897. Acta capit. varsav. d. 11 Julii sub Fran. Grabiecki, Vars. 1655 DS.; Formular des Gebeths zu Elbing d. 25 Junii zu gebrauchen, 1655 (E. X.).

3898. **Noyers P.**, Lettres Marie Louise de Gonzague pour servir à l'histoire de Pologne et de Suède de 1655 a 1659, Berlin 1859 str. 537; — Portofolio królowej Maryi Ludwiki, Pzn. 1844 I.—II. (Korespondencya Piotra Noyers 1655—59).

R: Demokr. pol. 1845 str. 161; Sybels H. Z. II. (rec. Lettres).

Karol X. Gustaw, zob. Nr. 1621.

Puffendorf S., De rebus a C. Gustavo Gestis, Norimb. 1696, zob. Kroniki; Lundblad, C. X. Gust. Historia 1825, Fryxell, Carlson, zob. Opracowania.

Gordona P. Dziennik 1655—61, J. van Emmericka: Opis wojny, Grefflingera: Doniesienia wojenne itp., zob. Kroniki.

3899. **Wojna szwedzka**: Mevius D., Scripta sub nomine Caroli Gustavi ab anno 1655—8 divulgata 1658; — Sueciae senat. ad Senat. Pol. literae super missione Morsteini (8 Mart.) Holmiae 1655; Lovicii 1656; Regni Pol. Senatorum Responsoriae (15 Maji), Lovicii 1655—1656, Por. E. 1656: Olszowski; — Literae R. Sueciae ad Senatores Pol., Holniae 1655, także w Brevis enum., Helmst. 1656; — Enumeratio causarum ob quas Car. Gust. coactus R. Pol. bello adoriri, Stetini 1655, Helmst. 1656, Lublini 1656; (Toż po niem. p. t. Erzehlunge der Ursachen, Alt-Stettin 1655, Riga 1655), Por. E.: Conringius 1655, 1656, 1657, Mithobius 1656, Conrigii Opera Brusv. 1730 t. VI.; — Ad enumerationem... responsio s. l. 1656 (Przedm. dat. Roma V. Nonas Mart. 1656); (Toż po niem., 1656); — Nicanoris A., Ad ep. Cyriaci Thrasymachi (Conring) responsio, Gedani 1656 (Toż po niem.), Por. E. 1656: Behauptung, Beleuchtung, Gabrius, Nicanor, Nicyomus, 1657: Frischman, Niconius; — Nothwendige Anmerkungen über das kön. Schwed. Manifest, Augsburg 1655; Manifest du Roi de P. pour reponse 1658; — Literae Reg. M. Sueciae ad Imp. Rom. (18 Julii), 1655 (Toż po niem., Hamb. 1655) (DS.); — Der erste nordische Krieg bis zur Schlacht ber Warschau, aus Danziger Quellen von

Dr. F. Damus, Ztschr. d. westpr. Gv., Danz. 1884 XII.; — Traktaty ze Szwedami za Jana Kazimierza, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy V.; — List Radziejowskiego do Wielkopolan z 12 lipca i respons, Szajnocha, H. i Elż. Radziejowscy, Szkice, — Wittenberg, Articulen tusschen, Hage 1655, Repraesentatio circa Ousztie (Ujście) 1655; — Relation wie Kön. zu Schweden von Stettin nach Polen gezogen (Friedens Articul) 1655 (E. D. VIII.); — Relation (Marsch bis Crakow) 1655; — Przyjemski Krz., Oratio ad regem Sueciae et responsio Ern. Paciani, Hagae 1655, Colon. 1655, Cracov. 1655, 1656 (także z mową Naruszewicza D., w Ostrow., Suada 1747), Por. E. 1656: Beantwortung; — Pacianus E., Epistola ad Chr. Przimski de oratione, Hagae 1656 (E. VIII.); — Responsum C. Gabr. de la Gardie ad episc. Viln. (et) Radzivillos (31 Julii) 1655; — Procerum et ordinum M. D. Lithuan. litterae reversales b. m. 1655 (E. VIII., IX.); — Convention zwischen G. de la Gardie u. Herzog v. Kurland. Londorp, Acta publica VII. 1017, 1043; — Übergab des Schlosses Krakau, Ackord, 1655; — Conditiones (d. 7 Octob.) 1655 (E. IX.); — Friedensvergleichungen zwischen Gener. Wittemberg u. Czarnecki 1655 (Por. E. 1655: Carl Gustaw, Wyżycki St., 1656: Relation); — Ordinans y ustawa Ricissów przez komisarzów kr. Szwedzkiego w Krakowie postanowiona 1655 (DS.); — Ruina przedmieść krak. pod Karolem Gust., Skarb. Grab.; — Nota srebra danego Szwedom, tamże; — Szwedzi w Krakowie Grab. Star., Por. Muczkowski J., Obrona Krakowa, Dod. Czasu 1858; — Brochowski A., Legati pol. oratio ad Car. Gustavum, Crac. 1656 (Toż po niem., Hamb. 1656) Ostrow., Suada lat. 1747; — Acta circa submissionem S. R. M. Suaeciae a militia Quartianorum 1655; — Erklärung und Versicherung der Quartianer Soldatesca, b. m. 1655 (Toż, z zmienionym tyt. Breslau 1656), Por. E. 1656: Relation; — Victoria Kön. Majest. zu Schweden hinter Cракów an dem Fluss Donicz erhalten, B. w. m. 1655 (E. IX.); — Brief till Carl. X. Fr. Potocki, Landskoronsky, O. Dembicki, Fr. Chmielnicki, B. w. m. i r., [E. D. IX.]; — Schreiben an d. Ritterschaft 20 Oct. 1655; — Carl Gustafs Litterae universales pro suscipienda tutela Varsaviam convocata, B. w. m. i r. (E. IX.); — Actorum et gestorum Sueco-Polonicorum Semestrale vom Herbst desz 1655 bisz Ostern 1656 in Truck verfertigt a. 1656 (Zbiór 46 oddzielnie druk. i pagin. aktów) (DS.); — Kontrybucye przez Szwedów na duch. polskie, Pam. lw. 1818; — Plan oblężenia Częstochowy w r. 1655, Tyg. ill. 1886 I. str. 219; — Dyaryusz, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Chodyński Ad., Przycz. o ks. Aug. Kordeckim, Kaliszanin 1882 Nr. 12, Por. E. IX. 1655.

Gigantomachia Kordeckiego, zob. Kroniki.

3900. Brandowski A., Paralia borecka podczas napadu szwedzkiego od r. 1655—1657, Warta 1878 Nr. 197, Odb. Pozn—1873, Por. Jarochowski K., Wielkopolska 1655—57, Poznań 1864.

3901. **Lisola Fr.**, Die Berichte 1655—60, Wien 1887, *zob.* Nr. 1577.; — Walewski A., Historya wyzw. Rzeczypospolitej (1655—60), Kr. 1870; — Tenże, Geschichte der hl. Ligue 1657—1700, Kr. I. 1857, II., III. 1861, *zob. Opracowania*; — Copia litterarum Caezaris ad R. Sveciae [12. Oct.] 1655; Toż, po niem., Hamburg 1655; — Tranquillus Bened.; Literae responsoriae ad consil. quendam electoralem; Toż, po niem., Antwort 1656 (DS.).

3902. R. **1655**. Listy Szląskie, Mosbach A., Wiadomości; — Extract des plusieurs lettres de Glogo en Silesiae contenant affaires de Pologne 1656 DS.

3903. Alliance zwischen J. C. D. zu Brandeburg und Ständen des Landes Preussen 1655; — Ordnung der Bürger-Wache in Thorn 1655 (DS.).

Urkunden u. Actenstücke z. G. Fr. Wilh. v. Brandenburg, zob. Nr. 1576.

3904. Documenta rörande Fregs-Negotiationerne emellan Swerige och Ryssland 1655, 1656 och 1658, Svensk. Merkur 1760, 1761; — Schreiben so der Moszk. Czar an die Niederl. Holland. u. andere Herschafften (um Kriegsmunition) 1655 DS.

Zob. Nr. 3836 i 3892.

3905. Extrait d'une lettre ecrite de Lithuanie de Mohilow, Bruxelles 1655; — Relation von Verstörung der St. Lublin [2 ed.] 1655, 1656; — R. **1656** 16 maja. Jan Kaz. daje grunta M. Lubienieckiego o zdradę obwinionego Karmelitom w Lublinie [i zatw. tegoż z 1671, 1687, 1713], Wiad. w Skarbcu Kamińskiego, Lw. 1859.

3906. Lettres du Chan du Petits Tartares de Krim au Roy de Pologne 1655 [Toż po niem., Copia 1656, 1657] DS.

3907. **Confoederatio** aneb smlauwa panuw stanów polskeho Kralowstwi, Praha 1656 DS.

3908. R. *1655.* **List marszałka koronnego, Barącz S., Pam. dziej. pol.; Sapieha Paweł dziękuje za województwo wileńskie i buławę W. X. Lit., Ostrow, Swada 1745.**

3909. R. **1656**. Listy arcybiskupa Gnieznieńskiego do kardynała Ursyna, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3910. Memoires du Chevalier de Terlon [et ses negotiations 1656—1661], Paris 1681 [W Polsce 1656, p. Karola Gustawa].

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1682.

3911. **Aleksander VII.**, Pallavicini Card. Vita di Aless. VII., Prato 1845, Medyolan 1849.

3912. **Wojna szwedzka**, Actorum et gestorum Sueco-Polonicorum semestrale, das ist das Halb-Jährige Erzehl., Frankf. 1656, 1657 [Por. E. 1656: Continuation, Extract, Relation] DS.; — Krieg in Polen 1656, Nowakowski, Źródła t. I., Morawski Szcz., Sądeczyzna, Krak. 1864—5 t. II.; — Opisanie wzięcia Wielunia, przez Krzysztofa Żegockiego i listy, Mosbach A., Wiadomości; — Bericht der Tyranney welche der Starosta Babymoiski in Welun verübet 1656; — Copie 2 Schreiben aus Pol. Lager unter Crasnostaw, in welchem Treffen unter Gołob, Andere an Bog. Radziwiłł 1656; — Relation von dem Entsatz Tykocin 1656; — Nachrichtung von Eroberung Tykocin und Birsch. Imgleichen wie Posen und Kostian 1656, 1657; — Courtin, Coppie d'une relation a Marechal de Grammont, Fevrier 1656 [E. VIII.]; — Relations contenant l'estat des affaires [Relat. 1—14, od 23 Marca do 20 Lipca] 1656; — Bericht was massen Sandomiers, Warsch. 28 Mart. 1656 [E. IX.] (DS.); — Wiadomość o zwycięstwie pod Warką, Relac. Nunc. Ap. t. II.; — Relazione dei felici succes. J. Cas. al Card. Orsino, Rom. 1656; — Specification durch General Czarnetzky eroberten Fahnen 1656, Kurtze Beschreibung etc. 1657 DS. [Por. E. 1656: Joannes, Carolus, Relation]; — Tyszkiewicz E., Karola X. Gustawa Trofea i sprzęty zdobyte przez St. Czarnieckiego w 1656 r. [z ryc.], [także tekst i tytuł francuski], Wilno 1856; — Biörenklau Mac., Copia literarum ad H. Radziejowski 6 April, Varsav. 1656 [Por. E. 1656: Biörenklau, i t. IX.: Biorneklow]; — Bericht was von 12 bis 26 April zwischen Schwed. und pol. Kriegsvölkern zugetragen 1656; — Carolus Gust., 1) [Edykt łac.], Marienburgi 1 Mai, 2) Tamże, 8 Mai, B. w. m., [Por. E. 1656 Schreiben, Manifest (i t. IX.)]; — Anatomia binorum Sueciae Regis Universalium 1656 [Toż po niem.]; — Carolus Gust., Copia Schreibens an die Danziger 14 Maj 1656 [E. IX.]; — Consensus regius Dom. Maidelio datus 12 Junii 1656; — Relation wie Warschau erobert worden 1656; — Nachrichtung v. Eroberung Warschau durch poln. Armee 1656; — Accord zwischen Wirtemberg wegen Uebergab Warschaw, B. m. [E. IX.]; — Glückliche Relation wie den 1 Juli wieder Warschau eingenommen worden 1656 (DS.).

3913. **Wojna szwedzka** Copiae literarum Fried. Wilchelmi, Joannis Casimiri, Andr. de Lesno b. m. 1656 [Toż po niem., poszczególne por. E. 1656: Brief, Copiae, Frider. Wilh.]; — Bericht was vom 11 Juli bis 6 August in Polen zugetragen 1656; — Relation wie Kön. Maj. zu Schweden die poln. Heeresmacht unter Joh. Casimir geschlagen und Warschau besetzt [także po szwedzku] 1656 [Inne, por. E. 1656: Brief, Relation (fernere, letzte), Warschau, Verhael]: — Beschreibung was nach Eroberung von Warschau zugetragen 1656; — Carolus Gust., Schreiben an Senator. des Königr. Polen in welchen nach Warschau berufen werden 1656; — Bericht wie der poln. Cron-Schwerdtträger 31 Juli vor Crakaw geschlagen worden [E. IX.]; — Relation ueber die bei Włostowicz mit Czarnecki gehabten Victorien, Elbing 1656; — Traktaten K. zu Schweden und Niederlanden in Elbingk 11 Sept. 1656; — Copja Schreibens Kurf. Brandeb. am Niderlande [Aus Rolland] 1656 [Por. E. 1656: Brief, Tractaet] [DS.]; — Fries E. Bidrag till Kännedomen om Sveriges och Nederländernas diplomatiska förbindelser under Karl X. Gustafs regering Upsala 1883 [Przyczynek do hist. traktatu Karola G. z Hollandyą, Elbląskie traktaty 1656]; — Extract des zwischen Schweden und Brandeburg Frieden, Thorn 1656 [i or. E. 1656: Articulen, Copye, Verbont]; — Memoriale in puncto auxilii (?) Electoris Brandenburg. 1656; — Conitzianae deditionis puncta, Conitzer und Calischer Accords Puncte 1656 [Por. E. 1656: Advys, Articulen, Bericht, Extraordinarzeitung]; — Beantwortung der Reichs-Räthe Pohlen auf Erklär. Kön. Schweden, Antwort Carls Gust., Vertrag die Stadt Elbingen ergeben, Hamb. 1656; — Relation was in Preuss. Litauen und Liefland begeben 1656; — Relation w. d. Siegreichen Marsche der poln. Armee nach Preussen 1656; — Relation von der Victoria Gosiewski zu Proske 1656; — Supplication der Stände Preussen an Churf. v. Brandenburg nebst Extract Schreibens von Hoher Hand, Luck 2 October 1656; — Schreiben an Senatoren des Königs. Pohlen 20 Octob. bei Warschau [E. IX.]; — Ostrorog Nic., Oration zu Danzig 1656 [Także w Lünig, Orationes] [Por. E. 1656: Oration.]; — Bedenken eines Patrioten Danzig über durch Ostrorog gethanen Proposition, B. w. m. ir. [E. IX.]; — Postulata so Rath der St. Danzig an König Casimirum erhalten, b. m. [E. IX.]; — Relation des Einzuges Joan. Casimirus in Danzig 1656; — Fabricius Winc., Anrede an Johan. Casimirum [und Antwort d. Stefan Koryciński] 1656 [Toż po holend.]; — Koryciński Stef., Oratio, Ostrow., Suada 1747; — Literae regis Sueciae ac Comitis Steinbock ad Gedanenses 1656 [Toż po niem]; — Copiae deren Schreiben May. zu Schweden an Bürgemeister Danzig, Stettin 1656, b. m. [toż po holend.]; — Antwort van Burgemeesters, Hage 1656; — Gedenk-Zedel auf Treffen von Derschau zwischen Dantzig und Schwed. d. 2. Septemb. 1657, toż po łac.; — Relation d. Treffens 1657; — Lista der Schwedischen Gefangenen in Dantzig 1656; — Ordnung d. St. Dantzig, Dantzig 1656; — Wachtordnung

d, St. Dantzig, Dantzig 1656 [E. X.] [Por. E. 1656: Antwort, Danzig, Deductie, Elbląg, Gdańsk, Ostroróg, Toruń]; — Contract Jacobus zu Curland mit Gabr. de la Gardie über Pilten 1656 [toż po łac.]; — Erklärung Jacobi auf d. Piltischen Landschaft Ansuchen. Mitau 1656 (DS.), Por. E. IX. 1656.

3914. Consensus regius Curlandiae Duci datus in Castris ad Varsaviam 1656; — Beschreibung wie Stadt Riga von Moscoviter belägert, Breslau 1656; — Magnus Gabr., Proclamation, Riga 1656; — Relation treisieme de Pologne: l'irrupt. des Moscovites dans la Lyvonie, Paris 1656; — Verzeich. der Sprengkugeln wehrend Belägerung der Riga, Riga 1656, [Por. E. 1657: Bericht, Beschreibung, Relation] [DS.]; — Sonntag K. G. Gesch. der Belag. v. Riga, Riga 1791 [Toż po ros. z dodatkami, Oteczest. Zapiski 1822 IX.—X.], Por. E. IX. 1656 i Winkelmann Nr. 5794—5807, 7420—7436.

3915. Litterae cum protocollo Commissariorum super tractatu cum Moschorum Czari, habitus Vilnae mediatoribus Allegretti et Joh. Teod. Lorbach 1656; — Armisticium zwischen Kön. in Pollen und Gr. Fürst in Moscau erfolget 1656, [Por. E. 1657: Rationes] [DS.].

Por. R. *1656*. Respons Slichtynga bratu, Dz. War. 1852 Nr. 268.

3916. R. **1657**. Ordinans i ustawa accizy, Ex Senatus cons. Częstochoviensi [Toż po niem.] 1657 DS.

3917. R. **1657**. Alexander VII., Venerabilibus fratrib. archiepis. Poloniae et Lith.. Romae 1657 DS.

3918. **Wojna szwedzka** Bericht was sich bey Danzig zugetragen Elbing und Königsberg 1657; — Relation was in Danzig und Liefland 1657; — Nachricht aus unterschiedl. Orthen als Pohlen-Preussen 1657 [E. X.]; — Manifest des Polnischen Kriegsheers wider Schwed. 1657; — Copia eines Schreibens aus Truchel an Kön. zu Polen 1657; — Nachrichtung von Pohlnischen Kriege aus einem Schreiben Kaufmans zu Danzig 1657; — Relation der k. Polnischen Armee den 31 May [Pommern] 1657; — Information auch Bericht von der zu Samoisch [Zamość] u. Arest gehalt. Schwed. Offizir 1657; — Bericht v. d. Victoriae, welche kon. zu Schweden der Pohlen erhalten, Kloster Częstochau erobert 1657; — Wirtz Paw., Najj. króla szwedzkiego gubernator [odezwa], Kraków 1657; — Abdruck des Accordes vor Crakau [Melch. Hatzfeld und Paul Würtz], Breslau 1657 [Por. E. 1657: Accordspunkten, Relation, Würtz]; — Relation was beym Städtlein Walck 9 Junii 1657 vorgegangen 1657; — Relation von der rencontre in Liefland zu Erla 1657; — Schuppius Joh. Ball. [Melitambius], Sendschreiben betreffend die Schwed. und poln. Waffen 1657 [DS.]; — Uniwersał generała szwedzkiego, Barącz S., Pam. dziej. pol.

R. 1657, zob. Nr. 3892 (Kurlandya).

3919 **Ragoczi Georg**, Copia des manifests an die Stände des Kön. Polen, Item manifest des poln. Heeres wider Schwed. 1656, 1657; Litterae ad omnes regni polon. proceres ex Castris prope Leopolim 1657; — Tenże, Copia literarum ad Joannem Zamoyski [lat. et germ.] 1657; — Relation des Verlaufs 1657; — Carolus Gust., Copia des Schreibens von König aus Częstochowa was zwischen den poln. Völkern und Ragoczi vorgelaufen 1657; — Extract etlicher Schreiben aus Pollen der Waffen wider Rakotzy [2 ed.] 1657; — Wahrhafte Relation von d. Sukcess der poln. Armee unter Czarnecken so wider Ragoczy 1657 [Por. E. 1657: Czarnecki, Continuation, Ragoczi, Relation]; — Lubomirski Jerzy, Copia literarum ad G. Rakocium [toż po niem.] 1657; — Istotna relacya jako Lubomirski do król Węg. wpadł 657 [toż po niem., Relation] [DS]; — Szilagyi, Actes et documents pour servir à l'histoire de l'alliance de Rakocy avec les Français et les Suédois, Pest 1874, *zob.* Nr. 893 B. I. i 1519.

Leopold I., zob. Nr. 1571, 1577—1579 i 3899.

3920 **Accord** zwischen Casimir Kön. v. Polen und Leopold I. wegen Uebergabe Cracaw 1657; — Tractatus histor.- polit. in quibus Comitia Imperialia, Polonicae, Suedicae etc. Pacta, edicta comprehenduntur, Coloniae 1657: — Regis Sueciae literae ad Electorem Moguntium 1657 [Toż po holend.]; — Olszowski A., Memoriale [Biörenklau] ad electores 1658; — Tenże Memorialia bina 1658; — Tenże, Propositiones 1658; — Tenże Expositiones, Frankf. 1658: — Tenże, Erklärungen 1658 — Oratio legatorum collegii Electoralis 1658, [Ostrow., Suada lat. 1747] — Expositiones D. Andrea Moskorzewski, Francoforti 1658 — Biörenklon M., Memorialia bina S. R. Maj. Sueciae nomine, prius ad elect. Mogunt., Stetini 1651 [Por. E. 1658: Anzeige, Biorenklau, Einzug]: — Brahe Nic. und Biorenklau Mat, Memorial dem Maintzischen Directorio Churf. Brandeburgischer Gesandschaft 1658: — [Ragoczi Georg] Copia Schreibens an Reichs Churfürsten zu Frankfurt 1657: — Extract der K Maj. und Berichte warum der Cron Pohlen am Hülfe geschicket 1657, Ursachen etc. 1658, — Zeitung vom Polnisch Hofe aus Dankowa, Lista der Kayserl. Armée 1657, — Przyjemski, Copia literarum de tractatu cum Austriacis [Toż po niem.] 1657 [DS.].

3921. Ludovica M., Oratio ad duces exercitus, w Lüniga Orationes.

3922. **Brandeburgiae Elector**, Rationes ob quas unire se debet cum Rege Polon., Gedani 1657 [Toż po niem., Motiven 1657], —

Tenże, Manifestation 1657, — Supplication Stände Preussens an Churfürst 27 Febr. 1657; — Beantwortung der Motiven, Danzig 1657; — Instrumentum pacis, Velaviae 1657, Accordspunkte 1657, 1658, Tractaet 1658 (i hol.); — Diploma in welchem Joan. Casim. dem H. Fr. Wilchelm das Herzogt. Preussen übergibt 1658; — Bericht belangend die Erbhuldigung 1663 (DS.); — O Hołdzie pruskim, Status causae, Zb. Pam. Niemc. t. III.; — Erlangung der Herrschaft, Lawenburg u. Bütow, Nowakowski, Źródła t. II.

3923. **Bellum Danicum**, Nowakowski, Źródła t. I.; — Transactio Ser. Regis Poloniae cum R. Daniae 1657; — Sedes ac origo belli Dano-Suecici, Frankf. 1657; — Beschreibung d. K. M. zu Denemark Schiffs-Armada, Nebens Avisen aus Feldlager vor Cracau 1657 (DS.); — Memorial huor affter Kongl. May. Noadigst vil, at D. J. Coyet, Kopenhaga 1657 (Por. E. IX).

3924. Lombres, Propositie syns K. M. in Sweeden am de K. M. in Polen, Hage 1657 DS.

3925. R. **1657**. Declaratie van den Koningk v. Sweeden aen den Türcksen Kaizer, Haga 1657; — Bericht was von Kön. in Schweden bei Ottom. Porta angesucht 1657; — Copie eines Schreibens an d. Röm. Kay. Maj. von Kön. in Polen betreff. Einfall der Tartaren und Türcken Gefahr. 1657 (DS.).

3926. Bericht von vornehmer Hand aus dem Poln. Hoffe was zwischen Chmilnitzky u. seinem Sohn vorgelaufen 1656 DS.; — Kostomarow M., Hetmaństwo Wyhowskawo (odb. z Czasop. Osnowa 1861 Nr. 4 i 7), St. Petersburg 1862.

3927. R. **1657**. Pigłowski W. X., Sikorski A. X., Sermo ad Steph. Czarnecki, Ostr., Suad. lat. 1747.

3928. R. *1657*. Ustawa cechowa miasta Kalisza, Pam. hist. L. Huberta I.; Instrukcya p. Józefowi Koyrelewiczowi podczas powietrza, Kraszewski, Wilno II. 117; Notificatio zu Dantzig Leib-Rente 1657; Hochzeitordnung der Stadt Danzig, Begräbnuss Ordnung, Danz. 1657 (E. X.) DS.

3929. R. **1658**. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego, Vol. leg. IV.; — Konstitucie Sejmu Wal. ord. Warszawskiego 6. Niedzieln. 1 Junii, Warsz. (2 ed.), (dla omyłek ex consil. senatus przedrukow.) Kraków 1658; — Constytucye Sejmu Waln. ord. r. 1658 według autografu Wład. Lubowieckiego Marsz., (2 ed.) Warsz. 1660 (DS.); — Respons Izbie poselskiej od króla przez Księdza Leszczyńskiego po kancl., Ostrow., Swada pol. 1745; — Leszczyński B. dziękuje za pieczęć mniejsza, tamże; — Bidziński, Oratio ad Joannem Casimirum, Lünig, Orationes.

3930. Karwat Sewer. Wokicewicz (Kazania sejmowe), Poznań 1658 DS.

3931. Instruktarz o kupczy a victualibus 1658 DS.; — R. **1658**. Uniwersały uwalniające miasta od stanowisk wojska; Mandat J. Kaz. do żupnika Olkuskiego Szellinga, aby góry czyli szyby kościołowi św. Krzyża w Olkuszu nie szkodziły, Łabęcki H., Górnictwo II.

3632. **Hadziacka** komisya, Vol. leg. IV. (pod r. 1659); — Traktat Hadziacki zawarty w r. 1658, przedruk z Vol. leg., wyd. A. Sozański, Lw. 1872; — Postanowlienie s wojskom zaporozkim, Kijów 1659; — Friedenspunkta unter Hadiacz 1659 (Por. E. 1659: Puncta) (DS.); — Pakta Hadziackie, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — R. **1658**. Bieniewski, Oratio ad Cosacos, Lünig, Orationes; — Relation v. Treffen Wyhosky wieder Cosaken 1658 DS., *zob.* Nr. 3942.

3933. **Friedrich Wilchelm**, Manifestation an die Stände Preussen Coln. a Sprea 1658; — Bericht was Brandeb. Gesandten an J. K. M. zu Schweden geschickt zu Flensburg 1658; — Relation 1658; — Relatie van t'geene tusschen de Gedeput. Maj. v. Sweden tot Flensburg 1658; — Liturae literarum Brandeburg. Flensburgo 1658 (E. IX.); — Verrichtung Brandeb. Gesandschaft an Schweden gegen Pohlen nicht einlassen, Cölln, Hamb. 1658; — Copia einer Schwedischen Beantwortung 1658; — Lettre exscritte par S. A. El. de Brandebourg 1658; — Brief van den Coning v. Polen 16 Jul. aen de Keurvorst van Brand. weghen de Protestanten in Polen ende Littauwen 1658 (DS.).

3934. **Wojna szwedzka**. Schreiben Königk. Schwed. an Douglas, Kopenhagen 1658 (Także w Philemeri J. E. Diarium Europ. 1657—9); — Fides Suetica sive deductio processus adversus Jacobum in Livonia ducem 1660 (Toż po niem., Schwedische Treu 1660 z dokum.); — Philarchus Th., Einfall in fürstl. Residentz Mietaw in Curland 1658; — Appendix was Duglasch in Mittau verübt 1658; — Copia zweyer Schreyben, das eine des Herzogs aus Curland, das andere aus Mittau 1658; — Ausführl. Bericht v. Eroberung d. Schlosses Mitaw 1658 (także w MM. Livonica II.), Bericht. Kopenh. 1658 (Por. E. 1658, 1659, Relation); — Bericht welcher Gestalt der Fürst v. Liffland gefänglich 1658; — Habaeus Chr., Ursachen die den König v. Schweden bewogen den Herzog v. Kurland wegzuführen, Stockh. 1658, 1659, Theatrum Europ. VIII. (po łac. Causae etc., Holmiae 1659); — Widerlegung der Ursachen 1658, 1660 (toż po łac., Refutatio 1660; por. E. 1659: Refutatio, Wiederlegung); — Defensio Jacobi in Curland suecorum calumniis opposita, Rettung des Fürsten Jacoben in Liefland 1658 (toż po holend.); — Mandat J. K. M. an die Ritterschaft Kurland 1659; — Ordnung so im Namen J. K. M. wegen Excessen bey

adelichen Beylagen, Gastmahlen in Liefland, Riga 1660; — Continuation d. glücklichen Actionen Kön. Poln. in Churland 1660; — Extract aus Polnischen in Liefland von Jasiński erobert, item aus Königsberg 1658 (DS.), Innland, Dorpat 1849 Nr. 17, 1855 Nr. 52.

Zob. Nr. 3966, Por. Winkelmann Nr. 8654—83.

3935. **Wojna szwedzka.** Affaita Izydor, Obsidio Thorunensis armis Joan. Casimiri (plan) 1658; — Accordspunkte zwischen Krone Schweden und Polen belangend die Uebergabe Thorn 1659 (Por. E. 1658: Memorial, Toruń; 1659: Accord, Bericht, Puncta, Relation, Toruń); — Memoriael ende Articulen van die Stadt Thorn 1658 (Por. E. 1658: Toruń); — Pinoccius Hier., Propositio nomine S. R. M. 1658; — Tenże, Memoriale et articuli deditionis Thorn 1659 (toż po holend.); — Relation aus dem Königl. Poln. Lager vor Thorn (die hollendische Flotte) 1658 (DS.).

3936. **Wojna szwedzka.** Alfeld Detleff Einige Schreiben an den Kön. Denmark die poln. Angelegenheiten betreffend 1658; — Epistola de causis dissiorum sueco-dänicorum 1658; — Verhael van gepassert in Eylant Alsen 1658; — Relation welcher Gestalt die Insul Fühnen 1658, 1659 (Por. E. 1659: Relation); — Beschreibung der auf Fühnem gesch. Bataille, zarazem Danklied 1659; — Extract Schreibens aus Fühnen 1659; — Liste der Todten (auf Insel Fühnen), Specifirte Liste 1659, 1660 (DS.).

Por. Czermak W., Przeprawa Czarnieckiego na wyspę Alsen, Przew. nauk. lit. 1884, odb. 1885.

3937. **Instrumentum pacis** zwischen Dännen u. Schweden, Copenhagen 1658; — Narratio actorum post Roeskildiae pacem, Warsz. 1658; — Copia eines Schreibens Ihr. Kön. M. v. Dannemark an gener. Czarnetzki 1659; — Relation aus dem Königl. Feldlager für Coppenhagen 15 Febr. 1659; — Copia eines Schreibens aus Coppenhagen, die Tractaten belangende 1659 (Por. E. 1659: Dania, Klachte) (DS.).

3938. R. **1658.** Instrukcya posłom do Alexieia Michayłowicza, Kraszewski, Wilno II. 120.

3939. R. **1658.** List Stefana Czarnieckiego, Baracz S., Pam. dziejów pol.; — Likwidacye szkód, tamże; — List Jerzego Kralla, tamże; — List Chrząszczewicza, tamże; — Radziwiłł Bogusł., Von Gottes Gnaden [okólnik], Königsberg 1658 DS.

3940. Epistola cuiusdam primariae nobilit. Polonii ad cognatum suum illust. Palat. Regni Polon. Senator., 1658; Ultima admonitio Reipublicae Polonae 1658; Glaubhafte Copi a eines Schreibens aus Lands Crone (aus holländ.) 1658 (DS.).

3941. R. **1659.** Konstytucye Seymu extraordynaryjnego War. [kommissya Hadziacka]; Konst. W. X. Lit., Vol. leg. IV.; — Constitucie Seymu Waln. 6 Niedz. extraord. [2 ed.], Kraków 1659; — Constitucie [Const. X. Lit., Commissarze do traktatów z Carem] Warsz. 1659; — Relation welcher Gestalt der Reichstag zu Warschau geendet 1659 (DS.).

3942. **Poselstwo kozackie.** Mowa Niemierycza podkom. kijowskiego do króla, Ostrow., Swada pol. 1745; — Niemierycz Stef., Orationes auf Reichstage zu Warschau 1659 [Por. E. 1659: Bericht, Relation] [DS.].

3943. Articuli derer Confederirten in Polen, Ueber bewilligte Kriegs-Disciplin 1659.

3944. Consultationes monetales Varsaviae expendendae 1659 [Por. E. 1659: Fabricius (Considerationes), Gustmayer (Epistola)].

3945. Memoriale in causa omnium in Polonia dissidentium 1659; Acta capituli prov. Poloniae Ordin. Praed. Lublin 1659 (DS.).

3946. **Wojna szwedzka.** R. **1659.** Bellum Pomeranicum, Nowakowski, Źródła t. I.; — Leopolda polecenia dla posiłkowego korpusu austryackiego gen. des Souches'a, Mosbach A., Przyczynki; — Privat-Schreiben das Röm. Kays. Polnische Mayestät befugt Schweden zu bekriegen 1659 [E. X.]; — Biorenklau Mat., Memoriale quod post Caes. exercitus irruptionem in Pomeraniam exhibitum 1659 DS.; — Mandat I. K. M. zu Polen u. Schweden [Warsz.] 1659; — Linde, Copia zweier Schreiben, betreffende den schlechten Zustand der Schweden in Preussen 1660; — Schuppius Joh. B. [Mellilambius Amb.], Send-Schreiben betreffend die poln. und schwed. Waffen 1659 [Por. E. 1659: Brief, Extract, Parole, Vraghe]; — Relation wie die Völcker in Herzogth. Preussen Lipstadt von den Schweden befreyet 1659; — Pastorius J., Joanni Casimiro lauras in Prussiam inferenti, Elbing 1659 [Por. E. 1659: Continuation, Elbing, Erenstern, Pastorius]; — Relation von Eroberung Graudenz [2 ed.] 1659 [Por. E. 1659: Bericht, Continuation, Lubomirski]; — Extract Schreiben aus polnischen Feldlager unter Marienburg, glückl. Rencontre 1659; — Relation welcher Gestalt Marienwerder attaquiret 1659; — Recupirung des Werders 1659 [Por. E. 1659: Bericht, Extract]; — Copia eines Schreibens aus Colberg den 11 Sept. 1659; — Conditiones vermöge welcher die Vestung des Dantzker-Haupt 22 Dezemb. abgetreten ist 1659; — Peschwitz Gotfr., Allocutio gratulatoria ad Georg. Lubomirski, Gedani 1659 [DS.]; — Fogel [Voget?] P., Wahrh. Bericht von Belager. der Schanze in Danziger Nöhrung, Danzig 1661.

3947. **Liske X.**, Über den Thorner Congress 1659, Historisk Bibliothek II.

3948. Proposition an die Herrn Staaten General durch Churf. zu Brandenburg

Abgeordn. Waymann, zu Belegung der zwischen Dänem. und Schweden Zwiespalt 1659; — Brief van de Keurvorst van Brandenburgh aen de Staaten General. 1659; — Weyman i Copes, Memorie, Delf. 1659; — Ciż, Propositie, Leyde, Haga 1659; — Ciż, Schreiben 28 April 1659; — Antwort der Staaten Generalen auf Propos. 1660; — Responsum 1660; — Bye N., Polnischer Resident in Hage klagt bey General-Staaten 1660 [toż po holend.], [Por. **E.** 1659: Carisius, Mercurius, 1660: Bye, Memorien] [DS.].

3949. Komisya na ewakuacyę Krakowa, Tyg. lit., Poz. 1843 VI.; — Zwo Resolutiones welche G. O. Steinbock der Stadt Stasskow ertheilet 1659; — Quaerelae univ. Cleri super austriaci militis insolentia 1658 [DS.].

3950. Zabiegi posła toskańskiego Pawła Minucci u królowej o tron polski dla M. Medicis. ks. tosk., r. 1659, przez Kulczyckiego Wł., Dod. Czasu 1859 II. 6; — List Maryi Ludwiki do Jana Sapiehy pis. pol. kor., Ostrow., Swada pol. 1745.

3951. R. **1659**. Uwolnienie miast górniczych od stanowisk wojska, Łabęcki H., Górnictwo II.

3952. R. *1659*. Jan Kaz. daje Al. Brzeżańskiemu pozwolenie na ustąpienie wybraniectwa Jodłowa Janiszewskim, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 27, 28; Scena z r. 1659 p. Gorczyńskiego, Tyg. lit., Pozn. 1838 I.; Transumpt Zweyer Schreiben 1659 DS; R. 1659. Dziękowanie za Gordonównę od P. Morsztyna refer. kor. przez Leszczyńskiego podkanclerzego. Ostrow., Swada pol. 1745; wyd. także Siennicki, Ateneum 1889 IV.

3953. **Wojna moskiewska.** R. **1659—60**. Relation von dem glücklichen Siege bei Konotop gegen Moscoviter 1659, 1660 [Por. **E.** 1659: Bericht, Chowański, Continuation] DS.; — Diaryusz wojny z Szeremetą i Cieciurą, Grab., Oj. Sp. I.; — Dyaryusz Machiewicza, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — List z obozu pod Cudnowem, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Swirski Mik., Relatio historica belli Szeremethi, Zamość 1661; — Potrzeba z Szeremetem hetmanem, Krak. 1661 [Por. **E.** 1660: Auszug, Continuation, Czarnecki, Extract].

Kurlandya, por. Winkelmann Nr. 8684—95; Traktat Rossyi z Szwecyą, tamże Nr. 5837—43.

3954. R. **1660**. Listy tatarskie [Chan do króla etc.], Pamiętnik krak. 1830 I.; — List Tetery, Tyg. krak. 1834, Ath. 1841 III.

3955. **Pacta Olivensia** b. m. 1660, DS., Vol. leg. IV.; — Instrumentum pacis perpetuae, Gedani 1660, Regiomont. 1660, po niem., Danzig 1660, Nürnberg 1660, po szwec., Götheborg, Stockholm 1660, po hol., Hagae 1660, [po franc. i po włosku]; — Boehme Jan Gottf., Acta pacis Olivensis inedita, Vratislavae 1763 I.—II.; — Zwei Abschriften von Kajs. Maj. 1659; — Beantwortung das Kais. Maj. Friedens-Tractaten, nichts ermangele 1659; — Erklärung auf die Schwed. Commissarien 1659 [DS.]; — Honart, Oratio ad Joannem Cas., Lünig, Orationes [Por. **E.** 1660: Klachte]; — Lubomirski J., Oratio ad Joan. Cas., tamże; — Lisola F., Oratio ad Ordines Pol., tamże; — Pastorius Joach., Oratio ad plenipotentiarios, Gedani 1659, 1660 [Toż in Acta pacis]; — Particulier Verhael van ambassadeur 1660; — Commission w. zw. I. K. M. Pohlen 16 0; — Brief van den Koning van Sweden aen die Sveetse Plenipot., 1660; — Pac. Krz., Denunciation der [poln.] Bevollmächtigten, Danzig 1660; — Copia d. publicirten Patents, J. A. Morstin, Ch. Pac, J. Gniński, 1660; — Declaratio S. R. M. Sueciae pro libertate dissidentium, Stettin 1660 [DS.]; — Pax Olivensis 1660, Nowakowski, Źródła t. I.

3956. Mercurii Europaei de pace 1658 (Toż po niem. 1659); Declaratio Ser. R. M. Sueciae (Po łac. i po hol.) 1659; — Biorenklau Mat., Memoriale, Francfort 1659, Bericht von itziger Anlassung der Tractaten 1659; Friedens-puncta 1659: Tscherning Paw., Schreiben eines Predigers betreffende den Frieden mit Schweden 1660; Hist. Nachricht von dem Oliviscben Frieden, Hamburg 1725; Schultz F., H. Gesch. des Friedens v. Oliva, Königsberg 1860; Wernsdorff Gottl., Saecularis memoria pacis Olivensis celebrata, Gedan. 1760.

3957. R. **1660**. List króla do Jana Sapiehy, Ostrowski, Swada 1745; — Morstin referendarz k. do Chrystyana lignickiego, Mosbach A., Wiadomości; — List Mikołaja Prażmowskiego, Barącz S., Pam. dziej. pol.

3958. Roszczewicz Adam, Et si eos omnes etc. ex aedibus nostris, Maii. Cracoviae (Odezwa rektorska) 1660 DS., Por. E. IX. b. r.: Inhibitiones, Informacya, Radymiński.

3959. R. *1660*. Jan Kaz. zapewnia Ignacemu Posiecaninowi i Danielowi Bonwiczowi wybraniectwo Zukotyn, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 22; Potwierdzenie królewskie dla mieszkańców Dorożowa, tamże 1853 Nr. 55, 56.

3960. R. **1661**. Uchwała Seymu Walnego Warszawskiego, Konst. W. X. Litewskiego, Vol. leg. IV.; — Uchwała sejmu waln. kor. 6 niedz. d. 2 Maja [dwa odb.], Kraków 1661 DS.; — Mowa Jana Kazimierza na sejmie, Pisarski, Mowca polski II., Ostrow., Swada 1745, Rel. Nunc. II., Por. Gorczak B., Kilka uwag nad mową Jana Kaz., w której przep. up. Polski, Alb. ucz. się młodz. 1879 i Odb., Lw. 1879; — Oratio nuntii apostolici ad ordin. Polon. in Comitiis, Lünig, Orationes; — Prażmowski M., Oratio pro officiis patriae, tamże; — Respons ad orationem Condé, tamże; — Oratio episcopi cuiaviensis ad milites, tamże; — Mowa posła księcia De Condé, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; — Skrypt ad archivum Arcyb. Gniezn. Wacława Leszczyńskiego, tamże; — Poloniae Reg. propositio ratione electionis 4 Julii 1661; — Fantacci Giac, Lettera a Fr. M. Caracciolo nella elezione del Re di Polonia, Guistiniacci Lettere, Roma 1662; — Przedmowa do IMPP. posłów przy propozycyi przeciw Aryanom 1661 [2 ed.] [DS.].

3961. Deductio damnorum ex diversis monetalibus [toż po niem. i pol.], una cum

reputatione, Informacya względem szelągów 1661 DS.

3962. Synodus provincialis gnesnensis, Cracov. 1661 DS.

3963. Argumentum Rei., quibus Coll. Leopol. in Universitatem erigeretur 1661; — Rationes quod non expediat Acad. Leop.. Leop. 1661; — Sikorski J. X., Refutatio rationum, Leop. 1661; — Protestationes pro conservanda Academ. Cracov. 1661, 1662 (DS.), *zob.* Nr. 3958.

3964. **Pax Sueco-Moscovitica**, Horniceus, Soteria Rigensis, Rigae 1665; — Ewig Fredzfördrag 21 Junii 1661, Stockholm 1662; — Extract aus den Friedens-Tractaten 1661 (DS.); — Wallenius G., Tractatum pacis Cardisensis, Alboae 1816; — Continuation der Victoria wider die Moskowit. unter Glemboka [2 ed.] 1661 DS. (Por. E. 1662: Continuation, Relation).

3965. List Jerzego Chmielnickiego do króla 26 Januarii 1661, Ath. 1841 III.; — List Supan Kazy Agi 1661, Tyg. krak. 1834; — List Samuela Kuszewicza, Barącz S., Pam. dziej. pol.

3966. Die letzte Transcation zwischen Curland 1661; — Rescriptum regium contra petitores juris Curlandiae Ducis ad distr. Piltensem 1661; — Müller Ern., Das von Moskovit. belägert, Riga 1662; — Copia eines Schreibens d. K. M. zu Schweden, Begnadigung der Stadt Riga wegen aussgest. Poln. Bloquade 1 Mart. 1661, b. m. 1661 (DS.); — Perschke J., Ein Brief v. M. Radziwiłł an die Herz. Louise Charlotte, Innland, Dorpat 1848 Nr. 30; — Drei Briefe der Herzog. Louise Ch. an Herzog Jacob, Kurl. Provinzialbl. 1810 Nr. 9.

Por. Winkelmann Nr. 8696—8701.

3967. R. **1661**. Wykaz wydatków soli w żupach wielickich, bocheńskich i komorach mazowieckich, Łabęcki H., Górnictwo II.

3968. Potocki Stan., Przywilej 27 wsześ. iż nie zjechali poborcy. Lwów 1661; Regestr proweniencyi do starostwa Łęczyc 1661 (DS.).

3969. Copia etzlicher Briefe im Elbingschen Religions-Streit 1661 (E. X.) DS.

3970. R. **1662**. Konstytucye Seymu Waln. Warsz. extraordynaryjnego, Konst. W. X. Litewskiego, Vol. leg. IV.; — Constytucye Sej. wal. kor. warsz. extraord. 20 Lutego (2 odb.), Warsz., Krak. 1662; — Subsidium Reipublicae od Stanów 1662; — Comput generalny podatków Rzeczypospolitey na Sejmie 1661—2, 1662 (DS.); — Pokwitowanie Jana Kazimierza Krasińskiego podskarbiego, Pam. hist. L. Huberta t. II.

3971. Connotacya jako z delaty sejmowej 1662 na złotych weszło i wiele decessit 1663 (Por. E. 1664: Behm, Boratyni, 1665: Behm) *zob.* Nr. 566.

3972. R. **1662**. Memoryał p. Cailleta o usposobieniu senatorów i szlachty, Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza Nr. 2; — Mosbach, Przyczynki (r. 1662, 65, 66, 67).

3973. Puncta so mit Conföderirten 11 Dezemb. 1662 zu Wolborcz veraccordirt 1662, 1663 DS.

3974. Relation was sich bei Einzug Kön. bey Lemberg zugetragen dann Vict. wider Moskow. 1662 DS.; — Brief van den Coningh ende Republijck von Poolen (Varsov.) 1662 (E. IX.).

3975. Jan Kaz. prosi Alexandra VII. o kanonizacyę Błogosł. królowej Kunegundy, Dod. Gaz lw. 1855 Nr. 33; List St Lubomirskiego do ojca (Jerzego 1662?), Dz. War. 1852 Nr. 214.

3976. **Świderski**, Das erste Extrait des... Protestation an Reichs-Tribunal contra Comissarien, Hamburg 1663; — Potocki Stan., Manifestacya komisyey lwowskiej, Lwów 1663; — Beschreibung der Traktaten im Lager bei Jaworowa 1663; — Actus der Auflösung und Verbrennung der Verbündniss in Lemberg 1 63; — Puncta des uffgerichteten Friedens 3 Juli 1663; — Copia eines Schreibens wegen Friedens in Kron Polen 1663; — Execution des polnischen Friedens die Świderski, Oczessalski und Falęcki abgebeten 1663 (DS.).

3977. Alexander VII., Copia epistolae, Roma 1663; — Fagnanus Prosper, Copia Epistolae decretalis ad cognosc. causam erectionis acad. jesuiticae, Leopoli 1663 (DS.).

3978. R. **1663**. Informacya panu Mazepie jadącemu do hetmana zaporozkiego Tetery, Grab. Źr. dziej., *zob.* Nr. 1362; — A. Wostokow, Kazieleckaja rada 1663 r., Kijewskaja Starina 1887; — Relation v. d. Victoria wider Chowański 2 Meilen von Witebsk 1664; — Beschreibung wie Polotzko von Moscoviter erobert 1663 (DS.).

3979. **Acta** congregationum Petri a Zrinio et Francisci de Frankopan nec non Francisci Nadasdy illustrantia 1663—1671 ad Bogiszycz W., Zagrzeb 1888 (zwłaszcza do r. 1664 i Lubomirskiego).

R: Spasowicz W., Dod. do Kraju 1890, Nr. 2.

3780. **Lubomirski J. S.**, Acta publ. Polonica Lubomirscia, Francoforti 1666; — Processus Judiciarius in causa Georgii Lubomirski, Varsov. 1664; — Lubomirski J. S., Universal auf Defensionsschriften (1665 et 1666); — Lubomirski, Abdruck zweyer Schreiben, Breslau 1664, — Equitis Poloni Discursus exhibens innocentiam Georgii Lubomirski, additis binis epistolis 1665; — Respons wolnego szlachcica (w sprawie Jerz. Seb. Lubomirskiego) 1665 (DS.); — Olszowski A., Oratio ad proceres, Lünig, Orationes; — Listy do J. Lubomirskiego, Zb. Pam. Plat. t. IV.; — Mowy, Pisarski, Mowca.

3981. Dwa listy Lubomirskiego do żony, Atheneum 1851 IV.; Chana tatarskiego Mehmeta Giereja listy do Jerzego Lubomirskiego, Atheneum 1841 III.; Pawła Tetery list do Jerzego Lubomirskiego, tamże.

Por. Czermak W., Sprawa Lubomirskiego, Aten. 1885—6, Odb. War. 1886.

Listy Jana Sobieskiego od r. 1664, zob. Nr. 4076.

3982. R. **1664**. Transakcya z Moskwy, Grab., Oj. Sp. I.

3983. R. **1664**. Testament Tobiasza Morstina, łowczego kor., Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — List Jana Sapiehy do króla post fata Gosiewskiego, Ostrowski, Swada 1745.

3984. R. **1665**. Instrukcya na sejmik bracławski dana P. J. Sulmirskiemu, Źr. dz., *zob.* Nr. 1362.

3985. R. **1665—6**. Listy Jana Kazimierza do cesarza, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3986. R. **1665**. Relacya o stanie Polski przez Sebastyana Cefali, Dod. Czasu 1859, Rel. Nunc. Ap. t. II.

3987. **Załuski And. Chryz.**, Epistolarum histor. familiarium, Brunsberg t. I. p. I. 1709, t. I. pars II. 1710, II., III., IV. 1711 (T. I. 1727, II. 1728), obejmują czas od r. 1665 do 1710.

3988. Lipiński Gracyan Sewer., Ad Vinc. Cons. Starodobrski epistola in A. Chr. Załuski Epistolarum loca exhibens, 1711, 1712.

3989. Giustiniani Mich., Lettere memorabile (także do hist. pol.), Roma 1667.

3990. Balbicki Math., Extract eines Schreibens dem Grosskanzler 1665 DS.; Tarło J., Dziękuje za wdztwo Sandomierskie, Ostrow., Swada 1745,.

3991. Dobracki M., Kancelarya polityczna, Gdańsk 1665; Feur-Ordnung der Stadt Danzig 1665; Catalogus lectionum in gymn. Gedanensi, Dantisci 1665 (DS.)

3992. R. **1666**. Instrukcya posłom od wojska na sejm, odpowiedź króla, noty. Pam. hist. L. Huberta t. II.; — Pieniążek J., Mowa witając króla na sejmie 1666, Ostrowski, Swada 1745; — Fredro A. M., Votum post bellum civile, tamże; — Aufsatz der vornehmsten Exorbitantien der Republ. Pohlen gehoben 1666 (DS.).

3993. Przyjemski Chr., Breve Primi Pontificis verbi continens indulgentiam, Poznań 1666; — Prażmowski M., Gradus quibus electus archiep. Vars. 1666 (DS,).

3994. Acta capituli prov. Poloniae Ord. praed. Praemisliae sub tempus elect. Greg. Badowicz 1666; Markiewicz Joan., Carcer Romanus in causa praep. Tarnoviensis, Parisiis 1666; To. że, Supplex libellus (circa 1666); Rękopism Bieżanowskiego p. t. Annualium fundationis Petricianae 1666—1688 collecta, Bibliot. Ossol. 1842 III.—IV.

3995. Jan Kazimierz, Uniwersał przeciw Lubomirskiemu 1666 (Toż po niem.) DS.; — Toż, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — Joannes Casimirus, denen Woywodschaften als auch dem Fürsten Lubomirsky und der Confoeder. Armee Declaration. b. m. 1666 (**E.** VIII.); — Manifestum Innocentiae Geor. Lubomirski, b. r. (Poln. Bibl. 1718); — Antwort eines poln. Edelmannes auf Manifest d. 4 Maji 1666; — Schluss des Landtags zu Radziejewo 1666; — Relation von dem Haupt-Treffen unter Warta 1666; — Friedens Puncta in Namen K. Maj. zu Pohlen dem Fürst. Lubomirsky bey Pilca 1666 (**E.** X.); — Friedens Tractat bei Legonice 1666; Amnestya b. r. (**E.** IX.)(DS.); — List Wład. Łosia do Jerz. Lubomirskiego, Zb. Pam. Plat. t. IV.; — List Lubomirskiego J. do A. Fredry, List A. Fredry do króla w interesie Lubomirskiego, Ostrow., Swada 1745.

3996. R. **1666**. List Jana Kaz. do Stefana Małachowskiego kan. krak., Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — List Jana Sobieskiego, Barącz S., Pam. dziej. pol.

3997. **Pomponne M.**, Memoires, Paris 1860—1 (t. II., Relacya poselstwa w Polsce str. 389—395).

Mowy na śmierć Maryi Ludwiki, zob. Kroniki.

3998. Reputatio praetensionis domus Curlandiae in districtum Piltensem 1666 DS., *zob.* Nr. 3966.

Por. Winkelmann Nr. 9355.

3999. R. **1666**. Rescriptum J. Casimiri circa tutellam in civ. Varsaviensi, Bandkie J., Culmense.

4000. Proposition (?) der schwed. Commissarii 1666.

4001. R. **1667**. Konstytucye Seymu Waln. Warsz., konst. W. X. Lit., Vol. leg. IV.; — Constitucye sejmu waln. kor. 6 Niedzieln. dnia VIII. marca, Krak., Warsz., 1667; — Tariffa W. X. L. dymów 1667 (DS.); — Instrukcya na sejmiki, Pam. hist. L. Huberta t. I.; — Korzeniowski Jan, Mowa do J. K. M., Ostrowski, Swada 1745.

4002. List Jana Kazimierza do Klemensa X., Czas 1872 Nr. 175; — J. Kaz. do Chrystyana ks. lign. brzeskiego, Mosbach A., Wiadomości.

4003. Universal Joan. Casim. an die Woywodschaft Podolien 31 Octob., Breslau 1667 (**E.** VIII.).

4004. **Negocyacye z Turcyą** i akta poselstwa Hieronima Radziejowskiego, Pamiętn. historyczne L. Huberta t. II.; — Droga posła Radziejowskiego do Porty, Barącz S., Pam. dziej. pol.; — Relation wie den abges. Radziewsky zu Adrianopel sein Einzug und Audienz gehalten, b. m. 1667 (**E.** VIII.); — Mahomet IV. Schreiben an König in Polen, b. m. 1667; — List ces. Tureckiego do Kozaków, Lwowianin 1841 Nr. 120; — List

Piotra Doroszeńka, Barącz S., Pam. dziejów pol.; — Lubievius Paw. A., Vindiciarum contra Turcos, Franekera 16 8 DS.

4005. **Relacya** poselstwa do Moskwy Bieniewskiego (inne akta tegoż poselstwa) (Pta Andruszowskie), Pam. hist. L. Huberta t. I.; — Relacya przyjęcia w Moskwie, Zb. Pam, Niemc. t. V.

4006. Relation was die sämptl. Chur. Fürst. Gevollmächt. bey Cölln. Versammt. auf abgesandten de Gemont, zugestatten 1667 (E. X.).

4007. R. *1667*. Szczegół o Andrzeju Morsztynie (list Bonsy'ego z 21 stycznia 1667), pod. Czermak W., Kraj, Ptrsb. 1890 Nr. 6 Dod.; Sapieha Al. Bisk., Podziękowanie za biskupstwo Kazimierzowi, Ostrowski, Swada 1745.

4008. R. *1667*. Król zezwala Janiszowskim ustąpić wybraniectwo Jodłowa Kajanom, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 46—47; Regestr ks. Siewierskiego, Źr. dziej. t. XV,; Strzez Jan Ludw., Mowa przy odebraniu kościoła Toruń. z rąk dyssydentów, Krak. 1667.

4009. R. **1668**. Uchwała Seymu Walnego Warszawskiego Abdicationis, Vol. leg. IV.; — Uchwała Seymu kor. 6 Niedz. skróconego (2 ed.), War., Zamość 1668 DS.; — Dyaryusz sejmu abdykacyi, Zb. Pam. Niemc. t. V.

4010. **Actus abdicationis** J. Casimiri, ed. Schroeder E. C. (po łac. i po niem.) 1668; — Resolution der polnischen Reichs-Stände zu Warschau in Martio 1668, b. m. 1668 (E. D. VIII.); — Joannes Cas., Oratio ad ordines Polon. valedicit 1668; — Tenże, Litterae conservatoriae, Var. 1669; — Oratio equestris ordinis ad J. Cas. 1669 (DS.); — Sarnowski Stef., Oratio ad J. Cas., Lünig, Orationes; — Prażmowski M., Ad Joan. Casimirum, tamże; — Leszczyński A.. Do koła rycerskiego, Mowca Pisarskiego; — Mowy (króla, Olszowskiego i i.), Ostrow., Swada pol. 1745; — Materyały do hist. abdykacyi, Astrea 1821; — Mowa jednego z posłów do J. Kaz. składającego koronę, Pam. war. 1817 IV., Mrówka pozn. 1821 II., Dziennik lit. 1863.

4011. Draheim, Series et examen, quae mandato Elect. Brandeb. acta sunt 1668 DS.; — Urkunden und Aktenstücke zur Gesch. des Kurfürsten Fried. Wilhelm, Berlin 1865 t. II.; — Mörner Teodor, Kurbrandeburgs Staatsverträge von 1601 bis 1700, Berlin 1867.

4012. Celichowski Z., De fontibus qui ad abdic. J. Casimiri et el. Michaelis pertinent, Dresdae 1871.

Por. Granert W. H., Die Thronenentsagung des Königs Johann Casimir und die Wahl seines Nachfolgers, nach einer bis her unbekannten gleichzeit. Quelle, Sitzungsber. der Wiener Akad., Wien 1851.

4013. R. **1668**. Wyjątek z poselstwa do Polski nunc. Marescotti, Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — List Jana Kaz. do Klemensa IX., odpowiedź tegoż i mowa nuncyusza, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Epist. J. Casimiri ad legatum in Moschoviam et ad patriarcham Antioch., Ostrow., Suada lat. 1747.

4014. Muszyński Adam X., Libellus in quo continetur erectio Archiconfratern. sanocensis, Lizopol. 1668; Steczewicz J. K., Pactum archidiaconatus in dioecesi Posnaniensi, Poznań 1668 (DS.).

4015. R. **1668**. List po abdykacyi do województw, ziem, powiatów, Ostrowski Swada 1745.

4016. Relation de l'etat de Pologne, Cologne 1668 DS.

4017. R. **1668**. Licentia fodinae desolatae, Zagonna dictae, hon. Bożęta in Wieliczka, Łabęcki H., Górnictwo II.

4018. Nadanie starostwa soleckiego Bogusł. Leszczyńskiemu p. Jana Kazimierza 1668 (?), Tyg. lit., Poznań 1843 t. VI.

4019. Abdruck derselbigen Brieffen, aus welchen Remotion Mich. Głagovii in Konitz zu sehen ist, Königsberg 1668; Danziger Material und Medicinal-Taxe, Danzig 1668 (E. IX.) DS.

4020. **Acta interregni** post Joan. Casimirum 1669 DS.

4021. Celichowski Z., De fontibus, qui ab abd. J. Casimiri et elect. Michaelis pertinent, *zob.* Nr. 4012.

4022. R. **1668**. Konfederacya Generalna na konwokacyi główney Warsz. uchwalona, Vol. leg. IV.; — Konfederacya generalna na konwokacyi Warsz. d. 5 Nov. (3 odb.) 1668; — Prażmowski A. B. X., Laudum o monecie 17 Listop., Warsz. 1668; — Inhalt des Cracovischen Schlusses zu Provitz 21 Juni 1668 (DS.); — Memoryał na sejmik Wiszeński sub tempus interregni, Barącz S., Pom. dziej. pol.

4023. R. **1668**. Epistola A. Fredro ad elect. Brand. 1 Julii, Ostrowski; Suada lat. 1747.

4024. R. **1669**. Akta Seymu Wal. Elekcyi, Vol. leg. V.; — Porządek na sejmie waln. elekcyey d. 2 Maja, Articuli Pactorum, Suffragia na Mich. Korybuta (3 ed.) 1669; — Marescotti G. (nuncii) Oratio in Regis electione, Vars. 1669; — Oratio in comitiis ab nuntio ap. 4 Julii 1669; — Gislenus J. Chr., Descriptio elect. Michaelis, Romae 1669 (DS.); — Opisanie el. z pis. druk. w Rzymie, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Schaffgotsch, Oratio in campo elect., Ostrow., Suada lat. 1747, Lünig, Orationes; — Primas respondet leg. Caes., Ostrow., Suada lat. 1747; — Propositio legati Principis Neoburg. 1669 DS.; — Oratio legati Comitis Palatini, Lünig, Orationes; — Prażmowski M., Oratio ad comendationem palatini, tamże; — Oratio legati R. Sueciae pro Wilchelmo, tamże, Ostr., Suada lat. 1747; — Pro principe Carolo duce neoburgico propositiones 1669; — Informacya o XXciach Neoburskim i Lotaryńskim 1669 i b. r.; — Ducis Neoburgici defensio

1669; — Tyniecki J. J., Acta principum XII. palatinorum sub electione Michaelis, Zamość 1670; — Lotharingiae Princeps, Oratio ad Reipubl. Ordines (3 wyd.) 1669; — Manifestatio legati princip. Lotharingiae, Tarmomontii (?) 1669; — Ineptiae et mendaciae contra Princ. Lotharing., 1669; — Extractum ex resp. a R. Poloniae in electionis actu Christ. Heinr. a Puttkamer ducis Curl. et Adami Schubert 1669; — Suffragia województw y ziem koronnych 19 czerwca, Krak. (3 odb.) 1669; — Temberski St., Kazanie podczas elekcyi, Zamość 1669; — Gerlach J., Predigt wegen der Wahl. Michaelis, Königsb. 1669; — Articuli pactorum conventorum 1669 (DS.), (Por. E. 1669: Bericht, Comitia, Frischman, Michael, Relation, E. VIII. Relation, E. X. Extract, Relation, Wisniowecky), *zob. Kroniki.*

4025. Olszowski A., Oratio ad senatum Gedanensem, Lünig, Orationes (także w Pisarskiego Mowcy); — Oratio syndicis Gedan. tamże; — Olszowski, Oratio ad ordines Gedan. 1670 DS.; — Pastorius J., Plausus castalii ad adventum And. Olszowski, Gedani 1670 DS.; — Hirsch Fr., Zur Gesch. der poln. Königswahl, 1669, Danziger Gesandschaftsberichte (Ztschr. d. Westpr. Vereins XXV.), Odb. Danzig 1889.

R: Czermak W., Kwart. hist. 1889.

4026. Manifestatio et protestatio status eccles. contra Duces 1669; — Toż po pol. (o podatki na dobrach duchow.) (DS.).

4027. R. **1669.** Inwentarz skarbu koronnego, Pam. hist. L. Huberta t. I.

Olszowskiego A. Cenzura i inne broszury, zob. Kroniki.

4028. **Listy** hist. do czasów Michała Korybuta 1671—1673, Grabowski, Oj. Spom. II. 133—295.

4029. Kochowskiego W., Roczników Polski klimakter, IV. tłom. polskie, wyd. Bobrowicza, Lipsk 1853, Dodatki.

4030. Mosbach A., Wiadomość o Polsce za Michała I. i Jana III. z pamiętników de Pomponne, Bibl. Ossol. t. IV. 1866, *zob.* Nr. 3997.

Załuski Andr. Chr., Epistolarum hist. famil. t. I., zob. Nr. 3987.

Listy J. Sobieskiego, wyd. Helcel, zob. Nr. 4076; Pisma do życia Jana III., zob, Nr. 4075.

Pisarski. Mowca Polski (wiele mów z lat 1668—76), zob. Nr. 3382.

4031. R. **1669.** Denuntiatio Regis coronati, Literae juramenti praestiti, Confirmatio gen. jurium, Vol. leg. V.; — Gniński Jan Mowa od Najj. Michała króla d. 7 Lipca po elekcyi, Zamość 1669; — Janicki J. A.. Akt weselny koronatiey N.K. Michała, Krak. 1670 (DS.); — Olszowski A., Na witanie izby poselskiej, Ostrow., Swada 1745; — Tenże Propozycyę czyni na seymie Coronationis, tamże; — Tenże, Dziękuje za pieczęć, tamże; — Tenże, Votum na seymie coronationis, tamże (także w Pisarskiego Mowcy); — Tenże, Po rozerwanym sejmie Coronat., Mowca pol. Pisarskiego; — Tenże, Przy konkluzyi sejmu Coronat., tamże; — Szemiot M., Mowa przy koronacyi Mich. Wiśniowieckiego 1669 (E. IX.); — Formular der Intimation der königl. Krönung 1669 (E. X.); — Corell Sam., Krönungs Predigt, Elbing (E. IX.) [Por. E. 1669: Relation, (E. X.) Bericht, Relation].

4032. R. **1669.** Acta Synodi Dioecesis Vilnensis praesidente Al. Sapieha 1669. (Toż, Vilnae 1669) DS.

4033. (Michael Rex) Manifestum 1669; — Uniwersał względem Piltyńskiego obwodu 1669 (DS.).

4034. Acta capituli provincialis pol. Ordin. Praedic. Climuntoviae sub Gr. Badowicz 1669; Instructio romana pro processibus in causis Strigum (i Instr. rzymska o sądach przeciw Czarownicom, Objaśn. Kaz. Flor. Czartoryskiego) 1669 (DS.).

4035. **Listy** Piotra Doroszeńki do M. Korybuta i panów pol. 1669—1671, Grab., Oj. Sp. II. 296—322; — Epistola Soltani Turcici ad Petrum Doroszenko 1669 DS.; — Haneńko M., Epistola a cosacorum colonello, Ostr., Suada 1747; — Komput wojska na wojnę turecką za króla Michała, Wójcicki, Bibl. star. pis. t. VI.

4036. R. **1669.** Listy Ogińskiego M. i Gnińskiego J. do Mich. Kaz. Radziwiłła i Ben. Sapiehy o układach w Kadzyniu (z Moskwą), Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362.

4037. R. **1669.** Król Michał do Chrystyana ks. lignickiego, Jędrzej Olszowski bisk. chełm. i inni do tegoż, Mosbach, Wiad.

4038. R. **1669.** List J. Sobieskiego, Barącz S., Pam. dz. pol.

4039. R. *1669* (1674 i 1702). Michał Kor. pozwala plebanowi obrz. łac. szynkować gorzałkę w dwóch domach w Starym Samborze, Dod. Gaz. lw. r. 1857 Nr. 28, 29; R. *1670, zob.* Nr. 3514 (Zatw. Janowa).

4040. R. **1670.** Konstytucye Seymu Waln. Warsz., Konst. W. X. Lit., Vol. leg. V.; — Rudowski (czy tak?) Wojc. Jan, Comitia Regni Pol. in Nazareth, B. w. r. i m. 1670, — Olszowski Andrzej, Sermo procancellarii pol. ad Ordines fidelitatis juramentum praest. 1670; — Wenzl Jan Bapt., Caes. Majest. Consiliar., Oratio ad Ordines Regn. Polon., b. m. 1670 (E. VIII., X.) (DS.); — Lubomir-

ski St. Hier., Witanie od Izby poselskiej, Ostrow., Swada pol. 1745; — Prażmowski M., Oratio ad Michaelem R., Lünig, Orationes; — Sacrum homagii Elbingensis, Elbingae 1670 DS.

4041. Michał Kor., król, Uniwersał 1670; — Uniwersał albo wici na pospolite ruszenie, Universal oder Gemeinem Auffgeboth 1670 (E. D. VIII.) (DS.).

4042. R. **1670—71.** Opisanie Polski przez Galeazzo Marescotti nuncjusza, Rel. Nunc. Ap. t. II.

4043. Olszowski Andr., Zierliche Werbungs Oration, Sermo pro matrimonio 1670 DS.; — Olszowski Andr., Oratio ad Leopoldum imper., Lünig, Orationes; — Tenże, Sermo pro matrimonio inter S. R. M. Eleonoram 13. Decem., Var. 1669 Viennae 1669; — Instruction von die Gesandten des König in Polen abgefertiget 1670 (E. X.) (DS.); — Opisanie ślubu kr. Michała z Eleonorą, Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — Koronacya królowej Eleonory (żony Michała Korybuta), Wiz. i roztrz. nauk., Wilno XIV. (por. E. 1670: Relation, Zeffiri), Podoski, Teka V., *zob.* Nr. 4320, *zob. Kroniki.*

4044. **Listy** Jana Sobieskiego do Andrz. Olszowskiego 1670—86, Grab., Oj. Sp. II. 323—360.

4045. List króla Michała do Jana Tarły wojewody sandomierskiego, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — Michała króla list z 9. maja, Nowakowski, Źródła I.

4046. **Szujski J.**, Pierwsze związki polskie z ks. Saint Paul de Longueville, Przew. nauk. lit. 1882; — Tenże, Opat Paulmiers i dalsze stosunki z ks. de Longueville, tamże, *zob. Opracowania.*

4047. Copia literarum recognitionis feudi 1670; — Praecustoditio procancellarii Reg. Pol. adversus Elect. Brandeburg. 1670; — Protestatio Reg. Pol. legati Elect. Brandeb. sub titulo Praecustoditionis (Vars.) 1670; — Cancellariae Regni Pol. demonstratio canc. Brandeb. declarationis (lat. et germ.) 1671 (DS.); — Podoski, Teka V., *zob.* Nr. 4320; R. 1670, 1675. Przysięga, Ostrow., Swada pol. 1745.

4048. Jarochowski K., Sprawa Kalksteina, Ath. 1877. Odb., War. 1877, *zob. Opracowania.*

4049. **Klemens X.**, Arisco C., Memorie sulla vita, Roma 1863; — Guarnacci, Vitae et res gest. R. Pont. et Card. a Clemente X. ad Clem. XI., Rom. 1751; — Sandini, Vitae Rom. Pont. ex mon. Patav. 1739, Bamb. 1753.

4050. R. **1671—2.** Korespondencye Michała Korybuta z Klemensem X., Rel. Nunc. Ap. t. II.

4051. **Werdum Ul.**, Diariusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671, wydał X. Liske, Arch. kom. hist. I. Odb., Kr. 1879; — Dyaryusz wyprawy przeciw Kozakom i Tatarom, Grab., Oj. Sp. I.; — Mahomet IV., Oorloghsbrief v. an den Koning van Polen, Amst. 1672 DS.; — R. 1671, List cesarza tureckiego do króla z wypowiedzeniem wojny (z 10. grudnia), Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. I. str. 201—203.

R: Prz. kryt. 1877 (rec. Werduma).

4052. Michaelis I. et Mariae Eleonorae Salutationes, Leopoli 1671 (por. E. 1671: Anczewski, Zimorowicz) DS.

4053. Significatio S. M. R. Poloniae 1671 DS.

4054. R. **1671.** Postanowienie górników Olkuskich względem opłaty grosza od zarobku na wypadki nieszczęśliwe i wspomożenie wdów i sierót, Łabęcki H., Górnictwo II.

4055. Protestationes pro conservanda Acad. Cracoviensi (1670—72) 1672; Protestatio illustr. Senatorum pro acad. Cracoviensi 1671; Oculis speculator seu animadversio de benefic. juris patron. Academiae Crac. sub tit. Exorbitantiae, Paris 1672 (DS.).

4056. **Dyaryusz** sejmu warszawskiego w Styczniu 1672, wyd. Kluczycki Fr., Krak. 1880; — Dyaryusz sejmu warszawskiego drugiego, wyd. tenże, Krak. 1880 (MM. comitiorum R. Pol. saeculi XVII.); — Uzupełnienie Dyaryusza sejmu r. 1672 drugiego, wyd. tenże (2 t. II. części, Pisma do wieku Jana III.), Krak. 1881; — Prażmowski M., Votum X. Prymasa, Ostrow., Swada 1745; — Mowa St. Lubomirskiego na sejmie 9. września 1672, Podgórski, Pomniki; — Tenże, Oratio ad Michaelem Reg., Lünig, Orationes, — Sapieha A., Mowa, b. r. [E. IX.].

4057. R. **1672. Konfederacya** generalna pod Gołębiem, Podoski, Teka V., *zob.* Nr. 4320, Pam. hist. L. Huberta I.; Wywód niewinności Mikołaja Prażmowskiego (przez konfederacyą pod Gołębiem), w Łowiczu 8. Octob. 1672; — Puncta von denen Polnischen Malcontenten 1672 (DS.); — List Rudawskiego do sekretarza królewskiego z Gołębia, Zb. Pam. Plat. t. IV.; Rota przysięgi wojska w Szczebrzeszu 15. Listop., Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840; — Sobieski J., Responsum delegatis Regis Michaelis, Ostrow., Suada lat. 1747; — List hetmana do króla z obozu z pod Kałusza 14. Octob. 1672, Bibl. Ossol. 1866 VIII.; — Kalendarz praktyk dworu polskiego z r. 1673, Pam. hist. L. Huberta I.; Sobieski, Declaratia na puncta od zjazdu Łowickiego, 12. Febr. 1673; — Continuatio pacificationis internae Reg. Pol. oder Friedens Handlung, Breslau, 1673 (E. X.) (DS.); — Olszowski Andr., Respons na poselstwo woyskowe, Pisarskiego Mowca pol.; Tenże, Respons na upomnienia się wakancyj; tamże.

4058. **Popow A.**, Russkoje poselstwo w Polszei 1673—77, Petersburg 1854; —

Copia zweier Schreiben d. Palat. Culm. (Joan. Gniński) und des Moskowit. Czarn 1672 (toż po holend.); — Friedens-Artikel welche zw. Cron. Polen u. Czaren 1672 (DS.).

4059. **Radzimiński Z. L.**, Materyały do hist. oblężenia i obrony Lwowa w 1672 r., Kraków 1884; — Transakcya oblężenia Lwowa (ze starego rękop.), Lwowianin 1838 t. III.; — Relation v. d. Belagerung von Lemberg 1672 DS.; — Listy z wyprawy tureckiej (jeden Sobieskiego), Zb. Pam, Plat. t. IV.; — Makowiecki St., Relacya o upadku Kamieńca, Prz. powsz. 1886 III.; — List króla do papieża (o Kamieńcu), Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. I. str. 203—205; — Abdruck der königl. an Woywodschaften abgelass. Uniwersalien, zugleich Kamieniec Podolski 1672 (E. X.); — Zdobycie Podola przez Turków, Sękowski, Collectanea t. II.; — Dyaryusz expedycyi przeciw Tatarom, Grab., Oj. Sp. I.; — Journal van de nederlaeg der Tartaren, Amsterd. 1672 DS.; — Negocyacye z Turkami po wzięciu Kamieńca, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. I. od str. 205—230; — Pamiętnik o wyprawieniu się PP. Lubowieckiego i Szumowskiego celem trakt. o pokój z Turkami, Grab. Oj. Sp. I.; — Friedens-Puncta poln. und Türk., Breslau 1672 DS.

R: Sawczyński H., Kwart. hist. 1887 (rec. relacyi Makowieckiego).

4060. R. *1672—1673.* Michał król zachowuje mielników w Żółmazach przy wieczystem posiadaniu młynów, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 36, 37.

4061. **Buonovisego** legacya do Polski 1672—4, Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — Trenta T., Memorie per servir alla storia politica del Francisco Bonvisi stato nunzio apostolico in Polonia, Lucce 1818 t. 2; — Relationes Cardinalis Buonvisi anno 1686 (MM. Vaticana Hungariae), Budapest 1886 (Wstęp W. Fráknoi'a na podstawie archiwum watykańskiego).

R: Finkel L., Kwart. hist. 1888.

4062. R. **1673.** Konstytucye Seymu Wal. Warsz., Konst. W. X. Litew., Subsidium gen. contributionis, Vol. leg. V.; — Constitucie Seymu waln. kor. 6 niedzielnego, 4. Stycznia (3 wyd.), Krak., War. 1673; — Subsidium reipublicae od stanów uchwalone 1673 (DS.); — Instruktarz akcyzy post. 1658 na Seymie (1673) reassumowany, Vol. leg. V.; — Instruktarz akcyzy a victualibus na sejmie 1673 DS.; — Dyaryusz sejmu warsz. z r. 1673 (od 4. stycznia do 8. kwietnia), wyd. Kluczycki Fr. (MM. comitiorum R. Pol. saec. XVII.), Kraków 1881.

4063. R. **1673.** Czynności w obozie pod Chocimem, Grab., Oj. Sp. I. (Por. E. 1673: Königreich, Leszczyński R., Pieśń, Relazione, Relation, Rex, Victorya, 1674: Polnischer, Relation, Slizień, E. VIII. Elm, E. IX. Elmi, Förmanings-breff), *zob. Kroniki.*

4064. R. **1673.** Wybór Xięcia Lubomirskiego na ordynacyę Ostrogską, Grab., Oj. Sp. I., *zob.* Nr. 3592.

4065. R. **1673.** Licentia super construendum conflatorium pro St. Dąmbrowski, Łabęcki H.. Górnictwo II.

4066. Decretum tribunalitium contra fundationem schol. patrum Societ. J., Calissii 1673.

4067. R. **1673.** Dziękowanie Sobieskiemu po wiktoryi Chocimskiej, Ostrowski, Swada 1745.

4068. R. **1673.** Uniwersał Prymasa Czartoryskiego; Kaptur Nowy, Vol. leg. V.; — Czartoryski Kaz. Flor., Panom Senatorom, Uniwersał 5. Decembra 1673; — Kaptur nowy na interregnum prawem wolnej elekcyi podszyty, Kraków 1673 (DS.).

4069. Przyczynek do dziejów bezkrólewia po Michale z pierwszych miesięcy pan. Jana III., Dz. Pozn. 1866 Nr. 67—69, 78, 74, 82; — Uniwersał Jana Morsztyna, Barącz, Pam. dz. pol.

4070. **Ronquillo P.**, Mision secreta del embajador en Polonia (1674) segunsus cartas originales al margues de los Balbases, embajádar de la corte de Viena..., Madryt 1875, — Tenże, Listy... posła hiszpańskiego pisane z Polski 1674, z hiszp. X. F. Rożański (z wstępem X. Liskego), Przegl. pol. 1878 II., Odb. Kr. 1878.

Por. Przeździeckiego A. Don Pietro Ronquillo, poseł hiszp. do królowej pol. Eleonory, Kłosy i Kwiaty, Kr. 1869.

R: Grabowski E., Atheneum 1876 II.

4071. Konfederacya Generalna na Konwokacyi Główney Warsz. uchwalona, Vol. leg. V.; — Confoederatia generalna na konwokacyą Warsz. 6. Stycz.; Toż, 15. Stycz., Kraków 1674, War. 1674 [DS.].

4072. R. **1674.** Akt Seymu Waln. Elekcyi. Vol. leg. V.; — Porządek na sejmie wal. elekcyjej, 1674 DS.; — Orationes tres nuncii apostol. (Franc. Buonvisi) 1674 DS., *zob.* Nr. 4061 (Por. E. 1674: Oratio); — Opisanie elekcyi króla Jana III., Rel. Nunc. Ap. t. II.; Raghualia dell' Elletione con una distincta relatione. Roma 1674; — Forbin de J. T. (episc. Massiliensis), Oratio legati ad comitia electionis Varsaviae 11. Mai 1674 (DS.); — Dwoje pism. dypl. hr. Krz. Masini, posła od ks. włoskich w r. 1674, przekład Wład. Kulczyckiego, Dod. Czasu 1858 II.; — Det polske Kongevalg (Elekcya polska 1674) (Por. Revue historique XXV. 397); — Informatio Valentino Marcinkowski, qui nomine principis Lotharingiae adebit proceres R. P., Mosbach, Wiad.; — Sapieha Ben,

Mowy na elekcyi króla Jana III., Ostrow., Swada pol. 1745; — Pietruski O., Elektorów poczet, Lwów 1845; — Suffragia województw y ziem na Jana III., Vol. leg. V.; — Suffragia województw y ziem koron. d. 21. Maja (podp. Bened. Sapieha, marsz.) 1674 DS.; — Diploma electionis S. R. M. Poloniae (E. IX.), Toż po niem. i ang. (Por. E. 1674: Alethophili, Declaration, Gniński, Prorski).

4073. Eleonorae Reginae jurium enucleatio 1678 DS.

4074. Obrona ordynacyi Zamoyskiey na seymie electionis, Zamość 1674 DS.

4075. **Acta Joannis Sobieski**, Pisma do wieku i spraw Jana Sobieskiego (Acta historica II., *zob.* Nr. 1389), ed. Kluczycki Fr., Crac. I. 1. 1880 (1629—1671), 2. 1881 (1672 do 1674).

R: Kantecki Kl., Ateneum 1880 IV., 1882 II.; Jarochowski K, Niwa 1883; X. L., Sybels H. Z. XLV.

4076. **Listy Jana Sobieskiego** i jego rodziny od r. 1664—1719 (Bibl. Ordynacyi Myszkowwskich R. 1860 t. IV., *zob.* Nr. 1383), przez J. B. Bandtkiego przepisane, uporządkował i pomnożył A. Z. Helcel, Kraków 1860.

R: Czas 1860 Nr. 164, Bibl. warsz. 1861 I., Sybels H. Z. XVIII.; — Por. Siemieński Ł., Jan Sobieski, Dod. Czasu 1860 XVIII., XIX.

4077. **Acta Joannis III.** ex archivo ministerii rerum externarum gallici, Archiwum spraw zagranicznych francuskie (Acta historica III., V., VII., *zob.* Nr. 1389), ed. Waliszewski C., Crac. I. 1879 (1674—77), II. 1880 (1677—79), III. 1884 (1680—83).

R: Lukas St, Göttingische gelehr. Anz. 1880 str. 1163—78; Tenże, Ateneum 1881 III., *zob. Oprac.*; Tyszyński A., Bibl. warsz. 1880 III.; Jarochowski K., Niwa 1882, *zob. Opr.*; Finkel L., Przew. nauk. lit. 1884; X. L. Sybels H. Z. XLV., XLIX., LVI.

4078. **Chaulieu G**, Lettres inédites précedées d'une notice p. M. Marquis de Berenger, Paris 1850 (Chaulieu towarzyszył posłowi franc. de Bethune do Polski za Sobieskiego).

4079. Waliszewski K., Une française reine de Pologne, Marie d'Arquien Sobieska, d'aprés les doc. inédit. des arch. étrangéres, Le Correspondant, Paris 1884 Février, *zob. Opr.*; List Margrab. do Bethune do kardynała d'Etrées, Pam. lw 1817.

Węgierskie sprawy zob. Nr. 4114 i 4115, szwedzkie Nr. 4099.

4080. **Ciampi Seb.** Sobiesciade o lettere militari con un piano di riforma del esercito polacco scritte dal re J. Sobieski al Papa e da suoi segretarii italiani, Firenze 1830; — Listy z dzieła Sobiesciade italiana 1676—84, Zb. Pam. Niemc. t. V.; — Korespondencya Jana III. z Rzymem (1674—8), Rel. Nunc. Ap. t. II.

4081. Sobieski Jan i Lubomirski Stanisław, Kopia rękopismów własnoręcznych, Lwów 1833.

4082. **Listy** z czasów Jana III. i Augusta II., wyp. przez G. B. U. i Skrzydelkę Wł., Kr. 1870; — Weinert A., Wykryte oryg. listy nieznane króla Sobieskiego w ilości sztuk 28. b. w. m. i r.; — Kl. Kantecki, Z listów Sobieskiego, Gaz. lw. 1877 Nr. 298 i n.

R: X. L., Sybels H. Z. XXV. (rec. wyd. Skrzydelki).

Listy do żony z r. 1683, Acta Joannis III. 1683, zob. pod R. 1683 Nr. 4160—2.

4083. **Załuski A. Chr.**, Mowy na radach i sejmach różnemi czasy miane, Oliwa 1689, Kalisz 1718, 1734, 1752; — Dębiński J., Różne mowy publiczne, Częstochowa 1727.

Załuski And. Chr., Epistolarum hist. familiar. zob. Nr. 3987.

Zob. Nr. 3376, 3380—82, 4044.

4084. Preussische Sammlung allerlei bisher ungedruckten Urkunden, Nachrichten u. Abhandl,, Danzig 1747; — Stenzel, Beyträge z. Gesch. Polens und der Familie Sobieski, Archiv f. Gesch. u. Lit. 1830—35.

Helcel A. Z., O zamęściu L. K. Radziwiłłównej, zob. Nr. 4145.

4085. Jonsac, Życie Stanisława Jabłonowskiego, Poznań 1868 (t. IV. Dodatki); — Baliński M., Pamiętniki historyczne do wyjaśnienia spraw publ. w Polsce XVII. wieku, Wilno 1859; — (Milewski K.), Pamiętniki hist., War. 1848; — Przeździecki A., Mikołaj Wład. Przeździecki kasztelan Nowogrodzki na dworze Jana III. w Jaworowie z Gaz. codziennej), Warsz. 1856; — Kirkor A. H., Apolinary Kątski przez Jana ze Śliwna, Wilno 1852.

Grzymułtowskiego listy i mowy zob. Nr. 4192.

4086. **D'Alerac**, Anecdotes de Pologne ou memoires secretes de J. Sobieski III., Paris I. 1698, II. 1699, 2 ed. Amsterd. 1699, *zob. Kroniki.*

Coyer, Dupont, Rubinkowski, Salvandy, Solignac, Zawadzki (Hist. arcana) zob. Kroniki i Opracowania.

4087. **Przyczynki**: Forma pospolitego ruszenia przez Macieja Ładowskiego sekretarza Jana III., Radecki, Pamiątki z dziejów dawnej Polski, Poznań; — Jan III., Approbatio ordinationis judiciorum Burgrabialium Crac., E. IX. b. r.; — Toryani J. K., Kazanie o długiem wszelkiej zwierzchności trwaniu (Zarazem, Privilegium Joann. III., quo liberam electionem consulum largiri dignata est), Kraków 1778; — Waśniewski Antoni, Sześć tygodni na Wschodzie... [w końcu do-

łączono list Jana III. i breve kard. Juliusza); — Szajnocha, List Jana III. o drodze rzym., Dod. Czasu 1860 XVIII.; — Excerpt z manuskr. własnej ręki Jana III. (o początkach swego rodu i życia), Dod. do Notaty gen. Bryg. Wielkop., wyd. Kraszewski, Drezno 1871.

4088. List Jana III. z obozu, Kalend. krak. 1812, 1813, Ćwiczenia nauk. 1819, Roz. warsz. 1819; Listy Jana III., Pamiętnik warsz. 1823; (do Łosia), Dz. war. 1825—6; (do Marysieńki) Roz. lw. 1828; Instrukcya sejmowa, Mowa po zerw. sejmie, Pam. Sand. 1829 I.; Tyg. krak. 1834; Odezwa, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Wspomnienia hist., tamże 1842 IX.; Trafna odpowiedź, tamże 1846 XIII.; Pomniki histor. z XVII. wieku, Atheneum 1841 III.; Dochody królewskie, tamże 1841 V.; Excerpt z manuscriptu Jana III, tamże 1842 II.; Listy różnych osób do Jana III. (z arch. w Nieśw.), tamże 1848 V.; Powitanie Jana III. w imieniu kapituły wileńskiej, Wiz. i roztrz. nauk, Wilno XVIII.; List Mohyły do Jana III., Przyj. dom., Lwów 1856 t. VI.; Nieznane materyały, Czas 1859 Nr. 152; Pamiątki, Dz. polski 1880, 19. gr.; Uniwersał Jana III., skazujący żydów na wydalenie z Warszawy, Rola war. 1884 Nr. 2; Sobiesciana, Tyg. ill. 1882, 1883, Czas 1883 Nr. 66, Odb. Kraków 1883, Gaz. Nar. 1883 Nr. 90, Kuryer warsz. 1883 Nr. 21.

4089. R. **1674**. Jan III., Copia mandati Varsaviae 7. Julii, Danzig 1674 (Toż po niem., por. **E.** 1674: Copey, Extract) DS.

4090. Gniński J. Chr., Oratio ad Clementem X. nomine Joan. Sobieski, Romae 1674 DS.

4091. Oratio ad Joan. III. a legato Sueciae, Olivae 1674; — Olszowski A., Oratio responsoria 1674 DS. (także w Pisarskiego Mowcy i Ostrow.. Suada lat. 1747); — Darowski A. posłem do cara, Prz. pol. 1886 *zob. Opracowania.*

4092. Memoriale pro conservandis juribus Univers. Crac. 1674 DS., *zob.* Nr. 4055.

4093. R. **1674**. Sprawozdanie komissarzy z ekonomii olkuskiej, Łabęcki H., Górn. II.

4094. Strauch Aegid., Vera relatio actorum Gedani cum Aegid. Strauch, Dantisci 1674 (toż po niem.); — Tenże, Verbesserter Bericht, A. Stettin 1674 (DS.); — Tenże, Als Johannes Sobieski zum Könige erwelet, Stettin 1674 (Por. **E.** X. Dod.).

4095. R. *1674* Jan III. Bonifacego Kantelego sekr. król. i radcę krak. do stanu ryecrskiego wynosi, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 35, 36.

4096. Strakwitz G., Grundriss der Weichselmündische Seetief am 30. Mai 1674, Tenże, Das Weichselmündische Tief haben die Deputirten belegt 1674 (DS.).

4097. R. **1675—6**. Listy i uniwersały Jana III. (z bibl. Józefa Dzierzkowskiego), Wójcicki, Bibl. star. pisarzy. II.; — Copia mandati Regii 20. Jun., Copia des königl. Befehles, Danzig 1675; — Toż, 16. August aus Lemberg, Danzig 1675; — Extract eines Schreibens aus Lemberg, 1675; — Copie eines Schreibens aus Buczacz 1675; — Copia eines Schreibens des Zaporovischen Feldhaupt. an I. K. M. 2. Decemb. 1674, 1675; — Copia literarum trium Regis Polon. ad Dorożenkonem 1675; — Relatione (Lw.) (**E.** X.); — Relation der Victorie (Trembowla) 1675; — Ukraina vindicata Joanni III., Varsav. 1675 (DS.); — Obrona Poczajowa 1675, Przyj. dom., Lwów 1857 t. VII.

4098. R. **1675**. Legati Suecici epistola ad S. Reg. Maj. Pol. 1675 (toż po niem., por. **E.** VIII.); — Lillienhock A., Responsio ad libellum memorialem S. R. M. Poloniae nuper abs. Danico ministro exhibitum, B. w. m. i r. 1676 (**E.** IX.); — Antwort (Churf. Brand.) auf das Schweden Schreiben (toż po łac. i szwedzku) 1675; — Discussio quorundam scriptorum Brandeburg. quibus Suaec. auxilia traducentur 1675; — Summaria seu successoria taxatio scripti de ministro Suecico 1677; — Copia eines aus Schlesien Schreibens an einen Freund in Preussen 1675 (DS.); — Objad dyplomatyczny w Jaworowie, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

4099. **Loenbom Sam.**, Handlingar til konung Carl XI. Historia 15 Samlingar, Stockholm 1763—74.

4100. Casanata, Decisiones Rotae R. contra Archiep. Gnesn., Roma 1675 (Poszczególne por. **E.** 1675: Casanata); — Quinquaginta singularia Juris patronatus Joanni III. (Olszowski A.), b. m. 1675, 1676; — Justitia defensa contra 50 jurispatronatus interpretationem 1675; — Szczygielski Stan., Responsio modesta ad 50 juris Patronatus 1677 (DS.).

4101. R. **1675**. Licentia fodinae novae Lanckorońska pro Geor. Trzebiński, Łabęcki H., Górnictwo II.

4102. R. *1675*. Administrator ekonomii samborskiej Torczynowice, Skarszewski St., oddaje młyn królewski nowym posiadaczom, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 47.

4103. Penn Wilch., Send-Brief an Bürgermeister Danzig wegen der Religion, Amsterd. 1675; Relatio de nobili quodam Gedani decollato propter homicidium (polon. et latine), Crac. 1675, *zob.* Nr. 4047.

4104. R. **1676**. Denuntiatio Regis cor., Literae juramenti praestiti, Confirmatio gen. jurium, Vol. leg. V.; — Denuntiatio regis coronati Joan. III. 1676; — Cosnowski A., Ritus a solen. cerimoniae quibus Joan III. coronatus, Lipsiae b. r. (po niem. 1689, 1690) (Por. **E.** 1676: Joannes III. i **E.** 1676 VIII., Relation).

4105. R. **1676**. Konstytucye Seymu Waln. Koronacyi, Konst. W. X. Litewskiego, Vol. leg. V.; — Przywileje y Constitucie seymowe za Jana III. (4 odb.), Kraków, Warsz. 1676; — Instruktarz celny na koronacyey Jana III. approbowany 1676, 1704; — Artykuły sądów marszałkowskich na Koronacyi Jana III. (Al. Hil. Połubiński marsz.), Krak. 1676; — Manifestacya ordynacyi Zamoyskiej 1676; — Informacya o fortecy Zamoyskiej na seymie warsz., Zamość 1676 (DS.); — Olszowski A., Oddawanie pieczęci koronnej,

Ostrow., Swada pol. 1745; — Sapieha Ben. dziękuje za podskarbstwo W. X. Lit., tamże; — Jan III. mianuje J. St. Jabłonowskiego wojewodą, Jonsac *zob.* Nr. 4085.

4106. R. **1676.** Rewizya skarbu koronnego, Zb. Pam. Niemc. t. III., Czas 1858 Nr. 60; — Rachunek skarbowy z r. 1676, Bibl. warsz. 1844 IV.

4107. Constitutiones synodales Chełmenses, Cracoviae 1676 DS.; — Akta sprawy Jędrzejowskiego klasztoru z lat 1676—8 (po łac. proces), Romae 1678.

4108. **Articuli** pacis turcico polonicae 1676; — Literae de pace (pol.-turc.) a ministro brandeburgico 1676 (DS.); — J. B., O Andrzeju Modrzejowskim (jako wstęp do wyd. jego relacyi posel., z Tur. 1676), Dz. War. 1855 Nr. 237; — Publikacia o traktacie z Portą Ottom., Ath. 1841 III.; — Anczewski Mart., Salutatio Joannis III. post reditum ex castris Zórawnensibus 1676, 1678; — Relatione della Campagna di Giovani III. di Żurawno, Crac. 1676 (DS.).

4109. R. **1676.** Copia d. Kön. v. Polen Missive an Grossfürsten in Mosc., (Lemberg) 1677 DS.; — Sojusz z Moskwą, Barącz, Pam. dziej. pol. *Zob.* Nr. 917, 919, 966.

4110. R. **1676.** Confirmatio per Joannem III. privil. ilcussiensium nec non ordinatio, Łabęcki H., Górnictwo II.

4111. Gastaldi Cardin,, Sacra congreg. episc. pro crac. contra academ. Crac., Replicatio juris D. de Arcano, Romae 1676 DS.

4112. R. *1676.* Jan III. zachowuje wybrańców we wsiach Główienka, Haczów, Krościenko niżne, Suchodół, Trześniów, Wróblik, Wrocanka przy swobodach, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 42.

4113. R. **1677.** Konstytucye Seymu Waln. Warsz., Konst. W. X. Litew., Vol. leg. V.; — Constitucie seymu waln. extraord. 6 niedzielnego 14. Stycznia, Warsz. 1677 DS.; — Złożenie m. pieczęci przez J. Wyżgę, Ostr., Swada pol. 1745; — Wejnert Al., Wjazd tryumf. króla Sob. do Warszawy w 1677 r., Bibl. warsz. 1877 III.

4114. **Pacta** inter Leopoldum Imperat. et Joannem III. d. 24. Aprilis renovata, Var. 1677 DS.

4115. **Szilagyi Sandor**, Absolon külföldi kwetségei 1677—1680, Történelmi Tár 1883 1—60, Századok 1883, 32 (Poselstwa Dawida Absalona do Polski i Francyi, listy jego do Telekiego z Warszawy, z Paryża, pisane po węgiersku, łac. i franc., z archiw. Telekich w Maros-Vásárhely).

4116. **Decretum** (Joannis III.) in causa Braseatorum Gedanensium contra Magistratum (po łac. i po niem.), Gedani 1678, *zob.* Nr. 4126, 4135; — Relation von beiden König. Majestäten Einzug in Danzig 1677 (DS.) (Por. **E.** 1676: Relation, Schmieden, 1677: Jan III., Olszowski, Titius, 1678: Zwicker).

4117. Listy Jana III., Franciszka Smolukowskiego, Jana Ubaldiniego, Barącz, Pam. dziej. pol.; — List St. Jabłonowskiego do króla z Trembowli, Jonsac, *zob.* Nr. 4085.

4118. Schlacht der Türcken und Moscoviter (aus Lemberg und Lublin) 1677 (**E.** X.); — Diarium obsidionis Stetinensis a. 1677, b. m. 1778, Por. **E.** IX. 1677: Beschreibung.

4119. E. E., Raths der Stadt Riga wieder den Kleiderpracht Gesetze und Kleiderordnungen, Riga 1677; R. *1677.* Jan III. potwierdza darowiznę gruntu we Lwowie przez Szymona Onefrejowicza w celu wystawienia monasteru św. Jana Ewang. uczynioną. Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 38, 39; Jan III. nadaje karczmarzowi rozdziałowickiemu przywilej, tamże 1855 Nr. 3, *zob.* Nr. 4060.

4120. R. **1678.** Konstytucye Seymu Waln. Grodzieńskiego, Konst. W. X. Litew., Vol. leg. V.; — Constitucie seymu wal. ordynar. 6 niedzielnego d. 15. Grudnia, Kraków 1678, 1679, Grodno 1679; — Constitucya W. księs. litews., Kraków 1678; — Copia mandati Regii 23. Decemb. (czy 13., por. **E.** IX., X.) 1678, Danzig 1679; — Artykuły sądów marszałkowskich w Grodnie 15. Decembris 1678; — Awizy z Grodna z sejmu 1679 (DS.); — Sapieha Franc. X., Mowy na sejmie, Ostrow., Swada pol. 1745; — Oddanie pieczęci w. k. przez Stan. Lubomirskiego J. Wielopolskiemu, tamże.

4121. **Zgoda** święta cerkwi wschodniej z kościołem katol. przez J. M. P. E. A. L., Lwów 1678 DS. (Por. **E.** 1678: Rutka), *zob.* Kościół; — List wojewody Brzeskiego do biskupa Łuckiego 21. Marca, Nowakowski, Źródła II.

4122. **Tanner B. L.**, Legatio Polono Lithuanica in Moscoviam a. 1678 suscepta Norimb. 1689; — Dziennik F. Tannera, posła do Moskwy, Zb. Pam. Niemc. t. V., Żurn. narod. prośw. 1888 II.—III., *zob. Opr.*

4123. Lilienhock B., Ad S. R. M. Pol. memoriale 1678; — Copia literarum ill. Palatini Vilnensis (Mich. Radziwiłła) ad generaliss. Sueticum in Livonia 1678 (toż po niem., **E.** X.); — Churfürstlicher Durchlaut von Brandeburg abgelassenes Schreiben 1678; — Breff (ett) in nehällandes aff Brandeburg interesse, Stockholm 1678 (**E.** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 4098.

4124. Deductio rerum a domo ducali Curlandiae praestitorum, Mitawa, *zob.* Nr. 3892.

4125. R. *1678*, Oddawanie Ur, Krasickiej przez Załuskiego A., Ostrow., Swada pol. 1745, Przyw. wybraniectwa w Pławie, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 35.

4126. Copia mandati Regii 30. Octob. oder Copey des Befehls in Jaworow, Danzig 1679 DS.; — List Jana III., Barącz, Pam. dziej. pol.

4127. Processus judiciarius episcopatus Varsaviensis, Olivae 1679 (toż po niem.); — Cosnowsky Mat. And., Piscator ictus sapiat! id est Bulla Papae per Clem. X., Lipsiae 1679 (DS.).

4128. Bericht wie das Weisse Münch Closter geplündert 1679; Beschreibung des zerstörten Closters in Danzig 1679 (E. X.).

4129. R. **1679.** Instrukcya poboru bramnego w Krakowie, Pam. hist. L. Huberta I.; — Ustawa dla wójta dóbr Gumienic i Straśniowa przez J. K. Firleja Konarskiego, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385 II.

4130. R. **1679.** Edykt Bielińskiego F., nadzorcy ceł przeciw składom toruńskim i poznańskim, Mosbach, Przyczynki str. 168; — Jan Opaliński, jen. wielkp., do króla o handlu w Polsce, inne akty do hist. handlu z Austryą, listy ces. Leopolda o składzie toruńskim, tamże; — J. Ch. Zierowski do J. Opalińskiego, wojewody brz. kujaw. jenerała wielkp., 31. lipca i odpowiedź, tamże.

4131. **D'Avaux,** Négociations en Hollande depuis 1679 jusqu' à 1684, Paris 1752 t. 6.

4132. Schrift an die Obrigkeiten Ampts in Danzig. Amsterd. 1679; — Ausführlicher Bericht von dem schwed. Marsche 1679, Specification wie stark die Liefland. Armee 1679, Mitau am 14. Febr. A. 1679 (szwedzka rel. wojenna), Aus Mümmel am 14. Febr. 1679 (rel. kurlandzka), Relation was bei Treffen Brand. mit Horn vorg. 1679; — Relation was dem Einbruch der Schwedischen Armée in Königsberg zugetragen 1679; — Döjmer G., De diplomatibus et tractoriis, Regiom. 1679 (DS.).

Por. Winkelmann Nr. 5860–68.

Akta o kozakach 1679—1716 zob. Nr. 967 III. 2.

4133. R. **1679.** Eleonora ad J. C. Kopeć, castell. trocensem, Ostrow., Suada lat. 1747; — Beschreibung der Vermählung verwittibten Königin von Polen und Hertzog v. Lottringen, Breslau 1679 (E. X.) DS.

4134. Jan III. daje J. Kamińskiemu zezwolenie na ustąpienie ćwierci wójtowstwa Gwoździec Al. Łopuszańskiemu, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 31; Godlewski, Inducta w tryb. kor. sprawy Krz. Paca, Ostrow., Swada pol. 1745.

4135. Contractus braxatorum Gedanensium 1679; Actenstücke der Danziger Brauer-Zunft 1592–1678 (E. X.); Haderschlieffius Jacob, Acta contubernii Braxatorii, Gedani 1680. *Zob.* Nr. 4116.

4136. R. **1680.** Copia rescripti Regii Warschau 2. April. (po łac. i po niem.), Toż, 11. April., Toż, 27. April., Toż, 6. Julii (DS., w Gdańsku 1680); — List Jana III., Barącz, Pam. dziej. pol.

4137. Spee H. X., Czarownica powołana, albo nauka zarazem Instructio circa judicia sagarum Cas. Flor. Czartoryski, Poznań 1680; — Petita provinciae poloniae ordin. minor. S. Francisci, Cracoviae 1680; — Zochowski Cypr., Colloquium lubelskie między bracią narodu ruskiego, Leopoli 1680 (DS.).

4138. R **1680.** Radziwiłł M., Oratio Leopoldo Imperat., Lünig, Orationes; — Tenże, Ad ducem Venetiarum, tamże; — Instruttioni della corta di Roma nell ambosciata del Radziwil 1680; — Ingresso in Vienna con sua corte Mich. Cas. Radziwiłł 1679; — Torquati, Verissima Relazione della lega fra Polacci e Moscovitici, Venezia 1680; — Einzug moscovitischer Gesandschaft 1680 (DS.).

4139. **Piotra des Noyers** listy z lat 1680 do 1683, wyd. Nabielak Lud., Bibl. Ossol. 1868 X.

4140. Ad S. R. Maj. Poloniae legati Suetici oratio et ad eam responsio (E. X.).

4141. Bericht wegen Einrichtung d. Posten in Danzig 1680 DS.

4142. Anczowski Marc., Salutatio Nic. Sieniawski in ingressu Leopolim 1680 DS., Załuski A., Oddawanie p Jadwigi Jabłonowskiej, Ostrow., Swada pol. 1745; Tenże, Oddawanie p. Katarz. Grzymułtowskiej, tamże; Mieczyński A., Testament W. Mieczyńskiego z r. 1680. Przegl. bibl. arch. War. 1852 t. III.

4143. R. *1680* Przywilej ubezpieczający posiadanie plebanii obrz. gr kat. we wsi Dworce, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 54; Jan III. ustanawia pięć jarmarków w Lipnicy, tamże 1855 Nr. 26; R. *1680.* (1683, 1686), Jan III. potwierdza przywileje Starego Miasta, czyli Sambora Starego, z r. 1573 i wyrok Władysława, tamże 1862 Nr. 15, 16, 17.

4144. R. **1681.** Mowa Jana III. na Senatus Consilium, Ostrow., Swada pol. 1745, Pam. Sand. 1829 I.; — Oratio ad proceres Rpblcae, Lünig, Orationes; — Mowa posłów woyskowych do króla, Ostrow., Swada pol. 1745, — Mowa Przyiemskiego przy zerwaniu seymu, tamże (także Pam. Sand. 1829 I.); — Lubomirski Hier., Pożegnanie po zerw. seymie, tamże; — Radziwiłł Mich., Mowa przy oddawaniu pieczęci mniejszej i buławy po śmierci Michała Radziwiłła, tamże; — Tenże, Oratio ad Joannem III., Lünig, Orationes.

4145. **Helcel A. Z.** O dwukrotnem zamęściu księżniczki Ludwiki Karoliny Radziwiłłównej, Roczn. T. N., Krak. 1857 XXIV., Odb. Krak. 1857 (Dok. w dodatkach).

4146. R. **1681.** Bałaban Alex., Listy do króla Jana III., Grab., Starož. histor. 1840 II.; — Listy St. Jabłonowskiego do króla z Buska, Zawałowa i Lwowa, Jonsac, *zob.* Nr. 4085.

4147. Acta comitiorum generalium Ord. de Monte Carmelo ex mand. Mart. Charzewic, Crac. 1681; Acta capituli prov. Poloniae Ord. Praedic. Lublini sub Thom. Schmith, Crac. 1681 (DS.).

4148. Morstinius Chr., Literae ad senatum Gedan., Amstelod. 1681; — Epistola buccinatoria II. ad Magnatos, Gedani 1681; —

Exemplum litterarum equitum Pomeraniae, Amstelod. 1681 (DS.).

4149. R. *1681.* Narratio causae cuiusdam mulieris (spr. sądowa o poligamię), Pam. Sand. 1829 I.; Załuski And. Chr., Dziękowanie za pannę Brzostowską, Ostrow., Swada pol. 1745; Tenże, Oddawanie L. Zelenckiej, tamże.

4150. R. **1682.** Instrukcya na sejm posłom Wyszogrodzkim, Pam. hist. Huberta I.; — Ogiński Jan, Dziękowanie za buławę polną (1682) b. r. (**E.** IX.); — Sapieha Kaz., Podziękowanie za wojew. wileńskie, Ostrow., Swada pol. 1745; — List Grzymułtowskiego Krz. do Jana III. i do Dönhofa w sprawie A. Morsztyna, Grab., Źródła *zob.* Nr. 1362.

4151. R. **1682.** List Jana III., Barącz, Pam. dziej. pol.

4152. Czartoryski Kaz. Flor., Instructio circa judicia sagarum (Et epistola pastoralis), Gedani 1682; — Pac Nicol. Stefan., Modus et ordo boni regiminis in Diocoesim Vilnensem, Vilnae 1682; — Tenże, List pasterski 1682 (DS.).

4153. **Zierowski** (rezydent cesarza), Sermo coram Sac. Regia Majest. Javoroviae 1682 DS.; Toż, Ostrow., Suada lat. 1747; — Koresp. J. Chr. Zierowskiego i Jana Wielopolskiego z Szląskiem, Mosbach, Wiadomości; — Rada miasta Świdnicy do król. Oberamtu we Wrocławiu, tamże.

4154. **Ciampi Seb.** Narratio rerum, quae post obitum Alexi Michalowicz gestae sunt Moscuae XI. Kal. Octobris a. 1682 missa ex urbe Moscua ad Fr. Martelli nuntium apostolicum apud Joannem III., Florentiae 1829.

4155. R. *1682* Lubomirski Stan. Hier., Oratio ad germanum suum, Lünig, Orationes. *Zob.* Nr. 3651, 3734 (Zatw.).

4156. R. **1683.** Konstytucye Seymu Wal. Warsz., Konst. W. X. Litew., Vol. leg. V.; — Konstitucie seymu wal. ordynar. 6 Niedz. die 27. Januarii, Krak., Warsz. 1683; — Instrukcya na sejm, Barącz, Pam. dz. pol.; — List króla do marszałka, Nowakowski, Źródła II.; — Leszczyński R., Powitanie króla i inne mowy na sejmie, Ostrow., Swada pol. 1745; — Tenże, Oratio Salutatoria ad Joan. III., Lünig, Orationes; — Tenże, Post finita comitia, tamże; — Oratio deputati exercitus ad Joan. III., tamże; — Dołski dziękuje za laskę nadworną litewską, Ostr., Swada pol. 1745; — Sapieha Mik., Dziękowanie za wdztwo Wileńskie, tamże; — Lubomirski St. H., Oddawanie pieczęci Wydźdze bisk. warm., tamże; — Oddawanie laski marszałkowi nadwornemu koronnemu na sejmie, Nowakowski, Źródła II.; — Święcicki Stan. Hyac., Mowa senatorska albo raczej votum 16. Febr., Warsz. 1683 DS.

4157. R. **1683.** Zdanie Malinowskiego o Andrzeju Morsztynie i listy, Listy ks. Teofili Ostrogskiej do Malinowskiego, Pam. Sandomierski, 1829 I.; — Summarium rachunków Janowi III. i stanom na sejm pro d. 27. Januarii 1683 (**E.** D. VIII.); — Dwie mowy pewnego Senatora za króla Jana III. (sprawa Morsztyna), Ostrow., Swada pol. 1745.

4158. R. **1683.** Treść przymierza między Leopoldem a Janem III., Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Sauer Augustin, Rom und Wien im Jahre 1683, Akten aus röm. Archiven, Wien 1883, Hessen-darmst. Berichte, Arch. für öst. Gesch. t. 38; — Innocencii XI. Brevia, Ostrowski, Suada lat. 1747; — Mowy posła francuskiego, Nowakowski, Źr. t. II., *zob.* Nr. 4077; — Lubomirski St. Her., Lettre de Mr. S. L. ou l'on voit pratiques secrètes des François avec les Turcs, Ratisbona 1683; — Lysimachus Stan., Equitis poloni ad Lentulum, in qua gallorum artes, Christianopoli 1683 (Toż po niem.) (DS.).

4159. **Wiedeńska wyprawa.** Kahdebo, Bibliographie der Türkenbelagerung Wiens, Wien 1876; — Szalay J., Az 1683 die hadviselés és irodal'ma, Századok 1884, str. 561, 634, 756, 827, (Wojna 1683, literatura jej i dodatki).

4160. **Acta Joannis III.**, regis Poloniae ad a. **1683**, ed. Kluczycki Fr. (Acta historica t. VI., *zob.* Nr. 1390 i 4075), Crac. 1883.

4161. **Kriegsjahr 1683** nach Acten darg. in der Abtheilung für Kriegsgesch. des k. k. Kriegs-Archivs, Wien 1883; — Hassel und Witzthum, Zur Gesch. des Türkenkrieges im J. 1683, die Betheiligung der kursächsischen Truppen, Dresden 1883; — Helfert, Der Chef der Wiener Stadtverteidigung 1683, Prag 1883; — Klopp O., Das Jahr 1683 und der folgende grosse Türkenkrieg bis zum Frieden von Carlowitz 1699, Wien 1683; — Newald Johann, Beiträge zur Belagerung von Wien durch die Türken im J. 1683, historische Studien, Wien I. 1883, II. 1884; — Renner V., Türkische Urkunden den Krieg 1683 betreffend, Wien 1888, *zob. Opracowania.*

R: Jarochowski K., Przew. nauk. lit. 1883 (Hassel i Witzthum); Sokołowski A., N. Reforma 1883 Nr. 196 (Klopp). Nr. 234 (Newald); Finkel L., Kwart. hist. 1889 (Renner).

Por. Biblioteka warszawska 1883 III. (Odsiecz Wiednia w r. 1683 w najnowszej literaturze niemieckiej, przez Eug. Lipnickiego), Mitth. f. öst. G. 1884.

4162. **Listy Jana III.**, pisane do królowej Kazimiry w ciągu wyprawy pod Wiedeń w r. 1683, (wyd. E. Raczyńskiego) War. 1823, 1824, Lwów 1848, Krak. 1860, Lwów 1882 (Bibl. Mrówki), 1883, Także: Helcel *zob.* Nr. 4076 i Acta *zob.* Nr. 4160; — Lettres du Roi de Pologne à la Reine, Trad. par M. Plater et publ. par N. A. de Salvandy, Paris 1826, [Także: w Acta tłóm. Miena,

zob. Nr. 4160]; — Briefe des Königs von Polen, Johann Sobieski, an die Königin Maria Kazimira, deutsch hrsg. von Fr. Oechsle, Heilbronn 1827 (z franc.); — Brieven van den Koning van Polen, Jan Sobieski, van de Konigen Maria Casimira, Gravenhager 1831, Hage 1835 [z franc.].

R: H. B., Ateneum 1883 IV. (o wyd. lwow.).

4163. **Tarnowski St.**, O listach króla Jana z wyprawy wiedeńskiej, Przegl. pol. 1883 IV., Słowo warsz. 1883 Nr. 297; — Żony bohaterów, Listy Sobieskiego do M. Kaz., Czas 1875 Nr. 92.

4164. Copia listu króla Jana III. 1683; Lettera scritta dalla S. M. Re di Polonia alla Regina, Bologna et Lucca 1683; Copia eines Schreibens an d. Königin 13. Sept. Wien, Breslau 1683; Relacion extraordinaria 1683 (list po hiszp.) (DS.); List króla Jana III. Sobieskiego przed batalią wiedeńską do żony, Pszczółka krak. 1821 IV., Tyg. n. lit., 1866.

4165. Correspondenza epistolare tra Leopoldo I. ed il P. Marco d'Aviano publ. da O. Klopp, Graz 1888, *zob.* Nr. 1579.

Por. Julian B., Marek d'Aviano, Biesiada lit. 1884 Nr. 31—2.

4166. R. **1683.** Epistolae Joannis III. ad Ludovicum XIV., ad Szach Soliman, ad Joannem Georgium III., ad Fridericum III. Elect., ad Imp. Leopoldum, ad Gregor. Wilchel., ad Innocentium XI., ad Cardinales, ad Pallavicini; Leopoldi ad Joan. III., Caroli Leop. Lothar. ducis, Georgii Wilh., Joannis Georgii ad Joannem III., Ostrowski, Suada latina 1747; — Listy Monarchów z czasów oblężenia Wiednia r. 1683, Roz. warsz. 1819.

4167. **Wyprawa wiedeńska.** Copia litterarum ad Caesar. Majest. a Regi Polon. scriptarum S. l. 1683, *zob.* Nr. 4166, (DS.); — Pater B. Bruligs Bericht über die Belagerung der Stadt Wien (Herausg. v. Dudik), Arch. f. Kunde österr. Gesch. 1850; — Menczik Ferd., Císar Leopold I. a Rakusko r. 1682—84, na základe archival., Ruch praski 1884 Nr. z 17. czerwca; — Dyariusz marszu wiedeńskiego, Warsz. 1683 DS.; — Dyaryusz wyjazdu pod Wiedeń Jana III., Kraków 1784; — Jakóba Sobieskiego, królewica, dyarjusz oblężenia Wiednia 1683 (z ręk. łac. przełożył Wł. Z.), Dziennik literacki 1858; — Toż, wydał w przekładzie i objaśnił T. Wierzbowski, Echo warsz. 1883 Nr. 126 i Odb., Warsz. 1883; — Dyakowski M., Dyaryusz wiedeńskiej okazyi z r. 1683, Pszczółka krak. 1821 III., Pam. war. 1823, Zb. Pam. Platera IV., Zb. Pam. Niemcy V., Wójcicki, Bibl. star. pisarzy V., Kłosy 1883 Nr. 961, Osobno: Krak. 1861, War. 1883; — Trakt króla z wojskiem Rtej pod Wiedeń, Pam. Sand. 1829 I.; — Wyprawa pod Wiedeń, Roz. warsz. 1819; — Prawdziwa relacya, Przyj. ludu, Leszno 1841 r. VIII. t. II.; — Ralacion diaria de las Marchas de Polonia, Madrid 1683 DS.; — Ordynans Jana III. kasztelanowi krak. z 15. sierpnia, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. II. str. 145—6; — Relatione dell armi imp. unite con Polacca 23. Augusto, Genova 1683; — Relatione de continuati progressi dall armi Sacra Lega, Luca et Genova 1683 (E. X.); — Continuation des Kön. von Polen Marsches nach Wien 1683; — Glaubwürd. Diarium welcher gest. G. F. Koltschitzky sich aus Wien gewaget, Wien, Salzburg, Regensburg, Frankfurt am Mein 1683 (DS.) (Por. E. 1683: Denkwürdigkeiten); — Diarium und Beschreibung Belag. d. Wien, wobey Fr. Koltschitzky ein Pohl aus Sambor 1683 (E. X.); — (Jan III.) Extract-Schreiben aus Lintz 1683; — Twardowski B., Spis rycerstwa polskiego, walczącego pod Wiedniem, oraz szyk bojowy, Poznań 1883; — Plan de bataille de Vienne 1683; — (Jan III.) Oracion que el Rey de Pol. pronuncio en la trente de su armada, Madrid 1683; — (Jan III.) Copia di lettera scritta dal R. di P. al Padre Marco d'Aviano, Bologna et Lucca 1683, 1684; — Copia di lettera dal Campo S. Vienna al Carlo Mattesilani, Bologna et Firenze 1683 (DS.); — Dokument Jana Sobieskiego z 13. września 1683 nieznany, Tyg. ill. 1882 Nr. 337; — Lénárt József, Sobjeski levele Bécs ostromáról 1683 sept. 13, (List J. Sobieskiego o oblężeniu Wiednia, z arch. Telekiego); — List Baranowskiego, towarzysza, do P. Mileckiego po wiedeńskiéj batalii dnia 14. Septembra, Pielgrzym z Tęczyna, Dod. Muzy nadwiśl. 1823 I.; — O wyprawie Jana III., przez Inżyniera Saskiego, Pam. warsz. 1809; — Specificatia zabranych pod Wiedniem rzeczy, List Jana III. z obozu nad Dunajem i z Krakowa, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy II., [Por. E. 1683: Bericht, Courier, Diarium, Diario, Extrackt, Fama, Fischer, Freymund Ghelen (także 1684), Herzog, Inhalt, Jan III., Ketteler, Laurus (E. X.), Lerch, Lettera (E. X.). Mercure, Nachricht, Nuevas, Noticias, Racconto, Ragguaglio, Relacya, Relatione (E. X.), Relacion, Relation (E. IX., X.), Reuss (1684), Storza, Verlauf, Victoria, Vorstellung, Voelkeren, Torri, Türckenkrieg, 1684: Belägerung, Bermudano, Beschreibung, Chronica, Imhof, Istoria, Magnavini, Ragguaglio, Rocoles, Waelckeren, E. X. 1684: Camentrius, Talente].

Kochowski W., Commentarius belli; Wyprawa Turków w Sękowskiego Collect. i pisma z r. 1783, zob. Kroniki.

4168. R. **1683.** Oratio abbatis Mogiln. ablegati Poloniae ad Summum Pont. reddendo vexillum Machometum, Ostrow., Suada lat. 1747; — Denhoff Joan. Cas., Oratio ad Innocent. XI. (To samo po hiszpańsku) 1683; — Abris des Standarts des Visirs, welchen König in Polen Joh. III. gewonnen 1683; — Komarek J. J., Disegno delle stendarto del

Visir da Giov. III., Roma 1683; — Komarek J. J., Auslegung arab. Wörter in Standarte 1683; — Maracci Lud., Interpretazione delle lettere arabiche nello Stendarto, Roma 1683 [DS] (Por. E. 1683: Standarte, Wahrzeichen).

4169. **Wyprawa wiedeńska.** Continuation und Nachricht aus Wien nach Entsetzung d. Wien, Breslau 1683; — Patina C. C., Eine Rede von befreyten Wien 1683; — Relazione venuta da Vienna 27. Settemb. Vienna, Venezia et Genova 1683; — Racconto dell ordinanza dell. armata imper. e Polacca 9 Octobre, Firenze et Genova 1683; — Copia di lettera del duca di Lorena sotto 14 Octobr., Genova 1683 (E. X.) (DS.); — Jana III. list do Kazimierza Sapiehy, wdy wileńskiego, hetmana W. X. L. 12. paźdz. 1683, Athenaeum 1842 .t. VI.; — Opisanie bitwy pod Parkanami, Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — Drey particular Schreiben aus Kayserl. Feld-Lager unweit Parcan erhalt. Victorie 1683; — Galasi V., Relazione, Venezia 1683 (Por. E. IX. 1683: Racconto, E. X. 1683: Bericht, Successi); — Puncti della capitulatione con la fortezza Strigonia 1683; — Relatione verissima et distincta della Victoria dall Armi imp. e pol. sotto Strigonia, Venetia 1683 (Por. E. X. 1683: Istoria, Relacion, Relatione); — Racconto del perdono Riposta dalli rebelli al Re di Polonia, Venezia et Bologna 1683 (DS.).

4179. Program uroczystości na przyjazd Jana III. z wyprawy wied. do Krakowa 1685, z aktów miejskich, Rozrywki przyj. 1826; — Dedicatio operis triumphalis Joan. III., Crac. 1683 DS.; — Christinae epistola gratul. Joan. III., Ostrow., Suada lat. 1747, *zob.* Nr. 4168; — Piskorski Seb., Oratio ad princip. Jacobum, Crac. 1683 DS.

4171. **Wyprawa do Multan** i pod Kamieniec (1683—9), Sękowski, Collectanea t. II.; *zob. Kroniki*; — Kunicki, Copia litterarum ducis Cosacorum ad Potocki, Ratisb. 1683; — Relation v. d. Cosacken Sieg wieder Tartaren 1683; — Vittoria ottenuta da Cosacchi, Venezia 1684 (DS.) (Por. E. 1683: Ecclisse, 1684: Luna, Relation, E. X. 1684: Relatione).

4172. R. **1683—4**. Listy Grzymułtowskiego o układach w Kadzyniu, Grab, Źródła, *zob.* Nr. 1362.

4173. Gniński Jan, Memoriale legationis polonicae Belgii, Hagae d. 6. Novemb. 1683 DS.

4174. R. *1683*. Załuski A., Oddawanie panny A. Potockiej, Rozalii Dzieduszyckiej, Ostrow., Swada pol. 1745.

4175. R. **1684**. Artykuły przymierza między cesarzem, Polską i Wenecyą, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Jan III. do Innocentego XI., tamże; — Listy Stanisława Wojcickiego do Jana Karola Matesillani rezydenta polskiego w Rzymie o wojnie z Turcyą, tamże; — Copia della lettera dal Re di Polonia, Bologna 1684; — Capitoli della sacrosanta lega fra S. M. il Re di Pol., Modena, Bologna, Lucca 1684, Bologna 1686; — Relatione della Lega e capitoli, Venetia 1684; — Armi Nicolo X., League, Padua 1684; — Litterae regis polon. ad Persarum et Medorum regem s. l. et a. (Cracov. Febr. 1684) 1684 (E. D. VIII.); — Friderich Wilchelm, Copia d. Schreibens an den Kön. von Polen, denen Ungarn 1684; — Bericht was in Conferentz zu Andruszow 1684 (DS.).

4176. Synodus Luceoriensis et Brestensis per Stan. Witwicki celebrata, Varsav. 1684; — Acta capituli provinciae poloniae Ord. praedic. Siradiae 1684 (DS.); — Wizytacye klasztoru Norbertanek w Strzelnie i w Łęczycy, przez opata wrocł. Gebla, Mosbach, Wiadomości.

4177. **Teleki**, József gróf. Hunyadiah kora I.—XII., Pest 1852—7, *zob.* Nr. 900; — Szádeczky Lajos, Sobieski és Teleki levelezése 1684—6. Történelmi Tár 1887 str. 543 do 558, 734—748, 1888, 160—175, 334—368 (Korespondencya między Sobieskim a Telekim); — Szás K., Sylloge tractatuum aliorumque actorum Claudiopoli 1833, Diplomatarium Alvinczianum, MM. Hung. hist. I. 14, 25 [1870], *zob.* Nr. 893 [Stósunki Siedmiogrodzkie].

4178. **Feldzüge** des Prinzen Eugen von Oesterr. Kriegsarchiv, Wien 1882 I.—VIII., *zob.* Nr. 1581; — Arneth, Prinz Eugen u. s. Zeit, Wien. 2 wyd., 1864.

4179. Jabłonowski Jan St., List 30. marca 1684 ze Lwowa o zbieranie Chorągwi, 1684; — Wojeński St., Compend. relazione di quanto ha operato l'armata del re di Polonia, Bologna 1685 [E. X.] [po pol., Relacye nuncyuszów II.]; — Descrizione dal Campo dell Re di Polonia 1684; — Diario dalla messa del Re di Polonia, Bolonia 1684; — Diario terzo dal Campo sotto Chocim 2—18. Octob., tamże 1684, — Diario quarto dal Campo sotto Czołha 22. Octob., tamże 1684, — Diario quinto dal Campo sotto Caminiez 29. Octob., tamże 1684; — Confirmazione delle vittorie, tamże 1684; — Relation of the expedition 1684, London 1685 [DS.] [Por. E. 1684: Erasmus, Extract, Relatione, 1685: Relatione].

4180. R. **1684**. Listy Ogińskiego M. do Sapiehy Ben., Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362, — List Pstrokońskiego Sp. do Ben. Sapiehy, tamże, — List Jędrzeja Potockiego do Arcyb. Stef. Wydżgi, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840.

4181. Jan III. pozwala Janowi Tupniakowi prawo na wybraniectwo w Wróbliku przelać na synów, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 43; Wyrok na świętokradcę z r. 1684 (dosłowny), Wiek 1877 Nr. 205.

4182. R. **1685**. Konstytucye Seymu Wal. Warszaw., Konst. W. X. Lit., Vol. leg. V.;

— Constitucie sejmu waln. ord. 6 niedzieln. warsz. 16. Febr., Kraków, Warsz. 1685 DS.; — Summaryusz z dispositiey podatków z 1683 i 1685 uchwalonych, 1685; — Delata [patent] podatków Rzpltej 1685; — Dąbski Stan., Mowa bisk. płoc. ex occasione opactwa Oliwskiego 1685; — Gniński J. Chr., Mowa przy oddawaniu pieczęci kor. po Janie Gnińskim do Jana III., Zamość 1685, 1686 (DS.); — Leszczyński Raf., Oratio ad Joannem III., Lünig, Orationes; — Giełgud A., Mowy marszałka poselskiego, Ostr., Swada pol. 1745; — Instrukcya na sejmiki, Baracz, Pam. dz. pol.; — Memoriale supra constitutionem anni 1685 (za Aug. III. wydane) b. r. (**E.** IX.).

4183. Acta, constitutiones et decr. Synod. Viln. praes. Alex. M. Kotowicz per Joan. Woronowicz, Vilnae 1685; — Kotowicz Alex. Mich., List pasterski 23. Novembra do dyec. wileńsk., Wilno 1685; — Akta sprawy zakonu Cystersów [po łacinie], Romae 1685 (DS.).

4184. R. **1685.** Das Europa Kriegs und Staats Bekümerte Kayserl. Polen und Venet. gegen Türcken (Toż pod tyt.: Europa wirst des Krieges nicht müde), Leipzig 1685; — Bereue dein Geld nicht, das ist Francös. Intriguen, Alliantz zwischen Rom, Pohlen, Leipzig 1685; — Extract der Proposition I. K. M. v. Pohlen 1685; — Bericht welcher Gestalt Graf Wielopolski vom Könige in Frankreich empfangen 1685; — Wag-Schale 1685 (**E.** X.) (DS.).

4185. **Jabłonowski St. J.**, List z Warszawy 10. marca 1685 o hibernie do wojska, 1685 DS.; — Dyaryusz wojska na kampanii w Wołoszech, Wójcicki, Bibl. star. pis. t. V.; Un fait d'armée polonaise, Bruks. 1685, 2 ed. Strassb. 1844 (przedr. Jonsac, *zob.* Nr. 4085), Por. **E.** 1685: Relation; — Sporządzenia woysk Rpltej synom ojczyzny pożądanego, Warsz. 1685 DS.

4186. R. **1685.** Votum apologeticum arcybiskupa na odezwę pod jego imieniem wydaną (zdaje się w r. 1685, wedle notat p. Kluczyckiego) b. r. DS. i Pam. Sandomierski 1829 I.

4187. R. *1685.* Jan III. potwierdza własną fundacyę i dotacyę Bonifratrów we Lwowie, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 36—41; Przywilej na jarmarki w Tartakowie, tamże 1854 Nr. 17.

4188. Rechts Riga Apotheker Ordnung, Riga 1685 DS.

4189. Załuski And., Oddawanie p. L. Rozrażewskiej, J. Grafówny, T. Potockiej, J. Rzewuskiej, Ostrowski, Swada pol. 1745.

4190. R. **1686.** Przysięga posłów, Baracz, Pam. dziej. pol.; — Copia litterarum S. Reg. Poloniae 1686; — Manifestum „Si quis venit" 1686; — Abdruck einiger glaubwürd. Schreiben aus dem Königr. Polen 1686 (DS.); — Jan III., List do K. Sapiehy, Ostrowski, Swada pol. 1745; — Grzymułtowski Krz., Mowa in Senatus Consilio 19. Decemb. Lw., tamże.

4191. Contributionis capitalis a Pontifice ad nuntium in Polon. Declaratio 1686 DS.; — List Innocentego XI. do Maryi Kazimiry (8. list. 1686), Arch. teol. Jabczyńskiego 1836 121—3.

4192. **Grzymułtowski K.**, Listy i mowy (Źródła dziejowe t. I., *zob.* Nr. 1387), wydał A. Jabłonowski, Warsz. 1876; — Tenże, Mowy sejmowe 1685 DS.

R: Pawiński A., Ateneum 1876 I.; Przegl. kryt. 1876 (wyd. Jabłonowskiego).

4193. **Articuli** foederis de pace contra Turcos a. R. Poloniae cum Moscoviae Ducibus (d. 4. Maji) 1686 (Toż po hiszp. i włosku); — Grzymułtowski Krzysz., Copia der Rede an Czar 21. Febr. 1686 (DS.); — Chiarello G. Balt., Historia degl' avvenimenti del armi imper. e trattati, Venetia 1688; — Grzymułtowskiego Krz. Zdanie sprawy z poselstwa do Moskwy, Mowa, Opis wjazdu, Biografia, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362, Projekt pokoju, Podoskiego Teka V., *zob.* Nr. 4330.

4194. **Relationes** Cardinalis Buonvisi nuncii apostolici anno 1686 (MM. Vaticana Hungariae II. 2, *zob.* Nr. 902) (ed. Fraknói Wilh.), Budapest 1886; — Fraknói Vilmos, XI. Incze pápa és Magyarország fölszabaditása a török uralom alol. Budapest 1886 (Wstęp do wyd. poprzedn. osobno); — Karolyi Arpád, Buda és Pest visszavivása 1686, Budapest 1886 (str. 432, 4 karty) (Odzyskanie Budy na podstawie archiwalnych studyów, we Wiedniu, Włoszech, Berlinie i t. d., wspaniałe wydanie), (Por. **E.** 1686: Attentati dei defensori di Buda, Nowiny, Relacya z Krakowa, Ristretto della plana).

R: Finkel L., Kwart. hist. 1888 (relac. Buonvisego).

4195. **Wyprawa wołoska.** Lettera scritta v. Gran senatore in Polonia, Bologna 1686; — Operationi dell Armata di Polonia, Bologna 1686; — Relazione della marchia, Ven. et Bol. 1686 (toż po franc.); — Relazione verso Caminietz, Venet., Mil. 1686; — Relazione seconda (Jassi), Bol. 1686; — Relazione della Vittoria, Venez. 1686; — Relazione delle Moldavia, Venetiae, Milano 1686; — Ristretto delle operationi, Bologna 1686, (DS.) (Por. **E.** 1686: Europa).

4196. R. **1686.** Joannis III. ad princ. Anhalt in negotio connubii G. Radziwiłł, Ostr., Suada lat. 1747; — Fryderyk Wilchelm, Copye ende translaet van een Missive door. op. verzoek van den van Polen. Haga 1686, DS.

4197. R. **1686.** Jan III. do rady miasta Wrocławia o depozycie Grudziańskim, Okól-

nik w tej sprawie królewski, Mosbach, Przyczynki str. 179.

4198. Actum in Pilton in Generali Commissione, 2 ed., 1686; Negotium Piltinense seu Curoniense 1686 (DS.), Por. Winkelmann Nr. 2327 9.

4199. R. **1687**. Listy i mowy [jeden list do Baszy Chocimskiego], Nowakowski, Źródła II.; — List marszałka w. kor. do króla, tamże; — Jan III. do Kaz. Sapiehy. Ostr., Swada pol. 1745.

4200. R. **1687**. Breve Wężyka, Olszowski, De archiepiscopatu Gnesnensi; — Acta capituli provinciae poloniae Ord. Praed. Ploc. sub Ant. Korczewski 1687 DS.

4201. Lettera di regnaglio della Ambasciata di Polon., Bologna 1687 DS.

4202. Weinert A., Opis historyczny zaślubin królewicza Jakóba Sobieskiego, Bibl. warsz. 1852 IV., Odb. Warsz. 1851; — Tenże, Powody zerwania umów małż. z księżną Radziwiłłową Brandenburgską, Bibl. warsz. 1855 III., Odb. Warsz. 1855; — Winszowania z powodu kolligacyi z Neuburgskim domem i życzenia nowego roku, Nowakowski, Źródła II.

4203. Giornale I. dal campo Cesareo 30. Marzo, Et quello par la parte di Pologna e Moscovia, Milano 1687, Giornale II. 6. April, Giornale III. 13. April, Giornale IV. 20. April, Giornale V. 27. April, Giornale VI. 4. Magio [DS., Milano 1687] [Por. **E.** 1687: Adlerhold, Bericht, Christenheit, Historia, Schaffer].

4204. Łuczickij J. W., K' istorii bunta w Małorossii 1687 g., Kijewskaja Starina 1884.

4205. Metrica albo rejestr dla poriadku Lw. 1687, Metrica wtoraja, Lw. 1687 [DS.].

4206. R. *1687*. Załuski A. Chr. dziękuje za Elż. Potocką, oddaje Kruszelnicką E. Jordanowi; Kurcz St. oddaje L. Sapieżankę K. Szuyskiemu; Sapieha zaprasza na ślub siostry swej, Ostrow., Swada pol. 1745.

4207. R. **1688**. Mowa Jana III. na sen. consil. w Grodnie, Ostrow., Swada pol. 1745; — Jan III., Oratio ad Ord. Proceres, Lünig, Orationes; — Lubomirski St., Votum na radzie, Ostrow., Swada pol. 1745; — Tenże, Mowa oddając pieczęć P. Tarle, tamże; — Pieniążek O. J., Mowa in senatus consilio w Grodnie 18. Martii, tamże; — Radziejowski Mich. Stef., Mowa na radzie po zerwanym sejmie w 1688, tamże; po łacinie, Lünig, Orationes; — Tenże, Oratio ad Joannem III. cum nuncii vocem sibi imputaret, Lünig, Orationes; — Załuski A., Kazanie na sejmie 9. Martii, Ostrow., Swada pol. 1745; — W. Kochowski do St. Lubomirskiego, Przeździecki A., Podole, Wilno 1841 t. I. str. 28–29; — Mowy Karwickiego, Teka Podoskiego V., *zob.* Nr. 4320.

Por. St. Tarnowskiego: Tajemnica z r. 1688, Rocznik akadem. 1883, Niwa 1883.

4208. R. **1688**. Joannes III. [Uniwersał], Zamość 1688 DS. [**E.** D. IX.]; — Ordynans króla z r. 1688, Bibl. warsz. 1844 III.

4209. Acta provinc. capituli prov. Lithuaniae d. 3 Julii celebrati, S. l. et a. 1688 DS. (**E.** X.).

4210. R. **1688**. Listy nuncyusza Cantelmi, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Wyjątek z pam. hr. De Chavagnac posła do Polski, Zb. Pam. Niemc. t. IV.

4211. **P. ibram A. T.** Österreich u. Brandeburg 1688—1700, Prag 1885, str. 228.

4212. Relatione ricca pressa fatta da Cosacchi nel Mare negro, Venetia e Modena, Venetia e Milano 1688 DS., [Por. **E.** 1688: Conarini, Curti, Istoria degli avvenimenti, Königreich Ungarn].

4213. **Orłowski A. ks.**, Zebranie wszystkich redempcyi, które Prowincya polska Zakonu Troycy Najśw. od r. 1688 do r. 1783 czyniła, Warsz. 1783; — Żeromski Marcin, Cathalogus captivorum polon. ex barbarorum servitute emancipatorum, Leopol. 1753; — Sikorski, Brevis notitia rerum Ord. S. Trinitatis de redemptione Leopol. 1754; — Laudum Ord. S. Trinitatis de redempt. Leopoli 1754; — Notitia de redemptione Leop. 1754, Kraszewski, Okruszyny I.

4214. R. **1688**. Skrypt X. Radziwiłłówny margr. brandenb. dany Jakóbowi Sobieskiemu, że za niego pójdzie, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362 i *zob.* Nr. 4202.

4215. R. **1689**. Jan III., List do K. Sapiehy 17. paźdz., Ostr., Swada pol. 1745; — Jan III do senatorów, Mowy. St. Lubomirskiego, Czarnkowskiego, Siemińskiego, Garczyńskiego, Nowakowski, Źrodła t. II.; — Mowa do izby poselskiej od wojsk, tamże, — Cantelmus D. Jak., Oratio apud Joan. III. ad gener. comitia, Crac. 1689 DS., — Martelli Fr., Oratio habita Varsaviae die 19. Junii [czy druk?] 1689; — Instrukcya Słuszki, wdy połockiego dla kom. w sprawie zbrodni Hłaski, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362; — Biskupski Wierzbięta P., Votum am Landtage zu Wieluń von 14. December übers. v. Joh. W. Bewert., Berlin 1689 DS.

4216. Synodus posnaniensis celebrata per St. Witwicki, Vars. 1689, — Ossowski C., Sermo dictus in syn. Posn., Var. 1689; — Ust. syn. żmudzkiego 1690; — Trina decreta tribunalitia ecclesiae Lublin 1689 [DS.].

4217. R. **1689**. List Leopolda do Jana III., Pam. Sandomierski 1829 t. II.; — Leopold I., Litterae Caes. Maj. ad R. Pol. de fascinoribus Regis Galliae [Lat. gall. holl.], Viennae 1689; — Litterae Imperii electorum ad Johannem III., Ratisbonae 1689 [DS.]; — Epistola Collegii Cardinalitii ad Joannem III., Ostr., Suada lat. 1747; — Prutz H., Französisch-polnische Umtriebe in Preussen

1689, Quidde Deutsche Ztschr. f. Geschichtswiss. 1889 I. 2, — List p. de Teil posła franc. w Polsce, Pam. Lw. 1817 I. 180, — List Mrg. de Bethune do kard. d'Estrées z Warszawy, tamże 1817 I. 170.

4218. R. **1688—9.** Prośba Łyszczyńskiego do króla z więzienia, Oskarżenie tegoż o ateizm, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362; — Relation von Casimir Liszyński, Nowakowski, Źródła t. II.; Seyler J., Acta Łyszcz., Königsb. 1740; — Tripplin Ł., Tajemnice społeczeństwa t. I., Por. **E.** 1689: Decreta, Relation.

4219. R. *1689.* Załuski A. Chr. dziękuje za Zofię Czarniecką M. Potockiemu, Ostrow., Swada pol. 1745.

4220. R. **1690.** Konstytucye Seymu Wal. warsz., Konst. W. X. litew., Vol. leg. V.; — Constitucye seymu wal. 6 niedz. war. d. 16. stycznia, Warsz., Kraków (2 odb.) 1690 DS.; — Instrukcya na sejm, Barącz, Pam. dziej. pol.; — Zagajenie Seymu przez Świnkę, Ostrow., Swada pol. 1745; — Działyński Tom., Mowa witająca Jana III., tamże; — Mowa St. Szczuki marszałka, tamże; — Ordinatio judiciorum assesorialium, tamże.

4221. Acta capituli Varsaviensis (sub Flor. Straszyński) 1690 DS.

4222. Bericht von was von 22. bis 26. May bey Einzug Poln. Gesandschaft passiret 1690 DS.

4223. Relatione nuova vera della vittoria del principe Cossacco nel. Mar. Negro, Venetia 1690 DS.; — List Kazy Giereja do hetmana i przypisek tegoż (z r. 1690—7), Koźmian J. E., Wyciągi Piotrowickie.

4224. R. **1690.** Listy Marszałka W. kor. do króla, królowej i królewicza, Nowakowski, Źródła II.; — Jan III. do senatorów o małżeństwie Jakóba (królewicza, list takiż), Ostrow., Swada 1745; — Niektóre dokumenty Katarzyny Radziwiłłówny z domu Sobieskiej, Chołmskij Miasiaczesłow 1870.

4225. R. *1690.* Jan III. potwierdza Wład. IV. przywilej monasterowi św. Bazylego w Domaszowie, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 48; W nagrodę zasług Józefa Lubomirskiego Jan III. w jego miasteczku Kolbuszowie jarmarki i targi stanowi, tamże 1861 Nr. 25.

4226. R. *1690.* Zawisza Krz. oddaje siostrę P. Tarnowskiemu, Ostrow., Swada pol. 1745; Załuski A. Ch. oddaje Al. Zelencką St. Małachowskiemu, J. Szumowską J Orzechowskiemu, Mrgr Bethune St. Radziwiłłowi, tamże.

4227. R. **1691.** Konstytucye seymu waln. extraordynar., Krak. 1691 (?); — Jan III., List przedsejmowy 20. październ. 1691 [DS.] (Toż, Ostrow., Swada pol. 1745).

4228. Relation des Empfangs an der Gräntze J. Königl. Hoch. Printzen Jacobi mit Amalia (?), War. 25. Mart. 1691 (**E** X.) *zob. Kroniki.*

4229. Epist. Joannis III. ad Innocentium XII. (z r. 1691—1696); Breve eiusdem (Sprawa d'Arquien'a), Ostrow., Suada lat. 1747; — Lichtenstein, legatus Caes. ad Cardinales S. R. C., tamże.

4230. Kamieński B. D. Istoczniki małorossijskoj istorii, Cz. I. (1691—1722), Moskwa 1859.

4231. Stat. Tabella über die Zahl der Taufen, Traungen und Begräbnisse in Kirchen Danzig 1691—1786, Danzig 1788.

4232. Załuski A. X., Przedmowa w Brześciu, Ostrow., Swada pol. 1745; Tenże, Przemowa na obłóczynach Róży Gąsiewskiej, tamże.

4233. R. **1692.** Elucidatio województw, które sobie allewiacyą w podatkowaniu uczyniły 1691 DS.; — Przywilej Jana III. wdzie krak. na buławę p. k., Przeździecki A., Podole. Wilno 1841 t. II. str. 147—150; — Jan III., List do X. biskupa pozn. 17. april., Ostrow., Swada pol. 1745.

4234. Święcicki Stan., Copia listu X. Biskupa chełmskiego do jednego z księży biskupów (o użycie klątwy przeciw wojew. ruskiemu za wymaganie hiberny) 1692 DS.

4235. Extract Schreiben aus Jaworowa 1692; — Das von den Francosen noch nicht völlig curirte Polen, Freyburg 1692 DS.; — Jan III. do ks. bisk. wrocław. Franciszka Ludwika, Jan Małachowski do tegoż, Jadwiga Elżbieta królewiczówna do tegoż, Mosbach, Wiadomości; — Helbig, Polnische Wirtschaft u. französ. Diplomatie 1692—97, Sybels H. Z. t. I. str. 380.

4236. R. **1692.** Listy Jabłonowskiego do króla, Jonsac, *zob.* Nr. 4085; List Jabłonowskiego z 26. wrz. (Założenie Okopów św. Trójcy), Finkel L., Okopy św. Trójcy, Przew. nauk. lit. 1889 [Dod.], Odb. Lwów 1889 *zob. Opracowania.*

R. 1692 zob. Nr. 3745 (Zatw.).

4237. R. **1693.** Kryszpin J., Mowa witając króla na sejmie Grodzieńs. Ostrowski, Swada pol. 1745; — Jan III., List 4. aug., tamże; — Uniwersał króla 14. grud., tamże; — Jan III. do Wielopolskiego, tamże; — Gałąska Stan., Trybunał obywatelom W. X. Lit. na sejmie warsz. dany za rozkazaniem Leona Sapiehy, Wilno 1693 DS.

4238. Załuski A. Chr., Okólnik z d. 4. wrześ., Toż z 20. sierp., Toż 3 i 4, [? **E.**] 1693 DS.; — Orationes salutatoriae A. Chr. Załuski a Capit. plocensi, Popławski Mik., nomine Urbis Plocensis, Załuski A. Chr., Oratio qua ad orat. Popławski respondet, Lünig, Orationes; — Mansi J. Mowy podczas wjazdu do katedry płockiej miane 1693, Warszawa 1696 DS.

4239. R. **1693.** Listy do bisk. wrocławs. ks. Franc. Ludwika, królewiczówny, nuncyusza itd., Mosbach, Wiadomości.

4240. R. **1693.** List St. Jabłonowskiego do króla z Buska 1. kwietnia, Jonsac, *zob.* Nr. 4085.

4241. R. **1693**. Uniwersał Jana III. względem naprawy ruin w kopalniach olkuskich i zakazu, aby żydzi u wagi nie bywali, Łabęcki, H., Górnictwo II.

4242. R. *1693*. Rozprawa z akt Sieradzkich, Trypplin, Tajemnice społ. III.

4243. List przedsejmowy Jana III. 20. Sept., Ostrow., Swada pol. 1745.

4244. R. **1694**. Ustawy rządu duchownego in ritu graeco unito dyec. Przemyskiej, na kongregacyi sobornej (Winnicki), Crac. 1694.

4245. R. **1694**. Listy nunc. Ap. w Wiedniu, Rel. Nunc. Ap. t. II.; — Innocentii XII., Epistolae ad Joannem III., ad Casim. Brzostovium, Lünig, Orationes; — Litterae ducum ad Innoc. XII., tamże.

4246. Jan III., List zapraszający senatorów na ślub córki, Ostr., Swada pol. 1745; — List do senatorów donosząc konkurencyą, tamże; — Coll. Jaroslaviense S. J. salutat legatum E. Bavariae, Ostrowski, Suada lat. 1747; — Inscriptio super imaginem B. Mariae, tamże; — Pożegnanie Jana III., które 1694 r. 13. listop. na obrazie N. P. M. córce swej Teresie wypisał, Lwowianin 1841 Nr. 208, *zob. Kroniki.*

4247. R. **1694**. Relacye Jerzego Schiemonsky'ego rezydenta austr. w Warszawie, Mosbach, Wiadomości str. 380—393; — List Jabłonowskiego hetmana do Maryi Kazimiry, Jonsac, *zob.* Nr. 4085; — Relation von dem Sieg unter Kaminiec 6. Octob. 1694; — Bericht v. dem herrlichen Sieg, Augspurg 1694; — Kurtzer Bericht 1694; — Relazione della Vittoria, Lucca 1694, Venezia 1695; — Lettre de Kudryńce, Gazette de France 1694, Schiemonsky rez. austr. do bisk. wrocł., Mosbach, Wiad. pol.

4248. R. **1694**. Uniwersał Jana III. do gwarków olkuskich względem naprawy, Łabęcki H., Górnictwo II.

4249. R. *1694*. Jan III zezwala Annie z Rusinów Potockiej przelać dożywocie starostwa leżajskiego na syna Józefa i małżonkę jego Wiktoryę z Leszna, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 51.

4250. R. **1695**. Jan III., Mowa na senatus Consilium, Ostrow., Swada pol. 1745; — Godlewski, Oratio ad Joannem III., Lünig, Orationes; — Informacya albo Diariusz aktu ugody bisk. wileńs. z wojew. wil. (Sapiehą), Warszawa 1695; — Brzostowski C., Informacya od kościołów dyecezyi wil. w Warszawie podana 1695; — Informatio de bonis dioec. Viln. contra inform. Const. Brzostowski, Vilnae 1695; — Enucleatio nullitatis excommucationis ratione Dioecesis Vilnensis, Wilno 1695, 1696 (polonice); — Sbąski St. J. X., Zdanie pro immunitate eccl. między Kon. Brzostowskim a Kaz. Sapiehą 1695; — Chochłowski St. X., Epistolae de Const. Brzostowski (ad Henr. Lipsemberg), Riga 1695; — Kopia listu posła do sąsiada, w którym transakcyą sejmu opisuje 1695 (**E.** D. VIII.); — Copia responsu na list, Warszawa 1695 (DS.).

4251. Synodus dioeces. Caesenatensis ab J. C. Denhoff celebrata, Caesenae 1695 DS.; — Quinquaginta Singularia juris patronatus R. Pol. 1695 (**E.** IX.). *zob.* Nr. 4100.

4252. Polignac Melchior, Kopia listu do De Chasteau-Neuf posła franc. w Konstantynopolu, Willanów 19. Septemb. (po pol. i franc.) 1695; — Respons a L'Apologue du min. fran. de Polignac touchant la Lettre d. 29. Sept. 1695 (DS.); — List de Polignac'a do posła franc. w Konst. i konwinkcya fałszu wydanego listu, Kwart. nauk., Kraków 1835 I.

4253. R. **1695**. Diariusz inkursyi lwowskiej od Tatarów, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII., Dz. pol. 1884 Nr. 61; — Relacya ink., Bibl. Ossol. 1848; — L. Finkel., Napad Ordy na Lwów r. 1695 (rel. z berl. arch.), Gaz. lwowska 1884 Nr. 133; — Racconto della invasione (**E.** X.) DS.

4254. R. *1695*. Rozkaz het. Jabłonowskiego dany Brandtowi, Finkel L., Okopy św. Trójcy.

4255. Rogalski L., Informacya J. i M. Wiśniowieckim dana 1695 przez Annę Dolską matkę, Dzieje dobroczynności 1823 I

4256. Ranisch Bartel, Beschreibung aller Kirchen Gebäude in Danzig, Danzig 1695 DS.

4257. R. **1696**. Ordinatio per Janussium ducem in Ostrog facta approbata a Joanne III. 10. Aprilis, *zob.* Nr. 3592; — Decretum comitiale Regni respectu Ordinationis Ostrogiensis 1696 DS.; — Ustawy gromady majętności Suskiej przez Annę Wielopolską. wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 1385.

4258. Synodus Dioec. Chełmensis per Stan. Hiac. Święcicki, Vars. 1696 DS.; — Zdanie bisk. warsz. Zbąskiego St. o lokowaniu wojska, Kraszewski, Wilno II. 156; — Zdanie senatu świeckiego przeciwko zdaniu Stan. Zbąskiego 1696 DS.

4259. Denhoff A. J., Listy (r. 1696), Kron. rodz. 1885; — List Jakóba Kwiatkiewicza do Potockiego W. Wileńskiego o rzezi hetmańskiej 20. czerwca 1696, Atheneum 1841 IV.

4260. Respons indigenie pruskiemu na wywiedzenie uszczerbku 1696; Leges nobiliss. Senatus Rigensis de officiis in schola 1696; Malczewski Stan. J., Nova institutio, Riga 1696 (DS.).

4261. R. **1696**. Ostatnie chwile życia Jana III., Zb. Pam. Niemc. t. IV.; — Królowej list do Stanów oznajmujący śmierć króla, Ath. 1841 IV.; — Jakób królewicz o śmierci ojca, Ostrow., Swada 1745; — Załuski A. Chr. ad C. Barberinum (de morte Joan. III.), Ostrow., Suada lat. 1747; — List współczesny o śmierci Jana III., Tyg. wielkop. 1872;

— Summariusz do działu dóbr po Janie III., Koźmian J. E., Wyciągi piotr.

4262. **Acta interregni** post Joann. III., Konfederacya generalna ordinum 29. sierpn. 1696; — Uniwersał M. S. Radziejowskiego (donosi o śmierci Jana III.) w Warszawie 27. czerwca 1696, (Także Ostrowski, Swada pol. 1745); — Dyaryusz konwokacyi podczas bezkrólewia, War. 1696 (Także Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.); — Humiecki, Mowy niektóre marszałka, Dziękowanie za laskę 1696 (Także Ostrow., Swada pol. 1745); — Załuski A. Ch., Votum w izbie senatorskiej 1696; — Polignac M. X., Copia orationis in comitiis convocationis 1696 (Także Ostrow., Suada lat. 1747); — Dąbski St., Copia responsoriorum episc. Cujav. ad litteras legati Galliae; — Copia epistolae legato galliarum, Responsum excellent. legati 1696 (toż po pol.) (Por. E. 1696: Epistola, Equitis pol., Examen, 1697: Dąbski, Konwikcya, Polignac, Uwaga); — Copia oblatae manifestationis (po rozerwanej konwokacyi, Actum Leopoli) 1696 (DS.); — Mowa Jurewicza do Prymasa (z r. 1696 ?), Ostrow., Swada pol. 1745; — Konfederacya General. po niedoszłej Konwokacyi Vol. leg. V.; — Punkta konfederacyi, Barącz, Pam. dziejów pol.; — Konfederacya Gener. Ord. R. po niedoszłej konwokacyi d. 29. Sierpnia (2 ed.) 1696: — Konfederacya Wdztwa krakowskiego, Krak. 1696; — Poparcie generalney confederacyey sandomir. 1697; — Pieniążek J., Mowa przy determinacyey konfederacyi 2 Octobris (2 ed.) 1696; — Dąbski Stan., Kopia listu na sejmiki relationis 15. Octobr. (po pol. i łac., także w Ostrow., Swada pol. 1745) 1696 (DS.), — Podoskiego Teka I., *zob.* Nr. 4320.

4263. Walewski A., Dzieje bezkrólewia po skonie Jana III., Krak. 1874 I. [II. nie wyszedł]; — Mansberg, Staats- und Heerwesen der Republik Polen zur Zeit der Königswahl August II., Wissensch. Beilage der Leipziger Zeitung 1884 Nr. 48—51.

4264. Copia oblatae manifestationis, Manifest przeciw wojsku skonfeder. [podp. St. Jabłonowski i Szczęsny Potocki] 1696; — Copia oblatae manifestationis in Castro Wyssogrodiensi [o niedobór kwarty] 1696; — Uniwersał komisarzy do traktowania z wojskiem jakoteż Trybunału skarbowego, Lwów 1697; — Protestacya do akt grodzkich przeciw St. Jabłonowskiemu, Fel. Potockiemu, Józ. Słuszce 1697 [DS.]; — Mowy A. Załuskiego w Samborze podczas traktatów z skonfed. wojskiem, Ostrow., Swada pol. 1745; — Załuski And. Chr., Oratio ad militem foederatum, Lünig, Orationes; — Coaequacya w płacy wojska 1697; — Małachowski Jan, List pasterski o dawaniu rozgrzeszenia żołnierzom skonfederowanym 1697 [DS.].

1265. R. *1697.* Uniwersał tyczący się sądów kapturowych 1697.

4266. Dąbski Stan., Mowa w delegacyi d. 3. Februarii b. r. 1697 (?), E. IX.; Żychliński Piotr, Copia listu do Wład. Przyjemskiego 16. Mart. 1697 (DS.)

4267. **Dyaryusz** Seymu electionis 15. maia 1697 [Przyj. ludu, 1844 XI. i Teka Podoskiego I.]: — Załuski A. Chr., Den 15. Mai Wahlpredigt, Thorn 1697; — Continuation was auf dem poln. Reichstage v. 12. bis 19. Maii vorgelaufen, aus dem Polnisch., Breslau 1697; — Toż, seit d. 10. July vorgegangen; — Toż, seit d. 17. July vorgegangen; — Toż, seit d. 24. July vorgegangen 1697; — Bericht dessen was im Kön. Polnischen Wahltags zugetragen 1697; — Radziejowski M. S., Mowy in campo electorali die 15. Junii 1697; — Tenże, Mowa na powitanie 17. Junii 1697 [DS.]; — Tenże, Propozycya X. kardynała, Ostrowski, Swada pol. 1745; — Tenże, Oratio ad ordines electionis diem instare, Lünig, Orationes; — Actum in curia Varsaviensi [Manif. Jana Glińskiego] 17. Junii 1697 DS.; — Propozycye od Augusta, X. Karola Neuburgskiego i X. Odeschalchi, Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840; — Innocentius XII., Excerptum Brevis apostolici, Excerpt z Brewe 1697; — Tenże, Epistola ad Michaelem Radziejovium 1697; — Davia J. A., Oratio habita in comitiis, Varsav. 1697; — Radziejowski, Responsum nuntio apostolico [Także Ostrow., Suada lat. 1747]; — Odeschalchi I., Propozycye [toż po franc.] 1697 [DS.]; — Kandydaci do tronu zwłaszcza Odeschalchi, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Leopold, Epistola ad senatores, Eleonora ad eosdem, Ostrow., Suada lat. 1747; — Joannes Philippus episc., Propositio Imper. legati, facta in Campo electorali, Varsav. 21. Julii [2 ed.]; — Radziejowski M. S., Copia lit. responsum Leopoldi I. 30. Julii [także Ostrow., Swada 1745]; — Propozycye, które królewic Jakób według intymacyi posła cesarza obiecane ofiaruje 1697; — Jacobus diversicolor orbi sarmatico praesentatus a cive 1697; — Bartholdus Gotfr., Discursus de electione ac successione principis, Jacobum Princ. concernens 1697 [DS.]; — Alexandri et Constantini principum epistola ad Card. Radziejowski. Ostrow., Suada lat. 1747; — amberg X. J. Ph., Oratio ad utrosque ord. pro Iacobo Principe, Lünig, Orationes; — Propositiones [Eleonorae] pro Leopoldo Lothar. duce 1697 [2 odb.]; — Seren. Reginae Pol. [Eleonorae] enucleatio jurium 1697; — Propositio legati Ser. Ducis Neoburgici 1697; — Propozycya od Elektora Heydelberskiego za X. Neyburskim Karolem 1697; — Propozycya do Najj.

Rzpltej za Xiąż. Neiburskim Karolem [toż po łac.] 1697 [E. IX.]; — Propositiones Electoris Bavariae pro Carolo Duce Neoburgico, fratre suo 1697; — Propozicye Jabóba, Eleonorae, króla franc., Augusta Electora, pro principe Ludov. Marchione Badensi 1697; — Ludwik XIV., Ad. Reipublicae ordines pro Princ. Ludovico Marchione Badensi 1697; — Zdanie szlachcica polskiego cudzych interesów widomego o Xiążęciu Baden 1697 [DS.]; — Kopya hramoty do kardynała [Radziejowskiego] i senatu od Cara, Zarazem: Kopia responsu od biskupa kuj. [St. Dąbskiego] [2 ed.] 1697; — Wiadomości różne cudzoziemskie. Mowa do stanów pol. 18. Sept. od Obligata moskiewskiego, Relacya o poraż. Turków, Warszawa 25. Sept. 1696; — Dąbski Stan. X., Kopia responsu Carowi Moskiewskiemu 1697; — Propozycya Najj. króla francuskiego za Franc. Ludw. Borbonim, Xiąż. de Conti 1697; — Ludwik XIV., Propozycye do Rzpltej pol. na elekcyą 1697 [DS.]; — Copia listu Xcia saskiego do arcyb. gnieźnieńs. [Mich. Radziejowskiego] 4. Junii 1697; — Propozycye do Naj. Rzpltey pol. od Augusta przez p. ablegata extraordynaryjnego 1697 [toż po łac. i niem.]; — Fried. Aug. Versicherung der Churfürst Land Vorstellung so wegen Chursachsen durch dero Gesandten geschehen 1697; — Epistola nobilis poloni super electione Saxoniae electoris, Zerwestae 16 7; — Ursachen warum der Churfürst Fr. Aug. katholisch worden 1697 [DS.]; — Glaubensbekenntniss u. Abschwörungsformular Aug. II. abgel. am Juni 1697 in Baden bei Wien, Gera 1845; — Der Uebertritt Friedrich Augusts I. zur kath. Kirche aus einem Briefe desselben, Ansbach 1849; — Suffragia województw y ziem na Augusta II., Vol. leg. V.; — Suffragia województw y ziem. koron i litew. na Augusta II. 27. czerwca y przy poparciu wolnej elekcyi to jest 28. czerwca podpisane [2 odb.] 1697 DS.

4268. Oznaymienie króla nowo obranego na Seymie Wal. Elekcyi, Deputacya na rezydencyę, Vol. leg. V.; — Oznajmienie elekcyi króla nowo obranego na sejmie 27. Junii, Actum in curia regia Varsav. [2 ed.]; Toż, Reimpressum, Cracov. 1697 DS.; — Coaequatio iurium Stanów W. X. lit. z koroną, Vol. leg. V.; — Bieliński Kaz. Ludw., Coaequatio iurium una cum ordinatione judiciorum b r. (1697) DS.; — Wiadomości z Warszawy 29. Junii i coaequatio jurium, Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840; — Pacta conventa, Actum in curia reg. Vars. 27. Junii 1697; — Jurament Panów ad Pacta conventa infrascripta deputatów, Actum in Curia Reg. Vars. 1697 [DS.].

4269. **Dyaryusz** negotiatiey posłów do Fr. Augusta 1697 [Także Dz. War. 1828 t. XII.]; Relation wie die grosse Gesandschaft aus Pohlen die Krone angetragen 1697; — Jabłonowski J. Stan., Oratio legati primarii d. 23. Julii ad Regem novissime electum, Accedit ad hanc orationem: Mars Saxoniae triumphans, Varschaviae 27. July 1697 [także Ostrow., Suada lat. 1747] [DS.].

4270. Obwieszczenie do poparcia wolney elekcyi 5. Lipca, Actum in castro Ravensi 1697 [toż po niem., Manifestation]; — Reflexye ziemianina na uniw. Radziejows. 5. Julii wydany 1697; — Radziejowski M. St., Mowy in campo electoriali 15. i 17. Julii 1697; — Radziejowski M. St., Uniwersał 23. lipca podczas bezkrólewia 1697; — Radziejowski M. St., Copia zweyer Schreiben an Kays. Majest. an Churf. zu Sachsen 1697; — Radziejowski M. St., Copia litterarum ad electorem Saxoniae 1697; — Dąbski Stan. X., List do J. O. X. Kardynała Prymasa 1697 [także Ostrowski, Swada polska 1745]; — Radziejowski M., List do X. Dąbskiego 1697 [także Ostrow., Swada pol. 1745]; — Kopia listu JMP. kasztel. Bydgowskiego [Jęd. Niemojewskiego?] do bisk. kujaw. [St. Dąbskiego] 1697, — Dąbski St., Copia responsu bisk. kujawskiego do kaszt. bydgowskiego w Warszawie 12 Julii [Za Aug. II. przeciw Contemu, 2 ed.] 1697; — Tenże, Kopia listu do Sam. Nagórskiego [1696?]; — Tenże, Kopia listu do Wdy Wileńskiego, b. r. [E. IX.]; — Respons na list promowujący królewica Augusta do korony 1697; — Actum in castro Ravensi sub interregno [Manif. Wład. Krosnowskiego] [Oblata: poparcie wolnej elekcyi] 1697; — Załuski A. Chr., Mowa na poparcie elekcyey w Warszawie 28. Aug. 1697 [DS.]; — Dyaryusz poparcia elekcyi wolnej w Warszawie dnia 26. Augusta 1697, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Relacya sejmikowania Wtwa krakowskiego w Proszowicach 1697; — Respons na relacyą sejmiku W. krak. d. 9. Września 1697 [DS.]; Polignac, Depesze, Prz. pozn. 1848, *zob.* Nr. 4275.

4271. **Archiwum** tajne Augusta II. czyli Zbiór aktów urzędowych, Obraz Polaków i Polski, Raczyńskiego t. XVII. i XVIII., Wrocław 1843 I.—II., *zob. Kroniki.*

Załuski A. Chr., Epistolarum hist. fam. t. II.—IV., zob. Nr. 3987 (do r. 1711), Listy J. Sobieskiego i jego rodziny, wyd. Helcel, zob. Nr. 4076 (do r. 1737).

4272. **Lamberty,** Mémoires pour servir à l'hist. du XVIII. siècle, La Haye 1724—40, *zob.* Nr. 1582 [mnóstwo dokumentów].

4273. **Foerster Fr.,** Die Höfe oder Gabinete Europas im 18. Jahrhunderte, mit Urkunden, III. t.: Friedrich August II. König von Polen und Kurfürst von Sachsen, seine

Zeit, sein Cabinet und sein Hof, Potsdam 1836—39.

Parthenay, Fassmann i t. p., zob. Kroniki i Opracowania.

4274. **Archiv** für sächsische Geschichte hrsg. v. Weber, — Neues Archiv, hrsg. v. Ermisch (do r. 1890).

4275. **Polignac**, Depesze, Prz. pozn. 1858, *zob.* Nr. 1453, — Pichon, Vie de Ch. H. comte de Hoym, amb. de Saxe-Pologne en France 1694—1736 [Por. Revue hist. XVII. 241].

Podoski G. J., Teka arcyb. gnieźń., zob. Nr. 4320.

Zob. Nr. 1453.

4276. Z prywatnej korespondencyi Augusta II., Kraj 1883 Nr. 38; Przywilej Augusta Marc. Załuskiemu na założ. miasteczka Załuszczyna, po niemiecku, 1731 DS.; Dwa dokumenty do życiorysu hr. Anny Orzelskiej, córki Augusta II. króla polskiego, Wilkoński Aug., Dzwon literacki oddz. II. t. II.; (Za Aug. II.) Rhetzianorum Gedanensium causa (?), Nowakowski, Źródła I.; List Augusta Wtórego do Dewlet Gercia Hana Tatarskiego, Bibl. Ossol. 1830 II.; Wspomnienia historyczne z czasów Jana Sobieskiego i Augusta II., Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

4277. R. **1697**. Denunciatio Regis coronati, Literae juramenti in finibus Regni, Literae juramenti Coronationis, Confirmatio gen. jurium, Vol. leg. VI.; — Dyploma wyboru Augusta II. 1697; — Actum in curia Varsaviensi, Oznajmienie króla na sejmie 1697; — Dyaryusz negocyacyi posłów od Rzpltej do króla obranego cum denunciatione 1697; — Confirmatio generalis jurium 1697; — Oratio qua Reip. Polonae praecipuus legatus Electori coronam Tarnovicii obtulit 21. Julii 1697 [Toż po niem., Por. **E.** X. 1697: Versio]; — Dzieduszycki J., Die an Frid. Aug. Begrüssung 1697, *zob.* Nr. 4269; — Dyaryusz dostateczny wjazdu i kor. Aug. II. 1697 [DS.]; — Diariusz wjazdu i aktu koronacyi Aug. II., Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII., Wiz. i roztrz. nauk., Wilno p. n. XI.; — Kondratowicz L., Dwie koronacye Sasów, Augusta II. i Augusta III., Z współczesnego rękopismu, Wilno 1854; — Relatio ingressus in Urbem Cracovien-sem 12. Sept. Actus coronationis 1697 [Toż po niem. i po pol. 1698]; — Ordnung der Entree 6—16. Sept., Dresden 1697; — Coronationen Cracoviae die 15. Sept. Applausus votivus, Vratisl. 1697 [**E.** X.]; — Uniwersał Aug. II. na sejm konwokacyjny 6. Sept.; — Aug. II., Manifest: „Kiedy dotychczas zapamiętała", Kraków 6. września 1697; — Toż, przeciwko popierającym stronę innych kandydatów [2 odb.] 1697; — Toż, względem jego elekcyi 1697; — Toż, przeciw konfederacyi 1697 [także Pamiętnik krakowski 1866]; — August II., An dero Reichsstände beyder Nationen 17. Sept. 1697 [DS.]; — Oratio M. Bielecki prof. acad. Crac. ad Aug. II., Ostr., Suada lat. 1747; — Oratio Joannis Pieniążek pal. Sirad., tamże [Por. **E.** 1697: August II., Beschreibung, Ghelen, 1698: August II., Cedern-Hayn, Curicker, Einzug, Lange] [DS.].

4278. R. **1697**. Konstytucye Seymu Koronacyi, Vol. leg. VI.; — Przywileje i Konstytucye sejmowe za panow. Aug. II. [2 ed.], Kraków 1697; — Scriptum ad archivum cordium nobilitatis Regni Polon., Warsz. 1697; — Zawisza Krz., Mowa przy powitaniu króla Aug. II. od izby posels. podczas sejmu koronacyi 1697; — Tenże, Mowa na pożegnaniu króla Aug. II. 1697 [DS.]; — Kaz. Sapieha dziękuje za województwo Trockie na sejmie, Ostrow., Swada pol. 1745.

4279. **Akta rokoszu** general. 26. Aug. 1697; — Rokosz ku obronie wiary 1698; — Rokosz generalny ku obronie wiary, poparciu elekcyi 26. Aug. [Zawiązany przez M. Radziejowskiego przeciw elekcyi Augusta II.] 1697; — Blankiet uniwersału przeciw elekcyi Aug. II. 1697; — Uniwersał powołujący na pole elekcyi [Od rokoszu gener. konwok. na d. 26. Września, Warsz. 6. Septemb. 1697]; — Krosnowski Wł. i Moguński Alex., Manifest do grodu Rawskiego w imieniu szlachty opierających się elekcyi Augusta II., Actum in castro Ravensi 1697 [DS.]; — Załuski A. Chr., Oratio salutatoria ad Franc. Ludovicum Principem de Conty, Ostrowski, Swada pol. 1745 i Lünig, Orationes; — Lipski F. ad principem de Conti, Ostrow., Suada lat. 1747; — Conty, Manifest gegeben auf der Flotte den 5. October 1697 [wiele wydań] [także Nowakowski, Źródła t. I.]; — Toż, Uniwersał oznajmujący przybycie; — Conti Fr. Ludw. de Bourbon Dei Gratia in regem electus [DS.], *zob.* Nr. 4270 i 4320 [Teka Podoskiego].

4280. Manifestum contra authores scissionis in republica 1697; — Puncta remanifesti contra protest. card. Radziejowski in castro Rawensi factam 1697; — Dąbski Stan. X., Uniwersał względem zgromadz. się odwodzący od rokoszu 1697; — Respons Rztej na uniwersał Ludwika de Bourbon 1697; — Rewokatorya rokoszu odwołująca zjazd, War. 1697; — Uniwersał Aug. II. ostrzegający o Xiążęciu Contim 11. Października 1697; — Literae a Magistratu Gedanensi ad M. D. Polignac legatum Galliae 1697 [DS.], *zob.* Nr. 4277.

4281. Innocentius XII., Epistolae ad Augustum II. 1697; — Tenże, Kopia listu do Aug. II. 1697 [DS.].

4282. Soliman, Mandat Sułtana 30. Sept. 1697 DS.

4283. Relacya pogrzebowa ciała króla Jana III. do Kapucynów w Warszawie z zamku 23. Decembris 1697 DS.

4284. R. **1697**. Listy Augusta II., Ostrow., Swada pol. 1745.

4285. List St. Jabłonowskiego do K. Tarły, Koźmian A. E., Wyciągi piotr.; — Relacye o wypadkach wojny Turków z Wenetami [sześć], Mandat sułtana 1697; — Relacya obszernieysza o battaliey w Węgrzech 11. Sept. z Krakowa 5. Octobr. 1697 [DS.].

4286. Declarationes sacrae congreg. super praejudic. ecclesiae Bochnensis, Cracov. 1697; Decisio Rotae rom. Coram Cerro Andr. Zielopolski contra Joan. Puczek, Romae 1697 (DS).

4287. Herden Jacob, Processus judiciarius in foro receptus. Vratislaw 1697 DS.

4288. (R. *1697—1703*). Oddawanie wieńca C. Sapieżance, Ostrow., Swada pol. 1745; Duszewski K. oddaje L. Sapieżankę, tamże.

4289. **Rokosz i Pacyfikacya.** Kopia listu króla do X. kardynała prymasa [M. Radziejowskiego], [Toż po łać.], Varsav., Breslau 1698; — Radziejowski Mich., Epistola responsoria Augusto Fred. II. 24. Jan. 1698, Ostrow., Suada lat. 1747; — Manifestacya prowincyi małopolskiej rokoszu w Łowiczu 18. lutego [Mik. Święcicki i Sieniawski] 1698; — Relatia zjazdu d. 18. Februarii 1698; — Manifest szlachty Małopolskiej d. 27. lutego, Actum in curia Varsav. 1698; — Zernecke Jan Henr., Zjazdu walnego rokoszowego w Łowiczu manifest 1698; — Innocentius XII., List do Augusta II. [po pols. i łac.] 1698; — Tenże, Epistola ad Mich. Radzivilium 1698. — Tenże, Breve do X. kardynała arcybiskupa a prymasa 1698; — Tenże, Epistola ad Ep. Cuiaviae 1698; — Ermahnung an die edlen Polen aus dem Polnischen versetzt d. 7. April S. l. et typ. 1698; — Uniwersał naznaczający sejm pacificationis na dzień 16. kwietnia 1698; — Diariusz Sejmu pacificationis d. 6. kwietnia 1698 [E. IX.]; — Humiecki, Mowa witająca Augusta II., Ostr., Swada pol. 1745; — Traktat z rokoszem w Łowiczu 5. Maja, Actum in castro Ravensi 1698; — Deklaracya rokoszanów na skonkludowanym traktacie w Łowiczu 1698; — Actum in castro ravensi sabbato ante festum Joan. Bapt. Manifest zjazdu rokoszowego przeciw sędziom trybunału w Łowiczu 15. Maja 1698 [DS.]; Humiecki, Mowa żegnająca Koło w Łowiczu, Ostrow., Swada pol. 1745; — Załuski A. Chr., Sermo ad ordines in basilica varsav. 15. Mai. Vars. 1698 DS., *zob.* Nr. 4303.

4290. Mansi Józef, Mowy na synodzie z r. 1698, Mowy podczas wjazdu do katedry [And. Załuskiego] 1698; — Acta capituli prov. polonae Ord. Praed. Luceoriae sub Vinc. Kulesza 1698 [DS.].

4291. Processus Sacrae Rotae Romanae in causa Abbatiae Landensis inter Joan Cas Denhoff et Chrisos. Bened. Gniński 1698 DS.

4292. R. **1698.** Dyarjusz wjazdu Augusta II. do Warszawy, Zb. Pam. Plat. t. IV.; — J. Krasiński ad Aug. II. cum arcem Var. ingrederetur, Ostrow., Suada lat. 1747; — Opisanie wjazdu do Warszawy króla J. M. dnia 12. Januarii 1698; — Opisanie bramy tryumfalney na pierwszy do Warszawy wjazd 1698 [toż po niem.] [DS.].

4293. Einzug Augusti II. den 18. Martii in Danzig, Danzig, 1698; — Vergleich wegen des Danziger Phalgeldes, Danzig b. r. [E. IX.]; — Ordnung wie und von weme der halbe Pfennig soll geben, Dantzig 1698 [E. X.]; — Journal darstellende was nach Sr. Maj. in Polen Entré in Danzig geschehen, Dantzig 1698 [E. IX.], [Por. E.: Beschreibung, Curicke], [DS.].

4294. **August II.**, Uniwersał względem wynagrodzenia szkód przez wojsko Saskie 1698; — Tenże, W obozie pod Brzeżanami 27. Września [o karności wojsk saskich w Polsce] 1698. —. Poselstwo Łukomskiego do Augusta II., Podgórski, Pomniki, Wrocław 1840.

4295. **Elbląg.** Extract Schreiben aus Johansburg [Zusammenkunft Königs von Polen mit Churf. Brandenburg 7. Junii] 1698; — Repraesentatio juris quo electori fas est possessionem pignoris eidem in Elbinga apprehendere [2 ed.] 1698; — Reprezentacya prawa, 1698; — Vorstellung des Rechtens 1698; — Informatio brevis 1698, — Informatio juris et praetensionum Borussiae, b. r. [E. IX.]; — Schreiben an Churf. zu Brandenburg von der Stadt Elbing nebst Antwort darauff 1698; — Capitulatio inter Elect. Brandenb. et Civit. Elbing. 1698 [toż po niem.]; — Tractatus retraditae Elbingae, b. r. [E. IX.]; — Uniwersał 15. Novemb., Signum Belli eines für zwei aus d. Poln. übersetzt 1698, Po pol., Wici jedne za dwoje 1698; — Schreiben an S. C. Durchl. zu Brandenburg 1698 [E. IX.]; — Beantwortungs Schreibung [Frid. I.] an Kön. in Pohlen auf die d. 15. Nov. ausgegang. Universalia 1698 [toż po łac.]; — Copia responsoriùm S. R. M. ad electorem Brandenburgicum 1698; — Extrait du Billet imprimé in Hollande 25. Novemb. 1698 [DS.].

4296. **Relacya** o traktatach z Portą, Dyaryusz 1698; — Leopold I., Handschreiben an Kön. Maj. v. Pohlen 23. Sept. 1698; — Gomoliński J. P., Memoriale Sac. Caes. Maj. nomine Regis Polon. ad tractatus cum Porta Ottomana 1698; — Responsio ad quoddam anonymum manuscriptum quo contendit pacem particularem persuadere Poloniae 1698; — Małachowski St., Declaratio preliminaris ad fundamentum pacis tractandae cum Porta 1698; — Tenże, Responsum ad literas legatorum in Carlowic 28. Octob. [2 ed.] 1698; — Copia ill. legatorum ad Małachowski pal. posnan. in materia tractatus cum Porta [2 odb.] 1698; — Korb Joan. Greg., Diarium itineris in Moscoviam Ignat. Christ. de Guarient a Ball Viennae 1698; — Copia instrumenti Turcici cum Moscovita in Carlovic 25.

Decemb. 1698; — Copia des Moscovitisch. Türkischen Stillstandes d. 26. Januar. 1699 (DS.).

Negocyacye w Karłowicach, zob. Nr. 4307—8.

4297. Relatia potrzeby z Ordą pod Podhaycami 9. Sept. 1698; — Święcicki Bisk. Kijow., Sieniawski wojew., Manifest (?) 1698; — Cyboni Chr. Jan, Mowa do I. P. Mich. Potockiego od miasta Lublina, Lublin 1698 (DS.).

Awizy zob. Kroniki.

4298. R. **1698**. Decretum judicii zupparialis super cultoribus montium, Łabęcki H., Górnictwo II.

4299. Copey Befehligs Maj. in Polen wider Ch. Tomasseus Schrifften, Halle 1698.

4300. R. *1698*. J. Sapieha przy wjeździe na star. Brzesciańskie i inne mowy tegoż, Ostrows., Swada pol. 1745; Wypis z ksiąg grodzkich pow. Grodzieńskiego, Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840; Actum Lublini in judiciis Tribunal. 1698; Odgłos procesu przewiedzionego z żydami w trybunale lubelskim 1698; Protestacya przeciwko sędziom trybunału Piotrk. 1698; Żuchowski St., Odgłos proc. żydowskich 1698. 1700 (DS.), *zob.* Nr. 4289.

4301. R. *1698*. Marya Kazimira królowa potwierdza kuśnierzom oleskim ustawy cechowe, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 21—2; Dokument z r. 1698 do historyi cechów z archiwum P. Łąckiego z Posadowa, Kurjer Poznański 1883 Nr. 18.

4302. R. **1698**. Wjazd królowej Maryi Kazimiry do Rzymu 1698, Przyj. dom., Lw. 1871; — Relazione del trattamento di Maria Cas., Roma 1698 DS.; — Viaggio, *zob. Kron.*

4303. R. **1699**. Konst. Seymu Wal. Pacificationis Warszaw., Konst. W. X. Litew., Vol. leg. VI.; — Constytucye sejmu walnego pacificationis 6 niedziel. d. 16. Czerwca, Warsz., Krak. 1699; — Uniwersał naznaczający na 16. Czerwca sejm w Warszawie 1699 (DS.); — Instrukcya na sejm, Baracz, Pam. dziejów pol.; — Szczuka Stan., Powitanie króla od izby poselskiej, B. w. m. i r. (także w Ostrow., Swada pol. 1745); — Ratio summaria perceptorum Reipublicae anni 1699, Summaryusz rachunków skarbowych Aug. II. pro 16. Junii 1699; — Załuski A. Chr., Oratio 24. Junii, Vars. 1699; — Reflexya iednego senatora koronnego na zgromadzenie niektórych W. X. Lit. Województw 1699 [DS.].

4304. Sapicha Kaz. Jan, Manifest Wdy wil. Bogu, światu i ojczyźnie do powszechnej wiadomości podany, Wilno 1699; — Glossa na manifest uczyniona 1699; — Porządek sądzenia spraw w trybunale W. X. Litewsk. z konstytucyi zebrany i opisany mies. Maja 7. dnia 1699; — Traktat Rzpltej z wojskiem W. X. Litews., Wypis z Xiąg trybunalnych w Mińsku, Wilno 1699; — Acta stanów W. X. Lit. na pospolite ruszenie, Wilno 1699 (DS.).

4305. Kopia mandatu królewskiego do gener. Graffa Trautmansdorfa die 9. Mai z Warszawy 1699; — Relation welcher Gestalt Aug. II. durch Fraustadt passiret, Lissa 1699 [DS.].

4306. Czepański Joan. Laurentius, Controversiae orient. et occident. ecclesiae de eccles. regimine 1699; — Danquart Balt. X., Breve directorium concionnatoris apostolici, Vilnae 1699.

4307. **Relacya traktatów** polskich z Portą Ottomańską, Z Krakowa 3. Januarii 1699; — Contynuacya dalszych traktatów z Portą z Krakowa 1699; — Obszerna relacya ostatniej podróży do Turek i traktatu pod Karłowicami przez St. Małachowskiego, B. w. m. i r. 1699 (DS.); — Gorkowski And., Relacya poselstwa Stan. Małachowskiego do traktatu karłowickiego 1699, Warsz. 1778, 1788; — Tenże, Compendium legationis b. r.; — Paget, Copia literarum mediatoris Angliae ad Stan. Małachowski Palat. Posnan., Bellegradi 1699 DS., — Leszczyński R., Oratio ad Mustapham III., Ostrow., Suada lat. 1747 i Lünig, Orationes (Por. **E.** 1699: Beschreibung, Buchowski, Leszczyński).

4308. **Instrumentum pacis** inter regem et reipub. Poloniarum et Imperium Caes. Ottomanicum 26. Januar. (5 ed.) 1699; — Friedenstractaten so zwischen Röm. K. M. Pohlen u. Czaar u. dann Ottom. Pforte 26. Jan. za Carlowitz 1699; — Instrumentum traktatów między Król. Polsk. a ces. tureckim dnia 14. Marca wydane, Krak. 1699; — Friedens Instrument, b. r. Breslau 1699; — Instrumenti e capitoli, Neapoli 1699 [DS.].

4309. **Humiecki Stef.**, Relacya komissyi in a. 1699 circa evacuat. Kamieńca na sejmie grodzieńskim (2 ed.) 1718; — Kopia listu od paszy kamieniec. do kasztel., Kraków d. 25. Marca 1698; — Kopia listu od baszy kamienieckiego (z Kamieńca do Stan. Jabłonowskiego) d. 26. Marca 1699 [DS.].

4310. Fundacya stu tysięcy na wykupno więźniów z niewoli pogańskiej przez S. Bidzińskiego 1699 DS., *zob.* Nr. 4213.

4311. **Patkul J. R.**, Unmassgebliches Bedenken über das Dessein Schweden zu bekriegen, Grodnau 1. Jan. 1699, Toż, Warschau 7. April 1699; — Informacya wyraźna o prowincyi Inflantskiej z okazyi imprezy na wojnę szwedzką 1699; — Konstytucye sejmowe służące exulantom Xięstwa Inflants., b. r.; — Informacya o dobrach lennych w ks. Inflantskiem, b. r. (**E.** IX.) (DS.); — Patkul Joh. Reinh., Berichte an das Zaarische Gabinet von seinen Gesandschaft-Posten bey August II. nebst Erklärung v. Joh. Bernouilly, t. I. Berlin 1792 [Por. **E.** 1694—5: Patent i Bernoulli J., J. R. Patkuls Berichte t. I. do r. 1705]. *Zob.* Nr. 4350 i 4407.

Wojna północna, zob. wiek XVIII. r. 1700 Nr. 4347.

4312. R. **1699**. Renovatio fodinae Lanckorońska pro gen. Marianna Trzebińska, Łabęcki H.. Górnictwo II.

4313. R. **1699**. Dyplom Augusta II. na postanowienie kongregacyi muzyków przy kościele katedralnym w Warszawie, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.

4314. R. *1699*. Ugoda Jakóba i Aleksandra Sobieskich, Grab., Starożyt., II.; Processus et decreta tribunalitia cum enucleationibus inter Grothy et Segnitze ab a. 1692 inchoatus 1699 DS.; Tripplin L., Sprawa przeciwko czarownicy z r. 1699, Tajemn. Społecz. I.

4315. R. *1699*. August II. zachowuje wybrańców wsi Białobrzegi, Głowienka, Haczów, Krościenko niżne, Krosno, Rogi, Suchodół, Wróblik przy wybraniectwach potwierdzając przywilej Jana III. z r. 1676 i wyrok urzędu miejskiego krośnieńskiego z r. 1699, Dod. Gaz. lw. r. 1859 Nr. 44; August II. potwierdza przywileje wybranieckie we wsi Wyszatycy, tamże 1859 Nr. 33.

Wiek XVIII.

4316. **Zbiory aktów**: *zob.* Nr. 1349—1389, 1454—1476; — Zbiory praw 1014, 1052—57, 1254—1332; — Dyaryusze 1390—1402.

4317. **Liske X.**, Akta grodzkie i ziemskie t. X., *zob.* Nr. 647 (Oblaty sądów lwowskich lata 1700—1783 od Nr. 6366—7446).

4318. **Relacye** Nuncyuszów, *zob.* Nr. 2828 (także 646, 901 i 1675).

4319. **Raczyński E.**, Obraz Polaków i Polski w wieku XVIII., 1840—42 I.—XXI., *zob. Kroniki: Zbiory.*

T. I.—III.: Zbiór aktów do panowania Aug. III. i St. Augusta; t. XIII.: Mat. do Leszczyńskiego; t. XIV.: Dziennik konfederacyi Tarnogrodzkiej; t. XVII.—XVIII.: Archiwum Aug. II., *zob.* Nr. 4271.

4320. **Podoski G. J.**, Teka arcyb. gnieź. wydana przez K. Jarochowskiego, Poznań 1859—61 I.—VI., *zob. pod odp. latami.*

R: X. L., Sybels H. Z. XVIII.

Załuski Andr. Chr., Epistolarum hist. famil., t. II.—IV., zob. Nr. 3987 (do roku 1711).

Listy J. Sobieskiego i jego rodziny, wyd. Helcel, zob. Nr. 4076 (do r. 1737).

4321. Mosbach A., Przyczynki, Poznań 1860 (regesta 1700—1739); — Tenże, Wiadomości, Ostrów 1860 (do r. 1774), *Zob. pod odp. latami.*

4322. Lünig J. C., Orationes procerum Europae, Lipsiae 1712, *zob.* Nr. 3376; — Des Laviers, Recueil des différentes pièces (S. Leszczyński, M. Leszczyńsky), Lille 1777.

4323. **Akty** sobrannyje Akad. nauk. peters. t. V., *zob.* Nr. 916; — Akty istoriczeskije, *zob.* Nr. 918—919; — Archiv gosudarstw, *zob.* Nr. 923; — Archiv Woroncowa, *zob.* Nr. 925; — Sbornik russk. ist. obszcz., *zob.* Nr. 940 B. C. i *pod odp. lat.*; — Archeograf. Sbornik, *zob.* Nr. 948; — Archiw Białoruskij, *zob.* Nr. 950; — Archiw jugo-zapadnoj Rossii, *zob.* Nr. 967; — Pamiatniki izd. kom. pri kijowskom wojennom gen. gubernatori, *zob.* Nr. 977.

4324. **Akty** ob ekonomiczeskich i juridiczeskich, otn. krestjan w XVIII. wiekie 1700—1790 (Archiw. jugo-zapad. VI. 2, *zob.* Nr. 967), Kijów 1870.

4325. **Pieriepiski** i drugija bumagi szwedskawo korolja Karlja XII., polskawo St. Leszczinskawo, tatarskawo chana, tureckawo sultana, gen. pisara F. Orlika i kij. wdy J. Potockawo, Moskwa 1847.

4326. **Kulczyński Ignacy**, Relationes authenticae de statu Ruthenorum et persecutionibus a Moschis schismaticis, Romae 1727; — Kamieński B. M., Istoriczeskija izwiestia o wozniksze w Polsze unii (za Katarzyny II. z aktów), Moskwa 1805; — Ternowskij F. A., Oczerki iz istorii kijewskoj jeparchii w XVIII. stoletii (na osn. dokumientow sinodalnawo Archiwa), Kijew 1879.

4327. Pietruszewicz X., Swodnaja hał.-rus. litopys 1700—72, Lw. 1888.

R: Dło 1888 Nr. 164 (z kijew. Stariny).

4328. Tyszkiewicz E., Źródła do dziejów Kurlandyi i Semigalii, Kraków 1870.

R: Bibl. warsz. 1871 II.

4329. **Ostrowski S. Danejkowicz**, Swada polska 1745, Suada latina 1747, *zob.* Nr. 1351 i *pod odp. latami.*

4330. **Mowy wyborne** z różnych polskich krasomowców wyjęte. wyd. 1759 [2 ed., Lublin 1806].

4331. **Puławski F.**, Krótka annotacya sejmów 1740.

R: Roz. Lwow. 1830.

4332. **Kognowicki K.**, Życia Sapiehów, Wilno 1790 t. I. i 1791 t. II.

4333. Baracz S., Pamiętnik dziejów polskich, Lw. 1855, *zob. pod odp. latami* (Tegoż inne *zob.* Nr. 3389), *zob.* Nr. 718—824

4334. Volumina legum t. VI.—IX., *zob.* Nr. 1052 i *pod odp. latami.*

4335. Tripplin L., Tajemnice społeczeństwa, Wrocław 1852 I.—VI. (sprawy sądowe z XVII. i XVIII. w.), *zob. pod odp. latami.*

Jarochowski K., Dzieje Aug. II., Opowiadania, Studya i inne, zob. Opracowania.

4336. Sapieha Paw. X., Mowy nicktóre, Ostrow., Swada pol. 1745; Allocutiones nonnullae (in Capitulo Paradisiensi, in visitatione eccles etc.). Ostrow., Suada lat. 1747; Związki Polski z Krymem i Portą (według rękopisu z XVIII. wieku) Atheneum 1816 VI.; Dwa dodatki (diplomata) do powieści: Dziennik Franciszki Krasińskiej. Bibl. warsz. 1841 III.: Zarycki Michał, Żałoby hromady Mszańcia z XVIII. stolit'ja, Dilo 1888 Nr. 31; Dwa dokumenta (o kozakach), Kij. Starina 1882, *zob.* Nr. 4231, 4232.

4337. Martens, Guide Diplomatique, Berlin 1801; — Tenże, Recueil des traités, Goetingue 1791—1801, 1808; — Schoell M., Archives politiques et diplomatiques du XVIII. et XIX. siècle, Paris 1819; — Koch Chr., Table des traités depuis la paix de Westphalie, Bâle 1802; — Tenże, Hist. des traités de paix, Paris 1817; — Hauterive et Cussy, Recueil des traités de la France depuis 1648, Paris 1832; — Ghilany, Manuel diplomatique depuis 1648, Noerdlingue 1856.

Dokumenty odnoszące się do czasów Stanisława Augusta, zob. pod r. 1764. Zob. Nr. 1461.

4338. **Zbiory krajów postronnych:**

Niemcy, Austrya, *zob.* Nr. 1580—1603, 1607, 1609,
Węgry, *zob.* Nr. 893, 901, 902, 905.
Rossya, *zob.* Nr. 916—1013.

4339. **Zbiory hist. papieży** i kościoła, *zob.* Nr. 1254—7, 1632 i *pod odp. latami.*

4340. **Zbiory krajów dalszych:**

Anglia, *zob.* Nr. 1486, 1500—3.
Francya, *zob.* Nr. 1507, 1523, 1529—38.
Hiszpania, *zob.* Nr. 1589.
Hollandya, *zob.* Nr. 1547, 1554, 1560, 1561.
Szwecya, *zob.* Nr. 1622—3.

Zob. pod odp. latami.

4341. R. **1700.** Pieniążek Jan, Mowa in Senat. consil. 26. Mai w Warszawie 1700; — Lubomirski Stan. Heracl., Votum na senat. cons. miane w Warszawie 28. Maii 1700 (Także Ostrow., Swada pol. 1745); — Tenże, Consultationes XXV. sive de vanitate consiliorum liber I. (Contra Aug. II.), Vars. 1700 (3 ed.); — Relacya wyjazdu JKMci z Warszawy i co się działo 1700 (DS.).

4342. R. **1700.** Postanowienie Wileńskie (Dyploma litewskich obywateli nadające dziedzictwo tronu litewskiego Aug. II.), Narbutt, Dz. Litwy IX.; — Postanowienie generalne Stanów W. X. L. na zjeździe pod Olkienikami, Wilno 1700; — Zjazdu województw i powiatów W. X. L. do Wilna na dzień 9. Novembr. propositie, Wilno 1708 [DS.].

4343. Innocentius XII., Confirmatio, innovatio et extensio constitutionis Alexandri VII,, Vars. 1700 DS.

4344. **Tractatus** retraditae Elbingae (ratific. Dresdae 9. Januar.), Drezno 1700; — Szczuka procan. ad civ. Elbingensem, Ostr., Suada lat. 1747 i Lünig, Orationes; — Załuski And. Chr., Sermo post evacuationem a milite extraneo Elbingae d. 3. Februarii 1700; — Informatio cur Electoris Brandenb. militis intromissionem Elbing. evitare non potuerit 1700 (Toż po niem.: Kurtzer Bericht 1700) (DS.), *zob.* Nr. 4295.

4345. Opisanie wjazdu do Stambułu Rafała Leszczyńskiego w 1700 r., przez J. Dr. hr. Karwickiego, Bibl. warsz. 1882 III.; — Relacya wjazdu 1700; — Relacya audiencyi u Ces. tureckiego Wojewody Łęczyckiego die 21. Mai 1700 (DS.).

4346. **Klemens XI.,** Clementis XI. Opera, Romae 1722, Frankf. 1729; — (Polidoro) Libri VI. de vita et reb. gest. Clem. XI., Padoue 1752; — Guarnacci, Vita et res gest. Rom. Pont. 1751 II.; — Buder, Leben Clem. XI., Frank. 1721 t. 3; — Bull. M. t. XII.

4347. **Wojna północna.** Friedens Schluss zwischen Georg. I. und Czaren Moscov. wie auch Kön. v. Polen, Augspurg 1699 DS.; — Pieriegowory w Szwieciej 1699 g., Żurnał dlia cztien. wospyt. wojen. uczebn. Zaw. t. 139 Nr. 555 str. 353—83; — Hermann E. A., Actenstücke aus dem poln. schwed. Kriege 1699, Capitulation zwischen Aug. II. und den Liefländischen Ständen, Warschau 1699, Archiv für Gesch. Liv.-Est.-Kur., Dorpat 1854 VII., *zob.* Nr. 4311; — Böön, Wid närwarande swäre Krigz-Tijder, uti alla Församlingar öfwar Swerige och desz underliggiande Hertigdömer och Länder, at upläsas Stockh. 1700 DS.

4348. **Wojna północna.** Carl XII. brefvexling med sin syster Ulrika Eleonora 1698 do 1709, Stockh. 1830; — Histoire intéressante ou relation des guerres du Nord depuis l'année 1700, jusqu'en 1710, Hmbrg. 1756 (relacya złożona 1711 przez posłów we Francyi); — Kemble J. M., State Papers and Correspondence, London 1857 (wiele do wojny północnej); — Briefe (40) an Jacob de Bye Commissar der Generalstaaten in Hamburg 1700—1702 aus Hamburg, Danzig, Warschau, Libau, Mitau, Riga, b. r. (Por. Winkelmann Nr. 5908); — Briefe eines schwedischen Offiziers an seinen Freund als ein Beitrag zur Gesch. Karls d. XII. (1698—1740) aus der lateinischen Handschrift übersetzt (?), Gorlitz 1811; — Documenta (unterschiedliche zu Nordkriege), 1720 str. 70; — Wahrenberg C. F. J., Bidrag till Historien om sweriges yttre politiska förhällanden från. Kon. Karl XI. död till freden i Traventhal,

Stockholm 1855; Tengberg N. A., Om Sweriges förhällanne till främmande magter under Carl XII. s. Stryrelsetid Lund 1854; — Adlerfeld G., Histoire militaire de Charles XII, (1700—1709) écrite par ordre d. S. M., Amsterdam 1740, Paris 1741 (po ang., London 1740—2, po niem. (z dod.), Frankf. i Leipzig 1740—2); — Warhaffter Entwurff des Krieges Thaten Carls XII., Wismar 1707 (wyciąg z dziennika Adlerfelda); — Nordberg J. X., Konung Carl d. XII. Historia, Stockh. 1740; — Tenże, Leben Carls des XII. Kön. (z dod. w notach), Hamburg 1745, 1751 (po franc., La Haye 1742, 1748), Por. Winkelmann Nr. 5397—5431, *zob. Kroniki i Opracowania.*

August II., zob. Nr. 4271.

Lamberty, zob. Nr. 1582.

Zaluski, Epistolae, zob. Nr. 3987.

Teka Podoskiego, zob. Nr. 4320.

4349. **Ustriałow J.** Istoria Pietra Wielikawo, Petersb. 1858—9 I.—VI.; — Piotr W., Żurnał s. 1698 goda do Nejsztaskawo mira, Ptrsb. 1772—3 t. 3 (Toż po franc., Journal, Berlin 1773, Stockh. 1774, po niem., Tagebuch, Leipzig 1773); — Piśma k'imp. Pietru gen. feld. grafa Borisa P. Szeremietiewa, Moskwa 1778—1779; — Rousset J. de Missy, Mémoires à l'hist de Russie sous Pièrre le Gr., Haga 1725; — Bandini A., Epistolae ad Petr. Flor. 1758; — Laskowskij E., Matieriały dla ist. inzeniernawo iskustwa (za Piotra W.), Petrsb. 1861; — Buturlin Dm., Wojennaja istoria Rossijan w XVIII. stolietie, Petersb. 1819—23 (plany, karty); — Kniga Marsowa ili woinskich dieł, Petersb. 1713.

R: Acta eruditorum 1714. Por. Piekarskij P., Nauka i lit. w Rossii pri Pietrie W., Ptrsb. 1862 II. 290. Sołowiew, Ist. Rossii XV.

4350. **Patkul J. R.** Deductio solida Joh. Reinch. Patkul contra calumnias persecutorum 1701; — Rechtliche Acta in peinlichen Sachen J. R. Patkuls 1701 str. 234, Rechtliches Responsum 1701 str. 196, Collectanea Livonica 1701 str. 206 (jako dod. do Deductio); — Bericht des Pastors Papendorf Tempelmann über die am 20. Febr. 1700 in Wenden gehabte Unterredung mit Patkul, Gadebusch, Livl. Jahrbücher VII., — List Patkula z 18. maja 1700, Keysslers Reisen I. 142—5; — Der Liefländ. Ritterschaft über Joh. R. Patkuls vorfahren Declarationes, Riga (2 ed.) 1700 (Por. Winkelmann Nr. 10999—11144).

Patkul, zob. Nr. 4311

4351. R. **1700. Wojna północna.** Catalogus eller upsatz pa alla the konigl. Placater, Skrifter, Relationer 1701 (bibliografia wojny szwedzkiej z r. 1700, por. Winkelmann Nr. 89); — Histor. Kern 1700; — Neu eröffnetes Liefländisches Theatrum 1701; — Livonica... des Jahres 1700—2 Fasciculus I.—X. s. l. et a. (Por. Winkelmann Nr. 5009) (DS.); — Justae vindiciae et summa armorum justitiâ ex parte R. Poloniarum contra Reg. Sueciae 1700 (2 ed.), Hagae 1700 (Także w Livonica i Dogiela Cod. dipl. R. P. V.), Toż po niem., Rettung 1700 (2 ed.); Reflexions provisionnelles sur le manifeste. Justae Vindiciae 1700 (także w Livonica);.— Informacya o prowincyi Inflantskiej z okazyi imprezy na wojnę, b. w. r. 1700; — Remonstracya przeciwna od patryoty naprzeciw informacyey o prowincyey Inflanckiey z okazyi wojny Szwedz. 1700; — Hermelinus Olaus., Veritas a calumniis vindicata sive ex parte Sueciae responsum 1700, 1701 (3 ed.) (Także w Livonica), Toż po niem., Die von Lästerung gerettete Wahrheit s. l. 1700, 1701; — Tenże, Examen causarum quas copiarum Sax. Dux improvisae in Livoniam divulgare voluit 1700, 1701, Toż po niem., Untersuchung der Ursachen 1700 (3 ed., toż po holend.); — Polus Thom., Livonia perfide cruentata sive de hostili copiarum Sax. in Livoniam irruptione (2 ed.), Stockholm 1700 (także Livonica i Nordberg III.), Toż po niem., Das met. Unfug angefochtene Liefland 1700 (3 wyd.), z tego przekład łac. p. t. Livonia summa injuria impetita 1700, szwedzki (2 ed.); — Staats-Geschichten von Riga u. Liefland (contra Aug.), Augspurg 1700; — Des gen. Gouv. v. Dahlberg Patent wegen überfallung der sächs. Riga 17. Febr. 1700 (także Livonica); — Salve-Guarde und Schutz Brief alle Einwohner Liefland, Breslau, (Livonica) 1700; — Des Feldmarschal-Leut. Graf Axel J. de la Gardie Patente v. 21. u. 22. Febr. 1700; — Epistola nobilis Poloni in Saxonia ad amicum in Cracovia 12. Mart. 1700, Stockh. 1700 [także Livonica], Toż po niem., szwedzku, franc.; — Relation aus Feldlager bey Riga 1700 [Także w Historischer Kern]; — Ausführ. Relation v. d. was zwischen schwed. und poln. Armeen passiret 1700 [toż po szwedzku]; — Konig. May. Pabud att Konungens i Pohlen hans anhangs, Stockholm 1700, Toż po niem. p. t. Befehl I. Kön. Maj. an Unterthanen welche in Königs v. Pohlen Dienst sich aufhalten, Stockholm [2 ed.] 1700, Toż po polsku, Declaratio J. K. M. Szwedzkiego, Sztokh. 3. Aprila 1700; — Declaration I. K. M. von Schweden gegen polnisch. Einfall in Liefland 1700; — Uppa H. K. Mayest. wägner af Swerige til des trogne 3. April, Stockholm 1700, Toż po niem., Von wegen S. K. M. an Dero untersassen 1700; — Velling O., Proklamation af sachsiska truppernas infall in Liffland 5. Apr. 1700; — Kgl. Verordnung angehend das Reductions u. Liquidations Werk 1700; — Placat des Gen. Dahlberg 24. Maii 1700; — I. K. M. v. Pohlen Salve-Garde 1. Aug. 1700; — Sammlung v. Schwedischen Placaten betreffend die Stadt Riga von 1688—1705, 1705; — Kopia

listu pewnego senatora z obozu pod Jungferhoffen do drugiego sen. 1700; — Ordre des Königs August [contra sign. J. R. Patkul] 13. Oct. 1700 [DS.], Por. Winkelmann Nr. 5943—5981.

4352. R. **1700**. **Wojna północna**. Copie d. l. lettre d. Dahlberg au Roy de Suède sur les plaintes de Moscovites 8. Mars 1700, Livonica; — Hermelinus O., Discussio criminationum quibus reus est Moscorum Czarus, Holmiae 1700, 1701, 1702 [3 wyd.] [Toż po niem., 2 wydania]; — Schreiben aus Haag die Ursachen des Reuszischen Fridde-Bruches 1700 [DS.]; — [Szafirow P.] Razsuždenije, Ptrsb. 1716, 1717, Po niem., Raisonnement was für Ursachen Petrus I. gehabt s. l. str. 245 [Także Moser, Nachlese ungedruckter Staatsbedenken, Frankf. a. M. 1743]; — De Sanglen Jakob, Narskaja bitwa, Otecz. Zapad. 1839 III., Ratcz W, Osada Narwy 1700, Artil. Żurn. 1858 [plany z Allarta], Ustryałow N., Osada Narwy, Russkij Wiestnik 1860, Żurn. dla czt. wojenn. Uczebn. t. 150 [z 4 tomu hist. Piotra W.]; — Pogodin, Pietr pod Narwoju, Bibl. dla Cztenija 1864 Nr. 10; — Bericht wie I. K. M. von Schweden passirte. Alt-Stettin 1701; — Allart Lud. Nic., Schreiben und Relation von der Russischen Verwirrung an den Kön. v. Pohlen aus seinem Arrest in Narwa, Stockholm 1700; — Tenże, Som wid Narwas relation om Ryssische Czaren 1701; — Langen Major, Copey des Envoye IKM. von Polen aus Gefängniss in Narwa 1700 [Toż po szwedzku]; — Relation über das was beym Entsatz Narvas zutrug 1700; — Eigentl. Relation 1700; — Kurtze Relation 1700; — Victoria bey der Stadt Narwa 20. Nov. 1700; — La Journée de Narfwa le 20. Nov. 1700; — Bericht des Sieges, Alt-Stettin 1700; — [Por. **E.** 1700: Berättelse, Härliga, Mercurius (**E.** IX.)]; — Copia eines Schreibens aus Moscovitischen Lager 21. Nov. 1700; — Extract einiger Brieffe aus Rewal von 24., 26. Novemb. 1700 [**E.** IX.] DS.; — Patent nach der Schlacht bey Narwa wegen der Nothwendigkeit der Lebensmittel, Riga 1700, Patent Dahlberg 26. Novemb. 1700, Kongl. Maytz Bref 3. Decembr. 1700, Narwa 1700, Stockholm 1700, Toż po niem., I. K. M. zu Schweden Schutz Brief für sämptl. Einwohner in Russland 1700 [DS.], Por. Winkelmann Nr. 5987—5995 i 6976—7090.

4353. Responsoria equitis Poloni in Succia ad amicum in Polonia, Holmiae 3. Maii 1700; Lüschner Vin, Anmerkungen der Ursachen der Hollsteinischen Unruhe, Danzig 1700; Engel P. M. Gedan., Epistola ad J. Chr. Rostenscherum apud Gedan. Minis. de gratiae termino, Lips. 1700.

4354. R. **1700**. Sprawozdanie górników o sztolni Pileckiej, Czynność komisarzy Aug. II. w Olkuszu, Łabęcki H., Górnictwo II.

4355. August II. daje przywilej na dobra Łośniów (Łoszniów) Szymonowi Baworowskiemu Podczaszemu halickiemu, Rotmistrzowi J. K. M., Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 52.

4356. R. **1701**. August II., Uniwersał na Sejmik 17. Marca 1701; Uniwersał na sejmik 18. kwietnia 1701 [DS.]; — Respons J. K. Mości na instrukcyę posłom pozn. i kaliskiego województwa, Ostrow., Swada pol. 1745; — Respons urodzonemu Hr. Kotowiczowi posłowi z kongresu w Różańcy, tamże; — Ad amicum Varsaviae in comitiis generalibus celebrandis, Vilnae 1701 [Toż po niem.]; — Summaria ratio perceptorum proventus Reipublicae anni 1701; — Manifest Stanów W. X. Lit. przeciwko kontumacyi 1701; — Manifest Stanów W. X. Lit. przeciwko Sapiehom 1701; — Ordinatio iudiciorum tribunalis Regni 1701 [DS.].

4357. Klemens XI., Breve ad Andream Christoph Załuski 1701; — Tenże, Brevia ad M. Radziejowium 1701; — Acta Capituli provinc. Polonae ord. praedic. in Conventu Rosariano, Poznań 1701; — Acta Capituli provinc. in conventu prov. Lith. ord. praed. 18 Junii 1701 [DS.].

4358. Des Jesuiten Vota Denkschrift über die Königswürde, Droysen Gesch. der preuss. Pol. IV. 4; — Bartholdis Schreiben v. 3. Febr. 1700, tamże; — Radziwiłł Jan, Vox justa et libera protestans contra attentatum jus regni et reipubl. ex ratione Frid. III. [Por. **E.** 1700: Paraenesis, 1701: Judicium, Regiam dignitatem]; — Frédéric III., Mémoire de la conférence Frankofort 1701 [DS.]; — Waddincton, L'aquisition de la couronne royale de Prusse par l. Hohenzoll. 1889 [Por. Berner, Mitteil. aus der hist. Lit. von Hirsch 1889 str. 301—7].

4359. Relacya o zjeździe króla Aug. II. i Cara Piotra 1701 z manuskr. D. Zubrzyckiego, Roz., Lwów 1841.

4360. R. **1701**. Leopold, Epistola Imperatoris ad Casimirum Sapieha, Ostrow., Suada lat. 1747.

4361. R. **1701**. **Wojna północna**. Hohen Potentaten Helden-Briefe, Conjuncturen in Liefland betreff. 1701; — [Hermelin O.] Eubuli Aquiloni Epistola ad Amicum, Stockh. 1701 Nonis Aprilibus; — Generalfördelning af H. K. Mjts. troupper 1701, Wiesel Gren., De la Gardie Archiv 1840 XIII.; — Declaratio ulterior J. R. M. Sueciae ad portum Curlandiae attinens 1701, Expositio causarum 1701 [Także Livonica]; — Bericht als Maj. Schweden den Feind durch Kurland verfolgete, Stockholm 1701 [Toż po szwedzku]; — Brief an einen in Warschau befindlichen Freund, Stockholm 1701, *zob.* Nr. 4356; — Historischer Kern, Hamburg 1701, *zob.* Nr. 4351; — Relation v. d. 27. Junii Bataille 1701; — Bericht von der Siegreichen Action Kön. von Schweden über Düna Strom 9.

Julii, Stockh., Riga 1701 (Toż po szwedzku) (Por. E. 1701: Bericht, Relation, Berättels, Berättelse kort, E. IX., Nader Verhael, Den Seger-Berande, Kort Relation, Kurzer Bericht); — Continuation till Rigiska berättelsen, Stockholm 1701; — Krótka a prawdziwa Relatia o akcyi pod Rygą 9. Julii 1701; — Kurze Nachricht was bey Annäherung Kön. von Schweden in Liefland passiret 1701; — Kärt relation ang. K. Mayest. lyckelige deseente öfwer Dänen 1701 (DS.); — Woldemar J. H., Einzug der schwedischen Truppen in Mitau (22. Julii 1701), Innland, Dorpat 1845 Nr. 2; — Uniwersał 29. Sierp. (o zamiarach króla szwedz.) 1701); — Patent enthaltend den Kön. Befehl, Riga 22. Julii 1701; — Epistola Regis Poloniae Aug. II. ad Ordines Belgiae Dat. 9. Sept. 1701 (także Livonica); — Hermelin Olaus, In epistolam R. Pol. de bello Livonico (3 ed.), Toż po niem. (Także w Livonica i Nordbergu III. 269); — Jüngste Nachricht was ferner in Liffland 1701 (toż po szwedz.), (E. IX.); — Literae nobilis cujusdam Livonici 12. Octob., Libaw. 1701; — Accord bey Abtretung der Neumünde d. 11—21. December 1701 (4 ed., E. IX.); — Kurze Relation von Uebergabe der Neuen oder Düna Münd. 11. Decemb. 1701 (toż po szwedzku); — Designatio deren in der Vestung Neumünde eroberten Canons, Stockh. 1701 (Toż po szwed., E. IX.); Inventarium uti Düna-Münde, sedan Pälniske Guarnisonen, (E. IX.); — De la Gardie I. K. M. zu Schweden Ratt Feldmarsch. Betreff die Defension der Grenze. B. w. m. 1701; — Copia zweener Briefe von jetzigem Zustande in Pohlen als den Kön. Augusti und Radtziowski, B. w. m. 1701; — Dispunctio libelli ad regni Poloniae primatem suet. majest. 1701; — Breff skrifwit til Högwälborne Woiwoden N. N. uthur pohlniska spräket, B. w. m. 1701; — Kort Verhael eens gespreks in der Vildae ofte Vylnae van Littauen (?), Amsterd. 1701 (DS.).

4361. R. **1701**. Marya Kazimira do Teofili Lubomirskiej, Kozmian A. E., Wyciągi piotrowickie; — Kopia listu pewnego dworzanina 1701 DS.

4362. R. **1701**. Opisanie hut olkuskich, Łabęcki H. Górnictwo II.

i

4363. R. *1701*. **August II. daje pozwolenie Józefow Karczewskiemu przeniesienia swego dożywocia na Sokolnikach, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 4, 5; Schelwig S., Synopis controversiarum Gedani 1701; Tenże, Oratio in introd. Wittenbergi 1701; Sattelsdorf Joan., Copia Sendsschreibens an Consistor. in Danzig und Königsberg 1701 (DS.).**

4364. R. **1702**. Listy i instrukcye sejmowe z r. 1702, Podoski, Teka, *zob.* Nr. 4320; — August II., Contenta instructionis cubiculario et Stabuli praefecto ab Ecrsedf. d. 6. Januarii 1702; — Tenże, Declaratio in Senatus consilio facta d. 27. Februarii 1702 (DS.); — Pieniążek J., Mowa in Senatus Consilio 1702, Ostr., Swada 1745 (Toż po niem., Kluge-Rede eines Furnehmen Senatoren 1702 DS.); — Załuski And. Chryz., Oratio ad Augustum II., tamże (także Lünig, Orationes); — Tenże dziękuje za pieczęć wielką, tamże (Toż po łac.: Oratio pro supremo Cancellariatu. Thorn 1702, 1703 DS.); — Sapieha Vlad., Mowa dziękując za wojew. brzeskie (czy 1702?), tamże; — Załuski And. Chr., Oratio nomine regis Prussiae, Ostrow., Suada lat. 1747; — Relation Warschausche 20. Mart., (Por. E. IX.: Relation, Underrätelse); — List Aug. II. do wdy trockiego, tamże; — Summaria Ratio perceptorum Reipublicae anni 1702 DS.

4365. R. **1702. Wojna północna.** Specification der feindl. Fahnen zu Riga 27. Febr. 1702 (toż po szwedzku); — Livonica oder einiger zu mehr. Erläuterung 1702; — General Gouverneur Dahlberg über Liefland u. Riga 24. April 1702 (pospolite ruszenie chłopów przeciw Piotrowi); — Warschaw d. 16. Mar. Afskrift af ett Breef. om Konnungens of Swerige 1702; — En kort relation och utförlig om litthauske Armeen 1702 (DS.); — Kontrybucye Wilna, Wilno Kraszewskiego II. 172; — Karol XII. an die Wojewodschaft Podlachien. Uniwersał 2. Mai 1702; — Tenże, Manifest d. 16. Maja, Ostroviae 1702 (po łac., pol., szwed., wiele wydań); — Tenże, Oratio ad bonos et cordatos cives 1702 (3 ed.), (E. IX.); — Hermelin O., Oratio ad bonos Reipublicae cives (toż po niem.) 1702 (wiele wydań), E. IX.; — Gyllensterna N. Manifest till polska republiken af marsch genom. Pommern 27. Juni 1702; — August II., Uniwersał wici trzecie i ostatnie pod Korczyn 1. Lipca, Kraków 1702 (DS.); — Bitwa z Szwedami pod Klissowem, Grab., Oj. Sp. I.; — Umständ. Relation eines vornehm. Officiers von der Bataille bey Clissowa 9—19. Julii 1702 (toż po szwedzku); — Sędziwój, Segren som kön. Swerige 9. Julii emot Konungen Pohlen 1702; — Aus dem Feldlager bey Cliskov 10. Juli, Rewal 1702; — Bericht von dem glück. Sieg, Alt Stettin 1702; — Nachricht wegen glücklichen Action 19. Julii, Stockh. 1702, E. IX.; — Confirmation des Sieges (toż po szwedzku), Bref 11—21 Juli (2 ed.) 1702; — Der glorieus. Bothen., Rewal 1702, (E. IX.); — Extracte poln. Brieffe betreffend die Victorie 1702, (E. IX.); — Breszlau von 22. Julii 1702; — Skrifft öfwer Seger konigl. May. wid Clissow i Lilla Pohlen, Stockholm 1702 (Por. E. IX. 1702: Berättelse, Kort Berättelse, Kurtzer Bericht, Continuation 9. Julii); — Den härliga Segren den 9. Julii 1702 (E. IX.: Underrättelse) (DS.); — Zdobycie Krakowa, Spis dział tamże, Grab.. Starożytności; — Relacya z dziennika posiedzeń Rajców, Grab., Skarbniczka; — Adlersteen Jor., Najj. Majestatu król. Szwedzkiego Wojsk.

Commissarz, Kraków 3—13. Aug. 1702 DS.; — Lipski F. Legatus ad Carolum XII., Ostrow., Suada lat, 1747; — Karol XII., Ad pacem cum Polonia respons 1702; — Literae ad illustr. Dom. Pallatinum ab amico scriptae ex polonicis latine factae 1702; — August II., Oznajmujemy... Działo się pod Sandomierzem 22. Sierpnia 1702; — Postanowienie Stanów Rzeczyp. pod Sandom. 22. Sierpnia 1702; — Ausführl. Relation der in Peibs auscommand. Flotte unter Carl G. Löschern v. Hertzfeld (toż po szwedzku) 3. Julii 1702 DS.; — Wijdare Continuation af det Sohm Peipus (12. Juli 1702); — Dwie relacye w Pyśma Szeremietiewa 1778 I. Nr. 20, 22 (Por. **E.** IX. 1702: Utsörlig Förteckning, Strokirch Mich. Majest. Königl.); — Bericht von dem was General Wolmar Anton v. Schlippenbach die Re-traite d. 18. Julii, Pernau 1702; — Kort Uthchag uthur de sidst ankomoe Tijdender som öfwer Riga (20. Aug. 1702); — Patent beschreibend das Betragen Moscoviter (z 27. paźdz.), Fellin 1702; — Kontenta listów króla, Königsmarkowy i Fitztuma 1702; — Steenbock Magnus, Relation Ih. k. May. Tackseijelse Dag. i store Lubomirskis slott och Rzesau 20. nov., B. w. m., Toż, Stockholm 1702; — My Rady dygnitarze ziem Wielkopolsk. pod Koło zgromadz. 30. Paźdz. 1702; — August II., Uniwersał na sejmik w Toruniu w Grudniu 1702; — Tenże, Uniwersał do Polaków oznajmując, że z radami ex limitatione consilii Thorun. postąpił 1702; — Herden Jakob, Den Fürsten August in Thorn bewilkomen 1702; Levesius Aug., Oratio nomine Pontif. Romani 1—11. Decemb., Stockholm., Götheborg 1702 (toż po szwedzku i niem.); — Tenże, Imago consuetudinis et vitae Caroli XII. oratione expressa 1702; — Flemming, Bericht an Kön. in Pohlen von der Bataille mit den Schweden 1702 (DS.).

Rachunki skarb. 1702—3, zob. Nr. 4434.

4366. R. *1702*. Markiz d'Arquien (do J. Lubomirskiego?), Dz. War. 1852 Nr. 70.

4367. R. *1702* (1710). August II. nadaje Grzegorzowi Lopuszańskiemu synowi Konstantego część wójtostwa Gronziowa, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 21; List wieczystego nadania sioła Pieczerska Monasterowi Kijowo-Pieczers. 1702; Sikorski W. X., Decanatus Zamojciensis 11. Dec. 1702, Roma 1702; Kulszyński M., Traktat na obronę klaszt. św. Troycy. Wilno 17 2 (DS.).

4368. Schelguigius S., Das unglückliche Zangapfel zu Danzig gefallen 1702; Inclyta Poloniarum Respublica civitati Gedanensi aequior. s. loco 1702, 1703 (DS.).

4369. R. **1703. Wojna północna.** Catus Iren., Epistola de causis pacem in Polonia remorantibus, Breslau 2. Jan. (3 ed., jedna Stockh.) (toż po franc., niem., szwedz.); — Epistola ad D Lissenheim occasione Cati Irenei epistolae 1703; — Karol XII., Copia af breef till Radziowski 14. Januar., Stockholm 1703; — Radziejowski Mich., Reponse à la déclaration au nom de S. M. Suédoise 1703 DS.; — Respons X. kardynała, Baracz, Pamiętnik dziejów; — Uthur säker hand har man ifrän Warschau begge 14. Januar., Stockh. 1703; — Warschaw den 23. Januarii 1703; — Toż 5. Februarii 1703; — Toż den 11. Febr. 1703; — Riga d. 2. Februarii 1703; — Arma victricia Caroli XII. Mens. Febr. 1703 (DS.); — Radziejowski kard. do króla, Dz. War. 1852 Nr. 143: List prymasa do senatorów z Warszawy, List tegoż do Województw, Ostrow., Swada polska 1745 (także osobno); — Święcicki Mik., Kopia responsu Bisk. Poznań. Panu podskarbiemu J. Przebendowskiemu, Warsz. 23. Febr. 1703; — Pieniążek Jan, Kopia responsu Wojew. Sieradzkiego do króla d. 13. Martii, Varsov. 1703; — In Res gestas Caroli XII. Mens. Martii et Suppl. 1703; — Dantzich d. 1. Martii, Toż, d. 11. Martii 1703; — Umständliche Relation des Gefechtes zwischen Schweden und Litthauen ohnweit Bilsen (Birże 19. marca) 1703 (3 ed., toż po szwedzku 2 ed., Por. **E.** 1703: Berättelse, t. IX. Relation); — August II., Manifest z Malborga 2. Kwietnia 1703, Toż, dan w Malborku 11. Kwietnia 1703; — En närmare Relation om treffningen wid Saladen i Churland. 4. April 1703 (2 ed.); — Karol XII., Declaratio Cardinali Primati, Instativis ad Pragam 16. Aprilis (3 ed.) (Toż po franc. i szwedzku, wiele wydań), **E.** IX.; — Radziejowski, Responsum ad declarationem nomine Reg. Sueciae exhib. 15. Mai 1703; — Kurtze Relation von d. herrlichen Victoria 30. Ap. bey Pultovsk, beygefüg. Sapieha Schreiben 1703; — Sapieha Joh., Copey Schreibens an seinen Vater den 1. Mai aus Pultusk geschrieben 1703; — Relation von dem russischen Einfall ins Wendausche Kirchspiel 24. Mai 1703 (DS.); — Szeremetiewa relacye, Pyśma Szeremietiewa 1778 I. Nr. 54; — Berättelsa och Commendantons C. G. Scyttes 25. Maij, Stockholm 1703; — Untergang der Stadt Nyen (Originalbriefe) Innland, Dorpat 1841 Nr. 38 (Por. Winkelmann Nr. 6066—6069).

4370. R. **1703. Sejm w Lublinie.** Konstytucye sejmu Waln. Lubelskiego, Konstyt. W. X. Litewskiego, Instruktarz celny, Vol. leg. VI.; — Konstytucye sejmu waln. lubelskiego, zaczętego 19. Czerwca, Lublin 1703; — Instruktarz wybierania cła w r. 1703 pozwolonego, 1703; — August II., Uniwersał względem sejmu 12. Maja 1703 (także Ostr., Swada pol.); Toż, Elbląg 12. Maja; Toż, oznajmujący środki przeciw Szwedom; Toż, naznaczający pospolite ruszenie pod Gołębiem; Toż, ostrzegający Rzpta o niebezpieczeństwie, Kraków 1703; — Dyaryusz sejmu lubelskiego, Podoski, Teka, *zob.* Nr. 4320; — Skrypt ad archivum, respons na instrukcya, tamże; — Korte Päminnelser som wid Rikzdagen i Lublin, Stockh. 1703; — Imieniem Najjaśniejszego Króla Jegom.

Szwedzkiego (Lublin) 1703; — Reflexiones breves in comitiis Lublinensibus 1703 (DS.); — Ogiński dziękuje za buławę polną W. X. L., Ostrow., Swada pol. 1745.

4371. Pignatelli Fr., Epistola pastoralis, Vars. 1703.

4372. R. **1703. Wojna północna.** Akt konfederacyi w Srzedzie pod Jakóbem Broniszem d. 9. Lipca (Actum in Castro Wschowensi) 1703; — Relacya campaniey od przybycia kasztelana Lubomirskiego z Sejmu do obozu 1703; — Karol XII., Responsum confoederationis in Grosz-Pohlen, Thorn 17. Octob. 1703; — Armia rossyjska, Szeremietiewa Pyśma 1778 I.; — Omständelig Relation (10. lipca 1703) (toż po niem.) — Strokirch M. Patent, Riga 25. Juli (DS.); — Karol XII., Nos Suecorum Rex, Thorun 26. Aug. 1703; — Ausführliche Relation von der Stadt Thorn wie dieselbe durch Bombardung, Elbing 1703; — Verzeichniss aller particularien der Stadt-Thorn am 4. Octob. an die Schweden übergangen, (**E.** IX.); — Bericht was bey Thorn vorgefallen, 10., 20. Octobr., Reval 1703; — Förtekning (Thorn 4., 14. Octob.), Stockh. 1703; — Ordnung der Bürgerwache, Thorn 1703; — Kurzer Bericht auf was Weise die St. Elbing an Ih. Maj. von Schweden ergeben, Reval 1703; — Bericht Libau in Curland den 14. Novem., Stockh. 1703; — Utförlig Relation om det Skarpe emellen Carl XII. uthar Curland, Stockh. 1703; — Sapieha Kaz. Jan, Manifest (imieniem jego i dygnitarzy) 3. listop. (toż po niem.) 1703; — Laudum der confoederir. Grosz-Pohlen 14. Nov., 2 ed., Pernau i Ryga (?) 1703 (DS.).

4373. Rakoczy Franc., Universis orbis Christiani, Toż, Wszem wobec świata chrześciańskiego panom, dat. obóz w Munkaczu, w Czerwcu 1703 (DS.); — Tenże, Manifestum de statu Hungariae, *zob.* Nr. 893 B. I.; — Heigel D., Beziehung d. Kurf. Max Emanuel v. Bayern zu Franz Rakoczy 1703—15, Sitzb. der Münchener Akad. 1885 S. 117—146.

4374. R. **1703.** Kopia listu króla pol. do króla franc., Podoski, Teka, *zob.* Nr. 4320.

4375. R. **1703.** List Działyńskiego woj. chełmsk. do X. Jerzego Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 63; — List Lubomirskiego hetm. do króla, tamże 1852 Nr. 57.

4376 **Humiecki Stef.**, Relacya rozgraniczenia Polski z państwem tureckiem in anno 1703, Lwów 1729 str. 119.

4377. **Listy** odnoszące się do buntów Kozackich na Ukrainie pod Palejem 1703 itd., Wiz. i roztrz. nauk., Wilno, Poczet now. t. 19.

Rachunki skarbowe od r. 1703, zob. Nr. 4510.

4378. R. **1703.** Opisanie zniszczeń sztolni Ponikowskiey, Łabęcki H., Górnictwo II.

4379. Vertheidigtes Preussen wider Anspruch des Ritter Ordens. Mergentheim (2 ed.) 1703; Unfug Pabstl. wider die Crone Preussen 1703; Medicinal Ordnung Rathes der Stadt Danzig 1703.

4380. R. **1704. Wojna północna.** Konfederacya (actum in Curia Reg. Varsav.) (2 ed.) 1704; — Actus confoederationis, Warschau 1704; — Verzeichniss derer Confederations Punkten 1704; — Actum accessionis ad confederationem 1704; — Radziejowski Mich., Manifest (Actum in curia Varsav.) 1704 (toż po szwedzku, **E.** IX.); — Konfederacya generalna circa religionem orthod. w Warszawie (przeciw Aug. II.) 1704; — Kostecki S., Ogłos wjazdu Arwida Horna, ed. 2., (Warsz.) 1704; — Diarium des Warschavischen Congresses 31. Januar. 1704; — Listy z oryginałów od Imc. Komissarzów Szwedz. pokazanych (Königsmarkowy, Aug. II.) 1704; — Verzeichniss derer Confoeder. Puncten mit Krohn Schweden 1704 (**E.** IX.); — August II., Memorial wider Warsch. Confoed. auf dem Reichstage zu Regenspurg 1704; — Werther, Injustitia confoed. a Card. Radziejowskijo, Varsaviae (po niem.) 1704; Dokumenta produkowane na Radzie w Krakowie 21. Febr. 1704; — August II., Uniwersał ostrzegający oraz zagrzew. ad executionem sancitorum, Kraków 1704, Uniwersal zwołujący sejmik extraordynar. (2 ed.) 1704, Uniwersał do wdztw na ratunek oyczyzny 1704, Wici jedne za dwoje, Kraków 1704, Uniw. do wojska kor. z Krakowa w lutym Krak. 1704; — Confederacya Opatowska wojska koron. 29. lutego 1704; — Puncta welche auf dem Landtage in Grosz-Pohlen denen Land-Bothen 1704; — Instruction auf die Land-Tage in allen Woiwodder Cron Pohlen 1704; — Werther, Expositio rationum detentionis Principis Jacobi, statibus Ratisbonae 1704; — August II., Copia listu J. K. M. do Województw (3 różne listy 10. Marca, 16. Marca) 1704, List króla in vim Manifestu 17. Mar. 1704; — Aleksandra królewicza manifest do Stanów Rzptej Polskiej, Warsz. (Toż po łac.) 1704; — Glossa na Manifest Aleks. 1704 (DS.) (także Nowakowski, Źródła II.); — Franciszek Poniński do izby szląskiej (w sprawie porwania Sobieskich), Mosbach, Przyczynki; — Jakób Królewicz, Register dokumentów na Radzie (Krak.) 1704; — Radziejowski Michał, Uniwersał o Interregnum przeciwko Augustowi II., W Warszawie 2. Maja, Warsz. 1704; — August II., Manifest wieder die von Card. Primas Detronisation, Leipz. 1704, Declaratio respectu custodiae (Manifest króla do narodu) 1704; — Karol XII., Versicherung an Dantzig gegeben in Heilsberg 27. Maji 1704 (toż po szwedz.); — Erklärung Stadt Dantzig wegen Zutritt zu der poln. Confoed., Dantzig 30. May 1704 (2 ed.) (toż po szw.) (DS.); — Martens E., Die Absetzung Aug. II. mit Benützung handschrift. Materialien des Danziger Ratsarchives, Westpreus. Ztsft.,

Danzig 1882 VIII.; — Tenże, Danzig im nordischen Kriege, I. Irrungen während des Jahres 1704, Programm des königl. Gymn. in Danzig, Odb. Danzig 1883; — Konfederacya Stanów pod Sandomierzem, Actum in Castro Sandomir. 20. Mai (2 ed.), Uniw. trzeciej wici na pospolite ruszenie, W obozie pod Sandomierzem 1704, Jurament so er denen Confoederirten Ständen bey Sendomiers 2. Juny geleistet 1704; — Abgenöthigte Wiederleg der Sendom. Confoeder. 1704; — Actum in curia reg. varsav. pridie festi Margaretae (Odpow. na konf. Sandomierską) 1704; — Klemens XI., Copia bullae ad Card. Primatem Reg. Pol., Romae VI. Junii 1704 (toż po szwedzku), Litterae ad Augustum II. 1704; — Relacya IM. PP. Deputatów na akcie elekcyi w Kole 19. Junii 1704; — Przyjęcie i ogłoszenie pisma „Relacya“ oblatow. 12. lipca 1704; — Stenbock, Universale (po niem.) z Marienburga 30. Junii 1704; — Karol XII., Protectorial och Beskydds-Bref för Postwagnar 31 Junii, Stockh. 1704 (DS.).

4381. **Materyały** do historyi Stanisława Leszczyńskiego króla polskiego (Obraz Polaków t. XIII., *zob.* Nr. 4319), Poznań 1841, — Vernrund. Würd. Poln. Königswahl Leszczyński 1704 (**E.** IX.), — Mémoires sur les dernières revol. de la Pologne par un gentilhomme, Rotterdam 1710 (v. Prebendowski), — Lettre d'un gentilhomme sur l'état 1704, Toż po niem., — Sendschreiben eines polnischen Edelmanns, Cöln 1704, — Bericht eines Wolontaires bey der Schwed. Armee 1704, — Konungens öppna bref till ständersia i Polen att Konung Stanislaus 1704, — Berättelse om te Swenska Ambassadeur i Warschau 19., 29. Julij 1704, — Jessen, Oratio in Polonia credentiale exhibens, Lünig, Orationes, — Carolus XII., Manifestum de electione Stan. Leszczyński 1704 (toż po szwedzku) (DS.), (Por. **E.** 1704: Affter, Informatio, Leszczyński, Replika, Respons, Königswahl, 1733: Informatio).

O Leszczyńskim zob. Nr. 4577 i Kroniki.

4382. Listy Józefa Potockiego wdy Kijow. Hetmana w. kor. do żony swojej Wiktoryi z Leszczyńskich, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno p. n. t. V., — Eksplikacya interesu J. M. Lubomirskiego 1704 DS.

4383. R. **1704. Wojna północna.** Manifestum statuum confoed. Reipublicae 28. Julii [St. Dönhoff et Pet. Tworzyański] 1704, — Manifest skonfederowanych Stanów pod Łańcutem 28. Julii 1704 [Toż po łac.], — Memorial S. R. Maj. wider die Confoederation Leipzig 1704, — List Najj. Cara do X. kardynała Radziejowskiego 1704, — Piotr Car, Litterae officiosae ad reipubl. proceres, ne adversus Polon. Regem aures praebeant 1704, — Demonstration von S. K. M. von Czar, Leipzig 1704, — Epistola nobilis Poloni ad amicum, qua literis Czari respondetur [Toż po niem.: Schreiben], — Sincerus Basilides, Confutatio libelli, Epistolae ad amicum, Colon. [2 ed.] 1704, — Karol XII., Proklamacya po szwedzku ze Lwowa 4. Septembr. 1704, — Tenże, Patent, Leopoli 13. Sept. 1704, — Relation [po szwedzku], Lemberg d. 31. Aug. i 10. Sept. 1704, — Extract der bey der Dantziger Post zu Stettin eingelauffenen Partic. Briefe 27. Septemb. 1704 [DS.], — Kurzer Bericht 1704 (**E.** IX.), — Chłędowski, Wiad. o kontrybucyi włożonej na duch. lwowskie przez Szwedów 1704, Pam. Lw. 1818 III., — List do Podkanclerzego od m. Lwowa, Barącz, Pamiętnik, — Pochód Augusta II. na Warszawę i odwrót wojsk sasko-polskich z Warszawy 1704, Czas 1878 Nr. 263, — Relation von Belägerung aber Erob. Warschau 1704, — Relation om de emellan 17. Oct. 1. Nov. Stor Pohlen Träffningar 1704, — Relation von denen 27. Octob. in Gross-Polen Actionen, — Copia zweyer Schreiben 1704, — Relation om Staden Posens Blocquade 1704, — Belagerung der Stadt Posen 1704, — Abschrift einigen Briefe [o Poznaniu] 1704, Toż po szwedzku: Afskrifft 1704, — Relation von 27. Octob. bis 11. Nov. vorgeff. Actionen, Reval, Stockholm 1704, — Leszczyński St., Manifest do Narodu 30. Octob. w Warszawie [toż po łac.] 1704, Manifest do Stanów Rzpltej wydany 30. Octobra 1704, — Lubomirski Hieronim, Manifestum 21. Novembr. [przeciw Leszczyńskiemu] [Toż po polsku w Krakowie] 1704 [Por. **E.** 1704: Berättelse, Tacksägelse, Schreiben, t. IX. 1704: Abschrift, Ensäker, Relation, Tacksägelse].

4384. **Mazepa Jan**, Dwanaście listów do St. M. Rzewuskiego ref. koron., Dod. Czasu 1856 I. 660, — A. B. [Bielowski], Jan Mazepa i jego listy [1702—5], Bibl. Ossol. pocz. nowy t. IV., — Kamieński B. M., Żiżn Mazepy, Moskwa 1834, 1836, 1842, — Nowe nieznane fakta do życiorysu Mazepy, Czas 1853 Nr. 144, — Relation umbeständliche v. Victorie bey Schlabodda 1704, *zob.* Nr. 4385. — List Jana Mazeppy do Piasoczyńskiego, Athenaeum 1842 t. I., — Ks. Wychowski do króla, Dz. War. 1852 Nr. 63.

Zob. Akty o kozakach 1679—1716, Nr. 967 III.

4385. R. **1704. Wojna północna** [Litwa]. Ogiński, Uniwersał względem kontrybucyi z Bierzy 16. Lutego 1704, Uniwersał w Birżach 16. Junii 1704, — Accordspuncterne slutue mellan Casimir Sapieha och ofw. E. Neresius öm Birsen, B. w. m. 1704, — Wahrhaftiger Bericht von der Action bey Leszna [16. Junii] gegen Moskoviter 1704 [Por. Winkelmann Nr. 6077—78], — Relation von der Expedition bar. Maydel, Juli 1704 [Toż po szwedzku], — Bericht der

Ruhm-würdigen Action der Sapiehischen Trouppen unter Zawiszcza gegen Ogińsky Gnade 20. Junii 1704, — Moschorum Caesaris Edictum in castris prope Narvam [12. Julii 1704], — Szeremetiewa relacya o oblężeniu Dorpatu, Pyśma Szeremetiewa 1778 I., — Tagebuch Carl G. v. Skytte, Lenz, Livl. Lesebibl. 1796 III., — Skyttes Brief, Archiv, Dorpat VI., — Accordspunkte 1704 [często druk., por. Winkelmann Nr. 8124—40], — Copia des Schreibens Leuenhaupts an gen. Frölich in Riga 24. Julii 1704, — Copia des Oberst. Stackelbergs an Frölich 27. Julii 1704, — Relation v. der Haupt-Action zwischen Löwenhaupt und Wisniowiecki, Ogiński, Moscovit. 1704 [tož po szwedzku], — Umbst. Relation v. der Victoria bey der Schlabodda 28. Julii 1704, — Gratulation-Schreiben I. K. M. v. Schweden I. K. M. Stanislaus I. nebst Relation v. 26. Julii 1704, — Continuatio Diarii fortalitii Narva 24. Aug. 1704, — Das glücklich besiegte Narwa, Cöln 1704 [DS.], Archiv. Dorpat II., VI. [Por. Winkelmann Nr. 7092 do 7115], — Accords-Puncten mit Neresius wegen Birsen 14. Sept. 1704 DS. [Por. Winkelmann Nr. 6074—6092], *zob.* Nr. 940 B., — Kurtzes Project von Liefflandes Zustand, so Feld-Zug wieder Moskow. 1704 [DS.].

4386. R. **1704.** Mandat auf Kön. Maj. in Pohlen Befehl d. 29. Decemb. wegen Cantzlers von Beichlingen, Leipzig 1704; — Bericht von dem Fall des Wolfg. Diet. Beichlingen 1704 (E. IX.) (DS.).

4387. Vertheidigtes Preussen wider Anspruch des Ritter-Ordens. (in Nova liter. Germ. 1704).

4388. R. **1705. Wojna północna.** Aug. II., Uniwersał (?) po sejmie Lubelskim, Waf. 1705 (także Ostrow., Swada pol. 1745), Uniwersał w którym usprawiedliwia się z wyjazdu do Saxonii 1705, Patent z 13. Kwietnia, Drezno 1705, — Radziejowski Mich., Uniwersał 31. Maja w Gdańsku [tož po niem., E. IX.], Manifest on en allman Ridderskapets 11. July 1705 [DS.], — Tenże, List do J. Potockiego, Ostrow., Swada pol. 1745, — Bronisz P. J., Marszałek konfed. gener. warsz., Dat. Gdańsk 21. Maja [odezwa] 1705 [tož po niem.], — Confederatio palatinatus Cracoviensis 1705, — Laudum Palatinatus Sandomir. w Opatowie 10. Junii [pro Stan. Leszczyński] 1705, — Ad officium et acta venientes J. Wąsowicz et Franc. Grabowski [Przystąpianie do konf. Wielkopolskiej za S. Leszczyńskim] w Opatowie 10. Junii 1705, — Oblata confoeder. ducatus Zathoriensis 1705, — Uchwała Rady walney warszawskiey 1705, — Manifest Stanów Rzpltej w Brześciu 11. Lip. 1705, — Cenzura pewnego republikanta na dwa uszczypliwe manifesty 1705 [DS.].

4389. **Leszczyński Stan.** Deklaracya koronacyey Najj. Stan. I. 19. Września 1705 [2 ed.], — Articuli pactorum conventorum i przysięga na nie króla [2 ed.] [tož po łac.] 1705, — Denuntiatio Regis coronati mensis Octob., Varsav. 1705, — Manif. sub tempus coronat. men. Octobr. 1705, — Relation der Krönung Stanislaus I. 1705 [Przedruk 1733], Tož po szwedzku: Kort Berättelse, Stockh. 1705, — Nachricht von der Krönung, Stock. 1705 *(Leszczyński, zob.* Nr. 4577), — Foedus inter sacr. R. M. atque Republicam, Varsav. 18. Nov. 1705, — Foedus R. M. Sueciae et Poloniae 18. Nov. Förbund emellan Majesteter, Holmiae 1705, 1706, — Berättelse om förloppet, Stockholm 1705 (E. IX.) [Por. E. 1706: Rönnow Magnus, t. IX. Seumenicht A. V.], — Charles XII., Bref of befallning till giwfen wird Blonie uti Pohlen, Stockholm 1705, 1706, — Berättelse om den emmellan de Swänska under gener. Nierot wed Warschau, Stockholm 1705, — Manifestum confoed. Sandomir. contra Leszczyński 16. Octob. [po łac. i po niem.] 1705, — Manifest powtórny Stanów Rzpltej w Tykocinie 1705, — Order biały, Ostr., Suada lat. 1747, *zob.* Nr. 4438, — August II., Conclusum Najj. Kr. JM. 16. Grudnia w Grodnie 1705, 1706, — Copia eines Original Briefes aus Grodno 1706, — Leszczyński Stan., Uniwersał, w Warsz. 20. Decembr. 1705 [tož po niem.].

4390. **Piotr Alexiewicz,** Declaratio quo jure exercit. suum in Poloniam introdux. 1705 [tož po niem.; Vorstellung], *zob.* Nr. 4349, — Goertz, Copiae einiger an Moscov. Zaar wie auch Kön. Augusti wider J. R. Patkul gesch. Briefe 1705 [Wyciągi w Bergmanna Hist. Schrift I. 1806] [DS.].

4391. R. **1705. Wojna północna.** Berättelse om det fächtende wid Polangen och et Partie af Ryssar och Littouer [3. Febr. 1705], S. l. 1705, — Relation von der Action J. Fr. v. Liwen d. 28. Junii mit den Muscovitern 1705 [Tož po szwedzku: Berättelse] 1705 [DS.], — Relacya wzięcia Mitawy, Szeremietiewa Pyśma 1778 I., — Bericht v. der blutigen Action Graf Ad. Löwenhaupt wider Scheremethoff 16. Julii 1705 [3 wyd.] [Tož po szwedzku i rossyj. w Pyśmach Szeremietiewa], — Accord-Puncta über den Schloss Mitau [3. Sept.] 1705 [2 wyd., 2gie, Hamburg], — Schlosz Mitau v. 18. Septem. [relacya kapitulacyi] 1705, — Bericht von der Moscowiter unchristlichen Verfahren, Stockholm [tož po szwedzku] 1705, — Echo sive responsio ad calumnias adversus Reg. Polon. praecipue Patkul 1705, — Patkul Gener., Afskriff. af den Fängne Breef til sin Konung Augustum af Pohlen, Stockh. 1705 [DS.].

4392. **Klemens XI.,** Venerabil. fratribus. Romae 10. Juni [contra coronat. Stanislai] [2 ed.] 1705, Bref til erkebiskopparna och biskop. uti Pohlen, Stockh. 1705, — [Her-

melin] Equitis Poloni epistola de potestate Pontificis Romani 1705, — Ad epistolam Equitis Pol. responsoria 1705 (obie po szwedzku); — Mayer Joh. Fried., Apologia Pontificum roman. pro Archiep. Reg. Polon. advers. censuram Clem. XI. Gryphiswald 1705 [DS.].

4393. R. *1705.* Klemens XI., Confirmatio constit. adversus Jansenianam haeresim, Posnan. 1705; Instrukcya rzymska albo postepek o sądach przeciw Czarownicom (proces przez Kaz. Flor. Czartoryskiego, *zob.* Nr. 4137), Kraków 1705 (toż po łac.: Instructio 1705); Trzebicki Prot. J., Spiritus adiuvans, oratio ad Clementem XI., Romae 1705 (DS.).

4394. R. **1705**. De Hauteville, Relation historique de la Pologne, Cologne 1705, 1711; — Ernesti Joh., Sonderliche polnisch deutsche Missiven und Zuschriften 1705 (DS.); — Andrzej Olszewski kan. krak. do bisk. wrocławskiego z Krak. 30. październ., Mosbach, Wiadomości; — Eine österr. Denkschrift Droysen, Gesch. d. preuss. Pol. IV. 4.

Józef I., zob. Nr. 1581—2.

Wojna hiszpańska, zob. Nr. 1507 (14, 15) i Nr. 1528.

4395. R. **1705**. Radziejowski Mich., Testamentum Cardinalis, Dantisci 12. Octob. (lat. et germ.), Danzig 1705, 1706; — Remarquen über das Testament des Cardinals 1705 (DS).

4396. R. *1705.* Józef Mniszech ćwierć roli Sidorokówka zwaną puszcza Wróblickim Sołtysom, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 45.

4397. R. **1706**. **Wojna północna.** Karol XII., Litterae ad Ordines in M. D. Lithuaniae, Camioncae 29. Januar. 1706 (Toż po niem. i szwedzku: Uniwersales); — Schulemberg, Relation welche wegen Bataille bey Fraustadt seinem Könige abgestattet 1706; — Tenże, Relation écrite au Prince Eugène de Savoye 1706 (E. IX.) (DS.); — Schulenburgs Leben und Denkwurdigkeiten (Dod.), Leipzig 1834; — Denkwurdigkeiten f die Kriegskunst und Kriegsgesch., Berlin 1817—20 II.; — Extract Schreiben eines Lieutenants, die Action bey Fraustadt betreffend 1706; — Relation von der grossen Victorie unter Fraustadt in Gross-Pohlen (3., 13. Febr.) Stockholm, Rewal 1706 (toż po szwedzku); — Kurtzer Bericht der Victorie 1706 (toż po szwedzku); — Nachrichten von der Bataillie d. 13. Febr. ohnweit Fraustadt 1706 (Por. E. 1706: Relation, t. IX. 1706: En Uthförlig, Uthtägt) DS.; — Dyaryusz i opisanie batalii (?) wojska szwedzkiego z saskiem, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — Wiadomość szczęśliwie wygranęy Viktoryi pod Wschową die 3. et 13. Februarii 1706, Dz. Pozn. 1866 Nr. 245; — Berättelse om slaget emellan Baron Creutz of Gener. Nieply wit Kletsk i Litowen 20. April., Stockholm 1706 (Por. E. 1706: Relatie) DS.; — Journal von Ihr. Kön. v. Schweden Marche aus Zaludec bis nach Pińsk in der Polesie 1706 (E. IX.); — Stanisława I. króla uniwersał do wdztwa podolskiego, Grabowski, Źródła *zob.* Nr. 1361; — Generałów rossyjskich uniwersał do wdztwa podolskiego, tamże; — Leszczyński Stan., Manifest an die poln. Stände 1706; — Potocki Józ., Uniwersał wzywający do popierania Stan. I. 1706; — Karol XII., Schutzbrief an alle in sächsischen Ländern befindl. Ständen, Stockholm 1706 (toż po szwedzku); — Leszczyński St., Manifest wegen seines Auffbruchs nach Sachsen, aus dem Polnischen 1706; — Kön. Poln. Verordnung an die Sächsische Land-Stände wegen Schwedischen Trouppen, Dresden 9. Septemb. 1706 (DS.); — Listy do czasów Karola XII. i partyi Leszczyńskiego w Saxonii r. 1706, Wizer. i roztrz. nauk., Wilno, Pocz. now. t. XIX.; Traktaty, *zob.* Nr. 4399; — Karol XII., Mandat wornach die im Sachsen stehende pol. Trouppen sich zu reguliren haben 2.—12. Octob. 1706; — Extract Schreiben aus Posen 26. Octob., 5. Novemb. 1706 (DS.); — Bitwa ze Szwedami pod Kaliszem w r. 1706, Kaliszanin 1886 Nr. 68—70; — Relation der Victorie ohnweit Kalisch 29. Octob. 1706 (Por. E. IX.); — Bericht von der 29. Octob. bey Calisch Action 1706 DS.

4398. R. **1706**. **Wojna północna.** Lewenhaupt A. L., General swenska armen i Liffland, Curland, Riga 31. Januar 1706; — Tenże, Formulär till skyddsbref for swenska trupperna i Liffland och Kurland (lat.?) 1706; — Relation in welchem Zustande Mitau u. Bauske D. 26. März 1706; — Lewenhaupt A. L., Uppmaning till innevärne i polska Lifland 30. Mars., Riga 1706; — Tenże, Proclamation an die Einwohner des polnischen Lifflandes, Riga 14. April. 1706 (toż po szwedz.) (DS.).

4399. **Traktaty** między Augustem II., Kar. XII. 1706; — Friedens-Puncta 14. Sept. (2 ed.) 1706; — Tractatus die 14., 24. Septemb., b. m., Hagae 1706; — Schwedischer Stillstand 25. Sept., Königl. Poln. Stillsfand 27. Kund gethan 1706; — Instrumentum pacis inter Sueciae et Polon. Majest., Stockholm, Lipsiae 1706; — Traktat pokoju zawarty między Fryd. Aug., Kar. XII. i Stan. I. 1706 (po łac.); — August II. Friedensschluss Altranstadt 1706, 1707; — Version du traicté de paix entre le roi de Saxe et les rois de Suède et de Pologne (po franc. i niem.), Meiss 1706; — Diploma abdicationis per Seren. Augustum Regem 1706; — Instrumentum abdicationis 1707; — August II., Manifest uznający królem polskim Stan. Leszczyńskiego 1706; — Leszczyński Stan., Ogłasza zrzeczenie się korony przez Augusta, Laisnig 16. Nov. 1706 (toż po niem.: Manifest); — Friedens-Publication, Alt-Ranstat, Dresden 16, 26 Novemb. (2 ed.) 1706; — Extract zweier Briefe (Zusammenkunft König Schwed. und Augusto) 1706; — We-

lingius et Hermelinus Ol., Oratio ad Stanisl. I. qua de pace gratulabantur et responsum per Szczuka 1706, 1707 (Por. E. 1706, 1707); — Szczuka St. A., Contestatio gratiarum R. Majest. a Senatorio Ordine 1706; — Hermelinus Ol., Responsio ad legatos R. Maj. Pol. ob pacem 7.—17. Novemb. (2 ed.) 1706 (Por. E. 1706: Actum, t. IX. Rümow) (DS.)

4400. Danielson J. R., Zur Geschichte der Sächsischen Politik 1706—9, Abhand. in kaiserl. Alex. Univ. in Finland 1878 (Por. Sybel H. Z. XLII. 506); — Goll J., Der Vertrag von Altranstadt 1706—1707 ein Beitrag zur Gesch. der oester. Politik, Abhandl. der k. böhm. Gesell. d. Wissensch., Prag 1879; — Listy Spaetgensa radcy, izby szląskiej do rezydenta austr. w Krakowie i odpowiedzi, Mosbach, Wiadomości pol.

4401. R. **1706. Karol XII.** Bref of Befallning till Desz wid Blonie uti Pohlen 27. Novem. 1705 (?), *zob.* Nr. 4389; — August II., Uniwersał z Listopada (Ostrzega adherentów partyi nieprzyj.), Uniwersał, (Wzywa do wierności i do chwytania adherentów szwedzkich o podatki) 1706, Verordnung wegen der v. Schwed. Trouppen erhob. Contribution, Dresden 31. Decemb. 1706; — Extract Schreiben aus dem Schwed. Quartier 17. Decemb. 1706 (DS.) (Por. E. 1706: Bref, Hans K.).

4402. R. **1706**. Tabulla reductionis poenarum per cancellariam tribunalitiam 1706 DS.

4403. R. **1706.** Clemens XI., Memoriale pro suffraganeatu Cracov., Roma 1706; — Instructio parochorum et confessariorum, Crac. 1706 (DS.).

4404. R. *1706.* Mowa Adama Tarły wdy lubelskiego dziękując za województwo, Ostrow., Swada pol. 1745; Brzostowski Konst. Kaz., Copia literarum ad Nicol. Popławski (Tylsa.) 1706; Kierdej Joz., Augustus II. salutatus, Vilnae 1706 (DS.).

4405. R *1706.* August II. potwierdza przywilej Zyg. Aug. Wacł. Baworowskiemu na wsie Horodnica, Sołkowce, Sorocko i pozwala je Szymonowi Baworowskiemu prawnie odzyskać, Dod. Gaz. lw. 1860 Nr. 4; List ks. W. Rozborskiego T. J. do St. Litwinkiewicza proboszcza zarszyńskiego z Krakowa o sukienkach do obrazów w kościele, tamże 1857 Nr. 25.

4406. R. **1707. Wojna północna**. Poparcie gener. Konfederacyi sandomierskiej we Lwowie 7. lutego 1707; — Sieniawski A. M., Uniwersał przeciwko zarzutom, Lwów 1707; — Stanislaus I., Proklamation ang. sammankomsten i Lemberg. Leissnick 16. Mars. Pernau? 1707; — Sammankomst nägra höga potentaters i Alt-Ranstad 19. och 20. April, Stockh. 1707 (E. IX. por. Lof); — Szembek Stan., Oznajmienie Interregni 1707; — Dönhoff Stan., Uniwersał naznacz. zjazd elekcyjny 23. Maja w Lublinie 1707; — Actum Cracoviae in judiciis vigore confoederationis dictae captur 1707; — Punkta podane od Województwa Krakowskiego, Krak. 1707; — Behm Wilh., Uniwersał do Województwa Krakowskiego 1707; — Uchwały i sancita Augusta II. 1707; — August II., Verordnung an Sachsen bey Abmarsche der Schwed. Völcker 16. Juli 1707 (DS.); — Stanisław I. do rady miasta Wrocławia (regesta), Mosbach, Przyczynki; — Extract aus Steinau in d. Schlesien vom grauss. Verfahren der Moscov. Lissa (20. Julii), Breslau 1707, toż po szwedzku; — Jämmerliche Zerstörung d. Stadt Lissa, Berlin 1708; — Rescript an das k. k. Ober-Amt in Schlesien (Toż po łac.) 1707; — Instrum. convent. inter Caes. et Maj. Suec. de libert. relig. evang. in Silesia 6. Sept., Stockh. 1707; — Potocki Józef, Uniwersał, Gdańsk 1707; — Formular der Institution der Reg. Stanislaus I., Dantzig 1707; — Verordnung des Nehring und Scharpauschen Ambtes, Dantzig 1707; — Wisnowietzky, Partic. Bref till Senatorer i Pohlen. Wilna, Juli, Stockholm (2 ed.) 1707 (DS.); — Respons St. Jabłonowskiego na instrukcyą posłów W. X. Lit., Ostrow., Swada pol. 1745; — List B. Sapiehy do Fr. Sapiehy o królu Stanisławie, tamże; — Układy między Carem Piotrem W. a Mikołajem Sieniawskim wda bełskim, Bibl. Ossol. 1843 VI.; — Piotra W. uniwersał do obywateli korony polskiej, Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1361; — Piotr I., Uniwersał do oficerów w Sierpniu w Warszawie 1707, Uniwersał do Ryc. polsk. w Sierpniu (przeciw wieściom o niszczeniu dóbr), War. 1707; — Żydowski Andrzej J., Postanowienie dowozu prowiantu dla Moskali, Kraków 1707; — Prisiaga na sjezdie w Nowogrodkie gospodz. Senatory, Moskwa 1707; — My Rady koronne 27. Sept. (podp. Szembek i Denhoff) 1707 (DS.); — Szembek Stan. Oratio ad Pol. Ordines 11. Aug., Lünig, Orationes; — Clem. XI. do Piotra I., Ostrow., Suada lat. 1747.

4407. R. **1707. Wojna północna.** Lewenhaupt A. L., Värfningspatent (Lithauen 20. Febr.) 1707, (Curland) Riga 27. Junii 1707, Kungörelse fram Curland och Semgallen, Riga 22. Julii 1707 (E. IX.).

4408. **Patkuls** Tod, Nowakowski, Źródła t. II.; — Bergmann Patkul v. d. Richterstuhle der Nachwelt, Leipzig 1806 (Dod.); — Bernoulli, Patkuls Berichte, Berlin 1792—7 t. I—III.; — Hagen L., Das Ende des Patkuls, Dresd. u. Leipzig 1707; — Tenże, Unparteyischer Bericht 1707; — Tenże, Beschreibung der Straffe Patkuls 1707 (wiele wydań); — Patkul, Rede vor Tode b. w. m. 1707 [Por. E. 1709: Muster]; — Beschreibung der merk- und denckwürdigen Execution des tapffern gener. Patkuls 1708; — Görtz, Abschriften einiger wider die Verfolgung J. R. Patkuls-Briefe 1707; — Patkul, Abschrifften einiger an Zaar Briefe 1707 [DS.] [Por. Winkelmann Nr. 10999—11144], *zob.* Nr. 4311, 4350, 4391.

4409. Lettre d'un ministre de Pologne sur les affaires de la Hongrie, 1707 DS.

4410. Acta capituli ordin. praedicat. Gidlis conventu Mariae, Zamość 1709.

4411. R. **1708. Wojna północna.** Extract-Schreiben eines Briefes von Leipzig d. 23. Januar 1708; — Petrus et Augustus offerunt officia Charitate in Polonia 1708; — Relation was zu Grodno 10. Febr. bey Kön. von Schweden Eintritt, Rewal 1708; — Wiadomości o potyczce pod Hołowczynem 1708; — Bericht von der Schlacht bey Holowczin d. 4.—14. Julii 1708; — Relation du combat datée Szkłów 5. Juillet 1708; — Relation Vorläuffige von d. Sieg bey Holofsin 1708; — Relation v. d. Action 15. Julii 1708 (Por. **E.** 1708: Afrijtinng, Berättelse, Fält Lägret, Relatie, Relation); — Relation de la bataille d'Orsza et Rzeczyce 1708; — Bericht von der d. 29. Septemb. 1708 bei Liesna in Micislavischen vorgeff. Action 1709; — Bruckenthal, Wahrh. u. umstandl. Relation von dem Sieg der Moscoviter 1708; — Expressya batalii wygranej Cara pod Lesznem Serafinowicza d. 9. Paźdz. 1708; Lewenhaupt A. L., Kungörelse angäende Krigscontribution af i polska Liffland, Riga 19. Octob. 1708 (Toż po łac.) (Por. **E.** 1705: Berättelse, Lewenhaupt, Relation, 1709: Strokirch, t. IX. 1708: Pertinent); — Sieniawski A., Respons Wojew. bełz. na Uniw. J. Potockiego przed batalią Koniecpolską 1708; — Tenże, Respons na list wyżej położony 1708; — Continuation so seit 10. December 1708 bis 30. Mart. (1709) in Moscovien als Ukraine vorgefallen 1709 (DS.).

Mazepa, zob. Nr. 4384.

4412. Mittheilungen über die Lage des Kriegs Schulden Wesens 1708 DS.

4413. Instruktarz celny W. X. L. za wolą Czartoryskiego 1708; — Tariffa t. j. sposób rachowania, Wilno 1708; — Porządek sądzenia spraw Trybunału W. X. Lit. 1708 (DS.).

4414. Zaraza morowa 1708—11, por. **E.** 1703—11: Informacya, Verordnung, Böhm, Szumliński, Wiels 1714: Peinia; por. Winkelmann Nr. 6117—6123; *zob. Kroniki.*

4415. R. **1709. Wojna północna.** Relation so zwischen Schweden und Moscoviten bis 31. Mart. 1709; — Grundriss der Action vom Juny bis July 1709; — Copia S. Czar. Maj. Schreiben an Feldmar. Goltzen 7. Jul. sammt Relation was ohnweit Pultowa vorgefal. ist 1709; — Extract Schreiben an Feldmarschall Menzikoff von Niederlage bey Półtawa 1709; — Artemonides A., Ambassadeur Memorien (bat. pod Pułtawą i Perewłoczną) 1709; — Vollkom. Relation von der Vict. zwischen Poltawa und Potruka 1709, Toż po franc.; — Relation circonstanciée 1709 (**E.** IX.); — Relacya o połtawskiej bitwie, Moskwa 1709, [Por. **E.** 1709: Bericht, Bolesta, Continuatio. Maksimowicz, Nachricht, Poltawa, Pultawa, Prokopowicz (pieśń), Relation, Służba, t. IX. 1709: Menżykow, Moskovitische, Relation] (DS.); — Wrede C. F., De pugna Pultavensi, Upsala 1818 (z mapą); — Continuatio des moscovit. Adlers Sieg 27 Jun., Zweite Continuation 13. Juli, Dritte Continuation 18. Juli, Marsch der Czarischen Armée nach Riga 1709; — Suite de ce qui s'est passé après la bataille auprès Pultowa 27. Junii à Perewoloczna 1709; — Kontynuacya dalszego procederu wojennego (po Pułtawie) 1709; — Publikacya o rekwizycyi, w obozie pod Bronisławem 25. Wrześ. 1709, Toż 28. Wrześ. 1709, *zob.* Nr. 4431.

4416. R. **1709. Wojna północna.** Stan. Leszczyński po Pułtawie, przez K. Jarochowskiego, Ateneum 1883 I.; — List Jabłonowskiego, kanclerza, Stanisława I. do Ritterhelma, Mosbach, Wiadomości; — August II., Uniwersalia I. K. Maj. an die Republic Pohlen 1. Aug. 1709; Manifestum S. R. Magestatis Aug. II. (8. sierpnia, o powrocie) 1709, Toż po franc. i niem. (wiele wydań); I. K. Maj. Patent 20. Augusti 1709 (toż po szwedzku); Erweitertes Mandat Contagion, Dresden 1709; Mandat wen Gener. Crassau eindringen möchte, Dresden 21. Sept. 1709; Fern. Verord. (wegen Crassau mit Seuche angesteckten Corps), Dresden 23. Sept. 1709; — Relacya szczęśliwego przybycia do Warsz. 1709; — My Rady koronne przy obecności Stan. Dönhoffa (za królem Augustem), w Toruniu 21. Octob. 1709 (toż po niem.); — Szembek Stan. X., Uniwersał 7. Listopada 1709 (DS.); — Sieniawski, List ad latus Augusta II. z Torunia do Radziwiłła kanclerza W. X. Lit., Ostrowski, Swada pol. 1745; — Manifest o wybaczeniu książętom Wiśniowieckim (toż po ross.) 1709 DS.

4417. Pomniki odn. się do bawienia Karola XII. w Turcyi, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno p. n. t. VI.; — Specification der Schwed. Truppen (toż po polsku) 1709; — August II., Uniwersał ostrzegający o impresie szwedzkiego króla i porty otomańskiej 1709; — Happelius Everh., Extract von Belagerung in Sorocka wider Türcken, Ulm 1709 (DS.).

4418. R. **1709.** Zu den Verhandlungen von 1709, Droysen Gesch. der preuss. Politik IV. 4.

4419. Klemens XI., Ad ordines R. Pol. 1709 DS.

Rachunki skarb., zob. Nr. 4434.

4420. Decisio Rotae decimarum pro Bog. Gosławski c. Ther. Tarłowa (Toż: Conclusiones), Romae 1709; Caffarelli, Pro ecclesia Galuszovien. et Boguslao Goslavski, Romae 1710.

4421. R. *1709.* Schöppen Meisten königl. Stadt Thorn 12. Junii 1709 DS.

4422. R. **1710**. Poparcie gen. Sandomierskiey konfederacyi na zjeździe warszawskim; Sancita na tym zjeździe, Vol. leg. VI.; — Poparcie gener. Sandomir. konfeder. na zjeździe w Warszawie 4. lutego, Zarazem Sancita W. X. Litew. na Radzie 14. lutego b. m., Krak. 1710; — Konstytucye sejmowe, Kalisz, Warsz. 1710 [Por. **E**. 1710: Cło generalne, Instruktarz, Confederacya W. X. L., Sancita W. X. L., Instruktarz celny W. X. L.] DS.

4423. Tarło M. B. X., Epistola pastoralis ad Clerum dioec. Posnan. 30. Novembr., Vars. 1710; — Brzostowski Const., Epistola pastoralis, Vilnae 1710; — Szembek Stan., Memoriale alla congregatione consistor. [per abb. Tinecense], Roma 1710; — Czernieński Hyac., Litt. per official. gener. Premisl. 1710 [DS.].

4424. R. **1710**. Spinola Nuntius ad Augustum II., Ostrowski, Suada lat. 1747.

4425. R. **1710**. [Karol XII.] Patent public. v. I. K. M. in Schweden 1710; — Copia der freywilligen türkischen Offerte an S. M. Carolum XII. 1710; — Folistow [Tołstow], Excerpt z listu do Carea od posła u Porthy rezydującego 1710; — Aug. II., Uniw. ostrzegający o imprezie 1710 [DS.], *zob.* Nr. 4417.

4426. Helms J. A., Warhafft. Vorstellung d. Begeb. bey Belag. Riga 1711, Po rossyj.: Matieriały dla ist. inż. iskustwa, *zob.* Nr. 4349; — Pyśma Szeremietiewa, *zob.* tamże; — Greiffenhagen W., Die Belag. Revals, Beitr. z. Kunde Ehst.-Liv.-Kur. 1874 II.; — Inuland, Dorpat 1856 Nr. 47; — Wojenn. Żurnał 1858 III. 2; — Schirren C., Die Capitulationen der livländ. Ritter- und Landschaft und der Stadt Riga v. 4. Juli 1710, Dorpat 1865; — Winkelmann E., Die Capitulationen der estländischen Rittersch. u. der Stadt Reval 1865 [Por. Winkelmann Nr. 6131—50, 7461—7467 i **E**, IX.: Accords-Puncta d. Stadt Riga].

4427. R. **1710**. Awans w wojsku dla rodaków z służby obcej powracających [po 11. lutego] 1710; — Załuski And. Chryz., Copia lit. ad Pet. Teoph. Baranowski confoeder. militiae Marschalcum, Vars. 1710 [DS.]; — Sieniawski, List do kasztelana ziemi Chełmskiej 1710, Ostrow., Swada pol. 1745.

4428. Lustr. zamku Krak., Grab., Skarbniczka; Zuchowski Stef., Proces o dziecię Krasnowskiego od żydów zamordowane, Sandomierz 1710 DS., 2 ed. 1773; Ein Dokument, Unsere Gegenwart u. Zukunft 1847 VI.

4429. R. **1711**. August II., Uniwersał naznaczający sejmiki 8. stycznia 1711, Uniwersał wyznaczający dzień sejmiku [20. Czerw.] 1711, Uniwersał nadający amnestyą 1711; — Actum in judiciis causarum fisci pal. Crac. 1711; — Protestacya sądu skarbowego przeciwko nadużyciom regimentarzy 1711; — Zakazanie wojsku czynienia uciążliwości 1711 [DS.].

4430. Klemens XI., Breve apostol. pro immunitatibus 1711, List pasterski 1711; — Łubieński Cas., Literae pastorales [super non usurpando doctoratu]. Cracov. 26. April. 1711; — Synodus dioecesiana Cracoviensis 6. Octob. [czy Novem.?] sub C. Łubieński, Crac. 1711; — Erectio et const. congreg. Benedictino Polonae, Romae 1712 i b. r.; — Sac. Congr. Sandomiriensis pro Capitulo, Romae 1711 [DS.].

4431. R. **1711. Wojna północna.** Carolus XII., Curiöse Eröffnung [Retirade], Toż [Blessuren], Toż, Schlacht v. der 27. Jul. 1709, Toż [Retirade in Türkey], Toż [über Rewange] 1711; — Nos Carolus 27. Jan. [manif. contra Aug. II. d. d. Bender] 1711, [Toż po niem.] [wiele wyd.]; — Annotata ad manif. Caroli XII. Irenopoli 1711 [toż po niem. i fran.]; — Manif. des Türk. Grosz. Sultans wider Muscovit. Czaren Sambt Antwort einer poln. Dame wegen Alliancen 1711; — Mahomet Gierey, Manifest des jüngeren Sohns des Tatar. Hans, Stockholm 1711, 1712 [toż po szwedzku]; — August II., Uniwersał wzywający do pogotowia do wojny z Turkami, Lipsk 30. Stycznia 1711 [toż po niem.]; — Schreiben eines Officiers aus Bender, Zweites eines Officiers, Stettin 1711 [Por. **E**. 1711: Anlander, Fama]; — Stanislaus I., Manifest an die poln. Stände [w styczniu] 1711; — Potocki Józef, Manifest 11. Febr. 1711; — Tenże, Odezwa z obozu pod Raszkowem 15. Febr. 1711 [toż po łac. i niem.]; — Manifest o wiarołomnym rozerwaniu pokoju 22. Febr. 1711; — Manifest I. Gross. Czaar Majestät 1711; — Poniński Wład., Manifest w Wrocławiu 26. Febr. [przeciw Piotr. Broniszowi] 1711; — Anmerkungen über das Manifest Vladisl. Poniński 1711; — Leszczyński St., Edykt króla w Szczecinie 17. Kwiet. 1711, Uniwersał 18. Avril 1711 [po franc.] [DS.]; — Marsze wojsk, Droysen, Gesch. d. preuss. Politik IV. 4; — Kogalnicean, Fragments tirés des chroniques Moldaves et Valaques, *zob.* Nr. 908; — Koszubińskij, Rossyi stosunki z Słowianami połud. i Romunią, Cztenija obszcz. ist., Moskwa 1872 II., Por. Sołowiewa Ist. Rossii XV. tom [Dodatki]; — Denhoff Stan., Uniwersał ogłaszający bullę Clemensa XI. przeciw Turkom 30. Julii 1711 [DS.].

Mandelyksche Berichte od 1711—1756; Francus J., Hist. Beschreibung 1711—1715, zob. Kroniki; — Karol VI., zob. Nr. 1582—6.

4432. R. **1711. Wojna północna.** August II., Patent 8. Sierp. [usprawiedliwia w nim swe oddalenie] 1711, Patent wegen den übernom. Vicariats, b. w. m. 1711; — Manifest bei Marsch in das Schwedische Pommern in

Augusto 1711; — Demonstratio quibus justis ex causis Augustus II. in Pomerania aggreditur mense Aug. 1711 [toż po niem., E. IX.] [DS.]; — Wagner Paul, Ein Bericht über Peters d. Gr. Aufenthalt zu Königsberg im J. 1711, Altpr. Mntschrft. XVI.

4433. R. *1711* Mowa Jana Jabłonowskiego do Skarbka arcyb. lwowskiego, Ostrow., Swada pol. 1745; Ferdinand Herzog, Manifest, Mittau 1714; Lettre d'un ministre de Pologne, Ratisbonne 1711 (DS.).

4434. R. **1712**. Konstytucye Seymu extraord. warsz., Konst. W. X. Lit., Vol. leg. VI.; — Konstytucye sejmu extraord., War. 1712; — Constytucye W. X. Litews. mies. Kwiet. d. 5. w Warszawie, Pospolite ruszenie W. X. Lit. 1712 [E. IX.]; — Instruktarz celny 1712; — Cło generalne postanowione 1712; — August II., Uniwersał na sejmiki z d. 18. Sierpnia na d. 13. Września 1712; — Constitutiones des War. R.-Tages 1712; — Summaryusz rach. 1702—3, 1712; — Summaryusz rach. skarbowych [Przebendowski J. J.] 1709 do 1712, Toż po łac.; — Instrukcya od Chrystusa Pana na sejm (?) 1712 [DS.]; — Załuski L. B., Mowa na sejmie 1712, Ostrow., Swada pol. 1745; — Rzewuski Stan., Vota, tamże; — Tenże, Mowa dziękując za Woj. podlaskie, tamże.

4435. R. **1712. Wojna północna.** Piotr I., Uniwersał względem prowiantów 1712 [Por. E. 1712: Krzywda]; — Friedrich Wilh., Schreiben Betreff. Schwed., Poln., Moscovit. Armee, b. w. m. 1712; — Toruń, por. E. 1712: Austen, Echo, Zernecke, *zob. Kroniki*; — Copia listu z okazyi uniwersału od Rybińskiego z Prus pisanego 1712; — Rosenberg, Responsio civitatis Gedanensis circa irruptionem militum sub J. S. Rybiński [2 ed.] 1712 [toż po niem.]; — Zuchowski Stef., Censura, Responsio Civ. Gedan. ad scriptum nomine Rybiński 1713; — Ordnung der Stadt Dantzig der Schützen Compagnie, Dantzig 1712; — Extract einiges Briefes aus Pohlen 1712 [DS.].

4436. Breve apostolicum Clementis XI. pro immunitatibus ecclesiae 1712; — Szaniawski Const. Fel., Litterae pastorales d. 28. Junii 1712; — Objaśnienie praw i przywilejów duchownym służących 1712 [DS.].

4437. R. *1712*. Series lectionum publicarum, Thorn 1712 DS.

4438. R. **1713**. August II., Uniwersał na sejmik Relationis 1713; Uniwersał przyrzek. wyprowadzić wojska saskie 1713; — Reskrypt na manifest Kaz. Horbowskiego, star. żmudz. na reasumpcyi Sejmu 1713; — Rzezawski Fr. E. X. Złota liga po sejmie Warsz., War. 1713; — Porządek sądzenia spraw w tryb. W. X. L. 1713 [DS.]; — Sapieha J. F., Adn. hist. de Ord. Aquilae Albae 1730, Ostrow., Suada lat..

4439. Tarło Michał Bartł., Epistola pastoralis ad Clerum posn. 30. Nov., Vars. 1713; — Iniuria Domus Dei Poloniae proceribus [Convent. Posnan.] 1713; — Brzostowski Konst. Kaz., Transakcya zgody między Alex. Horainem a Iud. Pociejem, Wilno 1713 [Por. E. 1713: Transakcya (?)]; — Decissio pro curia episcop. Vladisl. contra monach. Coronovienses, Romae 1713 [DS.].

4440. R. **1713. Wojna północna.** Puncta die Neutralität in Norden betreffend 1713; — Steinbock, Uniwersale [pol. statibus] 1713; — Flemming, Sendschreiben an S. Kön. Pohl. Maj. Berlin 25. Julii [czy 26., por. E. IX.]; — Karol XII., Deklaration ang. Kon. August infall i Pohlen, b. w. m. 1712; — August II., List do Dewlet Gereja hana Tatar., War. 1713 [Także Bibl. Ossol. 1830 II., *zob.* Nr. 4276, czy ten sam?]: — Des Altonaischen Brandes Ursachen, Nebst Bericht was bey Absendung des türck. Aga nach Pohlen, dessen Ankunft daselbst, Wismar 1713; — Nachrichten wegen Kriegs Rüstung 1713 [DS.]; — Jarochowski K., Kamieniec i Poznań, Przew. nauk. liter. 1884; — Inwentarz ceykauzu szańcu św. Trójcy, Finkel L., Okopy św. Trójcy, *zob.* Nr. 4236; — List do Stanisława I. [przez jego zwolennika], Mosbach, Wiadomości.

4441. R. *1713*. Wcielenie probostwa więckiego do akademii krakowskiej, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 18.

4442. Schönknecht Piotr, Skarga na Joh. Zimmermana burmistrza, Toruń 1712; Tenże, Fortuna szlachetnego Toruńsk. miasta przez P. S. reprezentowana 1714; Kanold J., Einiges medicorum Send-Schreiben, Breslau 1713; Tenże, Historische Relation von Pestilenz, Breslau 1713.

4443. R. **1714**. August II., Manifest [o przyw. Akad. krak.] 1714; — Tenże, Edictum ad typographos ne Calendaria sine approbatione imprimantur, die 20. Decembris 1714 [DS.].

4444. Szembek Krz. J. Jędrz., List pasterski 1714; — Tenże, Edictum pro visitatione 1714; — Postanowienie rady względem spraw duchownych, Gdańsk 1714; — Pegenau Car. Ern., Jura Gedani 1714; — Bericht von der Röm.-cathol. Pfarre in Dantzig, Gdańsk 1715 [DS.].

4445. R. **1714**. Potocki Teodor, List do Augusta II., Ostrow., Swada pol. 1745; — List Maryi Kazimiry do P. Sapiehy 1714, tamże.

4446. R. *1714*. Hoepken D. N., Lettre touchant le commerce baltique, b. m. 1714 (Por. E. IX.: Reason); Lettre seconde d'un ami à Dantzig 1714 (DS.); Sapieha P. dzięk. za bisk. żmudzkie, Ostrow., Suada lat. 1747.

Pokój w Utrecht, Rastadt, Baden, zob. Nr. 1528 i por. E. 1714: Gengell, Instrumentum, Traité, Unrug.

4447. R. **1715. Dziennik konfederacyi** Tarnogrodzkiej, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego t. XIV., *zob.* Nr. 4319; — Wzięcie Poznania przez konf. Tarn. 24. lipca 1716, Jarochowski K., Op. hist., Pozn. 1860; —

Konfederacya generalna stanów w Tarnogrodzie 12. Novembr. 1715; — August II., Uniwersał przeciw uchwałom kongresu wileńskiego 1715, Uniwersał wzywający do zapłaty wojska, Dan w Warszawie 1715; — Flemming Jac., Reglement wie sich auxiliar Trouppen zu vertragen haben, Warschau 18. Aug. 1715, Toż po pol.: Ordynacye 1715 [DS.].

4448. Potocki Teodor, Exhortatio cleri, Vormditti (?) 18. Novembr. 1715; — Sapecki, Popis generalny zakonu Premonstratyńskiego, Cracoviae 1715 [DS.], [Por. **E.** 1715: Decisiones Rotae].

4449 R. **1715.** Zur Politik 1715; Das Journal des Feldzugs, Droysen, Gesch. der preuss. Pol. IV. 4, 218—371; — Tractat welcher zw. Kön. Maj. in Pohlen u. Administr. zu Holstein wegen Schwed. Vor. Pommerischen Sequestri 20. Aug. 1715; — Flemming Jac., Reponse à M. Croissy Ambassadeur Varsov. 1715 [DS.]. *Zob.* Nr. 4491.

Ludwik XV., zob. Nr. 1526.

4450. R. **1715.** List Augusta II. do Pawła Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Szembek H., List do J. K. M. 1715, tamże; — List Szembeka, Barącz, Pam. dziejów.

4451. Kraushar A., Sprawa Zyg. Unruga 1715 1740 I.—II., Kraków 1890, *zob. Opracowania.*

4452. Mycielski, Decretum tribunalis Regni Poloniae 1715 (DS.); Sapieha Jan Fryd., Mowa w tryb. lubelskim, Ostrow., Swada pol. 1745.

4453. R. *1715.* Spis domów w Wilnie, Kraszewski, Wilno III. 202.

4454. R. **1716. Tractatus Ravae** inter exercitum Saxon. et confoed. Palatinatus 18. Jan. 1716 [Por. **E.** 1716: Articuli]; — Instrumentum pacis, Leipzig 1717; — Friedens Tractat, Leipzig 1717; — Bucholtz Teod., Diaryusz tractatu rawskiego, Diarium congressum 1716; — Uniwersał i plenipot. ugody między wojew. M. Polsk. a wojskami posiłkowemi 1716; — Libellus supplex Comiti a Flemming oblatus Ravae 6. Januar. 1716; — Leduchowski Stan., List od Marsz. Konfederacyi, Ostrow., Swada pol. 1745; — Confutatio Manifesti a D. Leduchowski 1716; — August II., Uniwersał względem wojska 1716, Patent 16. Marca 1716, Diploma do województw koronnych Warsz. 1716; — Odezwa komissaryatu do possess. dóbr duchownych o wyd. tymfów dla wojska, Zamość 1716; — Konfederacya generalna W. X. Litewskiego [2 wyd.], Wilno 1716; — August II., Uniwersał w celu uspokojenia Litwy 1716 [DS.]; — Konfederacya wdztw wielkopols., Podóski, Teka I., *zob.* Nr. 4320; — Postquam inter partes paciscentes de armistitio articuli conclusi, Lublini 4. Julii 1716; — Bassewicz, Abdruk der an S. Czarische Maj. geschene Propositionen und Antwort, Gdańsk 1716 [DS.].

4455. **Listy.** August II. do X. prymasa Szembeka 1716 (Także Ostrow., Swada pol. 1745); — Szembek Stan., Copia listu Prymasa do króla 1716, 1717; — Tenże, Copia ad Flemming 1716, 1717; — Flemming, Copia responsi ad cels. prim. Wars. 1716 [DS.]; — Aug. II. do J. Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Sapieha J. do bisk. krak. K. Szaniawskiego, tamże; — Sieniawski do województw i respons, tamże.

4456. Pociej Lud. Konst., Manifest 19. Aug. w krzywdzie swojej osoby [Toż po łac.] 1716; — Sulistrowski, Manifest i remanifest 1716; — List szlachcica o manifeście Sulistrowskiego przeciw Pociejowi [Wilno] 1716 [DS.].

4457. R. *1716.* Acta capituli prov. Poloniae, Crac. 1716 DS.

4458. R. *1716.* Arrest du Conseil d'Estat sur les rentes de la Reine de Pologne, Paris 1716 DS.

4459. R. **1717.** Konstytucye Seymu Pacificationis Warsz., Konst. W. X. Litew., Vol. leg. VI.; — Konstytucye sejmu pacificationis Warsz. [2 ed.], Warsz. 1717; — Konstytucye W. X. L., Regulamen wojska [Warsz.] 1717 [**E.** IX.]; — Konstytucye na zakończenie konfed. Tarnogrodzkiej i innych konf. prow. sub authorit. sejmu pacificationis, Lublin, Warszawa 1717 [Toż po łac.: Constitutiones]; — August II., Uniwersał nazn. sejm walny sześcioniedzielny pacificationis 1716; — Gedanken über den neuen Frieden in Pohlen, Halle 1717; — Sapieha Jan Fr., Mowa dziękując za kasztelanią trocką, b. w. m. 1717 [Także Ostrow., Swada pol. 1745]; — Instructiones tyronibus, Calis. 1717 [DS.]; — Sapieha Jan Fryd., Mowy różne, Ostrow., Swada pol. 1745.

4460. R. **1717.** Repartycya wojska, Lokacya zimowa, Regulamen chorągwi pol., Summaryusze hybern W. X. Lit., Summaryusz czopowego w W. X. Lit., Sumaryusz dymów w W. X. L., Specyfikacya assygnacyi z komissyi Brzeskiey, Sumaryusz dymów na wojewódz. i powiaty rozebranych, Taryfy podatku pogłównego żydowskiego, Dyspozycye repartacyi lokacyi zimowej itd., Sumaryusz prowentów publicznych i expensów na zapłatę wojsku W. X. Lit., Tabela rozdziału wojska, Klasyfikacya expensów na wojsko W. X. Lit., Deklaracya trybunału Radomskiego super observ. disciplinae militaris, Vol. leg. VI.; — Deklaracye o szkody województwom poczynione, Radom 1717; — Deklaracya prześwietnego trybunału radomskiego 1717; — Sulimirski, Mowa na komissyi radomskiej 1717; — Dyspozycya repartycyey lokacyey zimowey, Warsz. 1717; — Summaryusz hybern w Wtwach W. X. Lit. 1717 [DS.]; — Sapieha Jan Fryd., Od-

powiada komissarzom, Ostrow., Swada pol. 1745; — Juramentum ducum Exercituum, tamże; — Flemming J. H., Informacya o komendzie 1717 [E. IX.]; — Actum w Grodnie na trybunale skarbowym 1717; — Ordinatio trib. Lublinensis 17. April. 1717 [DS.].

4461. **Listy** i pisma różne z r. 1717, Podoski, Teka I., V., VI., *zob.* Nr. 4320; — Zawisza K., Przebendowski, Różycki i. Tarło F. do X. Jerzego Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 63. 102, 129, 147; — Aug. II. do J. Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — K. Jarochowski, Dwie missye Fr. Ponińskiego, starosty kopanickiego, do Piotra I. w l. 1717 i 1718, Ateneum 1885 III.; — Respons na Manifest X. Prymasa 1717 DS.

4462. R. *1717.* Denhoff Mik, Pokój w koronie polskiej (kazanie) 1717 DS.

4463. Synodus dioecesana Chełmensis ab J. Chr. Szembek, Zamość 1717; — Decreta, sanctiones et acta synodi Vilnensis [Brzostowski K. K.], Vilnae 1717; — Rupniewski St. X., Instructio pastoralis, Leop. 1717; — Szeptycki M., Ustaw czynnaho isprawlenia 1717 [DS.].

4464. R. **1717.** August II., Manifest [german.], Dresden 23. Octob. 1717; — Sapieha Jan, Mowa do J. Kr. M. od Trybunału w Dreźnie d. 2. Novemb. 1717 [E. IX.] [DS.].

4465. R. **1717.** Convention zwischen I. Czaar. Maj. und der Stadt Dantzig 1717; — Erlasse vom Bürgermeister Dantzig 1717; — Rats-Edict der Stadt Dantzig. Danzig 1717; — Intimation der Raths Danzig, Danzig 1717; — Verordnung der Stadt Elbing, Elbing 1717 [DS.].

4466. Witt Joh., Secrete Resoluten de Staatén von Holland, Haga 1717; — Diario di progressi di guerra Ungheria, Firencae 1718 [DS.]; — K. Jarochowski, Epizod rakoczowy w dziejach Augusta II., Przew. nauk. i liter. 1885. *Zob.* Nr. 893.

4467. R. **1717.** Decisiones super gravaminibus a nobilitate [Curland] propositis im J. 1717 publ., übersetzt v. Klopmann, Mitau 1817 [Por. Winkelmann Nr. 8767].

4468. R. **1717.** Wyznaczenie kommissyi dla zapobieżenia ruinie żup krakowskich, Łabęcki H., Górnictwo II.

4469. R. *1717.* August II., Descriptio de inventione S. Crucis 1717; Sapieha Jan, Fundatio infulatae praepositurae Codnensis, Zamość 1717 (DS.).

4470. Sobiescy Jakób i Konst., List do PP. Sakramentek warszawskich 1717, Kron. rodz. 1887.

4471. R. **1718.** Konstytucye Seymu Walnego Grodzieńskiego, Vol. leg. VI.; — Constitucye sejmu wal. ordynar. w Grodnie d. 3. Paź. [2 ed.], Vars. 1718, 1724; — Constitucye W. X. Lit. [circa 1717—1718] 1718; — Instruktarz celny W. X. L. za wolą M. K. Kotta 1718; — Summaryusz liczby ex perceptis z ceł 1718 [DS.]; — Nakwaski, Mowa na sejmie Grodzieńskim 7. Nov. 1718; — Respons króla na instrukcyę J. Sapiehy od trybunału Skarbowego 1718 [także Ostrow., Swada pol. 1745]; — Tulibowski And., Deklaracya konfederacyey praw koronnych [2 ed.] 1718 [DS.]; — Lubomirski Th., Vota Grodnae, Cassoviae 1731; — Sapieha J. Fr., Votum w Grodnie, Ostrow., Swada pol. 1745.

4472. **Listy** i pisma różne z r. 1717, Podoski, Teka I., V.—VI., *zob.* Nr. 4320.

4473. Clementis XI Litterae ad universos Christi fideles, Varsaviae 1718; — Epistola pastoralis Archiep. Mehlinensis iussu Schembek mandata 1718 [DS.].

4474. Alexiewicz P., Manifest w Moskwie 3. Febr. 1718; — Fridericus Wilh., Litterae ad Poloniae regem interitum Poloniae reip. moliri 8. Nov., Berolini [Toż po niem.] 1718; — August II., Antwort auf das Schreiben des Königs v. Preussen 1718 [DS.].

4475. Deklaracya Trybunału koronnego 1718; — Decretum tribunalis Petricoviensis, Summus Pontifex Romanus 1718; — Deklaracya tryb. koron. radomskiego 1718 DS.

4476. Duncker, Delineatio juris certi Prussiae [teloniorum causa] 1718; — Delineatio jurium civ. Marienburgensi resp. pontis Nogatio fluvio impositi 1718; — Edict der Danziger Räthe w. Schrift 1718; — Immunitas Civitatum Prussiae 1718 [DS.], *zob.* Nr. 4484.

R: Poln. Bibl. 1718.

4477. Ancuta J. K., Libellus supplex Augusto II. 1718; Litterae ad Poloniae Regem de falso rumore, Berolini 1718 (DS.).

4478. R. **1719.** Reasumpcya sejmu Grodzieńskiego w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.; — Mowa Franciszka Bielińskiego na sejmie i inne pisma sejmowe, Nowakowski. Źródła II.; — Replika na suplikę dyssyd. na sejmie grodzieńskim 1719 [Por. E. 1719: Chrystyan, Katolicki]; — Respons korony polskiej i W. X. L. na pretensye Dyssydentów, podczas sejmu w Grodnie, Warsz. 1719 [DS.].

4479. **Listy** i pisma różne z r. 1719, Podoski, Teka I.—II., V., VI., *zob.* Nr. 4320; — List Augusta II. do J. Sapiehy 1719, Ostr., Swada pol. 1745.

4480. Klemens XI., Duae constitutiones, Varsaviae 1719; — Epistola pastoralis Archiepiscopi Varsaviensis, Varsaviae 1719; — Acta capituli ord. Praedicatorum in conventu Cosserocamenecensi, Crac. 1719; — Decisio Rotae Romanae in casu metropolitanae Gnesnensis, Romae 1719 [DS.].

4481. **Tractatus** foederis defensivi, Viennae 5. Januar. 1719 [Toż po pol.]; — Articuli foederis imperatorum inter Reg. Britan-

niae et Poloniae 1719 [toż po pol.]; — Beschreibung der Audienz d. Flemming am Kais. Hof in Wien 1719; — Actus renuntiationis welchem Maria Josepha u. Flemming zu Wien beeydigt haben 1719 [E. IX.]; — Mencken Joh., Bei der Vermählung Fried. Augusti mit Maria Josepha Rede 1719; — Beschreibung der Vermählung, Wien 1719 [DS.]; — Die Wiener Allianz zw. Kaiser, England und Polen, Droysen, Geschichte d. preuss. Pol. IV. 4; — Ein Bericht w. Bonnet, tamże.

4482. August II., Litterae ad Regem Borussiae de Curlandiae negotio 1719; An d. Czaar den 16. Martii 1719; Antwort auf das Schreiben des Königs in Preussen 1719; — Fridericus Wilh., Copia litt. ad Reg. Pol. Berolini 21. Januar. et Copia litt. Regis Pol. 16. Martii 1719; — Tenże, Declaratio 1719; — Deklaracya króla prusk. 1719; — Curieuses Schreiben I. Czaar. Majestät 1719; — Scipio Lud., Schreiben an e. poln. und säch. Ministro, die Naumb. Sache betracht. 1719 [DS.].

4483. R. **1719.** Szajnocha K., Zaślubiny Klementyny Sobieskiej z Jakóbem III. Stuartem [Lettres et Mémoire], Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 52, 53, 54; — Pauli R. Stuart und Sobieski, Sybels H. Z. 1881 II.; — Opis więzienia, ucieczki i ślubu Kl. Sobieskiej, królowej angielskiej, Dod. Czasu IV.

4484. R. **1719.** Edikt des Danziger Rathes 1719, 1720; — Manifestationes contra invasiones ab exercit. Polon. contra Gedan., Gedani 17 9; — Expositio a exercit. Polon., Gedani 1719; — Vorstellung was in Dantzig mit Ländereyen von Poln. Völlkern vorgenommen, Danzig 1719; — Duncker Dietr., Expositio gravaminum quae mercatores Prussiae cum R. Poloniae habent 1719 [DS.].

4485. R. *1719.* Porządek sądzenia spraw w trybunale w Wilnie 27. Kwietnia 1719; M. Ch-i, Proces o czary (z aktów Stanisławowskiego kryminału), Hasło Stanisł. 1875 Nr. 1; Trypplin L., Tajemn. Społecz. I.; Tymieniecki Wojc. X., Trybunał na wybór parlamentu koronn. Alex. Mycielskiego, Kalisz 1719 (DS.).

4486. R. *1719.* Jan Jabłonowski dziękuje za Łaszczową Janowi Potockiemu, Ostrow., Swada pol. 1745.

4487. R. **1720.** August II., Uniwersał na sejm 8. lipca 1720 [Także Ostrow., Swada pol. 1745]; — Zawisza, Mowa po sejmie 1720; — Tenże, Mowa przy pożegnaniu izby 1720 [Także Ostrow., Swada pol. 1745]; — Sapieha Al. Marsz., Mowa oddając pieczęć W. X. Lit., Ostrow., Swada pol. 1745; — Radziwiłł Michał, Mowa przy oddawaniu pieczęci W. X. L., tamże; — Wiśniowiecki M. Kor., Dziękowanie za pieczęć litewską, tamże; — Szołdrski L., Mowa kasztelana Gnieźnieńskiego, tamże; — Szamowski, Tradycya dóbr podczas sejmu [kazanie], Warsz. 1720.

4488. **Listy** i pisma różne z r. 1720, Podoski, Teka II., V., VI., *zob.* Nr. 4320.

4489. Acta synodi Gnesnen. praesid. St. Szembek 1720; — Synodus dioecesana Posnaniensis sub Chr. Ant. Szembek, Vars. 1720; — Epistola nuntii Pontificii ad amicum 1720; — Szembek S., Epistola pastoralis, Varsaviae 1720; — Szaniawski K. F., Epistola pastoralis, Crac. 1720; — Epistola pastoralis Maciejoviana ex mand. Szembek 1720; — Statuta provincialia ordinis Minorum S. Francisci, Leopoli 1720 [DS.].

4490. **Sobór Zamojskij** i ustaw bożystwennoj służby po obyczaju wełykoi cerkwy, Lwów 1863; — Synodus provinc. Ruthenorum Zamosciae, Romae 1724, Wilno 1785; — Synod prowincyonalny ruski w Zamościu, Wilno 1785; — Ustawy soboru Zamojskaho, Lwów 1749; — Sobor na jeretika Martina (?), Czernichów 1720 [E. IX.].

4491. Drieschius Georg. Conr., Erdödy Ladisl. Adam ad Regem Poloniae legatus caesareus, Vars. 1720; — Tenże, Ingressus in almam Polonorum metropol. 1720; — Praeliminaer Punkte zum künftigen Frieden, Warschau 1720; — Katarzyna I., Mémoire de Sa Maj. a S. Maj. Britannique [avec la relation de ce qui s'est passé dans les négotiations du Nord depuis 1715], La Haye 1720.

4492. R. **1720.** List Puzyny, Barącz, Pam. dziejów; — Verordnung des Danziger Magistrats 1720, *zob.* Nr. 4484; — Sigillata w Metryce kor. administracyi Ordynacyi Ostrogskiej 1720 [DS.].

4493. R. *1720.* August II. potwierdza Janowi Swoszowskiemu przywilej Zygm. III. na założenie miasteczka Janów pierwotnie Zalesie, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 15, 16, 17; Erectio et fundatio Crosnensis 8. Sept. per Teodorum Potocki episc. Varmiensem 1720 DS.

4494. R. **1721.** **Listy** i pisma różne z r. 1721, Podoski, Teka II., VI., *zob.* Nr. 4320; — Akta publiczne do interesu Ordynacyi Ostrogskiej, Warsz. 1721; — Czartoryski Aug. Alex., Informacya o dobrach Ordynacyi Warsz. 1721; — Informacya przeciwna tej którą A. A. Czartoryski podał 1721, *zob.* Nr. 3582 i 4492.

4495. **Innocentius XIII.**, Vener. Fratri Hieronymo Archiepisc. Edessano in Regno Poloniae Nuntio 1721; — Tarło P., Epistola pastoralis ad clerum Posnaniensem, Varsaviae 1721 (DS.).

4496. **Traktat** des ewigen Friedens 1721 zu Nyzstadt s. l. 1721, Berlin [s. a.] [Por. Winkelmann Nr. 6172—77]; — Artykuł XV. traktatu Neusztadskiego 1721; — Ratyfikacya traktatu zawartego w Neustadt 1721; — Schlüssel zu dem Nystädtischen Frieden

ingleichen eine Beschreibung von Finnland und Liefland, Nürnberg 1722 [DS.].

4497. **Relacye** posłów saskich 1721—34, Sbornik russ. ist. imp. obszczestwa t. III., V., VI., *zob.* Nr. 940.

4498. R. **1721**. Dwa listy Aug. II. do J. Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Lord Cadogans, Memorial auf Graf Bothmers Project, Droysen, Geschichte der preuss. Politik IV. 4.

4499. R. *1721*. Instructio circa iudicia sagarum, Vilnae 1721; Constitution vermittelst deren unter Kaufleuten vorkommende Streitigkeiten an commercium collegium verwiesen werden, Koenigsberg, Berlin 1721.

4500. R. **1722**. Ossoliński F. M., Powitanie izby poselskiej, Oddawanie laski seymowej, Pożegnanie izby poselskiej, Ostrow., Swada pol, 1745; — Mowy Franciszka Bielińskiego na sejmie i sejmiku, Nowakowski, Źrodła II.

4501. **Listy** i pisma różne z r. 1722, Podoski, Teka II., *zob.* Nr. 4320; — Petrus I., Totius Russiae imperatoris ad Regem Pol. scrip. litterae de iuribus disunitorum 1722 DS.

4502. Tarło Piotr X., Uniwersał Bisk. Poznańs. 1722; — Rupniewski St., Littera pastoralis alias instructio, Zamość 1722; — Acta capituli Cracoviensis sub tempus inaug. Vinc. Pniewski, Crac. 1722; — Innocentius XIII., Bulla de celebratione missarum, Crac. 1722 [DS.].

4503. R. **1722**. Ordnung der Stadt Thorn, Thorn 1722; — Reassumpcya ordynacyi Magistratu Torunia, Toruń 1722; — Contribution der Stadt Thorn 1722 [DS.].

4504. R. *1722*. Edict dass den Polnischen Juden verstattet nach Preussen zu kommen, Berlin, Königsbg. 1722; Edict dass d. frembde Saltz zur Unterhaltung der polnischen Commercii in Preussen nicht verkauffet, Königsberg 1722 (DS.).

4505. R. *1722*. Jabłonowski J. oddaje A. K. Wiśniowiecką Ogińskiemu, Ostrow, Swada pol. 1745.

4506. R. **1723**. Porządek sądzenia spraw w trybunale W. X. Lit. 16. April. 1723 DS. [E. IX.].

4507. Innocenty XIII., Breve ad Joan. Sapieha 1723, Ostrow., Suada lat. 1747; — Epistola basilicae Vaticanae ad St. Rupniewski ep. Luceoriensem, tamże; — Szembek K. J., Synodus Dyoecesis Premisliensis, Cracoviae 1723; — Tarło Joan., Epistola pastoralis Varsaviae 6. Augusti Posn., Vars. 1723 [DS.].

4508. R. **1723**. Reskrypt do komisarzów neyburgskich, Podoski, Teka III., *zob.* Nr. 4320; — Witt Joh., Brieven tuschen den Heer ende Nederlanden Poolen, Haga 1723; — Elbląg, Brevis expositio relationum 1723 [DS.].

4509. R. *1723*. Przywilej dla Białej, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 35, 42, 43.

4510. R. **1724**. Konstytucye Seymu Wal. Warsz., Vol leg. VI., Podoski, Teka III., *zob.* Nr. 4320; — Konstytucye sejm. wal. ordyn. w War., [2 ed.], War. 1724 [Toż po niem.: Constitution 1725]; — Instruktarz celny W. X. Lit. za wolą Stan. Poniatowskiego 1724; — Summaryusz rachunków skarbowych na sejm warsz. za podskarb. J. J. Przebendowskiego 1724 [DS.]; — Mowa Ossolińskiego witając izbę i oddając laskę St. Potockiemu, Ostrow., Swada pol. 1745; — Respons Potockiego, tamże; — Wiśniowiecki M. Serw. Xże, Odpowiedź od tronu z denuncyacyą wdy Stan. Denhoffa, tamże.

4511. **Benedykt XIII.**, Opera, Romae 1728 3 t.; — Borgia Alex., Bened. XIII. vita, Rom. 1752 [po niem., Frankf. 1754].

4512. Benedykt XIII., Breve ad Joannem Szembek, Ostr., Suada lat. 1747; — Szembek Kryst. J. J., Epistola pastoralis 29. Dec, 1724, Toż, Brunsberg 1724; — Tarło Joan., Epistola II. pastoralis 6. Januar., Vars. 1724; — Potocki T., Epistola pastoralis, Vars. 1724; — Regula Ordinis Minorum pro Maj. Pol., Statuta in capitulo Brzezinensi, Vratisl. 1724; — Congregatio sacra, Pro capitulo Varmiensi, Juris Summarium 1724; — Geistliche Reglement auf Befehl Petro I., Danzig 1724, 1725 [DS.].

4513. **Sprawa Toruńska.** Briefe verschiedene in den Thornischen Affaire 1725; — Sammlung der bei Thornischen Execution Schriften, Danzig 1725; — Thornische Denckwirdigkeiten, Berlin [Zernecke, Jabłoński] 1726; — Schriften zwei zur Thornischen Affaire, Königsberg 1724; — Schreiben eines Preussen von Thorn. Sache 1725; — Beylagen N. 1, Status causae des zu Thorn vorgefallenen Tumults 1724; — Wieruszewski P., Vindiciae Thorunensium sive disquisitio, Vars. 1737; — Thornische Begebenheiten v. unparth. Feder entworfen [Szylera i Schütza?], Cölln 1737; — Jabłoński D. E., Das betrübte Thorn, Berlin 1725; — Tenże, Thorn affligé, Amsterd. 1726; — Zernecke Joh. H., Der Thornschen Tragödie I. Actus, Königsberg 1725; Toż, Zweiter Actus [in Warschau gefällt. Decret] 1725, Toż, Dritter Actus [blutige Massacre] 1725; — Authentica informatio de illo Thorunii concitato ac castigato tumultu 1725; — Umständl. Verlauf, Berlin 1724; — Achmeizel Mart., Hist. Nachricht von dem zu Thorn passirten Tumult, Jena 1724, 1725, 1726; — Fernerweite Nachricht von der in Thorn Exekution, Regensburg 1724; — Weitere Nachricht von dem thorn. Tumult 1725, [Por. E. 1725—7: Nachricht]; — Sechs Fortsetzungen der Nachricht von dem zu Thorn passirten Tumult, Danzig 1725; — Die allerneusten Nachrichten von Thorn 1725; Vollständige Nachricht 1725, [Por. E. 1724—5: Account, Bion, Continuation, Copia, Historie, Narrative, Neueste, Relatio, Toruń];

— Endlicher Vortrag in dem königl. Assessorial-Gericht zu Warschau, Warsch. 1724, Toż po łac.; — Die gründliche u. peinliche Anklage der Thornischen Jesuiten, Königsberg 1724; — Inductio quasi juridica 1724; — Ultima supplex instantia do assesorskich sądów [2 ed.] 1724; — Actum in praetorio S. R. M. Thorunensi 1724; — Decretum inter Coll. S. J. Thorunense atque Magistratum [Actum Vars. 30. Octob.] 1724; — Dekret w sprawie Toruńskiej 30. Octob. 1724; — Questio num decretum illud Varsaviae pactis contravenerit 1725; — Hannenberg G., Die Frage ob das gefällte Urtheil dem Oliv. Frieden widerstreben [Brunsb.], 1725 E. IX.; — Gaspari Krzysz., Genuina ratiocinatio circa decretum Thorunen., Coloniae 1725, 1726; — Bericht von der im Polnischen Assessorial Gerichte, Danzig 1725; Jabłoński D. E., Bericht v. d. im Assessorial-Gerichte 1725; — Abschrift d. Schreiben a. d. König von Polen 1727; — Benedictus XIII., Copia litterarum ad Joan. Szembek [in negotio Thorun. dissid.] 1724; — Execution in Thorn 1724 [wiele wydań]; — Commissio et executio in causa relig. [Actum in Thorun. 5. Decemb.] 1724; — Bericht wider die zu Thorn gefällete Sententz 1724: — Lilienthal Mich., Het Thorn bloedbadt en treuer troneel Leyden 1726; — Rösner und Zernicke, Copie zweier Bittschriften an Fürst Lubomirski, Danzig 1725; — Rösner, Grab Schrift des in Thoren enthaup. Bürgerm. Röseners, b. m. 1725 [Por. E. 1725: Łapczyński, Oratio, Reflexiones, Roesner, Sincero, Suspiria, Thränen, Todt, Toruń]; — Postanowienie Rady m. Torunia 19. Febr. 1725; — Toruń, Abdruck des Briefs welchen der Magistrat zu Dantzig für die hingerichteten 1724, 1725; — Vorstellen an Russ. und Evang. Maj. umb. Schutz der Stadt Thorn, Königsberg 1725; An Alarm to the protestant princes and people in the cruelties at Thorn, London 1725; — Verschiedene Briefe in der Thornischen Affaire von hohen Potentaten 1725; — Fridericus Wilh., Abdruck des Schreibens an königl. Maj. in Pohlen inngleichen Gross-Britannien m. Dennemarck u. Schweden wegen Thornischer Sache 1724, Anderweitiges Schreiben an Maj. Dännemarck 1725, Schreiben an königl. M. in Schweden 1725, Abdruck des Schreibens an Russische Kay. M. 1725, Schreiben an Kön. in Pohlen wegen der Thorenschen Sache 1725, Literae S. R. M. Sueciae ad Imperat. Roman. nec non Reg. Galliae de laniena Thorunensi, Stockholm 1725, [Por. E. 1725: Abdruck]; — Copia kön. Danemärk. Schreibens an den Kön. in Polen 1724; — Schade Joh., Einige Perioden aus den Briefen Residenten, Kön. v. Polen am Daenischen Hofe, Gravenhage 1725; — Copia eines Schreibens aus Wien [über Dissidenten in Polen] 1725; — Schreiben an den Russischen Kaiser wegen der Thorn. Sache 1725; — Finch Edw. [poseł ang.], Rede wegen der Thornschen Affaire 1725; — Respons na mowę J. P. Fincha w War. 18. Aug. 1725; — Jesuitischer Pilgrim von polnischen Magnaten nach Rom reiset 1725 [DS.], [Por. E. 1724: Abdruck, Boedicolamini, Flehen, Lob, Przywidzenie, Seufftzer, 1725: Afzendig, Anzelm, Assermet, Bedenken, Beleuchtung, Beschreibung, Bosshat, Colcandro, Fusstapfen, Gesprach, Glaserus, Literae, Prażmowski, Scheneman, Species, Toruń, Verhael, Wieruszewski, Woher, 1726: Perspectiva, 1727: Zernecke, 1733: Dragheim, E. IX. 1724: Celta, Thoren, 1725: Poème]; — Ledderhose Karl, Die Schreckenstage von Thorn im Jahre 1724 [2 Aufl.], Barmen 1882; — Die Vorgänge zu Thorn im J. 1724 von R. Frydrychowicz, Ztschft. des Westpreuss. Gesch., Danzig 1884 XI.

4514. R. **1724**. August II., Uniwersał przeciwko werbunkom postronnym 25. marca 1725 DS.; — List z Krakowa, Barącz, Pam. dziej. pol.; — List Aug. II. tyczący się opactwa paradyskiego, Podoski, Tęka III., *zob.* Nr. 4320: — Ad imperatorem romanum favore principis Jacobi, Responsum, tamże; — Szafałkowicz A., Mowa do króla 31. Martii 1724 DS.

4515. R. **1724**. Edykt aby na potym żadne polskie żyto do Prus wprowadzane, Berlin 1724 [toż po niem., Patent, E. IX.]; — Deductio quod S. R. Maj. Borussiae sa Hallense per Elbingam libere transvehendi fundamento absque turbetur 1724, Por. E 1725: Duncker, Elbląg; — Grundriss der Grenzlinie auf d. West. Seite, Oliva 1724 [DS.], *zob.* Nr. 4504.

4516. R. **1724**. Ustawy wydziału lekarskiego, Rocz. W. lekarsk., Kraków 1844; — Szujski J., Statuta Uniw. krak. z lat 1604 i 1724, Arch. lit., Krak. 1882, *zob.* Nr. 1336.

4517. R. *1724*. Jakób Sobieski potwierdza i pomnaża nadania Jana III. dla cerkwi hołubickiej i Bazylianów podhoreckich, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 12; Aug. II. dozwala Adamowi Wiktorowi ustąpić dożywocia na Mszance, tamże 1853 Nr. 23.

4518. R. *1724*. August II., Process und Gerichts-Ordnung, Dresden 1724; Weber Hugo, Eine litauische Kabinetsordre v. J. 1724. Altpr. Mntschrft. XV.

4519. R. **1724—5. Leszczyńska Marya**. Rohan Card., Discours à la princesse fille du Roy Stanislas 15. Aout [po franc. i szwedz.] 1725, 1735 [toż po niem.]; — Morale von dem Könige Stanislao an die Tochter in einer Abschieds-Rede 1725; — Louis XV., Lettre écrite à Cardin. Noailles pour le mariage, Paris 1725; — Taifbout, Ordre du Prévôt a cause du mariage du Roi, Paris 1725; — Daudet, Journal du voyage de Mlle Clairmont [de nupt. M. Leszczyńska], Chalons 1725; — Schoepelin Joh. Dam., Oratio nuptialis, Argentor, 1725 [E. IX.]; — Harangue

faite au Roi a Fontaine-bleau, Paris 1725; — Harangue faite à la Reine [Leszczyńska], Paris 1725; — Arrest de la court du Parlament au sujet du mariage du Roy, Paris 1725; — Relatios de la cérémonie, Dijon 1725 [Por. **E.** 1725: Barron, Compliment, Martineau, Porée, Rohan, Wieruszewski] [DS.]; — Leckzinska Marie, Lettres inédites par V. des Digueres, Paris 1886.

R: Kron codzienna 1886; W. L-i, Kwart. hist. 1887; Czermak W., Przew. nauk. lit. 1887; P. M., Prz. pol. 1887 IV. Por Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

4520. R. **1725.** Pisma różne [gazety etc.], Podoski. Teka III., *zob.* Nr. 4320.

4521. Memoriale primatis Regni [Potocki T.], senatorum et ministrorum Varsaviae 10. septemb. 1725; — Szaniawski Konst. Fel., Edictum contra dissidentes, Kielciis 10. Januar. 1725; — Ancuta Jerzy Kaz., Allerunterthänigste Supplique an Majestät von Polen der Dissidenten 1725 [DS.].

4522. Briefe und Schriften, welche Repub. Polen gegen Preussen ausgehen lassen 1725; — Copia respons. Aug. II. ad lit. sereniss. Brandenb. 1725; — Literae et scripta in quibus gravamina contra Regem Borussiae, Thorn 1725; — Responsionum aulae Berolinensis ad grav. Reipub. Polon. refutatio 1726; — Informatio hist. jur. de fundo ac templo Virg. Mariae vulgo Lindensi 1725; — Ultima et finalis demonstratio juris Borussiae 1725; — Duncker D., Expositio S. R. M. Prussiae ad Lindam Mar. 1725; — Tenże, Enondatio scripti 1726 DS., *zob.* Nr. 4515; — Nach dem Abschluss der Allianz, Droysen, Gesch. der preuss. Politik IV. 4.

4523. R. *1725.* Augusta II. Postanowienie 27. września 1693 (?) (o karności w wojsku) 1725; Wypis z listu 1725 o weselu odbytem w Warszawie, Roz. Lwow. 1825.

4524. **Piotr I.**, Testament polityczny, Pozn. 1854; — La verité sur Pièrre le Grand, Paris b. r.; — Berkholz G., Das Testament Peters des Grossen eine Erfindung Napoleon I., Petersb. 1877.

R: Russ. Revue. Petersb. 1877 t. X.; Dz. polski 1879 (13. maja). Por. Hasło Lwow. 1865 Nr. 14, Czas 1865 Nr. 41, Liske X., Michael Sokolnicki. Sybels H Z. 1880 II.

4525. R. **1726.** Konstytucye Seymu wal. Grodzieńskiego, Konst. W. X. Lit., Vol. leg. VI.; — Constitucie seymu waln. ordynar. w Grodnie [3 ed.], Vars, 1726; — Porządek sądzenia spraw Trybunału gł. W. X. Lit. 1726; — Poln. Legations-Recht auf dem Reichstag zu Grodno, Frankf. u. Leipzig 1726 [Por. **E.** 1727: Załuski A. Chr.]; — Łoski Alojzy, Mowy seymowe (?), Warsz. 1727, — Załuski Andrzej, Nova polonica ex comitiis Grodnensibus de legatis pontificis, Coloniae 1727 [DS.]; — Franciszek Bieliński dziękuje za województwo Chełmińskie, Nowakowski, Źródła II.; — Wiśniowiecki, Mowa na seymie grodzieńskim, Ostrow., Swada pol. 1745; — Notandum na sejmie grodzieńskim, tamże.

4526. **Listy** i pisma różne z r. 1726 [Dyaryusz sejmu], Podoski, Teka III., V., *zob.* Nr. 4320.

4527. Benedictus XIII., Copia Brevis ad Polon. princ. Frid. Aug. [lat. et germ.] 1726 [**E.** IX.], Anmerkungen über das päpstliche Breve Friderico Augusto [15. April.] 1727; — Breve ad congr. Benedict. Polon., Rzym 1726; — Synodus dioecesana Varmiensis 14. Julii auth. Christoph. Joan. Szembek [Suchockiego mowa]. Brunsbergae 1726; — [Cornelio] Contra Archiepisc. Plocensem responsio iuris, Polocen. bonorum Veneris 4. Octob., Pro Collegio Soc. Jesu Polociae contra Archiep. Poloc., Pro Archiep. Polocensi contra S. J. Romae 1726, *zob.* Nr. 4550.

4528. R. **1726.** Diariusz drogi z Wilna do Petersburga Sapiehi starosty a teraz feltmarszałka wojsk rosyjskich 1726 DS.

4529. R. **1726. Kurlandya.** Ausführl. Journal was zu Mitau wegen der Wahl eines Herzogen in Curland vorgegangen 1726; — Bühlow Fr. Goth., Synopsis actorum in negotio Curlandiae, Varsav. 1726 [także w Privilegia et Jura Curl. et Sem. 1719, Vars. 1736]; — Mauritius Sax, Nos Curlandiae dux Diplomatis exemplum 5. Julii, Mitawa 1726 [toż po franc., **E.** IX.] [DS.]; — Bülow alloquitur regem circa homagium Curlandiae, Idem pro investitura, Ostrow., Suada lat. 1747; — Finck ablegatus Curlandiae ad regem agit gratias pro investituram, tamże; — Vitzthum d'Eckstaedt, Maurice comte de Saxe et Marie Josephe de Saxe dophine de France, Lettres et documents des archives de Dresde, Leipzig 1867, *zob.* Nr. 1531 i *Kroniki.*

R: Noorden, Sybels H. Z. XXI. Por. Winkelmann Nr. 8779, 8802, 9442, 9943, 10875—899.

4530. R. **1726.** Status et expositio controversiarum occasione haered. Behmanae, Gedani 1726; — Delineacya kontrowersyi o sukcessyą Behmową tudzież pretensya Retzy 1726; — Marinius Franc. [Sachs J.], Eines poln. Patrioten Staat des Königr. Polen, dass Herrn Conring unrichtig ist, Danzig 1726 [DS.].

4531. R. *1726.* Inwentarz cekauzu lwowskiego, Barącz. Pam. dziej. pol.; Jubileusz roku 1726 w Krakowie (z aktów rajeckich krakowskich), Rozrywki prz. i poz. 1826—7; Bericht (kurzer) von der Brücke ueber Weichsel bey Mariaeburg 1726; Bericht von der Brücke über Nogat und den Rechten 1727 (DS.).

4532. R. *1726.* Pruski Mich.; Possessio pacifica ordinatorum ab Th. Jos. Zamoyski; Zamość 1721; Relacya pogrzebu J. O. J. Ad Sienia wskiego kaszt. krak. przez J. Dunina Karwickiego, Kłosy 1880 (także Przyj. ludu 1843 X.).

4533. R. **1727. Listy** i pisma różne z r. 1727, Podoski, Teka III., *zob.* Nr. 4320; —

Wielogłowski Stef., Punkta do relacyi Morsztyna, Bystrzonowskiego podane, Wojakowskiego do tego marszałka assesorów przydanych, Kraków 1727; — Anrede eines polnischen Edelmanns an die Grossen v. Polen 1727; — Szczygielski St., Discours aux Grands de Pologne 1727, 1728 (DS.).

4534. Benedictus XIII., Constitutio qua privilegia ord. praedic. confirm., Romae 1727, 1728; — Szembek Krz. Jan, Ordinatio futuri regiminis 5. Decemb. 1727, Monita pastoralia de sagis [lat. et polon.], Vratisl. 1727 [DS.].

4535. R. **1727. Kurlandya**. Ordinatio futuri regiminis duc. Curlandiae 1727; — Declaratio consiliariorum duc. Curlandiae, Mitaviae 1727 [DS.]; — Komisya kurlandzka w r. 1727, przez Kl. Kanteckiego, Przew. nauk. lit. 1882; — Punkta do relacyi komisarzów 7. Lipca 1727; — Solida demonstratio acsi jus eligendi ducem Curl. fuerit devolutum 1727, Refutatio 1727 (obie także 1742) (DS.).

4536. Sonderb. Nationen Gespräche oder Discourse Entrevue zwischen e. Schweden und e. Polen, Leipzig, 1727 [E. IX.].

4537. R. **1727**. Lipski Jan kardyn. do X. Lubomirskiej, Dz. War. 1852 Nr. 83; — Burmann Piotr, Syllogen, Epist. [są tu i listy Polaków (?)], Leida 1727 DS.

4538. R *1727*. Przywilej na założenie miasteczka Kutkorz na prawie magdeburskiem. Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 51.

4539. Bicki Jerzy, Przepiski dla polskiej szkoły. w r o c ł a w s k i e j 1727 DS.

4540. Trypplin L., Sprawa z akt m. Sieradzkich 1727, Tajemnice społ. t. III.; Demonstratio causae Retzianae, Gedani 1727; Vormünder Ordnung, Riga 1727 (DS.).

4541. R. **1728**. Deklaracya sądu głównego trybunału skarb. Radomskiego 1728, 1729 DS.; — List prymasa do p. Poniatowskiego podskarbiego lit. 10. Października 1728, Nowakowski, Źródła II.; — Mowa J. Hylzena na sejmiku antekomicyalnym (w Dyneburku), Ostrow., Swada pol. 1745.

4542. Rostkowski Ad. Fr. Ksaw., Clypeus cleri Poloni confr. far. saecular., Vars. 1728; — Acta capituli provinc. 11. Septem. sub elect. Floriani Siewierski, Crac. 1728; — Relatio introductionis Stan. K o s t k a, Wilno 1728 DS., Por. **E.** 1726—8: Kostka, *zob. Kroniki.*

4543. **Vandal**, Une ambassade française en Orient, La Mission du Marquis de Villeneuve 1728—40, Paris 1887; — Hoefler, Der Congr. zu Soissons, Wien 1871—6.

4544. Ankunft Fr. Aug. König v. Pohlen nach Wittenberg 1728; — B e r l i n bei Anwesenheit I. Kön. Maj. in P., Berlin 1728; — Sendschreiben von der prächt. Ankunft S. K. M. in Polen in Berlin 1728; — Die Hubertusfeier in Wusterhausen (Suhm an Aug. II.), Droysen, Gesch. der preuss. Politik IV. 4.

4545. Nachricht v. d. Wahl des neuen Feldherrn der Kosaken Daniel Apostel, Berlin 1728 DS.

4546. R. **1728**. Proces przeciw Kazimierzowi Kamińskiemu, który się był zapisał djabłu, Bibl. warsz. 1844 II.

4547. August I. Friedrich, Anordnung wie mit F a s t t a g e gehalte , Dresden 1728; Lewek Krz. J., List statysty (o nawracaniu ż y d ó w) 1728; Patent (Kön. Preuss) das d. Pohlen K ö n i g s b e r g nicht zu umfahren 1728 (E. IX.)

4548. R. **1729**. Akta odn. się do sejmu w Grodnie, Podoski, Teka III., *zob.* Nr. 4320; — A u g u s t u s II., Uniwersał na sejm 3. czerwca 1729 (także Ostrow., Swada pol. 1745); — Manifest I. M. P. posłów kor. Pol. i W. X. Lit. 22. Augusta 1729; — Lubomirski Theod., Sermo ad Ordines, Groduae 22. August. 1729 (DS.); — Sapieha Jan Fryd., Dziękuje za laskę trybun., Ostrow., Swada pol. 1745; — O s s o l i ń s k i F r a n c. M a x., Doniesienie o objęciu urzędu podskarbiego 1729, Uniwersał dat. Warsz. 11. Junii 1729, Toż w Warsz. 15. czerwca 1729, Obwieszczenie w Warsz. 10. Julii 1729, Rozporządzenie co do cła 1729 (DS.); — Kantecki Kl., Franciszek Max. Ossoliński podskarbi w. koronny, Bibl. warsz. 1880 i Odb. (Wyd. 2. pomnożone, Lwów 1880).

4549. R. **1729**. August II., Uniwersał o dezercyach 15. Maja 1729, Pardon jeneralny zbiegłym wojskowym (Warsz.) 1729, List do Jana Sapiehy (Warsz.) 1729 (także Ostrow., Swada pol. 1745); — Edict wegen P o s t (po pol. i niem.) 1729 (DS.).

4550. (Aldrovardus P.) Instrumentum sententiae contra Archiepisc. Polocensem ritus graeci, Romae 1729, *zob.* Nr. 4527; — Wiederlegung des evang. Ministerium in Dantzig, einer fanatischen Schrift, Leipzig 1729 (DS.).

4551. R. **1729**. Kön. v. Schweden Schreiben 28. April und Fried. Aug. Kön. v. Pol. Antwortschreiben (suec. et germ.), Stockholm 1729; — Schreiben Ihr. Maj. von Schweden (Kön. Eleonore) 1729; — Kundgiörelse am Freden med Konung August af Pohlen, Stockholm, 1729 (Por. **E.** IX. 1729: Cunig Hans, Kongl. Maj. Allmänne) (DS.).

4552. Załuski J. A., Sermon pour la venture de madl. La Mothe, Vars. 1729 DS.

4553. R. *1729*. Edict d. Dantziger Rathe 1729; Lengnich G., Programma quo ad lectiones, Geda i 1729; Deklaracya tryb. radomskiego 1729 (DS), *Zob.* Nr. 3866. Zatw. dla Potelicza.

4554. R. **1730**. **Listy** i różne pisma (d y a r y u s z sejmu itp.) z r. 1730, Podoski, Teka IV., *zob.* Nr. 4320; — Lustracya skarbu i aktów w skarbcu przechowanych, Zb. Pam. Niemc. t. III.; — Hauenstein Joh. Henr.,

Lauda statuum Prussiae, Graudentz 1730, Gedani 1731 (DS); — Tarkowski Stef., Pożegnanie trybunału głównego, Ostrow., Swada pol. 1745.

4555. Kongregacya N. Serca Jezusa, Lw. 1730; — Sacra rituum canonizationis B. Joannis Cantii, Romae 1730, Por. E. 1730: Kanty, *zob.* Nr. 4532; — Relatio de actu coron. Częstochoviensis a Chr. And. Joan. Szembek (et oratio gratiarum Laur. Braun.), Brunsberg 1730; — Epistola Parisiensis facult. theolog. ad Cracoviensem Universitatem 1730 (DS.).

4556. Kön. Poln. Feldlager oder Diarium was bey Radewitz vorgegangen; Anhang zum Mühlberg; Lager, Plans, am Tage der der Revue 1. Jan. 1730; — Beschreibung des Lagers bei Radowitz 1730; — Walawski Konst. Jord., Opisanie kampamentu, Zamość 1730; — Kriegsoperationen, Leipzig 1730; — Vortrefflichkeit des unweit Mühlberg Campaments, Dresden 1730; — Plans et exercises de Zeithayn 1730; — Henrici Ch. F., Ueber d. bey Zeitheyn Feldlager, Dresden 1730 (E. IX.); — Grundrisse der Kriegs-Uebungen im Lager bei Zeithayn 1730; — Würtemberg M E. X., Reisen und Campagnen in Polen, Lith. Roth- und Weiss-Russland, Stuttgard 1730 [DS.].

Wiadomości uprzywilejowane 1730—60, zob. Kroniki.

4557. Weisbach Jan Bernard, Poseł rosyjski 1730, Szkice społ. i lit., Krak. 1876.

4558. R. **1730**. Protestacya radców Torunia w grodzie kowalewskim 1727; — Manifestatio Th. Radlicz contra magistr. Thorunensem ratione privilegiorum Const. Maryański 1730; — (Brzozowski) Remanifestatio Civit. Thorunensis contra Theodatum Haza Radlicz 1730 (DS.).

4559. R. **1730**. Intimation welche d. Rath der Stadt Dantzig wegen evangel. Jubilaei, Dantzig 1730; — Lengnich Godof. Augusti II. indulgentiam oratione, Gedani 1730 (DS.).

4560. R. **1730—1**. Potockt Teodor, Listy do X. Wiśniowieckiego W. K. K. L. i odp., Ostrow., Swada pol. 1745.

4561. R. *1730*. Edykt Stanów Holenderskich w Hadze 2. sept. przeciwko katolikom 1730, 1731 DS.

4562. R. **1731**. **Listy** i pisma różne z r. 1731, Podoski, Teka IV., *zob.* Nr. 4320.

4563. Benedictus XIII., Breve continens constitutiones omnium provinciarum, Leopoli 1731, Breve pro bono regimine provinciae S. Joachimi in Reg. Polon., Leopoli 1731; — Clemens XII., Breve ad uniforme regimen, Leopoli 1731; — Kozicki Jan Chr., Acta capituli provinc. Ordin. Praedic. (J. Chr. Kozicki in Conv. Luceor.) 1731; — (Rezonico R. P.) Parochialis pro promot. curiae Crac. contra domum Soc. Jesu, Toż (contra rectorem domus), Toż, Responsio, Romae 1731 (DS.).

Klemens XII., Bull. Rom. ed. Tauron. XXIV., Luxem. VIII., zob. Nr. 1257.

4564. R. **1731—2**. Aug. II. v. Polen und Fr. Wilhelm, Droysen, Gesch. der preuss. Politik IV. 4; — (Memoryał z francuskiego przetłumaczony) L. Schaab i Woodword, Warsz. 1731 DS.

4565. R. **1731**. Tarło Fr. do Jerzego Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 153.

4566. R. *1731—2*. Trypplin L., Inkwizycye i wyroki, z r. 1731—2, Tajemnice społ. I.; Wiśniowiecki J. oddaje A. Potocką S. Rzewuskiemu podczaszemu k., Ostrow., Swada pol. 1745

4567. R. **1732**. **Listy** i pisma różne (dyaryusz sejmu) z r. 1732, Podoski, Teka, IV., *zob.* Nr. 4320; — Dyaryusz sejmu war. 18. sept. 1732 DS.; — Mowy i pisma Franciszka Bielińskiego, wojewody chełmińskiego na sejmie, Nowakowski, Źródła II.; — Potocki Teodor, Mowa na posejmowym consil., Ostrow., Swada pol. 1745; — Lubomirski Teodor, Dziękuje za województwo, tamże; — Głos wolny szlachcica jednego na sejmiku 1732; — Relacya o agitowaniu się w tym sejmie 1732; — August II., Münz-Mandat de dato Warschau 9. Julii, Dresden 1732, Mandat wie es mit Subhastationen Ritter Güther gehalten, Warschau 1732 DS.

4568. Klemens XII. poleca Jana Alex. Lipskiego biskupa krak. Stanisławowi Szembekowi arcyb. Gnieźnieńskiemu, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 23; — Sacra congregatione consist. pro abbatibus mon. Cistercien. R. P., Roma 1732; — (Corio), Pro praepos. et canonicis Lateranen. Summarium 1732, Contra Benedictinos conventus Cosciolnensis 1732 (DS.); — Kongregacya Serca Jezusowego, Lublin 1732.

4569. R. **1732**. Józef Sierakowski poseł do Konstantynopola od Augusta II. r. 1732, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Poselstwo tureckie w Toruniu r. 1733, tamże 1841 VIII.; — Gościecki Franc., Poselstwo Stan. Chomentowskiego (?) od Aug. II. do Achmeta IV., Lwów. 1732 (DS.).

4570. R. **1732**. Informatio praetensionum Regis Bor. in bona Radziviliana (Listy zast. Lud. Radziwiłłówny Ludwikowi Brand.) 1732; — Informatio iuris et praetensionum, Berolini 1732 (DS.).

4571. Trypplin L., Trzy sprawy wypisane z księgi miasta Pyzdr 1732, 1734, 1740, Tajemnice społ. t. III.

4572. R. *1732*. August II. pozwala Józefowi Potockiemu przelać prawo dożywotnie na Leżajsku na syna Stanisława, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 52. *Zob.* Nr. 3569 (zatw.).

4573. Der See- und Handelsstadt Danzig 1732; Decretum inter Rykiert actorem atque magistratum Vschovensem citatos (lat. et germ.) 1732 (DS.).

4574. R. **1733**. Dyaryusz sejmu extraord. 1733 (także Podoski, Teka IV.); — Instruktarz celny W. X. Lit. 1733 (DS.); — Mowy Fr. Bielińskiego 1733, Nowakowski, Źródła t. II.; — Hylzen J., Mowa starosty Marienburgs., Ostrow., Swada pol. 1745; — Tenże, Mowa na sejmiku w Dyneburku, tamże; — Ożarowski J., Pożegnanie sejmu, tamże.

4575. R. **1733**. Aug. II. nadaje Sokolnickiemu Piotrowi Pułkownikowstwo, Nowakowski, Źródła I. p. 157; — Projekt komputu wojska 67.814 głów 1733 DS.; — Dwór Fryderyka Augusta, Pamiętnik krakowski 1866.

4576. Edict das keine in preussischen und littauischen Landen gewonnene Wolle verfahren werden solle, Königsberg 1733 DS.

Mowy pogrzebowe zob. Kroniki.

4577. **Historia interregni** et comitiorum, ed. Schultz Georg Pet., Ged. 1733, 1738; — Konarski St. X., Epistolae familiares sub tempus interregni, Pars I., II. 1733; — Hist. Betrachtungen über gegenwärt. poln. Gelegenheiten, Leipzig 1733 I.—II.; — Formey J. H., Recueil de pièces sur les affaires de l'élection du Roi de Pol. 1732 (?) 1737 DS.; — Rok 1733 podług raportów ajentów angielskich, Prz. poznański XXXII., Czas 1866 Nr. 172; — Gerye P., Borba za polskij prestoł (na źródłach arch.), Moskwa 1862, Por. **E.** 1733: Bericht, Berättelse, Erzählung, Exposé, Fausseté, Leszczyński, Relazione, Sendschreiben, *zob. Kroniki.*

Zob. Nr. 4381.

4578. **Acta interregni**. Potocki Teodor, Mowa na konferencyi (po śmierci Aug. II.), Ostrow., Swada pol. 1745; Toż po niem.: Uebersetzung der Anrede nebst einiger Nachricht 1733; — Ogłoszenie interregni przez uniwersał Xcia Prymasa 1733, Toż po niem. (także Pamiętnik krakowski 1866) (DS.); — Wilkowski, Mowa donosząca interregnum, Ostrow., Swada pol. 1745; — Konfederacya wdztwa krak. w Proszowicach 24. Mar. (2 ed.) 1733 (toż po niem.); — Konfederacya wdztw. Wielkopolskich 1733; — Konfederacya wdztw. Wołyńskich, Łuck 1733 (toż po niem.); — Konfederacya, Desideria i projekta W. X. Lit. 1733; — Konfederacya Generalna omnium ordinum 27. kwiet. na konwok. warsz. (3 ed.), Warsz. 1733; — Ristretto del' atto di confederazione 12. Maggio 1733 (DS.); — List K. Bukowskiego do marszałka koronnego o konfederacyi, Barącz, Pam. hist.; — Ordinatio judiciorum kaptur. Crac. 1733 (2 ed.); — Ordynacye sądów kap. wojew. krak., Kraków (2 ed.) 1733 (także Pamiętnik krakowski 1866) (DS.); — Na Sejmikach w Dynaburku (1733—4) mowy Hylzena, Ostrow., Swada pol. 1745; — List Jakóba Sobieskiego do wdztw. W. X. Lit. i respons powiatów, Ostrow., Swada pol. 1745; — Dyaryusz convocationis 27. Aprilis zaczętego 1733: — Rzewuski Wacł., Ralatio legationis ex terra chełmensi ad comitia convocationis, Lublin 1733; — Propozycye ze strony Fryd. Augusta ofiarow. 1733 (DS.); — Mowy na Sejmie Convocationis: Lubomirskiego, Massalskiego M., Rzewuskiego S., Scypiona J., J. Tarły, Ostrow., Swada pol. 1745; — Tyzenhaus, Mowa w senacie na konwokacyi, tamże; — Sieniński X., Kazanie miane na konwokacyi 1733 (**E.** IX.); — Sejm konwokacyjny 1733 przez J. Strutyńskiego, Ruch lit. 1877; — Litterae Imperatoris ad primatem 4. Maii, Declaratio a legato Caesareo facta Primati 22. April., Toż 14. Maii, Toż 29. Junii 1733; — Löwenwarde, Declaration an Primat 1733; — Remonstracya przyczyn dla których cesarz, imperatorowa i król pruski są oblig. wojska wprowadzić 1733, Toż po niem.: Erklärung der Ursachen 1733; — Wessenfeld Xże, Uniwersał gdzie za dwa miesiące prowianty daruie, dnia 23. czerwca 1733; — Ossoliński Franc. Max., Manifest J. P. Podskarbiego W. Kor. de diligentia (Zarazem Uniw. Wessenfelda) 1733 (**E.** IX.); — Manifeste que le général Lascy á fait publier à l'occas. de son entrée en Lithauanie, Manifest wegen seines Einzugs, b. w. m. 1733 (DS.); — Potocki T., List do M. Sapiehy, Ostr., Swada pol.; — Konarski Stan. X., Listy przyjacielskie (za Stan. Leszczyńskim), Warsz. 1733; — Tenże, Zebranie racyi że Stan. królem obrać należy 1733; — Tenże, Contra spiritus germanici 1733; — Przeciwko allegowanej kr. Stanisława proskrypcyi refutatio 1733 (toż po łac.); — Dedukcya z praw koronnych jako król Stanisław nulli proscriptioni obnoxius (toż po łac.) (**E.** IX.); — Lipski Jan X. Biskup, Rozmowa pewnego ziemianina ze sąsiadem 1733 (DS.).

Zob. Kroniki, broszury i t. d.

4579. **Dyaryusz** electionis podczas interregnum 25. Aug. 1733; — Porządek na sejmie elekcyi d. 25. Sierp., Warsz. 1733; — Massalski M., Mowa przy złączeniu z senatem i zagajenie sejmu electionis, Ostrow., Swada pol. 1745; — Garczyński, Mowa przy powitaniu Marszałka na elekcyi, tamże; — Memoriale ad amplissimos Regni Pol. Status 1733; — Relation de ce qui s'est passé au sujet des elections en faveur du Stan. Leszczyński, Paris 1733; — Suffragia województw na Stan. I. 1733; — Leszczyński Stan., Actus electionis et Pacta conventa Serenissimi 1733 (Toż po niem.: Pacta conventa 1733); — Manifest Stanów Król. Pols. in campo elect. między Warszawą a Wolą 4. Sept. 1733; — Sieniński X., Kazanie na

elekcyI 1733 (**E.** IX.); — Jurium Curlandiae et Semigalliae enarratio circa electionem 1733, *zob.* Nr. 4588, — Lettre d'un gentilhomme sur l'élection, La Haye 1733; — Narratio electionis St. Leszczyński 1733 (DS.); — Relation de l'election du C. Stanislas Leszczyński, Nowakowski, Źródła t. I. *Zob.* Nr. 4381, (Por. **E.** 1734: Leszczyński).

4580. **Elekcya Augusta III.** Proposition d. Churf. v, Sachsen Envoye, Breslau (**E.** IX.); — Copia literarum a Fr. Augusto ad Theod. Potocki 1733; — Copia literarum cujusdam equitis poloni ad Electorem Saxoniae ducem 1733, — Respons na list promowujący królewicza Augusta do korony 1733; — Welczeck G., Anpreissungs-Rede auf kaiserl. Befehl Fried. August 1 33, 1734; — Declaratio nullitatis electionis Stanislai a Confoed. Pragensi 14. sept. 1733 (toż po pol.: Manifest Stanów); — Relation derer v. 29. Sept. bis 1. Octob. zu Warschau ausgeübten Gewaltthätigkeiten, Wien 1733; — Relacya elekcyi króla Augusta III. die 5. Octobr. 1733: — Actus electionis Ser. Regis Augusti et pacta conventa eiusdemque 1733; — Articuli pactorum conventorum 1733 (toż po pol. i franc.); — Osservazioni circa Pactá Conventa nella elezione di Praga 1733; — Hosius St., Denuncyacya 20. Octob. 1733 (DS.); — Instrumentum Denunciationis Augusti III. 5. Oct., Nowakowski, Źródła I.; — Kopia pewnego statysty do Bisk. Pozn. na Uniw. ogłaszający elekcyę 1733; — Szlachcica pewnego respons na list do IMci X. Biskupa Pozn. pisany 1733; — Uniwersał X. Biskupa pro felicissimi Successu Serenis. Augusti 1733; — Poniński Ant., Declarationis publicae pro tuitione Augusti III. Promulgatio 1733; — Votiva animorum expositio Seren. Republ. (Oratio p. Poniński, Mowa X. Bisk. krak.) 1733 (DS.); — Wackerbart J., Sermo 14. Octob. 1733, Ostrowski, Suada latina 1747; — Lipski ep. crac. procancellarius respondet Wackerbardio legato regis, tamże; — Poniński Marsch. Conf. resp. Wackerbardio, tamże; — Wiśniowiecki M. Serw. Xże, Do X. Prymasa Potockiego, tamże; — Glückwünsch, Gemüths-Erklärung an J. Ant. Salmours, Wolf H., Bandis und Marschalls Poniński, in drei Reden 14. Octobr. 1733; — Poniński, Uniwersał w Warszawie d. 23. Paźdź. 1733; — Refleksye nad Uniwersałem 1733; — Poniński Ant., Przestroga w Warsz. mies. Paźdz. 1733; — Manifest, Actum et datum Varsav. 1. Novembr. 1733; — Lubomirski Teodor, Kopia listu 7. Octob. 1733; — Poniński Ant., Uniwersał, Warsz. d. 7. listop. 1733; — August III., Uniwersał die 11. mensis Novemb. 1733, Manifest przeciwko liberum veto i przeciw elekcyi Stan. Leszczyńskiego 1733; — Konfederacya Warszawska przy królu 1733, — Kontynuacya konfederacyi generalnej do koronacyi Augusta III., Warsz. 1733; — Deklaracya IMci Augnsta III. strony ewakuacyi woysk Saskich 1733; — August III., Denuntiatoriae Coronationis Seren. Reg. Augusti 1733; — August III., Manifeste pour justifier l'entrée des troupes Saxones dans le royaume, La Haye 1733; — Danck-Gebeth welches gesprochen worden nachdem Frid. Aug. 5. Oct. erwehlet, Danzig 1733; — De prospera electione Regis Polon. Aug. III. inter Vars. et Wolam peracta 1733; — Fides omnium ordinum Regni ad Kamionnam probata, Vars. 1734; — Zebranie racyi dla których St. Leszczyński nie może bydź królem polskim 1733, Por. **E.** 1733: Racye, *zob. Kroniki;* — — Mascovius J. J., De electione, Lipsiae 1734; Lengnich G., Pacta conv. Aug. III 1736 (DS.).

4581. Votum seu resolutio theologorum curiae Romanae super nullitate juramenti tempore comitiorum convocationis, Varsav. 1733; Konarski Stan. X., Rezolucya theologiczna na przysięgę konfeder. gen. Warsz. 1733; Objaśnienie rezolucyi jako ją głoszą Rzymskiej 1733, 1734, Toż po łac.; Motifs des resolutions (2 edycye) 1733 (Toż po szwedzku) (DS.).

4582. **Protestacya** przeciwko elekcyi Aug. III. 1733; — Manifest przeciwko bezprawnemu spiskowi Praskiemu 1733; — Assekuracya króla IMci francuskiego dana Rzeczypltej d. 5. Septemb. 1733, Toż po łac.; — Potocki Teodor, Manifest Xcia Prymasa przeciwko elekcyi króla IMci Augusta 10. paźdz. 1733 (toż po niem. i franc.), Manifestatio, Gedani 17. Oct. 1733 (toż po niem.; — Respons na Manifest Xcia Prymasa 1733 (toż po niem., por. **E.** 1733: Brief); — Kopie listów do J. O. Xcia Prymasa w Toruniu będącego 1733 (**E.** IX.); — Potocki Józ., Uniwersał do powszechności podany 1733 (por. **E.** IX.); — Ossoliński Fr. Max., Manifestuje przeciw Uniwers. Jana Adolfa Xcia Saskiego wodza wojsk Augusta III., Gdańsk 1733; — Czapski Wojew. Pomorski, Manifest (Czapskiego Morsztyna i Ossolińskiego) 1733; — Leszczyński Stan., Universaux publiés au nom du Roi, Universali publicati 1733, Lettera al Primate e Magnati 1733, Uniwersał do senatorów, urzędników i rycerstwa, Gdańsk 15. Decemb. 1715, Uniwersał do konsyliarzów na sejmie electionis naznaczonych, aby się zjeżdżali do Gdańska 1733 (**E.** IX.), Wici Gdańskie króla Stan. (po niem.) 1733; — Reflexye o wydaniu wici na pospolite ruszenie 1733, Respons na reflexye 1733; — Uniwersał J. P. Mełdzyńskiego Marsz. ziem pruskich do wsiadania na koń 1733; — Klemens XII., Copia literarum ad Stanislaum I. regem Polon., Vars. 1733; — Paulucci Camil, Copia di lettera, Copia literarum Archiep. ad Stan. I. regem 3. Decemb., Lettera da Potocki Arcivescovo 1733; — Ossoliński Max., Lettera alla Corte di Roma 1734, Lettera al C. Załuski inviato del Re, Königsberg 17. Decemb. 1734 (2 ed.); — Manifest Rady Gdańskiey przeciwko koronacyi króla IMci Augusta 1733 (DS.).

4583. Declaration wegen Wahl Stan. Leszczyński, Thorn 1733; Intimation wegen glückl. ausgefall. Wahl des Stan. Leszczyński, Thorn 1733; Formular der Intimation wegen Erwehlung Stan. Leszczyński, Dantzig 1743; Leszczyński Stan., Danck-Gebeth, welches nach Erwehlung Stanislai abgehaltet 4. Octob., Danzig 1733; Lipski Jan, Mowa Xcia IMci Bisk. Krak. do Gdańszczanów miana 1733 (E. IX.) (DS.).

4584. Rath der Stadt Danzig Bording-Ordnung betreffend 1733, 1735; Anweisung wornach Bürgere bey canon exercieren wollen, Dantzig 1733; Capitulationes der Stadt Danzig 1733 (DS.).

4585. **Konfederacya** Województwa Sandomirskiego na obronę Stanisł. I. czyniona w Opatowie 3. Decemb. 1733; — Confederation der Sandomirischen Wojewodschaft 1733; — Zdanie narodu polskiego osobliwie konfed. Sandom. podane do uwagi narodowi rossyjskiemu i kozackiemu 1733 (toż po niem.); — Tarło Jan, Lettera di Palatino di Lublino in riposta al conte Poniatowski 1733 (DS.) (Por. E. 1734: Estratto).

4586. **Wojna polska sukcessyjna.** Massuet, Histoire de la dernière Guerre, Amsterd. 1736, 1737 (toż po wł.); — Mémoires du duc de Berwick 1778; — Büsching Magazin f. Hist. und Geogr., Hamb. 1767; — Manstein, Mém. hist. polit. et militaire sur la Russie depuis 1727—44 Leipzig 1771. *zob.* Nr. 1528—9, 1582—3, Por. Guerrier, Kampf um den poln. Thron.

4587. **Ludwik XV.**, Racye, które determinowały do podj. wojny 1733. Motifs des résolutions du Roy Louis XV. 1733 (toż po niem., włosku); — Manifest króla francuskiego mediis Octobris ogłoszony 1733; — Deklaracya króla francuzkiego 1733; — Remarques sur les motifs des résolutions du Roy, Dresde 1733; — Réponse a l'écrit, Motifs des résolutions du Roy, Dresde, Vienne 1733 (toż po szwedzku); — Manifest ze strony króla hiszpańskiego, którym oświadcza się z wielu racyi podjąć wojnę 1733 (toż po niem.); — Manifest ze strony króla Sardyńskiego ratione wojny przeciw Cesarzowi 1733 (DS.); — Szujski J., Jerzy Ożarowski i kardynał Fleury, Przew. nauk. i lit. 1876.

4588. **Anna Carowa**, Manifestum, Petropoli 1. December 1733, Déclaration de l'impératrice de Russie 1733, Manifest dlaczego wojska rossyj. wkroczyły do Polski, Petersb. 1734, Uniwersał assekurujący handel, Peter. w Decembrze 1733; — Uniwersał Carowey strony prowiantów według Taryffy z 1661, 1733 (E. IX.); — Ismaiłow Lew, Proclamation zu Janiszek 1733 (DS.); — Lubomirski Teodor, Kopie listów do Imperatorowej, Warsz. 1733; — Monti, Zwei Briefe vor seiner Arretirung an den Feldmar. Münnich abgelassen 1733; — Epistola ad amicum, qua ostenditur non esse contra jus gentium detentio M. Comitis de Monti 1733; — Binae deductiones S. Reg. Maj. Borussiae episcopis Varmiensi et Culmensi 1733; — Protestationes a rege Borussiae in negotio curlandico 1733; — Nachricht von d. Russ. u. Sächsischen Belagerung Dantzig 1733 DS., *zob.* Nr. 4606, 4497.

4589. R. *1733.* Klemens XII., Constitutio qua litem inter patres S. Jesu et pauperes a Schol. Piis Vilnae extinguit, Romae, Vars. 1733; Barszcz Jerzy, Nauka pp. Dissidentów zniesiona, Wilno 1733; Francke Fel. Jacob, Der Kirchen Processus der ewangel. Gemeinde zu Wilda 1733 DS.

4590 Reglement der Trauer, Berlin 1733 DS.

4591. R. **1734.** Lipski invitat Regem, Ostr. Suada lat. 1747; — August III., Literae de praestito juramento, Tarnomonti 6. Januar. 1734; — Oznajmienie koronacyi Aug. III. 9. Stycznia 1734 (DS.).

4592. **Zbiór aktów** do panowania Augusta III. i pierwszych lat St. Augusta, Raczyński E., Obraz Polaków i Polski w wieku XVIII. t. I.—III., *zob.* Nr. 4319.

Archiv f. sächs. Gesch., zob. Nr. 4274.

4593. **Ostrowski S. Danejkowicz**, Swada polska 1745, Suada latina 1747, *zob.* Nr. 1351 (mnóstwo mów od r. 1735—44).

4594. **Correspondance** secrète inédite de Louis XV. avec le comte de Broglie, Terne etc., Paris 1866 t. 2; — Choiseul (Duc de), Mémoires, Paris 1790 t. 2; — Mémoires sur l'amb. de Choiseul à Vienne 1757—1758, Comptes rendus de l'Acad. des Sciences morales, Paris 1872, *zob.* Nr. 1533.

4595. **Rousset**, Recueil hist. d'actes négociations depuis la paix d'Utrecht jusqu' au second congrès de Cambrai 1748, La Haye 1728—1752 t. 23; — Fain (Baron), Politique de touts les Cabinets de l'Europe pendant les règnes de Louis XV. et XVI., Paris 1793 2 t. (Roussel), 1801 t. 3 (Ségur), *Zob.* Nr. 4337.

4596. Tyszkiewicz E., Źródła do dziejów Kurlandyi i Semigalii, Krak. 1870, *zob.* Nr. 4328.

Maurycy Saski, zob. Nr. 4529.

4597. Bartoszewicz J., Adam na Melsztynie i Czekarzewiczach Tarło, L. Huberta Pam. hist. II. (liczne dodatki); — Korespondencya St. Konarskiego z J. Tarłą, wyd. H. Biegeleisen, Przew. nauk. lit. 1883.

4598. Szczebalski, Rossyjska polityka i rossyjska partya w Polsce, Wiestnik russki (Por. Roepell R., Polen um die Mit. d. 18. Jahrh., Gotha 1876). *Zob.* Nr. 4633 i 4497.

4599 Dokumenta urzędowe do hist. gospodarstwa moskiewskiego w Polsce od r. 1781—1866, zebrał N E.. Kraków 1870 str. 121.

4600. Lipiński L., Czasy Augusta III., Bibliot. wsrzaw. 1846 I.; — Dzieduszycki

M., Żywot W. H. Sierakowskiogo, arcybisk. lwowskiego, Dod. tyg. do Gaz. lw., Odb. Kraków 1868.

4601. Kantecki Kl., Stanisław Poniatowski ojciec St. Augusta, Poznań 1880; — Waliszewski K., Potoccy i Czartoryscy, Kraków 1887 I. 1734–54, *zob. Opracowania.*

4602 Uniwersał Poniatowskiego, Athenaum 1841 I. 44; List Elżbiety Rzeczyckiej za panowania Augusta III., Rozr. dla dzieci 1824; List Ossolińskiej do króla Leszczyńskiego w Lotaryngii, Dz. War. 1853 Nr 288; List Leszcz. do córki, Tyg. lit. Pozn. 1843 VI.

Podoskiego Teka, zob. Nr. 4320.

Listy J. Sobieskiego i jego rodziny (do r. 1737), zob. Nr. 4076.

Mat. do hist. Leszczyńskiego, zob. Nr. 4381.

4603. R. 1734. **Koronacya.** Relacya wjazdu i koronacyi Augusta III. (ż arch.), Dz. wil. 1822; — Relacya wjazdu do Krakowa X. Elektora Saskiego 1734 (Toż po niem.: Beschreibung, Vorschau); — Zech Lud. Adolf, De legitima electione Aug. III., Lipsk 1732; — Erklärung des Kupfers welches bei Krönung (wiersz) 1734; — Krönungs-Geschichte August des III., Leipzig u. Dresden 1734 (Por. **E.** 1734: August III., Dankgebeth, Flemming, Freudengeschrei, Jarmuntowicz, Nachricht); — August III., Literae praestiti juramenti regii in actu Coronationis 17. Januar. 1734; — Oznajmienie koronacyi Aug. III. 1734; — Denunciatio Regis coronati Augusti III. (Zarazem: Reassumpcya konfederacyi gen. po koronacyi w Krakowie) 1734; — August III., Confirmatio generalis Jurium 29. Januar. 1734; — Przyw. i konst. za Augusta III. (24 uniw. druk.) 1734; — Lipski Joan. X., Sermo pro cancel. Regni ad Aug. III. 1734 (DS.); — Idem resp. legato Curl. Bilov, Ostrow., Suada lat. 1747; — Epistola ad Summum Pont. a confoederatis, tamże; — Robertson Wilh., Sermo de ingressu ad Varsaviam Frid. Augusti III., Vars. 1734; — Deskrypcya bramy tryumfalnej Aug. III. (Warsz.) 1734 (Por. **E.** 1734: Warschau das frohlockende) (DS.).

4604. **Z Gdańska** die 9. Januar., Teraźniejszą pocztą donosi się (Listy C. Paoluciusa i Sołtyka) 1734; — Meldzyński von Allen Sebast., Universal (Betreff die Wahl Stanislai I.), Danzig 1734; — Manifest przeciwko pseudokoronacyi w Krak. 17. Januar. 1734; — Manifeste fait à Dantzig, La Haye, 1734; — Resultatum praesentes ad latus J. K. M. consilii przez konstytucyę sejmu electionis 10. lutego w Gdańsku 1734 (Toż po niem.; Hinmüthiger Schluss); — Manifesto fatto nel gran consiglio in Danzica 10. Febr. da i Senatori del Stanislao I. 1734; — Respons na rezultatum (za Aug. III. przeciw Leszczyńs.) 1734 (toż po franc. i włosku, por. **E.** IX.); — Potocki Teod., Manifest przeciw pseudo-koronacyi w Gdańsku (Resultatum) 1734; — Respons na manifest Xcia Prymasa 1734; — Tenże, Lettre au Pape de Danzig, La Haye 1734; — Paolucius Kamil, List nuncyusza z powinsz. i błog. dla króla Stanisława 1734; — Lettera diretta a S. Santita Signori Polacchi i quali si sono di Danzica refugiate appresso re Stanislao (podp. P. Czapski, M. Ossoliński) (2 ed.) 1734; — Leszczyński St., Uniwersał do senatorów (wici na pospol. ruszenie) 1734 (Toż po niem.: Befehl); — Estract zweier Briefe aus Dantzig, Breslau 1734 [Por. **E.** 1734: Braun (Glückwunsch Stan. I.), Engelke, 1737: Kickelbusch (Declarationen)].

4605. **Bizardiere**, Histoire de la dernière guerre, Amst. 1736, *zob.* Nr. 4586.

4606. **Oblężenie Gdańska.** Journal historique de la campagne de Danzig, Amst. 1761; — Tageregister von Unternehmungen bei Belag. der Danzig. Cölln 1737; — Begebenheiten der Danz. Belag. 1733 u. 1734, Cölln 1737; — Auszug poln.-preuss. Kriegsgesch. oder die Belag. Danzig 1741; — Bericht was bei Belagerung Danzig passiret und geändiget 1734; — Das belagerte Danzig wie sie von den Russen eingeschlossen 1734; — Unpart. Nachricht von der Belagerung Danzig, Frankf. an der Oder 1734; — Nachricht von d. Repoussirung Frantzosen von denen Russen, Bresslau 1734; — Boencourt (Cussigne), *zob. Kroniki* [Por. **E.** 1734: Bericht, Danzig, Nachricht (1734), Staatsbühne, 1735: Warmund] (DS.); — Masłowskij D., Attaka Gdańska feldmarszałkom gr. Minichom 1734, Sbornik relacyj gr. Minicha, Moskwa 1888, 3 t. XXVI., 1, 268; — Jarochowski K., Oblężenie Gdańska Tyg. powsz. 1884 Nr. 32–45; — Potocki Teod., Copie de la lettre à Gen. Münich., De M. Załuski à Münich, Copie de lettre de recognition à Auguste III. par les seigneurs à Danzig 29. Juni 1734; — Weisbach Jan Bern., Manifest, Przytem: Deklaracya Panów polskich w Gdańsku uznających kurfürsta Sas., Kijów 18. Lipca, cerkiewn. ruskie 1734; — Eck W. H., All. J. E. Gr. v. Münich (Langfohr) 1734; — Poniński, Uniwersał pode Gdańskiem 4. Junii 1734 („Wyrażać infelicem sortem") (**E.** IX.), Uniwersał w Langforcie 4. Julii 1734 („Iż za mądrą a wszystkim") 1734, Kopia listu instygatora do Gdańszczan (w Otia domest. Niesiołowskiego); — Formular der den 11. Jul. geschehenen Intimation, Dantzig 1734; — Copia von denen praeliminair Conventions-Punkten, Danzig 1734; — Capitulation der franz. Truppen mit poln. und russischen Generalität 1734; — Capitulationes der Stadt Danzig 1734; — Verordnung der Danzig wornach Bürgerschaft, Dantzig, 1734; — Die Aug. III. submittirende Stadt, Danzig, Breslau 1734; — Copie de récognition à Auguste III. à Danzig 1734; — Rede der Deputirten Danzig

Russis. Kaj., Danzig 1734; — Ceremoniel der Audientz Danzig an russischen Hofe, Petersb. 1734, 1.35; — Muennich, Manifest denen Ständen der Republ. Pohlen und dem Mag. Dantzig, Dresden 1734; — Koenig Joh. Mr., August des III. Huldigung. Dresden 1734 (Por. E. 1734: Danzig, Trediakoffski, 1.37: Kurtzer Auszug, 1733: Elbingische, t. IX.: Polnische), *zob.* Nr. 4617.

4607. **Leszczyński Stan.** Léttre du roi de Pologne ou il raconte la manière dont il est sorti de Dantzig, La Haye 1734 (toż po niem. i szwedzku) DS.; — Żmigrodzki M., Wiadomość o ucieczce króla Stanisława z Gdańska (Relation von der Retirade des Königs Stanislai aus Danzig, z rkp. w bibl. w Monachium), Czas 1875 Nr. 97 (Por. E. 1734: Sulistrowski J.); — Leszczyński Stan., Manifest przeciw nieprzyjaciołom swego wyboru 15. Julii (2 ed.) 1734, Uniwersał w Kolnie 20. Sierp. in castro Sandomiriensi (2 ed.) 1734, Copia della lettera al Papa 21. Octob. 1734, Manifest du roy, Paris et Rouen 1734; — Curieuses Gespräch zwischen Leszczyński und Prätendenten von England, Cölln 1734; — Léttres d'un gentilhomme polon. sur de Monti en prissonnier 1734 (toż po włosku); — Pièces pour la detent. 1734 (Por. E. 1735: Mémoires) (DS.).

4608. **Memoriale** ad Amplissimos Reg. Polon. Status 1734; — Refutatio memorialis ab patriae filiis ad Regni status 1734; — Epistola responsatoria ad irregularem refutatorem Memorialis 1734 (E. IX.); — Lettre sur les affaires présentes de Pologne, La Haye 1734; — Lettre d'un gentilhomme pol. consulte autrichien 1734; — Lettre d'un ami à son ami 1734; — Information de l'état de Pologne avec un manifest pour l'élection Aug. III. 1734; — Hist. Betrachtungen über die poln. Begebenheiten, Leipzig 1734; — Do stanu szlacheckiego i wojska kor. partis adversae. od dobra polskiego aversae 1734 (DS.).

4609. **Partya Leszczyńskiego.** Manifestatio publica, Manifest przeciw bezprawnemu w Krakowie aktowi w Warszawie wydruk. (podp. Ad. Tarło) 1734; — Manifest konfederacyi Sandomierskiej w Kolbuszowy 1734; — In Pseudo-Criticum qui Universale Aug. III. proscindere conatus est, annnotationes, Varsav. 1734 (Por. E. 1734: Reflexye, Respons, *zob. Kroniki);* — Manifeste des seigneurs Polonais qui se trouvent a Königsberg, Manifesto dei Polacchi 1734, — Czapski Piotr, Publica publicae oppressionis Manifestatio Illmi Palatini Pomeraniae 1734; — Ossoliński Fr. Max., Manifest JPana Podskarbiego osobliwy strony skarbu 1734 (E. IX.); — Potocki Teod., Primate di Polonia, Agosto 1734 (Odezwa) 1734; — Uchwały zebranych Stanów Woj. Poznań s. 1734, — Postanowienie na sejmik w Szredzie 23. Sierp. 1734; — Ostatni gwałt, porwanie Anny z Lubomirskich Wielopolskiej w Bilsku przez Sasów 1734; — Tarło Adam, Epistola ad Clem. XII., Lettera alla Clem. XII. 14. Sept. 1734, Excerptum lit. ad Clementem XII. 1734, Lettera al Conte Poniatowski 1734; — Ogiński M., Excerptum ex epistola ad Clem. XII., Datum in castris Bereslae 1734; — Glossa z repliką na pseudo uniwersał Theod. Lubomirskiego 19. Sept. 1734; — Konfederacya Stanów w Dzikowie 5. Listopada 1734; — Confoederatio statuum Dzikoviae 1734 (DS.).

4610. **Partya Augusta III.** Relationes quae Reipub. confoederatae dederunt motivum ad disapprobandam electionem S. Leszczyński 1734; — Antwort auf das vom Schatz-Meister Ossoliński abgelassene Schreiben, Leipzig 1734; — Antwort auf eines Senatoris Schreiben aus Königsberg, b. w. m. 1734; — Lavnal Jean, Harangue fait VI. Mars au sujet du couronn., Witenberg 1734; — Klemens XII., Venerabili fratri Ep. Posnaniensi, Romae 13. Martii 1734; — Weissenfels, Extract z listu z obozu saskiego 4. Junii 1734; — Lhermot du Caila P., Uniwersał pułkow. komend. pozn., W Poznaniu 16. Junii 1734; — Traktaty między J. O. Ludw. de Hessen a Oberst-Leitnantem de Hausen kommend. Brodów 16. Junii 1734; — Wiśniowiecki Mich., Manifest z obozu pod Balbierzyskami 1734; — Poniński Ant., Manifest Marszałka konfed. 4. Julii przeciw elekcyi St. Leszczyńskiego 1734, Uniwersał cum juramento accedentium ad Confoederationem („Iż ja concordibus votis") (E. IX.); — Hozyusz S. J., Edykt z Torunia 6. lipca (po pols. i łac.) 1734; — Kittel J. Gott., Denen Ständen welche in Dresden versammelt, Dresden 1734; — August III., Conclusum Najj. na radzie Stanow postanowione 30. lipca, Oliwa 1734 (toż po łac.); — Poniński, Uniwersał d. 6. Octobris 1734 w Warszawie 1734, Uniwersał w Warszawie 23. Sept. 1734 („Iż stanąwszy") 1734 (E. IX.), Uniwersał, Warszawa, Nov: 1734 (w Otia Niesioł.), — Kontynuacya konfeder. 1735, — Uniwersał na kongres Rady, War. 1734; — Universaux pour indiquer le Conseil. Varsov. 16. Decem. 1734, Por. E. 1734: Denunciatio, Jarmundowicz (DS.); — Dunin A., Mowa do J. K. M., do królowej 1734, Ostrow., Swada pol. 1745; — Niewola F. Ponińskiego w Sonensteinie, Jarochowski K., Op. hist., Poznań 1860; — Poniński Fr., Relatio capt. 1735.

4611. **Litwa i Podole.** Confederacyja alias spisek Wileński primis Aprilis uczyniony 1734; — Konfederacya województw i powiatów W. X. L., Wilno 5. April. 1734; — Manifestum ordinum Regni M. D. Lit. 16. April. 1734; — Postanowienie kongressu seymiku relationis woj. nowogr. 6. Novembr.

1734; — Rzewuski Michał, Uniwersał w Radomsku 1734; — Rzewuski W., Mowa przy odebraniu komendy fortec pogranicznych podolskich miana w Kamieńcu 1734; — Rzewuski Wacław, Mowa w Wiśniowcu, Ostrow., Swada pol. 1745, Epistola palatini Podoliae, tamże; — Mowa A. Dunina posła witebskiego, tamże; — Listy St. Humieckiego, M. Potockiego z r. 1734, Baracz, Pamiętnik.

4612. **Stosunki Rossyi** z dworem Saskim 1734—40, Sbornik russk. istor. imper. obszczestwa Ptrsb. t. XX., *zob.* Nr. 940; — A. J., Paweł Jaguszynski poseł rosyjski 1683-1736, Szkice społ. i lit., Krak. 1876; — Owcyn Dan., Uniwersał kommendanta Warszaws., Warsz. 1734 (także Pam. hist. L. Huberta l.); — Ismayłoff, Uniwersał generała w. rossyj. w Wilnie w Lutym 1734; — Zawisza Ign., Informacya poselstwa do dworu rossyjskiego 1734; — Sołłohub Joan., Copia litterarum ad Stanis. Poniatowski 1734; — Gołowkin, Réponse à une lettre du G. Visir au sujet de Pologne, Varsov. 1734; — Anna Iwanówna, Uniwersał Carowey w Warszawie d. 7. Decembra („Jako zawsze za...") 1734 (E. IX.) (DS.).

4613. Décret de commission impériale ou l'on expose iniustie des motifs que la France allègue dans la rupture de la paix 1734; — Eclaircissement sur le Décret de Commission Impériale à Ratisbone 1734; — Copie d'une lettre à un quidam écrite à son Ami qui est à Rome 1734; — Pièces citées dans la Réponse au Manifeste d'Espagne (E. IX.) (DS.). *Zob.* Nr. 4587.

4614. R. **1734.** Succincta enodatio scripti: De fundo B. V. Mariae Lidensi 1734; — Duncker Dietr., Deductio qua Borussiae regi super pontones in flum. Vistulae 1734 (DS.), *zob.* Nr. 4522.

4615. R. **1734.** Ordynacya Postamtu względem poczt, Warsz. 1734; — Reglement beym kön. polnischen Post Ambte, Warschau 1734 (DS.). *Zob.* Nr. 4549.

4616. R. *1734.* Acta capituli provinc. Poloniae Ord. Praedic. in conv. Varsaviensi sub electione Alb. Ochabowicz, Vars. 1734; Raths d. Stadt Elbing Kirchen Verordnung, Elbing 1734

4617. R. *1734.* Verordnung der Stadt Danzig, Danzig 1734; Papier-Stempelung von Ordnungen der Stadt Dantzig beliebet, Danzig 1734.

4618. R. **1735. August III.** Sancita Rady Warszawskiej 24. stycz., Warsz. 1735, Toż po franc.: Resultat du conseil 1735, Toż po niem.: Abgefasstes Conclusum des Consilii 1735; — Poniński A., Mowa 24. stycznia, Warszawa 1735, Otia domest. Niesiołows., Responsum Josepho Wackerbert, Ostrowski, Swada latina 1745, Sermo instigatoris Haffniae 1735, tamże, Mowa marszałka konfederacyi i list, tamże 1735; — August III., Manifestum, actum Varsaviae 1. Martii (że M. Ossoliński i W. Sierakowski uwieźli koronę do Oliwy) 1735; — Manifestum M. M. Senatorum contra M. Thesaurarium Regni ratione clenodiorum ex Thesauro Regni acceptorum 1735 (E. IX.); — Lubomirski Teod., Protestatio die 2. Martii, Varsaviae 1735, — Oświadczenie się marszałka circa accessum do Aug. III. d. 26. Marca w Dukli 1735; — Uniwersał Xcia Wiśniowieckiego do woyska W. X. L. aby przystąpiło in adorationem Pana, W Warszawie d. 26. Aprilis 1735 (E. IX.) (DS.).

4619. **Partya Loszczyńskiego** Potocki Teodor, Copie de la lettre a Sa Maj. de Russie 3. Janv., Copie à l'évêque de Cracovie (J. Lipski) de Thorn 1735, Manifest in stricta exercitus Moschovitici custodia w Toruniu 4. Febr. 1735 (toż po włosku), Manifestatio Protest gegen den Einmarsch der Russen 1735, Declaration à S. M. Imp. de Russie avant sa translation de Thorn à Pułtusk 1735 (toż po szwedzku); — Kopie listów do JO. Teod. Potockiego (Jan Wiśniowiecki, Józ. Potocki, Józ. Mniszech, Mich. Wiśniowiecki), Warsz. 1735; — Potocki Józef, Przeciw Uniwersałowi 12. Januarii w Krakowie wydruk. 1735, Uniwersał (o popieranie Stan. I.) 1735, Uniwersał przeciw zarzutom usprawiedl., W Jaśle 31. Stycznia 1735 (DS.), Listy do JO. X. Prymasa, Ostrow., Swada pol. 1745, List do Województw Regimentarza generalnego, tamże; — Tarło J., Uniwersał w Krakowie 25 stycz. 1735; — Potocki Teodor, Kopye listów do X. Lipskiego Bisk. krak. z Torunia 1. Maja, Kraków 1735, Toż, z Torunia 29. Maja 1735; — Leszczyński, Copia des Manifests (12. maja) 1735 (toż po szwedzku); — Manifest des seigneurs polon. à Koenigsberg 1735; — Manifestatio illustriss. Lubomirski Jos., Ogiński, Max Ossoliński, Venc. Sierakowski ratione transportationis insigniorum ex thesauro regni 1735; — Odpowiedź na manifest z Królewca 1735; — Send-Schreiben eines Senatoris aus Königsb. 17. Martii 1735 (toż po franc.); — Ossoliński Max., Estratto di una lettera al conte Załuski, Koenigsberg 22. Marzo 1735; — Załuski Mart. X., Manifeste, La Haye 1735; — Tenże, Refutation dogmatique d'une résolution, dans laquelle il est accusé d'avoir gardé la fidelité à son roi Stanisl. I. 1735 (toż po łac.) (DS.).

4620. **August III.** Resultatum przytomnych skonfeder. Stanów 6. czerwca, Warsz. 1735 (toż po franc.), Deklaracya J. K. M. ewakuacyi wojsk saskich, Warsz. 1735; — Lubomirski Teod., Votum Senatorium in consulatione 6. Junii, Vars. 1735 (toż po niem.); — Poniński A., Mowa miana 11. czerw., Warsz. 1735; — Jan Adolf X. Saski, Działo się w Warsz. 22. czerw. (O utrzymaniu wojsk posiłkowych Aug. III.) 1735; —

Manifestatio Reip. Polonae pro informatione praesentis status sui 30. Julii 1735 (toż po franc., łac. i włosku); — Replicatio ad scriptum sub die 30. Julii (po łac. i włos.) 1735 (DS.).

4621. **Sapiehy J. K.** Listy i mowy z r. 1735, Ostrows., Swada pol. 1745; — August III., List do Jana Sapiehy kaszt. trock. 1735 DS. (także Ostrow., Swada pol. 1745); — Epist. ad Joannem Sapieha (Elbingae), Ostr., Suada lat. 1747.

4622. **Diarium** des Reichstages, Sejm pacyfikacyjny genannt, Warschau 1739; — August III., Uniwersał na sejmik przedseymowy 1735 (E. IX.); — Hozyusz Stan., Processus pro felici successu comitiorum Regni 23. Augusti 1735; — Potocki Teodor, List do województw na sejmiki ante comicyalne, Ostrow., Swada pol. 1745 (DS.); — Respons na instrukcyę posłów wojska, Ostrow., Swada pol. 1745; — Mowy: Hylzena (na sejmiku), Kickiego (na Radzie), Kochanowskiego (od woyska), Małachowskiego (dziek. za pieczęć koron.), Mniszcha (różne), Potockiego Józ. (od wojska), Psarskiego, Sanguszki P. K. (Oddawanie pieczęci W. X. L. Janowi Sapieże), Sapiehy Jana Fryd. (różne), Szembeka K. A. (różne), Wiśniowieckiego M. Ser. (dziękuje za wojew. wileńskie, składa pieczęć), Wyżyckiego K. (na Radzie), Tarkowskiego S. (różne), Ostrows., Swada polska 1745; — Mowa pewnego konsylarza z Wielkopolski na radzie walnej warszawskiej, Nowakowski, Źródła II.; — Mowa A. Dembowskiego przy zaczęciu sądów relacyjnych, tamże; — Robertson, Kazanie miane na Seymie Walnym Pacificationis 1735 (E. IX.).

4623. R. **1735.** Szembek ad Aug. III. nomine ter. Prussiae (1736 DS.), Ostr., Suada lat. 1747; — Lipski, respondet, tamże; — Szembek Krzyszt. Ant., Epistola episcopi Cujav., tamże; — Tenże, Mowa do gener. konfederacyi w Starej Częstochowie 9. lut. 1735 DS. (także Swada pol.); — Szembek Alex., Manifest Wojew. Sieradz. 1735; — Summaryusz erygowaney Milicyi expensy i percepty in rem Województwa krak., 1735; — A. Ponińskiego list do wdy poznań., Ostrow., Swada pol. 1745; — Marya Józefa, Odpowiedź królowej, tamże.

4624. Zienkowicz Mich. Jan, Episcopi Vilnensis epistola, Tilsis 11. Januar. (także tytuł włoski) 1735; — Horain A., Lettere di vescovo di Samogitia 1735; — Pociey Ant., Manifest przeciwko korrespondencyi z Stan. I. sfabrykowanej, Warsz. 1735; — Hozyusz St. Józ., Process przeciwko spowiednikom, którzy skrupułami sumienia turbują, Warsz. 1735 (DS.).

4625. **Rossya.** Zawisza Ign. (poseł przy dworze Ross.). Manifest, Petersburg 7. Jan., 1735; — Déclaration faite à S. M. I. de Russie, Thorn 1735; — Rudzieński Kaz., Traduction d'une lettre à Mr. le Gener. Lacy 11. Avril 1735 (toż po włosku); — Münnich, Uniwersał do Kurpików d. 20. Junii 1735, w Warszawie 1735; — Biron Karol, Generał rossyjs., Uniwersał w Septemb. (Wilno) 1735; — Assekuracya Carowey w 21. punktach dana 15. Octobris 1735 (E. IX.); — Keyserling Herm. Kar., Uniwersał z woli Imp. Anny w Warszawie d. 15. Dec. posłem Keyserlingem i generałem Bismarkiem 1735 (DS.); — A. Weinert, Generał Bismarck w Warszawie r. 1735, Tyg. illustr. VI. 1878 str. 311.

4626. R. **1735.** Co się wydarzyło Stadnickiemu, Rezydentowi Rzeczypospolitej przy Porcie Ottomańskiej w miesiącu sier. 1735 (wyjęte z State paper Office), Czas 1858 Nr. 275.

4627. R. **1735.** Die Denkschrift der heiligen Congregation d. Cardinäle, Droysen, G. der preuss. Pol. IV. 4.

4628. R. *1735.* August III., Gesinde Ordnung, Warschau 16. Julii, Dresden 1735; Vergleich zwischen der zur See handelnden Kaufmannschaft, Dantzig 1735; Des Raths der Stadt Dantzig Bordings-Ordnung, Danzig 1735; Respons od prywatnie rezydującego w Gdańsku na ljst korresp. z Warszawy 1735 (toż po franc.) (DS.).

4629. R. *1735.* Assekuracya lasów hnizdyczowskich powagą listu Jakóba Ludwika królewica p. utwierdzona, Dod. Gaz lw. 1857 Nr. 41.

4630. R. **1736.** Mowa króla Stanisława w Królewcu circa abdicationem, Ostr., Swada pol. 1745.

4631. R. **1736.** Resultatum Augusta III. i Rady d. 22. Marca odprawionej, Warsz. 1736; — Accessus confederatorum Statuum Reipubl. ad Aug. III. 1736; — August III., Diploma 10. kwietnia, Warszawa 1736 (także w Ostrow. Swadzie pol.) DS.; — Poniński A., List Marszałka konf., War. d. 25. kwiet. 1736, Otia domest. Niesiołowskiego.

4632. R. **1736. Sejm Pacyfikacyjny.** Konstytucye Seymu Pacificationis Warszawskiego, Konst. W. X. Lit. Vol. leg. VI.; — Konstytucye Sejmu pacificationis, Warsz. 1736; — Henzelius Z. A., Constitutiones in latinum conversae (toż po niem.), Dresdae 1736; — Siepmann Al. H., Constitutions à la diète le 25. Junii, Dresde 1736; — Specyfikacya Aug. III. recognitionem ziem i powiatów za uniwersałem na sejm 25. Jun. naznaczony 1736 (DS.); — List J. Sapiehy na sejmiki antekomicyalne, Ostrow., Swada pol. 1745; — Hylzen J., Mowa na sejmiku antekomicyalnym, tamże; — List K. Bukowskiego do marszałka k. o sejmiku w Wiśni, Barącz, Pamiętnik; — Epistola L. J. C. Svasoria, qua amicus ad amicum scribit, exponendo dissid. in comitiis et antecomitiolis 1736; — Barszczewski Fr., Oratio ad Ser. Aug.

III.. Vars. 1736 (także w Ostrow. Swadzie) (DS.); — Mowy: Potockiego T. (z rekognicyą króla, do królowej), Sapiehy J. Fr. (Odpowiedź od tronu posłom wojska), Szembeka Fr. (dziek. za wdztwo inflandzkie), Uniatyckiego, Wiszniowieckiego J. X. (na reasumpcyi Rady), Ostrow., Swada pol. 1745; — Respons na instrukcyę posłom trybunału W. X. L., tamże; — Taryffa omnium bonorum regalium seu lustratio proventuum 1736; — August III., Uniw. na sejmiki relationis w Warszawie w Lipcu 1736; Uniw. na komisyę prow. W. X. L. 30. julii, Warsz. 1736 (także w Ostrow. Swadzie pol.) (DS.).

4633. **Kurlandya**. Ordinatio futuri regiminis ducatus Curlandiae, Warsz. 1736; — Oblata diplomatis Friderici, ducis Curlandiae, Vars. 23. Junii 1736; — Diploma regium, Declaratio de non inferenda Curlandia, Vars. 1736; — Keyserling H. K., Brevis enarratio iurium Curlandiae, Vars. 1736; — Reflexiones contra: Brevis enarratio, Vars. 1736; — Korff J. Alb. Demonstratio solida facultatem eligendi ducis 1736;. — Refutatio contra: Solida demonstratio 1736; — Heyking B. H., Ius eligendi ducem statibus Curlandiae vindicatum (lat. et. germ.), Vars. 1736; — Vindicatio iurium Curl. contra Rpbl. Pol. 1736 (DS.) (Por. Winkelmann Nr. 8788—98).

4634. Potocki Theod., Literae pastorales 16. Novemb. de festo S. Adalberti, Varsav. 1736 DS.; — Breve Clem. XII. ad J. Sapieha canc. M. D. L., Ostrow., Suada lat. 1747.

4635. R. **1736**. Manifestationes contra contributionis pro exercitu Polon. regis repartitionem, Gedani 1736; — Votum jednego senatora na komisyą wojskowej aukcyi przysłane 3. Nov. 1736 (DS.).

4636. R. **1736**. **Manifesto** solenne della reipubl. de Polonia al tutte potenze di Europa (30. Julio, po łac. i włos.) 1736; — Rousset Jean de Missy, Interêts presens de puissances de l'Europe, Haga 1736, po pol. 1751 (DS.); — Tenże, Mémoires pour l'histoire de Russie, Amst. 1740; — Bericht v. Iuiscius, Species Facti, Droysen, Gesch. d. preuss. Pol. IV. 4; — Mémoires pour justifier la conduite du Roy contre les fausses imputations de la cour de Saxe, Berlin 1736; — Lettres Moscovites à Königsberg 1736; — Supplement do kontynuacyi dyaryuszu o proceduach Woysk Imperatorowey 15. Octob. 1736; — List Graffa Ostermanna ministra Rossyj. do Wezyra 12. kwiet. 1736 (toż po franc.) (DS.).

4637. R. **1736**. Czapski Jan A., Universale (german., 9. Maj., Thorun) 1736; — Ossoliński Maks., Copia listu z zagranicy do And. Załuskiego bisk. 1736; — Tenże, Copie de la lettre au Auguste III. en resignant la charge 1736 (DS.); — Wiśniowiecki M. Ser. X., List do Augusta III., Ostrow., Swada pol. 1745.

4638. R. *1736* (1739). Lustracya zamku krakowskiego Skarbn. Grabowskiego; Rescriptum Aug. III. pro conscr. invent. Varsav.. Bandtkie, Ius Culmense; Aug. III.. Uwiadamia że urzędnikom solnym dyspozycyę wydawania soli suchedniowej wydał 1736; Decretum infamiae super Judaeis in terra Varsav.. Actum Petricoviae 1736 (DS.); Mowa Ambr. Strutyńskiego przy wjeździe na star. Horodelskie, Ostrowski, Swada pol. 1745.

4639. R. **1737**. Conclusum senatus consilii Vschoviae celebrati 1737; — Mowy: Modlibowski (dziękuje za Senatoryą), Radziwiłł Mich. (za wdztwo trockie), Ostrow., Swada pol. 1745; — Aug. III. do Senatorów z Drezna 1737, tamże; — List Prymasa do króla 1737, tamże.

4640. Concordatum inter Clementem XII. et August. III. super Monasteria Regni 1737; — Wodzicki Mich., Ordinatio qua ad accidentia eclesiarum 5. Januar. (Crac.) 1737 (toż po pol.); — Lipski Jan Alex. X., Epistola pastoralis ad clerum dioec. Cracov., Crac. 1737; — Wyżycki Nic. Ger. X., Epistola pastoralis, Leop. 1737; — Karp M. Joz., Epistola pastoralis, Vilnae 1737; — Epistola past. ad clerum dioec. Samogitiensis, Vilnae 1737; — Zaborowski Raf., Gramota wydana Justin. Grigoriewowi przez Arcyb. Prawosław. kijows. 7. Listop. (cerkiewn.) 1737; — Acta capituli prov. Poloniae ordin. praedic. Climontoviae, Vars. 1737 (DS.); — Szembek ep. varm. circa Conf. jurium, Ostr., Suada lat. 1747.

4641. **Kurlandya**. Articuli conventionis inter S. R. M. Pol. Commissarios atque Duc. Curlandiae, Vergleich Articul (po łac. i niem.) 1737; — Szczebalskij P., Dieło o kurlandskom gerzogie Bironie, Cztenija obszcz. ist. i drewn. ross. Moskwa 1862 (Dokumenty); — Winkelmann E., Russland u. Biron, Balt. Monatsschrift 1867 XV.; — Das Diploma (13. Juli) dem Erlauchten Ernst J. v. Biron 1737; — Informacya o komissyi kurlandzkiej 1737 (także Ostrow., Suada lat. 1747 II. str. 38 i w Gravamina publica 1765); — Ernest J., Epistola Curlandiae Ducis, Petropoli 1737, 1738; — Delineatio jurium, quae Fridericus et sorores in Curl. habent 1738 (DS.), *zob.* Nr. 4633.

4642. R. **1737**. **Rossya**. Aelstermann Ch. T., Journal über Friedenscongress zwischen Röm. und Türk. Kaiser und Russ. Kaiserin angestellt 1737; — Kontynuacya dyaryusza o operacyach przeciw Tatarom z obozu rosyjs. pod Acobem 1737, — Supplement z 15. Nov. 1737; — Münnich, Excerpt z relacyi do dworu petersburgskiego z Oczakowa 26. Julii 1737; — Anna Imper., Manifest 30. Julii, Petersburg 1737; — Merkwürdiger Briefwechsel zwischen S. K. M. v. Preussen und S. K. M. von Polen 1737;

— Kön. Preuss. Patent dass d. in Polen und Litthauen 29. August 1737; — Binae deductiones S. Reg. Maj. Borussiae 1737 (DS.).

4643. Listy Sapiehy J. w interesie Akad. Wileńskiej, Ostrow., Swada pol. 1745; — Listy kondolencyjne do X. M. de Bouillon z powodu śmierci Jakóba Sobieskiego: Bielińskiego, Lipskiego, Potockiego, Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745 (Bielińskiego także osobno); — Zienkowicz, Listy do P. Sapiehy, tamże.

Sprawa Akademii wileńskiej, zob. Nr. 4650.

4644. R. *1737.* Dekret w sprawie Żebrowskiego Al. 12. Aug. (german.) 1737 DS.; Celewicz Julian, Try sudowi rozprawy pered 150 rokamy, Diło 1887 Nr. 91, 97.

4645. R. *1737.* Ludwik XV. mianuje Franc. Max. Ossolińskiego kawalerem orderu św. Ducha, Skarbiec pol. Kamińskiego, Lw. 1859; Louis XV., Ordonnance pour le regiment de cavalerie du Roy Stanislaus, Paris 1737 DS.

4646. August III zachowuje przy wybraniectwie Wróblickich Sołtysów, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 46; Testament Rafała Józefa z Worochty Rusyana, Warta 1887 Nr. 664.

4647. R. **1738.** Projekta do konstytucyi, Dyaryusz Sejmu, Instrukcya na sejmik płocki, Podoski, Teka IV., *zob.* Nr. 4320; — Czapski Jan Ag., Instruktarz celny 1738; — Tenże, Copia listu na sejmiki przedsejmowe 24. Juli 1738 (DS.); — Diploma o zaleceniu sejmików, Ostrow., Swada pol. 1745; — Instrukcya na sejmiki, tamże; — Modlibowski G., Zagajenie Sejmiku w Srzedzie 1738; — Rzewuski W., Mowa przy odebraniu laski 1738; — Barszczewski Jan, Mowa do Augusta III., Warsz. 1738 (DS.); — Grzegorzewski X., Mowa do Aug. III., Swada 1745; — Sapieha J. Fryd., Odpowiedź posłom wojska, tamże; — Respons kancelaryi W. X. L. na instrukcyę tamże; — Lipski Jan Aleks., Responsum a Throno et Resp. ad sermonem Szembek, Ostrow., Suada lat. 1747; — Replika na supplikę neowellów dyssyd. na Sejmie grodz., Pozn. 1738, 1739; — Mowy sejmowe J. O. Senatorów i Marszałków, Warszawa 1738 (DS.).

4648. R. **1738.** Dyaryusz zjazdu drezdeńskiego Aug. III. 1738; — Actus limitationis komissyi prowinc. W. X. Lit. rigore konst. Sejmu pacyf. Conclusum Senatu consilii Vschoviae, Aug. III., Zalecenie ekonomii 1738; — Komissyi grodzieńskiej in a. 1738 desideratur moderatus successus (o podatkach) 1738 (DS.).

4649. Clemens XII., Brevia ad J. Sapieha, Ostrow., Suada lat. 1747; — Serbelloni nuntius ad J. Sapieha, tamże; — Clemens XII., Universale 8. Octob., Vars. 1738; — Constitutiones et decreta Synodi Posnaniensis sub St. Hosio, Posn., Vars. 1738; — Dembowski A. S., Universo clero et processus 1738; — Sierakowski Wenc. Hier., Literae pastorales, Vars. 27. Nov. 1738; — Szembek Kaz. And. Joan., Litterae pastorales, Heilsbergae 10. Januar. 1738; — Obrona religiii greckoruskiey z kościołem S. Rzymskim zjednoczonej na fundamencie praw, Lwów 1738.

4650. **Academia** et Universitas Vilnensis S. J. recognita, Vilnae 1738; — Burzyńskiego St. dziełka: Por. **E.** 1738: Decisiones, Apologia Acad. Viln.; — Tegoż, Replika 1738, Otwarcie w Wilnie 1738; — Tegoż, Dekret Aug. III., W Brześciu 23. Marca 1738 i w Dreznie 23. Kwietnia 1737, 1738, — Tegoż, Dekret Aug. III. 22. Octobr. w sprawie przeciw Jezuitom i Pijarom 1738, Dekret III. przeciw Jezuitom, Wilno 1739, Dekret IV. w sprawie schol. Piar. Wilnns. 11. Januar. 1740, Dekret V. 18. Decembra 1740, VI. dekret 1744; — Truchonowicz Fr. X., Uwaga Colleg. Nobilium w Wilnie uniwersytetowi pomocne 1739 (DS.), *zob.* Nr. 3167, 4643 i 4678.

4651. Korespondencya St. Konarskiego z Janem Tarłą z lat 1738—1746 przez H. Biegeleisena, Przew. nauk. liter. 1883; — Sapieha Jan, List do króla Augusta III., Warsz. 1738 DS.; — List Aug. III. do J. Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Lipski J. A., List do J. Sapiehy, tamże.

4652. **Leszczyński St.** Lettres patentes 1741; — Dispositio in acad. Luneville, Nancii 1738, 1740; — Tenże, Ordonance pour la Compagnie de Cadets, Nancy 1740; — Scipion Jerome, Mandement pour les missions fondées par le Roi de Pologne, Toul 1739.

4653. Louis XV., Edit que le sujets du R. de Pologne serons reputéz natures Francois, Paris 1738, *zob.* Nr 4661.

4654. R. **1739.** Propozycya Aug. III. na senatus Consilium w Wschowie, Podoski, Teka, *zob.* Nr. 4320; — Lubomirski, In dem d. 3. Aprili 1739 zu Warchau gehaltenen senatus consilio gegebenes Votum 1739; — Czapski J. A., Uniwersał z Torunia d. 9. Maja 1739; — Małachowski procanc. resp. magistratui Vars. 1739 (także Ostrow., Suada lat. 1747); — Oświadczenie się przed Najj. Rptą senatorów, urzędników ziemsk. i grodz. W. X. Lit., Warsz. 1739 (DS.).

4655. Clementis XII. epistola ad Rzewuski (in Konarski de emend. vitiis) 1739 et Ostr., Suada lat. 1747; — Rzewuski Vences., Epistola responsoria ad breve apostolicum, Ostrow., Suada lat. 1747; — Lipski J. A. X., Epistola pastoralis ad dioec. crac., Crac. 1739—1740; — Tenże, Condemnatio societ., des Francs. massons, Crac. 18. Januar. 1739; — Czartoryski Cas. Teod., Epistola pastoralis ad Clerum, Vars. 1739; — Komorowski Ad. Ign., Obrona duchowieństwa przeciw zarzutom stanu świeckiego 1739 (DS.).

4656. R. **1739**. Manifestatio, Actum in castro Vissogrod. 6. Aug. 1739; — Tomaszewski Alb., Manifestatio (contra Palat. Masov.) 1739; — Reglement über bey denen König. pol. u. sächs. Truppen eingeführte exercitio, Nürnberg 1739; — August III., Uniwersał przeciwko werbunkom pogranicznym, Warsz. 5. kwiet. 1739 (DS.).

4657. R. **1739, 1740**. Die Verträge mit Frankreich, Droysen, Gesch. d. preuss. Pol. IV. 4; — Traité de paix le 18. Nov. (St. Leszczyński), Paris 1739; — Kopia listu do króla i rzeczplt. pols., Aprilis, z Petersburga 1739; — Kopia listu od Sułtana Seraskiera do biskupa kamienieckiego, Odpowiedź tegoż 1739 (DS.).

4658. R. **1739**. Lipski Jan kard., Mniszech J. do A. Lubomirskiego, Dz. Warsz. 1852 Nr. 83, 91.

R. 1739 zob. Nr. 4638.

4659. R. **1740**. Pisma odnoszące się do Sejmu, Podoski, Teka, *zob.* Nr. 4320; — Mowy: Marszałka Bielińskiego, Mniszcha, Ponińskiego A., Scypiona, Matuszewicza J., Dębowskiego bisk. płoc., Hylzena, Ostrow., Swada pol. 1745; — Respons posłom trybunału W. X. Lit., tamże; — Aug. III., Univ. 24. Oct. 1740 DS.

4660. R. **1740—1741**. Nuntii Serbelloni epistolae, Ostrow., Suada lat. 1747; — Grabowski A. S., Lit. pastorales 1740; — Dyaryusz instr. archikonfrat. Jezusa we Lwowie 1740 (DS.).

4661. R. **1740**. Iwan III., Manifest o regencyi Anny, Petersburg 10. Nov. 1740; — Factum jus et status negotii Neapolitano Polonici, Varsav. 1740; — Convention entre le Roy et le Roy de Pologne pour des déserteurs, Paris 1740 (DS.). *zob.* Nr. 4653; — Maria Teressa ad status Hungariae, Ostrow., Suada lat. 1747.

4662. R. **1740**. Begnadigungsmanifest, welches Curland zuwider Reichsgesetzen ergehen lassen, St. Petersbourg 1740 DS.; — Szczebalski, Wopros o kurljandskom Gercostwie pri Piotrie III., Russky Archiv IV., *zob.* Nr. 4633, 4641.

4663. R. **1740**. Aug. III. do J. Sapiehy i odpowiedź, Ostrow., Swada pol. 1745.

4664. Acta et decreta Universitatis Parisiensis super revocatione a constit. in Poloniam transmissa, Crac. Col. Maj. 1740 (DS.).

4665. R. *1740*. Nadanie i zatwierdzenie swobód Izraelitom w Tarnopolu, Dod. Gaz lw. 1854 Nr. 51.

4666. **Benedicti XIV**. Bullarium pro regno Poloniae, ed. Szylarski W., Leopoli 1760; — Opera, ed. Azevedo, Rom. 1748—1751, 12 t., 2 ed., Prati 1842, 4 t.; — Bull. Bened. XIV. exp. Hier. Maynardi, Rom. 1754—58, Venet. 1754, 4 t., Acta hist. eccl. I., IV., XV.; — Vie du Pape Bened. XIV., Paris 1763.

4667. R. **1741**. Drei Schreiben die jetzige Confoederation betreffende (Aug. III., Mniszcha, wdy kij.) 1741 (także Nowakowski Źródła I.); — Respons senatorski na list senatora 7. Junii (Declaratio, sponsio et obligatio) 1741 (DS.).

4668. Benedictus XIV., Breve ad archiep. Polon. 11. April. (ratione matrimoniorum), Vars. vel Leop. 1741, 1742, 1743, Litterae per quas canonici ord. Hospitalarii a praeceptore eximuntur, Romae 1741; — Lipski J. Al. X., Litterae ad Clerum dioec. Crac. 25. Aug. 1741; — Załuski A. St., Literae pastorales (publicatio constit. Bened. XIV.) 1741; — Discursus S. R. C. pro prov. Polona S. Ord. Cisterciensis (in processu Nic. Łukomski contra Ad. Leski 1741—2), Romae 1741 (DS.).

Marya Teresa, zob. Nr. 1587—94.

Frédéric. II., Oeuvres (Corresp.), zob. Nr. 1590.

4669. **Politische** Correspondenz Friedrichs d. Grossen, Berlin 1885 t. 11, *zob.* Nr. 1591.

R: Jarochowski K., Ateneum 1882 IV., Przew. nauk lit. 1886; Lipnicki, Bibl. warsz. 1884 II.

4670. Broglie Duc de, Frédéric II. et Marie-Thérèse, Paris 1883, 2 vol.

4671. **Wojna szląska I.** Manifest darinne die Ursachen warum Kön. in Polen genöth. die Waffen zu ergreifen, Dresden 1741 (toż po franc.); — Gerechtsame I. M. in Pohlen auf die Karl VI. Länder nebst Vorbesicht 1741; — Conventio zwischen I. K. M. in Polen und Curf. in Sachsen 1741; — Patent I. K. M. in Pohlen und Sachsen den Einmarsch der Truppen betreffend 1741; — Remarques de la Cour de Bavière 21. Nov. 1741; — Catholica Religio in tuto vicinia in tuto Regni Poloniae adversus Austriacam vim 1741 (toż po niem.); — Solignac P., Lettre à Mr. le Baron *** à Londres 15. Janv. 1741; — Lettre du Secretaire du R. de Pologne à M. le Baron ***, Londres 1741; — Declaratio Regni Borussiae contra respectu Poloniae 1741 [DS.].

4672. **Actenstücke** zur G. Schlesiens seit d. J. 1740—6, Stenzel, SS. rr. Siles. t. V.; — Theiner A., Zustände der kathol. Kirche in Schlesien 1740—58, Regensb. 1852 (95 dok.); — Die Belagerung von Brieg 1741, Tagebuch, hrsg. v. Grünhagen C., Ztschrft. f. Gesch. Schlesiens 1862 t. IV.

4673. Rationes quibus mota S. R. Maj. Sueciae bellum Czaro Russiae indicit, Stockholm 1741; — Hof-, Kriegs- u. Staatsgespräche, I. Zusammenkunft mit russ. General, Leipzig 1741, Toż, II. Zusammenkunft, Frankfurt 1741, Toż, III. Zusammenkunft mit einem Kurländer, Hamburg 1741; — Schreiben eines polnisch. Edelmannes das Recht

der Polen auf Curland bettreffend, Zamość 1741 (Por. **E.** 1741—4: Fuchs); — Sacken Chr. Fr., Schreiben eines Curländers an seinen Freund 1741, — Maurice de Saxe, Protestation 1741 (**E.** IX.); — Lettre d'un Ami de Dantzig à son Ami de Königsberg relat. à l'affaire Willmanstrand, Stockholm 1741; — Réponse d'un Ami de Königsberg 1741 (toż po szwedzku) (DS.).

4674. Vandal A., Louis XV. et Elisabeth de Russie, Paris 1882; — Leperski, Staatsverwisselinge von Russland tot Elisabeth I., Haarlem 1742 DS.

4675. Exhortatio ad nobilem Nationem 1741; — Poniatowski St., Remarques d'un gentilhomme, Amsterd. 1741; — Modrzewski Konst., Poloni admonitio ad Germanos, Nancy 1741; — Tenże, De praetensione hispanica, Nanceii 1741 (DS.).

4676. **Listy** J. Sapiehy do Senatora w interesie prymasa, Ostrow., Swada pol. 1745; — List kard. J. Lipskiego do kasztelana Łędzkiego, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; — Lipski J. do X. A. Lubomirskiego, Lubomirski St. do A. Lubomirskiego, Dz. Warsz. 1852 Nr 90; — Rozkaz Piotra Sokolnickiego pułkownika znaku husarskiego i dwa listy, Nowakowski, Źródła II.

4677. R. *1741.* Massalski M., Mowa żegnająca trybunał, Ostrow., Swada pol. 1745; Waleryan, Salutatio ad Tribunal Radom., Sandom. 1741 DS.

4678. R. *1741.* Conspectus praelect. in acad. eccles. Vilnens'is (Jos. Załuski), Vilnae 1741 DS.

4679. R. **1742**. Aug. III. na Senatus Consilium, Bieliński Fr., Votum (także DS.); Jabłonowski J. Alex., Mowa 1. Maja (także DS.); Lubomirski Th., Mowa; Mniszech, Mowa; Modlibowski, Votum na sen.; Scypion, Mowa; Tarło A., Mowa d. 17. Maii (także DS.), Ostrow., Swada pol. 1745; — Bieliński, Oddaje laskę nadw. k. Mniszchowi; Grabowski Ad. St., Dziękuje za biskupstwo warm.: Hylzen, Dziękuje za kaszt. inflants., Ostrow., Swada pol. 1745; — Aug. III., Uniwersał 21. maja 1742; — Wessel, Uniwersał monet, War. 1741 (DS.), *zob.* Nr. 4693.

4680. Benedictus XIV., Constitutio super clausura monasteriorum, Polociae 1742, Constitutio de appellationibus et inhibitionibus, Vars. 1742, Breve concedens Ad. Stan. Grabowski usum palii, Romae 1742; — Czartoryski Teod., Sollicitudo pastoralis Ben. XIV. cum punctis pro cura pastorali, Posn. 1742; — Gamalski S. X., Przestrogi duchowne sędziom inwestygatorom czarownic, Poznań 1742; — Grabowski Ad. St., Sermo ad capitulum ecclesiae suae S. Octob. 1742; — Kobielski Fr. Ant., Literae pastorales in testim. Ben. XIV. 1742; — Lipski J. A., Edictum super miseratione 1742; — Sierakowski V. H., Edicta et ordinationes, Leop. 1742; — Statuta Ordinis Albae Crucis Prov. polon. 1742 (DS.).

4681. **Listy** Małachowskiego J. podkancl. do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 36; — Lipski J. kard. do X. A. Lubomirskiego, tamże 1852 Nr. 83; — Kilka listów w sprawach publicznych z r. 1742—4, Dod. do Notat gen. bryg. Wielkop., wyd. Kraszewski, Drezno 1871; — J. Sapieha do Prymasa i inne listy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Kapituła lubelska do Sapiehy, Narzymski J. wda poznański do J. Sapiehy, Ostrow., Swada pol. 1745; — Kraszewski J. I., Kilka rysów o sprawach publ. z lat 1742—1744, Bibl. pam. i podr. po dawn. Polsce t. IV., Drezno 1871.

4682. Akty tyczące się sprawy Łuk. Konopki z Toruniem o Grębocin 1742; — Postanowienie Rady Torunia 29. stycznia (po niem.) 1742 (DS.).

4683. Marya Teresa, Dekret powszechnego pokoju 1742 DS.

4684 R. *1742.* Mniszech Józef, Instrukcya Jerzemu Mniszchowi wyjeżdżającemu do cudzych krajów dana 1742 DS.

4685. R. *1742.* Gembard officialis Calissiensis salutat Chr. Szembek primatem, Ostrow., Suada lat. 1747; Jeleński G. żegna trybunał, Ostrowski, Swada polska 1745.

4686. R. *1742.* Przywilej na dziewięć jarmarków w Lutowiskach, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 36.

4687. R. **1743**. Lipski J. A. X., Edictum super denuntiationibus matrimoniorum, Crac, 1743; — Mieliesius R. Aug. X., Epistola ad Stan. Hosium in qua augustanam confessionem accusat., Francof. et Lipsiae 1743; — Geistliche Jurisdiction im Kreise Pilten 1743 (DS.).

4688. R. **1743**. Listy kardynała Lipskiego i Dembowskiego X. bisk. płock. do A. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 42 i 102.

4689. R. **1743**. Listy Maurycego de Saxe, Dz. War. 1853 Nr. 145; — Józef Potocki do Elżbiety rossyj., Ostrow., Swada pol. 1745; — Elżbieta, Excerpt z reskryptu danego Łączyńskiemu ministrowi swemu 30. Octob. 1743, Toż, 28. Nov. 1743 (**E.** IX.); — Abdruck des Kön. Maj. Berichts über d. Mecklenburg 1743 (**E.** IX.); — Moser Joh. Jac., Einige Anmerkungen über Wahl eines Herzoges zu Curland 1743 (DS.).

4690. Pro impositione primi lapidis Collegii nobilium facta ab Franc. Bieliński 1743; — Konarski St., Oratio ad proceres Reg. Pol., Varsav. 1743 (DS.) [Por. **E.** 1744: Konarski].

4691. R. **1743**. Projet de la commission pour netoyez le pavé et les égouts de Varsovie suivant la constitution 1743 (DS.).

4692. R. *1743.* Prawo nadane mieszczanom Tarnopolskim przez królewicza Jakóba Ludwika, Dod. Gaz. lw. 1872 III.; Fundator Cas. Mich. Radziwiłł a Conventu Żółkiew denuntiatus, Leopoli 1743 DS.

4693. R. **1744**. Uniwersał na sejm, Ostr., Swada pol. 1745; — Processus pro progressu

comitiorum Grodnen., Posn. 1744; — Grabowski M., Summaryusz rachunków skarbowych die 3. Octob. podany 1744; — Toż, pro die 5. Octobr. z administracyi dwuletniej podany 1744; — Mowy: Wielopolski cześnik, Zagajenie sejmu; Tenże, Oddawa laskę Ogińskiemu; Sapieha J. St. Bisk., Przy powołaniu spraw; Matuszewicz J., Do króla, królowej; Sielicki i Korsak posłowie Połoccy, Toż; Grabowski A., Mowa; Kobielski Fran., Odpowiedź panom posłom; Małachowski, Mowa; Tenże, Votum na Senatus consil.; Ogiński, Mowy; Sapieha Jan Fryd., Mowy (liczne przemówienia); Sapieha Józef Stan. Bisk., Dziękuje za referendarią; Szembek I., Do konferencyi; Tarło Jan, Mowa; Tenże, Mowa przy dokończ. Sejmu 19. Octob; Zbojeński, Mowa, Ostrow., Swada pol. 1745; — Zbojeński, Mowa do prowincyi W. X. Lit. 1744, Mowy wyborne 1759; — Ogiński Tadeusz, Dyaryusz mów (2 ed.), Wilno 1745 DS.; — Dochtorowicz Fab., Głos poselski na sejmie grodzieńskim, Warszawa 1748.

4694. Benedykt XIV., Epistola encyclica ad patriarchas, primates, metropclitan., Var. 1744, 1745, 1749, De jurisdictione episcoporum 1744, Litterae Athanasio Szeptycki 1744; — Synodus dioc. Vilnensis 10—13. Feb. a Mich. Zienkowicz, Vilnae 1744; — Kobielski F. A., Litterae pastorales, Leop. 1744; — Lipski J. A. X., Edictum respectu orationum pro successu comitiorum 1744; — Puzyna J. D. X., Epistola pastoralis post ingressum, Vilnae 1744; — Reguła i konstytucye III. zakonu, Lwów 1744, 1745; — Informacya o funduszu P. P. Kanoniczek w Warszawie 1744; — Monachi O. Basili, Propositiones, Zamość 1744; — Illustr. D. D. Łaszcz Coadj., Episc. Kijov. propositiones Warezi propugnandas. Vars. 1744 (E. IX.) (DS.).

4695. **Fryderyk II.** Manifest an die Republik Polen, Berlin 16. August 1744, Uniwersał o wkroczeniu wojsk pruskich do Saxonii, Berlin 26. sierpnia 1744, Edictum de restituendo commercio inter Poloniam et Novam Marchiam 22. Sept., Berolini 1744; — Patent dla wszystkich stanów Szląska i Kłacka, aby się przyłudom dworu wiedeńskiego uwieść nie dawali 19. Decemb., Wrocław 1744; Gener. Pardon dla od wojska króla pruskiego zbiegłych dezerterów, że powracający sześć talarów wezmą, Berlin 31. Dec., Wrocław 1744; — Achenwall Thorn, Eine Standrede auf den polnischen Oberst-Lieutn. Ernst. Bogusl. von Flotow, Elbing 1744 (E. IX.) (DS.).

4696. R. **1744.** Elisabeth. Petrownae imperatrici adventum, Kijów 1744 (DS.).

Listy Katarzyny (1744—1764), Sbornik russ. ist. obszcz. Petersb. t. VII., zob. Nr. 940.

4697. **Sapieha Kaz. Jan,** Listy i odpowiedzi z r. 1744, Ostrow., Swada pol. 1745.

4698. R. **1744.** E. M., Dwa manifesta z r. 1744, Atheneum 1843; — Tarło Adam, Manifest w Warsz. 14. Martii 1744; — Trybunał obyw. W. X. L. 1744 (E. IX.) (DS.).

Pojedynek Tarły, zob. Opracowania.

4699. R *1744.* Tabella generalna na taxy chleba, Warsz. 1744 DS.

4700. R. **1745.** Modlibowski G., Zagajenie Sejmiku w Srzedzie, Ostrow., Swada pol. 1745; — Rzewuski W., Mowa w Wiśniowie 6. paźdz. 1759 DS.; — Schmitt H., Położenie Polski w r. 1745 i zdanie współczesne, Dzien. lit. 1866.

4701. Synodus Culmensis 16,, 17,, 18. Sep. 1745 (Załuski J. J.), Brunsberg 1746; — Dromler P. D. X., Synodus Culmensis, Brunsb. 1746; — Lipski J. A. X., Mandatum ad Clerum 1745; — Tenże, Epistolae pastorales 1745; — Dembowski And. Seb.. Wszystkim w ogóle Duchowieństwu Proces na zachowanie postów 1745; — Pląskowski Fab. X., Oratio (w Constit. Synodi dioec. in Löbau) 1745; — Rudnicki Th. Lubieniecki, Vindicatio ecclesiae catholicae ruthenae, Leopoli 1745, 1748; — Kobielski Franc., Bractwo miłosierdzia w Łucku zgasłe, Poczajów 1744; — Kery J., Decreta S. Sedis Apostolicae, Częstochova 1745 (DS.).

4702. **Dio Gehelmnisse** des Sächsischen Cabinets, Ende 1745 bis Ende 1756, 1866.

R: Dz. Pozn. 1866 Nr. 155—157.

4703. **Fryderyk II.** Patent do Górnego Szlązka wprowadzenia wojska 9. Januar., Wrocław 1745; — Uniw. (Aug.?) przeciw wywozowi saletry 9. stycz. 1745; — Manifest Naj. króla pruskiego przeciw dworowi Saskiemu, Berlin 1745 (toż po łac.); — Uwagi nad manifestem króla Pruskiego, Drezno 1745, Toż po łac.: In Manifestum M. Prussiae annotationes, Dresdae 1745, Toż po franc.: Remarques 1745; — Relacya o progressie króla JM. Ruskiego 1745; — Werner L. R., Commentatio epistolica de anno Prussorum, Regiom. 1745; — Processus pro avertenda fame et bello, Posn. 1745; — Traité de paix entre le R. de Prusse et R. de Pologne 25. Decemb., Dresde 1745; — Friedens Versöhnungs Traktat 25. Decembr., Dresden 1746; — Recueil de quelques lettres à l'histoire de la paix de Dresde, Berlin 1746 (DS.).

4704. R. **1745.** Lipski kard. do Lubomirskiego S., Dz. War. 1852 Nr. 15.

4705. R. *1745.* Bractwo strzeleckie w Kórniku (Dok, Aug. III. z r. 1745 i 1749), Kórniczanin 1875 Nr. 20; Compendium praw konfraternij kupieckich. War. 1745; Konfraternia (z Lendu), Poznań 1745 (E. IX.) (DS.); Wybraniectwo w Grynwałdzie, Dod. Gaz. lw. 1854, 33.

4706. R. *1745.* Potocki Ant. Mich., Mowa przy limicie trybunału i oddaniu laski w Lublinie 20. grudnia

1745 DS.; Mowa Wiesznyckiego przy inst. na podstar. Brześciańskie 5. Julii. Ostrow., Swada pol. 1745.

4707. R. **1746**. August III., Uniwersał zwołujący sejm na 3. paźdz. 1746; — Odpowiedź od tronu posłom Wojska W. X. L., Warsz. 1746; — Grabowski Mac., Summaryusz rachunków general. skarbowych na sejm Warszawski podany 1746; — Memoryał o podskarbstwie ziem pruskich, Vars. 1746; — Miaskowski, Mowa na Sejmie, Warsz. 1746; — Radziwiłł Udalryk, Toż Lublin 1746; — Tarło Jan, Toż, War. 1746; — Załuski J. J., Mowa na sądach sejmowych 5. Nov. 1746; — Tenże, Mowa przy reasumpcyi sądów relacyjnych die 21. Nov. 1746; — Jabłonowski J. Alex., Orationes politicae de alternata palatin. Posnan. cum Cracoviensi, Vars. 1746 (DS.).

4708. Hylzen Jerzy Bisk., Epistola pastoralis, Wilno (toż po pol.) 1746; — Szembek Ch., Toż, Lovicii 27. Januar. 1746; — Załuski And. Stan., Toż 14. Aug. 1746; — Wodzicki Mich. X. Decanus, Ordinatio d. 2. Martii, Crac. 1746, Toż 20. Julii 1746; — Załuski And. St., Processus, Edictus 5. Dec. 1746; — Decisio Rotae Rom. (monast. Trocense), Romae 1746 (DS.).

4709. **Preussische** Staatsschriften aus der Reg.-Zeit Friedr. II. 1746—56 (Preuss. Staatsschriften aus der Reg.-Zeit Fr. II. v. Droysen u. Duncker), hrsg. v. Koser R., Berlin 1885.

k: Sybels H. Z. LVII., Preuss. Jahrb. t. 58.

4710. R. **1746**. Circulaire, Varsovie 10. Octob. (Przeciw fałsz. pogłoskom o dysharmonii z Rossyą) 1746 DS.

4711. R. **1746**. Dyaryusz ingressu d. 9. maja na generalstwo wielkopolskie Wł. Szołdrskiego 1746, — Skrzetuski Józef, Mowa Marszałka Trybunału koronnego 1746; — Sapieha Ignacy, Mowa przy limicie Trybunału w Lublinie 20. grudnia 1746 (DS.).

4712. R. *1746*. Przywilej na przeistoczenie wsi Obertyn na miasteczko, na targi doroczne i inne swobody, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 41; Hieronim Wielopolski zachęca mieszkańców Strzyżowa, którzy miasteczko po ogniu opuścili, do powrotu i obcych do budowania się na placach pustych, uwalniając ich od danin i podatków do lat trzech, tamże 1855 Nr. 46.

4713 R. *1746*. Controversiae nobilitatis Piltensis in actione Nic. Popławski 1746; Deductio eorum quae ad conventum Ord. Curl. inserta sunt 1746 (DS.).

4714. R. **1747**. Pisma dowodliwe i dokumenta (1747—1756), b. w. m. 1756.

4715. Benedictus XIV., Constitutio super Congreg. gener. clericorum regularium, Sandomiriae, Romae 1747; — Szembek K. Ant., Litterae pastorales 1747; — Uniatycki Stef., Mowa do bisk. krakows. d. 9. Maja, Krak. 1747; — Załuski And. Stan., Clero dioecesano d. 3. Aug., Kielciis 1747, Instrukcya ko misarzom klasztorów panieńskich 1747 (DS.), Epistola ad Card. Barberinum, Ostrow., Suada lat. 1747; — Orłowski K. N., Defensa biskupstwa i dyec. Kijows., Lwów 1747; — Decisio S. Trib. pro monast. Horodicensi contra monaster. Trocense, Romae 1747 (DS.).

4716. Suplika katolików w Berlinie o kościół i szpital, Berlin 20. Junii 1747 DS.

4717. R. **1747**. Inscriptiones ad arcum triumphalem Varsaviae circa ingr. Aug. III., Warsz. 1747, — Concordia inter Maximilianum et Mariam Reg. Pol., Dresdae 1747, (por. E. 1747: Poniński, Rychłowski), — Poellnitz, Lettres contenant les observations (Etat de la cour d'August III.), Londres 1747 (DS.).

4718. Lauzun A., Duc de Biron, Mémoires de Mr. le duc de Lausun (1747—83), Paris 1822 (2 ed.), par Louis Lacour, Paris 1858.

Korespondencya Birona i kanclerza rossyjskiego Bezborodki 1747—99, Sbornik russ. ist. imp. obszcz. XXVI., XXXIII., zob. Nr. 946, 4633, 4641, 4662.

4719. R. **1747**. Listy: Branicki J., Barbara z Szembeków Löwendalowa, Małachowski A., Wodzicki podkancl. do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 3, 15, 179.

4720. R. **1747**. Skład trybunału koron. w Piotrkowie 1747; — Dłuski Tom., Sprawa przy pożegnaniu trybunału lubelskiego 20. grud. 1747; — Skrzetuski Józef, Mowa przy limicie trybunału w Lublinie 20. grudn. 1747; — Dekret na żydów morderców katolika w zamku Zasławskim, Pawła Sanguszka, podp. J. J. z Ruwickich Tyssowski pisarz Magdyburski 1747 DS.

4721. R. **1747**. Ordinatio bonorum domus Zamościanae, Lublin 1747, Zamość 1752 DS., *zob.* Nr. 3266.

4722. R. *1747*. Louis XV., Declaration portant réglement dans le pays du roi de Pologne, Grenoble 1747 DS.

4723. R. **1748**. Rejestr posłów na sejm w r. 1748, 1748; — Łoś Michał, Mowa przy powitaniu Izby i odebraniu laski marszałk. w Lublinie 22. kwietnia 1748; — Poklatecki Franc., Remonstracya Stanom o trybun. 1748; — Sedlicki K. J. O., Mowa podskarbiego W. K. sub Senatus consilio postcomitiali 1748; — Lettre du Palatin à un de ses amis traduite du Polonois 1748 (E. IX.); — Hadziewicz Piotr, Mowa witająca trybunał 1748; — Złotnicki Franc., Konkluzya trybunału 20. grudnia 1748 (DS.).

4724. Benedictus XIV., Constitutio (ampliatur episcop. benedictio), Poznań 1748; — Załuski And. Stan., Processus supplicationum editus die 4. Julii 1748; — Tenże, List pasterski d. 17. Julii, 2gi d. 24. Julii, Konstitucya d. 5. Sierpnia wydana, Rzym,

List pasterski d. 5. Decemb., Crac. 1748; — Kunicki Michał, Literae universo clero, Crac. 4. Novemb. 1748; — Tenże, Processus Cracoviae datus 1748; — Orłowski K. N., Defensa biskupstwa kijowsk., Lwów 1748; — Tenże, Przemówienie w Kijowie do bisk. Sam. Ożgi, Leop. 1748; — Jaworski St., Disquisitio de sectis Philiponum in Russia, Kijoviae 1748; — Decisiones S. Tribunalis nuntiaturae coram Andr. Britio in causa juris visitandi, Vars. 1748 (Por. **E.** 1748); — Statuta provinciae reformatae SS. V. Mariae, Crac. 1748 (DS.); — X. Daniel Kruszewski, opat Witowski, do opata św. Wincentego we Wrocławiu, Mosbach, Wiadomości.

4725. R. **1748**. Elżbieta I. carowa, Uniwersał 27. Octobra, Warsz. 1748; — Kopia decyzyi i dekretu komisars. między Xiąż. Żmudzkim a Kurlandzkim (lat.) 24. Septem. 1748, — Lettres sur l'état du Duché de Courlande 1748; — Defensio succincta civitatum Curlandiae, Vars. 1748; — Keyserling H. K., De indigenatu apud Prussos et Curonos 1748 (DS.), *zob.* Nr. 4718.

4726. R. **1748**. Liven Jerzy, Uniwersał o zwróceniu dezerterów w Polsce i Litwie pozostałych 1748 (DS.).

4727. R. **1748**. August III., Edykt względem negocyacyi dożywotnich dochodów, Drezno 1748; — Gorzeński Alex. Nic., Uniwersale de d. 20. Junii 1748 (DS.).

4728. R. **1748**. Przywilej, informacya o loteryi na dokończenie szkoły kawalerskiej, Drezno 1748 (toż po niem.); — Baudouin Gabr. Piotr, Informacya o loteryi za przywilejem J. K. M. erygowanej 1748; — Notyfikacya akademi rycerskiej, Wrocław 1749 DS.; — Informacya historyczna i prawna o sprawie Collegium S. J. Potockiego, z F. Hrebnickim 1748 (toż po łac.), — Objaśnienie krótkie interesu Colleg. S. J. 1748; — Olszewski X. (?), Responsio ad quaesita circa fundationem Coll. Połocensis (**E.** IX.), — Remonstracya niektórych wywodów z strony funduszu coll. połockiego S. J. na graeco-uniti pretensye 1748 (Por. **E.** 1748: Hrebnicki).

4729. Jachimowicz Bazyli, Relacya o straszliwym upadku miasta wileńskiego (oraz krótkie spisanie kościołów, domów, ludzi zagrzebionych w ruinach), Wilno 1748; Jachimowicz Baz., Światło okropne przez pożar miasta wileńskiego, Wilno 1749 (DS.).

4730. R. *1748* i *1751*. Przypuszczenie Ewy z Ołtarzewskich do prawa dożywotnego J. W. małżonkowi jej przysługującego na Mszance, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 31; Zatw. dok Piwniczny, tamże 1859 Nr. 5.

4731. Relacya i Dyaryusz konsekracyi Prymasa 1749; — Łubieński Wł. Al. X., List pasterski arcyb. gniez., Warsz. 1749; — Czartoryski Theod., List pasterski, Poznań 1749; — Szembek Józ. Eust., Edictum pro visitatione dioec. Chełmensis 16. Sept. 1749; — Załuski And. St., Epistolae de anno 1749, de jubilaeo in a. 1756, 1756; — Tenże, List pasterski 4. Febr., Edictum contra Vagos clericos 4. Febr., Brevis apostolici 25. Junii (2 ed.), List pasterski 26. Octob. ad decanos foraneos, Toż 29. Octob., Processus ad clerum, Crac. 4. Nov., Literae past. Crac. 10. Nov., Edictum contra dissidentes, Kielciis 1. Decemb. 1749; — Monita ad continendos sacerdotum mores jussu Andr. St. Załuski 1749; — Quirimis Ang. M., Duae epistolae, altera ad J. A. Załuski 1749; — Acta capituli Ord. praedicat. in conv. Luceoriensi, Crac. 1749; — Remanifestatio ex parte Consistorii Gnesnensis adversus manifestationem 1749 (DS.).

4732. R. **1749**. Radziwiłł Udalryk, Dyaryusz podjazdu mego na Haydamaków z Berdyczowa expedyowanego 1749 DS.

4733. R. **1749**. Stoboeus Georg de Palmaburgo, Epistolae (Salinae in Polonia), Venetiis 1749; — Dekret Muftego benderskiego Jussufa d. 5. Julii 1749 w sprawie Tatarów litewskich (o zawieraniu związków małżeńskich), Wiz. i roztrz. nauk., p. n. Wilno XXII.; — Lipiński T., Wyciąg z rękopisu 1749, Bibl. warsz. 1849 I.

4734. R. **1749**. Idea collegii nobilium pro educatione sub S. J. (Leopoli) 1749 DS.

4735. R. *1749*. Mazzolarius Jos. Mar., Francisco I. oratio gratul Florentiae, Sandomir. 1749; Rathes d. Stadt Elbing Anzeige das Versammlungen in privat. Häusern nicht sollen geduldet 1749; Lubomirski A. X., Przyjmowanie ziemstwa przemyskiego 1749 (DS.); Aug. III. zak. żydom mieszkać w Piwnicznie, Dod. Gaz. lw. 1839 Nr. 5.

4736. Zaporożskije wybory i poriadki połowiny XVIII. w., A. Andr-skago, Kijew, Starina 1883; — Iłowajskij, Polskie sejmiki po wtoroj połowinie XVIII. w., Russkij Wiestnik 1862 t. 39 (wyjątki z pam. K. Koźmiana), *zob.* Nr. 967.

4737. Jabczyński J. N., Kazania i mowy przez znakomitych mowców duchownych przy rozm. obrzędach kośc. od połowy XVIII. do połowy XIX. wieku, t. I., Poznań 1857 (II. nie wyszedł).

4738. R. **1750**. August III., S. K. Maj. Allergnädigste Verordnung f. die Stadt Danzig, Ordinationes (po łac. i niem.), 1750, 1751; — Copey von denjen. pro Memoria so die Deputirten der St. Danzig in Warschau 1750; — Beschwerden gegen Rath der Stadt Danzig, Dresden 1750; — Beschwerden einer dritten Ordnung gegen Danzig, Dresden 1750 (DS.), *zob.* Nr. 4743.

4739. Benedictus XIV., Constitutio qua Canonicis conceditur, Vars. 1750; — Załuski And. St., (List pasterski) Universo Clero 21. Martii 1750, Toż 26. Martii 1750, Constitutio 13. Maii (Vars.) 1750, Processus de suspensione indulgentiarum 1750; — Processus pro successu comitiorum 1750; — Komoro-

wski A. I., Epistola pastoralis, Vars. 1750; — Kunicki M., Litterae universo Clero (Crac.) 1750; — Visitatio Canonica ecclesiae parochialis 1750 (DS.); — Dwa dokumenta o chaziajstwie kijewskich monastyrej w połowinie XVIII. st., Kij. Starina 1883.

4740. R. **1750**. August III., Lettre de S. Majesté à Elisabet (Zarazem: Acte des representation des Grands du Royaume) 1750 DS.

4741. R. **1750**. August III., Pozwolenie otworzenia typografii Radziwiłłowi w Nieświeżu, Warsz. 27. Sierpnia 1750 (E. IX.); — Pomian H., Maj. aug. Augusti III. vicaria in Principe Albr. Radziwiłł ad Tribunal judice deputato cum theolog. thesium tributo, Vilnae 1750 (DS.).

4742. R. **1750**. Taxae scholae, Wznowione, powszechne sporządzone, Wrocław 1750; — Ustawy akademii Zamojskiej, Zamość 1750 (DS.), *zob.* Nr. 4781.

4743. R. *1750*. Aug. III. potwierdza przywileje Podolańca, Podoski, Teka V., *zob.* Nr. 4820: Koźlewski Franc. X., Mowa etc. do Józefa Potockiego przy oddawaniu syndykowstwa prowinc. r.sk. 1750 DS.

4744. **Bernstorff J. H. E.**, Correspondance ministérielle 1751—1770 publ. par P. Vedel, Kopenhaga 1883.

4745. R. **1751**. Lealand William, Copia eines Memorialis an Kriegs Praesidenten in Dantzig nebst Widerrufung, Dresden 1751; — Schreiben eines Raths, Dantzig 1751; — Danziger Patrioten Unpartaische Gedanken 1751; — Reflexiones über die unparteischen Gedanken über democrat. Regiments-Form. 1751; — Cogitationes literati cuiusdam, Gedanken eines Gelehrten, Dantzig 1752; — Kurze Nachricht v. dem Ursprung der jetzigen Mishelligkeiten in Dantzig 1751 (DS.), *zob.* Nr. 4737.

4746. Benedictus XIV., Jubileusz wielki powszechny, Krak. (toż po łac. kilkakroć druk.) 1751; Epistola encyclica ad Archiep. et episc. R. Polon., De tolendis abusibus ab oratoriis privatis, Romae 1751; De jurisdictione episcoporum consultatio 1751; — Tenże, Ustawa Bened. XIV. i jego poprzednika Klem. XII. potęp. Franc. Massonów 1751, *zob.* Nr. 4655; — Załuski A. S., List pasterski 10. Febr., Kielciis; Edictum ad clerum 10. Aprilis 1751; Edykt przeciwko żydom w Krakowie 24. kwiet. 1751; List pasterski 24. Novemb., Krak. 1751; Epist. pastor. ad confessarios 1751; — Lecki W., List pasterski 1751; — Czapski W. A., List pasterski o jubileuszu 1751; Kondycye do dostąpienia jubileuszu (po pol. i niem) 1751; — Kobielski F. A., List pasterski 1751; — Komorowski Ant. Ign., Toż 1751; — Tenże, De mandato: Ordinatio quo ad accidentia ecclesiarum paroch. 1751; — Awedyk Michał, Memoryał potomności t. j. porządek w Lazarecie Krak. podczas jubileuszu, Kraków 1751; — Instructio brevis circa casus reservatos, Vilnae 1751 (DS.).

4747. R. **1751**. Odrowąż K. hr. Sedlnicki podsk. kor. do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 179; — Dłuski Tom., Mowa przy reassumpcyi trybunału w Lublinie 22. kwiet. 1751 DS.

4748. R. **1751**. Bursa Garvasciana albo fundacya na 30 studentów przy Akad. krak. 1751; — Raczyński L., Wiązanie od szkoły ekonom. przez Raczyńskiego fundowanej, Poznań 1751 DS.

4749. R. **1751**. Relation von der Braunsberg verl. Gnaden Briefes begang. Solennität (und Rede Pet. Schultz u. Secret. Oestreich.) 1751; — Opitius Mart., Oratio in solen. promulg. privilegii regii Urbi Braunsb., Brunsb. (E. IX.) 1751 [DS.].

4750. R. *1751*. Dekret referendarski koronny w sprawie między Gizowskimi, Sołtysami Wyszatyckimi, a Czechowskim, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 34; Jabłonowski Józef Alex., Opisanie fundacyi zamku i kaplicy w Lachowcach 1751 DS.; Ordonanz (königl. poln. u. kurfürsterl. sächs.) erneuerte, Dresden 1752 (DS.).

4751. R. **1752**. Bieliński Franc., Odezwa do województw i ziem w czasie sejmików, Warsz. 1752 DS.; — Czwordowicz (sekretarz), Mowa przy reasumcyi sądów J. K. M., Warta 1887 Nr. 680.

4752. Kobielski Fran., Wszystkiemu duchowieństwu zdrowie (Okólnik względem żydów) w Torczymie d. 9. lipca 1752; — Tenże, Proces tykający się żydów 1752; — Szembek Józef Eust., List pasterski, Stolicy apost. uwagi dla uśmierzenia w wyuzdanem żydowstwie zuchwałości w dyecez. Chełmskiej, Zamość 1752, 1753 (DS.), *zob.* Nr. 4761—4762.

4753. Acta colloquii a praesulibus Ruthenis S. S. A. Rom. unitis in Lublin instituti, edid. Jos. Ant. Żagielski, Wilnae 1752 DS.

4754. **Broglie de**, Le secret du roi (1752 do 1774), 2 vol., Paris 1878 (3 ed.).

R: Czas 1878 Nr. 288, 1879 Nr. 43; Jarochowski K., Niwa 1880; Waliszewski K., Ateneum 1884 I.

4755. Polityka rosyjska w Polsce (1752 do 1762), Antoni J. Dr., Przew. nauk. liter. 1876.

4756. Sprawa hajdamaków w r. 1752, Matierjały ist. iz arch. kijews. gubiern. prawlenija, I. Kijew 1882; — Procesy o ziemię klasztorów 1752—58 i 1778, tamże.

4757. R. **1752**. Komorowski prymas do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 179; — Informacya w sprawie Młodzianowskiego, Tyg. lit. Pozn. VI.

4758. R. **1752**. List X. K. Sołtyka bisk. krak. tyczący się waloru monet, Tyg. liter. Pozn. VI.; — Moneta według kurencji wyrachowana 1752 DS.

4759. R. **1752**. Compendium likwidacyi Regimentu Leib-gwardyi koronnej 1752, 1753, *zob.* Nr. 4774; — Contribution der Stadt Thorn 1752 (DS.).

4760. R. *1752*. Rulikowski K., Observatio canon. in const. reg. Pol. de reparatione viarum in Vars., Vars 1752; Byszewski Ant., Kazanie na uroczystość orderu Orła Białego, Lublin 1752 (DS.).

4761. R. **1753**. Bieliński Franc., Punkta propozycyi 15. Mai z Otwocka do Prymasa oraz annotacye 1753; — Gravamina der Poln. Stände gegen die Geistlichen, Aus dem Franc., Warschau 1753; — August III., Kopie listu do Fr. Bielińskiego o zaszłych między świec. i duchow. procesach i Respons Fr. Bielińskiego 1753; — Branicki J. K., Kopia listu Hetm. W. K. do senatorów i ministrów 21. Decemb. z Mościsk 1753; — Łubieński M. J. X., Kazanie na sejmie ord. Warsz., Warsz. 1753 (DS.).

4762. Bened. XIV., Ustawa potępiająca Fr. Massonów 1753, *zob.* Nr. 4746; — Komorowski Cypr., Declaratio visitatoris Apostolici in provincia polona et confirm. a Nuntio Apostolico 5. Junii, Varsav. 1753 (**E.** IX.); — Załuski A. S., List past., Kielciae 7. Martii 1753; — Szembek J. E., Epist. past. 16. Maii, Var. 1753; — Tenże, List past. (przeciw żydowstwu w dyecezyi Płockiej), Warsz. 1753; — Sierakowski, Edykt pasterski i epist. past. (przeciw żydom), Lwów 1753; — Dekret o zamęczeniu przez żydów dziecięcia katolickiego (List Kajet. Sołtyka, 2 ed.) 1753 (DS.), *zob.* Nr. 4752.

4763. Rucki J. W., Synodus Ruthenorum prov. in civ. Cobrynensi (ed. A. Bienecki), 2 ed., Poczajów 1753 DS.

4764. R. **1753**. Marya Teresa Imperatorowa (Patent o przechodzie bydła polskiego i jarmarkach), Zatw. w Opawie 30. Aprilis 1753; — Extrait d'une lettre de Moscou, Jouillet (Livonie et Courlande) 1753 (**E.** IX.).

4765. R. **1753**. Ustawy akad. szlacheckiej pod rządem Soc. J. prow. Litewskiej, War. 1753; — Wiśniewski A.. Oratio de utilitate ex Vars. acad., Lipsiae 1753 (DS.); — Rozruchy uczniów w Krakowie 1753, Pamiętnik krakowski 1866.

4766. R. *1753*. Dienst-Reglement, Dresden 1753; Ordre de bataille der königl. poln. Armée bei Ubigau gravé par C. S. Berggold, Dresden 1753 (DS.).

4767. R. **1753**. Actum in civitate Regia Kovaleviensi coram iudico civili 1753 DS.

4768. **Ostrogska Ordynacya**. Akta publ. do interessu Ordyn. Ostrogskiej, b. r. (**E.** IX.); — Zebranie skryptów i listów tyczących się Ordynacyi, b. r.; — Pisma o Ordynacyi Ostrogskiej (razem zebrane 40 pism, zaczyna: Rozmowa przyjaciela, kończy: Dyskurs ziemianina) 1754; — Informacya krótka o Ordynacyi, b. r.; — Administracya od króla Augusta II. dóbr Ordyn. Ostrogskiej (Akta tyczące się Ord. Ostrog.) (circa 1753); — Sanguszko Janusz, Manifest Marsz. Nadw. W. X. Lit. 1754; — Kopia listu przy manif. od Sanguszka [1755?], b. r.; — Kopia listu Marszałka W. X. Lit. do Prymasa, Ad. Komorowskiego d. 16. Febr. 1754; — Komorowski Ad., List prymasa do Wdy Krak. 26. Febr. 1754; — Szembek J. E. X., Kopia responsu do JM. X. Sanguszka Marsz. d. 16. Febr. danego 1754; — Tenże, Kopia powtórnego responsu 7. Marca 1754; — Branicki Jan Kl., Remanifest przeciw Lubomirskiemu z okol. Ord. Ostrog. 1754; — Respons na list Prymasa od Wdy Krak. ze Lwowa 1754; — Respons na list od p. Wdy Krak. w Martii we Lwowie 1754; — Rudzieński, Respons Wojew. Mazow. na list Sanguszka; ze Lwowa 6. Mart. 1754; — Rzewuski Wacł., Respons Wojew. Podols. d. 16. Mart. na list Sanguszka 1754; — Kopia responsu na list Marszałka Nadw. Litews., w którym żali się na Hetmana W. Kor. 1754; — Wywód przyczyn w sprawie zakonu kaw. Maltańskich, b.r., Toż po łac.: Deductio jurium, b. r.; — Wypis z ksiąg grodzkich krzemienieckich względem Ordyn. Ostrogskiej 1754; — Manifest w grodzie lwowskim dowodzący praw kawalerów Maltań. do Ordynacyi Ostrogs. 1754; — Stecki kaw. Malt., Kopia manifestu: Actum in castro posnaniensi 1754; — Wypis z ksiąg winnickich 8. Febr. 1754; — Wypis z ksiąg zamku Żytomirskiego 1754; — Rzewuski W., Uwagi w sprawie Ordyn. Ostrogs. (4 ed.) 1754; — Replika krótka na obszerne uwagi b. r.; — Dłuski, Uwagi w sprawie Ordyn. Ostrogs. 1754; — Reflexye krótkie jeżeli może Rplta Ord. oddać kawal. Maltańskim (1774?); — Reflexya na reflexye Anonyma; — Odpowiedź przyjaciela na zarzuty, b. r.; — Reflexya na skrypt p. t. Odpowiedź na pytanie, b. r.; — Rozmowa przyjaciela z interesującem się do Ordyn. Ostrogskiej, b. r.; — Tranzakcya względem ludu z dóbr Ord. Ostrogs., b. r.; — Umowa o 600 ludzi z dóbr ostrogskich, b. r.; — Odpowiedź na pytanie, jeżeliby administracya uproszoną być mogła 1754, b.r.; — Reflexye na skrypt: „Odpowiedź na pytanie", b. r.; — Dyskurs statystyczny ziemianina z republikaninem, b. r. (DS.) (Por. **E.** 1754: Ostrog, 1755: Chojecki, Nachricht, **E.** t. IX. b. r.); — Prawda objaśniona, Uwagi w sprawie Ord. Ostrogs., Wrocław 1756; — Mniszech J. do Fr. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 70; — Powidaj L., Ordynacya Ostrogska, Dziennik literacki 1863; — K. S., Ord. Ostrogska przez S. K., Bibl. warsz. 1873 III., *zob.* Nr. 3592, 4064, 4492, 4494, 5003—6.

4769. R. **1754**. Series PP. Posłów według alternatywy na sejm warsz. 1754; — Branicki Jan Klemens, List na sejmiki z d. 1. sierp. z Białegostoku 1754; — Poniński Stan., Gener. konfed. Marszałek, Manifest w War. 6. Oct. 1754 (**E.** IX.); — August III., Manifest, Varsaviae 2. Decemb. 1754; — Rzewuski S., Mowa do Najj. Królowej, Warsz. 1754; — Załuski And. Stan., Processus supplic. pro successu comitiorum Regni 3. Julii, Crac. 1754; — Łubieński M. Józ., Kazanie na sejmie ordynar., Warsz. 1754, 1755, 1760 (DS.).

4770. Benedictus XIV., Archiepiscopis in Regno Poloniae, Romae 1754. *zob.* Nr. 4746; — Wizyta dioec. płockiej 1754 (DS.).

4771. R. **1754**. Status causae pro regentibus Curlandiae (po polsku) 1754; Status pro supremis consiliariis regent. Curlandiae contra Nicolao Kosciuszko et Annam de Umiastowski (po pol.) 1754 DS.

4772. R. **1754**. Augustus III., Schreiben an die General Staaten der vereinigten Niderlande, Hamb. 1754.

R. 1754, zob. Nr. 967.

4773. R. **1754**. Danz. Edict gegen Ausfuhr guten Geldes 27. Mai 1754, *zob.* Nr. 4745; — Bürgermeister und Rath der Stadt Danzig 1754; — Das jetzt lebende Danzig 1754 (DS.).

4774. R. **1754**. Conclusiones likwidacyi regimentu Leibgwardyi konnej 1754 DS., *zob.* Nr. 4759.

4775. R. *1754*. Przywilei na Otaki czyli jarmarki w Zaleszczykach, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 18.

4776. R. **1755**. Szembek K., Mowa do konfederacyi 9. lutego 1755; — Czartoryski T., Mowa 18. Febr. 1755 [DS.]; — Rzewuski W., Listy do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 22 i 159.

4777. Benedictus XIV., Epistola ad Primatem et archiepiscopos Poloniae, Romae 1755; — Załuski And. St., Universo Clero Litt. pastorales 3. Julii 1755; — Czartoryski T., Litterae pastorales 18. Febr. 1755; — Tenże, Ogłoszenie encykliki Bened. XIV. zakazującej dzieło La Borde 1755 [Por. **E.** 1756: Borde]; — Figureo a Gnesnensis decimorum pro Jos. Kobierzycki contra Phil. Biczyński, Memoriale, Romae 1755; — Toż i Responsio, Romae 1755; — Apologia pro Episcopis Reg. Poloniae, Obrona biskupów król. Polskiego 1755; — Sacra congreg. de propaganda fide coram Benedicto XIV. Kijoviensis jurisdictionis pro Flor. Hrebnicki, Romae 1755 (DS.).

4778. R. **1755**. Relacya hr. Haugwitza i Prokopa, inspektora manufaktur w Bernie, o handlu w Polsce, Fournier A., Handel und Verkehr in Ungarn und Polen. Archiv f. öst. Gesch. LXIX., Odb. Wien 1887.

4779. R. **1755**. Poselstwo Derwisz-Efendego do Rossyi, Sękowski, Collectanea II.; — Listy El Hadzi Ahmeta Deftedara i komendanta twierdzy chocimskiej do Joachima Potockiego komendanta fortec pogran. w sprawie pobicia Jahy Baszy w Czortkowie, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 20.

4780. R. **1755**. Titius Joh. Peter, Jubel-Rede (na rocznicę przejścia Prus do Polski), Danzig 1755; — Remmerson Fr. G., Rede welche bei Einweichung der Fürsten und Augusto III. gehalten worden, Danzig 1755 (DS.).

4781. R. **1755**. Karwosiecki T. A., Ustawy akademii Zamoyskiey przy otwarciu nowego konwiktu podane 1755 DS., *zob.* Nr. 4742.

4782. R. *1755*. Inwentarz klucza Ossolińskiego przy nabyciu onego r. 1755 od JO. z Mniszków Potockiej przez JW. Ossolińskiego, Al. lit. Wójcickiego 1849; August III. zachowuje Karchutów przy wybraniectwie Torczynowic, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 48; Wiadomości o pożarze 1755 w Grodnie, v. Wolfgang Ksawery, Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1846.

4783. Królikowski Karol, O żydowskich nadużyciach w Polsce i Litwie i środki przeciw nim (po łac. i pol.), Lwów 1755 (Por. **E.** 1741: List) DS., *zob.* Nr. 4795.

4784. Tressan (De), Discours prononcé en présance de Stanislas I. le 26. Nov., Toul 1755 DS.

4785. R. **1756**. Czartoryski T., Mowa 13. Septembra 1756; — Miaskowski A. X., Mowa na 26. Stycznia 1756; — Sedliński K. J., Uniwersał względem czerwonych złotych 1756 (DS.).

4786. Benedictus XIV., Indulgentiae concessae, Crac. 1756; Allocutio in com. gen. Romae, Leopoli 1756; Encyclica ad cardinales, Vars. 1756; — Załuski And. St., Edictum contra non residentes in beneficiis (**E.** IX.); Processus univ. clero dioec. Crac. 11. Maii 1756; Epistola ut nihil accipiatur de d. 14. Maii Bodzantini 1756, *zob.* Nr. 4731; — Dembowski Mik. Bisk., Epist. past. 1756; Kopia listu Polaka z Wenecyi (o wyklęciu książki de la Borde) (**E.** IX.), *zob.* Nr. 4777; — Piazzoli S. Just., Pro praeposito Calv. Gora contra Schol. Pijar., Romae 1756 [DS.].

Wojna Siedmioletnia zob. Nr. 1590—4.

4787. **Recueil** des deduct. depuis 1756—89, Berlin 1790.

4788. R. **1756**. **Przemarsze**. Fryderyk II., Declaration sur les motifs (d'entrer dans l. Pologne), Berlin 1756 (toż po niem.); Odezwa króla do narodu polskiego 1756; — Reflexions d'un suisse sur les motifs 1756 (toż po pol. 1757); — Memoriał usprawiedliwiający króla pruskiego, Berlin 1756 (toż po franc. i ang.); — Les preuves évidentes Response au mém.; 2 ed., Vars. 1757; — Remonstracya, 2 ed. 1757; — List na peregrynacyi będącego z Gdańska do przyjaciela w Kralsundzie 1756 (toż po franc. i niem.);

— Antwort eines Schweden auf den Brief eines Reisenden aus Danzig, Stralsund 1757; — Hellen, Odwołanie albo ci co przeciw król. pruskiemu pisali zawstydzeni 1756, Paraphrasis czyli objaśnienie na odp. P. de Hellen 1756; — Zdanie prawdz. patryoty o uwagach do gaz. berliń. 1756; — Lettres d'un particulier sur l'invasion 1756; — Betrachtungen über das von Republ. Polen, Betragen 1756 (toż po pol. i franc.: Uwagi, Consideration); — List szlachcica na Uwagi 1756 (toż po niem.); Beleuchtung der Betrachtungen (2 ed.) 1756 (toż po franc.); — Mémoire sur la conduite des Cours de Vienne et de Saxe contre le Roi de Prusse, Berlin 1756, Toż po pol.: Ugruntowany wywód, Berlin 1756; — Natürliche Vorstellung der Wahrheit entgegen dem preuss. Bericht, Warschau 1756 (toż po włosku, E. IX. Scoperta verita); — August III., Schreiben an Kayser. Majest. 23. Novemb. aus Warschau 1756; — Ponickau J. G., Pro memoria des kön. poln. Comitial-Gesandten, Regensb. 17. Nov. 1756, 1758; — Flemming, Copie Schreibens an Ponickau, Wien 1757; — Zwei Schreiben von der Heiligkeit der Archive. Beygefügt eine Nachricht von dem Auszuge der kön. poln. Armee bey Pirna, Drezden 1756; — Nachricht von der Entweichung des Prinz Fridrich Aug. Regiment 1756; — Aug. III., Lettre aux Etats Generaux des prov. unies 20. Decembre 1756; — Kauderbach, Pro Memoria 29. Sept. 1756; — Tenże, Mémoire présenté aux Etats des provinces Unies 15. Decemb. 1756 (toż po niem.); — Hellen, Memoryał, Odpowiedź Kauterbachowi, War. 1756; — Du Plessis S., Epitres au Roy de Pologne 1756; — Bestużew, Circular Schreiben an den Primas von Polen 1756, Schreiben an d. sächs. Premier Minister Brühl 1756, Circular Schreiben an die Senatoren 1756, Lettre circulaire 1756; — Relacya o kampanii w Czechach 1756 (DS.).

4789. R. *1756.* Marciszewski J. M., Ordinatio studiorum in Collegio Lubransciano acad. posn. constituta, Posn. 1756; Experyment rocznego ćwiczenia się w Coll. nob. Akad. Wileń. 1756 (DS.).

4790. R. *1756.* Dogiel M. X., Informacya o drukowaniu (Cod. diplom.), Wilno 1756 DS.

4791. R. **1757.** August III., Rescript 25. Juli 1757, Rescript d. 13. Aug. an den Magistrat Zittau 1757; — Schreiben an die Generalstaaten 20. Dec., Hamburg 1757 [?1756, *zob.* Nr. 4788]; — Abdruck d. Schreibens wie Quartianer Armee umb Königsberg sich gelegert 1757 (DS.), *zob.* Nr. 4793.

4792. Benedictus XIV., Allocutiones Ordinem Praedic. concernentes, Vilnae 1757; — Załuski A. S., List pasterski, Kielce 22. lutego 1757; — Wołodkowicz F. F., List pasterski, Derman 2. Stycznia 1757; — Instrukcya J. M. X. X. Komisarzom klasztorów panien zakonnych, Kraków 1757; — Paraccianus S., Pro alma Acad. Cracov. contra Monast. Clarae Tumbae, Romae 1757; — Canillia, Ploc. canonicatus pro Jos. Mart. Borzymiński contra Mich. Milliam Responsio, Romae 1757 (DS.).

4793. R. **1757.** **Przemarsze.** Fryderyk II., Uniwersał, Królewiec 28. Januar. 1757; — Tenże, Deklaracya przeciw agressyi przez Rossyą 1757 (toż po łac.); — Gestalt und Beschaffenheit des Kön. Preuss. Betragens 1757, Toż po franc.: Sistème et conduite de la Prusse ou lettres d'un général Saxon, Var. 1757; — Recht der Chursächsischen Sache, Warsz. 1757; — Schreiben e. Buchdruckergesellens über Schriften d. Preuss. Publicisten (E. IX.); — Apraxin Szcz., Manifest Imperatorowy Elżbiety I. przy wkroczeniu w granice królestwa w mies. maju 1757; — Nachricht von dem Grafen Poniatowski Minister in Pohlen, Petersb. d. 19. Oct. 1757 (toż po franc.); — Declaration welche der russ. Hof dem poln. Secretaire 1757; — Notitia da entrada (exercito Russiano), Lisboa 1757; — Reflexions (Motifs de la disgrace d'Ern. I. Biron duc de Courl.), Mons 1757; — Noticia, Lisboa 1757; — Emyer H. G. G., Lettres (En Lithuanie 13. Sept.), Londres 1757 (DS.); — Dokument moskiewski z 2. Maja 1757, Kraj, Kraków 1869 Nr. 52; — Darest, Le marquis de l'Hôpital (poseł franc. w Rossyi) 1757, *zob.* Nr. 1534.

4794. R. **1757.** Rzewuski W. do X. Lubomirskiego, Dz. War. 1852 Nr. 159; — Miaskowski A. X., Mowa 15. Lutego (Działyński Jakób) 1757; — Jordan A., Mowa w Piotrkowie 29. marca 1757; — Tenże, Mowa do króla Jmci od Trybunału w Warsz 1757; — Xięski A., Illacya do trybunału koron. imieniem palestry lubel. d. 20. grud. 1757 [DS.].

4795. R. *1757.* Płaszkiewicz X. J. Fr., Kłótnie żydowskie na Rusi roku 1757 (wyjątki z notatek), Czas 1857 Nr. 139; Pikulski Gaud. X., Złość żydowska, Lw. 1758; Sleczkowski Seb., Jasne dowody o doktorach żydowskich, przedr. Krak. 1758 (?); Puteanus K. X., Judaismus convictus seu..., przedr. Var. 1758 (Por. E. 1753: Błędy talmudowe), (DS.), *zob.* Nr. 4781.

4796. R. *1757.* Verord. d. betreff. Raths der geistlichen Amtsgeschäfte, Danzig 1757 DS.

4797. R. *1757.* Leszczyński St., Lettre du Roy, Nancy 1757 DS.

4798. R. **1758.** Łubieński Wł. Alex., Votum na Senat. consil. 30. Oct. 1758; Dziękowanie za biskupstwo 1758; — Bisk. kijowskiego dziękow. za biskups. d. 30. Octobr. 1758; — Bieliński Fr., Votum na senatus consilium 7. Nov. 1758; — Jabłonowski J. K., Krótka expozycya Sen. cons., War. 1758; — Jabłonowski Roch, Dziek. za kasztelanię 1758; — Załuski J. J., Dziękuje za bisk. 1758; — Abramowicz, Mowa za kasztelanię brzeską, Przytem mowa Bohusza regencyę wileńską rezygnująca 1758 (DS.).

4799. Benedictus XIV., Epistola et constitutiones pro Regno Poloniae editae, Romae 1758; — Klemens XIII., Epist. enc. ad patryarch. primates Reipubl., Vars. 1758; Ven. fratri ep. Varmiensi 20. Sept., Romae 1758; — Łubieński Wł. Alex., Mowy podczas wjazdu 1758 (Por. **E.** 1758: Łubieński); — Sierakowski W. H., List pasterski, Mowa d. 16. stycz. (2 ed.), Przemowa do ludu, Przemyśl 1758; — Sołtyk Kaj., Epistola ad Capitul. Crac. d. 21. Decemb., Vars. 1758; Responsum Capituli Sołtyk ep. Crac. 29. Decemb. 1758; — Załuski A. St., Omnibus 1758, Processus pro bono regimine. 13. lut., Processus pro supplicationibus, Crac. 16. Mart., List pasterski 14. czerwca, Kraków 1758, Process względem odpustów 14. czer. 1758, Procesus pro congregando clero ad synodum dioec. crac. d. 12. Aug., Crac. 1758; — Franciscus a S. Sylv., Exemplum lit. ad J. a S. Facundo Polonum (controversia Piar. et S. J.), Franc. 1758; — Processus judiciarius in causa religiosi status ad trib. Petricoviense ad judicium vars. 1758; — Processus excommunic. contra detentores librorum Bibl. Acad. posnan., Posn. (**E.** IX.) 1758 (DS.).

4800. **Jakóbowskiego W. listy** do Jana Klemensa Branickiego, W. hetmana koron., z lat 1758—1771 (Bibl. ord. Krasińkich, tom VII., *zob.* Nr. 1385), Warsz. 1882.

4801. R. **1758. Przemarsze wojsk.** Elisabeth I., Manifeste concern. les rectateurs russes refugiés en Pologne (po łac.?) Petersb. 1758: — Fermer W., Manifeste du Gen. rus. 17. Jul. 1758; — Woronzow, Zwey Schreyben des Grosscanzlers an einige polnische Magnaten, Danzig 1758; — List Rusina do oficera w wojsku Imper. z Królewca w mies. Octob. 1758; — Bericht eines Weinhändlers aus d. russ. Lager, Cracau 1758; — Sibilsky, Copie d'une letre, Copie eines Schreibens an I. K. M. von Russland d. d. Warschau, Danzig 1758; — Lettre du prince evêque de Breslau à S. M. prussienne avec sa reponse (2. ed.) 1758 (toż po pol.) (Por. **E.** 1758: Lettre) (DS.); — Journal bey Belagerung der Vestung Schweidnitz anno 1757—1758 hr. v. Grünhagen, Ztschr. f. G. Schlesien 1866 VII.; — Beyträge zur neyern Staats- und Kriegs-Gesch., Danzig 1759; — Nachricht v. d. Schlacht bey Zorndorf, Danzig 1758; — Fortsetzung der Relation v. der Bataille bey Zorndorff 1758; — Nachrichten von was nach der Schlacht bey Zorndorf, Danzig 1758; — Wernick G., Harangue à l'occas. de la présentation de Gen. Maj. J. D'Eggers (germ. et gall.), Danzig 1758; — Schreiben des Graf. Brühl, Macht der Warheit, Warsz. 1758; — Benoit, Schreiben an den Kaufm. in Berlin der den Namen Grafen Brühl gemissbracht, Warsch. 1758; — Höpken A. J., Rémarques sur un écrit, Mémoire de reponse à la cour de Suède, Stockhólm (**E.** IX.) (DS.).

4802. R. **1758.** Poselstwo Muhummed-Agi do Polski, Sękowski, Collectanea II.

4803. **Montalambert**, Corresp. de 1758 a 1761 [Russ. Pol.], Londres 1777 t. 3.

4804. R. *1758.* Ordinatio studiorum, Poznań 1758 (**E.** IX.); Proces w sprawie Mik. Chrapowickiego i T. Kościełła z Ab. Wulfowiczem r. 1758 rozpoczęty, Wilno 1758; Pawłowski Jos., Processus ex 16. April. universo populo editus 1748 (DS.).

4805. R. **1759.** August III., Edictum regium 15. Maii 1759; — Potocki A. M., Mowa na Radzie Warsz. 3. kwietnia, Mowy wyborne, *zob.* Nr. 1352 (DS.).

4806. Klemens XIII., Literae ad Caj. J. Sołtyk episc. 1759; Epistolae ad Augustum III., Romae 1759; Epistola ad Vl. Łubieński, Romae 1759; — Załuski Marc., Denuntiatio elect. C. Sołtyk episc. Crac., Vars. 1759; — Potkański Franc., Processus inaugurationis, Crac. 10. Mart. 1759; — Sołtyk K., Okólnik (Processus) 20. Aprilis, 15. czerwca, 10. decembris, Kielce 1759; Proces względem podatku publicznego; Proces względem żydów, *zob.* Nr. 4811 (Por. **E.** IX. 1759: Processus); — Narolski A. X., De suprema R. pont. auctoritate nec non polonorum adversus Titelii epistolam, Praemisliae 1759; — Praelatorum Kijoviensium ad episcopum suum oratio, Vars. 1759; — Privilegia Seminarii posnaniensis, Pozn. (**E.** IX.); — List pewnego prałata z okoliczności dekretu Warszawskiego 1759 (DS.).

4807. **Kurlandya.** Lopacinski B., Charles de Saxe, Paris 1870 [docum.]; — Dyaryusz inwestytury d. 8. Jan. 1759 (Toż, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno p. nowy, drugi XIV.); — Ceremoniał Hommagii, Dz. War., 1826 t. V.; — Minerva 1803 s. 58; — Büsching Magazin 1769 III.; — Votum przy inwestyt. 1750 (**E.** IX.); — Lubomirski A., Zaproszenie królewicza Karola 1759; — Mniszech Mich., Oratio in inaug. Caroli, Var. 1759; — Ser. Pol. Princ. Caroli salutatio ab Acad. S. J., Vilnae 1759; — Kiełpsz M. S. J., Mowa przy odd. Xstwa kurlandz. 1759; — Karola X. kurl. w Słucku powitanie, b. w. r. (około 1759) 1759 (Por. **E.** IX.); — Interes Kurlandyi z okazyi Senat. Consil. 1758, Toż po franc. i niem: Unterredung zweier Pohlen 1758; — Objaśnienie względem infeudacyi Xstwa kurl. 1758; — Nachricht von der Belehnung, Dresden 1759 (DS.) (Por. **E.** 1759: Carolus, Bartoszewicz, Kempski A., Dorn, Nurzeński, Paprocki, 1760: Heyking), *zob.* Nr. 4328 i por. Winkelmann Nr. 8872—8910.

4808. R. **1759. Przemarsze wojsk.** Patent des Königs v. Preussen bei dem Einmarsch in Pohlen am 2. März 1759; — Elżbieta I., Manifest, Petersburg 1759; Nos Elis. omnibus quorum interest d. d. 2. Julii (przeciw 2 edyktom króla pruskiego) 1759;

— Reskrypt cyrkularny, który cesarzowa względem gwałtów od króla pruskiego 1759; — Respons na list pewny z Warszawy w materyi wakansów pruskich także indygenatu 1759 (DS.).

4809. R. **1759.** Instrukcya p. Paulmy ministrowi francuskiemu w Polsce, Pam. War., 1817; — Thomas S., The Britisch negociator, London 1759 DS.

4810. **Collegium leopoliense S. J.**, Aug. III., Confirmatio privilegii Joann. Casimiri, quo collegium Leopoliense creatur 1758; — Summaryusz cały sprawy Akademii Jezuickiej we Lwowie 1760; — Rationes pro univers. leopoliensi Coll. Soc. J. ex docum. 1759; — Argumentum rei 1759; — Protestatio Capituli eccles. Leopol. 15. Decem. (contra Patr. Soc. Jesu) 1759; — Propugnatio jurium Scholae Cracov. advers. Soc. Jesu (Zarazem: Attentata), Leopoli 1759; — Ad S. R. M. et Senatum supplex libellus pro Akad. Zamoscensi 1759; — Instancya do Stanów Rzpltej przeciwko wznowionej Akad. Lwowskiej 1759; — Protestatio palatinatus Crac. pro juribus Univers. Crac. et Zamoscen. 1759; — Protestatio ducatuum Oświecim. et Zator. 1759; — Kontrowersya lwowska Akad. w Zamościu, Manifest za prawa 1759; — Uwaga na napis albo tytuł skryptu względem Akademii we Lwowie 1759; — Informacya Akad. krak., Pozn. 1759 (**E.** IX.); — Informacya krótka pretensyi o Akad. Lwowskiej, Kraków 1759; — Attentata per patres Soc. J. Leop. Coll. (2 ed.) 1759 (DS.), *zob.* Nr. 4734, 4820.

4811. **Żydzi.** Libellus supplex a Judaeis L. Łubieński porrectus 1759, [toż po pol.]; — Mémoires à l'hist. des Juifs convertis en Pologne 1759 (toż po hiszp.); — Supplika żydów kontratalmudzistów wiarę katolicką przyjmujących Aug. III. 1759; — Supplika żydów wiarę św. przyjmujących o chrzest, Lwów 1759; Druga supplika 1759 (Por. **E.** 1759: Kleczewski, Zebranie), *zob.* Nr. 4795 i 4821.

4812. R. **1759.** Mniszech Jerzy, Manifest przeciw kancl. J. Małachowskiemu w sprawie Karwickiego, Warsz. 1759; — Morykoni Mich., Mowa przy zakończeniu kadencyi 15. Sept., Wilno 1759; — Potocki A. M., Mowy na trybunale, Mowy wyborne, *zob.* Nr. 1352 [DS.].

4813. R. **1759.** Ordnung eines Raths der Stadt Dantzig der zur Canon und Schützen Compagnie gehör. Bürger, Danzig 1759; — Deffiles, Lettre, List, gdzie podaje sposoby wzniesienia kanału od Dniestru do Bugu, Lwów 1760 (DS.).

4814. R. *1759.* Raciborski Bonaw., Manifestatio prima contra M. Łuba, Vars. 1759; Łuba Marcin, Remanifest kollegium Górskiemu Szkół pobożnych 1759 DS.; Kontrakt ślubny A. Ponińskiego, Dz. War. 1852 Nr. 166.

4815. R. *1759.* Aug. III. mianuje Józefa Gołuchowskiego Cześnikiem chełmińskim, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 14; Aug. III. Adamowi i Teresie Olszewskim tudzież Adamowi Motowidle nadaje karczmarstwo w Prusach nad Bystrzycą, tamże 1851 Nr. 27; August III. potwierdza przywileje Augustowa czyli Mostów Wielkich r. 1759, tamże 1858 Nr. 40—49; Decretum commissoriale inter magistratum leopoliensem atque synagogas Judaeorum 1759 DS.

4816. R. *1759.* Compte générale de la depénse des édifices que le Roi de Pologne a fait construire, Luneville 1759, 1761 DS. (Por. **E.** 1762: Alliot, Michel).

4817. R. **1760.** Instruction welche I. K. M. v. Pohlen zur Proposition denen Woywodschaften mitgegeben 1760; — Pro memoria welches v. I. Kön. Maj. in Polen 1760; — August III., Uniwersał o monecie 5 gr. 1760; — Siedlnicki K. J., Uniwersał względem monety zagranicznej, Warszawa d. 4. listop. 1760; — Scipio del Campo Ign. starosta, Uniwersał w Lidze 15. Decembr. 1760 (DS.).

Konarski, O skutecznym rad sposobie; — Utrzymywanie sejmów, zob. Kroniki, Broszury.

4818. Vicecomes Ant. Eug., Epistola nuntii apost., Varsav. 12. Decemb. 1760; — Czartoryski Theod., Mandata nonnulla publicata 1760; — Łubieński Wł. A., List pasterski 4. Maja 1760 w Skierniewicach 1760; — Sołtyk Kaj. Ign., List pasterski 1760, Epistola pastoralis 16. Febr. 1760, Processus ad clerum 18. Julii 1760; — Wołłowicz A. E., Bisk. łucki i brzeski, Dan 9. lut. w Załoskach (Nakaz odpraw. naboż. za Stan. Potockiego) 1760; — Załuski Jos. An., Decretum visitationis 26. Martii 1760; — Prawa posessyonalne dóbr Archimandryi Kijowo-Pieczerskiej Metropolitom Rusi naznaczające 1760; — Antonello, Sac. Congreg. pro Fr. Potkański cum Caj. Sołtyk nec non Załuski, 2 ed., Romae 1760 (DS.).

4819. Kaliszewski C. X., Traités des puissances d'Europe, Vars. 1760 DS.

4820. R. **1760. Collegium leopoliense S. J.** Protestatio capituli Gnesnensis 12. Maii (2 ed.) 1760; — Protestatio capituli Luceoriensis (2 ed.) 1760; — Protestatio dignitariorum off. terrae Leopol. (2 ed.) 1760; — Oświadczenie potrzeby akademii jezuickiej lwowsk. w sądach konsystorza 1760; — Erekcia lwowskiej universitatis żadnemu prawu przeciwna nie jest, Informacya 1760 (toż po łac.); — Potocki Piotr, Objaśnienie prawdy (za akademią) 1760; — List przyjacielski, Zamość 1760; — Respons na dyskurs dwóch ziemianinów 1760; — Hadziewicz, Skarga na konwikty 1760; — Jordan A., Mowa o konwiktach na skrypt p. t. Skarga (Hadziewicza), Warsz. 1760 (DS.), *zob.* Nr. 4810, 4830.

4821. R. **1760.** Turski Felix, Uwiadomienie zwierzchności duchownej co do osoby Józ. Franka i żydów przechodzących na

wiarę chrześc., Warsz. 1. Marca 1760, *zob.* Nr. 4811 (Por. **E.** 1760: Awedyk, Opisanie, Pikulski).

4822. Ein unterdienstl. Kund au das Publicum zu Danzig, Danzig 1760 (Por. **E.** 1760: Beweis); Schreiben eines alten Altstädtischen Bürgers a. e. jungen Bürger zu Danzig 1760 (DS.); (Brühl) Schreiben au das Publicum, Hamburg und Leipzig 1760 (DS.).

4823. R. **1760.** Decretum Tribunalis regni Radomiensis cum civitatibus Varsaviae et oppido Lesno ad Varsaviam 1760; — Morikoni Mich., Remanifest na manifest Józ. Wołodkowicza do grodu Wilkomirskiego podany 1760 (DS.).

4824. R. *1760.* August III. zachowuje trzech Strutyńskich, Heszewicza, Zapotockiego, dwóch Nanowskich i Muraszkiewicza przy posiadaniu wójtowstwa w Potoku Wielkim, Dod. Gaz lw. 1855 Nr. 44; August III nadaje Jakóbowi i Antoninie z Twarowskich Ilnickim i Bazylemu Ilnickiemu półtora łanu wójtowstwa i pusty łan wolniczy w Ilniku, tamże 1856 Nr. 7.

4825. Wernsdorff, Saecularis Memoria pacis Olivensis a civ. Gedanensi, Gedani 1760, *zob.* Nr. 3958; Heller J., Zwo Predigten, Danzig 1760, (E. IX.); Weikhmann J. Frohe Glückwünsche 1761 (DS.).

4826. R. **1761.** Dyaryusz Sejmu extraord. dwuniedzielnego warsz. 27. Aprilis 1761; — Aug. III., Uniwersał w Warszawie 31. Stycznia 1761; — Szołdrski Jakób, Mowa na sejmiku przedsejmowym w Srzodzie d. 18. Marca 1761; — Manifest J. W. Posłów na sejm extraordynaryjny d. 27. kwietnia 1761; — Karwowski, Manifest J. M. P. Łowczego przyczynę przywiedz. konstytucyi objaśniający, War. 1761; — Łubieński Wł., Wotum 13. maja, Warsz. 1761; — Czartoryski Aug. Alex., Mowa na Senatuś cons. d. 13. Maja 1761, Toż: Jabłonowski Roch Mich., Miączyński Piotr, Mniszech Jerzy, Rzewuski, So(ł?)tyk K., Załuski Józef Jęd., Zamojski A. [DS.]; — Czartoryski Mich., Wotum na S. Cons., War. po 13. Maji 1761; — Małachowski Jan, Mowa 18. Maja 1761; — Kraszewski, Mowa na audyencyi do króla, Warsz. 1761; — Sołtyk J. X., Kazanie na dzień Sejmu w październiku, Warsz. 1761; — Projekt do utrzymania sejmów 1761 (DS.), *zob.* Nr. 4836.

4827. R. **1761.** Augustus III., Uniwersał o monecie 16. marca 1761; — Redukcya monety różney 1761; — Załuski Józef Jęd., Zdanie 23. Januar. na konferencyi o redukcyi monet 1761; — Wessel Th., Uniwersał co do monety, Warsz. 1761; Univ. regulujący handel 1761; Univ. względem gościńców 1761; Univ. względem towarów, Warszawa 1761; — Instruktarz celny z wyrażeniem taksy, Warsz. 1761; — Taxa generalna rerum comestibilium i manufaktur (Jerzego Mniszcha), Warsz. 1761; — Taxa Victualium et utensilium dla miasta Lwowa i miast wojew. ruskiego, Lwów 1761 (DS.); — Ceny krakowskie produktów i różnych wyrobów w r. 1761, Czas 1860 Nr. 92.

4828. Łubieński Wł. A., List pasterski, Łowicz 1761; — Potkański Fr., Literae inhibitionis et mandati ad abrogandas consuetudines sacror. rituum 1761; — Sierakowski W. H. X., Epistola pastoralis, Leopol. 1761; — So(ł)tyk K., Processus suplicationum 11. Martii 1761; — Wodzicki Mich., Processus sive litterae pastorales ad decanos foraneos (2 odb.) 1761; — Wołłowicz Ant. Er. X., List past. Torczyn 11. stycz. 1761; — Acta capituli Vilnensis S. Angeli praedicatorum 1761; — Paraccianus, Decimarum pro acad. Crac. contra monast. Mogillae, Romae 1761 (Por. **E.** 1761: Paraccianus); — Ratta Praemisl. praepositurae pro Jac. Radliński cum Ant. Lubomirski, Romae 1761 (Por. **E.** 1761: Ratta); — Wiadomości tranzakcyi Petrykowskiej 22. Febr. przez Dyzunitów 1761 (DS.).

4829. R. **1761. Kurlandya.** Elisabeth, Manifest über die polnischen Angeleg., Petersb. 1761; — Information, welche Staats-Minister und Senateurs zu Warschau im October übergeben, worinnen Beschwerd. Curlands 1761 [toż po łac.]; — Heyking Fr., Informatio ministris status regni Curl. delegatis 1761; — Simolin, Copia des Schreibens von Russ. K. Ministre, Mitau 1761; — Heyking Fryd., Beantwortung der Deputirten auf Note Russ. Minist., Mitau 1761; — Klopmann E., Antwort auf Note 11. Sept. 1761; — Rumiancow, Relacia iz Kolberga 8. Decabria 1761 goda, 1761; — Głos obywatela Kurlandzkiego 1761 [DS.], Russkij archiv 1866 IV., *zob.* Nr. 4087.

4830. **Cło Gdańskie.** Augustus III., Ordinationes regiae Polonae civitati Gedanensi, Dresdae 1761; — Neuerwidirte Willkür der Stadt Danzig, Thorn 1761; — Erläuterungen u. Zusätze zu Danziger Willkür, Manifestum, Petersb. 1761; — Vectigal portus gedanensis dimidia ex parte Ser. Polon. Regis assertum, Gedani 1761; — Des König. poln. Hofes Recht zu Hälfte des See Zolles, Warschau 1761; — Der Stadt Dantzig Recht zur Bürger Zulage, Dantzig 1761; — Lengnich Gotf., Status causae a Referendario in civ. Gedanensi (Podoski), Ged. 1761, Toż po niem.: Bericht von der Commission, Danzig 1761; Tenże, Zulaga Gedanensium civitatis ab ordinibus asserta et Supplementum huius Zulagae, Gedani 1761 (toż po niem., por. **E.** 1761: Zulage); — Bericht von der angemassten Comission J. Podoski in Danzig, Dantzig 1761; — Wernick Goth., Famosi Branciruptoris consilia et facinora contra civ. Gedanensem 1761; — Lengnich G., Des berüchtigten Banquerouters Gotth. Wernick Aufführung gegen die Stadt Danzig 1761; — Tenże, Tractatus portorii, Gedani 1762 (toż po niem.); Vergleich 1763 (DS.).

4831. R. **1761. Collegium leopoliense.** Excerptum pro Acad. Leopol. Soc. J. exara-

tum ex decretibus, Toż de convictibus 1761 (**E.** IX.); — Protestatio nomine universitatum Cracov. et Zamoscensis 1761; — Toż Capituli Posnaniensis, Leopol. 1761; — Toż Capituli Przemysliensis 1761; — Process akademii Krakowskiej i Zamojskiej 1761; — Kochnowski M. J., Mowa w sądach nadwornych za praw. akademii Krak. i Zam., Kraków 24. lipca 1761; — List powtórny do OO. Jezuitów 1761 (DS.), *zob.* Nr. 4820.

4832. R. **1761**. Processus in causa patrati infanticidii per judaeos synagogae Woysławiensis 1761 (Por. **E.** 1761: Myśli) DS.

4833. R. **1761**. List W. JMci X. N. N. Domestici praelati bisk. kijows. do swego przyjaciela 15. Maja 1761; — Kopia listu Pana A. X. do Zamojskiego 15. paźdz. 1761; — Kopia drugiego listu J. M. P. A. H.. War. 1761; — Sołtyk K., Dziękowanie za Biskupstwo 30. Octobra i Zdanie (**E.** IX.); — Pawłowski Franc., Mowa przy pożegnaniu trybunału, Lublin 1761; — Pac Ign., Toż, Wilno 1761 (DS.).

4834. R. *1761, 1762* i *1765*. Mogilskie zgromadzenie Cystersów puszcza emfiteutycznie grunt Józefowi i Krystynie Kałużyńskim w Rybitwach, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 29; — Boskiej Opatrzności kongreg. od Stolicy Apost. zatwierdzona, Lwów 1761; — Loterya od Franc. Bielińskiego postanowiona, Warsz. 1761 (**E.** IX.); Dekret zaoczny otrzymany przeciw Bogatce w Warszawie 20. Czerwca 1761 (DS.).

4835. R. *1761*. Lettres sur le choix que l'Academie des sciences de Paris on fait de son Alt. le prince Jabłonowski pour membre de leur illustre corps 1761 DS.

4836. R. **1762**. Dyaryusz sejmu ord. 7. Octobra 1762 (też Grab., Źródła, *zob.* Nr. 1362 i Tyg. lit., l ozn. IV.); — Bieliński Fr., List na sejmiki 1762; — Staniszewski T., Mowa na sejmiku war. 1762; — Łubieński Wł., Mowy podczas Senat. cons. *25.* Oct., Warsz. 1762; Toż: Sołtyk Kaj., Wielopolski Jan (Wotum), Załuski A. (w pismie rozszerzona); Branicki Jan Klem. *(26.* Octobris), Ogiński Tad. (przytem Mowa Hylzena), Zamojski And.; Zbijewski R. *(27.* październ.), Lanckoroński M. *(28.* Octob.), Lipski T. *(29.* paździer.), Zakrzewski Ant. *(29.* październ.), Bieliński Fr. *(30.* paźdz.), Tenże (Votum), Czartoryski Fryd. Mich., Mniszech J., Ogiński Ign., Sapieha P.; Zamojski And. *(31.* paźdz.), Hylzen Józef (bez daty), Rudzieński M., Sapieha Alex. 1762 (DS.): — Moszczeński A., Mowa na Radzie Senatu (po walnym sejmie zerwanym) 1762; — Rzewuski Wacł., Mowa dziękująca za województwo 25. październ., Warsz. 1762 (DS.); — Sejm ordynaryjny 1762, Tyg. lit., Pozn. 1839 II.; — Wędrychowski, Memoryał do Stanów Rpltej podczas Sejmu warszawskiego 1762; — Tenże, na sejmie zjazdu urzędników 1762; — Konarski St., Projekt do utrzymywania sejmów (circa 1762, toż po niem), *zob.* Nr. 4826; — Czacki Feliks, List ciekawy przeciw autorowi o utrzymywaniu sejmów 1762; — Wołłowicz Kaz., Marszałek Słonimski, Toż, Warsz. 1762 (DS.) (Por. **E.** 1762: Konarski).

Konarski, O skutecznym rad sposobie. Zob. Kroniki.

4837. R. **1762**. August III., Uniwersał o monecie 1762; — Redukcya teraźniejszej monety 1762; — List ciekawy gwoli ustawy obcych monet 1762; — Hadziewicz Piotr, Żal uspokojony (o teraźn. szacunku monety, wydał Teod. Wessel), Warsz. 1762 (DS.); — Janowicz A., List do Teodora Wessla, podskarbiego W. X. L., kilku uwagami objaśniony, Przegl. bibl. arch., War. 1881 t. I., *zob.* Nr. 4827.

4838. Constitutiones Synodi dioecesanae Kijovensis (Załuski J. A.) 1762, 1763; — Klemens XIII., List do biskupów franc. o prześladowaniu Jezuitów i kościoła 1762, List do Ludwika XV. w sprawie Jezuitów, Rzym 1762 (toż po łac.), — Denhoff I. K., Instructio pastoralis, Venet. 1762; — Sołtyk Kaj., Processus supplicationum 1762; — Tenże, Ordynacya processyi 16. Maja, Krak. 1762; — Eboracensis Cardinal. Sacra Congreg. episc., Pro carmelitis Prov. Polon. Summarium, Romae 1762; Toż: Contra Carmel., Romae 1762 (DS.); — Quarantolli L., Signatura just. pro arch. Leopol. contra magistratum Leopol., Romae 1762 (Por. **E.** 1762).

4839. R. **1762. Kurlandya**. Anmerkungen über die zu Mietau Landesversammlung 1762, — Wodzicki Mich., Przełożenie dworowi rosyjs. racyi utrzymuj. królewicza Karola przy Kurlandyi, Warsz. 1762; — Aug. III., Responsum super omnes proventus ducatus Curlandiae, Varsov. 13. Junii (**E.** IX.); List w sprawie Ks. Kurlandzkiego do ks. Karola d. 16. września (**E.** IX.); — Schreiben eines Kurländischen 1762; — Auszug der Anmerkungen welche ein wohlgesinnt. Curlände über das: Memoires sur les affaires de Courlande 1762; — Gedanken über Exposé pour la cour de Russie 1762; — Heyking Diet. Er., Die in Auflösung Staatsmaterien, 2 ed., Warsch. 1762 (DS.).

4840. R. **1762**. Piotr III., Manifest oznaczający termin do powrócenia do kraju poddanych Rossyi z Polski i Litwy, Petersburg 1762, — Katarzyna II., Ogłoszenie carowej o wstąpieniu na tron 28. Junii, Petersb. 1762 (DS.).

Katarzyna II., zob. Nr. 940 i Nr. 4892.

4841. R. **1762**. Friedrich II., Staatsbriefe zur Erklärung unserer Zeit, Frankf. und Leipzig 1762; — Häusser L., Friedrich der Grosse u. Polen, Auszüge aus der Correspondenz mit den Gesandten in Warschau und Petersburg 1762—6, Forsch. z. deutsch. Gesch. I. Odb., Göttingen 1871, *zob.* Nr. 4669.

4842. R. **1762.** Nabielak L., J. Kl. Branickiego „O poprawie rzeczypospolitej“ memoryał podany rządowi francuskiemu 1762 ze względem na inne reformy ówczesne, Bibl. Ossol. pocz. nowy 1865 t. VI.

4843. R. **1762. Jezuici.** Leszczyński St., Kurze Schutzschrift für die Gesellschaft Jesu 1762; — Informacya pretensyi o akad. lwow. w Rzymie traktowana 1762 (?), *zob.* Nr. 4831; — Porządek i ustawy Collegii nobilium akad. Wileńskiej S. J. dla informacyi rodziców, Wilno 1762; — Rogowski K. X., Oratio adversus iniquas quaerelas studiosorum, Vilnae 1762; — Dyskurs dwóch ziemianów z okazyi bulli Klem. XIII. na lwowską universitatem 1762 (DS.).

4844. R. **1762.** Supplique des 5000 juifs polonais et hongrois, Leopol. 1762 DS.

4845. R. **1762.** Czetwertyński Ant. Stan., Oblata obrony skonfederowanych stanów za Rzewuskim, Warsz. 1762; — Zamojski And., Manifest wojew. Innowrocławskiego, Poznań 1762 [E. IX.]; — Ordinatio jud. tribunalis R. sub auspiciis Morawski et Zamojski d. 20. April. 1762; — Deklaracya przeciw trybunałowi koronnemu 26. Maja 1762; — Mowy Marcina Matuszewicza Stoln. Wdztwa Brzeskiego dnia 27. Wrz. 1762, przy pożegn. tryb. duchown. przy wyjeździe bisk. Massalskiego, Wiad. lit. dod. Kuryera litewskiego 1762; — Ad. Czartoryski in generali regiae Podoliae praefecturae aditu oratione salutatus, Lublin 1762 [DS.].

4846. R. **1762.** Summaryusz percepty i expensy łokciowego i składek na ochędostwo, bruki, kanały Warszawy 1762; — Tabella loteryi warszawskiej 1762 [DS.].

4847. R. **1762—1767.** Voyage en Suisse du comte Michel Mniszech 1762—1767, documents inédits par L. Chodzkiewicz [str. 1—13]. Association des anc. élèves de l'école pol., Paris 1884 Nr. 21.

Korresp. K. Radziwiłła 1762—90, zob. Nr. 4887.

4848. R. *1762 (1773 i 1774).* Aug. III. daje pozwolenie Marcie Szczawińskiej do ustąpienia wójtowstwa Szumiacze Kasprowi Strzeleckiemu, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 34.

4849. R. *1762.* Feierliche Dankrede des Ertzbischofs von Nowogrod, Smoleńsk 1762 DS.

4850. R. **1763.** Senatus consilium w Warszawie d. 7. Marca odbyte względem króla i interesów kurlandzkich i Semig. 1763; — Conclusum 11. Martii 1763; — Abramowicz A., Mowa na senatus consilii 7. Martii 1763; Toż: Jabłoński Ant. wda pozn., Rzewuski Wacław, Sołtyk Kaj. Ign.; Branicki Kl. *(8.* Marca), Tenże [Zdanie], Sołtyk T. [Zdanie], Lanckoroński Mac., Ostrowski Ant. Kaz. X., Radziwiłł Karol X., woj. wil., Sołtyk Kaj. [Votum], Zamoyski And.; Hylzen Jan Aug. *(9.* Marca), Lubomirski Ant. [Votum], Lubomirski Ant. [Harangue]; Jordan A. *(11.* Marca); Moszczeński A. *(12.* Marca), Suffczyński M. X.; Franc. Czapski *(14.* Marca); Czartoryski Fr. Michał (Votum *15.* Marca), Tenże [Précis du discours], Tenże [Übersetzung der Rede], Łubieński Wł. [Votum], Mniszech Jerzy J. W., Sanguszko J. P. Xżę; Szeptycki H. X. [bez daty], Wołłowicz Ant. 1763; — Observations sur le votum de Czartoryski Fr. M. 1763; — Uwagi obojętnego ziemianina nad mową Czartoryskiego 1763 [toż po niem.]; — Lubomirski Ant., Rada ojczyznę kochająca, co zwięźle w Senacie mówiła, teraz obszerniej opisuje 1763 [toż po łac.] [DS.].

4851. Klemens XIII., Epistola ad Poloniae regem Augsb. 1763; — Tenże, Litterae apost. quibus observantia, quibus jus conferendi beneficia in Polon., Romae 1763; — Łubieński Vlad., Epistola pastoralis 1763; — Sołtyk Kaj., Edictum ordinativum 1763, Edictum praemonitivum 1763, Process 1763; — Congregatione sacra pro civitat. Leopoliensi, Romae 1763 [Por. E. 1763: Congregatio] (DS.).

4852. **Kurlandya.** Katarzyna II., Exposé des motifs aux affaires de Courlande, Janvier 1763 [także w Kayserlinga Remarques, toż po pol.: Wyrażenie powodów, i niem.: Exposé über Beweg-Ursachen]; Rescript à Kayserling donné à Moscov le 10. Janvier 1763; Naszemu sekretarzowi Kayserlingowi, Moskwa 1763; Manifest gegen Ansprüche Birons 1763; Reskrypt wyrażający nieukontentowanie 1763; — Vattel E., Mém. sur Courlande [20. Février] 1763 [Toż po niem.: Mémoire über, po pol: Pamiątka interesów]; — [Keyserling H.] Auszug und Anzeige deren Anmerkungen über Mémoire sur Courlande 1763 [toż po franc.: Remarques, po pol.: Memoryał]; — [Vattel E.] Réponse d'un Courlandois aux remarques 1764; — Ernst Jan [Biron], Anrede an die Curländische von Adel 24. Jan. 1763 [Inna, Rig. Anzeigen 1763 IX.]; — Diarium der von H. D. Ernst Joh. auf 10. Febr. ausgeschr. Landesversammlung Mitau 1763; — Manifestatio ord. equestris Curland contra infeudationem Caroli 1763 [toż po niem.]; — Heyking D. W., Anmerkungen über Manifestation 1763; — [Grothus J. G.?] Schreiben eines Curländers an Mitbrüder 1763; — [Heyking W. A.] Antwortschreiben eines Curländers an seinen Mitbruder 1763; — Pruefung des Antwortschreibens 1763; — Wyrażenie autentyczne interesu kurlandzkiego w Warszawie 1763; — Howen O. Krz., A. 1763 d. 26. Jan. ad acta 1763; — August III, Generalibus consiliariis ducat. Curlandiae 27. Januar. 1763; — Gravamina deleg. Curlandiae 1763; — Senatus consilium, *zob.* Nr. 4850; — Keyserling Her. K., Pro memoria Łubieńskiemu i Wodzickiemu 3. Martii 1763; — Pièces rélatives à la mission de Borch à la cour de Russie 1763; —

Literae ad succam. D. I. de Borch die 19. Martii 1763; — List króla do tegoż die 5. April. 1763 (DS.); — Mem. St. Poniatowskiego, stolnika litew., podany do Kat. II. 21. Sierpnia 1763, Bibl. Ossol. 1866 VIII.; — August III., Copia rescripti ad status ducatum Curlandiae et Semigaliae [15. Aprilis] 1763; — Carl Chr., Manifest, Mitau 22. April. 1763; — Tenże, Mowa przed odjazdem z Mitawy 26. kwietnia 1763;, — Howen O., Antworts Rede bei der 26. April Abreise Carl zu Mittau 1763; — Mietau d. 26. April Heute des Morgens 1763; — E. J. Biron, Manifest d. 11. maja 1763; — Diarium des ord. Landtages vom 26. Mai bis 19. Juli, Mitau 1763; — Extractum ex diario, Vars. 1763; — Kurze Anzeige wider Huldigungs-Actum 1763, *zob.* Nr. 4633 [Korf]; — Tottien C. A., Schreiben eines Curländers 1763; — Landtagsschluss v. 19. Juli 1763;. — [Heyking D. ?] Nefas est nocere Patriae, Vars. 1763; — Grotthus, Schreiben eines Patrioten 1763; — Antwort auf das Schreiben 1763; — Pro memoria do Keyserlinga o naduż. ros. w Kurlandyi [po franc.] 1763; — Litterae officialium ducatum Curland. 17. Nov. 1763; — Beiträge z. neueren Staats- und Kriegsgesch., Danzig 1763 [171—180]; — Obserwacye na skargi przeciw Xiąż. Kurlandzkiemu 1763 [DS.]; — Ukazy imp. Jekateriny II. kn. I. 1868; — Mosołow A., Kurlandya pod imper. Jekatieriny, Russkij Wiestnik 1870 t. 87.

4853. R. **1763. Katarzyna II.**, Manifest, Peterhof 22. lipca 1763 [po pol.] 1763; Deklaracya Petersburg 27. grudnia; Nota rezydenta pruskiego, Warszawa 1763; Ukaz dotyczący kolonizacyi obcej 1763, *zob.* Nr. 4892.

4854. R. **1763. Friedens-Tractat** zwischen Könige in Preussen u. Polen 15. Februar, Breslau 1763; — Traité de paix au Chateau de Hubertsburg 15. Februar. 1763 [Por. **E.** 1763: Abkündigung, Kurzgefasste Nachricht, Radziwiłł, Silberschlag]; — Recueil des traités conclus par l'Autriche de 1763—1859, p. L. Neumann, Leipzig 1855—9 t. 6.

4855. R. **1763—4.** Podróż Resmi-Efendego do Polski i jego poselstwo do Prus, Sękokowski, Collectanea II.

4856. **Listy** nad wypadkami politycznemi w Polsce pisane w latach **1763** i **1766**, Pozn. 1846; — August III., Kopie listów przed reassumpcyą trybunału do X. Massalskiego biskupa 1763 DS.

4857. R. **1763.** Manifest w Wilnie, Użalenie W. X. Litew. na doświadczone bezprawia i uciski, Wilno 17. kwietnia 1763; — Manifest II. 18. kwietnia w Wilnie [przeciw gwałtom na sejmikach, przeciw Radziwiłłowi, nieuznający zebranego trybunału] 1763; — Dyaryusz wjazdu X. Karola Radziwiłła woj. wileńs., Wilno 1763 [Por. **E.** 1763: Radość]; — Hylzen J. X., Mowa d. 15. czerwca przy zdaniu rządów X. Wodzińskiemu 1763; — Bohusz, Mowa regencyą ziems. wil. rezygnująca 1763; — Kosecki, Mowa circa resignationem Abramowicza [Wilno] 1763; — Wawrzecki, Toż; — Sapieha, Mowa marszałka przy limicie trybunału [Wilno] 1763; — Chomiński Xaw., Mowa na pożegnanie Koła wielkiego 5. Września 1763 [**E.** IX.]; — Mowa Radziwiłła Stan. na pożegnanie trybunału W. X. Litew. 5. Septembra 1764, Wiad. lit., Dod. Kuryera Lit. 1763; — Rossadowski Toż, [Wilno] 1763; — Wysłouch, Mowa pisarza tryb. W. X. Lit. [Wilno] 1763 [**E.** IX.] [DS.].

4858. R. **1763.** Ordynacya sądów sejmowych 1763; — Ordinatio judiciorum tribunalis, Lublin 1763; — Horodyski Jerzy, Mowa przy reassumpcyi tryb. kor. 1763 (DS.).

4859. R. **1763. Gdańskie cło.** Auszug der Beschwerden der Stadt Danzig nebst Gotthilf Wernickens Beantw. 1763; — Opisanie zuchwałych postępków mag. gdańskiego z Czapskim 1763; — Civitatem Ged. decreto tribun. non teneri [contra Wilczewski], Ged. 1763; — Wilczewski Fr., List, Warsz. 1764; — Von dem Preussischen Adel angenommenes und den Städten abgelehntes polnisches Tribunal, Danzig 1763; — Gedanken von dem Eigenthum des Danziges Hafens, Danzig 1763 [DS.], *zob.* Nr. 4830.

4860. R. **1763.** Porządek młynarski od Władysława Łubieńskiego prymasa w księst. łowickiem nadany 1763 DS.

4861. R. *1763.* Summaryusz percepty i expensy na bruki (War.) 1763 LS.

4862. R *1763.* Excerpt z punktu in ordine wyprawy wojew. Rawskiego na generale Bolimowskim uchwalony 1763; Majewski Jac., Mowa podczas sejmowania po wjeździe Ign. Cetnera 1763 (DS.).

4863. **Schmitt H.**, Materyały do bezkrólewia po Aug. III. i pierwszych lat St. Aug., Lwów 1857 I.—II. [po części przedruki z Dz. lit. 1856—7]; — Tenże, Panowanie St. Aug. I., Lwów 1868—1871 (Dod.).

4864. **Meinert G.**, Wyniesienie na tron St. Aug. [na podst. relacyj franc. podanych w tłóm.], Przew. nauk lit. 1885; — Konarski St., Uwagi szlachcica polskiego nad usposobieniem sąsiednich mocarstw względem naszych sejmów, pismo podane Paulmiemu d. 4. stycznia 1764, wyd. Nabielak L., Bibl. Ossol. pocz. nowy t. VI.; — Listy ajenta saskiego podczas bezkrólewia po Auguście III., i początku panowania Stanisława Augusta, Tyg. liter., Poznań 1840 III. 1841 IV.; — Listy nad wypadkami polity-

cznemi pisane w latach 1763 i 1766, Poznań 1846 str. 126.

4865. R. **1763. Acta interregni.** Krótkie zebranie praw y konst. na sejmach walnych w Warsz. 1764 [Por. **E.** 1765: Kożuchowski, Rembieliński (Dyaryusze)]; — Sammlungen der Schriften von d. Interregno, Stück 1—6, Dresd. u. Warsch. 1764, 7—8, tamże 1765; — Krasiński Ad., List past. o zgonie Aug. III. 5. Paźdz. 1763; — Branicki Franc. X., Mowa miana na radzie senatu 7. Octob. 1763; Toż: Jabłonowski A. wda pozn., Jabłonowski Jan Kaj. [**E.** IX.], Granowski K. woj.; Lipski Tad. [8. Oct.], Suffczyński Mich. X. [DS.]; — Bieliński Franc., Na propozycye od J. O. prymasa z dnia 8. Październ. 1763; — Massalski M. J., Ordynans Hetmana W., Warsz. 18. Octobra 1763; — Ostrowski A. K. X., Instrument procesu z powodu śmierci Aug. III. d. 22. Paźdz., War. 1763; — Lubieński Wł., Oznajmienie o śmierci Augusta III. [2. listopada 1763 w Warszawie], Warszawa 1763; — Tenże, Mowa na zagajenie rady senatu 6. Novembr. 1763; — Sanguszko J. P., Mowa marszałka nadw. 1763; — Ostrowski Ant. K. X., Mowa 7. Novembr. 1763; Toż: Potocki Fr. Sal., Rzewuski Wacł., Szembek Fr., Szeptycki H. X. [Votum], Wodzicki M. X., Załuski J., Zamojski A.; Gozdzki Bern. *(8.* Novembris), Lubomirski Ant. [Votum], Moszczeński A. [DS.]; — Branicki, Kopia ordynansu kasztel. krakows. d. 13. novembr., Warsz. 1763; — Rzewuski Stan. Ferd., Mowa na sessyi konfederackiej miana 1763; — Intimation wegen Hintritts Aug. III., Danzig 1763; — Czartoryski Teod., Przepisanie modłów, Warsz. [DS.]; — Przepis żałoby po śmierci Augusta III., Pam. hist. Huberta I.

4866. R. *1763.* Lettre écrite de Varsovie le 5. Décembre 1763 DS.

4867. R. **1764. Acta interregni.** Benoit, Deklaracya króla Pruskiego 23. Stycznia 1764; — Lubomirski Ant. X., Zagajenie sejmiku w Lublinie d. 6. lutego 1764; — List przyjaciela do przyjaciela dla gruntownych racyi do wiadomości podany d. 10. Febr. 1764; — Konfederacya generalna Stanów W. X. Lit. w Wilnie d. 16. kwietnia 1764; — Wypis z ksiąg grodzkich wileńskich 28. Aprilis [Instr. konfed. gener.] 1764; — Konfederacya generalna wdztwa Sandomierskiego 1764; — Chomutow Nik., Manifest względem okoliczności w Grudziądzu, Actum 16. Aprili 1764; — Lengnich G., Preuss. Städte für ihre Rechte zur Zeit des erledigten Throns, Dantzig 1764; — Rzewuski Wacł., Uniwersał o zdaniu komendy 1764; — Kotkowski St., Ordinatio judic. vigore confoederationis 1764; — Darowski Sz., Mowa na powit. sądu kaptur. 1764; — Epist. ad equestrem ordinem in conventibus, list o indygenacie, Warsz. 1764; — Zdanie o jurysdykcyi marszałkowskiej sub interr. 1764 [DS.]; — List z Warszawy 1764, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.; — Instrukcya posłom województwa Połockiego na sejm 1764, Rubon 1846; — Szypiński B., Notata quaedam collecta anno 1764, przetłómaczył X. Gacki, w Pam. rel. moralnym 1861.

4868. **Dyaryusz** seymu convocationis i Confed. gener. konstyt. X. Lit., Warszawa [2 ed.] 1764; — Dyaryusz sejmu convoc. krótko zebrany, Warszawa 1764; — Series posłów na sejmie convoc. 1764; — Manifest, w którym protestacya przeciw wprowadzeniu do Warszawy wojsk rossyjskich, War. d. 7. Maja 1764; — Propozycye ad deliberandum 1764; — Jezierski J., skarbnik, Mowy na sejmie convocationis 1764; — Lubieński Wł., Mowa prymasa d. 10. Maja przy złączeniu [izb] 1764; Toż: Lubomirski Ant. X. *(12.* Maja), Zamoyski And. woj. inowr. *(16.* Maja), Załuski J. And. *(21.* Maja), Kraszewski *(23.* Maja), Sosnowski *(30.* Maja), Szembek [Votum na sejm konwokacyi], Zamoyjski And. *(7.* Junii), Sosnowski *(18.* Junii), Łubieński Wł. *(23.* Junii) 1764 [DS.]; — Kisielewski Wł., Reforma ks. Czartoryskich na sejmie konwokacyi z r. 1764, Sambor 1880, *zob.* Nr. 4601 i *Opracowania;* — Młodziejowski A. St., Projekt konst. sposób concludendorum consiliorum d. 9. Maii 1754; — Jakliński J., Mowa kasztelana Oświęcims. 16. Maja względem dyssydentów 1764; — Myśli o niezawodnym utrzymaniu seymów i liberi veto z projektami na konwokacye 1764; — Myśli na myśli i Respons na list Dzieduszyckiego 1764, [Por. **E.** 1764: Myśli, Projekt]; — Uniżone remonstracye Dyssydentów 1764; — Na remonstracye Dyssydentów 1764; — Pro memoria en differens temps [przez ministrów w materyi dyssydentów] 1764; — Reflexye nie pozwalające różności wiar 1764: — Uwaga nad reflexyą 1764; — Prawowierne i ojczyste uwagi [przeciw dyssyd.] 1764; — Pluralitas ale per vota secreta, Projekt senatora duchownego 1764; — Konfederacya generalna koronna po doszłym sejmie convocat. w Warszawie 25. czerwca [toż po łac., 3 ed.] b. m. i dr. 1764 [także Vol. leg. VII.]; — Actus accessionis [po łac. i pol.] 1764 [Por. **E.** 1764: Hebda]; — Konstytucye W. X. Lit. 1764 [także Vol. leg. VII.]; — Instruktarz ceł, 2 ed., Wasz. 1765; — Radziwiłł M., Kopia listu do Stanów W. X. skonfed. d. 28 Junii 1764; — Czartoryski Ad., Mowa przy pożegnaniu 1764; — Akt przystąp. szlachty X. Oświecimskiego i Zatorskiego d. 23. Lipca 1764; — Poniatowski Stan. stol. lit., Relacya po konwok. o ustawach sejmu d. 23. Julii 1764; — Ustawy w Kalend. Warsz. na r. 1765 [DS.].

4869. R. **1764.** Ordynacya Komissyi Skarbu pod prezyd. Th. Wessla ułożona

1. Sierp. 1764; — Dyspartyment pogłównego 1764 DS.

4870. **Acta Seymu** Walnego Elekcyi, Suffragia Woiewodztw y Ziem, Vol. leg. VII., Pietruski O., Poczet Elektorów. Lwów 1845; — Actum in curia regia Vars., Porządek na sejmie walnym elekcyi 1764; — Dyaryusz sejmu electionis między Wołą i Warszawą, Mowy, porządek seimu [Rembieliński Fr.], Warszawa 1764; — Wodziński Gabryel X., Kazanie na wotywie przed sejmem electionis 27. August., Warsz. 1764; Akt elekcyi dnia 27. sierpnia [3. ed.], Warsz. 1764; — Deklaracya od Dworu Wiedeńskiego 1764; — Antonius Eug. Vicecomes, Oratio 3. Septembr. 1764; — Carolath Carol, Oratio, Mowa d. 6. Września, Vars. 1764; — Oratio Catharinae II. habita 1764; — Keyserling Herm. Kaz., Oratio [zaleca Poniatowskiego], Vars. 1764 [toż po pol.]; — Dokum., Schmitt, Panowanie I., *zob.* Nr. 4863; — Radziwiłł Ulryk, Mowa na aud. publ. [1. wrześ.] 1764; — Czacki Fel., Mowa 5. Sept. pod szopą 1764; — Czacki T., Mowa po złączeniu izb 1764; — Borzęcki, Mowa delegowanego do doniesienia o obraniu królem Stan. Augusta 7. Września 1764; — Kopia memoryału przez ministrów króla pruskiego, Warszawa 14. Sept. [po pol. i franc.] 1764; — Kopia memoryału przez min. rossyjskich, Warszawa 17. Sept. [po pol. i franc.] 1764; — Deklaracya Repninowi imieniem króla hiszpańskiego 1764; — Konfederacya generalna zamieniona 15. września, Warsz. 1764; — Zamoyski A., Mowa delegowanego do J. K. M. d. 17. Septemb. 1764; — Wędrychowski Jan, Memoryał do Stanów Rpltej podczas sejmu d. 4. październ., Warsz. 1764; — Memoryał do prowincyi mazowieckiej 1764; — Wężyk W., Memoryał 1764; — Bericht der Königswahl 30. Aug., Warsch. 1764; — Podrzutek posła piastowego authore incognito 1764; — Pyrrhis de Varille, Lettres historiques 1764; — Tenże, Listy o bezkrólewiach polskich, Warszawa 1764 [Por. **E.** 1764]; — Ragguaglio della elezione 1765; — Sołtyk Kajetan, Dziękczynienie za przebyte interregnum 1764 [Por. **E.** 1764: Baur] [DS.].

4871. Massalski Ign. Jan, List past., Wilno 25. Mar. 1764; — Sierakowski W. H., Obwieszczenie [o parafii lwowskiej] 1764; — Wielogłowski H. K., Processus ad decanos et clerum 1764; — Załuski Józef X., List pasterski Bullę Klemensa XIII. ogłaszający, Lwów 1764; — Załuski Józef And. Episc. Kijov., Mowa pro immunitate ecclesiastica 1764; — Grodzicki Jos. Ben., Synodus fundationis alumnatus poloni in Domo nationali Romae, Crac. 1764.

4872. **Kurlandya.** Manifestatio et protestatio ex nobilit. Curlandiae d. 5. Januar. [toż po pol.] 1764; — Diarium der von Ernst Johann ausgeschrieb. Landesversammlung I., II., III. [30. Januar., 7. Aug., 1. Nov.], Mitau 1764; — Gravamina publica, Varsaviae 9. Feb. 1764; — Respons do Stanów Kurlandyi, Przytem supplika tychże stanów i list kanclerza państwa, Warszawa 9. Febr. 1764; — Laudum publicum de die 21. Febr. 1764; — Medem Otto Ew., Cópia derer Briefe des Delegierten der Landes Bevollmächtigten v. 22. Aug. [Mitau] 1764; — Pro duce Curlandiae contra citationes extraditas 1764; — Pro informatione [contra Joh. Ernest. Curl.], Varsav. 1764 [**E.** IX.]; — Litterae supplices ad univ. Ordines R. P., Toż ad S. R. Maj., Vars. 28. Sept. 1764 [Por. **E.** 1764: Heyking, Höwen, Objaśnienie, Opisanie, Reskrypt, Vattel]; — Ceremoniał inwestytury p. Birona 1764, Zieliński, Pam. hist. kraj., Lwów 1841, *zob.* Nr. 4852.

4873. R. **1764.** Radziwiłł Ulryk, Exposé du droit d'ordination au comte de Kayserling ambasadeur le 27. Sept., Warsz. 1764; — Tenże, Informacya z dyspozycyą intromittowania się w dobra litewskie post fata Radziwiłłowy matki 1764 [DS.].

4874. R. *1764.* Memoryał od Akademii wileńsk. na sejm konwokacyjny 1764; Memor ał do J. O. Xięcia Prymasa od krak. i zamojsk. akademii podany Zamość 1764; Objaśnienie widoku historycznego z informacyą (Wyrwicz, Bielski) 1764; Manifestatio nom. univers. Cracov. et Zamosc. nec non Acad. Posnan. contra J an. Bielski 1764; Lipiewicz Andr., Actum in Castro Posnanien. Manifest przeciwko twierdzeniom w dziele J. Bielskiego 1764 (DS.).

4875. R. *1764.* Morykoni, Memoryał od Sukcessorów Fryd. Morykoniego na Sejm Convocationis podany 1764; Redern Graf, Prośba do zgromadzonych Rpltej stanów, Warsz. 1764; Duninowa, Memoryał na sejm 1764 (DS.).

4876. **Zbiór aktów** do pan. Augusta III. i pierwszych lat Stanisława Augusta, Raczyński E., Obraz Polaków i Polski t. I.—III., *zob.* Nr. 4319; — Korespondencya St. Aug., tamże t. XVI.

4877. **Listy** St. Augusta, wyd. J. J. Kraszewski, Rocznik Tow. hist. lit. w Paryżu 1868; — Krajowa korespondencya Stanisł. Augusta 1784—1792, wyd. Br. Zaleski, tamże 1872, Odb. Poznań 1872 [str. 258].

R: Liske X., Przew. nauk. lit. 1874, Sybels H. Z. XXXIII.

4878. **Pamiętniki** St. Aug. Poniatowskiego i korespondencya jego z cesarzową Katarzyną, Mémoires de St. Aug. Pon. [po pol. i franc.], Poznań 1862 [str. 103]; — Mémoires sécrets de St. Aug. rélatifs à ses raports intimes avec Cath. II., Leipzig 1862 [str. 239]; — Pamiętniki, z autogr. franc. przeł. przez Zalewskiego Br., Kraszewski J. I., Bibl. pam. i podr. po daw. Pol. t. III., Drezno 1870 do 1872.

R: Dz. pozn. 1870 Nr. 294; Kraj, Kraków 1871 Nr. 11; Tyg. wielkop. 1871 Nr. 96.

4879. **Correspondance** inédite du roi Stanislas Auguste Poniatowski et de Mme Geoffrin [1774—1777], ed. de Mouy Ch., Paris 1875; — Listy P. Geoffrin, wyd. Siemieński L., Kraków 1876.

R: Prz. kryt. 1874—5; Ognisko dom. War. 1875 I. 53; Gaz. lw. 1875 Nr. 174; Bluszcz 1875; Czas 1875 Nr. 129, 1876 Nr. 1; X. L. Sybels H. Z. XXXVI. Por. Czas 1873 Nr. 234.

4880. Tomkowicz St., Z prywatnej korespondencyi Stan. Augusta ze St. Badenim regentem koronnym, Czas 1882 Nr. 94 i n., Odb. Kraków 1882; — Gumplowicz L., Konfederacya Barska, Korresp. między St. Aug. a Ksaw. Branickim w r. 1768, Kraków 1872, *zob.* Nr. 4943; — Relacye Gereta l. S. [1769—1773], *zob.* Nr. 4964; — Materyały do konf. barskiej, *zob.* Nr. 4943; — Książę Prymas Mich. Poniatowski, jego listy i polityka, Przegląd Lwowski 1876 t. XI.; — Listy Ad. Naruszewicza i króla do niego, Koźmiana Wyciągi Piotrowickie 1842, Dz. Warsz. 1852 Nr. 334, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Naruszewicz A., Listy do St. Aug. [15] i Stan. Trembeckiego, Wójcicki, Arch. domowe 1856; 67—68, 577—578. *zob.* Nr. 4800.

4881. **Kraszewski J. I.**, Polska w czasie trzech rozbiorów 1772—1799, Pozn. 1873—5 3 t. [t. I. 1885, 2 wyd.].

R: Prz. lw. 1873 VI, Gaz. lw. 1873 Nr. 282. X. L. Sybels H. Z. XXXVIII.

4882. **Kalinka W.**, Ostatnie lata panowania Stan. Augusta i dokumenta do historyi drugiego i trzeciego podziału, wydał W. Kalinka [Pamiętniki z XVIII. wieku t. X. i XI.], Poznań 1868, *zob. Opracowania.*

4883. **Schmitt H.**, Panowanie St. Augusta, Lwów 1868—70 t. 4 (Dod.), *Zob.* Nr. 4863; — Materyały, Przyj. ludu 1844 XI.; — Le Mémorial Polonais sous les auspices du Comité Central franco-polonais, I. livraison, Paris 1846 [akta w liczbie 12, głównie z czasów St. Augusta]; — Dokumenty z końca XVIII. wieku, Méssager de Vienne 1877, 1878.

4884. Sozański A., Imienne spisy osób, które od 1764—1772 w rządzie Rpltej udział brały, Kraków 1866; — Paprocki Fr., Wiad. albo specyfikacya starostw i królewszczyzn, 2 ed., Łowicz 1777, War. 1777.

4885. **Korzon Tadeusz**, Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta 1764—1794, *zob. Opracowania.*

4886. Potocki St., Pochwały, mowy i rozprawy, Warsz. 1816 t. 2; — Karpowicz M. Fr., Kazanie trybunalskie [Kazania, tomów 8, Warsz. 1808] t. VII.; — Mowy sejmowe z czasów panowania Stanisława Augusta 1764—1793, Warta 1886.

4887. **Korespondencya** Radziwiłła K. St. wojew. wileńs. „Panie kochanku“ 1762 do 1790 ze zbiorów famil. wydał K. Waliszewski, Kraków 1888 str. 176.

R: Mycielski J., Prz. polski 1889; Liske X., Kwart. hist. 1890.

4888. **Listy** pani Kossakowskiej z Potockich do Ignacego Potockiego, marszałka W. X. Litew. [z archiw. Wróblewiec. Wład. Tarnowskiego, *zob.* Nr. 1386], Lwów 1876.

R: Ruch lit. 1877, Prz. lwow. 1878, Kurjer pozn. 1883 Nr. 16.

4889. K. Wł. Wójcicki, Listy miłosne z czasów Stanisława Augusta, Bibl. warsz. 1850 I.; — Dwór i zarysy domowego życia St. Aug. z rękop. Ant. Magiera przypisami powiększone, Archiw. domowe Wójcickiego, Warsz. 1856; — Bartoszewicz J., O dochodach St. Augusta, Tyg. powsz., War. 1880.

4890. St. Trembecki do P. Engestroema, Nowy Pam. Warsz. 1802 III.; Daniel Chodowiecki do J. Łęskiego, Pszczółka krakow. 1820 III.; St. Augusta do Trallesa z Wrocławia, Astrea 1822; List o Tadeuszu Czackim, Atheneum VI.; List Jana P. Franka, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII; Dwa listy Naruszewicza do Jacka Małachowskiego, tamże 1843 X.; Odpowiedź króla Stanisł. Augusta, tamże 1843 X.; List o Stan. Trembeckim H. Wołodkiewicza, Tyg. petersb. 1846 XXXIII.; Dwie prośby J. F. Bystrzyckiego Astronoma do króla, Arch. dom. Wójcickiego 1856; List St. Samuela Naruszewicza do brata Adama, tamże; Prośba Jezuitów do króla o przywrócenie zakonu, tamże; List Jana Bohomolca, Tyg. illustr. 1862; List Ign. Krasickiego, tamże 1864 X.; List Naruszewicza, tamże 1881 III.; List Fr. Zabłocki go, tamże 1863 VIII.; Nota własnoręczna bisk. Załuskiego podana królowi St. Aug., ze zbioru i tłumaczenia pod. Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1848 II.; List Branickiego J. K. hetmana w. koronnego, tamże 1865 I.; Dokument Stanisława Augusta dotyczący kopalni miedzi w Miedzianej Górze, Gaz. Kiel. 2. (rok?) 1882—1886; List Naruszewicza do Stan. Augusta, Prz. bibl. archeol. 1881 II.; Po zobutt M., Listy do J. Chreptowicza (z arch. Przeździeckich), Kronika rodz. 1883; Dokument z ostatniej ćwierci XVIII, w., Wiek 1882 Nr 215.

4891. **D'Angeberg** [Noailles], Recueil des traités, conventions et actes diplomatiques concernants la Pologne 1762—1862, Paris 1862 [z materyałów l. Chodźki i A. Czartoryskiego str. 1200]; — Siarczyński Fran„ Traktaty konwencyjne, handlowe i graniczne od r. 1764—1794, War. 1791, *zob.* Nr. 4337.

4892. **Katarzyna II.** Listy, Sbornik russkawo istor. imperator. obszczestwa Petersb. [wiele tomów], *zob.* Nr. 940 C. i *pod odpow. latami.*

Zob. Nr. 923, 925.

4893. **Catherine II.** Mémoires écrits par elle même, ed. par A. Herzen, Londres 1859, 2 éd., augmentée de huit lettres de Pierre III. et d'une lettre de Cath. II. au comte Poniatowsky, Londres 1859, [toż po duńsku i szwedzku]; — La Russie et ses favoris, Mémoires secrets, extrait de papiers de famille et et., Würzburg 1874.

R: Czas 1859 Nr. 20 (Mémoires).

4894. Stosunki polskie z Turcyą za Stan Aug. przez Bronisława Zaleskiego, R. Tow

hist. lit., Paryż 1869; — Selim III., Tłómaczenie listów Sułtana do Najj. Króla, War. b. r. [DS.].

Marya Teresa, zob. Nr. 1587.

Fryderyk II., zob. Nr. 4669.

Bernstorff J. H. E., Correspondance 1751—1770, zob. Nr. 4744.

Broglie de, Le secret du roi (1752—74). zob. Nr. 4754.

4895. R. **1764**. Denuntiatio Regis coronati, Literae juramenti praestiti, Confirmatio generalis jurium, Vol. leg. VII.; — Borzęcki, Mowa utrzymująca koronacyą w Krakowie 1764; — Ceremoniał koronacyi Stan. Aug., Warsz. 1764 [DS.] [Por. **E** 1764: Stanisław August (Gratulacye)]; — Koronacya St. Augusta, Zieliński, Pam. hist. kraj., Lwów 1841; — List Maryanny Brühlowej do Wojewodziny kijowskiej opisujący koronacyę, Atheneum 1841 IV.; — Relacya z jaką paradą odprawił się akt hołdu od miasta Warszawy 26. listop. 1764 [toż po franc.]; — Description de l'arc de Varsovie [po pol. i franc.] 1764; — Konarski Stan., In solenni die inaug. Stan. Aug. colloquium 1764 [Por. **E**. 1764: Biegacewicz, Drohojowski, Haszewicz, Konarski, Stan. Aug.]; — Konstytucye Seymu Walnego Koronacyi, Konstytucye W. X. Lit., Vol. leg. VII.; — Konstytucye i przywileje na sejmie koronacyjnym, Zarazem konstytucye W. X. Lit., Warszawa 1764; — Dyaryusz sejmu coronationis St. Augusta z mowami Stan. Augusta, kazaniem Krasickiego i z mowami senatorów, Warsz. 1764; — Posłowie z Korony i W. X. Lit. na sejm koronacyjny 1764; — Wędrychowski Jan, Memoryał do Stanów na Sejm coronationis d. 3. grudnia 1764; — Memoryał żądania miasta Lwowa na Sejm koronacyi 1764; — Stanisław August, Mowa po złączeniu się izb przy oddaniu pieczęci koronnych 4. Decembris miana 1764; — Małachowski Hyac., Mowa przy złączeniu się izb do Stan. Augusta 1764; — Przeździecki Ant., Mowa do ofiarowanej sobie litew. pieczęci 1764; — Załuski Andrzej, Mowa 5. grudnia 1764, Toż: Sołtyk Kajet. [7. Grud.], Szeptycki Hier. X., [12. Grud.], Piwnicki [16. Grud.], Wolański Karol [do Aug. Czartoryskiego marszałka, 18. Grud.], Załuski [19. Grud.], Wodziński K. [rekognicya od ziemi lit., 24. Grud.], Łochocki [b. d.], Rogaliński, Sierakowski Wacł., Sumiński P. [b. d., cum recognitione] 1764 [DS.]; — Stan. Aug., Manifest 18. Grudnia w Warszawie 1764 [DS.]; — Ordynacya sądów nadwornych assessorskich, Vol. leg. VII.

4896. Stan. August, Mowa na sejmie *12.* Octobris 1764; Czapski Tad., Oratio sub tempus conventus terr. Russiae 26. Octob. 1764; Borzęcki, Mowa na sejmiku przedkoron. w Wiszni Sądowej d. 29. Octobris 1764; Czacki Felix, Mowa *22.* (?) Listopada 1764 (DS.).

4897. Clemens XIII., Epistola ad Poloniae regem [St. Lesz.?] [lat. et germ.], Augs. 1764 [Por. **E**. 1767: Klem. XIII.]; — Antonius Eug. Vicecomes [Visconti], Ad Stan. Aug. et ordines oratio, Vars. 1764; — Reflexions d'un François sur l'arrêt, qui suprime les Brefs du pape au Roi de Pologne 1764; — Grabowski Ad. St., Universo clero salutem [Stan. Aug. regem commendat], Heilsbergae Nonis Novembris 1764; — Petyta kapituły inflanckiej 1764 [DS.].

4898. R. **1764**. Ordinatio judiciorum trib. Reg. Petricov. post coronationem 1764; — Objaśnienie pretensyi sukcessorów Mich. Kociełła podskarb. W. X. Litews. do skarbu Rpltej 1764; — Górski Wal., Mowa przy pożegnaniu trybunału 17. Novembris 1764; — Maryanie X. X., Memoryał St. Augustowi, Warsz. 1764; — Actum in curia Varsav., Dekret kryminalny [Wężyk generał — Kretkowski wojewoda] 1764 [DS.].

4899. R. **1764**. Desideria m. Starej Warszawy 1764; — Informacya o prawach m. Warszawy 1764 [DS.]; — Lustracya sanocka, *zob.* Nr. 4911.

4900. R. **1764**. Obwieszczenie burmistrzów Rady miasta Gdańska, Gdańsk 1764; — Civitatis gedanensis jura quaedam defensa interregno 1764 [toż po niem.: Vertheidigung]; — Lengnich Godof. Civit. Gedanens. expositio, Gedani 1764; — Dowód bezprawnych magistratu Gdańskiego postępków z krzywdą stanu szlacheckiego 1764 [DS.].

4901. R. **1764**. Sprawa o szkodliwe otwarcie akademii Jezuitów, Zamość 1764, *zob.* Nr. 4831; — Biegaczewicz Alb., Ordinatio studiorum facultatis philosophicae, Crac. 1764 1765 [DS.].

4902. R. *1764*. Rozporządzenie pułkownika Szekelego, Warta 1887 Nr. 657.

4903. R *1764* Lipiewicz Andr., Sermo ad S. P. Regem in privata audientia 1764; Koniski J., Mowa do Stan. Augusta 1764 (?), *zob.* Nr. 4905; Intimation wegen Wahl Stan. Augusti, Thorn 1764 [DS.].

4904. R. **1765**. Opaliński W. wojew. Mazow., Mowa podczas Senatus Consilium d. 10. Januar. miana 1765; — Hylzen, Mowa woj. mińskiego na radzie d. 9. Marca 1765; — Czartoryski Fr. M., Précis du discours d. 15. Mars [sur Courlande] 1765, *zob.* Nr. 4906; — Borch Jan, Mowa 5. Octobris 1765; — Stanisław August, Postanowienie orderu św. Stanisława 8. maja 1765 [toż po łac., Por. **E.**: Ordo, Śliwicki, Ustawy]; — Uniwersał, War. 20. maja, Względem pogłównego 31. maja, Względem długów żydowskich 9. Aug., Względem pogłównego, Aby mosty, drogi były reparowane, Zabraniający wprowadz. zagran. monety, Komm. skarbu o likwidacyi długów żydowskich 15. August, 1765; — Dyspartyment pogłównego żydowskiego 1765; — Zamoyski And., Po-

rządek traktowania skarbowych materyi na sejmie, Warsz. 1765; — Bieliński Fr., Rozporządzenie, iż nie wolno topić i fajnować srebrnej monety 1765; — Obwieszczenie komisarzy Rpltej 11. Marca [Potwierdz. Regiment- i sędziów wojskowych ustanow. przez Aug. Czartoryskiego] 1765; — Taxa marszałkowska dla rozmaitych cechów [toż po łac.] 24. April. 1765; — Dyspozycye urzędu marszałkows. Warsz. względem bezpiecz. 1765 [DS.]; — Instruktarz dla służby solnej, Pam. hist. Huberta I.; — O akcyach w dawnej Polsce, tamże.

4905. Synodus dioecesana Leopoliensis sub Venc. Sierakowski 20—22 May [2 ed.], Leopol. 1765; — Klemens XIII., Constitutio qua institutum S. J. denuo approbatur [Vilnae] 1765 [toż po pol.]; — Allocutio in comitiis generalibus Minor. S. Francisci Conv., Calissi 1765 [toż po pol.]; — Załuski Józef X., List pasterski ogłasz. bullę Klem. XIII. d. 7. Januar. w Berdyczowie 1765; — Potkański Fr. X., Toż d. 29. Juli, Crac. 1765; — Koniski J. Bisk., Mowa do Najjaśń. Stan. Aug. 27. lip. [w sprawie relig.], Warsz. 1765 [toż po łac.]; — Krzywda o granice między władzami 1765; — Obserwacya na obserwacyą compozycyi inter Status [Odpow. na Granice między władzami], Warsz. 1765; — Zastanowienie się nad pismem: Wykład krzywdy metropolicie uczyniony, b. w. r. [czy Koniskiemu?], [E. IX.] 1765; — Jordan A. Carm., Sermo capitularis de electione in relig. congregat., Leopoli 1765; — Przełożenie sporu o komissaryat cysterski między opatami Łędzkim i Bledzowskim 1765 [DS.].

4906. **Kurlandya.** Reglement nach welchem Erbprinzen Reise, Mitau 1765; — Mandatum obedientiae S. R. M. 17. Januar. 1765; — Rescriptum S. R. M. ad nobil. Curl. 19. Mart. 1765, Toż 29. Mart., Toż 12. Apr.; — Medem O. E., Relation v. Delegationsgeschäften in Warschau 1795; — Diarium d. v. Biron ausgeschr. Versammlung 5—30. März, 26 April bis 6. Mai, 12—18. Septemb. 1765; — Gravamina publica 1765 [toż po niem.]; — Litterae supplices Ernesti Joannis, Aprilis 1765; — Citatio regia cum allegatis [Stan. Aug.] 1765; — [Howen] Status causae ex parte ordinis equestris Curl. contra instigatores regni et Ern. Johann. 1765 [toż po pol.]; — Additamenta ad statum causae 1765; — Status causae ex parte instigatorum 1765; — Schreiben des Landhofmeisters 1765; — Exceptio spolii princ. Ernesti opposita 1765; — Litterae suplices ad R. P. Senatores a nobilitate 16. Sept. 1765 [toż po pol.: J. O. Xżę Arcybiskup 1765]; — [Howen O. Ch.] Status pro ord. equ. contra Hen. Offenberg, Franc. Georg Frank. Nr. I. i II. [po polsku] 1765; — Declaration v. Seiten des Curl. Adels 1765; — [Howen O. Ch.] Exceptio Ernesto Johan. Curlandiae duci opposita a nobilitate, Varsav. 1765: — [Tottien K. i Klopmann] Dilucidatio declarationis nobilium, Curl. Beleuchtung 1765; — Howen Otto, Mowa przez Najj. królewicza [z odpowiedzią na tę mowę] 1765; — Bryszken, Mowa nc reassumpcyi sejmu kurlandzkiego 1765 [DS.].

Reskrypty, ukazy Jekatieriny II. 1762—73, zob. Nr. 4852.

4207. R. **1765—1768. Protokół** konfer. króla z ministrami, Schmitt, Panowanie t. II., *zob.* Nr. 4883; — List. ks. K. Radziwiłła do siostry Morawskiej 1.65 i odpis, Archiw. dom. Wójcickiego, Warsz. 1856; — List ks. M. Poniatowskiego do Prymasa, tamże; — List Wagnera Jezuity do Młodziejowskiego, tamże.

4908. R. **1765.** Ordinatio judiciorum trib. reg. Petric. d. 8. Octob. condita, Przytem: Mowa Ant. Jabłonowskiego przy odebraniu marsz. laski 7. paźdz. 1765; — Małachowski Hyac., Mowa na reassumpcyi sądów, Warsz. 1765; — Spytecki M., Mowa na pożegn. Trybunału 1765; — Wyczółkowski Marcin, Mowa w trybunale lubelskim 1765; — Dyaryusz sądów ziems. X. Zatorskiego i Oświecimskiego na kadencyi 20. Wrześ. 1765 [Por. **E.** 1766: Masłowski] [DS.].

4909. R. **1765.** Sołtyk Kaj., Dyaryusz wizyty akademii krakowskiej zaczętej [po pol. i łac.], Kraków 1765. *zob.* Nr. 4924; — Relacya o rycerskiej akademii Lignickiej, Wrocław 1765; — Piotrowski Grac., Oratio pro instauratione studiorum, Var. 1765 [DS.].

4910. R. **1765.** Ostrowski Ant., Sermo 26. Junii, Gedani 1765; — Lengnich Gottf., Ad Ant. Ostrowski responsio, Gedani 1765; — Huldigung Elbing als Empfang des Legaten Ant. Cas. Ostrowski, Elbing 1765; — Geret Sam., Reponse sur le mémoire touchant la douane dans la Prusse polonaise, Vars. 1765 [DS.].

4911. **Lustracya** wdztwa ruskiego ziemi lwowskiej: Starostwo lwowskie, Miasto Lwów, Opisanie zamku, Starostwo gliniańskie, Dzierżawa Janowska, Starostwo kamioneckie, Dzierżawa Mierżwicka, Dzierżawa Sieciechowska, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 39 do 52, 1869 Nr. 1—26; — Lustracya ziemi sanockiej [w r. 1764], Stadnicki A., O wsiach wołoskich.

4912. R. **1765.** Confirmatio St. Aug. jurium civ. ilcussiensis, Łabęcki H., Górnictwo II.

4913. R. **1765.** Katarzyna II., Porządek handlu m. Rygi 1765; — Meritum sprawy względem dóbr dis. Piltyńskiego, b. r. Expositio nexus Piltensis erga Poloniam, Por. Winkelmann Nr. 2341—3.

4914. R. *1765*. Prośba konfraternii kupieckiej i cechów o egzekucyą praw przeciw Żydom (Zarazem: Wyszczególnienie praw m. Warszawy) około 1765 (DS.).

4915. R. *1765*. Status causae między Szczęsnym Nowickim a Józ. Ossolińskim (Odpowiedź, Summarium, Dowód, Replika, Akt graniczny) 1765 DS, *zob.* Nr, 3734 (zatw. żydom w Leżajsku).

4916. R. *1765*. Avertissement ulterieur (względem długów Aug. III.), Dresde 1765; Puzyna Stan., Głos przeciw zapozwanym w aktorstwie, b. w. m. 1765; Edykt naprzeciw zatraceniu niemałżeńskich dzieci, Berlin 1765 (DS.).

4917. R. **1766**. Konstytucye Seymu Walnego Warszawskiego, Konst. W. X. L., Vol. leg. VII.; — Konstytucye koronne sejmu wal. ordyn. w Warszawie d. 6. Październ., [Rembieliński], Warsz. 1766: — Summaryusz konstyt. Sejmu 1766 [także w Paprockiego Kalend. polit. 1767]; — Czopowe i szelążne generalne [2 ed.] 1766]; — Czopowe i szelążne w W. X. Lit. 1766; — Dyaryusz sejmu ord. w Warsz. 1766; — Series Senatorów i Posłów na sejm, Warsz. 1766; — Zbiór różnych mów, deklaracyj, projektów na sejmie warszawskim 1766 [Por. E. 1766: Czaplic. Obostrzenie, Rembieliński (Projekty)]; — Poniński K. X., Mowa na sejmiku d. 25. Sierpn. 1766; — Gorlicki Tom., Myśli na przedsejm. kongresie w Zathorze, [Kraków] 1766; — Propozycye od tronu J. K. M. d. 9. Octobr. przez kanclerza 1 66; — Porządek trakt. skarbowych materyi, Projekt 11. Octobra, Warsz. 1766, *zob.* Nr. 4904; — Aprobacya ordynacyi Komissyi Skarbu W. X. Lit. 1766; — Wywody prawa o cłach W. X. Lit. [Tyzenhauza Nota i na to rezolucya] 1766; — Refutacya przeciw podskarbiemu Lit. [Tyzenhauzowi] 1766; — *Dyssydenci, zob. Nr. 4918; — Moneta, zob. Nr. 4921;* — St. August, Mowa *23.* Septem. 1766, Toż: Czacki F. [*6.* Octobris przy podawaniu do laski], Kurdwanowski M. marsz. konfed., Małachowski St. H. [na zagajeniu sejmu], I rzytem Mowa zdając laskę sejmową Czaplicowi; Czacki F. [*7.* Octobris z okazyi długów Rpltej], Mostowski P. [*9.* Octobris], Czacki F. [*10.* Octobris Do projektu o dupli], Stanisław August [*11.* Octobra], Sołtyk Kaj., Wielhorski; Czacki F. [*12.* Oct. o monecie], Załuski And. J. [*16.* Paździer.], Poniatowski Kaz. X.; Skarbek Jan [*19.* Oct.], Czacki F. [*20.* Paźdz.], Lubomirski A. X. [w Senacie *20.* Paźdz.], Wielhorski [*20.* Paźdz.], Sołtyk Kaj. [*21.* Paźdz.], Czacki F. [*22.* Paździer. z okazyi odkładania projektu wiary], Czapski Franc., Łubieński Wł. X., Poniatowski Kaz. X., Sołtyk Kaj., Wielhorski; J. Dzieduszycki [*24.* Paźdz.], Lubowiedzki Piotr [*27.* Paźdz.], przytem O. Kamodzińskiego [*26.* Paźdz.]; Czacki Feliks [*30.* Paź.], Herstopki Lud., Lubomirski A. X., Sołtyk Kaj. [dwojaka], Wielhorski poseł Wołyński; Markowski cześnik [o skarbowej komisyi, Novembris], Gruji poseł woł. [*1.* Nov.], Repnin [*4.* Nov., *zob.* Nr. 4918], Sarnacki A. [*5.* Novemb.], Czacki Feliks [Votum *6.* Nov. w sprawie sukc. Siedlnickiego], Wielhorski, Sołtyk Kaj., Poniatowski K. X.; Czacki F. [*7.* Novembr.], Poniatowski Kaz. X.; Borch J. J. [*8.* Novem.], Czacki F. [z okazyi ewaluacyi złota], Czacki F. [*10.* Novem. do projektu o dupli], Borch Jan Józef [*12.* Nov.], Czacki F. [o monecie], Małachowski Stan., Plater Konst., Poniatowski Kaz. X., Sołtyk Kaj., Visconti nunc. *zob.* Nr. 4919; Lubomirski A. X. [*14.* Nov.], Wielhorski [*18.* Nov.], Czacki F. [*19.* Novem. o komissyach], Tenże [*20.* Novem.], Piwnicki W. [toż po łac.: Vox Pruthenorum], Poniatowski K. X., Sołtyk K.; Czacki F. [*22.* Novem. aby projekt wiary podpisano], Czartoryski T., Gadomski St. K., Lubomirski A. X., Sołtyk Kaj. [dwie], Szeptycki H.; Czartoryski T. [*24.* Novem.], Rzewuski Wacław [*26.* Novem. o przywróceniu władzy hetmańskiej], Karczewski Józef [*27.* Novem.], Sołtyk Kaj. [*27.* Nov., *28.* Nov. i *29.* Nov. (3 razem)] [toż po włosku: Allocuzione al Re, Roma 1766], Łochocki starosta [b. d.], Kaniodziński O. [do J. K. Mości], Skarbek Jan, Borch Jan Józef [odpowiedź 12. Decembra (?) 1766 DS.; — Listy nad wyp. 1766, *zob.* Nr. 4856.

4918. **Dyssydenci**. Pokorna prośba dyssydentów do króla i skonf. Rzeczp. Stanów na sejmie, Libellus supplex [po łac. i pol.], Warsz. 1766; — Odpowiedź na suplikę i objaśnienie obyw. Mścisławskich 1766; — Repnin, Oratio coram rege d. 4. Novemb. 1766 [toż po niem.]; Deklaracya im. Imperatorowej 11. Novemb., Przytem: Nota im. króla prusk. Benoit [2 odb. po pol. i franc.] 1766 [toż po łac. i niem.]; — Uwagi dobrego obywatela nad memoryałem rossyjs. i pruskim 11. List. podanym 1766; — Saint Sophorin, Déclaration de S. M. de Danemarc 1766 [toż po pol.]; Vrougton, Déclaration de Roi de la Grande Bretagne 1766 [toż po pol.], — Acte de confédération du Gr. Duché de Lithuanie du rit. grec., Manifest au nom de dissidents 3. Decembre, Varsovie 1766; — Manifest dyssydentów 1766; — Expositio jurium eorum, qui dissidentium nomine veniunt [2 ed.], Petropoli 1766 [toż po pol., franc., niem.: Prawa, Exposition, Erläuterung]; — Addenda ad expositionem [2 ed.], Petropoli 1766; — Polak prawowierny katolik odpowiad. pismu: Expositio jurium 1766; — List do przyjaciela na pretensye dyssydentów przez senatora Zelanta 1766; — Reflexye na seym warszawski 1766; — Uwagi przeciwko równości wiar i oratoryów dla dyssydentów 1766; — Marciszewski Jak., Dowody gorliwości o wiarę na sejmie war. [J. A. Załuskiego, De immunitate] [Kraków] 1766 [DS.].

Sbornik russk. ist. obszcz. t. X., XII., XIX., zob. Nr. 940.

4919. [Klemens XIII.], Breve apostolicum pro comitiis inchoandis 1766; — Vladislao

Archiep. Gnesn. [Łubieński] 1766; — Visconti Ant. Eug., Oratio ad Stan. Aug., Varsaviae pridie idibus novembr. [toż po pol.] 1766; — Sołtyk Kaj. Ign., Process przedseymowy [o sukcess seymu] 1766; Kopia listu do województw, War. 1766; Edictum de tabellis baptisatorum 1766; — Wołłowicz E., List pasterski [po łac.], Luceoriae 26. April. 1766; — Massalski J. J., List pasterski d. 24. Julii [Vilnae] 1766; — Załuski A. J., Objaśnienie błędami zarażonych, Berdyczów 1766; Vota onomastica 1766; — Wołodkowicz Fel., Status causae przeciw Jerz. Konińskiemu względem dóbr [E. IX.] [Por. E. 1766: Koniński]; — List anonima od jednego ex colleg. episcopali die 20 Sept. 176›; — Ricci Laur., Nominacya Stef. Kuczyńskiego rektorem Colleg. Putov., Romae 1. Junii 1766 (DS.).

4920. **Kurlandya** Rescriptum regium ad Henr. v. d. Brincken 1766; — Brincken H., Mowa przy zagaj. seymu kurl. 23. Stycznia 1766; — Status causae pro Marsch. et deput. conv. 1766; — Status pro ordine equestri 1766; — Continuatio ulterior status, Mitava 1766; — [Howen O. Ch.] Declaratio pro gener. nobilitate Curlandiae [10. April.] 1766 [toż po niem. i pol.]; — Respons szlachty kurl. na list Howena 1766; — [Tottien K. A.] Unparteiische Anmerkungen wider Herzog. Mitau 1766 [toż po pol.: Obserwacye]; — Materie u. Anmerkung d. Herzog 28. Julii 1766; — [Howen K. O.] Explicatio 28. Julii, Warsz. 1766 [toż po pol.: Objaśnienie]; — Tottien K. A., Ulterior expositio pro duce Curl., Fernere Erklärung [Warsz.] 1766; — Textus ex juribus curl. Ducem [Vars.] 1766; — Supplementa ad scripta nobilit. Curland. [Przydatki], Vars. 1766; — Citatio regia duci 1766; — Declaration welche durch dero Ministre russ. Plater u. Lipsky gemacht 1766; — [Klopman, Tottien] Litterae supplices ad S. R. Maj. nomine Ducis Curl., Vars. 1765 [DS.] [Por. E. 1766: Additamenta, Howen, Obrona, Petycya] Por. Winkelmann Nr. 8994 do 9012, *zob.* Nr. 4906.

4921. **Moneta**. Komissya rzeczypospol. skarbu koron. d. 8. lutego [E. IX.]; — Excerpt z uniwersału przez komis. 10. Lutego w przedmiocie monety 1766; — Uniwersał komissyi 22. kwietnia, 1. czerwca, Warsz. 1766, 4. czerwca 1766; — Ewaluacya monet według uniw. komissyi, Warsz. 1766 [toż po franc.]; — Deklaracya o currencyi monet i płaceniu sum 1766; — Ustawa waloru i kursu monet 1766; — Uniwersał redukcyjny W. X. Lit., Grodno 9. Aug. 1766; — Uniwersał o monecie w kursie ustanow., War. 28. list. 1766 (DS.), *zob.* Nr. 4917.

4922. Taxa marszałkowska 9. września: Piekarze, kurnicy, 20. września: Cech rzeźniczy, 26. listop.: Taksa chleba podp. J. Lubomirski, Taxa szewska, 16. grudnia: Cech rybacki, Taxa ryb, 17. grudnia: Taxa towarów przy wprowadzeniu 1766; — Forma expedycyi towarów na komorach 1766; — Miedzwiedzki C. M., Tarifa tanealis posnan. et calisien. palat., Poznań 1766 [DS.].

4923. R. *1766.* Nilson J. E., Salis fodinarum cracoviensium tabula jubente Stan. Augusto, Augustae Vindel. 1766; De Rieule, Projet pour ensembler toutes les richesses naturelles de la Pologne, Berlin 1766.

4924. Sołtyk Kaj., Informacya o akad. krak. Stan. Augustowi podana, Warszawa 1766; — Straszewski, Oratio in univ. Crac., Cracoviae 1766 [E. IX.] DS., *zob.* Nr. 4910.

4925. R. **1766.** Stanisław August, Extract Bojarom Berestejskim potwerżenia gruntów 1766 DS.; — Extrakt utwierdzenia praw i wolności Tatarom 1766, Archiwum dom. Wójcickiego, Warsz 1856.

4926. R. **1766.** Wołodkowicz Arcyb. Rusi, Uniwersał o spisie ludności, Włodzimierz 20. Marca 1766; — Akt komissyi odprawionej we Lwowie 1766; — Ustawa kompanii 120 akcyi na założenie fabryk wełnianych, Warsz. 16. Kwiet. 1766 [DS.].

4927. R. **1766.** Ordinatio jud. tribunalis R. min. Poloniae sub ausp. Stan. Raym. Jezierski, Rochi Mich. Jabłonowski maresch. 8. April., Leopoli collecta 1766; — Godlewski M., Mowa na powit. tryb. 1766; — Jabłonowski R. M., Mowa w Lublinie 22. Marca 1766; Toż, 10. Aprilis 1766 (DS.).

4928. R. *1766.* St. August potwierdza nadane od ojca i brata prawa Jazłowca, Dod Gaz. lw. 1855 Nr. 42, 43; Tenże ustawy cechowi szewskiemu jazłowieckiemu od ojca i brata r. 1753 nadane potwierdza, tamże 1861. Nr. 10, 11; Tegoż przyw. dla Peczeniżyna, tamże 1854 Nr. 50; Wiadomość o sprawie miasta Brześcia z ekonomią około 1766; Projekt potwierdzenia kupna pałacu Krasińskich (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 4506 (Zatw.)

4929. R. **1766.** Bürgemeistere und Rath Danzig, Gegeben d. 3. Febr., Obwieszczenie 1766; — Expositio jurium aggerationis communitati insularum Marienburgensium contra villas 1766 DS.

4930. R. *1766.* Edykt stęplowy, Berlin 1766; Memoryał względem jałmużny na kościół kat. w Berlinie, Działo się 18. Grudnia 1766 (E. IX.); Arrest de la Chambre des Comptes à l'occasion de la mort de Stanislas I., Nancy 1766 (DS.); Zatw. przyw. Piwniczny, *zob.* Nr. 1834.

4931. R. **1767.** Uniwersał Komiss. Skarbu o rewizyi traktatów, Warsz. 28. lut. 1767; Toż 21. Marca 1767; — Uniwersał tyczący się monety, Warsz. 1767; — Siekierzyński T. X., Taryfa na monetę polską, Lwów 1767; — Sierakowski W. H. arcyb. lwows., Mowa na radzie Senatu 25. Maii 1767 (DS.).

4932. Klemens XIII., Breve ad R. Pol. primatem, Romae 18. Apr. 1767; List z d. 28. lipca 1767; Stanowi rycerskiemu Król. Polsk. 12. Września 1767; Do J. And. Załuskiego bisk. i List pasterski J. A. Załuskiego, Process nakazujący modlitwy o sejm

1767; Litterae decretales super canonizatione Joan. Cantii, Romae 1767 (Por. **E.** 1767: Klemens XIII.); — Potkański Fr. X., List pasterski d. 26. Oct., Crac. 1767; — Massalski J. J., Nakazuje trzydniowy post (Wilno) 1767; — Sołtyk Kaj., Proces obwieszczający artykuły nieunitom i dyssydentom 1767; — Przełożenie interesu o kommisarjat gener. cysterski między opatami (Zarazem: Odpowiedź) 1767; — Żuchowski Marc. Cyryl, Ad Ser. St. Aug. pro Gabr. J. Podoski congreg. Miechoviensis nomine oratio 1767; — Klemens XIII., List względem wygnania Jezuitów z Hiszpanii, Rzym 16. maja 1767; — Müller St. J., Ad suos in Polonia fratres pontificis epistola, Gissae 1767 (DS.).

4933. R. **1767**. **Taxa** marszałkowska kor. 27. Lut., Roboty mularskie, ciesielskie (podp. Lubomirski) 1767; — Journal wszystkich towarów (Wessel) 1767; — Tablica wywozu 1767—71, War. 1776 (**E.** IX. Rada); — Objaśnienie legis sumptuariae (konst.) 1767 (DS.).

4934. R. **1767**. Regulament dla regimentów pieszych i konnych, Warsz. 1767 (toż po niem.) DS.; — Regulamen kawaleryi, Pam. hist. L. Huberta t. II., *zob.* Nr. 4959.

4935. **Kurlandya**. Sammlung der vorn. Schriften, Mitau 1767; — Diarium d. v. Ernest Joh. ausgesch. Landtages 16. Mart., Mitau 1767; Toż 20. Juni bis 14. Juli (rkp.?) 1767; Toż 4. Aug. bis 2. Sept. 1767; — Diarium der Konferenz 4. bis 21. Mai, Mitau 1767; — Accessions-Acte z. d. Conföd. der Dissid., *zob.* Nr. 4941; — Manifestation Herz. Ern. 19. Mai 1767; — Disser. prima de citatione die 21. Maji; — (Tetsch) Succincta deductio, Vars. 1767; — Decretum inter instigatores et creditores 30. Octobris 1767; — Status causae pro Heyking 20. Junii, contra Medem 1767 (toż jako dod. do Diarium des Landtages 1778); — Toż (pro G. C. Medem contra Heyking) 1767; — Testament ks. E. Jana 8. grud. 1767, 1770 (DS.), Por. Winkelmann Nr. 9013—9023.

4936. R. *1767*. Status causae pro districtu Piltensi Vars. 1767, *zob.* Nr. 4913; Des Pilten. Kreyses Gesetze, Mitau 1767. Informacya względem powiatu pilt, 2 ed. 1768 DS.

4937. R. **1767—1769**. Listy generała Coccei z Polski, Skarbiec Sienkiewicza II.

4938. R. **1767**. Supplika w Akademii wileńskiej uczących się do króla 1767; — Bielski Jan X., Pro scholis publicis oratio, Poznań 1767 (DS.).

4939. R. **1767**. Geret Sam., Vox Pruthenorum, Vratisl. 1767; — Tenże, Reponse sur le mém., Thorn 1767 (DS.).

4940. R. *1767*. Kossakowski, Mowa przy powitaniu trybunału W. X. Lit., Wilno 1767; Actum in curia reg. vars. (Person. veniens Mart. Matuszewicz) 1767 (DS.); Wierzbicki M. X., Demonstratio caecitatis judaicae, Crac. 1767 (DS.); Stan. Aug. przyznaje przywilej wybraniectwa Wyszatyce Gizowskim, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 35; Tenże daje Hrycykom łan w Grynwałdzie, tamże Nr. 33.

4941. **Dyssydenci**. Repnin, Déclaration 26. Mar., Lettre de Panin au prince Repnin 5. Fevr. (toż po pol., niem., łac. i oddzielnie) 1767; — Benoit G., Deklaracya 26. Marca (o dyssydentów), Warsz. 1767 (toż po łac.); — Manifest Dyssydentów w Toruniu 19. Marca 1767; — Konfederacya w Toruniu 20. marca 1767 (toż po franc.); — Akt akcessyi do konfeder. Torunia, Elblonga, Gdańska 1767 (toż po franc.); — Schriften die Sache der Dissidenten und Conföd. zu Thorn betreffend 1767; — Konfederacya W. X. Lit. i Manifest w Słucku 20. marca (2 ed.) 1767 (toż po franc.); — Brzostowski St., Uniwersał marszał. konfederacyi W. X. Lit., Wilno 1767; — List do Stan. Brzostowskiego marsz. konf. W. X. Lit., Wilno 1767; — Grabowski P., Mowa do króla od konfed. toruńskiej d. 28. kwietnia i oświad. Ad. Bronikowskiego, Warsz. 1767; — Zaremba Fel., Mowa do Stan. Aug. d. 28. kwiet. delegow. z Samuel. Łaniewskim Wołkiem od dissidentów 1767; — Wawrzecki Sędz. gen. wojsk. X. L., Podpis do konfed. w Bracławiu 22. Maja 1767; — Roztrząśnienie sprzysiężenia słuckiego i spisku toruńskiego 1767; — Akt konf. Wojew. Poznańskiego i Kaliskiego d. 27. Maja 1767; — Skórzewski Mich., Uniw. Marszał. konfed. Wielkopol. w Kaliszu 30. Maja 1767 (toż po franc.); — Doniesienie z Kalisza 1767; — Accessions-Acte zu Mittau 1767 (DS.).

4942. **Konfederacya Radomska**. Poniński Józef marsz. konfeder., Mowa 23. czerwca 1767; — Radziwiłł K. St. marsz. konf., Uniwersał konfederacyi radomsk. d. 6. lipca 1767; — Poniński J., Mowa w Radomiu 17. lipca 1767, Mowa do J. K. M. d. 17. (?) lipca w Warsz. 1767; — Żórawski, Mowa marsz. konf. wojewódz. Płockiego 17. Lipca 1767; — Radziwiłł K. St., Uniw. 20. lipca, Radom 1767; Toż d. 24. lipca, Radom 1767; — Zagórski Marsz. konfed. kijow., Uniwersał o monecie, Żytomierz 29. Aug. 1767; — Radziwiłł K. St., Uniw. 10. Wrześ., War. 1767; — Pociej L., Mowa posła od skonf. Rpltej do Imperat., Zarazem: Tradukcya odpowiedzi Posłom 18. Septembra 1767 (także Słowo rus., Lwów 1887 Nr. 26, Czerw. Ruś 1890 Nr. 2); — Grabowski Tom., Mowa od konfeder. dyssyd. stanów d. 26. września 1767; — Ziemięcki, Mowa posła od konfed. dyssyd. do Stanów d. 26. września 1767; — Przystanowski Mich., Mowa od konfed. dyssyd. do Prymasa d. 2. paźdz., Warsz. 1767; — Szymanowski, Mowa do marszałka skonfed. Stanów od Wojew. Podols. 1767 (DS.); — Zmowy Stan. Aug. z Repninem przed zawiązaniem konf. radom., p. H. Schmitta, Dzien. lit. 1868, *zob.* Nr. 4887, 4907.

4943. R. **1767—1768**. **Sejm**. Konstytucye Seymu extraordynaryjnego warsz., Konstyt. W. X. Lit., Vol. leg. VII.; — Konstytucye sejmu extraord. w Warsz. (2 ed.), Warsz.

1767; — Collections des lois et const. établies par la dernière diète de Vars. (po fran. i niem.) 1769 (DS.); — Extract z konstytucyi 1768; — Porządek sejmowania 1768; — Excerpt konstytucyi względem czopowego i zaprzysiężenia dymów w W. X. Lit., Wilno 1767; — Artykuły wojskowe z konstytucyi wyjęte 1769; — Series J. W. Senatorów y posłów, Warsz. 1767; — Dyaryusz sejmu extraord. w Warszawie d. 5. Październ. 1767 i zaczętego d. 5. Marca 1768, wydał Sozański Ant., Lwów. 1866; — Sołtyk Kaj. Ign. Bisk., Proces nakaz. modlitwę o sukcess sejmu 1768, Kopia listu do wdztw. 15. Aug. na sejmiki przedsejmowe 1767; — Branicki J. Kl., List na sejmiki przedsejmowe diebus Augusti 1767; — Pokorna prośba Stan. Augustowi na sejmie (od dyssyd.) 1767; — Essen, Bericht des Sächs. Residenten aus Warschau vom 3. October 1767; — Chreptowicz Kaz. Lit. marsz., Manifestatio contra Princ. Repnin (toż po pol.) 1767; — Déclaration de la part de S. M. impératrice de Russie, Petersb., Vars. 1767 (toż po pol. i niem.); — Declaratio S. R. M. Sueciae 1767; — Exposition des droits des dissidents joints à ceux de puissances interessées 1767; — Wyznaczenie delegacyi do traktowania z Repninem 1767; — Actum in curia reg. varsav. (Oblata uchwał sejmu co do stosunków z Rossyą) 1767; — Protestatia wojew. Bełzkiego przeciwko prawom nadanym dyssydentom 1767; — Sołtyk Kaj., Mowa na sejmie 5. Octobris 1767, Toż: Rzewuski S. (Głos), Rzewuski Wacław, Tenże (Głos d. 6. Paździer.), Golejewski, Psarski, Rzewuski Sew., Sierakowski Wacł. Hier., Turski F. Bisk., Stanisław August (*12.* Paźdz. z powodu dyssydentów i Radziwiłła), Rzewuski St. (*16.* Paźdz.), Borch Jan (za pieczęć d. *19.* Paźdz.), Grabowski Jan (*7.* Novemb. in stuba conferentiarum do delegatów), Jabłonowski Roch M. (*9.* Novemb.) (DS.), 1767; — Akt limity Sejmu 1767; — Postanowienie skonfederowanych stanów przedłużenia sejmu w celu traktatu z Rosyą, Actum in curia regia 1767; — Projekta plenipotencyi dla komisarzów Rpltej i akta limyty, Wilno 1767; — Note pour Mr. Psarski, resident de roi de Pologne, Moscou 23. Novem. 1767; — Nota, Przytem list Stan. Augusta kr. pols. 1768; — Brinken Henr. Ben., Relation von der in Moskau Negoce, Königsb. 1768; — Déclaration de S. M. Impératrice de Russie 1768; — Traité entre la Repub. de Pol. et l'Emp. de Rus. à Varsovie 24. Fevr. 1768 (toż po niem. 1769); — Uwagi nad traktatami między Rossyą i Polską zwłaszcza trakt. w r. 1768, 1768; — Golejewski, Głos na sejmie warsz. d. 5. Marca 1768; — Rzewuski St. star. Drohobyc. (Głos 5. Marca) 1768; — Łochocki Starosta (czy 1767?); — Rawański (Głos), Rulikowski (Głos), Warsz. d768 DS.

4944. **Dyssydenci.** Schriften die Sache der Herren Dissidenten 1767; — Fortsetzung d. Schriften II., III., IV. 1767; — Actus primus separat. grec. non unitorum (toż po franc.) 1768; — Notae in actum primum, Vars. 1768; — Original Pieces concerning protestants in Poland, London 1767; — Reflexions sur les affaires des dissid. 2 ed. (toż po ang., pol. i niem.) 1767; — Ausführliche Anzeige der Dissidenten, Warschau 1767; — Bericht eines poln. Einwohners von Dissidenten in Polen, Warsch. 1768; — (Koniński Jerzy), Prawa i wolności dyssydentów w koronie polskiej 1767 (toż po łac.) 1768; — Prawa przeciw wykładom praw 1767; — Prawa zupełne wiary katolickiej, b. w. m. 1767; — Litterae respons. catholici pro et contra questiones acatholici super juribus R. P., Genevae 1767; — Rozmowa dwóch kawalerów, Warsz. 1767 (toż po franc.: Entretiens); — Darlegung der Gerechtsamen Dissidenten als auch der hohen Mächte 1767 (DS.) (Por. **E.** 1767: Chalcedonius, Christiani, Dyssydenci, Gedanken, Leszczyński, Müller, Prokopowicz, Pruszanowski, Turbulenze, 1768: Beitrag, Dyssydenci, Turbulenze, Voltaire).

4945. **Akta konfederacyi Barskiej,** Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza I.—II.; — Morawski Sz., Materyały do konfederacyi barskiej roku 1767—1768 z rękopisów, Lwów 1851 I. (t. II. i III. w rkps. bibl. Ossol. Nr. 321); — Korresp. Jakóbowskiego, *zob.* Nr. 4809, Radziwiłła, Nr. 4887, — Gumplowicz L., Konfederacya barska, koresp. między Stan. Augustem a Ks. Branickim, Kraków 1872.

R: Wójcicki Wł., Bibl. Warsz 1872 II.; X., Przegl lwowski 1873 V.; Sybels H. Z. XXIX.; Op. domowy 1871 (?).

4946. **Przyczynki.** Bierzyński R., Przyczynek do konfederacyi barskiej (1768—71), skreślił Przeszłowicz, Poznań 1875; — L. Powidaj(ko), Do dziejów konf. barskiej (koresp. podpułk. Oebszelwitza z gen.-poruczn. Wejmarem z r. 1770 i 1771, Dz. liter. 1859; Nowe materyały, Tyg. literacki, Pozn. 1839, 1842, Czas 1868 Nr. 262; — Jarocki F. P., Wiad. o księdzu Marku Karmelicie, Prz. bibl. archeol. 1881 II.; — Smoleński Wł., Ks. Marek (listy), Ateneum 1886 II.; — Błogosławieństwo X. Marka dane M. Krasińskiemu, Wójcicki, Bibl. star. pisarzy t. V.; — Mowa Marka r. 1769 w konwencie OO. Bernardynów w czasie konf. Barskiej, Tyg. Kat. Grodzisk. 1871 XII.; — Listy Kazimierza Pułaskiego do ks. Wirtenberskiej i gen. Kropińskiego, Kronika rodzin. 1884; — List M. Beniowskiego do Kaz. Pułaskiego, Czas 1854 Nr. 191 (Por. Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. Krak. 1881 XIII. str. 189).

Nabielak, Konfederacya Barska; Kaczkowski, Wiadomości; Rulhière, Hist. de l'anarch., zob. Kroniki i Opracowania.

4947. **Kreczetnikow P. N.**, Żurnał o dwiżenii i wojennych dejstwijach w Polszie 1767—1768, Cztenia imper. obszcz. ist. i drewn. 1863 X.; — Dziennik wojennych działań z rosyjskiego przełożył P. K. Stolnikowicz Chełmski, Poznań 1874 (Pam. XVIII. w.), *zob. Kroniki.*

R: Czas 1874 Nr. 35.

4948. R. **1768. Konfederacya Barska.** Manifest der neuen Conf. zu Bar, nebst Anmerkungen eines Polen (po pol. **E.** nie podaje) 1768; — Uniwersał konfederacyi na powiaty, Kraków (**E.** IX.) (DS.); — Barskiej konfeder. 3 oświadczenia, Krak. 1850 (wyd. nowe); — Katarzyna II., Manifest o utrzymaniu wojska w karności 1768 DS.; — Wezwanie Moskwy przeciw konfederatom, (1768 d. 23. Marca), Sienkiewicza Skarbiec Nr. 2, — Repnin Mik., Declaration 29. Maja (po pol. i franc.), Warsz. 1768; — Kreczetnikow Generał, Oświadczenie mającego komendę w Polszcze nad korpusem wojsk Imperat., Berdyczów 29. Junii 1768; — Kajserling, Discours aux confederés catoliques de Kamieniek, Amsterd. 1768 (DS.); — Manifest impier. Jekatieriny II. 9. jula 1768 g., Kijew. Starina 1882; — Manifest sułtana Mustafy III. z wypow. wojny Moskwie dla obrony Polski, Gaz. Nar. 1877 Nr. 10; — Nachricht von denen in Polen vorkomenden Confederationen, Halle 1768 (DS.).

4949. **Rzeź humańska.** Kościuszko Jan, Manifestacya o rzeziach na Ukrainie, Kijów 1768; — Wypis z Xiąg grodzkich Wojew. kijows. 22. Decembr. (O okropnościach popeł. przez Hajdamaków) 1768 (DS.); — Kwiatkiewicza list do Potockiego wdy kijowskiego donoszący o rzezi humańskiej 20. czerwca 1768, Atheneum 1841 IV.; — Relacya o buntach ukraińs. podana J. Kr. Mości 4. Paźdz. 1767 przez X. Wigurę parocha wiazowielskiego, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Opisanie klęski humańskiej, tamże; — Toż (z akt klasztoru Bazylianów), Tyg. literacki, Poznań 1838; — Toż, Przyj. dom., Lwów 1861; — Opisanie tyraństwa buntowników, Prz. pozn. XXII.; — Bunt Żeleźniaka i Gonty 1768, Groza A., Rusałka, Wilno 1842.

4950. **Rzeź Humańska.** Matierijały dla istorii koliwszczyny 1768 g., N. Kostomarowa, Kij. Starina 1882; — Pieriepiska gr. P. A. Rumiancewa o wozstanii w Ukrainie 1768, tamże; — Otrywok iz zapisok anonima 1768 (kaźń Gonty i usmirienije koliwszczyzny), tamże; — Nieskolko dokumentow k' istoriji hajdamacziny, izd. Skalkowskija, tamże 1885; Wozzwanije konfederatow k' russkomu narodu, izd. Andrijewskij, tamże 1886; — Raskaz sowremiennika opryk. wo wremja „Kolijiwszczyny", izd. Rylskij, tamże 1887 (Drobne przyczynki we wszystkich rocznikach Kijewskiej Stariny); — Skalkowski A., Nazidy hajdamak na Zapadnuju Ukrainu, Odessa 1845; — Sementowski, Zaporożskaja rukopis., Kijew 1857; — Szczebalskij, Narodnyja dwiżenija w Podolii i Wołyni 1768 i 1769, Russ. kij. arch. 1863; — Kojałowicz M., Istor. wozsojednenija zapadno-russ. uniatów, Ptrsb. 1873, Por. Czer. Ruś, Lw. 1890 Nr. 32.

Materyały do dziejów prawosławia w zachodniej Ukrainie 1759—1771, zob. Nr. 967.

4951. R. **1768.** Extract manifestu komisarzów Skarbu k. 1. Sierp., War. 1768; — Projekt względem ustawy waloru monet 1768; — Tabella prowentów komory, Krak. (**E.** IX.) (DS.).

4952. Klemens XIII., Breve apostolskie, Romae 11. Juni 1768 (**E.** 1762?), Wilno 1768; — Sierakowski V. H., Ordinationes, resolutiones et declarationes in congregatione Synodali 1768; — Dekreta stolicy apostols. względem metropolii ruskiej i biskupstwa Włodzimirskiego 1768; — Geret Sam., Ceremoniale circa juram. episcopi Varmiensis, Vars. 1768; — Congregatio benedictino polona, Vars. 1768; — Instructio pro sodalibus B. V. Mariae, Leopoli 1768 (DS.).

4953. **Kurlandya.** Hoven O. H., Pro memoria 19. Febr. 1768 (toż po pol.); — Status causae in causa Kietleroviana, Vars. 1768 (**E.** IX.); — Diarium d. auf 12. Sept. Landtages, Mittau 1768; — Toż bis z. 19. Januar 1769; — (Howen O. H.) Relation von der in Warsch. Negoce, Mitau 1768; — (Brincken H. B.) Rel. v. der in Moscau Negoce, Mitau 1768; — Ex constitutionibus in comitiis regni, Var. 1767 et 1768, Curlandia 1768, (DS.) *zob.* Nr. 4943.

Traktaty, zob. Nr. 4943.

4954. R. **1768.** Działyński Ign., Mowa d. 10. Nov., Poznań 1768; — Miaskowski Ant. Fr. X., Mowa na pożeg. trybun. prow. Wielkopolskiej w Bidgoszczy 1768; — Szawłowski L. M., Powitanie trybunału prow. Małopolskiej, Lwów 1768 (DS.); — Giżycki K. F., Status causae Bartł. Giżyckiego kasztel. wyszogrodzkiego d. 16. Grud. 1768, Lipsk 1848.

4955. R. **1768.** Academia Kijow-Mohylo-Zaborowsciana 1768, Por. **E.** 1768: Barlaam; — Stęplowski Casim., Univers. Cracov. Rector, Et si (Circul. 29. April.), Cracov. 1768.

4956. R. **1768.** Pokwitowanie X. Sapieżyny z wydanych blankietów i podniesionych na nie sum w imieniu króla Stan. Aug. 1768, Arch. dom. Wójcickiego 1856.

4957. R. *1768.* Użalenie m. Warszawy przeciw żydom handle prowadzącym podane. 1768; Geret Sam., Demonstratio civitatibus Prussiae minoribus jus status competere, Gedani 1768; Uwiadomienie o założeniu kantoru kointelligencyi, Kraków 1768 (DS.).

4958. Arrest de la Cour de Lorraine à l'occas. de la mort de la Reine 2. Juillet, Nancy 1768 [Por. **E.** 1768: Leszczyńska (mowy pogrzebowe)].

4959. R. **1769.** Chodkiewicz, Mowa na Senat. Cons. 30. września 1769; — Regulament dla gwardyi pieszej, War. 1769, 1770 (DS.), *zob.* Nr. 4934;— Zamoyski J., List do St. Konarskiego, War. 1769 DS.; — List Tyzenhauza do króla, Pam. hist. L. Hub. t. I.

4960. Klemens XIV., List okólny do patryarchów, prymasów, arcyb., Rzym 1769; Vener. Angelo Archiepiscopo Nuntio apud reg. Pol., Romae 23. Decemb. 1769 (toż po pol.); Breve do Stan. Aug., Rzym 23. grud. 1769; — Młodowski Ad. Ant., List pasterski bisk. brzesk. d. 1. Julii 1769; — Acta canoniz. Joan. Cantii et Jos. Calas., Romae 1769, *zob.* Nr. 4932; — Acta cap. prov. frat. discalceatorum de Monte Carmelo Prov. Polonae celebrati d. 14. Apr. (Praemisliae?) 1769; — Osavszky Mich. M., Episc. Rossensis, Sermo de sacra occident. et orient. eccl. unione, Poczajow 1769; — Katarzyna II., Regulamin dla kościoła rzyms. katol. 12. lut. (po ros. i pol. osobno) 1769 DS.

4961. **Kurlandya.** Landtaglicher Schluss d. 27. Februar 1769; — Diarium d. Landtages 1. bis 13. Sept., Mitau 1769, *zob.* Nr. 4953; — Status causae (dwojakie), Var. 1769 (toż po niem.); — Odpowiedź na zarzuty szlachty kurl. 1769 (DS.), Niwa 1890 Nr. 16.

4962. R. **1769. Konfederacya Barska.** Projekt konfederacyi przez króla, Skarbiec pol. hist. Sienkiewicza Nr. 2; — Katarzyna II., Uniwersał 16. stycz. (po ros. i pol.) Petersb. 1769; — Pac M. J., Manifest konfed. Barskiej 15. lutego 1769; — Galiczyn Alex., Manifest Xcia generała w Kijowie 14. Marca (po pol., łac. i ros.) 1769 (DS.); — Relacya o klęsce konf. w Żwańcu i Okopach św. Trójcy, Finkel L., Okopy św. Trójcy, Lwów 1889; — Stempkowski Józ. Gab., Uniwersał Regimentarza, Obóz pod Kodnią 30. sierp. 1769; — Lubomirski G. M., Manifestatio contra Mareschallos 20. Sept. 1769; — Fryderyk II., Kopia responsu do jednego z wodzów konfeder. pol., Berlin 10. Novemb. 1769; — Pac M. J., Uniwersał, Biała d. 9. Novembr. 1769, 28. Nov. 1769, 7. grud. 1769 (DS.); — Uniwersał M. J. Paca, Warta, Poznań 1875—1876 II.; — Voltaire, Pièces nouvelles, Discours aux confederés de Kamieniek en Pologne, Amsterd. (E. IX.) 1769; — Pyrrhus de Varille, Lettres sur la Pologne, Vars., Paris 1769.

4963. **Petrow A.,** Wojna Rossii z Turcieju i polskimi konfederatami 1769—1774 (na podst. dok.), Petersb. 1866—74 I.—V.

R: Prz. kryt. 1874—5. Por. Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. krak. 1879 XI. str. 189 (Mapy por. E. 1769: Carte, Lotter, Sanson, 1770: Büsching, Glassbach, Kanter, Moithey).

4964. **Geret L. S.,** Relacye rezydenta toruńskiego na dworze polskim, Spolszczył i podał Liske X. (1769—73), Dzien. Pozn. 1868 Nr. 65—250 Cz. II., Dzien. lit. 1868, 1870, Przew. nauk. lit. 1874 I.

4965. **Francuzka polityka** w Polsce 1768 do 1769 p. Szczebalskiego, Russkij Wiestnik 1863, *zob.* Nr. 4670; — Belcour Thesby de, Relation ou Journal, Amsterd. 1776; Tagebuch, Amsterd. 1776; Dziennik oficera francuskiego w służbie konfederacyi barskiej, przeł. Ksaw. Godebski, Lwów 1866.

4966. R. **1769.** S. E., Zapiski barona Todta o tatarskom nabiegie 1769 s pred. Kijews. Starina 1883.

4967. R. *1769* Odezwa burmistrzów i Rady m. Torunia d. 18. lipca 1769; Bęklewski Onufry (?), Uniwersał 1769; Memoryał do magistratu Krakowa przez karmel. na Piasku, Kraków 1769 DS.; Actum in judicio extraord. d. 12. Aug. Un. et sing. praemissa studiorum 1769; Summarium docum. Swięcicianorum contra Badąskie (po r. 1769) (DS.).

4968. Guénée A. X., Lettres de quelques Juifs polonais, Lisb et Paris 1769 DS.

4969. **Klemens XIV.,** Lettres intéressantes, Paris 1776 (wiele podrobionych); — Caraccioli, La vie du P. Clém. XIV., Paris 1775; — Priest St., La Chûte de Jésuites, Paris 1846 (2 ed.); — Crétineau-Joly Clem. XIV. et les Jésuites, Paris 1847; — Theiner Aug., Hist. du pont. de Clém. XIV. d'après des doc. inéd., Paris 1852, 3 vol. (3ci.: epistolae et brevia).

R: Hist.-pol. Blätter 1854 XXXIII.; Lenormant, Correspondant, Paris 1852 (25. Décembre); Bibliographie cathol. 1853 (mars, avril); Por. Cré ineau Joly. Le Pape Clém. XIV. lettre au P. Theiner, Paris 1852, Seconde lettre 1853; Reinerding, Clem. XIV. u. die Aufheb. d. Gesell. Jesu, Augsb. 1854.

4970. Jubileusz powszechny w początkach panowania Klemensa XIV., Gabryel Jan Podoski Arcybiskup 1770; — Ostrowski A. K., List pasterski d. 9. maja, Warszawa 1770; — Sierakowski Wac., Toż 29. lipca 1770, 19. grudnia 1770; — Sposób wyprowadzenia kommissyi duchowney, Supraśl. 1770; — Lubieniecki, Rudnicki Sylwester, List pasterski Exarchy kijow. w Rożyszczach 16. kwietnia 1770; — Wołodkowicz F., Arcyb. Metropolita, Toż 15. listopada b. w. m. (Wilno) 1770; — Mejer P. Informatio pro parte fiscalis consist. et Ant. Koszczyc in causa transitus a ritu graeco rutheno unito ad ritum lat. 1770 (Por. E. 1771: Mejer); — Briefe den Zustand der Dissidenten betreffend, Hamburg 1770; — Briefe von Adel geschr. den dissid. vorgelegt, b. w. m. 1770 (DS.).

4971. R. **1770, Konfederacya Barska.** Nakanunie pierwawo Polszczy 1770, Wiestnik Jewropy 1870 (relacye ks. Wołkońskiego z Polski); — Keyserling, Reflexions politiques sur la Pologne, Londres 1770; — Declaration par l'ambassadeur de Russie (toż po pol.) 1770; — Odezwa od Stanów duchownych i świeckich i całego Stanu rycerskiego, b. w. m. 1770; — Pac M. J., Uniwersał w obozie pod Konieczną 3. marca

1770, Manifest Gravaminum 4. kwietnia 1770; Rönne Kar., Uniw. zakaz. przechowywać konfederatów czyli raczej rabusiów i hultajów. Poznań 5. kwietnia 1770; — Krasiński M. H., Uniwersał, W Warszawie 9. Aprilis 1770; — Pac M. J., Uniwersał pod Konieczną 14. maja 1770, Toż 9. Augusti, Oznajmienie od śmierci Aug. III. interregnum 1770 (toż po franc.: Traduction), Manifest 15. Nov. 1769, 1770 (toż po franc. i niem.); — Wielhorski Mich., Manifest Rpltej 15. Novemb. 1770 (toż po franc.); — List X. biskupa Kamienieckiego do generalności 15. Novembr. 1770, Przyj. ludu, Leszno 1842 X.; — Dyaryusz oblężenia Częstochowy 1770, tamże 1840 VII.; — Jüdische Briefe über den Krieg in Polen von S. R., b. w. m. 1770 (DS.).

D'Alloinville, D'Orvillе (1770); Dumouriez Ch. Fr., Wojna w Polsce 1770 i 1771, zob. Kroniki, Pamiętniki.

Negocyacye o podział Polski, zob. Nr. 4990.

4972. R. **1770.** Tottien K. A., Dilucidationes de statu Curlandiae, Mitaviae 1770 (toż po niem.); — Schreiben des Kronngrosskanzlers Młodziejowski u. d. Grossk. v. Litth. Czartoryski an die kurl. Oberräthe 12. Febr. 1770; — Rescriptum S. R. M. 12. Febr. 1770; — Literae univ. Confoed. R. Pol. et M. D. Lith. 4. Apr. 1770 (contra homagium Petro III.) (DS.).

4973. R. **1770.** Sumaryusz królewszczyzn w całej koronie polskiej z wyrażeniem possesorów i siła która rocznie płaci kwarty, spisany 1770, wyd. Piotrowski Eug., Warsz. 1862; — Paprocki Fr., Kalendarzyk politycz. (Specyfikacya kwart z Starostw), Wilno 1770 (DS.).

4974. R. **1770.** Węgierski K., Mowa do J. K. Mości 1770; — Komarzewski J. J., Recognitio gratitudinis Andr. Stanislao Młodziejowski Episc. pro functione geometrica, Zamość 1770; — Regestr Sędziów Trybunału W. X. L. na kadencyą wileńską 1770; — Tabella wszystkie wdztwa ziemie zawierająca, Tabula palatinatus (Kauberta?) (Berol). 1770 (DS.).

4975. R. **1770—74.** Kraszewski J. I., Starościna Bełzka (G. z Komorowskich Potocka), Warsz. 1858, Lwów 1875; — Marya A. Malczewskiego, wyd. Bielowski A., Lwów, Lipsk 1833 (akta procesu, dod.); — Lwowianin 1838 III., *zob.* Nr. 5013.

R: Czas 1859 Nr. 161 (rec. Kraszewskiego).

4976. R. *1770.* Edict wegen in pohln. Gegenden, Pest, Mitau 1770; Patrimonium Borussiae regis in Jaegerndorff, Brieg Lignitz 1770 (DS.).

4977. R. **1771.** Uniwersał kommissyi skarbu, Warsz. 1771; — Dyspozycya komiss. skarbu do superintendentów celnych 1771; — Tabella czyli dyspartyment akcydensu skarbowego 1771; — Podatek zebrany 1771; — Płata wojska i chleb zasłużonych, Warsz. 1771; — Avis économiques sur le revenue public (**E.** IX.) (DS.).

4978. Klemens XIV., Allocutio, Romae 1771; — Massalski J., List pasterski z 30. Januarii z sposobami od morowej zarazy, Wilno 1771; — Sierakowski W. H., List pasterski 18. marca, 13. kwiet., 13. listop., 14. listop. 1771; — Giedroyć St. J., Toż d. 23. listop., Wilno 1771; — Smogorzewski J. J., Toż 27. listop. 1771; — Listy z powodu zamachu, *zob.* Nr. 4982; — Mandement de l'evèque de Posnanie, Vars. 1771; — Durini Ang. M., Epistola past. ad clerum ord. S. Basilii, Vars. 4. Decembr. 1771; — Narodowieszczanije w prowiencii polskoj kir. kip. Steckomu, Poczajów 1771 (DS.).

4979. **Viomenil A. K.**, Lettres particulières sur les affaires de Pologne en 1771—1772, Paris 1808 (Suppl. à l'hist. de Rulhière) [Por. **E.** 1770: Baudeau, Dembowski (**E.** IX.), *zob. Kroniki].*

4980. R. **1771. Saldern** (De) K. Najjaśn. Imper. Mci (Odezwa) 1771; — Tenże, Déclaration à Sa Maj. le Roi de Pol. le 14. (25.) May 1771; — Toż 26. Juin, Vars. 1771 (DS.) (także obie po pol. i łac.); — Beweise der Rechte des Königs auf den Hafen und Zoll der Weichsel, Berlin 1771 [toż po franc. 1773].

4981. R. **1771.** Pac M. J., Uniwersał w obozie pod Białą 31. Aug. 1771 (DS.).

4982. **Porwanie** Stanisława Augusta przez konfederatów Barskich, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego t. XVI., *zob.* Nr. 4319; — Sammlung einiger Schrifften den Mord St. Augustus betreffend 1771 DS.; — Proces o królobójstwo, *zob.* Nr. 5011.; — Wołodkowicz Fel. Fil., Ogłosz. o zam. na życie króla St. Aug., b. w. m. 1771; — Młodziejowski A. St., List past. 9. listop. (o porwaniu króla) (2 ed.) 1771; — Szeptycki Hier. X., Toż, b. w. m. 1771; — Sierakowski, Proces gratiarum za Najj. Pana d. 3. grudnia 1771; — Uniwersał M. J. Paca z okazyi porwania króla Stanisława, Warta 1875 Nr. 55; — Zaremba Józef, Uniwersał z Wschowy 2. grud. 1771; — Haag K., Mowa pogrzebowa nad ciałem J. H. Bützkowa, mężnie za życie N. króla obstawającego, War. 1771 (toż po niem.) [Por. **E.** 1771: Bericht Ausführl., Bericht, Gründlicher, Nachricht, Opisanie, Relation, *także* Andenken, Coldowey, Gusovius, Scheidemantel, Schumacher, Stanisław August (mowy, ody itp.), 1772: Albrecht, Bogumił, Janocki, Kazanie, Naruszewicz, Stan. Aug., Zacharyaszewicz], *zob.* Nr. 5011.

4983. R. **1771.** Lubomirski Stan. M., Obwołanie względem mieszkających w Warszawie

d. 7. Novemb. 1771; — Przestroga jadącym do Warszawy od jurysdykcyi marszałkows. (około 1771); — Olizar Józef, Zdanie posła wołyńsk. in turno 11. czerwca (o wybieraniu do funkcyi publ.) 1771; — Radziwiłł D., Mowa do króla, Warszawa 1771; — Rogaliński Fr. X., Najjaśn. Królu! (Prośba) 1771 (DS.).

4984. R. **1771.** Dowód wypłaconych długów przez Ernesta ks. Kurlandzkiego 1771; — Extractum ex decreto in causa debitorum ducatus Kettlerovianae 1771 (DS.).

4985. R. **1771.** List hetmanowej Branickiej do sekr. kor. Ogrodzkiego donoszący o śmierci jej męża 1771, Arch. dom. Wójcickiego 1856; — Sołtyk Kaj. J., Instrukcya swemu synowcowi Stanisławowi pisana w Kałudze (toż po franc.), Vars. 1771; — Ocieszyno (Wywód sprawy Gozimirskich i Brühlów) 1771 (DS.).

4986. R. *1771.* Advus v. Gecomm. Raden ov. Impost v. ukrainische Tabak en penningen 15. Maart 1771 DS.

4987. R. **1772.** Instruktarz celny z wyrażeniem taksy 1772; — Uniwersał wzgl. wypłacania dochodów skarb. komiss. Skarbu 1772; — Wezwanie kommis. skarbu o uwiadomieniu o przewożących fałsz. monety, Warsz. 1772; — Komissya skarbu k. co do fałsz. monety, Warszawa 1772; — Journal wszystkich towarów (przedruk), *zob.* Nr. 4933; — Objaśnienie w czem różni się Etat kom. woysk. od zdania J. W. Branickiego około 1772 (DS.).

4988. Sierakowski W. H., List pasterski 13. Maja 1772; — Strachwitz Maur., Toż 22. grud., Wrocław 1772; — Szeptycki L., Toż (za św. Franc. Salez.), Warsz. 1772; — Démonstration des droits des grecs et protestans contre le manifeste de la Republique, Berlin 1772 (toż po niem.: Erweis); — Briefe eines sächs. und poln. Geistlichen den Zustand der Dissid. betreffend, Cölln 1772; — Wołodkowicz Fel., Odezwa metropolity całej Rusi 1772; — Majer P., Apologia 1772, Demonstratio praw dyssydentów 1772, *zob.* Nr. 4970 (DS.).

4989. R. **1772.** **Konfederacya barska.** Guibert, Journal du siège de Cracovie par M. de G., Crac., Paris 1772; — Antoni J. Dr., Z teki autografów (Listy K. Pułaskiego z r. 1772), Kron. rodz. 1885.

4990. **Pierwszy Podział.** Zbiór deklaracyi, not i czynności, które poprzedziły i zaszły podczas sejmu (Łojko Fel.) 1772—1773, b. m. 1773 (toż po franc.: Recueil 1773); — Goertz J. E., Mémoires et actes authent. rélatifs aux négotiations, qui ont précédées le partage de la Pologne, tirés du portefeuille d'un ancien ministre du XVIII siècle, Weimar, Tübingen 1810; — Zbiór korresp. dypl. dworów petersb., berl. i wied. tyczących się podziału Polski 1772, Warszawa 1831; — Janssen J., Zur Genesis der ersten Theilung Polens, Freiburg 1865; — Tenże, Russland und Polen vor hundert Jahren, Frankf. am M. 1865 (3 ed. i przekł. franc.); — Beer A., Die I. Theilung Polens, Wien 1873, *zob.* Nr. 1587; — Tenże, Friedrich II. und Van Swieten Berichte über d. zwischen Österr. und Preuss. Verhandlungen die I. Theilung Polens betreff., Leipzig 1863; — Waitz, Preussen und die erste Theilung, Sybels H. Z., III., — Tenże, Neue Mittheilungen über die erste Theilung, tamże t. VI.; — Dohm K., Denkwürdigkeiten m. Zeit t. I. (Pierwszy podział Polski i wpływ Fryd. II.), Leipz. und Hannower 1814, *zob.* Nr. 1590; — Matieriały dlia istorii prisojednienija Polszy k' Rossii, Russkij Archiw, Moskwa 1863 str. 500—603; — Bumagi kasajuszcziesia pierwawo razdieła Polszy (ze zbiorów Panina), Russkij Archiw 1872; — Maria Theresia und Joseph II., Ihre Correspondenz, herausgegeben v. Arneth, *zob.* Nr. 1587; — Listy Katarzyny, Sbornik russ. ist. obszcz. t. XIII., *zob.* Nr. 940; — Sorel A., La Question d'Orient au XVIII. siècle, le partage de la Pologne et le traité de Karnardyi, 2 ed., Paris 1889, *zob.* Nr. 1523; — Pansmouser G., Le partage de la Pologne, Londres 1772—1776 (wiele wydań po ang., niem., pol., włosku); — Actions de grâce au trois puissances, La Haye 1777 (contra Pansmouser, Por. **E.** 1776: Pansmouser), *Zob.* Nr. 4881—3 i *Kroniki i Oprac.*

R: Sybels H. Z. XV. (Janssen: Genesis); Antoni J., Roz. fil. hist Akad. krak. XI. 330—336 (wyszczególnienie ros. aktów); Czas 1867 Nr. 145 (Arneth); Roepell i Korzon, Kwart. hist. 1890 (Sorel).

4991. **Déclaration** par Stackelberg, Benoit et Rewitzky, 17. Oct. (toż po pol.) 1772; — Reponse aux déclarations (toż po niem. i polsku) 1772; — Stackelberg, Deklaracya Imperatorowej w Warsz. 7. (18.) listop. (po pol. i franc.) 1772; — Toż 23. list., 4. grud. (po pol. i franc.) 1772; — Przetłómaczenie deklarac. od ministrów 3 potencyi d. 11. Decemb. 1772 (DS.); — Uwagi nad deklaracyą dworów Wied., Petersb. i Berliń., Tyg. nauk., Lwów 1865; — Uniwersał względem publikacyi prawa pod tyt. Deklaracya 1772 DS.; — Daty do pierwszego rozbioru Polski, Gaz. Nar. 1871 Nr. 370.

4992. **Expositio** jurium Regis Borussiae in duc. Pomerelliae et alios tractus R. Pol. (Hertzberg E. G.), Berolini 1772 [toż po franc., pol. i niem.]; — Exposé der Rechte d. kön. v. Preus. auf dass. Hrzg. Posen 1773; — Recherches sur la Nouvelle Marche 1773, Toż po pol.: Wywód pretensyi do Nowej Marchii, konstytucya pretensyi do Pomeranii, z franc. 1773; — Beweise der

Rechte auf Hafen u. Zoll der Weichsel, *zob.* Nr. 4980; — Remarque sur Preuves 1773; — Łojko F., Disquisitio hist. qua jura R. Borus. in Pomer. respondetur 1773 (toż po fran., pol. i niem.); — Tenże, Précis des recherches sur la Pomer., b. w. m. 1773; — Tenże, Notes justificatifs pour le Précis 1773; — Tenże, Suplement du Précis des recherches sur la Pomer. 1773; — Tenże, Reflexions d'un gentil-homme sur les lettres patentes du roi de Prusse 1772; — Tenże (Patridophile), Discuss. de raisons, Philalithopoli 1773; — Tenże, L'insuffisance des pretentions sur la Grand-Pol., Londres 1773 (toż po niem.: Antwort); — Tenże, Recherches sur la Nouvelle Marche 1773, Toż po pol: Wywód pretensyi do Nowej Marchii 1772; — Tenże, Wywód praw polskich do Pomeranii 1772; — Disputatio hist. in Pomereliam 1773; — Gedanken von der Verjährung (z powodu praw do Pomorza) 1773 (DS.); — (Bentzur J.) Jurium Hungariae in Russiam Minorem et Podoliam explicatio, Vindob. 1772 (toż po franc. Exposé preliminaire, po niem.: Ausführung der Rechte, po pol.: Wywód poprzedz. praw do Rusi) (DS.); — Engel S., Précis des recherches sur Galicie ou Halicz et sur Lodomerie ou Włodzimierz 1796; — Dessewffy A., De jure sacrae regni Hungariae in terras Russiae rubrae, Pest 1831; — Łojko Fel., Reponse à l'exposé de droits sur la Russ. Rouge 1773, Toż po pol.: Odpowiedź na wykład kor. węg. do Rusi czer. a czeskiej do X. Oświęc. i Zator. 1773; — Wiadomości szczególne o Haliczu i Włodzimierzu 1773; — Wywód o X. Oświęcimskiem i Zatorskiem, dopełnienie wiadomości o Haliczu 1773 (DS.); — Exposé de la Cour Imp. de Russie 1772, 1773; — Łojko Fel., Reponse à l'ecrit intit. éxposé de la cour imper. de Russie 1773 (toż po polsku) (DS.), (Por. **E.** 1773, 1774: Łojko, Pomerania itd.).

4993. Baudeau Mik. X., Lettres historiques sur l'état actuel de la Pologne (Zarazem: Avis economiques) Amsterd. 1772; Pyrrhis de Varille, Reflexions politiques sur la Pologne, Londres 1772, *zob.* Nr. 4870; Listy dwóch godnych urodzenia dam polskich w Lipsku 3. lutego 1772 (Fel. El. Przemiankowska i Joanna Krzepińska) (DS.).

4994. Consolidatio iurium domus duc. Curlandiae 1772; — Responsio ex parte gen. instigatorum 1772; — Expositio iurium pro instigatoribus R. Pol. contra Petrum ducem Curlandiae 1772; — Exposé de S. A. R. le duc Charles duc de Curlande 1772 (DS.).

4995. R. **1772.** Tyszkiewicz [ciwun wileński], Mowa do J. Kr. M. 10. marca 1772; — Sokołowski S., Mowa do Najj. Pana przy oddaniu instrukcyi d. 14. czerwca 1772; — Instrukcya Delegata, b. w. m. 1772; — Instrukcya delegatom 1772; — Podoski Gabr., Respons Prymasa na list J. Kr. Mości w Warsz. 3. Sept. 1772; — Działyński Ign., Mowa do J. K. Mości, Warsz. 1772; — Morykoni, Toż. Warsz. 1772; — Naruszewicz, Suplika do J. K. Mości, War. 1772 (DS.).

4996. R. **1772.** Pamiętnik pierwszy o ustanowieniu porządku w nauce prawa cywilnego i o założeniu zgromadzenia prawnych ludzi, czytany na zamku na wieczorze czwartkowym w przytomności króla 11. czer. 1772 DS.

4997. R. *1772.* Niezabitowscy Stefan i Jan, Sprawa z Alex. i Kaz. Wolanami 1772; Głos w sprawie Alex Wolana 1772; Sanguszko J., Sprawa w krzywdzie żydów Kazim Piotrowskim 1772; Zum Diplomaterer von Polkowsky gehörige Urkunde (?), Berlin 1772 (DS.).

4998. **Austrya.** Edicta et mandata 1773 do 1818, *zob.* Nr. 1215—1230; — Łoziński Wł., Galiciana, Lwów 1872; — Materiały k' istorii Hałyczyny pid awstrijskim władieniem z 1772, Słowo russ., Lw. 18 6 Nr. 7; — (R.) Zajęcie Lwowa przez Austryaków 1772, Gaz. Nar. 1868 Nr. 166; — Hadik A., Gen. austr., Uniwersał przeciw konfederatom d. 5. Sierpnia, we Lwowie 1772; — Kicki Jan, starosta lwow., Uniwersał [aby żołnierzy cesarskich włóczących się imać], Lwów 5. sierpnia 1772; — Marya Teresa, Uniwersał d. 11. września, z Wiednia 1772; — Pergen J. Ant., Uniwersał cess.-król., we Lwowie 13. paźdz. 1772; Universale, Leopoli 13. Octobra 1772; Universale, Leopoli 16. Octobra 1772; — Ogłoszenie przeciw zebraniom obywatelów od plenipotenta Ces. i Kr. Majestatu, Lwów 1772 (DS.).

4999. **Prusy.** Prawa, *zob.* Nr. 1213—14; — Hertzberg, Recueil des deductions manif. pour la cour de Prusse, 3 t., Berlin 1790, 1795; — Preussische Tarif und Patente, Berlin 1772; — Dokumenty przy zajęciu W. X. Poznańs., Warta 1880 Nr. 313, 1886 Nr. 615—631; — Fryderyk II., Litterae patentes ad ordines Prussiae et Pomer. cis flumen Noteciam sitorum 13. Sept., Berolini 1772 (toż po pol. i niem.); Patent an die sämt. Stände u. Einwohner der Lande Preussen und Pommern, Königsb. 1772; Patent względem ustanowienia sądów świeckich i duch., Berlin 28. Września, Królewiec 1772 (Toż, Warta 1886 Nr. 618); — Notifications Patent, Einrichtung des Justizwesens, Berlin 1772 [Warta 1886 Nr. 624]; — Instrukcia w sztuce wojennej dana generałom, Warsz. 1772 (DS.); — Patent jak w królewskich pruskich krajach względem tabaki sprawować się należy, Warta 1886 Nr. 615; — Hr. de Finckenstein, Publicandum, Warta 1886 Nr. 631; — Fuchs M. B., Nachricht über die königl.-preuss. Besitznahme der Stadt Elbing 1772 den 13. Septemb., Elbing 1822; — Riedel J. K., Predigt am Tage der Besitznehmung der neuen Provintzen, Königsberg 1772; — Loewenberg J., Das enthülte Posen, I.—III. Berlin 1848—9.

Zawiera: Die deutschen Kolonisationen im Grossherzogthume vor 1772; Friedrich des Grossen, lan-

des väterliche Gesinnung gegen die Polen; Friedrich Wilhelms II. Friedens- und Freundschaftsversicherungen; Auszüge aus Patenten, Verträgen etc. und spätere Verheissungen; Nachträge und Miscellen.

5000. **Rossya.** Czerniszew G., Uniwersał Jej Imper. M. ogłoszony o wolności wykonywania wiary w Białorusi, S. Petersburg 1772, DS., *zob.* Nr. 923--924.

5001. Carte générale de la Pologne (Frolin), Marywill 1772; Hommaniani haeredes, Charte von Russisch Lithauen, Nürnberg 1772; Hommaniani haeredes, Polonia propria (mapa) 1772 (DS.).

5002. R. **1772—3. Recueil** des déclarat., qui ont précédées la diète confed., Zbiór deklaracyi [Łojko F.] 1773, *zob.* Nr. 4940; — Stackelberg, Déclaration de Sa Maj. l'impérat. 22, stycz. 1773 [toż po pol.]; — Copie des déclarations uniformes par Rewitzki, Stackelberg, Benoit le 2. Févr. 1773 [toż po pol.]; — Rewitzki, Déclaration de Sa Maj. Imper. [także tyt. pol.] 2. lut. 1773 [DS.].

5003. R. **1773.** St. Aug., Uniwersał na sejmik d. 22. lut. 1773; Szemat listu do szlachty przed sejmikiem 20. lut. 1773; Uniwersał na sejmik 3. Martii, War. 1773 (DS.).

5004. R. **1773—1775. Sejm** Konstytucye seymu extraord. warszawskiego, Konst. W. X. Lit., Ustawy sprawiedliwość dla niektórych obywatelów W. X. Lit. na żądanie onych przyspieszające, Vol. leg. VIII. (1 do 526); — Konstytucye publ. Sejmu extraord. Warsz. d. 19. kwietnia zaczętego, Warsz. 1775; — Konstytucye W. X. Lit. 1775; — Excerpt konstytucyi z ustaw 1774—5, War. 1782; — Przyspieszenie sprawiedliwości 1774; Series posłów na sejm extraord. 19. kwiet. 1773; — Drewnowski Flor., Zbiór wszelkich papierów, w czasie sejmu 1773—5, 1789; — Zbiór mów, Pozn. 1773; — Protokół albo opisanie czynności na sejmie, spisany pod przew. A. Ostrowskiego, War. 1775 t. 6; — List w sposób Dyaryusza sejmu, War. 1773 (DS.); — J. K. Z., Dyaryusz czterech pierwszych dni sejmu 1773, Przew. nauk. lit. 1886 str. 949 [także Bumagi kaz. pierw. razdieła, *zob.* Nr. 4940]; — Nabożeństwa, *zob.* Nr. 5011.

5005. R. **1773—1775. Sejmowe uchwały.** R. **1773.** Akt konfederacyi w Warsz. d. 16. kwiet. 1773; — Actum in curia reg. vars. 20. Apr. [konfeder. posłów Kor. i W. X. Lit.] 1773; — Toż [Oblata konfed. stanu ryc.] 1773; — Toż [Przysiąg. Senator. i min.] 1773; — Toż [Ord. sądów] 1773; —Toż d. 21. Apr. [przysiąg. posłów do konfed. gen.] 1773; — Toż die 24. Apr. [przysiąg. posłów] 1773; — Toż 28. Apr. [przysiąg. Senatorów i ministr. do konfed.] 1773; — Uniwersał marszałków gener. konfeder. oboyga narodów 1773; — Recueil, Zbiór deklaracyi, które poprzedziły i zaszły podczas sejmu pod węzłem konfeder. 1773, *zob.* Nr. 4940; — Akt plenipotencyi do traktowania z Dworami, Actum 10. Maii 1773; — Akt limity seymu 19. Maja [dwojaki] 1773; — Poniński Ad. i Radziwiłł Mich., Uniwers. w Warszawie 12. czerwca 1773, Uniw. w Warsz. 24. lipca 1773, Uniw. w Warsz. 28. lipca 1773, Uniw. w Warsz. 10. sierp. 1773; — Poniński Ad., Uniwersał do komiss. końcem umiark. pretensyi obywat. pod protekc. wojsk prusk. zostaj. 26. sierp. 1773; — Actum in curia reg. vars. 2. Sept. 1773; — Actum die 7. Sept. [ustanow. Rady nieustaj.] 1773; — Poniński Ad. i Radziwiłł M., Uniwersał w Warsz. 11. wrześ. 1773; — Traité entre S. M. L'impératrice et le Roi de Pologne, Vienne 1773 [toż po łac. i pol.: Traktat 18. września]; — Traité entre le Roi de Prusse et de Pologne, Berlin 1773 [toż po łac. i pol.]; — Zbiór deklaracyi, not, i czynności podczas Sejmu od 18. września 1772 do 14. maja 1773 [Skrzetuski Winc., Traktaty między mocarstwami, t. III., War. 1774]; — Akt manifestu, Actum 30. Sept. 1773; — Actum in curia reg. vars. 2. Oct. [ratyfikacya traktatów] 1773; — Ustanowienie kommissyi nad edukacyą, Warsz. 1773, 1774; — Uniwersał ogłaszaj. komis. edukacyjną, Warsz. 1773; — Ordynacye komis. edukacyi 1774; — Fundusz wieczysty na edukacyą młodzi [14. paźdz. 1773] 1774; — Ustanowienie deputacyi do rewidowania sancitów 1773; — St. Aug., Postanowienie względem 6 Assessorów 1773; — Podymne generalne [Projekt do prawa] 1773; — Prawa kardynalne et ordo kr. pols. 1773; — Toż [Prorogacya Sejmu] 1773; — Akt limity 7. Octob. r. z. 1773; — Poniński Ad., Uniwersał do żydów, aby krzywdy od konfederatów doznane spisali, 13. paźdz. 1773; — Instrukcya dla panów lustratorów przez Marsz. konf. wyznacz. do spis. inwent. dóbr Soc. Jesu d. 14. Paźdz., b. w. r. 1773; — Poniński Ad. i Radziwiłł Mich., Uniwers. w Warsz. 25. paźdz., 31. paźdz., 12. listop. 1773; — Traktat między Rzeczpospolitą a Maryą Teresą 15. Novembra 1773. R. **1774.** Remonstracya kom. skarbu względem podatków d. 1. Marca 1774; — Tłumaczenie noty od ministrów trzech dworów sąsiednich do gener. konfed., Warsz. 3. Marca [po pol i franc.] 1774; — Poniński Ad., Uniwersał zalecający posłuszeństwo 1774; — Toż 18. marca w Warsz. 1774; — Rozrządzenie dobrami jezuickiemi, Actum 28. Mart. 1774; — Ordynacya sądów kommissyi do dóbr [S. J.] z d. 29. marca 1774; — Rozrządzenie dóbr przeszło jezuickich i szkoły wojew. 30. kwietnia 1774; — Komissya do rozrządzenia dóbr exjez. w dyec. kijowskiej 1774; — Ustrzycki Mat., Odpowiedź od plenip. komiss. eduk. narod. stronom Raczyńskiego, Woronieckiego o własność pałacu po Jezuitach, Warsz. 1774; — Deklaracya względem Xiążąt S. Państwa Rzym-

skiego [Prawo na sejmie 5. Maja] 1774; — Actum in curia vars. die 6. Maii, Protestacya duchowieństwa 1774; — Warunek względem dziedziców i dzierżawców, Actum 10. czerwca 1774; — Actum in curia vars. die 14. Junii [o trybunale koronnym] 1774; — Instrukcya dla lustratorów 23. Junii, Warsz. 1774: — Poniński A. i Radziwiłł Mich., Uniwersał 25. czerwca 1774; — Ustanowienie prowizyi i ubezpieczenie kredytów, Actum 27. czerwca 1774; — Ubezpieczenie dochodów Rpltej tudzież summ 1774; — Ustanowienie Rady nieustającej [2 odmienne teksty] 1774; — Artykuły ułożenia rady nieustającej 1774; — Departament interesów w radzie nieustającej 1774; — Projekta, które mogą bydź zlecone do exekucyi Consilio permanenti 1774; — Szamocki, Projekt (król.) ad Consil. permanens 1774; — Projekt do konst. d. 25. Augusta 1774; — Actum in curia varsav. die 23. Septemb. [o komisyi edukacyi] 1774; — Projekt do konst. d. 4. Octobra: Moneta srebrna 1774; — Actum in curia varsav. die 14. Novembris [o stopie pieniężnej] 1774; — Prorogacya sejmu, Prawo 17. listopada 1774; — Poniński Ad., Uniwersał nakazujący spis dusz, Warsz. 1774; — Załuski star. Chęciński, Memoryał do stanów Rpltej podany 1774; — Projekt do konst. w substancyi M. Załuskiego 1774; — Zaspokojenie długu Granowskiego, wojewody Rawsk. [projekt sejmowy] 1774; — Upewnienie emphiteusis Jac. Jezierskiemu miecznikowi Łukowskiemu [Projekt do prawa] 1774. — R. **1775**. Akt traktatów między Polską a krajami rossyjs. 15. marca, Warsz. 1775; Akt traktatów między Polską a kraj. państ. austryackiego 16. marca, Warsz. 1775 [Por. K. Chłędowski, Traktat handlowy między Austryą a Polską 1775, Przew. nauk. i liter. 1880]; — Toż między Polską a krajami państwa pruskiego d. 18. marca 1775; — Kwilecki, Relacya z poselstwa u dworu berl. na sejmie, Warsz. 1775; — Instruktarz generalny celny 19. marca [dwojaki, podp. Kossowski] 1775; — Prorogatio sejmu do 20. Marca 1775; — Kommissya, Ordynacya likwidująca długi Rpltej, Warsz. 28. marca 1775; — Lokacya wojska 3. April. 1775; — Podatek od żydów [prawo] 13. April. 1775; — Uchwalenie pod. czopowego 13. April. 1775; — Podatek na handlujących tabaką [prawo] 1775; — Actum in curia reg. vars. 13. Apr.: O podymnem generalnem, Cło generalne, Deklaracya konst. 1768 względem długów Rptej., Względem praw stemplowych od Stanów [wiele ed. po franc. i niem.], Deklaracya względem intrat do stołu naszego, Ustanow. sądów sejm. O nominacyi sędziów, Komput wojska Rpltej 30.000, Explikacya z rozdziału 12 miljon. na płacę wojska, Nagr. zasłuż. 1775 [DS.]; — Karność wojskowa [prawo na sejm 13. kwiet. 1775]; — Lokacya wojska 13. April. 1775; — Actum in curia reg. vars. 15. April.: O cle od soli zagranicz., Rozporządz. względem papieru stemplowego, Dochody skarbowe oboyga narodów 1775 [DS.]; — Ustanowienie kommisyów dobrego porządku po wdztwach (projekt) 1775 [Por. **E.** 1775: Ustanowienie]; — Projekt do deklaracyi 1775; — Toż, względem długów krajowych 1775; — Toż, do prawa względem darowania królowi czterech starostw 1775; — Przeciwko pojedynkom [projekt] 1775; — Obmyślenie nagrody Ponińskiemu [projekt do prawa] 1775; — Determinacya sądu na sprawę Żyżemskich [projekt do prawa] 1775; — Drewnowski Flor., Wyznaczenie osób ad Consilium permanens i do innych juryzdyk. 15. kwiet. 1775; — Approbacya i ratyfikacya dzieła Deleg. jakoteż actorum gener. konfeder., Warsz. 1775 [DS.].

5006. R. **1773—1775. Mowy sejmowe** (oddzielnie druk.). R. **1773**. Jerzmanowski Fr. *(19.* kwiet.); Dąbski *(20.* kwiet.), Korsak A. (Głos); Chwalibóg Józef *(23.* kwiet.); Turski Bisk. (w Senacie *24.* kwiet.), Wodzyński X. Gabr.; Chwalibóg Józef *(25.* kw.); Chomentowski Stan. *(27.* kwiet.), Walewski Xaw.; Stempkowski J. G. (do projektu, albo konfederacya ma być rozwiązana, *28.* kw.); Oraczewski *(29.* kwietnia), Szydłowski Sz., Turski bisk.; Szydłowski Sz. *(1.* maja); St. August *(5.* maja), [Accedit Nota a Ministerio, *zob.* Nr. 5002]; Kurzeniecki Ign. *(6.* maja), Sułkowski Ant., Turski bisk.; Okęcki A. On. *(7.* maja Głos), Szydłowski Sz., Życzniew star. Beznicki (Głos); St. Aug. *(10.* maja), Kurzeniecki Ign., Oraczowski Fel., Turski bisk.; Kluszewski L. *(11.* maja), Okęcki, Oraczowski, Sułkowski Ant. (Mowa, Głos), Szydłowski Sz., Turski bisk., Życzniew star. Beznicki; St. Aug. *(12.* maja), Jeleński Józef, Jerzmanowski Fr.; Chwalibóg *(13.* maja); St. Aug. *(14.* maja), Kruszewski Ludw., Czetwertyński Ant. Stan. (Głos *4.* czerwca), Pruszanowski; Czetwertyński M. Alex. (Głos, *11.* czerwca); Jerzmanowski Fr. *(14.* czerwca); Rewitzki (Discours, po pol. i franc., *1.* sierpnia); St. Aug. (Discours, po franc. i niem., *2.* sierpnia); Jerzmanowski Fr. *(10.* sierpnia); St. Aug. (za królobójcami, *12.* sierpnia); Sułkowski Ant. *(14.* sierpnia projekt do traktatu de Rewitzki); Jerzmanowski Fr. *(21.* sierpnia); Szamocki *(30.* sierpnia); Jerzmanowski Fr., *(31.* sierpnia); Szamocki *(3.* września); Sułkowski Ant. *(14.* września); Gurowski Raf. kaszt. *(21.* wrześ., por. r. 1774), Kurzeniecki Ign., Oraczowski Fel.; Stempkowski J. G. (na reassum., *22.* września); Stempkowski Józef (**E.** IX.) *(24.* września), Sułkowski A., Turski bisk.; Kurzeniecki Ign. *(26.* września); Chomentowski Stan. *(27.* września), Kurzeniecki Ign., Miszewski, Sułkowski A. (Głos);

Zakrzewski; Szamocki (po approb. traktatów *30.* września); Walewski Xaw., Narbutt J. (b. d., Głos), Oraczowski Fel. (b. d.); Kurzeniecki Ign. (na delegacyi, *8.* paźdz.); Lubomirski Jerzy Marc. (Głos, *12.* paźdz.); Kurzeniecki Ign. *(13.* paźdz.); Lubomirski J. M. (Głos, *16.* paźdz.); Jerzmanowski *(18.* i *22.* paźdz.); Lubomirski J. M. *(25.* paźdz.); Kurzeniecki Ign. *(16.* Dec.) 1773; St. Aug., Vier Reden in Warsz. gehalten 17./3; Jerzmanowski Franc., Mowy pryncypalniejsze 1773; Replique pour Son Altesse A. Czartoryski 1773; Oraczowski Fel., Mowy posła krak. 1773. — R. **1774.** Rogaliński (na delegacyi do komis. skarbu, *17.* stycznia); Kurzeniecki Ign. *(19.* stycz.), Pruszanowski; Małowieski (E. IX.) *(22.* stycz.), Oraczowski F.; Lubomirski Stan. *(24.* stycznia); Kurzeniecki Ign. *(28.* stycznia), Oraczowski Felix (i projekt), Czetwertyński Ant. Stan. (Głos); Jerzmanowski Fr. *(3.* lut., *7.* lut.); Chreptowicz (Reponse de la part du Roi, *16.* lut.); Lubomirski Stan. *(18.* lut.); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos, *19.* lut.); Lubomirski Stan. *(9.* marca); Młodziejowski A. Stan. X. *(11.* marca); Massalski Ign. Jak. (Memoryał delegacyi sejmowej *28.* marca); Wilczewski Franc. *(16.* kwietnia); Czetwertyński Ant. Stan. *(22.* kwietnia); Gurowski R. *(25.* kwietnia); Moszczeński And. (Projekt o Radzie nieustającej); Szamocki (do traktatu z potencyami, *27.* kwietnia), Jeleński J.; Sułkowski A. (Głos *4.* maja); Sułkowski A. *(11.* maja); Szamocki (przeciwko podatkom, *20.* maja); Lubomirski Jerzy Marcin *(31.* maja, Głos); Rewitzky, Stackelberg, Benoit *(1.* sierpnia); Lubomirski Jerzy marsz. (Głos, *3.* sierpnia); St. Aug. (Odpowiedź deput. Delegacyi, dana przez kanclerza, toż po franc., *7.* sierpnia); Młodziejowski A. Stan. X. (Odpowiedź J. Kr. Mości), Sułkowski Ant. (na audyencyi u króla); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos, *8.* sierpnia), Turski Fel. Paw.; Gurowski Wład. (pro jure aggratiandi [darowania życia], *29.* sierpnia); Małachowski marsz. tryb. kor. *(1.* września); Szamocki (Głos, *2.* września); Stempkowski (Głos, *3.* września); Chomentowski (podczas delegacyi, *8.* września); Rościszewski J. *(10.* września); Rościszewski J. *(12.* września); Wilczewski Franc. *(19.* września); Gurowski Raf. (Powinność Senatora, Mowa miana na sejmie *21.* Septembra [Zbiór mów 12], Leszno); Wilczewski Franc. *(23.* września); Moszyński Fryd. (Reprezentacya *24.* Sept. in ordine ułożenia podatku); Lubomirski St. *(1.* paźdz.), Oraczowski Felix; Czetwertyński Ant. St. (Głos, *3.* paźdz.) (E. IX.); Massalski Ign. Jak., Oraczowski Felix (i projekt) Odpowiedź na punkta podane komis. menniczey d. *14.* paźdz. od Subdelegacyi; Gurowski Wład. *(15.* paźdz.); Okęcki X. Ant. Onufry (Głos o dystynkcyą sum i funduszów S. J. *19.* paźdz.); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos, *31.* paźdz.); Rościszewski J. *(3.* listopada); Lubomirski Stan. *(14.* listop.), Rościszewski J.; Czetwertyński Ant. Stan. (Głos, *15.* list.), Dunin Rup. (Głos), Jerzmanowski Fr. (na limitę), Żeleński; Jerzmanowski Fr. *(17.* listop.), Szamocki (Głos sejmować a nie delegować radzący); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos, *1.* grudnia), Sułkowski Ant. (Głos), Szamocki (Głos do zapłacenia długów król. ex aerario); Wilczewski Franc. *(2.* grudnia, *10.* grudnia); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos *20.* grudnia) (DS.); Jabłonowski A., Zdanie na sessyi deleg., Warsz. 1774; Koszutski Seb. i Mik., Odezwa do prześw. Delegacyi 1774; Odpowiedź z strony kawalerów zak. Maltańskiego 1774; Rej, Mowa deputata woj. sandom. 1774; Witosławski J., Discours au Roy., Vars. 1774. — R. **1775.** Jerzmanowski Franc. *(3.* lutego); Czetwertyński Ant. (Zdanie w mat. podatków *15.* Febr. w deleg.); Korytowski *(18.* lutego); Jerzmanowski Fr. *(24.* lut., do traktow. z ministr. dworów *25.* lut.), Wilczewski (w mat. dyssydentów); Jerzmanowski Franc. *(27.* lutego); Turski F. bisk. *(1.* marca); Wilczewski *(2.* marca); Czetwertyński Ant. (Głos, *3.* marca), Jerzmanowski Fr., Lubomirski St. (o złych skutkach ust. sejm.); Tenże (refl. do projektu względem dóbr Jezuickich, *9.* marca); Jerzmanowski Fr. *(18.* marca), Lubomirski St. (Zdanie); Jerzmanowski Fr. (przeciw projektowi aby marszałkostwo kor. mogło być dysponowane, *19.* marca, E. IX.); Czacki F. (Głos, *23.* marca); Czetwertyński Ant. (Głos na limicie, *27.* marca), Lubomirski (Zdanie) i Dunin Rup. (Głos, *28.* mar.), Jerzmanowsk, Fr. (po przeczytaniu Consilii permanentis) Przyjemski T. (reass. sejmu), Turski Felbisk.; Czetwertyński Ant. (Głos. *30.* marca), Jerzmanowski Fr. (O rozwiązaniu konfed.); Branicki Franc. (Zdanie in ordine traktatów, *1.* kwietnia); Branicki Franc. (Toż *3.* kwiet., 4 ed., przeciw wejściu wojsk obcych), Wilczewski (przy czyt. praw ust.), Dunin Rup. (Głos, *5.* kwietnia), Biesiekierski A., Gurowski Nep., Jerzmanowski Franc.; Branicki Fr. *(6.* kwietnia), Jerzmanowski Fr. (Głos); Dunin Rup. (Głos, *8.* kwietnia); Dunin R. (Głos, *11.* kwietnia), Małachowski St., Młodziejowski, Skirmont (w dzień limity); Branicki Franc. *(16.* kwietnia); Dunin Rup. *(28. (?)* kwietnia); Branicki Franc. (Zdanie in ordine czytania traktatów, *30.* kwietnia), Dunin Rup. (Głos w senacie), Jerzmanowski Fr. (b. d., o konsekw. z obierania na sejmikach kandydatów do urzędów) 1775 (DS.).

5007. R. **1773—1775. Uwagi.** Skrzetuski Winc., Mowy o główn. materyach politycz., Cz. I., Warsz. 1773; — Reflexye podane ministrowi petersb. względem Rady nieustającej 1774; — Kurzeniecki Ign., Reflexye nad projektem Consilii permanentis 1774; — Turski Fel. Paw., Uwagi na Radę

nieustającą 1774, — Uwagi nad proj. przedaży starostw p. t. Starostwa i królewszczyzny 1774, — List w okolicznościach miast 1773, Keyserling Henr. Chr., Lettres sur la négociation de l'affaire de Malthe 1775, — Tenże, Lettre d'un Polonais à son ami, Londres 1773, — Considérations politiques sur les affaires de Pologne, Londres 1773 (toż po niem.: Briefe, ang.: Letters), — Observations sur les déclarations 1773, — Lettre hist. et pol. d'un gentil-homme polon. à l'occas. des Observations 1773, — Examen du système des cours de Vienne, Pet., Berl. concernant le démembr. de Pologne, Londres (2 ed.) 1773 (toż po niem.) (Por. **E.** 1773: Pologne, 1774: Gerard), — Trenck Friedr., Beantwortung franz. Schmähschrift: Anmerkungen über die Erklärung der Wiener, Petersburg. und Berliner Höfe, Aachen 1773, — Reflexions polit. sur l'administration intérieure de la Pol. Amsterd. 1775 (DS.), *zob. Kroniki, Broszury.*

5008. R. **1773**. Turski bisk., Mowa na Radzie Senatu 8. lutego, Warsz. 1773, — Generalna taryfa celna według traktatu między Polską i cesarzową królową węgierską d. 16. Martii (podpis. Ad. Poniński) 1773, — Uniwersał kom. skarbu względem łanowego i pogłówn. żydows. 29. maja 1773, — Branicki Franc. X., Uniwersał do regimentarzy, Warsz. 1773 (DS.).

5009. R. **1773. Protesty**. Krasiński Mich., Hier. i Pac Mich. Jan, marsz., Protestatio contra dismembr., Lindau 26. Nov. 1773 (toż, Ruch lit., Lwów 1877), — Reytan, Manifest przeciw czynnościom sejmu 1. grud. dla zakazu nie przyjęty, Warsz. 1773, Potocki Józef, Proces względem obrony Rpltej wyd. 1773, — Reflexye nad uniw. na sejmiki przedkoron. P. Ponińsk. Instyg. na woln. i ojczyznę 1773 (DS.).

5010. **Klemens XIV.**, Dominus ac Redemptor, Bulla kasująca zak. Jezuitów (po łac. i pol.), Romae (Vilnae) 1773, — Beaumont X. Krz., List do Klem. XIV. z okoliczn. Breve kasującego S. J. (2 ed.) 1773 (Por. **E.** 1773: Rzewuski), *zob.* Nr. 4969 i 5022.

5011. Ceremoniał audiencyi Garampiego u króla polskiego, Zbiór Pam. Plat. t. IV., — Olechowski Józef X., Doniesienie o powrocie bisk. Sołtyka, Zarazem list Józ. Garampi arcyb., 2 ed., 1773, — Sołtyk Caj. Ign., Zawiad. dyecezyi o powrocie 13. lutego (Por. **E.** 1773: Carmen, Oda, Powinszowanie, Załuski J. A.), — Klemens XIV., Duae epistolae ad Ep. Cracov., Romae 1773, — Sołtyk Caj. Ign., Litterae mutuae cum Pont. Max. Clemen. XIV. 1773 (toż po włos.), — Sołtyk Caj. Ign., Rozporządzenie, Warszawa 5 marca 1773; List pasterski o Szeptyckim bisk. 19. sierp. 1773, — Synodus dioec. Kijoviensis celebr. Żytomiriae (J. And. Załuski) 1773, — Załuski Józef And., List pasterski, Warszawa d. 13. marca 1773 (Por. **E.** 1773: Garlicki), — Okęcki Ant. Onufry, Wszystkiemu duchowieństwu (list 6. stycz.) Warsz. 1773, — Młodziejowski And. Stan., List past. o sejmie 15. marca (o śmierci And. Poniatowskiego) 1773, Toż, 19. kwiet. 1773, — Wołodkowicz Fel. Fil., Toż 23. maja 1773, 16. lipca 1773, 2. sier. 1773, — Okęcki A. O., Edictum, Var. dat. 3. Sept. 1773, — Sierakowski W., List 17. Decembr. 1773, Prawo o postach, Sandomierz 1773, — Szeptycki Leon, List. pasterski, Lwów 2. Octob. 1773, — Przedłożenie praw greków nieunitów i dyssyd. przeciw manifestowi rzeczposp. z Repliką 1773 (Por. **E.** 1773: Pyrrhis), — Poniatowski M. J. bis:, Obwieszczenie w objęciu urzędowania 1773, — Załuski Józef And., Sermo pro immunitate ecclesiastica 1773, — Turski Fel. P., Okólnik o nabożeństwie za duszę And. Poniatowskiego Generała austr. d. 6. kwietnia (**E.** IX.) 1773, — Constitutiones examinandae in futuris capitulis, Vilnae 1773, — Pozwolenie kupna dóbr kapitule Chełmskiej 1773 (?), — Massalski J., Univers. salutem, Vars. 1. Aug. 1773 (DS.).

5012. **Process** względem królobójstwa, Warsz. (toż po łac. i niem.), *zob.* Nr. 4982 (Porwanie St. Aug.), — Słonimski Einleitung des Processes 1773, — Puławski Kaz., Manifeste, Février (z powodu zarzutu o królobójstwo) 1773, — Kontynuacya indukty w sprawie o gwałt. Maj. obrażenie d. 27. lut. 1773, — Kontynuacya indukty dalszej 1773, — Stanisł. Aug., Die 3. Mart. (Cytacya przed sąd S. Strawińskiego, Wal. Łukawskiego po łac.) 1773, — Actum 19. Maii, Sprawa crim. laesae Majest. 1773, — Status causae inter instigatores J. Ośmiałowski et Fr. Przeński actores atque Stan. Strawiński, Val. Łukawski, Cas. Puławski, Val. Zembrzuski 1773, — Ośmiałowski Jan, Mowa delatora 14. Junii 1773, Toż 31. Julii 1773, — Summaryusz dokumentów ur. Wal. Zembrzuskiego spisany 1773, — Justyfikacye złożonych summaryuszów dokumentów 1773, — Sprawa ur. Walent. Zembrzuskiego, że nie wiedział o królobójstwie 1773, — Odpowiedź z strony o zarzuty królobójstwa uczyniona 17. czerwca 1773, — Odpowiedź ze strony Walentego Łukawskiego 27. lipca 1773, — Wiszowaty Wik., Obrona od M. Łukawskiej obwinionej o wspólność występku 1773, — Replika instygat. na odpowiedź Mar. Łukawskiej 1773, — Wiszowaty W., Odpowiedź na replikę z strony instygatorów 1773, — Rzętkowski Wal., Indukta ze strony J. Kuźmy 29. lipca 1773, — Replika instygat. na odpow. J. Kuźmy 30. lipca 1773, — Kuźma, Duplika ze strony Kuźmy 1773, — Replika na accessoria ze strony instyga-

torów 1773, — Odpowiedź (powtórna) ze strony Cybulskiego (proces) 1773, — Actum, Oblata dekretu przeciw królobójcom 1773 DS., Gaz. Sądowa, War. 1882, — Ostrożyński Wł., Sprawa zamachu, Przew. nauk. lit. 1890, — Prośba do króla St. Aug. za Kaj. Skrzetuskim, Arch. domowe Wójcickiego 1856, — Mowa St. Aug. na sejmie, *zob.* Nr. 5005, — Wiersz z okoliczn. mowy od króla za królobójcami 1773 (DS.), *zob.* Nr. 5125.

5013. R. **1773.** Taxa victualium przez urzędy podwojewodzych 1773, — Przeniesienie kwarty i hyberny na dobra król. starostwa Przemyskiego 1773. — Odpowiedź na uwagi nad handlem i fabryką tabaki około 1773 (**E.** IX.), — Okazanie expensy, którą obywatele trzymający wojsk. ross. głów 1.225 rocznie ponosić muszą 1773 (DS.).

5014. R. **1773.** Actum 28. Aug. (J. Komorowski w sprawie porwania Gertrudy córki) 1773, — Potocki St. Remanifest w gr. warsz. 20 września 1773, — Actum in curia Vars. 20. Sept. (w sprawie Komorowskiej, Remanifestacya Potockiego) 1773 (DS.), *zob.* Nr. 4975.

5015. Sapieha K. Nestor, Listy w latach 1773—6 do matki pisane z zagranicy, Atheneum 1851 III., Odb., Wilno 1852.

5016. R. *1773.* Wincenty Potocki potwierdza nadane od poprzedników żydom w Stanisławozyku prawa, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 10, *zob.* Nr. 1854 (Zatw. dok. Brzozowa); Żuchowski Stef., Process kryminalny o dziecię Jerzego Krasnowskiego od żydów w zamordowane (z datą 1713) (2 ed.) 1773; Catalogus lectionum et operum publicarum in Atheneo gedanensi propositus, Gędani 1773 (DS.).

5017. Status pro ordine equestri districtus Goldingensis 1773; Ustawy orderu kawalerów pod imieniem elektorskiego Falckiego lwa ustanowionego 1773 (DS.).

5018. **Austrya.** Ordinationes variae Galiciam Oriental. concernentes, Leopoli 1773, — Extract cyrkularzów od Gubern. w Galic. wydanych 1773, *zob.* Nr. 4998, — Marya Teresa, Manifest do mieszk. Galicyi 1773, Patent powoł. stany 3. listopada 1773, — Pergen, Universale, Leopoli 28. Januar. 1773, Ces. kr. Rozkaz, Lwów 2. lut. 1773, Ordinatio judicii supr. Galiciae, Leopoli 8. Martii 1773, Uniwersał wzgl. kontraktów Lwów 1773 (DS.).

5019. **Prusy.** Fryderyk II., Uniwersał w Potsdamie 25. kwietnia o podwyższeniu cła na Wiśle 1773 DS.

5020. **Rossya.** Ukaz przełożony na polskie, Petersburg 17. lutego 1773, — Ukaz d. 8. maja, Petersburg, Tabella dla sądów Białej Rusi, Zarazem ogłoszenie o prestidigitatorze (po ross.) 1773, — Rota przysięgi na wierność Katarzynie II. 1773, — Instrument na wykonaną przysięgę 29. grudnia (po pol. i łac.) 1773, — List ochronny Gener. guber. Białorusi w Petersb. (po pol. i ross.) 1773, — Szeremetew Piotr, Zapiska puteszestwija, Moskwa 1773 (DS.).

5021. R. **1774.** Uniwersał kommisyi skarbu względem monety 21. listopada (Warsz.) 1774 DS.

5022. Klemens XIV., Odwołanie własnego listu, znoszącego zakon Jezuitów 1774, — Memoryał podany królowi od Jezuitów, Warsz. 1774, — Garampi Jos., Litterae scriptae ad capitulum prov. Congreg. Schol. Piar. congreg., Gorae d. 31. Julii 1774, — Podoski, Uniwersał Prymasa do dzierżawców dóbr arcyb. d. 6. Aprila 1774, — Tenże, Rozporządzenie dla duchowieństwa dyecez. płockiej względem rekollekcyi 1774, — Turski Fel. Paw., Wszystkim błogosławieństwo (o śmierci Józ. Załuskiego), Warsz. d. 15. Stycznia 1774 (**E.** IX.), — Ossoliński Franc. Kandyd, List pasterski w Żytomierzu d. 31 stycznia 1774, Toż d. 20. marca 1774, — Wołodkowicz Fel. Fil., Zalecenie do duchowieństwa 23. Aprilis 1774, Toż d. 20. Paźdz. 1774, — Sierakowski W. H. X., Rozporządzenie d. 3. Julii, Toż 12. lipca (po pol. i łac.) 1774, — Szeptycki Leon, List pasterski 26. Aprilis, Toż, Lwów 17. Sierpnia, Toż 29. listop. (cerkiewno-słow.) 1774, — Młodziejowski A. Stan. X., List pasterski ogłaszający Breve 1774. — Rudnicki Lubieniecki X., List do duchowieństwa unitów dyecezyi Łuckiej i Ostrogskiej (o zgubie Ganganellego) 1774, — Instructio ordinand. a Leopol. Minorum Convent. 1774, — Actus erectionis collegii neofundati Tremesnensis 1774 (DS.), — Klem. XIV. mianuje Dominika Karwosieckiego koadjutorem biskupstwa Bakońskiego, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 2, — Manoury opat i jen. Norbertanów do opata kl. św. Wincentego we Wrocławiu, Mosbach, Wiadomości pol., — Sprawa o dziesięciny, *zob.* Nr. 5024, — Dobra pojezuickie, tamże.

5023. **Kurlandya.** Karol ks. Kurl., Ducatuum Curl. et Semig. Constitutio sancita a. 1774 (toż po niem.), — Landtagsschluss v. 13. Oct. 1773, v. 17. Oct. 1774, — Gravamen przeciw Piotrowi bratu (i) konstyt. r. 1773 (toż po niem.), Wilno 1773, — Odpowiedź ze strony J. W. Piotra 1774, — Odpowiedź na pismo odpow. Piotra 1774, — Exposé du procès entre le prince Charles Ernest et Pierre 1774, — Schreiben eines Curländers 1774 (DS.).

5024. R. **1774.** Repartycya i kadencye tryb. głównego W. X. Lit. (po r. 1773), — Ordinatio judiciorum Petricoviensium, Calissii 1774, — Sprawa o dziedzictwo Baru z mocy konstytucyi d. 21. Novembris zaczęta 1774, — Produkt sprawy J. O. X. Jerzego Marcina Lubomirskiego, dóbr Baru dziedzica, przeciwko possessorom w sądzie kom. sejmow. 26. listopada 1774, — Obrona z strony instygatorów 1774, — Replika instygatorów

na racye Lubomirskiego 1774, — Replika instygatorów ostatnia 1774, — Kontynuacya obrony 1774, — Indukta sprawy o dziecio-bójstwa przez Żydów 1774, *zob.* Nr. 5016, — Decretum terr. var. intuitu decimae praedialis recenter prolatum 1774, — Znaczne części od dóbr pojezuickich Nowodwór zwanych do Bentkowskiego oderwane (po r. 1774), — Prożba od M. Brześcia 1774 (DS.).

5025. R. **1774**. Czyż Fr., Użalenie obywatelów wojew. wileńs. do deleg. Stanów przeciw uciążliwościom wojsk rosyjskich 12. Novembra 1774 DS., *zob.* Nr. 5013.

5026. R. **1774**. Zakazanie sprowadzania gazet Leydeyskich, Actum 23. Aug. 1774 DS.

5027. **Akademia krakowska**. (Putanowicz J. A.), Memoryały, noty, stan wewnętrzny i zewnętrzny Akademii krakowskiej (Kraków) 1774, — Institutum academicum Univ. Crac. doctorum, magistrorum, profoss. et baccal. 1774 (DS.).

5028. R. **1774**. Ordinatio privatarum lectionum in collegio Vladislaviano, Crac. 1774, — Korsak Józef, Oratio ad senatum academiae vilnensis, Vilnae 1774, — Potocki Ign., Przemowa przy ustanowieniu szkół Wojew. w Lublinie 1774. — Do Stan. Aug. przy doświadczeniu profitu kawal. w Colleg. Nobil. 1774, — Magier Winc., Mowa do J. K. M, w szkołach wojewódzkich, Warsz. 1774, — Entwurf der Einrichtung des Gimnasii, Mittau 1774 (DS.).

5029. Haigoldt, Gedanken über die Klagen der Polen, welche Monopolium des Danzigs betreffen 1774 (toż po pol.) 1774.

5030. R. *1774*. Jerzy Wandalin Mniszech Atanazemu Szeptyckiemu Stefana Karszniewicza na parocha prezentuje, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 47; Świebocki Ł., Sprawa o powrócenie plebanii Krzemienieckiej wraz z funduszem (około r. 1774); Przyczyny dla których prawo Hryniewiczowi do kamienicy Bernardynek służąco, bydź powinno uchylone 1774; Objaśnienie nabycia dóbr przez Barona Gartenberg-Sadogórskiego konsyl J. Kr. Mości od Piotra Potockiego 1774 (DS.).

5031. R. *1774*. Mierzejewski, Mowa przy złożeniu sęstwa d. 14. Novemb. 1774; Mostowski Paweł, Copie de la lettre à M. le cte Sierakowski 2 Juillet, Paris 1771 (DS.); Dostrzeżenia meteorologiczne w War. 1771—1812 R. T. P. N., Warsz. 1812 VIII

5032. **Austrya**. Marya Teresa, Patent d. 2. lutego (Ogłoszony przez Hadyka reguluj. podatek wojskowy) 1774, Manifest 25. lutego Lwów 1774, — Przetłómaczenie edyktu ces. królowey Węgier (Wiedeń) 1774, — Taryffa, przez którą można wiedzieć cenę chcąc grać na loteryę (około 1774) (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 4998.

5033. **Prusy**. Erneuertes Edict das bei Confiscation. Edykt ponowiony, iż pod konfiskacyą wełny, koni i wozów skóry nie mają bydź wywiezione z kraju, Marienwerder 1774 DS.

5034. **Rossya**. Allergnädigste Kirchenordnung Catharina II., Moscau 1774 DS.

5035. Actions de graces rendus aux trois puissances par les peuples polonais, Amsterd. 1774 DS.

5036. R. **1775**. **St. August**. Uniwersał o ustanowieniu komisyi, War. 1775, Względem komisarzów 1775, Uniwersał 12. Junii 1775, Uniwersał względem odzyskania dóbr alienowanych exjezuickich d. 14. lipca 1775, List upominalny do lustratorów W. X. Lit. d. 20. czerwca 1775, List króla względem spraw i sędziów nieunitów i dyssydentów d. 30. czerwca 1775, Extract listu do X. Ponińskiego i Radziwiłła 5. sierpnia 1775, Uniwersał względem podawania memoryałów do Rady nieust. 22. września, War. 1775, — Extract rezolucyi Najj. P. na memoryały i odpowiedź Przeździeckiego 1775 (DS.).

5037. **O Radzie nieustającej**. Powinność i władza 1775, — Rezolucye, *zob.* Nr. 5059, — Powinności i władza departamentów oraz tłumaczenie prawa 1775. Warsz. 1775, — Wielhorski Mich., O przywróceniu dawnego rządu według pierwiastku ustaw 1775 (toż po franc.: Essai sur le retablissement) 1775 (DS.).

5038. **Kommissya Skarbu**. Uniwersały: względem cła generalnego 25. kwietnia 1775, względem podymnego 2. maja 1775, względem papieru stępl. 19. maja 1775, względem podatku od tabaki 20. maja 1775, względem czopowego 23. maja 1775, względem stępl. kart 3. czerwca 1775, względem półtorej kwarty 13. czerwca 1775, względem pogłównego żydowskiego 1. lipca 1775, wezwanie do płacenia podatków 12. lipca 1775, wyznaczaj. miejsce do odbierania podatków 1775, względem licytacyi czopów 20. lipca 1775, wyznacz. miejsce do odbier. podatków 21. sierpnia 1775, o soli 7. wrześ. 1775, względem papieru stępl. 14. listopada 1775, względem lustrowania czopowego 1775, — Komissya, Instrukcya do komor względem osób niekupieck. 1. lipca 1775, — Instruktarz mostowego, Warsz. 28. list. 1775, — Ordynacya officyalistów skarb. 1775, — Instrukcya od kongressu do rewizyi prowentów fundacyi duchown., Warsz. 21. wrzesnia 1775, — Obwieszczenie względem jarmarku cieszyńskiego 12. sierpnia 1775, — Taryfa celna gener. podług traktatu między królową pols. i cesarzową król. węg. 1775, — Tabelle do jakiej sumy papier stęplowy ma być używany 1775, — Tabelle z regestrów i faktur fabrycznych wyciągnione 1775, — Specyfikacya starostw i królewszczyzn, Warsz. 1775, — Doniesienie Stanom o zamianie wsiów 1775, — Deklaracya względem komisyi dla ekonomii 1775, — Summaryusz i bilans percepty skarbu 1775 [DS.].

5039. Kommissya względem monety: Ponowienie zakazu wywożenia monety d. 26.

lipca 1775, — Uniw. 22. sierpnia 1775, — Summaryusz, umiarkowanie monety starej z dzisiejszą, Kraków 1775, — Taryfa redukująca monety, Wilno 1775, — Uniwersał co do fałszywej monety 1776, — Tabella, proporcyi monety podłej 1776, — Etablissement concernant les loix de change, Vars. 1775, — Ordynacya sądów kommissyi likwidującej długi Rzpltej 20. maja ułożona 1775, — Pretensye m. Krakowa do kommissyi długi Rpltej likwidującej d. 23. paźdz. 1775, — Pozwolenie lombardu czyli montis pietatis 1775 (DS.).

5040. **Kommissya wojskowa** oraz ustanowienie Rządu i komendy wojska (2 ed.) 1775, — Actum in curia Regia Vars. 28. April., Suplement, O powinności do władzy i obow. hetmanów 1775, — Branicki Fr., Regulamin wojska subordynacyą przepisując (Władza i obowiązki hetmanów), Warszawa 1775, Ordynans komendantom wojska 3. marca 1775, Uniwersał w Warsz. 14. maja 1775, Przepisy służby obozowej i garniz. 1775, Dwa uniwer. do wojska d. 13. i 15. grudnia względem rygoru, Warszawa 1775, Obwieszczenie hetmańskie tyczące się płacy wojska 15. grudnia w Warszawie 1775, — Brühl Aloj. Franc., Artykuły wojenne artyl. koron. 6. maja 1774, Warsz. 1775, — Coccei (de) generał, Regulament dla gwardyi pieszej 1775, — Proceder prawny woyskowy (po pol. i niem.), Warsz. 1775 (DS.).

Notaty gener. brygady 1775—78, zob. Kroniki.

5041. Kommissya nad szpitalami w koronie wyznacza lustratorów do spisywania szpitalów 1775; — Fundusz na szpital warsz. Dziec. Jezus, Warsz. 1775; — O niewinności dzieci podrzuconych, Warsz. 1775 (DS.).

5042. **Kommissya Edukacyi** narodowej 1775 DS.; — Ustawy komisyi edukacyjnej 1783, Wilno 1819, Lwów 1872 (wydał St. Sobieski, Bibl. Pedag.); — Seredyński Wł., Zapiski i dokumenta do dziejów instrukcyi publicznej w Polsce, Arch. lit. i ośw. Ak. um., Krak. 1878 t. I.; — Massalski J., Przepis dla szkół parafialnych (kom. ed.), Warsz. 1775; — Przepis dla dyrektorów, Warsz. 1775; — Przepis kom. na szkoły wojewodzkie, Warsz. 1775; — (Dąbski), Stan prawny komissyi Edukac. o dobra Woźniki Orzeszki 1775; — Obwieszczenie od kom. ed. względem napisania książek elementarnych (podp. J. Massalski), Warsz. 1775; — Programma seu publica invitatio libros scientiarum elementares scripturis (podp. Massalski), Var. 1775; — Piramowicz Gr. X., Mowa w dzień otwarcia tow. do ksiąg element. d. 7. marca, Warsz. 1775; — Poliwszyński J. J. Dł., Krz. Szembekowi bisk. z okolicz. wizyty szkół Pułtuskich 1775 DS., *zob. Kroniki, Broszury.*

5043. Kukiewicz T., Do komisyi dla wyświecenia funduszów edukacyjnych na Gubernie Litewskie, Białoruskie, Mińską i na obwód Białostocki, Wilno (po r. 1815); Dąbrowski K., Przełożenie interesu JW. K. Prozora z Kukiewiczem, Wilno 1822; Tenże, Odpowiedź K. Prozora, Wilno 1823; Pożarski B., Stan sprawy z W. JP. Kukiewiczem i funduszem eduk. wileńs., Wilno 1822; Tenże, Odpowiedź ze strony JW. Lud. z Szujskich Prozorowej, Wilno 1833.

5044. **Pius VI.**, Tavanti, Fasti di Pio VI., Italia 1804, 2 vol.; — Beccatini, Storia di Pio VI.; — Bourgoing, Mémoires histor. et philos. sur Pie VI., vol. I.

5045. Pius VI., Epistola Encyclica ad patr. primates, Vars. 1775; — Servus Servorum (de jubileo) [et Kierski Tad., List o jubileuszu] 1775; — Breve względem umniejszenia świąt do X. bisk. Płockiego 23. maja (po pol. i łac.) 1775; — Garampi Jos., Declaratio 27. Febr. 1775, Epistola (mianow. deputata w sprawie subsidii charitat.) 1775, Epistola 10. Martii (Ad priores Provinc. Ord. Praedic.) Var. 1775, Epist. 16. Martii (o prawach religii katol.) 1775, Testimonium Nuntii apost., Vars. 16. Martii 1775, Epistola (bez tyt. i podp.) Vars. Juni 1775 (De Conditione Kmethonum s. glebae adscriptorum) 1775, Epistola ad archi- et episcopos, Vars. 30. Junii (względem umniejszenia świąt), Var. 1775; — Duchowieństwo (ma dać Subsidium) 1775; — Sołtyk K. Ign., Doniesienie o obraniu Ojca św. 17. marca 1775, List past. 27. maja 1775, Proces o składkę po 6 zł. od komina 1. paźdz. 1775, List pasterski o kanonizacyi B. J. Kantego 1775, Obwieszczenie względem nabożeństwa, Krak. 1775, Proces obw. świąt zmniejszenie, Krak. 1775, Proces rozrządz. lustracye intrat duch. 1775, Prohibitio gestand. distinctoriorum 1775; — Massalski Ign., Donosi o obiorze Piusa VI., Warsz. 1775; — Młodziejowski And., List pasterski o wyborze Piusa VI. 1775, Toż, ogłosz. breve Piusa VI. zmniejszające liczbę świąt 1775, Przydatek do procesu ogłasz. breve Piusa VI. 1775, Rozrządzenie co do odbier. podymnego w dyecezyi Warsz. 1775; — Ossoliński Kandyd., List pasterski bisk. kijows. 21. marca 1775; — Wołodkowicz Fel., Toż 23. marca 1775; — Poniatowski M., Toż, Wilno 1775, Articuli super visitatione, Vars. 1775; — Podoski Gabr. J., List pasterski 16. paźdz. 1775; — Turski Fel. P., Duchowieństwu błogosławieństwo, Warsz. 17. sierpnia (modły za Michała Czartoryskiego) (E. IX.) 1775; — Jura decisionis trib. nuntiaturae apost. in reg. Poloniae, Vars. 1775; — Decisiones rotae Rom. pro et contra Math. Buydecki, rat. Conv. Miechoviensis, Romae 1775 (Por. E. 1775: Decisio) (DS.).

5046. Diarium des auf den 20. Oct. bestimmten Landtages (Kurland), Mitau 1775 DS.

5047. R. **1775.** Akt protestacyi. b. w. m. 1775; — Dunin R., Manifestacye i protestacye i innych (?) (wypisy z akt grodz.) 1775; — Actum in curia reg. vars. 15. Apr. (Manifest posłów Łomżyńskich) 1775; — Toż 28. Aprii. (Manifest posłów Łęczyckich) 1775; — Toż (Czetwertyński Ant., Protest) 1775; — Ostrzeżenie według konstytucyi r. 1775 do korony 1775 (DS.).

5048. R. **1775.** Podoski Gabr. J., Respons 1. Junii dany królowi pols. na list na sądy sejmowe wzywający 1775; — Tenże, Respons 15. kwietnia w Gdańsku Ostrowskiemu bisk. kujaws. dany 1775; — Poniński A., Obwołanie (co do teatru) 16. lipca 1775 (DS.); — Pokwitowanie skryptów Tyzenhauza (Pam. hist. L. Huberta) t. I.

5049. R. **1775.** Nowella o repartycyach i kadencyach trybunału głównego, Wilno 1775; — Darowski J., Mowa na powitanie trybunału 1775; — Karpowicz Mich., Kazanie do trybunału, Wilno, Grodno 1775; — Dekret w sprawie o dzieciobójstwie, Actum 17. Julii 1775; — Dekret sądu marszałkowskiego co do wolności żydów, Warsz. 1775; — Wyrok sądu marszałkowskiego tyczący się handlu 1775; — Radziwiłł Mik. X., Manifest (w sprawie fam.) 1775; — Sapieha Alex. M., Replika wojew. Połockiego na odp. Weytemberga żyda (zarazem Petita, Summaryusz, Wzmianka, około 1775); — Czetwertyński A., W sprawie z Januszem i Kajetanem Czetwertyńskim czyni objaśnienie 1775 (DS.).

5050. R. **1775.** Lipiewicz A., Univers. Crac. Rector, Tametsi notum Circul. 23. Oct., Crac. 1775; — Mowa przy rozpoczęciu nauk w seminaryum wileńskiem, Wilno 1775 DS.

5051. R. *1775.* **Nowomiejski E., Mowa miana w Kozienicach d. 9. września 1775; Summaryusz dok. Alex. Bullera z Franc. Byszewskim o siedm włok wsi Moszczona 1775; Replika starostwa Łęczyckiego na dokumenta opactwa Trzemeszyńskiego około 1775; Czarnecki Wawrz., Najj. Królu (Prośba w kwestyi Zastawu po r. 1774) 1775 (DS.).**

5052. R. *1775.* **Obwieszczenie, JMP. Bono przybył i posiada wiele sekretów. Warsz. (E. IX.) 1775; Gautier de Salgues, Obwieszczenie względem rolnictwa, Warsz. 1775 (toż po niem.) (DS.).**

Galicia, Edicta et Mandata, zob. Nr. 4998.

5053. **Prusy.** Patent króla J. M. Pruskiego do Stanów nad Notecią leżących 22. kwietn. 1775; — Ordnung für Ost-Preussen in Litthauen. Berlin 1775 (DS.); — Hr. de Finkenstein, Publicandum, Warta 1886 Nr. 632; — Fryderyka Patent deputacyi kameralnej wojsk. i ekonom. w Bydgoszczy, tamże Nr. 633; — Publicandum kamery wojsk. i ekonom. król. Pruskiego, tamże Nr. 635; — Delegacya kameralna i wojsk., Publicandum z 20. paźdz., tamże Nr. 636.

5054. R. *1775.* **Schreiben eines Kaufmanns zu Breslau über die Aumerk. zwischen Preussen und Pohlen gesch. Handlungstract. 1775 DS.**

5055. R. **1776. Sejmiki.** Instrukcya J. K. M. Pana N. M. na sejmik przedsejmowy d. 15. lipca w Warszawie 1776; — Kopia pierwszego listu do podkomorzego przed następującym sejmikiem i sejmem 1776; — Rzewuski S., List do województw, ziem i powiatów na sejmiki przedsejm. 1776; — Rzewuski W., List JW. do wdztw (toż po łac.) 1776; — Bardziński Klem., Mowa na sejmikach w Łęczycy 15. lipca 1776; — Tomaszewicz B. D., Relacya z czynności Sejmu na sejmiku przedsejmowym d. 15. lipca 1776; — Excerpt punktów instr. wdztwa wołyńskiego 1776 (DS.); — Kościałkowski, Mowa 21. lipca 1776; — Branicki Franc. [Zdanie 6. Sierpnia (?)] 1776; — Bonfał Franc. (na sejmie 20. Aug.) 1776; — Niesiołowski J. (22. Aug., fol. i 4to) (DS.).

5056. R. **1776. Sejm.** Konstytucye Seymu ordynaryinego warszawskiego, Konst. W. X. Lit., Vol. leg. VIII.; — Konstytucye sejmu ordyn. warszaws. pod węzłem konfed. gener. agitującego się, Warsz. 1776; — Konst. W. X. Lit. b. m. i r. DS. (Poszczególne por. **E.** 1776: Konstytucye); — Summaryusz konst., War., Wilno 1776, Kalend. wil. 1777; — (Jabłoński S. K.) Series senatorów i posłów, Warsz. 1770; — Series posłów sejmujących, b. w. m. 1776; — Protokół albo opisanie delegacyi na sejmie extraord. do zawarcia traktatów z dworami spisany pod przewod. Ostrowskiego A., Warsz. 1776; — Cieciszowski A., Dyariusz Sejmu konfeder. generalnej obojga narodów, Warsz. 1776; — Mowy różne na sejmie (zbiór luźno drukowanych), Wars. 1776 (DS.).

5057. R. **1776. Uchwały i projekty sejmowe.** Akty konfeder. gener obojga narodów 1776 (toż po franc.); — Mokronowski And. i Ogiński And., Deklaracya 27. sierpnia iż posłowie, którzy konfeder. nie podpisali, przypuszczeni nie będą 1776; — Mokronowski And., Rezolucya 27. sierpnia o nieprzerwanym biegu sprawiedl. mimo konfed. 1776; — Actum in curia reg. Vars. 29. Aug. (sposób wybier. sędziów), 31. Aug. (Nominacya sędziów sejmow.), 2. Septembr. (Konwencya z dworem rossyjs.) *zob.* Nr. 5060, 3. Sept. (Deputacya do examinowania Rady nieustającej), 6. Sept. (Ordynacya sądów sejmow.), 7. Sept. (O radzie nieustaj.), 11. Sept. (zbiór spraw sąd., polecenie And. Zamojskiego), 12. Sept. (Ratyfik. konwencyi z dworem wiedeńsk.), 25. Sept. (Sądy sejmowe), 25. Sept. (O władzy departamentów), 27. Sept. (Konwencya z dworem berl.), 3. Octob. (O komissyach i remissyach), 5. Octob. (Prorogacya sejmu), 12. Octobr. (Dochody skarbu), 14. Oct. (Expensy skarbu), 15. Oct. (Wydatki koronne), 18. Oct. (O Zakonie Maltańsk.), 21. Oct. (Ubezpiecze-

nie sum pojezuickich), 21. Oct. (Edukacya narodowa), 21. Oct. (Rada nieustająca), 21. Oct. (O podatku W. X. Lit.), 21. Oct. (O składach towarów), 23. Oct. (Zamiana dóbr), 21. Oct. (Lex sumptuaria); — Artykuł I. ułożenia Rady nieustającej 1776; — Akt konstytucyi, Dochody skarbu koronnego 1776; — Deklaracya co do wpisywania się do konfederacyi 1776; — Toż o komissyjach y remissach 1776; — Toż ostatniego sejmu 1776; — Toż i remissach (projekt) 1776; — Kupno dóbr Rowów, Projekt do prawa (E. IX.); — Delegowani a statibus do rozdawniczej komisyi 7. Sept. (i odp.), Toż 17. Septembr., 18. Septembr., 26. Septembr., 26. września, 1. Octobra (i odpow.) 1776; — Dodatek do prawa „Departament policyi" 1776; — Edukacya narodowa (Prawo sej. 21. paźdz., Majątek Pojezuicki) 1776; — Nadgroda W. Przebędowskiemu (Projekt do prawa) 1776; — Objaśnienie konst. 1775 (podymne gener.) 1776; — Objaśnienie ordynacyi dla cechu rybackiego, Warsz. 1776; — Objaśnienie legis sumpt. 21. paźdz. 1776; — (Ł. P. W.) Objaśnienie Kamieńca Pod. potrzeby, Warsz. 1776; — Projekt do prawa p. t. Decreta executionis (E. IX.) 1776; — Uwagi do projektu: Decreta executionis 1776; — Projekt Kamieńca Pod. podług objaśnienia jego potrzeb 1776; — Projekt względem ocalenia krzywd obywatelów (na sejmie) 1776; — Projekt tabelli expensy general. 30. Sept. 1776; — Projekt expens cywilnych 19. Sept. 1776; — Projekta do konstytucyi od marszałka gener. konfeder. delegacyi podane 1776; — Toż o pomnożeniu w skarbie publ. intrat 1776; — Porządek expensy ze skarbów oboyga Narodów (projekt) 1776; — Sposób obierania posłów sejmowych 1776; — Ubezpieczenie alternaty sędziów ziem Wieluńskiej i Dobrzyńskiej 1776; — Toż, długów naszych królewskich 1776; — Toż, summ ziemiańskich 21. paźdz. (projekt) 1776; — Toż, urzędu generalnego poczt 1776; — Ubezpieczenie względem zbiegłych poddanych 1776; — Ustawa podatku X. Lit. (projekt) 1776; — Wydatki koronne (prawo na sejmie) 1776; — Wywód praw do prowentu 1776; — Wyznaczenie osób do komissyi zobopólnie z kom. cesarzowej królowej węg. o pretensye obywatelów 1776; — Wyznaczenie osób deputowanych do konstytucyi 1776; — Wyznaczenie sądu do praw o dobra w obudwu narodach leżących (projekt) 1776; — Zaświadczenie czynności Rady (proj. sejm.) 1776 (DS.).

5058. R. **1776. Mowy sejmowe.** Mokronowski And., Mowa *26.* Aug. (zagajenie, toż po franc.), Toż: Ogiński Aug.; Lipski T. *(28.* Aug., 2 ed.), Lubomirski St. (Zdanie), Szydłowski Szym. K., Rzewuski S. (względem posłów oddalonych, 2 ed., i po franc.), Rzewuski W.; St. Aug. *(29.* Aug., O wybieraniu sędziów i konfederacyach); Kościałkowski T. *(30, 31* Aug.); Kraszewski gen. *(31.* sierpnia), Psarski Fr. J.; Bukar Adam *(1.* Sept.); Kościałkowski T. *(2.* września), Ogiński And., Olizar K., Rej (Głos. O radzie nieust.), Rzewuski W., Wiszowaty W.; Olizar K. *(3.* Sept.); Ogiński And. *(4.* Sept.); Boufał Fr. *(5.* Sept.); Branicki Franc. (Zdanie *6.* Sept., 2 ed.), Hryniewiecki K. (objaś. Rady nieust., Votum Radzie nieust.), Kościałkowski T., Lubomirski St. (Zdanie, projekt, objaśnienie Rady nieust., 2 ed.), Markowski, Miączyński, Tenże (Głos w obronie podatku), Nowowiejski T. (Discours, Rada N.), Rzewuski S. (przeciw Radzie N., (po franc.: Discours), Świdziński M., Zakrzewski; Stadnicki *(7.* września); Bukar Adam (Głos *10.* Sept.), Gurowski Raf., Młodziejowski A. (rozgr. Galicyi od Rpltej), Święcicki Wojc.; Czetwertyński Kaj. *(11.* września, przeciw podatkom), Kraszewski gen. (przeciw trakt. z Rossyą), Skarszewski K. (Głos o edukacyi narod.); Malczewski A. *(12.* września), Olizar K.; Hryniewiecki K. *(13.* września); Bukar Ad. (Głos *19.* Sept., O mnożeniu podatków), Hryniewiecki K., Małachowski Ant., Małachowski Hyac., Mirski, Ośniałowski, Wiszowaty W.; Kościałkowski T. *(20.* września, przeciw Radzie Nieust.), Wojniłowicz Adam, Zieliński (zmniejsz. wyd.); Hryniewiecki K. *(21.* września, o departam.), Lubomirski St. (Zdanie z powinności depart.); St. Aug. *(23.* września, prerogat. władzy królewskiej, toż po franc. i niem.), Branicki Franc. (Zdanie), Bukar Ad. (Głos, powinność i władza departamentów), Chreptowicz J., Ledóchowski St. Wł. (Votum), Lipski T. (Zdanie), Lubomirski St. (Votum), Niesiołowski J., Ogiński Mich. (Zdanie, toż po franc.), Ostrowski Tom. (Zdanie na projekt powinności departamentów), Rzewuski S. (przeciw Radzie za Hetmanami, toż po fran.), Rzewuski W., Sokołowski Seraf., Świdziński M., Walewski L. (Zdanie), Zieliński (Obj. powinności Rady); Kochanowski ks. *(24.* września); Młodziejowski And. *(25.* Septem., rozgran. od Prus); Markowski *(27.* września, o powinności Rady nieust.), Walewski Lud. (Zdanie o projekcie: Powinności depart.); Bykowski Stef. *(29.* Sept.); Kuszelewski J. (Octobris); Boufał Fr. *(2.* Oct.), Małachowski Ant., Turski T.; Czetwertyński K. (Głos, *3.* Oct.), Gurowski Raf., Lubomirski St. (Zdanie i tabella expensy cywilnej); Małachowski Mik. (Głos, *4.* Oct., przeciw tabeli expens), Sierakowski Maks., Walewski Podk.; Walewski *(5.* paźdz.); Bukar Ad. (Głos, *7.* Oct., przeciw Radzie nieust.), Kościałkowski T. (przeciw podatkom), Malczewski A., Podhorodeński L. W. (Zdanie, o podatkach), Sanguszko Janusz Hier. (Głos); Bierzyński O. *(9.* Paź.), Bukar Ad. (Głos), Korzeniowski K. (Głos), Lasocki A., Tyzenhauz (Mowy podskarb. W. X. L., podatki i sąd sejm.); Lubomirski (Zdanie *10.* paźdz., arenda cełł), Rze-

wuski Fr., Rzewuski S. (przeciw podatkom, toż po franc.), Rzewuski W., Zieliński; Lipski F. (Głos *11.* Oct.), Lubomirski St. (Zdanie), Rzewuski S., Świdziński M., Turski T.; Bierzyński O. *(12.* paźdz.), Łempicki, Olizar K., Przebendowski, Rzewuski S.; Biernacki (Głos *15.* Oct.), Kościałkowski T., Przebendowski J., Turski F., Walewski, Wiszowaty W. (Zdanie); Kochanowski X. *(17.* paźdz.), Lubomirski St. (Votum, projekt, zaświadczenie czynności Radzie), Markowski (o czynnościach Rady nieust.); Sierakowski Maks. *(19.* Oct.); Małachowski Ant. *(21.* Oct.), Walewski Lud.; Bierzyński O. *(23.* paździer. z okoliczności klauzuły Rzewuskiego), Boreyko Franc. Pius (Głos), Lubomirski Jerzy X. (Głos); Walewski Lud. *(23.* paźdz.); Małachowski Ant. *(24.* październ.), Rej; Makowski (Zdanie sumy dla wdy pomors. *25.* paźdz.), Lubomirski J. X. (Głos); Ankwicz J. *(26.* paźdz.), Bukar Ad. (przy projek. powiększ. krzeseł w W. X. Lit.), Gurowski Raf. (ex projektu W. X. Lit.), Niesiołowski J. (przeciwko przeniesieniu assessoryi do Grodna), Potocki St. (do propoz. od tronu); Młodziejowski A. (Głos *27.* paź.); Denisko M. M. (Głos *28.* paź.); Lubomirski St. (Zdanie *31.* Oct.), Młodziejowski A. (p o ż e g n a n i e), Mokronowski A.; Recueil de quelques discours du r o i de Pol., Vars. 1776; Gurowski W. marsz., Mowa na sessyi sejm. rozgranicz. Rpltej od Rosyi 1776; Oraczewski, R e l a c y a z poselstwa na sejmie uczyniona 1776; Kęszycki, Mowa posła wdztwa Poz. 1776; Rzewuski S., Zdanie ex turno (czy mają być dawane głosy); Niesiołowski J., Mowa w Senacie przeciwko pomnożeniu władzy Radzie nieust.; Markowski, Mowa; Zakrzewski, Mowa (o radzie nieust.) 1776 (DS.).

5059. **Zbiór rezolucyi** Rady nieustającej od 1776—1782, Warsz. 1782, 1785; — Ustanowienie Rady nieustającej 1776; — Objaśnienie ustanowienia Rady nieust. 1776, 2 ed.; — Objaśnienie kompletu w Radzie nieust. 1776; — Deputacya do ograniczenia czynności Rady 1776; — Toż, do egzaminowania kommissyów 1776; — Toż, do egzaminowania Rady 1776; — Powinności i władza d e p a r t a m e n t ó w w Radzie nieustającej, War. 1776; — Regestr osób do wyboru konsyliarzów 1776; — Toż, et equestr. ordinis 1776; — Toż, konkurentów do elekcyi konsyliarzów Rady nieust. (2 ed.) 1776; — Uniwersał N. P. za zdaniem rady przy boku 1776; — Ostrowski Antoni bisk., Mowa na sesyi Rady nieust. 23. Sierpnia (2 ed.) 1776; — Przestrogi do narodu przeciwko fałszywej warsz. radzie, 2 ed., b. r. (**E.** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5057.

5060. **Departament interesów zagranicznych.** Nota od depart. interesów cudzoziemskich do Stackelberga 27. Aug. 1776; — Respons JMci posła wielk. rossyjs., Warsz. 28. Augusti 1776; — **Młodziejowski And.**, Nota donnée à Stackelberg avec réponse 1776; — Nota zawier. cessye Polszcze przez Austryą, 9. Febr. 1776; — Akt konw. z Prusami 22. Aug. 1776; — Moc ratyfikacyi konwencyi granicznej z dworem wied. i berl., Actum 2. Sept. 1776; — Ogiński Mich., Avis à Son Excell. le cte 23. Sept. 1776; — Zieliński, Przy ratyf. granic dworu Petersb. 1776; — Stackelberg, Rewiczky, Benoit, Declaration, Deklaracya, Varsovie 4. Novembr. (Gwarancya wolności polskiej po pol. i franc.) 1776; — Potocki Józef, Odpowiedź Krajcz. Koron. na czyjąś notę do skonf. stanów 1776 (DS.).

Konfederacye, zob. Nr. 5057.

5061. **Departament wojskowy.** Uregulowanie depart. wojsk. do r. 1776; — Oblata względem komputu i płacy wojska 1776; — Summaryusz percept i expens kassy komisyi Rzeczyposp. wojska koronn. War. 1776; — Uniwersał N. P. o prawie kompanij, War. 1776; — Komisya wojskowa oraz ustanowienie Rządu 1776; — Komput i płaca wojska koronnego 1776 (DS.).

5062. **Departament sprawiedliwości.** Uniwersał obwieszczający o jurysdykcyi 1776; — Ordynacya sądów sejmowych (2 wyd.) 1776; — Toż względem spraw i sędziów nieunitów 1776; — Toż trybunału koronnego (projekt) 1776; — Jurysdykcya nasza sądów zadwornych w assesoryi 1776; — Jurysdykcya nasza referendarska 1776 (DS.).

5063. **Kommissya Rpltej Skarbu** Uniwersał zabraniający właścic. statków opierać je o mosty d. 11. Marca 1776; — Toż, z zawiadomieniem o instrukt. czyli taryfie celnej d. 5. Aprilis 1776; — Toż, 21. Marca 1776; — Toż, względem lustracyi łanów 20. maja 1776; — O r d y n a c y a względem wizz i remiss dla official. 31. Maii (podp. Poniński) 1776; — Uniwersał co do fałszywej m o n e t y 1776; — Uniwersał 9. listopada 1776; — Po uniwersale o taryfach 1776; — Kontrakt arendowny na czopowe 1776; — Uniwersał względem papieru stęplowego 1776; — P r o t o k ó ł ekonomiczny komisyi rzeczyp. Skarbu kor. 29. lutego (głosy żydowskie), 7. marca (tytuń), 30. marca (składne od wina) 1776; — Postanowienie opłaty od wina (na notę Antoszewskiego), Warsz. 30. marca 1776; — S u m m a r y u s z skarbu Rpltej, War. 1776; — Toż, wszelkich prowentów skarbu W. X. L. 1776; — Urządzenie d o c h o d ó w skarbu koronnego 1776; — Dochody skarbów obojga narodów 1776; — Toż, skarbu koronnego (12. paźdz.), Warsz. 1776; — Sprawiedliwość wybierania dochodów 1776; — Podwyższenie intrat skarbowych proj. do pr. 1776; — Porównanie w podatkowaniu województwa Podolskiego z innemi 1776; — Oblata dotycząca w y d a t k ó w koronnych 1776; — Uchwały względem papieru s t e m p l. 12. Oct. 1776;

— Uniwersał J. K. M. obwieszczający ordyn. względem papieru stępl. 13. grudnia 1776; — Uniwersał kom. skarbu 19. grud. względem papieru stępl. 1776; — Dyspozycya IMPP. superintendentom skarbowym względem expedycyi celnych kupców litewskich 1776; — Dekreta executionis [podatki], W[arsz.] 1776; — Tabella expens cywilnych i wojskowych podług konstytucyi, Warsz. 1776; — Toż, okazująca papier stęplowy 1776; — Toż, pokazująca stan dochodów skarbu na rok jeden, Tabella expensy rocznej 1776; — Toż, proporcyi monety podłej, Warsz. 1776; — Lubomirski A., Memoryał do skonfed. stanów względem podatków na dobra Pobereskie 1776 (DS.), *zob.* Nr. 5066.

5064. **Komissya Edukacyjna.** Uwagi o nowym instr. publ. układzie 1776; — Przepis dla szkół parafialnych, War. 1776; — Nauki mające się wykładać w szkołach wojewódzkich 1776; — Summaryusz istotnej proweniencyi komiss. edukac. 1776; — Summaryusz proweniencyi, która miała komiss. edukac. ad ultimam Junii 1776; — Lipiński J., Relacya o kom. eduk. 18. Oct. 1776; — Uniwersał kom. edukacyi 2. grudnia 1776 [Ordynacya dla sądów komiss. edukacyi]; — Doniesienie czyli raport stanom od deputowanych na examin. komis. rozdawn. dóbr pojezuickich uczyniony na sejmie [War.] 1776; — Uniwersał względem dóbr i summ pojezuickich 6. grudnia 1776; — Kwit do komisyi dóbr przeszłojezuickich 1776; — Potwierdzenie komissyi edukacyjnej prawem 1775—6 ustanowionej, b. w. r.; — Piramowicz Grzeg., Mowa w dzień rocznicy otwarcia towarzystwa do ksiąg elementarnych Warsz. 1776 (DS.).

5065. **Kommissya długów.** Oblata zakwitowania kom. likwidującej długi Rpltej 1776; — Pretensya Krakowa w summie 445.413 złp. 27. gr. do komissyi długów Rpltej 1776; — Pretensya domu Jabłonowskich 1776; — Objaśnienie pretensyi domu Jabłonowskich 1776 [E. IX.] (DS.).

5066. **Sprawy prywatne.** Sprawiedliwość dla J. W. Kar. i Hier. Radziwiłłów 1776; — Addytament do konstytucyi in Ordine Radziwiłłów z pretensorami 1776; — Ustanowienie i kontynuacya sądów kom. między Radziwiłłami i obywatelami 1776; — Animadwersya do Konstytucyi seymu p. t.: Dobra Bar, Warsz. 1776; — Lubomirski J. X., Odpowiedź na żądanie obyw. wdztwa podols. względem kom. Barskiej 1776; — Boykowski Nic. E., Summarium documentorum contra Stan. et Jos. Lubomirski 1776; — Lubomirscy, Odpowiedź na pismo i Zażalenie Mik. Baykowskiego przeciw Lubomirskim 1776 [E. IX.]; — Przełożenie interesu Niemiryczowej, chorążyny Owruckiej, Stanom 1776; — Objaśnienie sprawy Niemirycza 1776; — Ułatwienie sprawy między Steckim i posiadaczami gruntów 1776; — Experyment pod zaszczytem Tyzenhauza dany w Grodnie przez Gosiewskiego i Borzęckich, Grodno 1776; — Uwiadomienie sprawy adm. dóbr stołowych W. X. Lit. z Ant. Tyzenhausem zaszłej od r. 1765 do 1776 (2 wyd. 1776, 1777); — Actum in curia Vars. 17. Aug. (Manif. Stan. Krajewskiego i Ad. Górskiego z powodu zażalenia matki Zielińskiego) 1776; — Toż, 27. Aug. (Manif. Kaz. Zielińska) 1776; — Azarycz Leonard, Manifest 14. listopada przed kommunikacyą Ponińskiemu wysłany, Warsz. 14. Nov. 1776; — Chmielewski Mich. Roch, Sprawa Petroneli z Kałowskich Chmielewskiej (E. IX.) 1776; — Kamieński Stan. Kostka, Mémoire repres. le Sieur Mich. Głębocki contre Theod. Krzyżanowski (E. IX.) 1776; — Jerzmanowski Fr, Ma honor upraszać posłów aby nie doświadczał pokrzywdzenia (E. IX.) 1776; — Deklaracya nagrody zasług W. Podhorodeńskiemu kasztelanowi, Warsz. 1776; — Prośba obywateli wdztwa kijowskiego do króla, Warsz. 30. kwietnia 1776; — Przebendowski Fr., Prośba do Najj. Pana 1776; — Prośby pokorne do Najj. monarchy od m. Lublina 1776; — Zamoyski Alex. Aug., Najj. królu, prośba względem ordynacyi 1776; — Odpowiedź na pismo p. t. Prośba Karniewskiego (E. IX.) 1776 (DS.), *zob.* Nr. 5090.

5067. **Miasta.** Potwierdzenie praw i dekretów Krakowa 1776; — Ordynacya z instruktarzem cła miejskiego wagi małej i wielkiej, Kraków 1776; — Mianowski Ant. Winc., Odpowiedź w imieniu Warszawy względem handlu żydów 1776; — Rozporządzenie utrzymywania okopów m. Warszawy 1776; — Objaśnienie miasta Kamieńca 21. paźdz. 1776 (DS.).

5068. **Uwagi.** List obywatela do stanów 16. maja 1776; — List pewnego senatora do obywatela 1776; — Wybicki J., Myśli polityczne o wolności cywilnej, Poznań 1776; — Myśl druga (list Raczyńskiego), Myśl trzecia (list Rogalińskiego) 1776; — List posessora dóbr pojezuickich do przyjaciela, War. 1776; — Respons na list posessora, Warsz. 1776; — Rozmowa między JP. *** bywszym posłem a ziemianinem w domu pozostałym 1776; — Szpieg Dubieński, List do przyjaciela, Warsz. 1776; — Worcell, Odpowiedź na pismo Jana Rzymowskiego p. t. Dowód odpowiedzi 1776; — Tenże, Bezdowodność odpowiedzi Jana Rzymowskiego Stanom Skonfeder. 1776; — Mably, De la situation politique de la Pologne 1776; — Rada patryotyczna dla teraź. stanu Polski (Zarazem Tablica wywozu produktów z lat 1767—71), Warsz. (E IX.) 1776.

5069. Pius VI., Encyklika z okoliczności wstąpienia na stolicę 1776, Epist. encyclica

ad patriarchas, primates universae ecclesiae, Vars. 1776; Extensio universalis jubilaei, Vars., Kraków 1776; Instructio pro confessariis (Varsav.) 1776; Odpusty przy jubileuszu 1776; Mowa na konsyst. 13. listopada o śmierci Jacka K., Warsz. (toż po łac.) 1776 (Por. E. 1776: Jubileusz); — Garampi, Justa catholicorum adversus dissidentes expostulatio, Varsav. 1776; — J. (Archetti) Epist. ad superiores provinc. in R. Polon. et Lit. 1776; — Sołtyk Kaj. Ign., Doniesienie o jubileuszu 24. lutego 1776; Ogłoszenie jubileuszu d. 3. kwietnia dla dyec. krakows. 1776; Instructio super jubilaeo magno. Crac. 1776, Allgemeines Jubel Jahr. Krak. 1776, List okólny do duchowieństwa (Krak.) 1776; Proces o składkę po 6 zł. 1776; Przydanie do porządku jubileuszowego 1776; Rozrządzenie porządku jubileuszowego 1776; — Młodziejowski An., List pasterski z okolicz. jubileuszu 1776; — Okęcki A., Promulgatio Jubilaei, Zamość 1776; — Kierski Józ. Tad., List pasterski 1776, Literae perscriptae 1776, Ogłoszenie jubileuszu 13. kwietnia i Bulla Papiezka 1776; — Sierakowski W. H., List pasterski do ludu Archidyec. lwows. 27. Januarii, Toż 9. grudnia 1776, Ordo missionum sub tempus jubilaei, Leopoli 1776; Catalogus confessariorum 1776; Process jubileuszu wielkiego, Lwów 1776; — Turski Fel., List pasterski, Torczyn 14. marca 1776; — Poniatowski M. J. Xżę, Instructio pro confessariis, Warsz. 1776; List okólny do dyecezyi Płockiej, Warsz. 1776; — Ossoliński Fr Kandyd, List okólny 6. lipca 1776; Proces zalecający exsolucyą pro subsidio charitativo, Niwiski 25. Novemb. 1776; — Młodziejowski And., Proces rozrządzający lustracye intrat duchownych w pozn. 1776; — Uwolnienie klasztorów mendicantium od płacenia podatków 1776; — Dembowski bisk., List pasterski do dyecezyi z okolicz. jubileuszu, Berdyczów 1776; — Siestrzeńcewicz Stan. X., List pasterski, Mohilew 1776; — Szeptycki Leon, Zalecenie bisk. lwows. d. 11. marca 1776, Toż 18. czerwca w Radomyślu (cerkiewno-słow.) 1776; — Excerpt reprezentacyi w imieniu króla pols. dany dworowi rzymskiemu przez jezuitów 1776; — Skarszewski Wojc. bisk., Prawdziwy stan duchowieństwa w Polszcze, War. 1776; — Uwaga nad stanem duchowieństwa ruskiego, Warsz. 1776 (DS.).

5070. R. **1776**. Xięstwo kurlandzkie y semigalskie powiat piltyński 1776; — Diarium des bis 10. Junii Landtages, Mittau 1776; — Uwiadomienie względem powiatu Piltyńskiego co do lenności koronie (po r. 1775) (DS.).

5071. R. **1776**. Ordinatio jud. lub. 1776; — Łopaciński, Głos przy zagaj. trybunału, Odbierając laskę, Żegnając trybunał, Dzięk. za funkcyę 1776 (4 mowy); — Dekret sądów między konwentem św. Pawła a X. Sułkowskim, z łacińsk., War. 29. Febr. 1776 (DS.).

5072. R. **1776—1784**. Listy Adama Naruszewicza do króla St. Augusta 1776—1784. Arch. dom. Wójcickiego 1856; — Stanisław Aug., List do Trzeciaka chorąż. Żytomirs., Warsz. 15. Maja 1776; — Rzewuski W., Kopia pierwszego listu z Warsz. do podkom. 1776; — Cbłapowski, Mowa JW. delegowanego 1776 (DS.).

5073. R. *1776—1777*. Louis V. (Architecte du Roi de Pologne et du Duc de Chartres 1735—1810), Douze lettres (1776—1777). Bordeaux 1858.

5074. R. *1776*. Programma seu publica invitatio a Collegio Praefect. publ. institutioni facta 1776; Szczepanowski Jos., Ordinatio privatarum lectionum in collegio Vladislav. Univ. Cracoviensis 1776; Dowód postępu rocznego szkół Łuckich 1776; Dowód postępu z prawa natural w szkołach publiczn., Warsz. 1776 (DS.).

5075. R. *1776*. Mizler de Kolof, Brief eines Gelehrten die poln. Bühne betreffend, Warsz. 1776; Projekt do ustanowienia Lombardu, Warsz 1775; Punkta pryncypalne do ułożenia kontraktów względem Lombardu 1776; Zieman Adam, Fundusz na szpital warszaw. Dzieciątka Jezus, Warsz. (E IX.) 1776; Kazanie o zepsuciu obyczajów, Wilno 1776 (DS.); Zatw. przyw. Piwniczny, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 5—15.

5076. R. *1776*. Dylewski E., Starostwo Piotrkowskie w r. 1776, Tydzień Piotrkowski 1883 Nr. 49.

5077. Lettres de quelques juifs 1776 DS.

5078. **Austrya**. Zoll-Ordnung und Tarif für die aus dem Gebiethe Pohlen Feilschaften, Wien 1776; — Uniwersał żałoby (Maryi Teresy) 1776 (DS.).

5079. **Prusy**. Unionsakte der Dissidenten (Lissa) 1776 DS.; — Dokument, list Fryderyka do Andrzeja Grabowskiego, Warta 1886 Nr. 648.

Rossya, zob. Nr. 4990, Materiały.

5080. R. **1777**. Stanisław Aug., Uniwersał do obywatelów nad kordonem rossyjs. dobra mających 27. maja 1777; — Deklaracya królowi polskiemu od posła rosyjskiego 1777; — Ratyfikacya aktu demarkacyjnego Białorusi odpadłej do Rossyi, War. 12. paź. (po ros.) 1777; — Dyaryusz sejmiku granicznego odprawionego w Poniewieżu, Febr. 1777; — St. Aug., Uniwersał do obywatelów przewozy na rzekach granicznych mających 20. czerwca 1777; — Uniwersał do obywatelów z kordonu Prus 1777 (DS.).

5081. R. **1777. Departament wojskowy**. Hetmani koronni i litew., W Warsz. 13. lut. Uniwersał względem karności wojska 1777; — Stanisław Aug., Uniwersał względem dezerterów od wojsk Rzeczypospol. 14. listop. 1777, Uniwersał do starostów względem rekwizycyi o pomoc wojskową 23. grudnia 1777; — Regulamen musztry dla regimentów pieszych wyd. Józ. Sosnowski, Warsz. 1777 (Por. E. 1777: Griesheim).

5082. R. **1777**. Stanisław Aug., Uniwersał do wszystkich juryzdykcyi oboyga

Narodów d. 14. lutego, Warsz. 1777; — Toż wzgl. egzekucyi i dekr. 22. lipca 1778; — Toż wzgl. sprzedawania tytułów 1777 (DS.).

5083. **Komisya Rpltej Skarbu.** Uniwersał względem tabaki i tytoniu 21. lut. (wszystkie fabryki tabak) 1777, Instrukcya dla officyalistów skarbowych względem tabaki 21. lut. 1777, Uniwersał z protokołu ekonomicznego 10. marca 1777, Uniwersał względem lustracyi łanów 20. maja 1777, Uniwersał względem papieru stempl. (12.) 13. czerwca 1777, Uniwersał względem papieru stępl. 21. czer. 1777, Uniwersał względem licytacyi czopowego 24. czerwca 1777, Uniwersał do fabryk sukna 26. sierpnia 1777, Uniwersał do kancellaryj 15. listop. 1777, Wyznacza lustratorów 1777, Uniwersał względem czopowego 1777, Summaryusz prowentu od kancellar. grodzkich 1777; — Stanisław Aug., Uniwersał do miast i miasteczek król. w Koronie i Litwie, 2. lutego, Uniwersał do obywatela 13. M. względem Juris detractus, War. 1777, Uniwersał do miast, które propinacyi swoich nie licytowały 7. paźdz. 1777, Uniwersał względem rachunków 1777; — Projekt względem monety papierowej, Warsz. b. w. r. (E. IX.) (DS.).

5084. **Komissya Edukacyjna.** Kołłątaj H., Mowa od kom. eduk. do krak. Akademii delegata d. 15. maja (i Mowa X. Żołędziowskiego) 1777; — Tenże, Mowa przed zgromadzeniem 1777; — Tenże, Wyłożenie nauk dla szkół nowodworskich 5. czerwca, Kraków 1777; — Śniadecki J. Wł., Kom. nad eduk. nar. od szkół Władysławowskich podziękowanie (i wiersz do H. Kołłątaja), Kraków 1777; — Piramowicz Grz. X., Mowa w dzień rocznicy otwarcia towarz. do ksiąg elementarnych, Warsz. 1777; — Szkoły wojewódzkie Łuckie, Raport roczny do komis. eduk. 1777; — Zagórski Ant., Ocalenie funduszu edukacyi narod. (E. IX.) 1777 (DS.).

5085. List do autora [illegible]stów patryotycznych do exkanclerza Za[illegible]jskiego pisanych 1777; — List obywatela do sąsiada, Warsz. 1777 (DS.).

5086. Archetti J. A. Nuntii litterae ad V. Capitulum 31. Julii 1777; — Sołtyk C. Ign., Proces za duszę JO. X. Prymasa Gabr. Podoskiego 22. kwietnia 1777; — Ostrowski Ant., List pasters. o wstąp. na arcyb. gniez. W Wolborzu 1777; — Rybiński Józef, Obwieszczenie objęcia rządów dyecezyi w pałacu Wolborskim 1777; — Siemieński Teod. X., List pasterski w Łowiczu d. 3. czerwca (względem lustracyi dóbr) 1777; — Sierakowski W. H., List pasterski d. 24. grudnia 1777 (DS.); — List pasterski A. S. Młodziejowskiego biskupa Warsz. 1777 wydany z powodu zagęszczonych w Warsz. spraw rozwodowych, Arch. dom. Wójcickiego 1856; — (Stawrowski) Wypiski i iżwteczenija iz rukopisej rieszetilskawo archiwa, Russkij archiw 1865 III. (O Jezuitach w Rossyi); — Zwan, Oratio habita Gorae in cap. prov. 1777; — Akt unii kościołów protestanckich (w xięstwie mazowieckiem) (po pol. i niem.), Drezno i Lipsk 1777 (DS.).

5087. R. **1777.** Opisanie bytności Najj. Pana w Puławach. Warsz. 1777 DS.; — Przyłecki S., Dziennik bytności St. Augusta w Puławach w Sierpniu i Wrześniu 1777, Warsz. 1865; — Gilibert, Lettre du Professeur au Prof. Vitet de Lyon (O króla pobycie w Grodnie) 1777 DS.

5088. R. **1777.** Krutta A. L., Dziennik przyjęcia i pobytu nadzwyczajnego posła Porty do St. Aug. króla r. 1777 (z przedm. E. Marylskiego), Bibl. Warsz. 1860 III., Odb. Warsz. 1860.

5089. R. **1777.** Status causae pro domo Curlandiae contra Jos. Piechowski 1777; — Alten-Bockum Jerzy Fryd., Vorläufige Gedanken wozu der Piltensche Kreiss Anlass gegeben (Mitau) 1777 (DS.).

5090. R. **1777.** Ordinatio judiciorum trib. regni Petricov. virtute legum condita 3. Septembris, Petric. 1777; — Actum in curia Vars. 17. Juni (Manifest Pragi przeciw J. Słomińskiemu) 1777; — Manifest gravaminum przeciwko familii Czartoryskich, b. w. m.; — Odparcie pisma z strony Radziwiłła wojew. i explikacya interessu X. de Bouillon do rezolucyi Rady nieust. (po r. 1776), Warsz. 1777; — Odpowiedź dziedziców Borzysk i Starej wsi na pismo Garczyńskiego: Przyczyny 1777; — Gauchon, Memoryał do Marszałka w sprawie przeciwko PP. Colignon i Ricardi o dług towarowy (po r. 1776), Warsz. 1777 (DS.).

5091. R. **1777.** Poniatowski Stan., Uwolnienie od poddaństwa ustawą czynszu gener. poczętą 1777 (DS.).

5092. R. **1777.** Lubomirski Stan., Obwołanie aby każdy z podwodą przyjeżdżający jeden kamień z wjazdu do Warszawy zostawił na brukowanie ulic 1777 (DS.).

5093. R. *1777.* Wyłożenie materyi nauk, które kawalerowie w koll. nobil. warsz. Sch. Piar. traktowali 1777; Experiment w szkołach Nieświżkich 1777 (DS.).

5094. R. *1777.* Ustanowienie bractwa miłosierdzia, Warsz. 1777 DS.

5095. **Austrya.** Maria Teresia, Mandatum apellationum in Gallicia 1777; — Patent, Uniwersał, Ceny na lekarstwa w Galicyi i Lodom. (po niem. i pol.), Lemberg 1777; — Compendiolum Regnorum Slavoniae, Galliciae et Lodomeriae, Posonii et Cassoviae 1777 (DS.).

5096. **Prusy.** Manifest króla pruskiego o wprowadzeniu ksiąg hipotecznych (po łac. i

pol.) 1777 DS.; — Fryderyka generalny pardon, Warta 1886 Nr. 650, *zob.* Nr. 5080.

5097. **Rossya.** Katarzyna II., Ustawy na gub. Państwa Rossyjskiego (przełoż. Stan. Siestrzeńcewicz), Mohylew 1777, *zob.* Nr. 5080.

5098. R. **1778.** Sokolnicki P., Zdanie ex turno in ordine w Kamieńcu Podolskim odprawionego sejmiku, Warsz. 1778; — Dowody pokazujące ważność laski Podhorskiego na sejmiku wołyńskim (contra Stecki) 1778 (DS.).

5099. R. **1778. Sejm.** Konstytucye sejmu waln. ordyn. warsz., Vol. leg. VIII., Toż War. 1778; — Kolęda warsz. 1779; — Regestr posłów na sejm 1778; — Dyaryusz, wyd. Sokołowski S., War. 1779; — Zbiór mów różnych wczasie sejmu, Wilno 1778; — Zbiór mów różnych, Poznań 1779; — Akt konst. i dalsza kontynuacya artykuł. kom. wojskowej, Actum 26. Nov 1778 (DS.).

5100. **Propozycye** od tronu J. K. M. 1778; — Objaśnienie prawa wexlowego (Projekt do prawa) 1778; — Ostrzeżenie względem dep. cudzoziemskiego (na sejmie) 1778; — Projekt do ustanowienia porządku, Warsz. 1778; — Przyspieszenie sprawiedliwości (Walewscy z sukc. Herburta, Projekt) 1778; — Potocki St., Sprawa z Czerniszewem, *zob.* Nr. 5110; — Rozkaz podania noty do rezydenta prusk. i rossyjs., Projekt (względem handlu pols. na Wiśle) 1778; — Uchylenie rezolucyi liwerantom wojew. ruskich służącej (projekt) 1778; — Umieszczenie szlachetnej młodzi litewskiej w korp. kadeckim w trzeciej części (wo) 1778; — Warunek dla korony y W. X. Lit. (projekt) 1778; — Warunek transakcyi między Serafem Sokołowskim a m. Nieszawą o kupno dóbr Dymca (projekt) 1778; — Warunek dla woyska oboyga narodów (projekt) 1778; — Zamiana wsi Łupi za inną (projekt) 1778; — Zaświadczenie czynności Rady nieustającej (projekt) 1778; — Zamiana woytowstwa Wyglądał (projekt) 1778; — Kwit dla kommissyi skarb W. X. Lit. na sejmie 1778; — Kwit WW. Podskarbim koronnym na sejmie 1778; — Lifften Liezensky J. Fr. W., Memoryał do Stan. Aug. i Stanów w Warsz. 1. październ. 1778; — Sługocka K., Nota do Najj. Pana i Stanów d. 4. października, Warszawa 1778 (DS.).

5101. **Mowy sejmowe** (oddzielnie drukowane). Mokronowski A., Mowa przy podniesieniu laski w Izbie posels. *5.* Oct., War. 1778; Toż: Krzucki Ign. (Zdanie), Mokronowski A. (przy oddaniu laski Tyszkiewiczowi); Sapieha Kaz. (Głos od stanu rycers. do króla z doniesieniem o obraniu Marsz. *6.* Oct.); Ogrodzki (Głos *17.* paźdz.), Rogaliński G. (przy relacyi o stanie skarbu); Rzewuski Fr. (Zdanie *21.* paźdz. co do propozycyi ad turnum w Senacie); Gurowski Wład. (Relacya o delegacyi do departam. wojskowego *22.* paźdz.); Czetwertyński J. T. (Mowa w Izbie senat. d. *23.* paźdz. przy relacyi o czynnościach R. N.), Potocki Stan. Kostka, Rzewuski A. (Przemówienie); Lubomirski St. X. (Zdanie *24.* paźdz. przy rozłączeniu się Izby), Młodziejowski A. (Głos), Ostrowski T. (Głos), Rogaliński G. (przy usprawiedl. R. N.) Krzucki (Głos *26.* paź.), Małachowski Ant. (Głos), Mierzejewski, Sapieha Kaz., Ustrzycki Kaz. (Głos); Cieciszowski A. (Głos *27.* paźdz.), Czetwertyński J. T. (po złączeniu się Izby senat.), Mikowski; Denisko M. (Głos *28.* paźdz.); Krzucki Ign. (*29.* paźdz.), Mierzejowski, Mikorski, Potkański A., Suchodolski A., Szydłowski Sz.; Dembiński Ign. (Głos *30.* Oct.), Walicki, Kozakowski A. [Głos (?) Octobris]; Denisko Mich. (Głos *2.* list.), Jezierski Ant. (Głos E. IX.), Mikorski (Głos); Bystrzonowski Kajetan (Głos *3.* Nov.), Sokolnicki P. (Głos); Denisko Mich. (Głos *4.* listop.), Puttkamer (Głos); Dłuski (Głos *5.* listop. do propozycyi od tronu), Potocki F. P. star. Szczerzecki (Głos przy rezolucyi projektu względem poselstwa przez rodowitą szlachtę), Wiszowaty W. (Zdanie do prop. od tronu); Sułkowski A. (Głos *6.* listop.); Bądzyński Ant. (Głos *7.* listop.), Denisko Mich. (Zdanie do uchylenia praw emphiteutycznych), Jabłonowski Mac., Krzucki Ign. (o prawach emphiteut.), Mierzejewski Pułaski Ant., Sapieha K. (Głos); Czetwertyński Jan Tom. (*9.* Nov.), Dłuski (Głos), Krzucki I. (Przemówienie o indyg.); Tyszkiewicz Lud. (*14.* Nov. w Izbie senat.), Młodziejowski A. (na końcu z pożegnaniem Stanów); Boufał Franc. (bez daty), Giełgud Mich., Makowiecki, Markowski, Potocki F. P. przy czytaniu projektu Rady nieustającej), Rzewuski Fr. Marsz. (DS.); Rogaliński X. J., Kazanie na zaczęcie Sejmu d. 8. październ. w kollegiacie Warsz. z rezol. kom. Eduk., Warsz. 1778 (DS.).

5102. **Zbiór rezolucyi Rady nieustającej**, część II. od 1778—1782, Warsz. 1784; — Przeciszewski Lud., Nota na zażalenie za wypadłe rezolucye Rady nieustającej 1778; — Osoby do Rady nieustającej wybrane 1778, *zob.* Nr. 5100; — Uniwersał za zdaniem Rady względem Borów (b. d.) 1778; — Actum in curia reg. varsav., Wyznaczenie posłów do dworów cudzoziemskich 1778 (DS.).

5103. **Departament wojskowy.** Hetmani koronni i litewscy, Uniwersał 14. grudnia (o furażach), Warsz. 1778; — Ordynans WW. Generałom względem mundurów wojska narodowego zaciągu 1778; — Tabella generalna likwidacyi żołdu, Warsz. 1778; — Stan wojska koronnego podług ostatniej lustracyi 1778; — Raspe G., Etat actuel de l'armée du Roi de Pologne, Nürnberg 1778 (DS.).

5104. R. **1778**. Stan. August, Uniwersał względem egzekucyi dekretów, processów 9. czer. 1778; — Lubomirski St. X., Obwołanie względem bezpieczeństwa publicznego 15. marca, Warsz. 1778; — Tenże, Kopia responsu 22. Aprilis na list J. K. Mci 1778 (DS.).

5105. **Kommissya Rpltej Skarbu.** Osoby do komissyi Skarbu wybrane 1778; Uniwersał zakazujący kursu czerwonym złotym duńskim 27. marca 1778; Rozporządzenie względem licytacyi czopowego, Warsz. 10. kwiet. 1778; Formularz na kontrakt arendowy na czopowe 1. wrz. 1778; Uniwersał względem lustracyi żydowsk. 1778; Obwieszczenie tyczące się papieru stęplowego 1778; — Summaryusz percept i expens skarbu ad ultim. Augusti, Warsz. 1778; — Myśli obywatela polskiego względem monety papierowej, Warsz. 1778; — Missive om verklaring onder Impost op de Ukrainsche en andere Duitsche Tabakken 11. April 1778 (**E.** IX.); — Ossoliński J. S., Pomyślność handlu krajowego w głosie na sessyi d. 3. kwietnia 1778, — Kalendarz wileński polityczny (Specyfikacya starostw), Wilno 1778 (DS.).

5106. **Kommissya Edukacyjna.** Wyhowski Sz., Mowa przy otwarciu szkół warsz. pod rządem Xcia Poniatowskiego bisk. 1778; — Wyłożeoie materyi nauk w kolegium warsz. 1778; — Wybicki Józef, Mowa do akadem. Wileńskich 1778; — Experiment publiczny w szkołach wojewódzkich 1778 (Por. **E.** 1778: Experiment, Popisy); — Piramowicz X., Mowa w dzień rocznicy otwarcia towarzystwa do ksiąg elementarnych, Warsz. 1778 (DS.); — Wiadomość z Olszewnicy Xcia Stan. Poniatowskiego, Warsz. 1778 (DS.), *zob.* Nr. 5111.

5107. R. **1778**. Wybicki Józef, Listy patryotyczne do Zamojskiego, t. II., Warsz. 1778; — List obywatela do JMCX. N. pisany, Warsz. 1778; — List pisany z tego padołu płaczu do Michała Piekarskiego (?) 1778; — Rady przyjacielskie Conseil d'unami, Grodno 1778 (DS.).

5108. Sołtyk K. J. bisk., List do duchowieństwa Krak. 1778; — Sierakowski W. H., List pasterski 3. marca 1778; — Rybiński Józef X., Rozporządzenie pasterskie na dyec. kujawską i pomorską, War. 29. kwiet. 1778; — Okęcki A. O. X., List pasterski d. 3. Decembra, Chełm. 1778; — Poniatowski Mich., Institutio pro decanatibus peragendar. missionum 1778 (**E.** IX.); — Ustanowienie względem kongregacyi dekanalnych w dyec. Płockiej, Warsz. 1778; — Giziński Paw., Kazanie na kongregacyi dekan. Ostrołęckiego, Warsz. 1778; — Relacya o komissyi w sprawie Jakuba Strzemię Zak. św. Franciszka Min. Conv. 1778; — Buharewicz, Replika przeciw Benedyktynkom wileńskim 1778; — Sierakowski W. H. arcyb. lw., Uwiadomienie o śmierci Jerz. Mniszka kasztel. krak. 1778; — Skarszewski W., Uwagi polityczne imieniem stanu duchownego do zbioru praw podane, Kalisz 1778; — Przyczyny potępienia farmazonii przez Klem. XII. i Bened. XIV., to jest odpowiedź 1778; — Missive van Senioren en Predekanten der gereformerde Kerk in Groot en Klein Poolen 1778 [**E.** IX.] [DS.].

5109. Diarium des durch den Landtagsschluss 6. Februar angesetzten Landtages [Kurlandya], Mitau 1778; — Diarium auf dem 14. Septemb. Landtage, Mitau 1778; — Manifest Herzogs Peter gegen seine Gemahlin Endohia 13. Aug. 1778 [DS.].

5110. R. **1778**. Lubomirski St. X., Reflexye nad projektem wystawy szlachtuzów w Warszawie i na Pradze 1778; — Sprawa Paca Ludwika przeciw Radziwiłłowi oraz Sołtanowi 1778; — Potocki Stan. Chorąży, Wyznaczenie sądów do sprawy z gen. Czerniszewem o Czarną Kamionkę [projekt na sejm] 1778; — Tenże, Przełożenie sprawy z odpowiedzią na dowództwo Dom. Ginowskiego i Jana Czerniszeffa 1778, [Por. **E.** 1779: Czerniszeff]; — Geret Sam., List z Torunia pisany do dobrego przyjaciela 1778; — Tenże, Kopia listu do dobrego przyjaciela d. 11. listopada 1778; — Informatio in causa Geret contra cameram Thorunensem 1778; — Experiment (?) pod zaszczytem M. Rokickiego, Grodno 1778; — Vox ab Palatinatu Podlachiae ad Jos. Salesium Ossoliński die 19. Martii 1778 [DS.].

5111. R. **1778**. Ratio studiorum pro facultate philosophica in Univ. Crac. 1778; — Catalogus Collegiorum et domorum schol. Piarum 1778; — Informacya względem oddawania panów młodych do kollegium nobilium Schol. Piar., Warsz. 1778 [DS.], *zob.* Nr. 5106.

5112. **Austrya.** Ustanowienie opiekuńskie dla szlachty [po pol. i łac.], Lwów 1778; — Służba za caria i ludy, Lwów 1778 [DS.].

5113. R. **1779**. Stan. August, Uniwersał do miast względem propinacyi 26. marca 1779, Uniwersał względem raportów od jurysdykcyi sąd. 4. maja 1779, Uniwersał względem egzekucyi dekretów 1779; — Uniwersał komisyi Skarbu w kwestyi papieru stemplowego 26. lut. 1779, Uniwersał względem czopowego 26. lut. [Lubomirski] 1779; — Taryfa gener. cła między Polską i Prusami, Wilno 1779; — Dubiński P., Taryfa generalna cła 1779; — Kopia traktatu między komissyą skarbu w osobie A. Ponińskiego a Fab. Glińskim z Radomyśla, War. 26. lipca 1779; — Potkański, Mowa starosty radoms. w komissyi do wyciągania intrat

1779; — Wiara publiczna co do expektatyw [o lustracyach po r. 17 8] 1779; — Ueber das Warschauer Papiergeld 1779; — List osobny [komis. eduk.] względem używania ksiąg na szkołę wyznaczonych 22. marca, Warsz. 1779; — Piramowicz X., Mowa w dzień otwarcia towarzystwa do ksiąg elementarnych, Warsz. 1779; — Porządek ogniowy w Warszawie od marszałka ustanowiony 1779; — Lubomirski St., Obwołanie względem bezpieczeństwa od ognia 1779; — Powinności Radzkiego w każdej wsi, który być powinien przysięgły 1779 [DS.].

5114. Sołtyk K. J. bisk., Proces rozrządzający dzwonienie 1779; — Ostrowski A. K. B., Wyznaczenie F. Wodzińskiego wizytatorem archidyecezyi 1779; — Rybiński J., Obwieszczenie wizyty w dyecezyi, War. 20. stycznia 1779; — Exemplum litterarum responsionum, Wypis listu odpowiad. do bisk. płockiego względem stanu dyecezyi 1779; — Komorowski J. H. K., Pożegnanie Ant. Okęckiego bisk. poznańsk. [E. IX.]; — Bericht eines poln. Einwohners von den Schicksalen der Dissidenten, II. Theil 1779; — Prokopowicz Theoph., Libellus synodicus, Mosquae 1779 [DS.].

5115. R. **1779**. Ordinatio judiciorum ordinariorum Czest. 1779; — Piaskowski J. N. i Zboiński J. N., Głosy do Najj. Pana od trybunału piotrkowskiego, Warsz. 1779; — Myśli do urządzenia trybunału, War. 1779; — Rajski X. S. N., Prawdziwe życzeń wzbudzenie pod Stan. Aug. przez sprawiedliwość, Łowicz 1779; — Slizień B., Głos stolnika starodubskiego d. 5. Jan. 1779; — Dzień 17. Stycznia w Grodnie [i wiersz do Tyzenhauza], Wilno [E. IX.] 1779; — Potocki J., Przełożenie sprawy w odwodzie przeciw Magist. Grodna, Wilno 1779; — Trzciński K., Manifest przeciwko Suchodolskiemu o wydruk. oskarzenia, iż Łowczanka wbrew ,ego woli zaślubiła Mik. Trzcińskiego i o najazd 1779 [DS.].

5116. R. **1779**. Oddana sprawiedliwość zasługom M. Sołtyka wdy [Mowy] 1779.

5117. R. **1779**. Popisy szkół lubelskich z fizyki [zarazem przemowa Ign. Potockiego] 1779; — Popisy roczne szkół wdztwa krakowskiego, Krak. 1779 [Por. E. 1779: Dowody z nauk, Doświadczenie, Experyment, Examen]; — Wyłożenie materyi nauk w Colleg. nobil., Warsz. 1779; — Examen in Univ. Zamosc. 1779; — Series, eorum quae scholae, Zamość 1779; — Wiadomość o Bractwie liter. w kolleg. Zamosc. p. t. N. Maryi P. 1779 [DS.].

5118. **Austrya**. Edicta et mandata, t. III., *zob.* Nr. 4998; — Rozporządzenie rządów w Galicyi o konskrypcyi bydła 1779; — Einladung zur öffentl. Prüffung der Schüler, Lemberg 1779; — Essai d'un examen des demoiselles sous la direct. du Arand; Leopol 1779 [DS.].

5119. **Prusy**. Protokół spisany przez Fryderyka przeciw trzem konsylarzom sądu. Friedlowi, Graunowi i Ranslebenowi, Warta 1886 Nr. 650, — Fryderyk ogłasza generalny pardon, tamże 1887 Nr. 658.

5120. R. **1780**. Instrukcya J. Kr. Mości na sejmik poselski 21. sierpnia tu w Warszawie dana 1780 [DS.].

5121. R. **1780**. **Sejm**. Konstytucya sejmu walnego ordyn. warsz. sześcioniedzieln., Vol. leg. VIII. i DS. Warsz. 1780; — Dyaryusz sejmu walnego ord. Warsz. 2. paź. [Badeni St.], Grodno 1780; — Zbiór mów różnych w czasie sejmu mianych, Wilno 1780; — Posłowie na sejm ordynar. warsz. 1780 (DS.).

5122. **Propozycye** od tronu do sejmu 1780; — Projekty: Decreta executionis, Fundusz na edukacyą szlachty ubogiej, Góry olkuskie, Miasto Kraków, Miasto Krzemieniec, co do komissyi od podatków [około 1780], Przeniesienie sądów ziemskich, Przełożenie od komissyi skarbowej [około 1780], Do ustanowienia banku krajowego, Szkoła rycerska, Szpitale w Koronie i W. X. Lit., Werbunek dla obcych potencyi, Warunek starostw dożyw., Wexle, Wydatki kor., Wystawienie regimentu przez Potockiego [oddz. DS., War. 1780]; — Deklaracye: o utworach przeszłosejm., Do ekonomii, względem kom. likwidacyjnej 1780 [DS. oddzielnie]; — Kwity: de perceptis komissyi edukacyjnej 1. lipca, Dla departamentu wojsk. na seym, Dla komissyi edukacyjnej nar., Podskarbim koronnym na sejmie [oddzielne DS.]; — Ordynacya komissyi do ułożenia projektu nowych ustaw czyli konstytucyi, War. 1780; — Ordynacya miasta J. K. M. Bielska, War. 1780; — Wyznaczenie sędziów sejmowych [Prawo na sejm] 1780; — Wiadomość względem królewszczyzn [Łowicz]; — Explikacya z memoryału od włościan królewszczyzn 1780; — Stan wojska obojga narodów 1780; — Prośby: Stołecznego miasta Krakowa, Miasta Kalisza, Wdztwa podolskiego [Najj. Królu! Prześwietne Stany!], Olechnowicza Alex. [oddzielne DS.] 1780.

5123. **Mowy sejmowe**. Gorzeński, Mowa [z oznajmieniem o obraniu marszałka], War. 1780; Toż: Jabłkowski Józ. [Głos *3.* Oct.]; Witosławski [Głos *5.* paźdz.]; Potocki Ign. [Głos przy usprawiedliwieniu czynów Rady nieustającej *19.* paźdz.]; Czacki M. [*20.* Octob.]; Lubomirski Stan. [Zdanie *21.* paź.], Potocki Jerzy [Głos do komissyi skarbu], Rogaliński wda Infl. [Głos], Suchodolski W.;

Chomiński Fr. Brygadyer [*24.* Octobra], Zielonka; Suchodolski [*25.* paźdz.], Tyszkiewicz Honory, Witosławski; Chomiński Fr. [*27.* Octobra, Deklaracya komissyi skarbu], Morykoni [Głos], Sapieha Xaw. [Głos], Sieroszewski gener. adj. [Głos], Suchodolski wda [Zdanie]; Kurzeniecki J. [*28.* Oct.]; Zaręba Jan [*30.* paźdz.]; Witosławski [*31.* paźdz.]; Moszczeński Adam [Głos *2.* N o v e m b r a]; Dunin Rup. [Głos *6.* Nov.], Witosławski; Walewski S. J. [*19.* listop.]; Chomiński Fr. [b. d., o poprawie projektu pretensyi XX. Radziwiłłów], Tenże [po poprawie projektu], Jeleński Gedeon [w Senacie], Markowski [gdy rekomendowano osoby do indynacyi i nobilitowania], Mycielski Alex. [Głos]; Jerzmanowski Fr., Mowa na sejmie 9. stycz. (?) 1780; Wyrwicz Karol, K a z a n i e o prawidle i celu władzy seymowej na zaczęcie sejmu 2. paźdz., Warsz. 1780 [DS.].

5124. **Reflexye** nad projektem „Zbiór praw sądowych" 1780 [Por. **E.** 1780: Dłuski, Myśli]; — Reflexye względem projektu kompanii Zbożowej, Warsz. 1780; — Trojanowski Feliks, Uwagi na punkta prawa, że mimo wolą Zamojskiego 1780; — Sen republikanina przytrafiony 1772, War. 1780; — Uwagi y zdania obywatela [o dyssyd.] 1780; — Wybicki Józef, Rozmowa między szlachcicem polskim, Gdańsk, War. 1780 [DS.].

5125. **Rada nieustająca.** Zbiór rezolucyi, Część pierwsza, Warsz. 1780; — Potocki Ign., Pożegnanie Rady nieustającej 1780; — Zaświadczenie czynności 1780; — St. Aug., Uniw. względem assystencyi bankowych do Petersb. i obwieszczenie N. Imp. Ross. 1780; — Jabłkowski Józef, Relacya o czynnościach depart. w o j s k o w e g o 1780; — Tabella wyrażajaca stan wojska 1780; — Wyrachowanie summ z superat skarbu koron. na wojska wyznaczonych od 1780—4, 1784; — St. Aug., Uniwersał na rapport instygatorów [wymazanie z aktów pisma spisku Barskiego 25. lutego] 1780; — O ustawie e d u k a c y i n a r o d o w e j, Warsz. 1780; — Piramowicz Grz., Mowa w dzień rocznicy otw. Tow. do ks. element., Warsz. 1780; — Popławski Ant., Toż, Warsz. 1780; — Gurowski Wład., Relacya delegowanego do komissyi d ł u g ó w rzeczpospolitej 15. Oct. 1780 [DS.].

5126. **Komissya Rpltej skarbu.** Uniwersał w przedmiocie prawa, Dochód skarbu 1780; Uniwersał zabraniający czer. złot. obcierniętych kursu 10. stycznia 1780, Uniwersał zabraniający kursu 3 groszówek pruskich 4. grudnia 1780; — Summaryusz percept a. d. 1. Sept. 1780, 1782; — Taryffa gener. p o d a t k u subsidii charitativi d. 9. Julii 1780; — Uniwersał względem kontrahencyi fabryki tabaki w W. X. Lit. 1780; — Ubezpieczenie fabryk kraj. 1780; — Tyzenhaus Ant., Odpowiedź na kwestyą, czyli zarzut od komissyi skarbu względem summy zaregulowanej 1780; — Rzewuski Fr., Oświadczenie na manifest Tyzenhauza podskarbiego 28. Julii 1780 [DS.]. *zob.* Nr. 5143.

5127. Acta consistorii Romani in causa Febronii, Vars. 1780; — Olechowski J. X., Zalecenie od kapituły krak. do rządców dóbr bisk. krak. 1780; — Ustawy synodu gener. e w a n g. w Węgrowie 28. Sierpnia, Warsz. 1780 [DS.].

5128. Gravamina publica, welche E. W. Ritter und Landschaft [C u r l a n d], Königsberg 1780; — Xiestwo Kurlandzkie y Semigalskie [konstyt.] 1780; — Diarium an d. 17. Julii Landtage, Mitau 1780; — Exposé du procès entre le prince Charles et son frère Pièrre [Vars. około 1780] (DS.) [Por. Winkelmann Nr. 9087—9091].

5129. R. **1780.** Ordinatio judic. ordin. trib. Petricoviensis, Petricov. 1780; — Karśnicki Lud., Mowa przy zagajeniu tryb. 3. kwietnia, Lublin 1780; — Taczanowski Józef, Mowa 1780; — Tyszkiewicz Lud., Mowa w czasie limity d. 15. kwiet. 1780; — Sprawa panien Bazylianek 1780; — Chodźkiewicz Ign., Mowa w sprawie o dobra Kiena i Wołkorabiszki 1780; — Chmara Ad., Produkt w sprawie przeciw Wołodkowiczom 1780; — Tenże, Odpowiedź przeciwko Wołodkowiczom 1780; — Mackiewicz Piotr, Najj. Królu! [Prośba o spadek przeciw Jelińskim] 1780; Orzeszkowie Jan Tad. i Anna z Szujskich, Przełożenie interesu do dóbr pojezuickich 1780 [DS.], *zob.* Nr. 5005, 5043.

5130. R. **1780.** Stan. August, Skrypt do Czarnockiego podstolego ziemi Drohickiej 22. maja 1780; — Mostowski, Kopia listu do Ant. Małachowskiego 14. września 1780 [DS.]; — Wypis z ksiąg grodzkich 11. Oct. [Manifest w imieniu Jerz. Lubomirskiego z przyczyny wystawionego regimentu grenadyerów] 1780; — Toż 22. Decembris [Manifest księży unitów przeciwko hajdamakom] [DS.].

5131. R. **1780.** Taryffa chlebów w Kaliszu 24. lipca 1780; — Bernard, Observations sur les mines de Wieliczka, Paris 1780 [DS.]; — Sokolnicki M., Notice sur le canal en Pologne en 1780, [à mr. de Fossombroni] Paris 1804, 1812.

5132. Szkoły Włodzimirskie, Por. **E.** 1780: Doświadczenie; — Szkoły Rydzyńskie, Por. **E.** 1780: Dowód; — Lubelskie szkoły, Por. **E.** 1780: Godfryd assys.; — Popławski Ant., Mowa przy otwarciu seminaryum na professorów d. 3. paźdz. 1780 [Kraków]; — Ephemeris praelectionum in U n i v. C r a c o v. ad 24. Julii 1780 [DS.].

5133. R. *1780.* **Discours sur le régne végétal prononcé dans L' de Catherine à l'etoile du Nord par le F. H. doct. en Medec. à l'Orient de Varsov. 1780 DS. (M a s s o n i a).**

5134. (Młodziejowski) Wypis z ordynacyi fundacyi . p. Andrzeja Młodziejowskiego dla ubogich panien (około 1780) DS

5135. **Austrya.** Constitutio cridae seu potioritatis pro vasallis haereditariis Galiciae existentibus, Leopoli 1780 DS.; — Kalatay Fr., K. Joseph II. Reise nach Russland 1780, Galiz. Ztschrft., Lemberg 1841; — Scholae Leopoli [Por. **E.** 1780: Fructus]; — Mowy na śmierć Maryi Teresy, Por. **E.** 1780: Alexandrowicz, Ilnicki, Janiszewski, Maria Teresa, Messgesange, 1781: Janiszewski, Jarocki, Lachmann.

5136. **Rossya.** [Katarzyna II.] Ordynatya dana komissyi do ułożenia nowych praw na język polski przełoż. przez Ign. Gizickiego [i Ordynacya zebranej komissyi], War. 1780 DS.; — Urządzenie konsystorza unickiego w gub. Mohylowskiej, Płockiej 2. lipca 1780, Matieriały, Russkij Archiw 1863 I. [Pobyt Katarzyny w Połocku i Mohilewie, por. **E.** 1780: Encomiasticon, Freudegesang, Gaudmin, Ignes, Katarzyna II., Korycki, Wiersz]; — Dubbi propositi in Roma a' teologi sulle visitore della Rusia Bianca sull uso da chierici della comp. di Gesu, Venezia 1780 DS.

5137. R. **1781.** Akt rozgraniczenija miedzu nowoross. guberniju i polskoju Ukrainoju 5. genwara 1781 DS.; — E. Callier, Rozgraniczenie Ukrainy Polskiej od Nowej Rossyi 1780—1, Warta 1886 Nr. 622.

5138. R. **1781. Kommissya skarbu.** Obwieszczenie względem licytacyi podatku czopowego, Specyf. miast 1. marca 1781, Przepisuje powinności rewizorów 1781; — Instruktarz celny z wyrażeniem taxy, Warsz. 1781; — Dyaryusz sprawy o instancyi ekonomów 1781 [DS.]; — Sprawa z Ant. Tyzenhausem, *zob.* Nr. 5143; — Lubomirski J. M., Tabella długów przez kompromis między Al. Ponińskim odprawiony na satysfakcyę kredytorów 1781 [DS.].

5139. **Komissya edukacyi.** Ustawy nar. dla akad. 1781; — Projekt ustawy kom. ed. dla stanu akad. i na szkołę 1781; — Czartoryski A., Mowa w dzień otwarcia szkół 29. września 1781; — Piramowicz Grz., Mowa w dzień roczn. otwarcia tow. do ks. element., Warsz. 1781; — Uniwersał z tabellą dóbr przeszłojezuickich, Warsz. 1781 [DS.].

5140. Sołtyk K. J., Proces o wizycie kościołów 25. stycz. 1781; — Alexandrowicz J. A., Communicatio litterarum gubernii clero suo 1781, Universo clero Galiciae 8. Aug. 1781, Toż, Crasnostaviae 20. Aug. 1781; — Janiszewski Ant., Kazanie w dzień pośw. na bisk. Piotra Bielańskiego, Lwów 1781; — Akt unii kościołów protestanckich, Unionsacte, Drezno i Lipsk 1781 [DS.].

5141. Ordynacyà magistratu warsz. o sposobie powitania króla 1781; — Kałuski W., Kazanie w kościele Winnickim na przywitanie Stan. Aug., Berdyczów 1781; — Suszycki J., Kazanie w obecn. Stan. Aug. w Łabuniu, Berdyczów 1781 [DS.] [Por. **E.** 1781: Eysymonth].

5142. R. **1781.** Wypis z xiąg trybunału lit. spraw wieczystych kadencyi grodzieńskiej [aktykacya ostrzeżeń] 1781; — Ordinatio judic. ord. gen. trib. petricoviensis. Petric. 1781; — Toż, lublinensis, Lublin 1781; — Doniesienie powszechności r. 1781 [o wydan. porządku sądowego za laski Kocielła] 1781; — Czartoryski A., Mowa 1. maja po obraniu za marszałka miana w Grodnie 1781; — Malinowski A., Do JO. A. Czartoryskiego przy reasumpcyi trybunału kad. grodzieńskiej 1781; — Małachowski, Mowa referendarza przy zagajeniu sądów relacyjnych d. 24. marca 1781; — Abramowicz Ant., Sprawa przeciw Annie z Zabiełłów i Ant. Laskarysom, b. w. m. i r. 1781 [DS.]; — Sprawa Antoniny Chrzanowskiej przeciw Adamowi Rzechowskiemu o zadany gwałt. Trypplin L., Tajemnice społ. t. II.

5143. **Tyzenhaus A**, Accessorium dla bezpieczeństwa o rękojemstwo po nieosiadłych w W. X. Lit. 1781, O plenipotencyą od administratorów do aktoratu 1781, Ad compatentiam aktoratu pod imieniem administratorów dóbr stołecznych przeciw Tyzenhausowi 1781, Doniesienie w sprawie ex re ekonomii J. K. M. 1781, Kwestye nazajutrz po dekrecie 3. Aprilis 1781, Oświadczenie 1781, Proces [o paszkwil Franciszka Suchodolca] 1781, Uwiadomienie sprawy 1781, Punkta do juramentu do istoty sprawy i do ewazyi jego b. w. r., Prośby do istoty sprawy i do okoliczności stosujące się b. w. r., Refutacya odpowiedzi Bisk. Kossakowskiego utrzymującej wolność sądzenia sprawę b. w. r., Refutacya produktów z strony Ekonomiów przeciw Podskarbiemu b. w. r., Usprawiedliwienie przeciw zarzutom od Ekonomii, zerwanie inkwizycyów b. w. r., Uwagi bez sprawy w sprawie od instygatora pociąganego b. w. r., Summaryusz dokumentów 1781; — Chrapowicki Eust., Sprawa skarbu z Tyzenhauzem, Baranowiczem [tabella preten.] 1781; — Suchodolec Franc., Manifest przeciw Tyzenhauzowi d. 24. listopada 1781 [**E.** IX., wszystkie od „Puncta"] [DS.].

5144. **Tekieliński E. W.**, Opis dzienny szkół Wileńskich, akademii, oraz diariusz znaczniejszych wypadków w Wilnie 1781—1824, Wilno 1870; — Poczobut M. X., Mowa w czasie założenia uniwersytetu [toż po łac.], Vilnae 1781; — Prospectus lectionum univ. vilnen., Vilnae 1781 [DS.].

R: Przegl. kryt. 1876 (rec. Tekielińskiego).

5145. **Szkoły.** Wyłożenie materyi nauk 1781; — Toż w koll. nobilium 1781; — Moroz L. X., Mowa przy otwarciu szkół obojga warsz. 1781; — Dowód rocznego postępu akad. pozn. 1781; — Popisy szkół, por. **E.** 1781: Popis, Ephemeris praelectionum (DS.).

5146. **R.** *1781.* **Odpowiedź sejmu względem Balinskiego starostwa 1781; Ordynacya dla miasta Osieka d. 9. paźdz., Warsz. 1781 (E. IX.) (DS.).**

5147. **Geret Sam., Bruchstücke v. Gedanken 1781; Listy przyjacielskie. Warsz. 1781 (DS.).**

5148. **Austrya.** Patent der Einbringung sämmtl. Privilegien, Lemberg 1781; — Bartelinus T., Dankpredigt S. K. M. Joseph II. in Biala gehalten, Lwów 1781; — Józef II., Reskrypt o tolerancyi, Lwów 1781 (DS.).

5149. **Prusy.** Beiträge die kön. preuss. Staaten betreffend, Berlin 1781; — Declaration du Roi concernant le commerce de la Pologne, Berlin 1781.

Catharina (Carmen), por. **E.** *1781: Korecki, Paulus.*

5150. **R. 1782. Sejmiki.** Przyczyny, dla których powiat upitski odbył sejmik pod zagaj. Józ. Staszewskiego 1782; — Actum in castro Sandom. 20. Julii (Manif. Senat. Jana Pakosławskiego) 1782; — Memoryał do dygnitarzów wdztwa sandom. 19. sierpnia do Opatowa zgromadz. 1782; — Oraczewski F., Zdanie na sejmiku 19. sierpnia 1782 [DS.].

5151. **R. 1782. Sejm.** Konstytucye seymu waln. ord., Vol. leg. IX., Toż, Warsz. 1782 DS.; — Excerpt z statutów, Lublin 1782, 2 ed. [E. IX.]; — Bernowicz M., Summaryusz praw i konst. seymowych, Grodno 1782; — Series posłów województw 1782; — Dyaryusz sejmu ordynar. zaczętego w Warsz. d. 30. Sept., Suppl. des Avis divers.; — Toż, wyd. Pius Kiciński, Warsz. 1782; — Zbiór mów w czasie 6 niedz. sejmu 1782 [DS.]; — O sejmie r. 1782, Potocki St., Pochwały, War. 1812 t. II.

5152. **R. 1782. Uchwały i projekty.** Actum in curia Vars. 18. Oct. [osoby Rady nieust. i inne konst.] 1782; — Actum in curia vars. 25. Octob. [Zaświadczenie czynności Rady] 1782; — Ustawa względem osób i magistratur 1782; — Zakwitowanie kom. skarbu 1782; — Kwit dla depart. woysk. 1782; — Toż, dla komis. skarb. W. X. Lit. 1782; — Propozycye od tronu 1782; — Projekt na sejm walny Warsz. 1782; — Wydatki koronne [projekt] 1782; — Projekt, Szpitale Sióstr Miłosierdzia 1782; — Projekt, Approbacya XX. Missionarzów [na sejmie] 1782; — Satysfakcya długów H. Ogińskiego [projekt] 1782; — Deklaracya o dobra Halczyńce, Szepinki [projekt na sejm] 1782 [DS.].

5153 **Mowy sejmowe** [oddzielnie druk.]. Małachowski A., Mowa *30.* września 1782; Toż: Ankwicz J. *(2.* paźdz., wyd. 1783), Michałowski A., Potocki St. Szcz. [Głos]; Maliński Fr. (Użalenie *3.* paźdz. z rezolucyą Rady nieust. uciążony); Ankwicz J. (Głos *12.* październ.), Bolesz (Głos), Tomasiewicz (Głos); Garnysz X. *(17.* paźdz.), Starzyński J. (Głos), Rzyszczewski (Głos przy relacyi edukacyi nar.); Bolesz (Głos *18.* październ.), Szwykowski Mich. *(19.* paźdz. relacya skarbu lit.), Cieciszowski (dr. 1784), Stadnicki (dr. 1783); Potocki St. Szcz. *(20.* Oct.); Branicki Fr. (Zdanie *21.* paźdz.), Małachowski A., Michałowski A., Niemcewicz, Potocki St. K. (Głos), Potocki St. Szcz. (Głos), Suchodolski (Głos), Zboiński (Głos); Ankwicz J. (Głos *22.* paźdz.), Jeleński G., Kraszewski (examen depart. wojsk.), Tenże (Przymówienie), Kurdwanowski Kaj. (Głos), Lubowiecki Piotr (Głos), Małachowski A., Miączyński K. (Głos), Michałowski A., Rzewuski A. (Głos); Gorzeński *(23.* paźdz.), Janikowski, Lubomirski St. (Zdanie), Małachowski H. (Podziękowanie za pieczęć, oraz Votum na propozycie od tronu), Moszczyński A. (Głos), Poniatowski St. (Głos przy uspraw. Rady nieust.); Stan. August *(23.* paź., 3 ed.), Szwykowski Mich.; Potocki St. K. (Głos *25.* paźdz.), Potocki St. Szcz.; Suchodolski *(26.* październ.); Goławiński (Głos *27.* październ.); Zboiński (Głos *28.* paźdz.); Rzeszotarski J. *(29.* paź.), Suchodolski; Ankwicz J. (Głos *30.* paźdz.), Garnysz X. (o obłąkaniu Sołtyka, Poznań 2 ed. 1782), Starzyński J. (Głos); Rzewuski A. *(31.* paź.), Suchodolski; Cieciszowski *(2.* list.), Gorzeński (Mowy), Jabłkowski (Głos), Janikowski (Głos), Suchodolski; Sapieha K. *(3.* list.), Zaleski; Rzewuski A. (Głos *4.* Nov.); Jeleński G. *(12.* list. na reassumpcyi sądu); Małachowski A. *(23.* list.); Kurdwanowski Kaj. (b. d.), Chłapowski J. (Głos b. d.), War. 1782 (DS.).

5154. **Uwagi.** Czartoryski A., Listy Doświadczyńskiego do przyjaciela rządzącego się, Warsz. 1782; — Wybicki J., Rozmowa między szlachcicem polskim, Warsz. 1782, Wykład do rzekospławności i handlów 1782, Uwaga na koszta pogrzebowe 1782; — Rozmowa między szlachcicem, szwajcarem i żydem 1782; — Sułkowski A. X., Projekt z myśli wdy pozn. na sejmie (pozwolenie zaciągania sum zagran.) 1782; — Żydzi czyli konieczna potrzeba refor. żydów, War. 1782; — Steinhauser J. B. (Dembowski A. S.), Mémoires sur le gouvern. de la Pologne 1782 [Por. E. IX.]; — Bohusz Xaw., Wiadomość sprawy do Stanów na sejm zgromadz. 1782 (DS.).

5155. **Rada nieustająca.** Usprawiedliwienie rezolucyi Rady nieust. względem małżeństw sekretnych z 6. kwietnia [Por. E. 1782: Pomorski] 1782; — Rezolucya Rady względem materyi krak., War. 1782; — St. Aug., Extract rezolucyi na notę Buchholtza 1782; — St. Aug., Uniwersał 11. stycz. względem oddawania delinkwentów do Ka-

mieńca Podolskiego 1782; — Stan wojska oboyga narodów na Seym 1782; — Białopiotrowicz, Zdanie na sessyi Rady 1. marca 1782; — Potocki Ign., Zdanie 1. maja na sessyi 1782; — Mieczkowski, Skarga na rezolucyą 22. sierpnia zapadłą 1782 (DS.); — Komisya eduk., *zob.* Nr. 5161—2.

5156. **Komisya Rpltej skarbu.** Uniwersał 4. stycznia zakaz. kursu monety pruskiej 1782; — Moneta pruska i moneta pruska drobna (podp. A. Poniński), Warsz. 1782; — Summaryusz percept i expens skarbu a die 1. Sept. 1780, 1782; — Zbiór percept Skarbu lit. 1781—2; — Bohusz Xaw., Memoryał do delegatów na wysłuchanie kom. Skarbu lit. 1782, 1786 (DS.).

5157. **Pius VI.,** Dyaryusz podróży 1782, — Mowa podczas konsistorium 1782; — Propozycye od P. Laurier 1782; — Po cóż Pius VI. przyjeżdża do Wiednia, Gdańsk 1782; — Uchylenie książki: Was ist der Papst 1782; — Co to jest papież? (z niem.), Praga 1782 [Pius VI. we Wiedniu, por. **E.** 1782, 1786: Laurier].

5158. Pius VI., Comiti Cas. Crasiński, Romae 1782 (toż po pol.: Listy do Kazim. Krasińskiego); — Sołtyk K. J., List cum monitione ad Cap. 1782; Interdictum contra capitulum crac. 1782; Obwieszczenie o wizycie kościołów krak. 1782; Obwieszczenie, aby duchowni opisali, Krak. 1782; Ogłoszenie zrzucenia z urzędu ks. Olechowskiego, Krak. 1782; Proces względem postn 1782; Procesus indultum exponendi 1782; Przywilej na kanclerstwo 1782; — Kopia listu albo paszkwila do Sołtyka 1782; — Olechowski J. X., Obwieszczenie z urzędu bisk., Krak. 1782; — Poniatowski M., Obwieszczenie o objęciu rządów dyecezyi, Krak. 1782; Rozrządzenie wsiów i osad, Krak. 1782; — Turski F. P., List pasterski 20. kwiet. 1782; — Potkański Fr. X., Toż 3. Junii 1782; — Betański A., Univ. clero (o śmierci J. T. Kierskiego) 1782; — Cieciszowski G., Litterae encyclicae ad clerum 1782; — Lochman K. X., Obwieszczenie ex officio curiae episc. 1782; — Pius VI., List o postaw. ołtarza Karmel. w Berdyczowie 19. list. 1782; — Poniatowski M., Modlitwy za A. Lubomirskiego 1782 (Por. **E.** 1782: Roszkowski), Toż za X. Czartoryskiego 1782; — List pewnego sługi Bożego, Wilno 1782; — Konopka K. M. E., Sermo in ingressu Ant. v. Betański Premisliae 1782; — Na rocznicę J. Massalskiego, Wilno 1782 (toż po łac.); — Beschlossene Canones von der Gen. Synode zu Wągrów d. 6. Sept. 1782, toż po pol.: Ustawy synodu generalnego w Wągrowie, Warsz. 1782; — Albrecht J. H., Contramanifest Bevollmächtigter der protest. Theils der evang. Gemeinde, War. 1782; — Wiadomość o teraźniejszych rozróżnieniach dyssydenckich w Polszcze 1782 (toż po niem. 1784) (DS.).

5159. Diarium d. auf 29. Julii Landtage, Mitau 1782 [Por. Winkelmann Nr. 9092—5].

5160. Ordinatio jud. ord. tribunalis Regni lublinensis praes. Kęszycki 1782, Toż, Częstochowa 1782; — Sprawa o dobra Bętków (po r. 1781); — Stan sprawy Agaty Gałeckiej z Michałowskich z X. Smogorzewskim o wieś Zarudzie, 1. Oct. 1782; — Humiecka Anna z Rzewuskich powodowa i pozwana, pozwani Józef Komorowski i gromady dóbr 1782; — Produkt sprawy Sz. Kossakowskiego i Tad. Korffa z Koryzną, Wilno 1782; — Oblata decreti iudicialis trib. inter Żętowski 1782; — Summula decreti inter Ruda wyższa et Łukowek 28. Juni lati 1782; — Sprawa Al. Sapiehi a Hyac. Kości przeciw Tad. Wańkowiczowi, Wilno 1782; — Stan sprawy Salomei i Fel. Sołtyków z Fr. Branickim 1782; — Karpowicz, Kazanie do trybunału, Wilno 1782; — Olszański K., Toż 1782 (DS.).

5161. **Hołowczyc Szcz.**, Raport wizyty generalnej południowo wschodnich wydziałów szkolnych 1782, wyd. Wisłocki W., Arch. lit. i ośw. Akad. Umiej. 1878 I., Odb., Krak. 1877.

5162. R. **1782.** Praelectiones academicae 1782; — Brachucki M., Dies anniversaria conditae univers. a Casimiro Magno, Cracov. 1782; — Gurowski W., Mowa podczas wizyty szkół, War. 1782; — Karoński, Mowa przy zaczęciu popisów, Krak. 1782; — Krzycki Fr., Mowa na dok. popisów, Kr. 1782; — Popisy (Por. **E.** 1782: Popis); — Gniewosz M., Actus publicae promotionis, Zamość 1782; — Karasiewicz P., Toż, Zamość 1782 (DS.).

5163. R. **1782.** Billewicz, Mowa do króla o wyznacz. sejmików na elekcyę starosty żmudz. 1782; — Kopia listu pewnego obywatela podolskiego (o Grabiance) 1782; — Rzewuski Sew. hetman polny, List do A. Rzewuskiego 9. Novem. 1782 (DS.).

5164. R. **1782.** Postanowienie komissyi górniczej, Łabęcki H., Górnictwo II.

5165. R. *1782.* Przywrócenie do urzędu J. Niezabitowskiego 1782; Raczyński J., Kazanie o zbytkach, Warsz. 1782; Brachucki, Testificatio votorum Andr. Jurkowski, Crac. 1782: Dokładniejsze opisanie Kozionic (po r. 1782) (DS.).

5166. **Austrya.** Brigido J., Allocutio occasione introduct. statuum, Leopoli 1782; — Kicki Fr. O., Sermo temp. inaug. Statuum XI. Sept., Leopoli 1782, Toż 12. Sept. 1782; — Józef II., Patent względem lasów 1782; — Porządek gaszenia ognia dla c. k. miasta Lwowa, Lwów 1782; — Podsciwski J., Ad C. M. Projectationes pro bono Majestatis et nobil. in Gallicia, Viennae 29. Januar. 1782; — Wyłożenie materyi nauk, Lwów 1782; — Rzeszów, Wyłożenie materyi nauk, Lwów 1782 (DS.), *zob.* Nr. 5157—58.

5167. **Prusy.** Publicandum J. Kr. Mci Pruskiej delegacyi kamery wojennej i ekonomicznej w r. 1782, Warta 1887 Nr. 673.

5168. **Rossya.** Taryffa gen. celna państwa rossyjskiego 1782; — Rzym. katol. arcybisk. w Mohylewie i Ukazy dotyczące Białorusi, Matieriały, Russki Archiw 1863 I.

Dziennik Chrapowieckiego, zob. Kroniki.

5169. R. **1783. Rada nieustająca.** Rezolucya Najj. Pana za zdaniem Rady nieustaj. względem probostw d. 20. Maja 1783; — Mniszek M. W., Zalecenia aby nikt towarów w niedzielę nie sprzedawał, Warsz. 1783; Rozporządzenie w wypadkach pożarów, War. 1783; Przepisy względem ognia, War. 1783; — (Rzewuski Adam) Relacya do JW. A. Rzewuskiego 5. Febr. na sejmikach uczyniona 1783 (DS.).

5170. **Ustawy komisyi edukacyi** narodowej dla stanu akademickiego i na szkoły w krajach rzeczypospolitej przepisane, War. 1783 (teraz na nowo przedrukowane), Wilno 1819, Lwów (Bibl. pedagog. wyd. St. Sobieski); — Komissya edukacyi, Ordynacya do sądów 17. paźdz. 1782; — List okólny do zgromadzeń szkolnych 1783; — Piramowicz Grzeg. X., Mowa w rocznicę, Warsz. 1783 (DS.).

5171. **Komisya Rplt j skarbu.** Uniwersał względem monety 1783, Licytacya arędy podatku 1783, Uniwersał monety zagraniczn. (Warsz.) 1783, Tabella procentów, Grodno 1783 (DS.); — Tyzenhaus podskarbi do X. Ponińskiego, Dz. Warsz. 1852 Nr. 22.

5172. Poniatowski Mich. Jerzy X., Rozporządzenia i pisma pasterskie (wyd. Wargowski W.), Warszawa 1785; Tenże, List pasterski d. 25. stycz., Warsz. 1783; Obwieszczenie o wizycie kościołów d. 25. stycznia, Warsz. 1783; List pasterski d. 12. Marca, Wszelkim kościołów farnych zarządcom, Opisanie dyecezyi na uskuteczn. mappy 1783, *zob.* Nr. 5169; List okólny d. 7. lipca do zgromadzeń szkolnych z powodu rocznicy Jana III. 1783; Zalecenie modlitw za Ad. Cieciszewskiego d. 21. maja, Warsz. 1783, *zob.* Nr. 5176; — Smogorzewski Jason, List arcybisk. kijows. 18. stycznia 1783; Olechowski J. X., Zalecenie ex officio curiae episcopalis, Crac. 1783; — Lochman Kar., Toż 1783; — Turski Fel. Paw., Edictus nonnulla observanda intimans 9. April. 1783; — Szajowski Kar. bisk., Process nakazujący opisanie parafii 1783, *zob.* Nr. 5169; — Betański W. X., Epist pastoralis, Brzozowie 6. Jan. dat. 1783, Toż 9. Mai, Toż 17. Junii, Toż 14. Aug., Toż 20. Sept., Toż 12. Nov., Toż 18. Dec., 1783, *zob.* Austrya Nr. 5184; — Nachricht von den gegenwärtigen Mishelligkeiten, *zob.* Nr. 5158; — Unpart. Nachricht von Uneinigkeiten, Warsz. 1783 (DS.).

5173. Diarium a. d. 10. Febr. Landtage, Mittau 1783, Toż 14. Mav, 1783 (Kurland); — Handl. u. Gränts Convention I. K. M. Russen u. d. Herzoge deut. Städten, Mitau 1783 (DS.).

5174. Ordinatio iudiciorum ord. gener. tribunalis lublinensis sub J. Korytowski, Swiejkowski, Accedit: Mowa Trębińskiego, Swiejkowskiego, Powitanie, Lublin 1783; — Powitanie trybunału koronnego Lubelskiego imieniem Palestry 1783, — Wodzicki Elias, Ordinatio judiciorum. Zarazem: Mowa przy wjeździe starosty 1783; — Kazania trybunalskie, por. E. 1783: Karpowicz; — Ordinatio iudiciorum ordinat. Calissi 1783; — Maliszewski L., Produkt w sprawie Bernardynek z L. Maliszewskim 1783, Replika 1783; — Sprawy Tomatisa Kar., por. E. 1783: Rösner, Tomatis; — Objaśnienie pretensyi sukcessorów Załuskich 1783 (DS.).

5175. R. **1783.** Niewieściński F. A. X., Mowa do króla d. 9. września 1783; — Przyjęcie Stanisława Aug. w Siedlcach 1783; — Illacya JW. generała Wodzickiego 1783; — Woronicz J. Paw., List z wygnania do przyjaciela 1783; — Krasicki Ign., Opisanie podróży z Warsz. do Biłgoraja w liście do Stan. Poniatowskiego, Grodno 1783 (DS.); — List bisk. Michała Poniatowskiego z r. 1783 do Poczobuta, Dwutyg. nauk. 1878 Nr. 23.

5176. **Rocznica r. 1683.** List uwiadamiający, jakim obrządkiem obchodzić pamiątkę zwycięstwa pod Wiedniem Jana III. 1783; — Golański F., Mowa przy obchodzie 100 rocznicy zwycięstwa pod Wiedniem 1783 (toż po łac.), — Karpowicz Mich., Toż 1783; Poczobut Marc., Pamiątka stoletnia, Wilno 1783, 1784; — Opisanie obchodu 1783; — Myśli z okazyi obchodu, Wilno 1783 (Por. E. 1784: Dzieło, Malkiewicz, Oratio, Przybylski) (DS.), *zob.* Nr. 5172.

Pamiętnik historyczny i polityczny Świtkowskiego, zob. Kroniki.

5177. R. **1783.** Praelectiones acad., Krak. 1783; — Popisy w szkołach kamienieckich, krak., lubelskich, Por. E. 1783: Popisy; — Sołtyk M., Mowa przy otwarciu popisów klassy II. szkół wydz. krak. 1783; — Solański Phil. N., Oratio pro instauratione studiorum in coll. Vars. Sch. P. 1783; — In alma Acad. Vilnensi, Actus publicus 1783 (DS.).

5178. R. **1783.** Sułkowski Ant., Dozwolenie zrobienia ordynacyi XX. Sułkowskich (Projekt do prawa około 1783), Akt przystąpienia do ordynacyi Sułkowskiej, Warsz. 11. marca 1783; — Sułkowski Aug, Wir August, des heil. röm. Reichs Fürst und Ordinat (Manifest o założeniu Augustowa w Rydzynie) 1784 (DS.

5179. Forster J. J., Briefwechsel von Th. H., Leipzig 1829, 2 Theile 2 Bd.

W dziele tem, wydanem przez córkę, dotknięte są stosunki nasze z lat 1783–1790

5180. R. **1783.** Schlötzer, Über die jetz. Angelegenheiten der Stadt Danzig (germ. et gall.) 1783, 1784; — Unpart. Anmerkungen eines Weltbürgers die jetzigen Widerwärtigkeiten Danzigs betreffend, Hamburg, Lübek, Bremen 1783; — Briefe über die Streitigkeiten des Königs von Preussen und der Stadt Danzig 1784; — Uhl, Post Director, Schreiben eines Elbingers mit Einleitung von Chr. Wilch. Dohn 1784 (**E.** IX.) (Por. **E.** 1783: Dantzig, Wernicker, Willkühr, 1784: Danzig, Neuste).

5181. R. **1783.** Jonesnau J., Stan miasta Wschowy pod pan. Stan. Augusta, Leszno 1783 DS.

5182. R. *1783.* Zalecenie do szlachetnych magistratur, Warsz. 1783; Zamiar Tow. dobroczynności uform. w Warszawie 1783; Sposoby ciekawe dla polepszenia gospodarstwa, Łowicz 1783: Najskuteczniejszy sposób poprawy gospodastwa przez uformowanie kompanii ekonomicznej, Warsz 1783 (DS.).

5183. R. *1783.* Mortczini Fryd., Antwort auf Urtheil 1783; Mortczini Fryd., Begebenheiten 2te Aufl., Königsberg 1783; Ringeltaube Gottl., Contra Manifest 1783 (DS.).

5184. **Austrya.** Łoś F. A., Ad augustissimum Josephum II. allocutio a Statibus Galiciae 1783 (Por. **E.** 1783: Opisanie dzieła Józefa II.); — Przepis powszechny sądowy, Wiedeń 1783; — Manipulacya powszechna dla sądów Galicyi (toż po łac.) 1783; — Rozporz. manipulacyi dla appelacyi Rady, Wiedeń 1783; — Ordnung für das Landgesind, Ustawa dla służących wiejskich, Lwów 1783; — Listy gubernialne do Betańskiego Antoniego w sprawie zgorzenia Lissendorfu, zniszczenia klasztorów itp. (Por. **E.** 1783: Betański A.), *zob.* Nr. 5172; — Uniwersał, mocą którego przedawanie soli w Galicyi pozwala się (po pol. i niem.) 1783; — Ustawa w sprawach małżeństw, Wiedeń 1783; — Uwagi nad ustawą w sprawach małżeństw, Wiedeń 1783; — Lubomirska Iz., O osadzaniu w Krzeszowicach czynszowników, oświadczenie, Lwów 21. grudnia 1783 (DS.).

Pismo uwiadamiające Galicyi, Lwów, zob. Kroniki.

5185. R. **1784. Sejm** Konstytucye sejmu walnego ord. grodzińsk. (2 ed.), Grodno 1784, Toż, Kolęda, War. 1785, Kalendarzyk 1785, Stan polityczny 1785; — Toż, Vol. leg. IX.; — Seryasz JW. posłów 1784; — Dziennik czynności sejmu tygodniowo podzielony 1784; — Dyaryusz seymu (wyd. Tukalski), War. 1784, 1785; — Mowy na sejmie grodzieńskim, t. I.–II., Wilno 1784; — Zbiór mów, Wilno 1784, 1786; — Cholewski F., O ustawach sejmu 1785 (DS.).

5186. R. *1784.* Uwiadomienie o stancyach posłów na sejm zgromadzonych, Grodno 1784 DS.

Naruszewicz, Dyaryusz podróży króla na sejm, zob. Kroniki.

5187. **Propozycye** od tronu stanom na sejm zgromadzonym 1784 (toż po franc.); — Projekta do prawa w czasie sejmu grodzien., Grodno 1784; — Wypis z ksiąg grodzkich powiatu grodzieńskiego 30. Octobr. 1784; — Noty Najj. Królowi, Stanom podane w Grodnie, War. 1784; — Posłanie na seym ordynaryjny Grod. 1784; — Uwagi do projektu p. t. decreta executionis 1784; — Uwagi czyli życzenia obywatelskie z prowincyi litewskiej do zaradzenia przez prawo, b. w. m. 1784 (DS.), *zob.* Nr. 5190, 5191.

5188. **Mowy sejmowe** (oddzielnie drukowane). Chomiński Fr., Mowa przy odbieraniu laski marszałk., War. 1784; Mowa przy złączeniu Izby peselskiej, Warsz. 1784; Toż: Golejewski (Głos *3.* Octob.); Kurzeniecki J. *(5.* Oct.); Wodziński Ks. *(10.* Oct.); Ankwicz J. (Relacya *20.* paźdz.), Potocki Stan. (Krótka mowa), Potocki St. Szczęsny, Rzewuski A. W. rotmistrz kawal. nar. (Głos), Sapieha K. N.; Piniński W. *(21.* Oct.), Kiciński Pius (Relacya do egzaminu komisyi edukac.); Ankwicz J. (Zdanie *22.* Oct.); Mniszek M. *(23.* paźdz.), Potocki St. Szcz., Stan. Aug.; Mierzejewski *(26.* Oct.); Moszczeński A. *(28.* Oct.); Radzicki *(29.* paźdz.), Turski Xaw. (Głos); Małachowski A. (Głos *4.* Novem.), Potocki St. Szcz. (Głos) (DS.) 1784; Potocki Ign., Głos (b. d.) podziękowania za laskę nadworną a następnie do propozycyi od tronu, b. w. m., Warsz. 1789; Chomiński Fr., Mowy, Warsz. 1784; Stan. Aug., Mowy dwie 1784); Synakiewicz F. ks., Mowy dwie do St. Aug., War. 1784; Puzyna Nik. X., Kazanie na początku seymu, Grodno 1784; Kaliński W. X., Kazanie na początku sejmu grodzieńskiego miane przez Nikod. Puzynę, Grodno 1784 (DS.).

5189. R. *1784.* Krasicki Ign., Kopia listu do przyjaciela w Grodnie mieszkającego. Zarazem: Respons na list książęcia biskupa warmiń. 29. Septem. z Heilbergu pisany 1784; Krasicki Ign., Dnia 11. list. 1784 (wiersz): Wiersz do JW Potockiego wojew. Rusk. z okazyi darowanego regimentu na sejmie grodzieńskim 1784 (Por. **E.** 1784: Podolanka, Siarczyński, Krajewski).

5190. **Rada nieustająca.** Zbiór rezolucyi Rady nieustającej od 1784–1786, Warsz. 1788; — Potocki Stan., Mowa przy zdaniu sprawy z dwuletnich Rady czynności (trzy ed.) 1784; — Stackelberg, Nota od Ambassadora Extraord. Rossyjskiego (i odpowiedź), b. w. m. 1784; — Stan wojska ob. Narodów na sejm walny grodzieński, b. w. m. 1784; — Mniszek M. Wand., Urządzenie względem ochędostwa, War. 1784; Rozporządzenie względem oświetlania, Warsz. 1784; — Rychłowski, Memoryał do Najj. Pana i Rady nieust. 1784; — Miączyński, Mémoire au Roi par le maréchal de Bełz 1784, Second mémoire au Roi 1784 (DS.).

5191. **Komisya Rpltej skarbu.** Rachunek na sejmie grodz. 1784, Komisya z protokołu ekonomicznego 5. stycznia 1784, Uniwersał względem przemytnictwa 1784, Uniwersał względem monet 1784, Tabella złotej, srebrnej i miedz. monety 1784; — Tłómaczenie konwencyi o handel, Warsz. 1784; — Summaryusz percept i expens skarbu a die 1. Septem. 1784 ad ult. aug. 1784, 1786; — Toż, fund. e duk. nar. 1786 (DS.).

5192. Poniatowski Mich. Jerzy X., Okólnik z d. 1. września, Ustanowienie Bractwa Miłosierdzia w dyecezyi krak., Kraków 1784; Wielebnym IM. XX. proboszczom (zalecenie Bractwa Miłosierdzia) 1784; — Massalski Ign. Jak., List pasterski, Wilno 1784; — Cieciszewski Kasp., Process biskupi, War 20. września 1784; — Betański Ant. Wenc. X., Epistola pastoralis, Zamość d. 14. Jan., Zamość 4. Febr., Zamość 14. Martii 1784, Przedkłada wszystkie obowiązki Xięży i przypomina ich powinności 1784, Daje informacye jak sobie postępować z rzeczami kościelnemi 1784, *zob.* Nr. 5200; — Ryłło M. X., Komunikuje 4 dekreta 1784, Mandata publica 1784, List pasterski 29. Decemb. 1784 (DS.); — Biskup poznański Okęcki zakłada seminaryum (XX. Misyonarzom oddane) w Poznaniu 15. września 1784, Arch. hist. Jabczyńskiego 1836, 221; — Archetti, Oratio habita Petropoli a nuntio propter impositionem Stan. Siestrzencewicz 1784 (toż po pol., Warsz. 1784); — List do JMP. Adwokata N. N. dla objaśnienia historyi ocalonych Jezuitów na Białej Rusi 1784; — Fredro Const., De episcoporum in dispensando libertate, Viennae 1784; — Respons ne list Xcia JMci Bisk. Warmińskiego 29. Septemb. 1784 (DS.); — Justa expostulatio cath. adversus dissidentes in Polonia a religione 1784; — Wir zu Birsener Provinzial-Sinode d. Lithauen versamm. Direktor 10. August 1784; — Leśniewski Fr. M., List w materyi religii niegdyś do jednego dyssydenta, Lublin 1784 (DS.).

5193. (Kurlandya) Deliberatoria d. auf d. 23. Aug. 1784 angesetzten Landtage 1784; — Diarium d. Landtages 1784; — Projekt z. einem Grenz-Gericht 1784; — Accessions Acte d. kön. Polnisch Kreises Pilten, Mitau 1784 (DS.).

5194. Ordinatio iudiciorum ordinat. gener. tribunalis lublin. sub Łubiński praesid. et Sierakowski maresch. Lublini 1784; — Markowski Wł., Mowa na powitanie trybunału d. 19. kwietnia 1784; — Męciński K., Toż 1784; — Moykowski K. ks., Mowa od tryb. koron. do J. K. Mości 1784; — Mowa na pożegnanie trybunału koron. lubels. 20. grud. 1784; — Przy rozpoczęciu sądów trybunału W. X. L. do Franc. Jelskiego marsz. od XX. Pij., Wilno (E. IX.) 1784; — Karpowicz M. X., Kazanie 1784; — Alexandrowicz Hier., Produkt w sprawie z ekonomią grodzieńską, Wilno 1784; — Summaryusz dokumentów A. Menbauma 1784; — Piasecki Ad., Sprawa z Karolem Czarneckim, Wilno 1784; — Niemcewicz, Repozycya przeciw Xiężom Cystersom, b. w. m. i r. (1784); — Szuyski, Petyta przeciw XX. Cystersom, b. w. m. i r. (1784); — Oblata scripti reversalis p. G. Potocki, Vars. 1784; — Extract z dekretu zjazdowego w sprawie Graf. de Dychn z Ad. Piotrowskim 1784 [DS.].

5195. R. **1784.** Listy cudzoziemca o Wilnie [1784—7], wyd. Ochenkowski Wł., Przew. nauk. i lit. 1879; — Kościuszko, Listy do generała Niesiołowskiego 1784, Kron. rodz. 1883.

Listy od r. 1784—92, zob. Nr. 4877.

5196. R. **1784. Miasta.** Wywód z praw krajowych miastu Warszawie nadanych, że pretendowana przez Teppera lokacya żydów w Raszynie prawu przeciwna, Warsz. 1784; — Taryfa m. Warszawy do składki 1784; — [Wichert Hil.] Odbicie zarzutów od żydów wileńskich wniesionych, Wilno 1784; — Wolański Piotr, Reklamacya Kamieńca do króla 14. Jan. 1784; — Gusowiusz Jan Godof., Dzięki Gdańskie do tronu Stan. Aug. złożone, Gdańsk 1784 [DS.].

5197. **Praelectiones** academicae primi, Krak. 1784; — Prospectus lectionum in Univ. et Acad. Vilnensi, Vilnae 1784; — Wyłożenie nauk Colleg. Pijar., Warsz. 1784; — Popis roczny [szkół różnych] [Por. **E.** 1784: Popis]; — Golański Fil. X., Mowa przy zaczęciu szkół warsz. [toż po łac.] 1784; — Krzewski Jan, Popis w szkole pozn., Poznań 1784 [DS.].

5198. **Massonia.** Acte déclaratoire et status du Grand-Orient de Pologne, Vars. 1784; — Akt ogłoszenia y ustawy Wschodu Kr Pols., Warsz. 1784; — Rozprawa tycząca się poprawy ustaw Wielkiego Wschodu, ded. Stan. Kostka Potockiemu 1784 [DS.].

5199. R. *1784.* Actum in castro sandomiriensi die 18. Augusti 1784; Oblata contractus resignationis b. Krotoszyn 1784 (DS.); Inwentarz wójtowstwa Nanowskiego 1784, Stadnicki A., O wsiach wołoskich; Przepisy noszenia żałoby dworskiej wyd. przez Stan. Aug 1784–92, Arch. dom. Wójcickiego 1856.

5200. **Austrya.** Kontynuacya wyroków i rozkazów w Galicyi, *zob.* Nr. 4998; — Circulare von dem k. Galizischen Gubernium, Lemberg 1784; — Taryffa cła dla krajów austryackich 1784; — Mowy miane przy zaprowadzeniu Uniwersytetu we Lwowie, Reden welche bei Gelegenheit, Lemberg 1784; — Einführung der hohen Schule in Lemberg am 16. Wintermonat 1784. *zob.* Nr. 5235; — Betański Ant. Wenc. X., Oratio ab actu Univ. Leopolitanae 1784; — Tenże, Komunikuje pisma gubernialne [Por. **E.** 1784: Betański (wiele pism)]; — Uwiadomienie de

dat. 23. Grudnia, Nachricht [po pol. i niem.], Lwów 1784 [DS.].

Rossya, zob. Nr. 5192.

5201. R. 1785. **Rada nieustająca** Stan. August, Uniwersał do prowincyi względem zapobieżenia karystyi 1785, Uniwersał powtórny do prowincyi 1785; — Uniwersał Najj. Pana d. 12. kwietnia 1785; — Rezolucya Rady J. K. M., Uwolnienie od ceł 1785; — Uniwersał hetm. koron. i lit. d. 17. mar. 1785; — Branicki Fr., Manifest 26. sierpnia w Żytomierzu do akt grodu 1785; — Ordynans JWW. Generałom względem znaków wojskowych 1785; — Regulamen exercerunku dla brygad kawaleryi i pułków. Warsz. 1785; — Przepis ubioru dla brygad kawaleryi Narodowej 1785; — Projekt [o wybieraniu rekrutów], Warszawa 9. lipca [E. IX.] 1785; — Rezolucya komisyi edukacyi narod. 22. kwietnia względem uwag nad element. gramatyką 1785; — Stan. Aug., Uniwersał, aby miasta wysyłały uczniów do szkoły głów. Krak., Warsz. 1785; — Piramowicz Grzeg. X., Mowa w rocznicę Tow. Xiąg element. Warsz. 1785 [DS.]; — Uniwersał względem nauki lekarskiej, R. W. lekarskiego, Kraków 1839 t. II.; — Miniszech Mich., Rozporządzenie względem psów, Warsz. 1785; — Regulament dla kompanii ogniowej 1785, — Postanowienie dla m. Osiecka przez komisyę dobrego porządku utwierdzone, Warsz. 1785; — Taxa wiktuałów ustanowiona 1785; — Observations d'un polonais impartial sur l'arêt rendu à Varsovie le 15. Mars 1785; — Servasz projektów do prawa, Warsz. 1785; — Czacki Tad., Mowa w imieniu komisyi kruszcowej do Stan. Aug. 1785; — Jeleński Gedeon, Zdanie o cechach miane im pleno w Warsz. 1785; — Michałowski Ant., Mowa d. 18. kwietnia 1785; — Oratio w Warsz. na sessyi extraord. deputatów i członków zgromadzenia 5. paźdz. 1785; — Krasiński Adam, Mowa przy oddawaniu projektu poprawy rządu 17. grudnia, Warsz. 1785 [DS.].

5202. **Komissya Rpltej skarbu.** Uniwersał względem steplowania ksiąg żydows. d. 9. kwietnia 1785, Toż względem mostowego 1785; — Uniwersał d. 10. Maja 1785; — Summaryusz złotej monety 1785 [DS.].

5203. Poniatowski Mich. Jerzy X., Zalecenie względem ochrony zdrowia ludu, War. 3. lipca 1785, Zalecenie względem niechrzczenia poniewolnie żydów, War. 1785; — Ryłło M. X., List pasterski d. 3. lutego 1785, Toż d. 13. marca, Toż 14. kwietnia, Toż 9. Junii, Toż 12. Sept., Toż 9. Octob., Toż 27. Octob. 1785; — Cieciszowski Kasper, Literae pastorales, Vars. 19. Febr. 1785; — Tenże, Głos pasterski przy swojem do katedry wnijściu 19. lipca w Żytomierzu 1785; — Betański Ant. Venc., Universo clero epistola pastor. 15. Januar. 1785, Toż 24. Febr., Toż 31. Martii. Toż 26. Augusti, Toż 8. Julii, Toż 12. Oct. 1785, *zob.* Nr. 5213; — Smogorzewski Jazon, List pasterski arcyb. kijowsk., Radomyśl 20. Aug. 1785; — Procesy klaszt. zgrom., *zob.* Nr. 5205; — Prośba do N. króla i Rady deputowanych od zgromadzenia ewang. 25. paź. 1785 [toż po niem.: An I. K. Majest. Vorstellung der 4. Gemeinden Augsburger Confession, Warschau 1785]; — Actum in curia Varsav. [Manif. Ewangel. przeciw deputowanym] 1785; — List obywatela Rpltej do swego sąsiada względem zażaleń deputow. wyznania augsburskiego. Warsz. [toż po franc. i niem.] 1785 [DS.].

5204. [Kurlandya] Heyking H. C. B., Ueber das Gesandtschaftsrecht, Warschau [toż po pol. i franc.] 1785; — Naruszewicz A. St., Objaśnienie kwestyi czyli p. Zughoer 1785 [toż po franc.: Eclaircissement i niem.]; — Grummert E. M., [Heyking] Réponse à l'écrit Eclaircissement [toż po niem.] 1786 [Por. Winkelmann Nr. 9114]; — Lettre écrite par un Courlandois, Mitau 1785 [DS.].

5205. Trembiński Jacek, Mowa w czasie reassumpcyi trybunału koron. 4. kwiet. 1785; — Sołtyk Mich., Mowa przy zaczęciu trybunału 1. września 1785 [DS.]; — Wilga L., Mowa przy odebraniu laski od ziemstwa lubelskiego 1785; — [Borowscy] Sprawa z Radziwiłłami i Jak. Pałaszewskim ich plenipotentem 1785 [Por. E. 1785: Borowscy]; — Malczewski Leon, W sprawie przeciw Bernardynkom mińskim, b. w. m. i r.; — Odpowiedź na prośbę i projekt Brygidek 1785; — Uwagi w interesie PP. Brygidek [około 1785]; — Czartoryski Adam, Głos w sprawie przeciw Cystersom, b. w. m. 1785, — Dydziński opat Starotrocki, Sprawa z Micewiczem i Jasińskim po powrocie konfederaty And. Szymkiewicza z Sybiru, Wilno 1785; — Wigdorowicz Sam., Wykład sprawy z Ant. Wichertem, J. Górskim, Wilno 1785; — Sapieha M. Kaz., Remanifest na zaskarżenia Anny z Cetnerów Sapieżyny żony swojej uczyniony w aktach lubelskich 1785; — Dekret między Radońskim a Radońską nieprzyzwoitego czynienia 1785 [DS.].

5206. **Sprawa Dogrumowej.** Sprawa między X. Czartoryskim i Ryxem Franc. o otrucie, Warsz. 1785; — Recueil de pièces relatives au procès entre Czartoryski, Komarzewski et Ryx 1785; — Sammlung aller Verhandlungen 1785; — Czartoryski Adam, Dekreta w sprawie z Ryxem 1785; — Tenże, Observations sur l'arrêt rendu par le tribunal relat. l'accusation 1785; — Naruszewicz Ad., Sprawa między Czartoryskim a Komarzewskim i Ryxem 1785; — Uwagi nad sprawą Anny Mar. Dogrumoff 1785; — Głos Polaka przez N. N., O milczeniu A. Czartoryskiego na obrony Jana Komarzewskiego

i H. Ryxa 1785; — Observation sur un libelle qui a pour titre 1er et 2de éclaircissements sur le procès du Genér. Ad. Czartoryski 1785 (toż po niem.); — Potocki Ign., Listy polskie, wydał J. Wit. (Ryxa sprawa, Lw.) 1785; — Dekret 1789 (DS.); — Tripplin L., Sprawa między X. A. Czartoryskim G. Z. P., Janem Komarzewskim gen. i Franciszkiem Ryxem starostą o zamysł otrucia X. Czartoryskiego, Tajemnice społ. t. I.; — Al. K., Sprawa Dogrumowej przed sądem marszałkowskim 1785, Gaz. sąd. 1884, Nr. 5, 6, 7, 8.

5207. **Żydzi.** Replika od gminu żydów wileńskich 1785; — (Wichert Hil.) Pismo w sprawie żydów wileńskich, Wilno 1785; — Wigdorowicz Sam., Replika przeciw kachalnym wileńskim, Wilno 1785; — Żydzi czyli konieczna potrzeba reformowania żydów, Warsz. 1785; — Zusatz zu den Vorschlägen über die bürgerl. Cultur der Juden in Polen, Königsberg 1785; — Opolski Ant., O zabobonach narodu żydowskiego, Warsz. 1785 (DS.).

5208. R. **1785.** Praelectiones academicae, Lekcye akademickie, Krak. 1785 [Por. **E.** 1785: Prospectus]; — Golański Fil. Ner. X., Orationes pro instaurat. studiorum, Vars. 1785 (DS.).

5209. **Massonia.** Mowa do N. M. St. Szcz. Potockiego wdy Rusk. witając go na W. W(schodzie) N. przez W. M. miana 1785; — Leonhardi F. G., Rede bei d. Installation d. Grossmeisters Stan. Potocki 2. Jänner b. w. m., Warsz. 1785; — Kortum Ern. Traugott, Briefe über Congress der Freymaurer, Lemberg 1785 (DS.).

5210. R. **1785.** Piaskowski Mik., Podziękowanie Najj. Panu za order Białego Orła, Warsz. 1785 DS.; — Prośba H. Kołłątaja do króla St. Augusta 1785, Arch. dom. Wójcickiego, Warsz. 1856.

5211. R. **1785.** Postanowienie prezydenta z magistratem Starej Warszawy 27. czer. (po pol. i niem.) 1785; — Excerpt z protokołu powiatu kowieńskiego 9. Febr. zapisanego manifestu eorundem (?) pod pieczęcią grodzką wydany 1785; — (Jabłonowska) Ustawy powszechne dla dóbr moich rządców, t. I.—VII., Siemiatycze 1785 (DS.).

5212. R. *1785.* Instructiones tyronibus pro sodalitio B. V. M. certantibus. Berdiczoviae 1785; Poniatowski Michał Jerzy X., Bractwo miłosierdzia wskrzeszone (około 1785) 1785 (DS.).

5213. **Austrya.** Josephs II. Handschreiben an den Gal. Gouverneur Gr. Brygido 16. Dec. 1785, Österr. Zeitschr. f. Gesch. Kunde 1836; — Verordnungen, Lemberg 1785; — Edicta, Rozkazy i Ustawy Galicyi, t. VI., Lwów 1785, *zob.* Nr. 4998; — Betański Ant. Wenc., Universo Clero epist. pastor. 2. Januarii, 31. Maii 1785 (Rozporządzenie rządowe względem duchowieństwa) 1785; — Tenże, 5 Decreta gubernialia clero diocoeseos dat. Brzoroviae 14. Martii 1785, *zob.* Nr. 5203; — Cyrkularz o taxach biskupich, Lwów 1785; — K. k. Ordnung aller befindlichen Ehrenstellen, Lemberg 1785; — Obrońca ludu do cesarza Józefa II. 1785; — Einladung zur öffentl. Prüfung, Przemyśl 1785; — Clerus dioecesis Tarnoviensis Joan. Hoffman 1785 (DS.); — Waleryana Dzieduszyckiego podróż r. 1785 w sprawie spławu Dniestru, Przyj. ludu, Leszno 1843 R. X.

5214. **Rossya.** Katarzyna II., Miejskie postanowienie, tł. M. Skirniewski, Gorodowe położenije, Petersb. i Moskwa 1785 [Por. **E.** 1785: Potemkin]; — Merkw. Nachrichten v. Jesuiten in Weissrussen, Frfrt. u. Leipzig 1785 (DS.).

5215. R. **1786. Sejm.** Konstytucye Sejmu waln. ord. War. 6 niedzieln. (2 ed.), Warsz. 1786, Toż, Kolenda warsz. na r. 1786; — Toż, Vol. leg. IX.; — Sumaryusz konstytucyi 1786; — Seryasz JOW. posłów na sejm Warsz. 1786; — Lista osób za sędziów sejmowych wybranych 1786; — Dyaryusz tygodniowy sejmu r. 1786 (2 ed.); — Zbiór mów, głosów i manifestów na sejmie r. 1786, t. I.—II., Warsz. 1787 (DS.).

5216. Porządek sejmikowania 1786 DS.; Stan. Aug. w sprawie sejmików z XV. lipca 1786, Nowakowski, Źródła I. p. 159; Instrukcya posłowi wojew. krakows. z r. 1786, Wieniec, Kraków 1862; Usprawiedliwienie seymiku w Kamieńcu 1786; Manifest urzędników i obywatelów seymikujących w Kamieńcu 23. August. (zagaił Lipiński K. J.), Warsz 1786; Remanifest dygnitarzów urzędn. i rycers. podolsk. w kościele kamieniec. d. 23. Aug. 1786; Projekt o legalności sejmikowania w Kamieńcu w kościele farnym 1786 (DS.).

5217. **Propozycya** od tronu J. Kr. Mości 1786; — Seryasz projektów do prawa, War. 1786; — Projekt o kupnie dóbr zaszczyconych indygenatem (dwojaki) 1786; — Manifest senatorów i posłów 11. Octob. do Akt grodzkich 1786; — Zaleski Kaz., Projekt do konstytucyi d. 12. Octob., Zaspokojenie długu (14.228 złp.) Szym. Jezierskiego 1786; — Chrapowicki, Projekta Stanom do uwagi podane 1786; — Marewicz W., O dobrowolnych podatkach, projekt na sejm, Warsz. 1786 [E. IX.]; — Memoryał obywatelstwa Warszawy St. Aug. względem żydów, War. 1786; — Rychłowski Jarosz, Prośba na sejm Warsz. inserowana w akta 1786; — Prośba miasta Kleszczele do stanów na sejm 1786 (DS.).

5218. Rzewuski K., Manifest d. 4. Oct. (przeciw nieleg. obraniu marszałka), Warsz. 1786 (2 ed.); — Felkerzamb A., Głos od obywateli woj. inflants. 1. paźdz. 1786 (DS.).

5219. **Mowy sejmowe** (oddzielnie druk.). Gadomski Stan., Mowa przy odebraniu laski d. 3. Octob., Warsz. 1786, Toż: Gurowski

Raf. (Głos na rugach poselskich), Hulewicz B. (Przymówienie się), Jabłonowski Józef (Przymówienie się), Mierzejewski (przy zaczęciu sejmu), Morski Onufry (Głos), Nowicki Szcz. Stan. (Przymówienie się prawność sejmiku popier.), Rzewuski Adam (Przymówienie się), Rzewuski Kaz. (Głos), Sapieha Kaz., Sokolnicki (Zdanie), Suchorzewski Jan (Głos), Witosławski (Głos), Zajączek Józef (Głos), Zaleski poseł lubelski (Głos o rozdwojeniu sejmiku podol.), Zbiczyński (Usprawiedliwienie sejmiku woj. podols.), *zob.* Nr. 5216; Gadomski S. *(4.* Oct., przy złączeniu izby z senatem), Kwaśniewski X. (Mowa do JW. X. Primasa); Malczewski Ad. *(8.* paź.), Mielżyński (do Prymasa), Przełuski Józef (do Xcia Mich. Poniatowskiego); Psarski Fr. J. (do Prymasa Poniatowskiego, *10,* paźdz.); Gadomski S. marszałek *(16.* paźdz.); Gadomski S. *(17.* paźdz., Zagajenie); Oyrzyński *(20.* paźdz.); Czetwertyński Ant. Stan. (Głos d. *23.* Octobra w izbie senat.), Gorzeński (Relacya przed stanami Rady nieust.), Grabowski Paweł (Głos), Hulewicz Ben. (przy examinie Rady nfeustającej), Oyrzyński, Rzewuski A., Sapieha Kaz. (Przymówienie się), Swiejkowski poseł kijowski, Zajączkowski Józef, Zaleski poseł lubl. (Przymówienie się przy zaświadczeniu Rady nieust.); Branicki Franc. *(24.* paź., 2 mowy), Gorzeński (Głos), Grajewski (Głos), Małachowski (Głos podkanclerzego kor.), Ogiński M. (Głos), Plater Kaz. (Głos na skargi przeciw rezolucyom Rady), Potocki Ignacy (Głosy za wolnością handlu), Potocki Stan. Szcz. (Przymówienie się), Skotnicki Onufry (Głos w porządku relacyi kom. skarbu), Suchorzewski J. (Głos), Zabiełło J.; Bzowski Hyac. *(25.* paź.), Tenże (Głos), Gurowski Wład. (Mowa marszałka do poddanych od Tronu), Hulewicz Ben., Jerzmanowski Franc., Kraszewski (Głos Gen. Maj. przy relacyi z exam. Skarbu), Kurzeniecki, Potocki Jerzy (Mowa podczas examinowania komisyi Skarbu) [E. IX.], Potocki St. Szcz. (Mowa, Przymówienie się), Stokowski, podkom., poseł łęcz., Wodziński bisk. smol.; Ankwicz Józef *(26.* paźdz.), Burzyński Ign. (Głos), Dziekoński A. podskarbi lit., Lubomirski Ant. (Głos Pana Krakowskiego), Mniszek M. (Głos), Potocki Stan. Szcz. (o potrzebie ubezpieczenia wolności w sejmikowaniu), Poniatowski M. J. X. (Głos), Sanguszko Janusz Hier. (przed rozłączeniem Izb) [E. IX.], Zakrzewski Ign. (Głos), Zyberk Jan (przy relacyi z exam. komisyi skarbu); Błędowski Tad. *(27.* Octob.), Zajączek Józef (tłumaczenie się z tego, co przeciw Radzie nieust. powiedział); Felkerzamb Adam (Głos d. *28.* paźdz.), Gurowski R. (Przymówienie), Massalski X., Moszczeński A. chorąży (Głos), Potocki Jerzy, Suchorzewski J. (Głos), Zakrzewski Ign. (Głos deleg. do exam. komisyi skarbu); Cholewski Fab. (Głos, *30.* Octob.), Chwalibóg, Grajewski (Głos), Wankowicz Józef (Przymówienie się in turno de ubiquinario foro); Biernacki (Głos, *31.* paźdz.), Gurowski R., Hulewicz Leon (o udzielenie osobnego trybunału gubernii kijows.); Grabowski Paweł *(2.* list.), Jabłonowski J. (Głos przy kwicie dep. wojsk.), Jabłonowski Stan. (przeciw Radzie nieustającej), Madaliński A., Rzewuski A. (Głos), Slaski (Mowa szambelana), Suchorzewski Jan (Głos), Zajączek Józef (Projekt użycia młodzi), Zgliczyński (Głos); Sapieha Kaz. (przy wnies. projektu, *3.* Nov.), Suchorzewski Jan (Głos i Przymówienie się); Jabłonowski St. *(4.* list., Przymówienie się o fabryce tabacznej), Karski Kaz. (Głos), Stadnicki F. (Głos); Chomiński Ign. (Głos *6.* Novemb. miany, Żal z powodu nieobecności A. Czartoryskiego), Karśnicki L., Lanckoroński (Głos), Rzewuski A. (Przymówienie się); Łoś Felic. Ant. (Mowa wdy Pomorskiego d. 7. list.), Sapieha Kaz. (Głos generała artyl.); Sapieha Kaz. (przy wniesieniu projektu przedłuż. sejmu, *9.* Nov.); Gadomski S. *(10.* list., ostatnia mowa marszałka) (DS.); — Gurowski R., Mowy na sejmie 1786 miane, Kolonia 1786; — Jezierski J., Mowy na sejmie 1787; — Jabłonowski Józef, Przymówienie się względem uchylenia się rady fori ubiquinarii w W. X. Lit., Warsz. 1786; — Tenże, Przymówienie się przy kwicie komisyi skarbowej 1786; — Łoś Fel. A., Relacya królowi 1786; — Ostrowski Michał, Mowa JW. przy relacyi z egzaminu Rady, Warsz. 1786; — Rybiński J. Nep., Głos na sejmie w izbie senatorskiej (trojaki) 1786; — Sapieha Kaz., Mowa w izbie poselskiej miana (o ustanowieniu pewnego miejsca obradowania), Warsz. 1786; — Strzałkowski Fran., Mowa przy relacyi z egzaminu kom. edukac. miana, Warsz. 1786; — Zabiełło Szym., Głos brygadyera w izbie poselskiej na wolnym sejmie, Warsz. 1786; — Zaleski, poseł lub., Mowa o elekcyą assesorów w senacie 1786; — Ziemięcki Ant., Mowa przy wprowadzeniu pierwszej sprawy kom. skarbu koronnego, Warsz. 1786; — Zyberk Jan, Głos w materyi fori ubiquinarii, Warsz. 1786; — Kociełkowski Michał, Kazanie na zaczęcie sejmu waln., Warsz. 1786; — Poniatowski Jerzy Michał, Arc. gniezn., Zalecenie modlitw o obrady sejmu 1786 (DS.).

5220. **Rada nieustająca.** Extract rezolucyi Najj. P. za zdaniem rady nieust. z r. 1786, Dz. War. 1852 Nr. 109—122; — Stanisł. August, Uniwersał nakazujący obow. stosowanie sie do jurysdykcyi ich duchownych 3. stycz. 1786, Toż, do prowincyi względem kompromisów 7. kwietnia 1786, Toż, względem żebraków 1786, Toż, wzgl. uczniów szkół lekars. d. 27. czer. 1786; — Zażalenie względem rezolucyi Rady nieustaj. 1786; — Garnysz X. Mich., Relacya o czynnościach Rady nieustającej 1786, *zob.* Nr. 5219; —

Rezolucya Rady nieust. w sprawie Dobieckiego z Trąpczyńskiemi i Leszczyńskiemi, sukcessorami Woroniczów 1786; — Objaśnienie rezolucyi Rady na memoryał Dobieckiego zapadły 1786; — Objaśnienie sprawy sukcessorów Leszczyńskich z Trąpczyńskim 1786; — Zażalenie względem rezolucyi sukcessorów Leszczyńskich, Uchylenie rezolucyi 1786; — Stan woyska obojga narodów 1786; — Summaryusz komputu wojska koronnego 1786, *zob.* Nr. 5232; — Rapport gen. policyi od r. 1786, 1788; — Uwagi do polepszenia rządu przez marszałka Rady 1786 (DS.).

5221. **Komisya Edukacyjna.** Zakwitowanie komisyi edukacyjnej 1786; — Wizyta szkoły głównej koronnej 1786, Seredyński Wład. dr., Zapiski i dokumenta do dziejów instrukcyi publicznej w Polsce, Archiwum do dziejów liter. i oświaty III., Odb., Krak. 1884; — Oraczewski Fel., Mowa w dzień rozpoczęcia wizyty szkoły głównej, Krak., 1786; Mowa przy objęciu rządów Stanu akademickiego, Krak. 1786; Ordynacya sądów rektorskich, Krak. 1786; — Piramowicz Grzeg., Mowa w dzień rocznicy Tow. ksiąg elementarnych, Warsz. 1786; — Golański Fil. X., Mowa przy zaczęciu szkół warsz. Sch. Piar., Warsz. 1786 (DS.).

5222. **Komisya Rpltej Skarbu.** Uniwersał d. 7. stycznia, Warsz. 1786; Uniwersał o wydaniu instruktarza 19. stycznia 1786; Obwieszczenie o licytacyi czopowego 6. maja 1786; Uniwersał względem czer. złotych 13. maja 1786; Ponowienie uniwersału względem monet zagranicz. 18. wrześ. 1786; Uniwersał o branie paszportów 11. grudnia 1786; Uniwersał względem waloru czerw. złot. 22. grudnia 1786; — Rachunek komisyi skarbu W. X. Lit. percept i expens dwuletnich od 1786—1788, 1788; Rachunek na sejmie warszawskim 1786; — Tabella percepty komisyi lokacyjnej do 15. paźdz. 1786; — Obwieszczenie o licytacyi arendy czopowego 1786; — Rzyszczewski Adam, Mowa przy relacyi o examinie kom. skarbu 26. stycz., Warsz. 1786 [DS.].

5223. Poniatowski Jerzy Michał. Rozporządzenia i pisma pasterskie, Warsz. 1786; Ustanowienie bractwa miłosierdzia po parafiach, Łowicz 1786; Zalecenie spisania dusz 1786; Manifest d. 28. lutego 1786; List pasterski 9. sierpnia 1786; List pasterski d. 20. grudnia, Warsz. 1786; — Rekognicya Prymasowi d. 23. kwietnia od wojew. Podolskiego [Mowy Fel. Dembowskiego i Ant. Lipińskiego] 1786; — Okęcki Ant. Onufry, List okólny do dyecezyi pozn., Warsz. 3. czer. 1786; — Gołaszewski Ant., Universo clero salutem, [decretorum intimatio] 1786; — Ryłło M. X., Uwiadomienie o wstąpieniu na biskupstwo 1786; Fidelibus dioec. Premisl. salutem [Różne rozporządzenia rządowe o duchowieństwie] 1786; List pasterski 20. lip. [ogłoszenie rozporządzeń] 1786; — Tągoborski Caj. X., Communicationes dispositionum gubernii 23. Martii, Przemyśl 1786; 4. sept., Premisliae 1786, 6. Sept., Premisliae 1786; 1. Oct., Premisliae 1786; — Artykuły, które do wizyty generalnej przygotowane być mają, Warsz. 31. stycznia 1786; — Zalecenie ex officio curiae względem opisania dochodów duchowieństwa galicyjskiego w dyecezyi krak., Krak. 1786 [DS.], *zob.* Nr. 5220.

5224. Sprawa ausburskiego wyznania m. Warszawy z konsystorzem, oraz Janem Jerzym Tannenberg 1786; — Dekret w sprawie między Tannenbergiem i innymi, jako członkami zgrom. warsz. ausburskiego wyznania, dnia 19. kwietnia 1786; — Sprawa między J. Tannenberg i innymi członkami dyssydentów a starszymi Collegium dyssydenckie składającymi 1786; — Uwagi obywatelskie nad okolicznościami i rozróżnieniami protestantów polskich 1786; — Propozycya od dyssydentów do Piusa VI. 1786; — Bericht von Revision der Kirchenrechnungen in der evangelischen Gemeinde, Warschau 1786; — Brief eines Herrn von Adel über die Klagen eines evangel. Deputirten 1786 [DS.].

5225. R. **1786.** Grothuss Joh. Ulr., Ueber die Wahl eines Delegirten [Kurlands] an dem konigl. Hofe von Polen 1786; — Diarium z. d. 17. Januar Landtage, Mitau 1786; — Landtagsschlus von 1. Februar 1786; — Diarium d. v. 28. August Landtages, Mitau 1786; — Deliberatorium z. Landtage 3. Juli 1786; — Exposé par la Régence ducale de Courlande relativement aux prétentions [de] Baron d'Elmpt 1786, Por. Winkelmann Nr. 9116—9123; — [Naruszewicz A. St.] Éclaircissement si M. Zugehör peut jouir des privilèges des ministres étrangers, Vars. 1785 [toż po pol. i niem.]; — Grummert E. Mich. [Heyking], Réponse à l'écrit si Mr. Zugehör, Vars. 1786 [toż po niem.]; — [Heyking B. K. H.] Sur le droit de légation des Ducs de Courlande, Berlin 1786; — Czacki Tad., Odpowiedź na pismo Grumerta, czy Zughoer może być umieszczony w liczbie posłów monarchów, Warsz. 1787 [DS.].

5226. R. **1786.** Ordinatio iudiciorum ordinariorum trib. Petricov. sub Jos. Rokossowski, praesidente Małachowski, Petricov 1786; — Toż, trib. Lublinensis sub Mich. Sołtyk, sub praesidente Adamo Lasocki 24. Aprilis, Lublini 1786; — Tabula reductionis poenarum per cancell. tribunalitiam 1786; — Sołtyk M. X., Mowa przy limicie trybunału 1786; — Observations d'un Polonais impartial sur l'arrêt rendu à Varsovie le 15. mars [Czartoryski Adam] 1786; — Giełgud Ant., Sprawa z Chomińskim i Tyzenhauza

podskarb. sukcessorami [około 1786]; — Rezolucya Stan. Augusta w sprawie sukcesorów Głębockiego, Warsz. 1786; — Ażali w sprawie Lubomirskich, Czartoryskich znaleść się może pretext w zakwest. dóbr 1786; — Remanifest powtórny ziemi Łukowskiej przeciw A. Łaskiemu 1786; — Pióro Józef, Głos przeciwko Tad. Żabie, Wilno 1786; — Rzewuski Kaz., Manifest i remanifest Ant. Tyzenhausa, obydwa do akt podane 1786; — Tyzenhaus Ant., Remanifest przeciw manifestowi Rzewuskiego 9. Octob., Warsz. 1786, 1787; — Produkt Dominikanów przeciw Fr. i Ad. Szamockim, Wilno 1786; — Decretum inter Gabr. Poray Suchecki et Anna Suchecka, Petricoviae 1786; — Doniesienie o składzie sprawy przeciw Kar. Radziwiłłowi i Ozerowi Klaczce, Wilno 1786; — Reflexye nad ordynacyą [Zugehör przeciw Ant. Sułkowskiemu], b. w. r. [około 1786]; — Stan sprawy konwentu Jasnogórskiego z Wybranowskim [o Kłobuck] 1786; — Gorecki, Głos przeciw magistratowi miasta Wilna, Wilno 1786; — Tenże, Produkt z strony przeciw magistr. Wilna [o zdemolow. karczmy], Wilno 1786; — Produkt od magistratu przeciw Goreckiemu, Wilno 1786; — Replika od magistratu przeciw Goreckiemu, Wilno 1786; — Falkowski Jerzy, Zbrodnia ur. H. Niemierzyca tajemnicy ciała i krwi Chrystusowej gwałciciela [2 ed.], Lublin 1786; — Decretum in causa criminum sacrilegii et blasph. contra Deum, Poczajów 1786 DS.

5227. **Listy** Jana Śniadeckiego z r. 1786, 1805 i 1814, Grab., Oj. Sp. II. 361—7.

5228. Szydłowski Adam, Mowa St. Mielnickiego d. 12. lutego miana 1786; — Potocki St. K., Mowa przy obchodzie pamiątki Stef. di Rieule generała miana, War. 1786; — Koch Józef, Głos w obecności J. K. Mci 1786; — Kiciński Pius, Głos JW. 26. stycz. 1786; — Mowa w społeczeństwie, którego celem pomnożenie obywatelstwa, miana do St. Szcz. Potockiego po uśmierzonym buncie i powietrzu na Ukrainie 1786; — Opisanie seymiku deputackiego w Lublinie 1786 [DS.].

5229. Prospectus lectionum academicarum, Crac. 1786; — Prospectus lectionum in alma Univers. Vilnensi 1786 [DS.], *zob.* Nr. 5220.

5230. R. **1786.** [Massonia] Mowa na zgromadzeniu W. W. N. wolnomularstwa d. 15. październ. 1786; — Freymaurer, Drei Reden in der Loge zum Biedermann zu Lemberg 1786 [DS.].

5231. R. **1786.** Excerpt dyspozycyi względem expedycyi wołów, Warsz. 1786; — Taryffa miasta Warszawy, Warsz. 1786; — Dziennik handlowy, zawierający ogniwa całego łańcucha handlu polskiego, wydał Podlecki, Rok. I., Warsz. od r. 1786 [DS.].

5232. Regulamen exercerunku dla brygad kawaleryi narod. i pułków straży, Warsz. 1786; — Regulamen dla regimentów koronnych gwardyi [wyd. Lud. Tyszkiewicz], War. 1786 [DS.].

5233. R. *1786.* Kwileckiego Adama wytłómaczenie interesu z Jaruchowskim o uwleczenie prerogatywy rotmistrzom, Warsz. 1786 DS.

5234. R. *1786.* Wizya urzędowa kamienicy XX. Kamedułów 1786 DS.; O założeniu dwóch kościołów filialnych w Plewniku i Wierzbnie, Pam. Sandomierski 1829 I.

5235. **Austrya.** Acta universitatis Leopolitanae, Leop. 1786; — Józef II., Patent d. 26. stycznia 1786; — Tenże, Przepis sukcessyi 24. August. 1786; — Przepis powszechny exekucyi i sekwestru, Lwów 1786; — Przedaż dóbr duchowieństwu galicyjskiemu należących 1786 [DS.], *zob.* Nr. 5223, 5230; — Zaproszenie na popis 209 uczniów, Przemyśl 1786 [toż po niem.] [DS.].

Schematismus für Galizien, Lemberg, zob. Prawo.

5236. **Prusy.** Publicandum, aby kantoniści ile razy miejsca zmieniają zwierzchności swej o tym znać dawali, a jakim sposobem mają być karani, Warta 1887 Nr. 655; — Dowód wierności Fryderykowi 1786 DS.

5237. R. **1787. Rada nieustająca.** Stan. August., Extract rezolucyi, Warsz. 1787; Uniwersał względem gołotów, hultajów, War. 1787; — Uniwersał względem nowej lustracyi głów żydowskich, Warsz. 9. marca 1787; — Toż, wydany przez Ponińskiego 1787; — Toż, Stan. Augusta zalecający doniesienie o wodach, Warsz. 1787; — Toż, Najj. Pana względem ludzi 1787; — Toż, względem licytacyi czopowego, Warsz. 5. marca 1787; — Układ dobrowolnego ustanawiania w sprawie wdów, sierót, ustanowić się mającego, War. 1787; — Departament policyi w Radzie nieustającej 1787: — Ordynacya departamentu policyi, Warsz. 1787; — Gurowski Wład., Obwołanie względem raportów, War. 1787; — Tenże, Obwołanie wzgl. zachow. świąt, War. 1787; — Obwieszczenie o mających się odbyć ćwiczeniach kawaleryjskich [konnych] 1787; — Rozporządzenie przychodzących i odchodzących poczt, Warsz. 1787 [DS.], *zob.* Nr. 5220.

5238. **Komisya Rpltej Skarbu.** Obwieszczenie licytacyi czopowego 5. marca, Krak. 1787; — Uniwersał względem monety 15. marca 1787; — Toż, względem ewaluacyi monet 29. maja 1787; — Toż, względem stęplowania ksiąg 29. maja 1787; — Toż, względem papieru stępl. 11. czerwca 1787; — Toż, 15. czerwca 1787; — Zbiór krzywd przez komisyę skarbu Ant. Oskierce dopełnionych 1787 [DS.].

5239. Poniatowski Michał Jerzy X. B., Rozporządzenie względem rekollekcyi, War. 1787; — Przymówienie się względem jurysdyczan bisk. wil., Wilno 1787; — Turski F. Gaw., Recens excitata in seminario luceoriensi studia, Poczajów 1787; — Gołaszewski Ant., Epistola pastoralis ad universum clerum, Przemyśl 1787; — Acta capituli provinc. provinciae Polonae Carmelitarum in Conventu Visniovecensi 27. Aprilis 1787 [DS.].

5240. **Dyaryusz** podróży Stan. Augusta na Ukrainę Naruszewicza A. St., *zob. Kroniki;* — Czacki Antoni, Pamiętnik na Ukrainie, *zob.* tamże; — Meller Jan Wilch., List opisujący podróż do Chersonu, b. w. m. i r., 1787; — Liske X, Beiträge z. Geschich. der Kaniower Zusammenkunft 1787 u. ihrer Vorläufer, Russ. Revue, Petersburg 1874 t. IV.; — Wyliczenie osób, które z J. Kł. Mością w podróż się udają 1787, Arch, dom. Wójcickiego, Warsz. 1856; — Powitanie przejeżdżającego przez Włodzimierz od szkół bazyliańskich, War. 1787; — Pałucki, Mowa w Berdyczowie 1787 [E. IX.]; — Gurowski Wł., Mowa z powitaniem N. Pana 1787; — Michałowski Ant., Powitanie Stan. Augusta 16. czerwca, Krak. 1787; — Stan. Aug., Odpowiedź na powitanie Ant. Michałowskiego 17. czer. 1787, — Olechowski J. X., Powitanie Najjaśn. Stan. Augusta d. 16. czer. i odpowiedź J. Kr. Mości, Krak. 1787; — Muszyński Ant., Actus solem. academicus pro Stan. Augusto, Cracoviae 1787; — Oraczewski Fel., Powitanie Najj. Stan. Augusta imieniem akademii krak., Krak. 1787; — Stan. Aug., Odpowiedź Oraczewskiemu 1787; — Adventus Cracoviam carmine conciso, Crac. 1787; — Powitanie w katedrze krak. przez kapitułę 1787; — Poniatowski Michał Jerzy X. B., Powitanie Najj. Pana i odpowiedź J. Kr. Mości 1787; — Robert Albert, Prezydent z magistratem warsz., Rozporządzenia przyjęcia przez miasto Stan. Augusta, War. 1787 [Por. E. 1787: Stanisław August, Synakiewicz, Trembecki, Włyński] (DS.).

Wojna turecka, zob. Kroniki.

5241. Diarium a. d. 19. Januar. Landtags [Kurland], Mitau 1787; — Zażalenia z strony stanu rycerskiego X. Kurlandyi naprzeciw Xięciu Kurlandyi 1787; — Witten Ged., Odpowiedź na stan sprawy z strony Piotra Kurlandyi Xiążęcia 1787; — Tiling J. N., Rede auf die Rückkunft des Kurländ. Herzogs, Mitau 1787; — Chęć wierności i uniżoności Xiążęciu Kurlandz. [po łac. i pol.], Mitawa 1787; — Wittenheim, Über die Duldung der Juden, Mitau 1786; — Braun Ch. D., Über die Duldung der Juden, Mitau 1787; — Bergesonn Fr. Wilh. Reinh., Beantwortung der Bemerkungen über die Juden, Mitau 1787 [DS].

5242. Ordinatio iudiciorum tribun. lublinensis sub Josef Rokossowski, praesid. Małachowski 17. April., Lublini 1787; — Toż, iudiciorum tribunal. Lublinensium ex originali ordinatione promulgata, b. w. m. 1787; — Toż, iudiciorum ordinariorum tribun. Petricoviensis, Częstoch. 1787; — Actum Petricoviae in iudiciis general. trib. die 3. Sept. 1787; — Toż, in curia reg. varsav. die 17. Iunii [Manifest magistratu praskiego] 1787; — Toż, in castro lublinensi die 28. Novemb. [Manifest przeciw Kaz. Sapieże] 1787; — Zaremba, Przymówienie się w trybunale, przyjmując regestra incarceratorum 1787; — Koźmian Andr., Mowa przy reassumpcyi trybunału 1787; — Brzostowski Xaw., Przełożenie interesu z poddanemi starostwa Mścibowskiego, Wilno 1787; — Hausman, Sprawa z Piltowskim obywat. grodz., Wilno 1787; — Stan sprawy Karmelitów z W. Świrskim oraz magistr. Kowieńskim, Wilno 1787; — Produkt Kartuzów przeciwko Niemcewiczom, Wilno 1787; — Sprawa graniczna Kleszczelowa z Matuszewicami, Wilno 1787; — Replika miasta Kleszczelowa przeciw dziedzicom wsi Rohacz 1787; — Kopia relacyi pozwu Ponińskiemu oraz wierzycielom do Jerz. Marc. Lubomirskiego pretensye mającym 1787; — Puciłowski T., Odpowiedź na pretensye m. Kowna, Wilno 1787; — Puzyna Ign., Czułość obywatelska, czyli opisanie gwałtu popełnionego zapomocą komendy Stetkiewicza w Waszkiewiczach 1787; — Radecki Mikulicz K., Drugie opisanie skargi przeciw żyd. Oretowicza 1787; — Sapieha Kaz. Nestor, Manifest d. 3. listop. przeciw Jędrz. Alojz. Koźmianowi i Mikoł. Trzcińskiemu, Lublin 1787; — [Swiejkowski W.] Justyfikacya nowo wynalez. dokumentów 1787 [DS.].

5243. **Listy** Mniszchowej, marszałkowej W. K., z roku 1787, Rocz. Tow. hist. lit. w Paryżu 1866 I.; — Kopia testamentu Węgierskiego 1787, Arch. dom. Wójcickiego 1856; — Bylina Mich. X., List do X. Ant. Kuryłowskiego dziekana, Lublin 1787 DS.

5244. Praelectiones academicae, quae in principe regni schola ad 1787—1788 traderentur, Crac. 1787; — Prospectus lectionum in Acad. Vilnensi, Vilnae 1787; — Truczborski Adam, Oratio pro instauratione studiorum in colleg. Varsav. Schol. Piar., Vars. 1787; — Popisy roczne, Por. E. 1787: Popis; — Treść dyssertacyi mianych na posiedz. szkoły głównej [Przybylski, Zajączek i Trzciński], Krak. 1787 [DS.].

5245. R. **1787**. Tabella dóbr do przedaży, zastawy, arędy, jako i sum różnych, Warsz. 1787; — Kontrakt społeczeństwa fabryki płóciennej, Warsz. 7. lutego 1787 [DS.].

5246. R. **1787**. Taxa wiktuałów ustanowiona, Warsz. 1787; — Memoryał Najjaśn. Stan. Augustowi od Krakowa 1787 (DS.).

5247. R. *1787.* Przybylski Jac., Mowa przy pierwszem rozdawaniu nagród dla cnót czynnych podług projektu Fel. Oraczewskiego na związek Filantropów, Krak. 1787 DS.

5248. R. *1787.* Odpowiedź od kahalnych Wileńs. przeciw Sam. Wigdorowiczowi odsądzonemu od rabinowstwa i Wichertowi stoln. Mścisł., Wilno 1787 DS.

5249. **Austrya** Józef II., Patent drogowy do poddanych, Lwów 1787; — Brygido Graf, Kreisschreiben v. galiz. Landes Gubernium, Lemberg 15. Juli (po pol. i niem.) 1787; — Allgemeines Gesetz über Verbrechen f. Galizien, Wien 1787, Toż po pol: Ustawa powszechna o występkach, Wiedeń 1787; — Intimatum sądowym instancyom, Lwów 1787; — O zniesieniu zwyczaju chowania umarłych, Lwów 1787; — Ordnung für die Versteigerung, Lemberg 1787; — Opisanie aresztantów z aresztu Samborskiego zbiegłych (po pol. i niem.), Lwów 1787; — Singer Joan., Declarationes aulicae super codice civili, Leopoli 1787; — Capuano Aloys, Oratio coram effigie Josephi II. dicta, Leopoli 1787 (DS.).

Kontynuacya wyroków i rozkazów, zob. Nr. 4998.

5250. **Prusy**. Publicandum Delegacyi J. Kr. Mci kamery wojennej i ekonomicznej, Warta 1887 Nr. 658; — Regulament ziemiański Prus zachodnich, Berlin 1787 (DS.).

5251. **Rosya**. Ukaz d. 8. lipca (po ros.) 1787 DS.; — Ukaz z 23. lutego zabraniający przepuszczać Polaków jadących do Petersburga bez paszportu od ambasadora rosyjskiego 1787, Russkij Archiv 1863 I.; — Czerniewicz Stan., Mowa do Katarz. II. miana w Połocku w kościele Jezuitów i mowa w Pałacu 1787 DS.

5252. R. **1788**. Stanisław August, Uniwersał d. 29. kwietnia o słonych wodach, Warsz. 1788 DS.

5253. R. **1788**. **Komisya Rpltej Skarbu.** Uniwersał względem czerwonych złotych 29. lutego 1788; — Ponowienie uniwersału komisyi skarbu względem czerwon. złotych obrzniętych, Warsz. 1788 DS.

5254. R. *1788.* Rozporządzenie komisyi wojew. podolskiego na rekwizycyą komendy nad wojskiem narodowem, Kamieniec 11. stycznia 1788 DS.

5255. Linowski Alexander, Głos na sejmikach posels. w Proszowicach, Kraków 1788; — Brzostowski starosta miński, Mowa na sessyi prowincyi małopolskiej miana, b. w. m. 1788 (DS.).

5256. R. **1788–1792. Sejm czteroletni.** Konstytucye sejmu od 7. paźdz. do 31. maja, Vol. leg. IX.; — Zbiór konstytucyi i uchwał sejmu pod zawiązkiem konfederacyi w Warsz. od 7. paźdz. 1788 do 16. grudnia 1790 (Ant. Siarczyński) 1791; — Konstytucye sejmu warsz., Warsz. 1788; — Konstytucye sejmu wal. ordyn. Warsz., Warsz 1790; — Prawa niektóre sejmu teraź.. War 1791; — Ustawy rządowe sejmu w r. 1791, Warsz. 1791; — Seryasz posłów na sejm walny warsz. z ich stancyami, Warsz. 1788; — Series posłów na sejm ord. warsz. 1788; — Dziennik czynności sejmu głównego ord. warsz. pod związkiem konfederacyi (wydał Józef Turski i Ign. Bełdowski) 1789 do 1790; — Tagebuch Reichstages, t. I.—VI., War. u. Leipzig 1789; — Journal hebd. d. l. diète, Var. 1789; — Dyaryusz sejmu ord. pod związkiem konfeder. w Warsz., wydał Łuszczewski, Warsz. t. I.—II. cz. I.—IV., Warsz. 1789; — Toż, Krótko zebrany (po d. 10. sierp. 1789) t. I.—III., Warsz. 1789; — Dyaryusz Seymu ord. pod związkiem konf. generalnej w podwójnym posłów składzie od dnia 16. grudnia, redag. Ant. Siarczyński, t. I.—II., Warsz. 1791; — Zbiór pism Seymu pod konfederacyą, Warsz. 1791; — Excerpt z ksiąg sejmowych a d. 1. Sept. 1788 ad ultimam Augusti 1790, 1790; — Zbiór mów i not sejmu ordyn. d. 6. paźdz. rozpoczętego, cz. I.—IV., b. w. m. dr. (Warsz.) 1788; — Zbiór mów i pism niektórych w czasie sejmu, I.—XII., Wilno 1788—90; — Sammlung merkwürdiger Reden auf Reichstage 1788 gehalten nebst einigen Schriften, Warsz. 1788; — Dziennik sessyi sądów sejm„ wyd. Józef Turski i Ign. Bełdowski, od sessyi 1.—6. (Sessya 185.—193.), Proces przeciw A. Ponińskiemu, Warsz. 1789; — Pomarnacki Ant. Mich., Mowy na Sejmie walnym 1790 i 1791 miane, Mowa (I.—V.), Warsz. 1791 (DS.).

5257. **Kalinka W.**, Sejm Czteroletni, Krak. 1880, *zob. Opracowania.*

Kalinka W., Ostatnie lata pan. Stan. Augusta, zob. Nr. 4882.

Kraszewski J. I., Polska w czasie trzech rozbiorów. zob. Nr. 4881.

Pamiętniki Ochockiego, Zaleskiego, Pam. jednego z posłów sejmu wielkiego, Pam. domowe, zebr. przez M. Grabowskiego, zob. Kroniki.

5258. Opisanie sejmu teraźniejszego przez księcia Biskupa Warmińskiego w Warsz. 1. Decembris 1788, Czas 1869 Nr. 195 i n.; List pisany w czasie czteroletniego sejmu (z wypisów znalezionych w rękopismach Cypryana Godebskiego), tamże 1872 Nr. 115.

5259. Ostrożyński Wł., Lata 1788 i 1789, Gaz. sądowa 1. 1881.

5260. R. **1788. Rada nieustająca.** Relacya delegowanych od Rady nieust. do przesłuchania rachunków komisyi lokacyjnej 1788; — Organizacya Departamentu policyi 1788; — Pretensorowie i pretensye do skarbu w drugiej klasie długów będący, Warsz. 1788; — Relacya od przeszłej Rady nieustającej 1788 (DS.).

5261. **Stan wojska** ob. narodów na sejm skonfeder. 1788; Rachunek generalny

komputu wojska 22. października 1788; — Tabella generalna komputu stutysięcznego 1788; — Summariusz ofiar na potrzeby woyska a die 8. Novemb., Warsz. 1788; — Potocki Jan, Ofiara podana królowi i radzie nieustającej 1788; — Uniwersał względem dobrowolnych ofiar na potrzeby ojczyzny 23. grud., Warsz. 1788; — Excerpt z instrukcyi dla szefów lub komender. regimenta 16. stycz., Warsz. 1789 (DS.).

5262. **Komisya Rpltej skarbu.** Rachunki komisyi Rpltej skarbu koron. z lat dwóch od 1788—1790 na sejmie 1790; — Rachunki komisyi skarbu Rpltej, W. X. Lit. i toż percept i expens 1790; — Rudnicki Józef, Kalkulacya generalna percepty i expensy Rpltej skarbu 1788; — Poniński A., Komisya Rpltej skarbu d. 23. grud. 1788, War. 1788; — Univ. remiss z komor 1788 (DS.); — T. Czackiego, zasiadającego w komisyi skarbu kor., listy do Aug. Piegłowskiego, superintendenta prowincyi ruskiej, Athenaeum 1845 t. VI.

5263. **Sprawy zagraniczne** (Hertzberg Ew. Fryd.) Recueil des déductions, manifestes, traités etc. de la cour de Prusse, Berlin 1789 do 1794 I.—III.; — Weddigen, Fragmente z. d. Leben Hertzbergs, Bremen 1796; — Arneth, Joseph II. und Katharina von Russland, Ihr Briefwechsel, Wien 1860; — Tenże, Joseph II. und Leopold von Toscana, Wien 1872; — Wolf, Leopold II. und Marie Christine, Wien 1876; — Koresp. Katarzyny z Potemkinem, Russkaja Starina, Moskwa 1876; — Zapiski Chrapowieckiego, Cztenija obszcz. ist. mosk., Moskwa 1862, *zob.* Nr. 940 C.; — Kalinka W., Ostatnie lata panowania Stan. Augusta; Tenże, Sejm Czteroletni (wyciągi z arch. berlińskiego i wiedeńskiego), *zob.* Nr. 5256; — Buchholz L., Deklaracya posła króla Prus 12. Octobr. 1788, Warsz. 1788; Deklaracya tegoż 13. Octobr. 1788, Warsz. 1788; — Odpowiedź stanów Rpltej dana posłowi de Buchholz 20. paźdz. 1788; — Stackelberg, Nota, Note 5. listop. 1788, Warsz. 1788; — Odpowiedź na notę rosyjską d. 5. listop., 8. listop. 1788; — Nota rossyjska d. 17. listop. (Warsz.) 1788 (kilka ed.); — Odpowiedź na deklaracyą Stackelberga 17. list. 1788; — Buchholz Ludwik, Nota, Note (względem wyjścia wojsk rosyjskich z Polski), Warsz. 1788; — Tenże, Nota, Warsz. 19. Novemb. 1788; — Odpowiedź na deklaracyą króla pruskiego przez Buchholza d. 19. listop. 1788 (po pol. i franc.), Warsz, 1788; — Deklaracya Najj. Porty d. 23. listopada (względem przymierza z Polską), Warsz. 1788; — Potocki Fr. Piotr, star. szczerzecki, Mowa do porty Ottomańskiej 1788; — Stackelberg, Nota, Note (po pol. i po franc.) 24. Novemb., Warsz. 1788; — Caché (de), Nota posła Cesars. 27. Novembr., (po pol. i franc.), Warszawa 1788; — (Buchholz L.) Nota, Warsz. d. 2. Decemb. 1788; — Odpowiedź stanów Rpltej dana posłowi de Buchholz 8. grudnia 1788 (Wszystkie noty po pol i franc.); — Nota Najj. stanów sejm. 14. st. hr. de Stackelberg względem ewakuacyi woj. 1789; — Saluzzo, Nota 19. stycz. 1789; — Postanowienie posłów do dworów, Actum 11. Dec. 1788, *zob.* Nr. 5267; — Wyznaczenie posła do dworu berlińskiego (Józ. Czartoryskiego) [E. IX.] 1788 (DS.).

5264. R. *1788.* Anmerkungen und Erläuterungen über die schwed. Erklärung de dat. Helsingfors 21. Julii 1788 DS.; Bienemann Fr., Zur Gesch. des schwedisch-russ. Krieges 1788—1790, Russ. Revue, Petersburg 1874 t. V.; Gustaw III., Du péril de la balance politique, Stockholm 1790 (toż po niem. i franc.); Roztrząśnienie (krótkie) prawa trzech dworów 1788 (DS.).

5265. **Sejmu okres I** (do 21. stycz. 1789). Projekt do pomnożenia woyska d. 11. paźdz., Warsz. 1788; — Toż: Etatu wojsk na sejmie podany (Poniatowski St. Xżę generał) 1788, Etatu wojska W. X. L. (Ogiński Michał) 1788, Uformowania batalionu strzeleckiego z pożytkiem dla skarbu 1788, Uformowania korpusu z czterech batalionów (około 1788), Do kawaleryi narodowej 1788, Regiment polowy (Lipski Tad.) d. 8. Octob. 1788, Do etatu nowego wojska 1788, Poprawa władzy wojskowej 1788, Powierzenie kawaleryi nar. straży króla 1788, Regiment z funduszu Kawalerów Orderowych 1788, Powierzenie podczas sejmu straży 1788, Ulepszenie rządu wojsk. 1788, Odmiany i poprawy rządu wojsk 1788, Przywrócenie kom. woj. (2 ed.) 1788, Pobór gener. (proj. 1. st.) 1788; — Chrzczonowski Mik., Do Najj. Króla i Stanów prośba z okoliczności nowego układu komissyi wojskowej, b. w. r., Warsz. [E. IX.] 1788; — Waga między stanami cywilnymi a wojskowymi 1788, Warunek dla woyska 1788, Projekt obrony krajowej 1788, Projekt nadania urzędu Szeff-komendanta domowi XX. Radziwiłłów nad dostarczonym legionem 1788; — Projekt, aby królewszczyzn nie alienować 1788, Projekt wzgl. starostw 1788, 1789; — Projekt łatwego podatku (czopowe, Warsz. 1788; — Prerogatywa stanu szlacheckiego 1788, Objaśnienie względem nobilitacyi osób stanu cywilnego 1788; — Projekt względem zjazdu weryfikacyjnego 1788; — Projekt wybierania delegowanych 1788; — Projekt do formy rządu (1788—94?) (DS.).

5266. Gumplowicz L., Stanisława Augusta projekt reformy żydowstwa polskiego, Kraków 1873.

R: Prz. kryt. 1874—5.

5267. Projekt sejmowy z autora: Zgoda i niezgoda wynikających (około 1788): Projekt najłatwiejszego podatkowania z rękopisów Jowisza (około 1788) (DS.).

5268. R. **1788. Sejmowe uchwały, Okres I** (do 21. stycznia 1789): Actum in curia vars. die 9. Oct. (Akt konfederacyi obojga narodów), 18. Octobr. (Nakaz przysięgi), 22. Octobr. (Materye wojskowe), 6. Novemb.

(O departamencie wojskowym i komisyi wojsk.), 11. Novembr. (Komisya wojskowa, Prorogacya sejmu), 26. Novemb. (Przepisy komisyi wojskowej), 28. Novembr. (Rota przysięgi członków komisyi, Karność wojskowa, Rozporządzenie komisyi co do sądów, O karności i ubiorze gemeynów, Wykonanie przysięgi przez osoby składające komisyę), 29. Novemb. (O sądach), 1. Dec. (O pomocy wojskowej, Pomoc przy zatradowaniu dóbr), 3. Decemb. (Płaca wojskowa), 6. Decembr. (Prorogacya sejmu), 11. Decemb. (Wyznaczenie posłów do dworów cudzoziemskich), 15. Decemb. (Czynności komisyi wojskowej), 17. Dec. (Przepisy do komisyi wojskowej, Ofiara na potrzeby ojczyzny), 19. Decemb. (Deputacya do ułożenia instrukcyi dla posłów za granicę), 20. Decem. (Gwardya konna i piesza, O pensyi dla komisarzy), 23. Dec. (Osoby do ułożenia instrukcyi dla posłów wybrane), 27. Dec. (Zlecenia kom. woj., Zlecenia kom. skarbu kor., Osoby wybrane do kom. wojs.), 9. Januarii 1789 (Zaczęcie rekruta), 14. Jan. (Przysięga dla kom. woj.), 21. Jan. (Uchylenie Radynieust.) (DS.) [Wszystkie w Vol. leg. IX. i kalend. wileńskim na r. 1791].

5269. R. 1788. **Sejmowe mowy Okres I.** Krasiński Jan, Mowa w senacie z oznajmieniem o obecnym marszałku, War. 1788; Toż: St. Aug. (po złączeniu się izb d. 7. paźdz.), Garnysz M. (Odpowiedź od tronu przy złączeniu się izb), Ozarowski Piotr, Suchodolski Wojc. (Głos in turno); Sapieha Kaz. generał (8. Oct.); Butrymowicz (Przymówienie się, 10. paźdz.); Górski St. Aug. (na sessyi prowincyonalnej 11. Oct.), Krasiński Jan (2 ed.), Strojnowski Wal. (Zdanie); Kościałkowski Tad. (14. paźdz., Głos nazajutrz); Butrymowicz (15. paźdz.), Czetwertyński Antoni (Głos), Suchodolski Wojc. (Odpowiedź na głos przeczącego Rzyszczewskiego aby wojsko przysięgło); Chomiński Ign. (16. paźdz.; O rządzie wojska), Czartoryski Adam gener. ziem pod. (Przymówienie się), Gorzeński (Głos) [E. IX.], Jezierski Jacek (Votum za komisyą wojskową), Krajewski Michał (Powitanie komisyi wojskowej), Kublicki Stan. (Przymówienie się za projektem komisyi wojskowej), Małachowski Jan Nep. (Głos) [E. IX.], Potocki Stan. Szcz. generał artyl., Potocki Stan. poseł lubelski (Discours sur retabl. de la Comission de guerre), Rzyszczewski Ad. (Głos), Skórkowski Kaz. Saryusz (Głos), Slaski podkomorzy, Suchodolski W. (o przysięgę wojska), Suchorzewski Jan (Głos), Walewski Kasper (Głos); Grabowski (17. paźdz.), Potocki Fr. Piotr (Głos), Radziszewski M. (Głos), Strojnowski Waleryan (Zdanie), Suchodolski Wojciech (w materyi przysięgi), Zaleski Michał (Głos); Krasiński Jan (Głos 18. paźdz.); Czartoryski A. (Przymówienie się 20. paźdz.); Czetwertyński J. Tom. (21. paźdz.), Michałowski podkomorzy; Czartoryski Józef Klem. (Przymówienie się, 24. paźdz.) [E. IX.], Tenże (Discours), Czetwertyński A. (Głos), Górski Stan. August (Głos), Kwilecki star. wschowski, Niemcewicz Jul., Ostrowski Tom. Adam (Głos o władzy wojskowej), Poniatowski K. X. (Głos podskarbiego), Poniatowski Stan. Xżę generał (Głos), Potocki Ign. (Głos o rządzie nad wojskiem), Potocki Stan. Szcz., Tenże (Przymówienie się), Potocki Ign. (Sur l'autorité militaire, Avis prononcé), Potocki St. poseł lubelski (toż po franc.), Raczyński Kaz. (Głos, po pol. i franc.), Suchorzewski Jan (Głos), Szymanowski poseł sochacz.; Strojnowski Wal. (25. paźdz.), Morski On. (Głos in turno); Ankwicz Józef (27. paźdz., po pol. i franc.), Brzostowski Mich.; Kossakowski J. biskup, Michałowski podkom., Mierzejewski (Głos), Mniszek Mich. (Głos), Poniatowski Michał J., Potocki Stan. Szcz., Sapieha K. gen. (o komisyi wojskowej), Tenże (Głos), Sierakowski Kaj., Sokołowski J. R. (Głos), Szczyt Józef, Szembek K. M. X. biskup płocki (Głos), Szyrma P., Zakrzewski Ign. (Głos), Załuski, Zboiński J. K.; Ogiński Michał (30. paźdz.), Tenże (Głos); Hulewicz Bened. (Głos w delegacyi od wojska woł. 2. listop.); Alexandrowicz (Głos in turno 3. list.), Branicki Fr. X. (Głos), Czacki Felix (Szczęsny), Czacki Michał (Głos), Czapski Fr., Czetwertyński J. T. (Zdanie), Gutakowski (Przymówienie się), Karśnicki Ludwik (Głos), Karwicki Krz., Korsakowski J. bisk., Krasnodębski Jan (Głos), Krasiński Jan (Przymówienie się i Głos), Kublicki Stan. (Przymówienie się), Kurdwanowski Stan. (Głos), Lasocki, Lubomirski A. (Głos o rządzie nad wojskiem), Matuszewicz T. (Głos), Mierzejewski (Głos), Morski Onufry (Głos), Mniszek Michał Wand. (Zdanie na propozycyę o władzy nad wojskiem), Ożarowski Piotr (Przymówienie się ex turno czy depar. wojskowy ma być utrzyman), Ossoliński J. (Głos), Ożarowski Jerzy, Potocki Jerzy (Głos), Proskura Suszczyński Kajetan (Głos), Radziszewski Michał (Głos), Romanowicz Franc., Rościszewski Fel. (Głos za komisyą wojsk.), Rościszewski Jan, Rudzki Kaz. Wężyk (Głos), Sanguszko Eust. (Głos), Sapieha Kaz. gen. (Głos o powiększeniu władzy Rady nieust.), Sielicki Ant. kasztelanic (Głos), Slaski podkomorzy, Sokolnicki Piotr (Głos), Strojnowski W. (w materyi władzy nad wojskiem), Strasz M. Odrowąż (Głos), Suchodolski Woj. (Głos za komisyą wojsk.), Suchorzewski Jan (Głos), Trypolski (Głos), Zabiełło Szymon (Głos), Zaleski Michał (Głos), Zboiński J. K. (Zdanie); Slaski podkomorzy (Przymówienie się 4. list.); Brzostowski Michał (Głos 5. list.), Mierzejewski (Przymówienie się), Suchorzewski Jan (Głos), Zboiński J. K. (Zdanie); Chomiński Ign. (Głos 6. listop.), St. Aug.; Ogiński Michał (Uwagi względem odmian

7. Novemb.), Reprezentacya do J. Kr. Mości przez Marszałków konfed. O. N.; Kwilecki wda wschowski (Zdanie na sesyi prowincyonalnej *9.* Nov.), Matuszewicz Tad. (Głos), Małachowski Jacek kanclerz (Głos), Suchodolski Wojc. (Przymówienie się), Świętosławski (Głos); Ankwicz J. (Zdanie *11.* list.), Hulewicz Bened., Suchodolski Wojc. (Mowa i Przymówienie się), Ożarowski Piotr (Przymówienie się), Weissenhoff poseł Infl. (Głos); Brzostowski Michał *(12.* Novemb.), Kossakowski Józef biskup, Potocki Fr. Piotr (Głos), Zieliński Al. (Głos); Grabowski *(13.* listop.); Matuszewicz T. (Przymówienie się *14.* list.), Strojnowski W. (Przymówienie się, Projekt do noty na notę posła rosyjskiego), Suchodolski Wojc. (Przymówienie się); Czacki Felix *(15.* listop., 2 mowy), Czacki Michał (Głos, po pol. i franc.), Krasnodębski Jan (Głos), Kublicki (Przymówienie się), Mierzejewski (Głos), Szembek K. H. X. bisk. płoc. (co do odpowiedzi na notę posła rosyjsk.); Potocki Stan. (przy oddaniu projektu *16.* listop.); Wołłowicz (Głos *19.* listop.); Strojnowski W. *(20.* listop., w materyi komisyi wojsk.); Ożarowski Piotr *(21.* Novemb.), Mierzejewski (Głos), Mniszek Michał Wand. (Głos), Raczyński Kaz. (Głos), Suchodolski Wojc. (Głos); Ankwicz Józef *(22.* listopada, Zdanie względem komisyi wojsk., Toż po franc.), Czacki Michał (Głos), Czetwertyński Ant. (Głos), Gorzeński (Głos), Jordan Jan (Głos w materyi, czy Kraków do komisyi wojsk. wyznacz.), Krasiński Jan (Głos, po pol. i franc.), Lasocki, Leszczyński (Głos), Małachowski Jan Nep. (Przymówienie się), Massalski biskup, Morski On. (Głos), Ożarowski Piotr (Przymówienie się), Potocki Sew. (Przymówienie się), Potocki Stan., Potocki Stan. Szcz., Skórkowski Kaz. Saryusz (Głos), Ślaski podkomorzy, Strojnowski W. (w materyi komisyi wojsk.), Suchodolski W. (Głos), Szyrma Paweł, Walewski Stef. Jul. (Głos), Wawrzecki Tom. (Głos), Zabiełło Sz. (Głos), Żboiński J. K. (Przymówienie się); Matuszewicz Tad. (Głos *24.* listop.); Suchodolski Wojc. (Przymówienie się *26.* listop.); Sapieha Kaz. generał (Głos *27.* listop., o zachowaniu starożytnego ubioru wojskowego); Kublicki Stan. (Przymówienie się *29.* list.), Remiszowski Alex. (Głos), Suchodolski Woj. (Przymówienie się w materyi niedawania pomocy dekretom dysydents.); Zbiór mów sejmowych na d. *1.* grudnia (luźne), Karśnicki L., Suchodolski Wojc. (Przymówienie się w materyi werbunku [projekt]); Krasiński Jan (Głos *4.* grudnia), Rybiński J. biskup kuj., Zaleski Michał (Głos), Zboiński J. K.; Mierzejewski (Głos *5.* Decemb.), Łoś Ant. Fel., Matuszewicz Tad. (Przymówienie się z okazyi posłów do dworów obcych), Morski On. (Głos), Suchodolski Wojc. (w materyi wysłania posłów); Czetwertyński J. T. *(6.* grudnia), Krasicki poseł wojew. czernichow. (Głos), Krasicki Stan. (Głos), Mierzejewski (Głos); Kwilecki Adam (Głos *9.* grudnia o subskrypcyę na wojsko), Kossakowski J. biskup, Potocki Sew. (Głos), Rościszewski Fel. (Przymówienie się w materyi posłów), Suchodolski Wojc. (Przymówienie się), Turski F. P. (Przymówienie się) [E. IX.]; Krasiński Jan *(10.* grudnia), Strojnowski W., Suchodolski Wojc. (Głos); Szembek Krz. H. biskup płocki (Głos w kom. wojsk. *12.* Dec.); Karśnicki Lud. kaszt. wil. *(13.* grudnia), Małachowski Piotr wda (2 mowy), Mierzejewski (Głos odpow. na głos Czerskiego), Morski On. (Głos), Suchodolski Wojc., Szembek Krz. H. X. biskup płocki (Głos o miejscu kom. wojsk.); Strojnowski W. *(15.* grud. w kwestyi komisyi wojsk.), Suchodolski W., Tyszkiewicz (Głos), Zieliński Al. (Głos); Kublicki Stan. (Przymówienie się *16.* grud.), Leszczyński, Ogiński Michał, Weissenhoff poseł infl. (Głos), Zieliński Al.; Remiszowski Alex. (Głos *17.* grudnia); Morski On. (Przymówienie się *18.* grudnia), Niemcewicz Jul. (Przymówienie się), Rożnowski Ant. (Głos), Suchorzewski Jan (Przymówienie się, gdy przeczytano rapport o skłonn. chłopów ukraińskich do buntu), Suchodolski Wojc. (Przymówienie się); Morski On. (Głos *19.* grud.), Proskura Suszczyński K. (Głos), Rzyszczewski Ad. (Głos), Stan. August, Załuski (Głos); Branicki Fr. X. *(23.* Dec.), Chmara Ad. wda, Ożarowski Piotr, (Przymówienie się), Suchodolski Wojc. (Głos); Ogiński M. (Przywitanie JW. Branickiego *27.* Decemb.), Rzewuski poseł podol. (Głos o kom. wojsk.); Strojnowski W. *(28.* grudnia, po wyznaczeniu posłów za granicę); Jezierski J. (Mowa; *2.* stycz n. 1789); Tenże *(3., 4., 5.* stycz.); Kublicki Stan. (Przymówienie się *7.* stycz.; Lipski (Głos *8.* stycz.), Suchodolski W., Walicki B.; St. Aug. *(9.* stycz.), Butrymowicz (Przymówienie się), Jerzmanowski F., Niemcewicz J. U. (Głos), Suchodolski W., Wawrzecki, Weyssenhoff (Przymówienie się), Zieliński A.; Mierzejewski J. (Głos *10.* stycz.); Butrymowicz M. (Głos *12.* stycz.), Jezierski J. (Rada nieust.), Kociełł J. (Głos), Kwilecki F., Rościszewski J., Ślaski (Głos), Suchodolski W., Wielogłowski J. (Głos), Zabiełło (Głos; Branicki Fr. X. (Zdanie *13.* Jan.), Drewnowski J. (Głos), Kossakowski J. X., Morski On. (Głos), Suchodolski W., Turski F. X. (Przymówienie się); Mierzejewski J. (Głos *14.* stycz.), Rybiński, Walewski K. (Głos); Butrymowicz (Głos *15.* stycz.), Jezierski J., Ledóchowski Marc. (Głos), Moszyński Fryd. (Głos), Ożarowski P. (Głos), Rożnowski A. (Głos); Potocki St. K. (Przymówienie się *16.* stycz., Mowa), Tenże (Discours sur un impôt pour former une arméc), Szembek K. (Głos w materyi podatku na wojsko), Zabiełło (Głos); Szembek Krz. H. (Głos *17.* stycz.); Świętosławski W. (Głos i Mowa *18.* stycznia); Branicki (Zdanie *19.* stycznia),

Butrymowicz Mat. (Głos), Czartoryski (Głos), Jabłonowski Stan. (Przymówienie się), Jordan J. (Zdanie w materyi Rady nieust.), Karśnicki L. (Głos), Lipski, Lubomirski Ant. (Zdanie Xcia Pana krak.), Małachowski, Morski O. (Głos), Mowa wojewody sieradzkiego), Potockiego Ign. (Głos po pol. i franc.), Rożnowski A. (Głos), Sanguszko Eust., Sapieha K. N., Sołtan (Głos), Suchorzewski J., Suchodolski, Szembek Krz. H. (Głos w materyi gwarancyi, toż po franc.), Walewski K., Wawrzecki F., Załuski T. (Głos), Zboiński J. N. (Zdanie), Zieliński A. (Głos); Brzostowski M. (21. stycz.), Lipski (Głos), Rożnowski A. (Przymówienie się), Szymanowski J., Zieliński L.; — Czartoryski Adam gen. ziem pod., Głos na sejmie b. d., Warsz. 1788; Kwilecki, Zdanie posła wojew. poznań., b. w. m. 1788; Stan. August, Traduction de la harangue du Roi 1788; Jezierski J., Mowy, Warsz. 1789 (oraz Suchodolskiego i Kublickiego) [Por. E. 1788, 1789: Jezierski]; Kiciński Pius, Mowy 1788—1792, Warsz. 1792; Plater Kaz. Kons., Mowy, zdania i przymówienia 1788, Warsz. 1791; Rzewuski W., Mowy i listy, Supraśl 1788; Zakrzewski Ign., Mowy sejmowe 1788; — Jezierski Fr. X., Kazania na sejmie, Warsz. 1788 (DS.).

5270. R. **1788. Uwagi. Okres I. Sejmu.** Czapski Fr., Uwagi, przez co nachylamy się do upadku, b. w. m. i r. (1788); — Tenże. Dom nadwyrężony rpltej jakiemi materyałami przywrócić 1788; — E. J. J. d', Reflexio pro comitiis, regnum divisum semper periisse videmur 1788; — Kołłątaj H., Do Stan. Małachowskiego o przyszłym sejmie anonyma listów kilka, t. I., II., III., War. 1788 (1789); — Myśli obywatela nadchodzących sejmików tyczące się 1788; — Listy posła do oyca na wsi, część I.—IX. 1788; — List obywatela Korony do obyw. Litwy (i respons) około 1788; — List do przyjaciela z Warsz. 1788; — Makulski F., List wieśniaka do dworaka przez F. M., b. w. m. dr. 1788; — Myśli patryot.-polit. do stanów Rpltej na sejm zgromadzonych (2 ed.) 1788; — Korespondencye w czasie sejmu, List I. o obywatelach, Warsz. 1788; — Dmochowski Fr. X., Do stanów sejmujących 1788; — Odezwa wolnego obywatela do izby prawodawczej patryotów, około 1788; — Plater K. K., Listy posła i konsyliarza, Warsz. 1788; — Tenże, List obywatela do ojca, War. 1788; — Tenże, Tajemnica podziału Polski odkryta (2 ed.), Nadto część IX. Listów posła 1788; — Rozmowa szlachcica z ministrem o sejmie, Warsz. 1788; — Wieśniak szlachcic do stanów zgromadz. na sejm 1788; — Zabawki wolnego Polaka w czasie sejmu konfederacyi, Warsz. 1788; — Źle i dobrze, pismo stosujące się do pisma Zgoda i niezgoda 1788; — Myśl wolnego polaka z okoliczności sesyi 6. Octobra 1788; — List do obywatelów z Warszawy d. 4. listop. 1788; — Dla pamięci, Pismo sejmowe d. 11. grudnia, Warsz. 1788 (czy Kołłątaja?); — Myśli patryotyczne w materyi dworów zagranicznych 1788; — Uwagi względem gwarancyi (2 ed.) 1788; — Uwagi obywatelskie nad deklaracyą Porty b. w. r. (około 1788); — Wieśniak warszawskiemu organmistrzowi na Organy (O schlebianiu Moskwie), Warsz. (około 1788); — Z Krymu moskiewskie życzenia, Warsz. 1788; — Myśl obustronna w materyi wojskowej, czy departamentowi w Radzie ma być oddany rząd nad wojskiem 1788; — Sposób powiększenia sił krajowych 1788; — Głos dowodzący, iż w wojsku republikańskim powinna być jak największa ilość szlachty (2 ed.), War. około 1788; — List szlachcica do braci na sejmiki elekcyjne cyw. wojsk. komissyi 1788; — Myśli nad projektem milicyi województwa wołyńsk., War. 1788; — Skotnicki Krz. X., Memoryał generała Korczyńskiego posłom 1788; — Czacki M., Uwagi nad projektem pomnożenia dochodów, Warsz. 1788; — Ossowski Michał, O pomnażaniu dochodów publicznych, Warsz. 1788 [E. IX.]; — Obywatel białoruski względem podatków w Warszawie 1788; — Ostrowski Teod., Odezwa bezstronnego obywatela względem podatków, Warsz. 1788; — Przestrogi względem podatkowania, Warsz. 1788; — Skarszewski Wojc. X., List plebana do korespondenta warszawskiego (przeciw podatkom), (2 ed.) 1788; — Respons na list i t. d. 1788; — Ofiara serc obywatelskich do narodu polskiego 1788; — Suchorzewski J. i Sokolnicki P., Ofiara Najjaśn. królowi i Radzie nieustającej o ratunek ojczyzny, Warszawa 1788; — O zaprowadzeniu podatków uprzedzenie, Warsz. 1788 [E. IX.]; — O dochodzie tabacznym i jego administracyi 1788; — Uwagi nad pismem o dochodzie tabacznym 1788; — La Beaumelle, Myśli do projektu powiększenia dochodów z tabaki (około 1788); — Myśl nad projektem o pomnożeniu intrat z dóbr królewskich, Warsz. 1788; — Uwagi nad prawem zaboru skór na skarb (około 1788); — Myśl nad uwagami nad prawem zaboru skór na skarb, Warsz. (około 1788); — O wolności druku w dwóch pismach z powodu zaboru skór, Warsz. 1788 [E. IX.]; — Kapostas, O banku narodowym w Polsce, Warsz. (około 1788); — Uwagi przeciw pismu pod tytułem: Objaśnienie exekucyi prawa 1788; — Wiadomość o miast zasadzie, Warsz. 1788; — Usprawiedliwienie mieszczan dyssydentów 1788; — Uwagi względem poddanych w Polszcze i projekt ich uwolnienia, b. w. m. i r.; — Uwaga nad projektem p. t. Zabezpieczenie współdziedziców Czyżewa 1788; — Odpowiedź na pismo p. t. Wiara publiczna co do expektatyw 1788; — O polepszeniu sposobu elekcyi królów 1788; — Bukar Ad., Myśli pewnego

obywatela nad elekcyą królów. Warszawa, (około 1788) (DS.) [Por. Pilat R., O literaturze pol. Sejmu czteroletniego, Przegl. pol. 1872, Odb. Lwów 1872], *Zob. Kroniki, Pamiętniki,*

5271. R. *1788.* Bayki i nie bayki (?), Warsz. 1788; Proszę o prawdę, Warsz. około 1788; Na wróconą komisyę wojenną, Warsz. 1788; Głos obywatela dobrze ojczyźnie życzącego (wierszem) 1788; Explikacya na głosy Mniszcha i Ostrowskiego na tejże sesyi zabrane 1788; Wiersz arbitra do Mich. Walewskiego wojew. w czasie sejmu 1788; Respons Ziemianina do przyjaciela w Warszawie. Zbiór pism nad życiem Zamoyskiego, Pismo IV. 1788; Ożarowski Stan., Prośba do St. Aug. i skonfeder. stanów (dwojaka) 1788; Prośba wolnego Polaka do J. Pana Blanszarda (wiersz), Warsz. 1788; List do JMP. hr. Mirabeau i respons jego 1788: Sieyés Emanuel, Roztrząśnienie przywilejów tłum. F. Jezierski, b. w. m. i r. 1788; Puszet Józef, O uszczęśliwieniu narodów, t. I.—II., Warsz. 1788 (DS.).

5272. Poniatowski Mich. Jerzy, Zalecenie modlitw publicznych 14. lipca 1788, Zalecenie modlitw za Kaj. Ign. Sołtyka dnia 1. sierpnia 1788, Skierniewice 1788; — Maliński Franc., Mowa do prymasa d. 26. Octob., Warsz. 1788; — Cieciszowski Kasp., List pasterski (w Stawnie 12. sierpnia) 1788; — Acta in consistorio a Pio VI. habito; Crac. 1788; — Bractwo duchowne duchowieństwa wieluńskiego, Kalisz 1788; — Głos duchowieństwa, b. w. m. i r. 1788 (DS.).

5273. R. *1788.* Acta novissima Curlandica ad annum 1788; — Diarium a d. 18. Aug. Landtage, Mitau 1788; — Petrus, Curlandiae dux, Status contra Sieberg 1788 [Por. E. 1788: Sieberg]; — Biron, Stan sprawy Fr. G. de Witten przeciw Piotrowi Xciu Kurlandzkiemu 1788 [Por. E. 1788: Biron]; — R. C. de, List pewnego Kurlandczyka do Xięci JMci N. do Warszawy, z franc. 1788; — Odpis na list, Lwów 1788; — Uwagi Polaka nad Kurlandyą, Warsz. 1788 [Por. Winkelmann Nr. 9127—36] (DS.).

5274. R. *1788.* Mniszek Mich. Wand., Rozporządzenie względem zapobiegania pożarom, Warsz. 1783; — Tenże, Obwieszczenie względem ochędóztwa w pomieszkaniach żydowskich, Warsz. 1788; — Lustracya koszar ujazdowskich 1788; — Obwieszczenie co do prób złota i srebra 1788 (DS.).

5275. R. *1788.* Gołański Filip, Listy, memoryały i supliki, Wilno 1788, 1804; — Górnicki Łuk., Actio adversus Demetrium, Sprawa przeciw Dymitrowi, wydana przez Al. Chreptowicza (Listy Naruszewicza i Karpowicza), Wilno 1788 (DS.), *zob.* Nr. 5303.

5276. R. *1788.* Ordinatio judiciorum ordin. generalium trib. R. Petricoviensis sub Ant. Szydłowski d. 2. Sept. 1788, Częst. 1788; — Białopiotrowicz, Odpowiedź przeciwko Brygitkom grodzień., Wilno 1788; — Chrapowicki Mik., Process przeciwko Abłowi Wulfowiczowi o zginienie neofity W. Neumanna 1788; — Processa obywatelów Xtwa Żmudzk. o gwałtowności Antoniego Giełguda w mieście Rosieniach 1788; — Grabowska Magdal. i pozwani wierzyciele masy Fryd. Kabryt 1788; — Zażalenie Pawła Kaniewskiego, Actum in curia regia varsav. 18. Augusti 1788, Toż in curia Lucoviensi 13. Augusti 1788; — Kurzeniecki, Uwiadomienie w sprawie z Franciszkanami i Orzeszką, Wilno 1788; — Manteufel Karol, Exposé du procés, Var. 1788; — Miasteczko starostwa stoklickiego przeciw Minojce, Wil. 1788; — Opackiego sprawa o zabicie Ożarowskich i Kalinowskich 1788; — Orzeszko Ludw., Głos przeciw Franciszkanom Drohiczyńskim, Wilno 1788; — Ożarowski Stan., Zaskarzenie przeciw dekretom komisyi skarbu w sprawie z Józ. Sal. Ossolińskim i Mac. Sobolewskim 1788; — Tenże, Odpowiedź na eksplikacyą Sobolewskiego 1788; — Sobolewski Mac, Odpis na pismo p. t. Odpowiedź, Warsz. 1788; — Uwagi nad pismem: Odpis 1788; — Tenże, Opinia deputacyi co do interesu Ożarowskich z Ossolińskimi 1788; — Piasecki J., Skarga na pułkownika Hoffmana komendę garnizonu Kaliskiego mającego, Warsz. 1788; — Piaskowski M., Zaskarzenie przeciw dekret. komisyi skarbu przeciw Gołuchowskim, Warsz. 1788; — Prośby i racye za X. Radziwiłłem i Billewiczami przeciw Staniewiczom i Konarskiemu 1788; — Zaskarzenie przeciw rezolucyi w inter. Radziwiłłowej zapadłej 1788; — Odpowiedź na zażalenie Jezierskiego 1788; — Sokołowski burmistrz, Sprawa z magistr. wileńskim 1788; — Replika m. Wilna przeciw Bazyl. Sokołowskiemu 1788; — Szukszta Ign., Manifest przeciw Kaj. Nagurskiemu i Franc. Karpiowi o użycie podpisu do manifestu przeciw staroście Xtwa Żmudzkiego 1788; — Pismo posserorów Tołoczki przeciw Kamedułom wigierskim, Wilno 1788; — Wywód m. Żytomierza w sprawie z Ilińskim 1788; — Staniszewski F., Pozwany i powód: Jan Porębski o starostwo sochocińskie, Replika przeciw Porębskiemu, Summarium documentorum contra Porębski 1788 [E. IX.]; — Wąsowiczów przełożenie krótkie (o 12000 zł. pol. po 1787) 1788 (DS.).

5277. R. *1788.* Prospectus praelectionum, Kraków 1788; — Prospectus lectionum in acad. Vilnensi 1788; — Popisy roczne szkół lubelskich 1788; — Rejestr na szkoły piotrkowskie 1788; — Rejestr na szkoły szarogrodzkie od 1. Octobris 1788; — Piramowicz Grzeg. X., Mowa w dzień rocznicy ksiąg elementarnych, Warsz. 1788; — Siarczyński Franc., Mowa przy dorocznem zaczęciu szkół warszawskich; Warsz. 1788 (toż po łac.); — Mowa przy otwarciu szkół lubelskich d. 12. paźdz., Lublin 1788 (DS.).

5278. R. **1788.** Czacki Tadeusz, Rapport o poszukiwaniach solnych (w Dzienniku handlowym) 1788; — Kortyczeli, Odpowiedź na zarzut względem kontraktu o sól zawartego 1788; — Ordynacya fabryki sukiennej i domu poprawy miasta Krakowa 1788; — Fundusz dla żebraków w założeniu fabryki sukiennej, Krak. 30. stycznia 1788; — Obwieszczenie i prośba dyrektorów fabryki sukiennej w Krakowie 23. Maja 1788 (DS.).

5279. R. **1788.** Obwieszczenie o związku filantrópów, Krak. 1788; — Ostrzeżenie związku filantropów, Nagroda cnót czynnych i użytecznych, Krak. 1788; — Opisanie uroczystości związku filantropów, Kraków 1788; — Odezwa obywatelska do dam 1788 (DS.), Por. Dziennik handlowy i ekonomiczny, War. 1788.

5280. R. **1788.** Potocki Stan. Szcz. gen. artyl., Projekt statuy, Wzór rycerstwa, St. Czarnecki d. 5. listop. 1788, Warsz. 1788.

5281. R. *1788.* Objaśnienie exekucyi prawa w r. 1775 w punkcie zamiany starostw Połongows. i Szyrwints. na dobra Lackowicze, Wilno 1788; Stroński Adolf, Prośba z powodu egzekucyi przeciw Soldenhoffowi generałowi 1788; Wywód niezgodnej z prawami w osobie W. Chobrzyńskiego na funkcyą deputacką elekcyi 1788; Brun. Gottfr., Festliche Freimaurerreden, Lissa 1788 DS. (Massonia).

5282. **Austrya.** Bezpieczeństwo powszechne, Lwów 1788; — Cyrkularz o rozwodzie dyssydentów, Lwów 1788; — Edictum od Najwyższego trybunału, Lwów 1788; — Ossoliński Józef, Manifestatio pro securitate creditorum, Viennae 1788; — Obwieszczenie cyrkularne z gubernyum Galicyi, Powszechne przyłożenie się do wojny, Lwów 1788 (DS.).

5283. Gebeth der Juden während des Krieges Oesterreichs mit Frankreich, Lemberg 1788; (Karaiczai) Untersuchungen zwischen Vorposten des Korps unter Obristen Karaiczai und der Chotymer Besatzung, Lemberg 1788 (DS.).

5284. **Prusy.** Edictum regium de rebus ad religionem, Edykt stosujący się do podstawy religii, Berlin 1788 DS.

5285. **Rossya.** Akt najw. zatwierdzony w dniu koronacyi J. Imp. Mości dla chowania złożona na ołtarzu, Petersburg 1788; — Brzozowski Tad. X., Kazania w czasie zebrania obywatelstwa na pozwoloną od Katarzyny II. elekcyą, Połock 1788 (DS.); — Dwa ukazy o przywilejach szlachty, Russkij Archiw 1863 I.

5286. R. **1789. Uniwersały.** Małachowski St. i Sapieha Kaz., Uniw. nakazujący ustąpić Dysunitom nieosiadłym, Warsz. 18. kwietnia 1789; Uniw. oświadczający nadgrody donoszącym o buntach, Warsz. 15. maja 1780; Uniw. do województw o komisyach porządkowych, Warsz. 1789; — Małachowski St., Uniwersał z rekwizycyą przesłania cen pańszczyzny 15. lipca 1789; Uniwersał zawiadamiający o czynnościach sejmowych 31. grudnia 1789; — Małachowski St., List marszałka do Stan. Potockiego gen. artyl. z zlecenia stanów 1789 (DS.).

5287. R. **1789. Komisya Rpltej skarbu.** Uwiadomienie o prawie 28. stycznia 1789; Uniwersał 3. lutego, O prawie sejm. z 28. stycznia, Ofiara (podp. A. Poniński) 1789; Pomnożenie dochodów z papieru stępl. 16. lutego 1789; Uniwersał zabraniaj. sprowadzenia broni (?), 28. lutego 1789; Uniwersał w Grodnie na sesyi ekonom. 2. marca 1789; Komisya Skarbu względem monety 11. marca 1789; Uniw. zakazowy przywożenia monety, Warsz. 1789; Uniw. względem licytacyi czopowego 17. marca 1789; Uniw. zalecający magistratom dostarczać raportów o taryfach zbożowych 28. marca 1789; Uniw. kom. Rpltej 1. kwietnia 1789; Uniw. względem zakazu monety drobnej pruskiej, War. 8. kwietnia 1789; Uniw. względem dziedziców, iżby chłopów do podatku ofiary nie pociągali 8. kwietnia 1789; Uniwersał 8. kwietnia względem remiss. towarów do Warszawy 1789; Uniw. zalecający obywatelom dostarczenie dowodów i praw na lenność 14. kw. 1789; Uniw. podatkowy od rzezi bydła 24. maja 1789; Uniwersał: Sposób wynalezienia ofiary z dóbr ziemskich 7. czerwca 1789, Oznacza wartość monetom 10. czerwca 1789, O prawach podatkowych 23. czerwca (podp. Roch Kossowski) 1789; Uniw. o zapadłych prawach podatkowych 25. czerwca 1789; Uniwersał względem opłacania podatków 5. września 1789; Prawo o sumach duchowieństwu zakordonowemu 5. paźdz. 1789; Uniw. względem czopowego od trunków zagran. 5. paźdz. 1789; Uniw. względem egzekucyi stałej ofiary na wojsko 10. list. 1789; Obwieszczenie, Warsz. 14. listopada 1789; Uniw. względem podatku od skór 16. listop. 1789; Uniw. do miast większych względem manipulacyi skór 2. grudnia 1789; Uniw. do miast mniejszych i wsiów względem skór 3. grudnia 1789; Ogłasza licytacyą na dobra duchowne 1789; Uniw. w skutku prawa, Ofiara wieczysta, O doniesienie o dobrach 1789; Komissarze rzeczypospolitej skarbu koronnego 1789; — Walicki K., Uwiadomienie o prawie, Sposób wynalezienia ofiary w Sochaczewie 1. lipca 1789; — Komissarze powiatu sochaczewskiego wzywają do składania ofiar na pomnożennie wojska 1789; — Toż: Komissarze wojew. gnieźnieńskiego 1789, Komissarze ziemi gostyńskiej 1789, Komissarze ziemi rawskiej 1789; — Komisya ziemi lubelskiej do likwid. prowentów na wojsko 6. lipca 1789; — Komisya ziemi lubelskiej 30. lipca, Naznaczenie parochom terminów 1789; — Uniwersał względem exakcyi ofiary na wojsko i innych podatków do wdztw kijowskiego, wołyńskiego etc. 1789; — Uniwersał, komisyi wojew. kijows. 15. marca 1789; — Toż, Żytomierz 13. maja 1789, 16. maja 1789

27. maja 1789, 1. lipca 1789, 4. grudnia 1789; — Uniwersał komisyi powiatu kijow. do odbierania intrat, grudzień 1789; — Uniwersał komisarzów wyznaczonych od stanów do wynalezienia intrat z dóbr ord. Ostrogskiej i pojezuickich, Żytomierz 1. lipca 1789; — Lustracya dymów i podanie ludności, Warsz. 1789; — Kublicki St., Relacya deputacyi do egzaminowania źródeł podatkowania 1. grudnia 1789; — Demonstracya percept, expens i remanentów War., Praga 1789 (DS.).

5288. **Etat wojska** na 100.000 wojska kor. i W. X. Lit. przez komisyą pod prezyd. Hetmanów ułożony 1789; — Etat tymczasowy wystawienia 61.437 wojska podług ustawy 14. lutego 1789; Toż, 69.125 głów podług ustawy komisyi 1789; Toż, wojska obojga narodów, Sztab generalny wojska kor. 1789; Toż, wojska koron. i W. X. Lit. 1789; — Objaśnienie do etatu gwardyi 31. lipca 1789; — Komisye porządkowe cyw.-woyskowe oraz sposób dawania rekrutów, Warsz. 1789; — Nota do projektu poboru gener. na powięk. wojska (około 1789); — Zaciąg kawaleryi narodowej, Warsz. 1789; — Furaż dla kawaleryi narod. 26. stycz., Warsz. 1789; — Summaryusz czwarty na potrzeby wojska, Warsz. 1789; — Radziwiłł Karol, Etat legionu (projekt do prawa) 1789; — Do Ignac. Mikoł. Radziwiłła komis. wojsk. 6. grudnia (dwie odmienne publikacye) [Por. E. 1789: Radziwiłł]; — Zamojski K., List do Prymasa 18. marca i wieczysty zapis dla wojska koronnego 1789; — Fundusz dla wojska (z dóbr bisk. krak.) 1789 [E. IX.]; — Tabella płacy oficyalistów kom. wojsk., wyświecająca ilość zaboru dóbr przez Manuzego 1789; — Tyszkiewicz Ludw., Uniwersalny ordynans względem karności wojska w marszach, Warsz. 1. kwietnia 1789; — Tenże, Uniwersały dwa w Warszawie d. 3. kwietnia (rotmistrzom o prawie względem zaciągu) 1789; — Ordynans generałom dywizyami komend na ogłoszenie pardonu dla dezerterów 1789; Uwagi przy lustracyi pułku straży Byszewskiego przez Zawiszę pułkow. expedyowanej temuż pułkowi na piśmie zostawione 11. sierpnia 1789; — Karśnicki L., Mowa przy lustracyi korpusu kadet. 4. lipca 1789; — Tenże, Mowa przy zaczęciu prezydencyi w komis. wojs. dla nieprzytomności Rzewuskiego 2 paździer. 1789; — Do obywatelów i obywatelek pow. upitskiego przy prezentowaniu chorągwi kawal. narodowej w Poniewieżu przez Józ. Puzynę 1789; — Holmdorff Kar. (de), Ofiaruje dla batalionu broń ręczną i mundur w nadziei, że otrzyma rangę pułkownikowstwa, Warsz. 1789 (DS.).

5289. **Sprawy zagraniczne** *zob.* Nr. 5263. Depesze ambasady polskiej w Kopenhadze z lat 1789—1793, Bibl. Ossol. pocz. nowy t. III.; — Małachowski S. II., Pamiętniki posła do Stambułu w czasie sejmu czteroletniego, Lwów 1876; — Correspondance diplomatique du Marechal. Małachowski (do synowca posła w Dreźnie), w Kostomarowa Posliednije gody Rieczyposp., Ptrsbrg. 1870; — Czartoryski Józef Klem., Tłómaczenie noty 27. aprilis podanej ministerio berlińskiemu, Berlin 1789; — Tenże, Tłómaczenie noty ministerii berlińskiego przesłanej Xciu Czartoryskiemu 30. kwiet. (podp. Funkenstein-Hertzberg) 1789; — Stackelberg, Nota 26. stycznia 1789; Nota d. 29. stycz., Warsz. 1789; Nota 3. lutego; Nota 6. lutego; Nota 6. kwietnia 1789 (wszystkie po pol. i franc.); — Prawdzicki, Do stanów, Uwagi nad notą Stackelberga z 3. lutego, b. w. m. i dr. 1789; — Caché (de), Nota pełnomocnika ces. 8. maja, Warsz. 1789; — Stackelberg, Tłómaczenie noty datowanej 24. maja (4. czerwca), Warsz. 1789; — Essen, Nota (po pol. i franc.), Warsz. 6. czerwca 1789; — Saluzzo F. M. di Corigliano, Remonstracya nuncyusza względem dóbr krakow. bisk. 19. lipca (po pol. i fran.) 1789; — Pius VI., List do Stan. Małachowskiego i Kaz. Sapiehy, Rzym 5. Septembr. (po pol. i łac.) 1789; — Stan. August, Litterae declaratoriae, Var. 1789; — Extrakt rezolucyi Najj. Pana na notę posła Rosyjsk. i extrakt na memoryał ur. Unrug. 1789; — Nota, Przydatek do noty 12. sierpnia 1789; — Nota podana deputacyi interesów zagran. 13. paźdz. 1789; — Engeström W., Nota (o wyprow. zboża do Swecyi), Warsz. 1789; — *Pamiętniki Engeströma, zob. Kroniki;* — Nassau, Remarques sur la lettre du prince de Nassau au roi de Suède de 20. septem. à Petersburg 1789; — Raynal, L'orateur des etats géneraux, Vars. 1789; — Luchesini M. I., Oratio Stan. Małachowski moderatori Supr. Confoeder. pol. Regni, Warsz 1789 (DS.).

5290. **Bunty na Ukrainie.** Brodowicz T., Widok przemocy na słabą niewinność wywartej, Lwów 1862 I.—II.; — Tański J., Relacya, *zob.* Nr. 5322; — Potocki Szcz. Stan. generał artyl., Ostrzeżenie, Tulczyn 5. marca 1789; — Tenże, Zalecenie, Tulczyn 18. Oct. 1789; — Poniński K., Doniesienie 13. April. 1789; — Głos obywateli ukraiń. do stanów 1789 (DS.); — Sobytia na Wołyni w 1789 godu, Izdanije redakcii „Kiewskawo Wiestnika", Kijew 1871; — Stosunki pograniczne z Polakami w r. 1789, Matierjały istoricz. iz arch. kijewsk., wypusk I., Kijew 1882 [Por. Kalinka W., Sejm Czteroletni I. 369], *zob.* Nr. 5322.

5291. **Deputacya do miast.** Wyznaczenie deputacyi do miast 1789; — Petycya przedstawicieli miast. do króla i Rzeczposp., War. 1789; — Z Warszawy 1. sierpnia podane są następujące konstytucye nowe 1789; — Prośby miasta Warszawy 1789; — Dekiert Jan, Prezydent z magistratem do prześw. deputacyi

d. 5. listop., Warsz. 1789; — Mędrzecki A., Do prześw. deputacyi miasta Warszawy 5. listop. 1789; — Deputacyi przez Najj. króla 5. listop. do Warszawy wybranej 1789; — Do publiczności akt z ratusza warszawskiego 1789; — Oświadczenie przedstawicieli miast stanom Rpltej, Warsz. 24. listop. 1789; — Głos miast polskich 1789; — Głos miast litewskich 1789; — Prośba do króla przez delegatów m. Kazimierza 1789; — Delegacya m. Kamieńca Podolskiego na sejm przez T. Korzona, Bibl. warsz. 1886 I.

R: Sawczyński H., Kwart. histor. 1887 (rec. Korzona).

5292. R. **1789. Sejmu okres II. Projekty.** Ofiara na ten raz uczyniona 1789; Wyznaczenie deputacyi do rewizyi protokołów ofiary 1789; Sposób wynalezienia ofiary z dóbr ziemskich i duchownych, Warsz. b. dr. 1789; Sposób ułożenia podatku, Warsz. (około 1789), *zob.* Nr. 5287; — Pomnożenie skarbu publicznego, szczególnie o czopowem 1789; — Projekt do prawa, aby na wojsko złożono kominowe 1789; — Projekt zatwierdzenia ugody o pożyczkę trzech milionów 1789; — Punkta zaciągu trzech milionów na potrzeby wojska (litews.) ułożone z Potockim, Tepperem, Arndtem, Schulzem i Kabrytą (około 1789); Urządzenie sum pożyczkowych 1789; — Projekt względem lenności starostw w sposobie hipoteki, b. w. r. (około 1789); — Urządzenie królewszczyzn 1789; — Urządzenie wieczne dóbr dziedzictwa publicz. od deputacyi z projektu J. X. Ossowskiego, b. w. r. (około 1789); — Sposób dawania rekrutów, Warsz. 1789; — Straż narodowa 1789; — Ustanowienie opłaty od przywilejów W. X. L. 1789; — Wyznaczenie sądów czasowych (proj. do prawa około 1789); — Odezwa od duchowieństwa 1789; — Do deput. do inter. duchow. 1789; — Projekt po wyrazach zaskarzających żydów (Hilzen Krz.), Warsz. 1789; — Projekt za prośbą posłów (Fundacyi lipnickiej) (około 1789); — Objaśnienie 1789; — Projekt posłów ziemi czerskiej (sejmiki około 1789); — Bernowicz M., Projekt o ułożenie reg. dokumentów, b. w. m. i r. (około 1789); — Projekt sejmowy z autora (Jezierskiego) Zgoda i Niezgoda wynikający 1789 (DS.).

5293. R. *1789.* Prośba województw kujawskich z użaleniem na trybunał 1789; Głos wdztw ziem i powiatów do posłów 16. styczn. 1789 (Por E. 1789: Głos i *zob.* Nr. 5296); Supplika druga gromad względem gruntów, powinności, do rezolucyi podana, Warsz. 1789; Supplika starostwa młodzieszyńskiego do stanów podana 8. paźdz. 1789; Czerleniewski Tad., Supplika T. Czerlenieweskiego do sejmu, Warsz. 1789; Gosztowt Tom., Supplika do Najj. króla z opisem ucisku i przemocy 1789; Kozłowski M., Najj. Królu, Panie mój (Prośba w sprawie z m. Serockiem o wodę) 1789; Tenże, Niżej podpisany, mając sobie komunikowaną odpowiedź komisyi skarbu, sądzi się obowiązany przełożyć przyczyny 1789; Koszutski J., Zażalenie naprzeciw Xaw. Lubomirskiemu generał major. wojsk rosyjs i Grzeg. Potemkinowi o wyzucie z całej fortuny do stanów 1789; Tenże, Niepraktykowane dzieła sędziów stały się skutkiem do stanów Rpltej żądając komisyi 1789; Rychłowski, Najj. Królu (suplika o dobra Wareckie (druk około 1789); Zawadzki S., Podanie do króla i stanów o zwrot sumy na budowę koszar Ujazdowskich 1789; Sobolewski Walenty, Prośba do stanów Rpltej o zmniejszenie podatków, b. w. m. 1789; Supplika miasta Mielejecie 1783 (DS.).

5294. R. **1789. Uchwały sejmowe. Okres II.** Actum in curia regia vars. die 23. Januarii [Warunek, Zaciągnienie sum dla wojska koronnego, Pozwolenie na zaciągnienie sum dla wojska], 28. Januarii [O podatku], 29. Januarii [Ofiara na potrzeby dla wojska], 5. Febr. [Papier stęplowany, Opłata od przywilejów], 9. Febr. [Zaciąg kawaleryi narodowej u pułków w koronie], 18. Febr. [Deputacya do interesów zagranicznych], 23. Febr. [Opatrzenie bezpieczeństwa województw ruskich], 25. Febr. [Konwencya między komisyą skarbu a Protem Potockim i innymi, *zob.* Nr. 5292], 30. Martii [Ofiara od króla z czopowego Grodna i Brześcia], 1. Aprilis [Zaciąg kawaleryi narodowej], 6. Apr. [Ofiara na powiększenie sił krajow.], 20. Aprilis [Zabezpieczenie spokojności publicz., Zalecenie komisyi wojskowej], 25. Apr. [Zlecenie marszałkom konfederacyi gener.], 2. Maii [Zlecenie komisyi wojskowej], 6. Maii [Sprawiedliwość w sprawach kryminal.], 16. Maii [Zlecenie komisyi skarbu W. X. L.], 20. Maii [Zalecenie komisyi wojskowej ob. nar.], 28. Maii [Examinatorowie dla oskarzonych o bunty], 30. Maii [Ofiara z dóbr ziemskich i duchownych, 2 ed.], 6. Junii [Wymiar sprawiedliwości, Opłata do skarbu z dóbr pojezuickich], 10. Junii [Opłata z dóbr kawal. Maltańskich, Sprawiedliwość w sprawach kryminalnych], 13. Junii [Potwierdzenie zaciągnienia sumy 10. milionów], 17. Jun. [Opłata do skarbu od kaduków], 19. Junii [Wyznaczenie Świejkowskiego kasztel. do wywozu magazynów rosyjs.], 19. Junii [Ad officium veniens Joan. Łuszczewski, *zob.* Sprawa Ponińskiego A. Nr. 5307, Oznajmienie czasu sejmikom posels.], 22. Junii [Zniesienie art. 2. konst. 1776, Komisarze powiatowi, Przysięga sędziów, Zlecenie kom. woj., Ostrzeżenie względem podatków, Opłata z dóbr dyssydent., Fundusz trzemeszyńskiego opata, Warunek dla komisarzy, Forteca Częstochowska, Lustracya dymów i podanie ludności, Podatek z dóbr królewskich, Bezpieczeństwo listów, Przydanie do przysięgi: jako pensyi zagranicznej nie brałem], 14. Julii [Zalecenie kom. wojs., Sprawa Kiltyńskiego, Ziemia Bialska], 25. Julii [Zlecenie komisyi wojskowej, Wynalezienie ofiary 10. grosza] 27. Julii [Ubezpieczenie czasu sejm., Fundusz dla wojska], 29. Julii [Dług 10 milionowy], 17. Aug. [Wzgląd na zasługi adjutantów przy boku króla], 23. sierp. [Przedaż dóbr], 26. sierp. [Zapewnienie hipoteki długu Rpltej], 24. Augusti [Zrzeczenie się sum na rzecz skarbu przez Nest. Kaz. Sapiehę, Lustracya star. trockiego], 26. Aug. [Pozew J.

Łodzi Ponińskiego, Ordynacya sądów sejmowych], 3. września [Konstytucya względem gwardyi], 10. Sept. [Osoby do ułożenia projektu rządu], 17. Septem. [Batalion skarbu koronnego, Ofiara Jana Potockiego, Ofiara Karola Radziwiłła], 23. Sep. [Czopowe od trunków zagranicznych, Sprzedaż dóbr], 25. Sept. [Nagroda kawaleryi, Uwolnienie Napiórkowskiego i Smolińskiego, Wzgląd na Rudnickiego i Paruszewskiego], 26. wrześ. [Urządzenie summ księży zakordonowych i klasztorów, Zapewnienie hipoteki długu Rpltej, Zlecenie lustracyi dóbr i sum przez prymasa zarządzonych, Zlecenie marszałkom konfedgen., Urządzenie względem szarż w wojsku], 8. Octob. [Etat wojska], 9. Oct. [Propozycye na majorów], 15. Oct. [Zalecenie kom. woj.], 16. Oct. [Dochody z miast], 21. Oct. [Dep. do int. duchownych], 2. Novemb. [Deputacya do roztrząśnienia dochodów Warszawy, Podatek ze skór], 5. Novemb. [Zlecenie komisyi skarbu]. 9. Novemb. [Indygenat dla Xcia Ludw. Würtemberga], 14. Novemb. [Zlecenie komisyi wojsk.], 19. Novemb. [Kom. wdzkie W. X. L.]. 30. Nov. [Zlecenie kom. wojsk.], 7. Decemb. [Rekruci], 9. Decemb. [Przyjęcie ofiary], 15. Decemb. [Komisye ziem i powiatów w koronie], 19. Decemb. [Zalecenie komisyi skar. W. X. L., Zalecenie pieczętarzom do ułożenia projektu podatku dla Warszawy, Deputacya do miast król., Ustawa podatku dla Warszawy], 24. Decemb. [Zasady poprawy formy rządu] 1789 (DS.) [Także wszystkie w Vol. leg. IX. i Zbiór praw 1789, Lublin 1789].

5295. R. **1789. Sejmowe mowy Okres II.**, *zob.* Nr. 5256 i 5269. Kociełł J. (Głos *22.* stycz.); Czacki Mich. podczaszy *(23.* stycz.); Ożarowski P. (Głos *25.* stycz.); Kiciński P. (Głos *26.* stycz.), Kociełł J. (Głos), Potocki Seweryn (Głos), Rudzki K. (Głos); Jezierski J. *(27.* stycz.), Kublicki St. (Przymówienie się w materyi podatku), Leszczyński, Zieliński Ant. poseł płocki (Głos, Urządzenie królewszczyzn); Kociełł J. (Głos *28.* stycz.), Krasiński Jan (Głos za własnością dóbr starostwa zwanych), Sanguszko E. (w materyi podatku), Wawrzecki T.; Bońkowski J. (Głos *29.* stycz. w materyi podatkowania), Mniszek M. (Głos), Ożarowski P. (Głos *30.* stycz.), Drewnowski Junosza (Głos w Izbie senat.); Butrymowicz (Przymówienie się przy projekcie stępl. papieru na żydów *31.* stycz.); Kublicki St. (Przymówienie się *1.* lutego); Kurdwanowski *(3.* lutego), Skórzewski Paw. (Głos); Poniatowski St. (Głos *5.* lut.), Sielicki Ant. (Przymówienie się), Suchodolski W. (Przymówienie się), Trypolski (Głos in turno); Jordan Jan (Zdanie o chorągwi kawaleryi *6.* lutego), Krasiński J. (Głos), Ledochowski M. (Przymówienie się), Mierzejewski J. (Zdanie), Karwicki K. (Przymówienie się), Strojnowski (Przymówienie się), Kublicki St. (Przymówienie się); Mierzejewski J. (Głos *13.* lut.); Rybiński J. *(16.* lut.), Skórzewski Paw. (Głos), Suchodolski W. (Głos); Jezierski J. *(19.* lut.), Skórzewski Paw. (Głos), Strojnowski; Jordan Jan (Zdanie w materyi konwencyi z Tepperem *20.* Febr.), Miączyński K. (Discours), Morski O. (Głos), Radziszewski M., Rożnowski (Głos), Suchodolski W. (Głos), Świętosławski Wojciech chorąży (Głos), Wawrzecki T (Głos), Zboiński J. N.; Ślaski *(24.* Febr.); Czyż Kasp. (Głos *26.* lutego), Czacki M., Jordan Jan (w materyi starostw), Józefowicz, Madaliński A. (Głos), Radziszewski M. (Głos), Strojnowski; Chrapowicki *(27.* Febr.), Rzyszczewski A. (Głos), Szembek Krz. H. (Głos o starostwach); Rożnowski (Głos *28.* lutego); Bernowicz *(1.* mar.); Bońkowski Józef *(3.* mar.), Kościołkowski T. (Głos), Krasicki Stan. (Głos), Rudzki K. (Przymówienie się), Świętosławski Wojc. chorąży (Głos); Wołłowicz Józef *(4.* marca); Butrymowicz *(5.* marca), Jezierski J., Kublicki St. (Przymówienie się), Ledochowski M. (Głos), Przecławski K. J. (Wytłómaczenie się na sejmie), Tenże (Przymówienie się do tłómaczenia się obszerniejszego), Strasz Odrowąż M. (Głos), Suchodolski W. (Przymówienie się); Butrymowicz (Przymówienie się o emfiteutach *6.* marca), Kociełł J. (Głos); Jezierski J. *(7.* marca); Skórkowski Kaz. (Przymówienie się *8.* mar.); Butrymowicz (Przymówienie się o wysłaniu posłów *9.* marca), Jezierski J., Kublicki St. (Przymówienie się), Kwilecki A. (Przymówienie się), Moszyński F. (Głos), Skórkowski Kaz. (Przymówienie przy przyczyt. raporcie, toż po franc.), Tenże (Głos przy materyi podatków duchownych), Suchodolski W. (Głos); Potocki Stan. *(10.* marca), Suchodolski W. (Mowa i Przymówienie się), Tenże (Mowa z odpowiedzią na nią St. Potockiego i list St. Małachowskiego do St. Szcz. Potockiego); Czetwertyński J. Tom. *(12.* marca), Jezierski J., Kościołkowski T. (Głos), Kublicki St. (Przymówienie się), Małachowski A., Poniatowski M. prymas, Potocki Ign. (Dopraszanie się), Radzimiński J. (Głos), Wybranowski Fl. Ign. (przy proj. podatkownia z dóbr); Gurowski Wład. (Mowa marszałka *13.* mar.), Jezierski J., Matuszewicz T. (Przymówienie się), Rożnowski A. (Głos), Strasz Odrowąż M. (Głos), Suchodolski W. (Głos); Strasz Odrowąż M. (Głos *15.* marca); Cieciszowski K. K. *(16.* marca), Mierzejewski (Głos), Naruszewicz A. (Głos), Skórkowski Kaz. (Przymówienie), Suchodolski W. (Przymówienie się), Świętosławski Wojc. chorąży (Głos), Woronicz Jan X. (Mowa Kasp. Cieciszowskiego czytana na posiedzeniu sejmowem 16. marca), Zieleński L. (Głos); Rożnowski A. (Głos *17.* marca), Rudzki K. (Głos); Poniatowski Michał *(19.* marca); Butrymowicz (Przymówienie się *20.* marca w mat. podatków), Skórkowski Kaz. (Przymówienie się);

Czacki Michał *(23.* marca), Skórkowski Kaz. (Przymówienie się), Suchodolski W.; Cieciszowski Kasp. Kaz. (Przymówianie się *24.* marca), Jezierski J., Rożnowski A. (Głos); Matuszewicz T. (Przymówienie się *26.* mar. przed decyzyą projektu dziesiątą część intrat z dóbr na wojsko) (Extrait du discours (?) prononcé à la Seance de la diète 26. Mart.); Czacki M. (Głos *27.* marca), Czetwertyński Ant. Jan Nep. (Głos), Kublicki St. (Przymówienie się), Strojnowski; Jezierski *(28.* mar.), Krasiński J. *(30.* marca), Kwilecki A. (Zdanie w materyi podatkowania), Niemcewicz J. (gdy wniesiono projekt kary na obywateli zwalających podatek na chłopów), Suchodolski W., Weyssenhoff poseł infl. (Przymówienie się), Zaleski M. (Głos); Czetwertyński J. N. *(31.* marca), Krasicki Stan., Malczewski A.; Dłuski *(2.* kwietnia, w materyi podatku), Poletyłło W.; Krasiński J. *(3.* kw.), Rudzki K. (Głos), Strasz Odrowąż M. (Głos); Suchodolski W. *(4.* kwiet.), Zakrzewski Ign. (Głos); Jezierski J. *(5.* kwiet.); Butrymowicz (Głos *16.* kwiet.), Kublicki St. (Przymówienie się), Suchodolski W.; Butrymowicz (Przymówienie się *17.* kwiet.), Mierzejewski J., Sapieha Kaz. Nestor (Głos), Suchodolski W., Suchorzewski J.; Sapieha Kaz. Nestor *(18.* kwiet.); Jezierski J. *(20.* kwietn.), Potocki Ign. (Głos, toż po franc.: Avis de Marechal de Lithuanie prononcé en diète), Strojnowski (Przymówienie się); Czacki M. (Głos *21.* kwiet.), Kublicki St. (Przymówienie się), Rożnowski A. (Głos), Sapieha Kaz. Nestor (Głos), Suchodolski W., Zaleski Mik. poseł kijowski (Głos), Tenże (Przymówienie się), Zieliński Ant. (Głos); Jordan Jan (Zdanie w materyi, czyli komissarze do odbierania z dóbr ziemskich itd. *23.* kwiet.), Krasiński J., Suchodolski W., Tyszkiewicz poseł żmud. (Głos), Zaleski M. (Głos); Ankwicz J. (Zdanie *24.* kwiet.); Matuszewicz T. (Głos *27.* kwiet.); Butrymowicz (Głos *28.* kwiet.), Zaleski Mik. (Głos); Czetwertyński J. T. *(30.* kwiet.), Jezierski J.; Walewski M. (Głos *1.* maja); Czetwertyński *(4.* maja), Potocki Sew. (Głos); Mikorski (Przymówienie się *5.* maja), Potocki Ign. (Głos); Malczewski A. S. (Głos 7. maja); Butrymowicz (Głos *11.* maja), Suchodolski W., Godlewski (Głos w toczącej się materyi podatkowej); Suchodolski W. *(14.* maja); Kublicki St. (Przymówienie się *15.* maja); Karśnicki L. *(16.* maja); Ankwicz J. *(22.* maja); Suchodolski W. (Głos *25.* maja), Suchodolski Ant. (Głos); Karśnicki L. (Głos *26.* maja); Butrymowicz *(28.* maja, w materyi podatku); Karśnicki L. (Głos *28.* maja), Niemcewicz J. (przy obronie komisyi edukac.), Strojnowski (o pewności podatków); Jezierski J. *(2.* czerwca), Kossakowski M. (do Najj. Kr.), Świętosławski Wojc. chorąży (Głos); Czetwertyński J. T. *(4.* czerwca); Jerzmanowski Fr. *(5.* czerwca), Kiciński P. Głos o korrupcyi sądownictwa), Suchodolski W.; Czyż Kasper (Głos *8.* czerwca), Suchodolski W. (Mowa i przymówienie się na tejże samej sesyi); Butrymowicz (Przymówienie się przy etat. wojsk. *9.* czerw.), Ożarowski P. (Głos przy podaniu etatu przez deputacyą); Butrymowicz (Głos *10.* czerwca); Tenże *(12.* czerwca, o kadukach); Tenże (Głos *15.* czerwca o indygenatach), Jerzmanowski Fr., Strasz Odrowąż M. (Głos); Butrymowicz (Zdanie *19.* czerwca i Głos), Krasiński J.; Brzostowski Mich. (Głos *20.* czer.); Potocki Sew. (Głos 7. lipca); Dłuski star. łukowski *(11.* lipca); Suchodolski W. *(13.* lipca); Dłuski *(15.* lipca); Matuszewicz T. (Głos *17.* lipca), Suchodolski W. (kilka mów i Zdanie in turno); Jezierski J. *(21.* lipca), Kossakowski J. (Głos); Butrymowicz (Głos *23.* lipca), Jezierski J.; Walewski M. *(25.* lipca); Kublicki St. (Przymówienie się *27.* lipca), Mierzejewski J., Walewski M., Zaleski M. (Głos o gwardyach); Szyrma Paweł (Głos in turno *28.* lipca, czy pensyą hetmanom pomniejszyć); Mierzejewski J. *(30.* lipca), Ogiński Mich.; Butrymowicz (Głos *3.* sier.), Morski (Głos); Suchodolski W. (Głos *4.* sierp.); Morski O. (Głos *6.* sierp.), Zabiełło Szymon (Głos tudzież Przymówienie się); Morski O. (Głos *8.* sierp.); Jezierski J. *(10.* sierp.), Krasicki Stan. (Głos), Krasnodębski J. (Głos), Potocki Sew. (Przymówienie się), Sapieha Kaz. Nestor, Suchodolski W., Suchorzewski J. (Głos); Czacki (Głos *11.* sier.), Suchodolski W.; Butrymowicz *(14.* sierpn.), Czacki M., Radziszewski M. (Głos); Karśnicki L. *(15.* sierp.); Karśnicki L. *(17.* sierp.); Jezierski J. *(18.* sierp.), Krasiński Adam (Głos); Kublicki St. (Przymówienie się *20.* sierp.), Niemcewicz J., Sapieha Kaz. Nestor (Zrzeczenie się sum Kaz. Sapieże należących na rzecz skarbu lit., Actum *24.* sierp.); Karśnicki L. *(25.* sierpnia); Karśnicki L. *(27.* sierpnia); Branicki Fr. X. *(28.* sierp.), Czacki M., Dłuski star., Krasiński A., Matuszewicz T. (Głos), Mierzejewski J.; Turski W. (Mowa do sędziów sejmowych *29.* sierp.); Kublicki St. (Przymówienie się *1.* wrześ.), Sapieha Kaz. Nestor (Głos), Stan. Aug. (Głos); Karwicki K. (Głos *2.* wrześ.), Stan. Aug. (Głos); Strasz Odrowąż M. (Głos *3.* wrześ.); Kociełł J. (Głos *4.* wrześ.); Matuszewicz T. (Głos *7.* wrześn.), Stan. Aug. (Głos); Długołęcki M. (Głos *9.* wrześn. przy objaśnieniu A. Ponińskiego przypozwu), Poniatowski M. prymas; Jezierski J. *(10.* wrz.); Tenże *(11.* wrześ.); Tenże *(15.* wrześ.); Butrymowicz (Głos *17.* wrześ.); Karśnicki L. *(18.* wrześ.); Suchodolski W. *(24.* wrześ.); Treter Stan. *(25.* wrześ.); Mierzejewski J. *(27.* wrześ.); Kublicki St. (Przymówienie się *28.* wrześn.), Zboiński J. Nep.; Karśnicki L. *(29.* wrześn.); Ankwicz Józef *(2.* paźdz.), Bernowicz Mich.; Kościołkowski T. (Głos *6.* paźdz.); Suchodolski W. (Głos 7. paźdz.); Jezierski J. *(8.* paźdz.), Jordan Jan (Przy-

mówienie się); Czacki M. *(10.* paźdz.); Tenże (Głos *12.* paźdz.); Jezierski J. *(13.* paź.), Suchodolski W.; Rożnowski A. (Głos *15.* paźdz.); Potocki Stan. *(16.* paźdz. przy oddaniu projektu komisyi wojsk.), Rożnowski A. (Głos *19.* paźdz.); Czacki *(20.* paźdz.), Suchodolski W.: Butrymowicz (Głos *22.* paźdz.). Górski Stan. (Głos), Hlebicki W., Józefowicz, Leszczyński (Głos), Sokolnicki Piotr (Głos w materyi podatku w skórach), Zakrzewski I. (Zdanie z powodu wniosków, aby skóry bydlęce na skarb oddawano); Butrymowicz (Głos *23.* paźdz.), Potocki Sew. (Przymówienie się do propozycyi, czyli skóry z wołów?); Górski Stan. (Głos *26.* paźdz.); Skórski Kaz. (Przymówienie *28.* październ.), Szyrma Paweł (Głos); Rożnowski A. (Głos *30.* paźdz.); Suchodolski W. *(5.* l i s t o p.); Józefowicz *(6.* paźdz.), Karśnicki L., Potocki Ignacy (Przymówienie się, Podziękowanie po mowie J. Kr. Mości), Radziszewski M., Rożnowski A. (Głos), Rudzki K. (Głos), Zaleski M. (Przymówienie się po przyznaniu Xciu Wuertemberg za wniesieniem Xcia Czartoryskiego indygienatu); Kwilecki A. (Zdanie na sesyi prowinc. *9.* listop.); Karśnicki L. *(10.* listop. względem lustracyi starostw kłobuckiego i brzezińskiego nadanych Paulinom); Turski Wojc. (na sądach sejmowych *11.* listop.); Jordan Jan (Głos *12.* listop.), Swiętosławski Wojc. chorąży (Głos); Butrymowicz (Głos *13.* listop.), Wołłowicz Józef (Głos, Projekt urządz. propinacyj.); Jordan Jan (Zdanie *16.* listop.), Swiętosławski Woj. chorąży (Głos); Rudzki K. (Głos *17.* list.); Karśnicki L. *(19.* listop.), Zakrzewski Ign.; Mierzejewski J. *(23.* listop.); Butrymowicz *(26.* listop.); Rożnowski A. (Zdanie *3.* g r u d n i a); Rożnowski A. (Głos posła wojew. graniczn. *4.* grud.); Turczyn W. (na sądach sejm. *7.* grud.), Turski Wojc. (na sądach sejmowych), Tenże (Odwołanie się do narodu); Kwilecki A. (Głos *9.* grud. z podanym projektem subskrypcyi na wystawienie wojska); Potocki Ign. (Głos *10.* grudnia), Rożnowski A. (Głos); Krasiński A. *(11.* grud.), Rożnowski A. (Głos); Mniszek M. (Głos *13.* grudnia); Leszczyński (Głos *14.* grud.), Rożnowski A. (Głos); Jezierski J. *(15.* grud.), Kublicki St. (Przymówienie się); Chreptowicz Joach. (Głos *16.* grudnia); Poniatowski St. (Głos *17.* grud.), Potocki Sew. (Głos), Zaleski M. (Głos); Chreptowicz Ant. (Głos *18.* grud.), Szymanowski J. poseł czerski (Głos); Małachowski H. (Głos w materyi formy rządu *21.* grud.), Mierzejewski J., Sapieha Kaz. Nestor (Głos), Szembek Krz. (Przymówienie się do projektu: Zasady poprawy rządu), Walewski K., Wawrzecki T. (Głos); Zieliński Ant. (Głos *21.* i *22.* grud.); Jerzmanowski *(22.* grud.), Mierzejewski J. (Przymówienie się); Mniszek M. (Głos *23.* grud., toż po franc.); — Butrymowicz M., Głosy i przym. się, War. 1789; — Plater K., Mowy, zdania i przymówienia się, Warsz. 1789; — Jezierski J., Przymówienie się do proj. dyssyd., Warsz. 1789; — Kublicki St., Przymówienie się za proj. kom. wojsk., War. 1789; — Kurdwanowski, Mowa przed stanami Rltej 1789; — Suchodolski W., Przypomnienie się, Warsz. 1789; — Zboiński Jan Nep., Zdanie posła ziemi Dobrzyńs. 1789; — Zakrzewski, Mowa na sejmie 1789; — Męciński J., K a z a n i a przygodne, tom II., Kraków 1789; — Tenże, Kazania o dobrow. ofierze na potrzeby ojcz., Lublin 1789; — Kazanie o miłości ojczyzny w kościele św. Jana 8. maja 1789 (DS.).

5296. **Uwagi** obywatela nad pryncypalnymi punktami sejmu, Warsz. 1789; — Korespondencya jednego obywatela z podkomorzym i uwagi arbitra [Hugo K o ł ł ą t a j z Dłuskim] 1789, 1790; — Uwagi nad korespondencyą jednego obywatela z podkomorzym, Warsz. 1789; — Kołłątaj Hugo, Do deputacyi dla ułożenia projektu konstytucyi w sejmie wyznaczonej, Cz. IV. Listów do Małachowskiego 1789, *zob.* Nr. 5270; — Do Kołłątaja H., O sprawiedliwości, War. 1789; — S t a s z y c St., Mądry Polak po szkodzie, I.—II. [około 1789]; — *Uwagi nad życiem Zamoyskiego, zob. Kroniki;* — [A n o n i m] Myśli polityczne dla Polski, przez autora o poddanych polskich [2 ed.], Warsz. 1789 [autorem może J. M. Poniatowski prymas, por. X. Kalinki Sejm II. 428]; — Do autora Anonima 1789; — Jezierski J., Uwagi bezstronne 1789; — Tenże, Użyteczny obywatel pochwalony 1789; — P l a t e r K., Kosmopolita do narodu polskiego, Warsz. 1789; — L i s t y do J. O. Sapiehy od Anonima podczas Sejmu napisane 1789; — Post scriptum do noty listów anonyma adresowanych do Małachowskiego, b. w. m. 1789; — List do J. O. Sapiehy podczas sejmu napisany 1789: — Listy do przyjaciela w materyach politycznych, Warsz. 1789; — Kopia listu od pewnego obywatela [Jasiński M.] 1789; — List posła weterana do samsiada 1789; — List obywatela do autora listów pod imieniem Doświadczyńskiego, War. 1789; — List obywatela Podola 1789; — Długołęcki M., List obyw. do posła, b. w. r. (około 1789); — Wysłouch Z., Kopia listu do Matuszewicza, War. 1789, 1790; — Krakowianin, List do Suchodolskiego posła chełmskiego 1789; — Respons ziemianina do przyjaciela, Warsz. [około 1789]; — Odgłos obywatela z Zacisza do stanów sejmu 1789; — Prawidło do poprawy dawnej f o r m y r z ą d u wolnego 1789; — Uwagi nad punktami: Zasady do poprawy rządu podanymi 1789; — Krasiński Adam, Zasady do poprawy formy rządu 23. Decembr. uchwalone 1789; — Rzewuski S., Punkta do formy rządu 1789, 1790; — Potocki Stan., Pensées sur la reformation du gouvernement, Var. 1789; — Łobarzewski,

Testament polityczny synowi z planem formy republik. rządu, Warsz. 1789; — Łobarzewski J., Zaszczyt wolności polskiej z opisaniem rządu angielskiego, War. 1789; — List obywatela do autora Testamentu politycznego 1789; — Łobarzewski, Odpowiedź autora testamentu politycznego na list, War. 1789; — Olizar L. Wołczkiewicz, Co uważać ma Polska w prawodawstwie tak przed jak i po dopuszczeniu składu rządu angielskiego 1789; — Myśl nad stanem prawodawczym w Polszcze [około 1789]; — Uwagi nad wyborem między elekcyą a sukcesyą, Warsz. 1789; — Uwagi dla utrzymania wolnej elekcyi, Warsz. 1789; — Rzewuski S., O sukcesyi tronu w Polsce rzecz krótka [2 ed.], Amsterd. 1789, *zob.* Nr. 5329; — Tenże, O tronie polskim zawsze obieralnym 1789; — Jezierski J., Bezstronne zastanowienie się nad projekt. ustawą następstwa tronu, b. w. m. i r. 1789; — Spławski Jan, Za sukcesyą tronu i przeciw niej wyszłych 1789; — Uwagi nad traktatami między Rosyą a Polską, zwłaszcza traktatem w r. 1768, War. 1789; — Do posłów wyznaczonych do cudzoziems. dworów, b. w. m. i r. [War. circa 1789]; — Pyrrhys de Varille, Lettre d'un gentilhomme polonais à Mr. Hennin [Considérations polit. sur la réponse du ministère de France à la note des marechaux], Vars. 1789 [toż po pol.]; — Sekreta gabinetów europejskich od r. 1765, 1789; — Głos obywatela do skonfeder. stanów z okolicz. etatu na 100.000 wojska, 1789; — Myśli życzliwego do etatu 100.000 wojska [około 1789]; — Ogiński, Myśli o rzeczy wojennej, Warsz. 1789; — Respons zostającego w służbie wojskowej na list obywatelski, War. [około 1789]; — Griesheim Kar., Au roi et aux Etats, Reflexions sur la nouvelle formation de l'armée de Pologne, Var. 1789; — Uwagi z powodu osobliwszego wniesienia, aby stan wojskowy oddalony był od przywilejów, b. w. r. [około 1789]; — Ostrzeżenie publicum względem werbunku, War. 1789; — Wdzięczność od arbitrów [za uchwałę o wojsko] 1789; — Karśnicki L., Rolne kantony czyli gospodarstwa żołnier., b. w. r., War. 1789; — Uwagi nad kantonami 1790; — Bezstronne uwagi do opodatkowania 1789; — Myśl nad proj. opodatkow. z dóbr ziemskich 1789; — O podatku ofiary, Kalendarzyk polit. war. na rok 1790; Warsz. 1789; — Przyczyny uchylenia niektórych ustaw na sejmie r. 1775 z pokrzywdzeniem skarbu 1789; — Plater K., Głos starostów do stanów zgromadzonych 1789; — Uwagi obywatelskie nad projektami względem duchowieństwa, b. w. m. 1789; — Uwagi z powodu różnych pism na stronę duchowieństwa w materyi podatkowania, b. w. r. 1789; — Uwagi polit., łyczące się władzy kościelnej [List obywat. wołyńskiego do obywat. mazow. 7. wrześn.], Warsz. 1789; — Uwagi obywatelskie nad proj. względem duchowieństwa 1789, 1790; — Rozmowa dwóch kawalerów o układaniu podatku na duchownych 1789; — Głos wolny obywatela z parafii 1789; — Respons na list plebana pod płaszczykiem kanonika [Jezierski J.] 1789, *zob.* Nr. 5270; — Skarszewski Wojc. X., Odpowiedź plebana na nowe zarzuty przeciw duchowieństwu, Chełmno 1789; — Tenże, Respons X. plebana do korespond. warsz. 1789; — Tenże, Kalkulacye pożytków z zabranego na skarb biskupstwa krakows. 1789, 1790; — Od kapituły katedr. krak. do dzierżawców względem intrat 1789; — Rachuba najkrótsza dochodów dóbr biskupich, Warsz. [około 1789]; — Sołtyk Stan., Uwagi nad pismem, Plenipotenci miast duchownych do Sołtyka posła krakowskiego 1789; — Nota anonimusa do Najj. stanów względem fundacyi kanoniczek, Warsz. 1789; — Przydatek do noty anonimusa względem Kanoniczek, War. 1789; — Odpowiedź na pismo p. t. Nota anonima względem kanoniczek, 28. czerwca 1789; — List do przyjaciela w okolicznościach miast, 2 ed., War. 1789, 1790; — Suchorzewski J., Zasady praw miejs., War. 1789; — Mędrzecki A., Wiadomość o pierwiast. miast zasadzie w Polsce, Warsz. 1789; — Tenże, Prawa miast pols., War. 1789, 1790; — Odezwa miast polskich przez obywatela zakątnego do prawodawców 1789; — Barss Franc., Bezstronne uwagi nad mową Jezierskiego 15. grud. przeciw mieszczanom, War. 1789; — Uwagi nad stanem rolniczym i miejskim, Warsz. 1789; — Ciąg dalszy uwag 1789; — Morski O., Uwagi o chłopach, Warsz. 1789; — O włościanach, War. 1789; — Głos poddaństwa do stanów 1789; — Łzy nie wodne 12. maja, Warsz. 1789; — Pilchowski D., Odpowiedź na pytanie, jeśli nieczułość ku poddanym opanowała serca, Wilno 1789; — Uwagi nad pokorną prośbą żydów, Warsz. [około 1789]; — Józefowicz Hlebicki Wincenty, Myśli do reformowania żydów 1789; — Butrymowicz, Sposób uformowania żydów w obywateli, Warsz. 1789; — Chromiński Kaz., Wyłuszczenie praw dowodzących niewolności mieszkania żydów w Warszawie, oraz o potrzebie ich reformy 1789, *zob.* Nr. 5266; — Zdanie obywatela ukazujące potrzebę ustanowienia hierarchii greko-nieunickiego kościoła 1789; — Plater K., O banku narodowym w Polszcze. Warsz. 1789; — Tombeur N., Examen des avantages d'une banque nationale, Vars. 1789; — Zniesienie lichwy 1789; — Sekreta jurysdykcyi marszałkowskiej, Do stanów sejm. przed poprawą rządu krajowego 1789; — Respons obywatelu z Litwy na list z Korony 1789; — Respons na odpowiedź 15. maja na list obywatela w celu rozsądzenia strat miasta Wilna 1789; — List obywatela z Wilna z okoliczności sejmu 7. listop. [około 1789], Warsz. 1789; —

Z Rykijowa, Odezwa na Żmudzi 29. list. [uwagi względem sejmu] 1789; — Uwagi i żądania obywatelów polskich po województwach 28. lutego, Warsz. 1789; — Prawdziwy obywatel wołyński do Pana Mazowieckiego na uwagi polit. do tegoż adresowane 1789; — Obserwacye nad projektem Moszyńskiego posła bracławskiego 1789; — Obserwacye nad obserwacyami do projektu Moszyńskiego 1789, 1790; — Siarczyński Fr. i Dmochowski F., Zakus nad zaciekami wszechnicy krak. 1789; — Uwagi (nad zakusem pióra Fiałkowskiego) 1789; — Dmochowski Franc., Urywek z Bicza kręconego w Krakowie z okazyi Zakusu, Warsz. 1789; — Zdanie obyw. ukazuj. potrz. założ. komisyi Rpltej skarbu koronnego w starostwie kołobuckiem od fortecy Częstochowskiej 1789 [DS.], Por. Nr. 5270.

5297. Starkowsky, Brief an seinen Freund zu Darmstadt 1789; Kopia listu pisanego z Rzymu 1789; Przełożenie z francuskiego listu pisanego 13. grud. z Gandau 1788; List J. N. B. obywatela lwowskiego do mniemanego Niewiadomskiego, Warsz. 1789; Prośba dobrze życzącego do Blancharda, Warsz. 1789, *zob.* Nr. 5271; Czamarka y sarafan w czasie sejmu w Polskę wprowadzonego, Warsz. 1789 (DS.).

5298. Rozmowa Ojczyzny z cnotą do Ign. Potockiego przez J. B., Warsz. 1789; Koszutski J., Odpowiedź przeciw paszkwilom Moszkowskiego, publiczność niech tu sądzi 1789; Potocki Stan., List do publiczności o rozrzuconych przeciw niemu paszkwilach, Warsz. 20. sierp. 1789 (DS.).

5299. Pius VI., Venerabilibus fratribus Arch. et Ep., List pasterski [po pol. i łac.] w Rzymie 5. września 1789; — Cieciszowski Kasp. Kaz., List pasterski do duchowieństwa polecający modlitwy o pomyślność sejmu 1789; — Tenże, List pasterski, Warsz. 27. grudnia 1789; — Woronicz J. X., List pasterski P. Cieciszewskiego d. 27. grud. 1789; — Olechowski Józef, Obwieszczenie z urzędu biskupiego [dotyczące werbunku], Kr. 178[illegible]; — Tenże, Urząd biskupi zaleca modlitwą duszę Fr. Potkańskiego bisk. 1789; — Lewiński S., List pasterski biskupa sufragana Metrop. Rusi [po rusku i pol.] 1789; — Betański A. W., Komunikuje 6 dekretów gubernialnych, Lwów 1789, *zob.* Nr. 5312; — Bielański P. X., List okólny z prośbą o łaskę dla sejmujących d. 16. Aprilis, Lwów 1789; — Tenże, Ustawy dyecezyalne podczas kongregacyi dziekańskiej, Berdyczów 1789 [DS.].

5300. Actes de la diète de Courlande 1789; — Diarium d. 10. Febr. limit. Landtages, Toż, vom 15. bis 22. Juni, Mitau 1789; — Auszug aus den Verhandlungen 1789; — Raison Sonderbare Vorträge 1789; — Note an E. W. Ritter 31. März 1789; — Mannteufel-Szöge, Bemerkungen über Puncte der Betrachtungen Kurland, Warsch. 1789 [toż po franc.]; — Tenże, Schreiben eines Kurländers, Warsch. 1789 [toż po pol.]; — Tenże, Antwort auf das Send-Schreiben an den Fürsten N., Warsch. 1789; — Erklärung der Ritterschafts-Delegirten 1789; — Uwagi Polaka nad Kurlandyą, b. w. r., Warsz. [toż po niem., około 1790]; — Odpowiedź na Uwagi Polaka nad Kurlandyą [po r. 1788]; — Roztrząśnienie odpowiedzi na uwagi Polaka, b. w. m. i r. 1789; — Heyking H. K., Über den Kurischen Landtag, Warsch. [toż po fr.] 1789; — Tiedwitz E., Oek. pol. Abhandlung April 1789; — Note 5 d'Août 1789; — Litt. declaratoriae pro ord. equestri 5. Nov. 1789; — Rescriptum exhortatorium, Var. 12. Nov. 1789; — Heyking H. K., Protestation 1789 (DS.) [Por. Winkelmann Nr. 9152—57].

5301. R. 1789. Mniszek M., Obwołanie względem przekupniów i rzeźników 1789; — Tenże, Do szlachty 28. lipca 1789; — Sobolewski Walenty, Komisya z seymu [Lustracya interesów pryw. w Warszawie] 20. Julii 1789; — Odezwa do publiczności Warszawy 1789; — Szemat tabelli ludności 1789; — Szemat tabelli dymów we wsi szlacheckiej 1789; — Szemat paszportu 1789; — Szemat zaświadczenia ludziom wolnym od werbunku 1789 [DS.].

5302. Branicki Fr. X., Obwieszczenie hetmana w. kor. wraz z komisyą wojsk., War. 3. kwiet. 1789 DS.

5303. **Listy.** Kołłątaj H., Listy w przedmiotach naukowych, Kraków 1845; — Listy Kołłątaja, wyd. Siemieński, Pozn. 1872 (Por. Kraj, Krak. 1872 Nr. 227); — Dziennik ks. H. Kołłątaja, przez ks. L. Polkowskiego, Przew. nauk. lit. 1882; — Śniadecki J., Listy [wstęp J. I. Kraszewskiego], Pozn. 1878; — Listy Jana Albertrandego do Pijusa Kicińskiego 1789—90 [z Muz. dom. F. S. Dmochowskiego], Arch. dom. Wójcickiego 1856.

5304. **Relacye** Gereta, rezydenta toruńskiego na dworze polskim, wyd. Liske X., Dz. Pozn. 1868 Nr. 65—110, Dz. lit., Lwów 1870, Przew. nauk. lit. 1874 t. I.

5305. R. *1789.* Błoński Teod., Mowa na zaczęciu legitymacyi obywatelów d. 12. lut. miana w Radomiu 1789; Dłuski star. łukow., Mowa d 1. Julii w Lublinie 1789; Kicki O., Mowa przy odebraniu laski od Ziemstwa lubels., mowa Dmochowskiego (*zob.* Nr. 5308) i mowa marszałka 1789; Mowa przy powitaniu na Antokolu Alex. Sapiehy przez jednego z XX. Trynitarzów 26. listop., Wilno 1789 (DS.).

5306. **Sąd sejmowy.** Ordynacya sądów sejmowych d. 24. Aug. 1789; — Zbiór pism sejmu r. 1789 obejmujący te procesa cyw.: M. Augustowa z ekonomią grodzieńską oraz Karlewiczem instygatorem, Bauhofferów Stefanich z Roch. Wirmserem, Białopiotrowicza z Brygidkami grodzieńskiemi, Kościoła brzeskiego przeciw Ignac. Tęgoborskiemu szambelanowi i Wyganowskiej podkomorzynie, Xaw. Brzostowskiego z poddanymi starostwa mściborskiego, Hel. de Czosnowskie, Pauli Ożarowski vidua Math. Kaliczowski et

officium castrense Zambrovicense Chris. Opacki, Drozdowicza przeciwko instygatorom i starostwu hajeńskiemu, Dulicza skarbnika przeciw instygatorom lit., Gedroyciów przeciw Wolańskiemu, Matuszewiczom i Alexandrowiczowi, Ekonomia grodzieńska przeciw miastu Augustowowi, Objaśnienie interesu miasta sejmowego Grodna, Jana Józ. Kłokoskiego wojs. mińskiego przeciw Gnatowskim, Kochów z J. i B. z kantelów Faberami ławnikami kowieńskimi, Liebe szambelana i Hermanów z starostwem hajeńskiem, Nikod. A. Modzelewskiego z Xaw. i Anną z Szarfów Stefanimi i Kossakowskimi, Narkiewicza przeciw zarzutom B. Cywińskiego, Status causae [le prince Poniński devoit la somme à Mr. de Gören, Ministre Pruss.], L'affaire de Poniński et Mr. Grabowski, Józ. Przeździeckiego i And. Olędzkiego przeciw Wereszczyńskiemu, Chrapowickiemu i Śliźniom, Sukcesorów Mich. Obarzankowskiego, Ogińskich, Kwinty, Szaumana na zarzut Manużego starosty opeskiego, Platerów przeciw Borchom szwagrom, Poźniaka pułkownika oszmiańskiego z Wołodkowiczami z instancyi star. hajeńskiego, Romerów przeciw Bernardynkom wileńskim i krzywobłockim, Sawińskich z Wołodkowiczami starostami hajeńskimi, J. Starzeńskiego przeciw Bieńkowskim w trybunale piotrkowskim, Sylwestrowicza łowczego wileńs. z odpowiedzią na pismo Moszyńskiego, *zob.* Nr. 5293; Ludw. z Załuskich Szaniawskiej z kredytorami Fil. Nereusza Szaniawskiego starosty bolesław., Posesorów okolicy Tołoczki przeciw Kamaldułom wigierskim, Tomatis, Broeman Status causae, Rocha Wirmser kupca m. Wilna z Xaw. Stefanim kupcem i Jerzym Kossakowskim, Sprawy Jana Wolańskiego z Kons. z Mickiewiczów i Stan. Matusewiczami a Krzyszt. Giedrojciem 1789 [DS.]; — Proces Ponińskiego, *zob.* Nr. 5307.

5307. **Proces przeciw Ponińskiemu**, Dzien. sesyi sądu sejm., *zob.* Nr. 5256; — Actum in curia vars.: 19. Junii [Sprawa Ponińskiego], 6. Augusti [Zapozwanie], 26. Aug. [toż] 1789, *zob.* Nr. 5294; — Poniński Adam, Głos 29. sierp. 1789; — Branicki Fr. Ks., Odpowiedź na objaśnienie propozycyi pozwu Ad. Ponińskiego przez Stef. Grudzińskiego d. 9. Septembra 1789; — Sprawa instygatorów i ich donoszącego Wojc. Turskiego przeciw Adamowi Ponińskiemu o ogłoszenie siebie gwałtowne za marszałka, branie pensyi zagranicznych, Warsz. 1789, 1790; — Turski Wojc., Przymówienie się w sprawie instygatorów przeciwko Ad. Ponińskiemu, Treść zarzutów Ponińskiemu uczynionych z treścią usprawiedliwienia 1789, 1790; — Odpowiedź ze strony instygatorów i Ad. Ponińskiego przeciw Wojc. Turskiemu względem różnych zarzutów 1789; — Odpowiedź urodz. Turskiemu na zarzut brania pensyi zagranicznych 1790; — Rzecz posp. nie mogąc obojętnem okiem patrzeć na szkodliwe Ad. Ponińskiego kroki [zawieszenie go w dostojeństwach] 1789; — Poniński Kalixt, Dwa listy do komisyi wojsk. a trzeci do brata luźno wyszłe 1789, Prześwietna komisyo wojskowa ob. nar. d. 8. Julii [2 ed.] [jako brat] 1789, Najjaśn. Królu i prześw. stany [objaśn. delacyi, 2 ed.] 1789, Głos 5. grudnia z oświadczeniem delacyi, Warsz. 1789; List do Suchodolskiego 16. grud. 1789; — Suchodolski W., Odpowiedź na list Kaliksta Ponińskiego, Warsz. 17. grud. 1789; — Długołęcki M., Głos z limity miany [względem Ponińskiego], Warsz. 1789; — Replika instygatorów i W. Turskiego d. 6. marca, 13. t m. 1790; — Turski W., Przypomnienie 29. marca 1790; — Tenże, List do Suchorzewskiego i Suchodolskiego 1790; — Replika z strony X. Ponińskiego na Replikę delatora d. 24. marca 1790; — Przymówienie się tegoż ostatnie 28. sier. 1790; — Actum in curia reg. d. 1. Sept. 1790 [wyrok sądu sejm. na Xcia Ponińskiego i przywrócenie do sławy Tadeusza Reytana] 1790, *zob.* Nr. 5326; — List obywatela do ojca z synem posłem korespondującego [O uwięzieniu Ponińskiego] 1789; — List plebana [Skarszewski] do brata posła z objaśnieniem sprawy Ponińskiego oraz z odpowiedzią na pozew Branickiego 1789; — List wolnego obywatela do sędziego sejm. z podziękowaniem za rezolucyą sądową 1789; — List ojca do syna względem odjęcia wolności Ponińskiego, skonfiskowania dóbr bisk. krakowsk., w Stężycy pisany 1789; — List obywatela do X. Kaliksta Ponińskiego 1789; — Uwagi wolnego obywatela w okolicznościach sprawy Ponińskiego [2 ed.] 1790; — Przyjaciel dekretowanego Adama, Z Strassburga 9. września 1790; — Lichowski, Epistola 1790 [DS.].

5308. R. **1789.** Dekret trybunału lubelskiego między Kosińskim a Wygonowskim w sprawie paszkwilów 1789; — Czartoryscy Józ., Kazim., Fr. S. Moszyński, żydzi i kahał łucki, sprawa o mniemane uciążliwości 1789; — Excerpt między Drohiczynem i Al. i Janem Onufr. Ossolińskimi 1789; — Odpowiedź obwinionych Kaczorkowskiego, Kosaka, Płaszczykiewicza, Kraków 1789; — [Poniatowscy] Replika przeciwko włości starostwa wieluńskiego, Wilno 1789; — Approbacya konwencyi między komisyą skarbu koronnego a Tepperem zaszłej, Warsz. 1789; — Fijałkowski Józef Tad., List do publiczności o przymówienie się do trybun. piotrkowskiego 1789; — Actum Petricoviae 2. Sep. [wyrok przeciw Józ. Tad. Fijałkowskiemu] 1789; — Dmochowski Ant., Mowa przy reasumpcyi trybunału kor. 20. kwietnia, Lublin 1789; — Początek i koniec kadencyi grodzieńskiej za sławnej laski Alex. Sapiehy marsz. trybun. 1789; — Tyzenhaus Ant., Głos podnoszącego laskę w izbie sądowej deputata 1789; — Sprawa między J. J. Tan-

nenborg i członkami dyssydentów a starszymi Collegium kościelne składającymi 1789, *zob.* R. 1786; — Sprawa magistratu Wilna z Fr. Ryxem, Wilno 1789; — Odpowiedź na zarzuty Wilnowi 1789; — Sapieha Kaz. Nest., List d. 2. maja od mieszczan wileńskich 1789; — Prószyński St., Głos przy limicie kadencyi 1789; — Jeleński Jan, Toż 1789; — Sapieha A., Toż 1789; — Tenże, Mowa w izbie sądowej przy reassumpc. trybunału, Grodno 1. maja 1789 [DS.].

5309. R. **1789.** Porządek materyi z nauk moralnych i fizycznych dla kan. stanu akad., Krak. szk. głów. 1789; — Uczniowie szkół narod. medalami diligentiae zaszczyceni, Zarazem szkoły od wizytatora wizytowane, Kraków 1789; — Przybylski J., Mowa przy trzeciem rozdawaniu nagród, Kraków 1789 [Por. **E.** 1789: Przybylski]; — Z Krakowa, Ogłoszenie konkursu do katedry patologii i praktyki szpitalnej 1789; — Popis roczny nauk w szkoł. warsz. pijar. 1789; — Dmochowski Fr., Oratio pro instauratione studiorum, Vars. 1789; — Dowód postępku w naukach w szkołach wileńs. pod dozorem Tom. Życkiego 1789 [DS.].

5310. R. **1789.** Przełożenie od konfraterni kupieckiej Poznania o pokrzywdzeniach [Fryd. Bielefeld i Jan H. Jenka] 1789; — Odpowiedź konfraterni poznańskiej na explikacyą żydów 1789; — Odpowiedź z wywodem od synagogi żydów [około 1789]; — Prezydent z magistratem m. Starej Warszawy, Zalecenie do rzemieślników, aby rękodzieła podrożone nie zostały 1789; — Le Bon, Towary [spis], Krak. [około 1789] (DS.).

5311. R. *1789.* Poczobut M. i T. Kundzicz, Wiadomość o funduszu szpitala i probostwa św. Trójcy do wyprowadzenia ofiary na wojsko, Wilno 1789; Uwiadomienie o funduszu dla żebraków, Krak 1789; Plater K., Do płci pięknej (odezwa), b. w. r. 1789 (DS.).

5312. **Austrya.** Zbiór wyroków i rozkazów, Lwów 1789, *zob.* Nr. 4998; — Sądu urządzenie [powszechne kryminalne], Lwów 1789; — Nachricht von dem k. k. galizisch. Appellationsgerichte, Lwów 1789; — Verordnungen einsichtlich der in Oesterreich in specie in Galizien in Umlauf gesetzten Banknoten 1789; — Wypis z listu obywatela podolskiego [po pol. i niem., o bitwie pod Galaczem] 1789, *zob.* Nr. 5299.

5313. **Prusy.** Pozew, My Fr. Wilhelm król pruski, Bydgoszcz, Od sądów zadwornych powołujący mających pretensye do Raf. Radojewskiego 1789 DS.

5314. **Rossya.** Katarzyna II., Ekstrakt z gazety hamburskiej, Kopia responsu Branickiej pisanego z powinszowaniem imienin 1789; — Wichert Hier., Kazania [1. Dziękczynne Katarzynie II., 2. Na ogłoszenie ustaw], Płock 1789; — Magnae Russ. imperat. duci Princ. Potemkin carmen Polociae 1789 [DS.].

5315. R. **1790. Uniwersały.** Uniwersał o poprawie rządu 12. marca 1790; — Małachowski Stan. i Sapieha Kazim., Uniwersał 2. sierpnia, Stan dochodów seminaryów i szpitalów 1790; Uniwersał zalecający wybór następcy tronu 24. wrześ., War. 1790; [Początek: Panowie! — a poleca Elekt. Sas. na następcę tronu]; Uniwersał 25. paź. 1790; — Uniwersał marszałków uwiadamiający o czynnościach sejmowych 1790; — List okólny marszałków seymu czteroletniego, Warsz. 1790; — Uniwersał skonfederowanych Rpltej stanów dat. na sesyi sejmowej, o instrukcye sejmikowe co do sukcesyi 1790; — Stan. Aug., Pismo ważne ze strony króla 1790 [DS.].

5316. R. **1790. Komisya Rpltej Skarbu.** Uniwersał: uwiadamiający obywatelów o płacy dla żołnierza 11. stycz. 1790, względem licytacyi dóbr do bisk. krak. i ks. siew. należących 11. lut. 1790, względem przysp. opłaty podatków 12. lut. 1790, względem zaciągnienia summ dla wojska 23. lut. 1790, względem podatków 1. marca 1790, względem przedłużenia raty wnoszenia nowej ofiary 5. marca 1790, względem dawnej lustracyi głów żydowskich 30. kwietn. 1790, względem dopełnienia lustracyi dymów 1. maja [2 ed.] 1790, względem opłaty złotego z dymu na magazyny 1790, zabraniający wprowadzania monety zagran. 8. czewca 1790, względem podatku skórowego 14. czerwca 1790, co do sprzedaży skór 1790, o czopowe 15. lipca 1790; Obwieszczenie względem licytacyi czopowego 1790; Ustanowienie miejsc do exekucyi podatków publicznych 29. lipca 1790; Uniw. co do miar i wag 25. września, Warsz. 1790; Obwieszczenie do wierzycielów Rpltej względem zgłaszania się d. 2. październ. 1790; Uniw. względem tytoniu, Warsz. 30. grudn. 1790; Ustanawia ceny tabaki 1790; Uniwersał względem pomnoż. dochodu 1790; Uniwersał względem królewszczyzn 1790; Instrukcya o królewszczyznach d. 20. maja 1790; Zasady do urządzenia sprzedaży wieczystych królewszczyzn 23. Decembr., Warsz. 1790; Wiadomość o summach na starostwach i królewszczyznach 10. sierpn., Grodno 1790; Uniw. względem sum po duchownych 1790; Podatek w kontynuacyi z dóbr duchownych 1790; Protokół ekonom. skarbu koron. 27. marca, Klassyfikacya przedaży skór 1790; Protokół ekon. skarbu koron. 14. czerwca 1790, Dyspozycya podatku skórowego 1790; Zawotowanie komisyi skarbu koronn. 1790; Deputacya do przeniesieuia podatku podymnego, Warsz. 1790; Deputacya do porównania ofiary i podatków 13. marca [15. marca] 1790; Obwieszczenie deputacyi do przeniesienia podatku podymnego [podp. Walewski] 1790; Nota od komisyi skarbowej do Najj. Stanów 1790; Kopia kontraktu komisyi Rzeczyposp. Skarbu koronnego 1790;

Tabella pokazująca stan dochodów Skarbu 1790; Tabella podatków dawnych i nowo ustanowionych 1790; Ofiara na ten raz uczyniona 1790; Wyznaczenie komisarzy względem ofiary 1790; Ofiara stanu rycerskiego na powiększenie sił krajowych 1790; Ofiarę młynarzów przyjmujemy 1790; Ofiara publicznej usługi Stefana Niewiarowskiego [około 1790]; Ofiara W. Walickiego wojew. rawskiego pr. 27. maja 1790; Zebranie dobrow. ofiar złoż. u St. Małachowskiego 12. paźdz., Warsz. 1790; Ofiara Eks-Jezuitów z własnych swych osób dla Rzeczpospolitej uczyniona 1790; Komisya skarbu uwiadamia o nagrodzie Szczerbiny 1790; Taż projektuje uwolnić Andrykiewicza 1790; Szematy taryf do podatku podymnego 1790; Zaświadczenie kancell. ekonomicznej na żądanie A. Górskiego, iż żadnych dóbr J. Przeciszewskiego przy rewizyi ofiar 10 grosza zapisanych nie ma, Grodno 1790 [DS.].

5317. **Komisye porządkowe** cywilno-wojskowe, Warsz. 1790; — Lokacya komisyi cywilno-wojsk. 1790; — Polecenie na sesyi sądów komisyi porządkowej 1790; — Tabella płacy officyalistów kom. wojsk. 1790; — Komisye wojewódzkie i powiatowe W. X. Lit. 1790; — Świtkowski G., Pełnomocne polecenie podane do akt komis. powiat. 30. sierp. 1790; — Tomaszewski D., Mowa kom. porządku cyw.-wojsk. przy komisyi w Bracławiu 25. lut. 1790; — Extrakt z protokołu kom. porządkowej ziemi czerskiej d. 11. marca oblatowany 1790; — Komisya porządkowa cyw.-wojsk. wojew. kijowsk.: Uniwersał, Żytomierz 27. lutego 1790; Uniw. Żytomierz 4. marca 1790; Uniw., Żytomierz 5. marca 1790; Uniw., Żytomierz 20. marca 1790; Uniw., Żytomierz 20. kwietnia 1790; Uniw., Żytomierz 11. maja 1790; Uniwersał, Żytomierz 19. czerwca 1790; Uniw., Żytomierz 5. sierpnia 1790; Uniw., Żytomierz 12. sierpnia 1790; Uniw., Żytomierz 4. Sept. 1790; Uniw., Żytomierz 7. września 1790; — Komisya porz. cyw.-wojsk. pow. kościańskiego d. 10. czerwca [przepisy ogniowe i porządku] 1790; — Ordynacya pow. kowieńskiego 1789; — Ordynacya procesu woj. krak.. Krak. 1790; — Korsak Fl., Mowa przy rozpoczęciu komisyi cyw.-wojsk. w Krzemieńcu d. 22. lutego 1790; — Komisya porządkowa cyw.-wojsk. powiatu latyczowskiego, Uniwersał 1. marca o paszportach 1790; Obwieszczenie ogólne o obowiązkach komisyi, Latyczów 1790; Mikłaszewicz Matkowski B., Mowa przy rozpoczęciu komisyi porządkowej w Latyczowie 1790; — Ordynacya czynności i sądów komisyi ziemi lubelskiej d. 22. lut. 1790; — Komisya porz. cyw.-woj. wdztwa wołyń. pow. łuckiego, Łuck 9. grudnia 1790; — Uniwersał kom. porz. wdztwa wołyń., Łuck 9. grudnia 1790; — Komisya porządkowa cyw.-wojsk. ziemi łukowskiej d. 30. grudnia [taksa skór] 1790; — Wyłączenie komisyi sądowo-cyw. dla ziemi mielnickiej, Prawo 15. lut. 1790; — Komisya porządk. cyw.-wojsk. wdztwa rawskiego 1790; — Komisya porządkowa cyw.-wojsk. wdztwa Sendomirskiego 1790; — Ordynacya komisyi cyw.-wojsk. w wdztwie sieradzkiem [c. 1790] [DS.]; — Korzon T., Kom. porząd. cyw.-wojsk., Ateneum 1882 I.

5318. R. **1790. Etat wojska** koronnego i W. X. Lit. 1790; — Tabella generalna komputu wojska 1790; — Komisya wojsk., O wielości płacy żołnierza z d. 11. stycz. 1790; — Deputacya do kom. wojskowej 1790; — Sztab generalny wyższy, Warsz. 1790; — Rezolucya Lubowidzkiemu gener. od kom. wojsk., Warsz. 3. sierpnia 1790; — Chrzczonowski rotmistrz, Nota do Najj. P. i Stanów 16. kwiet., Warsz. 1790; — Truskolawski Ed., Mowa na poświęcenie sztandarów w obozie d. 7. Sept. 1790; — Jakubowski G., Mowa przed obrządkiem obleczenia kadetów w mundur, Warsz. 1790 [DS.].

5319. **Artykuły wojskowe. Kriegs Artikeln, Warsz. 1790; Opisanie rang w kawaleryi narodowej 1790; Przepisy porządkowe do mustry dla kawaleryi narodowej, Warsz. 1790; Toż, dla regimentów pieszych wojska, Warsz. 1790; Przepisy dla dekuryów szkoły kadetów, War. 1790; Powinności żołnierza i unter-oficera 1789; Powinności korpusu artyleryi 1790; Regulamen służby obozowej i garnizonowej, War. 1790; Regulamen exercerunku dla brygad kawaleryi narod., Warsz. 1790; Proceder prawny wojsk. 1790 (DS.)**

5320. **Sprawy zagraniczne**, *zob.* Nr. 5263 i 5289. Negocyacya pruska w Polszcze, Warsz. 1790; — Punkta do pokoju dworowi pruskiemu, Warsz. 1790; — Fryderyk II., List króla pruskiego do Najj. Pana 11. kwietnia z Berlina 1790; — Stanisław August, List do króla JMci pruskiego d. 17. marca 1790; — Traktat przymierza między królem a królem pruskim, Warsz. 1790; — Addytament do Gaz. warsz. 1. maja, List króla pruskiego do Xcia Wirtembergskiego Ludw. 1790; — Addytament do Gaz. war. 8. maja, Korespondencya króla Prus z Stan. Aug. 1790; — Addytament do Gaz. war. 8. maja, Korespondencya względem traktatu handlowego 1790; — Zdanie posła prow. Wpolsk. z okazyi traktatu handlowego 15. mar. 1790; — List pożegnania do hrabi Stakelberg 4. maja 1790; — Nota do posła rosyjskiego [po franc. i pol.] 1790 [DS.], Russkaja Star., Moskwa 1876; — Schweden u. Russland, Sybels, Hist. Ztschrft. XXII.; — Borcke hr. de, Kopia listu do króla szwedzk. z 4. lut., Sztokholm 1790; — Engöström Waw., Nota posła, War. 14. kwiet. 1790; — Tenże, Déclaration du ministre résident de Suède 1790; — Remarque sur la lettre du prince Nassau, Stockholm 1790 (toż po szwedzku, E. IX.) [DS.]; — Vivenot A., Quellen z. Gesch. der deutschen Kaiserpolitik 1790—1801, Wien 1870, *zob.* Nr. 1599; — Potocki Stan. Szcz. do Ben. Hulewicza z Wiednia d. 22. czerwca [O nieoddanie Gdańska i Toru-

nia] 1790; — Tenże do tegoż d. 7. i 14. sier. z Wiednia, War. 1790; — Tenże, List odpowiedni do króla pol. 23. list. z Wiednia 1790 [Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.]; — Pretensye do Austryi, Hubert L., Pom. hist. I.; — *Zob. Nr. 5342 (Galicya)*; — Janowski X., Excerpt z listu z Konstantynopola 1790; — Opisanie urocz. wjazdu Potockiego do Pery 10. Aug. 1790; — Opisanie audyencyi J. W. Potockiego u sułtana IV. die Aug. 1790; — Manifest Stanów Flandryi z franc. [podp. J. F. Rochaert], Warsz. 1790; — Neselrod, Punkta preliminaryjne do pokoju posła rosyjsk. dworowi berlińsk. 1790 [DS.].

5321. **Uwagi** nad aliansem z Moskwą, Warsz. około 1790; — Staszic Stan., Przestrogi dla Polski z teraźniejszych politycznych związków 1790; — Przestroga dla Polaków z okoliczności odmiany postępowania względem nich moskiewskiego [2 ed.], Warsz. 1790; — Observations sur l'échange des villes de Danzig et Thorn pour le rabais, Vars. 1790; — Maska odkryta na marsowym polu w Paryżu z fran. przetł. [Knowania pruskie o rozbiór Polski] 1790; — Rzewuski A. W., O proponowanej przez dwór londyński cessyi Gdańska dla dworu berlińskiego, uwagi, b. w. m. i r. 1790 [DS.]; — Boscamp, Turco-Federomanie d'une alliance droite de la Pologne, Vars. 1790; — A l'operateur patriote sur la Turco-federomanie 1790 [DS.].

5322. **Bunty na Ukrainie.** Wyznaczenie egzaminatorów w sprawie o bunty zaskarzonych 1790; — Tański Ign., Relacya deputacyi do egzaminowania oskarzonych o bunty, część I., Głosy przy relacyi, Annexa, War. 1790; — Tenże, Treść z relacyi 1790; — Makulski Fr., Bunty ukraińskie z przydaniem kazania, War. 1790; — Na list z Warszawy odpis z Ukrainy. Warsz. 1790; — Worzell, Sposoby zapobieżenia buntom 1790; — Extrait du discours à la diète 26. Mars 1790 par un des membres de la dep. pour le mouvement seditieux 1790; — Łapiński S., Kazanie z okoliczności buntowniczych zamachów, Wilno 1790 [DS.].

5323. **Deputacya do miast**, *zob.* Nr. 5291. Miasta koronne i W. X. Lit., Prośba do deputacyi 1790; — Odpowiedź na miast żądania, około 1790; — Królu Najjaśniejszy! Prośba plenipotentów miast 1790; — N. N., Manifest przeciw mieszczanom, War. 1790; — Olizar Wołodkiewicz L., Memoryał reprezentantów wdztw kijow. i wołyńsk. z okoliczności memoryału od miast podanego 1790; — Dekiert J., Od miast koronnych do N. Pana i stanów [pióra Kołłątaja] 1790; — Tenże, List do St. Małachowskiego 30. Oct., War. 1790 (toż po niem.); — Królu Najjaś., Prośba miast przeciw połączeniu z żydami 1790; — Sprawiedliwość długim miejskich praw memoryałom krótką uwagą dość czyniąca 1790; — Sprawiedliwość miastom polskim W. X. Lit. 1790; — Kaspary Jan, Przeświet. wojew. krak., Podziękowanie za opiekę nad miastami 1790 [DS.].

5324. R. **1790. Sejmu okres III. Projekta** formy rządu przez deputacye 1790; Projekt do formy rządu deputacyi sejmowej złożony sejmowi 1790; Prawa kardynalne, których odmieniać nie będzie wolno, Warsz. 1790; Myśli obywatelskie o istocie praw kardynalnych, Projekt do prawa 1790; Myśli obywatela nad praw. Rpltej, Projekt do klasyfikacyi onych 1790; Punkta z projektu praw kardynalnych w większej części udecydowane, około 1790; — Sejmiki deputackie, Projekt 11. maja 1790; Projekt sejmików ukończony przez deputacyą, b. w. r. 1790; Wyciągnięcie treści z projektu deputacyi 1790; — Projekt seymu konstyt. extraordynaryjnego 1790; Dokończenie projektu o sejmie, około 1790; Myśli obywatelskie do projektu sejm. [dwojaki projekt] 1790; — Trwałość sejmu i rady krajowej 1790; — Projekt bezkrólewia wiecznego [Suchorzewskiego] 1790; Na projekt wieczny odpowiedź 1790; — Sapieha K., Rota przysięgi dla skonfederowanych, Projekt 1790; Wojczyński S., Rota przysięgi dla sejmujących 1790; — Dłuski S., Wyznaczenie deputacyi do zbioru praw, Projekt z projektami w tejże materyi Sew. Rzewuskiego i Xcia Czetwertyńskiego 1790; — Sposób powiększenia sił krajowych 1790; — Ofiara dla Rpltej z dóbr ziemskich, Projekt 1790; Ofiara dzwonników, Projekt 1790; Wzgląd na przypadki, Zdanie kom. skarbu, Projekt do prawa około 1790; Wyznaczenie deputacyi do rewizyi protokołów ofiary z dóbr 1790, *zob.* Nr. 5316; Zabezpieczenie niezawodności przychodu 1790; Sposób dojścia i wyświecenia intraty każdego dziedzica, około 1790; — Projekt komisyi koekwacyjnej 1790; — Piniński Wojc., Projekt do deputacyi konstytucyjnej względem starostw około 1790; — Myśli obyw. do projektu ulepszenia rządu woysk., około 1790; — Projekt rozpoczęcia werbunków, War. 1790; Lubomirski Jerzy, Projekt do uformowania woluntaryuszów 1790; Rosenhibel, Projekt na uformowanie batalionu strzeleckiego z pożytkiem skarbu, b. w. m. i r., około 1790; — Dodatek do projektu o nobilitacyach 21. listop. 1790; Prerogatywa stanu szlacheckiego, Projekt sejm. 1790; — Myśl obyw. o połączeniu jurysdykcyi ziemiańskiej wraz z miejskimi, o sędziach, Warsz. 1790; — Butrymowicz Mat., Reforma żydów, Projekt [2 ed.] 1790; — Bank krajowy, Projekt do prawa 1790; Jezierski Jacek, Projekt banku narodowego 1790; Gławe Kobielski K., Projekt 8. grudnia podany względem banku 1790; Układ nowy dwóch banków, jednego na dobra ziemskie, a drugiego na dobra ru-

chome, b. w. m. i r., około 1790; Objaśnienie projektu do banku 1790; — Sąd handlowy 1790; Projekt gospodarstwa względem pomnoż. produktów i rękodzieł 1790; — Gieryk Ad., Projekt względem pożytku odkrycia kruszców, o soli w kraju 1790; — Hulewicz B., Warunek o suspensach, Projekt, około 1790; — Projekt co do Xtwa Siewierskiego, około 1790; — Zabezpieczenie intraty biskupom, około 1790; Toż, całości granic pojezuickich, około 1790; Toż, funduszu Mansyonaryi, około 1790; — Aigner P., Projekt do urządzenia budowniczych 1790; — Mikorski, Warunek, Projekt 1790; — Dodatek do projektu, czyli myśli arbitra, Warsz. 1790; — Względem prorogacyi konfederacyi i sejmu, Projekt 1790; — Projekt, ażeby nowo przybranych posłów przybierano, około 1790 [DS.].

5325, R. *1790.* Prośba wdztwa podolsk. i bracławsk. z zażaleniem na biskupów rit. lat. 1790; Obywatel woj. podlaskiego ziemi bielskiej 24. styczn. 1790; Przełożenie do stanów względem dóbr lennych na Rusi i Podolu z powodu wsi Balinie 1790; Skarga ziemi dobrzyńskiej (Oblata) 1790; Deklaracya w grodzie czerskim 1790; Grzymała Winc i Drużbacki Mich., Memoryał urzędu grodzkiego latyczowskiego do stanów 24. wrześ., War. 1790; Skarga miasta Mińska, Warsz. 1790; Do stanów Najj Rpltej (o podatek), Rawa 13. marca, Warsz. 1790; Lubomirski J., Prośba do stanów 1790; Michalewski Sz., Prośba do Stan. Augusta 1790; Mikorski J., Prośba o uciążliwości w podatkach 1790; Sierakowski K., Najj. Królu i Najj. Stany! (Prośba) 1790; Prośba szlachty Trościańca 27. maja 1790; Wilamowski J., Najj. Królu! (Prośba o królewszczyznę), około 1790; Załuscy, Memoryał do stanów Rpltej 1790; Zieliński W., stolnik łomżyński, Memoryał na sejm podany (o Naborów i Trąbki), około 1790; Prośba szpitala Dz. Jezus, War. 1790 (DS.).

5326. R. **1790. Uchwały sejmowe. Okres III.** Actum in curia regia vars. d. 11. Febr. [Awans w wojsku], 15. Febr. [Wyłączenie kom. wojsk. dla ziemi mielnickiej], 18. Febr. [Lokacya komisyi cyw.-wojsk. pow. rzeczyckiego, Rangi i awansy w kawaleryi narodowej], 20. Febr. [Sejmiki łomżyńskie], 27. Febr. [Przyłożenie się żydów do potrzeb Rpltej, Ofiara], 3. Martii [Zlecenie komisyi wojsk.], 4. Martii [Miasta i miasteczka], 8. Martii [Rezolucya dla ziemi bialskiej, Toż dla wdztwa krak., Deputacya do porównania ofiary i podatków], 10. Martii [Deputacya do komisyi wojskowej], 17. Martii [Ustanowienie komissaryatu wojskowego, Zalecenie komisyi wojsk.], 29. Martii [Deklaracya], 31. Martii [Ofiara obywatelska, Tłómacz do ekspedycyi ruskich, Wzgląd na Bernarda Zabłockiego, Wyznaczenie posłów do stanów Holenderskich], 12. Aprilis [Zalecenie komisyi względem generał-leytnantów], 15. Aprilis [Zlecenie komisyom cyw.-wojsk.], 22. Apr. [Lustracya dymów], 24. Apr. [Funkcye deputackie], 11. Maii [Sejmiki dep. wdztwa witebskiego], 17. Maii [Ofiara W. Walickiego wdy rawskiego], 20. Maii [Wyzn. Xcia Jabłonowskiego na posel. do Berlina, Starostwo kowelskie], 26. Maii [Ustanowienie ziemskiej kancelaryi w Telszach], 4. Junii [Podanie majora artyl.], 10. Junii [Czas dep. koekwacyiney], 11. Junii [Duchowieństwo obojga obrządków], 19. Junii [Deputacya dla interesów cudzoziemskich, Czas dla sejmików poselskich, Zalecenie Kom. skar. kor. i lit., Warunek dla Leszna], 22. Junii [Dep. do reformy żydów, Zabezpieczenie chorągwi tryb. lit., Zalecenie pisarzom polnym], 19. Julii [Ust. zsypki], 22. Julii [Zalecenie kom. skarbu, Zalec. deput. skarbow.], 24. Julii [Zalecenie kom. wojsk., Deputacya do ułożenia projektu do ekonomii, Zalecenie pieczętarzom], 28. Julii [Zabezpieczenie fund. Mansyonarii 2 konst., Opatrzenie cerkwi w Kamieńcu], 29. Julii [Duchowieństwo ruskie], 31. Julii [Zalecenie komisyi wojsk., Zalecenie deput. do egzam. depart. wojskowego], 9. Aug. [Czas deput. koekwac.], 11. Aug. [Zalecenie kom. woj.], 12. Aug. [Zalecenie sądowi sejmowemu], 18. Aug. [Sądy assessorskie], 1. Septembr. [Dekret na Ad. Ponińskiego, *zob.* Nr. 5307], 9. Sept. [Sprawa z B. Klityńskim], 15. Septem. [Szafunek krzeseł senatorskich], 20. Septem. [Warunek], 22. Septemb. [Posłowie do Francyi i Hiszpanii, Zalecenie marszałkom, Dep. do porównania ofiary], 27. Sept. [Czas sejmików], 4. Octobris [Miejsce dla sądów powiatu rzeczyckiego], 18. Oct. [Warunek], 25. Oct. [Ostrzeżenie, Zasługi komisarzy do ofiary, Warunek o susp.], 27. Oct. [Odłożenie sądów, Zsypka zbożowa, Warunek dla kom. cyw.-wojsk.], 2. Nov. [Zaciąg 10 milionów, Sejmiki relacyjne, Zalecenie marszałkom], 11. Nov. [Wzgląd dla osób, Nobilitacye, Warunek dla M. Łyszkiewicza, Indygenaty, Nagroda atamana D. Szczerbiny], 25. Nov. [Nobilitacye, Zalecenie kom. skarbu, Objaśnienie nobilitacyi], 30. Novem. [Rehabilitacye, Indygenaty, Odpowiedź kom. wojsk., Sądy grodz. nowogrodzkie], 3. Dec. [Szpital Dzieciątka Jezus w Wilnie, Pozwolenie Bazylianom, Fund. szpitala pułtuskiego, Deklaracya, Nobilitacya osób wojskowych, Indygenaty, Ubezp. fund. Bazylianów, Uwolnienie a scartabellatu], 13. Decemb. [Zlecenie, Szkoły w Bielsku Podlaskiem, Rachunki koszar warsz.], 15. Dec. [Dyssydenci], 25. Dec. [Komisya skarbu] 1790 (DS.) [także Vol. leg. IX.]; — Prorogacya sejmu 1790 DS.

5327. R. **1790. Sejmowe mowy. Okres III.**, *zob.* Nr. 5256 i 5269. Hulewicz Ben. (Głos 7. stycznia in turno); Niemcewicz J. U. (Głos *9.* stycz.); Ożarowski P. kaszt. wojn. (Głos w izbie senatorskiej *15.* stycz.); Tenże (Głos na sesyi prowinc. *23.* styczn.); Strojnowski H. X. *(24.* styczn.); Ożarowski Piotr kaszt. wojn. (Głos *30:* styczn.); Szymanowski J. (Mowa *8.* lutego); Leszczyński poseł inowrocł. (Głos *16.* lut.), Ledochowski star. bronowski (Głos); Moszyński Fr. (Głos *4.* marca); Potocki Ign. (Głos *10.* marca); Potocki Sew. (Przymówienie się *13.* marca); Niemcewicz J. U. *(15.* marca), Potocki Ign. (Głos), Stan. Aug. (Mowa po pol. i fran.);

Godlewski (Głos *18.* marca), Leszczyński (Głos); Zboiński starosta mszański (Głos w materyi danych starostw w dziedzictwo 18. marca i Głos drugi 19. marca i Głos trzeci w tej materyi 22. marca); Kocieł J. (Głos *19.* marca), Leszczyński (Głos), Strasz Mich. Odrowąż (Głos); Rzyszczewski A. (Głos *22.* marca), Sokołowski S. R. (Głos), Szymanowski J. (w materyi starostw); Czacki M. (Głos *23.* marca); Małachowski Stan. (Zagajenie przez marszałka *26.* marca), Madaliński Ant. (Głos), Wyciąg z mowy (?) 26. marca (toż po niem: Auszug); Jeleński K. L. (Zdanie *28.* marca); Wojczyński St. (Głos *30.* marca), Wybranowski Ign. (w materyi Ad. Ponińskiego); Dłuski S. (Głos w materyi rozkładu podatku *2.* kwietnia); Moszczeński A. poseł bracławski (Głos sekretarza W. X. L. *19.* kwiet.), Moszyński Fr. (Mowa, przytem Summaryusz dochodów) (toż po fran.); Rzyszczewski Ad. (Głos *22.* kwiet.); Krasnodębski Jan (Głos *23.* kwiet. wzgl. pałacu dla ambas. mosk.), Rzyszczewski Ad. (Głos), Wawrzecki Tom. (Głos); Zieliński Alex. (Głos *26.* kwiet.); Leszczyński (Głos *29.* kwiet.); Kiciński Pius (Głos *30.* kwiet.); Strasz Michał Odrowąż (Głos *3.* maja); Józefowicz W. *(4.* maja); Rzyszczewski Ad. (Przymówienie się 7. maja); Grocholski (Głos posła bracławsk. *10.* maja), Potocki Ignacy (Głos), Rzyszczewski Adam (Głos), Suchodolski W.; Ankwicz Józef (Głos *13.* maja); Würtemberg L. *(15.* maja), Zieliński Alex. (Głos); Dłuski S. (Głos *17.* maja). Strasz M. Odrowąż (Głos); Gutakowski (Przymówienie się *18.* maja); Morski Onufry *(20.* maja), Zakrzewski Jan poseł wdztwa pozn. (Głos); Matuszewicz Tad. (Głos *21.* maja); Jordan Jan (Głos *25.* maja), Krasiński Ad. Stan. (w okoliczn. duchowieństwa, Mikorski J. poseł gostyński (Głos); Strasz Mich. Odrowąż (Głos *27.* maja), Suchodolski W.; Cieciszowski Gasp. X. (Przymówienie się *28.* maja); Jezierski Jacek kaszt. łukows. *(29.* maja); Ożarowski Piotr (Głos przy podaniu etatu *3.* czerwca); Kiciński Pius (Głos *4.* czerw.); Brzostowski Mich. (Głos 7. czerwca), Jeleński K. L. (Zdanie), Ożarowski Piotr (Głos), Romanowicz (Zdanie), Suchodolski K. L. (Zdanie), Świętosławski Woj. (Głos), Zaleski M. (Głos, Władza posłów); Czacki M. *(8.* czerwca), Hulewicz B., Jezierski Jacek, Suchodolski W., Wawrzecki Tom. (Głos); Kiciński Pius *(10.* czerw.), Leszczyński (Głos), Zaleski M. (Głos o posłach); Wawrzecki T. (Głos *11.* czerwca); Suchorzewski J. (Głos *14.* czerwca), Zaleski M. (Głos o sejmikach); Sokołowski S. R. (Głos *20.* czerwca), Świętosławski Wojciech (Głos *12.* lipca, zarazem Głos *13.* lipca), Mikorski J. poseł gostyński (Votum in turno); Świętosławski Wojc. *(15.* lipca, przy nocie o przechód wojska prusk.); Krasiński Ad. Stan. (przy oddaniu do laski dzieła: Poprawy formy rządu *30.* lipca); Mniszek Michał Wand. (Głos przy wstępie do poprawy rządu *8.* sierpnia); Zakrzewski Jan poseł pozn. (Głos *9.* sierp., Wniosek przedłużenia sejmu); Jerzmanowski F. *(10.* sierpnia), Świętosławski Wojc., Zieliński Al. (Głos); Kościałkowski F. (Głos *26.* sierpn.), Gomoliński (Głos z urzędu miany na sądach sejm. *28.* sierpnia); Hulewicz B. *(30.* sier.), Suchodolski W., Wybranowski J. (w materyi projektu uniwersału na sejmiki w okoliczności obierania króla); Zaleski M. (Przymówienie się *31.* sierpnia o rozdaniu wakansów); Kiciński Pius (Głos *1.* września); Cieciszowski Gasp. X. (Głos *2.* września). Giedroyć J. St. (Głos bisk. żmudzkiego), Mniszek Michał Wand. (Głos), Potocki S. (Przymówienie się w materyi donatyw), Woronicz J. P. (Głos K. Cieciszowskiego bisk. kijow.); Hulewicz B. (*6.* wrześ.), Kiciński Pius (Głos), Leszczyński (Głos); Pawlikowski Piotr (Głos *7.* września); Kossakowski Józef X. bisk. infl. *(9.* września); Gorzeński Aug. (Głos *10.* września), Kiciński Pius (Przymówienie się), Zakrzewski Jan poseł poznański (Głos); Kiciński Pius (Głos *13.* września), Naruszewicz Adam (Głos), Potocki S. (Przymówienie się), Zaleski Mik. (Przymówienie się); Jeleński Konst. Lud. (Przymówienie się in turno *14.* września); Proskura Kaj. Suszczański (Głos *16.* września); Hulewicz B. (Głos *17.* września), Jeleński K. L. (Zdanie), Kossakowski Józef X. bisk. infl., Krasiński Adam Stan. (za sukcessyą), Leszczyński poseł inowrocławski (Głos), Morski Onufry (Głos), Pawlikowski Piotr (Głos), Rzyszczewski A. (Głos), Stan. Aug. (Głos); Kiciński Pius (Przymówienie się *19.* września); Potocki Stan. Kostka (o potrzebie odesłania do narodu urządzeń względem tronu polsk. *20.* wrz.), Sapieha Kaz. (Głos), Zakrzewski Jan poseł pozn. (Głos); Wawrzecki Tom. (Głos *23.* września); Leszczyński (Głos *24.* września), Matuszewicz T. (Głos); Stan. Aug. (Głos *26.* września); Wawrzecki Tomasz Głos *27.* września); Kublicki (Głos *1.* października); Czartoryski A. K. (Głos 7. paździer.), Leszczyński (Głos), Stan. Aug., Zakrzewski J. poseł pozn. (Głos); Morski Onufry (Głos *8.* paźdz.), Pawlikowski Piotr (Głos), Strojnowski W. (Głos podkomorzego buskiego radzący podwojenie posłów do sejmu); Butrymowicz Mat. (Głos *11.* paźdz.), Czetwertyński J. T., Jordan J. (Głos), Skorupka Michał (do tronu). Strasz Michał Odrowąż (Głos); Gorzeński Aug. (Zdanie *12.* paźdz.), Suchorzewski J. (Przymówienie się); Czetwertyński J. T. *(19.* paźdz.); Pągowski Józef (Głos w materyi przyspieszenia projektu o starostwach *20.* paźdz., Głos *30.* paźdz. i projekt); Tyszkiewicz (Głos *25.* paźdz.); Zaleski M. (Głos *28.* paźdz., Wojsko, Skarb); Matuszewicz T. (Głos *3.* listopada); Karski (Głos podczaszego *16.* listop.); Ożarowski Piotr (Głos *26.* listop.); Wądołkowski J. N. (Głos *9.*

grudnia); Lipiński J. (Głos *10.* grud. o sukcesyi), Mostowski Tad. (Podziękowanie *13.* grud.); Niemcewicz J. U. (Przymówienie się *18.* grud.), Potocki Ign. (Głos); Sołtyk St. (Głos *20* grud. wraz z proj. o porządku Izby); Karp Fr. Maur. (Głos *21.* grudnia po po przystąpieniu do aktu konfederacyi); Kwiecki F. A. (Głos), Ledóchowski Ant. wojewodzic, (Głos), Leżeński M., Mielżyński M., Pągowski J., Potocki Ign. (Głos), Rybiński Jan Nep. (Głos); Dłuski S. (imieniem wojew. *23.* grud.), Linowski A. (Głos wzgl. wniesionej przysięgi), Miaskowski Kaz. (Głos); Plater K. K. (Głos *28.* grud), Potocki Ign. (Głos), Siwicki J. (Głos); Zaleski M. (Zdanie *29.* grud. o wyk. przysięgi; Czapski F. (Głos *30.* grud.); — Jordan J. (b. d.), Głos w materyi przedłużenia urzędowania posłów 1790; — Kochanowski Michał, Przymówienie się, War. 1790; — Kossakowski Michał, Przymówienie się, War. 1790; — Trębicki, Głos przy projekcie o kandydatach do magistratur 1790; Jezierski Jacek, Mowy sejmowe r. 1789 i 1790 miane, 1790 (DS.).

5328. R. **1790. Sejmiki.** Małachowski A., Zagajenie na sejmiku 8. lutego w Warsz. 1790; — Dembowski Aleksy, Mowa na sejmiku w Łęczycy 9. lutego, Warsz. 1790; — Plater star. infl., Do posłów infl. w okolicz. sejmików d. 24. maja 1790; — Dyaryusz sejmiku w Proszowicach z przepisu prawa 15. lipca odbytego 1790; — Rzewuski Seweryn, Protestacya przeciwko sukcessyi tronu w Polsce przez Rzewuskiego i S. St. Potockiego d. 15. sierp. 1790; — Potocki St. Szcz. do Benedykta Hulewicza 7. sierp. 1790, Toż 21. sierpnia 1790, Toż 15. wrześ. [2 ed.] Warsz. 1790; — List do publiczności, czyli uwagi nad listami Stan. Potockiego do Ben. Hulewicza 1790; — Odezwa przeciwko tym, którzy myślą o sukcessyi tronu, obywatela wojew. podlaskiego ziemi bielskiej 24. września 1790; — Protestacya przeciwko sukcessyi tronu w Polszcze Sew. Rzewuskiego i Stan. Potockiego, Wypis z xiąg wojew. bracławskiego 25. września 1790; — Rzewuski Józef, Wielhorski M., Komorowski J., Sobieszczański St., Manifest przeciwko sukcessyi, Wypis z ksiąg 11. paźdz. 1790; — Moszczeński Ad., Hulewicz Ben., Protestacya przeciw sukcessyi 11. paźdz. 1790; — Łukasiewicz Józef, Memoryał m. Warszawy na obradę sejmikową 16. paźdz., War. 1790; — List o sejmikach miejskich w Warszawie 1790; — List drugi i objaśnienia zapadłego prawa o sejmikach [około 1790]; — Poniński Adam, Manifest przeciw sukcessyi tronu w Polsce d. 18. Oct. 1790; — Actum in curia regia vars. d. 18. Octobr., Odezwa posła kamienieckiego do narodu imieniem S. St. Potockiego 1790; — Krasiński Ad. Stan., Actum in curia regia d. 6. Novembr., Odezwa obywatela przed sejmikami [odp. Szcz. Potockiemu] 1790 [Tenże, Objaśnienie odezwy 1792]; — Potocki St. Szczęsny, Odezwa 16. Novembr. 1790 [toż po łac.]; — Odpowiedź do JW. St. Szcz. Potockiego na odezwę jego do narodu 1790; — Potocki St. Szcz., Odpowiedź na odpowiedź 1790; — Krasiński Ad. St., Odezwa obywatela i posła do narodu przed sejmikami 16. Nov. 1790; — Projekt na sejmikach wojew. lubelskiego [Trzebiński] 16. Novemb. 1790; — Mieroszowski St., Przymówienie się 16. listop. na sejmiku w Proszowicach 1790; — Potocki A., Mowa na sejmiku w Proszowicach 19. listopada 1790; — Taszycki G., Mowa na sejmiku Proszowskim 1790; — Lipiński J., Głos na sejmikach wojew. sandomirs. 18. listopada w materyi sukcessyi tronu, Sandomierz [oblatow. 10. grud.] 1790; — Bniński, Uwagi na sejmik śrzedzki d. 16. listop. 1790; — Laudum sejmiku poselskiego wojew. wołyńskiego 16. listop. 1790; — Pułaski Ant., Głosy na sejmiku wojew. wołyńsk. miane w Łucku 1790; — Rzyszczewski A., Głos na sejmiku w Łucku 16. listop. 1790; — Dogiel Cyryna P., Głos na sejmiku dnia 16. listop. w Żytomierzu 1790; — Memoryał od miasta Żytomierza do wojew. kijowskiego na sejm podczas sejmików, Studennica 1790; — Gołaszewski J., Głos na sejmikach 16. lutego 1790; — Tarnowski R., Głos na sejmiku w Opatowie 17. Novemb. 1790; — Wojczyński T. S., List na sejmiki elekcyjne ziemi rawskiej 17. Nov. 1790; — Manifest ziemi dobrzyńskiej co do gwałtu na sejmiku 19. Novem. 1790; — Mikołajowski J., Szlachcie i possesyonat. w niektórych wojew., Instrukcya posłom 16. listop. [Projekt] 1790; — Rutkowski M., Z podwojonego sejmiku ziemi dobrzyńskiej 16. grud., Głos na rugach 1790; Zakrzewski J., Niektóre myśli do instrukcyi na sejmiku 16. listop. 1790; — Potocki St. Szcz., List do JW. Małachowskiego marsz. z Wiednia 23. listop. 1790 (Toż Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.); — Tenże, List odpowiedny do Zaleskiego posła wojew. trockiego z Wiednia 4. grudnia 1790 [DS.]; — Rocznik Tow. hist. paryskiego, Poznań 1872 [Sejmiki 1790 w koresp. Stan. Augusta].

5329. **Uwagi** obywatela w teraźniejszych okolicznościach Polski, rzecz krótka [przez X. bisk. Kossakowskiego?] 1790; — Szabliński G., Długa odpowiedź na krótkie uwagi jednego anonima 1790; — Czacki Tad., Uwagi polityczne zastósowane odpowiadając na krytykę: Prawo polityczne narodu polsk. [List obywatela wołyń.] 1790, 1791; — Tenże, Rozmowa Solona z Kadym b. w. m. i r. [około 1790]; — Tenże, Doniesienie obywatelom o czynnościach sejmu 1790; — Tenże, Obrona Jana Zamojskiego w Zamościu 26. lutego [Joachim Owidzki do H. Kołłątaja] 1790; — Owidzki Jacek, Obrona Jana Za-

moyskiego 1790, — Czartoryski A. K., Wojciecha Turskiego odpowiedź na dzieło Kołłątaja, Uwagi nad pismem, Warsz. 1790; — Jezierski Fran. Sal., Co się też dzieje z nieszczęśliwą ojczyzną naszą? Chełmno, Warsz. 1790, 1791; — Tenże, Ktoś piszący z War. d. 11. lut. 1790; — Tenże, Wszyscy błądzą, Rozmowa pana z szlachcicem, War. 1790; — Tenże, I ja też, b. w. m. i r. 1790; — Nie wszyscy błądzą, Rozmowa Bartka z panem, Warsz. 1790; — Kołłątaj H., Co się dzieje z ojczyzną naszą? 1790; — Tenże, Ostatnia przestroga dla Polski, 1790 (po niem. 1793); — Naruszewicz Adam, List senatora do przyjaciela, Warsz. 1790; — Staszic Stan., Przestrogi dla Polski 1790 (Toż, Dzieła, War. 1816—20 I.) [Por. E. 1790: Wybicki, a nadto r. 1789: Myśli polityczne]; — Proszę o prawdę, Odpowiedź na Staszica Przestroga dla Polski, b. m. 1790; — Turski W., Odpowiedź na dzieło Kołłątaja, Uwagi nad pismem 1790; — Do Stanów sejm., War. 1790; — Głosy ojczyste, b. m. i r. [około 1790]; — Głos patryoty do arbitrów 1790; — Głos miłośnika ludzkości i człowieczeństwa do narodu, Warsz. 1790; — Głos obywatela do powszechności narodu i reprezent. w sejmie 1790; — Listy JMC. P. R. w Warszawie do JMC. P. S. na wsi (około 1790); — List wieśniaka do dworaka, War. 1790; — List sąsiada do sąsiada [circa 1790]; — List przyjaciela Polaka w Wrocławiu, Warsz. 1790; — List od posłów powiatu orszańskiego do obywatelów, Warsz. 1790; — Wybranowski J., Kopia listu do F. Dłuskiego z Warszawy 28. Feb. 1790; — List obywatela z prowincyi o udzielności Rzeczpospolitej pisany 20. lipca z Kalisza [około 1790]; — Myśli obywatelskie w różnych przeciwnościach, Wilno 1790; — Myśli obywatelskie, Warsz. 1790; — Myśli arbitra [Mich. Zaleskiego?], b. w. m. i r. [Warsz. około 1790]; — Odezwa obywatela do narodu 1790; — Odezwa obywatelki do syna posła, Warszawa [circa 1790]; — Odezwa szlachcica do sejmu 1790; — Ojczyzna do swych synów, [War. około 1790]; — Zdanie Polaka o wolności, czyli myśli w teraźniejszych okolicznościach 1790; — List z Warszawy do przyjaciela na wieś o projektach formy rządu, Warsz. 1790; — Myśli względem poprawy formy rządu, War. 1790; — Ostrzeżenie publiczności względem zasad formy rządu 1790; — Respons ze wsi na list o formie rządu, War. 1790; — Rozstrząśnienie starych uprzedzeń do reformy rządu służące 1790; — Uwagi jednego bezstronnego obywatela nad projektem do formy rządu, Warsz. 1790; — Starych urządzeń nowe rozstrząśnienie do reformy rządu dążące 1790; — Uwagi o formie rządu polskiego proiective podane na sejmie 1790; — Zastanowienie się co to jest fides osób należących do rządu, Warsz. [około 1790]; — Zdanie o zasadach poprawy formy rządu [około 1790]; — Odpis z Ukrainy na list z Warszawy do przyjaciela w materyi formy rządowej, Warsz. 1790; — Ankwicz Józef, Zabezpieczenie rządu krajowego 1790; — Czaykowski B. J., List do autora „Ostrzeżenia" względem formy rządu 1790; — Dydacki Sylen, O przywarach rządu kraj. i o poprawie, czyli nauki z okoliczności praw septembra 1790; — Jezierski Fr. Sal., Rząd polski w tajemnicach odkryty przez Sterne, Warsz. 1790; — Tenże, Katechizm o tajemnicach rządu polsk. przez Sterne, Warsz. 1790; — Kołłątaj H., Prawo polityczne narodu polskiego, czyli układ rządu Rpltej, Projekt w III. części Listów obiecany [Por. E. 1787: Skrzetuski, 1789: Trębicki], Warsz. 1790; — Kwiatkowski K., Rada krótka względem napisania dobrej konstytucyi, War. 1790; — Arbiter stary do nowego posła, b. w. m. i r. [około 1790]; — Piaskowski M., Uwagi nad projektem deputacyi do formy rządu, Warsz. 1790; — Potocki Stan. Kost., Myśli o ogólnej poprawie rządu 1790; — Rzewuski Adam Wac., O formie rządu republikańskiego myśli, t. I. cz. I.—II., Warsz. 1790; — Turski W., Myśli o królach i o sukcesyi, o rządzie, Warsz. 1790; — Turski W., Uwagi krótkie nad pismem W. Turskiego: O królach, Warsz. 1790; — Petrykowski X., Opisanie porządku sejmowania w parlamencie angiels., Warsz. 1790; — Myśl dorywcza posła o urządzeniu Senatu [około 1790]; — O sukcessyi tronu, władzy stanów i urzędów 1790; — Obywatel przeciwko tym, którzy myślą o sukcessyi tronu 1790; — Sukcesya lub elekcya, czyli zdanie wolnego Polaka niewoli niechcącego 1790; — Kopia responsu na list bywsz. senatora polsk. do urzędnika w materyi elekcyi 1790; — List do przyjaciela odkrywający myśl względem sukcesyi i kandydata Polaka, War. 1790; — Myśli województwa podlaskiego względem elekcyi lub sukcessyi tronu 1790, *zob.* Nr. 5323; — Myśli obywatelskie względem elekcyi z okazyi pisma Rzewuskiego i listu Krasińskiego 1790; — Refleksye nad pismem Rzewuskiego, War. 1790; — Uwagi pod r. 1790 przeciw królewskości i tyranom 1790; — Uwagi nad pismem, które wyszło w Warszawie pod tyt. S. Rzewuskiego o sukcessyi tronu 1790; — Warunek o dostojności królewskiej 1790; — Werpechowski B., List do Rzewuskiego z okazyi pisma o sukcesyi tronu [i Mably, List do Wielhorskiego] 1790; — Odpowiedź, *zob.* Nr. 5336; — Jezierski J., Bezstronne zastanowienie się nad ustawą następstwa tronu w Polsce, War. 1790; — Tenże, Zdanie swoje o dożywotniem panowaniu i sukcessionalnem rozwadze oddaje 1790; — Karpiński Fr., O następstwie i wyborze królów [około 1790]; — Kołłątaj Hugo, Uwagi nad pismem S. Rzewuskiego o sukcessyi, Warsz. 1790 (toż po franc. 1791; —

Komierowski, Zdanie obywatela ziemi czersk. przeciwko bezkrólewiu 1790; — Krasnodębski Jan, Głos o potrzebie nowej elekcyi 7. sierp. 1790; — Krasiński A. St., List w materyi sukcesyi tronu do przyjaciela 9. stycz. [3 ed.] 1790; — List przyjaciela S. Rzewuskiego do A. Krasińskiego bisk. [2 ed.] 1790; — Morski T., Uwagi nad pismem Sew. Rzewuskiego o sukcesyi tronu w Polsce 1790; — Olizar Wołodkiewicz L., Do publiczności, jakie korzyści da przy wolnej elekcyi sukcesya 1790; — Tenże, Reszta rozmowy domatorów o pożytkach z sukcessyi [circa 1790]; — Rzewuski Sew., O sukcesyi tronu, rzecz krótka, Amst. 1790, *zob.* Nr. 5296; — Suchorzewski Jan, Projekt bezkrólewia wiecznego 1790; — Kalkulacye okoliczności politycz., b. m. 1790; — Odpowiedź na kal. 1791; — Makulski F., Portret Moskwy, czyli odpow. na pytania: Co jest Moskwa? Jakie krzywdy poczyniła Polszcze? Warsz. 1790; — Moskiewskie dla Polaków życzenia 1790; — Chojecki K., Polak konfederat, Warsz. 1790, — Zdanie szlachcica nieuprzedzonego nad datkiem rosyjskich rubli 1790; — Galicyanin, List ze Lwowa 15. czerwca do Sew. Rzewuskiego, Lwów 1790; — List obywatela pols. z zagranicy w styczniu pisany komisyi wojskowej komunikowany 1790; — Lubomirski J. M., Prośba do skonfed. stanów powtórzona [Uwagi nad uformować się mającym korpusem woluntaryuszów], Warsz. 1790; — Uwagi nad dochodami i expensami Rpltej [około 1790]; — Przestroga o podatkach [ofiara], b. w. m. i r. [około 1790]; — Pomnożenie skarbu i obrony wolności, Warsz. 1790; — Przyłożenie się do potrzeb Rpltej, Warsz. 1790; — Subsidium charitativum z dóbr ziemskich, War. około 1790; — Uwagi obywatela krakowskiego nad ofiarą osób pojezuickich 1790; — Uwagi okazujące nierówność dymów podług przedaży dóbr 1790; — Prawo z 20. maja tyczące starostw 1790; — Ossowski M., O urządzeniu starostw 1790; — Przestroga od posła o zasadzie urządzenia starostw [około 1790]; — Gdyby ofiara z dóbr ziemiańskich 10. grosza [odebr. dóbr królews.] 1790; — Wykład konstytucyi 1790 względem dóbr królewskich, 1790; — Uwagi względem podatku z miasta Warszawy, b. w. m. i r. 1790; — Pomnożenie podymnego z miast król. 1790; — Mokiejowski, Relacya o trzech taryfach celnych 1790; — Duchowieństwo obojga obrządków 1790; — Uwagi nad dobrami kościelnymi z franc. 1790; — Błagalnia ogólna o miłosierdzie duchowieństwa pols. ritus graeco-uniti 26. lipca 1790; — Wiadomość o X. Siewierskiem. 1790; — Sokołowski W., Powitanie komissarzów do X. Siewierskiego 1790; — Objaśnienie pisma: Wiad. o X. Siew. 1791; — O skutkach z poniżenia stanu szlacheckiego [z pism hamb.], b. w. m. i r. 1790; — Myśli do projektu formy rządu co do szlachty mniej majętnej 1790; — Rzewuski S., Nad prawem, któreby szlachcie activitatem na sejmikach odbierało 1790; — Jezierski Fran. Sal., Uwagi nad stanem nieszlacheckim w Polszcze przez J. Kutasińskiego 1790; — Odpowiedź od stanu szlacheckiego miastom żądającym posiadania dóbr, Warsz. około 1790; — Rozmowa obywatela ziemianina łęczyc. z mieszczaninem Łęczycy, Warsz. około 1790; — Sołtykowicz J., Głos na prędce do stanu miejskiego, War. 1790; — Rozbiór pisma p. t. Głos na prędce, Warsz. 1790; — Dwóch nieboszczyków, Dekiert z ministrem o miastach około 1790; — Rozmowa między Sołtykiem a Dekiertem 1790; — Burmistrz z panem wójtem 28. Oct., Warsz. 1790; — Kołłątaj Hugo, Przedłożenie do stanów za ludem wiejskim 1790; — Małachowski Stan., List nadający włościanom w swych dobrach grunta na własność 1790; — Grabowski Ign., Dopytanie się czułości u przodków ku poddanym, odpowiedzi do księgi o poddanych 1790; — Dusza krajów, czyli o poddanych polskich 1790; — Uwagi praktyczne o poddanych, Warsz. 1790; — Ostrzeżenie o fałszywem doniesieniu pod hasłem włościan i wójtostwa [o Anast. Walewskim] 1790; — Odpowiedź wójta na zarzuty burmistrza 1790; — Któryby z obywatelów ofiarę ważył się na poddanych narzucać [około 1790]; — Wulfowicz Sz., Więzień w Nieświeżu do Stanów o potrzebie reformy żydów 1790; — Uwagi nad stanem żydowskim i niektórymi ministrami litewskimi [około 1790]; — Urządzenie ludu żydowskiego w całym narodzie polskim, Warsz. 1790; — Czacki M., Refleksye nad reformą żydów [2 ed.] 1790; — Zwierciadło polskie [defekta żydów] 10. listop., Warsz. 1790; — Jeszcze Głos żydka do wieśniaków b. w. m. i r. [około 1790]; — Myśl obywatela o sprawiedliwości krajowej [około 1790]; — Czacki Tad., Refleksye [zaniedbywanie handlu, opieka nad Gdańskiem] 1790; — Moszyński Fr., Obserwacya nad ustan. projektem fabryk, oczyszczenia rzek, kopania kanałów, założ. banku 1790; — Refleksye względem projektu o obronie propinacyi 1790; — Albertrandi J., Uwagi nad wolnością drukowania ksiąg 1790; — Moszczeński poseł pozn., Sposób ustanowienia niedokończonych na sejmie materyi 1790; — Troskliwość czyli uwagi na pochwałę sejmu, Warsz. 1790; — N. N., List do przyjaciela na sejmiki [około 1790]; — Uwagi w czasie przypadających sejmików poselsk. 16. Novembr. 1790; — List szlachcica do braci na sejmiki elekcyjne 1790 (DS.).

5330. Krzywkowski Leonard, O wolności polskiej b. w. m. 1790; Wolność i niepodległość Polski, b. w. m. i r, Warsz. 1790; Wiadomość chronolog., w którym czasie które państwo wolność utraciło pod rządem sukcess., Warsz. 1790; Sołtyk M. X., Czyny niektóre działane w Polsce przez osoby stanu duchownego

krajowi pożyteczne 1790; Tenże, Ocalenie prawdy poświęconej przyszłości 1790; Caracioli L. A., Głos prawdy przeciwko dzisiejszym libertynom przez Piotra Konitzera przełożony. Kalisz 1790; Rozmowa między Sołtykiem bisk. i Garnyszem na polach elizejskich 1790 (DS.).

5331. Nowy układ zdań patryotycznych (około 1790); Z odmianą stroju Polak się odmienił, Warsz. (około 1790; Uwagi stosownie do poprawy obyczajów na dzień 1. czerwca. Warsz. 1790; Makulski F., Polak odrodzony na nowo 1790 (Inne por. E. 1790: Makulski T.); Coś nowego, War. (około 1790); Jak czuję, tak piszę, War. 179 ; Od gromady Niedźwieckiej, Krak. 1790; Kossakowski Józef, Przeciw ustawie czyli konstyt. czarownic 1790; Chełmianin do paszkwilarza warszawskiego 16. sierp., Chełmno 1790; Trębecki St., Do moich współziomków, War. (około 1790); Odezwa zmarłego Szlawskiego do publiczności (około 1790); Uwagi jednego zlachcica nad listem pisanym z Drezna, Lipsk 1790 (DS.).

5332. Łubieński Stef. X., Instrukcya wizytatorom archidyec. gniezn. 1790; — Tenże, Obwieszczenie o wizycie w Gnieźnie 1790; — Rostocki T. X., List pasterski 1790; — Tenże, Podziękowanie Najj. Panu, War. 1790; — Gołaszewski A., List pasterski d. 12. marca, Przemyśl 1790; — Bielański P., List okólny zalecający nauczanie ludzi 1790; — Kossakowski bisk. infl., *zob.* Nr. 5333; — Administracya duchowna wileńska wiernym dyecezyi wileńskiej, Wilno 1790; — Taż, z powodu zgonu Tom. Zienkowicza, Wilno 1790; — Grabowski Ign., List okólny do braci swej prowincyi 9. września z Wilna 1790; — Podhorodeński Joann. Cant., Deputatio examinatorum cum instructione pro confessariis 3. Novemb. 1790; — Jankowicz J., Promptuarium commisarii visitatoris, Berdicz. 1790; — Nabożeństwo 9 dniowe do N. P. Maryi, Warsz. około 1790 (DS.).

5333. Stanisław August, Rescriptum commissionis granicialis seu limitum C u r l a n d i a e 1790; — Actum in curia regia vars. d. 10. Januar., Manifest Karola Heykinga 1790; — Nerger J. G., Expositio de vera praesentis conventus publ. natura in Curlandia, Vars. 1790 (toż po niem.); — Diarium a d. 18. August Landtage, Mitau 1790; — Sammlung aller Schriften aus (Kurland) Landtag veranlasset worden, Mitau 1790; — Grothus Joh. Ulr., Briefe an meine Mitbürger, I.—II. Heft, Königsb. 1790; — Erklärung des Herzogs (Jan. 1790); — Piotr X. Kurlandzki, Illustr. comitiorum ac confeder. Mareschales, Mitawa 1790; — Odpowiedź ze strony Xiąż. Kurlandzkiego 1790; — Odpowiedź na pismo X. Kurlandzkiego 1790; — Heyking K., Uber den Kurländ. Landtag, War. 1790 (toż po pol.); — Wittenheim C. W., Vorläufige Darstellung einiger Anträge des bürgerl. Standes in Kurland, Mitau 1790; — Wolf Ludinghauzen, Rede bey der Kurl. Ritterschaft (1. Nov. 1790), Warschau 1790 (toż po pol.); — Heyking K., Protestation contre le rescrit du 29. Octobr. par le Duc de Courlande 1790; — Heyking et Ludinghausen Wolff demendent la nomination de jour de l'audience publique 12. Dec. 1790 (toż po pol.); — Heyking K., Representations faites par le délégué, Vars. 1790; — Kossakowski Józef X. bisk. infl., Odpowiedź na pismo Heykinga, Warsz. 1790 (toż po niem.) (DS.), Baltische Monatschrift 1865 XII. [Por. Winkelmann Nr. 9158—9178, także E. 1790: Biron, Kurlandya].

5334. R. *1790.* Heyking K., Kurze Erläuterungen in Rücksicht des Piltischen Kreises, b. w. m. 1790 DS.

5335. R. **1790.** Mniszek Mich. Wandalin, Urządzenie co do żydów, Uniwersał 22. mar. 1790; — Magistrat starej Warszawy d. 4. października 1790; — Plan okopów otaczających Warszawę 1790 (DS.); — Warszawa pod pan.Stan. Aug., Dz. war. 1827 tom. X.

5336. R. **1790.** Glawe Kobielski Karol, List otwarty do króla, Warsz. 1790; — Niesiołowski wojew. do marszałków konfeder. 6. lutego 1790; — List wojew. wołyńsk. do posłów swoich, Łuck 10. lut. 1790; — Werpechowski Sz., Odpowiedź na list B. Werpechowskiego 30. stycz. 1790; — Respons Zygmunta na list J. Sobieskiego (?) około 1790; — Z Nieświeża d. 31. maja 1790; — Z Warsz. 26. czerwca 1790 (DS.); — List Mielżyńskiego P. do Kwileckiego, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

5337. R. **1790.** Ordinatio j u d i c i o r u m ordinar., Częstoch. 1790; — Ordynacya czyli urządzenie procesu dla sądów m i e j s k i c h, b. w. m. (circa 1790); — Lipiński Augustyn Karol Bor., Mowa do króla od izby trybunału koron. piotrkowskiego 11. październ. na publ. audiencyi 1790; — Gomoliński, Głos z urzędu miany na sądach sejm. 28. sierpn. 1790; — [T r y b u n a ł W. X. L i t e w s k i e g o]: Bernowicz M. przeciw Mich. Niezabitowskiemu, Józ. Tyszkiewiczowi, Xaw. Moszkiewiczowi, Korsakom; Bułhakom (circa 1790; — Bieńkuński F., Sprawa z Szczytami i Wereszczakami, Wilno około 1790 [Por. E. 1790]; — B r z o s t o w s c y przeciw wszystkim kredytorom, circa 1790 [Por. E. 1790]; — Bujnicki, Sprawa z Kaz. z Ogińskich Brzostowską, b. w. r. 1790; — Chomińscy i Ign. Tyzenhauz przeciw Oskirskim i Judyckiemu 1790 [Por. E. 1790]; — Daynowski W., Sprawa z Michalskimi, około 1790; — Dłużniewscy przeciw Brzostowskim, circa 1790; — Dołwnar Ign., Sprawa z Krystyną Kaczanowską, circa 1790; — Downarowicz Dom., Głos przeciw Knytowiczom, circa 1790 [Por. E. 1790]; — Dragat Jan w sprawie z Brzostowską, Wilno circa 1790; — Faustyn od S. Aleksandra, Sprawa przeciw Jan. R. Szymkowskiemu, circa 1790; — Fiedorowicz M., Głos przeciw Ciechanowieckiemu, circa 1790 [Por. E. 1790]; — Frąckiewicz, Replika w sprawie przeciw Legowiczom, circa 1790; — Giełgud Mich., Sprawa kilkuset obywateli z Ign. Przeciszewskim, Stan. Dowgirdem i dalszymi stronnikami, s. a., circa 1790; — Kaczanowska K. z Rohozów, Sprawa przeciwko Ign.

Dołwanowi plebanowi puńskiemu, b. w. m. i r., circa 1790; — Korff J., Sprawa z Zuzmanowicami i innymi, b. m. i r., circa 1790; Kossakowski Sz., Sprawa z Tomaszewiczami oraz P. Korffem, b. w. m. i r., circa 1790; — Kostrowicki Mich., Głos przeciw Ant. Wasilewskiemu, Wilno 1790; — Sprawa z Koszczycami starostami, b. w. r., circa 1790 [Por. E. 1790]; — Krzyżanowski And., Sprawa z Franc. Iwaszkiewiczem, Ign. Siemińskim, Ign. Soroką, b. w. m. i r., circa 1790; — Kujtowicze Jan i Ign., Głos w sprawie przeciwko Dom. Downarowiczowi i innym 1790 (Por. E. 1790); — Kukiel, Repozycya przeciwko Hornowskim i Jakowickim b. w. r., Wilno około 1790; — Kuszelewscy K. i B., Sprawa z A. Koszczycem i T. Wańkowiczem podczasz. mińskim, b. w. m. i r., Wilno około 1790; — Legowicze przeciwko Frąckiewiczom i innym, Wilno ok. 1790; — Lejbowicz, Głos przeciwko Fiedorowiczowi plebanowi zworowskiemu, b. w. m. i r., Wilno około 1790; — Lewkowicz A., Sprawa z J. Staszewskim instygatorem grodz. z Nowogrodu, b. w. r., Wilno około 1790; — Doniesienie z Dubna 6. Febr. sukcessorów Stan. Lubomirskiego 1790; — Dowody starszeństwa Stef. Lubowidzkiego generała i komend. partyami ukraińską i podolską, ok. 1790; — Łyszkiewicz On. z Kaz. z Ogińskich i Mich. i B. z Brzostowskich, b. w. m. i r., około 1790; — Replika Mączyńskich przeciw Marc. Mączyńskiemu, b. w. m. i r., około 1790 (Por E. 1790); — Mąkiewicze przeciw Kaz. Brzostowskiej, Xaw. Bohuszowi oraz Raf. Cybowiczowi, b. w. r., Wilno circa 1790; — Markowski M., Sprawa z M. Ogińskim, T. Markiewiczem, zaś z T. Czechowskim pocztmajstrem aktorem, b. w. m. i r., circa 1790; — Sprawa Massalskiego bisk. wileńs. z wierzycielami 1790; — Mongin J., Głos przeciwko K. P. i M. Montvillom i innym, b. w. m. i r., około 1790; — Monkiewicz K., Odpowiedź, Wilno circa 1790; — Głos Teof. z Radziwiłłów Morawskiej przeciw opiekunom, około 1790; — Morykoni Bened., Sprawa z Kaz. z Ogińskich, Mich. Brzostowskimi, Al. Sulistrowskim, Wilno około 1790; — Muratowicz, Replika ze strony Muratowicza w sprawie Zawadzkiego względem rozruchu 23. lipca, około 1790; — Nagórski J. przeciwko Kaz. Brzostowskiej, b. w. m. i r., około 1790 (Por. E. 1790); — Niemczewscy, Sprawa z Ign. Sugayłłą, b. w. r., Wilno około 1790; — Niezabitowski Mich., Sprawa z kredytorami, b. w. r., Wilno około 1790; — Nornicki U., Sprawa z X. Fiedorowiczem kanon. smol. 1790; — Obuchowicz M., Sprawa z K. Ogińską, b. w. r., około 1790; — Odyniec J., Sprawa z K. i M. Zahorskimi, Wilno 1790; — Ogiński M., Kategorya z Brzostowskimi, około 1790; — Ogińscy A. i J., Produkt przeciw L. Guttakowskiemu 1790 (Por. E. 1790); — Onoszkowie Ign. i Tad., Sprawa z Hutorowiczami, circa 1790; — Oskierko L., Sprawa z Kaz. Brzostowską, około 1790 (Por. E. 1790); — Oskierkowie przeciwko Ign. Hutorowiczowi, b. w. m. i r., około 1790; — Pietrzkiewicz i Borejkowie, Odpowiedź przeciwko Hutorowiczom, Czechowiczom, b. w. m. i r., około 1790; — Proszyński Ant., Produkt w sprawie z Rajeckimi, około 1790; — Przeździecki Mich., Kategorya z Kaz. Brzostowską, b. w. m. i r., około 1790; — Przysiecki Tad., Głos przeciw Fiedorowiczowi, b. w. m. i r., około 1790; — Tenże, Sprawa z Rypińskimi 1790; — Radecki K. Mikulicz, Sprawy przeciwko St. Poniatowskiemu i dekretowi kom. skarbu, b. w. m. i r., circa 1790; — Usprawiedliwienie opieki przeciw M. Radziwiłłowi, b. w. m. i r., około 1790 Por. E. 1790: Radziwiłł; — Roniker M., Sprawa z J. i K. Nietykami, b. w. m. i r., circa 1790; — Rosołkiewicz J. przeciw K. Brzostowskiej, b. w. m. i r., circa 1790; — Odpowiedź przeciw Rostockim i Bułhakom. b. w. m. i r., około 1790; — Rzewuski Fr. i Poniatowski St. itd., pozwani i powodowie (sukcess. Józ. Karwickiego) 1790; — Sprawa przeciw Salmonowiczom, b. w. m. i r., około 1790; — Odpowiedź w sprawie m. Skaryszowa z kapitułą płocką, po r. 1789; — Śliwowski, Wypis z xiąg ziemstwa włodzimiers. 17. listop. (Wyroki sądowe ziemskie 1790; — Sprawa Karmelitów Głębockich przeciwko H. Soroce regent. mińskiemu, circa 1790; — Strzałkowski, Sprawa z T. Kolendą, około 1790; — Sulistrowski A., Sprawa z K. Brzostowską, około 1790; — Świrscy z Karmelitami kowieńskimi (Przemówienie przeciwko Świrskim), około 1790; — Świtkowski G., Prośba na sądach 4. września 1790; — Sprawa Symonolewiczów z Kolecińskim i Eysymątami oraz Surgontem, b. w. m. i r., circa 1790; — Szpinek T., Rezolucya Karmel. bosych i Domańskich kupców, b. w. m. i r., Wilno 1790; — Szukiewicz, Sprawa z K. Brzostowską, b. w. m. i r., około 1790; — Szyszło J. z K. Brzostowską, b. w. m. i r., około 1790; — Tomaszewicze, Sprawa z Korfami wraz z Szymonem Kossakowskim, b. w. m. i r., około 1790; — Tenże, Odpowiedź przeciw Hryniewiczowi sędziemu, około 1790; — Trynitarze przeciwko Wańkowiczom, b. w. r., Wilno około 1790; — Turnow Jerzy przeciwko Szakinowskim, Bystronom i Prahlowi, b. w. m. i r., około 1780; — Tyszkiewicz J., Replika opiekuna Eufr. Tyszkiewiczówny aktorki z Sielickim, około 1790; — Tyzenhauz A. przeciwko Oskierkom, Judyckiemu, b. w. m. i r., circa 1790 (Por. E. 1790); — Walewskiego A. vicebryg. i Czyża Jana majora sprawa 1790; — Wańkowicz przeciwko Trynitarzom Antokolskim, b. w. r., Wilno circa 1790; — Wasilewski A. przeciwko Kostrowickiemu, Wilno około 1790 (Por. E. 1790):

— Wasilewski J., Sprawa z A. Wasilewskim, J. Zajączkowskim, b. w. r., Wilno, około 1790; — Ważyński A., Sprawa z K. Brzostowską, Wilno około 1790; — Wereszczakowie przeciwko Mickiewiczom krayczycom Lidzkim, Wilno około 1790; — Wiałbutowie, Sprawa przeciw K. Brzostowskiej, b. w. r. Wilno około 1790; — Wielhorski M., Do publiczności (przeciw Zamojskiej o Łabuń) 1790; — Replika magistratu Wilna przeciw Goreckiemu, b. w. m. i r., circa 1790; — Wizytki przeciwko Brzostowskim, Wilno 1790; — Wołodko K., Sprawa z Krasińskimi o wyznaczenie Sądu, b. w. r.. Wilno około 1790; — Użalenie się obywatelów wojew. Połockiego na wojew. swego, T. Żabę, o przemoc, wzgardę i zniewagę praw (St. Bujnicki i K. Spinek, b. w. r., około 1790 (Por. E. 1790); — Załuscy T. i W. w sprawie z wierzycielami i Zbierzchowskimi 1790; — Żeromski L., Sprawa z A. Kłottem i Szpinkami, b. w. r., Wilno około 1790; — Zuzmanowiczowie, Sprawa przeciw A. Stacewiczowi i innym, b. w. r., Wilno około 1790 (DS.), Por. Kalendarz, Wilno 1789.

5338. R. *1790* Wywód praw konwentowi Jasnogórskiemu do starostw Kłobuckiego i Brzeźnickiego 1790 (Por. E. Dod.); Suplika miasta Kowala przeciw zarzutom Stanom dla zjednania litości i kompassy nad sobą 1790; Konwencya między Leszneme a Sułkowskim 1790; Odpowiedź na przełożenie Wiesiołowskich do Stanów Rpltej 1790; Trojanowski J.. Podziękowanie Stan. Augustowi za uchylenie kuratoryi, Rawicz 1790; Odpowiedź na przełożenie do Stanów wzgl. starostwa balińskiego, około 1790; Górski A., Skarga o nieprawe chorąstwo Przeciszewskiego 1790 (E IX.) (DS.).

5339. R. **1790**. Szabel Józef Tom., Ordynacya sądów rektorskich, Kraków 1790; — Lipiński A. K., Diploma pro munere Decani foranei, Crac. circa 1790; — Dmochowski F., Zakus nad zaciekami wszechnicy krakowskiej, Warsz. 1790, *zob.* Nr. 5296; — Dowód rocznego postępku, Wilno 1790 (Por. E. 1790 : Dowód, Wichert); — Kaulfuss J. C., Ueber die Schulen in Polen, Leipzig 1790; — Einladung zur öff. Prüfung, Popis 124 studentów Kent, 1790 (DS.).

5340. R. *1790*. Urządzenie kwaterg eltu w Wilnie 13. Julii 1790 DS.

5341. R. *1790*. Henning F. E.. Rede im Namen des Stan. Aug. Ueberreichung der Büste Hewelii, Danzig 1790 DS.

5342. **Austrya**. Kontynuacya wyroków i rozkazów, *zob.* Nr. 4998; — Leopold II., Patent regulujący podatek w Galicyi, Wied. 1790; — *Leopold II., zob. Nr. 1596—1599;* — Brygido J., Uniwersał względem skasowania Commité i inszych schadzek we Lwowie d. 2. czerwca 1790; — Klagen der Unterthanen d. Oesterreichischen Monarchie an die Repräsentanten des Volkes, b. w. m. i r., 1790; — Kortum, Magna Charta von Galizien oder Beschwerden, Jassy, Lwów 1790; — Skarszewski W., Odezwa Galicyanina do Polaków, Warsz. 1790; — Odpowiedź szlachcica Rpltej Galicyaninowi: Coby sądzić o zjednoczeniu Galicyi z Węgrami 1790; — Uwagi nad rządem galicyjskim, przyczyny dla których do tego stopnia nikczemności prowincya ta przyszła, Warsz. 1790; — Beobachtungen über die Varfass. von Galizien, die Ursachen seines Verfalls 1790 (DS.); — Łoziński Wł., Galiciana, Lwów 1872; — Wielhorski M., Au public, Leopoli 8. Maii 1790; — Intimatio od trybunału apelac. 21. Junii 1790; — Einladung zur öff. Prüfung. Lemberg 1790 (DS.).

5343. Lewiński v. Lewin J., Dom. Beweis dass Beobachtung der Gesetze befördern (dedyk. Stanom Galicyi 1790; Nachricht von der Bechaffenheit der neuen Steuer in Gallizi n, Wien 1790; He sel Ign. Bern., Wolne myśli nad urbaryalnym podatkiem w krajach ces. król.. Poczajów 1790; Unterricht für Tabackbauer des Königr. Ungarn und Galizien, Wien 1790; Titeln Leop. II, Lemberg 1790; Liesganig J., Königreich Galizien u. Lodomerien (mapa) 1790 (DS.).

5344. R. **1791**. **Uniwersały**. Małachowski St. i Sapieha, List okólny do duchowieństwa greko-orient. dozwalający zjechać na kongr. do Pińska 17. marca 1791; — Małachowski Stan., Uniwersał po przyjęciu konstyt. 3. maja, Warsz. 1791; — Tenże Uniwersał z Warszawy dnia 7. maja 1791; — Stan. August, List okólny do trybunałów 12. lipca. Warsz. 1791 (DS.).

5345. R. **1791**. **Komisya Rpltej Skarbu.** Uniwersał, podatek od rzezi bydła 25. maja 1791; Obwieszczenie 6. czerwca 1791; Sessya ekonomiczna 6. czer. 1791; Obwieszczenie o prawie puszczania kuźnic na fabryki Kossowe 28. czerwca 1791; Monety zagraniczne w podatkach, Warsz. 26. lipca 1791; Uniw względem fałszowania monet, Warsz. 26. sierpnia 1791; Przepisy względem dukatów 1791; Usprawiedliwienie w deputacyi na piśmie podaje 23. Sept. 1791; Uniw. względem jeszcze nie zalicytowanych miast i wywóz skór 1. sierpnia 1791; Odmiana podatku skórowego 1791; Względem podatków 1. grudnia 1791; Uniw. względem płacenia z dymów wiejskich 1791; Uniw. względem weryfikacyi dymów 1791; Uniw. licytacyi czopowego 1791; Uniw. nakazujący bonifikacyę podatków po d. 3. maja nałożonych 1791; Obwieszczenie o sprzedaży pałacu Brylowskiego przez loteryę 1791; — Instrukcya oficyalistom skarbowym, Warsz. 1791; — Relacya z examinu kom. skarbu 13. stycz. 1791 (Por. E. 1791 : Butrymowicz M., Małachowski J. N., Morski O., Szembek, Witosławski); Zalecenie deputacyi, Prawo. 10. lutego 1791; Zalecenie komisyom skarbowym 19. lutego 1791; Zalecenie dep. exam. kom. skarbu, Actum 5. Martii 1791; Chrapowicki J., Relacya z exam. kom. skarbu przez deputacyą wyznacz. do wejrzenia w zaskarzenie dekretów 17. marca 1791; Sprawozdanie kom. skarbu względem zamian starostw, opis. lenności 23. marca (Kossowski R.) 1791 (DS.); Raport JW. Czackiego, komisarza, do

prowincyi krakowskiej komisyi skarbu podany 26. kwietnia 1791, Czas 1881 Nr. 160, *zob.* Nr. 5262; — Zaręczenie wzajemne obojga narodów 10. paźdz. 1791; — Missya skarbowa 27. paźdz. 1791; — Komisya skarbowa, Actum 29. Octobris 1791; — Zalecenie 13. listop. w sprawie podatków 1791, *zob. Uchwały pod Nr. 5354* (DS.); — Sąd skarb. W. X. L. 1791; Kom. skarbu uwiadamia, iż Alex. Ogińskiej kontrakt na podatek z Siedlec dany 1791; —Approbacya konwencyi między komisyą skarbu a Tepperem 1791; Oskierko i komisya skarbu, por. E. 1791: Oskierko i *zob.* Nr. 5337 i 5369; — Podatek 1791; Pomnożenie dochodu publiczn. 1791 (Por. E. 1791); — Tabella percepty podatków i dochodów skarbu 1791; Moszyński F. J. S., Tabelle podane 22. listop. na sessyi sejm. 1791; Prospekt percepty i expensy podatków 1791; — Summaryusz percept do 1. marca 1791; — Zbiór głosów przy pierwszem zasiadaniu Kossowskiego jako podskarbiego (Głosy Małachowskiego, Czackiego, Mikorskiego, Bleszyńskiego, Węgrzeckiego) 1791 (także osobno) (DS.).

5346. **Komisya porządkowa.** Ożarowski P. protestuje przeciwko prawu o komisyi cyw.-wojs., Actum in curia vars. 18. Aprilis 1791; — Uniwersał kom. porząd. powiatu kijowskiego w Żytomierzu 11. stycznia 1791, w Żytomierzu 27. sierp. 1791, w Żytomierzu 19. grud. 1791; — Kom. porząd. 30. czerw. w Garbinie cyw.-wojsk. ziemi gostyńskiej co do dróg naprawy 1791; — Komisya woj. krakow. 6. lipca, O odwożeniu zbóż zsypkowych do zamku krakow. 1791, Zaleca porządek i czystość 1. paźdz. 1791; Komisya porząd. upomina się o podatek zsypkowy 16. paźdz. 1791, Upomina się o podatek zsypkowy 21. paźdz. 1791; Kom. porządk., Uniw. względem włościan, w Szczekocinach 18. sierp. 1791: — List od prześw. kom. ziemi stężyckiej do JW. marszałka sejm. 1791; — Wypis z raportów komisyi porząd. z dyspozycyi kom. policyi (o włóczęgach i doktorach) 1791 (DS.); — Korzon T., Komisya porządk. cyw.-wojsk.. Ateneum 1882.

5347. R. 1791. **Komisya Policyi.** Prawo uchwalone 17. czerw. (4 wyd.) 1791; Prawo 24. czerwca 1791, *zob.* Nr. 5354; — Komis. Policyi, Względem spokojności do miast wolnych 15. październ. 1791; Obwieszczenia względem żebraków 2. listop., Warsz. 1791; Obwieszczenie ułatwiające opłatę szpitalowi od ord. S. Stan. do 15. listop. 1791; Uniw. względem funduszów szpitalnych 16. listop. 1791; Uniwersał nakazujący rewizyą miast, Warsz. 29. listop. 1691 (sic); Obwieszczenie względem miar i wag, Warsz. 13. grudnia 1791; Wykaz włóczęgów i ludzi nie mających przytułku, 23. grud. 1791; Obwieszczenie komisyi policyi względem miar i wag, Warsz. 31. grud. 1791 (DS.); — Wypis z raportów kom. porządk. wojew. sandom. 1791, *zob.* Nr. 5346.

5348. **Komisya wojskowa.** Uniw. względem dezerterów 3. paźdz. 1791; — Potocki Stan. Szcz., Kopia listu do kom. wojsk. 18. paźdz. 1791; — Tenże, Kopia listu do kom. wojsk. 3. grudnia z Jass 1791; — Awans w wojsku obojga narodów 1791; — Pozwolenie zaciągnienia sum dla wojska 1791; — Prośba rotmistrzów kawaleryi nar. 1791; — Wodzicki, Mowa imieniem oficerów na ratuszu krak. 7. maja 1791; — Piramowicz G. X., Przedmowa do wojska w obozie pod Gołębiem, Lublin 1791; — Oskierko A., Nowe dowody niewinności komendanta jazdy narod. ussaryi W. X. L. 1791, *zob.* Nr. 5345; — Würtembergski L. Xiąże, O poprawie stanu kawaleryi polskiej, dedyk. Stan. Augustowi, Warsz. 1791; — Witoszyński J., Nauka z okazyi regimentu Działyńskiego, Warsz. 1791 (DS.), *zob.* Nr. 5319.

5349. **Sprawy zagraniczne,** *zob.* Nr. 5320. Thorson E. M., Depecher fra den Polske legation i Kjöbenhaven (od 26. marca 1791 do 13. paźdz. 1792), Kjöbenhaven 1859, *zob.* Nr. 5289; — Liske X., Zur pol. Politik Kath. II. im Jahre 1791, Sybels Hist. Ztschrft. XXX. i Odb.; — Herrman E., Zur Gesch. der Wiener Convention vom 25. Juli 1791 und der österr.-preuss. Allianz v. 7. Febr. 1792, Forsch. z. d. Gesch. Göttingen 1865 t. V.; — Betrachtungen über die Antwort des francös. Ministeriums auf die poln. Note v. 15. Febr. 1791, Zeitschr. f. Kriegskunde 1834 t. XXX.; — Wypisy i izwleczenija iz rukopisej Rieszetilowskawo Archiwa, Russkij Archiw 1865 (Listy dypl. Bühlera); — Kopije listów ambasadorów polskich przy dworach cudzoziemskich od 1790 do 1792, Wiestnik Jewropy 1869 w Kostomarowa Posliedneje gody; — Goltz, Nota posła dworu pruskiego 23. marca (po pols. i franc.), Warsz. 1791; — Luchesini, Nota posła kr. pruskiego, Warsz. 4. maja 1791; — Repnin, Copie d'une lettre du Camp de Maczyn 29. Junii 1791, *zob.* Nr. 940 C.; — Hailes, Mémoires sur les affaires actuelles de Pologne, Vars. 1791; Toż po pol.: Pamiętnik ściągający się do niniejszych interesów Polski, Warsz. 1791; — Examen d'une brochure intitulé: Mémoires sur les affaires de la Pologne, Var. 1791; Toż po pol.: Rozstrząśnienie pisma p. t. Pamiętnik, Warsz. 1791; — Hailes, Replique à l'examen du: Mémoires sur les affaires de la Pologne, Vars. 1791; Toż po pol.: Odpowiedź na rozbiór pisma p. t. Myśli 1791; — Memoryał nad teraźniejszymi interesami polskimi 1791; — Antimemoryał (Memoryał Hailesa i odpowiedź) 1791 (DS.).

5350. L'interêt de la Pologne dans son état actuel, lettre à un citoyen 1791; — Skrzetuski Kaj., Widok polityczny w teraź-

okolicznościach Polski 1791; — Sur la Pologne, Londres 1791; — Gedanken von d. Eigent. des Danzig. Hafens S. l. et a., Berlin circa 1791; — Beweise und Vertheidigung der Rechte des Königs auf den Hafen der Weichsel 1791; — O Gdańsku, b. m. i r. (Warsz.?) 1791; — Potocki J., Lettre sur Danzig, około 1791; — Rozmowa Polaka, Rossyanina i Anglika w okoliczności Gdańska 1791; — Avis au Polonois rélativement à la conduite de la Russie à leur égard, Vars. 1791: — Deklaracya, Ktoby był przekonany o branie pieniędzy, ten ma być śmiercią karany 1791; — Leżeński Marc., Mowa o obwinienie o kupno pałacu posłom rossyjskim 4. Febr. 1791; — Czacki Tad., Usprawiedliwienie się w materyi reparacyi pałacu dla posła rossyjskiego 1791 (DS.).

5351. **Burke lord, Do polaków, pismo z angielskiego przełożone 1791; Petition à l'assamblée national suivie d'une consultation en Pologne, Paris 1791; Rozmowa pani de Suc-Aurare z Nikmetopem o okolicznościach zagranicą, Warsz. 1791 (DS.),** *zob.* **Nr. 5401.**

Miasta, zob. Nr. 5357.

5352. R. **1791—1792. Sejmu okres IV. Projekty.** Prawa kardynalne z dawnych ustaw Rpltej, Projekt 1791; Zasady do poprawy formy rządu (Krasiński, Sołtyk) 1791; Projekt do formy rządu 1791; — Straż, Projekt od deputacyi sejmowej (trojaki) 1791; — Komisya edukacyi narodowej, Projekt 1791; — Propozycya 17. czerwca, czyli projekt komisyi policyi ma być przyjęty 1791; — Ustanowienie komisaryatu 1791; — Chrapowicki J., Sposób sejmików podany, Projekt do prawa 1791; — Projekt do prawa względem przedłużenia sejmu do paź. 1791; Projekt prorogacyi Sejmu 1791; — Propozycya deklaracyi przez Zboińskiego ma być przyjętą? 6. grud. 1791; Plater, Projekt do deklaracyi d. 17. Decemb. 1791; — Projekt do uniwersału 1791; — Rozłożenie miejsc i oznaczenie urzędów do elekcyi 14. lut., Projekt 1792; — Jezierski J., Projekt w deputacyi konstytucyjnej ze zniesieniem się z komisyą skarbową rozstrząsany 1791; — Projekt do uskutecznienia dokładu, ofiary obywatelskiej, około 1791; Projekt środków wynalezienia ofiary 1791; Projekt, ażeby ułatwić komisyom wynalezienie ofiary, około 1791; — Projekt co do sposobu oznaczenia ofiary z dóbr szlacheckich, około 1791; Projekt zabraniający narzucenia ofiar na poddanych, około 1791; — Podatki wieczyste w Koronie, Projekt do prawa 1791; Podatek od rzezi, Projekt do prawa 1791; Ponowienie abjurat w Koronie, Projekt 1791; Nowa podatku czopowego abjurata, tudzież o czopowem z miast, Projekt 1791; Propozycya, czyli zamieniając podatek skórowy ma być wzięty (projekt Wawrzeckiego, czyli Sołtyka) 1791: Propozycya czyli opinia komis. skarbu ma być utrzymana 23. maja 1791; Antycypacya w biletach skarbowych, Projekt do prawa 1791; — Urządzenie wieczyste królewszczyzn, Projekt przez deputacyą konstytucyjną ułożony (2 ed.) 1791; Urządzenie względem królewszczyzn ku powiększeniu dochodu publ., Projekt 1791; Zasady urządzenia królewszczyzn 1791 (Toż, Kalendarzyk polityczny na r. 1792); Trębicki A., Zasady, b. w. r., około 1791; Sposób wyciągania intrat z królewszczyzn 1791; Sołtyk St., Projekt podany w deputacyi do urządzenia na przedaż królewszczyzn 1791; Propozycya, czyli królewszczyzny mają być sprzedane podług projektu Sołtyka, czyli Jasińskiego i Sokolnickiego 19. grud. 1791; — Forma kontraktu do wydzierżawienia 1792; — Sposób czynienia lustracyi 1791; — Projekt subsidium z dóbr na wojsko 1791; — Propozycya, czyli projekt o kom. wojsk. z poprawami ma być przyjęty? 10. maja 1792; — Zakrzewski Ign., Stan duchowny wiary katolickiej, Projekt 22. maja 1792; — Propozycya deputacyi greko-nieunitów i dyssydentów ma być przyjętą? 21. maja 1792; — Projekt, ażeby odebrać Pauli nom w Częst. dobra przeznaczone na utrzymanie garnizonu (dwojaki) 1791; — Podanie do sejmu miast duchownych o rozszerzenie prawa, b. w. m. i r., około 1791; Propozycya, czyli projekt p. Czackiego względem miast duchownych 21. (31.) październ. 1791; — Zasady do projektu o miastach 1791; — Trębicki A., Projekt, Miasta nasze w Rpltej 1791: — Urządzenie wewnętrzne miast wolnych, Prawo 24. czerwca (Prawa i projektów edycyj siedm) 1791; — Sąd ziemiański, Projekt 1791; Propozycya o assesoryi 1791; Sposób krótki do ułożenia procesu sądowego w miastach, War. 1791; — Projekt kompanii generalnej krajowej ekonomicznej pod znakiem św. Izydora Oracza, War. 1791; — Sierakowski W., O fabryce sukiennej krak., o rękodziełach, Wniesienie Dembowskiego 1791; Jezierski J., Stępel kartowy fabryk krajowych zniżyć radzi 1791; — Projekt dozwolenia pól pomiaru 1791; — Bielicki, Propozycya do stanów sejmow. skonfederowanych 1791; — Bernowicz Mich., Projekt posła nowogrodzkiego podany 1791; — Przełożenie prośby od szlachty wojew. podolskiego 1792; — Propozycya, czyli summa prowincyonalna na starostwie lubelskiem ma być uchylona? 19. maja 1792; Propozycya, czyli prowizya na wsi Sobótce ma być uchylona 20. maja 1792; Propozycya względem dóbr Szawulichy przez Sokolnickiego podana 23 maja 1791 (DS.).

5353. **Prośba czterech parafij, szczególniej Sieluńskiej 21. stycz. 1791; Prośba synagogi Płockiej do króla 1791; Memoryał obywatela Bodzanowa 1791; Uciążenie m. Jakubsztada 1791; Memoryał obywatelów Bodzanowa z posessyi Norbertanek płockich przeciwko Wolickiemu proboszczowi, Warsz. 1791; Głos skrzywdzonego obywatela do Najjaśn. Rzeczpospolitej podany sejmowi (po pol. i franc.) 1791 (DS.).**

5354. R. **1791—1792. Uchwały sejmowe. Okres IV.** Actum in curia vars. 5. Januar. **1791** [Deklaracya, Uroczyste zaręczenie porządku], 8. Jan. [Prawa kardynalne nie wzruszone], 13. Jan. [Zalecenie sejmowemu i konfederacyi marszałkom, Rozkład materyi i czasu na sejmie], 19. Jan. [Przyjęcie ofiary Jędrzeja Zamojskiego], 28. Jan. [Wyznaczenie assesorów do sądów, Przystąpienie do aktu konfed. gener.], 3. Febr. [Zalecenie komisyom skarbowym], 10. Febr. [Rezolucya względem pałacu Brylowskiego, Zalecenie deputacyi do egzaminu kom. skarbu], 26. Febr. [Przyspieszenie dzieła deputacyi, Ochrona czasu sejmowego, Zlecenie komisyi Rpltej, Uchylenie konstyt. 1768, Deputacya koekwacyjna] 5. Martii [Zlecenie marszałkom, Assesorowie dyssydentcy do sądów assesoryi, Ubezpieczenie fabryk solnych, Wyznaczenie deputacyi dla Kurlandyi, Zalecenie deputacyi examin. kom. skarbu], 21. Martii [Komisya skarbu W. X. Lit., Kongregacya greko-oryentalna], 9. Aprilis [Przysp. sprawiedliwości, Zalecenie dep. konstytuc.], 12. Aprilis [Odmiana podatku skórowego, Szpitale], 16. Apr. [Zapewnienie Przebędowskiemu Jezierowicz, Miasta], 21. Apr. [Wolne miasta królewskie, Sprawiedliwość, Zalecenie marszałkom, Gorzeński, Grudzińscy], 5. Maii [Ustawa rządowa, *zob. 3. maja Nr. 5355*, Deklaracya stanów, Star. Niechworowski, Zalecenie komisyi wojsk. i skarb.], 12. Maii [Officyerowie, Zalecenie, Deputacya Kurlandyi], 18. Maii [Dep. konstyt. albo sejmowa, Czyżew, Umieszczenie w straży Sapiehy gen. art., Kongregacya graeco-orient., Jerzmanowski, Zabezpieczenie sum, Uchylenie konstyt. 1775, Wieś Szawulichy, Ord. Sułkowska, Zalecenia kom. skar., Wieś Szanderoska], 28. Maii [Ustawy rządowe sejmu, Sądy sejmowe, Sejmiki, Deklar. względem kom. cyw.-wojsk., Warunek dla sądów X. Mazowieckiego, Deklaracya względem procesów i sądów], 31. Maii [Ustawa rządowa, Jus aggratiandi na śmierć skazanych], 6. Junii [Ustawa rządowa, Straż, Przysięga dla posłów zagr.], 7. Junii [Suma dla potrzeby Rpltej], 8. Junii [Dep. dla interesów zagran., Zlecenie marszałkom, Księga ziemiańska, Komisya skarbu, Deput. do ułoż. percepty i expensy, Zabezpieczenie sum], 15. Junii [Warunek względem lenności. Deklaracya w int. Ożarowskich, Zalecenia kom. skarbu, Bojanów], 17. Junii [Interesa kurlandzkie], 22. Junii [Dop. sprawiedliwości, Zalecenie pieczętarzom, Wyłączenie posłów od komis., Indygienat W. de Engeström.], 24. Junii [Jurysdykcya grodu kijow. Komisya policyi], 25. Junii [Sprawiedliwość, Summa na kampamenta, Zlecenie komisyi skarbu, Deklaracya], 30. Junii [Osoby do kom. policyi, Oznaczenie dep. do codicis civilis et crimin. dla Kor., Wdzięczność rycerstwu Kurl., Kościół Ozierański, Ostrzeżenie względem exekucyi dla W. X. L., Prawa o miastach, Urządzenie miast wolnych Rtej, Limita sejmu], 20. Septembr. [Zalecenie dep. do exam. kom., Ubezp. wsi pow. pińskiego], 27. Sept. [Plenipotenci miast.], 29. Sept. [Deklaracya względem uniwers. komis. skarbu], 30. Sept. [Pisarz ziems. Łęczycki, Assesorya], 4. Octobris [Sądy zadworne asesorskie], 6. Oct. [Urządzenie sądów miejskich i assesoryi], 8. Oct. [Osoby do assesoryi, Przedłużenie assesor. W. X. Lit., Komplet kom. wojskowej], 11. Octobr. [Porównanie podatków, Deklaracya wartości złota], 12. Oct. [Sądy sejmowe, Zalecenie koofederacyi], 22. Oct. [Przedłużenie gotowości Xiąg ziemiańskich, Zaręczenie wzajemne obojga nar., Zalecenie sądom assesor., Dep. dla Kurlandyi, Exekucya dekr. sądów Łęczyckich], 26. Oct. [Zalecenie marszałkom], 29. Oct. [Komisya skarbu koron., Aprobacya szpitalów], 2. Novembris [Rozkład województw, ziem i powiatów kor., Zapisywanie Xiąg ziemiańskich], 7. Nov. [Dozwolenie szpitala w Opatówku, Zalecenie marszałkom], 8. Nov. [Deklaracye względem magistratur], 9. Nov. [Deklaracya względem kom. skarbu], 15. Nov. [Dep. wdztwa kijows. i bracławs.], 18. Nov. [Dozwolenie weryfikacyi dymów], 19. Nov. [Komisye skarbowe, Dopełnienie sprawiedliwości], 30. Nov. [Obranie komisarzów skarbowych, Warunek względem X. Siewierskiego, Sprawiedliwość dla szlachty, Zalecenie komisyom skarbowym], 4. Decembris [Rozgraniczenie normalne W. X. Lit. (3 ed.)], 5. Decemb. [Rozgraniczenie dóbr koronnych (3 ed.)], 9. Decembr. [Deklaracya względem manifestów], 23. Decem. [Zasady do sprzedawania królewszczyzn], 24. Decem. [Zalecenie marszałkom]; — Actum in curia regia var. 10. Jan. **1792** [Sądy ziemiańskie, Sądy ziemiańskie w prowincyach koronnych, Deklaracya o sądach w W. X. Lit.], 11. Jan. [Deklaracya o kom. cyw.-wojsk. W. X. Lit., Deklaracya względem Wschowy, Dekl. względem konst. 1764 o popowiczach, Szkoły włodzimirskie], 14. Jan. [Zalecenie marszałkom, Probostwo rawskie, Pichelstein], 20. Jan. [Sąd trybunalski Warszawy, Sąd tryb. W. X. Lit., Deklaracya względem sejmików, Prorogacya int. Kurlandyi], 24. Jan. [Exekucya remiss, Deklaracya względem deputatów trybunału W. X. Lit.], 25. Jan. [Stempel od kart, Warunek dla wdztw., Rewizya sancitów, Approbacya funduszów], 28. Jan. [Dep. dla redakcyi praw, Fundusz dla straży, Pensya metrykantów, Officyaliści policyi, Długi żydowskie], 30. Jan. [Zniesienie buław polnych, Sąd trybunalski W. X. L.], 31. Jan. [Zalecenie marsz., Examin kom. edukacyjnej 1788 i 1792, Osoby do reformy żydów, Limita sejmu], 17. marca [Wyznaczenie czasu na przyjęcie delegacyi od województw],

20 Martii [Sejmiki], 22. Martii [Sejmiki pow. pińsko-zarzecznego, Wzgląd na geometrów, Zalecenie pisarzom, Prośby obyw. prow. małopolskiej, Toż, wielkopolskiej], 28. Martii [Sądy trybunalskie kor., Powiat chęciński, Deklaracya na rzecz Tymana, Odłożenie elekcyi wydziałowych, Benedyktyni pułtuscy, Należytość koszar, Fundusz Wizytek krak., Assesorya, Sejmiki w Zegrzu, Sądy trybunalskie W. X. L.], 17. kwiet. [Obrona pospolita, Warunek dla D. Paszkiewicza, Wdzięczność dla X. Czartoryskiego, Uwolnienie od scartabellatu, Deputacya dla ułożenia praw], 21. kwiet. [Deklaracya doczesna, Officerowie zagran.], 24. kwiet. [Zrzeczenie się przez Najj. Pana kollacyi we wsiach król.], 26. kwietn. [Urządzenie wieczyste królew. szczyzn], 28. kwiet. [Pensya dla komisarzy, Kościoły łac. w dyec. kijowskiej], 1. maja [Deklaracya względem sessyi obrządkowej 3. maja], 7. maja [Uformowanie 2 pułków tatarskich i 2 kozackich i 4 batalionów], 7. maja [Wdzięczność delegowanym, Opatrzenie generałów komenderujących i nadanie im kriegsrechtów, Porcye chlebowe i racye furażowe, Porcye], 11. maja [Hypoteka 30 milionów], 12. maja [Wymiar obywatelskiey sprawiedliwości ku kraju obronie, Deputacya do etatu wojsk.], 15. maja [Wyprawy obronne, Summy na magazyny, Wdzięczność Zboińskiemu i J. Lubomirskiemu], 18. maja [Wdzięczność dla K. Manteuffel, Nagroda dla Mędrzyckiego, Monastery dla greko-nieunitów], 19. maja [Postanowienie dla Maryi Krystyny Królewiczowej], 22. maja [Kommenda, Żądania dyssydentów, Deklaracya względem trybunałów], 26. maja [Deklaracya względem teraźn. stanu Rpltej, Pobór generalny, Nadgroda dzieł walecznych, Wdzięczność dla Radziwiłłów, Prawa sądów W. X. L., Etat wojsk], 31. maja [Sąd sejmowy extraord. Deklaracya osób o bunty oskarzonych, Archiwum słuckie nieunickie, Obrona krajowa, Kasa obozowa, Referendarze kor.. Opatrzenie króla JMci, Przyspieszenie obywatelskiego bezpieczeństwa, Wzgląd na A. Oskierkę, Nagroda kanc. sejm., Pomnożenie obrony krajowej, Składka dobrowolna, Wdzięczność Kurlandyi, Pensya podskarbiego, Komisya wojskowa, X. Kurlandyi i Semigalii, Miasta kurlandzkie, Dekl. bisk. infl., Dekl. X. Birona, Limita sejmu, Akcessa senatorów do konfederacyi] (DS.) [Także Vol. leg. IX., Także Ustawy rządowe sejmu (26 aktyfikacyi ustaw sejm. w grodzie warsz.) 1791, Supplement, Kalendarzyk war. 1792].

Por. E. 1788—1792 pod odpowiedniemi wyrazami, rec. Vol. leg. IX. O. Balzera. Kwart. hist. 1890. i Błędowski S., Prospekt do zbioru praw 1792.

5355. **3. maja 1791.** Ustawa rządowa. Prawo uchwalone d. 3. maja, War. 1791, 1792; — Forme constitutionelle décretée par acclamation dans la séance du 3. Mai, Var. 1791; — New constitution of the governem. of Poland, London 1791; — Neue Constitution v. Pohlen 1792 (DS.); — Konstytucya 3. maja 1791 z uwagami jej twórcom w 1789 r., oraz dwoma ocenieniami, Lipsk 1865; — Ustawa z 3. maja, wyd. Z. S. Tomicki, Pozn. 1876 (wielokrotnie drukowana); — Małachowski S. i Sapieha Al., Ogłoszenie konstytucyi 3. maja 1791; — Stanisław August, Lettre du roi de Pologne avec les détails de la résolution arcivée, Paris 1791; — Uchwała sejmiku zawierająca zaprzysiężenie konstytucyi 1791; — Oświadczenie jednomyślne wojew. kijowskiego stałości przy ustawie Rządu z przyłączeniem ofiary 1792; — Suchorzewski Jan, Odezwa do narodu o 3. maja z protestacyą dla śladu gwałtu (2 ed.) 1791; — Wybranowski Flor. Ign., Protestacya 22. Julii, Actum Lublin. (przeciw uchwale 3. maja) 1791; — Łubiński Stef. bisk., List okólny o ustanowieniach sejmowych przez nową konstytucyę 1791; — Dłuski T., Usprawiedliwienie się z Manifestu przeciwko ustawie 3. maja w grodzie warsz. zaniesionego 1791; — Uwagi nad pismem: Usprawiedliwienie się Dłuskiego (Stan. Aug., 2 ed.) 1791; — Odpowiedź na usprawiedliwienie się Dłuskiego z manifestu przeciw ustawie 3. maja 1791; — Czacki Tad. i Mik. Wolski (?), O konstytucyi 3. maja do Zaleskiego i Matuszewicza posłów odpowiedź (2 ed.) 1791; — Na pismo odpowiedź, któremu napis: O konstytucyi 3. maja do Zaleskiego i Matuszewicza posłów 1791; — Dmochowski F. do T. Czackiego i M. Wolskiego z okoliczności pisma: O konstytucyi 3. maja 1791; — Do F. X. Dmochowskiego z okoliczności pisma p. t. Do Jmci P. T. Czackiego i Wolskiego 1791; — Wolski M., Zaprzeczenie współautorstwa Odpowiedzi o konstytucyi 1791; — Tomaszewski Dyzma Bończa i S. Rzewuski, Nad konstytucyą i rewolucyą 3. maja uwagi, Warsz. 1791; — Trębicki A., Do moich współziomków przychylnych i nieżyczliwych konstytucyi 1791; — Tenże, Odpowiedź autorowi prawdziwemu D. Tomaszewskiego nad konstyt. 3. maja 1791; — Mémoire sur la révolution de Pologne, Petersburg 1791; — Uwagi nad rewolucyą polską (z franc. przez stronn. Rossyi) 1792; — Sierakowski K., Do uprzedzonych względem konstytucyi 3. maja (2 ed.), Warsz. 1791; — List odpowiedni do przyjaciela względem ustawy rządowej 3. maja przez J. K. S. szlachcica ziemi łukowskiej (Szaniawski czy Jezierski?), Warsz. 1791; — List do przyjaciela na sejmiku, b. w. m. (circa 1791); — Z okazyi konst. 12. czer. 1791 (DS.), *zob.* Nr. 5383; — Sesya 3. maja 1791, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; — List Naruszewicza do króla po konstyt. 3. maja 1791, tamże 1842 X.; — Z zapisków szlachcica lubelskiego z 3. maja 1791, Sobótka, Poznań 1869 str. 159; — Dzień trzeci maja r. 1791, War. 1791 DS.; — Kołłątaj H., O Ust.

konst., *zob. Kroniki;* — Wegner L., Dzieje dnia trzeciego i piątego maja r. 1791, R. T. P. N., II. odb., Poznań 1865, *zob. Opracowania;* — Kobielski K., Geschichte der polnischen Staatsveränderungen vom 3. Mai nach dem polnischen Berichte, Warsch. 1791; — Mierzwiński K. X., Nauka o pobudkach wierności, szanowania i bronienia nowej konstytucyi, Krak. 1791; — Nad rewolucyą dwóch narodów w Europie, War. 1792 (DS.).

5356. Kossakowski J., Kazanie, Wilno 1791; Kazanie die 2. Julii w Warszawie przez J. X M. K., Warsz. 1791; Podhorodeński J. K., Kazanie, Łuck 1791; Grabowski Jędrzej X., Głos z katedry kaznodz., Warsz. 1792; Chwalibóg Józef. Mowa po wykonaniu przysięgi na konstytucyą 3. maja 1791 d. 14 lutego miana 1792; Dembowski Jan Seb., Wniesienie względem podpisów przysięgi obywatelskiej na konstytucyą, Kraków (2 ed.) 1792; Himonowski Ant., Głos przy złożeniu przysięgi 15. lutego 1792; Rössner J. Chr., Die Bekanntmachung der neuen Konstitution für Pohlen, eine Anrede zu Machnówka, Warsz. 1791; Strojnowski H. X., Mowa o konstytucyi rządu 3 i 5. maja ustanowionej, czytana na posiedzeniu Szk. Gł. W. X. Lit. 1 lipca 1791; Manifestacya obywateli 1791 (Por. E. 1791: Dzień, Makulski, Polak); Porządek obrzędu d. 3. maja (podp. Mniszech, Potocki, Raczyński) 1792; Zakrzewski Ign., Magistrat miasta Warszawy (Obchód urocz, 3. maja) 1792: Zawiadomienie przez marszałków narod. delegatów, aby zjechali do Warszawy na dzień 3. maja, Warsz. 18. marca 1792; Dyaryusz obchodu 3. maja, Lublin 1792 (DS.) (Por. E. 1792: Bielawski J, Bzowski, Doniesienie, Dzień trzeci, Empfindungen, Heynał, Hymn, Karpowicz, Magistrat, Malinowski, Maj 3., Marewicz, Mniszek, Myśli, Opisanie, Pieśń, Rede, Skrzywkowski, St. August, Szmyt, Wiersz, Wilczopolski).

5357. R. **1791. Miasta.** Ustawa, Urządzenie miast wolnych (Prawa) 1791; Urządz. sądów miejskich (Kołłątaj H.) 1791, *zob.* Nr. 5354; — Gesetz u. d. T.: Unsere kön. Städte für frey erklärt 18. April aus dem poln., War. 1791, Einrichtung der freyen Städte 24. Junii 1791; — Obwieszczenie magistr. m. Warszawy 28. kwiet., War. 1791; — Uwiadomienie miast p. t. Urządzenia miast 1791; — Miasta wzgl. praw swoich do króla (2 ed.) 1791; — Stan. August, Obwieszczenie do miast kor. względem elekcyi deputatów dnia 5. lipca 1791; — Tenże, Obwieszczenie do miast wolnych kor., aby prawa swoje popierały (podp. H. Kołłątaj) 1791; — Dyaryusz zgromadzeń miasta Warszawy, Warsz. 1791; — Program wybrania plenipotenta na sejm, Warsz. 1791; — Magistrat m. St. Warszawy względem elekcyi deputatów 28, lipca 1791; — Łukaszewicz J., Powitanie St. Małachowskiego, Warsz. 1791; — Dzianotti, Mowa na sessyi deputow. 10. sierp. 1791; — Stokowski M., Głos 14. sierp. 1791; — Fundacya biblioteki Konfraterni kupieckiej, Warsz. 1791; — Porządek Izby na sessyach konfraterni kupieckiej 1791; — Dowód wdzięczności w dniu imienin St. Małachowskiemu przez konfraternią kupiecką złożony, Warsz. 1791; — Chwalibóg J., Mowa w ratuszu Krakowa 7. maja 1791; — Szwykowski J., Mowa 9. maja przy zapisaniu się w księgę mieszczan w ratuszu Krakowa, Kraków 1791; — Całczyński J. Ch., Dwie mowy w ratuszu i w kościele św. Piotra w Krakowie 1791; — Mączeński W., Mowa wójta 12. sierp. 1791; — Toż, 13. sierp. 1791; — Męciszewski K., Mowa 23. sierp., Kraków 1791; — Chwalibóg J., Mowa w ratuszu m. Kazimierza 8. sierp. 1791; — Janowski W., Mowa wójta m. Kazimierza 8. sierpnia w ratuszu przy wpisie Chwaliboga. Kraków 1791; — Bekierski Jan, Mowa do obywatelów miasta Kazimierza 8. sierpnia 1791; — Dzieło obrad m. Piotrkowa 1. sierpnia, Warsz. 1791; — Szczurnowski, Głos mieszczanina poznańs. pod elekcyą plenipotenta 10. sierp. na ratuszu poznańs., Poznań 1791; — Moczydłowski S., Głos na ratuszu m. Sandomierza 11. sierp. 1791; — Musiałowicz J., Głos w zgromadzeniu na ratuszu m. Sandomierza 1791; — Koch L., Głos miany na zgromadzeniu miejskiem 5. sierpn. przy podawaniu desideryów 1791; — Propozycya m. Wilna do króla i sejmu o potwierdzenie przywilejów 1791; — Lewandowski, Mowa konsyliarza radnego miasta Żytomierza podczas przyjęcia obywatelstwa urzędników na ratuszu 10. lipca 1791 (DS.).

5358. Agnell X., Kazanie 28. kwietnia, w którym m. Kraków składało dzięki, Krak 1791; Rogaliński J., Kazanie na wotywie przed elekcyą plenip. t. na sejm 10. sierp. w Poznaniu 1791; Schmid K. H., Kazanie z okoliczności powró onych mieszczanom praw, Warsz 1791 (toż po niem.); Dantgebeth bei Gelegenheit der dem Bürgerstande ertheilten Rechte. Warsz. 1791 (DS.)

5359. R. **1791—1792. Sejmowe mowy. Okres IV.**, *zob.* Nr. 5269, 5295, 5327. Józefowicz Hlebicki W. (Przymówienie się *3.* styczn.a), Naruszewicz Adam bisk. (Głos), Straż M. O. (Głos); Breza Stan. (Zdanie *4.* stycznia w materyi rządu), Działyński Ign., Krzucki Ign. (Zdanie), Ledochowski Antoni (Zdanie), Siwicki J. (Głos); Gorzeński Nicefor (Głos *7.* stycz.), Iliński St. (Głos generała), Kościałkowski Tad. (Wotowanie), Krzycki Kottfic (Głos), Leszczyński (Głos), Morski On. (Głos), Niemirycz J. (Głos), Plater Kaz. Kon. (Zdanie), Rybiński J. Nep. (Głos); Czetwertyński A. St. (Actum *8.* Jan., Votum), Ledochowski Ant. (Głos); Siwicki S. (Głos *10.* stycz.); Czartoryski J. (Głos *20.* stycz.), Dłuski T. (o sejmikach), Plater Kaz. Konst. (o sejmikach); Gorzeński T. (Głos biskupa smoleńskiego *21.* stycz.); Chojecki Jan (Głos *24.* stycz.), Czarnołozki Adam (Głos), Gorzeński T. (Głos), Karp M. Franc. (Głos posła żmudzkiego *24.* stycz.); Błędowski S. J. (Głos posła czernichowskiego przeciw usunięciu drobnej szlachty na sesyi *25.* stycz.), Kiciński Pius (Zdanie), Krzucki J. (Głos), Mielżyński Maksym. (Głos); Hulewicz Ben. (Głos *27.* stycznia); Chojecki Jan (Głos *31.* stycz.), Iliński St. (Głos generała inspektora), Naruszewicz Adam bisk. (Głos), Pągowski Józef (Głos posła inflanc.), Zajączek pułkownik (Głos *1.* lutego), Jasieński Mik. (Głos *3.* lut.), Czacki T. (Uspr. reparacyi pałacu posła rosyjs.); Kiciński Pius (Głos *4.* lut.),

Leżeński M. (kupno pałacu rosyjs.), Olizar J. Kalas. (Zdanie z propozycyi, czy opłacający do skarbu mogą być przypuszczeni do funkcyi publ.), Trębicki A. (Zdanie względem kupna pałacu dla posła rosyjs.); Chojecki Jan (Głos 7. Febr.), Miaskowski Krz. (Zdanie w materyi kupna pałacu dla posłów rosyjskich), Potocki Piotr poseł infl. (Głos), Rzewuski A. W.; Skarszewski W. (Głos z dziękczynienia 10. lutego); Karwicki Krz. (13. lutego); Czarnołozki A. (Głos 14. lutego w propozycyi czyli wojskowi do funkcyi poselskiej mają być przypuszczani), Gorzeński T. (Głos), Ledóchowski Ant. (Głos), Skarszewski Wojc. (Głos o królewszczyznach), Zambrzycki Szcz.; Jasieński Mik. (Przymówienie się 15. lut. po rozklasyfikowaniu poprzedniczo szlachty), Karp Maur. Fr. (Głos posła żmudzkiego); Nosarzewski J. (Głos 15. lutego, Przymówienie się 17. i 27. lutego, Głosy 24. marca i 16. kwiet.), Rzętkowski (Przymówienie się); Chojecki Jan (Głos 17. lut.), Gliszczyński A. J. (względem konst.), Heyking Ben. Hen. Karol (Mowa na sesyi sejm.), Kiciński Pius (Głos), Nosarzewski J., Skarszewski W. (Głos), Rzewuski A. W., Witosławski J., Heyking H. K. (Discours), Wolff J. Krz. Lüdinghausen (zob. Nr. 5365); Leżeński M. (Głos względem projektu dokończenia opisów sejmikowych 18. lutego); Kiciński Pius (Głos 21. lut.), Mieroszewski St. (Przymówienie się), Rzewuski J. Nep. (Głos); Sołtyk Stan. (Głos 23. lut.); Karski K. (Głos 26. lut.); Nosarzewski J. (27. lut.); Rzętkowski (Przymówienie się 28. lut.); Zakrzewski J. (Przymówienie się); Bernowicz Mich. (Głos 1. marca), Zboiński J. Nep. (Głos przy podaniu imieniem deputacyi do miast projektu); Plater Kaz. Konst. (10. marca); Brzostowski Mich. (Głos 17. marca), Szembek K. (Głos J. O. Xięcia prezesa dep. do examinu komisyi skarbu); Kiciński Pius (Głos 24. marca i Przymówienie się), Nosarzewski J., Złotnicki Ant. (Głos); Rogowski K. R. (Głos 25. marca); Trębicki A. (Głos 28. marca względem stanu wojsk.); Leżeński Marc. (Głos w interesie miast 29. mar.), Olizar J. Kalas. (Głos); Krzucki Ign. (przeciw Radzie nieust. 31. marca), Małachowski Ant. (Przymówienie się); Potocki Ign. (Głos na dniu 31. marca i 1. kwietnia); Czarnołozki Adam (Głos 5. kwiet.), Dłuski T. (Mowa o sejmikach), Siwicki J. (Głos), Sołtyk St. (Głos), Złotnicki Ant. (Głos); Breza St. (Zdanie na projekt o miastach 6. kwiet.), Brzostowski Mich. (Głos), Hryniewiecki K., Mniszech M. (Głos), Nosarzewski J. (Głos), Zboiński J. N. (Głos); Grabiński poseł podols. (Głos 11. kwiet.), Mier J. (Głos); Batowski poseł infl. (Zdanie o materyi miast 14. kwieln.), Leżeński M. (Głos przy podaniu projektu o miastach), Małachowski St. (Głos przy przyjęciu prawa miejskiego), Zboiński J. N. (Przymówienie się w materyi miast); Skarbek J. (15. kwiet.); Nosarzewski J. (Głos 16. kwiet.); Ledochowski Ant. (Głos 18. kwiet.), Sapieha Kaz. Nestor (Głos); Bars F. (Głos J. P. plenipotenta miast koronnych W. X. Lit. 29. kwietnia); Szczaniecki (Głos 1. maja); Kiciński Pius (Głos 3. maja), Małachowski Ant. (Głos), Orłowski Jan On. (Głos), Potocki Ign. (Głos, 2 ed.), Rzewuski Adam Wawrz. kaszt. witebs. (Głos z okazyi konstytucyi 3. maja), Sapieha Kaz. Nestor (Oświadczenie w kościele farnym przed wykonaniem przysięgi), Stan. August (w kościele św. Krzyża), Suchorzewski (Głos) [Także Korwin S., Trzeci Maja i Targowica, Krak. 1890 Dod. I.], Zakrzewski Ign. [Toż Przyj. ludu, Leszno 1848 t. XV., zob. Nr. 5355]; Karśnicki Lud. (5. maja), Matuszewicz T. (Głos, Actum in curia vars. 5. maii); Siwicki J. (Głos 9. maja), Skórkowski A. K. (Oświadczenie); Karski Kaz. (Głos 10. maja), Kościałkowski Tad. (Głos), Łuszczewski J. (Głos), Zagórski poseł wołyński (Głos); Karp Maur. Franc. (Głos posła żmudz. 12. maja), Leżeński Marc. (Głos o konstytucyi rządowej), Nosarzewski J. (Głos); Oświecimski S. (Mowa obyw. m. Wilna 15. maja); Kościałkowski T. (Głos 16. maja), Russocki (Głos); Gorzeński T. (Głos biskupa smoleńskiego 17. maja); Zagórski poseł włodzim. (Głos 18. maja); Kołłątaj H. (Discours sur le nouvel ordre à établir dans la regie des domaines 20. maja, Second discours sur les starosties, zob. Nr. 5365); Skarszewski W. (Głos 26. maja); Potocki Prot (30. maja); Kołłątaj Hugo (Głos 3. czerwca); Mostowski T. (Głos 6. czewca); Russocki (Głos 8. czer.); Nosarzewski J. (Głos 9. czerwca); Lipski Tad. (Głos 16. czerwca), Małachowski Hyac. (Odpowiedź od Najj. króla), Tieden Ditericus (16. czerwca, Toż po łac.: Oratio in comitiis, Vars. 1791 i niem.: Mitau 1791, zob. Nr. 5365); Russocki (Głos 24. czerwca); Kołłątaj H. (Odpowiedź od tronu na audiencyi 13. września, Odpowiedź druga plenipotentom miast, Odpowiedź trzecia delegowanym 26. września, Mowa piąta 30. września, Odpowiedź sędziom 11. paźdz.), Wybicki J. (Mowa czwarta); Chojecki Jan (Głos 15. września), Mieroszewski St. (Głos), Poniatowski M. J. X. (Głos), Świętosławski W. (Głos); Kościałkowski Tad. (Głos 20. wrz.); Moszyński Fryd. Józef Seb. W. X. L. (Głos 23. września); Kołłątaj (Odpowiedź delegowanym 26. września), Moszyński F. J. S. (Głos); Psarski Fr. J. (Głos 27. września); Czacki T. (w materyi menniczej 28. wrz.); Rakowski M. (Głos wojskiego 29. września); Kołłątaj H. (Odpowiedź deleg. miast 30. września), Psarski Fr. J. (Głos), Świętosławski W. (Głos); Borejko St. (Głos 1. października); Rzewuski Adam W. kaszt. witebski (Głos 3. paźdz.), Czetwertyński A. St. (Głos przy wprowadzeniu materyi starostw 10. październ.), Kiciński Pius (Głos);

Kołłątaj Hugo (Odpowiedź deleg. miast *11.* paźdz.), Sapalski Szym. (od miast wolnych z Sandomirskiego), Łubański St. (Głos na reassumpcyą assesoryi koronnej); Jelski St. (Eksplikacya na sejm *13.* paźdz.), Karp M. Franc. (Głos), Wawrzecki T. (Głos); Załuski Teofil (*14.* paźdz., dr. 1792); Jabłonowski Ant. (Przyłożenie na sesyi sejm. *16.* paźdz. w materyi przedaży majątku rzeczpospolitej), Kiciński Pius (Głos); Plater Kaz. Konst. (Głos *17.* paźdz.); Krzucki Ign. (Głos *19.* paźdz.); Psarski Fr. J. (Głos *20.* paźdz.); Czacki M. (*23.* paźdz.); Świętosławski W. (Głos *25.* paźdz.); Chojecki Jan (Głos *27* paźdz.), Czarnołozki A. (Głos w propozycyi czyli wojskowi do funkcyi poselskiej mają być przypuszczeni), Sołtyk St. (z projektem zasad przedaży starostw); Poniatowski M. J. X. (Głos *28.* paź. w nieprzytomności króla), Sierakowski Kajetan, Sokolnicki (Głos); Witosławski J. (Uwiadomienie o niedostatku na sesyi *29.* paźdz.); Mieroszewski St. (Głos *31.* paźdz.), Rzewuski A. W. (Głos), Sołtyk St. (Głos), Breza Stan. (Głos *3.* listop.); Czacki Mich. (Głos *7.* listop.), Linowski A. (Przymówienie się naprzeciw projektowi Czernichowskiego); Kiciński Pius (Przymówienie się *10.* list. w nieprzytomności Najj. Pana), Kołłątaj Hugo (w materyi starostw, toż po franc.), Leżeński M. (Michała Ossowskiego głos o uskutecznieniu projektu względem sprzedaży starostw), Zakrzewski J. (Głos); Hryniewicki K. (w materyi starostw *14.* listop.), Skarszewski W. (Głos); Czacki Mich. (Discours *15.* Nov.), Sierakowski Kaj., Świętosławski W. (Głos w materyi starostw), Załuski Teod. (Głos o projekcie sprzedaży starostw); Mieroszewski St. (Przymówienie się *18.* listop.); Grotowski Grzeg. (Głos *21.* list.), Potocki I. (Głos o starostwach, przedr. Lech 1823), Skórzewski (Głos), Żeleński Fr. (w materyi starostw), Zieliński J. (Głos (w materyi starostw); Czacki M. (Głos *22.* listop.), Pągowski Józef (Głos posła inflan. o przyspieszenie decyzyi o królewszczyznach), Russocki (Głos), Sołtyk St. (Głos), Witosławski J. (Głos); Czacki M. (Głos z okoliczności urządzenia starostw *24.* listop., Mowa), Potocki Prot. (Głos pod niebytność J. Kr. M.), Trębicki A. (Zdanie w materyi królewszczyzn); Sołtyk St. (Głos *25.* listop. w materyi starostw); Karski Kaz. (Głos *26.* list.); Zawisza B. (Głos *27.* listop.); Wolff J. Krz. Lüdinghausen (Rede in der am *1.* Decemb. gehabten Audienz); Czacki T. (jako delegowanego komisyi w sprawie usprawiedliwienia przychodów i wydatków *2.* grud.), Psarski Fr. J. (Głos), Sapalski Szym. (Głos); Naruszewicz Adam biskup (Głos *4.* grudn.); Poniatowski M. J. X. (Głos *5.* grud., toż po franc.), Rogowski K. R. (Głos w materyi starostw), Siwicki J. (Głos); Kościałkowski T. (Głos *6.* grud.), Potocki Stan. generał, poseł lubelski (w materyi deklaracyi przeciw manifestom), Psarski Fr. J. (Głos), Trębicki A. (Zdanie); Mieroszewski St. (Zdanie *9.* grud.), Ośniałowski S. B.; Czetwertyński A. St. (Głos przy wprowadzeniu materyi starostw *12.* grud.), Kiciński Pius (Głos); Leżeński M. (Michała Ossowskiego głos *13.* grud. w ciągu decydowania projektu o sprzedaży starostw, toż po franc. dr. 1792), Stan. Aug. (Głos, także dr. z r. 1792); Łappa Tom. (Głos *15.* grudnia w materyi starostw); Mirski B. (Głos in turno *19.* grudnia), Moszyński Fryd. Józef Seb. W. X. L. (Przymówienie się), Potocki St. K. (Zdanie, dr. 1792), Sokołowski S. R. (Oświadczenie w stanach); Skarzyński T. (imieniem palestry *20.* grud.); Potocki St. Kostka (Głos *21.* grud., dr. także z r. 1792); Potocki Al. (Głos *22.* grudnia). — R. **1792.** Ogiński M. (Głos *13.* stycznia); Bielawski J. (Dzień 17. stycz. [?]); Potocki I. (Powinszowanie imieniem senatu na sesyi *17.* stycznia), Zagórski J. (Głos); Russocki (Głos *20.* stycz.); Gorzeński Tym. (Głos *21.* stycz.); Sierakowski Kaj. (*24.* stycz.); Jezierski Jacek (Wotowanie *27.* styczn.), Kiciński Pius (Głos), Kościałkowski T. (Głos), Kossakowski J. (Głos), Niemcewicz J. U. (Głos), St. Aug. (Głosy); Siwicki Ign. (Głos *28.* stycz.); Czetwertyński F. (Votum, Actum *31.* Jan.); Karp Maur. Fr. (Głos *14.* lut. o czynach sejmu), Trzebiński Ben. (Mowa na sejmiki deput. w Krakowie), Zbiór głosów przy pierwszem zasiadaniu Kossowskiego na kommissyi skarbu, *zob.* Nr. 5345; Straszewski F. (Głos *18.* lut.); Karp Maur. (Głos *19.* marca), Nakwaski (Głos); Strasz Odrowąż M. (Głos *20.* marca); Kiciński Pius (Głos *24.* marca); Zawisza Barnaba (Głos *27.* marca); Zakrzewski Ign. (Głos na audyencyi *14.* kwiet.); Potocki S. (Mowa *19.* kwietn.); Gomoliński (Zdanie *24.* kwiet.); Czetwertyński Fel. (Głos *27.* kwiet.), Psarski Fryd. Jak. (Głos dziękujący za ustawę 3. maja); Siwicki Ign. (Głos *1.* maja); Buchowiecki Jan (Głos *3.* maja), Dobiecki And., Stadnicki A. (w kościele św. Krzyża), Trzciński J. P. (Głos), Małachowski St. marsz. (Mowa przy zagajeniu extraord. sesyi w kościele św. Krzyża *4.* maja i mowa przy wprowadzeniu delegowanych); Sapieha K. (Głos *9.* maja); Chojecki Hilary (Głos *10.* maja), Leżeński Marc. (Głos o hierarchii dla dyzunitów); Daszkiewicz Ign. (Głos *11.* maja), Zieliński Ant. (Głos); Chojecki Hil. (Przymówienie się *15.* maja), Ogiński M. (Głos), Siwicki Ign. (Głos); Skarszewski W. Leszczyc X. (Głos *21.* maja), Sołtyk Stan. (Głos), Stan. Aug. (Głos przeciw deklaracyi Bułhakowa, toż po fran.); Górski St. (Rede S. Ex. in der Reichstagssitzung von *26.* Mai neben Konst. für Kurl.); Sołtyk St. (Głos *29.* maja); — Batowski poseł infl., Zdanie na sesyi sej., War. 1792; — Czacki Mich., Głos na sesyi sejm. 1792; — Małachowski Antoni, Rede in Reichstagssession, Warsch. 1791; — Olizar F., Głosy miewane na

sesyach, Warsz. 1792; — Węgrzecki M., Głos do Kossowskiego 1792; — Wolff Jerzy Krz. Lüdinghausen, Rede bey dem Reichstage in Warschau, Warsch. 1791; — Wybicki J., Mowy delegowanego do deputacyi codicis w różnych czasiech miane, Warsz. 1791; — Załuski Theod., Głos na sejmie miany, Warsz. 1791; — Kołłątaj H., Mowy na sejmie teraźniejszym, War. 1791 (DS.); — Głos Jana Rybińskiego na sejmie r. 1791, Przyj. ludu, Leszno 1848 t. XV.; — Mowa Antoniego Trębickiego posła inflanc na sejmie r. 1791, tamże 1849 t. XVI.

5360. Ożarowski Piotr, Manifest przeciwko ustawie o sejmikach (Actum in curia regia Vars. 1. Febr.) 1791; — Sokołowski Ser. R., Odwołanie się do publiczności względem nietykalnej mocy praw kardyn. narod. d. 4. kwietnia 1791; — Miklaszewski W. F., Głos na sejmiku 16. lut. 1791; — Wójcicki J., Mowa na sejmiku warsz. 6. marca 1791; — Górski J., Głosy w czasie obrady deputatów, Warsz. 1791; — Wodziński F. X., Głos deputowanego do Łomży, około 1792; Wybicki J., Głos na zgromadzeniu deputatów 10. sierpnia (2 ed.) 1791; — Zdzitowiecki K., Krótkie przymówienie się podczas elekcyi deputackiej, Kraków 1791; — Tenże, Głos do obywateli miasta Latowicza 30. sierp. przy zdaniu relacyi deputatów. Krak. 1791; — Giecy X. J., Mowa w kościele do obywateli mających wybierać deputatów, Poznań 1791 (DS.), *zob.* Nr. 5357.

5361. **Uwagi** polityczne odpowiadające na krytykę Anonima pod tyt.: Prawo politycz. narodu pols. (Potocki Ign.), Warsz. 1791, *zob.* Nr. 5329; — Kwiatkowski K., Próba pióra bezstronnego obywatela nad stanem Polski, Warsz. 1791; — Zastanowienie się nad konstytucyami teraźn. sejmu z okolicz. prawa d. 26. stycznia przez autora kalendarzyka narod., Warsz. 1792; — Wiadomości potrzebne obywatelom każdego województwa przed sejmikami 1791; — Karp Maur. Franc., Obraz sejmików, czyli co są sejmiki teraźniejsze, Warsz. 1791; — Powitanie posłów nowo od województw przybywających 1791; — List pewnej matki do syna 26. września 1791; — Myśli stosujące się do textu okoliczności handlowych i politycznych Polski, z franc., Warsz. 1791; — Rozbiór pisma pod tyt.: „Myśli stosujące się...“, War. 1791; — Odpowiedź na rozbiór, War. 1791; — Myśl do równowagi prawa, czyli akt wyższy nad prawo, Lipsk 1791; — Myśli moje przy kominku, Warsz. około 1791; — Do pewnego obywatela i posła za granicą Myśli, Warsz. 1791; — Rozmowa między arbitrem i patronem 5. czerw. 1791; — List anonima o poprawie rządu rzeczposp. 1792; — Myśli o istocie praw kardynalnych 1791; — Myśl obywatela o nowej konstytucyi, Warsz. 1791; — Myśli względem pierwszego seksternu praw konstytucyi a w niej kardynalnych od deputacyi rządowej podanych 1791; — Uwagi z okoliczności rysu rządu publicznego, Warsz. 1791; — Le gouvernement de la Pologne critique, Berlin 1791; — Olizar L. Wołczkiewicz, Co ma uważać rzeczpospolita polska w prawodawstwie rządu angielskiego, cz. II. przedr. i popr., b. w. m. 1791, *zob.* Nr. 5296 i 5362 *(Konst. francuska)*; — Uwagi nad rządem angielskim i inne 1791; Jezierski Jacek, Kopia listu do Angielczyka, Warsz. 1791; — Uwagi przeciw elekcyi i sukcessyi tronu 1791; — Krzywkowski Jan, O sukcessyi tronu i władzy stanów, ded. Stan. Aug., Warsz. 1791; — Treść pism różnych względem formy rządu i sukcessyi tronu, Sandomierz 1791; — Ueber die Annehmung der polnisch. Krone von Fr. Aug. III. von einem Patrioten 1791; — Przepisy dla elektoratu saskiego, Warsz. 1792; — Annahme der polnischen Krone, Leipzig 1791, 1793; — Erinnerungen an den Verfasser über die Annahme, Leipzig 1791; — An den Verfasser der Schrift: Ueber die Annahme, Meissen 1792; — Etwas gegen die Schrift: Annahme 1792; — Römer, Warum soll der Kurfürst von Sachsen die polnische Krone ausschlagen, Warsz. 1792; — Beleuchtung der Gründe, aus welchen die Annahme der poln. Krone widerrathen worden ist, Leipzig 1792; — Myśli patryotyczne w materyi traktowanych u dworów, b. w. r., Warsz. 1791; — Rozstrząśnienie pisma pod tyt.: Pamiętnik względem toczących się interesów Polski, b. w. m. ir. 1791, *zob.* Nr. 5349; — Morski T., Myśli o sposobie przysposobienia młodzieży do służby dyplomatycznej, Warsz. 1792; — Ekscerpt z listu kupca gdańskiego do obywatela polskiego 1791; — Uwagi względem uformowania korpusu wojska do strzeżenia granicy 1791; — Reflexye y sposób względem rekrutów 1791; — Pomnożenie dochodów na wojsko z dóbr królewskich 1791; — Oszczędzenie skarbu publicznego w expensie na wojsko, Warsz. 1791; — Jezierski Jacek, Jak życzy tak pisze, Skarb, wojsko, pierwsze uszczęśliwienie, Warsz. 1791; — Dembowski S., O podatkowaniu, Kraków 1791; — Podatek w kontynuacyi dziedziców 1791, *zob.* Nr. 5345; — Pomnożenie dochodów prowincyi W. X. Lit. 1791; — Zysk jednego miliona dla skarbu 1791; — Pomnożenie dochodów skarbu Rtej z miast 1791; — Pomnożenie dochodów skarbowych ze starostw 1791; — Krzywkowski J., Gospodarstwo polityczne, Rady co do urządzenia starostw, Warsz. 1791; — Potocki St. K., Pożytki prawa sprzedaży starostw, Warsz. 1792; — Krzucki Ign., Zasady do zamienienia królewszczyzn na wieczne dziedzictwo 1791; — Sołtyk St., Zasady do urządzenia na przedaż wieczystą kró-

lewszczyzn 19. grud., Warsz. 1791; — Powinszowanie stanom przemienionych w prawo zasad przez Sołtyka względnie królewszczyzn, Warsz. 1791; — Cygan cnotliwy gandzarą chłoszczący, Warsz. 1792; — Surowiecki Kaz., Gandzara prawdy Cygana a odpowiedź przez autora U(wag) N(ad) P(roj.) P(rzedaży) S(tarostw?), Warsz. 1792; — Sekundant bezbronny między cyganem z gandzarą a xiędzem z kropidłem, Warsz. 1792; — Wielkopolanina odpowiedź krótka na dzieło p. t. Cygan z gandzarą, Warsz. 1792; — Wybicki, Myśli względem monety papierowej (1791); — Uwagi o naturze pieniędzy (Gawroński X.), Warsz. 1792; — Objaśnienie hipoteki na pożyczkę 30. milionów, Warsz. 11. maja 1792; — Respons plebana do korespondenta warsz. 1791; — Szlachcic prawdziwy do prawodawców, około 1791; — Szlachcic prywatny do nar. swego polskiego, b. w. m. i r., około 1791; — Stary szlachcic do nowych, War. 1791; — Sołtykowicz J., Rozstrząśnienie przyczyn, dla których stan miejski do prawodastwa przypuszczonym być nie może, Kraków 1791; — Program na elekcyą deputatów, Warsz. 1791, *zob.* Nr. 5357; — Unterredung eines Landedelmans der Woywod. Łęczyc mit e. Bürger, Warsch. 1791; — O włościanach, Warsz. 1791; — Uwagi o chłopach, Warsz. 1792; — Sposób pewny i łatwy ulepszenia losu ludzi poddanych, Warsz. 1792; — Zastanowienie się nad włościanami z uwag nad projektem xiędza Ossowskiego ich urządzeń w starostwach 25. marca 1792; — Uwagi nad pokorną prośbą Żydów do stanów, Warsz. 1792; — Prawa i wolności dyssydentom w nabożeństwie zebrane, Warsz. 1791; — Uwagi nad religią dyssydentów 1792 (toż obszerniej, Przemyśl 1793); — Szczawiński T. arbiter, Uwagi nad projektem, Wzgląd na duchowieństwo ritus graeco-uniti, Warsz. 1792; — Objaśnienie konst. pod tyt.: Przyspieszenie sprawiedliwości 1791; — Uwagi nad procesem z pisma z okazyi cyrkułów, oraz o karze śmierci, Warsz. 1792; — Zabłocki A. Z., O konsulach narodów handlowych 1791; — Dembowski S., Rzecz krótka o fabryce sukiennej krakowskiej, Kraków 1791; — Jezierski J., Objazd rzek z relacyi W. Komarza star. szołomieckiego podany, dodatkami powiększ., Warsz. 1791 (DS.); — Pilat R., O literaturze Sejmu, *zob.* Nr. 5270.

5362. Do współziomków, O zachowaniu nadal wolności, Warsz. 1791; Walka dwóch gorliwych Polaków mocno certujących się 20. czerwca, Warsz. 179-; L'éprit du vrai patriotisme, Avis aux polonois, Hamburg 1791; Essai d'aphorismes sur la liberté, Varsovie 1791; Sołtyk M. X., Troski prywatne o dobro publiczne, Warsz. 1791; Tak będzie jak było 1792; Byłem u p. podstolego 1792; Odezwa popiołów JO. X. biskupa Sołtyka, Warsz. 1791; Od Polek do marszałka sejmowego, Warsz. 1791; Co słychać w Warszawie? doniesienie mi przyjacielu, Warsz. 1791; Doniesienie pilne obywatelom z Warszawy, Warsz. 1791; Konstytucya francuska podana królowi 3. wrześ. (po pol. i fran.), Warsz 1791; Ludwik XVI., Kopia listu do stanów 16 lutego (po po. i franc.) 1791; Sieyés, Co to jest stan trzeci? Warsz. 1791; Mirabeau H., Adres zgromadzenia narod. franc. do obywatelów, War. 1791 (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5271.

5363. Katechizm narodowy, 2 ed. z dodatkami, War. 1791; O prawie i powinnościach obywatela, Warsz. 1791; Makulski F., Czamarka i sarafan, Warsz. 1791, *zob.* Nr. 5331; Hozalek W., Na pismo Czamarka i sarafan (przeciw żądanemu skasowaniu cechów i konfraternii, Nadto urządzenie policyi i wybrukowanie Tamki), Warsz. 179-; Potocki St. Szcz., List do autora pisma: „Czamarka i Sarafan" 1791; Dzwon staropols. fabryki ulany, Warsz. 1791; Polak w Czni prawdą podszyty (2 ed.), Warsz. 1791; Sołtykowicz Józef, Wywód o sposobie ugruntowania obyczajów 1792; Kazanie o zepsuciu obyczajów, Krak. 1791 (DS.).

5364. Poniatowski M., Odezwa J. O. X. Prymasa 19. grudnia, Warsz. 1791; — Cieciszowski K., List pasterski w Warszawie 10. maja 1791; — Woronicz J., List pasterski K. Cieciszowskiego 1791; — Turski F. P. X., Podziękowanie za bisk. krak. 3. stycznia 1791; Litterae pastorales, Vars. 4. Januarii 1791; Toż, Vars. 18. Febr. 1791; List pasterski 22. lut. (dwojaki), Vars. 1791; Litterae pastorales 11. April., Januviae 1791; List pasterski w Dąbrowie 20. kwiet. 1791; Litterae pastorales 20. Aprilis (de visitatione generali) 1791; Toż, 18. Maii, Vars. (terminus visitationis) 1791; Toż 7. Junii, Cracov. (de veste talari) 1791; List pasterski S. czer. w Krakowie 1791; Obwieszczenie o rozmiarze gruntów dat. w Krakowie 9. czer. 1791; Uniwersał o postanow. egzaminatorów dyecezalnych, Warsz. 20. listop. 1791; Kopia listu bisk. krak. odpisującego komisyi cyw.-wojsk. wojew. krak. 1791; — Lipiński A. X., Articuli iuxta, quos perfici debet a Parochis descriptio ecclesiae ac beneficii, Crac. (czy Vars.?) 1791; — Administracya dyecezyi wileńskiej dnia 17. czerwca 1791; — Administratio dioecesana universo clero etc. (o ubiorze) 1791; — Tomaszewski M., Administratio dioecesana universo clero 10. lut. 1791; — Caroli T. J., Consideratio Christiana de non minuendo festorum, Vars. 1791; Wybranowski M., Edictum 13. Julii (Deputatio confessarii), Crac. 1791; — Szeptycki M. X., Odpowiedź proboszcza polskiego na prośbę podaną przez szlachtę sieluńską 21. stycznia 1791; — Acta capituli generalis fratrum de monte Carmelo 1791; — Wiadomość o kongregacyi greko-unitów w Pińsku 16. lipca, Warsz. 1791; — Pismo podane od członków cerkwi wschodniej do Stan. Augusta 1791; — Dzieła kongregacyi generalnej starożytnego obrządku greckiego w przytomności M. K. Kochanowskiego, Warsz. 1791 (DS.).

5365. Actum in curia Varsaviensi 10. Jan. 1791 (Protest w sprawie Kurlandyi); — Eingabe der Ritterschaftsdeputirten 7. Febr. 1791; — Betrachtungen über das von Wolf und Heyking angebrachte Gesuch. (von 7. Febr., toż po pol.) 1791; — Odpór na pismo Manteuffla z 2. lutego, Warsz. 1791 —

Sprostowanie omyłek na notę Mantteuffla dane, Warsz. 1791; — Wolff J. K. Lüdinghausen, Rede 17. Februarii 1791; — Heyking, Discours le 17. Fevr. 1791, *zob.* Nr. 5359; — Małachowski Stan., Responsum 17. Februarii 1791; — Heyking H. K., Reflexions si l'ordre équestre a le droit de limiter les diètes de Courlande, Vars. 1791; — Diarium des prorogirten Landtages 21. Febr. bis 3. März 1791 (razem z Diarium 1790, *zob.* Nr. 5333); — Aus Mitau d. 20. Febr., Polit. Journal 1791 Nr. VI. str. 269; — Note des preuss. Ministers v. 5. März 1791 (DS.); — Mittheilungen aus dem nachgel. Papieren eines preuss. Diplomaten (Schladen), Berlin 1868 [R: Brüggen, Baltische Monatschrift 1870 XIX.]; — Rede der Ritterschaftsdeput. 20. Mai 1791, Warsch. 1791; — Actum in curia Vars. 13. Sept. 1791, *zob.* Nr. 5354; — Eingabe der Ritterschaftsdep. 17. Oct. 1791, Sammlung aller bisherigen (Landtags) Schriften, Mitau 1791; — Medem E. J., Anhang, Riga 1791; — Protestation 4. März und Supplik 11. März an den König 1791 (po niem. i łac.); — Note der Abgeordneten 28. März 1791; — Protestation der Stadtältesten 31. März 1791; — Note der Delegirten 8. Julii 1791 (po pol. i niem.); — Bericht in Betreff der Bürger-Union, War. 11. Junii 1791; — Tieden Ditericus, Rede an S. K. Maj. Stan. August, Mitau 1791 (toż po pol. i łac., *zob.* Nr. 5359); — Witte von Wittenheim G., Gravamina civitatum ducatus Curlandiae, ib. 1791 (toż po pol.: Uciążliwości miast Kurlandyi); — Uciążenie miasta Jakubsztad w Kurlandyi deputacyi w listop. podane 1791; — Grothus J. U., Replik auf die Hauptanträge der Bürger Kurlands, War. 1791; — Nerger J. G., Mémoire über die Angelegenheiten, Warsch. 1791; Toż po pol.: Przełożenie ze strony stanu rycers. 1791; — Witte v. W., Refutatio, Vars. 1791; — (Dorau) Obrona miast kurl. 1791; — Objaśnienie z strony stanu rycers. kurl. 28. marca 1791; — Zażalenia stanu rycers. 1791; — Uwagi nad projektem przez stan rycerski kurl. z strony Xięcia 1791; Expositio ex parte ord. equ., Vars. 1792; — Manteuffel K., Etwas über Curlands-Adel. Frank. und Libau 1791; — Grothus J. U., Etwas für Kurland (ein Gegenstück). Warsch. 1791; — Rzut oka na Kurlandyę, Warsz. 1792; — Heyking B., Griefs de l'ordre équestre de Courl. contre le Duc de Courl., Warsz. 1791; — Biron Piotr Xżę, Responsio ad gravamina, Vars. 1791, 1792; Toż po pol.: Odpowiedź na zażalenia stanu rycerskiego (toż po niem.); — Wolff G. Chr., Rede d. 12. Dec. 1791, Var. 1791 (DS.) [Por. **E.** 1791: Biron, Heyking, Por. Winkelmann Nr. 9179–9228].

5366. Brincken Fryd Ern., Diplomatica expositio districtus Piltensis, Vars 1791 DS.

5367. R. **1791**. Ustanowienie akcyzów od wiktuałów po miastach (2 ed.) 1791; — Schema do spisywania metryk chrztów 1791 (DS.).

5368. R. **1791**. List Kościuszki do Czapskiego 21. lip. 1791 (wiad. bież. zagr.), Wiek 1874 Nr. 263; — List Stan. Aug. z r. 1791 do Akademii Berlińskiej z powodu przyjęcia jego za członka, Astrea 1822; — Sołtyk St., Kopia listu do Żeleńskiego z Warszawy 6. kwietnia 1791; — Tenże, List do Józefa Chwaliboga 16. kwietn. 1791; — Komorowski J., Kopia listu do Szeptyckiego starosty, Lwów 1791 [**E.** IX.]; — Mianowski Ant. Winc., Mowa przed J. Kr. M. d. 13. sierp. 1791; — Discours (?) adressé à S. Maj. Stan. August, Vars. 1791; — Sykłowski A., Głos z podziękowaniem za wybór na regencyą d. 13. kwiet., Krak. 1791 (DS.).

5369. R. **1791**. Rozporządzenie względem sądów w sejmowych 1791; — Trzebiński B., Mowa na zagajenie trybun. koron. 1. maja w Lublinie 1791; — Czerski P., Mowa przy reassumpcyi sądów apellac. w Lublinie, Lublin 1791; — Gretz Gruell T. F., Mowa na powitanie sądu lubelskiego 15. sierpnia 1791 [Wokandy sądu lubelskiego 1791, por. **E.** 1791: Wokanda]; — Bednarski M., Mowa na rozpoczęcie sądów appel. d. 13. sierpn. wydziału krak. 1791; — Lernet J. N., Mowa przy obieraniu plenipotenta i sędziów appel. w Łucku 10. sierpn. (po pol. i niem.), Warsz. 1791; — Ordynacya sądu appelacyj. wydziału miast wolnych Xięstwa Mazowiec., Warsz. 1791; — Brzostowski R., Głos przy rozpoczęciu kadencyi wileńskiej 14. Nov 1791; — Delegacya do tronu od trybunału litews. dla recognicyi 3. maja przez Bronica i Kal. Koziełła 1791; — Bukowski A., Z strony instygatorów przeciwko Bonaw. Klityńskiemu o kompilacyą konstytucyi po inkwizycyi przez St. Pieniążka 1791; — Procederu prawnego w sądzie latyczow. w sprawie między Diakowskim, T. Burskim, J. Skolimowskim a A. Walewskim 1791; — Jełowieccy K. W. S., Status causae wzgl. dóbr Sebestyniec 1791 [Por. **E.** 1791]; — Oskierko A., Memoryał do Najj. Pana i stanów skonfed. (w sprawie z kom. skarbu) 1791 [Por. **E.** 1791: Oskierko]; — Dekret w sprawie Ostaszewskiego, Actum Lubl. 9. Octobr. 1791; — Peszkar K., Powód i pozwany kupiec m. Kazimierza przy Krakowie 1791; — Radziwiłł M. i J., Manifest podany do akt przez J. Czarnockiego patrona 19. kwietnia 1791; — Suski J., Stan sprawy z J. Hryniewiczem w trybunale piotrkows., około 1791; — Tenże. Proces wexlowy na graffie z Przebendowskim debitorze, b. w. r. (około 1791); — Tuppo T. A., Pozwany i powód (K. Peszkary) 1791; — Petyta w kategoryi Marc. Tynkhauza przeciw T. Rozwadowskiej, Wil. 1791; — Wybranowski F. J., Wolne wyznanie (Actum Lublini), Warszawa 1791 (DS.).

5370. R. **1791.** Dębski A. N. X., Mowa przy otwarciu szkół klasztoru sieciechowsk., Lublin 1791; — Karśnicki L., Mowa witająca egzaminatorów 1791 (DS.).

5371. R. **1791.** Brzostowski Paweł, Ustawy dobrego porządku osiadłych ludzi w Pawłowie czyli Mereczu, Wilno 1791 DS.

5372. R. **1791.** Efimów, Prośba kupców rosyjskich w okoliczności zaboru towarów jedwabnych 10. czerwca 1791 DS.

5373. R. *1791.* Golański F. N. X., Mowa przed wykonaniem przysięgi, Wilno 1791; Wodziński Feliks X., Głos do J. O. Mich. Poniatowskiego przez delegowanego od trybunału wespół z panem Siemióskim pułkow. z Warszawy 1791; Siarczyński Ant., Działo się w Warszawie 22. maja, Reinstytucyą niżej wyrażoną podał 1791; Dzieła rozrządzeń jurisdykcyi przeciw prawu, Zaczynam od grodu kijows., wyboru Prota Potockiego wojewody 1791; Kazimierski T., Obejdzie się bez patronów, Pismo do druku podane, nakład Marka Ezech. Lipczyńskiego, Warsz. 1791, 1792, *zob.* Nr. 5401 (DS.).

5374. R. *1791.* Regestr wyprawy dla Jmć Panny Józefy Mejerównej córki mojej w zamęście Jmć Panu Ignacemu Markowskiemu wojskowiczowi ziemi mielnickiej wydanej d. 17. Octobra 1791 roku, Wiek 1877 Nr. 113.

5375. **Austrya.** Kontynuacya wyroków i rozkazów, Leopoli 1791, *zob.* Nr. 4098; — Uwiadomienie względem systemat. wypisu z rozporządzeń dla Galicyi, Lwów 1791; — Leopold II., Patent o wdowach i sierotach 1791, Patent tyczący się podatku żydowskiego, Wiedeń 1791 [Por. E. 1791: Leopold, Moerisch]; — Filipowicz X. J., Bytność Piotra Bielańskiego biskupa w dzień św. Onufrego głoszona, Lwów 1791; — Postl J. B., Anleitung zur Industrie, Galizien, Lemberg 1791 (DS.).

5376. **Prusy** Urządzenie dla wszelkich miast pruskich, Wrocław 1791 DS.

5377. R. **1792.** Stan. August, List okólny straży poprzedzający sejmiki deputackie i gospod. 1792, List okólny do miast wolnych d. 1. kwietnia 1792, Uniwersał 15. maja 1792 (DS.).

5378. R. **1792. Sejmiki.** Uchwały woj. krakowskiego w Proszowicach 1792; — Wolicki Tom., Oblata uchwały sejmiku krak., Działo się w Krak. d. 18. lut. 1792; — Mieroszowski St., Głos na sejmiku przy wykonaniu przysięgi na konstytucyą 14. lut., Krak. 1792; — Dyaryusz sejmików w Częstochowie dla powiatów Xiąskiego i Lelowskiego dnia 14. lut. odpraw., Targowica 1792; — Opisanie sejmików pow. kościańskiego i ziemi wschowskiej 14. lut. 1792; — Konopacki Ant., Głos na sejmikach woj. kijows. na d. 14. lutego w Żytomierzu 1792; — Strojnowski W., Mowa na sejmikach wołyńskich 18. lut. 1792; — Kołłątaj Hugo, List do senatorów na sejmiki pow. łuckiego zgromadzonych, Warsz. 7. lutego 1792; — Hulewicz Bened., Nad pismem p. t. Mowa Wal. Stroynowskiego 18. lut. w Łucku miane uwagi 1792; — Szweykowski Jan, Mowa na sejmiku d. 9. lut. 1792, Mowa na sejmiku d. 15. lut. 1792, Mowa na sejmiku deputackim d. 19. lut. 1792; — Korzeniowski D. E., Mowa na sejmiku d. 21. lutego 1792; — Uchwała na sejmiku (?) 18. lut. względem komisarzy granicznych 1792; — Mowa w Stężycy 28. lut., b. w. m. 1792; — Odezwa posła wileńs. 8. lut. 1792; — Do obywatelów po odbytych sejmikach na 14. lut. zwołanych, Warsz. 1792; — Karpowicz M. X., Kazanie na zafundowaniu powiatu preńskiego i rozpoczęcie pierwszych sejmików Warsz. 1792 (DS.).

5379. R. **1792. Komisya Rpltej Skarbu.** Deklaracya 14. stycznia, Warsz. 1792; Uniwersał względem podatku ze starostw d. 1. lutego 1792; Toż, d. 8. lutego 1792; Zasady do urządzenia na sprzedaż królewszczyzn 8. lutego 1792; Uniw. względem czopowego d. 6. marca 1792; Uniw. względem exekucyi prawa, Deklaracya doczesna 27. kwiet. 1792; Uniw. względem przychodniów 15. maja 1792; Uniw. odkładający bonifikacyę poboru d. 17. maja 1792; Podatek konsumcyjny d. 24. maja (podp. L. Tyszkiewicz) 1792; Uniw. względem paszportów, War. 26. maja 1792; Uniw. 6. czer. o poborze generalnym (podp. L. Tyszkiewicz) 1792; Obwieszczenie, iż komisya Skarbu sumy na procent brać będzie, 13. czerwca 1792; Uniw. nakazujący przysięgę oficyalistom 3. września 1792; Uniw. względem odebrania rachunków od komisarzy 22. września 1792; Rezolucya kom. Rtej Skarbu, Warsz. 15. listop. 1792; Obwieszczenie względem emigracyi 1792; — Kossowski Roch, Uniwersał 1792; — Tyszkiewicz Lud., Urządzenie namiest. rządu w prowincyach skarbowych, Warsz. 1792; — Summaryusz percept skarbu koronnego, Warsz. 1792 (DS.); — Ostatnia lustracya skarbu koronnego 1791, Zb. pam. Niemc. t. III.; — Uniwersał względem nowej lustracyi głów żydowskich 1792 DS.; — Popis żydów w guberniach małoruskich 1792, Matierjały istor. iz arch. kijewskawo, Kijew 1882 I.

5380. **Komisya porządkowa** X. Mazowieckiego 7. kwiet., Uniw. wzgl. paszportów 1792; — Uniw. kom. krzemienieck. 22. maja 1792; — Komisya wdztwa krak. 21. czerwca o chwytaniu kantonistów rekrutów 1792; — St. Aug., List okólny do kom. cyw.-wojsk. 4. lipca 1792; — Uniw. kom. porz. sandom. w Opocznie 28. października 1792 (DS.), *zob.* Nr. 5346.

5381. **Komisya policyi** względem cmentarzy i szlachtuzów 18. lut. 1792; Zabronienie tańców w czasach religią zabronionych 26. lut. 1792; Urządzenie względem ciał umarłych, 21. marca (podp. Kaz. Raczyński) 1792; Uniwersał kom. policyi względem przychodniów 15. maja 1792; Obwieszczenie zalecaj.

spokojność w pismach i czynach 26. maja 1792; O sprawie przeciw Obnińskiemu i Bojanowskiemu 12. czerwca (podp. St. Sołtan) 1792; Skarga Lewkowicza przeciw Obnińskiemu 1792; — Rezolucya na memoryał Mędrzeckiego prokur. policyi, War. 2. czerw. 1792; — Miączyński K. marszałek, Uniwersał 17. września 1792; — Przestroga do policyi przez obywatela bywszego w Warszawie za juryzd. marszałkowskiej 1792; — Początkowe prawidła policyi ogólnej, Warsz. 1792 (DS.).

5382. R. **1792. Etat woyska** rzeczpospolitej 1792; — Gotowość do obrony pospolitej, Warsz. 17. kwiet. 1792; — Umieszczenie w wojsku rzeczposp. 20. officyjerów zagran., prawo d. 21. kwiet. 1792; — Wsparcie obrony krajowej, składka dobrowolna 1792; — Obwieszczenie względem nieprzyjmowania na statki dezerterów 12. maja 1792; — Uformowanie dwóch pułków tatarskich, dwóch kozackich 7. maja 1792 (DS.).

5383. R. **1792. Sprawy zagraniczne.** Bułhaków Jak., Deklaracya dworu rosyjskiego dworowi naszemu 4. (18.) maja podana a d. 21. na sessyi sejm. czytana (2 ed., w Sce i 4ce) 1792, Toż po franc., niem. i ang. [Toż pod tyt.: Katarzyna II., Declaration de l'Impératrice 18. Mai à M. Kreptowicz ministre des affaires etrangères à Varsovie 17. (28.) Mai 1792]; — Na Bułhakowa deklaracyą odpowiedź 1. czerw. (podp. Małachowski i Sapieha) (3 ed.) 1792, Toż po franc. i niem.; — Coup d'oeil sur les événements, qui ont précedé la Declaration (czy nie Recueil? *zob.* Nr. 5385) 1792 [**E.** IX.] (DS.).; — Depesze Wilhelma Gardinera rez. ang., Skarbiec Sienkiewicza I.

5384. **Na dzień 18. maja po deklaracyi moskiewskiej (Woronicz) 1792 DS.**

Sułkowskiego J. Mémoires. Dyaryusz podróży do Petersburga K. K. Broehl-Platera, Dziennik Kreczetnikowa, zob. Kroniki.

5385. **Wojna.** Stan. August, Uniwersał 29. maja, Deklaracya względem stanu Rpltej (2 ed.) 1792 (toż po franc.: Circulaire adressé par Sa Maj. et les états generéaux à la nation 1792); — Odezwa do wojsk obojga nar., Warsz. 1792; Instrukcya dla naczelników d. 4. lipca 1792; Uniwersał o prawach uchwalonych w zamiarze posp. obrony 1792; — Komisya edukacyi narod., Uniwersał o odwrócenie klęsk od ojczyzny 1792; — Recueil des pièces relatives de la Pologne par un Citoyen 1792 [**E.** IX.]; — Kreczetnikow, Odezwa, Warsz. 1792; — Plan d. Gefechtes b. Dubienko 1794 (DS.); — Tad. Kościuszki kampania r. 1792 przez niego opisana, Raczyński E., Obraz Polaków XVI. (Por. Przyj. ludu, Leszno 1842 IX. i Tyg. Wielkopol. 1843); — Sammlung aller poln. Berichte 1792 DS.; — Beitrag zur Gesch. d. Feldzuges 1792—4 nach einem Manuscript Tad. Kościuszko, Arch. f. Offiziere 1844 II.; — Pamiętnik X. Józefa Poniatowskiego, Sybilla nadwiślańska 1821; — Tenże, List do wojska 16. Aug. 1792 DS.; — Kampania pod Wyszkowskim i bitwa pod Chełmem r. 1792, Wildt Jul., Kalendarz powsz., Krak. 1864; — Lettre de Demouriez au roi de Pologne, Journ. de l'instit. hist. 1834 I.

5386. **„Ch. W. L., Oda wojsku polskiemu wychodzącemu do granicy, Warsz. 1792; Do rycerstwa polskiego przy wyjeździe do obozu J. Kr. Mości (wiersz), Warsz. w czerwcu 1792; Do Wirtemberskiego Xcia na obóz pod Gołębiem 1792; Wiersze z okoliczności zwycięstwa, Warsz. 1792; Lucyan X., Kazanie 19. czerwca 1792; Schmid K., Busspredigt zur Zeit des Krieges, War 1792**

5387. **Magistrat** woln. Warszawy, Urządzenie procesyi na Boże Ciało 2. czerwca 1792; Obwieszczenie wzgl. żydów 4. czerwca 1792; — Magistrat, Odezwa do współobywateli o zaopatrzenie się w broń 20. czerwca (podp. M. Wolmann) 1792; — Magistrat ogólny m. Krakowa, Doniesienie o podziale miasta na cyrkuły 31. marca (podp. M. Majer) 1792; — Girtler S., Głos po wybraniu na dyrektora obrad miejscowych 1792 (DS.).

5388. R. **1792.** Poniatowski M. J. X., Rozporządzenie 40 godzinnego nabożeństwa w arch. gniezn. 1792; — Tenże, Głos na audyencyi 3. czerwca 1792; — Okęcki A. O., List pasterski 1792; — Turski Fel. Paweł episc., Epistola pastoralis d. 27. Febr. 1792, Toż, d. 20. kwiet. 1792, Toż, d. 10. sierpnia 1792; — Skarszewski Wojc. (Leszczyc) X., Rozporządzenie pasterskie na dyecezyą chełmską i lubelską (dwojakie) 1792; — Zalecenie odprawienia supplikacyi d. 18. maja 1792; — Zalecenie z urzędu konsyst. krak. d. 23. sierp. 1792; — Koch Jan Lud., Głos w kolegiacie św. Jana przed obraniem radnych d. 15. kwietnia 1792; — Porządek bractwa literackiego p. t. Wniebowzięcia przy kościele Raciborskim, Wrocław 1792; — Ustanowienie Filadelfii i bractwa p. t. Niepok. poczęcia przy kościele Radomskim, Warsz. 1792; — Kirchliche Einrichtung für die Dissidenten, Warsz. 1792; — Dass der Uebergang eines Dissidenten zur kath. Kirche eine unschuldige Sache sey, zur Antwort auf Hirten Brief, Warsch. 1792 (DS.).

5389. R. **1792.** Deklaracya stanu rycerskiego Kurlandyi i Semig. względem projektu do konstytucyi, War. 1792; — Schreiben v. Mirbach, Mitau 1792; — Projectum iuxta constitutionem ducatus Curlandiae, Projekt 1792; — Prośba deputacyi od X. Kurlandyi do króla, Warsz. 28. maja 1792; — Jezierski J., Kurlandya bez pana, Warsz. 1792; — Heyking H. K., Fragments sur la Courlande N. I.—III. et Annexe, Vars. 1792 (toż po niem.: Bruchstücke über Kurland); — Plater K. K., Quelque chose sur les duchés de Courlande, Vars. 1792 (toż po niem. przez Schultza J.); — Niemcewicz J. U., Relacya

w stanach w interesach Kurl., Warsz. 1792 (Toż, Kościałkowski, Górski, Siwicki, *zob.* Nr. 5359); — Rzut oka na Kurlandyą, War. 1792; — Ducatus Curoniae et Semigalliae (Ustawa sejmowa, *zob.* Nr. 5354); — Sammlung der Beschwerden, Mitau 1792; — Diarium an d. 27. Junii vert. Landtages, Riga 1792; — Tiling J. N., Über die s. g. Union, Riga 1792; — Urban Fr. K., Wahrheiten für Tiling, Mitau 1792; — Tiling J. N., Würdigung einiger Unwahrheiten (odpowiedź), Riga 1792 (2 ed.); — Schultz J. Ch., Sendschreiben, Warsch. 1792 (po pol.: List mieszczanina kurlandzkiego, War. 1792); — Heyking H. K., Réponse à la lettre d'un Bourgeois Courlandois, Vars. 1792 (toż po niem. i pol.: Przypisek); — Wolff G. Ch. Lüdinghausen, Rede d. 3. Dec. 1792, Mitau 1792; — Acta delegationis ad Reipublicae Ordines a statu equestr. Curlandiae 1792; — Heyking H. K., Oratio, Grodnae 10. Dec. 1792; — Responsum Potocki 10. Dec, 1792; — Litterae universales 27. Decembr., Grodnae 1792, *zob.* Nr. 5399; — Landtagsausschreiben v. 27. December 1792 [Por. **E.** 1792: Birona Prośba, Odpowiedź); — Kurze Darstellung der von 13. bis 17. December in Mitau vorgefallenen Ereignisse 1792, Beilage z. Mitauischen Ztg. 1792; — Minerva 1793 (DS.); — Balt. Monatschrift 1872 XXI.; — Neue Dorpater Ztg. 1872.

5390 Antwort zur Rechtfertigung des unter Titel: Erlaubniss zur Abschliessung eines Vergleiches über Bisthums Liefland eingeb. Projekts gegen Piltenschen Delegirten 1792 DS.

5391. R. **1792**. Zalecenie ponowne do miast względem protokołów rewizyi, Warszawa 3. kwietn. 1792; — Elekcya urzędników miejskich 3. cyrkułu Warszawy i desideria na sejm 1792; — Marewicz W., Mowa po obiorze urzędników cyrkułu wileńskiego, Wilno 1792; — Ordynacya dla sądów miejskich, Wilno 1792; — Łukaszewicz J., Urządzenie względem żydów 8. lut. 1792; — Ordynacya, podług której tak J. P. Pechan jako i ludzie do fabryki dodani zachować się mają 19. marca 1792 (DS.), *zob.* Nr. 5387.

5392. R. **1792**. Uniwersał, z woli J. Kr. Mości żałoba po Leopoldzie II. 1792 DS.

5393. R. **1792**. Listy Andrzeja Śniadeckiego do brata starszego, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII. t. I.; — Sokolnicki M., Lettre sur un pont à Grodno en 1792, Paris 1811; — Szczepanowski Gabr., List do ojca swego cześnika Sand., b. w. m. 1792 DS.

5394. Deklaracya względem odbywania się sądów extra cadentiam 2. czer., War. 1792; — Deklaracya względem odbywania się sądów assesorskich koron. pod d. 7. list. 1792; — Kołłątaj H., Ordynacya sądów assesorskich 1792; — Ordynacya sądowa pierwszej instancyi 1792; — Ordynacya ekonomiczna i sądowa województwa krakowsk., Warsz. 1792; — Dąbski Stan., Mowa przy zaczęciu sądów ultimae instantiae, Lublin 1792; — Grodziński J. N., Mowa przy otwarciu trybunału lubelskiego, tudzież przy elekcyi officyalistów 1792; — Trzebiński B., Mowa po przywołaniu sprawy do sądzenia d. 4. maja w Lublinie 1792; — Grzybiński S., Głos na trybunał koronny 14. maja, War. 1792; — Krzykowski J., Mowa 15. marca, Wilno 1792; — Chwalibóg J., Mowa d. 1. kwietnia w zamku krak. 1792; — Tenże, Mowa na fundowaniu jurysdykcyi sądowej, Kraków 1792; — Wołczek Tad., Mowa sądów kommissarza d. 3. maja 1792; — Wiadomość stacyi deputatów na trybunał w Wilnie 1792; — Blank P., Powód sprawy, Dekret 17. sierpn. w grodzie oblatow. 1792; — Psarski Fr. Jak., Prośba o uczynienie sprawiedliwości 1792 (DS.).

5395. R. **1792**. Praelectiones academicae collegii moralis, Lekcye akad., Kraków 1792; — Prospectus, Wzór lekcyi akad., Kraków 1792 [Por. **E.** 1792: Ordo]; — Posiedzenie na popisy kandydatów stanu akad., Kraków 1792; — Prospectus lectionum in acad. Vilnensi Scholae principis, Vilnae 1792; — Sołtykowicz Józef, Przemowa do dyrektorów domowych dozór nad młodzieżą sprawujących d. 15. lutego 1792 (DS.).

5396. R. *1792*. Ustawy klubu p. t. rozróżniającym przyjaciół złączonych, Warsz 1792 (Toż po niem.: Gesetze des in Warschau errichteten Clubs der vereinig. Freunde, Warsch. 1792).

5397. **Austrya.** Zbiór wyroków i rozkazów w król. Galicyi 1792, *zob.* Nr. 4998; — v. Krones, Zur Gesch. Österreichs im Zeitalter der französ. Kriege und Restauration 1792—1816, Fr. Anton Baldacer, Gotha 1886 XX, 396 str. (wiele do hist. Galicyi); — Klemens Kantecki, Delegacya galicyjska w Wiedniu przed 92 laty, Czas 1882 Nr. 51 i n.; — Leopold II., Patent tyczący się sukcessyi, Wied. 1792; — Łoś A., In funere Leopoldi II. oratio, Na pogrzebie Leopolda II. mowa, Leopoli 1792 (DS.).

5398. R. **1792—1793. Konfederacya Targowicka.** Zbiór wszystkich druków konfederacyi Targowickiej, t. I.—II., Warsz. (2 ed.) 1792, 1793; — Summaryusz generalny czynności konfed. Targowickiej z wypisaniem treści tak sancitów jak i rezolucyi, Grodno 1792; — Kruszewski Stan. Junosza, Summaryusz czynności konfeder. gener. targowickiej od d. 13. maja rozpoczętych 1792; — Summaryusz materyi do prow. W. X. Lit. ściągających się z akt konfederacyi targowickiej wypisanych do 27. lipca (Nr. 1—116) 1792; — Toż, od 11. września 1792 ułożony w Brześciu Litewskim, t. II.; — Protokół czynności delegowanych w Warszawie od 19. sierpnia udziałanych (Ożarowski, Świę-

tosławski, Kamieniecki, Chołoniewski, St. Szcz. Potocki, Al. Sapieha) 1792; — Protokół Nr. 18, Rezolucya konfederacyi wojew. wileńskiego miejscowej względem egzekucyi 1792; — Protokół Nr. 2 konfeder. gener. W. X. L. na zapisywanie uniwersałów 31. lipca 1792; — Protokół Nr. 3 rezolucyjny na memoryały od 2. sierp. do 2. lut. 1793; — Protokół Nr. 5 czynności konfederacyi generalnej od 1793 stycznia 23. w Grodnie (Nr. 1—331) 1793 (DS.); — Protokół konfederacyi koronnej 1793 r. w Grodnie 12. Apryl. sporządzony, Kostomarow, Posliednije gody (Por. Antoni J., Polonica, Roz. fil. hist., Kraków t. X. 93); — Sancita, *zob.* Nr. 5412; — Antoni J., Materyał do początku konf. targ. i 2. podziału (uzup. X. Liskego), Przew. nauk. lit. 1875; — Niemcewicz J. U., Forma rządu przez konf. targ. (2 ed.), Tulczyn 1792 DS. (Tyg. lit., Poznań 1843 VI.); — Korzon T., Manuskrypt do hist. Tulczynieckich Potockich, odezwy, zebrał Adam Mieleszko Maleszkiewicz 1871, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881 II.; — Korwin S., Materyały, Kraków 1890.

5399. R. 1792—1793. **Konfederacya Targowicka.** Rzewuski S., List do J. Kr. M. d. 1. Januarii, Jasy (toż po franc.) 1792; — Potocki St. Szcz., Listy do kom. wojsk. i S. Rzewuskiego do króla z Jass 1792; — Branicki Franc. X., Mowa do Imperatorowej Rossyi na czele delegacyi wysłanej od Rpltej miana i kopia odpowiedzi Imperatorowej 14. lut. 1792; — Tenże, Ordynans dany J. Wodzickiemu 1792; — Winnicki dziekan, List do Potockiego z Winnicy d. 29. marca 1792; — Rakowski, Głos 9. kwietnia 1793; — Walewski marsz., Głos 20. kwiet., Grodno 1793; — Urządzenie Rady najw. 26. kwietn. 1793; — Radziszewski M., Oświadczenie, 11. maja 1792; — Rzewuski S., Uniwersał do wszystkich, z Targowicy 14. maja 1792; — Akt konfed. targowickiey 1 . maja 1792; — Potocki St. Szcz., Uniwersał konfederacyi targowickiej 19. maja (sekretarz Dyzma Tomaszewski) (2 ed.) 1792; — Poniatowski J. X., List do Szcz. Potockiego 29. maja z Winnicy, Warsz. 1792; — Potocki Stan. Szcz., Kopia responsu do króla 30. maja 1792, Kopia responsu do Małachowskiego 30. maja 1792, Kopia responsu do J. i S. Potockiego 30. maja Warsz. 1792, Kopia responsu do S. Rzewuskiego 30. maja 1792; — Potocki St. Szcz., Uniwersał kredytorów Rzeczposp. ostrzegający, Targowica 30. maja 1792; Uniwersał do obywateli kor., Targowica 30. maja 1792; Uniw. względem duchowieństwa, Targowica 30. maja 1792; Uniw. do pocztmistrzów w Koronie, Targowica 31. maja 1792; Uniw. konfed. kor., Targowica 31. maja 1792; Uniw. do officyalistów komór, ceł, Targowica 31. maja 1792; Uniw. względem podatków. Targowica 31. maja 1792; — Radziszewski Mich., Odezwa publiczna posła, Grodno 7. czerwca 1792; — Potocki St. Szcz., Uniwersał zakazujący drukarniom drukować pisma przeciwne Targowicy, Tulczyn 9. czer. 1792; Toż, i nota króla prusk. i Deklaracya Luchesiniego 1792; W jakiej ilości płacić podatki 14. czerwca, Tulczyn 1792; Uniw. do narodu 16. czerwca, Tulczyn 1792; Uniw. do narodu, Urządzenie interesów skarbowych 21. czerwca (2 ed.) 1792; — List pisany na Ukrainę z Warszawy 21. czerwca 1792; — Poniatowski J. X., Kopia listu do gener. Kochowskiego z odpowiedzią, Zasław 24. Junii (po pol. i franc.) (2 ed.) 1792; — Akt konfederacyi generalnej (podp. Ign. Szwykowski) d. 25. Junii, Wilno 1792; — Wstęp do aktu, Wilno 27. czerwca 1792; — Kossakowski Szym., Regimentarz a z ogłoszenia narodu hetman polny litew., Wilno 26. Junii 1792 (DS.); — Raport Teofila Bieczyńskiego wysłanego do Szczęsnego Potockiego, Przegl. pozn. XXV.; — Potocki St. Szcz., Uniw. w imieniu konfed. targowickiej, urządza admin. Skarbu, Tulczyn 24. czerwca 1792; Uniwersał, Wypis rezolucyi względem marszałków 27. czerwca 1792; Uniwersał tamujący sądy spisku warszaws. sejmowymi zwane 27. czerwca, Tulczyn 1792; — Kopia patentu p. Rudnickiemu do dywizyi ukraińskiej, Tulczyn 1792; Konfederacya gener. koron. wręczając Rudnickiemu komendę ampliowanemi (E.?) zaleca, Brahiłów 1792; — Kossakowski K., Kopia listu do Szczęsnego Potockiego d. 1. lipca, Warsz. 1792; — Potocki St. Szcz., Uniwersał zakazujący wydaw. Gaz. nar., Konstantynów 4. lipca 1792; Uniwersał zalecający otwarcie sądów podolskich, kijowskich, bracławskich, Tulczyn 4 lipca 1792; Wypis z akt konfed. koronnej uniwersału niszczącego patenta i znaki od despotycznego rządu wydane, Nowy Konstantynów 18. lipca 1792; List do Najj. konf. W. X. L.w Starym Konstantynowie 24. lipca 1792 (DS.); — Wegner L., Hugo Kołłątaj na posiedzeniu rady królewskiej d. 23. lipca 1792, R. tow. przyj. nauk, Pozn. 1869 V.; — Stanisław Aug., Kopia listu do Stan. Szcz. Potockiego 24. lipca z Warsz., Kopia responsu Potockiego 1792 (Toż, Tyg. lit., Pozn. 1843 VI. i Korwin, Materyały, Kraków 1890); Czacki M., Kopia listu Jana Odrowąża do Potockiego z okoliczności listu do króla 1792; — Przyłuski i Kanicki, Wypis z ksiąg konfed. wołyńsk. 28. lipca od instygatorów po Sapiezi na sądy wydanego pozwu relacya 1792; — Ciż, Wypis instygatorów Małachowskiego 1792; — Ciż, Wypis z ksiąg 28. Julii, Relacya za J. K. Przyłuskiego i innych p. Potockiego marszałka w. W. X. L. 1792; — Potocki St. Szcz., Uniwersał względem konfederacyów ziem i powiatów, Dubno 6. sierp. 1792; Uniwers. datowany w Dubnie 16. sierp., Działo się w Warsz. 11. sierpnia 1792; — Decyzya obwieszczenia marszałka W. X. Lit., Wilno

1792; — Kossakowski J. K., Akt konfeder. lit., Wilno 3. Aug. 1792; Decyzya konfed. lit. względem odebrania przysięgi 14. sierp., Wilno 1792; — Kochowski M., Kopia listu do Potockiego 17. Aug. z obozu przy Czerniakowie 1792; — Konfederacya Xstwa Mazowieckiego ziemi warszawskiej d. 21. sierpnia (podp. On. Kicki) 1792; — Daszkiewicz Ign., Głos po akcessie do konfeder. warsz. 1792; — Akces króla do konfederacyi 25. Aug. 1792 (toż Korwin, Materyały); — Potocki St. Szcz., Mowa, b. w. m. i r. (po akcessie króla do konfed.) 1792; — Zabiełło Józef, Uniwersał konfed. d. 24. sierp. względem wojska, Wilno 1792; Uniw. do miast d. 25. sierp., Wilno 1792; Uniw. do duchowieństwa d. 27. sierp., Wilno 1792; Uniw. różne rozporządzenia obwieszczający d. 30. sierpn., Wilno 1792; Uniw. konfeder. do porozumienia się z Targowicą, Wilno 1792; Uniwers., Decyzya konfed. W. X. Lit. względem kwitów od wojsk. rossyjs., Wilno 1792; — Konfederacya wojew. wołyńskiego 1792; — Uniw. konfed. wojew. wołyńsk. w Łucku 22. sierp. 1792; — Bniński Łuk. (marsz. Wielkopolski), Uniwersały konf. targowicką polecające 1792 (Por. Wegner L., Konfederacya województw wielkopolskich, R. tow. przyj. nauk, Poznań 1863 II.); — Konfeder. województwa ruskiego ziemi chełmskiej i pow. krasnostawskiego 1792; — Konfederacya województwa general. ziem kijowskich 1792; — Czajkowski Stan., Oświadczenie wojew. kijowskiego 1792; — Konfederacya wtwa krakowskiego, List M. Kochowskiego, Warsz. 1792; — Akcess rawskiego wdztwa do konfed. targ. 1792; — Konfederacya generalna, Uniwersał do miast i miasteczek 25. sierp. 1792; — Potocki St. Szcz., Uniw. zabraniający noszenia znaków (orderów), medalów, w Lubomlu 29. sierp. 1792; — List donoszący o bytności w Lubomlu Szczęsn. Potockiego 1. wrześn. 1792; — Potocki St. Szcz., Uniw. do województw, ziem i powiatów, Brześć lit. 6. wrz. 1792; Rezolucya od konfeder. gener. koron. w przedm. odrzucenia orderów, Brześć 9. września 1792; — Dyaryusz aktu konfeder. w Brześciu litewskim d. 11. września w kościele pojezuickim 1792; — Konfeder. generalna kor., Uniw. tłomaczący zamiary konfederacyi w Brześciu d. 6. paźdz. (podp. St. Potocki) 1792; — Walewski Mich., Uniwersał d. 6. paźdz. 1792; Uniw. 8. paź. o sądach 1792; — Dąbski Stan., Mowa do Najj. króla 14. paźdz. na audyencyi miana 1792; — Konfederacya gen. kor., Uniwersał 29. paźdz. (podp. Alex. Sapieha i St. Potocki) 1792; — Potocki Szcz. i Sapieha A., Kopia listu marszałków konfed gen. 19. list. do króla 1792; — Zalecenie konfeder. gener. aby starostwa od licytacyi pozostałe wypuszczone były, Grodno 1. grudn. 1792; — Potocki Stan. Szcz., Kopia listu marszałka konfed. do króla, Grodno 3. grud, 1792; — Hitzgern Józef. Do najj. konfed. przełożenie d. 6. grudnia 1792; — Heyking Hen. Ben. Kar. Her., Rede an die durchlaut. Confeder. Stände gehalten in Grodno 10. Dec. 1792, *zob.* Nr. 5387; — Walewski Mich., Uniw. d. 15. grud. 1792; — Uniwersał konfed. gener. w Grodnie 17. grud. (zakazujący pism i druków przeciw religii) 1792; — Łuskina S. X., Prośba przełoż. nad Gaz. warsz. do gener. konfed. 19. grudnia 1792; — Konfederacya gen. kor., Przystawianie prowiantów, Grodno 21. grud. 1792; Odezwa do Narodu, Grodno 21. grudnia 1792; — Walewski Mich., Uniw. d. 28. grud. 1792; — Odezwa J. K. M. do wojsk Rzeczposp. przy zaczynającym się roku, Grodno 29. grud. 1792 (Toż, Gaz. war. 1793); — Potocki St. Szcz., Uniw. do obywatelów kor., Grodno 1792; Uniw. do konf. wojewódzk. względem utrzymania spokojności, Grodno 1792; Uniw. deputacye wzywający do ułożenia formy rządu, Grodno 1792; Uniw. obowiązujący współziomków, aby przez niewczesne wzruszenia zgonu Rpltej nie przyspieszyli i Nota do Siewiersa i odpowiedź, Grodno 1792; Wypis rezolucyi względem następców 1792; Uniwersał, Ustanowienie medalów dla obrońców i bicie talarów, Grodno 1792; — Wypis uniwersału egzekucyi dekretów komis. skarbowej 1792; — Oblata rezolucyi konfed. gener. względem krzyżów 1792; — Uniw. do prześw. konfederacyów województw, ziem, względem furażów (podp. St. Szcz. Potocki) 1792; — Uniw. konfederacyi targowickiej ostrzegający aby nikt nie pożyczał na rzecz skarbu (po fran.) 1792; — Relacya o delegowanych do Najj. konfed. gen. 1792; — Olizar L., Głos w celu oświadczenia, Grodno 1792; — Poniatowski J. X., List do Ożarowskiego gen. leitn. konf. targow. 1792; — Dłuski, Kopia listu do Suchodolskiego 1792; — Korsak Tad., Odezwa posła wileńskiego do współbraci, War. 1792; — Kopia noty do Bühlera z okoliczności żądanych dla wojska rosyjskiego prowiantów, Grodno 1792. R. 1793. Uniw. donoszący o konf. grodzieńskiej 1793; — Konfed. wojew. wołyńskiego. Uniw. do narodu, Łuck 1793; Odpowiedź na odezwę do wojska żołnier. do Szcz. Potockiego 15. stycz. 1793; — Potocki St. Szcz., Obwieszczenie względem obrania zastępcy na miejsce marszałka konf., Grodno 1793; — Bieliński, Akt konfederacyi grodzieńskiej, Grodno 1793; — Potocki Stan. Szcz., Obwieszczenie do konfederacyów, aby osoby do attentowania marszu wojskom rosyjskim wyznaczone regestra furażów przesłały, Grodno 1793; — Zalecenie od konfed. dnia 20. stycznia, Grodno 1793; — Rzewuski Sew. hetman, Głos na sesyi konfederackiej d. 31. stycz. względem wkroczenia wojska pruskiego w granice polskie 1793; Uniw. konf. zapewniający spokojność w krajach z powodu Noty do Siewiersa, Grodno

2. lutego (Potocki Stanisław Szczęsny) 1793; — Protestacya konf. podana ambasadorowi pruskiemu 3. Febr. 1793 (Gazette de Varsovie 1793 Nr. 16); — Nota podana ambasadorowi ross. 6. Febr. (tamże Nr. 13, obie Korwin, Materyały); — Konfederacya gen., Uniwersał 18. Febr., Targowica 1793; — Stan. Aug., Kopia listu J. K. M. do Marszałka konf. 18. lut. 1793; — Potocki Stan. Szcz. i Zabiełło, Uniwersał zapowiadający spokojność z powodu noty do Siewiersa 18. Febr. 1793; — Prośby i żądania miast koronnych i litew., Grodno 20. lut. 1793; — Potocki St. Szcz., Uniwersał o determinowanej cenie furażu, Grodno 25. lut. 1793; Do narodu względem gotowości do posp. ruszenia, Grodno 1793; — Instrukcya konf. marszałkowi St. Szcz. Potockiemu 7. marca 1793 (Korwin, Materyały); — Dunin X., Wypis z protokołu konfederacyi d. 7. marca protestacyi czynionej 1793; — Uniwersał konfed. W. X. Lit. determinujący czas opłat z dóbr, Grodno 12. marca 1793; — Grocholski P. i Sapalski Sz., Prośba do konfederacyi O. N. assesorów, Grodno 16. marca 1793; — Konfederacya gen., Urządzenie tymczasowe kom. wojsk. 19. marca 1793; — Konfederacya W. X. Lit., Wyznaczenie osób do kom. skarb. W. X. L. 23. marca 1793; — Konfederacya generalna, Objaśnienie względem następstwa marszałka konfed., Grodno 26. mar. 1793; Ustawa o grach hazardownych 1793; Przyrzeczenie sprawiedliwości 1793; — Massalski Ign. J. Xże biskup, Podatki obojga narodów, Grodno 1793; — Pułaski Ant., Ustanowienie komisyi wojskowej, Grodno 4. kwietnia 1793; — Walewski marszałek, Wypis protestacyi d. 10. kwietnia w Grodnie 1793; — Lubowidzki Stef., Podanie o dymisyą, Łabuń 18. Aprilis 1793 (DS.); — Dziennik czynności w maju 1792, Korwin, Materyały Kr. 1890; — Pułaski Ant., Rezolucya względem urzędów, krzeseł po d. 3. maja, Grodno 1793; Przydanie osób do sądu ultimae instantiae, Grodno 1793; Wyznaczenie miejsca województwom do odprawiania sejmików, Grodno 1793; Objaśnienie i rozwiązanie wątpliwości względem sejmików, Grodno 1793; Eligibilitas na posłów konsyliarzów Rady, Grodno 1793; — Potocki Prot, Memoryał do Najj. generalności w okolicznościach jego bankowych i Rezolucya konfeder. w Grodnie d. 13. maja 1793, *zob.* Nr. 5373; — Potocki Józef, odpowiedź na czyjąś notę do skonfed. stanów względem komisyi kredytorów dla Prota Potockiego 1793; — Stan. Aug., Uniwersał na sejmik przedsejmowy poselski, Grodno w maju 1793; — Potocki Stan. Szcz., Kopia listu do X. Sułkowskiego 14. Junii z Petersburga pisanego 1793; — Obwieszczenie dla zapobieżenia emigracyi poddanych, Żytomierz 17. lipca 1793; — Służewski Józef P., Kopia listu do Onufr. Gosławskiego (z Brzezia) za powrotem z Grodna dnia 18. lipca 1793; — Kontynuacya opinii deputacyi względem sancitów konfeder. targowickiej (4 ed.) 1793; — Skarga dominikanów prow. lit. na sancitum konfed. favore Mich. Kossakowskiego o ekspulsią z dóbr 1793; — Mikorski Dyon., Kopia listów od i do Mikorskiego 1794 (DS.).

5400. **Protesty.** Małachowski St., Manifest przeciwko Targowicy 25. lipca 1792 (2 ed., Kraków 1809); — Dembowski Jan S., Manifest przeciw Targowicy 3. sierp., Krak. 1793 (2 ed. b. w. m. i r. 1809); — Kościuszko T., List do St. Szcz. Potockiego 1792 (DS.) (Toż, Sybilla nadwiślańska 1821).

5401. **Uwagi.** O rokoszu pod Targowicą, rzecz krótka 1792; — Niemcewicz J. U., Forma rządu przez konf. targowicką ułożona (Wiedeń) 1791, *zob.* Nr. 5398; — Niemcewicz J. U., Na hersztów targowickich (wiersz), War. 1792, Wiedeń 1793; — Tenże, Fragment biblie targ., Frankfurt 1792, Wiedeń 1793 (toż po niem.); — Tenże, Die Rückkehr des Reichstagsgesandten, Leipzig 1792, 1793; — Kazimierski T., Obejdzie się bez patronów, War. 1792; — Do obywatelów mających się zebrać na sejmiki, Berdyczów 1792; — Komar E., Między Dyzmą Tomaszewskim a anonimem do niego, b. w. r. (po r. 1790); — Marquardt J., Ad quosdam Polonos dissidentes adhuc rebus patriis z ryc. Smuglewicza, Warsz. 1792; — Uwagi nad przysięgą Szcz. Potockiego, Targowica 1792; — Wiażewicz X. expleban Łachowicki, Uwagi nad pismem p. t. Uniwersał do narodu 1792; — Turskiego Wojc. Nawrócenie się polityczne 1792; — Rozmowa podsędka z Szambelanem o przystąpieniu króla do konfed. targowickiej 1792; — Sołtykowicz Józef, Ja lepiej trzymam o królu, Krak. 1792 (toż po niem.); — Jezierski J., Czytałem, A ja wcale trzymam lepiej o królu, Tak jest, tak poprostu jak widzę 1792; — St. August, Uwaga Najj. królowi podana 1792; — Raczej piórem, czyli droga do traktowania z imperatorową rosyjską (z natchnienia króla), Warsz. 1792; — Rozmowa druga pani de Sur-Auraze z Nikmetopem (Potemkinem) z okoliczn. teraźn. za granicą 1792, *zob.* Nr. 5351; — List anonima do króla prus. w interesach Francyi i Polski z franc., Ed. 1. Lipsk, Ed. 2. Wrocław, Ed. 3. Królewiec 1792; — Chapt de Rastignac, Questions envoyées de France sur le divorce en Pologne, Paris 1792; — Uwagi nad aliansem z Moskwą 1793; — Staszic St., Uwagi zakordonowego obywatela pruskiego na protestacyą konfeder. targowickiej przeciw wkroczeniu wojsk pruskich, Toruń 1793 (DS.).

5102. **Wiadomość ciekawa polityczna, Łowicz 1792; Sentymenta polityki i roztropności, Bogu. religii i ojczyźnie, Warsz. 1792; Sekreta ciekawe i doświadczone, Warsz. 1792; Narodzie! Także to i z nami będzie? Warsz. 1792; List do przyjaciela z Warszawy, Warsz. 1792; I ja też, Warsz. 1792; Co też teraz polak myśli, Warsz. 1792; Consideratio Sereniss. Regni Poloniarum**

porrecta, Warsz. 1792; Do piszących Gaz. Narod. (około 1792); Rozmowa kalendarzyka narodowego z Gaz. Nar. z okoliczności pisma; Odpowiedź na zarzuty 1792; Fajerka pełna ognia miłości ojczyzny na ruszenie kropidła przez K. J. F. W. R. C. L., Warsz. 1792 (DS.).

5403. **Drugi Podział.** Kalinka, Ostatnie lata St. Aug. II. t., *zob.* Nr. 4882; — Tenże, Polityka dworu austr., *zob. Oprac.;* — Vivenot Alf., Zur Genesis der zweiten Theilung 1792 bis 1795, Ergänzungsheft zum 2. Band der „Quellen zur Geschichte der deutschen Kaiserpolitik", *zob.* Nr. 1599, p. t. „Die Politik des österr. Vice-Staatskanzlers Gr. Ph. Cobenzl (April 1792 bis März 1793)", Wien 1874; — Herrmann E., Die öst.-preuss. Allianz, Gotha 1861; — Blum Kar. Ludw., Ein russischer Staatsmann, Des Grafen Jak. Joh. Sievers Denkwürdigkeiten zur Gesch. Russlands, Leipzig, Heidelberg 1857—58 I.—IV., Toż po pol.: Drugi rozbiór Polski z Pam. Sieversa, Zbiór pam. XVIII. wieku, Poznań 1865, *zob. Kroniki;* — Liske X., Zur Geschichte der letzten Jahre, Katharina II., Sybels Hist. Ztschrft. XXI. i XXX.; — Mémoires pour servir à l'histoire de revolutions de Pologne, Paris 1794; — Noty różne (Siewersa, Bucholza, De Caché, Gardinera, Tolla, Sułkowskiego, Platera), Grodno 1793; — Małachowski S. E. M., Kopie not ministeryalnych posłanych i odpowiedzi odebranych 1793; — Tenże, Note de M. de Buchholz, Vars. 1793; — Buchholz L., Kopia deklaracyi w Warsz. 16. Jan., Przytem i zalecenie od konfed. generalnej Małachowskiemu podania noty na notę odpowiedniej, datow. 20. stycznia 1793; — Declaration des Kön. v. Preussen den Einmarsch in Polen betreff., Berlin 1793 (E. IX.); — Protestacya skonfed. Rpltej przeciw wtargnięciu wojsk pruskich 3. lutego, Grodno 1793, *zob.* Nr. 5399 (toż po franc.); — Königl. Preuss. Patent, Gdańsk, Kalisz, Sieradz (po niem. i pol.) 1793; — Toż 24. marca do obywatelów poznańs., Berlin 1793; — Patent króla pruskiego w kwietniu 1793; — Siewers Jak., Deklaracya w kwestyi rozbioru Polski, Przytem Mich. Kreczetnikowa o przeprowadzeniu linii granicznej d. 29. marca i d. 24. marca 1793; — Siewers Jak., Nota do konfederacyi 9. kwietnia 1793; Deklaracya w Grodnie 9. kwietn. (o przyłączeniu prow.) 1793; Nota w Grodnie 10. kwietnia 1793; Nota w Grodnie 20. kwietnia 1793; — Rzewuski Sew. hetman, Wypis protestacyi z okoliczności podziału Polski d. 17. kwiet. 1793, *zob.* Nr. 5399; — Siewers J., Noty z Buchholtzem d. 19. czerwca 1793; — Buchholtz L., Nota i tłumaczenie d. 19. czer., Grodno, Przytem Nota odpowiednia na tę notę 1793; Nota d. 21. czerwca 1793; — Nota odpowiednia na notę de Siewiers 22. czerwca 1793; — Toż, na notę de Buchholtza 1793; — Sułkowski Ant., Nota, Grodno 23. czerwca 1793; — Buchholtz L., Nota d. 24. czerwca 1793; — Siewers Jak., Nota 13. (24.) czerwca 1793; — De Toll, Nota posła szwedzkiego, Grodno d. 24. czer. 1793; — De Caché, Note, Nota, Grodno 24. czerwca 1793; — Gardiner Wiliam, Nota ministra W. Brytanii w Grodnie 24. czerwca 1793; — Saluzzo F. M., Nota nuncyusza, Grodno d. 25. czerwca 1793; — Buchholtz i Siewers, Nota posłów, Grodno 28. czerwca 1793; — Sułkowski A., Odpowiedź na notę p. Siewersa i Buchholtza 28. czerwca 1793; — Siewers J., Nota 30. czerwca (po pol.) 1793; — Instrukcya deputowanym do traktowania z ambass. rosyjskim, Wypis z ksiąg ziem., Grodno 6. Julii 1793; — Siewers J., Nota, Grodno 8. lipca 1793; — Nota stanów Rzeczpospolitej na notę Buchholtza i Siewersa (Sułkowski A.), Grodno 8. lipca 1793; — Plenipotencya dla deputowanych do traktowania z ambasadorem ros. 10. Julii w Grodnie 1793; — Zlecenie deputacyi do traktowania z posłem pruskim 1793; — Siewers Jak., Nota 11. lipca, 1793; Nota d. 13. lipca 1793; Nota, Grodno 4. (15.) Juillet 1793; — Buchholtz L., Nota do stanów Rpltej 20. lipca (2 ed.) 1793; — Projet du traité (pour Siewers) (dwojaki) 1793, Toż po pol.: Projekt traktatu aliansu przyjaźni między imperat. ros. a Rpltą 1793; — Siewers J., Nota d. 27. lipca 1793; — Sułkowski Ant., Nota do ambasadora rosyjskiego d. 27. lipca 1793; — Ratyfikacya traktatu z imperatorową w Grodnie d. 28. lipca (po franc. i pol.) 1793; — Siewers J., Nota 30. lipca 1793; — Buchholtz L., Nota posła pruskiego, Grodno 31. lipca, Zarazem Odpowiedź posła pruskiego, Grodno 31. lipca 1793; — Sułkowski A., Nota do Buchholtza i odpow. d. 31. lipca 1793; — Buchholtz L., Nota do stanów na sejm d. 6. sierpn. 1793; Nota, Grodno 7. Aug.. Zarazem odpowiedź 9. Aug. (2 ed.) 1793; — Sułkowski A., Nota do ambassadora ross. i odpowiedź 7. Aug. 1793; — Siewers J., Nota na notę Sułkowskiego d. 7. Aug. 1793; Nota, Grodno d. 10. sierpnia 1793; — Buchholtz L., Nota do stanów 10. sierp. i Nota Siewersa 10. sierp. 1793; — Siewers J., Tłómaczenie noty d. 13. sierpnia 1793; Tłómaczenie noty 17. i 18. sierpnia 1793; Nota obwiniająca Stany dnia 22. sierpn. 1793; Nota do JW. ambassadora ros. względem ewakuacyi wojska, Grodno 22. sierp. 1793; — Odpowiedź ambassadora na na notę d. 23. Aug, 1793; — Odpowiedź na notę ambassadora ros. d. 24. Aug., Grodno 1793; — Projekt traktatu między królem pruskim 27. Aug., Grodno (2 ed.) 1793; — Buchholtz L., Nota, odpowiedź 27. sierp. 1793; Tłómaczenie do noty 28. sierp. 1793; — Siewers J., Nota (tłómaczenie) 28. sierp. 1793; Nota do stanów 29. sierp. 1793; Nota, Grodno 30. sierpn. 1793; — Rzewuski Sew. hetman, List do Siewersa posła ros., Podhorce 29. sierp. 1793; — Sułkowski Ant., Nota względem ewakuacyi wojska ross. 29.

sierpnia, Grodno 1793; — Kopia listu amb. ros. do Tyszkiewicza marsz. l. wrześ. 1793; — Siewers J., Nota d. 2. września 1793; — Buchholtz L., Nota do Stanów w Grodnie 15. września 1793; — Note (podp. Sułkowski, Plater) 16. Sept. 1793; — Sułkowski Ant., Nota w Grodnie 19. września (O restytucyą kawaleryi i artyleryi z Częstochowy zabranych przez Prusaków) 1793; — Siewers Jak., Nota do stanów d. 7. (18.) wrz. 1793; Nota 9. (22.) września 1793; Noty tłómaczenie d. 10. (21.) Sept. 1793; Nota d. 12. (23.) września 1793; Nota o zalecenie traktatu d. 12. (23.) września (inna) 1793; Nota (po pol. i franc.) d. 24. września 1793; — Buchholtz L., Nota, Tłómaczenie noty 21. września 1793; — Nota stanów posłowi pruskiemu, Grodno 22. wrz. 1793; — Traité entre le Roi de Prusse et le Roi de Pologne 25. Sept. 1793; — Nota stanów Rpltej Siewersowi względem uwolnienia aresztowanych czterech posłów, Grodno 26. września 1793; Sułkowski Ant., Nota w Grodnie d. 26. września 1793; Note, Grodno d. 30. Septem. 1793; — Traité d'alliance d'amitié entre l'Impératrice de Russie et le Roi de Pol., Grodno 5. Oct. (toż po pol.) 1793; — Siewers J., Nota (po franc.) (26. Oct.) 6. Nov. 1793; — Buchholtz L., Nota 19. Nov. 1793; Nota z 2. grudnia 1793; Nota tycząca się upadłych banków 1793 (DS.) (wszystkie noty po pol. i franc.), *zob.* Nr. 5383, 5398.

5404. **Kołłątaj Hugo.** Listy pisane z emigracyi w r. 1792, 1793 i 1794, zebrał Lucyan Siemieński (Pamiętniki XVIII. wieku t. XII.) dwa tomy w jednym, Poznań 1872 *zob.* Nr. 1461 i 5303.

R: Prz. polski 1872 II., Czas 1872 Nr. 154, Tyg. Wielkop. 1872, Przegl. lwowski 1873 V., X. L. Sybels H. Z. XXIX.; Por. także Dz. Pozn. 1871 Nr. 175—176 (List Kołłątaja do Barsa z 6. październ. 1792).

5405. Observations sur les declarations des Cours, Londres 1793; — Lettres écrites par observateur sur le demembrement de la Pologne 1793; — Lettre on the subject and the Dismembration of Poland and France. London 1793; — Konsilium Petersburgskie w okolicznościach tyczących się Europy 1793; — Staszic Stan., Uwagi zakordonowego obywatela, Toruń 1793, *zob.* Nr. 5401 (DS.).

5406. Ryczałt expensy na interesa zagraniczne, Grodno 1793; Protest à Son Altesse le Grand Maréchal de la Couronne, Var. 1793; Gussfeld, Charte von Grosspolen 1793; Perthees K., Mappa wojew. rawskiego, krakowskiego i X. siewierskiego 1793; Perthees K., Mappa wojew. rawskiego 1793 (DS.).

5407. R. **1793. Sejm grodzieński** Konstytucye sejmu grodzieńskiego, Warsz. 1793; — Seymu grodzieńskiego zbiór praw, uchwał, not, konstytucyj, 3 cz. 1793 (I. Przysięga marszałka, wyznaczenie deputacyj; II. prawa kardynalne; III. Ustawy rozmaite; IV. Noty rozmaite; (Por. Kraszewski J. I., Polska w czasie trzech rozbiorów III. 411); — Giornale della dieta del 1793 a Grodno (po franc. w rkp., Por. Antoni J., Polonica, Roz. fil. hist. akad. X. str. 95); — Zbiór mów w seymu grodzkiego, Warszawa 1794 3 t.; — Dziennik patryotycznych polityków, *zob. Kroniki;* — Korrespond. krajowy i zagraniczny, *zob.* tamże; — Wybór mów w sejmu teraźniejszego, Warsz. 1793; — Głosy na sejmie grodzieńskim, Warsz. 1793 (DS.); — Wegner L., Sejm grodzieński 1791, R. T. P. N., Poznań 1866 IV. i odb.; — Iłowajski D., Grodnienskij sejm 1793, Russkij Wiestnik 1870, Odb., Moskwa 1870 (przekład polski przez M. Iwanowskiego, Poznań 1872); — Przyczynek do historyi sejmu grodzieńs., Tydz. pol. lit. Lw. 1880 X.

5408. R *1793.* Konstytucya na sejmikach 1793; Deklaracya sejmu 1795 (DS.).

5409. R. **1793. Deputacye i komisye.** Łobarzewski Ign., Zalecenie deputacyi, Grodno 1793; — Deputacya, Wypis z ksiąg ziemiańskich 1793; — Protokół czynności deputacyi do ułożenia listy cywilnej, Grodno 1793; — Relacya deputacyi do examinow. skarbu ob. nar. w Grodnie uczyniona 1793; — Relacya o czynnościach delegacyi do obrachowania kom. skarbu W. X. Lit., Wilno 1793; — Tabella jak wiele spodziewać się można podatków po zajęciu krajów rzeczpospolitej przez obce wojska, Grodno 1793; — Uniw. względem zaciągu sum na skarb publiczny 1793; — Uniwersał uchylający podatek rzezi oprócz miast 1. Jan. 1793; — Uniw. odkładający bonifikacyą, Warsz. 17. maja 1793; — Uniwersał względem furażów 2. paźdz., War. 1793; — Relacya deputacyi do przejrzenia tabel stanu wojskowego 19. sierp. 1793; — Uniwersał komisyi wojskowej o jej ufundowaniu, Warsz. 1793; — Tabella należności wojskowych i cywilnych 1793; — Excerpt z tabelli gen. komputu wojsk 1793 (DS.).

5410. R. **1793. Projekty sejmowe.** Prawa rządowe (Spis projektów) 1793; — Frankowski, Projekt względem przyjazdu posłów 1793; — Tenże, Projekt, aby konsyliarze do wotowania nie należeli 1793; — Bieńkowski Sew., Projekt dla konfederacyi generalnej 1793; — Zalecenie jurysdykcyi marszałkowskiej 1793; — Miączyński, Projekt wykonania przysięgi 1793; — Szydłowski Szym., Projekt względem negocyacyi 1793; — Gołyński Ludw., Projekt instrukcyi do porozum. się z ambas. rosyj., b. w. m. i r. 1793, Tenże, Dodatek do projektu instrukcyi, b. w. m. i r. (1793?); — Podhorski, Projekt J. W. względem traktatu z Prusami 1793, *zob.* Nr. 5403; — Młodzianowski, Projekt posła rożańskiego d. 8. sierpnia 1793; — Grzegorzewski Alex., Projekt względem wydrukowania summa-

ryusza sancitów konf. targowickiej i projekt Staniszewskiego względem officerów 1793; — Projekt przez deputacyą uformowany 19. Sept. 1793; — Stoiński Xaw., Projekt dnia 26. Sept. posła lubelskiego 1793; — Zambrzycki, Projekt d. 7. Oct. 1793; — Głębocki, Projekt przywrócenia dóbr akadem. do rządu komisyi edukacyjnej d. 28. Oct. w Grodnie 1793; — Skinder, Projekt JW. posła lidzkiego d. 28. Octob. 1793; — Włodek poseł gostyński, Projekt d. 28. Oct. 1793; — Plater Kaz. Konst., Projekt, Kwitowanie komisyi skarbu 9. Nov. 1793; — Łobarzewski Ign., Projekt 15. Nov. 1793; — Projekt od deputacyi examinującej władze wojskowe 19. Nov. (dwojaki) 1793; Wymiar sprawiedliwości dla wojska 20. Nov. 1793; Urządzenie generałów leutnantów, urządzenie adjutantów 20. Nov. 1793; Urzędy strażnika i oboźnego polnego 20. Nov. 1793; Odesłanie urządzenia etatów wojsk 21. Nov. 1793; Urządzenie gwardyów 21. Nov. 1793; Komisya wojskowa 21. Nov. 1793; Plichta Kar., Projekt względem przysięgi wojska 1793; — Ogiński Mich., Projekt, Ustanowienie deputacyi do formy rządu 1793; Projekta od deputacyi formy rządowej 1793; Projekt podług poprawy, b. w. m. 1793; — Projekt, Deklaracya względem starostw 1793; — Mieczkowski, Projekt względem upadłych banków 1793; — Projekta rządowe, Dyrekcye nad szpitalami 1793; — Gostkowski Paweł, Projekt o sprawiedliwość dla ur. Wojniłłowicza 1793; Projekt przywrócenia do rangi ur. Goszkowskiego 1793; — Przełożenie próśb m. Warszawy Nowej do konfederacyi w Grodnie 1793; — Kulwiec Józef, Przekonanie o danie deputacyi do udecydowania (?) 1793 (DS.).

5411, Pismo do sejmu grodzieńskiego, Grodno 1793; Potocki Prot wojew. kij, Nota do stanów względem niesłuszności komisyi pod ty ułem: Ułatwienie sprawy kredytorów do substancyi Prota Potockiego 1793, *zob.* Nr. 5399; Byszewska L., Podanie do deputacyi grodzkiego (sic) sejmu, Grodno 1793 (DS.).

5412. R. **1793. Uchwały sejmu grodzieńskiego** Wypis z xiąg ziemskich, Grodno 6. Julii [Bezpieczeństwo osób sejmujących], 12. Julii [Uskutecznienie wyboru deputacyi], 10. Julii [?], 12. Julii [?], 15. Julii [Prorogacya sejmu], 18. Julii [?], 7. Aug. [Dochodzenie należytości skarbu], 9. Aug. [Ostrzeżenie dla wojska], 17. Aug. [Zalecenie marszałkowi sejmowemu], 19. Aug. [Ratyfikacya traktatu z imperat. Rossyi], 22 Aug. [Zalecenie hetmanom i regiment.], 24. Augusti [Zalecenie komisyom skarbu], 2. Sept. [Zalecenie deputacyi do traktowania z posłem pruskim], 7. Sept. [Ustanowienie deput. do projektów. formy rządu], 11. Sept. [Deputowani do ułożenia formy rządu], 14. Sept. [Zalecenie komissyom skarbu], 15. Sept. [Akt konfederacyi sejmu grodz. pod laską Stan. Bielińskiego], 19. Septemb. [Ustanowienie komisyi do rozsądzenia sprawy upadłych banków], 22. Sept. [Ordynacya czyli lex Curiata dla deputacyi do roztrząsania sancitów konfed. targowickiej], 26. Sept. [Zalecenie pieczętarzom], 28. Sept. [Zalecenie pieczętarzom, Ustanowienie komisyi do rozsądzenia sprawy banków, Zalecenie wykonania przysięgi hetm. litewsk., Zalecenie kanclerzom, aby summaryusze sancitów konf. targowickiej rozesł. d. 28. Sept.], 8. Oct. [Powiększenie dochodów skarbu, Zalecenie deputacyi do exam. stanu wojska], 10. Oct. [Plenipotencya pieczętarzom do traktowania z ambas. rosyj. i całość funduszów kom. eduk.], 14. Oct. [Zalecenie deputacyi do traktowania z dworem petersb.], 21. Oct. [Prawo rządowe p. t. Podatki], 23. Oct. [Protokół opinii względem sancitów koronnych, Toż W. X. Lit.], 13. Nov. [Miasta wolne Rzeczpospolitej, Toż po niem: Gesetze, Die freien Städte der Republique abgef. in Grodno 13. Nov., War. 1793], 23. Nov. [Deklaracya dla wojewodów, Urządzenie funduszów duchownych, Instrukcya dla komisarzów do demarkacyi z Petersburga i Berlina] [Prawa nieoblatowane, Por. E. 1793: Prawo uchwalone (?) w Grodnie, b. w. m. 1793; — Konstytucye sejmowe, Podatki *(zob. wyż.)*, Zaciągnienie długu, Rota przysięgi 1793; — Ustanowienie Rady nieust., Warsz. 1793; — Osoby nominowane do magistratur od Rady nieust. 1793; — Urządzenie komissyów porządkowych, Prawo uchwalone w Grodnie (2 ed.) 1793; — Komisya edukacyjna, Prawo, Warsz. 1793; — Rezolucya na relacyą o czynności komissyi lokacyjnej, o długach koszar warszawskich, zapłacenie pensyi 1793; — Zaspokojenie długów Rzeczypospolitej 1793; — Deklaracya względem złota 1793; — Komissya policyi 1793; — Rezolucya o czynności departamentu policyi 1793; — Seymiki W. X. L., Prawo uchwalone co do miejsc sejmików, Grodno (2 ed.) 1793; — Rozporządzenie, układ i podział województw 1793; — Trybunał koronny, Tabella edictów 1793; — Sądy ziemskie w Koronie, Grodno 1793; — Sąd assesorski i obowiązki kanclerzów, Grodno 1793; — Wymiar sprawiedliwości dla oficyalistów kom. eduk. 1793; — Trybunał duchowny czyli compositio iudicii 1793; — Zdanie obrachunku Piotra Potockiego z poselstwa do Stambułu 1793; — Wdzięczność dla Zamojskiego, Ubezpieczenie fabryk, Szlachta Łomżyńska, Rodowitość Grudzieńskich, Współdziedzice Czyżewa 1793; — Ordery orła białego 1793; — Uniwersał względem towarów francuskich p. t. Oszczędność krajowa 1793; — Prawo co do akt krzemienieckich 1794 (DS.).

5413. R. **1793. Mowy sejmowe.** Ankwicz Józef, (Głos przy podniesieniu starej laski

17. c z e r w c a w Grodnie, Zarazem głos po elekcyi), Narbutt Alex. (Głos w Izbie złączonej); Zaleski K., (Przymówienie się *18.* czerwca); S t a n. A u g. (Głos *21.* Junii); Bieńkowski S. (Mowa *21.* czerwca), Gołyński Lud. (Głos), Karski Ant. (Głos), Mikorski Dyon. (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Skirmunt (Głos), Służewski J. (Przymówienie się semotis arbitris), Stoiński Xaw. (Głos 21. czerwca, Przytem głos miany 26. czer.), Zabiełło Szymon (Głos); Alexandrowicz F. (Głos *24.* czerwca), Błeszczyński Fr. Xaw. (Głos), Bolcewicz J. (Głos), Bonkowski Piotr (Głos), Buchowiecki chorąży pow. brzesk. litews. (Głos), Chodźko L., Kamocki Ant. (Głos), Karski Ant. (Głos), Kimbar Józef (Głos), Kossakowski L. (Głos), Kunicki J. (Głos po podaniu not ministrów ros. i prus.), Kurzeniecki Wiktor (Głos), Młodzianowski (Głos), Niezabytowski Stef. (Głos), Oziębłowski (Głos) Plichta Kaz. (Głos semotis arbitris), Skirmunt (Głos), Szydłowski Szymon (Głos), Walentynowicz Józef (Głos), Zaleski Kaz. (Głos); Ciemniewski And. (Głos *25.* czerwca), Czudowski Tad. (Głos), Gosławski Ign. (Głos), Kleczkowski Ant. (Głos), Kozakiewicz A. (Głos), Kuczewski Józef, Suchodolski Ant. (Głos), Syruć Lud. (Głos), Stoiński Xaw. (Głos), Wereszczaka Bog. (Głos); Alexandrowicz F. (Głos *26.* czerwca), Białłozor Józef vicebrygadyer, Buchowiecki chorąży (Głos), Godaczewski Jak. (Przymówienie się), Gołyński L. (Głos), Kimbar Józef (Głos), Mikorski Dyon. (Głos), Narbutt Alex. (Głos), Plater Kaz. Konst., Skarzyński Tad. Szymon (Głos), Służewski Józef P. (Głos), Wygonowski Kaz. (Głos), Zaleski K. (Głos); Szyszka J. *(27.* Junii); Alexandrowicz F. (Głos *28.* czerwca); Białłozor J. vicebrygadyer *(1.* l i p c a), Gołyński L. (Głos), Kimbar J. (Głos), Oziębłowski (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Walentynowicz Józef (Głos); Buchowiecki chorąży (Głos *2.* lipca), Mikorski Dyon. (Przymówienie się), Szydłowski Szym. (Głos); Alexandrowicz Fab. (Głos *3.* lipca), Błeszczyński Franc. Xaw. (Głos), Jandowski Max. (Głos), Obniński (Głos), Plichta Kaz. (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Stoiński Xaw. (Głos). Szydłowski Sz. (Głos), Zaleski Kaz. (Głos); Kunicki J. (Głos *4.* lipca); Kuczewski J. (Zdanie na sejmie *5.* lipca oświadczone), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Szydłowski Szym. (Głos, Przytem Zdanie Jana Kuczewskiego); Karski Ant. (Głos *6.* lipca), Łobarzewski Ign. (Przymówienie się); Karski Ant. (Głos *7.* lipca); Alexandrowicz F. (Głos *8.* lipca), Bobrownicki Kaj. (Głos), Mikorski D. (Głos), Szteyn poseł infl. (Głos Przytem mowa Załuskiego d. 9. Julii), Szydłowski Szym. (Głos przeciw projektowi Józefowicza); Frankowski (Głos *9.* lipca), Kimbar J. (Przymówienie się), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Stoiński X. (Głos), Załuski (*zob. wyżej*); Bieńkowski S. (Głos *10.* lipca, Zarazem głos Karskiego); Łobarzewski Ign. (Przymówienie się *11.* lip.), Mikorski Dyon. (Przymówienie się); Alexandrowicz Fabian (Głos *12.* lipca), Kimbar J. (Przymówienie się), Obniński F. (Głos); Karski Ant. (Głos *13.* lipca, Zarazem przymówienie się Szydłowskiego 16. lipca), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Szydłowski Sz. (Przymówienie się); Łobarzewski Ign. (Przymówienie się *15.* lipca); Bieńkowski Sew. *(16.* lipca), Błeszczyński Franc. Xaw. (Głos), Bobrownicki Kaj. (Głos i Głos Antoniego Karskiego), Kimbar J. (Głos), Kurzeniecki Wiktor (Głos), Łobarzewski Ign. (Przymówienie się), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Suchodolski A. (Głos), Stoiński Xaw. (Głos), Szydłowski Szym. (Głos), Wereszczaka Bog. (Głos 16. Julii, Zarazem głos T. Czudowskiego 17. Julii); Alexandrowicz F. (Głos d. *17.* Julii), Czudowski T. *(zob. wyżej)*, Gałęzowski Winc. (Głos), Karski Ant. (Głos), Kimbar J. (Zdanie), Mikorski Dyon. (Głos), Niezabytowski Stefan (Głos), S t a n. A u g. (Głos, Zarazem Głos drugi), Suffczyński Ant. Alex. (Głos), Szydłowski Szymon (Głos); Czudowski Tad. (Głos *18.* lipca); Bieńkowski S. (Przymówienie się *20.* lipca), Chodźko L. (Przymówienie się), Plichta Kaz. (Głos), Szydłowski Szymon (Głos); Kulwiec Józef *(21.* lipca); Chodźko Lud. (Głos *23.* lipca), Karski Ant. (Głos, 2 ed.), Kleczkowski Ant. (Głos), Mikorski Dyon. (Głos), Rokitnicki J. (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos); Gostkowski P. (Przymówienie się *24.* lipca; Ogiński Mich. (Głos), Suchodolski A. (Głos); Alexandrowicz F. (Głos *26.* lipca), S t a n. A u g. (Głos), Suffczyński Ant. Alex. (Głos), Szydłowski Szym. (Głos); Buchowiecki chorąży (Głos *27.* lipca), Karski Ant. (Głos), Mikorski Dyon. (Głos), Plater Kaz. Konst. (Zdanie in turno), Skarzyński Tad. Szymon (Głos), Sufczyński Ant. Alex. (Przymówienie się); Gołyński L. (Głos *28.* lipca); Bogucki (Przymówienie się *29.* lipca), Kulwiec Józef (przeciw żądanej od dworu berlińskiego delegacyi), Mikorski Dyon. (Głos), Rokitnicki Józef (Głos), Zaleski Kaz. (Głos); Bogucki Kasp. *(30.* lipca), Chodźko L. (Głos), Chojnowski J. (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Suchodolski A. (Głos), Wereszczaka Bog. (Głos); Buchowiecki chorąży (Głos *31.* lipca), Gostkowski Paweł (Głos); Szydłowski Szym. (Głos *4.* s i e r p n i a i Przymówienie się tegoż dnia); Bogucki Kasper (Mowa dnia *5.* sierpnia, Przytem Głos 2. wrześ. miany), Buchowiecki chorąży (Przymówienie się w materyi wojskowej), Gostkowski Paweł (Głos); Gosławski Ign. (Głos *6.* sierpnia); Alexandrowicz F. (Głos *8.* sierpnia); Skarzyński Tad. Szym. (Głos *9.* sierp., Przytem zdanie tegoż 10. grudnia [? **E.**]), Suchodolski A. (Głos, Przytem głos 10. sierpnia); Skarzyński Tad. Szym. (Głos *10.* sierpnia), S t. A u g u s t (Głos, toż po franc.), Ankwicz

(zob. niżej), Ciemniewski Ant. (Głos i Przymówienie się in turno), Dziekoński Antoni (Głos, Zarazem Przymówienie się Ankwicza in turno), Gosławski Ign. (Zdanie wzgl. projektu Włodka), Szydłowski Sz. (Głos, Przym. się); Tenże, (Przym. się *11.* sierpnia); Ciemniewski And. (Głos i Przymówienie się *12.* sierpnia stósownie do projektu podanego), Gosławski Ign. (Przymówienie się za projektem Ciemniewskiego), Suffczyński Ant. Al. (Głos), Szydłowski Adam, starosta mielnicki (Głos); Rokitnicki J. (Głos *13.* sierpnia), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Szydłowski Sz. (Przymówienie się); Rokitnicki J. (Głos *14.* sierpnia); Buchowiecki chorąży (Głos *17.* sierpnia in turno), Ciemniewski And. (Głos w pierwszem turnowaniu), Karski A. (Głos in turno, miany przeciw ratyfikacyi traktatu rossyjskiego i Przymówienie się in turno), Kimbar J. (Głos w propozycyi czy ma iść turno na projekt ratyfikacyi z dwor. Petersb., Toż przedr. Przegl. lit., Poznań 1843 VI.), Massalski Ign. J. Xżę bisk. (Głos in turno), Mikorski Dyon. (Głos), Oziębłowski (Głos), Plater Kaz. Konst. (Głos), Rokitnicki J. (Głos w materyi ratyfikacyi zaboru kraju dla Rossyi [dwojaki]), Skarzyński T. Szym. (Głos na projekt ratyfikacyi), Stan. Aug. (Głos J. Kr. M., Toż po franc.: Précis du discours), Suchodolski A. (Głos, Przytem głos in turno), Szydłowski Szym. (Głos i Przymówienie się tegoż, czy traktat z Rosyą ma być przyjęty? [dwojakie]); Mikorski Dyon. (Głos *19.* sierpnia); Rokossowski Al. Cypr. (Głos *21.* sierpnia), Szydłowski Szym. (Głos): Mieczkowski (Głos przy podaniu projektu względem banku *23.* sierpnia); Gostkowski P. (Głos *24.* sierpnia); Gosławski Ign. (Przymówienie się *27.* sierpnia za projektem Szydłowskiego, wstrzymanie negocyacyi z kr. pruskim i oświadczenie protestacyi), Karski Ant. (Głos); Szydłowski Szym. (Przymówienie się *28.* Aug., Zarazem Deklaracya względem negocyacyi); Stan. Aug. (Précis du premier discours du Roi *29.* Août), Szydłowski Szym. (Głos); Bogucki Kasp. (Głos *2.* września), Buchowiecki chorąży (Przymówienie się), Kimbar J. (Głos w czasie przez wojska rosyjskie otoczonej izby); Mikorski Dyon. (Głos w czasie otoczonej Izby. Zarazem głos Szym. Szydłowskiego), Plater Kaz. Konst. (Głos in turno), Rokitnicki J. (Głos), Skarzyński Tad. Szym. (Głos), Suchodolski A (Głos), Szydłowski Szym. (Głos, *zob. wyżej)*; Suchodolski A. (Głos *5.* wrz.); Ciemniewski And. (Głos *6.* września), Grzegorzewski Alex. (Głos), Mikorski D. (Głos), Szydłowski Szym. (Przymówienie się); Ogiński Mich. (Głos *9.* września), Szydłowski S. (Głos); Ciemniewski And. (Głos *12.* wrześ.); Ankwicz J. (Głos *21.* września); Gosławski Ign. (Przymówienie się *23.* września w czasie otoczonego zamku i izby przez wojska rosyjskie); Ogiński Mich. (Głos *25.* wrześ.); Łobarzewski Ign. (Głos *27.* września); Kunicki (Mowa *28.* września); Szydłowski Szym. (Przymówienie się *2.* października); Łobarzewski Ign. (Głos *5.* paźdz.), Ożarowski Piotr (Głos); Ożarowski Piotr (Głos *7.* paźdz.); Sapieha K. (Mowa *8.* paźdz.); Białłozor J. vice-brygadyer (Mowa *9.* paźdz.); Ciemniewski And. (Głos *18.* paźdz.); Kwaśniewski Walenty (Usprawiedliwienie się *30.* paźdz.); Ciemniewski And. (Głos *5.* listopada i Głos tegoż *6.* listop.); Zabiełło Szym. (Głos *7.* listop.); Ogiński Mich. (Głos *9.* listop.), Zabiełło J. (Głos); Mowy w izbie poselskiej d. *12.* listop.), Chojnowski Józef (Głos na sesyi sejm. miany o zapłacenie Zabielle pensyi za funkcyą marsz. Targowicy, Przytem Głos powtórny); Gostkowski Paweł (Głos *16.* listopada); Karski Ant. (Głos *20.* listop.); Ciemniewski And. (Głos *22.* listop.); Alexandrowicz Fabian (Przymówienie się *23.* listop.), Karski Ant. (Głos na pożegnanie Izby): — Krasnodębski poseł mazow., Głosy miane na sesyi sejm. 1793; — Gałęzowski Winc., Głos po podanych notach od dworów w Grodnie 1793; — Tenże, Głos po ogłoszeniu kandydatów do funkcyi poselskiej 27. maja (?) 1793; — Stoiński Xaw., Głos na sesyi 21. marca (? E.) 1793; — Szydłowski Sz., Mowy, Warsz. 1794 (DS.), — Głos And. Ciemniewskiego, Mikorskiego i inne, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.

5414. **Uwagi**. Plan nowego rządu (podp. Jan Korab Laskowski) (Grodno?) 1793: — Myśli względem reformy rządu między sejmem a sejmem, War. (około 1793); — Przestroga od posła (względem starostw) 1793; — Myśli do urządzenia trybunałów 1793 — Praktyka kryminalna, to jest wzór sądzenia 1793; — Odpowiedź na niektóre zarzuty naprzeciw projektowi wieczystych kantonów, około 1793; — Korespondencya bankowa pomagająca kredytorom, War. 1793; Kopia responsu na list przyjaciela rewolucyi zagranicznej, Lublin 1793; — Linowski, Doniesienie pilne współobywatelom z Warszawy przez posła krakowskiego 1793; — Do exulantów polskich stałości, Grodno 1793; — Miączyński J., Le citoyen à ses concitoyens, Paris 1793 (DS.).

5415. R. *1793*. (Trembecki St.) List do powracających z Grodna napisany przez G. J. P. Z. L., Warsz. 1793; Treny, czyli wiersz do ojczyzny z okoliczności roku w Polszcze przez P. D. Z. O. B. S(ekr). J. K(r), M(ości). S. Z. Z. B. 1793; Starowolski Szym., Lament utrapionej matki przy oddawaniu fortecy Częstochowskiej Prusakom 1793 (DS.).

5416. R. *1793*. Ludwik XVI. od własnego ludu ścięty 1793; Rozmowa Ludwika XVI. z Delfinem, War 1793; Desèze Raymond, Obrona Ludwika XVI., Warsz. 1793; Condorcet M. J., Plan konst. 15. lutego w konwencyi, Warsz. 1793; Konwencya narodowa (parady i mowy przy wprowadzeniu konst.) 1793.

5417. R. **1793**. (Pius VI.) Acta Pii VI. in consistorio d. 17. Junii causa necis Ludovico XVI. illatae, Leopoli 1793 (toż po pol.

Dzieło Ojca św. Piusa VI., Lwów 1793); — Turski F. P. X., Obwieszczenie nabożeństwa za Ludwika XVI., Dąbrowa 11. marca 1793; — Massalski J. X., Naznaczenie nabożeństwa za Ludwika XVI. w Grodnie 13. marca 1793; — Naruszewicz Ad., Obwieszczenie o odprawionem nabożeństwie za Ludwika XVI., Warsz. d. 16. marca 1793; — Poniatowski M. J., Mowa na exekwiach za Ludwika XVI. d. 21. marca, Warsz. 1793; — Turski Fab. Paweł X., Suplika o pokój Rpltej 1793; — Congregatio synodalis in Mohilew, *zob.* Nr. 5427; — Memoryał szlachty ziemi łomżyńskiej i rożańskiej contra abusionem Xięży proboszczów płockich 1793; — Byszewska L., Informacya o probostwie sieciechowskiem, Grodno 1793; — Documentum gratitudinis Leoni Wierusz Kowalski id est oratio ad patres Ord. Reform., Calisii 1793 DS.

5418. Skutki nowej filozofii mogą się zmniejszyć przy urządzeniu dobrem w duchowieństwie, Kraków 1793; Genlis S., O zniesieniu zakonnic, o edukacyi publ., tłum. G. Drzewicki, Kraków 9. maja 1793; Kossakowski J. N. X., Kazanie o uszanowaniu zwierzchności, Wilno 1793; Biliński F., Trzy kazania o przewrotnej wolności, Przemyśl 1793; Kazania o drzewie wolności franc. miane w Botzen. Warsz. 1793; Gleichheit der Menschen, eine Predigt, Elbing 1793 (DS.).

5419. R. **1793**. (K u r l a n d y a) Diarium Kompositions-Landtags v. 31. Jan. (bis 13. März 1793), Mitau 1793; — Kompositionsakte zwischen d. Herzoge und Ritterschaft (18. Febr. 1793), Mitau 1793, 1794 (2 ed.); — Protestation der Künstler und Gewerker 16. Febr. (Mitau) 1793; — Dokument d. Herz. Peter über die Unruhen, Mitau 1793; — Drei Briefe über Unruhen, Mitau 1793; (Urban Fr. K.) Commentar zu Tiling, Riga 1793, *zob.* Nr. 5389; — Wolff J. Lüdinghausen, Appel an Kurländ. Edle, Mitau 1793 (Por. Winkelmann Nr. 9258); — Aufforderung mehrer vom Adel 28. Juni 1793; — Umbschreiben der Bevollmächtigten 11. Juli 1793; — Diarium des auf den 15. Aug. Landtages 1793; — Berechnung der Landesbevollm. 1793; — Tiling J. N., Rede 10. Sept. 1793; — Wolff G. Chr. v. Lüdinghausen, Rede des Landbotenmarschalls d. 11. Sept. 1793; — Unterlegung der Magistrate an d. Herzog 1793; — Heyking H. K. H. B., Nota posła Kurlandyi. Grodno 15. Octobr. (toż po niem. i franc.) 1793; — Bittschreiben d. Städte v. 23. Octob. an den König 1793; — Abschrift der v. H. Sartorius v. Schwanenfeld Note, Grodno 31. Oct. 1793; — Bittschrift der Gewerker 2. Nov. 1793; — Gesuch. der Gewerker 1793; — Umschreiben des Landesbevollmächtigten v. Mirbach 2. Nov. 1793; — Heyking H. K., Exposé angefertigt und bei S. E. d. H. Ambassadeur 7. Nov. vorgetragen, Mitau 1793; — Erklärung der Gewerker beim Herzoge 16. Nov. 1793; — Konstytucya z 15. Nov. 1793: Xięstwo Kurlandyi i Semigalii 1793 (po pol. i niem.); — Kurlandzkiego Xięcia prośba o akt kompozycyi 15. listop., Grodno 1793; — Prośba delegacyi Kurlandyi 1793; — Wolff v. L., Rede 2. Dec., Mitau 1793; — Diarium d. 2. Dec. Landtages 1793; — Beylagen (str. 430) 1793; — Schwanenfeld Sartor, Prośba stanu szlacheckiego Xstwa Kurlandz. do Stanów Rpltej 1793; — Anhang zu d. Beilagen des Diariums von 2. Dec., Mitau 1793; — Wolff v. L., Rede 11. Dec. 1793 (DS.).

5420. R. **1793**. Mniszek W., Instrukcya dla drukarzy w Warszawie przed jurysdykcyą marszałkowską 1. lutego 1793; — Uniwersał względem ciał umarłych, Warsz. 21. marca (podp. K. Raczyński) 1793; — Obwieszczenie względem meldowania obyw. (podp. F. Alexandrowicz), Warsz. dnia 7. czerwca 1793; — Uniwersał względem kurdygardy m. Warsz., Protokół z d. 14. września 1793; — Obwieszczenie o rozpoczęciu juryzdyk. marszałk. za laski Moszyńskiego, Warsz. 28. grudnia 1793; — Gołyński L., Głos przy otwarciu jurysdyk. marszałkowskiej, Warsz. 1793; — Magistrat m. Warszawy, Projekt t a k s y 1793; — Taxa wiktuałów ustanowiona 1793; — Odpowiedź juryzdykcyi sieleckiej na pismo Warszawy 1793 (DS.).

5421. R. **1793**, List Małachowskiego do Kossakowskiej, Tyg. lit. 1844, Pozn. t. VII.

5422. R. **1793**. T r y b u n a ł główny ziemski 1793, *zob.* Nr. 5412; — Ustanowienie sądów dla W. X. L., Kalendarz na r. 1793; — Miączyński, Manifest w sprawie przeciwko Wytyszkiewiczowi 1793; — Tannenberg, Zwischen Bevollmächtig. der evang. Varsch. Gemeinde Wyrok między J. J. Tannenbergiem a Ch. Steingräberem 22. paźdz.) 1793; — Regestr zadłużonych Piotrowi Tepperowi, b. w. m. i r. (około 1793) (DS.).

5423. R. **1793**. Prospectus lectionum acad. univers. studior., C r a c o v i a e (po łac. i po pol.) 1793; — Ordo praelectionum (po łac. i pol.) (kolleg. fizyczn., drugie kolleg. moralnego) 1793; — Posiedzenie na popisy publiczne, Krak. 1793; — Prospectus lectionum in acad. V i l n e n s i 1793 (toż po pol.: Układ lekcyi); — Popisy roczne szkół l u b e l s k i c h 1793 (DS.).

5424. (A u s t r y a) Żuchowski C. M. X., Na pochwałę i pożegnanie A. Medina cyrk. bocheńs. starosty 1793 (DS.).

5425. **Prusy** Fryderyk Wilchelm, Patent czyli deklaracya do wszystkich stanów woj. polskich, tudzież Gdańska i Torunia, Berlin 25. marca 1793; — .Tenże, Najwyższy reskrypt, Wir Frid. Wilch., Berlin 25. Mart. (nakaz odebrania przysięgi) 1793: — Vollmacht und Commissoriale für St. Moellendorf, Berlin 1793; — Publikandum 4. kwiet. (o przebaczeniu dla zbiegów przy zajęciu poł. Prus), Poznań 1793; — Publikacya Sig. 5. Apr. (O zajęciu Wielkopolski i wyznacze-

nie 7. maja do złożenia hołdu) (po pol. i niem. 1793; — Fr. Wilhelm, Obwieszczenie Kamery wojennej Łęczyckiej, Prus południowych, Piotrków 19. maja (von Oppeln Bronikowski) 1793; — Obwieszczenie kontrybucyi w Prusach południowych, Publikandum wegen Einführung Landes Contribution, Poznań d. 20. maja 1793; — Ustanowienie banku patryotycznego na podział poznański, Poznań około 1793 (DS.); — Smoleński Wł., Rządy pruskie na ziemiach polskich 1793—1807, *zob.* Nr. 1214.

5426. Geret Samuel, Jetzt lebende Thorn, Frankfurt und Leipzig 1793; Vicini Ant., Compliment à Fr. Wilchelm par Burguemetre de la ville de Petricovie 25 Octobr. 1793; Vicini Józefa, Toż 1793 (DS.).

5427. **Rossya.** Kreczetników Mich., Uniwersał datowany pod Połonną 27. marca (po pol. i ros.) 1793 (także Russkij Archiw, Moskwa 1863 I.); — Katarzyna II., Odezwa do mieszkańców prowincyj polskich (podp. Mich. Kreczetników w obozie pod Połonną), Manifest o zaborze części kraju 1793; — Obwieszczenie zarządzaj. gub. Mińską, Jarosławską i Bracławską względem manifestu Katarzyny II. 8. kwietnia 1793; — Katarzyna II., Ukaz 13. kwietnia (przekład pol.) 1793; Ukaz z 14. kwietnia (rosyjs.), Wykaz towarów 1793; Ukaz i ogłoszenie Kreczetnikowa gubernatorem prowincyj polskich 18. kwietnia 1793; Ukaz do mieszkańców świeżo annektowanych 18. kwietnia (rosyjs.) 1793; — Kreczetników Mich., Tłumaczenie ordynansu, danego gener. Lubomirskiemu dnia 25. kwietnia 1793 (DS.); — Katarzyna II., Ukaz 1. maja (o przyjęciu przysięgi), Russkij Archiw, Moskwa 1863 I.; Ukaz (po rosyjs.) 10. maja 1793; Ukaz 12. czerwca 1793; Ukaz 4. września (ros.) 1793 (DS.); — Reskrypt Kat. II. do Siewersa o wojsku z 29. sierpn. 1793, Pisma Jekatariny k' Tutolminu, Russ. Archiw 1873 II.; — Siestrzencewicz Stan., Diarium congregationis synodalis in imperio Rossiaco, Mohilev 1793; — Tenże, O Rossyi zachod., Mohilew 1793 (DS.).

5428. Ignatius Philaret, Apologia pro Jesu societate in Alba Russia, Amstelodam 1793; Szulakiewicz Isajasz, Riecz w den tezoimienitstwo Jekateryny II 1793 (DS.).

5429. R. **1794. Stanisław August.** Uniwersał 7. stycznia obwieszcz. o rezolucyi Rady nieustającej 1794; Uniw. poprzedzający sejmiki deputackie, Warsz 10. stycznia 1794; Uniw. z dnia 4. lutego względem korespondencyi z Francyą 1794; Uniw. względem nieprzyjmowania spraw z dóbr zapadłych w kordon rossyjski d. 18. marca 1794; Uniw. z d. 2. kwietnia 1794; Uniw. z d. 11. kwietnia 1794 (DS.).

5430. R. **1794.** Obwieszczenie komisyi policyjnej koronnej końcem zakazu noszenia krzyżów i medalów 15. stycz. 1794; — Dyrekcya biletów skarbowych 1794; — Tabella expensy wspólnie na Koronę i Litwę przypadającej 1794; — Moszyński Fryd., Rozporządzenie zabraniające kredytu aktorom, Warsz. d. 7. lutego 1794; — Moszyński marszałek, Uniwersał w Warszawie d. 5. kwietnia (Urządzenia co do spisu ludności) 1794; — Schemma do konskrypcyi m. Warszawy 1794; — Rezolucya względem niedobranego poboru z m. Warszawy 1794; — Rezolucya względem kożuchów dla kantonistów 1794; — Kopia noty administracyi fortun Piotra Potockiego, Teppera, Schulza, Kabryta, Warsz. 1794; — Cieszkowski M., Objaśnienie wraz z odpowiedziami w sprawie z Tepperem dla zaspokojenia wierzycielów 1794 (DS.).

5431 Uwagi nad asaygnatami banku narodowego 1794; Korespondencya bankowa pomagająca kredytorom, 2 t. 1794 (DS.)

5432. R. **1794.** Gosławski Ign., Głos relacyi na sejmikach w Kielcach d. 24. lutego miany 1794 DS.; — F. R(ybarski), Sejmik w Kielcach 1794 r., Gaz. Kielecka 1884 Nr. 41—46.

5433. **Kościuszko Tadeusz.** Zbiór uniwersałów i urządzeń od Tad. Kościuszki i od kom. porządkowej wyszłych, Warsz. 1794; — Zbiór wszystkich pism powstania nar. w Krakowie, Kraków 1794; — Sammlungen der Regierungsschriften in Polen, Warsz. 1794, 1796; — Kościuszko Tad., Sto różnych pism urzędowych, Krak. 1794. — Małowieski B., Pisma różne patryot., moralne i ekonom. i listy z r. 1794 zebrane, Warsz. 1800; — (Psarski) Aktenstücke zur Gesch. des Aufstandes in Polen 1794, Nachtrag zu den Denkw. Michaels Ogiński's, Leipzig 1831; — Beytrag z. Gesch. d. Rev., Frankf. 1796; — Favrat, Beytrag, Berlin 1798; — Freskow, Beitrag, Danzig 1836; — Nabielak L., Tadeusz Kościuszko, jego odezwy i raporta z r. 1794, Paryż 1871 (Bibl. ludowa); — Akta dotyczące rewolucyi Kościuszki, Orędownik, Poznań 1844; — Materyał do hist. kościuszkowskich czasów, Wildt Jul., Kalendarz powsz., Kraków 1863; — Siemieński L., Pamiętnik o przygotowaniach do insurekcyi Kościuszkowskiej, Przegl. pol. 1876 III.; — Listy Kościuszki do jen. Mokronowskiego i innych osób, wydał L. Siemieński, Lwów 1877; — Bodouin R. de Courtenay, Materyały do dziejów Kościuszki, Prz. pol. 1889, Odb., Kraków 1889.

R: Gaz. Nar., Lwów 1871 Nr. 344 (zbiór Nabielaka), 1877 Nr. 45, Ruch lit., Lwów 1877 (Listy do Mokronowskiego). Por. Tyg. Wielkop. 1873 (Bibliografia Kościuszkowska).

5434 Rys życia i listy Tadeusza Kościuszki, List Kościuszki do Szczęsnego Potockiego, Sybilla nadwiślańska 1821, *zob.* Nr. 54 0, Raczyński, Obraz Polaków i Polski, Pozn. 1840—42 t. XVI., *zob.* Nr 5385; Chwalibóg J., Pisma, Lwów 1849 (Listy Tad. Kościuszki do Tekli Żurowskiej 1791); Trzy listy T. Kościuszki do M. Zaleskiego, pod. L. S., Czas Dod. mies. 1859 IV. 16; Dwa listy Kościuszki (15 maja 1798, 31. paźdz. 1803), Ojczyzna, Bendlikon 1864 Nr. 107; Kilka dokumentów

do historyi T. Kościuszki, Rocz. Tow. hist. lit. w Paryżu 1866 I.; Listy Jeffersona do Tad. Kościuszki, Prz. pol. 1879 III. i odb.; Nieznany list Kościuszki, Tyg. ill. 1880 str. 194; List ks z Sosnowskich Lubomirskiej do Kościuszki, tamże 1880 str 385 (Czas 1883 Nr 300); Nieznany list Tadeusza Kościuszki, Tyg. ill. 1881 str. 139; Dwa listy Kościuszki, pod. T. Wierzbowski. Ateneum 1881 I.; Karol Benni, Zapis Tad. Kościuszki, Kłosy 1881 XXXII. str. 77; „Finis Poloniae", do wszystkich redaktorów prośba, Gaz. Nar. 1872 Nr. 162; Jul. Kołaczkowsk, Odpowiedź autorowi artykułu p. t. „Finis Poloniae" (z przyłączeniem listów Chodźki i Kościuszki), tamże 1872 Nr 169.

5435. R. **1794. Powstanie**, *zob.* Nr. 5433. Akt powstania 23. marca wojew. krakowskiego, Kraków 1794; — Akt powstania narodowego 24. marca, Kraków 1794; — Akt powstania obywatelów i organizacya Rady najwyższej, Kraków 1794; — Kościuszko Tad., Odezwa do obywateli względem ofiar, Kraków 24. marca 1794 (toż po niem. 1794 i przedruk: Grosse E., Kościuszko's Zuruf an seine Landsleute, Lindau 1831); Proklamacya do wojska pol. i lit. 1794; Proklamacya do Sandomierzanów 1794; Proklamacya do duchowieństwa grecko-oryentalnego 1794; Odezwa do obywateli wołyńskich 1794; Odezwa do obywatelów mieszk. warszawskich (o obronę miasta) 1794; Proklamacya do kobiet polskich 1794 (Toż, Odezwa do dam); Do komisyj porządkowych 1794; Deklaracya względem sądu krymin. 1794; — Ordynacya tymczasowa dla miast 1794; — Deklaracya manifestu miasta Krakowa 1794; — Uchwała obywatelów d. 24. marca, Kraków 1794; — Toż, d. 26. marca, Kraków 1794; — Komisya z powodu aktu powstania narodowego 24. marca 1794; — Komisya krakowska, Odezwa do rodaków w obcem wojsku będących 1794; — Komisya porządk. wojew. krak., Listy okólne (od 25. marca do 3. czerw.) 1794 [Por. **E.** 1794]; List okólny do obywatelów wojew. krakows. o uzbrojeniu się, dostaw. rekruta d. 25. mar. 1794; — Zalecenie wojsku, aby tym, którzy rekrutują milicye, nie przeszkadzały, Krak. 25. marca 1794; — Uniwersał względem rozsyłania postanowień kom. porządk. 26. mar. 1794; — Uniw. do duchowieństwa 25. mar. 1794; — Kościuszko Tad., Proklamacya d. 26. marca (zaleca jedność, harmonię, łagodność) 1794; — Uniw. 28. marca w kwestyi przyjmowania ofiar na powstańców (komisya porządkowa) 1794, 28. marca nakazujący uzbrajać się w kosy 1794, 28. marca zalecający dostarczanie ludzi zbrojnych 1794; — Rząd najwyższy Polski, Die höchste Regierung in Polen (o przyjmowaniu dezerterów pruskich do szeregów) 1794; — Monitor do uzbrojenia narodu 1794; — Komisya wdztwa sandomirskiego, Uniw. 3. kwiet. 1794; — Kościuszko Tad., Rapport narodowi pols. o obrotach wojennych 5. kwietnia pod Słomnikami 1794; Odezwa o względy dla Woj. Głowackiego d. 13. kwietnia 1794; — Szujski Kniaź, Kopia listu 14. kwiet., Uwolnienie Woytka Bartosa, a teraźniejszego Wojciecha Głowackiego chorążego granad. krakowsk. od poddaństwa 1794 (DS.); — Rybarski F., Nieco o Wojciechu Bartosu Głowackim (Dokumenty), Gaz. Kielecka 1881 Nr. 80—81; — Proklamacya do powszechności o zaszłych utarczkach 1794; — Kościuszko Tad., Odezwa za włościanami 1794; Odezwa za familią włościan do walczenia wezwanych 19. kwietnia 1794; List okólny względem przyjacielskiego zachowania się z granicami ces. rzyms. 20. kwiet. 1794; — Uniw. Rady najwyż. nar. względem spisania żywności, Warszawa 18. mar. (?) 1794, *zob.* Nr. 5429; — Tabella na wzór której mają być podawane zapasy spiżarń obywateli w Warszawie 1794; — Specyfikacya sreber i złota 1794; — Specyfikacya gotowych pieniędzy 1794; — Wójt cyrkułu III. miasta Warszawy (Odezwa) 1794; — Zbiór wszelkich czynności powstania narodu pols. 17. i 18. kwietnia z przemocy moskiewskiej i despotyzmu pruskiego do 1. czerw. 1794 (DS.); — Dzień 17. i 18. kwiet. 1794 w Warszawie przez naocznego świadka, Dziennik lit. 1860; — Odezwa m. Warszawy 1794; — Zakrzewski Ign., Mowa przy przyjmowaniu urzędu prezydenta 1794; Prezydent m. wolnego Warszawy do obywateli, Warsz. 1794; Ustanowienie komisyaryatu wojennego d. 25. kwietnia 1794; Organizacya komisyi porządkowych 1794; Ogłoszenie urządzenia obrony m. Warszawy, Warsz. 1794; Do obywateli mających cegielnie 1794, Ogłoszenie uniwersału względem płacenia pensyi, Warsz. 1794; Odezwa o dostanie koni pod artyleryą, Warsz. 26. kwiet. 1794; — Ogłoszenie rady zastępczej pod Tad. Kościuszką względem poboru od pensyi 1794; — Kościuszko Tad., Rapport II. narodowi pol. uwiadamiający o oswobodz. Warszawy 1794; Podpisanie organizacyi sądowej, Stary Brzesk 28. kwiet. 1794; — Magistrat ekonomiczno-policyjny m. Wilna 1794; — Akt powstania obywatelów Xtwa Żmudzkiego ziemi szawelskiej d. 5. maja 1794; [Wilno w roku 1794, przez naocznego świadka, Ruch lit. 1876]; — Wohlmann M., Sposób obrony m. Krakowa d. 26. kwiet. 1794; Deklaracya magistratu krak. d. 2. maja i odezwa Ign. Wieniawskiego kommendanta 1794; — Uwiadomienie obywateli o ukończeniu okopów, Kraków 1794; — Rozkaz dawania znać za zbliżeniem się nieprzyjaciela, Kraków 4. maja 1794; — Odezwa magistratu Krakowa do obywatelów 8. maja 1794; — Rada zastępcza, Do ludu wolnego, War. 1794, Do obywatelów Xtwa Mazowieckiego 1794; Odezwa o zwrot pieniędzy od mocarstw zagranicznych wziętych 1794; Wyznaczenie komisyi indagacyjnej 1794; — Czynności Rady zastępczej Xięstwa Mazowieckiego w dniach 30. kwiet., 1.—4. maja 1794; Toż, 5.—8. maja 1794; Toż, 16.—23. maja 1794; Toż, 24.—27. maja

1794; — Urządzenie deputacyi do dozoru i wygody jeńców wojennych 4. maja (podp. Zakrzewski) 1794; — Kościuszko T., Uniw. urządzający powinności gruntowe włościan d. 7. maja 1794; — Organizacya Rady narod. w obozie pod Połańcem 10. maja 1794; — Opis władz narodowych w czasie powstania zamykający akt powstania, War. 1794; — Kościuszko Tad., Odezwa do obywateli o nominowaniu osób do rady narod. 21. maja 17 4; — Organizacya komisyj porządkowych, Warsz. 30. maja 1794; — Zalecenie Rady najwyższej, aby kom. porządkowe ogłosiły uniwersał o urządzeniu włościan 30. maja 1794.

5436. **Powstanie**. Rada najw. narodowa, Organizacya sądów kryminalnych w województwach 3. czerwca, Warsz. 1794; — Organizacya sądów municypalno-wojskowych 1794; — Obowiązki komendantów cyrkułowych 1794; — Kommissoryat wojennej siły zbrojnej 1794; — Prawidła względem pensyi inwalidów 1794; — Doniesienie o pracach tygodniowych Rady najwyższej narodowej 1794; — Tydzień drugi, Dalszy ciąg doniesienia o pracach Rady najwyższej, Warsz. 1794; — Tydzień trzeci, Prezydencya Ign. Potockiego, Dalszy ciąg doniesienia o pracach 11.—17. czerwca 1794; — Dziennik powstania narodu, Warsz. 1794; — *Gazety współczesne, zob. Kroniki;* — Bulletin national hebdomadaire, Var. 1794; — Rada najwyż. narod., Względem żebraków i ludzi leśnych 1794; Urządzenie względem dóbr narodowych 1794; — Wydział instrukcyi w Radzie possesorów dóbr 1794; — Wydział skarbowy, O przedłużeniu kontraktów na czopowe 1794. Względem talarów Albertyńskich 1794; Licytacya w deputacyi administracyjnej w wydziale skarbowym Xięstwa Mazowieckiego 1794; — Wydział żywności, Składka na zwózkę żywności 1794; Zalecający exekucyę urządzeń 1794; O dostarczenie furażu 1794; — Wydział potrzeb wojskowych, Względem szycia koszul dla wojska 1794; — Bracia Prusacy! (Odezwa po pol. i niem.) 1794; — Kościuszko Tad., Rapport III. nar. pol. o przegranej pod Szczekocinami 9. czerwca 1794 (Toż, Wildt Jul., Kalendarz powsz., Kraków 1864); Ordynans do siły zbrojnej względem wkraczania nieprzyjaciół 10. czerwca 1794; — Rada najw. nar., Rekwizycya do komissyów, sporządzenie dróg i mostów, oraz gońców ustanow, 7. czerwca 1794; Zalecenie komissyom porz. o czynn. sądów kryminaln. 9. czerwca 1794; Uniwersał do prowincyi Wielkopolskiej 12. czer. 1794; Odezwa do obywatelów Prus wschod. i zachod. od Rady narod. 1794; Uniwersał spisania żywności po miastach 12. czerwca, Warsz. 1794; — Organizacya wydziału żywności 1794; — Wydział skarbowy Rady najw. nar., Warsz. 12. czerwca (podp. H. Kołłątaj, Uniwersał podatkowy) 1794; — Rada najw. nar., Uniwersał o zaręczeniach skarbowych, Warsz. 15. czerwca 1794; — Wieniawski Ign., Komendant do obywatelów, Kraków 1794; — Hoym, Cyrkularz o podatki raty czerwcowej, Kraków 20. czerwca 1794; — Mączyński J., Wspominka historyczna o wojskach pruskich w Krakowie z r. 1794, Czas 1856 Nr. 9 i n.; — Doniesienie z woli Rady (Opis egzekucyi zdrajców 17. czerwca), Warsz. 1794; — Linowski Aleksander, List do przyjaciela (Majewskiego) odkrywający czynności Kołłątaja, Kraków 1794 (2 ed., Leszno 1846 p. t. Kołłątaj w rew. Kościusz., 3 ed.); Przedruk rzadszych materyałów do historyi polskiej od r. 1750, Zeszyt 1. (rok 1794), Wrocław 1846; — Oświadczenie deputacyi do roztrząśnienia pretensyi do osób pod strażą narodową będących 1794 (DS.); — Wyrok na szpiega w r. 1794 (z aktów sądu X. Mazowieckiego), Dziennik gwardyi narodowej 1831; — Rüts Leop., Uniwersał nakazujący składanie broni w Krakowie 27. czerwca 1794; Nakaz powrotu emigrantom 27. czerwca 1794 (po pol. i niem.); — Sulistrowski Alojzy i Kociełł Józef, Rapport Radzie nar. przesłany, Wilno 21. czerwca 1794; — Kościuszko T., Odezwa do współziomków w obozie pod Przybyszowem 24. czerwca 1794; — Akt powstania obywateli X. Kurlandzkiego, Lipawa 27. Junii 1794 (DS.); — Powstanie Kościuszki w Kurlandyi, Jarochowski K., Op. hist., Poznań 1860, *zob.* Nr. 5443; — Copie de la declaration echangée les plenipotentiaires de la Russie, Petersburg 1794; — Rada najw. nar., Ordynacya dla komissyów porządku względem kres po traktach 27. czerwca 1794; Uniwersał z okoliczności deklaracyi moskiewskich 27. czerwca 1794; — Kościuszko T., Odezwa do ludu warszawskiego w obozie pod Gołkowem 29. czerwca 1794 (DS.); — List pisany z obozu pod Gołkowem 1794 r. z głównej kwatery Kościuszki przez oficera artyl. kor. Idzińskiego, Pszczółka, Kraków 1822 I.; — Wypis z listu Naczelnika 1. lipca z raportu Mokronowskiego d. 30. czerw., Rapport 25. czerw. 1794; — Kriegsrecht na Wieniawskiego bywszego komendanta Krakowa, na Jana Kalka podpułk. w obozie pod Packą Wolą 3. lipca ferowany 1794; — Świadectwo deputacyi indagacyjnej dane And. Ilnickiemu 4. lipca 1794; — Rada najw. nar., Rezolucya, iż żony i dzieci zarekrutowanych są wzięte w opiekę d. 4. lipca 1794; — Lettre du general Chruszczew, Réponse de T. Kościuszko 19. lipca 1794; — Komissya porządkowa Xtwa Mazowieckiego (odezwa do duchowieństwa), Warsz. 19. lipca 1794; — Hoym, Najj. króla prusk. rozkaz do poddanych z Krakowsk. i Sandomirs., Kraków 21. lipca 1794; — Wybicki Józef, Do obywateli

wyznania auspurskiego, Holendrami zwanych, An die Bürger Einwohner von Polen 1794; — Przystąpienie do aktu powstania obyw. ziemi chełmskiej 1794; — Korespondencya X. Józefa Poniatowskiego, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego t. XVI., *zob.* Nr. 4319; — Uniwersał Rady najw. nar. względem butów, koszul i siermięg dla wojska 17. sierpnia 1794; — Knorring B. F. gen., Uniwersał w Wilnie 17. Aug. 1794; Kościuszko Tad., Urządzenie względem Polaków w służbie wojsk obcych, Mokotów 29. września 1794; — Knorring B. F. gen., Uniwersał d. 1. Oct., przytem drugi 1. Oct. 1794; — Studniarski, Ostatnie dni powstania Kościuszkowskiego od 12. października do 8. listopada 1794, Rocz. Tow. przyj. nauk, Odb., Poznań 1871; — Uniwersał komisyi porządk. wojew. wileńskiego, Wilno 14. Oct. 1794; — Odezwa do ludu polskiego z powodu śm. Tad. Kościuszki 1794; — Orłowski J., Doniesienie, iż naczelnik i Zajączek z Mokronowskim rejterują ku Warszawie 1794; — Suwarow Al., Cztery listy do Hr. Fersena z dnia 10. września do 11. listopada 1794, Oteczestwennyja zapiski, Ptrsbg 1822; — Tomatis Kar., Supplika do Suworowa (po franc.) 1794 (DS.); — Muchanow P., Szturm Pragi 1794 r. (po ros.) z objaśnieniem przez Falkoniego (po franc.), Moskwa 1838; — Smitt Fr., Suworow und Polens Untergang, Leipzig 1858 (toż po ros.).

Pisma peryodyczne, zob. Kroniki.

Dąbrowskiego J. Wyprawa do Wielkopolski, zob. tamże.

Dyaryusz bytności króla w Pińsku i w Krystynowie, zob. tamże.

5437. R. **1794.** Mikorski Dyonizy, Kopie listów, Warszawa 1794, *zob.* Nr. 5399; — Tenże, Odpowiedź na pismo Tłumaczenie się Moszyńskiego 1794; — Trębicki A., Do publiczności usprawiedl. z czasu konfed. targ. dnia 27. maja, Warsz. 1794; — Dorau Jan, Odezwa do duchowieństwa 1794; — Odezwa do narodu od deputacyi (?) 1794; — Annex Nr. 2. do Protokołu deputacyi do listy cywilnej 1794; — Małachowski J., Widok czynów Lud. Manżeta gener. podejrzanego o zdradę ojczyzny 1794; — Zajączek J., List do St. K. Chomentowskiego donoszący o śmierci syna w batalii i respons 1794 (DS.); — List Gołka z Włoch do X. Ad. Czartoryskiego gen. ziem pod., Dz. war. 1826 t. VI.

5438. R. **1794.** Dębski Jan N. A., Kazanie z okazyi powstania, Warsz. 1794; Tenże, Mowa w czasie nabożeństwa za poległych rycerzy 29. kwietn., nakładem Zakrzewskiego kasztel. 1794; — Malinowski A., Toż, Warsz. 1794; — Chromański St. Henr., Kazanie na dzień 3. maja, Warsz. 1794; — Karpowicz M., Mowa przy poświęceniu broni 25. Junii, Wilno 1794; — Tenże, Kazanie (o poległych), Wilno 1794; — Witoszyński Ign., Kazanie zachęcające do ufności w rządzie aktem powstania ogłoszonym w obecności króla 1794; — Lewkowicz Ant. Stan., Z okoliczności powstania Wielkopolanów i odstąpienia Prusaków i Moskali kazanie 1794 (DS.).

5439. R. *1794.* Pieśń żołnierska śpiewana w czasie powstania, Warsz. 1794; Pieśń ochotników krakowskich 1794; B. F. Ad., Thad. Kościuszko manes polonorum 1794; F(eliński Alojzy), Do Kościuszki (wiersz). War. 1794; Wiersz z okoliczności zwycięstwa 1794; Pieśń (dziękczynna) za wybicie się Warszawy, Lublin 1794; Ch. W. L., Wiersz z okazyi na zdrajców 1794; Z okoliczności wejścia Prusaków do Krakowa, War. 25. czer. 1794; Bard polski, War. 1795; Kreet (De), Der Menschenlykheid, 4. Nov. (Oda) 1794 (DS.), Por. nadto E. 1791: Bielawski, Makulski, Kościuszko.

5440. **Uwagi** polityczne, Strassburg 1794; — Stan polityczny Królestwa Polskiego, Warsz. 1794; — Garran C. J. F., Recherches sur l'état de Pologne, Paris 1794; — Głos za włościanami, b. w. m. i r.; — Dembowski Jan Seb., Głosy polaka do współziomków, Warsz. (Kraków) 1794 (Głos I., II., III., IV. także oddzielnie druk.); — Liébaud, Projet de constitution pour le peuple polonais (około 1794), Paris 1794; — Co to jest być prawdziwym patryotą, przez X(iędza) K. H. P. S., Warsz. 1794; — Niewiadomski, List pewnego obywatela polsk. do współziomków (po pol. i niem.) 1794; — Ostrowski Teod., Rozmowa do okoliczności dzisiejsych, Warsz. 1794; — Przełożenie od obywatela do obywatela 1794 (DS.).

5441. R. **1794.** List do Pana Ilgestroma od Polaka z obozu pod Połańcem, czerwca (satyra) 1794; — Rozhowor imperatrici z Ilhiestromom 1794; — Głos duszy Kossakowskiego do imperatorowej 1794; — Ostatnie pożegnanie od bywszego biskupa inflantskiego 1794 (DS.).

5442. List Warszawianina do parafianina z powodu hasła: wolność, całość, niepodległość. Warsz. 1794; Wolney M. Rozwaliny czyli uwagi nad rewolucyami, Część I. i II, Warsz. 1794; Coup d'oeil d'un observateur sur l'origine de la revolution française, Połock 1794; Ueber die Folgen der französischen Revolution v. A. v. K., Thorn 1794 (DS.).

5443. Zwei Dokumente Peters v. Kurland 3. Febr. 1794; — Instruktion f. die Untersuchung d. staedtischen Beschwerden 3. Febr. 1794; — Landtagsschluss v. 3. Feb. 1794; — Wolff von Lüdinghausen, Rede 5. Febr. 1794; — Protest d. Adelsdeputirten gegen die Rede Wolffs 1794; — Note des russ. Ministers v. Rückmann 16. (27.) April 1794; Toż, 18. (29.) April 1794; — Instruction des Herzogs wegen Verproviantirung russ. Truppen 5. Mai 1794; — Patent des Herzogs 30. Maj 1794 (Warnung gegen die neuen Lehren v. Freiheit); — Akt powstania 27. czerwca 1794 (po pol. i niem.), *zob.* Nr. 5436; — Diarium d. extraord. Landtages v. 20. Juni 1794, Mitau 1794; Reden bei

Eröffnung und Schluss, Mitau 1794; — Erklärung 2. Juli 1794; — Manifest d. poln. Gen. v. Mirbach: 1) an die Bauern, 2) an alle Einwohner, Libau 5. Juli 1794; — Adresse der poln. Nation 6. Juli 1794 (po niem i pol.); — Patent d. Herzogs 2. Oct. 1794, 30. Oct. 1794; — Die polnischen Confoederirten in Curland, Altona 1795; — Deliberatorium mehrerer vom Adel 19. Nov. 1794; — Schreiben des Grafen Ostermann an Peter 20. Dec. 1794; — Kurlandya bez pana, miasto bez prawa, O rewolucyi Xięstwa kurl. polsko-moskiewskiego wiadomości, b. w. m. i r. (około 1794) (DS.); — Heyking F. K., Mémoires relatifs à la Courlande depuis le mois Décembre 1793 jusqu'en 1795 (rękopis) (Por. Winkelmann Nr. 9282—9310).

5444. **Austrya**. Kontynuacya wyroków y rozkazów 1794, *zob.* Nr. 4498; — Hacker Franc., Ermahnungsrede während d. französischen Krieges, Lemberg 1794; — Circulare des k. k. galiz. Appelations-Gerichtes, Lemberg 1794; — Dekret Sądu najwyższego przeciw rokoszowi Glinianskiemu 1794; — Iuventus gymnasii acad. leopol. in classes tributa 1794; — Kirchbaum D., Rede auf das academische Jahresfest wegen Einführung der hohen Schule. Lemberg 1794; — Index locorum omnium Galiciae, Leopoli 1794 (DS.).

5445. **Prusy**. Publicandum für Süd-Preussen wegen der Steuer-Abgaben (toż po pol.) 24. kwietnia, Poznań 1794; — Uniwersał nakazujący emigrantom powrót do kraju w Opatowie d. 17. lipca 1794; — Patent względem powołania za granicą się bawiących poddanych (po pol. i niem.), Berlin 1794; — Edickt Königl. wegen der Gesetzę, Berlin 1794, *zob.* Nr. 5498; — Edykt wzgl. indygenatu poł. pruskiego czyli prawa do possessyi dóbr szlacheckich, Poznań 1794; — Patent i regulament dla institutu stan wdów zabezpieczającego (po pol. i niem.), Poznań 1794; — Briefe über Danzig, Berlin 1794 (DS.).

5446. **Rossya**. Ukazy 19. kwiet., 22. kwiet., 17. maja, 13. czerwca, 3. paźdz., 22. listop. 1794, Pisma imp. Jekatieriny k' T. J. Tutolminu, Russkij Archiw 1873 II.; — Katarzyna II., Ustawy dla urządzenia gubernii, Berdyczów 1794; — Neplujew Jan, Doniesienie, Mińsk 21. Novembris 1794; — Stagg A., Bey d. Huldigungsfeyer Catherine II. 1794; — Wieląd ko, W dzień imienin Katarzyny II. (wiersz). Warsz. 1794; — Tenże, Wieniec helikoński ofiarowany Suworowi, Warsz. 1794 (DS.).

5447. **Trzeci Podział**, *zob.* Nr. 4882. Zeissberg, Quellen zur Geschichte d. Politik Oesterreichs während der französischen Revolutionskriege, II. Band: Räumung Belgiens, Finis Poloniae, Januar bis September 1794 (Quellen zur Geschichte der deutschen Kaiserpolitik Oesterreichs, Band IV.—V.), Wien 1885—89; — Correspondance pol. de Mallet du Pan avec la cour de Vienne (1794—98) par A. Michel, Revue historique, Paris XXIV.; — Repnin Xżę, Uniwersał z Grodna w grudniu (po pol. i ros.) 1794; — Recueil des papiers concernant le troisième démembrement de la Pologne (Kostomarow, Posliednieje gody, Por. Ant. J., Polonica, Roz. fil. hist. X. 94): — Projet d'acte séparé contenant tout ce qui concerne le commerce entre les états de Prusse et de la Pologne 1794 (DS.).

5448. R. **1795**. Acte d'abdication de S. M. le Roi de Pologne 1795, Akt abdykacyi J. M. króla pol. 1795 (DS.), *zob.* Nr. 5510.

5449 Antoni J., Stanisław August w Grodnie, Przewodnik nauk. liter. 1875; Tyszkiewicz E., Króla Stanisława Augusta ostatni pobyt w Grodnie, Poznań 1878.

5450. R. **1795**. **Austrya**, *zob.* Nr. 1215 do 1230. Zbiór intimatów od sądu apelacyjnego lwowsk. z lat 1796—1821, Lwów 1821.

5451. Taryfa ogólna zmian kursu bankocetli wiedeńskich od d. 1. stycz. 1796 do 30. stycz. 1810, 1810.

5452. Franciszek II., Patent d. 2. styczn., Wiedeń 1795; Patent d. 23. listop., Wiedeń 1795; — Ordynacya sądu najwyższego appelacyjnego 1795; — Deklaracya względem omyłek w druku Ordyn. sądu appelac. 21. listop. 1795; — Ordynacya sądowa dep. policyi 1795 (DS.).

5453. Bielański P., List pasterski, Lwów 1795; — Elleon bisk. Tuloński, List pasterski przez M. Sołtyka wyłożony, Krak. 1795; — Urząd konsyst. względem pogrzebów 20. marca, Kraków 1795; — Agnell X. (Nowicki), Kazanie przy obchodzeniu zakończonego wieku pierwszego zafundowania XX. Kapucynów, Kraków 1795 (DS.).

5454. Juventus gymnasii Leopoliensis 1795; — Nomina juv. Tarnoviae in gymnasio, Tarnów 1795; — Toż, in gymnasio Zamosciensi 1795 (DS.).

5455. R. *1795*. Francisco II. Imperatori fides Galiciae 1795; Mowa przy odbiorze hołdu (czy w Galicyi?) (po pol. i niem.) 1795; Karte von Galizien und Lodomerien, Wien, Fr. Müller 1795 (Por. E. 1795: Haas, Karte, Müller) (DS.).

5456. R. **1795**. **(Kraków)**. Rüts L., Obwieszczenie generał-maj. infant., Krak. 20. list. 1795; — Palet na żywność dla wojska pruskiego, Kraków 1795 (DS.).

5457. Ordo praelectionum, Porządek lekcyj akademickich koll. mor. w Szkole głównej, Kraków 1795 DS.

5458. R. **1795**. **Prusy**, *zob.* Nr. 1213—1214. Rejestr czarny, czyli tabella wszystkich dóbr

koronnych i duchownych w części Polski Prusami południowemi zwanej, rozdarowanych przez dom Brandenburgski, gdy minister Hoym od r. 1794 do r. 1798 tą prowincyą zarządzał, Wilno (1800), 2. ed. Poznań 1878 (p. t. Gdzie się podziały nasze królewszczyzny), 3. ed. Toż, dod. do Smoleńskiego Wł. Rządy pruskie, *zob.* Nr. 1214.

5459. Publicandum względem przywłaszczenia sobie stanu i tytułu wyższego z strony szlachciców połud.-pruskich, Berlin 14. lut. 1795; — Patent do prowincyi anektowanych 1795; — Patent względem wazalów i poddanych południowo-pruskich (po pol. i niem.), Poznań 1795; — Dyaryusz rozpoczęcia sądów apelacyjnych, Warsz, 1795 (DS.).

5460. R. **1795. (Warszawa)**. Wezwanie magistr. m. Warszawy do possesorów w kwestyi podatkowej 19. stycz., Warsz. 1795; — Urządzenie magistratu m. Warszawy co do handlu i przekupniów d. 19. stycznia, War. 1795; — Administracya skarbu publicznego (wyznaczenie dla officyalistów pensyi), War. 1795; — Obwieszczenie magistratu Warszawy względem luźnych ludzi 16. listop., Warsz. 1795; — Ustanowienie względem praw wexlowych, Warsz. 1795 (DS.).

5461. R. **1795**. Buxhewden, Odezwa do miasta Warszawy 9. marca (Ulga w podatkach) 1795; Obwieszczenie prowiantów 1795; Rozporządzenie względem uprzątnienia zdechlizny 1795; — Deputacya nieuchronnych potrzeb wojska rosyjskiego 24. marca, Warsz, 1795 (DS.).

5462. R. **1795. Rossya**. Ustawy dla urządzenia gubernii całorossyjskiej Imperyi (po pol. i niem.), Berdyczów 1795, Grodno 1796; — Ustawy na gubernie całorossyjs. państwa Katarzyny II., Mohilew 1795; — Przepisy urządzające gubernią Mińską względem spisu ludności 1795 (DS.).

5463. R. **1795** Katarzyna II. zaleca generał-gub. Tutolminowi surowo karać katolików; Russkij Archiw 1873 II.; — Tutolmin Tymot., Uniwersał 18. Jan. o przyłączeniu gub. Mińskiej, Izasław. i Bracławskiej (po ross. i pol.) 1795; — Knorring Bogdan, Odezwa gener. rossyjskiego do obywateli W. X. Lit., Wilno 12. Febr. 1795; — Repnin Xżę, Uniwersał z Grodna 4. (15.) Febr. 1795; Uniw. z Grodna 14. (25.) Febr. (po pol i ros.) 1795; Uniw. zabraniający wprowadzenia w granice monety prócz rossyjskiej, Grodno 3. kwietnia 1795; — Tutolmin Tym., Proklamacya 18. czerw. (o przyłączeniu do Rossyi województwa wołyńskiego, chełmskiego, bełzkiego i ruskiego) 1795 (DS.); — Spis majątków rozdanych 18. sierp. 1795 zasłużonym Rossyanom, Russkij Archiw 1873 II.; — Zdjęcie sekwestru z majątków Czartoryskich 20. sierpnia 1795, tamże; — Repnin Xżę, Uniw. względem dostawiania zboża do magazynów, Grodno 4. Septembr. 1795; — Ukaz Jej Imperatorskiej Mości d. 17. Sept. (po rossyjs.) 1795, Katarzyna II. poleca Tutolminowi rozpatrzyć ciążące na dobrach długi, Russkij Archiw 1873 II.; — Administracya dochodów publicznych oznacza wartość monety rossyjskiej 1795; — Katarzyna II., Naszemu gen inflantskiemu Repninowi (ukaz o kościele katolickim), Petersburg (po pol. i ross.) 1795 (DS.).

5464. R. **1795**. Butkiewicz Alex., Zdanie obywatelskie d. 12. lipca, Wilno 1795; — Lubowidzki generał, Odezwa do obywatelów i marsz. gubernialnego 1795; — Udzielne kategorye Połubińskiego J. z Wojc. Pusłowskim, Wilno 1795; — Sprawa XX. Pijarów (w tryb. wileńskim), około 1795 (DS.).

5465. R. *1795*. Czopowski Sew., Kazanie w dzień narodzin Katarzyny II. w Żytomierzu, Berdyczów 1795; Wielądek Wojc., Odgłos sławy Suworowa, Warszawa 1795 (DS.).

5466. Manifest d. Herzogs v. Kurland 30. Jan. 1795; — Bericht der zur Untersuch. d. Beschwerden d. Staedte Committee (sic) 20. Jan., Mitau 1795; — Adresse der Landesbevollmächtigten v. Mirbach (Febr.) 1795; — Diarium des Landtages 16. März bis 25. März 1795; — Manifest einer Ritter und Landschaft d. Herz. Kurland ueber die Entsagung der Oberherschaftlichen Verbindung mit Pohlen d. 17. März, Mitau 1795, St. Petersburg 1795 (Martens, Recueil des traités VI.; Cruse, Kurland II.); — Unterwerfungsacte 17. März, Mitau 1795 (Martens, Cruse l. c.); — Akt błagorodnawo Rycerstwa, Petersburg 1795; — Akt der Entsagung d. Herzogs v. Curland (po niem. i ros.), Petersb. 1795 (wiele wydań) (DS.); — Listy Piotra kurl. 1795, Russkij Archiw 1876 VI. (Dalsze akty por. Winkelmann Nr. 9320—9333).

5467. R. *1795*. Manifest der Regierung und Ritter und Landschaft des Piltenses Kreises über die Entsagung ihrer Verbindung mit Pohlen d. 28. März (po niem. i ros.), Petersb. 1795 DS.

5468. Malten H. K., Bibliothek der neuesten Weltkunde, Aarau 1830 (VII. Theil: Instruktionen Suwarows an die russische Armee nach dem Feldzuge in Polen).

5469. Uczrezdienie w Podolu prawosławnoj Jeparchii, Podolskija Wiedomosti Jeparch. 1873—1874; — Istoricz. izwiestije o woznakszej w Polszce unii 1795 g. sobrannoje, Kijew 1805, 2. ed. 1866; — Akty dotycz. Unii, *zob.* Nr. 967; — Z dziejów kijowskiej gospodarki miejskiej w końcu XVIII. w., Mat. ist. iz arch. kijewskawo, Kijew 1882 I.

5470. **Legiony**. Listy znakomitych Polaków wyjaśniające historyą legionów polskich (Listy Kniaziewicza, Dąbrowskiego, Wielhorskiego, Barsa), Kraków 1831; — M., Listów siedem o legionie polskim we Włoszech, Po-

znań 1850; — Amilkar Kosiński we Włoszech 1795—1803 r., zbiór materyałów do historyi legionów polskich we Włoszech, Poznań 1877; — Mosbach A., Słówko o dziełku: Amilkar Kosiński we Włoszech 1795—1803, Wrocław 1877 str. 78.

R: Bibl. warsz. 1877 II.; Leger L., Revue hist. 1879 IX.

5471. R. **1795.** (Konarscy) Wyjątki z listów (r. 1795), Kron. rodz. 1886; — Listy Ignac. Potockiego, marszałka W. X. Lit., z więzienia petersb. do córki swojej Krystyny, Ruch lit. 1877.

Niemcewicza Niewola w Petersburgu, zob. Kroniki.

5472. R. *1795.* Zdarzenie przy końcu styczn. 1795; Nufer Fried., Schicksale während Gefangenschaft in Warschau unter den Pohlen und Russen, Posen 1795 (DS.).

5473. R. *1795.* Boissy d'Anglas, Mowa o politycznem położeniu Europy (dwa wydania) 1795; Ossoliński Józef Max. i Mostowski T., Epitre du cosmopolite Syrach à la convention nationale de France, contenant l'examen du discours par Boissy d'Anglas En Sarmatie 1795 (toż po niem. i franc.); Uwagi o związku interesów Polski z interesami politycznymi innych mocarstw, Sarmacya 1795, 1796 (Por. E. 1795: Littlepage, 1796: Dmochowski Fr. X., Geschichte, Gewinn, 1797: Précis).

5474. R. **1796. Austrya**, *zob.* Nr. 1215 do 1230. Zbiór rozporządzeń dla Galicyi zachodniej 1796; — Bürgerliches Gesetzbuch für Westgalizien, Wien 1796; — Ustawa powszechna sądowa, Wiedeń 1796; — Zbiór ustaw o karach 1796; Codex poenalis pro Galicia, Viennae 1796; — Strafgesetzbuch für Westgalizien, Wien 1796; — Gerichtsordnung für Westgalizien, Wien 1796; — Einrichtung der Registraturen, Kr. 1796; — Rozporządzenia Jego C. K. Mości d. 25. lipca, Kraków 1796; — Uwiadomienie porządku wjazdu pełnomocnego hołdowniczego komisarza (Auersperga) (także tytuł niem.), Kraków 25. lipca 1796; — Rozporządzenia J. C. K. Mości d. 12. sierpnia, Kraków 1796; — Franciszek II., Rozporządzenie względem kupna trucizn, Wiedeń d. 20. grudnia 1796 (DS.).

5475. Turski F. P., Mandatum ad officia possidentes 17. Febr. 1796; Edictum de congr. decanalibus, Crac. 6. Apr. 1796; — Tenże, Proces za duszę Radziwiłła 1796 (DS.).

5476. Praelectiones in univ. leopol. 1796; — Nomina juvenum Tarnoviae in gymnasio, Tarnów 1796 (DS.).

5477. R. *1796.* Francisco II. fides senatus cracov., Cracoviae 1796; Przybylski J., Epigramma na wniście wojsk austryackich do Krakowa (po pol i łac.) Gazeta krak. 1796; Bukowski Tad. X., Ode ad Franciscum II., Cracoviae d. 17. Augusti 1796; Tenże, Crac. d. 4. Oct. 1796; Smoleniec B., Wiersze, Lwów 1795; Streicher J., Hymn wojenny, Lwów (po pol. i niem.) 1 96; Kto jest stroną zaczepiającą? Austrya czy Francya? (tł. Angełowicz 1796 (DS.)

5478. R. **1796. Prusy** Zawiadomienie mag. m. Warszawy o wejściu wojska pruskiego na kwatery 8. stycznia 1796; — Zuruff an die Einwohner Warschau bey Annäherung der preuss. Truppen im Jänner, Warsch. 1796; — Administracya doch. publ. Warszawy, Obwieszczenie względem procentów zaległych od dóbr 19. lutego 1796; — Hoym K. J. H., Mowa przy odbieraniu imieniem króla prus. hołdu, Reden 6. Julii 1796; — Patent względem zachowania spokojności publicznej, Wrocław 1796; — Patent względem edyktu stemplowego, Berlin 1796; — Extract aus dem Stempel Edict, Berlin 1796; — Urządzenia względem granicznych sposobów, Berlin, Poznań 1796; — Reglement für Justiz Magistrat der Stadt Warschau, Warsch. 1796; — Publicandum, Obwieszczenie względem dzierżaw w dobrach królewskich, Białystok 1796; — Publicandum, Obwieszczenie względem podwód do przewożenia instrumentów mierniczych, Białystok 1796; — Wiadomość interesująca o sądownictwie pruskim przez Fryderyka ustanowionym, Warsz. 1796; — Nauka o prawach dla państw pruskich 1796; — Magistrat Warszawy podaje rozporządz. gener. Favrata 1796; — Wypis chronologiczny z rozporządzeń komissyi (?) zachodniej 1796 (DS.); — Akt demarkacyjny między Rossyą i Prusami, *zob.* Nr. 5484 [Por. E. 1796: Pohlen (mapa)].

5479. R. *1796.* Sławczynski J. A., Trauer und Lobrede zum Andenken Vences. Natalis Praesid. v. Posen, Poznań 1796 DS.

5480. R. **1796.** Albertrandy Jan, Proces zalecający ogłoszenie listu Ojca św., Warsz. 31. marca 1796; — Tenże, List z obwieszczeniem rządów kościołów, War. 4. maja 1796; — Tenże, Varsavia in clientelam regis Frid. Wilhelmi concedentibus mentem expressit, Var. 1796; — Krasicki Ign., List pasterski 16. mar. zalecający wierność królowi pruskiemu 1796; Toż, z Berlina 21. marca przy obwieszczeniu zajętych archidyecezyi rządów wzajemną bliźnich miłość zalecający 1796; — Szembek G. H. X., List pasterski d. 22. kwietn. 1796; — Deklaracya, że dobra duchowne pod administracyę skarbu wzięte będą 1796 (DS.).

5481 Coll. Scholarum vars. gratulatur Albertrandy J. d. 2. Januarii 1796 (3 Ody, por. E. 1796).

5482. Wisłocki Wł., Warszawa na początku r. 1796, Przew. nauk. lit. 1876, *zob.* Nr. 5499.

5483. R. *1796.* Calmanson Jacq., Essai sur l'état des juifs de Pologne avec préface à Ministre Hoym, Vars., 1796 (toż po pol.: Uwagi 1797); Hurwicz Zalkind, Usprawiedliwienie żydów, z franc., Warsz. 1796 (DS.) *zob.* Nr. 5498.

5484. R. **1796. Rossya.** Akt demarkacyjny między Imperium Wszechrossyi i królem Pruskim, Grodno 21. Juin (2. Juillet) 1796, *zob.* Nr. 5503 (toż po franc.); — Paweł I., Manifest oznajmujący śmierć

Katarzyny II. d. 6. Novembris 1796 (DS.).

Paweł I., zob. Nr. 940.

5485. R. **1796.** Repnin, Uniwersał względem taryff i ceł, Grodno 26. (15.) Apr. (po pol. i ros.) 1796; Uniw. względem procedury sądowej, Grodno 1. (11.) Octob. 1796; Uniw. nakazujący zjazd obywateli, Grodno 24. (15.) Octob. 1796; Uniw. względem podatków, Wilno 21. (10.) Novemb. 1796; — Ukaz Jej Imperat. Mości względem rozpuszczenia rekrutów i zwrotu pieniędzy od kupców, Petersb. 11. Nov. 1796; — Położenije gorodowoje, Postanowienie miejskie d. 5. Septemb. (po ros. i pol.), Wilno 1796 (DS.).

5486. R. **1796.** Cieciszowski Kasp. Kaz., List okólny, Berdyczów 25. czerwca 1796; Instrukcya dziekanom 12. lipca 1796; Mowa przy otwarciu konsystorza rzym. katol., Żytomierz 1796; Mowa przy otwarciu gub. wołyńskiej d. 6. Aug. w Żytomierzu 1796 (DS.).

5487. R. **1796.** Katalog uczniów w szkole nar. W. X. Lit., Wilno 1796 DS.

5488. Witoszyński Ignacy, Kazanie przy obchodzie imienin Katarzyny II. (po pol. i ross.), Poczajów 1796; Karpowicz M., Mowa w dniu hołdu w Gumbinie 1796.

5489. **Legiony.** Forster Karol, Episode de 1796, L'hotel Diesbach (la fondation des Legions Polonaises en Italie en 1796), Paris 1835, *zob.* Nr. 5470.

5490. Spisek Gorzkowskiego w r. 1796, przez Br. Zaleskiego, R. tow. hist. lit, w Paryżu 1868; — Kętrzyński W., Wiadomość urządowa o spisku 1796, Sobótka, Lwów 1875; — Dwa listy Franciszki Krasińskiej, Kronika rodz. 1888; — Dębicki L., Z kroniki politycznej Puław od r. 1796—1806, Przew. nauk. lit. 1884; — Tenże, Puławy, Lwów 1886 I.—II., *zob. Opracowania.*

5491. Marchocki Scibor, Dla urządzenia ziem dziedzicznych ustaw Minkowce 1796 DS. (Por. E. 1799: Trzecieski St.).

5492. R. **1797. Mocarstwa rozbiorowe.** Declaration uniforme de trois cours au sujet de l'incorporation de Pologne, Ratisbonne 25. Juillet 1797; — Pansmouser G. de Rayneval Jos. Math., Declaration des trois cours (Dissolution du royaume de Pologne) 1797; — Sotzmann, Polen und die angrenz. Provin. in 16. Blättern entworfen 1797; — General-Karte von Russ. Preussen und Ost. Polen 1797 [Por. E. 1796, 1797: Karte].

5493. R. **1797. Austrya.** Franciszek II., Patent względem kancelaryi galicyjskiej ustanowionej, Wiedeń d. 23. listopada (po pol. i franc.) 1797; — Do JW. Franc. Wojny podkanclerzego kancellaryi obojga Galicyi d. 3. grudnia 1797; — Wenzel Joh., Verordnung gegen Stöhrer der Ruhe (po pol. i niem.), Krakau 1797 (DS.).

5494. R. **1797. Wojna francusko-austryacka.** Zbiór pism ciekawych wyjętych z dzienników, cz. VI., Lwów 1797; — Pro memoria Buonaparcie, list do tegoż generała 1797; — Porządek strzelców lwowskich, Lwów 1797; — Lukas Ant., Mowa do obywatelów Lwowa na dniu poświęcenia chorągwi, Lwów 1797, Anrede 1797; — Skorodyński Mik., Głos do przezacnej municypaln. miasta Lwowa 1797 (toż po niem.: Worte) (DS.).

5495. Turski F. P., Litterae pastorales 16. Maii 1797; Toż, 19. Julii 1797; Do Xdza F. P. Turskiego od rządu ogłoszenie d. 23. lutego modły za powodzenie wojsk cesarskich 1797; — Do Xdza F. P. Turskiego, De denuntiatione mortuorum nobilium, Crac. 27. Feb. 1797 (DS.).

5496. Praelectiones univ. Leop. 1797; — Zaproszenie, Einladung d. 18. czerwca, Lw. 1797; — Juventus gymn. academici Leopoliensis 1797 (DS.).

5497. R. *1797.* Przybylski J. I., Hymn: Boże zachowaj cesarza, z niem., Gazeta krak. 1797; Kuratt, Wachelied der Lemberger Bürger 1797; Tenże, Friedenslied am 1. Mai, Lemberg 1797 (DS.).

5498. R. **1797. Prusy.** Convention entre S. M. le Roi de Prusse et emp. de Russie, *zob.* Nr. 5503; — Patent wegen Eintheilung der Provinz Neu-Ost Preussen in zwei Kammer Depart. (po niem. i pol.), Königsberg 1797; — Deklaracya względem edyktu 28. marca 1794 (o ustawach Prus południowych) 1797; — Urządzenie dla południowych Prus, podług którego kwaterowanie wojsk bonifikowane być ma, Wrocł. 1797; — Publicandum betreffend die Besetzung, Publicandum względem obsadzenia granicy prus. połud. korpusem strzelców, Berlin 1797; — Edykt względem praw abszosu i abzugu, tyczących się Prus południ. (po pol. i niem.), Berlin 1797; — Patent deklarujący względem administracyi tabacznej, Warsz. 1797; — Edykt jakim sposobem ze strony administr. tabacznej postępować (po pol. i niem.), Warsz. 1797; — Patent względem dzieła hipotecznego, Warsz. 1797; — Publicandum o wyczyszczaniu ulic d. 15. maja (po pol. i niem.), Warsz. 1797; — Publicandum, Obwieszczenie względem praw do pobierania mostowego, Białystok 1797; — Urządzenie żydów w Prusach południowych, General Juden Reglement, Wrocław 1797, *zob.* Nr. 5483.

5499. R. **1797.** Taryfa m. Warszawy, Opis wszystkich pałaców, domów, kościołów, Warsz. 1797, *zob.* Nr. 5482.

5500. Szembek O. K., List pasterski 15. wrz. 1797; — Albertrandy J., List pasterski z powodu śmierci Szembeka, Warsz. 1797 (DS.).

5501. R. **1797.** Szydłowski Karol, Prośba o zwrot dóbr Kuźmińskich (po pol. i franc.), Warsz. 1797.

5502. Barna Michael, Oratio funebris in obitum Friderici Ludovici Borussiarum principis, Vars. 1797 DS.

5503. R. **1797. Rossya.** Convention entre S. M. le R. de Prusse et empereur des Russies (toż po pol.) 1797, *zob.* Nr. 5484; — Paweł I., Manifest nakazujący chłopom posłuszeństwo względem panów 29. stycznia 1797; — Ukaz J. Imp. Mości w lutym (po ros.) 1797; — Ukaz J. Imp. Mości 28. Julii (po pol. i ros.) 1797; — Ustawa J. Imp. M. o służbie wojskowej (po pol. i ros.) 1797 (DS.).

5504. R. **1797.** Tormassow Al., Uniw. gubernatora w Wilnie w stycz. 1797; Uwiadomienie względem deputacyi na koronacyą do Moskwy 18. Jan. (po pol. i franc.) 1797; — Frisel Jan, Uniw. nakazujący zjazd urzędników sądowych, Wilno 27. Jan. 1797; Doniesienie vice-gubern. litews., Wilno 1797; — Bułhakow, Oznajmienie mieszkańcom o naznaczeniu gubernatorem, Wilno 26. (8.) Febr. (po pol. i ros.) 1797; Uwiadomienie względem podawania prośb, Wilno 30. maja 1797; Ogłoszenie względem dróg 24. Julii, Wilno 1797; Toż, względem koszar 24. Julii, Wilno 1797; — Repnin, Ogłoszenie względem budowli (po pol. i ros.), Wilno 24. Julii 1797, Ogłoszenie względem poczt, Wilno 24. Julii (po pol. i ros.) 1797; Ogłoszenie względem rozdania koni (po pol. i ros.), Wilno 27. Julii 1797; — Plan, podług którego urządzona szkoła robienia bitych z ziemi budowli i Ukaz 3. (17.) Septemb. 1797; — Uniw. rządu gub. litewskiego, Wilno 14. (25.) Octobr. 1797; — Instruktarz dla portowych komór, St. Pet. 1797; — Bekleszow, obwieszczenie gubernialne o środkach przeciw zarazie, Kamieniec 18. grudnia 1797 (DS.).

5505. R. **1797.** Obwieszczenie Radnych miasta Wilna (o kwaterunkach), Wilno 3. (14.) Febr. 1797; — Magistrat Wilna, Obwieszczenie o zachowaniu porządku z powodu przejazdu cesarza, Wilno 6. (17.) maja 1797; Obwieszczenie dla kredytorów i pretensorów miasta, Wilno 19. (30.) Aug. 1797; — Obwieszczenie komisyi szpitalnej względem żebraków 2. (13.) Octobra 1797 (DS.).

5506. Cieciszowski G. K., List pasterski w Berdyczowie 23. stycz. 1797; Toż, w Berdyczowie 28. Sept. 1797; Zalecenie, Berdyczów 16. Nov. 1797; — Sierakowski M. R., Ordinatio 25. Febr. 1797; Toż, Ołyka 4. Martii 1797; Proces biskupa do duchowieństwa, Kamieniec 22. Febr. 1797 (DS.).

5507. R. **1797.** Wykład sprawy J. Konarskiego z Dom. Radziwiłłem, Wilno 1797 DS.

5508. R. *1797.* Bukaty Ant., Mowa duchowna w dzień koronacyi Pawła I. do ludu, Wilno 1797; Hiżdew T., W dzień koronacyi Pawła I. oda 1797; Loblied bey der Thronbesteigung Paul Petrowicz, gesungen zu Szkłow (po niem. i hebr.) 1797; Paweł I. Imper., Modlitwy, Warsz. 1797; Paulo I. Imperatori Rossiae Societ. Jesu carmen, Połock 1797 (DS.)

5509. R. **1797. Legiony** Dąbrowski J. H., Proklamacya z głównej kwatery w Bolonii, Bolonia 1797; — Wybicki J., Lettre au citoyen membre du corps legislat. de la republ. Cisalpine (około 1797) (DS.), *zob.* Nr. 5470. 5489.

5510. R. **1797. Stan August** Strojnowski Hier., Mowa przy ofiarowaniu dzieła Stan. Aug. odwiedzającemu akademią d. 20. lut., Wilno 1797. 2. ed. Wilno 1802; — Journal St. Aug. pendant son voyage en Russie 12. Fevrier do 8. Mars 1797, b. r., 2. ed. Kotzebue A., Romans, Contes Paris 1810, 3. ed. Lipsk 1832; — Siemieński L. H., Ostatni rok życia Stan. Aug., czyli Dziennik prywatny, Kraków 1862, *zob.* Nr. 5449 i *Kroniki.*

5511. R. **1798. Komissya wspólna.** Pozew wydany przez komissyą wspólną do upadłych 6 banków 23. marca 1798; — Obwieszczenie komisyi wyznaczonej do upadłych sześciu banków, Warsz. 28. kwietnia 1798; — Komisya wspólna przez dwory do upadłych 6 banków P. Teppera, K. Schulza, Fryd. Kabryta, Prota Potockiego, Mac. Łyszkiewicza i Jana Daw. Heislera wyznaczona 11. maja 1798; — Karskiego Kaz. sukcessorowie przeciw wierzycielom fortuny Prota Potockiego 1798; — Morsztynowa Barbara z Lanckorońskich, Wniesienie przeciw masie Prota Potockiego 1798; — Morsztyn, Wywód sprawy przeciw administracyi majątku Prota Potockiego 1798, *zob.* Nr. 5373, 5399 i 5411.

5512. R. **1798. Austrya** Rozporządzenie kom. Galicyi zachodniej, Kraków 10. listop. (po pol. i niem.) 1798; — Statuten für die Rathversammlung, Krakau 1798; — Für die Bureaupersonale, Krakau 1798; — Von den Referenten, Krakau 1798 (DS.).

5513. R. **1798.** Nowicki Jan, Rede bey Antritt des lemberg. Erzbisch. Kaj. Kicki, Lemberg 1798; — Bogusławski Wojc. Kantata w dzień instalacyi, Lwów 1798 (DS.).

5514. R. **1798.** Ordo praelectionum academicarum, Porządek lekcyi akad. (dwojaki), Kraków 1798; — Cracoviense gymnasium, Merces 1798 (DS.).

5515. R. *1798.* Opis poruszenia ludzi w Wiedniu przez poselstwo francuskie 1798; Opisanie co się działo z księżami przez 10 miesięcy we Francyi, tłum. z franc. 1798; Dankgefühl der Lemberg. Bürgerschaft bey Einweihung der geschenkten Fahne, Lemberg 1798 (DS.).

5516. R. **1798. Prusy.** Edykt względem zapobież. dalszym rozdzieleniom szlacheckich dóbr w Prusiech nowo-wschodn. (po pol. i niem.), Białystok 1798; — Obwieszczenie względem zniesionej possesyi, Berlin 1798 (DS.).

5517. R. **1798**. Hertzberg Frid., Süd Preussen und Neu-Ost Preussen nebst Woiwod. Krakau, Danzig und Thorn, eine geogr.-statist. Skizze, Berlin 1798 [Por. **E.**: Beschreibung].

5518. Caroli J., Vota pro salute Frid. Wilch. III. 1798; Jakubowski W., Seren. Frid. Wilch. III. (Regiom) 1798; Bukowski Tad. X., Ode 1798 (DS.).

5519. R. **1798**. **Rossya**. Ukaz Jego Imp. Mości d. 5. maja (po łac. i pol.) 1798; — Ukaz Jego Imp. Mości do Bułhakowa d. 18. maja 1798; — Ukaz Jego Imp. Mości do Bułhakowa d. 20. maja 1798 (DS.).

5520 R. **1798**. Ukaz względem ustanowienia 6. dyecezyi rzymsko-katol. w Państwie ross. 1798; — Ustawy dla kościołów i klasztorów katol. w Imperium ross. 1798; — Cieciszowski K., List pasterski, Berdyczów 3. kwiet. 1798; Toż, 21. czerwca 1798; Toż, 31. Aug. 1798; Mowa pasterska w Łucku 6. września 1798 (przy konsekr. kościoła); Toż, 4. paźdz. 1798 (na konsystorzu); Ordinatio, Luceoriae 25. Octob. 1798 (DS.); — Actus ad ecclesiam Metropolitaneam Mohileviensem aliasque ecclesias spectantes, ab Laur. Litta signati et Stan. Siestrzeniewicz exhibiti, Polocci 1798; — Siestrzencewicz St., List pasterski, Petersb. 17. Maii 1798; Regulamen dla kościołów, Wilno 1798; — Plichowski X. Daw., O grzebaniu ciał na cmentarzach 7. lipca, Wilno 1798 (DS.).

5521. R. **1798**. Prospectus lectionum, Vilnae 1798; — Dowód rocznego postępku przez uczniów wileńskich 1798 (DS.).

5522. R. **1798**. Obwieszczenie komisyi w Kijowie dla wypłaty długów Alex. Lubomirskiego (po pol. i ros.) 1798 (DS.).

5523. Sprawy sądowe, por **E.** 1798: Moroszewicz, Mucha, Orzeszkowicz, Radziwiłł, Szumińscy.

5524. R. *1798*. Mowa pasterska w czasie exekwii za duszę X. Wirtemberg, Stadgarl Fryd. Eugen, w kośc. Żytomirskim 1798 DS.

5525. R. **1798**. **Legiony**. Neymann J., List J. Wojtyńskiego do gen. Dombrowskiego komend. legiony 1798 (3 ed.) (toż po franc.); — Tenże, Sur Dombrowski, Paris (około 1798) (DS.), *zob.* Nr. 5470, 5480, 5506.

5526. R. **1798**. Manifest od Porty Ottomańskiej ministrom podany w Stambule 12. września (z franc.) 1798 DS.

5527. R. **1799**. **Mocarstwa rozbiorowe** Publicandum trzech dworów względem ich poddanych więcej niż pod jednem panowaniem osiadłych 19. (30.) maja, War. 1799 DS.

5528. R. **1799**. **Austrya**. Franciszek II., Uniwersał przepis. sposób, jak zażalenia poddanych rozprawiane być mają, Wiedeń 17. stycz. 1799 (po pol. i niem.); — Wyrok śmierci za rozbój, Kraków 1799 (dwa różne) (DS.).

5529. Pietraszewicz St., Głos ludu ruskiego w dzień poświęcenia na biskupa Mik. Skorodyńskiego, Lwów 1799; — Bazilowicz Joan., Brevis notitia fundationis Theod. Goziałowicz pro religiosis ruthenis Cassoviae in Munkacs 1799 (DS.).

5530. Hoffmann Fr. H., Trauerrede auf Anton von Medina Gubernialrath, Tarnów 1799 DS.

5531. R. **1799**. **Prusy**. O zażaleniach do króla, Publicandum, Berlin 21. maja, Poznań 1799; — Fryderyk Wilchelm (publicandum), Warta 1887 Nr. 672.

5532. R. *1799*. Abfertigung der Beantwortung eines Briefes des G. an einen seiner Freunde, Warschau 1799 DS.

5533. R. **1799**. **Rossya** Ukaz J. Imp. M. względem poczt 1799; Toż względem sejmików i elekcyi 31. Oct. 1799; — Fryzel, Ogłoszenie litew. cyw. gubernatora 27. Nov. 1799 (DS.).

5534. Cieciszowski Kasp., List pasterski, Łuck 31. stycz., 31. marca, 29. maja, 4. Junii, 25. sierpnia (z zaleceniem mszy za zwyc. rossyj. nad Franc., przytem relacya Suworowa 25. sierp.), 2. Decemb. 1799; — Sierakowski M. R., Zalecenie do dziekanów, Kamieniec 17. Sept. 1799; List pasterski, Winnica 7. Dec. 1799 (DS.).

5535. Sprawy sądowe w Wilnie, por. **E.** 1799: Białobłocki B., Gedroyć, Kiewlicz, Lipnicki, Mikulicz, Orzechowski, Puciłowski, Rudziński, Sikorski, Sobański, Wojniłłowicz, Zaleski.

5536. Dowód rocznego postępku uczniów d. 9. lipca w szkołach powiatu wileńskiego 1799 DS.

5537 Barss Franc., La Russie officieuse, Paris 1799 DS.

Wiek XIX. (1800—1815).

5538. **Zbiory aktów**, *zob.* Nr. 1476—1480; — Zbiory praw, *zob.* Nr. 1213—1234.

5539. **Martens G. F.**, Recueil des principaux traités, *zob.* Nr. 637 i 4337; — Flassan Gaetan, Histoire de la diplomatie franc., t. VII., Paris 1811; — Bignon, Histoire diplomat. de la France de 1799—1815. Paris 1830; — Lefebure Ar., Histoire des Cabinets de l'Europe pendant le Consulat et l'Empire, t. III., Paris 1845—1847; — Schoel Max., Recueil des pièces officielles, Paris 1814—15.

5540. **Napoleon I.** Correspondance publiée par ordre de l'emp. Napoleon III., Paris 1858—70. t. 32; — Goujon A., Bulletins officiels de la grande armée recueillis et publiés, Paris 1821 I. (do 1807), II. (1807 do 1809), III. (1812—1813); — Campagne des Francais en Italie, en Egypte, en Hollande, en Allemagne, en Pologne... histoire des guerres, pendant de 1792 à 1815, Limoges 1880—1883.

5541. **Legiony**. Listy znakomitych Polaków wyjaśn. hist. legionów, Kraków 1831, *zob.* Nr. 1478; — Amilkar Kosiński we Włoszech 1795—1815, zbiór materyałów, *zob.* Nr. 5470, 5489, 5506, 5522.

5542. **Metternich Kl.** Aus den nachgelassenen Papieren, Wien 1880—1886, t. 8.

R: Jarochowski K., Ateneum 1880 II., 1881 IV., 1882 I., 1883 IV; Wiek 1879 Nr. 104, 1880 Nr. 10—150.

5543. **Alexandre I.** et le Prince Czartoryski, Correspondance particulière et conversations 1801—1823 publiés par le Prince L. Czartoryski, Introduction par Ch. Mazade, Paris 1865, 2. ed. p. t. Mémoires du prince A. Cz. et correspondance, Paris 1887.

R: Dz. pozn. 1865 Nr. 166; Czas 1865 Nr. 169; Lisicki H., Kwart. hist. 1887; Flathe, Sybels H. Z LXI.; Caro J., Deutsche Literaturztg. 1887 Nr. 40; Jarochowski K., Kraj 1887 Nr. 34; Gaz. lw. 1887 Nr. 108.

5544. **Archiw** gosudarstw. sowieta (IV. t.: Aleksander I.), *zob.* Nr. 923; — Sbornik russkawo istor. imperat. obszczestwa, *zob.* Nr. 940 D.

5545. **Czartoryski Ad. J.**, Portofolio, Paris 1837 (5 tomów mieszcz. zbiór dokumentów histor. i dyplomat.).

5546. Bloch Jan, Finanse Rosyi w XIX. wieku na tle ogólnych dziejów, tom I.—III., Warszawa 1883—1884.

5547. C. H., Materialien zur Geschichte von Polen in den neuesten Zeiten, Herausgegeben von H. C., Germanien 1811; — Posselt E. L., Europäische Annalen, Tübingen 1795—1820; — Bredov G. G., Chronik des XIX. Jahrh., 1801—1807, fortgs. v. Venturmini, Altona 1809—1828; — Voss C. D., Die Zeiten, Weimar u. Halle 1805—20, 64 t.

5548 **Edicta et mandata** universalia Regni Galiciae et Lodomeriae a die 11. Sept. 1772, Rozkazy i ustawy powszechne Królestwom Galicyi i Lodomeryi od d. 11. wrześ. 1772 objęcia possessyi ogłoszone, t. XII.—XX., Lwów 1800—1818; — Continuatio edictorum et mandatorum, Kontynuacya wyroków i rozkazów powszechnych, Lwów 1801—1818: — Vierteljähriger Auszug aus den k. k. Landesgubernium in Galizien Verordnungen (toż po pol.) 1800 (styczeń) do 1818 (grudzień), fol. zesz. 74, Lwów 1800—18, *zob.* Nr. 5450, 5451.

Schematismus, zob. Prawo.

5549. Listy pasterskie biskupów galicyjskich, Przyj. chrześc. prawdy 1833—1840, t. IV.; — Ziegler J. T. (* 1770 † 1852), Litterae pastorales editae ab And. Rawa Gawroński, Kraków 1808.

5550. Zusammenstellung von Staats- und Völkerrechtlichen Urkunden, welche das Verhältniss des Grossherzg. Posen zur preussischen Krone betreffen, Nebst einigen Erläuterungen, Berlin 1849 (wyjaśnienia pióra Cieszkowskiego); — Skórzewski S., Najważniejsze prawa tyczące się W. X. Poznańskiego, Poznań 1861; — Hoym, Regestr czarny, *zob.* Nr. 5458; — Smoleński Wł., Rządy pruskie na ziemiach polskich (1793 do 1807), Bibl. um. praw. 1886, *zob.* Nr. 1214.

Księstwo Warszawskie, zob. Nr. 5636.

5551. Catalogus personarum officiorum Soc. Jesu in Alba Russia ex anno 1801 in an. 1802, Toż do r. 1812.

5552. **Listy** Śniadeckiego, Kron. rodz. 1882; Krasińskiego Wincentego, tamże 1883; Poczobuta M., tamże 1883; Wężyka Fr., tamże 1883; — Listy do Gaz. hr. Chodkiewicza, tamże 1884; — Listy ks. Izabelli z hr. Flemmingów Czartoryskiej, tamże 1886—1887; — Listy X. Ad. Czartoryskiego, tamże 1887.

5553. **Lelewel J.**, Listy do rodzeństwa pisane, Poznań 1878—1880 I.—II.; — Lelewela Joachima korespondencye, Stadło, Budziszyn 1849; — Listy J. Lelewela do G. E. Grodka, wyd. Z. Węclewski, Przew. nauk. lit. 1876; — Listy Grodka do Lelewela, tamże 1878.

R: Prz. kryt. 1877 (wyd. Węclewskiego); B-n, Przew. nauk. lit. 1880 (listy do rodzeństwa)

5554. **Śniadecki Jan**, Listy w sprawach publicznych od r. 1788—1830 pisane, wydał J. I. Kraszewski, Poznań 1878; — F. M.

Sob., 3 niedrukowane listy J. Śniadeckiego, Tyg. illustr. 1861.

R: Chmielowski P., Niwa 1878; Przegl. lwowski 1878 (rec. wyd. Kraszewskiego).

5555. **Czacki T.**, Mowy z powodu szkół, Por. **E.** VII.; — Listy T. Czackiego do G. E. Grodka, wyd. Z. Węclewski, Przew. nauk. lit. 1876; — List Ossolińskiego do T. Czackiego, Przegl. lwowski 1873 t. V.; — X. Hugona Kołłątaja korespondencye z Tadeuszem Czackim, Kraków 1844 t. 4, *zob.* Nr. 5564.

R: Bibl. warsz. 1846 III., IV.

5556. Listy do B. Lindego, wyd. Petelenz J. (Sprawozd. gimnazyum św. Jacka w Krakowie), Kraków 1885.

R: F. P., Muzeum 1887. Por. Merczyng H., Kołłątaja i Czackiego projekt gimn. woł., R. prac nauk., Odb., Warsz. 1880

5557. Jana Pawła Woronicza Mowy pogrzebowe i homilie. Kraków 1860.

R: Czas 1860 Nr. 229.

Gazety, zob. Kroniki.

5558. R. **1800. Zabór Austryacki.** *Cyrkularz rząd. względem uwolnienia od praw małż., Lwów 1800 DS.

5559. Juventus gymnasii leopoliensis 1800.

5560. R. **1800. Z. Pruski.** Obwieszczenie o rezultacie sprawy względem usatysfakcyonowania długów Stanisława Augusta, str. 8, Warsz. 1800 DS.

Hoym, Regestr czarny, zob. Nr. 5458.

5561. R. **1800.** Miaskowski J. biskup, List pasterski 1800; — Woronicz J. P., List pasterski J. Bończy Miaskowskiego, biskupa warszawskiego, obwieszczający dyecezyanom utworzenie ich biskupstwa, w Warszawie 9. lutego 1800 (DS.).

5562. Tabella tymczasowej dywidendy dla wierzycieli massy Cabritowskiej, Warsz. 1800; Szołdrski'sche Successionssache 1800 (Por. E. 1800); Zadarnowski, Głos powtórny ze strony Gabryela Orzeszki, chorążego powiatu kolczyńskiego, w sprawie między kredytorami pretensorami JW. starościny Orzeszkowej, b. w. m. i r. (po r. 1800); Lipscy, Actenstücke in Rechtssache wider d. Fisc., Kalisz 1800 DS.

5563. R. **1800. Z. Rossyjski.** Ekscerpt z ustaw komisyi edukacyi narodowej dla szkół głównych nowo przepisanych, b. w. m. d. i r. (Wilno 1800, 2. ed. Wilno 1819); — Prospectus lectionum in univ. viln., Wilno 1800; — Regulamen seu ordinatio pro clero Rom.-cat., subscripta propria manu S. J. Majestatis 1800 (DS.); — Murray E., De l'état des etudes en Pologne, War. 1800, *zob. Kroniki.*

5564. R. **1800.** Listy T. Czackiego do Kropińskiego, Dz. warsz. 1854 Nr. 170 (187).

5565. **Pius VII.** Artaud, Hist. du pape Pie VII., Paris 1826 1—2 (po niem., Wien 1838); — Gams, Gesch. der kath. Kirche im XIX. Jahr. I.; — Giucci, Storia di Pio VII., Roma 1857; — Henke, Pius VII., Stuttg. 1862; — Sierakowski W., Hist. kościelna 1799—1800; — Dederka S., Kazanie na Piusa VII., Połock 1800 (DS.).

5566. R. **1800. Legiony.** Postanowienie konsulów względem korpusów VIII., podpisał generał Wielhorski i rada gospodarcza pierwszej legii polskiej 1800 DS.; — List generała Dąbrowskiego do generała brygady Wielhorskiego (w sprawie legionów polskich), Tyg. lit. Poznań 1841 IV.

5567. R. **1801. Z. Austryacki.** Rozporządzenia c. k. gub. krajów zach. Galicyi, Lw. 1801, *zob.* Nr. 5548; — Przepis powszechny względem postęp. sąd. w Galicyi zachodniej, Wiedeń 1801 (DS.).

5568. Gołaszewski A., Literae pastorales, Przemyśl 1801 DS.

5569. Hoffman Fr. H., Sermo ad stud. Cracov., Crac. 1801; — Juventus gimn. Leop. 1801; — Nomina juvent. gymn. Tarnoviae, Tarnów 1801; — Toż, in gymn. Zamoscensi, Zamość 1801 (DS.).

5570. R. **1801. Z. Pruski** Uniwersał o karach, Poznań 1801; — Die Wahren Jacobiner im preussischen Staate (rękopis), Süssmann 1801 w 4ce.

Jest to przekład dzieła Helda: Le livre noire, ważnego do dziejów W. księstwa Poznańskiego, a wytępionego przez rząd pruski. Druku samego E. nie zna.

5571. **Towarzystwo przyj. nauk.** Ustanowienie tow. war. przyj. nauk., Projekt 1801; — Albertrandy J., Mowa na I. posiedzeniu tow. przyj. nauk, Warsz. 1801 (toż po franc. i łac.); — Do towarzystwa przyj. nauk., Warsz. 1801 (DS.).

5572. Elsner Eph. Fr., Bericht über den Gesundheitszustand der Provinz Ostpreussen und Lithauen im Jahre 1801, Königsberg 1802 DS.

5573. **Z. Rossyjski.** Prospectus lectionum in univ. Vilnensi, Wilno 1801; — Sessya uniw. wileńskiego, Wilno 1801 (DS.)

5574. Pius VII., Litterae apost., quibus Societas Jesu in imper. Rossiaco approbatur 1801 DS.

5575. Morawska M., Do całego dworzaństwa prow. litewskiej i obywatelstwa miasta Wilna od teatru polskiego, po r. 1801; Rudecki Jakób, Mowa na powitanie Stanisława Ankwicza obejmującego dobra Andrychów i inne 17. kwietnia 1801; Mowa d. 15. sierpnia 1801 podczas obchodu rolniczego w Mińkowcach, *zob.* Nr. 5491.

5576. R. **1802. Z. Austryacki.** Franciszek I., Patent loteryjny, Lwów 1802; — Allg. Vorschrift über die Verfahrungsart bei den Gerichtsbehörden in West-Galizien, Wien 1802;

— Ustawa wekslowa dla Galicyi zachodniej, Kraków 1802; — Holtay Franc., Inbegriff des neuen Stempelpatentes vom 5. October, Lemberg 1802; — Waniek J., Patent nowy stemplowy z 5. października 1802, Lwów 1803 (DS.).

5577. Ordo praelectionum, Crac. 1802; — Nomina iuvenum in gymn. Zamoscensi, Zamość 1802 (DS.).

5578. **Towarzystwo przyj. nauk.** Ustawy towarzystwa warszawskiego przyjaciół nauk, Warsz. 1802 DS.; Toż, Nowy pam. warsz. Dmochowskiego 1802; — Odezwa tow. przyj. nauk o reskrypcie J. K. M., zatwierdzającym towarzystwo, Roczniki towarz. przyj. nauk, War. 1802; — Albertrandego mowy, tamże.

5579. Examen publ. in scholis Piis Varsav., Warsz. 1802; — Sprawa z eduk. publ. w szkole Zabialskiej 1802 DS.

5580. **Z. Rossyjski.** Aleksander I. ces., Manifest imper. Aleksandra I. ob uczreždenii ministerstw 8. sentiabria i ukaz 23. sentiabria 1802 kasatelno kommissii ob uczyliszczach (po ross. i pol.) 1802; — Odezwa Aleksandra I. imperatora wszech Rosyi zamykająca urządzenie administracyi wewnętrznej państwa rosyjskiego, Nowy pam. warsz. 1802 VIII.

5581. Sesya publiczna akademii wileńskiej w dzień koronacyi Aleksandra I., Nowy pam. warsz. 1802 V.; — Prospectus lectionum in univ. vilnensi, Wilno 1802; — Toż, lect. collegii mor., Vilnae 1802; — Dowód postępu rocznego w naukach, Wilno 1802 (DS.).

5582. Szantyr St., Kazanie w dzień odkrycia gub. Mohilewskiej, Połock 1802 DS.

5583. **Legiony.** Meinert G., Legioniści polscy na San Domingo, Przew. nauk. lit. 1886.

R: Czermak W., Kwart hist 1887.

5584. R. **1803. Z. Austryacki.** Wypis chronologiczny rozporządzeń przez połączone c. k. galic. rządy krajowe od 1. listopada do ostatniego grudnia 1803, Lwów 1803 DS.; — Wucherpatent vom 2. December 1803, Lemberg 1852.

5585. Ordo praelectionum coll. moralis, Crac. 1803; — Toż, collegii physici 1803; — Juventus gimnasii Leopoliensis, Lwów 1803 (DS.).

5586. R. **1803. Z. Pruski.** Wypis z patentu i instrukcyi pod d. 2. kwietnia 1803 pod względem oddalenia pomoru na bydło, War. 1803; — Reglement für die südpreussischen Staedte (towarz. od ognia) 1803 (toż po pol. 1804); — Steiner Chr., Über Pfandes-Verschreibung auf edliche Güter, Toruń 1803; — Berichtigung einer Schmähschrift das gepriesene Preussen genannt, mit Bezug auf das schwarze Buch 1803, *zob.* Nr 5570 (DS.).

5587. Maciejowski M., Mowa w gimn. Białostockim, Białystok 1803.

5588. Catalogus der Verlassenschaft des Castell. Podoski, Warsch. 1803 DS.

5589. **Z. Rossyjski.** Aleksander I., Akt potwierdzenia imper. uniwersytetu we Wilnie (po ros. i pol.), Petersburg 1803 (wiele wydań, także Nowy pam. warsz. 1803 X.); — Zasady powszechnego oświecenia potwierdzone przez ces. Aleksandra 21. Januarii 1803 (po ros. i pol.), 2. ed. 1805; — Ustaw ili postanowlenia imperat. wileńsk. uniwersyteta 18. maja 1803; — Ustawy imperatorskiego uniwersytetu w Wilnie, Nowy pam. warsz. 1803 XI.; — Golański F. N., Mowa na potw. akademii, Wilno 1803; — Tenże, Mowa o zał. i wzroście akad., Wilno 1803; — Mowa miana przez X. Golańskiego profesora akademii wileńskiej na posiedzeniu publicznem, Nowy pam. warsz. 1803 XII.; — Prospectus lect. in univ. vilensi, Wilno 1803; — Dowód roczn. postępu w naukach, Wilno 1803 (DS.),

5590. Golański F. M. X., Mowa na dzień urodz. Aleks. I., Wilno 1803 DS.

5591. R. **1803.** Ukaz rządzącemu senatowi, w St. Petersburgu 18. Julii (o założeniu seminaryum) 1803.

5592. Akt kapituły Łuckiej tyczący się szkół 1803; — Protokół obrady duchownych zakonnych w Łucku d. 20. paźdz. 1803 pod prezyd. bisk. łuck. i żytom. K. Cieciszowskiego (w sprawie szkółek parafialnych) 1803; — Uchwała duchowieństwa łuckiego i kamienieckiego względem wychowania publ. 1803 i 1804; — Mowa Tadeusza Czackiego na zjeździe duchowieństwa łuckiego 1802, Nowy pam. war. 1804 XV. (Przedruk w Biesiadzie krzemienieckiej, Paryż 1859, p. Krzemieniec E. VI.); — Czacki T., Działo się w Łucku 20. październ. 1803, w Kamieńcu 3. marca 1804, ofiary duchowieństwa gub. wołyńskiej dla szkół 1804 (DS.).

5593. R. **1803.** Zbiór praw, ustaw i ukazów tyczących się naboru rekrutskiego w imperium rosyjskiem, Grodno 1803, Toż, z dodatkiem 1807; — Wypis z pamiętnika praw rosyjskich, Grodno 1803 (DS.).

5594. Chomińska Woj., Ost. uw. sądowi pol. z J. W. Tyzenhausem, Wilno po r. 1803 DS.; Karoli T., Mowa przy pośw. cmentarza w Drohiczynie, b. m. 1803 DS.

5595. R. **1804. Z. Austryacki.** Wyciąg z rozporządzeń 1804 r., Lwów 1805—1806; — Księga ustaw na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa, Kraków 1804, 2. ed. Lwów 1804, 3. ed. Wiedeń 1817; — Conscriptions- und Rekrutirungs-Patent, Patent konskrypcyi

i rekrutowania (po pol. i niem.), Lwów 1804 (DS.).

5596. R. **1804**. Ustawa tymczasowa górnicza cesarza Franciszka, Łabęcki H., Górnictwo II.

5597. Nomina juvenum gymn. Cracov., Kraków 1804 DS.; — Wypis z planu gimnazyum, Lwów 1804 DS.

5598. Barona de Zach list o obserwatoryum astr. we Lwowie, Nowy Pam. Warsz. 1804; Mereau J., Mowa na sessyi sądu krym. 1804 (DS.).

5599. R. **1804. Z. Pruski.** Urządzenie królewskiego łyceum warszawskiego, Warsz. 1804 (po pol i niem.); Toż: Lyceum warszawskie, Nowy pam. warsz. 1804 XV.; — Examen roczny w szkołach Pijarów w War., Warsz. 1804; — Wolfram E., Nachricht von dem Gymnasium zu Posen, Poznań 1804 (DS.).

5600. **Towarzystwo** warszawskie przyj. nauk, Nowy pam. warsz. 1804 XVI., 1805 XVII.; — Mowa miana 24. maja roku 1804 na publicznem posiedzeniu tow. przyj. nauk przez Stanisława Sołtyka na pamiątkę X. Osińskiego pijara, tamże 1804 XV.

5601. Linde Sam. Bog., Prospekt, Słownik języka pol. (toż po niem.), Warsz. 1804 DS.; — List króla JMci do S. B. Lindego autora Słownika polskiego, Nowy pam. warsz. 1804 XIV.

5602. Satryan J., Mowa w konw. Pijarów w Warszawie, Warsz. 1804; Regeln der Bruderschaft, Połock 1804 (DS.).

5603. R. **1804. Z. Rossyjski.** Notitia brevis de mandatis imperatoris, quae spectant collegium eclesiast. totumque R. Cat. cleri regimen, Mohilew 1804; — Ustawy o edukacyi dla żydów (ukaz Aleksandra I.) (po ross. i pol.), Petersb. 1804; — Ustawy dla cenzury, Wilno 1804 (DS.).

5604. Diecyzya łucka do funduszu edukacyjnego, Nowy pam. warsz. 1804; — Diecyzya kamieniecka do funduszu edukacyjnego, tamże 1804; — Czacki T., List do X. Stroińskiego, b. w. m. 1804; — Tenże, Działo się w Kamieńcu, b. m. 1804; — Dowód rocznego postępu w naukach, Wilno 1804 (DS.).

5605. Marchocki J., Prawo szlacheckie, Mińkowce 1804; — Tenże, Ustawy rolników, Mińkowce 1804; — Szachin M., Jenerałowi leitnantowi Kamieńca podolskiego Magnusowi Mikołajewiczowi 24. czerwca 1804, w Mińkowcach 1804 (DS.); — Podhorodecki Jakób, dyr. szkół barskich, Mowa dnia 15. sierpnia 1804 w dzień obchodu urocz. rolniczej w Mińkowcach, b. m. dr. DS., *zob.* Nr. 5575.

5606. List J. X. Poczobuta astronoma w Wilnie do J. C., Nowy pam. warsz. 1804 XVI.; — Sprawa kupca Grodna Kowalowa przeciwko kupcowi moskiewskiemu 1804 DS.

5607. R. **1805. Deklaracye** zamienione między dworami wiedeńskim, petersburgskim i paryskim względem odnowienia negocyacyi o pokój 1805 DS.

5608. R. **1805. Z. Austryacki.** Conscriptions- und Rekrutirungs-System, Systema konskrypcyi i rekrutowania, Kraków 1805 DS.

5609. Angełłowicz A., List pasterski do duchowieństwa, Lwów 1805; — Gawroński A., List pasterski do wszystkich wiernych dyec. krak. 8. czerwca 1805, Ad clerum dioecesis suae ep. past., Crac. 1805 (DS.).

5610. Dubiecki M., Kazanie w czasie wstąpienia na stolicę bisk. A. Gawrońskiego 1805; Sołtyk M., Powitanie A. Gawrońskiego, Kraków 1805 (toż po łac.); Powitanie archid. lwow. J. Fr. Hoffmanna, Lwów 1805 (DS.).

5611. R. **1805**. Juventus gymn. Leopol., Lwów 1805; — Nomina iuv. in gymn. Zamoscensi, Zamość 1805 (DS.).

5612. Angełłowicz A., Kto jest powodem wojny 1805; Tenże, Kto jest stroną zaczepiającą, Austrya czy Francya? 1805 (DS.).

5613. R. **1805. Z. Pruski.** Porządek leśnictwa i myśliwstwa uchw. dla zachodnich Prus i dystryktu nad Notecią 8. październ. 1805 DS.

5614. R. **1805.** Ustawy dla uczniów liceum warszawskiego, Warsz. 1805; — Mowa St. K. Potockiego miana przy otwarciu liceum warszawskiego, War. 1805 (także Nowy pam. warsz. 1805 XX.); — Tenże, Mowa na popisie, Warsz. 1805; — Linde S. B., Mowa na otwarciu liceum, Warsz. 1805; — Tenże, Mowa na popis liceum, Warsz. 1805; — Examen roczny w szkołach Pijarów, Warsz. 1805 (toż po niem.); — Potocki A., Mowa na popisie uczniów, Warsz. 1805; — Maciejowski M., Mowa przy rozpoczęciu lekcyi, Praefatio, Białystok 1805; — Wolfram E., Uwagi nad instrukcyą w szkołach 1805 (DS.).

5615. R. **1805. Z. Rossyjski.** Trudy komisyi zajmującej się ukł. praw, Petersb. 1805; — Urządzenie porząd. egzek. ziem. powinności, Petersb. 1805 (DS.); — Urządzenie dla chłopów gubernii inflanckiej, Nowy pam. warsz. 1805 XVII.

5616. Akt konsekracyi kościoła katedralnego Żytomierskiego, Wilno 1805; — Dąbrowski J. A., Mowa w Żytomierzu 1805 (DS.).

5617. R. **1805.** Catalogus prael. in univ. vilnensi, Wilno 1805; — Dowód rocznego postępu, Wilno 1805; — Frank J., Prospekt szkoły klinicznej, Wilno 1805; — Illustr. J. Frank auditores 1805; — Ustawy tow. medycznego wileńskiego d. 12. grudnia 1805, Wilno 1806 (toż po franc.); — Urządzenie konwiktu szlach. Pijarów wileńskich,

Wilno 1805; — Bentkowski F. W., O stanie pensyi Brzeskiej, Wilno 1805 (DS.).

5618. R. **1805.** Aleksander I., Reskrypt J. C. M. Aleksandra I. do JW. Tadeusza Czackiego i ustawy dla gimnazyum wołyńskiego (29. lipca 1805), tłum. z ross. przez Ant. Strzeleckiego, Petersburg 1805, Wilno 1805 (także Dziennik wileński 1805 III.); — Czacki T., Mowa przy otwarciu gimn. wołyńskiego, Krzemieniec 1805 (także Gaz. lit., Wilno 1806); — Lernet J., Mowa przy otwarciu gimn. wołyńskiego. Krzemieniec 1805; — Malawski, Mowa, Krzemieniec 1805; — Strzelecki A., Mowa przy rozpoczęciu nauk w gimn. wołyńskiem 1805; — Wyleżyński J. N., Mowa tow. warsz. przyj. nauk członka 1. paźdz. 1805 przy otwarciu gimn. krzemienieckiego, b. w. m. i r., 1805 (DS.).

5619. R. *1805.* **Uniwersytet wileński, Katalog książek (toż po franc) 1805, 1806; Jarkowski A., Mowa przy odebr. dyplomu, Krzemieniec 1805; Jarkowski H., Mowa przy rozpoczęciu kursu, Poczajów 1805; Ustawa towarzystwa Kasyno. Wilno 1805; Tupolski A., Kazanie przy wejściu J. Bułhaka, Wilno 1805 (DS.).**

5620. Langie Kaz., Obraz cen zbożowych w Warsz. 1805—1861, Lipsk b. r. (1862).

R. 1805, zob. Nr. 5227.

5621. R. **1806. Z. Austryacki.** Cyrkularz gubernialny względem podatku od majątków i t. d., Lwów 1806 DS.

5622. R. **1806.** Juventus gymn. Leopol. 1806; — Nomina iuv. gymn. Cracov. 1806 (DS.).

5623. R. **1806. Z. Pruski.** Publicandum wegen Einführung des neuen Accisetarif in Alt Ost-Preussen und Litthauen auch in West-Preussen und dem Netz Districte, Berlin d. 22. Mai 1806; — Instruction z. Regulirung d. Unterthan Verhältnisse, Białystock 1806 (DS.); — Dwa dokumenta ku przypomnieniu, Warta 1880 Nr. 315.

5624. R. **1806.** Linde S. B., Mowa na otwarcie liceum, Warsz. 1806; — Toż, na popis, Warsz. 1806 (DS.).

5625. R. **1806. Z. Rossyjski.** Catalogus praelect. univ. Vilnensis 1806; — Dowód postępów, Wilno 1806; — Capelli L. A., Oratio habita Vilnae 3. kal. Julii a. 1806; — Reddig J., Mowy przy rozp. nauk, Wilno 1806; — Materye z nauk w gimn. wołyńskiem 1807; — Czacki T., Mowa o pożytkach z wyk. publ., Krzemieniec 1806; — Tenże, Odezwa do uczniów 1806; — Tenże, Plan szkoły mechaniki 1806 (DS.).

5626. **Uwagi względem poddanych w Polsce 1806 DS.**

5627. **Napoleon I.** Campagne de la grande armée en Saxe et Prusse et en Pologne en l'an 1806 et l'an 1807, ou Recueil des Bulletins et de toutes les pièces officielles [Suite aux Campagnes d'Italie en l'an XIV. (1805)], Paris 1807; — Goujon A., Campagnes de Prusse, de Pologne et d'Autriche (1807—9) (Bulletins officiels), t. II., Paris 1821; — (Lombard) Matériaux à l'hist. des années 1805, 1806, 1807, Frankf. et Leipzig 1808; — Gentz F., Mémoires et lettres, hrsg. v. Schlesier, Stuttg. 1841; — Marquessac U., Napoleon et l'Angleterre, campagne de Pologne, Paris 1842 t. 2 (Por. R: Demokrata pol. 1843 str. 118); — Ernouf, Les Français en Prusse 1807—1808 (Paris 1878 ?); — Massenbach C. v., Betrachtungen und Aufschlüsse über die J. 1805—1806, Frankf. u. Leipzig 1808; — Beiträge zur Gesch. des Krieges in Preussen, Schlesien und Polen in den Jahren 1806 und 1807, Amsterdam 1807, Köln 1809 t. 5; — Schladen, Preussen in J. 1806—1807; — Tagebuch und poln. Denkschriften, Mainz 1845; — Höpfner E., Der Krieg 1806—1807, Berlin 1850, 1855 (na podst. aktów): — Adair S. R., Historical memoir of a mission to Vienna 1806, Lond. 1844 (po niem., Berlin 1846); — Denkwürdigkeiten des Staatskanz. von Hardenberg, hrsg. v. Ranke (Berlin 1877); — Both G., Relation der Schlacht bei Pułtusk d. 26. December 1806, bei Preussisch-Eylau d. 7. und 8. Febr. 1807, bei Heilsberg d. 10. Juni 1807, bei Friedland d. 14. Juni 1807 (z tłóm. franc. i planami tychże bitw), Berlin, b. w. m. i r.

5628. **Napoleon I.** Zbiór urzędowych wiadomości armii wielkiej od 7. października aż do 3. listopada 1806, Poznań 1806; — Dąbrowski J. H. i Wybicki J., Odezwa do Polaków, Berlin 1806; — Milhaud, Rozkaz w imieniu cesarza i króla Napoleona, War. 27. listopada 1806; — Radzymiński J., Uniwersał na pospolitą obronę 2. grudnia 1806, Poznań 1809; — Gliszczyński A., Proklamacya do rycerstwa województwa kaliskiego d. 6. grudnia (plakat), Kalisz 1806; — Ustanowienie rekruta 15. grudnia 1806; — Radzimiński J. Lubicz wda gnieźnieński, Uniwersał na pospolitą obronę, Poznań 29. grudnia 1806; — Traffarski Łuk., Mowa do rycerstwa wdztwa sieradz., Warsz. 1806; — Program względem przyjęcia Napoleona I., War. 1806 (DS.); — Zbiór krótki wierszy, pism i mów patryotycznych od r. 1806, Warsz. 1808 (str. 377 i rycina).

5629. R. *1806.* **Zwei Opfer Napoleonischer Willkür in Posen im J. 1806, Ztschrft. f. Gesch., Posen 1884 III.; Po bitwie pod Jeną, Rok 1806—1807 (z dokumentów współczesnych), Czas 1870 Nr. 185 i n.**

5630. **Regulamin mustry dla piechoty wojska polskiego, Rawicz 1806, 1807 DS.**

5631. R. **1806.** Kościuszko T. A. B., An peuple français, Paris 1806 (2 ed.) (toż po pol.: Do ludu francuskiego, b. w. m. d. i r.).

5632. R. **1807. Napoleon I.** Małachowski St. N., Uniwersał donoszący o ustanowieniu

komisyi rządowej i o rozpoczęciu jej urzędowania 18. stycznia 1807, Warsz. 1807; — Odezwa komisyi rządowej do obywateli d. 21. stycznia (plakat), Warsz. 1807; — Komisya rządząca, Chcąc na mocy dekretu Najj. Ces. Francuzów i króla włosk. Napoleona W. położyć ogólne zasady (podp. Stan. Małachowski prezes), War. 1807; — Dziennik praw z 22. lipca 1807, Warsz. 1807; — Ustanowienie sądziów pokoju z d. 30. stycznia 1807, Warsz. 1807; — Uchwała komisyi rządowej względem posp. ruszenia 12. lutego, Warsz. 1807; — Urządzenie tymczasowe skróconego postępowania sądowego 29. lutego 1807, Warsz. 1807; — Uchwała komisyi rządowej względem wojskowych d. 31. marca 1807, Warsz. 1807; — Obwieszczenie magistratu m. Warszawy o zachowywaniu w mieście czystości 9. kwietnia 1807 (podpisane przez prezydenta Węgrzeckiego); — Organizacya sądów 6. czerwca 1807 do 10. lipca 1807 (ziemskich, apelacyjnych, powiatowych, miejskich), Warsz. 1807; — Poniatowski Józef, Obwieszczenie o zgłaszaniu się osób składających ofiary 1. lipca 1807; — Potocki A., Obwieszczenie komisyi rządzącej względem hazardownych gier, War. 1807 (DS.).

5633. R. **1807**. Wybicki J., Odezwa względem zaciągu do strzelców 1807; — Szwejkowski W. A., Mowa do nowozaciężnych obrońców ojczyzny 8. marca 1807, w Płocku 1807; — Woronicz J., Kazanie przy poświęceniu chorągwi pol., Warsz. 1807; — Stawiarski J. Fr., Mowa z powodu zasadzenia Orła Białego, Warsz. 1807; — Sobolewski P., Mowa do publ. przed ratuszem zgromadzonej 1807 (DS.).

5634. R. *1807*. Ewaluacya pieniędzy pruskich i francuskich 23. stycznia 1807; Godebski C., Przepis musztry i obrotów dla piechoty francuskiej r. 1791 (tłumaczenie), Warsz. 1807—1808, 1811 (DS.).

5635. **Księstwo Warszawskie**. Bulletin (concernant les articles du traité de Tilsitz), Var. 1807 (Por. Bibl. war. 1847 III.), *zob.* Nr. 5538; — Ustawa konstytucyjna Księstwa Warszawskiego (dan w Dreźnie 22. lipca 1807, podp. Napoleon), Warsz. 1807, Toruń 1807; Toż, r. 1807 w 4, str. 7 (dodana do Gazety koresp. warsz.); — Uchwała komisyi rządowej przeciw donataryuszom d. 26. sierpnia 1807 (plakat z pieczęcią, podp. Małachowski St. N.), Warsz. 1807; — Obwieszczenie o podziale ks. warszawskiego na departamenta i powiaty donoszące 30. grudnia 1807 (DS.).

5636. **Uwagi**. Bielawski G., Projekt do konstytucyi, Warsz. 1807; — Staszic St., O statystyce Pol., Warsz. (2 ed.) 1807 (toż po franc.); — Surowiecki W., List do przyjaciela nad Wartą, Warsz. 1807, 2 ed.; — Tenże, Uwagi względem poddanych, Warsz. 1807; — Szaniawski J. K., Korespondencya w materyi kraju, Warsz. 1807; — Łęcki J., List do Szaniawskiego, Warsz. 1807, List do Orchowskiego, Warsz. 1807 (DS.)

5637. **Dziennik praw** X. Warszawskiego, Warsz. 1808—1814; — Dziennik dekretów sądu kassacyjnego X Warszawskiego, War. 1811—12 I.—II.; — Boeck G. A., Archiv sämmtlicher für das Grossherzogthum Warschau in Justizfach erschienenen Gesetze 1808; — Lipiński J., Zbiór uchwał i ogólnych urządzeń Izby edukacyjnej od czasu jej ustanowienia, Warsz. 1809; — Skorowidz dzienników praw X. Warszawskiego i król. Polskiego, t. 45, Warsz. 1853.

Kodeks Napoleona i inne, zob; Nr. 1234.

5638. **Księstwo Warszawskie** Specifikacya ogólna przychodów ks. warszawskiego z wyszczególnieniem departamentów i rodzaju podatków 1808; — Ustanowienie używania papieru stępl., Warsz. 1807; — Urządzenie moratorii, Warsz. 1807; — Tabella, ile na rok 1807 dodatku zapłacono 1807; — Taryfa domów miasta Warszawy dla wygody publicznej wydana we wrześniu 1807, a poprawiona w lipcu 1808 (Toż, z dołączeniem cyrkułu 8. czyli Pragi 1812); — Instrukcya dla komór celnych i konsumcyjnych ks. warsz., jak sobie przy układaniu rachunków rocznych postępować mają (War. 1807), Toż, bez osobnego tytułu 1810; — Toż, jak sobie przy odkryciu kontrawersyj postępować mają, Warsz. 1807; — Instruktarz jener. celny, 2 ed., Warsz. 1807; — Organizacya notaryuszów i szkół prawa, Warsz. 1807 i 1812 (DS.)

5639. Raczyński J. N., Korespondencya sześcioletnia władz duchownych z rządem świeckim ks. warszawskiego, Warsz. 1816.

5640. R. **1807**. Lipiński J., Sprawa z 5 letn. urzędowania kom. ed., War. 1812; — Popis liceum war., War. 1807; — Toż, Pijarów, Warsz. 1807; — Linde S. B., Mowa na popis liceum, War. 1807; — Popis szkoły w Bojanowie, Rawicz 1807 (DS.).

5641. R. *1807*. Organizacya sklepu tow. debroczynności, Warsz. 1807 DS.

5642. Przedruk listu J. U. Niemcewicza pisanego 16. marca 1807 z Elisabet Thown do p. Lux, Orzeł biały 1820.

5643. R. **1807**. **Z. Austryacki**. Patent o porządku leśnym 1807 (po pol. i niem.); — Rozporządzenie gub. Gal. zach. względem gaszenia pożarów, Kraków 1807; — Ankündigung der im Monate März 1808 in der Kreisstadt Lublin zu verkaufenden Galizischen Staatsgüter, Lemberg d. 20. Decemb. 1807; — Tabell. Uebersicht der galiz. Staatsgüter 1807 (DS.).

5644. Gawroński A., Ep. past. ad clerum regularem circulorum Sandecensis, Bochnensis et Myślenicensis dioec. Crac. (1807); —

Łopieński K., Powitanie Kickiego arcyb. lw., Lublin 1807 (DS.).

5645. R. **1807.** Juventus gymn. leop. 1807; — Nomina iuvenum, Crac. 1807; — Juventus gymn., Zamość 1807 (DS.).

5646. R. **1807. Z. Rossyjski.** Aleksander I., Ukaz rządzącemu Senat., Ptrsb. 21. grudnia (z ustanowieniem komisyi sądowo-edukacyjnej do litewskich, białoruskich i mińskiej gubernii) 1807; — Toż, Petersburg 21. grudnia (o funduszu edukacyjnym) 1807; — (Gubernator) Do JW. cywilnego litewsko-wileńskiego gub. od marszałka pow. wileńskiego (są tu sposoby zachowania prow. od głodu do nowego żniwa) 7. Julii 1807 (DS.).

5647. R. **1807.** Ustawy dla szkół paraf. gub. woł., kijows. i podol. 1807; — Przedstawienie ministra interesów wewnętrznych o ustanowieniu szkoły jeometrów przy gimn. wołyńskiem, potwierdzone 27. lipca 1807; — Czacki T., O komisyi eduk. w Litwie b. m. 1807; — Prospekt lekcyj w uniw. wileń., Wilno 1807; — Dowód rocznego postępu w naukach, Wilno 1807; — Osiński A., Mowa przy rozpoczęciu popisów, Krzemieniec 1807 (DS.).

5648. Do Najj. Aleksandra I., Przy złożeniu przysięgi 12. (24.) grudnia w Drohiczynie 1807; — Kubeszowski K. X., Kazanie przy przyłączeniu obw. Białostockiego 1807; — Wiersz z okol. przysięgi, Białystok 1807 (DS.).

5649. Collegium eccl. archidioec. Mohilew., Połock 1807 DS.

5650. Lista kawalerów orderu św. Stanisława od r. 1807—1818 inclusive 1818.

5651. Trzecieski St., Mowa 15 sierp. w Mińkowcach 1807 DS.

5652. R. **1808. Księstwo Warszawskie.** Fryderyk August, Dekret zawierający wypuszczenie dóbr narodowych w dzierżawną zastawę 1808; — Instrukcya ogólna tycząca się ułożenia ksiąg obywatelskich, War. 1808; — Obwieszczenie względem sumy koekwacyjnej, którą depart. poznański innym departamentom ma wynagrodzić 1808; — Informacya dla wojskowych względem aktów narodzenia, małżeństwa i zgonu 28. lipca 1808; — Zbiór przepisów i ustaw na przewinienia i wykroczenia urzędników skarbowych, Warsz. 1808; — Regulamen pocztowy X. Warszawskiego 1808; — Prospekt dla urzędników stanów cywil., Warsz. 1808; — Magistrat policyi stoł. m. Warszawy zdaje sprawę J. Król. Xiąż. Mci (Fryd. Aug.) względem usunięcia żydów z głównych ulic stolicy, Warszawa 11. grudnia 1808 (podp. Węgrzecki) 1808 (DS.).

5653. Raczyński J., List pasterski 23. maja, Warsz. 1808; Epistola encyclica ad clerum universum archidioec. Gnesn. et dioec. Vars. d. 25. Nov. 1808; Odezwy do przełożonych zgromadzeń zakonnych 1808; Odezwa do Imci X. X. dziekanów archidyecezyi i dyecezyi warsz. 1808; — Górski J. A., Episcopus Kielcensis, Universo dioecesis nostrae kielcensis clero salutem et benedictionem (toż po pol.) 1808 (DS.).

5654. R. **1808.** Regulamen szkół elementarnych (podp. S. Potocki i Lipiński), Warsz. 1808; — Instrukcya dla dozorców szkolnych 16. paździer. 1808, wydanie Izby edukacyjnej, b. w. m. dr. (podp. Stan. Potocki) 1808; — Uchwała stanowiąca komisye egzeminacyjne, Warsz. 1808; — Potocki St., Odezwa izby edukacyjnej do obywateli 1808; — Popis liceum, Warsz. 1808; — Popis szkoły Pijarów 1808; — Linde S. M., Mowa na popis liceum, Warsz. 1808 (DS.).

5655. R. **1808.** Małachowski St. (Nałęcz), Mowa 2. grudnia 1808 (po franc. i niem.); — Kamieński Jan, Mowa w dniu wprowadzenia kodeksu Napoleona w Łomży 1808; — Sotrean Józef, Mowa na pogrz. Erazma Mycielskiego pułk. wojsk pol. 3. marca 1808, Kalisz 1808 (DS.).

5656. R. **1808.** Potocki S., Mowa w tow. przyj. nauk 1808; — Albertrandy J., Mowa na posiedzeniu tow. przyj. nauk, Warsz. 1808 (DS.).

5657. R. **1808.** Chrucki J. K., System banku kombinowanego, Warsz. 1808; — Marciszewski J., Regestra dochodu i rozchodu, Warsz. 1808; — Szwejkowski W. (prof. szkoły płockiej), Uwagi nad wyższ. szkołami pol. w porównaniu do niemieckich, Warsz. 1808; — Jeziorowski J., O urządzeniu seminaryum nauczycielskiego, Poznań (toż po niem., Posen) 1808 (DS.).

5658. R. **1808.** Wypis z testamentu Jacka Bzowskiego (uwłaszczenie włościan), Pam. warsz. Bentkowskiego 1817.

5659. R. *1808.* O. J., Mowa (massońska), War. 1808; Burnett E., View of the praesent state of Poland, Londyn 1808 (DS.).

5660. R. **1808. Z Austryacki.** Konsygnacya dóbr kameralnych galicyjskich w czerwcu 1808 (przed publ. licytacyą w Krakowie) 1808; — Unterricht, wie sich in Ansch. d. mit d. abtr. Besitzer zu benehmen sey, Lemb. 1808; — Artykuły wojskowe, Wiedeń 1808 (DS.).

5661. Angełłowicz A., Archierejskoje posłanie, Lwów 25. września 1808; — Tenże, Ordnung u. Ceremonien, Wien 1808; Porządek i ceremonie, Lwów 1808; — Ziegler J., Litterae pastorales, Kraków 1808 (DS.).

5662. R. **1808**. Juventus gymnasii leopoliensis 1808; — Nomina iuvenum gymn. cracoviensis, Kraków 1808 (DS.),

5663. R. **1808**. (Prusy). Urządzenie dla wszelkich miast w monarchii pruskiej, Wrocław 1808 DS.

5664. R. **1808**. **Z. Rossyjski**. Aleksander I., Dyploma dla kupców imperyum rosyjskiego, Petersburg 10. września 1808, Przedruk w Wilnie t. r. DS.

5665. R. **1808**. Ukaz rządzącemu senatowi ustanowienia rzymsko-kat. seminarium przy uniw. wileńskim 1808; — Tomaszewski Aug., Kazanie na otwarcie głównego seminaryum w Wilnie 1808; — Spis łacińskich duchownych mohilewskiej arch. diec., Mohilew 1808; — Skirniewski M., Kazanie na uroczystość konsekr. bisk. Strojnowskiego H. w Łucku 1808; — Tenże, Kazanie w dzień pośw. nowo wybudowanego przez Waler. Strojnowskiego w Horochowie kościoła, Łuck 1808; — Kowalski K., W dniu poświęcania kościoła w Wietrychowicach 1808 (DS.).

5666. R. **1808**. Otwarcie komisyi sądowej edukacyjnej dla gubernii litewskich 1808; — Tabella sum z szacunku dóbr dawniej Jezuickich stósownie do ukazu z 21. grudnia 1807 przez komisyę sądowo-edukacyjną d. 6. października 1808; — Praelectiones in universitate Vilnensi, Wilno 1808, toż po pol.: Prospekt lekcyj; — Dowód rocznego postępu, Wilno 1808; — Odmiany w radzie uniw. wileńs., Wilno 1808; — Popis kandydatów nauczycielskich, Wilno 1808; — Frank J., Acta instituti clinici. Wilno 1808; — Tenże, Discours 1808; — Materye nauk w gimnazyum wołyńskiem, Warsz. 1808; — Czacki T., Odezwa do uczniów, b. m. 1808; — Tenże, Obwieszczenie, b. m. 1808; — Osiński A., Kazanie przy otwarciu nauk w gimn. wołyńskiem, b. m. 1808; — Tenże, Mowa przy rozpocz. popisów, b. m. 1808; — Słowacki Euz., Mowa przy rozp. popisów rocznych w gimn. wołyńskiem, b. m. 1808; — Prospekt szkoły Brzeskiej, Wilno 1808 (DS.).

5667. R. **1808**. Organizacya instytutów wakcynacyi 17. maja 1808, Wilno 1808; — Heyman H., Discours prononcé lors de l'instalation de l'Institut de Vaccination le 17. Mai 1808, Vilna 1808 (DS.).

5668. **Strojnowski W., O ugodach dziedziców z włościanami na hrabstwie Horochowskiem, Wilno 1808 (DS.)**, *zob.* Nr. 5658.

5669. Aleksander I., Reskrypt potwierdzający towarzystwo dobrocz. ustanow. w Wilnie, Petersb. 1808; — Ustawy towarzystwa wileńskiego dobr zynności, Wilno 1808; — Ustawy towarzysoca dobroczynności nowogrodzkiego 1808 (DStw .).

5670. **Der Congress** zu Erfurt (Nr. 2 obejmuje rzecz o Polsce), Dresden 1808 DS.

5671. R. **1809**. **Księstwo Warszawskie.** Poniatowski J. minister wojny, Dekret króla przebaczający zbiegom, 25. stycznia 1809; — Hebdowski (generał następca ministra wojny), Instrukcya dla komendantów placu, Warsz. 1809; — Artykuły wojskowe, Warsz. 1809 (DS.).

5672. **Sejm**. Obrady głównego sejmu 1809, Pam. warsz. 1809; — Fryderyk Aug., Mowa miana przy otwarciu sejmu d. 10. marca 1809, b. w. m. 1809; — Łuszczewski J. P., Mowa ministra spr. wewn. w sejmie 10. marca 1809 (2 ed.), War. (toż po franc.) 1809; — Woronicz J., Kazanie w czasie otwarcia sejmu, Warsz. 1809 (toż po franc. i niem.); — Głos Byszewskiego na posiedzeniu komisyi dnia 13. marca 1809; — Głos Byszewskiego T. na posiedzeniu dnia 20. 1809; — Kamieński J., poseł z powiatu dąbrowskiego, Odezwa do Izby poselskiej (1809); — Kuczyński D., Kopia do J. W. posła N. N. dd. Warszawa, 24. lutego 1809, Warszawa, 1809; — Uwaga Karnkowskiego St. posła depart. płockiego z powiatu wyszogrodzkiego stanom sejmującym d. 17. marca 1809 podana 1809; — Odezwa tegoż do Senatu d. 21. marca 1809 podana 1809; — Karski J., Odezwa posła radziejowskiego do prześw. Rady Stanu i całej Publiczności d. 15. marca 1809, War. 1809; — Tenże, Zbiór myśli posła radziejowskiego, Warsz. 1809; — Dalsze tłómaczenie myśli posła radziejowskiego, Warsz. 1809; — Staszic St., Do sejmu, Co się z nami stanie, Warsz. 1809 (2 ed.); — Jakubowski Pasch., Projekt do prawa oszczędności 1809 (DS.).

5673. R. **1809**. Instrukcya do wymiaru zboża laską, korcową zwaną, 21. marca 1809 approbowana, Warsz. 1810 (podp. Dembowski T.); — Prawo uchwalone d. 13. maja 1809, Warsz. 1809 (DS.).

5674. Raczyński Ignacy arcyb. gniezn., (List pasterski) Dan w Warszawie 16. Aug. 1809 DS.

5675. **Wojna 1809**. Pelet J. G. G., Mémoires sur la guerre de 1809, Paris 1824—6; 4 t.; — Goujon A., Campagnes (Bulletins officiels), *zob.* Nr. 5540; — Oesterreichs Kriegsgeschichte im J. 1809, Altenb. 1809 3 t. (Europens Palengenesie, Sammlung der wichtigsten Materialien z. neueren Gesch., I. część); — Stutterheim v., Gesch. des Kriegs v. 1809, Wien 1811, Ciąg dalszy: Welden L., Der Krieg 1809, Wien 1872 (także po franc.); — Valentini Fr., Versuch einer Gesch. des Feldzugs 1809, Berlin 1812, 1818; — Baur C., Krieg v. 1809, München 1812; — Schneidewind F. J. A., Der Krieg

1809, Schaffh. 1842, 1845, Augsburg 1850; — Oest. Militair. Ztschrft. 1844 I.; — Höfler E., Feldzug v. 1809, Augsburg 1858; — Duncker, Friedrich Wilhelm III. im J. 1809 (? Lipsk 1880); — Klinkowström, Aus der Alten Registratur der Staatskanzlei, Wien 1870 (negocyacye o pokój w Wiedniu).

5676. **Wojna 1809.** Sołtyk R., Relations des opérations de l'armée aux ordres du Prince Joseph Poniatowski pendant la campagne de 1809 en Pologne contre les Autrichiens, Paris 1841; — Rys historyczny kampanii z r. 1809, Poznań 1869 (Dokumenty w dodatkach), *zob. Opracowania;* — Potocki St., Odezwy rady stanu do Polaków 1809; — Urządzenie szpitalów dla wojsk polsk. X. warsz., Warsz. 1809; — Taryfa racyi żywności i furażu należących oficerom 1809; — Obwieszczenie komisyi do przyjmowania ofiar 1809; — Deklaracya dworu wiedeńskiego podana dworowi francuskiemu 1809; — Karol (arcyksiążę), Odezwa do wojska w Wiedniu d. 6. kwietnia 1809, Lwów 1809; — Rozkaz do armii w Wiedniu 1809 roku (podp. arcyks. Karol); — Ferdynand d'Este, Proklamacya 14. kwietnia 1809 (po franc. i pol.); Do obywateli m. Warszawy (po niem. i pol.), Warsz. 23. kwietnia 1809; Odezwa z 25. kwietnia 1809; — Poniatowski J., Do obywateli galicyjskich, Kraków 1809; — Napoleon I., Rozkaz dzienny w kwaterze cesarskiej w Szoenbrunie 1809; Odezwa dd. w kwaterze ces. w Szoenbrunie d. 15. Maja 1809 (odezwa do Węgrów); — Hebdowski K., Rozkaz dzienny, Lublin 1809; — Lewicki, Odezwa rządu centralnego do obywatelów, Lublin 1809 (DS.); — Zdobycie Zamościa 1809, Dzien. liter. 1864; — Skotnicki O. X., Odezwa do litości Polek, Zamość 1809; — Kunasiewicz St., Lwów w r. 1809, Ruch literacki 1877, Odb. Lwów 1878, *zob. Opracowania;* — Różniecki Al. (generał), Oznajmienie zajęcia Galicyi przez wojska polskie 27. maja, Lwów 1809; — Fischer S. (generał), Rozkaz dzienny, Lwów 1809; — Różniecki Aleksander (generał), Odezwa do Lwowianinów 28. maja 1809, z Żółkwi 1809 (także Kuryer litewski Nr. 36); — Błeszyński Hip. (podpułk. komend. m. Lwowa), Odezwa dana we Lwowie 1. Junii 1809 (po pol. i niem.) 1809; — Siemianowski H., Obwieszczenie policyi co do rozsiewanych fałszywych wieści, Lwów 1809; — Golicyn Dymitr X., Proklamacya generała rossyjskiego na wejściu wojsk rosyjskich do Galicyi 28. maja 1809 (po pol. i ross.), Lwów 1809; — Rząd wojskowy tymczasowy centralny pod protekcyą Napoleona W., Odezwa, Lwów 5. czerwca 1809; — Błeszyński Hip., Zalecenie plackomendanta m. Lwowa 15. czer., Lwów 1809; — Tenże, Odezwa, Lwów 7. czerwca 1809; — Magistrat (Lwowa) do obywateli 8. czerwca 1809 (podp. Koberwein); — Tenże, do piekarzy, rzeźników (taksa) 11. czerwca 1809; — Rząd centralny wojskowy pod protekcyą Napoleona W. stanowi co następuje, Lwów 10. czerwca 1809 (2 ed.); — Sokolnicki M., Wyjątek z raportu generała brygady 16. czerwca 1809, z Sandomierza 1809; — Rząd tymczasowy, Lwów 19. czerwca 1809; — Egermann J., Uwiadomienie, dan we Lwowie 21. czerwca (po pol. i niem.) 1809; — Dembiński Felix, Wojsko polskie, dywizya druga, dan w obozie pod Sławkowem 1. lipca 1809; — Rembieliński R., Obwieszczenie względem rekwizycyi 15. lipca 1809; — J. F. N., Bracia! Polacy! (odezwa) wierszem 25. lipca 1809; — Wyszczególnienie straty, którą wojska austryackie od rozpoczęcia wojny w zabitych, rannych i jeńcach poniosły 1809 (DS.); — Bychowiec J., List o wojnie, b. m. 1809; — Trzy listy Amilkara Kosińskiego po odbytej kampanii, Tyg. lit., Poznań 1842 t. V.

Wybranowskiego Pamiętniki, zob. Kroniki.

5677. Wojakowski M., Kazanie w czasie powstania Galicyi 1809; Skotnicki O. ks., Mowa z okazyi powstania Ojczyzny 28. maja 1809, Zamość 1809; Rutkowski W., Kazanie w czasie powstania obydwóch Galicyi, Warsz. 1809; Skorupka M., Głos 15. sierpnia w Krakowie, Kraków 1809; Kochanowski M., Do J. O. książ. Józefa Poniatowskiego. Głos przy ofiarowaniu starodawnej chorągwi miejskiej, b. m. (1809); Sawiczewski J., Mowa w kollegium nowodworskiem w rocznicę wejścia wojsk zwycięzkich 15. lipca 1809, 1810; Angełłowicz A., Uwagi patryoty austryackiego, Lwów 1809 (toż po niem. i franc.); (Napoleon I. i Wojna 1809, Wiersze na cześć, Por. E. 1809: Jaworski, Kamieński J., Koźmian K., Molski, Niemcewicz, Osiński, Polska, Przybylski, Soczyński, Wężyk, Wiersz).

5678. List jenerała hiszpańskiego Palafoxa do jenerała francuskiego Lefebure z hiszpańskiego przełożony, b. m. 1809.

5679. R. **1809. Księstwo Warszawskie** Instrukcya objaśniająca organizacyą prefektur w d. 2. sierpnia 1809 wydana, Warsz. 1810; — Regulamin kasowy X. warszawskiego 18. sierpnia 1809; — Instrukcya hipoteczna z d. 31. sierpnia 1809; — Instrukcya dla rewizorów jeneralnych miejskich d. 20. wrześ. 1809, b. w. m. i r.; — Zbiór przepisów i ustaw dla władz skarbowych, Warsz. 15. października 1809; — Instrukcya względem rewizyi regestrów podatku patentowego, b. w. m. 1809; — Instrukcya dla pisarzów celnych i exaktorów konsumcyjnych, ed. 2. i 3.; — Instrukcya dla inspektorów wydziałowych, b. w. m. i r. (Warsz. 1809); — Instruktarz jeneralny celny z 15. kwietnia 1807 ze zmianami 20. listopada 1809, Warsz. 1809; — Wydział sprawiedliwości w X. Warszawskiem, Imiona osób w tem ministerstwie, Warsz. 1809, 1810 (DS.).

5680. R. **1809.** Urządzenie szkoły głównej krakowskiej r. 1809, Kraków 1810; — Stadnicki A., Doniesienie o mającej utworzyć się szkole norm. wzorowej, Kraków 1809; — Uwiadomienie o szkole nauczycielskiej łowickiej, Łowicz 1809; — Pytania

na popis publ. w szkole bydgoskiej 1809; — Linde S. B., Mowa na popis 1809 (DS.).

5681. R. **1809**. Staszic St., Zagajenie posiedzenia tow. przyj. nauk, Warsz. 1809.

5682. Sentence du Trib. de Varsovie au sujet de la terre de Reuszyce, Wiedeń 1809 DS.

5683. R. **1809. Z. Austryacki.** Obwieszczenie administracyi cyrkułu krakowskiego względem soli 28. września 1809; — Obwieszczenie administracyi cyrkułu krakowskiego względem podatków 4. listopada 1809 (DS.); — (Franciszek I. ces.) Podobizna listu własnoręcznego Franciszka I. pisanego do K. M. Ossolińskiego, w Wiedniu 23. lutego 1809, Lwów 1851 (także Skarbiec pol. Kamińskiego 1859).

5684. R. **1809**. Ordnung der Vorlesungen, Lwów 1809; — Juventus gymn. leopoliensis 1809 (DS.).

5685. Fundgruben des Orients (Mines de l'Orient), Bd. I., II., Wien 1809–1811 (Dabei liegt ein Brief des Grafen Rzewuski an Prof. Tychsen).

5686. R. **1809. Z. Rossyjski**. Czyż, Rel. do gen. zgrom. gub. lit.-wileńskiej 7. stycz. 1809; — Lachnicki A. D., Głos przy zagajeniu elekcyów powiatowych wileńskich, Wilno 17. stycznia 1809 (DS.).

5687. R. **1809**. Kopia imperat. wilenskomu uniwersytetu powielenie obiawił' czto pobiegi uczaszczych sia wstuplenia w czużia wojska tierpimy byt nie mogut, Pietr Zawadowskij Nr. 571, Augusta g. 1809 (po ross. i pol.) 1809 DS.

5688. Dederko J., List biskupa mińskiego 1809 DS.

5689. R. **1809**. Praelectiones in univ. Vilnensi, Wilno 1809; — Prospekt lekcyj 1809; — Dowód rocznego postępu, Wilno 1809; — Popisy kandydatów stanu nauczycielskiego, Wilno 1809; — Institutiones theologiae, Vilnae 1809; — Institutiones morales, Vilnae 1809; — Materye nauk w gimn. w o ł y ń s k i e m 1809; — Wzór i porządek nauk w gimn. wołyńskiem 1809; — Ustanowienie szkoły ogrodniczej przy wołyńskiem gimnazyum 1809; — Czartoryski A. J. X., Kopia listu do J. W. T. Czackiego (po zwiedzeniu gimnazyum krzemienieckiego), z Międzyboża 3. sierpnia 1809 (DS.).

5690. R. *1809*. Układ nowego ustanowienia dobroczynności pod n. Instytut macierzyństwa 7. Nov. 1809 Wilno 1809; Ustanowienie tow. brzeskiego dobroczynności, Warsz. 1809 (DS.).

5691. R. **1810. Księstwo Warszawskie** O organizacyi p r e f e k t u r w Warszawie d. 2. stycznia 1810 (Łuszczewski J. P.), Warsz. 1810; — Informacya dla prefektów dep. księstwa warszawskiego 1810; — Odezwa z 26. stycznia 1810 z administracyi powiatu 1810; — Instrukcya względem konfrontowania k o s z t ó w celnych (bez tyt., m. dr. i r.), Warsz. 11. marca 1810; — Informacya prezydentom, burmistrzom, wójtom lub ich zastępcom, przy układaniu ksiąg ludności gminnych 4. maja 1810; — Instrukcya dla kontrolerów kas celnych i konsumcyjno-poborowych, War. 5. września 1810 (2 różne); — Postanowienie policyjne względem przyprowadzania bydła na jarmarki i targi 3. paźdz. 1810; — Tymczasowa instrukcya do odbywania czynności miejskich z 20. paźdz. 1810 (z franc.), Płock 1810; — Instrukcya dla dyrekcyów skarbowych departamentowych wydana 15. grudnia 1810; — F r y d e r y k A u g u s t, Wypis z protokołu sekretaryatu stanu w Dreznie 1. grudnia 1810 (postępowanie, tyczące się utworzenia biletów kasowych); — Tenże, Dekret stanowiący bilety kasowe księstwa warszawskiego (17. grudnia 1810); — Wydział s p r a w i e d l i w o ś c i, Warsz. 1810; — Srzedziński F. P., Urządzenie policyi i porz. w sądach apel. i trybunałach (z franc.), Warsz. 1810; — Ogłoszenie prawideł i zasad w o l n e g o h a n d l u w Krakowie, Kraków 1810; — Przepisy i wzory dla urzędników stanu cywilnego, Warsz. 1810; — Instrukcya szczególna dla oficyalistów pocztowych, cz. I., Warsz. 1810; — Instrukcya dla wydziału solnego przy ministeryum skarbu 1810; — Informacya względem pobierania i kontrolowania cła transytowego, b. w. r. (War. 1810); — Dembowski J. J., Instrukcya do wymiaru zboża, Warsz. 1810; — S p e c y f i k a c y a ogólnych p r z y c h o d ó w ks. warsz. z wyszczególnieniem departamentów i rodzajów podatku 1810 (DS.).

5692. R. **1810**. Grzymała Winc., Mowa w dzień przysiąg na wierność Fryd. Aug. d. 14. stycz. 1810 w Zamościu, Zamość 17. stycznia 1810; — Russocki M., Dnia 7. maja 1810 roku do Fryderyka Aug. mowa na granicy pow. krakowskiego pod Kwaśniowem, Kraków 1810; — Kochanowski M., Głos do Fryderyka Augusta podczas jego wjazdu do miasta Krakowa d. 7. maja 1810, Kraków 1810; — Kamieński F., Powitanie Fryd. Aug. w dzień przybycia do Krakowa, Kraków 1810; — Kochanowski Michał, Głos do Fryd. Aug., Kraków 1810, Por. E. 1810: Markiewicz, Rutkowski, S. M. (DS.).

5693. R. **1810**. Instrukcya dla komendantów placu, b. w. m. 1810; — Przepisy ubiorów dla w o j s k X. Warsz., Warsz. 1810; — Taryfa opału i światła dla oficerów, podoficerów i żołnierzy na kwaterach 1810; — Treść doniesień komenderującego mołdawską armią generała infant. grafa Kamieńskiego, b. w. m. i r. (1810); — Dowód przywiązania oficerów pułku 15. piechoty wiel. Miaskowskiemu pułk. 6. stycznia 1810 (DS.).

5694. Mehliss E. S. C., Liste de 16.000 militaires Français faits prisonniers de 1810 à 1814, Paris 1826.

5695. R. **1810**. Instrukcya szkoły głównej krakowskiej 2. grudnia 1809, Kraków 1810; — Lipiński J., Regulament dla pensyj i szkół płci żeńskiej, Warsz. 1818; — Popis liceum warszawskiego, Warsz. 1810; — Toż, szkoły Pijarskiej, Warsz. 1810; — Toż, Tomickiej 1810; — Toż, szkoły w Bojanowie, Rawicz 1810; — Treść nauk dawanych uczniom szkoły dombrowickiej ks. Pijarów 1810; — Zbiór materyi uczniów szkół litewskich, b. m. 1810; — K. P. X., Mowa przy otw. w Krak. domu św. Jana, Kraków 1810 (DS.).

5696. R. **1810**. Posiedzenie tow. przyj. nauk., Warsz. 1810; — Staszic Stan., Zagajenie posiedzenia tow. przyj. nauk, Warsz. 1810 DS.

5697. R. **1810**. Organizacya towarzystwa gospodarstwa rolnego w X. Warszawskiem 4. kwietnia 1810 DS.

5698. R. **1810**. Kołłątaj H., Uwagi nad położeniem księstwa warszawskiego, Lipsk 1810; — Gley G., Rapport o księstwie Łowickiem, Skierniew. 1810; — Gliszczyński A., Uwagi nad dochodami publ., War. 1810.

5699. R. *1810*. Potocki St., Odezwa do sądu najwyższego w spr. Aleksandry z ks. Lubomirskich Potockiej żony autora, Warsz. 1810; Wywód sprawy Klickich, por. E. 1810 (DS.).

5700. (Massonia). Ustawy szczególne L. BB. PP. Zjedn. pod Wschodem, Warsz. 1810; — Tłómaczenie znaku członka Pol. zjedn. pod Wschodem, Warsz. 1810 (DS.).

5701. Obwieszczenie tyczące się repartycyi produktów przez departament poznański 1810; — Obwieszczenie prefekta departamentu poznańskiego względem czeladzi 1810 (DS.); — Urządzenie tyczące się czeladzi w monarchii pruskiej z 8. list. 1810, Brodnica 1851.

5702. R. **1810. Z. Austryacki.** (Franciszek I. ces.) Patent względem podatku spadkowego, Lwów 1810; — Taryfa ogólna zmian kursu bankocetli wiedeńskich z kursem złota porówn., b. m. i r. (1810); — Acte de démarcation, *zob.* Nr. 5705 i 5708.

5703. Kicki K. J., List pasterski do archidyecezyi, Lwów 27. grud. 1810 DS.

5704. R. **1810**. Ordnung der Vorlesungen, Lemberg 1810 DS.

5705. R. **1810. Z. Rossyjski.** Akt ustupki i traktat rozhraniczenia między E. W. Imperatorom Wsierossyjskom i E. W. Imperatorom Austrijskim, w Lemberhe 7. (19.) marta 1810; — Acte de cession et traité de démarcation (po ross. i franc.), St. Petersbourg 1810 (o obwodzie tarnopolskim); — Postanowienie o rozgraniczeniu gubernii litewsko-wileńskiej 1810 (toż po ross.) (DS.).

5706. R. **1810**. Praelectiones in Universitate Vilnensi, Wilno 1810; — Śniadecki Jan, Zagajenie sesyi publicznej uniwersytetu wileńskiego, Wilno 1810; — Popis kandydatów stanu nauczycielskiego, Wilno 1810; — Popis gimnazyum wileńskiego 1810; — Materye z nauk w gimnazyum wołyńskiem 1810; — Rachunek generalnej kasy gimnazyum wołyńskiego 1810; — Czacki T., Odezwa do nauczycieli 1810; Do uczniów, Krzemieniec 1810; Uwiadomienie, Krzemieniec 1810; List do Osińskiego 1810; Tłómaczenie się Czackiego jako wizytatora szkół przed komisyą reskryptem najwyższym 28. września 1810 roku dla rozważania różnych przedmiotów o wołyńskiem seminaryum ustanowioną, 18. grudnia 1810 r. w Żytomierzu podana, b. m. 1810; — Słowacki Euz., Mowa przy zakończeniu roku szkolnego, Krzemieniec 1810; — Zebranie nauk w szkołach połockich, Połock 1810 (DS.).

5707. R. *1810*. Ustanowienie tow. dobroczynności powiatu nowogrodzkiego, b. m. (Wilno) 1810 (Mohilew: Por. E. 1810: Siestrzeńcewicz S.).

5708. R. **1811. Księstwo Warszawskie.** Wypis z protokołu sekr. stanu, W pałacu naszym w Warszawie d. 20. września 1811, Fryd. Aug., Warsz. 1811; — Fryderyk Aug., Dekret egzekucyi podatków (listop. 1811); — Układ Najj. kr. JM. Saskiego z cesarzem austr. względem żup Wieliczki 15. listop. 1811, *zob.* Nr. 5717 (DS.).

5709. R. **1811**. Węgliński Jan (min. skarbu), Instrukcya dla nadstrażników, War. 1811; Instrukcya dla inspektorów wydziałów, Warsz. 1811; Instrukcya rewizorów miejskich i k., Warsz. 1811; Instrukcya dla kontrolorów celnych, Warsz. 1811; — Instrukcya dla pisarzów celnych. War. 1811; — Regulamin kasowy, Warsz. 1811; — Instrukcya dla dozorców magazynowych chleba, legumin i trunków 18. stycznia 1811; — Toż, dla dozorców magazynowych mięsa, opału i światła 16. marca 1811; — Toż, dla dozorców magazynowych furażu 16. marca 1811; — Toż, do spisania kadastru koni W. W. podprefektom i wykomenderowanym oficerom służąca, b. w. m. 1811; — Obwieszczenie względem uregulowania podatku z dóbr duchownych i funduszów duchowych 1811; — Urządzenie rzezi bydła po wsiach księstwa warszawskiego, Warsz. 1811; — Urządzenie naprawy dróg w depart. warszaws. 1811; — Wykaz prawideł przy sądowych obdukcyach visa reperta zwanych, Kraków 1811; — Przepisy i powinności kadetów szkoły artyleryi w Warszawie 1811; — Bystrzycki J., Instrukcya o założeniu saletrarni, Warsz. 1811 (DS).

Szematyzm księstwa warszawskiego, zob. Prawo.

5710. R. **1811. Sejm.** Programma do I. sesyi sejmowej 1811; — Dembowski J. S., Wniesienie na sesyach sejmowych w grudniu 1811; — Wodzyński M., Mowa JW. posła brzeskiego d. 7. grudnia 1811 (o podatkach krajowych); — Ciechanowski F., Mowa bisk. chełms. obrz. gr. kat. w senacie d. 9. grudn. 1811; — Łuszczewski J. P., Mowa ministra w izbie senatorskiej 9. grud. 1811, Warsz. 1811; — Mioduski Jan, Mowa deput. Warszawy w sejmie 18. grudnia 1811; — Węgleński Franc., Mowa posła hrubieszowskiego na posiedz. sejmowem 15. grudnia 1811; — Diehl Karol, Głos deputowanego m. Warszawy cyrkułu 4. d. 15. grudnia 1811; — Matuszewicz T., Mowa ministra z 17. grud. 1811, Warsz. 1812 (toż po niem.); — Owidzki J., Mowa posła lubelskiego na sesyi sejmowej 18. grudnia 1811; — Byszewski T., Głos w sejmie, b. m. 1811; — Godlewski J., Głosy posła maryampolskiego na sejmie roku 1811 z dołączeniem uwag i niektórych sejmu czynności, Warsz. 1814; — Odezwa posła pow. wschowskiego do członków Sejmu 1811; — Programma zakończenia sejmu, Warsz. 1811; — Łańcucki J., Kazanie przy otwarciu sejmu, Warsz. 1811 (DS.).

5711. Wyczechowski P., Projekt utworzenia systemu kredytowego, Warsz. 1811; Tenże, Projekt umorzenia długów prywatnych, Warsz. 1811; — Dembowski J. S., Rozbiór projektu Wyczechowskiego, b. m. 1811; — Gliszczyński A., Uwagi nad projektem amortyzacyi długów ziems., Bydgoszcz 1811; — Miączyński J., Uwagi nad projektem systemu kredytowego, Warsz. 1811; — Tenże, Uwagi nad stanem rolnictwa, Warsz. 1811; — Tenże, Zdanie o powszechnem moratorium, Warsz. 1811; — Projekt do ustanowienia kasy amortyzacyjnej, Rawicz 1811; — Plichta J., O papierowych pieniądzach, Płock 1811 (DS.).

5712. Raczyński I, arcyb., Epistola commonitoria ad decanos super eorum officia, Vars. 1811; — Do duchowieństwa, b. w. m. 1811; — Ostaszewski T., List pasterski, b. m. 1811 (DS.).

5713. R. **1811.** Dembowski J. S., Wniesienie na posiedzeniach dozoru (szkolny depart.) d. 15. lutego 1811, w War. 6. maja roztrząśnione i uwieńczone 1811; — Przepis dla naucz. nauki początkowej, Warsz. 1811; — Otwarcie szkoły prawa i administracyi, Warsz. 1811; — Popis liceum, Warsz. 1811; — Toż, szkoły Pijarów, Warsz. 1811; — Toż, szkoły w Bojanowie 1811; — Toż, szkoły lubelskiej, Lublin 1811; — Toż, szkoły łowickiej 1811; — Krakowskie szkoły depart., Popis półroczny drugi 1811; — Szkoły przygłówne akad. depart. krakowskie 1811; — Program szkoły depart. poznańskiej 1811; — Smolikowski, Na popis szkoły depart. lubelskiej, Lublin 1811; Wykład materyi w szkole międzyrzeckiej 1811 (DS.).

5714. R. **1811.** Staszic St., Zagajenie posiedz. tow. przyj. nauk, Warsz. 1811 DS.

5715. R. *1811.* (Massonia). Matuszewicz T., Posiedzenie nadzwyczajne Wielkiego Wschodu narodowego 1. grudnia 1811, Warsz. 1811; Obraz urzędników Wschodu franc., b. m. 1811 (DS.).

5716. R. *1811.* Sobański B., Głos w sprawie T. Wierzbowicza 1811; J. F. N. (Jaworski), Głos Krakowa do wojska, Kraków 1811 (DS.).

5717. R. **1811. Z Austryacki.** Układ Najj. króla Im. saskiego Xiąż. warszawskiego z Najj. cesarzem austr. względem jednostronnego zarządu żup Wielickzi zawarty r. 1811, Toż po niem.: Staatsvertrag, Drezno 1812; — Księga ustaw cywilnych wszystkim niemieckim dziedzicznym krajom monarchii austr. powszechna, t. 3, Wiedeń 1811 (oryg. po niem.: Oest. Gesetzbuch v. 1. Juni 1811); — Neue Apothekar-Taxe vom 8. März 1811, Lemberg 1811; — Füger M. A., Kurze Darstellung u. Erläuterung des Finanz-Patentes von 20. Hornung 1811, Lwów 1811 (DS.).

5718. R. **1811.** Ordnung der Vorlesungen, Lemberg 1811 DS.

5719. R. **1811. Z Rossyjski.** Aleksander I., Położenije o razmieżewanii lit.-wil. gub. ukazem z 29. maja 1811, Grodno 1811, *zob.* Nr. 5705; — Położenie gubernii grodzieńskiej, Grodno 1811 (DS.); — Ukaz Aleksandra II. 2. grudnia 1857 r. i memoryał hr. de Maistre z d. 28. grudnia 1811 przedł. Aleksandrowi I., nap. Mann M., Dod. Czasu 1859 III. 9.

5720. Porządek obchodu imienin Aleksandra I., Wilno 1811; Reddig Józef. Kazanie na zaczęcie wyborów gubern. wołyńskich 1811 (DS.).

5721. R. **1811.** Instrukcya dla honorowych szkół dozorców ustanowionych 26. sierpn. 1811 (Czartoryski A. J.), Wilno 1811; — Razumowski hr., Zalecenie dane uniw. wileńskiemu, Wilno 1811; — Praelectiones in universitate vilnensi, Wilno 1811, Toż po pol.: Prospekt lekcyj 1811; — Śniadecki J., W d. 15. wrześ. 1811, Zagajenie posiedzenia uniwersytetu (2 ed.), Wilno 1811; — Dowód rocznego postępu w naukach, Wilno 1811; — Toż, Mińsk 1811; — Materye z nauk w gimn. wołyńskiem, Krzemieniec 1811; — Wzór i porządek nauk w gim. wołyńskiem, Krzemieniec 1811; — Rachunek kasy gimnazyum wołyńskiego 1811; — Czacki T., Odezwa do uczniów, Krzemieniec 1811; — Olędzki F., Mowa w gimn. wołyńskiem, Krzemieniec 1811; — Popis gimnazyum w Mohylewie, Mohylew 1811; — Treść nauk w szkole pow. słuckiej, Wilno 1811 (DS.).

5722. R. **1812. Księstwo Warszawskie.** Informacya dla Rad departamentowych w skutku artykułów 6. i 19 depart. N. Pana na d. 18. stycz. 1812; — Informacya względem podatku patentowego od kunsztów, handlów, professyi, rzemiosł i rękodzieł, b. m. i r. (Warsz. 1812); — Instrukcya dla władz skarbowych względem poboru czopowego w miastach i kontrolowania takowego, War. 1812; — Regulamin wolnego handlu solą w X. Warszawskiem m. października 1812; — Regulamen admin. dochodu skarbowego z monop. tabaki i tytoniu 1812; — Urządzenie względem oclenia towarów pocztą przesyłanych, Warsz. 1812; — Matuszewicz T., Vortrag über das Finanzgesetz, Dresden 1812; — Tabela ewaluacyjna zagranicznych pieniędzy kurs w kraju mających d. 1. sierpnia 1812 (przez ministra skarbu) (DS.).

5723. R. **1812.** Organizacya notaryuszów, Warsz. 1812 DS.

5724. R. **1812.** Łuszczewski J. P., Mowa ministra przy zapr. dyrekcyi edukacyi publicznej, 7. stycznia 1812; — Lipiński J., Sprawa z pięcioletniego urzędowania Izby edukacyjnej, 7. stycznia 1812, Warsz. 1812 (toż po niem.: Rechenschaft von der fünfjährigen Amtsführung, Warsch. 1812); Plan nauk dla szkół departamentowych, b. w. m. i r. (War. 1812); Wewnętrzne urządzenie szkół departamentowych, Warsz. 1812; Wewnętrzne urządzenie szkół wydziałowych, War. 1812; — Instrukcya dla nauczycieli co do karności szkolnej, Warsz. 1812; — (Potocki S.) Urządzenie wewnętrzne szkół podwydziałowych, Warsz. 1812 (wewnątrz instrukcye dla nauczycieli i uczniów); — Popis liceum warsz., Warsz. 1812; — Popis szkoły Pijarów, War. 1812; — Popis szkoły kaliskiej 1812; — Program szkoły wydziałowej, Warsz. 1812; — Linde S. B., Mowa na popis liceum, Warsz. 1812; — Wypis uczniów szkół koprzywańskich 1812; — Rektor i zgromadz. prof. szkół lubelskich na publ. popis uczniów zapr., Lublin 1812; — Rozkład nauk, Lublin 1812; — Popis uczniów, Lublin 1812; — Wykład materyi w szkole międzyrzeckiej 1812; — Na publiczny examen kadetów, Bydgoszcz 1812; — Sierakowski Seb., Podanie do uniw. Jagiell. tyczące Lankastra 1812 (DS.); — Głuszyński P., Rys historyczny działań dyrekcyi edukacyi narodowej przez 10 letni przeciąg czasu od początku 1812 r. do końca 1821 r., Warsz. 1831.

5725. R. **1812.** Zarzecki Stanisław, Głos W. Prezydenta municyp. miasta w. Krakowa, miany przy instalacyi Rady municypalnej d. 13. kwietnia 1812 DS.

5726. R. **1812.** Staszic St., Zagajenie posiedzenia tow. przyj. nauk, War. 1812; — Wypis członków tow. przyj. nauk, R. tow. warsz. przyj. nauk 1812 VIII.; — Testament Hugona Kołłątaja, Astrea 1821, Korespondent płocki 1882 Nr. 55, 56.

5727. R. *1812.* Dornfeld Fr., Usprawiedliwienie rekursu Stan. hr. Ossolińskiego, opiekuna nieletnich Kuszlów, przeciw wyrokowi 18. stycznia 1812, że trup pod imieniem Anny Ossolińskiej w kościele XX. Reformatów w Białej r. 1791 złożony jest fałszywy, a tem samem metryka pogrzebowa jest fałszywa, Warsz. 1814; Wiśniewski Baltazar, Odpowiedź kolonistów dóbr pojezuickich Białołęki w sprawie W. Alex. Praszaka, Warsz. 1812 DS.

5728. Rocznik teatru narodowego, Warsz. 1812 DS.

5729. Oborski A., Przepisy polowe w czasie boju dla jazdy lekkiej (z franc.), Warsz 1812 DS.

5730. Poczet braci Massonów, Warsz. 1812; Posiedzenie nadzw. Wschodu, Warsz. 1812 (DS.).

5731. **Wojna 1812 r.** Goujon A., Campagnes de Russie et de Saxe (1812 à 1813) (Bulletins officiels) t. III., Paris 1821, *zob.* Nr. 5540; — Ségur, Hist. de Napoléon pendant 1812, Paris 1825 t. 2; — Auriol Ch., Retraite du 10. Corps, *zob.* Nr. 1538; — Clausewitz C. v., Hinterlassene Werke, Berlin 1835, 2. ed. 1870; — Bernhardi Th., Denkwürdigkeiten d. k. russ. Generals Gr. v. Toll, Leipzig 1856—58 t. 4; — Cathcart G., Commentaries on the war in Russia and Germany 1812—13, London 1850; — Wilson R., Private diary of 1812—14, London 1861 t. 2; — Tenże, Narrative of events, London 1859; — Grave C. L., Skizzen z. einer Gesch. des russ. franz. Krieges 1812 und 1813, Leipzig 1814; — Schlippenbach A., Beiträge, Mitau 1814; — Seydlitz, Tagebuch, Berlin u. Posen 1823 (Por. Droysen, Leben Yorks, 3. Aufl., Berlin 1866); — Matieriały dla istorii wojny 1812 g., Zapiski Barklaja de Tolli, Wojennoj Żurnał 1859 IV.; — Barklai de Tolly, Izobrażenie wojennych diejstwij pierwoj armii 1812 g., Cztenia w imp. obszcz. ist. 1858, Odb., Moskwa 1859 (tłóm. Smitt, Zur Aufklärung über den Krieg 1812, Berlin 1861); — Bogdanowicz M., Istorija oteczestwiennoj wojny, Petersburg 1859—60 t. 3 (po niem.: Baumgarten, Leipzig 1862—63 t. 3); — Michajłowskij-Danilewskij, Opisanie oteczestwiennoj wojny w 1812 g., Petersb. 1839 (po niem.: Goldhammer, Riga 1841—1844) (Por. Bernhardy Th., Der Feldzug 1812, Sybels H., Ztschrft. 1869 IX.); — Listy Konstantego 1812—14, Russkij Archiw 1842; — Żukow Iw., Myśli i zamieczanija o planie, Cztenija 1867 IV.; — Liprandi J., Wojna 1812, tamże 1869 I.; — Połtorackij, Wojennyj ist. atłas wojn. 1812—15 g., 1860 (Por. Wojennyj Sbornik 1860 XV.).

5732. **Pradt D. D.**, Histoire de l'ambassade à Varsovie en 1812, Paris 1812 (wiele wydań i tłóm. niem.).

5733. **Zbiór** pism dotyczących powstania król, pol. nar. w Krakowie d. 30. lipca 1812, Kraków 1812 (wyszło Nrów 18).

[Obejmuje: Mowa Napoleona, pieśń wojenna J. Niemcowicza, Odezwy Ad. Czartoryskiego

i Mac. Azulewicza Tatara, Oda z okoliczności ogłoszenia Polski F. Wężyka, Pieśń wieśniaków przez Wojc. P(otockiego), Mowa X. Jabłonowskiego, List Iwana Sergiewicza do imp. Aleksandra, Wiersz na cześć Napoleona przez J. Niemcewicza, Na urodz. Napoleona przez Wężyka, Od Polek przez M., Pieśń wojenna Litwinów przez M. M(olski?), List Amilk. Kosińskiego, Mowa Alex. Linowskiego, Wiersz do wojska polskiego przez Fr. Wężyka, Kazanie J. Woronicza, List Jerzego Montwida do T. Gedwiłły, Oda z okoliczności aktu konfederacyi przez K. T(ymowskiego), Do braci naszych w służbie moskiewskiej przez tegoż, Opis Moskwy, List Sam. Szczymena do Wasila Bebechowa, In redivivum regnum Poloniae, Wiersz na 3. obchód rocz. uwolnienia Krak. przez A. M(arkiewicza), List Jana Przybicy, List Józefa Margiewicza, List Bened. Songayły, Opis Petersburga, List Franc. Onoszka, List And. Towgina, List Jacka Szoblewicza, Wiersz na imieniny Napoleona przez Ant. Sykłowskiego, List Tom. Muchawieckiego, List Wilhelma Karlshoffa, List Wł. Pomiana, O zwróceniu przemysłu żydów do użytecznych powołań, Oda z ogłoszenia król. pol. przez Józefa Tad. Mich. Sk rzewskiego].

Gazety współczesne. zob. Kroniki.

5734. **Napoleon I.** Wybicki J., Discours prononcé le 30. Mai 1812 sur la frontière pour saluer Napoleon sur la frontière 1813; — Napoleon I., Odezwa do wojska w głównej kwaterze naszej w Wiłkowyżkach 22. czerwca 1812; — Decors, Entrée de S. M. l'Empereur (Napoleon) dans Vilna, Paris 1812; — Wybicki J., Discours de la députation, adressé à Napoleon (toż po pol.: Mowa 11. lipca 1812 w Wilnie miana) 1812 (wiele wydań) (DS.), *zob.* Nr. 5735.

5735. **Sejm 1812.** Dyaryusz sejmowy, Warsz. 1812 (str. 64); — Uniwersał oznaczający dzień na rozpoczęcie obrad sejmowych, Warsz. 1812; — Bulletin de la diète, Séance du 26. Junii 1812 Nr. 1. Impr. du Gouvernement 1812; — Woronicz Jan Paweł, Kazanie przy otwarciu sejmu d. 26. czer. 1812, Warsz. 1812 (toż po franc.); — Czartoryski A., Mowa marszałka sejmu miana na pierwszej sesyi dnia 26. czerwca w senacie, Na 2giej stronie: Tegoż mowa w izbie poselskiej miana dnia 26. czerwca 1812; Głos na drugiej sesyi sejmowej 1812 r., b. m. i r. (str. 16, 2 ed.); — Akt konfederacyi generalnej 28. czerwca, Warsz. 1812 (wiele wydań) [Stawiarski Ign. Fr., Myśli nad aktem konf. gen. 1812]; — Matuszewicz T., Szanowny senacie! Prześwietna Izbo poselska! 1812; — Dembowski J. S., Głos na sesyi sejmowej d. 28. czerwca 1812; — Wielhorski Józef, Zastępca min. woj. gener., Do wojska polskiego d. 29. czerwca 1812 (zawiadamia, że sejm na czele z Ad. Czartoryskim zawiązał się w konfederacyę); — Wybicki Józef, Mowa jako prezesa konfederacyi generalnej 1812; — Konfederacya gen. Królestwa polskiego, Uniwersał donoszący wszystkim mieszkańcom o rozpoczęciu jej czynności, Działo się w Warszawie 30. czerwca 1812; Toż, Odezwa konfederacyi generalnej do wojska narodowego 30. czerwca, Warsz. 1812 (plakat całoark.); Toż, Działo się d. 1. lipca w Warsz. 1812; Do Polaków w służbie moskiewskiej przytrzymanych i broń przeciw ojczyźnie nosić przymuszonych, Uchwalono w Warszawie d. 7. lipca 1812; — Odezwa do dam (względem dostarczenia szarpii i bandaży dla wojska), Warsz. 1812 (DS.), *zob.* Nr. 5740.

5736. Ciechanowski Er. (bisk. chełmski), List pasterski z okoliczności wskrzeszenia Polski pisany w d. 29. czerwca 1812; List pasterski z okoliczności śmierci Pawła Łuszczewskiego min. spraw wewn. pisany d. 5. lipca 1812; — Gawroński A., List pasterski do dyeceyan z okoliczności wskrzeszenia Polski datowany 10. lipca 1812 (DS.).

5737. **Litwa 1812.** Romer Michał (prezydent Wilna), Ogłoszenia, uwiadomienia i t. p. z r. 1812 (dat. w Wilnie d. 2. Julii 1812, dat. na ratuszu wileńskim 4. Julii, 8. Julii, 13. Julii, 15. Julii, 23. Julii, 28. Julii, 4. Augusta (trzy), 5. Augusta, 7. sierpnia 1812), *zob.* Nr. 5731; — Niemcewicz J. U., Listy litewskie, Warsz. 1812; — Chodźko J., Litwa oswobodzona, kom. Mińsk 1812: — Sierakowski Józef, Głos zapraszający do aktu konf., Wilno 1812 (2 ed.); — Ofiara osobista podatku, Wilno 1812; — Komisya tymczasowego rządu ks. litewskiego, Odezwa, b. d., Wilno 1812; Odezwa do obywateli, Dan na sesyi dnia 6. lipca 1812; Do Polaków w służbie rosyjskiej zostających, 7. lipca 1812; Odezwa 10. lipca 1812; — Jomini, le général gouverneur, Ordre du jour. De la place de Vilna, Vilna le 20. Juillet 1812: — Tenże, Na skutek rozkazów J. O. księcia Wagram i de Neuchâtel postanowiono co następuje 1812; — Kosielski Kaj., Uwiadomienie od komendanta gwardyi narodowej w Wilnie, Wilno 26. lipca 1812; — Komisya tymczasowego rządu w ks. litewskiem (troskliwa o bezpieczeństwo obywateli) 29. lipca 1812; Następujące stanowi dla sądownictwa prawa, Dan na sessyi 29. lipca 1812; Dla wybrania delegatów czyli posłów na sejm konfederacyi jeneralnej Królestwa polskiego sejmikom następujące przepisuje prawa, Dan na sesyi 29. lipca 1812; Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tem wiedzieć należy, Dan w Wilnie 31. lipca 1812; Dan w Wilnie 1. sierpnia 1812; Dan w Wilnie 17. września 1812 (wezwanie duchownych do opłaty od przywilejów i prezent); Uważając potrzebę podzielenia pracy podprefektur powiatowych, Dan w Wilnie na sesyi 23. października 1812; — Horain J. N. (prezydent Wilna), Działo się na sesyi municypalności miasta Wilna na ratuszu wileńskim d. 31. Octobr. 1812; Wilno na sesyi 14. listopada 1812; Prawidła policyjne, b. m. i r. (Wilno 1812); — Odwrót Francuzów z Moskwy, Wilno 1812 *zob.* Nr. 1538; — Hogendorf (hr. de, gen. dyw. adj. ces. gub. gen. Litwy), Rząd główny L

twy w kwaterze głównej w Wilnie 6. listop. 1812 (rozkaz dzienny).

5738. R. **1812.** Mieroszewski S., Mowa 25. lipca i zbiór pism powstania król. Pols., Kraków 1812, *zob.* Nr. 5733.

5739. R. **1812.** List Kościuszki, Ateneum 1881 I.; — L. Dębicki, Z teki politycznej Puław r. 1812, Przew. nauk. lit., Lwów 1885; — Lisicki H., Listy ks. M. z Czartoryskich Wirtembergskiej do T. Mostowskiego, Gaz. lw. 1885 Nr. 171—176; — Falkowski J., Obrazy (t. IV., listy Nakwaskiej); — List Moszka Jankiela, Pam. warsz. Bentk. 1815.

5740. R. **1812.** Rapport Rady ministrów do króla d. 27. listopada 1812; — Konfederacya generalna królestwa polskiego, Działo się w Warszawie d. 20. grudnia 1812; — Poniatowski J., Rozkaz dzienny 21. grudnia 1812; — Tenże, List okólny do marszałków posp. ruszenia depart. w Warszawie dnia 24. grudnia 1812 (DS.).

Szematyzm władz król. Polskiego (Kal. krak. r. 1812), zob. Prawo.

5741. **Aleksander I.**, Proklamacya, Wilno 12. grudnia 1812 (amnestya dla tych, co z Napoleonem łączyli się); Proclamation de l'empereur de Russie 25. decembre, Vilno 1812; — Kutuzow (generał feldmarsz. ks.), Objawienie (po pol., ros. i niem.), Wilno 27. grudnia 1812 (d. 8. stycznia 1813, polecające by urzędnicy X. warsz. pozostali przy urzędach) (DS.).

5742. Odezwa Rosyanina 17. lipca 1812 na forpocztach pod Dźwiną i odpowiedź grenadyera francuskiego 1812; Odezwa do Niemców Barelay'a de Tolly, Odpowiedź Niemca, Wilno 1812 (DS.).

5743. Kazania, por. E. 1812: Dłuski, Łańcucki, Pohl; Pieśni, por. E. 1813: Bielski, Markiewicz, Napoleon I., Skórkowski, Słowacki E., Tymowski, Wężyk; Mapy, por. E. 1812: Engelhardt, Schauplatz.

5744. R. **1812. Z. Austryacki.** Cyrkularz względem jarmarków w dni świąteczne. Lwów 1812; — Edictorum continuatio, *zob.* Nr. 4498 (DS.).

5745. R. **1812.** Ordnung der Vorlesungen, Lemberg 1812 DS.

5746. R. **1812. Z Rossyjski.** Aleksander I., Przywilej na jezuicką akademię 1812; — Lenartowicz K., Urządzenie komitetu szlachetnej młodzi przy szkole wyższej połockiej XX. Pijarów na Białej Rusi, b. w. m. 1812; — Instrukcye do układania po gimnazyach i szkołach powiatowych zapisów w przedmiotach różnych nauk, wyd. r. 1812, Wilno 1814; — Odezwa od komitetu religii i oświecenia, Wilno 28. listop. 1812; — Ogłoszenie lekcyj w uniw. wileńskim, Wilno 1812; Toż, Praelectiones (1812), Prospect (1812); — Franck J., Acta instituti clinici, Wilno 1812; — Materye z nauk w gim. wołyńskiem, Krzemieniec 1812; — Czacki T., Odezwa do uczniów, Krzemieniec 1812; — Tenże, Uwiadomienie o konwiktach, Krzemieniec 1812; — Osiński B., Przemowa przy objęciu gimn. wołyńskiego przez Sciborskiego 1812; — Maciejowski M., Na popis gimnazyum białostockiego, Białystok 1812; — Czacki T., Mowa przy otwarciu gimn. w Kijowie, Krzemieniec 1812; — Rzewuski A., Toż, Krzemieniec 1812; — Dowód postępu w naukach, Mińsk 1812; — Materye na popis, Mohilew 1812; — Juventus scholarum Zboroviensium, Krzemieniec 1812 (DS.)

5747. R. *1812.* Rachunek roczny kasy wileńs. tow. dobrocz., Wilno 1812 DS.

5748. R. **1813. Traktat w Kaliszu.** Niemann W., Der Vertrag von Kalisch vom 27.—28. Februar 1813 und unsere Ostgrenze, Raumers hist. Taschenbuch, Leipzig 1879; — York und Paulucci, Actenstücke und Beiträge zur Gesch. der Convention in Tauroggen, Leipzig 1865; — Diplomatische Geschichte der Jahre 1813, 1814, 1815, Leipzig 1863 t. 2; — Bogdanowicz M., Istorija wojny 1813 i 1814, Gesch. des Krieges 1814, Ptrsb. u. Leipzig 1863—69; — Artois (d'), Relation de la défense de Danzig en 1813, Paris 1823; — Bassano H. B. M., Rapport à l'empereur et roi en date du 1. avril 1813 et réponse à ce rapport, Londres 1813; — Mowa cesarza Napoleona miana do oficerów polskich pod Fulda dnia 20. października 1813, Dz. Pozn. 1868 Nr. 234; — Baudouin Courtenay, Korespondencya poufna exagenta dyplomatycznego 1813—19, Kraj 1886 Nr. 13—15 i 18.

Mowy i wiersze na śmierć J. Poniatowskiego, zob. Kroniki.

5749. R. **1813. Księstwo Warszawskie.** Obwieszczenie o ustanowieniu Rady najwyższej tymczasowe w X. war. 1813, *zob.* Nr. 5741; — Bogusławski Łuk., Mowa przy otwarciu najw. trybunału król. Pol. w d. 5. listopada 1813 (Warsz.); — Obwieszczenie do wsiów depart. poznańskiego 1813 (DS.).

5750. Sołtyk M., Obwieszczenie o zgonie A. Gawrońskiego bisk. krak., Kraków 1813.

5751. Lipiński J., Instrukcya względem opłat od uczniów, Warsz. 1813; — Tenże, Mowa miana przy końcu popisu publicznego konwiktorów na Żeliborzu d. 30. lipca 1813; — Prażmowski, Mowa na posiedzeniu szkół pijarskich 1813 (DS.).

5752. Kiedrzyński T. E., Wywód sprawy sukcesorów po Józ. hr. Gołuchowskim w sądzie apel. ks warsz., Warsz. 1813 DS.

5753. Rocznik teatru nar. warsz., Warsz. 1813 DS.

5754. Dostrzeżenia meteorologiczne od 1813—1824, R. tow. warsz przyj. nauk 1825 XVIII.

5755. R. **1813. Z. Austryacki.** Manifest cesarza Austryi (przeciw Napoleonowi), Lwów

1813; — Goess P. (Landesgouverneur), An den Adel Galiziens (Aufruf wegen Stiftung eines Kaiser-Ulanenregiments in Galizien), Lemberg 19. Dezember 1813, Toż po pol.: Odezwa do szlachty galicyjskiej, Lwów 1813; — Edictorum continuatio, *zob.* Nr. 4498 (DS.).

Lemberger Zeitung, zob. Kroniki.

5756. Angełłowicz A., Literae pastorales 3. października 1813 de restaurato capit. metropol., Leop. 1813 DS.

5757. R. **1813**. Ordnung der Vorlesungen, Lwów 1813; — Goess P., Rede des galiz. Landes-Gouverneurs bei Dekorirung des Prof. und vormaligen Universitäts-Rektor zu Krakau Franz Kodesch mit goldenen Ehrenmedaille im akadem. Saale zu Lemberg am 9. Mai 1813, Lemberg 1813; — Kodesch v. T. Fr., Dankrede für dessen Dekorirung, Lemberg 1813; — Tenże, Gegenrede auf die Rede des Prof. Pollak bei Ausstellung seines Bildes, Lemberg 1813 (DS.).

5758. R. **1813**. **Z. Rossyjski**. Szłykow, Ogłoszenie 1813 r. co do zaraźliwych chorób między jeńcami (po pol. i ros.), Wilno 1813, *zob.* Nr. 5749.

5759. W dzień imienin Najjaśn. Imperat. Alexandra 30. sierpnia, Wiersz od mieszkańców Litwy 1813 DS.

5760. Praelectiones in univ. vilnensi, 1813; — Ogłoszenie lekcyj w uniw. wileńskim, Wilno 1813; — Materye z nauk w gim. wołyńskiem, Krzemieniec 1813; — Wykład materyi w gimn. wileńskiem, Wilno 1813; — Toż, w szkole międzyrzeckiej, Krzemieniec 1813; — Toż, w szkole zbaraskiej 1813 (DS.).

Mowy na śmierć T. Czackiego, zob. Kron.

5761. R. **1814**. **Diplomatische** Korrespondenz über Polen 1814, Minerva 1815 i Allgemeine Zeitung, Ergänzblätter 1847, *zob.* Nr. 5779; — Appel aux alliés, Paris 1814; — Appeal in behalf of Poland, London 1814; — Napoleon I., Copie de la lettre au Général Vincent Krasiński le 4. Avril 1814; — Odezwa Rady departamentu Sekwany, Mińsk 1814; — Rakowiecki Ign., Rede über den Krieg, Dorpat 1814; — Tenże, Rede am Friedenfeste, Dorpat 1814 (DS.).

5762. **Pius VII**, Constitutio qua Soc. Jesu in statum pristinum restituitur 1814 DS.

5763. R. **1814**. **Księstwo Warszawskie**. Aleksander I. do jen. gub. Xięstwa warsz. aktualnego tajnego radcy Łańskiego d. 1. lutego 1814 (po pol. i ros., względem administrowania X. warsz.); — Konstanty W. X., Rozkazy dzienne do wojska pol. 1814, *zob.* Nr. 5731; — Przepis służby dla szpitalów wojskowych, War. 1814; — Taksa lekarstw, Warsz. 1814; — Łańcucki J. W., Do Pawła Awaryna radcy stanu 29. czerwca 1814; — Węgrzecki St., Głos prezydenta miasta, komendanta naczelnego gwardyi narodowej warszawskiej, 8. września 1814 (przy wchodzie wojsk polskich), Warsz. 1814; — Rościszewski J. (zastępca prefekta), Toż, War. 1814; — Tenże, Głos zastępcy prefekta podczas przyjęcia zwłok X. J. Poniatowskiego 9. września 1814; — Linowski A., Mowa radcy przy oddaniu ciała Józefa Poniatowskiego do Warszawy przywiezionego, War. 9. września 1814 [Wiersze, por. **E.** 1814: Molski M., Przybylski; Por. **E.** 1814: Aleksander I., Kapelli] (DS.).

5764. Gołaszewski J. Kl. (bisk. wigierski, senator), List pasterski do dyecezyi wigierskiej względem powszechnego oświecenia, Warsz. 16. lipca 1814; — Lipiński A., Mowa do księdza Górskiego bisk. wileńskiego 1. stycznia 1814 w Kielcach 1814 (DS.).

5765. R. **1814**. Taryfa domów miasta Warszawy i przedmieścia Pragi z wielu użytecznemi informacyami, Warsz. 1814 DS.

5766. R. **1814**. Staszic St., Przemowa człon. dyr. edukacyi nar., Warsz. 1814; — Tenże, Ostatnie do współrodaków słowo, War. 1814; — Popis liceum warsz., War. 1814; — Popis szkół pijarskich, War. 1814; — Popis szkół ewang., War. 1814; — Linde S. B., Mowa na popis liceum, Warsz. 1814; — Popis szkoły kaliskiej, Kalisz 1814; — Toż, w korpusie kadetów, Kalisz 1814; — Popis szkoły lubelskiej 1814; — Popis szkoły poznańskiej 1814 (DS.).

5767. R. *1814*. Urządzenie kasy wdów dla ks. ewang., Warsz. 1814 DS.

5768. Ziemięcki Fr., Odpowiedź ze strony Mikołaja Krzywiec Okołowicza sędziego appel. król. polskiego na rekurs brygady Józefa Rautenstraucha. War. 1814; Kozłowski K., Drugi głos odpowiedzi na replikę w sprawie generała brygady J. Rautenstraucha i Mikołaja Okołowicza sędziego apel. król polskiego, b. w. m. dr. i r. (War. 1814?).

5769. R. *1814*. Sokolnicki M., Mowa z okazyi obch. pogrzebu za duszę Leszczyńskiego 1814; Procés verbal de la fetè à Nancy (Leszczyński St.) 1814 DS.

5770. R. *1814*. Masonia, por. **E.** 1814: Surowiecki K.

5771. R. **1814**. **Kraków**. Dziennik departamentu krakowskiego 1814, *zob. Kroniki;* — Lista osób ze zgromadzenia Miłos. i Banku pobożnego, Kraków 1814; — Kamieński T. A., Powitanie Aleksandra I. imp. Rossyi w dniu przybycia 20. września 1814 do Krakowa 1814 (DS.).

5772. Młodecki K., O polepszeniu stanu włościan, Radom 1814; Jaroński Józef, Projekt o polepsz. losu włościan, Kraków 1814 (DS).

5773. Index lectionum in univ. Jagiell. 1814—1815; — Popis szkoły krakowskiej 1814; — Sawiczewski J., Mowa w kolegium nowodworskiem, Kraków 1814 (DS.).

5774. R. **1814. Z. Austryacki**. Franciszek I. ces., Patent o mielnikach i ich obowiązkach, Lwów 1814; — Edictorum continuatio 1814, *zob.* Nr. 4498 (DS.).

5775. Ordnung der Vorlesungen, Lemberg 1814 DS.

5776. Diamand D., Die Frage ob eine jüdische Unterschrift die gesetzliche Beweiskraft einer Urkunde begründet mit vorzüglicher Rücksicht auf das Kreisschreiben vom 15. November 1814. Lemberg 1841.

5777. R. **1814. Z. Rossyjski**. Mackiewicz Fr. B. Ł., Przy otwarciu komitetu biblijnego 30. sierpnia 1814 w Kamieńcu Podolskim przez bisk. nominata w dyec. podol. kamieniec., Kamieniec 1814 DS

5778. R. **1814**. Ogłoszenie lekcyj w uniw. wileńskim 1814; — Conspectus praelectionum in acad. plocensi, Polociae 1814; — Materye z nauk w gimn. wołyńskiem, Krzemieniec 1814; — Wykład materyi w gimn. wileńskiem. Wilno 1814; — Toż, w szkole międzyrzeckiej, Krzemieniec 1814; — Toż, w szkole zbaraskiej 1814; — Przepisy względem pożyczania ksiąg z bibl. un. wileńskiego 1814.

Listy Jana Śniadeckiego z r. 1814, zob. Nr. 5227.

5779. R. **1815. Kongres wiedeński**. Schoell M., Actes du Congrès de Vienne. Paris 1815; — Flassan Gaetan, Histoire du Congrès de Vienne, Paris 1815 t. 3; — Klüber, Actes du congrès de Vienne, Erlangen 1815—1835 t. 9; — Tenże, Uebersicht der dipl. Verhandlungen des Wiener Congressen. Erlangen 1815; — D'Angeberg, Le Congres de Vienne, Paris 1864 t. 4; — England, Russland und Polen, Diplomatische Correspondenz aus der Zeit des Wiener Congresses. Nach den Times und State-Papers. Brüssel 1847, *zob.* Nr. 5761; — Dyaryusz Sieina 1814—1815, Sybels H. Z. 1889 (por. L. F-l, Kwart. hist. 1889 str. 179); — Dowody (1830-1831, tyczy się kongresu wiedeńskiego) [E. V.]; — Chodźko L., La Pologne et le congrès de Vienne en 1815. Note officielle écrite à Varsovie le 14. Juillet 1831; — Z dzieła: Essai sur la diplomatie ks. Adama Czartoryskiego, przez Antoniego M., Czas 1872 Nr. 291 i n.; — Memoryał hr. Pozzo di Borgo, Skarbiec Sienkiewicza I.; — Treitschke, Preussen auf dem Wiener Kongresse, Berlin 1874; — Dohm K., Prawo Prus do Gdańska, Denkwürdigkeiten meiner Zeit, Hannover 1815 t. II.; — Conventionen zwischen den Höfen von Wien, St. Petersburg und Berlin in Folge der mit Herzogthum Warschau am 3. May, Wien 1815; — Traité de paix entre l'Empereur et le Roi de Saxe 1815 (toż po pol.); — Traité d'amitié à Vienne, Vars. 1815 (toż po pol.); — Traité additionel rélatif à Cracovie, Var. 1815 (toż po pol.) [Kongres wiedeński, por. E. 1814: Kopczyński].

5780. R. **1815. Królestwo Polskie**. Aleksander I., Odezwa do Polaków z Wiednia 13. (25.) maja 1812, zawiadamiająca, że Xtwo warszawskie przechodzi pod jego panowanie w moc postanowienia kongresu (po pol., ros. i franc.) 1815; — Rząd tymczasowy król pol., Organizacya ministerstwa spraw wewn., Warsz. 1815; — Uchwała Rady najw. wzgl. spraw z rządem pruskim i austr., Warsz. 1815; — Zasady konstytucyi król. polskiego, Warsz. 1815; — Ustawa konstytucyjna Królestwa Polskiego, Charte constitutionelle du royaume de Pologne, Warsz. 1815 (po pol. i franc.), 2. ed. Kraków 1816, 3. ed. 1830; — Toż (na końcu Odezwa namiestnika do narodu, na arkuszu), Warsz. 1815, 2. ed. Warsz. 1816, Petersb. 1816; — Toż, i statuta organiczne Królestwa Polskiego (po pol. i franc.), Warsz. 1816 (str. 249); — Prawo względem reprezentacyi narod., War. 1815; — Organizacya Królestwa Polskiego, Warsz. 1815; — Organizacya sądu najw instancyi, Warsz. 1815; — Kodeks krymi nalny dla wojska polskiego, Warsz. 1815 - — Prawo względem mennicy, War. 1815; — Rota przysięgi na wierność, War. 1815; — Uwolnienie od przysięgi mieszk. X. war.; 1815; — O reprezentacyi narodowej, Pam. warsz. 1815 t. II.; — Uwagi nad pismem o reprezentacyi narodowej, D. D. z B., tamże; — Wawrzecki T., Mowa miana w dzień obchodu uroczystości ogłoszenia Królestwa Polskiego 20. czerwca 1815, War. 1815; — Prażmowski A., Kazanie na ogł. Król. Pol., War. 1815; — Radziminski gen., Głos JW. prefekta departamentu lubelskiego przed wykonaniem przysięgi, Lublin 1815; — Saphirstein H., Mowa z okazyi ogłoszenia Królestwa, Lublin 1815; — Rościszewski J. K., Rozrządzenie uroczystości wjazdu cesarza, Warsz. 10. listopada 1815 (plakat); — Węgrzecki Stan., Mowa prezydenta miasta Warszawy na powitanie Aleksandra I. w listopadzie 1815 (3 ed.); — Czartoryski Ad. J. ks., Discours etc. lors de la promulgation de la Charte constitutionelle 24. Decembre (trad. du pol.), Varsovie 1815 (toż po niem.); — Karta carstwa polskawo 1815 [Wiersze, por. E. 1815: Aleksander, Molski].

5781. R. **1815.** Lipiński Józef, O edukacyi publ., Warsz. 1815; — Tenże, Projekt do urządzenia hierarchii akademickiej w krajach xięstwa warsz., Warsz. 1815; — Potocki S. i Surowiecki, Projekt urządzenia hierarchii akad., Warsz. 1815; — Linde B. S., Mowa na popis liceum, Warsz. 1815; — Krzyżanowski A., Mowa na zaczęcie szkół, Płock b. w. r. (1815); — Popis liceum, War. 1815; — Toż, szkoły Pijarów w Warsz. 1815; — Toż, szkół ewang., Warsz. 1815; — Popis szkoły kaliskiej 1815; — Toż, lubelskiej

1815; — Toż, szkoły kadetów w Kaliszu 1815 (DS.).

5782. R. **1815.** Pieniążek S., Mowa na sejmiku 1815; — Grzymała Wojciech, Głos JW. prezesa rady depart. lubelskiej, Lublin 1815; — Dąbrowski J. A., Mowa przy wstąpieniu na urzędowanie 1. czerwca 1815 w Żytomierzu 1815; — Szaniawski Fr. ks., Przemówienie z powodu pośw. chorągwi 1815 (DS.).

5783. Maruszewski F., Uwagi o wydobyciu włościan w Polsce z teraźniejszego ich stanu (do komitetu X. Warszawskiego), Warsz. 1815; Neymann J., Plan de la civilisation des classes laborieuses en Pologne, Vars. 1815 (DS.).

5784. R. **1815.** Towarzystwo warsz. przyj. nauk, O składki na pomnik Kopernika 1815; — Tomorowicz J., Opis ustaw wydz. lekarskiego tow. dobrocz. warsz., War. 1815; — Rocznik tow. dobrocz. warsz., War. 1815; — Wezwanie tow. dobrocz., Lublin 1815; — Ustawa tow. król. gosp. roln., Warsz. 1815; — Instrukcya co do uporządkowania towarzystw ogniowych, Warsz. 1815 (DS.).

5785. Kiedrzyński F. E., W sprawie rekursu sukcesorów Kazim. hr. Ossolińskiego, Warsz. 1815 DS.

5786. Rocznik teatru warsz., Warsz. 1815 DS.

5787. R. *1815.* Mikłaszewski J., Głos (masson.), b. w. m. 1815; Miączyński J., Głos na posiedz. konfraterni, Kraków 1815 (Por. E. 1815: Brodziński)

5788. R. **1815. W. m. Kraków.** Traktat dodatkowy tyczący się miasta Krakowa, *zob.* Nr. 5779 — Kraków, Podział miasta i jego okręgu, Kraków 1816; — Siarkowski Seb., Do senatu w. m. Krakowa 1815; — Program ogłoszenia bytu Krakowa 1815; — Woronicz Jan Paweł, Obwieszczenie o objęciu administracyi biskupstwa i dyecezyi krakowskiej, Kraków 1815 (DS.).

5789. R. **1815.** Index lectionum in univ. Jagiellonica, Crac. 1815; — Popis szkoły krakowskiej 1815 [DS.).

5790. R. **1815.** Constitutio soc. liter. Crac., Kraków 1815; Statut tow. nauk. krakowskiego, Kraków 1815 (DS.).

5791. R. **1815. Z. Austryacki.** Cyrkularz o postąpieniu z obcymi, Lwów 1815; — Toż, o proskrypcyi, Lwów 1815; — Toż, względem niekatolików, Lwów 1815; — Edictorum continuatio, *zob.* Nr. 4498; — Codex judiciarius, Wiedeń 1815 (DS.).

5792. Ankwicz A. A. Skarbek, Epistola pastoralis 29. Octob., Leopoli 1815 (DS.), 2. ed., Praga 1834.

5793. R. **1815.** Ordnung der Vorlesungen, Lemberg 1815 DS.

5794. Rocznik teatru pol. we Lwowie, Lwów 1815.

5795. (Tarnopol). Verhaltungsregeln, Tarnopol 1815; — Übersicht des in der Tarnopoler israel. Schule Lehrplans, Tarnopol 1815 (DS.).

5796. R. **1815. Z. Pruski.** Patent względem zajęcia w posiadanie wróconej znowu do Prus części Xięz. warszawskiego, Wiedeń 15. maja 1815 (także Warta 1886 Nr. 614): — Patent do mieszkańców W. X. poznańskiego, Berlin 22. czerwca 1815; — Program urocz. hołdu księstwa poznańskiego 1815; — Obchód uroczysty hołdu w Poznaniu, b. w. m. 1815; — Mowa ks. JMci Radziwiłła namiestnika króla w W. Księstwie Poznańskiem przy złożeniu hołdu d. 3. sierp. 1815 (2 ed.); — Mowa przy składaniu przysięgi dnia 17. sierpnia 1815 w mieście Radziejowie, 1815 (DS.).

5797. R. **1815.** Popis szkoły poznańskiej 1815; — Radomiński J. A., Projekt pensyi panien, Toruń 1815 (toż po niem.); — Kaulfuss J. I. Ph., Einige Bitten an die Eltern der Schüler der königl. Gymn. zu Posen 1815 (DS.).

5798. R. **1815. Z. Rossyjski.** Postanowienie o rozgraniczeniu gubernii wileńskiej, Wilno 1815 DS.

5799. R. **1815.** Praelectiones in univers. vilnensi, Wilno 1815; — Ogłoszenie lekcyj w uniw. wileńskim, Wilno 1815; — Dowód postępu szkoły Datnowskiej, Wilno 1815; — Materye nauk w gimn. wołyńskiem, Krzemieniec 1815; — Rachunki kasy gimn. wołyńskiego 1815; — Maciejowski M., Mowa przy otwarciu gimn. podolskiego, Krzemieniec 1815; — Wykład materyi w szkole międzyrzeckiej, Krzem. 1815 (DS.).

Por. Hirschberg A., Bibliografia powstania 1830—1831, Zbiór pam. do hist. powst. 1830—1831, Odb., Lwów 1882.

II. KRONIKI.

1. Zbiory kronik.

A. Zbiory powszechne.

5800. Canisius H., Thesaurus eccl. et hist., seu lectiones, Ingolstadt 1601—4 t. 6 (2. ed. p. t. Basnage T. J., Thesaurus, Antverpiae 1725 4 t.); — Tenże, Promptuarium, Ingolstadii 1608; — Tengnagel, Vetera MM. contra schismaticos, Ingolst. 1611 (także w Gretseri Opera, vol. VI.); — D'Achery L., Veterum aliquot scriptorum spicilegium, Paris 1655 do 1677 t. 13, 2. ed. przez de la Barre, Paris 1723 t. 3.

5801. **Acta Sanctorum** Bollandistarum, Bruxellis 1643—1794, 1845—1861 t. 57; — Auctuaria octobris et tables genérales, Paris 1875; — Surius L., De probatis Sanctorum historiis, Colon. Agrip. 1570—1575 1—6 (styczeń — grudzień), 2. ed. 1576—1581 7 t., 3. ed. 1618 (ważne dla miesięcy, których jeszcze w Acta Sanctorum nie ma).

5802. **Mabillon J.**, Acta Sanctorum o. S. Benedicti Sanc. I.—VI. (r. 500—1100), Paris 1668—1701 t. 9., 2. ed. Venet. 1733—40; — Tenże, Museum Italicum. Paris 1687—1689, 2. ed. 1724 t. 2; — Tenże, Vetera analecta, Paris 1675—85 t. 4.

5803. Tissier B., Bibliotheca patrum Cisterciensium, Bonofonte 1660—64, 1—6, Paris 1669, 7—8; — Labbe, Novae bibliothecae manuscriptorum librorum (Akwitańskie źródła), Parisiis 1657.

5804. Lambecius P., Commentariorum de bibliotheca caesarea vindobonensi, libri 8., Vindob. 1665—1678 t. 8, op. Ad. Fr. Kollarii, Vindob. 1766—1782 t. 8, Do tego Analecta MM. Kollarii, Vindob. 1761 i Ad. Kollarii supl. liber primus (ed. M. Denis), Vindob. 1790.

5805. **Baluze St.** Miscellaneorum libri VII., Paris 1678—1715 t. 17; — Tenże, Miscellanea op. Mansi, Lucae 1791 t. 4; — Muratori L. A., Anecdota ex Ambrosianae Bibl. codicibus, Mediolani 1697 I.—II., Patavii 1713 III.—IV.; — Feller J. Fr., Monumenta ineditorum, fasciculi XII., Jenae 1718; — Martène E. et Durand U., Thesaurus anecdotorum, collectio, Paris 1717 5 t.; — Ciż, Veterum scriptorum collectio, Paris 1734—1735 t. 9; — Ludewig J. St., Reliquiae manuscriptorum, Frankf. et Leipz. 1730—41 t. 12 (Kroniki od VIII. w.); — Tenże Scriptores rerum episcopatus bambergensis et Germanicarum, Frankf. et Lipsiae 1718 t. 2; — Pez B., Thesaurus anecdotorum, Aug., Vindel. 1721—29 t. 6; — Hugo C. L., Sacrae antiqu. Monum. historica, Stivagii 1725 I.—II. (Por. treść w Potthasta B. H. między innemi: Diarium et medulla votorum patrum concilii Trident.); — Senckenberg H. Ch., Selecta iuris et historiarum anecdota, Frankf. 1734—42 t. 6; — Struvius Gotthelf, Bibliotheca historica selecta emend. Ruder., Jenae 1790; — Zacharia F. A., Anecdotorum medii aevi collectio 1755 (por. Potthast A., Bibl. hist.); — Walchius Chr. G. Fr., Monumenta medii aevi ex bibl. Hanoverana, Gottingae 1757—64 vol. 3 fasc. 6.

5806. **Notices** et extraits des mss. de la bibliothèque nationale et autres bibliothèques publiées par l'Institut, Paris 1787—1883 t. 31 [w t. 25 (1861) spis rzeczy]; — Mai A., Scriptorum veterum nova collectio e vatic. codd., Romae 1825—30 t. 10; — Tenże, Spicilegium Romanum, Romae 1839—44 t. 10.

5807. **Migne J. P.**, Patrologiae cursus completus sive bibliotheca univ. S. S. Patrum, Parisiis 1844—1857, Ser. lat. vol. 1—221, Ser. graeca vol. 20 (do r. 1216), Dawniejszy zbiór: Bibliotheca magna vet. patrum et script. ecclesiae, Paris 1651 t. 17; Bibliotheca maxima patrum et script. eccl. (cura Despont), Lugduni Bat. 1677 t. 27.

5808. Monumenta conciliorum gener. sec. XV. Conc. Basiliense SS., tomus I,, Viennae 1857, *zob.* Nr. 1254 i 1255.

Joannes de Ragusio, Petrus Zatecensis, Carlerius, Ebendorffer, Joannes de Turonis.

5809. Analecta Franciscana sive Chronica aliaque documenta ad hist. fratrum minorum, Quarachii prope Florentiam I. 1885, II. 1887.

R: Archiv für Lit. u. Kirchengeschichte, hrsg. v. Denifle u. Ehrle, Berlin 1885—86; Bostel F., Kwart. hist. 1887; Lorkiewicz A., tamże 1888.

5810. Publication de la societé de l'Orient latin, Genève 1887.

5811. Hakluyts R., Principal navigations, voyages, London 1600, Inne *zob.* Nr. 6009—10.

5812. Hagen, Carmina medii aevi maximam partem inedita 1872 (Por. Sybels H. Z. XXXVII. 345).

5813. **Potthast A.**, Bibliotheca Historica Medii Aevi, Wegweiser durch die Geschichtswerke des Europäischen Mittelalters, Berlin 1862, Supplement 1868.

Wattenbach u. Lorenz, Deutschlands Geschichte, Quellen im Mittelalter, zob. 5896—5897.

5814. **Chevalier U.**, Répertoire des sources historiques du Moyen Age (Bio-Bibliographie), Paris 1877—1886.

5815. **Wachler L.**, Gesch. der hist. Forschung und Kunst, Göttingen 1812 do 1820 t. 5.

5816. Stuck G. H., Verzeichniss von aeltern und neurn Land und Reisebeschreibungen, Halle I. 1784, II. 1787; — Röhricht R., Bibliotheca geographica Palaestinae, Berlin 1890.

B. Zbiory kronik średniowiecznych.

(Zbiory obejmujące całą Polskę lub prowincye).

5817. **Pistorius J.**, Polonicae historiae Corpus, Basilea 1582 t. 3, *zob.* Nr. 5965.

5818. Rerum polonicarum tomi tres Alexandro Gvagnino authore, Frankfurti 1584, *zob.* Nr. 5966; — Respublica sive status Poloniae, Lithuaniae, Prussiae etc., Lugduni Batavorum 1626 in 16 t. 32, *zob.* Nr. 5967; — Scriptorum rerum Polonicarum praecipui in III. tomos distincti collectore C. T. L. Sornic. Misnico Amstalod. 1698 (Por. Bentkowskiego Hist. lit. II. 694); — Joannis Długossi seu Longini Historiae polonicae liber XIII. ex bibl. H. L. B. ab Huyssen, Lipsiae 1712 (t. II. wyd. Długosza z r. 1711—12 zawiera Vincentii Kadłubkonis historia Polonica i dzieła z XVI. wieku, *zob.* Nr. 5968).

5819. Sommersberg F. W., Silesiacarum rerum scriptores, Lipsiae I. 1729, II. 1730, *zob.* Nr. 5858.

5820. Jabłonowski J., Museum Polonum, Leopoli 1752 I. (Por. Potthast B. H.).

5821. **Mizler de Kolof**, Historiarum Poloniae et magni ducatus Lithuaniae scriptorum collectio, Vars. 1761 1—4.

Tom I.: P. Mela, Aeneas Sylvius, E. Stella; Inne z XVI. w., *zob.* Nr. 5969.

Tom. III.: V. Kadłubko (*właściwie* Dzierżwa) et Martinus Gallus (Gedani 1749 oddzielnie), Boguphali II. Chronicon, Anonymi arch. Chronicon, Chronica Polonorum, Chronica principum Poloniae, Rositii Cronica, Długosz.

(Por. Acta literaria 1756).

5822. **Monumenta Poloniae** historica, Pomniki dziejowe Polski, wydał August Bielowski, Lwów I. 1864, II. 1872, III. (nakł. Akademii umiej. w Krakowie, przez lwowskie grono komisyi historycznej) 1878, IV. 1884, V. 1888, VI. (drukuje się).

I.: Świadectwa o Słowianach (Jordanes, Król Alfred), Konstanty Porfirogenita, Chasdaj Jbn-Szaprut, Żywot św. Metodego, Widukind, Żywoty św. Wojciecha, Thietmar, Mnich Brunewilerski, Spisy skarbca, Gallus, Kronika węg.-polska, Nestor, Nauka Monomacha, Listy, dokumenty, *zob Dokumenty pod odp. latami.*

II.: Ortliebi zwifaltensis Chronicon, Bertholdi: De constructione mon. zwifaltensis, Bule i listy (1123—1410), *zob. Dokumenty pod odp. latami*, Vitae Ottonis babenbergensis, Miersuae Chronicon, Vincentii Chronicon, Boguphali Chronicon, Joannis de Czarnków Chronicon, Roczniki polskie, Bitwa pod Dąbrownem.

III.: Roczniki, Spominki, Katalogi bisk. krak. i arcyb. gnieźn., Źródła szląskie, Proces o zabicie Tęczyńskiego, Kronika o Piotrze Właście.

IV.: Vitae sanctorum (Salomae, Kingae, Hedvigis, Stanislai, Hyacinthi), Miracula, Vita Annae ducissae crac., Annae ducissae Silesiae, Calendaria, Libri mortuorum, Series episc. Culmensium, Cat. episc. Vladislaviensium, Polikarpa Żywot Mojżesza, Chronica terrae Prussiae, Oratio contra Cruciferos 1464, Henrici Sbignei Tractatulus, Excerpta Długossi.

V.: Joannis de Komorowo Memoriale, Calendaria, Libri mortuorum, Vita Nicolai de Magna Kosmin, Annales (lubinenses, posnanienses, cuiavienses etc.), Notae, Varia, Inventaria, Additamenta ad vitas t IV.

VI.: Callimachus, Kronika Oliwska, Źródła pruskie etc.

Por.: List o potrzebie wydania zbioru historyków, Pam. warsz. L. Osińskiego 1810; O wydaniach dzieł historycznych, Edw. hr. Raczyńskiego, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Maciejowski W. A., Słowo o zamierzonem krytycznem wydaniu kronikarzy polskich, Bibl. warsz. 1846 I.; Bielowski A., Program wydania Pomników historycznych polskich, Dz. lit., Lwów 1852, Odb., Lwów 1852.

R: I.: Czas 1864 Nr. 198, 1865 Nr. 32; X. L. Sybels H. Z. XVIII.; — II.: Liske X., Przew. nauk. lit 1873 I.; Smolka St., Tyg. wielkopolski 1873; Wiek 1873 Nr. 94; — III.: Smolka S., Ateneum 1879 IV.; X. L. Sybels H. Z. XXX.; — IV.: Kętrzyński W., Tyg. ill. 1884; L. T., Gaz. lw. 1884 Nr. 211; Perlbach M., Götting. Gelehrte Anz. 1884; Polkowski J., Prz. powsz. 1885 I.; Prochaska A., Ateneum 1886 IV.; Balzer O., Sybels H. Z. XLVI.; — V.: Bostel F., Prz. powsz. 1889 IV.; Z. L., Ateneum 1889 I.

5823. Kętrzyński W., Annales, Notae, Varia (Odb. z V. tomu Mon. Pol.), Lwów 1888.

R: Ł. St., Kwart. hist. 1888.

5824. **Pertz G. H.**, Monumenta Germaniae historica, Scriptores, Hanoverae 1826—83 23 t. in fol., 6 t. in 4.

Tom IX. (1851): Gallus, wyd. Szlachtowski i Koepke.

Tom XIX. (1866): Pomerania, Prussia, Livonia, Silesia, Polonia (Roczniki polskie do r. 1434. Katalog biskupów krakowskich od Prochora do Jana Rzeszowskiego, Spominki płockie i lubelskie od 1055—1497), Ungaria (Annales), wyd. Arndt Ph. D. et Roepell R.

R: Bielowski A., Bibl. Ossolińskich 1868 X.

Zob. Nr. 5891.

5825. Arndt et Roepell, Annales Poloniae in usum scholarum ex MM. Germaniae, Scriptores rr. germ., Hannoverae 1866.

5826. **Zeissberg H.**, Kleinere Geschichtsquellen Polens im Mittelalter, Archiv für österr. Geschichte t. LV., Odb., Wien 1877.

Zawiera: Liber fraternitatis miechoviensis, Miracula s. Hedvigis, *zob.* Nr. 2029. Rachunki z r. 1442, Calendarium landense, Listy Długosza (około 1450), Kallimacha listy, wiersze, De institutione pueri, Necrologium Dominicanorum Crac. (XIII—XVII.w.).

R: Przegl. kryt. 1877; Liske X., Prz. pol. 1878 III.; Sybels H. Z XLI.; Wierzbowski T., Ateneum 1878 I. Por. Estreicher K., List do redakcyi w sprawie recenzyi dzieła Zeissberga, Prz. pol. 1878 III.; Odpowiedź X. Liskego, tamże.

5827. Starowolski Sz., Scriptorum polon. Hekatontas, Frankf. 1625, Venetiis 1627, Vratisl. 1733 (p. t. Centum elogia scriptorum); Tenże, De oratoribus Sarmatiae, Florent. 1628; Pastorius Joach., Orationes duae, quarum prima de historiae authoribus, Gedani 1656, 2. ed. 1661.

5828. Chwalkowski, Catalogus w Jus publ. R. P., Regiom. 1676, 1684; — Grodeck G., De script. hist. Pol., Dantisci 1707 (w Długossii Hist. Polonica ed. Huyssen, Lipsiae 1711); — Hoppius, De script. hist. Poloniae, Dant. 1707; — Braun D., Catalogus et iudicium de scriptoribus Pol. et Prussiae, Colon. 1723, 1739.

5829. Załuski J. A., Progr. litt., Dantisci 1743; Werner L. R., Bibliotheca pruss.-pol. 1750—54 t. 4; Tromler, De Polonis lat. doctis 1776; Semler, Animadversiones, Acta societ. Jabłonowski I.; Janocki, Janociana 1779 II.

5830. Bohusz Mich. ks., Wzmianka o najdawniejszych dziejopisach polskich, przeciwko Szlezerowi, b. m. i r.

5831. **Lelewel J.** Wzmianka o najdawniejszych dziejopisach polskich i uwagi nad rozprawą J. W. X. Bohusza, Warsz. 1809, Toż po ross. (przekł. Bułharina) i po niem.: Nachricht von den ält. poln. Geschichtschreibern, Warsch. 1809 (także w Ossolińskiego Vincent Kadłubek, übers. v. Linde, War. 1822); — Tenże, Polska wieków średnich, Poznań 1846—1851 (t. I. Pisarze dziejów przed Długoszem w Polsce); — Tenże, Dziejopisarstwo, Polska, Dzieje i Rzeczy I.; — Tenże, Wiad. o książkach, dod. Bibl. ksiąg dwoje, Wilno 1823.

5832. Prażmowski B., Wiad. o najd. dziejopisach, Rocz. tow. przyj. nauk, Warsz. IX., Odb., Warsz. 1811 (także w Ossolińskiego Vincent Kadłubek, übrs. v. Linde, Warsch. 1823).

5833. Gołębiowski Ł., O dziejopisach polskich, ich duchu, zaletach i wadach, Pam. Umiej., Warsz. 1825, Odb., Warsz. 1826; — Tenże, O historykach polskich w ogóle, Zbieracz lit. i polit. 1838 II.

5834. Uwagi nad źródłami do badań dziejowych, Przegl. um. lit. 1842—1844.

5835. **Maciejowski W. A.**, Kilka uwag jak Polacy aż do XVI. wieku zapatrywali się na sztukę pisania dziejów, Bibl. warsz. 1843 IV.; — Tenże, Rzut oka na najdawniejsze dzieje Polski i o źródłach dziejów tychże, Atheneum, 1843 V.; — Tenże, Roczniki i kroniki polskie i litewskie najdawniejsze, Warsz. 1850.

R: Bartoszewicz J., Bibl warsz. 1850 III.

Por. Schubert, Maciejowski W., seine Bemühungen über die älteren Polnischen Chronisten, Preuss. Provinzbl. 1847 Nr. IV.; Giesvius, Übersicht der Forscher der älteren Poln. Geschichte seit d. 2. Hälfte des XVIII. Jh., tamże 1847 IV.

5836. **Bielowski A.**, Rzut oka na najdawniejsze pomniki naszych dziejów, Bibl. Ossol. 1844 XI.

5837. Radziszewski, O źródłach do biografii pisarzy polskich, Atheneum, 1845; H. Schmitt, Dziejopisowie krajowi, Dz. lit. 1858; Dmochowski F. S., Epoka Piastów pod względem literatury i oświaty, Bibl. warsz. 1863 IV.

5838. **Smolka St**, Polnische Annalen bis zum Anfange des vierzehnten Jahrhunderts, Lemberg 1873.

R. Komarnicki Z., Bibl warsz. 1874 II.

5839. **Zeissberg H.**, Die polnische Geschichtschreibung der Mittelalters, gekrönte Preisschrift (von der Jabłonowskischen Gesellschaft), Leipzig 1873. Toż po pol.: Dziejopisarstwo polskie wieków średnich, przekład uskuteczniony pod kierunkiem Adolfa Pawińskiego, Warsz. 1877 t. 2.

R: Smolka St., Przew. nauk. lit. 1873 II; Przegl. lwowski 1873 VI.; X. L., Sybels H. Z. XXXI.; Przegl kryt. 1877; S., Atoneum 1877 II.

5840. Swieżawski E., Zarysy badań krytycznych nad dziejami, historyografią i mitologią do wieku XV., Warszawa I. 1871, II. 1873.

R: Komarnicki Z., Bibl. warsz. 1874 I.

5841. **Wojciechowski T.**, O Rocznikach polskich X.—XV. w., Pam. Akad. um., Kraków IV., Odb., Kraków 1880.

R: Kętrzyński W., Przew. nauk. lit 1882; X. L., Sybels H. Z. XLVI.

Por. Historye literatury, drukarń itp. pod Oświatą.

5842. Annales Russici (Russkaja lietopis po Nikonowskomu spisku), Petersburg 1767—1792; — Nowgorodzkaja i kijewskaja sokraszczennyja lietopysy izd. Obolenskawo, Moskwa 1836.

5843. **Połnoje Sobranije** russkich lietopisy, izd. archeograficzeskoju kommissieju, St. Peterb. 1846—1863 t. 15 (1—4 także przedruk).

I. (1846): Ławrentijewskaja i troickaja lietopis;

II. (1848): Ipatiewskaja lietopis;

III. (1841): Nowgorodskaja lietopis;

IV. (1848): Nowgorodskaja i Pskowskaja lietopis.

V. (1851): Psowskaja i sofijskaja lietopis;

VI. (1853): Sofijskaja lietopis;

VII. (1856): Lietopis po woskresienskomu spisku;

VIII. (1859): Prodołżenije lietopisi po woskresienskomu spisku;

IX. (1862): Lietopisnyj sbornik, Imienujemyj patriarszeju ili nikonowskoju litopisju.

X. (?);

XV. (1863): Litopiskij Sbornik.

Ukazatiel k' ośmi tomam połn. Sobranija, izd. archeograf. kom., Petersb. 1868.

R: Otecz. zapiski 1842 XXI. 6 Nr. 8, 1851 LXXVIII. 5 Nr. 10, 1853 XCI. 5 Nr. 12 (o Sof. lietop.), 1860 CXXX. 3; Moskwitian 1846 cz. 2 Nr. 3 (Pogodina), 1849 Nr. 3 (t. IV.), 1851 Nr. 14 (t. V.), 1853 (t. VI.); Sowremiennik 1846 XLII., 1851 XXX.; Moskow. Gorod. listok 1847 Nr 22-62 (Sołowiewa); Żurn. min. nar. prośw. 1854 t. 81; Siew. Pczela 1841 Nr. 206, 1843 Nr. 141, 1846 Nr. 54, 1851 Nr. 116; Zieliński F., Bibl. warsz 1845 IV. (t. III.).

5844. Lietopisy jużno-ruskija otkrytyja i izdannyja Białozierskim T., Kijew 1856 I.

R: Samczews' ij J., Kijewsk ja gub. wied. 1856; Kostomarow, Otecz. Zapiski 1857 t. 110 Nr. 2; Maksimowicz M., Russk. Biesieda 1857 Nr. 7.

5845. Skazania inostrannych pisatelej o Rossii, izdannyja Archeograficzeskoju Kommissieju, tom I. Moskowskija lietopisy, St. Petersburg 1851.

Sbornik lietopisej otcz. k' istorii jugo i zapadn. Rusy, zob. Nr. 6002.

5846. Łazarewski Al., Ukazitel istocznika dla Małorosyjskawo kraja, Petersb. 1858, zob. Nr. 678; Polenow, Bibliograficzeskoje obezrenije russkich letopisej, Żurnal min nar. proś. 1849 LXIV.

5847. Nolten R. A., Diatribe, Lipsiae 1739; W J., O charakterie rusk. lietopisej w Russk. zritelie 1828 Nr. 4.

5848. **Daniłowicz Ign**, Wiadomość o właściwych litewskich latopisach, Atheneum 1841 VI. (toż po ros., Petersb. 1840 i niem.: Ueber die lithuanischen Chroniken, übersetzt von F. Love, Beiträge zur Kenntniss des russischen Reiches, Baer i Helmersen, Petersburg 1841).

R: Magazyn powszechny 1840 VII. (o ros.).

Litewskie kroniki p. Maciejowskiego, zob. Nr. 5835.

5849. **Pogodin M.**, Hist. krit. Untersuchungen, Petersb. 1844.

5850. **Suchomlinow M. J**, O drewnej russkoj lietopisi, Petersb. 1856.

R: Pypin, Otecz. Zapiski 1857 t. 110—112: Russkij Wiestnik 1857 Nr 3, 15

5851. **Bestużew-Rjumin**, Russkaja istoria t. I., Petersb. 1872 (po niem. przez Schiemanna T., Quellen u. Lit. z. Russ. Gesch., Mitau 1876).

5852. Wyjątek z rękopisu hist. P. W. Raczkiewicza, O Herulach, o historykach o Litwie piszących, i o alfabecie litewskim, oraz o Sławianach,

Wilno 1847; Petruszewycz A., Obzor ważnijszych proizszestwij (źródeł) zpołowyny XII. do końca XIII. wika, Lwów 1854 (R: B. L., Zoria Hałyckoja 1884 Nr 2—14); Chruszczow J. P., O drewne ruskich istor. powies. i skaz. XI.—XII. w., Kijew 1878; Skobelskij P., Zhadki o Rusi w żerełach niemeckich X. i XI. stolitia (sprawozdanie gimnazyi akademic., Lwów 1880, 1881).

5853. Pobłocki L., Kritische Beiträge z. ält. Gesch. Litauens,, Altpreuss. Monatschrift, Königsberg 1880; — (Por. Toeppen, tamże 1877).

5854. **Kunik A. A.**, O sostawie zapadno-russkich ili tak n. litowskich lietopisej, Zapiski Ak. nauk., Petersb. 1881 t. 39; — Kostomarow N., Predania perwonaczalnoi ruskoi litopysi, Ist. Monogr. t. XIII., St. Petersburg 1881; — Markiewicz A. J., O lietopiscach, Odessa 1833.

R: Sulima, Prz. powsz. 1884 IV.

5855. **Szaraniewicz I.**, O latopisach i kronikach ruskich XV. i XVI. wieku, Roz. hist. fil. akad. XV., Odb., Kraków 1882.

5856. Kojałowicz, Ist. russk. samosoznanije, Petersb. 1884; P. S-skij, Oczerk izwiestij o Podolskoj zemle do 1434 goda, preimuszczestwenno po letopisjariw J. Mołczanowskawo, Kiew 1886.

R: Żurnał min. nar. prośw. 1886 CCXLVI. 339—349.

5857. **Barabaszew A. J**, Letopisnyje istoczniki dla istorii Litwy w srednije wieka, Petersburg 1888.

R: Linniczenko, Kwart. hist. 1889.

5858. **Sommersberg F. W.**, Silesiacarum rerum scriptores, Lipsiae I. 1729, II. 1730. III. 1732.

I.: Joannes arch. gnesn., Chronicon, Anonymi Chronica princ. Pol., Rositii Chronica, Rapoldi Historia, Excerpta ex Henelii, Dissertatio historica (dipl. et geneal.), Codicis dipl. specimen, Diplomatarium Bohemo-Silesiacum.

II.: Chronici Silesiae vetustissimi, Boguphali Chronicon cum continuatione Baszkonis, Anonymi arch. gnesnensis Chronicon, Vita Thomae episc. Vratisl, Dlugossi Episc. Vratisl. hist. et acta; Annales Vratislavienses, Anonymi vitae episc. Vrat., Tabulae genealogicae familiarum, Statuta civ. Svidnicensis, Mantissa diplomatum.

III.: Henelii Vitae episc. Vratisl., Diplomatarii bohemo-silesiaci cont., Tabulae genealogicae.

5859. Sommersberg F. W., Silesiorum rei historiae accessiones, Lipsiae 1732; — Analecta silesiaca oder Anmerkungen zur Historie Schliesiens, Leipzig 1733; — Füldner J. J., Sammlung zu Schlesischer Historie, Oels 1738; — Nachrichten und Documenten den Zustand Schlesiens betreffend 1741 I.—III.

5860. **Scriptores** rerum Silesiacarum, hrsg. v. Stenzel G. A. 1835—83 I.—XVI.

I.: Chronica Polonorum, Breve Chronicon Silesiae, Chronica principum Poloniae, Catalogus abbatum Saganensium.

II.: Vita s. Hedvigis, Catalogus episcoporum Vratislavensium, Gesta abbatum mon. S. Vinc., Chronica abb. in arena, Fibiger, Series et acta magstr. Vratisl., Fuchsz Series praep. Nissensium, Codex epistolaris, Fragmenta.

III.: Innere Verh. Breslau 1438—1526.

IV.: Schweinichen H., Leben Heinrich XI. v. Lignitz.

V.: Actenstücke seit d. J. 1740, *zob.* Nr. 4672.

VI.: Hussitenkriege (akty), *zob.* Nr. 2032.

VII.: Eschenloer, Hist. Vratislaviensis.

VIII., IX.: Pol. Corr. Breslaus im Ztltr. Podiebrads, *zob.* Nr. 2192.

X.: Annales Głogovienses 1467—1493 z dodatkami.

XVI.: Chronisten Schlesiens d. XV. Jh.

R: Sybels H. Z. XXIX., XL., LII.

Zródła szląskie w MM. Poloniae t. III., zob. Nr. 5822.

5861. **Wattenbach W.**, Monumenta Lubensia, Breslau 1861.

Zawiera: Chronica Lubensis, Liber fratris Joannis Hungari de Bartpha, Necrologium lubense, Epilogus.

5862. **Quellenschriften** z. Gesch. Mährens u. Oesterr.-Schlesiens I., hrsg. v. Elvert, Brünn 1861.

Olmützer Sammel-Chronik (1432—1656), Georg Ludwig, Chronik von Brünn (1555—1604), Leupolds Chronik d. Stadt Iglau 1402—1607, Weidlichs Chronik d. Städt Mährisch-Tribau 1361—1666, Chronik d. Stadt Schönberg (z Pessing Chaos) 1391—1646, Denkwürd. d. Stadt Prossnitz 1445 do 1622, Hradischer Kreis 1605—1656, Stadt Ostrau 1633, Kremsier 1643, Landskron in Böhmen 1586—1588, 1621—1653, Wesely 1622—1666, Neutitschein 1622, Nikolsburg 1620, Relation v. 1619—1621.

Zob. Nr. 685, 686.

5863. **Gruenhagen C.**, Wegweiser durch die schlesischen Geschichtsquellen bis 1550, 2. ed. 1889, *zob.* Nr. 687.

5864. Runge C., Miscellanea literaria, Olmae et Bregae 1712—1717; — Tenże, Notitia gentis Silesiae, Vratisl. 1775; — Fuldner J. J., Schlesische Bibliothek, Laubau 1731; — Nachrichten v. denen z. schlesischen Historie gehörigen Schriften 1746.

5865. **Thomas**, Literaturgeschichte v. Schlesien (gekrönte Preisschrift), Hirschberg 1824.

Zeissberg Poln. Geschichtschr., zob. Nr. 5839.

Wattenbach u. Lorenz, Deutschl. Geschichtsqu., zob. Nr. 5896.

5866. **Scriptores** rerum Prussicarum, hrsg. v. Hirsch Th., Töppen M. u. Strehlke E., Leipzig 1861—1874 t. 5.

I.: Wulftans Reisebericht, Annales Pelplinenses, Can. Sambiensis Epitome, Dusburg P., Chronicon, Jeroschin Kronike, De primordiis ord. Theutonici, De passione s. Adalberti, M. fund. mon. Pelplinensis, Terra Pomeraniae, Wyimki z kronik skandynawskich.

II.: Reimchronik, Herman de Wartberge, D. Leben d. heil. Dorothea, Translatio s. Barbarae, Miracula s. Adalberti, Wigand v. Marburg.

III.: Annales, Johann v. Posilge, Chronicon terrae Prussiae, Cont. Petri Dusburg v. Conrad Bitschin, Ältere Hochmeister Chronik.

IV.: Wigand v. Marburg, Długossi Banderia, Hist. brevis magistri Theutonici, Gesch. e. Bundes, Aeneas Sylvius, E. Stella, Danziger Chroniken, Lindaus Dreizenjähriger Krieg, J. Lubbes Familienchronik, Weinreich Blumenau.

V.: Chroniken v. Oliva, Salza's Bericht, Helderungens Bericht, P. Poles Preuss.-Chronik, L. Nakers Tagebuch, Gesch. Albrechts (1512), Bisthum Pomeranien, Danziger Chroniken, Stegmanns Hanseatische Chronik, Ferber Chronik, Hochmeisterchronik, Annales Minorum Prussiae, Beilagen z. Dusburg.

R: Sybels H. Z. XI., XVII., XXIV., XXXIV.; Prutz H., Altpr. Monatschr. VII. (t. IV.); Przegl. kryt. 1874—1875 (t. V.).

5867. Kętrzyński W., Prussica (odb. z IV. tomu dzieła MM. Poloniae, *zob.* Nr. 5822), Lwów 1883.

5868. **Pierson W.**, Notizen, aufgezeichnet bei Durchsicht einiger ungedruckten preussischen Chroniken, Altpr. Monatschrift IX.

Zob. Nr. 693—696.

5869. Hartknoch C., De script. hist. Prussiae, Frankf. i Leipz. 1679; — Tenże, Altes u. neues Preussen 1684; — Lilienthal, Selecta hist. et litt., Regiomonti 1719; — Berger, Diatribe de libris rarioribus, Berolini 1729; — Kürster G., Bibl. hist. Brandenburgica, Vratisl. 1743, Accessiones, Berolini 1766.

5870. **Toeppen M. P.**, Critica de historia Borussiae antiqua, Regiomonti 1847 (E.); — Tenże, Gesch. der preuss. Historiographie v. Peter v. Dusburg bis auf K. Schütz, Berlin 1853.

5871. **Kletke K.**, Die Quellenschriftsteller zur Gesch. des preussischen Staates, Berlin 1858.

Zob. Nr. 5828 i 5896.

5872. Schriftl. Monumente der ältesten Gesch. Pommerns, Pommerns-Gesch. Jahresberichte (?).

5873. Schöttgen L., Einleitung z. Kenntniss der pommerschen Historien-Schreiber, Altes- und Neu-Pommerland, Stargard 1721.

5874. Pindes und Brandes, Verz. der hist. Lit. v. Pommern in der königl. Bibl., Berlin 1837.

5875. **Böhmer**, Übersicht der Chroniken und Geschichten Pommerns seit Ranzow, Balt.-Stud. III.

5876. **Monumenta** historiae Warmiensis, hrsg. v. d. hist. Verein f. Ermland, Mainz u. Braunsberg 1860—1889 t. 8.

I., IV.—VII.: Urkunden 1231—1424.

II.: Scriptores, hrsg. v. Woelky: Series episc. Warm., Plastivici Chronicon, Interceptio castri Altenstein, Anniversarienbücher, Ordinatio castri Heylsberg, Memoriale B. Libenwald, Nicolaus v. Tüngen, Investiti 1479—1486, Sedes archipresb.

III.: Literaturgesch. u. Spicilegium Copernicianum.

VIII.: Memoriale Lucae episc. Warmiensis, Grunau, Heilsberska kronika, Zapiski Ferbera, Plastwicha wiersze.

R: Toeppen M., Altpreuss. Monatschr. V.; Kujot, Kwart. hist. 1888; Perlbach M., tamże 1890 II. Por. Ztschrft. f. Gesch. Ermlands I.—IX.

Zob. Nr. 813 i 814.

5877. Sammlung ehst., liv. und kurländischer Geschichtsschreiber, v. J. F. Recke, Mitau 1794 I.

5878. **Monumenta** Livoniae Antiquae, Riga, Dorpat, Leipzig 1835—1847.

R: Innland, Dorpat 1836, 1840, 1841, 1844.

5879. **Scriptores** rerum Livonicarum, Riga u. Leipzig I. 1853, II. 1848.

I.: Origines Livoniae, Dietleb v. Alnpeke, Deutsche Ordenschronik.

II.: Russow Chronica, Henning Churl. Chronika, Horner Livoniae hist., Menecius J., Encaedius Fabricius, Mennis, Hermelinus O., Einhorn, Engelken, Boecler, Bucchau, Fuchs.

R: Innland, Dorpat 1854 Nr. 17—22.

5880. **Gadebusch F. K.**, Abhandlung v. liefländischen Geschichtschreibern, Riga 1772; — Napiersky K. E., Fortgesetze Abhandlung von livländisch. Geschichtschreibern, Mitau 1824.

5881. **Napiersky K. E.**, Über die Quellen und Hülfsmittel der livländ. Geschichte 1837 (Por. Mitth. der Gesell. f. Gesch. d. Ostseepr. 1840 I.); — Tenże, Zur livländischen Chroniken-Kunde, Mittheil. Liv.-Est.-Kurl. 1840 I.

5882. Berkholz G., Beitrag z. livländ. Chronikenkunde, Sitzungsber. d. Gesell. d. Ostseeprov. 1873.

Por. Winkelmann, Bibliotheca Livoniae hist. Nr. 7—65.

Zob. Nr. 707—715.

C. Zbiory kronik krajów postronnych.

(Czechy, Morawia, Niemcy, Siedmiogród, Węgry, Wołoszczyzna).

5883. **Freher M.**, SS. rerum Bohemicarum, Accedit J. Dubravii hist. Bohemica, Hanov. 1602, 2. ed. 1607.

Cosmae Chronica (ad a. 1086), Incerti auctoris de conversione Baioariorum et Carenthanorum (ad a. 858), Cronica aulae regiae 1317—1333, Caroli IV. de vita sua commentarius, De iure electoratus regum attestationes, Aeneae Sylvii Hist. Bohemica, Eiusdem Acta consilii Basiliensis, Jacobi Piccolominei de Hussitis et Georgio Podiebracio narratio, De Waldensium doctrina, Epistola Bohemorum et Moravorum a. 1431, Epistola Constantinopolitanae ecclesiae ad Bohemos 1451, Confessio Waldensium Vladislao missa.

5884. Balbinus Boh., Bohemia sancta, Pragae 1682; — Dobner Gel., MM. historica Boemiae, Pragae 1764—1786 t. 6.

5885. **Scriptores** rerum Bohemicarum, ed. Pelzel Fr. M. et Dobrowsky J., Pragae 1783—1784 I.—II., t. III. ed. Palacky 1829.

I.: Cosmae Chronicon et Continuatores (—1283).

II.: Chronicon Francisci —1342, Chronicon B. de Weitmil (1283—1374), Series Ducum et Regum, Series episc. et archiep. pragensium, Chronicon Bohemicum Anonymi 1338—1436.

III. (?).

5886. **Fontes** rerum Bohemicarum, wyd. Emler, Pragae I.—IV. 1870—1884.

I.: Vitae Sanctorum (Cyryl i Metody, Iwan, Ludomiła i Wacław, Wojciech, Wintirz, Prokop, Hroznata, Arnost, Milic z Kromieryża, Jan z Jenstein).

II.: 1. Cosmae Chronicon;
2. Annales, Chronicon domus Sarensis.

III.: Dalemili Boh. Chronicon, Annales Henrici Heimburgensis, Vita Caroli IV., Sermones post mortem Caroli IV., Joannis Neplachonis Chronicon, Joannis de Marignola Chronicon.

5887. Beiträge z. Gesch. Böhmens, hrsg. v. d. V. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen, Prag 1864—65, I. 1. 2., 1863—64 III. 1. 2.; — Gindely A., MM. hist. bohemica, Prag 1862 1—2; — Monumenta rr. bohemico-moravicarum et silesiacarum, Brünn 1882; — Höfler K., Geschichtsschreiber der Hussitischen Bewegung in Böhmen, Wien I. 1856, II. 1865, III. 1866, *zob.* Nr. 2007.

5888. **Palacky**, Würdigung der böhm. Geschichtsschreiber, Prag 1830; — Ungar, Bohemia data 1776—1788; — Büdinger, Zur Kritikder altböhm. Geschichtsschreiber, Ztschrft. f. Gymnasien, Wien 1857 VII.; — Sabiny Karl., Dejepis literatury ceskoslovenské stac a stredni doby, Praga 1886.

Morawia, zob. Nr. 5861.

5889. Schardius S., Historicum opus in IV. tomos divisum, Basil. 1574, 2. ed. p. t. Schardius redivivus sive Scriptores rerum Germanicarum, Giessen 4 t.; —

Pistorius J., Rerum Germ. Scriptores, Frankof. 1583—1602, 2. ed. Hanoviae 1613, 3. ed. cura B. G. Struvii, Ratisb. 1726; — Freher M., Rerum Germanicarum scriptores, Frankof. 1600—1611 t. 3, 2. ed. 1634 do 1637, 3. ed. cura B. G. Struvii, Argentorati 1717; — Lindenbrog Erp., Scriptores rerum Germanicarum septentrionalium, Frankof. 1609, 2. ed. 1630, 3. ed. cura Fabricii, Heimberg 1706; — Meibom H. jun., Rerum Germ. 3 t., Helmst. 1688; — Leibnitzius G. G. Accessiones historicae, Lipsiae 1698 t. 2; — Schilter J., Script. rr. Germ., Argent. 1702 (treść p. Potthast, Additamenta); — Eccardus J. G., Corpus historicum medii aevi, Lipsiae 1723; — Menckenius J. B., SS. rr. Germ. praecipue Saxonicarum, Lipsiae 1728—1730, t. 3; — MM. Boica, Monachii 1769 t. 45, coll. nova 1833—1861 t. 11.

Por. treść w Dalmanna: Quellenkunde (1875) Nr. 187—203.

5890. **Böhmer J. F.**, Fontes rerum Germanicarum, Stuttg. 1843—1868 t. 4.

I.: Źródła do czasów Ludwika Pobożnego; II.: Do czasów Rudolfa i jego następców; III.: Hohenstaufowie IV., Koniec średnich wieków.

5891. **Monumenta Germaniae** historica inde ab anno Christi quingentesimo usque ad annum millesimum et quingentesimum, auspiciis societatis aperiendis fontibus rerum Germanicarum medii aevi, edidit G. H. Pertz, Hann. 1826—1890.

Monumenta dzielą się na 5 działów, t. j. 1. Scriptores, 2. Leges, 3. Diplomata, *zob.* Nr. 840—2, 4. Epistolae, 5. Antiquitates. Nadto należą do nich: Poetae latini medii aevi. — Scriptores do r. 1890, 28 t. in fol., 7 t. in 4.

Por. Pertz G. H., Archiv der Gesell. f. ältere deutsche Gesch. 1820—1858 I.—IX.

Zob. Nr. 5324.

5892. Scriptores rerum Germanicarum (in usum scholarum) ex MM. Germaniae, Hannoverae od r. 1840.

Zawiera: Adami gesta Hammab. eccl., Annales Altahenses maiores, Annales Poloniae, *zob.* Nr. 5825, Arnoldi chronica Slavorum, Brunonis de bello Saxonico, Chronicon Novaliciense, Cnutonis gesta, Einhardi annales, Einhardi vita Karoli Magni, Gieslberti chronicon Hanoniense, Helmoldi chronica Slavorum, Herbordi dialogus de vita Ottonis ep. Babenb., Lamberti Hersfeldensis annales, Liutprandi opera, Monumenta Welforum, Nithardi histor. libri IV., Ottonis Frisingensis opera, Richeri historiarum libri IV., Ruotgeri vita Brunonis archiep. Coloniensis, Ryccardi de S. Germano chronica, Vita Henrici IV. imper., Widukindi res gestae Saxonicae, Wiponis proverbia, tetralogus Heinrici regis, vita Chuonradi II. imp.

5893. Die Geschichtsschreiber der Deutschen Vorzeit in deutscher Bearbeitung, hrsg. v. G. H. Pertz, Berlin 1849—1866.

Treść por. Potthast, Bibl. Hist. Por. także Schneider, De opere Die Geschichtschreiber, Vratisl. 1849.

5894. **Die Chroniken** d. deutschen Staedte von XIV. bis XVI. Jahrh. (hrsg. durch die hist. Commission der k. Akad. d. Wiss. zu München), Leipzig 1862—1882 t. 18.

5895. Waitz G., Ueber die Entwicklung der Deutschen Historyographie im Mittelalter, Schmidt, Ztschrft. f. Geschichtswiss. II., IV.

5896. **Wattenbach W.**, Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter bis zur Mitte des XIII. Jahrh., Berlin 1858, 2. ed. 1873—1874 t. 2.

5897. **Lorenz O.**, Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter von der Mitte des XIII. Jahrh. bis zum Ende des XIV. Jahrh., Berlin 1870 (ciąg dalszy dzieła Wattenbacha).

5898. **Forschungen** z. deutschen Geschichte, Göttingen 1862 t. 26.

Zob. Nr. 835—843.

5899. Pez H., Scriptores rerum austriacarum veteres et genuini, Lipsiae 1721—25 t. 3, Ratisbonae 1745; — Rauch A., Rerum austr. scriptores, Vindob. 1793—1794, *zob.* Nr. 844.

5900. **Archiv** f. Kunde der österr. Geschichtsquellen, hrsg. v. der Akademie, Wien 1848—1888 t. 97.

5901. Schmidt C. v. Tavera, Bibliographie z. Gesch. des österr. Kaiserstaates, Wien 1858.

5902. Krause J. G., Scriptorum de rebus Marchiae Brandenburgensis collectio, Frankof. et Lipsiae 1729.

5903. **Riedel**, Codex dipl. Brandenburg., *zob.* Nr. 852 (zawiera także Kroniki w 4. dziale).

5904. Hertel S., Untersuchungen über die ältesten brandenburger Chroniken, die magdeburger Schöppenchronik u. d. Chronicon archiep. Magdeburg., Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1879 XIX.

5905. Lappenberg J. M., Geschichtsquellen d. Erzstifts u. d. Stadt Bremen, Brem. 1841; — Tenże, Hamburgische Chroniken, Hamburg 1861; — Grauloff F. H., Die Lübeckischen Chroniken, Hamb. 1829 do 1830 t. 2.

5906. Ludewig T. P., Novum volumen scriptorum rr. Germ. t. V. (Script. rr. Bambergensium), *zob.* Nr. 5805, Frankof. et Lipsiae 1718.

5907. Leibnitzius G. G., Scriptores rerum Brunsvicensium, Hanov. 1707—11 t. 3.

1. Thietmar; 2. Helmold i Arnold z Lubeki; 3. Chron. rhytm. Bruns. Both., Chron. picturatum.

5908. Hoffmann Ch. G., Scriptores rerum Lusaticarum, Lipsiae et Budissiae 1719 t. 4.

5909. **Scriptores** rerum Lusaticarum, Görliz 1839—1878 t. 4.

5910. Grosse Sam., Nachricht v. d. Scribenten, Lausittsche Merkwürdigkeiten, Leipzig 1714; Carpzow T. B., Ehrentempel der Oberlausitz, Leipzig 1719 (str. 350—380).

5911. Eder J., Scriptores rerum transsilvanicarum, Cibinis 1797—1840 t. 3.

Zob. Nr. 887—889.

5912. Rerum hungaricarum scriptores varii, Frankof. 1600 *(zob. w chronologicznym spisie kronik).*

5913. **Schwandtner J. G**, Scriptores rr. hung., Vindob., 1746 t. 3.

5914. Kowachich M. G., Scriptores rr. hung., Budae 1798—1799 t. 2; — Tenże, Sammlung kleiner Stücke, Ofen 1805.

5915. Engel J. Ch., Monumenta Ungrica, Vindob. 1809.

5916. **Endlicher**, Monumenta Arpadiana, Sangalli 1848.

5917. **Monumenta** Hungarica Historica A. II. Scriptores 1872—1882 t. 32, *zob.* Nr. 893.

Zob. Nr. 890—907.

5918. Toldy Fr., Gesch. der ung. Litteratur im Mittelalter, übersetzt von Kolbenheyer, Pest 1865.

5919. **Fiegler**, Beiträge zur Würdigung d. ungarischen Geschichtsschreibung, Sybels, H. Z. XVII.—XIX.

5920. **Marczali H.** Ungarns Geschichtsquellen im Zeitalter d. Arpaden, Berlin 1882.

5921. **Cogalniceanu M.**, Letopisitile tarii Moldavii, Jassi 1845—1852 t. 3.

Zob. Nr. 908—915.

D. Wielkie zbiory krajów dalszych.

5922. Hearne Th., Scriptores varii de historia anglicana, Oxonii 1709—1735 t 64.

5923. **Rerum** Britanicarum Scriptores, London 1858—1883 t. 172.

5924. Schmid. R., Über die Chr. der Angel-sachsen, Hermes 1828 t. 30; — Hardy T. D., Descriptive Catalogue, London 1862, 1865 (do r. 1200).

5925. Collection des chroniques et de documents Belges, Bruxelles 1836—1883 t. 63 (obejmuje Chroniques Belgesines dites, Recueil des chroniques de Flandres i Monuments pour servir à l'hist. des provinces de Namur, de Hainaut et de Luxembourg).

5926. **Collection** d'historiens belges publ. par l'Academie, Bruxelles 1863—1866 t. 12; — Recueil des chroniques par la société de Bruges, Bruges 1839—1864 t. 56.

5927. Warnkönig, München r. Gelehrte Anz. XII., Sybels H. Z. 186) str. 203—272; Gachard, Bulletins de la commissive royale d'histoire à Bruxelles 1. série, VI.

5928. **Byzantinae** historiae Scriptores, Paris 1645—1711 t. 47.

T. II.: Theophylacti Simocattae hist. lib. VIII; t. III.: Procopius; t. XXX.: Porphyrogenita; t. XXXIX.: Leonis Diaconi (treść u Potthasta).

5929. **Corpus** scriptorum historiae Byzantinae opera Nieburii B. G. etc., Bonn 1828—1855 I.—XLVIII.

T. XI.—XII.: Constantinus Porphirogenita; XLVIII.: Procopius (treść u Potthasta). Por. Jahn, Neue Jahrb. der Philol. LXXV., Mémoires présentés à l'acad. de St. Pétersbourg 1837 IV. i oddzielnie [Rosyjski przekład hist. Bizant., wyd. akad. Petersb., Petersb. 1860—1863 t. 4].

5930. Dufrèsne C., Glossarium ad script. mediae et infimae graecitatis, Paris 1682 t. 2, Lugduni 1688 t. 2.

5931. Hammer J., De Byzant. hist. Scriptorum, Göttingae 1825; — Morgenstern, Über d. Studium der byzant. Geschichtsschreiber, Petersb, 1837.

5932. Jahn, Neue Jahrbücher der Philologie 85 t.

5933. Langebek J., Scriptores rerum Danicarum medii aevi, cura Suhm Pt. F., Hanov. 1772—1834 t. 8; Lindenbrog, *zob.* Nr. 5889; — Rerum danicarum scriptores anonymi (702—1500, Ludewig Reliqu.) Mss. t. IX.

5934. Schäfer, Dänische Annalen und Chroniken (XIII.—XV. Jahrh.) (Por. Sybels H. Z. XXX. str. 382, także XXXIX. str. 351, XLIII. str. 176).

5935. Pithou P., Annalium et historiae Francorum ab 708 ad 990 Scriptores, Paris 1588, Frankof. 1594; — Tenże, Historiae ab a. 900 ad a. 1285, Frankof. 1596; — Freher M., Corpus francicae historiae, Hanov. 1613; — Duchesne A., Hist. Francorum coaetanei SS., Paris 1636—1649 t. 5.

5936. **Bouquet D.**, Recueil des historiens des Gaules et de la France jusqu'en 1328, Paris 1738—1833 t. 19, continué par l'Acad. des Iscriptions, Paris 1840—1876 t. 20—23.

5937. Perrin, Collection universelle de Mémoires, Londres et Paris 1785—1806 t. 72; — Guizot, Collection de Mémoires de France jusqu'en XIII. siècle, Paris 1823—1835 t. 31 (tłómaczenie kronik).

5938. **Petitot**, Collection complète de mémoires, *zob.* Nr. 6021.

T. VI. i VII.: Boucicaut.

5939. **Buchon**, Collection des Chroniques du XIII. au XVI. siècle, Paris 1827—1829 t. 47; — Tenże, Choix des Chroniques de Joinville à la fin du XVIII. siècle, *zob.* Nr. 6021.

5940. **Michaud et Poujoulat**, Nouvelle collection des Mémoires depuis le XIII. siécle, *zob.* Nr. 6021.

5941. **Histoire** littéraire de la France (comm. par L. Bénédectins, cont. par des membres de l'institut), Paris 1733—1763, 1807—1863 t. 24.

5942 Lelong, Bibliothèque hist. de la France, Paris 1719, 2. ed. 1768—1778 t. 5; Ampère T. J., Hist. de la litt. française au moyen age, Paris 1834—1841 t. 4.

5943. **Bibliothèque** de l'école des chartes, Paris od r. 1839.

5944. **Franklin A.**, Les sources de l'histoire de France, Paris 1877; — Chevalier, *zob.* Nr. 5814.

Por. Monod G., Bibliographie de l'hist. de France, Paris 1888 (Por Nr. 1—64 i 258—295).

5945. Michaud J., Collection des historiens des croisades, Paris 1843 t. 4; — Recueil des historiens des croisades, Paris 1840—1859, 1866 I.—III.; — Michaud J., Bibliographie des croisades, Paris 1822; — Tenże, Bibliothèque de croisade, Paris 1829.

5946. Vulcanius B., Gothicarum et Longobardicarum Scriptores, Lugd. Bat. 1597, 1618.

5947. Schott A., Hispaniae illustratae SS., Frankof. 1603—1608 t. 4; — Coleccion de cronicas, Madrid 1779—1787 t. 7; — Salva, Coleccion 1842—1860 t. 35; — Rosell D., Biblioteca de autores espanoles (Castilla), Madrid 1857—1878 t. 3; — Bibl. de escritores Aragoneses, Saragosse 1768.

5948. Fabricio A., Los historiadores Espanoles; Lipsk 1858.

5949. Asemani J. S., Italiae historiae Scriptores, Romae 1751—1753 t. 4.

5950. **Muratori**, Rerum italicarum Scriptores, Mediolani 1723—1738 t. 27; — Tenże, Antiquitates italicae medii aevi ad annum 1500, Mediolani 1738—1742 t. 6; — Mittarelli J. B., Ad SS. Muratorii accessiones, Venetiis 1771.

5951. Watterich J. M., Pontificum Romanorum, qui fuerunt inde ab exeunte s. IX. usque ad finem saeculi XIII. vitae, Leipzig 1862.

5952. Monumenta hist. Parmae 1855 do 1859 t. 4.

5953. Monumenta historiae patriae, Turyn 1836—1877 t. 17.

5954. **Archivio** storico Italiano od r. 1842 (treść por. Potthast).

5955. Tartarottus, De auctoribus hist. Venetae Muratori SS. rr. ital. XXV

5956. Troya, Studii intorno agli Annali d'Italia del Muratori (Por. Sybel H. Z. L.).

5957. **Gervinus**, Gesch. der florent. Historyographie, Hist. Schriften 1833 I.; — Pertz G., Über die Florent. Chroniken, Abhdl. der Akad., Berlin 1853.

5958. **Reumont A.** Bibliografia dei lavori publicati in Germania, Berlini 1863 (Odb. z Archivio storico).

5959. Portugaliae Monumenta historica 1856—1890.

R: Sybels H. Z. IX.

Rossya, zob. Nr. 5842—5857.

5960. Thesaurus historiae Helvetum, Tiguri 1735; — Quellen zur schweizerischen Geschichte, Basel 1877.

5961. Iwacewicz Wł., Sobranije pamiatników narod. tworczestwa u južnych i zapadnych Słowian, bibliograf. obozrienije, Petersb. 1883, *zob.* Nr. 6130.

5962. **Scriptores** rerum Suecicarum medii aevi, ed. Fant, Holmiae 1818—1828

I.—II., ed. Aunerstedt t. III., Ups. 1876; — Scriptores Suecici medii aevi, ed. Rietz J. E., Lundae 1842.

5963. Fant, Bibliotheca critica hist. Sueciae, Upsal. 1808 t. 2; — Wermholtz D. G., Bibliotheca hist. Sueco-Gothica (po szwedzku), Stockh. 1782—1793, Ups. 1801—1817 (t. V. o historykach).

5964. Sękowski J., Collectanea z dziejopisów t u r e c k i c h, *zob.* Nr. 1355 i 5973.

Por. Sprostowanie tłómaczenia Sękowskiego, Prz. pozn. I.; Pietraszewski J., Nowy przekład dziejop. tureckich, Berlin 1846.

2. Zbiory pamiętników.

(Kroniki od XVI. wieku, Pamiętniki, Żywoty, Nekrologi, Podróże, Opisy kraju, Broszury, Pisma czasowe).

5965. **Pistorius J.** Nidanus, Polonicae historiae Corpus, Basileae 1582 t. 3.

I.: Aeneas Sylvius, Er. Stella, Guagnini De situ Sarmatiae, Cromeri Polonia, Miechoviae Sarmatia, Herbersteini Lithuania, Schedelii De Sarmatia, Corvini L. Ode de Polonia, Celtis C. Ad Vistulam et Salinaria, Schroteri Salinarium, Prilusii De Provinciis.

II.: Mathiae de Miechovia Chronica, J. L. Decii De vetustatibus, Tegoż De Sigs. temporibus, Guagnini Comp. chron., Tegoż De ingressu Henrici, Tegoż Qualiter rex coronatur, Tegoż Origo Lithuanorum, Janitii De vitis principum, Cromeri M. De orig. et rebus gestis Polonorum.

III.: Pisonis Epist. de conflictu cum Mosch., Epist. Sigism. ad Leonem X., Oratio Er. Ciołek 1518, Victoria contra Voy. Moldaviae 1531, Herberstein De bello Poloni et Mosci, Cromeri Oratio in fun. Sig. I., Orichovii Oratio, Bellum contra Livones 1558, Schardii De vita Sig. Aug., Lasicii J. De ingressu Pol. in Valachiam 1572, L. Gorecii Descr. belli Ivoniae, Litterae super disc. Henrici, Dantiscorum clades 1577 a J. Lasicio, J. Bielsci Satyra, Guagnini Suppl. (de bello mosc. 1579), Levvenclai J. De Moscorum bellis, Genealogicae Explicationes.

5966. Rerum polonicarum Alexandro Guagnino authore, Frankof. 1584.

Zawiera prace Guagnina. Listy po ucieczce Henryka, J. Łasickiego o klęsce Gdańszczan, Tegoż o wyprawie na Wołoszczyznę, Sprawa Stefana z W. X. mosk., O sposobie elekcyi królów, Goreckiego L. Opis wojny Wołoszan z Turkami, List Pisona do Krzyckiego, List Zygm. I. do Leona, Panegiryk Warszewickiego o Stefanie, Mowa tegoż do króla i inne.

5967. Respublica sive status regni Poloniae, Lithuaniae etc., Lugduni Bat. 1626.

Szereg tomików osobno wydanych: S. Krzystanowic Status R. P., Thuani Descr. R. P., Tegoż De Valachia, Guagnini A. De Lithuania, Michelonis Quaedam ad Lith., Guagnini A. De Samogitia, Lasicii J. De diis Samogitarum, Articuli bellicarum const a C. Chodkievicio confirmati, Guagnini Descr. Prussiae, Origo ord. teuton., Livoniae descr., Boteri J. Poloniae descr., Honorii diss. de novo rege eligendo, Barclaii Judicium de Polonia, Chronologia, Neugebaueri De re nummaria, Tegoż De vectigalibus R. P.

5968. Joannis Długossi seu Longini historiae liber XIII. (tom II. wyd. lipskiego 1712), *zob.* Nr. 5819.

Mieści prócz Kroniki Kadłubka: Sarnicii S. Annales; Orichovii S. Annales, Ad Carncovium epistolae, *zob.* Nr. 3070, Hosii Orationes quatuor, Sarnicii S. Descr. Poloniae.

5969. **Mizler de Kolof**, Historiarum Poloniae et magni ducatus Lithuaniae scriptorum Collectio, Vars. 1761 t. 4.

I.: Mela, Aen. Sylvius, Stella, Stryikovii M. Descr. Sarmatiae, Cromeri M. Polonia, Miechovitae Sarmatia, Herbersteini Lithuania, Schedelii Sarmatia, Sarnicii S. Descr. Poloniae, Prilusii J. De provinciis, Crassinii Polonia, Starovolscii S. Polonia, Święcicki Descr. Masoviae, Cellarii A. Descr. Pol., Opalinii L. Polonia contra Barclaium, Ogerii C. Iter pol., Schroeteri A. Carmen de fluvio Memela, Tegoż Descr. Salinarum Vielic., Willichii Observatio de salinis.

II.: Zeilleri M. Descr. Pol., De Beauplan Descr. Ukrainae, Bern. Connor Descr. Poloniae, Aug. de Meyerberg Iter in Moschoviam, Zeilleri M. Descr. Pol.

III., *zob.* Nr. 5823.

5970. **Bohomolec Fr.**, Zbiór dziejopisów polskich w czterech tomach zawarty, War. 1764—1768 t. 4.

I.: Bielskiego Marcina Kronika.

II.: Stryjkowskiego Macieja Kronika z przyd. Hist. odmian państwa rosyjskiego Grz. Kniazewicza.

III.: Kromera Marcina Kronika, przeł. M. Błażowski.

IV.: Gwagnina A. Kronika Sarmacyi europejskiej, przeł. Paszkowski M.

5971. **Mostowski T. A.**, Wybór pisarzów polskich, Warsz. 1803—1805.

Dzieła Naruszewicza, Historya K. Chodkiewicza, Tauryka i podróż S. A. Poniatowskiego, Kroniki polskie przez S. Orzechowskiego i Dzieje w Koronie polskiej za Zyg. Augusta przez Górnickiego, Jul. Niemcewicza pisma różne, Życia sławnych Polaków.

5972. **Niemcewicz J U.**, Zbiór pamiętników o dawnej Polsce, *zob.* Nr. 1353.

Por. Dalszy ciąg pamiętników o dawnej Polsce p: J. L. Jastrzębskiago, Zbieracz lit. i polit., red. Józ. Mączyńskiego 1838 IV.

5973. **Sękowski J.**, Collectanea z dziejopisów tureckich; — Pietraszewski I., Nowy przekład dziejopisów tureckich, a szczególniej Tarychy Wasyf Effendego, Berlin 1846 I., *zob.* Nr. 1355, 1356 i 5964.

5974. **Gałęzowski A.**, Zbiór pisarzów polskich, wydanie stereotypowe, Warsz. 1828 do 1833 t. 19.

Zawiera: Górnickiego Dworzanin polski, Rozmowa o elekcyi i Dzieje w Koronie Polskiej t. I.—IV.. 1828; Pamiętniki Janczara Polaka tom V. 1828; Żywot człowieka poczciwego M. Reja tom VI.—VIII. 1828—1829; Kronika polska M. Chwalczewskiego tom IX.—X. 1829; Kronika polska M. Bielskiego t. XI.—XIX. 1829—1833.

5975. **Żywoty** sławnych Polaków, wyd. przez F. S. Dmochowskiego, Warsz. 1830, Radom 1831 t. 5.

I.: Żywot Jana Tarnowskiego przez Orzechowskiego, Życie Lwa Sapiehy przez Kognowickiego.

II.: Żywot L. Sapiehy (c. d.).

III.: Życie Jana Zamojskiego (Heidensteina) przez Bohomolca.

IV.: Historya Stef. Czarnieckiego przez X. Krajewskiego.

V.: Tad. Kościuszko przez Falkensteina.

5976. **Życia** sławnych Polaków, wyd. J. N. Bobrowicza, Lipsk 1837 t. 5.

I. i II.: Życie K. Chodkiewicza przez A. Naruszewicza.

III.: Życie J. Zamojskiego przez F. Bohomolca i życie Czarnieckiego przez M. Krajewskiego.

IV.: Życie Jana Tarnowskiego przez S. Orzechowskiego i życie Lwa Sapiehy przez księdza Kognowickiego.

V.: Życie Jerzego Ossolińskiego przez F. Bohomolca.

5977. Żywoty sławnych Polaków XVII. wieku, wyd. przez Edw. Raczyńskiego, Poznań 1841.

Mieszczą: Życie B. Nowodworskiego przez Koźmiana A. E. i Alberta i Bogusława Radziwiłłów.

5978. Wiszniewski M., Pomniki historyi i literatury polskiej, Kraków 1835 t. IV.

Obejmuje materyały po Tad. Czackim.

5979. Sienkiewicz J. K., Skarbiec, *zob.* Nr. 1358; — Grabowski A., Starożytności, *zob.* Nr. 1359; — Nowakowski F. K., Źródła do dziejów Polski, *zob.* Nr. 1361; — Grabowski M., Przezdziecki A., Malinowski, Źródła, *zob.* Nr. 1362; — Podgórski A., Pomniki, *zob.* Nr. 1440.

5980. **Raczyński E.**, Obraz Polaków i Polski, Poznań 1840—1842 t. 21.

I.—III.: Zbiór aktów do pan. Augusta III. i pierwszych lat Stanisława Augusta, *zob.* Nr. 4592.

IV.—VI.: Wybicki.

VII.—X.: Kitowicz.

XI.—XII.: Kołłątaj.

XIII.: Materyały do Leszczyńskiego, *zob.* Nr. 4381.

XIV.: Dziennik konfederacyi Tarnogrodzkiej (1715—1717), *zob.* Nr. 4447.

XV.: Lippomano.

XVI.: Kościuszko.

XVII.—XVIII.: Raczyński, Archiwum Augusta II., *zob.* Nr. 4271.

XIX.: Pstrokoński (Pamiętniki).

XX.—XXI.: Portofolio Maryi Ludwiki, *zob.* Nr. 3898.

5981. **Starczewski W.**, Historiae ruthenicae scriptores exteri saeculi XVI. (Przedruk elzewirowskiej Moscovii), Berlin i Petersb. 1841—1842 t. 2.

B: Herrmann E., Neue Jenaische Literatur-Zeit. 1842 1. Dec.; Por. Rr. Moscovitarum SS., Frankof. 1600.

5982. Grabowski A., Ojczyste Spominki, *zob.* Nr. 1364.

5983. Wójcicki K. W., Biblioteka starożytnych pisarzy polskich, Warsz. 1843—1844 t. 6, 2. ed. Warsz. 1854 t. 6.

I.: Fascimil pieśni Zofii Oleśnickiej z Pieskowej Skały, Pieśń nowa z r. 1556, Merkuryusz nowy 1662 r. wygranej Sobieskiego, Prawa i artykuły Ormian lwows., Żywot Krzysztofa Pieniążka z r. 1607, Szwedzi do Polski, Nowiny z Inflant 27. Sept. 1605, Nowiny z Rakus dnia wczorajszego 13. stycz. 1620,

Gazeta z Warszawy 6. Octobr. 1673, Jephtes Zawickiego, Cyrograf Jana Herburta z Fulsztyna 12. Aug. 1575.

II.: Modlitwa (Andrzeja Trzycieskiego) 1532, Droga do Szwecyey Zygm. III. w roku 1594, Przypowieści polskie Salomona Rysińskiego, Oekonomia Jeżowskiego, Pamiętniki do panowania Jana III., Privilegium Lanionum Sandomiriae 1620, *zob.* Nr. 3596.

III.: Powszednya spowyedz, Schadzka ziemiańska, Szczęśliwa expedycya pod Kamieńcem z Turkami, Oekonomia albo gospodarstwo ziemiańskie, Pogrom Tatarów, Wybawienie Ruggiera z wyspy Alcyny.

IV.: Kronika ziemie pruskiej X. Marcina Muryniusa, Wołoskie dzieje (z rękopismu 1621), Prawo bartne.

V.: Umowy ze Szwecyą, Dyaryusz Janusza Tyszkiewicza z r. 1625, Traktaty ze Szwedami za Jana Kazimierza w r. 1655, Testament Tobiasza Morstina łowczego koronnego z r. 1664, Opisanie wielu rzeczy podczas wojny szwedzkiej itd., Manifest króla Jana Kazimierza przeciw Lubomirskiemu, Dyaryusz marszu wiedeńskiego itd. r. 1683, Dyaryusz prawdziwej relacyi, Dziewosłąb dworski mięsopustny ucieszny, List do Jana Zamoyskiego St. Garwackiego 1602, List Jana Kazimierza do X. St. Małachowskiego 1666, List króla Michała do Jana Tarły 1670, Dyplom Augusta II. kongregacyi muzyków przy kościele św. Jana w Warszawie, Błogosławieństwo księdza Marka.

VI.: Kronika od r. 1507 do 1541 spisana, Panowanie króla Imci Stefana Batorego r. 1575, Spisanie kroniki o ziemi wołoskiej itd., Rozmowy zmarłych Polaków, Potwierdzenie przez Zyg. Aug. praw Witebska, Przywilej Unii 1. Julii 1569, Unia Korony z Litwą dnia 4. Julii 1569, Komput wojska na wojnę turecką za króla Michała, Wiadomość o rękopismie z XII. wieku znalezionym w kościele w Pułtusku.

5984. Grahowski M., Pamiętniki, *zob.* Nr. 1366; — Radecki J. K., *zob.* Nr. 1367; — Grabowski A., Okruszyny, *zob.* Nr. 1368; — Barącz S., Pamiętnik, *zob.* Nr. 1369.

5985. **Dziejopisowie** krajowi, Petersburg 1854—1858 (wyd. Spasowicza Wł.) t. 12

I.: Solikowskiego J. Dym. Krótki pamiętnik (1572—1590), przeł. Syrokomla Wł.; Sobieskiego Jakóba Pamiętnik wojny chocimskiej, przeł. Syrokomla Władysław.

II.—V.: Orzelskiego Świętosława Bezkrólewia ksiąg ośmioro, czyli Dzieje Polski 1572—1576, przeł. Spasowicz Wł.

VI.—VII.: Hejdensztejna Rajnolda, Dzieje Polski od śmierci Zygmunta Augusta do r. 1594 ksiąg XII., przeł. Gliszczyński M.

VIII.: Łasickiego Jana Historya wtargnienia Polaków na Wołoszczyznę r. 1573; Goreckiego Leonarda Opisanie wojny Iwona Wołoskiego z Selimem II. 1574; Fredry J. M. Dzieje narodu polskiego pod Henrykiem Walezym, przeł. Syrokomla Wł.

IX.: Łubieńskiego St. Droga do Szwecyi r. 1593, Rozruchy domowe od r. 1605 do 1608, przeł. Jocher A. B.

X.: Wassenberga Ewerharda Więzienie we Francyi Jana Kazimierza, przeł. Baliński M.

XI. i XII.: Rudawskiego Szymona Wawrzyńca Historya polska 1648—1660, przeł. Spasowicz Wł.

5986. Wójcicki K. W., Archiwum domowe, Warsz. 1856. *zob.* Nr. 1370.

Obejmuje prócz dokumentów: Dwór i zarysy dom. życia Stan. Augusta z ręk. A. Magiera, Pisma Marcina Bielskiego: Sprawa rycerska, Sejm niewieści; Gluzińskiego J. Włościanie polscy; Przysłowia i przypowieści z różnych okolic.

Zob. Nr. 1371—1377.

5987. **Turowski K. J.**, Biblioteka polska, Sanok 1855—58, Kraków 1858—61, 5 seryj: I.—II. zesz. 120, III. 60, IV. 60, V. 1—61, 1—16.

I. (serya): Bielski M., Kronika; Birkowski F., Sześć kazań; Fredro A. M., Przysłowia; Brodziński K., O literaturze; Tenże, Życiorysy; Górnicki Ł., Dzieje w Koronie, O elekcyi; Orzechowski St., Kroniki; Paprocki B., Hetman; Pasek J. Chr., Pamiętniki; Sapieha Al., Podróż po słowiańskich krajach; Rozmowy umarłych Polaków; Skarga P., Żywoty świętych; Żywot Lwa Sapiehy; Orzechowski St., Żywot J. Tarnowskiego.

II.: Kochanowski, Dzieła; Modrzewski, O poprawie; Szymonowicz; Zimorowicz.

III.: Skarga, Kazania sejmowe; Mroziński J., Oblężenie Saragosy 1808—9; Wereszczyński, Pisma polityczne; Górnicki Ł., Dworzanin; Sęp Sarzyński, Tobiasz Wiszniowski; Grabowski P., Zdanie 1595; Ustawy prawa ziem i o obronie J. Tarnowskiego; Naruszewicz A., Żywot J. K. Chodkiewicza; Orzechowski St., Dyalog i Quincunx; Klo-

nowicz, Pisma; Leszczyński St., Głos wolny; Ponętowski J., Sejmowych rzeczy komentarz; Skrupuł bez skrupułu; Górnicki, Pisma; Starowolski, Prawy rycerz; Paprocki B., Herby; Birkowski F., Kazania; Warszewicki Krz., Dwie mowy pogrzebowe; Tarnowski J., Dzieła.

IV.: Okólski Sz., Dyaryusz 1638; Grabowski P., Polska niżna; Rey M., Żywot; Naruszewicz A., Historya; Kochowski W., Pisma; Grochowski St.; Krajewski M., Stefan Czarniecki; Starowolski Sz., Pisma; Ligęza Mik., Pisma; Karnkowski St., Pisma; Ostrorog J., Myśliwstwo; Dębołęcki W., Pam. o Lisowczykach; Wybór mów, *zob.* Nr. 1373; Otwinowski E., Podróże; Czartoryskiego A. Myśli o pismach; Zbylitowscy; Bohomolec Fr., Życie J. Zamojskiego; Gwagnin, Z kroniki Sarmacyi; Niemcewicz J. U., Dzieje Zygm. III.; Wereszczyński J., Pisma; Jagodyński J.; Czacki T., O żydach; Krasicki I., Pan Podstoli.

V.: Bohomolec Fr., Jerzy Ossoliński; Surowiecki W., Dzieła; Staszyc St., Uwagi nad życiem Zamoyskiego; Preszowski, O sejmikach; Twardowski S., Poezye; Gołębiowski Ł., Ubiory; Święcki T., Star. Polska; Germania Tacyta; Miaskowski K., Zbiór rytmów; Drohostajski Kr., Hippika; Pruszcz J. H., Klejnoty; Śniadecki J., Żywoty; Czacki T., O pol. i lit. prawach; Albertrandy, Pan. Henryka Wal. i Stef. Batorego; Karpiński, Dzieła.

5988. Collectanea vitam resque gestas Joannis Zamoyscii illustr., ed. Działyński T. A., *zob.* Nr. 3037.

5989. Dzieje księstw Naddunajskich, to jest Multan i Wołoszczyzny, przez Leona Rogalskiego, pomnożone wyjątkami z dziejopisów polskich i tureckich do r. 1792, Warsz. 1861—1862.

5990. Relacye Nuncyuszów, *zob.* Nr. 1379.

Zob. Nr. 1381—1383.

5991. **Biblioteka** ludowa polska wyd. przez Wł. Mickiewicza, Paryż 1866—1870.

Nr. 8: Skarga P., Wzywania do pokuty; Nr. 9: Dziennik Kopcia; Nr. 11: Żółkiewski S., Wojna mosk.; Nr. 14—15: Kordecki Aug.; Nr. 21—26: Kołłątaj H., O konst. 3. maja.

5992. **Biblioteka** Mrówki, Lwów 1869.

T. 3: Skarga, O mił Ojczyzny; 110—115: Rey, Żywot człowieka poczciwego; 116—117: Klonowicz, Worek Judaszów; 121—122: Kopeć, Dziennik podróży; 123—127: Pasek; 134—135: Kiliński, Pam.; 142—143: Śniadecki J., Żywot Kołłątaja; 144—145: Żółkiewskiego Wojna moskiewska; 146: Tarnowski J., Zasady sztuki wojskowej; 147—151: Kołłątaj, Konstytucya 3. maja; 152—154: Zajączek J., Historya rewolucyi; 156—160: Modrzewski, Naprawa Rzeczpospol.; 198—199: Czacki T., O żydach.

5993. **Biblioteka** ordynacyi Krasińskich. *zob.* Nr. 1384—1385.

I.: Kronika (1557).

III.: Pamiętnik Poczobuta (1649—1684).

VIII: Dupont.

5994. **Tarnowski Wł.**, Archiwum wróblewieckie, *zob.* Nr. 1386.

Pam. Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej (XVIII w.), Wyprawa Jana III. pod Wiedeń

5995. **Krasz wski J I.**, Biblioteka pamiętników i podróży po dawnej Polsce, Drezno 1870—1872.

I.: Szulz F., Polska z r. 1793.

II.: Schweinichen, Pamiętnik.

III.: Poniatowski, Pamiętnik.

IV.: Notaty generała brygady.

V.: Bukar, Pamiętniki.

VI.: Pamiętniki wojenne.

R: X.; Bibl. warsz. 1870 II.; X. L. Sybels H. Z. XXVI.

5996. **Scriptores rerum Polonicarum**, editio acad. crac., Kraków 1872—89 I.—XIV., *zob.* Nr. 1388.

T. II.: Wapowski (1486—1535); III.: Medeksza (1654—1668); IV.: Górski Conciones, Dyaryusz 1515, Ulryk Werdum 1671; VII., IX., XIV.: Wielewiecki (1579—1637).

5997. **Biblioteka Ossolińskich**, Zbiór materyałów do historyi polskiej, Lwów 1874—6.

Z. I.: Pamiętnik Jakóba Pszonki, Inwentarz Skarbu kor. 1607; II.: Pam. Ant. Jabłonowskiego; III.: Autobiografia Jerzego Ossolińskiego.

5998. **Liske X.**, Cudzoziemcy w Polsce: L. Naker, U. Werdum, J. Bernoulli, J. E. Biester, J. J. Kausch, Lwów 1876.

R: Prz. kryt. 1876; S., Ateneum 1877; Świeżawski E. Bibl. warsz. 1877 III.

5999. Liske X., Viajes de extranjeros por Espana y Portugal en los siglos XV., XVI. y XVII., trad. por. F. R. Revista Europea 1878, Odb., Madrid 1878.

Treść: Nicolas de Popielowo (1484), Joannes Dantiscus (1519—1531), Erich Lassota de Steblovo (1580—1581), Jacobo Sobieski (1611).

R: Sybels H. Z. XLV. 161.

6000. Die preussischen Geschichtsschreiber d. XVI. und XVII. Jahrh., Leipzig 1882 t. 2.

Simon Grunaus preuss. Chronik, hrsg. von Perlbach, Philippi P. Wagner.

6001. Wierzbowski T., Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików polskich XVI. do XVIII. w., Warsz. 1885.

I. z.: Wenecya, II. z.: Mowy Warszewickiego.

R: Neh ing Wł., Kwart. hist 1887; Archiv für slav. Phil. 1877 X.

6002. **Sbornik** lietopisej otn. k' istorii juzno i zapad. Rusi, izd. kom. dla razbora drewnich aktow, Kijów 1888 (wyd. Antonowicz).

Zawiera: Kronika Jakóba Lizohuba 1506 do 1757, Kronika Józefowicza 1624 do 1700, Dziennik wyprawy przeciwko Kozakom 1625, Liet. kijowska 1241 do 1621, Kronika klasztoru meżyhorskiego 1608—1780, Listy Zygm. III., Listy Chmielnickiego, Kronika mon. w Dobromilu, Dok. XIII. w., Kronika witebska (956—1709).

R: Linniczenko J., Kwart. hist. 1889; Prz. pol. 1890 I.; Ist. Wiestnik 1890 Nr. 5.

6003. **Biblijoteka** pisarzów polskich, wyd. akademii um. w Krakowie, Kraków 1889—90.

Zawiera: Fortuny i cnoty różność w historyi o młodzieńcu ukazana 1524, Wita Korczewskiego Rozmowy polskie łacińskim językiem przeplatane 1553, Marcina Kwiatkowskiego Książeczki rozkoszne o poczciwem wychowaniu dziatek 1564 i wszystkiej Lifflanckiej ziemi opisanie 1567, Marcina Bielskiego Satyry, Sz. Szymonowicza Castus Ioseph. przekładania Stanisława Gosławskiego 1597, Algoritmus to jest nauka liczby przez ks. Tomasza Kłosa 1538, Mikołaja Reja Żywot Józefa 1545, Proteus abo Odmieniec, satyra z roku 1564, Jana Seklucyana Oekonomia albo Gospodarstwo 1546, Pussmanna Historyja o stworzeniu nieba i ziemi 1551.

R: Brückner Al., Kwart. hist 1889, 1890.

Mowy pogrzebowe, Kazania itp., zob. Nr. 1349—1352.

6004. Minkowiecki E., Spis bibliograficzny pamiętników mających związek z hist. lub lit. polską, Kraków 1882 (str. 12).

R: Ateneum 1882.

6005. Włodzimierzanin, O pamiętnikach, Tyg. Petersb. 1845 XXXII.; Pekarski, Sowremiennik 1845 I. (o pamiętnikach rosyjskich); Jarochowski K., Literatura pamiętnikowa, Kraj 1886 Nr. 24.

6006. Załuski J. J., Bibliotoka historyków, prawników, polityków i innych autorów polskich, lub o Polsce piszących, z przypisami J. E. Minasowicza, wyd. J. Muczkowski, Kraków 1832.

Zob. Nr. 5828—5834.

6007. **Nehring Wł.**, O historykach polskich XVI. w., Poznań 1860 (I. Heidenstein, II. Bielski Joachim, III. Solikowski J. D.).

6008. **Markgraf H.**, Die Entwickelung der schlesischen Geschichtschreibung [od XVI. w.), Ztschrft. d. Ver. f. G. Schlesiens 1888 XXII.

R: Wagner, Kwart. hist. 1889.

Zob. Nr. 5864 i 5865.

Zob. Nr. 5849—5855 (ruscy kronikarze), 5869—5871 (pruscy); 1580—1582 (inflantcy).

6009. Adelung F., Kritisch-liter. Übersichtigung der Reisenden in Russland bis 1700, Petersb. 1846 t. 2 (toż po ros. przez Klewanowa, Petersb. 1864).

6010. O podróżach Polaków do krajów zagranicznych, Pamiętnik nauk. (c. d. Ćwiczeń) 1819 II.; Cudzoziemcy o Polsce i Rossyi, Dziennik liter. 1861; Kobiety podróżniczki (?), p. S. Duchińską, Tyg. mód i nowości 1868; Smolikowski S., Podróże u nas dawniej i teraz, Wiek 1874 Nr. 84, 85, 86; Pamiętniki i podróże, Czas 1877 Nr 26 i n.

6011. Zakrzewski M., Wiadomość o początku gazet i wywód ich nazwisk, nieco i o gazetach polskich, Bibl. Ossol. 1830 II.

6012. O pismach peryod. w Polsce do 1795 r. X. Moszyńskiego, Tyg. petersb. 1840 XXIII.; — Lipiński T., O gazetach pisanych w Polsce i niektóre z nich wyjątki, Bibl. warsz. 1845 IV. [Por. E. Czasopisma (Bibl. t. I.)].

6013. Awiży, Czas 1860 Nr. 216.

6014. **Pilat R.**, Początki publicystyki w Polsce, Przew. nauk. lit. 1832.

B. Wielkie zbiory obce.

6015. Hearne Th., Scriptores varii de historia anglicana, *zob.* Nr. 5922 (treść por. Potthast str. 65); — Camdens Society publications, London 1838 i n. (treść por. Potthast str. 40 i Suppl. 14); — Caxton Society, London 1845 (wydaje dzieła oddzielnie, por. tamże).

Zob. Nr. 1481—1506, 5922—5925.

6016. **Collection** universelle de mémoires particuliers rel. à l'hist. de France, Londres et Paris 1783; — Suite de Collection, Paris 1806—1807 t. 72.

W tomie 63—67 Tables des 42 premiers tomes.

Poniżej oznacza C. obok tytułu, że się pamiętnik znajduje w tym zbiorze.

6017. **Petitot**, Collection complète de mémoires (depuis le règne de Philippe Auguste

jusqu'au comm. de XVII. siècle), Paris 1819—1836 t. 52.

Poniżej oznacza P. obok tytułu, że się pamiętnik znajduje w tym zbiorze.

6018. **Petitot et Mommerqué**, Collection complète de mémoires depuis Henri IV. jusqu'à la paix de 1763, Paris 1826—1836 t. 78.

Por. Notice sur les deux séries de la Collection par Petitot et Mommerqué, Paris 18 9. Tego zbioru treści poniżej nie ma.

6019. **Buchon J. A. C.**, Choix de Chroniques et mémoires sur l'hist. de France avec notes biographiques, Paris 1836—38 t. 17.

Poniżej oznacza B. obok tytułu, że się pamiętnik znajduje w tym zbiorze.

6020. **Michaud et Poujoulat**, Nouvelle collection de mémoires depuis le XIII. siècle jusqu' à la fin du XVIII. s., Paris 1836—39, I. serya t. 12, II. serya t. 10, III. serya t. 10.

Poniżej oznacza M. obok tytułu, że się pamiętnik znajduje w tym zbiorze.

6021. **Pamiętniki** w zbiorach Collection (C.), Petitot (P.), Buchon (B.), Michaud et Poujoulat (M.):

Froissart (B. 1—3), Maingre (B. 1—3), d'Orronville (B. 4), Miguel del Verms (B. 4), Chronique de Flandres (B. 4), Gaian et Rochefort (B. 4), Monstrellet (B. 5), Ville Hardouin (P. I., M. I. 1—2), Henri de Valenciennes (M. I. 1—2), Joinville (C. 1—3, P. 2—3, M. I. 1—2), Pierre de Sarrasin (M. I. 1—2), Guesclin (C. 4. P. 4—5, B. 4, M. I. 1—2), Christine de Pisan (C. 5, P. 5—6, B. 4, M. I. 1—2), Boucicaut (C. 6, P. 6, M, I. 1—2), Juvénal des Ursins (B. 4, M. I. 1—2), Pierre de Fénin (P. 7, M. I. 1—2), Bourgeois de Paris (M. I. 1—2), Mém. de Jeanne d'Arc (C. 7, P. 8, M. I. 3), Charles VII. (M. I. 3), Richemont (C. 7, P. 8, M. I. 3), Godefroy (C. 7, P. 8, M. I. 3), Olivier de la Marche (C. 8, P. 9—10, B. 7. M. I. 3), Du Clercq (C. 9, P. 11—13, B. 7, M. I. 3), Comines (C. 10—12, P. 11—13, C. 7, M. I. 4), Prise de Constantinopel (B. 7), Jean de Troyes (C. 13, P. 13, M. I. 4), Lefebure de S. Remy (B. 7), Bonamy (B. 7), Villeneuve (C 14—15, P. 13, B. 7, M. I. 4), Chastelein (B. 6), Jean Bouchet (C. 15, P. 13, B. 7, M. I. 4), R. de la Marck (B. 9), Bayard (C. 15, P. 15, B. 9, M. I. 4), Buonaparte Jacques (1527, B. 9), Fleurange (C. 16, P. 15—16, M. I. 5), Louise de Savoie (C. 16, P. 16, B. 11, M. I. 5), Du Bellay (C. 17—21, P. 17—19, B. 9, M. I. 5), Francois de Lorraine (M. I. 6), Condé (M, I. 6), Ant. de Pugeat (M. I. 6), Montluc (C. 22—26, P. 20—22, B. 10, M. I. 7), Rabutin (C. 37—39, P. 31—32. B. 13, M. I. 7), Tavannes (C. 27—28, P. 23—25, B. 11, M. I. 8), Vieilleville (C. 28—33, P. 26—28, B. 10, M. I. 9), Villars (C. 33—37, P. 28—30, B. 11, M. I. 10), Salignac (C. 39—40, P. 31—32, B. 12, M. I. 8), Coligny (C. 39—40, P. 31—32, B. 12, M. I. 8), De la Chastre (C. 39—40, P. 31—32, B. 12, M. I. 8), De Rochechouart (C. 39—40, P. 31—32, B. 12, M. I. 8), Castelnau (C. 41—46, P. 33, B. 12, M. I. 9), De Mergey (C. 41—46, P. 34, B. 12, M. I. 9), De la Noue (C. 47—49, P. 34, B. 12, M. I. 9), De Gamon (C. 41—46, P. 34, B. 12, M. I. 8), De Philippi (C. 41—46, P. 34, B. 12, M. I. 8), De la Tour d'Auvergne (C. 47—49, P. 35), De Tavannes (C. 48—49, P. 35, B. 12), Chaverny (C. 50—51, P. 36, M. I. 10), De Ph. Hurault (P. 36, B. 14, M. I. 10), Le Duc Bouillon (B. 12, M. I. 11), Marguerite de Valois (C. 52, P. 37, B. 12, M. I. 10), De Thou (C. 52, P. 37, B. 12, M. I. 11), Choisnin (C. 54, P. 38—43, B. 12, M. I. 11), De St. Merle (C. 54, P. 38—43, B. 12, M. I. 11), Palma Cayet (C. 55—60, 71—72, P. 38—43, B. 15—16, M. I. 12), De Pape de St. Auban (P. 38—43, M. I. 11), Villeroy (C. 61, P. 44, B. 15—16, M. I. 10), Angoulême (C. 62, P. 44, B. 15—16, M. I. 11), Brantôme (C. 63—65, 68—70), D'Estvile, Journal Henri III., Henri IV. et Louis XIII. (P. 45—49, M. II. 1), Louise de Bourgeois (P. 45—49, M. I. 11), Jacq Gillot (P. 45—49, M. I. 11), Groulard (P. 45—49), Dubois (M. I. 11), Marillac G. et M. (P. 45—49, B. 9, 15—16, M. I. 11), Fontenay-Mareuil (P. 50—51), Delbare (P. 52), Groulard (M. I. 11), Sully (M. II. 2—3), Jeannin (B. 17, M. II. 1), Fontenay-Mareuil (M. II. 5), Pont Chartrain (M. II. 5), Relation de la mort du mar. d'Ancre (M. II. 5), Rohan (M. II. 5), Basompierre (M. II. 6), D'Estrées (M. II. 6), Mém. de Pontis (M. II. 6), Richelieu-Arnauld d'Andilly (M. II. 7—9), L'abbé Arnauld (M. II. 7—9), Gaston duc d'Orléans (M. II. 7—9), La duchesse de Nemours (M. II. 7—9), Mme de Motteville (M. II. 10), Berthod (M. II. 10), Card. de Retz (M. III. 1), Guy Joly (M. III. 2), Claude Joly (M. III. 2), Lenet (M. III. 2), Brienne (M. III. 3), Montrésor (M. III. 3), Fontrailles (M. III. 3), La Chatre (M. III. 3), Campion (M. III. 3), Turenne (M. III. 3), Yorck (M. III. 3), Montpensier (M. III. 4), Contrart (M. III. 4), Montglat (M. III. 5), La Ro-

chefoucauld (M. III. 5), Gourville (M. III. 5), Omer Tallon (M. III. 6), L'abbé de Choisy (M. III. 6), Henri de Guise (M. III. 7), Grammont (M. III. 7), Guiche (M. III. 7), Du Plessis (M. III. 7), Mémoires de *** (XVII. siècle) (M. III. 7), Laporte (M. III. 8), Temple (M. III. 8), Mme de la Fayette (M. III. 8), La Fare (M. III. 8), Berwick (M. III. 8), Mme de Caylus (M. III. 8), Tourcy (M. III. 8), Villars (M. III. 9), Forbin (M. III. 9), Dugay-Trouin (M. III. 9), Millot (M. III. 10), Duclos (M. III. 10), Mme de Staël (M. III. 10), Pierre de la Place (B. 13), Regnier de la Planche (B. 13), T. A. d'Aubigne (B. 13), Macquéreau (B. 14), Cheverny (B. 14), St. Auban (B. 14).

6022. Collection d'ouvrages publ., p. la Societé de l'hist. de France, Paris 1835—1863 t. 91 (treść por. Potthast); — Coll. des mémoires rel. à l'hist. de la révolution franç., p. Barrière, Paris 1820—1827 t. 55.

6023. Caboche, Les mémoires et l'histoire de France, Paris 1863 t. 2.

6024. Bel R., Rerum hispanicarum scriptores, Frankof. 1579—1580 t. 2; — Schott A., Hispaniae illustratae seu rerum Hispaniae, Lusitaniae scriptores, Frankof. 1603—1608, *zob.* Nr. 5947.

6025. **Florez** Henrique, Espana sagrada, Madrid 1747—1856 t. 48.

Por Llorente J. A., Revue encyclopédique 1819; Mendez Fr., Enrique Flores, Madrid 1780, 2. ed. przez akad. król. 1860.

6026. Bibliotheca de autores Espanoles (Por. Sybels H. Z. XXIX.); — Collection de libros espanoles raros ó curiosos (por. tamże).

Liske, Viayes por Espana, zob. Nr. 5999.

Zob. Nr. 1539—1545, 5947—5948.

6027. Collecçao de livros ineditos da historia portugueza (od Jana I. do Jana II.), Lisboa 1790—1793, 1816, 1824 t. 5 (treść por. Potthast); — Collecçao dos principaes auctores da historia portugueza, Lisboa 1806—9.

6028. Collecçao do monumentos ineditos para a historia des conquistas dos Portuguezes, Lisboa 1858—1886 t. 7.

Zob. Nr. 1546 i 5959.

6029. **Collection** des mémoires sur l'hist. de Belgique aux XVI., XVII. et XVIII. siècles, Haag 1858 i n.

6030. Tiele, Bibl. von neederlandsche Pamfletten, Amsterd. 1861 t. 3,

6031. De Wind, Bibliotheek der nederlandsche Geschiedsschrijvers, Haag 1835.

6032. Bibl. historico-neerlandica, Haag 1871; — Vanderhaeghen, Bibliotheca belgica 1881 i n.

Holandya i Belgia, zob. Nr. 5926.

6033. **Bibliothek** des literarischen Vereins in Stuttgart, Stuttgart 1842—1867 t. 87.

Treść por. Potthast str. 31 i Suppl. str. 12.

Tom I.: Aeneas Sylvius de viris illustribus; t. VII.: Leo's v. Rosmital Reise 1465—1467; t. XLVIII.: Dalemils Chronik.

6034. **Fontes rerum Austriacarum,** Oesterreichische Geschichtsquellen v. der hist. Comm. der k. Academie der Wiss. in Wien, Wien 1855, *zob.* Nr. 844 i 1562.

I. Abth. Scriptores:

I.: Tichtels Joh. Tagebuch 1477—1495; Herberstein S., Selbstbiographie 1486—1553; Cuspinians Tagebuch 1502 do 1527; Kirchmair's Denkwürdigkeiten 1519—1553.

II., VI., VII.: Geschichtsschreiber der hussitischen Bewegung, *zob.* Nr. 2007 (treść por. Potthasta Suppl str. 21).

III., IV.: Siebenbürgische Chronik des Schässburger Stadtschreibers Georg Kraus 1608—1665.

V.: Codex Strahoviensis, Todtenbuch der Geistlichkeit der Böhmischen Brüder.

VIII.: D. Königssaaler Geschichtsquellen [Por. także II. Abth. t. 3, 4 29, 41 (1), 43 (Libri mort. et fund.)].

Inne zbiory odnoszące się do Niemiec, zob. Nr. 5889—5907.

Zob. Nr. 1562—1610.

6035. **Wegele Fr.**, Geschichte der deutschen Historyographie seit d. Humanismus, München 1885.

6036. Handlingar rörande Skandinaviens historia; Stockh. 1816—1860 t. 40; — Historiska handlingar od r. 1861.

Szwecya i Dania, zob. Nr. 5933 i 5962, także 1611—1627.

6037. **Archivio** storico Italiano; Firenze od r. 1842, *zob.* Nr. 5953.

6038. **Istorici** delle cose veneziane, Venet. 1718—1722 (ed. Zeno e Piercaterino), t. 10.

Włochy, zob. Nr. 5949—5958, także 1628—1643.

Rossya, zob. Nr. 5842—5857, także 916.—1013.

3. Kroniki, Pamiętniki.

(Chronologiczny układ).

A. Epoka przedchrześcijańska.

6039. **Herodotus**, Halicarnensis (o. 444) Historiarum libri IX. musarum nominibus inscripti, Gr. cum interpretatione Laur. Vallae, ed. Jac. Gronovius, Lugd. Batav. 1715 [liczne wydania: z nowszych Krüger, 2. Aufl. besorgt v. Pöckel, Leipzig 1855—57, 1875; Abicht-Taubner, Leipz. 1872—77; H. Stein, Berlin 1872—77; Weidemann; Palm, ed. ster.; Tauchnitz C.].

6040. Herodot, Dzieje, przeł. z greckiego Ant. Bronikowski, Poznań 1861; — Z niem. przekładów: Bähr F. Chr. J., Musen Herodots, Stuttg. 1864—74; Stein H., Oldenburg 1875; Schöll, Stuttg. 1828—78, 11 tomików; z franc.: Histoire d'Hérodote, trad. par Larcher, Paris 1855, 1870; Guiguet, Paris (Hachette et Cie); z ang.: History by Rawlison G., London 1876 (Murray); z ros.: Martynow J., Greczeskije klassiki, Petersb. 1826—1828.

6041. Dahlmann Fr. Chr., Herodot, Altona 1824 t. 2; — Nissen, Über das Geschichtswerk d. H., Ztschrft. f. Alterthumsw. 1839 Nr. 25; — Hüllmann K. B., Griechische Denkwürdigkeiten, Brünn str. 143—208; — Clark W. G., On the date of the composition of H. history, Journ. of class. and sacr. philol. 1855 II.; — Fleckeisen A., Zur Kritik des H., Jahrb. f. class. Philol. 1865 t. 91; — Stein H., Herodotus, Berlin 1870, 2. ed. 1877; — Pierson, Kritik, Philogus 1869 28, 1870 29; — Kirchhoff A., Über die Abfassungszeit des Herod. Geschichtswerkes, Abhandl. d. Akad. d. Wiss. in Berlin 1868, Odb., Berlin 1868; — Tenże, Nachträgliche Bemerk., tamże 1871 (obie rozprawy razem, Berlin 1879); — Madvig J. N., Adversaria critica ad scriptores Graecos 1871; — Bauer A., Herodots Biographie, Sitzungsberichte d. Wiener Akad. hist. phil. Cl. 86 (1878), Odb. Wien 1878; — Tenże, Die Entstehung des Herod. Werkes, Wien 1878 (Por. Engelmann W., Bibliotheca scriptorum classicorum 8. Aufl. bearb. v. E. Preuss, I. Scriptores graeci, Leipzig 1880).

6042. Gail J. B., Geographie d'Hérodote, Paris 1823; Dankowszky G., Fragmente z. Gesch. der Völker ung. u. slav. Zunge, Pressburg 1825; Niebuhr B. G., Über die Geographie Herodots, Kleine hist. u. philol. Schriften, Bonn 1828; Wheeler J. T., The geography of Herodotus, London 1855, 1861; Bobrik H., Geographie des H., Königsberg 1838; Tschackert W., Herodot als Geograph, Trzemeszno 1851 (Progr. gimn.),

6043. Potocki J., Hist. primitive des peuples de Russie, St. Petersb. 1802; — Lelewel J., Historya geografii i odkryć, Opis Skytyi przez Herodota, War. 1814, Toż, Pisma pomniejsze, War. 1814 (toż po niem. w Kl. Schriften, Leipzig 1836); — Lindau A. F., Briefe über Sarmatien, Breslau 1816; — Lindner F. L., Skythien und die Skythen d. Herodot, Stuttg. 1841 (Dod. w Jahns Arch. 1842 VIII. i Nouv. Annales des voyages 1845 I.); — Kolster W. H., Das Land der Skyten, Jahns Archiv 1846 XII., 1847 XIII.; — Nadjeżdzin, Herodotowa Skytia (? por. E.); — Tomaschek W., Kritik der ält. Nachrichten über den skytischen Norden, II. Die Nachrichten Herodots (Odb. z Sitzungsb. d. kais. Ak.), Wien 1888 str. 70.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1889.

6044. Miszczenko Ft. G., Był li Herodot w južnoj Rassyi, Kijewskaja Starina 1886.

6045. Müllenhoff, Über die Herkunft und Sprache der pont. Skythen und Sarmaten, Monatsberichte der königl. Akad. d. Wiss., Berlin 1866; — Cuno J. G., Forschungen im Gebiete d. alten Völkerkunde, I. Die Skythen, Berlin 1871; — Prochorow W., Materiały po ist. russkich odezd, Petersb. 1881; — Sta-

sow W., Zamietki, Żurn. min. nar. prośw. 1882 t. 219.

Zob. Geografia i Archeologia.

6046. **Strabo** [† 25], Rerum geograficarum libri XVII, graece et latine, ed. Th. Falconer Oxonii 1807 (Clarendon), wiele wydań: Siebenkees (Weidemann), Lipsiae 1796 do 1818; Parisiis 1815—19; Kramer, Berolini 1844—52; Müller C. et Döbner F. (z 15 mapami); Meinecke Aug., Lipsiae 1866 (Teubner); Tauchnitz, Lipsiae 1871—74.

6047. Strabo, Allgemeine Erdbeschreibung übers. v. Penzel A. J., Lemgo 1775—1777, übers. v. Groskurd Ch. G., Berlin und Stettin 1831—34 (z indeksem); Kärcher K. (Geographie, Stuttg. 1829—36); Hoffmann, Stuttg. 1856—62; Przekład na franc. Geographie, Paris 1805—12; Tardieu A., Paris 1866—73 (Hachette et Cie).

6048. Hasenmueller J., De Strabonis geographi vita. Diss. inaug., Bonnae 1863; Niese, Beiträge zur Biographie, Hermes, 1878 XIII.

6049. Heeren A. H. L., De fontibus Strabonis, Göttingae 1823; — Vogel Aug., De fontibus in libro XV. Diss. inaug., Gettingae 1874; — Cozza G., Dell' antico codice della geographia di Strabone, Roma 1875; — Kirchhoff A., Z. Strabo, Hermes 1866 p. 420; — Kramer, tamże 1876 X.; — Madvig, *zob.* Nr. 6041 (Por. Engelmann, Bibl. cl. SS. graeci, *zob.* Nr. 6041).

6050. Tomaschek W., Miscellen aus d. alten Geographie, Ztschrft. f. österr. Gymn. 1867 XVIII.

Zob. Geografia, Archeologia.

6051. **Plinius Secundus** (23—79 po Chr.), Historiae naturalis libri XXXVII., ed. Harduinus Paris 1723 (1. ed. in us. Delphini 1685) 1741; Miller P., Berlin 1766; Brotter G., Paris 1779; Poinsinet de Sivry, Paris 1771—1782 (12 t. z tłóm. niem.), London 1845—48; Weisius (Tauchnitz, cum indicibus), Lipsiae 1841; Sillig, Hamburg et Gothae 1851—58; Littré (z tłóm. franc.), Paris 1855; Detlefsen, Berolini 1866—1873 (Weidmann); Mayhoff C., Lipsiae 1854 do 1875 (Teubner).

6052. Pliniusz C. Secundus, Historyi naturalnej ksiąg XXVIII., przeł. Józef Łukaszewicz (Bibl. klas. łac. Edw. hr. Raczyńskiego), Poznań 1845 t. 10; Tenże, Wyjątki co do sztuk, Dodatek do III. t. Dzieła Stanisława Potockiego: O sztuce u dawnych, Warsz. 1816; — Niem.: Plinius Secundus, Naturgeschichte, übers. v. J. D. Denso, Rostock 1764 (z słownikiem); Grosse, Frankf. 1781—1788; Chr. Fr. Leberecht Strack, Bremen 1854; Külb Ph. H., Stuttgart 1844—77, t. 39 (t. 3—6 Länder u. Völker); Ang. przekład: Herschell J., London 1601, 2. ed. 1847—50; Bochock J. and Riley H. P., London 1855—57.

6053. Fr. Is A., De codicum fatis, Göttingen 1861; Trojański, O dwóch rękop. Pliniusza w akad. krak., Index lectionum univ. Jagiellonicae 1841—42; Jan L. Über den gegenw. Stand der hand. Kritik, Sitzungsb. d. Akad. München 1862.

6054. Knebel Z., Kentniss der Quellen Plinius, Ztschrft. f. d. Alterthumsw. 1839 Nr. 12; — Wannowski, Pliniana, Poznań 1847 (Progr. gimn. Maryi Magdaleny); — Nissen, Die Historien des Plinius, Rhein. Museum 1871 XXVI.; — Mommsen Th., Plinius u. Catullus, Hermes 1866 I.; — Nipperdey C., An Th. Mommsen, Rhein. Museum 1862 XVII.; — Jahn L., Zur Kritik d. natur. Hist., Jahrb. f. class. phil. 1866 t. 93; — Tenże, Philologus 1864 t. 21; — Detlefsen, Über P. Gesch., Philologus 1877 t. 36; — Madvig, *zob.* Nr. 6041 (Por. Engelmann, Bibl. cl. SS. latini).

6055. Katancsich P. M., Comment. in C. Plinii Panoniam, Budae 1829; — Merrem Bl., De animalibus Scyticis apud P. Gottingae 1781; — Kallmeyer Pl., Nachrichten über das Bern. Steinland, Mitth. Liv.-Est.-Kur. 1850; — Tomaschek W., Miscellen (Plinius), Ztschrft. f. oest. Gymn. 1867 XVIII., 1874 XXV.

Zob. Geografia, Archeologia.

6056. **Tacitus** (54—117 po Chr.), Germania, ausg. v. Grimm J., Gott. 1835; Massmann, mit krit. Material, Quedl. u. Leipzig 1847; mit Erläut. v. F. D. Gerlach, Bas. 1835, 1837; von M. Haupt, Berlin 1855; von Müllenhoff cum aliorum veterum auct. locis de Germania praecipuis 1873.

6057. Tacyt C. C., Dzieła wszystkie, przekł. A. St. Naruszewicza, Warsz. 1773—1783, 2. ed. Mostowskiego T. A., Wybór pisarzów, *zob.* Nr. 5971; Germania, Bibl. pol. Turowskiego, *zob.* Nr. 5987.

6058. Rühs F., Ausführliche Erläuterung der zehn ersten Kapitel, Berlin 1821; — Curtze L., Die G. v. T. ausführlich erklärt, Cap. 1—10, Leipz. 1868; — Holtzmann A., Germanische Alterthümer mit Text, Uebersetzung und Erklärung v. Tacitus Germ., hrsg. v. A. Holder, Leipzig 1873 (Por. Engelmann, Bibl. class. SS. latini, Leipzig 1882 str. 610—649).

6059. Maciejowski W. A., Normandowie i Germanowie, Bibl. warsz. 1856, Odb., Warsz. 1856.

6060. **Ptolomaeus Claudius** (70—147), Geographiae libri octo, graece et latine, ed. Wilberg Fr. G., Essendiae 1838—1845 t. 6; ed. Nobbe Fr. Aup. (ed. st. Tauchnitiana) t. 3. Indices et tabula; Geographie p. Victor Langlois, Paris 1867 (Didot).

6061. Heeren A. H. L., Comment de fontibus Ptolomaei, Commentationes societ. reg. scient. Gottingensis IV,; — Schugt H., De Ptolomaei geographia nonnulla, Crac. 1832 Ind. lect.; — Georgii L., Alte Geographie, Stuttgart I. 1838, II. 1839 (Europa); — Wietersheim F., Über d. Angaben Ptol., Berichte d. k. säch. Ges. der Wiss. Phil.-hist. Cl. 1857 IX.

6062. Kruse F. C. H., Budorgis oder über das alte Schlesien, Leipzig 1819; — De Carrhoduno Ptolomaei Friedemanni et Seebodii Miscellanea 1822 II,; — Buchner A., Über die Einwohner Deutschlands nach Cl. Ptolomaeus, München 1839; — Müllenhoff C., Über das Sarmatien des P. Monatsb. d. Berl. Akad. der Wiss. 1866 (Por. Engelmann, Bibl. cl. SS. graeci, *zob.* Nr. 6041).

6063. **Sadowski J. N.** Drogi handlowe greckie i rzymskie, Pam. akad. um. t. III., Odb., Kraków 1876.

Zob. Geografia, Archeologia.

6064. **Jordanis** (Jordanes, Jornandes, ok. 551), De rebus Geticis seu de Gothorum sive Getarum origine (201—550), rec. Conr. Peutingeri, Aug. Vind. 1515 (22 wydań: Muratori I.; Collection des auteurs latins, Paris 1838—55; Stahlberg, Hagen 1859; Closs, Stuttgart 1861; Holder, Freiburg 1882; MM. Germaniae Auctorum antiquissimorum V., rec. Mommsen Th.).

R: Dobrowski, Pertz Archiv IV. (krytyka wydań); Erhardt, Gött. Gelehrte Anz. 1886 Nr. 17 (ed. Holdera i Momm ena).

6065. Wyjątki z biskupa Jornandesa, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6066. Gottische Kriege aus Procopio Agathia und Jornande, Frankf. 1567; — Hist. gén. des Goths par Drout, Paris 1703; — De la succession de royaumes de Goths, trad. par Savagner M. A., Paris 1842.

6067. Jordanis, De regnorum et temporum successione seu Liber de origine mundi et actibus Romanorum ceterarumque gentium seu de gestis Romanorum (we wszystkich wydaniach: De rebus Goticis)

6068. Waitz G., Über die bamberger Handschreiber, Pertz Archiv IX., Götting. Gelehrte Anz 1839.

6069. Kucharski A., O Słowianach podług Jordanesa, Bibl. warsz 1855 II.

6070. Jordan J., Jordanes Leben und Schriften, Progr. des Gymn. zu Anspach 1843; — Stahlberg, Beiträge z. Gesch. der deutschen Historiographie im Mittelalter I. Jornandes, Mühlheim 1853, Progr. gimn..

6071. Sybel H., De fontibus libri Jordanis, Berol. 1833; — Grimm J., Über Jornandes und die Geten, Berlin 1846 (Abh. d. Akad. zu Berlin); — Schirren C., De ratione, quae inter Jordanem et Cassiodorum, Dorp. 1858; — Köpke R., Deutsche Forschungen, Berlin 1850 str. 44—78; — Holder-Egger, Neues Arch. d. Gesell. f. deutsche Gesch. 1876 I.

6072. Bähr, Gesch. d. röm. Lit., Suppl. Carlsr. 1836; Teuffel, Toż, Lipsk 1872; Dahn F., Die Könige der Germanen. München 1861 (str. 243—276) (Por. Guttschmidt, Jahrb. f. Class. Phil. 1862); Ebert, Gesch, d. Liter. Mittelalt. 1874 I.: Wattenbach, *zob.* Nr. 5896 (Inne por. Potthast).

6073. **Procopius** Caesariensis (ok. 562), Historiarum sui temporis libri VIII. (także tytuł grecki), Opera Procopii, op. D. Hoeschelii, Aug. Vind. 1607 (łac. tłóm. wyd. już w r. 1531), 4 ed. ex rec. Dindorf, Bonnae 1833; Księga V.—VIII. De bello Gottorum, Romae 1516 (wiele wydań: Muratori SS. rr. ital. I., *zob.* Nr. 5928—29).

6074. Procopius C., Gesch. seiner Zeit, übers. von Kannegiesser P. F., Greifswald 1827—31 t. 4 (tłóm. franc., włoskie i ang. z XVI. i XVII. w.).

6075. Procopius C., Anekdota seu arcana historia, quae est liber nonus historiarum, Lugduni 1623 (wiele wydań, także w Corpus SS. hist. Byzant., Romae 1833—1838); — Tenże, Aediticiis conditis vel instauratis auspicio Justiniani imp. libri VI., Basil. 1531 (wiele wydań, także w Corpus hist. Byzant.).

6076. Teuffel, Procopius, Schmidt, Ztschrft. f. Geschichtswissenschaft 1847 VIII.; — Tegoż, Röm. Literatur, Leipzig 1872; — Dahn F., Procopius von Caesarea, Berlin 1865 (VI. str. 504).

R: Zotenberg, Revue critique 1866 I.

Zob. Nr. 6071 (w tych samych dziełach także o Prokopie)

6077. **Theophylactus** Simocatta Aegiptius (ok. 639), Chronicon universale seu Historiae Mauritii Tiberii libri VIII. (582—602) (także tytuł grecki), ed Vulcanius, Lug. Batav. 1596 (wiele wydań).

6078. Wyjątki z Teofilakta Simokaty (około 629), wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6079. Bernhardy T. S., Berliner Jahrb. 1836 Nr. 56—59.

6080. Fredegarius scholasticus (ok. 658), Chronicon ab O. C. usque ad annum II. Clodevei II. a Chr. 641 iussu Childeberti comitis, Pipini regis partui conscriptum (sięga w kontynuacyi do 768 r.), Bouquet II., Canisius, *zob.* Nr. 5800.

6081. Brosien H., Kritische Untersuchungen, Göttingen 1868.

6082. Chronicon Normannorum (820—911), MM. Germaniae I.

6083. Beda venerabilis († 735), Chronicon seu liber de temporibus seu de sex mundi aetatibus ab O. C. ad 726, Basilea 1563 (wiele wydań, por. Potthasta B. H.); — Ziemiopismo O. Bedy w VIII. w. w dziele: Beda, Kosmas i Chartwit. Warsz. 1823 nakł. X. Czartoryskiego.

6084. Paulus Warnefriedi Diaconus (ok. 797), Historia Longobardorum (Muratori I.); Tenże, Historia romana, Muratori I., ed. Fr. Eyssenhardt, Berl. 1869.

6085. Bettmann L., Archiv der Gesch. X.; Bauch, Über die Hist. Rom, Gött. 1873; Oechsli W., Über die H. Miscell., Zürich 1873.

6086. **Theophanis** Magni agri in Sigriani prope Cyzicum hegumeni et conf. (ok. 817), auctore s. Theodoro Stadita aut alio monacho coaevo AA. SS. Bolland. 12, Mart. II., Bouquet V., Byzant. hist. SS. VI. (1655), I. (1839), *zob.* Nr. 5928—5929; Patrologia graeca t. 108, *zob.* Nr. 5807.

6087. Wyjątki z Teofanesa r. 817, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6088. Holder Egger O., Neues Archiv d. Gesell. f. deutsche Gesch. 1876 I.; — Tafel G. L. F., Chronographia des T., Sitzungsb. d. Akad. d. Wissensch. 1852 IX., Odb., Wien 1853 (Por. inne Chevalier U., *zob.* Nr. 5815).

6089. **Anglosaski Śpiewak**, Podróże z VIII. w., wyd. Bielowski A., MM. Pol. I. (wedle Leo, H. Altsächsische und Angelsächsische Sprachproben, Halle 1838; — tłóm. Szajnocha K.).

6090. Einhardus sive Eginhardus († 844), Vita Karoli Magni imperatoris (750—814), 1 ed. Colon. Agripp. 1521, MM. Germ. SS. II., Odb. 1863; Jaffé Ph., Bibl. rr. Germ. IV., Odb. 1867; Ideler mit Erläuterung u. Urk., Hamb. u. Gotha 1839.

6091. Einhard, Leben u. Thaten Karls d. Gr., Leipzig 1728, Wien 1815, Kemplen 1837 (v. Mayer J. B.); Geschichtsschreiber d. deutschen Vorz. IX.; tłóm. franc. (Teulet) Oevres complètes d'Éginhard, Paris 1840—43, (z tekstem łac.); Guizot, Collect. III.

6092. Einhardus (?), Annales sive Chronicon breve a mundi exordio ad a. Chr. 829, MM. Germ. SS. I. (często wyd. z Vita Karoli) (Inne dzieła por. Potthast).

6093. Frese J., Einhardi vita et scripta, Berol. 1846; — Schneider H., Das Leben Eginhards, Bamberg 1861; — Ranke L., Zur Kritik fränk. deutscher Reichsannalisten, Berlin 1854; — Giesebrecht, Münch. Hist. Jahrb. 1865; — Häusser L., Über die teutschen Geschichtsschr., Heidelb. 1839; — Bähr, Gesch. der röm. Literatur im Karoling. Zeitalter, Carlsruhe 1840 (podaje literaturę); — Capefigue, Charlemagne, Paris 1851 t. 2.

6094. **Z Geografa bawarskiego** między r. 866—890, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6095. Zeuss K., Die Deutschen und die Nachbarstämme, München 1837; — Sławiańszczyzna z geografa bawarskiego, Lelewel, Polska, Dzieje i Rzeczy jej t. II.

6096. **Alfred Wielki**, The Anglo-Saxon version from the historiam Orosius by Allfred the Great (877—901), London 1771.

6097. Opis Germanii króla Alfreda, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I., Ustępy w SS. rr. pruss. I. 732—735.

6098. Pauli R., Konig Aelfred, Berlin 1851; — Weiss, Gesch. A. des Grossen, Schaffhausen 1852; — Hugues T., A. the Great, London 1870.

Por. Orosius Paulus (417), Historiarum libri VII. adversus paganos, w Potthasta B. H.

6099. Periplus Otera norwegskiego i Wulfstana przed r. 900, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I. (wedle Langebeka A. SS. rr. Danicarum II.) [Por. SS. rr. Pruss. I., Wyimki z skand. kronik].

6100. **Constantinus VII. Porphyrogenitus** (905—959), Constitutiones imperiales. Lut. Paris. 1557; — Tenże, De Basilii vita et rebus gestis 867—886 (także tytuł grecki), 1. ed. Colon. 1653 i w SS. byzant. hist.; — Tenże, Occiduae partis imperii orientalis libri II., 1. ed., Lugd. Bat. 1588 [wiele wydań: Corpus SS. Byzant.; Tafel Ed., Tübing 1847 (p. t. De provinciis regni Byzant. libri II.)].

6101. Wyjątki z Konst. Porfirogenity: O zarządzie państwa, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6102. Leichius J. H., De vita et rebus gestis Const. Porph., Lipsiae 1746 (także Patrol. graeca CXII.); — Rambaud A., L'empire grec au X. siècle, C. P., Paris 1870.

Zob. Nr. 1656.

6103. **Vita s. Cyrilli et Methodii** episcoporum, Slavorum apostolorum Olomucii in Moravia (saec. IX.), Act. SS. Bol. 9. Mart.; Stredowsky J, G., Sacra Moraviae Historia, Solisbaci 1710; Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium t. VII., Zagrzeb 1877.

6104. Żywot św. Metodego, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I. (przed nim Szafarzyk w Pradze 1851).

6105. Memorie storicho-critiche archeologiche dei santi Cirillo et Metodio par Dome-

nico Bartolnio (Por. Wierzbowski T., At. 1882 III.).

6106. Dobner, Aufwerfung einer hist.-krit. Frage, Abh. d. böhm. Ges. d. Wiss., Prag 1785 I.; — Dobrowsky J., Cyryl u. Method die Slaven Apostel, hist.-krit., tamże VIII. 2, Odb., Praga 1823 (toż po rosyjsku, Moskwa 1825); — Tenże, Mährische Legende von Cyril u. Method, tamże, Odb., Praga 1826; — Richter, Cyrill u. Method, Olmütz 1825; — Philaret, Cyrilus und Methodius aus dem russischen, Lipsk 1847.

6107. **Dümmler**, Die pannonische Legende v. h. Method, Archiv f. Kunde österr. Geschichtsquellen III.

6108. **Günzel J. A.**, Gesch. der Slavenapostel, *zob.* Nr. 1653.

6109. **Gromnicki T. ks.**, Święci Cyryl i Metody, Roz. fil. hist. akad. X.—XII., Odb., Kraków 1880.

6110. Jagic V., Die neuesten Forschungen über die slavischen Apostel Cyrill u. Methodius, Arch. f. sl. Phil., Berlin 1879 IV.; A. Kalina, O tłómaczeniu Pisma św. przez św. C. i M., Przegl. powszechny, Kraków 1885 III; Naumenko W. P., Kirill i Mettodij, Kijews. Starina 1885 (Dawniejsze dzieła por. Potthast B. H. str. 664, Addit. str. 138).

Zob. Nr. 1653—1655.

Zob. Opracowania: Kościół.

6111. **Photius Patriarcha**, Hergenröther X. F., Photius Patriarch v. Konstantiaopel (Monumenta), Reg. 1867—69.

6112. **Ibn Foschlan** (921), Frähn, Ibn Foschlan und anderer Araber Berichte über die Russen, Petersb. 1823.

6113. **Ibn Dasta** (przed 930), Chwolson D. A., Izwiestija o Chozarach, Burtasach, Abu-Ali Achmeda ben Omar Ibn Dasta, Petersburg 1869.

6114. **Chasdaj Ibn Szaprut** (ok. 949), Listy, 1. ed.; Konstantynopol 1577, 2. ed. (w przekł. łac.) Buxdorf J. w dziele Chosri, Basilea 1660, 3. ed. Zedner, Berlin 1840, 4. ed. Carmoly E. w dziele: Itinéraires de la terre sainte, Bruxelles 1847, 5. ed. Bielowski A., MM. Pol. I. (tekst i przekład).

Zob. Nr. 1658—1659.

6115. **Szafarzyk P. J.**, Slovanskie starozitnosti, Prage 1837 (tłóm. Bońkowski, Poznań 1848), 2. ed. 1862, 1863.

6116. **Schirren C.**, Nachrichten der Griechen und Römer über die östl. Küstenländer des Balt. Meeres, Riga 1851.

6117. **Dzieduszycki W.**, Wiadomości starożytnych o geografii ziem polskich, Roz. fil. hist. akad. XIX., Kraków 1887.

R: Sołtysik T., Kwart. hist. 1888.

6118. **Giesebrecht L.**, Wendische Geschichten (780—1183), Berlin 1843.

6119. **Bielowski A.**, Wstęp krytyczny, Lwów 1850.

6120. **Muralt M. E.**, Essai de chronografie Byzantine, St. Petersbourg 1855; — Memoriae populorum, Ptrsb. 1771—9; — Nicolai, Die Byzant. Hist. w Ersch. i Gruber: Enckl., *zob.* Nr. 5928—5931.

6121. **Makuszew**, Skazanija inostrancew, Petersburg 1861.

6122. **Racki F.**, Ocjena starijich izvora, Zagrzeb 1865.

6123. **Garkavi A. J.**, Skazanija musulmanskich pisatelej o Slovjanach i Russkich, S. Petersb. 1870, Dopełnienie 1871.

6124. **Jireczek J.**, Zprávy arabów o stredoweku slovanskem, Praga 1880.

B. Wiek X. i XI. (od r. 965)).

6125. **Al-Bekri**, Abu Obeid Abdala (około 965) Izwiestia i drugich awtorow, czast I. (o Rusi, o Słowianach), Petersburg 1878, wyd. Kunik i bar. Rozen.

Por. Zieliński F., Nowe wiad. o Słowianach i Rusach ze źródeł arabskich, Bibl. war. 1871 II.; F. M. S., Nowe źródło historyczne arabskie o Polsce, Tyg. ill. 1871 VII.

6126. Łebiński Wł., Co Al-Bekri opowiedział o Słowianach, R. tow. przyj. nauk, Poznań 1886.

R: Wojciechowski T., Kwart. hist. 1887; H. Merczyng, Wiadomości o Sławianach zawarte w dziele Araba Al-Bekri XI. w., Kłosy 1879 XXVIII.; Por. Niwa 1879, Gaz. lw. 1878 Nr. 312.

6127. **Goeje M.**, J. de Een belangrijk arabisch bericht over de Slawische volken omstreeks 965, Amsterdam 1880.

Roczniki, zob. Nr. 6218—6222

6128. **Widukind** (966—980?), Rerum gestarum Saxonicarum libri III., 1. ed. ap. Frecht 1532, MM. Germ. SS. III.; 2. ed. denuo recognovit G. Waitz in usum schol., Hannover 1840; 3. ed. 1882.

6129. Z Widukinda Dziejów saskich (917 do 942), wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6130. Widukind, Sächsische Geschichten, übersetzt von Rh. Schottin, Berlin 1852, 2. Aufl. neu bearbeitet von W. Wattenbach, Leipzig 1882.

6131. Bercht et de Brinken, De W. vita et scriptis, Nova AA. soc. Jablonovianae III.

6132. Contzen, Geschichtsschreiber der sächs. Kaiserzeit, Regensb. 1837; — Grässe J. G. Th., Lehrbuch einer Literaturgesch., Dresden 1839; — Giesebrecht L., Wend. Gesch., *zob.* Nr. 6116; — Häusser, *zob.* Nr. 6092; — Sybel, Die sächsische Sage bei W., Schmidt's Ztschrft. f. Geschichtswiss. II.; — Waitz, tamże II.; — Püning, De Widukindo historico, Recklinghusse 1859; — Maurenbrecher G., De historicis X. saeculi scriptoribus, Romae 1861; — Tenże, Sybels H. Z. 1861.

6133. **Koepke R.**, Widukind v. Korvei, Berlin 1867.

6134. Simson B., Zu der Stelle über das Kampfurtheil bei Widukind, Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1885 XXV.

6135. **S. Adalbertus** († 997), Passio s. Adalberti episcop. Pragensis et martyris auctore anonymo, ed. Bielowski A., MM. Pol. I.; Giesebrecht p. t. Eine bisher unbekannte Lebensbeschreibung des h. A., Neue Preuss. Provinzbl. 1860 I., Odb., Königsberg 1860; Toeppen, SS. rr. Pruss. I.; Perlbach M., D. s. Adalberto episcopo pragensi, MM. Germ. SS. XV. 2, Hannov. 1889.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1890.

6136. Vita s. Adalberti auctore s Brunone Querfurtensi monacho claustri s. Alexii Romae et archiepiscopi († 1009), AA. SS. Boland. 23. April., MM. Germ. IV.

6137. Giesebrecht W., Gesch. d. d. Kaiserzeit t. I. (Dod.).

Zob. Vita s. Brunonis, Nr. 6154.

Zob. Nr. 6664.

6138. Vita s. Adalberti auctore Johanne Canapario abbate monasterii s. Alexii Romae (pisane przed r. 1002), 1. ed. Canisius, Lect. Antiqu., *zob.* Nr. 5800 (wiele wydań), Acta SS. Bolland. 23. April., MM. Germ. SS. IV.; wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6139. (Przekład niemiecki), Hüffer, Geschichtschreiber der deutschen Vorzeit X.

6140. Kętrzyński W., Ueber eine neue Handschrift des Canaparius, Altpreuss. Monatschr. 1871 VII.; Tenże, J. Kanaparyusz, Przew. nauk. lit. 1884.

6141. De relatione corporis s. Adalberti, Acta SS. Bolland. 23. Apr.; — Fragmentum de s. Adalberto, Mabillon, Acta SS. o. r. Bened. saec. V. 869—871; — Fragmentum ex chronico Ademari de s. Adalb., tamże; — Fragmentum aliud, tamże; — Historia translationis s. Adalberti, AA. SS. Bolland. 23. Apr. III.

6142. De sancto Adalberto, Miracula s. Adalberti, AA. SS. Boll. 23. Apr.; ed. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.; Wyjątki, MM. Germ. SS. IV.; SS. rr. pruss. II.

6143. Jeroschin N., Leben d. h. Adalbert, ed. Strehlke, SS. rr. Pruss. II.

6144. Boleluczky M. B., Rosa Boemica, Praga 1668; Dunin P. S., Trybunał polski na szali św. Wojciecha 1688; Helwich, De vita s. m. Adalberti, Regiom. 1693; Ubermanowicz S., Pasterska Wojciecha św. funkcya, Poznań 1728; Sibeth S. C., Ob man darthun koenne, dass die beyden A. und Bruno in d. Closterberg. Schule erzogen, Magd. 1740; Św. Wojciech, Przyj. ludu, Leszno 1834 I; Żywot i nabożeństwo, Warszawa 1859; Żywoty św. Wojciecha arcybiskupa, św. Franciszka i Paulo, błog. Adelaidy, Warsz. 1862; Żywoty św. Wojciecha, św. Stanisława, św. Rocha, św. Izydora, Poznań 1865.

6145. Mickiewicz A., Vie de Saint Adalbert, apôtre du Nord et patron de la Pologne, Paris 1876; — Przezdziecki Aleks., Święty Wojciech, Album warsz. Wójcickiego 1845, 1847; — Krótki zbiór życia św. Wojciecha arcybiskupa gnieźnieńskiego, Warsz. 1847; — Tornwald K. A., Das Leben A., Ztschrft. f. hist. Theol. 1853; — Pękalski P. F., Żywot św. Wojciecha, Kraków 1858; — Koszutski H. ks., Żywot św. Wojciecha, Gniezno 1865; — Kalina A., Życiorys św. Wojciecha wobec historyi, Przegl. Pol. 1868 II.; — Lohmayer K., St. Adalbert, Ztschrft f. preuss. Gesch. u. Landeskunde (?).

6146. Pawłowski J. N., St. Adalbert Apostel d. Preussen und die Vorstadt St. Albrecht bei Danzig, Danzig 1868 (R: Mtschr. B. V.); Wanher E., Ist der h. A. in Oppeln gewesen, Oppeln 1868.

6147. Gdzie poniósł św. Wojciech śmierć męczeńską, Tyg. kryt., Grodzisko 1864 V.; — Maroński St., Progr. gymn., Neustadt in Westpreussen 1866; — Brandstäter F. A., Wo erlitt der h. Adalbert den Märtyrertodt? Altpreuss. Monatschrift I.; — X. J., Gdzie św. Wojciech został zabity (spr. z Brandstätera), Sobótka, Poznań 1869; — Kętrzyński W., Hat der heilige Adalbert seinen Tod im Culmerlande gefunden? tamże IV., Odb. 1869; — Winckler, Romowe in Warmien, Ztschrft. f. G. Ermlands III.; — Titius E., Wo liegt Cholinum, Culm. 1870 (Progr. gymn.); — P(erlbach) M., Die Todesstätte des h. Adalbert, Altpr. Monatschrift IX.; — Schmitt F. W. F., Zur Adalberts-Frage, tamże XII.; — Friederici W., Ueber die Lage Romow's oder Romowe's, des Oberpriestersitzes im heidnischen Preussen, tamże XIII.; — Rogge Adolf, Der preussische Landberg, das älteste Romowe, tamże XIV.; — Bożywój, Śmierć św. Wojciecha, Tyg. powsz. 1883.

6148. Schindler, Die Reliquien des h. Adalbert, Prag 1880; Jan Votka, Sw. Vojtecha hrob a ostatky na hrade praiskem, Praha 1880; Kielichy Da-

brówki, św. Wojciecha, Kazimierza W. i Wład. Jagiełły, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.

6149. Biernacki C., Podobizna pisma św. Wojciecha (z MM. Pol. I.), Warsz. 1875; — Łukowski ks., Rzekomy kodex św. Wojciecha i tak zwane Dekretały Pseudo-Izydora, Szkic bibliograficzny, R. tow. przyj. nauk pozn. XI., Odb., Poznań 1881.

6150. **Woelkerling H.**, Trium narrationum de martyrio sancti Adalberti comparatio, Diss. inaug., Berolini 1874; — Contzen, Geschichtschreiber, *zob.* Nr. 6132; — Palacky, Würdigung, *zob.* Nr. 5888; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6151. **Annales** Corbeienses, Mon. Germ. SS. III.; — Annales Hersfeldenses (do 984), tamże; — Annales Hildesheimenses, I. p. (do 993), tamże; — Annales Altahenses, tamże XX.

6152. Hirsch S. u. G. Waitz, Kritische Prüfung des Chr. Corb., Berlin 1839; Schaumann, Ueber das Chr. Corb., Göttingen 1839; Wigand P., Die Corveyschen Geschichtsquellen, Leipzig 1841.

6153. **Excerpta** Altahensia (do 998), MM. Germ. SS. IV. (także SS. rr. Boicarum I. p. t. Chronicon Bavariae).

Prokosz, Chronicon, zob. Wiek XVII. (Dyamentowski).

6154. **S. Bruno**, Wiperti narratio de martyrio s. Brunonis archiepiscopi a. 1009, MM. Germ. SS. IV.; Bielowski A. MM. Pol. I.

6155. Epistola Brunonis ad Henricum regem circa 1008 wyd. Hilferding A., Russka Biesieda, Moskwa 1856; Miklosich Fr., Slavische Bibliothek, Wien 1858 II.; Bielowski A., MM. Pol. I.; Giesebrecht, D. Kaiserzeit II. Dod., *zob.* Nr. 1664.

6156. Vita s. Brunonis archiepiscopi et martyrum 18 sociorum in Prussia († 1009) auctore Thietmaro episcopo Merseburgensi, AA. SS. Bol. II. 14. Febr., 19. Junii (cum vita s. Romualdi), *zob.* Nr. 6160.

6157. Mabillon, De s. Brunone, archiep. Russorum et mart., AA. SS. o. s. Ben. saec. VI.; Bruno Apostolus, Halle 1714; Collina B., Vita di s. Brunone, Bologna 1774.

6158. Giesebrecht W., Erzbischof Bruno Bonifazius, Neue Preuss. Provinzialblätter, Königsberg 1860 III. i Odb. (także: Wendische Geschichten III.); — Zeissberg H., Die öffentliche Meinung im XI. Jahrh., Ztschrft. f. österr. Gymn. 1868.

6159. Nowe świadectwo spółczesne o Bol. Chrobrym (list Brunona), Gaz. war. 1856 Nr. 155; — Papłoński J., Bibl. war. 1856 III.; — Pniejnia St., Św. Brunon z Kwerfurtu, Warta of. Bażyńskiemu 1874; — Sokołowski A., Św. Bruno apostoł Prusaków, Sprawozd. gimn. św. Anny, Kraków 1876.

6160. **Thietmarus** episcopus Merseburgensis (976—1018) (Ditmar), Chronici libri VIII., ed. Reinecius R., Francof. 1586, 1600; Helmst. 1667; 2. ed. Leibnitz, SS. rr. Br. I.; 3. Wagner J. A. (cum notis), Norimb. 1807; 4. Lappenberg, MM. G. SS. III.; 5. Kurze Fr. p. t. Th. Mers. ad usum scholarum, SS. rr. germ. ex MM. Germ. 1889.

6161. Z Tietmara kroniki, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.; SS. rr. Pruss. I.

6162. Kronika Dietmara biskupa merseburskiego, według wydania Pertza, przełożona przez Komarnickiego Z., Żytomierz 1861.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1862 II.; Bogusławski W., tamże 1863 I.

6163. Dhietmari Chronica verdeutscht durch G. Hahn, Leipzig 1606; — Dithmar älteste deutsche Chronik, Dresden 1790 (Noty Kinderlinga, por. Allg. Lit. Anz. 1890 Nr. 178 p. 1753, 1801 p. 1576); — Laurent J., Geschichtsschr. d. deutschen Vorzeit XI., Berlin 1849, Leipzig 1879.

6164. Necrologium Merseburgense (z dop. Thietmara), wyd. Höfer, Ztschrft. f. Archivkunde I.; 2. ed. Dümmler, Neue Mitth. der Thür-Sächs. Vereins I. (por. Pertz Archiv IV., XI.).

6165. Leyser, Zu Dietmar, Berichte an d. Mitglied d. deutschen Gesellschaft, Leipzig 1843; — Pertz Archiv II. 58—71 (Ebert), VII. (Pertz), IV., IX. (Hesse), IX. (Lappenberg), XI. (Wilmans); — Köhler, Der Cod. Dresdensis, Neues Lausitzer Magazin Görlitz XVII.; — Schiffner, tamże XVIII.; — Maurenbrecher, Sybels H. Z. 1861; — Pabst H., Hirsch Jahrb. d. deutsch. Reichs, Heinr. II. 1864 (II.); — Stasiński J., Quibus legibus innixa sit ratio, quae inter Poloniam, atque imperium Rom. Germ. inde ab a. 966 ad a. 1025 intercessit Berolini 1861; — Otte, Das Todesjahr Th., Förstemanns Neue Mitth., Halle 1840; — Cohn A., Das Todesjahr Thietmars von Merseburg, Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1868 t. VIII.; — Strzebitzki J., Thietmarus, quibus fontibus usus sit, Dissert. inaug., Regiomont. 1870; — Tenże, Zur Kritik Thietmars von Merseburg, Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1874 XIV.; — Krause H., Zu Magister Thetmarus (Thietmarus), tamże 1875 XV.; — Contzen, Häusser, *zob.* Nr. 6131; — Giesebrecht, *zob.* Nr. 6118 (Kaiserzeit II. Dod.); — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

6166. Bielowski A., Thietmar, Dzien. lit. 1861; Przezdziecki A., Merseburg i katedra bisk. Dytmara kronikarza, Bibl. warsz. 1863 III; Hołubowskij P., Chronika Ditmara kak istocznyk dla ruskoi istorii, Kijew 1878.

6167. **Epitaphium** Chrabri Boleslai († 1025), wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6168. **Annalium** Quedlinburgensium continuatio a 994—1025, MM. Germ. SS. III.; — Z roczników kwedlinb., MM. Pol. I. (Por. Pertz Archiv VI., Przekład niem.: Geschichtsschreiber d. d. Vorzeit, Berlin 1862), *zob.* Nr. 6151.

6169. **Epistola** Matildis Suevae (a. 1027), *zob.* Nr. 1665—1666.

6170. **Stephanus** rex Ungarorum, Vita s. Stephani regis primi et apostoli Ungarorum († 1038) maior, 1. ed. Posonii 1781; MM. Germ. SS. XI.; Endlicher, Rr. Hung. MM.; — Vita minor Stephani (te same wydania); — Vita alia auctore Chartuico, 1. ed. Venetiis 1498; Crac. 1511 (wyd. razem z Długosza Vita s. Stanislai); AA. SS Bol. 2. Sept.; Schwandtner, SS. rr. Hung. I. (wiele wydań).

6171. Pray G., Dissert. hist. crit. de sacra dextera d. Stephani, Vindob. 1771: Horavitz Adalb., Aus drei Jahrh., Wien 1864 (Progr. des Josephstädter Gymnasiums); Abel Ch., Mém. lus à la Sorbonne, Archeol. 1865—1866; Pauler, Ung. Revue 1885.

6172. **Annalium** Hildesheimensium continuatio (994—1040), MM. Germ. SS. III., *zob.* Nr. 6151.

Kazimierz Mnich, zob. Nr. 6400.

6173. **Romualdus** († 1027), Vita s. Romualdi fundatoris ordinis Camaldulensium auctore Petro Damiani († 1072), 1. ed. Florentiae 1513; 2. ed. Opera Damiani, Romae 1608; AA. SS. s. Bened. saec. VI.

6174. Z Damianiego Żywotu św. Romualda, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.; MM. Germ. SS. IV.

6175. **Herimannus Augiensis**, Chronicon de sex aetatibus mundi ab O. C. (do 1054), MM. Germ. SS. V. (Por. Pertz Archiv V.; Przekład w Geschichtsschreiber d. d. Vorzeit XI.).

6176. **Brunwilarensis** Coenobii Fundatio (1076—1079), także p. t.: Narratio de Ezone comite Palatino et Mathilde eorumque liberis, lub: Narratio... eorumque filia b. Richeza († 1063) regina Poloniae a monacho Brunwillarensi, 1. ed. p. t. Hist. Richezae, Colon. 1649; dalsze ed.: AA. SS. Boll. 21. mai V.; Leibnitz, SS. rr. Brunsv. I.; MM. G. SS. XI.; Bielowski A., MM. Pol. I.

6177. Gelenius Ae., Hist. de b. Richeza, Coloniae 1649; Annalen d. hist. Vereins f. d. Niederrhein, Köln 1855 I. (Janssen), 1859, 1864 (Giersberg); Usinger, Jahrb. des deutschen Reichs von Hirsch, Berlin 1862; Waitz G., Über die Vita Ezonis, Gött. Gelehrte Anz. 1863 Nr. 1; Jahrb. d. Ver. f. Alth. d. Rheinlands 1869 (Przezdziecki A.).

Zapis Ryxy, zob. Nr. 1667.

6178. **Izbornik** Swiatosława Jarosławicza (1073), *zob.* Nr. 1674.

6179. **Annales** Althahenses majores (do 1073), MM. Germ. SS. XX. i Odb. 1868, *zob.* Nr. 6151, 6168, 6172.

6180. Ehrenfeuchter E., Die Annalen v. Niederaltaich., Göttingen 1870; Lindner, Forsch. z. deutschen Gesch. XI.

6181. **Adamus Bremensis** († około 1076), Gesta Hammenburgensis ecclesiae pontificum seu Historia ecclesiastica seu Bremensium praesulum historia, libri IV., 1. ed. Hafniae 1579, z nast. Lappenberg, MM. Germ. SS. VII. (Odb. in usum scholarum, Hannov. 1846).

6182. Adams v. Bremen Geschichte aus d. latain. m. Anm. v. Misegaes C., Bremen 1825; v. Laurent, Geschichtsschreiber XI.

6183. Giesebrecht, Zur Beurtheilung A. v. B., Baltische Studien, Stettin VI.; — Tenże, Über die Nordlandskunde A. v. B. w Schuberta Hist. lit. Abh., Königsberg III. (także Wend. Gesch. III. i Kaiserzeit I.); — Waitz, Schmidts Ztschrft. f. Geschichtswissenschaft 1844, Gött. gelehrte Anz. 1856; Pertz, Archiv III. (Inne por. Potthast B. II. str. 100 i Add.).

6184. **Lambertus Hersfeldensis**, Annales ab O. C. ad 1077, 1. ed. p. t. Chronicon Tübing. 1525; z nast. MM. Germ. SS. V. (pars. I.), t. III. (1039—77); in usum scholarum, Hannov. 1843, *zob.* Nr. 6179.

6185. Buchholtz F. B., Lambert v. Aschaffenburg, Frankf. 1819; — Hesse L. F., Die Jahrbücher des Lambert, Geschichtsschreiber d. d. Vorzeit XI.

6186. Frisch, Compendium criticum Lamberti annalium, Monachi 1830; — Ruith K. J., Über Lambertus v. Aschaffenburg, Bamberg 1842 (Progr. gymn.); — Ranke L., Zur Kritik fränk. deut. Reichsannalisten, Berlin 1854 (Abh. der Akad. d. Wiss.); — Lefarth, Lambert v. Hersfeld, Düsseldorf 1872; — Delbrück H., Über die Glaubwürdigkeit Lamberts, Rom 1873; — Neues Archiv f. deutsche Gesch. 1876 II.

Roczniki polskie, zob. Nr. 6220.

Żywoty św. Stanisława, zob. 6332.

Mojżesza Węgrzyna żywot, zob. Nr. 6300.

C. Wiek XII.

6187. Spisy skarbca kapituły krakowskiej z r. 1101, 1110, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6188. **Nestor** (1056—1136), Litopis (do 1110?), 1. ed. Ruskaja letopis Nestorowa (wedle ręk. Radziwiłłowskiego), Petersburg 1767, Moskwa 1781, 1784, Petersburg 1796; z dalszych: Ruskaja letopis po Nikonowu spisku, Annales Russici I., cura A. L. Schlözer (do r. 1093), II. (cura Baschilow do r. 1237), III.—V. (do 1534 cura aut. anon.); Timkowski (po ławrentijewskomu), Moskwa 1824; Pogodin, Moskwa 1841; Polnoje Sobranije I. (1846) (Ławrentijewskaja lietopis), VII. (Woskresienskija); Miklosich Fr. p. t. Chronica Nestoris, Textum russico-slovenicum, versio lat. glossarium, vol. I., Vindob. 1860; Lietopis prepodobnawo Nestora po ławrent. spisku s priłoż. słowaria drewnich russkich słow, Moskwa 1864; Latopis Nestora z dodatkiem Monomacha nauki i listu do Olega (*zob.* Nr. 1678) w oryginale i pol. tłum., wyd. Bielowski A. i Wagilewicz J., MM. Pol. I., Odb., Lwów 1864; Ipatiewskaja lietopis, izd. kom. archeog., Petersburg 1871 (z fotolitografiami); Ławrentijewskaja lietopis, izd. kom. arch., Petersburg 1872.

6189. Nestora Latopis, Stary tekst mnicha Ławrentego, Oddział I., Część przez Schlożera krytycznie wypracowaną przepolszczył Kotkowski J., Kijów 1860 (i oryginał); — Tłóm. Bielowskiego A. i Wagilewicza J. w MM. Pol. I., *zob.* Nr. 6188; — Russkija lietopisi, perewediennyja Augustom Szlecerom, perew z niem. D. Jazykow III. czasti, Petersb. 1809—19; — Lietopis Nestorowa, Moskwa 1811—24; — Letopis rusky, Prelozil Kaz. Jar. Erben, Praha 1867; — Des heiligen Nestor Jahrbücher (858—1203), von Scherer J. B., Leipzig 1774; — Nestor, Russische Annalen, Göttingen 1802—9 (nie całe, do r. 980); — Müller J., Altrussische Gesch. nach Nestor, Berlin 1812 (wyciąg); — Chronique de Nestor, traduite en français d'après l'édition impériale de Petersbourg, Paris 1834; — Nestor, Russische Kronike, oversat og forklaret at C. W. Smith, Kjöbenhawn 1869.

R: Gaz. wileńska 1806 Nr. 24; Müller J., Janaische Liter. Ztg. 1806 (także w: Müllers Werke, Stuttg 1834) (tłóm. niem. Schlözera); Święcicki, Uwagi nad tłómaczeniem latopisu Nestora przez Aug. Bielowskiego i J. Wagilewicza, Lwów 1868; Sioło (czasopismo), Lwów 1866.

6190. Nestor, Vitae sanctorum venerabilium et patrum nostrorum Peczericorum, Kiioviae 1661, 1702, Moskuae 1759 (także w Sprawozdaniu hist. tow. petersb. 1865 do 1866, wyd. p. Bodańskiego).

6191. Cztienije o żyzni i o pogublenii i o czudiesiech św. Borisa i Glieba, Spisanije Nestora (wedle ręk. bibl. mosk.), izd. O. Boljańskim, Moskwa 1859, 2. ed. Sresniewski (wedle Codex Silvester z XVI. w.), Petersb. 1860 (z fotograficz. kartą).

Nauka Monomacha, zob. Nr. 1678.

6192. Scherer J. B., Nestors Jahrbücher 1774; K(ałczenowskij), Wiestnik Jewropy 1811; Dobrowsky J., Wie soll Nestors Chronik aus so mancherlei Recensionen rein hergestellt werden, Berlin 1812; Strahl D., Gelehrtes Russland 1828 (str. 21 do 32); Russow Stefan, Opyt o podlinnosti Nestorowoj lietopisi, socz., Petersburg 1830; Prepodobnawo Nestora po kenigsbergskomu spisku, izd. A. Sitienskawo-Sieljawina, Petersb. 1835; Baristow (?) Nestorowa lietopis s primieczaniami i słowariom (E.?).

6193. **Butkow P.**, Oborona lietopisi russ. Nestorowoj ot nawieta skeptikow, Petersburg 1849.

6194. **Pogodin M.**, Nestor, istoriko-kriticz. razsużdenije o naczalie ruskich lietopisiej, Moskwa 1839 (tłóm. niem., Petersb. u. Leipzig 1844, *zob.* Nr. 5849).

6195. **Kubarew**, Nestor pierwyj pisatiel rossijskoj ist., Sbornik imp. obszcz. russk. ist., Moskwa 1842 IV.

6196. Krug Ph., Abstammung und Erklärung einiger Wörter in N. Chronik, Forschungen in d. ält. Gesch. Russlands, Petersb. 1848; (Bielowski Aug.) Nowe różnice tekstu Nestorowego, Dz. lit. 1852.

6197. Miklosich, Uber die Sprache N., Sitzgb., d. Akad. d. Wiss., Wien 1855 XIV. i Odb.

6198. Łambin N., Objaśnienie skazanii Nestora o naczalii Rusi, Petersburg 1806; — Karłowicz J., Quaestiones ex hist. pol. s. XI.: De Boleslai I. bello Kijoviensi, Berolini 1866 Diss. inaug.; — Leger L., De Nestore, Paris 1868.

6199. **Szaraniewicz I.**, Die Hypatius-Chronik als Quellenbeitrag zur oesterreichischen Geschichte (Nestor, Kroniki: kijowska i wołyńska), Lemberg 1872.

6200. **Cztenija** w istoriczeskim obszczestwie Nestora lietopisa 1873—1890.

R: Franko I., Kwart, hist. 1889.

6201. **Leger L.**, Chronique dite de Nestor, Paris 1885, *zob.* Nr. 6198.

R: Jagic V., Arch. f. s. Phil., Berlin 1885 t. VIII.; Revue historique t. XXIV., XXV., XXVII.

6202. Iz litopisy Nestora (otrywok), Łystok czasop. rusk. wych. w Ungwarze 1888 Nr. 17.

6203. **Martinus (Gallus)**, Chronicae Polonorum usque ad a. 1113 libri III., 1. ed. p. t.: Vincentius Kadlubko et Martinus Gallus, ed. G. Lengnich, Gedani 1749 (przedruk w Mizlera SS., *zob.* Nr. 5821); 2. ed. Gallus M., Chronicon ad fidem codicum, qui servantur in Pulaviensi tabulario recensuit, vitamque Stanislai, atque inventarium ecclesiae metropolitanae Gnesnensis, adjecit Bandtkie J. V., Vars. 1824; 4. ed. Martinus, Chronicae Polonorum, ed. J. Szlachtowski et Koepke K., MM. Germaniae IX.; 5. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

R: Przezdziecki A., O czwartem wydaniu Kroniki polskiej Galla w MM. Germ., Bibl. warsz. 1852 II.

6204. Historya Bolesława III., króla polskiego, przez Polaka bezimiennego rytmem łacińskim napisana około r. 1115, wytłómaczona (tłóm. Kownacki Hipolit), War. 1821; — Księga I. kroniki Galla, tłóm. Gliszczyński (tegoż, Rozm. nauk. i lit. t. VI.), Warsz. 1860; — Gallus Marcin, Kronika, przeł. i obj. przez Komarnickiego Z., Warsz. 1873.

R: Chomętowski Wł., Wiek 1874.

6205. Rozbiór dziejów Galla i Kadłubka, przez Czackiego, Nowy pam. warsz. Dmochowskiego 1801 (po niem. w Ossolińskiego Vincent Kadłubek, War. 1822), przedruk w Wiszniewskiego Pomniki hist. lit. II.; — Kownacki H., O rodzie Marcina Galla, Pam. warsz. 1819 t. XIV.; — Objaśnienie ustępu z kroniki M. Galla, po łac. (słowo „Seleucia"), Index lectionum in univ. Jagiell. 1823—24; — Sprostowanie kilku wyrazów w Historyi Galla, Lech 1823; — Bandtkie, De Mart. Gallo, Miscell. Crac. 1829; — Giesebrecht, *zob.* Nr. 6118; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; — Caro, Gesch. Polens II. 563—570.

6206. Lisowski St., Wiadomość o nieznanym dotąd rękp. kroniki M. Galla, Album lit Wójcickiego 1848 I.

6207. **Bobrzyński M.**, Geneza społeczeństwa polskiego na podstawie Galla i dyplomatów z XII. wieku, Spr. hist. fil. wydz. akad. um. XIV., Odb., Kraków 1881.

6208. Kuchnast L., De comitibus Martini Galli, Thorunii 1841.

6209. Wrublewskij, Swiediennija o Rusi w chronike M. Galla, Kiew 1878.

6210. Swieżawski S. E., Epopeja ludowa o Szczerbcu, Przegl. bibl. arch. warsz. 1881 II., Odb., Warsz. 1882.

R: Sowiński L., Kłosy 1882 XXXV.

6211. J. M. Ossolińskiego Roztrząśnienie przytoczonego w kronice Galla Życia świętego Stefana króla węgierskiego, oraz powieści o szukakaniu w Rzymie przez Mieczysława I. królewskiego tytułu, Roz. nauk. krak. 1829 II.

6212. Skorski A., Gallus i Kadłubek o św. Stanisławie, Tyg. wielkop. 1873.

Zob. Nr. 5840.

6213. Kronika węgiersko-polska (1095—1114), wyd. Pilat St., MM. Pol. I., *zob.* Nr. 6170.

6214. Kronika węgierska na początku w. XII. (?), War. 1823 (nakł. XX. Czartorys.) (nap. w wieku XIII.).

6215. Kaszewski K., Korona węgierska św. Stefana, Kronika rodzinna 1868 Nr. 13; — Swieżawski, Kronika węg.-polska, *zob.* Nr. 5840; — Rosner J., Kr. węg.-pol., Rocznik filarecki, Kr. 1886.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1887.

6216. **Cosmas Pragensis** († 1125), Chronicae Bohemorum libri III., 1. ed. Freher, SS. rr. boh. 1602 (do r. 1086); 2. ed. Chronicae Boh., Hanov. 1607, 1620; 3. ed. Mencken, SS. rr. Germ. I.; 4. ed. Pelzel et Dobrowsky, SS. rr. boh. I.; 5. ed. MM. Ger. IX.; 6. Emler, MM. Bohemiae, *zob.* Nr. 5886.

6217. Beda, Kosmas i Chartwit, Kronika węgierska na początku wieku XII., Kronika czeska na początku w. XI. w łacińskim języku pisane, z tłóm. na polski język, tudzież ziemo-pismo Bedy wieku VIII., list popa Jana wieku XIII. (wydał Kownacki, przypisując tę kronikę biskupowi Chartwitusowi), Warsz. 1823.

6218. Dümge et Monae, Cosmae Chron., Pertz, Arch. I.

6219. **Palatzky**, Würdigung der alten böhm. Geschichtsschr., *zob.* Nr. 5888; — Giesebrecht, *zob.* Nr. 6118; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

Por. Potthast, B. II. str. 260.

6220. **Roczniki (Annales)**, odnoszące się do wieku XII. (wyd. MM. Germ. XIX., MM. Pol. II.—V., SS. rr. Silesiacarum, SS. rr. Prussicarum, *zob.* Nr. 5860).

1. Annales Cracovienses vetusti 948—1122, 1136;
2. Annales Cracovienses breves 965—1135, Cont. 1142—1283;
3. Annales S. Crucis vetusti 948—1136 (Cont. 1410);
4. Annales Kamenecenses 965—1165;
5. Annales Lubinenses 1143—1175;
6. Annales Lubinenses 1193—1275;
7. Annales Silesiaci compilati 967, (1248) do 1279;
8. Annales Silesiae Superioris 1071 do 1290;
9. Annales Heinrichovienses 977, (1268) do 1293;

10. Annales Cracovienses compilati 966 do 1291;
11. Annales Pelplinenses do 1293;
12. (Annales Masoviae 967—1300);
13. Annales Majoris Poloniae 1192—1309;
14. Annales Polonorum I. 965—1325;
15. Annales Polonorum II. 899—1339;
16. Annales Polonorum III. 899—1325;
17. Annales Polonorum IV. 899—1327, 1378;
18. Annales Capituli Cracoviensis (ab O. C. ad 1331);
19. Annales Prussici breves 1190—1337;
20. Annales Posnanienses 929, (1311)—1341;
21. Annales „Rocznik Trzaski" 965—1343;
22. Annales, Roczniki Krasińskich 965 do 1351;
23. Annales Sendivogii 965—1360;
24. Annales Cisterciensium in Heinrichów 971—1371 (1410);
25. Fr. Thorunensis Annales Prussici 941 do 1410;
26. Annales S. Crucis, Cont. ad 1410;
27. Annales Minoris Poloniae (899) 965 do 1415;
28. Chronicon Gedanense 1190—1422;
29. Annales Miechovienses 947—1434;
30. Annales Cuiavienses do 1447;
31. Annales terrae Prussicae 1029, (1098) do 1450;
32. Annales S. Crucis, Cont. ad 1490;
33. Annales Mansionariorum Crac. 1138 do 1547;
34. Annales, Rocznik St. Naropińskiego 996—1550.

Roczniki ruskie, zob. Polnoje Sobranije pod Nr. 5843.

Zob. pod końcowemi latami każdego Rocznika.

6221. Smolka St., Polnische Annalen, *zob.* Nr. 5838; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896; — Wojciechowski, Roczniki polskie, *zob.* Nr. 5841.

6222. **Spominki**, odnoszące się do wieku XII. (wyd. w MM. Pol. III.—V.).

1. Spominki gnieźnieńskie I. 965—1142, II. 1025—1279;
2. Spominki krakowskie 1133—1170;
3. Zapiski o początku zakonów 1095 do 1241;
4. Spominki płockie 1055—1357;
5. Excerpta J. Długosza 1173—1370;
6. Spominki wrocławskie 990—1450;
7. Spominki sochaczewskie 1124—1462;
8. Spominki mieszane 1072—1492;
9. Zdarzenia godne pamięci 966—1516;
10. Rodowód i Zbieranka o królach polskich.

Zob. pod latami końcowemi.

6223. **Katalogi** biskupów (wyd. MM. Pol. III.—IV., SS. rr. Silesiacarum).

1. Katalogi arcybiskupów gnieźnieńskich (MM. III.);
2. Katalogi biskupów krakowskich (MM. Pol. III.);
3. Katalogi biskupów wrocławskich (SS. rr. Sil. II., także Ztschr. f. Gesch. Schl. I.; Por. Grünhagen, Wegweiser str. 4—5);
4. Katalog biskupów inowrocławskich (MM. IV.).

Zob. Długosz J. (wiek XV.).

Zob. Opracowania: Kościół.

6224. **Calendaria**, libri fraternitatis, mortuorum etc., odnoszące się do XII. wieku (wyd. MM. Pol. III.—V., Zeissberg, *zob.* Nr. 5826; SS. rr. Silesiae, *zob.* Nr. 5860)

1. Liber fraternitatis Lubinensis (1117 do 1150 [?]);
2. Tablica paschalna lubińska (1143 do 1275);
3. Liber fraternitatis lubinensis (1150 do 1170);
4. Liber mort. lubinensis;
5. Calendarium Landense (1145);
6. Liber mort. landensis;
7. Callend. ecclesiae Camenecensis;
8. Liber fraternitatis Miechoviensis 1163 do 1175;
9. Gesta abbatum mon. S. Vincentii 1149 do 1368;
10. Suffragia mon. Mogilnensis O. S. Benedicti 1179—1485 (1679).

6225. **Annales** Cracovienses vetusti (948 do 1122, 1136), ed. Roepell R. et Arndt W., MM. Germ. XIX., Odb. (in usum scholarum) *zob.* Nr. 5824; 2. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6226. **Annales** Cracov. breves 965—1135 (Cont. 1142—1283), MM. Germ. XIX., Odb. (in usum scholarum), *zob.* Nr. 5825; 2. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II., *zob.* Nr. 6221.

6227. **Otto Bambergensis** (1103—1139), Vita s. Ottonis episcopi Bambergensis auctore Ebbone (1147—1157), AA. SS. Boll. 2. Jul.; MM. Germ. SS. XII.; Vita alia auctore Herbordo scholastico libri III. (1147—1157), MM. Germ. SS. XII.; Vita alia auctore anonymo Prieflingensi s. Pruveningensi (przed 1158 nap.), MM. Germ. SS. XII.; Vita alia auctore anonymo synchrono libri III., tamże; Commendatio pii Ottonis, tamże; Miracula, tamże; Vita auctore Andrea abbate monasterii s. Michaelis prope Bambergam (1483—1502) libri IV., 1. ed. Ingolstadt 1611, 2. ed. Surius Vitae Sanctorum 2. Jul. (wyjmki w MM. Germ. SS. XII.).

6228. Z żywociarzy św. Ottona, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6229. Meiller Ans., S. Ottonis vita, Pedop. 1729; Bernard E., Otto, Stettin 1824; Busch A. C., Memoria Ottonis, Jenae 1824; Rion J., Leben des h. Otto, Bamberg 1824; Kannegiesser Pt. F., Bekehrungsgesch. der Pommern, Greifswalde 1824.

6230. **Klempin**, Die Biographien des Bischofs Otto, Baltische Studien IX.; — Giesebrecht, Notiz über d. Handschriften Vita Ottonis in Stargard, Baltische Studien VIII.; — Volkmann G., De Ottone, Regiomonti 1860. Diss. inaug.; — Tenże, Ottos erste Reise nach Pommern, Rastenburg 1862 (Progr. gimn.); — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

Por. Potthast, B. H. str. 835—836 i Add. 171.

6231. **Bielowski A.**, Św. Otto i jego żywociarze, Bibl. Ossol. 1868 XI.; — Otto św. i pisarze jego życia, Tyg. ill. 1869 III.; — Kotliarewsky A., Skazanija ob Ottone Bamb., Praga 1874.

6232. **Haag S.**, Quellen der ält. Lebensb. d. h. Otto, Halle 1879; Beiträge zur Quellenkritik, Forschungen z. d. Gesch., Göttingen 1878 t. XVIII.; — Herbordowa biografia Ottona episk. bamberskawo, St. Petersb. 1883; angez. v. Jagic V., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1887 t. X.; — Wiesener W., Ebo's vita Ottonis episcopi bambergensis nach ihrer Glaubwürdigkeit, Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1886 t. XXVI.

6233. Looshorn J., Der h. Otto, München 1888 (str. 368 i wyd. skrócone str. 141); — Juritsch G., Gesch. d. Bischofs Otto I., Gotha 1889 (str. 479); — Maskus C., Bischof Otto I., Breslau 1889, Diss. inaug.

6234. Kronika o Piotrze Właście, MM. Pol. III., *zob.* wiek XVI. (1506, 1515).

6235. De pincerna ducis Poloniae a morte liberato (około 1124), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV. (z dzieła p. t. Miracula s. Aegidii auctore Petro Guillelmo ed. Jaffé, MM. Germ. SS. XII.; — Vita s. Aegidii († około 711—725) w Acta SS. Boll. I. Sept.).

6236. **Rocznik** Świętokrzyski dawny 948 1136, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II., *zob.* Nr. 6221.

6237. Spominki gnieźnieńskie I. 965—1142, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6222.

6238. Cosmae Continuatio 1126—1142, 1142—1162, *zob.* Nr. 6216.

6239. **Otto Freisingensis** († 1158), Chronicon libri VIII. (do 1146); Tenże, De Gestis Friderici libri II. (do 1156) (Radevicius cont. ad a. 1160, Anonymus ad a. 1170), 1. ed. Argentorati 15 5, Muratori SS. VI., MM. Germ. SS. XX.

6240. Huber, Otto v. F., München 1847; Wait', Schmitts Ztschrft. f. Geschichtswiss. II.; Wattenbach, Arch. f. Kunde öst. Geschichtsquell. XIV., *zob.* Nr. 5986, Por. Potthast, B. H.; Sorgenfrey, Zur Charakt. Ottos v. Fr., Greiz 1873; Grotefend H., Der Werth der Gesta Friderici O. v. Fr., Hanover 1870.

6241. **Helmoldus** presbyter Bosoviensis ad lacum Ploenensem († 1147), Chronicon Slavorum seu Annales Slavorum (do 1170), 1. ed. Frankof. 1556, 1573, 1581 (nie cały), 2. ed. Lubecae 1659, 1702; 3. Leibnitz, SS. rr. brunsvic. II.; 4. Lappenberg J. M., MM. Germ. SS. XXI., Odb. (in usum schol.) 1868.

6242. Helmolda Kronika słowiańska, tł. Papłoński J., War. 1862 (Część: Jarochowski K., Opow. hist., Poznań 1860).

6243. Helmold, Chronik der Slaven, übers. v. Laurent, 2 Aufl. neu bearb. v. Wattenbach (Gesch. d. deutsch. Vorzeit), Leipzig 1888.

6244. Lappenberg, Pertz Archiv VI.; Giesebrecht, Wend. Gesch., *zob.* Nr. 6118; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896; — Büdinger M., Oesterreichische Gesch. I.

6245. **Breska H.**, Untersuchungen über Nachrichten Helmold von Beginn der Wendenchronik bis zum Aussterben der lübeckschen Fürstenhäuser, Lübeck 1881; — Tenże, Ueber die Zeit, in welcher Helmold die beiden Bücher seiner Chronik abfasste (XII. w.), Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1882 t. XXII.

6246. W. N. R., Helmold, Słowo (ruskie) 1883 Nr. 84 i n.

6247. Nestora kontynuacya (do 1157), *zob.* Nr. 6188.

6248. **Annales** Kamenecenses 965—1165, MM. Germ. SS. XIX.; — Rocznik kamieniecki 967—1165, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II., *zob.* Nr. 6221.

6249. **Ortliebi** abbatis († 1164) De fundatione mon. Zwifildensis libri II., MM. Germ. SS. X.; — Bielowski A., MM. Pol. II.

6250. Vincentii Pragensis Annales 1140—1167, MM. Germ. SS. XVII.

6251. **Liber** fraternitatis Lubinensis, wyd. Zeissberg H., Kl. Geschichtsquellen, *zob.* Nr. 5826; 2. ed. wyd. Papée Fr. 1134—70, MM. Pol. V. (także Codex Majoris Poloniae I., *zob.* Nr. 664); — Liber mortuorum Lubinensis, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

R: Łaguna St., Kwart. hist. 1887; Perlbach M., Altpreuss. Ztschrft. 1887 I

Tablica paschalna lubińska, zob. Nr. 6390.

6252. Spominki krakowskie 1133—1170, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6253. Liber fraternitatis miechoviensis 1163—1173, Zeissberg, *zob.* Nr. 5826.

6254. **Annales** Lubinenses 1143—1175, MM. Germ. SS. XIX.; — Rocznik lubiński 1143—1176, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6255. Annales Colonienses maximi 1126—1175, MM. Germ. SS. XVII.

6256. **Litopisnyj** Sobornik imienujemyj patriarszeju ili nikopowskoju lietopisju (839) do 1176, Poln. Sobr. IX.

6257. Annales Brunwilarenses 1000 do 1179, MM. Germ. SS. XVI.; — Annales magdeburgenses (ad 1188), tamże.

S, Bogumilus († 1182), zob. Wiek XVII. (Damalewicz).

6258. Translatio s. Floriani (a. 1191), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

6259. Cosmae Continuationes (1140 do 1195), *zob.* Nr. 6216, MM. Germ. SS. IX.

6260. Vincentii Pragensis Annalium continuatio 1167—1198, *zob.* Nr. 6249, MM. Germ. SS. XVII.

6261. **Anonymi**, Belae regis notarii (1131 do 1196), Historia Hungarica de septem primis ducibus Hungariae, Schwandtner, SS. rr. Hung. I.; 2. ed. Endlicher St. L., Viennae 1827 i w Rr. Hung. MM.

6262. Dankowszky Gr., Anonymus, do Ketza et Turocz, Posnaniae 1826; Rössler, Zur Kritik älterer ung. Geschichte, Troppau 1860 (progr. gimn.).

6263. Wójcicki Wład., Kronika Jarosława, kanonika kapituły płockiej, z XII. wieku, Bibl. warsz. 1856 III.; — Dr. Voigt, Czy istnieje kronika Mazowsza z XII. wieku, Gaz. warsz. 1855 Nr. 110. Roz. lwowskie 1856; — Przezdziecki Aleks., Podróż w Polsce w XII. i XV. wieku. Bibl. warsz. 1844 IV.

D. Wiek XIII.

6264. **Roczniki (Annales)** odnoszące się do XIII. w., *zob.* Nr. 6220, Nadto:

1. Annales monast. Trebnicensis 1203 do 1269;
2. Annales Lubinenses 1241—1281 (1315);
3. Annales O. S. Francisci 1202—1288;
4. Annales Minorum Prussicorum 1263 do 1300;
5. Annales Grisovienses maiores 1230 do 1306;
6. Annales Vratislavienses antiqui 1238 do 1308;
7. Annales Grisovienses minores 1230 do 1312;
8. Annales Vratislavienses maiores 1230 do 1371 (1372);
9. Annales Cuiavienses 1202—1376;
10. Annales expediciales Prussici 1233 do 1414;
11. Troickaja lietopis 1206—1419;
12. Annales Golubenses 1231—1515.

Zob. Nr. 6221.

6265. **Spominki** odnoszące się do wieku XIII., *zob.* Nr. 6222, Nadto:

1. O początkach zakonów 1090—1241;
2. Spominki poznańskie 1257—1278;
3. Ephemerides et Notae Vladislavienses 1296—1366;
4. Spominki Klarysek wrocławskich 1257 do 1618 (1682);
5. Varia e variis codicibus 1275—1287 (MM. Pol. IV.).

6266. **Katalogi** biskupów, opatów itd., odnoszące się do XIII. wieku, *zob.* Nr. 6223, Nadto:

1. Series episcoporum Culmensium 1276 do 1688 (MM. Pol.);
2. Series episcoporum Pomezanieńsium (SS. rr. Pruss.);
3. Series episcoporum Varmiensium (MM. Varm. SS.), Chronicon de vitis episc. Varm. (tamże);
4. Catalogus abbatum Saganensium (1217 do 1616, SS. rr. Siles.);

5. Catalogus abbatum monast. de Oliva 1224—1641 (SS. rr. Pruss.);

6. Series abbatum Coenobii Byszoviensis O. Cisterc. (1253—1737), (MM. Pol.).

6267. **Libri mortuorum** etc. (wyd. MM. Pol.), *zob.* Nr. 6222, Nadto:

1. Epitaphia ducum Silesiae 1201—1342;

2. Fragmentum mon. Zukoviensis;

3. Fragmentum mon. Oliviensis 1236 do 1569;

4. Liber mort. Pelplinensis O. Cisterc.;

5. Liber mort. monast. Beatae Mariae de Oliva;

6. Liber mort. leopoliensis;

7. Liber mort. mon. s. Vincentii O. Praemonstratensis;

8. Liber mort. monast. Strzelnecensis O. Praemonstratensis;

9. Liber mort. Mogilnensis O. Cisterc.;

10. Liber mort. monast. Lubinensis O. s. Benedicti;

11. Necrologium Dominicanorum Cracov. (Zeissberg, *zob.* Nr. 5826);

12. Calendarium Plocense.

6268. **Annales** Posonienses (997—1203), 1. ed. Jos. Koller, Posonii 1728; 2. ed. p. t. Chronicon Posoniense, wyd. Endlicher, Rr. Hung. MM. Arpadiana; MM. Germ. SS. XIX.

6269. Kontynuacya Nestora do r. 1203, *zob.* Nr. 6188.

6270. Calendarium Plocense, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.; Castellanie eccl. plocensis, wyd. tenże, MM. Pol. V., *zob.* Nr. 1714.

R: Ł. St., Kwart. hist. 1888.

6271. **Saxo Grammaticus** seu Poeta, praepositus Roeskildensis († 1204), Historiae Danicae libri XVI. (do 1171), 1. ed. 1514 p. t. Danorum regum heroumque historiae (wiele wydań: Müller P. E. et Velschow J. M., Havniae 1839, 1858, 2 partes).

6272. **Arnoldus Lubecensis** († 1212), Chronica Slavorum 1171—1209 (Continuatio Helmoldi), 1. ed. Frankof. 1556; MM. Germ. SS. XXI. (tłóm. niem.: Geschichtsschreiber d. deutschen Vorzeit XIII.).

6273. Carpzow J. B., Diss. de vita et scriptis Saxonis Gr., Helmstad 1762; — Reimer G., Diss. de vita et scriptis S. G., Helmstadt 1762; — Dahlmann, Gesch. v. Dänemark 1840 I.; — Lappenberg, Pertz Archiv VI.; —, Völkel O., Die Slavenchronik Helmholds, Danz. 1873; — Hirsekorn C., Die Slav.-Chr., Halle 1874; — Damus R., Die Slaven-Chr. Arnolds v. Lübeck, Lübeck 1872; — Giesebrecht, *zob.* Nr. 6118; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896; — Schaffarik, Namen u. Lage d. Stadt Wineta, Leipz. 1846; — Kunik, Bulletin de la classe de sc. hist. et pol. de l'Acad. imp. de Petersbourg VII. (Duńskie rozprawy, por. Potthast B. H. i Add. str. 110—111).

6274. Spominki koprzywnickie 1143 do 1207, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6275. **Annales** Pragenses 894—1220, MM. Germ. SS. III.

6276. **Kadłubek Vincentius** episcopus Cracoviensis († 1223), Historia Polonica seu De Gestis Polonorum libri IV. seu Chronica Polonorum (ad 1203), 1. ed. Herburt F., Dobromili 1612, *zob.* Nr. 5818; 2. ed. Lipsiae 1712; 3. ed. p. t. Res gestae principum et regum Poloniae per Vincentium (Kadłubkonem) saec. XII. et XIII. enarratae, quibus accedit Chronicon Polonorum per Dzierswam saeculi XIII. scriptorem compositum (ad fidem codicum Soc. reg. philomathicae Vars., ed. Kownacki H.), Vars. 1824; 4. ed. Magistri Vincentii, episcopi Cracoviensis, Chronica Polonorum e codice Bibl. C. Vindobonensis, edidit Al. Przezdziecki, Interpretatione polonica addita opera A. J(ózefczyk), M(arc.) S(tudziński), Po czem tytuł polski: Mistrza Wincentego Kronika polska, Kraków 1862; 5. ed. Vincentii Magistri, qui Kadłubek vocari solet, de origine et rebus gestis Polonorum libri quatuor, edidit Mułkowski, Kraków 1864; 6. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

R: Tyg. pozn. 1862; X. L. Sybels H. Z. XVIII.; Jülg, Wiener Ztg. 1862 Nr. 27 (Beilage) (edycye Przezdzieckiego); — Bielowski A., Bibl. Ossol., Lwów 1865 VI. (ed. Mułkowskiego); — Czas 1866 Nr. 79.

6277. De codicibus Vincentii Kadłubkonis, przez Muczkowskiego, Index lectionum in univ. Jagiellonica 1837—1838; Przezdziecki A., Rękopis Eugeniuszowski kroniki Kadłubka (z podobiznami), Bibl. warsz. 1852 II.

6278. Kadłubek Wincenty, Historya polska skrócona przez ks. F(ranc.) C(zajkowskiego), Łowicz 1803 (tłumaczenie Studzińskiego w edycyi Przezdzieckiego, *zob.* Nr. 6276).

6279. Starowolski S., Vita et miracula Vinc. Kadłubkonis, Crac. 1642; Acta Canonisationis b. V. Kadlubkonis, Romae 1697; Sacra rituum congregatio Cracov. Beatificationis V. K., Romae 1764; Buydecki Flor., Kazanie na błog. Wincentego Kadłubka, Kraków 1726; Życie błog. Winc. Kadłubka, Kraków 1779 (Por. Kadłubek W.: E. Druki bez roku dod. do t. IX. p. 735).

6280. Czacki T., Marcin Gallus i W. Kadłubek, Nowy Pam. warsz. 1801; — Lelewel, *zob.* Nr. 5831: — Tenże, Uwagi nad Mateuszem i księgą jego, Polska, Dzieje i Rzeczy II.; — Tenże,

Polska wieków średnich I.; — Ossoliński J. M., Wincenty Kadłubek, Wiad. hist. kryt. II.; — Tenże, Vincent Kadłubek, ein historisch-kritischer Beitrag zur slav. Literatur, übers. von S. G. Linde, Warschau 1822 (obok rozpr. Lelewela i Czackiego).

R: Allg. Repert. d. neuesten ausl. Literat., Leipzig 1822 Nr. 8; Chłędowski, Gaz. lit. 1822 Nr. 22; Dobrowsky, Jahrb. d. Lit., Wien 1824 XXVII.

6281. Gawarecki W. H., Błogosławiony Wincenty Kadłubek, wspomnienie historyczne, Pamiętnik relig. moral., s. I. t. X. (także Magazyn powsz. 1840 VII.); — Wiadomość o uroczystym obchodzie przeniesienia bł. Wincentego Kadłubka z klasztoru Jędrzejowskiego do katedry Sandomirskiej, tamże s. I. t. IX.

6282. Kadłubek Wincenty, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Pędowski K., Wincenty Kadłubek, Krak. 1834; Antoniewicz J. A. de Buy, Obrona Kadłubka i Długosza, szanownych dziejopisów polsk., przeciw krytykom XVIII. w. (Rękop., Treść w Wizerunkach i roztrząs. 1835 t. VIII.); Makowiecki A., Wincenty Kadłubek, Op. dom., Warsz. 1865; Kościół i kaplica Winc. Kadłubka w Jędrzejowie i obrazy Smuglewicza na Łysej Górze, Wiek (Nowiny bież. kraj.) 1876 Nr. 196.

6283. Bartoszewicz J., Kadłubek Wincenty, Tyg. ill. 1861.

6284. **Bielowski A.**, Mistrz Wincenty i jego kronika polska, Bibl. Ossol. pocz. nowy 1863 II.; — Tenże, Wyniki badań najnowszych o mistrzu Wincentym Kadłubku i jego kronice, Na Dziś, Kraków 1872 I.; — Tyszyński Aleks., Kronika Wincentego Kadłubka przez Aleks. Tyszyńskiego, Bibl. warsz. 1867 II.

6285. Koszutski H. ks., Żywot Wincentego Kadłubka, Gniezno 1870.

6286. **Zeissberg H.**, Vincentius Kadłubek und seine Chronik Polens, Archiv f. öst. Geschichte, Wien 1868 XLII. i Odb., Wien 1869.

R: X. L., Sybels H. Z. XXV.

6287. Wattenbach, *zob.* Nr. 5896; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; — Caro, Gesch. Polens t. II.; — Wojciechowski, *zob.* Nr. 5841.

6288. Brandowski Alfred, Rozbiór treści ortograficznej najstarszego rękopismu kroniki błogosł. mistrza Wincentego bisk. krak., R. tow. nauk. krak. 1869 XVII., Odb., Kraków 1869.

R: Liske X., Dzien. lit. 1869.

6289. Bielowski A., Pompei Trogi fragmenta, Lwów 1853.

R: Du Rieu, Mnemosyne, Dees 1853; Wagilewicz, Dod. tyg. Gaz. lw. 1854; Comparetti, Spettatore, Firenze 1859; Justyn, Rhein. Museum 1855; Gutschmid, Jahns Jahrbücher 1857,

6290. Investigentur omnes sententiae et loci Inris Romani, quotquot in Cadlubcono occurrant et indicentur fontes eorum, per J. N. Janowski, Vars. 1827

6291. **Gutschmid A.**, Kritik der polnischen Urgeschichte des Vinzenz Kadłubek, Arch. f. Kunde öst. Geschichtsquellen, Wiedeń 1857 XVII.

6292. Świstoń F., Uwagi do pierwszej księgi kroniki Wincentego Kadłubka, Rzeszów (Sprawozd. gimn.) 1887.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1888.

6293. De primordiis ord. Theutonici narratio (i dod.), SS. rr. pruss. I.; — Wyimki z różnych kronik o powstaniu zakonu jako dod. do Dusburga, tamże V., — Hermans v. Salzas, Bericht über die Eroberung Preussens, tamże V.

6294. Magistri ord. Teuthonicorum, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.; — Chronica terrae Prussiae, wydał tenże, tamże.

6295. Bunge, Archiv f. d. Gesch. Liv.-Est.-Cur., Reval 1861.

Zob. Nr. 159, 1718—1723.

6296. **Henricus Lettus** sacerdos (ok. 1227), Chronicon Livonicum vetus 1186—1227 (cont. 1236), 1. ed. p. t. Origo Livoniae ill. Gruber I. D., Francof. et Lips. 1740; 2. ed. p. t. Origines Livoniae mit deutscher Übers. von Hansen, Urkunden, Anmerk., SS. rr. livon. I. i oddzielnie, Riga 1857; 3. ed. MM. Germ. SS. XXIII. i oddzielnie (in usum scholarum).

6297. Heinrich v. Lettland, Livländische Chronik aus dem Lateinischen, Reval 1867; Tłóm. rossyjs. w Uczenija zap. imp. akad. nauk., Petersb. 1854 I. 2 (wyciągi).

6298. Bielowski A., Codex Zamoscianus, Bibl. Ossolińskich, Lwów 1860 I.; Schirren C., Der Codex Zamoscianus enthaltend Capitel I – XXIII., 8, der Origines Livoniae, Dorpat 1865

6299. Hildebrand H., Die Chronik Heinrichs v. L., Berlin 1865 (inaug, Diss., 2 części).

6300. Stolinin, Chronika Latysza, Wilenskij Wiestnik 1867; — Bonell E., Chronologia Henryka, Bull. de l'acad. de St. Ptrsb. 1854 XI., *zob.* Nr. 159; — Kunik, O dacie bitwy nad Kałką, tamże i w Ucz. Zap. akad. nauk., Ptrsb. 1854 II.

6301. Inland, Dorpat 1846 Nr. 18, 1854 Nr. 20, 1858 Nr. 14, Por. Winkelmann Nr. 4862.

Zob. Nr. 1725—1726, 1733.

6302. **Polikarpa** (ok. 1231), mnicha kijowskich pieczar, Żywot Mojżesza Węgrzyna, wyd. Kałużniacki E., MM. Pol. IV. i Odb.

R: Brandowski A., Warta 1884 Nr. 541,

6303. Pamiatniki russkoj literatury XII. i XIII. wiekow, izd. Wlad. Jakowlewym, Ptrsb. 1872 (w niem Legendarium Peczerskiej Ławy), Także Makarieja Hist. Kościoła ruskiego t. I.

6304. Annales Colonienses maximi ab O. C. ad 1237, MM. Germ. SS. XVII. (wiele wydań).

6305. Janssen, Annalen des hist. Vereins f. den Niederrhein 1855; Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

6306. Richardus de S. Germano, Chronicon rerum per orbem gestarum 1189—1243, Muratori SS. rr. ital. VII.; MM. Germ. SS. XIX. (et in usum scholarum).

6307. Zapiski o początkach zakonów (1090—1241), wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

Zob. Kościół.

6308. **Rogerius** magister can. Varadiensis († 1266), Miserabile carmen super destructione regni Hungariae temporibus Belae IV. per Tartaros facta 1242, Thurocz, Chr. rr. Hung.; Schwandtner, SS. rr. Hung. I.; Endlicher, Rr. Hung. MM.

6309. Michaud, Bibl. des croisades 1879 III.; Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

6310. Ricardus ord. praed., De inventa Ungaria magna tempore Gregorii IX. († 1240), Endlicher, Rr. Hung. MM.

6311. **Jan Plano Carpino** († 1252), Relation des Mongols ou Tartares (1246), première édition complète, Paris 1839; Hakluyts R., Principal navigations, voyages, London 1600 (3. ed. p. t. Collection of the early Voyages, London 1809—12) [Por. tamże Anonyma: Voyage in to Tartaria, Poland and Hungary 1243].

6312. Podróż brata Jana de Plano Carpino i Benedykta Polaka (?) w 1246, w dziele: Chojecki H. L., Sybir, Pamiętniki Polaków z Sybiru, Chełmno 1864—1865 t. 2.

6313. Tatomir L., Jan de Plano Karpino i wiek jego, Dzien. lit. 1866.

6314. Adelung, *zob.* Nr. 6009 (tamże cała literat. dawniejsza); — Avezac-Libri, Journal d. Savants 1842; — Dora d'Istria J. de P. C., Revue de deux mondes 1872; — Liverani Fr., Fra Giovanni da Pian di Carpine, Perugia 1876; — Drewnije pamiatki russkawo pisma i jazyka (X.—XIV. wiekow), Trud J. Sreznieskawo, Petersb. 1863.

6315. **Jordan de Giano** (Relacya o napadzie Tatarów 1242) w dziele: Matthaeus Paris, ed. Watson, London 1864.

6316. Jordan a Giano (1207—1238) minorita, Sbaralea, Suppl. SS. Fran. 1806; — Voigt, Abh. d. sächs. Gesell. d. Wiss. phil.-hist. Cl., Leipzig 1870; — Palacky, Der Mongoleneinfall im J. 1241. Abh. der k. böhm. Gesell. d. Wiss., Prag 1842 5 serya t. 2.

6317. **Matthaeus Paris** Benedictinus († 1259), Historia maior Angliae seu Chronicon (1066 — 1259), Londini 1684 (wiele wydań).

Pod r. 1244 jest opowiadanie bisk. Piotra o napadzie Mongołów.

6318. **Juliani** monachi Relatio, MM. Vaticana, Hist. Hung., *zob.* Nr. 902.

Zob. Nr. 1735.

6319. **S. Hedvigis** († 1243), Vita, 1. ed. Stenzel, SS. rr. Siles. II. (legenda major 1—99 i legenda minor et genealogia 99—127); 2. ed. AA. Sanctorum Bolland. 15. Octobr. t. VIII. (przedruk wyd. Stenzla); 3. wyd. Semkowicz Al., Vita maior, minor et genealogia, MM. Pol. IV. i Odb. p. t. Vitae et miracula ss. Hedvigis et Annae ducissarum Silesiae, Lwów 1884.

B: B., Przegl. powsz. 1884 III.

6320. Vita minor, 1. ed. w Joannis Dlugossi Vita b. Stanislai Cracoviae (in edibus J. Haller) 1511; 2. ed. Wolfskron A., Die Bilder der Hedvigslegende, Wien 1846 [tłóm. niem.: Blas. Laubich, Grätz 1595 (bei Georg Wildmannstetten)].

6321. Vita s. Hedvigis, Surius, Acta San. 15. Oct. (przeróbka) [Przekład: München 1597].

6322. Alhy hebet sich an dy grosse legende der hailigsten Frawen Sandt Hedwigis (bei Conrad Baumgarten, druk z r. 1504); 2. ed. Leben und Geschichte der h. Hedvigis, Breslaw 1631; 3. ed. Tugendreiches Leben Hedwigis. Glatz 1686; Inny przekład: Görlich Fr., Das Leben der h. Hedwig, Breslau 1843, 1854; — Leben d. h. Hedwig, übersetzt v. einer lat. Handschrift, Liegnitz 1836.

6323. Klose, Briefe v. u. ü. Breslau I. 399 (o rękopisach); Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; Grünhagen, *zob* Nr. 5863; Lorenz, *zob.* Nr. 5847.

6324. Grünhagen C., Beiträge z. Gesch. der Hedwigslegenden, Ztschrft. f. Gesch. Schlesiens 1863 V.

6325. Rimpler M. Fl., Patrocinale Silesiae et Poloniae, Norimb. 1697; Regen C., Exempel der Schlesien oder Tugenden d. h. H., Neyss 1723; Grill G., Lobrede d. h. Hedwigis, Wien 1743; Schmidt, Gesch. des Klosters Trebnitz, Oppeln 1853; Bach A., Toż. Neisse 1857; Henschel A. G., Die Wunderheilungen, Janus II.

6326. Gersdorf, Die heilige Hedwig, Herzogin v. Niederschlesien, Vorzeit 1839.

6327. Mętlewicz J. K., O źródłach do opisu życia św. Jadwigi, Pamiętnik rel. mor., s. I. t. XXVIII.; — Kucharski A.,

Kwestia rodowodu św. Jadwigi, tamże XXVII.; — Bielowski A., Jadwiga ks. szląska, Dz. mód 1842; — Wójcicki, Święta Jadwiga, Alb. lit. Wójcickiego 1848 I.; — Życie św. Jadwigi z różnych pisarzów duchownych, Warszawa 1862; — Koszutski H., Żywot św. Jadwigi, księżny szląskiej, Gniezno 1872.

6328. **Knoblich A.**, Lebensgeschichte der heiligen Hedwig Herzogin und Landespatronin von Schlesien 1174—1253, Breslau 1860 (Toż po franc., Tournai 1865).

6329. Becker F., Die heil. Hedwig (Samml. hist. Bild. VIII.), Freiburg in Br. 1872.

6330. Wolfskron A. L., Die Bilder der Hedwigslegende nach einer Handschrift vom J. 1353, Wien 1845; — Luchs Hermann, Ueber die Bilder der Hedwigslegende, Mit 25 Holzschnitten, Breslau 1861; — Stronczyński K., Legenda obrazowa o św. Jadwidze według rękopisu z r. 1353, Kraków 1880; — Tenże, Obrazy legendy o św. Jadwidze ks. szląskiej, Kraków 1880.

6331. **Annales** Silesiaci compilati 967 do 1249, Miklosich u. Fiedler, Slavische Bibliothek II.; MM. Germ. SS. XIX.; wyd. Błażowski, MM. Pol. III.

Por. Zeissberg. Poln. Geschichtsschr. str. 135.

6332. Wenceslai I. regis Bohemiae historia 1228—1249, *zob.* Kosmasa kontynuacya, pod Nr. 6216.

6333. Enenkl J. (1190—1250), Universal Chronik (do 1246); — Tenże, Fürstenbuch v. Oesterreich u. Steyrland, Rauch, SS. rr. austr. I. (Por. Potthast B. H. str. 277).

6334. **S. Stanislaus** (1030—1072, canon. 1253), Vita sancti Stanislai episc. Crac. (Vita minor), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.; — Miracula sancti Stanislai, wyd. tenże, MM. Pol. IV. (także Crac. 1666 curante St. Dobielowicz i AA. SS. Boll. 7. Mai II.); — Hymni de sancto Stanislao, wyd. tenże, MM. Pol. IV.; — Vita sancti Stanislai (Vita major), auctore fratre Vincentio de ordine fratrum Praedicatorum, wydał tenże, MM. Pol. IV.; — Vita (alia), wyd. razem z Martini Galli Chronicon recens., Bandtkie J. W., Vars. 1824, *zob.* Nr. 6203.

6335. Vita s. Stanislai auctore Johanne Longino seu Dlugosso, Crac. 1511; 2. ed. cur. Dobielowicz S., Crac. 1666; 3. ed. Surius, Vitae SS. 8. Maii; 4. ed. AA. SS. Bol.; 5. ed. Opera Omnia J. Dlugossi I. t., Crac. 1886, *zob. Wiek XV.: Długosz Jan* (tłóm. pol.: Długosz Jan, Żywot św. Stanisława, Krak 1865; tłóm. niem.: Laubich Blas., Hist von d. h. St., Grätz 1595), *zob.* Nr. 6734.

6336. Callimachus Ph., Carmen saphicum (Crac., c. 1510), *zob.* Nr. 6836: *Kallimach.*

6337. O księdze: De passione s. Stanislai, Pam. warsz. Bentkowskiego 1821; Kłodziński A., Niektóre rzadsze dzieła (Vita s. Stanislai. Żywot św. Kunegundy etc.), Czasop. n. księg. Ossol. 1829.

6338. Schedelii Hartmanni, De Sarmatia Comentariolus (De sancto Stanislao), Pistorii Hist. Pol. Cor. I.; Skarga P., Żywot św. Stanisława b. krak. (wiele wydań); Cleischy A., Vita di s. Stanislao di Cracovia, Roma 1612; Brzekwiński D., Żywot św. St., Lublin 1641: Compendio della vita di s. Stanislao, Vescovo di Cracovia, Roma 1753, 1766, Por E. 1726: Betkowski A., Chlebowski W.

6339. Żywot św. Stanisława biskupa krakowskiego, męczennika, Warsz. 1862; — Koszutski H., Żywot św. Stanisława bisk. krak., Poznań 1864; — Żywot św. Stanisława, Kraków 1865.

6340. **Dzieduszycki M.**, Święty Stanisław biskup krakowski wobec dzisiejszej dziejowej krytyki, Lwów 1865 (podaje literaturę).

R: X. L. Sybels H. Z. XVIII.

6341. (Komarnicki Z.), Św. Stanisław i Bolesław Śmiały, antyteza dziejowa, z uwzględnieniem rozmaitych zdań przeciwnych, rozwijana przez Z. K., Drezno 1870.

R: X. L. Sybels H. Z. XXV.

6342. Siemieński L., Św. Stanisław, Kraków 1870; — Kalinka W., Męczeństwo św. Stanisława, Kraków 1879; — Jaroński W., O św. Stanisławie, Przegl. lwowski 1880.

6343. **Wojciechowski T.**, O życiu i pismach Wincentego z Kielc, Pam. akad. um. krak. wydz. fil. 1885 t. V. i Odb., Kraków 1885.

6344. **Stefczyk**, Upadek Bolesława Śm., Ateneum 1885 i Odb., Warsz. 1885, *zob. Opracowania.*

6345. Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; — Wattenbach, *zob.* Nr. 5896.

Zob. Nr. 1742.

6346. Spis skarbca kap. 1252, wyd. Bielowski A., MM. Pol. I.

6347. **Bogufał** († 1253), *zob.* Baszko, Nr. 6377.

6348. **Liber** fundationis claustri S. Mariae Virginis in Heinrichow (1259—1269, 1269—1310), ed. Stenzel G. A., Breslau 1854.

6349. **Pfützner**, Versuch einer Gesch. des vorm. fürstl. Cisterzienser-Stiftes Heinrichau, Breslau 1846; — Sohr, Verbindung des Cistercienser Stifts Heinrichau mit der Abt. Zeicz in Ungarn, Schles. Provinzbl. 1842.

6350. **Szajnocha K.**, Przed sześciuset laty Dod. do Gaz. lw. 1854 Nr. 41 (także Nowe Szkice, Lwów 1857 i Dzieła, Warsz. 1876).

6351. **Wojciechowski T.** Chrobacya, Kraków 1871.

6352. **S. Hyacinthus (Jaccho)** († 1257), De vita s. Jacchonis (Hyacinthi) ord. fratr. Praedicatorum, auctore Stanislao lectore († 1365) Cracoviensi, eiusdem ordinis, wyd. Ćwikliński L., MM. Pol. IV.; Add., tamże V.

6353. Miracula s. H. collectore Severino Crac. ex ord. praed., Romae 1594 (także AA. SS. Bolland. 16. Aug.); — Vita alia, wyd. w dziele Officia propria patronum R. P. per St. Socolovium, Antw. 1614 (przekład niem. w Schlesisches Kirchenblatt 1857 Nr. 10); — Vita s. Hyacinthi confess. ex ord. fratr. praed. Cracoviae in Polonia, auctore Leandro Alberto dominicano Bononiense, AA. SS. Bol. 16. Aug. III.

6354. Przezdziecki, Wiadomości bibliograficzne, Warsz. 1850; Barącz S., Rys dziejów zak. kazuodziejskiego, Lwów 1861; Swientek A. ks., Beiträge, Ztschrft. d. V. f. Gesch. Schlesiens XV.

6355. Lubomlus S., De vita, miraculis et actis canonisationis s. H., Romae 1594 (po franc.: le Clou, Arras 1602); Montealcino A., Sommario della vita s. H., Roma 1594; Arisia J., Octavas reales en elogio del s. Jacinto, Megico 1597; Reszka Stan., Oratio in causa canoniz. s Hyacinthi; Bzovius A., Sertum gloriae s. Hyacinthi, Crac. 1608, Venetiis 1598; Bzowski, Thaumaturgus Polonus, Venetiis 1606; Tenże, Acta Canon. 1710; Opatowiusz, Żywot 1634; Fauré J. A., Abrégé de la vie et des miracles d. s. H., Paris 1638, 1639; Kort begryp van het leven den h. H., Brussel 1641; Frydrychowicz, S. Hyacinthus Odrovasius, Crac. 1687; Chodykiewicz C., Vita di Giacinto, Venezia 1749; Minasowicz J. E., Divus Hyacinthus Cracoviensis Vars. 1786.

6356. Antoniewicz K., Święty Jacek, Kalendarz dla rodzin kat., Kraków 1854; — Żywot św. Jacka, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Nabożeństwo do św. Jacka (mieści żywot św. Jacka), Kraków 1857.

6357. Forma susceptionis s. Hyacynthi Odrowąż, Kraków 1872.

6358. **Ćwikliński L.**, Stanisław z Krakowa, Przew. nauk. lit. 1884; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6359. (Bronisława św.) Domański Kr., Połów zbawienny, B. Bronisława, Kraków 1709 (wspomina o legendzie życia jej); — Cześć Boga w bł. Bronisławie staraniem E. Stobieckiej, Kraków 1840 do 1841 (Por. Zeissberg, Geschichtschr. str. 92); — Antoniewicz K., Grób św. Bronisławy, Czech J., Nowy kalend. astr. gosp., Krak. 1864.

6360. Epitaphia ducum Silesiae (I. 1201 do 1259), 1. ed. Stenzel, SS. rr. Sil. I.; 2. ed. Wattenbach, MM. Lubensia, *zob.* Nr. 5861; 3. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 4. ed. wyd. Bielowski A., KM. Pol. III., *zob.* Nr. 6503.

6361. Mors et miracula Verneri, episc. Plocensis († 1261), wydał Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

6362. **S. Anna** († 1265), Vita Annae ducissae Silesiae (z XIV. w.), Stenzel, SS. rr. Siles. II.; 2. ed. wyd. Semkowicz A., MM. Pol. IV.

6363. Alia relatio (vitae s. Annae), Hoffmann, Über das Handschriftliche, Monatschr. von u. für Schlesien 1829; 2. ed. MM. Germ. SS. XIX. p. t. Notae monalium s. Clarae Vratislaviensium; 3. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. III. p. t. Spominki Klarysek wrocławskich.

6364. **Knoblich A.**, Anna v. Schlesien 1204—1265, Breslau 1865 (z dokument. w dodatkach).

6365. **V Prandota** († 1266), Miracula Venerabilis patris Prandotae, episcopi Cracoviensis, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol IV.

6366. Cuda błogosławionego Prandoty, Gładyszewicz M., Żywot bł. Prandoty, Kraków 1845.

6367. Żywot Bronisławy Prandocianki, Krak. 1789.

6368. **Gładyszewicz M.**, Żywot bł. Prandoty, Kraków 1845, *zob.* Nr. 1701.

6369. **S. Salomea** († 1268), Vita s. Salomeae, reginae Haliciensis, auctore Stanislao Franciscano, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.; — Dod. do Vita s. Salomeae, wydał tenże, MM. Pol. V.

6370. Opatoviusz A. X., Żywot y cuda Salomei, krolowey Galickiey abo Halickiey, Kraków 1633.

6371. Summarium Canonizationis Salomeae, b. r. (E.); Canonizatio b. reginae Halic. Salomeae (1673?); Piskorski S., Flores vitae b. S., Cracov. 1691, 1734, Vars. 1735; Guarnievi G., Vita e miracoli della b. S-a, Roma 1689; Baltrami G. B., Vita di S. Salomea, Roma 1716.

6372. Kownacki, O błogosławionej Salomei, Pam. nauk. 1837 II.; — Kuhna Maciej X., Żywot bł. Salomei, Warsz. 1880.

6373. **Ulanowski B.**, O Salomei królowej halickiej, Roz. hist. fil. akad. XX., Odb., Kraków 1887; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

Zob. Nr. 1769.

6374. **Annales** monast. Trebnicensis 1203 do 1269, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

6375. **Annales** Heinrichovienses 977—1268, MM. Germ. SS. XIX.; 2. ed. Bielowski A., MM. Pol. III.

6376. Initium ordinationis Vratisl. eccl. episcoporum (do 1268) w Liber fund. cl. Heinrichau, *zob.* Nr. 6348.

6377. **Baszko Godysław**, Chronicon Poloniae (ad 1272), Continuatio Boguphali *zob.* Nr. 6347 (pis. około 1295—96), 1 ed. p. t. Boguphali Chronicon cum cont. Pasconis, Sommersberg, SS. rr. Silesiae II.; 2. ed. Załuski J., Warsz. 1752; 3. ed. Mitzler, SS. hist. pol. III.; 4. ed. Bielowski A., MM. Pol. II.

6378. Baszko Godzisław Pasek, Kronika Lechitów i Polaków napisana w 2. poł. w. XIII., z dawnego rękop. bibl. willanowskiej przetłumaczona, Warsz. 1822 (przełożył Kownacki, jest tu i kronika Boguchwała).

6379. **Mosbach A.**, Godysław-Paweł, dwóch imion dziejopisarz polsko-łaciński w. XIII., Dziennik lit. 1867, Odb. Lwów 1867; — Tenże, Ueber Godysław Paul, einen polnischen Chronisten des XIII. Jahrhunderts, Inaugural Diss., Jena 1872.

R: Czas 1868 Nr. 56; Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1878.

6380. Świeżawski E., O kronice wielkopolskiej, Zarysy badań krytycznych z. I., Warsz. 1871.

6381. **Krueger G.**, Die Polen-Chronik des Boguchwal, Göttingen 1874.

R: Przegl. kryt. 1874; Kętrzyński W., Prz. nauk. lit. 1878.

6382. **Warmski M. St.**, Die grosspolnischen Chronik, eine Quellenuntersuchung, Inaugural-Dissertation, Krakau 1879.

R: Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1889.

6383. **Perlbach M.**, Die Grosspolnischen Annalen, Preuss.-poln. Studien II., Halle 1886.

R: Kętrzyński W., Kwart. hist. 1887.

6384. O Walgierzu (Walthersage): Lieberecht, Pfeiffers Germania XI.; — Szajnocha, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 5 i Szkice; — Karłowicz, Ateneum 1881; — Nehring, tamże 1883; — Knoop O., D. Walthersage, Posen 1887; — Antoniewicz, Kwart. hist. 1888 str. 413—419.

6385. **Hermanni** Altahensis Annales a. 1137—1273, 1. ed. Canisius lect. antiqu.; z innych: Böhmer, Fontes II. i MM. Germ. SS. XVII.; — Tegoż, De rebus gestis a. 1242—1273, MM. Germ. SS. XVII.

6386. Wattenbach, *zob.* Nr. 5897; Potthast, B. H., str. 365-366.

6387. Chmel, Herm. Altahensis, Archiv f. K. österr. Gesch. I.

6388. A. 1275 (e cod. posnaniensi), MM. Pol. V.

6389. **Annales** Lubinenses 1193—1275, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V., *zob.* Nr. 6251.

6390. **Ł. St.**, Tablica paschalna lubińska, Ateneum 1883 I.

6391. **Kętrzyński W.**, O t. z. tablicy paschalnej Lubińskiej, Ateneum 1887 I.

R: Ł. St., Kwart. hist. 1887.

6392. **Martinus Polonus** (Strzębski, † 1279), Chronica summorum pontificum imperatorumque ac de septem aetatibus mundi (do 1277), 1. ed. Basileae ap. J. Oporinum 1559 (wiele wydań), Z ost. p. t: Martinus Polonus, Codex saec. XIII. Teplenus, collatus cum codice Nicolai Hane edito per Joannem Caesar Coloniae Agrippinae 1616; a P. Philippo Klimer, Pragae 1859; MM. Germ. SS. XXII.

6393. Des Martinus Polonus Chronik in deutscher Übersetzung aus dem XIV. Jahrh., herausg. Archiv f. d. Studien d. Neueren Sprachen, Braunschweig 1858 XXIII.

6394. Dumge et Mone, Martini Strepi d. Poloni Chronicon, Pertz, Archiv III.

6395. Ossoliński J. M., Marcin Polak, Wiadomości o pisarzach polskich, Kraków 1819 (po niem. Pertz, Archiv IV.).

6396. Ciampi S., Saggio d'una traduzione italiana del secolo XIII. d'un compendio della Cronica di Martino Polono fatto probabilmente dallo Stesso Martino (jest w Raccoglitore milanese, Dicembre 1828).

6397. Spominki poznańskie 1237—1278, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III. (przedtem w wydaniu Kadłubka, przez Przezdzieckiego, *zob.* Nr. 6276).

6398. **Chronica Polonorum** v. Chronicon Polono Silesiacum (do 1278), 1. ed. Sommersberg, SS. rr. Siles. I. (przedruk: Mitzler III. i Jabłonowski i Załuski, Warsz. 1725); 2. ed. Stenzel, SS. rr. Sil. I.; 3. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 4. ed. Ćwikliński L., MM. Pol. SS. III.

6399. Füldener, Schles. Bibliothek, Lissa 1729; — Grünhagen, Bemerkungen über Chr. Pol.-Sil., Ztschr. d.V. f. Gesch. Schlesiens V. (por. także VII. 202); — Smolka St., Archivalische Miszellen, Königsberger Handschrift des Chron. Polono-Silesiacum, tamże XII. i Odb.

6400. Smolka S., Tradycya o Kazimierzu Mnichu, przyczynek do historyografii XIII. w., Roz. hist. fil. akad. um. krak. 1877 VI.; — Mosbach A., Kilka uwag nad rozprawą Smolki: Tradycya o Kazimierzu Mnichu, tamże 1879 XI.; — Wojciechowski T., O Kazimierzu Mnichu, Pam. akad. um. krak. 1885 V. i Odb.

Zob. Chronica principum Polonorum (Wiek XIV.), Nr. 6526.

6401. Chronica lubensis (1241—1281), ed. Wattenbach W., MM. Lubensia, *zob.* Nr. 5861; 2. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 3. ed, Bielowski A. p. t. Rocznik lubiąski 1241 do 1281, MM. Pol. III.

6402. Spominki gnieźnieńskie II. 1025 do 1279, III. 1283—1383, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6403. **Annalium** Pragensium, Pars I. 1196 do 1278, II. 1278—1280, III. 1279—1283, Annales Ottokariani 1254—1278, MM. Germ. SS. IX.

Palacky, zob. Nr. 5888.

6404. **Annales** cracovienses breves (1142 do 1283), 1. ed. Sommersberg, SS. rr. Sil. I.; 2. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 3. ed. Bielowski A., MM. Pol. II.

6405. Cosmae Continuatio 1126—1283, *zob.* Nr. 6216; — Chronica aurea seu Chronicon rerum per Austriam gestarum (1025 do 1282, ważna dla stosunków czeskich), Hormayrs Archiv f. Gesch. Statistik 1827; — Chronicon Bohemiae breve anonymi 938 do 1283, Pez, SS. rr. Austriacarum II.

6406. **(Dzierzwa v. Mierzwa?)**, Chronicon Polonorum (do 1288), 1. ed. w dziele Vincentius Kadłubko et Martinus Polonus, ed. Lengnich, Gedani 1746, *zob.* Nr. 6203; 2. ed. Mitzler, Hist. pol. SS. III.; 3. ed. p. t. Res gestae principum et regum Pol. per Vincentium, quibus accedit Chron. Pol. per Dierswam, Vars. 1824; 4. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6407. Dzierswa, Kronika Polska w końcu wieku XII. z dod. rocznych dziejów ziemi krakowskiej w wieku XIII., przez Hip. Kownackiego, Warsz. 1823.

6408. **Szajnocha K.**, Miorsz czyli Dzierzwa jest li pisarzem XI. albo przynajmniej XIII. stólecia, Dziennik lit. 1854 Nr. 30; — Zeissberg (str. 75—78), *zob.* Nr. 5839; — Bielowski A., Wstęp krytyczny, *zob.* Nr. 6284—6286 (literaturę odn. się do Kadłubka).

6409. Varia e variis codicibus A. 1287 (e cod. gnesnensi), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6410. Liber mortuorum mon. s. Vincentii ord. Praemonstratensis (założony 1270—80), 1. ed. Zeitschrift d. V. f. Schles. Gesch. X.; 2. ed. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6411. **Annales** minorum cracovienses (Rocznik franciszkański krakowski) 1202—1258, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6412. Wadding, Annales Minorum 1625—1648, 8 t., 1731 t. 19; Biernacki, Propugnaculum antiquitatis ord Minorum, Crac. 1692; Tenże, Speculum Minorum ord., Crac. 1698; Piasecki, Opisanie klasztorów ks. Franciszkanów, Pam. rel. moralny IV.– IX..

6413. **Kéza Simon de**, Chronicon Hungaricum a temporibus remotissimis usque ad a. 1290 seu Gesta Hunnorum et Hungarorum, 1. ed. Viennae 1782; 2. ed. Viennae 1833; 3. ed. Endlicher, Rr. hung. MM.

6414. Dankowszky Gr., Anonymus De Ketza, Turocz, Posnaniae 1826, *zob.* Nr. 5918—5920.

6415. **Annales** Althahenses 1273—1290 (Continuatio), MM. Germ. SS. XVII., *zob.* Nr. 6179.

6416. **Annales** Silesiae superioris 1071 do 1290, MM. Germ. SS. XIX.; 2. ed. p. t. Rocznik górnoszląski, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6417. Steffenhagen A. J. H., Catalogus codd. mss. bibl. Regiomontanae, Regiomonti 1867, 1872 II.

6418. **Annales** Cracov. compilati (966 do 1291), 1. ed. Łętowski, Katalog biskupów krakowskich IV.; 2. ed. MM. Ger. SS. XIX.; 3. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6419. **Livländische** Reimchronik (ältere) 1143—12 1 (autorem może Ditleb von Alnpeke), 1. ed. Riga 1817; z innych: Bibl. d. liter. Vereins zu Stuttgart VII.; (ed. Napiersky), SS. rr. Livon. I.; (mit Glossar u. Anmerkungen v. Leo Meyer) Padeborn 1876, Wyimki w SS. rr. pruss. I.

6420. Livländische Reimchronik in das Hochdeutsche übertragen v. Meyer E., Reval 1848; von Napiersky w SS. rr. Livon. I.

6421. Paucker K. J. A., Über des Ditleb v. A., Reimchronik 1829; — Tenże, Arb. d. kurl. Gesell. f. L. u. K. 1847; — Schirren C., Der Verfasser der Reimchronik, Mitth. liv. est. kurl. 1855 VIII.; — Meyer, Baltische Monatsch. 1872 III., Por. Winkelmann Nr. 4864.

6422. **(B. Kinga** † 1292). Vita et miracula s. Kyngae ducissae Cracoviensis, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

6423. Vita b. Kingae seu Kunegundis auctore Johanne Longino (vulgo Długosz), AA. Sanct. Boll. 24. Jul. V.; Opera omnia Dlugossi I., *zob. Jan Długosz, Wiek XV.*

6424. Miracula b. Kingae recentiora a. b. 1532, AA. Sanct. Bolland. 24. Jul. V.

6425. Pico R., Vita della v. C-de, Roma 1623, 1633.

6426. Frankowic M. J. X., Wizerunek św. Klary z wielu authorów, osobliwie z Stanisława Franciszkana y Jana Długosza, Kraków 1718; — Petrykowski Fr., Vita beatae Cunegundis, Tyrnaviae 1744; — Skarga, Żywoty Św., *zob. Wiek XVI.*

6427. Antoniewicz K. B., Żywoty ŚŚ. Polskich, Wspomnienie o św. Kunegundzie. Gniezno i Leszno 1849 (3 ed.); Żywot św. Kunegundy królowej polskiej, Lwów 1867; Leszek J., Żywot św. K., Kraków 1868, *zob.* Nr. 6337.

6428. Szajnocha K., Św. Kinga, Szkice historyczne, *zob.* Nr. 1774; — Załęski St., Św. Kinga i jej czasy, Przegląd lw. 1882.

6429. **Popławski Alex X.**, Św. Kunegunda i jej siostry bł. Helena czyli Jolenta i bł. Małgorzata, Kraków 1881.

6430. Ney K., Żywot błogosławionej Jolanty i kronika klasztoru zakonnic św. Klary w Gnieznie, Leszno 1843; — Jolenta bł. ks. i patronka Wielkopolski, drugie wyd., Poznań 1880.

6431. **Wołyńsko-Hałyckaja Litopys** sostawłennaja s końcem XIII. wika (1205—1292), izdał i objasnył Petruszewicz A. S., wypusk I., II., Lwów 1871—1872.

R: Słowo, Lwów 1871 Nr 50.

Zob. Nr. 6199.

6432. **Annales** Pelplinenses (1190—1293), 1. ed. Voigt, Codex dipl. prussicus; 2. ed. Toeppen M., SS. rr. pruss. I.; — Monumentorum fundationis mon. Pelplinensis fragmentum, tamże.

6433. Kujot St., Kronika pelplińska, szkic bibliograficzny, Warta 1875 Nr. 76 i Odb., Poznań 1876.

6434. **Perlbach M.**, Preussisch-polnische Studien, Halle 1886, *zob.* Nr. 6383.

6435. Annales Heinrichovienses 977 do 1268 et A. 1293, MM. Ger. XIX.; 2. ed. Rocznik henrykowski, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.; — Necrolog von Heinrichau, ed. Wattenbach, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. IV. 278—304.

6436. Lübisches Fragment über d. Kampf zwischen Riga u. dem Orden 1293, Chronik (Copiar) des Kanzlers Albrecht von Bardewik w Grantoffa Lüb. Chronik I. 417—428.

Rocznik Małopolski, zob. Wiek XIV. Nr. 6462.

Kronika Oliwska, zob. Wiek XIV. Nr. 6494.

E. Wiek XIV.

6437. **Roczniki (Annales)** odnoszące się do XIV. wieku, *zob.* Nr. 6220, 6264, Nadto:

1. Annales canonici Sambiensis 3—1338;
2. Annales Dunamundenses 1313—1348;
3. Joannis Marienwerder Pomezaniensis decani Annales 1391—1398;
4. Jana z Targowiska rocznik 1368—1491;
5. Annales Posnanienses II. 1331—1501;
6. Sofijskaja wtoraja lietopis 1392—1534;
7. Prodołżenie lietop. po woskresienskomu spisku 1354—1541.

Zob. Nr. 6221.

6438. **Spominki** odnoszące się do wieku XIV., *zob.* Nr. 6222 i 6263, Nadto:

1. Notae Cracovienses 1331—1420;
3. Spominki lwowskie 1351—1454;
3. Spominki przeworskie 1386, 1482;
4. Spominki wiślickie 1305—1479;
5. Spominki o Łaskich 1392—1515;
6. Aufzeichnungen z. G. d. Bisth. Pomesanien 1381—1502.

6439. **Calendaria**, libri mortuorum, odnoszące się do w. XIV., *zob.* Nr. 6224 i 6267, Nadto:

1. Kalendarz władysławski 1324—1346;
2. Kalendarz czerwiński 1345—1425;
4. Kalendarz krakowski 1370—1383;
4. Calendarium Cartusiae Dantiscanae 1395—1564;
5. Die ermländischen Anniversarienbücher 1393—1611;
6. Liber mortuorum mon. Andreoviensis ord. Cisterciensium;
7. Liber mort. mon. Landensis;
8. Calendarium Landense.

6440. **Herman von Altaich**, Annales (Continuatio Ekkardi) ad 1300, MM. Germ. SS. XVII., *zob.* Nr. 6415; — Eberhard von Regensburg 1273—1305, tamże.

6441. Versus Lubenses, ed. Wattenbach, MM. Lubensia; 2. ed. Bielowski A., MM. Pol. III.

6442. Wattenbach, Ztschr. d V. f. Schl. Gesch. V.; Grünhagen, Regesten z. schl. Gesch. str. 42; Wolff A. A., Chronik d. Klosters Pforta, Leipzig 1843—46.

6443. **Annales** Minorum Prussicorum, wyd. Strehlke E., 1263—1300, SS. rr. pruss. V.

6444. **Annales** Salisburgenses ad 1307, 1308—27, Vindobonenses (ad 1302), Zwetlenses (ad 1329), Claustroneoburgenses et alii Austriaci, MM. Germ. SS. IX.; — Annales Basilienses et Colmarienses (ad 1305), tamże XVII.; — Chronicon Colmariense (ad 1304), tamże; — Annales Bremenses (750—1307), tamże.

6445. **Ottokar** (v. Horneck?), Reimchronik 1250—1309, Pez, SS. rr. Austr. III.

6446. Jacobi Th., De Ottocari chronico austriaco, Vratisl. 1839.

6447. **Prodołżenie** ławrentiewskoj lietopisy 1112—1305, Poln. Sobr. I.; — Ipa-

tiewskaja lietopis 1111—1305, Poln. Sobr. II.

Zob. Nr. 6188.

6448. **Annales** Grissovienses maiores 1230 do 1306, 1. ed. Roepell, Ztschrft. d. V. f. Gesch. Schl. I.; 2. ed. MM. Germ. XIX.; 3. ed. Rocznik Grysowski większy 1230 do 1306, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6453.

6449. Pertz, Archiv X.; Roepell, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schles I.

6450. **Annales** Vratislavienses antiqui 1238—1308, 1. ed. Sommersberg, SS. rr. sil. II. p. t. Chronici Silesiae vetustissimi fragm.; 2. ed. Cod. dipl. Silesiae III. p. t. Chronicon; 3. ed. MM. Germ. XIX.; 4. ed. Rocznik wrocławski dawny 1238—1308 i rocznik magistratu wrocł. 1149—1491, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6451. **Annales** maioris Poloniae, Rocznik Wielkopolski 1192—1309, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II. i III.

Liber fundationis claustri Heinrichau, zob. Nr. 6348.

6452. **De Adalberto** advocato Cracoviensi Cantillena (1311), 1. ed. Trojański, Miscellanea Cracov. 1814 I.; 2. ed. Peiper, Deutsche Forschungen XVII. 373; 3. ed. Bobrzyński M., Bunt wójta Alberta, Bibl. war. 1877 III.

6453. **Annales** Grissovienses minores 1292 do 1312, 1. ed. MM. Germ. XIX.; 2. ed. p. t. Rocznik Grysowski mniejszy 1230—1312, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6448.

6454. **Dalimil** Meseryczni (1282—1314), Kronyka Bolesławská, 1. ed. Praga 1620; 2. ed. 1786; 3. ed. Hanka V., Praga 1849, 1851.

6455. Dalimils Chronik v. Böhmen, hrsg. v. Venc. Hanka, Stuttgart, Bibl. des liter. Vereins 1859 (tłóm. niemieckie także: Pez, SS. rr. Austr. II.).

6456. **Dudik B.**, Mährens Geschichtsquellen, Brünn 1850 I.; — Palacky, Würdigung, *zob.* Nr. 5888.

6457. **Annales** Lubenses 1241—1315, 1. ed. Wattenbach, MM. Lubensia; 2. ed. MM. Ger. XIX.; 3. ed. Bielowski A. p. t. Rocznik lubiąski, MM. Pol. III.

6458. **Annales** Cisterciensium in Heinrichow 971—1317, Continuatio 1315—1326, Notae 1386, 1410, 1. ed. Monatschrift von u. für Schlesien I.; 2. ed. Stenzel, SS. rr. Sil. I. p. t. Breve Chronicon Silesiae; 3. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 4. ed. Bielowski A., MM. Pol. III.

6459. Inventarium eccl. Cathedralis Gnesnensis a. 1318, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6460. **Chronicon** episcoporum merseburgensium, abb. Continuatio I. 1138 ad 1319, MM. Germ. SS. X.

6461. **Annales** Lubicenses 1264—1324, MM. Germ. SS. XVI.

6462. **Annales** Polonorum I. 965—1325, II. 899—1330, III. 899—1325 (Continuatio I. et III. 1330—1419), IV. 899—1327, 1378, MM. Germ. SS. XIX.; 2. ed. Bielowski A. p. t. Rocznik Małopolski (Ann. Pol. II.—IV. do 965), Rocznik Trzaski, MM. Pol. II. (Przed tem części wydane w dziele Vincentius Kadlubko et Martinus Gallus, Gedani 1749, Mitzler t. III.; Bielowski A., Wstęp krytyczny, Lwów 1850).

6463. **Kętrzyński W.**, O Roczniku małopolskim, przyczynek do annalistyki polskiej w XIII. i XIV. wieku, Roczniki tow. przyj. nauk. X. i Odb., Poznań 1878.

6464. Castellaniae eccl. Plocensis, Telonea episc. Ploc., Villae cap. plocensis 1319 ad 1326, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6465. Drewno-russkij pamiatnyk (o Piotrze z nad Raty (około 1308—1326), ed. Gregorowicz M., Por. Słowo, Lwów 1885 Nr. 56.

6466. Annales Cisterciensium in Heinrichow, Continuatio 1315—1326, *zob.* Nr. 6458.

6467. **Petrus de Dusburg** ord. Teutonici sacerdos (1326), Cronica terrae Prussiae seu Chronicon Prussiae atque Ordinis Teutonici 1190—1326, 1. ed. cum cont. ad a. 1435 Lipsiae 1679; 2. ed. p. t. Petri de Dusburg Chronicon terrae Prussiae, ed. M. Töppen (ad 1330), SS. rr. pruss. I. [Bitschius C., Fortsetzung Dusburgs P. (do 1435), SS. rr. pruss. III., *zob.* Nr. 6612].

6468. **Voigt J.**, Werth der Chronik P. v. D. w Gesch. Preussens III. 2. dod.; — Toeppen M., Gesch. d. preuss. Historiographie, *zob.* Nr. 5870; — Kletke, Quellenschriften z. Gesch. des preuss. Staats, Berlin 1858, *zob.* Nr. 5871; — Lorenz, *zob.* Nr. 5897.

6469. **Fuchs W.**, Peter von D. u. das Chronicon Olivense, Königsberg 1884.

R: Altpreuss. Monatschrift 1886 XXIII.

6470. **Perlbach M.**, Zu Peter v. Dusburg. Preuss.-Poln. Studien, Halle 1886; — Tenże, Eine Spur Peters von Dusburg, Altpr. Monatschrift IX.

6471. **Jeroschin Nicolaus von** (ok. 1341), Di Kronike v. Pruzinlant oder Deutschordenschronik, ed. Strehlke E. (do 1335), SS. rr. pruss. I. (mit Beilagen) i Odb., Lipsk 1861 (tłóm. Piotra de Dusburg w rymach niemieckich).

6472. Hanow, Nachricht v. N. J. gereimter preuss. Chronik und deren Un-

terschiede von Dusburgischer, Preuss. Sammlung II., *zob.* Nr. 6468 i 6469; — Bech F., Über N. v. J., Germania, hrsg. v. F. Pfeiffer, Wien 1862 VII.

6473. Annales Polonorum Cont. ad 1327, 1330, *zob.* Nr. 6462.

6474. Maduis de Barbazanis Michael, Historia de gestis romanorum imper. et summ. pont. 1290—1300, Schwandtner, SS. rr. h. III.

Pułkawa, zob. Nr. 6523.

6475. **Annales** cap. Cracoviensis ad 1331, 1. ed. Łętowski L., Katalog bisk. krak., Kraków 1853; 2. ed. MM. Germ, SS. XIX.; 3. ed. p. t. Rocznik kapitulny krakowski 730 do 1331, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.; — Ustęp pokrewny wedle odpisu Kętrzyńskiego, wyd. Zeissberg H., Poln. Geschichtsschreibung str. 33 nota 4.

6476. Aufstand der Breslauer Tuchmacher v. J. 1333 (współczesny opis), Grünhagen C., Breslau u. den Piasten str. 116—117.

6477. Chronica a. 1335—1341 z Chronica principum Poloniae, Stenzel, SS. rr. Sil. I., Por. Grünhagen, Wegweiser i *zob.* Nr. 6526.

6478. **Annales** Prussici breves a. 1190 ad 1337, 1. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 2. ed. Kurze preussische Annalen 1190—1337, SS. rr. pruss. III.

6479. Annales canonici Sambiensis a. 3—1338, 1. ed. Toeppen, Neue preuss. Provinzialblätter 1853 IV.; 2. ed. SS. rr. pruss. I.; 3. ed. MM. Germ. SS. XIX., *zob.* Nr. 6491.

6480. **Petrus Zittaviensis** († 1339), Cronica aulae Regiae, libri III. (do 1333), Dobner, MM. V., *zob.* Nr. 5884.

6481. Peschek C. A., Petrus v. Z., Zittau 1824; — Palacky, Würdigung, *zob.* Nr. 5888.

6482. Annales Polonorum Cont. (ad 1340), *zob.* Nr. 6467.

6483. Chronicon episc. Merseburgensium Cont. ad a. 1341, *zob.* Nr. 6460.

6484. **Annales** Posnanienses I. 929—1079, II 1079—1341, wydał Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6485. Epitaphia ducum Glogoviae 1273 do 1342, MM. Germ. SS. XIX., *zob.* Nr. 6503.

6486. Joannes Victoriensis abbas (1343 do 1348), Chronicon Carinthiae, Pez, SS. rr. austr. I.; Böhmer, Fontes I.; — Tenże, Liber certarum historiarum, Wiener Jahrb. der Literat. XXX.

6487. (Annales) Rocznik Trzaski 965 do 1343, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II., *zob.* Nr. 6462.

6488. Kalendarz Władysławski 1324—46, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6489. **Vita Karoli IV.** imperatoris (1316 do 1346) ab ipso Karolo conscripta, Freher, SS. rr. bohem.; Böhmer Fontes I.; Emler, Fontes rr. bohem. III., *zob.* Nr. 5883—5886 (Przekład czeski wyd. w Ołomuńcu 1555).

6490. Neumann, De vita Caroli IV., Gorl. 1847 (po niem. w Lausitzisches Magazin XXVI.); — Siemieński W., De meritis litterariis Caroli IV. Imperatoris dissertatio, Vratisl. 1851.

Zob. Nr. 1820.

6491. **Annales** Dunamundenses a. 1211 ad 1343, 1) Cod. Revaliensis, wyd. Archiv, Reval 1845 IV.; Strehlke, SS. rr. pruss.; MM. Germ. XIX.; Höhlbaum, Beiträge zur Quellenkunde Alt Livlands 1873 str. 40; 2) Codex leopoliensis, wyd. Zeissberg H., Altpreuss. Monatschrift N. F. 1871 VIII.; Höhlbaum, Quellenkunde; 3) Ronneburgensis, Stryjkowski, Kronika 1582 (w tłóm. pol.) wyd. jak 1); 4) Canonici Samb., Annales, *zob.* Nr. 6479.

6492. **Jüngere livländische Reimchronik** des Barthol-Hoeneke 1315—1348, hrsg. v. Höhlbaum K., Leipzig 1872 [rekonstrukcya z Rennera († 1583) Livl. Historien, hrsg. v. Höhlbaum, Göttingen 1876].

6493 **Höhlbaum K.**, Joh. Renner's livländische Historien u. die jüngere livländ. Reimchronik, Göttingen 1872; — Winkelmann, Bibl. Liv. hist. 1. ed. Nr. 8469; — Hausmann, Balt. Monatschrift N. F. 1872 III.

6494. **Chronicon Olivense** a fundatione monasterii a. 1170 ad a. 1350, ed. Hirsch Th., SS. rr. pruss. I.; — Die ältere Chronik v. Oliva u. die Schrifttafeln v. Oliva, edidit Hirsch Th. (do 1380), SS. rr pruss. V.; wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. VI. (drukuje się).

6495. Catalogus nominum abbatum mon. de Oliva. 1224—1641, SS. rr. pruss. V.; — Die mittlere Chronik v. Oliva. 1356—1545, tamże, *zob. Wiek XVI.*

6496. **Hirsch Th.**, Über das Chronicon Olivense, Neue preuss. Provinz-Blätter X.; — Töppen, *zob.* Nr. 5870.

6497. **Perlbach M.**, Die ältere Chronik v. Oliva, Göttingen 1871; — Tenże, Nochmals die Chronik v. Oliva, Altpr. Monatschrift, Königsb. 1885 XXIII. (także Preuss. poln. Studien, Halle 1886); — Tenże, Ueber die Ergebnisse der Lemberger Handschrift für die ältere Chronik von Oliva, Altpr. Monatschrift IX.; — Tenże, Der alte preussische

Chronist in der Chronik v. Oliva, tamże 1883 XXI.

R: Zeissberg, Altpreuss. Mntschr. 1 72 VIII.

6498. Fuchs W., Peter v. Dusburg und das Chronicon olivense, *zob.* Nr. 6469; — Kętrzyński W., Kron. oliwska, Przew. nauk. lit. 1890.

6499. Chronologische Notizen aus der Baugeschichte des Klosters Oliva, Danzig 1879.

6500. **(Annalen)** Rocznik Krasińskich 965 do 1351, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6501. **Fragmentum** expeditionis Ludovici regis Hungariae cum Casimiro contra Ituanos a. 1351, *zob.* Chronica Hung. 1345—55 i Chronicon Dubnicense (do 1479); Oddzielnie wyd. Lewicki A. p. t. Kilka przyczynków do dziejów Kazimierza W., Kwart. hist. 1889 str. 205, *zob.* Nr. 6504.

6502. Woskresienskaja Lietopis 1075 do 1352, Poln. Sobr. VII., *zob.* Nr. 6188.

6503. **Epitaphia** ducum Silesiae 1201 do 1352, 1. ed. Wattenbach, MM. Lubensia; 2. ed. MM. Germ. SS. XIX.; 3. ed. Bielowski A., MM. Pol. III.

6504. **Chronica** Hungariae 1345—1355, add. ad Chronicon Dubnicense, 1. ed. Endlicher, Jahrbücher der Litteratur, Wien 1826 XXXIV.; 2. ed. Florianus M., Hist. Hung. fontes domestici vol. III., *zob.* Nr. 6724.

6505. Spominki płockie 1055—1357, wyd. Bielowski A, MM. Pol. III.

6506. Chronica Silesiae abbreviata 1104 1358 (nap. 1497—1520), wyd. Semkowicz A., MM. Pol. III., *zob. Wiek XVI.*

6507. Chronicon Polono-Silesiacum (nap. 1359), *zob.* Nr. 6394.

6508. **(Annales)** Rocznik Sędziwoja 965 do 1360, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6509. Notae Colbazienses 1307—1360, MM. Germ. SS. XIX.

6510. Franciscus Pragensis († 1362), Continuatio chronici Boemici olim conscripti a Cosma pragensis eccl. decano 1125—1353, 1. ed. Pragae 1754; 2. ed. Pelcel et Dobrowsky, SS. rr. bohem. II, *zob.* Nr. 6216.

6511. Marignola Johannes de, Florentinus episc. (1338—1362), 1. ed. Dobner, MM. II.; 2. ed. Emler, Fontes rr. Bohemicarum III.

6512. **Ephemerides** et Notae Wladislavienses (Władysławów) 1296—1366, 1. ed. Sommersberg, SS. rr. Sil. II. (Mitzler I.); 2. ed. MM. Germ. XIX.; 3. ed. Bielowski A., MM. Pol. II.

6513. **(Annales)** Rocznik mazowiecki 967 do (1330) 1370, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6514. Excerpta Joannis Długossi 1173 do 1370, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

6515. **Annales** Vratislavienses maiores 1230—1371, 1. ed. Ztschr. d. V. f. Gesch. Schlesiens XI.; 2. ed. MM. Ger. SS. XIX.; 3. ed. Bielowski A., MM. Pol. III. p. t. Rocznik wrocławski większy 1230—1372.

6516. **Neplacho** abbas Opatoviensis († 1370], Chronicon Bohemiae ad 1348, Pez, SS. rr. austr. II.; Emler, Fontes, *zob.* Nr. 5886.

6517. **Benessius** Krabice de Waitmuel († 1375), Chronicon libri IV. (1283—1374), ed. Pelzel et Dobrowsky, SS. rr. bohem. II.

6518. Dobrowsky, Monatschrift d. Ges. d. vaterl. Museums 1827 I.; — Palacky, Würdigung, *zob.* Nr. 5888.

6519. **(Annales)** Rocznik kujawski 1202 do 1376, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6520. **Hermanni de Wartberge** Chronicon Livoniae do 1378, 1. ed. SS. rr. pruss. II., Odb., Lipsk 1863; 2. ed. Höhlbaum, Beiträge zur Quellenkunde Alt-Livlands, *zob.* Nr. 6491.

6521. Die lievländische Chronik Hermanns v. Wartberge aus dem Latein v. Strehlke E., Berlin 1864.

6522. **Strehlke E.**, Nachricht über die livl. Chr., Neue preuss. Provinzialblätter 3. F. III. B., Odb., Königsberg 1859; Inne por. Winkelmann, Bibl. H. Nr. 4870.

6523. **Pulkawa** Pribik de Tradenina († 1380), Cronica Boemorum 700—1330, Mencken, SS. rr. germ. III.: Ludewig, Reliqu. Mss. XI.; Dobner, MM. III. (przekł. czeski: Kronyka ceska Pribika Pulcawy z Tradenina, w Praze 1786.

6524. De P. Chron., Ind. lect., Crac. 1833—1834; — Kętrzyński W., O paryskim rękop. Pułk., R. tow. przyj. nauk., Poznań 1869 V.

6525. Joannis I. monachi Elbingensis, Pomesaniensis episcopi, Notae historicae 1381, SS. rr. pruss. V.

6526. **Chronica** principum Poloniae (do 1382), 1. ed. Sommersberg, SS. rr. Sil. I. (Mitzler III.); 2. ed. Stenzel, SS. rr. Sil. I.; 3. ed. Węclewski Z., MM. Pol. III.

6527. Grünhagen C., Ztschr. d. V. f. Gesch. Schl. V.; — Füldener, Schles. Bibl.; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6528. Series episcoporum Vratislaviensium (nap. 1382), ed. Kaffler, Ztschr. d. V. f. schl. Gesch. I.

6529. **Joannes de Kikullew** archidiaconus (Johannes de Kikelló), in Transsylvania notarius regis Hungariae, Historia Ludovici regis Hungariae 1342—1382, 1. ed. Thwrocz Joh., Chronicon rr. hung., Aug. Vindeb. 1488, 2. ed. Bongars, SS. rr. hung.; 3. ed. Schwandtner, SS. rr. hung. I.

6530. Ilaner, De Script. rr. Hung.; Toldy, Flegler, *zob.* Nr. 5918—19.

6531. **Kalendarz** krakowski 1370—1383, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II., *zob.* Nr. 6475.

6532. **Joannes de Czarnkow** († 1392), Chronicon Polonorum (do 1384), 1. ed. Sommersberg, SS. rr. Sil. II. (Mitzler III.); 2. ed. Jana z Czarnkowa kronika polska, wydał Szlachtowski J., MM. Pol. II.

6533. **Kubala L.**, Jan Czarnkowski i jego kronika, Bibl. warsz. 1871 III., IV. i Odb., Warsz. 1871.

6534. Zubrzycki D., Anonim hnezneńskij i Johan Długosz, Latinskija wypiski k' istorii halicko-wladimirskoj Rusi, za period od 1337 po 1387 h., Lwów 1855.

6535. Grünhagen, Die Darstellung d. s. g. Archidiaconus Gnesnensis bezüglich der Wahl u. Weihe Dietrichs I. v. Breslau, w rozprawie: König Wenzel u. der Pfaffenkrieg, Arch. f. ö. Gesch., Wien 1867 XXVII.

6536. Caro J., Gesch. Polens II.; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839; — Wiszniewski M., Pomniki hist. lit. polskiej I.

Latopisiec litewski, zob. Nr. 6628.

6537. Detmar (Lübeckische), Chronik, ed. Grantoff, Hamburg 1829—30 (begonnen 1385 in niederdeutscher Sprache).

6538. Hach, Dethmars Chronik, Mag. f. Schleswig 1821 I.; Lappenberg, Über die Quellen Detmars, Berl. Jahrb. f. wiss Kritik 1830 II.; Grantoff F. H., Fragmente betreffend die Gesch. Livlands, Archiv, Reval 1861 II.; Strehlke, SS. rr. Pruss. III. str. 22—30 i 404.

6539. Spominki przeworskie, Hołd wołoski 1386, 1482, Wiersz na Spytka z Melsztyna, Rodowód jego, Tablice królów, wydał Bielowski A., MM. Pol. III.

6540. Rationes Zbignei a Nasięchowice archidiaconi Cracoviensis a. 1389, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6541. **Wigand von Marburg**, Preussische Reimchronik (oryginał zagubiony, pozostało tłóm. łac. p. t. Chronicon seu Annales 1326 ad 1394 c. cont. ad. 1433 (ciąg dalszy Dusburga, *zob.* Nr. 6467), 1. ed. Voigt J. et Raczyński E., lat. et polon., Posnaniae 1842 (polski przekład z r. 1464); 2. ed. Hermann de Wartberge, Chronicon Livoniae (mit Beilagen: Regesten Wilh. v. Modena, v. Mindove, Chron. v. Dänemark, Annalen u. Necrologium v. Ronneberg, H. de Wartberge celatio de disceptatione inter Rigensem archiep. ordinemque 1363, Peter Suchewirth u. andere Dichter), SS. rr. pruss. II.

6542. Original Fragmente, ed. Hirsch. T., SS. rr. pruss. II.; — Neue Bruchstücke aus Wigands v. Barack K. A., Pfeiffers Germania 1867 XII. (te same przedr. w SS. rr. pruss. IV. 1—8).

6543. Wigand v. Marburg, Chronik, hrsg. v. Joh. Voigt u. Raczyński, Königsberg 1840.

R: Wójcicki Wł., Kronika Wiganda z Marburga, przełożył E. Raczyński, Bibl. warsz 1842 IV.

6544. Doll, Die Familie Walpoden u. die ält. Chronikenschreiber d. d. Ordens, Quartalblätter d. V. f. Lit. u. Kunst zu Mainz, Mainz 1831.

6545. Lucas, Über die Chronik Wigands v. M., Beiträge z. Kunde Preuss. 1824 VI.

6546. Sieńkiewicz J., Wiadomość o kronice Wiganda z Marburga, Dz. war. 1827 VII.

6547. **Höhlbaum**, Beiträge z. Quellenkunde Alt-Livlands; *zob* Nr. 6491.

6548 Napiersky, Auszüge die Gesch. Livl. betreffend, Reval 1857 I.

6549. Heida R., Quaestiones de fontibus, quibus Dlugossius usus sit, Vratisl. 1865.

6550. Töppen, *zob.* Nr. 5870; — Kletke, *zob.* Nr. 5871.

6551. **Suchenwirth Peter** († c. 1396), Gedicht von der Fürstentaylung in Oesterreich, Hormayrs Archiv 1822; — Tenże, Gedicht v. fünf Fürsten: von dem von Maylan, von Marchgraf Sigmund. von Carlus, von Herzog Wilhelm von Oesterreich und vom Herzog Leopold von Oesterreich, tamże; Także w Werke aus d. XIV. Jahrh. mit einem Wörterbuche v. A. Primisser, Wien 1827; — Ustępy w SS. rr. Pruss. II.; — Hagen G., Chr. d. Landes Oesterreich, Pez, SS. rr. austr. I.

6552. Busse K. H., Peter S., Sagen über Livland, Mitt. Liv.-Est.-Kur. 1843 III.; Lorenz, *zob.* Nr. 5897 i 6541.

Życie domowe Jagiełły i Jadwigi, zob. Nr. 1914.

6553. Ein Bericht Hrz. Witowds 1390, SS. rr. pruss. II., *zob.* Nr. 1950.

6554. **Woodstok Th.**, Duke of Glocesters Voy. in to Prussia 1391, Hakluyts R., Principal navigations, voyages, London 1600 (wiele wydań).

6555. Consecratio Ecclesiae et Alt. mon. Paradysensis ord. Cist. a. 1397, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6556. Die ermländischen Anniversarienbücher (1393, 1441, 1521, 1592, 1611), MM. Varm. SS. I.

6557. **Annales Joannis** Marienwerder Pomesaniensis decani 1391—1398, SS. rerum pruss. V.

S. Dorothea († 1394), zob. Nr. 6587.

6558. Catalogus abbatum Saganensium do 1398 (c. cont. do 1619), wyd. Stenzel, SS. rr. Sil. I.

6559. Witołd nad Worsklą, Pieśni ludu z nad dolnego Niemna, Przekład z litewskiego, podług zbioru Rhezy, Franciszka Zatorskiego, Warsz. 1884.

6560. **Hedvigis** Regina († 1399), Miracula s. Hedvigis reg. Pol., 1. ed. Zeissberg, Kl. Geschichtsqu., *zob.* Nr. 5285; 2. ed. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

Zob. Nr. 2068.

6561. Stanislaus de Szkarbimierz, Mowa na śmierć Jadwigi w przekł. pol., Wiszniewski M., Hist. lit. pol. V.; Por. Zeissberg H., Poln. Geschichtsschreibung str. 169—170.

6562. Liber mortuorum mon. Andreoviensis ord. Cisterciensis (z XIV. w.), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.; — Liber mortuorum monasterii Landensis ordinis Cist., Kętrzyński W., tamże.

6563. Wiersz o Świętopietrzu, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

F. Wiek XV.

6564. **Roczniki (Annales)** odnoszące się do XV. wieku, *zob.* Nr. 6220, 6264, 6437, Nadto:

1. Rocznik krośnieński 1427—1498;
2. Rocznik Kaspra Perzyńskiego 1410 do 1548;
3. Rocznik Chotelski 1430—1576.

6565. **Spominki** odnoszące się do w. XV., *zob.* Nr. 6222, 6265 i 6438, Nadto:

1. Spominki łekneńskie 1436—1441;
2. Spominki bochneńskie 1423—1447;
3. Spominki zakonnika świętokrzyskiego 1434—1451;
4. Notae Zarnovecenses 1439—1441;
5. Notae Gnesnenses 1454—1459;
6. Spominki krakowskie 1410—1461;
7. Spominki kazimierskie 1422—1473;
8. Notae de Universitate Cracov. 1400 do 1494;
9. Notae Lublinenses 1456—1497;
10. Joannis IV. de Lessen Pomesaniensis episc. Notae 1480—1501;
11. Spominki minorytów Samborskich 1455 do 1501;
12. Spominki pilzneńskie 1486—1548;
13. Varia e variis codicibus (MM. Pol. V.);

6566. **Calendaria**, libri mortuorum, odnoszące się do w. XV., *zob.* Nr. 6224, 6267 i 6439, Nadto:

1. Calendarium Plocense;
2. Liber mortuorum monast. leopoliensis s. Dominici 1412—1569.

6567. Najdawniejsze inwentarze skarbca kośc. N. P. Maryi w Krakowie z XV. w., wyd. Piekosiński Fr. (Spr. kom. sztuki IV.), Kraków 1889.

6568. Sedes archipresbyteriales dioecesis Varm. (z początku XV. wieku), MM. Varm. SS. I.

6569. Notatki kupca krakowskiego w podróży do Flandryi z roku 1401—1402, wyd. Pawiński A., Bibl. warsz. 1872 III.

6570. **Paulus de Paulo**, patricius Iadrensis a. 1402, advocatus regis Ladislai, Memoriale ab a. 1371—1407, Schwandtner, SS. rr. hung. III.

6571. Rocznik Cystersów henrykowskich 970—1340, 1386, 1410, *zob.* Nr. 6458.

6572. **Annales** S. Crucis 966—1410, MM. Germ. XIX.; 2. ed. wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6573. **Kętrzyński W.**, Kilka uwag nad rocznikiem świętokrzyskim, Przew. nak. lit. 1883.

6574. Rufin W., Historya o drzewie krzyża św., Kraków 1604, 1610; Kwiatkiewicz, Descriptio Calvi montis prope Cracoviam, Crac. 1690; Jabłoński H., Hist. Montis S. Crucis, Crac. 1737.

6575. **Francisci Thorunensis** Annales Prussici (941—1410), ed. Strehlke E., SS. rr. pruss. III.

6576. **Strehlke E.**, Nachricht über den Thorner Annalisten, N. preuss. Prov. Bl. 3. Folge 1858 I.; — Lorenz, *zob.* Nr. 5897.

6577. **Bitwa** pod Dąbrownem, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.; — De magna Strage 1410, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.; — Königshofens Bericht über die Schlacht bei Tannenberg, Altpr. Monatsch. IX.; — Horn A., Nachtrag zur Schlacht von Tannenberg, Altpr. Monatschr. 1886 XXIII.; — Bitwa pod Tannenbergiem (z ryciną), Grabowski, Starożytności.

Zob. Nr. 1993.

6578. Registri damnorum a Cruciferis in Masovia anno 1413 factorum, Fragmentum, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6579. **(Annales)** Rocznik małopolski 965 do 1415, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6463.

6580. **Theodoricus de Niem**, De Schismate libr. 4, 1378—1410, ed. Schard S., Basilea 1560, 1566. Argent. 1609, 1629.

6581. **Hus J. et Hussitae**, Geschichtsschreiber der hussitischen Bewegung in Böhmen, Wien 1856, 1865, 1866, 1—3 (Fontes rr. austr. I. t. 2, 6, 7), Zawierają:

I.: 1. Chronicon Viennense 1367—1405; 2. Chronicon Bohemiae (Pragense) 824 do 1418; 3. Chron. Bohemiae (Lips.) 1348—1411; 4. Chr. Pragensis universitatis 1348—1413; 5. Chr. Palatinum 1346—1438; 6. Chr. treboniense 1419 do 1439; 7. Chr. Pragensis capituli 1318—1439; 8. Chronicon Procopii notarii prag.; 9. Chr. Pragensis veteris Collegiati 1411—1441; 10. Petrus de Mladenowicz, hist. de fatis et actis J. Hus.; 11. Laurentius de Brzezina (1414—1422); 12. Anonymus de origine Taboritarum; 13. Sermones ad Bohemos; 14. Andreas Ratisb. dialogus de Hussitis; 15. Carmen per L. de Brzezina; 16. Anonymi invectiva contra Hussitas.

II.: 1. Guilhelmus decanus Wisségrad., Vita Arnesti archiep. prag.; 2. Joh. de Genzenstein, Relatio de se ipso; 3. Conr. Waldhauser, Milicius et Matthaeus Parisienses evang. praedicatores; 4. Tractatus M. Cunssonis; 5. Varia carmina; 6. De communione; 7. Novem Chronicae Bohemae; 8. Huss J., Universitätsschriften; 9. Tractate (38) v. d. Vertreibung der Deutschen von d. Prager Universität; 10. J. Hus epistolae; 11. Der Geleitsbrief nach Constanz; 12. De caede Kuttenburgensium; 13. Relatio coaevi de sententia et morte J. Hus, ordo processus; 14. Querimonia contra r. Wenceslaum; 15. Eadem contra Sophiam; 16. Litera de civitate Pragensi cont. lamentationes de actis ab haereticis commissis; 17. Satira; 18. Satira in Sigismundum; 19. Tractatus de origine Hus. a M. A. de Broda; 20. Thomas Prischuch v. Augsburg; 21. Ulrich Richenthal, Ü. Hus u. Hieronimus; 22. Fratris Johannis Andreae Ratisbonensis cronica de expeditionibus contra Hussitas; 23. Additamenta; 24. J. de Lukavecz et Nicolai de Pelhrzimow Chronicon Taboritarum.

III. Wstęp i dodatki: 1. De Georgio rege; 2. Wyciągi z kronik czeskich; 3. Indices.

6582. **Palacky F.**, Die Gesch. des Hussitenthums u. Prof. C. Höfler, Prag 1862 (2 wyd.).

Zob. Nr. 2006—2008, 2016, 2030—32.

Constantiensis Concilii Acta et Decreta, zob. Nr. 2015.

6583. **Pauli Vladimiri** Tractatus de potestate Papae et imperatoris etc., Accedit liber contra Paulum Vlad. per Joannem Falkenberg, Starodawne prawa pol. pomn, V. 3.

6584. Chyliński M., Pamflet Falkenberga, Ustęp z dziejów krzyżacko-polskich, Ateneum 1878 III.; — Tarnowski St., Pisarze pol. XVI. w., Krak. 1886 I.

6585. **Ulrich von Richenthal**, Chronik des Conciliums zu Constanz, Augsb. 1533, 1536, Frankf. 1575.

6586. **Annales** expeditialis Prussici 1263 do 1414, ed. Strehlke E., SS. rr. pruss. III.

6587. **Marienwerder J.**, († 1417) Das Leben der h. Dorothea (1394) (mit Beilagen: Aus anderen Schriften Marienwerders, Zur Lebensgesch. d. h. Jutta, Das Leben des h. Johann v. Lobedau nach Fr. Schembeck), SS. rr. pruss. II.

6588. Das Leben der seligen frawen Dorothea, gedruckt in der stat Marienborch durch mich Jacop Karweysze MCCCC. unde CXII. (błędnie, zamiast 1492), przedruk w SS. rr. pruss. II.

6589. Szembek Fr., Patronka starodawna państw pruskich Dorota wdowa, Thoruń 1638, 1698; Linda A. A., De vita et miraculis s. Dorotheae Pruthenae, Olivae 1702. Dantisci 1745; Lilienthal, Historia b. Dorotheae, Dantisci 1744.

6590. **Johann von Posilge**, Offizial von Riesenberg oder Pomesanien [także zwany J. Lindenblatt], Chronik des Landes Preussen (1360—1419), 1. ed. v. J. Voigt u. T. W Schubert, Königsberg 1823; 2. ed. Chronik 1360—1419 (mit Beil.: Chronik Detmars von Lübeck, *zob.* Nr. 6537; Urkunden; Poln., böhm., pomm., niederländische, franz., schwedische, deutsche Chroniken), SS. rr. pr. III.

6591. Toeppen, *zob.* Nr. 2870; — Lorenz, *zob.* Nr. 5897.

6592. Visitatio in Almania de tempore Domini Roberti abbatis 1418, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6593. **Troickaja** Lietopis 1206—1419, Poł. Sobr. I.

6594. Notae Cracovienses 1331—1420, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

Geschichtsquellen der Hussiten-Kriege, zob. Nr. 2030—2032.

6595. **Guilbert de Lannoy** (1385—1462), Voyages et ambassades de messire chevalier de la toison d'or (1399—1450), Mons 1830; Guillebert de Lannoy et ses voyages en 1413, 1414 et 1421 commentés en fr. et en pol. par Lelewel, Bruxelles 1844; Gilbert de Lanoy i jego podróże 1413—1421, Pozn. 1844 [Por. Lelewela Rozbiory (1840), w których jest ocena wydania z r. 1830].

6596. **Boucicaut** († 1421), Mémoires ou le livre des faits du mareschal B., Collection Universelle VI., Petitot VI., Michaud et Poujoulat II., Buchon III., *zob.* Nr. 6016—21.

6597. Godefroy Th., Hist. de Jean de B.. Paris 1620; Pilhom, Hist. de maréchal B, Paris 1697, Haye 1699; Hist. de Jean de B, Cologne 1725; Née de la Rochelle, Le maréschal B, Paris 1710 do 1713.

6598. Hermann Korner, Chronica novella (1416), 1420—1423, 1435, ed. Eccardus, Corpus hist. medii aevi, Lips. 1723 t. II.

6599. Waitz G., Über H. Korner und die Lübecker Chroniken, Gött. 1851.

6600. **Die Danziger** Chroniken 1190—1422, cont. 1416. 1421, 1425, 1430, 1458, SS. rr. pruss. IV.

6601. **Laurentius de Brzezina**, *zob.* Nr. 6581.

6602. Ludolf (abbas Saganensis, † 1422), Tractatus de longevo scismate, hrsg. v. Loserth, Archiv f. öst. Gesch., Wien 1860 LX.

6603. Wigelius Nicolaus, Silesius Brigensis (Flor. 1427)„ De valore indulgentiarum adversus Joannem Hussum disputatio, Walch, Monumenta medii aevi ex bibl. Hannoverana, Göttingae 1757—1764, t. V.

6604. **Kalendarz** Czerwiński 1345—1425, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6605. Chronici episc. Hildesheimensium cont. 1097—1429, MM. Germ. SS. VII.

6606. Chronica abbatum b. Mariae virginis in Arena (w Wrocławiu) (nap. opat Jodocus do 1429, kont. opat Bened. Johnsdorf do 1470, inni do 1601, 1608, 1611, 1779), Stenzel, SS. rr. sil. II.

6607. **Johannes de Ragusio**, Tractatus quomodo Bohemi reducti sunt ad unitatem ecclesiae 1431—1433, ed. Palacky F., Acta concilii Basil. I., *zob.* Nr. 2084 i 6583; — Petrus Zatecensis orphanorum sectae presbyter, Liber diurnus de gestis Bohemorum in concilio Basiliensi 1431, tamże; — Carlerius Aegid., Liber de legationibus concilii Basiliensis pro reductione Bohemorum 1431, tamże.

6608. Strehlener Fragment 1428—1432 (o napadach Husytów), ed. Grünhagen, SS. rr. Sil. VI.

6609. **Sermo** de morte Wladislai († 1434), Theodor Mayer, Lobreden auf den ersten Jagellonen, König Wladislaus von Polen, Sitzungsber. hist. phil. Clas. Akad., Wien XXVIII.; — Nekrolog Jagiełły p. X. A. Korniłowicza, Tyg. petersb. XLI. 1850.

Zob. Nr. 2098.

6610. **Annales** Miechovienses (947—1434). MM. Germ. XIX.; 2. ed. p. t. Rocznik Miechowski 947—1434, wyd. Bielowski A., MM. Pol. II.

6611. Nakielski, Miechovia s. promptuarium monasterii miechoviensis, Kraków 1634.

6612. **Bitschin Conr.**, Fortsetzung zu Peter von Dusburg Chronik (do 1435), hrsg. v. Töppen M., mit Beilagen, SS. rr. pruss. III., *zob.* Nr. 6467.

6613. Steffenhagen, Über C. B., Altpreuss. Mntschr. 1871 V.; — Schultz Fr., C. B. während seines Aufenthaltes in Culm (1430—1438), tamże XII.; — Kętrzyński W., C. B. manuale, tamże XII.

6614. **Coronatio** Adalberti regis Romanorum, Ungariae et Boemiae (1438—1439), ed. Wachter F., SS. rr. Siles. XII.

Zawiera także opis wyprawy polskiej na Szląsk.

6615. Ermisch, Über die Coronatio, Ztschrft. d. V. f. schles. Gesch. X.

6616. **Spominki** łekneńskie 1436—1441. wyd. Bielowski A.. MM. Pol. III.; — Notae Zarnovecenses (1439—1441), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.; — Rachunki dworu, Zeissberg, *zob.* Nr. 5286.

6617. **Nowgo odskaja** pierwaja lietopis 1016—1442, Poln. Sobr. III.

6618. **Windeck E.**, Moguntinus († c. 1443), Historia Sigismundi imperatoris 1386—1442 w Denkwürdigkeiten aus dem Leben u. der Zeit K. Sigismunds (po niem. pisana), Mencken, SS. rr. germ. I

6619. Aschbach J., Leben Kaiser Sigismunds, Hamburg 1828—43 t. 4.

6620. **Droysen G.**, Eberh. Windeck, Abhandl. d. k. sächs. Gesell. d. Wiss. III., Odb., Lipsk 1853; — Mone, Chronik d. E. W., Anzeiger f. Kunde d. deutsch. Mittelalters III.; — Dümge ü. Mone, Pertz Archiv III.; — Fichar D., Über E. W., Frankfurtisches Archiv III.

6621. Drahonicz Bart., Chronicon Boemicum 1419—1443, *zob.* Nr. 6581.

6622. **Martin von Bolkenhain** (1444), Von den Hussitenkriegen in Schlesien u. der Lausitz 1425—1444, 1. ed. Hoffmann v. Fallersleben, SS. rr. Lusat., Görlitz 1839 I.; 2. ed. Wachter F., SS. rr. Sil. XI. (Por. Grünhagen, SS. rr. Sil. VI. str. 172).

6623. Geyder, Martin v. B., Schlesische Provinzialblätter 1841 CXIV.; — Köcher A., tamże 1837.

6624. **Heinrichauer** Aufzeichnungen über die Hussiteneinfälle 1428—1443 (dod. do Nekrologu Henrychowskiego), hrsg. v. Wattenbach, Ztschr. d. V. f. Schles. Gesch. IV.

6625. **Andreas de Palatio** (list o klęsce warneńskiej), *zob.* Nr. 2158.

6626. **Wojna** warneńska (z dziejopisarzy tureckich), Sękowski, Collectanea *zob.* Nr. 2159.

6627. Chodźko A., Trzy bułgarskie pieśni, Dwie o zgonie Władysława Warneńczyka, jedna o Sobieskim pod Wiedniem, Roz. i spr. filolog Akad. um. krak. 1880 VIII.

Kallimach Ph., Hist. de Vladislao Rege, zob. Nr. 6825.

Janczara Pamiętniki, zob. Nr. 6849.

6628. **Latopisiec Litwy** i Kronika ruska, z rękopisu sławiańskiego przepisane, wypisami z Wremiennika Sofijskiego pomnożone, przypisami i objaśnieniami dla czytelników polskich potrzebnemi opatrzone, staraniem i pracą Daniłowicza J.. Dziennik wil. 1823 III., 1824 I.—III. i oddzielnie, Wilno 1827; 2. ed. p. t. Lietopis wielikich kniażej litowskich, izd. A. N. Popowa, Uczenija Zapiski wtor. otd. imp. Ak. nauk. 1854, Odb., Ptrsbg. 1854.

6629. Przekład ruskiego latopisca na jęz. łaciński, wyd. Prochaska, Kwart. hist., Lwów 1888.

6630. Die älteste litauische Chronik, aus dem Russischen übersetzt von F. Neumann, hrsg. von Dr. M. Töppen, Altpr. Monatschrift XIV.

6631. **Szaraniewicz J.**, O latopisach i kronikach ruskich XV. i XVI. wieku, a zwłaszcza o latopisie Welikoho kniaztwa litowskoho i żomojtskoho, *zob.* Nr. 5855.

6632. Pobłockiego Beiträge zur Gesch. Littauens, *zob.* Nr. 5858.

6633. **Smolka St.**, Najdawniejsze pomniki dziejopisarstwa rusko-litewskiego, Pamiętnik akad. um. filol. i filoz.-hist. VIII., Odb., Kraków 1889.

R: Prochaska A., Kwart hist. 1890; Atheneum czeskie Nr. 6.

6634. **Prochaska A.**, Latopisiec litewski, rozbiór krytyczny, Lwów 1890.

R: Lewicki A., Kwart. hist. 1891.

6635. Catalogus Grussaviensis (ad 1447), warianty w Stenzla SS. rr. sil. I.

6636. **Spominki** lwowskie 1351—1447, 1439—54, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.; — Spominki bochnieńskie 1423—1447, tamże.

6637. Annales Cuiavienses ad 1447, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6638. **Annales** Silesiaci compilati 967—1248, 1. ed. Miklosich et Fiedler, Slavische Bibliothek II.; 2. ed. MM. Germ. SS. XIX.

6639. Annalistische Nachlese 1227—1450, hrsg. v. Grünhagen, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. IX.

6640. **Annales** terrae Prussiae 1029—1450, MM. Germ. SS. XIX.; 2. ed. p. t. Chronicon terrae Prussiae 1029 (sc. 1098) ad 1450, SS. rr. pruss. III.

6641. **Spominki** zakonnika świętokrzyskiego 1434—1454, wyd. Bielowski A.; MM. Pol. III.

6642. Joannis de Zredna, Epistolae 1445 do 1451, *zob.* Nr. 2164.

6643. Leubuser Signaturen 1417—1452, hrsg. v. Grotefend, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. XII.

6644. Acutheis (c. 1452), De gestis Spalatinorum sive Spalatensium in Dalmatia usque ad a. 1452, Schwandtner, SS. rr. hung. III.

6645. **Annales** Bohemiae brevissimi (ad 1453), MM. Germ. SS. XVII.

6646. **Expulsio** Judeorum 1453, wyd. Semkowicz A., MM. Pol. III.; — De persecutione Judaeorum, Vratisl. 1453, wyd. Kętrzyński W., tamże IV.

6647. Gebietiger und Komthury in Westpreussen 1440—1454, Beitr. z. Kunde Preuss. 1820 V.

6648. Legenda o św. Aleksym, wiersz pols'ci z roku 1454, wyd. Wisłocki Wład., Krak. 1876.

6649. Formula examinandi Bohemos (i c. Wiclefistas) a. 1455, Walch, Monimenta II.

6650. **Blumenau Laurentius** (c. 1457), Hist. de Ordine Theutonicorum 1226—1455, ed. Toeppen, SS. rr. pruss. IV.

6651. **Voigt G.**, Laurentius B., Geschäftsträger u. Geschichtsschreiber des deutschen Ritterordens, Neue preuss. Provinzialblätter 1859 IV.; — Lorenz, *zob.* Nr. 5897.

6652. **Henrici Sbignei** de Gora Tractatulus contra Cruciferos, regni Poloniae invasores, wyd. Balzer O., MM. Pol. IV.

6653. Perlbach M., Ueber eine polnische Denkschrift aus der Zeit des dreizenjährigen Krieges, Altpr. Mntschr. X. (Balzer O., *zob.* Nr. 2227).

6654. **(Zbigniew Oleśnicki**, † 1455), Vita Sbignei Cardinalis et episcopi Cracoviensis (auct. anonymo), Opera omnia Dlugossi, Crac. 1887 I. (błędnie do dzieł Długosza zaliczona, por. Semkowicz A., Kwart. histor. 1888 str. 114—1 0 i MM. Pol. VI.).

6655. Dyalog o Zbigniewie Oleśnickim (wiersz), wyd. Piotrowicz L. X.,, Arch. liter. i ośw. akad. um. krak. 1882 II.

Callimachus Ph., Vita et mores Sbignei Cardinalis, zob. Nr. 6831.

6656. (Dzieduszycki M.) Zbigniew Oleśnicki przez autora „Skarga i jego wiek", Kraków 1854.

6657. **Johannis de Capistrano** ord. ff. minorum († 1456), auctore Nicolao de Fara eiusdem socio, AA. SS. Boll. 23. Oct.; Vita alia, auctore Hieronymo de Utino, tamże; Vita tertia, auctore Chr. Varisio, tamże.

6658. **Voigt G.**, Johannes von C., Sybels H. Z. 1863 X.

6659. Walouch Tr., Żiwotopis swatého J. K., Berno 1858 (w dod. listy z czasów misyi przeciw Husytom).

6660. Guerard P., St. Jean de Capistran et son temps, Bourges 1860; Por. liczne inne rozprawy w Potthasta B. H. str. 759, Suppl. 157; Chevalier (*zob.* Nr. 5814) str. 1174.

6661. **(Ladislaus)** Historia seu epistola De miserabili morte seren. regis Ungariae, Dalmaciae, Bohemiae (1457), 1. ed. Drescher, Schlesisch.-diplom. Nebenstunden, Breslau 1774; 2. ed. Wachter, SS. rr. sil. XII. (dod. do Rosicza Chronica, *zob.* Nr. 6713).

6662. Beiträge z. Gesch. König Wladislaus, Sitzungsberichte d. Akad. phil.-hist. Cl., Wien 1857 XXV., XXVIII.

6663. **Chronica** Hungarorum antiqua ab origine ad coronationem regis Matthiae 1458, auctore anonymo (zw. Chronicon Budense), Budae 1473; 2. ed. p. t. Chron. Budense, Budae 1838.

6664. **Tempelfeld Nic.** v. Brieg, Tractatus utrum liceat electo in regem Bohemiae dare obedientiam, Die Denkschrift des Breslauer über die Wahl Podiebrads zum König Böhmens, hrsg. v. Loserth J., Archiv f. österr. Gesch., Wien 1880 LXI.

6665. Notae Gnesnenses 1454—1459, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6666. Zapiski A. Przekory 1457—1459, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6667. **Annales** magdeburgenses 1453—60, MM. Germ. SS. XVI.

6668. Spominki krakowskie 1410—1461, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6669. **Opis** zabicia Tęczynskiego i Proces, wyd. Kętrzyński W. MM. Pol. III.

6670. Pieśni z r. 1462 o zabiciu Andrzeja Tęczyńskiego, Alb. lit. Wójcickiego 1848.

6671. **Papée Fr.**, Zabicie Andrzeja Tęczyńskiego w Krakowie 1461, Spraw. Bibl. Ossol., Lwów 1883.

6672. **Acta** de interceptione castri Allenstein (1455—61), MM. Varm. SS. I.

6673. Spominki sochaczewskie 1124—1462, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6674. **Memoriale** Bartholomei Libenwald 1450—1462, MM. Varm. SS. I.

6675. **Geschichte** von wegen eines Bundes 1422—1462, SS. rr. pruss. IV.

6676. **Chalcocondylas** Laonicus († 1464), Historia de origine atque rebus Turcorum et imperii Graecorum interitu libri X. 1298 ad 1462, 1. ed. w dziele p. t. Tres historiae Byzantinae scriptores, Genevae 1615 (po grecku i łac.); 2. ed. Paris 1650; 3. ed. Venetiae 1729; 4. ed. (gr. et lat.) Corp. SS. histor. Byzant. XLIV. (tłóm. franc. p. Blaise de Vigenère, Paris 1577, 1684; inne por. Potthast B. II. str. 198).

6677. Ratiborer Chronik 1300—1463 (con. 1519), hrsg. v. Weltzel, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. V.

6678. **Drahonicz**, Bartossius seu Bartholomaeus († c. 1464), Chronicon Bohemicum 1419—1443 (cum cont. ad 1464), Dobner, MM. hist. Boemiae I.

6679. **Thomas Ebendorfer** von Haselbach, Chronica Austriae ad 1463, Pez, SS. rerum austr. II.

6680. **Aeneas Sylvius**, Bartholomaeus Piccolomini (1405—64), Commentarius de concilio Basiliensi libri III. (ost. wyd. Frankof. et Lips. 1791); De rebus Basileae gestis, ed. Catalani M., Firmi 1803; 2. ed. Fea C., Roma 1823.

6681. Aeneas Sylvius, De rebus gestis Friderici III. sive historia austriaca ad 1458, Kollar A. F., Analecta monumentorum omnis aevi Vindobonensium, Vind. 1761—1762 t. 2., Cont. p. Johannem Hinderbach tamże.

6682. Aeneas Sylvius, Historia Bohemica (do 1458), Romae 1475; wiele wydań: także w Opera, Helmst. 1699, 1700, Frankof. et Lips. 1707.

6683. Monatschrift des vaterl. Museum, Prag 1827, 1828; Palacky, *zob.* Nr. 5888.

6684. Aeneas Sylvius, Commentarii rerum memorabilium, quae temporibus suis contingerunt, liber 1—3 (do 1463), ed. (12 lib.) Bandini de Piccolomini, Romae 1584, Frank. 1614 (lib. 13, ed. Voigt w dziele Aenea Silvio, *zob.* Nr. 6691).

6685. Aeneas Silvius, De ritu, situ, moribus et conditione Germaniae descriptio, Lips. 1496, Argent. 1515 i w Opera.

6686. Aeneas Sylvius, De situ et origine Pruthenorum (1410—1454), SS. rr. pruss. IV.

6687. Aeneas Sylvius, De Polonia, Lithuania et Prussia sive Borussia, Pistorii Pol. hist. Cor. I.; — Eneasza Syl-

viusza opis Polski, Litwy i Prus, Zb. Pam. Niemc. t. I.

6688. Aeneas Sylvius, De viris illustribus, Mansi, Aeneae Sylvii Orationes, Lucae 1759, Stuttgart 1842 (Bibl. des liter. Vereins).

6689. Aeneas Sylvius, Tractatus de captatione urbis Constantinopolitanae a. 1453, Romae 1471—1473 (wiele wydań).

6690. Aeneas Sylvius, Orationes colleg. et rec. Mansi J. D., Lucae 1755—1759; Opera omnia, Basil. 1551, 1571, 1589. Helmstadii 1699, 1700, Frankof. 1707.

6691. **Voigt G.**, Enea Silvio de Piccolomini als Papst Pius II. u. sein Zeitalter, Berlin 1856—1863 t. 3.

6692. Bayer V., De hist. Friderici III., Praga 1872; — Gengler H. G., Über Aeneas Sylvius Bedeutung für d. deutsche Rechtsgesch., Erlang. 1860; — Hormayrs Archiv 1818 Nr. 1, 1828 Nr. 120; — Revue des deux mondes 1833; — Inne dzieła i literaturę, *zob.* Potthast B. H. str. 104—107, Suppl. str. 36.

Zob. Nr. 2163, 2256.

6693. **Oratio** contra Cruciferos, Thorunii coram arbitris a. D. 1464 habita, ed. Balzer O., MM. Pol. IV.

6694. **Ostroróg Joannes** (1420—1501, nap. 1464?), Monumentum pro comitiis generalibus Regni sub rege Casimiro pro reipublicae ordinatione congestum (także tytuł polski), wydał Bandtkie J. W., Warsz. 1831; 2. ed. Bobrzyński M. w Starodawnych prawa polskiego pomnikach t. V., *zob.* Nr. 1014; 3. ed. Pawiński A. w dziełku: Jana Ostroroga żywot i pismo O naprawie Rzeczypospolitej (Bibl. umiej. prawnych), Warsz 1884, *zob.* Nr. 6699.

6695. Wyciągi z dzieła Jana Ostroroga o poprawie Rzeczypospolitej stanom sejmującym za Kazimierza Jagiellończyka przedstawionego, wyd. Kownacki H. (w przekł. pol.), Pam. warsz. 1818.

6696. Wegner L., Jan Ostroróg i jego pamiętnik, Rocz. tow. przyj. nauk. pozn. t. I. i Odb., Poznań 1858.

R: Siemieński L., Dod. Czasu 1858 V.; X. L., Sybels H. Z. XVIII.

6697. **Bobrzyński M.**, Jan Ostroróg, studyum z literatury politycznej XV. stólecia, Prz. nauk. lit. 1877; — Tenże, Jan Ostroróg, studyum z literatury politycznej XV. wieku, Pam. hist. fil. akad. um. IV. i Odb., Kraków 1884.

6698. **Caro J.**, Ueber eine Reformations-Schrift des fünfzehnten Jahrhunderts, Ztschr. d. westpreuss. Geschv., Danzig 1882 IX.; — Tenże, Jan Ostroróg i traktat jego O naprawie rzeczypospolitej, Pam. wydz. filolog. i hist.-filoz. akad. um. IV. i Odb., Kraków 1882.

6699. **Pawiński A.**, Jana Ostroroga żywot i pismo O naprawie rzeczypospolitej (Bibl. um. prawn.), Warsz. 1884.

R: B., Ateneum 1884 I.; Gaz. lw. 1884 Nr. 223; Chyliński M., Memoryał Ostroroga, Prz. pol. 1883 i Odb., Kraków 1883; Gorzeński Z., Kilka uwag z powodu studyum prof. Pawińskiego, tamże 1884 I.; Lisicki H., Prz. powsz. 1884, 1885; Jarochowski K., Jan Ostroróg i traktat jego, Niwa 1883; X. J. P., Ostroroga Jana memoryał, Prz. katol. 1884 Nr. 38; X. L., Sybels H. Z. LXI.

6700. **Rembowski A.**, Jan Ostroróg i jego memoryał O naprawie Rzeczypospolitej wobec historyi prawa i nauki politycznej, Niwa 1884 i Odb., Warsz. 1884.

R: Choiński J. T., Kuryer warsz. 1884 Nr. 2431.

6701. Świeżawski E. S., Jan Ostroróg i klasy niższe społeczeństwa polskiego w XV. w., Ateneum 1884 II.

6702. **Tarnowski St.**, Pisarze polityczni XVI. wieku, Kraków 1886 I.

6703. **Małecki A.**, Kiedy powstał mem. Ostroroga, Kwart. hist. 1887.

6704. M. N. ks., Czy Jan Ostroróg jest autorem pisma O naprawie Rpltej, Prz. katol. 1889 Nr. 46; — Pawiński A., Zamach na Ostroroga, Ateneum 1890 VI.; — Rembowski Al., Czy Ostroróg pisał swój traktat w XV. czy XVI. wieku, Pamiętnik II. zjazdu historyków pol., Lwów 1890.

R: Balzer O, Kwart. hist. 1891.

6705. Consecratio eccl. et alt. Orloviensis ord. s. Benedicti a. 1466, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6706. **Lindaus J.**, Gesch. des 13. jährigen Krieges (mit Beilagen), SS. rr. pruss. IV.

6707. Verwüstung des Klosters Kamenz durch die Böhmen 1467, ed. Wattenbach, MM. Lubensia.

6708. **Jüngere Hochmeisterchronik** [do 1467 (1510)], 1. ed. Matthaeus, Analecta veteris aevi, Lugd. Batav. 1708; 2. ed. Napiersky, SS. rr. Livon. I. (Odb., Riga 1857); 3. ed. Hirsch, SS. rr. pruss. V.

6709. Napiersky, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. I.; — Pabst, Archiv (Reval) III.; — Toeppen, *zob.* Nr. 5870; — Kletke, *zob.* Nr. 5871; — Lorenz, *zob.* Nr. 5897.

6710. Historia brevis magistri Theutonici (1190—1469), SS. rr. pruss. IV.

6711. **Barletius** Scodrensis Marinus (Flor. 1467), Historia de vita et gestis Scanderbegi Epirotorum principis († 1466), 1. ed. Romae 1508 (wiele wydań; tłóm. franc. p. t. Hi-

stoire de George Castriot, Paris 1576); — Tenże, Chronicon Turcarum, Frankof. 1578 (tłóm. niem. p. t. Türkische Chronica, Frank. 1577); — Tenże, De obsidione Scodrensi (Skutari) a Turcis libri III., 1. ed. Venetiis 1504.

6712. Schweidnitzer Aufzeichnungen 1383 do 1467, hrsg. v. Wernicke, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. XII.; - Calendarium S. Crucis Vratislaviensis (zestawione 1468), tamże VII. (dod. VIII., IX., X.); — Catalogus episcoporum Vratislaviensium (do 1468), Stenzel, SS. rr. sil. II.; — Naustadt Georg, Aufzeichnungen 1462—1469, hrsg. v. Schultz A., Ztschr. d. V. f. schl. Gesch. XI.

6713. **Rosicz Sig.**, Chronica et numerus episcoporum Vratislaviensium (do 1468), ed. Wachter, SS. rr. sil. XII.

6714. **Kaffler Ad.**, De Sig. Rositzio, Diss. inaug., Breslau 1856; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6715. **Bitschen Antonius**, Continuatio Chronicae Polonorum (1409—1471) (właściwie Chron. princ. Pol., *zob.* Nr. 6526), Stenzel, SS. rr. sil. II.

6716. **Sofijskaja** pierwaja letopis 862—1471, Poln. Sobr. V.

6717. **Contarini Amb.** Itinerario nel a. 1472 (da Venezia) ad Usuncasan Re de Persia Nel qual se contien tutte le citta, castelli, ville et lochi posti, Videlicet Alemagna, Pollonia, Lituania, Rossia, Vinegia, Bindoni (druk r. 1534); 2. ed. Venet. 1574, *zob.* Nr. 2322.

6718. Spominki Kazimierskie 1422—1473, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6719. Rudimentum noviciorum epitome sive systema historiae universalis auctore incerto confecta (do 1473), Lubecae 1475 (druk), (po franc. p. t. La mêr des historiens, Paris 1488, 1516, 1536).

6720. **Engelhard, Innland, Dorpat 1836 Nr. 36.**

S. Johannis Cantius († ok. 1473), zob. Wiek XVII. (Opatowski).

6721. Ordinatio Castri Heylsberg 1461 do 1476, MM. Warm. SS. I.

6722 **Ältere Hochmeister-Chronik**, 3 Fortsetzungen (mit Beilagen) ad 1433, I. Cont. 1433—1455, II. 1433—1440, III. 1433—1472 (1479), ed. Töppen M., SS. rr. pruss. III.; — Berichte über Nicolaus v. Tüngen aus Caspar Weinreich, aus der ält. Hochmeisterchronik 1462—1479, MM. Varm. SS. I.

Gregorius Sanocensis († 1477), archiep. lcopoliensis, Vita, Callimachi Ph., zob. Nr. 6828.

6723. **Galeotus Mart.** (Galeotti Marz. Italus secr. regis, † 1478), De egregie, sapienter et iocose dictis et factis Matthiae regis Hung. commentarius, 1. ed. Viennae 1863, Z innych: Schwandtner, SS. rr. hung. I.; — Nuptiae regis Hungariae Matthiae et coronatio Beatricis a. 1476, Schwandtner, SS. rr. hung. I.

6724. **Chronicon** Dubnicense ad 1476 (1479), ed. Florianus, Hist. Hung. fontes domestici Vol. III., Lipsk 1884, *zob.* Nr. 6504.

6725. **Piccolomini Jacob.** card. († 1479), Rerum suo tempore gestarum commentarii 1464—1469, 1. ed. Mediolani 1504; 2. ed. Frankof. 1614; — Tenże, Narratio historica de Hussitis et de Georgio Pogiebrachio, Bohemorum rege, Freher, SS. rr. bohem.

6726. Spominki wiślickie (1305—1479), wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6727. **Bruce** Guilelm Scotus (c. 1479), De bello adversus Turcas gerendo consilium, Lipsiae 1595; — Tenże, De Tartaris Diarium, Frankof. 1598.

6728. **Długosz Jan** (Joannes Dlugossus seu Longinus, canonicus cracoviensis, † 1480), Historiae Polonicae libri XIII. ab antiquissimis temporibus ad a. 1480, 1. ed. Herburtus F., Dobromili 1614, 1615 (liber I.—VI. do r. 1240); 2. ed. Henricus L. B. ab Huyssen, Lipsiae 1711 (liber I.—XII.), 1712 (liber I.—XIII.), 3. ed. Opera omnia cura Alex. Przezdziecki (instruxit Żegota Pauli), Crac. 1863—1887 t. V.—IX., *zob.* Nr. 6751.

6729. **Sokołowski A., Jan Szczęsny Herburt, pierwszy wydawca kroniki Długoszowej, Bibl. Warsz. 1883 II., III.**

6730. Długosz J., Dzieje polskie, przełożone na język polski przez Gust. Bornemana, zesz. I.—IX. (zeszytów 11), Leszno 1840—44 (nieskończone); — Długosz J., Kronika w. XII., czyli Dzieje Władysława I., Bolesława III., Władysława II. i Bolesława IV., monarchów polskich, z księgi IV. i V. kompilacyi Długosza, wytłumaczona przez Kownackiego H., Warsz. 1831; — Sarnicki Stanisław i Długosz Jan, O początku i o dawnych królach narodu Wandalów t. j. Polaków, wyjątki wytłumaczone z Kroniki Sarnickiego i z Historyi polskiej Długosza przez Kownackiego H., Warsz. 1823; — Jana Długosza Dziejów polskich ksiąg dwanaście, przekład Karola Mecherzyńskiego, Opera omnia, Crac. 1863—1887 t. X.—XIV.

R: Czas 1868 Nr. 36.

O rękopisach Historyi, zob. Nr. 6752.

Rozbiór historyi, zob. Nr. 6770.

6731. Długosz J., Banderia Prutenorum oder die Fahnen des deutschen Ordens, hrsg. v. Vossberg F. A., Berlin 1849 (także p. t. Märkische Forschungen, Berlin

1850 IV.); 2. ed. A. M(ockelburg), Neue preuss. Provinzialblätter 1850 IX.; 3. ed. Muczkowski p. t. Jana Długosza Banderia Prutenorum, Kraków 1851 (także w dziełku: Wiadomość, *zob.* Nr. 6758); 4. ed. Strehlke E., SS. rr. pruss. IV.; 5. ed. Opera omnia I.

6732. Długosz Jan, Insignia seu clenodia regni Pol., 1. ed. Muczkowski J. w dziełku p. t. Wiadomość, *zob.* Nr. 6758; 2. ed. Opera omnia I.

6733. Kłodziński, Rękopism Długosza o herbach polskich, Bibl. Ossol. 1843 V.

6734. Długosz Jan, Vita s. Stanislai Crac. (J. Haller) 1511, 1519 (?); 2. ed. p. t. Decus Polonorum s. Stanislai episcopi cracoviensis et martyris vita etc., studio Stan. Dobielowicz, Crac. 1666 (wyciąg w: Surius, Vitae SS. Col. Agripp. 1618); 3. ed. Opera omnia I.

6735. Panie Boze w imie twoie, Historya o ś. Stanisławie biskupie krakowskim Patronie Polskim, Przedtym łacińską rzeczą przez uczciwego ks. Jana Długosza szeroko opisana, A teraz polskim językiem przez ks. Mikołaja z Wilkowiecka krótko zebrana y spisana, Krak. 1578, 1585; — Żywot św. Stanisława przez ks. Jana Długosza, przełożył ks. L. F. Karczewski, Kraków 1865; *zob.* Nr. 6335.

6736. Szlachtowski J., Dz. lit. 1852 Nr. 28, 29 (o tłóm. z r. 1585).

6737. Długosz Jan, Vita b. Kingae, AA. SS. Boll. Julii V.; 2. ed. Opera omnia I., *zob.* Nr. 6442.

6738. Żywot św. Kunegundy zakonu św. Klary, przez X. Przecława Mojeckiego przetłumaczony, Kraków 1617.

6739. Długosz Jan, Catalogus episcoporum vratislaviensium, 1. ed. Sommersberg, SS. rr. sil. II. p. t. Anonymi vitae episc. etc.; 2. ed. p. t. Chronicon episcoporum Vratislaviensium. curante Josepho Lipf, Appendix Schematismi dioecesis vratislaviensis pro a. 1847 et seorsum impressa; 3. ed. Opera omnia I.

6740. Długosz Jan, Catalogus episcoporum vladislaviensium, Opera omnia I. (por. Damalewicz, Vitae Vladisl. episc. 1642).

6741. Długosz Jan, Vitae episcoporum Posnaniensium, Opera Th. Treter, Brunsbergae 1604; 2. ed. Opera omnia I.

6742. Linkowski E., Długoszowy katalog biskupów poznańskich, krytycznie objaśnił..., Przegl. kościelny 1880 i Odb. Poznań 1880.

6743. Długosz Jan, Catalogus archiepiscoporum gnesnensium, Opera omnia I.

6744. Długosz Jan, Catalogus episcoporum cracoviensium, Opera omnia I.

6745. Łętowski, Katalog biskupów i prałatów krak., Kraków 1852—3 t. 4.

6746. Długosz Jan, Catalogus episcoporum Plocensium, Opera omnia I.

6747. Łubieński, Series, vitae, res gestae episc. Plocensium, Crac. 1642; Opera, Antverpiae 1643.

6748. Długosz Jan, Liber beneficiorum dioecesis cracoviensis nunc primum e codice autographo editus, Opera omnia II.—IV.

R: Maciejowski W. A., Bibl. warsz. 1864 III. (z poglądem na dzieło podobnej treści, które spółcześnie dla W. Nowogrodu ułożono, a w r. 1859 w Petersburgu z rękop. ogł. drukiem).

6749. (Długosz Jan?), Vita Sbignei Cardinalis, Opera omnia I. (nie jest pióra Długosza, *zob.* Nr. 6654).

6750. Długosz J., Lites ac res gestae inter Polonos Ordinemque Cruciferorum, t. I. cont. Librum et registr. J. Długosi senioris canonici Crac. de anno MCCCCLXXII., t. II., t. III. liber Sbignei card. et episc. Cracov., munimenta varia, articulos et quaestiones Regis Poloniae contra Magistr. Prussiae in se continens, Posnaniae 1855—56 I.—III., — Supplementum, quo continetur causa inter Vladislaum regem Poloniae et cruciferos a. 1320 acta, Posnaniae 1880, 2. ed. Posnaniae 1885 I.—III.

6751. Joannis Dlugossi Opera omnia cura Alexandri Przezdziecki edita, rec. Ign. Polkowski et Żegota Pauli, Cracoviae 1863 do 1887 I.—XIV.; Index, f. Żebrawski Th. I.

R: Czas 1865 Nr. 32; Semkowicz A., Prz. kryt. 1876, 1877; Kwart. hist. 1888; Warta 1887 Nr. 673; Sybels H. Z. XVIII.

6752. **Rękopisma** dziejów pol. Długosza w Bibl. Ossol., Bibl. Ossol. 1843 V.—VI.; — Muczkowski J., Wiadomość o rękopismach historyi Długosza, Rocz. tow. nauk., Kraków 1850 XX.; — Skarszewski Żuk L., O rękopisie Długosza, Dod. lit. do Czasu 1858 Nr. 1.

6753. **Białecki A.**, Długosza rękopisma w petersb. bibliotekach pod względem paleograficznym i bibliograficznym, Petersburg 1860.

R: Bibl. warsz. 1865 II.

6754. **Przezdziecki A.**, Enumeration et description de 64 manouscrits de l'histoire de Długosz, Krak. 1870; — Toż, Naumanns R. Serapeum Nr. 7.

6755. **Wydanie** dzieł Długosza, Gaz. war, 1856 Nr. 69; — Toż, Wiad. pol. 1858 Nr. 50; — Toż, Dzien. lit. 1859.

6756. Sprawozdania z czynności wydawnictw dzieł Długosza, Czas 1859 Nr. 139, (Łepkowski J.) Nr. 266 (i Odb., Kraków 1859), 1860 Nr. 63 i n; Toż, Bibl. warsz. 1859 II., 1860 III.; Przezdzieckl

A., Toż, Czas 1865 Nr. 84 i n., 1865 Nr. 108, Dz. pozn. 1865 Nr. 67, 68; Piąte sprawozdanie z krótkiem opisaniem 64 rękopisów, 6 ułomków i 10 streszczeń historyi polskiej Długosza, Czas 1870 Nr. 44, Bibl. warsz. 1870 II.

6757. Jan Długosz, Dzieje dobrocz. kr. i zagr. 1824 V., Muz. dom. 1838 II., Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1842 IX.

6758. **Łepkowski J.**, Wiadomości tyczące się rodziny Długosza i jego samego, Bibl. warsz. 1865 II.

Por. Wójcicki, Jan Długosz nauczyciel dzieci Kazimierza Jagiellończyka, Kłosy I., *zob.* Nr. 6837.

6759. Dubiecki M., Długosza zarysy obywatelskiej działalności, Tyg. ill. 1873 XII.; — Tenże, Jan Długosz, Kłosy 1880 XXX. (także Obrazy i studya historycz., Warsz. 1884); — W. Grochowski, Długosz Jan, Tyg. ill. XIII.; — Długosz Jan (życiorys), Tygod. powsz. 1880; — Toż, Gaz. lwowska 1880 Nr. 110; — Toż, Gaz. Nar. 1880 Nr. 113.

6760. Autograf Długosza, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 13; — Kilka słów co do autografu Długosza. Czas 1854 Nr. 244; — X. L., Kilka słów co do artykułu zamieszczonego o autografie Dł. w 240 Nrze, tamże 1854 Nr. 248.

6761. Łepkowski J., O wizerunkach Długosza, Czas 1866 Nr. 37; — Bełcikowski A., Z powodu artykułu O wizerunkach Dł., tamże 1866 Nr. 42; — Łepkowski J., Z powodu artykułu O wizerunkach Dł., tamże 1866 Nr. 45; — Eliasz W., O portrecie J. Długosza, Świat 1890 Nr. 6.

6762. Mączyński, Wizerunek Bogarodzicy z Chrystusem na domie Długosza, Czas 1855 Nr. 238 i n.; F. M. Sob., Dom Długosza w Sandomierzu, Tyg. illustr. 1862 VI.; Toż, Unger, Kal. warsz. 1865; A. Celichowski, Toż, Tyg. ill. 1889 IX.; Budowle Długosza przez J. Polkowskiego i W. Zuszkiewicza, Kłosy 1880; Polkowski Ign, Dom Jana Długosza, Czas 1880 Nr. 94 i Odb.

6763. Zwłoki, grób, sarkofag Długosza przez K., Kłosy 1880 XXX.; Borzywoj, Przeniesienie szczątków Jana Długosza, Tyg. pow., Warsz. 1880.

6 64. Polkowski J. X., Album Długosza ku uczcz. 400 rocznicy, Kraków 1880; Tenże, Kat. opisowy wystawy Długosza, Kraków 1880.

Listy Długosza (około 1449, 1474—1478), zob. Zeissberg Nr. 5826, Opera omnia I. (także Codex epistolaris I.).

6765. Bentkowski F., O Długoszu, (w progr. uniw.), Warsz. 1819.

6766. **Caro J.**, J. Longinus (Długosz), Jena 1863; — Zeissberg (Poln. Geschichtsschr. str. 197—343), *zob.* Nr. 5839.

6767. **Szujski J.**, Stanowisko Długosza w historyografii europ., Rocz. zarz. akad. um. krak. 1879, Przew. nauk. lit. 1880, Czas 1880 Nr. 113 (Przedruk, Op. i roztrz. 1882).

R.: Gaz. lw. 1880 Nr. 114.

6768. Jan Długosz, życie i stanowisko, przez M. Bobrzyńskiego i St. Smolkę 1880 (1 arkusz wyszedł).

6769. Smolka S., Jan Długosz, Tyg. ill. 1880 IX.; — Semkowicz Al., Długosz jako badacz przeszłości, Muzeum, Lwów 1885 (wstęp do Nr. 6770).

6770. **Semkowicz Al.**, Krytyczny rozbiór dziejów polskich Jana Długosza (do r. 1384), Kraków 1887 nakł. akad.

R.: Finkel L., Dz. pol. 1887 Nr. 158; Gaz. lw. 1887 Nr. 168; Linniczenko, Żurn. min. narod. prośw. 1887 t. 254; Lisiewicz A., Przew. nauk. lit. 1888; Perlbach M., Kwart. hist. 1888; Bostol, Ateneum 1888.

6771. Herda R., Questiones de fontibus, quibus Długossius usus sit in hist. Polonica, Vratisl. 1865.

6772. Gloger Z., Wyciągi z dziejów Długosza, dotyczące fizyografii dawnej Polski (z Pam. fizyogr.) War. 1888; Pol W., Zasługi Długosza pod względem geografii, R. tow. krak. nauk. VII.; Świeżawski J., Długosz jako zbieracz podań, Rocznik, Piotrków 1873 rok III.; Kownacki, Rozbiór księgi 4. i 5. historyi Długoszowej, Czasop. bibl. Ossol. 1831 II.

6773. **Perlbach M.**, J. Długosz's Quellen für die deutsche Gesch. in seinen ersten sechs Büchern, Neues Archiv XIV.

R.: Semkowicz A., Kwart. hist. 1889.

6774. **Girgensohn J.**, Kritische Untersuchnng über das VII. Buch der Historia polonica des Dlugosch, Göttingen 1872.

R.: Smolka St., Tyg. Wielkop. 1872.

6775. Semkowicz A., Krytyczny rozbiór IX. księgi Długosza Hist. pol., Roz. hist. fil. akad. um. krak. 1874 II. i Odb., *zob.* Nr. 6770.

R.: Przegl. kryt. 1874—1875.

6776. Sauerland H. V., Eine Quelle J. Długosz (1378—1416), Mitth. des Inst. f. oesterr. Geschichtsforschung VII.

R.: Semkowicz A., Kwart. hist. 1887.

6777. Prochaska A., Długosz o Elżbiecie, trzeciej żonie Jagiełły, Tydzień 1875—1876 i Odb., Lwów 1876 (R.: Prz. kryt. 1876); — Tenże, Długosz o Witoldzie, Przew. nauk. i lit. 1880, Odb., Lw. 1880.

6778. N., Przyczynki do krytycznego ocenienia historyi polskiej Jana Długosza; Bibl warsz. 1873 III.; B. L. Zubryckij D., Anonim Gnieźnieński o Janie Długoszu, Lwów 1855, *zob.* Nr. 6534.

6779. Wigand z Marburga, Spuścizna po Janie Długoszu, *zob.* Nr. 6541; Prochaska A., Przekład ruskiego latopisca ks. lit., *zob.* Nr. 6628 (dla Długosza), Kwart. hist. 1888, Nr. *zob.* 6514.

6780. Jubileusz Długosza, Odezwa akad. um., Przegl. pol. 1880 III.; Mycielski J., Obchód, tamże IV.; Kłosy 1880; Czas 1880 Nr. 74; Die vierhundertjährige Gedenkenfeier des Todes Johannes Długosz, Krakau 1880, Bekanntgabe, Sitzungsber. d. hist. phil. Cl. d. k. Akad. d. Wiss. B. XLVI. S. 553; Protokół I. zjazdu historyków polskich w Krakowie, SS. rr. pol, VI., *zob.* Nr. 5388.

6781. **Eschenloer Peter** († 1481), Geschichten der Stadt Breslau, oder Denkwürdigkeiten seiner Zeit von 1440—1479, hrsg. v. J. G. Kunisch, Breslau 1827—28 I.—II.; 2. ed. Historia Vratislaviensis sub Georg. de Podiebrad, ed. Markgraff, SS. rr. sil. VII.

6782. Schultz A., Einige biographische Nachrichten über den Breslauer Stadtschreiber Peter Eschenloer, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schles. 1861 V.; — Korn G., Das Testament Peter Eschenloers und der Streit um den Nachlass seiner Ehefrau, tamże.

6783. Kunisch, De Petro Eschenloero, Vratisl. 1826; — Jordan M., Das Königthum Georgs v. Podiebrad, Leipzig 1861 (1 dod. str. 363—371).

6784. **Markgraff M.**, Peter Eschenloer, Jubelprogramm des reform. Gymn. zu Breslau 1865; — Tenże, Über das Verhältniss des Königs Georg zu Papst Pius II., Breslau 1867 (Toż, Forsch. zur deutsch. Gesch. IX.); — Tenże, Georgs v. Podiebrad Projekt eines Fürstenbundes, Sybels H. Z. XXI.

6785. Palacky, Böhm. Mus. II.; — Kunisch, Pertz Arch. 1824; — Schmidt, Schles. Provinzbl.; — A. P., Bibl. war. 1872.

6786. **Klose S. B.**, Von Breslau Geschichte u. Beschreibung, Breslau 1781; — Tenże, Darstellung der inner. Verh. d. Stadt Breslau v. J. 1458—1526, Stenzel, SS. rr. sil. III.

Polit. Corr. Breslaus im Ztlt. Podiebrads, SS. rr. sil. VIII., IX., zob. Nr. 5860.

6787. Gesta abbatum monasterii s. Vincentii [1149—1480 (1504)], Stenzel, SS. rr. sil. II.; — Inventaria ecclesiae S. Mariae Vislicensis (1480, 1483), wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6788. Vita fratris Nicolai de Magna Kosmin z r. 1483, wyd. Kwiatkowski S., MM. Pol. V.

R: X. L., Kwart. hist. 1888.

Zob. Nr. 6539.

6789. **Niclas von Popplau**, Reisebeschreibung (z r. 1483), Oelsners u. Reiches: Schlesien ehedem und jetzt I.—II.; Liske X., w dziele: Viajes de estranjeros, *zob.* Nr. 5999.

6790. Liske X., Mikołaj z Popielowa, Album Koła lit. we Lwowie dla Zagrzebia, Lwów 1881: — Pfotenhauer, N. v. P., Allg. deutsche Biographie. München.

6791. Sander Joh., Chronicka unde uthsettingen der hermeisters in Lifflande van 1236 Jar beth uppit Jar Cristi 1484, hrsg. v. Schirren C., Archiv, Reval 1861 III.

6792. **S. Casimirus** († 1484), Vita s. Casimiri Poloniae regis filii, in regem Hungariae electi, auctore Zacharia Ferrerio episcopo Gardiensi († 1525). 1. ed. Thorunii 1521 i b. r. (Haller); 2. ed. AA. SS. Boll. 4. Mart.; — Apparitiones C. factae a. 1555, tamże; — Hymnus C. ad B. V. Mariae, (dr. Romae 1525) tamże; — Miracula, auctore Gregorio Suiecicio, tamże; — Officium s. C., Vilnae 1638.

6793. Casimiri theatrum seu ipsius prospicia, vita, Vilnae 1604; Ciati R., La santita di s. C., Lucca 16..; Colle B., Compendio della vita d. s. C., Palermo 1656, Por. E. 1606; Wołodkowicz, 1607: Grochowski, 1609: Baronius, 1615: Święcicki, 1620: Cervini, 1622: Pico, 1629, 1636: Hilarion, 1631: Cieciszowski, 1653: Orsini.

6794. Leszek J., Żywot św. Kazimierza Jagiel., Krak. 1868.

6795. **Przezdziecki A.**, Oraison de Saint Casimir à la très Sainte Vierge, retrouvée dans un manuscrit de la Bibliothéque du Vatican et expliquée par des manuscrits du XII., du XIV. et du XV. siècle, Cracovie 1866; — Tenże, Modlitwa św. Kazimierza, Kraków 1867.

R: Czas 1872 Nr. 28.

6796. Suffragia monasterii Mogilnensis ord. S. Benedicti 1179—1485 (1679), wydał Kętrzyński W., MM. Pol. V.; — Investiti a domino Nicolao 1479—86, MM. Varm. SS. I.

6797. **Pskowskaja** wtoraja lietopis 854 do 1486, Poln. Sobr. V.

6798. **Johannes de Thurocz** (Turocz żył około 1490), Illustrissima Hungariae Chronica, 1. ed. s. l. et a. (Aug. Vindel. 1483); 2. ed. Berno 1488 i Aug. Vind. 1488; 3. ed. Bongars Rerum Hung. SS.; 4. ed. Schwandtner, SS. rr. hung. 1746 (niem. przekł. 1536).

6799. Dankowsky Gr., *zob.* Nr. 6262; Flegler, *zob.* Nr. 5916.

6800. **(Annales)** Rocznik Jana z Targowiska 1386—1491, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6801. Herzog Hans V., Sagan im J. 1488, Stenzel, SS. rr. sil. IV.

6802. Varianten z. Saganer Handschrift, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. XVII.

6803. **Jónsdorff Benedict**, Böhmische Chronik (1471—1490), ed. Wachter, SS. rerum sil. XII.

6804. Was sich nach Khonig Mathie thode zugetragen (1490), ed. Wachter, SS. rr. sil. XII.

6805. **(Annales)** Rocznik świętokrzyski, Dopełnienie 1484—1490, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6572.

6806. Ranzanus Petr (1428—1492), Epitome rerum Hungaricarum per indices descripta seu liber Annalium de rebus Hungaricis, 1. ed. Viennae 1558; z innych: Bongar, SS. rr. hung.; Schwandtner, SS. rr. hung. I.

6807. **Schedel Hart.** (Humanista, * 1440, † 1514), Chronicon mundi seu Chronicon Chronicorum seu Liber Chronicarum ab O. C. ad 1492, 1. ed. Nuremberge 1493; 2. ed. Aug. Vindel. 1497 (niem. przekład w Norymberdze 1493).

6808. Schedel Hartmann, De Sarmatia (ustęp z dzieła Chronicon), Pistorius, SS. rr. pol. I., Mizler I.; — De Cracovia, urbe regia Sarmatiae (odbicie z kroniki z r. 1493) z wielką ryciną Krakowa, b. r. (w XIX. w.).

6809. Schedel H., Historia rerum memorabilium 1439—1460, SS. rr. Boicarum I.; — Tenże, Hist. des illustr. principibus Bavariae (ad 1477), ed. Freher, Amberg 1602; Hanov. 1707; — Tenże, Chronicon monasterii s. Aegidii Norimbergensis, SS. rr. Boicarum I.

6810. Göz, Merkwürdigkeiten d. kön. Bibl. in Dresden; — Lengnich, Neue Nachrichten z. Bücher u. Münzkunde I.; — Wille G. A., Nürnberger Gelehrtenlexicon III.

6811. **Annales** magistratus Wratislaviensis 1149—1491 (nap. w r. 1514), 1. ed. Sommersberg, SS. rr. sil. II.; 2. ed. MM. Germ. XIX.; 3. ed. Semkowicz A., MM. Pol. III.

6812. Grünhagen C., Regesten z. schles. Gesch. Nr. 165; — Füldener, Schles. Bibliothek.

6813. **Spominki** mieszane 1072—1492, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6814. **Annales Glogovienses** ad 1493, nebst urkundlichen Beilagen, hrsg. v. Markgraff H., SS. rr. sil. X.

6815. **Knoetel P.**, Der Verfasser der Annales Glogovienses (Caspar Borgeni † 1495), Ztschr. d. V. f. Gesch. Schlesiens 1888 XXII.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

6816. **Fragment** epopei łacińskiej z końca XV. wieku o wojnie domowej Zbigniewa II. Oleśnickiego († 1493) z wrogiem kościoła, wyd. Kętrzyński W. w rozpr. p. t. O nieznanej epopei z XV. wieku, Spraw. Bibl. Ossol. z r. 1887 i Odb., Lwów 1887.

6817. O. B.. Z powodu nieznanego poematu z XV. w., który odnalazł dr. Kętrzyński, Ateneum 1888 II.

R: Kawczyński M., Kwart. hist. 1889.

6818. **Notae** de universitate studii Cracoviensis 1400—1494, wyd. Kętrzyński W., MM Pol. V.

6819. Der Homagialeid der Thorner aus dem Jahre 1494, nach eine gleichzeitigen Aufzeichnung mitgetheilt von Kętrzyński W., Altpreuss. Monatschrift 1868 V.

6820. **Weinreich Casp.**, Danziger Chronik (1461—1495), eine Beitrag zur Geschichte Danzigs, der Lande Preussen u. Polen, des Hansabundes und der nord. Reiche, hrsg. u. erläutert von Th. Hirsch u. F. A. Vossberg mit Abbild., Berlin 1855; 2. ed. SS. rr. pruss. IV

6821. **Kletke**, Die Quellenschriftsteller Preussens, *zob.* Nr. 5871.

Danziger Chroniken, SS. rr. pruss. IV., V., zob. Nr. 5858.

6822. **(Annales)** Rocznik krośnieński 1427 do 1498, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6823. Notae Caminenses 1495, 1496, MM. Germ. XIX.

6824. **Nowogrodskaja** Lietopis czetwertaja 1193—1493, Poln. Sobr. IV. (przedtem w Moskwie 1781 i Petersb. 1786).

6825. **Philippus Callimachus** Buonacorsi da Gemignano Experiens (1437—1496), Historia de rege Vladislao IV. Hungariae seu Clade Varnensi a. 1444, libri tres, 1. ed. Aug. Vindeb. 1519; 2. ed. Francof. 1573, 1578; 3. ed. Crac. 1582, 1584; 4. ed. Bongar, SS. rr. hung.; 5. ed. Historia imperii et necis Vlad. Jagell. ad calcem M. Cromeri Hist. Pol., Colon. 1589; 6. ed. Schwandtner, SS. rr. hungar.; 7. ed. Kwiatkowski S., MM. Pol. VI.

6826. Kallimach F., O królu Władysławie czyli o klęsce warneńskiej, przetłómaczył, przypisami objaśnił i biografią Kallimacha dodał Michał Gliszczyński, Bibl. warsz. 1851 IV., 1852 I. i Odb., Warsz. 1854.

6827. Śmierć Wład. Warneńczyka, z dzieła Kallimacha, przekład K. hr. T., Pielgrzym, Warsz. 1846 I.

6828. Callimachus, De vita et moribus Gregorii Sanocensis arch. leop., 1. ed. Wiszniewski, Pomniki historyi i liter. pol. IV.; 2 ed. Finkel L., MM. Pol. VI.

6829. Wypis z rękopismu pod tytułem: Kallimach, O życiu i obyczajach Grzegorza z Sanoka arcybiskupa lwowskiego, Gazeta krakowska 1802 Nr. 57.

6830. Grzegorz z Sanoka, Dzieje dobroczynności kraj. i zagr. 1824 V.; — Wiszniewski M., Rocz. tow. nauk. krak. 1841 I.; — Seredyński Wł., Przegl. pol.

1867, Obd., Kraków 1867; — W. Grochowski Tyg ill. 1866 XII.

6831. Ph. Callimachus, Vita et mores Sbigneі Cardinalis, ed. Finkel L., MM. Pol. VI., *zob.* Nr. 5654.

6832. Ph. Callimachi Consilium non ineundae societatis cum Italis contra Turcas, *zob.* Nr. 2323 i 6841.

6833. Ph. Callimachi Coram Innocentio VIII. Papa oratio, *zob.* Nr. 2364, Hagenov, 1519, 1533, w Orationes Turcicae. Lipsiae 1596 i w dziele p. t. Bizarus Pet., Rerum persic. Hist. Phil. Callimachi de bello turcis infer., Francof. 1601.

6834. Ph. Callimachi Oratio coram Innocentio VIII. et libellus de his, quae a Venetis, *zob.* Nr. 2376.

6835. Ph. Callimachus, De contributione cleri oratio, Crac. 1583, 1584.

6836. Ph. Callimachus, Carmen in vitam s. Stanislai, s. l. et a., *zob.* Nr. 6336.

6837. Kallimacha wiersz na cześć Jana Długosza, wyd. Wierzbowski T., Roz. wydz. filolog. akad. um. krak. 1880 VIII.

6838. Poezye Kallimacha, por. Zeissberg, Poln. Geschichtsschr. str. 362 do 403; — Bostel F., Przew. nauk. lit. 1887; — Windakiewicz St., Kwart. hist. 1891.

6839. Ph. Callimachus, Vita Attilae seu de Gestis Attilae, 1. ed. s. l. et a. (1489), 2. ed. 1531, 3. ed. 1541 (wiele edycyj).

6840. Historia spraw Atyla króla węgierskiego, tłóm. Cyprian Bazylik, Krak. 1574.

6841. Consilium Callimachi, Rady Kallimachowe (?), *zob.* Nr. 2377 i 6832.

6842. **Wsetecka R.**, Rady Kallimachowe, Pam. słuchaczy uniw. Jagiell., Kraków 1887.

R: Bostel F., Kwart hist. 1888.

6843. **Ciampi**, Bibliografia critica, Firenze 1834 I.

6844. Jovius P., Elogia virorum illustrium, Antverpiae 1537; Ph. C. vitae descriptio Joanne Bruto ut videtur authore, Schwandtner, SS. rr. Ung. I.; Giornale de letterati d'Italia XXVI.; Zeno A., Dissertazioni Vossiane in Lucca 1772 II.

6845. Filip Kallimach Buonacorsi, Wiz. i roztrz. nauk.. Wilno p. n. t. 21; — Filip Kallimach Buonacorsi, jego pobyt w Polsce i pisma, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

6846. Gliszczyński M., F. Kallimach Buonacorsi, Gliszcz. Rozm. nauk. i lit. VII., Warsz. 1861.

6847. **Zeissberg H.**, Filip Kallimach, z niem. przeł. K. Pułaski, Bibl. warsz. 1875 (z dzieła Poln. Geschichtsschreibung, *zob.* Nr. 5839).

6848. W. Grochowski, Kallimach, Tyg. ill 1866 XIII.

Listy Kallimacha, zob. Zeissberg Nr. 5826, Nadto: Nr. 2312, 2338, 2360, 2393, 2398, 2403.

6849. **Janczar** (Michał Konstantynowicz), Pamiętniki Janczara Polaka przed r. 1500 napisane (ze Zbioru pisarzów polskich A. Gałęzowskiego, cz. II. t. V.), Warsz. 1828; 2. wyd. Bibl. pol. Turowskiego, Sanok 1857, 1868.

R: Trębicki W., Uwagi nad wydaniem warszawskiem Pamiętników Jańczara, Bibl. warsz. 1845 III.

6850. Historya vel Kronika turecka od Michała Konstantyna z Ostrowice, w Litomyśli 1565, 1581 (Por. Jungmann, Hist. lit. cesky, Praga 1825).

6851. (Tyszkiewicz E.) Orędownik 1841 Nr. 43; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6852. **Laurentius Corvinus** (prof. krak. uniw., potem notaryusz toruński i wrocławski † 1521), Cosmographia, Basilea 1496.

6853. L. Corvinus, Silesiae compendiosa descriptio z dzieła Cosmographia w: Niger Marius, Commentarii Geographiae, ed. Wolfgang, Basilea 1557; — Pindaricum Anapesticum in natale solum quod Novum forum prohibetur, tamże.

6854. **Bauch**, Über L. C., Ztschr. d. V. f. Gesch. Schles. XVII.; — Füldener, Schles. Bibliothek.

6855. Narratio de interitu illustrissimi ducis Opoliensis Nicolai (1497) ab oculato teste descripta, ed. Wachter, SS. rr. sil. XII.; — Poemat łaciński o temże zdarzeniu, wyd. Dziatko, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. XX.

6856. Markgraf, Über die Narratio, Ztschr. d. V. f. schles. Gesch. XXII.

6857. **Notae** Lublinenses 1456—1497, MM. Germ. XIX.; 2. ed. p. t. Spominki lubelskie 1456—1497, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6858. **Die Danziger** Chronik v. Pfaffenkriege 1467—1497, SS. rr. pruss. IV.

6859. **Liborius Nakers**, Tagebuch, Über den Kriegszug des Hochmeisters Johann v. Tiefen gegen die Türken im J. 1497, wyd. Töppen M., SS. rr. pruss. V.

6860. **Liske X.**, Krzyżacy w Polsce, Przew. nauk. lit. 1875; Dziennik pozn. 1868 Nr. 158, 159; — Cudzoziemcy w Polsce, Lwów 1876, *zob.* Nr. 5998.

6861. Wyjątek z kroniki Bernard. O Samborze 1498, wydał Kętrzyński W., MM,

Pol. III.; — Spustoszenie Sambora r. 1498, amże.

6862. Obwarowanie miasta Wilna murem bronnym (wyjątek z rękopismien. notat r. 1498 komornika lidzkiego), wyd. Narbutt T., Atheneum, 1848 III.

6863. **Wtargnięcie** Turków w r. 1498, z dziejopisów tureckich, Sękowski, Collectanea I.; — Literae credentiales et instructio ambasciatoris regis Poloniae super irruptione Turcarum in suum dominium ad conventum S. R. V. sub Maximiliano rege in Friburgo exhibitae et praesentatae sabbatho ante Margarethae 1498, Freher, SS. rr. Germ.; ed. Struve II., *zob.* Dokumenty: Dod.

6864. Schreiber St., Kaiser Max. I. auf d. Reichstage zu Freiburg im J. 1498, Festreden z. Säkularfeier d. Geburt d. Grossh. Karl Friedr. zu Baden, Freiburg 1828.

6865. Annalistische Nachlese v. Grünhagen C. 1227—1450—1500, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schles. 1868 IX.

6866. Spominki Minorytów samborskich 1455—1501, MM. Pol. III.

Johannis de Komorowo tractatus cronice fr. minorum, zob. Nr. 7058.

6867. **Cronica** von allen Künig und Kaiseren von Anfang Rom. Auch. von viel Geschichten bisz zu unsern Zeiten die geschehen seint (do 1494), Strassburg uff Grüneck s. a. (1500).

6868. Silva rerum z XV. i XVI. wieku, Chomętowski Wł., Bibl. warsz. 1866 I.

6869. Podróż po Polsce w XII. i XV. w., Przezdziecki A., Bibl. warsz. 1844 IV., Odb., Warsz. 1844.

6870. Kleinere polnische Texte aus Handschriften des XV. u. des XVI. Jahrhunderts, v. Kałużniacki E., Sitzungsber. phil-hist. Cl. der Akad. Cl., Odb., Wien 1882.

Miechowita, Chronica, zob. Nr. 6969.

Danziger Chroniken, Poles Preussische Chronik, Lubbes Familien-Chronik. zob. Nr. 6987.

Helisabeta P. R., De institutione pueri, zob. Nr. 6888.

G. Wiek XVI.

6871. **Roczniki (Annales)**, *zob.* Nr. 6220, 6264, 6437 i 6564; — Spominki, *zob.* Nr. 6222, 6265, 6438 i 6565; — Calendaria, *zob.* Nr. 6224, 6264, 6439 i 6566.

6872. **Kalendarze**, Prognostica, Agendae, Ephemerides, Computus, Rubricellae, Judicium, por. **E.** pod odp. latami.

6873. **Zbiory** kronik, pamiętników, żywotów, podróży, opisów kraju, broszur i pism politycznych, *zob.* Nr. 5965—6038.

6874. **Pomniki** do historyi obyczajów w Polsce z XVI. i XVII. wieku, wyd. przez J. I. Kraszewskiego, Warsz. 1843, *zob.* Nr. 2429.

R: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1843 IV.

6875. **Nehring Wł.**, O historykach polskich XVI. w. (2 cz.), Poznań 1860, *zob.* Nr. 6007.

R: Dzien. lit. 1860.

6876. **Wł.** Zawadzki, Podróże cudzoziemców po Polsce w XVI. i XVII. w., Dziennik literacki 1858 II

6877. **Tarnowski St.**, Studya do historyi literatury polskiej, Pisarze polityczni XVI. w., w Krakowie 1886 t. 2.

R: Bobrzyński M., Czas 1887 Nr. 132: Nehring, Kwart. hist. 1887.

6878. Töppen M., Zur Geschichte der historischen Literatur Preussens im sechszehnten Jahrhundert, Altpr. Mtschr. V., *zob.* Nr. 5870.

6879. **Nauclerus Joannes**, Memorabilium omnis aetatis et omnium gentium commentarii ad 1500 (Cont. Basellius J. N. ad 1514), Tübing. 1516.

6880. Joachim E. J., Nauclerus und seine Chronik, Göttingen 1874.

6881. **Gustyńskaja** lietopis do 1500 (Dop. Ipatiewskaja), Poln. Sobr. II.

6882. **Adelphus Joh.**, Turckisch Chronica von irem ursprung anefang und regiment biss uff dise Zeit (do 1500), Strassburg 1413 (*sic* zam. 1513), 1516.

6883. Varia e variis codicibus: e cod. tremesnensibus 1400—1500; e cod. leopoliensibus 1502, 1534, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6884. Eine schonne hystorie von wunderliken geschefften der heren tho lyfflandt myth den Russen unde Tataren, ed. Schirren 1861 (Por. Caro, Gesch. Polens V. 2. 883); — Sacranus Joan. de Oświecim, Elucidarius errorum ritus ruthenici, b. w. m. i r. (w Holandyi?) 1500, 1501, 1503; — Bonhauer Chr., Instructio pro indulgent. in favorem Livo-

niae, contra Ruthenos nereticos, tartarorum auxilio fretos, s. l. et a. (około lub przed 1500) (DS.), *zob.* Nr. 2539.

6885. **Annales** Posnanienses II. 1331—1501, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

6886. Joannis IV. de Lessen, Pomesaniensis episcopi, Notae historicae 1480—1501, SS. rr. pruss. V.; — Aufzeichnung z. Geschichte des Bisthums Pomesanien 1480—1501, 1520, tamże. *zob.* Nr. 6952.

6887. Chronica principum Polonorum, Cont. ad. a. 1501, *zob.* Nr. 6526.

6888. **Helisabeta** Poloniae Regina Wladislao Pannoniae Bohemiaeque Regi filio S. P. D. (De institutione pueri), wyd. Zeissberg H., Kleinere Geschichtsquellen, *zob.* Nr. 5826.

6889. **Przezdziecki A.**, O królowej Elżbiecie żonie Kazimierza Jagiellończyka i rękopisie pod jej imieniem: O wychowaniu królewskiego dziecka (z podobizną), Bibl. warsz. 1852 I.; — Szajnocha K., Matka Jagiellonów, Szkice.

6890. **Bonfinius** Antonius Asculanus († 1502), Rerum hungaricarum decades libris XLV. comprehensae (364—1495), 1. ed. Basilea 1543; 2. ed. Sambucus, Basilea 1568 (wiele wydań); — Tenże, Libellus de Corvinae domus origine, Basileae 1577; — Tenże, Praefatio Philostrati de rebus in Austria (1486—1487), Kollar, Annal. monum. II.; — Tenże, Symposion Beatricis reginae Hungariae, Basileae 1621.

6891. Haner, De scriptoribus rerum hung., Viennae 1774; Flegler, *zob.* Nr. 5919.

6892. Petancii De itineribus ad Vladislaum Hung. et Boh. regem, Schwandtner, SS. rr. hung.

6893. **Kronika** rymowana (od najd. do Aleks.), wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6894. Andreas abbas (1483—1502), Vita s. Ottonis, *zob.* Nr. 6227.

6895. Gesta abbatum monast. s. Vincentii, Contin. 1480—1504, *zob.* Nr. 6787.

6896. **Bychowca** Kronika do 1506, wyd. Narbutt M. T., Pomniki do dziejów litews., Wilno 1846.

Miechowita M., Chronica ad a. 1506, zob. Nr. 6969; — Krantz A., zob. Nr. 6940.

6897. **Sabellicus M. A.** († 1506), Enneades seu Rhapsodia historiarum ab O. C. ad 1504 libri 92, 1. ed. Venetiis 1509 (wiele wydań).

6898. Vulturnius Pancratius, Panegiricus Slesiacus, Vratisl. 1506, 1522 DS. (także Hoffmann, SS. rr. Lusat. IV.; Füldener, Schl. Bibl.; po niem.: Lindner, Hirschberg 1640).

6899. Bauch, Vult. Panc., Ztschr. d. V. f. Gesch. Schlesiens XVII.

6900. Liegnitzer Chronik, Fortsetzung der Chronica princ. Poloniae, do r. 1506, ed. Wachter F., SS. rr. sil. XII., *zob.* Nr. 6526.

6901. **Cronica** Petri comitis Poloniae cum certis gestis Sarmaciae regum [Kronika o Piotrze Właście (nap. 1506—1515), Mosbach A. w dziełku p. t. Piotr syn Włodzimirza, Ostrów 1865; 2. ed. Semkowicz A. pt. Zapiski historyczne odnoszące się do dziejów Polski, Szląska i Czech i Kronika o Piotrze Właście, MM. Pol. III.

6902. Mosbach A., Ueber den Zunamen des Peter Wlast, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schles. 1864 VI.; — Grünhagen, tamże XII.

6903. **Lewicki A.**, O najnowszych badaniach nad kroniką Piotra Własta (Semkowicza, Ćwiklińskiego przedmowy do wyd. „Kroniki polskiej", *zob.* Nr. 6398 i Stadnickiego K. Przyczynki do Heraldyki polskiej w wiekach średnich), Przew. nauk. lit. 1879.

6904. Corvinus L., Epicedium in Alexandrem Regem, Crac. 1506 DS. (Inne wiersze, por. **E.** Wiek XVI.).

6905. **Acta Tomiciana** (Wstępy do każdego roku S. Górskiego, utwory współczesnych pisarzy, jak opisy uroczystości itp.), *zob.* Nr. 2508.

6906. **Zaborowski St.**, Tract. de natura jurium et bonorum Regis, Crac. 1597 DS.; 2. ed. Bobrzyński M., St. prawa pol. pomn. V. 1 (Inne dzieła Zaborowskiego por. **E.** Wiek XVI. Spis alfab.).

6907. **Bobrzyński M.**, Stanisław Zaborowski, Studyum z historyi literatury politycznej XVI. stulecia. Przew. nauk. lit. 1877; — Tarnowski St., *zob.* Nr. 6877.

6908. **Sofijskaja** pierwaja lietopis 852 do 1509, Poln. Sobr. V.—VI.

6909. Froben Joh., Annales Namslavienses 1346—1509 ustępy wyd. w SS. rr. siles. VI. i XII.

6910. Ładziński Joseph, Descriptio (Peregrinatio) terrae Sanctae 1509 DS. (tłóm. Rymsza A., Chorografia albo topografia ziemi św., Wilno 1595).

6911. Cricius, Ad Sig. post partam de Moscis victoriam 6. Oct. 1599; — Corvinus, Carmen quo valedicit Prutenos, Crac.; — Crosnensis P., Panegir. ad div. Vladisl. Pann. regem. cum figuris, Viennae 1509 (3 ed.) (DS.).

Sobór w Wilnie, zob. Nr. 2529.

6912. **Stella Erasmus** († 1511), De Borussiae antiquitatibus, Basil. 1510, 1518 (DS.),

2. ed. Pistorii Corpus hist. I.; 3. ed. SS. rr. pruss. IV.; — Tenże, De origine Cygneorum etc. Misnensium, Mencken SS. III.

Pole P., Chronica des Ordens ad 1510 (nap. 1532), zob. Nr. 3984.

6913. Coxus L., De homicidiis plebejorum 1511; Tenże, De laudibus Accademiae, Crac. 1512, 1515, 1518 (DS.), por. E.

6914. **Sthenus** (Stein) Bartholomaeus (pisał około 1512), Descriptio Silesiae inprimis Vratislaviae, 1. ed. Sommer F. W., Vratisl. 1732; 2. ed. Kunisch J. G. (Progr. d. Friedrichsgymn.), Breslau 1832, 1836.

6915. Kunisch J. G., Übersetzung des Hauptabschnittes über Breslau aus d. Descriptio Barth. Steno saec. XVI. initio exarata, Hoffmanns Monatschrift von und für Schlesien 1829.

Por. Bandtkie und Kunisch, Über B. Stein, Schles. Prov.-Blätter 1833; — Breslauer Ztschr. f. kathol. Theologie 1832; — Zeissberg, *zob.* Nr. 5839.

6916. Cricius Andreas, Carmen in conn. Sigismundi et Reginae Barbarae, Crac. 1512 DS., *zob.* Nr. 7061; — Crosnensis P. Epithalamium, Cracov. 1512, 1513, 1514; — Hessus Eob., Encomium nuptiale S., Crac. 1512; — Dantiscus J., Epithalamium, Crac. 1512 (DS.), Por. Acta Tomiciana, *zob.* Nr. 6905.

6917. Cricius A., Enc. Sigismundi post vic'. apud Wisniow, Crac. 1512, *zob.* Nr. 7061; Crosnensis P., Saphicon de infer. vastatione, Crac. 1512 (także 1513, 1514), *zob.* Nr. 6937; Amatus, Joann Silvius, Christ. Sidlovicio Sylva, ad Sigis. Regem, carmen, b. w. r. (1512); Hessus Eobanus, Ad Sigismundum pro mag stratibus militiae Teutonicorum prussiae (1512?) (E. b. r.) (DS.).

6918. Tractatus contra malos divites et usurarios, Crac. 1512 DS.

6919. Joannes de Stobnica, Introductio in Ptolom. Cosmographia (w tem: Anselmus Polonus, Peregrinatio), Cracov. 1512, 1519, 1531 DS.

6920. Miechovita M., Contra sevam pestem regimen (1508) 1513, *zob.* Nr. 6969.

De victoria contra Moscovitos epistolae, zob. Nr. 2563.

Herberstein, De bello Poloni et Moschi fragm., Pistorii Corp. hist. III., zob. Nr. 7006.

6921. Die Schlacht von dem Kunig von Poln und mit dem Moscoviter geschehen am Tag Marie gepurt 1514 DS.

6922. Carmina de memor. caede Scismat. Moscov. ed. Joannis Lasci, Romae 1515; — Cricius A., De coede moscov. carmen 1514, 1515, *zob.* Nr. 7061; — Crosnensis P., In reditum Sig. regis, Crac. 1514; — Tenże, Victoria e Moscis cl., Crac. 1514, *zob.* Nr. 6937; — Ecchius Val., Hymnus ad Cracoviam ob victoriam, Crac. 1514; — Dantiscus J., De victoria moscica, Crac. 1514; — Suchten Chr., De victoria, Crac. 1514; — Velius C. U., Ad Sig. I. Mosc. victorem, Crac. 1514 (DS.).

6923. **Piso Damian**,, De expeditione in Turcas, Basil. 1514, 1515 DS., *zob* Nr. 2564.

6924 Georgjevitz Bart., De afflictione captivorum, Antwerp. 1514, 1542 DS.

Schedel Hartm. († 1514), zob. Nr. 6807.

6925. **Annales** Golubenses 1231—1515, wyd. Kętrzyński W, MM. Pol. IV.; — Annales magistratus Vratislaviensis (1149—1496), nap. 1514, *zob.* Nr. 6811.

6926. Powieść o papieżu Urbanie z roku 1514, wyd. Kryński A., Prace filologiczne t. I., Warszawa 1885.

6927. **Cuspinianus Joann.** (Spieshammer, † 1529), Congressus ac Conventus caesaris et trium regum, Viennae 1515 (po niem.: Die namhaftigen dreyer Kunigen Zusamenkumung, Wien 1515); 2. ed. p. t. Diarium de congressu Maximiliani cum Vlad. et Sigismundo, Basilea 1540 (DS.); Przedr. Freher, SS. rr. germ. II.; Inne wyd. i dziełka Cuspiniana por. Potthast B. H. str. 261).

6928. Wyimek z kroniki tyczącej się zjazdu monarchów w Wiedniu 1515 r., tłóm. St. Jaszowski z J. Cuspiniana, Rozm., Lwów 1825.

6929. **Newe Zeitung** wie Kays. Mayest. sampt Kön. v. Polen zu Wien eingeritten ist, Nürnberg 1515 (kilka ed.); — Ynreitung Kaj. Maj. zu Wien mit dem Kunig v. Polen 1515; — Wie und welcher gestalt K. Maj. mit Kunigen verlauffen hat 1515; — Wo und wie Kaj. Maj. unb Kunig von Ungern, Polen zusamen kumen, Nürnberg, Wien 1515; — Die Vereinigung Kajs. Maj. mit dem Kunig v. Polen, b. m. d. 1515 (DS.).

6930. Sgnezd cesars Wieleb., Praga 1515 DS.

6931. Spiegel Hochlöbl. Bruderschaft, Leipz. 1515; Auman Er., Ain hüpscher Spruch von Max. und den Kunigen (Wien) 1515 (DS.).

6932. Dantiscus, Poema de conventu regum, Vien. 1515; — Tenże, De profectione Sig. I. in Hung., Crac. 1516; — Bartholinus Riccardus, Hodoeporicon, id est Itinerarium conventus viennensis 1515, Viennae 1515; — Velius, De trium reg. conv., Bas. 1522 (DS.).

Orationes, zob. Nr. 2569; — Dyaryusze, zob. Nr. 2572.

6933. Critius And., Deploratio mortis Barbarae reginae, Crac. 1515 DS., *zob.* Nr. 7061.

6934. **Chronica** uon vil Namhafftigen Geschichten biss auf das MCCCCCXV., s. l. (Augsburg) et a. (1515) (autorem może Peutinger) DS.

6935. Spominki o Żaskich 1392—1515, wyd. Hirschberg A., MM. Pol. III.

6936. Zdarzenie godne pamięci 968—1516, wyd. Lukas St., MM. Pol. III.

6937. **Vislicensis J.**, Bellum prutenum, Crac. 1516 DS.; 2. ed. Kruczkiewicz Br. p. t. Pauli Crosnensis Rutheni atque Joannis Vislicensis Carmina, Crac. 1887.

R: K. M., Prz. pol. 1887 III.; A. M., Bibl. war. 1888 III.; Jezieniecki M., Muzeum 1888 (i odpowiedź wydawcy); Kallenbach, Kwart. hist. 1888.

6938. **Mecherzyński K.**, Jana z Wiślicy wojna pruska a. 1516, Roz. filol. akad VIII., Odb., Kraków 1880.

6939. Jezieniecki M., Wpływ poetów rzymskich na Jana z Wiślicy, Roz. filol. akad. XIV., Odb., Kraków 1890.

R: Bieńkowski P., Kwart. hist. 1891.

6940. **Krantz Alb.** († 1517), Vandalia seu de Vandal. origine etc. libri XIV. (do 1504), 1. ed. Colon. Agripp. 1518, 1519; Francof. 1574, 1580, 1602; Hanov. 1619 (tłóm. niem. w Lubece 1600); — Tenże, Chronica regnorum Daniae, Sueciae et Norvegiae, 1. ed. Argent. 1546, 1560; Frankf. 1575, 1583; Vitemb. 1586 (tłóm. niem.: Strassb. 1545) (Inne dzieła: Hystoria von den Hussen, Saxonia, por. Potthast B. H. str. 409).

6941. (Wilkens) Leben des berühmten Doct. Alb. Crantzii, Hamb. 1729.

6942. Lappenberg, Des Alb. Krantz Biographien, Ztschr. d. V. f. hamburg. Gesch. II.; — Mönkeberg, Der theolog. Charakter Alb. Krantz, tamże III.

Miechovita, De duabus Sarmatiis, zob. Nr. 6969.

6943. **Annalia** seu contingentia in civitate Wratislawa 1418—1517, wyd. Semkowicz A., MM. Pol. III.

6944. Spominki o Ciołkach i rodowód Ciołków na Drzewicy 1251—1518, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

6945. Decius, Diarium et earum, quae memor. digna in Sigism. et Bonae nuptiis, Crac. 1518 DS. (także: Acta Tomiciana, *zob.* Nr. 6905).

Decius, zob. Nr. 6957.

6946. Cricius A., Epitalamion Sigism. et Bonae, Crac. 1518, *zob.* Nr. 7061; — Crosnensis P., De nuptiis, Crac. 1517 (1518), *zob.* Nr. 6937; — Corvinus C., Epitalamion, Crac. 1518; — Vadianus, De nuptiis, carm., Crac., Viennae 1518; — Velius Casp., Epithalamion, Crac. 1518 (DS.).

6947. Lipiński T., Wiadomość o dworze królowej Bony i królewien w 1518 roku, Bibl. warsz. 1846 IV.

6948. Ecchius, Ad Sigism. reg., threni, Crac. 1518; Vadianus Joachim, De magn. Sigismundo ad L. Decium elogia, Viennae 1519 (1525) DS.

6949. Dantiscus J., Soteria Agricolae ad Sigismandum Herberstein et Sigism. regem. Cracov. 1518, 1819 DS., *zob.* Nr. 2579 i 7006.

6950. **Meckelburg F. A.** (Königsbergsche), Chronik des Johannes Freiberg 1511—1590, Neue preussische Provinzialblätter, Königsb. 1846—48 I.—VI.; 2. ed. p. t. Meckelburg F. A., Die Königsberger Chroniken aus der Zeit des Herzogs Albrecht nach den Handschriften, hrsg. mit einer literär-histor. Einleitung, Königsberg 1865.

6951. Aufzeichnungen zur Gesch. des letzten Hochmeisters des Markgrafen Albrecht v. Brandenburg (1512, 1519), wyd. Toeppen M., SS. rr. pruss. V.

6952. **Pomesaniensis** canonici breve Chronicon belli de anno 1520, SS. rr. pruss. V.

6953. Ferrerius, Pro belli rutenici (sic) suspensione, gratiarum actio, Vil. (?) 1520 DS.

Ferrerius Zach., Vita beati Casimiri Confessoris, zob. Nr. 6792.

Zob. Nr. 2612.

6954. Satyra in exercit. auxiliarem a principibus Germaniae Alberto missum (przez Krzyckiego), b. m. dr. (1520) DS.

Chronica Silesiae abreviata (napisana 1497—1520), zob. Nr. 6506.

6955. Krautwald Valentin, Acta per administratores ecclesiae post mortem dom. Joannis Turzo episcopi 1520, hrsg. v. Otto, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schles. XI.

6956. Ecchius Val., De republicae administratione dialogus. Crac. 1520 DS.

6957. **Decius Jodocus** († 1545), De vetustatibus Polonorum lib. I., De Jagellonum familia lib. II., De Sigismundi regis temporibus lib. III., Crac. 1521 DS.; 2. ed. Pistorii Pol. Hist. Cor. II.

6958. Decius Jodocus, Diarii et earum, quae memoratae digna, Sig. et Bonae nuptiis gesta, *zob.* Nr. 6945; — Tenże, Sendschreiben von der Schlacht in Litten 1527 mit d. Tartern, *zob.* Nr. 7003 (DS.).

6959. X K., Justus Ludwik Decjusz (XVI w.), Dz. warsz 1859 Nr. 98.

6960. **Römer K. L. I.**, De Jodici Ludovici Decii vita scriptisque dissertatio inaug., Vratislaviae 1874.

R: Sybels H. Z. XXXVI; Przegl. krytycz. 1874—1875.

6961. **Hirschberg Al.**, O życiu i pismach Justa Ludwika Decyusza, Przew. nauk. lit. 1873 i Odb., Lwów 1874.

R: Sybels H. Z. XXXVI.; Przegl. krytycz 1874 1875; W., Bibl. warsz. 1874 IV.

6962. Antonin Jan, Sejm zwierząt, Kraków 1521; Dubravius Joan., Consilium animalium. Crac. 1521; Tenże, Theriobullia de reg praecep., ed. J. Antonin, Crac. 1521 (DS.).

6963. **Tubero** Ludovic Dalmata, Commentariorum de rebus suo tempore in Pannonia et Turcia et finitimis regionibus gestis libri XI. 1490—1522, 1. ed. Francof. 1603, 1627; Schwandtner, SS. rr. hung. II.

6964. **Kronika** klasztoru trzemeszeńskiego (1501—1522), wydał Hirschberg A., MM. Pol. III.

6965. Kętrzyński W., O dwóch nieznanych historykach, Przew. nauk. lit. 1886 (sądzi, że autorem do r. 1517 jest Drążyński Andrzej); — Łukowski X., Rocznik tow. przyj. nauk, Poznań XI.

6966. **Cricius And.**, Religionis quaerimoniä, Crac. (data 1524 zdaje się, że mylnie podawana) 1522 DS., Poznań 1606, *zob.* Nr. 2613, 2629 i 7061.

6967. Vadianus J., In Pomp. Melam. Comment. (accedit de salis fod. Wielicensibus), Basil. 1522 DS.

6968. Locher Jacob, Spectaculum, in quo reges adv. Turcas, Crac. 1522 DS.

6969. **Miechovita Mathias** († 1523), Chronica Polonorum, 1. ed. Crac. 1519 (skonfiskowana); 2. ed. Crac. 1521 (DS.); 3. ed. Pistorii Pol. Hist. Cor. II.; Ustępy odmienne z I. wyd., SS. rr. pol. II. (z Wapowskiego kroniką, *zob.* Nr. 7042).

6970. **Bostel F.**, Zakaz Miechowity, Przew. nauk. i lit. 1884, Odb., Lwów 1884.

R: Finkel L., Ateneum 1884 IV.; X. L., Sybels H. Z. LXI.

6971. Lukas St., Rozbiór podługoszowej części Bern. Wapowskiego, *zob.* Nr. 7041 (we wstępie); — Finkel L., Marcin Kromer, Kraków 1883 (w dodatkach).

6972. **Borzemski A.**, Kronika Miechowity, rozbiór krytyczny, Roz. fil. histor. akad XXVI., Odb., Kraków 1890.

6973. Miechowita M., Descriptio Sarmatiarum 1517, 1521, 1542, 1582; — Tenże, Tractatus de duabus Sarmatiis, Crac. 1517, 1521; Aug. Vindel. 1518, 1519 (DS.); w dziele: Huttich, Novus orbis, Basil. 1532, 1537, 1555; Pistorii Pol. Hist. Corp. I.; Auctores rr. moscovitarum 1600; Mitzler, Coll. SS. Pol.; (De Moscovia) Starczewski, SS. rr. ruth. I.

6974. Miechovita Mac., Polskie wypisanie dwojej krainy, którą Sarmacyą zową (przekł. Andrzeja Glabera z Kobylina), Krak. 1535; 1545; — Tractat von beiden Sarmatien, Aug. Vind. 1518; — Historia delle due Sarmatie, Ven. 1561, 1562, 1584 (DS.); — R. Kajetana Kossowicza Przekład na rosyjskie, Petersburg 1855.

Zob. Nr. 6920; Por. **E.** *Wiek XVI. (spis alfabetyczny).*

6975. Tarański, Maciej z Miechowa, Gaz. war. 1857 Nr. 62.

6976. Hussovianus, Mira et miranda de Turcis victoria (de victoria Sigismundi), carmen, Crac. 1524 DS.

6977. Encomium Sigismundo Regi, Crac. 1524; — Pyrser Mac., Ad praes. Andr. Cricium, Crac. 1524; — Tenże, Ad Chr. Sidlovicium epistola cons., Crac. 1525; — Cricius A., Ad Petr. Tomicium, Crac. 1525 (DS.), *zob.* Nr. 6966.

6978. Encomia Lutheri (Cricii, Decii Bulla), Crac. 1524, *zob.* Nr. 7061; — Jaroslavicius M., Elegia pestifere lutheranae sectae, ded. And. Czarnkowski (1524?) [**E.** b. r.]; — Briesmann Ern., Sermon, Königsb. 1524; — Polentz G., Bisch., Ein Sermon, Königsb. (3 różne) 1524 (DS.).

6979. Garthener Jak., Bericht über die Unruhen zu Schweidnitz 1524—27, hrsg. v. Wattenbach, Ztschr. d. V. f. schl. Gesch. II.

6980. Schmidt, Die Pölerei, Schles. Provinzblatt 1813.

6981. [Ciołek Erazm († 1524)] Hoszowski K., Rozbiór krytyczny bijografów Erazma Ciołka bisk. płockiego, Kraków 1875; — Lukas St., Erazm Ciołek, Bibl. warsz. 1877, Odb., Warsz. 1877.

6982. Cricius A., Ad Pulleonem epistolae de neg. pruthen., Crac. 1525; — Tenże, Rationes Sigismundi regis, Crac. 1525, 1529 (DS.).

6983. Gise Tid., Flosculor. lutheranor., De fide, Crac. 1525, 1527; — Tenże, Centum et decem assert., Crac. 1525; — Dobrogost M., Orationes VI. c. Lutherum Crac. 1525; — Epithalamium in Luth. connub., Udenopolis (Krak.) 1525 (DS.).

6984. **Paul Poles**, Preussische Chronik 1422 do 1532, hrsg. v. Töppen M., SS. rr pruss. V.

6985. (Bernt Stegmanns) Hanseatische Chronik 1216—1525, SS. rr. pruss. V.

6986. Bernt Stegmann's Chronik von Auf ruhr. 1525 mit Beilagen, SS. rr. pruss. V.

6987. **Die Danziger** Chronik v. Bunde 1438—1526, SS. rr. pruss. IV.; — Christoph. Beyer, D. ält. Danziger Chronik, SS. rr. pruss. V.; — Fortsetzung der Danziger Chroniken, hrsg. v. Hirsch. Th., SS. rr. pr. V., *zob.* Nr. 2653.

6988. **Die Ferber** Chronik 1511—1525, SS. rr. pruss. V.

6989. **Jacob Lubbes**, Familienchronik 1400 do 1518, SS. rr. pruss. IV.

6990. Strehlzki Dr., Lubbe's Chronik, Ein Beitrag zur Culturgeschichte Danzigs, Altpr. Monatschrift XI.

6991. Eyn statlicher Actus und feuerlicher der Holdigung szo der Allerdurchleuchtigester Hochgebornen Fürst Sigmunt Königk zu Polen, Krakau 1525, 1526 DS.

6992. O zgonie ostatnich książąt mazowieckich (przekład z ręk. łacińskiego współczesnego), nap. J. M., Alb. lit. Wójcickiego 1848 I.

6993. Compilatoris veteris Trzemesnensis Fragmenta 1407—1526, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V., *zob.* Nr. 6964.

6994. Ecchius Joh., Ad Sig. I. contra Lutheranos (cum epist. ad Jod. Decium), Colonia 1526, 1527 DS.

6995. Underricht aus gottl. und geistl. Rechten auch den fleisschlichen päbstlichen Unrechten ob ein Priester ein Eheweib oder Concubin d. i. ein Beyschlaf haben möge? von einem Ainsidel lange zeit in polnischen Heyd gewonnet, b. m. 1526 DS.

6996. Licinius (Risinius?) Petrus, Ad Sigism. August. cathol. scient. institutio, eleg. carmen, Crac. 1526.

6997. **Chronica** der Hungarn wie sie anfeglich ins land kommen sind bis auff Ludwig so im 1526 jar bey Mohatz umbkommen ist, Viennae 1534 (Por. Potthast B. H. str. 200).

Zob. Nr. 2675—2676.

6998. Brodericus, De Const. Hung. ad Mochacz, Crac. 1527.

6999. **Starj letopisowé** cestj od roku 1378 do 1527, Annales patrio sermone scripti vulgo Pulcavae et Benesii continuatores anonymi, ed. Palacky Fr., Prage 1829 (stanowi t. III.: Pelzel et Dobrowsky, SS. rr. boh., *zob.* Nr. 5885).

7000. **Cuthenus Mart.**, Kronika o založenj zeme ceské a prawnych obywateljch zeume (do r. 1527), w Praze 1535, 1585, 1817.

7001. Palacky Fr., Würdigung, *zob.* Nr. 5888.

7002. Cricius And., De afflictione ecclesiae, Crac. 1527, *zob.* Nr. 7061.

7003. Decius Jod., Sendbrieff von der grossen Schlacht und sigg so Kü. Ma. von Poln volk in Litten am 27. tag Januarii des 1527 Jars mit den unglaubigen Tartern gehabt hat, Crac. 1527 DS., *zob.* Nr. 6957.

7004. Zeyttung neve aus Polen (dwa wydania) 1527 DS.

7005. Sauromanus Georg., Ad christianos principes de concordia oratio et Pyrser M. ad A. Cricium epist., Crac. 1528 DS.

7006. **Herberstein Sig.** († 1566, poseł w Moskwie 1517 i 1525), Rerum moscovitarum commentarii Russiae et quae nunc eius metropolis, Moscoviae, brevissima descriptio et de religione eorum, 1. ed. Viennae 1549; 2. ed. Basileae 1551; 3. ed. Ant. 1557; 4. ed. Venetiae 1580; w dziele: Pistorii Pol. Hist. Cor. I.; Rr. moscov. SS., Frankof. 1600; Starczewski, SS. rr. ruth. I.

7007. Herberstein Sig., Moscov. wunderb. Historien, Basilea 1563, 1567, Frankf. 1589, 1618 (przekł. Pantaleona)

7008. Herberstein S., Notes upon Russia translated and edited with notes and intraduction by R. H. Major, London 1851 t. 2.

R: Zieliński, Komentarz Herbersteina o Rosyi, wyszły w r. 1851, Bibl. warsz. 1851 III.

7009. Herberstein S., Selbstbiographie (1486—1553), 1. ed. s. l. et a.; 2. ed. Kovachich, Sammlung I.; 3. ed. Korajan, Fontes rerum austriacarum I., Wien 1855.

7010. Herberstein Sig., Actiones suae a puero, Viennae 1558; — Tenże, Brevis commentariolus, Viennae 1560; — Tenże, Verzeichnt die Personen mit denen ich in Potschaften geschickt worden, b. r.; — Tenże, Defensio iniusta delatorum, Viennae s. a.; — Tenże, Beschützung der unrecht beschuldigten, b. r.; — Tenże, Auf vorige Herrn Sigm. Herberstein weitere Beschützung, b. r. (DS.) (Por. **E.** IX.: Herberstein).

7011. Briefwechsel des Freiherrn Sigismund von Herberstein mit dem Herzog Albrecht von Preussen, von Johannes Voigt, Archiv f. Kunde öst. Geschichtsquellen, Wien 1857 XVII.

7012. **Adelung** Lebensbeschreibung Herbersteins, Petersb. 1818.

7013. **Krones**, S. von Herberstein, Mitth. des hist. V. für Steyermark 1871, Odb., Graz 1871.

7014. Schober K., Sigmund Freiherr v. Herberstein, Hist. Bibl. f. d. Jugend, Wien 1878.

7015. Bauer, Żurn. nar. prośw. 1870 Nr. 3.

Zob. Nr. 5279.

7016. Faber Joannes, Moscovitarum religio, 1. ed. Basilea 1541; 2. ed. Starczewski, SS. rr. ruth. I.

7017. Jovius P., Moschovia, Basileae 1561 (niem. przekład p. t. Die moscov. Chronica, Francof. 1576).

7018. Jovius P., Historiarum sui temporis libri XLV. (1498—1513, 1521—1527), 1. ed. Flor. 1548 (wiele wydań i tłómaczeń).

7019. Jovius P., Illustrium virorum vitae, Flor. 1549; — Tenże, Elegia clarorum virorum, Ven. 1546.

7020. Dwa kalend. pol. na rok 1528 i 1529, op. Celichowski Z., Warta 1874—1875, Odb., Poznań 1874

7021. Zaborowski S., De Coelibatu, Crac. 1528 DS., *zob.* Nr. 6906.

7022. **Grunau S.** (do 1529), Preussische Chronik, hrsg. I. von M. Perlbach, II. Philippi, III. Wagner P., Leipzig 1876 (Die preuss. Geschichtsschr. des XVI. u. XVII. Jahrh.).

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1890.

7023. Tettau, Die Glaubwürdigkeit d. Chronik des Simon Grunau, Beitr. z. Kunde Preuss. N. F. 1837 I.

7024. Thiel A., De Thomae Tretori historiae Warmiensis fontibus quaeque imprimis ipsi cum Simone Grunavio ratio intercedat, Brunsbergae 1869.

R: Krosta Fr., Altpr. Monatschrift VI.

7025. Łukaszewicz X. M., Kronika Jarosława i archiwa królewieckie, Bibl. warsz. 1856 III. (Por. Zeissberg, Poln. Geschichtsschreiber str. 41 nota 6).

7026. Dantiscus Joannes, De nostrorum temporum calamitate Sylva, Bonon. 1529, 1530 DS.

7027. **Dantiscus J.**, Victoria moldavica, Lovanii 1531, 1574 DS. (także: Opus histor., Basilea 1541); — Epistola de Victoria Sig. I., Pistorii Pol. Hist. Cor. II.

7028. Dantiscus J., La grande victoire du roy de Pologne contre vayevode duc de Muldavie, 1. ed. Aug. 1531, (przekł. z łac.) Paryż 1531, Autogr. w Paryżu 1880.

7029. Sacharinus Stanisl., Descriptio cert. cum Petro pal. Mold., b. m. dr. 1531 (1535); — Parmenius L., De triumpho ad Obertinum 1531; — Cricius A., Threnodia Valachiae, Crac. 1531 (DS.), *zob.* Nr. 2765.

7030. Hegendorfinus, Encomium terrae Polon., Crac. 1530.

7031. Cricius A., Oratio in postul. Sig. Aug., Crac. 1530.

7032. **Łaski Jan** († 1531), Zeissberg H., Łaski Joannes Erzbischof von Gnesen und sein Testament, Sitzungsberichte der Wiener Akad. LXXVII., Odb.; Wien 1875.

R: Maurer R., Przew. nauk. lit 1875.

7033. Strucius, Lasci archiepiscopi Epicedium, Crac. 1531 DS.

7034. **Frank Sebastian**, Cronica der Türken, Augsburg 1530, Nürnberg 1530 (wiele wydań w XVI. w.) DS.

7035. Cario Joachim, Chronica fleissig zusammengezogen meniglick nützlich zu lesen, Wittemb. 1532, Nürnb. 1547 (Cont. J. Funk ad 1566); tłóm. łac.: Bon. 1537, Paris 1548 (Cont. do 1547) DS.

7036. Pribenius Vinc., De origine Slavorum, Venet. 1532 DS.

7037. Wicelius Georg, De doctrina et mor. sectae Luther., edd. Cervus, Crac. 1532; — Vio Th., Adversus Luther. Opuscula, Crac. 1534 (DS.).

7038. Hegendorfinus, De educandis puer. nob., Crac. 1533; — Tenże, Leges et instit. novae acad. posnaniensis 1522 *(Inne dzieła por.* **E.** *Wiek XVI. Spis alfab.)*; — Troper And., Oratio ad pubem studiosam polonam, Crac. 1532 (DS.).

7039. Glareanus, De geographia, Friburg 1533, 1538, 1543, 1551 DS.

7040. **Nestora** kontynuacya do r. 1534, Sofijskaja wtoraja lietopis 1392—1534, Poln. Sobr. VI.; Ogławenije wtoroj połowiny litopisi woskresienskoje, tamże VIII., *zob.* Nr. 6188.

7041. **Wapowski Bernard** z Rachtamowic (* 1450 † 1535), Dzieje Korony polskiej i W. ks. litewskiego od r. 1389 do 1535 ze świeżo odkrytego spółczesnego rękopismu, z języka łacińskiego na ojczysty przetłumaczył, przypisami objaśnił, poczet rzeczy i osób dodał Mikołaj Malinowski, t. 4 (wyszły I.—III. od r. 1386—1463), Wilno 1847—49.

R: Baliński M., Bibl. warsz. 1847 I.; Kostrowiec, Tyg. petersb 1847 XXXV.; Wilkoński Aug., Dzwon literacki, Warsz. 1846—7, oddz. I. t. III.

7042. Wapowski B., Chronicorum Bern. Vapovii pars posterior 1480—1535, ed. Szujski J., SS. rr. polon., Kraków 1874 II.

R: Pułaski K., Bibl. warsz. 1874 IV.; Hirschberg *zob.* Nr. 7048.

7043. Wapowski B., Fragmentum Sigism. Reg. Pol. res gestas Cromeri descrip. posteriores continuans, Coloniae 1589 (Cromeri Polonia).

7044. Wapowski B., Oratio c. Serenissimo D. Sig. I. in reditu ex Lithuania, Crac. 1523 DS.

7045. Der Wapowski-Brief des Coppernicus und Werners Tractat über die Praecision, hrsg. v. Günther, Mitth. des Coppernicus Vereins für Wiss. u. Kunst zu Thorn 1880 II. Heft.

7046. Wapowski Bernard, Ossol. Wiad. hist. kryt. I.; O kronice polskiej Wapowskiego, Pam. warsz. Bentkowskiego 1818.

7047. Schmitt H., O Bernardzie Wapowskim i jego kronice, Dz. lit. 1870.

7048. **Hirschberg A.**, Kronika Bernarda Wapowskiego, Ruch lit. 1874—1875.

7049. **Lukas St.**, Rozbiór podługoszowej części kroniki B. Wapowskiego, Roz. fil. histor. akad. um. krak. 1879—1880 X.—XII., Odb., Kraków 1880.

R: Finkel L., Bernard Wapowski, Przew. nauk. lit 1880.

7050. Łukas St., O rzekomej wyprawie na Turka r. 1497, przyczynek do dziejów Jana Olbrachta i do ocenienia kroniki B. Wapowskiego, Album młodzieży polskiej pośw. J. I. Kraszewskiemu, Odb., Lwów 1879.

7051. **Finkel L.**, Marcin Kromer, Kraków 1843 (Wapowski Bernard, Dod.).

7052. Carmina et scripta gratulatoria in nuptias Joachimi d. Brandeburg c. Hedviga, filia Sigismundi Reg. Pol. 1535 (Por. **E.** 1535: Koźmin).

7053. Polidamus Val., Historia de rebus gestis Bohemorum, Crac. 1535 (Por. **E.** wiek XVI.: Spis alfab.).

7054. **Tomicki P.** († 1535), *zob.* Acta Tomiciana Nr. 6905.

7055. Ossoliński M., Piotr Tomicki, Wiad hist. kryt. I.

7056. Cricius A., Epitaphium Petri Tomicki, Crac. 1535; — Libanus Jos., Tomicii obitum, Crac. 1535; — Wrandt M., Elegia in obitum P. Tomicii, Crac. 1535, 1537; — Franconius, P. T. Epitaphium 1587; — Dantiscus, Epitaphia Tomicio, Crac. 1538 (DS.).

7057. Diarium domestici Petri Tomicki 1532—1536, wyd. Kętrzyński W., MM. P. V.

7058. **Johannis de Komorowo** († 1536), Tractatus cronice fratrum minorum obseruancie a tempore constanciensis concilii et specialiter de provincia polonia (ad 1503), hrsg. v. Zeissberg H., Archiv f. öst. Gesch. XLIX., Odb., Wien 1873; 2. ed. Joannis de Komorowo, Memoriale ordinis fratrum minorum, wyd. Liske X. i Lorkiewicz A. (do 1536, Cont. do 1614), MM. Pol. V.

R: X. L., Sybels H. Z. XXXI.; K Emil, Przew. nauk. lit. 1874 (1. ed.); Bostel F., Kwart. histor. 1887; Götting. Gelehrte Anz 1886 str. 944; Aten. 1887 I²; — Por. Liske X., Erklärung zur Ausgabe des Memoriale Joan. de Komorowo, Hist Jahrb. 1889 X.

Zob. Nr. 5809 i 6411.

7059. (Odrowąż Stan. i Łaski Stan.), Dalmati Dialogus de asiana diaeta, h. e. de comitiis Petricoviae habitis 1536 DS., *zob.* Nr. 2733.

7060. Narratio fundationis monasterii Montis Calvi Fratr. Ord. S. Benedicti, Crac. 1536; Powieść rzeczy istej o założeniu klasztoru na Łysej Górze, b. w. m. i r. 1540; Stanislaus, Historia imag. Częstochov., Crac. 1537; Valerianus, Historia crucis Christi in Lublin, Crac. 1537 (DS.).

7061. **Critii Andreae** († 1537) Carmina, ed. Casimirus Morawski (Corpus poëtarum Poloniae), Crac. 1888.

R: Jezieniecki M., Kwart. hist. 1889.

7962. Węclewski Z., O poezyach Krzyckiego, Pam. akad. um. 1874 I.; — Droba, Prz. pol. 1879.

7063. **Conciones** in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim de republica habitae a. d. 1537, wyd. Kętrzyński W., SS. rr. polon. IV., Odb., Kraków 1877 (wydawca sądzi, że autorem jest St. Górski), *zob.* Nr. 2509.

R: Zakrzewski W., Prz. kryt. 1877.

7064. Liske X., O autorze Conciones (przeciw Kętrzyńskiemu), Pam. zjazdu J. Długosza, SS. rr. pol. VI.

7065. **Bostel F.**, Orzechowski czy czy Górski? Kwart. hist. 1887.

7066. **Korzeniowski J.**, O autorach Żywotu Piotra Kmity i opisu kokoszej wojny, Pam. filol. i filoz.-hist. ak. VI., Odb., Kraków 1887.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1888.

7067. Kętrzyński W., Stanisław Górski, Prz. powsz. 1890 III.

7068. **Michajło Litwin**, Quaedam ad Lituaniam pertinentia ex fragmentis Michaelonis Litvani (fragmenty), Basilea 1615, Resp. Elzevir. 1642 (Por. Lelewela Dziejopisarstwo polskie, Polska, dzieje i rzeczy I. str. 10).

7069. Agricola G., De bello adv. Turcas, Basil. 1538; — Frankonius M., Ad Pol. regni proc. concord. declam., Crac. 1838; — Knobelsdorf E., De bello turcico, carm., Vittenb. 1539 (DS.).

7970. Italicius Zachariae Stanisl., Descriptio duorum certaminum Sigismundi cum Petro palatino Moldaviae (1538?) (**E.** b. r.).

7071. Chroscevski, In mort m Joannis de ducibus Lithuaniae ep. Posn., Lips. 1538; Frankonius, Toż, 1538 (DS.).

7072. Farkas And. (Lupus), Cronica de introductione Scytarum in Ungariam, Cracoviae 1538.

7073. Ad quarelam mercator. Cracov. responsum de mercatura 1539 DS.

7074. Aichler Stan., Epithal. Isabellae, Crac. 1539; — Bariensis F., De felici connubio epistola, Crac. 1539; — Klerik Stan., Na wesele, Kraków 1539; — Marszewski Seb., Epithalamium 1539; — Tenże, De ludis equestribus in nuptiis Is. et Joan., carm., Crac. 1539; — Szamotulski, In nuptiis, Crac. 1539; — Wrandl Mich., Epithalamium, Crac. 1539; — Szamotulski W., In nativ. Sigism. filii Regis Joannis et Isab., Crac. 1540; — Marszewski Seb., In ser. hungar. Regem Joann. I. obitum, Crac. (1540?) (DS.).

Zob. Nr. 2748.

7075. **(Annales)** Rocznik Kaspra Perzyńskiego 1410—1540, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

7076. **Kronika** 1507—1 41 spisana z rkp., Wójcicki, Bibl. star. pisarzy III.

7077. **Prodołżenja** lietopisi po woskresienskomu spisku 1354—1541, Poln. Sobran. VIII.. *zob.* Nr. 7077.

7078. **Stella Martinus,** De Turcarum in regno Hung. successibus 1543—44, SS. rr. hung. 1600; 2. ed. Schwandtner, SS. rr. hung.

Modrzewski A., De poena homicidii, zob Nr. 7136.

7079. Franconius Mat., Oratio ad Christiani orbis principes contra Turcas, Crac. 1541, 1542; — Tenże, Ad proceres Hungariae pro tuenda patria contra Turcas, Crac. 1542; — Tenże, Epistola de perfidia Turcarum, Crac. 1542; — Hillebrand Mich., Die erste christl. weise wider den Türcken, Crockaw 1542; — Janicius Cl., De bello adversus Turcas suscipiendo oratio, Crac. 1543, *zob.* Nr. 7088; — Langus J., De bello Turc. decernendo, Crac. 1543; — Lubelczyk A., Arma spiritualia contra Turcas 1543; — Marszewski Seb., Ad equites pol. de bello Turcis inf., Crac. 1543; — Przyłuski Jak., Ad equites pol. pro turc. bellum, Cracoviae 1541 (DS.).

7080. Orzechowski S., De bello adv. Turcas suscip., Crac.1543 (3 ed.), Bas.1551, Vien. 1662; — Tenże, Ad Sigis., Turcica secunda, Crac. 1544 (Turcicae duae 1594); — Orzechowski S., O ruszeniu ziemie przeciw Thurkom, Kraków 1543; — Oksza, Na Turka, przekł. Januszowskiego 1590 (Turcyki, wyd. Bibl. pol. Turowskiego, *zob.* Nr. 5987); — Oration an Sigis. die Krügsrüstung w. Türcken, b. m. dr. (2 ed.) 1544 (DS.), *zob.* Nr. 7163.

Zob. Nr. 2772.

7081. Rey M., Krótka rozprawa między panem, woytem i plebanem, Kraków 1543 DS.

7082. **Beschreibung** des Einzugs zu Krakau als Elisabeth eingehelet werden, 1543; — Beschreibung der Hochzeit Sig. August mit Elisabeth, b. w. m. 1544; — Cernota Christophorus, Apparatus nuptiarum Sig. Augusti, Venetiis 1543; — Franconius, Epithalamion, Crac. 1543; — Janicius C., Epithal., Crac. 1543; — Langus J., In nupcias, Cr. 1543; — Reisacher Bart., Epithal., Viennae 1543 (**E.** VIII.); — Roysius, De apparatu, Crac. 1543; — Sabinus Georg, De nupciis, Crac. 1543; — Szamotulski Vences., In nuptiis. Crac. 1543; — Ticzinensis, In nuptias, Crac. 1543; — Vrancius Ant., Gratulatio 1543 (DS.); — Johannicius G., Panegyrici nuptiales Sigismundi Augusti, Cracov. 1605.

7083. Waga A., Wiadomość bibliogr. o dziełku niemieckiem, zawierającem szczegóły o weselu Zyg. Aug. w Krakowie 1543, Bibl. warsz. 1848 III.; — Przezdziecki, Jagiellonki I., *zob.* Nr. 2777—2778.

7084. Costensis Mat., Cohortatio sarmat. Eccl. ad antiquae religionis observ. (i Bogarodzica z komment.), Crac. 1543 DS.

7085. Franconius, Declamatio de peste, qua a. 1543 Crac. afflig., Crac. 1543, 1545.

7086. Willichius Jodocus, De salinis crac. observatio, Crac. 1543 DS.

7087. **Kopernik M.** († 1543). Hipler F., Die Biografen des Nicolaus Kopernikus, Wien 1873, *zob.* Nr. 2449.

7088. **Janicki Clem.** († 1543), Vitae regum Pol., Antverp. 1563, Crac. 1565, 1566, 1568, 1573, 1574, 1575, 1605, Dantisci 1621, (p. t. Chronicon) Crac. 1631, 1634, Stendal 1670 (DS.), także: Pistorii Pol. Hist. Cor. II.; — Janicki Kl., Icones książąt, Krak. 1605; — Tenże, Vitae archiep. gnesn., ed. Trzecieski, Crac. 1574 (Inne poezye, por. **E.** wiek XVI.: Spis alfab. i pod r. 1538, 1542, 1543; Przełożył Syrokomla w I. t. Przekłady poetów pol. łac., Wilno 1851; Wszystkie utwory wyd. Ćwikliński L. w Corpus poetarum Poloniae, *zob.* Nr. 7061), *zob.* Nr. 7079.

7089 Proboszczowicz Piotr, Przejrzenie przygód światowych na r. 1544, Kraków 1544 (tożsama r. 1547).

7090. (Noty) Do lat 1511—1544, Z rękop. Czackiego, Grab., Oj. Sp. I.

7091. Pannoniae luctus, quo principum aliquot virorum funesti casus deplorantur, Cracov. 1544 impressus, Viennae 1798.

7092. Orichovius Stan., Baptis. Ruthenorum, Crac. 1544, *zob.* Nr. 7163.

7093. Lubelczyk A., Baptismus Armenorum, Crac. 1544 DS.

7094. **Die mittlere** Chronik v. Oliva 1356—1545, SS. rr. pruss. V., *zob.* Nr. 6495.

7095. **Elżbieta** królowa († 1545), Carmen funebre. Crac. 1545; — Epicedia de morte, Pragae 1545; — Franconius M., Oratio in obitum, Crac. 1545; — Langus J., In divam princ. Elisab., Crac. 1545; — Leander Joh., Epicedion, Viennae 1545 (**E.** VIII.); — Nauseas Frid., Concio funebris, Viennae 1545; — Przyłuski Jak., Funebre carmen, Crac. 1545; — Szamotulski Venc., In funere, Crac. 1545; — Ticzinensis G., Ad Sig. R. Pol. in fun. Elisabethae, Crac. 1545; — Holtorpius Bern. Epicedion, Regiomonti 1546 (DS.).

Decius Jodocus († 1545), zob. Nr. 6957.

7096. Andronicus Tranquillus Dalmata, Ad optimates pol. admon., Crac. 1545, 1584, *zob.* Nr. 7059.

7097. Rapagelan, De ecclesia eiusque notis, Regiomonti 1545; Katechismus in preuss. Sprache (po niem. i staroprusku), Królewiec (2 ed.) 1545 (DS.).

7098. Orzechowski St., Pro eccl. Chr. ad Sam. Maciejowski et Jac. Prilusius ad M. Luther, ad consor. hort., Crac. 1546; — Tenże, Ecclesiae contra M. Luther defensio, Crac.

1546; — Prilusius J., Carmen hort. ad M. Lutherum, Crac. 1546 (DS.).

7099. **Stancarus Franc.**, Ex serie vel historia mundi, tractatus de decem captivitatibus Judaeorum, Venet. 1543; — Tenże, Opera nuova della reformazione, Basil. 1547; — Tenże, Conciliacio quorundam locorum scripturae (Epist. Jacobi?) 1547 (DS.).

7100. **Seklucyan Jan**, Wyznanie wiary (około 1540—1541); — Tenże, Katechizm, Królewiec (1547—1568) [Tenże, Oeconomia czyli gospodarstwo 1546, przedruk *zob.* Nr. 6003].

7101. **Lasko J.**, Defensio verae doctrinae de Chr. incarn., Bonae 1535; — Tenże, De fug. pap. illicit. sacris 1546 (DS.).

7102. Modrevius A., Oratio de legatis ad concilium, Crac. 1546; — Tenże, Ad populum querela, *zob.* Nr. 7136.

7103. **Annales** Mansionariorum Cracoviensium 1138—1547, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.

7104. **Spominki** pilzneńskie 1486—1548, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

7105. Dantiscus J. († 1548), Vita Joannis Dantisci, ed. Joan. Ern. Schmied, Gedani 1693; 2. ed. Preuss. Lieferung I., *zob.* Nr. 4678, 5999; — Knobelsdorf, Epicedion 1548 DS.

7106. **Sigismundus I.** († 1548), Kromer, Oratio in fun. Sig. I., Crac. 1548, Mogunt. 1550, 1558, 1568, 1582, Polonia 1589 (DS.); Pistorii Corpus III.; — Kromera mowa na pogrzebie Zygm. I. w celn. wyimkach, Pam. krak. 1830 II.; — Maciejowski S., Sermo in fun. Sig., Crac. 1548; — Maciejovius et Cromerus, De Sig. I. paneg. funebr., Moguntiae 1550; — Maciejowski, Ein Epistel v. Sig. I., Mogun. 1551; — Orzechowski St., Funebris oratio Sigism., Crac. 1548, Venet. 1548 (DS.), Cracoviae 1668, Pistorii Corpus III.

7107. **Franconius M., Nachr. vom tödlichen Abgang Sig. I., Krak. 1548; Tenże, Oratio in mortem Sigism., Crac. 1548; Gundelius, In mortem Sig., Crac. 1548; Knobelsdorf, Pol. Sig. I. epicedion, Crac. 1548; Lang Joan., In obitum Sig. I., Crac. 1548; Phaedrus Sig., Epiced. in mortem Sig. I. Aug. Vind. 1548; Prilusius Jak., Epitaphia divo Sig., Crac. 1548; Royzius, Hist. funebris in obitu Sig., Crac. 1578; Ticzinensis Georg., Ad Sig. Aug. in fun. Sig. I., Crac. 1548; Tricesius A., El. in mortem Sig. I., Crac. 1548; Wolski Marc., Oratio in fun. Sig. I. (druk?) 1548; Faletus Hier., Oratio nec in fun. Sig. I., Ven. 1558 (DS.).**

7108. Starowolski Sz., De rebus Sig. I., Crac. 1616, *zob. Wiek XVII.*

Zob. Opracowania.

7109. **Georgiewicz**, Disputationis cum Turca descrip., Crac. 1548; — Tenże, Rozmowa z Turczynem o wierze, Kraków 1548; — Tenże, Prognoma in praesagium Musulm., Crac. (1551); — Tenże, Wieszczba tureckich obrzezańców, b. m. i r. (przekład Prognoma) 1548; — Tenże, Libellus res Turcarum tradens, Roma 1552; — Tenże, De turc. moribus, Lugd. Batav. 1553 (może 1555?), 1558, Paris 1566, Lugd. 1578; — Tenże, Türckenbüchlein, übers. v. Joh. Zschorn, Strasburg 1558; — Tenże, De origine Turcarum, Vitenbergae 1560, 1562, 1580, 1592; — Tenże, Erzehlung der Türck. Kayser mit Vorr. Melanchton, Wittenberg 1560 (DS.).

Górski St., Acta Tomiciana, zob. Nr. 6905.

7110. **Freibergk Joh.**, Preussische Chronik (bis 1548 mit Notizen bis 1571), hrsg. v. Meckelburg A., N. preuss. Prov. Blätter I.—VI., Odb., Königsberg 1848.

Zob. Nr. 5870, 5871.

7111. Łaski H., Innocentia Alberti I. exposita 1548 DS.

7112. Chronik der Stadtschreiber von Posen 1389—1752 (najwięcej zapisek 1535 do 1625), hrsg. v. Warschauer A., Ztschr. d. Gesell. f. Provinz Posen, Odb., Posen 1888.

R: Bostel F., Kwart hist. 1889; K. L., Lit. Centralbl. 1888 Nr. 50; Perlbach, Deutsche Lit.-Zeit. 1889.

Chwalczewski St., zob. Nr. 7221.

7113. Zapiski Litwina, sługi i wychowańca Zyg. Aug., Bibl. Ossol. 1868 XI.

7114. Próbki dowcipnisiów XVI. wieku (o Zygm. Aug., o Barbarze, opis ogrodu wileńskiego 1550, o Bonie), Narbutt, Dzieje Litwy IX.

7115. Nieznane polskie i łacińskie wiersze politycznej treści 1548—1551, wydał Korzeniowski J., Pam. słuch. uniw. krak. 1886.

R: Chmielowski P., Ateneum 1886 II, (p. t. Czy to nie wiersze Reja?).

7116. Narzekanie smutnej matki Korony Pol. przez Seklucyana, Królewiec 1549 DS.

7117. Hosius Stan., Verae Christ. doctr. prop., Antverp. 1549; — Lwowczyk Jan, De matrimonio neque licito neque valido inter haer. et cath. 1549; — Szczodrkowicz Stan., Rozmowa przeciw Luteranom, Kraków 1549; — Cosmius J., Epistola ad concionatores, Crac. 1549 (DS.).

7118. Lasco J., De sacr. eccl. brevis tractatio, Londini 1549, 1550.

Orzechowski S., Epistola de coelibatu, zob. Nr. 7163.

7119. **Łaski Stan.** (wda sieradzki † 1550), Prace naukowe i dyplomatyczne, wydane z rękop. Muzeum wileńskiego, z przedmową Mikołaja Malinowskiego, z dod. dzieł Jana Tarnowskiego, Wilno 1864.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1866 I.

7120. **Rocznik** Stanisława Naropińskiego 996—1550, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

7121. Bernard Pretwicz i jego apologia na sejmie 1550 r., spisał Lubomirski J. T., Bibl. warsz. 1866 III.

7122. Appachanie (czy z Napachania Ant.?), An licet Regi Sig. Aug. incorpor. Ducat. Lithuan. (?) 1550 (DS.).

7123. Oratio de inauguratione Barbarae Reg., Crac. 1550; — Sylvius Const., Comment. regiae pompae in coron. Barbarae, Crac. 1550 (DS.).

7124. Sabinus G., De nuptiis Alberti Marchion., Regiom. 1550 DS.

7125. Hochmeisterthum des teutsch. Ordens in Preussen 1550 DS.

7126. **Maciejowski S.** († 1550), Lang J., In obitum M., Crac. 1550; — Roysius, Naenia in fun. M., Crac. 1550 (DS.).

7127. **Barbara Regina** († 1551), Narzekanje królowej na nyeszcześcye po śmierci, Krak. 1551; — Royzius P., Ad inclyt. Sig. Aug. carmen cons., Crac. 1551; — Ticzinensis, Oratio inter exequiarum solemnia reginae Barbarae, Rom. 1551 (DS.); — Napis nad grobem zacnej królowej Barbary Radziwiłłówny, niegdy będącej królowej polskiej, Kraków 1558 (z pierwodruku wznowiła r. 1880 w Warszawie Urszula Przyborowska).

7128. **Horner T.**, Livoniae historia in compendium ex annalibus contracta, 1. ed. Regiomont. 1551; 2. ed. Wittenberg 1562; 3. ed. cura Bergmanni, Ruinae 1802; 4. ed. Napiersky, SS. rr. Livon. II.

7129. **Maeletius Joann.**, Libellus de sacrificiis et idolatr. veterum Borussorum, 1. ed. jako dod. do Hornera Livoniae hist. 1551, 1562; 2. ed. popr. przez Hieronima Melecyusza (Regiom.) 1563; 3. ed. p. t. (Oderborn) Paul, De Russorum religione, Et J. Melotis, De sacrific. Borussorum, s. loco (Rostochii) 1582; 4. ed. Guagnini, Rr. pol.; 5. ed. Chytraei Epist., Hannoviae 1614; 6. ed. Respubl. Mosc., Lugd. Batav. 1630; 7. ed. Acta Borussiae II.; 8. ed. SS. rr. Livon. II.

7130. Maeletius Hier., Beschreibung der Sudawen auff Samlandt sammt Ceremonien (Królewiec), b. w. r. (E. D. VIII.).

7131. **Sembrzycki J.**, Die Lycker Erzpriester Johannes und Hieronymus Maletius u. d. ersten Brief De sacrificiis et idolatria Borussorum, eine Quelle für Ostlitauen (Odb. z Altpreuss. Monatsch.), Król. 1888.

R: Perlbach, Kwart. hist. 1890.

7132. Aurifaber And., Succini historia, Königsb. 1551 DS.

7133. **Modrzewski A. Frycz** († ok. 1569), Commentariorum de republica emendanda libri, Crac. 1551, Basil. 1554, 1559 (DS.).

7134. Modrzewski, O poprawie Rzeczypospol., ksiąg czworo, tł. C. Bazylik, z przedmowami Wolana i Budnego, Łosk 1577; 2. ed. Wilno 1770; 3. ed. Bibl. polska Turowskiego, Przemyśl 1857; 4. ed. Bibliot. mrówki. Lwów 1882 (t. 156—160).

7135. Modrzewski, Von Verbess. des gem. Nütz, V. Bücher, Basil. 1557 DS.

7136. Modrzewius Andr., Lascius sive de poena homicidii, Crac. 1543; — Tenże, Ad archiepiscopos, episc., presb., Oratio III., De poena homicidii, Crac. 1545; — Tenże, Ad senatum, Crac. 1545; — Tenże, Ad Sigism. I. de contemptione legis 1546; — Tenże, Ad populum plebemque polonam 1546 (DS.).

7137. Modrzewski A., Dialogi de utraque specie coenae 1550; — Tenże, Narratio historica, quae per Stancarum iam denuo in Pinczovia sunt acta, Pinczoviae 1561; — Tenże, Narratio simplex rei novae, Pinczoviae 1561; — Tenże, Orichovius sive depulsio calumniarum, s. l. 1562—1563 (DS.).

7138. De Primatu Papae (Modrzewski?), Pińczów 1558 DS.

7139. J. Karłowicz, Rękopis hiszpańskiego przekładu księgi o wojnie A. Fr. Modrzewskiego, Prace filologiczne, Warszawa 1885 tom I. zesz. I. 159—161.

7140. Wiad. o życiu Modrzewskiego, Tyg. wileński 1816; Ossolinski, Wiad. hist. kryt. t. IV.; Szaniawski X., Posiedzenie król. warsz. uniwers., Warsz. 1819; Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

7141. Nowicki Stef., A. Frycz Modrzewski, Gazeta codzienna 1856, Odb., War. 1857.

7142. **Małecki A.**, Modrzewski And. Frycz, Bibl. Ossol., Lwów 1864.

7143. Łoziński Br. Słowo za Modrzewskim, Przew. nauk. lit. 1875.

7144. Knapiński, And. Frycz Modrzewski jako teolog (z encyklopedyi kościelnej t. XIV.), Warsz. 1881.

R: A. R., Niwa 1882.

7145. **Dyiewski E.**, Frycz Modrzewski i najświeższa ocena jego działalności, rzecz hist.-kryt., War. 1881; — Tenże, Andriej Fricz Modrzewskij, polskij politiczeskij pisatiel epochi rieformacii, czast I., Warsz. 1883.

R: Jasieńczyk, Prz. powsz. 1884 III.; Prawda 1882 Nr. 6, 1883 Nr. 10.

7146. **Tarnowski St**, Frycz Modrzewski, O poprawie Rzeczypospolitej, Przegl. P. R. 1868 IV.; Studya, *zob.* Nr. 6877.

7147. **Maricius Simon**, De scholis seu Academiis, Crac. 1551.

7148. Jeżowski M., Wiadomość o życiu i pismach Szymona Maryckiego

z Pilzna, Progr. szkoły na Żeliborzu w Warszawie 1825; — Lewicki J. Progr. gimn., Przemyśl 1885; — Tarnowski St., Studya, *zob.* Nr. 6877.

7149. **Kmita Piotr** († 1551), Vita add. Ann. Orichovii in Joannis Dlugossi historiae libri XIII., *zob.* Nr. 5968 i 7163; 2. ed. Orzechowski St. (?), Annales ad vitam Pet. Kmitae, Lipsiae 1742; — Derszynyak, Ep. Petri Cmitae, Crac. 1553 DS.

7150. Gołębiowski S., Wiadomości do życia Jana Tarnowskiego i Piotra Kmity, Bibl. war. 1852 IV.; — Wójcicki K., tamże 1865 II.

7151. **Korzeniowski J.**, O autorach żywotu Piotra Kmity, *zob.* Nr. 7066.

R: Przegl. pol. 1887 IV.; Przegl. powsz. 1888 III.

Kromer M., Rozmowa dworzanina z mnichem, zob. Nr. 7188.

7152. **Bielski Marcin** († 1575), Kronika świata, Kraków 1551, 1554, 1562, 1564, 1582.

7153. Bielski M., Żywoty filosofów, Kraków 1535.

7154. Bielski M., Sprawa ryc., Krak. 1569; — Tenże, Sejm niewieści, Krak. 1586, 1595 (także Wójcicki, Arch. dom., War. 1865); — Tenże, Sen majowy pod gajem, Krak. 1586; — Tenże, Rozmowa proroków, Krak. 1587 (DS.).

Kronika polska, zob. Joachim Bielski pod Nr. 7592.

7155. O drugiej edycyi Kroniki świata Bielskiego Marc., Pam. warsz. Bentkowskiego 1821; Jireczek J., Chronograf Vrchobreznickij, Praga 1879 (o tłóm. serbskiem z r. 1650).

7156. Wisłocki Wład., Dwie rzadkości bibliograficzne Mar. Bielskiego: Sen majowy jednego pustelnika, Rozmowa dwu baranów o jednej głowie, Przew. nauk. lit. 1873, Odb., Lwów 1873.

7157. Bielscy Marcin i Joachim, Ossol., Wiad. hist. kryt. t. I.; Marcin Bielski, Tyg. pol., Poznań 1840 III; Przegl. warsz. 1841 t. I.; Życiorysy znakomitych ludzi, Wójcicki, Warsz. 1849—1850 I.

7158. Sobieszczański, O Bielskich (z wizerunkiem Marcina), Album liter. Wójcickiego 1849; — Tenże, Bielski M., Tyg. ill. 1861.

7159. **Pawiński A.**, Marcin Bielski przed sądem królewskim w Piotrkowie, Bibl. warsz. 1872; — Tenże, O Marcinie Bielskim nowe szczegóły, Tyg. ill. 1880.

7160. **Wisłocki W.**, Gwalter Burlej i Marcin Bielski, Roz. fil. hist. ak. VI., Odb., Kraków 1878; — Tenże, Wisna-Wistka, św. Floryan, ks. dr. Wyszuka i Marcin Bielski, Prz. pow. 1889 I.

7161. **Dubravius Jan**, Historia regum Bohemiae, Postrannae 1552, Hanov. 1602.

7162. Otrywok lietopisi po woskresenskomu Nowoierusalimskomu spisku 1445—1552, Poł. Sobr. VI.

7163. **Orzechowski St.** († 1567), Annales Poloniae (1548—1552), Dobromil 1611; 2. ed. Gedani 1643; 3. ed. Gedani 1696; 4. ed. Dlugossi Historiae libri XIII., 1712, *zob.* Nr. 5968; 5. ed. Annales secundum codicem gymn. R. Thorunensis, ed. Comes T. Działyński, Posnaniae 1854.

Zob. Nr. 7063.

7164. Orzechowski Stan., Kronika przez Zygm Alex. Włyńskiego przetłóm. z łac., Kraków 1767; 2. ed. Warsz. 1805, Wybór pisarzy polskich, *zob.* Nr. 5971; 3. ed. p. t. Dzieła, Wrocław 1826, *zob.* Nr. 7169; 4. ed. Bibl. polska Turowskiego 1856 (Taż sama ed. z datą: Ostrowo 1860).

Turcicae, zob. Nr. 7080.

Funebris oratio Sigismundi I., zob. Nr. 7107.

Żywot Jana Tarnowskiego, zob. Nr. 7231.

Panegyricus nuptialis Sigism. Aug., zob. Nr. 7176; Joannis Tarnovii, zob. Nr. 7231.

7165. Orzechowski, Fidelis subditus, Crac. 1584, Leopoli 1632, Crac. 1639, 1684, Vars. 1697, 1698, 1763; — Tenże, Ad Regem proceres in com., Vars. 1556, *zob.* Nr. 7204; — Tenże; Dyalog albo rozmowa około egzekucyi korony polskiej, *zob.* Nr. 7242; — Tenże, Quincunx, *zob.* Nr. 7242; — Tenże, Ziemianin, *zob.* Nr. 7252; — Tenże, Wizerunek utrapionej Rpltej, Dobromil 1612, 1616, 1629.

7166. Orichovius S., De lege coelibatus contra Siricium, Basil. 1549, 1551 (DS.); — Orzechowski Stan., Des berühmten St. Orzechowski Rede vom Cölibats-Gesetze, Rom 1783.

7167. Orzechowski St., Oratio pro ecclesia Christi, Crac. 1546; — Tenże, Baptismus Ruthenorum, *zob.* Nr. 7092; — Tenże, Diatribe contra calumn. ad And. Mietkicium, Crac. 1548; — Tenże, Conclusiones in haereticos, b. m. i r.; — Tenże, Ad Julium III. epistola, *zob.* Nr. 2864; — Tenże, Oratio ad Bernardum Bonioanem, Crac. 1561; — Tenże, Confesio habita a. 1561, *zob.* Nr. 7232; — Tenże, Chimaera sive de Stancari vita, *zob.* Nr. 7532; — Tenże, Ad Uchanscium Fricius, *zob.* Nr. 7103 i 7432; — Tenże, Dissertatio Laurent. Siradiensis, Crac. 1563, (Por. E. Wiek XVI.: Spis alf.).

7168. Orzechowski St., Apocalipsis, Crac. 1626; 2. ed. Idea Apocaliptica, Vars. 1763 (Także: Suada latina Danejkowicza Ostrowskiego 1747); Tenże, Wielkiego Turka listy, Krak. 1628; Tenże, De institutione regia, Vars. 1696.

7169. Orzechowski St., Dzieła w niektórych przedmiotach pisane, tłum. Włyński Z. A., Wrocław 1826, t. 2.

Treść: I. Kroniki polskie od zgonu Zygmunta I., Mowy; II. Mowy, Wychwalnik weselny Zygm.

Aug. kr. pol., Obrona za pogrzebem Zygm. Jagiellona, List M. Kromera do króla i Rycerstwa, Sen na jawie i biografia Orzechowskiego.

Zob. Nr. 2864, 2895, 2940, 2966, 2993.

7170. **Ossoliński J. M.**, Wiadomości historyczno-krytyczne, Kraków 1819—22.

7171. **Kubala L.**, Orzechowski Stanisław i wpływ jego na reformacyą, Lwów 1870.

R: Kraj, Kraków 1870 Nr 20–22.

7172. **Brandowski A.**, De Stanislai Oxii Orichovii Annalibus Polonicis, Commen. hist. phil., Berolini 1860.

7173. Tarnowski St., Studya z XVI. wieku, *zob.* Nr. 6877.

7174. **Münster Sebastian** (1489—1552), Cosmographia universalis, po niem. 1543, 1550, 1628, po łac. 1559 (wiele wydań).

7175. Zamysłowskij, Opisanije Litwy, Samogitii, Russii i Moskovii, Sebastiana Münstera (XVI. wèka) (ok. 1555), Żurn. min. nar. prośw. 1880, t. 211, str. 66—123.

7176. **Kurtze Beschreibung der Hochzeit** des Königs aus Pole.., b. w. m. 1553; — Schroeterus, De nupciis Sig. Augusti et Cath., Crac. 1553; — Colosvarinus Em., De tercio matrim. Sig. Aug. oratio, Crac. 1553; — Langus J., In nupc. Sig. Aug., Crac. 1553; — Orzechowski Stan., Panegyrici nuptiales Sig. Aug., Crac. 1553 (DS.), 1605 [Uroczystość i obrządki wesela Zygm. Aug. z Katarzyną (przekład Ossolińskiego), Bibl. Ossolińskich 1828 III.; Toż, Zbieracz liter. i polit. Józefa Mączyńskiego 1837 t. III.].

7177. Pieśń o weselu Najj. Zyg. Aug., Krak. 1553; Reichsacher Barth., Epith. Sig. Aug. et Cath., Vien. 1553; Royzius Pet., Ad proceres pol. de matrim. Regis, Crac. 1553; Tenże, De apparatu nupciarum, Crac. 1553 (DS.).

7178. **Fuggers** Ehrenspiegel. Jutrosiński M., De codice bibl. Vindob., qui inscriptus est Ehrenspiegel des Erzhauses Oesterreich a J. I. Fuggero a. 1555, Vratislaviae 1858 (Por. Ranke L., Zur Kritik neuerer Geschichtsschreiber).

7179. Schroeterus A., De fluvio Memelo permabili facto, Crac. 1553; — Tenże, Salinarum Vielicensium descriptio, Crac. 1553 (2 ed.), 1564 (DS.).

7180. **Kromer Marcin** († 1589), De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX. (ad 1506), 1. ed. Basilea 1555; 2. ed. 1558; 3. ed. 1568 (zmieniona); 4. ed. Pistorii Hist. Pol. Corp. II.; 5. ed. Coloniae 1589 (p. t. Polonia) (DS.).

7181. Kromer Marcin, Kronika, na język polski przełoż. przez Marc. Błażowskiego, 1. ed. Kraków 1611; 2. ed. Fr. Bohomolec, Zbiór dziejopisów t. III., Warsz. 1767; 3. ed. Bibl. polska Turowskiego, Sanok 1857, 1868.

7182. Kromer M., Miternächtischen Völker Historien, übers. v. Pantaleon, Basil. 1562 DS.

7183. Cromer Martin, Anotable exemple at God's Vengeance uppon a murdering king (tł. John Day) (o królu Popielu), b. r. (E. VII).

Kromer, Oratio in funere Sigismundi, zob. Nr. 7107.

7184. Kromer M., Polonia sive de situ et gente Polonorum, Col. 1577, 1578, Pistorii Pol. Hist. Cor. I., Col. 1589, 1594, Lugduni 1627, 1642, 1643 p. t. Respublica sive status Poloniae.

7185. Kromer M., Polska, czyli o położeniu, obyczajach, urzędach w Rpltej Polskiej, ksiąg II., przeł. Syrokomla, Wilno 1853.

R: Bartoszewicz J., Kromera Polska, przekład Kondratowicza, Bibl. warsz. 1855 I.

7186. Cromer Mart., Beschreibung des Königreich Polen, Leipzig, Danzig 1741.

7187. Secovius Nic., Regni Pol. brev. et comp. descriptio e Cromero, Neap. 1582 (po hiszp., Madrid 1588) DS.

7188. Cromerus Martinus, Sermo de tuenda dignitate, Crac. 1542; 2. ed. 1543; — Tenże, Epistola ad regem et proc. 1557, Paris 1564, Colon. 1589 (Toż po niem.: Sendbrieff an die künigl. Würde und die von der Landschaft der Kron. Pol., Ingolstadt 1558); — Tenże, O wierze i o nauce luterskiej rozmowa dworzanina z mnichem, Kraków 1553, 1554 (toż po łac.: De vera et falsa religione, Monachus 1561, 1568; po niem.: Von der falschen Religion 1560, Por. E. Wiek XVI.: Spis alf.); — Tenże, Apologia contra obtrectationes 1556; — Tenże, Orichovius sive de coniugio et coelibatu, Col. 1564 (DS.).

Zob. Nr. 2171, 2824, 2844, 2864, 2926, 2927, 2965, 3017.

7189. Ad vener. Mart. Cromerum Querela, Gedani 1552; Kromer, De tumultu Gedanensi lib. I., b. r. (E. Wiek XVI.) (DS.).

7190. O pismie Kromera dotąd nieopisanem, Pam. warsz. Bentkowskiego 1819; Marcin Kromer, Przyj. ludu, Leszno 1835.

7191. Kętrzyński W., Marcin Kromer o indygienacie pruskim, przyczynek do narodowości M. Kopernika, Przew. nauk. lit. 1880.

7192. Siemieński L., Marcin Kromer, Tyg. illustr. 1862, Portrety liter. t. I.

7193. **Eichhorn**, Der ermländische Bischof Martin Cromer als Schriftsteller, Staatsmann und Kirchenfürst, Zeitschr. für die Gesch. u. Alterthumsk. Ermlands 1869 IV.

R: Liske X., Marcin Kromer, biskup warmiński, dziejopis wieku XVI., Dz. pozn. 1869

Nr. 3—24; Dz. lit. 1869; Sybels H. Z. XXIII.; Powiadaj, Prz. pol. 1869 I.—III.

7194. Walewski C., Marcin Kromer (głównie przerobił Eichhorna), Bibl. war. 1873 I.—II., Odb.. Warsz. 1874 (pomn. dokumentami).

R: A. P., Przew. nauk. lit. 1874; Prz. kryt. 1874—1875; X. L., Sybels H. Z. XXXVI.

7195. **Finkel L.**, Marcin Kromer, historyk polski XVI. w., Rozpr. hist. fil. akad. XVI., Odb., Krak. 1883.

R: B-n, Tyg. illustr. 1883; Mazanowski A., Ateneum 1884 I.; Prz. nauk. lit. 1883; Kuryer pozn. i Warta 1883 (lipiec).

7196. Hipler Fr., Die deutschen Predigten u. Katechesen der ermländischen Bischöfe, Hosius u. Kromer, Köln 1885.

R: X. L., Kwart. hist 1887.

7197. **Boemus J.**, Mores omnium gentium (Russia, Liv., Polonia), Lugduni 1555 DS. (wiele wydań).

7198. Niemojewski Jak., Epitalamion Luc. Gorca ac Elis., Ostrog 1555 DS., *zob.* Nr. 2878.

7199. Opisanie wyjęte z dawnego rękopismu wyjazdu królowej Bony, Nowy pam. warsz. 1802 V.

7200. Dyaryusz podróży Zofii Jagiellonki 1556 r., z rękop. ogł. Lipiński T., Bibl. war. 1847 I.

7201. **Bernarda Aldany**, generała, Wyprawa na Węgry w r. 1548—1556, op. Rożański F., Prz. pol. 1882, Odb., Krak. 1882.

7202. **Lazius Wolf**, Rei contra Turcas gestae a. 1556 descriptio, Rr. hung. SS. 1600; Schwandtner, SS. rr. hung.; — Basilii Joannis Herold, Res contra Turcas 1556, tamże.

7203. **Lonicer Philipp.**, Chronicorum Turcicorum tomi tres et Callimachus, Hist. Vlad., Basil. 1556, Frankf. 1578, 1584 (DS.).

7204. Orichovius, Ad Regem, proceres etc. in com. Vars. 1556 DS.

7205. Elegia contra Lippomanum 1556; — In Aloj. Lipomanum, Liberii Crucis, Carm. etc. 1556.; — Trzyciecki A., De Lippomani ingressu, b. r. (1557) (DS.).

7206. Anzeigung (gründl.) und Erzelung eines Miracles A. Dzyergono Erz., Gnesen, datum Łowicz 1556 DS.

7207. **Otwinowski E.**, II. socynianin z Lesznika, Podróże i poselstwa polskie do Turcyi, a mianowicie: Podróż E. Otwinowskiego 1557 r., Jędrzeja Tarnowskiego komornika J. K. M. 1569 r. i poselstwo Piotra Zbarawskiego 1568 r., przygotowane do druku z rkp. przez Kraszewskiego J. I., Krak. 1860, *zob.* Nr. 2919.

7208. Barth Michał, Annaeberga libri tres, De Poloniae regibus disticha, Basilea 1557 DS.

7209. Lubelczyk J., Pieśń o niebezpieczeństwie, Cr. 1558; Pieśń o zimie 1557 n. ucz., Crac. 1561; Kurzer Bericht von d. hitzigen schweren Seuchen so in Preussen regieren, Königsberg, b. w. m. dr. 1557; Eine grausame Prophezeyung über Pollerland, Basil. 1557; Napomin. do chrześc. ludzy ziemie prusk., Królew. 1557; Nowiny, które się między Ces a Pap. przy Belliano stały, b. m. dr. (Królewiec) 1557 (DS).

7210. **Vergerius Paw.** (w Polsce 1556—7), Lac spirituale pro educandis pueris Nicol. Radivill et christ. religionis elem., Regiom. 1556; — Tenże, Dialogi quatuor de libro, quam Stan. Osius contra Brentium et Verge, b. m. dr. 1559 (DS.); — Briefwechsel zwischon Christof. Herzog v. Würtemberg und Vergerius, Tübingen 1875.

7211. **Sembrzycki J.**, Die Reise des Vergerius nach Polen, 1556—1558, Altpreuss. Monatschr. 1890 XXVII., Odb., Königsberg 1890.

7212. Wyznanie wiary Piotra Statoria (1559—1561), Ljubowicz. Ist. ref., War. 1883.

7213. Jenkinson, Voy. in to Russia 1557, 1558, Hakluyts R., Princ. navigations, London 1600; — Levenclavii J. (1557—1559), De Moscovitarum bellis adversus finitimos gestis Comentarius, Starcz. SS. rr. ruth. I.; — Adami Clementis, Anglorum navigatio ad Moscovitas, tamże.

7214. Hausmann R., Ein zeitgenossischer Bericht über die Grenzen der Russ. Staaten in der Mitte des XVI. Jahrh., Russ. Revue, Petersburg 1873 t. III.

7215. **Descriptio** belli 1558 contra Moschovia, Pistorii Corp. hist. III.

7216. **Bredenbach T. Olmen**, Belli Livonici 1558—64 historia, Starcz., SS. rr. ruth. I.

7217. Krasiński J., Comm. belli livonici, b. r. (E. VII.).

7218. Prophezeyung, wie es Polen ergehen wird von einem Manne 1558 zu Krakau, 1558; Przestrach na złe sprawy, Kraków 1558 (DS.).

Tarnowski J., Rationes, zob. Nr. 7231.

7219. Steinberg M., Chronik 1291—1558 ed. Schönborn, SS. rr. Sil. XI.

7220. Chronicon mundi, Kronika ez Vilegualt jeles Dograirol, J. Bentzedi Szekely Istvan, Krakkoban 1558, 1559 DS.

7221. **Chwalczewski St.** (pisał ok. 1560), Kronika polska, Zb. pis. pol. Gałęzowskiego t. 9, 10, Warsz. 1828—33.

7222. Przyborowski J., Życie domowe Stanisława Chwalczewskiego w indeksie głównym warszawskim, Warszawa 1864 (przedtem w Tyg. pozn. 1862); — Lisiewicz Z., Nowe materyały, Kwart. hist. 1888.

7223. **Schirmer E.**, Stanisław Chwalczewski i jego kronika (ok. 1549), Przew. nauk. lit. 1886. Odb., Lwów 1886.

R: Bostel, Ateneum 1886 IV.; L. F-l, Kwar. hist. 1887.

7224. Jungfer T., Słowniczek do kroniki Stanisława Chwalczewskiego, Spr. kom. jęz. akad. um. krak. 1888 IV.; — Chwalczewski czy Falczewski, Prz. katolicki 1885 str. 188.

7225. **Opisanie** królestwa polskiego przez Bernarda Bongiovanni, Rel. Nunc. Ap. t. I., *zob.* Nr. 2946; — Opis dworu Zyg. Aug. przez posła weneckiego Ciampi, Flosculi 1830, *zob.* Nr. 2945, 2947.

7226. **Annales** et Notae Colbazienses (ad 1560), MM. Germ. SS. XIX.

7227. Łaski Jan († 1560), Sarnicki St., Mowa na zgon J. Łaskiego 1560; — Statorius, In clar. viri Joannis a Lasco obitum, Pińczów 1560; — Sylvius A. F., Oratio fun. in ob. J. de Laski, Pińczów 1560; — Tricesius, Joannes a L., Pińczów 1560; — Utenhovius J., Narratio de Belgarum in Anglia ecclesia et praef. J. Łaski, Basil. 1560 (DS.).

7228. Athanius, De Stan. Hosio Apost. nuntio per Germaniam, b. w. m. 1560; — Brentz Joh., Was die Ursach sei so man lutherisch, Darbey wider Bischoffs Hosen von Warmientz, Tüwingen 1560 (**E.** X.); — Andreae Jacob Ref. contra Hosium, Frank. 1560 (DS.).

Hosius, zob. Nr. 7416.

7229. Życie kniazia Mich. Glińskiego M. Lit., Lubecz (?) 1560.

7230. **Benedictus Joannes**, Hist. narr. rerum variarum in hac sexta mundi aetate, Crac. 1560, 1562 DS.

7231. **Tarnowski Jan** († 1561), Cons. rationis bellicae, Tarnów 1558 (Homogr. oddr. Malinowski M. Łaskiego St., Prace nauk. dypl., *zob.* Nr. 7120); 3. ed. Tarnów, Poznań 1879; — Pudłowski, Eleg. in mortem J. Tarnowski, Crac. 1561; — Tenże, Lament i upomnienie Rpltej pol., Kraków 1561; — Royzius, Carmen in obitum C. Tarnovii, Crac. 1561; — Orzechowski St., Żywot i śmierć Jana Tarnowskiego, Warsz. 1773; 2 ed., z uwagami Bohomolca, Warsz. 1805 (Życia sławnych Polaków t. I., wyd. Mostowski E. T.); — Orzechowski, Panegiricus nupt. J. Com. Tarnov., Crac. 1558 (DS.); — Warszewicki Krz., De laudibus J. Tarnovii, Crac. 1585; 2. ed. Kraków 1858 (dod. do dzieła Jana Tarnowskiego).

7232. **Stankar** (1501—1574), Modrevius, Narratio eorum, quae per Fr. Stancarum in Pinczovia sunt acta, Pinczów 1567; — Tenże, Narratio simplex de injuriis cum S. Orichovio, Pińczów 1561; — Tenże, Orichovius, sive depulsio calumn. 1562; — Orzechowski St., Chimaera, sive de Stancari funesta vita 1562, 1563; — Tenże, Mediator S. de eccl. Chr., b. m. dr. (przeciw Stankar.) 1561; — Tenże, Ad Jac. Uchanicium Fricius, Crac. (przeciw Modrzew.) 1562 (2 ed.); — Tenże, In Vars. syn., Pro dignitate sacerdot. Crac., b. m. dr. 1561, Colon. 1563; — Tenże, Apologia contra Brzozovii defensionem, Crac. 1561; — Tenże, Oratio Nicol. Volscio 1561; — Tenże, Oratio ad Bonioannem, Crac. 1561; — Tenże, Listy o prawdz. kościele (wyd. Jak. Górski), Krak., b. m. i r., 1561; — Cawinus J. D., Explanatio doctrinae, Responsum ad fratres polon., Genevae 1561 (**E.** VIII.) (DS.); — Wigandus J., De Stancarismo dogmata et argumenta, Lipsiae 1585.

Zob. Nr. 2952.

7233. Sehr grewliche Zeitung Tyranney der Moscoviter an Christen aus Lyfland, Nürnberg 1561, Augsb. 1561 (przedr. Höhlbaum, Beitr. z. Kunde Est.-Liv.-Kurl. II.); — Newe Zeytung so ein Erbarer Rath der Stadt Reuel gefraget wie zwischen Grossfürsten Moskaw und den Tartern, Nürnberg 1561; — Cruceius Chr., Christliche Erinerung, wie die Concordia geweissaget hat 1561; — Tragus A., Querella de miserrima Livoniensium clade, Regiomonti 1562 (DS.), Petropóli 1862.

7234. **Kronika** 1559—1562 z obj. Chomętowskiego Wł., Bibl. ord. Krasińskich, War. 1868, *zob.* Nr. 1384.

7235. Pudłowski Mel., Oratio pro republica et religione 1562; — Carmina Laur. Goślicki, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 7246.

7236. Mollerus H., Elegia de Joannis ducis adventu in Prussiam, Regiomonti 1562; Reinhardus G., Zu Ehren dem Fürsten und Herrn Johann, Ein Lied wen S. F. D. zu Marienb. ankommen scy, Elbing. 1562 (DS.).

7237. **Schutzius C.**, Prussiae liber I., Regiom. 1562; — Tenże, Historia rerum prussicarum, das ist warhaffte und eigentliche Beschreibung des Landes Preussen (do 1525), Zerbst 1592; 2. ed. Chytraeus (do 1598), Leipzig 1599, po łac. 1769 (**E.** nadto 1649, 1719).

7238. Nachricht vom Mag. Kasp. Schützens Leben und Schriften, Preuss. Samml. I.; — Göttingische gelehrte Anzeigen 1870 str. 1898.

7239. **Narratio** de crudeli Moscovitarum exped. Duaci 1563; — Zeitung (wahrhaf.) von dem Feind dem Moscoviter (Erob. v. Połocko) 1563; — Beschreibung d. Einnahme v. Połoczko, b. w. m. 1563; — Kurtze Abschrifft und Verzeichniss des grossen und gewaltigen Feldzugs so der Moschcowiter für Polotzko d. 31. Jan. 1563 gebracht hat, s. l. (1563); — Ein Nye Leidt, Van Veynde dem

Muscoviter wohe d. Könige uth Polen unde Polotzk 1563; — Gravingellius J. R., Erschröckenliche Newe Zeitung, Nürnberg 1563; — Reinhard Joh., Gar erschröckenliche newe Zeytung von dem Moschcovitter, welche in Polotzko mit Graus. Tyranney erobert, Nürnberg 1563 (**E.** IX.): — Nowiny hrozne o knizete Mosk., Praga 1563 (DS.); — Feldzug der Moscoviter f. Polocko, Nowakowski, Źródła t. I.; — Beschreibung wie Polotzko eingenommen worden ist, tamże.

7240. Ramis Georg, Kurtze Erzehlungen der Hohemeistere deutsches Ordens, Elbingae 1563. 1564 DS.

7241. Peucer Casp., Oratio de clade Varnensi recitata a. 1563, Vitt. 1563.

7242. **Descriptio** comitiorum Var., Satyra na sejm 1563, podał Mosbach, Czas 1862 Nr. 79; — Orzechowski St., Dialog około exekucyi, b. m. dr. (1564); — Tenże, Quincunx to jest wzór korony polskiej, b. m. dr. 1564; — Kochanowski J., Satyr 1563, 1564 (Satyr i Zgoda) wiele wydań; — Solikowski J. D., Hamaxa, Crac. 1564, *zob.* Nr. 7519.

7243 Quaerimonia calamitosi Duc. Lithuaniae ad Sig. Aug. 1563 DS.

7244. **Commendone Fr.**, *zob.* Nr. 2478; — Gratiani Ant. Maria, De vita S. F. Commendoni, Paris 1669, Patavii 1685, *zob* Nr. 2974.

7245. **Mylius J.**, Victoria S. Aug. de Mos. report., Viennae 1564; — Goślicki Laur., De victoria Sig. Aug. reg. Patavii 1564; — Zeytung warhafftige neve von dem Sieg von dem Littawischen Kriegsvolck wider die Muscoviter dieses 1564; — Nowiny z zeme litewske, Praga 1564 (DS.).

Zob. Nr. 2987.

7246. **Bredenbach T.**, Historia belli Livonici, Col. 1558, 1564; Antw. 1564; Lovanii 1564 (DS.); Pistorius, Corpus III.; Starczewski, Hist. ruth. SS. (wiele wydań), Por. Winkelmann Nr. 5210—5211.

7247. Calendarium vetus defunct. Cartusiae Dantiscanae 1395—1564, MM. Pol. IV.

7248. Luzatus Jan, Hist. narratio rerum var., Crac. 1564 DS.

7249. **Ruggieri Fulwiusz** (nunc. pap.), Opis Polski 1565 roku, Niemcewicz, Zbiór pam. III., Rel. Nunc. I., *zob.* Nr. 2903.

7250. Od Arcybiskupów Rady kor. pols. odpowiedź St. Sarnicki-Sylvius Przasznikowi, b. m. i r. (1565, 1566, 1567) DS.

7251. Scalichius Paul, Auff königl. Maj. zu Poln und Fürstl. in Preuss. wird in off. Druck an Tag gegeben, auff Schrifften von Albrecht Trachsen v. Wetzhausen, Königsperg 1565 DS.

7252. Orzechowski St., Anti Babilon król. pol. 1565; — Ziemianin, albo Rozmowa ojca z synem o sprawie pol. (Orzechowskiego), Krak. b. m. 1565; — Wolan And., Rozmowa Polaka z Litwinem przeciw S Orzechowskiego opisaniu 1565 (DS.).

7253. Aujezdecki Aleks., Kronika turecka Litomierzyce 1565 DS.

7254. Albert Starszy (* 1490, † 1566), Alberti marchionis Brandeburgensis, ducis Prussiae, libri de arte militari, mandato Regis Sigis. Aug. scripti, nunc primum e codice authentico editi, Lutetiae Parisiorum 1858 (Por. Plater, Zbiór pam. I. 220—233); — Cuchler J., Carmen in obitum Alberti Senioris, Dantisci 1568; — Schrek Wal., Parentelia principi Alberto facta, Regiom. 1568 (DS.).

7255. Chronica, Auszug der preuss. Chroniken, Königsberg (autor Daubmann) 1566, 1567; — Prussiae vera descriptio, Antverp. 1576 (DS.).

7256. Solikowski, Prussia regi optimo 1566, 1599 DS., *zob. Nr. 3002.*

Herberstein S. († 1566), zob. Nr. 7006.

7257. **Curaeus A.**, Praecepta de regno, Gedani 1566; — Tenże, Argumentum de fabricatione, destructione atque discessu concordiae, Dantisci 1567; — Burhard Franc., Das Colloquium mit den Predigern zu Danzig, Danzig 1566; — Apologie, oder Gegenbericht der Historie des Streits (contra Joh. Barten), Danzigk 1567 (DS.).

7258. Wobeser Paweł, Querela ad regem Polon. super calumnia, b. w. m. 1566 DS.

7259. Sigonius Car., De binis comitiis deputatio, Bononiae 1566 DS.

7260. Spisanie kroniki o ziemi wołoskiej także i o hospodarach od Narodzenia Bożego 1352, w roku 1566 die 28. mensis Octobris w Jassiech (z rękopisów po Adamie Naruszewiczu wydr.), Wójcicki, Bibl. star. pol. 1843 t. VI.

7261. **Bizari P.**, Bellum Panonicum sub Max. II. (ed. Basil. 1573), Rr. hung. SS. 1600; Schwandtner, SS. rr. hung.; — Historia Sigethi capti 1566, tamże.

7262. Bakszaj Abr., Chron. de regibus Hung. Alb. de Lasco, Pal. sir., Crac. 1567 DS.

7263. Herman D., Epithal. Gothardo Curl. duci, Regiom. 1566 DS.

7264. **Kwiatkowski M.**, Wszystkiej liflanckiej ziemi opisanie 1567 DS.; 2. ed. Bibl. pis. pol., Kraków 1889.

7265. Portantius Jan, Livoniae descriptio (w atlasie Orteliusa) 1570 DS.

7266. Nowiny Lubelskie, Lublin 1567 DS

7267. Łaski Alb., Exhortatio ad milites, Crac. 1567 DS.

7268. **Rej Mikołaj** († 1567), Trzecieski Andrzej, Żywot i sprawy Mikołaja Reya z Nagłowic, War. 1827; — Wizerunek wła-

sny żywota człowieka poczciwego 1568 (według wyd. z r. 1560, Ptaszycki, zesz. I., Warsz. 1881); — Żywot poczciwego człowieka (Zb. pis. pol. t. 6—8), War. 1828—33, Bibl. Mrówki, Lwów 1881; — Tenże, Zwierciadło albo kształt 1567, Krak. 1568 (Inne dzieła por: **E.** Wiek XVI.).

7269. **Tricesius And.**, Sylvarum lib. I., Crac. 1568; — Tenże, Sylvarum lib. II. ad St. Ostroróg, Crac. 1568; — Tenże, Ad Sig. Aug., carmen, Crac. 1566 (DS.), *zob.* Nr. 7326, 7365, 7463.

Orzechowski St. († 1567), zob. Nr. 7163.

7270. Semusovius Starykoń J., Conflictus ad Nevelam Polon. cum Moschis, Bononiae 1568; — Kochanowski J. (?), Wtargnienie do Moskwy Radziwiłła r. 1568, 1581; — Lettera circa i successi in Fiandria, Vienna et Polonia 1568; — Centorio Hor. Asc., Commentar. delle guerre, t. II., Venezia 1569 (DS.).

7271. **Goślicki Laur.**, De opt Senatore, Venet. 1568, Basil. 1593 (toż po ang.) DS.

7272. **Łopiński R.**, Goslicius eiusque opus, Halle 1872.

R: Bibl. warsz. 1873 III.

7273. Czekanowski Sylw., De corruptis moribus utriusque partis pontificiorum et evangelicorum, s. l. et a. (circa 1568) (**E.** D. VIII.), 2. ed. Roma 1615.

7274. Historya, która się stała w Landzie niem. mieście, Kraków 1568.

7275. Otrywok iz razrjada nowgorodskich lietopisej (do 1568), Poln. Sobr. III.

7276. Liber mortuorum monast. Leopoliensis St. Dominici 1412—1569, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V,

7277. **Ponętowski J.**, Krótki rzeczy sejmu komen., Sejm walny lubelski (wierszem), Kraków 1569, 1589 DS., *zob.* Nr. 7327.

7278. Kochanowski Jan, Proporzec 1569, 1587 DS.

Bielski M., Sprawa rycerska, Kraków 1569, zob. Nr. 7152.

7279. Traktat przeciwko komunistom morawskim z r. 1569, wyd. Jan Karłowicz, R. tow. przyj. nauk., Poznań 1887 XV.

7280. **Podróż** Piotra Zbarawskiego 1568 i Jędrzeja Tarnowskiego 1569 r. do Turcyi, *zob.* Nr. 7207.

7281. **Historya** o przygodzie Jana X. Finland. i Katarzyny, Krak. 1570, 2. ed. Krak. 1571 DS.

7282. Wypadek w zamku tarnowskim w r. 1570 (z rkp. spółczesnego), Bibl. war. 1842 II.; — Sprawa i dzieje zajazdu na zamek tarnowski, dopełnionego w roku 1570, przez St. Tarnowskiego, Albr. Łaskiego i Jędrzeja Zborowskiego, tamże.

7283 Merlin J., Trewherziger Bericht, Königsberg 1570 DS.

7284. Burreugh's Voy. to the Narve in Liefland 1570, Hakluyts R. Princ. Navigations, London 1600; — Jenkinsons A. Voy. into Russia 1571, tamże; — Sparkes John, Voyage from Calmagro to Novgorod 1566, Tegoż Voy. into Russia 1566, tamże.

7285. **Curaeus Joachim**, medicus in urbe Glogoviensi († 1573), Gentis Silesiae Annales, Wittenb. 1571, 1607 (p. t. Rerum silesicarum chronica).

7286. Curaeus Joachim, Schlesische und Breslav Chronica, Auch was mit Ländern Polen Littauen begeben, Verteutsch durch H. Rüteln, Wittenb. 1571, 1585, 1586, 1587, 1594 (?) (p. t. Cureus J., Rüteln H., Müller L., Peccustein L., Jetzt erst gedruckt Rerum silesiacarum chronica, darin Beschreibung Polen, Liefl., Litthauen, Eisleben), 1619 (p. t. New vermehrte Chronica, Jehna).

7287. **Broniowski M.**, Beschreybung eines Reyss e. poln. Herrn nach Const. u. Tartarey, Nürnb. 1571; — Tenże, Tartariae descriptio, Coloniae 1595 DS.; Schwandtner, SS. rr. hung.

7288. Sanutus Alex., De victoria ex Turcis a. 1651; — Membra Fil., Prawdziwe wypisanie jako Turcy wysep król. Cypru oblegli, Krak. 1572; — Rosanus, De victoria ex Turcis ad Echinadas Q., Crac. 1561 (DS.).

7289. Ein Lied von der Tyrannei so der Moscoviter in Liefland, Strassburg 1571 DS.

7290. Ein Schön new Liedt von der Geschicht in der Stadt Guissen zu Polle, Frankfort a O. 1571 DS.

7291. Sanutus Alex., Epiced. in mortem Nic. Koriczinski, Crac. 1571; — Tenże, In fel. ingressum St. Barsi, Crac. 1571; — Tenże, De consulum cracov. electione, Crac. 1571 (DS.).

7292. **Herburt Joannes** († 1578), Chronica polon. sive Regni pol. descriptio, Basil. 1571, 1572, 1584, Dantisci 1609, Basil. 1615, Gedan. 1647, Regiom. 1658; — Tenże, Histoire des Roys, traduct. par Fr. Balduin, Paris 1573 (2 ed.) DS.

Zob. Nr. 1063, 7336.

7293. **Dzieduszycki Kl.**, Jan Herburt, Rys biograficzny, Lwów 1879 (Por. Przyj. ludu, 1840, Kłosy t. V.).

R: R., Bibl. warsz. 1879 II.

7294. **Schirmer E.**, Über Johan Herburt, Castellan v. Sanok, u. seine Chronik, Jahresbericht d. Gymn. in Lemberg 1889.

R: Bostel F., Kwart. hist. 1889.

7295. **Nowgorodskaja** wtoraja lietopis 911 do 1572, Poln. Sobr. III.

7296. **Liber** Resignationum leopoliensis 1562—1572, Barącz, Pamiętnik dziejów 1855.

7297. **Padniewski Filip** († 1572), Por. Miesięcznik połocki 1818; Kętrzyński W., Prz. powszechny 1890.

7298. Łaski Alb., De novis rebus pol. ad relig. pertinentibus epistola, Diling. 1571 DS.

7299. Łasicki J., Ingressus Polonorum in Valachiam 1572, 2. ed. p. t. Historia de ingressu Pol. in Valachiam cum Bogdano Voivoda et caede Turcarum ducibus Nicolao Mielecio et Nic. Sieniavscio 1572, Frankof. 1578, 1584; Piștorii Corp. hist., Basil. 1582.

7300. Łasicki Jan, Historya wtargnienia Polaków na Wołoszczyznę z Bohdanem wojewodą i porażka, przeł. z łac. i życiorysem uzupełnił Wł. Syrokomla, Dziejopisowie krajowi, Petersb. 1855, *zob.* Nr. 5985.

Łasicki Jan, zob. Nr. 7389.

7301. **Gorecki Leonard**, Descriptio belli Iwoniae, Frankof. 1578 (cum Lasicii De ingressu); 2. ed. Pistorii Corp. hist. III.

7302. Gorecki L., Walachischen Kriegs Geschichten, Basel 1578 DS.

7303. Gorecki Leonard, Opisanie wojny Iwona hospodara z Selimem i cesarzem tureckim, przeł. Wł. Syrokomla (Kondratowicz), Dziejopisowie krajowi, Petersburg 1855, *zob.* Nr. 5985.

Zob. Nr. 7402.

7304. Middendorpius Jac., Academicarum libri II. instit. et progress. (Crac., Posnam, Vratisl. Regiom.), Colon. 1572; — Braun Georg. et Hogembergius Franc. Civitates orbis terrarum, Colon. 1572, 1575—81 (DS.).

7305. **Górnicki Łukasz** († około 1602), Dzieje w Koronie polskiej za Zyg. Augusta, Kraków 1634, 1637, Warsz. 1750 (wydał J. Załuski), Warsz. 1754 (za staraniem Fr. Bielińskiego), Warsz. 1805 (Wybór pisarzy pol. wyd. Mostowskiego), Warsz. 1828 (Zbiór pisarzów polskich Gałęzowskiego), Sanok 1855 (Bibl. polska Turowskiego, zeszyt II. i III., oddział historyczny).

7306. Górnicki Łuk., Dworzanin polski, 1. ed. 1566; 2. ed. Krak. 1639; 3. ed. 1761; 4. ed. wyd. Kaz. Józ. Turowski, Krak. 1858 (Bibl. pol., zeszyt 127—130); 5. ed. Dzieła wszystkie, Warsz. 1886 I., *zob.* Nr. 7315.

7307. Górnicki Ł., Der polnische Demokrit als Hofmann, Stuttgart 1858 (stanowi tom II. zbioru: Fröhliche Sommertage).

7308. Górnicki Łuk., Droga do zupełnej wolności, Elbląg 1650; 2. wyd. T. Działyński, Berlin 1852.

R: Czas 1853 Nr. 289.

7309. Górnicki Ł., O elekcyi, wolności, prawie i obyczajach polskich, Rozmowa Polaka z Włochem, Krak. 1587, 1589, 1616, Warsz. 1750, 1754, Sanok 1855 (Bibl. pol., zesz. 14 i 15).

7310. Górnicki Łuk., Discursus Poloni cum Italo 1616.

7311. Górnicki Łuk., Unterredung von der Wahl und Freyheit der Pohlen, Breslau u. Leipzig 1762.

7312. Górnicki Ł., Daemon Socratis albo Rozmowa złodzieja z czartem (1624) 1626.

7313. Barklajusz Jan, Paraenesis to jest napominania y przestrogi przez Łuk Górnickiego ded. Eust. Wołowiczowi, Kraków 1628, *rob.* Nr. 7753.

7314. Górnicki Ł., Pisma, Zbiór pisarzów polskich, Warsz. 1828—1833; — Tenże, Pisma prozaiczne (mieszczące w sobie: Drogę do zupełnej wolności, str. 38, Seneki, O dobrodziejstwach, ksiąg siedmioro), Kraków 1858.

R: Czas 1859 Nr. 23.

7315. Górnicki Ł., Nowe wydanie dzieł wszystkich, Biblioteka najcelniejszych utworów 1886 t. I. (Dworzanin).

R: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1887.

7316. Górnicki, Hist. de Pologne, Dialogue de l'élection, Journ. litéraire 1754.

7317. **Trębicki W.**, O życiu i pismach Łukasza Górnickiego, Bibl. warsz. 1843 t. III.; — Maciejowski W. A., Łukasz Górnicki, Bibl. warsz. 1850 II.. Por. tamże 1852 II., 1862 II.; — Wejnert A.; Łukasz Górnicki (kilka szczegółów nieznanych), Bibl. warsz. 1875 IV.

7318. **Loewenfeld R.**, Łukasz Górnicki, sein Leben und seine Werke, ein Beitrag zur Geschichte des Humanismus in Polen, Breslau 1884 (tąż po pol. p. t. Łukasz Górnicki, jego życie i dzieła, przyczynek do dziejów humanizmu w Polsce, Warsz. 1884).

R: Tyg. illustr. 1884: Brückner, Archiv f. slav. Phil. 1885 VIII.

7319. **Czarnik Br.**, Łukasz Górnicki, Przew. nauk. lit. 1882, Odb., Lwów 1882.

R: Kuryer warsz. 1883 Nr. 78.

7320. **Tarnowski St.**, Łukasza Górnickiego Pisma polityczne, Przegl. pol. r. III., Studya, *zob.* Nr. 6877.

7321. Ptaszycki St., Łukasz Górnicki, kilka szczegółów, Bibl. warsz. 1886.

R: Czarnik Br., Kwart. hist. 1887

7322. **Windakiewicz St.**, Kilka słów o Łukaszu Górnickim, Bibl. war. 1887.

R: Czarnik Br., Kwart. hist. 1888.

7323. Gloger, Dworzec Łukasza Górnickiego pod Tykocinem, Bibl. warsz. 1889 I.

R: Czarnik Br., Kwart. hist. 1889.

7324. **Sigismundus Augustus** († 1572), Fragmentum ex Schardii Simonii Historia de vita et obitu Sig. Aug.,, Pistorii Corp. hist. III.; — Pamiętnik obejmujący ostatnie chwile Zygmunta Augusta, wyd. Przezdziecki A., Jagiellonki III., Por. Czas 1868 Nr. 150 i n.; — Wyiątek z życia Augusta Zygmunta, charakter jego i życie prywatne zawierający, z rkp. Albertrandego, Dziennik wileński 1818 I., *zob.* Nr. 7114.

7325. Fama posthuma Sig. Regis iterum recusa (Orat. St. Karnkowski, Fr. Krasiński), b. w. m. i r. (Gedan.) 1572, 1573; — Solikowski Jan Dym., In funere Sig. Aug. orat., Crac. 1574, Colon. 1589; — Piskorzewski Mat., Oratio in fun. Sig. Aug., Crac. 1574; — Białobrzeski M., Kazanie po zgonie Zyg. Aug., b. w. m. i r. 1572, 1574 (DS.).

7326. Trzycieski, Encomium Sig. Aug. 1573; Kłodziński M. (Kłodnicki), In obit. Sig. Aug., Bononiae 1574; Zolcinius Jan, Or. in fun. Sig. Aug., Neapoli 1576; Królewny Polskiey Anny po śmierci Zygm. Aug. utyskiwanie albo lament, Krak. 1573; Les obsèques de Sigism. Aug., Paris 1574; Discours de l'enterrement du feu Roy Sigismond, Paris 1574, *zob.* Nr. 3095; Okuń Chr., Chwały Zygmunta Aug., Krak. 1609 (DS.).

7327. Ponętowski J., Królestwo bez króla, b. d. 1572 DS.

7328. **Wolan Andreas** († 1610), De libertate politica seu civili, Crac. 1572, 1582; — Tenże, Oratio ad Senat. regni Pol. (ok. 1572) (DS.).

7329. Wolan Andrzej, O wolności rzeczypospolitej albo szlacheckiej, książka od p. Andrzeja Wolana pisana, przełożona od St. Dubengowicza r. 1606, Kraków 1859.

7330. Baliński, Andrzej Wolan i jego życie uczone i publicz., Pism. hist. III., Warsz. 1843.

7331. **Ciesielski Andrzej**, Ad Equites legatos ad Convent. Varsav. design. explicationes, Crac. 1572 DS.

7332. **Krzyżanowski St.**, Andrzej Ciesielski, Pam. słuch. uniw. krak. 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

7333. **Krasiński Jan** († 1612), Polonia, Bonon. 1574 DS.

Kromer, Polonia, zob. Nr. 7180.

7334. Krasiński J., Polska, czyli opis Polski topogr. polit. w XVI. w., oraz materyały do panowania Henryka Walezyusza, tłóm. Budziński St., Warsz. 1852.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1853.

7335. Opis Polski z roku 1573, Roz war. 1818.

7336. **Vigenère de Blaise**, Descrip. de Poloigne, Paris 1573; — Tenże, Chroniques et Ann. de Pol. (z Herburta), Paris 1573 DS.

7337. Discours sur l'hist. de Polognois, Paris 1573 DS

7338. Manolesso Em. Mar., Discorso l'origine, richecze, costumi e forze di Poloni, Roma 1573; — Description briefve du R. de Poloigne, Lyon 1573 (DS.).

7339. Guillotiere Franc., La description de tout le royaume de Pologne, Paris (?) 1584 DS.

7340. **Choisnin Jean**, Memoires sur l'election de Pologne 1571—1573 DS. (Buchon XII., Michaud et Poujoulat XI., Petitot XXXVIII.), *zob.* Nr. 6021.

7341. Szoanę Jan, O elekcyi Henryka Walezyusza, przeł. z franc. Turski Winc., Wilno 1818.

7342. Choisnin J., Discours sur l'élection. Paris 1574, tłóm. Turski, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

7343. Reszka S. († 1608), De rebus in elec. coron. Henrici R., Romae 1573, 1574, *zob.* Nr. 7416.

7344. Krakowczyk Bernat (Bernard z Krakowa), O elekcyi po śmierci Zygm. Aug., b. r. (przed r. 1576).

7345. Wezwanie na tron króla Henryka, Opowiadanie ułożone z dyaryusza utrzymywanego przez dworzanina Andrzeja Górki, kasztelana międzyrzeckiego, przez S. Gołębiowskiego, Bibl. warsz. 1853 I.

Montluc Blaise de, zob. Nr. 3081.

Zob. Nr. 3067—3082.

7346. Sententia cujusdam de electione regis Polon. (po pol.), b. w. m. 1573; — Statius Achilles, Sermo de electione Henrici III., Romae 1574; — Kłodziński Jan, De Henrici Valesii inauguratione, Bononiae 1573; — Krasiński Jan, Oratio de electione Henrici Regis, Bononiae 1573 (DS.).

Zob. Nr. 3078—3079.

7347. Illustr. Germanorum carminum liber (przeciw obior. Hen. Wal.), Vilnae 1575 DS.

7348. Solikowski J. D., Rozsądek o warszawskich sprawach na elekcyey, Krak. 1573 DS., *zob.* Nr. 7519.

7349. Pieśń o plagach teraźn., Kraków 1573 DS.

7350. **De Thou J. A.**, Memoires 1553, 1601 (Buchon XII., Petitot XXXVII., Michaud et Poujoulat XI.).

7351. O przyjęciu posłów polskich w Paryżu z De Thou, Zb. Pam. Niemc. I., Por. E. 1685 i Titius.

7352. **Nevers** (Duc de), Mémoires 1574 do 1610. Paris 1625 t. 2.

7353. Nevers, Stan Rpltej wedle pam. Neversa, nap. Finkel L., Bibl. war. 1877 IV.

7354. Paradin G., Journal 1572—1573, Lyon 1877.

7355. Angulesme, Mémoire pour servir à l'histoire de Henry III., Paris 1706.

7356. **Guy du Faur Pybrac**, Wypis z życia, tłóm. z franc. z dzieła wyd. 1617, Zbiór Pam. Niemc. t. I.

7357. Pybrac d'Espeisses, Receuil de pièces (Henri de Valois), Paris 1635; — Mémoire sur la vie de Mr. Pibrac avec pièces justificatives, Amsterd. 1761.

7358. Solis Francos, Lettres en Pologne 1572; Extrait des lettres d'un gent. de Rombouil, Paris 1574 (DS.).

7359. Journal de choses advenus durant le regne de Henry III., Paris 1621, 1720 1746.

7360. Sossius Gul., De vita Henrici III., Parisiis 1627, 1628; Memoires pour servir à l'hist. d'Henry III., Paris 1667.

7361. **Elekcya** króla krześciańskiego, Kraków 1573; — Auratus, Carm. ad reg. Pol., Paris 1573; — Tenże, Spectaculi in Henric., Paris 1573; — Hierosme jeune Parisien, Adieu du Roy de Pologn., Paris 1573; — Binet Cl., L'Adieu au roi de Pologne, Paris 1573; — Bonefonius, Ad Enricum Reg. Pol. panegir., Paris 1573; — Boterius Joannes, In Henr. Val. carmen, Crac. 1573; — Chanollet, Henr. Regis nuper. elec. triumph., Paris 1573; — Crittonius Georg., In polon. Regis congratul., Paris 1578; — Desportes, Les premierès oeuvres, Au Roi de Pologne, Paris 1573, 1577; — Elezzione fausta di Enrico III., Ven. 1573; — Esjouissance sur l'election de Henri, Paris 1573; — Falkenberg J. M., In regium Henric. III. Lut. Paris. ingressum, Paris 1573, 1574; — Tenże, De Polonia, Paris 1573; — Forcatulus, Hen. Val., Lugd. 1573, 1574; — Guellius Val., Ad Hen. Regem carmen, Paris 1574; — Hymne triomphale sur l'entrée Henri III., Lyon, Paris 1573; — La Gessee J. Mavvesinois, Les soupirs de la France sur le deport du Roi de Polongne, Paris 1573; — Manolessa, La fausta e felice elezz. de Henric, Venet. 1573; — Pavillon, Epitre presenté a Henri III., Lyon 1573; — Rocco Bened., Discours des triomp. de Henri, Lyon 1573; — Simonetto de Fano Ces., Il Protheo canz., Padova 1573; — Spectaculi a regina in hortis editi (na przyj. posłów pol.), Paris 1573; — Thevenetus Steph., De felici regni poloni successu congratul., Paris 1573; — Du Val Victor, Congratul. et rejouiss., Lyon 1573 (DS.).

Fredro J. M., Hist. Henrici, zob. Wiek XVII.

7362. **Beschreibung** der Rayse des Kön. Henrici III., b. m. dr. 1574; — Beschreibung der Krönung zu Polen, so den 21. Febr. 1574 zu Crackaw geschehen 1574; — Ingressus Henr. III., Crac. b. m. dr. 1574; — L'entrée et couron. de Henry, Paris 1574 (DS.).

7363. L'entrée sacre de Henry Roi de Pologne, Paris 1574; Fumaeus Cl., Daphnis ad Henricum Franciae et Polon. regem, Lugd. 1574; Gentillet Jun., Remonstrance au Henry III. d. Fr. et de Pologne, Francfort. 1574; Lucongeli, Successi del viaggio di Enr. III., Venez. 1574 (DS.).

7364. Giustiniani P., Della storia Viniziana di Giustiniani libro XVII. ora nel la prima volta di latina in volgare tradotta di Emanuele Cicogna, Venezia 1840 (Henryka Walezyusza przybycie do Polski i powrót).

7365. Stryjkowski M., Przesław. wjazdu Henryka Wal. w. opisanie, Krak. 1574 (Toż, Kraszewski J. I., Pomniki do hist. obycz. w Polsce w XVI. i XVII. w., Warsz. 1843); — Christoporski Piotr, Colloquium Musarum Henr. Val., Crac. 1574; — Grochowski St., Wiersz na przyjazd króla Henryka, Kraków 1574; — Tenże, Odpowiedź na Echo po koronacyi, b. w. m. i r.; — Ramułt S., Henrico Crac. ingr. gratul., Crac. 1574; — Trzycieski A., Carmina quaedam gratulatoria de Adventu Henr. Val., Crac. 1574 (DS.), *zob.* Nr. 7269.

7366. **Zeitunge** Neve von König aus Polen, wie aus Oesterr. Reise genommen 1574; — Zwey newe Zeitung, die erste von Kön. in Polen, in wes. Gestalt aus Polen gezogen sey 1574; — Drei New-Zeitung, die erste vom Kön. in Frankr., die andere von dem Kön. in Polen in was Gestalt aus Polen gezogen 1574 DS.

7367. Discours d'un Polonais sur la fuite de Henry, Paris 1574; — Falckenberg Jac., Henrici III. ex Polonia in Franc. reditus, descrip. Paris 1574 (DS.); — (Firley Henryk), Epitome comoediae Henricianae (?) (Pultoviae) 1617.

7368. Amicinus Stan., Elegia in solennem electionem et adv. Henr. Val. (1574 ?); Tenże, Carmen in elect. adventumque nec non ingressum Henricy Valesy 1574; Alexsvang Mar., Gratul. de adven. e Polonia M. Fridevaldi, Crac. 1574, 1579; Auratus J., In Henrici III. Reg. Gall. et Pol. reditum versus, Paris 1574; Desportes F., Adieu à la Pologne, b. w. m. 1574 (DS.).

7369. Dorronius, Narr. rum memorab. Henr. III., Ven. 1574; Composizioni volgari fatte nella ven. Henr. III., Venezia 1574; Leonfiero, Ornori fatti nello statu di Venetia al Enr. III. Re di Polonia, Venez. 1574; Manzini (Bolog.), Appar. fatto d. Rep. di Ven. Enr. III., Venezia 1574; Malombra Bartol., Al magno Henr. III. ditens. di S. Chiesa di Fran. et di Polonia, Venezia 1574; Ciclo Mercurio, La corona d'Arrigo III. re di Francia, Venetia 1574; Nereo, Venezia 1574; Meninus Octav, In Henrici III. Regis ad urbem Venetam adventum, Ven. 1574; Menechini Andr. Capitolo, Vin. 1574; Porcachi Tom., Le azzioni di Arrigo III., Ven. 1574; Quintianus J., Adv Henr. descriptio, Ven. 1574; Buccio, Coronazioni di Enrico III., Padova 1576; Trionfi nella citta di Treviso nella venuta di Enrico, Ven. 1574; Tomitanus, Thetis in adv. Henr. III., Ven. 1574; Rocchegiano, Canzone Henr. III., Venet. 1574; Zambone N., Canzone al Henr. III., Vinezia 1574; Wjazd króla Henryka Walez. do Rensu na koronacyą, b. w. m. 1575 (DS.).

7370. Budny, O furyach albo szal. Francuzach, Łosk 1576; — Lied von Niederlag des Königs v. Polen in Frankreich (Henri III.), Strasburg 1576 (DS.).

7371. Warchaftige Beschreibung des Krieges, welchen der Wojewod Iwon mit Türcken geführt, nach einen poln. Edelmann (Papro-

cki?) in poln. Sprache zu Crakaw 1575 ausgegangen, 2. ed. odmienna 1576 (DS.).

Górecki L., Bellum Ivoniae z r. 1574, zob. Nr. 7301.

7372. Karnkowski Stan., De Jure provinciali terrarum majorumque civitatum Prussiae, Crac. 1574 DS.

7373. Stryjkowski, O wolności korony pol. a srogiem zniewoleniu innych królestw pod jarzmem tur., Krak. 1575, *zob.* Nr. 7445.

7374. Paprocki B., Historya o żałośnej prętkości tatarskiej 1575, Krak. 1575 (DS.), *zob.* Nr. 7833.

7375. Sarnicki, Oratio pro lege electionis, Crac. 1575 DS., *zob.* Nr. 7470.

7376. Ulfeldi J., Legatio Moscovitica sive Hodoeporicon Ruthenum a. 1575, Starczewski, SS. rr. ruth. I.

7377. Bielski Joach., Istulae convivium in nuptiis Annae et Steph. Regis, Crac. 1576, *zob.* Nr. 7592.

7378. Brutus J. M., Gratul. Stephano Battor., Crac. 1576; Gosławski Franc., Paraenesis ad Steph. Regem, Posnaniae 1577; Pieśni nowe (o królu Stef. I.) i o król Annie, p. F B. G. C., b. w. m. i r. 1576; Pieśń z winszowaniem królewnie Annie wespół i królowi Stefanowi, b. r. (DS.).

7379. Panowanie króla Stefana Batorego w r. 1575, Wójcicki. Bibl. star. pis. VI.; — Wyjątek z pam. o Annie Jagiellonce, Bartoszewicz J. X., Unger, Kal. warsz. 1866.

7380. **Maximilianus** († 1576), Warsevicius Chr., In mortem Maxim. imp. oratio, Ratisb. b. m. dr. 1576, *zob.* Nr. 7625; — Kierziński Joh., Elegia in obitum Maximiliani II., Vrat. 1576; — Zeitung aus Wien, 23. März, welcher Gestalt Rom. K. Maj. (Max. II.) die poln. Koenig I. Waal ueberantwort hat, Francf. 1576; — Zeitung, welcher massen die röm. Kaj. Maj. (Max. II.) von den poln. Abgesandten in Wien ausgeschrien worden, b. m. dr. (3 różne) 1576 (DS.).

7381. Newe Zeytung auss. Frankreich, Erklerung und Beschr. was verlauffen zwischen Pfaltzgraffen Casimiro gegen den Kön. von Polen, Strassb. 1576 DS.

7382. **Fragmentum** commentarii rerum sub interregno a morte Sigismundi Augusti regis usque ad coronationem Stephani primi in Polonia gestarum, Przezdziecki A., Jagiellonki III., Odb. w kilku egzempl., Cracoviae 1868.

7383. **Orzelski Świętosław z Borzejowic** (* 1549, † 1617), Bezkrólewia ksiąg ośmioro czyli Dzieje polskie od zgonu Zygm. Aug. r. 1572 aż do r. 1576, przeł. z rkp. cesars. bibl. Spasowicz Wł., Petersburg i Mohylew 1856 I.—III. (Dziejopisowie kraj. t. V. i VI.) (Nadto tom wstępny, zawierający Orzelskiego mowy i pisma w sprawach publ., Petersburg 1858).

R: Hubert L., Bibl. warsz. 1859 I.

7384. Początek pamiętnika Orzelskiego (z r. 1572), Zb. pam. Niemc. t. I. i II.

7385. Batowski Alex., Rękp. ksieg. Ossolińskich i St. Orzelskiego dzieje, Bibl. Ossol. 1843 VIII.

7386. Wieczorkowski, Orzelski Świętosław, Dz. warsz. 1853 Nr. 327; — Gołębiowski Sew., Świętosław Orzelski, Bibl. warsz. 1854 II., *zob.* Nr. 7809.

7387. Copey und Abdruck zweier warhafftigen Schreyben aus der Wilde in Litaw, b. m. 1576 (Toż, gedr. zu Breslaw 1576) DS.

7388. **Konarski A.**, episc. posn. († 1576), Epicedia in obitum, Krak. 1576 DS.

7389. **Łasicki Jan**, Dantiscanorum clades 1577, 1578 DS. (także w Pistorii Corp. III.), *zob.* Nr. 7409.

7390. Łasicki J., De diis Samogit. caeter. Sarmat., b. w. r. (ok. 1577, 1582), Lugduni, Basil. 1615 (et Michałło Lithuanus), 1630, *zob.* Nr. 7068.

7391. Łasicki J., O bogach Żmudzinów i innych Sarmatów, przekład Ad. Rogalskiego, Dz. wil. 1823 I., III.

7392. Łasicki J., De religione Russorum 1577, 1582; — Tenże, De religione armenorum, Basileae 1615 DS.

7393. Łasicki J., Historia de origine F. F. Bohemorum, Lesnae 1649.

Lasicius J., Ingressus Polonorum in Valachiam 1572. zob. Nr. 7299.

7394. **Mierzyński A.**, Jan Łasicki, Źródło do mytologii lit., Rocznik tow. nauk. krak., poczet trzeci, t. XVIII. (og. zb. t. XLI.), Krak. 1870.

7395. **Farensbach Georg. Mik.** in Ungern, Historia der polnischen Belag. von Danzig, b. w. r. (około 1577 [Na to odpis Bielskiego J. 1597 (?)], *zob.* Nr. 7592.

7396. **Hilchen D.**, Vita illustr. Georg. Farensbach, Zamość 1609, Ruyni 1863; — Tenże, Trostbrief an G Farensbach 1594 DS.

7397. Bornbach, Comm. de tumultu ged., Mariaeb. 1577; — Nidecki And. Patric., Comment. de tumultu Gedanensi, Mariaeb. 1577; — Declaratio, quibus de causis Ord. Gedanenses cum Stephano Rege Polon. pertracti sunt, Gedani 1576; — Ursache gründ. und wahrh. des Krieges v. Danzig 1577; — Gründl. Erklärung aus was Ursach. Danzig in Missvers. geraten, Danzig 1577; — Samostrzelicius Thom., Oratio ad Gedan., Pos. 1577; — Apologie der Stadt Danzig wegen der Streitigkeiten mit König v. Polen 1577;

— Bielski J., In quendam Dantiscanum Satyra 1577 (DS.), *zob.* Nr. 7592.

7398. Knoff G., Beschreib. des Danzig. Krieges 1577, Eisleben 1599 DS.

7399. **Zeitung** aus Danzig 1577; — Mayen, Warch. newe Zeyttungen zu Königs. u. Danzig, Francof. 1577 (DS.).

7400. **Pieśń** nowa o Gdańsku znowu uczyniona, b. m. dr. 1577; — Pieśń o oblężeniu Gdańska 1577, Pam. Sandomierski 1829 II.; — Ein Lied auf die Fehde Danzigs mit Stephan v. Polen 1576, hrsg. v. Bolte Johannes, Altpr. Monatschrift 1889 XXV.

R: Zakrzewski W., Kwart. hist. 1889.

7401. Platocomus Joannes Dantiscanus, Carmen ad Frider. II., Rostoch 1577 DS.

7402. Gorecki L, Oratio ad Ged ut bello abstineant, sese Stephano dedant, Posn. 1577 DS, *zob.* Nr. 7301.

Zob. Nr. 3141—3151.

7403. Strubicz Mac., Descriptio Livoniae, b. m. dr. 1577, Amstelodami 1727, Acta Borussiae, Lipsiae 1732 III.

7404. De electione Lucae Kościelski epis. Posn., Posnaniae 1577 DS.

7405. Henricpetrus A., Histor. in Italien, Frank., Polen, Basil. 1577 DS.

7406. Prophezeyhung über Pollerland u. Teutschland, Basel. 1577 DS.

7407. **Rüssow Balthasar**, Chronica der Prouintz Lyfflandt beth in dat negeste 1577 Jar, Rostock 1578 (2 odb.), 2. ed. 1584, 3. ed. Napiersky C. E., SS. rr. livonic. II. (Odb., Riga 1857) (po niem.: Rössow Baltazar, Livländische Chronica aus dem Plattdeutschen übertragen von Pabst Ed., Reval 1845).

7408. Kruses, Gegenbericht auf die Chronica Rüssovs, Riga 1861; — Tiesenhausen H., Begingene Fehler dess Chronickschreibers Russouwius, hrsg. v. Schirren C., Archiv. Reval VIII.; — Hausmann R., Über den Codex Dorpatensis, Neue Dorpt. Ztg. 1875 Nr. 129, Odb., Dorpat 1875; — Sitzungsberichte d. gel. est. Gesellsch. 1871, 1875.

7409. Schütz G., De gedan. negotio 1578; — Nowina o oblężeniu m. Gdańska, b. m. dr. 1578 (toż po czesku 1578); — Lasitius, Der Danziger Niderlag i Dantiscus J., Vom Untergang der Danzig, Königsberg 1579; — Newe Zeitung von der victorie und sieg bei Wenden, Dantz. 1578 (DS.).

7410. Beschreibung eigentliche, warhafftige und ganz grundliche der Stadt Danzig, Königsberg 1579 DS.

7411. **Fridevaldus M.**, Das Anderbuch, Anschreibungen was nach Stephani Kön. zu Pol. Kronungen zugetragen 1579 DS.

7412. Fridewald Mich., Die gen. Apweychung der Lande Preussen den Kreutz Herrn wegen Tyranneien, Crac. 1578 DS.

7413. Ursachen warumb der Fürst zu Brandeburg bewogt worden bei der Kron Poln umb belehnung anzusuchen 1578 DS.

7414. Chronica oder Handbüchlein, Königsb. 1579 DS.

Kromer M., Polonia, zob. Nr. 7180.

Guagnin, Sarmatiae descriptio, zob. Nr. 7454.

7415. Gosławski F., De bello c. Mosc., oratio, Posn. 1578; — Bericht der Zwitracht d. Liffl. u. Moskov. 1578; — Moscovitische Tyranney, Beschreibung der Handelstatt Revel in Liffland, Nürnberg 1578 DS.

7416. **Hosius St.** († 1579), Reszka St., Epistola de transitu S. Hosii 1579; — Reszka St., Hosii vita, Roma 1587, Oliva 1690, Gedan. 1698 p. t. Sanders M., De orig. schismatis, Accessit vita St. Hosii, auctore Stan. Rescio (po niem.: Gründl. Beschr. des Lebens St. Hosii, übers. Joh. Fickler, Ingolst. 1591); — Treter Tom., Oratio hab. in exequis S. Hosii, Romae 1579; — Tenże, Theatrum virtutum St. Hosii, Posn. 1580, Crac. 1685, 1686, 1691, Brunsbergae 1779; — De obitu S. Hosii, Crac. 1580 (DS.), *zob.* Nr. 7777.

7417. **Eichhorn**, Stanislaus Hosius, Mainz 1864 t. 2.

7418. **Hipler Fr.**, Die Biographen des Stanislaus Hosius, Ztschr. f. Geschichte Ermlands VII., Odb., Braunsberg 1880.

7419. **Novina** o dobyti Połocka, Praha 1579; — Moscovitischer Niederlag, Nürnberg 1579; — Wahr. Zeitung wie die K. Majestät die Vestung Polotzko erobert, Danzig 1579; — New gute glückl. Zeitung von d. türkischen Niderlag sampt Bericht der Niderlag des Moscowitters vor Wenden in Liffland, Nürnb. 1579; — Newe Zeitung, eine Wahrhaft. von der Festung Polocky 1579 (DS.).

7420. Gratulationes Stephano I., Vilnae 1579; Hermann D, Musae ex capta Polocia, Vilnae 1579, ed. 2. Vratisl. 1579; Nidecki A., Patr. praep. Var., Ad Steph. Gr t., Crac. 1579; Oderborn Paw., Regis poloni poema, Regiom. 1579; Hyacinthius. Panegyr. in excid. Poloc., Patav. 1581; Kochanowski J, De expugnatione Polottei, Vars. 1580 DS.

7421. Warszewicki Stan., Paradoxa ad Steph. Regem, Vilnae 1579, *zob.* Nr. 7625.

7422. Uncius Leonch., Poematum de rebus hungaricis libri VII., Crac. 1579.

Wielewiecki Jan, Dziennik OO. Jezuitów od 1579, zob. Nr. 7893.

7423. Lament Hrehora Ościka, b. m. dr. (Wilno?) 1580 DS.

7424. **Nowiny** z Moskwy 1580, Gdańsk b. dr. 1580; — Pollnische Zeittung, summe Beschreibung von iungster Bekriegung, Nürnberg 1580; — Zeitung persische, türck. und moscov., Copi des Schreibens so der mosc. Kniasch an die Woiwoden der Cron Polln

gettan, Nürnb. 1580; — Toż, Folget Schreiben an die Woiwoden der Cron 1580; — Newe Zeitung von der Eingebung der Vestung Vasinati, aus dem Lager bei Vilikieluki, aus dem Polnischen verdeutscht (z listami Stef. Batorego) 1580; — Warhafte Zeitung wie Kön. zu Poln nach eroberter Vestung Vielischa Schloss Wielikiluki erobert, Danzig 1580; — Zeitung, welcher massen Kön. Maj. v. Polen bewogen Krieg g. Mosc. vorzunehmen, Danzig 1580 (DS.).

Zob. Nr. 3152, 3168 3169, 3176—3179.

7425. **Giulanus Paulus**, Commentarius rerum a Stephano rege adversus Magnum Moschorum ducem gestarum 1580, Claudiopoli 1581 DS.

7426. Acrostichis własnego wyobr. księcia mosk., b. w. m. i r. 1581; — Opisanie własnego wyobrażenia kniazia moskiewskiego, Staruchna praktyka przez A. T. P., b. w. r. (DS.).

7427. Valeggio Fr., Nuova raccolta di citta (Królewiec, Wilno, Moscov., Caliss.), Venet. 1580 DS.

7428. **Budowitz Venc.**, Historia rerum a polon. rege in Moscov. gestarum, b. r. 1581; — Tenże, Historya rzeczy przez polskiego króla w Polszcze zdziałanych, b. r.

7429. Grodecki W., Tabula Poloniae (w Speculum Orbis t.), Antwerp. 1581.

7430. Nidecki And Patr., Gratulatio II pro clero Vars., Ad Regem post victoriam Velcolucensem, Vars. 1581; Niegoszewski, Xenium in exped. c. Mosc., b. m. dr 1581 (DS.).

7431. Newe Zeytung von der Schlacht u. Szarmötzel in Kön. Maj. zu Polln gegen den Erbfeind dem Moscoviter, Arg. (4 ed.) 1581.

7432. **Piotrowski Jan**, Oblężenie Pskowa w r. 1581, dziennik ks. Jana Piotrowskiego, sekr. Stefana Bat., od dnia 20. stycznia 1581 do dnia ostatniego grudnia t. r., wyd. Polkowski J., Album Muzeum w Rapperswylu 1876.

7433. Dnewnik pośliedniawo pochoda Stefana Batorija na Rossiju (osada Pskowa), izdał Kojałowicz M., *zob.* Nr. 3185.

7434. **De Plescoviae** obsidione, narrationes ex Lithuania 1582; — Newe Zeitung vor der Schlacht kön. Maj. zu Polen gegen Muscoviter den 30. October 1581, Marburg (1. wyd. 1581) 1582; — Poln. und reussische Zeitungen, auch die Belager. Statt Pleszkaw, Nürnberg 1582; — Zeitungen von Kriegsrüst. des K. Stephan, Augsburg 1582, Speyer 1582; — Avvisi di Polon. et di Livonia (p. Szym. Genga?) 1582: — (Warszewicki Krz.?), Newe Zeitung was sich des Krieges und darauf erfolgten Friedenshandlung zwischen Polen und Moscau begeben (aus d. Latein.), Magdeburg 1582 (DS.).

7435. **Possevinus A.** (1538—1611, w Polsce 1581—1582), La Moscovia, Vilnae 1586, Antverpiae 1587, Col. 1587, 1595, Lugduni 1620, 1630, (Commentarius et Litterae 1582) Starcz., SS. rr. ruth. II. (po włosku, Ferrara 1592), *zob.* Nr. 3188.

7436. Possevinus A., Livoniae Commentarius, Gregorio XIII. P. M., ed. Napiersky C. E., Rigae 1882.

R: Bartoszewicz, Bibl. warsz. 1853 II.; Dz. war. 1853 Nr. 30. Por. Winkelmann Nr. 2292.

7437. Possevinus A., Il soldato cristiano (Życie Stef. Bator.), Macerata 1576, Venezia 1604 DS.

Zob. Nr. 3187—3192, 2929, 7714.

7438. **Dorigny J.**, Vita del P. Antonio Possevino, Venezia 1750, 1759, *zob.* Nr. 3191.

7439. **Brutto J. M.** (pseud. Flaminius nob.), Commentarius rerum a Stephano R. Pol. in exped. adv. Moschorum ducem gestarum, Romae 1582; 2. ed. Brutus J. M., Magyar historiaja 1490—1552 (z oryginału znajd. się w bibl. uniw. peszt. z życiem autora wyd. Franc. Toldy), MM. hung. hist.

7440. Brutto (Brutus) M., De historiae laudibus 1582; 2. ed. Opera varia selecta de historiae laudibus, Berolini 1697; Tenże, Ad pol. senatum Clem. Severiniani oratio, b. m. dr. i r., 1575; Tenże, Consol. epist. ad Stef. Bath. R. P. de morte fratris, Crac. 1581 (1582) (DS.), *zob.* Nr. 7538.

7441. Heidenstein R., De bello moscov. quod Steph. I. Rex Pol. gessit, Comment. libri VI.; Pist. Corp. hist., Basileae 1582; Crac. 1584; Basil. 1588; Cromer, Polonia, Col. 1589; Starczewski, SS. rr. ruth. II.

7442. Heidenstein, Wahrhafte Beschreib. des Krieges, welchen St. Battori geführet, übers. H. Rätel, Görlitz 1590, 1591.

Zob. Nr. 7602.

7443. Heidensztein R., Zapiski o moskowskoj wojnie (pierewod), Petersb. 1889.

7444. **Loevenclavius**, De Moschorum bellis 1582 DS., Pistorii Corp. hist.

7445. **Stryjkowski M.** (1547—1582), Która przedtem nigdy światła nie widziała Kronika polska, litewska, Królewiec 1582 DS.; 2. ed. Kronika, wyd. Bohomolca, Zbiór dziejopisów t. II., Warsz. 1768; 3. ed. Kronika polska, litewska, żmudzka i wszystkiej Rusi, poprz. wiadomością o życiu i pismach Stryjk. przez M. Malinowskiego, War. 1846 t. 2.

7446. Stryjkowski, Nowo-chrzceńcy, Lubl. (1572) 1573; — Tenże, O wolności sarmackiey, Lublin 1573; — Tenże, Goniec cnoty,

Kraków 1574; — Tenże, Na herb Olelkowiczów 1574; — Tenże, O wolności Korony polskiej, Krak. 1575, 1587; — Tenże, Zwierciadło Kroniki litewsk., Lubcza 1577 (?); — Stryjkowski (Praeconides) M., O tyraństwie W Kniazia moskiewskiego, b. r.; — Stryjkowski (Praeconides) M., Ducatus Russiae Novogardia (**E.** b. r.) (DS.), *zob.* Nr. 7365.

7447. Przygoda Stryikowskiego, Rozr. dla dzieci 1826; Stryjkowski i jego kronika, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; O litewskim Palemonie Stryjkowskiego, przez Kraszewskiego J I., Tyg. pet. 1839 XIX.; Życiorysy znakomitych ludzi przez Wójcickiego, Warsz 1849—1850 II.

7448. Maciej Stryjkowski i jego kronika, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno, poczet drugi, t. 10.

7449. O Stryjkowskim i jego kronice, Kraszewski, Wilno I.

7450. Maciejowski W. A., Maciej Stryjkowski, Przegl. warsz. 1841 I.; Tyg. lit., Poznań 1840 III.

7451. Kronika Macieja Stryjkowskiego, Przegl. pozn. IX.

7452. **Gwagnin Alex.** (1538—1614), Gesta praec. Moscov. Joan. Basilii, Spirae 1581 (po niem.: Etliche Historien von Joh. Basiliades, Speier 1582) (DS.); — Tenże, Suppl. de rebus gestis 1579 (cum Moschis), Pistorii Corp. hist. III.

7453. Gwagnin, Comp. Chronicorum Poloniae a Lecho ad Henr. Valesium, Tractatus de ingressu Henrici, Pistorii Pol. hist. Corp. 1582 II.; 2. ed. Rerum polonicarum tomi III., Franc. 1584 DS.

7454. Gwagnin A., Sarmatiae europeae descriptio, Crac. 1578; 2. ed. p. t. Chorographia Poloniae, Lithuaniae, Livoniae et Prussiae, Pistorii Pol. hist. Corp. I.; 3. ed. Ramusio J., Navigazione e viaggio Sarmatia Gwagnini, trad. d. Dion. da Fans, Venezia 1583. vol. II.

7455. Gwagnin, Kronika Sarmacyi europ., Krak. 1611; 2. ed. Z kroniki Sarmacyi europejskiej, Opisanie Polski, W. X. Litewskiego, Ziemi pruskiej, ruskiej, inflanckiej i żmudzkiej, Kraków 1860 (Bibl. pol. Turowskiego).

7456. Gwagnin, Praefatio in descriptionem Sarmatiae ad Steph. Regem, Mizler, SS. rr. pol. 1761 DS.

7457. Gwagnin, Moscoviae descriptio, Starczewski, SS. rr. ruth. I. (po czesku: Weytah z Kronyky Mozkewske, Praga 1786); — Gwagnin, Kronika Mozkowska, Praha 1590, 1602.

7458. Springer Jan Teod., Polonia Neo antiqua ex antiquis scriptoribus (Neugeb. et Guagn.) excerpta, Frankf. 1656.

7459. L. K., Aleksander Gwagnin, Warta 1887 Nr. 678.

7460. **Cipolla C.**, Un Italiano nella Polonia e nella Svezia tra il XVI. e il XVII. Secolo, Turyn 1887.

R: Korzeniowski J., Kwart. hist. 1888; Brandowski S., Warta 1886 Nr. 713 (tłóm.).

7461. Hassenkamp, Guagnini in Posen, Ztschr. f. Provinz Posen 1889.

7462. Beschreibung des Triumphs von Kön. Maj. v. Polen wegen moscovitischen Victoria 1583 DS.

7463. Giardino di Pocti in lode del Steph. Battori, Venet. 1583; Gorscius Jacobus, Orationes gratulatoriae, Crac. 1582; Herman Daniel, Stephaneis moscovitica, Gedani 1582; Kochanowski J., Jazda do Moskwy, Kraków 1583; Tenże. Ad Steph. Bathor. epinicion, Crac. 1583; Latalski Georg. Oratio ad Steph. Bat. (Basileae? Tiguri?) 1582; Nidecki Andr., Gratulat. triumph. ex Moscov. (Crac.) b w, r., 1583; Paprocki, Tryumf planet, Stefanowi Królowi po wyprawie moskiewskiej Kraków 1582; Tenże, Tryumf satyrów z powrotu Stefana króla, Kraków 1582; Philopolitos, to jest Miłośnik ojczyzny, Kraków 1583, 1588; Tricesius And., Triumphus moscov. Steph., Crac. 1582; Wolf S. S., Stephani I. adversus Joannem Basilidem expeditio, carmine elegiaco descripta, Dantisci 1582, 1583 (DS.).

7464. Warsevicius Christ., Ad Steph. R. Pol. oratio, qua pacem gratulatur, Magdeburg, Toruń, Vilnae, Crac. 1582, 1583; — Tenże, O zgodzie, która się stała z K. M., tłóm. Lebel Jerzy, Toruń 1582 DS.

7465. **Murinius**, Kronika Mistrzów pruskich, Toruń 1582; 2. ed. Wójcicki, Bibl. starož. pis. IV.

7466. Prawidła gospodarcze z Modlnicy z rękop. r. 1582, Wildt Jul., Kalendarz pow., Kraków 1855.

7467. **Dawid Lucas** († 1583), Preussische Chronik (do 1410) nach der Handschrift des Verfassers mit Beifügung histor. und etymol Anmerkungen, von Ungern Sternberg, Königsberg 1812—1817 t. 1—7 (t. VIII. hrsg. v. Schütz Fr.).

7468. De nuptiis J. Zamojski, Crac. 1583; — Heidenstein, Epistola de nuptiis J. Zamojski, Crac. 1583 (DS.), *zob.* Nr. 7602.

7469. Herburt, Panegyr. Zamojscio, Ingol. 1585; Kochanowski Jan, In nuptias Zamojs. epithal. Crac. 1583, 1585; Piskorzewski Math., Ad Zamojscium de nuptiis c. Griselda, Crac. (2 ed.) 1583 (DS.).

7470. Mambrino Roser, Historie del Mondo, t. V., ded. Stef. Batoremu 1583 DS.

7471. Szymonowicz Sz., (Simonides), Dicta de bello c. Turcam, Colon. (?) 1583 DS.

7472. **Historia** Tauricae Cherson. a Turcis occupatae, De Sam. Zborovio supplicio affecto et motibus inde secutis, Vitemb. 1585, — Recicius And., Accusationum in Chr. Sborovium act. III., Crac. 1585 (DS.).

Zob. Nr. 3205.

7473. Henneberger Kasp., Beschreibung des Landes zu Preussen, Königsb. 1584 DS.

7474. Räteln Heinr., Wahr. Erzehlungen was gedenckw. Sachen sich in Königr. Polen, Liffl., Moschkaw zugetragen, Görlitz 1584, 1591 (DS.), *zob.* Nr. 7511, 7571.

7475. **Catharina Jagiell.** († 1584), Ericus S., Carmen de obitu Catherinae Reg., Rostochii 1584; — Epicedia in obitum Catharinae Reginae, Brunsbergae 1584; — Skarzyński ks. Szczęsny, Kazanie na obsequiach Kat. Jagellowny, Krak. 1584 (DS.), (Por. Przyj. ludu, Leszno 1848 V.).

7476. Kochanowski J., O Czechu i Lechu historya, Kraków (drukowany od r. 1586) 1589.

7477. Michaela żyda ochrzczonego list, wyd. Wereszczyński, Krak. 1584 DS.

7478. **Kochanowski J.** († 1585). Klonowicz S., Żale nagrobne 1585, *zob. Osoby.*

7479. **Müller Laur.**, Polnische, Liefländische, Moscovitische, Schwedische Historien, so sich unter König v. Polen zugetragen, Frank. am Main 1585, Leipzig 1588, Frankf. 1586 (z Cureusa Schles. Annalen, *zob.* Nr. 7257), Amberg 1595, Leipzig 1606, 1607 (z kontynuacyami).

7480. Müller W., Pàmiętniki do panowania Stef. Batorego, króla polskiego, wyłożył J. J. Lipiński, Poznań, Trzemeszno 1840 (przekład szwedzki: Stockholm 1629).

7481. Bergmann, Kalenderunruhen, *zob.* Nr. 166—171; — Dubrowskij, Żurnał nar. prośw. 1856 t. 91; — Berkholz, tamże 1856 t. 93.

7482. **Rymsza And.**, Dekreteros Akroama, to jest Dziesięcioroczne powieści wojennych spraw Krzyszt. Radziwiłła, Wilno 1585 DS.

7483. Warszewicki Krz., Memorabilium rerum coaev. descriptio, Crac. 1585 DS.

7484. Wolan And., Oratio ad incol. regni Polon. immin. bell. Turc., Vilnae 1585 DS.

7485. **Zeitung** aus Venedig, München 1585; — Zeitung neve aus Antorff, Cölln 1585; — Isselot M., Comment. rerum a. 1585, 1586 (DS.).

7486. Copie des lettres au S. P. sur un miracle en Pologne, Paris 1586 DS.

7487. **Stephanus** († 1586). Bielscius, Naeniae in funere Steph. I., Crac. 1588, 1590; — Herman Dan., In mortem Steph. I., Vilnae 1586, 1589; — Hunniadus Fr., Ephem. seu itin. Bath., Crac. 1586, 1588; — Miączyński J., Lament Matki korony polskiej z śmierci Stefana Batorego, b. m. dr. (Płock?) 1586; — Pieśni nowe o królu Stefanie pierwszym b. r. (**E.**); — Piskorzewski Mat., Oratio in funere Steph. Regis, Crac. 1586, 1587; — Warszewicki K., In obitum Steph. I. 1587, w Kromera Polonia 1588, 1589, Roztochi 1627 (DS.) [Warszewicki Krzysztof, Dwie mowy pogrzebowe, Krak. 1859]; — Beschreibung des Begrebniss, Königsb. 1588 (Por. **E.** 1587: Bronovius, Chwałkowski, Pipanus, Schwartzbach: 1588: Gissa, Laterna, Powodowski, Schoneus, Skarga. Zbylitowski).

7488. Tomasi Giorgio, La Battorea in due libri, Conegliano 1609; — Sturtzius Krz., De vita Stephani Reg. Pol., Rostochii 1627.

Zob. Nr. 3224 i 3249.

7489. Gerini Ab. Emanuele de Fivizano, Memoire storiche d'illustri scrittori e d'uomini insigni dell' antica e moderna Lunigiana, Massa 1829.

Tu są pamiętniki Jakóba Brunetti, Giovani, Gabrielli, Germanico Malespina, Carlo Sarteschi i innych nuncyuszów w Polsce.

7490. **Sarnicki Stan.** († 1592), Annalium Polon. brevissima synopsis, Crac. 1582; — Tenże, Annales sive de origine et rebus gestis Polonorum et Lituanorum, libri VIII., Crac. 1587, Racoviae 1587 DS.

7491. Sarnicki, Descriptio vet. et novae Polon. s. l. 1583.

7492. Sarnicki St., Statuta y metrika przywileiów, Krak. 1594.

7493. Sarnicki Stan., Commentarii bellici, Crac. 1578 (?); Tenże, Collatio, in qua demonstratur blasphemia Gregorii Brosinensis in articulis Arii, b. r.; Tenże, Narratie skąd urosły a jako wyprawiony są rozsądki kościołów (Judicium et censur.), Crac. b. r. (**E**); Tenże, Oratio pro lege elect. ad Steph. Bath., Crac. b. r. (DS.).

7494. Wiadomość o księgach hetmańskich Stanisława Sarnickiego (z planem bitwy pod Obertynem), z rękop. J. M. Ossolińskiego, Bibliot. Ossolińs. 1830 III., IV.

7495. Miński St., Sposób odprawiania poselstw do Rzymu, wyd. Korzeniowski J., Arch. kom. hist. akad. V., Odb., Kraków 1889.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1890.

7496. **Newe Zeytung** mördliche Thaten durch die Jesuwitter geschehen zu Crakaw in Polen gefangen nach Nilo geführt, Danzig 1586 (3 ed.); — Zeugnusz wider die newe Zeytung, darmit Patres S. J. zu Cracaw im gefänglich eingezogen, Ingolstatt 1586; — Zeugniss warhaft wider die ausgebreitete Zeitung, Mog. 1586 (DS.).

Polemika religijna Possewina, Skargi, Wolana, Jurgiewicza, zob. Kościół.

7497. Zwo Newe Zeitung von dem Landtage in Königr. Polen 1587, Praga 1587 DS.

7498. Electyey przyszłej War. przestroga, b. m. 1589; — Ziemianin życzliwością, cnotą, prawdą (za wyborem Zyg. III.), b. w. m. i r. (1587); — Zebranie krótkie rzeczy potrzebnych z strony wolności, b. m. dr.

1587; — Paprocki B., Upominek na interregnum (przeciw J. Zamojs. za Zborowskiemi), b. m. dr. 1587; — Tenże, Pamięć nierządu w Polsce 1587, b. m. dr. (Praga) 1588; — Wojnowski Jer., In discordiam et tumultus elec. regiam subsequentes, Crac. 1588 (DS.).

Zob. Nr. 3225—3226.

7499. **De Polonica electione**, Rostochi 1587, Toż, b. m. dr. 1588; — Schwalbe Ab., Bericht des Handels wegen der Krone Polen, Magd. 1588; — Polnische Zeitung von der Wahl und Krönung des K. Sigmund III., Magdeburg 1588; — Newe Zeitung von der Wahl in Polen 1587; — Krakowczyk Bernat, O elekcyi po śmierci Batorego, b. r. (przed 1590) (DS.), *zob.* Nr. 7538.

Zob. Nr. 3228—3237.

7500. **Ingressus** Sigismundi III., Crac. 1577; — Pompa ingressus Sigism. III. 1587 (DS.).

7501. Kmita J. A., Psalma przyjazdu Zygm. III., Kraków b. w. dr. 1587; Niegoszewski St., Pros tejon Sygmondon, Roma 1587; Tenże, Ad Sigism. III., Roma 1588; Schlachcinius, In felicem ingressum Sigism. III. carmen, Crac. 1587; Strattmann Melch., De adventu in Pruss. Sig. III., carmen, Dant. 1587; Zbylitowski A., Witanie króla Zygmunta III., Kraków 1587; Bock A., Carmen gratul. de Sigm. III coronat., Rigae 1588; Corbo Cor., Polonia lecta in Ser. et pot. Sig. III elect. carmine celebratam, Venet. 1588; Fridewald M., Gratulatio de felici in Arcem cracoviensem adventu Sig. III., Elbingae 1588; Goliński Bas., Sig. III. advent. Crac., Crac. 1588; Hermann D., Panegyris in coron. Sig. III., Crac. 1588; Adolescentes Sigism. III. adventum gratulantur, Vilnae 1589; Krzewski Abr., Sigismundo III feliciss. Vilnam ingress. gratul., Wilno 1589 (DS.).

7502. Victoria oder Zeyttungen so die Christen a. 1587 in Ungern dem Türcken aberholten, Augsburg 1587 DS.

7503. Newe Zeutung und Propheceyung über Teutsch., Polen, Niederlandt etc. 1587 DS.

7504. Conflictus gallopolonicus d. i. ein Niderlag, Köln 1587 DS.

7505. **Chwałkowski L.**, De principe Sueciae 1587, 1588 DS., *zob.* Nr. 7538.

7506. Polnische Niderlag. Basel. 1588 DS.; — Gigantomachia, s. a. (circa 1587 pro Maximiliano) 1587; — Agyas Ayas A., Discourse of a greate and furious Battaile betweene Maximilian Archduke and Sigismund 1588; — Newe Zeitung aus Polen, Bericht wegen poln. Koenigs. Maximiliano 1588; — Polnische Zeitung von der Wahl Sigism. III. wie Maximilian aus Oesterreich geschlagen, b. w. m. dr. 1588 (2 ed.) (DS.); — Neugebauer, Über die Schlacht zu Pietschen im J. 1588, Ledeburs Arch. VI. 1831; — Potrzeba pod Byczyną i uwolnienie Maksymiliana (ze współcz. rękop.), Athenaeum 1845 t. VI.; — O bitwie Byczyńskiej, Pszczółka krak. 1820, Rozm. war. 1820, Mrówka pozn. 1821, 1822; — Krótki spis o porażce Maksymiliana, tłóm. z rękopismu czeskiego, Rozm. nauk. krak. II. 1829; — Krátky spis o porażce a zajeti Max. voleného krále polského, arcik. rakauského, w czasop. Muz. czesk. 1854; — Świdziński K., X. Maxymilian rakuski, wedł. dyaryuszu rękopismiennego, Kron. rodz. 1887; — Frencel Sal., Maximiliani Polon. Regis e Sarmatia adventus, Pragae 1589 DS.; — Krótka hist. powrotu Max. z niewoli polskiej, Ciampi: Flosculi.

Zob. Nr. 3246.

7507. Pieśni o Maxymilianie Rakuskim, Przyj. ludu, Leszno 1843 t. II.; Paprocki B., Na harde, spiew Bielskiego o Byczynie, b. m. dr. 1588; Niegoszewski St., Ad J. Zamojscium b. w. m. i r. (Venet.?) 1588; Zbylitowski A., De victoria reportata 24 Jan. ad Sig. III., Crac. 1588; Schoneus Andr., Odae III. ad Joann. Zamojscium, Crac. 1588; Rybiński Jan, Kanclerza J. Zamoyskiego triumphy, Kraków, b. w. r. 1590 (DS.)

7508. Postrema relatio historica, das ist Beschreibung in Engel., Frankr. item in Poln zugetragen 1588 DS.

7509. Lament chłopsk. na pany, b. m. dr. i r. (około 1588) DS.

7510. **Newe Zeitung** was in dem polnischen Wesen seit K. Steph. tödtl. Abg. sich zugetr., b. m. dr. 1589 DS.

7511. Räteln H., Wunderbare Geschichte, Görlitz 1589, 1591, 1596 DS., *zob.* Nr. 7474, 7571.

7512. **Rerum** polonicarum ab excessu Stephani ad Max. captivitatem, ed. Ciampi S., Florentiae 1827.

7513. Gratulationes Sigismundo III. in suae Vilnam adventu, Vilnae 1589; — Gotheske, Seren. Sigism. III. gratulantur nonnulli, Vilnae 1589; — Artemedes Seb., De Sigismundo III. epigr., b. m. dr. 1589; — Oderborn Paul, Paneg. ad Joan. III. R. S. et Sig. III. Riga 1589 (DS.).

Kromer M. († 1589), zob. Nr. 7180.

7514. Reszki Stan. Dyaryusz podróżny (1586—1589), Przegl. katol. 1885.

7515. Nowiny hrozne a żałostiwe o Tur., Praga 1589 DS.

7516. Plastwici Joannis, Chronicon de vitis episc. Warm. (1243—1589), MM. Varm. SS. I.

7517. Newe Zeittung, warhafftige und erbermliche Beschreibung, so sich in Polln dem Land Podolien hat zugetragen newlich in Augusto 1589, wie unmenschlich die Türken u. Tartarn mit den Polln umbgegangen, Dantisci 1589, Nürnberg 1589 DS.

7518. **La deffaicte** des Tartares et des Turcs, faite en MDLXXXIX., par le Seigneur Jean Zamoiski, Paris 1590, Nouvelle édition avec notes et avec le discours de J. Zamojsky tenu à la diète de Varsovie en MDXC.

et la reponse de Sigismond III., traduits en français (publié par Charles Sienkiewicz), Paris 1859.

7519. **Solikowski Joan. Demet.** († 1603), Commentarius rerum polonic. a morte Sig. Augusti (ad 1590), Dantisci 1582 (E.), 1647, Amstelod. 1698.

7520. Solikowski J. D., Krótki Pamiętnik Rzeczy polskich od zgonu Zyg. Aug. 1572 w lipcu do r. 1590, przeł. Syrokomla Wł., Dziejopisowie krajowi III., Petersburg 1855.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1856 IV.

7521. Solikowski J. D., Facies perturbatae Reipublicae, Krak. 1626 (po pol.: Wizerunek utrapionej Rpltej, Dobromil 1612, Kraków 1629); — Tenże, Quaerimonia calamitosi ducatus Lithuaniae ad Sigis. Aug., carmen ad Georg. Albinum, E. b. r., *zob.* Nr. 3402, 7325, 7348.

7522. Solikowski J. D., Urania sive coeles. elect., Crac. 1574; Tenże, Polonia defensa contra Barclajum (?), Gedani 1648; Wężyk W. P., Lekarstwo na uzdrowienie Rzeczypospolitej (Solikowskiego J. D. Wizerunek), Kraków 1649.

7523. (Solikowski J. D.), Adjunctum testamentum cum paraphrasi Mat. Sicinii 1606; Societas S. Annae per Poloniam, Artykuły bractwa św. Anny (i odezwa J. D. Solikowskiego), Crac. 1578, 1590 DS.

7524. Jan Demetryusz Solikowski, Dzieje dobroczynności kraj. i zagranicz. 1824 V.; — Solikowski J. D., Ossoliński, Wiad. hist. kryt. t. IV.; — Siarczyński Fr. ks., Solikowski Jan, Lwowianin 1835; — Chmielowski A., Życiorys J. D. S., Kraków 1890.

7525. **Nehring Wł.**, O życiu i pismach J. D. Solikowskiego, Poznań 1863 (O historykach polskich XVI. wieku), *zob.* Nr. 6007.

7526. Zdanie o Jezuitach w r. 1590, Grabowski, Starożytności.

Zob. Kościół.

7527. **Henning Sal.**, Liefflaendische, Churlaendische Chronik (1554—1590), Rostock 1590, Leipzig 1595 (z ustępami później wyrzuconymi), SS. rr. Livon. V.

7528. Henning Sal., Bericht in Religionssachen in Kurland, Rostock 1589.

7529. **Schiemann T.**, Salomon Hennigs livländisch-kurländische Chronik, Mitau 1874.

7530. Nolde Magn., Memoriae ducis Curlandiae, Rostochii 1587 DS.

7531. **Newe Zeitung**, was sich zwischen Moscovitern und Schweden in Belag. Narwa zugetragen, Lübeck 1590 DS.

7532. Steger Tob., Unpostreuterische Geschichtsschriften, so sich in Span., Engl., Böhm., Poln., Ung. zugetragen, Strassburg 1590 (E. VIII.).

7533. Szpot Petrus Dunin, Declaratio, quali Polonia indigeat Rege, Praga 1590 DS.

7534. **Izdbieński**, Krótkie opisanie zjazdu Kolskiego, b. m. dr. 1590; — Nowiny spraw Zjazdu szwedzkiego elekcyi deputackiej, Poznań 1590 (DS.).

7535. O zdobyciu twierdzy Breda 1590, Pszczółka polska 1823.

7536. Narratio, was sich in Frankreich Augustus mord begeben, Appendix darin vornemb. Gesch. in Pohlen aus d. latein., Frankf. a. M. 1591 (E. IX.).

7537. **Henryk III.** († 1590). Opisanie śmierci Henr. III., Kraków 1590; — Nowiny ze Francyey, O wybaw. Paryża, Kraków 1590 (DS.), *zob.* Nr. 7536.

7538. Bruti J. M., Ad Pol. et Lith. Senatum de famil. Austr. laudibus oratio, Florentia 1590; — Tenże, De Ernesti laudibus oratio, Frankf. 1590; — Tenże, Censura de eligendo rege contra Chwałkowski, Frankf. 1590 (DS.).

7539. Gobel S., Polonia ad Germaniam de bello suscipiendo contra Turcas, b. w. m. 1590; — Gaunersdorf Christ. Vilnensis, Votum contra Turcas, Rigae 1590; — Mirolicky Joh., Ueber die Herschaft der Türcken in Europa, aus dem Lateinischen 1592 (DS.).

7540. **Heimführung** in Polen Freulein Anna Erzherzg. mit Pracht vom Sigism. K. in Pol. empf. gen. Cracaw gebr. 1592; — Verzeichniss der Vermählung Sigis. III. mit Anna, Wien 1592; — Sprawa Kterak Anna Arcjkneża Rakouska do Krakowa priwezena gest, w Praze 1592; — Bielscius Joach., Epithal. Sigis. III., Crac. 1592; — Rybiński Jan, Powitanie Anny królowej, Gdańsk 1591; — Tenże, Augustae heroidi Annae, Dantisci 1591; — Epitalamion s. hened. nuptiales ad Sig. III. n. Felstin et Simonowicz, Crac. 1592; — Peinius Joach., Gratulatio in nuptiis Dantisci 1592; — Lutnia na wesele Zygm. III., b. m. i r. (1592 czy 1605?); — Marlupino Romano, Il sucesso delle nozze di Sig. III., Udine 1592; — Moczarski An., Odae nuptiales Sig. III. 1592; — Porembius J., Prosfonesis in Annae adventum, Crac. 1592; — Sokołowski S., Epithal. ad Sig. III., Crac. 1592; — Szymonowicz Szym., Epithal. Ser. Sig. III. et Annae, Lwów 1592; — Warszewicki Krz., Paneg. Sig. III. et Annae, Crac. 1590, 1595 (DS.), *zob.* Nr. 7625.

7541. Beschreibung der Krönung Sig. III., Wien 1592; Bechmann Mat., Carmen in novi anni auspicium ad Sigismundum III. Reg. Pol. 1592 (DS.).

Zob. Nr. 3299—3300.

7542. Wunderbare Prophezeihung d Königr. Polen betreffende im J. 1595 gefunden, s. l. et typ. 1698. Por. E. 1594: Latos.

7543. Rozmowa o konfederacyi przez P. M. (Piotr Markowski, według innych Marcin Piotrowski?), Krak. 1592 DS.

7544. Radvan J., Radivilias d. vita et gestis Nic. Radziwiłł (addita Oratio J. Volani), edd. Abrahamowicz J., Wilno 1588, 1592; — Romer Ad., Columna in ingressum Radivilli, Crac. 1592; — Komparski Jan, In obitum Alb. Radziwiłł a juventute in acad. Vilnen. S. J., carmen Vilnae 1593 (DS.).

7545. Kantski Krz., Vitae Archiepp. et Episc. Cracoviensium, Crac. 1593, 1633 DS.

7546. **Brunus Jerzy**, Theatrum urbium (w tem 18 miast polskich opis i ich widoki), Coloniae 1593 DS.

7547. Zwo warhafte newe Zeitungen, Die erste von aufruhr zu Danzig in Ankunft Kön. Sigismund in Polen, Wien 1593; — Zeitung warhafftige und fröhliche Neuwe, wie ein Megdlein von 18 Jahr zu Danzig spazieren gengen, Prag 1593; — Redeke, Ursachen wessh. s. R. v. Danzig aufgem., Rakow 1593; — Nova turcica, polonica, dantiscana 1593 (DS.).

7548. **Henricpetrus A.**, Gener. Histor. in Ital., Frankr., Polen, Basel. 1593.

7549. Zbylitowski Andrzej, Droga do Szwecyey 1594, Krak. 1595, 1597 (przedr. Wójcicki, Bibl. star. pis. II.); — Erzehlung etlicher Sachen so sich bei der Krönung Sigismundi Königs in Schweden verlaufen, Prag 1594; — Loechius, Trophaeum pacis in reditum Sigis. III., Crac. 1594; — Fidlerus F., Gratul. Sigis. III. 1594 (DS.).

7550. **Urechi Gr.**, Chronique de Moldavie depuis le milieu du XIV. siècle jusqu' à l'an 1594, Texte roumain av. traduct. franç. ed. E. Picot, Paris 1878—1886.

7551. Tatary na Czerwonej Rusy r. 1594. Prawda (czasop. ruskie) I.

7552. Mylius Arnold, Principum et Regum P. imagines, Colon. (2 ed.) 1594 DS.

7553. Rwaczkowsky, Neue türkische Chronik 1594 DS., *zob.* Nr. 7447.

7554. Hilchen Daw., Academiae Zamoscianae intimatio, Rigae 1594; — Academiae Samoscianae intimatio c. Hermani carmine, Riga 1594 DS.

7555. Tyzenhauz G., Livoniae provin. ruinae, Riga 1594 DS.; — Mora Dom., Praef. mil. Poloc., Sitne Turcis bellum infer., Vilnae 1595; — Wereszczyński J., Publica, Krak. 1594, *zob.* Nr. 7579; — Tenże, Pobudka na jego ces. Miłość Ces. chrześc., Króla pols. etc., Kraków 1594; — Otucha na pogany potentatom chrześc., przez J. S. (Śliwski?), Krak. 1594 (Dębołęcki A.?) 1637; — Coletus, Betbüchl. w. d. Türken, Gedani 1595; — Brussius, De bello adversus Turcas, Crac. 1595; — Paprocki, Gwałt na pogany, b. m. dr. (toż po czesku), *zob.* Nr. 7833; — Nowiny z Krakowa (?) a z Tokaye co se giz na dile meže lidem chrest. walecznym a Turky tokoło 1595 r. Zbehlo, Praga 1595 (DS.).

Zob. Nr. 3304.

7556. Dąbrowski X. Sz., Wiersze rymowne o prześciu Tat. do Węgier, Krak. 1594 DS.

7557. Chronica oder Handbüchlein, Ged. 1594 DS.

7558. Broniowski, Tartariae descriptio, Col. 1595, 1630 DS., Schwandtner, SS. rr. hun.

7559. Hemenberger Kasp., Der Strömme und Flüsse Namen in d. preuss. Mappen, Königsb. 1595 DS.

7560. Pribevo Vinc., Della origine degli Slavi, Venezia 1595 DS.

7561. Beschreibung Geschichten, Cölln 1595 DS.

7562. Rozprawa przygody starego żołnierza, b. w. m. (Toż, Kraków 1595).

7563. Dąbrowski X. Szym., Żałosne opisanie wieków ostatnich, Kraków 1595 DS.

7564. **Francus Jacob** (Memmius Conr.), Der Historien Liebhaber Relatio quinquennalis 1590—95 in Teutschland, Polen, Wallachey, Moldau, Podolia, Frankf. a. M. 1595 DS. (ustępy tłóm. Wejnert A., Wieniec of. Jachowiczowi 1847—8, II.).

7565. Lew Conr., Eigentl. Bericht was in Frankr., Polen, Türcken zugetragen, Cölln 1595 DS.

7566. Jacobinus J., Brevis enarratio rr. a Sig. Transilv. Principe 1595 (c. 1596), Rr. hung. SS. 1600.

7567. Schoneus A., Natalis Vladislai filii Sigism. III., Crac. 1595; — Warszewicki Krz., Panegiricus Sigism. III. (na urodzenie Wład. IV.), Crac. 1595; — Zbylitowski A., Na krzciny Władysł. królewiczowi, Kraków 1597 (DS.); — Klonowicz S., Wiersz na urodz. Wład. IV., Pam. sand. 1829 II.

7568. Lipski Andr., De rebus gestis Sigism. III., Romae 1595, 1605 (przeł. Polkowski J., Dz. poz. 1863 Nr. 243). *zob.* Nr. 7986.

7569. Eventus mem. anni 1595 ad Sig. III., b. m. 1595 DS.

7570. Dresser M., Sächs. Chron. der itzige Handel mit Ung., Polen, Liffl., Wittemb. 1596 DS.

7571. Raetel H., Warhaftliche Historien, Gorlitz 1596 DS.; — Rauttenstrauch Winc., Warhaftliche Newe Zeittung aus Wildaw der Hauptstadt in Littawen eines Bürgers Sohn, Dresden 1596 (DS.).

7572. Sturcius, De negotio moldavico, Rostochii 1596 DS., *zob.* Nr. 3334 i 7488.

7573. **Zamojski J.**, De transitu Tartarorum, Lipsiae 1594, 1596 DS., *zob.* Nr. 7705.

7574. Ponętowski Jan, Deliberacya o spółku i związku korony polskiej z pany chrześcianskimi przeciw Turkowi 1595, 1596, Bibl. Turowskiego, Kraków 1858.

7575. **(Grabowski Piotr X.)**, Zdanie syna koronnego o pięciu rzeczach Rpltej polskiej należących: 1) Sąsiedztwo tureckie z Polską jakie? 2) Skarb bogaty na Rpltą jako zebrać? 3) Pospolite ruszenie hojne jako uczynić? 4) Wyprawa na wojnę jakby być mogła póki się skarb Rpltej nie zbogaci? 5) Liga z państwami chrześciańskiemi przeciw Turkowi jako potrzebna? b. m. 1595 (2. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1858).

R: Czas 1858 Nr. 144.

7576. Grabowski Piotr, Pospolite ruszenie, b. w. m. 1595 DS.

7577. Grabowski P. X., Polska niżna albo Osada polska osobliwie na ochronienie pogranicznych państw od Tatar i opatrzenie rozpłodzonych synów koronnych pachołków 1596 (2. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Kraków 1859).

7578. **Tarnowski St.**, Studya do XVI. wieku, Pisarze polit., Kraków 1888.

7579. **Wereszczyński J.** († 1599), Droga pewn. do prędszego i snadniejszego osadzenia pustyń, Kraków 1590; — Tenże, Sposób osady nowego Kijowa, Kraków 1595; — Tenże, Pobudka do podniesienia wojny przeciw Turkom i Tatarom, Krak. 1594, Wilno 1594; — Tenże, Excytarz do podn. wojny przeciw Turkom, Kraków 1592; — Tenże, Votum z strony podniesienia wojny przeciw cesarzowi tureckiemu 1597 na sejm podane, b. w. r. (Tenże, Pisma polityczne, Kraków 1848, por. Czas 1848 Nr. 62).

7580. Wereszczyński J., Publica z strony fundowania szkoły rycerskiej na Ukrainie, Kraków 1594.

7581 Wereszczyński J., Regula vitae regis Christ., p. Klonowicz, Crac. 1588; Tenże, Regula życia króla chrześciańskiego, Krak. 1587, 1588; Tenże, Gościniec moczygębom, Krak. 1785 (Por. E. wiek XVI. Spis alf.).

7582. **Tarnowski St.**, Studya do dziejów XVI. wieku, *zob.* Nr. 6877.

Zob. Nr. 3347, 7477.

7583. Francus J., Relatio historica, Beschreibung aller so in Polen, Bohem., Moldau, Podolia zugetragen 1595 bis Martius 1596 i Contin. bis 1597, 1596, *zob.* Nr. 7564.

7584. Hulsius Leo, Chronologia, in qua provinciae sequente pagina nominatae breviter describuntur (Austria, Bessarabia, Boemia, Podolia, Pars Russiae, Tartariae), Norimbergae 1596; Vopelius Gasp., Supplementum Europa, Erklär. d. Tafeln (Cap. 21. Moscaw, Cap. 22. Polen, Cap. 23. Lyffland), Cölln 1597; Jansonius P. A., Mundus furiosus seu narratio rerum e Apr. 1596 ad autumnum 1597, tota Europa gestarum, Col. 1597 DS.

Reussner, zob. Nr. 3352.

7585. Newe sybenbürgische Victoria, zu Ende die polnischen und tartarischen Handlungen, Nürnberg 1596; — Warhafftige Zeittunge was zwischen Siebenbürgern und Gross-Cantzler in Polen zugetragen hat, Hamburg 1596 (DS.).

7586. Bedencken ob Polen mit Keyser wider Turken einlassen solle? 1596 DS.

7587. Nowiny z Krakowa, Tokaye, Praga 1596 DS.

Wojny tureckie, zob. Nr. 3304.

7588. Zwo newe Zeitung wie zu Königsberg der böse Geist hinweggeführt, Danzig 1596 DS.

7589. **Gustinskaja** lietopis (Pribawłenie k'ipatiewskoj lietopisi) 842—1597, Poln Sobr. II.

7590. Votum szlachcica polskiego ojczyznę miłującego, Kraków b. dr. 1597; — Philopatris ad Senatum et pop. lituanum, Miłośnik ojczyzny do senatu i Rpltej litewsk. (autor Wojnowski J. czy Pielgrzymowski El.?), Wilno b. dr. 1597; — Latos J., Przestroga, b. w. m. i r., Kraków 1597; — Przestroga i obrona do obywatelów korony, b. m. dr. 1597 (DS.).

Exorbitacye, zob. Nr. 3330.

7591. **Gliczner Er.**, Chronicon Regum Poloniae, Thoruni 1597.

Zob. Nr. 7610 i Kościół.

7592. **Bielski Joachim**, Kronika polska, Kraków 1597; 2. ed. p. t. Bielski Marcin, Kronika z doprowadzeniem do Aug. III. (przez Bohomolca podług Lengnicha), War. 1764; 3. ed. p. t. Bielski Marcin i Joachim, Kronika polska, Warsz. 1829 t. 9 (stanowi t. 11—19 Zbioru pis. pol., wyd. pod firmą Gałęzowskiego i Comp.).

7593. Bielski Joachim, Ciąg dalszy kroniki polskiej zawierającej dzieje od 1587 do 1598, w rękopismie odkrył i do druku podał F. M. Sobieszczański, Warsz. 1851.

7594. Bielski Joach., Pamiątka Jakóbowi Strusiowi, Kraków 1589 (Por. Colosvarus Jerem., Epicedion Jac. Strussi, Crac. 1590).

7595. Grochowski Stan., Na kronikę nową polską do obywatelów koronnych 1697 DS.

Zob. Nr. 3348.

7596. Sozański A., Kronika Joachima Bielskiego, Pisma niektóre, Lipsk 1861.

7597. **Nehring Wł.**, O życiu i pismach Joachima Bielskiego, O historykach pol. XVI. wieku, Poznań 1862 cz. II.

Bielski Joachim, zob. Nr. 3247.

7598. Sybenburgische Chronica, Beschreibung Moldau, Walächei, Podolien, Nürnberg 1596 DS.

7599. Czachrowski, Rzeczy w Węgrzech 1588—96, Lwów 1597, 1599; — Burnomissa Jerzy, O dobywaniu Agry, list, b. m. dr. 1596, 1597 (DS.).

7600. Peregrim Damian, Liga z Zawadą koła poselskiego (ded. L. Sapieże) 1596 DS.

7601. Kron-Wegweis. (Riga, Narwa, Wilno), Cöln 1597 DS.

7602. **Heidenstein Reinh.** († 1621), Rerum polonicarum ab excessu Sig. Aug. lib. XII., Francof. 1672.

7603. Heidenstein, Dzieje Polski od śmierci Zygm. Aug. do r. 1594, ksiąg XII., Petersb. 1867 (Dziejop. pol., *zob.* Nr. 5985).

7604. Heidenstein R., De bello moscov., Crac. 1584, 1589, 1600, Basil. 1588, Frankf. 1660 (Auctores rr. moscov.).

7605. Heidenstein R., Vita Joannis Zamoyscii, Collectanea vitam J. Zamoyscii illustrantia, ed. A. T. Działyński, Poznań 1861.

Zamoyski Jan, zob. Nr. 7705.

7606. Batowski Alex., Rainold Heidenstain i Franciszek Bohomolec, Dz. lit. 1853, Odb., Lwów 1853.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1855 III.

7607. Sozański A., Dzieła Heidensteina, Pisma niektóre, Lipsk 1861.

7608. **Nehring Wł.**, De polonicarum rerum saeculi XVI. scriptoribus, pars I. De Reinholdi Heidensteini scriptis historicis, Poznań 1857; toż po pol.: O historykach polskich XVI. wieku, cz. III., Poznań 1860.

7609. Grochowski W., Reinold Heidensztein, historyograf Stefana Batorego, Tyg. illustr. 1871.

7610. Gliczner E., Consensus sandomiriensis, Toruń 1592, 1596; — Tenże, Appellacya konf. warsz., Królewiec 1598 (DS.). *zob.* Nr. 7491.

7611. **Pol Klemens**, Historia confoeder. polonicae, Debrecini 1596 DS.

7612. Skarga P., Proces na konfederacyą, Kraków 1596 DS.

7613. Obrona przeciw processowi Confoederacyey, b. w. m. i r. (około 1595); — Dyssydent odpowiada na pismo: Rozmowa o Confoederacyey 1595; — Podpora Konfoederacyey przeciw wierszom w Rozmowie ziemianina, b. m. dr. 1596; — Obrona Konfederacyey i Processu (przeciw P. Skardze), b. m. dr. 1596 (DS.).

Spory religijne, zob. Kościół.

7614. Skarga Piotr X., Synod Brzeski, b. m. 1596, b. m. 1597, wyd. L. Rzepecki, Warta, ofiar. A. Bażyńskiemu 1874.

Skarga P., zob. Nr. 7810.

7615. Herbest Ben. S. J., Wiary rzyms. wywody a greç. niewolnictwo, Krak. 1586, Warsz. 1761; — Tenże, Za wiary kośc. rzym. dowody, Leopoli 23. Jan. 1586, Lwów 1728.

7616. Baronius Caes., Histor. relatio de Ruthenorum origine et conversione, Colon. 1558 DS.

Zob. Nr. 3320—3330.

7617. **Anna Regina** († 1596). Birkowski, Lachrymae in fun. Annae Jag., Crac. 1596; — Grochowski St., Żal pogrzebny Anny królowej 1596; — Piskorzewski M., In m. Annae Jag. funebr. laud., Crac. 1597; — Beckman, Carmen de obitu Annae Austr. 1598; — Quadrantinus Fab., Predigen nach Abgang Anna Kön. von Polen, Graetz 1598 [Leich-Predigt, Por. **E.**: Remelius 1598, De obitu, Szyszkowski 1598, 1599, Warszewicki 1598, Codurus 1599, Grochowski 1599, Warszewicki (Oracya 1599)] (DS.).

7618. Verronius Seb., Chronica ecclesiae et monarchiarum, Frib. in Helv. 1599 DS.

7619. Brussius, De Tartaris diarium, Frankf. 1598 DS.

7620. **Philippus II.** († 1598). Warszewicki Krz., In mortem Philippi II. oratio, Crac. 1698 DS.

7621. Höniger N., Hofhaltung d. türkischen Kaysers, Georgewitz Barts, Türck.-Tyrannea, Basel. 1598 DS., *zob.* Nr. 7109.

7622. Discurs und Verlauf der jetzigen schwedischen Sache, was sich vom 1594 zugetragen, Stockholm 1599; — Kurzer Bericht, was in krigswezen Schweden zugetragen 1598; — Prinse de la villee de Bode en Hongrie, Le malheur. succes de Roi de Pologne en Suede, Paris 1598 (DS.).

Zob. Nr. 3300, 3359—3361.

7623. **Waisselius Mat.**, Chronica alter preuss., liefländischer und curländisch. Hist., Königsb. 1599 DS.

7624. Frencelius Sal., Livonia S. R. A. et Ordin. Polon. precatur, Riga 1599 DS.

7625. **Warszewicki Krzysztof** († 1603), De origine gener. et nom. poloni, Vilnae 1580, Crac. 1589 DS.

7626. Warszewicki K., Turcicae Quatuordecim, Cracoviae 1593, Pragae 1599, Gedani 1646.

In obitum Stephani regis oratio, zob. Nr. 7487.

7627. Warszewicki K., Reges, sancti, bellatores, Romae 1601, 1629; — Tenże, Caesarum Regum gen. vitae, Crac. 1603, 1604, Frankf. 1606 (DS.).

7628. Warszewicki K., Omnia, quae exstant opera, l. VIII., Crac. 1600 DS.

7629. Warszewickiego Krz. Niewydane dzieła, listy do znakomitych ludzi, zebrał Wierzbowski Teodor, Warsz. 1883.

Zawiera: Rerum polonicarum libri III. (1572—73). De rebus in Polonia gestis in rege eligendo 1575, Apologia Maximiliani Caesaris, Rationes pro R. Poloniae recuperando, Lechitae et Bohemi colloquium, Apologia arch. Maximiliani, Ad Maximilianum 1588, Ad Rudolphum 1588, Propositio archiducis liberandi, Consilium de rebus pol. turbandis, Pro Maximiliano oratio, Epistolae.

R: B. P. Ateneum 1887 I.

7630. Warszewicki Krz., Venecya (poem.), Krak. 1572, 1587; 3. ed. Wierzbowski T., Biblioteka zap. poetów i prozaików, Warsz. 1886.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1887; Ama, Kraj. 1887 Nr. 13.

7631. Warszewicki Krz, De ambitionis vitio, Praga 1588, 1598 DS.

7632. Warszewicki Krz., Ad Ser. Jacobum Angliae Regem, Crac. 1603 DS.

7633. Warszewicki Krz., De Consiliariis et consiliarii oficiis, Crac. 1595, Rostock 1597; — Tenże, De legato et legatione 1596, 1604 (De legationibus), Dantisci 1639, 1649; — Tenże, De concilio, De legatis, Consiliarius (na końcu r. 1598), Rostock 1597.

7634. Ceriola Furius, Christophori Varsevicii de Legato, item de Consilio ex Hispanico, Dantisci 1646.

7635. Warszewicki, Panegir., Stockholm 1594 DS.

7636. Warszewicki Krz., De optimo statu libertatis, Crac. b. r. (Toż, Suada latina Ostrowskiego Daneykowicza 1747) (Por. E. Wiek XVI.: Spis alfab.).

7637. Mowy Krzysztofa Warszewickiego w r 1602, wyd. Wierzbowski T., Warsz. 1885, Bibl. zapomnianych poetów i prozaików zesz. II.

7638. Dwa dzieła nieopisane K. Warszewickiego: 1) Caesarum, Regum vitae, 2) D alogus de morte Ad Stephanum I., Wiz. i roztrz. nauk. XVI.

7639. Ossoliński, Warszewicki Stanisław, Wiad. hist. kryt. t. I.

7640. Wierzbowski T., Christofor Warszewickij i jego soczinenija, War. 1885.

R: Ptaszycki S., Żurnał min. nar. prośw. 1886 t. 246 str. 361—375.

7641. **Wierzbowski T.**, Krzysztof Warszewicki i jego dzieła, War. 1887 t. 2.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1887; Archiv f. sl. Ph. 1887; T. S., Prz. pol. 1887 III.; Bostel F., Prz. powsz. 1887 III.

7642. Klonowicz Seb. Fab., Pamiętnik xiążąt y królów, 1586, 1639, 1673, 1697, Krak. 1787, *zob.* Nr. 7473, 7567.

Inne pisma por. **E.** *Wiek XVI.: Spis alfab.*

7643. Kmita J., Żywoty królów polskich, Kraków 1591 DS.

7644. Kmita J. A., Zwierciadło rzeczp. polskiej na początku 1598; — Łaski St., Spraw rycers. opis, Lwów 1599 DS.

7645. Jako Jendrzej Bathori marnie zginął a. 1599, Tyg. petersb. 1842 XXVI.

7646. Morderstwo popełnione w kościele Panny Maryi w Krakowie przez braci Gawrońskich r. 1599, przez Mączyńskiego J., Czas 1856 Nr. 19.

7647. Żywot Krzysztofa Pieniążka, rotmistrza i dworzanina królów Stefana i Zygm. III., Wójcicki, Bibl. star. pis. I.

7648. **Chytraeus David** († 1599), Variorum in Europa itin. deliciae in Anglia, Polonia, ed. II. apud Chr. Corvinum 1599 DS.

7649. Chytraeus D., Memor. event. 1595 et epist. ad Sig. III. 1595 DS.

7650. Chytraeus D., Chronicon Saxoniae, Lipsiae 1593.

7651. Chytraeus D., Vandalia regionum Pruss., Liv., Pol., Rostochii 1588, 1589 DS.

7652. Chytraeus Daw., Hodeporicon, Sabinus Stan. Georg., In peregrin. Stan. a Lasco, Frankof. 1572 DS.

7653. **Lassota von Steblau Erich**, Das Diarium des Erich Lassota v. Steblau zu d. Zaporoger Kosaken, Budissin 1854, *zob.* Nr. 5999 (Por. Dz. I't. 1870 Nr. 8).

Karnkowski, zob. Nr. 7684.

Paprocki Bartł., zob. Nr. 7833.

Radziwiłł Krz., zob. Nr. 7855.

Skarga Piotr, zob. Nr. 7810.

H. Wiek XVII.

7654. **Roczniki (Annales)**, *zob.* Nr. 6871; — Kalendarze, *zob.* Nr. 6872.

7655. **Zbiory kronik**, pamiętników, żywotów, podróży i t. d., *zob.* Nr. 5965—6038.

7656. **Pomniki** do historyi obyczajów, *zob.* Nr. 6874.

Zob. Nr. 1351, 3371, 3373.

7657. **Pamiętniki** o Koniecpolskich w. XVII., wyd. Przyłęcki S., Lwów 1842, *zob.* Nr. 3645.

7658. **Spominki** podkarpackie, dobromil., tarnawieckie i łodzińskie, samborskie, wielickie, pilzneńskie, wyd. Bielowski A., Głos, Lwów 1861 Nr. 37; — J., Zapyski z puteszestwija w samborskich i stryjskich horach, Słowo 1862 Nr. 20.

7659. **Kalicki B.**, Przyczynek do hist. dziejop. pol. XVII. w., Roz. hist. fil. ak. um. I., Odb., Kraków 1873.

7660. Senkowski M., Satyra i satyrycy okresu Zygmuntowskiego, Spraw. gimn. w Nowym Sączu 1880, Odb., Nowy Sącz 1880.

7661. Przyborowski W., Cudzoziemcy w Warszawie w XVII. i XVIII. wieku, szkice historyczne, Niwa 1877.

7662. **Droysen G. J.**, Zur Quellenkritik der deutschen Geschichte des siebzehnten Jahrh., Forsch. z. deut. Gesch., Göttingen 1864 IV.

7663. **Paskwille z czasów Zygmunta III.**, Athenaeum 1845 IV.

7664. **Rachunki domowe z XVII. w.**, Prz. bibl. arch. 1881 II.

7665. **Pamiętniki husarza z pierwszych lat XVII. w., przez Br. Chlebowskiego**, Ateneum 1883 II.

7666. Januszowski Jan, Krótkie opisanie przeszłego jubileuszu, Krak. 1603 DS., *zob.* Nr. 7797.

7667. Próchnicki J. Andr., Polon. brevis notitia, Romae 1600 DS.

7668. Pecalides (Pękalski) Sim., De bello ostrogiano ad Pianteos cum Nizoviis, Crac. 1600 DS.

7669. Smotrycki Melecyusz, Istoria o Florentskom Synodie, Ostróg 1601 DS., *zob.* Nr. 8034.

7670. Pętkowski G., Święty a powszechny sobór we Florencyi, tłóm., Krak. 1600, 1609; — Russowski G., Obrona św. Synodu florenckiego, Wilno 1603; — Apologia florentijskaho sobora, Wilno 1604; — Fiedorowicz P., Obrona Sobora florentyskaho, Wilno 1603, 1605 (DS.).

7671. Grochowski Stan., Babie koło (1600) [E. b. r.] (Przedr. Maciejowski, Pism. pol. III.).

7672. Moskorzewski Jur., Okazanie, iż ludzie w Król. pol., Krak. 1600 DS

7673. Libellus ad Sen. primarios R. Pol. de statu templ. prut., Hagae 1600 DS.

7674. Dyskurs o lenno ziemi pruskiej, Zb. pam. Niemc. t. V.

7675. Borkowski W., Carmen Vladislao principi, Mogunciae 1602 DS.

7676. **Schweinichen Hans** († 1616), Leben H. Schw., ed. Stenzel, SS. rr. sil. IV.; po pol: Pamiętniki (1552—1602), wyd. Kraszewski J. I. (Bibl. podróży, *zob.* Nr. 5995), Drezno 1870.

7677. **Godebski Ks., Pamiętniki H. Schw., Par. 1847; Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; Tyg. wielkop. 1871.**

7678. Otflnowski Jarosz, Powodzenie niebespiecz. woyska, Krak. (1600—1601) DS.

7679. Multanus Michael, Gratiae Deo actae ab ecclesia pro victoria 1601; — Bartolan H., Sigismundi III. victoria Crac. 1601; — Maciejowski B., Gratulatio in fel. ingressum, Crac. 1601; — (Zygmunt III.) Princeps Christianus, Moguntiae 1603; — Opatovius A., Triumphus livonicus, Crac. 1603, — Kownacki Wal., Rycerstwo chrześcijańs., 1602 (DS.).

7680. Zeitung v. d. Zustände in Liefland 1602 DS.

7681. Ortelius A., L'Epitome du theatre de l'univers., Antwerp. 1602; — Pernisten, Relatione tesoro politico, Vincenza 1602; — Mundus Imperiorum, Ursel 1602 (DS.).

7682. Notatki kupca warszawskiego z podróży po Persyi w r. 1602, wyd. L. S. W., Tyg. ill. 1878 V.

7683. **Baronius C.**, Icones Sanctorum Poloniae, Romae 1602, 1604, 1605; — Tenże, Undecim effigies SS. Polonorum 1605; — Tenże, Roczne dzieje kościelne, Krak. 1603 (DS.).

Górnicki Ł. († 1602), zob. Nr. 7305.

7684. **Karnkowski S.** († 1603), De primatu senatorio, Posn. 1593 (także Acta literaria 1756); — Tenże, De ratione eligendorum regum Pol., Posn. b. dr. 1593 (DS.).

Inne dzieła por. **E.** *Wiek XVI.: Spis alfab. Zob. Nr. 3070.*

7685. **Paradoxa** koronne publice i privatim, potrzebne szlachcicowi polskiemu, napisane r. 1603, wyd. przez A. Bielowskiego, Kraków 1853.

7686. Paradoxa koronne nap. 1603, Dz. lit. 1852; — J. Ł. (Sprawozdanie krytyczne), Czas 1852 Nr. 116; — Tenże, Odpowiedź panu A Bielowskiemu na jego artykuł w Dzien. literackim, tamże 1852 Nr. 141; — Jeszcze o Paradoxach koronnych, tamże 1852 Nr. 190.

7687. Widawski P. Wężyk, Exorbitancye, Kraków 1603; — Tenże, Lekarstwo na uzdrowienie Rpltej, Kraków. 1603 (DS.).

7688. **Pruszcz Piotr Hyac.** (Cezary Fr.). Krakowa kościoły y klejnoty, Kraków 1603, 1647, 1650, 1745, (wyd. Siejkowski M. X.) 1860.

7689. Opisy miasta Krakowa przez Piotra H. Pruszcza, Czas 1868 Nr. 147.

7690. **Zellner Krzysztof** (* 1567, † 1637), Kronika albo czasopismo mansyonarza kościoła Panny Maryi w rynku krakowskim, obejmująca zdarzenia w końcu XVI. i na początku XVII. wieku, przydano napisy grobów królów polskich w Krakowie oraz inne pomniki hist., wydał Ambroży Grabowski, Kraków 1835.

7691. Engelke, Wahrhafft. wol niemals erhörte Zeitung, Königsb. 1603.; — Tenże, Nova singularia 1603; — Tenże, Warschau ganz erschrecket 1603 (DS.).

7692. Laurencyusz Dr., Wiadomość o Mazowszu 1603 DS.

7693. Borkowski Waw., Hierosolymitanische Reise, 1603 DS.

7694. **Alnpech Jan**, Opisanie Lwowa, Pamiętnik lwowski 1816.

7695. (Radziwiłłowie), Orationes tres in obitum trium Radivilorum, geneal. ej. familiae et Szydloveciae. Brunsb. 1603 DS.

7696. **Jewłaszewski Teodor**, Pamiętnik nowogrodzkiego podsędka (1546—1604), wyd. T(adeusz) X. Lubomirski (przekł. z ruskiego przez E. Ciemniewskiego), Warsz. 1860.

7697. Pamiętnik F. Jewłaszewskiego, Czas 1852 Nr. 244; — Antonowicz W. B., Kij. Starina 1886.

7698. Sturcius Ar., Oratio de nobilitate, Crac. 1604; Bonagarsus D., De vera nobilitate, Toruń 1604 DS.

7699. Nowiny z Inflant o zwycięstwie Jana Chodkiewicza, Krak. 1605 27. września DS. (2. ed. Wójcicki, Bibl. star. pis. I.); — Zeitung von der Schlacht, Augsburg 1605; — Aviso della vittoria ottenuta 27. Septemb. contra il Duco Carlo, Roma 1605.

7700. Bartholinus Stan., Sigismundi III. victoria 1605; Plinius Bar., Victoria, quam obtinuit Sigis. III., Rigae 1605; Smoliński J., Diagraphi victoria J. C. Chodkiewicz, Crac. 1606; Slaski Szym., Satyr wesoły K. Chodkiewiczowi, Wilno 1606 (DS.).

7701. Kirchholm, pieśni historyczne z 1605 r., wyd. Wójcicki Wł. K., Bibl. warsz 1879 II.

7702. **Socyn Faustyn** († 1604). Stoiński P., Kazanie pogrzebowe na zgon Fausta Socina 1604 (Por. E. 1581—1595: Socyn): — Vita descripta, Eleutheropoli 1651 (DS.).

Por. Kościół.

7703. Hilchen D., Epainos pompae in nupt. Sigism. III., Zamość 1604; — Deckerius J., Oratio in sponsalibus Sigism. III., Crac. 1605; — Jurkowski J., Lutnia na wesele Zygmunta III., Krak. 1605; — Myszkowski S., Oratio in sponsalibus Sigis. III., Crac. 1605; — Starczewski K., Carmen nuptiale Sigism. III., Crac. 1615; — Precedenza sopra Principi, Graetz 1605 (DS.).

7704. Zbylitowski P., Schadzka ziemiańska, Krak. 1605; 2. ed. Bibl. star. pol. wyd. Wójcickiego, Warsz. 1852 t. III.

7705. **Zamoyski Jan** († 1605), Heidenstein R., Vitae J. Z. libri tres, *zob.* Nr. 7602; — Heidenstein J., Norma civis boni Joan. de Zamoście, ded. Th. Zamoyski, Dantisci 1637, *zob.* Nr. 8069; — Bohomolec Franc., Życie Jana Zamoyskiego (p. Heidensteina), Warsz. 1775, 1795.

7706. Hilchen D., Honori herois Zamoscii D. Hilchen leg. Maj. in Polonia a secretis, faciebat, Ruyni 1607.

Collectanea vitam resque gestas J. Zamoyscii illustrantia, zob. Nr. 3038.

7707. (Staszyc St.) Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego, Warsz. 1785, Krak. 1861 (Bibl. pol. Turowskiego); — Uwagi nad uwagami, Warsz. 1786, Kraków 1861 (Bibl. pol. Turowskiego); — Obrona Jana Zamojskiego kancl. i hetm., Zamość 1790.

7708. **Batowski M.**, Rajnold Heidenstein i Franc. Bohomolec, pisarze żywota J. Zamojskiego, kancl. i hetm. w. kor., z dodatkiem pism kilku, Dzien. lit. 1853, Odb., Lwów 1854, *zob.* Nr. 7606.

7709. **Schenking** cast. in Livonia († 1605). Hilchen D., Epicedion memoriae et honori Mag. D. Schenking cast. in Livonia Venden., Ruyni 1607.

7710. **Typotius J.**, Relatio historica de R. Sueciae, Frankf. 1605, 1606; — Process des ganzen Handels zw. Schweden 1605 (DS.).

7711. **Camerarius Joach.**, Narratio de Fratrum orthod. ecclesiis in Böhm., Morav. et Pol., Acta synod. Sand., Crac., Petric., Vladisl., Thor., Heidelb. 1605 DS.

7712. Smith F., Voyage and en Ertenement, London 1605 DS.

7713, Grochowski St., Żałośna Kamoena na powódź, Krak. 1605 DS.

7714. **Barezzo-Barezzi**, Relatione della conquista 1605 (toż po niem.: Historische Beschreibung, München, Prag, Grätz 1606; po łac.: Historica narratio, Graecii 1606; po franc., *zob.* Nr. 3459.

7715. Demetrius J. (Bas.), Wypsani historycke a prawdziwe, Praha 1605 DS.

7716. **Legende** de la vie et de la mort de Dymétrius der. gr. duc de Moscovia, Amst. 1606 DS., Moskwa 1869.

7717. Lifftel Seb., Gody moskiewskie na Moskwie spisane, Krak. 1607 DS.

7718. **Roussel William**, The reporte of a bloudie and terrible massacre in the city Mosco with the end of Demetrius, London 1607 DS. (podobizna w 20 egzempl. wyd. przez Ashera w Berlinie z jedynego egzemp. w bibl. Muz. bryt.), toż po franc: Récit du sanglant massacre de Moscou 1606, traduit par le prince Galitzin. Paris 1859 (wydawca przypisuje mylnie autorstwo Isaakowi Mass); toż po pol.: wyd. nakł. Żupańskiego w Poznaniu, pomnożone dodatkami ze zbiorów Kurnickich, przez Jagielskiego L., Poznań 1858.

7719. Grevenbruch G., Tragoedia Moscovitica de Vita Demetrii. Coloniae 1608.

7720. Conquista di Demetrio, Nowakowski, Źródła t. II., *zob.* Nr. 3464.

7721. **Zeitungen** gründl. aus Grätz, Wien, Poln. 1606; — Warachtige Beschryvinghe van de wunderbare geschiedenissen 1606; — Newe Zeitung aus Moskaw 1606 (DS.).

7722. Dwoje notata w Polsce niesłychane: poseł króla perskiego i ślub Dymitra cara, Dodatek do Muzy Nadwiślańskiej (1823 I.) p. t. Pielgrzym z Tenczyna.

7723. Jurkowski J., Hymeneusz Dymitra Iwanowicza, Kraków 1605 DS.

7724. Żabczyc J., Poseł moskiewski, Kraków 1605; Tenże. Mars moskiewski krwawy 1605; Grochowski St., Pieśni na fest Dymitra, Sand. 1606; Żabczyc J., Lutnia ojczyzny polskiej, Kraków 1608 (DS.).

7725. Dymitr II. (z starych manuskr.), Orędownik, Poznań 1840—1841.

7726. **Massa (Isaak) de Harlen**, Histoire des guerres de la Moscovie (1601—1610), publiée pour la première fois par le prince Michel Oboleńsky et M. de D. Van der Linde, Bruxelles 1866, *zob.* Nr. 7718.

7727. **Oleśnicki Mikołaj** (* 1558, † 1629), Gody moskiewskie czyli dyaryusz o Dymitrze i Marynie (przeł. na rosyjskie w Ustryałowa Pam. t. IV.).

7728. **Niemojewski St.**, Prawdziwe opisanie powodzenia Dymitra, teraźniejsz. cara 1607 (Jest w Ustriałowa Skazania t. IV., Turgeniewa Histor. Russiae Mon. II.).

7729. **Filareta** Rękopis o Samozwańcach i bezkrólewie w Rosyi po r. 16 0, nap. Muchanów Paweł (po ros.), Moskwa 1837.

7730. **Brereton Henry**, Neuves of the present miseries of Russia (Opis bitwy Dymitra Szujskiego z Żółkiewskim pod Kłuszynem), London 1614 DS.

7731. **Żółkiewski St.** († 1620), Historya wojny moskiewskiej aż do opanowania Smoleńska, Lwów 1833; 2. ed. Biblioteka ludowa polska, zesz. 11, Paryż 1863; 3. ed. Bibliot. Mrówki t. 144 i 145, Lwów 1882.

7732. Żółkiewski St., Zapiski hetmana o Moskowskoi wojni, St. Petersburg 1871.

7733. Oddawanie tryumfalne Wasila Szuyskiego na sejmie w Warszawie przez Stan. Żółkiewskiego, z rękop. bibl. X. A. C., Nowy pam., Warsz. 1804, Pam. lw. 1818, *zob.* Nr. 3512.

7734. Rękopism hetmana Żółkiewskiego: Początek i progres wojny moskiewskiej, Muchanowa, Wiz. i roztrz. nauk. IX.; Dz. wil. 1830.

7735. Schaum M., Tragoedia Demetrio moscovitica, Rostochii 1614; — Dębołęcki A., Pamiątka bojów moskiewskich, Toruń 1633.

Maszkiewicz S., zob. Nr. 7886.

7736. **Marchocki M**, Historya wojny moskiewskiej, Poznań 1841.

7737. Paschalius Val., Cydippe ad Sigism. III. (de Demetrio), Romae 1622 DS.

7738. Bissaccioni, Il Demetrio Moscovita istoria, Venetia 1639, 1643.

7739. Theodoli Gius., Il Demetrio Moscovita, Bologna 1652, Cesena 1681; — Historia pseudo Demetrii 1664.

7740. Neè de la Rochelle, Le Czar Demetrius, Paris 1711, 1715.

7741. Margeret J., Estat de l'empire d. l. Russie depuis l'an 1590 jusques 1606 (nowe wyd., Paris 1855).

7742. **Płatonow S. T.**, Drewnorusskija skazanija i powiesti o smutnom wremieni XVII. wieka, Petersb. 1888.

R: Czermak W., Kwart. hist. 1890.

Zob. Nr. 3456—3465, 3486, 3511.

7743. **Bojer L.**, Carolomachia, qua victor. Sigism III. narratur, Vilnae 1606; — (Eysymont J.) Karolomachia, Wilno 1606, 1610 (DS.).

7744. Zeitung warhaftige newe aus der Narfwe 1606 (DS.).

7745. **Łubieński Stan.** († 1640), Opera posthuma historica, historico-politica etc., Antverpiae 1640.

7746. Łubieński Stan., Pisma pośmiertne, Droga do Szwecyi 1593, Rozruchy domowe od r. 1606—1609, przełożył i wiadomość o życiu i pismach dołączył Jocher A. B. (t. VII. zbioru: Dziejopisowie krajowi), Petersb. i Mohilew 1858.

7747. Bączalski Sew., Ochrona koronna, Kraków 1605; — Bielowski M., Rozsądek y przestroga 1605; — Grodzicki A. X., Quadripartitae conciones, Crac. 1605; — Uprzeyme Polaka do obywat. napominanie 1605; — Chlebowski Waw., Wolność prawdziwa Królestwa Pol., Kraków 1606; — Dobrowidzki O., Szlachcic starož. polski 1606; — Dubingowicz Stan., O wolności rzeczyposp. 1606; — Prawdzicki Efr., Żwierciadło rządu czy nierządu 1606; — Szczygielski St., Consilium de recuperanda pace (po pol.) 1606, 1607, 1609; — Jurkowski J., Lech wzbudzony y lament jego, Krak. 1606; — Tenże, Chorągiew Wandalinowa, Kraków 1607; — Votum szlachcica polskiego (3 odb.) 1606; — Błażewski Mar., Tłumacz rokoszowy powiatu ruskiego, Kraków 1607; — Daniecki J., Żałosne narzekanie korony, Kraków 1607; — Tenże, Radosna korona, Kraków 1608; — Krajewski Jan, Naenia na zgodę, Kraków 1607; — Tenże, Obrona Rzeczypospolitej, Kraków 1608; — Tenże, Zgoda y pokoy, Krakow 1608; — Korona Polska prożby czyni, Kraków 1607; — Peccarovius Stan., Konterfekt wolności, Kraków 1607; — Seym piekielny 1607; — Skarga P. X., Diskurs na konfederacyą, wydał Jan Sztayn, Kraków 1607, *zob.* Nr. 7810; — Zgoda y żałosna przestroga 1607; — Arcangeli, Ad Polonos persuasio, Crac. 1608; — Sobotkowicz And., Aquila aquilonis, deplorand am Reipubl. Polon. conditionem, Krak. 1608; — Upomnienie Korony Polskiey do Synów 1608; — Miczyński Seb., Sboroviam nema, Crac. 1614 (DS.).

7748. Obrona prawdy listów z Thorunia na sejmiki Srzedzki i Proszowski, Kraków (1606?); Tenże, Salvus periclitatae concordiae partus (de Zebrzydovio) 1609; Comparatio rokoszu z konjuracyą (E. b. r.) (DS.); Pieśń o rokoszu z r. 1607, Pam. Sandomierski 1829 II.

Zob. Nr. 3472—3474.

7749. Mercurius Sarmaticus seu Relatio, Moguntiae 1606; — Lorch C., Historicae relationis contin. d. i. Erzehlung Sachen (Ung., Pol., Mosc.), 1606 (DS.).

7750. Żelański P., Warchafftiger Bericht 1607 DS.

7751. Incendium Lublini et Varsaviae exortum 1607 DS.

7752. **Firlej And.**, De bello et belli duce, Basileae 1606 DS.

7753. Suski P., De libertatibus gentis Polonae 1606 (Górnickiego?) DS.

7754. Januszowski, Cenzor obyczajów niektórych, Kraków 1607, *zob.* Nr. 1070; Pieniążek L., Ethica albo zwierciadło żywota (2 ed.) 1607 (przedr Wójcicki, Bibl. star. pis. I).

7755. Beyrlin J., Reise d. Deutschland, Pohlen, Spanien, Strassb. 1606; — Krzistanowicz St., Polonia seu Descriptio, Mogunt. 1606; — Szydłowski Joannes, Novum theatrum polonicum, Dantisci 1606 (DS.).

7756. Beckensteinus L. (Peckenstein), Rerum Silesiacarum expos., Lipsiae 1605, 1606 (DS.), *zob.* Nr. 7705.

7757. Hering J. S., Alt-Stettinsche Geschichten 1605 (DS.).

7758. **Zbaraski Krz.** († 1607). Birkowski F. ks., Książę Krz. Zbaraski koniuszy kor. (kazanie) 1607 DS. (Turowskiego Bibl. pol. 1859); — Kmita A., Treny barzo smutne na śmierć Zbaraskiego, Krak. 1608 DS.

7759. **Stanisław Kostka** († 1607). Sacchinus Fr. X., Vita b. Stan. Kostkae, Ingolstadt 1609, 1611, Lugduni 1616. Coloniae 1617; — Ribadeneira Pedro, Compendio della vita del Stan. Kostka estratto del Fr. Borgia, Padova 1608 (E. IX.); — Binet Stef., Vie de st. Stanislas Kostka, Paris 1620; — Chodkiewicz Krz., Bł. Stanisław Kostka, Krak. 1626; — Oborski Mik., Relacya abo opisanie cudów St. Kostki, Kraków 1630, 1639; — Summaryusz cudów, Wilno 1632; — Samborczyk Grz., Vita D. Stanislai Costuli, Crac. 1634; — Perdiccaro J. X., Compendium vitae St. Kostka, Panormi 1644, 1677; — Bartoli D., Della vita e miracoli del b. Stan. Kostka, Roma 1670, 1671, 1681, Milano 1715; — Martini L. X., Novem considerationes super St. Kostka, Romae 1671; — Vie du bienheureux St. Kostka, Paris 1672; — Binet Stef., Vie de St. Stanislai Kostka, Venezia 1683; — Relacya abo opisanie cudów bł. Stan. Kostki, Krak. 1690; — Orléans (d'), P. J. La vie de b. Stanislai Kostka, Paris 1712; — Cassani Joz., Vida, virtudes Stan. Kostka, Madrid 1715.

7760. Chodkiewicz Chr., De beato Stan. Kostka, carmen, Crac. 1606 (? E. IX.); Sarbiewski M. C., In primo D. Stanislai Kostka, Vilnae 1618; Lagierkiewicz Andr., Grandae virtutis vestigium (?) S. Stan. Kostcae. Calissii b. r.; Encomia seu laudationes St. Kostka et A. Gonzaga, Kalisz (1606) (E. b. r.); Vlad. IV. munus basilicum 1621 (DS.).

7761. Vita del B. Stan. Kostka, Bologna b. r.; La vie du bienheureux Stan. Kostka, Avignon b. r.; Cuda niektóre wybrane z procesu Kaliskiego, Kalisz b. r.; De Aloisio Gonzaga et Stan Kostka, Monachii 1727; Cudowny postępek na kazaniu ogłoszony (1767) (E. b. r.).

7762. Processus canonizationis, Lublin 1715.

7763. Kostka St. Leben, Wien 1772.

7764. Żywot św. Stanisława Kostki. Leszno 1863, Grodzisk 1863.

7765. Müller L. et Beccenstein, Beschreibung des Landes Polen, Lipsk 1607, *zob.* Nr. 7756; — Tectander G., Beschreibung der Reiss durch Schlesien, Polen, Moscaw, Leipz. 1608 (E. X.).

7766. Arthus G., Hist. Pannoniae a J. Boissardo (pag. 39: Acta polonica), Francof. 1608 DS.

7767. Paszkowski Mar., Ukraina od Tatar utrapiona, Kraków 1608 DS., *zob.* Nr. 7897.

7768. Trąba pobudki ziemie perskiej przeciw Machometanom, Kraków 1608 DS.

7769. **Maciejowski B.** († 1608). Franciscades J. P., In exequiis Maciejowski, Crac. 1608; — Memoriae Bern. Maciejowski, legati nati, primatis, s. l. et a. 1608 (E. VIII.).

7770. **Bielski Samuel**, Dyaryusz anno 1609 (w Tyg. peters. i w Cztenia god tretii), Moskwa 1848, *zob.* Nr. 3496.

7771. Nowiny z Moskwy, to jest jako król polski... 1609; — Palczowski P., Rada aby zawojować Moskwę (bez tyt.), Kraków 1609; — Tenże, Kolenda moskiewska. Krak. 1609; — Pieśń o tyraństwie Szujskiego uczyniona, Gdańsk 1609 (DS.).

7772. Pacz Teofil, Panegyricus Ser. Princ. Vladislao, Crac. 1608; Woyna P., Wiersz z powinszowaniem Władysł. królew. 1609; Starczewski L., Omen Princ. Wladislao in expeditione Moschovitica (b. m.) 1610 (DS.).

7773. Bartoszewski W., Rozmowa albo łament, Wilno 1609; — Witkowski Stan., Złota wolność koronna, Kraków 1609; — Jedyny sposób przywrócenia Polsce pokoju, wypędzić Jezuitów 1609 (DS.).

Spory religijne, zob. Kościół.

7774. **Okończenije** pskowskow lietopisi 1547—1609, Poln. Sobr. IV.

7775. **Benesius J. Boter**, Relatiy powszechnych (z włosk. na pol.) 5 części o sprawach, rządach, dostatkach, Kraków 1609, 1613; — Squernovius Krzyszt., Polska abo opisanie stanów, Kraków 1609; — Kakasch Stef., Iter persicum, Beyneben Sachen in Polen, Altenburg 1609 (DS.); — Heberer von Bretten, Aegyptica servitus d. i. wahrhafte Beschreibung seiner dreijährigen Dienstbarkeit und Reisen in Böhmen, Polen etc., Heidelberg 1610; 2. ed. p. t. Des pphälizschen Robinsons Reisen, Frankf. 1747.

Michalo Lithuan., De moribus Tartarorum, Dantisci 1609, 1615, zob. Nr. 7068.

7776. Chlebowski W., Historya narodu cess. Tureckich, Kraków 1609, 1620 DS.

7777. **Treter Thom.** († 1609?), Regum Poloniae icones, b. r.; — Tenże, Vitae episcoporum Posnaniensium, Brunsberg 1604; — Tenże, De episcopatu et episcopis Varmien., Crac. 1685, *zob.* Nr. 7416 (Por. Bentkowski, Hist. lit. II. 747—750).

7778. **Wołodkiewicz Ch.** († 1614?), Historia decennalis belli, Vilnae 1610; — Tenże, Equitis lituani de bello livonico, Vilnae 1610; — Tenże, Woyny w Inflanciech, Vilnae 1610 (DS.).

7779. Histoire de la destitution, Stockh. 1609; — Chrisnephorus Mik., Exegesis historica commemorans causas, quibus ordines Suaec. Sigismundum III. exuerunt, Stockh. 1610; — (Bancer Gust.), Sentence et condamnation de Stockholm 1609 (DS.).

7780. Drobne wiadomości, Grab., Ojcz. spom. I.; — Nowiny z obozu pod Parnawą, Grabowski, Starож.; — Mittendorf Fil., De Parnaviae obsidione, Rigae 1611 DS.

7781. Krajewski J., Pożar wileński, Wilno 1610 DS.

7782. Kraszewski J. I., Pożar zamku wileńskiego r. 1610, szkic historyczny, Biruta, Wilno 1837 I.; — Toż, Zbieracz lit. pol., Kraków 1837 III.

Wolan († 1610), zob. Nr. 7328.

7783. Krajewski Jan, Szturm Smoleńska 1611; — Krótkie opisanie wzięcia Smoleńska zamku państwa Siewierskiego, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 3511—3512; — Oziminski B., Szturm pocieszny smoleński, Wilno 1611; — Relationes drey merkliche, Auespurg 1611; — Relazione breve e vera dell Acquisto, Roma 1611; — Skarga Piotr X., Kazanie na moskiewskie zwycięstwo, Krak., Piotrk. 1611 DS., Krak. 1835.

7784. Barofius C., Oratio in triumph. Sigismundi III., Vilnae 1611, 1612; Borastus G. L., Panegyricus Sig. III., Vilnae 1611; Chlebowski W., Tryumf radosny, Kraków 1611; Tenże, Zwycięstwo Najj. Zygm. III., Kraków 1611; Congratulatio ad Sigism. III., Romae 1611; Loaechius An., Na zwrócenie się Zygm. III., Wilno 1611; Montelupi Val., Gratulationes Sig. III. (2 odb.), Poznań 1611; Radawski Alb., Victoria de Moscho, Crac. 1611; Stephanides (Stefanowski), Libellus ad Regem, Crac. 1611; Seghel Tom., In fel. Sigis. III. e Moscovia reditum, Vilnae 1611; Simonetti Fr., In triumpho Sigism. III. oratio, Vilnae 1611; Prodromus Sereniss. Sig. III. de capta arce Smolenscensi, Calissii 1611; Tryumph niezwyciężonemu Zygm. III., Kraków 1611; Witkowski Stan., Sapho słoweńska, Kraków 1611; Tenże, Wanda na zwrócenie się król., Kraków 1611 (DS.).

7785. Koludski Piotr, Wiersze na przyjazd J. Radziwiłła, Toruń 1611 DS.

Nowodworski B., zob. Nr. 7936.

Zob. Nr. 3511—3513.

7786. Passia żołnierzów oboyga narodów w stolicy moskiewskiey 1613; — Opis powstania w Moskwie 1611 roku przeciw wojskom polskim, przez naocznego świadka, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

7787. Pożarskij (kniaź), Oswoboditel Rosyi od polskago iga (Ist. skazanie XVII.), Moskwa 1844.

7788. Reyger Arn., Gratulatio Joh. Sigismundo March. Brandeb. in Comit. Varsav. investitura collato, Francoforti 1611; —

Müller Seb., Dank Predigt Joh. Sigism. zu Brandenburg, Königsb. 1611; — Finek Sal., Predigt nachdem Sigis. III., Joh. Sigis. das Lehn über Preussen gegeben, Berlin 1613 (DS.).

7789. Krajewski Jan. Tryumf poznański, Poznań 1611; — Hofmański M., Poraszka cudowna woyska, Poznań 1611 (DS.).

7790. Wysocki Szym. X., Nowiny albo dzieje, Krak. 1611.

7791. Chlebowski W., Wolność złota kor. pol., Kraków 1611; — Okulary na wzrok słaby 1611; — Pepłowski K., Politica o wolności Polski, Poznań 1611, 1613; — Szembek Fr. X., Dialog albo rozmowa, Kraków 1611; — Traktat Rycerstwu koronnemu, Toruń 1611 (DS.).

7792. Grabowski Wacł., O żydach w koronie 1611 DS.

7793. Ostroróg J., Elogia virorum illustrium, Poznań 1611, *zob.* Nr. 7865.

7794. **Le Mercure** françois 1611 (do 1633), Paris.

7795. **Elveri H.**, Deliciae apodemicae seu selectioruum discursum sylloge in peregrinatione italica etc. polonica, Lipsiae 1611 DS.

7796. **Drohostajski Monwid** († 1611), Wyjątki z pamiętnika, Maciejowski, Pismiennictwo, Dodatki.

7797. **Januszowski X. Jan**, Wzór Rzeczypospolitey rządnej, Kraków 1613, *zob.* Nr. 7666.

7798. Rembowski A., Wzór Rpltej rządnej ks. Januszowskiego, Niwa 1875 VIII.

7799. Po sejmie nowiniarz rozmawia (około 1612) 1612; — Satyr na twarz Rptej 1612; — Paszkowski Mar., Dialog albo rozmowa, Kraków 1612, *zob.* Nr. 7897; — Grzegorzkowicz P., Wizerunek utrapionej Rpltej, Dobromil 1612; — Piotrowicki J., Quaestio do optima forma Reipublicae 1612; — Wilkowski H., Przestroga koronna teraźn. czasom, Kraków 1613 (DS.).

7800. Stanisławski Jan, Wojna moskiewska 1613; — Rożniatowski A., Pobudka wojny moskiewskiej, Kraków 1612 (DS.).

7801. Comes Nat., Univ. historiae lib. (Russ. Pol. Bohem.), Argent. 1612 (DS.).

7802. (Jansson W.), M. Duc. Lithuaniae descriptio, Amstelod. 1613 (DS.)

7803. Hevelius ab Hennefeld M., Silesiographia, Frankf. 1616; — Tenże, Breslografis, Frankf. 1613 (DS.).

7804. Miraeus Aub., Notitia episcopatuum (Pol., Mosc.). Antverp. 1613 DS.

7805. **Izwleczenije** iz rukopisi ob osadie tichwinskawo monastyrija Szwedami w 1613 goda, Połn. Sobr. III.

7806. Kunikowski Jakób, Dzieje tureckie, utarczki tatarskie z Kozaki (*zob.* Paszkowski Nr. 7897) 1612 (**E.** VIII.); — Krajewski Jan, Ucisk koronny i wtargnienie do Podola 1613, 1615; — Zadora, Traktat de offensivo bello 1612; — Rozmowa podróżna pielgrzyma z Turek 1613 (DS.).

7807. **(Brosoius J.)**, Albertus z woyny, Krak. 1596 (?), 1613, 1614, 1696, 1697 DS. (przedruk p. t. Albertus z wojny 1613, Kraszewski J. I., Pomniki do hist. obycz. w Polsce w. XVI i XVII., War. 1843); — Tenże, Wyprawa plebańska Albertusa 1590 (?), 1613, 1614, 1649, 1697, 1699 DS. (przedruk p. t. Sowizralius J., Peregrinacya dziadowska 1614; 2. ed. p. t. Peregrynacia dziadowska zwłaszcza owych jarmarczników trzęsigłowów r. p. 1614, Kraszewski J. I., tamże).

7808. **Kraszewski J. I.**, Dziady w XVII. wieku, Pamiątki i obrazki hist., Wilno 1843; — Tenże, Komedya rybałtowska r. 1615, tamże; — Karykatury historyczne (Albertus), Tyg. lit., Pozn. 1838 I.

7809. **Annales** domus Orzelsciae (do 1611), Posn. 1852 (ed. Działyński), *zob.* Nr. 7383.

Długosz, zob. Nr. 6728.

7810. **Skarga Piotr** († 1612), Żywoty świętych, Wilno 1579 (wiele wydań, por. **E.** Wiek XIX.: Skarga).

7811. **Skarga P., Das Leben der heiligen Hedwig, Beuthen 1851 (wyjęte z Żywotów),**

7812. Skarga P., Proces na konfederacyą z poprawą przeciwnika, b. w. m. 1573; 2. ed. p. t. Diskurs na Confoederacyą 1572, Krak. 1615; — Tenże, upominanie do ewangelików, Kraków 1592; — Tenże, O skażeniu zborów ewang., Poznań 1592; — [Respons w porywczą dany na Upominanie (Skargi) do Ewangelików o zburzenie zboru, b. w. r. 1592] (DS.).

7813. Skarga P. X., Synod Brzeski 1596, Krak. 1597; — Tenże, O rządzie i jedności kośc. Boż., Krak. 1577, 1590 (DS.).

7814. Skarga P., Roczne dzieje kościelne, Kraków 1603 DS.; — Tenże, Obrona Jezuitów, 1. ed. 1607; 2. ed. Warsz. 1814.

7815. Skarga P., Kazania przygodne. b. m. 1600; — Tenże, Kazania sejmowe, *zob.* Nr. 3411; — Tenże, Dziękowanie na zwyc. multańskie 1600; — Tenże, Żołnierskie nabożeństwo, t. j. Nauki, Kraków 1606, 1608, 1610; — Tenże, Na moskiewskie zwycięstwo, *zob.* Nr. 7783; — Tenże, Wzywanie

do pokuty, Krak. 1610, Wilno 1615, 1715 (Inne kazania, por. **E.** Wiek XVI.: Spis alf. i Wiek XVII.: Skarga).

7816. Skarga Piotr, Bractwo miłosierdzia, b. m. dr. (Kraków) 1584, 1588, Poznań 1592, Wilno 1592, Krak. 1598. 1618, Warsz. 1628.

7817. Birkowski F. X., Kazanie na pogrzebie P. Skargi 1612; Toż powiększone, Krak. 1612, 1613 (DS.), Poznań 1849.

7818. Drużbicki G., Vita P. Skarga, ded. Stan. Skarszewski (Crac.) 1661; — Bieżanowski Jan X., Vita Petri Skargae, Crac. 1672, 1697; — Tłuczyński Maciej Ign. X., Żywot ś. p. Mar. Laterny i P. Skargi (aut. J. Bieżanowski), Kraków 1673, 1684; — Żywot P. Skargi 1691.

7819. **Rychcicki M. J. A.** (Dzieduszycki M.), Piotr Skarga i jego wiek, Krak. 1850—1861, 2. ed. 1868—1869, *Inne, zob. Kościół i Osoby.*

Zob. Nr. 3384—3385, 3499.

Krasiński Jan († 1612), zob. Nr. 7333.

7820. **Pociej H.** († 1613). Kiszka L., Vita Hipp. Pociej 1601 DS.; Elogium, Suada lat.

Zob. Kościół.

7821. Wilden J., Neue Reisebeschreibung wie Türcken durch Polen kommen, Nürnb. 1613 DS.

7822. Friedeborn, Historische Beschreibung Stettin, Stettin 1613 DS.

7823. Diskurs o zapłacie pp. konfederatom Ziemianina z X. plebanem, b. w. r. (circa 1613—1614), *zob.* Nr. 3533.

7824. Fidler F., De rebus gestis sub Sigismundo, Krak. 1614 DS.

7825. Brereton H., Newes of miseries of Rushia, Sigis. of Poland., London 1614 DS., *zob.* Nr. 7730.

7826. Nemesis kraju północnego, Zamość 1614 DS.

7827. Tyszkiewicz J., Nowiny z Poznania, Toruń 1617; — Tenże, Nowiny z Torunia 1614; — Tenże, Zweierley newe Zeitung 1614 (DS.).

7828. Makowski Thom., Tabula geographica Lithuaniae 1614 DS.

7829. Artus Goth. Dantiscanus, Mercurii Gallobelgici 1614 gestarum, tomi X., lib. II., Francof. 1614 (**E.** VIII.).

Ossoliński Georg, Monarchia sive de statu Reipubl., zob. pod r. 1648.

7830. Remond Flor., Histor. vom Ursprung der Ketzereyen (Ung., Böhm., Pol.), München 1614 DS.

7831. Miraeus A., Origines Benedictinae per Gall., Germ., Poloniam 1614 DS.

7832. Rysiński Sal., Rerum ab C. Radivillio gestarum, Lubcza 1614 DS.

7833. **Paprocki Bartłomiej** († 1614), Herby rycerstwa polskiego, Kraków 1584; 2. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Kraków 1858 do 1859.

7834. Paprocki B., Gniazdo cnoty, Krak. 1578; — Tenże, Koło rycerskie, b. m. i r., Krak. 1576; — Tenże, Panosza, to jest wysławianie panów ziem ruskich i podolskich, Kraków 1575.

7835. Paprocki B., Hetman albo własny konterfekt hetmański, Krak. 1578 (Bibl. pol. Turowskiego, Sanok 1856); — Tenże, Księgi króla nauczające, Krak. 1578 (DS.).

7836. Paprocki B., Cathalogus albo opisanie arcyb. gnieźnieńskich, Kraków 1613 (1608?), 2. ed. Autogr., Krak. 1881.

7837. Paprocki B., Historya o prętkości i okrutności tatarskiej, Krak. 1575, *zob.* Nr. 7374.

7838. Paprocki B., Zrcadlo margkrab. morawského Olomutiii 1593; — Tenże, Historia bohemica, Praga 1613 (DS.).

7839 Paprocki B., Oratio pro felici statu Austr. domus, Praga 1589; Tenże, Napomenuti proti pohanum, Litomyšl b. d. 1594; Tenże, Oratio ad regni Bohem. viros 1589; Tenże, Pamatka Cechum pobitym, Praga 1596 (DS.).

7840. Paprocki B., Rozmowa podawce z plebanem, Poznań 1611; — Tenże, Nauka y przestroga, Krak. 1613 (DS.); — Tenże, Pamięć nierządu w Polsce; Tenże, Upominek, *zob.* Nr. 7498 (Inne dzieła, por. **E.** Wiek XVI.: Spis alfab. i Bentkowskiego Hist. lit. I. 359—365).

7841. Bartosz Paprocki, Prz, n. lit. 1842—1844.

7842. **Gawarecki W. H.**, Wspomnienia o Bartoszu, właściwie Bartłomieju Paprockim, niegdy podczaszym ziemi dobrzyńskiej, Wilkoński A., Dzwon literacki 1847—1848 oddz. II. t. I.

7843. **Baliński K.**, Paprocki i Panosza, przegl. pism Bartł. Paprockiego, Studya hist., Wilno 1856; — Dobrowsky J., O Diadochu, Czasop. Muzeum czes. 1828.

7844. **Neugebauer Sal.** († 1614), Historiae rerum polonic. libri V., Francof. 1611 (do r. 1444), Hanoviae 1618 (do r. 1586), *zob.* Nr. 7458.

7845. Neugebauer Sal. (et Mylius A.), Icones et vitae principum Poloniae, Frankf. 1620, 1626, 1640 p. t. Vivae regum polonorum imagines (tož po niem.: Kunstreiche Bildnüssen Könige in Polen, Frankf. a. M. 1644).

7846. Neugebauer S., Moskovia, hoc est de origine, Gedani 1612, 1613 (DS.).

7847. Neugebauer Sal., Orat. do palaestrae literariae dignitate, Crac. 1599 DS.

7848. Neugebauer S., De re nummaria ex hist. S. N., Respublica sive status Poloniae, Lugduni 1626, *zob.* Nr. 5967.

Gwagnin († 1614), zob. Nr. 7452.

7849. Bieber Paul, Auf Befel Bericht was sich in der Kirchen beim Altar zutragen, Königsberg 1615 DS.

7850. Michalon (Lithuanus), De moribus Tartarorum (z przekładem rosyjskim obok, umieszczone w Archiv. historyi prawn., Moskwa 1854), 1. ed. 1609, 1615, *zob.* Nr. 7068.

7851. Skarga utrapionej ojczyzny 1615; — Chlewski A., Questia abo pytanie, Pozn. 1615; — Pax seu vera politica 1615; — Skarga P. X., Skarga wzbudzony wzywający, Wilno 1615, 1620, 1715; — Tyniecki J., Respons na 30 przyczyn 1615; — Gołubski J., Foremna zgoda 1616; — Grzegorzkowicz P., Wizerunek utrapionej Rpltej (2 odb.), Dobromil 1616; — Sieneński J., Oratio de liberalitate 1616; — Obrona rozsądku o niedopuszczeniu budowania 1616; — Rozmowa o pierwszej głowie, Krak. 1616 (DS.).

7852. Kunicki W., Obraz szlachcica polskiego, Kraków 1615; — Opolski J., Łaźnia przykrogoraca, Krak. 1615 (DS.).

7853. Kicki W., Djalog o obronie Ukrainy, Dobromil 1615; — Chabielski M., Pobudka narodom Chrześcijańskim i sposób rządu koron. 1615 (DS.).

7854. German Marc. Wieliczka, Felicissimi Vladislai IV. ausp Salinarum fodinae Sculps. Hondius 1615 DS.

7855. **Radziwiłł Mik. Krz.** († 1616), Peregrinatio Hierosolimitana (1582—1584); Brunsberg 1601, Antverp. 1814 (z listów Radziwiłła ułożył Treter T., *zob.* Nr. 7777).

7856. Radziwiłł M. Krz., Pielgrzymka do ziemi świętej, tłumaczona przez X. And. Wargockiego 1607, 1609, 1611, 1617, 1628, 1683, 1745, 1847.

7857. Radziwiłł Nicol., Jüngster Hierosolymit. Reyse, Maynz 1603 DS.

7858. List Krzyszt. Radziwiłła do OO. Bernardynów Jerozolimskich, Roz. pol., War. 1819 II.

7859. Słowacki J., Preliminarya, Peregrynacye do Ziemi św. J. O. X. Radziwiłła Sierotki, Tyg. lit., Poznań 1841 t. IV.

7860. Pielgrzymka do Ziemi świętej Mikołaja Krzysztofa Xcia Radziwiłła, marszałka W. X. Lit., odbyta w latach 1583 i 1584, Pierwsza wiadomość w Europie o koniu rzecznym (hipopotamie), Czas 1857 Nr. 202 i n.

Zob. Nr. 3039.

7861. Putnyk o hrodie Jerusałymie (1597-1607 h.) izdał i objasnył A. S. Pietruszewycz, Lwów 1872.

7862. Catalogus abbatum Saganensium (1217—1616), Stenzel, SS. rr. sil. I.

7863. Trigawt M. X., Nowiny abo Dzieie, Kraków 1616 DS.

7864. Zeitung des Auffruhrs zu Stettin 1616 DS.

7865. Ostroróg Jan, Epistola ad Nicol. filium, Nissae 1616 DS., *zob.* Nr. 1383 II. i 7793.

7866. **Tylicki Piotr** († 1616). Lachrymae parentales in funere Petri Tylicki episc. Crac., Crac. 1616; — Vitellius Jak., Oratio de Pet. Tylicii liberalitate, Crac. 1629.

7867. **Lubieniecki Andrzej** († 1622), Poloneutichia (od Zygm. I. do r. 1617), z rkp. Zakładu nauk. Ossolińskich, wiadomość o tym rękopismie i życiu Lubienieckiego zebrał Batowski A., Lwów 1843.

7868. Batowski A., Poloneutychia pan. Zyg. I. do 1617, opis rkp., Bibl. Ossol. 1842 I.—VII.

7869. Sierocki St., Kontynuacya kroniki trzemeszeńskiej (do r. 1617), *zob.* Nr. 6964.

Orzelski Świętosław († 1616), zob. Nr. 7383.

7870. **Bobola A.** († 1617). Zarewicz L., Podkomorzy kor. Zyg. III. jakim był, a jakim go Kronika Piaseckiego przedstawia, Lwów 1876 (1877), *zob.* Nr. 8171; — Kurtze Beschreibung des Lebens Andreae Bobola, Würtzburg 1735.

7871. **Nowiny** o szczęśliwem postępowaniu Wład. królewicza 1617 DS.

Autobiogr. Jerzego Ossolińskiego kanc., zob. pod r. 1648.

Kobierzycki St., Wyprawa Władysława do Rosyi 1617—1618, zob. pod r. 1660.

7872. Bartkowski Mat., Applausus in Principem Vlad. IV., Crac. 1617; Czerwiński J., Applausus in Vlad., Crac. 1617 DS.

7873. Nowiny gdańskie albo Histerologia, Kraków 1617 DS.

7874. Honorius Ph., Thesaurus politicus, Frankf. 1617 DS.

7875. Kreus L. (Kreuza-Rzewuski), Obrona jedności, Wilno 1617 DS.

7876. Warunki zatrzymania Rzeczpospolitą (2 odb.) 1617 DS.

7877. Dyszkurs o pomnożeniu miast, Kraków 1617 DS.

7878. Spominki Klarysek wrocł. 1257 do 1618, wyd. Bielowski A., MM. Pol. III.

7879. Larchier François, Les voyages d'un homme de qualité en Pologne, Lyon 1618 DS.

7880. Braunius G., Theatre des prin. villes. t. V. i VI., Cologne 1618; — Szepsi Csombor Marton, Europica varietas, Lengyel 1620 (DS.).

7881. Gwalter Jos., Chronicon chronicorum Pol., Francof. 1618 DS., *zob.* Nr. 7160.

7882. De Polonicis et maris baltici rebus, Coloniae 1618 DS.

7883. Palczowski Krz., O Kozakach jeśli ich znieść, discurs, Kraków 1618; — Paszkowski M., Podole utrapione z Państwy przyległ. 1618; — Tenże, Rozmowa Kozaka z Gońcem, Kraków 1617; — Gajewski K., Rozmowa Ukrainy z żołnierzem 1619; — Gorczyn Piotr, Łzy świeżo smutne Podola 1618; — Tenże, Thren albo lament więźniów tatarskich 1618; — Francisciades, Pobudka na expeditią wojenną, Krak. 1618 (DS.).

7884. Die Annalen des Jesuiten-Collegium in Riga 1604—1618, hrsg. v. Napiersky L., Mitth. Liv.-Est.-Kur., Riga 1889 XIV.

R: Manteuffel, Kwart. hist. 1890.

7885. Wassenberg E., De bello inter Ferd. III. 1618, *zob.* pod r. 1644.

7886. **Maszkiewicz Samuel**, Pamiętnik 1594 do 1619, Wilno 1828; Dyaryusz, Zb. pam. Niemc. II.

7887. Wiadomości obszerniejsze o pamiętnikach Ustriałowa: Samuel Maszkiewicz i jego pamiętniki, Wizer. i rostrz, nauk. X.; — Ustriałów, Pamiętniki, Petersb. 1834.

7888. Falari Jac., Continuatio relâtionis das ist historische, Heidelb. 1619; — Chlebowski W., Pamiątka zeszcia J. O. Xcia Kurlandzkiego, Kraków 1618.

7889. Le grand secours au Comte de Belquoy contre les protestans d'Allemagne, La desroute des Bohemes, L'arrivée du roy de Pologne pour le secour de l'empreur, Paris 1619; — Zrzenczycki Jan, Nowiny z Czech y o przyrodz. ludzi 1619, 1620; — Tenże, Nowiny cseskie z Morawy y z Węgier 1619; — Tenże, Straszliwe znaków widzenie (2 ed.) 1620 (DS.).

7890. Smogulecki M., O exorbitancyach, Kalisz 1619 DS.

7891. Hospinianus R., Historia jesuitica, Tiguri 1619 DS.

7892. Bellarium Rob., De officio principis ad princ. Vladislaum, Antwerpiae, Coloniae, Romae 1619, Passavii 1754; — Tenże, Summaryusz nauki chrześc. gwoli Wład. królewiczowi przeł., Kraków 1619 DS.

7893. **Wielewicki Jan**, Dziennik OO. Jezuitów 1609—1619, wyd. X. Chotkowski, SS. rr. pol. XIX., Krak. 1889.

R: Załęski, Prz. pow. 1887 I, 1890 I.; Bostel F, Kwart. hist. 1887, 1890; Tyg. illustr. 1890 Nr. 20.

7894. Argentus J. X., De rebus S. J. in regno Poloniae, Crac. 1620 DS.

7895. Broniowski Marcin, Pogrom Tatarów przez Żółkiewskiego 1620, Wójcicki, Bibl. star. pis. III., *zob.* Nr. 3588; — Dziennik wyprawy wołoskiej Zyg. III. 1620, Pam. warsz. Bentkowskiego 1819; — Nowiny o przegranej pod Cecorą, Grabowski, Starož., *zob.* Nr. 3586; — Ułamek opisu oblężenia Lwowa przez Tatarów po klęsce cecorskiej 1620 r., Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Szpieg polski z Turek (około 1620); — Pogrom Tatarów przez W. St. Żółkiewskiego 1620 (DS.).

7896. Goniec do Polski od utrapionej ziemi podolskiej 1620; Chlebowski W., Krwawy mars nar. Ottomańskiego, Kraków 1620; Rakowski W., Pobudka zacnym synom Korony, Kraków 1620; Pieśń o zacnym X. Sam. Koreckim 1644; Baret Jean, Historia sommaire (Charles Joppincourt sur Sam. Korecki), Par. 1620 (DS.).

Zob. Nr. 3586—3588.

Żółkiewski St., zob. Nr. 7731.

7897. **Paszkowski Marc** († 1620), Posiłek Bellony słowieńskiaj na sejm warsz., Krak. 1620; — Tenże, Bitwy znamienite Polaków tymi czasy opisane 1620: — Tenże, Bitwy albo wiersz o walkach Polaków tego czasu (i pod Cecorą) 1620; — Tenże, Chorągiew Sauromacka 1621; — Tenże, Dzieje tureckie, Krak. 1612, 1613, 1618 (DS.).

Zob. Nr. 8023.

7898. Joppincourt Ch., Histoire des choses de Moldavie 1620 DS., *zob.* Nr. 7896.

7899. Wołoskie dzieje, Wójcicki, Bibl. star. pis. IV.

7900. Francus Jac., Beschreibung Historien in Deutschland, Frankr., Polen, Wallachey, Frankf. 1620 DS.

7901. La nouv. defaite de troupes du prince Palatin en Silezie et Moravie, par le secours de Pologne et par le comte de Bucquoy, Paris 1620; — Le monitoire de l'Empereur signifié au comte Palatin, Deroute des protestans. Paris 1620, *zob.* Nr. 3589; — Nowiny pewne z Rakus d. 12. stycz. przyniesione 1620, b. m. 1620 (2 ed.) (Toż, Wójcicki, Bibl. star. pis. I.); — Pogodziński B., Nowiny z Czech 1620 (DS.).

7902. Prawdziwe a krótkie opisanie jako Bóg zachował... 1620; — Eigentliche Zeytung von der That eines Böswicht Bichowski (Piekarski) 1621 DS., *zob.* Nr. 3595.

7903. Lahodowski A., Panegyricus Sigism. III., Antwerpia 1620; Roy Jac. Galus, Sigismundo III. Panegyricus et Commentarius, Viennae 1620 DS.

7904. Campanella Th., Von der spanischen Monarchia (Polen, Mosc.) 1620, 1640 (toż po łac.) DS.

7905. Kijowskaja lietopis 1241—1621, Sbornik lietopisiej otn. k'ist. južno i zap. Rusi, Kijew 1888.

7906. **Pamiętniki** o wyprawie chocimskiej r. 1621 Jana hrabi z Ostroroga, Prokopa Zbigniewskiego, Stanisława Lubomirskiego i Jakóba Sobieskiego, zebrał Żegota Pauli, Kraków 1853.

R: Czas 1852 Nr. 53; Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1853 I.

7907. **Sobieski Jakób** († 1647), Commentariorum Chotinensis belli, Dantisci 1646.

7908. Jakóba Sobieskiego pamiętnik wojny chocimskiej, ksiąg troje, przeł. z łac. Wład. Syrokomla, Dziejopisowie kraj. t. II. Petersburg 1854 [Ustępy: Rozm. nauk., Krak. 1829; 2. ed. Przyj. ludu 1844 (ustępy)], *zob.* Nr. 7906.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1856 III.

7909. Sobieski Jakób, Dwie podróże Jak. Sobieskiego. ojca króla Jana III., po krajach europejskich w latach 1607—1613 i 1638, wyd. przez Edw. Raczyńskiego, Poznań 1833 (1. ed. Mrówka pozn. 1821).

R: Pam. nauk. 1837 III.

7910. Sobieski Jakób, Pisma J. S. w języku polskim, Bibl. war. 1852 II.

7911. Sobieski Jakób, Mowy, Swada pol. Ostrowskiego Daneykowicza 1745, *zob.* Nr. 3371.

7912. Załuski And. Chrys., Epistola de origine domus Sobiescianae, Suada latina 1747; — Liske X., Viajes, *zob.* Nr. 5999, Por. E. 1628: Goliński.

7913. **Ostroróg Jan Hr.**, Woyna wołoska, Poznań 1622 DS., *zob.* Nr. 1383, 7793, 7865.

7914. **Chomętowski Wład.**, Jan Ostroróg, wojewoda poznański, mowca i pisarz z czasów Zygmunta III., Bibl. war. 1864 III., IV., *zob.* Nr. 3592.

7915. Zimorowicz B., Pamiątka woyny tureckiey, Kraków 1623 DS., *zob.* Nr. 8573; — Bojanowski J., Naumachia chocimska, Jarosław 1622; — Pamiątka woyny tureckiey 1622 (DS.).

Potockiego W. Wojna chocimska, zob. Nr. 8689.

7916. Recit de l'estat des aff. de Pologne 1621; — Rozmowy świeże o nowinach, Kraków 1621; — Worocki J., Relation und Erzehlung, Augspurg 1621 (DS.).

7917. Gründl. Bericht aus was Ursachen der türk. Kaiser Polen eingefallen 1622; — Strutuoioski Stan., La grande vittoria per mano d'Iddio al Sigismundo III. contra i Turchi l'anno 1621 tradotta dalla polacca da S. Farczeuoski, Firenze 1622 (DS.).

7918. **Chodkiewicz J. K.** († 1621). Czarliński Bonaw., Kazanie na pogrz. J. Chodkiewicza miane w Ostrogu, Wilno 1622; — Malkot Franc., Tureckich i Inflants. wojen o Kar. Chodkiewiczu buławy administratorze głos, Al. Chodkiewiczowi ofiarowany, Wilno 1622; — Birkowski F. X., Jan Karol Chodkiewicz, Kraków 1627 (2. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1858; 3. ed. Radecki, Pam. z dziejów dawnej Polski I., Poznań); — Roszyński Stan., Panegyris Joan. Car. Chodkiewicz, Zamość 1625; — Starowolski Sz., Oratio, Crac. 1621; — Księgi hetmańskie, Przyczynek do życiorysu J. Karola Chodkiewicza, Kłosy 1877 XXV.; — Dwie pieśni litewskie ze wzmianką o Chodkiewiczu, Wisła 1888 II., *zob.* Nr. 8106.

7919. Berghe M. G., Elegia Vlad. princ. Pol. 1621; Montani G., Elegia de victoria Vladislai 1621; Smieszkowic W., Panegyricus Ser. Princ. Vladislao, Crac. 16 1; Sułowski Stan., Meles Musarum in Vlad Sigism., Crac. 1621; Vitellius J., Panegyris Vlad. Sigis. e bello, redeunti, Crac. 1621; Poseł z Moskwy (wiersz) 1621; Vladislai IV Munus 1621 (DS.).

Heidenstein R. († 1621), zob. Nr. 7602.

7920. Pobudka domowa do synów koronnych ku wyprawie, Kraków 1621; — Pobudka do żołnierstwa przeciw Turkom i Tatorom (1621?); — Czaradzki J., Pobudka na wojnę turecką, Poznań 1621; — Dzwonowski J., Niepospolite ruszenie, Kraków 1621; — Solecki Maciej, Pobudka abo napominanie wzbudzające żołnierza, Kraków 1621; — Witkowski Stan. Targo, Pobudka ludzi rycerskich ku czułości woyny tureckiey, Zamość 1621 (DS.).

7921. Kurze Relation was sich in der Polnis. Expedition wider Kön. in Schweden begeben, Augsburg (2 ed.) 1621; — Kurtz. u. wahr. Bericht welcher Gestallt von Gustavo Adolfo belagert 1622; — Adumbratio civit. Rigensis a Gust. Adolpho 16. Sept. 1621 (DS.), *zob.* Nr. 3606.

7922. Frey Jac., Calendarii hist. contin. Beschreibunge Historien, Frankfurt 1621; — Recit. memor. d'une victoire par le roy de Pologne et comte de Bucquoy dans Hongrie, Paris 1621; — Zaciąg wojenny, t. sprawy teraźniejsze w stronach węgierskich i niemieckich, b. w. m. i r. 1622; — Frydeh ryka króla seces żałosny 1621; — Pieśń o cnych Lysowczykach Kozakach abo Pogrom Czechów 1620; — Eine wahrhaftige Geschicht von einem cathol. polnischen Rittmeister welcher zu Prage begraben 1622 (DS.).

7923. Letopis kijowska (1241—1621), Sbornik lietopisiej izd. kom., Kijów 1888.

7924. **Radziwiłł Janusz** († 1621). Kassius Ad., Funebria Janussio Radivili, Lubeca 1621; — Rysiński Sal., De obitu princ. Jan. Radivili 1621 (DS.).

7925. Wagner Erhard, Vita Lithuanorum, Regiomonti 1621.

7926. Gadebusch J., Encomium Regni Poloniae, Dantisci 1621 DS.; — Tenże, Chronicon dynastarum, Dantisci 1621; — Tenże, Vestibulum Regni Poloniae, Dantisci 1621 (DS.).

7927. Ortelius H., Turksche chronyck, Amsterd. 1623; — Kurkowicz Seb., Proces sądu i pogrzebu Karabasz Baszy, Kraków 1621; — Bunt na cara tureckiego Osmana r. 1622 Szpagiów i Janczarów, Krak. 1621; — Zamordowanie sułtana Osmana 1621 (DS.).

7928. **Kuszewicz Sam.**, Narratio legationis Zbaravianae, ded. Jan. Dym. i Krzysz. Wiśniowieck., Dantisci 1622, 1645, 1653, Struvii Bibl. hist.; — Twardowski Sam., Przeważna legacya Krz. Zbaraskiego, Kalisz 1621, Krak. 1633, Wilno 1706, *zob.* Nr. 3602, 3613, 8349.

7929. Petricius J. I., Historia rerum in Polonia gestarum anno 1620 (b. w. r. czy 1622?), Crac. 1620 DS.

7930. Tytlewski, Narratio de proeliis inter Polon., Neapoli 1622, 1623 DS.

7931. Kobierski Józef, Gwałt i m rd wielicki 1622 DS.

7932. **Dembołęcki Wojciech** († 1633), Przewagi Elearów Polskich, Poznań 1623, 1630 DS., Puławy 1830, 4. ed. p. t. Pamiętniki o Lisowczykach z wiadomością o życiu i pismach autora i z dodatkami, przez Szcz. Morawskiego, Kraków 1859, *zob.* Nr. 8037.

7933. Zimorowicz Bartł. Józef, Żywot Kozaków Lisowczyków, wyd. Heck W., Spraw. Zakł. nar. im. Ossol. 1886, Odb., Lwów 1886, *zob.* Nr. 8573; — Żywot Kozaków 1620; — Niebylski Nik., Declaratia abo objaśnienie kart kozackich 1621 (DS.); Lisowczycy, Grab., Ojcz. spom. I.

7934. O Lisowczykach p. Dębołęckiego, Weteran poznański, Poznań 1825, *zob.* Nr. 7922.

7935. **Dzieduszyckiego M.**, Krótki rys dziejów i spraw Lisowczyków, Bibl. Ossol. 1842—1843, Lwów 1843—1844 t. 2.

7936. **Nowodworscius Bart.** († 1623), Piis Summi viri B. Nowodworski memoria, Crac. 1625; — Birkowski F., Krzyż kawalerski albo pamięć Bart. Nowodworskiego z Nowodwora, komandora pozn. z kawaleryi Maltańskiej 1623 (DS.), Bibl. pol. Turowskiego 1859; — Świczkowic Śmiałecki L., Vita ill. B. Nowodworscii, Leopoli 1626 (DS.), *zob.* Nr. 3269.

7937. **Kuncewicz Jozafat** († 1623). Morochowski J., De nece R. P. Jozaph. Kuncewicz, Zamość 1624, *zob.* Nr. 3622; — Isakowicz J., Josaphatidos, Wilno 1628; — Birkowski F., Głos krwie bł. J., Kraków 1629; — Sielawa Anast., Żywot bł. Józafata 1625; — Cuda y dobrodziejstwa 1643; — Cursus vitae B. Josaphati Kuncewicz (po pol.), Zamość 1646, 1665, 1666; Parisiis 1865; — Wojsznarowicz Kaz. Jan X., Krwawa Chrystusowa winnica, albo Kazanie o Józ. Kunc., Krak. 1646, 1647, 1649; — Liniewski St., Rosa Kunceviana, Romae 1651; — Tenże, Cruces Kuncevianae, Romae 1652; — Kosiński Stan., Żywot i męcz. bł. Jozafata, Wilno 1665; — Michniewicz B., Rosa 1667; — Żochowski Cypr., Relacya wygnania, Wilno 1669; — Tenże, Valete imieniem bł. Jozafata do katedry połockiej, Wilno 1667; — Tenże, Wstęp po drodze do Wilna z ucieczki męczennika Jozaphata, Wilno 1667; — Tenże, Dobry pasterz to jest św. Jozafat Kuncewicz, Kraków 1669; — Malinowski Dom. J., Korona złota nad głową Jozafata Kuncewicza, Wilno 1673; — Isakowicz Josaphat, Josaphatidos sive de nece b. Jos. Kuncewicz, Poczajoviae 1768, *zob. Oprac.*

7938. **Ossoliński Zbigniew** († 1623), Pamiętnik wojewody sandomirskiego, wyd. W. Kętrzyński, Bibl. Ossol. Zb. pam. do hist. pol. zesz. V., Lwów 1879.

7939. Kętrzyński W., Zbigniew Ossoliński, wojewoda sandomirski 1623, Ateneum 1878 IV.

7940. Notatki lekarza w czasie morowego powietrza we Lwowie 1623, przez J. I. Kraszewskiego, Athenaeum 1850 II., *zob.* Nr. 7949.

7941. **Pac Stefan** († 1627), Obraz dworów europejskich na początku XVII. w., przedstawiony w dzienniku podróży królewicza Władysława do Niemiec, Austryi, Belgii, Szwajcaryi i Włoch w roku 1624—1625, z rękopismu wydał J. K. Plebański, Wrocław 1854.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1855 IV.

7942. Olszewski J. X., Kazanie na pogrz. S. Paca, Wilno 1627 DS.

7943. Podróż Władysława IV. (Księgozbiór Tadeusza Czackiego miał rkp.: Diarium peregrinationis S. Vladislai a. 1624 et 1626, Z tego jest ten wyciąg przeł. na pol.), Czasop. bibl. Ossolińskich 1830 IV.; — Bibl. war. 1841 II.

7944. Clytie academica, Vienunae 1625; Sirigatti Lorenzo, La pratica di prospetiua al Ladislao, Venetia 1625; La Precedenza delle dame, Fiorenza 1625; Saracinelli Ferd., La Liberatisne di Ruggiero bal tto al Ladislao Sigism. princ. di Polonia 1625; Cicognini J., Ill. gran natale di Christo al Ladislao princ. di Pol., Firenze 1625; Vladislai princ Carmen ad urbem Romam, Roma 1625 (DS.), *zob.* Nr. 3639.

7945. Olaus Mag., De gentibus septentrionalibus, Frankf. 1625 DS.

7946. Demitrowicz P., Compendium abo kr. opisanie królów pol., Lubecz 1625 DS.

7947. Narssius Joan., Riga devicta ab G. Adolpho, Rigae 1625 DS., *zob.* Nr. 3637—38.

7948. Poprawa niektórych obyczajów, Kraków 1625; — Lisiecki A., Apologia praw Rpltej 1625; — Falibogowski Krz. Fr., Dis-

curs marnotractwa i zbytku Korony 1625; Twardowski Kasper, Bicz Boży abo Łzy Ojczyzny 1625 (DS.).

7949. Wiadomość historyczno-statystyczna o morowem powietrzu w Warszawie w latach 1624 i 1625 panującem, z ryciną, wyd. Weinert A., Bibl. warsz. 1852 III., Odb., Warsz. 1852, *zob.* Nr. 7940.

7950. Chlebowski Waw., Lament żałosny na pożar Jarosławia, Kraków (2 ed.) 1625 DS.

7951. **Komeniusz J. A.** († 1671, w Polsce 1624), Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae 1648; — Tenże, Hist. fratrum Bohem. 1702 (toż po niem.: Schwabach 1739); — Tenże, Descriptio excidii Lesnensis 1656 DS.

Zob. Nr. 3782.

7952. **Hoppe Izrael**, Geschichte des ersten schwedisch-polnischen Krieges in Preussen (1626—1635), hrsg. v. Toeppen, Elbing 1888.

R: K. L., Lit. Centralblatt 1888 Nr. 47; Menda Wł., Kwart. hist. 1889.

7953. Landsbergius, Gustavii Magni bellum german. (Polen, Demetrius), Rott 1652; — Girs Aug., Konnung Gustaffs des I. Chronicher, Stockholm 1670.

Grabowski Piotr († 1625), zob. Nr. 7575.

7954. **Petricius Sebastian** († 1626), Rerum in Polonia historia, Crac. 1620, 1637 DS.

7955. Żywiecki J., Threnodia Seb. Petricii, Crac. 1626 DS.

7956. **Krzystanowicz Stan.**, Respublica sive status (2 ed.), Lugduni (1606?) 1627, 1642 (po niem, 1697); — Boterus J., Poloniae descriptio, Lugduni 1626 (DS.).

7957. Nowiny pewne z Rakus (1. styczn.) 1626 DS.

7958. **Czaradzki Grzeg.** († 1626), Theatrum chronologicum Sarmatiae europ. lib. I., De orig. Sarmatorum (r. 16..); — Tenże, Pobudka na wojnę turecką 1621, *zob.* Nr. 7920.

7959. Piotrowicki J., Quaestio de optima Reipublicae forma, Crac 1626; — Sapieha M. Krz., Conclusiones politicae 1627 (DS.).

Lipski A., Decas quaestionum, zob. Nr. 7986.

7960. Paczyński Mac., Historia anglica politico-moralis, Sandomiriae 1626 DS.

7961. Relatio brevis victoriae Illus. Palatini, Vars. 1627; — Relatione breve della vittoria del St. Koniecpolski, Roma 1627 (DS.); — Rozprawa Stanisława Koniecpolskiego z wojskiem X. Sudermańskiego pod Amerstynem, Mrówka poznańska 1821, 1822; — Verwunderlicher Seehafen Krieg 1628; — Warhafft. Bericht des für Stadt Strallsund Schlacht, Item Wien, Kön. in Schweden, Vestung Newburg eingenommen, Alt-Stettin 1628; — Ausführ. Bericht von dem schwedischen Marsche nach Preussen 1628; — Bericht von dem Preusischen Abfall., Meintz 1627; — Zakrzewski Seb. Krz., Pruska wojenna rewolucya 1627; — Szembek Fryd., Pomoc z nieba na uspokojenie Prus, Toruń 1627; — Apologia der Stadt Marienburg 1627 (DS.), *zob.* Nr. 3653.

7962. Piekoszowczyk J., Concio gratulatoria Koniecpolski, Leopoli 1629 DS.

7963. Ruszkowski Mik. X., Co za pożytki Korona odniosła z pruskiej wojny z Gustawem? (1628) DS.

7964. **Zbaraski Krz.** († 1627). Birkowski F. X., Xiążę Krzysztof Zbaraski, Kraków 1627 DS. (Bibl. pol. Turowskiego, Kraków 1858), *zob.* Nr. 8063.

7965. Odpis abo wiadomość pewna (o Janie Kazimierzu) 1627 DS.

7966. **Opatoviusz Adam X.**, Vita eximii viri J. Cantii, Crac. 1628, 1712; — Tenże, Żywot Jana Kantego, Kraków 1632, 1667; — Świątkowicz P., Vita beati Joannis Cantii (2 ed.), Crac. 1608; — Cynerski J. R., Debitum pietatis Joan. Cantii, Crac. 1634; — Vitellius Jac., Perenius memoria Joh. Cantio, Crac. 1638; — Kalinowski Sam., Lampades charitatis meritis Joan. Cantii, Crac. 1643; — Barbellini M. A., Vita di S. Giov. Canzio, Roma 1678 (DS.).

7967. **Acta** beatificationis Joannis Cantii, Romae 1673, Crac. 1676 (Por. **E.** 1767).

7968. **Potocki J.** († 1627). Aschenborn M., In obitum J. Potocki, Bethaniae 1627; — Trzciński Stan. Wł. And. Alex., In obitum J. Potocki 1627; — Gizel E., Wiersz na śmierć Potockiego, Bytan. 1628 (DS.).

7969. **Poniatowska Krystyna**, Histoire en forme de Journal des visions de Chris. Poniatove, Arnhem. 1629, 1729; — Relation d'une jeune fille de Boheme à Lesno en Pologne, la quelle a eu revelations, Genève 1629 (DS.).

7970. J. I. Kraszewski, Krystyna Poniatowska 1627—1629, Atheneum, 1845 V.

7971. Arbm Georg, Copia oder warh. Abschrift des Treffens zwischen König in Polen u. Schwed. Prünn in Mähren, 1629; — Ordentl. Bericht der polnischen Niederlage 1629; — Schroder, Swenske polenske Ryske, Stockholm 1629 (DS.).

7972. Krusius D., Panegyricus Gust. Adolphi, Augustae 1628, 1629 (Por. **E.**: Krusius); — Lipski Jan, Panegyricus Gustavianus Eliae de Nukrois, Sirenatae (Vars.) 1628 (DS.).

7973. Twardowski K., Bij Gustawa kto dobry, Lwów 1629; Mendzeli Jan., Votum pro Sigism. III. contra

Gust. Adolphum 1629; Milejus Alex., Kriegs-Prognosticon d. i. Beschreibung was von 1629 bis 1637 zutragen 1629 (DS.).

7974. Verlauf des Treffens so zwischen des Königs von Polen und Gustavi Adolphi Schiffen von der Dantziger Rehde 1628; — Narssius J., Gustavus Suecicus strag, Hafniae 1628; — Hynkelius, De bello Gust. Adolphi, Stettini 1632; — Olmo Franc., Relazioni del R. Polonia, Venecia 1628 (DS.).

7975. Baudier M., Inventaire de l'hist. des Turcs (guerre contre Pol.), Paris 1628 DS., *zob.* Nr. 3660.

7976. Skrobiszewski J., Vita archiepiscoporum, Leopoli 1628 DS.

7977. Powietrze morowe w Poznaniu (1629—1630). Gaz. kościelna 1816; Bartoszewski Walenty, Bezoar z łez ludzkich w czasie morowego powietrza, zarazem nauka przeciw powietrzu, Wilno 1630; Henning Sim., Antidotum seu cura pestis, Zygmunta III. edykt pod ten czas powietrza 1630 (DS.).

7978. Boemellin H., Borussia liberata, Athenis Frisianis 1630; — List szlachcica pruskiego do obywatela W. X. L. (po r. 1631) (DS.).

7979. Clemens Ven., Gedanum sive Dantiscum urbs regia, decus Sarmatiae, Gedani 1630 DS.

7980. Specht St., Oratio de Livonia, Wittembergae 1630; — Menius Fryd., Syntagma historicum de orig. Livonorum, Dorpat 1632 (DS.).

7981. **Russia** seu Moscovia, Tartaria (2 wyd.), Lugduni 1630 DS.

7982. Historjsch Verhael aller Geschiedenissen 1630 DS.

7983. Komorowski Adam, Triumphus christianus de Solimano, ded. Andr. Lipski, Crac. 1630 DS.

7984. Dachnowski Jan K., Złota wolność Korony polskiej 1630 DS.

7985. **Chmielecki Stefan** († 1630), Thren o śmierci Stefana Chmieleckiego 1630; — Birkowski F. X., Stefan Chmielecki albo nagrobek, Warsz. 1632; — Pieśń o śmierci (E. b. r.) (DS.).

7986. **Lipski Jędrzej** († 1631), De rebus gestis Sigismundi III., Romae 1585, 1605, Posnanie 1626 DS., *zob.* Nr. 7568 i 7995.

7987. Lipski A., Decas quaestionum publicarum, Krak. 1616, Posn. 1626, Crac. 1632, Dant. 1646.

7988. Draski A., Eparchias Andr. Lipski, Kraków 1631; Musae Novodvorscianae expeditae, Crac. 1631; Lipski Jan i Mac., Ode gemina Andr. Lipski, Crac. 1631; Modliński G. M., Gratulatio III. A. Lipski, Crac. 1631; Mruczyński Joan., Panegyricum gratulatorium ad Andr. Lipski, Lublin 1631; Siemek C., III. A. Lipski, Crac. 1631; Vitelius J., Panegyricus A. Lipski, Crac. 1631 DS., *zob.* Nr. 7983.

7989. **Konstancya królowa** († 1631). Olszewski Jak. X., Żałość po śmierci Konstancyey królowey, Wilno 1631; — Twardowski K., Najj. Konstancyi królowej obchód, Lwów 1631 (DS.), *zob.* Nr. 7995.

7990. Hoffmann J., Civitas Thorunium 1641 DS.

7991. Ampzing S., Toneel vom Europa (Sigism. de Pol., Vladisl. pr. de Pol.), Haderw. 1631; — Survey a short or history af... and Poland, London 163? (DS.).

7992. **Gazette** de France od 30. maja 1631—1700.

Radziwiłł Krz., Sprawy wojenne (1621 do 1631), zob. Nr. 3601.

7993. **Zeiller Mart.**, Itinerarium Germaniae auch angränz. Polen, Strasburg 1632, 1660; — Tenże, Newe Beschreibung Polen, Ulm. 1663 (toż po łac.: Descriptio nova Poloniae, Ulm 1663).

7994. Bozdarzewski Hier., Straszne z Włoch nowiny do Polski przyniesione 1632; — Nowiny świeże abo Relatia pewna z Niemiec 1632; — Roszyński Stan.; Discurs o nowinie cudownej, Warsz. 1632; — Extract eines Schreibens aus Königsberg von Wundergeschichten in Polen zu Cracov begeben 1632 (DS.).

7995. **Sigismundus III.** († 1632). Starowolski Szym., In obitum Sig. III., Antwerp. 1632, *zob.* Nr. 8005; — Birkowski Fab. ks., Kwiaty koron królewskich nieśmiertelne albo Pamięć Najjaśn. Zygmunta III., króla polsk. i szwedz., także pamięć Najj. Konstancyi, królowej pol. i szwedz., Kraków 1633; 2. ed. Bibl. pol. 1858; — Heidenstein Joannes, Orationes duae in obitum Sig. III., Lovanii 1633; — Lipski J., Oratio funebris Sig. III., Crac. 1683; — Łubieński Stan., Funebris laudatio Sig. III. (dwojaki tytuł odmienny), Crac. 1633 (Oratio in funere Sig. III., Crac.), 2. ed. p. t. Juncus regius seu oratio Sig. III., Roma 1635; 3. ed. Suada latina, *zob.* Nr. 1351; — Rywocki J. X., Duo Panegyrici de gestis Sig. III., Vilnae 1636; — Paulinus L., Historiae Arctoae lib. III. (Sig. III., Gust. Adolph.), Strengnesi 1636 (DS.); — Wyjątek z kazania o Zygmuncie III., Zb. pam. Niem. t. II.

7996. Epicedium Sigism. III., Poloniae Sveciaeque regis, b. m. i r. (1632); Czechowicz Jan, Sigism. III., Leopoli 1632; Olszewski J. X., Snopek Zygm. III. od śmierci (3 kazania), Wilno 1632; Xylander Ern., Naeniae, Dantisci 1632; Cynerski Jan Rachtamowicz, Mnemosynon, Crac. 1633; Jurkowski St. X., Lachrymae, Crac. 1633; Karwat Wójcikiewicz Sew., Lachrymae vectigales, Crac. 1633; Mochinger J., Luctus seu planctus, Dantisci 1633; Schoenfels J. X., Kazanie pogrzebne, Lubecz 1633; Wilczogorski Wal., Mnemosynon gloriae Sig. III. et Sig. Kazanowski 1634 (DS.).

7997. Ligęza G. K., Sigismundi III. virtutes, Duaci 1628 DS.

7998. **Gustaw Adolf** († 1632). Birkowski F. ks., Kwiat opadający albo nagrobek Gust. Adolfa, króla szw. 1633 DS., Bibl. pol. 1858;

— Bisaccioni Majolino, Memorie historische di Gust. Adolfo, Venetia 1642; — Rim-Chronica samt Kon. Gust. Adolphs pahegynte Chronica, Stockholm 1759; — Lungwitius M., Dreifacher Schwed. Lorbeerkranz, Leipz. 1632, 1635; — Mylius Michał, Gustavi Adolphi exequia, Elbingae 1633; — Narssius Jan, Gustavius Sancius 1633; — Zamell Fryd., Eclogae V., Elb. 1633; — Dombsdorff A., Hector septentrionalis, Elb. 1633; — Samson H., Oratio, Rigae 1634; — Hovel J., Oratio, Rigae 1634 (DS.).

7999. Mijakowski X. Jac., Interregnum albo sieroctwo po śmierci Zygm. III., Lublin 1632; — Koreywa Jan Alex., Threnodya albo łzy na śmierć królestwa, Krak. 1632 DS.

8000. Komorowski Z. X., Deklaracya złotej wolności, Leopoli 1632 (2 ed.); — Lemka Jerzy, Traktacik i dyskurs o rzeczypospol., Lublin 1632; — Sobieniowski, Deklaracya złotej wolności, Leopoli 1632 DS.

8001. Ciekliński Dob., De eligendo rege pol. divinatio 1632, Romae 1633 DS., *zob.* Nr. 3687—3691.

8002. Gratulatio inaugurationis Vlad. IV. (Por. E. 1632: Loaechius Andr., Mochinger Jan, Olszewski J. X., Radziejowski Stan., Vitellius J.; 1633: Applausus Musarum, Agricola Krzysz., Boemelin Hen., Cynerski Jan Rachtamowicz, Einhorn Paul, Grymza D. A., Karatan Jan, Korejwa J. A., Michoński M., Naymanowicz Jak., Nicorus Adam, Otrebosz Daniel, Paprocki B. X., Piasecki Hier., Potocki Piotr, Przipkowius Sam., Rozenwald Jędrz., Schoenfels J. X., Sieciński Stef., Siemek M., Sulikowski Nic., Trophaeum regale, Vitellius J., Wilski Krz., Ode tricolor tetrastroph., Tryumf y winszowanie); — Bericht von der Dantzigk. Jubelfest bey Krönung Vlad. IV., Danzig 1633 (DS.).

8003. Starowolski, Panegyricus Vlad. Sig. P. R. 1633 DS., *zob.* Nr. 8005.

8004. Roncalius D., Panegyris in laudem Polonorum, Crac. 1633 DS.

8005. **Starowolski Szymon** († 1656), Polonia sive status regni Poloniae descriptio, Col. 1632 (DS.); 2. ed. Dantisci 1656; 3. ed. Polonia cum praef. Herm. Conringii et Mappa de Beauplan a 1651, Wolfenbyti 1656; 4. ed. 1668 (w Atlancie wyd. Bleau, t. V., Amst.); 5. ed. Gedani 1669; 6. ed. p. t. Starovolscii tractatus tres 1734; 7. ed. Mizler. *zob.* Nr. 5969.

8006. Starowolski Sz., Opisanie królestwa Polskiego, przeł. W. Gołębiowski, Wilno 1765.

8006. Homan Joh., Bap. Regni Pol. Lith. tabula ad mentem Starowolscii, Norimberg. 1739.

8008. Starowolski Sz., De rebus Sig. III. libri IV., Crac. 1616 DS. (Por. E.).

8009. Starowolski Sz., Pochwały mężów świetnych, Krak. 1626 (Por. E.).

8010. Starowolski Sz., Scriptorum polonicarum Hecatontas seu centum illustr. Poloniae scriptorum elogia et vitae. Frank. 1625, Venecia 1627 (DS.), Vratisl. 1734 (tractatus tres).

8011. Starowolski Sz., De claris oratoribus Sarmatiae, Florentiae 1628 (DS.); 2. ed. Acta literaria 1756, Odb. (Accedit notitia J. A. Załuski cum praef. Mizleri de Koloff.), Vars. 1758.

8012. Starowolski Szym., Sarmatiae bellatores, Col. 1631 DS., Vratisl. 1734 (w dziele Tractatus tres).

8013. Starowolski Sz., Monumenta Sarmatarum, Crac. 1655 DS.

8014. Starowolski Szym., Vitae Antistitum Cracoviensium, Crac. 1655, 1658 (DS.).

8015. Starowolski K., Penu historicum, Venetiis 1620, Romae 1655 DS.

8016. Starowolski Szym., Camaldula Argentini sive de laudibus Ord. eremit. prope Crac., Crac. 1623, 1650 DS.

8017. Starowolski Szym., Epitome conciliorum, itaque Vitarum pontificum, Romae 1653 DS.

8018. Starowolski Sz., Vita et miracula Vinc. Kadlubkonis, Crac. 1642 DS., *zob.* Nr. 6279.

8019. Starowolski Szym., Poprawa obyczajów, ded. And. Lipskiemu, Kraków 1625, 1628 (DS.); 3. ed. p. t. Reformacya obyczajów polskich, Krak. 1648, 1692; 4. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Kraków 1859.

8020. Starowolski Szym., Institutorum rei militaris libri VIII., Crac. 1640, Amsterd. 1641, Floren. 1646 DS.

8021. Starowolski Szym., Eques polonus, Venet. 1628 DS.

8022. Starowolski Szym., Prawy rycerz 1632 DS.; 2. ed. 1648 (przydana Zgoda y Satyr Kochanowskiego); 3. ed. p. t. Prawy rycerz oraz Pobudka albo rada na zniesienie Tatarów perekopskich, Bibl. pol. Turowskiego Krak. 1858.

8023. Starowolski Szym., Pobudka abo rada na zniesienie Tatarów, Kraków 1618, 1671 (2 ed.); — Tenże, Wielkiego Turka listy, Krak. 1618; — Tenże, Discurs o wojnie tureckiej, b. w. m. i r. (circa 1633, E. VIII.); — Tenże, Ad principes Christianos de pace belloque Turcis inferendo 1645, Viennae 1652, Gedani 1669; — Tenże, Dwór cesarza tureckiego, Kraków 1646, 1647, 1665, 1695, 1701, 1715 (DS.), Wilno 1844, Kraków 1859 (Bibl. pol. Turowskiego).

8024. Starowolski Szym., Chleb niezdrowy, stacye żołnierskie, b. w. m. 1636, 1661; Tenże, Obżałowanie korony

Polskiej, Krak. 1671; Tenże, Lament matki Polskiej na syny wyrodne 1794; Tenże, Declamatio contra obtrectatores Poloniae, Crac. 1631 (DS.).

8025. Starowolski Sz., Oratio in obitum J. Chodkiewicz, Crac. 1621, *zob.* Nr. 7918; — Tenże, Mellifivus Bernardus, Crac. 1622; — Tenże, Laudatio Nicolai de Podhayce Wolski, Crac. 1630; — Tenże, In obitum Sig. III., *zob.* Nr. 7995; — Tenże, Lachrimae in obitum Alex. Casimiri, Crac. 1634, *zob.* Nr. 8052; — Tenże, Elogium funebre Thomae Zamoscii 1638, *zob.* Nr. 8069; — Tenże, Elogium et vita Jacobi Zadzicii 1644 (DS.), *zob.* Nr. 8105.

8026. Starowolski Sz., Laudatio Almae Crac., Crac. 1639; Tenże, Diva Claromontana seu oratio 1646 (DS.).

8027. Starowolskiego Pisma, Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1859.

R: Czas 1859 Nr 33.

Dzieła inne, zob. Nr. 8041, 8063, 8135, 8145, 8251. Por. Acta literaria 1756.

8028. Starovolscii De claris oratoribus (przedruk z Załuskiego: Życie Starowolskiego), Acta lit. 1756.

8029. Starowolski Szymon, Tyg. liter. Poznań 1838 I.; — Tyszyński, Wizerunki polskie.

8030. **Przyborowski J.**, Szymon Starowolski, Bibl. warsz. 1889 I.

Kobierzycki St., Hist. Vlad. ad excessum Sigism. III., zob. Nr. 8342.

Radziwiłł Al. St., zob. Nr. 3696 i 8273.

8031. **Wassenaer Cl.**, Historisch. verhael in Europa, Polen, Wallachie, Moscowia, Amsterd. 1622—1633 DS.

8032. Consilium de recuperanda pace Reg. Pol., Francof., 1632 DS.

8033. Tarnowski Jan Raf., Bellerophon sarmaticus Georg. Ossoliński dum ad Urbanum VIII. fungeretur 1633, *zob.* Nr. 3705.

8034. **Smotrycki M.** († 1633), Susza Jacobus, Saulus et Paulus ruthenae Unionis, sive Vita Meletii Smotricii, Romae 1666, editio nova emendatior et auctior curante J. Martinov, Bruxelles 1864, *zob.* Nr. 7669; — Smotrycki Mel., Verificatio niewinności cnego narodu ruskiego 1621; — Smotrycki Melec., Appendix na examen obrony werifikacyey niewinności [E. b. r.] (DS.).

Sapieha Lew († 1633), zob. Opracowania i Osoby.

8035. Aviso, Ifra Tyskland, Ungern, Polen, Italien 1634 (E. IX.) DS.

8036. Niemirycz G., Discursus de bello moscovitico, Parisiis 1632 DS.

8037. Dębołęcki And. (?), Wróżbit boju moskiewskiego, Toruń 1633 (toż b. m.); — Dębołęcki Wojc., Wywód jedynowładnego państwa świata, War. 1633, *zob.* Nr. 7932; — Makowski Adam X., Itinerarium albo wyjazd na wojnę Wład. IV., Krak. 1633 (DS.).

8038. **Nowiny** z Moskwy krótko zebrane, Warsz. 1633; — Nowiny z Moskwy, Warsz. 1634 (3 ed.); — Chełchowski Henr., Wieść z Moskwy, Toruń 1634; — Skupniewski Kasper, Nowiny z Moskwy, jako wojsko wszystko moskiewskie wedle traktatów z Ostrogów swych wyszło die 1. Mart. 1634; — Tenże, Rusia albo relatio, Warsz. 1634; — Nowiny abo wota traktatów ziemie moskiewskiej 1634; — Relationes de victoria contra Moscos 1634; — Vera relation delle duc gran vittorie, Roma 1634; — Relation, Madrid 1634; — Las continuas vitorias, qua ha tenido Vladislao IV., Madrid 1634, Malaga 1634; — Victoria Vladislai IV. Smolenscana, Bruxellae 1634; Toż: Victoriae continuatio, tamże 1634; — Glaubwürd Zeitung, wie die moscovit. Armee aus Smoleńsko abgezogen 1634 (DS.); — Pomnik traktatu z Moskwą w Kielcach, Pam. Sandomierski 1829 I.

8039. Twardowski Sam., Szczęśliwa mos. expedycya Wład. IV., Warsz. 1634 DS., *zob.* Nr. *8347*

8040. Kuhn Paul, Trophaeum regale Vladislao IV., Crac. 1633; Buthner Adam, Solemnis Vlad. IV. congratulatio, Dantisci 1634; Tenże, Gratiae immortales Vlad. IV., Crac. 1634; Dębołęcki A., Sławospiew z zwycięstwa Wład. IV., Gdańsk 1634; Cynerski J. Rachmatowicz, Clemens victoria Vlad. IV., 1634; Gratiae immortales Vlad. IV., Crac. 1634; Kotyński Jan, Felix applausus, Crac. 1634; Lauxmin Sig. X., Panegyricus Vlad. IV. R. P. 1634; Leśniowolski J. Manubiae Triumphales Vlad. IV., Crac. 1634; Mariscotti B., Canzone, Bologna 1634; Mruczyński J., Sereniss. Vlad. IV., Zamość 1634; Niewiarowski Stan., Corona obsidionalis Vlad. IV., Crac. 1634; Obryński Stan. Flor., Panegyricus Vlad IV., Vilnae 1634; Olszewski Jak., Tryumf, Wilno 1634; Tenże, Tryumf akademiey Wileńskiej, Wilno 1634; Ossoliński A. G., Victoria Vlad IV. 1634; Otrebosz Dan., In felicem ex Moscovia reditum Vlad. IV. oratio, 1634; Tenże, Panegyricus Vlad. IV., Crac. 1634; Nowa pieśń abo Tryumf moskiewski (około 1634); Preuttin G., Carmen panegyricum Vlad. IV., Dantisci 1634; Radoński Al. Panegyricus, Vilnae 1634; Rywocki J., Panegyricus, Vilnae 1634; Sapieha Nicol., Gratulatio 1634; Smieszkowic L., Victoriae Vlad. IV., Crac. 1635; Schlichting J., Pieśń o królu Wład. IV., Toruń 1635; Schoenfels J., Tryumf po wiktoriey Władysł. IV. pod Smoleńskiem, Toruń 1635; Makowski Ad. X., Podziękowanie N. P. Maryi za powodzenie w Moskwie Wład. IV., Kraków 1635; Vitollius, Auspex belli per Joan Kotyński propositus, Crac. 1634; Woyda Balt. M., Gaudium Elbingense Vlad. IV., Elbingae 1634; Boemeln Henr., Panegyr. in laudem Vlad. IV. 1635 (Por. E. 1634: Vladislaus IV.) (DS.).

Zob. Nr. 3707, 3718, 3720.

8041. Starowolski Sz., Wyprawa y wyjazd woyska Amurata do kor. Polskiej 1634; — Fröhliche Zeitung von dem verlauff des türckischen Anzuges auff der Chron Polen Grentzen, Danzig 1634; — Relacion de los felices successos, que ha tenido Vladislao IV. rey de Polonia con el gran Turco, Madrid 1634 (E. VIII.) (DS.).

8042. De victoria de Turcis, Gedani 1634; Makowski Adam X., Nadzieja sto szczęśliwej expedycyey Władysł. IV. przyp. St Koniecpolskiemu, Krak. 1634; Victoria ad S. R. Majest. dum contra Turcar. exercitum promovet, Lublin 1634; Arcus triumphatori Vlad. IV. in Amurathem, Crac. 1635; Bełzecki Al. Stan., Theatrum bene omirantis Vlad. IV. Leopolim ingredienti, Crac. 1634 (DS.).

Zob. Nr. 3721—3723.

8043. Skonieczny Fab., Bellator Sarmaticus Sig. Kazanowski, Crac. 1634 DS.; — Grudziński Mik. W., Panegyricus Vlad. IV. in nupt. Ad. Kazanowski et Elis. Słuszczanka, Vilnae 1634; — Piotrowicz Ben., Donum nuptiale Ad. Kazanowski et El. Słuszczanka, Vilnae 1634 (DS.).

8044. **Gębicki And.** († 1634), Sobór kijowski szhizmatycki przez P. Mohiłę złożony staraniem, przełożony przez Kassyana Sakowicza, Krak. 1641, 1642; — Tenże, Historya kościoła N. Panny w Podkamieniu 1647 DS.

8045. Swiencicius An., Topographia sive Masoviae descriptio, Vars. 1634 DS., 2. ed. Mizler, *zob.* Nr. 5969.

8046. Descriptio Poloniae, Prussiae, Valachiae, Haga 1634; — Węgiersky Vencesl., Descriptio Vlodaviae urbis Lithuaniae, Frankf. 1634 DS.

8047. Dargodzki M., Przestroga o tytułach 1634, 1637 (2 ed.); Toż, Nowakowski, Źródła t. I.; — Grodziecki Adam, Przestroga o tytułach y dygnitarstwach cudzoziemskich, wydał Jerzy Imieliński (przeciw J. Ossolińskiemu, cum epist. Firlei) 1634, 1637 (2 ed.); — Jemielski M., Iż tytuły przeciwne są prawu 1636; — Lauba E. S., Quincunx decadum Adami Grodziecki, Poznań 1636 (DS.).

8048. O podatkach Rpltej 1634 DS.

8049. Relacia krótka ale prawdziwa z Olbrachtem Wallensteinem, Warsz. 1634; — Krótkie ale prawdziwe opisanie zdrad 1634 (DS.).

8050. Radawiecki Andrzej (ksiądz Dominikanin, † 1634), Wzory wymowy kościelnej poszyt I., Mowy pogrzebowe (z XVII. w.), Kraków 1861.

8051. **Joannes Albertus** († 1635). Babecki A., Oratio funebr. in J. Alberti, Crac. 1635; — Canevesi F., Luctus Lechiae Joann. Alberti, Crac. 1635; — Rakowski Stan., Seren. Pol. Princ. Joanni Alberto, Crac. 1633; — Skotnicki Chr., Oratio funebris 1635, — Starowolski Simon, Epitaphium Joannis Alberti 1634 (DS.) (Por. **E.** 1633: Cynerski J. R., Goxiusz J., Michonius Mart., Blosius M.).

8052. **Alexander Karol** († 1635). Bogusz Georg. Bened., In obitum A. C. oratio, Crac. 1635; — Lipski J., Elogium funebre Alex. Carolo, Crac. 1635; — Mascardi V., Festa in Roma (na cześć Al. Karola), Roma 1635; — Ostrowski Jak. X., Wiek śmiercią skrócony Al. Karola, Kraków 1635; — Połubiński Hier. Cons., Labarus funeb., Crac. 1635; — Przyłuski B. H., Corona sepulchralis, Crac. 1635; — Twardowski Sam., Pamięć śmierci Aleksandra Karola, Lublin 1635 (**E.** 1635) (DS.), *zob.* Nr. 8025.

8053. **Applausus de pace** auspiciis Vladisl. IV. ad Senatum, Dantiscanum 1635; — Heidenstein J., Vlad. IV. panegyricum offert. 1636; — Rywocki J. X., Panegyrici XI. de rebus ges. Vlad. IV., Vilnae 1636; — Grimza W. Dawid, Bóg zapłać Władysł. IV. za pokój 1635; — Pieśń o królu 1635; — Rywocki J. X., Theatrum gloriae Vlad. IV., Calissii 1636 (DS.).

8054. Cynerski Jan, Prussia Seren. Vlad. IV., Crac. 1635; Gembicki Waw., Fascia coronata, Crac. 1635; Kuhn Paul. Arcus pacis Vlad IV. (et de Stan. Koniecpolski). Crac 1635; Tenże, Triumphus Vlad. IV., Vilnae 1636; Panegyrica Sereniss. 1635; Thilo Val., Paneg. Vlad. IV., Regiom. 1635; Tenże, Aeternum honoris monumentum Vlad. IV., Regiom. 1636; Acclamationes 1636; Beckherus D., De culti voto Prussiaco, Regiom. 1636; Bełzecki Alex., Theatr m gloriae Vlad. IV., Vilnae 1636; Bergen Röttger, Carmen de Vlad. IV. adventu, Regiom. 1636; Tenże, Tripudiare oratorium in Vlad. IV. adventum, Regiom. 1636; Boemillin Henr., Borussia liberata, Franekerae 1636; Bombini P., Elogium Vlad. IV., Florentiae 1636; Panegyri acad. Regiom., Regiom. 16 6; Gratiarum actio Vladisl. Pacifico, R giom. 1636; Nicolaus Antverpiensis, Władysławowi IV. Wielkiemu królowi (wiersz), Wiln 1636; Opitz Mart., Lob-Gedichte an die Kön. Maj. zu Polen, Poln. Lissaw, Dantzig, Thorn 1636 (DS.).

Zob. Nr. 3728—3731.

8055. Lansius Tom., Consultatio de principatu (Mosch. M. oratio pro Polonia), Tubingae 1635, Amsterd 1636 (DS.).

8056. Kossow Sylw., Exegesis t. j. danie sprawy o szkołach kijowskich, Ławra pecz. 1635.

8057. Kaliński Tom., Pieśń żałobna o powodzi krakowskiej 1635 DS.

8058. Werdenhagen J. A., De rebus hanseaticis (tabl. 94 Szczecin, tabl. 95 Gdańsk, tabl. 104 Kraków), Frankf. 1635.

8059. Rittratti et Elogii di capitani illustrii, Roma 1635 DS.

8060. Relation aus Lemberg v. 4. Martii 1636 DS.

8061. **Anna**, siostra Wład. IV. († 1636). Relatio de augustissimis exequiis Annae Principis Sueciae, Toruń 1636; — Opitius Mart., Paneg. in obitum Annae, Thoruniis 1636; — Sarbiewski Mac. Kar., Seren. Polonorum princeps Anna Cath. Constantia. Vilnae 1636 (DS.).

8062. Mascarinus D. P., Colloquia de libertatibus Poloniae (do 1636), Suada latina 1747, *zob.* Nr. 1351.

8063. Starowolski Sz., Stacye żołnierskie albo wyciąganie z dóbr kościelnych, Krak. 1636, 1638, *zob* Nr. 8005.

8064. **Birkowski Fabian X.** († 1636), Kazania na niedziele i święta, Kraków 1620, 1623; — Tenże, Kazania przygodne i świąt., Kraków 1623; — Tenże, Kazania obozowe, Kraków 1623; — Tenże, Orationes ecclesiasticae, Crac. 1623; — Tenże, Podziękowanie Pana Bogu za uspok. korony, Kraków 1621; — Tenże, Kantymir Basza, Warsz. 1624; — Tenże, Sześć kazań, Sanok 1856 (Bibl. pol. Turowskiego) [mieści: Na dziękowanie, Jan Zamojski, Kantymir Basza, X. P. Skarga; Jan K. Chodkiewicz, Jan Weiher]; — Tenże, O exorbitancyach, kazania dwoje 1632 (toż w Bibl. pol. Turowskiego 1859), *zob.* Nr. 7993.

8065. **Relation** und Beschreibung deren Ding bei Vlad. IV. u. Caec. Renatae Ehrentag. Augspurg 1637; — Vladislai IV. cum Caecilia Renata conjugium, Viennae 1638 [Por. E. 1637; Bergen R., Cecylia św., Dachius S., Gelasinus G., Kaliński Tom., Kiszka Mik., Pucitelli Virgilio, Rozdrażewski Krz. Alex., Rywocki Jan X., Speronowicz Joachim, Sulikowski Mik., Szubski M., Thilo Wal., Vitellio J., Władysław IV., Zamell Fr., Zgierski M.; 1638: Baroffi C., Breitenbach Jan, Martigni Jak. Adam Berniga, Ossędowski Stan., Possenti Kar., Przyłuski B. St.; 1637: Ascanio (Dod. t. VIII.), Opitzius Mart. (t. VIII.), Sonetti (t. VIII.), Marfigny Jac. (t. IX.), Minozzi Fr. (t. IX.)] (DS.).

Zob. Nr. 3748.

8066. Cluverus Joh., Historia totius mundi, Lugduni 1637 DS.

8067. Twardowski S., Wojna kozacka późniejsza, Leszno 1637; — Okolski Sz., Wiadomość o buncie, Zamość 1638; — Pieśń abo raczej nowiny bardzo straszne w ziemi ruskiej 1637; — Pieśń nowa o wojnie kozackiej pod Kumeykami 1637 DS.

Okolski Sz., Dyaryusz transakcyi, zob. Nr. 3750 i 8245.

8068. **Discursus** necessarius sive fastus Polonicus (de telonio marino), Gedani (około 1636); — Refutatio discursus dicti necessarii, qui in Polonia editus de Telonei marini introductione 1638; — Rationes contra telonii marini 1637; — Schröeer Joh. Ern., De telonio affectato, Gedani 1637; — Dyskurs potrzebny, z którego obaczą pożytki z cła morskiego 1638; — Mare Balticum id est historia 1638 (toż po niem.: Meer Baltisches d. ist historische Ausführung); — Antimare Balticum seu recapitulatio tractatus: Mare Balticum 1639; — Pfenning J., Antimare Balticum 1640 (DS.).

8069. **Zamoyski Tomasz** († 1638). Abrek Andr., Pietas accademiae erga Thom. Zamoyski, Zamość 1638; — Tenże, Panegyricus funebr. Thom. Z., Zamość 1638; — Tenże, Civitas Dei, Zamość 1638; — Tenże, Echo charitum acad. Joanni et Thom. Zamosciis, Zamość 1639; — Chrościcki J., Monumentum virtutum ill. Flor. Zamoyski 1638; — Dobraszewski Mich. Seb., Marmor vivae gloriae Th. Z., Zamość 1638; — Frikacz N., Cursus vitae Th. Zamoyski, Zamość 1638; — Korona Marek X., Pallas trzykopijna Zamoyskich, Zamość 1638; — Siemieński M., Naenia, Zamość 1638; — Szałapski Stan. X., Przenosiny Tom. Zamoyskiego do grobu (3 wyd. odm.), Zamość 1638; — Sylwiusz (Silvius) Bart. X., Kopie Zamoyskich abo Kazanie na pogrz., Zamość 1638; — Starowolski Sz., Elogium funebre Th. Zamoscii, Zamość 1638; — Wozuczyński Hier., Mnemosynon pietatis Th. Z., Zamość 1667; — Serny Jan, Manes Th. Zamoscii 1639: — Laurinowicz Mik. X., Stella quasi cadens abo kazanie na anniwers. Th. Zamoyskiego, Lwów 1639: — Dolor amans et amor dolens, Zamość 1639 (DS.).

8070. Starowolski Szym., Dzień dobry czyli powitanie Tom. Zamoyskiemu 1628; Szałapski St., Przenosiny 1634; Piotrowski Wespazyan, Eucomion T. Z., Kraków 1639; Drzewiecki A., Zodiacus, Zamość 1637; Modriński Gabr., Acroama, Zamość 1637; Oltarzewski Stan., Epos gratulatorium, Zamość 1637; Makowski Hier. X., Proporce do klejnotu na pogrz. Flor. Zamoyskiego 1638 (DS.)

8071. **Gołębiowski S.**, Pamiętnik o Tomaszu Zamoyskim, kanclerzu w. kor., Bibl. warsz. 1853, Odb., Warsz. 1853.

8072. **Bzovius Abraham** († 1637), Annales historiae ecclesiasticae, Antwerp. 1617 t. 3; — Tenże, Continuatio Annalium ecclesiasticorum Bononii (1198—1565), 1621—1641 I.—VIII. (Hist. Baroniusa t. XIII.—XIX., t. XX, p. t. Pius V. pontifex sive annalium ecclesiast. Tomus Posthumus, Romae 1672) (Baronius, por. E. 1607, 1610, 1613, 1617, 1624, 1763).

8073. Bzowski A., Tutelaris Silesiae seu de vita beati Ceslai Odrovansii, Crac. 1608; 2. ed. Vratislaviae 1703; 3. ed. Vratislaviae 1862; — Tenże Sylvester II. (et vita S. Adalberti), Romae 1629, *zob.* Nr. 6135.

8074. Vitellio J., Chrysologus Romanus in exequ. Abr. Bzovii, Crac. 1637 DS.

8075. Malingre Ch., Histoire génèrale des guerres 1610—1638 (Boh., Mosc., Pol.), Paris 1683; — Spontoni Ciro, Historia della Transylvania (Tartar., Pol., Mosc.), Venetia 1638 (DS.).

8076. Gottfried, Neuwe Archontologia cosmica (Polen, Moskau, Ansicht Krakau), Frankf. 1638 DS.

8077. Arciszewski Krz., Pieśń, kiedy za listem króla Jmci z Brazylii do Holandyi powracał r. 1637, Lwów 1864; — Tenże, Pieśń Polaka dyssydenta sławnego w wieku XVII. rządcy Brazylii, Bibl. zakł. im. Ossol. 1848, Przedr., Lwów 1863.

8078. Krzysztof Arciszewski, Johna of Dycalp (powieść?), Radegast, wyd. A. H. Kirkor, Wilno I. 1843, *zob.* Nr. 8170.

8079. Skrócony wypis z dzieła Wassenberga o więzieniu Jana Kazimierza, Zbiór Pam. Niemc. t. III., *zob.* Nr. 8126.

8080. Spławski Alex. Applausus bellicae virtutis Alex. Kazanowski, Leopoli 1638 DS.

8081. Vladis'ao IV. e Polonia finibus ad aquas Badenses accedenti, coenobium Badense, Viennae 1638 DS., *zob. Opracowania.*

8082. Jeżowski Wł., Ekonomia albo porządek zabaw ziemiańskich, Kraków 1638 DS. (Przedr. w Bibl. star. pis. pol. Wójcickiego, Warsz. 1857) t. II.

8083. Descriptio arcus Acad. Vilnen. in advent. Vlad. IV. et Cec. Ren. 27. Januar. 1639; — Kojałowicz Wojc., Imperatores Austriaci, Vilnae 1639. 1640, *zob.* Nr. 8524; — Porzecki (Pogorzecki) Tom. Talko, Elogia Jagiellonum, Vilnae 1639; — Tenże, Elogia Austriacorum Imperat., Vilnae 1639; — Aeternitas stirpis Jagiellon., Vilnae 1639; — Icon votorum et Caeciliae Renatae in nuptias 1639 (DS.).

8084. **Scott J.**, Historia de Livonia, Dorpat 1639 DS.

8085. Storia moderna tom. VII., Venezia 1639; — Schöllen Henr. Thorun., De causis impeditae Europeae pacis, Leiden 1639 (DS.).

8086. Abrek And., Ramus lauri Joan. Grzybowski, Math. Zarębae, Greg. Brzozowicki, St. Koniecpolski, Alb. Chocimirski, St. Boczykowski, Paw. Ołtarzewski, Fran. Chodorowski, St. Zamojski, Mich. Zawadzki, St. Karcz, Zamość 1639 DS.

8087. Phoebe hastata in repotiis Hierem. Mich. Kor. Wiśniowiecki et Grisel. Const. Zamojska (pisali tu wiersze: J. Ochman, Aug. Owaniszowicz, W. Polański, L. Kowinicki, P. Mamrowicz, Zb. Żeleński, J. Serny, Al. Zamojski, J. Jankowski, T. Ołtarzewski, J. Kanewezy, J. Branicki) 1639; — Kazanie w dzień ślubu, Zamość 1639; — Abrek And., Fasces nuptiales, Zamość 1639 (DS.).

8088. O rękopisie Skorobohatego z r. 1639 nap. E. Izopolski, Tyg. petersb. 1841 XXIV.

8089. Klodavius Jan Paulin, Epitome historiae de origine Ord. S. Pauli in Pol. et Hung., Romae 1639 DS.

8090. **Łubieński St.** († 1640). Trzebicki A., Vita Stanislai Łubieński, Crac. 1642; — Łubieński St., De ortu, vita et morte M. Pstrokoński, Crac. 1641; — Tenże, Series vitae episcoporum plocensium 1642; — Tenże, Opera posthuma, Antwerp. 1646, *zob.* Nr. 7845.

8091. Horn C., In Sereniss. Princ. Sigismundum elegia, Crac. 1640, Romae 1640; Cisviczki P., Relatione delle feste in Roma per Mnascimento, Roma 1640 (toż po pol.: Relacya tryumfu rzyms. z narodzenia Zyg. Kaz. 1640).

8092. Raczyński D. X., Oratio in laudem Reg. Poloniae 1640 DS.

8093. Twardowski Sam., Satyr na twarz Rpltej (2 ed.) 1640, 1645 DS.

8094. Obiecadła dworskie i pieśni o wyjeździe warszawskim (króla) 1640; Pobudka Polakom przeciwko Turczynowi 1640; Potkanie Janasa z Gregoryasem klechą, Krak. 1649; Pieśń o Marku żydzie lubelskim (około 1640) (DS.).

8095. Kanon Andrz. X., Primum Societatis Jesu saeculum, Crac. 1640; — Kojałowicz Kaz. Alb., Primum Societatis Jesu annum saecularem, Vilnae 1640; — Tenże, Gratiae saeculares Summis pontificibus, Vilnae 1640 (DS.).

8096. Obodziński Sam., Lutnia niebieska przy krzcinach pierworodnego syna Jerem. Michała Korybuta na Wiszniowcu, Lwów 1640 DS.

8097. Bielejowski Jer., Obrona tytułów xiążęcych, ded. X. K. Mich. Wiśniowskiemu (za Radziwiłłami) 1641 DS.

8098. Dyaryusz drogi tureckiej i akta konstantynopolitańskie z r. 1640, nap. Ottman R., Kłosy warsz. 1883 Nr. 926—929.

8099. Gilbert E., News from Poland, London 1641; — Nicholas Jeremi, New certain and terrible of Poland, London 1642 (DS.).

8100. Eleuthericus Iren. Philalet., Rerum nuper in regno Svetiae gestarum historia seu commentarius 1641 DS.

8101. Łochowski St., Eques polonus, Crac. 1641, 1645; — Kunicki V., Eques polonus a St. Łochowski, Crac. 1645 (DS.).

8102. Doliwski M., Bitwa ministrów saskich, wileńskich, list o tumulcie 1641; — Obrona wolności religiey (tł. pol.) 1641 (DS.).

8103. Kozub les abo obrona Żydów 1611; Kmita J., Talmud albo wiara żydowska, Lublin 1612; Bronius D. Amica disputatio adversus Judaeos 1641; Korona Marek, Rozmowa Teologa z Rabinem, Lwów 1641 (DS.).

8104. **Radziwiłł Krz.** († 1641). Kmita J. A., Proces pogrzebu Chrysztofa Radziwiłła, Lubecz 1641; — Minwid S. X., Droga, t. j. kazanie na wyprow. ciała, Lubecz 1641; — Siestrzencewicz Petr., Laudatio funebr., Lub-

cza 1641; — Beschreibung der Ordnung bei Bestätigung, Riga 1641 (DS.).

8105. **Zadzik J.** († 1641), Tron immortalitatis Jacobi Zadzik ep. Crac. 1641 DS., *zob.* Nr. 3533 i 8025.

8106. **Petrycy Jan Innocenty** († 1641), Rerum in Polonia ac praecipue bellum in Osmano a 1620 et 1621, Crac. 1622, 1637 DS., *zob.* Nr. 7918.

8107. Petrycy J. I., Historiae Moschoviticae l. III., Crac. 1641 DS.

8108. Petricius J. I., Princeps polonus seu Institutio ad Vlad. ducem in Ostrog, Crac. 1633; — Tenże, Comitia sapientium, ded. Georg. Zbaraski, Crac. 1628 (DS.).

8109. Władysław IV., Elogium 1642 (Por. **E.** 1641: Puccitelli, Sloxoja) (DS.).

8110. Białkowski X. J., Kazanie pod szopą obozową, Lubecz 1641 DS.

8111. Lauro Jac., Heroico splendore delle citta del mondo (Mosc., Lubl., Vilna), Roma 1642 DS.

8112. Rozmowa Janasa Knutha z Chlebowskim czego się jąć, bo szkoła nie plaguje, opisał J. C. Ł., Crac. 1642; — Sądy sądzący (pismo spalone), Lwów 1642 (DS.).

8113. Pieśń o pożarze stradomskim 1642 DS.

8114. Przygoda kupców krakowskich 1642, nap. Louis J., Krak. 1881 (z kalendarza Czecha); także tegoż Urywki, Krak. 1874—1886.

8115. Wassenberg Ever., Panegyricus Ser. Phil. Wilhelmo, Ged. 1642, *zob.* Nr. 8125; — Pean nuptiale Phil. Wilchelmi et Annae Cath. Sigis. III. filiae, Colon. Agrip. 1642: — Höveln J., Panegyricus cell. Jacobo Curlandiae Duci, Rigae 1642; — Franck N., Lessus Curlandicus Fridr. et Guilhelmi Ducum 1642 (DS.).

8116. **Goldonowski Andr.**, Diva Claromontana Origo, Crac. 1642; — Tenże, Sumaryusz historyi obrazu Częstochows. 1642 (DS.) (Por. **E.** 1644: Łobżyński J.); — Tenże, Ursprung, Translation et des Mariae Bilds von Zestochau, Wien 1648 DS., *zob.* Nr. 8923.

8117. Goldonowski A. X., Krótkie zebranie żywotów, Jarosław 1622, Poznań 1622 (DS.).

8118. Petrejus Jan, Regni Poloniae historia pro concione enarrata, Dorpat 1642 DS., *zob.* Nr. 8204.

8119. Szymonowski Sam. Hutor, Mars Sauromacki od koronacyi Wład. IV., opisanie expedycyi Jerem. Mich. Wiśniowieckiego, Warsz. 1642 DS.

8120. Obodziński Alex., Pandora albo zebranie hist. królów polskich, ded. Stan. Lubomirskiemu, Kraków 1643; — Bodocki Waw., Fabula honoris nationi Poloniae, Lugd. Bat. 1643 DS.

8121. Jarzemski Adam, Gościniec abo opisanie Warszawy, ded. Ad. Kazanowskiemu 1643 DS. (Zb. Pam. Niemc. t. III.).

8122. Nowiny bardzo straszne o powodzi 1643 DS.

8123. Dyskurs szlachcica polskiego 1643 DS.

8124. Doenhoff J. A., Ara triplex Sig. Cas. Vlad., Vilnae 1643 DS.

8125. **Wassenberg Everhard** († 1644), Gestorum Vlad. IV., Gedani 1640, 1641, 1643, 1649 DS.

8126. Wassenberg Everh., Ser. Joh. Casimiri carcer Gallicus, Gedani 1644 (1645) DS.

8127. Wassenberg E., Więzienie we Francyi Jana Kazimierza, przeł. Baliński M., Dziejopisowie krajowi t. X., *zob.* Nr. 5985.

8128. Kubala L., Królewicz Jan Kazimierz, Przew. nauk. lit. 1876, Szkice I.

8129. Wassenberg E. (legat. Vlad. IV.), Florus Germanicus de bellis Ferd. II. et III., Hamburg 1640, 1641, 1648, Dant. 1642, 1643, 1662 (po niem., Dantzig 1645).

8130. Wassenberg Everh., Gratulatio Gerh. Denhoff, Dantisci 1643; Tenże, Oratio Gasparo Działiński, Culm. episc. oblata, b. w. m. 1639; Tenże, Oratio in praesulatus Mich. Konarski, abbatis Olivensis 1639; Tenże, Oratio in obitum Joan. Grabinscii, abbatis Oliv., Dantisci 1638 (DS.), *zob.* Nr. 8115.

8131. Relation v. d. Victoria bey Ochmatovo 1644; — Relazione della vittoria Vlad. IV. 1644; — Szemiot Mic. Kaz., Potrzeba Ochmatowska (wiersz) 1644 (DS.), *zob.* Nr. 3793.

8132. **Cecylia Renata** († 1644). Jurkowski Stan. X., Oratio funebris Cec. Renatae, Crac. 1644; — Kojałowicz Kaz., Primae lacrimae, Wilno 1644; — Leszczyński And., Oratio, Crac. 1644; — Naruszewicz Sz. X., Kazanie na ekzekwiach Cec. Renaty 1644; — (Ossoliński Jerzy), Primae lacrymae, Vilnae 1644; — Radziejowski Andr., Relatione del catafalco, Roma 1644 (DS.).

8133. Lament żałośny Korony polskiej 1644; Lepiecki Flor., Lampas extincti loco sideris (przy tem wiersz Fr. Szembeka) 1644; Lipnicki Andr., Moerens Lechia, Crac. 1644; Oborski Mart., Quaestus aulicus seu luctus 1644; Opacki Jan, Manipulus virtutum C. Renatae Pol. Reg., Crac. 1644; Pigłowski Alb., Immortale sidus, Poznań 1644; Racki J. X., Depositum mortalitatis, Crac. 1644; Strzeż Jan L., Moeror Europaeus, Crac. 1644; Temberski Stan., Palma lomniscata. Crac. 1644; Thren abo pieśń żałobna 1644; Żabicki N., Mortalis occasus, Vars. 1644 (DS.).

8134. Tiarae Plocenses sereniss. Carolo Ferdinando episc. Ploc., Vars. 1644; — Via Augusta, qua Carol Ferd. Soc. Jesu votis concitatur, Vilno 1644 (DS.).

8135. Starowolski Sz., Braterskie napomnienie 1644, *zob.* Nr. 8135; — Przypkowski Sam., Apologeticon adversus satyram Dan.

Heinsii 1644; — Forma albo wizerunek postępków stanów jak poprawić obyczaje nowych polityków, Kraków (Por. Żabczyc, Etyka 1633) 1644 (DS.).

8136. Pieśni żałobne o miastach spalonych 1644; Pieśń nowa o gwałtownym deszczu w Kazimierzu 1644; Pieśń nowa o skarbach pańskich wielickich 1644 (DS.).

8137. Thilo V., Saecularia academiae Regiomontan., 1644; — Stobbe Sam., Centuria positionum in memoriam fest. Acad. Regiom., Königsb. 1644 (DS.).

8138. Rybakowski T., Charitativi colloquii consilia, Wilno 1644; — Lubieniecki St., Fidelis relatio 1644; — Wahrh. Bericht 1644; — Calixtus G., Animadversiones 1645; — Tenże, Scripta ad Colloquium, Helmst. 1645; — Cochalewski (Kochlewski), Catholicorum judicium 1645; — De Colloquio judicium, Amstel. 1645; — Consultatio Romana de modis lutheranos reducendi 1645; — Hülsemann Joan., Wiederlegung der calvinisch. Relation von Colloquio zu Thorn, Leipzig 1646; — Prawdecky Chr., Entdeckung der Unwahrh. Joh. Hülsemann, Samogitien 1647; — Hier. X. a S. Hiacintho (Cyrus A.), Idea colloquii charit., ded. Mat. Łubieński, Crac. 1646; — Aus Buchladen zu Breslaw, Antwort an Kön. u. Erzb. auf in Thorn Coll. 1644; — Hoffmann J. D., Synopsis coll. char. 1744; — Węgierski And. L., Polens auf dem Coll. Charit. zu Thorn (lat. u. deutsch) 1657 (DS.).

Zob. Nr. 3798—3799.

8139. Scholae piae seu de origine schol. Piar., Crac. 1644, 1646 DS.

8140. Extract skriffnelse udaff Dantzig, Lübecksom. Gener. Bawr. 20. Jan. 1644 DS.

8141. **Szembek Fr. X.** († 1644), Życia świętych pruskich, Toruń 1638, 1698 DS.

8142. Szembek Fr. X., Z nowinami torba kursorska, Krak. 1645 DS.

8143. Septentrionalische Historien, Ambery 1645; — Zeitungen von Gespräche zu Thoren, Von Königsmarck Armeen 1645 (E. IX.) (DS.).

8144. Nowiny pewne o pożarze wileńskim (3 wyd.) 1645; Pieśń o pożarze (Wilna) 1645 (DS.).

8145. Starowolski Sz., Ad principes Christianos de pace belloque Turcis infer., Gedani (około 1645) 1646, *zob.* Nr. 3813 i 8147; — Tenże, Prawdziwe objaśnienie napomnienia 1646, *zob.* Nr. 8005 i 8135; — Vitalis Th., Stimulus ad bellum contra Turcarum tyrannum, Romae 1646, *zob.* Nr. 3813 i 8147; — Deklaracya o społku i związku korony Pol. 1646; — Declaratia braterska na niebraterskie napomnienie (S. Przypkowski lub P. Stoiński) 1646; — Potkanie Jannasa z Gregoryiasem klechą 1646; — Rozmowa Gregoryasa z Bartosem 1646 (DS.).

8146. Starowolski Sz., De consilio, Lugd. 1645, *zob.* Nr. 8005 (DS.).

8147. Greolinger Georg Epigrammatum drey Dutzend (erst. an Kön. von Pohlen), Thorn 1645; Vitalis Thom., Panegyrici regales potentissimi regis et polon. Laudibus contexti, Romae 1645 (DS.).

8148. Dubowicz Jan, Obraz prawosławnej Cerkwi Wschodniey 1645; — Bajewski Teod. Waplewicz, S. Petri metrop. Kijoviens. Thaumaturgus, Petrus Mohiła, Kijów 1645; — Smieszkowic Wal., Salutatio J. de Torres, Crac. 1645 (DS.), *zob.* Nr. 3811.

8149. **Rudnicki S.** († 1645), Rudniciana, Brunsberg 1651 DS.; — Rywocki J., Vita S. Rudnicki, Brunsb. 1645, *zob.* Nr. 8400.

8150. Pilsnensis Thom., Historia divae Gidlensis 1645 (toż po pol.: Historya obrazu cudownego P. Maryi gidzielskiej, Kraków 1645) DS.

8151. **Laboureur (Le) Jean.** († 1675), Histoire et relation du voyage de la Reyne de Pologne et du retour de Mad. Guebriant, Paris 1647, 1648, 1649; — Tenże, Relation of a Journey in to Poland, Paris 1647 (DS.).

8152. Roepell R., Der Empfang der Königin Louise Marie v. Polen in Danzig 1646, Z. d. Westpreuss. Gesch. V. XXII., Danzig 1887.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1888.

8153. Beschreibung alles was bei Ludow. M. Gonzagae Einzuge in Danzig zugetragen, Dantzig 1646; — Relation wie die Kön. Pol. Brautt zu Warschaw eingeholet 1646; — Relatie van t'geen voor-ghevallen is op de Bruyloft, Amsterd. 1646 (DS.).

8154. Kanon And., Expeditio legatorum in Gallias, ded. Luc. Opalińskiemu, Crac. 1646; — Bytnerus Andr., Carmen heroicum in Lud. Mar. Gonz. discessum 1646; — Tenże, Triumphus panegyrico-gratulatorius Vlad. IV. cum Lud. Maria, Gedani 1646; — Kojałowicz Kaz., Polonia pacificata inter nuptias Vlad. IV. et Lud. Mar., Vilnae 1646; — Ossoliński Wład., Diadema virtutis Lud. Mar. Gonzaga, Crac. 1646; — Pieśń na szczęśliwy wjazd Maryi Ludwiki 1646; — Pieśń nowa na akt koronacyi 1646; — Rostenscher Natan, Spes pacis Vlad. IV. et Ludov. Mar. Gonzagae exposita 1646; — Sirmondus Joh., Hymaenaeus regius sive de Lad. IV. et Ludov. Gonzagae nuptiis silvae, Lutetiae Paris 1646 (DS.).

8155. Adam, Stances sur le depart de la Reyne de Pologne, Paris 1645 (E. VIII.); Kwiecisz Stan., Aquila sarmatica, Georgio Lubomirski praesentata, Crac. 1646, Le Polemire ou l'illustre Polonois, Paris 1646 (Por. E. 1646: Bytomski Jan, Gonzaga Marya Ludwika, Jansson C. Joan., Judycki J. W., Kanon Andr., Lepiecki Flor, Racki Joan, Scato Andr, Sermo, Stalicki Valent., Strzyjewicz Teb. Fab., Sulikowski Nic., Titius J. P., Typus regiae felicitatis, Zetzkius Jac., Zyszkiewicz Mat.).

Zob. Nr. 3801—3802.

8156. **Konie cpolski St.** († 1646), Lessus aquilae polonae in obitum, Leopoli 1646 DS.; Pamiętnik o Stanisławie Koniecpolskim przez Gołębiowskiego S., Bibl. warsz. 1854 II., *zob.* Nr. 3815 i 8086.

8157. Petrykowski Paul, Panegyricus Stan. Koniecpolski et Christ. in Wisnicz, Crac. 1619; Pogrom tatarski, *zob.* Nr. 8131; Karwat Wójcikiewicz Sew., Siradia trabeata dum St. Koniecpolski adiret, ded. Stan. Łubieński, Crac. 1633; Marcinkowski Jan, Pallas armata oratio in Stan. Koniecpolski 1637 (DS.), *zob.* Nr. 8042.

8158. Jasłowski And., Decem elogia tumulto anni 1646, Lesnae 1647; — Pieśń o wielkich cudach w Koronie polskiej 1646 (DS.).

8159. Einchorn Paul, Testamentum Jacobi das ist Predigt bei Leichb. Wilchelm Fürsten i iefland, Königsberg 1647; — Franck Nicol., Lusus curlandicus ad exeg. Frider. et Guilhelmi Ducum, Königsb. 1647 (DS.).

8160. **Oświęcim St. z Kunowy** († 1654), Z podróży Oświęcima (1646—7), Turcya, Francya, Niemcy, Włochy (wyd. z rękop. Kl. Kantecki), Lwów 1875.

R: Wiek 1875 Nr. 133—140, Wafsz Dniewnik 1876 Nr. 122.

8161. Podróże do Włoch, Pamiętnik niewydany wyd. Kantecki Kl., Przew. nauk. lit. 1875.

8162. Dniewnik Oswiecima (perewod. s polskawo), Kijewskaja starina 1882

8163. Oświęcimy Stanisław i Anna, Przyj. ludu, Leszno 1838; — Stanisław i Anna Oświęcimowie, Czas 1853 Nr 99; Stanisław i Anna z Kunowy Oświęcimowie, Ż. Pauli, Staroż. Galicyjskie; — Grób familijny Oświęcimów w Krośnie, Kłosy 1876 XXIII.

8164. **Szajnocha K.**, Diariusz Stanisława Oświęcima w zbiorze rękopismów zakł. nar. Ossolińskich, Dod. tyg. Gaz. lw. 1853 Nr. 11—19 (toż: Szkice Kar. Szajnochy, por. Dopisek do wyd. 2.).

8165. Nicz J., Wiadomość hist. rodzeństwa Stanisł. i Anny Oświęcimów w grobie famil. w Krośnie, Krak. 1873.

8166. **Zeiller Mart.**, Newe Beschreibung des Königr. Polen u. Lithauen, Ulm 1647, 2. ed. 1652; — Tenże, Anderwerte Beschreibung, Ulm 1657 (DS.), *zob.* Nr. 8230.

8167. Francus Jac., Beschreibung Geschichte in Hungarn, Böhmen, Polen, Preussen, Wallachey verlauften, Frankfurt 1647, *zob.* Nr. 8374; — Olearius Ad., Oft begehrte Beschreibung, Schleswig 1647; — Gualdo Priorato, Storia nella quale cose Universali consecr. Vlad. IV., Venezia 1647 (DS.).

8168. Nowiny, które z Niemiec awizują 1647 DS.

Wassenberg E., zob. Nr. 3791 i 8125.

8109. **Sigismundus Casimirus** († 1647), Fatowic N., Lachrymae Lechiae in officio Sig. Cas. Principis, Crac. 1647; — Kwiatkiewicz J., Umbrae minores, Calis. 1647, Crac. 1649; — Lepiecki Flor., Fructus in flore, Crac. 1647; — Makowski Szym. Stan., Interitus, Crac. 1647; — Zyszkiewicz M., Jambi dolentes, Crac. 1647 (DS.).

8170. Barlaeus Casp., Hist. rerum in Brasilia (cum Icone Christ. Arciszewski), Amstelod. 1647 DS.

8171. **Piasecki Paweł** († 1649), Chronica gestorum in Europa singularium (1571 –1645), Crac. 1645 (dwie odmienne), 2. ed. (1571 do 1648), Crac. 1648, Amsterd. 1649, s. l. et a. 1650 (DS.).

8172. Piasecki Paweł, Kronika, polski przekład wedle dawnego rękopismu, poprzedzony studyum krytycznem nad życiem i pismami autora (J. Bartoszewicza), wyd. Wójcicki, tłum. Chrząszczewski, Kraków 1870.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1871 IV.

8173. Piasecki P., Pamiętniki do panowania Zygm. III, przekład z łacińskiego wydał K. Wł. Wójcicki, Warsz. 1846 t 2.

8174. Piasecki P., Praxis episcopalis, Venetiis 1611, 1613, Coloniae 1615, Crac. 1627, Col. 1620, Crac. 1643 (DS.), Leop. 1758.

8175. Szaniawski X., O dziele Pawła Piaseckiego, Praxis episcopalis, Posiedzenie król. warsz. uniw., Warsz. 1823.

8176. Żyznowski Stan., Bonus patriae senator ex Paulo Piasecki descriptus, Crac. 1649.

8177. Ossoliński J. M., Piasecki Paweł, Wiad. hist. kryt. t. II.; — F. M. S., Piasecki P., Tyg. ill. 1862 t. VI.

8178. Zarewicz L., Andrzej z Piasków Bobola podkomorzy koronny Zygmunta III. jakim był, a jakim go kronika biskupa Pawła Piaseckiego przedstawia Przegl. lw. 1876, Odb., Lwów 1876, *zob.* Nr. 7870.

Ossoliński J. († 1650), zob. Nr. 8213.

8179. **Władysław IV.** († 1648), Mochinger J., Oratio in obitum Vlad. IV., Gedani 1648, 1649; — Tenże, Ad famam Vladislai IV., Oratio in elect. Casimiri, Gedani 1649; — Moskorzowski St., Oratio funebris Vlad. IV., Lugduni 1648; — Thilo, Oratio in obitum Vlad. IV., Regiom. 1648; — Tenże, Vladislaus Magnus, Regiomonti 1649 (E. X.); — Oratio in obitum (Vlad. IV.) collegii Soc. J., Crac. 1648; — Kieszkowski T., Oratio in funus Vladislai IV., Crac. 1649; — Nowakowski Albert, Laudatio funebris Vladisl. IV., Crac. 1649; — Szołdrski A. X., Oratio in funere Vlad. IV., Crac. 1649; — Ulatowski And., Oratio in funus Vlad. IV., Crac. 1649 (E. IX.); — Ciampoli Giov., Lettere (al Ladisl. IV.), Firenze 1650; — Donolinus G., Vladislai IV. laudatio, Romae 1650; — Hilbrant J. F., Oratio in funere Vladisl. IV.

Romae 1649; — Visconti Gius, Funerali di Ladislao Reg., Romae 1649 (DS).

8180. Gorczyn Im. Alex., Pamięć o cnotach Władysł. IV., Krak. 1648; Karzyński Stan., Pieśń o Władysławie IV. 1648; Nowcyski Alb., Lachrymae Vladislao IV., ded. Christ. Opaliński, Poznań 1648; Ostropolski Al. X, Nieśmiertelność ded. Kar. Ferd królewicowi. Warsz. 1648; Aurea messis ded. Joan. Casimiro, Vilno 1648; Appollo. Vars. 1648; Wojsznarowicz Jan, Triumphale feretrum, Romae 1648, Crac. 1648; Domaniewski Stan., Sol sarmaticus obscuratus. Crac. 1649; Jurkowski J., Lech wzbudzony, Kraków 1649; Kanon A. X., Parentalia, Cracoviae 1649; Lipnicki And., Monumentum Gloriae, Crac. 1649; Meibohm Fr., Princeps magnus Elbing 1649; Mylius Mich., Vladislaus IV. a civitate Elbingensi laudatus, Elbing 1649; Stryjewicz Seb., Imago Crac. 1649; Temberski Stan., Nomen grande, Vars. 1649; Tenże, Panegyricus, Vars. 1649; Treter Mik., Munus parentale. Crac. 1649; Załuski P., Lessus cygni, Crac. 1649; Apollo musas 1648 (E. VIII.); Paricius Abr. Ad., Funus, Vrat. 1649; Głoskowski M., Panegyris, Leszno 1649 (E. IX)

8181 Ver Lukiscanum (Vlad. IV. et Ludov. Mariae) (w 18 językach), Wilno 1648 (?); Relacion de los felices successos de Vladislao IV. Re di Polon., Madrid 1655; Rywo ki J., Panegyricus Vlad. IV. (jest w Plin. pol.), Calissii 1667 (DS.).

8182. Bieżanowski, Arcus triumphalis J. Casimiro, Crac. 1649; — Bytnerus A., Acclamatio Joan. Casimiri, Dantisci 1649; — Eigentliche Relation Einzug in Krakau gehalten, Danzig 1649; — Entrée du Roy dans Cracovie, Lyon 1649; — Domaniewski Stan., Faustus ingressus, Crac. 1649; — Jakszan Jan St., Omen felicitatis, Crac. 1649; — Kanon A. X., Primum tributum Joanni Casimiro, Crac. 1649; — Lanckoroński J., Auspicium felicitatis, Crac. 1649; — Racki Jan, Panegyricus, Crac. 1649; — Ruszel Paweł X., Fawor niebieski elekcyi J. Kaz. (2 ed.), Lublin 1649; — Thilo V., Applausus nomine senatus, Regiom. 1649; — Tenże, Ad panegyrim, Regiom. 1649; — Tenże, Vota publica pro felici expeditione, Regiom. 1649; Wojdius Balt., Sermo Dank Predigt als Joh. Casimir erwählet, Elbing 1648; — Wyliam Stan. z Kaliszan., Disputatio politica de Regis virtutibus, Bredae 1649; Disputatio II. De Regis potestate, Bredae 1649; — Zyznowski Stan., Phoebus Lechiae, Crac. 1649; — Łobżyński Jan Dion., Corona connubialis M. L. Gonzagae, Crac. 1649; — Pastorius J., Aquila sarmatica, Ged. 1649. 1652 (DS.).

8183. Eichstadt W., Ephemeris parva gedanensi, Gedani 1649 DS.

8184. Le Courier polonois apportant toutes les novelles, Paris 1649; — La seconde partie du Courier polonois au prince de Condé, Paris 1649 (E. VIII.) (DS.).

8185. **Maszkiewiez Bogusław,** Dyaryusz (1643—49), Zb. Pam. Niemc. t. V.

8186. Raptularzyk rodziny Korycińskich od 1541 do 1649, Bibl. warsz. 1886 III.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1887.

8187. Einchorn P., Historia lettica das ist Beschreibung der Lettischen Nation, Dorpat 1649; 2. ed. SS. rr. Livon. II.

8188. **Węgierski A.** († 1649), Epitaphia threnodiaeque lugubres in obitum Andr. Węgierski 1649; — Węgierski, Historia ecclesiae Bohemicae 1648, Trajecti 1652, Amsterd, 1679 DS., *zob.* Nr. 8138.

Comenius J., Historia persecutionum, zob. Nr. 7951.

8189. **Sieszkowski Seb.** († 1648), Jasne dowody o doktorach żydowskich 1623, 1649; — Kmita Jan Ach., Kruk w złotej klatce albo żydzi w swiebodnej wolności 1648; — Niczyński Seb., Zwierciadło korony polskiej, urazy od Żydów, ded. Jan. Ostrorogowi, Kraków 1648 (DS.), *zob.* Nr. 8954.

8190. Le Depart des Allemands et Polonois du Chateau de Meudon en vers burlesques, Paris 1649 (E. VIII.) DS.

8191. **Beauplan Wilhelm le Vasseur,** Description de l'Ukraine, depuis les confins de la Moscovie jusqu'aux limites de la Transylvanie, Rouen 1650, 1661 DS., Nouvelle edition publ. par le prince Galitzin, Paris 1861.

8192. Opisanie Ukrainy Polskiej przez Beauplan'a, Zb. pam. Niemc. III.

8193. Beauplan, A Collection of voyages and trawels, Churchill, London 1704; — Tenże, Byschreibung der Ukraine der Krim. u. deren Einwohner, Breslau 1780; — Tenże, Drewnyje zapiski, Moskwa 1822.

Zob. Nr. 8085.

8194. **Kronika Ruska** (1498—1659), wyd. Wójcicki K., Kw. nauk., Krak. 1835 II., III.; 2. ed. Petruszywicz, Matyca 1867 (3. ed. Pam. kij. kom.?).

8195. Kojałowicz Woje., De rebus anno 1648 et 1649 contra Cosaccos Zaporovi gestis, Vilnae 1651; — Tenże, Rerum in M. D. Lith. gestarum Commentarius, *zob.* Nr. 8524; — Twardowski Sam., Wojna kozacka poźniejsza poparta, Leszno 1651, *zob.* Nr. 8347; — Bliverintzius Aaron, Dissertatio de Cosacis, Leszno 1653 (DS.).

8196. **Samowidca** Lietopis, Moskwa 1846, 2. ed. po nowo otkrytym spiskam z priłożeniem trych małarassijskich chronik: Chmielnickoj, Kratkawo apisanija Małarassii i Sabranija istoriczeskawo, izd. kijewskaju Kommissijeju dla razb. drewnich aktów, Kijew 1878.

Messoula J. (Mośkowiez H. N., Opis buntów), zob. Nr. 8226.

Chmielnicki B. († 1657), zob. Nr. 8291.

Rudawski W., Hist. Poloniae, zob. Nr. 8331.

Historia belli cosacici, zob. Nr. 8388.

Thevenot, Relation dė voyages I. P. des cosaques, zob. Nr. 8384.

Linage de Vauciennes, zob. Nr. 8490.

Las Casas, zob. Nr. 8900.

Chevalier P., Histoire de la guerre, zob. Nr. 8354.

Grądzki Samuel, Hist. belli cosac., zob. Nr. 8507.

Jerlicz Joachim, zob. Nr. 8478.

Jemiołowski M., zob. Nr. 8539.

Zob. Nr. 3836—3842.

8197. Rozmowa X. plebana z żołnierzem z wojny kozackiej 1648; — Dachnawski Karol Jan, Trąba na rozprószonych do obozu przeciw Kozakom 1648; — Tenże, Na trąbę przeciw Kozakom, Odpowiedź żołnierska (1648?); — Discurs jednego miłośnika Oyczyzny, że P. Bóg skarał wojsko rozprosz. od Kozaków 1648; — Wachocki Sim. Dom., Planctus Poloniae super clade a cosakis, Crac. 1649 (DS.); — Parona na hetmanów pod Korsuniem (wiersz), Pam. Sandomierski t. II. 1829.

8198. Pastorius Joach., Eigentliche Relation des Zuges wider die Tataren u. Cosaken 1649, *zob.* Nr. 8557; — Ausführl. Bericht des Krieges welch die Cosacken 1649; — Von den Cosaken. Eine Relation 1649; — Kurtz. Bericht was in Monat August passirt Gründliche Relation der newlichen Cosaken Unruh wider Polen, durch ein Officier 1649 (DS.), *zob.* Nr. 3862.

8199. Bytowski Joan. X., Obsidio Zamosciana, quam Cosachi fecerunt, Zamość 1649; — Auspicatus belli apparatus, Zamość 1649; — Frykac M., Zabawy rycerstwa y Exped. Zborowska, ded. Jerz. Ossolińskiemu, Lublin 1650 (DS.).

8200. Radwan Wojc. z Łazów, Zbaraska Expeditia, Warsz. 1649; — Kuczwarewicz Marc., Zabawy rycerstwa pol. po elekcyi wespół z obl. Zbaraskiem, Lub. 1650 (DS.) (Por. Kubala L., Szkice).

8201. Cieciszewski Wojc. X., Expeditia Zborowska dokonana, Warsz. 1649; — Tenże, Obrona pokoju w dzień WW. ŚŚ., ded. P. Gembickiemu, Warsz. 1649; — Bericht d. Heereszuge, dem siegreichs. Fortgange und. Glückl. Frieden 1649 (DS.).

8202. Joosten Jakób, De Kleyne Werelt als Turchen, Poolen, Russland (2 ed.), Amsterd. 1649 DS., *zob.* Nr. 8229 i 8293.

Piasecki Paweł († 1649), zob. Nr. 8171.

8203. Aurimontan Elis, Gdański Prorok abo o woynie, przez Jak. Przetockiego przetłum., Krak. 1649; Eichstad L., Uraniburgum Gedanense, Gedani 1650; Thamnitius Konr., De constantia Thorunensium in obsidione per ignem (Toruń) 1650; Tenże, Peplus Minervae sarmaticus Joan. Casimiro, Thoruń 1650 (DS.).

8204. Chronik des Minoriten-Guardians des St. Jacobsklosters zu Olmütz P. Paulinus Zaczkowic über die Schwedenherschaft in Olmütz 1642—1650, mit Anhang: ex diario rev. P. Schönberger, rectoris coll. S. J., Olmucii 1642, hrsg. v. Dudik, Sitzungsber. hist. phil. Akad. d. Wiss. Wien XCVIII.; — Bericht v. dem Abzuge der Schweden 1649 DS.

Kanon Andreas († 1650), zob. Nr. 8095, 8154, 8180, 8182, 8216.

8205. **Damalewicz Stefan** († 1650?), Series archiep. gnesn., Vars. 1643, 1649; — Tenże, Vitae Vlad. episc., Crac. 1642, 1643; — Tenże, S. Bogumili († 1182), Romae 1661, Kalisz 1803; — Tenże, Vita S. Boguslai archiepiscop. Gnesnensis, Romae 1661, Vars. 1714, Calis. 1803, toż po pol.: Kalisz 1806.

Sprawy religijne, zob. Kościół.

8206. Nowokracki Cadosylan, Sakwy, w których nic dla koni 1649; Nowy Satyr Polski z Bukowiny, Krak. 1649 (DS.).

8207. (Karol I., † 1649), Opisanie dziejów, co Anglicy z królem Karolem I., Krak. 1651 DS.

8208. **Pskowskija** Lietopis (859—1650), Poln. Sobr. IV.

8209. Relation oder Beschreibung von Verstoerung der Stadt Lublin 1650 (**E.** VIII.); — Trztyprztycki M., Co nowego albo dwór 1650 (DS.).

8210. Accouchement heureux de la Reyne de Pologne, Lyon 1650; — Saint Amand Mar. Ant. Gerard, Stances pour la grossesse de la Reine de Pologne 1650.

8211. Thamnitius Konr., Genethliacon Joh. Casimiri, Toruń 165; Bliwernitzius Adr., Panegyricus Ser. P. Joanni Casim., Lipsiae 1650 (DS.)

8212. **Martinius Martini**, De bello Tartarico historia, Antwerpiae 1654. Viennae 1654, Coloniae 1654, Amstel. 1655 (DS.).

8213. **Ossoliński Jerzy** († 1650), Autobiogr. obejmująca pierwszych lat 26 jego życia, (Bibl. Ossol. t. III. zbiór mat. do hist. pol.) Lwów 1876.

R: Przegl. lw. 1876 XI; R, Ateneum 1876 II.

8214. Ossoliński G., Monarchia 1614; — Tenże, Fidus comes 1633; — Tenże, Melos talasii, Crac. 1633; — Primae Lachrimae, *zob.* Nr. 8132; — Ossolińskiego Mowy, *zob.* Nr. 3735; Listy, *zob.* Nr. 3741.

8215. Karwat Wójcikiewicz Sewer., Budowniczy topór Jerzego Ossolińskiego, Warsz. 1650; Poturski Mac. Hier., Aquila occurens polona Georg. Ossoliński, Crac. 1634 (DS.).

8216. Drzewicki Joan., Oratio in funere Ossoliński 1650; — Kanon Andr., Inscriptio sepulchralis, Crac. 1650; — Bieżanowski St. J., Pericles sarmaticus, Crac. 1670 (DS.).

8217. Bohomolec Fr. X., Żywot Jerz. Ossolińskiego, Warsz. 1777

8218. **Kubala L.**, Jerzy Ossoliński, Przew. nauk. lit. 1882, Odb., Lwów 1883 t. 2, *zob. Opracowania.*

8219. Nauka o używaniu proszku tabakowego 1650 DS.

8220. Relatio gloriosiss. victoriae, Vars. 1651; — Vera relatione della vittoria di Giov. Casimiro contra rebelli Cosacchi 20. Giugno nell Beresteco, Roma 1651; — Obryński Kaz. Bogum., Berestensis bellona seu debellat. Scytarum trophaeum 1652 (DS.); — Bitwa pod Beresteczkiem 1651, z pamiętników Alb. St. Radziwiłła, Tyg. lit. 1869 II. Nr. 5, *zob.* Nr. 8273; — O bitwie Beresteckiej, Wierzbowski, Konnotata wypadków, Lwów 1858.

8221. Pieśń o potrzebie z Tatary, 30. Junii 1651 DS.

8222. Łobziński Jan Dion. X., Fausta congratulatio ex bello Zaporoviano Cas. Leon Sapieha, Vilnae 1651; — Moeresius Joan. Georg., Invictus Sarmatiae Joan. Casimiri (lat. et germ.), Gedani 1651; — Thamnitius Konr., Felix Sarmatia 1651; — Sassenhag M., Epinicium J. Casim., Lubeca 1651 (DS.).

8223. **Nakielski S.** († 1651), Miechovia sive promptuarium mon. Miechoviensis, Crac. 1654, *zob.* Nr. 767.

8224. **Wiśniowiecki Jeremi Michał** († 1651). Echo śmierci z namienieniem dzieł zacnych JO, przez J. C. H. 1651; — Echo nieszczęsne śmierci 1651; — Białobocki Jan, Pogoda jasna ojczyzny, sława Jer. Mich. Wiśniowieckiego, Krak. 1651; — Tenże, Odmiana postanowienia sfery kozackiej, pamięci Jerem. Wiśniowieckiego, ded. Jan. Zamojskiemu, Kraków 1653 (DS.), *zob.* Nr. 8119 i 8721.

8225. Rudomicz Bas., Leo leopoliensis sub auspiciis Joan. Casim., Zamość 1651 DS., 2. ed. Heck K., Lwów 1890.

R: Zagrodzki J., Muzeum 1889.

8226. **Mezula Javan** (Neta Nathan), Wenecya 1653, Lemberg 1850; — Messoula Javan, Quatre années de guerre des Polonais contre les Russes et les Tartares (1648—1652), Persecutions des Israelites de la Pologne, traduit de l'hebreu par Daniel Levy, Thlemeen 1855; — Tenże, Schilderung des polnisch kosakischen Krieges, Bericht eines Zeitgenossen, Nach einer v. J. Lelewel durchgesehenen franz. Uebers., Hannower 1863; — Mośkowicz Natan, Opis buntów ukraińskich z hebrajskiego, Pam. warsz. 1823.

8227. Adolph Chr., Historiae nostri temporis ab a. 1652 qua in Germ., Pol. bellum describuntur 1652; — Brachellius J. Ad., Historiarum nostri temporis ed. II. (cum Kön. polon.), Coloniae 1652; — Siri Vittorio, Il mercurio ovvero storia, tomo II. (Re di Polon. et Card. Visconti), Lione 1652; — Olaus Mag., De gentibus septentrionalibus, Lugduni 1652 (DS.).

8228. Dissertatio de jure, quod ad Livoniam regno Poloniae nullum competit per H. J. M. (Gedani) 1652; — Mithobius Hector J., De jure, quod in Sueciam Regi et ad Livoniam Regno Polon. nullum competit, Antverpiae 1651 DS.

8229. Joosten J., Reisebeschreibungen, Lübeck 1652 DS., *zob.* Nr. 8202 i 8293.

8230. Zeiller M., Topographia Brandeburgiae 1652 DS., *zob.* Nr. 8166.

8231. Pegavius Chr., Panegyricus Ser. Fr. Wilhelmo, Elbing 1652; Thamnitius Konr., Consolatoria super obitu Georgii Prussi (lat. et germ.), Toruń 1652 DS.

8232. Coś nowego pisanego kosztem z bractwa piławieckiego 1652; — Białobecki Jan, Brat Tatar albo liga wilcza z psem, Krak. 1652; — Koryciński Andrz. de Pilca, Perspectiva politica, Dantisci 1652; — Sposób jakoby wojska mogły być w porządku zatrzymywane (może Piekarski), War. 1652 (DS.); — Nieznana satyra, wyd. Czermak W., Prz. nauk. lit. 1888 (Por. Kwart. hist. 1889).

Fredro J. M. († 1679), zob. Nr. 8541.

8233. Knochius A., Prodromus virtutum Joan. Casimiri, Dantisci 1652 (DS.).

Broscius J. († 1652), zob. Nr. 7807.

8234. **Boulaye** le Gonz Angevin, Voyages et observations, les religions d'Anglet., Italie, Grèce, Pologne, Paris 1653, 1657 (po hol. 1660); — Parival J. M., Verhael van de beroerten Oorloge van Italien, Polen, Sveden, Amsterd. 1653 (DS.).

8235. **Bisaccioni Majolino**, Historia d. guerre Civili (anche di Polonia), Bologna 1653, 1654, 1663, Venezia 1655, 1664 DS.

8236. Bisaccioni M., Les descrittioni del mondo, Venetia 1664 DS.

8237. Relation, dessen was von Auslaufung Holländischen Flotte, Inngleichen der jetz. Zustand Thorn 1653 DS.

8238. Pomnik nadgrobny Adama z Brusiłowa Kisiela woj., przez Hip. Wołowicza, Tyg petersb. 1813 XXVII.

8239. Origanus D., Ephemerides Brandeburgicae 1654 DS.,

8240. Gablerus Wawrz., Elegidia epidictica in Europa regum et virorum in civ. dantiscana (Sigismundus III., Lad. IV., Joan. Casim., Georg. Ossoliński) 1653.; Thamnitius Konr., Civitas Thorunium panegyricae evoluta 1653; Tenże, Epigrammata in nob. senatum Thorunensem 1653 (DS.).

Jakóba Michałowskiego wojsk. lub. Księga pamiętnicza, zob. Nr. 3834.

8241. Dumas de Fores J., Le clef de la geographie (Russie, Moscov., Pol.), Paris 1654 DS.

8242. Consideratien wegens de Commercien ende Navigatiae in de Oostzee 1654 DS.

8243. Namowa do JMPanów koronnych (około 1654); — Szeląg piętak, groszyk Cieszyński, dobru w Polsce szkodliwe (2 ed.) 1654 DS.

8244. Descriptio urbis Stetinensis, Stettin 1654 DS.

8245. **Okolski Szymon** († 1654), Orbis Polonus, *zob.* Nr. 333; — Tenże, Żywoty niektórych Dominikanów, Krak. 1638; — Tenże, Kijoviensium episc. ordo 1646; — Dyaryusz transakcyi, *zob.* Nr. 3750 i 8067.

8246. Krzyżanowski S., De S. Okolscii vita et scriptis, Crac. 1870; — Sz. Okolski, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.

8247. Bieżanowski S. J., Tropheum martiale Joanni Casimiro, Crac. 1654; Lepicki Flor., Corona civica Joan. Casimiri post in Cosacos expeditionem, Crac. 1654; Saint-Amand, Moyse sauvé, idyle heroique, A la reine de Pologne, Leyde 1654 (DS).

8248. Mars Europaeus der so erfolgte Kriegs-Currier 1654 DS.

8249. Lomenii Lud. H. Itinerarium annus 1652–55, Parisiis 1662 (2 ed.).

8250. Salis-Fodinae Wielicenses celebres sub ausp. Math. Wołczyński, Crac. 1655 DS.

8251. Starowolski Szym., Ad principes Christianos de pace. Viennae 1633 DS., *zob.* Nr. 8005.

8252. Szwedzi do Polski, Wójcicki, Bibl. pis. pol. star. I.; Szwedzi w Nowym Sączu 1655, Czas Dod. R. IV. t. 13.

8253. Francus J., Relationis historicae continuatio, Frankf. 1655 DS., *zob.* Nr. 8374.

8254. Excidium Lithuaniae. Królewiec 1655 DS.

8255. **Kordecki A. X.** († 1673), Nova Gigantomachia in Monte Claro Częstochoviensi ded. Joan. Casim., Cracoviae 1657, Częst. 1694, 1711, 1717, 1775.

8256. Kordecki ks. Augustyn, Pamiętnik oblężenia Częstochowy w r. 1656, Nowa Gigantomachia przez Szwedów i innych kacerzy podjęta na Jasnej Górze, przełożył Łepkowski Józef, Warsz. 1858; 2. ed. z przedmową Mickiewicza, Paryż 1867 (Biblioteka ludowa).

8257. J. I. Kraszewski, Oblężenie Częstochowy przez Szwedów, z opowiad. X. Kordeckiego, Atheneum 1847, Okruszyny III.

8258. Rajnold Wł., Ksiądz Kordecki w świetle własnego pamiętnika i na tle epoki, Dziennik dla wszystkich 1884.

8259. Rzetelna informacja oblężenia Jasnej Góry, Pam. Sandomirski 1829 t. II.; — Utarczka pod Częstochową, Astrea 1821.

8260. Pieśń o oblężeniu Jasnej Góry, b. r.; — Dyaryusz oblężenia fortecy jasnogórskiej, *zob.* Nr. 3899.

8261. Babikow, Merkwürdige Prophezeiung, welche der Martyrer Bab koff, der nach podolische Schismatiker den Tod erlitt, im J. 1655, Hamburg 1854, 1855.

8262. Casus mirus de casu, Casimiri ein wunderbarer Zufall 1655 DS.

8263. **Ogerius (Ogier) Karol**, Ephemerides sive iter danicum, suec., polonicum, Lutetiae 1656 DS.

8264. Strebitzki, Tagebuch des Francosen Charles Ogier: Ephemerides, Iter C. Ogerii Daniam, Sueciam, Poloniam, Lutetiae Parisiorum 1656, zur Kulturg. Danzigs im XVII. Jahrh. Altpreuss. Monatschr. 1879.

8265. Frischmann Joann, Animorum in Europa motus, De Suecici belli motu in Polonia, Gryphiswaldae 1656; — Freyberger S., Recreatio d. i. Newe hist. Discursi von Staats-Sachen wehrende Kriegs armaturen in Polen, Schweden, Frankf. 1656 (DS.).

8266. Karwat. Sew., Wiara w obroście (?) szczęścia Jana Kazimierza poddanych Rady m. Gdańska, Gdańsk 1656; — Gilenius Jan, Triumphus suecicus 1656 (DS.).

8267. Ostrorog Nic., Examen närrischer Gedanken eines schwedisch gesinnten Elbingers über die von Ostrorog in Danzig gehaltene Oration, Danzig 1656; Die Beantwortung d. Elbingischen Pasquills 1656; Antwort auf die Gedichte, Danzig 1656; Deductie en verklaringe vande Stadt Dantzick, Elbing 1656; Missio eines Niederländers gegen die Schrift worin Danzig angegriffen wird 1656; Toż. belgice 1656; Reden ende bedenckinge waerom Danzick gebrant, Middelb. 1656; Trauerreden über die Zerstörung Danzigs 1656; Toż. belgice 1656; Beantwortung e. Schreibens aus Danzig und Lügenhaften Zeitungen, Königsberg 1656; Maukisch Jan, Ingressus Joh. Casimiri, Gedanum revisentis, Carm. anagramm. 1656 (DS.)

Zob. Nr. 3899–3910.

Kobierzycki St.; Obsidio Częstochov., zob. Nr. 8344.

8268. **Opaliński Krzyszt.**, Satyry albo przestrogi, Kraków 1650 (3 ed.), 1652, 1654, 1691, Toruń 1690, 1691, 1698 (p. t. Juvenalis), Poznań 1840 (DS.).

8269. Turski F., Kazanie na pogrzebie Piotra Opalińskiego, Poznań 1624; Lessus Musarum in obitum Petri Opaliński a juvent. lubransciana, Posn. 1624; Chełchowski Henr., Łódź Opalińska, Toruń 1639; Falbozius Al., Navis opalinsciana, Poznań 1636; Wilkowski Chr., Navis Opalinsciana, Poznań 1636; Navis coronata ob palatinatus posn. dignitate, Poznań 1637 (DS.), *zob.* Nr 8180.

8270. **Szajnocha K.**, Krzysztof Opaliński, Szkice.

8271. A. G. Bem, Słowo o satyrach Krzysztofa Opalińskiego, Niwa 1873 Nr. 26, 34.

8272. Mandybur F., Krz. Opaliński jako pisarz satyryczny, Sprawozd. gimn. w Jarosławiu 1889 (Por. Kwart. hist. 1889 str. 99)

8273. **Radziwiłł Albrycht Stanisław** (* 1597, † 1656), Pamiętniki kanc. W. Lit. wydane z rękopismu przez Edw. Raczyńskiego, 2 tomy, Poznań 1839 (oryg. p. t. Memoriale rerum gestarum morte Sigism. III. inchoatum et continuatum levi calamo et raptim descriptum 1632—1652) (E. IX. dod. podaje druk b. r.), *zob.* Nr. 3696.

8274. Rys panowania Zygmunta III. z rękopismu ks. Stanisława Albrychta Radziwiłła kanclerza W. ks. Lit., z łacińskiego na polski język przełożył i notami pojaśnił Edward Kotłubaj, Athenaeum 1848 t. III., IV., V.

8275. Żywot X. Albr. Radziwiłła, wyd. Raczyński A., Poznań 1844, *zob.* Nr. 3696.

8276. **Radziwiłł Janusz** († 1655), Apologia pro quondam palatino vilnensi, Wilno 1656; — Samogitiae argumentum dum Jan. Radziwiłł renunciaretur a Juvent. Crosnensi 1647 [Por. **E.** (VIII.) 1641: Starck Joh. Fr.] (DS.).

Starowolski Sz. († 1656), zob. Nr. 8005.

8277. Pamiętniki szlachcica polskiego, towarzysza chorągwi Stefana Czarnieckiego, Pszczółka krak. 1822.

8278. O Krzysztofie Wąsowiczu słynnym z czasów szwedzkich wojen wojowniku, Czas 1869 Nr. 286.

8279. Concius Andr. Math. (Kącki), Hist. geographia, Regiom. 1656 DS.

8280. **Olearius A. Oels.**, Relation du voyage de Moscovie. Paris 1656, 1659 (ded. a la reyne de Pol.), 1727, *zob.* Nr. 8167.

Zeiller M., Anderwerte Beschreibung, zob. Nr. 8166 i 8230.

8281. Zeiller Joh. Wilch., Erster Bericht wie das Königr. Schweden auf Gust. Erickson gekommen, Lunae 1656 DS.

8282. **Galeazzo (Galuzzi)**, Storia della Cristina Alexandra Eleonora Reg. di Suezia, Roma 1656 DS.

8283. Archencholz J., Mémoires concernants Christine reine de Suède, Amsterdam 1750—1760 I.—IV.

8284. **Brachelius Ad.**, Historia rerum ab 1618—56 gest., vol. I.—III. (1665) (Ragoczy, Lubomirski), Colon. 1656 DS.

8285. Kurze Erzehlung des Kriegshandel und denkwürd. Sagen von 1615—1656 und 1655 bis 1656 zwischen Schweden und Polen von G. G. N. J. 1656 (**E.** IX.)

8286. Fowler J., The history of troubler of Svethland and Poland, London 1656 DS.

8287. Emmerich Jac. (Van), De groote Oorlogen ende Geschiedenissen tusschen Polen ende Sweeden, ende Woyewoden ende Cosacken 1653—1656, Amsterd. 1657 DS.

Rudawski, zob. Nr. 8331.

Wydżga, zob. Nr. 8336.

Pasek J. Chr., Pamiętniki 1656—1680, zob. Nr. 8644.

Twardowski S., zob. Nr. 8347.

Kochowski W., zob. Nr. 8466.

Puffendorf S., De rebus gestis Car. Gustavi, zob. Nr. 8699.

Frankus J., Beschreibung Geschichten 1656—1662, zob. Nr. 8374.

Anzeiger, zob. Nr. 8328, także Nr. 8314 i 8326.

8288. Olszowski And. (Borastus G.), Causae, ob quas Car. Gustavus Joannem Casimirum bello adoriri coactum se profitetur, limitae et eliminatae (Gedani v. Thoruni) 1656; — Tenże, Vindiciae Polonae seu responsio ad literas Caroli Gust. (2 ed.) 1656; — Tański Jan, Iniustitia armorum suecicorum 1656 DS.

Conring Herm. Trasymachus, De justitia armorum Suec., zob. Nr. 3899, 8005 i 8395.

8289. Wartmann Fr., Poloniae suspirantis continuatio auf dem Parnasso dem Apollino vorgetragen, Bericht wie Schweden und Polen im Kriege gerathen (2 ed.), Frankf. 1656, 1657, 1658 (**E.** IX.).

Zob. Nr. 3912—3915.

8290. Maryański A. ks., Dyaryusz więźnia moskiewskiego miast i miejsc. (r. 1657), Warta, of. Bażyńskiemu 1874.

8291. **Chmielnicki Bohdan** († 1657), Mnemosynon epitaphiale Bohdano Chmielnicio Annibali more Plutarchii insertum 1657; — Słowo na pohrebenie Bohdana Chmielnickoho, Awhusta 1657 hoda (iz litopysi Sam. Wełyczka), nap. Sawczyński J., Zoria Hałyckoja, Lwów 1856 Nr. 19; — Leon Rogalski, Piosnka ukraińska o Bohdanie Chmielnickim, Tyg. wil. 1822 IX. 547, *zob.* Nr. 8407.

Por. Opracowania.

8292. Erzählung u. Darstellung aller von K. zu Schweden in Polen vorgenom. Feldzug 1657; — Tractatus de vera S. R. Imperii bellorum historia (Vicissim inter Suec. et Pol. reges), Colon. 1657 (DS.).

8293. **Joosten Jac. Tolck.**, Oorspronck begin en voortganck der oorlogen tusschen de Cosakken, Polen, Amsterd. 1657; — Tenże, De groote wonderlycke Oorlogen den Koning van Polen ende Sweden, Amsterd. 1657, 1659 (DS.), *zob.* Nr. 8202, 8229.

8294. Ordinär Zeitung was sich in Polen und Preussen zugetragen 1657 DS.

8295. Wesołe echo pikiety wojennej i lamentownej dumy Karola Gustawa, ded Jerz. Lubomirskiemu, przez Jana Pawła Cezarego, Krak. 1657.

8296. Gedanken sonderliche u. wunderliche über die Schwed. Kriege in Polen 1657; Kluchtighe Samenspraek tusschen Poolen, Sueden en andere Potentaten 1657 DS.).

8297. Karwat Seweryn Wokicewicz, Unbewegte Treue bei Glücksverwandlung Joh. Casimiri, Gedani 1657 (toż po pol. i łac.), *zob.* Nr. 3930; — Freuden-Lied als Joh. Casim. in St. Danzig Einzug führte 1656; — Gespräch über den Zustand Dantzig durch Nicl. Einf. Wahrnemund, Ehrenberg 1658 (DS.).

8298 Hartlieb Sam. Lithuanus, Panegiricus Carolo Gustavo Poloniam aggredienti 1657; — Apolegeticus contra Panegyricum, Cracovia 1657 (DS.).

8299. Zdrady Aryańskie ojczyźnie podczas wojny szwedzkiej wyrządzone 1657; — Przysługa Ariańska podczas wojny szwedzkiej (około 1657—1659); — Dilger Mat., Copia literar. de quaestione an evangelici a J. Casimiro ad Suecos deficere debeant? 1657; — Copia Sendschreibens ob ewangelische Stände Hülfe versagen, ob Danziger recht gethan, dass J. Casimiro beigestanden 1657; — Ehrenstein Warnefridus, Schwedische Religions Kappe 1657 (DS.).

8300. Boni civis ad patriae cives admonitio, De justitia conjunct. Daniae cum socia classe in Portu Gedanensi, Hafniae 1657; Eines Patrioten Erinnerung an Einwohner von Schiffs-Armada in den Hafen für Dantzig, Kopenh. 1657 (toż po szwedzku E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 3918—3923.

8301. **Pikarski Adryan X.** i jego dziennik wyprawy przeciw Rakoczemu r. 1657, wyd. Kalicki B., Bibl. Ossol. poczet nowy t. IV.

8302. Vimina du Ceneda Alb., Historia delle guerre civili di Polonia, Relazione della Moscovia 1657; — Rationes viginti et una cur Moscorum Czar, coron. polon. nunquam potiri possit (także tytuł niem.), Hamburg 1657 (DS.), *zob.* Nr. 3938.

8303. Historie van Land van Preussen, Haerl. 1657 DS.

8304. Langner Joh., Lamentabile Lesnae per Polonos excidium, Frankf. ad Oder 1657 DS., *zob.* Nr. 8317.

8305. Opis wesela Jana Zamojskiego z margrabianką d'Arquain, Zb. Pam. Niemc t. IV.

8306. Gudicanus Aug. Borussus, Polonia sive nova Chorographia, Col. 1658, 1659; — Jansson J. W., Novissima Poloniae descriptio, Amstelod. 1658; — Tenże, Nova totius Livoniae descriptio, Amstelod. 1658; — Linda Luc., Orbis das ist Beschreibung (auch Polen), Frankf. 1658 (E. X.) (DS.).

8307. Resurrectio Poloniae 1658 DS.

8308. Ingressus Ill. dni S. Czarnecki Leopolim post Hungaros Cosacosque affectos, Dantisci 1659; — Argo coronata ob Holsatiae provintias vindicatas. Caliss. 1659 DS., *zob.* Nr. 3936.

8309. Tractatus historico politici, Manifesta Danica, Suedica, Coloniae 1658; Supplication an die Friedens-Göttin, Unterthanen in Liefland, Polen und Preussen 1658; Germanica pacis palma ab austriacis, hispanis, polonis ulta authore Fedo Populari, *zob.* Nr. 3929 (DS.).

8310. Lubomirski Stan., Satyrus rudis, de eliberatione Cracoviae et bello suecico ded. Georg. Lubomirski, Crac. 1658; — Wolscius Franc., Supplement aparatu dla szwedzkiej oppressyi Szym. Starowolskiemu, Kraków 1658 DS., *zob.* Nr. 8005.

Zob. Nr. 3933—3937.

8311. Labores electorii sive solemnia electionis et consecrationis 1658 DS., *zob.* Nr. 3933.

8312. Möller Joh. Göttl. Gedanensis, J. H. Boecleri Historia universalis illustravit, Rostocchii 1659 DS.

8313. **Cellarius And.**, Regni Poloniae descriptio, Amsterd. 1659, Vilnae 1730; — Tenże, Het Koninckrijck Polen, Amsterd. 1660; — Gudicanus Aug., Polonia sive Chorographia (DS.), *zob.* Nr. 8306.

8314. Grefflinger G., Kurtze Anzeigungen der Kriegs Händel zwischen Schweden, Polen, Moscoviter a 1655—59, także (Unparteyischer Anweiser, was a. 1655—59 vorgefallen) 1654 (DS.).

8315. Philemerus J. Elis., Continuatio I. Diarii Europ., Frankf. 1659 DS.

8316. Nowiny z 1659 r., Barącz, Pam. dziejów pol.

8317. Melisch Steph., Visiones nocturnae civis lesnensis in Polonia super regnum Poloniae 1659 DS., *zob.* Nr. 8304.

8318. Rutka Theop. X., Laurea Żegociana, id est panegyricus contra Suecos, Poznań 1659 DS.

8319. Jung, Solennes Schwedisches Jubel-Fest über Eroberung Mitau zugleich Abführung d. herzogl. Familie nach Riga 1659 DS.

8320. Journal de ce qui s'est passé entre l'armée de Polonois. Paris 1660 DS.

8321. Stellanowicz Krz., Novi stratagematis circa eiciendum ex arce Landscoronensi praesidium sueticum histor. narratio, Crac. 1660 DS.

8322. Biörenklou Mat., Memorial worinnen zu Erhaltung des Friedens und Hinlegung desz Krieges in Polen angewandte Bemühung gestellet wird 1659 DS.

8323. Beleuchtung der göttlichen Gerichte bei Kön. Car. Gustavi Leben, dabei schwed. Zeitung refutirt 1660 DS.

8324. Neunachbar Senior, Theses de pace, Torunii 1660. — Friedens-Flöte über Friedens-erhaltung, ded. J. Casimiro 1660; — Czerniewski D., Auspice Deo Exoptata pacis Oliva, Gedan. 1660 (DS.).

8325. Der olivische Friede worinnen enthalten was selbigen veranlasset, Berlin 1776, *zob.* Nr. 3955—3956.

8326. Historya abo opisanie wielu rzeczy, które się działy 1660, *zob.* Nr. 3336 (Wydżga?); 2. ed. Wójcicki, Bibl. star. pis. V.

8327. Pikieta niestateczney fortuny, kunsztowna gra szwedzkiej w Polsce wojny 1660 DS.

8328. Anzeiger des Krieges und anderer Handel von 1655 bis 1660 im Pohlen, beschrieben von G. G. N. von O. und J. 1660; — Grefflinger G., Fünfjähriger Kriegs-Handel 1660, *zob.* Nr. 8314; — Lange Piotr, Sweetse wapenen dat is oorlogen gevoert Carolus Gustavus in Poolen (z planem Krakowa), Amsterd. 1660 (DS.).

8329. Wspomnienie z wojny szwedz., Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Szwedzi w Polsce, Wierzbowski, Konotata wypadków, Lwów 1858, *zob.* Nr. 8654.

8330. Ciżemski And. Remig. Laurus triumphalis sanguine Franciscanorum a suecis, cosacis et hungaris pr efuso (carm. St. Bieżanowski, ded. Gabr. Brzechffa), Crac. 1660 DS.

8331. **Rudawski Wawrz. J.** († 1690). Historiarum Poloniae ab excessu Vlad. IV. ad pacem Olivensem (1648—1660), ed. Laur. Mizler, ded. Aug. III., Vars. et Lips. 1755.

R: Mizleri Warsch. Bibl 1754.

8332. Rudawski W. J., Historya polska od śmierci Władysława IV. aż do pokoju oliwskiego, czyli dzieje panowania Jana Kazimierza od r. 1648 do 1660, przeł. z łac., życiorysem i objaśnieniami opatrzył Wł. Spasowicz, t. I. i II. (Dziejopisowie krajowi), Mohilew i Petersburg 1855.

8333. Rudawski Wawrz. Jan, Europae triumphus cum electores Leopoldum imperatorem dicerunt, Viennae 1658; — Tenże, Panegyricus Victori Joanni Casimiro de victis hostibus, Olomuncii 1660 (DS.).

8334. Rudawski W. J., Repertorium iuris civilis et pontificii, Viennae 1660 DS.

8335. **Bartoszewicz J.**, Rudawski, Historya polska od śmierci Władysława IV., rozbiór, Bibl. warsz. 1855 IV.

8336. **Wydżga Jan Stef.** († 1686), Historia abo opisanie rzeczy podczas wojny szwedzkiej (1655—1660), s. l. et a. (czy 1680?); 2. ed. p. t. Wydżga Jan Stefan i jego pamiętnik spisany podczas wojny szwedzkiej od r. 1655—1660, wyd. K. Wł. Wójcicki, Warsz. 1852, *zob.* Nr. 8326.

R: Gołębiowski S., Bibl. warsz. 1852 IV.

8337. Wydżga J., Series episcoporum Warmiensium, typis monasterii Olivensis S. O. C., primum promulgata, Oliva 1681; 2. ed. Brunsbergae 1877.

8338. Ujejski z Rupniewa Stan., Panegyricus in laudem Joan. Wydżga, episc. Brunsb. 1660; — Hosius Adalb., Duo Soles d. Joannes et Stephanus, Joanni Stephano Wydżga episcopo, Brunsberg. 1660; — Via sacra J. St. Wydżga, Calissii 1680 (DS.), *zob.* Nr. 8721.

8339. **Wójcicki K. Wł.**, Jan Stefan Wydżga i jego pamiętnik, Bibl. warsz. 1852 I.; — Bartoszewicz J., Pamiętnik Wydżgi, Dz. War. 1853 Nr. 175.

8340. **Drobne** wiadomości 1609—60, Grab., Ojcz. Sp. I., *zob.* Nr. 7780.

Zob. Nr. 8679 i 8419.

8341. Kroniki Zakonne, Wypis z rękopismu od r. 1660 we Lwowie, Lwowianin 1840.

8342. **Kobierzycki Stanislaus** († 1660). Historia Vladislai principis usque ad excessum Sigism. III., Dantisci 1655, 1659 (DS.).

8343. Kobierzycki St., Wyprawa Władysława królewicza do Rossyi r. 1617—1618, przekł. J. Boryczewskiego na rosyjskie, druk w Syn. Oteczestwa 1842 Nr. 2—5 [Panowanie Władysława IV., t. 11, przekł. Wal. Kalinki (w Zbiorze wyd. Wolfa p. t. Dziejopisowie krajowi)].

8344. Kobierzycki St., Obsidio clari montis Częstochoviensis, Dantisci 1659 DS.

8345. Kobierzycki St., De luxu Romanorum, Lovanii 1628, 1655.

8346 Chod... Ad., Stanisław Kobierzycki historyk, Kaliszanin 1885 Nr. 91—94.

8347. **Twardowski Sam. z Skrz.** († 1660), Władysław IV. król, ded. J. Kazimierzowi i B. Leszczyńskiemu, Leszno 1649, 1653 DS.

8348. Twardowski Sam., Woyna domowa z kozaki i tatary, ded. XX. Korybutom i J. Kazimierzowi, (część) Kraków 1660, (cała) Kalisz 1681.

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1684.

8349. Twardowski S., Legacya t. j. historyczny opis poselstwa polskiego do Porty Ottomańskiej Krz. ks. na Zbarażu w r. 1621, Kalisz 1621, Krak. 1639, Wilno 1706, *zob.* Nr. 7928.

8350. Twardowski S., Miscellanea selecta, Kaliss 1682; Szczęśliwa moskiewska expedycya 1634, *zob.* Nr. 8039; Pamięć Aleks. Karola, Lublin 1634, *zob.* Nr. 8052; Pałac Leszczyńskich, Leszno 1645 (DS.).

8351. Twardowski S., Katafalk Aleksandrowi z Ostroga, Lwów 1630; Twardowski Sam. z Skrz., Pobudka wychodzącemu wojsku pod Ołykę 1649; Tenże, Satyr na twarz Rzeczypospolitej b r. (E. b. r.) (DS.).

8352. Chlebowski Br., Twardowski Samuel ze Skrzypny, Tyg. ill. 1872 X.

8353. Wojna kozacka Samuela Twardowskiego, Iwanowski A. E., Kilka rymów i pamiątek, Poznań 1860 I..

Zob. Nr. 8067, 8093, 8195.

8354. **Chevalier Pierre**, Histoire de la guerre des cosaques contra la Pologne, et sur les Tartares perecopites, Paris 1660 (1663); 2. ed. (Bibl. russe et polonaise), Paris 1850 (po ang., London 1672).

8355. Les particularités de ce qui s'est passé entre les Polonois et Cosaques, Paris 1661 DS.

8356. Kożuchowski St. Cas., Veritas calamitatum Regni Polon. demonstrata 1661; — Discursus politicus de causis et remediis malorum Poloniae 30. Junii per A. J. F. F. L. M. J. N. et D. J. C. M. K., Crac. 1660 DS.

8357. Gauch Jacob., Disputatio politica de certamine praestantiae inter regnum electivum et successivum, Lipisae 1660 DS.

8358. Tertulianus Aquilius, De causis malorum Poloniae (De Arianis), Cracov. 166 ; — Cichowski Mik., Namowa do panów koronnych aby przeciw Arryanom stali 1661 (E, VIII.); — Tenże, Obrona zacnych ludzi przeciwko paszkwilowi po Podgórzu rozsianemu, Krak. 1661 (DS.).

8359. Voget Peter, Geschichte des Dantziger Haupti, Danzig (Carr. Joach. Pastorii et J. P. Tittii), Danzig 1661, *zob.* Nr. 3945; — Bencke Joach., Prosperitatis Dantiscanae infallibitas oder Muthmassungen, Dantzig 1661 (DS.).

8360. **Gorczyn Jan Al.** († 1661), Merkuryusz Polski ordynaryjny, Krak. 1661; — Tenże, Merkuryusz extraordynaryjny 1661 (DS.).

8361. Świrski Mikoł., Prawda Staropolska historyczną relacyą wsparta, Zamość 1660.

8362. Execution des pohlnischen Friedens d. i. Verlauf Solennitaten der Confoed. Armee Marschalek Świderski, Schriften Oszczepalski und Falencki 1660; — Chleb niezdrowy stacye żołnierskie z dóbr kościelnych, to jest Dyskurs 1661 (DS.), *zob.* Nr. 8024.

8363. Radymiński M., Rationes quod non expediat novam acad. Leopoli erigere (2 ed.) 1661 DS., *zob.* Nr. 3963.

8364. **De Brienne** (1615—61), Itinerarium, Paris 1672 DS.; — Tenże, Mémoires du Cte de Brienne, Amsterd. 1720 (Petitot 2. ser. XXXV.—VI., Michaud et Poujoulat 3. ser. III.).

8365. **Terlon**, Memoires 1651—1661 (lettres Georg. Lubomirski, Louisa Maria, Rakoczy), Paris 1681 DS.

8366. **Gordon J. Patric.**, Tagebuch während seiner Kriegsdienste unter den Schweden und Polen vom J. 1655 bis 1661 und seines Aufenthaltes in Russland vom J. 1661 bis 1669 zum ersten Male vollständig veröffentlicht durch Fürst M. A. Oboleński und Dr. M. Posselt, Moskau 1849 t. 3. (Wyciągi w Ermans Archiv 1850 IX.).

8367. **Łoziński Wal.**, Jenerała Gordona pamiętnik o pobycie w Polsce od roku 1651—1661 (Wal. Łoziński, Pisma pomniejsze), Lwów 1865.

8368. **Brückner**, J. P. Gordon, Riehls Hist. Taschenbuch 9. Folge 1879 V.

8369. Jenerała Gordona pamiętnik, Rozm., Lwów 1853 (czy nie Nr. 8367?).

8370. **Męciński Al** († 1661), Bieżanowski Jan X., Vita Alberti Męciński, Crac. 1661, 1672 DS.

8371. Martinius Marthini, Regni Sinensis a Tartaris dev stati enarratio, ded Joan. Casim. Reg. Pol., Amstelod. 1661 DS.

8372. **Europäischer Mercurius** (czasop. niem. 1661—1673), Królewiec 1661 DS.

8373. **Mazarini** († 1661), *zob.* Nr. 1507 (11) i 1518, Instrukcya polityków, Toruń 1704, 1716, 1720, 1742, 1783, 1786.

Obuchowicz F., Dziennik 1650—1662, zob. Nr. 8416.

8374. **Francus Jac.**, Beschreibung Geschichten so in Teutsch., Ungarn, Böhm., Polen, Preussen, Moldau verleuten 1656—1662, 13 Theile, Frankf. 1662 DS.

8375. Merkuryusz nowy wygranej Sobieskiego pod ten czas hetmana (wiersz), podał Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1843 I.; Wójcicki, Bibl. star. pis. I.

8376. **Opaliński Łukasz** († 1662), Polonia defensa contra Barclaium, Dantisci 1648; 2. ed. Suada latina 1747.

Por. Barclaius J., Judicium de Polonia, Lugdun 1642.

8377. Opaliński Łuk., Porta aurea ad historiam 1650; — Tenże, De officiis, Crac. 1649 (DS.), *zob.* Nr. 8154.

8378. **Pruszcz Hiacynt** († 1662), Klejnoty Krakowa 1650 DS.

8379. **Swirski Mik.** († 1662?), Relatio belli Szeremetici, Zamość 1661 DS.

Zieleniewicz, zob. Nr. 8419.

8380. Tertulianus Aquil., De causis malorum Poloniae, s. l. 1662; — Kożuchowski Stan., Veritas de IV. causis calamitatum, Calissi 1662 (DS.).

8381. Techmannus Arn., Den vermakelycken Politieq, Op de Rebelie in Poolen, Haerlem 1662 DS.

8382. **Dziennik podróży** po obcych krajach odbytej w latach 1660—63, pod. Tatomir L., Bibl. Ossol. poczet nowy t. V,; — Pamiętnik podróży 1661—1663 po Austryi, Włoszech i Francyi, wyd. Celichowski Z., Toruń 1864, *zob.* Nr. 8354.

8383. Beschrijwinghe van de Noordtsche Landen als Denem., Pruyssen, Poolen, Amsterdam 1662, 1663; — Davity, Les etats empires du monde (Pologne, Russie), Rouen 1663; — Payen, Les voyages descriptions de l'Anglet., Suede, Pologne,

II. edition (w r. 1663), Paris 1667 (po włosku, Torino 1685) (DS.).

8384. Thevenot, Relation de voyages I. P. des Cosaques, de Chmielnicki, Paris 1663, 1664 DS.

8385. Borzymowski Marc., Nawigacya do Lubeka, Lublin 1662; Czechorod J. Pessina, Ucalegon Germaniae et Poloniae, Pragae 1663 (DS.).

8386. Vigenaire Blaise, Hist. des turcs dedić a Marie Louise R. de Pologne, Paris 1662 DS.

8387. Eine sonder. und wunderbare Prophezeiung Pohlen betreffend 1662.

8388. **Historia** belli cosacici, Paris 1663 DS.

8389. Galatowski Jan, Rozmowa białocerkiewska de hierarchia Ecclesiae (Kijów) 1663, 1672; — Rycerz prawosł. katol. cerkwi wschodniej przeciw rozmowie odpowiada 1663 (**E.** IX.) (DS,).

8390. Türck. und Ungar. Chronica oder histor. Beschreibung aller derer Kriege, auch zum Theil polnischen Kriegen, Nürnberg 1663 (**E.** IX.).

8391. **Cedrowski**, Dziennik domowy z r. 1664, wyd. Baliński M., Pamiętniki historyczne do XVII. w., Wilno 1859 (Por. Bibl. warsz 1856 III.).

8392. Łubieński Stan. Andr., Polonus Josue J. Casimirus acclamatus, Romae 1664; Danquart Balt. X., Joannis Casim elogium, Vilnae 1664 (DS); Pastorius Joach., Status seu considerationes politicae 1664, *zob.* Nr. 8557.

8393. Discursus politicus de ratione status 1664; — Boratyni Tyt. Liviusz, Informacya o mennicy szelągowej, Krak. 1664; — Behm Mich., Discursus de re monetaria Regni Poloniae 1664, 1669 (DS.), *zob.* Nr. 566.

8394. Nigrinus Jac., Registrator v. Europa, Gesch. von März bis September 1665, Nürnberg 1665; — Diarium Europaeum 12 Theil (Polen, Ung.), Frankf. 1666 (**E.** IX.); — Hecker J., Ephemeridum novarum IV., Gedani 1665 (DS.); — Sanson d'Abbevile, Geographe, Por. **E.** 1665, 1666, 1667.

8395. Conring Herm., De scopo rei publ. Polonicae adv. Fr. Marinum, Hamburg 1665; — Sachs Jan (Franc. Marinius), De scopo reipubl. Polonicae, adv. Herm. Conringium, Vratisl. 1665; — Mothius J., De scopo Reip. Poloniae et domo Austriaco advers. Fr. Marinium, Hamburg 1665; — Bardziński Wojc. Ign., Nova constellatio in XII. Candidatis, Crac. 1665 (DS.).

8396. Lubieniecki Stan., Moriens Polonia alloquitur mense Octobri 1665; — Tenże, Morientis Poloniae servandae ratio certissima, s. l. et a. (circa 1665) (**E.** VIII.) (DS.), *zob.* Nr. 8413.

8397. La Serra Piotr, Zwierciadło nikomu niepochlebiające przez Winc. Gosiewskiego w mosk. więzieniu z gotowane, Wilno 1663 DS., *zob.* Nr. 3983.

Cefalego S. Relacya, zob. Nr. 3986.

8398. Historya bardzo ucieszna z francuskiego o jednej damie w koronie polskiej 1665 DS.

8399. **Mynsicht Chr.**, Francisci Erasm. Finx. (pseud. Mynsicht) Neuer poln. Florus das ist Erzählung der Kriege Joh. Cas. mit den Cossachen so mit Confoederisten und d. Lubomirski, Nürnberg 1666, 1668; — Polnische Kriegs- und Staatssachen, Nürnberg 1666 (DS.).

Czarniecki St. († 1665), zob. Nr. 8308.

8400. **Rywocki J.** († 1666), Vita episcopi Rudnicki, Brunsbergae 1645 DS., *zob.* Nr. 7995, 8040, 8053, 8065, 8149.

8401. Rywocki J., Panegyrici de rebus gestis Vlad. IV., Vilnae 1636; — Tenże, Panegyrici Leonis Sapieha, Antverp. 1644 (DS.).

8402. Nitri Maur., Ragguaglio dell' ultime guerre di Transil. e Ungheria, Venezia 1666 DS.

8403. Centuria poetica licentiam militis poloni impugnans 1666 (DS.)

8404. **Lubomirski Jerzy** († 1667). Krzisbestita Anz., Umbra mortis Georg. Lubomirski 1667; — Kochanowski Andrz., Alex. a Jesu, Expedycya do wieczności Jerzego St. Lubomirskiego, Zamość 1667; — Chronicz Bernard, Panegyricus Georg. Lubomirski, Crac. 1661; — Zaremba (Stan.?), Tubus opticus ad perspiciendam innocentiam Lubomirski per equitem polonum 1666; — Lubomirski Jerzy Seb., Jawney niewinności manifest z przydaniem Perspektywy na Process, Responsu na Informacyą Discursu Ziemianina 1666; — Tenże, Publicae Innocentiae Manifestum productum 1666; — Tenże, Responsio ad pigmenta, quae sub titulo informationis producta 1666 (DS.), *zob.* Nr. 3780—3781, 3995, 8155 i 8470.

8405. **Radziejowski Hier.** († 1666). Vita et fortuna Illustr. H. Radziejowski, Cracov. 1662 DS.

8406. Andrzejkiewicz Jan, Memoryał nieśmiertelnej pamięci Jan. Paw. i Kaz. Leon. Sapiehom, Wilno 1666 DS.

8407. Czasso L., Elogii de capitanis illustri (Lubomirski, Chmielnicki, Czarniecki. Wład. IV.), Venezia 1666; Castelli Dan., Famae Theatrum XXV. virorum, expositum, Crac. 1666 (DS.).

8408. **Łoś Władysław** († 1694), Pamiętniki towarzysza chorągwi pancernej Władysława Margr. Myszkowskiego, wdy krak. od r. 1646 do 1667, z rękopismu wyd. Ż. P(auli), Krak. 1858 (Szajnocha twierdzi, iż Łoś nie jest autorem tych pamiętników).

8409. Bartoszewicz J., Pamiętniki Łosia, Bibl. war. 1859 II. (Por. **E.** 1681, 1685: Łoś).

8410. Chapuzeau Sam., L'Europe vivante (Mosc., Pol.), Geneve 1667; Wedemejer Henryk, Delicium Prussiae seu Thorunium urbs, Lipsiae 1667; Kirby Krzysz., Descripiion of Danzig granaries 1667 (DS.).

8411: **Ludovica Maria** († 1667). Epitaphium Lud. Maria 1667; — Relation aus Warschau den Tod der Königin in Polen betreffende 1667; — Bieżanowski Stan. J., Mausoleum Reginale, Crac. 1667; — Droghi Ant., In morte della Ludovica 1667; — Elogium pietatis Reginae 1667; — Lament utrapionej ojczyzny d. 7. stycznia 1667; — Mazurkowicz Val. Jan, Corona radiata, Crac. 1667; — Pikarski Adr., Ludovicae Mariae imago, Crac. 1667; — Tenże, Źwierciadło Majestatu przy wyprow. ciała Lud. Maryi, Krak. 1667; — Polonia plangens 1667; — Temberski Stan. a Sternberg, Elogium 1667; — Tenże, Lessus circa justa Lud. Gonzagae, ded. Petro Sellensi, legato Apost., Crac. 1667; — Winkler Marc., Oratio funebris, Crac. 1667 (DS.).

8412. **Potocki Stan.** († 1667). Kochanowski Andrz., J. W. Stan. na Potoku Potocki w obraz Kaleba wystawiony, Kraków. 1667; — Strenuitas Regni exercituum ducis aeterno memorabili 1667; — Jastrzębski Stan., Claya Sarmatica 1667 (DS.).

8413. Chwałkowski M., Discursus politicus, Frankf. 1667; — Das sterbende Polen redet die Seinigen, b. w. m. i r. 1667; — Het stervende Polen, Amsterd. 1667 (DS.), *zob.* Nr. 8396 i 8671.

8414. Ciampoli Giov., Prose (Storia della Polonia di Vlad. IV.), Romae 1667; Tenże, Rime scelte (Victoria di Vladislao in Vallachia), Roma 1666 DS.

8415. **Medeksza Stefan Fr. z Prószcza**, Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668, wydał Seredyński Wł. (SS. rr. pol., *zob.* Nr. 1388), Krak. 1875.

R: Prz. kryt. 1876; Jabłonowski A., Ateneum 1876 II.; Tyszyński A., Bibl. warsz. 1877 II.; Gaz. Nar. 1877 Nr. 74.

8416. **Obuchowicz Fil.** († 1668), Dziennik domowy (1650—1662), wyd. Baliński M., Pamiętniki historyczne XVII. w., Wilno 1859.

8417. Obuchowicz M. L. F., Dziennik strażnika Welikaho kniażestwa Litowskawo, pisannyj w plienu w Moskwie 1660 goda, izd. Redakcji gazety „Kijewskij Telegraf", Kijew 1863.

8418. **Szczygielski Stan. X.** († 1668?), Tinecia seu historia monasterii, Crac. 1668, *zob.* Nr. 1809; — Tenże, Series et notitia abbatum S. Benedicti, Crac. 1668; — Tenże, Calendarium Benedictinum, Crac. 1663 DS.

8419. Zieleniewicz Joan., Memorabilis victoria de Szeremetho auspic. Joan. Casimiri, Crac. 1668; — Potrzeba z hetmanem Szeremetem 1669 (DS.).

8420. Sandius Christ., Nucleus histor. Ecclesiasticae I.—III., Cosmopoli (1668—69) 1668, Coloniae 1676 DS.

8421. Zdanie szlachcica X. Mazowieckiege o szkołach Jezuitów 1668 DS.

8422. Mayerberg Aug., Iter in Moschoviam, Amstelod. 1668 DS.

8423. Carrara Albert, In victoriam de Scythis et cosacis carmen, sub Joan. Sobieski, Romae 1668 DS.

8424. Rochefort Albert, Le voyageur, Paris 1672 t. 2. DS.; — Pamiętnik o Polsce za J. Kaz., Opis Krakowa, Wyjazd do Szląska, Dz. war. 1829 XVIII.

8425. **J. Casimirus R.** (abd 1668). Pol. Lilium, Carmine celebr., Vilnae 1669; — Kinn C., Elogium Cas. Tertii, Suada latina 1747; — Schroeder E. C., J. Cas. Niederlegung der Krone, Leipzig 1707, *zob.* Nr. 8461.

Zob. Nr. 4012.

8426. Olszowski Andreas, Censura seu discursus super ambitu candidatorum pro corona Polon., Viennae 1669 (5 różnych wydań), 1677 (toż po pol.: Discurs polityczny ziemianina o candidatach korony 1669, po ang., łac., franc. 1669—70, wiele wydań).

8427. **Leibnitz Gotf. Ulicovius**, Specimen demonstrationum pro eligendo rege Polon., Frankf. (Vilnae) (mylnie 1659) 1669 (toż po pol.: Leibnitz, Wybór króla w Polsce, przeł. Czyński J., Paryż 1843; po franc.: Oeuvres complètes, publ. par A. Foucher de Careil, Paris 1865).

8428. Vertraulich. Gespräch und Gutachten wegen d. Wahl e. poln. Königs 1669; — Fredro And. Max., Epistola ad amicum (contra Piastum), s. l. et a. 1669, *zob.* Nr. 8541; — Gurski Flor., Examen sarmaticum seu sufragium interregni tempestate 1669; — Powalski Lewalt Franc., Poseł Piasta na elekcyą, Gdańsk 1669; — Bericht wer des Joan. Casimiri nechste Anverwandte sind 1668 (E. VIII.); — Heroicum de distributis nuper (około 1669); — Oculista procerum regni Poloniae 1669 (DS.).

8429. Polonia suspirans et plangens 1669 DS.

8430. Gemlabburbitsky, Consilium pro redintegrando polonorum regno, Dantisci 1669; — Gustmeyer Fab., Epistola mercatoris ad equitem polon. (Gdańsk) 1669 (DS.).

8431. Comitia varsovica de eligendo pol. rege (2 wyd.) 1669; — Ausführliche Relation der Königlichen Wahl 19. Juni (Vars.) 1669; — Unzweifelhaft. Bericht aus Warschau welchergest. M. Wiśniowiecki elegiret, s. l. 1669 (DS.), *zob.* Nr. 4024.

Zob. Nr. 8680.

8432. **Chavagnac Kasper hr.**, Mémoires, Besançon 1699, Amsterd. 1700; — Elekcya Michała Wiśniowieckiego, z pam. Chavagnac, Athenaeum 1841 I.

8433. Zdanie szlachcica po elekcyi, Desideria do króla, b. w. m. i r. (1669) DS.

8434. Relation wie neu erwählte König von Pohlen Einzug in Cracau gehalten und

wie Krönung (cum acrosticho Sophiae Bernhardi Corbinianae), Kraków 1669, *zob.* Nr. 4031; — Problemata regia in electione, Vilnae 1669 (DS.).

8435. Branicki St., Corona novae Regni felicitatis ex nomine Michalis Regis, Vars. 1669; — Buthler Th. et Alex., Solennes gratiae, Crac. 1669; — Kochowski Wesp., Numus civile regi suo Michaeli Regi oblatum, Crac. 1669; — Kojałowicz Kaz., Błogosławieństwo Boże elekcya Michała I., Wilno 1669; — Kwiatkiewicz Jan, Sarmatia cive Patriae Michaele Korybut, Crac. 1669; — Lanckoroński Samuel, Omnia felicitatis Michaeli Poloniae Regi, Crac. 1669; — Łodziński Stef., Gratulatio panegyrica, Crac. 1669; — Lorencowicz Alex. X., Vaticinium regale, Crac. 1669; — Mazurkowic Val. Jan X., Cynthia Korybuthea, Crac. 1669; — Panegyricus Mich. Korybut, Vars. 1669; — Pastorius J., Diadema Gloriae Michaelis Regis, Crac. 1669; — Temberski Stan., Palmes coributens., Crac. 1669; — Winkler Mar., Panegyricus Regi, Crac. 1669 (DS.).

8436. Apologia pro Polonorum gente 1669; Corona de lapidibus pretiosis Michaelis R., Zamość 1669; Budziński J., Omina felicitatis, Zamość 1669; Phoebe Sarmatica Michaelis Regis, Zamość 1669; Spruszyński B. X., Omen szczęśliwe, Zamość 1669; Dilger N., Die Poln. Kön. Kron, Danzig 1669; Tenże. Glückwünschungs Predigt, Danzig 1669; Tenże, Duae conciones gratulatoriae 1669; Eleutheria Polon s celebrata, Crac. 1669; Feierabend Krzysz., Concio gratulatoria. Elbing 1669; Fischer L., Christliche Denk und Danksagung, Danzig 1669; Horst J. R., Anagrammata, Gedani 1669; Martini Cyriak, Concio gratulatoria, Toruń 1669 (toż po niem., Elbing 1669); Echo anagrammatica Ecciprocata, Elbing 1669; Schröder Elias Const., Glückwünschungs Ode, Danzig 1669; Titius J. P., Carmen el giacum Mich. I., Gedani 1669; Zieliński Cons., Virtus coronata. Romae 1669; Zochowski Cypr. X., Powinszowanie Michałowi I. kr. p. 1670; Zawadzki Cas., Gloria orbi. Var. 1670 (DS.).

8437. **Radziwiłł Bog.** († 1669), Relation welcher massen der preuss. Stadhalt. Bog. Radziwiłł Leben beschlossen 1670; — Leichenprocession bey des B. Radziwiłł Beysetzung, Königsb. 1670 (DS.).

8438. Żywot księcia Bogusława Radziwiłła (z rękop. Działyńskiego wydał Popliński), Poznań 1840.

8439. Opitzius Mart., Propemticon Boguslai Radziwili (aut. Opitz ?), Gedani 1637; Radziwiłł Bog., Consilium de equestri ordine immaculatae Concept B. Virg. (E. b. r.), *zob.* Nr. 3717 (DS.).

8440. Macri M. A., Memorie alla vitta et alle opere di Paolo Pirromali Domenicano (* 1592, † 1669, był w Polsce za Wład. IV.), Napoli 1824.

8441. Herbinius J., Status ecclesiarum August. confessionis in Polonia, Ryga 1669, Hafniae 1670 DS.

8442. **Relation** mit was vor Solennitäten der Königin in Pohlen Crönung in Warschau celebriret 1670; — Zeffiri Alfons, Relatione del viaggio della Leonora, Venezia 1670; — Relation von I. K. Maj. in Pohlen Reise nach Częstochowa und Trauung 1670; — Relation de l'Ambassade du Roi de Pologne vers l'imperatrice Douarière et vers la Reine son epouse à Częstochowa et Acception dans Varsovie 1670 (DS.), *zob.* Nr. 4043 [Por. E. 1670: Bieżanowski St. J., Bonini Fil. Maria, Caprara A., Krobski Adr. Kaz., Ludi litterarie, Michael I. R., Nieszporkowitz Ambr., Pastorius Joach. (Carmen nuptiale), Radziwiłł Mik. Franc., Temberski Stan., Titius J. P., Troesler J., Piccinardi G. Luigi (E. VIII.)].

8443. Discours sur le gouvernement de Pologne (2 odb.), Paris 1670 DS.

8444. Sainte Mathe, L'estat de l'Angleterre, de la Pologne, Moscovie, II. part, Paris 1670, 1680; — Summarische Beschreibung d. Königr. Pohlen von J. H. S., Nürnberg 1671, 1672; — A Relation concerning sal gen Mines in Poland 1670 (DS.).

8445. Ottomanische Pforte Beschreibung aus P. Ricaut, Gio-Lagredo (Was 1663—70 in Türck., Hung., Pohl., Moscau vorgegangen, Augsb.) 1701 (E. IX.) (po pol., Lipsk 1727), *zob.* Nr. 8510.

8446. Gualdo Galeazzo Priorato, Historia di Leopoldo, t. I., II., Vienna 1670, *zob.* Nr. 8847.

8447. Schurzfleischius Corn. Sam., Res Slavicae, respond. Joh. G. Liebe, Wittemb. 1670; Tenże, Lineamenta Sarmatica, sub praesidio. ., Lipsia 1670 (DS.).

8448. Zahorowski Jeremi X., Sécrets des jesuites, Cologne 1669; Differentiae de scholis jesuitarum Varsaviae erectis, Irenopoli 1669.

8449. **Werdum Ulryk**, Dyjaryjusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671, wydał Liske X., Arch. kom. hist. akad., Odb., Kraków 1877.

R: Prz. kryt. 1877.

8450. Werdum Ulrik Reisen (1670—77), Bernouillis Archiv z. neuen Gesch. u. Geog., Leipz. 1785, 1786.

8451. Ulryk Werdum i dziennik podróży jego po Polsce, wyd. Liske X., Przew. nauk. lit. 1876, Cudzoziemcy w Polsce, *zob.* Nr. 5998.

8452. Liske X., Af Ulrich v. Werdums Reisebeskrivelse 1673 (Odb. z Historysk Tiddskrift), Kopenhaga 1877.

8453. Der Oberburggraf Ahasuerus von Lehndorff (1665—71 służył w Polsce), v. Hosäus W., Dessau 1866.

8454. Zimorowicz Bartł., Salutationes a Viris Leopol. habitae 1671; — Anczewski M., Salutationes Michaelis I., Leopoli 1671, *zob.* Nr. 4052; — Widekind J., Historia belli Sueco Moscovitici, Holmiae 1672 (DS.).

8455. Groote Victorien Poolschen Veldheer, Amsterd. 1672 DS.

8456. Klockii Casparis Tractatus de Aerario libri duo, Norimb. 1671 (od str. 245 De Regis Poloniae opibus, viribus ac aerario).

Komenius († 1671), zob. Nr. 7951 i Kościół.

8457. **Vimina de Geneda Alb.**, Istorie delle guerre civili di Polonia, Venezia 1678 (jest w skróceniu po ross. w Otieczestwennyja Zapiski 1829 XXXVII. i XXXVIII.).

Wyrwicz K., Konfederacya Gołąbska, zob. Wiek XVIII. R. 1793.

8458. **Makowiecki Stanisław**, Relacya o upadku Kamieńca, *zob.* Nr. 4059.

8459. **Dziennik** pogromu Tatarów przez Jana III. 1672, Bibl. Ossol. 1866 VIII.

8460. Linda Łuk., Le relationi universali del mondo tradit. majol. Bizaccioni, Venetia 1672, *zob.* Nr. 8235; — Account of an Inland sea, or Lake near Danzig 1672 (DS.).

8461. **Joannes Casimirus** († 1672). Olszowski Andr., Sermo parentalis in exequiis J. Casimiri. Vars. 1673; — Pastorius Joach., Mausoleum regale J. Casimiri, Oliva 1673; — De la Rue C. X., De Idyllia, Paris. 1672; — Lachrymae 1676; — Rousseau de la Valette M., Casimir R. de P., Paris 1679, 1680 (toż po niem. i ang. 1680) (DS.), *zob.* Nr. 8425.

8462. **Gazeta** z Warszawy 6. Octob. 1673, z rkp. Wójcicki, Bibl. star. pis. I.; — Relation von der Hauptschlacht bey Chocim 1673; — Koenigreich Polen, als Schloss Chocim erobert worden, Danzig 1673; — Elm Giuseppe, Copia di lettera Polacca, venuta M. Giov. Wielopolski, Roma 1673 (**E.** VIII.); — De serenissimo poloniae rege incipienti exercituum suum apud Chotinum Victoria 1674; — Polnischer Kriegs-Curierer, Breslau 1674; — Fernere Relation, Warschau 1674; — Ślizień Stefan Jan, Haracz krwią turecką wypłacony pod Chocimem 1674; — Pieśń o szczęśliwem zwycięstwie pod Chocimem 1673 (DS.), *zob.* Nr. 8480.

8463. **Morsztyn Zbigniew**, Pogrom Turków pod Chocimem 1673, wyd. J. K. Plebański, Bibl. warsz. 1889 IV. (Por. **E.** VIII. 1673: Leszczyński), *zob.* Nr. 4063.

R: Górski K., Kwart. hist. 1890.

8464. Rzepecki, Über die bis jetzt unbekannt gebliebenen Gedichte v. Zbign. Morsztyn, Posen 1884 (toż po pol., Bibl. warsz. 1885 I.—II.).

8465. **Michael Rex** († 1673). Mowy trzy przy wyprowadzeniu ciała Michała I., Ostr., Swada pol. 1745; — Titius J. P., Cupressus Regi Michaeli defuncto, Leopoli 1673; — Leyd und Freuden Palme dem Kön. Michael durch J. G. H., Danzig 1673; — Jaski And. Köhne, Victoria R. Michaelis posthuma (carmen), Ged. 1674; — Brocki Math., Splendor Korybuthei sideris, Crac. 1676. Suada latina 1747; — Honor gloriae, Zamość 1676; — Peschwitz Godfr., Victrices coronae manibus Michaelis Regis (Ged.) 1679; — Krobski Adrian, Dolor ex obitu Griseldis, Michalis Regis Matris, 17. Aprilis, Zamość 1673 (Por. **E.** 1677: Prodez, 1682: Bieżanowski, 1699: Amours).

8466. **Kochowski Wespazyan** († 1698), Annalium Poloniae ab obitu Vladisl. IV. Clim. I., Crac. 1683; — Tenże, Annalium Poloniae Climacter II., Crac. 1688; — Tenże, Annalium Poloniae Climacter III., Crac. 1698 (DS.).

R: Poln. Bibl. 1718.

8467. Kochowski W., Historya panowania Jana Kazimierza przez nieznajomego autora, wyd. z rkp. przez Raczyńskiego E., Poznań 1840 t. 2, (przeł. w XVIII. wieku Zabiełło Żmudzin) 2. ed. tamże 1859 (poprawiona podług oryginału).

8468. (Kochowski W.), Pamiętniki do panowania Zygmunta III., Władysława IV. i Jana Kazimierza, z rkp. wydał K. W. Wójcicki, Warsz. 1846 t. 2 (część I. dzieła wydanego pierwotnie przez Raczyńskiego).

8469. Kochowski W., Roczników Polski klimater IV. obejmujący dzieje Polski pod panowaniem króla Michała, z łacińskiego tłómaczenie polskie, z portretem. wyd. Bobrowicz J. N., Lipsk 1853 (I. i II. księgę przełożył J. D., III.—V. Aug. Mosbach).

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1854 III.

8470. Kochowski Wesp., Kamień świadectwa wielk. senatora niewinności (Jerzego Lubomirskiego), b. w. m. (1668) DS., *zob.* Nr. 8404.

8471. Kochowski W., Hypomnema Reginarum Poloniae, Crac. 1672 DS.

Zob. Nr. 8435, 8467, 8588.

8472. Kochowski W., Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Grabowski, Starożytn.

8473. Bartoszewicz J., Wespazyan Kochowski (notatka), Dz. warsz. 1853 Nr. 326; — Wieniarski A., Kochowski Wespazyan, Tyg. ill. 1861.

8474. Siemieński L. H., Wespazyan Kochowski, Portrety literackie t. I.; — Tarnowski S., Kochowski, Kron. rodz. 1877.

8475. **Rzążewski A.**, Studya nad literaturą polską XVII. i XVIII. w., Hieronim Wespazyan Nieczuja z Kochowa Kochowski, Warsz. 1871.

R: X. L., Sybels H. Z. XXIX.

8476. **Wisłocki Wł.**, O dziele Wesp. Kochowskiego Rubus incombustus, Sprawozd. zakł. Ossolińskich za r. 1870—72, Odb., Lwów 1875.

R: X. L., Sybels H. Z. XXXI.; Wiek 1873 Nr. 8.

8477. Schardius S., Epitome rerum gestarum 1673 DS.

8478. **Jerlicz Joach.**, Latopisiec, albo kroniczka (1620—1673), wyd. z rękop. K. Wł. Wójcicki, Warsz. 1853 t. 2.

R: Wieczorkowski W., Bibl. warsz. 1853 III.; Czas 1852 Nr. 113.

8479. Wójcicki K. Wł., Joachim Jerlicz i latopisiec albo kroniczka jego od r. 1620 do r. 1673, Bibl. war. 1852 II.

St. Wierzbowskiego Peregrynacya, zob. Nr. 8654.

8480. Bąkowski J. J., Brevis expeditio actionis sub Chotimo, ded. Principi Jacobo, Olivae 1675; — Frizon Leon, Expeditio sacra et victoria Polonica, Parisiis 1674; — Kuligowski Mat. Ign. X., Dźwięk Marsa z expedycyi Chocimskiej, Wilno 1675 (DS.).

Kordecki Aug. X. († 1673), zob. Nr. 8255.

8481. Neuer Friedens-Currier in Deutsch., Schwed., Polen, Verona (1673—74) 1673 DS.

8482. Apostrophe ad Ser. Poloniae candidatos 1674; — Alethophili Germani epistola ad polonum de Regis electione 1674; — Hiamarietz Caraclaventius, Der polnische Nutz der Königlosen Kron., b. w. m. 1674; — Responsum ad petitoriam epistolam S. Prtorski de electione, Inscrip. Michaelis Reg. 1674; — Reflexio ab equite pol. super electionem regis 1674 (DS.).

8483. Ragguaglio dell elettione Giovani III., Roma 1674 DS.

8484. Electi regis Poloniae merita 1675; — Kolczycki, Honor Ser. Principis Joan. III., Crac. 1675 (DS.).

8485 Carmichel, Polonia triumphans, Marpurgi 1674; Grabowicz Franc., Secura Regni felicitas, Zamość 1674; Kałaj Dan., Idea regis to jest na elekcyę Jana III. kazanie, Gdańsk 1674; Kunicki Wacł., Szlachcic polski tarczą Jana Sobieskiego obroniony, Kraków 1674; Kwiatkiewicz Jan, Laurus prodromma 1674; Lubieniecki Stan., Panegyricus in Joan. III. 1674; Małachowski Ad. Wojc., Triumphalis Regis Regum coronatio. Pozn. 1674; Redwitz Joan, Ara gloriae cum gratul. de Chocimensi, Lesnae 1674 (E. IX.); Titius J. P., Carmen in electionem Joan III., Gedani 1674; Winkler Marc., Panegyricus, Crac. 1674; Horst J. R., Anagrammata in electionem Joannis III. 1676 (DS.).

8486. Makowiecki Stan., Szczęśliwa expedycya z Turkami Jana Potockiego 1674, Toż, Wójcickiego Bibl. star. pis. pol. t. III., War. 1854, *zob.* Nr. 8458.

8487. Wyjątek z pamiętn. B. O. Conora (1674), Zb. pam. Niemc. IV.

8488. Wyjątki z Gazet warszawskich, które za panowania Jana III. wychodziły. Przyj. ludu, Leszno 1844 XI., *zob.* Nr. 8715.

8489. **Potocki Paweł** († 1674), Historico politicus sive quaestiones, Dantisci 1670; — Tenże, Moschovia sive narratio de moribus, ded. Joanni Cas., Dantisci 1670; — Tenże, Saeculum bellatorum et togatorum vel centuria elogiorum Polon. et Lithuan., Crac. 1670, 1702 (DS.); — Tenże, Opera omnia, ed. Załuski A., Vars. 1757.

8490. Linage de Vauciennes, L'origine du soulevement des cosaques contre la Pologne, Paris 1674 DS., *zob.* Nr. 8519.

8491. Relazione della Marchia del Re di Polonia, coll acquiso di Baar e Miedzibož, s. l. et a. 1674 DS.

8492. The Russian Impostor or the history of Muscovie, London 1674; — Aleksij czełowik bożyi (dialog) na czest kniaz. Al. Michaiłowicza, Kijów 1674 (DS.).

8493. Galatowski Joanic., Rozmowa Białocerkiewska z Hadr. Piekarskim, Nowogr. Siewierski 1674 DS., *zob.* Nr. 8389.

8494. Titius J. P., Vistula exundans 10. April., Gedani 1674 DS.

8495. Barbe Mart., Der Francös. und Polnische Wahrsager, Paris 1674 DS.

8496. Małachowski Wojc., Deditio Marianopolis Joanni III. deditae, Poznań 1675; — Relatione della comparsa de Turchi et Tattari attorno Leopoli, Bologna 1675 (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 4097.

8497. Chabielski Mik., Pobudka narodów chrześcijańskich na podniesienie wojny, b. w. m. (1675); — Tenże, Sposób rządu koronnego i gotowości 1675 (DS.).

8498. Considerationes modern. Reipubl. Poloniae, Dantzig 1675 (toż po niem.: Betrachtung 1675) (DS.).

8499. Oldenburger Ph. Andr., Thesaurus republicarum t. II. (Moscov., Polonia), Genevae 1675; — Frankenberg Fr. L., Der Regierenden Welt Schaubühne (Russ., Tart., Polen), Nürnberg 1675; — Hartmann F. J. (Tettau Dieter), Memorabilia Reip. Polon., Regiom. 1675; — Horn G., Orbis politicus (etiam de Russ. et Polon. gente), Lipsiae et Francof. 1675; — Zech B., Der Regenten Saal (Polen, Hung., Böheim.), Regensb. 1674 (E. IX.) (DS.).

8500. **Jonston Joannes** († 1675), Historia universalis, Lugd. 1633, (c. d.) 1638, Amstel. 1641, 1644, 1667, 1678, 1690; — Tenże, Horae subsecivae seu rerum orbe gestarum idea, t. I. et II., Leszno 1639; — Tenże, Theatrum universale, Frankf. 1650; — Tenże, Polyhistor seu rerum gestarum series, Jenae 1660 (po holen.: Historische Beschreyvinge, Amsterd. 1660); — Tenże, Polyhistor continuatus, pars V., Jenae 1667; — Tenże, Historia civilis et ecclesiastica, Frankf. 1678, 1690 (DS.).

8501. Kontynuacya latopisu Nestora do r. 1676, *zob.* Nr. 6188; — Ros. pis. ili lietopisec nowogorodskich władyk, Poln. Sobr. III.

8502. Cosnowsky Mat. And., Ritus ac ceremoniae, quibus Joannes III. coronatus fuit, Lipsiae 1676, 1689, Dresden 1690; — Eigent. Beschreibung des Königs Johannis III. Ein-

zug in Cracau, Lissa 1676; — Ausführliche Relation von Krönung 1676 (**E.** VIII.) (DS.).

8503. Armamenta gloriae invictissimi Joannis III., Crac. 1676; — Boerger M. Jacobus, Triumphus Joh. III. 1676; — Lubomirski St., Muza na szczęśliwy wjazd Jana III., Krak. 1676; — Bieżanowski Stan. Jan, Hecatombea sacra, Crac. 1676; — Krasicki Georg, Scutata aquila, Crac. 1676; — Kwiatkiewicz Jan, Mars Poloniae 1676; — Lubomirski Stan. H., Muza polska (Warszawa?) 1676; — Schmieden C, Fr., Disticha aliquot in Joan. III. 1676 (DS.).

8504. Funcius Chr., Quadripartitum orbis breviarum (Cap. VIII. Polonia), Lipsiae 1676; — Preussen, Polen, Curl. und Liefland, Königsb. 1676 (DS.).

8505. Beschreibung des Actus bei welchem Ritterorden durch Marquis de Bethune conferirt 1676 DS.

8506. Behr Krzysz., Flammula, Gedani 1676; Brunetti E., Descrizione delle feste 1676; Daniel król Hałicki przy wjeździe Jana, Zamość 1676; Erklärung der Sinbilder an den Feuerwerk, Danzig 1676; Kałay Dan., Vox populi na koron., Gdańsk 1676; Jansenius J., Scutum regium Joannis III., Olivae 1676; Krieg J., Elegia in coronat. Joan. III., Gedani 1676; Pastoryusz Joach., Aegis Palladia. Thorun. 1676, Gedani 1676 (DS.).

8507. **Grądzki Samuel** († 1676), Historia belli cosac. polonici protulit Carolus Koppi, Peszt, Patzko, Fr. Aug. 1789, *zob.* Nr. 8388.

8508. Chassepol, Histoire des grands Visirs Mahomet Coprogle, Guerres de Dalmatie, Pologne, Paris 1676, 1679, *zob.* Nr. 8626; — La Magdeleine, Le miroir Ottoman, pendant la guerre des Turques en Pol., Basle 1677; — De la Marche Sultan Mahomet contre la Pologne en Ukraine 1677 (DS.).

Laboureur J. († 1675), zob. Nr. 8151.

8509. Witanie najj. Państwa po traktatach pod Żórawnem 1676; — Drugie witanie 1676; — Polonia Poloniae reddita, reduci de bello ad Żórawnum (Vars.) 1677; — Olea vulneribus hosticis ad Żórawno 1677; — Druszkiewicz Stan., Bóg zapłać Janowi III. za pokój, Zamość 1677; — Pax vobis (poema) (P. XI. Bellatorum in pacem conversio ex Poloniae cum Ottom. pace) 1677 (DS.).

8510. **Ricalti** Historia trium posteriorum imperatorum turcicorum 1623—1677 (wyd. 1678), 2. ed. Parisiis 1683, *zob.* Nr. 8445.

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1684.

8511. Ricaut (Ricot) P., Monarchia turecka opisana, z rycin. Woszczanki, tłum. St. Kłokocki, Słuck 1678 DS.

8512. Avvisi de'gran danni che hanno patito Moldavia e Podolia, Pavia 1678 DS.

8513. Buszczyński Gastold Alex., Czyhiryn miasto w oblęż. tureckiem, ded. Jan. Szmujłowiczowi het., Nowogródek 1678 DS.

8514. Boerger Jac., Echo epigrammatica Joannis III. sacra, Elbing 1677; Kuczankiewicz Mat., Salutationes Joannis III., Zamość 1677, 1678; Witwicki Stan. J., Prima felix Joannis III. Olympias cultus gratia oblata, Leopoli 1678; Relation von der Ankunft der Königin nach Danzig 1676 (Por. **E.** 1676: Schmieden J. E.); Descriptio ingressus Gedanum, Gedani 1677; Corell Samuel, Vivat rex Joannes III, Elbing 1677; Titius J. Pet., In ingressum Joannis III, Gedani 1677 (DS).

8515. Europäische Relation von 4. August 1677 DS.

8516. **Olszowski Andrzej** († 1677), Dunin Piotr, Kazanie przy exekwiach And. Olszowskiego, Poznań 1677; — Bericht von dem Hintritt des Andr. Olszewski, s. l. 1677; — Pastorius Joach., Tiara princeps principis Andr. Olszovii 1674; — Suszycki Rem., Paneg. A. Olszowski, Crac. 1675; — Kwiatkiewicz Jan, Honorum tiara, Gniez. 1675 (DS.) (Por. **E.** 1686: Poniatowski St.), *zob.* Nr. 8426.

8517. Olszowski Andr., De archiepiscopatu gnesnensi 1673 DS.

8518. Olszowski A., Vindiciae contra Suecos 1657 DS., *zob* Nr. 8288, 8426.

8519. **Linage de Vauciennes**, Mémoires de ce qui s'est passé en Suède (avec la Pologne), Tirés des depeches de Chanut, I.—III., Cologne 1677, *zob.* Nr. 4099 i 8490.

8520. Laskowski M., Relacya wojny szwedzkiej, Poznań 1677 DS.

8521. Typotius Jacob., Relatio de Regno Sueciae et bellis civilibus atque externis Sig. et Caroli 1678 DS.

8522. Beschreibung der Stadt Stettin, Danzig 1677; — Beschreibung was Zeit Belägerung der Stadt Alten Stettin, Dantzig 1677 (**E.** IX.) (DS.).

8523. Lydicius J., Notitiae Ducatus Prussiae, Vitteb. 1677; Kirschbach J. A., Res Prussorum, Wittemb. 1678 (DS.).

8524. **Kojałowicz Wojciech Wijuk** († 1677), Historiae lithuanae pars prior, De rebus Lithuanorum ante Christianam religionem conjunctionemque cum regno Poloniae, Dantisci 1650; Historiae Lithuanae pars altera a conjunctione cum Regno Poloniae ad unionem eorum libri VIII., Antverpiae 1669 (DS.).

8525. (Schlözer) Fortsetzung der allgemeinen Welthistorie durch eine Gesellschaft von Gelehrten L. Theil (czyli t. 33. hist. nowszej), Halle 1785 (tłómacz. Kojałowicza).

8526. Kojałowicz Woj., Rerum in M. Ducatu Lithuaniae gestarum commentarius, Elbingae 1655 DS.

8527. Kojałowicz Albert, Epitome de rebus contra Zaporovianos Kosakos, Viennae 1653 DS.; De rebus a 1648—49 contra Cosacos, Królewiec 1653 (1651?).

8528. Kojałowicz A. W., Fasti Radiuiliani; Gesta illustr. domus ducum Radzivil compendio continens, Vilnae 1653 (Por. **E.** 1640; Kojałowicz J.).

R: Mizlers Warsch. Bibl. 1754.

8529. Kojałowicz Wojc., Miscellanea rerum ad statum ecclesiasticum in Lit. pertinentium, Wilno 1650 DS.

8530. Kojałowicz Wojc., De vita Laur. Bartilii, Vilnae 1645 DS.

8531. Kojałowicz Wojc., Deiparae imagines lithuanicae (in Gumpenbergs Atlas Marianus) 1673; Tenże, Pamiątka braciey koadjutorów Soc. Jesu, Wilno 1673.

Zob. Nr. 3083, 8095, 8132, 8154, 8195.

8532. Mieszczanin polski XVII. wieku (Jan Markowicz) 1613—77 (nap. Kubala L.), Przew. nauk. lit. 1874, *zob.* Nr. 8737.

8533. Babski Dymitr, Treny smutku i żałości morowego powietrza, Kraków 1677 DS

8534. Wiadomość o historyi polskiej w hebrajskim języku wyd. 1678, Weteran (red. Turski), Poznań 1825.

8535. Gizel Innoc., Sinopsis ili opisanie o kniaziach do Fiedora Aleksiewicza, Kijew 1678 DS.

8536. G. F., Słowa dla króla, aby widział, którzy co ludzi czczą, Amsterdam 1678 DS.

8537. **Wiszowaty J.** († 1678), Bibliotheca fratrum Polonorum, Amsterd. 1656 t. 6 DS.

8538. Erzehlung kurtze und eigentliche dessen so sich in Krieg 1670—78 begeben 1679 DS.

8539. **Jemiołowski Mik.** († 1679), Pamiętnik towarzysza lekkiej chorągwi, ziemianina wdztwa bełzkiego (od r. 1648 do 1679) porządkiem lat opowiedziane, Lwów 1850.

8540. Bartoszewicz J., O Mik. Jemiołowskim historyku, Dzien. warsz. 1853 Nr. 256.

Francus Jac. 1675—79, zob. Nr. 8167.

8541. **Fredro And. Max.** († 1679), Gestorum populi poloni sub Henr. Valesio, Dant. 1652, 1659, Amstelod. 1698 (In Scriptor. rerum polon. Collect. C. F. S. Sornicz t. I.).

8542. Fredro J. M., Dzieje narodu polskiego pod Henrykiem Walezyuszem, przeł. i objaśn. uzupełnił Syrokomla Wł., Petersb. 1855 (t. IV. Dziejop. kraj.).

8543. Fredro J. M., Przysłowia mów potocznych albo przestrogi obyczajowe radne i wojenne 1658, 1659, 1664, 1769, War. 1764, Wilno 1777, Wrocław 1809, Sanok 1855 (Bibl. pol. zesz. XXIII. i XXIV.), Paryż (1867) (Bibl. lud. pol. zesz. LI. i LII.).

8544. Fredro And. Max., Monita politico-moralia, Frankf. 1679, 1684, 1687, 1694 (Monita politico moralia et Icon ingeniorum) Versaliae et Amstelodami 1700, Ingolst. 1701. Graecii 1727, Frankf. 1729, 1747 (Suada latina Ostrowskiego Daneykowicza), Vars. (ed. Mizlera) 1765, Viennae 1748, Ingolst. 1750, Tyrnaviae 1751.

8545. Fredro And. Maks., Staats-Sitten-Lehren sammt Abbildung, Francof. 1684, 1698 DS.

8546. Fredro A. M., Militarium axiomatum lib. II., Amstelod. 1660, 1698, (SS. rr. pol. Sornicza) Lipsiae 1757; Tenże. Scriptorum seu togae et belli notationum, fragmenta, Dantisci 1660; Tenże, Potrzebne consideratie około porządku wojennego (przez Fr. Glinkę), Słuck 1675, Warsz 1689 (DS.); Tenże, O porządku wojennym i pospolitem ruszeniu małem (wyimek ze Zwierzyńca Jednorożców wydanego przez Fr. Glinkę r. 1670 we Lwowie), Sanok 1856 (Bibl. pol.).

8547. Lipowski Błażej, Piechotne ćwiczenia albo wojenność piesza (przez And. Maks. Fredrę? temuż ded.), Kraków 1660 DS.

8548. Fredro And. Max., Scriptorum selecta fragmenta, Francf. 1685 DS.

Fredro, zob. Nr. 4023.

8549. Tarnowski S., Andrzej Maxymilian Fredro, Roz. fil. hist. akad. IV., Odb., Krak. 1876.

8550. Zeltenburg Const., Postgespräche v. wieder gewordene Liefland-Armée, Vioginapolis 1679 DS.

8551. Wiadomości różne cudzoziemskie, Kraków 1679 DS.

8552. Clypeus Regalis Sarmatiae 1680; — Rutka Th. X., Gladius contra Turcas, Zamość 1680 (DS.).

8553. Beau-Lieu Kaz., Voces Lechiae Joanni III., Vars 1680; Schmieden Joan. Ern., Fortuna regiae domus, recens nato principe 1681; Załuski Franc., Horoscopus ad nov m Pol. felicitatem neo nato Joannis III. filio, Vars 1630 (E. IX.); Leszczyński Kaz. Jan, Ver aureae aetatis Jacobo, Joannis III. filio, Vars. 1681 (DS.).

8554. Cubero Don Pedro Sebastian (Predicador del Asia), Breve relacion de la peregrinacion 1852 (przedr. z wyd. w Madrycie 1680, części dotycz. Polski i Rosyi).

8555. Sendschreiben erhaltend die Reiseboschreibung von Danzig. Hamburg 1688; Teutschland traue nicht zu viel (Russ., Polen) 1686 (E IX.) (DS.).

Peregrynacya St. Wierzbowskiego w r. 1678—1681, zob. Nr. 8654.

8556. Leszczyński Seb. Jan, Primum Zamoscensis civitatis saeculum, Zamość 1680; — Tuszowski W. W., Vota szczęśliwości przy powinsz. Zamojskiej fortecy, Zamość 1680 (DS.).

8557. **Pastorius Joachim ab Hirtenberg** († 1681), Florus polonicus seu poloniae historiae epitome adj. Peplum sarmaticum, Lugduni 1641, (epitome nova) Gedani 1651. Amstelod. 1664, Ged. 1669, (ded. Joan. III.) 1679 DS.

8558. Pastorius Joach., Scharfsinniger Adler mit dem europ. Flori historici Continuation, Frankf. 1659 DS.

8559. Pastorius J., Bellum scythico-cosacicum seu de conjuratione ab Joanne Cas. profligata, Dantisci 1652, 1659, 1665; — Tenże, Historiae polonae pars prior. de Vladisl. IV, et Joan. Casim. electione, Gedani 1680 (DS.).

8560. Pastorius J., Peplum sarmaticum sive de polon. principibus, Ged. 1645, 1673.

8561. Pastorius Joach., De dignitate historiae oratio, Elbingae 1651; Tenże, Tacitus germano-belgicus, Coloniae 1658 (DS.).

8562. Pastorius Joach., Oratio de praecipuis beneficiis, quibus divina gratia Rempub. Polon. decoravit, Dantisci 1660 DS.

8563. Pastorius J., Vita I. Crelii, Amstel. 1666, Gedani 1680, 1683 (belgice); — Tenże, De vita et rebus gestis Theodosi M., Gedani 1680 (DS.).

8564. Pastorius Joach., Aulicus inculpatus, Amsterd. 1679 DS.

8565. Pastorius J., Alea mundi seu theatrum, Ged. 1680, *zob.* Nr. 8182, 8359, 8392, 8435, 8442; 8461, 8506, 8516.

8566. Pastorius Joach., Historiae polonae partes duae, Ejusdemque dissertatio de originibus Samaticis (sic), Dantisci 1685 DS.

8567. Pastorius Joach., Palaestra nobilium, Toruń 1678; Tenże, Heroes sacri musa peregrinans, Flos Poloniae et epigrammata, Lesnae 1614; Tenże, Aurora pacis seu oratio circa initia tractatuum Olivensium, b. r. (DS.); Tenże, Sereniss. Joanni Casimiro ingressum gratulatur, Elbingae b. r.; Tenże, Diadema gloriae auspiciis Mich. Regis, Crac. 1679; Tenże, Calendae Regiae seu oratio, qua Thorunium Joanni Cas m. gratulatur, Gedani 1660 (DS.).

8568. Behr Christ., In obitum Joach. ab Hirtenberg Pastorii, Gedani 1681 DS.

8569. Gazzotti P., Delle guerre di Europa tomi II., Venezia 1681 DS.

Francus J. (1681), zob. Nr. 8167.

8570. Nieszporkowitz Ambroży Fr., Analecta mensae reginalis seu historia Claromon. Mariae, ded. Joanni III., Crac. 1681 (po pol.: Odrobiny z stołu król. albo historya o obrazie Częstoch., ded. Maryi Kaz., Kraków 1681).

8571. Buchau Dan. Leopoliensis, De Moscoviae situ et progressu, Gubenae 1681 DS.

8572. Petiot Steph., Panegyricus Ludovico XIII. (XIV.). Vilnae 1680, 1685 (także Suada latina 1747).

8573. **Zimorowicz Bartłomiej** († 1682), Żywoty kozaków lisowskich 1640, 2. wyd. Heck K., Spraw. Bibl. Ossol. 1886.

R: B. H., Prawda 1887 Nr. 1.

8574. Zimorowicz Bartł., Viri illustres Civit. Leopol., Leopoli 1671 DS., *zob.* Nr. 7933.

8575. Zimorowicz Bart., Leopolis Russiae metropolis (1672 obsessa), Crac 1693 DS.

8576. Zimorowicz Bartł., Historya miasta Lwowa od najdawniejszych czasów aż do r. 1672 po łac. napisana, na język pol. przeł., Lwów 1835, *zob.* Nr. 7915.

8577. Heck K., Listy B. Zimorowicza, Przew. nauk. lit. 1884.

8578. Notae monalium S. Clarae, Wratisl. 1200—1682, MM. Germ. XIX.

8579. **Recepta** na to abyśmy się w ojczystej ziemi długo osiedzieli, b. r. (1682) DS., 2. wyd. Plebański J. K., Bibl. war. 1887 II.

R: Sawczyński H., Kwart. hist. 1888.

Por. Mittel wodurch im Vaterland können erhalten werden 1679 DS.

8580. Pamiętniki K. Malinowskiego z r. 1682, Pam. Sand. 1820 I.; — Opis zamku krakowskiego (z rkp. 1682), Bibl. war. 1852 I.

8581. **Beaujeu**, Memoires du Chevalier, contenant ses voyages en Pologne en Allemagne, en Hongrie (1679—1683), Paris 1698, Amsterd. 1700 DS.

8582. Beaujeu kawaler de, Pamiętniki, z franc. przeł. Kraushar Al. (Pamiętniki do czasów Jana III. wyd. Markowski Wł., serya I. tom 1.), Kraków 1883.

8583. Wypisy z pamiętników Beaujeu z 1679—1683 r. (przekład Nabielaka), Roz. lwows. 1827; Zbieracz um. rozrywek, Kraków 1839 I.

8584. Podróż do Polski 1683, przez Regnarda poetę, Pszczółka polska 1823.

8585. **Chrapowicki Jan Ant.** († 1683), Dyaryusz wojewody witebskiego, przyczynek do dziejów Jana Kaz., Michała Wisz. i Jana Sobieskiego, wyd. Rusiecki I. z Trojanki, Warsz. 1845.

8586. W. W., Pam. Paska i Dyariusz Chrapowickiego, wojewody witebskiego, w porównaniu z historyą, Athenaeum 1850 III., *zob.* Nr. 8644

8587. Bardewick G., Geschichtserzählung 1682—83 in Wien, Span., Polen, Nürnberg 1684; — Gent J. S., The history of the Germans and Polen, London 1683; — Marlianus Am., Theatrum polit., Norimb. 1684 (DS.).

8588. Kochowski Wesp., Commentarius belli adv. turcas ad Viennam, Crac. 1683; — Tenże, Vienius sive descriptio obsidionis, Crac. 1684; — Tenże, Dzieło boskie albo pieśni Wiednia wybawionego, Kraków 1684 (DS.).

8589. Historia anni 1683 ex Annalibus Bieżanowski A. excerpta, ex codice Ossolinensi primum edidit Majchrowicz Fr., Jahresber. des II. Gimnasiums in Lemberg 1884.

8590. Journal or a most account in the late siege of Vienna, Lond. 1684; — Hocke N., Kurze Beschreibung, Wien 1696 (DS.).

8591. Niewieski Stan., Rzymski y ruski kalendarz, w nim opis walk pod Wiedniem i Parkanami, Zamość 1681; Kaliński Jan Damascen., Viennis Turcarum obsidione, Joan. III. consecr., Vars. 1717.

8592. Wyprawa Turków pod Wiedeń, Sękowski, Collectanea t. II.; — Dyaryusz wyprawy turka pod Wiedeń, z włoskiego (2 wyd.), Kraków 1788.

Dyaryusz Jakóba Sobieskiego, zob. Nr. 4167.

Dyaryusz Dyakowskiego M., zob. Nr. 4167.

8593. Wypis z rękopismu p. t. Historya oblężenia Wiednia przez Alojzego Orchowskiego, Pamiętnik warsz. 1809; — O wyprawie Jana III. króla, przez inżyniera Saskiego, tamże 1809; — Wyprawa wied. Jana III., Mrówka poznańska 1820, 1821; — Kunaszowski Woyciech, O wyprawie woienney pod Wiedeń 1613, Czasopism nauk. bibliot. Ossolińskich 1830 I.; — Pamiętnik oblężenia Wiednia, tłóm. St. Janowski, Roz. lwow. 1830; — Oblężenię Wiednia r. 1683 (podług duńskiego Engelstoffa), Dniestrzanka, Lwów 1841; — Notacye o wiktoryi i zdobyczy wiedeńskiey, Athenaeum 1842 VI.; — Zapisek z odsieczy Wiednia przez króla Jana III., wyjęty z współcz. dzieła hebrajskiego, przez Tatomira L., Dziennik polski 1883; — Głosy współczesnych Niemców o królu Janie III. i o oswobodzeniu Wiednia, zebrał tenże, Dz. pol. 1883.

Dupont Ph., Mémoires, zob. Nr. 8714.
Rubinkowski, Janina, zob. Nr. 8724.
Coyer, zob. Wiek XVIII.
D'Alerac, zob. Nr. 8712.
Vanel, zob. Nr. 8625.

8591. **Unicki Leon**, Pieśń do Jana Sobi skiego napisana po włosku (po zwycięstwie pod Wiedniem), tłóm., b. m. i r.; Odsiecz Wiednia w pieśni ludowej dalmatyńskiej, Czas 1883 Nr. 84; Filical W., Canzone (przekład), Tyg. ill. 1883; Vilicaja Win., Pindarische Ode als die Türken im J. 1683 Wien belagerten, Gmünden 1823.

8595. Bieżanowski St. J., Oriens Byzantinus, Crac. 1683; — Czechucki Fran. Józ. Kanty, Applausus triumphalis 1683; — Janicki Joan. Alb., Vota Poloniae, Crac. 1683; — Tenże, Io triumphale etc. 1683; — Tenże, Decuriae 1684; — Owaniszewicz Jan A., Tuba triumphalis, Zamość 1683; — Sartorius memoriae Joannis III., Toruń 1683; — Schaur Petr., Memorial oder Ehrensäule, Warschau 1683; — Backer J. Bruxeltensis, Innocentis XI., Crac. 1684; — Bartochowski Woy., Fulmen orientis Joannis III., Calissii 1684; — Boczyłowic J., Sarmatia laureata, Posn. 1684; — Chrościński Woj. St., Trąba sławy (toż po łac., *zob.* Nr. 8727) 1684; — Cyboni Chr. Joan., Paneg., Zamość 1684; — Długosz M. E., Magni Joan. III. veni, vidi, vici, Oliva 1684; — Fortuna verbo Joannis evocata, Vars. 1684; — Garbowiecki Stan., J. Buzdigan, Zamość 1684; — Konradzki, Triumphale vestigium, Calis. 1684; — Miecz przeciwko Turkom, z łac., Leszno 1684; — Nersesowicz D. X., Pierwsze miejsce zwycięstwa pod Wiedniem, Lwów 1684; — Ośliński Marc., Fereax laurearum, Crac. 1684; — Praetorius M., Königlicher Schild Joan. III., Oliva 1684; — Titius J. P., Oratio de regressu Joan. III. 1684; — Tenże, Palmae Joannis III., Gedani 1684; — Turnley Acha., Prognostyk opisany od Mahomet. filozofa, Kraków 1684 [Por. E. 1683: Arce Pedro, Backer J., Bubulius Dym., Comcion, Canzone, Eichorn J. Ehrenfrid, Ghirlandi F., Gotfried von Lothringen, Grandius Jac., Guerrero y Solano Franc., Innocentio XI., Jubilus, Leonardi D. A., Malegonello Ant. de Amadoris, Marquardus Chris. Elbingensis, (Ode et Oratio) Panegyrico, Paschacy And. Sigismund, Spinola Andr., Trionfi, Vega Lopez Carpio, Vega, Zeti Alex., Baumann Joh.; (E. X.) Majoli G., Thilo G., Wien, Wincler Paul; (E. IX.) Montani Gius. E. 1684: Acquatieci Giulio, Armi Nicolo X., Benigno Franc. de Camerino, Bulifen Ant., La Comedia, Czapski Krzysztof, Feigius Joh. Cons., Filicaja Vincenzo, Franciscus Erasm., Ghelen Giov. V., Happel E., John III., Malagonelli Amadorus Antoni, Melesander Jan, Penci Andr., Pignatelli Stef., Santo Tomas Alonso, Schreiber C., Vienna; (E. X.) Biondi Pasq., Winckler Paul; (E. IX.) Wachschlager Georg., Tinassi A. Fr., Michael Abbas Cappellarius; E. 1685: Bogascini (1686), Feiging, Lotto Lotti, Linde von der, Signal dangers, Siège, Concusso].

Zob. Nr. 4161—4169 i 8612.

8596. Lubomirski Stan. Herakl., Rozmowy Artaxerxesa y Ewandra, polit. uwagi 1683; Solski Jan, Prognostyk Janowi III. nad turczynem zwycięstwa 1683 (DS.).

8597. Vidania Diego Vincentio, Triumfos Christianos del Mahometissimo, Madrid 1684; — Bulifon Ant., Lettere storicho-politiche (Malagonelli Ant. Panegir. dal R. Giov. III.), Pozzuoli 1685 DS.

8598. Descri ione dell' apparato militare (e Sonetto in Giovani III.), Venezia 1683; Pater Paul, Tractatus de insignibus turcicis, Jenae 1683; Bade Mandel des türkischen Sultan Mahomets 1681; Kalte-Schale des Gross Weziers 1681 (DS.).

8599. Europisches Staats Perspectiv vorstell. die Conjunct. (Polen, Russ., Siebenb.) 1684 DS.

8600. Ecclipsis Turco tartarica per cosaco polonos, Venetiis 1683 (toż po włosku, Ven. 1683, Bologna 1684) DS.

8601. Möller J. J., De cosacis dissertatio historica, Lipsiae 1684; — Weissius M. Gedofr., De Cosacis dissertatio, respond. Joh. Joach. Möllerus, Lipsiae 1684 (DS.).

8602. **Istoria** della sacra lega tra S. M. Polacca, Venezia 1684 DS., *zob.* Nr. 8669.

8603. Fontana Gomez, Istoria de due Gran Visiri con le guere, Bologna 1684 DS.

8604. **Susza Jak.**, Phoenix tertatio redivivus albo obraz starożytny chełmski, Zamość 1684 (toż po łac.) (Parafie, dyecezye chełmskie, Miesiacowow Chołmsk. grek. un. 1867 hod); — Tenże, Relatio de civitate et terra Chełm. (po pol.), Zamość 1684 (DS.).

8605. **Poczobut Jan Władysław Odlanicki**, Pamiętnik (1640—1684), objaśnieniami opatrzył J. I. Kraszewski (Bibl. ordynacyi Krasińskich t. III.), Warsz. 1877, *zob.* Nr. 1384.

R: Prz. kryt. 1877; Wójcicki Wł., Kłosy 1877 XXV.

8606. **Menda W.**, Pam. J. W. Poczobuta Odlanickiego, Album uczącej się młodzieży 1879.

8607. Nowiny z Krakowa 1. Februarii 1684; — Erasmus Fr., Der Adler-Blötz der Verwüstung der Tatarn in Ungarn, Polen 1684 (DS.).

8608. **Tende Caspar (Hauteville)**, Relation historique de la Pologne, Paris 1685, 1686, 1687, 1697, Amsterdam 1687, Lipsiae 1698 (po niem.: Polnischer Staat oder Beschreibung des Königr. Polen, Cöln 1697, 1710; po ang.: An account of Poland containing a geogr. description, London 1698) (DS.), *zob.* Nr. 8738.

8609. Pacichello J. B., Historia itinerum per Europam I.—IV., Neapoli 1685 (Epistola LXV., Polonia).

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1687.

8610. Viaggio d'un Homo Qualificato fatti in Inghliterra, Polonia, trad. del Francese di Laurento, Torino 1685 DS.

8611. Raisonables Staats-Protocoll nach richtiger Ordnung mustriret als nach polnischen Principiis deduciret, Frankfurt 1685 DS.

8612. Cara Mustafa gran. visir historia, Venezia 1685; — Cara Mustafa (grand visir) Brano di storia turca del 1685, Milano 1842; — Türcken Krieg und Christen Sieg, Hamburg 1685; — Govoni P. Fr., L'origine del Danubio, Chronica Ungara e Turchesa (Giov. III.), Norimb. 1685; — Bernino Dom., Notizie e memorie istriche di guerre contro i Turchi, Roma 1685 (DS.).

8613. Pohlen, Wie so kaltsinnig? warumb die Hitze der poln. Waffen wider Türcken vermindert, Leipzig 1685 DS.

8614. Magni Polemarchi expeditio bellica sive St. J. Jabłonowski res gestae ad Joan. et Alex. Jabłonowski (translator ex gallico), s. l. et a. 1687, Bruxelles 1685 DS.; — Un Fait d'armes de l'armée polonaise, reimpression, par M. C. Jarzyna, de l'Episode de la campagne de 1685, Strassburg 1844; — Jabłonowski Stan., Pamiętne uprowadzenie wojska z cieśni bukowińskiej, Zamość 1745, *zob.* Nr. 4185.

8615. Armatae laudes in sago et toga Stan. Joan. Jabłonowski, nomine schol Piar., Vars. 1685; Arma heroes duces in S. Joan. Jabłonowski castell. a Soc. J., Leopoli 1685 (DS.).

8616. Imago victoriae a Joanne III. relatae, Vars. 1685; Monarcha duorum imperiorum, amor civium Joan. III., Vars. 1685; Lasocki A., Triumphalis echo Joannis III., Var. 1685; Wolff Frid., Stella in Oriente, Var. 1685; Divus Augustus Joanni III., Var. 1685 (DS.).

8617. Opis niektórych miejsc w Galicyi w r. 1685, Rozm., Lwów 1857.

8618. Hoch verd. Belobung des Helden Raphaeli Leszciński und Bogusł Leszciński, die Bürger der Stadt Zduny, Breslau 1685 DS.

8619. Historiae novissimae recensus autumnalis a. 1686—1693, Franckf. 1687; — Awizy różne cudzoziemskie z Krakowa 1686; — Theatrum novellarum mundi, Beschreibung Wallach., Mold., Ukraine, Wohlin, Podolien und Dniester Fluss, Augsb. 1688, 1691 (DS.).

8620. Heisler Sigism., Notitia di Polonia del acquisto delle truppe cesaree (2 ed.), Reggio et Parma 1686; — Stefanius Jan Saganowski, De victoria Joannis III. contra Turcas, Gedani 1686; — Tenże, Enconium concordiae, Gedani 1686; — Tenże, Amor patriae, Ged. 1688; — Ustrzycki And. Vinc. (Ustricius), Sobiesciados seu de laudibus Joannis Regis, Venetiis 1686 (DS.).

8621. Francius Pet., Super Joannis III. victoria ode epinicia, Amstel. 1686; Presagio della imminente rovina dell Imperio Ottomano, Venecia 1686; Bartochowski Wojc., Europa Joannis III. Pol. Reg. invictissimi 1686 (DS.).

8622. Gerupoldi Ant., Le guerre di Moscovia, Venezia 1686 DS.

8623. Chwałkowski Mik., Singularia quaedam polonica, ded. Teres. Cuneg. Casimiriae, Leopoli 1686, (Vars.?) 1686, Ged. 1686, 1693, Vars. 1694, 1696 DS.

8624. **Aleksander** († 1686). Chwałkowski Mik., Grabschrift d. Fürsten Alex., Mittau 1686; — Frisen Hen., Lessus mortualis Alexandris Curlandiae Ducis, Regiomonti 1686; — Hartmann Ph. Jac., In Alexandri ducis Livoniae funus, Regiom. 1686; — Epitaphium quod Principi Alexandro posuit 1686 (DS.).

Wydźga J. S. († 1886), zob. Nr. 8335.

8625. **Vanel**, Histoire de troubles de Hongrie, Amst. 1686, 1691, 1717; — Den historie en Staatskund Mercurius behelzende Staat van Europa, Amsterd. 1687 (DS.).

8626. Aulea Romana contra peristromata Turcica (II. Regnum Poloniae), b. w. m. 1687; — Francius Petrus, Belgus, Laurus Europaea seu de Turcis victoria, Amstelod. 1687; — Hartnaccius Dan., Bellorum, quae Christianos inter et Turcas gesta, Liberatio, Viennae 1687; — Chassepol, Continuatione della storia del Gr. Visir, au l'historie del Sobieski. Venetia 1687 t. 2, *zob.* Nr. 8508; — Chiarello G. B., Historia degli avenimenti del armi imperiali e le potenze, Polonia, Moscovia, Venetia 1687; — Teatro della guerra contra Turko, Roma 1687; — Leswürdige Fortsetzung, Frankf. u. Leipz. 1687;

— Belli Const., Historia rinovata nel stato dell' imp. Ottomano, Venet. 1687 (DS.).

8627. Bergmann Carl Christ., Der Christliche Helt im türkischen Zelt, Frankf. und Leipzig 1687; — Vignan, L'Etat present de la puissance Ottomane 1687 DS.

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1687.

8628. Sommer Casp., Dawids Waffen wider Feinde Monarchen Leopoldi, Fraustadt 1887 DS

Zob. Nr. 4203.

8629. Nobilis Poloni de statu moderno reipublicae iudicium 1687 DS.

8630. Bartsch Henr., Dissertatio de situ Regiomonti, Praes. Mich. Hoynovius, Regiomonti 1687; — Curicke Reinh., Der Stadt Dantzig Beschreibung, Amsterd. und Danzig 1687 (DS.).

8631. Buchowski And. Stan., Panegyricus Seren. Josepho I. Regi Hung., Crac. 1687 DS.

8632. Colores lunae Morsztyniae Stanislao Morsztyn, Vars. 1687 DS.

8633. **Hartknoch Christophorus** († 1687), Selectae dissertationes de rebus prussicis 1679 (pod tyt. Duisburg P., Chronicon Prussiae collectore Chr. Hartknoch, Jenae 1679, Lipsiae et Hallesfort. 1679).

8634. Hartknoch J. K., De republica polonica (De origine Pomeraniae), edidit Fr. Sauer, Jenae 1678, Lipsiae, Jenae 1687, Lipsiae 1697, 1699 [toż p. t. Respublica Polonica (historia et jus publicum), Acta literaria 1756], *zob.* Nr. 1078.

8635. Hartknoch Chr., Alt und Neues Preussen, Frankf. u. Leipzig 1684 DS.

8636. Hartknoch M. Chris., Preussische Kirchen Historie, Danzig 1686 DS.

8637. F. M. S., Hartknoch Krzysztof, Tyg. ill. 1861 III.

8638. Curti Piet., Historia delli avvenimenti del armi contro Ottomani negotiati e alianze del Tekely, Venetia 1688; — Königreich Hungarn von Türcken berückte, Victorien Allirten, Frankf. u. Leipz. 1686; — Happelius Eberh., Gnesner. Ehrenseule christ. Tapferkeit Türckenkrieg, Frankf., Leipzig 1681 (DS.).

8639. Contarini Cam., Historia degli avenimenti contro Ottomani fra Polonia, Moscovia, Venetii 1688, 1710; — Zebrzydowski Józef, Heroicae polonorum virtutes orbi propositae, Cracoviae 1688 (DS.).

8640. Wiadomości różne cudzoziemskie z poczty z Krakowa 25. Sept. 1688 DS.

8641. Praetorius M., Orbis gothicus id est narratio, Olivae 1688; — Tenże, Orbis gothicus ks. II., Oliva 1689, 1691 (DS.).

8642. Polack der nach französischer Pfeiffen bishero tanzende, b. m. 1688 DS.

8643. Series episc. Culmensium 1276—1688, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

8644. **Pasek Jan Chr.** († 1690?), Pamiętniki z czasów panow. Jana Kaz., Michała Korybuta i Jana III., wydane z rękop. przez Edw. Raczyńskiego, Poznań 1836, 1837, 1840, Paryż 1850 (z ryc.); — Reszty rękopismu Jana Chr. Paska, z egzempl. w ces. bibl. w Petersburgu przez Stan. Aug. Lachowicza, Wilno 1843, 1854, 1861; 2. ed. Pamiętniki odnoszące się do lat 1656—1688, wydanie J. K. Turowskiego, Sanok 1856, Lwów 1857; 3. ed. Biblioteka zaściankowa, Petersburg 1860; 4. ed. (jako dodatek do czasopisma Wiarus) Poznań 1874; 5. ed. przejrzał, wstępem i spisem rzeczy opatrzył Zygm. Węclewski (Biblioteka polska t. XI.), Lwów 1877 (R: R., Bibl. warsz. 1877 IV.); 6. ed. (Bibl. Mrówki t. 123—127) Lwów 1881.

8645. Pasek Jan Chr., Denkwürdigkeiten, deutsch von Gustav Adolf Stenzel, Breslau 1838.

8646. Pasek Jan Chr., Pamiętniki (po rosyjsku w Russkaja Starina), Moskwa 1877; — Tenże, Pamiętniki, przekład duński, Kopenhaga 1861 wyd. 4; — Pasek Jan Chrys., Częściowy przekład po francusku przez K. E. Wodzińskiego w Magasin Pittoresque.

8647. Pamiętniki Paska, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Pamiętniki Paska, wyd. Lachowicza, rozbiór Malinowskiego, Tyg. petersb. 1842 XXVII.; — Marcinkowski A. (Nowosielski), Reszty rękopismu Paska, Pisma kryt. filozot., Wilno 1857 II.; — Pan Pasek w Jutlandyi (artykuł mniejszych rozmiarów), Dziennik lit. 1864.

8648. W. W. (Koronowicz), Pamiętniki Paska i dyaryusz Chrapowickiego wojewody wileńskiego w porównaniu z historyą, Atheneum 1850 III., *zob.* Nr. 8585.

8649. Chlebowski Br., Jan Chryzostom Pasek, Tyg. ill. 1879 VII.; — A. Ch., Kilka słów o J. Chr. Pasku, tamże; — Rybacki F., Dokumenty do życia Jana Chryzost. Paska, Ateneum 1878 III.; — Kraushar A., Nowe szczegóły, Ateneum 1891 I.; — Zieliński Wł., Dwór Paska w Węgrzynowicach, Kłosy 1883.

8650. **Biegeleisen H.**, Rozbiór krytyczny Pamiętników Jana Chr. Paska, Przew. nauk. lit. 1884.

8651. Ohnmacht der Türkischen Monarchie in Erzähl. d. 1687 Jahres in Ung., Pol., Mosc., Augsp. 1688 (**E. IX.**); — Lipiański D. X., Zwierciadło albo opisanie tureck. ziemi

z włosk., Warsz. 1688; — De la Croix Fr., Geurres des Turcs avec la Pologne, Haye 1689 (po ang. 1705, 1711) (DS.).

8652. **Theatrum cosmografico historicum**, oder der Welt-Curier praesentirend Pohlen, Littauen, Ukraine, Wołyń, Podolien, Augsb. 1688; — Historiae noviss. recensus autumnalis (de rebus pol., mosc.), Francof. 1688, *zob.* Nr. 8619; — Relation de l'estat de Pol., de la manière dont ils sont administrés, Cologne 1688 (DS.) (**E.** IX.); — Sandrart Jacob, Des Königr. Polen Beschreib. nebst Joan. III. Thaten, Saltzbach 1687, 1711; — Tenże, Beschreibung von Moscovien, Nürnberg 1688; — Schleissing Georg. Adam, Anatomia Russiae deformatae oder histor. Beschreibung 1688; — Mayerberg An., Voyage en Moscovie 1688 (DS.).

8653. **Curiche Reinh.** († 1688), Hist. Ged., Amsterd. 1687, 1688; — Tenże, Comment. juridico-hist.-politicus de privilegiis, Dant. 1652 (DS.), *zob.* Nr. 8730.

8654. **Wierzbowski Stanisław** († 1728), Konnotata wypadków w domu i w kraju zaszłych od 1634—1689, wydał Załuski J. K., Lwów 1858.

R: Bartoszewicz J., Bibl warsz. 1859 III.

8655. Łaski K., Spostrzeżenia nad rozbiorem książki p t. Konotata, Bibl. warsz. 1859 III.

8656. Wierzbowski St., Peregrynacya St. Wierzbowskiego, wydana przez Jana hr. Załuskiego, Czas Dod. 1858 III.

8657. **Avril Phil.** (w Polsce 1687—1689), Voyage en divers etats d'Europe, ded. Jabłonowski palat., Paris 1692, 1693 (toż po holend., Utrecht 1694; po niem., Augsb. 1728, por. **E.**: Stöcklein).

8658. **Liske X.**, Filip Avril i jego pobyt w Polsce 1687—1689, Niwa 1877.

8659. Relation d'un voiage de Pologne sous Jean Sobieski (1688—89), par M. l'abbé F. de S. (bibliothèque russe et polonaisse), Paris 1858.

8660. Bartoszewicz J., Podróż bezimiennego księdza francuskiego do Polski za króla Jana Sobieskiego, Bibl. war. 1859 IV.; — Z podróży Francuza po Polsce, podał Liske X., Wiek 1876 Nr. 235—242.

Ujejski T. († 1689), zob. Nr. 8848.

8661. **Fagginoli J Chr.**, Djaryusz podróży do Polski wyjęty z pam. J. Chrz. Fagginoli r. 1690—91, Dod. Czasu 1858 X.

8662. **Kelch Chr.**, Liefländische Historia (do r. 1690), Frankf. 1695, Reval 1695 (Por. Winkelmann, Bibl. Hist. Nr. 487).

8663. Hacki M. A, Heroi Joanni III. Regi Pol., Olivae 1689; Jan III., Corragio al valore del Re Polacco, Milano 1639; Bembus Mat,, Bellator christianus accessit 1688 (DS.).

8664. **Titius J.** († 1689), Decades Historiae, Gedani 1687 DS., *zob.* Nr. 8359, 8436, 8442, 8465, 8485, 8494, 8514, 8595.

8665. Schelwig Sam., Christl. Predigt beim Leichen-Begängniss des Prof J. P. Titius, Dantzig 1689; — Rectori et professori Athanasi Gedanensis ad justa funebria J. P. Titio, Gedani 1687 (DS.).

8666. **Józefowicz Tomasz Jan** († 1735), Kronika miasta Lwowa od r. 1634—1690, z oryginału łac. przeł. na ojczysty język przez Piwockiego, Lwów 1854 (w rkp. Bibl. Ossol. Nr. 147 sięga do r. 1700, Część 1624 do 1700 ogł. w Sborniku lietopisej, Kij. 1888).

8667. Józefowicz Joan. Tom.; Asylum periclitantis ecclesiae Joanni III., Crac. 1692.

8668. (Batowski), Rękop. bibl. Ossol. Józefowicza Dziejów Lwowa, Bibl. Ossolińskich 1844 IX.; — Roczniki Józefowicza, Dz. lit. 1852.

8669. **Bizozeri Simpl.**, La sacra lega contro Ottoman., Polacche, Venete et Moscovite, Milano 1690; — Contarini C., Istoria, *zob.* Nr. 8639 (DS.), *zob.* Nr. 8602.

8670. Hevelius, Firmamentum Sobiescianum sive Uranographia, Gedani 1690, Venetis 1691 (DS.).

Rudawski († 1690), zob. Nr. 8331.

8671. **Chwałkowski M.** († 1690?), Singularia quaedam Polonica, *zob.* Nr. 8623.

8672. Chwałkowski M., Pamiętnik albo kronika pruskich mistrzów i książąt pruskich tudzież historya Inflant i Kurlandyi, Poznań 1712.

8673. Chwałkowski M., Regni pol. jus publicum, Regiom. 1676, 1634; — Tenże, Effata regum Pol., Vars. 1694; — Tenże, Hist. turecka 1712 (DS.), *zob.* Nr. 3969, 8413.

8674. Latomius, Historiae novissimae recensus sive relatio 1688—1691, Francof. 1691 t. 4 (**E.** IX.) DS.

8675. Discursus von dem jetztmahligen Kriegszustand in Europa (Ung., Mosc., Pohlen) 1691 (**E.** IX.) DS.

8676. Wiadomości różne cudzoziemskie z Krakowa 8. Sept., relac. o bitwie nad Sawą 1691 DS.

8677. Nueva Relacion de la sonala da victoria del principe Cosaco en el mar negro 1691 DS.

8678. Connubium Jacobi Princ. et Hedvigis Elisab., Amaliae 1691; Rex cordium amor 1691; Als auff dem Schloss der St Warschau das Beylager angestellet wurde, Thorn 1691; Caesar Jul., In nuptiis Jac. Sobieski, Viennae 1691; Krueger Zygm., Europa foederata per connubium, Vars. 1691; Ośliński Mart., Augusta magnificentia Jacobi principis, Crac. 1691; Praetorius Math., Applausus Sarmatiae 1691; Reprezentacya aktu (po pol. i włosku), War. 1691; Sartorius J., Scutum Sobiescianum, Tor. 1691; Schmieden Joan. Ern., Carmen heroic. in nupt. 1691 (DS.).

8679. Damm J., Freue dich Churland, Mitau 1691; Castelli Nic, Paean epithalamius cum Fridor. Casimirus Curl. dux sibi jungeret Elisabetham, Berolini 1691; Gösler Onufry, Tedis ducalibus III, Mitaviae 1691 (DS.).

8680. **Zawadzki Kaz.** († 1691), Gloria orbis sarmatici consensu monstrata a Deo data, Var. 1676 (opis elekcyi M. Wiszniowieckiego); — Tenże, Historia arcana seu Annalium polonicorum libri VII., Dantisci 1693, Cosmopoli (Francof.) 1699 (DS.).

8681. Zawadzki Kaz., Joanni III. vere representans speculum anomalium in capitibus imperii Sarmatici, Crac. 1676, Vars 1690 DS.

8682. Kłopocki Andr., Piis manibus professorum Academ. Zamoscensis monimentum, b. m. i r. (około 1691) DS.

8683. Marlianus Ambr., Theatrum politicum, Coloniae 1692 DS.

8684. Bilanzo deren in vorig. Campagne Kriegs Operationen zwischen Kays. Maj. Span., Engl., Polen 1692; — Happelus E. Guerner, Moderna Europae historia oder Beschreibung Span., Port., Deutschl., Moscau, Polen, Preussen, Ulm 1692 DS.

8685. **Radziwiłł Mik.** († 1692), Radivilias czyli o życiu Mikołaja Radziwiłła, Wilno 1692 DS.

8686. Pater Paul, Die Vestung der Tugend auf Veranlassung in der Ukraine angelegten Vestung święta Troyca, Thorn 1693 DS.

8687. Wolność polska rozmową polaka z francuzem roztrząśniona przez K. W. P., b. w. m. i r. (po r. 1693) DS.

8688. Lettres sur l'état présent de l'Europe (Bohem., Russ., Pol.), Amsterd. 1693 (1696) (**E.** IX.); — Bulifon Ant., Lettere polit. (Malagonelli Ant., Panegyricus in Joan. III.), Neapoli 1693 (DS.).

8689. **Potocki Wacław** († 1693), Wojna chocimska, poemat bohaterski w dziesięciu częściach, przez Andrzeja Lipskiego, wyd. z rękop. Przyłęcki, Lwów 1858, 2. ed. War. 1880.

R: Bibl. warsz 1851 III.; Pam. lit. Szlachtowskiego 1850 Nr. 19; Dod. lit. Czasu 1850 Nr 20; Przyłęcki Stan., Odp. na krytykę (w Dod. Czasu Nr. 20), Dod. lit. do Nr. 35 Pamiętn gosp., Lwów 1850.

8690. O rękopismie poematu na wojnę chocimską, przez Nowoszyckiego, Tyg. petersb. 1830.

8691. **Szajnocha K.**, Wacław Potocki właściwy autor wojny chocimskiej, Dz. lit. 1852, Szkice; — O poematach starož. z wojny chocimskiej Lipskiego, Iwanowski A. E., Kilka rysów i pamiątek, Poznań 1860.

8692. **Bełcikowski A.**, Wacław z Potoka Potocki, stud. lit., Przegl. pol. 1868, Odb., Kraków 1868 (także Studya).

8693. **Chlebowski Bronisław**, Wacł. Potocki jako autor Wojny chocimskiej, Ateneum 1882 II., Odb.. War. 1882.

8694. Potocki W., Merkuryusz nowy, z rkp. wydał B. Erzepki, R. tow. przyj. n., Odb. Poznań 1889; — Wacł. Potockiego wiersz Pełna najj. Janowi III., Ojcz. spom. Grabowskiego I.

8695. **Chmielowski P.**, Zapomniany poemat Wacława Potockiego, Studya i Szkice 1886 I.

8696. Grocben Otto, Orientalische Reise-Beschreibung, Marienwerder 1694 (**E.** X.); Audiffret Joan. Bapt., Geographie ancienne, moderne et historique 1694 (DS.).

8697. Bielecki Marc., Meridies felicitatis connubii Max. Ernesti et Mariae Theresiae, Crac. 1694 [Por. **E.** 1694: Buchowski Ad. Stan, Dowmont Franc., Leo clypeatus, Lubomirski Theod., Margowski And. Raf., Maximilian Em., Praetorius Mathias (Hochzeitslied), Sartorius Joan., Schrader Joh. Hen., Schultz Jan, Wierzbowski Lucas; **E.** IX.: Mielżyński Franc. Wal., **E.** X.: Hymen auspicatissimus, Pater Paul]; — Pożegnanie, wiersz króla Jana III., *zob.* Nr. 4246; — Zaślubiny Teresy roku 1694 (z B. o'Connora), Roz., Lwów 1831, *zob.* Nr. 8715.

8698. Zawadzki Wacław, Panegyres sex, in quarum prima de laudibus Joannis III., altera M. Casimirae, Vars. 1694 DS.: Sonet do króla Jana III. 1694 (österr. Archiv), Roz. lw. 1832.

8699. **Pufendorf Samuel** († 1694), Commentariorum de rebus Suecicis lib. XXII., Ultrajecti 1686 DS.

R: Acta eruditorum, Lipsiae 1686.

8700. Pufendorff Samuel, De rebus a Carolo Gustavo gestis libri VII., Norimbergae 1696, 1729 (toż po franc.: Histoire de règne de Charles Gustave, Nuremb. 1697; toż po niem: VII. Bücher von Thaten C. Gustavo, Nürnb. 1697).

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1696.

8701. Pufendorf Sam., De rebus gestis Fr. Wilh. Elect. Brandeb. 1696, 2. ed. Lips. et Berolini 1733.

R: Acta Erud torum Lipsiae 1696.

8702. **Droysen J. G.**, Beiträge zur Kritik Pufendorfs, Berichte der königl. sächs. Gesell. Wiss., Leipz. 1864, phil.-hist. Cl. I.; — Treitschke, Preuss. Jahrb. 1875.

8703. Francus J., Beschreibung der Gesch. 1673–94, Frankf. 1694, *zob.* Nr. 8374.

Łoś Wł. († 1694), zob. Nr. 8408.

8704. **Radziwiłłowa Katarzyna** († 1694). Exequiae solennes piis manibus Cathar. Radiviliae, Crac. 1694: — Dunin P., Lament przy exekwiach Katarzyny Sobieskiej Radziwiłłowej, Warsz. 1694; — Tenże, Tarcze się świecą przy exekwiach 1695; — Bielicki Stan. X., Matka publicznych żalów, Warsz. 1695; — Godebski Hier., Oriens immortalis gloriae C. Radz., Wilno 1695 (DS.).

8705. Święcicki Stan. Jacek, Rada, którą miał dać ex nexu juramenti na sejmie przeszłym warsz. 1695; — Światło polskiej korony 1695 (DS.).

8706. Ziegler H. A., Täglicher Schauplatz der Zeit, Leipzig 1695 DS.

8707. Kwiatkiewicz Jan X., Roczne dzieje kościelne, ded. And. Załuskiemu, Kalisz 1695 DS., *zob.* Nr. 8891.

Napad Ordy na Lwów w r. 1695, zob. Nr. 4253.

8708. Jabłonowski J. St., Dziennik z oryg. wyd. Chomętowski (część I. 1694—1695), Gazeta Polska 1865, Odb., Warsz. 1865, *zob.* Nr. 9054.

8709. Gajowski Cas., Nuntius terrestris ad senatum missus B. Isaias Boner, Crac. 1695 DS.

8710. **Joannes III.** († 1696). Sermo in funere Joan. III. 1696 (Ostrowskiego Suada lat. 1747); — Borowski P., Monumentum gloriae, Crac. 1697; — Gloria posthuma, Posnaniae 1697; — Rezik J., Magnus Joannes III. oratione, Toruń 1696; — Zawadzki Wacł., Manes coronati Joan. III. dum tumulo redderetur, Vars. 1697 (DS.), *zob.* Nr. 8698.

8711. De Aquino Karol X., Oratio in funere, Romae 1697 (Orationum l. 2., Rom. 1704); Behr Chr., Oratio in excessum Joh. III. Regis, 19. Juli, Ged. 1696; Boczyłowicz Jak., Ostatnie vale synom koronnym Jana III. króla 1696; Ein christl. Gebet nach tödtl. Abgang Joh. III., Dantzig 1696; Hosius Stan. Jos., Descriptio exequialis pompae in funere Joannis III. sub ausp. Caroli Carlin Barberini, zarazem Oratio in eodem templo habita S. Osio, Romae 1697 (toż po włosku 1698); Intimation wegen des Eintritts Johann III., Danzig 1696; Malagonetti A., Sermo in obsequiis Joannis III., Romae 1749; Piotrowski J., Ancillae libertatis, Var. 1696; Umbra luctus, Leopoli 1696; Dero kön. Maj. Todes Fall am 2. Augusti, Thorn 1696; Schelwig S., Klag. Dant. 1696; Schultz Jan, Joanne III. rebus humanis exempto, Ged. 1696; Schütz die Abgeff Crone, Dant. 1696; Lettera d'una citadina, Roma 1697; Rudalski M., Dolentis Europae societas, Lubl 1697; Skrzetuski, Posthuma gloria, Pozn. 1697 (DS.).

8712. **D'Alerac Fr. P.**, Les anecdotes de Pol., Amsterdam 1684, 1699, Paris 1699, 1700 (toż po ang.: Polish manuscripts or the secret history of John Sobieski, London 1700; po holend.: Geheim Schriften van Polen of sekrete memorien van de regeringe vom Joan. 1700) (DS.).

8713. Dalerac Franc. Paulin, Anegdoty czyli pamiętniki sekretarza z czasów panowania Jana III. Sobieskiego, (Druk zapow. 1841, oryg. franc. wyszedł 1699 w Paryżu).

8714. **Dupont Philippe** († 1720), Mémoires pour servir à l'histoire de Jean Sobieski, Warsz. 1885, *zob.* Nr. 1385.

R: Czermak W., Przew. nauk. lit. 1886 I.; K. Jarochowski, Kraj 1886 Nr. 8.

8715. **Connor Bern.** († 1698), The history of Poland, London 1690, 1698 (toż po niem., Leipzig 1700, po łac., Vars. 1762).

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1709.

8716. Pamiętnik O'Connora, przeł. w skróceniu na polskie Niemcewicz w t. IV. Zbioru pam. 1822; Przyj. dom., Lwów 1867, *zob.* Nr. 8487 i 8697.

8717. Berengani Niccolo, Historia delle guerre d'Europa (Giovani III.), Venezia 1698.

8718. A new Account of Poland and Lithuania, Which relation of Sobieski, London 1702 DS.

8719. Tyler Al., Memoires of John, Edinbourg 1685; — Palmen Alicia Tyndal., Authentic memoirs of the life of John Sobieski King of Poland, London 1815.

8720. Szyrma L., Authentic memoirs, Ćwicz. nauk. 1818 II., Roz. war. 1819.

Bizozeri Simpl., La sacra lega contre la Potenza Ottomana, successi del armi Pollache, zob. Nr. 8669.

8721. **Rozmowy** umarłych Polaków (1652 do 1695) (Xżę Jeremi i król Jan, Wydżga i kard. Radziejowski), Wójcicki, Bibl. star. pis. VI.; Bibl. pol., Sanok 1856 (Por. Groza A., Rusałka, Wilno 1840—1841).

8722. Gespräche in dem Reiche der Todten zu Sigism. III. und Joh. Casimiro, Leip. 1721; — Gespräche zwischen Casimiro IV. und Johan III. König v. Schweden, Leipzig 1732 DS.

8723. Wyjątki z dzieł franc. do czasów Jana III., Przyj. ludu, Leszno 1848 XV. 1.

8724. **Rubinkowski Jak. Kaz.**, Janina zwycięskich tryumfów Jana III. nieśmiert. wiekom do druku podana, Pozn. 1739, 1740, Supraśl. 1754, Lwów 1757 (z przedm. histor. Toruńskiej), Poznań 1759; Radecki, Pamiętniki z dziejów dawnej Polski t. II.

8725. Rubinkowski Joan. Cas., Bellona triumphorum certans S. Salomea, ad Chocimum Joan. III. palmam porrigens (**E.** b. r.).

8726. Wogan Charles, Sobiesky, London 1712; — Girs Aeg., Konung Johann den III, Chronika, Stockholm 1745 (DS.).

8727. Kwiatkiewicz J., Factorum triumphalium Joannis III., Brunsb. 1711; Fulmen orientis Joannes III., Vars. 1711 (Suada lat. 1747); Hacki F. M. A., Apollo liricus, Olivae 1712; Zawisza, Scutum Joan. III., Vars. 1717; Chrościński St W., Clypeus ser. Joan. III. Jacobo Ludovico praesentatus, Brigae 1717, 1725, *zob.* Nr. 8695; Popiołek Jos. Grz. X., Scutum Sobiescianum Joan. III. et Mariae Cas., Crac. 1734; Carrara Ubert., In victoriam de Scythis et Cosacis relatam ab Johanne Sobieski, Posnaniae 1737; Willifranchi G., Raccolta di Opuscoli, Panegyrico alla Giovani III. Re di Pol., Firenze 1737; Ustrzycki A. V., Sobiescia les, Suada lat. Ostr. 1747.

8728. Opisanie istotne expozycyi Jana III. i Mar. Kaz., Warsz. 1733 (toż, Przyj. ludu, Leszno 1849 IX.).

8729. Czerminski Julian, Ustęp do historyi Jana Sobieskiego, zamykający dzieje jego młodości, Roczn. tow. krak. nauk. 1824 IX., *zob.* Nr. 7910; — Do epoki Sobieskiego, przyczynek ks. z Małgoszcz, pod. Stuczeń S., Przegl. bibl. arch. 1882.

8730. Mączyński J., Wąsy króla Jana III.(kilka podań i wspomnień), Krak. 1855.

Solignac († 1773), Histoire de Pologne, Paris, zob. Wiek XVIII.

Coyer Gabr. Fr. X. († 1782), Histoire de Jean Sobieski roi de Pologne I.—III., Var., Amsterd., Leipzig, zob. Wiek XVIII.

Salvandi, zob. Opracowania.

8731. Sobieskiego Listki złote (z listów J. Sob. 1664—1684), Tyg. powsz. 1883; — Przypadki różne ciekawe za J. Sobieskiego, z rękop. Stefana Kostrowskiego, Tyg. peters. 1842 XXV.; — O Sobieskim, wyjątek z rkp. Karpińskiego, Dz. wil. 1829; — List do redaktora, z rękop. Fr. Karpińskiego p. t. Historya wieku i ludzi, z którymi żyłem, tamże 1829; — Sobiesciana I., Jan Sobieski w kwestyi ruskiej, Dz. pol. 1883; — Tatomir L., Jedyna wzmianka w pismiennictwie hebrajskiem o królu Sobieskim, Biesiada lit. 1883, *zob.* Nr. 8593.

8732. Gruszecki A., Jan III. w poezyi polskiej swego wieku, Tyg. powsz., Warsz. 1878; — Grabowski Br., Jan Sobieski w poezyi starochorwackiej, Tyg. ill. 1880 X.; — Chmielowski P., Sobieski w epopei z czasów saskich, Ateneum 1883 IV.

8733. Awizy wszelakie za przywilejem króla drukowane, Krak. 1696 (Awizy odkryte przez Przeździeckiego 1696—1702, Czas 1860); — Mercurius Polonicus praecip. eventuum pro Januario, ed. Joan. Priami Lechiopoli (Crac.) 1696 (DS.); — Nowiny 1696, Barącz, Pam. dz. pol., *zob.* Nr. 8803.

8734. **Jordan Klaud.**, Vovages historiques de l'Europe, les delices de la France, Pologne, Lithuanie, Paris 1696, 1704, 1709, Amst. 1718 (la France, Pologne. Lithuanie, Moscovie, edition augm.) Spére 1697; toż po niem.: Jordan Klaud., Der Curieusen und histor. Reisen von Talander, Leipzig 1699, 1710 (toż po holend., Leiden 1700 (DS.).

8735. Bujnicki K., Pamiętniki księdza Jordana, Obrazek Inflant w XVII. w.. Wilno 1852 t. 2.

8736. Rijsteschrjwinge door Vrankrijk en Moscovien in d. Jahre 1693, 1694, 1695, 1696, Leiden 1700 DS.

8737. Przekupień lwowski, nap. Łoziński Wł., pamiętnik do r. 1696, Kwart. hist. 1888, *zob.* Nr. 8532.

R: J. Ż., Kiew. Starina 1888 IV.

8738. **Beschreibung** d. Königr. Pohlen, Hamburg 1697; — Fer de N., Les estats de la couronne de Pologne 1697; — Faber A., Europ. Staats-Cantzley (Anhang: De statu Polon.) 1697; — Freschot Cas., Notizie istoriche della Polonia, Milano 1697; 2. ed. (all Feder. Augusto, praesentate a Paolo Bertr. Odescalchi, II. Parte) Milano 1698; — Gleditsch Johann Ludewig, Curieuser Geschichtskalender darin die Geschichte des Polen u. Lithauen (1680—1697) (2 ed.), Leipzig 1697; Joly, Histoire de Pologne et Lithuanie, Amsterdam 1698; — Peletier, Le royaume de Pologne, Paris 1697; — Tende Kasper (Hauteville), Das bei Wahl eines Königs unruhige Polen, Cöln 1697, *zob.* Nr. 3608; — Contrafait der Cron Republic v. Polen durch einen Starosta, Augsb. 1698; — Account of Poland containing a geographical description, Lond. 1698 (DS.).

8739. **De la Bizardière,** Histoire de diètes de Pologne, Amsterdam 1697, Paris 1697; — Tenże, Histoire de la scission en Pologne (dwojakie karty tytułowe), Paris 1699; — Tenże, Histoire de Pologne, Amsterd. 1715; po niem.: Der curieuse polnische Staatsmann oder Wahl-Feld bei Warschau, Dantzig 1698, Cölln 1698 (DS.); — Tenże, Historie der poln. Wahltage von Sigis. August bis auf jetzige, Stockholm 1733.

8740. Bizardière Michał Dawid, Bezkrólewie po Janie III. Sobieskim, tłóm. z franc. z przypiskami J. Bartoszewicz, Wilno 1853.

8741. **Cassander**, Continuatio I. der poln. Begebenheiten, Breslau 1697; — Tenże, Der Geist Johannis III. nebst Traumsgeschichten des Ratio Status als die II. Continuation der Begebenheiten (2 odb.), Breslau 1697; — Tenże, III. Continuation, Breslau 1697; — Tenże, Cron. Polen aber nun glücklich vermählte, Lissa 1697 (DS.).

8742. Das bey noch zweiffelhaffter Wahl eines neuen Königs ganz verwirrte Polen, worinnen dieser Repub. Stärke und Schwäche und Mängel beschrieben, Cölln 1697; — Das pohlnische Staats-Protocoll, worinnen Staats-Affairen, Kön. Wahl, Crönungen (zarazem Continuation oder anderer Theil des Staats-Protocoll. Beläger. der Caminieck) 1698 (DS.).

8743. Marski Wład., Quae fontes ad historiam interregni post mortem Johannis III. praecipue pertineant, dissertatio, Hallis 1870.

Zob. Nr. 4262—4263.

8744. Awizy warszawskie, lwowskie, Kraków 1697; — Mercurius polonicus edid. J. Priami, Cracoviae 1697; — Polnischer Mercurius, Breslau 1697; — Relacya gestorum na górach tarnowskich, Awizy (o Aug. II.)

1697 (DS.), *zob.* Nr. 8808; — Nowiny z r. 1697, Barącz, Pam. dz. pol., *zob.* Nr. 8733.

8745. Campus electoralis sub interregnum a. 1696 et 1697 adapertus 1697 DS.

8746. Bravius, Christianorum principum notatae circumstantiae Interregni, carmine 1797 DS.

8747. Lament Oyczyzny po zerwaniu konwokaciey, Koźmian A. E., Wyciągi piotrk., *zob.* Nr. 4264.

8748. Censura candidaturae de natione Gallica 1696; — Censura na zawsze oyczyźnie potrzebna 1697; — Kandidaturae z narodu francuskiego dla przestrogi potrzebne 1696; — Rationes pro non eligendo Galliae principe 1696, 1697; — Piotrowski Józef, Atlas orbis Poloni pacis Asylum, zarazem Głos wolności szlacheckiej do Mich. Stef. Radziejowskiego, Warsz. 1696; — Equitis poloni ante comitia electionis discursus, szlachcica jednego dyszkurs 1696, 1697; — Patriotae (cujusdam) brevis animadversus ad equitis poloni discursum, s. a. (1697); — Goetz J. Ch., Oratio suasoria ut poloni Piastum eligant, Altdorf 1696; — Krobski Fr. Jos., Palmaris dies candidatorum, Crac. 1696; — Przybyłowski Cas. Stan., Armilustrium candidatorum, Crac. 1696; — Diskurs polityczny ziemianina o candidatach korony polskiej (za X. Lotaryńskim) 1699; — Hacki Mich. Ant. X., Meta votorum Jacobus Reg. princeps (carmen) 1696; — Discursus de electione principis-praeprimis Jacobus 1697; — Prototyp istotnej słuszności na elekcyjn. polu po ześciu Jana III. do uwagi podany 1697; — Oraculum ceciniit vetus (pro Alex. Sob.) 1697; — Elenchus motuum (w obronie królowej) 1697; — Considerationes circa electionem futuri regnantis (3 odb.) 1697; — Der königlichen polnischen Wahl Staats Maximen, oder politische Bedenken was bey Wahl practicirt werden 1697; — Qui legit intelligat, Erant duo Augustus, alter Burbonius 1697; — Resolutio theologica, utrum Respubl. Christ. libera habet jus eligendi regem? 1697; — Szala do rozważenia kto godniejszy królować, czy Xże Saski, czy Konty? 1697; — Zawadzki Ben., Cenzura kaznodziejska ubiegających się przez gwałt do korony, Warsz. 1697; — Discursus Christiani hominis (pro elect. Saxon.) 1697 (toż po pol.); — Głos płaczliwey matki do synów ojczyzny (przeciw X. Conti) 1697; — Le Rolisson frappé, oder das dem Prinz Conty geklopffte polnische Beltz, Oliva 1697; — Desponsata Polonia Augusto II. principi Conti recusat affectum 1697; — Un Bonnet a la polonaise sur la perruque française oder eine polnische Mütze, Rawicz 1697 (DS.).

8749. Sigismund August nebst Erzählung von der Trennung, welche 27. Juni 1697 über die Wahl Aug II. entstanden 1733.

8750. Załuski And. Chrys., Parallela historica trium electionum in Polonia, Olivae 1697 DS.

Zob. Nr. 4267—4269.

8751. Lislebonne M., Le voyage du prince de Conty 1697; — Tenże, Continuation des voyages du Prince de Conty en Pologne, übersetzt durch Rochandem juniorem, Kamieniec Podolsky 1697, 1698; — Das Contische Diarium oder cronsüchtige Schiffahrt nach Polen, Danzig 1697; — Berndt K. X., Der verkappte Spion oder Begebenheiten des Prinzen Conti, Oliva 1697; — Conti, Träumende Gedancken im Kloster Oliva, Oliva 1697; — Hahnen Geschrey welches Ludw. XIV. zu Ehren des Prinz Conty angestellt 1697 (DS.).

8752. Informatio generalis monasterii de Oliva 1697 DS.

8753. (Saint Simon) Kartka z pamiętników co do kandydatury ks. de Conti do tronu polskiego, nap. Lubowski, Niwa 1880.

8754. Pióro wolne szlacheckie na przyszłej elekcyey (za Contym) 1697; Oczywiste dowody, że każdy mieć powinien sumienie ktokolwiek promowuje Xiążęcia de Conti 1697; Fałsz pokazany we dwóch mowach pod imieniem Xcia Conti 1697; Kalinowski, Panegyris Melchior de Polignac legato, Vars. 1697; Das curiose Caffehaus zu Venedig (Erhöhung des Prinzen Conti auf Pol. Thron), Freyburg 1698 (DS.).

Zob. Nr. 4276.

8755. Dantiscanus D., Probabilis rationis, qua Sarmatiae Europeae Regnum fissum, scissum, demonstrata theologico splendore 1697.

8756. Gratulatio Augusto II. ab Academia Halensi, Magdeburg 1697; — Toż. ab Acad. Lipsiensi 1697; — Corona Christianitatis in Augusto II., Toruń 1697; — Das in ganz Europa herrschende Churhaus Sachsen 1697; — Serenissimo Regi augustale sarmaticum 1697; — Arteński Raf. Cas., Thronus Regni Poloniae Augusto II. 1697; — Bielecki M., Majestas regni Sarmatici, Crac. 1697; — Buchowski And. Stan., Panegiricus Sereniss. Aug. II. Reg., Crac. 1697; — Cellarius Krz. (Beichlingen Joh.), Panegir gratul. 29. Oct. 1697, — Herden J., Salutatio, Thoruni 1697; — Kulpiński Remi J., Zachaeus honoris cel. Fabricii Paulucii legato ac Aug. II. 1697; — Mars Saxoniae triumphans, Vars. 1697; — Margowski And. Rud., Alcides saxonicus, Crac. 1697; — Ośliński Marc., Panegyricus Augusto II., Crac. 1697; — Cassius Nic. (Paszczykowski), Fausta electio ingressus, Crac. 1697; — Schurzfleisch Konr. Sam., Solemnia gratulationis, Wittemb. 1697; — Słowicki Łuk., Prospere procede et regna Augusta II. 1697; — Szyrwiński Franc., Augustus secundus in Sarmatia adoratus, zarazem Głos senatu i rycerstwa, Vilnae 1697; — Wiszniowski Greg. Adalb., Princeps

bonorum, Vratisl. 1697; — Wahl Andr., Magnum Augusti II. nomen, Elbing. 1697; — Deutscher Glückwunsch wegen der Krönung, Breslau 1697; — Seren. Aug. II. gratulabitur, Thorunii 1697; — Schau Fr. Alex., Bravium christianorum heroum diadema 1697; — Fieschi Maur., Alla Augusto II. 1697; — Wahl Andr., Lob in Dankalter für die Wahl (Elbing) 1698; — Leszczyński Seb. Jan, Roxolani Leonis plausus ad adventum Augusti II., Zamość 1698; — Ciboni Ch J., Culmen gloriae Aug. II., Lublin 1698; — Augustus II. a Prov. Schol. Piar. salutatus, Viln. 1698; — Aetas aurea renascentis Aug. II. (dyalog) (Vars.) 1698; — Guerinus Ignacy X., Oratio in faustissima inauguratione Aug. II. habita in Aula Coll. S. J., Romae 1699 (DS.).

Zob. Nr. 4269 i 4277.

8757. Einzug I. K. M. von Pohlen August II., Breslau 1698; Lange L., Beschreibung des Einzugs Aug. II. Gedani 1698; Diesseldorf Jan Gotf., Unterthänigste Devotion bei Augusti II. Einzug, Dantzig 1698; Tenże, Freuden-Bezeugung d. Danzig, Dantzig 1698; Curicke G. R., Descriptio ingressus Augusti II., Gedani 1698; Behr Chr., Aquila Poloniae armata Augusti II., Ged. 1698, *zob.* Nr. 4293.

8758. Głos senatu i rycerstwa wzywający do korony Krystyny Ewerhardziny królowej Polskiej 1697 DS.

8759. Bayerski Adam, Replika indygeny pruskiego na respons gruby in veritate et justitia 1697 DS.

8760. Leben u. Thaten Caroli XI., Leipz. 1697 DS.

8761. **Wiadomości** różne warszawskie, lwowskie, litewskie z Krakowa 1. Martii, 16. Martii 1698; — Wiadomości różne cudzoziemskie z Krakowa, 5. April. 1698; — Toż, z Krakowa 12. April. 1698; — Toż, z Krakowa 24. Maja 1698; — Toż, z Krakowa 13. Decembr., tudzież o traktatach z Portą dyaryusz 1698; — Awizy grodzieńskie, item z Brześcia 1698; — Awizy warszawskie z Krakowa 1698; — Priami, Mercurius Polonicus, Lechiopoli 1698 (Pars III., Crac. 1698) (DS.); — Nowiny, Barącz, Pam. dziej. pol.

8762. Monath. Unterredungen von Büchern und Historien Jahrg. 1689—98, Thorn 1698 DS.

8763. Opis lat M. Złotnickiego 1648—98, Pszczółka krak. 1821; — Ułamki dziennika Jana Stanisława Jabłonowskiego (syna w. hetmana, 1694—98), Kronika rodzinna 1888 do 1889, *zob.* Nr. 9034.

8764 **Szeremetief**, Z podróży przez Polskę (1697—98) (ustępy podał J. Sawinicz w księdze świata) 1859; — Cheremétef, Journal du Boyard Cheremétef à Cracovie, Venise, Rome et Malte 1697—1699 (Bibl. russe et polonaise t. IV.), Paris 1858.

8765. Nieuwstad N. (Neuville), Reis Beschryvinge van Polen na Muscovien 1699; — Brand Adam, Seer. aenmerckl. Land uit Moscouw 1699 (DS.).

8766. Acxtelmeier, Das muscovitische Prognosticon oder Peter Alexoviz, Augsburg 1698; — Czimmermann Joh., Conjecturae politicae de Petri Alexiewicz itineribus, Thor. 1698; — Bericht von Allen, was bei Einholung der Moscovit. Gesandschaft zu Brandeb. abgeschicket (2 ed.), Königsb. 1697; — Wendel M. W. Dietrich, Bildschriftliche Namenserklärung Peter I. als Carische Maj. zu Dresden regalirt wurde 1698 (DS.).

8767. Mainburg X. Ludw., Historya odstępstwa greckiego dla informacyi moskiewskiej monarchii. przez Tom. Perkowicza, Zamość 1698 DS.

8768. **Eleonora** († 1698). Virtus post fata perennans Eleonorae Reginae Pol., Pragae 1698; — Alvera J. B., Triumph der Jugend, Wien 1698; — Sommier Jan Klaud., Eloge funébre, Toul 1698 [Por. **E.** IX. 1688: Montifontanus, Zabarella A.] (DS.); — Frizon N., Hist. d'Eleonore, Nancy 1725.

8769. (Nolano B.), Historia della vite di Carlo V. duca di Lorena, Venetia 1699; — Leben Carl V., **E.** b. r. (DS.)

Kochowski Wesp. († 1698), zob. Nr. 8466.

8770. **Wiadomości** różne cudzoziemskie i węgierskie z Krakowa 24. Jan. 1699; — Toż, de dato 21. Febr. 1699 (DS.).

8771. Histoire des rois et du royaume de Pologne (2 ed.), Amsterd. 1699 DS.

8772. Reise Gedanken eines aus Pohlen nach Vaterlande sich wendenden Sachsen 1699 DS.

8773. Lubomirski Stan. Herak., De vanitate consiliorum, Varsav. 1699, *zob.* Nr. 8818; — Posteriora polityczne albo prawda w teraźn. Rzeczyp. stanie upatrzona przez ziemianina 1699 (DS.).

8774. Der Siegreich geendigte Türcken-Krieg, Poln., Mosc., Venet., Hamburg 1699; — Curiöse Beschreibung von d. Moldau, Wallachey, Friedensbesch. zwischen Polen und Pforte 1699, *zob.* Nr. 4293, 4307—4309.

8775. Carmen triumph. Augusto II., post receptum Camenecum, s. l. et a. (Crac.) 1699 DS.

8776 Meder B. G., Das durch S. Maj. in Polen Anwesenheit in Leipzig Beylager 1699 DS.

8777. **Schurtzfleisch Konr.**, Sam. Dissertatio annotata ad res Pruss., Wittemb. 1693; — Tenże, Stephanus Razin Donicus Cosacus, Lipsiae 1698; — Tenże, Res Slavicae, Lips. 1698; — Tenże, Lineamenta sarmatica, Lips. 1698; — Tenże, Historia equitum ensiferorum in Livonia, Virtemb. 1685, 1701, Lipsiae 1698; — Tenże, Annotata ad res prussorum, Lips. 1698; — Tenże, Res prussorum, Lips. 1698; — Tenże, Opera historica (Lineam,

Sarmat., Dacia, Razin), Berlin 1699; — Tenże, Disputationes histor. civiles, Lipsiae 1699; — Tenże (pseud. Becker H.), Livonia, Virtemb. 1700 (DS.), *zob.* Nr. 8447, 8756.

8778. Hochstetter, De rebus borussico-polonicis, Tubingae 1699 DS.

8779. Hartmann Phil. Jac., Succinta succini prussici historia, Berolini 1699 DS.

8780. Praetorius Efr., Der verwirte Malefficant in Dantzig, in einem Bericht was sich 1699 zugetragen, Thorn 1722 DS.

8781. **Geschichts-Calender** von Pommern und hinter Pommern von 1600—1699, Stettin 1700 DS.

8782. Czwartek staropolski, z rękop. Waradyńskiego z r. 1699, Tyg. ill. 1864 IX.; Notatki z końca XVII. w. (lit. kron.), Koźmian A. E., Wyciągi piotrowickie; Pamiętniki Kazimierza Malinowskiego Sandomierzanina i wiad. o jego życiu, Do hist obycz. i gosp. XVII w., Pam. Sandom. I.; Kronika pałacu Kazimirowskiego, Gaz. warsz. 1847 Nr. 153.

8783. Podróżnik polski XVII. wieku, nap. Kantecki Klemens, Przew. naukowy i liter. 1874.

8784. Wspomnienia X. Trynitarzy, J. I. Kraszewski, Okruszyny I.

Jonsac, zob. Nr. 8815.

Załuski, zob. Nr. 8891.

Otwinowski, zob. Nr. 9011.

Jabłonowski J St., zob. Nr. 9034.

Puchalskiego Notatki (1690—1718), zob. Nr. 8925.

Dziennik X. M. Wiśniowieckiego (1680 do 1731) zob. Nr. 9032.

Piaskowski J. F., Pamiętnik (od 1690), zob. Nr. 9035.

I. Wiek XVIII.

8785. **Gazety** polskie i obce, Kalendarze i t. p., por. **E.** 1700—1800.

8786. Kętrzyński W., Gazeta polska z początku XVIII. wieku, Przew. nauk. lit., Lwów 1880; — Naumeńko W., K' istoriji gazetno-żurnalnawo dieła w Kijewie, Kijewskaja Starina 1884.

8787. Smoleński Wład., Kalendarze w Polsce XVIII. w., Odb. Bibl. warsz. Warsz. 1889.

8788. Kantecki Klemens, Satyry polityczne XVIII. wieku, Gaz. lwow. 1874 Nr. 254—256.

8789. **Kisielewski W. T.**, Polscy pisarze polityczni XVIII. w. do Konarskiego i Siennickiego, Sprawozd. gimn. w Drohobyczu 1879 (także: Tenże, Reforma ks. Czartoryskich, Sambor 1880).

8790. Gleditsch Ludwik, Curieuser Geschichts Kalender, Stetin 1700 DS.

8791. Berengani Nic., Der neuerröfn. Pforte oder Historischer Bericht der türk. Monarchie, Kriege in Ungarn, Moscau, Polen, Auspurg 1700; — Ziegler i Kliphausen H. A., Schauplatz der Zeit (Gesch. Polen, Russl.), Leipzig 1700 (DS.).

8792. Wahrmund T., Vollkommenste Regimentsverfassung der ganzen Welt, Danzig 1700; Widz J., Unio Regni Sarmatia, Crac. 1700 (DS.).

8793. Augustus II., Quum Sereniss. Augustus II. post recuperata castella in Varsaviam IX. reversus 1709 DS.

8794. Korystyński O., Potyczka Olkienicka, poema, Grab. Źródła, *zob.* Nr. 1362.

8795. **Vertot**, Historya o rewolucyi król. szwedz. i duńskiego, przeł. Potulicki 1701, 1721; — Potulicki Jan Jak., Zebranie relacyi o odmienieniu stanu król. duńskiego 1701; 2. ed. p. t. Theatrum Królestw Szwedzkiego i Duńsk. 1702 (DS.), *zob.* Nr. 4347—4350.

8796. Groningius, Historia expeditionis Russicae, Hamb. 1701 DS.

8797. Compendium Augspurgisch Wöchent. eventuum (Schlacht bei Narwa, Aug. II., Eug.), Augsb. 1701; — Bellmann J., Ad decem gratiorum actio ob victoriam prope Narvam, Holmiae 1701; — Lustig und Ernstliches Gespräch Soldaten von Ersatz der Narwa 1701; — Hahn Lewin Fryd., Curoniam fatis saepissime sinistris pressam, Tor. 1700 (DS.), *zob.* Nr. 4352.

8798. Bergenhielm Joh., Cento satyricus, Satyrische Gedanken, Then nordiske Kriegs-Lösen, b. w. m. 1700 DS.

8799. Das Prognosticon was in Europa zu hoffen haben als Polen, Schweden Freyburg 1700 DS.

8800. Voyages historiques de l'Europe, tome VIII. Pologne, Amsterdam 1700; — Las Casas B., Histor. Reisen, Doppelter Anhang zu Reisen von Moscau und Polen, I. Cosaquen 1700 (DS.).

8801. Bassani A., Viagio di M. Casimira, Romae 1700; — Barberino Kard., Viaggio in Roma S. R. M. Maria Casimira (**E.** b. r.) (DS.).

8802. Rozmowa kupiecka po czas ognia Jarosławskiego 1700 DS.

8803. **Rutka Th. X.** († 1700), Defensio S. Orientalis ecclesiae, ded. Stan. Joan. Jabłonowski, Poznań 1678; toż po pol.: Obrona cerkwi wschodniej przeciwko kacerzom, Poznań 1678; — Tenże, Zgoda święta Cerkwi wschodniej w duchu św., Lwów 1678; — Tenże, Kamień przeciwko kamieniowi Pakohile, Lublin 1690; — Tenże, Gladius contra Turcas (z tekstem polskim i łacińskim) 1696; — Tenże, Cyrillus Patriarcha, Lublin 1692 (DS.), *zob.* Nr. 8318, 8552.

8804. **Gazety** z Warszawy, z Kurlandyey 18. Aug., Kraków 1701; — Gazety z Warszawy, z Inflant, ze Lwowa, 26. Febr. 1701; — Wiadomości różne cudzoziemskie, Krak. 13. Aug. 1701; — Waryski Stan., Ephemeris Historico-Politica, Crac. 1702 (DS.), *zob.* Nr. 4361—4364.

8805. Smętna mowa strapionej matki Rtej nad złymi radami 1701; — Aquilonius Eubulus, Epistola ad amicum, qua cum latrone non esse paciscendum, mens. Aprilis 1701 (DS.).

8806. Sendschreiben eines Freunds, Cöln 1701; Clades Saxonum, quos in Polonia caedibus ac rapinis grassantes (carmen) 1701 (DS.).

8807. Hoher Potentaten Heldenbriefe und Coniuncturen in Liefland 1701; — Blomberg Kar. Joan., An account of Livonia and decay of the Marian Teutonick, London 1701; — Becker Herm., Livonia Livonorum veterem administrationem sub Germanorum potestate exposuit, Vitembergae 1702; — Węgierski Wojc., Geniusz dowcipu oraz historya Inflandzka, Kolonia 1702; — Brand J. A., Reysen durch Brandenburg, Churland, Liefland 1702 (po holend., Utrecht 1703, 1707) (DS.), *zob.* Nr. 8765.

8808. Relacya kompaniey tarnowskiey 1701 DS., *zob.* Nr. 8744.

8809. Relacya życia Jana Karola na Dolsku starosty Januszа Wiśniowieckiego 1701, Athenaeum 1843 IV.

8810. Chevremont Jan Chrzc., L'état actuel de la Pologne. Cologne 1702; — Ernestus J., Polnischer Wegweiser, Breslau 1702; — Tenże, Vermehrter polnisch. Donat 1702 (DS.).

8811. Res gestas Caroli M. Suecorum regis delineare audebat, mens. Nov. 1702; — Danksagungs-Schrift über den herrl. Sieg wider Kön. v. Polen d. 20. Novemb., Riga 1702 (DS.).

8812. Gründliche Nachrichten zwischen König v. Polen 1702; — Abschied-Gedanken eines Sächs. Soldaten von Niederlage ohnferne Cracau erlitten (wierszem) 1702.

8813. Waryski Stan., Nowy i stary kalendarz (zarazem kontynuacya hist. pol.), Kraków 1703 DS.

Lietopis Samowidca (1648—1702), zob. Nr. 8196.

8814. Węgierski W., Classicum wolności polskich 1703 DS., *zob.* Nr. 8807.

8815. **Jabłonowski Stanisław** († 1702). Jonsac, Hist. de St. Jabłonowski 1774 I.—IV.; — Jonsac G. F., Życie St. Jabłonowskiego z franc., Warsz. 1787—80; 2. wyd. Poznań 1868 [Lwów 1857 (1 zesz.)], *zob.* Wiek XVIII.

8816. Arma heroes, duces, honor Stan. J. Jabłonowski memoriae, Leopoli 1695, *zob.* Nr. 8614.

8817. Informacya Impanu Stanisławowi Rzowuskiemu starościcowi chełmskiemu, jadącemu do cudzych krajów od jw. Impana Jabłonowskiego hetmana w. koron, Tyg ill. 1864 IX.

8818. **Lubomirski Stan. Herak.** († 1702), Opuscula, Vars. 1701; — Tenże, De vanitate consiliorum, Var. 1699, 1702, 1703, 1712; — Tenże, Rozmowy Artaxerxesa polit. 1683, Częst. 1708 (DS.) (Por. **E.** 1702: Lubomirski St., Cenotaphia funeri; 1707: Momenta ostatnie), *zob.* Nr. 8773 i 8596.

8819. Wizichius Chr., Wahrhafftige Bericht auf was Art und Weise die Kirche zu Marienwerder deren Evangelischen gewaltthatig abgenommen worden 1702; Päbstlicher Unfug wider die Krone Preussen des Clem. XI., Cöln 1702 (DS.).

8820. Isle Wilch., La Pologne dressée, Paris 1703; — Brockhuizen G. V., De nieuwe bereisde Wereld, Europa, Pohlen, Amst, 1703 (DS.).

8821. Chilemont, Europ. Kriegs u. Staats-Rath (Stellung der Republik Polen), część I.—II. (1705); — Wahrmund Deutschmann, Die siegreiche Ehren Crone Carl XII., welche Moscau u. Pohlen aufgesetzt 1703 DS.

8822. Wachschlager, Singularia quaedam Polonica 1703 DS.

8823. Aspectus faventis orbis polono coeli, Varsaviae 1703; — Furcht und Liebe, welche Czar. Maj. Pohlen blicken lassen, Cölln 1703 DS. (**E.** IX.).

8824. Iwan Pietrowicz Zabiela, znatnyj wojskowoj towariszcz 1665—1703, A. Łazarewskawo, Starina kijewskaja 1883.

8825. Aria der vom 24. Mai belagerten (Toruń) 1703; Auschwic Ant., De obsidione Samariae tempore Joannis, Thorun. 1703 (DS.).

Zob. Nr. 4365.

8826. Baronius Cezar, Lekarstwo utrapionej Polski z przestrogi ku naprawie obyczajów chrześciańskich, Poznań 1703 DS.

8827. **Leszczyński Rafał** († 1703), Caput omnis fato sublimius, Poznań 1703; — Origo immortalitati Raph. Leszczyński 1703 (DS.).

8828. Der Staat v. Polen, Leipzig 1704; — (Pohlen) Kort Oen det i Pohlen 1704 (Por. **E.** 1704; Bybintzin Anna Mrg. geb. Prusch).

8829. A compleat History of Europe affairs for y 1704 in Livonia, Muscovy, Lond. 1705; — Historia Sueciae, Bellum Caroli XII. 1704; — Compagnes de Charles XII. roi de Suède, Paris 1705; — Schreiben eines guten Freundes von Frid. Aug. Compagne, Leipzig 1704; — Adlerhold Ferman, Höchst gepriesenes Preussen oder Beschreibung des Landes Preussen, Frankf. u. Leipzig 1704 (DS.), *zob.* Nr. 4383.

8830. Polnische Königs Wahl würdige neubethrönte (St. Leszczyński) 1704; — Informatio de statu rerum (contra elect. Stanislai I.) 1704; — Respons szlachcica pewnego na Manifest Pseudo-princ. Wojewody Poznańsk (Leszczyńskiego), toż po łac. 1704; — Replika pewnego ziemianina na manifest Stanisława elekta 1704; — Pseudo Rex polonicus, Leipzig 1704; — Affter und Nebel König (Der unzeitig erwählte und flüchtige) in Grosspolen 1704; — Ponuński Hier., Solio biceps in regio suo capite Stanisl. I., Vars. 1705; — Bniński Hier., Transport z senatu na tron polski, Warsz. 1705; — Notmann Erc., Acclamatio Stanislao I. polon. regi, Kilonii 1707; — Schütz Cons., Die wunderbar versetzte polnische Krone auf dem Haupte des Stanislai I., Danzig 1707 (DS.).

Zob. Nr. 4381.

8831. Finkel L., Elekcya Leszczyńskiego w r. 1704 według broszur współczesnych, Przew. nauk. lit. 1884.

8832. Tagebuch Lembergs während der Erstürmung durch Karl d. XII., September 1704, verdeut. v. Uhle, Hormayers Arch. 18.9, Odb., Wien 1830 (wedle Józefowicza *zob.* Nr. 8666); — Hirschberg A., Z czasów niedoli (Lwów 1704), Sprawozd. bibl. Ossol. 1888.

8833. Wiedomosti 1704 god (gazety w Moskwie druk., por. Pekarsky, Nauka i liter. w Rassii II.).

8834. Grundriss der Stadt Elbing 1704 DS.

8835. Głuchowski Wenc., Echo tubae pacis 1704 DS.

8836. Remarquen über die von Warschauischen Particulair Convente aufgelauf. poln. Zeitungen (2 ed) 1704 (toż po szwedzku) DS.

8837. Dank-Schrift wegen Progressen womit Gott König. May. wider Kün. v. Polen durch Treffen bey Puttusk 21. Apr. und Thorn gesegnet 1704 DS.

Zob. Nr. 4385–4386.

8838. Zawisza Krzysztof, Prawdziwa relacya między ludem Sapieżyńskim a ludźmi Bandenburskiemi pod Drują 20. Junii a 30. Julii pod Rygą 1704 DS., *zob.* Nr. 8794.

8839. Tariffa albo sposób rachowania skarbu, ded. Józ. Miączyńskiemu, Lublin 1704 DS.

8840. Bausius Dan., De Judeorum superstitione. Toruń 1704; Schmid J. (Suerier), Utrum Judei perperam s uguinem dicantur, Torun. 1704; Samuel (Rabin), Traktat błąd Żydowski pokazujący, Wilno 1705, 1720, 1725 (DS.), *zob.* Nr. 8954, 8189.

8841. Latomi Sig, Relationis historicae oder Beschreib. der Geschichten Polen und Reussen, Frankf. 1705 DS.

8842. **Blomberg K. J.**, Description de la Livoine, avec les guerres que les Polonais ont eues, Utrecht 1705, 1706 DS., *zob.* Nr. 8807.

8843. Wiedomosti za 1705 god, por. Piekarski, Nauka i lit. I. 439–440, Winkellmann Nr. 6093.

8844. Reflexya pewnego ziemianina na sejmiki dana 1705; — Triga curiosorum fragmentorum Poloniae statum adumbrantium, Coloniae 1705; — Foe Dan., The dyet of Poland, a Satyr, London, Dantzick 1705; — Wolff J. G., Dissertatio politica de causis malorum Poloniae, Gryphiswaldae 1705 (DS.).

Zob. Nr. 4389, 4392.

8845. Krasiński Stan., Compendium dyaryusza niem., franc., ang. peregrynacyi 1705 DS.

8846. Historya o pozabijaniu Bazylianów w płockiej cerkwi przez Cara moskiewskiego 30. czerwca 1705, Paryż 1863.

8847. **Leopold I.** († 1705). Kożuchowski Błażej, Sermo in exequiis Leopoldi I. Imp. Berolini. Berlin 1705; — Roncaglia, Vita di Leopoldo imp. (cose riquard. la Polonia), Lucca 1718; — Histoire de Leopold Empereur contenant ce qui s'est passé dans l'Allem. Hongr. la Pologne depuis 1648–1705, La Haye 1739 (DS.), *zob.* Nr. 8846 i *Opracowania.*

8848. Brictius Jan X., Vita vener. patr. Thomae de Rupniow Ujejski, Brunsberg 1704, 1706, 1708.

8849. Gazette, Paris, Bureau d'Adresse 1706 DS.

8850. Kurzer Auszug und Bericht des Königr. Pohlen mit allen seinen Herzogthümern, Woywodschaften 1706 DS.

8851. Adlerfeld G., Warchaffter Entwurff der Kriegesthaten Carls XII., Wismar 1707 DS., *zob.* Nr. 8935.

8852. Effigies corporis Caroli XII. 1707, toż po niem.: Abschilderung des Leibes von Carl dem XII. Könige durch poln. Edelmann, 1706, 1707; Low und Taskäjelse skrift öfwer h. K. Mayet wapus frangang, Stockholm (Toż: Linköping) 1706.

8 53. Gurczyn Dan., Triumf polskoj muzy pri pobiedie nad Szwedami, Moskwa 1706; Capesi Zygm., La vittoria della fede, cantar. nel Palazzo d. R. di Polon., Roma 1708; Abbildung der offenen Taffel, woran beyderseitz königl. Majestäten gespeiset 1706 (DS.).

8854. Die Europäische Astrea welche den Zustand d. Höfe in Europa entdecket (poem. i o Polsce), Klostergabe 1706.

Zob. Nr. 4397—4399.

8855. Huyssen Henr., Beantwortung des Pasquils unterm Titel: Schreiben e. Offic. v. Conjuncturen in Moskau 1706 DS.

8856. **Kelch Chr.**, Liefländischer historiae oder Kriegs- und Friedens-Geschichte Continuation, anno 1690 ab bis anno 1706 in dieser Provinz Denkwürdiges vorgegangen, Schnakenburg 1874.

8857. Curriculum vitae Adriani Verginii Pastoris in Odensee descriptum Dorpati a. 1706, ed. Napiersky, Mittheil. Liv.-Est.-Kurl. IX., Ryga 1858.

8858. Kwiatkiewicz Jan, Supplement rocznych dziejów kościelnych zebranych, Kalisz 1706 DS.

8859. **Radziejowski M.** († 1706). Lebensbeschreibung des H. Mich. Radziejowski, Cölln 1704; — Erste Fortsetzung des Lebenslaufens des Cardinals, Cölln 1704; — Jungschultz J. Z., Leben des Cardinal Mich. Radziejowski, Stockholm 1737, 1741, toż po pol.; Jungschultz, Historya życia Mich. Stef. Radziejowskiego kardynała, do druku podana przez Zagórskiego Tom. 1744 (DS.), *zob.* Nr. 4395, 8721 i 8748, 9081.

8860. Purpura virtutis et honoris Mich. Steph. Radziejowski, Vars. 1686; Atlas orbis poloni Radziejowski Mich. Stef. 1696 (DS.).

8861. Wolffframsdorf J. Fryd., Portrait de la cour de Pologne, Cologne 1707; — Graudentinus, Gabinet osobliwy królów do Polski się akkomodujących, Poznań 1707; — Kołudzki Aug., Thron oyczysty albo pałac książ. i królów polskich, zarazem Gabinet osobliwy królów polskich, ded. Xieni Kurl. Annie Katarz. Leszczyńskiej, Poznań 1707 (DS.).

8862. Nieuwstadt N., Reisbeschrijwinge van Polen, Utrecht 1707 DS.

8863. Politische Poesien aus Poln. Preussen den Jahren 1697—1707 angehörig, hrsg. von Fröhlich X., Altpreuss. Monatschr. VII.

8864. Niewieski Fr. Prognostyk na dwie części rozdzielony. Zamość 1707; Aspekt generalny na rok 1707; Ryza Kasp., Kassandra europejska z Trojańskiego grodu wskrzeszona (Leszno?) 1707 (DS.).

8865. Rej Wład., Domina palatii Regina libertas 1707 DS.

8866. **Patkul** († 1707), Echo oder Beantwortung auf Schwedische wider Patkul Pasquillen von Treumund Sincerus 1702; — A short narrative of the life of Patkul, London 1712, 1717, 1738; — Gespräche im Reiche der Todten zwischen Patkul und Görz, Leipz. 1720; — Die Wanckelmuth des Glückes eine Tragedie worinnen des Patkul und von Görtz besondere Unglücksfälle zu finden, Leipzig 1749 (Por. **E.** 1725, 1731: Gespräch; 1761: Anecdotes, Raggnaglio; 1783: Hagen; 1790: Serieys) (DS.).

Zob. Nr. 4408.

8867. **Nowiny** r. 1706, 1707, 1708, 1709, Barącz S., Pamiętniki dziejów.

8868. Conferentz Polit. v. Begebenheiten 1707—1708 (Russ., Poln. Schlachten) 1708 DS.

Zob. Nr. 4411—4418.

8869. **Maksymilian Emanuel**, ks. wirtemb. Bardili J. Wend., Reisen und Campagnen (1703—1709) Maximilian Emanuels Prinzen v. Würtemberg durch Deutschland in Pohlen, Lithauen etc.... nebst einer Reisebeschreibung v. Pultava nach Bender, Stutgard 1730, Frankf. u. Leipzig 1735, 1739.

R: Leipz Zeitung 1730.

8870. Maksymilian Eman. Würtemberg, Mémoires contenant particul. de la vie de Charles XII. 1703—1709, Amsterd. et Leipz. 1740.

8871. Podróże i wyprawy wojenne księcia Maxymiliana Wirtemberskiego w Polsce, w Litwie, na Rusi i na Ukrainie (1703—9), Tyg. lit., Poznań 1838 Nr. 46—52.

8872. Lubomirski Joan. Alb., En Ny-Ahrs Almanach och Wentes Konung Carl XII., Stockholm 1709.

8873. Mazepa, wiadomość historyczna Przezdziecki A., Szwecya i pisma rozmaite, Wilno 1845; — Orlik Filip; Alcides Rossyiski Jan Mazepa 1695 DS.; — Mazeppa, ber ättar for Carl XII. sina ungdomsäfwentyr, Stockholm 1859, *zob.* Nr. 4384.

8874. Haake de Bopfing, J. J., Curlandia bona spe recreata, Lipsiae 1709; — Curieuser Abriss und Beschreibung, Riga 1709; — Eines treuen Patrioten Consideration, Mitau 1710 (DS.).

8875. Candidus Veronensis, Eclipsis Poloniae orbi publico demonstrata, s. l. (autor Szczuka Szczawiński Ant. czy Skrzetuski?) 1709 DS.

8876. Huyssen Henr., De statu Academiae Crac. (in Nov. litt. Germaniae), Hamburg 1709 DS., *zob.* Nr. 8855.

8877. **Przebendowski Jan Jerzy** († 1729). Mémoires sur les revolutions de Pologne, Rotterdam 1710 (toż po niem.); — Historische Nachricht über revolutiones in Polen Leipzig 1710; — Tenże, Saeculum aureum 1715; — Gemma thesauri regni pol. Joanni G. Przebendowski, Poznań 1728 (DS.).

8878. **Petri Alexandrowicz** Leben, Frankf. u. Leipzig 1710; — Alexius, Supplex Parnassus Petri M. Russorum Caesaris, Crac. 1710; — Frydrychowicz D., Niesłychany przykład Alexy św. w klejnotach niezwyciężonego Cara Piotra W. 1710 (DS.), *zob.* Nr. 4390 i 8976.

8879. Preussische u. Brandenburgische Staatshistorie, Leipzig 1710 DS.

8880. Łapczyński Ant. Chryz, Majestat Polski w Summaryusz skomponowany, Toruń 1710 DS.

8881. Prokopowicz Theof., Epinicium albo pieśń o wiktoryi (pod Pułtawą około 1710) (toż po łac.: Ex ra-ctum 1719), Petersb. 1717 DS.

8882. Henning J. Kaz., Niektóre pieśni polskie, Wilno 1710; — Preiss Mel., Pieśni polskie, Gdańsk 1710 (DS.).

Zob. Nr. 4415.

8883. Die blutige Fama aus Bender 1711; — Aulander, Der nach Pultavischen Schlacht im Bender sich aufhaltende Carl XII. 1716 (DS.), *zob.* Nr. 4382.

8884. Helm J. A., Wahrhaftige Vorstellung der Belagerung, Riga 1711; — Jaeger Ch. F., Infelicissimum solis Curlandiae occasum, Erlangae 1711 (DS.), *zob.* Nr. 4426.

8885. **Mandelyksche** Berichten uit de andere Waereld (czasopis zeszytowy od 1711, mieści rozmowy Polski dotyczące, od 1757 Marya Józefa, Wład. IV. król, Małg. z Żębocina, Wiszowaty, St. Leszczyński).

8886. **Das verwirte Pohlen** in Gegeneinanderhaltung der Geschichte des schwed. Kriegs, Frankf. u. Leipz. 1711, *zob.* Nr. 8877; — Sehr kuriöse und denkwürdige Nachrichten 1711 (DS.).

8887. (Poniatowska), Höchstverwundersame Offenbahrungen 1711, *zob.* Nr. 7969; Kostomski J. Grzeg, Parelia albo słońce podwójne, które na Małopolskim horyzoncie w dzień nowego lata było widziane, Crac 1711 (DS.).

8888. List szlachcica polskiego do Confidenta, discursus kalend. poznańskiego 1711 DS.

8889. Rydelius Andr., Lapis panegyricus Stanislao I. pol. regi dum a Polonia coactus ad Polum nostrum commoraretur, Londini Gothorum (Lund.) 1711 DS.

8890. **Załuski Andr. Chr.** († 1711), Epistolarum historico famil., *zob.* Nr. 3987; — De orig. domus Sobiescianae, *zob.* Nr. 7912; — Parallela electionum, *zob.* Nr. 8750.

8891. Rogalla J. Chr., Litera fidae relationis obitus A. Chr. Załuski 1711; — Rostkowski Ad., Relatio de obitu Andr. Załuski, Brunsberg 1711; — Andr. Chr. Załuski Leben, Poln. Bibl. 1718; — Załuski Andr., Virtutes honoratae panegyres viris Regni polon. 1687; — Victima publicae felicitatis Andr. Chr. Załuski a colleg. Pułtoviensi, Vars. 1692; — Sidus primae magnitudinis seu agnus Załuscianus cum Andr. Załuski adiret insulam a Coll. S. J., Lublin 1693; — Praesul oris aurei, Vars. 1693; — Ośliński Mart., Panegyricus Andr. Chr. Załuski, Crac. 1693 (DS.).

8892. **Szczuka St.** († 1711). Wąsowicz A. X., Wiersz na pogrzeb St. Szczuki, War. 1711 DS.

8893. **Rakowski Wawrzyniec** († 1729), Pamiętnik rotmistrza pospolitego ruszenia ziemi Wirskiej, pisany 1701—1711 r., wyd. przez Elig. Piotrowskiego, Żytomierz 1861.

8894. **Karwicki St. Dunin**, De ordinanda Republica, discursus anno 1709 conscr., ed. St. Krzyżanowski, Crac. 1871.

8895. **Bartoszewicz J.**, System Karwickiego reformy Rzeczypospolitej r. 1716, Przegl. pol. 1869—1870; — Tenże, Sprawa Karwickiego, Pisma zb. wileńs. 1862.

8896. Polnische Wenda zur Erklärung der Geschichte itziger Zeit, Leipzig 1712 (E. IX.) DS.

8897. Zernecke Jacob. Heinr., Historiae Thorunensis Naufragae tabulae oder Thorn. Chroniche, Thorn 1711 (także: Kern der Thornischen Chronicke von 1231—1711, Thorn 1711) DS.

8898. **Zernecke Jac. Heinr.**, Das bey Schwed. Kriegen bekriegte Thorn 1712; 2 ed. p. t. Thornische Chronica, Berlin 1728 DS.

8899. Zernecke Jac. Heinr., Summarischer Entwurff des gelehrten Thorns, Thorn 1712 DS., *zob.* Nr. 4435; — Tenże, Exercitatio iuridica, Gedani 1727.

8900. Echo Thorunensis, Thorunii 1712 DS.

8901. Do Stanu szlacheckiego 1712; — Libertas Sarmatiae genti, b. w. m. 1712; — Działyński Michał N. K. A. W., Szala albo odgłos ojczyzny do jedności, Poznań 1713; — Krzywda nad wszystkie krzywdy, hiberna w Polszcze 1712 (DS.).

8902. **Józef I** († 1711). Behm Gottfr., Des Schlesischen Israels Klage über den Tod Kaisers Josephs 1711 DS.

8903. Filipkowicz Baz., Compendium żywota Piusa V., Krak (2 ed.) 1713 DS.

8904. Thilen Joh. Frid., Die Beantwortung der Frage ob Krieg zwischen Polen, Prentzlau 1713 DS.

8905. Nowgorodskaja tretja lietopis 988 do 1714, Poln. Sobr. III.

8906. Relation veritable de l'assassinat, Utrecht 1713 DS.

Rzączyński (herby), zob. Nr. 334 i 8955.

8907. Chancel A. D., A new journey over Europe from France, Muscovy, Poland, London 1714 DS.

8908. Peima J. J. W., Doimologia sive historia const. pestilentialis annis 1708—13 per Thraciam, Sarmatiam, Poloniam etc. grassatae, Viennae 1714 DS. (Por. E. 1713: Gottwald).

8909. Francus Jac., Hist. Beschreibung der Geschichten in Teutschland, Pol., Preus.

1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 3 części, Frankf. 1715 DS., *zob.* Nr. 8374.

8910. Abstract of the troubles in Poland in year 1715, London 1722 DS.

8911. Reise Beschreib. S. K. M. Carl XII., Stralsund 1716; — Prospekt Curiöser in Cabinet Caroli XII. eröffnet, Gespräch zwischen Schweden, Türk. u. Polen 1715; — Schafirow Petr., Raisonement was für Ursachen Petrus I. gehabt den Carol XII. zu fangen 1717 (DS.).

8912. Peringskiold Joh., Wilkina Sage sive Historia Wilkinensium ex manuscr. codicibus 1715; Prognostykón na r. 1714 (sic), który jest annus mirabilis, b. w. m., druk „Wolnego Orła polskiego" 1715 (DS.).

8913. **Ludwik XIV.** († 1715). Porré, Ludovici M. laudatio 1720, Vilnae 1739; — Rueaus C. X., Elogium Ludovici XIV. (Poema), Suada latina Ostrowskiego 1747.

8914. Lilienthal, Hist. Beschreibung des Thums der Stadt Königsberg 1716; — Fischer C. G., Anderer Versuch f. d. Historie, Königsberg 1716 (DS.).

8915. Geograph. Beschreibung des Herzogth. Pommern u. Fürstenth. Rügen, Frankf. u. Leipzig 1716 DS.

8916. Smith T., Opuscula ex itinere, Rotterd. 1716 DS.

8917. Orlik F., Perepiska druhija Karolia XII. etc., Moskwa 1847, *zob.* Nr. 8873.

8918. Arnd Johann, Ungem. Meteoron in Danzig gesehen, Thorn 1716; Pater Paul, Kurze Beschreibung wunderb. Erscheinung des Nordlichtes, Danzig 1716; Tenże, Eilfertige Nachr. von dem fliegenden feur. Drachen welcher über Thorn gesehen, Thorn 1717.

8919. Lipnyzacus Notianus, Diarium Lechiadum seu dies gestae Poloniae 1717 (Lapczyński A. Chr., Lechiadum diarium, Thor. 1717, por. **E.**: 1717).

8920. Jaenichius Pet., Memoria decennalis sui regiminis, Thorunii 1717 DS.

8921. Buddeus J. Fr., Ecclesia romana cum ruthenica irreconciliabilis, Viennae 1718 DS.; — Projekt na zniszczenie Rusi zjednoczonej, który r. 1717 ze skrytości na jaw wyszedł, zapewne w czasach Zygmunta III. uknowany (?), Lwów 1848, *zob.* Nr. 9210.

8922. Frydrychowicz D., Koronacya Częstochowska, Częst. 1717; — Relatio coronationis 1717; — Kiernicki A., Monarchini polska Marya Częstochowska, Częst. 1717; — Congregacya albo confraternia N. P. M. Częstochowskiej, Częst. 1718; — Podstatzky R., Vera claritas cl. Montis częst., Olomucii 1720; — Braun L., Relatio, Brunsb. 1723 (DS.), *zob.* Nr. 4555.

8923. Relacya dyskretna żałośnej sprawy Zygm. Unruga starościca (toż po łac.: Casus inauditus Unrugianus) 1717.

8924. **Kraushar A.**, Sprawa Unruga, Krak. 1890, *zob.* Nr. 4451.

8925. **Puchalski Walerya**n, Notatki z lat 1690—1718, z rękop. króla Jana III., wyd. Kraszewski I. J., Atheneum 1846 VI. (oddzielnie, Bibl. pam. i podr. po daw. Polsce, Drezno 1871 IV.).

8926. Polnisches Kriegs-Theatrum vorstellend die Residenzstadt Warschau, Frankf. u. Leipzig 1718 DS.

8927. Capitolium Polonorum seu Reg. P. status descriptio 1718 (Por. **E.** Catalogus) (DS.).

8928. Praetorius Efr., Worte geredet aus einer Zeit, Leipzig 1718 (Por. **E.**: Cretius J. G.) DS.

8929. Pastorius J., De Servis Turcarum servitio subtrahenda 1718 DS.

8930. Zbrojowuie w Polszcze w r. 1718, Grabowski, Starożytności.

8931. **Selecta** historiae continuata, Regiomonti 1719 DS.

8932. Wiadomości o wojnie szwedzkiej w Polsce za Augusta II., Nielubowicz Pukalski M., Dzien. warsz. 1825—1826.

8933. **Karol XII.** († 1718). Caroli XII. Ankunft im Reiche der Todten, Begeben. zwischen Augusto II., Frankf. u. Berlin 1720, 1723 (Por. **E.** 1763: Dialogue); — Faber S., Lebensbeschreibung Carls des XII., Nürnb. 1719 (Por. **E.** 1728: Gespräch) (DS.).

8934. **Nordberg Georg**, Heubel Joh. Hen., Leben Karl des XII., Hamburg 1745 (toż po franc.: Histoire de Charles XII, La Haye 1748).

8935. **Adlerfeld Gustaw**, Warhaffter Entwurff der Kriegesthaten Carls XII., Wismar 1707, *zob.* Nr. 8851 (toż po franc.: Histoire militaire de Charles XII. roi de Suède, Amsterd. 1740, Par. 1741); — Tenże, The genuine history of Ch. XII., Lond. 1742; — An exact account of te Battle of Poltava, London 1740.

8936. **Biographiska** minnen of Konnung Carl XII. s. Krigare, Ennes B. A., Stockholm, London 1818—1819 (Pamiętnik o wojnach Karola XII.).

8937. Charles XII. et la guerre contre la Russie, Amsterd. 1732, Basle 1734.

8938. **(Stenbock)**, Memoires concernant Stenbock Gener. Sued., Francfurt 1745.

8939. Fragments tirés des Chroniques moldaves et Valaques par Kogolnicean M. (do hist. Karola XII.), Jassy 1845.

8940. Voltaire Fr. M., Hist. de Ch. XII., Paris 1740 (wiele wydań); po pol.: Wolter Fr. M. Ar., Dzieje Karola XII. króla szw., na pol. przetł. Hercyk, Warsz. 1755, 1775, przez Augusta Kadyi, Krak 1800.

8941. Poniatowski St. X., Remarques d'un Seigneur Pol. sur l'histoire de Charles XII. par Voltaire, Haie 1741.

Zob. Nr. 1622—1623, 4348, 8811.

8942. Accurate Beschreibung des Einzugs König v. Pohlen in Dresden, Dresden 1719; — Ausführliche Beschreibung des Feuerwerks, das zu Dresden angezündet worden, Dresden 1719 (Por. **E.**: Teofane i Teicher) (DS.).

8943. Dyaryusz uroczystości z powodu ślubu ks. Augusta Saskiego, później Augusta III. w r. 1719, Dod. Czasu t. V.; — Z pamiętnika, wyd. Hubert L., Ks. zbiorowa ofiar. Wójcickiemu, Warsz. 1862 (Por. **E.** 1720).

8944. Aorlach J., Salisfodinae Cracoviensis in tractu Vielicensi, E. Nilson sculp. 1719 DS.

8945. Consideration eines treuen Patrioten in Curland, Mittau 1719 DS.

8946. **Zawisza Krzysztof**, Pamiętniki (1666 do 1721), wyd. i przypisami opatrzył Bartoszewicz J., Warsz, 1862, *zob.* Nr. 8838.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1863 I; X. L., Sybels H. Z. XVIII.

8947. Récit de ce qui s'est passé à Varsovie 1720; — Provinciarum Reg. Poloniae descriptio, Augsburg 1720 (DS.).

8948. Łapczyński Ant. Chr., Majestat polskich książąt i królów, b. w m. 1720; — Bartold Car., Imagines Principum Poloniae 1721, 1730, 1731 (DS.).

8949. **Wieliczko Samoił**, Litopis sobytej jugo-zapadnoj Rossyi w XVII. wiekie sostawił 1720 r., Kijów 1848—1855 t. 3 (Por. Padalica, Dz. warsz. 1855 Nr. 153).

8950. Ein merkwürdiges Einbringen von jetzigen Unruhen in Dantzig 1721 DS.; — Ein heftiger Streit um den Herren-Titel (w Gdańsku 1720) (Mittheilung), v. A. H., Altpr. Mntschr. VII.

8951. Petersburg w r. 1720 według opisu Polaka, nap. Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1877.

Kołudzki Aug. († 1720?). zob. Nr. 1079 i 8861.

8952. Putiesnowstije Matwieje Gawrilowa Niedzajewa w Jerusalim (1710 - 1720), nap. Barsow, Warsz. 1875.

8953. Bando przeciwko gorzałce i wszystkim jej naśladowcom, Supraśl 1720 DS.

8954. Samuel Rabbi, Traktat, toż po łac.: Tractatus indicans errorem judaeorum, Lublin 1725, *zob.* Nr. 8840; — Powsiński, Depozyt ciała i krwi Jezusowej w hostyach od Żydów ukłutych, Poznań 1722; — Sekret żydowskiej przewrotności, War. 1724, Wilno 1728; — Neugeborhen Fr. F., Źwierciadło nędznych żydów z ich własnych skryptów, Wilno 1732, 1733, 1735; — Załuski And. Stan., Wywód praw, dla których żydzi w Mazowieckiem nie powinni być cierpiani, War. 1725; — Brictius Jan X., Arcanum perfidiae judaicae, Vilnae, Vars. 1727 (DS.), *zob.* Nr. 8840, 9045, 9262.

8955. **Rzączyński P. G.**, Historia naturalis Regni Poloniae, Sandomiriae 1721, Ged. 1736 DS.

8956. **Szembek St.** († 1722). Relacya o chorobie Stan. Szembeka arcybiskupa 1721; — Robertson Gwilih X., Memoryał życia Stan. Szembeka, Warsz. 1721 (Por. **E.** 1721) (DS.).

8957. Katechizm z okazyi Tatarzyna Buczackiego, Poznań 1721 DS.

Dupont Filip († 1721), zob. Nr. 8712.

8958. Hartwich Abr., Geograf. hist. Landes Beschreibung d. in Polen, Preus. liegenden Werdern, Königsb. 1722, 1723 DS.

8959. Wieruszewski Kaz., Fama polska publiczne stany informująca, Poznań 1722; — Speculum polonae reipublicae detrimentum seu lumen in tenebris (polonice) 1722 (DS.).

8960. **Hedvigis E. M.** († 1722). Binck J., Gedächtniss Hedvigis Elis. Amal. Prinzessin in Pohlen, Breslau 1722; — Neüdeck Joan. Henr., Der aus dieser Zeitlichkeit bemerkte Ausgang Hedvigs Elis. Amaliae, Gemahlin des Jacob Sobieski, Neysse 1722 (DS.).

8961. Wagan Charles, Female fortitude exempli fy of the mariage Clementina Sobieski consort of the old pretender, London 1722 DS.

8962. Marek z Ulisbony, Kroniki trzech zakonów, Warsz. 1722; — Koralewicz Al., Additament do kronik braci mniejszych św. Franciszka. Warsz. 1722 (DS.).

8963. Amphiteatrum worinnen alle Nationen angeführt sind, I. Theil Europa (Nr. 38 Pohlen, 40 Cosacken, 47 Liefland), Erfuhrt 1723 (DS.).

8964. Starzyński J. X., Królewska powaga, Kalisz 1723; — Erdmann G., Als Peter der Grosse mit Katherina zurückkehrte, Danzig 1723 (DS.),

8965. **M. Casimira** († 1723). Mocki Georg, Thronus regius M. Casimirae Jacobi Ludov. Principis Polon. filiae manibus 1723; — Tenże, Sermo parentalis 1725; — Tenże, Regale immort. vitae monumentum 1723; — Tenże, Königlicher Ehrenthron, Dantzig 1723 (DS.).

8966. Historische Nachricht von dem ewigen Juden in Livland, Polen, Moscau, Frankfurt und Leipzig 1723 DS.

8967. Naramowski Adam X., Facies rerum Sarmaticarum in facie regni Pol., Vilnae 1724 DS.

8968. Rozmowa katolika z dyssydentem przez kanonika do druku podana, Kraków 1724, 1725; — Löscher W. E., Wohlverdientes Schulbrecht dem Theologo Polono (Gotfr. Hannenbergio) auf seine Motive 1724; — Wieruszewski Kaz., Azylum koronnę honoru, przez Machabeusza potym Augusta II. kommissią Toruński kościół odebrany 1724; — Tenże, Einweihungs-Predigt der St. Maria Kirche in Thorn (dwojakie), Thorn 1724; — Tenże, De Inwyings Predicatie van de S. Marienkerche, Amsterd. 1724; — Refutatio libri: Curiosa demonstratio, quod Benedictus XIII. ut bonus lutheranus, Accessit Appendix de negotio Thorunensi 1724; — Rubinkowski Jak., Janina z przyd. historyi toruńskiej, Lwów 1757; — Lilienthal Michał M., De onwedersprekelijke rechten der Protestanten in Polen en Littauen, Amsterdam 1725; — Extraordinäres Gespräch in dem Reiche d. Todten zwischen Roessners und Ign. Loyola 1725; — Speranti Joh., Erste Fortsetzung derer zwischen Luthero et Stryckio Gespräche worinnen Joh. Gottfr. Rössner, Frankf. und Leipz. 1726; — Drei Fortsetzungen zum Gespräch im Reiche der Todten zwischen präsid. Rössner 1726; — Besonderes Gespräch zwischen zweierlei Religions Verwandten von dem Thorn. Tumult 1725: — Copia responsoriarum pro fide catholicorum (Vars.) 1724; — Neu eingelaufene Continuation zu der im Reiche gehaltenen Entrerevue 1725; — Ziemiecki M., Discours sur la nécessité de faire sortir les Jesuites, Amsterd. 1726; — Tenże, Consilium de recuperanda pace 1725; — Philopolites (Prawdzic z J. Góry), Discours aux Grands de Pologne sur Jesuites, Amsterd. 1726; — Hannenberg Godef., Theologische Schlussrede wegen protest. Controvers., Braunsberg 1726; — Tenże, Die triumph. Wahrheit 1726 (DS.).

8969. Clar Fr., Anno 1724 zur Charakteristik der polnischen Herrschaft, Brunsberg 1862; Argentré Car. du Plessis, Collectio judiciorum de novis erroribus in ecclesia apud Germ., Italos, Polonos, Paris 1724, 1726 (E. IX.) DS.

Zob. Nr. 4513.

8970. Opis wesela Stan. Denhoffa d. 30. kwietnia 1724 z Zofią Sieniawską, przez St. Jaszowskiego z dzieła: Krótka annotacya Sejmów p. Puławskiego 1740, Roz., Lwów 1830, *zob.* Nr. 9137.

8971. Karwicki J. Dunin, Dyaryusz wesela Stanisława Denhoffa, Kłosy 1881 XXXII., także: Szkice.

8972. **Potocki Teodor** († 1724). Altitudo gloriae Potoc. domus, Poznań 1724; — Primum vivens Polonia 1724; — Bogdański G., Clava trinodis crux Theodori Potocki, Vars. 1724; — Buchowski Benign., Colossus gloriae Theodori Potocki erectus, Crac. 1724; — Kolendowicz Mat. J., Magnalia honoris Theod. Potocki, Crac. 1724: — Sienkiewicz Bern., Fortuna regni sub crucibus Theodor. Potocki, Vars. 1724 (DS.).

8973. **Denhoff Stan.** († 1724). Caput gentis Dönhoffianae Stan. Denhoff palat. Crac. 1724; — Campus electoralis sub clava St. Denhoff, Vilnae 1724 (DS.).

8974. **Ottieri Fr. M.**, Istoria delle guerre avvenute in Europa 1695—1725, Giov. Sobieski, Roma 1728 DS.

8975. Bericht von Moscau oder Russland, Dantzig u. Riga 1725 DS.

8976. **Piotr I.** († 1725). Prokopowicz Theofil, Leichenrede Petri d. Grossen 1725; — Tenże, Lachrymae Roxolanae seu de obitu Petri M., Hamburg 1726; — Tenże, Russlands Thränen von Tode Petri M., Hamb. 1726; — Gespräche zwischen Petro Magno, Frankf. u. Leipzig 1726; — Prokopowski Th., Das Recht des Monarchen Petri I., Berlin 1724 (DS.) (Por. **E.** 1768: Vattel).

8977. Byczkow A. F., Pisma Pietra Wielikawo, chraniaszcza sia w Imperatorskoi Publycznoi Biblioteki, St. Petersburg 1872.

8978. Denkwürdigkeiten aus dem Leben des Kaisers Peter des Grossen und dessen Gemahlin Katharina, nebst einer kurzen Beschreibung des Zustandes von Russland u. Polen im Anfange des XVIII. J., Frankf. u. Berlin b. r. (**E.** V.).

8979. (Stälin) Anekdoty oryginalne o Piotrze W., Kraków 1789.

8980. Moskwa pod panowaniem Piotra W., według współczesnych wiadomości Jana Bogumiła Bockerodt'a i Ottona Pleyera, wyd. E. Hermana, Lipsk, Dziennik polski 1872 z d. 17. czerwca.

Zob. Nr. 4524. 8878 i 8933.

8981. **Leo J.**, Historia Prussiae, Amstel. 1726 DS.

8982. Schultz P. G., Continuirtes Gelehrtes Preussen, Thorn 1725 DS., *zob.* Nr. 9002.

8983. Grot Adolph, Wahre Nachricht von der in Curland entstand. Controvers wegen Kirchen-Seegens, Frankf. u. Leipzig 1725 DS.

8984. Gość domowy książ. mitry August Fleming ze krwi Tekli z Radziwiłłów 1725; Wiersz na chrzest Aug. Fleminga 1725; Fasces coronati in fasciis Sarmatiae in Jacobo Carolo Augusto primo genito Jacobi Henr. Flemming. Vars. 1726 (DS.).

8985. Bieliński S., Solenna introduktia cnót Andrzeja de Comitibus, Poznań 1724; — Brzozowski Kaz., Legacya Jędrzeja de Comitibus i Salvatora de Horta 1725 (DS.).

8986. August II. Redivivum septem Poloniae, septemdecim Saxoniae saeculorum amphitheatrum hospitibus Fridr. Aug. nec non Mariae Josephae 1725 DS.

8987. Centrum publicae felicitatis, Crac. 1725 DS.

8988. **Załuski And. Chr.**, Nova polonica 1726, 1727 DS.

8989. Naramowski Adam X., Elogia regibus Poloniae, archiep. et ep. (Facies pars II.), Vilnae 1726; — Tenże, Facies rerum sarmaticarum, lib. II., Vilnae 1726.

8990. Der Europäische Postillon, Curieus. Begebenheiten (Pohlen u. Russland), Augsb. 1726 DS.

8991. **Montraye A.**, Travels in several countries of ducal and royal Prussia, Russia and Poland (toż tytuł i tekst franc.) 1726, La Haye, Londres et Dublin 1732; — De la Montraye, Voyages en Europe, Asie et Afrique, vol. I.—II. 1727 (Por. **E.** 1722).

8992. Wyjątek z dzieł X. Owsińskiego, podał Jerzmanowski J., z r. 1726, w Wildta Jul., Kalendarz powsz. 1856, *zob.* Nr. 9118.

Potulicki I. J. († 1726), zob. Nr. 8795.

8993. **Siemejnaja chronika** i wospominanija ks. B. J. Kurakina (1676—1727), Atdielnoje izdanije Kijewskoj Stariny, Kijew 1889.

8994. Semiejnaja chronika i wospominanija Predysłowije prof. Ternowskiego, Rukopyś XVII.—XVIII. w., Kijewskaja Starina 1889.

8995. Lauterbach Sam. Frydr., Polnische Chronicke oder Nachricht, Frankf. u. Leipz. 1727; — Bohn Gottfr. Christ., Der wohlerfahrne Kaufmann, oder Nachricht über die Handelsplätze in Pohlen, Hamburg 1727. 1728 (DS.).

8996. Dziewatyński B. X., Wyborny królestwa honor 1727; — Immortalitas poloni lituanique nominis (dialog) 1727 (DS.).

8997. Mathesius J. B., Nachricht von Ableben König von Polen, Leipzig 1727; — Skórski Jan X., Vox doloris publici, Crac. 1727; — Kotlicki Ben., Vox doloris, Crac. 1727; — Bodenehr Moritz, Augustus Rex Poloniae redux 1727; — Poniński Antoni, Planta felicitatis publicae in senatu pede Frider. Augusti R. Pol. erecta, Vars. 1727; toż po pol.: Roślina powszechney szczęśliwości, Warsz. 1727; — Reprezentacya męki Jezusowej z powodu wyzdrowienia Aug. II., Krak. 1727; — Życie i zdrowie Aug. II. przez S. J. kapłana za przywrócenie zdrowia królowi zalecone, Toruń 1727; — Friderico Augusto Redivivum septem saeculorum 1726 (DS.).

8998. **Sieniawski J. A.** († 1726). Opis pogrzebu hetmana w. Sieniawskiego, zmarł. 1726, *zob.* Nr. 4532.

8999. Załuski And. Chr., Nova polonica ex comitiis Grodnensibus 1727, *zob.* Nr. 8988; — Tenże, Polnisches Legationsrecht, welches der päpst. und gross. Abgesandten auf Reichstage genossen haben mit Zusätzen, Leipzig 1727; — Veredarius Paciferus, Nova et vetera liberas electiones regularium Abbatum Poloniae authori operis: Nova polonica porrecta (Olivae) 1727, 1728 (DS.) *zob.* Nr. 4525 i 9016.

9000. Regii electoralisque principis Fortuna in Lechiam hospes seu Frider. Aug. in Poloniam adventus, Vars. 1726 (**E.** IX.); Załuski J. And., Analecta historica sacra usitata caeremonia ensem et pileum bene dicendi Aug. II., Vars. 1726 (DS.).

9001. Perrimezzi Jos. Maria, Polonae gentis religio adversus poloni equitis epistolam, ded. ad Augustum II, Romae 1727 DS.

9002. **Schultz J. P.**, Continuirtes Gelehrtes Preussen oder Vierteljähr. Auszug herausg. Schultz, Thorn 1725, 1726; — Tenże, Preussisches Todes Tempel worin verstorbene Personen in Preussen und Pohlen vorgestellt werden, Leipzig 1728 (DS.).

9003. **Marya Wesslówna** († 1727). Pamiętnik o Maryi Wesslównie królewiczowej Konstantowej Sobieskiej, spisany ze wspomnień rodzinnych przez S. Grzegorzewską, Warsz. 1887.

R: S. G., Niwa 1886; P. M., Przegl. pol. 1887 I.; Hordyński Zdz., Kwart. hist. 1887; Prz. powsz. 1887.

9004. **Grzegorzewska Sab.**, Marya Józefa Wesslówna, z pośmiertnych rękopisów, Wieniec, Krak. 1862 Nr. 16; — Taż, Kron. rodz. 1879, 1884; — Taż, Pamiętniki, Warsz. 1889 (Por. Bibl. war. 1856, Kwart. hist. 1890 str. 326).

9005. **(Deutschländer)**, Als Jon. Got. Deutschländer Fraustadio Polonus Abschied nahm. Breslau 1727; — Da der J. G. Deutschländer seine Reise antrat 1727; — Bey J. G. Deutschländer nach Leipzig angestell. Reise (et Carm. Joh. Cas. Friedmann, Lesna Polon.) 1727 (DS.).

9006. Gespräche zwischen dem Kön. Karl XII., Frankf. u. Leipz. 1728; — Sonderbare Nationen Gespräche, *zob.* Nr. 4536.

9007. Lengnich Gotfr., Hodierna reipublicae prutenae sub Polon. imperio facies, Gedani 1728 DS., *zob.* Nr. 9434.

9008. **Lauterbach Sam. Fr.** († 1728), Polnische Chronik, Frankf. 1727; — Tenże, Ariano Socinismus olim in Polonia, Frankf. 1725 (Inne dzieła por. Bentkowski H. L. I. 26); — Bouschke Chr., Thränen über S. Fr. Lauterbach, Schlichtingsh. 1728 (DS.).

9009. Vorstellungen des ansehnlichen Feuerwerks zu Ehren S. K. M. in Pohlen zu Charlottenburg, Berlin 1728, *zob.* Nr. 4544.

9010. Necrologium domus Saxonicae oder Lebens Geschichte Christ Eberhardinen per M. M. R(anft?), Leipzig 1728 DS.

9011. **Otwinowski Erazm** († 1728?), Pamiętniki do panowania Augusta II. napisane przez niewiadomego autora (podobno Er. Otwinowskiego), wyd. Raczyński, Poznań 1838; 2. ed. p. t. Otwinowski Erazm z Krakowskiego, Dzieje Polski pod panowaniem Augusta II. od r. 1696 do 1728, wyd. nowe Krak. 1849 (wyd. Adolf Mułkowski).

R: Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 7.

9012. Wyimek z rękopisu Erazma Otwinowskiego, Kwart. nauk. 1836 III.

9013. **Suryn Fel.**, Erazm Otwinowski, Tyg. ill. 1880 X.

R: Ateneum 1881 I.

9014. Pamiątka niektórych XX. Jezuitów, Lwów 1728; — Drews J. X., Fasti Soc. J., Brunsb. 1728, *zob. Kościół.*

9015. **Relatio** introductionis sanctorum Stanislai Kostka, Vilnae 1728, *zob.* Nr. 7759.

9016. **Rostkowski Ad. Fr.**, Clypeus cleri Poloni contra tela fori saecularis offormatus, Vars. 1728; — Poniński Antoni, Fortuna in Lechiam hospes Friederici Augusti in Poloniam adventus ab equite polono 1728, *zob.* Nr. 4542, 8999.

9017. Herburt Sz. J., Consilium de recuper. pace edidit Nicol. Ziemecki (gallice), Amsterd. 1728 DS.

9018. Niesiecki K. († 1744), Korona pol., Lwów 1728, *zob.* Nr. 335 i 9162.

Przebendowski J. J. († 1728), zob. Nr. 8877.

9019. **Silva** rerum (1671–1729), Gazeta warsz. 1854 Nr. 326.

9020. Naumański Jan, Geografia novissima albo opisanie, Warsz. 1729 DS.

9021. Die Provinz Preussen in einem Cours- und Reisehandlungsbuch von 1729, von Babucke H., Altpr. Monatschr. XI.

9022. **Kuryer polski** (wyd. J. Naumański), Warszawa od 1. grudnia 1729—1799, od r. 1729 dod.: Supplement do gazet polskich, od 1759–1760 Addytament do gazety, od 1730 Uprzywilejowane wiadomości z cudzych krajów tudzież Supplement.

9023. Szydłowski Wojc. Ant., Tryumf wieczności zapisany albo raczej miecz zwycięstwa Rpltej korony polskiej przez wielkość Augusta II. ded. Janowi Tarłowi, Warsz. 1729; Madejski Aegidius X., Gemmae heroum et heroidum Principes, Vars. 1729; Relation aus dem Parnasso Nr. 5 (polonica), Hamburg 1729 (DS.); Insignes Rixae in favorem Poloniae, Vars. 1729 (Także: Suada latina Ostrowskiego 1747).

9024. (Charitius Frid.) Spicilegium de viris eruditis Gedani praeside Mich. Christ. Hanovio, Gedani 1729; — Schlief Wal., Beiträge zu Charitii spicilegia de viris eruditis, Gedani 1729 (DS.).

Rakowski W. († 1729), zob. Nr. 8894.

9025. Buchta, Glückwunsch an Fried. A. Kön. in Polen zum Campament Juni in Form eines Carrée, Reim. 1730; — Aquilar comte, Vers par le capitaine au regiment Royal, Pologne cavalerie 1731 (DS.).

Opis obozu, Beschreibung des Lagers, zob Nr. 4556.

9026. Sapieha Jan Fryd., Annotacye histor. o ord. orła białego, tł. Ad. Chodkiewicz, Warsz. 1730; toż po łac. p. t. Annotationes historicae de origine ordinis equitum, ded. Augusto II., Coloniae 1730 (także Suada lat. Ostrowskiego 1747), *zob.* Nr. 4438 i 9205.

9027. **Salmon Thom.**, Histoire moderne ou état présent des toutes les peuples du monde, Amsterd. 1730; toż po ang.: Modern history or present state, vol. 3, London 1730 DS., *zob.* Nr. 9096 i 9118.

9028. Lalli D., Memorie del regno Caterine imperat., Venezia 1730 DS.

9029. Dzieduszycki J. S. (* 1665, † 1730), Obserwacye należne do koni i stąd polskich, napisane r. 1705, Lwów 1852.

9030. Potocki Mik. B., Sukcessya xiążąt i królów polskich, ded. Jacobo Lud. principi, Lwów 1730, 1731; — Bartolt Card., Imagines princ. Pol. (1721), 1731, 1736; — Wieczorkowski Laur., Principes regni Lechiae tribunalis majestate, Lublin 1731 (DS.).

Wiadomości uprzywilejowane z cudzych krajów, Warsz. od 1730 do 1760, zob. Nr. 9022.

9031. Klein Jak. Theod., Descriptiones tabularum marinorum, Gedani 1731; — Świetlicki Paweł, Ruhmvolles Leben der Joan. v. Sinclair über die Danzige Soldatesque 1731; — Seyler G. D., Dissertatio de numero et ordine civitatum in Prussia maj. respond. Chr. N. Tolckemit, Elbing 1731 (DS.), *zob.* Nr. 4559.

9032. Dzienniczek X. Michała Wiśniowieckiego, Przezdziecki A., Podole, Wilno 1841 I., str. 96—112, Por. Luna in senatus Lechici pol. Janussio Korybuth in Wisniowiec, Crac. 1727 DS.

9033. Piaskowski J. F., Pamiętnik od r. 1690, Lwów 1865.

9034. **Jabłonowski Jan St.** († 1731), Pamiętnik J. S. Jabłonowskiego, wojewody ruskiego, z autografu wyd. Aug. Bielowski, Bibl. Ossol., poczet nowy I., Odb., Lwów 1862.

9035. Jabłonowski J. St., Dziennik (1694 do 1695), wyd. Chomętowski Wł., Gaz. war.

1865, Odb., Warsz. 1865, *zob.* Nr. 8708; — Tenże, Dziennik, Kron. rodz. 1889—1890.

9036. (Jabłonowski Jan St.), Myśli 1714; — Tenża, Skrupuł bez skrupułu, b. m. 1730, 1741, Lwów 1730, Supraśl 1750, (Warsz.) 1776, 1779 (Bibl. pol. Turowskiego), Kraków 1858.

Zob. Nr. 4267—4269, 8614. 8815.

9037. Aeternum foedus J. Jabłonowski et J. Bethune, Lublin 1693; — Informatio in causa filiorum Stanis. Jabłonowski, Supraśl 1724 (DS.).

9038. Wołyński, Książęta Jabłonowscy w literaturze, Por. Ateneum 1881 I.

9039. Ranft M., Leben und Thaten J. Heinrich Flemming, Naumburg 1731, 1732; — Solemnis Pompa in primo aditu praefecturae Georg Flemming adornata, Lublini 1732 (DS.), *zob.* Nr. 8984.

9040. Franci S., Relationes historicae, Histor. Beschreibung der Geschichte in Deutschl., Pohlen, England, Frankf. 1732 DS., *zob.* Nr. 8347 i 8909.

9041. Naumański Jan, Historya politico-universalis przez pytania ułożona, Warsz. 1732 DS., *zob.* Nr. 9020.

9042. Kampament w Warszawie 1732, nap. Bartoszewicz J., Przegl. n. lit. 1847 III.

9043. Drews Jan, Flos regnorum seu Poloniae descriptio, Var. 1732, 1743, 1744 DS., *zob.* Nr. 9014.

9044. Reflexye nad stanem Rzeczpospolitej 1732; — Respons anonymi do pewnego przyjaciela po paszkwilu (Poznań?) 1732 (DS.).

9045. Neugebohrn Fr. Fil., Zwierciadło na wyrzeczenie trabalnych makuł, Wilno 1732, *zob.* Nr. 8953; — Radliński Jakób, Prawda chrześcijańska, to jest Traktat rabina Samuela pokazujący błędy żydowskie 1732; — Słowakowicz Jos. X., Gigantomachia in perniciem Jovis Christi a Judaeis facta, Zamość 1732 (DS.), *zob.* Nr. 9131.

9046. Humański Jan, Przestroga przeciw nierządnym osobom płci białogłowskiej, Warsz. 1732 DS.

9047. Nachricht von dem Durchzuge Salzburgischen Emigranten, Dantzig 1732 DS.

9048. Schwizen Fr. Xaw., Series Regum Poloniae (2 ed.), Graecii 1732 DS.

9049. Descrizione Breve del Governo e stato Pol., Venezia 1733 DS.

9050. **August II.** († 1733). Morawski And., Justus dolor ad cineres Aug. II., Var. 1733: — Rzewuski Wacł., Żal publiczny po śmierci Aug. II., Warsz. 1733; — Wiśniowiecki Janusz (Olszowski Ign.), Kazanie przy exekwiach Aug. II., które Samuel Ożga odprawił 1733; toż po łac.: Sermo quem habere voluit detensus advera valetudine J. Olszowski in exequiis Aug. II. 1733; — Herka Ign. Cant., Memoria saeculorum in factis Aug. II., Crac. 1734; — Sidera terrae Chełmensis post occasum Aug. II. radiantia, Lublini 1733 (E. IX.); — Ausführl. Beschreibung der Leichen-Procession Augusti Königs in P., Breslau 1733; — Abkündigung d. gedächtniss. Predigt auf König. Maj. v. Pohlen 1733; — Lengnich God., Augusti II. regis indulgentissimi memoriam celebrari iussit, Ged. 1733, *zob.* Nr. 9434; — Gottsched Joh. Chr., Ein wahrer Held und Regent nach dem Muster Fried. Aug.. Dantzig 1733; — Nigra penna aquilae 1733; — Friderici Aug. betrübte Todesfall nebst Beschreibung in Warschau des Parade-Bettes 1733; — Schultz Georg. Pet., Aeternam memoriam Aug. II. in numis commendar., Thorunii 1733; — Wackerbart J. A. u. Baudis W. H., Gemüths-Erklärung Augusti II. und Antwort Puniński 1733; — Das durch d. schmerzensvollen tödl. Hintritt des Allerdurch. Friedrich Aug. Kön. in Polen 1733; — Intimation wegen Hintritt Aug. II., Danzig 1733; — Weine Sachsen denn die Ceder ist gefallen von Frid. Aug. gehalten 1733; — Kobielski Franc. X., Mowa na pogrzebie monarchów Aug. II., Jana III., Maryi Kazim. i Infanta wnuka. miana w Krakowie 15. Jan. 1734; — Tenże, Panegyricus Augusto II. Regi Polon. Optimo Max. dictus 1734 (DS.); — Piccolomini A. Syl., Oratio in laudem Augusti II. 1733, Suada lat. Ostrowskiego 1747; — Tenże, Oratio in obsequiis Aug. II., tamże; — Buchowski A. S., Panegyris Aug. II., tamże; — Planta felicitatis publicae Fr. Augusto II., tamże.

9051. Hanacius Chr., Die von Caroli Magni Geblüte Linie Friderici Aug. II., Wittenb. 1733; Allgemein. Gebet nach I. K. Maj. in Polen, Dresden 1733; Ein christl. Gebet nach tödtl. Abgang Aug. II., Danzig 1733; Assemauni Jos. Sim., In funere Friderici II. oratio, Romae 1733; Albani Ann., Ragguaglio delle essequie nella Basilica di Frederico Augusto, Roma 1733; Koenig Joh., Trauer-Gedicht über Absterben Fried. Augusts, Dresden 1733; Trauerlied auf d. Tods-Fall Friderici Augusti, Freyberg 1733 (DS.).

9052. Gespräche im Reiche d. Todten zwischen Könige v. Pohlen Fr. Aug. u. Kön. v. Sardinien 1733 DS. (Por. E. 1725—41: Entrevue, Gespräche), *zob.* Nr. 8721.

9053. Buddaeus Jan Chr. Gotfr., Das glorwürdigste Leben Fried. Aug., Budissin 1733, 1734; toż po hol.: Het leven Frederik Aug. Koning van Polen, Amsterd. 1733; — Tenże, Vorleufiger Bericht der Geschichte Fried. Aug. I., Görlitz 1735; — Czenski P. S., Chronographa gloriae Reg. Pol. Frid. Aug. Tarnovicii aptata 1734; — Legnaudern, Leben u. Thaten Frid. Wilh., Cöln 1735 (DS.).

9054. **Mittag Joh Gottfr.**, Leben u. Thaten Friedrich August II., Leipzig 1734, 1737 DS.

9055. **Fassmann Dan.**, Das Leben und Thaten Frid. Aug., Hamburg und Frankf. 1733, Frankf. u. Leizp. 1734 DS., *zob.* Nr. 9228.

9056. **Parthenay (de) Desroches Jean Chr.** († 1766), Histoire de Pologne sous Aug. II., t. I.—IV., La Haye 1733, 1734, Londres 1839; toż po ang.: Parthenay X., The history of Poland under Aug. II. which Princes Conti and Sobieski translat. by John Stacie, London 1734 DS., toż po niem., przeł. Klose, Mitau 1772.

9057. Parthenay Jan Chr., Dzieje panowania Fryd. Aug. II., króla pol., w r. 1734 napisane, przeł. Tadeusz H(erburt), Warsz. 1854.

9058. Memoiren August des Starken, nach dem Französischen, Berlin b. w. r. (około 1870) (Por. **E.** 1797: Conradi), *zob. Oprac.*

9059. Langallery, Memoires ou se trouvent des anecdotes, qui concernent Mad. Maintenon, August I. (sic) roi de Pol., La Haye 1743; Poellnitz Charles Louis, La Saxe galante, Amsterd. 1734, 1735, 1737, 1738. 1755, toż po ang. p. t. La Saxe galante or the amorous of Fred. Aug. II., London 1734 (po niem. 1784); Tenże, Etat abrégé de la Cour de Saxe 1734 (DS.); Beaumont Elie, Listy margr. de Kozel, z fr., t. I.–II., Warsz. 1773; Wspomnienia hist. z czasów Augusta II., Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

9060. **Massuet Pierre X.**, Histoire des Rois de Pologne, t. I.—V., Amsterd. 1733, 1734 DS.

9061. Massuet P., Histoire de la dernière guerre et des negotiations, Amsterd. 1736, 1737; — Tenże, Histoire de la guerre présente en Ital., en Pologne, Amsterd. 1735, 1736; toż po włosku p. t. Storia della guerre incomitiata 1733, Amsterd. (Lucca) 1736 (DS.).

9062 Merkwürdiges Leben aller Könige in Polen von Anfang bis auf Aug. III.; Frankf. 1731.

9063. Historie der polnischen Wahl-Tage von Sigismund an bis auf jetzige Wahl 1733; Relation abrégée de ce qui s'est passé dans les élections des rois de Pologne depuis Sigis. Aug., La Haye 1733 (DS.).

Kożuchowski St. X. († 1733), zob. Nr. 1084.

9064. **Desfontaines**, Histoire des rèvolutions de Pologne par Georgeon et Poullin, t. I.—II., Amsterd. 1735, (2. ed.) 1750, 1754, toż po ang. p. t. The history of revol. of Pol. to the Aug. II., London 1736; po włosku p. t. Storia delle revoluzioni della Polonia sino St. Leszczyński, Venezia 1737 (DS.).

Schultz G. P., Historia interregni, zob. Nr. 4577.

9065. **Kuryer** cudzoziemski (red. Naumański), Warsz. 1733–1735; — Fama polska publiczne stany informujaca (Wieruszewski Kaz. X.), Wilno 1733; — Polnische Fama d. Zustand. in Pohlen, War. 1733; — Neues der Welt aus den Zeitungen, Zugleich Nachricht von preuss. und poln. neuen Schriften, Thorn 1733; — Zeitungslust oder Anmerkungen über die Zeitungen, welche in Thorn herausgekommen 1733; — Unvorgreifl. Gedanken v. d. Polnischen Interregno wie auch poln. Königs-Wahl, Cölln 1733; — Das mit Cron und Scepter beschäftigte Pohlen oder Nachricht, cz. I.—II., Breslau 1733; — Historische Betrachtungen, Leipzig 1733 (DS.), *zob.* Nr. 4577.

9066. Konarski Stan. X., Rozmowa pewnego ziemianina ze swoim sąsiadem o teraźn. okolicznościach (de origine zerwanych sejmów, o prawach), b. w. m. (2 ed.) 1733, *zob* Nr. 4577; — Tenże, Wolność Polska rozmową Polaka z Francuzem roztrząśniona, b. w. m. dr. i r. 1733; — Lipski Jan Alex. X. biskup, Rozmowa pewnego ziemianina ze sąsiadem 1733; — Konstytucye koronne y sentymenta o elekcyi królów, rationes obrania Piasta (poseł Piasta na elekcyą od Fr. Lewalta Powalskiego) 1733; — Nogawski Józef Wilh. X., Wolny głos na walną radę warsz. względem obierania regnanta, Krak. 1733; — Rostkowski Andr. X., O obieraniu króla pol. ze szlachty rozmowa War. 1733; — Deliberacya teraźniejsza kto z Polaków królem? 1733; — Głos wolny szlachcica jednego dobrze ojczyznie życzącego 1733; — Motiva do wolnej elekcyi 1733; — Przestroga braterska w zamieszaniu stanom rzeczyposp. od szlachcica pol. podana 1733; — Reflexye przyjaciela do przyjaciela nad Przestrogą braterską 1773; toż po łac.: Reflexiones amici ad amicum 1733; — Reskrypt od szlachcica na przestrogę niebraterską 1733; — Życzliwy brat a zaś sługa przy na reskrypt replice w odpowiedzi 1733; — Respons anonymum do pewnego przyjaciela w Gdańsku będącego 1733; — Respons od prywatnie rezydującego w Gdańsku na list korespondenta z Warszawy 1734; — Brat życzliwy a uniżony sługa. albo reskrypt na reskrypt 1734; — List ziemianina rozważający Respons anonyma do pewnego przyjaciela w Gdańsku (Poniatowskiego Stan. ?) 1733; — List drugi ziemianina 1733; — Litterae responsoriae nobilis Poloni ad Illustrissimum amicum 1733 (**E.** IX.); — Reflexye pewnego konfidenta w wojsku koronnem do uwagi z Krakowa podane 1734; — Kopia listu od konfidenta do konfidenta 1733; — List z paszkwilu sub titulo: Remonstracya fundamentalna z koncypowanego wyjęty 1733; — Wolne zdanie wolnego szlachcica, na które ten chyba gniewać się będzie, kto się gniewa na wolność 1733; — Prawdziwie szczere zdania patryoty, mającego interes dobra pospolitego, czyniącego reflexye nad wolną elekcyą 1733; — Animadversio circa imminentem utinam concordem neo eligendi Regis Pol. 1733; — Autonomastica explicatio quarundam rerum, Posn. 1733; — Exposé sincère des élections 1733, *zob.* Nr. 9076; — Qualis Rex Poloniae praesenti interregno a statibus eligendus 1733 (**E.** IX.);

— Lettre d'un Hollandois à un ami Prussien 1733; — Seconde lettre du même 1733; — Contra spiritus germanici scripta anonyma polonus sub tempus interregni 1733; — Responsum ad famosos libellum i Laqueus libertati Pol. (ok. 1733) (**E.** IX.); — Zebranie racyi i reflexyi jako Stanisława obrać za króla 1733 (DS.), *zob.* Nr. 4577—4578.

9067. Apologia honoris Primatis Reg. Pol. per literas ad Visirum 1733: Apologia malitiose vexati honoris Primatis Regni per literas Princ. Eugenii 1733 (DS.).

9068. **Leszczyński St. król** († 1766). Głos wolny wolność zabezpieczający, 1. ed. 1733 DS., 1753 1790, Toż (Bibl. pol., wyd. K. Turowskiego, zesz. 148—149), Krak. 1858 (toż po franc.: Voix libre, traduit par Solignac, Paris 1745, 1749, 1764; po ang., Lond. 1750), *zob.* Nr. 9190.

9069. Leszczyński St, Oeuvres du philosophe bienfaisant, à Leipsic 1764, 1765, 1790 (wiele wydań) (Por. **E.** 1747: Konarski; 1760, 1764, 1765: Leszczyński).

9070. Rys życia i wybor pism S. Leszczyńskiego króla Polskiego, War. 1828.

9071. Opuscules inédites du roi Stanislas, Lacroix L., Nancy 1866.

9072. Zdania polityczne St. Leszczyńskiego, Dekada polska 1821 Nr. 4; Myśli Stan. Leszczyńskiego króla, Rozm., Lwów 1831; Ocalony rękopis (o Stan. Leszczyńskim), Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; Leszczyński St, Erbärmliche Klage 1719 DS.

9073. Lallement Louis, Restitution au roi Stanislas d'un ouvrage anonyme, Nancy 1881.

9074. Filozof chrześciański, Warsz. 1830; toż po niem. p. t. Leben des wohlthätigen Philosophen, Leipzig 1767; — M. P., Cześć pamiątce Stanisława Leszczyńskiego, Dz. war. 1827 VIII., *zob.* Nr. 9070, 9377.

9075. **Rembowski Al.**, Stanisław Leszczyński jako statysta, Niwa 1878, Odb., Warsz. 1878.

Zob. Nr. 8830, 8889, 9190, 9345 i Opracowania.

9076. **Exposé** sincère des élections à la couronne de Pologne faites en faveur du St. Leszczyński et Fred. Aug., La Haye, Rouen 1733; toż po niem.: Aufrichtige Erzählung 1734; po szwedzku: Berättelse om Wahlen, Stockholm 1733; po włosku: Relazione sincera 1733; — Fausseté de l'exposé des élections de St. Leszczińsky et August III. et un paralelle de ces élections 1734; toż po łac.: Falsitas narrationis de elect. St. Leszczyński cum refut. ad paralellam 1733; — Réponce à l'écrit: Paralelle de l'élection Riposta allo scritto et Declaratio nullitatis elect. Stanislai (2 wyd.) 1733; — Réplique à la réponse au paralelle de deux élections de Pologne (po franc. i włos.) 1733; — Sendschreiben eines Polnischen vom Adel an vertr. Freunde von König Poln. Wahl (2 ed.) 1733; — The true and cogent reasons the pretendent election of Stanislaus, London 1734 (DS.).

9077. Parangone della republ. di Pollonia la quale ha eletto Stan. I. 1733; Omen in nomine auspicatis sensibus Stanislai I. anagrammate expositum 1733; Unvergreifl. Gedanken von der polnisch. Wahl, ob der Kaiser der Wahl Stanislai widersetzen könne von J. G. F. R. C. M. 1734; Das wahre Glück und Unglückspiegel des Kön. Stanislai, welcher eigenständig verhasset 1734; Gespräche zwischen Leszczyński und dem Tode, Leipzig 1734; Pisanie pewnego w swojej imaginacyi króla Stanisława do jednego z przyjaciół, Lipsk 1734, toż po niem.: Schreiben des in seiner Einbildung Königs Stanislai in deutsch. und franz Sprache 1734; List pewnego posła do przyjaciela swego, Respons przyjaciela (po obraniu król. Stan.) 1734 (DS.); Wiersz do elekcyi Leszczyńskiego p. t. Cassandra i t. d., Pam. Sand. I.

9078. Sulistrowski Józef, Wyjście Stanisława I. z Gdańska do Kwidzyna, wierszem (Królewiec) 1734; — Dzień dobry, Dzień 21. Oct. w urodzeniu Stanisława I., Gdańsk 1733; — Die innigste Freude der Stadt Dantzig über Stan. I., Dantzig 1733; — Mala Gedanensium amarulenta duicioribus lenita solatiis 1733 (DS.).

9079. Collection des relations des voyages de Stanislas Leszczyński de Danzig à Marienveder, Paris 1833; toż po pol.: Opis podróży z Gdańska do Kwidzyna króla Stanisława w r. 1734, Warsz. 1824, *zob.* Nr. 4607, 9100 (Por. **E.** 1759: Leszczyński).

9080. **Ranft Mich.**, Merkwürdiges Leben des Königs Stanislai, Frankf. u. Leipz. 1735, 1736 DS., 1767, 1804, *zob.* Nr. 9039, 9200, 9348.

9081. **Seyler Georg Dan.**, Leben Stan. I. u. Leben des M. Radziejowski, Magdeburg, Leipzig, Stockholm 1737, 1741; toż po franc. p. t. Histoire de Stanislas I., London 1741.

9082. Seyler Jerzy Dan., Historya życia Stanisława I., b. w. m. 1744 (Lelewel podaje r. 1747), *zob.* Nr. 9031, 9103, 9302.

9083. Seyler Georg Dan., Historische Nachricht von wahrsagenden Münzen nebst Joh Jac. Brackenhausen Nachricht von Bilder Säulen, Dantzig 1733 DS.

9084. Le Long, Het aanmerkenswardige leven en bedrijf van St. Leszinsky, vol. I.—II., Amsterd. 1738 DS.

9085. Castillon Ph., Histoire de Stan. I. 1741 DS.

9086. Chevrières, Histoire de Stanislas I., Londres 1741; toż po ang. p. t. The history of Stanislas I., London 1741; toż po pol. p.t. Chevrières, Historya życia najj. Stanisł. I. z franc. i niem. zebrana 1744 (toż po niem., Nürnberg 1757) (DS.).

9087. **Solignac Piotr Józef** († 1773), Histoire de Pologne, Paris 1740 (?), 1747, 1750, Amst. 1751 (po pol., Wilno 1763; po niem., Halle 1763—65; po ros., Petersb. 1766); — Tenże, Abrégé 1762.

9088. Solignac, Lettres sur l'histoire du Roi de Pologne 1741 DS., *zob.* Nr. 9068, 9345.

Zob. Nr. 4381, 4652. Por. **E.** *177 : Ferlet.*

9089. **Leszczyńska M.** (* 1703, † 1768). Morale des jeunes princes, ou pensées de Marie Lecksinska reine de France, Paris 1828; — Proyart, Vie de la Reine M. Lecksinska, Bruxelles 1794; — Ze wspomnień o dobrej królowej, Kron. rodz. 1886, *zob.* Nr. 1519 i 9346.

9090. Juniewicz J. X., Gloire de la France, Sława korony francuskiej awantaż polskiej w osobach Ludwika XIV., Ludw. X., Maryi z Leszczyńskich i syna Delfina, ded. Markwisowi de Monty 1733; Głos wolny na wolną Radę warszawską względem obierania regenta ukoronowaną królowę Maryą, Kraków 1733 (DS.).

9091. Lengnich God., Lobrede auf Kön. August den Andern gehalten, Leipzig 1733; In Danzig nachgedruckt 1733; — Tenże, Programma quo ad orationem invitat, Ged. 1733; — Tenże, Programma quo nuptias nunciat, Gedani 1733, *zob.* Nr. 9434; — Innschrift auf die neue Wahl eines Königes v. Pohlen, Drezden 1743: — Vrai portrait d'August III. presenté à l'adoration publique, 3. aout 1735; — Serenissimo ac Potentissimo Aug. III. applaudit Soc. Jesu Polona 1733 (DS.).

9092. Von der Wahl Aug. III. und Nichtigkeit der Wahl Stan. Leszczyński, Dresden 1734; Echo adulantis 1734; De Baudis Henrici fama vocalis seu elogium ministri et plenipotentiarii Augusti III. Regis 1733; Entrevue zwischen einem Polen und Sachsen, Breslau 1733; Juncker G. F. W., Ode an den Herrn Aug. III, St. Petersb. 1735 (DS.).

9093. Respons na list partyzantowi pseudoelekcyi Aug. III. 1734; — Hemständisch. Neben-Stunden IV. Stück, Dass man in Pohlen nicht ohne Ursache bey Königs-Wahlen von königl. Hause abgegangen, Amsterd. 1735; — Reflexion eines gewissen Edelmanns über die Gewalt. Coronation des Churfürsten 1734; — Reflexye niektóre gwałtowną Elektora saskiego koronacyą określające ex sensu pewnego szlachcica 1734 (DS.).

9094. **Gazety** polskie (red. Cichocki) 1734 do 1736 DS.

9095. Lengnich G., De Polonorum confederationibus, Gedani 1735, *zob.* Nr. 9435; — Kettner Cant. Er., De Polonorum confoederationibus, ded. Andr. Załuski, Ged. 1735; — Recueil de trois pièces anecdotes concernant l'état présent de la Pologne (Poniatowski et Ossoliński) 1735 (DS.).

9096. Salmon Tom., Lo Statto presente di paesi del mondo, v. VII., Turchia, Pologna e Cosaccki Zaporoski, tradotto per Albrizzi, Venezia 1734—1739, *zob.* Nr. 9027, 9118; — Salmon Tom., Staat. Tegewoordige Staat van Polen en Lithauwen uit het Engl. vermeerd door M. van Goch., Amsterd. 1734 (DS.).

9097. Reinhard M. H., De Polonia 1735; — Staats Geographie von den Königr. Preussen und einige poln. Lehnstücke, t. I.—II. 1735 (DS.).

9098. **Wackerbarth** († 1734). Koenig Joh. Mr., Denck und Ehren Wahl weylands Gr. Wackerbart poln. und. Sächs. General, Dresden 1734; — Wackerbart J. A. u. W. H. Baudis, Animorum expositio, qua congratulati sunt Augusti III. ministri 1733 (DS.).

9099. Polnisches Sack-Spiegel oder Vorbildung des ehemal. und derm. Zustandes der Polen, Frankf. u. Leipz. 1734; — Fortsetzung des gedoppelten polnischen Sachsspiegels, Frankf. u. Leipz. 1734; — Curieses Gespräch derer Königreiche in Europa über die poln. Conjunkturen v. Krieg 1734 (DS.).

9100. **Boencourt**, A narrative of the Frensh expedition to Danzig in 1734, Edinsbourgh 1831; — Tenże; Voyage des troupes françaises en Pologne par M. l. chevalier de Cussigne d'infanterie au regiment de Blaisois, tamże 1830—1831; — Warmund Friedlieb, Journal was vor, in u. nach Belagerung Dantzig vorgegangen 1735; — Kickelbusch Jan D., Historische u. apol. Anmerkungen über Rath der Stadt Danzig, Declarationsschriften, Stockholm 1737; — Kurzer Auszug Polnischer Kriegs-Gesch. von russisch preussischen Belagerung Danzig, Cölln 1738; — Elbingsche Geschichte, welche zu Dantziger Belagerung..., Cöln 1738; — Polnische und Preussische alt und neue Kriegsgeschichte Auszug nebst Belag. Danzig, Danzig 1737; — Acurate Nachricht von der Belagerung u. Bombard. de Danzig, Cöln 1737, *zob.* Nr. 4609 i 9079.

9101. **Hempel**, Leben, Thaten und Fall d. Münich 1742; — Tenże, Leben des Grafen Biron, Bremen 1742 (DS.) (Por. Winkelmann Nr. 8804—8817).

9102. Gregander, Leben u. Thaten des Kön. Poln. und Sächs. General Kyau, t. I.—III. (1751—1768), Cölln 1751; — Kyau u. von Gundling, Die Elisaischen Felder und was sich zugetragen. als der kön. Poln. Gen. Kyau mit Gundling angetroffen 1735 (DS.).

9103. Das in Norden angez. Kriegsfeuer, War. 1735; — Curieuse Gespräche zwischen Dantzig und Thorn über die itzigen Conjuncturen so Dantzig betreffen 1734; — Defension der Crone Polens 1734; — Czapski Piotr, Wiadoma impreza manifestem ogłoszona, Gdańsk 1734; — Dantiscanus Joan., Prophezeihung von der Stadt Dantzig, Bresl. 1734; — Accurate Nachricht von der Belagerung der Stadt Danzig, Cöln 1735; — Die entlarvete Partheylichkeit der so genannten Unpart. Nachricht von Belagerung d. Dantzig, Frankf. a. Mayn 1735; — Kriegsgeschpräche zwischen e. Franzosen u. Deutschen von d. Kriegen auch von den Unruhen in Pohlen 1734; — Neues der Welt aus d. Zeitungen, Thorn 1734; — Continuatio des histor. Entwurfes von d. Kriege, Frankf. a. M. 1735; — Krieges-Feuer Danzig, Warsch. 1735; — Sachs Hans, Etwas Altes und Neues aus

Pohlen und Danzig auf der Leipziger Neujahrmesse 1735; — Seyler Georg D. Dan. i Schultz Georg, Accurate Nachricht 1735, *zob.* Nr. 4577 i 9081; — Unselt Joh. D., Die Gründe welche St. Dantzig bewegen Danck-Opfer nach überstand. Belagerung zu bringen, Dantzig 1735; — Denkmahl d. Stadt Dantzig 1735 (DS.); — Bartoszewicz J., Stary poemat o Gdańsku, Przegl. nauk. lit. 1847.

9104. Schuer Jan Lodewyk, Beknopte Beschrywing van Dantzig, Amsterd. 1735; — Die Stadt Danzig mit Gegenden, Berlin 1734 (DS.); — Schück Robert, Dantzig nach einer Schilderung vom Jahre 1733, Altpr. Monatschrift XIII.

9105. Engelke Jac., Das auf Götter-Assemble ausgesprochen Urtheil über Kauf und Handels Gesellen in Danzig bey Ihrer Parade in der Belagerung, Danzig 1734; Verpoorten A. M., Primitiae Gedanenses, Gedani 1736; Willenberg S. F., De retorsione juris ad Magistratum Gedanense Commentatio, Gedani 1736 (DS.).

Zob. Nr. 4604, 4606.

9106. **Journal** literaire de Pologne, La Haye (1735—1770).

9107. Pilat R., Początek publicystyki literackiej, Przew. uauk. lit. 1882.

9108. Forster Joan., Car. Augusto III. trifariam felici Magno ad Mariam Josepham age tem 1735; Complimens à l'arrivée de la Reine, Paris 1735; Alle Glorie di Maria Gioseffa, Crac. 1734; Das illuminirte Dresden bey Ankunft Gemahlin des Kön. v. Pohlen, Dresden 1736 (DS.).

9109. Nettelbladt Chr., Anecdota Curlandiae, Greifswald u. Leipzig 1736 DS.

9110. Cassandra europejska przez biedę całoroczną odprawować się mająca, Pam. Sand. 1829 I., *zob.* Nr. 9077.

9111. Villegas y Pinutelli M., Historia di Moscovia 1736; — Russland unter Kays. Anna, Danzig 1736 (DS.).

9112. Müllendorf Joh. Erd, Vergnügte Gedanken der Kayserin Anna praesentiret, Warsch. 1735; Sartorius J. A., An d. Crönungsfeste Anna Joannowna, Danzig 1735; Apollo in templo della Anna Ivanovna, Vars. 1736 (DS.).

9113. Sellius Adam, Schediasma litterarium de scriptoribus qui historiam Rossiae illustrarunt, Rewal 1736 DS.

9114. Mémoires pour servir à l'histoire de nos jours t. I. Pièces pour et contre la detention du Marq. Monti par les Russiens, Amst. 1735 DS.

9115. Tłuczkiewicz Jan, Relacya chronologiczna o Sułtanach i expedyc. morskich, Warsz. 1735 DS.

9116. Orłowski M., Ludovicus Landgravius Hessiae descriptus a S. J., Leopoli 1735 DS.

9117. **Aubery du Maurier**, Mémoires de Hambourg, de Suède, de Pologne, Blois 1735, Amst. 1736, La Haye 1737; — Brasey Jan Mik. de Lyon, Mémoires politiques amusants et satiriques, Amsterd. 1735 (DS.).

9118. **Gazety** cudzoziemskie 1736; — Nowiny z Petersburga 29. Sept. 1736; — Salmon Thom., Heutige Historie oder gegenw. Staat von allen Völkern, Altona 1736 (DS.), *zob.* Nr. 9096.

9119. Polnische Reichs-Verfassung, Dresden 1736; — Rej Wład., Domina palatii de statu et juribus regni, Liberopoli 1736 (DS.).

9120. Toucement, Deutsch Fr. Friederic Aug. mit Frau Gemahlin Reiss aus Polen, Dresd. 1736; Schöttgen Chr., Historische Nachricht von Illumination bei J. K. M. in Pohlen Ankunft, Dresd. u. Leipz. 1736; Schweinichen J. Ludw., Amusement innocent à leur M. le roy et la reine de Pologne, Dresde 1737 (DS.).

9121. Series abbatum Coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis ord. Cisterciensis 1253—1737, wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. IV.

9122. **Jungschultz**, Leben des Card. Radziejowski, *zob.* Nr. 8859.

9123. Supplement do gazet polskich 1737 *zob.* Nr. 9094.

9124. Leven Vervonderens en aanmerkingswaardig van Jean Jaques de Berville ann Wonden ozo in Moscovien, Polen, Leide 1737 DS.

9125. Camuset Jac. Emil, Traité des fièvres malignes à Varsovie, Dresde 1738; Schreiber J. Fr., Regiomontanus, observationes de pestillentia, quae a 1738—1739 in Ucraina grassata est, Petropoli 1740—1 50 (DS.).

9126. Beschreibung der Wasserfluth in Posen 1737 DS.

9127. **Merkuryusz** historyczny i polityczny, Warsz. 1736—38; — Kalendarz polityczny, Poznań 1738, 1739 DS.

9128. (August III.) Navis reipublicae Polonae in amplissimo orbis Oceano detenta 1738; — Spes Poloniae seren. Augusti III. meritorum Joh. Al. Lipski, Crac. 1738 (DS.).

9129. Sokolnicki, Dyaryusz (Amelii Neapolit. królowej a królewny naszej wesele, wierszem), Kalisz 1738; — Poniński Ant., Epithalamium Mariae Amaliae 1738 (Por. E. 1738: Gaudiello D., Marya Amalia) (DS.).

9131. Borzymowski Jan Gabr., De futura judaeorum conversione, Frankf. 1738; — Neugebohrn Fr. Fil., Źwierciadło na ujrzenie trabalnych maku, *zob.* Nr. 9045 (DS.).

9132. Lippert P. D., Principes regii pol. et electorales Saxoniae, Dresdae 1739 DS.

9133. **La Chapelle Saint Amand**, Mémoires de Pologne depuis la mort August II., London, Amst., Paris 1739 DS.

9134. Milon de Lavalle, Mémoires (?) de la Comtesse Lińska, histoire polonaise ded. à la Reine de Pologne, duchesse de Lorraine t. I.—II., Paris 1739 DS.

9135. **Braun Daw.**, De scriptoribus Poloniae, Catalogus bibl. Bramian., Gdańsk 1739 DS. (Por. Acta literaria 1756).

Rubinkowski (Janina) († 1739), zob. Nr. 8724.

9136. Wolski T. St., Potentissimo Friderico Aug. III. orationes panegyricales et litteraq sacratas vult, s. a. et l., 1740 DS.

9137. **Pułaski Sz. Franc.**, Krótka annotacya sejmów warszawskich także elekcyi, ded. Ad. Czartoryskiemu, Lublin 1740 DS.; — Wyjątki z roczników Puławskiego, Pam. lwowski 1817.

9138. **Jabłoński Dan. Ern.** († 1741), Historia consensus sandomiriensis, Berlin 1738; — Tenże, Epistola apologetica, qua historia consensus Sandom. tuetur, Berlin 1731 (DS.) (Por. E. 1756).

9139. Neumeister Erdm., Poloni Lutherani stricturae fideles ad historiam Jablońskianam consensus Sendomiriensis 1730; Relacya pogrzebu Kaz. Jabłońskiego i Jana Jabłońskiego w kościele Połockim odprawionego (Połock) 1735 (DS.).

9140. **Puzyna Stefan** († 1740), Opisanie świata, Lublin 1730 DS.

9141. Łubieński Wł. X.; Świat we wszystkich częściach w Europie, Azyi, Afryce i Ameryce okryślony, ded. Augusto III., Wrocław 1740, *zob.* Nr. 9312.

9142. **Opitz Gottf.** aus Grosspolen, Merkwürdige Nachrichten von seinem Leben und 20 Jahr Gefangenschaft in den Russischen Dienstbarkeiten, Breslau 1740, 1748, Leipzig 1751, 1761, 1769 (po holend. 1753) DS.

9143. Bruckmann F. Ern., Epistola sistens montes Carpatios in Hungaria, Wolfenbüttel 1740 DS.

9144. Moreus Mich. Jos., Carmina, ded. Frid Christiano regio Polon. Principi, Romae 1740; Grabowski J., Panegyricus Friderici felic. redeunti, Regiom. 1742 (DS.).

9145. Series kardynałów, senatorów, ministrów, urzędników, Poznań 1740 DS.

9146. Bystrzonowski Woj., Kompendium historyczne zakonu S. J., Kalisz 1740 DS.

9147. Mélange de pièces fugitives, Varsovie riducule, Londres 1740; — Varsovie vengée et son apologie 1742 (DS.).

9148. **Kalendarz** historyczno-polityczny, zawierający rewolucye roczne monarch., króla, senat., ministr., Lublin 1741; — Calendarium politicum, Posnaniae 1741; — Poszakowski J. X., Kalendarz rzymski i historyczny, Wilno 1741; — Calender König. Poln.-Sächsischer auf das Jahr, Leipzig (wszystkie od r. 1741), *zob.* Nr. 9154.

9149. Rodkiewicz Mich., Prawda staropolska in cineribus Najj. Panu wynaleziona 1741; — Poniński Ant., Sarmatides seu satyra equitis poloni Joan. Frid. Sapieha a J. M. 1741; — Rudnicki Dom. X., Lament prowincyi polskich nad umarłą ojczyzną matką 1741 (DS.), *zob.* Nr. 4675.

9150. Scopuli X. W., Wojna duchowna, Wilno 1711 DS.

9151. List pewnego statysty zawierający przyczyny dla których ledwie który z żydów nawracan, Warsz. 1741; Lewek J. K., List statysty 1711 (DS.).

9152. De la Charité envers les pauvres enfants trouvés, Vars. 1742 DS.

Zob. Nr 4691.

9153. **Ożarowski Jerzy** († 1741), Relacye exekwialnej apparencyi J. Ożarowskiego 1741; — Lubomirski Bened. Ant., Mowa na pogrz. Jerz. Ożarowskiego, Warsz. 1741 (DS.).

9154. Kalendarz polski i ruski, Łuczyński Fr. Kant. (senat, kasztelanowie), Krak. od r. 1742 (Por. E. 1743: Kaczorowski, Sałtszewicz W. J., Przypkowski Jan Józ., Temporowski), *zob.* Nr. 9148.

9155. Gomoleński Dan. (Gomolski), Das. polnische Wartenberg dessen Erbauung u. fünfmalige Abbrennung 1742, 1743 DS.

9156. Szu Koenigkin Josepha Tagtszu gratulir wagt Deusch Francos, Dresden 1742 DS.

9157. Radzewski Franc., Kwestye polityczne obojętne statum Rzeczypospolitej w niej zwyczaje elekcyi sejmów przez Fr. Poklateckiego, ded. Aug. Działyńskiemu (2 ed.), Poznań 1743; — Sapieha Jan Fryd. X. (Relatyński Diophanes Kilian), Obserwacye dowodzące, iż przy wolnych królów pol. elekcyach rzeczpospolita miała wzgląd krwi królewskiej 1743 (DS.), *zob.* Nr. 9205.

9158. **Sobieski Jakób** († 1743), Ultimus cinis Sobiesciarum in Jacobo, Warsz. 1743; — Seren. Jac. Lud. Sobieski, Poloniae princeps in divorum patria collocatus, Leopoli 1743; — Kochnowski Math. Jan, Regia tumba Jacobo Lud. Sobieski erecta, Zamość 1748; — Relacya funeris Seren. Jacobi, Pozn. 1746 (E. IX.) (DS.).

9159. Uroczystość żółkiewska (z r. 1743), Dzien. lit. 1862.

Schultz Jerzy Piotr († 1743), zob. Nr. 4577 i 9002.

9160. Fuchs Kar. Dan., Discours de la felicité de Pologne sous les Augustes, Elbing. 1744 DS.

9161. Poniński Ant., Dar bogów w narodach oczekiwánie Fryd. Aug. i Maryi Józefy, nowonarodzony potomek na wiersz polski oznajmiony, Wilno 1744; Plausus regnorum principibus 1745; Vortrefflichkeiten des Frid. Aug. 1745; Illicz Reginald, Maiestas et pietas Austriaca Josephae pol. Reginae, Vilnae 1745; Pasquini G. C. Diana vendicata, Vars 1746 (Por. E. 1714; Pallavicini Stef.).

9162. **Niesiecki Kasper X** († 1744), Korona polska przy złotej wolności i t. d., Herby i familie rycerskie, Lwów 1728—1743, t. 4; 2. ed. p. t. Herbarz polski, wyd. z dod. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839 t. X., *zob.* Nr. 335.

9163. Poniatowski Stan., List ziemianina do pewnego przyjaciela z inszego województwa 1744 DS., *zob.* Nr. 9066.

9164. Pojedynek Tarły Adama z Kazimierzem Poniatowskim (w r. 1744), Bibl. warsz. 1864 I.; — Pani Starościna rawska z albumu Pani *** (ustęp z pam. XVIII. w.), nap. Kantecki Kl., Album dla Zagrzebia, Lwów 1881, *zob. Opracowania.*

9165. Schwartz Albr. G., Kurze Einleitung zur Geographie der Nord-Teutchlandes slavischer Nation 1745 DS.

9166. Kalendarz (z Addytamentami o Generałach i o Starostach), Pozn. 1745 DS.

9167. **Chmielowski Ben. X.**, Nowe Ateny albo akademia wszelkiey scyencyi, cz. I., Lwów 1745. cz. II. 1746 t. 2; 2. ed. 1753 do 1756 DS.

9168. Chmielowski B., Zbiór krótki herbów, Warsz. 1763, *zob.* Nr. 338.

9169. Choyseul du Plessy, Pondus ratiocinationum de potestate ecclesiastica, Calissi 1746; — Wolthir Henr., Pondus ratiocinationum in epistola Gilb. de Choiseul du Plessy-Praslein, de potest. ecclesiast., Calisii 1746; — Meditatio statistica nad godnością Kardynalską (J. Lipskiemu ofiarowaną) 1746; — Refleksye na skrypt intitulowany: Meditatia 1746 (DS.).

9170. Hentzel Chr. B., Als August welchen sich Pohlen erkohren sein Geburtsfest erlebt, Warsch. 1746 (Fryd. Chrystyan, królewicz. pol. E. 1746: Fleury Klaud.) (DS.).

9171. Pro memoria koll. warsz. S. J. do Króla, War. 1746 DS.

9172. Das erfreute Schlesien über Frieden, Breslau 1746 DS., *zob.* Nr. 4709.

9173. L'Espion de Thomas Kauli-Kan, traduit de persan par Rochebrun (et descript. de Pologne), Col. 1746 DS.

9174. Thaler Cabinet. Königsb. u Leipz. 1747 DS. (E. IX.).

9175. Auxilia historica oder Historischer Behülff von den erforderlichen Wissenschaften von Pohlen 1747 DS.

9176. Wojakowski Jerzy, Poważny dyskurs kawalerów Tavansi i Revasti o państwa okolicz., b. w. m. 1747 DS.

9177. Carmen triumphale Aug III. dedicatum 1747; Francke Henr. Gottl., De nexu foederum perpetuae unionis inter Domum Austriacam Poloniaequae regum, Lipsiae 1748; Rychłowski J., Concordia, *zob*, Nr. 4717 (DS.).

9178. Reinhard Chr. Gottl., Nexum inter Poloniam Saxoniamque juridicum et literarium demonstrat, ad. Andr. Zaluscium, Halae 1747 DS.

9179. Bourdillon Jos., Essai historique sur les dissentions des eglises de Pologne, Basle 1747 DS., *zob.* Nr. 9352.

9180. **Kulczyński Ign.** († 1747), De statu Ruthenorum, Romae 1727; — Tenże, Specimen ecclesiae ruthenae, Romae 1734, Poczajów 1759; — Tenże, Appendix, Romae 1734, Poczajów 1759; — Tenże, Monologium basilicum 1771 (DS.).

9181. **Szembek Krz. And.** († 1747). Princeps dignitas in Republica Chr. Ant. Szembek, Posnan. 1740; — Aetas senectutis vita immaculata in Chr. Ant. Szembek, Suada lat. Ostr. 1747.

9182. Sieykowski Mich. X., Elogia universitatis Cracoviensis, Crac. 1747 DS.

9183. O rękopismie Trubnickim 1747 r., p. E. Izopolskiego, Tyg. petersb. 1841 XXIV.

9184. Hołowka Cas. Al. X., Notitia utriusque Poloniae in duabus tabulis 1748 DS., *zob.* Nr. 9208.

9185. Willebrandt J. P., Hansische Chronick aus beglaubten Nachrichten (o handlu w Polsce), Lübeck 1748; — Hoffmann Jan D., De Prussiae mercatura et artibus, Elbing 1749; — Neu eingerichteter Kalender nebst e. Verzeichniss von den Jahrmärkten in Polen, Schlesien 1748 (DS.), *zob.* Nr. 9223.

9186. Alnpeke Dit., Livländische Reise Chronik, Reval 1748 DS.

9187. Mounsey James, Of the Salt mines near Cracovia 1748 DS., *zob.* Nr. 4733.

9188. **Owsińscy Jan i Stan. XX.**, Roczniki do dziejów Podtatrza i Spiża z lat 1680 do 1748 spisane przez proboszczów Jazowska, wyd. Jerzmanowski J., Dod. do Czasu 1858 IX., Odb., Krak., War. 1858, *zob.* Nr. 8992.

9189. Z przeszłości Lublina (Korespondencya z Lublina do Berlinische Zeitung 1727—1749), Gaz. lubelska 1883 160—261.

9190. Leszczyński St., La philosophie chretienne 1749; — Tenże, Combat de volonté, Nancy 1749; — Tenże, Observations 1751; — Tenże, Entretien d'un Européen, Paris 1754, 1755, 1756. (DS.).

9191. Cosmographia oder Beschreibung Merkwürd. (Polen, Mosc.), Augsb. 1749 DS. (E. IX.).

Lengnich G., Hist. Europae, zob. Nr. 9434.

9192. Aland Georg Dan., Res regum et imperatorum Romano-Germanicorum stirpis Saxonicae cum Polonicis, Leipzig 1749, 1752 DS.

9193. Jakliński Józef, Wiadomości pub. od bawiących się prywatą przytłumione, Kraków 1749 DS.

9194. Soemering, Kurzgef. Gedanken von der Begebenheit welche sich in Thorn zugetragen 1749; — Supplement do Gazet z Torunia 16. Octobra 1749 (DS.).

9 95. Supplement do Gazet z Chełmicy o śmierci Sołtyka 1749 DS.

9196. Światło okropne (pożar miasta Wileńskiego) 1749 DS.

9197. **Maurycy Saski** († 1750). Lettres et mémoires choisis parmis les papiers, Paris 1794; — Tenże, Les Rêveries, Paris 1751, La Haye 1756 t. 2 (wiele wydań), *zob.* Nr. 1531 i 4689.

9198. D'Arnaud Fr. Th. M., La mort du marechale de Sachse 1752, 1759; — Baer Fr. Ch., Oraison funèbre du maréchal comte de Saxe, Paris 1751; — Lorentz J. M., Leichen-Rede Moritz von Sachsen, Strasbourg 1751; — Schneller D. A., Dem Helden M. v. S., Strassburg 1751 (DS.) (Por. **E.** 1777: Cuno).

9199. Leben und Thaten des weltberühmten Mauritii, Leipzig 1746; — Histoire de Maurice de Saxe, Mittau 1754; — Sonderbar curieuses Gespräch im Reiche der Todten zwischen Moritz v. Sachsen, Frankf. und Leipzig 1752; — Neues ausserord. Gespräch zwischen Mahomet u. M. v. Sachsen, Frankf. u. Leipz. 1755; — Thomas, Eloge 1759 (DS.).

9200. Ranft Mich., Leben und Thaten des jüngst. verstorb. Gr. Moritzens von Sachsen, Francf. u. Leipz. 1751, 1753 DS., *zob.* Nr. 9080.

9201. **Néel L. B.**, Histoire de Maurice de Saxe, Dresde 1752, Londres 1753, Dresde 1760, 1768, 1770; toż po włosku: Amsterd. 1752, Napoli 1754; — Espagnac, Hist. de M. d. S., Lipsk 1774—75 (po franc. i niem.).

9202. Boehmius Jan Ehren, Principi ser. Aug. III. d. 25. apr. Varsaviam reduci gratulatur 1750; Willkomm Kross Koenigk Paar, Dresden 175); Metastazy Piotr, Il Parnasso accusato serenata per giorno natalizio della S. M. Augusto III. Re di Pologuia 1750; Kiełpsz Mich., Panegyricus Principibus regiis Xav ac Carolo principi 1750; Principes Xaverius et Carolus reipublicae hospites a Coll. Vars., Vars. 1752 (DS.).

9203. Wróblewski R., Memoria patrum ac fratrum Ord. S. Francisci prov. Majoris Pol., Toruń 1750 DS.

9204. Mémoires pour servir à l'histoire de la maison de Brandebourg, t. I.—II., Berlin et La Haye 1751 DS.

9205. **Sapieha Jan Fryderyk** († 1751). Adnotationes historicae de origine Aquilae Albae, Coloniae 1730; — Tenże, Genealogiae domus Sapiehanae, *zob.* Nr. 405, (Por. Swada polska i łacińska Ostrowskiego Danejkowicza, *zob.* Nr. 1351), *zob.* Nr. 9026, 9157.

9206. Wiadomości uprzywilejowane z cudzych krajów, Warsz. 1751—1752.

Zob. Nr. 9246.

9207. Mitzler L., Consultatio de necessitate collegii medici erigendi, Warsz. 1752 DS., *zob.* Nr. 5969.

9208. Hołowka Kaz. Alojzy, Europa sejmująca albo państwa, w których sejmy bywają, Warsz. 1753 DS., *zob.* Nr. 9184.

9209. **Domowe wiadomości** Polskie i W. X. Lit. (Paprockiego?), Wilno 1753 DS.

9210. List sędziwego domatora do przyjaciela o projekcie jakoby za Zygm. III. wydanym 1753 DS., *zob.* Nr. 8921.

Pisma odnoszące się do Ordynacyi Ostrogskiej, zob. Nr. 4768.

Garczyński A. S., zob. Nr. 9243.

9211. Kalendarz polit. na r. 1754, Prócz wyrażenia monarchów, urzędników, deputatów i inne wiadomości zawierający, Lublin 1754; — Putanowicz Józ. A., Kolenda krakowska albo Kalendarz (o województwie krakowskiem) 1754 (i w latach nast.) (DS.).

9212. Freislich Joh B. Chr., Cantate zum Andenken. des vor 20 Jahren regierenden Kön. Maj. bestiegenen poln. Thrones, Danzig 1754; Hentschel Chr. B., Der grosse August begeht sein Nahmensfest, Warsch. 1754; Opisanie fajerwerku, który się odprawi 3. Aug., Warsz. 1754 (DS.).

9213. Sawicki K. X., Dyalog flisa z kursorem, Sandom. 1754 DS.

9214. **Kries J. Alb.**, Memoria saecularis diei quo Prussia excusso tyrann. Cruciferorum jugo sesse sub polon. regem concessit, Thorun 1754 DS., *zob.* Nr. 2286.

9215. Spankau Jak., Zwey Einladungsschreiben bey d. Jubelfeyer in Thorn u. Danzig, aus dem latein. übers., Danzig 1754; Wernsdorf Gottlieb, Panegyrin oratoriam, Gedani 1754; Tenże, Orationem saecularum, Gedani 1754; Tenże, Jubel-Rede, Danzig 1754; Titius Joh. Pet., Oratio saecularis, Dant. 1754 (DS.).

9216. Hofmann J. D., De rebus equitum Theutonicorum. Elbingae 1753; — Tenże, De Prussia fortuna cantata sub Casim. III., Elbing. 1753; — Tenże, Die bey Gelegenheit der III. Jubel-Feuer Redübungen, Elbing. 1754 (DS.) (Por. **E.** 1756), *zob.* Nr. 9185.

9217. Nowina bardzo pocieszna w najcięższym smutku zostającemu ludowi starozakonnemu, Krak. 1754 DS, *zob.* Nr. 4752, 4783

9218. **Duńczewski St.**, Geografia polska i W. X. Lit. (z kalendarzy) 1755; — Tenże, Traktat o starostwach w Koronie i W. X. Lit. (przedruk z kalend.), Warsz. 1758 (DS.), (Por. Dz. war. 1853 Nr. 258).

9219. Paprocki Fr., Europa z części świata najprzedniejsza opisana, Józ. Załuskiemu ofiarowana, Warsz. 1754 DS., *zob.* Nr. 9209 i 9240.

9220 Tarnowski Jan A., Pożytki pokoju pod panowaniem Augusta III., wierszem pod kier. Fr. Bohomolca, Warsz. 1755; Goezius Fran. Rech., Otium Varsoviense in selectis ex Historia Poloniae argumentis insumptum, Vratislaviae 1755 (DS.).

9221. Rousset Jan, Pretensye i interesa Polski 1754 DS.

Zob. Nr. 9280.

9222. Grogorovius Tymot. Bogumił, Probe eines Entwurfs von der Staatsverfassung Liwlands, Danzig 1755; Reinhard Jan Paw., De statu provinciarum Germaniae slavicarum, Erlangae 1754 (DS.).

9223. **Haugwitza** i Prokopa relacya kupiecka o Polsce z r. 1755 w dziele: Fournier A., Handel in Ungarn u. Polen um die Mitte d. XVIII. Jahrh., Archiv f. österr. Gesch. LXIX., Odb., Wien 1887, *zob.* Nr. 9185.

R: Korzon T., Kwart. hist 1887; L C., Lit. Centralibla t 1888 Nr. 10; Below, Gott. Gelehrte Anz. 1889.

9224. Rewolucya w Szląsku 1755 roku, Kalendarzyk, Warsz. 1756 DS.

9225. Dy ryusz aktu weselnego X. Lubomirskiego z Magdal. Lubomirską d. 26. czerwca w Połonnem 1755 DS.

9226. Rzewuski Sew. (właściwie Wacław, † 1779), Myśli o teraźniejszych okolicznościach, Poczajów 1756; — Tenże, Mowy i listy, Poczajów 1761 (DS.) (Inne, por. Bentkowski H. L. I. 520), *zob.* Nr. 9479.

9227. Borde (de la), Odpowiedź na przedmowę książki francuskiej o istocie i różnicy dwóch władz, Krak. 1756; — Toż, przez X. M. J. Wężyka arcyb. lwows., Lwów 1756 (DS.).

9228. **Josepha** regina († 1756). Processus pro anima Seren. Josephae Polon. reginae, Posn. 1756; — D'Arnaud, Lamentations de Jerémie 1756, 1757; — Fassmann, Gespräch im Reich der Todten zwischen Maria Jos. Kön. v. Pohlen, Frankf. 1757, 1758, *zob.* Nr. 9055: — Hentschel Chr. B., Als Gott uns unsere Königin entrissen, Dresden 1758; — Pietrowicz Ign. X., Kazanie na exekwiach za duszę królowej w kaplicy w Gdańsku 28. stycznia, Gdańsk 1758; — Trauer und Lobrede von Bogus. Stanisławski, Danzig 1758 (Por. **E.** 1756: Akratowicz, Bielski J., Rzewuski S., Załuski A.; 1758: Bohomolec: 1759: Raczyński F.; 1761: Szołdrski J.; 1766: Herrmann).

9229. **Warschauer Zeitung**, Warsz. 1757 od 2. maja 1757 do września 1763.

9230. Gedanken von Danziger Ländereyen und Neukrüger Kampe 1757 DS.

9231. **Ephraim M.** Chronica besch. Fried. Aug. Kriege mit Kön. Friedrich (po hebr.) 1757 DS.

9232. De jurisdictione eccl. opposita principiis Poloni Nobilis, Francof. 1757 (**E.** IX.) DS.

9233. Pyrrhys de Varille, Lettre sur l'éduaation d'un Seigneur polonais, Vars. 1757, 1770, *zob.* Nr. 9892; — Kaliszewski Cel. X., Rozmowa o celu i edukacyi końcu 1757 (DS.), *zob.* Nr. 9446.

9234. **Histoire** des guerres du Nord 1756; — Journaux de la Campagne (od 1756), Var. 1758; — Beiträge z. Kriegsgesch., Danzig 1758; — Schweidnitz, Zeitsch. f. Schlesien 1866 VII.

9235. **Sächsische** Chronica 1757; — Leppert J. M., Augusti Nahmenfest 1757; — Vertrautes Gespräch zwischen e. Sybilsker und Ulanen in welchem Liebe zu Kön. Augusto aus d. poln., Altona 1757; — Bohomolec Fr., Najj. królewicom Xaweremu i Karolowi, Warsz. 1757; — Kempski A., Muzy polskie do królewiców Xawerego i Karola spieszących na wojnę 1758; — Mars austriacus ad principes Xaverium et Carolum, Vars. 1758 (DS.).

9236. Bohomolec Franc., Gratulatio post parricidium Ludovici XV., ded. F. C. Broglie, Vars. 1757 DS., *zob.* Nr. 4754.

9237. Sztafeta polska podróżnym do korespondencyi przez X. J. M. B. Z. S. P. P. Ant. Ogińskiemu podana, Wilno 1757 DS.

9238. **Radziwiłł Jerzy** († 1757), Por **E.** 1757: Radziwiłł (Kazania i mowy podczas pogrzebu) i Rymowicz.

9239. Der Preusische Wahrsager nebst europ Staaten, sonderlich Pohlen, Moscau, Wien 1758; — Staats-Wahrsager oder Prophezeyung von d. Zustand d. europ. Staaten Oester. Polen, Preussen, Bremen 1758 (DS.).

9240. Odmiana po zawartym pokoju Akwisgrańskim państwa niemieckiego, Wilno 1758; — Réponse du Roi de Prusse à son frère aux champs Elisées 1758; — Opisanie 9 elektoratów niemieckich na kolędę ofiarowane, ded. Alex. i Ludw. Tyszkiewiczom, Wilno 1758; — Paprocki Franc. X., Dzieje pretendentów kor. Angielskiej, ded. Mat. Ogińskiemu, Wilno 1758 (DS.).

9241. Odpowiedź ojczyzny na trojakie pytanie pro fide, lege et rege, senatora i ministra, dana w osobie Jana Klem. Branickiego w dzień imienin 1758; — Sablowsky, Der Partheigänger nach der Mode, Krakau 1858 (DS.).

9242. Błędy talmudowe, Lwów 1758, 1759, *zob.* Nr. 4495, 8840, 1954, 9045.

9243. **Garczyński Andr. Stefan**, Anatomia rzeczpospolitej polskiej synom ojczyzny ku przestrodze, zarazem: Excerpt reflexyi Jerzego Berkeley, tł. J. Załuski, b. w. r. (circa 1751), 1753 (?) DS

9244. **Wegner L.**, Stefan Garczyński wojewoda poznański i dzieło jego Anatomia rzeczypospolitej polskiej (1706 do 1755), Rocz. tow. przyj. nauk., Odb., Poznań 1871.

9245. **Tarnowski St.**, Garczyńskiego Stefana Anatomia Rzeczyposp., Kronika rodz. 1876.

9246. **Poniatowski St.** († 1752), *zob.* Nr. 8941, 9066, 9095.

9247. **Kantecki Kl.**, Stanisław Poniatowski kasztelan krakowski, ojciec Stanisława Augusta, Poznań 1880 t. 2.

9248. **Chaneńko Nikołaj**, Dniewnik generarnawo chorużoho 1727—1753, Kijew 1886.

9249. **Bartoszewicz Julian**, Dyaryusz Mikołaja Haneńki, wnuka hetmańskiego, jako materyał do dziejów Ukrainy, Bibl. warsz. 1859 IV.

9 50. **Krusiński J. T.** († 1754), Histoire de la dernière révol. de Perse, Paris 1729, 1742 [toż po ang., Dublin 1729; toż po łac.: Historia revolutionis persicae (całe po persku około 1730), 1730, 2. ed. p. t. Chronicon peregrinan. seu hist. Persarum, Lipsiae 1731, 3. ed. p. t. Diatribe ad tragicam belli Persici historiam 1740] (DS.).

9251. Durry Fr., Prodromus ad historiam revolutionis persicae opera Judae Th. Krusiński, Leopoli 1733 DS.

9252. Rollin, Historie aller Zeiten, Neuere Geschichte von Richer (Reichen?), 33 Theile (do r. 1779) (Russ., Polen), Dresd. u. Leipz. 1755; — Richer, Neuere Geschichte der Chines., Rus., Polen, Berlin 1755 (1779) DS.

9253. **Kronika** (1703—1756) zakonnic ormiańskich we Lwowie, Barącz, Pam. dz. pol.

9254. Apelblad J., Rese-bieserfning öfwer Pommern och Brandenburg, Stockholm 1757 DS.

R: Götting. Anz. 1758 str. 958.

9255. Wiadomości ekonomiczne albo Magazyn, Warsz. (wyd. Mitzler) 1758.

9256. **Kuryer litewski** pod red. X. Paprockiego, Wilno od r. 1759 do r. 1831.

9257. Gazette de Varsovie, Vars. od r. 1759 do r. 1764, wyd. XX. Pijarów.

9258. Paprocki Fr. X., Wiadomości o X. Kurlandzkiem i Semigalskiem, przy powinszowaniu królewiczowi Karolowi X., Wilno 1759 DS., *zob.* Nr. 4807 i 9400.

9259. Mémoires sur le gouvernement de Pol. 1759, 1772, 1782 (Por. **E.** 1759: Dembowski A. S., Pfeffel Chr. Fr., Steinhäuser Joh. Ben.), toż po niem.: Grundriss der Staatsverfassung übers. von Steinhäuser 1763, 1764 (DS.).

9260. Warschauer oder deutscher politischer Calender od r. 1759; — Paprocki Fr. X., Kalendarzyk polityczny, Wilno 1759, *zob.* Nr. 9400 (DS.).

9261. Reguły panującym monarchom z politycz. przestrogami, Wilno 1759; Wyrwicz K., Origines des états, *zob.* Nr. 9640 (DS.).

9262. Kleczewski Stan X., Dissertacya albo mowa o pismach żydowskich i talmudzie, Lwów 1759; Krótkie zebranie obrządków żydowskich Contra-talmudystów, Wilno 1759, 1784; Awedyk K., Kazanie po dysputach contratalmudystów we Lwowie miane, Lwów 1760; Tenże, Opisanie wszystkich okoliczności nawrócenia, Lwów 1760; Pikulski Gaud. X., Złość żydowska przeciwko Bogu IIgi raz, Lwów 1760; Myśli z historyi o kontratalmudystach, Zamość 1761 (DS.), *zob.* Nr. 4811, 4821, 4832, 8840, 8954, 9045.

9263. Nowe wiadomości ekonomiczne, Warsz. (wyd. Mitzler) 1760, *zob.* Nr. 9255.

9264. Kuryer extraordynaryjny warszawski, Warsz. 1760 DS.

9265. Zonderlinge Spookgeschiedenis in Poolen voorgewallen briev wyze voorgesteld, Amsterd. (circa 1760) DS.

9266. Description du feu d'artifice pour célébrer du nom de S. M. roi de Pologne, Vars. 1760; Beschreibung des Feuerwerks, Warschau 1760 [Por. **E.** 1760: Artaxerxes, Putanowicz Józ. Alojzy, Kalendarz (Albrecht i Klemens królewicze)].

9267. Konarski Stan., O skutecznym rad sposobie albo o utrzymywaniu sejmów, War. 1760; — Utrzymywania ordynaryjnych sejmów sposób, t. I.—II., Warsz. 1760 (DS.), *zob.* Nr. 9289.

9268. Klopmann Ewald., Imperanti nullum esse ius in populum, de electionis lege, Regiomonti 1760; — Gralath Teod. Lud., Dissertatio de intercessione nuntiorum terrestrium in comitiis polon. seu de libero veto, Nie pozwalam, Regiom. 1760 (DS.).

9269. Wiśniewski Ant., O poprawie obyczajów 1760 DS.

9270. **Dogiel Maciej** († 1760). Limites Regni Poloniae et M. D. Lithuaniae, Vilnae 1758 DS., *zob.* Nr. 640—644.

9271. **Hylzen Jan Aug.** († 1760), Inflanty, ich dzieje dawne z wywodem szlachty zebrane, Wilno 1750 DS.

9272. Heyking Dietr. Ern., Schreiben eines Curländers über Befugnisse des Landes 1760; — Tenże, Politische Betrachtungen über Zustand von Curland 1760 (DS.), *zob.* Nr. 4807.

Collegium Leopoliense, zob. Nr. 4811 i 4820.

9273. Triomphe de Russe sur les Prussiens (vers.), Var. 1760; List króla JMci Pruskiego do brata (wiersz) 1760; Pisański Krz., Prussiae in Livoniam merita 1760 (DS).

9274. Versuch ob nicht aus der Geschichte der wahre Ursprung des Ansehens für poln. Reichsstädte ausfindig gemacht werden, Thorn 1760 DS.

9275. Borlach Jan Gottfr., Salis fodinae Cracovienses Augusti III. providentia in tractu Vielicensi restauratae, ded. H. Brühl 1760 DS.

9276. Order dam krzyża gwiaździstego, to jest historya postanowienia tego orderu dla używania Anny z Mycielskich Radziwiłłowej przetłumaczone, Nieśwież 1760 DS.

9277. (Czartoryski Adam Cas.), Oratio panegyrica ad Adam Cas. Czartoryski dum generalatum Podoliae accessisset, Lublini 1760 DS.

9278. Uwagi na sposób postępowania ministra portugalskiego w sprawie Jezuitów (2 ed.) 1760 DS.

9279. **Gazety** wileńskie 1761, 1763—1764, 1770—94; — Wiadomości literackie, wyd. Paprocki Fr., Wilno 1761—63; — Wöchentliche Thornische Nachrichten, Thorn od r. 1760 do r. 1793 (DS.).

9280. Bauch F., Patryota polski kartki tygodniowe zawierający, Warsz. 1761; — Dobracki M. G., Kancellaria polityczna, Elbing 1761; — Wyrwicz Kaz., Kalendarzyk polityczny na r. 1761, War. 1761; — Prawa i pretensye Rpltej pol., Kolęda warsz. na r. 1761, Warsz. 1761 (DS.).

9281. Neuer histor. Schauplatz Begebenheiten im Staat, II. Theil., Polen, Russ., Pomern, Erfurt 1761 DS.

9282. Objaśnienie nieszczęśliwych skutków z tylu sejmów zerwanych wynikających, b. w. r. (circa 1761), *zob.* Nr. 9267.

9283. Podział rozmowy o prawdziwem szlachectwie w Coll. Sch. Pijar. (Warsz.) 1761 (DS.).

9284. **Wiadomości** warszawskie extraord. tygodniowe, War. od r. 1762; — Informacya krótka o wiadomościach extraord., Warsz. 1762; — Friese Ch. G., Journal litteraire de Pologne, Vars. 1762; — Warschauische wöchentl. Frag und Anzeigen, War. 1762 (DS.).

9285. Uwaga na reflexye osoby nad poróżnieniem się szlachty z duchowieństwem w Polsce (o dziesięciny) 1762 DS.

9286. Reuss J., Disputatio pro ecclesia ruthenica, Tübingae 1762 DS.

9287. **Bielski Jan X.** († 1763), Widok królestwa polskiego, Poznań 1763, 1764 DS., *zob.* Nr. 9316.

9288. **Buesching Ant.**, Magazin für die neue Historie und Geographie, Halle 1763; — Tenże, Geografia królestwa polskiego i W. X. Litewskiego, z niem. tłóm., Lipsk i Drezno 1768 DS., *zob.* Nr. 9347, 9589 (Por. **E.** 1770, 1784—1788).

9289. **Konarski St.** († 1773), O skutecznym rad sposobie albo o utrzymywaniu ordyn. sejmów, Warsz. 1760—1763, 4 części; — Von einem Mittel zum Bestande der Reichstage in Polen, Warsz. 1762; — Konarski St., List ciekawy przeciw autorowi książki o utrzymaniu sejmów, z responsem na ten list 1762 (DS.), *zob.* Nr. 9066, 9068, 9267, 9367, 9404.

9290. Konarski St., O religii poczciwych ludzi, Warsz. 1769 (toż po łac. 1771) DS., *zob.* Nr. 9406.

9291. Biegeleisen H., Korespond. St. Konarskiego, Przew. nauk. lit. 1883; — Tenże, Stanisław Konarski jako dyplomata, Bibl. warsz. 1883 IV.; — Nacher T., Konarskiego O religii poczciwych ludzi, Lwów 1886 (Por. **E.** 1756: Eysymont, Politicus; 1773: Consuetum, Jakubowski J., Kobłański; 1783: Krajewski).

Zob. Nr. 567 i 1052.

9292. Pyrrhis de Varille, Compendium politicum, Vars. 1768; — Tenże, Zebranie polityczne albo opis panowania polskiego odmian i wolnego Nie pozwalam, War. 1762, 1763 DS., *zob.* Nr. 9233, 9402.

9293. **Rzepnicki Fr. X.**, Vitae praesulum Poloniae, Poznań 1761, 1763 t. 3 DS.

9294. **Czasy Augusta III.** wystawione w pismiennych z owej epoki zabytkach, nap. Lipiński T., Bibl. warsz., Odb., Warsz. 1853 (Por. **E.** II.).

9295. **(Brühl H.)**, Leben Brühls in Briefen, 3 Th. 1760—1764; — Zuverlässige Beschreibung des Ministers Heinr. Brühl und des Cabinetsministers Alex. Jos. Sułkowsky, Frankfurt 1766 (DS.) (Por. **E.** 1760: Brühl i Justi), *zob.* Nr. 9308.

9296. Życie Brühla H., Grabowski, Źródła, *zob.* Nr. 1362.

9297. Lubowski E., Hrabia Brühl wedle źródeł obcych, Niwa 1890.

9298. Wyimki z pamiętników niedrukowanych (Aug. III.), Dz. lit., Lwów 1852; — Dyaryusz życia Ignacego Łopacińskiego pisarza skarb. w. ks. lit., Nowiny, Lwów 1855 Nr. 111; — O obyczajach za czasów Augusta III., Pam. warsz. 1823.

9299. Chmielowski P., Epopeja z czasów saskich, Studya i szkice 1886 I.

Matuszewicz M., Pamiętniki 1714—1765, zob. Nr. 9329.

Kitowicz J., Opis obyczajów za Aug. III., zob. Nr. 9674.

9300. Paprocki Fr., Domowe wiadomości o Koronie Pol., Wilno 1760, 1763, 1770; — Tenże, Domowe wiadomości o W. X. Lit., Wilno 1763 (DS.), *zob.* Nr. 9240, 9258, 9279, 9400.

9301. Kalendarz warszawski (Przypadki znaczniejsze od 1. grudnia 1761 do 1. grudnia 1762), Warsz. 1763 DS.

9302. Seyler G. i Schultz G., Alt- und Neue Polnisch Preussische Chronica oder Kriegs und Friedens Geschichte, t. I.—II., Frankf. und Leipz. 1762 DS., *zob.* Nr. 9801.

9303. Denkwürdigkeiten der Lebens-Geschichte Czar Peters des III., Danzig 1762 DS. (po pol.: Życie Piotra III., Krak. 1790); — Lacombe, Hist. de revolut., Amst. 1760, *zob.* Nr. 9308.

9304. Kurzgefasste Historie der Polen und Preussen, Neu Bojanowa 1762; — History (the Modern, Part Universa), vol. XXXIV., Poland, Lithau, Prussia, London 1762 (DS.).

9305. **Boscowich J.**, Journal d'un voyage de Constantinople à Pologne en 1762, Lausanne 1773 (toż po niem.: Reise, Leipz. 1779; toż po włosku 1784) DS., *zob.* Nr. 9317, 9394.

R: Altenb. Betrachtungen IV. Gött. Anz. 1772 str. 340, 1784 str. 1582.

9306. **August III.** († 1763). Bertling Ernest Aur., Der Tod des Herrn August des III. König v. Polen, Dantzig 1763; — Dubiński J., Mowa przy eksekwiach Aug. III., Warsz. 1763; — Mowa na pochwałę ś. p. Aug. III. in coll. S. J. w Wilnie 15. grudnia 1763; — Officium supremum Aug. III., Dresdae 5. Oct. 1763 (DS.).

9307. August III., Die klagende Muse, Elbing 1763; Lange Jan, Ad Panegyricum Aug. III., Elbingae 1763; Trauerkantate zu Elbing, Elbing 1763; Achbaur F., Leichenrede Aug. III., Friedrichstadt 1763; Pietrowicz Ignacy Trauer u. Lobrede, Danzig 1763; Stanisławski, Trauer und Lobrede. Danzig 1763; Wernsdorf G. T., Augusti III. memoriam jussu Senatus Gedanensis, Gedani 1763; Tietz Joh. Dan., Feyerliches Denkmal, Wittemberg 1763; Stay Ben., Ad Clementem XIII. in funere Aug. III. Pol. reg. oratio, Romae 1764; Assemann E. St., Laudatio, Romae 1764 (DS.).

9308. **Lebensbeschreibung** Aug. des III., Frankf. 1763; — Stolterforth Gotfr., Entwurf einer Geschichte Pohlens bis Stan. Aug., Danzig 1766; — Geschichte des Königreiches Polen, Francf. u. Leipzig 1764; — Domicello Guarino, Vertrautes Gespräch oder Geschichte Aug. III. und seines Minister Brühl, t. I.—II., Frankf. u. Leipz. 1764; — Gespräch im Reiche der Todten zwischen August III. und Peter III., Frankf. u. Leipz. 1764; — Gespräche im Reiche der Todten zw. Aug. III. und Churfürsten zu Sachsen, Frankf. und Leipzig 1764; — Unterredung im Reiche der Todten zwischen Aug. III. u. Petern III., Frankf. u. Leipz. 1764; — Massuet, Histoire des rois de Pologne, Amsterd. 1763 (DS.), *zob.* Nr. 9060; — Potocki Ign., Hist. królów do St. Aug., Ruch lit. 1877

9309. Siarczyński Fr., Historya celniejszych traktatów między europejskiemi mocarstwami 1764 DS., *zob.* Nr. 638.

Chmielowski B. († 1763), zob. Nr. 9167.

9310. **Bezkrólewie** po śmierci Aug. III., wyjątek z pamiętników spółczesnych, udzielił Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1848 III., *zob.* Nr. 9294 i 9320.

9311. **Moszczeński Adam** († 1823), Pamiętnik do historyi polskiej w ostatnich czasach panowania Aug. III. i pierwszych Stan. Poniatowskiego, Poznań 1858; 2. ed. tamże (Pamiętniki XVIII. w. t. IX.) 1867.

R: Czas 1858 Nr. 68.

9312. Kostecki, Zapiski basilianskaho superiora Kosteckoho 1758—1764 (z Chołmsko-Warszaws. eparch Wiestnika), Słowo 1881 (Lwów) Nr. 28.

9313. **Łubieński Wł. A.** († 1766), Historya polska z opisaniem rządu i urzędów polskich, Wilno 1763, 1771; — Tenże, Domowe wiadomości o koronie polskiej albo o Małej i Wielkiej Polszcze, Wilno 1783; — Tenże, Wiadomości podczas interregnum wybrane z księgi: Świat, Wilno 1763 (DS.), *zob.* Nr. 9141.

Por. Łubieński Wład. Alex. X., Mowy pasterskie, Łowicz 1761 DS.

9314. Sucharzewski Jan Kanty, Kolenda krak. na r. 1764, Kraków 1764 DS.

9315. Suplement do gazet, Z Krakowa 13. Aprilis, Warsz. 1764 DS.

9316. Wyrwicz Kar., Objaśnienie widoku historycznego (przeciw J. Bielskiemu), War. 1764 DS., *zob.* Nr. 9261, 9287.

9317. Boscovich J. R., Essais polit. sur la Pol., Paris 1764, *zob.* Nr. 9305; — Breve Descrizione del governo della repub. Polonia, Bologna 1764; — Beaumont d'Eon K. L., Essais politiques sur la Pologne, Var. 1764; — Beschreibung des Königreiches Pohlen. Frankf. u. Leipzig 1764 (DS.).

Kołłątaj H., Stan oświecenia w Polsce 1759—1764, zob. Nr. 9609.

9318. Opis ustaw i zwycz. podczas interregnum, Kolenda warsz. na r. 1764; — Joachims Joh. Friedr., Historische Abhandlung von dem Wahlrechte in Polen, Halle 1764; — Sienicki Szczep., Sposób konkludowania obrad publicznych, część I., Łowicz 1764; — Sprzeczka polityki z ziemianinem o rządzie wolności 1764; — Przyczyny na fundamencie praw ojczystych, dla których nie może się mieścić w sądach assessorskich pluralitas votorum, objaśnienie wzgl. sądów, Warsz. 1764; — Projekt do skutecznego utrzymania seymów 1764; — Rozmyślanie nad myślami o niezawodnym utrzymaniu sejmów i liberi veto z projektem na konwokacyą 1764; — Myśli o mądrych uwagach 1764; — Myśli na myśli 1764; — Rozmyślanie nad myślami 1764; — Przyczyna dependencyi szlacheckiego stanu, skąd pochodzi objaśniona 1764, 1765 (DS.), *zob.* Nr. 9289.

9319 Der an den neugierigen mit Staatsgeschichten abgefertigte, Polack, im blanken Sebel 1764 DS.; Bescheid aus Rom von einigen Gelehrten zu Untersuchung des zur Zeit des Convocations-Reichstages geleisteten Eides, Nowakowski, Źródła I.

9320. **Elekcya** Stanisława Augusta, ze spółczesnych pamiętników ogł. Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1848, *zob.* Nr. 9310.

9321. Carmina dicata ad Stan. Aug., ed. Gröll M., Vars. 1764; — Mitzler a Kolof, Bei der Krönung St. Aug. wünschet 1764; — Janozki Jan, Seren. et potent. Stanislai Aug. R. imago, Lipsiae 1764; — Wykowski Joan. Kant. Stan., Ad Sereniss. Polon. Regem oratio 1764 (Por. **E.** 1764: Brandes, Chełmicki Jan, Ciapiński Georg, Corsonich, Kronungs-Act; Krogulecki Mich. Kaj., Praemium virtutis, Rafalski, Rostkowski W., Sieczkowski A. C., Sleczkowski Jędrz. Kanty (Por. **E.**), Stan. Aug.. Votum solenne, Wolski Ign. X., Złoba Wawrz.; 1765: Jüngling Ch. Thom., Tyszkiewicz Alex.) (DS.).

9322. Rzewuski Sew., Iter Polydori ad arcem, quae vocatur Dei gratia (contra Stan. Poniatowski) 1764 DS.

Zob. Nr. 4863—4875.

Rulhière C. C., Histoire de l'anarchie, zob. Nr. 9386.

9323. **Pierwsze lata** panowania Stanisława Augusta (z nieznanego rękopismu), Dod. mies. Czasu 1858 III.

Pamiętniki Stanisława Augusta, zob. Nr. 4878.

Mémoires de Catherina II., zob. Nr. 4893.

9324. **Wiadomości** warszawskie od 1765 do 1774, wyd. Bohomolec do r. 1772, potem Łuskina St. DS.

9325. Monitor, red. Bohomolec, współwyd. Minasowicz, Albertrandy, Krasicki, Naruszewicz, Warsz. od r. 1765 do r. 1784.

9326. Prawdzicki Zygm., Kopia listu do p. Monitora pisanego 1765; Antimonitor Monitora albo refleksye na półarkuszek Monitora tegorocznego 1766 (DS.).

9327. Annus primus regni Stan. Aug., Leopoli 1765; — Stan państw europ., stan duch. i świec. Korony i Litwy, Kalendarz warsz., Warsz. 1765 (DS.).

9328. In honorem homagii Stan. Aug. Regi a Borussiae civitatibus praestiti, Gedani 1765 (Por. E 1765: Stanisław August) DS.

9329. **Matuszewicz M.**, Pamiętniki kasztelana Brzeskiego Litewskiego (1714—1765), Warsz. 1876.

R: Tyszyński A., Bibl. warsz. 1877.

9330. **Spasowicz Wł.**, Matuszewicz M., Ateneum 1876 IV. (także Szkice).

R: Prz. kryt. 1877.

9331. **Simanowski Piotr** (* 1710, † 1809), Kratkoje opisanie o kozackom, małorossyjskom narodie i wojennych jeho dielach 1765 sobrannyje czerez bunczucznowaho towariszcza, Moskwa 1847 (Cztenija obszcz. hist. i drewn. ross. Nr. 2).

9332. Metryka Chrztów katedry lwowskiej łac. 1731—1765, Barącz, Pam. dziej. pol.

9333. Allgemeine Welthistorie d. neuren Zeiten, Band 11—15, Her. Semler, Schlöser, Gattarer Geschichte, Russland, Polen (bis Wiesniowiski), Preussen, Schweden 1765; — Geschichte von Pohlen aus dem Englischen übers. u. d. Anf. Sch. Sai. Semler (Übersetzungen der Welthistorie t. 29, 30), Halle 1765 (DS.), *zob.* Nr. 9304.

9334. Jezuici w prawdziwej postaci albo uwiadomienie o ich sprawowaniu się, z niem. nakł. Ign. Krasickiego, Gdańsk 1765 (Por. E. 1765: Thesaurus, 1766: Abrassevin) DS., *zob. Kościół.*

9335. O dziesięcinach i ich jurysdykcyi, prawda i sprawiedl. istotna, b. w. m. i r. dr. 1765 (Por. E. 1765: Prawda, Wywód, Zebranie; 1766: Dukt, Krzywda, Reptowski, 1768: Tractatus; 1771: Cwierzowicz) DS., *zob. Kościół.*

9336. Auf dem Tūd-Sontag Lätare d. 1765, an welchem vor 800 J. die heidnischen Polen u. Schlesier d. christl. Taufe angenommen haben, Breslau 1765 DS.

9337. Instrukcya do cudzych krajów wyjeżdżającemu kantorowi krak. Mich. Sołtykowi od księcia bisk. krak. Kajetana Sołtyka w upominku 1765, wyd. Siarkowski Wł. ks., Przegl. katol. 1886.

9338. **Schmidt Fryd. Aug.**, Dzieje król. pol.; tłum. Jan Albertrandy, Warsz. 1766, 1767, 1768; — Tenże, Kontynuacya dziejów, Warsz. 1766; — Tenże, Abrégé de l'histoire de Pologne, Riga 1768 (DS.).

9339. Wyrwicz Karol, Abrégé raissonné de l'Hist. universelle, ded. Ad. Czartoryski, Vars. 1766, 1771 DS.

9340. Krąkowski Ign., Uroczysta pamiątka uwieńczenia Stan. Aug. 1766 [Por. E. 1766: Stan. Aug. (wiele pism)] DS.

9341. **Listy** nad wypadkami politycznemi w Polsce 1763—1766, Poznań 1846.

9342. Hadziewicz Piotr, Zdrada odkryta, obłuda zawstydzona rozmową o ubezpieczeniu monety nowej, O poprawie miast i miasteczek, ded. Stan. Aug (2 ed.), War. 1766; — Do dobrego obywatela, Respice finem, Warsz. 1766; — Placet présenté à S. M. le roi de Pologne pour la diète, Vars. 1766; — Minasowicz Józ. Ep., Satyra przeciw bożnikom czyli deistom, Warsz. 1766, 1786 (DS.).

9343. Pojedynek Branickiego z Casanovą 1766, Pam. warsz. 1822, Roz. lw. 1823; Lubowski E., Słowo 1886 Nr. 123.

9344. **Jakób III.** (ang. król, † 1766). Funerali di Giacomo III. re della Gr. Bretagna, Roma 1766 DS.; — Dokładny opis więzienia, ucieczki i ślubu księżniczki Klementyny Sobieskiej królowej angielskiej, nap. Kulczycki, Dod. Czasu 1859 XIV.

Parthenay Desroches Jean Chr. († 1766), zob. Nr. 9056.

Leszczyński St. († 1766), zob. Nr. 4068; — Leszczyńska Marya († 1767), zob. Nr. 9089 i 9345—9346.

9345. Aubert A., La vie de Stanislas, Paris 1769 (toż po niem., ang. etc.); — Bouchart, Eloge, Paris 1766; — Solignac, Eloge historique de Stanislas I., Lyon 1766, Nancy 1766, *zob.* Nr. 9087; — Boisgelin de Cucé Rajm. Jean, Oraison funèbre, Paris 1766; — Coster J. L., Oraison funèbre (2 ed.), Nancy 1766; — Essai de l'éloge historique, Bruxelles et Paris 1766; — Honneurs funèbres, Nancy 1766; — Challe M. A., Description du mausolée de Stanislas I. 1766; — Tressan, Portrait historique de Stanislas le Bienfaisant, Nancy 1767; — Deslaviers J., La bienfaisance sur le trône, Eloge

de Stanislas I, Roi de pol., Bastia 1771; — Luth P., Om St. L., Stockh. 1773; — Proyart, Hist. de St., Paris 1784; — Reneville, *zob.* Nr. 9562 (Por. E. 1766: Stanislas Leszczyński) (DS.).

9346. Aublet d. M., Vie de Marie Leszczyńska, Paris 1773, 1774; — Bellet Abbé, Eloges historiques et de Stanislas I. roi de Pol., Paris 1768; — Taconet Touissaint Gaspard, Stances sur la mort Marie 1768; — Tenże, Ode sur la mort 1768; — Coger Fr. Maria, Le Triomphe de la reine, Paris 1769 (Por. E. 1768: Marie Leszczyńska, Fumel) (DS.).

9347. Buesching A. F., Magazin für Historie und Geografie (Gesch. Russlands, Polen), Hamburg 1767; — Tenże, Atlas de Pologne, Królewiec 1770; — Tenże, Neueste Erdbeschreibung I. (Polen), Hamb. 1770; — Tenże, Korolestwo polskoje, Petersb. 1775 (DS.), *zob.* Nr. 9288.

9348. Ranft Mich., Vollständige Beschreibung des russischen Reichs, Leipzig 1767 DS., *zob.* Nr. 9080 i 9200.

9349. **Waga X. Teod. Szymon**, Historya książąt y królów polsk. krótko zebrana, War. 1767, 1770, 1786, 1789, 1795 DS., *zob. Oprac.*

9350. Razgowor Wielikorassi s Małorassijej, literaturnyj pamiatnik 2goj poł. XVIII. w., s predisłowijem N. I. Pietrowa, Starina kijewskaja 1882.

9351. Awsienko B. G., Małorossija w 1767 godu, Epizod iz istorii XVIII. stolietia po usizdannym istorykam, Kiew 1864 (Por. Hołowackij, Czerwonaja Ruś 1890 Nr. 2—3).

9352. Voltaire, Essai histor. et crit. sur les dissentions des églises de Pologne par J. Bourdillon, Basle 1767, 1768 DS., *zob.* Nr. 9169 (Por. E. 1781: Przybylski).

Dyssydenci (liczne pisma), zob. Nr. 4941, 4944 i Kościół.

9353. Jaworski Stan. X., Uwagi na Wolfganga Balt. Steinwehra dzieło: De regiae in Polonia dignitatis origine, Vars. 1767 DS.

9354. **Myśli o sposobach dania bezpiecz. spławu rzekom polskim i litewskim, Warsz. 1767 DS**

9355. Stolterfoth Gotfr., Entwurf einer pragmat. Geschichte von Polen bis Stan. Aug. (według Lengnicha), Leipzig 1768, Danzig 1768 DS., *zob.* Nr. 9434.

9356. Auxiron Cl. Fr. J. D., Principes de tout Gouvernement ou examen des cnases de la splendeur de tout état, ded. Stan. Aug., Vars. et Dresde 1768 DS.

9357. **Konarski St., Na rocznicę urodzin Stan. Aug., Warsz. 1768; Minasowicz J. X., Na dzień doroczny koronacyi Stan. Aug., wiersz ojczysty, (Warsz.) 1768, 1769 (Por. E 1763: Stanisław Aug.) (DS.).**

9358. Przestrogi y uwagi nad obroną królestwa, przez XX. Schol. Piar., Warszawa 1768 DS.

9359. **Czartoryski Teod.** († 1768), Dyaryusz z okoliczności śmierci T. Czartoryskiego 1768 DS.

9360. **Baudouin X.** († 1768). Śliwicki Piotr Hyac. X., Opisanie życia X. P. Gabr. Baudouin missionarza, który 10. lutego zmarł 1768 DS., *zob.* Nr. 9152.

9361. **Doniesienie o gazetach przyszłych, Kraków 1768 DS.**

9362. **Jabłonowski Antoni**, Pamiętnik księcia kasztelana krakowskiego, Bibl. Ossol. Zbiór materyałów do historyi polskiej, z. II., Lwów 1875.

9363. **Rogowski Maciej**, Reszty pamiętników M. Rogowskiego, rotmistrza konfederacyi barskiej, Paryż 1847, 1853 (toż po franc.: Gaszyński Konst., Fragments des mémoirs de Mathias Rogowski, capitaine de la cavalerie dans l'armée des confedérés de Bar 1847).

9364. Kronika konfederacyi wojew. krak. r. 1768, Czech J., Nowy kalend. astronom. gosp., Krak. 1867; — Puławski, Kalendarz krak. 1812; — O Puławskim i Szycu, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; — Wspomnienie Kaz. Puławskiego w Ameryce, przez Ambr. Grabowskiego, Pszczółka krak. 1821 II.; — Wspomnienie o Kaz. Puławskim, nap. Cieszewski K., Dziennik lit. 1863; — Pamiątka po Kaz. Puławskim, Czas 1853 Nr. 170; — Maczyński J., Cudowna obrona Krakowa 1768 (kilka podań i wspomnień), Kraków 1855; — Śmierć Józefa Zaremby, marszałka konfederacyi wielkopolskiej (wyjątek z pamiętników), Tyg. lit., Poznań 1838 I.; — Garlicki Tom. X., Mowa pogrzebowa przy pochowaniu ciała poległego w potyczce Jacka Kotowskiego 1768; — Schultes Jacob, Ode dem grossen Puławski, Verfechter der Freyheit, Ulm 1770 DS.

9365. **Marek** (karmelita), Księdza Marka przepowiednie o losach Polski i Europy, Lwów 1870; — Podanie o śmierci X. Marka karmelity, Czas 1856 Nr. 210, *zob.* Nr. 4946; — Pamiątka nadzwyczajnego zdarzenia w klasztorze Berdyczowskim praktykowanego r. 1768 przez Aleksandra Grozę, Dod. mies. Czasu r. II. t. 7.

9366. **Pieśni konfederatów Barskich, Wielkopolanin 1849 Nr. 1, 3, 7, 17; Książeczka do nabożeństwa dla wojskowych z czasów konf. Barskiej ułożona, na obecne czasy przydatna, Paryż 1845, Lipsk 1865.**

9367. Pamiętnik o księciu Karolu Radziwille spisany podług archiwum Nieświezkiego (rękopis udzielony ze zbiorów W. hr. Baworowskiego), Dzien. lit. 1864, Odb., Lwów 1864.

9368. Wspomnienia ś. p. J. O. Xięcia Radziwiłła, Przyj. ludu, Leszno 1847 IV.; — Zagórski Wł., Moja przygoda na dworze Radziwiłła panie kochanku (?), Niwa 1885.

9369. Uwagi polityczne Aug. hr. Moszyńskiego, z rękopismu franc. przełożył L. P. (o duchu obywatelskim, pisano w r. 1769), Dzien. lit. 1862.

9370. **Kreczetnikow Piotr,** Radom i Bar 1767—1768, Dziennik woj. działań jen. maj., z rossyjskiego oryginału przeł. P. K.. stolnikowicz chełmski, Poznań 1874, *zob.* Nr. 4947.

9371. Nottbeck Ad. Joan., Russia Poloniae auxiliatrix dissert., Jenae 1768 DS.; — Rom E., Moskale we Lwowie 1768, 1770, Dzien. lit. 1869; — Précis hist. de Panin, Londres 1784 DS.

9372. **Lippoman Jan,** Bunt hajdamaków na Ukrainie w r. 1768, wyd. Raczyński E., (Obraz Polaków i Polski t. XV.), Poznań 1842, 1854.

9373. Wyprawa na hajdamaków, z pamiętników starosty Zakrzewskiego, Dziennik lit. 1857; — Wojkowski Antoni F., Opis krótki rzezi w mieście Humaniu, Poznań 1842; — Rzeź humańska, wyjątek z pamiętników Adama Mosz., wyd. E. R., Tyg. lit., Poznań 1858; — Pamiętnik rzezi, wyd. Darowski, Niwa 1890: — Matierijały dla istoriji Kolijiwszcziny, Kostomarow N. J., Kijewskaja Starina 1882.

9374. **Dumouriez Ch. Franc.** († 1823), La vie et mémoires, Hamb. 1795; — Wojna w Polsce 1770 i 1771 r., z pamiętników jenerała (Pamiętniki z XVIII. w. t. VI.), Poznań 1865; — Teofila de Fernıng, adjutant jener. Dumouriez, Tyg. wielkop. 1873.

9375. **Murray E. N.,** De l'état des études, Vars. 1800 (toż po pol. p. t. Pamiętnik do konfederacyi barskiej i krakowskiej 1767, 1772, Dziennik lit. 1857 I.

9376. H. Schmitt, E. N. Murraya obrona Polaków przeciw zaczepkom Delicourta, Dziennik lit. 1858.

9377. **Contant d'Orville And. Guil.,** Pensées phil. de St. Leszczyński, Paris 1768; — Tenże, Les fastes de la Pologne et de la Russie, Paris 1769, 1770, 1772, 1773 (DS.).

9378. **Geschichte** des gegenwärt. Krieges zwischen Russland, Polen und Ott. Pforte, I.—XII. Theil Frankf. u. Leipzig 1771, Theil XIII.—XX. (XIV. Th. Königsraub) 1772, 1773, 1774 DS.

9379. Geschichte des gegenwärt. poln. Krieges bis auf Königsraub., Augsburg 1772 DS.

9380. **Storia** della guerra presente tra la Russia, la Polonia, e la Porta Ottom., vol. I.—IV., Venezia 1770, 1771, 1772 DS.

9381. **La Croix** (de) E. P. Gesch. des Krieges, welchen die Türken mit Polen, Moskau. Hungarn, Führt 1771—1775 DS.

9382. **Cranz Joh. Georg,** Das conföderirte Pohlen (Erfurth) 1770—1775 t. 5 DS.

9383. Denkwürdigkeiten zur Geschicht der Unruhen in Pohlen, Frankf. und Leipzig 1769 DS.

9384. Warnery K. Eman., General de Caval. au serv. de Pologne, Remarques sur le Militaire des Turcs, Leipzig et Dresde 1770 DS., Paris 1813.

9385. Le Rouge Ludw., Theatre de la guerre entre les Russes, Turcs, Polonais, Paris 1769; Cadiat, L'indicateur pour la guerre, de Polonais, de Russes et de Turcs, Paris 1769 (DS.).

9386. **Rulhiere Claudé Carloman** (* 1735, † 1791), Histoire de l'anarchie de Pologne et du démembrement de cette république, suivie des anécdotes sur la révolution de Russie en 1762, t. I.—IV., Paris 1807, 1808, 1818, 1843 (Por. **E.** 1797; także Oeuvres postumes, Paris 1792), *zob.* Nr. 9469.

9387. O Puławskim przez Rulhiera, Kalendarz krak. na r. 1811; Rulhier, Rossya od Piotra I. do Katarz. II., Kondyllak S. K., O nauce historyi, t. II., War. 1812.

9388. Zapiski barona Totta o tatarskom nabiegie 1769 g. na Nowo-Sierbiju, Kijewskaja Starina 1883.

Zob. Nr. 4945—4989 i 9431—9432.

9389. Charkiewicz J., Dyaryusz podróży z Wilna do Walencyi r. 1768, Wilno 1824.

Geret L. S., Relacye, zob. Nr. 4964.

9390. Uwagi tygodniowe, War. 1768—69 Nr. 52, wyd. Krone J. O. T.; — Zabawy przyjemne i pożyteczne, Warsz. 1769—1775, wyd. Naruszewicz, Albertrandy i t. d.; — Journal polonais, Janv.—Avril, Vars. 1770 (DS.), *zob.* Nr. 9106.

9391. Staats-Calender für das Kön. Polen und Litth. auf 1770, Warschau 1770; Ciekawości przeszłoroczne w Europie, Kolenda warsz. 1771 (DS.).

9392. Dembowski Ant. Seb., Etat actuel de la Pologne 1770, *zob.* Nr. 9259; — Chevremont, Etat de la Pologne avec son droit public., Amsterdam et Paris 1770; — Freimüthige Betrachtungen über d. Zustand Polens, Frankf. u. Leipzig 1770; — Descrizione storico-politico-geogr. del regno di Polonia, Venetia 1770 (DS.).

9393. **(Hills) J. Marschal,** Travels in the Years 1768—70, London 1772, 1792 (toż po fr. p. t. Voyage dans la partie septentrionale de l'Europe (Ukraine et la Pologne), traduit par Pingeron, Paris 1776; po niem.: Reisen d. Holland, Russland, Polen, Danzig 1773, 1774, 1776, 1778) (DS.), *zob.* Nr. 9402.

9394. Boscowich J., Józef Roger, Stanislai pol. reg. effigies, Romae 1770, *zob.* Nr. 9305; — Cancellieri Franc., De Stanislao I. pol. reg., Romae 1770; — La Place, Anécdotes du Nord comprenants la Suède, la Po-

logne, Paris 1770; — Caraccioli L. A., Lettres à une illustre morte decedée en Pologne ou l'on trouve des anécdotes, Paris 1770, 1771 (DS.).

9395. Carmen ad Stan. Augustum de natali Suae Maj., 17. Jan. 1770 [Por. E. 1770: Minasowicz (życzenia imieninn)] DS.

9396. Versuch einer Abhandlung vom Eigenthum der Bauern, Riga 1770 DS.

9397. List przyjaciela do nauczycieli szkół 1770 DS.

9398. Bohomolec Fr., Opisanie państwa tureckiego, Warsz. 1770 DS., *zob.* Nr. 9384.

9399 Schultes Jacob, Heldengedicht auf den Georg Mart. Lubomirski, Ulm 1770; Cri d'une honnete femme, qui réclame le divorce a l'usage du Royaume de Pologne, Londres 1770; Les Etrangers en Suisse ou avantures de Mr. Tarło et ses amis, Ulm 1770 (DS.).

Duńczewski Józef († 1770), zob. Nr. 9218.

9400. **Paprocki Fr.**, O koronie polskiej, Wilno 1771 DS., *zob.* Nr. 9219, 9300.

9401. Almanach politique de Pologne. Vars. 1771; Kalendarz polski i ruski z wyrażeniem aspektów przez JMci X. Akademii Chełmińskiej napisany na r. 1722 (?) (Por. E. IX.) (DS.).

9402. Pococke Rich., Voyages en Orient, description l'Allemagne, la Pologne, traduits par de Laflotte, t. I.—IV., Paris 1771; — Pyrrhis de Varille, Lettres sur la Constitution de Pologne, Vars. 1771, *zob.* Nr. 9892; — Baudeau Nic., Lettres sur l'état de la Pologne, Amsterd. et Paris 1771; — Pingeron Jan Klaud., Ingenier au service de Pologne, (Militia Francesco) Vies des architectes, ded. à Mokronowski, Paris 1771 (DS.), *zob.* Nr. 9393.

9403. Schlözer A. L., Allgemeine nordische Geschichte, Halle 1771 DS., *zob. Opracowania.*

9404. Relation sur l'attentat sur la personne du Roi 1771; — Bericht von der abscheul. Mordthat, welche 3. Nov. 1771 vollzogen, Warsz. 1773; — Opisanie zasadzek na króla JMci 3. listop. 1771; — Albrecht J. H., Der Raub des Stan. Augustus, ein Heldengedicht gesungen, Warsch. 1772; — Konarski St., Boskiej Opatrzności dowód, Uwaga nad niebezp. życia Najj. Pana 1771 (toż po łac.), *zob.* Nr. 9289; — Kossakowski J., Do narodu i potomności o przypadku przez J. K. Mość doświadcz. 1771; — Naruszewicz Adam, Z powinszowaniem ocalenia życia, oda 1772; — Tenże, Wiersz radosny z okazyi uzdrowienia J. K. Mości, Warsz. 1772; — Oda do Oyczyzny z okazyi, niesłych. przypadku J. Kr. Mości, Warsz. 1772 [Por. E. 1776: Kościałkowski, Kuczkowski: 1777: Musonius; 1778: Tepper (wiersze)] (DS.); — Die beabsichtigte Ermordung des Königs Stan. v. Polen, Kuriositäten 1821 IX., *zob.* Nr. 4982, 5012.

9405. Stan. Augustowi na dniu dorocznym koronacyi (wiersz), Warsz. 1771 (Por. E. 1771: St. August) DS.

9406. Konarski Stan., O religii 1769; — De religione, Vars. 1771, *zob.* Nr. 9290; — Chlebowski P., Zdanie o przyczynach upadku państw, Wilno 1771; — Satyra o wysyłaniu do cudzych krajów, Wilno 1771; — Satyry: A to wszystko Bogactwo, Marywil 1771; Stultorum plena sunt omnia, Marywil 1771 (DS.).

9407. **Strandtmann Gustaw**, Pamiętniki 1769—1771, Russkaja Starina 1882, *zob.* Nr. 9469.

Vionenil A. K., zob. Nr. 4979.

9408. **Massalska Helena** (de Ligne), Memoires (1771) w dziele Perey L., Hist. d'une grande dame au XVIII. siècle, Paris 1887.

R; Łoziński Wł., Kwart. hist. 1887; Kuryer poznański 1887 Nr. 76—78; P. M., Przegl polski 1887 II.; Kraushar A., Tyg. ill. 1887 II; Dod. do Prz. tyg. 1887; P. W., Prz. powsz. 1888 III.

9409. **Branicki Kl.** († 1771). Opisanie ciała 1771 DS.

9410. Prowincya WPolska, Kolęda warsz. 1772 DS.

9411. Kownaccy Józ. Tad i Ant., Uwagi polityczne na 4 monarchie, z franc., Lublin 1772 DS.

9412. **Rejtan Tadeusz**, Rys krótki życia, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego t. XVI.; — Niemcewicz J. U., Żywot Tad. Rejtana, Sybilla nadwiślańska 1821.

9413. **Pansmouser G.** (Lindsey, Mirabeau), Le partage de la Pologne 1772 [toż: Divisione della Polona, Venezia; The polisch partition, London; Podział Polski (tł. Przybylski), Lipsk; Die Theilung Pohlen; De Verdeeling von Polen 1772 (wiele wydań we wszystkich językach)] DS.

9414. Lindsey (Mirabeau), Les droits des trois puissances sur plusieurs provinces de Pologne, traduit par Gérard consul, Londres 1774, tom II. p. t. L'insuffisance et la nullité des droits avec le Manifeste de la Confederation de Bar, Londres 1774; — Actions (très humbles) de grace aux trois puissances par les peuples polonois, La Haye 1777 (DS.).

9415. Compendio di travatti avvenimenti e la Polonia, Venezia 1772; — Keyserlingk Henr. Chryst., Remarques d'un gentilh. prussien sur celles d'un gent. polon. a l'occas. de la prise de posess. de la Prusse polon., 1773; — Herzberg E. F., Ausführung der Rechte, Exposé des droits 1772; — Jurium Hungariae Explicatio, Vindobonae 1772; — Das gerechte Schicksal v. Pohlen, Frankf. u. Leipz. 1775; — Untersuchung beleuchtete des Verfahrens der Höfe die Theilung von Polen betreffend, Frankf. und Leipzig 1776 (DS.).

Zob. Nr. 4990—4999.

9416. Les Funérailles de la Pologne (wierszem) 1775 DS.

9417. **D'Alembert Jan** (* 1717, † 1783), A Frèdéric II. sur le demembrement de la Pologne, Amsterdam et Cologne 1808 (toż po niem. przez Karola Fischera, Lipsk 1808); — Guilbert Th. Jacq. Et. Vinc., Essai ou quelques considerations sur la Pologne avant et après le traité de partage de 1772, Rouen 1807; — Gérard de Rayneval J. M., Le partage, Paris 1789; — Gentz Fryderyk, Fragen aus der neuesten Geschichte (die Theilung Polens betreffend), St. Petersb. 1806.

9418. Dłużniewski Marceli, Współczesne głosy zagraniczne o rozbiorze Polski (Odb. z Gaz. krak.), Krak. 1884, 2. ed. 1886 p. t. Prusy w czasie rozbioru Polski.

Fryderyka II. Pamiętnik 1763—1773, zob. Nr. 9552.

9419. Swodnaja hałyczsko-russkaja litopyś ot 1700 do konca aug. 1772, Lwów 1887, *zob. Opracowania.*

9420. Korytko J., Pochoron Anny z Łaszczów Potockoj 1772 (z aktów bazyl. krystynopolskich), Słowo (Lwów) 1864 Nr. 101; Diwnoje Czudo smerti Anny Potockij, tamże 1865 Nr. 83.

9421. **Skrzetuski Kaj. X.** († 1806), Historya polit. dla szlach. młodzi zawieraj. zebranie przypadków znakomitych, War. I. 1773, II. 1775, 2. ed. 1777; — Tenże, Historya politycz. król. franc., cz. I.—II., ded. St. Aug., War. 1773; — Tenże, Historya powszechna Warsz. 1781 (DS.).

9422. Skrzetuski Winc. († 1791), Dzieje królestwa szwedzkiego, Warsz. 1772, 1792 (Por. Bentkowski H. L II. 794) DS.

9423. Puczyński J. Ks., Historya powsz. dzieje polit. dawn. i now. państw, Wilno 1773 DS.

9424. Szybiński D. S. P., Krótka wiad. o monarchiach 1772, 1790, 1813; — Geografia powsz. czasów teraźn., Warsz. 1773 DS.

9425. Barbier de Blignières Bar., Stances philosoph. sur le jour de l'élection de Stan. Aug. (Vars) 1773 (Por. E. 1773: Wargowski A.); Tenże, Epitre au Catherine II., Vars. 1773.

9426. **Gazeta** warszawska, Warsz. od 1774 do 1891; — Polityczne ciekawości, Kolęda warsz. na r. 1775 (DS.).

9427. Carmen gratul. in reditu Caj. Ign. Sołtyk, Crac. 1773 DS.

9428. Lubomirski Stan., Reflexye nad projektem theatrum publiczne i pałac redutowy 1773; — Mizler de Koloff, Brief die poln. Schaubühne betreffend, t. I.—III. War. 1775 (DS.).

9429. Wiadomość o zjawieniu się cudownego obrazu Chrystusa Pana w Boremli 30. marca 1773, podał Krzyżanowski Feliks ks., Sambor 1879.

Konarski St. († 1773), zob. Nr. 9287.

Solignac P. († 1773), zob. Nr. 9087.

9430. Nova descriptio Regni Poloniae, Warsz. 1774; — Geogr. Beschreibung von Pohlen, Hamburg 1774 (DS.).

9431. Casanova Jan Jak., Istoria delle turbolenze della Polonia della morte della Elizabetta Petrowna, t. I., parte I., II., Gorizia 1774; — Rizzardi C., Storia della guerra di Polachi, Venezia 1775 (DS.), *zob.* Nr. 9378—9386.

9432. **Jaubert**, Histoire des révolutions de Pologne, depuis la morte d August III., jusqu'a l'année 1774, Vars. et Paris 1775, 2. ed. Paris 1807 (po niem., Leipzig 1779).

9433. Na dzień koronacyi wiersz poddanego, Warsz. 1774 (Por. E. 1774: Bessoit F.); Ad Celsiss. Ad. Czartoryski die natalium 24. Decembris 1774; Z okoliczności oddanej buławy poln. Sew. Rzewuskiemu przy odjeździe do Stubna (wiersz) 1774; Do JW. S. Rzewuskiego na powinszowanie buławy oda 1774; Na powszechną radość z okazyi oddanej buławy polnej 1774; Oda do ojczyzny na d. 19. listopada 1774 (DS.).

9434. **Lengnich God.** († 1774), Historia Europae, Gedani 1749; — Tenże, Gesch. der preussischen Lande, Danzig 1755 (DS.).

9435. Lengnich G., De norma regiminis Prussiae, God. 1722; — (Safft Mich.) De Polonorum maioribus dissertationem tuebitur, praeside G. Lengnich, Gedani 1732; — Lengnich Gotfr., Pacta conventa Augusti III., Lipsiae 1736, 1766, *zob.* Nr. 4580; — Tenże, Hodierna reipubl. prutenae facies 1728, *zob.* Nr. 9007; — Tenże, Jus publicum Prussiae, Ged. 1758; — Tenże, Quaedam Civit. jura gedan., Gedani 1764; — Tenże, Jus Publicum, *zob.* Nr. 1086; — Tenże, Der Obrigkeiten in den preuss. Städten Befugniss Edelleute zu richten, Danzig 1764 (DS.), *zob.* Nr. 9007, 9050, 9095, 9355.

9436. **Załuski J. A.** († 1774), Bibliotheca poetarum polonorum, qui patrio sermone scripserunt, Vars. 1754 (toż tytuł polski) DS.

9437. Załuski J. A., Przypadki niektóre, które mu się w niewoli moskiewskiej trafiły, wierszem wyd. J. Ep. Minasowicz 1773 DS.

9438. Ad Jos. Załuski, Naruszewicz Kaz., Vilnae 1760; — Ankwicz And., Mowa przy install. Załuskiego na bisk. krak. 1747; — Ossoliński J., Salutatio 1750; — Gorlicki Tom., Powitanie Załuskiego bisk. kijows. na pokojach konkolownickich 1773; — Korycki Mich., Elegia in mortem J. Załuski episc., Kijów 1774; — Żal powszechny po stracie 1774 (DS.), *zob.* Nr. 8988, 8999, 9095, 9173.

9439. **Jonsac G. F.**, Histoire de Stan. Jabłonowski, Leipsic 1774—1775, po pol. War. 1787—1790 i Poznań 1869, *zob.* Nr. 8815.

R: Lisko, Życie Jabłonowskiego Jonsaca, Dzien. lit. 1869; Sybels H. Z. XXIII.

9440. **Dyamentowski Prz.** († 1774), Prokosz, Chronicon Slavo-Sarmaticum, Vars. 1827; przekł. pol. Kownackiego, War. 1825 (jest to apokryf.).

9441. Romanowski H., O kronice Prokosza, Dz. warsz. 1825—26 I.; Lelewel, Rozbiory; Ossoliński J. M., Bibl. Ossol. 1828.

9442. Jezuici w prawdziwej swojej postaci, Gdańsk 1770; — Naruszewicz, Na ruinę Jezuitów (wiersz), Warsz. 1773; — Rzewuski Wacław, Ode in jacturam Soc. J., b. w. m. 1773 (toż po pol.: Oda o upadku zakonu 1773); — Wizerunek symboliczny Jezuitów z innemi zakonnikami (wiersz) 1775 (DS.).

Zob. Nr. 5010, 9335, 9525 i Kościół.

9443. W dzień imienin M. Kochowskiego od szkół Soc. J. (wiersz), Mohilew 1774; — Dowód życzliwych obowiązków Mich. Kochowskiemu od konwentu szkłowskiego zak. kaznodz. (wiersz) (Mohilew) 1774; — J. O. Grafowi Czerniszewowi Białoruski konsystorz gwoli okazania żalu z rychłego odjazdu, (wiersz) 1774 (DS.), *zob.* Nr. 9467.

9444. **Wagner Dan. Ern.**, Geschichte von Pohlen, Leipzig 1775; Brünn 1788 (Allg. Weltg. 47—49); Gesch. v. Lithauen, tamże 1775, 1788; — Beaumont d'Eon Kar., Loisirs (t. III. Histoire polit. de Pologne), Amsterd. 1775 (DS.).

9445. Krebel G., Reisen durch Deutschland, Polen, Preussen, Russland, Hamburg 1775; — Schriften für alle Staaten (Polen 115—192 Regierungsordnung), Carlsruhe 1775 (DS.) (Por. **E.** 1775 : Briefe, Caraccioli, Pohlen).

9446. **Bieliński Fr.**, Sposób edukacyi w XV. listach opisany, Warsz. 1775 (2 ed. Bibl. ped., Krak. 1888); — Kamiński Adolf, Edukacya obywatelska, przez A. K., Warsz. 1774; — Gurowski Nep., Discours sur les études adressé à S. Roi de Pologne 1775 (Por. **E.** 1775: Bessat Franc. X.); — Rollin K., Uwagi nad wychowaniem młodzi, tłóm., Wilno 1776; — Popławski Ant., O rozporządzeniu i wydoskonaleniu edukacyi obywatelskiej, Warsz. 1775 (DS.); — Na pamiątkę 100 letniej rocznicy ustanowienia komisyi edukacyi narodowej, Lwów 1873, *zob.* Nr. 5042, 9233.

9447. Bagieński Franc. S., Wiersz do X. Bisk. Massalskiego, 21. lipca 1775 (Por. **E.** 1775: Stan. August, Eloge, Na dzień urodzin, Gesang, W uroczystość) DS.

9448. Wspomnienia z XVIII. w. (r. 1775), Dz. warsz. 1851 Nr. 140; — Stuletnie wspomnienie, Gaz. nar. 1875 Nr. 88.

9449. Barss Franc., Mowy za czterema stanami, ded. Stan. Aug., Warsz. 1775; — Myśli polityczne o wolności cywilney, Pozn. 1775 (DS.).

9450. Kurze Abhandlung vom Ablass in sonderheit von dem grossen Jubel-Feste der Dioeces. v. Posen u. Warschau, Warsz. 1775 DS.

9451. Courrier de Pologne, Vars. od 1776 do 1779 DS.

9452. Mikucki A. X., Krótkie zebranie geografii polit. i hist. Winc. Wołłowiczowi, Wilno 1776 DS.

9453. Muszyński J. J., Rozmowy młodych Polaków z hist. pol., Krak. 1776 DS.

9454. Politische Betrachtungen über d. Staats-Verwaltung v. Polen, Frankf. u. Leipz. 1776; — Bessat Franc. X., Discours sur l'histoire de Pologne, Vars. 1776 (DS.), *zob.* Nr. 8446.

9455. L. (de), Voyage en Allemagne et en Pologne commencé en 1776, Amst. 1784.

9456. Andreas a Spiritu, De bello in Europa ab potentiss. imperator. gesto, Vars. 1776; — Tenże, Casus conscientiae pro regno Pol. ex declarationibus pontificum collecti, Vars. 1776 (DS.).

9457. **Chojecki Karol**, Polak konfederat przez Moskwę na Syberyę zaprowadzony (zarazem o buncie Puhaczewa), War. 1790 2. ed. p. t. Pamiętniki Polaków z pobytu na Sybirze, Chełmno 1864—1865 (po ross.: Zapiski Karla Chojeckawo, pod. Antonowicz W. B,, Kij. Starina 1883).

9458. Na illuminacyę z powodu urodzin Stan. Aug., Warsz. 1776 (Por. **E.** 1776: Stan. August) DS.

9459. Opisanie m. Sandomierza 1776 DS.

9460. **Laporte J.**, Le voyageur (Pologne, Courlande), Paris 1777 DS.

9461. **Wraxall N. W.**, Memoirs the courts of Berlin, Dresden, Warsaw 1777—79, I.—II. DS., London 1779.

9462. **Bernouilly J.**, Reisen durch Brandeburg, Pommern, Preussen, Courland, Russland u. Pohlen 1777 u. 1778, Leipzig 1779, 1780 t. 6 (toż po franc. t. I. Vars. 1782; po pol. ustępy w Liskego: Cudzoziemcy w Polsce); — Tenże, Patkuls Berichte, *zob.* Nr. 4311.

R: Gött. Anz. 1781; Beckmanns Bibl. t. X. str. 423 i n.; Krasicki J., Eine gefund. Geschichte v. B., Leipzig 1785 DS.; Gaz. lwowska 1876 Nr. 62.

9463. Stanisław August, Rocznica koronacyi 1777; (Mitzler) Na dzień imienin 1777 (Por. **E.** 1777: Kopczyński, Massalski) (DS.).

9464. Badurski A., Odpowiedź na pytania X. Kołłątaja dotyczące stanu i dziejów facultatis medicae 1777; — Kołłątajowi wizytatorowi, I. Młódź (Kraków) 1777 (DS.).

9465. Bakałowicz Jan, Zdanie o potrzebie fortec w Królestwie Polskiem, War. 1777 DS.

9466. Dzień 4. listopada 1777; — Respons z Warszawy, Addytament do gazet, Warsz. 1777 (DS.).

9467. Ode der hohen Durchreise Paul Petrów, Elbing 1776; Powi anie Iwanowi Pil pułkownikowi rossyjs. w Zakrecie, Wilno 1775; In amore dolor, Ad Comitem Stackelberg in obitu ejus filiae Julianae 1776; Kopczyński On. X., Monumentum Cather. II., Die natali Cath. II. auspiciis Stan. Aug. Matheo Radivilio, Vars. 1776; Górski Klemens, Die natali divae Mariae Theresiae carmen, Leopoli 1776; Wiersze powitalne do Czernyszewa i jego żony od uczniów semin. Mohyl.

26. maja (po ross. i pol.) 1777; Na wspaniały festyn z okoliczności urodzenia Alex. Pawłowicza (wiersz od Zgrom. XX. Jezuitów), War. 1778 (DS.), *zob.* Nr. 9443.

9468. **Jabłonowski Jan Alex.** († 1777), L'empire des Sarmates aujourdhui royaume de Pologne, Norimb. 1747, 1748, 1775; — Tenże, Dodecas ducum Poloniae M. D. Lith. admirandum hostibus, Dwanaście wodzów pol. z 16 buławy szacowane, Lwów 1754 (DS.).

Acta Societatis Jablonovianae i inne dzieła, zob. Opracowania.

9469. Stradtmann G., Pamiętniki 1771 do 1778, Russk. Starina 1889, *zob.* Nr. 9407; — A. P. C. R(ulière), Hist. des revolutions (1763—1777), Vars. 1778, *zob.* Nr. 9386; — Histoire de Pologne (w Hist. univ. d'après l'anglais), Amst. 1778, 1779 (DS.).

9470. Reflexions politiques sur la Pologne, Londres 1777; — Dubois J. B., Essai sur l'histoire de Pologne, Berlin 1778; — Cagliostro (?), Le destin politique de la Pologne 1778 DS., *zob.* Nr. 9558.

9471. Karasiewicz Paw., Conclusiones theologicae (contra Rousseau et Voltaire), Zamość 1779; — Rousseau Jan Jak., O wolności człowieka, z franc., b. w. m. i r. 1778; — Odpowiedź na krytykę p. t. Niektóre uwagi na dyssertacyę 1778 (DS.).

9472. **Lipski Jan**, Notaty generała brygady wielkop. kaw. z lat 1775—1778, Bibl. warsz. 1854 II., Odb., Warsz. 1854; 2. ed. Bibl. pam. i podr. po dawnej Polsce Kraszewskiego, Drezno 1871 IV.

9473. Gebhardi L. A., Gesch. des Reichs Hungarn u. Galizien 1778, 1788 DS.

Wybicki Józ., Podróżny w Pawłowie w dobrach Brzostowskiego, zob. Nr. 9584.

Mitzler de Kolof W. († 1778), zob. Nr. 5969, 9207, 9321, 9428 i 9463.

9474. Gazeta Grodzieńska 1779—1780 (red. Tyzenhaus).

9475. Allg. Handbuch für alle Einwohner Pohlen, Warsz. 1779; — Calendrier historique du royaume de Pologne 1779 (DS.).

9476. Stan. August, Wiersze 1778 (Por. E. 1779: Rokicki, St August, Boufonidor) DS.

9477. O wojsku polskiem, myśli i uwagi Polaka w zagr. służbie 1779 DS.

9478. **Olechowski J.**, Dokumenta do spraw dziesięcinnych w Polsce, Kraków 1779 DS., *zob.* Nr. 9335 i *Kościół.*

9479. **Rzewuski Wacław** († 1779). Zapolski Cypr. P., Wacławowi Rzewuskiemu żałobne poema (łac. i pol.) 1779; — Chrościkowski Sam., Monumenta virtutis Venceslai Rzewuscii literis pontificiis, regiisque testimoniis confirmata, Lublini 1779; — Kronika podhorecka od r. 1706—1779 (żywot Wacł. Rzewuskiego, hetmana), ułożył Rzewuski Leon, Kraków 1869; — Siemiński L. H., Manuskrypt Podhorodecki, Muzamerit. Pozn. 1843—1844 I.; — Brodowski S., Żywoty hetmanów z materyałów w Podhorcach, wyd. Żegota Pauli, Lwów 1844, *zob.* Nr. 9050, 9226, 9322, 9442 (Por. Przyj. dom., Lwów 1858 VII.).

9480. Hajewski D. X., Zbiór historyi polskiej z przydanymi ciekawościami, Berdyczów 1780 DS.

9481. **Williams J.**, Histoire des gouvernements du Nord par J. Nic. Demeunier (Dan., Suède, Russie, Pologne), t. I.—IV. (t. IV. Pologne), Amsterd. 1780, Yverden I.—VI. (VI. Pologne) 1780 (toż po niem.: Ursprung, Wachsthum und gegenwärt. Zustand der nordischen Reiche, hrsg. von Joh. Chr. Adelung, t. II., Leipzig 1780) (DS.).

9482. Histoire universelle d'après l'anglois, t. 41, 42 (Histoire du Royaume de Pologne), Amsterd. et Leipzig 1780 DS.

9483. Minifie M., The Count of Poland, vol. I.—IV., London 1780 DS.

9484. Chorografia czyli opisanie Żmudzi św., przez X. Kantego Bagińskiego św. teologii Magistra Zak. kaznodz., około 1780. Atheneum 1845 IV.

9485. **Moeller J. W.**, Beschreibung der Ukraine, Breslau 1780 DS.; — Tenże, Reise von Wolhynien nach Cherson 1787, Hamb. 1802.

9486. Siestrzeńcewicz Stan., Histoire de la Tauride, Brunswick 1780; — Richard J., A tour from London by way of Courland, Poland, Germany, London 1780 (DS.).

9487. Brzyski L. X., Sprawiedliwe pochwały Wacł. Hier. Sierakowskiego, Lwów 1780 DS.

9488. Pstrokoński B. († 1780?), Pamiętniki księdza kanonika gnieźnieńskiego, wyd. Raczyński, Obraz Polaków i Polski w XVIII. w., Wrocław 1844 t. XIX.

9489. Sułkowski Franc., Pamiętnik żołnierski, Wschowa 1780 DS.

9190. Wiersz z okazyi spodziewanego przybycia J. Kr. M. w wojew Ruskie, b. w. m. 1780 (Por. E. 1780: Kuczkowski Jan, Korycki Mich., Nicolai J. P., Stan. August) DS.

9491. Pyrrhys de Varille, La gloire de la Russie 1780 DS., *zob.* Nr. 9233, 9892.

9492. Benisławski Konst. X., Pienia całodzienne na przybycie Katarzyny II., Wilno 1780; Werde, Na wesele Xiąż. de Nassau z Xną z Godzkich Sanguszkową, Warsz. 1780 (DS.).

9493. **Carosi J. Th.**, Reisen durch polnische Provinzen, Leipzig I. 1781, II. 1784 (w listach do Stan. Aug.).

R: Gött. Anz. 1782 str. 300 Zugabe, 1785 str. 242; Hall. Ztg. 1785 st. 95.

9494. Naruszewicz A., Podróż królewska d. 9. paźdz. zaczęta d. 8. grudnia zakończona 1781, *zob.* Nr. 9565; — Geisler A. F., Josephs des II. Reise (zweite u. dritte) in Briefen (Polen, Moscau), Halle 1781 (DS.).

9495. Riesch Chambellan de Roi de Pologne, Observations pendent un voyage en Italie, Dresde 1781 DS.

9496. Barail Xaw., Eloge de Stanislas roi de Pologne, Paris 1781 DS.

9497. **Rousseau J. J.**, Considerations sur le gouvernement de Pol., Londres 1782, 1783, 1790, 1795 [po pol.: Uwagi nad rządem pol. 1789 (toż po niem.)]; — Tenże, Ouvrages de politique, t. I., Deux-Ponts 1782 (wiele wyd. w różnych językach) (DS.), *zob.* Nr. 9471.

8498. **Mably P. B.**, Du gouvernement et des lois de la Pologne à Mr. le Comte Wielhorski, Londres 1781, 1790 (toż po pol. 1790) DS.

9499. Acurate Vorstellung der poln. Armée, Nürnb. (toż po franc.: Etat) 1781 DS.

9500. Rousset (Nestesuranoj Iwan), Historya państwa rossyjskiego, t. I.—V., Wilno 1781; — Histoire de la Moldavie, Neuchâtel 1781 (DS.).

9501. A l'Auteur anonyme d'une lettre concernante la reforme de l'Université de Cracovie 1781 DS.

Krasicki J., Zbiór potrzebniejszych wiadomości, zob. Nr. 9718.

9502. Echard, Dykcyonarzyk geograficzny I.—III., Warsz. 1783 (w nim: Siarczyński, Dykcyonarz) DS., *zob.* Nr. 9511.

9503. Crome A. F. W., Europens Produkte (Polen, Preuss., Curl.), Dessau 1782 DS.

9504. Ustrzycki S. A., Listy o miłości ojczyzny, Warsz. 1782 DS.

9505. Schütz J. G., Leben S. K. M. des preuss. Monarchen, Warsz. 1782 DS.

9506. **Coyer Gabr. Fr. X.** († 1782), Histoire de Jean Sobieski, Vars., Amst. 1761, Amst. 1762 (toż po niem., Leipz. 1762, 1786, po ang., London 1762); 2. ed. 1783 (w Oeuvres) DS.

9507. Coyer G. Fr. X., Historya Jana Sobieskiego, tł. Kondratowicz, Wilno 1852.

9508. **Pamiętnik** histor. i polityczny, wydawany przez ks. Świtkowskiego, Warsz. 1782—1783 DS.

9509. Wyrwicz Kar., Pro memoria Pamiętnikowi histor. polit., Warsz. 1783, 1785; Replika Gazety Pamiętnikowi, Warsz. 1783 (DS.), *zob* Nr. 9519.

9510. Lwowskie pismo uwiadamiające 1783 DS.

9511. Chaudon L. Maieul, Nowy historyczny dykcyonarz, przeł. J. I. Bielski II.—VIII. cz. I., War. 1783—1787 DS.

9512. Cook Jac., Sammandrag omkring sodra Polen Forrattade Resa hwarwid Forsters Journ., Upsale 1783, 1787 DS. (E. IX.).

9513. Przybylski Jac., Oda do ojczyzny w dzień imienin Stan. Aug., Warsz. 1783 (Por. E. 1783: Litwiński Jan, Morawski J. X., Schütz J. G., Stanisław August) DS.

9514. Majchrowicz Szymon ks., Trwałość szczęśliwa królestw albo smutny upadek narodom stawiona, Kalisz 1783 DS.

9515. Rainal, Historya polityczna rewolucyi ameryk., z franc przez F. Siarczyńskiego, Warsz. 1783 DS.

9516. Jonesnau Józef, Stan miasta Wschowy pod panowaniem Stan. Augusta, Leszno 1783 DS.

9517. Krasicki J., Opisanie podróży z Warszawy do Biłgoraja w liście do Stan. Poniatowskiego, Grodno 1783 DS., *zob.* Nr. 9718.

Dyssydenci, zob. Kościół.

9518. Avis divers, Vars. 1784; — Zbiór wiadomości tygodniowych, Krak. 1784 (DS.).

9519. Magazyn warszawski pięknych nauk, przez A(dut.) P(am.) H(ist.) P(olit.) (P. Świtkowskiego), War. 1784; Büsching Ant. Fr., Erklärung zu dem 18. Theil des Magazins 1784; Nowa pocztarska paka pełna listów i towarów, wiele wesołych i smutnych nowin, Lwów 1784 (DS.), *zob.* Nr. 9509.

9520. **Coxe W.**, Travels in to Poland, Russia, Sweden and Daenemerk, Lond. 1784 t. 2 [po niem. v. Berzl, Zurich 1784, 1785; po franc., Paris 1787 (?) (wiele wydań w różnych językach).

R: Allg. Liter. Ztg. 1785, 1786; Hall. Ztg. 1786; Gött. Anz. 1785, 1787; Büsch. Nachr. 1785, 1786.

9521. Coxe Wilh., Account of the russian discoveries, London 1780 (toż po franc. 1781) DS.

R: Gött. Anz. 1781 str. 506.

9522. Voyage en Allemagne et en Pologne par M. de L., Amsterd. et Paris 1784 DS.

9523. Etat politique milit. et civil de la Pologne, Vars. 1784 DS.

9524. Kniaźnin Dyon., Na regiment Potockiego i 24 sztuk armat Rptej 1784 DS., *zob.* Nr. 9536.

9525. Przewodnik czyli skryte rządy jezuitów, Krak. 1784 DS., 2. ed. Lipsk 1873; — Schreiben z. Beleuchtung der Jesuiten 1783 (DS.), *zob.* Nr. 9442.

9526. Naruszewicz Adam, Dyaryusz podróży króla Stan. Aug. na sejm grodzieński, b. w. m. i r. i Warsz. 1784 DS., *zob.* Nr. 5175; — Wyimki z dyaryusza podróży Stan. Aug. do Grodna r. 1784, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

9527. **Bagiński Wojc. Winc. K.**, Rękopis historyczny obejmujący różne wypadki krajowe współczesne od r. 1747—1784, wyd. hr. Tyszkiewicz E., Wilno 1854.

9528. Podolanka, List Sandomierzanki do Podolanki 1784; List Paryżanki do Podolanki czyli oryginał do kopii, *zob.* Nr. 5189 (DS.).

9529. Zugh P., Ogrody warszawskie w r. 1784, Athenaeum 1845 III.

9530. **Polak** patryota, dzieło peryodyczne przez Tow. uczonych, Warsz. 1785 (Nr. 9, części 24, w 4 tomach); — Myśl Towarzystwa patryot. względem wydawać się mającego dzieła (Polak patryota), Warsz. 1785; — Prospekt Polaka patryoty, Warsz. 1784, 1785; — Rozbieranie dzieła Polak patryota, b. m. 1785 (DS.).

9531. Tosen E., Einleitung in Europ. Staatskunde, Frankreich, Schwed., Polen, Russl., III. Auflage, t. I.—II. 1785 DS.

9532. Grosse Erdbeschreibung, V. Theil Polen u. Lithauen, Troppau 1785 DS.

9533. Buria A., Observations d'un voyageur sur la Russie, Livonie, Courlande, Berlin 1785; — Tenże, Observations d'un voyageur sur la Russie, Vars. 1787 (DS.); — Guthrie, Listy z jej podróży do Tauryki, t. II. Podróż jenerała Jaryczewa r. 1785, Kraków 1809.

9534. Haidinger, Verzeichniss aller Salzwerk in Wieliczka, Wien 1785 DS.

9535. Tęgoborski Wal., Eloge historique de Stan. Auguste R. de Pol., Var. 1785 (Por. E. 1785: Stan. Aug., Florkowski J., Rymarzewski Stan., Wedykowski Sew. X.) DS.

9536. Niemcewicz Jul U., Do Szczęsnego Potockiego w anniwersarz ofiarowanego regimentu i 24 armat (War.) 1785; Głos wdzięczności 1786; Życzenie w dniu imienin 19. marca (wiersz) 1786 (DS.), *zob.* Nr. 9524.

9537. **Staszic St.** († 1826), Uwagi nad życiem J. Zamoyskiego do dzisiejszego stanu Rtej przystosowane (dat. w Heilsb. 20. maja, bezimiennie wyd. autor Staszic St.), War. 1785, Supraśl 1785, Łuck 1785 DS., War. 1816, Kraków 1861 (Bibl. pol. Turowskiego); — Poprawy do książki Uwagi nad życiem Zamoyskiego 1788; — Przydatek do uwag, Chełmno 1788, 1791 (R: Dz. war. 1788 II.); — Zbiór pism, do których były pow. Uwagi nad życiem J. Zamojskiego 1790; — Myśl z okazyi Uwag nad życiem J. Zamojskiego 1785 i 1788; — Myśl na myśl, V. pismo Zbioru (około 1789); — Nax, Uwagi nad uwagami, Warsz. 1789; — Listów dwanaście przeciw 1791; — Poparcie Uwag nad życiem J. Zamoyskiego z rozstrząśnieniem pism, które się pojawiły 1788; — Pismo stosujące się do pisma p. t. Zgoda i niezgoda nad życiem Zamoyskiego 1788 (DS.).

Staszic Stan., zob. Nr. 9912.

9538. Awizki czyli doniesienia tygodniowe (Dufour), Warsz. 1786; — Dziennik handlowy, Warsz. 1786—1793 DS.

9539. Byszewska, Dziennik podróży do Wilna odbytej w r. 1786 przez szambelanową, Kron. rodz. 1878.

9540. Pamiętniki karzełka Polskiego (1739 do 1786), not. bibliogr., wyd. Kraushar Al., Kuryer warsz. 1884 Nr. 36.

9541. Prawda (wiersz do króla) 1786; Woronicz Jan P., Na pokoje w zamku królewskim obrazami ozdobione (Warsz.) 1786; Tenże, Na wjazd Mich. Jerz. Poniatowskiego arcyb. gniezn. (wiersz) 1786 (DS.).

9542. Osiński J., Opisanie polskich żelaza fabryk, Warsz. 1786 DS.

9543. Merkwürdige Nachrichten von Jesuiten in Weissreussen, Frankf. u. Leipz. 1786 DS.

9544. Opolski Ant., O zabobonach narodu żydowsk., Warsz. 1786; Ackord El., Die Juden und die Reformation der Juden in Polen, Warsz. 1786 (DS.).

9545. Kuropatnicki Andr. Ewar., Geografia albo opisanie Galicyi, Przemyśl 1786 DS.

9546. **Kratter Franz.**, Briefe über itzigen Zustand von Galizien, t. I. i II., Leipzig 1786; — Tenże, Bescheid an einige Professoren, Wien 1786; — Kratter an den Eckhardt 1786; — An Kratter den Verfasser d. Schmähbriefe über Galizien, Wien 1786; — Über Kratters Auto da Fe 1786; — Kratter E. N. et Socii 1786 (DS.).

9547. Traunpaur Alfr. Henr., Dreissig Briefe über Galizien oder Beobachtungen, Wien 1786; — Hurwicz (Hourwitz) Zalkind, Apologie des juifs ou reponse à la question, Paris 1789 (DS.), *zob.* Nr. 5207.

9548. Wimpffen Fr. Ludwik, Memoires I., La vie privée et militaire, Vars. 1786 DS.

Łojko Feliks († 1786), zob. Nr. 4992.

9549. **Mikosza Józef** († 1787), Obserwacye polityczne państwa tureckiego, ded. Stan. Aug., Warsz. 1787; — Wiadomości o państwie tureckiem przez jednego polaka w listach, War. 1786, 1797 (toż po niem., Linde S. G., Lipsk 1793) (DS.).

9550. Thornische histor. Nachrichten von dem Türckenkrieg 1787 DS.

9551. Geschichte und Ursachen der Kriege zwischen den Russen und Türken. Frankf. u. Leipzig 1787, 1788, 1789; — Istoria rinnovata nello stato dell Imperio Ottomano, Venezia 1787; — Tott baron, Opisy Turków i Tatarów, Warsz. 1789 (DS.); — Wodomercus Ernest, Die Einnahme von Choczym, Coburg 1825.

9552. **Fryderyk II.** († 1786), Mémoires de 1763 jusqu' à 1775; De ce qui s'est passé de l'année 1774 jusqu' à 1778; Mémoires de la guerre de 1778 [także Oeuvres VI.]; toż po niem.: Denkwürdigkeiten seit Hubertsburger Fried. bis zur Theilung v. Polen 1773; po pol.: Pamiętnik od pokoju Hubertsburskiego, Brzeg 1788, Poznań 1868 (toż po ang. 1788); Opisanie, co się działo 1774—1778 r., Brzeg

1789]; — Tenże, Skryte przestrogi oficerom wyłożone, War. 1780; — Tenże, Anekdoty czyli znamiona charakteru Fr., Wilno 1787, 1788, 1789, 1796; — Tenże, Uwagi historyczne nad rokiem ostatnim, Warsz. 1787 (DS.).

9553. Ausführl. Beschreibung des Leichenbegängnisses für Friedr. den II. am 9. Sept., Warschau 1786; — Kollacz Paweł, Zbiór krótki życia Fryderyka II. 1786; — Girtler, Życie Fryderyka II., Krak. 1788, 1789, 1793; — Zbiór krótki życia Fryd. II., z niem. przez X. P. K. A. R. S. B. 1786, 1794; — Szczególność do charakteru, Warsz. 1787; — Gespräche im Reiche der Todten zwischen Maria Theresia und Friderich II., Theil IV. (Polen), Maltha 1786; — Hertzberg, Uwagi historyczne nad Fryd. II. (z franc.), Warsz. 1787; — Treść dzieł Fryderyka II., Kondyllak S. B., O nauce hist. II., War. 1812; — Dohm Krystyn Wilch., Ostatki życia Fryd. II., Hanower 1817—1819, Denkwürdigkeiten meiner Zeit, t. III.—V., *zob.* Nr. 9750 i *Oprac.*

9554. Fryderyk II. król, La confederation poème en 5. chants 1789; Szkoła świata, kom. w 3 aktach przez Satyryka, Kraków 1789 (DS.).

9555. **Beniowski M. A.** († 1786), Mémoirs and trawels of his milit. operations in Poland, Lond. 1790 (po niem.); — Hist. podr. Maurycego Aug. hr. Beniowskiego (czyny jego podczas konf. barskiej, podróż do Kazanu, Kamczatki, Kalifornii, Japonii etc.), Warsz. 1802, 1806, t. 4 (DS.).

9556. Kubalski M. J., Vie et aventures du Comte M. A. Beniowski, Tours 1853; Bieniowski podług mosk. i ang. źródeł, Dz. lit. 1865; Radliński, awanturnik z XVIII. w. (Beniowski), Wędrowiec 1886 I.; Nabielak. Przew. nauk. lit. 1887, *zob. Osoby.*

9557. **Janocki J. D.** († 1786), Ianociana sive clarorum Poloniae auctorum memoria miscellae, Vars. et Lips. 1776 (Por. **E.** 1744, 1745, 1746, 1756, 1764, 1775: Janocki).

9558. Bertuch J. B, Cagliostro in Warschau über alchemische Operationen, Königsberg 1786; Cagliostro demasqué à Varsovie, Lauson 1786; Recko Char Elis. Konst., Nachricht von des Cagliostro in Mitau, Berlin u. Stettin 1787; Cagliostro Confessions avec l'histoire des ses voyages en Russie, Caire 1787; Kniaziewicz X. J. G., Życie Cagliostra, Wilno 1793; Borowsky L. E., C'a Abentheuer, Königsb. 1790 (DS.), *zob.* Nr. 9470.

9559. Polnische Bibliothek (red. Steiner C. Th.), t. I.—III., Warschau 1787—1788 DS.

9560. Bielawski Józef, Très benignes remonstrances aux auteurs du Journal de Paris 1787 DS.

9561. Hammard C. T. E., Reise durch Oberschlesien nach Ukraine, Gotha 1787 DS.

9562. Reneville, Stanislas (?) Roi de Pologne, Paris 1787 [Por. **E.** 1787: Czetwertyński Jan Sam., Fama (widząc Stan. Augusta w Krakowie)]; Am Namensfeste d. Fürsten Poniatowski, Warsz. 1787; Hołd attencyi 29. września Mich. Jerz. Poniatowskiego arcyb. gniez. 1787 (DS.).

9563. Piramowicz Grzeg. X., Przestrogi dla czytających pisma hist., War. 1787 DS.

9564. Synakiewicz Fel. X., Najj. Stan. A. rozmowa Muzy i Janusa 1787; — Tombeur N. (de), Essai sur la navigation, ded. Stan. Aug., Vars. 1787 (DS.).

9565. **Naruszewicz Adam** († 1796), Dyaryusz podróży Stan. Augusta na Ukrainę i bytność w Krakowie, Warsz. 1787, 1788 (2 ed.); — Tenże, Tauryka czyli wiadomości o stanie Krymu, ded. Stan. Aug., Warsz. 1787 (DS.); — Tauryka i Dyaryusz, wyd. Tad. Mostowskiego, Warsz. 1805.

9566. Uwiadomienie Publiczności, że w Krakowie wyszło: Dyaryusz przyjazdu Najj. Stan. Aug., Kraków 1787 DS., *zob.* Nr. 9401, 9526.

9567. O A. Naruszewiczu, Sienkiewicz K., Skarbiec; — Bartoszewicz J., Znakomici mężowie w. XVIII. t. I.; — Bełcikowski, Tyg. ill. 1869 III., *zob. Osoby.*

Inne dzieła Naruszewicza, zob. Oprac.

9568. **Czaki de Kierentszek Ant.**, Pamiętnik, na Ukrainie przyjazd i przyjęcie Stan. Augusta oraz powitanie w Kaniowie Katarzyny II., Machnówka 1787, 1788 DS.

9569. **Plater Kaz. Konst.**, Podróż króla Stan. Aug. do Kaniowa w r. 1887, podług listów K. K. Platera, wyd. Kraszewski J. I., Wilno 1860, *zob.* Nr. 5270, 9623.

9570. Dziennik pobytu Stan. Aug. w Kaniowie, Koźmian A. E., Wyciągi piotr.; — Lichocki Fil., Dyaryusz przyjazdu Najj. Stanisława Augusta, Krak. 1787 DS.; — Pobyt króla w Krakowie w r. 1787, Z notat ówczesnego mieszczanina krak., Czas 1871 Nr. 221.

9571. Grot, Cesarz Józef II. w Rossyi wedle relacyi posła szweckiego, Russka Starina 1883; Cesarz Józef w Sandomierzu (z opowiadań starca). Czas 1867 Nr. 204; Obrońca ludu do cesarza Józefa II. (z niem.) 1786 DS.

Zob. Nr. 5240 i 9485.

9572. Webster Sinclaire, Discours sur la decadance de la Pologne 1787 DS.

9573. Wyszogrodzianin, Pismo Wyszogrodzianina o potrzebie Kompanii handlowej (1787), Orzeł biały 1819 II.

9574. Polak w Paryżu, Warsz. 1787 DS.; Wyjątek z pamiętników Polaka, podróżującego po Francyi w r. 1787, Kur. dla płci pięknej, Warsz. 1823.

9575. Hauptbericht des Minister Graf Hoym über den Zustand Schlesiens d. d. Breslau 23. August 1787, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schlesiens 1855 I.

9576. **Węgierski T. K.** († 1787), Podróże i pamiętniki, Dod. Czasu 1850 Nr. 14; — Siemieński L. H., Toż, Wieczornice, Wilno 1854 I.

9577. Opisanie Królestwa polskiego i W. X. litew. z wyobrażeniem herbów. Warsz. 1788; — Przewodnik warszawski, War. 1788 rok I.; — Przewodnika prospekt 1788 (DS.).

9578. Karpiński Fr., Podróż do Krakowa i jego okolic, list do Barb. Sanguszkowej, (2 ed.), Warsz. 1788 DS., *zob.* Nr. 9893.

9579. Borusławski Józ., Memoirs of the celebrated dwarf, London 1788 (toż po franc., London 1788) DS.

9580. Lettre à l'auteur de l'Essai sur l'histoire de Pologne 1788 DS.

9581. **Bogusławski Konst.**, Życia sławnych Polaków, Warsz. 1788 DS.

9582. Krasicki Ign., Do współziomków 1788; — Tenże, Organy czyli odpowiedź na list przyjaciela z Warszawy, b. w. r. (1788); — Tenże, Do JO. Xięcia Stan. Poniatowskiego objeżdżającego Polskę, Warsz. 1788 (DS.); — Tenże, Opisanie sejmu teraźniejszego w Warszawie 1. grudnia 1788, Warta 1883 Nr. 454; — Opisanie sejmu z r. 1788, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Marewicz Ign. W., Do stanów sejmujących warsz., Warsz. 1788 DS.

Broszury z czasu Sejmu czteroletniego, zob. Nr. 5270, 5296, 5329, 5359.

9583. **Pilat R.**, O literaturze politycznej sejmu czteroletnego, Przegl. pol. 1871—1872, Odb., Kraków 1872.

R: X., Przegl. lw. 1873 V.

Pamiętniki Ogińskiego, zob. Nr. 9875; Wybickiego, zob. Nr. 9624; Zaleskiego, zob. Nr. 9622; Sanguszki, zob. Nr. 9888; Jednego z posłów, zob. Nr. 9682; Engelströma, zob. Nr. 9003.

9584. **Brzostowski Paweł**, List anonima opisujący kommissyę wolnych włościan Pawłowskich, do Grenobla bibliopoli z powodu Xiążki: O poddanych, 1788; — Tenże, Pawłów od r. 1767—1795 od jednego przyjaciela domowego opisany, Wilno 1811.

9585. Guzowski J. X., Przybycie najżądańsze Stan. Aug., Warsz. 1788 DS.

9586. Ofiara serc familii Sapiehów z okoliczności przyjazdu do Warszawy Branickiego, przez W. B. Z. R. Z. B. K. 1788 DS.

9587. Dmochowski Fr. X., Zakus nad zaciekami Wszechnicy, *zob.* Nr. 5296.

9588. Wonzel P., Stan niniejszy Rossyi opisany przez A. I(gn). G(rebla), Kraków 1788; — Laur zwycięstwa czyli Głos z Oczakowa (przeciw Potemkinowi) 1788; — JO. Potemkinowi zwycięzcy wiersz 1788 (DS.).

9589. Büsching A. Fr., Erdbeschreibung 1784, 1788, *zob.* Nr. 9288 i 9619.

9590. Itineraire geographique par la Pologne, Vienne 1789; — En swensk officeares Dagbock hällen öfwer Resa genan Ryssland, Pälen och Preussen, Abo 1789 (DS.).

9591. Maczuski Fr., Wiad. geogr. o stanie państwa rossyjskiego, Połock 1789, Kraków 1789; — Craven Elisab., Voyage en Crimée et à Constantinople, Lond., Paris 1789, 1792, 1794 (toż po niem., holend. i ang.) (DS.), *zob.* Nr. 9588.

9592. **Potocki Jan** († 1815), Voyage en Turquie, Paris 1788, War. 1789 (toż po pol.: Podróż do Turek i Egiptu z dziennikiem do Holandyi, Warsz. 1789) DS.

Inne dzieła, zob. Opracowania.

9593. Jakubowski Józef, Wyjątki z dzienników paryzkich 1789; — Opisy sejmu franc. o porządku izby, Warsz. 1789 (DS.).

9594. Z przeszłowiecznego Sylva rerum (bezimienne wierszyki z r. 1789 na różne wybitne osobistości), Gaz. lit., Lwów 1871 Nr. 9.

9595. Do Króla na rocznicę koronacyi 1789 (Por. E. 1789: Kamieński L., Kłodnicki L., Opisanie illuminacyi, Stanisław August) (DS.).

9596. M. F., Rocznica sejmu warsz. d. 6. Oct. 1788 w czterech pieśniach, Warsz. 1789; Opisanie urocz. imienin Stan. Małachowskiego przez Stany w pałacu Krasińskich 1789 [Por. E. 1789: Małachowski St., Niemcewicz J. (Od Polek do Marszałka), Potocki Ign. (Stanisławowi Małachowskiemu uwielbienie)]; Hulewicz Bened., Ode ad Julium Niemcewicz (Niemcewicza, St. Potockiego i O. Kopczyńskiego) 1789; Zacharkiewicz Wojc., Do Mich. Ogińskiego w dzień imienin, War. 1789; Siarczyński Fr. X., Pochwała Szczęsnego Potockiego gener. art., Warsz. 1789; Do JO Kar. Radziwiłła wdy z okoliczności ofiarowanego legionu 1789 (Por. E. 1789: Radziwiłł); Zacharkiewicz Wojc., Oda patryotyczna do Ad. Krasińskiego, Warsz. 1789; Powinszowanie w dzień imienia K. Krasińskiego 1789: Zacharkiewicz Wojc., Napis pod portret Wojc. Suchodolskiego, Lipsk 1789; Zacharkiewicz W., Powinszowanie Fel. Turskiemu, Warsz. 1789 (DS.).

9597. Respons Ign. Krasickiego na list do Grodna 1789; Oda do Krasickiego w dniu pożąd. przybycia jego do Warszawy, Warsz. 1789; Ostrowski W., Excellentibus dominis candidatis (elogium), Crac. 1789; Poniatowski Józef, D. J. O. J. Poniatowskiego półkown wojsk austr. (wiersz), Warsz. 1789; Zacharkiewicz Wojc., W dzień przyjazdu Kat. z Potockich Kossakowskiej (oda) 1789 (DS.).

9598. Brodowicz Teodozy, Izobrażenija, Moskwa 1869, 1870; — Tenże, Widok przemocy na słabą niewinność srogo wywartej; Istoriczeskii zapiski o sobytiach na Wołynie i Podoliu w 1789 g., Lwów 1861, 1862, *zob.* Nr. 5290.

9599. **Komarzewski Jan** († 1810), Coup d'oeil rapide sur les causes réelles de la décadence de la Pologne, Paris 1807 (Por. Warsch. Corresp. 1834).

9600. Histoire sécrète de la cour de Berlin 1789 DS.

9601. Z dziennika podróży Izabelli Czartoryskiej 1787—1790, Kraj 1886 Nr. 34—36.

9602. Hacquet Balt., Reisen phys. pol. durch Karpathen, Nürnberg 1791—1794; — Begebenheiten eines Reisenden 1782—1790, Wien 1791; — Hornuff, Bemerkungen auf einer Reise von Thorn durch Posen, Berlin und Küstrin 1790 (DS.).

9603. **Engeström Wawrzyniec**, Pamiętniki, przeł. Kraszewski J. I. (Pamiętniki XVIII. w. t. XV.), Poznań 1879, *zob.* Nr. 5289.

R: Kantecki Kl., Ruch lit. 1874—1875.

Pamiętniki St. hr. Małachowskiego, posła do Stambułu, zob. Nr. 5289.

9604. **Dekkert** († 1790). Dem unvergeslichen Andenken des Joh. Dekkert Praesid. der Alt-Stadt Warschau, Warsch. 1790 DS.

Bohomolec Fr. († 1790), zob. Nr. 5970, 9235, 9324, 9325 i Opracowania.

9605. **Gazeta** narodowa i obca (red. Tad. Mostowski, Józ. Weissenhoff, Jul. Niemcewicz), Warsz. 1791 do 4. sierpnia 1792; — Gazette de Vars. 1791—1792; — Mannigfaltigkeiten oder Warschauer Wochenschrift, Stück I.—VII., Warschau 1791; — Vaterländische Zeitung für Bürger, Warsz. 1791; — Kalendarzyk polityczny na r. 1791 (stan Polski), Warsz. 1791—1792 (DS.).

9606. **Biester J. E.**, Z podróży Niemca po Polsce 1791, wyd. Liske X., Gaz. lwowska 1876, Cudzoziemcy w Polsce, *zob.* Nr. 9673; — Kautsch, Nachrichten ü. Polen, Salzburg 1793, Breslau 1796, po pol. wyd. Liske X., Cudzoziemcy w Polsce.

9607. Genez, Etwas über das Salzwesen in Polen; Warsz. 1791; De Luca Ign., Geographie v. d. Königr. Galizien nebst Bukovine, Wien 1791; Bel Math., Compendiorum regni Slavon., Dalmat., Galliciae, Norimb 1792 (DS.).

9608. Bielawski Józef, Spustoszenie Polski od Moskali, poema pośw. sławie stanów sejmujących 1791 DS.

9609. **Kołłątaj Hugo** († 1812) (Franc. Dmochowski, Stan. i Ign. Potoccy), O ustanowieniu i upadku konstytucyi Polskiej, Metz i Lipsk, Warsz. 1793, Lwów 1793 (2 ed. Sal. Dmochowskiego, War. 1830; 3. ed. Bibl. ludowa Paryż 1868 z. 21—26; 4. ed. Bibl. Mrówki, Lwów 1882 t. 147—151; toż po niem.: Von Entstehen und Untergange der polnischen Constitution, tłóm. Linde, Leipzig 1793), *zob.* Nr. 5355.

9610. Kołłątaj Hugo, Stan oświeccenia w Polsce w ostatnich latach panowania Aug. III. (1750—1764), wyd. Raczyński E., Obraz Polaków i Polski, Poznań 1841 t. XI. i XII.

9611. Kto jest autorem dzieła O ustanowieniu i upadku konst. 3go maja, Chwila (czasop.) 1863 Nr. 10.

9612. Badeni J., Nekrolog Hugona Kołłątaja, R. tow. nauk., Krak. 1819 IV.; — Odczyt Fr. Dobrowolskiego o życiu i pismach H. Kołłątaja, Dz. pozn. 1871 Nr. 11—38.

9613. **Kalinka W.**, Pisarze polityczni: X. Hugo Kołłątaj, Jan Jakób Roussau i Stanisław Staszyc, Przegl. pol. 1885 I., III.; Sejm czteroletni t. II., *zob. Opracowania.*

9614. **Smoleński Wł.**, Kuźnica Kołłątajowska, Ateneum 1884, Odb., Krak. 1885, *zob. Opracowania.*

Zob. Nr. 5404, 9464, 9648, 9775.

9615. **Sejm** czteroletni 1788—1791 z pamiętników naocznego świadka, Dziennik lit. 1856 II., *zob.* Nr. 9563.

9616. Epigramma regi pro munificentia orga civitates (wiersz). Warsz. 1791 (Por. E. 1791: Borch Mich. Jan, Fraissinet de Laroque, Stan. Aug.); Bielawski Józef, Na powrót Xcia Czartoryskiego, Warsz. 1791; Na uroczystość imienin Stan. Małachowskiego, Warsz. 1791; Na uroczystość imienin Stan. Potockiego, Warsz. 1791; Pamięć K. N. Sapiehy, Warsz. 1791 (DS.).

Rulhiere († 1791), zob. Nr. 9386.

9617. **Gazeta** korespondenta warsz. i zagr., Warsz. 1792 do 1831; — Dodatek do Prospektu Koresp. warsz. d. 1. maja 1792 (DS.).

9618. **Dziennik** patryotycznych polityków, Lwów 1792—97 DS. (Por. Dzieduszycki M., Przeszłowieczny Dziennik lwowski, Przew. nauk. lit. 1875).

9619. Buesching A. F., Pohlen und Türken, Schrämb. 1792, *zob.* Nr. 9589; — Wochenblatt gemeinnütziges zur Kenntniss der Staatten, Jahrgang I.; Polen t. I.—II., Dresd. en 1792; — Krebel G. Fried., Die Reisen, Hamb. 1792; — Zöllner J. F., Briefe, Berlin 1792 (DS.).

9620. **Mehée de la Touche**, Histoire de la prétendue revolution de Pologne (2 ed.), Paris 1792 (po niem., Altenburg 1793), *zob.* Nr. 9777; — Memorial on the present state of Poland, London 1792; — Relique to the examination, London 1792 (DS.); — Volney C. Fr., Rozwaliny w r. 1792 w Paryżu wyd., Warsz. 1804.

9621. **Czacki Michał**, Wspomnienia z r. 1788 do 1792 przez siostrzeńca marszałka sejmowego Małachowskiego, Dziennik liter. 1856, 2. ed. Poznań 1862.

9622. **Zaleski M.**, Pamiętniki posła na sejm, Rocz. tow. hist. lit., Paryż 1873—80 II., 2. ed. Poznań 1879.

Rulikowski, zob. Nr. 9941.

9623. Dyaryusz podróży z Warszawy do Petersburga hrabi Kaz. Konst. de Bröhl Platera w r. 1792, Dod. Czasu 1858 I. (Toż, Kraszewski J. I., Mogiły Abracadabra, Warsz. 1859], *zob.* Nr. 9569.

R: Rocz. pol., Paryż 1865 I.

9624. **Wybicki Józef** († 1822), Mémoires, Paris 1799; Pamiętniki senatora wdy, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego, Pozn. 1840 t. 3; — Dodatek do życia A. Zamojskiego,

Poznań 1842; 2. ed. Bibl. pol., Lwów 1881 XXIII.; 3. ed. (Bibl. uniw.) Przemyśl 1883 (wyjątki w Tyg. lit., Poznań 1838 I.), *zob.* Nr. 9895.

9625. **Zamojski Andrzej** († 1792). Staszic Stan., Pochwała Andrz. Zamojskiego, War. 1816; — Żurkowski St., Żywot A. Zamojmojskiego, wyd. Alex. Batowski, Lwów 1860 (Por. Jędrzej Zamojski, szkic historyczno-bijograficzny, nap. Schmitt H., Przew. nauk. i lit. 1873 II.), *zob.* Nr. 9537.

9626. Grathus J. U., Stanislaus Augustus (ode), War. 1792 (Por. E. 1792: Hussarzewski Ign., Koźmiński Jerzy) DS.

Dzień 3. maja 1792, zob. Nr. 5356.

9627. **Chrapowicki A W.**, Dniewnik 1782 do 1792, wyd. Barsukow, Petersb. 1874.

9628. Kuryer petersburgski czyli intrygi moskiewskie, Warsz. 1791; Scheror J., Anecdotes interressantes et secrètes de la cour de Russie I.—VI., London 1792 (DS.).

9629. Merkwürdige Regierungsgeschichte Königs Stan. Aug., Wien 1793; — Holsche Aug. Karl, Der Netzdistrickt mit polit. Nachrichten, Königsb. 1793 (DS.).

Konfederacya targowicka, zob. Nr. 5401.

9630. **Schulz Joachim Krz. Fr** († 1798), Reise eines Liefländers von Riga nach Warschau, Berlin 1795, 2. ed. Braunschweig 1802; — Polska w r. 1793 według podróży, Drezno 1870 (Bibl. Pam. podróży I.; po szwedzku, Stokholm 1797).

R: Bibl. warsz. 1870 II.; Tyg. wielkop. 1871.

9631. **Ptaszyński A.**, Księga pamiętnicza 1769–1793. przep. dr. Ant. J., Prz. pol. 1881 III., Odb., Kraków 1881.

9632. **Kreczetnikow Michał N.**, Dniewnyja Zapiski o dwiżenii i diejstwijach rossijskich wojsk, Cztenija w imp. obszcz. ist. i drewn. ross. 1863 X. (Por. Antoni J., Polonica); — Wosłokow A., Wospominania o proizszestwiach w carstwi Polskom 1793 (świadek naoczny) DS.

9633. **Engelhardt Lew M.**, Zapiski, Russkij Archiw 1867, Odb., Moskwa 1867; po pol.: Pamiętniki jenerała, przeł. P. K. stolnikowicz chełmski (Podwysocki K.) (Pamięt. z XVIII. w. t. XIII.), Poznań 1873.

R: Gaz. lwowską 1878 Nr. 206—207.

9634. Kampania w r. 1792, ustęp z pamiętników naocznego świadka, Dziennik lit. 1856 II., *zob.* Nr. 5385 i 9615.

9635. Fragmente aus dem Tage-Buche eines preussischen Artilleristen in Polen, Berlin 1793 DS.

9636. **Siewers Jan Jakób** (* 1731, † 1808). Blum K. L., Ein russischer Staatsmann, Des Grafen J. J. Sievers Denkwürdigkeiten, Leipzig 1857—1858 t. 4; — Tenże, Graf Jakob Johann Sievers und Russland zu dessen Zeit (wyciąg z poprzedniego), Leipzig 1864; po pol.: Drugi rozbiór Polski (Pamiętniki z XVIII. w. t. V.), Poznań 1865, *zob.* Nr. 5403.

R: Dz. pozn. 1865 Nr. 4.

9657. Uczebniji zawedienija w russkich obłastiach Polszi posle jeja razdiełа, Kijewskaja Starina 1882; Małarusskaja satira, tamże 1885.

9638. Untersuchungen über die Rechtmässigkeit der Theilung Polen, War. 1794; An authentic Narrative of faits to the late dismembrement of Poland, London 1794; — Głos bezimiennego Anglika przed drugim rozbiorem Polski, Przegl. lwowski 1878 XV.

9639. **Wyrwicz K. X.**, Geografia czasów teraźniejszych albo opisanie krajów, Warsz. 1794 DS., *zob.* Nr. 9261, 9280, 9339, 9509.

9640. Wyrwicz K., Konfederacya Gołąbska, Poznań 1853, 1862.

9641. O życiu i pismach Karola Wyrwicza, Nowy Pam. warsz. 1803 t. XI. (Por. Wójcicki K. Wł, Konf. gołąbska, Bibl. warsz. 1853 IV.).

9642. Siarczyński Fr. X., Geografia czyli opisanie krajów, Warsz. 1794 t. 3 DS., *zob.* Nr. 9502.

8643. Kniaziewicz X. J. G., Historya życia Bonapartego 1793 DS.

9644. Caroli Teof. J., Stanislao Augusto Regi 1793 (Por. E. 1793: Stanisław August).

Sejm w Grodnie, zob. Nr. 5414.

9645. **Łuskina Stefan ks.** († 1793), *zob.* Nr. 9324 (Por. Przyj. ludu, Leszno 1843 r. X. t. I.; — Gazeta księdza Łuskiny, Bartoszewicz L. J., Znak. męż. pol. XVIII. w., Petersb. 1853—1857 I.).

9646. **Dziennik** uniwersalny 1794; — Gazeta krajowa, wyd. F. Dmochowski Nr. 31, poczem Gazeta wolna warszawska Nr. 56, poczem Gazeta warszawska od Nr. 57—69, Warsz. 1794; — Gazeta obywatelska i patryotyczna warszawska z wiadomości krajowych i zagranicznych Nr. 7, Warsz. 1794; — Gazeta rządowa, red. Fr. Dmochowski (do 3. listop.), Warsz. 1794; — Gazeta narodowa wileńska za rozkazem Najw. Rady Nr. 28, Wilno 1794; — Journal historique des événements à Vars. depuis le 17. Avril par M. B(orch?), Vars. 1794; — Gazeta powstania Polski, Warsz. 1794; — Pismo peryodyczne korespondenta, wyd. Karol Malinowski, Nr. 35, Warsz. 1794; — Przyjaciel ludu, dzieło peryod., Warsz. 1794 (DS.).

9647. Oedmann Lam, Resa Fron. Varsau öfvwer Wien ar 1794, Upsala 1800; Warsch·u's Sonne im Untergange Warschau 1794 w Berliner Revue social-pol· Wochenschrift 1865.

9648. **Zajączek Józef**, Histoire de la Revolution 1797 DS.; — Historya rewolucyi, 1794 r., przekł. z oryg. franc. Hugona Kołłątaja, (Pam. z XVIII. w. t. II.) Poznań 1861 (Bibl. Mrówki t. 152—154) Lwów 1882, *zob.* Nr. 9818.

9649. **Wojda K. Fr.** (Adamowicz A.), Versuch einer Geschichte der letzten poln. Revolution 1796 DS.; — O rewolucyi polskiej w r. 1794, Pamiętniki z XVIII. w., Poznań 1867 t. VIII., *zob.* Nr. 9686.

R: Dz. pozn. 1867 Nr. 85.

9650. **Kiliński Jan**, Pamiętniki, 1. ed. p. t. Nieszczęśliwy i smutny dla mnie przypadek dostania się w niewolę pruską r. 1794, b. w. m. i r. (Brug, wydawca Tytus Działyński, około 1828); 2. ed. Kiliński Jan, Pamiętniki, Warsz. (wyd. Kaz. Wójcicki) 1830, Poznań 1850, Paryż 1868, (Bibl. lud. pol. z. 55) Poznań 1872, (Bibl. Mrówki t. 134—135) Lwów 1881; — Z Pam. J. Kilińskiego, R. tow. hist. lit. w Paryżu 1869.

9651. **Kalksztein Jerzy**, Pamiętnik o rewolucyi w Polsce 1794 r., wyd. Kętrzyński W., Poznań 1873.

9652. Launitz J. M. (* 1740, † 1809), Gohda peomona taksa Grohbines Wachzeefehn im Latweefehn Draudsehm litzta (o wypadkach rewolucyi polskiej r. 1791), Mitau 1802.

Ogiński M. K., zob. Nr. 9875.

Sułkowski J., zob. Nr. 9688.

9653. **Kampania** r. 1794, drugi ustęp z pamiętników naocznego świadka, Dziennik lit. 1856 II., *zob.* Nr. 9615; — Dąbrowski J. H., Beiträge zu einer Geschichte der poln. Revolution 1796; — Tenże, Wyprawa do Wielkiejpolski w r. 1794, z mapą, tudzież wyjątek z jego autobiografii, wyd. Raczyński E., Poznań 1839 (po niem., Berlin 1845), *zob.* Nr. 9727; — Gąsianowski J. D., Pamiętniki 1793—1794, Lwów 1860; — Zenowicz Mich., Opis kampanii pod Franciszkiem Wyszkowskim majorem oraz bitwa pod Chełmnem 1794 r., Pamiętniki z XVIII. w., Poznań 1862; — Kampania oddziału wojsk polskich pod jenerałem Sierakowskim odbyta r. 1794, Pam. z XVIII. w., Poznań 1862; — Domański W., Pamiętnik, Prz. pozn. t. XI.

9654. **Kopeć Józef**, Dziennik Józefa Kopcia, brygadyera wojsk polskich, z rozmaitych not dorywczych, Berlin 1863 (2 ed.) (Z pamiętników Józ. Kopcia, Dziennik lit. 1863); — Kopeć J., Pamiętniki Polaków z pobytu na Sybirze, t. II. Dziennik podróży Józefa Kopcia, Chełmno 1865; — Dziennik podróży, z przedmową A. Mickiewicza, Bibl. lud. pol., Paryż 1867.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1863 III.

9655. Wspomnienie powstania 1794 r. dnia 17. kwietnia w wielki czwartek (rękopis znaleziony w Marsylii), Paryż 1857; S. K., Wyprawa kujawska r. 1794, Przyj. dom., Lwów 1864; Z pam. Leona Dembowskiego z mapą bitwy pod Maciejowicami, Ateneum 1882 II., *zob.* Nr. 9869.

9656. **Pistor G. K.**, Mémoires, Berlin 1806 (po pol., Pam. XVIII. w.; Poznań 1860); — Klinkowstroem, Berichtigungen z. 1794, Berlin 1794, 1799 (po franc. i niem.); — Moellendorf, Insurektions Krieg 1794; — Favrat F. A., Mémoires, Berlin 1799, 1797 (DS.); — Boyen H. (1771—1809), Erinnerungen, hrs. v. Nippold Fr. 1793—1795, Leipzig 1889 (Por. Lisicki H., Kwart. hist. 1889).

9657. **Seume J. G.**, Nachrichten über die Vorfälle in Polen 1794, Leipzig 1796 (toż po pol.: Pamiętniki, Dziennik lit. 1856 II.); — Tenże, Reise, Wien 1795 (DS.).

9658. Czernecki J., J. G. Seume, jego życie i zasługi, Lwów 1889.

R: Z., Prawda 1889 Nr. 42: Z., Przew. nauk. 1889; A. R., Niwa 1890 Nr. 3; A. Rembowski, Kłosy 1890; X. L., Kwart. hist. 1890.

9659. **Kościuszko T. A. B.** Rys życia, wyd. E. Raczyński, Obraz Polaków i Polski, Poznań 1843; — Dyaryusz bytności Stan. Aug. w Pińsku i w Krystynowie we wrześniu 1794, Bibl. warsz. 1860 III.

9660. Mączyński Józef, Kościuszkowskie czasy pułkown. Rzeczp. krak., Dod. Czasu 1857 II., Odb., Kraków 1857; — Lichocki F., prezydent krak., Pamiętniki, Dod. do pam., Zajączka, *zob.* Nr. 9648.

Dyaryusz Porfirego Ważyńskiego, zob. Nr. 9738.

9661. Rys życia wodza polskiego Tad. Kościuszki 1819; — Kalendarz krakowski 1812; — Glinka T., Niektóre rysy życia Tadeusza Kościuszki, Petersb. 1815 (po ross.), tłóm. w Tyg. wil. 1821 I., II., Odb., Wilno 1821; — Pszczółka krak. 1821 II., IV.; — Chłędowskiego Gaz. lit. 1822; — Kartki wypadłe czyli materyał do historyi czasów Kościuszkowskich, wyd. Radwański Emanuel Bartł. Jan Er., Kraków 1862; — Kilka rysów z Kościuszkowskiej wojny, Tyg. n. lit., Poznań 1862; — Z pamiętników Cieszkowskiego, wyd. Kraszewski J. I., Tyg. n. lit., Lwów 1866; — Jullieu M. A., Wiad. biograficzna o Kościuszce i oda na cześć jego Chaussenda, Radecki, Pam. z dziejów Polski I.; — Z Kosciuszkowskich czasów, przez Klemensa Kanteckiego, Ruch lit. 1874—1875; — Bitwa pod Maciejowicami, ustęp tłum. z Pam. J. U. Niemcewicza, Kurjer pozn. 1883 Nr. 84—87, *zob.* Nr. 9832.

9662. Horoszkiewicz J., Echa minionych lat, Lwów 1889; Bard polski z r. 1795, Skarbiec Sienkiewicza I. Westchnienie Polaka do wolności na pobojowisku pod Maciejowicami 1794, Pszczółka krak. 1820 III.; Hajewski Dan., Mowa za poległych w obronie ojczyzny, War. 1794; Gumkowski Marcin X., Mowa przy pogrzebie porucznika Ant. Kołłątaja, Warsz. 1794 (DS.); Cary Henr. Franc., Ode to general Kościuszko, London 1797 Kiciński B. Pieśń żołnierska z r. 1794. Warsz. 1831.

Zob. Nr. 5433—5440, 5473 i Osoby: Kościuszko.

Kossakowscy J. i Sz., zob. Osoby.

9663. Almanach patriotique, Vars. 1795; Almanach historique et genealogique (Histoire de la Pologne), Berlin 1796, 1797 (toż po niem.) (DS.).

9664. Liebeskind Joh. Heinr., Rückerinnerung von einer Reise durch Teutschland, Preussen, Kurland und Liefland, während der Unruhen in Polen, Strassburg 1795; — Notitzen von Preussen, mit Rücks. auf Littauen, I., II., Königsb. 1793, 1796 (DS.); — Bemerkungen auf einer Fussreise durch Preussen und Litauen im J. 1795—1796, Danzig 1816 t. 2.

9665. Monier F. M., Histoire de Pologne depuis son origine jusqu'en 1795, précédée de détails sur la geographie etc., Paris 1807; — Sadebeck Aug. (urzędnik pod pseud. Sirisa), Polen zur Zeit der zwei letzten Theilungen des Reiches 1807, *zob.* Nr. 9695.

Ferrand A. F. K., Hist. des trois démembrements, zob. Opracowania.

9666. Adamus John A. M., Viev of univ. history account of the revolutions in Poland, London 1795; — Johnes Stef. (Hauteville?), The history of Poland from the origine, London 1795 (DS.).

9667. Zbiór pism ciekawych, służących do poznania różnych narodów, cz. I.—V., b. w. m. i r. 1795; Linowski Z. X., Historya powszechna czyli kontynuacya Bossueta, t. IV., Warsz. 1795; Ueber Zusamenhang der Angelegenheiten mit den übrigen Mächten in Europa, Sarmatia 1795; Grashoff Carl Fried., Einige Ideen, mit Hinsicht auf Polen, Berlin 1796 (DS.).

9668. Anthin Friedr., Kriegsgeschichte des Grafen Suworów, Gotha 1795, 1796, *zob.* Nr. 5436; — Hist. des camp. de Suworów 1799, 1802 (wiele wydań); — Pawlikowski, Reponse, Paris 1799 (DS.).

9669. Kortum Edw. T., Examen du partage de Pologne, b. w. m. i r. (około 1795); — Kaulfuss J. S. Ph., Polens Untergang, Ein charakt. Gemälde dieser Adels-Nation, Cöln 1808—1809, *zob.* Nr. 9742.

Dmochowski Fr. X., zob. Nr. 5473.

9670. Belzebubs Reisen und Thaten seit der Eroberung Mexiks bis auf den Targowitscher Bund, Leipzig 1795; Merkwürdige Prophezeihungen oder Geschichte der Welt, gefunden bei Eremiten in Polen, Quedlinburg 1795 (DS.).

9671. Warschauer Intelligenzblatt, Warsz. od 1796—1806; — Südpreussische Zeitschrift, Posen 1796—1806; — Gazeta południowo-pruska 1794—1806.

9672. Fortia de Piles Alf. T. Jos. Maria Marseille, Voyage des deux Francais en Allemagne, Russie, Pologne (t. V. Pologne), Paris 1796, 1797 DS.

9673. Pohlen nach seiner bisherigen Beschaffenheit, Bunzlau 1796; — Bouscheseiche J. B., Notion élemaintaire de geographie de la Pologne, Paris 1796; — Geographisch-historische Nachrichten v. Westgalizien, Wien 1796; — Biester J. E., Gesch. Polen, Berlin 1796, *zob.* Nr. 9606 (DS.).

9674. **Kitowicz Jędrzej** († 1804), Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III., Poznań 1840 (Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego); 2. ed. Poznań 1850; 3. ed. Petersb. 1855; 4. ed. Bibl. pol., Lwów 1882; 5. ed. Kaczurba, Bibl. uniw., Tarnów 1881.

9675. Kitowicz J., Pamiętniki do panowania Aug. III. i pierwszych lat Stanisława Augusta 1743—1766, przez nieznajomego autora, t. I.—II., (Obraz Polaków i Polski, wyd. Raczyński) Pozn. 1840, 1850; — Tenże, Pamiętniki do panowania Stanisł. Poniatowskiego, z manuskryptu dotąd drukiem nieogłoszonego, t. III., Poznań 1845; ed. zupełna, przejrzał Zawadzki Wł., t. 3, Bibl. pol., Lwów 1882 t. XXIX.—XXXI; 3 ed. wyd. Kaczurba (Bibl. uniw.), Tarnów 1881, *zob.* Nr. 9674 [wyjątki są w Pamiętniku warszawskim i (1751—1787) i w Skarbcu Sienkiewicza I.].

R: Kraszewski J. I., Atheneum 1841; Ateneum 1882 IV.; Gaz. lwowska 1882 Nr. 81.

9676. Wójcicki K. Wł., Jędrzej Kitowicz, Bibl. war. 1852 I.; — Tyszyński, Opis zwyczajów i obyczajów przez Kitowicza, Bibl. warsz. 1856 I.; — O rękopismach Kitowicza, Czas 1860 Nr. 214 (Por. **E.** II.: Lenartowicz).

9677. **Kosmowski S.**, Historya polska czyli rys panowania Stan. Aug. króla pol., b. w. m. dr. (Wrocław?) 1807; 2. ed. p. t. Pamiętniki z końca XVIII. w., wyd. Luc. Siemieński, Poznań 1860, *zob.* Nr. 9890.

9678. Das getheilte Königr. Polen oder Schicksale der Unglückl. Regierung St. Aug. 1796 DS.

9679. Molski Marcin, Stanislaida albo uwagi nad panowaniem Stan. Aug. kr. pol., obejmujące wydarzenia w Polsce aż po r. 1796, Warsz. 1831.

9680. Lelewel J., Panowanie Stanisława Aug., dodatek do Historyi Wagi, Pam. warsz. 1818, Odb., War. 1819 (po niem. Braunschweig 1831), *zob.* Nr. 9349 i *Oprac.*

9681. **Pamiętnik** anegdotyczny z czasów Stan. Aug., wyd. Kraszewski J. I., Poznań 1867.

R: Siemieński L., Prz. pol. 1867; Dz. pozn. 1866 Nr. 214—232; Czas 1867 Nr. 9.

9682. **Czasy** Stan. Aug. Poniatowskiego, przez jednego z posłów napisane, Poznań 1867 (Pam. XVIII. w.); — Nieco o czasach St. Aug. (z opowiadań starca), Czas 1867 Nr. 212, *zob.* Nr. 9703.

R: Dz. pozn. 1866 Nr. 287.

Naruszewicz A. († 1796), zob. Nr. 9565.

9683. **Katarzyna II.** († 1796), Mémoires, *zob.* Nr. 4893; — Pamiętniki, przeł. St. Mił-

kowski, Gródek 1886; — Vita e gesta di Catherina II., 1797; — Castera J. H., Vie de Catharine II. imper. de Russie, Vars. 1798 (DS.).

9684. Niemcewicz U. J., Notes sur ma captivité à S. Petersbourg en 1794, 1795 et 1796, Paris 1843 (toż po niem., Lipsk 1843; po ang. 1844) [Por. Podróż Niemcewicza z Petersburga do Ameryki w r. 1796, Prz. pozn. XXV.], *zob.* Nr. 9930.

R: Dzien. nar. 1843—1844 III. Nr. 130

9685. Boznański Leon, O działaniu Xawerego Dąbrowskiego na Wołoszczyźnie 1794—1796 przeciw Ogińskiemu, Gaz. pol. 1831 Nr. 41.

9686. Woyna Rzeczpospolitej francuskiej z koalicyą aż do ogólnego pokoju, Dod Gaz warsz. 1797; Wojda K., Briefe über Frankreich 1797—1798, 2 Th.; Tabella chronologiczna wojny rzpltej francuskiej do r. 1797 (DS.), *zob.* Nr. 9649.

9687. Karśnicki A. († 1844), Przypomnienie wojenne z r. 1796 i 1797 nad Renem, Lwów 1836; — Szumlański Józef (pułkownik), Pamiętniki (z r. 1798, z wypr. egipskiej), Lwowianin 1842 z. IV.; — Wojciech z Boguchwałowic, Odwrót gen. Moreau w r. 1796 z nad Dunaju za Ren, Radomianin, Warsz. 1848.

9688. **Sułkowski Józef** (1771—1799), Mémoires sur les revolutions de Pologne (1792 do 1794), campagnes d'Italie (1796—1797), l'expedition du Tyrol et les campagnes d'Egypte (1796—1797), publiés par Hortensius de Saint-Albin, avec portrait (pseudon. Rousselin [H de Corbeau), Paris 1832 (po pol.: Jenerała Sułkowskiego życie i pamiętniki itd., przeł. Miłkowski L., Pamiętniki z XVIII. w., Poznań 1864 t. IV.).

9689. Sułkowski J., Justification des operations, Dresde 1808; — Bunt w Kairze i śmierć Sułkowskiego. Nowy pam. warsz. 1804; — Śmierć Sułkowskiego w Egipcie, z Denona, Tyg. wileński 1821.

Legiony, zob. Nr. 5470, 5480, 5506, 5525.

9690. Surowiecki K., Cudowny schyłek XVIII. w. czyli niesłychane widoki, które r. 1796—1797 podobało się Bogu przedstawić, Wrocław 1814, *zob.* Nr. 9758; — Kronika czyli zbiór przypadków od r. 1787 w Europie, Warsz. 1797 DS.

9691. **Fr. Wilhelm II.** Ségur A., Hist. de F. G., Paris 1800, *zob. Opracowania.*

9692. **Feyerabend Kar. Bor.**, Kosmopolitische Wanderungen durch Preussen, Liefland, Lithauen, Wolhynien, Podolien, Galizien und Schlesien in d. J. 1795—1798, in Briefen, Germanien (Gdańsk) 1798—1801.

9693. Elzner Carl, Gemählde meiner Reise aus Russland durch Lithauen und Polen, Erfurt 1797, Hamb. 1802; — Reisen u. merkwürdige Nachrichten durch Russl., Polen u. Oesterr., t. I.—II., Leipzig 1797 (DS.).

9694. Union of Russia and Prussia against Poland (See vision), London 1797 DS.

9695. Sadebeck Aug., Historisch-stat.-topogr. Beschreibung von Südpreussen und Neu-Ostpreussen, Leipzig 1798 t. 2; — Neuste Beschreibung von Königr. Preussen, Pohlen, Leipzig 1798 (DS.), *zob.* Nr. 9665.

9696. **Stanisław August** († 1798), Mémoires, *zob.* Nr. 4878 (Por. Tyg. pozn. 1862); — Wolski M. († 1803), Pamiętniki o ostatnich chwilach Stan. Aug., *zob.* Nr. 5510; — Bytność Stan. Aug w Nieświeżu, Obraz Polaków i polski Raczyńskiego t. XVI.; — Narbutt W. (* 1762, † 1837), Pamiętnik o służbie swej przy królu Stanisławie jako paź (rękopis); — List p. Karasia o zgonie Stan. Aug. Poniatowskiego, Przyj. ludu, Leszno 1837 II.; — Sagatyński Jan († 1844), Pamiętnik byłego pazia Stan. Poniatowskiego, Poznań 1845; — Przeczucie, opowiadanie szambelana króla Stan. Aug., Czas 1852 Nr. 148 i n.; — Opowiadanie szambelana króla Stan. Aug., nap. Siemieński L. H., Mozaika, Kraków 1853; — Ostatni król Polski w Grodnie i Litwa w końcu XVIII. w. De Pula (Por. Antoni J., St. Aug. w Grodnie, Przew. n. lit. 1875 i Opowiadania, ser. VI.); — Bykowski Piotr Jaxa, Dwór królewski w Grodnie, epizod biograficzny (?), Wiek 1882 Nr. 27—45; — Kantecki Kl., Sekretarz St. Aug., wspomnienie z przeszłości, Przew. nauk. lit. 1875, Odb., Lwów 1875; — O osobach przy boku królewskim, Tyg. n. lit. 1862 II.; — Łobarzewski Ignacy Lada († 1822), Respect dû à le tête couronnée ou exposé historique, politique et moral des grands événemens relatifs à la Pologne, En response aux écrits calomniant la mémoire du feu Stanislas Aug., Petersb, 1818; — Notice sur Stan. Aug. Roi de Pologne, Berlin 1798 DS.

9697. Schraut T., Geschichte der Pest in Ost-Galizien (1791—1798, t. II. Geschichte der Pest), Pest 1801; Minderer J., Geschichte der Pest in Wolhynien im J. 1798, Berlin 1806; Neuhauser Fr., Über die Ruhr, welche im April 1799 herrschte, 1799 (DS.).

9698. **Krakauer** Zeitung 1799—1808 DS.

9699. Gazeta berlińska (Vossa) jako materyał do dziejów polskich z XVIII. w., Opow. i studya hist., Pozn. 1863; Posener Gedenkblätter aus dem vorigen Jahrhundert, von Ch. Meyer, Ztschr. f. Gesch., Posen 1883 II.

9700. Godebski X., Pamiętnik oblężenia Mantui w r. 1799, z pism. Cypryana Godebskiego, Bibl. Ossol. poczet nowy i. V., *zob.* Nr. 9731, 9763 (Por. R. T. N., Warsz. 1812).

9701. Voyages et aventures des émigrés francois dans la Volhynie, Siberie, Paris

1799 (Por. Emigranci francuscy w Polsce, Czas 1851 Nr. 117) DS.

9702. Nemnich Ph. A., An universal dictionary of marchandise in English, German, Russien, Polish, London 1799 DS.

9703. Nowiny petersburskie 1799, Kijewskaja Starina 1883—1884.

9704. Z opowiadań starca, Czas 1867 Nr. 181—203; — Pamiętniki z końca XVIII. w., Czas 1859 Nr. 248 i n.

9705. Kronika Ujazdowa do końca XVIII. stulecia, wyd. Lipiński T., Bibl. warsz. 1843 I.; — Wtóre ułamki historyczne z w. XVIII., wyd. Lipiński T., Bibl. warsz. 1853 I.—III.

9706. Rękopis z ostatnich lat XVIII. w., Warsz. 1828 (?); — Nekanda, Mój pamiętnik, Dz. warsz. 1854 Nr. 48.

9707. Pamiętniki kantora katedry krakowskiej, wyd. Siemieński (do XVIII. w.), Krak. 1879; Dyaryusz podróży do Warszawy, satyra Krz. St. (XVIII. w.), Strzecha 1872; Prognostyki z XVIII. wieku astrologiczne, Wildt Jul., Kalendarz powsz. 1857.

Pamiętniki Karpińskiego (1741—1822), zob. Nr. 9893.

Krzysztofowicza S., Silva rerum (1763 do 1808), zob. Nr. 9800.

Pamiętniki Ogińskiego M. K. (1765 do 1853), zob. Nr. 9875.

Pamiętniki Bukara (1773—1853), zob. Nr. 9938.

Pamiętniki Wodzickiego (1768—1840), zob. Nr. 9929.

Pamiętniki Drzewieckiego (1772—1802), zob. Nr. 9724.

Pamiętniki Koźmiana (1780—1815), zob. Nr. 9878.

Pamiętniki Sanguszki E. (1786—1815), zob. Nr. 9888.

Pamiętniki Małachowskiego (1770—1830), zob. Nr. 9920.

Pamiętniki Ochockiego J. D. († 1837), zob. Nr. 9927.

Pamiętniki Rulikowskiego J. (1780—1860), zob. Nr. 9941.

Pamiętniki Krasińskiego (1790—1831), zob. Nr. 9923.

Czartoryski A., Żywot Niemcewicza, zob. Nr. 9899.

Zaleski Br., Żywot A. Czartoryskiego, zob. Nr. 9903.

Pamiętniki Dąbrowskiego, zob. Nr. 9727.

Pamiętniki K. Kossakowskiej († 1801), zob. Nr. 9720.

Pamiętniki Tarnowskiej (do 1805), zob. Nr. 9745.

Pamiętniki Trębickiego (do 1830), zob. Nr. 9624.

Pamiętniki Wybickiego J. († 1822), zob. Nr. 9895.

K. Wiek XIX. (do r. 1815).

9708. **Gazeta** korespondenta warszawskiego i zagranicznego od r. 1800—1813 (Wyżewski Hipolit), *zob.* Nr. 9617; — Gazeta warszawska 1800—1831 (Lesznowski A.) (DS.), *zob.* Nr. 9671, 9698.

9709. Denkwürdigkeiten aus dem ablaufenden Jahrhundert bei hist. statist. Darstellung der russ. Monarchie und der Revolution in Frankreich und Polen, Berlin 1800 DS.

9710. De Lavaux Ludwik, Wspomnienia z pierwszych lat XIX. w., Czas 1868 Nr. 103 i 173 (De Lavaux L., Pamiętniki, Krak. 1879).

Wójcicki K. Wł., Warszawa, jej życie umysłowe i ruch literacki, zob. Nr. 9913.

9711. G. J., Wospomynania iz naczała nastojaszczoho stolitia, Słowo (Lwów) 1879 Nr. 44.

9712. Nauke K. E., Wanderungen durch Preussen, hrs. v. L. Baczko, Hamburg 1800; — Chateaugiron René, Aperçu de la Lithuanie tiré du voyage d'un Livonien et traduit 1800, Bibl. germanique, Paris 1800 (DS.).

9713. Kniaziewicz K. (generał, † 1842) Czy Polacy mogą się wybić na niepodległość? Perekop nad Donem 1800 (Wrocław) DS.

9714. Łabęcki A., Różne epigramata z powodu zwycięstwa Napoleona około 1800 DS.

9715. Radość owieczki z przybycia Kickiego arcypasterza (wiersz) 1800 (Por. E. 1800: Kicki) DS

9716. **Turski P.** († 1800). Łańcucki J. W., Kazanie na pogrz. Pawła Turskiego bisk. krak., Kraków 1800 (Por. E. 1800: Żuchowski C. M., 1801: Zierkiewicz).

9717. **Nowy** Pamiętnik warszawski, (red. Dmochowski, Osiński) Warsz. 1801—1805.

9718. **Krasicki I.** († 1801), Dzieła, t. 10, Wilno 1819 (inne wyd. por. E.); — Dmochowski Franc. Ksaw., Mowa przy obchodzie pamiątki pogrzebowej, Rocz. T. warsz. 1802, Odb., Warsz. 1802; — O życiu i pismach I. Krasickiego, Nowy pam. warsz. 1801 II., (DS.), *zob.* Nr. 9334, 9462, 9517, 9582, 9597 i *Osoby.*

9719. **Piramowicz Grz.** († 1801), Potocki Stan., Pochwała Grzegorza Piramowicza, Rocz. tow. przyj. nauk. II., Odb., War. 1802; — Wypis z pochwały St. Potockiego, Nowy pam. warsz. 1802 II.; — O życiu i pismach Grz. Piramowicza, tamże 1803 X. (DS.).

9720. **Kossakowska K.** († 1801), Listy, *zob.* Nr. 4888; — Korespondencya, wyd. Waliszewski, Kraków 1886; — Siemieński L. H., Katarzyna z Potockich Kossakowska 1720—1801, Portr. lit. I.

9721. Czartoryski Ad., Myśli o pismach polskich, Wilno 1801 — Bogusławski J. K., Do Adama Czartoryskiego (Wilno) 1803 (DS.).

Pamiętniki Czartoryskiego A., zob. Nr. 9897.

9722. Osiński A., Nauka ojca dana synowi jadącemu do akademii, Warsz. 1841 DS.

9723. Ciecierski ksiądz, Pamiętnik przeora Dominikanów wileńskich o Sybirze w latach 1797—1801, Tyg. naukowy 1865, Odb., Lwów 1865.

9724. **Drzewiecki Józef**, Pamiętniki spisane przez niego samego 1772—1802, tudzież reszty pamiętnika tegoż 1806—1851 z papierów pozostałych zebrane, wyd. Kraszewski J. I., Wilno 1858 (Por. Athen. Kraszewskiego 1849).

R: Dziennik literacki 1858 II.

9725. Karamzyn Mik. Michajłowicz, Listy z pewnego ruskiego wojażera, Wilno 1802; Seweryn Wasil, Zapiski putesz. po zapad. Ross., Petersb. 1803 (DS.).

9726. Hennin F., Journal historique des opérations de Peschiera sous les ordres des généraux Chassceloup, Laubat et Dombrowski, Gênes 1801 DS.

9727. **Dąbrowski Henryk** († 1818), Pamiętnik, z franc. niewyd. rkp., Pam. z XVIII. w., Poznań 1864, *zob.* Nr. 9563 i 9856.

R: Wiek 1864 Nr. 90.

9728. Historya Legii pierwszej z pism Dąbrowskiego przez Lisieckiego Dom. zebrana, Wanda, Warsz. 1820 I.; — Obraz życia Dąbrowskiego, Paryż 1829, przekł. z fran. J. R. H. K., Warsz. 1831; — Neymann Józef, Wspomnienia (paszkwil przeciw gener. H. Dąbrowskiemu), Paryż około 1800; — Tenże, List IV. do J. K. Szaniawskiego 14. maja 1807 (w Gaz. warsz.); — (Dąbrowski) Odpowiedź na artykuł umieszczony w pismie niem. p. t. Historyczno polit. dziennik, Berlin 1816 II. Por. E. 1807: Łęcki); — Dąbrowski i jego oszczercy, Czas 1877 Nr. 261 i n.

9729. Życie Jana Henryka Dąbrowskiego generała polskiego, Tyg. wil. 1821 II; Szaniawski Xaw., Rys życia Dąbrowskiego. R. T. war. P. N. 1830 XXI.; Legie włoskie Dąbrowskiego, Prz. pozn. XV.

9730. Śniadanie u jen. Dąbrowskiego, Prz. pozn XI.; Pamiątka po Dąbrowskim, Czas 1876 Nr. 280; Pomnik jenerała Dąbrowskiego, Czas 1873 Nr. 48; Jenerał Dąbrowski i Szyler, nap. Łoziński Wł., Gaz. Nar. 1870 Nr. 190, *zob.* Nr. 9819.

9731. Lux Kaz. († 1846), Historya legionów polskich ze zwrotem na kampanią włoską i St. Domingo (rękopis o przeszło 1002 arkuszach, wyjątki w Bibl. warsz. 1847 i 1854); — Godebski C., Wiersz do legionów polskich z krótką przedmową, Warsz. 1805 (także Dzieła, Warsz. 1821); — Nieszczęśliwe losy legionistów w niewoli angielskiej, Orzeł biały 1819 III.; — Fernagus J. L., Scena deportacyjna z Cajenny 1802 r. (z franc.), Rozm., Lwów 1819; — Wspomnienie legionów, Wanda, Warsz. 1820, 1821; — Uwagi nad pismem Wspomnienia legionów, Mrówka poznańska 1821 I.; — Pamięć do historyi legionowej, Tyg. lit., Poznań 1841 IV., 1842 V.; — Berichtigung über die Legionen in Italien und die Polen, Journal f. Deutschland v. Buchholz J. II. H. III. u. X. B. der Nemesis 1817; — Pamiętnik legionów we Włoszech i nad Renem, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Notatki Witwickiego z opowiadań Kniaziewicza i Niemcewicza, Kronika rodz. 1884; — Z opowiadań legionisty, Czas 1856 (czerwiec) i 1875 Nr. 84; — Mosbach A., Der französische Feldzug auf St. Domingo 1802—1803, nach den Berichten 4 poln. Offiziere, Breslau 1882.

Zob. Nr. 5566, 5583.

9732. Chodźko Leonard, Histoire des Légions, Paris 1829 (wyjątki z historyi legionów, Warsz. 1831) (Por, E. 1806: Voss).

9733. **Dziennik** ekonomiczny zamojski (Kukolnik, Gutowski), Zamość 1803—1804 DS.

9734. Lemberger Inteligenzblatt 1803—10; — Militärische Zeitschrift. Lemberg 1803 do 1804 (DS.).

9735. Auot P. N. et Nalfilâtre F., Le deux voyageurs, ou lettres sur la Belgique, la Hollande, l'Allemagne, la Pologne, Paris 1803 t. 2; — Baumann Joh. Fried. (* 1784, † 1830), Darstellungen nach dem Leben der Polen, Königsb. 1803; — Rohrer Józef, Bemerkungen auf einer Reise (durch Ost- und West-Galizien), Wien 1804; — Damian J. A., Darstellung der österr. Monarchie, Wien 1804—1805 t, 4 (t. II. Ostgalizien); — Opis podróży do Gdańska 1803 odpraw., Nowy pam. warsz. Dmochowskiego 1804 (DS.).

9736. Trzebuchowski J. (* 1753), Rękopismo życia, wyd. dla pamiątki dzieci (biografia i wiersze), Warsz. (1804); Mański J. S., Leben, Reisen und Schicksale, Breslau 1803 (DS).

9737. Stroiński S. L., Uwagi nad edukacyą z okazyi ustawy r. 1803 (tamże list T. Czackiego) 1803 DS., *zob.* Nr. 5603 i 9675.

9738. **Ważyński P. X.**, Wiadomość o Dyaryuszu ks. Porfirego Ważyńskiego, biskupa chełmskiego, od r. 1789 do 1804, podał Petruszewicz A. S., Przegląd archeol., Lwów 1883 [Por. Kijewska Starina 1886 i E.: Stępkowski (Mowa przy grobie)].

9739. **Karpowicz Fr.** († 1803). Mietelski T. X., Kazanie na pogrz. Fr. Karpowicza bisk. wigierskiego 12. grud., Białystok 1803, 2. ed. Warta 1886 Nr. 615; — Marciejewski A., Mowa przy wprowadzeniu ciała Michała Franc. Karpowicza, Warsz. 1805 (str. 25—27 wyjątki z listów króla Stanisława do Karpowicza) (DS.).

9740. **Reinbeck G.**, Flüchtige Bemerkungen auf einer Reise von St. Petersburg über Moskau, Grodno, Warschau, Breslau nach Deutschland im J. 1805, in Briefen, Leipzig 1806 (tož po włosku, Milano 1816; po hol., Haarlem 1807—1808) DS.

9741. Dissertatio de Galicia et Lodomeria, item Dalmatica Veneta dicta, regno Hungaria incorporanda, b. w. m. dr. 1805 DS.

9742. Kaulfuss J. S. Ph., Ueber den Geist der polnischen Sprache und Literatur, Halle 1804 DS., *zob.* Nr. 9669, 9777.

9743. Losy fortuny Radziwiłłowskiej (1764—1804), Czas 1866 Nr. 38 i n.

9744. Vers dédiés à S. M. J. Alexander I. par l'auteur d'un mémoire sous le titre : Sur les moyens d'accroitre considérablement les revenus de la couronne de la Russie, dans les provinces de Volhynie, de l'Ukraine et de la Podolie St. Petersburg 1804 DS.

9745. **Tarnowska Urszula** z Ustrzyckich, Pamiętnik damy polskiej z XVIII. w. (1739 do 1805), Ruch lit. 1876, Odb., Lwów 1876, *zob.* Nr. 1386.

R: R., Bibl. war. 1876; X. L., Sybels H. Z. XXV.

Kitowicz J. († 1804), zob. Nr. 9675.

9746. **Potocki St. Szcz.** († 1805). Michalewski J., Mowa na pogrz. Stan. Szcz. Potockiego 1805 DS., *zob.* Nr. 9596.

9747. Gazeta pow. lit., wileńska o 2 tomach (Groddek G. E.), Wilno 1806 DS.

9748. Kalendarzyk polityczny na r. 1806, 1807, 1811 (Zawadzki J. księgarz), Wilno (DS.).

9749. Salvio (Margr. w Turynie), Travels in the year 1806 from Italy to Gallicia, Poland, and Livonia itd., London 1807; — Kotzebue A., Souvenirs d'un voyage en Livonie à Rome et à Naples 1806 (DS.).

R: Gaz. lit., Wilno 1806.

9750. Dohm K. W., Denkwürdigkeiten meiner Zeit (1778—1806), Hannover 1814 do 1819, *zob.* Nr. 9553.

9751. **Peuchet J.**, Campagne des armées françaises en Prusse, en Saxe et en Pologne en 1806—1807, Paris 1807 t. 4; — Magalon, Campagne de Prusse et de Pologne 1806—7, Paris 1807 (DS.); — Foucart P., Campagne de Pologne, Pultusk et Golymin (novembre, décembre 1806 do janvier 1807), Nancy 1882.

9752. **Coelln Fr.** († 1820), Vertraute Briefe (Geschichte des Krieges in Preussen, Schlesien und Polen 1806 und 1807), Amsterd. u. Köln 1807—1809; — Tenże, Erster Feuerbrand aus Polen, Posen 1808 (DS.), *zob.* Nr. 9773; — Kampenhausen, D. poln. Krieg, Fama f. Deutschland 1807.

9753. **Wilson Robert T.** (generał, * 1777, † 1849), Account of the campaigns in Poland in 1806—1807, 1811; — Tenże, Brief remarks ou the character of the Russian army, London 1810 (DS.), *zob.* Nr. 5627.

9754. Reflexions sur les causes de l'union entre la Porte Ottomane, La France, la Pologne, la Suède et la Danemarck, Paris (1806?) DS.

9755. Majeranowski, Pamiętniki Polaka 1806 i 1807, Pszczółka polska 1822, 1823, Rozrywki przyj. i poż. 1826—1827, Rozm. krak. 1834; — Zdarzenia z r. 1806, Kalend. polit. i gosp., Warsz. 1808; — Z pamiętników Bułharyna (1804—1806), Podbereskiego Rocz. lit. 1846 III.

9756. Crouset, Ode sur la bataille d'Yena, Paris 1806; Wybicki J., Programa przyjęcia Napoleona w Warszawie, Warsz. 1806; Głos wdzięcznego Polaka, dnia 30. listopada 1806, b. w. m. (Warsz.) 1806; Jakubowski Wincenty, In reditu augustiss. dynastiae Saxonicae in Polonia, b. w. m. i r.; Fryderyk August, por. E. 1807; Przybylski J. (DS.).

9757. Gułkowski Wojc., Katechizm ekonomiczny dla włościan, Warsz 1806; Surowiecki W., List do przyjaciela o wadach edukacyi młodzieży polskiej, Warsz. 1806, 1807 (DS.), *zob* Nr. 9690.

9758. **Roczniki** tow. przyj. nauk., Warsz. 1807—1813.

9759. **Szaniawski J K.**, Korespondencye w materjach obraz kraju i narodu rozjaśniających, Warsz. 1807 (listy ćwiartkowe, dod. do Gaz. warsz.) DS.

9760. Burnett Georg, View of the present state of Poland, Londyn 1807 (1808) [i w Lipsku (?)]: — Itineraire de la Russie, de la Pologne, de la Hongrie et de Constant, avant le paix de Tilsit, Wajmar 1809; — Vautrin Hubert exjezuita († 1812), L'observateur en Pologne, Paris 1807; — Polens Wiedergeburt, Europ. Staats Relat. 1807 (DS.).

9761. **Uklański Emil T.** († 1816), Briefe über Polen, Österreich, Sachsen etc. v. Mai 1807 bis Februar 1808, Nürnb. 1808 (tož po franc. 1809; po ang., London 1815) DS.

R: Pam. warsz. 1809 I—III.

9762. K. M. P. W. P., Krótki zbiór istotniejszych wiadomośai wojennych, Warsz. 1807; — Opis zwycięstw nad Prusakami, Kalendarzyk polit. i gosp., Warsz. 1807; — Wiersz na cześć Napoleona, tamże; — Zdarzenia z r. 1807, tamże, Warsz. 1808 (DS.); — Napoleon w Poznaniu (opowiadanie naocznego świadka), Dziennik dla wszystkich, War. 1885 Nr. 284; — Fischer, Napoleon I.

zu Podrzewo, Ztschr. d. hist. Gesell., Posen 1888.

9763. Rybicki Hieronim, Pochwała Napoleonowi 18·7 (toż po łac. 1807); Iwański S., Trzy przybytki dla Napoleona, Kraków 1807; Wigura Franc., Cud Napoleona, Warsz. 1807; Kaczorkiewicz A., Kazanie z okol. zwycięstwa pod Eylau d. 18. lutego, miane d. 6. kwietnia 1807, b. w. m. dr.; Godebski C., Wiersz do jenerała Dąbrowskiego, 13. listopada 1807; Jabłoński H., Hymn do młodzieży gwardyą Nap. I. skład., War. 1807; Opis ceremonii zaprowadzenia Orła białego 1807 (Por. E. 1807: Chrzeliński Chr., Czarnecki E., Trzecieski Stef., Stawiarski J. F.); Mietelski F. X., Kazanie o wolności poddanych (po ogłoszeniu prawa w X. Warszawskiem) 1808 (DS.), *zob.* Nr. 5628–5642.

9764. Kleine Chronik der Stadt und Festung Danzig von ihrer Enstehung bis zu ihrer Belagerung und Einnahme im Jahre 1807, Berlin 1807; — Saint-Aubin, Siège de Danzigk en 1807, Paris; 1818; — Danzig während der Belagerung 1807, Hamburg 1807 (DS.).

9765. Bennigsen, Authentic memoirs (1805, 1806 and 1807), Lond. 1873 (wojna w Polsce).

9766. Grimm Fr. M. († 1807), agent de Pologne, Nouveaux mémoirs secrets et inedits, Paris, Berlin 1834 t. 2.

9767. Łowziński, Geschichte der geheimsten Begebenheiten meines Lebens, Nürnberg 1807 DS.

9768. Niemcewicz J. U., Pamiętniki 1804 do 1807 (z podróży do Ameryki), Lwów 1873, *zob.* Nr. 9930.

R: Przegl. lwowski 1873 V.

9769. Observations sur l'interet, que trouve la Russie dans la guerre actuelle Pologne 1807 (po franc. i pol.) DS.

9770. Pannach Karl, Beschreibung der Feierlichkeiten bei der Rürckkehr des Königs (Fr. August) von Warschau, Dresno 1808 (Por. E 1807: Fryderyk August król saski) DS.

9771. Wiersz na okoliczność przysięgi w Białymstoku, Białystok 1807 (Por. E. 1807: Alexander I. cesarz, Lewicki A. J., Wiersz, Tetmajer F.; 1808: Borzewski A., Kuberzowski K.).

9772. P. M. (generał), Krótki zbiór istotniejszych wiadomości wojennych, Warsz. 1808 DS.

9773. Briefe aus Sachsen an einen Freund in Warschau, Leipzig 1808; — Historische Bemerkungen über Polen aus den letzten 50 Jahren, Minerwa 1807 (i 1846); — Coelln Fryd. G. Wilibald (* 1766, † 1820), Neue Feuerbrände, Fortsetzung der Vorigen 1807 do 1808 t. 6 (DS.), *zob.* Nr. 9572.

9774. Hasse Fr. Chr. Aug., Notizen für Reisende nach Warschau, Dresden 1808; — Graffenauer Jan Filip, Berufsreise durch Deutschland, Preussen und das Herzogtum Warschau (1805—1808), Chemnitz 1811 (toż po franc., Paris et Strassb. 1809); — Über die Verwaltung d. Herzogthums Warschau, Minerva 1808 (DS.).

9775. Kołłątaj H., Uwagi nad teraźn. położeniem, Lipsk 1808. 1810, *zob.* Nr. 9609.

9776. Mehée (de la) (1760—1826), Mémoires particuliers avec Jen. M. Caron de Beaumarchres sur la Pologne, Paris et Hamb. 1807, *zob.* Nr. 9620.

9777. Staszic St., Do sejmu r. 1808, War. 1816; — Strojnowski W., O ugodach dziedziców z włościanami, Wilno 1808; — Tenże, Duch prawa o bankructwach i dawności ziemskich, Łuck 1808; — Kaulfuss A., O sprawach granicznych w ks. warsz., Pozn. 1808 (DS.), *zob.* Nr. 9742.

9778. Über Preussens Verwaltung der. ehemaligen Polnis hen Provinzen, Berlin 1808 (toż po franc. 1808, Cöln 1809) DS.

Albertrandy J. († 1808), Kossakowski Jan († 1808), zob. Opracowania i Osoby.

9779. Oblężenie i obrona Saragossy w r. 1808 i 1809 (szczególnie czynności korpusu polskiego), Pam. warsz. 1819 XIII.

9780. Rogniat Joseph († 1840), Rélation des sièges de Saragossa et de Tortosse, Paris 1811 DS.

9781. Młokosiewicz F., Mes souvenirs d'Espagne, Vars. 1843 (toż po pol., Bibl. warsz. 1842); — De Naylies J. J., Mémoires, po pol.: Pamiętniki o wojnie hiszpańskiej (1808–1811, przekł. Żółkowskiego), Wilno 1826.

9782. **Niegolewski Andrzej**, Somo-Sierra, Poznań 1854 (toż po franc: Les Polonais à Sammo-Sierra en 1808 en Espagne, Paris 1854 i Rectifications relatives à l'attaque de Sommo-Sierra, Paris 1855 (Por. Wójcicki Wł., Andrzej Niegolewski na szczycie wąwozu Samosierra, Tyg. ill. 1860 II.).

9783. Mroziński J., Oblężenie i obrona Saragossy 1808—1809, Kraków 1858 (Bibl. Turowskiego).

9784. **Broeker St.**, Pamiętniki z wojny hiszpańskiej (1808—1814), Warsz. 1879.

R: S. R., Ateu. 1877 II.; Wiek 1877 Nr. 53, 97; W. Przyborowski, Niwa 1881; Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1877 II.

9785. Ernouf, Souvenirs d'un officier polonais en Espagne et en Russie (1808—1812), Paris 1877.

9786. **Brandt H.**, Aus dem Leben, Berlin 1868; — Tenże, Wspomnienia z wojny Hiszpanii i Rossyi w r. 1808—1812, Warsz. 1878 zesz. I.—II. (Por. Czas 1869 Nr. 39, Ztschr. f. Gesch. Posen 1883).

9787. Chłopicki w Hiszpanii, nap. R. hr. Załuski, Czas 1856 I.; — Wojciechowski K., Pamiętniki moje w Hiszpanii, Bibl. warsz. 1845 I., II.; — Wójcicki K. Wł., Sommosierra, tamże 1855 II.; — Czas 1875 Nr. 23.

9788. Tymowski, Dumania żołnierza na wałach zamku maurów w Hiszpanii 1810 (poemat); Lejeune, Siége de Saragosse, Paris 1840.

9789. **Sulima Z. I.**, Polacy w Hiszpanii 1808—1812, Warsz. 1889.

R: Lisicki H., Kwart. hist. 1889.

9790. **Flatt Jerzy B.**, Opis Księstwa Warszawskiego z krótkim rysem dziejów polskich, Poznań 1809 (toż po niem., Leipzig 1810).

R: Pam. warsz. 1809.

Wojna r. 1809, zob. Nr. 5675.

9791. **Sołtyk R.**, Relation des operations de l'armée aux ordres du prince Joseph Poniatowski, pendant la campagne de 1809 en Pologne, Paris 1841, *zob.* Nr. 5676.

R: Chrzanowski Gen., Dz. narodowy 1841 Nr. 19; Kraj i emigracya 1841 z. I.

9792. **Jackowski Michał.** Pamiętniki podpułkownika, byłego dowódzcy brygady jazdy 1807—1809, 2 t.), Pamiętniki polskie Xaw. Bronikowskiego, Paryż 1844.

9793. Wybranowski A., Kampania w Galicyi 1809, Dz. lit. 1869 (także Pamiętniki, Lwów 1882), *zob.* Nr. 9939.

9794. Zwycięstwa nad Austryakami 1809, Kalendarzyk polit. i gosp., Warsz. 1810; — Obraz historyczny wypadków wojennych nad Wartą w r. 1809, Astrea 1823; — Opis wypadków w Polsce pod dowództwem Poniatowskiego r. 1809, Warsz. 1831; — Wojna Sandomirska z r. 1809, Pam. Sand. 1829 II.; — Rząd polski w Galicyi r. 1809, Dz. lit. 1869; — Gawroński, Z pamiętn. o pobycie wojsk polskich r. 1809 w Krakowie, Przegl. lwowski 1874 VIII.; — Nachricht. Krakau 27. Mai 1809 DS.; — Die Stadt Lemberg im J. 1809 (Tagebuch eines Augenzeugen), Lemberg 1862; — Kampania r. 1809 w ks. war., Wildt J., Kalendarz powsz, Krak. 1865; — Rys hist. kampanii z r. 1809, Poznań 1869; — Finkel L., Zapomnieni (r. 1809), Ognisko domowe, Lwów 1885, *zob. Opracowania.*

9795. Panna Antonina P. czyli wejście Austryaków do Lwowa 1809, nap. Siemieński L., Noworocznik demokr. 1842; Berek Josielowicz, szef szwadronu lekkiej jazdy (1794—1810), nap. Winiarski A., Dz. lit. 1861; Obrona półkownika Siemianowskiego, który 3. grudnia 1809 śmiertelnie ugodził swego żołnierza Pawła Orczykowskiego, Pam. warsz. L. Osińskiego 1810.

9796. Potocki St., Pochwała walecznych Polaków 1809, R. T. P. N. t. VIII., Warsz. 18 0; Niemcewicz J. U., Pieśń wojenna 1809; Świdorski Jędrzej, Galicya oswobodzona, poema w 6 pieśniach, Kraków 1810 (Por. E. 1809: Chmielewski Maciej, Ferdynand d'Este, Jabłoński H., Janiszowski, Kamieński T. A., Koźmian Kaj., Łańcucki J. W., Markiewicz A., Wężyk Fr.); Wyszyński Józef, Wiersz z powitaniem zwycięscy X. Józefa, Warsz. 1810 (Wiersz na dzień imienin W. Napoleona, por. E. 1809: R. F., Jaworski K., Kamieński T. A., Wiersz); Kopczyński O., Epigramat na cześć Fryd. Aug. króla Sask. i ks. Warsz., Warsz. 1809 (po łac.) (DS.).

9797. Staszic St., Do sejmu, co się z nami stanie? luty 1809, War. 1809, *zob.* Nr. 5672; — Przestroga dla współziomków na r. 1809, Wrocław 1810; — O obywatelstwie (obrady sejmu głównego 1809), Pam. warsz. L. Osinskiego 1809 I.—III.; — Dembowski J. S.: Uwagi nad pismem (Staszyca) o statystyce Polski, o podatkowaniu, o fabryce itd., Kraków 1809 (DS.).

9798. **Węgrzecki Stan**, Uwagi nad powszechnem moratorium, Warsz. 1810; — Tenże, Rozprawa o profesyach i profesyonistach oraz o systemacie administracyjnym, Warsz. 1810; — Tenże, Pismo o prawach dla księstwa warszawskiego uchwalonych, Warsz. 15 sierpnia 1809 (DS,).

9799. Szaniawski F. K., O rządzeniu i radzeniu, Warsz. 1810; Unicki L., Pochwała sejmików, Wilno 1809; Małowieski B., Uwagi polityczne dla dzieci moich r. 1809, Warsz. 1810; Gliszczyński Antoni, Uwagi nad dochodami publicznemi; Warsz. 1810 (2 ed.); Mémoire composé par un Gentilhomme de Petrikau 1810 (DS.).

9800. **Krzysztofowicz S. (ks.)**, Silva rerum 1763—1808, wyd. Krzyżanowski S., Odessa 1864.

9801. Wspomnienia niedalekiej przeszłości, z papierów familijnych 1809, Korespondent płocki 1882 Nr. 29, 37.

9802. **Potocki Ignacy** († 1809), Pochwała J. Niemcewicza, Rocz. tow. przyj. nauk, Warsz. 1812; — Ignacy Potocki, Potocki St., Pochwały, Warsz. 1812 t. I., Kalendarz krak. 1812; — Życie Ign. Potockiego, Tyg. wil. 1821 II. (Por. E. 1778, 1779: Potocki Ign.).

9803. **Bornschein Ernst**, Geschichte der merkwürdigen Ereignisse in den J. 1806 bis 1810, Eisenb. 1810 DS.

9804. Przywitanie Fryd Aug. Saskiego, por. E. 1810: Fryderyk August król saski, Bogdański M. (prof. hist.), Jaroński F., Kamieński T. A., Rutkowski W. (ksiądz). S. M.; Kretschmar E., Ode ad laudes Alexandri I, quum Varsaviae adesset a. 1810; Kamieński T. A., W dzień im. JO. X. Józefa Poniatowskiego 19. marca, Krak. 1810; Dubiecki M. W., Kazanie w dzień imienin Napoleona W., Kraków 1810 (DS.).

9805. **Małachowski St.** († 1810). Prażmowski A., Kazanie na pogrz. JW. St. Małachowskiego wojewody, Warsz. 1810; — Lipiński A., Kazanie na egzekwiach, Krak. 1810; — M. Xiądz, Kazanie, Warsz. 1810; — Marciejewski A., Kazanie za duszę St. Małachowskiego 1810 (DS.), Astrea 1821, *zob.* Nr. 9596.

9806. **Lemberger Zeitung** od r. 1811 (Lwów; potem: Gazeta lwowska).

9807. Hahn Karol, Meine Reisen durch Galizien, Schlesien, Mähren, Böhmen, Sachsen etc., Mecklenburg 1812—1817 t. 3; — Thomas J. S., The britisch negotiator, Containing tables for al courses, New Castle 1811: — Sołtan W., Brief öfver Ryssland och dess Invönere, Stockholm 1811 (DS.).

9808. **Bignon Ludwik Piotr Bern.**, La Pologne en 1811, Souvenirs d'un diplomate du 1er Empire, Paris 1861; 2. ed. Paris 1864 (wstęp Migneta) (po pol., Siemieński L., Kraków 1862); — Z notatek wojskowego (1811), przez Józefa P., Athenaeum 1850 II.

9809. Wyczechowski Onufry († 1859), Projekt utworzenia systematu kredytowego 1811; — Tenże, Do projektu ratowania zadłużonych obywateli 1811; — Owidzki J., Spostrzeżeuia, uwagi i myśli obywatela przeszłemu sejmowi podane, Lublin 1811; — Miączyński J., Uwagi nad projektem systemu kredytowego, Warsz. 1811; — Tenże, Zdanie o moratoryum, War. 1811; — Observations sur le projet d'un système du credit et sur le moratorium, Vars. 1811; — Szumski T., Myśli o polepszeniu handlu, rolnictwa, przemysłu i edukacyi w X. Warszawskiem, Poznań 1811 (DS.).

9810. **Gutakowski Ludw. Szym.** († 1811), Z dzienniczka Ludwika Szymona Gutakowskiego, prezesa senatu za czasów ks. warsz., przez N., Prz. pol. 1884 III.; — Prażmowski A., Kazanie na pogrzebie Gutakowskiego, 4. grud., Warsz. 1811 DS.

9811. Gley Gerard, Voyage en Allemagne et en Pologne pendant les années 1806 à 1812, Paris 1816 t. 2.

Pradt D., Histoire de l'ambassade, zob. Nr. 5732.

9812. **Chazet A. R.** (* 1775, † 1844), Moskale w Polsce od 1762 aż do naszych czasów, Les Russes en Pologne, Paryż i Lipsk 1812 (część w Sienkiewicza Skarbcu II.) DS.

9813. Zenowicz (Georges), Morale et politique russe et les moeurs de la Russie, Paris 1812; Tenże, Défense de la Pologne, Paris 1812 (DS.).

9814. Tymowski, Oda z powodu ogłoszenia konfed. gener. w Krakowie 1812 (Por. E. 1812: Lauber K., Niemcewicz J. U., Wężyk Fr.); Wężyk Fr., Na dzień urodzin Napoleona 1812; Bogusławski J. K., Pour la fete de S. M. l'imp., Wilno 1812 (DS.).

9815. Nachrichten vom Kriege 1812, Rygа 1812; — Schauplatz des Krieges in Polen und Russland von Anfang des Krieges 1812, nach der Nachr. der franz. Bulletins, mit 12 Karten, Leipz. 1812; — Stawiarski I. Fr., Wojna na północy w r. 1812 (2 ed.) (DS.).

9816. **De Montgaillard M. J. R.**, Séconde guerre de Pologne, Paris 1812 (z rozkazu cesarza napisane); — Annales militaires de Francais, Campagne de Prusse et Pologne, Paris 1827; — Labaume, Relation complète de la campagne de Russie en 1812, Paris 1816; — Puibusque M. L. G. († 1841), Lettres sur la guerre en 1812, Paris 1816 i 1817; — Guesdon Alex. Furry, Histoire de la guerre de Russie en 1812, Paris 1828 t. 2; — Sayve Aug., Souvenirs de Pologne et scènes militaires de la Campagne de 1812, par A. de S*** ancien officier de cuirassiers, Paris 1833, 1834; — Du Casse Albert, Mémoires pour servir à l'histoire de la campagne de 1812 (relatifs au J. Poniatowski), Paris 1852 (Por. E.: Pelet); — Langier A. Il'Italiani in Russia 1812, Italia, Firenze 1826—1828 t. 4.

9817. **Załuski hr. Józef**, Wspomnienie o pułku lekko konnym gwardyi Napoleona I., Dod. Czasu 1856 IV., 1858 IX., XI., 1859 XIV., XVI., 1860 XVII., XX. (z map. Chodźki), Odb., Kraków 1865; — Wspomnienie wojskowe Wojc. Dobieckiego do Józefa Załuskiego (1797—1813), tamże 1859 XV.

R: Czas 1864 Nr. 161.

9818. Sołtyk R., Napoleon en 1812, Mémoires historiques et militaires, Paris 1836, *zob.* Nr. 9791; — Płaczkowski, Pamiętniki, Żytomierz 1861; — Pamiętniki wojenne 1792 do 1812, Bibl. pam. i podróży J. I. Kraszewskiego, Drezno 1871 (Dziewanowski, Zajączek itd.); — Gorajski Józef Korczak, Wspomnienia wojskowe kampanii r. 1812 i 1813, Dod. Czasu 1859 XIV.

9819. Lessnig W. L., Märsche, Kriegsereignisse, Terrainbemerkungen sächsischen Dragoner-Officiers bei der französischen Armee im J. 1812, Bautzen 1828; — Ernouf, Souvenirs d'un officier polonais en Espagne et en Russie 1808—1812, *zob.* Nr. 9785.

9820. **Glinka Sergiusz T. N.**, Pisma russkawo officera o wojennych proizszestwiach 1812 goda (obok tytuł franc.: Lettres d'un officier russe), Moskwa 1821; — Tenże, Pisma russkawo officera o Polszie, Moskwa 1815—1816; — Szechowycz S. G., Wilmen i Narbon o pochodi w Rossiu r. 1812, Semenaja biblioteka, Lwów 1855; — Isajewicz S., Polskoje priwjestwije ot lica Biełarussiji Napoleona I., Kijewskaja Starina 1885; — Pamiętniki Adm. Szyszkowa z 1812 r. (Por. Tyg. petersb. 1832 V.).

9821. Rok 1812, Kłosy 1876 XXII,; Warszawa 1812, Nowiny lwows. 1854; Trzy dni nad Wisłą i Dnieprem, Pam. lwowski 1817 II; Wspomnienie historyczne o Litwie z r. 1812, Lwowianin 1835; Napoleon I. w Wilnie, Kraj (petersb.) 1883 II. Nr. 34; Wspomnienie z pobytu Napoleona w Wilnie r. 1812, Czas 1874 Nr. 295; Wołowski Alex. sztab. oficer, Główna kwatera Napoleona, Rozm. lwows. 1835; Kompania grenadjerów 48. pułku, Pułkownik Kobyliński, tamże 1838.

9822. Hempel S., Z czasów napoleońskich wspomnienie wojenne, Lwów 1885 (ustęp w Rozm. lw. 1845); — R., Wspomnienia (r. 1812 z arch. nieborowskiego), Przew. n. lit. 1889; — Wybranowski, Jen. Grabowski i pułk. Krukowiecki przy szturmie na Smoleńsk, Dz. lit. 1869, *zob.* Nr. 9939; — Horn, Obraz spalenia i zrabowania Moskwy przez Francuzów r. 1812, Wilno 1814.

9823. Bitwa pod Możajskiem, Roz. lw. 1835; Przeprawa na Berezynie, Pszczółka krak. 1819 t. I.; Powrót

Napoleona z kamp. 1812 r. (wyjątki z pam. gen niedr.), Czas 1851 Nr. 184; Moje notaty z 1812 r., tamże 1864 Nr. 26 i n; Przyczynek do dziejów wojennych r. 1812, Dziennik lit. 1866; Devouement d'un Polonais ou le dernier des Radziwiłłs, Conte historique de la campagne de 1812, Exilé de la Pologne, Dijon 1833; Zieliński L. K., Pułkownik z czasów Napoleona (?), War. 1845 t. 2.

9824. **Pfuel E.**, Der Rückzug der Franzosen aus Russland 1812, Petersb., War. 1813 (toż po pol. p. t. Odwrót Francuzów, Wilno 1813: po franc., Brunswik 1813); — Rückzug der Franzosen von Moskau bis Wilno, St. Petersb. 1814.

9825. Vaudoncourt Wilh., Relation impartiale du passage de la Berezina par l'armée française en 1812, Paris 1815 (2 ed.).

9826. Voyages d'une dame francaise en Russie en 1812, Paris 1814.

9827. **Chrzanowski Wojc.** (generał, * 1788, † 1861), Quelques considérations sur la campagne de 1812, Paris 1857.

R: Wiad. pol. 1857 Nr. 29.

9828. Napoleon i Polacy, epizod z nieogłoszonych pamiętników, Czas 1874 Nr. 161 i n.; Rozmowa pana Narbonne z Napoleonem w r. 1812, Czas 1854 Nr. 86; Z życia hrabiego Rostopczyna, tamże 1872 Nr. 72 i n., *zob.* Nr. 9348.

9829. Pochwała walecznych Polaków w ostatniej wojnie poległych, Rocznik tow. warsz. przyj. nauk. 1812 VIII.; — Gorecki A., Cienie walecznych rycerzy polskich pod Smoleńskiem 1812 r., Warsz. 1831; Duma o gen. Grabowskim poległym pod Smoleńskiem, Warsz. 1814; — Łańcucki J. W., Kazanie na pogrz. Włodzimierza Potockiego, Krak. 1812; — Lipiński J., Wspomnienia Feliksa Potockiego, Rocz. tow. przyj. nauk, Warsz. 1812 (DS.).

Kołłątaj H. († 1812), zob. Nr. 9609.

9830. **Skarbek Fryderyk** († 1869), Dzieje księstwa warsz. Poznań 1860. 2. ed. p. t. Dzieje Polski, cz. I., Poznań 1876 I.—II., cz. II. Królestwo Polskie, cz. III. Królestwo Polskie po rewolucyi listopadowej, Poznań 1877.

R: Siemieński L., Dod. Czasu 1859 XVI.; Buszczyński St., Ruch lit. 1878; Tydzień lit. V. i VI.

9831. Skarbek Fr., Pamiętniki, Poznań 1878, *zob.* Nr. 9901.

R: Kantecki Kl.., Przew. nauk. lit. 1878; Prz. lw. 1878 XVI; — Por.: Sobótka, Pozn. 1871; Ustępy w Bibl. warsz. 1876 I., II., 1877 I. II.; Przegl pol. 1878; Prz. lw. 1877.

9832. Listy Fryderyka hr. Skarbka nad pierwszą częścią XIX. w. i o Kościuszce, Sybilla nadwiślańska 1821.

9833. Wójcicki K. Wł., Fryderyk hr. Skarbek, Bibl. warsz. 1871 I., IV. (także Kłosy t. I.—III.).

9834. Seufft von Pilsach (* 1774, † 1853), Mémoires de comte de... ancien ministre de Saxe 1806—1813, Lipsk 1863.

R: Czas 1864 Nr. 90.

9835. **Falkowski Juliusz**, Obrazy z życia kilku ostatnich pokoleń w Polsce (obejmują czas 1806—1812), Poznań I. 1877, II. 1882, III. 1884, IV. 1886.

R: Ateneum 1877 II.; Prz. lw. 1877; Kłosy 1880; M. S., Prz. powsz. 1885 I.; Jasieńczyk B., tamże 1886 III.; Jatochowski, Kraj 1886 Nr. 32; L. F-l; Kwart. hist. 1887; Stecki T. J., Prz. powsz. 1887; A. R., Niwa 1889 Nr. 23.

Ustępy drukowane: Czas 1880 Nr. 75, 1881 Nr. 177, 1882 Nr. 153, 1883 Nr. 70, 1884 Nr. 90 i 239; Prz. pol. 1883 I.; Słowo (Warsz.) 1884 Nr. 121, *zob.* Nr. 9855 i 9873.

Zob. Nr. 5731—5737.

9836. **Chłopicki Jan**, Pamiętniki porucznika 7go pułku ułanów wojsk franc. z czasów kampanii Napoleona, spisane z ustnych opowiadań przez jego syna, wydał Rom. Podbereski, Wilno 1849.

R: Szymański J. R.. Bibl. warsz. 1849 II.

9837. Daleki J., Wspomnienia mojego ojca, żołnierza dziewiątego pułku księstwa warsz., Poznań b. r.

9838. Nakwaska Karolina, Pamiętnik o Ad. hr. Potockim, pułkowniku 11go pułku jazdy X. warsz., Czas 1862, Odb., Kraków 1862.

R: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1863 II.

9839. Anna z Krajewskich Nakwaska, Czas 1852 Nr. 77; O jej pamiętnikach, por. Belcikowski A., Anna z Krajewskich Nakwaska, Ateneum 1877 II., *zob.* Nr. 9873.

9840. **James J. T.**, Journal of a tour in Germany, Sweden, Russia, Poland during the years 1813 a 1814, London 1816, 1817, 1819 (po szwedzku, Haarlem 1819); — Voyage en Pologne et en Russie, par un prisonnier de guerre de la garnison de Dantzick en 1813 et 1814, Paris 1828 (toż po holend., Amsterd. 1829).

9841. Miroszewski Bazyli, Istoryczeskaja wospominania o Kaliszie, Kalisz 1835; Historische Erinnerungen (?) von Kalisch, ueb. von Heinrich Vretienghoff genannt Schel, Kalisz 1835, Warsz. 1835, *zob.* Nr. 5748.

9842. Niemcewicz J. U., Coup d'oeil sur la conduite et les desseins des Coalisés, b. m. dr. 1813 DS., *zob.* Nr. 9930.

9843. **Alphons Al.**, Journal historique des opérations militaires de la 7me division de la Cavalerie légère polonaise en 1813, Paris 1814 DS.

9844. **Umiński Jan**, Mémoire sur les opérations du 8me Corps (polonais), Journal des sciences militaires, Mars. 1829, Odb., Paris et Génève 1829.

9845. **Lelewel Prot**, Wspomnienia moje o działaniach korpusu pod dowództwem gen. J. Henryka Dąbrowskiego w r. 1813, Bibl. war. 1878 I.

9846. **Feldzug** der kais. russischen Armee von Polen im J. 1813 und 1814 von einem Augenzeugen beschrieben, Hamb. 1843; — Hoffmann D., Zur Geschichte des Feldzuges vom 1813, Posen 1858.

9847. Goethe Theodor, Aus dem Leben eines sächsischen Husaren und aus dessen Feldzügen 1809, 1812 u. 1813 in Polen und Russland, Leipzig 1853.

Brandt H., zob. Nr. 9786.

9848. Bonaparte przed bitwą pod Baucen (przez polskiego oficera), z dzien. niem Abendzeitung Nr. 30, Kur. dla płci pięknej, Warsz. 1823, Roz., Lwów 1823, 1840; Bitwa pod Kulmem 20 sierpnia 1813, wyj. z pam. pol. oficera Tadeusza B., Tyg. wil 1820, *zob.* Nr. 9828, 9873

9849. **Wyleżyński T. K.** († 1844), Pamiętniki (rękopis). Opis bitwy pod Lipskiem 1813, pod Nassau 1813, Wojna wiosenna w r. 1813 w Niemczech, Bibl. warsz. 1841 II., 1844; — W. G., Die Schlacht bei Leipzig, Posen 1835.

9850. Capelli (Kap.) Alojzy, In occasione delle insigni vittorie 1813 (bitwa Lipska), Wilno 1813 (tamże wiersz Euzeb. Słowackiego) DS.

9851. **Poniatowski Józef** († 1813), Pamiętnik Xięcia Józefa, przeł. Godebski X., Bibl. Ossol. 1863 II., Odb., Lwów 1863.

R: Dz. lit. 1862—1863; Ustępy w Sybilli nadwiślańskiej 1821.

Pamiętniki 1792, zob. Nr. 5385; — Korespondencya ks. Józefa Poniatowskiego, Kościuszko T., Obraz Polaków i Polski, Poznań 1843, zob. Nr. 5433 i 9659.

9852. Lipiński J., Wiadomość o życiu ks. Józefa Poniatowskiego, Pam. warsz. 1815, Odb., Warsz. 1815; — Bogusławski Stan., Życie księcia Józefa Poniatowskiego, Warsz. 1831; — O działaniach korpusu polskiego pod dowództwem ks. Józefa Poniatowskiego w r. 1813, przez naocznego świadka byłego kapitana jazdy, Czas 1873 Nr. 199 i n.; — Tykel L., Dzień ostatni życia Xięcia Poniatowskiego, Warsz. 1819; — Gravin L. F., Sur la mort du Prince J. P., Vars. 1819; — Wójcicki K. Wł., Śmierć ks. J. P., Tyg. ill. 1862 VI.

9853. Prażmowski A., Kazanie na obchodzie żałobnym J. Poniatowskiego, Warsz. 1813; — Morawski Fr., Mowa na pogrzebie, Sedan 13. grudnia 1813, Paryż 1814; — Mikorski D., Mowa na pogrzebie 1814; — Woronicz J. P., Kazanie na pogrzebie sprowadzonych do Warszawy zwłok, Warsz. 1814 (toż po franc.); — Potocki St., Mowa pogrzebowa 1816, Rocz. tow. przyj. nauk 1817 XI.; — Sokolnicki M., Discours 17. Juill. 1814 (toż po pol.), Leipzig 1814; — Lauber K., Gedächtnisspredigt, Warsz. 1813 (DS.)

9854. Brodziński K., Wiersz na pogrzeb d. 24. maja 1813, Warsz. 1813 jest to istotnie wiersz Brodzińskiego pokaleczony); Tenże, Wiersz na wprowadzenie zwłok 1814; Kaliński H., Wiersz na wprowadzenie zwłok, Warsz. 1814; Zbiór piosnek o ś. p. księciu Józefie Poniatowskim i pogrzeb 1823; Świderski Jędrzej, Józefada, Warsz. 1818 (Por. E. 1813: Poniatowski książę Józef, Przybylski J.).

9855. Łoś W., Ks. Józef jako sportsman, Czas 1879 Nr. 33; Falkowski J., Ks. Józef w Krakowie w r. 1813, tamże 1883 Nr. 5 i n.; Tenże, Przyczynek do charakterystyki, tamże 1887 Nr. 66, *zob.* Nr. 9335; Chod... Ad., X. Józef w Kaliszu, Kaliszanin 1885 Nr. 16.

9856. Dąbrowskiego J. Henryka Pamiętnik czynności wojskowych od bitwy pod Lipskiem przez naocznego świadka spisany, tłum. Miłkowski Lud., Przegl. wielkop. 1868, Odb., Poznań 1868 (Por. Dz. Pozn. 1868 Nr. 228); — Krótki rys czynności brygady polskiej 1813 r. od przyłączenia jej do wielkiej armii, przez współtowarzysza broni Czas Dod. IV.; — Co się działo w wojsku polskiem po bitwie pod Lipskiem, Prz. pozn. XXIII.

9857. **Sokolnicki M.**, Journal hist. des opérations de la 7 division, Paris 1814 t. 2. DS., *zob.* Nr. 9853.

9858. Wójcicki K. Wł., Michał Sokolnicki, generał wojsk polskich, Tyg. ill. 1862 t. VI.; — Hulewicz M., Ruch lit. 1877; — Liske X., Sybels H. Z. 1880 XLIII.

9859. **Czacki Tadeusz** († 1813). Baszniawski Ign., Mowa pogrzebowa 12. lipca 1813, Krzemieniec 1813; — Chołoniewski Jan hr., Mowa miana w Porycku na pogrzebie, Krzemieniec 1813; — Radzimiński Adam. Mowa na uczczenie pamięci, Krzemieniec 1813 (DS.); — Potocki St., Pochwała Tad. Czackiego, Warsz. 1817, Rocz, tow. przyj. nauk 1818 t. XII., *zob.* Nr. 5555, *zob. Osoby.*

9860. Stegeman, Wanderung durch Deutschland, Polen, Russland etc. nach Jerusalem 1814—1821, Danzig 1825.

9861. Ligne K. J de (* 1735, † 1814), Oeuvres choisies littéraires, historiques et militaires, contenant des Mémoires sur la Pologne, les Juifs, les Bohémiens, Géneve et Paris 1809 DS.

9862. Janitsch Aemilian, Merkwürdige Geschichte der Kriegsvorfälle 1812—1814, Wien 1815; — Żychliński Franc. (major), Geschichte des 24 Inf. Reg. 1814 u. 1815, Berlin 1815, Berlin 1854; — Danzigs Rückehr unter preussische Herrschaft im J. 1814, von dr. Pauten, Ztschr. des westpreuss. Gesch.-Ver., Danzig 1884 XIII.

Broeckere Stanislaus von, Memoiren, zob. Nr. 9784.

9863. Kotowski M., Do wojska narodowego powracającego z Francyi 1813; Kamiński T. A., Do narodu polskiego (wiersz), Kraków 1813; Do J. Ces. Mci Konstantyna Pawłowicza na przyjazd do Warszawy 14. (26.) września 1814 (Por, E.: Aleksander I.) (DS.).

9864. Jaroński Józef, Projekt o polepszeniu losu włościan, Kraków 1814; — Kosiński J. A., Uwagi nad myślami, Poznań 1814 (przedr. z Pam. warsz. 1815); — Lachnicki J., Biografia włościanina nad brzegami Niemna, War. 1815; — Młodecki K., O polepszeniu stanu włościan pol., Radom 1814; — Skórzewski Fryderyk, Uwagi nad polepszeniem stanu włościan, Bydgoszcz 1814; — Węgrzecki St., O włościanach polskich, Warsz. 1814 (DS.), *zob.* Nr. 5772; — Ossoliński J. M., O potrzebie nauki prawa w naszym kraju, Warsz. 1814 (DS.).

9866. **Wężyka F.** Rozprawa o poezyi romantycznej w r. 1814, wyd. Tomkowicz St., Arch. dla lit., Odb., Kraków 1878.

9867. Campagnes des Francais de 1792 à 1815, Limoges 1877.

9868. **Corbassière Alfred de Metz,** Services militaires rendus par les Polonais à la France (1798—1815, 1830 do 1831), Historique sommaire de la bataille de Leipzig, Strasbourg 1869.

9869. **Dembowski Leon,** Kongres wiedeński i ustalenie Królestwa, z pamiętników L. Dembowskiego wyd. Aer, Ateneum 1882 II.—IV., 1883 IV.; — Moje wspomnienia, ustęp z niewydanych pamiętników L. Dembowskiego, Bibl. war. 1884 III., *zob.* Nr. 9655.

9870. D., O wpływie gabinetów na sprawy polskie na kongresie wiedeńskim w r. 1815, War. 1831 (przekład z ang.; po franc., Vars. 1831).

9871. Kopyskij J., Putestwyje zapiski w projezdie Polszczi ili Carstwa Polskawo 1815, St. Ptrsb. 1817; —. Aleksandrowi I., Cesarzowi W. Rossyi, Kr. Polski wiersze, (por. E. 1815: Alexander I., Dzierzawin, Molski).

9872. Rudnicki Józef, Pamiętnik 1806 do 1815, Pismo zb. wileńskie 1862.

9873. **Polacy na Kaukazie i Georgii w r. 1813—1815,** Sybilla tułactwa pol., Paryż 1833; Dobrzycki Mikołaj, Pamiętnik (pocz. XIX. w.), Gaz. nar. 1875 Nr. 76; Falkowski J., Towarzystwo warszawskie od 1813 do 1815 roku podług listów Nakwaskiej i innych dokumentów, Czas 1886 Nr. 196 i n, *zob.* Nr. 9835; Z życia Napoleona, Roz, Lwów 1817 I.; Wspomnienia wojskowe przez Sz. H., tamże 1841; Napoleon pod Fuldą (sprostowanie artykułu Gońca), Czas 1852 Nr. 10; Wspomnienie Napoleończyka (ustęp z pam. pułk. Gawrońskiego, streścił Korabita), Przegl. lw. 1875 X., *zob.* Nr. 9848.

9874. D., Wincenty Wilczek i 5 jego synów (wspom. z drugiej połowy w. XVIII. i początku w. XIX. przez B mawenturę z Kochanowa), Poznań 1859 t. 2 (R: Dz. lit. 1859).

9875. **Ogiński Michał Kleofas** (* 1765, † 1833), Mémoires de Michel Ogiński sur la Pologne et les Polonais, depuis 1788 jusqu'à la fin de 1815, Paris 1826, 1833 (po niem.: Leipzig 1827; po pol. p. t. Pamiętniki o Polsce i Polakach, Poznań 1870—71; — Tenże, Wichtige Beiträge und Aktenstücke zur Geschichte 1794 bis zum Wiener Congresse, Nachtrag zu den Denkwürdigkeiten, Leipzig 1831.

9876. Ogiński M. K., Denkwürdigkeiten über Polen d. Land und seine Bewohner mit einer Einleitung, Polnisch Russische Wahlverwandschaften vom Einzug der Polen in Moskau (1605) bis zum Einzug der Russen in Warschau (1831) 1845, *zob.* Nr. 9596 i *Osoby.*

9877. **Chodźko Leonard,** Observations sur la Pologne et les Polonais pour servir d'introduction aux mémoires de Michael Ogiński, Paris 1827; Foreign Quarterly t. III. p. 477.

9878. **Koźmian Kaj** († 1856), Pamiętniki obejmujące wspomnienia od r. 1780 do 1815, Poznań 1859 (t. III. 1815—1830, Krak. 1865).

R: Siemieński L., Dod Czasu 1859 XIII.; Dz. lit 1865; Leduchowski J., Sprostowanie do pamiętników Koźmiana, Czas 1860 Nr. 120; Dz. pozn. 1860 Nr. 123.

9879. **Wyjątki,** Prz. pozn. XXIII.; Trybunał lubelski, Czas 1864 Nr. 169 i n.

9880. Koźmian K., Różne pisma prozą, Kraków 1878, 1887 (Biografia Adama Czartoryskiego, Kosmowski itd.), *zob.* Nr. 9796, 9799, 9720.

R: Czas 1878 Nr. 15, 61, 112, 1879 Nr. 215, 1887 Nr. 298.

9881. Koźmian Kaj. Wiersze różne (1800 do 1815), wyd. Tarnowski St., Przegl. pol. 1881, Odb., Krak. 1881 (Mowy i ody, por. E.).

9882. Morawski F., Koźmian Kajetan, Prz. pozn. XXII.; — Kajetan Koźmian i Franciszek Wężyk, Czas 1852 Nr. 182; Wężyk Fr., Kajetan Koźmian i Franciszek Paszkowski, Dod. Czasu I.; — List z powodu nekrologu w Gazecie warsz. o ś. p. Kajetanie Koźmianie, Czas 1856 Nr. 73.

9883. Siemieński L. H., Kajetan Koźmian, Dod. Czasu 1859 XIII., Portr. lit. t. I.

9884. **Sanguszko Eust.** (* 1777, † 1844), Pamiętnik księcia 1786—1815, wyd. Józef Szujski, Kraków 1876.

9885. **Bard polski,** b. m. dr. 1819; Zbiór pism wierszem i prozą tyczących się dziejów Polski (są tu poezye Osińskiego, Wężyka i Skórkowskiego, Tymolskiego, Molskiego i inne z r. 1792, przeważnie zaś z lat 1809 do 1815).

Potocki Jan († 1815), zob. Nr. 9592.

9886. **Brodziński Kaz.** († 1835), Wspomnienia młodości, Prz. n. lit. 1842—1844, Orędownik 1844—1845 (Por. Dzieła, wyd. Kraszewski J. I.).

9887. **Hordyński Zdz.**, Młodość Brodzińskiego, Kwart. hist. 1889, *zob. Osoby.*

9888. **Ostrowski Tomasz** († 1817). Ostrowski Antoni J., Żywot Tom. Ostrowskiego, Paryż I. 1836, II. 1840.

R: Dzien. nar. 1845—1846 Nr. 253.

9889. Linowski A., Niemcewicz J. i Szaniawski F. ks., Mowy na pogrzebie T. Ostrowskiego wojewody, prezesa senatu król. pol., Warsz. 1817.

9890. Krótki rys politycznego biegu życia Ant. Ostrowskiego, Żywoty Polaków XVIII. i XIX. w., Paryż 1839.

Dąbrowski H. († 1818), zob. Nr. 9727.

9891. Generał Dąbrowski, Roz. warsz. 1818; — O Dąbrowskim, Czas 1860; — Szczegóły śmierci i pogrzebu jenerała Hen. Dąbrowskiego, Czas 1877 Nr. 21.

9892. **Potocki St.** († 1821), Pochwała St. Potockiego przez Stanisława Staszica, R. T. P. N. war. 1828 XX.; — Kurowski F. ks., Mowa na pogrz. Stan. Potockiego był. ministra oświec., War. 1821 (DS.), *zob.* Nr. 9796.

9893. **Karpiński F.** († 1825), Pamiętniki od 1741 do 1822, wyd. z ręk. Moraczewski J., Poznań 1844, 2. ed. Lwów 1849, 3. ed. Krak. 1862 (Bibl. Turowskiego); — Wyjątki, Znicz Krzaczkowskiego, Wilno 1834 I.

R: Dz. domowy 1844 IV.

9894. Próchnicki Fr., O życiu Franc. Karpińskiego, Lwów 1876, *zob. Osoby.*

9895. Wybicki Józef († 1822), Pamiętniki, wyd. Raczyński E., Poznań 1840 t. 3, *zob.* Nr. 9624.

9896. Listy obywatelskie do Ign. Węgleńskiego, War. 1817, *zob.* Nr. 9766.-

9897. **Czartoryski Adam** († 1823), Mémoires et Corresp. Alex. I., Paris 1865, 1887, *zob.* Nr. 5543 (po ang. ed. by Gielgud Ad., London 1888).

9898. Popiel P., O pamiętnikach ks. Adama Czartoryskiego, Prz. pol. 1887 IV.; — Régis C. Louis, Alex. I. et le prince Czartoryski, Le Correspondant 1887.

9899. Czartoryski Adam Jerzy książę, Żywot Juliana Ursyna Niemcewicza, Paryż 1860.

R: Rocz. pol., Paryż 1865 III.

9900. Dębicki L., Pisma z lat młodych ks. Adama Czartoryskiego, Prz. pol. 1887 IV.; Czartoryski A., Życie Książnina, Prz. pozn. XVI.; Żmigrodzki M., Zasady pedag. ks. Adama Czartoryskiego, Przew. nauk. lit. 1885 (Inne pisma, por. E.: Czartoryski).

9901. Skarbek Fryd. hr., Rys zasług X. Adama Czartoryskiego, R. tow. warsz. przyj. nauk 1825 XVIII.; — Drzewiecki J., Mowa na egzekwiach uroczystych JO. X. Adama Czartoryskiego d. 12. maja 1823, War. 1823; Kropiński L., Mowa na egzekwiach, Warsz. 1823; — Na zgon Adama Czartoryskiego, przez Brodzińskiego, R. tow. warsz. przyj. nauk. 1824 XVII.

9902. Nekrolog Xcia Ad. Czartoryjskiego p. X. H., Roz., Lwów 1823; Klaus J., Mahnen des Fürst Czartoryski, Miscel zur Bel. u Unterh., Lemberg 1823; List Józefa Szumlańskiego (o Adamie X. Czartoryskim gen. ziem pod.), Rozr. dla dzieci 1826; Roz. krak. 1834.

9903. Zaleski Br., Żywot ks. Ad. Jerz. Czartoryskiego, Poznań 1881 t. 2; — Tenże, Xs. Adama Czartoryskiego ministerstwo spr. zagranicznych w Rosyi, odczyt, Prz. pol. 1878 III.

R: Gaz. lw. 1878 Nr. 193; Czas 1881 Nr. 62.

9904 Koźmian Kaj, Biografia ks. Ad. Czartoryskiego jenerała ziem. pod., Dod. Czasu 1857 VIII., *zob* Nr. 9878.

9905. **Z Czartoryskich Marya**, Duchińska S., Wspomnienia z życia Maryi z ks. Czartoryskich ks. Wirtembergskiej, Kron. rodz. 1885, Odb., Warsz. 1886.

R: Ateneum 1886 III.; Hordyński Z., Kwart. hist. 1887.

9906. **Czartoryska I.**, Z pamiętnika Izabeli z Flemmingów Cz., wyd. Dębicki L., Przew. nauk. lit. 1885; Z kroniki domowej pałacu, Dod. Wieku 1884, *zob.* Nr. 9601.

9907. **Dębicki L.**, Puławy 1762—1830, Lwów 1887 I.—II., *zob. Opracowania;* — Tenże, Z kroniki politycznej Puław od r. 1796—1806, Przew. nauk. lit. 1884; — Tenże, Cesarz Aleksander w Puławach r. 1804, Czas 1885 Nr, 180 i n.; — Tenże, Między Warszawą a Puławami, Gaz. lw. 1887 Nr. 55, *zob.* Nr. 9900 i *Opracowania.*

9908. Sartory Mme (de) née de Wimpfen, Mémoires de M. le duc de Lauzun, Paris (obejmuje szczegóły o Czartoryskich i Branickim), Paris 1822, 1858.

9909. Sobarri (Ad. H. Kirkor), Obrazki litewskie (uniw. wileński), Poznań 1874.

R: Tyg. wielkop. 1872.

9910. Jaryna J. J. († 1817), Wospominanie, Peremyszlianyn 1855; Otieczestwennyj sbornyk, Wiedeń 1885 Nr. 9, 11—14; Bułaszew G., Wołyńskaja rewolucija pierwoj czetwerti XIX. st., Kijewskaja Starina 1883.

9911. **Aleksander I.** († 1825). Rabbe Al., Histoire d'Alexandre I., Paris 1826 t. 2; — Choiseul-Gouffier (Zofia z Tyzenhauzów), Reminiscenses sur l'Empereur Alexandre I. et sur l'Empereur Napoleon I., Paris 1829, Besancon 1862; — Grecz Mikołaj, Rys biograficzny życia Aleksandra I., Warsz. 1843; — Lauber K., Mowa przy obchodzie żałobnym po Aleksandrze I. 25. kwietnia 1826, Warsz. 1829, *zob. Opracowania.*

9912. **Staszic St.** († 1826). Grzymała W., Głos na żałobnem nabożeństwie za duszę ś. p. ministra stanu Staszica z 30. stycznia 1826, Warsz. 1826; — Gąsiorowski Fr., Wiersz na śmierć St. Staszica, przez ucznia liceum w Warszawie 1829; — Dobrowolski Fr., O życiu i pismach Staszyca, Dz. pozn. 1870 Nr 97, *zob.* Nr. 5405, 9613, 9797, 9891 i *Osoby.*

9913. **Wójcicki K. Wł.**, Społeczność Warszawy w początkach naszego stólecia 1800

do 1830, Bibl. warsz. 1875—1876, Odb., War. 1877; — Tenże, Warszawa, jej życie umysłowe i ruch literacki w ciągu lat 30 (1800 do 1830), Bibl. warsz. 1878, Odb., Warsz. 1880; — Tenże, Niewiasta polska w początkach naszego stulecia (1800—1830), War. 1875; — Tenże, Silva rerum, Wilno 1861; — Tenże, Szkice historyczne z domowego życia, Kraków 1869 (Inne dzieła, por. **E.**).

R: Czas 1869 Nr. 253.

9914. **Łubieński Feliks** († 1848), Pamiętnik ministra sprawiedliwości, skreślił i oprac. Chomętowski Wł., Kron. rodz. 1874, Odb., Warsz. 1874, 1890.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1876; I. Lisicki H., Kwart. hist. 1891.

9915. Trębicka F., Mémoirs depuis 1764 jusqu'à 1830, Paris 1841 t. 2; Strahlheim K. (oficer ces. franc. wojsk.), Czas obecny 1789—1830, Poznań 1830.

9916. Polen vom J. 1772—1830 von einem stillen Beobachter der Zeit, Freiburg 1832.

9917. **Dmochowski Fr.**, Wspomnienia od r. 1806—1830, Warsz. 1858.

R: Czas 1858 Nr. 257; Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1858 IV., *zob.* Nr. 9587.

9918. **Gołębiowski Łukasz** († 1849), Pamiętnik o życiu Łukasza G., wydany przez syna, Warsz. 1852.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1852 I.; Czas 1852 Nr. 29.

9919. Bentkowski F., Wspomnienie o Ł. G., Bibl. warsz. 1849 I.

9920. **Małachowski Stan.**, Pamiętniki 1770—1830, wyd. Łoś W., Pozn. 1885, *zob.* Nr. 5289.

R: Smoleński Wł., At. 1885 II.; M. S., Prz. pow. 1885 VI.; Kraj 1886 Nr. 23.

9921. Życiorys St. Małachowskiego, Czas 1849 Nr. 137; — Siemieński L., Żywot i pamiętniki St. Małachowskiego, Czas 1853 Nr. 38, Odb., Kraków 1853; — Pamiętniki St. hr. Małachowskiego, Przegl. lw. 1876 t. XII.; — Żywot St. Małachowskiego (Koźmian K., Różne pisma prozą, por. Czas 1878 Nr. 145 i n.), *zob.* Nr. 9880.

9922. **Konstanty W. ks.** († 1831). Rys życia J. Ces. Mci Konstantego, Warsz. 1833, t. 1 cz. 2; — Życie cesarzewicza Wks. Konstantego od 1790, por. Antoni J., Polonica, Roz. fil. hist. akad. XII., *zob. Opracowania*

9923. **Krasiński J. hr.**, Pamiętniki od r. 1790—1831, skrócone przez Reuttowicza Fr., wyd. Polkowski J., Poznań 1877.

9924. **Lelewel J.**, Polska odradzająca się czyli dzieje polskie od r. 1795, *zob.* Nr. 9680 i *Opracowania.*

9925. Kaczkowski Karol, Wspomnienia (1808—1831), ułożył Orzechowski T., Lwów 1876 (Por. Ruch lit. 1875).

9926. Wspomnienio wygnańca Litwina 1806 1834, wyd. E. z K. P., Poznań 1887.

R: Hordyński Z., Kwart hist. 1887.

Ogiński M. († 1833), zob. Nr. 9875.

9927. **Ochocki J.**, († 1837), Pamiętniki, wyd. J. I. Kraszewski, Wilno 1857 t. 4 (po ross.: Rozkazy o polskoi starynie, zapiski XVIII. w. Jana Duklana Ochotskawo, Moskwa 1873).

R: Dziennik lit. 1856, 1857; Czas 1855 Nr. 44; Gaz. warsz. 1856.

9928. **Święcki Tomasz** († 1837), Opis starożytnej Polski, Warsz. 1816, 1828, 1861 (Bibl. pol. Turowskiego); — Tenże, Hist. pamiętniki znamienitych rodzin, wyd. Bartoszewicz J., Warsz. 1859.

Podróże po r. 1815, zob. w dziale: Geografia.

9929. **Wodzicki St.** († 1843), Wspomnienia z przeszłości od r. 1768 do r. 1840, Czas 1873 Nr. 29, Odb., Krak. 1874, Krak. 1888.

R: S. T, Prz. pol. 1888 II.; Prz. pozn. 1888 II.; Lisicki H., Kwart. hist. 1888.

9930. **Niemcewicz J. U.** († 1841), Pamiętniki czasów moich, dzieło pośmiertne, Par. 1848; 2. ed. (Biblioteka pis. pol. t. LIV.) Lipsk 1868; 3. ed. (Bibl. uniwersalna) Tarnów 1880.

9931. Niemcewicz J. U., Pamiętniki 1809 do 1820 po raz pierwszy z autografów wyd., Poznań 1871 I.—II.

R: Czas 1872; Dz. pozn. 1871 Nr. 250—251.

9932. Niemcewicz J. U., Pamiętniki, Dziennik pobytu za granicą od dnia 21. lipca 1831 do 20. maja 1841, Poznań 1876, 1877.

R: Czas 1876 Nr. 191.

9933. Niemcewicz J. U., Podróże historyczne po ziemiach polskich między r. 1811 a 1828, Paryż 1858.

R: Hubert L., Bibl. warsz. 1859 I.; Czas 1857 Nr. 126; Siemieński L, Dod. Czasu 1857 VIII.

9934. Niemcewicz J. U., Więzienie 1796 do 1797, *zob.* Nr. 9687; — Pamiętniki 1804 do 1807, *zob.* Nr. 9768; — Tenże, Zofija Zamojska, Paryż 1837.

9935. Kilka uwag z powodu pamiętników J. U. Niemcewicza, Dz. nar. III. (1843—1844) Nr. 133; Niemcewicz w społeczeństwie warszawskiem, Prz. pozn. XXIII.; Dzieje współczesne, tamże XXXV.; Wiadomość o rękopismach pozostałych po Niemcewiczu, tamże XXVI.; O pamiętnikowej literaturze, a mianowicie o Pamiętnikach Niemcewicza, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 8 i n.; Wspomnienie z życia Niemcewicza, Czas 1857 Nr. 91 i n.

9936. Siemieński L., Żywot Niemcewicza przez ks. Czartoryskiego, Dod. Czasu 1860 XIX., *zob.* Nr. 9899.

Inne pisma Niemcewicza, zob. Nr. 5401, 9536, 9596, 9605, 9731, 9796, 9802, 9814, 9842, 9889, por. **E.**: *XIX. Wiek, zob. Osoby.*

Kniaziewicz K. († 1842), zob. Nr. 8643 i 9713.

9937. Zapiski nowo-askolskawo dworjanina JO. OstrozskawoŁachwickawo (1771–1846), Atdielnoje izdanije Kijewskoj Stariny.

9938. **Bukar** († 1853), Pamiętniki, Kraszewski J. I., Bibl. pam. i podr. po dawn. Pol. t. V., Drezno 1870–1862.

Koźmian K. († 1856), zob. Nr. 9878.

Drzewiecki J. († 1857), zob. Nr. 9724.

Metternich Kl., Pamiętniki, zob. Nr. 5542.

9939. **Wybranowski R.**, Pamiętniki, Lwów 1882 t. 3.

R: Dz. pol. 1882 (luty); Ateneum 1883 I.

9940. Wybranowski A., Z domowego archiwum, Prz. nauk. lit. 1885; Tenże, Silva rerum ze starych wspomnień, Gaz. nar. 1887, Od.. Lwów 1887.

R: Horodyński Z., Kwart. hist. 1888.

9941. **Rulikowski Kaz. Józef**, Urywek wspomnień 1780–1860, wyd. Bartoszewicz J. (lata 1731–1792), Warsz. 1862.

R: Sikorski J., Bibl. warsz. 1864 I.

9942. Opowiadanie hist. z ostatnich lat stu, Przyj. dom., Lwów 1862.

9943. **Kamerton** (Potocki Leon, † 1863). Pamiętniki Pana Kamertona, Poznań 1869 t. 3.

R: Czas 1869 Nr. 16 i n.; Przegl. wielkop., Pozn. 1869; X. L, Sybel H. Z. XXIII.

9944. Toczyski M., Pamiętniki oficera wojsk pol. 1803–1867, Kraków 1873.

Skarbek Fr. († 1869), zob. Nr. 9830.

9945. Chronika duchownoji seminarji u Lwowi 1783 do 1888 r., Dilo 1888 Nr. 166–282; Czerneckij Was., Litopyś monastyra OO. Basylian w Krystynopoli wid jeho osnowania w 1763 do 1889 r., ułożyw... paroch z Sylcio-bełskaho, Dilo 1890 Nr. 42–92; Łopatyńskij Ł., Zapiski Archimandryta Władymira Terleckawo, bywszawo greko-uniatskawo missionera 1808–1858, Czerw. Ruś 1890 Nr. 12—23 i 26.

9946. Raczyński Fr. († 1880), Notatki do dziejów i historyi ostatnich 98 lat Rzeczypospolitej polskiej, Toruń 1876.

Por. Hirschberg A., Bibliografia powstania 1830—1831, Zbiór pam. do hist. powst. 1830—1831, Lwów 1882; Minkowiecki E., Spis pamiętników Kraków 1882.

OPRACOWANIA.

I. GEOGRAFIA I ETNOGRAFIA.

1. Geografia.

A. Geografia powszechna.

(a: Bibliografia, czasopisma i towarzystwa geograficzne).

9947. **Engelmann W.**, Bibliotheca geographica, Verzeichn. d. seit Mitte vor. Jahrhunderts bis zu Ende 1856 in Deutschland erschienen, Werke über Geographie, Leipzig 1857—8, 2 t.

9948. Inhaltsverzeichnis von Petermanns „Geographischen Mittheilungen", 1855 do 1886, 3 z., *zob.* Nr. 9951; — Geographisches Jahrbuch, Gotha 1878—93, I.—XVI. t.; — Vivien de Saint-Martin L'année géographique, revue annuelle, Paris (od r. 1863), *zob.* Nr. 9981 (część 6. podaje bibliografię).

9949. Schworella, Leitfaden zur Orientierung im Gebiete der neueren Geographie, 1881.

R: Petermanns G. M., 1881, s. 118.

9950. Horoy, De la bibliographie géographique, Bulletin de l'Union géograph. du Nord de la France, 1884; Odb. Douai 1884.

9951. **Petermann's** Mittheilungen aus J. Perthes' geograph. Anstalt über neue Forschungen auf dem Gebiete der Geographie, Gotha 1855—1893, I.—XXXVIII. t. (Nadto: 108 Ergänzungshefte i Inhaltsverzeichniss, *zob.* Nr. 9948).

9952. Zeitschrift f. allg. Erdkunde, hrsg. von Gumprecht, Naumann etc., Berlin 1853—1893.

9953. **Deutsche Rundschau** f. Geographie und Statistik. Wien 1878-1893. I.—XV.; — Kettler, Ztschrft. f. wissenschaftliche Geographie, Wien 1880—1893.

9954. Ausland (Das), Ueberschau d. neuesten Forschungen auf d. Gebiete d. Natur-, Erd- u. Völkerkunde, Augsb. 1828—1893; — Gaea, Leipzig 1864—1893, 29 t.; — Globus, Braunschweig 1862—1893, t. 1—64; — Aus allen Weltteilen, Leipzig 1869—1893; — Himmel und Erde, Monatschrift hrsg. v. der Gesellschaft Urania, Berlin 1887—1893, 6 t.

9955. Geographische Abhandlungen, hrsg. v. Albr. Penck, Wien 1888—1893, I.—V. t.

9956. Wędrowiec, Warszawa 1862—1893, t. I.—XXXI.

9957. Nałkowski, Przegląd geograficzny, Prz. tyg. 1881; Stetkiewicz St., Przegląd geogr., tamże 1892.

Zeitschrift f. Ethnologie, zob. Etnografia.

9958. **Tabelle** der geographischen Gesellschaften, Petermanns G. M. 1866 s. 410.

9959. **Mittheilungen** der geographischen Gesellschaft in Wien, 1857—1890, 33 t.; — Mittheilungen des k. k. militär. geograph. Instituts, Wien 1880—1893; — Verhandlungen d. Gesellschaft f. Erdkunde in Berlin, 1873—1893; — Zeitschrift der Gesellschaft f. Erdkunde, Berlin 1865—1893; — Inne *zob.* Nr. 9958.

9960 **Bulletin** de la société de géographie, Paris 1821—1893.

9961. **Zapiski** imperatorskawo russkawo geograficzeskawo obszczestwa, 1846—1893 (Por. w: Petermanns G. M. 1853—1893 dokładne sprawozdania i Ukazatel k'izdaniam imperatorskawo russkawo geograficzeskawo obszczestwa i jewo otdiłow z 1846—1875 g., St. Pet. 1886), *zob. Geografia Polski.*

9962. Berecz, Földrajzi Közlemenyek, 1874 (węg. tow. geograficzne), 6 zesz., Budapeszt 1874—1893.

9963 Compte rendu des congrès internationals des sciences géographiques (v. à Berne du 10. au 14. aout 1891; toż po niem., Bern 1892); Szajnocha Wład., IX. Zjazd geografów niemieckich w Wiedniu. Czas 1891, Nr. 80-81; Majerski St., Z IX. Zjazdu geografów niemieckich, Muzeum 1891.

(b: Historya geografii, stan nauki, encyklopedye).

9964. **Ritter K.**, Gesch. der Erdkunde und der Entdeckungen, Berlin 1861; — Peschel, Gesch. der Erdkunde bis auf A. Humboldt u. K. Ritter München 1865. 2. ed. 1877 (Ruge); — Vivien Saint-Martin, Hist. de la géographie, Paris 1877.

R: Petermanns G. M., 1861, 1866, 1871.

9965. **Lelewel J.**, Géographie du moyen-âge, 4 tomes en 3 vols. et épilogue, Brux. 1850—1857, *zob.* Nr. 9973.

9966. **Wuttke**, Ueber Erdkunde u. Karten d. Mittelalters, m. Ktn., Leipzig 1853; — Tenże, Zur Gesch. d. Erdkunde in d. letzten Hälfte d. Mittelalters, Dresden 1870.

9967. Nałkowski W., Pojęcia geograficzne w zmierzchu wieków średnich, Głos 1886.

9968. Lelewel, Badania geograficzne wieków średnich, Przyj. ludu, Leszno 1849, XVI.

9969. **Kirchhoff A.**, Einleit. in d. Länderkunde v. Europa, Prag 1886; — Tenże, Über Humboldt, Ritter und Peschel, Prag 1878.

R: Petermanns G. M., 1878, s. 81

9970. **Löffler**, Réflexions sur les études géogr., leur but et leur situation actuelle, Paris 1879.

R: Petermanns G. M., 1879, s. 316

9971. **Peschel O.**, Neue Probleme, 4. Aufl., Leipzig 1883.

9972. **Richthofen F.**, Aufgaben und Methoden der heutigen Geographie, Leipzig 1883; — Supan A., Über die Aufgaben der Spezialgeographie und ihre gegenwärtige Stellung in der geogr. Litteratur, Petermanns G. M., 1889, s. 153.

9973. **Warnka Stan.**, Joachima Lelewela zasługi na polu geografii, Poznań 1878, *zob.* Nr. 9965.

R: Prz. Iw., 1878, XVI.; Wiek, 1878, Nr 274; Smoleński Wł., Ateneum, 1879, I.; Tydzień p. lit., VII.

9974. Czerny Fr., Dzisiejszy stan geografii, jej badań i wiadomości, Bibl. war., 1882, I.

9975. K. S.. O krajopisie czyli geografii. Czasop. nauk Ossol. 1831 I.

9976. Pol W., Pierwsza prelekcya jeografii powsz., Dod lit Czasu 1850 Nr. 2; Swieżawski E., Teorya geografii Karola Rittera w naszej literaturze, Wędrowiec 1880.

9977. Kawczyński Max., Przyczynek do geografii ogólnej i geogr. Lwowa, Lwów 1876; Nałkowski W., Michał Hube jako geograf pedagog, Przegl. pedagog. 1886 I.

9978. Dictionnaire de la géographie universelle, Paris 1821, 8 t. (wiele wydań); — Culloch, Dictionary geographical, London 1841 i n.

9979. **Ritter's** Geographisch-statistisches Lexikon, Leipzig 1874, 6. Aufl.

9980. Hoffmann W., Encyklopädie d. Erd, Völker- u. Staatenkunde oder geogr.-statist. Darstellung d. Erdtheile etc. (in alphab. Reihenfolge), 3 Bde, Leipzig 1857—1869; — Österley, Historisch-geograph. Wörterbuch, 1881.

9981. **Vivien de Saint-Martin**, Nouveau Dictionnaire de géographie universelle, Paris 1857, 2. ed. 1879—1886. 3. ed. 1890.

Por.: Ein geographisches Dictionaire von Vivien de St. Martin, Petermanns G. M. 1857 s. 529.

9982. **Bouillet N.**, Dictionnaire universel d'histoire et de géographie, Paris 30. ed. 1892.

9983. **Egli J.**, Etymol. geograph. Lexicon, Leipzig 1880, 2. ed. 1892; — Tenże, Gesch. der geograph. Namenkunde, Leipzig 1886.

Słownik geograficzny, zob. Nr. 10071.

Encyklopedye ogólne, zob. Wstęp.

(c: Ważniejsze podręczniki, statystyka, geografia fizyczna, klimatologia).

9984. Cannabich J. G. F., Lehrbuch der Geographie, 2 Bde, Sonderheim 1816, 17. ed. Weimar 1855.

Por.: Keyser Th. E., Cannabich, Nordhausen 1854.

9985. Maltebrun C., Précis de la géographie univers., Paris 1824—1828, 5. ed. 1857.

R: Petermanns G. M., 1857 s. 323, 530.

9986 **Ritter K.**, Vorlesungen über allgemeine Erdkunde, Berlin 1863, *zob.* Nr. 9964; Inne dzieła por. w Engelmanna: Bibl. geographica, *zob.* Nr. 9947.

9987. **Balbi**, (Abrégé de géographie, 1. ed. 1830) Allgem. Erdbeschreibung, 5. Aufl. von Arendts, Wien 1870—73, 8. wyd. 1892.

R: Petermanns G. M., 1870 s. 390, 1873 s. 438.

Por.: Chavanne, A. Balbis Allgemeine Erdbeschreibung.

R: Petermanns G. M., 1882 s. 437, 1883 s. 437, 470.

9988. Stein C. G. D. u. Hörschelmann F., Handbuch der Geographie u. Statistik, hrsg. v. J. E. Wappäus, 4 t., 7. ed. Leipzig 1855 bis 1868; — Stein's Handbuch der Geographie, 7. Aufl. 1871.

9989. **Klöden V.**, Handbuch d. Erdkunde, Berlin 1857—1860, 4. wyd. Berlin 1884, 5 t.

9990. **Daniel**, Handbuch der Geographie, Frankf. 1859—1863, 4. wyd. 1882, 5. wyd. (v. Wolkenhauer) 1892; — Tenże, Leitfaden für d. Unterricht in der Geographie, Halle 1893, 208 str.

9991. **Klun V. F.**, Allgemeine und Handels-Geographie, 1861 (4. wyd.); — Tenże, Geografia powszechna, podręcznik, tłóm. L. German i R. Starkel, Lwów 1878.

9992. Sydow V., Grundriss der allgem. Geographie, 1862.

9993. Hann J., v. Hochstetter F. und Pokorny A., Allgemeine Erdkunde, Prag 1872, 4. ed. Leipzig 1886, *zob.* Nr. 9999.

9994. Traut, Lehrbuch d. Erdkunde, 1872; — Hummel A., Handbuch der Erdkunde, 2 B. mit Hzschn., Leipzig 1876; — Pütz, Lehrbuch d. vergleichenden Erdkunde, 1879; — Andree, Geograph. Handbuch zu A's. Handatlas, Biclef. 1882, *zob.* Nr. 10033.

9995. **Guthe H.**, Lehrbuch der Geographie, Hannover 1875, 5. wyd. (v. H. Wagner) Hannover 1883; — Tenże, Geografia powszechna, z 43 drzeworytami w tekscie, pomn. co do Słowiańszczyzny, War. 1875 (Por. Fischer, Guthe Wagners Lehrbuch der Geographie, Petermanns G. M., 1884 s. 108).

9996. **Reclus E.**, Nouvelle géographie universelle, Paris 1876—1792, I.—XVII.

9997. Peschel, Europäische Staatenkunde, bearb. v. Krümmel, 1. Bd. 1. Abteilung (Allgem., Russ. Reich, Skandin., Dänemark, d. brit. Reich), Leipzig 1880; — Tenże, Abhandlungen zur Erd- u. Völkerkunde, hrsg. von J. Löwenberg, 3 Bde, Leipzig 1877—79.

9998. Locher Fr., Allg. Erdkunde, 3. Aufl. Regensb. 1886.

9999. **Unser Wissen** von der Erde, Allg. Erdkunde u. Länderkunde, hrsg. v. A. Kirchhoff (I. Allgem. Erdkunde von F. Hann, F. v. Hochstetter u. A. Pokorny), Leipzig 1886, t. II.—III. 1892.

10000. Wiślicki A., Wykład geografii powszechnej podług K. Rittera do użytku szkolnego na wzór Pütza i Schächta, War. 1865; Baranowski B. i Dziedzicki L., Geografia powszechna dla użytku szkół średnich, Lwów 2. wyd. 1879; Benoni i Tatomir, Krótki rys geografii dla szkół, Lwów 1881.

R: Nałkowski W., Prz. tyg. 1881, 472, 484.

10001. Michna W., Geografia dla szkół ludowych, Kraków 1878; Bałaban J., Kurs geografii w szkole ludowej na podstawie kartografii, Lwów 1893; Czechowicz Er., Geografia dla szkół ludowych, 8. wyd. Kołomyja 1893.

10002. Braconnier Edw., Geografia na tle historycznem osnowana, przekł. z franc. wyd. z r. 1843 przez Tom. Dziekońskiego, Warsz. 1857, 4 t.; Szymanowski W., Świat, Wilno 1853

10003. **Kolb**, Handbuch der vergleichenden Statistik, 1857 (Por. Petermanns G. M., 1857 s. 56).

10004. **Nessmann**, Bericht über die Fortschritte der Bevölkerungsstatistik, Petermanns G. M., Ergbd. XIV. Nr. 62 s. 1, XV. Nr. 69 s. 1.

10005. **Supan A., Wagner H.**, Die Bevölkerung der Erde, Petermanns G. M., Ergänzungsheft 101 (r. 1891).

10006. Oppel Alvin, Die progressive Zunahme der Bevölkerung Europas, Petermanns G. M., 1886, 134; — Elfert A., Die Bevölkerung in Mitteleuropa mit Einschluss der Karpatenvölker, tamże 1890, 137.

10007. **Humboldt A.**, Kosmos, Stuttgart 1845—1858, 4 t.; — Atlas zu Kosmos, Stuttgart 1854 (po pol.: Kosmos, rys fizycznego opisu świata, Warsz. 1851—1852, 3 t.).

10008. Söchting, Die Forschritte der physikalischen Geographie, 1863 (por. Petermanns G. M., 1866, 321).

10009. Somerville, Physical geography, 1838; — Guyol, Physical geography, 1874 (por. Petermanns G. M., 1851 s. 488, 1874 s. 277); — Cornelius, Grundriss der physikalischen Geographie, 1873, 4 wyd.; — Jakob A., Unsere Erde, Astronom. u. physische Geographie, Freiburg 1883.

10010. **Reclus E.**, La terre, Paris 1869, 3. wyd. 1877 (niemiecki przekład przez: von Ule, Leipzig 1873; polski p. t. Ziemia w krajobrazach, tłóm. z 3. wyd. franc., Warsz. 1883).

R: Dod. Prz. tyg., 1883 I 340.

10011. **Suess Ed.**, Das Antlitz der Erde, Prag 1883—1885.

10012. **Peschel**, Physische Erdkunde, Leipzig 1880—1881, 2. ed. (v. Leitpold) 1885, 2 t.

10013. **Supan**, Grundzüge der physischen Erdkunde, Leipzig 1884 (por. Petermanns G. M., 1884 s. 234).

10014. Geikie, Géographie physique, Paris, Bibl. utile; Hertzberg H., Ziemia (Wydawnictwo dzieł popularno-naukowych, I.), Warsz. 1893.

10015. Tillo A., Ein Wort über die Haupt-Wasserscheide der Erde, Petermanns G. M., 1887, 101; — Die bedeutendsten Flussgebiete Europas nach Strelbitsky (por. Petermanns G. M., Ergbd. XV. Nr. 69 s. 21); — Müller und v. Fuss, Flussnivellements, 1882 (por. tamże, 1882 s. 343).

10016. **Rossmässler E. A.**, Geschichte der Erde, 4. Aufl. v. D. Th. Engel, Stuttgart 1887.

10017. Habenicht, Europa während der beiden Eiszeiten, Petermanns G. M., 1878; — Tenże, Die Verbreitung der sedimentären Formationen in Europa, tamże, 1876. s. 5; — V. Bennigsen-Förder, D. Nord-Europ. Schwemmland 1864, (por. Petermanns G. M., 1864 s. 38).

10018. Toula, Entstehung der Gebirge, Säkulare Hebungen und Senkungen der Küsten, 1877—1880 (por. Petermanns G. M., 1877 s. 236, 1880 s. 241).

10019. **Günther**, Geophysik, Stuttgart 1885 3 t.; — Zöppritz, Gegenwärtiger Standpunkt der Geophysik, 1881 (por. Petermanns G. M., 1881 s. 117).

10020. Lorenz u. Rothe, Lehrbuch der Klimatologie, Wien 1874; — Lorenz v. Liburnau, Wald, Klima u. Wasser, München 1879.

10021. **Hann**, Klimatologie, Stuttg. 1882; — Klein, Allgemeine Witterungskunde, 1882 (por. Petermanns G. M., 1882 s. 315).

10022. Czerny Veränderlichkeit des Klimat und ihre Ursachen, 1880 (por. Petermanns G. M., 1880 s. 470).

10023. Die Regen- und Windverhältnisse Europas, Petermanns G. M., Ergbd. VIII. Nr. 33 s. 13; Krümmel, Regenkarte von Europa, 1878 (por. Petermanns G. M., 1878 s. 236).

10024. **Supan A.**, Die jahreszeitliche Vertheilung der Niederschlage in Europa etc., Petermanns G. M., 1890 s. 296.

(d: Kartografia, ważniejsze atlasy).

10025. **Lorenz**, Zur Methodik der Kartographie; — Zur Technik der Kartographie, Petermanns G. M., 1867 s. 370, 371.

10026. Toth, Geschichte, Theorie etc. der Topographie; — Tenże, Die Wechselbeziehung der Topographie und Geographie; — Tenże, Stand der Topographie und Kartographie, 1872 (por. Petermanns G. M., 1872 s. 475); — Ziegler, Über Topographie und topographische Karten, tamże, 1874 s. 280; — Kaupert, Vortrag über Kartographie, 1878 (por. tamże, 1878 s. 81).

10027 Gustawicz Br., Sposób kreślenia kart geograficznych, Spraw. gimn. św. Anny, Kraków 1882.

10028. Roskiewicz J., Die Kartographie in Österreich 1850—1873, Wien 1875; — Szajnocha W., Kartografia w Austryi, Gaz. lwowska 1883 Nr. 28.

10029. Nissen, Übersicht der Wichtigsten topogr. und kartogr. Arbeiten, 1881 (por. Petermanns G. M., 1881 s. 273); — Sydow, Übersicht der wichtigsten Karten Europas (por. tamże, 1865 s. 38); — Catalogue of the printed maps and charts of the British Museum, London 1886.

10030. **Sohr K. und F. Handtke**, Vollständ. Universal-Handatlas d. neueren Erdbeschreibung in 114 Blätt., von H. Berghaus Glogau.

10031. Sohr-Berghaus, Hand-Atlas, ausg. in 100 Blättern, Glogau; — Berghaus, Chart of the wordl, 11. wyd. 1886.

10032. **Stieler A.**, Handatlas über alle Theile der Erde in 83 Karten, bearb. von Stieler, Stülpnagel, Berghaus und Petermann, Gotha; — Neue Ausgabe in 90 Blättern; — Einige Gisichtspunkte bei Neubearbeitung v. Stielers Schulatlas (por. Petermanns G. M., 1875 s. 33, 1876 s. 1, 1879 s. 175, 1880 s. 67, 1882 s. 108, 1888 s. 97); — Stielers Hand-Atlas.

R: Habenicht A., Petermanns G. M., 1890 s. 277, 1891 s. 220.

10033. **Andree R.**, Allg. Handatlas, 3. Aufl., Leipzig 1892.

10034. **Vivien de St. Martin**, Atlas universel (por. Petermanns G. M., 1877 s. 196).

10035. Perthes Justus, Taschenatlas, 21. Aufl. (por. Kirchhoff, Petermanns G. M., 1884 S. 472); — Gaebler Ed., Handatlas, 125 Kart., Leipzig Neustadt 1892; — Debes E., Neuer Handatlas der Erde, Leipzig 1893

10036. Iljin, Atlas rossyjski powszechny (por. Petermanns G. M., 1878 s. 321).

10037. Atlas geograficzny z 16 kart, Warsz. b. r.; Atlas powszechny, Wrocław 1825, 1831; Stoeger, Atlas szkolny geograficzny, Lwów; Inne atlasy geograficzne polskie por. E. (Wiek XIX.).

10038. Generalkarte v. Mittel-Europa in 260 Blättern, Wien, Geogr. Inst. 1890; — Topographische Specialkarte von Mittel-Europa, hrsg. v. d. kartographischen Abth. der k. preuss. Landesaufnahme, Berlin 1892.

10039. Kiepert H., Europa ułożona podług najnowszych źródeł, Warsz. 1875.

10040 Strojnowski St., Mapa Europy podług najnowszych źródeł, Warsz. 1873.

10041. **Berghaus H.**, Physikalischer Atlas, Gotha (por. Petermanns G. M., 1887, 355–361); — Chavanne, Phys.-Statist. Hand-Atlas (por. tamże, 1882, 387).

10042. **Sydow**, Hydrographischer Atlas; — Tenże, Orographischer Atlas (por. Petermanns G. M., 1855, 1856).

10043. Kiepert H., Historisch-geographischer Atlas d. alten Welt, Weimar 1854.

10044. **Sprunor K. v.**, Historisch geographischer Schul-Atlas in 22 Karten, Gotha 1856; — Tenże, Historisch-geographischer Schul-Atlas, Gotha 1866; — Tenże, Hand-Atlas für die Geschichte des Mittelalters und der neueren Zeit, Gotha; — Spruner-Menkes, Hand-Atlas für die Geschichte des Mittelalters etc., Gotha; — Österley, Spruner-Menkes historischer Hand-Atlas (por. Petermanns G. M., 1880 s. 141).

10045. **Lelewel**, Atlas do badań starożytności we względzie geografii, Wilno 1818, *zob.* Nr. 9965; Wedel R., Historisch-geografischer Hand-Atlas, Glogau (26 Theilen, Deutschland, Ungarn und Polen, 1) Deutschland über das westliche Polen und Ungarn, 2) Das östliche Polen und Ungarn).

10046. Treeman, Hist.-geogr. Atlas von Europa (por. Petermanns G. M., 1881 s. 273).

10047. Weltkarte Andreas Walsperger aus d. J. 1448, Ztschr. f. Gesch. der Erdkunde, 1891 t. XXVI. (por. Revue historique, t. 46 str. 399); — F. M. S., Mapa świata z roku 1459, Tyg. ill., 1870 2 VI. str. 74; — Van Raemdouck, Découverte des deux premiers exemplaires connus de la grande carte d'Europe (1554) (mapę tę odkrył Heyer w bibliotece m. wrocławskiej), Annales du Cercle archéologique du pays de Waas, 1890 I.; — D'Avezac, Note sur une mappemonde turke du XVI. siècle (por. Petermanns G. M., 1866 s. 322).

10048. Boscher J. (Abr. Bruyn?), Omnium pene gentium habitus (Danzig, Polon.), Antverp. 1581 (1586?); — Judaeus G., Speculum orbis (mapy, także Moscovia, Polon.), Antv. 1583, 1593; — Agnelius Lud., Theatrum mundi, Zamość 1619; — Trésor des cartes enrichi des descript. Impr. Math. Becker (Mosc., Pol., Liv.) 1620; — Mercator G., Atlas, Amst. 1609, 1619 (minor), 1630, 1634, 1673, 1676; — Blaeu W. et J. Grooten, Atlas, Amst. 1648, 1664; — Atlas totius orbis (Cont. Polonia per Dankerts, w innem odbiciu Polonia per de Wit), 2 ed., Amst. 1670; — Ortelius A., Theatro del mondo (mapy), Venetia 1667; — Pitt Moses, Vil. Nicholson, The English atlas, containing of Poland, Sueden, Germany, vol. I.—IV., Oxford 1680—1685; — Hevelius J., Uranographia (mapy) Joanni III. consecr., E. b. r.; — Żywicki, Tabulae geogr. circa 1700—1740; — Guendeville, Atlas historique, T. IV. Dannen, Suède, Pologne, Moscovie, Amsterdam, Chatelain 1714; — Homannianus, Atlas illustratus, 1736 (Pol., Lith, Curl.) (DS.).

B. Geografia Polski.

(a: Bibliografia, czasopisma i towarzystwa, encyklopedye, poglądy).

10049. Majer J., Literatura fizyografii ziemi pol., R. tow. nauk. kr. t. XXX.,Odb. Krak. 1862.

10050. **Rastawiecki E.**, Mappografia dawnej Polski, Warsz. 1846.

R: Prz pozn. III.

10051. **Payer Hugo**, Bibliotheca Carpathica, Kesmark Igli 1880.

10052. Havass, Bibliotheca geographica Hungarica, 1888, por Petermanns G. M, 1888, 283.

10053. Chłapowski Fr., Spis i streszczenie prac dotyczących fizyografii W. ks. poznańskiego, R. tow. nauk. pozn. t. XIX., Odb. Poznań 1892.

10054. Partsch J., Literatur der Landes u. Volkskunde der Provinz Schlesien (60 Jahresbericht der schles. Gesell. f. vaterländische Cultur, Ergänzungsheft), Breslau 1892 do 1893, 2 zesz.

10055. **Pienkina Z. M.**, Poliesie, bibliograficzeskoje matieriały po ist. geogr. stat. etn., Petersb. 1883.

10056. **Bałtramaitis,** Sbornik bibliograficzeskij matieriałow dla gieogr., etnogr. i statistiki Litwy, Zap. im. russ. geogr. obszcz. t. XXI., Odb. Petersb. 1891, str. 289.

Por. Prowincye nadbałtyckie w Winkelmanna B. L. Nr. 623–1362.

10057. **Miełow W. J.,** Literatura russkoj geografii, statistiki i etnografii za 1864—80, Petersb. 1865—1883 t. 9.

10058. **Struve,** Geogr. Arbeiten in Russland bis 1845, Petermanns G. M., 1875, 211; — Zuchold, Bibliotheca historico-naturalis rossica 1862 (por. tamże, 1862 s. 155); — Übersicht der wichtigsten geogr. Arbeiten in Russland, 1867—1868 (por. tamże, 1870, 398), *zob.* Nr. 9961; — Die hydrographischen Arbeiten Russland's, 1864 (por. tamże, 1865, 357).

10059. **Reicke R.,** Reicke E., v. Schack, Die landeskundliche Litteratur der Provinzen Ost- und Westpreussen, hrsg. v. der königsb. geogr. Gesellschaft, Heft I. Königsb. 1892.

R: Sembrzycki J., Altpreuss. Monatsschrift. 1892; Kwart hist. 1893.

10060. Literatur von Vorpommern u. Rügen, 1883 (por. Petermanns G. M., 1883 s. 470).

10061. Polek J., Repertorium der landeskundlichen Litteratur der Bukowina, Czern. 1892; Tenże, Rückblick auf die Forschungen zur Landes- u. Volkskunde der Bukowina seit 1773, Jahrbuch des Bukowiner Museumvereins, Odb. Czerniowce 1892, 1893.

10062. Pamiętnik fizyograficzny, wydany z zapomogi Kasy im. Mianowskiego, Warsz. 1881—1893 I.—XII.

10063. Wisła, Warsz. 1887—1893 I.—V.; *zob. Etnografia.*

10064. Meyer, Archiv für Landeskunde der Preuss. Monarchie (por. Petermanns G. M., 1856, 198).

10065. Physisch-chymische Warschauer-Gesellschaft, por. E. 1768: Abhandlungen.

10066. **Sprawozdania** komisyi fizyograficznej Akademii umiejętności w Krakowie, t. VIII.—XXVII. 1873—1892 (t. I.—VII. sprawozdania komisyi fizyograficznej tow. n. krak. 1867—1872).

Obszczestwo geograficzeskoje zob. Nr. 9961.

10067. Schumann E. v., Geschichte der naturforschenden Gesellschaft in Danzig, 1742—1892, Festschrift zur Feier des 150 jährigen Bestehens der naturforschenden Gesellschaft in Danzig am 2. Januar 1893 (Schriften der naturforschenden Gesellschaft in Danzig, VIII. 1 u. 2), Danzig u. Leipzig 1892.

10068. Königsberg, Geographische Gesellschaft (por. Petermanns G. M., 1882, 111)

10069. Sbornyk izslidowanij po istoryczeskoj geografii južnoj Rossii, F. Bryna, I. Odessa 1879.

Por. Czasopisma prowincyj nadbałtyckich, Winkelmann, B. L. Nr. 117—250.

10070. **Baliński M. i Lipiński T.,** Starożytna Polska pod względem hist., jeograficznym i politycznym, War. 1843—1850 (z mapą Polski pod panow. Stan. Augusta), 3 t., 2. wyd. (z dod. Martynowskiego), Warszawa 1885—1887 t. 4.

R: Andrysowicz J., Bibl. warsz. 1843 I.; Kraj (Petersb.) 1885 IV. Nr. 4.

10071. **Słownik geograficzny** królestwa pol. i innych krajów słowiańskich, Warsz. 1880—1893.

R: Callier, Ateneum 1880 I., 1882 IV. (Odb. p. t. Uwagi krytyczne nad słownikiem geogr., Warsz. 1882); Sabowski, Przew nauk lit. 1881; Ossowski, Altpr. Mntschr. XIX. 151—152; Sulima, Prz. pow. 1884 IV; W. Korotyński, Tyg. illustr. 1893 Nr. 19 (Por. Kłosy, War. Nr. 1295: Władysław Walewski, Krótka biografia zasłużonego wydawcy Słownika geograficznego).

10072. Kainko E. W., Dykcyonarz jeograficzny król. Polskiego, Litwy, Galicyi i Poznańskiego. ręk. z roku 1829, fol. (druk zap. w Warsz. 1831); Kucharski J. F., Słownik jeograficzny miast i wiosek należących niegdyś do Słowian (rękop.); Oborski Ign. (Pijar ur. 1803 † 1855), Słownik geograficzno-historyczny (rękop.).

10073. Schneider Ant., Encyklopedya krajoznawstwa Galicyi (2 t., do Balice).

R: Kunaszewicz Stan., Krzyżanowskiego R. dla archeol. 1871, Kraków 1874 i Odb. (por. Gaz. nar. 1870 Nr. 158).

10074. Siarczyński Fr., Słownik historyczno-statystyczno-geograf. Galicyi, Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 t. I. (t. II. i III. w rękop. Bibl. Ossol.).

10075. Sprogis I. J., Słovar drewnoj Żomontskoj zemli (Żmudzi) XVI. stoletia, Wilno 1888.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1890; Wilenskoje Wied. 1888 Nr 78.

10076. **Siemienow P.,** Geograf. statyst. Słowar Rosijskoj impjerii, Petersb. 1863—88 t. I.—V.

R: Petermanns G. M., 1874, 155.

10077. Afanasiew D., Matieriały dlia geogr. i stat. Rossii, Petersb. 1861; — Korzewa, Matieriały, Petersb. 1861; — Oranowskij A., Matieriały, Petersb. 1862; — Bobrowskij P., Matieriały, Petersb. 1863; — Barsow, Materyały dla istor. geogr. słowara (IX—XIV. stol.), *zob.* Nr. 931.

Por. Bałtramajtis Nr. 3, 4, 5, 6, 21, 24.

10078. Hołowacki, Geograficzeskij Słowar, Lwów 1884.
R: Słowo 1884 Nr. 13.

10079. **Zarański St.**, Geograficzne imiona słowiańskie ustawione alfabetycznie według nazwisk ich niemieckich, włoskich, rumuńskich, węgierskich i tureckich, z dod. niektórych łotyskich i innych, Kraków 1878.

Zob. Skorowidze, spisy pod: Geografią polityczną.

Zob. Encyklopedye we Wstępie.

10080. Pol W., Historyczny obraz Polski, Kraków 1869.
R: Baudouin C. J., Kritiki i bibliografia, 1869.

10081. Geografia i etnografia Polski, Rocz. pol., Paryż 1865 II; *zob. Etnografia.*

10082. W sprawie naszego krajoznawstwa. Wędrowiec 1886 I. półr. str. 75; Badania kraju, Przegl. tyg. 1886 str. 317; Krajoznawstwo nasze, Przegl. powsz. 1886; Franko I., Krajoznawstwo galicyjskie, Kuryer lw. 1892 Nr. 212—226.

10083. Monografie okolic i ich mieszkańców, Czas 1868 Nr. 44.

10084. Baliński M., Król Jan III Sobieski jako geograf, Wieniec ofiar. Stan. Jachowiczowi, Warsz. 1857 do 1858 II.

Lelewela zasługi na polu geografii. zob. Nr. 9973.

Zob. Historya polityczna, Poglądy.

(b: Geografia historyczna: podróże, opisy, badania).

10085. **Podróże w Polsce**. Zbiory, *zob.* Nr 5811, 5816, 5817—5822, 5965—6010, 6869, 6876, 7661; — Chronologiczny spis (do r. 1815):

VIII. w.: Anglosaski spiewak, *zob.* Nr. 6089.
r. 900: Wulfstan, *zob.* Nr. 6099.
921: Ibn Foszlan, *zob.* Nr. 6112.
przed r. 930: Ibn Dasta, *zob.* Nr. 6113.
r. 949: Chasdaj Ibn Szaprut, *zob.* Nr. 6114.
965: Al Bekri, *zob.* Nr. 6125.
XI.—XII. w.: Eldad Danid B. Tudelskij, P. Regensburskij (Try jewrejski puteszestwienniki, Petersb. 1881), *zob.* Dod. I.
r. 1246: Jan Plano Carpino, *zob.* Nr. 6311.
1242: Jordan de Giano, *zob.* Nr. 6315.
1244: Piotr biskup (?), *zob.* Nr. 6317.
— Julianus monachus (?), *zob.* Nr. 6318.
1391: Henry Duke of Glocesters, *zob.* Nr. 6554 i Dod. I.
1399: Boucicaut, *zob.* Nr. 6596.
1413—1421: Guilbert de Lannoy, *zob.* Nr. 6595 i Dod. I.
1474: Contarini Amb., *zob.* Nr. 2322, 6717.
1483: Niclas von Popplau, *zob.* Nr. 6789 i Dod. I.
— Wincenty Dominico, *zob.* Nr. 2343.
1497: Liborius Naker, *zob.* Nr. 6859.
1516: Wellendorfer V. Salzburg, Annotatio peregrina 1516, *zob.* Dod. I.
1517: Herberstein Sig., *zob.* Nr. 7006.
1557: Jenkinson i Levenclavius J., *zob.* Nr. 7213.
— Alojzy Lipoman, *zob.* Nr. 2914.
1560: Bongiovanni, *zob.* Nr. 2947, 7225.
1561: Szlązaka podróż, Kwart. hist. 1891 t. V., *zob.* Dod. I.
— Ciampi, *zob.* Nr. 7225.
1564: Commendoni Fr., *zob.* Nr. 2978.
1565: Ruggieri Fulwiusz, *zob.* Nr. 2994, 3025, 7249.
— Giovannini P. Ae., Relazioni SS. rr. pol. t. XV., *zob.* Dod. I.
— Piotr Duodo, *zob.* Nr. 3288.
1571: Choisnin Jean, *zob.* Nr. 7340.
— Uheling Z., Sendung durch Livland, *zob.* Dod. I.
1572: Paradin G., *zob.* Nr. 7354.
— Solis Francos, *zob.* Nr. 7358.
1573: Morosini G. Fr., *zob.* Nr. 3088.
1574: Nevers (Duc de), *zob.* Nr. 3103, 7352.
— Guy du Faur Pybrac, *zob.* Nr. 7356.
— de Rembouil, *zob.* Nr. 7358, 7363.
— Graziani A. M., Informatio, SS rr. pol. t. XV., *zob.* Dod. I.
1575: Lippomano Girołamo, *zob.* Nr. 3116.
— Ulfeldi J., *zob.* Nr. 7376.
1582: Possevinus A., *zob.* Nr. 3187 7435.
— G. Tebaldi, Żurn. nar. prośw. 1891, *zob.* Dod. I.

1585: Kiechel S., Reisen, Stuttg. 1866, *zob.* Dod. I.
1588: Aldobrandini H., *zob.* Nr. 3250.
1589: Wunderer J. D., Reisen, *zob.* Dod. I.
1590: Lassota, *zob.* Nr. 7653.
1593: Morisona Anglika notatki, Przew. nauk. lit. i Niwa 1891, *zob.* Dod. I.
1598: Malespina, *zob.* Nr. 3351.
1599: Chytraeus, *zob.* Nr. 7648.
1600: Schweinichen Hans, *zob.* Nr. 7676.
1604: Relatione, *zob.* Nr. 3128.
— H. Hyssle z Chodów, Podróż Czecha przez Polskę, At. 1886 III., *zob.* Dod. I.
1605: Smith F., *zob.* Nr. 7712.
1606: Beyrlin J., *zob.* Nr. 7755.
1608: Tectander, *zob.* Nr. 7765.
1609: Kakasch S., *zob.* Nr. 7775.
1610: Heberer, *zob.* Nr. 7775.
1611: Elverus H., *zob.* Nr. 7795.
1613: Wilden J., *zob.* Nr. 7821
1615: Goeteeris A., Journael der Legatie, *zob.* Dod. I.
1618: Larchier Fr., *zob.* Nr. 7879 (8610).
1620: Minio P., *zob.* Nr. 3589.
1632: Zeiller M., *zob.* Nr. 7993, 8166.
1646: Laboureur (Le) Jean, *zob.* Nr. 8151.
— Olearius (Cels) A., *zob.* Nr. 8280.
1647: Beauplan W., *zob.* Nr. 8191.
— Struys J. J., Die Reysen (1647 do 1673), *zob.* Dod. I.
1649: Joosten Jakób, *zob.* Nr. 8202, 8293.
1653: Boulaye (Le) G. A., *zob.* Nr. 8234.
1655: Gordon J. Patric., *zob.* Nr. 8366.
1656: Ogier K., *zob* Nr. 8263 i Dod. I.
1657: Więzień moskiewski, *zob.* Nr. 8290.
1659: Cellarius And., *zob.* Nr. 8313.
1660: Chevalier Pierre, *zob.* Nr. 8354.
1661: De Brienne, *zob.* Nr. 8364.
— Terlon, *zob.* Nr. 8365.
— Mayerberg, *zob.* Nr. 8422.
1663: Payen, *zob.* Nr. 8383.
— Carlisle, *zob.* Dod. I.
— Thevenot, *zob.* Nr. 8384.
— J. Pessina, *zob.* Nr. 8385.
1665: S. Cefali, *zob.* Nr. 3986.
1670: Galerro Marescotti, *zob.* Nr. 4042.
1671—1673: Ulryk Werdum, *zob.* Nr. 449.
1672: Rochefort A., *zob.* Nr. 8424.
1673: Chiardini J., Diarium, Londini 1686, *zob.* Dod. I.
1676: D'Alerac Fr., *zob.* Nr. 8712.
1677: Linage de Vauciennes, *zob.* Nr. 8519.
1679: Beaujeu. *zob.* Nr. 8581.
1680; Cubero D. P. S., *zob.* Nr. 8554.
1683: Regnard, *zob.* Nr. 8584 i Dod. I.
— Dupont, *zob.* Nr. 8714.
1685: Tende C. Hauteville, *zob.* Nr. 8608.
— Pacichello, *zob.* Nr. 8609.
1687: Avril Ph., *zob.* Nr. 8657 i Dod. I.
— (D'Anglade, Trypplin L., Tajemnice V.), *zob.* Dod. I.
1688: Abbé, F. de S., *zob.* Nr. 8659.
1690: Fagginoli J. Chr., *zob.* Nr. 8661.
1693: Rijsteschrjwinge, *zob.* Nr. 8736.
1694: Connor Bernard, *zob.* Nr. 8715.
— Groeben O., *zob.* Nr. 8696.
1696: Jordan Klaud., *zob.* Nr. 8734.
— De la Bizardière, *zob.* Nr. 8739.
— Cassander, *zob.* Nr. 8741.
1697: Conty, *zob.* Nr. 8751.
— Tołstoj A. P., Puteszestwie (Russkij archiw 1888 II.), *zob.* Dod. I.
— Szeremetief, *zob.* Nr. 8764.
1699: Nieuwstad, *zob.* Nr. 9765, 8862.
— Ein Sachse, *zob.* Nr. 8772.
1700: Voyage, *zob.* Nr. 8800.
— Las Casas, *zob.* Nr. 8800.
1701: Brand J. A., Reysen, *zob.* Dod. I.
1702: Karol XII., *zob.* Nr. 8911.
1703: Maksymilian E., *zob.* Nr. 8869.
— Brockhinzern, *zob.* Nr. 8820.
1705: De Hauteville, *zob.* Nr. 4394.
1710: Talander, Reisen durch Europa, Leipzig 1710, *zob.* Dod. I.
1714: Chancel, *zob.* Nr. 8907.
1721: Bruce S. H., Memoirs, *zob.* Dod. I.
1726: Motraye A., *zob.* Nr. 8991.
— J. Sapieha, *zob.* Nr. 4528.
1727: Deutschländer, *zob.* Nr. 9005.
1734: Leszczyński St., *zob.* Nr. 9079.
1735: Bardili, Reisen, *zob.* Dod. I.
— Aubery du Maurier, *zob.* Nr. 9117

1740: Opitz G., *zob.* Nr. 9142.
1748: Alnpeke D., *zob.* Nr. 9186.
1755: Haugwitz i Prokop, *zob.* Nr. 9223.
1757: Apelblad, *zob.* Nr. 9254.
1762: Boscowich, *zob.* Nr. 9305.
— Moskale, *zob.* Nr. 9812.
1763: Resmi Efendi, *zob.* Nr. 4855.
1767: Kreczetnikow M., *zob.* Nr. 9370, 9632.
— (Beniowski M. A.), *zob.* Nr. 9555.
1768: (Hills) J. Marschal, *zob.* Nr. 9393.
1770: Dumouriez Chr. Fr., *zob.* Nr. 9374.
— Murray E. N., *zob.* Nr. 9375.
1771: Pococke R., *zob.* Nr. 9402.
1772: Baudeau M., *zob.* Nr. 4993.
1775: Krebel G., *zob.* Nr. 9445.
— Wraxall N. W., *zob.* Nr. 9461.
1776: de L., *zob.* Nr. 9455, 9522.
— Bernouilly J., *zob.* Nr. 9462.
1777: Laporte, *zob.* Nr. 9460.
— Meyer A., Briefe, *zob.* Dod. I.
1780: Moeller J. W., *zob.* Nr. 9485.
— Richard J., *zob.* Nr. 9486.
— Józef II. (Geisler A. F.), *zob.* Nr 9494, 9571.
— Minifie M., *zob.* Nr. 9483.
1781: Carosi J. Th., *zob.* Nr. 9493.
1782: Chrapowiecki A. W., *zob.* Nr. 9627.
1783: Krasicki I., *zob.* Nr. 9517.
— Ein Russe, *zob.* Dod. I. (Kerten).
1784: Coxe W., *zob.* Nr. 9520 i Dod. I.
— Stan. Aug. (Naruszewicz), *zob.* Nr. 9526, 9565.
1785: Buria A., *zob.* Nr. 9533.
— Jaryczew (Guthrie), *zob.* Nr. 9533.
1786: Byszewska, *zob.* Nr. 9539.
1787: Hammard, *zob.* Nr. 9561.
— Węgierski T. K., *zob.* Nr. 9576.
— Stan. August. (Czaki de Kierentschek A.), *zob.* Nr. 5264, 9568.
— — (Plater V. K.), *zob.* Nr. 9569
— — (Lichocki), *zob.* Nr. 9570.
— Izabela Czartoryska, *zob.* Nr. 9601.
— Karpiński Fr., *zob.* Nr. 9578.
1789: Itinéraire géogr., *zob.* Nr. 9590.
1789: En swensk officerar, *zob.* Nr. 9590.
— Craven E., *zob.* Nr. 9591.
1791: Hacquet B., *zob.* Nr. 9602.
— Hornuff, *zob.* Nr. 9602.
— Swinton, *zob.* Dod. I.
— Beister, *zob.* Nr. 9606.
1793: Kautsch, *zob.* Nr. 9606.
— Schulz J. Krz. Fr., *zob.* Nr. 9630.
— Preussischer Artillerist, *zob.* Nr. 9635.
1794: Kreczetnikow M., *zob.* Nr. 9632.
— Engelhardt L. M., *zob.* Nr. 9633.
— Seume J. G., *zob.* Nr. 9657.
1795: Liebeskind J. H., *zob.* Nr. 9664.
— Preuss. Fussreise, *zob.* Nr. 9664.
1796: Fortia de Piles, M. Marseille, *zob.* Nr. 9672.
— Feyerabend K. B., *zob.* Nr. 9692.
— Lesurques (Trypplin L., Tajemnice II.), *zob.* Dod. I.
— Schlegel Chr. Reisen, *zob.* Dod. I.
1797: Elzner, *zob.* Nr. 9693.
— Meermann, Reise, *zob.* Dod. I.
1799: Emigranci francuscy, *zob.* Nr. 9701.
1800: Baczko L., Reisen (Preussen-Lithauen), *zob.* Dod. I.
— Favrat, *zob.* Nr. 9656.
— Nauke K. E., *zob.* Nr. 9712.
— Chateaugiron R., *zob.* Nr. 9712.
1802: Karamzyn M., *zob.* Nr. 9725.
— Seweryn Wasil, *zob.* Nr. 9725.
— Feller Fr., Itinéraire, Liège 1820–1823, *zob.* Dod. I.
1803: Auot P. N. et Nalfilâtre F., *zob.* Nr. 9735.
— Rohrer J., *zob.* Nr. 9735.
— Podróż do Gdańska, *zob.* Nr. 9735.
1805: Bauer Fr., Rémarques en voyage sur le Dniester 1805, *zob.* Dod. I.
— Bathyany V., Reise, Pesth 1811, *zob.* Dod. I.
— Reinbeck G., *zob.* Nr. 9740.
— Graffennauer J. F., *zob.* Nr. 9774.
1806: Salvio, *zob.* Nr. 9749.
— Gley G., *zob.* Nr. 9811.
— Kotzebue, *zob.* Nr. 9749.
1807: Grimm Fr. M., *zob.* Nr. 9766.
— Peuchet, Magalon, Foucart, *zob.* Nr. 9751.

1807: Mehée de la Touché, Mémoires, *zob.* Dod. I.
— Coelin Fr., *zob.* Nr. 9752.
— Wilson R. T., *zob.* Nr. 9753.
— Itinéraire, *zob.* Nr. 9760 i Dod. I.
— Genserich Chr., Neue Beiträge, Wien 1807, *zob.* Dod. I.
— Vautrin H., *zob.* Nr. 9760.
— Bredetzky S., Reise, Wien 1809, 1820. *zob.* Dod. I.
— Uklański E T., *zob.* Nr. 9761.
1809: Bredetzky S., Betrachtungen, Wien 1809, *zob* Dod. I.
— Camphausen w Schütza J. i B.: Länder und Völker Gemälde, Wien 1809 t IV., *zob.* Dod. I.
— Giżycki F. K., Podróż w górach miodoborskich, Krz. 1809, *zob.* Dod. I.
1810: Giżycki X.. Hammard, Rys Ukrainy, *zob.* Dod. I.
1811: Bignon L. P. B., *zob.* Nr. 9808.
— Niemcewicz J. U., *zob.* Nr. 9933.
1812: Hahn K., *zob.* Nr. 9807.
— Ducor H., Aventures, *zob.* Dod. I.
— Leissning W., ' Märsche, *zob.* Dod. I.
— Dame française, *zob.* Nr. 9826.
1813: James J. T., *zob.* Nr. 9840.
— Un prisonnier de guerre, *zob.* Nr. 9840.
1814: Stegeman, *zob.* Nr. 9860.
1815: Boszniak A., Dniewyja zapiski, *zob.* Dod. I.
— Schlippenbach U., Erinnerungen, *zob.* Dod. I.

10086. **Neale Ad.**, Travels through some parts of Germany, Poland, Moldavia and Turkey, London 1818 (toż po franc. p. t. Voyage en Allemagne, en Pologne etc., Paris 1818, 2 t.; po niem., Leipzig 1820; po holend., Leeuw 1821).

10087. Niemcewicz J. U., Podróż do Wielkopolski i Szlązka w r. 1821, Poznań 1872.

10088. Biernacka K., Podróż z Włodawy do Gdańska powrotem do Nieborowa w r. 1816, Wrocław 1823.

10089. Johnson John, Voyage de l'Inde par... la Pologne et la Prusse, fait en 1817, Paris 1819.

10090. Podróż przez część Kurlandyi i Inflant, Dz. wil. 1819 (toż po ros., Wiestnik Jewropy 1821 t. 115); O Polsce listy podróżującego, Pam. warsz Brodzińskiego 1823; K. L., Uwagi Galicyanina w podróży do Litwy i Białorusi w lecie 1822 r., Roz., Lwów 1823; Wyjątki z podróży po kraju, Rozrywki dla dzieci 1825 do 1828.

10091. Resa uti Kurland 1820–1824, Stockh. 1820—21.

10092. **Holmann J.**, Travels through Russia, Siberia, Poland etc., undertaken during the years 1822, 1823 u. 1824, London 1825, 1829 (toż po niem., Amst. 1829).

10093. Wittmann E., Reise d. d. südlichen Theil Galiziens u. Bukowina längst d. Karpathen, Mnemosine 1824, Odb. Lwów 1824.

10094. Lagarde A. Ct.. Voyage de Moscou à Vienne par Kijów, Odessa, Paris 1824.

10095. Jaszowski S., Bazyli Gregorowicz Fussreisende, Mnemosine, Lwów 1827; Tenże. Przejażdżka po Galicyi, Gaz. pol. 1828 Nr. 336; Wójcicki K. W., Podróż w Podlasiu, Dz. warsz. 1828 t. XI.

10096. **Sydow Albr.**, Bemerkungen auf einer Reise im Jahre 1827 durch die Beskiden über Krakau und Wieliczka nach den Central-Carpathen, Berlin 1830.

Moltke, Polen, zob. Nr. 10175.

10097. **Kontrym K.**, Podróż odbyta w r. 1829 po Polesiu, Poznań 1839.

10098. **Granville A. B.**, A journal of travels to and from that capital, through Flanders, the Rhenisch provinces, Prussia, Russia, Poland, London 1828, 1829, 1835.

10099. Renouard de Bussière Theod. M., Lettres sur l'Orient (1827 et 1828, zawiera opis podróży po Polsce), Strasburg 1829, 2 t.

10100. **Ciampi S.**, Viaggio in Polonia (1830) colla breve descrizione di Varsavia e con altre notizie, Firenze 1831.

10101. Budberg L., Reisen durch Weiss-, Klein- und Neu-Russland (Galerie der neuesten Reisen von Russen), Zerbst 1832, 1 z.

10102. Behr Aug., Meine Reise durch Schlesien, Galizien, Podolien im Sommer 1832, Leipzig 1839.

10103. Souvenirs de la Pologne historiques, stat. et littéraires, Paris 1833; — Journal of a Nobleau, comprissing his travels in Poland, Turkey etc., London 1834, 2 t.

10104. Goszczyński S., Wyjątki z dziennika podróży po zachodniej Galicyi, Ziewonia 1834.

10105. **Spazier R O.**, Ost und West. Reisen in Polen und Frankreich, Stuttgard, 1835.

10106. Tachau, Reise in die Karpaten, Sandecer Kreis, Mnemosine, Lwów 1835 Nr. 22—26.

10107. Ritchie L., A journey to St. Petersbourg and Moscow through Curland and Livonia, London 1836 (po niem. Treskow, Quedl. u. Leipzig 1838).

10108. Wspomnienie pod względem pięknych widoków i sztuki z podróży przedsiębranej po Polsce, Lwowianin 1837 t. I.; Carl... berg, Die Karpatenreise, Mnemosine. Lwów 1837; Muchliński A., Wrażenia z podróży letniej po Litwie, Pamiętnik relig. mor. ser. II. t. III. str. 241.

10109. Lefrançois A. J. L., La Russie, Khiva, l'Angleterre et la Pologne, Nantes 1840; — Kohl J. J., Reisen im Innern Russland und Polen, Moskau 1841, Leipzig 1847.

10110. Maron E. W., Reisebilder aus d. Königreiche Polen, Posen 1841.

10111. Przezdziecki A., Podróż nad Dniestrem, Podole, Wilno 1841 t. II.; — Tenże, Fenelle, wspomnienia podróży po Litwie, Tyg. petersb. 1842; — Wspomnienia z wędrówek po kraju w 1842 r., Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Baliński M., Wspomnienie jednego dnia wędrówki po kraju, Bibl. warsz. 1841 IV. (także Pism. histor., Warsz. 1843 t. IV.); — Mazur, Wspomnienia z podróży po Litwie, Rusi czerwonej i białej, Prz. nauk. 1843 i 1845.

10112. **Rigby M. E.**, Lettres from the shores of the Baltic, London 1842, 1844, 1849, 1861 (po niem., Meyer, Leipzig 1846), por. Winkelmann, B. L. 745; — Brandt C., Beschreibung meiner Fahrt von Dorpat nach Pleskau, Dorpat 1843; — In den Ostseeprovinzen, Augsb. Allg. Ztg. 1844 Nr. 170, 1845.

10113. **Kraszewski J. I.**, Obrazy z życia i podróży, Wilno 1842 t. 2; — Tenże, Owidyopol, Dniestr i Akierman, Bibl. warsz. 1844 III., *zob.* Nr. 10567.

10114. Bielowski A., Przypomnienia z podróży po kraju, Dziennik mód paryskich, Lwów 1846 (Opis krótki Krakowa i jego okolic wraz z wzmianką historyczną).

10115. Arseniew, Putiewyja zamietki o zapad. i jugozapad. Rossii. Żurn min. wnutrenn. diel. 1845; Zschokes F., Wanderungen durch Lithauen u. Samland. Neue preuss. Provinz-Blätter 1846 I.; Bułgarin, Liwonskija pisma, Siew. Pczeła 1847 Nr. 126; Ungern, Sternberg (Notatki podróżne), tamże 1851 (po niem., Inland 1851 Nr. 35); Tietz, Reiseskizzen, Ausland 1847 Nr. 101—103.

10116. Majorkiewicz J., Wspomnienia z podróży po Litwie, Rusi Czarnej i Białej, Pisma pomn. t. II., Warsz. 1852.

10117. Fisz, Gawędy z wędrówek po Ukrainie, Dz. warsz. 1853 Nr. 221; Iwanowski E., Kilka rysów i pamiątek Kujawy, tamże 1853 Nr 13; Tegoroczna podróż p. Maciejowskiego i p. Bartoszewicza, tamże 1853 Nr. 328; Wieczorkowski, Listy z wędrówki po kraju, tamże 1853 Nr. 217; Wycieczka w Sandomierskie i Lubelskie, Bibl. warsz. 1853 IV.; Tenże, Notaty bez ładu z wycieczki po kraju, Bibl. warsz. 1854 II.

10118. (Kondratowicz L.), Wędrówki przez Wł. Syrokomlę, Wilno 1854; — Tenże, Niemen, Wilno 1861; — Tenże, Wycieczki po Litwie, Wilno 1857—1860.

R: Bibl. warsz. 1859 I.

10119. Sonklar K., Reise-Skizzen aus den Alpen und Karpaten, Wien 1857.

10120. Triplin T., Dziennik podróży po Litwie i Żmudzi, Wilno 1858.

R: Hubert L., Bibl. warsz. 1859 I.

10121. Marmier Ks., Lato na brzegach Bałtyckiego i Północnego morza, Wspomnienia z podróży 1856 (Gdańsk, Oliwa, Marienburg, brzegi Pomorza), tłum. z franc. K. M., Bibl. podróży i opisów ser. IV., Wilno 1858; — Boucher J., Voyage en Russie, retour par la Lithuanie, la Pologne, la Silesie, Paris 1859.

10122. Nowakowski F., Wycieczka na Litwę, wspomnienia podróży, Bibl. warsz. 1857 I., II., III.; — Grajnert J., Wycieczka na Podlasie, tamże 1857 IV.

10123. **Padalica Tad.**, Listy z podróży (Litwa), Wilno 1859.

10124. Müller Fr., Mittheilungen über eine Reise nach Grodno in den Białowescher-Wald und über die Auerochsen, Wien 1859.

10125. Połujański A., Wędrówki w gub. Augustowskiej, Warsz. 1859

10126. Maleszewski W., Z Kowna do Wilna, Tyg. illustr. 1861 III.; Tenże, Niemnem. tamże 1869; Osipowicz A., Z Suwałk do Augustowa, tamże 1883.

10127. Kowalskij M., Dorożnyja zamietki (Litwa 1861), Russkij Wiestnik 1863 t. 46.

10128. **Chłopicki E.**, Notaty z podróży (Inflanty, Żmudź, Litwa, Pobereże), Warsz. 1863.

10129. Lorousi J. K., Meine Erlebnisse von der Wiege zum Sarge, Wien 1863 (opisuje pobyt w Galicyi i w Rosyi); — Ascherson P., Engler A., Kuhn M. i Reimann C., Eine Karpathenreise im J. 1864, Verh. d. bot. Vereins f. Brandeburg 1866 VII., Odb. Berlin 1866.

10130. Moskwycz, Turista w Wilnie i Siew. zapadn. kraju, Wilenskij Wiestnik 1865, 1866.

10131. Od Kowna do Kijowa, Kijewlanin 1864 Nr. 60—62; M J., O Żmudzi, tamże 1865 Nr. 9—12; Inne podróże: Grodz. gub. Wied. 1864 Nr. 4; Petersb. Wied. 1864 Nr. 73; Wiestnik zapadn. Rossii 1865 Nr. 6; Mosk. Wied. 1864 Nr. 166 (1879 Nr. 239); Kijewlanin 1866 Nr. 5—148; Warsz. Dniewnik (od Bresta do Iwangroda) 1865 Nr. 150—153; Wileński Wiestnik 1866; Mogilewskoje gub. Wied. 1866 Nr. 32; Sowremienneja lietopis 1866 Nr. 25; Wilenskij Wiestnik 1866 Nr. 193—244; Narod. Gołos 1867 Nr. 34—48.

10132. Uspienskij, Putiewyja na jugo-zapadn. Rossii, Podolsk Jeparch. Wiedom 1866 Nr. 21.

10133 Berendt G., Reise durch die Kurische Nehrung, Altpr. Monatschrift 1866 IV.; Genthe H., Eine Wanderung nach dem Minge-Drawöhne Kanal, tamże 1865 II.

10134. Wycieczka w Bieszczad samborski, Gaz. Nar. 1867 Nr 180.

10135. Bajew I., Iz putiewoj knigi (Petersburg, Wilno, Warszawa, Pruska granica), Sin. Otecz. 1869 Nr. 162—174.

10136. Hunfalvy, Utarás a Balt-tenger videkein, Pest 1871 (po niem: Reise in den Ostsee-Provinzen, Leipzig 1873); — Willkomm M., Streifzüge durch die baltischen Provinzen, Dorpat 1872.

10137. Iz okna wagona, Wilenskij Wiest. 1874 Nr. 229—237; — Po kowienskoj i wilenskoj guberniam, Birzewneja Wied. 1876 Nr. 28.

10138. B., Z podróży po Litwie, Czas 1874 Nr. 52.

10139. Dr. Antoni J., Wrażenia z wędrówki, Kłosy XXVIII. str. 356, 380, 398.

10140. Darowski A. W., Dyaryusz podróży do Warszawy, Lwów 1873.

10141. Müldner H., Przejażdżka koleją Tarnowsko-Leluchowską (Odbitka z Czasu), Kraków 1877.

10142. **Lavalle J. A de**, Kilka kartek z dziennika podróży po Rosyi, tłum. z hiszp., Czas 1877, Odb. Kraków 1877; — Cyryl, Voyage sentimental dans les pays slaves, Paris 1876.

10143. **Tarnowski S.**, Z Wilna, Prz. pol. 1879. Odb. Krak. 1879; — Tenże, Z Prus królewskich, Prz. pol. 1882, Odb. Krak. 1882; Razem p. t. Z wakacyj, Krak. 1888.

10144. Suryn, Listy z podróży po kraju, Tyg. ill. 1877, 1878; Jelski Al., Notatki z wycieczki po gub. Mińskiej, Tyg pow., Warsz. 1880; Z wycieczki w okolice Ujścia Solnego, Gaz. Nar. 1881 Nr. 172.

10145. Brüggen E., Reiseeindrücke aus Samogitzien, Preussische Jahrbücher 1880, 46; — Dorneth T. E., Reise durch Litauen nach Kurland, Unsere Zeit 1884 I.

R: Lith. lit. Mitth. II 275.

10146. Dollen, Streifzüge durch Pommern, Leipzig 1885.

10147 Werner H., Von Pillau bis Memel, Hartungsche Ztg. 1886 Nr 152.

10148. Kościałkowska W., Listy z za Niemna III., Kłosy 1882 i 1883; Tripplin A., Kartka z podróży, Kur. warsz. 1882 Nr 270; Pawłowicz E, Z Sandomierza do Radomia. Gaz. warsz. 1882 Nr. 199; Z notatek podróżnych, Tyg. ill. 1882 Nr. 349; Przez Lublin do Łęczny, Gaz. lubelska 1882 Nr. 201; Liwski S B., Wspomnienia z wycieczek po gubernii kijowskiej, Wędrowiec 1883 Nr. 20, 21; Dubiecki Maryan, Z Warszawy do Kijowa (Fragment z wrażeń przelotnej wycieczki), Kłosy 1884 Nr. 970; Stachurski P., Wycieczka na Zaporoże, Kłosy 1886 str. 220; Szczęsny, Z wycieczki po kraju, Gazeta radomska 1886 Nr. 42, 44; Sd. A., Z Wielkopolski do Zakopanego, Bies liter. 1886; S. M, Z wycieczki po kraju, Kronika rodz 1886 str. 435 i 529; Rouba Wł., Wspomnienia z wycieczki po kraju odbytej w lipcu r. b, Wszechświat 1886 str. 708; Liwski J B, Wspomnienia z wycieczek po gubernii podolskiej. Wędrowiec 1883 Nr 9—13; Andriolli, Z przejażdżki po kraju, Kłosy 1886 str. 40, Z Krakowa do Radomia, Gaz. radomska 1886 Nr. 98—101.

10149. Gukowskij K., Pojezdka w Poniewieskomu ujezdi (1886), Pam. kniżka kowienskoj gub. 1887, 319—369; — Putiewodetel po Rossii Popowa, Petersb. 1888 (Siewierozapadn. kraj.).

10150. Ohlert B., Von der Weichsel bis zur Memel, Leipzig (Spamer).

10151. X., Przejażdżki po Wołyniu, Przew. nauk. lit. 1891.

10152. Dowie M. A., A girl in the Karpathians, London 1891; — Bülow H., Bilder aus Galizien, Wien 1893.

Zob. Geografia ogólna: Prowincye.

10153. **Opisy Polski.** Zbiory *zob.* Nr. 5817—6003; — Chronologiczny spis:

Wiek V. przed Chr.: Herodot, *zob.* Nr. 6039.
Wiek I. przed Chr.: Strabo, *zob.* Nr. 6046.
Wiek I. po Chr.: (Plinius S., *zob.* Nr. 6051).
— Tacitus, *zob.* Nr. 6056.
— Ptolomaeus, *zob.* Nr. 6060.

VI. (wiek po Chr.): Jordanis, *zob.* Nr. 6064.
— (Procopius, *zob.* Nr. 6073).
VIII.: Beda, *zob.* Nr. 6083.
IX.: Geograf bawarski, *zob.* Nr. 6094.
— Alfred W., *zob.* Nr. 6096.
X.: Periplus Otera i Wulfstan, *zob.* Nr. 6099.
— Constantinus VII. Porph. *zob.* Nr. 6100.
XI.: Thietmarus, *zob.* Nr. 6160.
XII.: Nestor, *zob.* Nr. 6188.
— (Gallus), *zob.* Nr. 6203.
— Helmold, *zob.* Nr. 6241.
XIII.: (Saxo Gr., *zob.* Nr. 6271).
— Arnold, *zob.* Nr. 6272.
— Kadłubek, *zob.* Nr. 6276.
— Lettus H., *zob.* Nr. 6296.
— (Wołyńsko-hal., Litopys, *zob.* Nr. 6431).
XIV.: P. de Dusburg, *zob.* Nr. 6467.
— J. de Czarnkow, *zob.* Nr. 6532.
XV.: Aeneas Sylvius, *zob.* Nr. 6687.
— Długosz J., *zob.* Nr. 6728.
— Schedel H., *zob.* Nr. 6803.
— Callimachus Ph., *zob.* Nr. 6825.
1496: Corvinus L., *zob.* Nr. 6852.
1512: Mela P., *zob.* Dod. I.
1516: Nauclerus, *zob.* Nr. 6879.
1517: Miechowita M., *zob.* Nr. 6973.
1518: Krantz A., *zob.* Nr. 6940.
1520: (Jovius P., *zob.* Nr. 7017).
1521: Decius J., *zob.* Nr. 6957.
1529: Glareanus, *zob.* Nr. 7039 i Dod. I.

1530: Hogendorfius, *zob.* Nr. 7030.
1543: Münster S., *zob.* Nr. 7174.
1548: Przyłuski J., *zob.* Nr. 1059.
1555: Boemus I., *zob.* Nr. 7197.
1557: Descriptio (Kromera?), *zob.* Dod. I.
1560: (Benedictus I., *zob.* Nr. 7230).
1562: (Schulzius C., *zob.* Nr. 7237).
— (Castaldi, *zob.* Dod. I.).
1566: Daubmann, *zob.* Nr. 7255.
1567: Kwiatkowski M., *zob.* Nr. 7264.
1571: (Curaeus I., *zob.* Nr. 7285).
— Herburt I., *zob.* Nr. 7292.
1572: Braun G. i Hogenbergius, *zob.* Nr. 7304.
1573: Vigenêre de Blaise, *zob.* Nr. 7336.
— Manolesso E. M., *zob.* Nr. 7 38.
— Opis, *zob.* Nr. 7335.
1574: Krasiński I., *zob.* Nr. 7333.
1576: Annania, Cosmografia, *zob.* Dod. I.
— Prussiae descriptio, *zob.* Nr. 7255.
— Rheticus J., *zob.* Dod. I.
1577: Kromer M., *zob.* Nr. 7184.
— (Henricpetrus A., *zob.* Nr. 7405).
— Strubijcz, *zob.* Dod. I.
1578: Gwagnin Al., *zob.* Nr. 7454.
1580: Warszewicki, *zob.* Nr. 7625.
1582: Stryjkowski A., *zob.* Nr. 7445.
— Sarnicki S., *zob.* Nr. 7490.
— Secovius, *zob.* Nr. 7187.
1583: David Lucas, *zob.* Nr. 7467.
1584: Quilletiere Fr., *zob.* Nr. 7339.
1588: Relatio, *zob.* Nr. 7508.
1593: Brunus I., *zob.* Nr. 7546.
1594: (Tyzenhaus G., *zob.* Nr. 7555).
1595: Broniowski, *zob.* Nr. 7558.
1596: Grabowski P. X., *zob.* Nr. 7577.
— Hulsius L., *zob.* Nr. 7584.
— Chronica, *zob.* Nr. 7598.
1597: Bielski I., *zob.* Nr. 7592.
— Kron-Wegweis, *zob.* Nr. 7601.
— Vopelius G., *zob.* Nr. 7587.
1599: Solikowski, *zob.* Nr. 7256.
1600: Próchnicki I. A., *zob.* Nr. 7667.
— Thesoro pol., *zob.* Nr. 3408.
1606: Krzystanowicz St. *zob.* Nr. 7956.
— Chytreus, *zob.* Nr. 607.
1607: Mücler L. et Beccenstein, *zob.* Nr. 7765.
1609: Squernovius K., *zob.* Nr. 7775.
— Benesius I. Boter, *zob.* Nr. 7775, 7956.
1612: Comes N., *zob.* Nr. 7801.
1617: Honorius Ph., *zob.* Nr. 7874.
1618: Braunius, *zob.* Nr. 7880.
1620: Petricius S., *zob.* Nr. 7954.
— Campanell Th., *zob.* Nr. 7904.
1621: Gadebusch I., *zob.* Nr. 7926.
— Recit de l'estat, *zob.* Nr. 7916.
1626 (1622?): Respublica (Dzieło zbior.), *zob.* Nr. 5967.
1630: Russia, *zob.* Nr. 7981.
1632: Starowolski S., *zob.* Nr. 8005.
1634: Swiencicius An., *zob.* Nr. 8045.
— Descriptio, *zob.* Nr. 8046.
1638: Gottfried, *zob.* Nr. 8076.
1640: Raczyński D. X., *zob.* Nr. 8092.
1646: Cluverius Ph., *zob.* Dod. I.
1648: Opaliński L., *zob.* Nr. 8376.
1649: Einchorn P., *zob.* Nr. 8187.
— Le Depart, *zob.* Nr. 8190.
1650: Jonston J., *zob.* Nr. 8500.
1652: Zeiller, *zob.* Nr. 8166.
1654: Dumas de Fores L., *zob.* Nr. 8241.
1656: Springer I. T., *zob.* Nr. 7458.
— Concius A. M. (Kącki), *zob.* Nr. 8279.
1658: Gudicanus A., *zob.* Nr. 8306 i Dod. I.
— Jansson J. W., *zob.* Nr. 8306.
— Linda Luc., *zob.* Nr. 8306.
1659: Celarius, *zob.* Nr. 8313.
1661: Pastorius I., *zob.* Nr. 8562, 8565.
1663: Beschrijvinghe, *zob.* Dod. I.
1664: Bisaccioni M., *zob.* Nr. 8236.
1667: Chapuzeau S., *zob.* Nr. 8410.
1668: Relation, *zob.* Nr. 4016.
1669: Kojałowicz W. W., *zob.* Nr. 8524.
1670: Sainte Mathe, *zob.* Nr. 8444.
1671: I. H. S., *zob.* Nr. 8444.
1675: Oldenburger Ph. A., *zob.* Nr. 8499.
— Frankenberg Fr. L., *zob.* Nr. 8499.
— Hartmann F. I., *zob.* Nr. 8499.
— Horn G., *zob.* Nr. 8499.
— Wicquefort A., *zob.* Dod. I.
1676: Funcius Chr., *zob.* Nr. 8504.

1680: Pastorius I., *zob.* Nr. 8565.
1681: Buchau D., *zob.* Nr. 8571.
1684: Marlianus Am., *zob.* Nr. 8587, 8683.
— Staats Perspective, *zob.* Nr. 8599.
— Susza I., *zob.* Nr. 8604.
1685: Opis, *zob.* Nr. 8617
1686: Chwałkowski M., *zob.* Nr. 8623.
1687: Sandrart I., *zob.* Nr. 8652.
1688: Theatrum cosmographico historicium, *zob.* Nr. 8652.
— Historiae recensus, *zob.* Nr. 8652.
— Relation, *zob.* Nr. 8652.
— Schleissing G., *zob.* Nr. 8652.
1691: Quenstedt, *zob.* Dod. I.
1692: Happelus E., *zob.* Nr. 8684.
1693: Lettres, *zob.* Nr. 8688.
1694: Audiffret I. B., *zob.* Nr. 8696.
1697: Beschreibung, *zob.* Nr. 8738.
— Fer de N., *zob.* Nr. 8738.
— Faber A., *zob.* Nr. 8738.
— Peletier, *zob.* Nr. 8738.
— Hauteville, *zob.* Nr. 8608.
1698: Account of Poland, *zob.* Nr. 8738.
1700: Connor B., Beschreibung, *zob.* Dod. I.
1702: Chevremont, *zob.* Nr. 8810, 9392.
— Ernestus J., *zob.* Nr. 8810.
— A new account of Poland, *zob.* Dod. I.
1703: Isle W., *zob.* Nr. 8820.
— Wachslager, *zob.* Nr. 8822.
1704: Adlerhold F., *zob.* Nr. 8829.
— Staat v. Polen, *zob.* Nr. 8828.
1706: Auszug, *zob.* Nr. 8850.
— Kurze Beschreibung, *zob.* Dod. I.
1709: Candidus Veronensis (Szczawiński czy Skrzetuski?), *zob.* Nr. 8875.
1718: Capitolium, *zob.* Nr. 8927.
1720: Descriptio, *zob.* Nr. 8947.
1721: Rzączyński P. G., *zob.* Nr. 8955.
1722: Hartwich A., *zob.* Nr. 8958.
1723: Amphitheatrum, *zob.* Nr. 8963.
1724: Naramowski, *zob.* Nr. 8967.
1725: Bericht, *zob.* Nr. 8975.
1727: Bohn G. Chr., *zob.* Nr. 8995.
1727: Lengnich G., *zob.* Nr. 9007, 9434.
1729: Naumański I., *zob.* Nr. 9020.
1730: Salmon Th., *zob.* Nr. 9027, 9096.
1730: Puzyna St., *zob.* Nr. 9140 i Dod. I.
1732: Drews I., *zob.* Nr. 9043.
1733: Descrizione, *zob.* Nr. 9049.
1735: Reinhard M. H., *zob* Nr. 9097.
— Staatsgeographie, *zob.* Nr. 9097.
1737: Berville (de) I. J., *zob.* Nr. 9124.
1740: Łubieński Wł. X., *zob.* Nr. 9141, 9313.
1745: Schwartz A. G., *zob.* Nr. 9165.
— Chmielowski B. X., *zob.* Nr. 9167.
— Rudimenta, *zob.* Dod. I.
1746: L'Espion de Thomas Kauli-Kan, *zob.* Nr 9173.
— Temporowski, *zob.* Dod. I.
— Sałtszewicz, *zob.* Dod. I.
1747: Auxilia historica, *zob.* Nr. 9175
1748: Hołowska C. A. X., *zob.* Nr. 9184.
— Szaniawski C., *zob.* Dod. I.
1749: Cosmographia, *zob.* Nr. 9191.
1754: Paprocki Fr., *zob.* Nr. 9219, 9258, 9400.
1755: Duńczewski S., *zob.* Nr. 9218.
1756: Moller A., *zob.* Dod. I.
— Bock Fr., *zob.* Dod. I.
1757: Robert, *zob.* Dod I.
1758: Dogiel M., *zob.* Nr. 9270.
1761: Schauplatz, *zob.* Nr. 9281.
1763: Bielski J. X., *zob.* Nr. 9287, 9316.
— Buesching A., *zob.* Nr. 9288, 9347, 9519, 9589, 9619.
1764: Wyrwicz K., *zob.* Nr. 9316, 9339, 9639.
— Beschreibung, *zob.* Nr. 9317.
1767: Schmidt Fr. A., *zob.* Nr. 9338.
— Rauft M., *zob.* Nr. 9348.
— Waga T., *zob.* Hist polityczna i Dod. I.
1768: Geografia, *zob.* Dod. I.
— Edling, *zob.* Dod. I.
1769: Le Rouge L., *zob.* Nr. 9385.
1770: Dembowski, *zob.* Nr. 9392.
— Betrachtungen, *zob.* Nr. 9392.
— Descrizione, *zob.* Nr. 9392.
1772: Szybiński D. S. P., *zob.* Nr. 9424.
— Polen geogr. Stat., *zob.* Dod. I.
1773: Geografia, *zob.* Nr. 9424.
1774: Descriptio, *zob.* Nr. 9430.
— Beschreibung, *zob.* Nr. 9430.
— Hupel A. W., *zob.* Dod. I.

1774: Exercitationes, *zob.* Dod. I.
1776: Mikucki A. X., *zob.* Nr. 9452.
1779: Handbuch, *zob.* Nr. 9475.
1780: Bagiński K., Chorografia Żmudzi, *zob.* Nr. 10451 i Dod. I.
— Minifie M., *zob.* Nr. 9483.
1782: Crome A. F. W., *zob.* Nr. 9503.
1783: Echard, *zob.* Nr. 9502.
— Chaudon L. Maieul, *zob.* Nr. 9511.
— Sammlung geogr. hist., *zob.* Dod. I.
1785: Tosen E., *zob.* Nr. 9531.
— Erdbeschreibung, *zob.* Nr. 9532.
1786: Tabella geograficzna, *zob.* Dod. I.
1788: Opisanie, *zob.* Nr. 9577.
— Zebranie geogr. powsz, *zob.* Dod. I.
1790: Siarczyński Fr., *zob.* Nr. 9502, 9642 i Dod. I.
1791: De Luca J., *zob.* Nr. 9607.
— Geografia, *zob.* Dod. I.
1792: Bel M., *zob.* Nr. 9607.
— Wochenblatt, *zob.* Nr. 9619.
1793: Lenglet du Fresnoy, *zob.* Dod. I.
1794: Snell K. Pp. M., *zob.* Dod. I.
1795: Zbiór pism, *zob.* Nr. 9667.
— Polen 1793 u. 1795, *zob.* Dod. I.
1796: Pohlen, *zob.* Nr. 9673.
— Bouscheseiche J. B., *zob.* Nr. 9673.
— Nachrichten, *zob.* Nr. 9673.
1803: Mellin L. A., *zob.* Dod. I.
— Guthrie i Villers, *zob.* Dod. I.
1804: Odpowiedź, *zob.* Dod. I.
1807: Monier F. M., *zob.* Nr. 9665.
— Sadebeck A., *zob.* Nr. 9665.
— Chodźko L., *zob.* Dod. I.
— Burnett G., *zob.* Nr. 9760.
— Vautrin K., *zob.* Nr. 9760.
1808: Hasse F. Chr. A., *zob.* Nr. 9774.
1809: Flatt I. B., *zob.* Nr. 9790.
— Bredetzky, *zob.* Dod. I.
— Graffenauer, *zob.* Nr. 9774.
1810: Beck J. H., *zob.* Dod. I.
1811: Odmiany, *zob.* Dod. I.
1812: Die Gränzprovinzen Russlands, *zob.* Dod. I.

b. r. Beschreibung (Nürnberg); Bericht, b. m.; Bodenehr (Augsburg); Descriptio (Augsburg); Rys krótki; Siekierzyński M. (Lwów); Staat v. Pohlen; Ujazdowski; Vicoemes, por. E. b. r. i *zob.* Dod. I.

10154. Rostafiński J., Polska z czasów przedhistorycznych pod wzgl. fizyograficznym i gospodarskim, Czas 1887 Nr. 116, Rocz. zarz. Akad. um. krak. 1886, Odb. Krak. 1886.
R: Karłowicz, Kwart. hist. 1888.

10155. **Sadowski J. N.**, Drogi handlowe greckie i rzymskie do morza Bałtyckiego, Pam. fil. akad. III., Odb. Krak. 1876 (toż po niem. p. t. Die Handelsstrassen der Griechen und Römer. Jena 1877).

10156. **Tomaschek W.**, Kritik der ältesten Nachrichten über den skythischen Norden I., Wien 1888, *zob.* Nr. 6050.

10157. **Schirren C.**, Nachrichten der Griechen und Römer über die öst. Küstenländer des Balt. Meeres, Riga 1851, *zob.* Nr. 6116.

10158. **Dzieduszycki W.**, Wiadomości starożytnych o geografii ziem polskich, *zob.* Nr. 6117.

O geografii Herodota, zob. Nr. 6042 do 6045.

10159. Besell, Über Pytheas v. Massilien u. die Kentniss der Alten vom Norden Europa's, 1859.
R: Petermanns G. M., 1859 str. 439.

O geografii Strabona, zob. Nr. 6047; — O geografii Ptolemeusza, zob. Nr. 6060.

10160. **Kunik A. A.**, Izwistija Al. Bekry y drugich awtorow o Rusi i Sławianach, czast. I., St. Petersb. 1887, *zob.* Nr. 6125 do 6127.

10161. Pałkanow K., Iz nowawo spyska geografii prypysywajennoj Mojseju Chorenskomu. Żurn. min. nar. prosw 1883.
R: V. Jagic, Arch. f. sl. Phil. VI[r].

10162. **Szafarzyk P. J.**, Slovanskie starozitnosti, Praga 1837, *zob.* Nr. 6115.

10163. **Lelewel J.**, Géographie du moyen âge, *zob.* Nr. 9965.

10164. **Barsow N. P.**, Oczerki russkoj istoryczeskoj geografii, Geografia naczalnoj (Nestorowoj) litopisy, Warsz. 1885, *zob.* Nr. 6188—6202.

10165. Lelewel J., Opisanie Polski i jej sąsiedztwa za Bolesława Krzywoustego, Polska, Dzieje i Rzeczy t. III.; — Szajnocha K., Jagiełło i Jadwiga (Polska w XIV. w.), *zob. Historya polityczna;* — Harder I. I., Versuch einer alten Geographie von Liefland, por. Winkelmann, B. L., Nr. 703.

Geografia Długosza, zob. Nr. 6772.

10166. Moraczewski J., Polska w złotym wieku, Poznań 1851.

Maciejowskiego Polska, zob. Prawo i Oświata.

10167. **Pawiński A.**, Polska XVI. w. pod względem geograficzno-statystycznym, *zob.* Nr. 2430.

(c: Geografia ogólna Polski i jej części).

10168. Malte-Brun, Tableau de la Pologne ancienne et moderne, Paris 1807, 2. ed. 1830, 3. ed. Bruxelles 1832 (toż po niem. p. t.: Polen in geographischer, geschichtlicher und kulturhistorischer Hinsicht von Dr. K. Andrée, Lipsk 1831), *zob.* Nr. 9985 i 10179.

10169. **Święcki T.**, Opis starożytnej Polski, Warsz. 1816, 2. wyd. 1828, 3. wyd. (w Bibl. pol. Turowskiego) Krak. 1861.

R: Lelewel J., Pam. warsz. 1821 (Odb.): Rozbiory 1844, Polska. Dzieje i rzeczy; Wójcicki, Wanda, Tygodnik nadwiśl. 1828.

10170. Słotwiński K., Prospekty dzieła o Polszcze, Lwów 1810; Krytyka dzieła K. Słotwińskiego: „O Polszcze" umieszczona w Dod. Gazety lit. powsz. z r. 1821, Bibl. Ossol. 1831 II., III.

10171. **Lelewel J.**, Geografia, opisanie krajów polskich udzielone 1829 do atlasu Reginy Korzeniowskiej, Poznań 1858, 2. wyd. 1859 (także Polska, Dzieje i rzeczy t. I.).

10172. Witzleben Fr. Aug., Geschichtlich-geograph. Entwickelung des Zuwachses und der Abnahme des poln. Reiches 992—1831 (z 5 kartami), Berlin 1831.

10173. Słowaczyński J., Polska w kształcie dykcyonarza hist. stat., Paryż 1833—1838.

10174. Polen, wie es war und ist, Hainburg 1831; La Polonia, sua descrizione, suoi costumi, sue vicende, Venezia 1831; Andrée Karl, Polen in geographisch-geschichtl. und kulturhist. Hinsicht, Nach Malte-Le-Brun und Chodźko, Leipzig 1831, *zob.* Nr. 10168.

10175. Moltke H., Darstellung der inneren Verhältnisse in Polen, Berlin 1832, 2. ed. 1884 (z tego pol. przekład p. t.: Moltke H., O Polsce, Lipsk 1885).

10176. **Souvenirs** de la Pologne historique, statistique et littéraire, publiés par une réunion des littérateurs polonais, t. 1. zesz. 12 str. 392, t. II. zesz. 2 str. 68, Paris 1833.

10177. **Sołtyk R.**, Polen, geographisch u. historisch geschildert, mit 15 Abbildungen auf 7 Tafeln, Stuttgart 1834 t. 2.

10178. Friederich A. C. A., Historisch-geographische Darstellung Alt- und Neu-Polens, mit 2 Karten, Berlin 1834.

10179. **Chodźko Leonard**, Tableau de la Pologne ancienne et moderne sous les rapports géographiques, statistiques, géologiques, politiques, moraux, historiques, législatifs, scientifiques et littéraires par Malte-Brun, Nouvelle ed. Paris 1830, 2. ed. ornée des cartes p. L. Chodźko, Bruxelles 1832, *zob.* Nr. 10168; — Tenże, Relazione storica, geografica, politica, legislativa, scientifica, letteraria della Polonia antica e moderna, Livorno 1831; — Tenże, La Pologne historique etc., Paris 1835 t. 3; — Tenże, Polska malownicza, Pologne illustrée (po pol. i franc.), Paris 1839—1842 t. 3.

R: Grabowski J. S., Kilka słów wydawcy Polski malowniczej, Paryż 1838; Chodźko L., Do koresp Polski malowniczej etc., Paryż 1839; Tenże, Opinion des journeaux sur la Pologne pittoresque etc., Paris 1842.

10180 (Bem J.), La Pologne dans ses anciennes limites, le duché de Moscou en 1473 et l'empire des Russies actuel en 1836 par J. B. Głuchowski (pseudonim), Paris 1857.

Baliński M. i Lipiński T., Starożytna Polska, zob. Nr. 10070.

10181. Łukaszewicz J., (Andrysowicz pseud.), Polska zawierająca jeografią i dzieje starożytnej Polski, drugi tytuł: Geografia starożytnej Polski ku powszechnemu użytkowi wydana, Poznań 1842.

R: Baliński, Bibl. warsz. 1843 I.

10182. **Morawski T.**, Coup d'oeil sur la Pologne, géographique, historique et littéraire, Paris 1843.

10183. Szyc, Geografia dawnej Polski, Poznań 1852, 2. ed. 1861; — Horoszkiewicz J., Krajorys dawnej Polski, Lwów 1852.

10184. Rybiński M., La Pologne, ses frontières nationales et historiques, Paris 1863.

10185. La Pologne et ses anciennes provinces et ses véritables limites, Revue des Deux Mondes z 1. czerwca 1863, Odb. Paris 1863.

10186. **Noailles E. H V.**, La Pologne et ses frontières, Paris 1863, str. 221 z 2 map.

10187. Antoniewicz F., Historya polska w zarysie z geografią i mapą dawnej Polski, tudzież opisem sejmów, elekcyi, koronacyi i pogrzebu królów, Gniezno 1868.

10188. **Tatomir L.**, Geografia ogólna i statystyka ziem dawnej Polski, Krak. 1868.

R: Szujski J., Przegl. pol. 1868.

10189. (Iwanowski), Rozmowy o polskiej koronie Helleniusza, Kraków 1873 t. 2; — Tenże, Wizerunek Rzeczypospolitej, Kraków 1891, *zob. Prawo.*

10190. Myszkowski St., Mała geografia i historya Polski z litografowaną mapą, Jarosław 1878; Obrazki historyczne dawniejszej Polski t. j. rozmaitych okolic Litwy, Wielko i Małopolski, Poznań 1869; Daszkiewicz T. H., Widok królestwa Polsk. czyli najważniejsze wiad. o wewn. i zewn. sprawach dawnej Rzeczyposp., Lwów 1874, por. Gaz. nar. 1874 Nr. 61.

Guthe H., Geografia zob. Nr. 9995.

10191. Sozański A., Wykład pol. geografii, rządu i adm. dawnej Polski 1648—1772, Krak. 1891, *zob. Prawo.*

10192. Chociszewski J., Podręcznik geografii ojczystej, Poznań 1892; — Tenże, Ma-

lowniczy opis Polski, czyli geografia, Poznań 1891.

R: E. Adam, Nowa Ref. 1891 Nr. 220; Dr. K. Krotoski, Przegl. powsz. 1891 I. i 1892 II.; Kurjer pozn. 1891 Nr. 87—88; B. C., Przegl. pol. 1892 IV.

Zob. Nr. 640—1013 i 9984—10002.

Zob. Historya polityczna (Dzieła ogólne).

10193. **Raczyński E.**, Wspomnienia wielkopolskie, t. j. województw Poznańskiego, Kaliskiego i Gnieźnieńskiego, Poznań 1842 do 1843 t. 2.

R: Tyg. lit. (Poznań) 1842 V.

10194. E. St., Obrazy wielkopolskie, Tyg. ill. 1860 I—II.

10195. Callier E., Szkice geograficzno-historyczne, Poznań serya I. 1886, serya II. 1888.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1887 i 1889.

10196. Kownacki, O nazwisku ziemi Wielko-Polska, Pam. nauk. 1837 II.; Z wycieczki malowniczej po Wielkopolsce, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Wielkopolska dawna i teraźniejsza, Teraźniejszość i przyszłość, Paryż 1844 zeszyt I.

Wielkopolska w XVI. w., zob. Nr. 2430.

Prowincya Wielkopolska w r. 1772, zob. Nr. 9410.

Dokumenty, zob. Nr. 662—664.

Fizyografia Wielkopolski, zob. Nr. 10053.

10197. **Tykiel B**, Kilka uwag historyczno-statystycznych o gub. augustowskiej, Bibl. warsz. 1857 III. i IV., 1858 II., Odb. Warsz. 1858. *zob.* Nr. 10095, 10122, 10125.

10198. A. Osipowicz, Z Suwałk do Augustowa, Tyg. ill. 1863 VII.; — Mizierowicz A., Album Augustowskie, Wilno 1857.

10199. Tolibowski J., Ziemia chełmińska, Kaspr. Działyńskiemu, Poznań 1640, 1646 DS.

10200. Łazęga R., Ziemia chełmińsko-michałowska, Wisła 1890, *zob. Etnografia.*

10201. **Gawarecki W. H.**, Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej, Płock 1825

10202. Zieliński G., O ziemi dobrzyńskiej, badanie historyczne, Bibl. warsz. 1861 III., Odb. Warsz. 1861.

10203. Iwanowski, Ziemia dobrzyńska w dziele: Kilka rysów i pamięt. przez Helleniusza, Poznań 1860, por. Czas 1858 Nr. 163, *zob.* Nr. 10189.

Lauda ziemi dobrzyńskiej, zob. Nr. 1395.

10204. Maroński St., Obraz ekonom.-stat. archidyecezyi gnieznieńskiej w XVI. w., Bibl. warsz. 1883 III. i IV.

Łaskiego: Liber Beneficiorum, zob. Nr. 1319 i Kościół.

10205. Callier E., Powiat nakielski w XVI. wieku, Warta 1885, Odb. Poznań 1886.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1887.

10206. Callier E., Powiat pyzdrski w XVI. stuleciu, Warta 1888 Nr. 726, 1889, Nr. 819, Odb. Poznań 1888—1891.

10207. Opis województwa kaliskiego, Kalendarzyk nowy polit. na r. 1824, Warsz.

10208. Pamiatnaja kniżka kaliskoj gubernii, Kalisz 1871, *zob.* Nr. 742—743.

10209. Powiat kaliski w XVI. w., Warta 1886 Nr. 632.

Lauda kaliskie, zob. Nr. 1396.

Kolberga: Lud, zob. Etnografia.

10210. **Łukaszewicz J.**, Krótki historyczno-statystyczny opis miast i wsi w dzisiejszym powiecie krotoszyńskim od najdawniejszych czasów aż po rok 1794, Poznań 1869.

R: Kierski E., Dz. pozn. 1869 Nr. 292; Pawiński A., Bibl. warsz. 1870 I.; Lisko X., Przegląd kryt. 1874—1875 i Sybels H. Z. XXV.

10211. **Borucki M.**, Ziemia kujawska pod względem histor., geogr., archeolog., Wrocławek 1882—1886.

R: Smoleński Wł., Prawda 1882 str. 284, 1884 str. 560; Kwart. hist. 1887; Tyg. powsz. 1882; Edalton' Wędrowiec 1883 Nr. 12—50; Gaz. lw. 1884 Nr. 253.

10212. Łepkowski J., Wycieczka do Kujaw wielkopolskich, Bibl. warsz. 1863 IV.

10213. Starza, Listy z pow. nieszawskiego, Gaz. roln. 1882 Nr. 45.

Dzieje ziemi kujawskiej Pawińskiego, zob. Nr. 1394.

10214. **Święcicki A.** († 1738), Topograficzny opis Mazowsza, z jęz. łac. (objaśnił Wł. Smoleński), Kwartalnik Kłosów II. (Warsz. 1877).

10215. Opis województwa mazowieckiego, Kalendarzyk nowy polit., Warsz. 1825.

10216. Kilka rysów i pamiątek (Mazowsze), Czas 1853 Nr. 257 i n.; Kilka słów za Mazowszem, tamże 1853 Nr. 288.

10217. Iwanowski, Mazowsze, Płock, Warszawa w dziele: Kilka rysów i pamiątek przez Helleniusza. Poznań 1860, *zob.* Nr. 10189 i 10117.

10218. Bartoszewicz J. X., Mazowsze, Mazury, Unger, Kal. warsz. 1865; — Statistische Darstellung des Kreises Mogilno f. d. J. 1864, Trzemeszno 1868.

Mazowsze w r. 1603, zob. Nr. 7692.

Dokumenty, zob. Nr. 666—667.

Zob. Miejscowości (Warszawa).

Królestwo polskie od r. 1815, zob. Nr. 10241—10259.

Kolberg, Mazowsze, zob. Etnografia.

10219. **Gawarecki W. H.**, Opis topograf.-histor. ziemi wyszogrodzkiej, na teraz w obwodzie i województwie płockiem, Warsz. 1823 i w Pismach historycznych, War. 1824, *zob.* Nr. 779; — Ostrowski Wł. T., Mémoire sur le Palatinat de Płock, Paryż 1848; — Kalendarz płocki na rok zwycz., Rok I. pod red. A. F. (Statystyka gub. płockiej), Warsz. 1875 (por. Kalend. Netta na r. 1828, *zob.* Nr. 10264).

10220. Gloger Z., Dawna ziemia bielska i jej początkowa szlachta, Bibl. warsz. 1873 III., Odb. Warsz. 1873.

10221. **Kujot St. X**, Kasztelania raciążska i ziemia zaborska, R. tow. nauk. w Toruniu 1880 t. II.

10222. Kraszewski J. I., Podlasie (Album widoków), Warsz. 1861; Falkiewi z I., Wycieczka w Podlaskie, Tyg. ill 1869 IV.

10223. **Plater L.**, Opisanie geogr.-histor.-statyst. województwa poznańskiego, Paryż 1841; — Tenże, Opisanie hist.-stat. W. Ks. poznańskiego, Lipsk 1846.

10224. Finke C. B. L., Die Provinz Posen, Lissa 1842; — Entresz C. A. W., Kurze Geschichte und Geographie der Provinz Posen, für Lehrer, Gniezno i Leszno 1843; — Kempen J. J., Das Grossherzogthum Posen in hist., statist. und geogr. Beziehung, Posen 1844; — Baeck A., Die Provinz oder das Grossherzogthum Posen in geogr., statist. u. topograph. Beziehung nach ämtlichen Nachrichten, Berlin, Posen und Bromberg 1847; — Tenże, Kleine Schulgeographie, Heimatskunde der Provinz Posen nebst einer Spezialkarte, Schleswig 1869.

10225. Grolmann, Bemerkungen über das Gross-Herzogthum Posen 1815, Glogau 1848.

10226. Sempiński F. X., Opis hist.-geogr. W. ks. poznańskiego dla użytku szkół elementarnych, Poznań 1854.

10227. Benckendorff-Hindenburg, Uebersicht der statistischen u. der sonstigen Verhältnisse des Kreises Posen im Reg. Bezirke Posen, Posen 1860.

10228. **Igel G.**, Heimatskunde der Provinz Posen, Rogoźno 1875, 3. ed. tamże 1883.

10229. Obrazki dawniejszej Wielkopolski (W. ks. poznańskie), por. **E.** VI.

10230. Album widoków przedstawiających miejsca historyczne ks. Poznańskiego i Prus zachodnich, Kraków 1880.

10231. Callier E., Akta grodzkie poznańskie (1386—1399) pod względem geogr., Dz. pozn. 1889, Odb. Poznań 1889; — Pokłosie (zapiski geogr.-hist.), Oborniki, Kozobaba, Kosięcin, Karsznica, Niemen, Jasiołda, Kędzierz, Rozotnica i Rokietnice etc., Warta 1886 Nr. 602.

10232. Jeż T. T., Szkice z Poznańskiego. Wędrowiec 1884 Nr. 21—31.

10233. Löhrke Th., Die Provinz Posen, Posen 1892.

R: Skladny, Ztschr. d. hist. Gesell. f d. Provinz Posen 1892 s. 452.

10234. **Zeitschrift** der historischen Gesell schaft für die Prov. Posen, Posen 1885—1893 I—VIII.

Dokumenty, zob. Nr. 782 i Dod. I.

Statystyki i skorowidze, zob. Geografia polityczna.

10235. **Kierski E.**, Opis statyst. i histor. obwodu boreckiego w W. ks. poznańskiem, w powiecie krotoszyńskim, R. tow. przyj. nauk. pozn. 1865 III., Odb. Poznań 1865.

R: Dz. pozn. 1865 Nr. 142, 215—216.

10236. Callier E., Powiat kościański w XVI. w., Warta 1884, 1885 Nr. 552, Odb. Poznań 1885.

10237. Callier E., Powiat wałecki w XVI. w., Warta 1886 Nr. 604, Odb. Poznań 1886.

R: Perlbach, Kwart. hist. 1887.

10238. **Szaniawski J.**, O dawnem województwie sieradzkiem, Bibl. war. 1851 II.—IV., Kaliszanin 1882 Nr. 10—17.

10239. Callier E., Powiat ostrzeszowski w XVI. w., Warta 1888 Nr. 709.

10240. **Gawarecki W. H.**, Wiad. o księstwie sieluńskiem, Dz. warsz. 1829 XV.

10241. Zbiór krótki jeografii królestwa polskiego i W. X. Poznańskiego z wyrażeniem granic na kongresie wiedeńskim, Wrocław 1816 (por. Pam. lw. 1817); — Saniewski F., Tableau geogr., statist. et histor. du royaume de Pologne d'après le traité de Vienne 1815; — Politowski W., Jeografia królestwa polskiego i wolnego m. Krakowa i wiadomości statyst., Warsz. 1816, 1819.

10242. Bychowiec J. Wł., Rzut oka na Rossyą pod względami hist., statyst., polit., Warsz. 1817; — Hassel, Vollständige Erdbeschreibung des russisch. Reiches in Europa nebst Polen, Vollst. Handbuch cz. 3 t. II., Weimar 1821 i osobno tamże 1822.

10243. Ostrowski P. F., Krótka jeografia ces. rossyjskiego, królestwa polsk., Wilno 1824.

10244 Królestwo Polskie stat., geogr. i hist. opisane (na 1 arkuszu), War. (około 1830); Rodecki Fr., Obraz jeograf.-statyst. Królestwa polskiego, Warsz. 1830 (folio wielkie, V. tabl. stat.).

10245. Jeografia król. Polsk. podług ostatniego rozgraniczenia, War. 1830; — Obraz polit. i statyst. król. Pol., jaki był w r. 1830 przed d. 29. listopada, Warsz. 1830.

10246. Engelhardt, Einige stat. und topograph. Nachrichten vom Königreiche Polen, Annalen der Erdkunde 1831 t. III.; — Rabbe A., Resumé géogr. de l'Empire de Russie et du Royaume de Pologne, Paris 1831 (3 ed.); — Ansart K. B. F., Rys geogr. powszechnej pomnożony geografią szczegółową ces. Rosyjskiego i król. Polskiego, Wilno 1833.

10247. Cannabich J. G. F., Neuestes Gemälde des europ. Russlands und des Königr. Polen (t. 26—27 Schütza Erdkunde), Wien 1832—1833, *zob.* Nr. 9984.

10248. Schnitzler J. H., La Russie, la Pologne et la Finlande, tableau statist., géogr. et hist. avec des plans lithographiés, Paris 1835; — Kubalski M. A. i Moreau C., Géographie stat., phys. et descript de la Russie y compris les parties de l'ancienne Pologne, Paris 1838.

10245. Bulharyn T., Rossija w istor., geogr. i liter. otnoszenijach, czast I.—IV., statistiki czast I.—II., Petersb. 1837; Czyński J., Russie pittoresque avec gravures, 1837—1838 t. 2.

10250. Schuselka Fr., Tyskland, Polen och Russland, Ofversättning, Stockholm 1847.

10251. **Wiślicki J. M.**, Opis królestwa polskiego pod względem hist., statyst., rolniczym, fabrycznym, handlowym, obyczajowym i zwyczajowym, Warsz. 1850.

R: Wójcicki K. W., Bibl. war. 1849 IV., 1850 II.

10252. Szymanowski W., Królestwo polskie pod względem. stat., jeogr. i hist. z 8 tablicami okolic i gmachów oraz ubiory ludowe, Warsz. 1859; — Miłkowski St., Opis królestwa polskiego pod względem geografii, statystyki i historyi, Warsz. 1861.

10253. **Materyały** dla geogr. i stat. Rosyi sobrannyje oficerami gener. sztaba (Oranowski A., Kurlandskaja gubernia; Afanasiew D., Gubernia Kowieńska; Korewa A. i t. d., każda gubernia osobny tom), Petersb. 1861.

10254. Wiślicki Adam T., Krótka geografia królestwa Polskiego, Warsz. 1863; — Kołodziński B., Geografia królestwa Polskiego, Warsz. 1862.

R: Wójcicki K., Bibl. warsz. 1863 III.

10255. Das Königreich Polen, Topograph. und stat. Skizzen, Leipzig 1864; Medeen A. E., Lä robok i Ryssland och Polen geografi, Wiborg 1867.

10256. **Simoneńko G.**, Carstwo polskoje, Warsz. 1878; — Tenże, Statystyka carstwa polskawo, t. I. Warsz. 1879.

R: Załęski W., Niwa 1878.

10257. Rossya dalnawo Wostoka, Soczynenie Francia Szperka, St. Petersb. 1885 (Zap. Imp. Russ. Geogr. obszcz. po obszczei geogr. t. XIV.).

10258. **Krynicki**, Rys geogr. król. Polskiego, Warsz. 1886.

R: At 1886 IV.; Zakrzewski A., Wędrowiec 1886 str. 524.

Rossya malownicza po ross., por. sprawozdanie A. Szarłowskiego w Prz. powsz. 1885.

10259. Delavau, Rialle, Rabot, Rambeau, La Russie géogr., Paris 1892 str. 496.

Podróże, zob. Nr. 10086—10152.

Zob. Geografia polityczna (Statystyki, Skorowidze).

Zob. Historya polityczna.

10260. Mizierowicz H., Pomniki dawnej Małopolski, Album malownicze, Warsz. 1828; — Obrazki z dawniejszej Małopolski i Rusi Czerwonej, Poznań 1869.

10261. Łuczyński J. K., O województwie krakowskiem, Kalendarz polski i ruski, Krak. 1743; — Putanowicz J., Kolenda, Krak. 1754, *zob.* Nr. 9211.

10262. Wężyk F., Okolice Krakowa, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I.—III.

10263 Cannabich J. G. Fr., Kunde von Jonien und Krakau (stanowi t. VI. dzieła Algem. Länder und Völker-Kunde), Wittenberg 1821 (z mapą), *zob.* Nr. 9984.

10264. Gołębiowski L., Opis województwa krakowskiego, Kalendarzyk Netta polit., War. 1827; — Mikulski Fr., Opis Krakowa i jego okolic (3 drzeworyty i 1 miedzioryt), Krak. 1862, 1869; — Grabowski A., Kraków i jego okolice, opis. hist., Krak. 1866, *zob. Oświata.*

R: Czas 1866 Nr. 29.

Dokumenty, zob. Nr. 746—749.

Dyecezya krakowska, zob. Nr. 1320 i Kościół.

Zob. Miejscowości (Kraków).

10265. Chłopicki E., Częstochowskie strony, Tyg. ill. 1874 t. XIV.

10266. Ziemia olkuska, Dz. warsz. 1851 Nr. 187; — Opis miast z ziemi olkuskiej, Pam. pol. nauk i um. Zienkowicza t. II.

10267. Tomkowicz A., Słowo o księstwach oświecimskiem i zatorskiem, Album J. D. Borkowskiego, Lwów 1848; — Temple R., Zur Topographie Auschwitz und Zator,

Wien 1865; — Rychlik I., Księstwo oświecimskie i zatorskie, Spr. gimn. w Tarnowie 1887, *zob.* Nr. 776.

10268. Mehoffer J., Der Sandecer Kreis im Königr. Galizien, mit 1 topogr. Karte u. 5 Chromolit. (wyjątek z: Das pittoreske Oesterreich), Wien 1842; — Łepkowski J., Obwód sandecki, v. Wildt J., Kalendarz pow., Krak. 1863, *zob.* Nr. 796.

10269. Wiadomość o księstwie Siewierzu i dowody na stronę jego książąt biskupów (1786).

10270. Mehoffer J., Der Wadowicer Kreis, Das pitt. Oesterreich, *zob.* Nr. 10268.

10271. Puchała K., Opis histor. malarski depart. lubelskiego, Almanach lubelski 1815; — Lubowiecki I., Opis histor.-statyst. województwa lubelskiego 1822; — Opis hist.-malarski depart. lubelskiego, Wanda, tyg. nadwiśl. 1828; — Opis województwa lubelskiego, Kalendarzyk nowy polit., War. 1829, *zob.* Nr. 765, 10117.

Podlasie, zob. Nr. 10197—10198.

10272. Opis województwa sandomierskiego, Kalendarzyk nowy polit., Warsz. 1823; — Łopaciński J., Ziemia sandomierska, Now. Gaz. warsz. 1840.

10273. **Wiślicki J. M.**, Zarysy ziemi opatowskiej i sandomierskiej pod względem hist., statyst., rolniczym, fabrycznym i handlowym, Warsz. 1862, *zob.* Nr. 10117.

10274. Gomulicki W., Sandomierz i Sandomierzanie, Kuryer codzienny 1884 Nr. 219, 220, 222.

10275. **Siarczyński F.**, Opis powiatu radomskiego, wyd. Tym. Lipiński, War. 1847; — Matieriały dla staticzeskawo opis. radomskoj gub., *zob.* Nr. 789; — Bębnowski J., Opisanie hist., top., art. wojew. radomskiego, Gaz. rad. 1885 Nr. 33, 34, 37.

10276. Zapadłowski W., Wędrówka po ziemi świętokrzyskiej, cz. I Tyg. ill. 1882 str. 348.

10277. Koskowski B. I., Powiat tomaszowski (z 5 rycinami), Dod. Prz. tyg. 1891 II. 154.

Podróże, zob. Nr. 10086—10152.

Dokumenty, zob. Nr. 665.

10278. Kruse, Neuere Schriften über die alte Geogr., Gesch. u. Alterth. Schlesiens, Kruses Arch. I.

10279. Kopietz Dr., Die geographischen Verhältnisse Schlesiens im Alterthum, Wrocław 1890.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1891.

10280. Gruenhagen C., Schlesien am Ausgange des Mittelalters, eine kultur-histor. Uebersicht, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1884 t. XVIII.

10281. Sthenus, Descriptio Silesiae, imprimis Vratislaviae, 1512, *zob.* Nr. 6914; — L. Corvinus, Silesiae compendiosa descriptio, 1557. *zob.* Nr. 6853; — Hevelius ab Hennefeld M., Silesiographia, 1616, *zob.* Nr. 7803; — Hauptbericht des Minister Graf Hoym über den Zustand Schlesiens, *zob.* Nr. 9575.

10282. Coeln Fr. G., Schlesien, wie es ist, von einem Oesterreicher, Berlin 1806 t. 3.

10283. Łepkowski J., Wiadomość o Szląsku, Kraków 1849.

R: Bibl. warsz 1849 III

10284. Langie K., Sprawozdanie z wycieczki do Szląska górno-pruskiego, Tyg. rol. przem. krak. 1856, Odb. Krak. 1856.

10285. Fritz J. M., Rzut oka na Szląsk, Tyg. ill. 1866 XIII.; — Bartkiewicz, Górny Szląsk, tamże 1866 XIV.; — Szadurski M., Kilka słów o Szląsku pruskim, tamże 1870 V.

10286. Kiepert's Taschen-Fahrplan f. Schlesien und Posen, red. vom Werner, Breslau 1877.

10287. **Adamy H.**, Geographie von Schlesien, Breslau 1891 (26. wyd.); — Bumbke O., Geographie von Schlesien für den Elementarunterricht, nebst Gesch., Breslau 1878; — Schirmer W., Heimatkunde des Herzogth. Schlesien, Bielitz 1880; — Rücker J., Heimatskunde d. Provinz Schlesien, Leobschütz 1881; — Huebner M., Heimatkunde v. Schlesien, Breslau 1891, 3 ed.; — Rücher, Heimatskunde der Provinz Schlesien (nach amtlichen Quellen), Leobschütz 1881.

10288. Kłobukowski St., Ze Szląska austryackiego, Gaz. polska 1882 Nr 228, 229, 231, 232.

10289. **Peter Anton**, Das Herzogthum Schlesien, Die Länder Österreich-Ungarn in Wort u. Bild I. 9, Wien 1884.

10290. **Schroller Fr.**, Schlesien, Eine Schilderung des Schlesierlandes, Glogau (1889) t. 3.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889; K-ff, Lit. Centralblatt 1889 str. 240.

10291. Szląsk pruski słowem i ołówkiem, Warsz. 1889 (wyd. Prz. tyg.) str. 152.

10292 Mannfeld B., Aus Alt Breslau und Schlesien, Oppeln 1891 (14 miedziorytów)

10293. Bełza St., Na Szląsku polskim, wrażenia i spostrzeżenia, Kraków, Petersb. 1892, 1894.

Podróże, zob. Nr. 6854, 9561, 9692, 10087, 10102, 10121.

10294. Harwot J., Cieszyn i ziemia cieszyńska pod względem geograficzno-statyst., Sprawozd. gimn. w Przemyślu 1893, Odb. Przemyśl 1893.

10295. Biermann, Ueber die provincia Holacensis, Ztschr. für die Gesch. Schlesiens 1876 t. X.

10296. Tomasczewski Fr., Topographisch-statistisches Handbuch für den Regierungsbezirk Liegnitz, Liegnitz 1880.

10297. Jander A., Mittheilungen über Liegnitz und seine Umgebung, Liegnitz 1883.

10298. Prasek V., Historická topografie země opavské, por. Časop. česk. muz. 1890 s. 299–300.

10299. **Zeitschrift** des Vereins für die Geschichte u. Alterthum Schlesiens, Breslau 1861—1893.

Por. Szląskie miejscowości w Konera Repert. Nr. 2424—2561 i Sprawozdania gimnazyów szląskich.

Zob. Historya polityczna (Prowincye).

Dokumenty, zob. Nr. 679—687.

Partsch J., Landeskunde der Provinz Schlesien, zob. Nr. 10054.

10300. **Zejszner L.**, Spiż, Bibl. warsz. 1854 III., 1855 III.; — Tenże, Orawa, tamże 1853 III.; — Dzieduszycki M., Spiż, Przew. nauk. lit. 1876.

10301. O ziemi spiskiej, Pam. warsz Bentkowskiego 1819; Ziemia spiska, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

10302. **Oesterreich** in Wort und Bild, Ungarn, Wien, Budapest (nieskończone).

Dokumenty, zob. Nr. 716.

Bibliografia, zob. Nr. 10051.

10303. Zawadzki W., Obrazy Rusi czerwonej, Tyg. ill. 1864 IX.; Toż, z rysunkami Kossaka, Poznań 1867, *zob.* Nr. 10260.

10304. Płoszczanskij, W sprawie opisania hał. Rusy, Słowo (russ.), Lwów 1864 Nr. 69; O. N. B., Czerwonaja Rus, Wesna 1879 (por. Lwowianin 1840 str 92); Nalewajko, Z Czerwonej Rusi, Prawda 1882 Nr. 45; Franko J., Krajoznawstwo, *zob.* Nr. 10082.

10305. Biłous T., Zapiski putnika hałyckoj Rusy, Lwów 1861; — Tenże, Putywyi zapiski Hałyczanyna na Wostok 1888, Lwów 1889 3 cz.

10306. Szaraniewicz I., Geogr. istor.-statis., Lwiw 1875–1876

10307. Nasza zemlja, izd. obszczestwa im. M. Kaczkowskoho, Lwiw 1884.

10308. **Zakliński R.**, Geografija Rusy, cz. I. z kartą, Lw. 1887 (izd. Proświty); — Tenże, Geografia austrijskoji Rusy, Biblioteka dla mołodiży 1888.

R: I. Franko, Kwart. hist. 1888.

10309. Lewicki I. E., Ukazatel imenam łycznym, geograficzeskym, topograficzeskym (indeks imion wsp. w artykułach Petruszewicza w Wistnyku Nar. Doma od 1882—88), Wistnyk Narodnoho Doma (w dodatku do Nr. 71—73 z r. 1888).

10310. Klonowicz Seb., Roxolania, carmen eleg., Kr. 1583, 1584 (Przekład pol. Kondratowicz L., Bibl., przekł. łac. pol. Wilno 1851—1852, 2. ed. Złoczów 1891 w Bibl. pow. Nr. 17)

10311. Starczewski, O Halickoj i Węgierskoj Rusi, Petersb. 1844; — Terlecki W., Uhorskaja Ruś, Kijów 1874.

10312. Lustracya starostwa halickiego, wyd. Chomętowski, *zob.* Nr. 3006.

10313. Stadnicki, Ziemia lwowska w XIV. i XV. w., Lwów 1863, *zob. Historya polityczna;* — Lustracya starostwa lwowskiego r. 1570, Heck J., Pomniejsze źródła, *zob. Dod I.*

10314. Papée Fr., Skole i Tucholszczyzna, *zob. Miejscowości.*

10315. Kowalskij J. D., Okołycia Stanysławowa, Zor. Hałycka str. 526—528, Lwów 1860.

Dokumenty, zob. Nr. 668—678.

Eparchia, zob. Kościół.

10316. **Haufler**, Oesterreich 1854—56; — Becker (Warhanek), Oester. Vaterlandskunde 1855; — Schmidt-Warhanek, Das Kaiserthum Oesterr. 1857; — Steinhauser, Geographie v. Oesterreich-Ungarn 1872; — Grassauer, Landeskunde von Oesterr.-Ungarn (tamże literatura); — Umlauft, Österreich-Ungar. Monarchie geogr. stat. 1876.

R: Petermanns G. M. 1882 s. 61.

10317. Szaraniewicz I., Krótki opis monarchii austryackiej z szczególniejszem uwzględnieniem Galicyi, Lwów 1875, 1878 (toż po rusku).

R: Prz. kryt 1876.

10318. Hannak E., Historya i statystyka monarchii austryacko-węgierskiej dla klas wyższych szkół średnich, przerobił i uzupełnił J. Leniek, Tarnopol 1892.

R: Maciszowski, Muzeum 1892.

10319. Gębica W., Przewodnik po monarchii austryacko-węgierskiej do użytku szkół początkowych, Nowy Sącz 1893, 2 ed.

10320. **Galicya** w r. 1772, *zob.* Nr. 4990, 4992; — Traunpauer, Briefe über Galizien, *zob.* Nr. 9547; — Krattera Fr. Briefe, *zob.* Nr. 9546; — Gebhardi, Gesch., *zob.* Nr. 9473; — De Luca, *zob.* Nr. 9607.

10321. Kuropatnicki E. A., Geografia albo dokładne opisanie królestw Galicyi i Lodomeryi, Przemyśl 1786, *zob.* Nr. 9545, 2. ed. Lwów 1858.

10322. Liesganig J., Regna Galiciae et Lodomeriae, Wien 1780, 1824, 1829, *zob. Mapy.*

10323. Rohrer, Bemerkungen 1804, *zob.* Nr. 9735; — Dissertatio de Galicia 1805, *zob.* Nr. 9741.

10324. Salvis, Travels (w r. 1806), *zob.* Nr. 9749; — Uklański (w r. 1807), *zob.* Nr. 9761; — Bredetzky S., Reisebemerkungen über Ungarn und Galizien, Wien 1809, *zob.* Dod. I.; — Gross J., Galiziens Strassen und Brückenbau (mit 2 Plänen) 1809, Lemberg 1822—1827 cz. VII.; — Hahn K., Meine Reise (w r. 1812), *zob.* Nr. 9807.

10325. Brocki E., Królestwo Galicyi, granice, położenie jeograficzne, rozległość, ludność, klimat, ziemie, Lwów 1821.

Podróże, zob. Nr. 10093, 10095, 10096, 10101—10104, 10106.

10326. Badenfeld W., Erinnerungen an Galizien, Sammlung zerstreuter Staatswirtschaftlicher Aufsätze zur Kenntniss des Landes mit besonderer Rücksicht auf die politische Gesetzgebung, Troppau 1833—1884; Statystyczny opis Lwowa i Galicyi, Roz., Lwów 1835.

10327. Blumenbach W. C. N., Neuestes Gemälde der Länder Ungarn, Polen, Mähren und Schlesien, Wien 1834; — Galiński L., Das Königreich Galizien und Lodomerien stat. und topogr., Lemberg 1834; Toż po pol., Lwów 1835.

10328. **Zawadzki A.**, Galicya w obrazach, czyli galerya lit. widoków, okolic i zabytków Galicyi, Lwów 1840 (Por. Mnemosine, Lwów 1835).

R: Piller P., Lwowianin 1840 s. 48.

Podróże, zob. Nr. 10108 i 10111.

10329. **Stupnicki H.**, Galicya pod względem topograficzno i geogr.-historycznym, z mapą, Lwów 1849, 1864, 1869; — Tenże, Das Königreich Galizien uad Lodomerien, Lemberg 1854; — Siarczyński Fr., Galicya, jej ziemia, płody i ludy, Dod. tyg. Gaz. lw. 1857 Nr. 1—52, *zob.* Nr. 10074.

10330. Łepkowski J. i Berdau F., Galicya pod względem jeogr.-statyst., polit. i topogr. dla użytku zakładów naukowych, Kraków 1861.

R: Bibl. warsz. 1861 III.

10331. Ziemie polskie pod austyackim rządem, Tyg. lw. 1863.

10332. Barbot de Marny N., Odczet po pojezdkie w Galiciju, Wołyniu i Podoliju w 1865 godu, Petersb. 1866.

10333. Schmedes K., Geographisch-statistische Übersicht Galiziens, Lemberg 1867, 1869.

Podróże, zob. Nr. 10119, 10129, 10332.

Schneider A., Encyklopedya dla krajoznawstwa Galicyi, zob. Nr. 10073.

10334. Temple R. F., Bilder aus Galizien, Krakau 1871.

10335. Miczyński Wł., Galicya i Lodomerya z ks. Bukowiną, Oświęcimem, Zatorem i W. ks krakowskiem dla szkół ludowych, Rzeszów 1872; Latinik A., Geografia Galicyi dla szkół początkowych, Kraków 1874.

10336. **Tatomir L.**, Geografia Galicyi, podręcznik dla uczniów i nauczycieli, Lwów 1874, 1876.

R: Prz. kryt. 1876; Drohojowski M., List otwarty do WP. L. Tatomira, autora Geografii Galicyi, Lwów 1880.

10337. **Galicie** et Bukovine w Reclus, Nouvelle Géographie universelle, *zob.* Nr. 9996.

10338. Jandaurek J., Galizien und Lodomerien und das Herzogthum Bukowina (Die Länder Österreich-Ungarns in Wort und Bild I.), Wien 1884.

10339. Nowakowski A. T., Przewodnik po Galicyi, W. ks. Krakowskiem i Bukowinie, Krak. 1892.

10340. **Limanowski B.**, Galicya (opis), Lwów 1892.

R: P. S., Przegląd pedag. 1892 Nr. 5.

10341. Przewodnik ilustrowany po c. k. austryackich kolejach państwowych wedle wskazówek c. k generalnej dyrekcyi austr kolei państwowych, zesz. 28, Wiedeń 1893 (Smólski G.), z. 32 (Inländer A.); Guides-Joanne, Etats du Danube et des Balkans, II. 1, 2, Paris 1893—4 (w tomie II. od str. 24—122 Galicie, Bukovine).

10342. Zbiór najpiękniejszych i najinteresowniejszych okolic z Galicyi, b. r.

Szaraniewicz, Rys hist. Galicyi, zob. Historya polityczna.

10343. Chrzanów i Chrzanowianie, Dz. warsz 1855 Nr. 29; Podolien, Galicia 1841; Habel E., Erinnerung zu Pokucien, Mnemosine, Lwów 1828.

10344. **Bielowski A.**, Pokucie, Dod. do Czasu 1857 II. 6; — Kolberg, Pokucie, *zob. Etnografia*; — Dolnicki Z., Nadprucie, Przyj. dom., Lwów 1858 t. VIII.

10345. Hołowkiewicz, Wędrówki po kraju (powiat rzeszowski), Przew. nauk. lit. 1879.

10346. **Nowicki A.**, Wędrówki po kraju, I. Okolice Rawy ruskiej, II. Okolice Lwowa, Przew. nauk. lit. 1879; — Tenże, Wędrówki po kraju, Okolice Żółkwi, tamże 1878; — Czerwiński Ignacy Lubicz, Okolica Za-Dniestrska, Lwów 1811; — Kunicki P., Kratkoje stat. opisanie zadniestrowskoj obłasti, Petersb. 1813.

10347. **Janota E.** Wiadomość historyczna i geograficzna o Żywiecczyznie, Gwiazdka ciesz. 1859, Odb. Cieszyn 1859.

10348. Jaką ma wartość Bukowina dla Austryi, Roz. warsz. 1813; — Opis Bukowiny top. stat., Roz., Lwów 1820.

10349. Bendella Teofil, Die Bukowina im Königreiche Galizien, Wien 1845; — Goehlert, Die Bukowina, 1875.

R: Petermanns G. M., 1875 s. 234.

10350. Polek J., Ortschafts-Verzeichniss der Bukowina aus dem Jahre 1775, Jahrbuch des Bukowiner Museumvereins, Czernowitz 1893; — Splény gen., Beschreibung der Bukowina, hrsg. von Dr. Johann Polek, Czernowitz 1893.

10351. Worobkiewicz Eug., Die geogr.-statist. Verhältnisse der Bukowina, Czernowitz 1893.

10352. Kaindl Fr. R., Zur Landeskunde der Bukowina, Bericht für das Jahr 1891, Romänische Revue 1892.

10353. Multany i Wołoszczyzna, Gaz. polska, Warsz. 1828 Nr. 139.

10354. Vaillant J. A., La Romanie ou hist., langue, littérat. orographie, statistique des peuples de la langue d'Or, Paris 1844 do 1845, 3 t.; — Cantemir D., Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae, Bucuresti 1872; — Zaszczuk A., Biessarabskaja obłast, Materiały dlia gieogr. i statist. Rossii sobr. oficerami general. sztabu, cz. I. i II., Petersb. 1862.

Polek J., Repertorium, zob. Nr. 10061.

Kraje połączone z Polską i jej lenności, zob. Prawo.

10355. **Przezdziecki A.**, Podole, Wołyń, Ukraina, Wilno 1840—1841, *zob.* Nr. 1363.

10356. **J. Antoni Dr.**, Zameczki podolskie na kresach, Prz. pol. 1871—1872, Odb., Kraków 1872.

10357. **Jabłonowski A.**, Ziemie ruskie, Wołyń i Podole, Źr. dziej. t. XIX., *zob.* Nr. 1387; — Tenże, Podole u schyłku w. XV., Ateneum 1880 II., III.; Podole starożytne, tamże 1887; Wołyń i Podole u schyłku XVI. w., tamże, 1889 IV.

R: R., Wołyń i Podole w drugiej połowie XVI. w., Przew. nauk. lit. 1891.

Podróże, zob. Nr. 7592 i 7598.

10358. **Marczyński W.**, Statystyczne, topograficzne i historyczne opisanie gubernii podolskiej, z rycinami i mapami, Wilno 1820—1822.

R: Pam. warsz. Brodzińskiego.

10359. Podole, Album malownicze 1849; Junk A., Album pomników i widoków Ukrainy, Podola i Wołynia, z. I., Kijów 1858.

10360. Radziejewski J. K., Podole, stan obecny i konieczne reformy dla przyszłego rozwoju, Kijów 1859.

10361. Mierzeński, Podole, Wołyń, Ukraina, Lwów 1862; — Busz S., Podole, Wołyń, Ukraina, Dziennik lit. 1862, Odb. Lwów 1862, *zob.* Nr. 10425.

10362. Podole, Wołyń i Ukraina, Gaz. Nar. 1862 Nr 63; Berlicz Sas, Wołyń, Podole i Ukraina, Wspomnienie, Dziennik polski 1869 z 2. paźdz.; Południowschodnie prowincye Polski, Czas 1869 Nr. 294 i n.

10363. **Trudy** podolskawo gubernskawo, statisticzeskawo komiteta, Kamieniec podolski 1869.

10364. **Krauze Fryderyk**, Podole (praca geograficzna), Bibl. war. 1876 t. II., III., IV.

10365. H. L. J., Podole z daleka i z bliska, Biesiada lit. 1882, 342; Grzegorzewski J., Z południowo-zachodnich kresów, Kraj 1884, 28; J. Antoni Dr., Z zakątka nad Smotryczem, Tyg. ill. 1886 str. 132, 340, *zob.* Nr. 10148.

10366. **Batiuszkow J. N.**, Opisanije istoriczeskoje Podolija, Petersb. 1891.

R: Bibliograf. Zap. 1892 Nr. 2 str. 144.

10367. **Kraszewski J. I.**, Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy, Wilno 1840 I.—II., 2. ed. Paryż 1860.

Przezdziecki A., zob. Nr. 10355.

10368. Żółkiewicz A., Badania historyczne Wołynia, Tyg. petersb. 1890, 1891 XXII., XXIII.

Por. Parczewskiego: Borejko W., Pamiętnik o Wołyniu, Tyg. petersb. 1844 XXIX.

10369. Szpilewskij, Putieszestwije w Poliesiu i Biełoruskomu kraju, Sowremiennik 1853—1855; — Perlsztein A., Wołynskoje Polesie, Wołynskoje gub. wied. 1855 Nr. 9—48; — Sztukenberg, Zamietki o wołynskoj gub., Petersb. 1860.

10370. Nowicki F., Wołyń i jego mieszkańce w r. 1863, Drezno 1870.

R: W., Bibl. warsz. 1871 I.

10371. **Stecki J. T.**, Wołyń pod względem statystycznym, historycznym i archeologicznym, Lwów 1864; — Tenże, Listy z wycieczek po Wołyniu, Tyg. ill. 1863 VII.; — Tenże, Księstwo peresopnickie, Wiek 1877 (odcinek) Nr. 99—111; — Tenże, Ksiestwo dubrowickie, Wiek 1878 Nr. 26—45 (także Wiek 1878 Nr. 288 i 1879 Nr. 11—247).

R: Hubert L., Bibl. warsz. 1866 II.

10372. Piotrowski M., Kartki wspomnień Wołynia, Wiek 1884 Nr. 240, 241, 243; Przejażdżki w r. 1891, *zob.* Nr. 10151.

10373. **Kruszynskij A.**, Istor. oczerk. Wołyny, Trudy woł. guber. komiteta, 1887; — Ossowskij G., Geol.-geogr. oczerk, tamże; — Marakujew W., Poliesie i Poliesiuki, Petersb. 1879; — Oczerki woł. Poliesia, Wiestnik zapadn. Rossii 1867 t. III., IV.

Por. Pienkina, Poliesie (*zob.* Nr. 10055), Nr. 1312—1331.

10374. Bratczykow A., Matieriały dla isliedowania wołynskoj gubiernii, Żytomierz 1868—1869.

R: Kijewlanin 1868 Nr. 108—111.

Wołynskija zapiski, zob. Nr. 1011.

10375. **Ossowskij G.**, Iz putiewnych zamietok w wołynskoj gub., Żytomierz 1869.

Por. Pienkina, Poliesie (*zob.* Nr. 10055) Nr. 2020—2039.

19376. **Batiuszkow**, Wołyń, 1888 (por. Ługowski, Kraj 1889 Nr. 6); — Andriaszew A., Oczerk istorii wołynskoj zemli 1888, *zob. Historya polityczna;* — Petrow i J. Małyszewskij, Wołyń (por. A. Szarłowski, Prz. pol. II. str. 598—613), *zob.* Nr. 10115, 10132.

10377. Stypułkowski Tomasz, Materyały do opisu Wołynia zebrane w r. 1847—1860 (rękopism); Korniłowicz M. J. B., Opis Białorusi, Wołynia, Grodzieńska, Witebska (po ross. E.) (m. i r.?); Maliszewski M. J. K., Descriptio terrae Łucoviensis historica maxime et phisica (1821—1824?); Śniadecki J., Polesie, Bibl. warsz. 1845 II. 1; Kontryma Podróż, *zob.* Nr. 10097; R. B., Obrazy Polesia wołyńskiego, Tyg. ill 1871 VIII str. 85.

Pienkina Z. M., Poliesie bibliogr., zob. Nr. 10055.

Zob. Nr. 10398 (Małorossya) i 10425.

10378. Bartoszewicz J., Co znaczyła i gdzie była Ukraina, Bibl. warsz. 1864 t. II.

10379. Beauplan Wilhelm le Vasseur, Description de l'Ukraine, *zob.* Nr. 8191; — (Hills) J. Marschal, *zob.* Nr. 9393; — Moeller J. W., *zob.* Nr. 9485; — Hammard C. T. E., *zob.* Nr. 9561; — Stan. Aug., *zob.* Nr. 9568—9570.

Podróże po r 1815, zob. Nr. 10113, 10117, 10131, 10148.

10380. Giżycki F. K., Rys Ukrainy zachodniej, Krzemieniec 1810.

10381. Ukraina, Przegl. nauk. lit. 1842—1844; Grabowski M., Ogrody na Ukrainię, Atheneum Kr. 1842 t. IV.; Izopolski E., Pamiątki Ukrainy, tamże 1843; Podróż po Ukrainie, Pam. powsz. nauk i um. Zienkowicza, t. I.

10382. Kohl J. J., De Ukraine en Klein-Russland, Gräningen 1844.

10383. **Grabowski M.**, Ukraina, dawna i teraźniejsza (t. I. o zabytkach najgłębszej starożytności), Kijów 1850 (por. R. tow. n. krak. 1852).

10384. **Rulikowski E.**, Ukraina opisana powiatami pod względem histor., obycz. i statyst., Bibl. warsz. 1852 IV.

10385 Nieco o Ukrainie, Dz. warsz. 1854 Nr. 260.

10386. (Iwanowski), Dawna Ukraina, rozprawa w dziele: Kilka rysów i pamiąt. Helleniusza, Poznań 1860.

10387. Krause Fr., Okolica nad Zharem i Rowem, Bibl. warsz. 1872 II.

10388. **Jabłonowski A.**, Kresy Ukrainne po Licholeciu do Ruiny, Ateneum 1877 III., 1878 IV.

10389. **Fundukleem J.**, Statist. opisanie kijewskoj gub., Petersb. 1852—1856 t. 3.

R: Wiestnik russk. geogr. obszcz. t. XVI.; Żurn. min. wnutr. dieł. 1856 t. XX.

10390. **Trudy** komissii pry uniwers. św. Władimira dlia opisanija gub. Kijewskawo ucz. okruga, Kiew 1851.

10391. Runge N., Trudy uniwers. kijewsk. dla opis. gubernii kijewsk., Kijew 1853.

10392. **Sztukenberg J.**, Staticzyskije trudy t. XXVI.: Opisanie kijewskoj gub. (z niem.), Petersb. 1858.

R: Otecz. zapiski 1859.

10393. **Pamiatniki** i widy kiewskoj, podolskoj i wołynskoj gub. 1858 goda, Kiew 1858; — Niskolko słow o Jugo-zapadnoi Rusy, Kijew 1859.

10394. Brum P. J., Notices sur la topographie ancienne de la nouvelle Russie et de la Bessarabie, Odessa 1857.

10395. **Pochilewicz W.**, Skazanija o naselennych miestnostiach kiewskoj gubernii ili statisticzeskaja, istoricz. i cerkown. zapiski, Kijów 1864; — Tenże, Ujezdy kijewskij i radomyslskij, stat. ist. zamietki, Kijów 1887.

R: M, Gozdawa, Kwart. hist. 1889.

10396. Szugarin J. D., Oczerki jugo-zap. kraja, Żytomierz 1877; — Bagaliej D. J., Generalnaja opiś Małorossiji, Kijewskaja Starina 1883.

10397. **Mukatow**, Geografia guberni kijowskiej, por. Sulima, Prz. powsz. 1884 III.

Gruszewskij N., Oczerki istorii kijewskoj zemli, zob. Historya polityczna.

10398. **Owsiannikow A.**, Geograficzeskije oczerki i kartiny (t. II. Oczerki i kartiny Małorossii), Petersb. 1880.

10399. **Łazarewskij A. M.**, Opisanie staroj Małorossii (t. I. Połk Starodubskij), Kiew 1888.

R: Linniczenko, Kwart. hist. 1888; Żurn. M. N. P. 1890 Nr. 11; Sowr. letr. t. VIII—XII.

10400. **Kijewskaja Starina**, jeżemiesiacznyj ist. żurnał, 1881—1893.

10401. Chłopicki E., Wędrówka po gubernii kijowskiej, Tyg. ill. 1881 XII.; Tarnowski St., Z Kijowa, *zob.* Nr. 10143.

10402. Tissot W., Rossya i Rossyanie, cz. I. Małorossya, Echo 1882 Nr. 75—95 (z franc.).

10403. Rulikowski E., Opis powiatu Wasylkowskiego, histor., obycz. i stat., Warsz. 1853.

R: Bartoszewicz J., Dz. warsz. 1853 Nr. 143.

10404. Kraszewski J. I., Zaporoże, Atheneum 1846 V.; — Gliszczyński M., Znaczenie i wewnętrzne życie Zaporoża (z mapą), Bibl. warsz. 1849 I., II.; — Zaporoże, Tyg. lw. 1863.

10405. **Marcinkowski A.** (Nowosielski), Pogranicze Naddnieprzańskie w w. XVIII., Kijów 1863 t. II.

10406. **Ewarnickij D. J.**, Topograficzeskij oczerk Zaporozija, Kijewskaja Starina 1884; — Tenże, Zaporoże w ostatkach staryny y predaniach naroda, St. Petersb. 1888.

R: A. Pypin, Wiestn. Jewr. 1889; Franko J., Kwart. hist. 1889.

10407. Chłopicki E., Zadnieprze, Notatki z podróży, Kłosy t. V.

10408. Szafoński A., Czernigowskawo namiestniczestwa topograficzeskoje opisanie, Czernigow 1786, Kijów 1851.

Szajnocha K., Dwa lata dziejów, zob. Historya polityczna.

Pułaski, Dzikie pola, zob. tamże.

Dokumenty, zob. Nr. 966—1013.

Por. Pienkina Z. M., Poliesie (*zob.* Nr. 10055) Nr. 101—119 i 2801—2812.

10409. **Naruszewicz A.**, Tauryka czyli wiadomości starożytne i późniejsze o stanie i mieszkańcach Krymu, Warsz. 1787, 2. ed. Warsz. 1805, *zob.* Nr. 9565; — Craven E., Voyage en Crimée, *zob.* Nr. 9591.

10410. Guthrie, Listy z podróży do Tauryki czyli Krymu, Krak. 1809; — Chojecki E., Wspomnienia z podróży po Krymie, Warsz. 1845; — Demidow A., Podróż po Krymie 1845; — Kaczkowski K., Dziennik podróży do Krymu w r. 1825, Warsz. 1829 t. 4 (tłóm. w części z G. Castelnaua: Essai sur la nouvelle Russie).

10411. **Koch**, Die Krim und Odessa, Leip. 1855; — Grimm Th., Die Taurische Halbinsel, Berlin 1855; — Canale, Della Crimea, Genua 1856 t. 3, Petermanns G. M. 1856 s. 41.

10412. **Remy**, Die Krim, etnogr. u. landsch., Leipzig 1872; — Telfer, The Crimea and Transcaucasia, Londyn 1876 t. 2; — Songorow, Przewodnik po Krymie (po ros.). Odessa 1880.

10413. B. L., Ol. Kij., Polnostrowy Krym, istor. obozrynie. Zoria Hałyckaja, Lwów 1854 Nr. 26—28; K...ij N., Korsuni ili Chersones, tamże 1856 Nr. 45—46.

Por. Literaturę rosyjską w: Miežowa Bibliogr. (Nr. 10057).

10414. (Jansson W.), M. Duc. Lithuaniae descriptio, Amstelod. 1613, *zob.* Nr. 7802.

10415. **Buturlin M. D.**, Opisanie Litwy (sm. bumagi florenckawo centr. archiwa) Moskwa 1871.

Podróże i opisy, zob. Nr. 10085.

10416. Nowa geogr. tabella prowincyi W. X. Lit. podług politycznego prawa polsk. ułożona w szkołach nowogrodzkich, Grodno 1785; Nieprzecki J., Lithuaniae M. D. in suos palatinatus divisus (z kartą), Norimb. 1812, *zob.* Nr. 9815.

Podróże po roku 1815, zob. Nr. 10090, 10108, 10111, 10115—10118, 10120—10124, 10126—10128, 10135, 10138, 10145, 10149.

10417. Litwa i Żmujdź, Prz. pozn. t. XXXIV—XXXVII.; — A. K., Kilka notatek o wycieczce na Białą Ruś, Tyg. lit. pozn. 1843 VI.; — Barszczewski Jan, Szkic Białorusi i pieśni, Podbereskiego Rocz. lit. 1843.

10418. K. A K., Pogląd na kraje litewskie, Pismo zb. wileńskie 1862; Jelagin, Einige Worte eines Russen über Lithauen, Ztschr. f. slav. Lit. v. Schmaler, Bautzen 1862 I.

10419. **Stołpiańskij**, Dewiat gubernij Zapadno Ruskawo kraja, Petersb. 1866; — Zapiski pośrednika, Wiestnik zap. Rossii 1866 IV.; — Remorow G., Gdzie leżyt zemlia litowskaja, Mirskoje Słowo 1869 Nr. 12.

10420. Obrazki dawniejszej Litwy, Pozn. 1869.

10421. Hildebrandt P. A., Eleoński i Mirotworczew, Dostoprymieczatelnosti (osobliwości) Siewiernozapadnoi Rusi, 1867 (20 rysunków).

10422. Wspomnienia z Białej Rusi, Gaz. Nar. 1869 Nr. 40, 41. 51, 106, 109.

10423. **Swiedienije** ob ekspiediciach snariażennych imp. russk. geogr. obszcz. i jewo otdziełami, Izw. russk. geogr. obszcz. 1870 t. VI. i VIII.

10424. **Protokoły** zasiedanij Siew.-zapad. i t. d. imp. russkawo geogr. obszcz., Wilenskij Wiestnik 1869—1872; — Kuzniecow J. H., Nieskolko danych po litowskoj topografii, Izw. imp. russk. obszcz. 1874 Nr. 179—188.

10425. **Orda Napoleon**, Album widoków gubernii Grodzieńskiej, Wileńskiej, Mińskiej i t. d., Warsz. 1875—1876, *zob.* Nr. 10190.

R: K. Wł. W., Bibl. warsz. 1876 II.

10426. **Siemionow P. P.**, Żiwopisnaja Rossija, otieczestwo priedsied. impier. russk. gieogr. obszcz., Petersb. 1882, t. III. cz. I.: Litowskoje Polesje, cz. II.: Biełorusskaje Polesje.

10427. **Batiuszkow**, Biełorussya i Litwa 1890.

R: Iw. Nowickij, Kij. Starina 1890 str. 558—565; Podol. Eparch. Wiedom. Nr. 10; Ruskij Wiestnik Nr. 2; Żurnał M. N. Pr. Nr. 3.

10428. Kraszewski J. I., Pińsk i Pińszczyzna (wojew. brzeskie), Tyg. petersb. 1837 XV.; — Jacenty K., Kilka słów o Pińszczyźnie, Dz. warsz. 1852 Nr. 7.

10429. Janson J., Pińsk i jewo rajon, Petersb. 1869.

10430. Chłopicki E., Pińszczyzna, Kłosy 1886 I.

10431. Rewizija kobrinskoj ekonomii 1563 g., Wilno 1876, *zob.* Nr. 2971.

10432. Kraszewski J. I., Zamek i starostwo Kobryńskie, w 1597 r., Tyg. petersb. 1839 XIX.

10433. **Zelenskij J.**, Matieriały dlia geografii i statistiki Rossii sobr. oficerami gen. sztaba, Minskaja gub., Petersb. 1864.

R: Ruskij Inwalid 1865 Nr. 51; Antoni J., Roz. fil. hist. akad. Kr. XII.

10434. **Tyszkiewicz E.**, Opisanie powiatu Borysowskiego (wojew. mińskie) pod względem stat., geognost., histor., gospod., przemysłowo-handlowym i lekarskim, z dod. wiad. o obyczajach, śpiewach, przysłowiach i ubiorach ludu, gusłach, zabobonach i t. d., Wilno 1847.

R: Zieliński F., Bibl. warsz. 1848 IV.; Kraszewski J. I., Ath. 1848 II.; Przegl. nauk. lit. 1848 II.

Jelski, Wycieczka, zob. Nr. 10144.

10435. Bagieński J., Topogr., statyst., lekarskie opisanie powiatu kiryłowskiego w gub. nowogrodzkiej, Warsz. 1869.

10436. Bułgakowski D., Ist. oczerk. Wołkowyska, Wilna 1882, *zob.* Nr. 1012.

10437. **Cebrikow M.**, Smolenskaja gubernia (Materiały dla geogr. i statyst.), Petersb. 1862, *zob.* Nr. 1002.

10438. Swiedienija ist. i geogr. o niektorych miestnostiach Suwałkowskiej gubernii, Warsz. gub. wied. 1878 Nr. 10; — Pamiatn. kn. suwałk. gub. 1878, *zob.* Nr. 10126.

10439. **Chodźko L. J.**, Description de l'ancien palatinat de Troki, extrait du tableau de la Pologne, Paris 1807 i 1830, *zob.* Nr. 10168.

10440. **Bobrowskij G.**, Grodnieńskaja gubernija, cz. 2 t. 4 (Matieriały dla geogr. i statist. Rossyi sobrannyje oficerami gener. sztaba), Petersb. 1863—1864.

10441. Materyały do stat. i etnografii gub. Grodzieńskiej (powiat bielski), Atheneum 1848 VI.

10442. **Swiedienija** o kowienskoj gubernii, Kowienskoj gub. wied. 1846 Nr. 26; — Gubernia kowienskaja, Graždanin 1872 Nr. 4; — Gukowski K., Pamiatnaja kniżka kowienskoj gubernii na 1892 g., Kowno 1891; — Tenże, Kratkij istor. oczerk kowienskoj gubiernii, tamże 1889; — Tenże, Pojezdka po poniewieżskomu ujezdu w awgustie 1886 g., Odbitka z Pamiatnoj kniżki kow. gub.; — Kratkoje opisanie kowienskoj gub., Kowno 1888.

10443. Morawski St., Od Merecza do Kowna, Gawęda pustelnika, Teka wileńska 1858 t. IV—VI., *zob.* Nr. 10137.

10444. **Opisanie** topograf. Wilenskoj gub., Wilenskija gub. wied. 1846 Nr. 49—51 (także w Żurn. min. wnutr. dieł. 1846 XVI.); — Inne opisanie, tamże 1870, 1871; — Oczerki istor. stat. wilenskoj gub., Wilno 1852—1855, *zob.* Nr. 1006; — Sbornik ist.-stat. po wilenskoj gub., Wilno 1863, *zob.* Nr. 1007; — Swiedienija o prostrastwie wilenskawo generał-guber., Pam. kniżka gen. gub. na 1868 g.

10445. Małeszewski Wł., Z Kowna do Wilna, wyjątek z podróży, Tyg. ill. 1861 III., *zob.* Nr. 10130, 10137; Karłowicz J., Rzut oka na gubernię Wileńską, Bibl. warsz. 1875 II.

10446. **Pamiatnaja** kniżka wilenskoj gubernii, Wilno 1876—1887, *zob.* Nr. 1004 i 1005.

10447. Wilno i okolice (por. Sulima, Prz. powsz. 1885 V.); — Kowalska Z., Przyczynki do obeznania się z krajem (z gub. wileńskiej), Prz. tyg. 1887; — Tarnowski St., Z Wilna, Prz. pol. t. XIV., *zob.* Nr. 10143.

Baliński M., Historya m. Wilna; Kraszewski J. I., Historya Wilna, zob. Miejscowości (Wilno).

10448. Ławrow P., Oczerk lidskawo ujezda, Wilno 1849 (z Wiln. gub. wied. 1849 Nr. 1—22).

10449. **Pamiatnaja** kniżka witebskoi gubernii (wyd. Semontowskij), Petersb. 1864, 1865, 1867, 1878, *zob.* Nr. 1009—1011.

10450. Berlinskij N., Stat. opis bylickawo ujezda mohilewskoj gub., Petersb. 1838.

10451. Bagiński K. X., Chorografia czyli opisanie Żmudzi św., Atheneum 1835 IV., *zob.* Nr. 9484; — Opisanie żmudskoj zemli w 1554 g., Archeogr. Sbornik, Wilno 1870 t. VIII.

10452. Czerski St. X., Opis dyecezyi żmudzkiej, z 3 mapami, Wilno 1830; — Wołoszczewski M. X., Biskupstwo żmujdzkie (po żmudzku 1848), *zob. Kościół.*

R: Gaz. warsz. 1856 Nr. 32.

10453. **Gadon Wł.**, Statystyka Księstwa Żmudzkiego na posiedz. tow. literackiego pol. w Paryżu odczytana, Paryż 1839.

10454. **Jacewicz L. A.**, Żmudź, Tyg. pet. 1893 XIX.; — Tenże, Rys Żmudzi, Athen. 1841 V.; — Tenże, Wspomnienia Żmudzi, Wilno 1842.

R: Baliński M., Bibl. war. 1842 III.; Zieliński W., Roczn. krytyki litewskiej. Lewensteina 1842 Nr. 53; Prz. pozn. 1842.

Podróże, zob. Nr. 10115, 10120, 10128, 10131, 10145.

Sporgis I. J., Słovar žomontskoj zemli XVI. st., zob. Nr. 10075.

10455. Buszyński I., Opisanie histor.-stat. powiatu rosieńskiego gub. kowieńskiej, Wilno 1874.

R: Prz. kryt. 1874—1875.

10456. Szyłtow A. M., Mediko-topogr. zamietki o szawelskoj ujezdie, Medicinskij Wiestnik 1867 Nr. 28.

10457. **Gadon M.**, Opisanie powiatu telszewskiego w gub. kowieńskiej, w dawnem księstwie żmujdzkiem, Wilno 1846.

10458. Syrokomla Jan, Szkice ze Żmudzi, Kur. pol. 1892 Nr. 240, 245. 251.

Bałtramajtis, Bibliografia geogr. Litwy, zob. Nr. 10056.

Dokumenty, zob. Nr. 946—963.

10459. Gottschalk, Der Name Preussen (Prusy, Prusacy), Hormayers Arch. 1817 Nr. 35 i 51, Preus. Provinzbl. 1839 t. XXII., 1843 t. I.; — Berzenberger A., Die litauisch-preussische Grenze, Altpr. Mntschr. 1882 XIX.

10460. Szulc D., O znaczeniu dawnych Prus, Prz. pozn. t. VI.

10461. **Weber L.**, Preussen vor 500 Jahren in culturhist., statist. und milit. Beziehung, nebst Special-Geographie, Danzig 1878.

Scriptores rr. prussicarum t. I., zob. Nr. 5866.

Henry Duke of Glocesters voy. in to Prussia 1391, zob. Nr. 6554.

Aeneas Sylvius, zob. Nr. 6686.

10462. Stella E., De Borussiae antiquitatibus, Basil. 1516, *zob.* Nr. 6912.

10463. Rheticus J., Die Chorographie m. e. Einleitung von Prof. Dr. Hipler, Ztschr. f. Mathematik und Phisik, Dresden 1876, *zob.* Dod. I.

10464. Comentarii commissariorum 1566-1568, *zob.* Nr. 3002.

10465. Prussiae vera descriptio, Antwerp. 1576, *zob.* Nr. 7255; — Henneberger Kasp., Beschreibung des Landes zu Preussen, Königsb. 1584, *zob.* Nr. 7473; — Hartknoch Chr., Alt- und Neues Preussen, Frankf. und Leipz. 1684, *zob.* Nr. 8635 (także Nr. 8303, 8523, 8777, 8778, 8981).

10466. Adlerhold, Beschreibung des Landes Preussen, Frankf. und Leipzig 1704, *zob.* Nr. 8829; — Die Provinz Preussen in einem Cours- und Reisehandlungsbuch von 1729, von Babucke H., Altpr. Monatschr. XI., *zob.* Nr. 9021; — Abel K., Fortgesetzte preussische und brandenburgische Geographie, Leipzig 1747.

Podróże, zob. Nr. 9664 i 9692.

10467. Hertzberg Fried., Süd-Preussen und und Neu-Ost Preussen, *zob.* Nr. 5517; — Sadebeck Aug., Historisch-stat.-topogr. Beschreibung von Südpreussen und Neu-Ostpreussen, Leipzig 1798 t. 2; — Neuste Beschreibung von Königr. Preussen, Pohlen, Leipzig 1798, *zob.* Nr. 9665, 9695.

10468. Anmerkungen bei der herausgeg. Beschreibung des Staates von Preussen (E. b. r. t. IX.).

10469. **Baczko L. A F. J.**, Handbuch der Geschichte, Erdbeschreibung und Statistik Preussens, Königsberg und Leipzig 1802—3 t. 2, *zob. Miejscowości (Królewiec).*

10470. **Holsche A. C.**, Geographie und Statistik von West-, Süd- und Neu-Ostpreussen nebst e. kurzen Gesch. Polens, Berlin 1800—1807 t. 3.

10471. Goldbeck J., Vollständige Topographie de Königreichs Preussen, I. Theil Ost-Preussen, Königsberg b. w. r.

10472. Unsere Prowinz und Cannabichs Lehrbuch d. Geographie, von O., Altpr. Mntschr. XI. str. 494—497, *ob.* Nr. 9984.

10473. **Toeppen M.**, Hist. komparative Geographie von Preussen, Gotha 1858.

R: Petermanns G. M. 1858 s. 516.

10474. Neumann, Geographie des preuss. Staats, Eberswalden 1869 t. 2, 2. ed. p. t. Deutsches Reich, Berlin 1872-1874; — Tenże, Geograph. Lexicon, Leipzig 1883; — Kraatz, Topographisch-statistisches Handbuch des preuss. Staats, Berlin 1880, 3 wyd.

10475. Lullies H., Landeskunde von Ost- und Westpreussen, Breslau 1893, 2 ed.

10476. Schmitt W., Die Provinz Westpreussen, wie sie entstanden (por. Kur. pozn. 1891 Nr. 137—138).

10477. Lettau H., Kurze Heimathskunde der Provinz Westpreussen, Leipzig 1879; — Schmitt F. W. F., Die Provinz Westpreussen, Thorn 1879; — Fischer F., Westpreussen, Breslau 1880.

10478. **Pawłowski J. N**, Leitfaden der Geographie und Geschichte Westpreussens, Berlin 1881; — Tenże, Populäre Landeskunde der Geogr. u. Geschichte der Provinz Westpreussen, Berlin 1881.

10479. Lubiński H. B., Szkice z ziemi i historyi Prus królewskich, Warsz. 1886.

R: Prawda, Warsz. 1886.

10480. Łagęza R., Z odłamu naszej ziemi (Geogr. Prus zachodnich), Dod. Prz. tyg. 1887; — Tarnowski St., Z Prus królewskich, *zob.* Nr. 10143; — Kraszewskiego J. I., Listy, *zob.* Nr. 10508; — Gołębiowski H., Obrazki rybackie, Pelplin 1888; — Schultze S., Beiträge zu e. geogr. und naturgesch. Beschreibung des Kreises Carthaus, Danzig 1869.

R: Krosta, Altpr. Mntschr. VI. 561

10481. Hirsch Th., Geschichte des Karthauser Kreises, Ztschr. der westpreuss. Geschichtsver. 1882 VI., *zob. Historya polit.*

10482. Kętrzyński W., Das Culmer-Land und die Südgrenze von Pomeranien, Altpr. Mntschr. 1886 XXIII.; — Brauns, Geschichte des Culmerlandes bis zum Thorner Frieden, Thorn 1881, *zob. Historya polityczna (Prowincye).*

10483. Schmitt T. W., Der Kreis Flatow in seinen gesammten Beziehungen, Thorn 1867.

R: Töppen M., Altpr. Mntschr. IV. s 368—372.

10484. Töppen M., Adolf Rogge, Geschichte des Kreises und der Diöcese Darkemen. Altpr. Mntschr. XII. str. 172—173.

10485. Rhode E. C., Der Elbinger Kreis in topogr., histor. und statist. Hinsicht, Danzig 1869—1870.

R: Töppen M., Altpr. Mntschr. VIII., s 273—275.

10486. Froelich H., Gesch. des Graudenzer Kreises, Danzig 1884—1885, 2. ed. *zob. Historya polityczna.*

10487. Liek G., Die Stadt Löbau in Westpreussen, mit Berücksichtigung des Landes Löbau (Ztschr. des hist. Vereins für den Regierungsbezirk Marienwerder), Marienwerder 1892.

10488. Fuhrmann W., Statist. Darstellung des Kreises Konitz nach amtl. Quellen, Konitz 1871.

10489. Jacobson E., Top.-stat. Handbuch für den Reg.-Bezirk Marienwerder. Danzig 1868.

10490. **Parey C.**, Der marienburger Kreis, I. Theil, Statistik u. Topographie nebst Darstellung der Daich und Entwässerungs-Verhältnisse in den Werden und Niederungen der Weichsel und Nogat, Danzig 1864; — Eckerdt H., Geschichte des Kreises Marienburg, Marienburg 1868; — Kujot S., Redz-Raczans und das Sabirs Gebiet, eine geographische Untersuchung, Altpr. Mntschr. 1870 t. XVII.

10491. **Sieniawski dr.**, Biskupstwo warmińskie (histor. geogr.), Poznań 1878 t. 2

R: Przegl lw. 1878 t. XVI.; Kętrzyński W.; Przew. nauk. lit. 1878, Ateneum 1879 II.; Chyliński M., Dwutyg. nauk. 1878 Nr. 15; Gruszecki, Prz. tyg. 1879 Nr. 66; Kłosy 1880.

10492. **Bender D**, Die altpreussischen Landschaften innerhalb d. ermländ. Diöcese, Zeitschrift für Gesch. Ermlands t. II. str. 359—386; — Tenże, Ueber Zantir, tamże II. 192—226; — Tenże, Top. hist. Wanderungen durch das Passargegebiet, tamże z r. 1887, Odb. Braunsberg 1887.

R: Perlbach, Kwart. hist. 1887.

10493. Winckler, Topographische Beiträge, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. II. s. 640—645; — Tenże, Die Vesten der Vorzeit in Ermlande, tamże II. 387—395, 646—655, III. 689—693.

Reicke R., Die landeskundliche Lit. von Ost- und Westpreussen, zob. Nr. 10059.

Meyer, Archiv für Landeskunde der Preuss. Monarchie, zob. Nr. 10064.

Opisy, zob. Nr. 5866—5871.

Dokumenty, zob. Nr. 688—696.

10494. **Bugenhagius Joh.**, Pomerania, divisa in quatuor libros, Griphiswaldae 1728, *zob.* Nr. 8915.

10495. Specimen introductionis in notitiam Pomeraniae, Gryphiswaldi b. r. (E. IX.)

10496. Lehmann H., Pommern zur Zeit Ottos von Bamberg, Sammlung gemeinverständlicher wissenschaftlicher Vorträge, hrsg. von R. Virchow und Fr. von Höltzendorff, zesz. 299, Berlin 1878; — Maroński, Chrześcijaństwo na Pomorzu, Warta, pismo zbior. 1874.

Apelblad (Podróż z r. 1757), zob. Nr. 9254.

10497. **Bruggemann L. W.**, Ausführliche Beschreibung des Zustandes Pommern, Stettin 1784 DS.

10498. **Święcki T.**, Historyczna wiadomość o ziemi pomorskiej, mieście Gdańsku oraz żegludze i panowaniu Polaków na morzu Bałtyckiem, Warsz. 1811.

10499. Das Schwedische Pommern, Rühs. Ztschr. f. d. Gesch. 1814; Flemming, Die Burgen Pommerns, Balt. Studien 1832 I.

10500. Szulc D., O Pomorzu zaodrzańskiem, Prz. pozn. XIII., Odb. Warsz. 1850, z mapą.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1850 IV.

10501. (Iwanowski), O Pomorzu, w dziele: Kilka rysów i pam. przez Helleniusza, Poznań 1860.

10502. Wycieczka Deotymy do Gdańska, Tyg. ill 1861 IV.

10503. **Berghaus**, Landbuch des Herzogth. Pommern, Anklam u. Wriezen 1862—1876 t. 9.

10504. **Kujot St.**, Pomorze polskie, szkic geogr.-etn., Warta of. Bażyńskiemu 1874.

10505. **Petrich**, Pommersche Lebens und Landesbilder, Hamb. 1880—1884 t. 3.

Dollen H., Streifzüge durch Pommern, zob. Nr. 10146.

10506. Topogr.-statist. Handbuch für den Regirungsbez. Danzig, Danzig 1869.

10507. **Brandtstaeter A.**, Landkreis Danzig, topogr., hist., stat., Danzig 1879; — Tenże, Chron. über d. Gesch. Danzigs 1879.

10508. Kraszewski J. I., Listy z podróży, Kłosy t. V. (I. Malborg i Gdańsk).

10509. Noetzel O., Wegweiser für Zoppot u. den Olivaer Wald, Danzig 1877; Geisler P., Danzigs Umgegend. Oliva, Zoppot, Neufahrwasser, Jaschkenthal, Heubude, 12 (lith.) Blätter nach Orig. aufnahmen, Danzig 1880; Radzyński W., Przewodnik po Copotach, Gdańsku i okolicy, Gdańsk 1892 (1893).

10510. Ernst O., Topographie des Landgerichts-Bezirks zu Danzig, Danzig 1892.

10511. Seidel, Das Land und das Volk der Kassuben, Neue Preuss. Prov. Bl. 1852, Odb. Königsberg 1852.

10512. **Quandt**, Das Land an der Netze, Baltische Studien t. XV., XVI.

10513. Wiadomości szczególne o Nowej-Marchii, 1773, *zob.* Nr. 4992.

10514. Böll, Die Insel Rügen, Schwer. 1858, Reisebücher v. E. Müller, Berlin 1884, 12 wyd; Waldeck A, Stralsund und Rügen (Welt- und Reisebibliothek Nr. 5 und 6), Leipzig 1893.

10515. **Baltische Studien** (od r. 1832); — Zeitschrift des Westpreussischen Geschichtsvereins, Danzig 1869—1893.

Dokumenty, zob. Nr. 697—706.

Por. o Pomorzu wiele rozpraw niemieckich w Konero: Repertorium t. I. Nr. 2174—2228.

Zob. Nr. 10059 i 10060.

10516. **Kwiatkowski M.**, Wszystkiej liflanckiej ziemi opisanie, 1567 DS.; 2. ed. Bibl. pis. pol., Kraków 1889, *zob.* Nr. 7264; — Portantius J., Livoniae descriptio (w atlasie Orteliusa) 1570 DS., *zob.* Nr. 7265; — Strubicz Mac., Descriptio Livoniae, b. m. dr. 1577, *zob.* Nr. 7408.

10517. Rüssow B., Chronica, *zob.* Nr. 7407; — Henning S., *zob.* Nr. 7527; — Zeitung, *zob.* Nr. 7608; — Specht, Oratio, *zob.* Nr. 7980; — Scott J., Historia, *zob.* Nr. 8084.

10518. Harder J. J., Versuch einer alten Geographie v. Liefland, Neue nord Miscellen I. 11—107, *zob.* Nr. 10165; Zur älteren Geographie Liv. u. Ehstlands, Inland 1839 Nr. 49, Żurn. nar. wn dieł. 1839 str. 376.

10519. Beschrijvinghe van de Noordtsche Landen, Verscheyde Journalen 1663, por. Winkelmann: B. L. Nr. 681; Hermannides R., Regnorum Sveciae descriptio, Amstelodami 1671; Des Königreichs Schweden Beschreibung, Strasburg 1715; Svecia antiqua et hodierna, Holmiae 3 fol., b. r.

10520. **Struys J J.**, Drie aenmerkelyke en seer ramp. poedige Reysen (1647—1673) door Italien, Lyflandt, Amst. 1676 (liczne tłómaczenia), por. Winkelmann, B. L. Nr. 685.

10521. Hartnack D., Liefländische Geographie, kurtzer Entwurf der Liefl. Gesch., Hamburg 1702; — Kelch Chr., *zob.* Nr. 8662.

10522. **Blomberg K J**, An account of Livonia, London 1701, po franc. p. t. Description de la Livonie, Utrecht 1705, 1706, *zob.* Nr. 8842.

10523. Alnpeke Dit., Livländische Reise Chronik 1748, *zob.* Nr. 9186; — Hylsen, La Livonie ancienne et moderne, Journ. littéraire 1754; — Moeler Arvid, Kort Beskrifning öfwer Est. och Lifland, Wästeräs 1756, por. Winkelmann: B. L. Nr. 698.

10524. **Hupel A. W.**, Topographische Nachrichten von Lief- und Estland, Riga 1774—1782.

10525. Meyer A., Briefe eines jungen Reisenden durch Liefland, Kurland, Erlangen 1777 t. 2.

10526. **Friebe W. Chr.**, Bemerkungen von Lief- und Estland, Riga 1794; — Snell K. Ph. M., Beschreibung der russischen Provinzen an der Ostsee, Jena 1794; — Liebeskind J. H. (r. 1795), *zob.* Nr. 9664; — Feuerabend, *zob.* Dr. 9692.

10527. Mellin L. A., Geographisch-statistische Nachricht von Lief- und Esthland, Allg. geogr. Ephem. 1803; — Salvio, Travels 1806, *zob.* Nr. 9749; — Kotzebue, *zob.* Nr. 9749.

Podróże, zob. Nr. 10090—10091, 10107, 10112, 10115.

10528. **Kohl J. G.**, Die deutsch-russischen Ostseeprovinzen, Dresden und Leipzig 1841 (por. Winkelmann: B. L. Nr. 744).

10529. Plater J., Rzut oka na Inflanty, Rubon 1842; Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

10530. **Sztukenberg J.**, Statist. trudy, Petersb. 1859 t. XXXVI. (opisanie gub. estońskiej, liflanckiej i kurlandzkiej).

Podróże, zob. Nr. 10128, 10133, 10136, 10145.

10531. Inflanty polskie, Rocz. pol., Paryż 1865 II.; — Polnisch Livland, Riga 1869.

10532. Pribaltijskij kraj., ist. oczerk i opisanije, Petersb. 1870; — Ryttich A., Pribaltijskij kraj XV., XVII., XVIII. w., Petersb. 1873.

10533 **Morgan E. D.**, The baltic provinces of Russia, Illustrated travels 1871 part XXVI. i XXVII.

10534. **Buddeus A.**, Land und Leute der Deutsch-Russischen Ostsee-Provinzen 1877 (por. Petermanns G. M. 1877 s. 357).

10535. **Manteuffel G.**, Inflanty polskie, poprzedzone rzutem oka na 7 wiekową przeszłość całych Inflant, Poznań 1879.

R: K. Wł. W., Bibl. warsz. 1879 II.; Czas 1879 Nr. 262; Kantecki Kl., Przew. nauk. lit. 1879.

Podróże, zob. Nr. 10145, 10147.

10536. Schlegel C. H. I., Reisen in mehreren russ. Gouvernements, Meiningen, 10 t., 1819—1834 (wiele o Estonii); — Bułgaryn, *zob.* Nr. 10115; — Ungarn-Sternberg, Das gouv. Estland, Ausland 1847 Nr. 195 do 199 (po ross. Siew. Pczeła 1847 Nr. 141).

10537. **Possart F. A. F.**, Statistik u. Geographie des Gouvern. Ehstland, Stuttg. 1849.

10538. **Minkwitz**, Wojenno-staticz. obozrienie russ. imp. ofic. gener. sztaba (t. VII. Estonia), Petersb. 1852.

10539 **Staticz.-geograph. swiedienija od Est.. gub.**, Estl. Sbornik, Rewal 1870, 5—16.

10540. **Minkwitz**, Wojenno-staticz. obozrienie ross. imp. (t. VII. cz. 2: Inflanty), *zob.* Nr. 10538; — Wejmarn, Opisanije lifl. gubernii, Matieriały dla geogr. i stat. Rossii oficerami gener. sztaba, Petersburg 1864 (t. XIX.).

10541. **Brotze J. Ch.**, Livlands Eintheilung zur Zeit der polnischen Oberherrschaft, Nord-Miscelle: VII. i XXII.

10542. Kwiatkowski, Opisanie ziemi kurońskiej 1537; — Vischer G., Summaria demonstratio Curl. Semigal. etc. (około 1640) (DS.;).

10543. Nettelbladt Chr, Anecdota Curlandiae 1736, *zob.* Nr. 9109; — Paprocki F. X., Wiadomości o X. Kurlandzkiem i Semigalskiem, Wilno 1759, *zob.* Nr. 9258.

10544. **Wiadomości pierwsze o X. Kurlandzkiem**, E. b. r. (t. IX).

10545. Derschau E. G. u. Keyserlingk, Beschreibung der Provinz Kurland, Mitau 1805.

10546. **Bienemann v. Bienenstamm**, Neue geogr. stat. Beschreibung des Gouv. Kurland (hrsg. v. E. A. Pfugstein), Mitau 1841.

10547. **Possart P.**, Statistik und Geographie des Gouv. Kurland 1843.

10548. **Oranowskij A.**, Opisanie kurlandskoj gub. oficerami gen. sztaba (Matieriały, *zob.* Nr. 10540), Petersb. 1862.

10549. **Brunier L., Kurland Reiseeindrücke**, Leipzig 1862, 2 ed. 1868, Por. Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 633—799, 1145—1352.

Dokumenty, zob. Nr. 707—715, 964—965.

Zob. Historya polityczna (Prowincye).

(d: Geografia fizyczna: ziemia. góry, wody, klimat, świat roślinny i zwierzęcy).

10550. Plater St., Jeografia wschodniej części Europy, Wrocław 1825; — Besser W., Rzut oka na jeografią fizyczną Wołynia i Podola, Wilno 1828; — Wschodnia Europa, geogr., Tyg. pozn. 1863.

10551. Mickiewicz A., (Pogląd na ziemię polską), Pierwsze wieki historyi polskiej, Paryż 1868 (Dzieła t. IV. 246—250, także po franc. i w Wykładach liter. słowiańskich tom I.).

10552. **Pol W.**, Północny wschód Europy, Lwów 1876 (także: Dzieła t. IV. serya 2).

10553. **Tatomir L.**, Skarbniczka dziejów i rzeczy polskich, cz. I. t. I.: Geografia fizyczna Polski, Lwów 1863; — Tenże, Obrazki geograficzne, Lwów 1878.

10554. **Nałkowski W.**, Geograficzny rzut oka na dawną Polskę, Warsz. 1888 (Odb. artykułu: Polska w Słowniku geogr, *zob.* Nr. 10071).

R: Kwiatkowski S., Kwart. hist. 1888.

10555. Sarmaticus, Der polnische Kriegsschauplatz, militär-geogr. Studie, Hannover 1882.

10556. Grabowski A., Cuda i osobliwości natury w różnych krajach, Krak. 1811, Berdyczów 1816, Krak. 1822; Kulesza M., Teka, zbiór widoków krajowych rysowanych z natury (obejmuje 6 rycin widoków podolskich i Pieskowej Skały), Paryż b. r.

Geografia fizyczna powszechna, zob. Nr. 10007—10024, 10041.

Pamiętnik fizyograficzny, Sprawozdania komisyi fizyograficznej i t. d., zob. Nr. 10062—10067.

Polska z czasów przedhistorycznych i historycznych, zob. Nr. 10154.

Bibliografie, zob. Nr. 10049—10061.

10557. Kozierowski, O geologii z zastósowaniem do gruntów w Polsce, Prz. pozn. XV.; — Trejdosiewicz I., Opis badań geologicznych w Królestwie pol. r. 1878, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1879 XIII.; — Plan zbadania kraju (kr. Galicyi i Lodomeryi tudzież W. Ks. krak.), tamże 1876 X.

Geografia powsz., zob. Nr. 10015—10019.

Pòr. Rozprawy specyalne w Pamiętniku fizyograficznym (zob. Nr. 10062) i w Sprawozdaniach kom. fizyograf. akad. um. krak. (zob. Nr. 10066).

10558. Guettard Jean St., Mémoire sur la nature du terraine de la Pologne et des mineraux, Paris 1762.

10559. **Staszic St.**, O ziemiorodztwie gór dawnej Sarmacyi, a później Polski, Warsz. 1805; — Tenże, O ziemiorodztwie Karpatów i innych gór i równin Polski, Warsz. 1815 (z atlasem, także w Dziełach t. III., Warsz. 1816).

10560. Szajnocha W., Staszyc St. jako geolog, Przew. nauk. lit. 1889, *zob.* Nr. 9537 i 9912.

10561. Bloede G., Ueber die Uebergangs-Gebirgs-Formation im Königreiche Polen, Breslau 1830; — Tenże, Die Formations-Systeme Polens, als Fortsetz. der Formations-Systeme v. europ. Russland (Odb. z Verhandl. d. russ. Gesellsch. zu Petersb.), Petersb. 1845.

10562. **Trejdosiewicz J.**, O różnorodności pokładów geologicznych w Królestwie polskiem, Warsz. 1881.

R: Prawda, Warsz. 1881.

10563. Lill de Lilienbach, Description du bassin do la Galicie et de la Podolie, Mémoire de la Soc. géol. do Fr. 1833—1834, Odb. Paris 1833, *zob.* Nr. 10610.

10564. **Alth Al.**, Rzut oka na kształt powierzchni Galicyi i Bukowiny, Rocz. tow. przyj. nauk. 1861, Odb. Krak. 1861; — Tenże, Pogląd na geologię Galicyi zachodniej, Spraw. kom. fizyogr. tow. n. krak. VI., Odb. Krak. 1872 (inne pisma Altha por. E. t. VII.).

Karpaty, zob. Nr. 10606.

10565. Olszewski St., Krótki rys wycieczki geologicznej w W. Ks. krakowskiem (2 tabl.), Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1878 XII.

10566. Alth Al., Geognostisch-paläontol. Beschreibung der Umgebung von Lemberg, Wien 1849 (5 tablic).

10567. Dunikowski E., Ze Lwowa do Beskidu, Lwów 1892.

10568. Łomnicki A. M., Zapiski geolog. z wycieczki z wschodnio-południowej części gal. Podola, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1886 XXI. (tamże t. IV., VII., VIII., XIX., XX.); — Teisseyre W., O budowie geolog. okolicy Tarnopola i Zbaraża, tamże 1889 XVIII.; — Olszewski St., Rys geolog. półn.-wschod. części Podola austr., tamże t. X., Odb. Krak. 1876 (także 1874 t. VIII.); — Misky Wł., Rzut oka na półn.-wschodnią część Podola i Wołynia gal., tamże 1869 III.

10569. Eichwald E., Naturhist. Skizze v. Lithauen, Volhynien und Podolien in gnost., miner., botan. u. zoolog. Hinsicht, Wilno 1830; — Tenże, De fossilibus in Lithuania, Volhynia et Podolia, Nova acta Acad. Caes. Leop. Vratisl. XVII.; — Wutzke, Bemerkungen über die lithuanische Niederung, Preuss. Provinzialblätter 1831 VI.

10570. Tyszkiewicz E., Postrzeżenia nad składem geogn. Birż, Warsz. 1869; — Geognosticzeskij oczerk kowienskoj gub., Kowienskija gub. wied. 1850 Nr. 17; — Helmersen G., Bericht über die in den Gouv. Grodno und Curland geologischen Untersuchungen (1872—1876), Petersb. 1877; — Giedroyć A., Sprawozdanie z badań geolog. w gubernii Suwałkowskiej i na Żmudzi, Pam. fizyogr. 1886 VI.; — Tenże, Sprawozd. z badań geolog. wzdłuż linii wileńsko-rowieńskiej w r. 1884 i 1885, Pam. fizyogr. 1887 VII.

10571. Scholz, Glazialerscheinungen in Pommern 1883, por Petermanns G. M. 1883 s. 470

10572. Lehmann, Pommerns Küste von Dievenow bis Darss 1879, por. Petermanns G. M. 1878 s. 392; — Nordgrenze des Bernsteins 1856, Por. tamże 1856 s. 160.

10573. Klebs R., Aufstellung u. Katalog des Bernstein-Museum in Königsberg, nebst einer kurzen Geschichte des Bernsteins, Königsberg 1889 (por. Ztschr. f. Ethn. 1891 t. XXIII. str. 233).

10574. Goebelius Sev., De succino libri duo, Regiom. 1582; — Aurifaber (1551), *zob.* Nr. 7132, *zob. Prawo (Handel).*

10575. Haczewski J., O Bursztynie pod względem hist., handl. etc. osobliwie co do kopalń Bursztynu w Polsce, Sylvan 1838 t. XIV.

10576. Struve, Über die einheimischen Namen des Bernsteins, Preuss. Prov. Blätter 1835 XIV.

10577. Goeppert, Fundorte des Bernsteins in Schlesien, por. Petermanns G. M. 1871 s. 70.

10578. Alth A., Smocza Jama, Krak. 1877.

10579. Pieczary pod wsią Straczem w Galicyi, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Paumann J. F. v., Die Höhle bei Stracz, Galicia 1841.

10580. O jaskini Bilcze w Galicyi, Rozmaitości 1822; — Zawadzki Al., Über die Höhlen in Bilcze, Misc. zur Belehr. und Unterhalt., Lwów 1822; — D. (Jan Chmielecki), Merkwürd. Entdeckungen in Galizien (o Bilczy), tamże 1822.

10581. O odkryciu jaskiń w cyrkule Brzostowskim we wsi Bitom, Pszczółka krak. 1822 t. I.

10582. Olszyński M., Wycieczka do Grot Ojcowskich, Kłosy XIII.; Tyg. pow., Warsz. 1880; — Anczyc Wł., Grota Łokietka, Tyg. ill. 1863 VIII.

10583. Zygzak, Z Częstochowy, o grocie Olsztyńskiej, Tydzień 1883 Nr. 21.

10584. Alth A., Kamyki spadłe w Uhrynie, Kraków 1877; Tenże, Kilka słów o bryłach Kałuskich, Rocz. tow. przyj. nauk krak. XXXVII.

10585. Trzęsienia ziemi w Polsce, Roz. warsz. 1819.

Górnictwo w Polsce, zob. Prawo (Skarbowość).

10586. Świeżawski Sul. Er., Wiadomości ze źródeł hist. o zapomnianych bogactwach wnętrza ziemi w Polsce, Inżynieria i budownictwo 1884, 1885.

10587. J. K., Opisanie gór karpackich albo Tatrów, w których się znajdują skarby, kruszce. drogie kamienie, Pam. tatrzański 1883 VIII.

10588. Fichtet J. E., Mineralogische Bemerkungen über die Karpathen, Wien 1891 I.

10589. Réflexions sur les richesses territoriales de la Pologne, Paris b. r.

10590. Engelhardt, Prachtwerke der Unterwelt, Seltenheiten in oesterr. Ungarn, Siebenbürgen, Pohlen, Wien 1828 t. 3; — Becker Wilh. G. E., Ueber die Flötzgebirge in südl. Polen, besonders in Hinsicht auf Steinsalz und Soole, Freiburg 1840.

10591. **Szajnocha Wł.**, Płody kopalne Galicyi, ich występowanie i zużytkowanie, część I., Przew. nauk. lit. 1892, Odb. Lwów 1893; — Tenże, Pogląd na sole potasowe w Galicyi, tamże 1893.

10592. Staszic St., O solach warzonkach w Polsce, Rocz. tow. n. warsz. 1817 X.; — Alth A., Pogląd na źródła solne i naftowe w Galicyi i Bukowinie, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1871 V., Odb. Krak. 1871; — Świeżawski E., O dawnych kopalniach soli w Polsce, Bibl. warsz. 1877 III. str. 315—316, *zob.* Nr. 10595 i 10598.

Zob. Miejscowości (Bochnia, Wieliczka i inne).

Nafta, olej, wosk, zob. Miejscowości.

10593. Zaleski T., Kopalnie węgla w Królestwie Polskiem, Niwa 1892; — Giermański P., Rozbiór chemiczny 29 gatunków węgli, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1875 t. IX.; — Bartonec Fr., Geognostische Übersichts-Karte des mährisch-schlesisch-polnischen Kohlenrevieres, Wien 1893 (w r. 1894 wyjdzie po polsku).

Srebro i żelazo, zob. Miejscowości (Olkusz, Skole, Sławków i i.).

10594. Bulikowski F. B., De aquis naturalibus medicatis provinciarum antiquae Poloniae, Crac. 1834.

10595. Narbutt T., Wiadomość o źródłach słonych na Litwie (v. Wolfgang Ksawery, Ondyna Druskienieckich źródeł), Grodno 1845.

10596. Żebrowski T., Wykaz zdrojowisk lekarskich w Galicyi i na Bukowinie, Krak. 1849; — Tenże, Mapa zdrojowisk, Kraków 1862; — Zdrojowiska lecznicze w Galicyi, Kłosy t. XII.

10597. **Zieleniewski M.**, Skorowidz ważniejszych zakładów zdrojowo-kąpielowych, Krak. 1894, 3 wyd.; — Tenże, Krajowe uzdrowiska czyli stacye klimatyczno-lecznicze, Krak. 1894, 2 wyd. (por. **E.**: Zieleniewski).

10598. Petrycy J. Iunoc., Przydatek do wód (1655); Neyfeld E. J., Informacya o kwaśnych wodach (1756?) (E. b. r.); Siarczyński F., Krótka fiz. i histor. wiadomość o soli, Warsz. 1788.

Zdrojowiska, zob. Miejscowości.

10599. Staszic St., Carta geologica totius Poloniae 1806, *zob.* Nr. 10559 (Hoffman, Carta geologica totius Poloniae, Moldaviae, Valachiae, Transsilvaniae et Partis Hungariae 1806).

10600. **Siemiradzki J i Dunikowski E.**, Szkic geolog. Królestwa pol., Galicyi i krajów przyległych, Odb. z Pam. fizyogr., War. 1891.

10601. Krigar A., Mapa geol. radomskiej, kieleckiej i części piotrkowskiej gubernii, pomiędzy rzekami Wisłą, Pilicą i Przemszą, Warsz. 1875.

10602. Bloede G., Bemerkungen zur geogn. Karte von den Gouvern. Charkow und Połtawa, von Podolien und Bessarabien, Petersb. 1842.

10603. **Dunikowski E.**, Atlas geolog. Galicyi, Krak. 1891, 4 z. (por. Anzeiger der krak. Akad. 1892, 47—58).

10604. Hohenegger L., Geogn. Karte des eh. Gebiets v. Krakau, Denk. Akad. d. Wiss., Wien 1867, Odb. Wien 1867.

10605. **Ossowski G.**, Mapa geologiczna Wołynia (1860—1874), Paryż 1880.

10606. **Staszic St.**, O pierworodnej górze w Karpatach, Rocz. tow. przyj. n. war. 1816 IX.; — Tenże, O ziemiorodztwie Karpatów, *zob.* Nr. 10559.

10607. Bruckmann F. E., Epistola sistens montes Carpatios in Hungaria, Wolfenbüttel 1740, *zob.* Nr. 9143; — Hacquet B., Reisen phys. pol. durch Karpathen (1791—1794), *zob.* Nr. 9602.

10608. Wening Józef, Beitrag zur Naturkunde, von den karpatischen Edelsteinen und von der Natur gemahlten Steinen, Przemyśl 1802.

10609. Bredetzky S.,' Reise in die Karpathen (przedr. z Neuer Beitrag zur Topogr. u. Statistik von Ungarn), Wien 1807, 2. ed. 1820; — Genersich Chr., Neue Beiträge zur Topogr. und Stat. des Königr. Ungarn, Reise in die Karpathen, mit vorzüglicher Rücksicht auf das Tatra-Gebirge, hrsg. v. S. Bredetzky, Wien 1807; — Pusch G. G., Geogn. berg. Reise durch einen Theil der Karpaten 1821, Leipzig 1824 (nieskończone).

10610. Zawadzki A., Osobliwości z hist nat. w podróży przez Karpaty, Roz., Lwów 1825; Boué A., Observations sur les Alpes et les Carpathes, Journal de Géologie publ. par Boué, Paris 1830 I. str. 50—151; Lill de Lilienbach, Journal d'un voyage géologique fait à travers toute la chaine des Carpathes, Paris 1834, *zob.* Nr. 10563.

10611. Richter Wilh., Karpathen, Galicia Ztschr., Lemberg 1840; K-r, Kilka uwag nad Rzutem oka na północne stoki Karpat, Czas 1851 Nr. 179.

10612. Temple R. F., Die nördlichen Abfälle oder die galizische Seite der Karpathen, geogr.-hist., Mittheilungen der k. k. geogr. Gesellschaft, V. Jahrg., Odb. Wien 1861.

10613. Gerando Attila de, Les Karpathes centrales à propos du club des Karpathes de Hongrie, Revue de géographie, Paris 1877 str. 249—261.

10614. **Rehmann A.**, Szkice geogr. z Karpat, Przew. nauk. lit. 1891.

Dowie (podróż w r. 1891), zob. Nr 10152.

Zob. Tatry Nr. 10617—10640; — Pamiętnik tatrzańskiego towarzystwa Nr. 10639; — Jahrbuch des ungar. Karpathenvereines Nr. 10638.

Zob. (Góry) Nr. 10018, (Rozdział wód) Nr. 10015.

Payer Hugo, Bibliotheca Carpathica, Kiesmark Igli 1880, zob. Nr. 10051.

10615. Temple R., Der Gebirgsstock Babia Góra in den galizischen Bieskiden, Mitth. der k. k. geograph. Gesellschaft 1876, Odb. Wien 1876.

10616. Wójcicki Wł., Babia góra, Kłosy I.; Zapałowicz H., Roślinność Babiej góry, Spraw. kom. fizyogr. akad. um. krak 1880 XIV.; Stobiecki S. A., Do fauny Babiej góry, tamże 1880 XIV., 1881 XV., 1883 XVII.

Przewodnik na Babią górę, zob. Nr. 10620.

10617. Zejszner L., Tatry polskie, Bibl. warsz. 1849 I.—IV.; — Tenże, Podhale, tamże 1851 IV., 1852 II., *zob.* Nr. 10300; — Tenże, O nazwie Tatrów, Tyg. lit. pozn. 1841 t. IV.; — Heinrich Albin, Physische Beschaffenheit und Naturprodukte in Galizien, insbesondere der k. k. Staatsherrschaft Neumarkt, Vaterländ. Blätter für den öst. Kaiserstaat 1815 Nr. 15—29; — Reise in die Karpathen, d. Sandecer Kreises, Galicia 1841.

10618. Podróż do Tatrów, Pam. pow. nauk i um. Zienkowicza t. I.

10619. Warhanek, Die Hohe Tatre 1857 (por. Petermanns G. M. 1857 str. 530).

10620. Przewodnik w wycieczkach na Babią górę, do T.tr i Pienin, Krak 1860.

10621. **Koristka A.**, Terrain u. Höhekarte der Hohen Tatra, Petermanns G. M., Ergzb. III. Nr. 12; — Tenże, Die hohe Tatra in den Central-Karpaten, Gotha 1864 (z mapą).

R: Petermanns G. M. 1864 s. 480.

10622. Janota E., Pomiary barometryczne w Tatrach nowotarskich, Spr. kom. fizyogr. c. k. tow. nauk. krak. 1868 I.; — Kolbenheyer K., Wycieczka w Tatry, tamże 1874 VIII.; — Tenże, Pomiary w Tatrach, tamże 1875 IX., 1876 X., 1882 XVI., 1884 XVIII.; — Gustawicz Br., Kilka uwag nad tłumaczeniem rozpraw prof. Kolbenheyera, tamże 1884 XVIII.

10623. Alth A., Tatry, Krak. 1878; — Tenże, Sprawozdanie z badań geolog., Spr. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1879 XIII.; — Kreutz F., Tatry i wapienia ryfowe, tamże 1869 III.

10624. Poszukiwania geologicznych skamieniałości tatrzańskich, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 12.

10625. Dziewulski E., Rybie jezioro w Tatrach polskich, Pam. tow. tatrz. IV., Odb. Krak. 1879; — Tenże, Morskie Oko, tamże t. V., Odb. Krak. 1880.

10626. Wierzbicki D., Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Tatrach r. 1878, Spraw kom. fizyogr. akad. um. krak. 1879 XIII. (Ptaki, mchy, ślimaki i t. p., tamże t. XII., XV., XVI., XVIII., XIX.).

10627. **Kolbenheyer K.**, Die hohe Tatra, Cieszyn 1891; — Tenże, A Magas Tátra, Karte der Hohen Tátra, Bielitz 1877; — Tenże, Wiadomości o nowej mapie Tatr, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1875 IX.

10628. **Eljasz W.**, Illustr. przewodnik do Tatr i Pienin, wyd. 4, Krak. 1891; — Tenże, Wycieczka na Łomnicę w Tatrach, Kłosy 1883 Nr. 943; — Tenże, Pogląd na Tatry, Krak. 1891 (por. Pam. tow. tatrzańskiego, w którym są inne prace tegoż autora).

10629. Rajchmann B., Wycieczka na Łomnicę, Warsz. 1879; — Tatry, Wędrowiec 1883 Nr. 22—25.

10630. Gąsowski E., Bilder aus der Hohen Tatra und den Pioninen (Separat Abdruck aus der Kaschauer Zeitung), Kaschau 1879.

10631. Otto, Die Hohe Tatra Führer (Griebens Reisebibliothek 47), Berlin 1891; Scherner K. A., Neuer praktischer Tatra-Fuehrer, Breslau 1891, 3. Aufl.; Lex A. F., Schlesicher Touristenfreund, Reisehandbuch (auch d. Hohe Tatra u. Wieliczka, Krakau), Ratibor 1893.

Witkiewicz, Na Przełęczy, zob. Etnografia.

10632. P. S. Z., Kościelisko, Przyj. dom., Lwów 1859 t. IX.; — Janota E., Dolina kościeliska w Tatrach, Tyg. wielk. 1871; — Skała Pisana w dolinie Kościelisko, Kłosy XIV.; — Alth A., Dolina Hohołowska, Krak. 1879; — Moldenhawer A., Dobszyńska grota lodowa, Tyg. ill. 1881 XI. str. 140, 156.

10633. Ponikło St., O Jaszczurówce, Prz. lekarski 1892, Odb. Krak. 1892.

10634. Pauli Żegota, Spór o Morskie Oko, Czas 1891 paźdz., Odb. Krak. 1891; — Retinger J., Spór o Morskie Oko, odpowiedź Pester Lloydowi, Czas 1893, Odb. Kraków 1893.

10635. **Czołowski A.**, Morskie Oko, Lwów 1894 (drukuje się).

10636 Eliasz-Radzikowski St., Ein Beitrag zur Nomenclatur der Tátra, Kesmarska Karpathen-Post 1893 Nr. 36; Tenże, Tatry bielskie, Pam. tow. tatrz. 1893 t. XIV.

10637. **Hołowkiewicz**, Dolina nowotarska, Przew. nauk. lit., Lwów 1889.

Zakopane, zob. Miejscowości.

10638. **Jahrbuch** d. ungarischen Karpathenvereins, A magyarországi kárpátegylet évkönyve, 1873—1893 I—XX. (po niem. i węgiersku).

10639. **Pamiętnik** towarzystwa tatrzańskiego 1878—1893 t. I—XIV. (por. tamże rozprawy specyalne).

10640. Gazeta Zakopiańska 1891—1893 t. I—III.

10641. (Święcicki), Wycieczka do Pionin przez Paulina Stachurskiego, Lwów 1869.

10642. Gustawicz Br., Szkice geograficzno-historyczne z wycieczki w Pieniny, Nowa Reforma Nr. 192—282, Odb. Krak. 1892.

10643. **Uhlig V.**, Ergebnisse Geologischer Aufnahmen in den Westgaliz. Karpaten, II. Der pieninische Klippenzug, Wien 1891 (Odb. z Jahrb. der k. k. geolog. Reichsanstalt).

Por. Spraw. kom. fizyogr. I. (skały trachitowe). XIX. i XX. (rudy w Pieninach).

Pieniny, zob. Nr. 10628.

10644. **Morawski Szcz.**, Puszcze podgórskie w wiekach średnich, Czas 1866, Wildta J., Kalendarz powsz., Krak. 1866 i Odb. (Sądeczyzna, *zob.* Nr. 796; Owsińskich Roczniki dziejów Podtatrza z lat 1680—1748, *zob.* Nr. 9188).

10645. Zieliński L., Wspomnienie Tarnowa, Krakowa i gór Tatrzańskich, Lwowianin 1841, str. 107; Gąsowski E., Obrazki z Tatr i z podgórza tatrzańskiego, odczyt, Tarnów 1879 (Odb. z Gwiazdy).

10646. Zejszner L., Podróże po Bieskidach, Bibl. warsz. 1848 III., Dod. Gaz. lw. 1851 i 1852; — Walter H., Przekrój z Chyrowa do Łupkowa w porównaniu z innemi przecięciami w Karpatach, Spr. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1874 VIII

10647. Dzięddzielewicz J., Wycieczka po wschodnich Karpatach, Krak. 1877 (Odb. z Pam. tow. tatrzańskiego).

10648. Wierzbowski M., Wycieczka po Karpatach wschodniej Galicyi, Wędrowiec 1882 Nr. 39; — Barta M. A., Kilka wrażeń z wycieczek po wschodnich Karpatach, Dz. polski 1884 z 15. i 16. stycznia.

10649. Hückl E., Wycieczka botaniczna w Karpaty stryjskie do źródeł Świecy, Spraw. kom fizyogr. c. k. tow. nauk. krak. 1868 I.

10650. Lipold M. V., Geognost. Not. über Nadwurna, Beitrag zur Kentniss der Karpaten, Wien 1849.

10651. Kirczów Paweł, Ruski hory (według Zaklińskiego, Geografia Rusy), Biblioteka dla młodzieży 1888, *zob.* Nr. 10308.

10652. **Turkawski M.**, Wspomnienia Czarnohory, Gaz. Nar. 1880 Nr. 23 i n., Odb. Lwów 1880.

R: Tyg pow., Warsz. 1880 str. 314.

10653. Hankiewicz W., Wycieczka na Czarnohorę, Krak. 1879 (Odb. z IV. t. Pam. tow. tatrzańskiego); — Barta M. A., Wy-

cieczka na Czarnohorę, Gaz. nar. 1831 Nr. 264; — Bąkowski J., Notatki z wycieczki na Czarnohorę, Wędrowiec 1882 Nr. 7, 8; — Tretiak J., Wycieczka na Czarnohorę, Gaz. lw. 1884.

10654. B. L., Hw. C., Korotkaja istoria Czernoi hory (?), Zoria Hałyckaja, Lwów 1853 Nr. 2, 4.

10655. Łomnicki M., Wycieczka na Czarnogórę, Spraw. kom. fizyogr. c. k. tow. nauk. krak. 1868 I.; — Zapałowicz H., Przyczynek do roślinności, tamże 1882 XVI. (Mięczaki, *zob.* tamże); — Łomnicki A. M., Die galizisch Podolische Hochebene zwischen Zgniła Lipa und Strypa, Jahrbuch der k. k. geolog. Reichsanstalt, Wien 1880.

10656. Staszic, O górach Pomorskich, Rocz. tow. warsz 1817 X.

10657. Lelewel, Płaszczyzna Winulska, Polska, Dzieje i Rzeczy jej t. II.

Por. Winkelmann, B. L. Nr. 930—993.

10658. **Pomiary** barometryczne wzniesień miejsc w Galicyi, Spraw. kom. fizyogr. krak. 1869 I., V., VII.

10659. Tillo v., Höhenkarte des europäischen Russlands, Deklination und Inklination, Flusslängen, por. Petermanns G. M. 1882 s. 63, 1884 s. 34, 270.

10660. Orogr. Karte von Gouv. Podolien 1865 (por. Petermanns G. M. 1865 s. 449).

10661. Nivellements u. Höhenbestimmungen in Schleswig, Holstein, West-Preussen und Pommern 1873 (por. Petermanns G. M. 1873 s. 473); — Müller-Köper, Die Höhenbestimmungen der Königl. preuss. Landesaufnahme (prowincye zeszytami), Berlin 1880.

10662. A. J., Połąga i góra Biruty, Tyg. ill. 1878 V.; P A., Góra Biruty, Kłosy 1886 str. 27; Siemieński L. H., Góra św. Bronisławy, Muzamerit t. I., Poznań 1843—1844; Góra św. Bronisławy, Czech J., Nowy kalendarz astronom. gosp. Krak. 1850; Czartowska skała w Lesieni ckim borze, Lwowianin 1838 t. III.; Góra Haraj pod Żółkwią, Przyj. dom., Lwów 1862; Bielaszewskij N., Kniaża Hora (między Piekarami a Kaniowem), Kijewska Starina 1890 Nr. 12; Plater A., Koniusza Góra, Rubon 1842; Wójcicki K. W., Łysa Góra, Mag. powsz. 1838 V.; Łysa Góra, Sobótka 1860 (Poznań); Góra Poznańska, Przyj. ludu, Leszno 1837 R. IV. t. I.; Góra tenczyńska, Gaz. pol., Warsz 1829 str. 189.

Zob. Miejscowości.

10663. Makowski, Hydrographia Sarmatiae (circa 1700—1750), E. b. r.; — Perthes K. et Komarzewski, Carte hydrographique de Pologne presentée au feu Roi Stanislas Auguste (en 1784), Paris 1809.

10664. **Surowiecki W.**, O rzekach i spławach krajów Księstwa warszawskiego z zlecenia J. W. Łubieńskiego, ministra spraw., cz. I., Warsz. 1811 (z mapą).

10665. Wolski L., Rys hydrografii król. Polskiego, Warsz. 1849.

10666. Höhe der Sattelpunkte in der Wasserscheide der Karpathen, Petermanns G. M. 1860 str. 162, *zob.* Nr. 10015 i 10659.

10667. **Nałkowski W.**, Rzeki wałdajsko-sarmackie, Przew. nauk. lit. 1877.

10668. **Kopernicki W.**, Mapa hydrograficzna dawnej Słowiańszczyzny, Cieplice 1881.

10669. Mapa hydrograficzna dawnej Słowiańszczyzny, część zachodnio-północna, rzeki i jeziora, przez K. W. 1883.

R: Ateneum 1883 II.

Atlas hydrograficzny, zob. Nr. 10032.

Hydrografia w Rosyi, zob. Nr. 10058.

10670. Trzaskowski B., Nazwy rzek słowiańskich, Bibl. Ossol. 1868 X., *zob.* Nr. 7559.

10671. O rzekach spławnych znaczniejszych (E. b. r. IX.); O spławności rzek krajowych, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I—III.; Żegluga w Polsce, Roz., Lwów 182 , *zob.* Nr. 9354.

Zob. Prawo (Handel).

Kanały, zob. Nr. 10754—10760.

10672. Rzeki polskie wierszem i prozą, Pam. Lecha i Lachów Zienkowicza

10673. Wykaz stanu wody na rzekach galicyjskich w r. 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1868—1872 t. I—VI.; — Karliński Fr., Wykaz stanu wody na rzekach galicyjskich w r. 1872—1888, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1873—1888 t. VII—XIII.

10674. Conradi A., Die Überschwemmungen der mitauischen Aa, Deutsche Zeitung f. Russland 1829 Nr. 17.

10675. Truhardt A., Der Reisegefährte I., Wanderungen von Riga längst der Aa bis Wenden, Riga 1804; — Das Thal der Aa, Innland 1857 Nr. 37; — Tielemann G. F., Bruchstücke, Livonia 1812, 1815; — Asmuss N. (Aa), Russ. Chudoż. list. 1861, 22—24 (por. Winkelmann, B. L. Nr. 935—943).

Biebrza, zob. Nr. 10699.

10676. Mniszech, Berezina, Wołga (Tabulae geographicae, circa 1700—1740), E. b. r. (IX.).

10677. Socinus, Der Fluss Brohe in Estland, Innland 1836 Nr. 4.

10678. **Wutzko**, Beschreibung des Bug-Flusses, Beiträge zur Kunde Preussens 1820 t. III. str. 486, *zob.* Nr. 10755.

10679. Stecki J. T. Listy z okolic nadbużańskich, Wiek 1882 Nr. 184, *zob.* Nr. 10371; Wesołowski F. Z., Z za Buga, Wędrowiec 1883 Nr. 18, 20.

10680. Kunicki L., Zarysy z nad Bugu, Tyg. ill. 1870 V.; Socha Ewa, Z okolicy pobużańskiej, Korespondent płocki 1882, 80.

10681. **Turbin S.**, Dnieper i pridnieprowie, Petersb. 1879; — Melnik K., Na Dnieprowskom poberežiji, Kijewskaja Starina 1887.

10682. Dubiecki M., Z notatek wędrowca. Na progach Dnieprowych, Kłosy 1881 XXXIII. str. 212, 217, 252; — K...j N., Poroh, Zoria Hałyckaja, Lwów 1854 Nr. 50; — Dnieprowskoje porogi, Jekaterynosławskija gub. Wied. (1—34).

10683. Listy z nad Dniepru, Przegląd tygodniowy 1883 Nr. 1—2

10684. Zieliński, Borysthenes (mapa, circa 1740) (E. b. r. IX.).

10685. Benoni K., Über die Dniestr-Quellen etc., Wien 1879; — Von Habdank-Dunikowski, Das podolische Dniester-Gebiet, Petermanns G. M. 1881 s. 161.

10686. Bauer Fr., Rémarques faites en voyage sur le Dniester vers le port d'Odessa 1805; O żegludze przez Dniestr do Odessy, Roz., Lwów 1824.

10687. **Wutzke**, Beitrag zur Kenntniss des Drewenz-Flusses, Beiträge zur Kunde Preussens 1821 t. IV. str. 425.

10688. B(uszyński) I., Dubisza, główna rzeka w księstwie Żmujdzkiem (z mapą tej rzeki), Wilno 1871.

10689. Uznański A., Dorzecze Białego Dunajca w Tatrach, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1869 t. III.; — Brzegi Dunajca, Kłosy XIX. str. 332.

10690. Borch M. J., Dwa słowa o Dźwinie (wierszem i prozą) (oddr. z t. III. i IV. Rubona), Wilno 1843.

R: Narbutt T., Tyg. petersb. 1844 XXIX.

10691. **Plater A.**, Opisanie hydrograficzno-statystyczne Dźwiny, Wilno 1861.

10692. Plater A., O pochodzeniu wyrazu Rubo (albo Rubon), Rubon 1842 I.; N(eus), Ueber den Namen Düna, Innland 1861 Nr. 34: Zamieczanija otnositelno wchoda w Dwinu, Petersb. 1840.

10693. Medern S., Leitfaden für die Spaziergänger an der Düna, Riga 1851.

10694. Rosen F., Die chem. gnost. Verhältnisse des Dünathals, Dorpat 1863 (z Arch. Liv.-Esth.-Kurl. f. Naturkunde t. III.).

10695. **Das Gebiet** der Dwina und seine Bodenprodukte, Petermanns G. M. 1869 s. 192.

10696. **Sapunow A.**, Rieka zapadnaja Dwina, istor.-gieogr. obzor, Witiebsk 1893 (z kartami, planami i rysunkami).

Por. Winkelmann, B. L. Nr. 1095—1122.

10697. Pancker M. G., Vermessungen des Embachstroms in Livland, Arch. für Naturkunde Liv.-Est.-Kurl. I., Odb. Dorpat 1855 (Inne rozprawki tamże 1854, Innland 1853 Nr. 20, por. Winkelmann, B. L. Nr. 1123—1129).

10698. Chłopicki E., Listy z nad Horynia, Wiek 1883 str. 105, 241, 269.

10699. **Wutzke**, Beschreibung des Narew-Flusses, Beiträge z. Kunde Preussens, 1820 t. III. (po polsku: W. K., Dziennik warsz. 1826 t. IV. str. 155—172), *zob.* Nr. 10700.

10700. **Syrokomla Wł.**, Niemen od źródeł do ujścia, Pamiętnik podróży z Kowna do Królewca, Wilno 1861, *zob.* Nr. 10118; — Maleszewski, Niemnem, Tyg. ill. 1864 X.; — Niemen i Wilia, Kłosy XVI.; — Gloger, Podróż po Niemnie, Kron. rodzinna 1872—1873; — Waliszewski K., Kilka wspomnień z wycieczek nad Niemen, Narew i Biebrzę, Niwa 1880; — Obrazy z pobrzeży Niemna, Tyg. powsz. 1883, 1884, *zob.* Nr. 10148.

10701. Miesta na Niemanie, Kowiensk. gub. wied. 1848 Nr. 38; — Opisanie stat. Niemana, tamże 1848 Nr. 31; — Rieki kowienskoj gub., tamże 1849, 1850; — Iz pojezdki po Niemanu, tamże 1854; — Oczerk stat. Niemana, tamże 1857 Nr. 49; — Kukolnik P. W., Ist. wosp. o Niemanie, tamże 1860; — Łukaszewicz A., O riekie Niemanie, tamże 1871 (także Wil. wiestnik 1871); — Monografia o Niemanie, Pamiatnaja kniga Suwałk. gub. 1871; — Siewiern. Arch. III.; — Niwa 1873 Nr. 6.

10702. Wróblewski W., Stan wody na Niemnie pod Stołbcami, Grodnem i Kownem 1877—1883, Pam. fizyogr. warsz. 1883 III.

10703. **Denkschrift** über die Ströme, Memel, Weichsel, Oder, Elbe etc. (im Antrage des Ministers), Berlin 1888.

10704. Schroeterus A., De fluvio Memelo permabili facto, Crac. 1553, *zob.* Nr. 7179; Hennig E., Über die verschiedenen Namen des Memelflusses, Petersb. 1808; Sławiński X., Dumania z okoliczności wylewu wody 1813 r w Wilnie, Tyg. wil 1821.

10705. Müller K., Der Wasserfall bei Narwa, Innland 1857; Narwa und seine Narowa, Reval Ztg. 1866 (por. Winkelmann, B. L. Nr. 130—1139).

10706. Burzyński J., Brzegi Niewiaży z widokiem Kiejdan, Wilno 1873; — Giejsztor K., Wycieczka nad Niewiażą, Upominek wileński (pismo zbiorowe), Wilno 1879; — Opisanije rieki Niewiaży, Zołotoje runo 1858 Nr. 15 (także Kowiensk. gub. wied. 1858 Nr. 11).

10707. Netzdistrikt (Noteć), Bilder aus der Vergangenheit u. Gegenwart, Bydgoszcz 1868, *zob.* Nr. 9629 i 10512; — Beheim Schwarzbach M., Der Netzdistrikt, Ztschr. d.

Gesell. für Posen, 1892 VII.; — Jahrbuch der hist. Gesell. für den Netzdistrikt zu Bromberg, Bromberg 1891, *zob. Etnografia i Prawo.*

10708. O bagnach nad Obrą, Prz. pozn. t. XIII.

10709. Leonhard Rich., Der Stromlauf der mittleren Oder, Inauguraldissert. Breslau 1893 (z 4 mapami), *zob.* Nr. 10702 (por. da wniejsze w Engelmanna, Bibl. geograph.).

10710. Dębski Wł., Zródła rzeki Orzyca, Tyg. ill. 1865 XIII.

10711. Grabowski L., Z nad brzegów Pilicy, Tyg. ill. 1870 V.

10712. **Rehman A.**, Kotlina Prepeci i błota pińskie, Ateneum 1886 II.

10713. Pietkiewicz Z., Listy z nad Prypeci, Wiek 1883 str. 217; Przystań w Pińsku, Kłosy 1877 t. XXV.

10714. Łomnicki A. M., Dolina Prutu (z IV. Pam. tow. tatrz., geologia), Kraków 1879; — Die Schiffbarkeit des Pruth, Petermanns G. M., 1862 s. 32; — Wasserfall des Pruth bei Dora, Galicia 1841.

10715. Szreder T., O rzece Russa, Rus, Bibl. warsz. 1848 IV.

10716. **Rehman A.**, Dolne dorzecze Sanu, Spraw. kom. fizyogr. XXVI., Odb. Krak. 1891.

10717. Nowakowski, Spostrzeżenia nad rzeką Skawą pod Suchą, Spr. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1869 III.

10718. Dunikowski E., Das Gebiet des Strypaflusses, Wien 1880 (Jahrb. der k. k. geol. Reichsanst.).

Swieca, zob. Nr. 10649.

10719. Chodyński A., Warta, Tyg. ill. 1863 VII., *zob.* Nr. 9126.

10720. **Tyszkiewicz K.**, Wilija i jej brzegi pod względem hydrograficznym, hist., archeol. i etnograf., wyd. illustr., Drezno 1871; — Opisanija rieki Wilii, Kowiensk. gub. wied. 1848 Nr. 30; — Wilia i jej brzegi, Sobótka, Poznań 1871.

10721. Wilija, Neris, Göttinger Gelehrt. Anz. 1815 Nr. 126.

10722. Rieczka Wilejka, Wilenski Wiestnik 1879 Nr. 109.

10723. Porzecze Wieżycy, Ossowski G., Zb. wiad. antrop. ak. um. krak. 1880 t. IV., *zob. Etnografia.*

10724. **Kolberg W.**, Wisła, jej bieg, własności i spławność, części 2, Warsz. 1861.

10725. **Brandstätter Fr.**. Die Weichsel, hist.. topogr., malerisch, Danzig 1852; — Tenże, Weichselalbum, Marienwärder 1854.

10726. Zejszner L., Podróż do źródeł Wisły w r. 1849, Bibl. warsz. 1850 I.; — Tomkowicz, Źródła Wisły, Czech J., Nowy kalendarz astronom. gósp.. Krak. 1866; — Pawiński A., U źródeł Wisły, Tyg. ill. 1878 t. V.

10727. **Flatt Oskar**, Brzegi Wisły od Warszawy do Ciechocinka, z 6 widokami i 2 mapami, Warsz. 1854; — Grabowski L., O nadbrzeżnych położeniach Wisły, Tyg. ill. 1868 t. II.; — Brzegi Wisły, Kłosy XIX.; — Weinert Al., Opis hist. trzech kęp na Wiśle pod Warszawą: Polkowska, Bełk, Saska, od najdawn. czasów do 1850 r. (z widokiem), War. 1850.

R: Lisowski S., Bibl. warsz. 1850 IV.

10728. Böhm M., De figuratis capillis in Vistulae litoribus, Toruń 1704.

10729. Die unteren Weichsel-Niederungen und ihre Eingangs-Gefahren, Danzig 1877 (2 plany); — Parey C., Die Weichselniederungen vor und nach der Eindeichung, Altpr. Mntschr. VII. *zob.* Nr. 10490; — Hockenbeck H. Zwischen Elbe und Weichsel, Ztschr. d. hist. Gesell., Posen 1885 III.—IV.

10730. **Passarge**, aus dem Weichseldelta, 1857, por. Petermanns G. M. 1857 s. 267; — Maull, Karte der Weichsel und Nogat Niederung 1863, por. Petermanns G. M. 1863 s. 173; — Delta Wisły i obecna powódź, Wiek 1877 Nr. 24 (wzmianka o odczycie).

10731. Dreschreiber, Plan von der Weichselmünde mit allen seinen Theilen, E. b r. IX, *zob.* Nr. 4096.

10732. Bobrzyński, Wisła w wiekach średnich (odczyt) 1879.

R: Prz. tyg. 1879 s. 196.

10733. Celtis Conradi, Ad Vistulam, Pistorii Pol. hist. Cor. I; Ossoliński N., Ode in memorabile Vistulae diluvium, Crac. 1621; Resolutio de permissione defluxionis mercium per Vistulam 1629 (DS.), *zob.* Nr. 3879, 8457, 8494, 9126; Wójcicki, Powódź Wiślana w r. 1867, Kłosy V. str. 73; Most na Wiśle, Warsz. (E. b. r.)

10734. Żegluga parowa na Wiśle i innych rzekach polskich, Tyg. petersb. 1846 XXXIV.

10735. Klonowicz F., Flis, to jest spuszczanie statków Wisłą. b. m. 1595 (Bibl. pol Turowskiego, Biblioteka mrówki, wiele wydań), *zob. Osoby (Klonowicz)*

Zob. Nr. 10702.

10736. Wolski L., Jeziora w Królestwie Polskiem, Bibl. warsz. 1851 I.

10737. **Schmidt K. E.**, Von Masurens Seen, Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik 1891.

10738. Versuche zur Trockenlegung der Sümpfe von Mińsk 1875, por. Petermanns G. M, 1875 s. 194.

10739. **Koppen P. J**, Gławnyje oziera i limany ross. imperii, Wiestnik imp. russ. geogr. obszcz. Nr. 27 (Petersb. 1860).

10740. Melzer J., Topogr. Nachrichten über die Seen auf den Karpaten, Mnemosyne, Lwów 1824, *zob.* Nr. 10617—10640.

10741. Czerknickie jezioro, Przyj ludu Leszno 1831 I.; Jezioro kwieciste w gubernii Grodzieńskiej, Tyg. ill. 1864 X.; P. A., Jezioro Lednica (z rysunkiem), Warta 1875 Nr. 6, *zob. Oświata (Archeologia)*; Powidzkie jezioro, Tyg. powsz., Warsz. 1880; Zawisza J., Mereczowskie okopisko i jezioro Świteź zwiedzane w 1871 i 1872 roku, Bibl. warsz. 1872 III. (por. Wiselkmann, B. L. Nr. 1063—1084).

10742. Gutwiński R., Staw tarnopolski, topografia, fauna i flora, Tarnopol 1892.

10743. Vuimmann N, Navigationis maris arctor c. e. Balthici et sinus Codani Descriptio, Basil. 1573; — Waghenaer L. J., Spieghel der Zeevaert van de Navigatiae, Amsterd 1596 (toż po franc. p. t. Le nouveau miroir des voiages et navigations, Amsterd. 1615, por. Winkelmann, B. L. Nr. 945—949).

10744. De Polonicis et maris baltici rebus, Coloniae 1618, *zob.* Nr. 7882.

10745. Memus Fr., Diatribe critica de maris Baltici nominibus et ostiis, Dorpat 1634; — Ora maritima, Col. (1640?); — Mänsson J., Een Sjo Bowk, Stockh. 1644, 1677, 1725, Lubeca 1735 (po niem.: Seebuch der Ganzen Ostsee, Lubeka 1725 (wiele wydań).

10746. Kniga rozmiernaja gradusnych kart Ost-See, Petersb. 1714, 1723; — Nagajew A., Atlas wsiawo Baltiskawo Morja, Petersb. 1757; — Klein J. T., Descript. tabul. marin., Lips. 1673.

10747. Catteau-Calleville, Tableau de la mer baltique, Paris 1812 (po niem.: Weyland, Weimar 1815).

10748. Sokownin J, Zapiski o Baltijskom Morje, Petersb. 1831.

10749. **Chodźko L.**, Carte de la Mer-Baltique avec une légende explicative, Paris 1884, *zob.* Nr. 10498.

10750. **Sokołow A.**, Matieriały dla istorii Balt. Morja, Moskowskij Sbornik 1856 t. 26 (także Mosk. Wied. 1856).

10751. **Keilhack K.**, Über die Lage der Wasserscheide auf der baltischen Seenplatte, Petermanns G. M. 1891 s. 38.

10752. **Katalog** atlasow, knig i kart izd. hidrograf. departamentu morskawo Ministerstwa 1862 i n.

Por. Winkelmann, B. L. Nr. 941—1062.

10753. **Chodźko L.**, Carte de la Mer-Noire avec une légende, Paris 1855.

10754. **Kanały** łączące morze Czarne z Bałtyckiem, Tyg. petersb. 1830 II., Kur. polski 1830 Nr. 237.

10755. Confluent et embouchure du Bug et du Dniepr (mapa), Paris 1785.

10756. Sokolnicki M. G., Notice hist. sur un canal exécuté en Pologne en 1780, Paris 1792; — Komar And., Relacya niezawodna o kanale od Muchowca do Bugu, **E. b. r.** (DS.).

10757. **Braumüller J. G.**, Der wichtigste Canal in Europa durch eine Vereinigung des Schwarzen Meeres mit der Ost und Nordsee vermittelst der Weichsel und des Dniesters, Berlin 1815.

10758. **Schunke Th. H.**, Die Schiffahrtskanäle im deutschen Reiche, I. Die Schiffahrtskanäle im Gebiete der Memel. II. Masurische Wasserstrasse, III. Schiffartskanäle im Weichselgebiete, Kanäle im Mündungsgebiete der Weichsel, IV. Kanäle im Gebiete der Oder, V. Kanäle im Stromgebiete der Elbe, Petermanns G. M. 1877 z. VIII. str. 285—293 (z mapą).

10759. Russlands Eisenbahnen und Wasserstrassen 1877, por. Petermanns G. M. 1877 s. 445.

10760. Kanał augustowski, Przyj. ludu, Leszno 1840 R VII.; Kanał Ogińskiego, Gaz. pol., Warsz. 1829 str. 653; K-a, Komunikacyje wodne sztuczne na obszarze między Niemnem a Elbą, Bibl warsz. 1877 IV.

10761. Guettard Jan St., Obsérvations météorologiques faites à Varsovie, Paris 1762; — Dostrzeżenia metereologiczne od 1813—1824, Rocz. tow. warsz. przyj. nauk 1825 XVIII.

10762. Jastrzębowski W., Karta meteorograficzna stolicy kr. Pol., 1) Obraz głównych dostrzeżeń w Warszawie 1803—1828 (War., litogr.).

Zob. Nr. 10020—10024.

10763. **Wild**, Temperaturverhältnisse des russischen Reichs 1875, 1881; — Danckelmann, Die Temperaturverhältnisse des russ. Reiches nach H. Wild 1861, 1881, Petermanns G. M. 1881 s. 861.

10764. Klima des podolischen Dniester-Gebiets 1881 (por. Petermanns G. M. 1881 s. 168).

10765. **Materyały** do klimatografii Galicyi, Spraw. kom. fizyogr. tow. n. krak. 1868—72, Spraw. kom. fizyogr. akad. um. 1872—1893. Odb. Krak. corocznie od 1870 (opracowali Karliński Fr., Alth, Wierzbicki D., Kuczyński S., Gustawicz Br., Satke W.).

10766. Galle, Grundzüge der schlesischen Klimatologie 1858 (por. Petermanns G. M. 1858 s. 46).

10767. Magener A., Das Klima von Posen, Posen 1872.

10768. **Strehlke F. und E.**, Nachrichten über besondere Witterungs-Erscheinungen in Preussen während des XIV., XV., XVI. und XVII. Jahrhunderts, Altpr. Mntschr. X. str. 650—660.

10769. **Kalendarze** por. **E.** *sub voce:* Agenda, Allmanach, Breviarium, Calendarium, Computus, Ephemerides, Iudicium, Practica, Prognosticon, Przestroga (od 1494 r.); nadto w XVI. w.: Johannes (1506), Iszla J. (1508—1520), Toliszkow (1512—1516), Grassenius (1515), Shadek (1519), Virdingus (1521), Plonisco (1524), Rheticus (1550), *zob.* Nr. 7020, Proboszczowicz (1544—1546) *zob.* Nr. 7406, 7486, 7511, Regaliusz (1588), Ruff (1592); w XVII. w.: Freytag A. (1634), Słowakowicz (1663), Gostuniowski (1664), Brosciusz (1671); Krzykowski (1678); Ciekanowski (1683) *zob.* Nr. 8912, 8918 (Meteoron, Nordlicht), 7584, *zob. Oświata (Kalendarze).*

10770. **Rzączyński Gab. X.**, Auctuarium historiae naturalis Regni polon., Gedani 1742.

10771 Ernatelius Chr. Henr., Varsavia physice illustrata, Viridarium et cathal plantarum, Dresdae 1730 DS.

10772. **Jundziłł B. S.**, Opisanie roślin litewskich, Wilno 1811.

10773. **Waga J.**, Flora polska, Warsz. 1847—1848.

10774. Besser W., Aperçu de la géographie botanique de Volhynie à Krzemieniec, Krzemieniec 1823.

10775. **Ritschl G.**, Flora des Grossherzogthums Posen, Berlin 1850 (Beiträge 1851, 1857).

10776. **Hołowkiewicz E.**, Flora leśna Galicyi, Przew. nauk. lit. 1877.

10777. Rehmann E., O formacyach roślinnych w Galicyi, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1870 IV., 1871 V.

10778. Schube Th., Zur Gesch. der schlesischen Floren-Erforschung bis zum XVII. Jahrh., LXVIII. Jahresbericht der schlesischen Gesell. für vaterländische Cultur 1891.

10779. Jastrzębski i Rostafiński, Florae polonicae prodromus 1873, *zob.* Nr. 10154; — Spostrzeżenia fitofenologiczne od r. 1867 do 1871, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1868—1872 I—IV; — Toż 1872—1892, Spr. kom. fizyogr. akad. um. krak. 1873—1892 VII—XXIII.

10780. Majer J., Notatki fitofenologiczne robione w Krakowie od r. 1490—1527, Spraw. kom. fizyogr. ak um. krak. 1879 XIII.

10781. Hamel P. J., Wiadomość historyczna o czerwcu arabskim i polskim, tłóm. z niem. przez S(tan.) B. G(órskiego), z przydaniem o czerwcu polskim tablicy i karty błot Polesia (według Zwickera z r. 1650), Wilno 1837, *zob. Prawo (Handel).*

10782. Uwagi Wiesiołowskiego nad czerwcem polskim, Rocz. tow. przyj. nauk. 1805 IV.; Kostura K., O czerwcu, Pam. war L Osiaskiego 1810; Kitajewski, Postrzeżenia względem czerwca polskiego. Rocz tow. przyj. nauk warsz 1818 XII.; Czerwiec polski, Przyj. ludu, Leszno 1835 II

Chłapowski Fr., Spis prac o fizyografii W. X. Poznańskiego, zob. Nr. 10053.

10783. Jaszowski St., Winnice w Polsce, Roz., Lwów 1822.

10784. **Spostrzeżenia** pojawów w świecie zwierzęcym r. 1868—1871, Spraw. kom. fizyogr. tow. nauk. krak. 1869—1872 III—VI.; — Toż 1872—1892, Spraw. kom. fizyogr. ak. um. krak. 1873—1892 VII—XXIII.

10785. **Czapski M.**, Historya powszechna konia 1874 (osobno: O koniu polskim).

R: Czas 1874 Nr. 205; Gaz lw. 1875 Nr. 142.

10786. Rutkowski R., O koniu wschodnim i koniach polskiej rasy, Czas 1874 Nr. 261.

10787. Dzieduszycki J. S., Obserwacye należne do koni i stad polskich, napisane r. 1705, Lwów 1852, *zob.* Nr. 9020.

10788. Adametz L., Tymczasowa wiadomość o pochodzeniu krajowego bydła brunatnego od Bos taurus brachyceros i jego pokrewieństwie z rasą iliryjską, Spraw. mat.-przyr. ak. um. krak. 1893 (por. Anzeiger der Akad. der Wiss. Krakau 1893 str. 47—66).

10789. Wiślicki A., Dzikie bażanty w Polsce, Tyg. ill. 1864 X.

10790 Waga A., O turach i żubrach z okoliczności znalezienia niedawno czaszki wołu kopalnego w Pruszkowie w Płocku, Bibl. warsz. 1843, Odb. Warsz. 1843.

10791. **Łowiec,** miesięcznik (wychodzi we Lwowie) 1877—1893; — Spausta Wł., Z łowieckiej przeszłości, I. Tur i żubr, Łowiec 1892 Nr. 1—3.

10792. Połujański A., Opisanie lasów Królestwa Polskiego etc. pod względem hist., statyst. i gosp., Warsz. 1854 t. 2.

R: Czas 1854 Nr. 268, 1855 Nr. 37 i n.

10793. Brinken J., Mémoire descriptif sur la forêt impériale de Białowieża en Lithuanie, Varsovie 1828; — Jarocki F. P., O puszczy białowiezkiej, Pisma rozm. wier. i proz., Warsz. 1830; — Dałmatów, O hist. puszczy Białowieskiej, Podbereskiego Pam. nauk. lit. 1849 I.; — Z puszczy białowieskiej, Tyg. ill. 1885 V.; — Przybylski W., Notatki z wycieczek po kraju, Puszcza białowieska i żubry, tamże 1863 VIII., *zob.* Nr. 10124; — Krestowskij, Biał. puszcza, Rus. kij. Wiestnik

1876 t. 120—126 (por. Pienkina: Bibl. pol. Nr. 1763—1769).

10794. Grünhagen, Der schlesische Grenzwald (praesca), Ztschr. f. die Gesch. Schlesiens XII.

10795. Komarnicki Z., Stepy, Kłosy I. str. 162.

10796. Nehring A., Über Tundren und Steppen 1891, por. Neues Lit. Centrallblat Nr. 31.

10797. Skórkowski A., Z ukraińskich stepów, Wędrowiec 1883 Nr. 27; — Ewarnickij D. J., Zaporożskaja peszczera nad Dnieprom, Kijewskaja Star. 1885; — Buraczkow P. J., Istoricz. geografia južnorusskich stepiej, tamże 1886.

10798. Swistuń F. J., O lisach i stepach Rusy, Besida (dod. Strachopuda) 1888 Nr. 6—24.

10799. Brinken J., Ansichten über die Bewaldung der Steppen des europ. Russlands, Braunschweig 1833.

(e: Geografia polityczna: granice, statystyka, skorowidze).

(Zob. Geografia ogólna).

10800. **Dogiel M.**, Limites Regni Poloniae et M. D. Lithuaniae, Vilnae 1758 DS, *zob.* Nr. 640—644 i 9270.

10801. Précis historique sur les limites de la Pologne, Vars. (E. IX. b. r.).

10802. **Kętrzyński W.**, Granice Polski w X. w., Roz. hist. fil. ak. um. krak. XXX., Odb. Krak. 1892 (z mapą).

10803. Rawer K., Obszar i granice pierwotnej Polski (w chwili zgonu Bolesława Chrobrego) oraz jej organizacya społeczna i państwowa, Szkoła, Lwów 1892 Nr. 9 (art. popul.).

10804. Nowa Marchia w r. 1412, *zob.* Nr. 2009; — Rozgraniczenie królestwa od Marchii Brand. i Pomorza w r. 1436, *zob.* Nr. 2112; — Księstwo Siewierskie w r. 1442, *zob.* Nr. 2144; — Wcielenie Prus w r. 1454, *zob.* Nr. 2220; — Księstwo zatorskie w r. 1494, *zob.* Nr. 2391; — Księstwo Opawskie w r. 1507—1511, *zob.* Nr. 2520; — Rozgraniczenie Pokucia w r. 1503, *zob.* Nr. 2474; — Odnowienie granic między Inflantami a Litwą w r. 1529, *zob.* Nr. 2698; — Rozgraniczenie Polski i Szląska w r. 1531, Lech 1823.

10805. Die Grenzen der Russ. Staaten in der Mitte des XVI. Jahrh., *zob.* Nr. 7214.

10806. Olaus J., Tractuum (sic) Prussiae circa Gedanum et Elbingam Werder appellati delineatio, Amstelodami 1662 DS.

10807. **Humiecki St.**, Relacya rozgraniczenia Polski z państwem tureckiem in anno 1703, Lwów 1729, *zob.* Nr. 4376.

10808. Rozgraniczenie Ukrainy Polskiej od Nowej Rossyi 1780—1781, *zob.* Nr. 5137.

10809. Rozgraniczenie normalne W. X. Lit. (E. IX. b. r.).

10810. Relacya względem delimitacyi między Rossyą a Portą (E. IX. b. r.).

Podziały Polski, zob. Nr. 4990, 5403, 5447.

10811. Mappa specialis continens limites intra regna Poloniae et Prusiae usque ad Vistulam 1790, *zob. Mapy.*

10812. Akt demarkacyjny między Imperium Wszechrossyi i królem Pruskim 1796, *zob.* Nr. 5484 i 5503; — Granice gercostwa Litowskawo, Polit. żurnał 1796; — Deklaracya trzech dworów z r. 1797, *zob.* Nr. 5402; — Akt demarkacyjny między Austryą i Rosyą w r. 1810, *zob.* Nr. 5705; — Kongres wiedeński z r. 1815, *zob.* Nr. 5779.

Zbiory traktatów, zob. Nr. 635—639.

Zob. Prawo (Prawo polityczne).

10813. **Maciejowski W. A.**, Zarysy dawnej statystyki polskiej w celu dopełnienia Historyi prawodawstw słowiańskich, Warsz. 1866.

10814. Statystyka Polski, Przyj. ludu, Leszno 1844 t. XI.; Obliczenie włości Korony i Litwy, Pam. Sandomierski 1829 t. II.

10815. **Chodźko L.**, Tableau statistique de la Pologne de 1772, Paris 1852.

10816. Kleczyński J., Spisy ludności w Rzeczypospolitej polskiej, Roz. hist. fil. akad. um. krak. XXX., Odb. Krak. 1892.

10817. **Korzon T.**, Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta, *zob.* Nr. 1464 i *Historya polityczna.*

R: Kleczyński J. p. t. Polska w cyfrach, Przegl. pol. 1892 t. III.

10818. Projekt ażeby co 6 lat ludność podawano (E. IX. b. r.); Szemat tabelli ludności z r. 1789. *zob.* Nr. 5301; Reflexiones statisticae super moderno Reipubl. Pol. statu (E. IX. b. r.).

10819. Korzon T., Ludność polska w r. 1791, Kraków 1881.

10820. **Staszic St.**, O statystyce Polski, Warsz. 1807 (toż: Dzieła t. IV.); — Tenże, Coup d'oeil sur la stat. de la Pologne, Varsovie 1807; — Statystyka ks. Warszawskiego, Kalendarz krak. 1812.

10821. **Poelitz C H. L.**, Geschichte und Statistik des Königr. Sachsen u. des Grossh. Warschau, Leipzig 1809 t. 2.

10822. **Stawiarski I. Fr.**, Myśli o statystyce krajów Polski i Litwy, Rocz. tow. war. przyj. nauk t. VIII., Odb. Warsz. 1812.

Statystyka porównawcza, zob. Nr. 10003 do 10006.

10823. Wiadomości statystyczne o Królestwie polskiem w r. 1819, Kalendarzyk war. Netta na rok 1819, Warsz. 1819 (na r. 1823 Opis wdztwa sandomierskiego, na r. 1825 mazowieckiego, na r. 1826 Warszawy, na r. 1827 wdztwa krakowskiego, na r. 1828 płockiego (przez Gołębiowskiego), na r. 1829 lubelskiego).

10824. Gallois J., Statistique du royaume de Pologne (en particulier de Varsovie d'après les documents officiels de l'année 1830), Paris 1831 (z mapą).

10825. **Słowaczyński J.**, Cinq statisques générales de la Pologne, Paris 1838 t. I—IV. (Tegoż inne prace statystyczne por. **E.** t. V.).

10826. **Wolski L.**, Materiały do statystyki Królestwa Polskiego, Warsz. 1850 (z 2 tabelami i tablicami).

R: Bibl. warsz. 1850 II.; Por. Ekonomista 1865.

10827. Altmann J., Bevölkerungsstand in den Städten Russlands einschliesslich Polens und Finlands, Ztschr. f. allg. Erdkunde t. III., Odb. Berlin 1855.

10828. Bevölkerung Polens 1860 (und Ortschaftsbevölkerung). Petermanns G. M. 1863 s. 387.

10829. Statystyka krótka gub. Królestwa polskiego (rozległość, ludność, wykaz miast, osad i gmin)) (przedruk uzupełniony ze: Skorowidza do Dziennika Praw., wyd. w połowie r. 1870), War. 1870 str. 60, *zob.* Nr. 10868; — Statistische Notizen über das Königreich Polen, Russ. Revue, Petersb. 1873 t. II—III.

10830. **Załęski W.**, Statystyka porównawcza Królestwa polskiego, Warsz. 1876.

R: Strassburger, At., 1876 I.; Prz. kryt. 1876.

10831. **Załęski W.**, Rezultaty statystyki kryminalnej w Królestwie polskiem, Ateneum 1876 II.; Tenże, Materyały stat. ekonomiczne Królestwa polskiego, Niwa, Warsz. 1878.

10832. Zakrzewski A., Szkice statystyczne, Kraj, Dod. 1891 Nr. 7—8 (Stat. Królestwa polskiego na podstawie opracowania komitetu statyst. wydanego p. t. Stan ludności w 10 guberniach Królestwa polskiego w dniu 1. stycznia 1890).

10833. Kurzgefasstes statistisches Handbuch der Provinz Posen, nach ämtlichen Quellen, Posen 1877, 3 ed.

10834. Lühmann, Gutsbezirke der Prov. Posen 1890.

R: Prümers A., Ztschr. d. hist. Ges. f. Posen 1890 t. V.

10835. Landsberger J., Beiträge zur Statistik Posens, Ztschr. d. hist. Gesell., Posen 1893 t. VIII.

10836. Wilamowitz-Möllendorf H., Stat. Beschr. d. Kreis. Inowrocław, Inowrocław 1870.

10837. Darstellung der wichtigsten statist. Verhältnisse des Bomsterkreises, Opis najważniejszych stosunków statystycznych pow. Babimontskiego, odczyt na zgr. pow., Poznań 1840.

10838. Callier E., Kronika żałobna utraconej w granicach W. księstwa poznańskiego ziemi polskiej, Powiat żniński (Odb. z Dziennika pozn.), Poznań 1893.

10839. Struensee J. I, Blicke auf Süd-Preussen vor und nach dem J. 1793, Posen 1807, *zob.* Nr. 10467.

10840. Nowiński St., Materyały do statystyki Galicyi, Przew. nauk. lit. 1873.

10841. **Wiadomości statystyczne** o stosunkach krajowych, wyd. przez kraj. biuro stat. pod red. Pilata T., Lwów 1873—1893 t. I—XIII.; Spis rzeczy do tomów 12 (1873 do 1891), Lwów 1892.

10842. **Rutowski T.**, Rocznik statystyki, Lwów 1886.

R: Prz. społ. 1887 I.; Zorja 1887 Nr. 13—14; Por. Szczepanowski, Nędza w Galicyi, Lwów 1887.

10843. Tafeln zur Statistik des Grossherzogthums Krakau, Krakau 1869.

10844. Podania statystyczne o Galicyi i Lodomeryi. Pam. warsz. 1823; Statistik v. Galizien, Galicia Ztschr., Lemberg 1840.

10845. Bevölkerung und Viehstand von Ost-Galizien (nach der Zählung von 30. Oct. 1857, hrsg. v k. k. Ministerium des Innern), Wien 1859.

Bukowina, zob. Nr. 10351.

Podolska gubernia, zob. Nr. 10358—10363.

10846. **Trudy** wołyńskawo gub. stat. komiteta, Żytomierz 1867; — M-les M., Staticzeskij oczerk Wołyńskoj gub., Woł. gub. wied. 1867; — Bratczykow, Matieriały dla ist. Wołyńsk. gub., Żytomierz 1868—1869; — Kratkija stat. swidienie o Wołyńskoj gub. g. 1872, tamże 1873, *zob.* Nr. 10367.

10847. **Sbornik** statisticzeskich swiedenii o kiewskoj gubernii, Kijew 1861—1864, *zob.* Nr. 10389 i 10392—10395; — Powiat Wasylkowski, *zob.* Nr. 10403.

10848. **Protokoł** zasiedanija Siew.-zapadn. Otd., Wilenskij Wiestnik 1873 Nr. 35—276; — Zapadno-russkij kraj. stat. swiedienija, Wilenskij Kalendar 1884; — Zapadnyja gubernii, Siewiero-zapadnyj kraj. Żurnał M. Narod. Prośw. XXXIX. otd. VI. str. 153.

10849. **Staticzeskij** wremiennik rossijsk. Imperii, izd. centr. stat. komiteta. Petersb. 1866—1893, *zob.* Nr. 10393.

10850. **Pamiatnaja** kniżka wilenskoj gubernii, Wilno 1850—1890, *zob.* Nr. 10453.

10851. **Pamiatnaja** kniżka kowienskoj gub. na g. 1848, 1849, 1851—1855, 1859—1890, Kowno 1848—1890; — Protokoł zasiedanija kowienskoj gub. stat. komiteta, Kowienskija gub. wied. 1872.

10852. **Lachnicki J. E.**, Statystyka gub. litewsko-grodzieńskiej, Wilno 1817.

10853. Staticzeskoje obozrenia Grodnienskoj gub., Pamiatnaja kniżka grodn. gub. 1860, 1866, 1869, 1874; — Staticzeskija swiedienia o grodn. gub., Grodn. gub. wied. 1865, 1866, 1868, *zob.* Nr. 10440.

10854. **Pamiatnaja** kniżka suwałkowskoj gub. (1872—1889), Suwałki 1872—1889; — Statistische Notizen über das Königreich Polen, I. Gouv. Suwałki, Russische Revue t. I.; — Gub. nowogrodzka, *zob.* Nr. 10435.

10855. **Staticzeskoje** obozrenie Minskoj gub. za 1858 g., Pam. kniżka Min. gub., Mińsk 1860 (za 1863, Mińsk 1865), *zob.* Nr. 10433.

10856. **Muchanow P.**, Powiejszije stat. izwiestija o mohilewskoj gub., Siewiernyj Archiw 1824; — Mohilewskija gub. wiedomosti 1846 g.; — Staticz. tablice Moh. gub. 1865—1868.

Żmudź, zob. Nr. 10453 i 10455.

10857. **Kuehnast L.**, Statist. Mittheil. ü. Littauen und Masuren, Gumbinnen 1863 2 t., *zob.* Nr. 10469, 10474, 10485—10488.

10858. **Schubert,** Handbuch der allg. Staatskunde des preussischen Staates, Königsb. 1846—1848; — Preussische Statistik, Berlin 1859—1893; — Ztschr. des kön. preuss. statistischen Bureau (od 1861); — Jahrbuch für die ämtliche Statistik d. preuss. Staates, Berlin 1861—1883 t. 5; — Ulrici, Handbuch der Statistik des preuss. Staates, Berlin 1858—1867; — Ungewitter, Der preuss. Staat, Minden 1864—1866; — Statistisches Handbuch f. d. preuss. Staat, Berlin 1888 t. I.

10859. Bunge F., Statist. Gemälde des Gouv. Estland, 16 str., b. m. i r.

10860. **Mittheilungen** des ehstländ. stat. Comité (od r. 1863), por. Winkelmann, B. L. Nr. 1174, 1178.

10861. Jordan P., Beiträge zur Statistik des Gouv. Estland, Reval 1867, 1871 t. 2, *zob.* Nr. 10537—10539.

10862. Wendt, Ein Wort über die Statistik Livlands, Innland 1855 Nr. 34.

10863. Brotze J., Livlands Eintheilung zur Zeit der poln. Oberherrschaft, Nord. Misc. VII. (1783), XXII. (1790).

10864. **Jung Stilling**, Material z. allg. Statistik Livlands u. Oesels, Riga (1864—76), *zob.* Nr. 10540.

10865. Watson K., Darstellung der alten Eintheilung v. Kurland (aus d. XIII. Jahr.), Jahresverh. der kurl. Gesell. t. II. (1822), *zob.* Nr. 10548.

10866. Hagemeister H., Beiträge zur Topogr. und Statistik des Wendischen Kreises, Livländ. Jahrb. d. Landwes. 1836 t. X.

10867. (Adelung Fr.), Entwurf einer stat. Beschreibung des Kurländ. Gouv., Petersb. 1800.

10868. **Skorowidz** królestwa Polskiego, czyli spis alfabetyczny miast, wsi, folwarków, koloniji wszelkich nomenklatur w królestwie Polskiem (wyd. Zinberg J.) (toż po ros.), Warsz. 1876 t. 2 (Mały Skorowidz, 1878).

Słownik geograficzny, zob. Nr. 10071.

10869. Wykaz alfabetyczny wsi i attynencyj w powiecie miechowskim, b. m. i r.

10870. Neumann, Orts Verzeichniss sämtlicher zum Oberlandesgerichtsbezirk Posen gehörigen Ortschaften, Posen 1880; — Niederstetter J., Verzeichniss saemmtlicher Ritter und anderer Güter der Provinz Posen, Posen 1859.

10871. **Piesiński H.**, Ortschafts-Verzeichniss für die Provinz Posen, Bromberg 1890 (z 13 kartami); — Adressbuch von Inowrazlaw, nebst Ortschafts-Verzeichniss, Inowrazlaw 1878; — Hilscher A., Verzeichniss sämtlicher Ortschaften des Landgerichtsbezirk Ostrowo, Ostrowo 1880,

10872. Wykaz miejscowości, których nazwiska polskie do roku 1874 na niemieckie zmienione zostały, Poznań 1875.

10873. Kaje J. S., Przegląd alfab., stat., topogr. wsi, miasteczek, miast i innych miejsc prow. Szląskiej, Wrocław 1856, wyd. 2.

10874. Schwartz H., Ortschaftsverzeichniss Schlesiens, Breslau 1875; — Schulz, Schlesiens Ortschafts-Verzeichniss, Breslau 1881.

10875. Langner, Ortschafts-Verzeichniss für den Bezirk Ratibor. den Regierungsbezirk Oppeln, resp. Ober-Schlesien umfassend, Gliwice 1859; — Groehe L., Verzeichniss sämmtl. Ortschaften des Landger. Bezirks Schweidnitz, Schweidnitz 1880.

10876. Index locorum omnium Galiciae et Bukowinae, Leopoli 1794.

10877. Penter K., Richtiges Schema Galizien, Krak. (E. b. r. IX.); Kruzyusz Chr., Postlexicon von Galizien, Wien 1802—1803; Richtiges Schema derer in Galizien Poststrassen von Krakau bis Wien, Krakau 1803, 1804.

Bukowina w r. 1775, zob. Nr. 10350.

10878. Alphabetisches Verzeichniss aller Ortschaften Galiziens und der Bukowina im J. 1818, Lwów 1819; — Verzeichniss aller Ortschaften Galiziens u. Bukowinas, Lwów 1832.

10879. Jakubowicz Z., Consignatio bonorum terrestrium Regni Galliciae juxta circulos ordine alphabetico edita, Leopoli 1833.

10880. **Stupnicki H.**, Skorowidz wszystkich miejscowości w Kr. Galicyi i Lodomeryi, jakoteż w W. ks. Krakowskiem i Ks. Bukowińskiem (tenże tytuł po niem.), Lwów 1855, str. 267, 2. wyd. 1862, 3. wyd. 1877, *zob.* Nr. 10329.

10881. **Skorowidz** wszystkich miejscowości Galicyi, wyd. rządowe, Lwów 1868; — Najnowszy Skorowidz wszystkich miejscowości w Galicyi i t. d., Przemyśl 1868.

10882. **Orzechowski K. Oksza**, Przewodnik statystyczno-topogr. i skorowidz w Król. Galicyi, W. X. Krakowskiem i X. Bukowinie, Krak, 1872.

10883. **Pilat T.**, Skorowidz dóbr tabularnych w Galicyi na podstawie mat. urzęd., Lwów 1890.

10884. **Spisok** gorodam i drugim miestam impierii, Petersb. 1860—1890 (wydaje poczta petersburska).

10885. Spisok mirowych uczastkiw i wołostiej podolskoj gubernii, dostawlennyi 1. Janwaria 1870 goda, b. m. i r.

10886. Krzyżanowski S., Skorowidz miejscowości b. województwa bracławskiego (z mapką), Krak. 1869.

10887. **Nowickij**, Ukazatel k' izd. kijewskoj komissieju, *zob.* Nr. 967; — Ukazatel k' osmi tomam połn. Sobranija, *zob.* Nr. 5843.

10888. **Spisok** imieniam siewiero-zapadn. kraja, Wilno 1866.

10889. **Spisok** wołostej i selskich obszczestw wilenskoj gub. 1874, Wilno 1874.

10890. **Spisok** alfawitnyj ziemliewladielcew kowienskoj gubiernii, sost. w kowienskom gub. statist. komitietie, Kowno 1880, 2. wyd. 1889.

10891. Spisok ziemliewladelcew Minskoj gubernij, Mińsk 1889.

R: Kwart. hist. 1890.

Żmudź, zob. Nr. 10453.

Pamiatnyje kniżki, zob. Nr. 10850.

10892. **Hoppe F.**, Ortsnamen der Provinz Preussen, I—II. Gumbinnen 1876, III—IV. Königsberg 1876—1877, V. (mit der Hinweisung auf die litauischen Familiennamen), VI. Gumbinnen 1877, 1879; nowe wyd., Königsb. 1881.

10893. Alphabetisches Ortschafts-Verzeichniss für die Provinzen Ost- und Westpreussen, Königsberg 1878, 2 ed.

10894. **Kętrzyński W.**, Nazwy miejscowe polskie Prus zachodnich, wschodnich i Pomorza, wraz z przezwiskami niemieckiemi, Bibl. Ossol. z. VI., Odb. Lwów 1879.

R: Ateneum 1880 III.

10895. **Bergmann B.**, Lief- und Ehstländischer Staats- und Adresskalender f. d J. 1784, Mitau; f. d. J. 1785, Marienwerder b. r.

10896. Laakmann H., Allg. Adressbuch f. das Gouv. Ehstland, Reval 1843; — (Iversen E.), Adressbuch für Ehstland f. d. J. 1860, Revalscher Kalender 1860 (i w latach następnych).

10897 (Hörschelmann W.). Adressbuch der Revalschen Statthalterschaft 1787, 1790, 1796 (Reval); Heydenreich G. H., Neues Post-Adressbuch für Liefland u. Oesel, Riga 1820.

10898. **Verzeichniss** der Staedte, Güter, Flüsse und Seen in Livland, die im lettischen und ehstnischen von der deutschen Benennung abweichen, Dorpat 1837.

10899. Watson K. Fr., Adress-Buch für die kurländische Statthalterschaft, Mitau 1796.

(f: Kartografia, atlasy, mapy).

10900. **Rastawiecki E.**, Mappografia dawnej Polski, Warsz. 1846, *zob.* Nr. 10050.

10901. **Adelung Fr.**, Über die älteren ausl. Karten von Russland bis 1700, Petersb. 1890 (po ros., Żurn. M. narodn. Prośw. 1890 XXVI.); — Stuckenberg J. Ch., Versuch eines Quellen Anzeigers, 1. t. Landkarten, Petersb. 1849.

Kartografia, zob. Nr. 10025—10029.

10902. Blaramberg, Topographische Arbeiten des Europäischen Russlands bis 1858, Petermanns G. M. 1858 s. 251 (Nachtrag), C. d.: 1861 s. 196, 1863 s. 41, 1868 s. 437; — Schubert, Gesch. der russischen Topo- u. Kartographie, tamże 1859 s. 210; — Arbeiten d. K. Russischen Generalstabs 1857—69,

tamże 1857 s. 64, 1865 s. 445, 1867 s. 108, 1870 s. 57, 1872 s. 256; — Arbeiten des oesterreichischen Militärgeographischen Instituts 1864—1871, tamże 1865 s. 459, 1867 s. 141, 1870 s. 103, 1872 s. 269; — Arbeiten des Preussischen Generalstabs 1864—1871, tamże 1865 s. 462, 1867 s. 141, 1870 s. 108, 1872 s. 297.

10903. Ślepe mapy, projekt w studium Historyi prof. Smolki, Wiek 1880 Nr. 121.

10904 P k B., O potrzebie zachowania nazwisk słowiańskich na mapach, Roz., Lwów 1828, *zob. Etnografia (Nazwy) i Oświata (Język).*

10905. Slavische Völkertafel der St. Emmeramer Handschrift, Märkische Forschungen Berlin 1841.

10906. Schulte W., Die älteste kartograph. Darstellung Schlesiens auf der Ebstorfer Mapa mundi, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1892 XXVI.

10907. Petruszewicz A. S., O mnymoj staryннoj karti Carstw Hałyckaho i Władymyrskaho. Wistnyk Narodnoho Doma 1887 Nr. 53 - 55.

10908. Henkel G., Das Kulmerland um d. Jahr 1400 (Karte), Z. d. Westpreuss. Gesch., Danzig 1886 z. XVI.; — Mapy świata (do XVI. w.), *zob.* Nr. 10047.

Stare atlasy, zob. Nr. 10048.

10909. Beneventano Marcus, Sarmatiae Europaeae tabula (Ptol. Cosmogr.), Romae 1508, Venezia 1511; — Tabula moderna Sarmatiae Europ., Argent. 1513; — Tabula sarmat. regni polon. et hungar., Crac. 1528; — Prussiae et Lituanie pars (e Ptolomaei), Lugduni 1535; — Poloniae et Ung. nova descriptio (w Münstera S., Cosmographia 1543), *zob.* Nr. 7174; — Circuli Sphaerae 1546 (Polonia, Livonia, Sarmatia etc.); — Reinholdus E., Pruthenicae tabulae, Tübingen 1551; — Grodecius W., In tabulam Polon., Nuncupatoria P., Basil. 1558, *zob* Nr. 7429, 2. ed. w A. Orteliusa Theatrum orbis terrarum, Antverp. 1570, 1571, 1573, 1580, 1595, 1603 (toż po franc. i holend.), 3. ed. w Kromera Polonii 1589, *zob.* Nr. 7180; — Polonia et Hungaria nuova Tavola (Geographia Cl. Ptolomaei, Venetiis 1562); — Castaldi, Il designo di geogr. del R. di Polonia, Venezia 1562; — Pogradus St., Carta Oświecim. (mappa), Venezia 1563 (por. Porębski Stan., Tabula geographica ducatus Oświecimiensis et Zatoriensis, Venetiis a. 1563 edita, ex archetypo fideliter desumpta cura I. Żegotae Pauli, Crac. 1880); — Pograbius (Pogorzelski), Tab. polon., Venezia 1569 (por. Dz. wileński 1806 IV. 213); — La Carte de la haute et basse Pologne (w dziele: Blaize de Vigenêre, Les chroniques 1573, *zob.* Nr. 7336); — Henneberger K., Grosse preuss. Mappe, Königsberg 1576 (do r. 1686 wiele wyd.); — Poloniae amplissimi Regni Typus Geographicus 1576, Antw. 1593; — Boscher (1581), Judaeus G. (1583), *zob.* Nr. 10048; — Gallaeus Ph., Theatri orbis terr. enchiridion, Antv. 1585 (Livonia); — Bertelli P., Theatrum urbinum, Venetiis 1587; — Strubicz, M. D. Litvaniae, Livoniae et Moscoviae descriptio 1589 (w Kromera Polonia, *zob.* Nr. 7180) (DS.).

10910. Este Mich. Lon. (Da), Delle corone de princ. christiani (Ung., Pol., Bohem.), Roma 1601 (E. D. IX.); — Laurus J., Curlandia 1602—1603; — Mercator Gerard, Polonia et Silesia, Dunsberg (do 1600), w Atlasie Mercatora 1609 i n., *zob.* Nr. 10048, i Blaeu w Theatrum mundi 1644—63 (w wyd. franc. 1663); — Massa J., Novissima Russiae tavola, Amstelod. 1612 (b. r. i w M. Pitta, Atlas Angelisus I.); — Janssonius G., M. D. Lithvaniae descriptio (N. Chr. Radivil opera), Amstel. 1613—1660 (Mercatora, Blaeu, Janssoniusa, Atlas); — Makowski T., M. D. Lituaniae tabula geogr. 1614; — Trésor des cartes des descript. 1620, *zob.* Nr. 10048; — Piscatore Nic. Joh., Tabula Poloniae et Silesiae (toż po niem.: Karte von Polen und Silesien), z widokami miast i wizerunkami królów, Amsterd. 1630, 1657; — Fera Jirich, Mappa katolicka (o Polacich, Prus. Litwi), Praha 1630; — Regni Poloniae tabula w B. Monkorneta Theatrum mundi b. r.; — Beauplan G. V., Nova R. Polonie et M. D. delineatio, Amst. 1651, 1657, 1697, 1729 (także w Starowolskiego Polonia 1656, *zob.* Nr. 8005, Chwałkowskiego Jus R. P. 1684, *zob.* Nr. 1077), *zob.* Nr. 8191; — Poloniae descriptio w Tableau géograph., Paris 1652 (G. Le Juge); — Jansson J., Nov. Poloniae descriptio, Theatrum mundi 1652; — Gothus O. J., Tractuum Prussiae delineatio, Amstel. 1692 (w atlasie Janssona, Piscatora i Blaeu); — Tabula geograph. districtuum inter Weichselmundum et promontorium Reeschöeft 1655 (Puffendorf, Comm., *zob.* Nr. 8699); — Nova R. Poloniae, M. D. L., delineatio w dziela Cellariusza A., Regni Poloniae descriptio 1659, *zob.* Nr. 8313 (może także Beauplana); — Dahlberg E. J., Auctior et correctior Tabula R. Poloniae etc. 1660 (w Puffendorfa Comm., *zob.* Nr. 8699); — Podolie (basse), Paris 1665, (haute) Paris 1668; — Freudenhamer, Palat. Posnaniensis delineatio 1645, (Atlas Blaeu i Atlas Janssoni) 1666, 1667, Amstelod.; — Sanson d'Abbeville, Estats de Pologne suivants des Palatinats (mappa), Paris 1666, 1669, 1672, 1675, 1678, 1692, 1698 (po franc., łac. i włosku) (także mapy prowincyj polskich osobno); — Thrésor des cartes geogr. (tabl. 15—17, Russ., Mosc., Pol.), Paris 1667; — Du Val, Royaume de Pologne (Paris) 1669, 1688; — Witt Fr., R. Poloniae et D. Lithuaniae etc. de-

scriptio, Amstel. 1670 (wiele wydań do r. 1711); — Valk Gerard et Leonard, Regnum Poloniae b. r.; — Reys-Beschrijwing (Karte) ayt Holland door Poolen, Pruysen door J. S. Leyden 1687; — Fer N. (de), Les Etats de Pologne, Paris 1589 (także w Atlas minor 1697); — Jaillot, Regni Poloniae, M. D. Lituaniae Tabula w Atlasie N. de Fer 1697; — Isle Guillaume (de l'), La Pologne, Paris b. r. (wiele wydań do r. 1734); — Nolin J. B., Le Royaume de Pologne (augmenté p. S. de Tillemont), Paris 1691, 1697; — Kluwer F., Sarmatia et Scythia 1694, 1697, 1729; — Scherer H., Polonia cum Lithuania anno 1699 w H. Scherera Geographia., Monach. 1703; — Seutter Math., Poloniae Reg. et M. D. Lithuaniae, Augsb. b. r. (wiele wyd.); — Danckerts J., Regni Pol. et M. D. Lith. descriptio, Amstel. b. r. (wiele wyd.); — Ram J. de, R. Pol. et M. D. Lith. descriptio b. r.; — Aa (Pierre van der), La Livonie, Amsterd. b. r. (DS.).

10911. Polen in 32 Tabellen, Provinc. Poloniae descriptio, Augsburg 1700, 1708; — Neptunus Polonus (tabulae geogr. circa 1700—1740) (E. b. r. IX.); — Le Royaume de Pologne w Atlasie Daniela de la Feville, Amst. 1700; — Sarmatiae Eur. Tabula w Cellariusza Krz., Notitia orbis 1704; — Schenkius P., Friderico Augusto imperii sui regna Holland et West-Frisiae 1704, 1705, 1711, 1720 (po niem.); — La Pologne suivant les nouvelles observations de l'Acad. Royale, Leodyum 1713 (w Guendevilla i Fera Atlasie), 1729 (w A. de Bois, Geohraphie), 1730 (w Galerie agréable du monde p. Pierre van de Aa); — Vander P., Palatinat de Posnanie (Galerie agréable t. XVI.); — Grande Pologne et Prusse, tamże; — Guendeville M., Carte du R. de Pologne, Amsterd. 1735 (w Atlasie 1721—1735 w t. VII.); — Hommaniani haeredes, Friderico Wilh. Lithuaniam Borussicam, Norimb 1735; — Charte von Preussen und Lithauen und Gumbinnen 1735; — Homan Joh. Bap., Regni Pol., Lith. tabula 1739, *zob.* Nr. 8006 (liczne wyd.); — Weigelius, Nova tabula Poloniae w Łubieńskiego Świat, *zob.* Nr. 9313; — Ottens J., Regni Pol. descriptio (w Atlasie Reinera i Ottensa, Amsterd.); — Pologne, w Lenglets Dufresnoy, Géographie 1741; — Rouge (Le), Le Royaume de Pologne 1745; — Atlas rossijskoj trud. imp. akad., Petersb. 1745; — Schreibern J. C., Reise-Carte durch Polen 1745—1750; — Berndt, Kriegschauplatz von Curland, Pohlen b. r.; — Barnikel, Ducatus Curlandiae, Norimb. 1747 (curavit Grot A.); — Maschenbauer J. A. E., Der curiose Dolmetscher (Karten v. Russl., Polen), Augsb. (E. D. IX.); — Pohlen, Allg. Ztgs. Handbuch, Augsburg 1748; — Nieprzecki Jan, M. Ducatus Lithuanie, correctus a Tob. Mayers, Norimb. (Homann) 1749, 1757; — Allard C., R. Poloniae, M. D. Lith. tabula, Batava b. r.; — (Strubicz T.), Descriptio M. D. Lith. 1750 *zob.* Nr. 10909; — Hołowka K. A., Chartae geogr. Galliae, Poloniae 1750, *zob.* Nr. 9184; — Mayer T., Cartes des etats de Pologne 1750, 1753, 1773 (wiele wydań wedle mapy Homanniani heredes z r. 1735); — Vaugondy R., Le R. de Pologne (Paris) 1752 i w dziele: Dissertation sur la Pologne avec 7 planches, Paris 1757; Toż, Wilno (?) 1757 (u Rastawieckiego 1767); — Angel F. (ab), Tabula chronogr. prov. Russiae in instyt. Reg. Pol., Stanislavoviae 1753; — Endersch J. F., Mapa geogr. 3 insularum in Prussia, quae Pol. regi paret in qua Gedanen. emporii commeratur 1753; — Dollor T., Mappa geogr. Poloniae 1759; — Lotter, Regnum Poloniae et M. D. Lith., Aug. V. 1759, 1772 i b. r.; — Folino B., Geographica Carta reg. Poloniae, Var. 1764 (1769); — (Breitkopf et filii), Palatinatus Volhyniensis 1767; — Tabula geographica continens despotatum Valachiae, Bessarabiae et Podoliae 1769; — Bueschinq A. F., Atlas de Pologne, Królewiec 1770, *zob.* Nr. 9347; — Folino B., Carte generale, Karta królestwa polskiego, Litwy, Warsz. 1769; — Le Rouge, Théatre de la Guerre, Paris 1769; — Lotter F. C., Théatre de la Guerre, Augsburg 1769, 1774; — Glassbach C. B., Regni Poloniae et M. D. Lith., Berolini 1770 (25 części, Tabula minor i Suplement); — Kanter J. J., Regni Pol., M. D. Lith. provinciarum nova Mappa (17 kart), Regiomonti 1770; — B*** (ingénieur de la Marine), Carte generale de la Pologne, (Vars.) 1770; — Moithey, La Pologne, Prusse, Lith. etc., Paris 1770; — Pfau, Karte von Polen b. r.; — Schmid J. F., Provincia Revaliensis sive Estlandia, Petropoli 1770 (także ross. wyd.); — Tabula geogr. gub. Rigensis, Petersb. 1773; — Karte von Liefland nach Petersburg, Charten nach 1770 u. 1772; — Zannoni-Rizzi J. A., Carte de Pologne divisée par provinces et palatinats dédiée à le Princ. Jos. Alex. Jabłonowski (kart 25) 1772 (2. ed. Wiedeń 1807, *zob.* Nr. 10916).

10912. Poloniae regnum nach Theilung (mappa), Norimb. (czy Lipsk?) 1772, *zob.* Nr. 5001; — Brion de la Tour, La Pologne démembrée, Paris 1772; — Perthes, Carte générale de la Pologne 1773; — Mayer T., Geogr. Reg. Pol., Norimb. 1773; — Uz. G. F., Nova Mappa geographica R. Pol., Norimb. 1773, 1788; — Frieder G., Nova Mappa R. Poloniae, Lith., Boruss., Norimb. 1773; — Mappa pow. król. Polsk., Warsz. 1773; — Tabella (?) wszystkie wojew. ziemie zawierająca, Tabula palatinatus b. r.: — Karte von Polen, Littauen und Kurland 1774; — Janvier, Les royaumes de Pologne et de Prusse (mappa), Paris 1774, 1786; — Langner (i Jäck), Partage de la Pologne (mapa) 1775; — Calendier pour l'année 1775 avec une carte du R. de Pologne 1775; — Brion, Carte de nou-

velles limites de la Pologne, Paris 1775 (także po niem.); — Charte von Russisch Litauen, Norimb. 1775; — Regni Poloniae, M. D. Lith. nova mappa 1777; — Carte générale de la Pologne 1781 (por. E. 1781: Jugen); — Kitchin Th., Poland, Lond. 1784; — Nieczajew A., Atlas Baltiskawo morja 1788; — Perthées K. (de), Mappa szczególna wojew. Rawskiego 1784, 1792, 1806; — Tenże, Mappa wojew. Lubelskiego 1786; — Tenże, Mappa wojew. Krakowskiego i X. Siewierskiego 1787; — Tenże, Mappa wojew. Sandomierskiego 1792 (por. Rastawieckiego Mappografię str. 67, 84); — Schrämbl F. A., Generalkarte von Polen und Lith., Wien 1788, 1793; — Klinger J. G., Carte des Couronnes du Nord (selon Buesching), Nuremberg 1789; — Endersch J. F., Karte von Danzig, Elbing, Westpreussen, Wien 1789; — Poloniae inferioris, Poloniae magnae dictae Tabula, Norimb. 1791; — Sotsmann D. F., Karte v. Grosspolen, Berlin 1791; — Müller F., Neueste Karte von Polen, Wien 1790, 1793. 1795, *zob.* Nr. 5455; — Faden W., A map of Kingdom of Polannd 1792, 1799; — Die Republik Polen samt Antheilen (dod. do Grätzer Ztg. 1792); — Walch J., Kriegs Karte vom 1773 u. 1793, Augsb.; — Sotzmann D. F., Karte von Polen und d. angränz. Provinzen, Berlin 1793 (16 kart), *zob.* Nr. 5492; — Guessefeld F. L., Charte von Polen etc. vom J. 1793, 1796 (przedruk, Weimar 1806); — Longchamps, Carte du dernier partage de la Pologne, Paris l'an VIII.; — Haas G. i Decker J., Carte des partages de la Pologne, Basle 1795, *zob.* Nr. 5455; — Pohlen nach seinen Gränzen 1796; — Langner, Partage de la Pologne 1796; — Probst, Polen nach seiner ersten und letzten Theilung 1796; — Sirisa, Polens Ende b. m. i r.; — Kurowski T. St., Karte v. Wojew. Krakau, Berlin 1797.

Mapy Inflant, por. Winkelmann, B. L., Nr. 800—867.

10913. Mapy Polski, por. E. b. r. (t IX.): Apel O. C., Buttate G. (Polonia Regnum, mapa z XVII, w.). Cassius B. D., Charte von Russisch Litauen, Dahlberg E. J., Danckert J (Amsterd.), Homanus, Heredes H. (in Poloniam majorem), Tenże (Ukraina quae et terra Cosacorum), Lonsonius, Lithuan ae descriptio, Lotter T Conr. (Livoniae et Curl. Ducatus, Aug. Vindel.), Müller F. (Polen unter Oester. Russ. u Preuss., Wien). Münster Seb., Pfau, Pohlen (32 tab., Augsb.), Curioses Pohlen Staats und Kriegs Theatrum in Pohlen (38 tab., Augsburg), (Preussen) Polen (Galizien), Russia Rubra, (Podolia, Volhynia), Tabulla Pol. et Lith. geogr. minor, Tabulla geogr. R. Pol jussu acad. liter. Borussiae, Tabulla chronografica, Wit F. (Amsterdan), Zanoni Rizzi (Regni Pol. mappa, Berolini), Weigel Chr. (Ukraina, Norimb.), Tenże (Livoniae et Curlandiae tabula, Norimb.).

10914. Polen hist.-geogr.-statistisch mit 5 Karten über d e Theilungen Polens von 1772 bis jetzt, b. r.

10915. Świedenije o kartie Małorossii połow. XVIII. w., Kijewska Starina 1890 III.

10916. Karte von Ostpreussen in 6 Blättern, Wien bey Artaria 1800; — Sotzmann F. D., Generalkarte von Ost-, West-, Süd- und Neu Ost-Preussen, Berlin 1800; — Perthées K., Okolica Warszawy w dyametrze pięciu mil 1800; — Gille, Südpreussen, Nürnberg 1801; — Tenże, Special-Karte von Südpreussen, Berlin 1802—3; — Schroetter, Karte v. Ostpreussen, Litthauen, Westpreussen und Netzdistrict (25 Sectionen) 1796—1892; — Liesganig J., Ostgalizien Karte, Wien 1803 (*zob.* Nr. 10322 i por. Darstellung der Methode, welche bey der Karte Liesganig angewandt, b. m. i r.); — Guessefeld F. L., Karte von Liefland u. Ehstland, Nürnberg 1805; — Tenże, Karte vom Königr. Preussen nebst dem Hgth. Warschau nach dem Tilsiter Frieden, tamże 1807; — Tenże, Charte vom Hgth. Warschau, tamże 1810; — Hutter F., Polen nach seiner ersten und letzten Theilung, Poznań 1807; Toż, Augsburg 1824; — Zannoni R., Polen, Wien 1807, *zob.* Nr. 10912; — Charte von d. Gouv. Kurland, Homanns Erben 1808; — Sotzmann F. D., Polen nach dem Frieden von Wien 1809, Nürnberg; — Rendziny St., Carte générale et détaillée de la Pologne selon Tilsitz, Vienne 1810 (4 ark.); — Engelhardt F. B., Karte von Pohlen, Posen und den angränz. Staaten in 4 Sectionen im J. 1810, hrsg. im J. 1812 von Sam. Schropp in Berlin (liczne wyd. por. E.); — Sotzman D. F., General-Karte von Kön. Preussen und Herz. Warschau, Nürnberg 1811, *zob.* Nr. 10912 — Uz. G. F., Charte von den russ. poln. Besitzungen und dem Hgth. Warschau, Nürnberg 1811; — Tenże, Special-Karte von Polen nebst den anliegenden Ländern in 4 Blätt., Nürnberg 1812, (nowe wyd.) 1831; — Freyhern v. Lichtenstern J., Der preuss. Staat, Wien 1811 (16 kart); — Knittel, Carte militaire et routière de la Pologne et de la Prusse 1812 (por. Winkelmann, B. L. Nr. 878); — Lapie P. i F. Tardieu, Carte de la Russie d'Europe, l'Autriche, la Suède, la Dänemark et la Norvége et Varsovie 1812; — Nieprzecki J., Lithuaniae M. D., in suos palatinatus et districtus divisus, Norymberga 1812 (*zob.* Nr. 10911 pod r. 1749), *zob.* Nr. 10416; — Schauplatz des Krieges in Polen und Russland nach den Nachrichten des französischen Bulletins, Leipzig 1812 (kart 12, także tytuł franc.), *zob.* Nr. 9815; — Reymann, Grosser Atlass v. Russland in 107 Blättern, Berlin 1812; — Carte des pays entre la Vistule, Dzwina etc., Paris 1812; — Nordmann A. P. H., La carte du cidevant Royaume de Pologne (tab. 1—9, 9 ark.) i Supplement (tablic 3), Vienne 1813 (toż po niem., Wien, bei Artaria et Cmp. 1830, 1834).

10917. Saryczew G., Geograf. morskoj Atlas Baltijskawo Moria 1812.

10918. **Chodźko Leonard**, Karta geograficzna dawnej Polski przed r. 1772, z dołączeniem wykazu hist.-statyst. dróg, dat, bitew i t. d., Paryż 1841; — Tenże, Carte général historique et statistique de l'ancienne Pologne, Paris 1830, 1831, 1840, 1842, 1846, 1863; — Tenże, Carte des pays Slavo-polonais aux VII. et IX. siècles, Paris 1861; — Tenże, Carte des États de la République de Pologne aux XVI. et XVII. siècles, Paris 1861; — Tenże, Carte de la Pologne, comprenant le teritoire de 1772, Paris 1863; — Tenże, Atlas de sept partages de Pologne en 1772, 1793, 1795, 1807, 1809, 1815, 1846, Paris.

10919. Chodźko L., Carte des aggrandissements de la Russie depuis Pierre I., Paris 1853 (Toż, De Rurik à Nicolas I., Paris 1854).

10920. Chodźko L., Carta geografica per servire alla storia degli Italiani in Polonia ed in Russia, Firenze 1827.

10921. **Plater St.**, Atlas historique de la Pologne colorié (z tablicą wypraw wojennych w XVII. i XIX. w., 10 kart), Poznań 1827—28.

10922. **Korzeniowska M. R. N.**, Atlas hist., geogr., chronol., genealog. polski, Warsz. 1831, *zob.* Nr. 152.

10923. Zakrzewski A., Mapa królestwa polskiego w dawnych granicach, Warsz. 1831.

10924. Witzleben F. A., Geschichtlich-geografische Entwickelung des Zuwachses und der Abnahme des polnischen Reiches vom J. 992—1831 (5 Karten mit Texte), Berlin 1831.

10925. Mancy A. J., Atlante istorico, politico et statistico della Polonia antica e moderna 1832; Bansemer J. M. i Falkenhagen Zaleski P., Atlas containing 10 maps of Poland exhibiting the political changes from 1772 to the present time, London 1837.

10926. Słowaczyński Jędrzej, Atlas krain polskich (kart 12), Paryż 1844.

10927. **Lelewel J.**, Atlas historyczny do dziejów polskich, Wrocław 1845; — Tenże, Atlas mały do historyi polskiej J. Miklaszewskiego i T. Wagi, z 6 kart geogr.

10928. Lelewel J., Atlas contenant les tableaux chronologiques et généalogiques et les chartes géographiques de différentes époques, Lille 1844.

10929. Lesage A., Atlas hist., généal., chronol. i geogr., Wilno 1844.

10930. **Spruner K. v.**, Historisch-geogr. Handatlas, 2. Abth., Gotha 1846 (wiele wyd.), *zob.* Nr. 10044.

10931. **Chrzanowski W.**, Karta dawnej Polski, Paryż 1859, arkuszy wielkich 48 (także wyd. franc.).

R: Gaz. lwowska 1885 Nr. 41.

10932. **Topolnicki J.**, Mapa rzeczypospolitej polskiej, Lwów 1864, 2. wyd. 1889.

R: Neumann, Kiew. Star. 1889 III. s. 790—792.

10933. Wolff C., Karte des ehemaligen Königreiches Polen, nach den Grenzen von 1772 (1 : 13,000.000), Hamburg 1872 (por. Winkelmann, B. L., Nr. 925).

10934. Naruszewicz A., Map 5 do Historyi polskiej Naruszewicza; Albertrandy J., Polska, Litwa i Prusy, 2 mapy do dzieła: Panowanie Kazimierza, Jana Alberta i Aleksandra Jagiellończyków; Tenże, Prusy i część Polski za panow. Jana Kazimierza, Jana Alberta i Aleksandra, Warsz. (mapa); Jaeck C., Partage de la Pologne, eine historische Cabinets-Karte, b. r.

10935. Papłoński J., Mapa słowiańszczyzny lecnickiej X. i XII w., Warsz. 1802 (i objaśnienie do tejże mapy); Wierzbicki Nieczuja, Carte de l'empire slave, Poznań.

10936. Sotzmann Fr. D., Karte von Königreich Polen, Galizien und den Ghrzg. Posen in 16 Blättern (Berlin?) 1830; — Diewald J. N., Grosse Karte des Kgr. Polen und seiner Nebenländer, Nürnberg 1831; — Lohse J., Toż, Hamburg 1831; — Schallern, Toż, München 1831; — Osiecki J., Karta Polski i krajów ościennych, Wiedeń 1860, 1863; — Delius H., Karte von dem Königr. Polen, Galizien etc., Berlin 1863; — Handtke, General-Karte vom Westlichen Russland nebst Preussen, Posen und Galizien, Glogau 1863, 27. wyd. 1891; — Huber J., Polen mit den angrenzenden Ländern, Nürnberg 1863; — Hammer, Karte von Königreich Polen, Redaktion von H. Kiepert (1 : 1,000.000), Berlin b. r.

10937. **Petermann A.**, Osteuropa, Gotha 1865—1867 (wiele wyd.).

10938. Osiecki J., Karta środkowej Europy, Wiedeń 1860.

10939. Karta carstwa Polskawo z 1815 goda.

10940. **Topograficzeskaja** karta po zapadnoj granicie rossyjskoj imperii (mapa gł. sztabu), Petersb. 1820 (map 108).

10941. Kanter, Grosse Karte von Pohlen (16 Blättern), 1821.

10942. **Kolberg J. K.**, Atlas Królestwa Polskiego, Warsz. 1827 (każde województwo osobno).

10943. Koźmiński J. P. L. W., Karta królestwa polsk., Warsz. 1828; Weiland C. F., Karte von Königr. Polen, den preuss. Provinzen, Ost- u Westpreussen u. Posen, Weimar 1829, 1830, 1852.

10944. B. F., Spezial-Karte vom Königr. Polen, Krakau und den angr. Staaten (12 Blättern), b. r.

10945. Warschau nebst Umgegend, Für Zeitungsleser, Augsburg 1831.

10946. Topograficzeskaja karta carstwa polskawo na polskom jazykie, Petersb. 1839; — Karta topogr. wilenskoj i kowienskoj gub. 1845 goda.

10947. **Rücker C. G.**, Generalkarte von Livland (6 kart), Dorpat 1839, 1844, 1857, 1867 (por. Petermann, G. M., 1858 s. 516, i Winkelmann, B. L., Nr. 882—926.

10948. **Achmatow A.**, Atlas geogr. ist. i chron. rossijskawo gosudarstwa (71 kart), Petersb. 1845.

10949. Pawliszczew N. J., Uczenja posobia dlia wojenno-uczebnych zawiedienij, Istoriczeskij atlas Rosii, Warsz. 1846; Wojenno-topograf. Karta jewropejskoj Rossyi 1846.

10950. Chozjaistwenno-statisticzeskij Atlas Jewropejskoj Rossii, izd. Ministerstwa Gosudarstwennych Imusrestw, 1852; — Wesełowskij K., Objasnenia k' Atlasu Jewropejskoj Rosii, Petersb. 1852, 2 wyd.

10951. Herkner J., Mappa Królestwa polskiego (mały i wielki format), Warsz. 1853.

R: Bibl. warsz. 1853 II.

10952. Schubert v., Spezialkarte des westlichen Theils des Russischen Reichs, 1857; — Tenże, Kriegsstrassenkarte des westlichen Russlands (8 Bl.) (por. Petermann, G. M., 1857 s. 2, 1858 s. 553, 1859 s. 219).

10953. Handtke, Karte von Süd-Russland (4 Bl.), 1863 (por. Petermann, G. M., 1863 s. 465); — Tenże, Karte von Bessarabien und Podolien (in 2 Bl.) b. r.

10954. **Karta** Jewropejskoj Rosii i Kawkazskawo kraja, izd. Imp. Russ. geogr. obszcz., Petersb. 1862.

10955. **Otto Wł.**, Mappa Królestwa polskiego, Warsz. 1863.

10956. **Nipanicz M.**, Mapa Królestwa polskiego na zasadzie źródeł urzędowych (4 ark.), Warsz. 1863, 1867, 1872, 1875.

R: Wójcicki, Bibl. warsz. 1863 III. s. 538.

10957. **Batiuszkow J.**, Atlas zapadnorusskawo kraja i carstwa polskawo, Petersb. 1864, 1866.

R: Petermann, G. M., 1864 s. 280, 471.

10958. Podrobnyj Atlas Rossijskoj Imperii s planami gubernskich gorodow, Petersb. 1864; Specialnaja karta zapadnoj czasti Rossijskoj Imperii, sostawł. G. Szuberta 1865.

10959. Carte politique, statistique de la Wolhynie, de la Podolie et de l'Ukraine, Bruxelles 1864, *zob.* Nr. 371.

10960. **Kiepert H.**, Karte des russischen Reichs in Europa, Berlin 1865.

R: Petermann, G. M., 1865 s. 451.

10961. **Petermann**, Karte von Ost-Europa (6 Bl.), 1866—1867.

R: Petermann, G. M., 1866 s. 1, 1867 s. 111.

10962. Zamysłowskij E., Uczebnyj Atlas po russkoj istorii, Petersb. 1865, 2. wyd. Petersb. 1869.

10963. Dobriakow, Karta Rusi moskowskoj i litewskoj (do 1689), Petersb. 1877.

10964. Mappa Turcyi, Grecyi i prowincyj rosyjskich nad morzem Czarnem, Warsz. 1877.

10965. Gotz M., Mapa gubernii Królestwa polskiego z oznaczeniem odległości na drogach bitych i żelaznych, Warsz. 1878.

10966. Gotz M., Mapa gubernii Królestwa polskiego, Warsz. 1878.

Iljina Atlas, zob. Nr. 10036.

10967. **Wójcicka**, Mapa poglądowa Królestwa polskiego, Warsz. 1885.

R: Nałkowski W. (Uwagi krytyczne do Mapy Wójcickiej), Przegl. pedagog., Warsz. 1885 listopad (por. Prawda, Warsz. 1886 Nr. 356); Szafarkiewicz (Objaśnienia), Warsz. 1885; — Por. Dygasiński A., Prz. tyg. 1881, 347.

10968. Nagel E., Wielkie księstwo poznańskie, Leszno 1831, Weiland, *zob.* Nr. 10943.

10969. Rosenthal M. C., Karte des Kammer Departament von Posen und Bromberg, 1827, Nürnberg 1852; Hopfgarten i Sotzmann, Atlas von d. zu Süd-Preussen geh. Posener Kammerdepartement, b. r.

10970. **Peschel E.**, Karte von Grossherz. Posen (aus d. Gilly'schen Karte Süd-Preussens), Poznań 1840.

10971. **Kurnatowski W.**, Mapa W. ks. Poznańskiego, Poznań 1844, 1861, 1880.

10972. **Reymann**, Spezial-Karte der Provinz Posen in 24 Blättern, Głogów 185...

10973. **Handtke F.**, General-Karte der Provinz Posen, Glogau 1852, 17. ed. 1891; — Tenże, General-Karte Westpreussens, 23. Aufl. 1893.

10974. Pawłowski J. N., Hist.-geogr. Karte v. Alten-Preussen w. des Herrschaft des Ritterordens, Danzig 1865.

10975. **Preuss. Generalstab**, Karte der Umgegend von Danzig, 1865 (por. Petermann, G. M., 1865 s. 463); — Toż, Karte der Umgegend von Memel (por. tamże 1870 s. 109); — Brecher, Historische Wandkarte von Preussen (por. tamże 1870 s. 169); — Tenże, Generalstabs-Karte des preussischen Staates, Berlin 1880 (por. tamże 1877 s. 132); — Messtisch, Blätter des preussischen Staates preuss. Landes Aufnahme 1875, Prov. Pommern, Preussen etc., Berlin 1877; — Karte der Provinz Pommern, nach ämtlichen Quellen, Stettin 1877.

10976. **Kreiskarten** vom preuss. Staate, hrsg. von der kartographischen Abtheilung der königl. preuss. Landesaufnahme, Berlin 1879 i n.

10977. Leeder E., Wandkarten der Provinz Pommern (für Schulgebrauch), Köslin 1879; Lehmann A., Verkehrs-Karte der Provinzen Ost- und West-Preussen, Pommern u. Posen, Berlin 1879.

10978. **Heyer A**, Gesch. der Kartographie Schlesiens bis zur preuss. Besitzergreifung, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1889—90 XXIII.—XXIV., Odb. Breslau 1891.

R: Wagner, Kwart. hist. 1889.

10979. Schulte W., Die älteste kartographische Darstellung Schlesiens a. d. Ebstorfers Mappa mundi, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1892 XXVI. (por. Kwart. hist. 1893 str. 98); Helwig M., Erste Landcharte Schlesiens 1561, Breslau 1887.

10980. **Reymann**, Special-Karte der Provinz Schlesien in 30 Blättern, b. r.

10981. Umgebungskarten von Glogau, Thorn, Görlitz, Neisse, Berlin (por. Petermann, G. M., 1865 s. 464); — Degenhardt, Karte des oberschles.-poln. Bergdistrikts (por. tamże 1872 s. 299); — Leeder E., Politische Karte der Provinz Schlesien (für den Schulgebrauch), Görlitz 1879; — Liebenow W., General-Karte von der königl. preuss. Provinz Schlesien, Breslau 1880; — Plan von Meissen und Umgegend, Meissen 1880; — Hilscher A., Wandkarten (Kreis Krotoschin, Ostrowo, Trebnitz), Ostrowo 1880.

10982. **Ruecker J.**, Karte v. Schlesien 1881 (Tegoż karty części Szląska); — Handtke, Generalkarte v. Schlesien, 1891, 35 wyd.; — Adamy H., Wandkarte von Schlesien, 9. wyd. Breslau 1891 (9 kart).

10983. Topographische Karte des oberschlesischen Bergwerks-Areals, hrsg. von königl. Oberbergamt zu Breslau, Breslau 1893; Hofrichter R., Neue Spezial-Karte des Kreises Leobschütz, Leobschütz 1892, 1893.

10984. **Liesganig J.**, Königreich Galizien u. Lodomerien (33 kart), Wien 1824, 1829, 1857, *zob.* Nr. 10322.

R: Petermann, G. M., 1857 s. 61.

10985. Maire F. J., Atlas de Galicie et Lodomerie, Wien 1790; Reymann, Karte eines Theiles Galiziens, 1796, 1797; Sotzmann, Grenzkarte von Prov. Russland und Oest. Monarchie, Berlin, *zob.* Nr. 10912; Ost- und West-Galizien (mapa), Wien 1803; Allg. Charte d. Kön. beider Galizien, Wien 1804.

10986. Benedicti Hieronim, Carte von West-Galizien (im J. 1801—1804), 1808 (12 kart); — Mayer A. v. H., Karte von Westgalizien, vom Generalquartiermeisterstab 1808; — Charte von Ost- u. West-Galizien, berichtigt nach dem Wiener Frieden von 14. October 1809, Weimar 1809.

10987. Liesganig J., Karte des Tarnopoler Kreises, 1824, *zob.* Nr. 10984.

Zannoni-Rizzi, zob. Nr. 10916.

10988. Lichtenstein J. M., Allgemeine Charte der Königreiche beider Galizien, Wiedeń 1814.

10989. Stupnicki H., Galicya i Lodomerya, Lwów 1849 (ta sama mapa w dziele: Galicya przez H. Stupnickiego); toż po niem., Wiedeń 1851; — Weiland C. F., Das Königreich Galizien, Weimar 1849, 1851; — Bermann J., Die Königr. Galizien, nach der neuesten politischen u. gerichtl. Eintheilung, Wiedeń 1851; — Schultz R. A., General-, Post- und Strassenkarte des Kronlandes Galizien, Wien 1851.

10990. **Kummerer R. v. K.**, Administrativ-Karte v. Königr. Galizien u. Lodomerien, Wien 1855—1863.

R: Petermann, G. M., 1855 s. 305, 1857 s. 61, 1859 s. 371, 1863 s. 395.

10991. **Generalkarte** des Königr. Galizien (11 Bl.), Wien 1869.

R: Petermann, G. M., 1870 s. 104.

10992. Marschruten-Karte des Königr. Galizien und Lodomerien und des Hrgth. Bukowina vom Generalstabs Bureau, Wien 1868.

10993. Das Königreich Galizien und das Herzogthum Bukowina (Kozenn, Schulatlas Nr. 11), Olmütz 1872.

10994. **Atlas** statyst. Galicyi, Lwów 1875; — Bodyński, Mapa stat. Galicyi i Bukowiny, Wiedeń 1879; — Latinik A., Mapa Król. Galicyi (dla szkół, hipsometryczna), Kraków 1879 (por. Dygasiński A., Prz. tyg. 1881 s. 347).

10995. **Schulz R. A.**, General-, Post- und Strassenkarte von Galizien und Bukowina, revidirte Ausgabe (Artarias Generalkarten der öst.-ung. Monarchie Nr. 12), Wien 1893.

10996. Mapa wolnego m. Krakowa i jego okręgu, Krak 1831; — Żebrawski T., Karta okręgu wolnego miasta Krakowa, Kraków 1833, 1843; — Kummerer R. v. K., Karte des Grossherzogthums Krakau, Krak. 1852; — Plan okolic Krakowa, Krak. 1864; — Umgebungskarte von Krakau, hrsg. von k. k. militär. geogr. Institute, Wien 1879 (4 karty).

10997. Plan der Gegend zwischen Lemberg und Rzęsna Polska, Lemberg 1846.

10998. Umgebungskarte von Przemyśl, hrsg. vom k. k. militär. geogr. Institute (1 : 75.000), Wien 1880.

10999. **Mapy** Galicyi por. **E.**: Aenedicti Luc., Gross J., Kipferling K. J., Lichtenstein M. i Kummersberg K., Losy de Losenau, Lotter Tob. Conr., Galicie, Galizien (Generalquartiermeister).

2: Etnografia.

A. Etnografia powszechna.

(a: Bibliografie, czasopisma i towarzystwa antropologiczne i etnograficzne).

11000. **Koner A.**, Übersicht d. Literatur f. Anthropologie u. Ethnologie 1868—1879, Ztschr f. Ethn. I—XI. 1869—1879 (za każdy rok osobno).

Engelmann W., Bibl. geographica, zob. Nr. 9947.

11001. **Zeitschrift** f. Ethnologie, Berlin 1868—1893 I—XXV.; — Internationales Archiv f. Ethnographie, Leipzig 1888—1893 I—VI.

11002. **Zeitschrift** für Völkerpsychologie, hrsg. v. Lazarus M. u. Steinthal H., Berlin 1871—1890 I—XX. (Spis do wszystkich tomów w t. XX.); — Zeitschrift für Volkskunde, hrsg. v. Veckenstedt E., Leipzig 1889—1893; — Am Urquell, Monatschrift f. Volkskunde, Hamburg, N. F. 1890—1893 I—III.

11003. Archivio per lo Studio delle tradizione popolari, Palermo od r. 1882; — Revue des traditions populaires, Paris od r. 1886; — La Tradition, revue générale, Paris od r. 1890; — Folk-Lore, a quaterly reviev, London od r. 1890; — Mélusine, recueil de mythologie, littérature populaire dirigé par Gaidoz H., Paris od r. 1886.

Ausland, Globus i inne, zob. Nr. 9954.

11004. **L'anthropologie**,, paraissant tous les deux mois, Paris 1890—1893 (przedtem: Matériaux pour l'hist. primitive et naturelle de l'homme 1865—1889): — Revue d'antropologie par Broca, 1872—1889; — Revue d'éthnographie par Harry, 1882—1889).

11005. **Archivio** per l'Antropologia e l'Etnologia 1861—1893 I—XXIII.

11006. **Archiv** f. Anthropologie, od r. 1871.

11007. **Deutsche Gesellschaft** für Anthropologie, Ethnol. u. Urgeschichte, por. Petermann, G. M., 1869 s. 274; — Ecker A., Die Zwecke d. deutschen Gesellschaft f. Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthr. 1870; — Correspondenzblatt d. deutschen Gesellschaft f. Anthropologie 1869—1893, 24 t.; — Verhandlungen der Gesellschaft f. Anthropologie 1868—1893.

11008. **Mittheilungen** der anthrop. Gesellschaft, Wien 1870—1891 I—XXII.

11009. **Zeitschrift** des Vereins für Volkskunde (N. F. der Z. f. Volkspsychologie, *zob.* Nr. 11002, Berlin 1891—1893); — Bulletin de la Société d'Anthropologie de Paris, od r. 1859, *zob.* Nr. 11038.

Rossyjskie czasopisma i towarzystwa, zob. Etnografia Polski.

(b: Stan nauki, teorya i podręczniki etnografii).

11010. **Bastian A.**, Ethnologische Forschungen u. Sammlung von Material für dieselben, Jena 1873 t. 2.

11011. **Verzeichniss** d. in Deutschland u. einigen angrenzenden Ländern befindlichen öffentlichen und privaten Sammlungen von anthropologischen, ethnologischen u. urgeschichtlichen Gegenständen, München 1876.

11012. **Dally,** Histoire de l'ethnologie, Revue géographique internationale 1877.

11013. Gerland G., Bericht über d. Stand d. anthrop.-ethnolog. Forschung u. über d. Fortschritte derselben in den letzten Jahren, Behm's geogr. Jahrb. 1876 VI. (Toż, 1878 VII.).

11014. **Achelis T.**, Rozwój etnologii nowoczesnej (przekład z niem.), Wisła 1891—2; — Weinhold H., Zur Einleitung, Ztschr. d. Vereins für Volkskunde 1891 I.

11015. Seligmann Fr. R., Bericht über d. Fortschritte der Racenlehre, Behm's geogr. Jahrb. 1872, 1876; — Krisek W., Die Völker u. Sprachstämme d. Erde, Genealogische Klassification derselben etc., Verlag v. Karl Jansky in Tabor (1880); — Fritsch G., Sonst und Jetzt der menschlichen Rassenkunde vom morphologischen Standpunkte, Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.; — Verneau R., Les races humaines, Paris 1891.

11016. Kirchhoff A., Rassenbilder zum Gebrauch beim geographischen Unterricht, I. Lief., Kassel 1883.

11017. **Bastian A.**, Das natürliche System in d. Ethnologie, Ztschr. f. Ethn. 1869 I.; — Tenże, Ueber ethnologische Eintheilungen, tamże, 1871 III.; — Tenże, Ethnologie und vergleichende Linguistik, tamże 1872 IV.; — Tenże, Die Grundlage der Ethnologie in den geographischen Provinzen, tamże 1873 V.; — Tenże, Allg. Begriffe der Ethnologie, tamże 1875 VII.; — Tenże, Die Ethnologie in ihren geograph. und hist. Gesichtspunkten, tamże 1884 XVI.; — Bastian A., Controversen in der Ethnologie, Berlin 1893.

11018. **Müller F.**, Probleme d. Ethnographie, Behm's geogr. Jahrb. 1872 III.; — Tenże, Über Ziele und Methoden d. Ethnographie und Anthropologie, tamże 1874 V.

11019. Topinard P., Anthropologie, ethnologie et ethnographie, Bull. de la Société d'anthrop. 1876, 2. Ser. XI.

11020. **Hellwald Fr. v.**, Bedeutung und Aufgabe der Völkerkunde, Kosmos von Caspari 1877 t. I.

11021. **Andrée**, Ethnographische Parallelen und Vergleiche, Verzeichniss etnogr. Karten (por. Petermann, G. M., 1878 s. 279, 1879 s. 196); — Liebrecht F., Zur Volkskunde, Alte und Neue Aufsätze, Heilbronn 1879.

11022. Müller Fr., Die linguistische Ethnographie im Verhältniss zur Anthropologie, Behm's geogr. Jahrb. 1870 III.; — Jolly J., Völkerkunde und Sprachforschung, Im neuen Reich 1874 I.; — Andrée R., Die Personennamen in d. Völkerkunde, Ztschr. für Ethn. 1876 VIII.; — Lubbock J., Introduction to the study the use of historical national names as scientific terms, Journ. of the Anthrop. Institute 1879 VIII.

11023. Neymayer, Anleitung zum wissenschaftlichen Beobachten auf Reisen, Berlin 1875.

11024. Zawiliński Roman, Wskazówki do zbierania właściwości ludowych, Krak. 1886.

R: W-t, Prawda, Warsz. 1886 str. 356.

11025. Ueber Malerei und Bildhauerei im Dienste d. Ethnologie, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.

11026. Halloy d', Éléments d'ethnographie, Paris 1859; — Latham, Descriptive Ethnology 1859 (por. Petermann, G. M., 1859 s. 279); — Perty, Grundzüge der Ethnographie 1859 (por. tamże 1859 s. 445).

11027. Maury L. F. A., La Terre et l'Homme, ou aperçu historique de géologie, de géographie et d'ethnographie, Paris 1869.

11028. **Müller Fr.**, Allg. Ethnographie, Wien 1873; — Grün D., Länder- und Völkerkunde, Wien 1873, t. 2; — Pütz W., Vergleichende Erd- und Völkerkunde, Cöln 1874.

11029. **Peschel O.**, Völkerkunde, Leipzig 1874; 6. Aufl. bearb. v. Kirchhoff, Leipzig 1885 (polski przekład: Nauka o ludach, przez T. Wisłockiego, Warsz. 1876), *zob.* Nr. 9997.

R: Prz. kryt. 1876.

11030. Hellwald, Die Erde und ihre Völker 1878 (por. Petermann, G. M., 1878 s. 84).

11031. **Müller Fr.**, Allgemeine Ethnographie, Wien 1879, 2 Aufl.

11032. **Bastian A.**, Grundzüge der Ethnologie, Berlin 1884 str. 144.

R: Petermann, G. M., 1883 s. 393, 1884 s. 396.

11033. Daniel G. Brinton, Anthropologie and Ethnologie, Philadelphia 1886 I.

11034. **Ratzel Fr.**, Völkerkunde (Allg. Naturkunde), Leipzig 1886—1888 t. 3.

11035. Platz B., Die Völker der Erde, Würzburg 1888; — Kriegk G. L., Die Völkerstämme u. ihre Zweige, Frankfurt 1883, 5 wyd.

11036. **Krzywicki L.**, Ludy, zarys antropologii etnicznej, Warsz. 1893.

R: Górzycki K., Przew. nauk. lit. 1893

11037. **Gerland Georg.**, Atlas der Völkerkunde, Gotha 1892, *zob.* Nr. 10030—10040.

R: Ztschr. f Ethn. 1892 str. 40.

Por: (Jastrowa) Jahresberichte der Geschichtswissenschaft 1878—1891 I—XIV.

Podręczniki geografii, zob. Nr. 9984—99.

Podręczniki statystyki, zob. Nr. 10003 do 10006.

Atlasy, zob. Nr. 10038—10046.

(c: Plan nauki, teorya i podręczniki antropologii).

11038. Broca P., Histoire des progrès des études anthropologiques depuis la fondation de la Société, Compte rendu décennal (1859—1869), Paris 1870; — Quatrefages, Rapport sur les progrès de l'Anthropologie, Paris 1867; — Hellwald F. v., Die Fortschritte d. anthropologischen Wissenschaft Die Gegenwart 1876; — Jäger G., Die moderne Anthropologie, Cosmos von Caspari 1877 I.; — Topinard, Historique de l'anthro-

pologie, Bull. de la Soc. d'Anthrop. 1877; — Tenże, Revue d'Anthropologie (por. Petermann, G. M., 1886 s. 589).

11039. **Virchov R.**, D. Anthropologie in d. letzten 20 Jahren, Corresp. Blatt f. Anth. 1889 t. 20.

11040. Scherzer v., Resultate auf dem Gebiete der Anthropometrie, Petermann, G. M., 1879 s. 147; Weissbach A., Körpermessungen verschiedener Menschenrassen, Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.

11041. Schaafhausen H., Die Lehre Darwin's und d. Anthropologie, Arch. f. Anthr. 1869 III.; Spengel J. W., Die Darwinsche Theorie, Verzeichniss der in Deutschland über die Theorie erschien. Werke und Aufsätze, Ztschr. f. Ethn. 1871 III.; Haeckel E., Anthropogenie, Entwickelungsgeschichte d. Menschen, Leipzig 1874 (por. Konera W., Bibliografia etnografii, *zob.* Nr. 12000).

11042. Virchov R., Ueber statistische und anthropologische Untersuchungen in Russland, Griechenland und Deutschland, Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.; — Schaafhausen H., Die anthropologischen Sammlungen Deutschlands, 1877.

11043. Kraszewski J. I., Congrès international à Stockholm (Notes de voyage), Paris 1874, *zob.* Nr. 11165.

11044. **Quatrefages (de)**, Cours sur l'anthropologie; — Tenże, De la méthode en anthropologie, Revue des cours scientif. 1868; — Tenże, On the Progress of Anthropology, Anthrop. Rev. 1869.

11045. **Virchov R.**, Über die Methode d. wissenschaftlichen Anthropologie, Eine Antwort an Hrn. de Quatrefages, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Tenże, Die Ziele und Mittel d. modernen Anthropologie, Vortrag. Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop 1877.

11046. Perty M., Die Anthropologie als Wissenschaft von dem körperlichen und geisstigen Wesen d. Menschen, Leipzig 1874 t. III.; — Tenże, Anthropologie und Anthropogenie, Mitth. d. Ver. f. Erdkunde zu Leipzig 1877.

11047. **Broca P.**, Instructions craniologiques et craniométriques de la Société d'anthropologie de Paris, Paris 1876; — Quatrefages (de) et Hamy, Crania ethnica, Les crânes de races humaines décrits et figurés, Paris 1875; — Stieda, Über die Esten mit Bemerkungen über die Methode der Schädelmessung, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1878.

11048. **Ranke**, Anleitung zur anthropolog. vorgesch. Beobachtungen 1881 (por. Petermann, G. M., 1881 s. 394).

11049. **Schmidt E.**, Anthropologische Methoden, Leipzig 1888.

11050. **Dictionnaire** des sciences anthrologiques (anatomie, crânologie, archéologie prehistorique, etnogr. etc.), Paris, Doin 1889 str. 1128.

11051. **Waitz**, Antropologie I—IV.; — Vogt K., Vorlesungen über den Menschen t. 2.

11052. **Dressler O.**, Lehrbuch der Anthropologie, 1. Th. Somatologie, 2. Abschn. Physiologie, 1875, 1878; — Droese M., Anthropologie, Langensalza 1876 (3. wyd.).

11053. **Topinard P.**, L'Anthropologie, avec préface du Prof. Paul Broca, Paris 1876 (po ang., London 1877).

11054. Alsberg M., Anthropologie mit Berücksichtigung der Urgeschichte des Menschen, allg. fasslich dargestellt, Stuttgart 1888.

11055. **Ratzel Fr.**, Die Antropogeographie, Leipzig t. I. 1882, t. II. 1891.

R: Gött, G. Anz. 1893 Nr. 18.

11056. **Platz Ks.**, Der Mensch, Würzburg 1888 (po pol.: Człowiek, jego pochodzenie, rasy i dawność, prz. Jurkiewicz K., Warsz. 1892); — Tenże, Die Völker der Erde, Würzburg 1891 t. 2.

(d: Archeologia przedhistoryczna).

11057. **Virchov R.**, Über die sogenannten prähistorischen Perioden, Ztschr. f. Ethn. 1876 VIII.; — Hostmann Chr., Zur Kritik der Culturperioden, Arch. f. Anthrop. 1876 IX.

11058. Schaffhausen H., Über die Methode der vorgeschichtlichen Forschung, Arch. f. Anthrop. 1871 V.; Hellwald Fr. v., Eine Umwälzung in d. prähistorischen Wissenschaft, Wiener Abendpost, Beilage zur Wiener Ztg. 1877 Nr. 231.

11059. Kirkor A., O znaczeniu i ważności zabytków pierwotnych oraz umiejętnem ich poszukiwaniu, Krak. 1878.

11060. **Lyell Ch.**, The geological evidence of the antiquity of man, London 1863 (wiele wydań) (tož po niem.: Das Alter d. Menschengeschlechts auf d. Erde, Leipzig 1874); — Riolacci, Anthropologie, l'ancienneté de l'homme, Paris 1873; — Siegwart K., Das Alter d. Menschengeschlechts, 3. Aufl. Berlin 1873, *zob.* Nr. 11050

11061. Vogt C., L'histoire primitive de l'homme, Revue des cours scientif. 1869.

11062. **Lubbock J.**, Prehistoric times, London 1865, 5. wyd. 1890 (po niem.: Die vorgeschichtliche Zeit erläutert, Jena 1874 t. 2).

11063. **Tylor E. B.**, Primitive Culture, London 1871 (wiele wydań) t. 2.

11064. Reclus E., Les Primitifs, Paris 1885.

11065. **Hörnes M.**, Die Urgeschichte nach dem heutigen Stande. Wien 1892.

R: Ztschr. f. Ethn. 1892 str. 54.

11066. Figuier L., L'homme primitif, Paris 1870; — Hamy E. T., Précis de paléontologie, Paris 1870; — Beer W., Der vorgeschichtliche Mensch, Leipzig 1874, 2. wyd. 1880; — Zaborowski, L'homme préhistorique, Paris 1878; — Herbst G., Die Urgeschichte der Menschheit, Wien 1878; — Joly N., L'homme avant les metaux, Paris 1879 (toż po niem.: Der Mensch vor d. Zeit d. Metalle, Leipzig 1880); — Mortillet F., Le Préhistorique, Paris 1887; — Rauber A., Urgeschichte des Menschen, Leipzig 1884; — Debierre Ch., L'homme avant l'histoire, Paris 1887; — Berghe (Van den) M., L'homme avant, Paris 1887; — Jesares B., Ensayos criticos, I. Tiempos prehistoricos, Madrid 1888; — Isiejew, Iz doistoriczeskoj żizni czełowika, Dło 1888 Nr. 80—135; — Ursini-Scuderi S., La preistoria umana, Palermo 1890; — Verneau, L'enfance de l'humanité, Paris 1890; — Hostmann Chr., Studien zur vorgesch. Archaeologie, Braunschweig 1890, *zob.* Nr. 11054.

11067. **Le Baron J. de Baye**, L'Archéologie préhistorique, Paris 1888.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1888.

11068. **Lubbock J.**, Origin of civilisation, London 1870 (5. wyd. 1890); — Leixner O., Die Anfänge der Cultur, Jena 1875; — Lenormant F., Les premières civilisations, Paris 1874; — Wilson D., Prehistorie manresearche in to the origin of civilisation, London 1865, 3. wyd. 1871; — Daux P., Études préhistoriques, Paris 1877.

11069. **Morgan**, Społeczeństwo pierwotne (przekład polski), Warsz. 1887.

R: Krz. L., At. 1887.

11070. Zittel K., Die ältere Steinzeit und d. Methode vorhistorischer Forschung, Correspondenzbl. d. deutschen Ges. f. Anthrop. 1873; — Mortillet G. de, Origine du bronze, Revue d'anthrop. 1875 IV.; — Hostmann, Die Bronzefrage, Ztschr. f. Eth. 1877 IX.

11071. Schwartz W., Zum Ursprung der Gebräuche d. Urzeit, Ztschr. f. Ethn. 1875 VIII.; — Viollet le Duc, Histoire de l'habitation humaine, Paris 1875.

11072. Schwartz W., Zur prähistorischen Mythologie, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI.

11073. Schumann, Die Thiere im Glauben unserer Vorfahren und des Volkes, Die Natur 1878; Bodin T., Die Thiere im Volksglauben, Die Natur 1878; Andrée R, Jagdaberglauben, Globus 1879 XXXV.

11074. Haberland C., Die Gastfreundschaft auf niederen Culturstufen, Ausland 1878.

11075. **Ecker A.**, Über vorhistorische Kunst, Augsburg. Allg. Z. Beilage 1877, 30. u. 31. Octob.

11076. Ecker A., Zur urgeschichtlichen u. culturgeschichtlichen Terminologie, Arch. f. Anthrop. 1876.

11077. Virchov R., Die Urbevölkerung Europa's, Berlin 1873; — Steur Ch., Etnographie des peuples de l'Europe avant Jésus-Christ., t. II. fasc. 2. Bruxelles 1873; — d'Arbois de Jubainville H., Les premiers habitants de l'Europe, Paris 1877; — Le Hou H., L'homme fossile en Europe, son industrie, ses moeurs, ses oeuvres d'art, Bruxelles 1877, 5 wyd.; — Much M, Die Kupferzeit in Europa, Jena 1893.

11078. Kawczyński M., Pierwotne rozsiedlenie plemion europejskich, Kwart. hist. 1889 III.

11079. **Pictet**, Les origines Indo-Européennes, Paris 1850—1860 t. 2.

11080. Schrader O., Sprachvergleichung und Urgeschichte, Jena 1883 (2. ed. 1891); — Bradke T., Über Methode der arischen Alterthumswiss., Giessen 1890.

11081. Wolzogen H. v., Der Ursitz d. Indogermanen, Ztsch. f. Völkerpsychologie 1872 VIII.; — Schultze M., Indogermanisch, semitisch und hamitisch, Berlin 1873; — Fligier, Beiträge zur vorhistorischen Völkerkunde Europas, Czernowitz 1876; — Tylor, The origin of the Aryans, an account of the prehistoric ethnology and civilization of Europe, The Athenaeum 1890; — Hirth H., Die Urheimat der Indogermanen, Indogermanische Forschungen 1890 t. I. (por. Krek, Einleit. in die slav. Literaturgesch., Graz 1887 str. 4—8).

11082. **Kohn A. und Mehlis C.**, Materialien zur Vorgeschichte der Menschen im östlichen Europa, Jena 1879 t. 2.

11083. Michałowski F., Essai d'ethnologie préhistorique (Odbitka z Bulletin polonais), Paris 1893.

11084. **Helfert J. A.**, Kulturhistorischer Atlas I., Vorgeschichtliche Funde von Dr. Much, Wien 1889.

R: Virchov R., Ztschr. f. Ethn. 1889 t. 21.

Podręcznik hist. oświaty, zob. Oświata.

B. Etnografia Polski.

(a: Bibliografia, czasopisma, poglądy i pracownicy).

11085. **Krek Gr.**, Einleitung in die slavische Literaturgeschichte, 2. wyd. Graz 1887 str. 447—867 (w notach bibliografia etnogr.).

11086. **Pastrnek Fr.**, Bibliographische Übersicht über die slavische Philologie 1876—1891, Berlin 1892 (Archiv f. slav. Phil., Supplement Band).

11087. **Nehring W.**, Die ethnographischen Arbeiten der Slaven, Ztschr. des Vereins f. Volkskunde 1891.

11088. Żmigrodzki, Le Folklore polonais, La Tradition 1890 i 1891; — Tenże, (Bibliografia ludoznawstwa polskiego), Revue des traditions populaires 1891; — Tenże, Historya swastyki (odczyt), Wisła 1891 (po niem. w: Archiv f. Anthropologie 1890; po franc.: Congrès internationel des traditions populaires 1889, Paris 1891 str. 19).

11089. **Pypin A. N.**, Istorija russkoj etnografii, Petersb. 1891.

R: Lubicz R., Wisła 1891; Rawita Fr., tamże 1892; Szarłowski A., Przegl. pol. 1893 III.

Por. Etnografię Inflant w Winkelmanna, B. L., Nr. 1353-2150.

Pienkina Z. M., Poliesie, zob. Nr. 10055.

Bałtramajtis, Sbornik bibliogr. mat. etnogr. Litwy, zob. Nr. 10056.

Mieżowa Literatura etnografii, zob. Nr. 10057.

Zob. Nr. 10081—10083.

11090. **Zbiór wiadomości** do antropologii krajowej, star. kom. antrop. ak. um. w Krakowie 1877—1892 I—XVI. (I. Dział: archeologiczno-antropologiczny, II.: Materyały etnologiczne).

R: Wydawnictwa archeol. antrop. akad. um. w Krak., Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881 I., 1882 III.; Ossowski J., Altpreuss. Mntschr. 1881 XVIII; Kleczyński J., Przew. nauk. lit. 1882; W. A., Kiew. Star. 1889 XXV.; Biegeleisen H., Przegl. tyg 1890 str. 250.

Por.: Comptes-rendus de la Commission d'anthropologie, Bulletin de l'Académie des sciences, Crac. 1892, 1893.

11091. **Wisła**, miesięcznik geograficzno-etnograficzny, Warsz. 1887—1893 I—VII.; — Biblioteka Wisły, Warsz. 1887—1893 I—XI.

R: Ateneum 1888 II., IV.; Brückner A., Kwart. hist. 1889; Lubicz R., Życie 1889 Nr. 43, 1890 Nr. 12, 32; Łoś J., Przegl. lit. 1889; Dod. do Kraju 1889 Nr. 31, 1890 Nr. 5; W. R., Tyg. illustr. 1889 Nr. 344; Atheneum czeskie 1890 Nr. 6; Kryński A., Prace filol. t. III. z. 2.; xl., Tyg. illustr 1891 Nr. 6 W. X. Mian., Dziennik łódzki 1891 Nr. 174; L-i, Tyg. illustr. 1891 Nr. 123; W., Kuryer lw. dod. lit 1891 Nr. 18, 19; Brückner A., Kwart. hist. 1892.

11092. Prace filologiczne, Warsz. 1889—93 I—V., *zob. Oświata (Język).*

11093. **Etnograficzeskij** sbornik, izd. imp. russ. geogr. obszczestwa 1853—1864 I—IV.; — Zapiski imp. ross. geogr. obszcz. Etnogr. otd. (1867—1893 t. 10), por. Petermann, G. M., 1868 s. 112, 1870 s. 303, 1872 s. 236.

11094. **Etnograficzeskoje** obozrinje, perjodiczeskoje izdanje etnograficzeskaho otdiła pry moskowskom uniwersiteti, Moskwa 1888—1893 I—III.

R: Karłowicz J., Wisła 1891 III. 676—683.

11095. Żywaja Starina, perjodycz. izdanje otdił. etnogr. imp. russ. geogr. obszczestwa (por. Karłowicz J., Wisła 1891 III. 683—692).

Kijewskaja Starina, zob. Nr. 10400.

Filolog. zapiski, Sbornik Slovansky, zob. Oświata (Język).

11096. Czubiński P., Trudy etn.-stat. eksp. w zapadnoruski kraj, 1872.

Archiv f. slav. Philologie 1879—1893 I—XIV., zob. Nr. 11086 i Oświata (Język).

11097. Kilka słów o etnologii, Pam. lit. Szlachtowskiego 1850 Nr. 29, *zob.* Nr. 10081.

11098. **Karłowicz J.**, Poradnik dla zbierających rzeczy ludowe, Tyg. mód 1871, Odb. Warsz. 1871; — Tenże, Nasz zeszyt okazowy, Wisła 1891 (str. 62—103); — Zakrzewski A., Zadania antrop. i etnogr., por. Wisła 1892.

11099. Nowicki Wł., Słówko o badaniu literatury ludowej i zbieraniu materyałów, Bluszcz 1871, Odb. Warsz. 1871.

11100. Instrukcya do bad. właściwości ludowych (Odb. z Spraw. mat.-fil.), Kraków 1874; — Instrukcya dla rob. spostrz. antrop., Krak. 1875; — Lutostański B., Zarys prac sekcyi antropologicznej, Krak. 1875; — Antropologia krajowa, Prz. tyg. 1877 str. 450; — Gustawicz B., Instrukcya dla zbierających zwyczaje i obyczaje ludowe, Krak. 1880; — Zawiliński R., O sposobie gromadzenia mat. etnogr., Wisła 1887, *zob.* Nr. 11024.

11101. Gloger Z., W sprawie archeol. i etnogr., Przegl. bibl. arch., War. 1881 II.; — Tenże, List w sprawie muzeum etnogr., tamże 1882 III.

11102. O rzeczach ludowych, studyum, Gaz. nar. 1871 Nr. 78—99.

11103. Wskazówki do zbierania właściwości ludowych, Gaz. roln. 1886 Nr. 41, 42.

11104. B. W., Etnografia patryotyczna, Kraj 1886 Nr. 39—41.

11105. Anuczyn N., O zadaczach russkoj etnografii (Niskolko sprawok y zamiczanij), Moskwa 1889.

11106. **Chodakowski Z. D.**, Listy jego od r. 1818, Pam. um. mor. i lit. 1830 IV.; — Tenże, List do stryja, Dz. war. 1855 Nr. 174.

11107. Chodakowski Z. D., Przegl. nauk. lit. 1842—1844; — Skimborowicz, Zoryan Chodakowski, Teka wileńska 1857—1858; — Chodźko, Adam Czarnocki, tamże 1857—58.

11108. **Kopernicki I.**: Karłowicz J., Izydor Kopernicki, Wisła 1891, Odb. Krak. 1892; — Andrée R., Isidor Kopernicki, Globus, Brunszwik 1891 Nr. 256; — Mac Richtre David, I. K., Journal of the gypsylove societ. 1892 I.; — Dobrowolski A., I. K. (wspomn. pośm.), Świat 1891 Nr. 21; — Miłkowski Z., I. K., Ze wspomnień osobistych, N. Reforma 1891 Nr. 230—232; — Kwaśnicki A., I. K., tamże 1891 Nr. 237; — Inne: Prz. tyg. 1891, Kij. Starina 1891.

11109. **Kolberg O.**: Wójcicki K., O Kolberg, Kłosy t. V.; — List O. Kolberga (Odpowiedź na artykuł Wejnerta w Nr. 73—76), Wiek 1877 Nr. 93; — Wspomnienia pośmiertne: Krauss, Am Urquell 1890 Nr. 6; Echo muz., teatr. i art., Warsz. 1890 Nr. 349; Walicki Al., Gaz. lw. 1890 Nr. 130; Krcek Fr. (U Kolberga), Gaz. nar. 1890 Nr. 183; Z. W., Głos (warsz.) 1890 Nr. 25: Krzywicki L., Prawda 1890 Nr. 24; Biegeleisen H., tamże Nr. 24; Korotyński W., Tyg. illustr. 1890 Nr. 24; L. V. Z., Wędrowiec 1890 Nr. 23; Żywaja Starina 1890.

11110. Duchiński Fr. H, Revue histor, ethnogr. et stat. de la Pologne et de la Russie, Paris 1861; Tenże, Societé d'ethnographie, Discussion sur la place de la linguistique, Paris 1867; Przegląd etnograficzno-historyczny i literacki, Kraków 1875 (Teorya Duchińskiego).

(b: Badania antropologiczno-archeologiczne).

11111. **Kohn A. und Mehlis C.**, Materialien zur Vorgeschichte des Menschen im östlichen Europa, nach poln. u. russ. Quellen 1879 t. 2; — Kohn A., Anthropologische u. naturwissenschaftliche Notizen aus Russland, Die Natur 1879.

11112. Buschan G., Germanen und Slaven, eine archeol.-antrop. Studie (Odb. z Natur u. Offenbarung), München 1890.

R: Ztschr. f. Ethn. 1890 (22. t.) 171.

11113. Baer C. E. v., Beschreibung der Schädel, welche aus d. Grabhügel eines skythischen Königs ausgegraben sind, Arch. f. Anthrop. 1877 X.

11114. **Kopernicki I.**, Nowy przyczynek do antropologii przedhistorycznej ziem polskich, Zb. wiad. do antr. I., Odb. Krak. 1877; — Tenże, Dalszy przyczynek do antropologii przedhistorycznej polskiej, tamże III., Odb. Krak. 1879; — Tenże, On the Scaphoid of a Pole, Crac. 1876.

11115. **Kirkor A. H.**, Sprawozdania i wykaz zabytków złożonych w Akad. um. z wycieczki archeol.-antrop. 1877, Zbiór wiad. do antr. II. (1878), Toż z r. 1878, tamże t. II. (1879).

11116. **Virchov**, Höhlenschädel aus dem Weichselgebiete, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII.; — Tenże, Schädel von Radajewitz (Pozn.), tamże 1876 VIII., *zob.* Nr. 11213.

11117. Kopernicki I., Czaszki ze Słaboszewa i z Tczewa, Zb. wiad. antrop. t. III., Odb. Krak. 1879, *zob.* Nr. 10790 i 11214.

11118. **Ossowski G.**, Sprawozdanie z badań geolog. antrop. r. 1879 w jaskiniach w okolicy Krakowa, Zb. wiad. do antrop. IV., Odb. Krak. 1880; Toż, t. V., Odb. Krak. 1881.

11119. Virchov, Menschliche Schädel aus Krakauer Höhlen, Ztschr. f. Ethn. 1873 V.; — Kopernicki I., Czaszki przedmieszczan krakowskich z XVII. i XVIII. w., Zb. wiad. do antrop. XI., Odb. Krak. 1887.

R: Ossowski G., Kwart. hist. 1888.

11120. Alth. Al., Smocza jama, Zb. wiad. do antr. I., Odb. Krak. 1877, *zob.* Nr. 10578.

11121. Ossowski G., Sprawozdanie z badań paleontologicznych w jaskiniach Ojcowa, Zb. wiad. do antr. 1887 XI., *zob.* Nr. 10582 i 11218.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1888.

11122. Siewers, Lethische Schädel aus d. Knochenhöhle von Gorenice bei Ojcow, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI.

11123. Römer, Über die Ergebnisse eines Bohrloches, 1½ Meilen von Breslau, Schädel des Höhlenbären, LIV. Jahresbericht d. schles. Ges. f. Vater. Cultur 1876 (1877).

11124. Kopernicki I., O kościach i czaszkach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na Podolu galicyjskiem, Zb. wiad. do antr. I., Odb. Krak. 1877; — Kirkor A. H., Sprawozd. z wyciecz. na Podolu gal., tamże I., Odb. Krak. 1877; — Kopernicki I., Poszukiwania arch. w Horodnicy nad Dniestrem, Zb. wiad. do antrop. II. *zob.* Nr. 11254.

11125. **Majer J.**, Czaszki i kości z nieciałopalnego grobu skrzynkowego ze wsi Uwisły, Zb. wiad. do antrop. XVI., Odb. Krak. 1892.

R: Ossowski G. Kwart. hist. 1893.

11126. Kopernicki I., Sprawozdanie o starożytnych kościach i czaszkach z Pokucia, Roz. i spr. wydz. mat.-przyr. akad. um., Krak. 1875 t. II.; — Tenże, Czaszki z kurhanów pokuckich, Pam. akad. um. II., Odb. Krak. 1875.

R: A. W., Bibl. warsz. 1876 I.; Przegl. kryt. 1874—1875.

11127. Diebold W., Ein Beitrag zur Antropologie der Kleinrussen, Dorpat 1886.

R: J. Talko-Hryncewicz, Wisła 1888 II.

11128. Kopernicki I., O kościach i czaszkach ludzkich z kurhanów w Radziminie na Wołyniu, Zb. wiad. do antr. I., Odb. Krak. 1877, *zob.* Nr. 11261.

11129. Haberkorn, Russland, Maasse der aufgeführten Schädel des kön. anat. Museums in Berlin, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.

11130. Brennsohn J., Zur Anthr. der Litauer, Dorpat 1883.

R: Globus 1883 Nr. 15.

11131. Budrewicz L., Czaszka z pod Wiszowa, Pam. fizyogr. 1882 II.; — Jańczuk N., Przyczynek do kwestyi o typie antrop Litwinów, 1890 (por. J. Ł., Kraj Nr. 40).

11132. **Lissauer**, Alt-pommerellische Schädel, ein Beitrag zur germanischen Urgeschichte, Danzig 1873; — Tenże, Crania Prussica, ein Beitrag zur Geschichte d. preuss. Ostseeprov., Ztschr. f. Ethn. 1874 VI.

11133. Siegwart K., Die vorweltlichen Menschen der Scheven-Lache in der Mark Brandenburg, Speuerrsche Ztg. 1872; Jensen, Brachycefale Schädel von Altenberg bei Wehlau in Preussen, Ztschr. f. Ethn. 1877 IX

11134. Welcker H., Sur les caractères des crânes esthoniens, Bulletin de la Soc. d'anthrop. 1868 III.; — Virchov, Messungen esthnischer Schädel, Ztschr. f. Ethn. 1873 V.; — Grube O., Anthropologische Untersuchungen an Esten, Promotionsschr. d. Univers., Dorpat 1878; — Virchov, Livländische Schädel, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI.

11135. Czaszki trepanowe w Inflantach Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881 t. I.

11136. Sommer W., Ueber fünf lettische Grabschädel von d. kurischen Nehrung (mit Curvenzeichnungen), Ztschr. f. Ethn. 1883 XV.

(c: Archeologia przedhistoryczna: czasopisma, stan nauki, zjazdy i wystawy, podręczniki).

11137. **Wiadomości archeologiczne**, spostrzeżenia lat ostatnich w dziedzinie starożytności krajowych, Czasy przedhistoryczne, Warsz. 1873, 1874, 1876, cz. I—III.

R: Szyszło W., Bibl. warsz. 1874 II.

11138. **Schneider A.**, Przegląd archeologiczny, Lwów 1876.

11139. **Rocznik** dla archeologów, Krak. 1871—1874; — Przegląd bibliograficzno-archeol., Warsz. 1881—1882; — Wiadomości numizm.-archeol., Kraków 1889, *zob.* Nr. 431—434; — Teka konserwatorska z r. 1892, *zob. Oświata (Sztuka).*

11140. Les études préhistoriques en Pologne, Revue d'anthropologie 1872 t. I.: Kohn A., Zur Praehistorie Polens, Globus 1876 XXIX.

11141. Spostrzeżenia lat ostatnich, Czasy przedhistoryczne, Wszechświat 1882 XXI

11142. Hoernes M., Uber den gegenwärtigen Stand d. Urgeschichtsforsch. in Osterreich, Coresp. Blat für Antr. t. XX.

11143. **Tyszkiewicz Eust.**, Rzut oka na źródła archeologii krajowej.

R: Baliński M., Bibl. warsz. 1843; Kraszewski J. I., Tyg. petersb. 1843 XXIII., 1850 XLI.; Narbutt, tamże 1843 XXIII.

11144. Wójcicki K., Postępy w badaniach starożytności polskich, Rozm. Lwow. 1863; Starożytności krajowe, Mrówka pozn. 1821, 1822; K. N., Zabytki starożytniczo (przez J. Paszkiewicza), Pszczółka polska 1823.

11145. Grabowski A., Promemoria dla badaczów i zbieraczów dawnych zabytków z czasów przedchrześcijańskich w Polsce, Bibl. warsz. 1849 III.

11146. Kilka słów o odezwie tow. nauk. krak. w celu archeol. poszukiwań, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 17; — Łepkowski J., Słowo o czynnościach Wydz. archeolog. w Krakowie, Bibl. warsz. 1851 II.; — Tenże, Przegląd czynności oddziału archeol. w Tow. nauk. krak., Teka wileńska 1858 Nr. 3.

11147. Prace archeologiczne, Czas 1852 Nr. 16; Z archeologii, tamże 1854 Nr. 127: Zabytki i wykopaliska krajowe, tamże 1855 Nr. 8; Łętowski Z., Archeologia nasza, Miscel., Krak. 1866.

11148. P. J., Pogadanka archeologiczna, Rocz. dla archeologów, Odb. Krak. 1870.

11149. **Zawisza J.**, Poszukiwania archeologiczne, Bibl. warsz. 1871 IV., Odb. Warsz. 1871; — Tenże, Dalsze poszukiwania archeologiczne w Polsce, Warsz. 1876; — Tenże, Poszukiwania archeol. w Polsce 1877—1879, Warsz. 1879.

11150. **Kirkor A. H.**, O znaczeniu i ważności zabytków pierwotnych oraz umiejętnem ich poszukiwaniu (2 odczyty), Krak. 1878, *zob.* Nr. 11059.

11151. Nehring, Einige neuere Forschungen auf d. Gebiete der vorhistorischen Alterthümer in slavischen Ländern, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1876.

11152. Archeologia przedhistoryczna u nas, Przegl tyg. 1876; Gruszecki A., Przegląd archeologiczny, tamże 1880; S. P., Wiadomości archeologiczne, Przegl. lw. 1880.

11153. Odkrycia archeol. ks. Brykczyńskiego, Przegl. bibl.-arch., War. 1882 III.

11154. **Ziemięcki T.**, Sprawozdania z wycieczek archeologicznych, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1886 t. X., 1887 t. XI.

11155. Rojenia archeologiczne, Kronika rodzinna, 1886 str. 197.

11156. **Wykaz zabytków** przedhistorycznych na ziemiach polskich, Wyd. kom. arch. akad. um. krak., Krak. I. 1877, II. 1879, *zob.* Nr. 11195.

11157. Czołowski A., Ruś Czerwona, pogląd na jej zabytki przedhistoryczne i pomniki sztuki, Bibl. warsz. 1887 II.

R: Kwart. hist. 1887

11158. **O zbiorach** starożytności krajowych: M**n, Czas 1851 Nr. 71; — Wolter, Zbiory na Litwie, Wil. Wiestnik 1891 (por. St. Wil., Kraj dod. lit. 1891 Nr. 19); — Kohn A., Das archäol. Cabinet d. Jagiell. Univers. in Krakau, Ztschr. f. Ethn. 1878 IX.; — Schneider L., Über das archaeol. Cabinet in Krakau, tamże 1878 X.; — Die Sammlungen in Neu Rupin, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Koch, Über Posensche Alterthümer, Ztschr. f. Ethn. 1875 VII.; — Muzeum starożytności w Warszawie, Tyg. ill. 1869 IV. 2, Kłosy IX. str. 291; — Muzeum starożytności w Wilnie, Roz. lwow. 1855, Gaz. warsz. 1856; — Kirkor A. H., Pieriecznewyj katalog priedmietow w wilenskom Muzeumie driewnostiej, Wilno 1858; — Prittwitz v., Das Museum schlesischer Alterthümer in Breslau (Wrocław), Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1878.

11159. Hanson G., Die Sammlungen inländischer Alterthümer d. Estländischen Provinzial-Museums, Reval 1875.

11160. Niezabitowski K., Spis starož. zabytków u D. Paszkiewicza na Żmudzi, Roz, Lwów 1823.

11161. Starożytności słowiańskie w Berlinie, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.

11162. Virchov, Verschiedene deutsche Alterthümer-Sammlungen, sowie neue Ausgrabungen bei Priment, Zaborowo und Wollstein, Ztschr. f. Ethn. 1875 VII.; — Filimonow G. D., Katalog d. vorhistorischen Alterthümer d. Moskauer öffentlichen Museums, Moskau 1876 (po ross., por. Ztschr. f. Ethn. 1877, *zob.* Nr. 11011).

11163. **Wystawa** starożytności we Lwowie. Dz. pozn. 1861 Nr. 184; — Ossowski G., Wystawa archeol. we Lwowie 1885, Prz. archeol. 1888; — Zalewskij, Archieołogiczeskaja wystawa w gorodie Płockie, Płock 1892; — Wystawa starożytności w Radomiu, Prz. tyg. 1891 str. 469; — Katalog wystawy star. przedmiotów w Warszawie 1887; — Soubise Bisier G., Katalog, Warsz. 1887 (por. Kwart. hist. 1887 str. 606).

11164. Dzieduszycki W., Galizischer Archeologentag, Mitth. der k. k. Central-Commission z. Erforsch. der hist. Denkmale 1886 XII.

R: Kwart. hist. 1887.

11165. Przezdziecki A., Sprawozdanie z kongresu archeol. międzynarodowego w Bonn, Rocz. tow. nauk. krak. 1869 XV.; — Tenże, Z wycieczki do Kopenhagi na kongres archeologów, Czas 1870 Nr. 11; — Tenże, Kongres międzynarodowy antropolog. i archeol. w Bononii, Rocz. tow. nauk. krak. 1872 XX. (por. Libelt, Tyg. wielkop. 1872); — Zawisza J., Kongres w Brukseli 1872, Warsz. 1873; — Engeström W., Kongres antrop. i arch. przedhist. w Sztockholmie 1874, Poznań 1875 (por. Kłosy XIX. str. 187); — Sadowski J. N., Sprawozdanie z posiedzeń VIII. kongresu antrop.-archeol. w Peszcie w r. 1876, Rocz. hist.-fil. akad. VI., Odb. Krak. 1877 (por. Czas 1876 Nr. 142), *zob.* Nr. 11043.

11166. Rambaud A., Kief et le congrès archéologique, Revue d. deux mondes 1874; — Trudy IV. archeol. zjizda w Rosii w Kazani 1877 goda, Kazań I. 1884, II. 1891 (por. Sulima, Prace IV. zjazdu arch. w Kazaniu, Prz. powsz 1885); — Piatyj arch. zjizd w Tyflisi, Żurn. min. nar. prośw. 1882; — Racki Fr., Sesti archeołożki sastanak u Odesi, Radt. 76 (1885); — Myljukow P. N., VIII. archeol. zjizd w Moskwi, Moskwa 1890; — Bagalej D. J., VIII. zjizd w Moskwie, Kij. Starina 1891; — Szmurło E. F., Żurn. nar. prośw. 1891 Nr. 5; — Atlas k' trudam IX. zjizda, Kazań 1889.

11167. **Kraszewski J. I.**, Sztuka u Słowian, szczególnie w Polsce i Litwie przedchrześcijańskiej, Wilno 1858 [Tenże, Materyały do historyi sztuki w Polsce, Wilno 1850, *zob. Oświata (Sztuka)*].

R: Kirkor, Teka wileńska, Wilno 1858 Nr. 6; Łepkowski J., Bibl. warsz. 1862 III.

11168. L'art chez les Slaves, jusqu'à l'introduction du christianisme, Le Polonais, Paris 1834.

11169. **Gloger Z.**, Obrazy z zamierzchłych dziejów, odczyt na rzecz osad rolnych, Bibl. warsz. 1879, Odb. Warsz. 1879.

11170. Gloger Z., O naszych stacyach krzemiennych, Bibl. warsz. 1872 II.; — Tenże, Starożytne osady z czasów użytku krzemienia na ziemiach Polski, Kłosy XX.; — Rolle J., Do redakcyi Bibl. warsz. w przedmiocie stacyj krzemiennych, Bibl. warsz. 1872, Odb. Warsz. 1872.

11171. Wocel Z. E., Die Bedeutung der Stein- und Bronzealterthümer für die Urgeschichte der Slaven, Prag 1869; — Grewinck C., Das Steinalter der Ostseeprovinzen, Dorpat 1865.

11172. **Sancow D. P.**, O kamiennom wiekie (5 rysunków), Moskwa 1870.

11173. **Sadowski J. N.**, O zapatrywaniach na epokę spiżową, Roz. hist.-fil. akad. um. 1874 I., Odb. Krak. 1874; — Tenże, Sprawozdanie o rozbiorze chem. niektórych zabytków bronzowych, Zb. wiad. do antrop. kraj. t. I.

11174. Dieck, Über die Bronzefrage, Schlesiens Vorzeit in Bild und Wort 1875; Skandinavische Ansichten über die nordische Bronzezeit, Ausland 1877; Die nordische Bronzecultur, Europa 1877; Müller Sophus, Die nordische Bronzezeit u. deren Periodentheilung, mit 47 Holzschn., Jena 1878.

11175 Ossowski G., Osada i odlewarnia bronzów przedhistorycznych w Zarwiju, Zb. wiad. do antr. t. XIII.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1890.

11176. Stopy ludzkie na kamieniach (z różnych okolic), Prz. bibl.-arch. 1881 II.; Dydyński J., O kamieniach ze znakami stopy ludzkiej lub kopyt końskich, Kuryer pozn. 1883 Nr. 118, Wiad. num. archeol. 1893 Nr. 1.

Zob. Sprzęty, broń i t. d.

11177. Vorschläge zur prähistorischen Chartographie, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Die Zeichen f. d. prähistorischen Karten, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthr. 1875.

11178. Mapa archeolog. Powiśla, Przegl. arch. bibl., Warsz. 1881 I.

11179. **Schwartz F. L. W.**, Materialien zur prähistor. Kartographie der Provinz Posen (Zusammenstellung der Funde u. Fundorte), Beilage zum Progr. d. K. Fr. Wilh. Gymn. zu Posen 1875, Odb. 1875, 1880; — Tenże, Nachtrag zu den Materialien zur Kartogr., Posen 1875, 1879, 1882.

R: Ztschr. f. Ethn. 1881, 1882 XIII. i XIV.

11180. Schwarz Fr., Zur prähistorischen Kartographierung der Prov. Posen, Ztschr. f. Posen 1892 VII.

11181. Zimmermann J., Vorgeschichtliche Karte von Schlesien (Chromolith. 4 Bl., 1 : 30.000), Breslau 1879.

11182. **Lissauer**, Archaeologische Karte v. Westpreussen, IV. Versamml. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1873.

11183. **Ossowski L.**, Mapa archeologiczna Prus zachodnich, dawniej królewskich z przyległemi częściami W. ks. Poznańskiego (z lat 1875—1878), (Paryż 1880), Kraków 1881.

(d: Archeologia przedhistoryczna: wykopaliska, kurhany, mogiły, cmentarzyska).

11184. Der Gräberluxus und seine historische Entwickelung, Magazin f. d. Lit. des Auslandes 1877; — Ecker A., Zur Kenntniss d. Bestattungsformen, Arch. f. Anthr. 1877 X.; — Kasiski, Über Brandgräber, Schriften d. naturforsch. Ges. in Danzig N. F. IV. 1876; — Tenże, Über Brandgräber, Baltische Studien 1877 XXVII.

11185. Żmigrodzki, Über Funde auf dem Boden des altpolnischen Reiches, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1878.

11186. Narbutt T., O kurhanach, Tyg. wil. 1818 VI.; — Tyszkiewicz, Wiadomość o kurhanach, Tyg. petersb. 1837 XVI.; — Poszukiwania historyczne Platera, Rubon 1846.

11187. O Mogiłach, Dod. lit. do Czasu Nr. 25; O wykopaliskach, Przyj. dom, Lwów 1862.

11188. **Samokwasow D.**, Znaczenie kurhanów jako pomników histor., Petersb. 1878 (po ros.).

11189. Z. G. O., Stare pamiątki w Wielkopolsce, Kuryer pozn. 1882 Nr. 76, 278—281.

11190. **Szwartz F. L. W.**, Materialien zur prähistorischen Kartographie der Provinz Posen, *zob.* Nr. 11179.

11191. **Jażdzewski Wł. i Erzepki B.**, Zapiski archeol. poznańskie, wyd. przez kom. archeol. tow. przyj. nauk. pozn., Poznań 1887—1890 I—V. z.

R: Ł. St., Kwart. hist. 1888, 1889, 1890; Ingoald, Deutsche Litteraturzeit. 1889 Nr. 41.

11192. **Erzepki B.**, Album przedhistor. zabytków W. ks. pozn., zebr w muzeum tow. przyj. nauk w Poznaniu, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XX, Odb. Pozn. 1892.

R: Gloger Z., Bibl. warsz. 1893 III.; Aten. 1893 III.; Schwarz, Ztschr. f. d. Prov. Posen 1892 VIII.

11193 Starożytności w okolicy Poznania, Mrówka pozn. 1821, 1822; Starożytności w okolicach Poznania, Roz., Lwów 1824.

11194. Zenkteler, Ein Beitrag zu den Ausgrabungen in d. Prov. Posen, Programm d. königl. Gymn. in Ostrowo 1874; — Kohn A., Vorgeschichtliches aus den Posenschen Gegenden, Globus 1875 XXVIII.; — Hasenkamp, Über Gräberfunde in d. Provinz Posen, Ztschr. f. Ethn. 1876 VIII.; — Feldmanowsky Fr., Neue Posener Funde, tamże 1877 IX.

11195. **Sadowski J. N.**, Porzecza Warty i Baryczy, Wykaz zabytków przedhist. na ziemiach polskich, zeszyt I., Warsz. 1877, *zob.* Nr. 11156.

11196. Kalk A., Koresp. archeol. z pow. Babimontskiego w W. ks. poznańskiem, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.

11197. Wolański T., Pomniki pogańskie w Gnieźnie, Poznań 1844, *zob.* Nr. 11375.

11198. Zenkteler, Ein Beitrag zu den Ausgrabungen in der Provinz Posen, Programm des k. Gymnasiums zu Ostrowo XXIX., Ostrowo 1877; Przezdziecki A., Wykopalisko na wyspie na jeziorze Lednicy pod Gnieznem (z planem), Bibl. warsz. 1869 III., *zob.* Nr. 11379; Fr. M. Sob., Starożytności wykopane pod Gnieznem, Tyg. ill. 1870 V. str. 16.

11199. Povondra C. C., Über die Alterthümer von Gnesen (w Schottky's, Vorzeit u. Gegenw.) 1823.

11200. **Zalewski A.**, Gostyńskie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. V., Odb. Krak. 1881.

11201. Erzepki B., Wyk. grabsko-robakowskie, Album uczącej się młodzieży, Lwów 1879.

11202. Witulski, Alterthümer von Inovrozlaw, Ztschr. f. Ethn. 1883 XII.; — Virchov, Kupferplättchen aus einem Grabe von Janiszewek, Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.

11203. Tymieniecki S., Cmentarzyska w Kaliskiem, Zb. wiad. do antrop. akad. um. krak. 1878 II.

11204. Kalk A., Wykopaliska z pow. kościańskiego w W. ks. pozn., Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.

11205. Oelsner F., Bronzen aus d. Gegend von Krotoschin, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.

11206. Erckert, Gräberfunde aus Cujavien, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI., 1880 XII.

11207. **Budziński A.**, Koresp. z Łomży w kwestyi wykopalisk, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1882 t. III.; — Tenże, Powiat Łomżyński, Echo łomżyńskie 1882 Nr. 43, 51.

11208. **Dowgird T.**, Wiad. o zabytkach przedhist. w Łowickiem, Zb. wiad. do antr. 1887 XI.; — Tenże, Wiad. o zabytkach przedhist. w powiecie mławskim, tamże 1889 XIII.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1888, 1890.

11209. Cmentarzysko pog. między Nieszawą a Raciążem, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.

11210. O grobach pogańskich w powiecie obornickim, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Witt, Steingrab bei Oborniçk, Ztschr. f. Ethn. 1875 VII.; — Tenże, Prähistorische Funde im Kreise Obornick, tamże 1880 XII.

11211. Erzepki B., W sprawie wykopalisk z Pleszewskiego i Szamotulskiego, Prz. bibl.-arch. 1881 II.

11212. Badania archeol. w Płockiem, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.; — Tarczyński Fr., Notatki archeolog., Koresp. Płocki 1882 Nr. 99.

11213. **Przyborowski J.**, Wycieczki arch. po prawym brzegu Wisły, Warsz. 1874; — Tenże, Wycieczki nad Świder, Warsz. 1875; — Samokwasow D. J., Antrop. i archeol. materiała, Warsz. 1881.

11214. Kalk Aug., Cmentarzysko pogańskie w Barchlinie, Prz. bibl.-archeol. 1881 II.; — Kohn A., Vorhistorische Gräber bei Czekanow und Niewiadoma in Polen, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.; — Podczaszyński B., Wykopalisko z grobu ciałopalnego we wsi Dembe pod Kaliszem, Zb. wiad. antr., Krak. 1893 XVII.; — Pawiński A., Cmentarzysko w Dobryszycach, Tyg. ill. 1874 XIV. (toż po niem. w Ztschr. f. Ethn. 1875); — Cmentarzysko we wsi Dziemierzyce, Prz. bibl.-arch. 1881 II.; — Cmentarzysko w okolicach Garwolina, Prz. bibl.-arch. 1881 II.; — Cmentarzysko w Grocholicach pod Piotrkowem, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.; — Gräberfeld bei Kamieńsko und Ruszczyn, Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.; — Cmentarzysko pog. nad rzeką Ner we wsi Kozanki małe, Kraski, Chwaliborzyce, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.; — Hopffgarten Heidler, Untersuchungen von Hügelgräbern unweit Noskow, Jahresb. d. Ges. v. Anthr. d. Oberlausitz 1893 II. s. 94—98; — Virchov, Gräberfeld von Słaboszewo bei Mogilno (3 Holzschn.) Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.; — Szaniawski B. H., Cmentarzysko pogańskie we wsi Włocinie, Tyg. ill. 1876 3 I.; — Heidnischer Kirchhof im Dorfe Włocin (Pol.), Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.; — Kalk A., Cmentarzysko pogańskie we wsi Włoszakowicach w powiecie wschowskim, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.; — Kohn A., Die Bienenkorbgräber bei Wróblewo, Arch. f. Anthrop. 1876 IX.; — Gräberfeld von Zaborowo (Pozn.), Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Virchov, Gräber von Zaborowo in Posen, Ztschr. f. Ethn. 1873

IV., 1874 V., 1875 VI.; — Gräberfeld bei Złotowo (prow. pozn.), Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Wykopalisko, Gaz. warsz. 1883 Nr. 2.

11215. Wykopaliska w Dobieszewku, Dziennik pozn. 1860 Nr. 263; Iskorość i jej starożytności, Dz. warsz. 1853 Nr. 66, 121; Opisanie wykopaliska odkrytego we wsi Kruchowie pod Trzemesznem, Czas 1852 Nr. 141 i n.; Białecki A., Wykopaliska w Manieczkach, Bibl. warsz. 1857 I., R. tow. przyj. nauk pozn. 1860 I.; Mokszeszowo, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 t. I.; Domaradzki, Wykopaliska Nadziejewskie R. tow. przyj. nauk pozn. 1891 VI.; Wykopalisko we wsi Powiercie pod Kołem, Gaz. warsz. 1856 Nr. 133; Feldmanowski H., Wykopalisko pawłowickie, Poznań 1877; Wykopaliska w Perkowie (pow. wschowski), Prz. bibl arch., Warsz. 1882 t. III; X. B. K., Wykopalisko wróblewskie, Kur. pozn. 1889 Nr. 273; Zieliński G., O wykopalisku wyszogrodzkiem, Bibl. warsz. 1858 II.

11216. Kopiec na łące Wilkanowskiej, należącej do wsi Nakwasina w ziemi wyszogrodzkiej, Bibl. warsz. 1871 III.

11217. **Kirkor A. H.**, Poszukiwania (w Małopolsce) w okolicach Krakowa, Roz. hist.-fil. akad. V., Odb. Krak. 1876; — Umiński P. i Sadowski J. N., Sprawozdanie z wycieczek w okolice nad Rudawą, tamże 1876 V.; — Boehm J., Wycieczka archeol. w okolice Krakowa po prawym brzegu Wisły, tamże 1878 VIII.

11218. Kirkor A. H., Badania archeolog. w okolicy Babic i Kwaczały, Roz. hist.-fil. akad., Krak. 1874 I.

11219. **Siarkowski Wł.**, Wiad. o zabytkach przedhist. w Kieleckiem, Zb. wiad. do antrop. akad. um. krak. 1878 XI. (por. Tenże, Koresp. arch. z pow. kieleckiego, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.).

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1888.

11220. Siarkowski Wł., Z wycieczki arch. do Koprzywnicy, Prz. bibl.-archeolog., Warsz. 1881 II.

11221. Sobieszczański F. M., Kilkanaście dni w pow. Opoczańskim (podróż archeol.), Warsz. 1853.

11222. **Sobieszczański F. M.**, Wycieczka arch. w niektóre strony gubernii radomskiej, Bibl. warsz. 1851 IV., 1852 I., II., Odb. Warsz. 1852.

11223. Witanowski M., Wycieczka arch. na Podlasie, Wiad. num. arch. 1893 Nr. 2 i 3 str. 54; — Budziński A., Poszukiwania archeolog. w b. gubernii augustowskiej, Bibl. warsz. 1871 I.

11224. Cmentarzysko pog. we wsi Wierzbice w gub. siedleckiej, Prz. bibl.-archeolog., Warsz. 1881 I.

11225. **Lelewel J.**, Mogiła pod wsią Ruszcza (w Sand.), Pam. um. mor. i lit. 1830 I., Polska, dzieje i rzeczy jej t. II.

11226. Dowgird, Wykopalisko w Jasnogórze, Kłosy 1883; Kirkor A. H., Wykopaliska w Ojcowie, Prz. pozn. 1885 VIII; Wykopaliska w Ojcowie. Sidorówce, Płocku i na Pradze, Gaz. warsz. 1885 Nr. 95, 155, 157, 185; Siarkowski Wł., Wiad. o zabytkach w Rembowie pod Pińczowem, Zb. wiad. antr akad. um. 1881 X. (por. Kwart. hist. 1887); Rogawski K., Wiad. o rozkopaniu mogiły w Siedliszowicach, Bibl. warsz. 1860 III.; Gloger Z., Z pod Tykocina, (wykop. arch.), Prz bibl. arch. 1881 II.

11227. **Mertins O.**, Die hauptsächl. prähist. Denkmäler Schlesiens, Jahresberichte d. schles. Prov. Verbandes d. Gesell. f. Verbr. d. Volksbild. t. XVII.

11228. Zimmermann, Zur Kenntniss der Fundstätten praehistorischer Alterthümer in Schlesien, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1875; — Biefel, Bericht über die im Laufe d. letzten Jahres auf dem Gebiete des schlesisch-heidnischen Alterthums gemachten Funde, tamże 1877; — Aschenplätze in Schlesien, Ztschr. f. Ethn. 1871 III.; — Schlesische Alterthümer, tamże 1871 III.

11229. Luchs, Schlesische Bronzen, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1875; Virchov, Über die Dreigräben in Niederschlesien, Ztschr. f. Ethn. 1874 VI.

11230. **Łużyce:** Schulenburg, Lausitzer Prähistorie, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII.; — Ascherson P., Lausitzer Gräberfunde, tamże 1876 VIII.; — Dober P., Lausitzer Gräberfelder, tamże 1876 VIII.; — Jentsch H., Prähistorische Funde aus d. Niederlausitz, tamże 1876 VIII.; — Tenże, Nachtrag, tamże 1877 IX.; — Lehfeldt W., Antiquitäten aus d. Oberlausitz, Rübezahl N. F. XI. zesz. 9; — Behla, Virchov, Lausitzer Funde (Holzschn.), Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.

Mapa archeologiczna Szląska, zob. Nr. 11181.

11231. Kartenskizze des Gräberfeldes von Gleinau, Ztschr. f. Ethn. 1888; — Altslavische u. vorslavische Alterthümer v. Gnichwitz am Zobten, tamże 1884.

11232. **Jentsch H.**, Die praehistorischen Alterthümer aus der Stadt u. d. Landkreise Guben, Guben 1886 (por. Ztschr. f. Ethn. 1878 X., 1881 XIII., 1882 XIV., 1883 XV., 1886 XVIII.).

11233. Fund bei Nimpsch, Ztschr. f. Ethn. 1887 XIX.; — Luchs, Über einen merkwürdigen Fund bei Poppschütz (Szląsk), Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1875; — Hirschberger, Gräberfeld und Ringwall, bei Tarnow, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII.; — Racibórz (studnie), tamże 1884 XVI.

11234. Grempler und Langenhan H., Der 2 u. 3. Fund von Sackrau, Berlin 1888.

R: Wagner A., Kwart hist. 1888.

11235. Saalborn, Fundstätten im Kreise Sorau, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI.; — Tenże, Über die Alterthümer des Kreises Sorau, tamże 1878 X.; — Tenże, Über Buckelurnen und prähistorische Fundstücke aus d. Kreise Sorau, tamże 1878 X.; — Krug, Alterthümer im Kreise Sorau (Niederlausitz), tamże 1879 XI.

11236. Ausgrabungen in Wichulla, Ztschr. f. Ethn. 1887 XIX.

11237. Smolík J., Prachistoria ceska, Praga 1892 (por. Cesky lid 1892 t. I. zesz. VI. str. 609); Knies J., Predhistorické nálezy telnické na Morave, Cesky lid t. I. zesz. VI.; K, Mohyły na Morawi, Zoria Hałyckaja, Lwów 1854 Nr. 14.

11238. Hube R., Starożytności Meklemburskie, Tyg. petersb. 1839 XIX.; Wiad. o kilku słowiańskich mogilnikach w Meklenburgii, Przyj ludu, Leszno 1842 IX.

11239. Lisch G C F., Andeutungen über die altgermanischen und slavischen Grabalterthümer Mecklemburgs, Rostock und Schwerin 1837; Tenże, Friderico-Francisceum, Leipzig 1837; Tenże, Römergräber in Mecklenburg, Schwerin 1873 zesz. 2

11240. Fontane Th., Wanderungen durch die Mark Brandenburg, Berlin 1880.

11241. **Łepkowski J. i Jerzmanowski J.**, Ułamek z podróży archeologicznej po Galicyi odbytej w r. 1849, Bibl. warsz. 1850 III.; — Łepkowski J., Listy archeologiczne, tamże 1852 II., 1853 I., 1854 I.; — Tenże, Listy z podróży archeologicznej po Galicyi, Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 Nr. 29—50, 1857 Nr. 35—37.

11242. Kohn A., Neuere archäologische Funde in Galizien, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.

11243. Czołowski A., Ruś czerwona, pogląd na jej zabytki przedh. i pomniki sztuki, Bibl. warsz. 1887, *zob.* Nr. 11157; — Sokołowski M., Badania arch. na Rusi, Przew. nauk. lit. 1883.

11244. **Kopernicki I.**, Wykopaliska na Podolu galic., Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 t. I.

11245. **Kirkor A. H.**, Podole galicyjskie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 t. I.; — Tenże, Sprawozdania z wycieczek, tamże 1878—1883 t. II—VII.; — Tenże, Groby kamienne na Podolu, tamże 1877 I.; — Tenże, Wycieczka na Podole galicyjskie, Kłosy XXIV.

11246. Przybysławski Wł., Ustęp z poszukiwań archeologicznych nad Dniestrem w r. 1878, Krak. 1879.

11247. Turowski K., Wycieczka archeologiczna na prowincyę, Roz., Lwów 1834, *zob.* Nr. 11187.

11248. Kopce i kurhany na Podolu, Przyj ludu, Leszno 1844 XI.; Kurhany naddniestrzańskie, Przyj. dom., Lwów 1866; O mogiłach tatarskich w Galicyi, Zbieracz lit. i polit. 1837 t. III

11249. **Kirkor A. H.**, Pokucie pod względem archeologicznym, Roz. hist.-fil. akad. 1876 V., Odb. Krak. 1876.

11250. Łepkowski J., Babia Góra, Listy z podróży arch., Dod. tyg. Gaz. lw 1855 Nr. 25 i n.

11251. Kirkor A. H., Badania archeolog. w okolicach Babic i Kwaczały, Roz. hist.-fil. akad. 1874 I., *zob.* Nr. 11218.

11252. Marynicz, Wykopalisko w Boiskach, Tyg. ill. 1873 XII.; R. E., Zabytki rzymskie w Myszkowie w Czortkowskiem, Przyj. dom., Lwów 1863.

11253. **Szaraniewicz J.**, O rezultatach poszukiwań archeologicznych w okolicy Halicza 1884 i 1885, Lwów 1886; — Tenże, Ukazanija w pysanych istoczn., Lwów 1886; — Tenże, Pamiatniki hał.-russkiej Stariny, Lwów 1886, *zob. Oświata (Sztuka).*

R: Kwiatkowski S., Kwart. hist. 1887.

11254. **Kopernicki I.**, Poszukiwania arch. w Horodnicy nad Dniestrem wspólnie z Wład. Przybysławskim, Zb. wiad. do antr. 1878 II., Odb. Krak. 1878 (por. tamże 1884 VIII.), *zob.* Nr 11246.

R: Archives slaves de biologie 1886 I. 193—208.

11255. Łepkowski J., O zabytkach arch. w okolicach Jarosławia, Przew. nauk. lit. 1873 I.; — Tenże, Wykopaliska Leżajskie, Kruchowieckie, Szremskie, Jarosławskie, Gaz. warsz. 1857 Nr. 20; — Tenże, Z podróży, arch. po Jasielskiem, Czas 1852 Nr. 235 i n.; — Tenże, Kalwarya, Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 Nr. 20, 21.

11256. **Łepkowski J.**, Przegląd zabytków przeszłości w okolicach Krakowa, R. tow. nauk. krak. 1861 V.

11257. **Rogawski K.**, O wykopaliskach leżajskich, Czas, Dod. r. I. t. 3, *zob.* Nr. 11255.

11258. Schneider, Zabytki przedhistoryczne w Lubieniu, Tydzień lit. V.

11259. Dr. J. Cz., Kopiec Unii i archeologia, Gaz. Nar. 1869 Nr. 213 (Lwów); Posąg star. na górze Wronowskich we Lwowie, Pauli Z., Star. Gal.; Ślady cmentarzyska pogańskiego we Lwowie na Bajkach i pod Kulparkowem, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.

11260. **Sokołowski M.**, Dwa skarby złote w Vettersfelde w Dolnych Łużycach i w Michałkowie w wschodniej Galicyi, Przegl. pol. R. 19 I.; — Pietruszewicz A., Michałkowo-Dnistriańskij kład, Lwów 1878 I—III.

11261. Ossowski G., O grobach nieciałopalnych w Myszkowie pow. zaleszczyckiego, Zb. wiad. do antr. XV., Odb. Krak. 1891

11262. Zapytanie o starożytności koło Rawy, Pam lw. 1818.

11263. Łepkowski J., Podróż archeolog. po Sandeczyznie, R. tow. nauk. krak. 1852, Dod. tyg. Gaz. lw. 1852 Nr. 33—35.

11264. Martynowski Fr. X., Wykopaliska z Sieniawszczyzny, Przew. nauk. lit. 1874 I.; — Tenże, Cmentarzysko pogańskie w Sosnowcu, Bibl. warsz. 1880 IV.; — Tenże, Cmentarzysko pogańskie w Trościańcu, Przew. nauk. lit. 1875 t. II.; — Fedorowicz Wł., Rozkopka mogiły u stóp Miodoborskich (Touste), Prz. bibl.-arch. 1888 IV.

11265. Łepkowski J., Wadowice, Listy z podróży arch., Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 Nr. 22.

11266. Bołdy na Sokołowem w Polanicy, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI; Wagilewicz Jan, Bołdy w Polanicy (głazy we wsi Polanicy), Album lwowskie Nowakowskiego 1862 str. 307.

11267. Alth Al., Rzecz o bryłach kulistych znajdujących się w okolicy Kałusza i Ładawy na Podolu, Krak 1864.

11268. **Samokwasow D. J.**, Osnowanija chronologiczeskoj klassifikacii mogilnich drewnostiej jewropiejskoj Rossii i katalog kollekcii driewnostiej, Warsz. 1892.

R: Ossowski G., Kwart. hist. 1894.

11269. **Mémoires** de la société d'archéologie, Petersb. 1846 t. 6; — Zapiski imp. russ. archeol. obszczestwa (kom. archeolog.), Petersb. 1849—1881 t. 15; — Archeologiczeskij Wiestnik, izd. arch. obszczestwa, Moskwa 1867—1868 t. 6; — Trudy archeol. obszczestwa, Moskwa 1867—1883 t. 9; — Nezabwejnoj pamiaty grafa A. S. Uwarowa, izd. arch. obszcz. pod redakcieju W. E. Rumiancewa, Moskwa 1885; — Ukazatel k perwym czetyrem tomam Drewnostej i k Archeolog. Wistnyku, izd. Moskowsk. archeolog. obszcz., Moskwa 1885.

11270. Gorosbanskij N., Materiały dlia archeologii Rossii po guberniam, Moskwa 1884.

11271. Mainow's Forschungen über die russischen Kurgane, Ausland 1876.

R: Petermann, G. M., 1877 s. 278.

11272. **Kondakof N., Tołstoj J. i Reinach S.**, Antiquités de la Russie méridionale, édition française des Rousskija Driewnosti, Paris 1892 (Drewnosti siewiero-zapadnawo kraja t. I.).

R: W. Ja., Kij. Star. 1892 str. 355—366.

11273. Rupniewski W., Gräberaufdeckungen in Wolhynien, Verhandlungen der gelehrten Estnischen Gesellschaft 1880 t. X., Odb. Dorpat 1880.

11274. **Gloger Z. i Radzimiński**, Powiat Ostrogski na Wołyniu (poszukiwania arch.), Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 I., 1878 II., 1879 III.

11275. Dwernickij E., Archeol. izsledowanija w Władomirie Wołynskom i jewo okresnostiach, Kij. Starina 1887 I.

R: Marczewski W. A, Kwart. hist. 1887.

11276. Ż. L., O kurhanach i mogiłach na Wołyniu, Wiad. num. arch. 1893 Nr. 1 s. 19.

11277. Stecki J. T., Krzemieniec i jego okolice pod względem statystycznym, historycznym i archeologicznym, Lwów 1873.

11278. **Neymann C.**, Notatki archeolog. z Podola ros., Zb. wiad. do antr. XIII., Odb. Krak. 1889.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1890.

11279. **Pułaski K.**, Wiadomość o dwu zabytkach bronzowych znalezionych na Podolu, Pam. fizyogr., Warsz. 1889 IX.; — Tenże, Poszukiwania archeologiczne na Podolu ros., Zb. wiad. do antr. 1890 XIV.

R: G. O., Kwart. hist. 1891, 1892.

11280. Odkrycie arch. na Polesiu, por. Szarłowski, Sprawozd. z dzieł ross. w Prz. pol. XXIV., III.

11281. **Neyman C.**, Notatki archeolog. z Ukrainy, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1884 VIII.

11282. **Ossowski G.**, Mater. do paleoetnologii kurhanów ukraińskich, Zb. wiad. do antr. XIII.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1890.

11283. Nowosielski A., Mogiły ukraińskie, Dz. warsz. 1853 Nr. 210; Tenże, Kilka aforyzmów w przedmiocie staroż. ukraińskich, tamże 1853 Nr. 188; Wykopaliska na Ukrainie, Przyj. dom., Lwów 1866.

11284. **Antonowicz W. B.**, Archieołog. nachodki i raskopki w Kijewie i w kijewskoj gubernii (r. 1876), Cztenija istor. obszcz. Nestora lietopisca 1874—77 kniga I., Odb. Kijew 1879, *zob.* Nr. 11392; — Ewarnickij D. J., Archiołogiczeskija raskopki, Kij. Starina 1885; — Łonaczewskij A. J., Archeołogiczeskija nachodki, tamże 1885.

11285. Antiquités publ. p. la Comm archeol., Kiew 1846, *zob.* Nr. 11269.

11286. Kibalczicz T., O nachodkach priedmietow kamiennawo pierioda na lewom bieregu Dniepra w 1879 godu, Petersb. 1880.

11287. Neymann C., Notatki archeolog. z Podola, Cmentarzysko pod wsią Bołhanem pow. olhopolskiego, Zb. wiad. do antr., Krak. 1890 XIV.

R: G. O., Kwart. hist. 1891.

11288 Kurhan we wsi Brykuli w pow. zasławskim, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.

11289. **Rulikowski E.**, Mogiła w Helenówce w pow. wasylkowskim na Ukrainie, Zb. wiad. do antr. akad. um. III., Odb. Krak. 1880.

11290. Antonowicz W., Archeol. nachodki i razkopki w Kijewie, Kijów 1879; — Tenże, Raskopki u trechswiatitielskoj cerkwi w Kijewie, Kij. Starina 1885, *zob.* Nr. 11392.

11291. Maksymowicz M., Archeologiczeskaja zapiski o Kijewi (r.?) (por. E. V.).

11292. Biliaszewskij Nik., Raskopki na kniażej gorie w 1892 g. (por. Kijew. Starina 1892 zesz. IV. str. 134—142).

11293. Groza S., Opisanie mogił i innych starożytności powiatu machnowieckiego gub. kijowskiej, Atheneum 1844, 1845; Cmentarzysko nadhuczwańskie, Gaz. polska 1883 Nr. 250; Wykopalisko ostołopowskie, Bibl. warsz. 1853 I.

Powiat ostrogski, zob. Nr. 11274.

11294. Nowosielski A., Nowo odkryta starożytność w gub. Połtawskiej, Dz. warsz. 1862 Nr. 314.

11295. Umiński, Poszukiwania archeolog. w Popówce, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1879 t. III.

11296. Kopernicki I., Kurhany w Radziminie na Wołyniu, Zb. wiad. do antr. ak. um. krak. 1877 I.

11297. Nowosielski A., O wykopaliskach we wsi Romanówce w gub. kijowskiej, Kłosy 1876 XXII. str. 379.

11298. **Ossowski G.**, Wielki kurhan Ryżanowski, Krak. 1888.

R: Wrześniowski, Ateneum 1889 I.; Kopernicki I., Kwart. hist. 1889; Żebiński, Kraj 1889 Nr. 19.

11299. Fundstücke aus einem Kurgan bei Stawropol, Ztschr. f. Ethn. 1883 XV.

Włodzimierz, zob. Nr. 11275.

11300. B.. W. A. T., Wołotowa mohyła, Zoria Hałyckaja, Lwów 1866 Nr. 49.

11301. Z. Cz., Cmentarzysko Zapolskie, Kuryer warsz. 1885 Nr. 313; Skarb w Zasławiu, Przyj. dom., Lwów 1864.

11302. **Hamczeńko S.**, Żitomirskij mogilnik, por.: N. B., Kij. Starina XXV. str. 656—658; S. K., Wisła 1891 II. str. 449—450; — Prusinowski J., Kurhany pod Żytomierzem i słówko o początku nazwy miasta, Gazeta polska, Warsz. 1891 Nr. 193—194 (streszczenie Hamczeńki S.).

11303. **E. T.**, Archeologia na Litwie, Krzyżanowskiego Rocznik dla arch. 1871, Krak. 1874.

11304. **Tyszkiewicz K.**, O kurganach w Litwie i Zapadnoi Rusi, Wilno 1865 (Toż po pol.: O kurhanach na Litwie i Rusi zachodniej, studyum archeolog., XVI. tablic litogr., Berlin 1868), *zob.* Nr. 11395.

R: Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1869 III.

11305. Jucewicz L. A., Góry i groby olbrzymie w Litwie, Tyg. petersb. 1837 XV.; T(yszkiewicz) E., Zabytki w zachodn. gub. ces. rosyjskiego, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Jaroszewicz J., Zbiory z czasów pogańskich Litwy, Pismo zbior. wil. 1859 I—II.

11306 Grewingk C., Über heidnische Gräber Russisch-Litauens, Settlands und Weissrusslands, Leipzig 1871.

11307. **Zapiski** wilenskoj archeologiczeskoj kommissii, Pamiętniki komisyi arch. wileńskiej, Wilno 1856.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1857 I.

11308. Dniewnik zasiedania kommissii (archeolog.) w Wilnie (od r. 1865) (por. Ant. J., Roz. fil.-hist. XII. (Polonica) i Ikonnikowa, Opyt russkoj istoriografii I. str. 324).

11309. **Sementowskij A. M.**, Biełoruskija drewnosti, Petersb. 1890 I.

R: Szarłowski, Przegl. pol. 1890 III.; Sokołowski M., Kwart hist. 1891; Laszczenko Ark., Kij. Star. 1890 str. 573—576.

11310. **Dowgird T.**, Pamiątki z czasów przedhistor. na Żmudzi, Pam. fizyogr., Warsz. 1886 VI., 1887 VII.

R: Ossowski G., Kwart. hist. 1887; Kopernicki I., tamże 1889.

11311. Ueber altpreussische Begräbnissstätten an der Samländischen Küste und in Masuren, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.

11312. Niezabitowski K., Spis niektórych starożytnych zabytków żmudzkich, Dziennik wil. 1823 II.; Łobejka P., Groby olbrzymie na Żmudzi, tamże 1823 II, Roz. lw. 1823; Wykopaliska żmudzkie, Biesiada lit. 1882

11313. Łuczycki N., W kwestyi drohiczyńskich starożytności (por. R. A., Wiad. num. arch. 1893 Nr. 2 i 3 str. 77).

11314. Góra Dżuga, wyj. z star. lit. i białoruskich, Gaz. codz., Warsz. 1839 Nr. 2457, Tyg. petersb. 1839 XIX.

11315. **Sopodźko T.**, Poszukiwania arch. w powiecie ihumeńskim gub. mińskiej, Zb. wiad. do antr. 1889 XIII.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1890.

11316. Szukiewicz W., Wykopalisko w Lidzkiem, Tyg. ill. 1889 V.

11317. Uwagi nad grobami odkr. w gub. mińskiej i w Inflantach, Tyg. petersb. 1838 XVII.; — O kurhanach i grodziskach powiatu oszmiańskiego, Atheneum 1848 V. str. 119; — Gloger Z., W sprawie wykop. i etnogr. w powiecie słonińskim, Prz. bibl.-arch. 1881 II.; — Kurhany w powiecie słuckim, tamże 1881 I.

11318. **Kirkor A. H.**, Archeograficzeskija rozieskanija w wileńskoj gub., Petersb. 1857, *zob.* Nr 11307; — Tenże, Wycieczki arch. do gub. wileńskiej, Bibl. warsz. 1855 II., III., IV.; — Tenże, Przechadzki po Wilnie i jego okolicy przez Jana ze Śliwina, Wilno 1856.

R: Bibl. warsz. 1856 IV; Hubert L., Bibl. warsz. 1859 I.

11319. Beyer K., Wykopalisko wileńskie, Warsz. 1876.

R: Świeżawski E., Bibl. warsz. 1876 IV.

11320. Beschreibung der im Kreise Telsch des Gouvernement Kowno belegenen Teusha-Gräber, Verhandl. d. gelehrt. Estnischen Ges. f. Dorpat 1870 VI.

11321. **Sapunow A.**, Dwinskije ili Borysowy kamni, Witebsk 1890.

R: Sokołowski M., Kwart. hist. 1891; Szarłowski A., Prz. pol. 1891 III.

11322. O mogiłach starożytnych w guberniach Witebskiej i Pskowskiej, Tyg. petersb. 1851 XLIII., Czas 1851 Nr. 109 i n.

11323. Wankel H., Ein erratischer Granitblock mit phönizischer Inschrift bei Smoleńsk in Russland gefunden, Mitth d. anthrop. Ges. in Wien 1876 VI.; Tarczyński Fr., Jeszcze o kurhanie w Turowie, Koresp. płocki 1882 Nr. 87.

11324. Pamiątki w okolicach Wilkomierza, Ateneum 1849.

11325. **Ossowski G.**, Sprawozdanie z badań archeologicznych w Prusach królewskich z polecenia kom. akad. um. w Krakowie, Zb. wiad. do antr. akad. um. 1879 III., Odb. Krak. 1879 (Dod. tamże 1881 V.); — Tenże, O pomnikach przedhist. Prus królewskich, Rocz. tow. nauk. w Toruniu t. I.; — Tenże, Porzecze Wieżycy i przyległe mu wybrzeża Wisły, Krak. 1889; — Tenże, Prusy królewskie, Krak. 1888; — Tenże, Mapa archeologiczna Prus zachodnich, *zob.* Nr. 11183.

R: Półbłocki L., Altpreuss. Mntschr. XVII.; Tyg. pow., Warsz. 1880 str. 314.

11326. **Lissauer A.**, Über Ausgrabungen in Westpreussen, V. Vers. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. zu Dresden 1874; — Tenże, Die praehist. Denkmäler der Provinz Westpreussen, Leipzig 1887; — Tenże, Alterthümer der Bronzezeit in Westpreussen, Danzig 1891 (Abh. zur Landesk. Westpreussens), Danzig 1891.

R: Virchov, Ztschr. f. Ethn. 1888 XX., 1891 XXIII.; Ossowski G., Kwart. hist. 1889, 1892.

11327. **Treichel**, Prähistorisches aus Westpreussen und Pommern, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII., Odb. Berlin 1880; — Tenże, Kirchenmarken in Westpreussen, tamże 1880 XII.; — Tenże, Prähistorische Notizen aus Westpreussen, tamże 1881 XIII.

11328. Bergau R., Gräberfunde in Westpreussen, Altpr. Mntschr. V. str. 555–556.

11329. Crüger, Über die im Reg. Bezirk Bromberg aufgef. Alterthümern und Wanderstrassen, Mainz 1872.

11330. Lissauer, Über die Vorgeschichte des Culmer Landes, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Ethn. 1878 X.

11331. **Toeppen M. P.**, Elbinger Antiquitäten, Danzig 1871–1873; — Dorr R., Übersicht über die prähistorischen Funde im Stadt- und Landkreise Elbing (Odb. z Sprawozdania gimn.), Elbing 1893.

11332. **Tischler**, Ostpreussische Gräberfelder, Königsberg 1879; — Beckherrn C., Merkwürdige Steine in Ost- und Westpreussen, Altpreuss. Mntschr. 1893; — Bezzenberg A., Bericht über die auf der Kurischen Nehrung gemachten steinzeitlichen Funde, Sitzungsber. der Alterthumsgesell. Prussia 1893 XLVIII.; — Tenże, Einige ostpreussische Hügelgräber, tamże 1893 XLVIII.

11333. Ueber die preussischen Gräber mit ihren Alterthümern, Neue preuss. Prov. Blätter VI.; — Friederici W., Ueber altpreussische Gräber u. Bestattungsgebräuche, Vortrag, tamże IX., Odb. Königsberg 1872.

11334. Voss A. und Stimming G., Vorgeschichtliche Alterthümer aus der Mark Brandenburg, Berlin 1887.

11335. Forstemann, Das nördliche Pomerellen u. seine Alterthümer (aus preussischen Gräbern), Neue preuss. Prov. Blätter XI., XII., N. F. I., Odb. Königsb. 1851.

11336. Ueber Gräberfunde in Hinterpommern und Westpreussen, Ztschr. für Ethn. 1872 IV.; — Guttstadt, Über Ausgrabungen in Pomerellen, tamże 1874 VI; — Rabl-Rückhard, Gräberfunde aus Pommern, tamże 1881 XIII. (por. tamże 1885 XVII., 1887 XIX. str. 606–607).

11337. Hodi J. T., Z zabytków Pomorza bałtyckiego, Kraj, Petersb 1886 V. Nr. 40.

11338. Baier R., Die Insel Rügen und ihre archäologische Bedeutung, Stralsund 1886.

11339. Malecka Wanda, Pomniki sławiańskie na wyspie Rugii, Wanda, tyg. nadwiślański, Warsz. 1828 I.

11340. Schück, Ausgrabungen im Bereuter und Karthäuser Kreise, Correspondenzbl. d. deut. Ges. f. Anthrop. 1878; — Treichel, Funde von Strugga und Alt-Paleschken (Kreis Bereut, Westpreussen), Ztschr. f. Ethn. 1878 X.; — Ueber Bronzefunde bei Damerow in Pommern, tamże 1872 IV.; — Mannhardt, Ausgrabungen in den Kreisen Pr. Stargard und Danzig, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1878; — Anger, Alte Herrstellen bei Dambitzen bei Elbing, tamże 1877 IX.; — Tenże, Gräberfunde bei Elbing, tamże 1877 IX.; — Tenże, Ausgrabungen am Drausen-See und auf dem Neustädter Eelde bei Elbing, tamże 1878 X.; — Tenże, Über Ausgrabungen in d. Gegend von Elbing, tamże 1878 X., 1880 XII.; — Virchov, Über Gräberfunde aus d. Gegend von Elbing, tamże 1877 IX.; — Tenże, Ueber einen bei Ellernitz (Westpreussen) ge-

fundenen Stein mit alterthümlichen Skulpturen, tamże 1873 V.; — Steinkisten von Gablauken (Ostpreussen), tamże 1889 XXI.

11341. Wykopalisko na polach dworskich pod Grudziądzem wyrobów bronzowych, Prz. bibl.-arch., War. 1882 III., Gaz. polska 1882 Nr. 19, *zob.* Nr. 11348.

11342. Töppen M., Alterthümer bei Hohenstein in Ostpreussen, Altpr. Mntschr. VII. str. 13—42.

11343. Schück, Ausgrabungen im Carthauser Kreise (Kartuzy), Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthr. 1877, *zob.* Nr. 11340.

11344. Kerpen, Neidenburg, Ztschr. f. Ethn. 1887 XIX. str. 611—613, 676; — Scharlok J., Das Hunengrab zu Klinzkau (ehemals Klinczkowo) (Mittheilung), Altpreuss. Mntschr. VII. str. 278—282; — Florkowski, Ausgrabungen in Komerau im Schwetzer Kreise, Correspondenzbl. d. deut. Ges. f. Anthrop. 1874; — Breyer, Hünengräber bei Lautern, Ztschr. f. Gesch. Ermlands I. str. 628—632; — W., Heidnische Grabstätte bei Lötzen, Altpreuss. Mntschr. VI. str. 181.

11345. Kauffmann W., Funde auf heidnischen Gräberfeldern bei Marienburg, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthr. 1873; — Töppen M., Ueber einige Alterthümer von Marienwerder, Altpreuss. Mntschr. 1876 XIII. str. 129; — Gloger Z., Wykopaliska maryenhauskie, Pam. fizyogr., Warsz. 1881 I.

11346. Kasiski, Bericht über die Untersuchungen d. Alterthümer in Neustettin, Schriften d. naturforsch. Ges. in Danzig 1875, 1876, 1877; — Tenże, Beschreibung der Alterthümer im Neustettiner und Stauchauer Kreise, Danzig 1881.

11347. Kasiski, Das Gräberfeld bei der Persanziger Mühle, Danzig 1873; — Cmentarzysko pog. w W. Ramozach pod Sztumem w Prusach zach., Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.

11348. Böhm J., Das Gräberfeld von Rondsen bei Graudenz, Ztschr. f. Ethn. 1885 XVII.; — Angers S., Die Gräberfelder zu Rondsen im Kreise Graudenz, Graudenz 1890

R: Ztschr. f. Ethn. 1891 XXIII. str. 231; Ossowski G., Kwart. hist. 1892.

11349 Schulz Fr., Über alte Ansiedlungen u. Gräber in d. Nähe von Schievelbein (Pomorze), Ztschr. f. Ethn. 1873; Virchov, Gräberfeld bei Selelow, tamże 1877 IX.; Stołp, tamże 1887 XIX.

11350. Slavisches Grab mit Leichenbrand bei Wachlin in Pommern, Ztschr. f. Ethn. 1882 XIV.

11351. Virchov, Über die Wolliner Ausgrabungen, IV. Versamml. d. deutschen Ges. f. Anthrop. 1873; — Küster E., Ausgrabungen am Silberberge bei Wollin, Ztschr. f. Ethn. 1874 IV.

11352. Noack, Gräberfeld von Zarnikow bei Belgard (Pomorze) (Bemerk. von Virchov), Ztschr. f. Ethn. 1874 VI.; — Tenże, Gräberfeld von Zarnickow, Baltische Studien 1876.

11353. O dawnych grobach i starożytnościach odkrytych w Inflantach polskich, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Plater, O dawnych grobach w Inflantach, Rubon 1845; — Tenże, Ueber alte Gräber u. Alterthümer in Polnisch-Livland, Mitth. Liv.-Ehst. und Kurl. 1848 IV., Odb. Ryga 1848 (Dod., tamże 1849).

11354. Brackel v., Beitrag zur Kenntniss der Alterthümer in den Ostseeprovinzen Russlands, Mitth. Liv.-Ehst. und Kurl. 1840 I., 1841 II. (Tenże, Instruction für Aufgrabungen, Riga 1840); Tielemann, Einiges zur Alterthumskunde der Ostseeprovinzen, tamże 1843 III.; Kaltmeyer, Ueber einen heidnischen Begräbnissplatz bei Hasan, tamże 1847 IV.

11355. **Grewingk C.**, Das Steinalter der Ostseeprovinzen, Dorpat 1865; — Bielenstein A., Über die grossen Alterthümerfunde bei Dobelsberg, Sitzungsb. d. kurl. Ges. 1869; — Döring J., Bemerkungen über den Dobelsberger Fund, tamże 1869; — Grewingk, Zur Archaeologie des Baltikum, Archiv f. Anthr. 1874 VII.

11356. **Virchov R.**, Ältere Gräber in Livland, Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.; — Tenże, Archäologische Reise nach Livland, tamże 1877 IX.

11357. Lehmann E., Bericht über d. Gräberaufdeckungen bei Stirnian im Herbst 1872, Verh. d gelehrten Esthn. Ges in Dorpat 1873 XVII.; Walcker C., Unerforschte Alterthümer in den Gouvernements Livland, Esthland und Pleskau, Ausland 1873.

11358. Montelius O., Antiquités Suédoises, Stockholm 1873.

Por.: Winkelmann, B. L., Nr. 4537—4589.

Zob. Miejscowości.

(e: Archeologia przedchrześcijańska: jaskinie, budowle, osady, świątynie i t. p.).

11359. Gorzkowski M., Próby badań o jaskiniach u nas, Czas 1880 Nr. 195 i n.; — Świerzbiński R., Uroczysko dziewicze, Warsz. 1881.

11360. Dawkins W. B., Die Höhlen und die Ureinwohner Europa's, Leipzig 1875; — Thomassen I. H., Die Höhlen und ihre Bedeutung f. Geologie und Urgeschichte, Gaea 1876 XII.

11361. Höhlen mit Knochen vorhistorischer Thiere im Königreiche Polen, Ausland 1876.

11362. **Jaskinie** nad Wisłą we wsi Przegini duchownej, Rybnej, Poręby i Mnikowa, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.; — Odkrycie jaskini na Podolu we wsi Bilcze, Roz., Lwów 1822; — Kirkor A. H., Grota Lisionki pod Czerną, Zb. wiad. do antr. akad. um., Krak. 1879 III.; — Ossowski G., Jaskinie okolic Krakowa, tamże 1880 IV., 1881 V., 1882 VI.; — Badania jaskiń z okolic Krakowa, Dwutyg. nauk., Krak. 1879 str. 543—544.

Zob. Pieśni, podania.

11363. Ossoliński W., Wspomnienia z Podlasia, O uroczysku hist. zw. Kumat, Bibl. warsz. 1848 IV., Czas 1851 Nr. 20; — J. R. J. (Podlasianin), Kilka uwag nad art. Ossolińskiego, Bibl. warsz. 1851 I.; — Ossowski G., Jaskinie Ojcowa, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1884 VIII., 1885 IX., 1886 X., 1887 XI.; — Tenże, Jaskinia Wierzchowska górna, Pam. fizyogr. t. VI. (por. Kopernicki I., Kwart. hist. 1887 I. str. 420—421); — Jaskinia pod Złotym Potokiem, Przyj. dom., Lwów 1866.

Zob. Nr. 11118—21 (antropologia przedhistoryczna).

11364. Angelucci, Die Pfahlbauten in den Europ. Seen, Petermann, G. M., 1862 s. 158; — Virchov, Über die nördlichen Pfahlbaufunde, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1877.

11365. **Mieszkania nawodne.** Libelt K., Mieszkania nawodne przedhistoryczne, Tyg. wielkop. 1871; — Gloger Z., Osady przedhist. nad Biebrzą, Zb. wiad. do antr. ak. um. krak. 1882 VI.; — Łepkowski J., Szczątki mieszkań nadwodnych w Czeszewie, Tyg. ill. 1871 VIII.; — Toeppen M., Ueber Pfahlbauten im Culmerlande, Altpr. Mntschr. 1873 X.; — Pfahlbauten von Alt-Görlig (Pozn.), Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Łagiewniki (kościańskie) Pfahlbau, tamże 1885 XVII.; — Ausgrabungen in dem Pfahlbau bei Bonin am Lüptow-See in Pommern, tamże 1872 IV.; — Balduhn, Über die Pfahlbauten bei Werder im Kreise Lötzen und Entdeckung der Pfahlbauten im Tulewo-See Kreises Lyck, Altpr. Mntschr. 1867 IV. str. 667, 1868 V str. 750—752; — Tenże, Die Pfahlbauten bei Arys gehören der Steinzeit an, tamże 1874 XI. str. 180—183.

11366 **Budowle**: Szulc K., Budowle i usypaliska Słowian pogańskich, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1863 II., Odb. Poznań 1864.

R: J. J., Bibl. warsz. 1864 II.

11367. Łepkowski J., O budowlach drewnianych, Tyg. ill. 1866 XIII. str. 144; F. M. Sob., Kopce zwane grodziskami, tamże 1866 XIV. str. 114; — Osipowicz A., Pobieżny rzut oka na niektóre zamczyska i góry sypane, tamże 1867 XV. str. 55.

11368. **Świątynie i bóstwa**: Aigner P., O świątyniach słowiańskich, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1811 VII.; — Wiesiołowski K., O starożytnościach religijnych, tamże 1816 IX.; — Kilka słów o świątyniach i domach mieszkalnych u Słowian, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Maciejowski A., Wzgląd na zabytki pogaństwa w Polsce, Atheneum 1843 I.; — Tenże, Zabytki pogaństwa w Polsce, Bibl. warsz. 1841 I.; — Świątynie skalne w Galicyi, Tyg. powsz. 1881; — Kirkor A. H., Zabytki bałwochwalcze w Galicyi, Kłosy 1879 XXVIII. str. 277, 307.

11369. Ort des slavischen Tempels auf Rhetra, Jahrbücher und Jahresber. des Vereins für Mecklenburgische Gesch. 1893 LVII.

11370. Eckhardus M. P. J., Duo monumenta agro Intrebocensi eruta, cum idolis Slavorum, Vitemb. et Lipsiae 1734 DS.

11371. Łazowski J. K., Przedchrześciańskie na ziemi naszej pomniki dla bóstw Lelum Polelum i Świstum-Poświstum, Bibl. warsz. 1844 I. str. 211; — Kołaczkowski J., Roztrząśnienie artykułu Łazowskiego, tamże 1844 IV.

11372. Posąg Światowida, Czas 1851 Nr. 113; — Potocki M. i Żebrawski T., Wiadomość o bożyszczu słowiańskiem znalezionem w Zbruczu, Rocz. tow. nauk., Krak. 1852; — Szajnocha K., Starożytna Swinga z napisem słowiańskim, Dz. lit., Lwów 1852; Szkice hist.

11373. Żółkiewicz A., Wyobrażenie Czarnoboga w Bambergu, Tyg. petersb. 1839 XX.; Feyerabend L., Ein Heiligthum aus heidnischer Zeit (der Todtenstein bei Görlitz), Jahresb. d. Ges. f. Anthr. d. Oberlausitz 1893 II. str. 99—103.

11374. Zabytek z czasów pogańskiej Słowiańszczyzny, Czas 1856 Nr. 162; H. W., Zabytki przeszłości, Gazeta polska 1882 Nr. 66, 67.

Zob. Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

11375. **Gopło** i jego okolice, Przyj. ludu, Leszno 1838 II.; — Gawarecki, Wiadomość o Kruszwicy, Prz. warsz. 1840 II.; — Kruszwica, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Wieża kruszwicka, Czas 1867 Nr. 50, 56; — Mysza wieża na Gople, Przyj. dom., Lwów 1871; — Schwartz W., Der Mäusethurm im Goplo-See und d. Ruinen von Lednagora, Globus 1877 XXXI.; — Erckert v., Virchov, Götzenbildartiger Stein v. Goplo-See, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII., *zob.* Nr. 11423.

11376. O siedmiu pagórkach Gniezna, Przyj. ludu, Leszno 1843 I.; O pogańskich posągach w Gnieźnie, tamże 1843 II.

11377. **Wolański T.**, O pomnikach pogańskich w Gnieźnie, Tyg. lit., Poznań VII.; — Tenże, Odkrycie najdawniejszych pomników narodu polskiego, cz. I. i II., Poznań 1843; — Tenże, Listy o starożytnościach słowiańskich, Gniezno 1845—1848 (toż po niem.: Briefe über slavische Alterthümer, Gniezno 1846—1848), *zob.* Nr. 11197.

R: Dz. lit., Lwów 1852.

11378. **Łepkowski J.**, O zabytkach Kruszwicy, Gniezna i Krakowa, oraz Trzemeszna. Rogoźna, Kcyni, Dobieszewka, Gołańczy, Żnina, Gąsawy, Pakości, Kościelca, Inowrocławia, Strzelna i Mogilna, Krak. 1866.

R: Dz. lit. 1865.

11379. **Lednica.** Przezdziecki A., Wykopalisko na wyspie jeziora Lednicy, R. tow. nauk. krak. 1869 XL. (por. Prz. tyg. 1869 str. 227); — Zwaliska ostrowskie (List Węsierskiego A. do Lelewela J.), Sobótka, Poznań 1871; — Ruiny na Ostrowie Lednickiego jeziora, Kronika rodzinna 1878; — Bukowansky K., Polská Ostrava, Ostrava 1879; — A. P., Czem był Ostrów Lednicki, Warta 1875 Nr. 43; — Polkowski J. X., Opis staroż. ruin na wyspie jeziora Lednickiego, Gniezno 1876, *zob.* Nr. 11198, 11375.

11380. **Sokołowski M.**, Ruiny na ostrowie jeziora Lednicy, Pam. wydz. fil. akad. um. 1876 III., Odb. Krak. 1876.

R: Ziemięcki, Ateneum 1879 I.

11381. O kamieniach ostrowskich, Przyj. ludu, Leszno 1846 I.

11382. Schwartz, Primitive alte Schmiedestätten im Posenschen (Holzschn.), Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.; — Virchov, Die Burgwälle an der Mogilnitza (Posen) und über eine alte Ansiedelung bei Marienwalde (Neumark), tamże 1877 IX.; — Tenże, Burgwälle und alte Ansiedelungen in Bomster Kreise (Pozn.), tamże 1878 X.

11383. **Gawarecki W. H.**, Wiadomość hist. o okopach starodawnych nad Wisłą między Wyszogrodem a wsią Drwały w Płockiem, Bibl. warsz. 1852 III.; — Osady przedhistoryczne pod Płockiem w dobrach gen. Bontempsa, tamże 1871 III.

11384. Gloger Z., Dawne grodzisko pod wsiami Wnory i Grodzkie, Tyg. ill. 1873 XII. str. 92.

11385. Grodzisko nad Prądnikiem, Tyg. ill. 1880 IX. str. 107.

11386. Vug Oscar, Schlesische Heidenschanzen, Grottkau und Berlin 1890 t. 2; — Alte Ansiedelungen auf einer früheren Oder-Insel bei Glogau, Ztschr. f. Ethn. 1871 III.; — Schuster, Schlackenwall bei Striegau, tamże 1873 V.; — Virchow R., Brandwall bei Blumberg in der Oberlausitz, tamże 1876 VIII., *zob. Miejscowości.*

11387 Meitzen, Über die schlesische Preseka und andere Grenzverhaue des Mittelalters. Ztschr. f. Ethn. 1873 V.; Grünhagen, Der schlesische Grenzwald (preseca), Ztschr. d. Ver. f. Gesch. und Alterth. Schlesiens XII; Zimmermann, Suppe und Krause, Über den Schlossberg u die Hügel im Burgstädel bei Friedrichswartha in d. Grafschaft Glatz, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1876; Göppert, Über die älteste Culturstätte Breslaus, tamże 1875; Tenże, Über die s. g. verglaste Burg bei Jägerndorf, tamże 1875

11388. **Szaraniewicz Iz.**, Prähistorische u. früh mittelalterliche Erdbauten in Galizien, Mitth. der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung des Kunst u. hist. Denk., Wien 1890 IV. str. 231—233.

Halicz, zob. Oświata (Sztuka) i Miejscowości.

11389. Fr. S., Ślady wału Trajana w Galicyi i Rusi, Czasop. nauk. bibl. Ossol. 1828 II.; — Kijanin D., Wywod o porosko-ukraińskich i dunajskich wałach, postrojennych nie rimskim a russkim Trajanom, Kijew 1845; — Petruszewycz A., Kamiennyja rozwałyny bliz sela Urycza, Zoria Hałyckaja, Lwów 1854.

11390. Kirkor A. H., Bołdy w Stryjskiem, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1879 III.; — Der Stein in Bubniszcze, Galicia 1841; Papée Fr., Gazeta lwowska 1890 Nr. 251.

11391. Schneider L., Über einen Burgwall am Dniester und Topfgeschirr von Ujście biskupie, Ztschr. f. Ethn. 1878 X; — Pietruszewicz A., Bronzowyje pamiatniki egipteskoho kulta Ozyrysa i Izydy w hałyckoj Podoli, Słowo rus., Lwów 1877 Nr. 82, Odb. Lwów 1877.

11392. **Antonowicz B. W.**, Zmijewy wały w prediełach kijewskoj zemli, Kij. Starina 1884; — Padalki L., Kamennyj zaton i Bi-

łozerskoje gorodyszcze na Dnipri, tamże 1891 XII.; — Sokołow W., Biłozerskoje horodiszcze na Dnipri, tamże 1892 VIII. str. 225—245.

11393. B... W. A. T., Doneskoje horodyszcze, Zoria hałyckaja, Lwów 1856 Nr. 49.

11394. Podbereski A., O kimeryjskich pomnikach w Krymie, Rozpr. i spr. wydz. hist.-fil. akad. um. krak. 1882 t. XV.

11395. **Tyszkiewicz K.**, Wiadomość hist. o zamkach, horodyszczach i okopiskach starożytnych na Litwie i Rusi litewskiej, Teka wileńska 1857 t. III—VI., *zob.* Nr. 11304.

11396. Narbutt T., Wiadomość o starożytnym kościele Jowisza w Wilnie, Tyg. wil. 1817 III: Świątynia Perkuna w Kownie, Bukiet lit Pułujańskiego 1851; L. J., Gmach zwany świątynią Perkuna w Kownie, Tyg. ill. 1872 IX.; K. W, Świątynia Perkuna w Kownie, tamże 1886.

11397. Gehrich, Über d. Schlossberg bei Medewitz (Pomorze), Ztschr. f. Ethn. 1874 VI.; — Voss, Über eine alte Ansiedelung bei Cammin, tamże 1874 VI.; — Tenże, Untersuchung von Hünenbetten bei Klemmen, Kreis Cammin in Hinterpommern, tamże 1877 IX.; — Untersuchungen d. Burgwälle d. Bartener Landes in d. Umgebung von Rastenburg u. d. Pfahlbauten des Arys-Sees, tamże 1877 IX., *zob.* Nr. 11365; — Lissauer, Drei Burgwälle bei Deutsch. Eylau, Schriften d. naturforsch. Ges. in Danzig N. F. 1876 IV.

11398. Eine altpreussische Wohnstätte bei Aweninken, Ztschr. f. Ethn. 1872 IV.; — Über alte Ansiedelungen bei Warnitz in der Nähe von Königsberg, tamże 1871 III.; — Kartenskizze des Schlossberges von Spengawsken am Zduny-See (Westpreussen), tamże 1888 XX.; — Kartenskizzen des Zomkowisko bei Gostomic, tamże 1888 XX.; — Burgberg v. Gr. Gardinen (Ostpreussen), tamże 1889 XXI.

11399. Situationsplan wendischer Burgwälle in der Altmark, Ztschr. f. Ethn 1890 XXII. str. 333—336.

(f: Archeologia przedhistoryczna: sprzęty, naczynia, urny, broń, ozdoby, runy i t. p.).

11400. **Ossowski G.**, Wiadomość o grotach krzemiennych, znajdowanych w ziemiach dawnej Polski, Zb. wiad. do antrop. akad. um. X., Odb. Krak. 1886.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1887.

11401. **Gloger Z.**, Kilka słów o naszych stacyach krzemiennych, Bibl. warsz. 1892 III., *zob.* Nr. 11170—11172, 11176, 11245, 11286.

11402. **Rulikowski**, Paciorki kamienne z nad Dniepru, Zb. wiad. do antr. akad. um. V., Odb. Krak. 1881.

11403. Römer, Steingeräthe aus der heidnischen Zeit Schlesiens, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1875; — Stöckel, Feuerstein in Oberschlesien, Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.

11404. **Dowgird T.**, Wiad. o wyrobach z kamienia gładzonego, znalezionych na Żmudzi i Litwie, Pam. fizyogr. 1890 X.

R: Ossowski G., Kwart. hist. 1892.

11405. **Ossowski G.**, Wiadomość o narzędziach kamiennych i kościach zwierzęcych w grobach kamiennych skrzynkowych w Prusach zach. i W. ks. poznańskiem, Krak. 1881.

11406. Gastaldi, Raccolta di strumenti di pietra della adiacenze del Baltico, Atti della R. acad. d. scienze di Torino 1870 V.; — Plater, Ueber steinerne Hämmer und andere Effekten, Mittheilungen Kur.-Est.-Liv. 1847 IV.; — Siewers C. G. Gr., Über Feuersteingeräthe vom Ufer d. Burtneck-Sees in Livland, Ztschr. f. Ethn. 1874 VI., *zob.* Nr. 11332, 11355, 11365.

11407. Kohn A., Die Steinfiguren in den russischen Steppen und in Galizien, genannt „Kamienne baby", steinerne Weiber (5 tablic), Ztschr. f. Ethn. 1878 X.; Nowosielski A., O posągach pogańskich, zwanych pospolicie babami, Dz. warsz. 1854 Nr. 45, *zob.* Nr. 11389.

11408. **F. M. S.**, Pomniki z gliny palonej w dawnej Polsce, Tyg. ill. 1874 XIV.

11409. Schulenburg v., Prähistorisches Thongeräth aus der Niederlausitz, Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.; — Pfuhl, Lehmkugeln von Posen, tamże 1880 XII.; — Schwartz W., Gutachten eines Töpfermeisters aus dem Posenschen in Betreff der dortigen Urnen, tamże 1875 I.

11410. Dzierżawski B., Podanie ludowe z Kaliskiego, dotyczące skorup z urn i narzędzi krzemiennych, Wisła 1893 zesz. I. str. 161—164.

11411. Gruszecki A., Popielnica polska jako wyraz cywilizacyi przodków naszych, Dod. Prz. tyg. 1880 I.

11412 Stieff Chr., De urnis epistola, Vratisl. 1704 DS.; Popielnice staroslowiańskie i obrzędy przy pogrzebach, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; Urny i popielnice w Polsce, Przyj. dom, Lwów 1855 V.

11413. Wiadomość o popielnicach w województwie kaliskiem, Pam. warsz. 1819 XIII. str. 464; — Urny wykopane w Lubaszu, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Żalki z pod Gostynia, tamże 1841 VIII.

11414. **Łepkowski J.**, Ornamenta popielnic z przestrzeni od Karpat po Bałtyk 1886 (karton).

11415. **Jażdżewski Wł.**, Wiadomości o malowanych naczyniach grobowych w W. ks. poznańskiem. Zb. wiad. do antr. IV., Odb. Krak. 1880.

11416. **Zimmer M.**, Die bemalten Thongefässe Schlesiens aus vorgesch. Zeit, Breslau 1887, *zob.* Nr. 11228, 11235.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1890.

11417 Weigel, Bildwerke aus altslavischer Zeit, Lit. Centr. Blatt 1892 str. 1737, Mitth. d. Niederlau. Ges. 1893 II. str. 369—374; Smutuy V., O malovaním nabytku na Palabi. Cesky lid 1892 II. str. 32—41.

11418. **Dydyński J.**, Urny z krzyżami, Rocz. tow. przyj. nauk. pozn. 1878 X.

11419. Senf F., Das heidnische Kreuz u. seine Verwandten zwischen Oder und Elbe, Archiv f. Anthrop. 1891 XX. str. 17—42.

11420. X. O., Urny i kości pod Pilicą, Bibl. warsz. 1846 I.; — Grabowski A., Wiad. o urnach w okolicach Krakowa. tamże 1851 III.; — Przezdziecki A., Popielnice pogańskie pod Raszynem, tamże 1852 IV.

11421. Janowicz A, Naczynia gliniane nad Teterowem pod Żytomierzem wykopane, Kłosy 1879 XXIX.

11422. Tymieniecki S., Żalnik w Kwiatkowie, Pam. fizyogr. I., Odb. Warsz. 1881.

11423. Kohn A., Neuere Gesichtsurnenfunde, Archiv f. Anthr. 1877 X.; — Tenże, Zwei Funde im Posenschen im J. 1876, tamże 1877 X.; — Aschenurnen aus Alt-Görrig bei Birnbaum (Prov. Posen), Ztschr. f. Ethn. 1871 III.; — Ein Urnenfeld bei Lussowo in d. Provinz Posen, tamże 1872 II.; Schwartz W., Neue Gesichtsurne von Golenein bei Posen, tamże 1877 IX.; — Tenże, Neue Gesichtsurne und andere Gräberfunde im Posenschen (2 Hlzschn.), tamże 1881 XIII.; — Ein Gefäss von Petrikau, tamże 1877 IX.; — Hartmann, Virchov, Fensterurne von Mogilno, tamże 1881 XIII.; — Henkel einer Urne vom Gräberfeld bei Kluczewo, tamże 1882 XIV.; — Kugelurne vom Goplo-See, tamże 1883 XV.; — Thonscherben von Eichenhagen (Posen), tamże 1883 XV.; — Bronzegefäss von Unia, Kr. Wreschen, Posen, tamże 1883 XV.; — Czeszewo w Poznańskiem, tamże 1884 XVI.; — Ruppin (garnki), tamże 1884 XVI.; — Dobieszewko, tamże 1885 XXII.; — Sokołów koło Włocławka, tamże 1885 XVII.; — Wróblewo, tamże 1890 XXII., *zob.* Nr. 11202.

11424. Dürschwitz (k. Lignicy), Urny, Ztschr. f. Ethn. 1887 XIX.; Wendetöpfe, tamże 1887 XIX.

11425. Berendt G., Die Pommerellischen Gesichtsurnen, Berlin 1873; — Tenże, Nachtrag zu den Pommerellischen Gesichtsurnen, Königsberg 1879; — Über die pommerellischen Gesichtsurnen, Ztschr. f. Ethn. 1870 II.; — Ueber eine in Liebenthal bei Marienburg gefundene Gesichtsurne, tamże 1871 III.; — Kasiski, Über eine verzierte Urne von Persanzig, tamże 1875 VII.; — Reder, Ein Urnenfeld bei Samber, tamże 1875 VII.; — Voss, Über eine seltene Urnenform (gefunden bei Batzlaff, Kreis Cammin), tamże 1876 VIII.; — Tenże, Fund aus dem Urnenfelde auf Steinhardt's Berg bei Schlieben, tamże 1878 X.; — Tenże, Über eine Urne von Elsenau (Kr. Schlosau), tamże 1878 X.; — Florkowski, Gesichtsurne aus einem Steinkistengrab in Gogolin (Kreis Culm., Westpreussen), tamże 1879 XI.; — Jentsch H., Prähistorisches aus der Umgegend von Guben, tamże 1882 XIV.; — Mütrenurne von Darzlubie, Westpreussen, tamże 1882 XIV.; — Deckelgefäss und Schale mit Hakenkreuz von Soitz, Vorpommern, tamże 1883 XV.; — Kartenskizzen des Schlossberges von Neustadt (Slavische Urnen), tamże 1888 XX.; — Mülverstedt v. H., Urnenfund in Belschwitz bei Rosenberg, Altpr. Mntschr. VI.; — Urnen-Fund bei Mewe von Hälke, tamże XI.

11426. **Lindenschmitt**, Zur Beurtheilung d. alten Bronzefunde diesseits d. Alpen und d. Aufnahme einer Bronzecultur, Arch. f. Anthrop. 1875 VIII.

11427. **Hirschfeld G. v.**, Die im Gebiet der Ostsee, unteren Weichsel und Netze nachgewiesenen alterthümlichen (vorrömischen) Geräthe u. Gefässe aus Erz (Bronze), deren Stellung zum alten Handel, Ursprung u. Herkunft, Ztschr. d. hist. Ver. f. d. Regierungsbezirk Marienwerder 1876, *zob.* Nr. 11279.

11428. **Lissauer A.**, Alterthümer aus Bronzezeit in d. Provinz Westpreussen, *zob.* Nr. 11326, 11341.

11429. **Zawisza**, Siekierki bronzowe znalezione we wsi Czubinie, Pam. fizyogr. 1886 t. VI.

R: Ossowski G., Kwart. hist. 1887.

11430. Krzyżyk bronzowy z ruskimi napisami wykopany w Trościańcu pod Złoczowem, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.

11431. Priklonski Vasilij, Bronzenes Wildschaf aus einem minusińsker Kurgane, Globus 1891 LXI.

11432. Biesel, Vergleichung einiger etruskischen Bronzegegenstände mit schlesischen aus dem Bronzealter, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1876.

Zob. Nr. 11171, 11229.

11433. Bronzereif aus der Młezka, Ostgalizien, Ztschr. f. Ethn. 1883 XV.

11434. Łepkowski, Litthauischer Bronzering, Ztschr. f. Ethn. 1879 XI.

11435. Hoszowski K., Opis krzyżyka znalezionego we wsi Siekierkach w W. ks. pozn., Skarbiec pol. Kamińskiego, Lwów 1859.

11436. Bronzenadeln von Dłużyn, Kr. Kosten, Posen, Ztschr. f. Ethn. 1883 XV.; — Schwartz W., Analysen posener Bronzen, tamże 1877 IX.; — Feldmanowski, Virchov, Kupferfunde von Skarbnice bei Żnin (Pozn.), tamże 1879 XI.; — Jentsch H., Eine Bronzefibel und eine Urne von Starzeddel aus dem Bett der Unterneisse bei Guben, tamże 1882 XIV.; — Virchov, Getriebene Bronzeeimer von Alt-Grabau (Kr. Berent, Westpreussen), tamże 1878 X.; — Friedel E., Über einen Stein- und einen Bronze-Celt, in einem Hünengrab bei Crossen an der Oder, tamże 1878 X.; — Lissauer, Einige Westpreussische Bronzeringe und deren Verbreitung, Verhandl. d. Berl. Ges. f. Anthr. 1892 str. 469—476; — Blell-Tüngen T., Zwei Vorlegeschlösser d. jüngern Eisenalters aus dem Grabfelde in Söbertshof in Ostpreussen, Altpr. Mntschr. 1878 XV. (Spiżowa epoka, *zob.* Nr. 11173).

11437. Hildebrandt G., Über einen zu Triebsees in Neu-Vorpommern im Torf gefundenen hölzernen Fischkasten, Ztschr. f. Ethn. 1873 V.

11438. Virchov R., Ein Geräth aus Horn von Mallmitz (Szląsk), Ztschr. f. Ethn. 1877 IX.

11439. Von der Wengen, Fund von drei durch Menschenhand bearbeiteten Hirschgeweihstücken aus dem Diluvium bei Mondschütz, unweit Wohlau, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f Anthrop. 1879.

11440. **Virchov**, Vorhistorische Gegenstände aus Stargard in Pommern, Ztschr. f. Ethn. 1875 VII., 1885 XVII.

11441. **Sprawa** wykopalisk Mnikowskich (wyroby kościane, szereg artykułów), Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1885 IX.

11442 Ein vorhistorischer Pflug aus einem Torfmoore bei Graudenz, Correspondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. in Dresden 1874

11443. Fibula mit Glasflussbelag des Bügels von Kaźmierz, Posen, Ztschr. f. Ethn 1883 XV.

11444. Webekamm aus Westpreussen, Ztschr f. Ethn. 1882 XIV.

11445. **Łepkowski J.**, Broń sieczna w ogóle i w Polsce uważana archeologicznie, Rocz. tow. nauk. krak. 1857 XXIV.

11446. Voss, Über einige im Peenebette bei Wolkow in d. Nähe vom Demmin in Pommern gefundene eiserne Waffen, Ztschr. f. Ethn. 1876 VIII.; Rupin nowy (miecz bronzowy), tamże 1885 XVII.

11447. Opisanie co znaczy lewek z psią głową, wykopany we wsi Kruchowie pod Temesznem, Bibl. warsz. 1853 I.; — Prähist. Eber aus Bernstein in Danzig, Ztschr. f. Ethn. 1884 XVI.; — K. M., O posążku znalezionym w powiecie rewelskim, Wiad. num. arch. 1893 Nr. 2 i 3 str. 47.

11448. Kopernicki I., Kółka kabłączkowe (Hackenringe), Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1883 VII.

11449. Eidring aus Goldblech von Menkin bei Bagemühl (Pommern), Ztschr. f. Ethn. 1890 XXII.

11450. Bataillard P., Les Zlotars, dits Dzwonkarz Tsiganes, en bronze et en lucton dans la Galicie et la Buk., MM. de l. soc. d'anthrop., Paris 1878 str. 70.

11451. Voss, Über einen südwestlich von Glogau gefundenen Halsring von Gold gegenwärtig im königl. Museum in Berlin, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.

11452. Surowiecki W., O charakterach pisma runicznego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. XVI., Odb. Warsz. 1822.

11453. Słowiańskie napisy runiczne, Listy Kucharskiego Jędrz., Roz., Lwów 1829; Szaniawski, O charakterach runicznego pisma u barbarzyńców europejskich, Rocz. tow. przyj. nauk. 1823 XVI.

11454. Levezow K., Ueber die Aechtcheit der sogenannten obotritischen Runendenkmäler zu Neu-Strelitz, Berlin 1835; — Plater, O starożytnych kamieniach z napisami, Rubon 1842; — Przezdziecki A., O starożytnościach Prylwickich, Rocz. tow. nauk. krak. XXXVIII.

11455. O kamieniach z napisami w rzece Dźwinie z XIII. w., Przyj ludu, Leszno 1842 IX

11456. Wolański T., Schrift-Denkmäler d. Slaven vor Christi Geburt, Gnesen 1850—52.

11457. **Hanusch I. J.**, Zur slavischen Runen-Frage, mit besonderer Rücksicht auf die obotritischen Runen Alterthümer, Archiv d. k. Akad. XVIII., Odb. Prag 1855.

11458. Droszewski P., Mikorzyńskie runiczne kamienie, Czas 1858 Nr. 242 i n.

19459. **Łepkowski J.**, Obecny stan nauki o runach słowiańskich i napisach, Poznań 1860.

R: Czas 1860 Nr. 184; Por. Łepkowski J., O czytaniu runów słowiańskich, Bibl. warsz. 1851 III

11460. **Cybulski W.**, O runach słowiańskich, Rocz. tow. przyj. nauk. pozn. 1860 I., Odb. Poznań 1860 (por. Cybulski W., Runy są wymysłem fantazyi Kollara, Czas 1852 Nr. 211).

11461. Petruszewicz A., O mikorińskich kaminiach, Sbornyk Halick. russ. Matycy I., Odb. Lwów 1866.

11462. Cikowski, O pismie runicznem (książka wyd. bez tytułu), Krak. 1869

11463. **Estreicher**, Runów słowiańskich w Mikorzynie fałszerstwo, Unger, Kal. warsz. 1869 str. 73.

11464. **Małecki A.**, Co rozumieć o runach słowiańskich, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1872; — Przezdziecki A., O kamieniach runicznych mikorzyńskich, Rocz. tow. przyj. nauk krak. 1872 IX.

11465. Wł., O kamieniach mikorzyńskich, Bibl. warsz. 1872 III.; — Sobieszczański F. M., Kamienie mikorzyńskie, Tyg. ill. 1873 XII.; — Szulc K., Autentyczność kamieni mikorzyńskich, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1876, Odb. Poznań 1876.

11466. Kohn A., Die mikorzyner Runensteine, Ztschr. f. Ethn. 1876 VIII.; — Fligier, Runensteine in der Provinz Posen, Mitth. d. anthrop. Ges. in Wien 1878 VIII.

11467. Pieczonka, Do przyjaciół i nieprzyjaciół kamieni t. z. mikorzyńskich, Warta 1878 Nr. 193.

11468. **Zawiliński R.**, Kwestya run słowiańskich ze stanowiska lingwistycznego. Krak. 1883.

11469. Zawiliński R., O tak zw. runach słowiańskich, Arch. lit. i ośw. akad. um. krak. 1886 V.

R: Jagic V., Zur slavischen Runenfrage, Arch. f. slav. Phil. 1886 V.

11470. Über eine in Livland entdeckte Runeninschrift, Verh. d. gelehrt. Esthnischen Ges. in Dorpat 1873 XVII; Hildebrand, Runenkalender von Oesel, Ztschr. f. Ethn. 1880 XII.

(g: Etnologia: Słowianie, Polacy, Rusini, Litwini, Prusacy, Łotysze i t. d.).

(Natura ludu, strój, obyczaje, gwary, podania i t. d.).

11471. (Kirkor A. H.), O Słowianach, w Peschla: Nauce o ludach, przekł. Wisłockiego, Warsz. 1876, *zob.* Nr. 11029.

Zob. Nr. 11028—11037.

11472. Beiträge zur Ethnographie d. Slaven, Ausland 1873.

11473. L'Europe orientale, son état présent, sa réorganisation, avec deux tableaux ethnographiques et politiques et une carte, Paris 1873.

10474. **Hellwald Fr.**, Die Welt der Slaven, Berlin 1890.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1891.

11475. Słowiańskie i rossyjskie kobiety, Prz. pol. 1875 I.

11476. Jacobi W., Slaven und Teutschtum in Cultur und agrarhistorischen Studien 1858.

11477. Marbeau E., Slaves et Teutons, notes et impressions de voyage, Paris 1882.

R: Jeż T. T., Prawda, Warsz. 1883 Nr. 26; Wędrowiec 1882 Nr. 50.

11478. Stosunek sił rasy słowiańskiej i germańskiej, Prz. tyg. 1875 str. 211, *zob.* Nr. 11112; Nakę ki A. N., Sąsiedzi narodów słowiańskich, zarysy hist.-etnogr., tamże 1876 str. 341—540; Aksaków M., Sławjane i Niemcy, Besida, dod. lit. do Strachopuda 1887 Nr. 13—15.

11479. Słowianie, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Por. Dawniejsze rozprawy w pismach niemieckich o Słowianach aż do r. 1850, Konor R., Repertorium Nr. 343—376.

Zob. Nr. 10005—10006, 10078—10079.

Teorya Duchińskiego, zob. Historya polityczna.

11480. **Czörnig**, Ethnographie der Oesterreichischen Monarchie, Wien 1858 (por. Petermann, G. M., 1858); — Ficker, Bevölkerung der österr. Monarchie (por. tamże 1860 s. 488); — Tenże, Die Ethnographie Österreichs im Lichte d. Geschichtsschreibung, Wiener Abendpost 1876 Nr. 128.

11481. Sartori Fr., Historisch ethnographische Uebersicht d. österreichischen Kaiserthums, Wien 1830, Czasop. nauk. Ossol. 1831 II. str. 89—101.

11482. A. A., Zarysy charakteru Germanów i Słowian, Warsz. 1877; — Prószyński L., Kilka słów o charakterze Słowian i ich posłannictwie, Warsz. 1884.

R: Straszewicz L., Prawda, Warsz. 1884 str. 438.

11483. Frisch J. L., Origo characteris slavonici, Berlin 1727; Giacommoria C. D., Quatriemé memoire sur les traces du caractère des peuples descendans des Sarmates et des Scythes, Abhandl. d. kön. preuss. Akad. d. Wiss. 1801.

11484. Sumcow N., Starodawne sposoby przyrządzania chleba, Wisła 1890 IV.; — Tenże, Chlib w obriadach i pismach, Charkow 1885.

11485. Hanusz I., Ueber die alterthümliche Sitte der Angebinde bei Deutschen, Slaven und Lithauen, Prag 1855; — Tichów Z. N., Materyały do historyi rozwoju domu słowiańskiego (por. Wasilewski Leon, Wisła 1893 zesz. III. str. 704).

11486. Szajnocha K., Obyczaje pierwotnych Słowian, Szkice hist. *zob. Oświata.*

11487. Malecka Wanda, Obyczaje, zwyczaje i wiara dawnych Słowian, Wanda, tyg. nadwiślański, Warsz. 1828 I.

11488. Sumcow N., O sławianskich narodnich wozzriniach na noworożdennawo rebenka, Żurn. min. nar. prosw. 1880.

11489. Wołkow F. K., Swadbarskitie obredi na sławiańskitie narodi, Sbor. Min. bułg. 1890 III., 1891 IV., V.

11490. Wesela Słowian, ludów polskich i ościennych, Pam. dla płci pięknej Zienkowicza t. III.

11491. Kotlarewski A., O pogrebalnych obyczajach jaryczeskich Słowian izsliedowanije, Moskwa 1868.

11492. Machczyński K., Pogląd historyczny na sądownictwo ludowe, Warsz. 1869.

11493. Hubad F., Die Gottesgerichte bei d. Slaven, Globus 1879 XXXV.

11494. **Miklosich F.**, Die Blutrache bei d. Slaven, Wien 1887 (por. Arch. f. slav. Phil., Berlin 1887 X. i Karłowicz J., Wisła 1888 II.); — Rovinskij P. A., Die Blutsühne bei d. süddalmatinischen Slaven, Archiv f. slav. Phil. 1891 XIV, Żyw. St. 1890 II.; — Mileńko R., Wesnitsch, Die Blutrache bei den Südslaven, Stuttgart 1889.

11495. Schmidt K., Jus primae noctis, eine geschichtliche Untersuchung, Freiburg 1881

Prawa Słowian, zob. Prawo.

11496. **Krek G.**, Über die Wichtigkeit der slavischen Traditionellen Literatur als Quelle der Mythologie, Wien 1879.

11497. **Mandelstamm J.**, Opyt objasnenia obyczajew indojewropejskych narodow, sozdannych pod wlijaniem myta, Petersb. 1882 cz. I.

R: Jagic, Archiv f. slav. Phil. VI. s. 484, VII. s. 653; Weselowskij, Żurn. nar. prośw. 1882 s. 137—145.

11498. Grabowski B., Zwyczaje doroczne ze stanowiska mitologii słowiańskiej, Tyg. powsz. 1879.

Sobótki, Kupajło i t. p., zob. Nr. 11577.

11499. Tworkowski F., Rachuba czasu u Słowian, Rocznik, Piotrków 1873 III., *zob.* Nr. 164.

11500. Kostomarow N., Soloweńskije czudotworci, Russ. Ist. (X—XIV. w.) ot. I., Ptrsb. 1873.

Mytologia słowiańska, zob. Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

11501. **Krek G.**, Einleitung in die slavische Literaturgeschichte, Graz 1874, 2. wyd. 1887.

11502. Slavische Völkernamen, Archiv f. slav. Phil. VII. i VIII.; — Hruby Jar., Ze sveta slovanského, druhé vydání, Praga 1891 (etnograf. studya jęz. słowiańskich).

11503. **Budiłowicz A. S.**, Pierwobitnije Sławiane w ich jazykie, bytie y poniatjach po dannym leksykalnym, Izslidowanije w oblasti łyngwystyczeskoj paleontologii Sławian, Kiew 1878—1879.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Phil. IV. VI.; Baudouin de Courtenay J., Russ. fil. Wistn. 1879.

11504. Dorn B., De affinitate linguae slavicae et sanscritae, Charkow 1833.

11505. Braun J., Betrachtungen über die Völkernamen, Globus 1869 XV.; — Jolly J., Noch einmal der Stammbaum d. indogermanischen Sprachen, Ztschr. f. Völkerpsychologie 1874 VIII.

11506. Czarkowski P., Mównictwo czyli poczęcie się i pierwszy rozwój mowy Bohów Sławian, Warsz. 1857.

11507. **Zarański St.**, Geograficzne imiona słowiańskie, *zob.* Nr. 10079; — Trzaskowski B., Nazwy rzek słowiańskich, *zob.* Nr. 10670.

Literatura narodów słowiańskich, zob Oświata (Literatura); — Historya języków zob. tamże.

11508. Beiträge zur älteren Geheimschrift der Slaven, von Emil Kałużniacki, Wien 1883, *zob.* Nr. 11464.

11509. Sylwestrowicz-Dowojna M., Pismo obrazowe, Wisła 1892 z. III. str. 672—675.

11510. Nabielak L., Zabytki star. poezyi słowiańskiej, Haliczanin 1830 I.; — O spiewach ludów słowiańskich, Fenix, tyg. Gaz. polskiej 1831 Nr. 9; — O poezyi gminnej słowiańskiej, Pam. nauk. 1837 I.

11511. O muzyce dawnych Słowian, Lech 1823.

11512. Bodianskij O., O nar. poezyi sław. plemen, Moskwa 1837.

11513. **Afanasiew**, Poeticzeskije wozrenija Sławian na pryodu, Moskwa 1869 t. 3.

11514. Kirkor A. H., O pierwotnej Słowiańszczyznie (pieśni, legendy etc.), Niwa 1875 VII.

11515. Ogonowski E., Istoryczni świdoctwa pro piśni i spiwanie sławjańskych narodiw, Prawda XI. 2; — Krejci J., Zu d. deutschen, böhmischen und mährischen Volksliedern, Ztschr. d. Vereins f. Volkskunde 1891.

11516. Kolmaczewskij L., Żywotnyj jepos na zapadi y u Sławian, Kazań 1882.

11517. **Kuba L.**, Slovanstwo ve vsych spevech, Sbornik narodních a znárodnelych (vyznannych) písní vsech slovanskych národu, Pardubice 1884—1890 (zeszytami).

R: Jelinek E., Slov. Sbornik 1884 III.; Izwiestija slaw. obszcz., Petersb. 1884.

11518. **Miklosich Fr.**, Die Darstellung im slav. Volksepos, Wien 1890.

R: Pastrnek Fr., Miklosich a lidová poesie slovanská, Athenaeum 1891 IX; — Por. Pastrnek Fr., Miklosich a lidové basnictví slovanské, Atheneum (czeskie) 1892 Nr. 1.

11519. Miklosich Fr., Die Rusalien oder ein Beitrag zur slav. Mythologie, Sitzungsberichte der k. Akad. d. Wiss., Wien 1864.

11520. Maciejowski A. W., Słówko o Rusałkach, Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1845; Poetyczne poglądy Słowian, I. Rusałki, Bluszcz 1871, *zob* Nr. 11577

11521. Primus Sobolka; Rostlinstwo v národním podani slovanském, Praga 1879; — Cenek Zíbrt, Kukacka v národním podání slovanském, Cas. cesk. mus. 1887.

11522. Skrzyńska K., Kobieta w pieśni ludowej, Bibl. Wisły VIII., Warsz. 1891.

R: Ateneum 1891 IV.; Br. Chrz., Prz tyg. 1891 Nr. 86.

11523. Wollner W., Der Lenorenstoff in der slavischen Volkspoesie, Arch. f. slav. Phil. 1882 VI.; Krek B., Ein Beitrag zur Lit. d. Lenorenstoffes, tamże 1887 X.

O pieśniach, zob. Oświata (Literatura); — Pieśń Igora, zob. tamże; — Rękopis królodworski, zob. tamże.

11524. Tille V., Biblografie (tradycye ludowe), Listy fil. 1888 XV.

11525. Máchal H., Nákrus slovanského bajeslovi, Praga 1891.

R: Karłowicz J., Wisła I. str. 233–237.

11526. **Chodźko Al.**, Contes des paysans et des patres slaves, traduits en français et rapprochés de leur source indienne, Paris 1864.

R: Czas 1864 Nr. 75.

11527. Godin A., Slavische Märchen, Leipzig 1878.

11528. **Leger L.**, Recueil de contes populaires slaves, traduites sur les textes originaux, Paris 1882.

11529. **Perwolf J.**, Slavische Volksmärchen, Arch. f. sl. Phil., Berlin 1884 VII., 1885 VIII.

11530. Semenowic A., Kleine Mittheilungen auf dem Gebiete des Volksglaubens, Arch. f. slav. Phil. 1888 XI.

Mytologiczne opowieści, zob. Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

11531. **Murko M.**, Gesch. der sieben Weisen bei den Slaven, Sitzungsb. der Wiener Akad., Odb. Wien 1890.

R: Atheneum (czeskie) 1891 str 278; Ateneum 1891 III. str. 177; Małkowski L., Prz. pol. 1892 I.; Wdm., Lit Centralbl 1892 Nr. 5; Brückner A., Kwart hist. 1892; Karłowicz J., Wisła 1891 II. str. 447.

11532. Krek G., Polyfem v národnej tradiciji slovanskej, Kres 1882 II.

11533. Wesselofsky A., Die altslavische Erzählung v. Trojanischen Kriege, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1887 X.

11534. **Hondek V.**, Powiesti o czarnoknieżnicich a jejich wyklad (także o polskich), Casopis matice moravské 1893 z. I—III.

11535. Matuszewski I., Dyabeł w poezji, studyum literacko-art., Ateneum 1893 I.

11536. Dahn F., Über die germ. Elemente in dem Mythos vom Teufel, Corespondenzbl. d. deutsch. Ges. f. Anthrop. 1870.

11537. Kleroth, Über die Vampyrsage in Böhmen und im Allgemeinen, Mitth. d. Ver. f Gesch. d. Deutsch. in Böhmen X.

Por. Pastrnek Fr., Bibl. Übersicht (*zob.* Nr. 11086) str. 271—325.

Zob. Oświata i Historya polityczna.

11538. **Gołębiowski Ł.**, Lud polski, jego zwyczaje, zabobony, War. 1830, 2. wyd. Lwów 1884.

Spostrzeżenia dawniejsze, zob. Nr. 10085 (Podróże), Nr. 10153 (Opisy Polski).

11539. Markowski P. W. P., Rozprawa o ludu polskim, Warsz. 1820.

11540. Zienkowicz L. J., Lud polski albo dokładne opisanie zwyczajów, obyczajów i ubiorów jego, Strasburg 1842.

11541. **Kolberg O.**, Lud, jego obyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce, Warsz. 1857—1867, Krak. 1881—1890 22 t., *zob.* Nr. 11647.

R: W., Bibl. warsz. 1875 I., 1876 I., 1877 I., 1878 II.; Prz. kryt. 1876, *zob.* Nr. 11647; Biegeleisen, Bibl. warsz. 1886 IV.

Kolberg O., zob. Nr. 11109.

Szujski J., Polacy i Rusini w Galicyi, zob. Historya.

11542. Janota E., Lud i jego zwyczaje, Przew. nauk. lit. 1878, Odb. Lwów 1878.

Mapa poglądowa, zob. Nr. 10967.

11543. Majer J. i Kopernicki I., Charakterystyki fizyczne ludności galicyjskiej, Zb. wiad. do antr. akad. um. 1877 I., 1885 IX.

R: H. B., Prawda, Warsz. 1886 str. 138; — Por. Bulletin de l'Acad. 1892 str. 29—32.

11544. Zakrzewski A., Wzrost w Królestwie pol., przyczynek do charakterystyki fiz. Polaków, Zb. wiad. do antr. XV., Odb. Krak. 1891.

11545. Wójcicki K. W., O ludziach w Polsce nadzwyczajną siłą obdarzonych, Dz. warsz. 1827 VIII.

11546. Kunicki L., Nasze typy, Tyg. ill. 1867 XVI., 1868 XVII.; Gerson W., Typy ludowe, tamże 1868 XVII

O charakterze narodowym, zob. Oświata i Historya polityczna.

11547. **Zienkowicz L. J.**, Les costumes du peuple polonais, Paris 1838—1841 (toż po niem.: Die Trachten des polnischen Volkes nebst einer genauen Beschreibung seiner Sitten, Gebräuche und Gewohnheiten, Strassburg 1841).

11548. Ubiory ludu dawnej Polski, Krak. 1862 (12 tablic lit.); — Opowiadanie o ubiorach, zwyczajach i obyczajach ludu polskiego, Krak. 1864, *zob.* Nr. 10262 i *Oświata (Obyczaje).*

11549. Siarkowski Wł., Przyczynek do materyałów o stroju chłopskim w XVI. w., Wisła 1893 str. 849—851.

11550. Narbutt T., Rys krótki obyczajów narodu polskiego, Tyg. wileński 1817; — Zwyczaje ludu, Lwowianin 1841 str. 48; — Zwyczaje i obyczaje ludu, Przyj. dom., Lwów 1866.

11551. Chometowski Wł., Niewiasty i obyczaje słowiańskie i polskie w XII. i XIII. wieku, Wiek 1873 Nr. 5—83; — Kamiński M., Miłość i jej przejawy u ludu wiejskiego, Kłosy V.

11552. Wójcicki M., Zaloty i oględy w XVI—XVII. w., Wildt J., Kalend. powsz., Krak. 1864; — Tenże, Zaręczyny staropolskie tegoczesne, Tyg. ill. 1861 IV.

11553. **Gloger Z.**, Obchody weselne i t. d. (pod pseud. Pruskiego), Krak. 1869; — Tenże, Nazwy weselne przy obrzędach ludu, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 I., Odb. Krak. 1876; — Tenże, Gody weselne, 394 pieśni i śpiewek, Warsz. 1880; — Tenże, Obrzędy weselne, Gaz. rolnicza 1883 Nr. 9—12.

R: Kolberg O., Na dzié, Krak. 1872; Prz tyg. 1880.

11554 Piątkowska, Pogadanka o pieśni gminnej i uroczystościach weselnych, Kaliszanin 1886 Nr. 23, 26.

11554. Karłowicz J., Die Liebestaufe bei d. Polen, Am Urquell N. F. 1891 II.

11555. Przesądy ludu względem wychowania dzieci, Trasler, Poseł Gal. zachodniej czyli Nowy kalendarz, Krak. 1808.

11556. Gloger Z., Obrzędy rolnicze, Bibl. warsz. 1868.

11557. Kolberg O., Pieśni obrzędowe, kogutek, gaik, okrężne, Alb. lit. Wójcickiego 1848 I.

11558. Słupski St., Zabawy orackie z XVII w., Wildt J., Kalendarz powsz., Krak. 1859, *zob. Oświata (Obyczaje).*

11559. Obrępalski, Zabawy świąteczne dla ludu, Lwów 1851.

11560. Nasze zwyczaje, zabobony i zabawy czasu świąt Bożego Narodzenia, Czas 1867 Nr. 86; —. M(ioduszewski) X., Pastorałka i kolędy czyli piosnki wesołe ludu, Krak. 1868 (por. Czas 1868 Nr. 300); — Wójcicki K. W., Opisy obyczajów (Boże Narodzenie, Nowy Rok), Sobótka 1871; — Starzewski St., 24. grudnia (etn.), Gaz. nar. 1892 Nr. 308; — Karłowicz J., Kucja, Prawda, Warsz. 1882 str. 35; — Tenże, Jeszcze raz kucja, tamże 1882 str. 107; — Hodi T., Z powodu kuci, tamże 1882 str. 71; — Karłowicz J., Dosiego roku, tamże 1882 str. 622; — Kamiński M., Od Bożego Narodzenia do Trzech króli, Kłosy V.; — Gloger Z., Zwyczaje zapustne, tamże XXIV.; — Popielec, tamże XVIII.; — Ulanowska S., Popielec, Kuryer warsz. 1886 Nr. 696; — Niedźwiedzki Wł., Najświętsza Panna „Roztworna" (o dniu Zwiastowania N. P. Maryi dnia 25. marca), Słowo, Warsz. 1891 Nr. 74; — Palmowa niedziela, Kłosy XVIII.; — Palenie cierni w wielką sobotę, Tyg. ill. 1885 Nr. 215; — O zwyczajach wielkanocnych w Polsce, Czech J., Nowy kalendarz astronom.-gosp., Krak. 1858; — Siarkowski Wł., Zwyczaje ludowe wielkanocne, Ognisko dom., Warsz. 1876 Nr. 14; — Wójcicki K. W., Judasz (obchód wielkanocny), Tyg. ill. 1864 IX.; — Tenże, Wielkanoc, Bluszcz 1878; — Jastrzębowski Szcz., Zwyczaje wielkanocne, Wędrowiec 1892 Nr. 16; — Jasełka, Gaz. nar. 1892 Nr. 309; — Kwietnik wielkanocny, Bies. lit. 1892 Nr. 6; — Matlakowski Wł., Dyngus i Śmigus, Wisła 1892 (por. Wisła 1891 II.); — Święcone, Kłosy XVI.; — Krcek Fr., Pisanki (Odb. ze Szkoły), Lwów 1893, *zob.* Nr. 11887; — Wielkanoc, Zielone świątki, Wniebowzięcie, Opiekun dom., Warsz. 1866—67; — Połujański A. K., Zielone świątki, Tyg. petersb. 1871 XXIII.; — E. S., Noc Świętojańska, Czas 1883 Nr. 140 i n.; — Wójcicki K. W., Dzień zaduszny, Tyg. ill. 1861 IV.; — Zengteller J., Zaduszki, Gaz. lw. 1890 Nr. 252; — Gloger Z., Adwent i roraty polskie, Kronika rodz. 1882; — Adwent i roraty polskie, Kuryer warsz. 1882 Nr. 272.

11561. Majewski E., Materyały do folkloru, Bocian, Warsz. 1841 (por. Karłowicz J., Kwart. hist. 1892 str. 589 i Majewskiego Słownik nazwisk zool. i botan. polskich, Warsz. 1892); — Ulanowska St., Żaba, Miesięcznik gal. tow. ochrony zwierząt 1891 Nr. 10 i 11, Przegląd (Lwów) 1891 Nr. 165.

11562. Wójcicki K. W., Wieńce i kwiaty, Bluszcz 1878; — Ulanowska St., Róża w poezyi i obyczaju naszym i obcym, Tyg. ill. 1886 str. 14.

11563. E. S., Godne święta w górach, Czas 1883 Nr. 53 i n.

11564. Wójcicki K. W., Flisy, Kłosy IV.

Klonowicz, Flis, zob. Nr. 10735; Wisła, zob. Nr. 10724.

11565. Beyer K., Róg obrzędowy górników wielickich, Tyg. ill. 1861 IV.; — Zawiliński R., Geniusze górników wielickich, Prz. lit. art., Krak. 1882 Nr. 17.

11566. Sierakowski W., Prawne zwyczaje ludowe, Wisła 1888 II.

11567. J., Rodzina polska, okres I. Na stanowisku ogólnie sławiańskiej rodziny, II. Do końca XII. stulecia, III. Od w. XII. do XV., Dziennik lit. 1862; — Grabowski Br., Podania o związkach między najbliższem rodzeństwem, I. Syn i matka, Wisła 1892.

11568. Ruppertowa, Drobna szlachta, Wisła 1888 II.; — Jabłonowski A., Najnowsze teorye heraldyczne pochodzenia polskiego społeczeństwa szlacheckiego ze stanowiska etnograficznego, Wisła 1891 z. I. str. 104—137, *zob.* Nr. 316.

11569. Zieliński Fr., Miejscowości od stanu, zajęć i pochodzenia osadników nazwane, Bibl. war. 1872 III., *zob. Prawo i Historya polityczna.*

11570. Szulc K., O głównych wyobrażeniach i uroczystościach bałwochwalczych naszego ludu (z powodu prac: J. Lelewela: Bałwochwalstwo Słowian i R. Berwińskiego: Studya nad literaturą ludową), Poznań 1857.

11571. O bałwochwalstwie i niektórych zwyczajach dawnych Polaków (wyjątek z dawnego rękopismu), Zbieracz lit. i polit. (red. Mączyński J.) 1838 III.

Zob. Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

11572. **Schiffer B. W.**, Todtengeschichte bei den Polen, Am Urquell 1892; — Tenże, Todtenfetische bei den Polen, tamże 1892 II., 1893 III..

11573. Marzana, Warta 1885 Nr. 570.

11574. E. D., Dyabeł polski, Tyg. lit. Poznań 1843 VI.; — Dyabeł w Krakowie, stara powieść, Czas 1852 Nr. 229 i n.

11575. **Świętochowski A.**, O prześladowaniu dyabła w Polsce, Prz. tyg. 1877.

11576. J. J., Wiadomość o kupalnicach i sobotach pominalnych na Podlasiu, (Wolfgang Ks.), Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1846

11577. J. S. B., O sobótkach i górze sobotskiej, Pam. warsz. 1819 XIV.; — Sobótka, Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1841 VIII.; — Sobótki, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 33; — Wójcicki K. W., Sobótki, Tyg. ill. 1861 IV.; — Zmorski R., Sobótka na Szląsku, tamże 1862 V.; — Gloger Z., Kupalnocka Sobótka, Kłosy 1877 XXIV.; — Sobótka, Wisła 1892 z. III. str. 683—690.

11578. Kupajło, Groza A., Rusałka, Wilno 1842; — Nowosielski A., Kolada i Kupało, Dz. warsz. 1859 Nr. 99; — Piątkowska, Pogadanka o ważności pieśni ludowych i uroczystości Kupały, Kaliszanin 1886 Nr. 54.

11579. Klatecki J., Nowe lato, uroczystość staroslowiańska, Warta 1885 Nr. 562; Niedźwiecki Wł., Święto Marcińskie albo babie lato, Niwa 1892.

Zob. Nr. 11497—11498.

11580. **Berwiński R. W.**, Studya o gusłach, czarach, zabobonach i przesądach ludowych, Poznań 1862 t. 2.

11581. Jezuita Bohomolec, reformat Surowiecki i cysters Żempicki w sporze o Inkubów i Sukkubów (gusła i czary, wiara w dyabły), Gaz. kośc. 1846 str. 374; O straszydłach, Wiadomości lit., dod. do Kuryera litewskiego 1762.

11582. Zabobony i przesądy w Polsce i na Szląsku, Wildt J., Kalendarz powsz., Krak. 1858.

11583. **Gloger Z.**, Zabobony rolnicze, Bibl. warsz. 1876 II.

11584. Grajnert J., Źródła niektórych przesądów, Tyg. ill. 1861 IV.

11585. **Brückner A.**, Zur Geschichte des Aberglaubens in Polen, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1881 V.

11586. **Rostafiński J.**, Zielnik czarodziejski, t. j. zbiór przesądów o roślinach, Zb. wiad. do antr. akad. um., XVIII., Odb. Krak. 1893.

11587. Hodoli L., Wierzenia ludowe o zwierzętach i roślinach, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1882 VI.; — Siarkowski Wł., Podania ludowe o zwierzętach i roślinach, tamże 1883 VII.

11588. Biegeleisen H., Kartka z wyobrażeń chłopskich (o czarownicach), Dod. Prz. tyg. 1887 I., *zob. Prawo, Oświata.*

11589. Wójcicki K. W., Fantastyczne postacie ludowe, Kłosy I., II., IV.

11590. Zieleniewski M., O przesądach lekarskich ludu naszego, Krak. 1846.

11591. **Udziela M.**, Medycyna i przesądy lecznicze ludu polskiego, Bibl. Wisły, Warsz. 1891 t. VII.

R: Rostafiński J., Kwart. hist. 1892; Bryl. J., Przegl. pol. 1892 I.; Dr. X., Dz. pozn. 1892 Nr. 78.

11592. Jastrzębski Szcz., Postać cholery w fantazyi ludowej, Tyg. ill. 1892 II.

11593. Lubicz R., Dwa zamawiania starożytne (wścieklizny w XVI. i XVII. w.), Wisła 1891.

11594. Ochrona od zarazy (wyjaśnienie liter w kształcie krzyża noszonych w czasie zarazy), Poznań 1850.

11595. Wierzbicki D., Meteorologia ludowa, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1882 VI.

11596. Michałowski F., Mowa nasza i lud, Warsz. 1882.

R: Karłowicz J., Prawda, Warsz. 1882 str. 260.

11597. **Malinowski L.**, O niektórych wyrazach ludowych polskich, Roz. filolog. akad. um. XVII., Odb. Krak. 1892.

R: Krynicki A. A., Kwart. hist. 1892.

11598. **Łoś J.**, Bibliografia gwaroznawstwa pol., Wisła 1891; — Brückner A., Z przeszłości gwar polskich, tamże 1893.

11599. Czarkowski L., Prowincyonalizmy w gazetach ludowych, Wisła 1893 str. 906—907, *zob. Oświata.*

11600. Rostafiński J., Burak i barszcz, nazwa i rzecz w kolei czasów, Roz. filolog. akad. um., Krak. 1880.

11601. Majorkiewicz J., Pierwszy zawiązek literatury w pieśniach i podaniach ludu, Prz. nauk. lit. (Poznań) 1847; — Wójcicki K. W., Pogląd na literaturę ludową, Dz. warsz. 1853 Nr. 196; — Berwiński B. W., Studya o literaturze ludowej, Poznań 1862, *zob.* Nr. 11580.

11602. O pieśniach ludu polskiego i ruskiego, Pątnik narodowy, Lwów 1827; — O spiewach ludu polskiego, Gaz. polska, Warsz. 1830 Nr. 317; — Zaleski W., O pieśniach ludu, Roz., Lwów 1831; — O pieśniach ludu, Czasop. Bibl. Ossol. 1833; — Wójcicki K. W., O pieśniach polskiego ludu, Ziewonia, Lwów 1834; — O poezyi gminnej, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Maciejowski W. A., Pieśni gminne i wzgląd na nie historyczny, Mag. powsz. 1840 VII. (Toż w Al. lit. Wójcickiego 1848 I.); — O pieśniach ludu polskiego, Prz. nauk. lit. (Poznań) 1842—1844; — Zienkiewicz, Pieśni ludu, Atheneum 1847; — O pieśniach ludowych, Szechowicz, Semennaja biblioteka 1855; — Estreicher K., O pieśniach ludowych, Nowiny 1857 Nr. 94—96.

11603. Piątkowska, Pogadanka o przyczynie poetyczności naszego ludu i uroczystościach przedślubnych, Kaliszanin 1886 Nr. 27.

11604. **Karłowicz J.**, Studya nad treścią i formą pieśni ludowych polskich, Prawda, Warsz. 1882; — Kurabicz J., Słówko o pieśni ludu, Nowiny 1882 Nr. 287.

11605. **Wójcicki K. W.**, Klechdy, staro żytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, Warsz. 1837, 2. wyd. tamże 1851, 3. wyd. (z rysunkami Andriollego) tamże 1876, 4. wyd. tamże 1879.

R: Mag. powsz. 1837 IV.

11606 Wójcicki K. W., Klechdy, povesti lidu polského a rusinského, prelozil J. B. Maly, Bibliotheka zabawneho cteni, Praga 1838; Tenże, Polnische Volkssagen und Märchen, übersetzt von F. H. Lewestam, Berlin 1839; Tenże, Dwie klechdy przełożone w Revue de Nord, Paris 1837

11607. Maciejowski W., Wzgląd na klechdy, Orędownik, Poznań 1840—1841; — Siemieński L., Podania, legendy polskie, ruskie i litewskie, Dz. domowy 1845 VI.. — Zmorski R., Kilka słów o podaniach i baśniach ludu, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

11608. **Baliński K.**, Powieści ludu, Warsz. 1842 (por. Roczniki kryt. lit. Lewestama 1842 Nr. 50).

11609. Łepkowski J., O tradycyach narodowych, Krak. 1861.

R: Białecki A., Dz. pozn. 1861 Nr. 76.

11610. (Chomętowski Wł.), Legendy polskie, przez W. C., Krak. 1862.

R: Kaszewski K., Tyg. ill. 1865 X.

11611. Gliński, Polnische Volksmärchen nach der orig. Sammlung, b. r. (1878).

11612. Grimm O. A., Polskija skazki (12 klechd z Wójcickiego, 7 z Balińskiego), Petersb. 1880.

11613. **Siemieński L.**, Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie, Poznań 1880, *zob.* Nr. 11607.

11614. Gloger Z., Podania i tradycye, Kronika rodzinna 1868 Nr 19.

11615. **Rybowski M.**, Baśnie ludu polskiego, (Bibl. Kuryera pol.) Krak. 1891.

R: Tyg. kat. 1891 Nr. 51.

11616. Grabowski Br., Podania i legendy zapisane u autorów staropolskich, Wisła 1890 IV.

11617. Gustawicz, Gadki ludowe z dziedziny przyrody, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1881 V., 1882 VI.

11618. Jawornicki A., Topielnica z podań ludowych i kwiat paproci, Tydzień, Petrokow 1873—1877; — Grajnert, Kwiaty i zioła podaniowe u ludu naszego, Tyg. mód 1882 Nr. 27.

11619 Symbolik der Vögel in Sage der Polen und Ruthenen, nach dem warschauer „Echo" mitgetheilt von A. Kohn, Die Natur 1879.

11620. Matusiak Sz., Historya polska w opowiadaniu ludu, Przegl. pol. 1881 III. (oddzielnie Krak. 1881).

Podanie historyczne, zob. Historya polityczna.

11621. Gloger Z., Walka z muzułmaństwem w pieśniach ludu polskiego, Kronika rodz. 1877.

11622. Biegeleisen H., Szlachta drobna w świetle poezyi ludowej, Dod. Przegl. tyg. 1887 II.; — Wiśniewski, Żyd w literaturze ludowej, Prz. tyg. 1882 str. 166, 178.

11623. O Twardowskim i Fauście, Pam. warsz. Brodzińskiego 1822; — Kretowicz, Czarnoksiężnik Twardowski, Roz., Lwów 1833; — Twardowski, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Faust-Twardowski, tamże 1838 V.; — Maciejowski W., Twardowski pana Juliana Korsaka pod względem historycznym, Bibl. warsz. 1841 III.; — Grobla Twardowskiego, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.; — Mączyński J., Czarnoksięska księga Twardowskiego w bibl. Jagiell. w Krakowie, Czas 1856 Nr. 30; — Do Wójcickiego, O czarnoksiężniku Twardowskim, Tyg. ill. 1864 IX.; — Podanie o czarnoksiężniku Twardowskim, Unger, Kal. warsz. 1865; — Bełcikowski A., Doktor Jan Faust, Tyg. ill. 1874 XIV.; — Świeżawski E., Przyczynek do studyów nad Twardowskim, Warsz. 1875 (por. Prz. lw.

1875 X.; — Mistrz Twardowski, Kłosy 1877 XXIV.; — O Janie Twardowskim, wielkim czarnoksiężniku, Winona Minn., 1892; — Jewstigniejew M., Żyzń i prikluczenije pana Twardowskawo, polskawo kołduna, Moskwa 1892.

11624. Brückner A. Ein polnisches Teufelsbuch und seine russische Uebersetzung, Archiv f. slav. Phil. 1893 t. XV.

11625. Wójcicki K. W., Dyabeł Rokita, Tyg ill. 1869 IV.

11626. Rostafiński J., Legenda o Filipie z konopi, Czas 1884 Nr. 7.

11627. Podanie ludowe o św. Grzegorzu i Madeju, Rrzoza Gryżyńska, Polska Schneewittchen, Wisła 1888 II.

11628. Sobótka i Madejowe łoże (z powieści narodowych). Pam. sandomierski 1829 II.; Winna Góra pod Starym Sączem (podanie gminne), Zbieracz lit. pol., Krak. 1837 III.

11629. Ciszewski St., Powieści z Tysiąca i jednej nocy w przeróbce ludu naszego, Wisła 1892 z. III. str. 587–592.

11630. **Zaleski W.**, Pieśni ludu polskiego i ruskiego, Lwów b. r.; — Turowski K. J., Dodatek do zbioru pieśni ludu polskiego i ruskiego, Lwów 1846 str. 32.

11631. **Kolberg O.**, Pieśni ludu polskiego z melodyami i rycinami (12 zesz.), Warsz. 1856—1867, *zob.* Nr. 11541 (por. Siemieński L., Kolberga pieśni ludu, Kilka rysów z lit. społ. t. II.).

11632. (Maciejowski W. A.), Legendy i pieśni ludu polskiego nowo odkryte, podał do druku M..., Bibl. warsz. 1860 IV., Odb. War. 1860.

11633. **Gloger Z.**, Starodawne dumy i pieśni, Warsz. 1877; — Tenże, Baśnie i powieści ze źródeł etnogr. i własnych notat, Biblioteczka ludowa, Warsz. 1879.

R: K. Wł. W., Bibl warsz 1877 IV.

11634. **Gloger Z.**, Pieśni ludu, zebrał... w latach 1861—1890, muzykę oprac. Z. Noskowski, Krak. 1892.

R: Peretz Wł., Kij. Star. 1893 II. str. 381—385; Tenże, Żywaja Star. 1893 z. I. str. 122; Karłowicz J., Kwart. hist. 1893.

11635. Co to znaczy kolenda, Dzwonek, Lwów 1860 III.; — Historya kolend, Archiwum teol. Jabczyńskiego; — Tarnowski St., O kolędach, Wiek 1882 Nr. 51; Toż, Czas 1882 Nr. 17 i n.; — Mioduszewski M., Kolędy i pastorałki, piosnki ludu podczas świąt Bożego Narodzenia spiewane, Rzeszów 1876; — Czajewski W., Skąd powstała kolenda, Zbiór prac nauk., Warsz. 1888; — Tarnowski St., O kolendach, Krak. 1893; — Szczepański A., (O kolendach), Gaz. lw. 1894.

Pieśni religijne, pieśni okolicznościowe i t. p., zob. Oświata (Literatura).

11636. Szopka i „Herody", Materyały do dziejów teatru ludowego, Wisła 1892 z. III. str. 564–586.

11637. Rawita Fr., Szkice z dziejów twórczości ludowej, II. Lirnicy, studyum z literatary ludowej, Tyg. ill. 1890, 1891.

11638. **Wójcicki K. W.**, Przysłowia narodowe, z wyjaśnieniem źródła początku, Warsz. 1830.

R: Zienkowicz i Gaszyński, Pam. dla płci pięk. t. II.; Pam. um i lit. 1830 IV.

11639. Wójcicki K. W., Przysłowia rolnicze, Kal powsz. 1838.

11640. W. P., Filozofia i przysłowia ludu w Polsce, Kw. nauk., Krak. 1835 II.; — Przysłowia i piosnki gminne, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.

11641. Niektóre dawne przysłowia, Dz. warsz. 1852 Nr. 320; — Wł. Sab., Lipińskiego T. Przyczynek do zbioru przysłów, tamże 1855 Nr. 254.

11642. Przysłowia ludowe, Przyj. dom., Lwów 1856 t. VI.

11643. Franko J., Szczątki pierwotnego światopoglądu w ruskich i polskich zagadkach, Dod. m. do Prz. tyg., Warsz. 1884.

11644. Gustawicz Br., Zagadki i łamigłówki ludowe, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. XVII., Odb. Krak. 1893.

Przysłowia historyczne i obyczajowe, zob. Oświata.

11645. Lipiński J., Lud Wielkopolski, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1884 VIII.

11646. Opis mieszkańców Wielkopolski, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII., *zob* Nr. 1360.

11647. **Kolberg O.**, Lud, jego zwyczaje, sposób życia t. XIII.: W. ks. Poznańskie, Krak. 1880; t. XXII.: Łęczyckie, Krak. 1889; t. XXIII.: Kaliskie, Krak. 1890.

R: Karłowicz J., Kwart. hist. 1891, 1892

Zob. Nr. 1410.

11648. Bartoszewicz J., Obrzędy i zabobony w Wielkopolsce i na Szląsku, Unger, Kal. warsz. 1854.

11649. Staszic F., Zwyczaje wielkanocne nad Wartą, Tyg. ill. 1860 I str. 255; F. St., Dożynki wielkopolskie, tamże 1860 II. str. 539.

Zob. Nr. 10196.

11650. Swieżawski Sulimczyk, Ślady zwyczajów ludu wielkopolskiego z XV. wieku, Wędrowiec 1883 Nr. 47, 48.

11651. Kolberg O., Rzecz o mowie ludu wielkopolskiego, Zb. wiad. do antr. kraj. I., Odb. Krak. 1876.

11652. **Lipiński J.**, Piosnki ludu wielkopolskiego, Poznań 1842 (Część 2. z spuścizny Lipińskiego wydał Kolberg O., Zb. wiad. do antr 1884 VIII.).

11653. **Berwiński R.**, Powieści wielkopolskie, Wrocław 1840.

11654. **Zmarski R.**, Podania i baśni ludu na Mazowszu, Wrocław 1852.

11655. Schulz A., Grosspolens Nationalsagen, Posen 1842—1844, *zob.* Nr. *11375.*

11656. Podania i zwyczaje wielkopolskie, Wildt J., Kalendarz powsz., Krak 1863; K. W., Legenda z Wielkopolski, Czas 1887 Nr. 161.

11657. Kierski E., Zwyczaje, obrzędy i zabobony ludu w W. ks. poznańskiem, Tyg. ill. 1861 IV.; — Tenże, Mieszkańcy z okolic Pleszewa, tamże 1862 VI.; — Tenże, Mieszkańcy z okolic Kórnika, tamże 1862 VI.; — Zwyczaje i zabobony ludu W. ks. poznańskiego, Prz. wielkop., Poznań 1867.

11658. Neuhochzeit (Czarnikauer Kreis) Posener Provinzbl 1846 II.

11659. Knoop, Märchen aus der Provinz Posen, Veckenstedt's Ztschr. f. Volkskunde 1890; — Tenże, Polnischer und deutscher Aberglaube und Brauch aus der Provinz Posen, tamże 1891.

11660. Berghaus, Bevölkerung des Regierungsbezirks Posen, Petermann, G. M., 1859 str. 480, *zob.* Nr. 10706; Kattner, Stärke und Vertheilung d. deutschen u. d polnischen Elements in Posen, Grenzboten 1873.

11661. **Grajnert J.**, Zap. etnogr. z okolic Wielunia i Radomska, Zb. wiad. do antrop. akad. um. krak. 1880 IV.; — Tenże, Kilka pieśni wojackich zebranych wśród ludu w okolicach Wielunia, Kaliszanin 1882 Nr. 78.

11662. Miniszewski J. A., Zwyczaje i obrzadki w okolicach Wielunia, Niezapominajki K. Korwella 1842.

11663. Łagęza R., Ziemia chełmińsko-michałowska, Wisła 1890, *zob.* Nr. 10200.

11664. Krasnowolski A., Język ludowy w ziemi chełmińskiej, Album uczącej się młodzieży, Lwów 1879.

R: Hanusz J., Przegląd akademicki, Krak 1881.

11665. Oszmianin K., Łagiewniki w Wieluńskiem, Kaliszanin 1886 Nr. 96.

11666. Piątkowska J., Pogadanka z życia ludu wiejskiego w ziemi sieradzkiej, Kaliszanin 1886 Nr 61, 62; Taż, Pogadanka o baśniach, zwyczajach i obrzędach z czasów pogaństczyzny w ziemi Sieradzkiej, tamże 1886 Nr. 87; Taż, Pogadanka o uroczystościach sobótkowych w ziemi Sieradzkiej, tamże 1886 Nr 90.

11667. Petrow A., Lud ziemi Dobrzyńskiej, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1878 II.

R: Smoleński Wł., At. 1879 IV.

11668. **Borucki M.**, Ziemia kujawska, Warsz. 1882—1886, *zob.* Nr. 10211.

11669. Kujawiacy, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

11670. Jenike L., Typy włościan kujawskich, Tyg. ill. 1863 VII. str. 64; — Gloger Z., Kujawiacy, tamże 1868 str. 15.

11671. Kolberg O., Środopoście w Kujawach, Tyg. ill. 1866 XIV.

11672. **Matiakowski W.**, Słownik wyrazów ludowych, zebranych w Czerskiem i na Kujawach, Spraw. kom. jęz. akad. um. V., Odb. Krak. 1892.

R: Kryński A., Kwart. hist. 1893.

11673. **Gloger Z.**, Kujawiaki, mazurki, wyrwasy i dumki, ze źródeł etnogr., Warsz. 1879, 2. wyd. tamże 1892.

11674. **Kolberg O.**, Mazowsze, obraz etnograficzny, Krak. 1885 I., 1886 II., 1887 III. (Mazowsze leśne), *zob.* Nr. 11571.

R: Smoleński Wł., Kwart. hist. 1887 str. 280 i 435.

11675. Maciejowski W. A., Mazurowie, Tyg. lit., Poznań 1840 III.; Wójcicki, Charakterystyka Mazurów, Snopek nadwiślański 1844 i Szkice historyczne, Krak. 1869; Mazury, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

11676. Bartoszewicz J., Mazowsze, Mazury, Unger, Kal. warsz. 1865, *zob.* Nr. 10218.

11677. Wesele mazurów podkarpackich, Zbier. lit. polit., Krak. 1837 III.

11678. Schikowsky P., Das Verhältniss des Mazuren zu seinen Hausthieren, Globus 1892 LXI. Nr. 14.

11679. Z. Roman, Baśnie i podania ludu w Mazowszu z dodatkiem szląskich i wielkopolskich, 1852.

R: r...ski, Czas 1853 Nr. 50.

11680. **Wójcicki K. W.**, Pieśni ludu Białochrobatów, Mazurów i Rusi z nad Bugu z dołączeniem odpowiednich pieśni ruskich, serbskich, czeskich i słowiańskich, Warsz. 1836—1837.

Por.: Tyg. petersb. 1836 XIII. i XIV.

11681. Wójcicki K. W., Trzy niewidy, staromazurskie podanie, Bluszcz, 1867 Nr. 45.

Kozłowski F., Dzieje Mazowsza, zob. Historya polityczna.

11682. Wieśniacy z okolic Warszawy, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.

11683. Szczerbowicz L. W., Gwara warszawska w spółczesnym języku literackim, Bibl. warsz. 1890 III.

R: Niedźwiecki Wł., Ateneum 1891 III.

11684. Kamiński M., O podaniach ludu z okolic Warszawy, Tyg. ill. 1868 II.

11685. Ulanowska S., Etnogr. mater. z Łukowca w Mazowieckiem. Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1884 VIII.

11686. **Kozłowski K**, Materyały do etnografii słowiańskiej: Lud, pieśni, podania, baśnie i przesądy ludu z Mazowsza Czerskiego, Warsz. 1867—1873.

Matlakowski Wł., Słownik wyrazów zebranych w Czerskiem, zob. Nr. 11672.

Dyngus i Śmigus, zob. Nr. 11560.

11687. Ulanowska St., Z ziemi czerskiej, Czas 1884 Nr. 170 i n.; — Ronin W., Wieś Dreglin w Sierpckiem (w ziemi płockiej), Wisła 1891.

11688. Kunicki L., Ubiory włościan z Podlasia nadbużnego, Tyg. ill. 1862 VI.

11689. **Gloger Z.**, Dawna ziemia łomżyńska, Bibl. warsz. 1876 III., Odb. Warsz. 1876; — Podczaszyński B., Dworaki, Pikoty w Łomżyńskiem, tamże 1883 VII.; — Gloger Z., Dawna ziemia bielska i jej cząstkowa szlachta, Bibl. warsz. 1873, Odb. War. 1873.

11690. Gloger Z., Zwyczaje ludu z okolic Tykocina, Bibl. warsz. 1868 I.; — Tenże, Kilka słów o podaniach z okolic Tykocina, tamże 1867 III., Odb. Warsz. 1867.

11691. Gloger Z., Zabobony i mniemania ludu nadnarwiańskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 I., 1879 III.; — Tenże, Lud z nad Narwi i Buga, tamże 1883 VII.; — Jagodna, wieś w powiecie łukowskim (Podlasie), Bibl. Wisły, Warsz. 1889 IV.

Zob. Nr. 11706.

11692. Sembrzycki J, Żudwinie, kraj żudwiński (Jadźwingów), Wisła 1891.

11693. **Gawarecki**, O Kurpiach, Pam. płocki 1831 str. 60; Wójcicki, Zarysy dom. t. II., Warsz. 1842; Połujański, Wędr. po gub. augustowskiej, *zob.* Nr. 10125, 10197.

11694. Święcki T., O Kurpikach, Dz. warsz. 1827 IX; Kurpie, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

11695. Pokora A., Na Kurpiach, epizod z r 1863, Dziennik pol. 1892 Nr. 284—290.

11696. Grochowski W., Kurpie, Tyg. ill. 1870 VI.; — Czajewski W., Kurpie, tamże 1881 XII.; — Tenże, Kurpie, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.; — Osiecki X. J., O Kurpiach, Wiek 1881 Nr. 103.

11697. Anczykowski A., Stosunki włościańskie na Kurpiach, Dod. do Prz. tyg., Warsz. 1864; Zakrzewski A., Kurpie (z dziejów ludu), Wędrowiec 188? str. 64.

11698. **Krzywicki L.**, Kurpie, Bibl. warsz. 1892, Odb. Warsz. 1892.

R: Karłowicz J., Wisła 1893 str. 186.

11699. **Kętrzyński W. J. W.**, O Mazurach, i zbiór pieśni gminnych ludu mazurskiego w Prusach wschodnich, Tyg. wielk. 1872, Odb. Poznań 1872 (po ross., Sławiańskij Sbornik, Petersb. 1876 III.).

R: Wójcicki K. W., Bibl warsz. 1872 IV.

11700. Kętrzyński W., Mazury pruscy i M. Giersz, Tyg. ill. 1881 XII. str. 175; — Tenże, Udział Polaków i innych narodów w kolonizacyi Mazowsza pruskiego, Przew. nauk. lit. 1882.

11701. Krosta, Land und Leute in Masuren, ein Beitrag zur Geogr. Preussens, Bericht über das Kneiphöfische Stadt-Gymnasium, Königsberg 1875, *zob.* Nr. 10737.

11702. Ossowski J., O Mazurach pruskich, Wędrowiec 1881; — Tenże, Przyczynek do literatury mazurskiej, Ateneum 1882 (por. Wędrowiec 1882 str. 31—34).

11703. S. J., W sprawie Mazurów pruskich, Tyg. ill. 1881 XII.; F. S., W sprawie Mazurów pruskich, Wędrowiec 1882 (I.); Żółtowski, Z pruskiego Mazowsza, Kuryer warsz. 1882 Nr. 253.

11704. **Braun H.**, Alte und neue Bilder aus Masuren, Königsberg 1888.

R: Frischbier, Altpr. Mntschr. XXV. str. 362.

11705. **Sembrzycki J.**, Przyczynki do charakterystyki Mazurów pruskich, Wisła 1890; — Tenże, Wesele na Mazurach, tamże 1893.

11706. Zu einem hübschen Aufsatz: Bilder aus Mazuren, Ztschr. f. deutsche Sprache 1893 XVI. z. 10.

11707. **Toeppen M. P.**, Aberglauben aus Mazuren, Königsb., Danzig 1867; — Tenże, Geschichte Masurens, *zob. Historya polit.*

11708. Toeppen M., Wierzenia mazurskie, Wisła 1892, Odb. Warsz. 1893.

11709. Schikowsky P., Die Mähre im Volksglauben der Mazuren, Ausland 1891 LXIV. Nr. 15.

11710. **Heyer F.**, Mazurische Volkslieder, aus dem poln., Altpr. Mntschr. 1877 XIV., 1879 XVI.; — Frieschbier H., Zehn masurische Volkslieder, tamże 1884 XXI.; — Sembrzycki J., Ueber masurische Sagen, tamże 1886 XXIII.

11711. Nowicki A., Z piśmiennictwa Mazurów pruskich, Prz. tyg. Dod. 1891.

Klonowicz F., Flis, zob. Nr. 10735.

11712. **Kętrzyński W.**, O narodowości polskiej w Prusiech zachodnich od czasów krzyżackich, studyum hist.-etnogr., Pam. wydz. fil. akad. um. I., Odb. Krak. 1874, *zob.* Nr. 2208; — Tenże, O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich, Lwów 1882.

R: Hirszberg A., Ruch lit. 1874—1875; Prz. kryt. 1874—1875; Kuryer pozn 1882 Nr. 219; Kujot S., Altpr. Mntschr. 1883 XX; Gaz. nar. 1883 Nr. 15; Prochaska A., Ateneum 1883 II.

11713. **Nadmorski**, Ludność polska w Prusiech zachodnich, z mapą etnogr., Pam. fizyogr. 1889 IX., Odb. Warsz. 1892.

R: Sembrzycki J., Kwart. hist., 1891; Parczewski A. J., Wisła 1891 IV. str. 891.

11714. Sembrzycki J., Ostpreussische Sprichwörter, Volksreime und Provinzionalismen, Am Urquell 1892; — Ostpreuss. Haus- und Zaubermittel, tamże 1892; — Fischer R., Das Polenthum in Westpreussen, Preuss. Jahrbücher 1872 LXXII.

Zob. (Prusacy) Nr. 12244.

11715. **Kujot St.**, Pomorze polskie, szkic geogr.-etn., Warta ofiar. Bażyńskiemu 1874, *zob.* Nr. 10504.

11716. Winckler B., Die Nationalitäten Pomerellens, 1869; Jaquet G., Bilder aus d. unteren Weichselgebiete, Aus allen Welttheilen 1872 III., 1873 IV.; Passarge L., Fischerleben auf d. kurischen Nehrung, Daheim 1879 Nr. 39.

11717. **Brandstätter A.**, Land- u. Leute des Landkreises Danzig, eine topogr., hist.-statist. Schilderung, Danzig 1879, *zob.* Nr. 10505.

11718. **Knoop O.**, Volkssagen, Erzählungen, Aberglauben und Märchen aus dem östl. Theile von Hinterpommern, Posen 1885.

11719. (Garbe E. L.), Danziger Sagen, Altpreuss. Mntschr. IX. str. 581—584; Tenże, Danziger Sagen poet. bearbeitet 1872.

11720. Volkslieder aus Pommern, Blätter f. pommersche Volkskunde 1892 Nr. 1 i 2; — Neue Volkssagen aus Pommern, tamże 1892 Nr. 1 i 2; — Brunk A., Volksräthsel aus Pommern, Am Urquell 1893.

11721. **(Cejnova St. Fl.)**, Trze rosprave przez Starojisława, woros kile słov wo Kaszebach przez Wójka sena, Krak. 1850; — Tenże, Skorb kaszébsko-słovjnskje mové, Gdańsk 1866; — Preis P., Kile słov wo Kaszebach e jich renni, przez Wojkasena (Cejnowę), tudzież rzecz o języku kaszubskim, Krak. 1850.

11722. Kassubisch-Pommerellische Forschungen, Pommers Gesch. Jahresb. III.

Zob. Nr. 10511.

11723. Kaszuby, Dz. pozn. 1860 Nr. 44—46; — Zmorski R., Kaszuby, Tyg. ill. 1861 III. str. 204; — Słownik kaszubski, Warta 1874, 1875.

11724. Kiechel S., Über Kassuben, Danzig, Elbing und Königsberg, Altpr. Mntschr. IX. str. 365—372.

11725. O Kaszubach, Echo 1882 Nr. 217; Minor J. U polskich wyspiarzy, szkic z podróży po Kaszubach, tamże 1882 Nr. 222—224.

11726. **Nadmorski**, Kaszuby i Kociewie, język, zwyczaje, przesądy, podania, zagadki i pieśni ludowe w północnej części Prus zachodnich, Wisła 1892, Odb. rozsz. Poznań 1892.

R: Karłowicz J., Wisła 1893; Kwart. hist. 1893; Gajsler F. J., Atenenm 1893 III

11727. **Biskupski L.**, Słownik kaszubski, nap. A. Berka, Prace filol. III., Odb. Warsz. 1891.

11728. **Ramułt St.**, Słownik języka pomorskiego czyli kaszubskiego, Krak. 1892.

R: Sembrzycki J., Altpr. Mntschr. 1893; Franko Iw., Dod. do Kur. lw. 1893 Nr. 18; Gaz pol. (warsz.) 1893 Nr. 129; Kraj 1893 Nr. 25 str. 9; -ol-, Tyg, ill 1893 Nr. 180 str. 366; Wisła 1893 I. str. 207; Gajsler F., Ateneum 1893 III.; Słowo 1893 Nr. 163; Polivka, Cesky lid 1893 II.; Kalina A., Przegląd pol. 1893 III.; — Por.: Anzeiger d Akad. d. Wiss., Krakau 1893 str. 228—235.

11729. **Malinowski L. S.**, Listy z podróży etnograficznej po Szląsku, Na dziś 1872 I.; — Tenże, Zarysy życia ludowego na Szląsku, Ateneum 1877 I. i II., Odb. Warsz. 1878.

11730. **Limanowski B.**, Losy narodowości polskiej na Szląsku, Lwów 1874.

R: Gaz. nar. 1874 Nr. 126.

11731. Kilka kartek z przeszłości Szląska, Wędrowiec 1880; Grabiński St., Ludność polska na Szląsku, tamże 1882 I.

11732. Bandtkie, Mieszkańce w górach szląskich, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I—III.

11733. Lud polski i jego siedziby na Szląsku pruskim, Czas 1855 Nr. 154 i n.; Ludność górnego Szląska, Echo 1882 Nr. 146.

11734. Peter A., Volksthümliches aus Oester. Schlesien, Troppau 1865.

R: Drescher R., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens VII. str 192.

11735. Hoff B., Lud cieszyński, Warsz. 1887.

R: A. G. B., Prawda, Warsz. 1888.

11736. Narodowość polska w ks. Cieszyńskiem, Gaz. nar. 1868 Nr 144; Szukiewicz W., Szląsk cieszyński, Lwów 1893; Maćkowski J. K., Wspomnienie ślązkie (art. etnogr. o Łubowicach), Kuryer pozn. 1891.

11737. Leparz B., Historicke hovory o nasem Sleszku, Praha 1881.

11738. Aus deutschen Landschaften, Westschlesien und seine Bewohner, Globus 1872 XXII.

Partsch J., Landeskunde d. Provinz Schlesien, zob. Nr. 10054.

11739. Fritz J., Ubiory włościan szląskich, Tyg. ill. 1864 str. 264.

11740. Jüttner, Tracht und Mundart von Ober-Glogau, Rübezahl 1873.

11741. **Hytrek A.**, Górny Szląsk pod względem obyczajów, języka i usposobień ludności (z przedmową B. Kalickiego), Przegl. pol. 1880 XIV.

11742. Schultz E., Hochzeitsgebräuche in Oberschlesien, Aus allen Welttheilen 1878 t. IX.

11743. O obrządkach weselnych wieśniaków w Szląsku, Nowy Pam. warsz. 1801 t. IV.

11744. Fritz J., Co w Szląsku jest zwyczajem w czasie świąt wielkanocnych i przed niemi, Tyg. ill. 1865 XI.; — Tenże, Zwyczaje i obyczaje na Szląsku, tamże 1866 XII.

11745. Grzegorzewski J., Odwiedziny u chłopa polskiego na Szląsku, Kraj 1884 Nr. 23; Ze slezskych chaloupek, Opavsky tydennik 1892 Nr. 30; Can F., Velikocni vajicka ve Slezsku a na Valassku, tamże 1892 Nr. 31.

11746. Łepkowski J., O mowie polskiej na Szląsku, Czas 1849 Nr. 58.

11747. Bandtkie, O języku polskim w Szląsku, Mrówka poznańska 1821, 1822; Roz., Lwów 1823.

11748. Kraiński W., Abhandlung über die poln. Sprache in Ober-Schlesien, Breslau 1862; — Heimbrod, Über deutsche Sprache in dem poln. Oberschlesien (Progr. Gymn.), Gleiwitz 1865; — Weltzel A., Die Sprachgrenze Ober-Schlesiens, Rübezahl 1873.

11749. Silesia, O narzeczach polskich, Echo 1882 str. 198.

11750. **Roger J.**, Pieśni ludu polskiego w Górnym Szlązku, Wrocław 1864, 2. wyd. 1880; — Lubieński Cz., Wianek pieśni górno-szląskich, Chełmno 1867.

11751. **Cięciała A.**, Pieśni ludu szląskiego z Cieszyńskiego, Zb. wiad. do antr. ak. um. krak. 1885 IX.

11752. Pieśni górnoszląskie, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

11753. Buesching J., Sagen und Geschichten aus dem Schlesierthale u. v. d. Burg Kinsberg, Breslau 1824; — Wunster K., Oberschlesien in der Sagenwelt erscheint, Liegnitz 1825.

11754. **Goedsche H.**, Schlesischer Sagen- und Legenden-Schatz, Meissen 1839 z. 3.

11755. **Klechdy** ludu na Szląsku, Przyj. ludu, Leszno 1843—1846 X—XIII.

11756. S. J., Podania szląskie, Tyg. ill. 1882.

11757. Knauthe K., Schlesische Volkssagen, Am Urquell 1891 II.; — Tenże, Zauber- und Spukgestalten in Schlesien, tamże 1892 t. III.

11758. Smogorzów (starożytne podanie ludu szląskiego), Czas 1851 Nr. 260.

11759. Miarka K., Husyci w Górnym Szląsku (powieść z ustnego podania ludu), Poznań 1865; Tenże, Góra Klemensowa (powieść oparta na podaniu ludu), Huta królewska 1870, *zob.* Nr. 10293.

11760. Starożytny zwyczaj w wigilię św. Mikołaja obchodzony w Małej Polsce, Gaz. polska, Warsz. 1827 Nr. 326.

11761. Rys etnograficzny Galicyi i Bukowiny, Czas 1851 Nr. 36 i n.; — Załuski J., Uwagi nad rysem etnogr., tamże 1851 Nr. 44; — Tenże, Jeszcze słów kilka, tamże 1851 Nr. 93.

11762. Ludność Galicyi, Roz., Lwów 1831; Galicyanie, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

11763 Zubrzycki D., Granice między ludnością polską i ruską w Galicyi, Lwów 1848 (toż po niem.: Grenzen zwischen der ruthenischen und polnischen Nation in Galizien, Lwów 1869).

11764. Schmedes v., Geogr.-statist. Übersicht Galiziens und d. Bukowina, Lemberg 1869.

11765. Rapacki Wł., Ludność Galicyi, Lwów 1874 (6 kart stat. i etnogr.).

11766. Limanowski B., Galicya przedstawiona słowem i ołówkiem, Lwów 1892, *zob.* Nr. 10340.

R: Nałkowski W., Wisła 1893 str. 939.

11767. Franko I., Krajoznawstwo galicyjskie, *zob.* Nr. 10082.

Zob. Nr. 10310—10347.

11768. **Majer i Kopernicki**, Charakterystyka fizyczna galicyjskiej ludności, Zb. wiad. do antr. akad. um. II., Odb. Krak. 1876, *zob.* Nr. 11543.

11769. **Zaleski W.**, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego, Lwów 1833.

R: Mnemosine, Lwów 1836; — Por.: Karłowicz, O Wacławie z Oleska, Gaz. lw. 1884 Nr. 262.

11770. **Pauli Ż.**, Pieśni ludu polskiego w Galicyi, Lwów 1838; — Tenże, Sagen des poln. Volkes in Galizien, Mnemosine, Lwów 1834 (E. VI.).

R: Lwowianin 1840 str. 96.

11771. Lud polski, jego zwyczaje i zabobony (lud krakowski), Pam. dla płci pięk. Zienkowicza i Gaszyńskiego t. III.; — Mączyński J., Włościanie z okolic Krakowa, z rycinami M. Stachowicza, Krak. 1858.

11772. **Kolberg O.**, Etnographisches aus d. krakauer Gebiet, Mitth. d. Wiener geogr. Ges. 1872 XV.

11773. Krakowiaki, Krakus. kal. krak. 1811; Anczyc Wł. L., Obrazy krakowskie, Tyg ill. 1862 V.

11774. **Łepkowski J.**, Przegląd krakowskich tradycyj, legend, nabożeństw, zwyczajów, przysłów i właściwości, Krak. 1866.

R: Czas 1866 Nr. 16 i n.

11775. **Wasilewski Z.**, Przyczynek do etnografii Krakowiaków, Wisła 1892.

11776. Kolberg O., Wieś, chata i zagroda pod Krakowem, Kłosy X.

11777. Wesela mieszczan krakowskich, Czech J., Nowy kalendarz, Krak. 1867.

11778. Fiałkowski R., Zwyczaje i zabobony świąt Bożego Narodzenia w Małopolsce, Ognisko, Poznań 1874—1875; — Mączyński J., Wspomnienie dawniejszych obrzędów

Wielkanocnych w Krakowie, Czas 1857 Nr. 121; — Anczyc Wł. L., Krakowskie wspominki, Rękawka, Tyg. ill. 1860 I. str. 302; — Tenże, Konik zwierzyniecki, tamże 1861 III. str. 206; — Tenże, Obchód wianków w Krakowie, tamże 1861 III. str. 235; — Obchód Zielonych świątek w Krakowie, Tyg. ill. 1862 V. str. 225.

11779. Jarmarki w Krakowskiem, Kłosy IX. str. 269.

11780. Kosiński Fr., Słowniczek prowincyonalizmów w okolicach Krakówa, Bochni i Wadowic, Zb. wiad. do antr. ak. um. III., Odb. Krak. 1876.

11781. Konopka J., Pieśni ludu krakowskiego, Krak. 1840.

11782. Spiewy krakowskie (E. b. r.).

11783. **Kolberg O.**, Krakowiaki z okolic Krakowa, Krak. 1874.

11784. **Gloger Z.**, 572 krakowiaków ze źródeł drukowanych i z ust ludu, Warsz. 1877; 2. wyd. (657 spiewek) Biblioteczka ludowa, Warsz. 1879; 3. wyd. (653 spiewek) Warsz. 1893.

11785. Świeżawski E. G., Przenośnia w Krakowiakach, Ateneum 1886.

R: Kawczyński M., Kwart. hist. 1887.

11786. Mączyński J., Kilka podań i wspomnień krakowskich, Czas 1855 Nr 251, Odb. Krak. 1855, *zob. Miejscowości.*

11787. Wójcicki Wł., Klechdy Kazimierza, Panorama 1836; J. Ż. G. C., Legendy i podania krakowskie, Gaz. warsz. 1854 Nr. 170—184.

11788. Temple R., Über den Gründungs-Urbeginn der Stadt Krakau, eine ethnolog. Studie, Mitth. d. Wiener geogr. Ges. 1877, *zob. Historya polityczna.*

11789. Matyás K., Z ust ludu, Prz. lit. art. 1884; — Tenże, Podania i baśnie krakowskie, Gaz. lw. 1890 Nr. 159—161, Odb. Lwów 1890.

R: J., Przegl. powsz., 1890 III.

11790. Przysłowia krakowskie, Czech J., Nowy kalend. astronom. gosp., Krak. 1867.

11791. Polacsek St., Wieś Rudawa, Bibl. Wisły IX., Warsz. 1892; — Tenże, Z podań i wierzeń ludowych, zapisanych we wsi Rudawie pod Krakowem, Wisła 1891.

11792. Matyás K., Nasze Sioło, Przegląd powsz. 1889, Odb. Krak. 1889; — Tenże, Nasze sioło, studyum etnogr., Wisła 1893 I.

R: Sienicki A., Kwart. hist. 1889.

11793. Delavaux L., Górale Bieskidowi zachodniego pasma Karpat, rys etnogr. zwyczajów i obyczajów włościan okolic Żywca, Krak. 1851.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1851 IV.

Chrzanowianie, zob. Nr. 10343.

Sądeczyzna, zob. Nr. 10268.

Żywiecczyzna, zob. Nr. 10347.

11794. Wójcicki K. Wł., Włościanie z okolic Biecza, Tyg. ill. 1860 I. str. 132.

11795. Michna W., Włościanie ze wsi Dzierżanowice przez Wojciecha z Zaleszan, Krak. 1871.

11796. Janasiński I., Jasełka w Grybowie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1886 X.,

11797. **Udziela S.**, Mater. etnogr. z Ropczyc, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1886 X.; — Tenże, Lud polski w powiecie ropczyckim, tamże XIV., XV., XVI., Odb. Krak. 1892; — Zawiliński R., Gwara Brzezińska w starostwie ropczyckiem, Rozpr. filolog. akad. um. VIII., Odb. Krak. 1880; — Cieślewski Wł., Kilka podań górniczych w Wieliczce, Tyg. ill. 1869 IV.; — Żmigrodzki M., Coutumes, croyances et chansons de mineurs polonais, Revue des traditions populaires 1891 str. 338—344.

11798. Martini K., Die Goralen von Wielicska, Miscel. zur Bel. und Unterh., Lemberg 1823.

11799. Siemieński L., Rysy Górali tatrzańskich, podania, rozbójnicy, pieśni, Wieczornice, Wilno t. III.; — Górale tatrzańscy, Pam. powsz. nauk i um. Zienkowicza t. II.; — Anczyc Wł., Zakopane i lud podhalski, Tyg. ill. 1874 XIV.; — Witkiewicz, Na Przełęczy, tamże 1889 XXIX., Odb. Warsz. 1889.

11800. Zawiliński R., Przyczynek do etnografii Górali polskich na Węgrzech, Zb. wiad. do antr. akad. um. XVII., Odb. Krak. 1893.

11801. **Matlakowski Wł.**, Budownictwo ludowe na Podhalu, Krak. 1892.

R: Kleczkowski K., Wisła 1892; Krzesiński W., Przegl. tyg. 1893 Nr. 5; Gerson W., Bibl. warsz. 1893 I.

11802. Kryński A. A., Gwara zakopańska, Warsz. 1885; — Wrześniowski, Słowniczek, Pam. tow. tatrz. 1887.

R: Prawda, Warsz. 1885 str. 137.

11803. Złoża Jan X., Zbiór wyrazów używanych w okolicach Chochołowa, Spraw. kom. język. akad. um. IV., Odb. Krak. 1891.

R: Matusiak, Prz. powsz. 1884 IV.

11804. Sobieski, Podania ludowe z podnóża Karpat, Kłosy I.; — Kleczyński J., Zakopane i jego pieśni, Echo 1884 Nr. 41, 42.

Por.: Pam. tow. tatrzańskiego, *zob.* Nr. 10639 (*zob.* także Nr. 10617—10638).

11805. **Kopernicki I.**, Pieśni górali Bieskidowych z okolic Rabki, Zb. wiad. do antr. akad. um. XII., Odb. Krak. 1888; — Tenże,

Wesele w górach bieskidowych, tamże XII.; — Tenże, Gàdki ludowe Górali beskidowych, tamże XV.

R: Franko I., Kwart. hist. 1889; Matyás K., tamże 1889; Kalina A., tamże 1892.

Zob. Nr. 7658, 9188.

11806. **Kosiński Wł.**, Górale Beskidowi, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 I., 1881 V., 1883 VII., Odb. Krak. 1881.

R: Ad. N., Kuryer warsz. 1883 Nr. 92.

11807. Proszowiaki, Kalend. krak. 1814; Karol z Myślenic, Sosnowianie, Prz. lit. art. 1884.

11808. **Ciszewski S.**, Lud z okolic Sławkowa w Olkuskiem, Zb. wiad. do antr. ak. um. krak. 1886 X., 1887 XI.

R: A. N., Prawda, Warsz. 1888 str. 270.

11809. **Siarkowski W.**, Lud z okolic Kielc, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877—1882 I—VI., Odb. Krak. 1882; — Tenże, Potrawy, ciasta i chleby ludowe w okolicach Kielc, Pińczowa i Jędrzejowa, Wisła 1893.

11810. **Kolberg O.**, Lud, jego zwyczaje, t. XVIII. Kieleckie, Krak. 1885.

11811. Mieszkańcy dolin Ojcowa, Muza nadwiślańska 1823 I.; Legenda o zamku Ojcowskim, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Ciszewski St., O zamku Ojcowskim, Wisła 1890 str. 334.

11812. Weryha W., Olsztyn w opowieściach ludu, Wisła 1893 str. 336.

11813. **Matusiak S.**, Stalowskie wesele, Ateneum 1881 II. (por. Gaz. lw. 1881 Nr. 91 i Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.); — Tenże, Gwara Lasowska w okolicy Tarnobrzega, Roz. filolog. akad. VIII., Odb. Krak. 1880; — Tenże, Historya polska w opowiadaniu ludu, Przegl. akad. 1881, Odb. Krak. 1881; — Tenże, Volksthümliches aus dem Munde Sandomierer Waldbewohner, Arch. f. slav. Philol., Berlin 1881 V.

11814. Zieliński St., Lud basiowiecki, jego pieśni, zwyczaje i wierzenia, Wisła 1890 IV.

11815. Witanowski M. R., Lud wsi Stradomia pod Częstochową, szkic etnogr., Zb. wiad. do antr. akad. um. XVII., Odb. Krak. 1893.

11816. Mieszkańcy okolic Sandomierza i Radomia, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII., *zob.* Nr. 10274.

11817. Szkalmierzaki, Kalend. krak. 1811; Skalmierzaki, Tyg. ill. 1864 X.

11818. Okrężne w Sandomierskiem, Album malownicze 1849; Wiślicki A., Środa popielcowa w Sandomierskiem, Tyg. ill. 1862 V.

11819. Wierzchowski Z., Baśni i powieści z puszczy sandomierskiej, Zb. wiad. do antr. akad. um. XVI., Odb. Krak. 1892.

11820. Biela, Gwara Zebrzydowska, studyum dyalektologiczne, Roz. filolog. akad. um. IX., Odb. Krak. 1881.

11821. **Federowski M.**, Lud okolic Żarek, Siewierza i Pilicy, Bibl. Wisły II., Warsz. 1889.

R: A. G. B., Prawda, Warsz. 1888; Brückner A., Kwart hist. 1889; Zawiliński, Bibl. warsz. 1890 II.

11822. Rittich, Priłożenije k' materiałam dla etnografii Carstwa Polskawo, gubernija Lublinskaja i Awgustowskaja, Petersb. 1864.

11823. Wójcicki K. Wł., Wieśniacy z Lubelskiego, Tyg. ill. 1861 III.

11824. Kolberg O., Zagadki z Lubelskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1885 IX.

11825. Wasilewski Z., Tkactwo w Jagodnym, Wisła 1893; — Jastrzębowski S., Notatki etnogr. ze wsi Krzywo-Wola w gubernii lubelskiej, tamże 1893.

11826. Grzegorzewicz W., O mowie ludowej we wsi Łukowcu w powiecie garwolińskim, Spraw. kom. jęz. akad. um. krak. 1892.

11827. Gluziński, Włościanie z okolic Zamościa i Hrubieszowa, Dz. warsz. 1853 Nr. 151.

11828. Tomaszewska M., Wesele we wsi Cetuli w Jarosławskiem, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1886 X.

11829. **Magierowski L.**, Kilka wiad. o ludzie pol. ze wsi Wesołej w pow. brzozowskim, Zb. wiad. do antr. akad. um. XIII., Odb. Krak. 1889.

11830. Parylak, Prowincyonalizmy mowy polskiej w Drohobyczu i okolicach, Zb. wiad. do antr. ak. um. III., Odb. Krak. 1876.

11831. Kremer A. A. K., Słowniczek prowincyonalizmów podolskich, ułożony w Kamieńcu Podolskim w r. 1863, Krak. 1870.

11832. **Ogonowski E.**, Rusyny pid wzhladom etnogr., jaz., ist., lit., Dilo 1886 Nr. 18.

11833. **Abel**, Gross und Klein russisch, übersetzt v. R. Dielitz, Leipzig und Berlin 1885.

R: Bastian, Ztschr. f. Ethn. 1886 XVIII. s. 194.

11834. Ansichten ruthenischer Gelehrten und Schriftsteller über die Beziehungen ihres Volkes zu den Polen und den Grossrussen (Moskowiten) sowie zu den arischen und nichtarischen Völkern überhaupt, Etnogr. Gesch. Revue von Polen 1875 I.

11835. Kostomarow, Dwi russkii narodnosty, por. Słowo rus., Lwów 1863 Nr. 20; Sołowiew C., O istor. dwiżenii russkoho narodonaselenija, tamże 1869 Nr. 16; M. M., Ruska i pol. narodnost w Halicyi, tamże 1866.

Teorya Duchińskiego, zob. Historya polityczna.

11836. Ilasiewicz St., Małe studyum o Rusinach, Lwów 1892 (por. Iw. Fr., Kuryer lw. 1892 Nr. 170).

Pypin A., Istorja russkoj etnografiji, zob. Nr. 11089.

Miełow, Lit. etnogr., zob. Nr. 10057.

11837. Hołowackij J., Zamietki i dopołnienija k stat'jam G. Pypina, napeczatannym w „Wjestniku Jewropy" za 1885 i 1886 gody (uwagi treści hist. i etnogr.), Russkij Wiestnik 1886 III., Odb. Wilno 1888.

11838. G. W., 107 let južno russkoj etnografiji, Kij. Starina 1884; — Sumcow N. F., K istoriji małorusskich semeslennych izdielij, tamże 1886.

11839. **Sumcow N. T.**, Sowremiennija małorusskija etnografija, Kij. Starina 1892, 1893; — Tenże, G. F. Kwitka, kak etnograf, tamże 1893.

R: Rawita Fr., Przew. nauk. lit. 1893 st. 853; — Por.: Szarłowski A., Z dziejów etnografii rosyjskiej, Prz. pol. 1893, Odb. Krak. 1893.

11840. Ostrojmow, Etnograficzeskije materjały, por. Sinowskij, Żyw. Star. 1893 III. str. 257.

11841. **Łazarewskij A. M.**, Ludi staroj Małorassiji, Kij. Starina 1882, 1884, 1886.

11842. Sementowski, Starina Małorosyjskaja, Zaporozskaja i Donskaja, Petersb. 1846, Kijew 1851.

Zob. Nr. 6043, 6198, 6209.

Historye Rusi, zob. Historya polityczna.

11843. **Czubiński P.**, Charakterystyka Małorusinów (po ross.), Petersb. 1878 (po niem.: Kurze Charakteristik der Klein-Russen, Russische Revue 1878).

11844. **Majer J.**, Charakterystyka fizyczna Rusinów Naddnieprzańskich, Krak. 1879, *zob.* Nr. 11543.

11845. Sawczewkow J., Staroje i nowoje (ubiór włościanina małoruskiego), Żywaja Starina 1890; — Stepowoj N., Małorusskaja narodnaja odeżda (Niżińskij ujezd, z rysunkiem), Kij. Starina 1893 II.

11846. W. K., O rusko narodnych zwyczajach, Otieczestwiennyj sbornyk, Wiedeń 1857 Nr. 7, 9, 11, 13; — D., Obraz żyzny w starynu na Rusy, tamże 1857 Nr. 23; — Rehor F., Rusíni v domacím hospodárství, Slov. Sborn. 1883 II.

11847. Daszkiewicz, O predbracznych ubytkach po obyczajam Małorossow, Juridiczeskij Wiestnik 1892 z. IV.

11848. O prawowierności dawnych Rusinów, Czas 1853 Nr. 22 i n.; — Łasicki J., De Russorum, Moscov., Tartar. relig., *zob.* Nr. 7392.

11849. Rusini i ich język, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — B. W. A. T., Izjasnenie nikotorych imen, izreczenyj, sberehajuszczych sia w istoryczeskich soczyneniach i poeziach, Zoria hałyckaja, Lwów 1856 Nr. 48.

11850. **Wójcicki K. W.**, Klechdy, podania ludu ruskiego, *zob.* Nr. 11605.

11851. Sniegirew W. J., Małorosyjskija posłowicy i pogoworki, Charków 1834.

11852. Die ältesten Volksmärchen der Russen, Wien 1841, *zob.* Nr. 11607.

11853. **Podbereski A.**, Skazki ruskie, Atheneum 1842 i 1843; — Zieliński W., O skazkach ruskich z powodu art. Podbereskiego w Athenaeum, Rocz. kryt. lit. Lewestama 1842 Nr. 55.

11854. **Zborowski B.**, Sbornyk oteczestwennyj powistok, skazok, istoryczeskich wspominanyj, Wiedeń 1855 (tygodnik, dod. do Wistnyka).

11855. **Szyszackij J. A.**, Sbornyk małorosyjskich posłowic i pogoworok, Czernigow 1857.

11856. **Dragomanow M.**, Małorusskija narodnija predanija i razskazy, Izdanie jugozapadnawo otdiła imp. russ. geogr. obszcz., Kiew 1876.

11857. Sumcow N. O., K' objasneniu małoruskich gadanij, 1) Gadanie po jenutrennostiam żywotnych, 2) Gadanie po kamniu, Kij. Starina 1892.

11858. **Siemieński L.**, Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie, *zob.* Nr. 11613.

11859. Wagilewicz D. J., Szeludywy Buniak (król ruski?), z podań ludu, Czasop. Bibl. Ossol. 1844 XI.

11860. Żdanow I., Powisty o Babylonie i Skazanie o kniaziech Władimirskich, Żur. min. nar. prośw. 1891; — Tymofejew S., Skazanie o kulikowskoj bitwie, tamże 1885.

Zob. Nr. 11619.

11861. **Maksymowicz M. A.**, Małorosijskia pieśni, Moskwa 1827 t. 3.

11862. **Zaleski W.**, Pieśni ludu polskiego i ruskiego, Lwów 1833, *zob.* Nr. 11630 i 11602; — Wójcicki K. W., Pieśni, *zob.* Nr. 11680.

R: T. Ks., Tyg., Krak. 1834.

11863. Wagilewicz J., Peredhowor k' narodnym ruskim piśniam, Rusałka Dnistrowaja, Budzyń 1837; — Szaszkewycz R., Staryna (peredmowa do trech pisnej iz starynoi rukopysi), tamże 1837.

11864. Czeczot J., Piosnki wieśniacze z nad Niemna, Dniepru i Dniestru, Wilno 1845.

11865. O literaturze rusińskiej, Szechowicza: Semennaja biblioteka 1855, *zob.* Nr. 11602; — W. K., Pamiatnyki ruskoi epiczeskoj poezyi, Otieczestwiennyj sbornyk, Lwów 1856 Nr. 36—40.

Pieśń Igora, zob. Oświata (Literatura).

11866. **Kocipiński A.**, Pisni, dumki i szumki ruskoho naroda na Podoli, Ukraini i Małorossii, połnyj zbornik (z akomp. fortepianu), Kijew 1862, izd. 2. prosm. i isprawł. G. K. Chodorowskim, Moskwa 1892.

11867. Wesselofsky A. N., Die neueren Forschungen auf dem Gebiete der russischen Volkspoesie, Russ. Revue, Petersb. 1873 III.

11868. **Jaszczurzyński**, Liriczeskija małoruskija pieśni, Rusk. fiłołog. Wiestnik 1880, Odb. Warsz. 1880.

11869. **Potebnia A. A.**, Małorusskaja narodnaja pisnia po spisku XVI. wika, tekst y prymiczanja, Woroneż 1877; — Tenże, Objasnenia małorusskich i srodnich narodnich piesen (kolendy i szczodrówki), Warsz. 1887.

R: Franko I., Kwart. hist. 1888.

11870. Czuhujewec P., Małorusskija bytowyja pieśni, Charków 1887; — Hryćko kobzar, Sbornik małorossijskich narodnich piesej, Moskwa 1892.

11871. Lisowskij A., Opyt izuczenija małorusskich dum (por. Stepowycz, Kij. Starina 1891 III.); — Żyteckij P., Tworcy i piewcy narodnych małoruskich dum, Kij. Starina 1892 IV.; — Tenże, Otrażenie pisennych motywow w narodnich dumach, tamże 1892 IV.; — Tenże, Starinnaja zapis narodnich małorusskich dum s obzorom warjantow k nim, tamże 1892 IV.; — Tenże, Starinnija zapis narodnich małorusskich dum s obzorom wariantow k' nim, tamże 1893 V.

R: Sobolewskij A., Żyw. Star. 1893 III.

11872. Alexius Toroński, Ruska poezya ludowa, mianowicie pod względem prozodyi, Progr. gimn., Drohobycz 1876.

11873. Gusły, russkij narodnyj muzykalnyj instrument, Istoryczeskij oczerk A. S. Famincyna, Petersb. 1890.

11874. Machal J., Uvod ve studium ruskych bylin, Literarni listy 1892.

11875. Sumcow N. F., Opyt objasnenia małorusskoj piesni w Żuryli, Kiew 1885.

11876. Zdanow I., Piesni o kniazie Romanie, Żur. min. nar. prośw. 1890.

R: Russ. fil. Wiestnyk 1890; Sobolewskij A., Żyw. Starina 1890 I.

11877. Partyckij O., Piśń pro Zelmana, Dło 1891 Nr. 120; Kaindl R., Jud Selman, Kleine Studien, Czernowitz 1893.

11878. **Barącz S.**, Bajki, podania i przysłowia na Rusi, Lwów 1866.

11879. Sharski E., Narodnaja ruskaja filozofia wedle posłowyć i prypowidok, Kołomyja 1873, *zob.* Nr. 11643.

11880. Wójcicki K. W., Typy i ubiory z Rusi Czerwonej, Tyg. ill. 1861 IV.; — Rusinki galicyjskie, tamże 1871 VII., *zob.* Nr. 10303.

11881. **Głowacki J. F. (Hołowackij)**, O narodnoj odeżdie i ubranstwie rusinow ili russkich w Haliczynie i siewierowostocznoj Wengrii, Petersb. 1877.

11882. **Halka I.**, Zwyczaje i obriady narodne, Lwów 1861 t. 2; — Tenże, Narodne zwyczaje i obrzędy w okolicy nad Zbruczem, Lwów 1860; — Niskolko słow o ihrach obszczestwiennych na Rusi, Lwów 1860.

11883. Nacher Fr., Feste, Sitten und Brauche der Ruthenen, Wissensch. Beilage d. Leipziger Ztg. 1892 Nr. 30—35.

11884. Łoziński J., Ruskoje wesile opysanoje, Przemyśl 1837.

11885. Swactwa, wesela i urodziny u ludu ruskiego, Nowy pam. warsz. Dmochowskiego 1805.

11886. Kaindl R. Fr., Galizisch-ruthenische Weihnachtsbrauche, Am Urquell 1892.

11887. Sumcow N. F., Pisanki, Kij. Starina 1891 II.

11888. Zożyńskij J., Hałahiwka, Zoria haly cka 1860 str. 506—515; Halka I., Haiwky iz okołyci nad Zbruczom, tamże 1860 str. 516—525.

11889. Rehor Frant., Uroky u Rusinu v Halící, Slov. Sbor. 1887 VI.

11890. Antonowicz W. B., Zaklinanja protiw czar, Etnograf. obozrenje 1891, por. Kałużniacki E., Beschwörung des Gewitters in einer Aufzeichung aus dem Ende des XVII. Jahrhunderts, Archiv f. slav. Phil. 1891.

11891. Rehor Fr., Lidova lecba u halicskych Malorusu, Cas. Museą cesk. 1892.

11892. Partycki E., Wołchwy, czarodiji na dawnij Rusy, Dło 1888 Nr. 184; Tenże, Zelman, *zob.* Nr. 11877.

11893. Kaindl R., Zauber-Glaube bei den Ruthenen, Kleine Studien, Czernowitz 1893.

11894. Rehor Fr., Kukacka v národnim żivote halicskych Rusinu, Slov. Sborn. 1885 IV.

11895. Zubrzycki D., Ueber galizische Volkslieder, Lemberg 1823.

11896. Szyrma, Dumki ze śpiewem ludu wiejskiego Czerwonej Rusi. Dz. wil. 1818.

11897. **Pauli Ż.**, Pieśni ludu ruskiego w Galicyi, Lwów 1839—1840 t. 2.

11898. **Głowacki J. F.** (Hołowackij), Narodnyja pieśni galickoj i ugorskoj Rusi, czast I. Dumy i dumki s priłoż. etnograf. karty, Moskwa 1878 t. 5.

11899. Potebnia A., Narodnyja piesni galickoj i ugorskoj Rusi sobrannyja J. F. Gołowackim, Petersb. 1880; Czten. Mosk. 1876 I—III., 1877 II.

11900. Kaubek J. P., Russische Volkslieder, Mnemosine, Lwów 1836.

11901. Franko I., Nasze kolędy, Dło, Lwów 1889 Nr. 286—287.

11902. Wójcicki K. W., Przysłowia ludu na Rusi, Mag. powsz. 1838 V.

11903. Petruszewycz E., Przysłowia i przypowieści ludu ruskiego w Galicyi, Lwów 1857.

R: B. L., Przyj. dom., Lwów 1857 Nr. 26—48.

11904. Ilkiewicz G., Halickie prepowidki i zahadki, Wiedeń 1841.

11905. **Kolberg O.**, Przemyskie, zarys etnogr., wydał z pośm. mat. Kopernicki I., Krak. 1891.

R: Karłowicz J., Kwart. hist 1892.

11906. Adnaw O., Pieśni i obrzędy ludu mieszkającego u źródeł Sanu i Dniestru, Wędrowiec 1882 Nr. 4.

11907. Oleksow N, Jeszcze o naszom predmeti w dili narodnoj słowesnosti (pieśni lud z pod Szczerca, także hist.), Słowo (rus.) 1869 Nr. 4.

11908. Y., Trydnewej perechod po Lwowskoj okrestnosty (Żółkiew, Krechów, Janów etc.), Słowo (rus.) 1863 Nr. 70—84.

11909. Malinowska W., Lud ruski w Kudynowcach, pow. złoczowski, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1883 VII.

11910. Popowski B., Lud ruski w Zalewańszczyźnie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1882 VI., 1884 VIII.

11911. Szablewska S., Wesele ludowe w okolicy Zbaraża, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1883 VII.

Ruś halicka, zob. Nr. 10308.

Okolica zadniestrska, zob. Nr. 10346.

11912. Antonowicz W. B., Zaklinanja protiw czar, (z Galicyi z XVII. w.), Etnograf. obozrenije 1891.

11913. Kaindl. R. Fr., Galizisch-ruthenische Weinachtsbräuche, Am Urquell 1892.

11914. **Roszkiewicz O. i Franko I.**, Lud ruski we wsi Lolinie w Stryjskiem, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1886 X.

R: Ka, Zorja 1886 str. 83.

11915. **Żuliński T.**, Do etnografii Tuhol ców i wsi Wołoskich, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1877 I.

Papée Fr., Skole i Tuchalszczyzna, zob. Nr. 10314 i Miejscowości.

11916. Chyliński M., Siedziby Rusinów wzdłuż Karpat, zarys etnogr, Dwutyg. nauk. 1878 Nr. 24.

11917. Wójcicki K. W., Hucuły, Tyg. ill. 1861 III.; — Hucuły, szkic etnogr., Lwowianyn, Lwów 1861 str. 46—57.

11918. Wagilewicz J., Huculové, obywatelé, Czasop. ceského Museum, Praga 1838 i 1839 XII. i XIII.; Deszko A., O karpatskoi Rusy, Semejnaja biblioteka, Lwów 1855.

11919. Temple R. F., Die Huzulen, ein Gebirgsvolk, Pest 1866; — Tenże, Die Gebirgsbewohner in Galizien, Mitth. der geogr. Gesellschaft IV., Odb. Wien 1860; — Tenże, Untersuchung über die ältesten Bewohner u. Ansiedlungen auf der nördlichen Karpathen Terasse, Wien 1866.

Popowa Ruskoje nasielenie, Szaraniewicz J., Kritische Blicke, zob. Historya polityczna.

11920. **Witwicki S.**, Rys historyczny o Hucułach (z dołączeniem mapy geogr.), Lwów 1863.

R: Bibl. warsz. 1873 IV.

11921. Załoziński W., Riczskij Hucuły, Słowo 1875 Nr. 105 i n.

11922. Hołowacki J., Die Ruthenen und ihre Wohnsitze an den Karpathen, nach d. russischen mitgetheillt von J. Vlach, Mitth. d. Wiener geogr. Ges. 1876.

11923. **Kopernicki I.**, O Góralach ruskich, Zb. wiad. do antr. akad. um. XIII., Odb. Krak. 1888.

R: Franko I., Kwart. hist. 1889; Neiman, Kij. Starina 1889 XXV.; Russkaja Myśl 1889 Nr. 4; Zorja 1889 Nr. 5, 8.

11924. Kolęda górali i legendy ruskie, Przegląd (Lwów) 1893 Nr. 29.

11925. Kaindl R. F., Die Czorna Hora als Cultusstätte der Huzulen, Ausland 1893 Nr. 40.

11926. **Wollan St. P.**, Uhro-russkija narodnija piesni (z mapą etnogr.), Petersb. 1885; — Swadiebnyj obriad w Uhorskoj Rusi, Żyw. Star. 1891 III.

11927. **Kolberg O.**, Pokucie, Krak. 1882—1889 t. 4.

R: Franko I., Kwart. hist. 1889.

11928. Kolberg O., Typy i wizerunki z Pokucia, Tyg. powsz. 1882 Nr. 31.

Bielowski A., Pokucie, zob. Nr. 10344.

11929. Kołcuniak N., Wesile w Kowaliwci (w powiti kołomyjskim), Prawda (ruska) 1891.

11930. Kaindl, Zwei ruthenische Mythen aus der Bukowina, Am Urquell 1890 I.; — Tenże, Zauberglaube bei Ruthenen in der Bukowina und Galizien, Globus 1892 Nr. 17 i 18.

Bukowina, zob. Nr. 10061, 10350, 10352.

11931. **Kolberg O.**, Chełmskie, obraz etnogr. z rycinami Eliasza W. Krak. 1890 I., 1891 II. (z mat. pośmiertnych wydał Kopernicki I.).

R: Karłowicz J., Kwart. hist. 1892.

11932. Janczuk N., Małoruskija swadba w kornyckom prychodi konstantynowskawo ujezda siedleckoj gubernii, Moskwa 1884.

Batiuszkow, Chołmskaja Ruś, zob. Oświata (Sztuka).

11933. **Trudy** etnograficzesko-statisticzeskoj ekspedicij w zapadnorusskij kraj, Jugozapadnij otdieł sobr. Czubinskim P. P., Petersb. 1872—1878 I—VII. (materyały etnogr., zebrane przez Hiltebrandta i Kostomarowa).

R: Rambaud A., Revue des deux mondes 1876 (15 czerwca); Wiestnik Jewropy 1877 II.; Kijewlanin 1873 Nr. 28, 1874 Nr. 53; Russ. Revue 1878 XIII.; Sreznіewski, Zamieczanija po powodu soczynienia: Trudy i t. d., Petersb. 1880; Żurnał min. nar. prośw. 1879 Nr. 11; Inne recenzye por. Pienkina (*zob.* Nr. 10055) Nr. 912; także por. Nr. 903—911.

11934. **Rittich A.**, Aperçu général des travaux etnographiques en Russie pendant les trente dernières années, Petersb. 1878; — Die Ethnographie Russlands nach A. F. Rittich, Petermann, G. M., Ergbd. XII. Nr. 54.

11935. Erkert R. F., Wzgliad na istoriju i etnografiju zapad. gub Rossii, s otdielnym etnogr. atlasom, Petersb. 1864.

11936. Etnographisch-statistische Forsch. in West-Russland, Petermann, G. M. 1868 s. 304.

11937. Die Völker Russlands, Petermann, G. M. 1877; — Die Hauptstämme der Russen, tamże 1878, 1879.

11938. Russlands Völker, Ethnographische Skizzen, mit 10 Chromolit. u. 20 Gravuren, Petersb. 1878 t. I.

R: Kohn A., Magaz. f. d. Lit d. Auslandes 1879.

11939. Rechberg Ch. (de) et Depping, Les peuples de la Russie en description des moeurs, Paris 1812 t. 2.

11940. Grosspietsch J., Hochzeitsgebräuche d. russischen Landvolks, nach Volksliedern geschildert, Russ. Revue 1877 X., 1878 XI., XII.; — Kulischer M., Russische Gebrauche und Spiele zu Frühlings und Winteranfang, Globus 1878 XXXIII.

11941. **Sumcow N. F.**, O swadiebnich obriadach, Charkow 1881; — Tenże, K istoriji južnorusskich swadiebnich obyczajew, Kij. Starina 1883; — Tenże, K'woprosu o wlijanii greczeskawo i rymskawo swadiebnawo rytuała na małorusskuju swadbu, Kiew 1886.

R: Jagic V., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1881 V.; Kirpicznikow, Żurn. nar. prośw. 1881.

11942. **Krek G.**, Zur Geschichte russischer Hochzeitsbräuche, Analecta Graeciensia, Graz 1893.

11943. Brajlovskij S., Pochoronnija pryczytanja južnawo kraja, Russ. fil. Wiest. 1884 XII.; — Biliaszewskij N., Sani w pochoronnom obriadi, Kij. Starina 1893 z. IV. str. 143—148.

11944. Lewickij O., Stárinnyja wozrinnija na samoubijstwo i otgołosok ich w narodnich obyczajach južnoj Rusi, Kij. Starina 1891 IV.

11945. **Hryncewicz J. T.**, Zarysy lecznictwa ludowego na Rusi południowej, Krak. 1893.

Por.: Bulletin de l'Académie des sciences, Crac. 1893 str. 113—120.

11946. Certelev, Opyt sobranija starinnich małoruskich piesien, Petersb. 1819.

11947. **Metlińskij A.**, Narodnyja južnoruskija piesni, Kijów 1854; — Maksimowicz, *zob.* Nr. 11861.

11948. Sozonowycz J., Piśni divoczyj wojni i bylini o Starzi Hodynowyczu 1887 (por. Wesselofsky, Arch. f. sl. Phil., Berlin 1887 X.).

11949. **Antonowicz i Dragomanow**, Istoriczeskija pieśni małoruskawo naroda, Kiew 1874—1875; — Tenże, Russkije warjanty skazki „o żenichimiertweci", Russ. fil. Wiestn. 1890 XXIV.

11950. Tichowskij J., Stichotworjenije pieśnia pro rekrutczinu, Kij. Starina 1893 III.

11951. Jagic V., Die christlich-myth. Schicht in der russischen Volksepik, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1875 I.; — Wesselofsky A., Beiträge zu Erklärung des russisbhen Heldenepos, tamże 1886 IX.

O pieśni Igora, zob. Oświata (Literatura).

11952. Żytieckij P., O jazykie i poeticzeskim style narodnich małorusskich dum, Kij. Starina 1892 I.; — Stiepowicz A., K'woprosu o proischożdienji dum, tamże 1892 I. (przeciwko pracy Rawity p. t. Dumy w Tyg. ill. 1890).

11953. Ternowskij F. A., Južno russkoje propowidniczestwo XVI. i XVII. w., Kijew 1869.

11954. Chłop podolski, Tyg. ill. 1867 XV. str. 256.

11955. Szwejkowski, Byt Podolian, Kiiew 1860.

Podole, zob. Nr. 10343, 10361—10362.

11956. Sbornik swiedzenij o podolskoj gub., Kamieniec 1881.

11957. Stadnicka L., Ze života v Podolí ruském (povaha, obyceje, obrady, kouzla a povery), Slov. Sborn. 1883 II.

11958. W. A., Podolskaja legenda o Buniakie, Kij. Star na 1892 II.

Kocipiński, Pieśni, zob. Nr. 11866.

11959. Młodecki J., Typy wołyńskie, Tyg. ill. 1863 VIII. str. 308.

11960. Baczynskij F., Oczerki razwitija wnutrennoj żyzni Wołynian, Wołynskija gub. wied. 1861; — Purijewicz W., Nieczto iz obyczajew woł. krestijan, Woł. gub. wied. 1866; — Aleksandrowicz P., Błahoczestiwyje obyczaje woł. krestijan, Podolskija jeparch. wied. 1866 Nr. 12.

11961. Wieniarski A., Wesele włościańskie na Pobereżu, Tyg. ill. 1861 III. str. 195.

11962. Leliwa St., Przesądy ludu wołyńskiego, Kłosy 1877 XXV. str. 250, 284.

11963. Prusinowski J., Spiewacy teorbaniści na Wołyniu, Tyg. ill. 1861 str. 192.

11964. **Rokossowska Z.**, Przyczynek do etnografii ludu ruskiego na Wołyniu, oprac. Kopernicki I., Zb. wiad. do antr. akad. um. XI., Odb. Krak. 1887.

R: Karłowicz J., Ateneum 1887 II.; Franko I., Kwart. hist. 1888.

11965. **Pleszczyński A.**, Bojarzy międzyrzeccy, studyum etnogr., Bibl. Wisły t. XI., Warsz. 1893.

R: Ch. Br., Prawda 1893 Nr. 24.

11966. Rokosowska Z. (Kopernicki I.), Lud z Jurkowszczyzny na Wołyniu, tamże 1883 VII.

11967. Brykczyński X. A., Zapiski etnogr. z Polesia wołyńskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. XII., Odb. Krak. 1888.

R: Kopernicki I., Kwart. hist. 1888.

11968. Wołynskija małorus. pieśni, Woł. gub. wied. 1868 Nr. 149, 1869 Nr. 1, 21.

11969. Rambaud A., La Russie épique, Les chansons du cycle de Vladimir, Revue des deux mondes 1874, *zob.* Nr. 11996.

Zob. Nr. 10361, 10370, 11680.

Zob. Historya polityczna (Wołyń).

11970. **Moszyńska J.**, Zwyczaje, obrzędy i pieśni weselne ludu ukraińskiego z okolic Białej Cerkwi, Zb. wiad. do antr. ak. um. II., Odb. Krak. 1878; — Taż, Kupajło tudzież zabawy doroczne, z dodatkiem obrzędów i pieśni weselnych ludu ukraińskiego, tamże V., Odb. Krak. 1881.

11971. Pszyszychowski, Ataman i żniwiarze, Tyg. ill. 1868 str. 17.

11972. Kakowskij, Igry mołodieżi, Kij. Starina 1892 II.

11973. Dobrotworskij N., K istoriji adnawo prisejmskawo sieła, Kij. Starina 1887.

11974. Sikaczynskij, O sujewierijach w kijewskom ujezdie, Kijewsk. gub. wied. 1860 Nr. 30, 1865 Nr. 30; — W. K., Iz narodnych sujewierij kijewsk. gub., Kij. Listok 1879 Nr. 87.

11975 Nowosielski A., Badania wierzeń i podań ukraińskich, Kłosy 1877 XXIV. str. 194, 206.

11976. **Podbereski A.**, Demonologia ludu ukraińskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. IV., Odb. Krak. 1880.

R: Prawda, Warsz. 1881 str. 176; Tyg. powsz. Warsz. 1880 str. 581.

11977. Maksimowicz J., Narodnyje wozrocenija na proszłogodniuju cholery, Kijewsk. jeparch. wied. 1873; — Krapiwinoj, Samolieczenije i znachorstwo, Zdorowie 1875 Nr. 18.

11978. Wolkow Th., Hungersnoth und Cholera in der Ukraine, Am Urquell 1883 IV.

11979. Reinsberg-Düringsfeld, Der Vogelglaube in der Ukraine, Ausland 1871

11980. Topoli, Czary z razkazów ukraińskich, Moskwa 1837 (?).

1198 . Nos. S. D., Ukrainskij Sałamon (?), Kij. Starina 1883.

11982. **Maksymowicz M.**, Skazanija o starodawnich liudiach kijewskoj ziemli, Kijew 1865, *zob.* Nr. 861.

11983. Badania podań ludu z Ukrainy, Atheneum 1843 I—V.

11984. Siemieński L., Eine ukrainische Sage des Dorfes Serby, Mnemosine, Lwów 1837; Nowosielski A., Bajka czyli skazka ukraińska, Dz. warsz. 1853 Nr. 269.

11985. **Nomis M.**, Ukraiński prykazki, prysliwia i take insze, Petersb. 1864.

11986. Moszyńska J., Bajki i zagadki ludu ukraińskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1885 IX.

11987. Radzimiński L. Z., Naścia Drewlanka, legenda z podań nadsłuczańskiego ludu przez Drwęcę, Krak. 1878; — Sumcow N., Legenda o hriesznoj matieri, Kij. Starina 1893 z. V. str. 195—208.

11988. A. Ł., Mamajew dub. (o rozbójniku czehryńskim Mamaju), Kij. Starina 1891 II.; B. L., Konwalia kiewskoj Ukrainy (wypyski iz soczyn. Hr. Karpenka), Oteczestw. sbornyk, Wiedeń 1357 Nr. 7—12, 14.

11989. Wójcicki K. Wł., Lirnicy, Tyg. ill. 1861 III. str. 96.

11990. Padalica T., Lirnik ukraiński, Tyg. ill. 1862 V. str. 156; — Tenże, Muzycy ukraińscy, tamże 1862 V. str. 135; — Gorłeńko W., Kobzari i lirniki, Kij. Starina 1884.

11991. Jastrebow W., Hajdamackij bandurist., Kij. Starina 1886.

Wójcicki, Pieśni, zob. Nr. 11680.

Kocipiński, zob. Nr. 11866.

11992. Bodenstedt F. M., Die poetische Ukraine, eine Sammlung kleinrussischen Volkslieder. Stuttgart u. Tübingen 1845; Jochmus i Mueller, Ukrainische Lieder v. A. M., Berlin 1841.

11993. **Maksymowicz M.**, Sbornik ukraińskich pieseń, cz. I. Kijów 1849.

11994. **Kulisz**, Zapiski o jużnoj Rusi, Kijew 1856—1857 t. 2.

11995. Ławryńko D., Piśni ukraińskoho ludu, Kijów 1864; — Nowicki j, Matieriały dlia izuczenia kij. gub., Kij. gub. wied. 1867 Nr. 71—118.

11996. Rambaud A., L'Ukraine et ses chansons historiques, Revue des deux mondes 1875.

11997. **Chodźko A.**, Les chants hist. de l'Ukraine, Paris 1879.

11998. Chałanskij M., Wielikorusskija byliny kiewskawo cykla, Warsz. 1885, Żurn. min. nar. prośw. 1888.

11999. N. R. Ł., Porcja ukraińskich narodnych piesień, Kij. Starina 1893 II.

12000. Izopolski, Spiewy histor. Ukrainy, obejmujące czas od Daszkiewicza do Nalewajki, Atheneum 1844, 1845; — O Janie Świrgowskim, nazywanym od historyków polskich Świrczowskim, tamże 1844.

12001. Naumenko W. P., Proischoždienije dumy o Samojle Kiszkie, Kij. Starina 1883.

12002. Neymann Cz., Dumy ukraińskie, o eposie kozackim Rusinów, Ateneum 1885.

Kozacy, zob. Prawo i Historya polityczna.

12003. Łazarewskij A., Iz historii sieł i sielan Liwoberežnoj Małorossii, Kij. Starina 1891; — Poznanskij B. S., Woroneżskije chachły, tamże 1885, *zob.* Nr. 1013.

12004. Minch A. N., Narodnyje obyczai, obriady krest'an saratowskoj gub., por. Niedźwiedzki W., Wisła 1893 II. str. 447—449.

12005. **Nowosielski A.** (właściwie Marcinkowski A.), Lud ukraiński, jego pieśni, bajki, podania, klechdy, zabobony, obrzędy, zwyczaje, przysłowia, zagadki, zamawiania, sekreta lekarskie, ubiory, tańce, gry i t. d., Wilno 1857 t. 2.

12006. **Rulikowski E.**, Zapiski etnogr. z Ukrainy, Zb. wiad. do antr. akad. um. III., Odb. Krak. 1879.

12007. **Mienkow P.**, Etnograficzeskij wzgliad na kijewskoj gub., Cztenija w obszczestwi istor. i drewn. Rossii 1848.

12008. Ukraina, Wołyń, Polscy Żydzi, Roz., Lwów 1828; Karol Paduch, Narodowość polska i ruska na Ukrainie, Postęp, pismo polit., Lwów 1848.

Busz, Mierzeński, Nowicki, zob. Nr. 10361, 10362, 10370.

Kulisz, Ukraina, zob. Historya.

Dawne ludy, zob. Nr. 10164.

12009. **Jabłonowski A.**, Etniczna postać Ukrainy w epoce zjednoczenia jej z Koroną, Kwart. hist. 1893.

R: Gorzycki K. J., Przew. nauk. lit. 1893.

Zob. Nr. 8193, 9495, 9568.

12010. **Padalica T.**, Listy o typach ukraińskich, Tyg. ill. 1860 I., 1861 II., 1863 IV.; — Wójcicki K. W., Dziewczę ukraińskie, tamże III. str. 248; — Młodecki J., Włościanie z okolic miasta Koszowatej na Ukrainie, tamże 1864 IX. str. 60.

12011. Zamietki o fiziczeskich kaczestwach kijeskawo nasielenija, Kijewlanin 1870 Nr. 67.

12012. Żyliszcze i odieżda kijewskich krestian, Kij. gub. wied. 1855; — Kossaczewa O., Ukraińskij narodnyj ornam. abrascy, wyszywok i pisanok, Kijew 1879.

12013. Nowosielski A., Kilka uwag o starych podaniach, obrzędach i zwyczajach ukr. ludu, Dz. warsz. 1852 Nr. 280; Tenże, Kachmańska albo nawska wielkanoc, z podań ludu ukr., tamże 1854 Nr. 35; Podania i zwyczaje ukraińskie, Wildt J., Kalendarz powsz., Krak. 1863.

12014. Radzeckij, Światocznyje obyczaje w siełach kij. gub., Kij. gub. wied. 1866 Nr. 1.

12015. Nowosielski A., Zwyczaje ludu ukraińskiego, Tyg. powsz. 1878.

12016. Russiński wessillja, Osnowa 1862 Nr. 4; Jankucz, Małoruskaja swadba siedleckoj gub. 1884.

12017. **Sumcow N. F.**, O swadiebnich obriadach preimuszczestwienno russkich, Charkow 1881.

R: Jagic V., Arch. f. slav. Phil 1881 V.; Kirpicznikow, Żurn min. nar. prośw. 1881.

12018. Bolesław z nad Dniepru, Mołoczki. Tyg. ill. 1881 XII. str. 138; Łabuński, tamże 1881 XII. str. 63.

12019. **Marakujew W.**, Poliesie i Poliesiuki, Petersb. 1879, *zob.* Nr. 10373; — Narodnyj byt wołynskawo Poliesia, Wołyn. gub. wied. 1859 Nr. 15—20.

12020. **Kolberg O.**, Zwyczaje i obrzędy weselne z Polesia, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1889 XIII.

R: Karłowicz J., Kwart. hist. 1891.

12021. Ejsmont E., Noc weselna na Polesiu, Kłosy V. str. 10

12022. **Trusiewicz J.**, Pochorony, Kijewlanin 1865 Nr. 51; — Tenże (wiele mniejszych artykułów), tamże 1865; — Tenże, Kosmogonia Poliesian, tamże 1868 Nr. 44; — Tenże, Czerty, tamże 1865 Nr. 57.

12023. Skaski i predrazsudki poliesskawo naroda, Wol. gub. wied. 1859 Nr. 20.

12024. **Kolberg O.**, Baśni z Polesia, Zb. wiad. do antr. akad. um. XIII., Odb. Krak. 1889.

R: Karłowicz J., Kwart. hist. 1891; — Por.: Pienkina Z. M., Poliesie (*zob.* Nr. 10055) Nr. 1360—78.

12025. Rzękowski M., Wieśniacy pińscy, Tyg. ill. 1871 VIII.

12026. **Ziekiewicz R.**, O uroczyskach i zwyczajach ludu pińskiego, oraz o charakterze jego pieśni, Bibl. warsz. 1852 IV., 1853 I., Odb. Warsz. 1853.

R: Wójcicki, Dz. warsz. 1853 Nr. 230.

12027. **Bułhakowski D. G.**, Pinczuki, etnograficzeskij sbornek. Piesni, zagadki, posłowici, obriady, prymietki, predrazsudky, powierja, snjewierja i miestnyj słowar. Zap. imp. russk. geogr. obszcz. po otd. etnogr. XIII., Odb. Petersb. 1890.

R: Stepowicz A., Kij. Star. 1891 str 361—363.

12028. **Bykowski P.**, Pieśni i okolice Pińska, Zb. wiad. do antr. akad. um. II., Odb. Krak. 1875.

12029. **Pypin A.**, Biełorusskaja etnografia, Wiestnik Jewropy 1887 II., III., *zob.* Nr. 11089.

R: Gozdawa M., Kwart. hist. 1888; Prz. tyg. 1887 str. 259, 271.

12030. **Kojałowicz M.**, O razselenii plemien zapadnawo kraja, Moskwa 1863; — Tenże, Ob etnogr. granicie miežды zapad. Ross. i Polszej, Sbornik st. razjasn. polsk. dieł. I. str. 94—142; — Tenże, Russkij narod, Prawda 1869.

12031. Gniedowskij I., Nieskolko słow k'woprosu ob etnograficzeskoj granicie miežду litowskim i biełoruskim nasielenijem w nowoaleksandrowskom ujezdie kowienskoj gubiernii, Pamiatna kniżka kow. gub., Odb. Kowno 1890.

12032. Stawrowicz F., Opyt istor. i etnogr. isledowanie o siewiero-zapadnom kraje, Wilno 1870.

12033. M-ski D. A., Iz siewiero-zapadn. kraja, Biesida 1871 Nr. 10; Oczerki Biełorussii, Petersb. 1876 (Odb. z Minskiego Wiestnika).

12034. **Trudy** etnogr. stat. eksped. w zapadn. ruskij kraj, Petersb. 1878 t. II.

12035. **Popow R. S.**, Biełorussija i Biełorusy, Moskwa 1879; — Tenże, Biełorusy, priroda i liudy 1878 (także Minskij Wiestnik 1875 Nr. 12 str. 35—74).

12036. Podobied F., O biełoruskoj narodnosti, Ruskij listok 1862 Nr. 15 i Mohilewskija gub. wied. 1862 Nr. 22.

12037. Gamalija K., Ziemlije i liudy w Rossiji, V.: Biełorussija i Litwa, Kijew 1883.

12038. **Szejn P. W.**, Matieryały dlia izuczenija byta i jazyka russk. nasielenia, cz. I.: Biełorussija, Petersb. 1887.

R: Istor. Wiestn. 1890 Nr. 10.

Zob. Nr. 10377.

12039. Janczuk N. A., Niekotoryja dannyja k'woprosu ob antropologiczeskom tipie Bêlorussov, por. Zakrzewski A., Wisła 1891 III.

12040. K-lew O., Iz żyzni biełoruskich krestijan, Syn oteczestwa 1867 Nr. 242; — Bippen M., Iz biełorusskoj żyzni, Mohilewsk. gub. wied. 1869; — Sceny iz biełorusk. byta, Wilenskij Wiestnik 1873 Nr. 115, 1880 Nr. 246; — Maksimow S., Obytel i żytel, iz oczerkow Biełorussii, Drewnoja i nowaja Rossia 1876.

12041. **Zapolskij M.**, Biełoruskija swadba y swiadiebnija piesni, Etnogr. etud, Kijew 1888.

12042. Kupczanko Gr., Hochzeitsgebräuche der Weissrussen, Am Urquell 1891 II.; Prazdnyk Paschy u Biełorussow i u Żytowciew, Hałyckaja Ruś, Lwiw 1891 Nr. 24 i 25 (przedruk z Kowieńskich gubernii Wiedomosiiej).

12043. **Szpilewskij J. M.**, Biełorussija w charakt. opisaniach i fantast. powieściach, Panteon 1853, 1854, 1856.

12044. Romanow E., Opyt biełorusskawo narodnawo snotołkowatelja iz Etnogr. obozr. kn. III., Moskwa 1889.

12045. Czarnowska M., Zabytki mitologii słowiańskiej w zwyczajach wiejskiego ludu na Białorusi zachowywane, Dz wil. 1817 II. str. 396; Rodziewicz Wł., Przesądy Białorusinów, Mag. powsz. 1840 VII.

12046. Biełoruskaja mertwyja duszy, Russkij Mir 1873 Nr. 258.

12047. Appel K., O biełoruskich narieczii, Russkij fiłol. Wiestnik 1888 III.; — Downar Zapolskij M., Zamietki o biełoruskich gaworach, Żywaja Starina 1893 III.; — Karskij E., K'istorji zwukow i form biełoruskoj rjeczi, Russkij fiłołogiczeskij Wiestnik 1892 XXVIII.

12048. **Posowicz J. J.**, Słowar biełoruskawo narieczija, por. Fiłoł. zapiski 1873 Nr. 1.

12049. **Dmitriew M. A.**, Skaski zapadnorusskawo naroda, Grodnienskoje gub. wied. 1868.

12050. Podania o Białorusi, Tyg. petersb. 1835 XII.; Suryn, Słów kilka o tworach fantazyi ludu na Białorusi, Tyg. ill. 1873 XI. str. 58.

12051. Rypiński A., Białoruś (poezya ludu), Paryż 1840 i Poznań 1853, *zob.* Nr. 10417.

12052. Chr. J., Poezya ludu białoruskiego, Rubon 1845.

12053. **Narodnyja** biełoruskija pieśni, Petersb. 1853.

12054. **Korniłowicz M. J. B.**, Istoriczeskija swiedienia o primieczatelniejszych pieśniach w Biełorusi, Petersb. 1855; — Sbornik pamiatnikow narodnawo tworczestwa w siewierno-zapadn. kraji (pieśni ludowe), Wilno 1866.

R: Wiestnik Jewropy 1866 II. str. 19; Gołos 1866 Nr. 319; Otecz. zapiski 1866 t. CLXIX. Nr. 23; Miller, Żurn. narodu. prośw. 1857 Nr. 1 str. 1—217

12055. G. G., Nieskolko słow o biel. nar. poezii, Illustr. Gazeta 1866 Nr. 20; Dmitriew, Piesni, Grod. gub. wied 1868; Rubierowskij N., Biel. narodn. pieśni, Wil Wiestnik 1867 Nr. 75, 1868 Nr. 36; Kondratiew J., Narodn. biel. pieśni, tamże 1869.

12056. **Biesconow P.**, Białoruskaja pieśni, Moskwa 1871.

R: Russkaja Starina 1872 V. Nr. 3

12057. Nosowicz J., Białorusskija pieśni, Petersb. 1874.

12058. **Szein P. W.**, Białoruskija narodnyja pieśni, Petersb. 1874.

R: Miller, Zapiski imp. akad. nauk. t. XXVI.; Biełow, Ruskij Mir 1877 Nr. 105; Ruska Starina 1874 Nr. 6.

12059. Kuba L., Beloruská národni pisen, uvahy hudebni cesty. Slov: Sborn. 1887 VI.

12060. **Szpilewskij**, Białoruskija posłowicy, Petersb. 1853.

12061. Kutrynskij G., O sbornikie zapadnorussk. posłowic, Grodn. gub. wied. 1866; — Nosowicz, Sbornik posłowic, Zapiski imp. geogr. obszczestwa 1867 I.; — Tenże, Sbornik białoruskich posłowic, Petersb. 1874.

12062. **Dybowski Wł.**, Przysłowia białoruskie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1881 V., 1886 X.

12063. **Siemienow P.**, Litowskoje Polesie, Żywopisnaja Rossia 1882 III.

12064 **Jeleńska E.**, Wieś Komarowicze w powiecie mozyrskim, Wisła 1891 V., Odb. Warsz. 1892.

12065. Pietkiewicz Z., Lud Polesia litewskiego, Tyg. powsz. 1884 Nr. 22, *zob.* Nr. 10423.

12066. **Minskija** gubern. wiedomosti 1858 i n. (mnóstwo rozpraw i materyałów etnogr.); — Minskija jeparch. wiedomosti 1878, 1880.

12067. Wacława, Jeszcze kilka słów o zwyczajach i pieśniach ludu gubernii mińskiej, Tyg. ill. 1869 IV. str. 128

12068. **Janczuk**, Po Minskoj gubernii, sbor. swidynyj dla izuczenja byta krestjanskawo nasełenia Rossyi, Moskwa 1889 wyp. I.

12069. Scepur F., Słowar, Minsk. eparch. wied. 1880.

12070. Paszkiewicz J., Paschalnaja narodnaja pieśń, Minskaja jeparch. wied. 1878 Nr. 2.; — O narodnych pieśniach minskoj gub., Wiestnik zapadn. Rossii 1865 Nr, 7; — Karskij E., Białorusskija pieśni minskoj gub., Russ. fił. Wiestnyk 1884 XII.

Zob. Nr. 10434, 11317.

12071. **Grodnienskija** gubern. wiedomosti 1848, 1864 i n.; — Litowskoje jeparch. wied. 1875; — Wilenskij Wiestnik 1867, 1880.

12072. Etnograficzeskija zamietki o plemiennom sostawie nasielenija gub. kowienskoj, wilenskoj i grodnienskoj, Wojennyj Sbornik 1863 XXX.

12073. **Sławytinskij A.**, Etnograficzeskije oczerki grodn. gub., Wilenskij Wiestnik 1867 Nr. 119, 120; — Zamietki o zapadnoj czasti grodn. gub., Etnogr. Sbornik 1858 III.

12074. Sakowicz, Ośm piesień, Żywaja Starina 1891 I.

Zob. Nr. 10377.

12075. Baudouin de Cortenay J., Pieśni białorusko-polskie z powiatu sokólskiego gubernii grodzieńskiej, Zb. wiad. do antr. ak. um. XVI., Odb. Krak. 1892.

12076. **Karskij E.**, Białorusskija pieśni derewni Nowoselok Zatrokskych Wilenskoj gub, Trockawo ujezda, Russ. fił. Wiestnik 1889 XXI.

12077. Biruta, Pieśni białoruskie z powiatu lidzkiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. XVI., Odb. Krak. 1893.

12078. **Mohilewskija** gubern. wiedomosti 1860—1870 (w każdym roczniku kilka rozpraw).

12079. **Romanow E.**, Białorusskij Sbornik. t. I.: Gubernia Mohylewskaja, wyp. perwyj a wtoroj: Pieśni, posłowyci, zagadki, Kiew 1886; wyp. tretij: Skazki, Witebsk 1887; wyp. IV.: Skazki kosmogoniczeskija i kulturnyja, Witebsk 1890.

12080. **Radczeńko Z.**, Gomelskija narodnija pieśni (białoruskija i małoruskija) zapisani w Diatłowickoj wołosti gomelskawo uizda, mohylewskoj gubernii, Petersb. 1888.

R: Murko M., Arch. f. slav. Phil. XII.; Pypin A., Wiestn. Jewr. 1888.

12081. Serdjukow J., Krestijanskaja żizn i obyczaj w Mstislawskom, Mohil gub. wied. 1887.

12082. Romanow J. R., Katrusznickij lemiezień, Żywaja Starina 1891 (gwara szerstobytów m. Drybina gub. mohyl.).

12083. **Smolańskij** etnograficzeskoj sbornik, sostawłennyj W. N. Dobrowolskim, Potersb. 1891.

Sapunow, Dwina, zob. Nr. 10696.

12084. Schleicher A., Lituanica, Sitzungsber. d. hist. phil. Classe d. k. Akad. d. Wiss. t. XI. str. 76—156; — Brückner, Lituanica, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1882 VI., 1885 VIII.

12085. O sobiranii etnograf. swiedienij, Wilenskij Wiestnik 1863 Nr. 25.

Baltramajtis, Sbornik bibliograf., zob. Nr. 10056.

12086. Milewski, Miglowara I. (program etnogr. dla Litwy), Auszra 1884 Nr. 12.

Inne litewskie rozprawy por. w Baltramajtisa Sborn. bibliogr. (*zob.* Nr. 10056) Nr. 2040—2742.

12087. **Mittheilungen** der litauischen literarischen Gesellschaft, Heidelberg, 18 zeszytów do r. 1893.

12088. Pog. Ad., Kilka słów z powodu Litwomanów (polemika, odpowiedź na recenzyę broszurki Schlupasa: Polacy i Litwini, napisanej przez Witorta p. t. Litwomani), Kraj, Dod. lit. 1890 Nr. 33; Odpowiedź Witorta, tamże 1890 Nr. 30.

12089. Lelewel, Wiadomości o narodach litewskich, Polska, dzieje i rzeczy jej X.; — Bohun X., O początku narodu i języka litewskiego, R. tow. przyj. nauk warsz. 1810 VI. (por. Lelewela Rozbiory dzieł, Poznań 1844); — Narbutt T., Domniemanie o dawnych Litwinach, Tyg. wil. 1817.

Zob. Historya polityczna (Litwa).

12090. Thomas A., Litauen nach den Wegeberichten, Ztschr. f. wissensch. Geogr. 1884 X.

12091. Münster S., Opisanije Litwy (około 1555). *zob.* Nr. 7175; — Michajło Litwin, De Moribus Lithuanorum. *zob.* Nr. 7068 (por. Gaz. warsz. 1854 Nr 105); — Wagner E., Vita Lithuanorum (1621), *zob.* Nr. 7925.

12092. Gervais, Bemerkungen über den Charakter, die Sitten u. Gebräuche des National-Lithauens, Königsb. 1795.

12093. Rozmyślanie wieśniaka rolnika o narodach litewskich, Dz. warsz. 1829 XV.

12094. Krause A. G., Litthauen u. dessen Bewohner, Königsb. 1834.

12095. O Litowcach, Żurn. nar. min prośw. 1842 XXXVI.; Dycalp J., Litwini, Tyg petersb. 1842 Nr. 78, 97; Giwjanimas czyli wędrówka po błocie, Ond. Druskienickich źródeł 1846 III.; Szolkowicz, Sborn. stat. rozjasn., Pol. dieło (O Litwinach I 106—127).

12096. Buddeus A., Halbrussisch, Leipzig 1849 (o Litwinach I. 167—242).

12097. Podania o ludności plemienia litewskiego (wyciąg z artykułu zamieszczonego w Żur. min. wnutr. dieł.), Czas 1851 Nr. 220; — Podania o ludności plemienia litewskiego (według Köppena), Tyg. petersb. 1851 XLIV.

12098. Trautvetter E., Etnographisches, Inland 1851 Nr. 39—53, 1852 Nr. 6—7.

12099. Goldhammer L., Lithauen, Völker und Naturbilder mit einem Vorworte von Scherenberg, Berlin 1858; — Wolke A., Sitten und Charakterbilder, Berlin 1862.

12100. Eszewskij S., Etnogr. etiudy, Petersb. 1862, *zob.* Nr. 10418.

12101. Etnogr. oczerk litowsk. protonarodija, Sowremiennyj Listok 1865 Nr. 80—88.

12102. **Hilferding A.**, Litwa i Żmudź, Sobr. socz., Petersb. 1868 II. 383—385; — Nieskolko zamieczanyj o litowskom plemieni, Oteczestw. zapiski 1864 CLII.

12103. **Glogau O.**, Littauen und die Littauer, Gesammelte Skizzen, Tilsit 1869.

R: Blätter f. lit. Unterh. 1870 Nr. 7; Europa 1869 Nr. 18; Glaser Jahrb. IX.; Saturday Review 1870 Nr. 738.

12104. Kotowicz J. R., O nieobchodimosti naucznych isliedowanij o litowskom plemienie, Wilenskij Wiest. 1869 Nr. 70.

12105. **Kuzniecow J.**, Isliedowanija o litowskich narodnosti, Izwiestia imp. russk. geogr. obszcz. 1871, 1872.

12106. Litowcy, Mosk. wied. 1864 Nr. 25, Niwa 1876.

12107. Litva a Litvané, Osweta 1874 IV.

12108. Land und Leute in Russisch-Lithauen, Im neuen Reich 1874 II.

12109. Popow R., Narody Rossi, Litowcy i Zmiudiny, Priroda i liudy 1878 V.

12110. Wichert E., Littauische Geschichten, Leipzig 1881.

12111. S., Książka rosyjska o Litwie i Białorusi, Pietiersburg 1882 (por. Czas 1883 Nr. 13 i n.).

12112. **Wolter E. A.**, Predwarytelnyj otczot o pojezdkach po Litwie i Żmudi w 1834—1837 g., Petersb. 1838.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1888.

12113. Osipowicz A., Zarys charakt. ludu litewskiego, Tyg. ill. 1867 XV. str. 280; — Akielewicz M., O ludzie litewskim (rzecz miana w Paryżu 1870 r.), Gaz. nar. 1870 Nr. 156—198.

12114. Włościanie litewscy, Przyj. ludu, Leszno 1836 Nr 33; Litwini z XVI. w. i ubiory z XVII. w., tamże 1848

12115. Litowskije kostjumy, Illlustr. 1862 t. X.

12116. Von der Kleidung d. Litauers. Deutsche Mntschr. 1794 str. 125; Narbutt, O panicńskich strojach, Tyg. wil. 1817 IV. str. 209.

12117. Zabudowania włościanina litewskiego, Przyj. ludu, Leszno 1842.

12118 **Bezzenberger A.**, Über das litauische Haus, Altpr. Mntschr. 1886 XXIII.; — Tenże, Nachträge zu dem Aufsatz über das litauische Haus, tamże 1886 IV.; — Narbutt T., Badania starożytności litewskich, wiadomość o dawnych strojach, Tyg. wil. 1818 V.

12119. **Jucewicz L. A.**, Litwa pod względem starożytnych zabytków, obyczajów i zwyczajów, Wilno 1846.

R: Wawrowski, Przyj. ludu, Leszno 1846 Nr. 34—35.

12120. Obyczaje pogańskich Prus i Litwy, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

12121. **Tyszkiewicz E.**, Obrazy domowego pożycia na Litwie, Wilno 1842—1844. 2. ed. Warsz. 1865; — Tenże, Obrazki dawniejszej Litwy, Poznań 1869.

12122. **Kirkor A.**, Czerty iz ist. i żyzni litowskawo naroda, Wilno 1854 (Dod. do Urzęd. Rocznika gub. wileńskiej 1854).

R: Gaz. warsz. 1854 Nr. 93.

12123. Obyczaje w Litwie, Kow. gub. wied. 1848, 1850, 1857.

12124. **Michniewicz A.**, Byt litowskich krestjan, Russk. Dniewnik 1859 Nr. 11, Wil. gub. wied. 1859 Nr. 42; — Tenże, Obraz żyzni poselian w Litwie, Kowiensk. gub. wied. 1859 Nr. 1; — Tenże, Obriady i obyknowenija, tamże 1859 Nr. 10.

12125. Bytowyje ottienki między rusinom, litwinóm i żmudinom, Kowienskija pam., kniga na 1861 g.

12126. **Wolter E.**, Ob izuczenii semejnawo byta litow.-zamajskawo naroda, Kowno 1889.

12127. **Narbutt T.**, Starożytne obrządki weselne w Litwie, Zbieracz lit. pol., Krak. 1837 IV.

12128. Glogau, Littauische Hochzeit, Buch d. Welt 1871 Nr. 2, Ueber Land u. Meer 1875 Nr. 9 (Altpreuss. Mntschr. 1866 III.).

12129. **Bałtramajtis S.**, Litwa, oczerki iz narodnawo byta Litowcew. I. Swadba, Minskoje Słowo 1876 Nr. 16—52, Odb. Petersb. 1877.

12130. Gerulis, Geburt und Kindertaufe in Litauen, Neue preuss. Prov. Blätt. 1850 IX.; — Jordani, Beiträge, tamże 1850 IX.; — Einige Gebräuche bei Geburt und Taufe, tamże 1866 XI.

12131. Backiewicz B., Obrazy litewskie, Tyg. ill. 1863 VII.

12132. Begräbniss-Ceremonien Littauens, Abhandl. der böhm. Ges. d. Wiss. 1786.

12133. Zwyczaje na Litwie w pewne dnie roku, Gaz. codz., War. 1839 Nr. 25, 38, 64; — T. B., Zwyczaje litewsko-ruskie, Wielkanoc, obrzynki, kolenda, wesela, Tyg. petersb. 1839 Nr. 49 (po ros.: Syn. otecz. 1839 XI.); — Jordan S., Der Georgentag in Litauen, Neue preuss. Prov. Blätt 1849 VII.; — Bezzenberger A., Das Johannisfest der Litauer, Altpr. Mntschr. 1875 XII. str. 70—75; — Gloger Z., Jurej (św. Jerzy), Pam. fizyogr. 1883 III.; — Kamiński M., Sekmine czyli Zielone świątki na Litwie, Tyg. ill. 1864 IX. str. 144; — Tenże, Dożynki i okrężne, tamże 1864 IX. str. 170; — Prazdnik żałwy na Litwie, Illustracya 1862 Nr. 44, 1867 Nr. 232; — Kondratowicz, Gołowyje prazdniki na Litwie, Illustr. Nediela 1875 Nr. 36—39 (por. Poezye L. Kondratowicza t. VII. str. 68—109).

Por.: Bałtramajtis, Sbor. bibl. Nr. 2638—2672.

12134. Mniemania i przesądy ludu litewskiego i pruskiego, Muzeum dom. 1838 II.

12135. Hildebrandt, Heidnischer Aberglauben in Littauen nach 1657, Neue preuss. Prov. Blätt. 1865 X., Preuss. Lit. Ztg. 1865 Nr. 189; — Teobald, Drewnie-litowskoje powierija, Wil. Wiest. 1888 Nr. 202.

12136. **Wolter E.**, O rezultatach etnograficzeskoj pojezdki, Izw. imp. rusk. geogr. obszcz. 1885 XXI. (o zaklęciach); — Tenże, Litauische Zauberformeln, Mitt. Lit. Lit. Ges. II. str. 301—303.

12137. Voelkel J. A., Papartei, Das Farnkraut, Mitt. Lit. lit. Ges. 1882 str. 343.

12138. Radziukinas J., Czary w powiecie sejneńskim, Tyg. ill. 1871 VIII.

12139. Die Teufelbeschwörer, Preuss Prov. Blatt. 1829 I.; Von dem Aberglauben, tamże 1832 VIII.

12140. Kossarżewskij Ks., O cwietie paporotinka, Pam. kniga kow. gub. 1862.

Por.: Medycyna ludowa w Bałtramajtis, Sborn. bibl. (*zob.* Nr. 10056) Nr. 2673—2694.

Mytologia litewska, zob. Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

12141. Karłowicz J., O języku litewskim, Roz. i spr. wydz. filolog. akad. um. 1875 II., Odb. Krak. 1875.

Zob. Oświata.

12142. Siemieński L., Podania i legendy, Poznań 1880, *zob.* Nr. 11613.

12143. **Becker F. C.**, **Roos u. Thiele J. G.**, Litthaische und preussische Volkssagen, Königsberg 1847.

12144. **Chodźko J.**, Podania litewskie, Wilno 1852—1858, 2. wyd. 1870—1874.

R: Czas 1852 Nr. 87 i n.

Schleicher A., Lithauische Märchen, zob. Nr. 12173.

12145. Pasakas, Kalendornis ant. 1860—1862 (Wilno).

12146. Woycke A., Sitten u. Charakterbilder aus Polen u. Litthauen, Berlin 1862; — Kirkor A., Matier. dla archeol. słowara, Drewnost. Trudy mosk. obszcz. arch. 1865; — Minorskij P., Etnogr. Matieriały, Ołoneckiji gub. wied. 1866 Nr. 37; — Sławurinskij S., Litowskija predanija i skaski, Wil. Wiestn. 1888 Nr. 20; — Stasiewicz P., Doistoriczeskija predanija, tamże 1888 Nr. 111.

12147. **Kirkor A. H.**, Zarysy, podania, legendy, Niwa 1875.

12148. **Langkusch A. G.**, Litthauische Sagen, Altpreuss. Mntschr. 1878 XV., Odb. Königsb. 1878.

12149. Miller W., Po powodu adnawo litowskawo predanija, Moskwa 1880.

12150. **Karłowicz J.**, Najnowsze badania podań, V. Podania litewskie, Ateneum 1883 t. II.; — Tenże, Podania i bajki ludowe na Litwie, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1887 XI.

R: Dygasiński A., Wisła 1888; Brückner A., Kwart. hist. 1888.

12151. **Wolter E. A.**, O litowskich skaskach, Izw. imp. ruśsk. obszcz. 1886 XXII.

12152. **Koncewicz**, (Liczne legendy) Mitt. Lit. lit. Ges. 1889 II.

12153. Neumann A., La Lithuanie et ses legendes, Bulletin polonais, Paris 1891 Nr. 49.

12154. Kraszewski I. J., O litewskim Palemonie, Tyg. petersb. 1839 Nr. 32; — Predanije ob osnowanii goroda Wilny, Wil. gub. wied. 1847; — Ob osnowanii g. Trok, Illustr. 1860 VI.; — Połujański A., Najście Litwinów na miasto Wołogdę, Bukiet literacki, Warsz. 1851.

12155. Dmytriew M., Ozero Świtiaź, Wil. Wiest. 1845 Nr. 31; — Gisevius E., Der Kauk-Stein, Neue preuss. Prov. Blätt. 1849; — Tenże, Laume, Laime, tamże 1850 (Jordan, Die Laume, tamże 1846).

12156. Jonas R., Der Potrimposberg, Neue preuss. Prov. Blätt. 1846 II.; Edzardi, Ein litt. Sigfridsmärchen, Germania 1875 Nr. 3.

12157. Ondyny, nimfy wodne, Przyj. ludu, Leszno 1838; Horn, Die Geister des Berges (eine lit. Volks sage), Preuss. Prov. Blätter 1837

12158. Rackiewicz B., Kalina, podanie litewskie, Tyg. ill. 1861; Brzoza B., Kalina, podanie litewskie, tamże 1862.

Pruskie podania, zob. Nr. 12255.

12159. Staniewicz E., Śpiewy ludu litewskiego na wiersz polski przełożone, Tyg. wil. 1819, 1820 (Tenże, tekst litewski, Wilno 1829); — Rogalski L., Piosnka weselna ludu litewskiego, tamże 1820 X.

12160. **Rhesai L. J. T.**, Dainos oder Lithauische Volkslieder (mit Urtext), Königsb. und Leipzig 1825; Toż, Berlin 1843 (po czesku, przekład Czelakowskiego, Praga 1827).

R: Gött. gel. Anzeigen 1821 IV. str. 184; Leipziger Liter. Ztg. 1827 Nr. 278; Dz. wil. 1828 V. (por. Pam. warsz Brodzińskiego 1822).

12161. Paszkiewicz, Wyjątek z pszczółki w Baublu, Dz. warsz. 1829 X; Piosnki gminne lit., Melitele 1830; Odyniec, Pieśni ludu między Krą, Bugiem i Niemnem, Noworocznik polski płci pięknej pośw., Warsz. 1833.

12162. Beerbohm W., Litthauisches Volkslied, Preuss. Prov. Blätt. 1833 IX.

12163. **Jucewicz Z. A.**, Pieśni litewskie, przekł. Ludwika z Pokiewia, Tyg. petersb. 1837, Piśmiennictwo krajowe 1841; Toż, Wilno 1844.

R: Prz. nauk. 1844 Nr. 26.

12164. Kraszewski I. J., Ze swento rohodainos, Tyg. petersb. 1837 Nr. 65 (pieśń z 1392); — Tenże, Dainos, pieśni litewskie, Atheneum 1844.

12165. Czeczot J., Piosnki wieśniacze z nad Niemna i Dźwiny, z dołączeniem pierwotwornych w mowie słowiano-krewickiej, Wilno 1844.

12166. Brzozowski K., Pieśni ludu nadniemeńskiego z okolic Aleksoty (z melodyami), Poznań 1844.

12167. Pieśni ludu litewskiego, Przyj. ludu, Leszno 1844; Zienkiewicz R., Pieśni ludu, Atheneum 1847 IV.

12168. Jordan W., Lithuanische Volkslieder u. Sagen, Berlin 1844.

12169. **Gisevius G.**, Dainos, Neue preuss. Prov. Blätt. 1846, 1847 (por. Altpreuss. Mntschr. 1878 XV.); — Budrius G. u. Gisevius, Littauischer Volksgesang, Neue preuss. Prov. Blätt. 1848 V—VIII. (por. tamże 1843, 1846, 1849, 1850).

12170. **Nesselmann G. H. T.**, Littauische Volkslieder, Berlin 1853 (2 wyd.).

R: Pankritius A., Preuss Prov. Blätt. 1855 VII.

12171. Nesselmann G. H., Zur Kritik der littauischen Volkslieder, Neue preuss. Prov. Blätt. 1849 X., 1851 XII.; Tenże, Über das lit. Volkslied, Ost- und Westpreuss. Musen-Alm. 1861 V. str. 76—111; Glogau, Fünf Dainos, Neue preuss. Prov. Blätt 1849, 1850.

12172. **Bohlen P.**, Sammlung litth. Volkslieder, Neue preuss. Prov. Blätt. 1857, 1859, 1861, 1865, 1866.

12173. Schleicher A., Lithauische Märchen u. Lieder, Weimar 1857.

12174. Berg, Pieśni lit., Moskwa 1854; — Achszarumow Wł., Pieśni litowskawo naroda, Wiesna 1859 str. 242—253; — Muzyka i tańce litowskawo naroda, Kow. gub. wied. 1859 Nr. 10.

12175. Walmore H., Les dainos, Revue contemporaine 1858, Odb. Paris 1859.

12176. Dainos, Kalendorius ant. 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864 (Wilno).

12177. Donaleitis Chr. (Donalitius), Litauische Dichtungen, Petersb. 1865.

12178. Rackiewicz B., Obrazy litewskie, Poezya ludowa, Tyg. ill. 1863 VII.; — Kamiński M., O poetycznych wyobrażeniach ludu litewsko-krywickiego, tamże 1867 XVI.

12179. **Juszkiewicz J. A.**, Litowskija narod. pieśni, Petersb. 1867 [por. Zapiski imp. akad. nauk. t. XII. (priłożenje), Sbornik stat. imp. akad. nauk. 1867, Izwiestija imp. akad. nauk. 1861 X., Litowskija jeparch. wied. 1877, Izwiestie imp. kazanskawo uniw. 1878]; — Tenże, Litowskija pieśni, Sborn. otd. rus. jaz. imp. akad. XXXV., Odb. Petersb. 1883

(por. Arch. f. slav. Phil. 1885 VIII., Austria 1884); — Tenże, Lietuśviskos dajnos. Kasen 1880—1882 (por. Mitt. d. lit. Lit. Ges. I. 87, Filołog. Wiest. 1880 Nr. 3).

12180. **Kostomarow J.**, Litowskaja narodnaja poezija, Monografia, Petersb. 1867 t. III.

12181. Stasiowicz P., Czerty iz żyzni litow. naroda, Wiestnik zapadn. Rossii 1869; O litowskich narod. pieśniach. Wilenskij Wiestnik 1870 Nr. 72 (por. Wilenskij Wiestnik 1867 Nr. 142).

12182. Fortunalow F. i Miller W., Litowskija nar. pieśni, Moskow. uniw. izwiestija 1872, Odb. Moskwa 1872 (por. Bartsch, Mitt. lit. Lit. Ges. I. str. 213).

12183. **Kolberg O.**, Pieśni ludu litewskiego, Zb. wiad. do antr. akad. um. krak. 1879 III., Odb. Krak. 1879.

R: Russkij fiłoł. Wiest 1880 Nr. 3.

12184. Pulkat J., Fragekasten, Altpreuss. Mntschr. 1880.

12185. Les chants populairs lith., Melusine, Paris 1878.

12186. **Bezzenberger A.**, Eine hist. Daina, Altpreuss. Mntschr. 1878 XV.; — Tenże, Litauische Forschungen, Göttingen 1882; — Tenże, Zur lith. Literaturgeschichten, Mitt. d. lit. Lit. Ges., Tilsit 1889 III.

12187. Koncewicz J., Vor einigen Jahren, Mitt. lit. Lit. Ges. I.; — Tenże, Zwei Lieder, Altpreuss. Mntschr. 1880 XVII.

12188. **Leskien A. i Brugman K.**, Litauische Volkslieder und Märchen, Strassburg 1882.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1882 VI.; Auszwa 1885 Nr. 10—11 (por. także Leskien A., Lit. Volkslieder aus Willkirchen, Arch. f. slav. Phil. 1880 IV.).

12189. Loebell R., Über littauische Volkspoesie, Oppenheim 1884.

12190. **Bartsch Chr.**, Dainu Balsai, Melodien litauischer Volkslieder, Heidelberg 1886—1889; — Tenże, Mitt. lit. Lit. Ges. IV—VIII.

R: Wolter, Żurn. min. nar. prośw. 1885 CCXLIX.; Wil. Wiestnik 1886; Ztschr. f. vergl. Litteraturgesch. 1889 str. 268; Wisła 1890 III.

12191. Basanovilse J., Oškabaliu dainos, Tylża 1884 (por. Mitt. lit. Lit. Ges. I. str. 114—118, Altpreuss. Mntschr. 1883 XVII str. 526—530); Drazdauskas A., Giesmes svietiszkas ir szventas, Tylża 1884 (por. Koncewicz, Mitt. lit. Lit. Ges. II. str. 287); Byrutes Dainos (Tylża 1886); Biozaulis Lietuvos (1881); Jankus M., Lietuwiszkos ir seniausos, Tylża 1882; Auszwa, Czasopismo (1883—1885); Olechnawicz K. U., Pasakos (por. Koncewicz, Mitt. lit. Lit. Ges. 1888 II., 1889 III. str. 116); Austrums 1889.

12192. Witołd nad Worsklą, Pieśni ludu, Warsz. 1884, *zob.* Nr. 6559; — Kibort, Próbki piosnek litewskich, Wisła 1887 I.

12193. Nast Louis, Die Volkslieder der Litauer, Progr. gimn. w Tylży 1893.

12194. **Jucewicz L. A.**, Przysłowia ludu litewskiego, Wilno 1840.

R: Kraszewski J. I., Tyg. petersb 1839 XX. Nr. 52, 1840 XXI. Nr. 32; Gaz. codz., Warsz. 1839 Nr. 2551; Bibl. warsz. 1841 I. str. 412.

12195. Littauisches Sprichwort, Neue preuss. Prov. Blätt. 1849 VII.; Urban O., Ein Paar lit. Sprüche, tamże 1859 III.

12196. Baczko Fr., Der kleine Littauer, Tilsit 1836 (200 przysłów); — Bezzenberger A., Litauische Forschungen, *zob.* Nr. 12186; — Bassanavitsius J., (Przysłowia) Mitt. d. lit. Lit. Ges. II. str. 19—28; — Dovoina-Silvestraitis, Patarles ir dainos, Tylża 1889 (por. Etnogr. obozr. IV.).

12197. Posłowicy i zagadki russkija i litowskija, Miesiaczesłow, Wilno 1866; — Littauisches Rätsel, Preuss. Prov. Blätt. 1836 XVI.

12198. Sławutinskij A., Etnogr. oczerki grodn. gub., Wil. Wiestnik 1867 Nr. 119; — Kulżynskij G., Ob etnogr. swiedienijach, Grodn. gub. wied. 1867 Nr. 23.

Zob. Nr. 10377.

12199. Ortyk B., Szlachta okoliczna lidzka, Tyg. ill. 1876—1877.

12200. Osipowicz A., Zarysy charakt. ludu z nad brzegów czarnej Hanczy, Tyg. ill. 1867 XV.

12201. Obraz żiżni kowienskoj gub. Kow. gub. wied. 1854 Nr. 41 (por. Żur. min. wnutr. dieł XI. str. 31—34).

12202. Obrzędy weselne ludu wiejskiego w gubernii mińskiej, w powiecie borysowskim w parafii hajeńskiej, obserw. 1800, 1801, 1802, z piosnkami i ich nutą, Tyg. wil. 1819 VII.; — Kamiński, Kilka słów o zwyczajach ludu w gubernii mińskiej, Tyg. ill. 1867 XVI., *zob.* Nr. 10434.

12203. Radziukinas J., Czary w pow. sejneńskim, Tyg. ill. 1871 VIII.

12204. Bobrowskij P., Słomin, Wiestnik zapadn. Rossii 1866, *zob.* Nr. 11317.

12205. Etnograficzeskij oczerk suwałkowskoj gub., Pam. kn. suwałk. gub. na 1873 i 1890 g.

12206. Osipowicz A., Gawędy z Suwałek, Tyg. ill. 1864 X.

12207. Iwaszkiewiczowa Emma, Wesele w Święciańskiem, Upominek wileński J. I. Kraszewskiego 1880.

12208. Kraszewski J. I., Obrzędy i uroczystości w Wilnie i jego okolicach, Tyg. lit., Poznań 1839 II. Nr. 39, 40.

12209. Etnografija wilenskoj gub., Wilenskoje gub. wied. 1848 Nr. 1.

12210. **Kirkor A.**, Etnogr. wzglad na wilenskuju gub., Etnogr. sbornik 1853; — Wiestnik imp. russk. geogr. obszczestwa 1857 XX., XXI. (por. Extrait des publ. de la société imp. geogr. rus. 1856—1857).

12211. Gomolickij W., Zamieczanija, Wiestnik russk. geogr. obszcz. 1855 XIV.

12212 O nasielenii wilenskoj gub. w 1860 g., Pam. kn. wil. gub. 1861.

12213. **Karłowicz J.**, Rzut oka na gubernię wileńską, Bibl. warsz. 1875 II., *zob.* Nr. 10445.

12214. **Wolter E. A.**, Ob etnograficzeskom izsliedowanii wilenskoj gub., Izw. imp. russk. obszcz. 1885 XXI.

R: Bezzenberger, Archiv f. slav. Phil. VIII. str. 632; — Por.: Wilenskij Wiestnik 1865 Nr. 153.

12215. Orzeszkowa E., Ludzie i kwiaty nad Niemnem, Wisła 1888 II., *zob.* Nr. 10447.

12216. Teobald, Wospominania, Wilno 1890 (wileńska gub.).

12217. Kamiński M., Tańce ludu nadwilejskiego, Kłosy III.; — Tyszkiewicz K., Wilija, *zob.* Nr. 10720; — Kamiński M., Obrzędy weselne ludu w Wiłkomierskiem; Tyg. ill. 1863 VII. str. 200; — Tenże, Domowe zwyczaje ludu z okolic Wiłkomierza, tamże 1864 X. str. 448.

Troki, zob. Nr. 12154.

12218. **Jucewicz L. X.**, Wspomnienia Żmudzi, Wilno 1842, *zob.* Nr. 10454; — Bagiński, Opisanie Żmudzi, *zob.* Nr. 10451.

12219. Drewljańskij P. M., Oczerki Żmudi, Panteon 1855 XIX. (por. Żurn. min. nar. prośw. 1855 LXXXVI.).

12220. **Syrokomla J.**, Szkice ze Żmudzi (artykuł etnogr.), Kuryer polski (Krak.) 1891 Nr. 178—266, 1892 Nr. 21—128.

12221. Römer A., Ubiory włościan i krzyże na Żmudzi, Tyg. ill. 1860 I. str. 364.

12222. Wesele na Żmudzi, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Jucewicz X., Gry i zabawy ludu litewskiego na Żmudzi, Tyg. petersb. 1839 XIX.

12223. Popow J., Żmudskija zagowiny i pierwyj dień wielikawo posta, Kow. gub wied. 1872 Nr. 18

12224. Przezdziecki Al., Obrządki pogańskie na Żmudzi XVI. w., Dz. warsz. 1853 Nr. 117, Odb. Warsz. 1853; — O niekotorych predrazsudkach i powieriach Żmudinow, Wil. Wiestnik 1869 Nr. 36.

Zob. Nr. 7130 i 7390.

12225. **Veckenstedt E.**, Die Mythen, Sagen und Legenden der Zamaithen, Heidelberg 1883.

R: Żurn. min. nar. prośw. 1889 CCXXXVI.: Altpreuss. Mntschr. 1882 XIX.

12226. Gebauer Pawunden, Sage aus Samland, Preuss. Prov. Blätt. 1843 XX X.; Schiefner A., Der kluge Uburtis und der Teufel, ein Samogitisches Märchen, Inland 1861 Nr. 17; Veckenstedt, Pumphut, ein Kulturdämon, Leipzig 1885.

12227. Kibert J., Żmujdzkie podania o kwiatach, Wisła 1893 str. 156—157.

12228. Dowkantas S., Dajnes Ziemajtiu, Petersb. 1846.

12229. Maruszewski F., Spiewnik ze żmudzkiego, Rocz. lit. 1844 str. 194; — Dowojna-Sylwestrowicz M., Texty szlachty żmujdzkiej, Wisła 1888.

12230. **Patarles** Żemajcziu, b. m. i r. (52 str. — 1.200 przysłów żmudzkich).

12231. Lepner T., Der preussische Lithauer oder Vorstellung der Nahmen Herleitung, Kind Tauffen, Hochzeit, Kleidung, Wohnung der Littauer, Danzig 1744.

12232. Litwini Pruscy, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — Rys krótki Litwy pod rządem pruskim, Wizerunki i roztrząsania nauk. 1840 XII.

12233. **Zschokke Fr.**, Wanderung durch Littauen u. Samland, altpreuss. Sagen etc., Leipzig 1845.

R: Neue preuss. Prov. Blätt. 1846 I.

12234. Weiss A., Preussisch Littauen u. Masuren, Rudolfstadt 1878—1879.

12235. **Wolter E. A.**, O rezultatach pojezdki k prusskim litowcam (w r. 1883) Izw. imp. russk. geogr. obszcz. 1885 XXI

12236. Rogge A., Der preussische Litauer im XVI. Jahrh., Insterburg 1886.

12237 **Gisevius E.**, I. Sein Leben, II. Scene aus dem Volksleben der preussischen Litauer etc., Tilsit 1881 (por. Altpreuss. Mntschr. XVII.).

12238. Ossowski J., Szkice etnograficzne z pruskiej Litwy ostatnich trzech wieków, Wędrowiec 1882.

12239. Festliche Gebräuche in Preussisch-Littauen, Globus 1873 XXIII; Landschaften und Figuren aus preussisch Litthauen, Europa 1879.

12240. Rausch R. Fr., Sagen des preuss. Samlandes, Königsb. 1838.

R: Preuss Prov. Blätt. 1838 XX.

12241. **Tettau W. J. A.**, Die Volkssagen Ostpreussens, Litthauens u. Westpreussens, Berlin 1837.

R: Żurn. min nar. prośw. 1838 XVIII. (por. Preuss. Prov. Blätt. 1838 X.).

12242. Roose E., Preussische Volkssagen, N preuss. Prov. Blätt. 1850 IX.

12243. **Töppen M.**, Die Litthauer und der Natanger, Neue preuss. Prov. Blätt. 1848 V.; — Lindau Ch. B., Von Konczer-See bei Willichnen (Kreis Pilkallen), tamże 1866 XI.; — Frölich G., Über Sitten und Gebräuche der Littauer im Memeler Kreise, Mitt. d. lit. Lit. Ges. 1886 II.; — Passarge L., Ein Blick auf

Litauen (Küstenfahrten an der Nord- und Ostsee, Stuttgart 1886 (por. Mitt. lit. Lit. Ges. II. str. 388); — Juszkiewicz, Hochzeitsbräuche der Wielonischen Lithauer, Mitt. lit. Lit. Ges. 1891.

12244. Kętrzyński W., Szkice Prus wschodnich, Przew. nauk. lit. 1876, *zob.* Nr. 10894, 10459.

12245. **Lemke E.**, Volksthümliches in Ostpreussen, Mohrungen 1884.

12246. O dawnych Prusakach, Kal. m. Stanisławowa 1885; Bruzdowicz J., O Prusach (etnogr.), Koresp. Płocki 1878 Nr. 84.

12247. S-n, Rulands-Bilder in Altpreussen. Altpreuss. Mntschr. I. str. 155—158; Königsberger Hartungische Zeitung 1888.

12248. Pisański Chr., Iniqua nonnullorum de ingeniis prussorum iudicia, Regiomonti 1761.

Zob. Nr. 5866, 6686, 6912, 10459, 10723.

Reicke R, zob. Nr. 10059.

Lullies H., Landeskunde von Ost- und Westpreussen, zob. Nr. 10475.

12249. **Bender J.**, Zur altpreussischen Mythologie und Sittengeschichte, Altpreuss. Mntschr. II. i IV.; — Sembrzycki J., Sitten und Gebräuche in Padrojeci, tamże XXVI., Odb. Königsb. 1859.

12250. Altpreussische Hochzeit und altpreussische Götter, Ausland 1873; — Treicher A., Hochzeitsgebräuche besonders aus Westpreussen, Ztschr. f. Ethn. 1884 XVI.

12251. **Töppen**, Das Heidenthum in Preussen, Neue preuss. Prov. Blätt. 1846 I—II.

12252. Pisański J K., Beleuchtung einiger Überbleibsel des Heidenthums und Papsthums in Preussen. Königsb. 1756; Antworts-Schreiben über die Überbleibsel des Heident. in Preuss., Crac 1757.

Zob. Nr. 7129 i Kościół (Epoka przedchrześcijańska).

12253. Mannhardt W., Die praktischen Folgen d. Aberglaubens mit besonderer Berücksichtigung d. Provinz Preussen, Deutsche Zeit- und Streitfragen (zesz. 97., 98.).

12254. Hirsch F., Die Seelenbrücke, Altpreuss. Mntschr. 1887 IV.; — Frieschbier H., Ostpreussischer Alltagsglaube u. Brauch, Am Urquell 1892 VIII.

12255. Preussische Volkssagen, Preuss. Prov. Blätter 1837 XVII.; — Töppen M., Preussische Sagen, Neue preuss. Prov. Blätt. 1846 II., *zob.* Nr. 11331; — Gisevius E., Volkssagen, tamże 1859 III.

12256. Strehlke F., Deutsche Sagen aus Westpreussen, nach mündl. Mittheilungen, Altpreuss. Mntschr. XII. str. 310—318.

12257. Hennig E., Odin und Waidewut, Ruthenia, Petersb. 1807 III.; Wajdewut, pierwszy król Prusaków, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.

12258. Treichel, Preussische Vexirfabeln, Ztschr. f. Ethn. 1881 XIII.

12259. **Frischbier H.**, Preussische Volksreime und Volksspiele, Altpreuss. Mntschr. XVIII., Odb. Königsb. 1892; — Tenże, Hundert Ostpreuss. Volkslieder in hochdeutscher Sprache, aus dessen Nachlass hrsgb. v. J. Sembrzycki, Leipzig 1893.

R: L. R, Wisła 1892 str. 691, 1893 str. 190; Sembrzycki J., Kwart. hist 1893.

12260. Töppen M., Volksthümliche Dichtungen, zunächst aus Handschriften des XV., XVI. u. XVII. Jahrhunderts gesammelt, Altpreuss. Mntschr. IX.

12261. Pieśni ludowe w Osterode w Prusiech wschodnich, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

12262. **Sembrzycki J.**, Ostpreussische Sprichtwörter, Volksreime und Provinzionalismen, Am Urquell 1891.

12263. Nietski, Historische Erinnerungen des Ermlandes, Neue preuss. Prov. Blätt. 1851 XII.

12264. Ethnologie der russischen Ostseeprovinzen, Ztschr. f. Ethn. 1871 III.; — Wolter E., Obzor trudow po Litowskoj etnografii (1879—1890), Żur. St. 1890 I., II.

12265. **Rittich A. F.**, Materialien zur Ethnographie Russlands, Die Baltischen Provinzen, Petersb. 1873.

12266. Wolter E., O rezultatach etnograficzeskoj pojezdki k' Prusskim Litowciam (1883 goda litom), Izd. russ. geogr. obszcz. XXI.

12267. **Buddeus A.**, Land und Leute der Deutsch-Russischen Ostsee-Provinzen, *zob.* Nr. 10534; — Manteuffel G., Inflanty polskie, *zob.* Nr. 10535; — Sapunow A., Inflanty, Witebsk 1886 (istor. sud'by kraja).

12268. Bray F. G., Lettres sur les habitans de la Livonie et de l'Esthonie, Anna es des voyages XVIII. (po niem. St. Pe ersb. Zeitung 1823 Nr. 129); Brandt A., Polnisch Livland und dessen Bewohner, Innland 1845 Nr. 26—38.

12269. **Venelin J.**, Okružnyje žitele Baltijskawo morja, t. j. Lety i Sławiani, Moskwa 1847.

Hilferding, Istoria battijskich Slawian, zob. Historya polityczna.

Por.: Winkelmann, Bibl. Livonica Nr. 1353—1455.

12270. **Eichhorn P.**, Historia Lettica, das ist Beschreibung der lettischen Nation, Dorpat 1642, 2. wyd. SS. rr. livon. II. str. 569—604, *zob.* Nr. 8187 (także: Nr. 6296, 7980).

12271. Rhanaeus S., Diatribe historia, Wittenbergae 1683.

12272. **Becker H.**, Livonia in nonnull. ritib. proposita, Vitemberg. 1700, 1702 (wiele wydań); — Merkel, Die Letten vorzüglich in Liefland, Leipzig 1797.

12273. (Müthel Ch. W.), Einige Züge zur Charakteristik der Letten, Grave, Mag. f. prot. Pred. Russlands 1807; — Watson, Über d. lettischen Völkerstamm, Jahresb. der kurl. Ges. 1822 II. (po ros. w: Syn otieczestwa 1842).

12274. Ulmann C. Chr., Woher der Stamm der Letten? Inland (Dorpat) 1834 str. 734; Büttner J. G., Die Letten. tamże 1836 str. 137; Engelmann A., Woher der Name Letten, tamże 1837 Nr. 4 (także Inland 1848 Nr. 22, 1857 str. 817).

12275. Lettowie, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Połujański, O Łotyszanach, Dz. warsz. 1853 Nr. 177.

12276. Beesbardis K., Nachr. über die Zustände der lettischen Nation und Literatur, Ztschr. f. Lit. v. Schmaler 1865 II.

12277. A(dl)er, Zamietki o Łatyszach, Wilenskij sbornik 1869; — Trejland F., Podróż etnogr. do Łotyszów (po ros.), Moskwa 1870 (Spraw. ces. tow. dla um. przyrodn.).

12278. Narody Rossii, Łatyszi i Litowcy, Petersb. 1878.

12279. Dornet J., Die Letten unter den Deutschen 2. Aufl., Berlin 1887.

12280. Ulanowska St., Łotysze Inflant polskich, Zb. wiad. do antr. akad. um. 1891 XV.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1893; Karłowicz J., Bibl. warsz. 1892 II.

12281. Sz-tt Ad., Z historyi i etnografii Łotyszów. Wędrowiec 1891 Nr. 8–10.

12282. **Bielenstein A.**, Die Grenzen des lettischen Volksstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart und im XIII. Jahrhundert, Ges. f. Gesch. d. Ostseeprovinzen 1891, Odb. Petersb. 1893.

R: Gött. Gelehrte Anz. 1893.

12283. (Tielemann G. T.), Etwas über die Trachten, Sitten u. Gebräuche der Livländer im XVI. Jahrh., Livonia 1812, 1818.

12284. Zigra, Etnogr. Miscellen über Verlöbniss, Hochzeiten, Taufen, Inland (Dorpat) 1838 Nr. 14, 1840 Nr. 36, 37, 1844 Nr. 28; — Zimmermann U. E., Hochzeitsgebräuche der Letten, N. Mitauische wöch. Unterh. 1808 III.; — Kohl J. G., Der Lette in der Todesstunde, Inland 1837 Nr. 38 (por. tamże 1837 Nr. 33); — Rasswurm C., Lettische Beerdigungsgebräuche, tamże 1855 Nr. 20–22, Hamburg. lit. u. krit. Beilagen 1856 Nr. 75–78; — Meyer J., Bestattun 1856 bräuche der alten Letten, Felliner Bätter 1859; — Altlettische Leichengebräuche, Ausland 1874.

12285. Pfingsten A. E., Über die Feste der alten Letten. Mitau 1893 (progr. gimn.); — Watson K. F., Über einige religiöse Gebräuche der Letten, Send. d. kurl. Ges. 1845; — Bielenstein A., Das Johannisfest der Letten, Baltische Mntschr. 1874 XXIII.; — Mengden R., Die Letten am Johannisabend, Inland (Dorpat) 1849 Nr. 25, 1859 Nr. 40.

12286. **Wolter E. A.**, Materiały dla etnografii łatyszskawo plemienia witebskoj gubernii, cz. I. Prazdniki i semejnija pieśni Łatyszej, Zap. imp. russk. geogr. obszcz. po otdil. etnogr., Odb. Petersb. 1890.

R: Brückner A., Kwart. hist 1891; Karłowicz J., Bibl. warsz. 1892 II.; Ateneum 1892 III.

12287. Zimmermann U. E., Etwas über den Aberglauben der Letten, Mitausche wöch. Unterh. 1805 I. (tamże: prace Mylicha i Watsona); — Rhanaeus S., Von den berüchtigten Wahrwölfen und Zauberwesen in Kurland w: Kanolda Samml. f. Natur-Gesch. III. str. 52 (tamże inne, n. p. Weyganda).

12288. Carlblom P., Heidnischer Opferdienst im XIX. Jahrh., Inland (Dorpat) 1836 Nr. 39; — Boguschefsky, Note on heathen ceremonies still practiseed in Livonia, Journ. of the Anthrop. Institut 1874 III.; — Lohmayer K., Ein Bericht über Reste des lettischen Heidenthums, Mitt. d. lith. lit. Ges. 1891 IV.

12289. Mannhardt W., Die lettischen Sonnenmythen, Ztschr. f. Ethn. 1875 III.

12290. **Auning R.**, Über den lettischen Drachen-Mythus, ein Beitrag zur lettischen Mythologie, Mitau u. Riga 1892.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1893.

12291. **Bielenstein A.**, Die lettische Sprache, Berlin 1863–1864.

12292. Elger G., Dictionarium polono-latino-lottavicum, Vilnae 1883; — Kossowski T., Gramatyka inflancko-łotewska, Ryga 1853; — Kurmin J., Słownik polsko-łac.-łotewski, Wilno 1858.

12293. **Lange J.**, Deutsch-lettisches Lexicon, Mitau 1777.

12294. Boryszewskij J., Izsliedowanije o proischożdenii, nazwanii i jazykie litowskawo naroda, Żur. min. nar. prośw. 1847 (po niem., Ausland 1848 Nr. 171–173).

12295. Voelkel M. J. A., Die lettischen Sprachreste auf der kurischen Nehrung, Heidelberg 1879.

O języku Łotyszów por. liczne prace w Winkelmanna Bibl. Liv. Nr. 1936–1982.

12296. Wittorf A. W., Baltische Sagen u. Mährchen, Riga 1860.

12297. **Bielenstein A.**, Die Volksmärchen, Baltische Mntschr. 1874 V.

12298. **Weryha Wł.**, Podania łotewskie, Bibl. Wisły, Warsz. 1892 X.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1893.

12299. Hagemeister A., Die Davidsmühle bei Wenden, Inland 1838, Odb. Dorpat 1862 (więcej wydań, także po łotysku); Busse, Peter Suchenwirt's Sagen über Livland, Mitt Liv.-Ehst.-Kurl. III.

12300. **Bergmann G.**, Erste Sammlung ächt lettischer Sinngedichte, Rujen 1807—8

12301. (Telemann G. T.), Über die Volkslieder der Letten, Livonia 1812 str 177.

12302. Katterfeld H. S., Über das lettische Volkslied, Magazin d. lett. lit. Ges. 1844 V.; — Büttner G. F., Der Letten Lieder, tamże 1844 VIII. (por. Inland 1844 Nr. 49, 1846 Nr. 13, 1848 Nr. 4, 6, 20, 1850 Nr. 14, 40, 1859 Nr. 31).

12303. **Bielenstein A.**, Über lettische Volkspoesie, Magazin d. lett. lit. Ges. 1855 t. X.

12304. Beesbardis K., Ein Wort über das alte lettische Volkslied, Slavisches Centralblatt 1865 Nr. 3—4, *zob.* Nr. 12276.

12305. O łatyszskich narodnych pieśniach, Łatysz. russkij Miesiacosłow 1868.

12306. Plater Celine Comtesse, Lettische Volkslieder, Mag. d. lett. lit. Ges. 1869 XIV. (por. tamże XV str. 36—72).

12307. **Briwsemniaks F.**, Pieśni łotyszów (po łotewsku i ross.) w Daszkowa Sborniku antr. i etnogr. statej o Rossii, Moskwa 1873.

12308. Büttner, Das lettische Volkslied, Baltische Mntschr. 1874 V.; — Manteuffel G., Lettische Volkslieder, Mitau b. r.; — Ulmann K., Lettische Volkslieder, Riga 1874.

12309. Lenz Fr., Volksanecdoten aus Livland, Findeisens Lesebuch, Oberpahlen 1787 str. 347—372; Altmann, Przysłowia Łotyszów, Gaz. warsz. 1854 Nr. 323.

12310. Schlözer A. N., Gesammelte Nachrichten von den Liven, Beiträge zum neuveränderten Russland, Riga 1770 II.; — Scherwintzky Chr. F., Etwas über die Esthen, besonders über ihren Aberglauben, Leipzig 1788.

12311. Grzymała F., O dawnych Estończykach, Roz. warsz. 1820; Etnograf. zamieczanija o Kurlandyi, Żur. min. wnutr. dieł 1830 otd. II.; Budberg, Zur Ethnographie von Kurland, Annal. d. Erdkunde 1838 VI.

12312. Köppen P., Die Bewohner Kur- u. Livlands, die Liven insbesondere, Bull. de la classe hist.-phil. de l'acad. de St. Petersb. 1847 III.

12313. **Sjögren A. J.**, Reise nach Livland und Kurland, Denkschriften des russ. geogr. Ges. 1847—1849 I. (po niem. i ross.) i Odb.; — Tenże, Zur Ethnographie Livlands, St. Petersb. 1850, 1851 (Bulletin de l'Acad. imp. 1850—1851).

12314. Tidiebiel A., Oczerki estonskawo nasielenija w pribałtijskom kraje, Żurn. min. wnutr. dieł, 1854 V. (Schilderungen der estnischen Bevölkerung im baltischen Lande, Ausland XXVII. Jahrg. Nr. 20—21, Inland 1854 Nr. 42).

12315. Kunik E., Die Liven u. ihre Kragen, St. Petersb. Ztg. 1862 Nr. 169; Etnographische Bemerkungen, Globus 1871 XX.; Zur Ethnographie und Archäodoxie d. Esten, Wagien, Baltische Studien u. Errinerungen.

12316. Wiedemann J., Über die Nationalität und die Sprache der jetzt ausgestorbenen Kreewinen in Kurland, Mem. de l'acad. imp. de St. Petersb. 1871 (Odb. po ross., Petersb. 1873); — Trusman J., O proischoždienii Korsy (Kuron) (o pochodzeniu Kuronów, t. j. mieszkańców Kurlandyi), Żywaja Star. 1893.

12317. Gren A., Swadiebnyja obrjady Estow, Finskij Wiestnik 1846 XI.

12318. Wiedemann F. J., Aus den inneren und äusseren Leben der Esten, Petersb. 1876; — Kurländische Gebräuche, Inland 1844 Nr. 28.

12319. Boecler J. W., Der einfältigen Ehsten abergläubische Gebräuche, Rewal 1685 (toż po łac.), 2. wyd. SS. rr. Livon. II. str. 665—680, 3. wyd. Petersb. 1854 (z dod. Kreutzwalda i Sjögrena).

12320. Kruse F., Ur-Geschichte des Esthnischen Volksstammes und der Ostseeprovinzen bis zur Einführung der christlichen Religion, Leipzig 1846.

R: Inland 1848 Nr. 12, 25.

12321. Kreutzwald F., Über den Charakter der estnischen Mythologie, Verh. d. gel. estn. Ges. zu Dorpat 1850 II.

12322. Weske M., Entstehung mythischer Personen aus dem Ei in esthnischen u. finnischen Märchen, Ausland 1873; Michwitz, Volksglauben im nord-westlichen Esthonien, Gelehrte estn Ges. 1890; Stillmark, Tulihaend, Dämon der estnischen Mythologie, tamże 1890.

Zob. Wiara i Kościół (Epoka przedchrześcijańska) i Historya polityczna.

12323. Parrot J. L., Versuch einer Entwickelung der Sprache, Abstammung, Geschichte, Mythologie der Liwen, Lätten, Oesten, Stuttgart 1828, 2. wyd. Berlin 1839.

12324. **Sjögren A. J.**, Liwische Grammatik, bearb. von Wiedemann F. J., Sjögrens Gesammelte Schriften, Leipzig 1860 II.

12325. **Wiedemann F. J.**, Über die livische Sprache, Bulletin de l'acad. imp. de St. Petersb. XVI., Mélanges russes III. str. 675—724; — Tenże, Ehstnisch-deutsches Wörterbuch, Petersb. und Leipzig 1869.

R: Lit. Centralblatt 1870 Nr. 4.

12326. Miewies D., Słowar, Riga 1876.

12327. Kriese T. E., Erster Blick auf die schöne Natur Fellins, Pernau 1837; — Tenże, Zweiter Blick in die Geschichte Fellins, Pernau 1838.

12328. Russwurm C., Nordische Sagen, Leipzig 1842; — Pabst E, Sagen u. Curiosa, Inland 1850 Nr. 43, 1851 Nr. 22—40, 1852 Nr. 2—37.

12329. **Kreutzwald F.**, Die Schöpfung der Thiere, estnische Volkssage, Verh. d. gel. estn. Ges. zu Dorpat 1756 III.; — Tenże, Über die Monatsnamen der Ehsten, Bull. hist.-phil. de l'acad. XIV., Mélanges russes 1857 II..

12330. Kreutzwald F., Liczne artykuły w: Inland (Dorpat) 1837, 1838, 1841, 1849; Podania, tamże 1836 Nr. 47, 1837 Nr. 2, 1851 Nr. 10, 1856 Nr. 40.

12331. **Kalewipoeg**, Eine estnische Sage, zusammengestellt v. Kreutzwald, verdeutscht v. Reinthal C. und Bertram, Verh. der gel. estn. Ges. IV. i V., Odb. Dorpat 1857—1860 (por. Winkelmann, B. L., Nr. 1720); — Die Region der Kalewidenlager, zur Culturgesch. d. Esten, Wagien, Baltische Studien u. Erinerungen; — Israel C. Chr., Kalewipoeg oder die Abenteuer der Kalewiden, eine estnische Sage, Frankfurt a. M. 1872.

12332. Neuss H., Ehstnische Volkslieder, hr g. v. d. ehstn. liter. Ges., Reval 1850—52, 1863.

Poezya ludowa estońska, por Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 1631—1734; Szczep fiński w ogólności, por. tamże Nr. 1456—1533; Estowie, por. tamże Nr. 1534—1812; Litwini nad Bałtykiem, por. tamże Nr. 1813—1904.

(h: Kolonie: Niemcy, Żydzi, Ormianie, Tatarzy, Cyganie).

12333. Ueber die Auswanderung der Schwaben vorzüglich der Würthemberger nach Preussen, Polen, Podolien und die Krim, b. m. 1804.

12334. Kohn A., Zur Colonisation Pohlens, Globus 1877 XXXI.

12335. O kolonizacyi niemieckiej w Wielkopolsce, Warta, tyg., Poznań 1874—1875 I.

12336. **Beheim Schwarzbach M.**, De coloniis a Friderico II. in eos agros deductis, qui in prima partitione regni Polonici ei cesserunt, Halle 1863.

12337. Proehlich X., Namen und Herkunft der Fremdlinge, welche in den Jahren 1606—1773 ansässige Bürger von Graudenz wurden, Altpr. Mntschr. XII. str. 542—547.

12338. Bär M., Die Bamberger bei Posen, Ztschr. f. Gesch., Posen 1882 I.; — Bamberczycy pod Poznaniem, Echo 1882 str. 258.

12339. **Sering M.**, Die innere Kolonisation im östlichen Deutschland (Schriften des Vereins für Socialpolitik LVI.), Leipzig 1893.

Zob. Nr. 10872.

12340. **Weinhold**, Verbreit. u. Herkunft der Deutschen in Schlesien, Forsch. z. deut. Landes- u. Volkskunde, Halle II., Odb. Breslau 1887.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1888.

Zob. Historya polityczna (Szląsk).

12341. **Bredetzky S.**, Die Deutschen in Galizien, ein hist.-statist. Beitrag zum deutschen Colonial-Wesen, mit 2 Plänen und Charte, Brünn 1811, 2. wyd. Lipsk 1818.

12342. Bredetzky S., Hist.-stat. Beitrag zum deutschen Kolonial-Wesen in Europa (nebst Galizien in alfabetischer Ordnung), Brünn 1812, Leipzig 1818.

12343. Siarczyński F., Rozprawa o starodawnych osadnikach niemieckich na Podgórzu i Rusi Czerwonej, Pątnik narodowy, Lwów 1827.

12344. Temple R., Die deutschen Kolonien in Galizien, Mitt. d. k. k. geogr. Ges., Wien 1860; — Tenże, Historisch-ethnogr. aus den Trümmern altdeutschen Wesens i. Hgth. Ausschwitz, Pest 1868.

12345. **Krones F.**, Zur Geschichte des deutschen Volksthums im Karpatenlande, mit besonderer Rücksicht auf die Zips, Festschrift der Universität Graz, Graz 1878.

12346. Zehlicke A., Die deutschen Colonien in Galizien, Im neuen Reich 1876.

12347. Kolonie niemieckie w Galicyi, Wędrowiec 1886 I. str. 543; Slywycz Sawa, De szczo prô Nimciw-kolonistiw w Hałyczani, Dito 1891 Nr. 181—183.

12348. Deutsche Kolonien in Südrussland (por. Petermann, G. M. 1878 str. 435).

12349. **Beheim-Schwarzbach M.**, Friedrich Wilhelm's I. Colonisationswerk in Litthauen, vornehmlich die Salzburger Colonie, por.: Karl Lohmeyer, Altpreuss. Mntschr. XVI., Odb. Königsberg 1879; — Anderson, Zur Colonisation Lithauens unter Friedrich Wilhelm I., tamże X.

12350. Stefczyk, Notatka o kolonizacyi Prus zachodnich za Fryderyka II., Kłosy I. str. 279.

12351. Beheim-Schwarzbach M., Colonisatorisches aus Ostpreussen, Altpr. Mntschr. XIV. str. 1—37.

Zob. Prawo (Miasta), Oświata i Historya polityczna.

Niemcy w Inflantach, por Winkelmanna Bibl. Liv. Nr. 2081—2131.

12352. Brunialti, Verteilung der Juden 1882 (por. Petermann, G. M. 1882 str. 40).

12353. **S. Ign.**, Kwestya rasowości u Żydów, Ojczyzna 1891 Nr. 19—20; — Rasowość żydowska ze stanowiska historycznego, podług Leroy Beaulieu, tamże 1892 Nr. 9—12; — Revue des études juives (Paris) 1891; — Izraelita (Warszawa), *zob. Kościół (Żydzi).*

12354. **Ukazatiel** sistiematiczeskij litieratury o Jewrejach na russkom jazykie, so wriemieni wwiedienija graždanskawo szrifta 1708 g. po diekabr. 1889 g., Petersb. 1893 (bibliografia, przeszło 9.000 pism odnoszących się głównie do Żydów polskich).

12355. **Czacki T.**, Rozprawa o Żydach, Wilno 1807 (wiele wydań, *zob. Prawo*).

12356. X. S., O Żydach, Pam. warsz. Bentkowskiego 1815; — Obrona Żydów, tamże 1816; — Kaczkowski St., Rzut oka na Żydów, Kalisz 1816; — Tenże, O Żydach, Roz. warsz. 1818; — G. J., O Żydach, Warsz. 1818.

12357. O Żydach w Polsce, Roz. warsz. 1818; O Żydach w Polsce, z franc., tamże 1818; Wojna o Żydów, tamże 1818; Jeroboat czyli mowa o Żydach, tamże 1818; List obywatela z Prowincyi przez Ad B. o Żydach, tamże 1818; Obraz naszych Żydów, Tyg. wil. 1818.

12358. O Żydach w Polsce zamieszkałych, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno IV.; — R. z S., O narodzie żydowskim w Polsce, Lwowianin 1842 X.

12359. **Gernberg Frenkel**, Polskije jewreje, Etnogr. razskazy, oczerki i kartiny, Petersb. 1868.

12360. Żyd, jego wiara, moralność i dążności, Przegl lwowski 1874 t. VII z. 1.

1236 . Mosbach A., O Żydowszczyźnie w dawnej Rosyi i Polsce, Poznań 1880 (por. Czas. 1880 Nr. 212 i n.).

12362. Harkavy A., Die Juden und die slavischen Sprachen, Wilna 1867.

12363. Czarnowski A., Stud. o Żydach, Warsz. 1880; — Świeżawski E., Pierwsze wskazówki pobytu Żydów w dawnej Polsce, Przegl. bibl.-arch., Warsz. 1882 III.

12364. Z przeszłości Żydów w dawnej Polsce, Echo 1883 str. 239.

12365. Bostel F., Żydzi ziemi lwowskiej powiatu żydaczowskiego w r. 1765, Arch. kom. hist. VI., Odb. Krak. 1891, *zob. Prawo.*

12366. Gartenberg M., Sitten der galizischen Juden, Mnemos., Lwów 1837; — Dalman G. H., Jüdisch deutsche Volkslieder aus Galizien und Bukowina, Schriften des Institutum judaicum in Berlin, Berlin 1891 Nr. 12.

12367. **Segel B. W.**, Materyały do etnografii Żydów wschodnio-galicyjskich, Zbiór wiad. do antr. akad. um. XVII., Odb. Krak. 1893.

12368. Nagelberg Akiba, Das Ipisch bei galizischen Juden, Am Urquell 1892 III.; — Tenże, Sagen galizischer Juden, tamże 18 3 t. IV.; — Spinner J., Zur Volkskunde galizischer Juden, tamże 1893 IV.; — Schiffer B. W., Alltagglauben und volksthümliche Heilkunde galizischer Juden, tamże 1893 IV.; — Benczer B., Jüdische Volksmedicin in Ostgalizien, tamże 1893 IV.

12369. Osady żydowskie pod Mikołajowem, Roz., Lwów 1824; Żyd-karczmarz z okolic Sieniawy, Tyg. ill. 1866 XIV.

12370. Hryncewicz Talko J., Charakt. fizyczna ludu żyd. Litwy i Rusi, Zbiór wiad. do antr. akad. um., XVI., Odb. Krak. 1892.

12371. Osuchowski J. G., Żydzi w Rosyi, szkice i badania, Zapiski ces. russ. geogr. obszcz., sekcya etnogr. (po rosyjsku) 1871 t. IV.; — Zapiski o jewrejach w Mohilewie na Dnieprie i woobszcze w zapadnom kraje Rossii, Petersb. 1870, *zob.* Nr. 952.

12372. Żydówki z gubernii wołyńskiej, Tyg. ill. 1869 III.; Chałanskij M., Bylina o Żydowinie, Russ. fil. Wiestn. 1890.

Żydzi w Inflantach, por. Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 2138—2149.

12373. Wiadomość o Filiponach polskich, Rocz. tow. nauk. krak. XXVIII., Odb. Krak. 1861; — Fankidejski K. Filiponi na pruskich Mazurach, Wędrowiec 1882 Nr. 42.

12374. Korewa A., O Karaimach w gub. wileńskiej, Szrejer, Noworocznik wil. 1861.

12375. **Goehlert J. V.**, Die Karaiten und Mennoniten in Galizien, Sitzungsberichte d. kais. Akad. d. Wissensch., Odb. Wien 1862.

12376. Geschichte der Elbinger Mennonitengemeinde, Elbing 1883.

12377. Menonici koło Szczerca w Galicyi, Roz. lw. 1829; Die Philippomaner und Mennonisten in Galizien u. Russland, Mnemosine, Lwów 1836 Nr. 82, 83.

Zob. Kościół, Prawo, także Oświata, Historya polityczna (Żydzi).

12378. **Jaszowski**, Ormianie w Polsce, Roz., Lwów 1835; — O Ormianach w Polsce, Zbierącz lit. pol., Krak. 1837 IV.

12379. Zacharjasiewicz Fr., Wiadomość o Ormianach w Polsce przez X. Z., Bibl. zakł. Ossol., Odb. Lwów 1842.

R: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1843 I.

Barącz S., Żywoty i t. d, zob. Kościół, Prawo, (Ormianie).

12380. **Gromnicki T.**, Ormianie w Polsce, ich historya, prawa, przywileje, (Odb. z Enc. kośc.), Warsz. 1889.

12381. Ormiańskie dzieje w Polsce, Przyj. dom., Lwów 1855 V.; Ormianie w Polsce, Gaz. polska, Czerniowce 1885 Nr. 35.

12382. Wójcicki K. Wł., Notatki o rzeczach ormiańskich w Polsce, Tyg. ill. 1863 VII. str. 7; — Pogrzeb u Ormian, Wędrowiec 1882 Nr. 52.

12383. **Hanusz J.**, O języku Ormian polskich, Roz. i spr. wydz. filolog. akad. um. krak. 1886 XI. (por. po franc.: Sur la langue des Arméniens Polonais, I. Crac. 1886).

12384. **Wlisłocki H.**, Märchen u. Sagen der bukowinaer und siebenbürger Armenier, Hamburg 1892.

12385. Czacki T., Jak i kiedy Tatarowie u nas zaczęli mieć osady, Dz. wil. 1816; — Wójcicki K., Tatarzy, Bibl. warsz. 1842 I.; — Tatarzy, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.

12386. Michajło Lithuanus, De moribus Tartarorum, *zob.* Nr. 7850, także 6311.

12387. **Bandtkie J. W.**; O Tatarach, mieszkańcach Królestwa polskiego, Alb. lit. Wójcickiego 1848 I.; — Antoni J., Dzieje osadnictwa tatarskiego na wołoskiem pograniczu, Bibl. warsz. 1892 III., Sylwetki i szkice serya IX., Krak. 1893.

12388. K., Krymskii Tatary i Abhazy, Zoria hałyck., Lwów 1854 Nr. 39, 40.

12389. Die Tataren in d. Krim, Ausland 1872; — Die Tataren in Kazan und in d. Krim, Globus 1872 XVII.; — Köppen W., Streifzüge in der Krim, Russ. Revue 1874, *zob.* Nr. 10412.

Zob. Historya polityczna.

Jadźwingowie, Połowce, Pieczyngowie i t. d, zob. Historya polityczna.

12390. **Wlislocki H.**, Von wanderndem Zigeunervolk 1891 (por. Loserth J., Sybels Hist. Ztschr. 1891 str. 567—569).

12391. Kulemann R., Die Zigeuner, Unsere Zeit N. F. V. 1869; — Pirrone-Giacontier, Il Re dei Vendi e degli Zingari russi, dei Lettoni, Lituani e Zamaiti, Archivio per lo studio delle tradizioni popolari 1890 IX.

12392. J. Ł., O Cyganach (dopełnienie artykułu: Etnografia Galicyi), Czas 1851 Nr. 53 i n.; — Bartoszewicz J., O Cyganach w Galicyi, Unger, Kal. warsz. 1853; — Wójcicki K. W., Cyganie w Polsce, Tyg. ill. 1861 III. str. 4.

12393. Die Zigeuner an der Tatra, Europa 1876.

12394. **Miklosich F.**, Ueber die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europas (Mundart der Zigeuner in Galizien), Wien 1876.

12395. Hagemeister A., Ueber die Zigeuner in Livland, Dorpat 1833.

12396. Dan D., Die Völkerschaften der Bukowina, III. Die Zigeuner in der Bukowina (Odb. z Bukowinaer Nachrichten), Czernowitz 1893; Die Krim'schen Zigeuner, Ausland 1875.

(i: Lud polski za granicami Polski).

12397. Ziemie i kolonie słowiańskie, Kraj (Petersb.) 1882—1894 (stała rubryka); — Tripplin T. (w Warszawie), Osada polska na brzegach jeziora Balaton w Węgrzech, Wieniec ofiar. Stan. Jachowiczowi, Warsz. 1857—1858 I.

12398. Karłowicz, Poliwka, polstina v horni štolici Oravské, por. Prawda, Warsz. 1886 str. 139; K. Z., Lud polski na Węgrzech, Echo 1882 str. 225.

12399. Polacy w Westfalli, Kuryer warsz. 1882 Nr. 217; — Parczewski A., Polacy ewangielicy w Westfalii, Tyg. ill. 1883; — Polacy w Westfalii, Wędrowiec 1882 Nr. 10; — Polki w Saksonii, Echo 1882 str. 232.

12400. Hey G., Die slavischen Siedelungen im Königreich Sachsen, Dresden 1893.

12401. Szajnocha K., Słowianie w Andaluzyi, Pismo zb. Ohryzki 1859 I., Szkice historyczne (po niem.: Die Slaven in Andalusien, Ztschr. f. slav. Lit. v. Schmaler, Bautzen 1862 I.); — Osady Słowian w Neapolitańskiem (Delle Colonie Slave nel Regno di Napoli, Lettere del prof. Giov. d. Rubertis 1856), por. Czas 1856 Nr. 96 i n.; — Baudouin de Courtenay, O Słowianach w Italii, Russkaja Myśl 1893 str. 24—46.

12402. Śresniowski, Słowianie we Włoszech, Rozm., Lwów 1844.

12403. Litwos, Osady polskie w St. Zjednoczonych, Prz. tyg. 1878 str. 37, 41, 54, 66; — Dunikowski E., Wśród Polonii w Ameryce, Gaz. lwowska 1893, Odb. Lwów 1893; — Polacy w Brazylii, Kraj 1882 Nr. 21.

12404. Jabłonowski A., Polska i Polacy w poezyi ludowej Słowian zadunajskich, Ateneum 1880 I.

(k: Mapy etnograficzne).

12405. **Balbi A.**, Atlas étnographique du globe, Paris 1826, *zob.* Nr. 9987.

R: Dz. wil. 1828 V.

Zob. Nr. 10030—10040.

12406. **Mirkowicz M. F.**, Etnograficzeskaja karta sławianskich narodnostej, dopoł. Rittich A. F., Petersb. 1875.

12407. **Komarow W. W.**, Karta sławianskich narodnostej, sostawył J. S. Zarjanko (1 : 1,200.000), Petersb. 1890.

12408. Etnograficzeskaja karta sławianskich narodnostej (chromolitogr.), Petersb. 1867.

Mapy Polski, zob. Nr. 10918—10999.

12409. **Gatkin N.**, Etnogr. karta carstwa polskawo, objasnitelnaja, Zapiski imp. geogr. obszczestwa 1871 IV., Odb. Petersb. 1870.

12410. **Eckert R. C.**, Atlas étnogr. des provinces habitées par des Polonais, Petersb. 1863.

12411. **Keppen P.**, Etnograficzeskaja karta jewropejskoj Rossii, Petersb. 1851.

R: Wiestnik imp. geogr. obszczestwa 1852 IV., 1856 XVI.

12412. Eckert B., Etnogr. atlas zapadnorusskich gub., Petersb. 1863; — Batiuszkow, Atlas etnograficzeskij zapadno-ruskawo kraja, 1864.

12413. Rittich, Atlas narodn. nasielenija zapadno-russkawo kraja, Petersb. 1863; — Tenże, Etnogr. karta Rossii, Petersb. 1875 (por. Petermann, G. M. 1875 s. 240).

12414. **Petermann**, Etnographische Karte des Russischen Reiches nach Rittich und Venjukoff (1 : 20,000.000; — Tenże, Ethnographische Karte von Russland nach A. F. Rittich (2 Bl., 1 : 3,700.000), Petermann, G. M. 1877 t. I.; Ergbd. XII. Nr. 54 t. I. u. II.;

12415. Kozłowski J. L., Objaśnienie do mapy etnogr. Prus i Warmii, Pam. fizyogr. 1883 III. (z kartą).

II. WIARA I KOŚCIÓŁ.

I. Epoka przedchrześcijańska.

A. Literatura religijna porównawcza.

12416. **Müller F. Max.**, Introduction to the science of religion 1873 (po niem.: Einleitung in die vergleichende Religionswissenschaft, Strassb. 1874); — Tenże, Vorlesungen über d. Ursprung d. Religion, Strassb. 1880; — Pfleiderer O., Die Religion, Leipzig 1878, 2. wyd., 2 t.; — Happel, Die Anlage des Menschen zur Religion vom Standpunkt der Völkerkunde, Haarl. 1877; — Tiele, Kompendium der Religion, Berlin 1880; — Chantepie de la Saussaye, Lehrbuch der Religion, Freiburg 1887; — Preiss H., Religionsgeschichte, Leipzig 1887.

12417. Płotnykow W., Zamietki o sprawitelnoj mytologii Maksa Müllera, Woroneż 1880.

12418. **Burnouf E.**, La science des religions, Paris 1885, 4. wyd.; — Réville, Prolégoménes de l'hist. des religions, Paris 1880; — Verne, Hist. naturelle des religions, Paris 1885; — Tenże, Revue de l'hist. des religions, Paris 1880.

12419. **Revue** de l'histoire des religions, Paris od r. 1879.

12420. Dubois T. F., Das Buch der Religionen, Stuttgart 1890; — Fairbairn A. M., Studies in the Philosophie of Religion and History, London 1876; — Puini C., Saggi di storia della religione, Firenze 1882.

12421. Kirchen-Staat, Gotha 1699; Meyre Fr., Allg. myth. Lexicon, Weimar 1883—1884.

12422. Schmidt E., Die Philosophie der Mythologie, Leipzig 1890; — Pesch Chr. S. J., Der Gottesbegriff in den heidnischen Religionen der Neuzeit, Freiburg 1888.

12423. Cox G. W., The Mythologie of the Aryan nations, London 1870.

12424. **Schwartz W.**, Indogermanischer Volksglaube, Berlin 1885; — Tenże, Mythologische Bezüge zwischen Semiten u. Indogermanen, Ztschr. f. Ethn. 1892 XXIV.

12425. Owsianko-Kulikowski, Opit izuczenia wakchiczeskych kultow indojewropejskoj drewnosty w zwiazi z roliu jekstaza na rannych stupeniach razwytia obszczestwennosti, czast I. Kult bożestwa Soma w drewnej Indii w epochu Wed., Odessa 1884.

R: Jagic, Archiv f. slav. Phil. VIII.; Por. także Millera artykuł w: Żur. min. nar. prośw. 1883 s. 288—304.

Zob. Historya (Epoka przedhistoryczna).

12426. **Kral J.**, O nynejsích smerech bádání mytholog., Listy fil. 1888 XV.

12427. **Brückner A.**, Mitologia, jej dzieje, metoda i wyniki, Bibl. warsz. 1893 II.

12428. Mone Fr., Gesch. des Heidenthums im nördl. Europa, Leipzig 1822—1823.

12429. **Grimm J.**, Deutsche Mythologie, Göttingen 1835, 4. wyd. Berlin 1875—1878.

12430. **Simrock K.**, Handbuch der deutschen Mythologie, Boń 1874, 4. wyd.

12431. Bugge Sophus, Studien über Entstehung der nord. Götter und Heldensagen, München 1880.

12432. Tkany A., Mythologie der alten Teutschen und Slaven, Znaim 1827 t. 2; — Würkert L., Mythologie der Griechen, Römer, Aegypter, Nordländer, Wenden und Slaven, Leipzig 1838; — Eckermann, Lehrbuch der Religionsgeschichte und Mythologie des Alterthums, Halle 1848 (tom IV. obejmuje mitologią słowiańską).

12433. Legis Alcuna D. E. Th., Nordische und nordslavische Mythologie, Leipzig 1831 (por. E. 1728); Fousseut, Mythologie greque, latine et slavonne, Moskwa 1815.

12434. Prokosz, Mytologia Sarmatów, Skimborowicz, Piśmiennictwo krajowe, Warsz. 1841.

12435. Liebusch Geo, Skythika, Camenz 1833.

12436. **Lippert J.**, Die Religionen der europäischen Völker, der Littauer, Slaven, Germanen, Griechen und Römer im geschichtlichen Ursprunge, Berlin 1881.

R: Brachmann K. D., Ztschr. f. Völkergesch. 1882 XIII.

B. Mytologia słowiańska i litewska.

12437. Kayssarow A., Versuch einer slavischen Mythologie in alphabetischer Ordnung, Göttingen 1804.

Zob. Nr. 6243.

12438. Wiesiołowski K., O starożytnościach relig. Słowian mieszk. Polski, R. tow. warsz. przyj. nauk 1816 IX.; Jagiełło I., O Mitologii, Tyg. wil. 1818; O Mitologii dawnych Słowian, Lech 1823, *zob.* Nr. 11487; Mitologia słowiańska, Przyj. ludu, Leszno 1836; Medyński N., O Słowianach (nabożeństwie ich itp.), Pam. powsz. 1835 I—II.

12439. Czarnocki A. (Chodakowski), O Słowiańszczyźnie przed Chrześcijaństwem i W. Surowieckiego Zdanie o piśmie temże, Krak. 1835.

12440. **Lelewel J.**, Bałwochwalstwo słowiańskie, Poznań 1853; — Tenże, Cześć bałwochwalska Sławian i Polski, Poznań 1855, 1857 i Polska, Dzieje i Rzeczy jej t. II.

12441. Maciejowski W. A., Mitologia słowiańska, klechdy, pobożność chrześcijańska i zatrudnienia dom., Panorama 1838 i w: Wilkońskiego Aug. Dzwon literacki, oddz. I. t. I.

12442. **Hanusch I. J.**, Die Wissenschaft des slavischen Mythus sammt der Literatur der slavisch-preussisch-lithauischen Archäologie und Mythologie, Lemberg 1842.

R: Bibl. warsz. 1841 IV.; Kraszewski J. I., Ath. 1843 II., Okruszyny II.; Michalewicz M., Rozm. lwow. 1842; Bibl. Ossol. 1843 V

12443. Kostomarow M., Sławianskaja mitologia. Kijew 1847; — Kluczycki Szcz., O mytologii słowiańskiej, Roz., Lwów 1848.

12444. Schwenk, Die Mythologie der Slaven, Frankfurt 1853.

12445. Głowacki J., Oczerk starosławianskoho basnosłowia ili Mitologia starosławianska. Lwów 1860.

12446. Radwański E., Nieco o historyi polskiej i słowiańskiej w ogóle, Drugi tytuł: Krótka rzecz mitologii słowiańskiej w ogólności, a w szczególności jednej zabawy ludowej zwanej Turoniem, Kraków 1862.

12447. Gergowicz K. S., Mitologia słowiańska w zarysie, Lwów 1872.

R: Bibl. warsz. 1872 III.

12448. **Szulc K.**, Mythologia sławiańska, Poznań 1880.

R: Karłowicz J.; Aten. 1881 I.; Martynowski, Kłosy XXXII. i Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881; B. N., Muzeum 1881; Tydz. pol. lit. XII.; Ossowski G., Altpreuss. Mith. XIX.; Grabowski B., Bibl. warsz. 1882 I.

12449. Świerzbiński R., Wiara Słowian, Warsz. 1880, 2. wyd. 1884.

R: Hanusz, At. 1881 I., 1885 I.; Karłowicz J., Prawda, Warsz. 1881; Kirkor A. H., Prz. powsz. 1885.

12450. **Leger L.**, Esquisse sommaire de la Mythologie slave, Paris 1882 (Odb. z: Revue de l'hist. des religions, wyd. później w: Nouvelles études, po czesku w Slov. Sbornik 1883 II.).

R: Jagic V., Archiv f. slav. Phil. VI. 318.

12451. **Michal H.**, Nákres slovanského bajeslovi, Praha 1884.

12452. **Jagic V.**, Mythologische Skizzen, Archiv f. slav. Phil. 1880 IV., V., Dopełnienia w t. V. 166, VI. 618, IX. 528.

12453. Krek G., Beiträge zur slavischen Mythologie, Arch. f. slav. Phil. I.; — Wolter, Mythologische Skizzen, tamże 1886 IX.; — Brückner Al., Mythologische Skizzen, tamże 1881 XIV.

12454. Zawiliński R., Ein Beitrag zur slavischen Mythologie, Archiv f. slav. Phil. XI. (dopełnienie Köhlera R., tamże XII.).

12455. Slovanski Sbornik, Praga 1881—87 I.—V. (zawiera liczne przyczynki).

12456. Moczulskij W., O mnimanom dualizmie w mitologii Sławian, Russ. filołog. Wiestnik 1889 XXI.

12457. Brandl V., Prispevek k mythologii české, Cas. Matice Moravske 1876; — Cerny A., Mythicke bytosće łužiskich Serbow, Cas. Mus. Kral. Cesk. 1893; — Nodilo Nadko, Religija Srba i Hrvatâ, Rad 1885—1890 s. 77—99; — Kraus Fr. S., Volksglaube und relig. Brauch der Südslaven, Münster 1890.

12458. Kirpicznikow A. J., Czto my znajem dostowiernawo o licznych bożestwach Sławian, Żurn. min. nar. prośw. 1885.

12459. Szyc J. A., Słowiańscy bogowie, Warsz. 1865.

R: Prz. tyg. 1866.

12460. **Famincyn M. S.**, Bożestwa drewnich Sławian, Petersb. 1880.

R: Jagic V., Archiv f. slav. Phil. IX.; Miller, Żurn. min. nar. prośw. 1885; Polivka J., Slav. Sbornik 1886.

12461. **Sokołow M. E.**, Starorusskije sołniecznyje bogi i bogini, Simbirsk 1887.

R: Miller V., Żurn. min. nar. prośw. 1887.

12462. Czetyrkin J., Dwa słowa o suszczestwowanii idołow u wostocznich Sławian, Fil. zapiski 1881.

12463. Galatowski Joan., Bohi pogańskie w bałwanach mieszkajuszczyji, Czernichów 1686; Frentzel M., De indolis Slavorum, dissert. historica I., Witteb. 1691, 1692; Ludturg J. P., Dissertatio historica de idolis Slavorum, secunda et tertia, Wittemb. 1692.

12464. Richter Ohnef J. G., Histor. Nachricht von dem Ordens Amt sowohl Götzen Dienst d. alten Wenden. Frankf. 1740; Wogen, Das gottesdienstl. Alter hum der Obotriten zu Rhetra, Berlin 1771.

12465. Tielemann G. T. Perkun der Donnergott der alten Slaven, Livonia 1816.

12466. Bóstwo słońca Światowid, Mag. powsz., Warsz. 1834 I.; — Światowid w Arkonie, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Mętlewicz J., O świętym Wicie i Swiatowicie, studya histor., Bibl. warsz. 1845 IV.; — Wiadomość o bożyszczu słowiańskiem znalezionem w Zbruczu, Lwów 1848; — Szajnocha, Swiętowit, Dz. lit., Lwów 1852, Szkice hist; — Swiatowid, Gaz. warsz. 1854 Nr. 127; — Grzegorzewski J., Ostatnie dnie Arkony i Swantewita, ustęp z pog. dziejów praojców naszych, Gaz. nar. 1883 Nr. 193.

Zob. Nr. 11339, 11368—11396 i 11435.

12467. **Jagic V.**, I. Svarog und Svarožic, II. Daždobogo, Dažbog, Dabog; Mondverschlingen; Vukòdlak, Kodlàk, vor Gericht, eine Notiz zur slavischen Mythologie, Archiv f. slav. Phil. 1880, *zob.* Nr. 12452.

12468. **Brückner A.**, Pripegula, Archiv f. slav. Phil. 1882 VI., *zob.* Nr. 12453.

12469. Syrka P., Sławiansko-rumynskije otrywki, I. Rumynskij sfarog i sławianskij Swarog, Żurn. min. nar. prośw. 1887.

12470. Veckenstedt, Serp und *δοπη*, Arch. f. slav. Phil. 1879 I.; — Partycki, Werchowni bożestwa naszoho kraju, Zelman, werchownyj boh Hałyczyny i Podola, Diło 1890 Nr. 120 i 121; — Tobolka Zd. V., Domáci bohové pohanskych Slovanu, Maj 1892 Nr. 7; — Teige, Die Gottheit Zelu, chronikalische Aufzeichnungen, Arch. f. slav. Phil. VII.; — Sumcow M., Boginki Mamuny, Wisła 1891; — Ljapunow, *Βλάσιος*, Wołos, Arch. f. slav. Phil. IX.; — Lubicz, Boginki Mamuny, Wisła 1893 I.; — Erben K. J., Vidy cili Sudice, Slov. Sborn. 1883 II.; — Zibrt C., Neco o bohu Velesu, tamże 1886; — Sobolewskij A., Wołos i Własic, Rus. fil. Wiestn. 1886 XVI.; — Tenże, Kupało. tamże 1889 XXII.

12471. Marotic F., Zu den Götternamen der baltischen Slaven, Arch. f slav. Phil. 1887 X.; Wesselowsky A., Zum russischen Boro d'Antona, tamże 1885 VIII.

12472. Medyński A., O nàbożeństwie Sławian. Pam. pow. nauk. i um. Zienkowicza t. II.

12473. Dalibor W(agilewicz) J., Pogrzeb u Słowian, Bibl. warsz. 1841 II.; — Strážny Al., O pocte zemrelych u pohanskych Slovanu, 1893 obzor 1.

12474. Jaszczurzinskij Chr., Kult chleba w małorusskich koljadkach, Kij. Star. 1893 IV.; — Spuren wendischen Götzendienstes in den Benennungen des Festbrotes, Jahrb d. Ver. f. meklenb. Gesch. Jahrg. XXXVI.

12475. S., Mitologia burzy, Wędrowiec 1891 Nr. 33, 34.

12476. Malinka A., Razskazy o wiedmach, Kij. Star. 1894.

Zob. Nr. 12203 i n.

Zob. Nr. 164, 11371, 11496—11498, 11500, 11519—11520, 11530, 11535—11538, 11541, 11560, 11563, 11570 11584, 11635—11636, 12120, 12130—12132, 12203, 12223—12224 i w ogóle Etnografię.

12477. Buesching J. G. T., Die heidnischen Alterthümer Schlesiens, Leipzig 1820.

12478. Hankius Mart., De silesiorum antiquitat., Vratisl 1700; Tenże, De Silesiorum rebus, Lipsiae 1705.

Zob. Nr. 10054.

12479. Sokołow M. E., Starorusskije sołniecznyje bogi i boginie, Istoryko-etnograficzeskoje izsliedowanie, *zob.* Nr. 12461.

Zob. Nr. 7392. 11925.

12480. Steinbruck J. J., Vom Götzendienst in Pommern und Stettin, Stettin 1792.

Zob. Nr. 12251—12252 (Prusy).

12481. **Maretić T.**, Zu den Götternamen der baltischen Slaven, Archiv f. slav. Phil. 1887 X., *zob.* Nr. 12272 -12329.

12482. **Mierzyński A**, Przegląd dzieł i rozpraw tyczących się mitologii litewskiej, Niwa 1875 VIII.

12483. **Bezzenberger A.**, Mythologisches in altlit. Texten, Beiträge z. Kunde Indogerman. Sprache, 1877 I.

12484. **Mierzyński A.**, Źródła do mitologii litewskiej od Tacyta do końca XIII. w. (Mythologiae lituanicae monumenta), Warsz. 1892.

R: Brückner A., Kwart. hist 1893; Sembrzycki J. A., Altpreuss. Mntschr. XXIX; Tenże i Kozłowski J., Wisła 1893.

12485. Bassanowicz J., Fragmenta mythologiae, Mitt. Lit. lit. Gesell. 1886 II.

Zob. Nr. 7068, 7130, 7390—7394.

12486. Karłowicz, La Mythologie lithuanienne et M. Veckenstedt 1890 V. zesz. 5 (Krytyka stanowiska znanego wydawcy „Zeitschrift f. Volkskunde“ wobec litewskiej mytologii), Melusine 1891, *zob.* Nr. 12470).

Por: Mittheilungen der lit. Gesellschaft, Heidelberg 1885–1891.

12487. Trzuszkowski J., Badanie starożytności litewskich, Tyg. wil. 1887; Stan Litwy do przyjęcia wiary chrześcijańskiej, Znicz Krzeczkowskiego I., Wilno 1834; O Litwie przedchrześc. i noworocznikn Znicz, Tyg. petersb. 1834 IX. i X.; Jucewicz L. A., Kamienie litew. bogów, Przeobrażenia myt. lit., tamże 1836 Nr. 17 i w Syn. Oteczestwa 1836; Obyczaje pogańskie Prus i Litwy, Przyj. ludu 1840.

12488. Glebowicz A. B., Litowcew mytologija. Siewier. Archiv 1824 IX.

12489. **Narbutt T.**, Dzieje Litwy, t. I. Mitologia, *zob. Historya polityczna.*

R: Mikucki, Gaz. warsz 1853 Nr. 18–19; Bibl. warsz. 1858 I.; Wizerunki i roztrząsania naukowe, Wilno serya 1. cz. XII.; Kuzniecow G., Izw. imp. r. g. obszcz. 1873 IX.

12490. Narbutt T., Bogini Lajma, wyjątek z mytologii litewskiej, Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1846.

12491. Oczerk relig. ist. jazyczeskoj Litwy, Kowiensk. wied. 1847, Żurnał Min. wnutr. dieł. 1847 XVII.; Wzgliad na dochristianskuju Litwu, Kow. gub. wied. 1851 Nr. 9.

12492. Pierwyj dien wiesny. Kow. gub. wied. 1845 Nr. 20; Prazdnik, tamże 1847 Nr. 24.

12493. **Schleicher**, Lituanica, Sitzungsber. d. Acad. d. Wiss. phil. hist., Wien 1853 XI.

12494. **Lelewel J.**, Spis bogów żmudzkich i litewskich, Pisma rozm., Poznań 1863, Polska, dzieje i rzeczy jej X.

Jaroszewicz J., Obraz Litwy; Kraszewski J. I., Litwa, zob. Historya polityczna.

12495. Ważne badania dla mitologii lit., Dz. warsz. 1855 i Czas 1855 Nr. 269.

12496. Kirkor A. H., Izobrażenije litowskoj bogini Mildy, Petersb. 1857.

12497. Akielewicz M., Słówko o bogach litewskich, Bibl. warsz. 1858 III.; — Budzkiewicz B., Do redakcyi Bibl. warsz., Pilokalnie litewskie i źródło nazwy Znicza, tamże 1859 IV.

Zob. Nr. 11305.

12498. Wrotnowski F., Esquisse sur la réligion payenne sur les traditions et sur les anciens usages des Lituaniens, Paris 1863.

12499. **Mierzyński A.**, Mitologia litewska, R. tow. nauk. krak. 1870 XVIII.

12500. Batir A., Skazanije o lit. gromowierzcie Perkunie, Mosk. uniw. izwiest. 1871 Nr. 9; Koe-czto z lit. mytologii, Pam. kn. Suwałkowskiej gub. 1878; Straniczka iz litowskoj myt., Warsz. gub. wied. 1878 Nr. 6.

12501. **Brückner A.**, Beiträge zur litauischen Mythol., Arch. f. slav. Phil. 1886 IX.

12502. Brosow A., Über Baumverehrung, Progr. des Altständ. Gymnasiums, Königsb 1887.

R: Mitt. Lit. lit. Ges. II.

12503. **Wolter E.**, Ob izuczenii litowskoj mytologii, Pamiatn. kn. kow. gub. 1887; — Tenże, Izwiest. imp. russ. geogr. obszcz.; — Tenże, Myth. Skizzen, Arch. f. slav. Phil. t. IX.

Skirmuntt K., Z najstarszych czasów plemienia litewskiego, zob. Historya polit.

Por. Baltramajtis Sborn. bibl mat. Nr. 2200–2290

12504. Bender J., De veterum Prutenorum diis, dissertatio, Brunsbergae b. r.

12505 Hartknoch Chr., De idolatria Prussorum, Regiom. 1675; Ostermeyer G., Kritischer Beytrag zur altpreuss. Religionsgeschichte, Marienwerder 1775, Königsberg 1776; Tenże, Über den Götzendienst in Preussen, Preuss. Arch. 1790; Hoffmann J. D., De paganitate olim e Prussia profligata, Elb. 1758, *zob*, Nr. 9216.

12506. **Töppen**, Die letzten Spuren des Heidenthums in Preussen, N. preuss. Prov. Bl., Königsb. 1846; — Tenże, Gesch. des Heidenthums in Preussen, tamże 1846.

12507. Mülverstedt G. A., Der Ursprung von Götzen in Preussen, Preuss. Prov. Bl. 1855 VIII.

12508. Potrimpus, Neue preuss. Prov. Bl. 1846 II; Gisevius, Das Fest der Lamia, Preuss. Prov. Bl. 1844 II, 1850 IX; Heinel, Mutmassungen über d. altpreuss. Gott Kurche, tamże 1850 IV.; Vinckler V, Romowe in Warmien, Ztschr. f. Ermland 1865 IV.

12509. Prätorius M., Deliciae prusicae, Berlin 1871.

12510. Gotesidee und Cultus bei alten Preussen Berlin 1870.

R: Altpr. Mntschr. 1870 VII.

12511. Caspari C. J, Zwei histor. Disputationen von ehemaligen Götzendienst, Religions- Hochzeits- und Begräbniss-Gebräuche, Königsberg 1755.

Zob. Nr. 5866, 6686, 6912, 7129, 11701.

12512. **Menecius J.**, De sacrificis et idolatria Livonum et Borussorum libelus w: Hornera Th. Livoniae hist., Regiom. 1551, Witemb. 1762, Ruen 1882.

12513. Becker H., Livonia, Livonorum veterum originem enarrabit, Vitemb. 1701 (z Maeletiusa, *zob.* Nr. 7130); — Hanow M. Chr., Dissertatio de selicenio maxime Curonum 1728; — Harder J. J., Untersuchungen des Gottesdienstes der alten Letten, Gelehrte Beiträge z. d. Rigaischen Anz. 1764; — Stender G. Fr., Lettische Mythologie (w tegoż Lett. Grammatik, Mitau 1783).

Zob. Nr. 6296.

12514. **Mannhardt W.**, Beiträge z. Myth. der lettischen Völker, Magazin d. lett. Lit. XIX.; — Tenże, Die Lett. Sonnenmythen, Ztschr. f. Etnol. 1875 (po ross. w Izw. i. r. g. obszcz. 1870 VI.).

12515. Rumpaeus J. W., Nachricht vom curischen Glauben, Gadebusch Livl. Bibl. III.; — Merkels Ztschr. f. Lit. u. Kunst 1812 (o bogach łotewskich kilka rozpraw); — Por. Inland 1836 Nr. 39, 1837 Nr. 33, 1840 Nr. 15, 1852 Nr. 10, 1861 Nr. 29.

12516. Religia łotycka, Prz. ludu, Leszno 1837 Nr. 23—26; — Święto kozła, tamże 1836 Nr. 2.

12517. Lehrberg A. Chr., Über den Crjwe, Sendungen der Kurländ Gesell. 1840 I.; Jöds, der Kriegsgott d. Letten, Inland 1840 Nr. 15; Watson K., Über einige relig. Gebräuche der Letten, Sendungen der kurl. Ges. f. Lit u. Kunst 1841; Pfingsten E. A., Über die Feste der alten Letten, Mitau 1843.

Por. Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 1735—1812.

Por. Historya polityczna: Słowianie.

2. Epoka chrześcijańska.

A. Historya Kościoła katolickiego.

(a: Encyklopedye, ważniejsze podręczniki historyi kościelnej, żywoty Świętych).

12518. **Kihn H.**, Encyklopädie u. Methodologie der Theologie, Freiburg in B. 1892 (Bibliografia czasopism teolog. i hist. kościelnej na str. 66).

12519. Staudenmaier, Encyklopädie der theol. Wissensch., Mainz 1840; — Wirthmüller, Encykl. der kathol. Theol., Landshut 1874; — Hagenbach, Encykl. u. Methodologie, 12. wyd. przez M. Reischle, Leipzig 1889; — Holtzmann u. Zipfel, Lexicon f. Theologie u. Kirchengeschichte 1892.

12520. **Wetzer u. Weltes**, Kirchenlexicon und Encyklopaedie der kath. Theologie und ihrer Hilfswissensch., 2. ed. Freiburg in B. 1880 i n. 12 t.

12521. **Nowodworski M.**, Encyklopedya kościelna podług teologicznej Encyklopedyi Wetzera i Weltego, z licznymi jej dopełnieniami, przy współpracownictwie kilkunastu duchownych i świeckich osób, Warsz. t. XX. (Poczytanie, Pozuanie) 1894.

R: Gozdawa M., Ziarno 1891 Nr. 7.

12522. Herzog, Real-Encyklopädie f. protestant. Theologie u. Kirche, 2. Aufl. Leipzig 1877—1888 t. 18.

12523. **Bratke E.**, Wegweiser z. Quellen und Literaturkunde der Kirchengeschichte, Gotha 1891 t. 7; — Lipsius R. A., Theol. Jahresbericht od r. 1881.

Zob. Nr. 5800—5816.

12524. **Annales ecclesiastici** ed. Baronius C. (do r. 1198), Raynaldus O. (do r. 1565), Laderchi (do r. 1571), Theiner A. (do r. 1585), *zob.* Nr. 1629, 1645, 7814.

Zob. Nr. 7618, 8420, 8707, 8858.

12525. **Stolberg F. L.**, Geschichte der Religion Jesu Christi, fortgesetzt durch Kerz u. Brischar, Hamburg, Wien u. Mainz 1806—64 t. 53 (do r. 1245).

12526. **Rohrbacher R.**, Histoire universelle de l'Eglise cath., Paris 1842—1845 t. 29, 7. ed. 1883, po niem. Münster 1860—1891; — Chantrel, Hist. univ. (ciąg dalszy Rohrbachera hist.), Paris 1846—1866 t. 16, 7. ed. 1877 i Guillaume, Paris 1878—1883 t. 13.

12527. **Ritter I. J.**, Handbuch der Kirchengeschichte, Bonn 1826, 2. ed. v. Ennen 1864 t. 2.

12528. **Alzog J.**, Universalgeschichte der christl. Kirche, Mainz 1840, 10. ed. v. Kraus 1881; — Tenże, Grundriss der Kirchengeschichte, Mainz 1868; po pol.: Historya powszechna Kościoła, z 5. wyd. przez J. z P(omianowskich) B(elejowską), Warsz. 1855 6 t.; Toż z 5. wyd. poprawione i uzupełnione przez X. St. Krasińskiego, kan. wil., Petersb., Mohylew i Warsz. 1855 t. 3.

12529. **Möhler J. A.**, Kirchengeschichte, hrsg. v. P. B. Gams, Regensburg 1867—1869 t. 3; — Kraus Fr., Lehrbuch der Kirchengeschichte, Trier 1872—75, 3. ed. 1884—86.

12530. **Hergenröther J.**, Handbuch der allg. Kirchengeschichte, Freiburg 1876, 3. ed. 1884—1886 t. 3 (w ostatnim tomie bibliografia); — Funk Fr. X., Lehrbuch der Kirchengeschichte, Rottenburg a. N. 1886, 2. ed. 1890.

12531. **Schröckh J. M.**, Allg. Kirchengeschichte, Leipzig 1768 t. 35, 7. ed. 1828 (z stan. protestanckiego); — Robertson J., History of Christian Church, 2. ed. London 1874 t. 8; — Gfrörer A. F., Allg. Kirchengeschichte, Stuttg. 1841—46 (do r. 1056); — Kurtz J. H., Lehrbuch der Kirchengeschichte, Mitau 1849, 11. ed. Leipzig 1890; — Tenże, Abriss, Leipzig 1879, 11. ed. 1886; — Möller V., Lehrbuch d. Kirchengeschichte, Freiburg 1891—1894 (t. 3 dotychczas).

12532. **Buliński M.**, Historya Kościoła powszechnego, Warsz. 1860—1866 t. 6.

12533. Lauxnim Sig. X., Demonstratio ecclesiae catholicae, Vilnae 1645; Jabłoński P. E., Institutiones hist. christ., Franc. 1756; Finsiger J., Primae lineolae historiae eccles., Leopoli 1787; Rodkiewicz Ars. ks., Tentamen publicum ex hist. eccles. ex praelectionibus Joan. Bapt. Finsiger, Leopoli 1784; Potoczki J. A., Claudii A., Fleurii dissertatio in Hist. Eccl., wyd. razem z: Positiones ex Th. dogmatica, Lwów 1785; Fleury X., Zebranie krótkie historyi kościelnej, tłum. M. Prokopowicz, Krak. 1786; Bielski Sz., Historya Kościoła powsz., z dzieła franc. p. t. Les élements de l'histoire écclesiastique, Warsz. 1809.

12534. Delerf X. J. B., Historya kościoła św. katolickiego, Poznań 1872 t. 4; — Rivaux ks., Opowiadanie dziejów kościoła, Krak. 1879 t. 3; — Stachowiak K., Krótki rys historyi Kościoła kat., Poznań 1884; — Wappler A. ks., Historya kościoła kat., przeł. ks. Wł. Jakubowicz, wyd. 7. popr. Warsz. 1893; — Niewiarowski St. ks., Krótki wykład historyi kościoła kat., Warsz. 1893; — Kowalewski T., Hist. Kościoła, Warsz. 1893, — Badura J., Dzieje Kościoła chrześc., Cieszyn 1894 t. I.

12535. **Damberger J. F.**, Synchron. Geschichte der Kirche und der Welt im Mittelalter, Regensburg 1850—1854 t. 6; — Agénor de Gasparin, Le christianisme au moyen âge, Genève 1859; — Hagenbach K. R., Kirchengeschichte d. Mittelalters, 2. wyd. Leipzig 1869; — Moeller K., Histoire du moyen-âge, Louvain 1879; — Kobler A., Kathol. Leben im Mittelalter, Innsbruck 1887—1889 t. 4.

12536. **Lämmer H.**, Zur Kirchengeschichte des XVI. und XVII. Jahrhunderts, Freiburg 1863.

12537. **Henke E. B. Th.**, Neuere Kirchengeschichte, Marburg 1867, 2. wyd. v. V. Gass, Halle 1874—1878 t. 2.

12538. **Stadler und Ginal**, Vollständiges Heiligen-Lexicon, Augsb. 1862—1882 t. 5.

Acta Sanctorum, *zob. Nr. 5801—5802, 7683.*

12539. **Skarga Piotr**, Żywoty Świętych, Wilno 1579 (wiele wydań, por. **E.** Wiek XIX.: Skarga), *zob.* Nr. 7810.

12540. Warszewicki, Catalogus Sanctorum, **E. b. r.**; Justyn X. Kamedula, Vitae SS. et Sanctarum Regni Poloniae, **E. b. r.**; Ubiszewski M., Katalog świętych, Krak. 1615.

12541. Buydecki Flor., Vitae Sanctorum, Crac. 1737; — Wielewiejski Stef., Nowe żywoty świętych dotąd nie wydane, Kalisz 1735—1739 części 4.

12542. Zaremski P. P., Historya o SS. Męczennikach, Sandom. 1736; — Piskowski Hil., Żywoty śś. Błogosławionych, Wilno 1758.

12543. **Koszutski H.**, Żywoty Świętych, Poznań i Gniezno 1865—1870 t. X.

(b: Historya papieży, historya soborów).

12544. **Źródła**, *zob.* Nr. 1254—1258; — Dokumenty, *zob.* Nr. 883—886; — Bullaria, *zob.* Nr. 1256—1257; — Akta dyplomatyczne, *zob.* Nr. 1628—1636.

12545. **Artaud de Montor**, Gesch. der röm. Päpste, aus dem franz. fortgesetzt v. Boost, Augsburg 1848 i n. t. 8.

12546. Groote J. V., Die Päpste, aus dem holländischen, Aachen 1872.

12547. **Macaulay**, Ueber die röm. kathol. Kirche, uebers. v. Th. Creizenach, 2. wyd. Frankfurt 1870; — Gröne V., Die Papstgeschichte, 2. wyd. Regensburg 1875 t. 2.

12548. Castan E., Histoire de la papauté, Paris 1875.

12549. Wattenbach W., Geschichte des röm. Papstthums (Vorträge), 2. wyd. Berlin 1876.

12550. **Hergenröther J.**, Geschichte des Kirchenstaates, Freiburg 1860.

12551. **Gregorovius F.**, Gesch. der Stadt Rom im Mittelalter vom V. bis XVI. Jahrh., Stuttgart 1859—1873, 3. wyd. 1879—1880 t. 8; — Tenże, Die Grabdenkmäler d. Päpste, Marksteine ihrer Geschichte, Leipzig 1857, 2. ed. Leipzig 1881; — Reumont A., Geschichte der Stadt Rom, Berlin 1866—1870 t. 3.

12552. **Ranke L.**, Die römischen Päpste, ihre Kirche und ihr Staat im XVI. u. XVII. Jahrh., Berlin 1834; — Tenże, Die röm. Päpsten in den letzten vier Jahrh., Leipzig 1885, 8 wyd., 3 t. (po pol.: Historya papieży i papiestwa, przekład W. Przyborowskiego, Warsz. 1875—1876).

12553. **Pastor L.**, Gesch. der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters, Freiburg 1886—1890 t. 2 (obliczone na 6 t.).

12554. Polonus Martinus S., Chronicon summorum Pontificum, *zob.* Nr. 6392; Treter Th., Pontificum rom. effigies, Romae, 1580, 1591, *zob.* Nr. 7416; Starowolski Szym., Epitome conciliorum, itaque vitarum pontificum, Romae 1653, *zob.* Nr. 817, 6474.

Schizma, zob. Kościół ruski.

12555. Hock C. F., Gerbert oder Silvester II. und sein Jahrhundert, Wien 1837, *zob*, Nr. 1652.

12556. Delarc, Un pape Alsacien (Leon IX), Paris 1876.

12557. **Gfrörer J. A.**, Papst Gregor VII. und sein Zeitalter, Schaffhausen 1859—1864 8 t.; — Voigt J., Hildebrand als Papst Gregor VII., Weimar 1815; — Söltl J. M., Gregor VII., Leipzig 1847; — Villemain M., Hist. de Grégoire VII., Paris 1873 t. 2; — Meltzer O., Papst Gregor und die Bischofswahlen, 2. wyd. Dresden 1876; — Montalembert, Gregor VII., deutsch v. J. Müller, Regensburg 1885; — Martens W., Heinrich IV. und Gregor VII. (krytyka Rankego), Danzig 1887; — Delarc O., Grégoire VII. et la réforme de l'Église, Paris 1889 t. 2, *zob.* Nr. 1652.

12558. Stern M. F., Zur Biographie des Papstes Urban II., Halle 1883.

12559. Reuter H., Geschichte Alexanders III. und der Kirche seiner Zeit, Breslau 1845—1846, 2. wyd. 1860 t. 3, *zob.* Nr. 1652.

12560. Georges Et. (de Troyes), Urbain IV. et son temps, Arcis sur Aube 1866.

12561. **Hurter F.**, Geschichte Innocenz's III. und seiner Zeitgenossen, Hamburg 1834, 3. wyd. 1845 t. 4; — Jorry, Histoire du pape Innoc. III., Paris 1853; — Schwemmer R., Innocenz III., Strassburg 1882; — Brischar J. N., Papst Innocenz III. und seine Zeit, Freiburg 1883, *zob.* Nr. 1713.

12562. Felten J., Gregor IX., Freiburg 1886; — Marr J., Die Vita Gregorii IX. quellenkritisch untersucht, Berlin 1889, *zob.* Nr. 1713.

12563. **Höfler C.**, Die Avignon'schen Päpste, Wien 1871.

12564. **Bibliothèque** des écoles françaises d'Athènes et de Rome, 2. sèrie Paris 1890—3, zawiera: Les registres de Clément IV. (1265—1268), avec introduction par E. Jourdan; Les registres de Grégoire X. et de Jean XXI. (1271—1277), par Guiraud et Cadier L.; Les registres d'Urbain IV. (1261—1264), par Dorez L. et Guiraud J.

12565. **Drumann W.**, Bonifatius VIII., Königsberg 1852 t. 2, *zob.* Nr. 1798.

12566. Wenck C., Clemens V. und Heinrich VII. von Luxemburg, Halle 1882, *zob.* Nr. 1798.

12567. Verlaque V., Sa vie et ses oeuvres d'après des documents inédits (Jan XXII.), Paris 1883.

12568. **Lindner Th.**, Urban VI., Briegers Ztschr. f. Kirchengesch., Gotha 1879 t. III.

Marcin V., zob. Nr. 1974 i 12592.

12569. **Abert Fr.**, Eugen IV., Mainz 1884; — Birck M., Dietrich Mörs und Papst Eugen IV., Köln 1889, *zob.* Nr 1974.

12570. **Voigt J.**, Pius II. (Aeneas Sylvius), Berlin 1856—1863 t. 3, *zob.* Nr. 1974 i 6680.

Zob. Nr. 6833.

12571. **Brosch M.**, Papst Julius II. und die Gründung des Kirchenstaates, Gotha 1878; — Dumesnil A. J. Jules II., sa vie et son pontif., Paris 1873.

12572. **Roscoe**, Life of Leon X., po niem.: Leben u. Reg. Leo X., Wien 1818; — Audin J. M., Histoire de Léon X. et de son siècle, Paris 1886; — Nitti F., Leone X. e la sua politica, Firenze 1893; — Grassi, Il diario di Leone X. con note di M. Armellini, Roma 1884; — Hergenröther Jos., Regesta Leonis X., *zob.* Nr. 1630 i 2560.

12573. Höfler C., Hadrian VI., Wien 1880: — Lepitre A., Adrian VI., Paris 1880; — Marchesi V., P. Adriano VI., Verona 1882, *zob.* Nr. 2622.

12574. Ehses St., Politik Clemens VII., Hist. Jahrbuch t. VI. i VII., *zob.* Nr. 1631, 2708, 2727.

12575. **Duruy G.**, Le cardinal Carlo Carafa (Paweł IV.) (1519—1561), Paris 1883.

12576. Dembiński Br., Studya nad pontyfikatem Piusa IV., I. Wybór Piusa IV., Roz. fil. hist. akad. krak. XX., Odb. Krak. 1886; — Müller T., Das Konklave Pius IV., Gotha 1889; — Hinojos R., Felipe II. y et conclave de 1559, Madrid 1889.

R: Zakrzewski W., Kwart. hist. (Dembińskiego); Finkel L., Kwart. hist. 1892 (Müllera).

12577. Catena G., Vita del Papa Pio V., Romae 1587; — Pius V., Institutio christiana, Samoscii 1593 (DS.), *zob.* Nr. 3003 i 8903.

Zob. Nr. 169.

12578. Rogeri G., Vita di Sisto V., Losana 1669; — Lorentz J., Sixtus V. u. seine Zeit, Mainz 1852; — Capranica L., Papa Sisto V. storia del sec. XVI., Milano 1884 t. 3, — Hübner A., Sixtus V., *zob.* Nr. 1636.

Paweł V., zob. Nr. 3448; — Grzegorz XV., zob. Nr. 3604; — Urban VIII., zob. Nr. 3621; — Grzegorz XIII., zob. Nr. 3073; — Aleksander VII., zob. Nr. 3911; — Klemens X., zob. Nr. 4049; — Klemens XI., zob. Nr. 4346, 4392; — Innocenty XIII., zob. Nr. 4495; — Benedykt XIII., zob. Nr. 4511; — Benedykt XIV., zob. Nr. 4666; — Klemens XIV., zob. Nr. 4969, 5010.

12579. Bertrand J., Le pontificat de Pie VI., Paris 1878 t. 2, *zob.* Nr. 5044, 5157.

12580. **Wiseman N.**, Erinnerungen an die letzten vier Päpste und an Rom und ihre Zeit, uebers. v. F. H. Reusch, Köln 1858.

12581. Pacca Barth., Histor. Denkwürdigkeiten Pius VII., Augsburg 1831—1836, *zob.* Nr. 5565, 5574, 5762.

12582. **Źródła** historyi soborów, *zob.* Nr. 1254—1255.

12583. Starowolski Sz., Epitome conciliorum, Romae 1683, *zob.* Nr. 1274.

12584. O dziewiętnastu soborach powszechnych, Tyg. kat., Grodzisk 1869 X.; Stanowisko episkopatu na soborach powszechnych, tamże 1870 XI.

12585. **Cabassutio L.**, Synopsis conciliorum, ed. nova, Paris 1838 t. 3.

12586. **Walch C. F.**, Entwurf einer vollständigen Historie der Kirchenversammlung., Leipzig 1759; — Fuchs G. D., Bibliothek d. Kirchenversammlungen. Leipzig 1780—1784 t. 4; — Alletz, Concilien-Lexikon, aus dem franz. übers. v. P. Maurus Disch, Augsburg 1843.

12587. **Peltier A. C.**, Dictionnaire universel et complet des Conciles tant généraux que particuliers, publié par M. l'Abbé Migne, Paris 1848 t. 2; — Guérin abbé, Les conciles généraux et particuliers, Bar-le-Duc 1868 t. 1.

12588. **Hefele K. J. und Hergenröther**, Conciliengeschichte, Freiburg 1855—1871, 2. ed. tamże 1866—1890.

R: Prz. kat. 1891 Nr. 16; Bess Bernh., Sybels H. Z. 1891; Kolde Th., tamże 1891 str. 499 508.

12589. Sobory, Kraj (krak.) 1869 I. Nr. 245—249, 1870 II. Nr. 2—8.

12590. Revillout E., Le concile de Nicée Paris 1881.

12591. Finke H., Konzilienstudien zur Geschichte d. XIII. Jahrhunderts, Münster 1891.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1893.

12592. **Hardt H.**, Constantiensis Concilii Acta et Decreta, Frankf. 1698 (1414—18) 4 t., *zob.* Nr. 2015; — Finke H., Forschungen u. Quellen zur Geschichte d. Konstanzer Concils, Paderborn 1889.

12593. Concilium Basilense, Vindob. 1857—1873 I—II., *zob.* Nr. 2084 i 5808.

12594. Monrad D. G., Laurentius Valla und das Concil zu Florenz, aus d. dänisch. von A. Michelsen, Gotha 1881, *zob. Kościół ruski.*

12595. Richter Aem. Lud., assumpto socio F. R. Schulte, Canones et decreta conc. Trident., ex ed. Rom. a. 1834, Leipzig, 1853. niem. ed. Petza 1877; — Wesselack, Sacrosancti et oecumen. Conc. Trid. canones et decreta, Regensb. 1860, po łac. i niem. 3 wyd; — Döllinger J., Sammlungen von Urkunden des Concils v. Trient, Nördlingen 1876 cz. 2.

12596. **Smets W.**, Sacrosancti et oecumenici Concilii Tridentini canones et decreta, tekst łac. i niem., Bielef. Ed. ster. 6. ed. 1868.

Zob. Nr. 1633—1635, 2979 i 5805.

12597. **Sarpi Paolo** (Pietro Soave Polano), Storia del Concilio di Trento, London 1619, po łac. przez Newtona, London 1620.

12598. **Pallavicini Sforza**, Storia del concilio di Trento, Rom 1656 t. 2 (po łac. przez Giattini, Antwerpia 1673, 2. ed. przez Zaccaria Fr. A., Faenza 1792—1799 t. 6).

Por. Brischar J. R., Beurtheilung der Controverse Sarpis u. Pallavicinis, Tübingen 1844 t. 2.

12599. Rütjes, Gesch. des Concils von Trient, Münster 1846; — Burgener F., Hist. du concile de Trente, Paris 1847, po niem. Stuttg. 1861; — Preuss E., Das Concil von Trient, Berlin 1862.

12600. Dejob, De l'influence du concile de Trente sur la littérature et les beaux-arts, Paris 1864.

12601. Brzeziński A. ks., Rys dziejów św. Soboru Trydenckiego (przedr. z Tyg. kat.), Grodzisk 1863; — Słotwiński F. L., Dzieje soboru Trydenckiego, Krak. 1857.

12602. Dembiński Br., Rzym i Europa, Roz. fil. hist. XXVII., Odb. Krak. 1891.

R: Z. W., Kwart. hist. 1891; Świat 1891 Nr. 14; Przegl. kat. 1891 Nr. 26; A. M. Kurpiel, Czas 1891 Nr. 175; Popiel P., Przegl. pol. 1891 II; Koneczny F., Ateneum 1891 II.; Al., Przegl. powsz. 1891; — Por. Bulletin de l'acad. de Crac. 1890.

Por. Hergenröther, Handb. d. allg. Kirchengesch., *zob.* Nr. 1253.

(c: Prawo kościelne).

12603. **Corpus** iuris canonici, Romae 1582 5 t.; Dalsze krytyczne edycye: Le Pelletier (Paris 1687, Lips. 1705, Taurini 1746); Böhmer J. H., (Halle 1747); Freiesleben (Col. 1757); Richter E. L. (Lipsiae 1839 i 1879–1881).

12604. Schneider Ph., Die Lehre von den Kirchenrechtsquellen, Regensburg 1892 2 wyd.

12605. **Schulte J. Fr.**, Gesch. der Quellen und Literatur des can. Rechts, Stuttgart 1875 t. 3; — Tenże, Lehrbuch des kath. Kirchenrechts, Giessen 1863, 4. ed. 1886; — Gerlach H., Lehrbuch d. kath. Kirchenrechts, Paderborn 1865, 5. ed. 1890.

12606. **Hinschius P.**, Staat und Kirche (Marquardseni Handbuch des öffentl. Rechts), Freiburg 1887.

12607. **Hörgenröther Ph.**, Lehrbuch der kath. Kirchenrechts, Freiburg 1888.

12608. **André M.**, Cours alphabétique du droit canonique, Paris 1852 t. 5, nowe wyd. przez Abbé Condis, Paris 1890 t. 3.

12609. **Rittner E.**, Prawo kościelne katol., Lwów 1877—1879 t. 2, 2. wyd. 1889 (podaje całą literaturę).

Encyklopedye, zob. Nr. 12520—12522.

Polska literatura prawa kanonicznego, por. Rittner E., Prawo kościelne kat. §. 22, i zob. niżej rozdział B. d.

B. Historya Kościoła w Polsce.

(a: Podręczniki historyi Kościoła w Polsce, żywoty Świętych Polaków).

12610. **Ostrowski T. X.**, Dzieje i prawa Kościoła polskiego, Warsz. 1793 t. 3, 2. ed. Poznań 1846—1847.

12611. Giżycki Fr., Treść dziejów Kościoła polsk i wykaz zbiorowy prawodawstwa politycznego i kształtu rządu w Polsce, Lwów 1846.

12612. **Buliński M.**, Historya Kościoła polskiego, Kraków 1873—1874 t. 4, *zob.* Nr. 12532.

R: X. L., Sybels H. Z., XXXVI.; Czas 1873 Nr. 284; Prz. kryt. 1874.

12613. Zakrzewski W., O historyi Kościoła w Polsce, Przegląd najnowszych prac w tym przedmiocie, Prz. pol. 1884 II., Niwa 1884; — Blumenstock A., Publicationen aus dem Gebiete der polnischen Kirchengeschichte, Arch. f. kath. Kirchenrecht 1891 t. LIX.

12614. Kluczycki J., Myśl względem zebrania historyi parafii kościoła w Galicyi, Bibl. Ossol. 1844 XI.; — Kilka uwag nad literaturą hist. kośc. i prawa kan., Czas 1861 Nr. 164.

12615. Z dziejów Kościoła w Polsce, Przegl. lwow. 1874 t. VII. z. 11; Polkowski Ign., Materyały do historyi Kościoła w Polsce, Przegl. kat. 1892 Nr. 11.

12616. Dłużniewski M., Dawna Polska ze stanowiska chrześcijańskiego (?) rozważana, Lipsk 1861.

Zob. Historyę Kościoła ruskiego pod Kościół ruski, protestanckiego i t. d. pod Reformacyą.

Zob. Nr. 658.

12617. **Jaroszewicz F.**, Matka Świętych Polska albo żywoty Świętych Polaków i Polek, Kraków 1767, 2. ed. Niemieckie Piekary 1850 t. 4; — Żywoty patronów polskich wszystkich według dzień ks. Piotra Skargi i Jaroszewicza, Kraków 1862, *zob.* Nr. 12539–42.

12618. Pękalski P. F., Żywoty św. patronów polskich, Kraków 1862; — Święci polscy patronowie, Warsz. 1862 (Czyt. dla szkół); — Koszutski H., Żywoty świętych pustelników w Polsce, Poznań 1865.

Świętych zob. pod Osoby.

12619. Missae propriae patronorum et fest. Regni Poloniae. Vars. 1715.

12620. **Sokołowski St.**, Officia patronorum Poloniae 1725—1728, 2. ed. Luceoriae 1795, 3. ed. Campidoni 1798; — Domosławski B., Adnotationes ad libellum patronorum regni Pol., Sandom. 1798.

12621. Officia propria Sanctorum Pol., Ven. 1580.

(b: Przyjęcie chrześcijaństwa).

12622. Jaroszewicz J., O wpływie religii chrześcijańskiej na cywilizacyę Słowian, Dz. warsz. 1826 VI.; — Chrześcijaństwo u Słowian, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.

12623. Ossoliński, Domysł śledzeniu podany: Goście Piasta mogli bydź Cyryll i Metody Apostołowie Sławian, Czasop. Bibl. Ossol. 1828 II. str. 52—62; — Cyryl i Strachota apostołowie słowiańscy, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; — J. W(agilewicz), Św. Metody, Dz. lit., Lwów 1832.

12624. Stredowski J. G., Sacra Moraviae hist. seu vita Cyrilli et Methodii, Salislacii 1710; Kautschitschek,

Lobrede Cyrillus et Methode, Wien 1780; Richter Fr., Cyzyl und Metod der Slaven Apostel und Mährens Schutzheilige, Olmütz 182

12625. D'Avril A., Saint Cyrille et Saint Méthode (Bibl. slave élzévirienne), Paris 1885.

12626. M., Pamiat św. Kiryłła i Metodia, Cerkown. Gazeta, Budyń 1857 Nr. 2 Petruszewicz A., Podwihy św. Kyryła w zaszczytu prawosławia protiw Nestorian, tamże 1857 Nr. 4; M., Kakoho obriadu były św. Kyrył i Metody, tamże 1857 Nr. 26, 1858 Nr. 6, 7.

Ginzel J. A., Gesch. d. Slavenapostel, Raczki F., Grabowski B., zob. Nr. 1653 do 1655.

Źródła, zob. Nr. 6103—6108.

12627. **Pamiątka jubileuszowa** tysiącletnia śś. Cyryla i Metodiusza, Poznań 1863; — Koszutski H., Święci Cyryl i Metody, Gniezno 1863; — Würfel A., Das Leben u. Wirken d. heiligen Slaven-Apostel Cyrill u. Method., Prag 1863; — Slavicola J., Cyrylus ac Methodus, Leopoli 1863; — Kotkowski J., Błogosławieni Cyryli i Metody, Tyg. ill. 1863 VIII.

12628. Żmijka Jan X., Mowa na tysiącletnią rocznicę w Welihradzie 5. lipca 1863. Opawa 1863; Cyryl i Metod a pomnik Nowogrodzki, Gaz. nar. 1862 Nr. 1.

12629. **Rettel L.**, Cyryli i Metody, streszcz. najnowszych poszukiwań, Paryż 1871.

R: Gaz. nar. 1872 Nr. 161.

12630. **Woronow A.**, Kirił i Metodij, gławnijszije istoczniki dla istoriji św. Kirilla i Metodija, Kiew 1877; — Aus der Reise des Bischofs Porphyrius Uspenskij in die Athos-Klöster im J. 1846, Trudy kiewsk. duchown. akad. 1877.

12631. **Leskien A.**, Zur Kritik d. kürzeren Legende vom hl. Clemens, Arch. f. slav. Philolog. 1878 III.

12632. Ewald P., Die Papstbriefe der britischen Sammlung, Neues Archiv 1879 V.; — Martynow J., Saint Méthode, les lettres conservées au britisch Museum, Revue des quest. hist. Oct. 1880; — Tenże, La légende italique de St. Cyrill et Méthode, tamże 1884.

12633. **Miklosich Fr. i Racki Fr.**, Novo nadjeni spomenici iz IX. i XI. vieka za panonsko-morawsku, bugarsku i hrvatsku poviest, Starine 1880 XII.

Jagic V., Die neuesten Forschungen, zob. Nr. 6110.

Gromnicki T. ks., Święci Cyryl i Metody, zob. Nr. 6109.

12634. Kantecki A., Leon XIII., Encyklika z dnia 30. września 1880 dotycząca św. Cyryla i Metodego, Poznań 1880; Semeneńko, Mowa pochwalna w Rzymie 3. lipca 1881, Kraków 1881.

Grabowski B., Nowe dokumenty, zob. Nr. 6110.

12635. Petruszewicz A. S., Kratkoje izwiestije o wwedenji chrystianstwa w predkarpatskich stranach wo wremiena św. Kiriła i Metodia, Lwów 1882; — Palmow I., Pamiatniki Kiriło-Metodiewskoj stariny w Czechii i Morawii, Sbornik statej W. J. Łamanskawo, Petersb. 1883.

12636. **Sbornik** Velehradsky, red. Jos. Vykydal, Berno 1880—1886 r. I—V.

12637. Bartolini D., Memorie storico-critiche e archeologiche dei Santi Cirillo e Methodio, Roma 1881 (po pol.: Bartolini D, Pamiątki historyczne i krytyczne św. Cyryla i Metodego, Poznań 1885).

R: Wierzbowski T, Ateneum 1882 III.

12638. Stekiut J., Pierwsi apostołowie Słowian, Kraj, Petersb. 1882 III Nr. 28, 35, 36.

12639. Proháska Matej, Zivot św. Methoda, Berno 1885; — Sreczkowicz P. S., Biesieda na dan chiladuhodiszneje swietkowine słowienskich apostoła św. Cyryla i Metodyja, Hłaśnik, Belgrad 1885 t. LXIII.; — Koczubiński Al., Dobryj pastyr i dobraja niwa, Odessa 1885, Zapiski odeskiego uniw. 1885 XLII; — Miller Or., Dar piatydesiatnyci i naszy pierwouczytieli, Kiew 1885; — Uspenskij F., Na pamiat' tysiaczeletnej godowszczyny sławjańskich proświetitielej, Kij. Starina 1885; — Metodjewskij jubiłejnyj sbornik, izd. imper. warsz. uniw. k. VI. pod red. A. Budyłowycza, Warsz. 1885; — Drinow M., Nowyj cerkowno-sławianskij pamiatnik, St. Petersb. 1885; — Barsow E., Napisanie o prawoj wierie Konstantyna filosofa, Moskowskoje Cztenia 1885 I.; — Gołubinskij E., Swiatyje Konstantyn i Metodyj, Moskwa 1885 (por. Jagic, Archiv X. 293—295).

12640. Archangielski A. S., Św. Kirił i Metodij i sowerżennyj imi perewod sw. pysanja, Kazan 1885.

12641. Zalozil K., Spomenica tisocletnice Metodove smrti, V Ljubljani 1885.

R: Jagić V., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1887 X.

12642. Załeski St. X., Przed 800 laty, Prz. powsz. 1885; — Olechnowicz T. J., Apostołowie Słowian, tamże 1885; — Polkowski I., Cześć św. Cyryla i Metodego w Polsce, według liturgii i legend od końca XIII. w., Kraków 1885; — Tatomir L., Apostołowie słowiańscy Cyryl i Metody, Lwów 1885; — Prószyński L., Apostołowie Słowian, Warsz. 1885; — Gromnicki T., Święci Cyryl i Metody, Lwów 1885, *zob.* Nr. 6109.

R: Prz. powsz. 1885 VII. (Polkowskiego książeczki).

12643. Matyszewski J., Swiatyje Kirił i Metodij, Kiew 1886; — P. J., Swiatyje Kirił i Metodij, Kiew 1886 (por. Ist. Wiestnik 1887 I. 703); — Syrku P., Po powodu służby swiatitelju Metodiju, Russ. fil. Wiestnik 1886 XV.

12644. Höfler C., Bonifatius, der Apostel der Deutschen und die Slavenapostel Konstantinos (Cyrillus) und Methodios, Mittheil. d. Ver. f. Gesch. der Deutschen in Böhmen, XXV., Odb. Prag 1887.

R: Wojciechowski T., Kwart. hist. 1888.

12645. Opisanje bumag episkopa Porfirja Uspeńskawo, Petersb. 1891.

12646. Friedrich, Ein Brief des Anastasius an den Bischof Gaudencius von Vellitri über die Abfassung der Vita cum translatione s. Clementis papae, eine neue Quelle zur Cyrillus- und Methodius-Frage, Sitzungsber. d. philos.-philol. und hist. Cl. der baierischen Akad., Odb. München 1892, *zob. Dod. I.*

12647. Hde skonczalsia św Metodij? Słowo (Lwów) 1885 Nr. 4 i n.; Snopek Fr., Kde pochovan jest sv. Methodyj apostol slovansky? Obzor 1893 Nr. 7.

12648. **Jagicz N. W.**, Wopros o Kirilie i Metodije w sławianskoj filologie, Pryłoż. k. 51 t. Zap. imp. akad. nauk. 1885, Odb. Petersb. 1886; — Miklosich Fr., Makarsky kyryllskymy pismenyma, Glasn. zem. mus. u Bosni i Herc. 1889 III.; — Murko M., Vorbilder der Petrinischen Reform der cyrillischen Schrift, Arch. f. slav. Phil. 1890 t. XII.

12649. Der slavisch-lateinische Ritus und die glagolitische Frage, Archiv f. kathol. Kirchenrecht 1893 LXIV.; Vondrák W., Die Spuren der altkirchenslavischen Evangelienübersetzung in der altböhmischen Literatur, Čas. mus. kral. česk. 1893.

12650. Kucha ski A., O przekładach Pisma św. na języki słowiańskie, Pam. relig. moral. ser. I. t. XVII., XXIV. i XXV.

12651. Taylor Isaac, Über den Ursprung des glagolitischen Alphabets, Arch. f. slav. Phil. 1880 V.; Polívka G., Kterym jazykem psány jsou nejstarsi památky církevního jazyka slovanského, Slov. Sbor. 1883 II.

12652. Fiałek J., Śmierć św. Wacława 28. września 935 r., ustęp z dziejów kościoła, Gaz. kościelna 1893, Odb. Lwów 1893.

R: Kraj 1893 Nr. 43.

Węgry, zob. Nr. 6176.

Chrześcijaństwo na Rusi, zob. Kościół ruski.

12653. Kautz Nath. Fr., De religionis christianae in Polonia initiis dissert. praeside God. Lengnich, Gedani 1734.

12654. Herber C., Silesiae sacrae origines, Vratisl. 1821.

R: Chłęd., Gaz. lit 1822 Nr. 1.

1 655. Geschichte der May, oder Sonnenbaume, Jahres an welchem von 800 Jahr Schlesier Taufe angenommen, Breslau 1765, *zob.* Nr. 9336.

12656. Chrześcijaństwo w Polsce i Litwie, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Skimborowicz H., Zaprowadzenie wiary chrześcijańskiej w Polsce, Album malownicze, Warsz. 1849.

12657. O naczale christianstwa w Polszie, St. Petersb. 1842 (por. Żurn. min. nar. prośw. XXXIII. str. 1—46); — (Borysow J.), O naczalie christianstwa w Polszie, izd. kiewsk. arch. kom., Kiew 1887.

R: Gorodeckij M., Ist. Wiestn. 1887 IV.

12658. Wo rozschërjenju kschesczanstwa w Polskej, Katholski Posoł w Budyschinije 1890 i 1891.

Por. Abraham Wł., Organizacya Kościoła w Polsce, *zob. Prawo kościelne* Nr. 12791; Wojciechowski T., *zob.* Nr. 5841.

Mieszko I., Dąbrówka, zob. Historya polityczna.

12659. Schott Andr., Prussia Christiana sive de introd. religionis christianae, Gedani 1738.

Św. Wojciech, zob. Nr. 220, 1663, 6135 do 6150 i Dod.

Pielgrzymka Ottona III., zob. Historya polityczna.

12660. Gawarecki W. H., O pięciu Braciach Polakach męczennikach, Pam. relig. mor. ser. I. t. I., *zob. (św. Bruno)* Nr. 6154 i *Dod. I.*

12661. **Szujski J.**, Apostolskie wyprawy św. Ottona z Bamberga na Pomorze (odczyt), Wisła, Kraków 1873; — Maroński St., O nawróceniu Pomorzan, Warta ofiar. Bażyńskiemu 1874.

12662. Nawrócenie Pomorzanów przez św. Ottona, Gaz. kościelna 1843; Matusiak S., Kilka ciekawych szczegółów politycznych z pobytu św. Ottona na Pomorzu, Prz. lwowski 1889 Nr. 252.

Zob. Nr. 1685, 6227—6234, 10496 i Dyecezye.

12663. **Töppen M.**, Die Deutschen in Livland oder Einführung der Christenthums in Livland, Neue preuss. Prov. Blätter 1843 V., *zob. Dyecezye.*

12664. De religionis christianae in gente Lituanorum initiis, Regiomonti 1820.

12665. Oczerk ist. religii kniażestwa litowskawo, Kowiensk. gub. wied. 1847 Nr. 15—21.

12666. **Szajnocha K.**, Chrzest Litwy (wyj. z III. t. Jadwiga i Jagiełło), Dz. warsz. 1856 Nr. 43.

12667. **Kreszczenie** Litwy i prisojedinienie k' Polszi, Podsniżn 1860 Nr. 10—11; — Wasilewskij W., Obraszczenie Gedemina w katoliczestwo, Żurn. min. nar. prośw. 1872 t. CLXXIX. Nr. 2; — B. J., Raspostranienie christianstwa między litowcami, Missioner 1876 Nr. 6—13, 1877 Nr. 14; — Naczało christianstwa w Litwie, Wil. kalendar 1884; — Obraszczenije Litwy w katoliczeskuju wieru, tamże 1885 str. 146.

12668. Tatomir L., Chrzest Litwy, Lwów 1886.

12669. Mierzyński A., Der Eid des Keistutis im Jahre 1351, Sitzungsber. d. Altertumsges. Prussia XLVIII. zesz. 18.

Zob. Nr. 1910.

(c: Stósunki z Stolicą Apostolską i Soborami).

12670. **Bulle** papieskie tyczące się Polski, Monumenta Poloniae t. II., *zob.* Nr. 5822.

Zob. Nr. 1254—1317.

12671. Chodynicki Z. et Likowski Ed., Decretales summorum pontificum pro regno Poloniae, Posnan. 1869—1883 I—III., *zob.* Nr. 1276.

12672. **Theiner A.**, Vetera MM. Poloniae, *zob.* Nr. 646, 901.

Zob. Nr. 1971.

12673. **Korzeniowski J.**, Catalogus actorum expeditionis Romanae 1886—1888, Crac. 1889.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1891.

Zob. Nr. 133.

12674. Sprawy polskie w rocznikach kościelnych, Prz. pozn. XXIV—XXVII., *zob.* Nr. 12524.

12675. Rome et la Pologue, avec documents éccle siastiques officiels, Bruxelles 1864 str. 224.

12676. **Fabisz P. Wł.**, Spis chronologiczny legatów i nuncyuszów w Polsce, Oleśnica 1859; — Tenże, Wiadomość o legatach i nuncyuszach apostolskich w dawnej Polsce (1075—1863), Ostrów 1863, 2. wyd. 1866.

R: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1865 II.

12677. **Wierzbowski T.**, Synopsis legatorum Sancti Petri in Polonia a. 1073—1794. Romae 1880, *zob.* Nr. 1675.

R: Lukas St., At. 1881 I.

12678. **Relacye** nuncyuszów w Polsce (1548—1690), *zob.* Nr. 1379, 2828.

Korzeniowski J., Excerpta, zob. Nr. 12696; Analecta Romana, zob. Nr. 12701.

12679. O legatach papieskich, Gaz. kościelna 1844; Bartoszewicz J., O nuncyuszach w Polsce, Przegl. n. lit. 1848 t. II.; Polkowski J., Krótkie wspomnienie o nuncyuszach i nuncyaturze w Polsce, Czas 1877 Nr. 199.

12680. Miński St., Sposób odprawiania poselstw do Rzymu, *zob.* Nr. 7495.

12681. Series kardynałów, *zob.* Nr. 9145; O protonotaryuszach apostolskich, Barącz, Pamiętnik.

12682. Polska wobec Soborów powszechnych w XV. i XVI. wieku, Warownia krzyża, Kraków 1870.

Zob. Kościół ruski.

12683. Słotwiński F. L., O początku i przedmiocie konkordatów z powołaniem odnośnych ustaw w Polsce, Rocz. tow. nauk. krak. t. XXV., Odb. Krak. 1858; — Brzeziński, O konkordatach z Polską w XVI. wieku, *zob.* Nr. 12702.

12684. Lipiński T., Nieco o Świętopietrzu w Polsce, Bibl. warsz. 1847 I.; — Wierzbowski T., O płaconym przez Polskę denarze św. Piotra, Kłosy 1881 XXXIII.

Altmann W., Zur Gesch. des Peterspfennig, zob. Nr. 12760.

Wiersz o Świętopietrzu, MM. Pol. III., zob. Nr. 6563.

12685. Zebranie odpustów od Rządcy Kościoła Bożego nadanych, E. b. r.; — Summariusz odpustów aż do Klemensa XIV. nadanych b. r. (E. IX.).

12686. Bender I., Commentatio de iure dominationis pontificum Romanorum in terram veterum Prutenorum, Index lect. in Lyceo Brunsbergensi 1891.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1891.

12687. Żukowski A., Stosunki Bolesława Chrobrego ze stolicą apostolską, Sprawozd. gimn. nowodworskiego z r. 1877, Odb. Kraków 1877.

R: Prz. kryt. 1877.

Abraham, Organizacye Kościoła w Polsce, zob. Nr. 12794.

Zob. Nr. 1661, 1669, 1676.

12688. **Małecki A.**, Studyum nad bulą Inocentego II. z roku 1136, wydaną dla arcybisk. gnieźn., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XX., Odb. Pozn. 1894.

12689. Maydorn B., Die Beziehungen der Päpste zu Schlesien im XII. Jahrhundert, Inaug. Diss., Breslau 1882.

Zob. Nr. 1688, 1693, 1695.

Zob. Nr. 1716, 1730, 1738, 1740, 1757, 1761, 1765, 1773, 1781.

12690. **Abraham Wł.**, Statuta legata Gentilisa, wyd. dla Polski na synodzie w Preszburgu, Kwart. hist. 1894.

Acta legationis Gentilis 1307—1411 (MM. Vaticana), Budapestini 1886, zob. Dod. I.

12691. **Abraham Wł.**, Sprawa Muskaty, Roz. hist. fil. akad. XX., Odb. Krak. 1893.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1894; Winiarz A., Przew. nauk. lit. 1894.

12692. Kozłowski K., Z Awignonu do Polski (Stosunki z Polską), Niwa 1875 VIII.

12693. Wagner A., Schlesisches a. d. vaticanischen Archiv 1316—1371, Ztschr. f. Gesch. Schles. XXV.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1892.

Spory z Zakonem krzyżackim, zob. Krzyżacy.

12694. Wierzbowski T., Hołd Kazimierza Grzegorzowi, *zob.* Nr. 1867.

12695. **Gorzycki K. J.**, Wpływ Stolicy apostolskiej na rokowania pokojowe Kazimierza W. z Czechami i Zakonem niem., Przew. nauk. lit. 1893, Odb. Lwów 1893.

R: N-n K. J., Muzeum 1893; Semkowicz A., Kwart. hist. 1894.

Zob. Nr. 217, 1805, 1813, 1916 i 6580.

12696. **Korzeniowski J.**, Excerpta ex manuscriptis archivi consist. Romani 1400—1600, Crac. 1889.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1891.

12697. Kantecki M., Kilka uwag o rękopisie (Bibl. Ossolińskich Nr. 166) odnoszącym się do soboru konstancyjeńskiego, Warta pozn. 1876—1877 t. III—IV.; — Tenże, Sprawa polsko-ruska na soborze konstancyeńskim, Tydz. lit., Lwów VI.; — Tenże, Polacy na soborze konstancyeńskim, Przegl. lwowski 1880.

12698. **Hoefler C.**, Der Streit der Polen und der Deutschen vor dem Constanzer Conzil, Sitzungsber. hist. phil. d. Acad., Wien 1880 t. XCV., *zob.* Nr. 6583.

Zob. Nr. 2020, 2028, 2034, 2055, 2075, i 6585.

12699. **Grossé L.**, Stosunki Polski z soborem Bazylejskim, Warsz. 1885.

R: Smoleński Wł., Prawda 1885; Prochaska A., Muzeum 1886.

12700. Altmann W., Gesch. der Erhebung des Peterpfennigs in Polen durch Beautragte des Baseler Konzils (1434—1444), Ztschr. f. Gesch. Posen, 1889 V.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1891.

Acta Nicolai Gromis, ed. Altmann W. (Cod. dipl. Sil. XV.), zob. Dod. I.

Zob. Nr. 2106, 2139, 2143, 2150, 2161, 2168, 2175, 2177, 2181, 2184, 2190.

Pius II., zob. Nr. 2251; Paweł II., zob. Nr. 2291; Sykstus IV., zob. Nr. 2330,

12701. **Korzeniowski J.**, Analecta Romana, quae historiam Poloniae s. XVI. illustrant, ex archivis et bibliothecis excerpta, SS. rr. pol. XV., Krak. 1889—1894, *zob. Dod. I.*

12702. **Brzeziński J.**, O konkordatach Stolicy apostolskiej z Polską w XVI. wieku, Roz. hist. fil. akad. XXX., Odb. Krak. 1893.

R: Arndt A., Przegl. powsz. 1894 I.

Zob. Nr. 2463, 2492, 2561, 2574, 2577, 2599, 2621.

12703. Posnaniensis Cas. Obs in bullas Leonis X., Francof. 1593 DS.

Edykty przeciw Lutrowi i innowiercom zob. Reformacya.

Relationes Oratorum Pont. in Hungaria 1523—1526, MM. Vaticana, Budapest. 1884, zob. Dod. I.

12704. Concordata R. P. cum Clemente VII., Vol. leg. I., *zob.* Nr. 2645.

Hozyusza listy, zob. Nr. 2661—2665 także Nr. 1414, 1407, 1427.

System Kopernika i Stolica apostolska, zob. Oświata.

12705. **Pierling P.**, Papes et Tsars 1547 do 1597, Paris 1890.

R: W. Z., Kwart. hist. 1890; A. R., Niwa 1890 Nr. 16; Przegląd 1890 Nr. 167; Schäfer, Ztschr. kathol Theol. 1891 XV.; Kuryer pozn. 1892.

12706. Rzym, Moskwa i Polska w połowie XVI. w., Kuryer pozn 1893 Nr. 266—267.

Zob. Kościół ruski i Historya polityczna.

Zob. Nr. 2828, 2836, 2840, 2894, 2914, 2926, 2946, 7225.

12707. **Uchansciana** t. IV. (poselstwa papieskie 1560—1581), *zob.* Nr. 2840 i *Dod. I.*

12708. **Lubowicz N. N.**, Papskij nuncij Kommendone w Polszê, Żurn. min. nar. prośw. 1887 CCXLIX.

R: Gozdawa M., Kwart hist. 1887.

12709. Reimann E., Die Sendung des Nuntius Commendone nach Deutschland im J. 1561, Forsch. z. d. Gesch., Göttingen 1867 VII.

Zob. Nr. 2978, 7244.

12710. Pogiani J., Epistolae collectae a A. M. Gratiano et Hier. Lagomarsino, Romae 1756, *zob.* Nr. 2974 i *Dod. I.*

12711. **Szaniawski Fr.**, Historyczny wywód jakim sposobem Sobór Trydencki przyjęty był w Polsce, Themis polska 1830 VII., Odb. Warsz. 1829, *zob.* Nr. 12601; — Hayzmann Ud., Zur Publication der Trienter Beschlüsse in Polen, Arch. f. kath. Kirchenrecht, Odb. Mainz 1869; — Dembiński Br., Die Beschickung des Tridentinums durch Polen und die Frage vom Nationalconcil, Inaug. Dissert., Breslau 1883, *zob.* Nr. 12602; — Wierzbowski Th., Otnoszenije Polszy k' tridentinskomu soboru i jewo postanowlenijam 1564—1577, Żurn. min. nar. prośw. 1893, *zob.* Nr. 2980.

Zob. Nr. 2994, 3004, 3016, 3039, 7249.

12712. Reimann, Roms Kampf gegen Polens religiöse Freiheit 1573 und 1574, Sybels H. Z. t. XII.

Zob. Nr. 1420, 3097, 3149.

Spory kalendarzowe, zob. Nr. 166—170, 3209, 7481.

12713. Plemieński F., In mortem Gregorii XIII., Romae 1585; Tuccius St., Or. in exequiis Greg. XIII., Crac. 1585; Vestrius M., Responsio nomine Greg. XIII. reddita (1591) (E. b. r.) (DS.), *zob.* Nr. 3171.

12714. Pomysły księdza A. Possewina względem wprowadzenia katolicyzmu do Rosyi, Syon, Kraków 1868—1869, *zob.* Nr. 3187—3192, 7435—7438.

12715. **Hassenkamp R.**, Papst Sixtus V. polnische Politik, Ztschr. f. Gesch. Posen 1888 IV.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1889.

12716. Sixtus V., Bulla Archiep. Gnesn., Romae 1733.

Zob. Nr. 3204, 3275.

12717. Szymonowicz Sz., Joel propheta ad Clem. VIII., Crac. 1593; Legationes Alexandr. et Ruthen. ad Clemens VIII., Ingolstadt 1598; Frydrychowicz Dom., Klem. Papa VIII. in bulla Hyacinthina, Crac. 1688 (DS.).

Zob. Nr. 3301, 3303, 3343, 3356.

12718. Szlachetne ale daremne zabiegi króla Zygmunta III. do ustalenia katolicyzmu w Szwecyi, Misye katol. z 25. lipca 1834.

12719. Pruski M., Decreta S. Sedis Apostolicae (Clemens VIII.) de regularibus, Leopoli 1731.

12720. Baronius, Relationes duarum legationum, Colon., 1600.

12721 Henriesonius Jona Meldorpianus Ditmarsus, De ratione adscultum Sedis Apostolicae reducendi, de causis Daniae suspecta regnor. Poloniae conjunctis 1624 (E IX.).

12722. Paulus V., Bulla sanctis, in qua renovat, Crac. 1615; — Tenże, Confirmatio declarationum, Crac. 1615 (DS.).

12723. Acta audientiae a Paulo V. pro regio Voxil Japonici legatis, Crac. 1615 (E. VIII.).

Zob. Nr. 3507, 3515, 5525 i 1433—1434.

12724. **Riccius A.**, Collectanea decisionum in tribunalibus Polon. etc., Coloniae, Venet., Genevae 1617—1629 DS.

12725. Innocentius Papa, Breve confirmatorium, Romae 1620 DS.

Zob. Nr. 3603, 3610.

12726. Odpusty pozwolone od Grzegorza XV., Krak. 1624; Mościcki Mich. X., Nauka o świętych relikwiach i o odpustach (1627) (E. b. r.); Foxius J., Pamięć wielkiego Jubileuszu, Krak. 1627; Biedrzychowski K., Jubileusz walny na instancyą J. K. M. pozwolony, Kraków 1628 (E. VIII.).

Zob. Nr. 3618.

12727. Urbanus Papa, Constitutiones, Crac. 1629; — Appellatio ad SS. D. D. Urbanum VIII. in causa Jag. univers., Crac. 1630; — Androsilla, Urbano VIII. Cracov. juris legendi pro Univ. crac., Venet. 1630; — Urbanus VIII., Suppressio praetensae congregationis Jesuitissarum, Crac. 1631, *zob. Jezuici i Oświata (Szkoły)*; — Appellatio ad Urbanum VIII., Crac. 1632; — Śmieszkowic Waw., Poloniae ad Urbanum VIII. etokainia, Eiusdem Lilla seu aegloga, Antw. 1632 (DS.).

12728. Gavantus Bart., Decreta a sacra congregatione, Crac. 1631; — Decretum S. Congregationis, Roma 1632; — Acta congregationis intermediae Lublinensis, Cracoviae 1633; — Sacrae indicis congregationis decretum, libros damnans, Crac. 1633 (DS.).

12729. Casus sanctae Sedis apostolicae, Posn. 1638 DS.

Zob. Nr. 3681, 3706, 3716, 3735, 3763, 3770.

12730. Olszewski J. A., Publica spes Innocentii X., Romae 1644; — Castellana (de) A., Apostolicus instructus per Germ., Poloniam, Ungariam, Bononia 1644; — Jasiński Camil, Summarium Ordinationum, Roma 1644 (DS.).

12731. Charitativi Pontificiorum colloquii consilia secretiora DS. (E. b. r. IX.), *zob.* Nr. 3798—3799.

Zob. Nr. 3811.

12732. Aleksander VII. Papa, Breve declarationis (E. IX. b. r.) DS., *zob.* Nr. 3909, 3917.

Zob. Nr. 8334.

12733. Klemens X., Breve super contributione capitali in Reg. Poloniae exigenda per nuntium apostolicum (E. IX. b. r.), *zob.* Nr. 4013.

12734. **Casanata**, Decisiones Rotae Rom., Romae 1675—1677, *zob.* Nr. 4100.

Zob. Nr. 4056.

Zob. Nr. 4090.

12735. Roma in vicissitudinibus, Vars. 1684 DS., *zob.* Nr. 4080, 4127, 4191, 4201, 4210, 4229.

12736. Constitutiones et exercitia spiritualia approbata a Innocentio XI., Leopoli 1731 DS.

12737. Witwicki St., Traktat compendiose zebrany z woli Jana III. o Ojca św. i biskupów władzy, Warsz 1693; Tenże, Tractatus de auctoritate Rom. Pontificia versus per Laur. Czepański, Vars. 1693 (DS.).

Zob. Nr. 4245, 4281, 4291.

12738. Innocencyusz XII., Kopia listu do Aug. II. kr. polsk. (E. b. r. IX.) DS., *zob.* Nr. 4343.

Klemens XI., zob. Nr. 4346, 4357, 4393, 4419, 4424, 4430, 4436, 4473, 4475, 4480.

Decisiones Rotae (1711), zob. Nr. 4420.

12739. Kery J., Decreta S. S. Apostolicae ab regul. observanda, Częstoch. 1716, Leop. 1731, *zob. Klasztory.*

12740. Gesuch der Stadt Thorn an den römischen Papst, Königsb. (E. IX. b. r.).

12741. Epistola nuntii apostolici ad amicum 1726 DS.

Zob. Nr. 4507.

12742. Officia sanctorum a Benedicto XIII. concessa, Vilnae 1732; — Formula indulgentiarum, quas Bened. XIII. concedet, Częstochov. (E. IX. b. r.) (DS.), *zob.* Nr. 4512, 4527, 4534, 4563.

12743. Clemens XII., Constitutio, quae nonnullas litteras moderatur, Leopoli (E. IX. b. r.) DS, *zob.* Nr. 4568, 4581, 4627.

12744. Congregatio sacrae Rotae cardinali Pico de Mirandolo canonisationis Joannis de Dukla, Romae 1732 DS.

12745. Decisio Rotae R. coram Cavalchino pro metr. Leop. c. Sam. Głowiński, Romae 1736 DS.

12746. Benedictus XIV., Breve apost. c. indulg. dioec., Crac. b. r.; — Tenże, List do duchowieństwa gr. kat., b. r.; — Tenże, Epistola encyclica de praeparatione, Crac. b. r.; — Allocutio in Comitiis gener. Junii 17., Crac. b. r. (E. IX.) (DS.).

12747. Massalski Ign. Jak. bisk., De praecipuis ecclesiae Romanae placitis, Vars. (przed. r. 1748) b. r. (E. IX.) DS.

12748. Ordinationes visitationis apostolicae pro prov. pol. cleric. regul. pars IV. et V. 1743; — Decisio tribunalis Nunciaturae coram Andr. Butio in causa vars. matrimonii 25. Oct., Vars. 1749; — Decisio Rotae Rom. coram Vicecomite pro Mich. Baranowski ratione Czernichow 1749 (DS.).

12749. Literae executoriales trium conformium sententiarum Romae latarum in causa inter parochos dioec., Vilnens. 1751.

12750. De postulatis seu pactionibus, statutis Bened. XIV. de synodo dioecesana excerptum, Crac. 1763 DS.

12751. Jura decisionis s. Tribunalis Nunciaturae in causa nullitatis matrimonii ex errore qualitatis personae, Vars. 1757.

Zob. Nr. 1309, 4660, 4668, 4680, 4694, 4715, 4724, 4739, 4746, 4770, 4777, 4786, 4792, 4799.

12752. Klemens XIII., List do Karola III względem Jezuitów, b. r. (E. IX.) DS.

12753. Riflesioni sopra i due novi brevi al re di Polonia, Lugano 1765; — Dyskurs dwóch ziemianinów z okazyi bulli Klemensa XIII. (1760 E. IX.) (DS.).

12754. Monita ad continendos sacerdotum mores ex sacris conciliis collecta, jussu Andr. Stan. Kostka Załuski, Poznań 1759; Authoritas suprema rom pontificis nec non Polonorum in avita religione constantia, Premisliae 1759 (DS.).

Zob. Nr. 4799, 4806, 4851, 4897, 4919, 4932, 4952.

12755. **Polska** i Klemens XIV., Prz. pozn. XVIII.

12756. Carmen eleg. Romae sub regimine Clementis XIV. a quodam Polono descriptum, b. r. (E. IX.); Głos moralisty do exmnichów czyli głos uwielbiający czyny Ganganellego zmarłego papieża (E. b. r.).

12757. Sacra rituum congregatione cardin. Marefiesco, Gnesnensis beatific. et canon. Raph. Chyliński, Roma 1772 DS.

12758. Decisiones ex univ. jure Regni depromptae, a auditoribus defensae, Zamość 1771 DS.

Zob. Nr. 4960, 4970, 4978, 5011, 5022.

Zob. Nr. 5045, 5069, 5086, 5158, 5299, 5417, 9450.

12759. Pius VI., Uchylenie książki: „Co jest papież", Warsz. 1787 DS. [por.: Lawicer, Propozycye Piusowi VI. przedłożone z odpowiedziami, Krak. 1785; Toż b. w. m. i r. (Warsz.)].

12760. Dembiński B., Papiestwo wobec upadku Polski, Czas 1893 Nr. 151, Odb. Krak. 1893, *zob.* Nr. 9456.

Zob. Nr. 4932.

Stosunek do Stolicy apostolskiej po rozbiorach, zob. Stosunki kościelne po upadku Polski.

(d: Prawo kościelne: źródła, literatura, organizacya, urzędy, immunitety, sądownictwo, prawo majątkowe, praktyka kościelna).

12761. **Źródła**, *zob.* Nr. 1014—1015, 1254 do 1323, 1695, 1740, 1765, 1773, 1961.

12762. **Collectanea** constitutionum synodalium (ed. Pac.) 1690 DS., *zob.* Nr. 1273 i *Dod. I.*

12763. **Chodyński Z.**, Statuta synodalia dioec. Vratislav. et Pomeraniae, Vars. 1890, *zob. Dod. I.*

12764. **Statuta synodalne** i konstytucye biskupów, *zob.* Nr. 1261—1273, 1285—1308; — Hartzheim, Concilia Germaniae, *zob. Dod. I.*; — Spis chronologiczny wyd. statutów lub w zbiorach pod Nr. 1014, 1261, 1268, 1276, 1292 wymienionych:

1180: Syn. łęczycki, *zob.* Nr. 1695;
1212: Stat. prow. Cod. Majoris Pol., *zob.* Nr. 664;
1233: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1731;
1248: Konst. legata, *zob.* Nr. 1740;
1257: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1749;
1262: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1758;
1267: Konst. legata, *zob.* Nr. 1765;
1271: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1771;

1279: Konst. legata, *zob.* Nr. 1773;
— Stat. wrocł., *zob.* Nr. 1292;
1285: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1777;
1287: Stat. legata, Hartzheim III., *zob. Dod. I.;*
1290: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1779;
— Dwa stat. wrocł., *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1305: Stat. wrocł., *zob.* Nr. 1292;
1309: Konst. arcyb. i stat. Gentilisa, *zob.* Nr. 1309 i *Dod I.;*
o. 1316: Syn. wrocławskie, *zob.* Nr. 1293;
1320: Stat. krak., *zob.* Nr. 1809;
1326: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1814;
1331: Stat. krak., *zob.* Nr. 1817;
— Stat. wrocł., *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1357: Konst. arcyb., *zob.* Nr. 1848 i 2095;
o. 1373: Konst. arcyb., *zob* Nr. 1848;
1373: Stat. krak., *zob.* Nr. 1872;
1396: Stat. krak., *zob.* Nr. 1934 i 12791;
1398: Stat. płockie, *zob.* Nr. 12791;
o. 1401: Stat. warmin. Index lyc. Hos. 1861/2, *zob. Dod. I.;*
1402: Stat. wrocł., *zob.* Nr. 1276;
1406: Konst. arcyb. w Kaliszu, *zob.* Nr. 1983;
1408: Syn. krak., *zob.* Nr. 12793;
1410: Stat. wrocław., *zob.* Nr. 1291 i 1991;
1415: Stat. przemyski, *zob.* Nr. 13139;
— Stat. wrocławski, *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1417: Stat. włocł., *zob.* Nr. 1276;
o. 1420: Stat. pozn., *zob.* Nr. 1014;
1420: Stat. prow. w Kaliszu, *zob.* Nr. 2036—2037, 2569, 2596, 2680;
1423: Stat. krak., *zob.* Nr. 2054;
— Stat. płocki, *zob.* Nr. 12791;
1425: Stat. prow. w Łęczycy, *zob.* Nr. 2047 i *Dod. I.;*
1427: Stat. włocław., *zob.* Nr. 1276;
— Stat. warm., *zob.* Nr. 1277;
1433: Zatw. statutów przez króla, *zob.* Nr. 2095;
1436: Stat. krak., *zob.* Nr. 2111;
1446: Syn. wrocławski, *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1449: Syn. warm., *zob.* Nr. 1277;
1454: Syn. wrocł., *zob.* Nr. 1292;
1456: Syn. dyec. gnieźn., *zob.* Nr. 1263;
1459: Stat. prow., *zob. Dod. I.;*
— Stat. krak., *zob.* Nr. 2253.
o. 1471: Stat. prow., *zob. Dod. I.;*
1473: Syn. wrocławski, *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1475: Stat. wrocław., *zob.* Nr. 1288, 1292, 2325 i *Dod. I.;*
1477: Stat. włocławski, *zob.* Nr. 1276;
1482: Stat. bisk. pozn., *zob.* Nr. 1296;
1485: Stat. prow., *zob. Dod. I.;*
1487: Stat. prow., *zob. Dod. I.;*
1497: Stat. warm., *zob.* Nr. 1299—1301;
— Syn. wrocławski, *zob.* Nr. 1292 i *Dod. I.;*
1500: Stat. syn. Caminensis dioec., Archiv f. Kirchenrecht 1877, *zob. Dod. I.*
1503: Stat. dyec. płockiej, Acta cap., *zob.* Nr. 12983 i *Dod. I.;*
1506: Stat. dyec. płockiej, tamże;
1509: Stat. wrocł., *zob.* Nr. 1292;
— Sobór w Wilnie, *zob.* Nr. 2592 i *Kościół ruski.*
1510—1512: Dwa synody, *zob.* Nr. 1266 do 1267, 1289 i 2548; Statuta syn. dioec. Gnesn. et Crac., Crac. 1512 DS., *zob. Dod. I.*
1511: Stat. dyec. przemyskiej, *zob.* Nr. 13139;
1516: Syn. dyec. pomorskiej, *zob.* Nr. 1276;
1517: Syn. gnieźn., *zob. Dod. I.;*
— Stat. włocł., *zob.* Nr. 1297;
1519: Syn. przemyski, *zob.* Nr. 13139;
1521: Syn. prowinc. w Piotrkowie, Karnk. III., *zob.* Nr. 1268;
1522: Syn. prow. w Łęczycy, *zob.* Nr. 1268;
1523: Syn. prow. w Łęczycy, *zob.* Nr. 1268;
1525: Syn. przemyski, *zob.* Nr. 13139;
1527: Syn. prow. w Łęczycy, *zob.* Nr. 1268 i por. E. Crac. 1532 DS.;
1528: Stat. wileński, *zob.* Nr. 1528;
— Syn. gnieźn., *zob. Dod. I.;*
1529: Syn. przemyski, *zob.* Nr. 13139;
1530: Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* tamże;
1532: Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* tamże;
1534: Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* tamże;
1537: Syn prow. w Łęczycy, *zob.* tamże;

1538: Synod wileński, *zob.* Nr. 2746, *zob.* też Nr. 1306;
1539: Syn. prow. w Piotrkowie, Karn. III., *zob.* Nr. 1268;
1542: Synod. prow. w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2771;
1544: Statuta et const. tempore archiep. Petri, Crac. 1544 DS., *zob. Dod. I.*
1547, 1551: Syn. prow., *zob.* Nr. 2806, 2844 także Nr. 1268;
1554: Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2885;
— Syn. w Przemyślu, *zob.* Nr. 2886;
1556: Syn. prow. w Łowiczu, Karn. III., *zob.* Nr. 1268;
1557: Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* tamże;
1561: Syn. prow. w Warszawie, *zob.* tamże:
— Syn. w Poznaniu, *zob.* Nr. 2951;
1564: Syn. w Poznaniu, *zob.* Nr. 2982;
— Syn. we Lwowie, *zob.* Nr. 2933;
1565: Syn. warmiński, *zob.* Nr. 1299 i *Dod. I.;*
1568: Syn. włocł., *zob.* Nr. 3064;
1572: Syn. w Innowrocławiu, *zob.* Nr. 3064;
1575: Syn. warmiński, *zob.* Nr. 1299 i *Dod. I.;*
1577: Syn. warmiński, *zob.* tamże;
— Syn. w Piotrkowie, *zob.* Nr. 3123;
1578: Syn. prow. gnieźnieński, *zob.* Nr. 1268 i 3158;
— Syn. krak., *zob.* Nr. 3159;
1579: Syn. dyec. włocł., *zob.* Nr. 1276;
1580: Stat. syn. łucki, *zob. Dod. I.:*
— Stat. syn. wrocł., *zob.* Nr. 1292;
1582: Stat. syn. warmiński, *zob.* Nr. 1299 i *Dod. I.;*
— Syn. gnieźnieński, *zob.* Nr. 3196;
1583: Konst. chełmska, *zob.* Nr. 1303;
1584: Syn. we Lwowie, *zob.* Nr. 3208;
1585: Statuta syn. Martini episc. Vratisl., *zob. Dod. I.;*
— Syn. włocł. w Gdańsku, *zob.* Nr. 1276;
1586: Syn. w Innowrocławiu, *zob.* Nr. 3220;
1589: Acta syn. dioec. Luceoriensis, ed. Chodyński Z., Vars. 1875, *zob. Dod. I.;*
— Syn. prow. w Piotrkowie, *zob.* Nr. 1270 i 3260;
— Dwa syn. włocławskie, *zob.* Nr. 1276;
1590: Syn. włocławski, *zob.* Nr. 1276;
1592: Syn. w Wrocławiu, *zob.* Nr. 3282;
1593: Synody w Gnieźnie, Płocku, Krakowie, Poznaniu i we Lwowie, *zob.* Nr. 3293 i 3302;
1594: Stat. dyec. warmińskiej, *zob.* Nr. 1300 i 3302;
1595: Syn. w Toruniu, *zob.* Nr. 3313;
1597: Syn w Wrocławiu, *zob.* Nr. 3342;
— Syn. łucki, *zob. Dod. I.;*
1598: Syn. włocł., *zob.* Nr. 1276;
1601: Syn. krakowski, *zob.* Nr. 3414 i *Dod. I.;*
— Syn. we Lwowie, *zob.* Nr. 3414;
1602: Syn. w Gnieźnie, syn. w Krakowie i syn. w Wilnie, *zob.* Nr. 3423;
1604: Syn. w Płocku i Syn. w Chełmie, *zob.* Nr. 3441;
1605: Syn. chełmiński i pomorski, *zob.* Nr. 1303 i 3449;
1607: Syn. prowincyonalny i syn. dyec. krak., *zob.* Nr. 3484;
— Syn. w Innowrocławiu i syn. w Łucku, *zob.* Nr. 1276 i 3476;
1611: Syn. prow. dyec. gnieźnieńskiej, syn. w Warszawie i syn. pomorsko infl., w Rydze, *zob.* Nr. 1307 i 3506;
1612: Syn. w Krakowie, konst. synod. warmińskiego i konst. synod. wileńskiego, *zob.* Nr. 1299, 3516 i 3524;
1614: Konst. syn. chełmińskiego i syn. włocł., *zob.* Nr. 1303, 3534 i 1276;
1621: Syn. w Gnieźnie, *zob.* Nr. 3583;
— Synody w Gnieźnie, Przemyślu, Innowrocławiu, Łucku i Poznaniu, *zob.* Nr. 3599 i 3600;
1622: Syn. włocł., *zob.* Nr. 1276;
1623: Syn. prow. w Gnieźnie, *zob.* Nr 3620;
— Syn. w Chełmie, konst. warmińskie, *zob.* Nr. 3628;
1628: Syn. prow. w Gnieźnie, syn. dyec. w Innowrocławiu, *zob.* Nr. 3659;
1631: Konst. wileńskie, *zob.* Nr. 3676;
1632: Syn. w Płocku, *zob.* Nr. 3684;
1633: Konst. wileńskie, *zob.* Nr. 3704;
1634: Syn. prow. w Warszawie i syn. dyec. w Innowrocławiu, *zob.* Nr. 3715;
1636: Syn. w Przemyślu i syn. żmudzki *zob.* Nr. 3736:

1639: Ust. syn. żmudzkiego, wyd. 1690, *zob.* Nr. 4216;
1641: Synody w Chełmnie, Lwowie i Łucku, *zob.* Nr. 3775;
— Sinodus Vladislaviensis 9. Junii 1641, Vars. 1711, *zob. Dod. I.*
1642: Syn. w Poznaniu i syn. w Przemyślu, *zob.* Nr. 3784;
1643: Syn. prow. w Gnieźnie, syn. dyec. w Krakowie i syn. dyec. w Płocku, *zob.* Nr. 3788;
— Synod żmudzki, *zob.* Nr. 4216;
1646: Syn. prow. w Gnieźnie, *zob.* Nr. 3809;
1647: Synod żmudzki, *zob.* Nr. 4216;
1653: Syn. wrocławski, *zob.* Nr. 1292;
1661: Syn. prow. w Gnieźnie, *zob.* Nr. 3962;
1669: Syn. w Wilnie, *zob.* Nr. 4032;
1676: Syn. w Chełmie, *zob.* Nr. 4107;
1684: Syn. w Łucku i Brześciu, *zob.* Nr. 4176;
1685: Syn. w Wilnie, *zob.* Nr. 4183;
1689: Syn. w Poznaniu i syn. żmudzki, *zob.* Nr. 4216;
1696: Syn. w Chełmie, *zob.* Nr. 4258;
1698: Mowy na syn. w Płocku, por. Likowskiego: Decretales str. 7 i *zob.* Nr. 4290;
1711: Syn. w Krakowie, *zob.* Nr. 4430;
1717: Syn. w Chełmie i syn. w Wilnie, *zob.* Nr. 4463;
1720: Syn. w Gnieźnie i syn. w Poznaniu, *zob.* Nr. 4489;
— Syn. w Zamościu, *zob.* Nr. 4490 i *Kościół ruski;*
1723: Syn. w Przemyślu, *zob.* Nr. 4507;
1726: Konst. syn. łuckie i brzeskie, *zob.* Nr. 1304 i 1305;
— Syn. w Warmii, *zob.* Nr. 4526, *zob.* też Nr. 1301;
1733: Syn. w Płocku, Const. et decr. syn. Plocensis, Pultoviae 1735 DS., *zob. Dod. I.;*
1738: Syn. w Poznaniu, *zob.* Nr. 4649;
1742: Edicta Venc. Sierakowski, camenec. episc., 1742 DS., *zob. Dod. I.;*
1744; Syn. w Wilnie, *zob.* Nr. 4694;
1745: Syn. w Chełmnie, *zob.* Nr. 1303 i 4701;
1750: Syn. w Krakowie, *zob.* Nr. 4798;
1752: Syn. Mednicensis seu Samogitiae, Vilnae 1752 DS., *zob. Dod. I.;*
1758: Syn. krak., *zob.* Nr. 4799;
1762: Syn. w Kijowie, *zob.* Nr. 4838;
1765: Syn. we Lwowie, *zob.* Nr. 4905
1773: Syn. kijowski w Żytomierzu, *zob.* Nr. 5011;
1789: Ustawy dyecezalne w Kamieńcu, *zob.* Nr. 5299.

12765. **Index** omnium, quae in Synodis provincialibus eccles. Gnesnensis constituta cum bullis et brevibus (Drozdowicz J.), Adamo Naruszevicio oblatus, b. m. (Łuck) 1789 DS.

Zob. Nr. 1985, 2489, 2657.

12766. **Decreta** capitulorum generalium jussu Bon. Jarmański a S. Francisco collecta, Vilnae 1780; — Decreta varia congregationum generalium, quae eligi jussit Fr. Retz (**E.** b. r.).

12767. **Royzyus**, Dicisiones in sacro aud. lith., Frank. 1563, 1570, 1572 DS.

12768. **Riccius J. A.**, Collectanea Decisionum omnes casus Ital., Germ., Poloniae, Augustae 1636, *zob.* Nr. 2881.

Zbiór praw papieskich o klauzurze zakonnej, zob. Klasztory.

12769. **Ulanowski B.**, Liber formularum ad ius Polonicum nec non canonicum spectantium, *zob. Dod. I.;* — Tenże, Acta capitulorum Crac. et Ploc., *zob. Dod. I.*

12770. **Abraham W.**, Exhortatio visitationis synodalis, *zob. Dod. I.*

12771. **Blumenstock A.**, Zbiór kanonów paryskiej biblioteki św. Genowefy, Roz. fil. hist. akad. um. XXVII., O.Jb. Krak. 1891.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1892.

12772. **Martinus Polonus**, Margarita decreti 1486 DS. (20. ed. por. **E.** XVI. w.), *zob.* Nr. 6392.

12773. **Nicolaus Polonus de Błonie** (Błony, Plowe, Plone), Summa decretalium 1476 DS.; — Tenże, Tractatus sacerd. de sacramentis, aliud Joannis Versoris 1488 (wiele wydań do r. 1568, por. **E.** wiek XVI.).

12774. **Ulanowski B.**, Mikołaj z Błonia, kanonista polski z pierwszej połowy XV. w., Krak. 1888.

R: Margasz Wł., Kwart. hist. 1888.

12775. **Garsias E.**, Breviarium iuris utriusque, Crac. 1512; Astexanus, Canones poenitentiales, Crac. (1534—8); Cervus Tucholiensis, Epitome, Crac. 1538; Turobinius J., Enchir. juris pontificii et caesarei (Buczacki), Pułtusk 1539 (DS.).

12776. Spangenberg J., Computus eccles., Crac. 1503, 1546, 1552, 1554, 1572 DS.

12777. **Bzovius**, De iure status s. d. iure divino et naturali eccles. lib. et pot., Colon. 1600 DS.

12778. **Starowolski Sz.**, Breviarium juris pontificii, Amstelod. 1641 DS.

12779. Starzewski J., Aliquid brevem notitiam juris canonici continens, Vilnae 1728 DS.

12780. **Rudzieński A.**, Compendium juris ecclesiastici, Calissii 1742 DS.

12781. **Załuski J. A.**, Conspectus novae collectionis legum ecclesiasticarum titulo synodicon, Vars. 1744 DS.

12782. Idliński E., Scrutinium juris jure legati canonico civili nec non culmensi, Gedani 1742 t. IV.

12783. Sinopsis juris ecclesiastici, Pozn. 1799 DS.

12784. Szenrath M. J., Conclusiones canonicae de constitutionibus, sub Gem. Ageison, Vilnae 1652 DS.

12785. Marquart A., Dissertatio ex jure canonico, Vilnae 1647; Versch. Dissertatio juris ecclesiastici, Ged. 1717; Wientzławski G., Theses juris civilis et canon. sub. Cas. Łubieński, Romae 1718; Assercion es canonisticae in collegio Carncoviano, Calissiae 1718; Tieden G., Disputatio juris ecclesiastici 1737; Mąsiorski Fr. Br., Conclusiones ex jure canonico, Culmae (1754); Czochron S., Assertiones ex historia juris canonici, Argentorati 1785; Ficzkiewicz Stan., Conclusiones juridicae de regulis juris canonici libri 5 decretalium (E. b. r.) (DS.).

12786. Cwierzowicz Fr., Dissert. de constitutionibus ecclesiasticis, Crac. 1771 DS.

12787. Propositiones ex quatuor libris institutionum iuris pontificii expositae, Thom. Nowiński ded. J. Olechowski, Crac. 1785 DS

12788. Guidotti J. J., Juris canonici institutiones a. 1746, Wilnae 1812; — Stachowski F. J. X., Rozbiór dzieła Stan. Sokołowskiego p. n. Partitiones ecclesiasticae, Połock 1818.

Zob. Nr. 12610.

Słotwiński F., O początku i przedmiocie konkordatów, zob. Nr. 12683.

12789. Przyczynek do zwyczajów prawnych w kościele w wiekach średnich, Przegl. katol. 1892 Nr. 48.

Zob. Nr. 12609.

12790. **Jabczyński Ks.**, Różnice prawa kościoła polsk., Arch. teolog. 1836 I.; — Tenże, Prawodawstwo i prawą Kościoła w Polsce, Rocz. tow. prz. nauk pozn. 1860 I.

Zob. Nr. 12610 i 12614.

12791. **Ulanowski B.**, O pracach przygotowawczych do hist. pr. kan. w Polsce, Krak. 1887.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1888; W. A., Prz. pol. 1888 IV.

O synodach w Polsce, zob. Nr. 1278–84 i 12761—12765.

12792. **Fiałek J. ks.**, Średniowieczne ustawodawstwo synodalne biskupów polskich, I. Życie i obyczaje kleru w Polsce średniowiecznej na tle ustawodawstwa synodalnego, Roz. hist. fil. akad. um. XXX., Odb. Krak. 1893.

R: Kraj 1893 Nr. 27; Czas 1893 Nr. 157; Przegl. katol. 1893 Nr. 34; Rembowski A., Bibl. warsz 1893 IV.; Bartoszewski W., Prawnik 1894 Nr. 17. Odb. Lwów 1894; Gromnicki T., Kwart. hist. 1894; Por. Anzeiger d. Akad. d. Wiss., Krak. 1893 str. 175—178.

12793. Ulanowski B., Kilka uwag o statutach synodów dyecezyalnych w XIV. i XV. w., Arch. kom. hist. akad. um. t. V.

Zob. Nr. 13139.

12794. **Abraham Wł.**, Organizacya kościoła w Polsce do połowy w. XII., Lwów 1890, 2. wyd. 1893.

R: J. G., Kraj 1890 dod. Nr. 37; Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1891; Gromnicki T., Przegl. powsz. 1891 II.; Plebański J. K., Bibl. warsz. 1891 I.; Dr. A. B., Przegl. pol. 1891 I.; N., Przegl katol. 1891 Nr. 52; Łaguna St., Kwart. hist. 1891 str. 549—568 p. t. Pierwsze wieki Kościoła polskiego; Por. także Anzeiger der krak. Akad. 1891 str. 279—285; — 2. wydania: Bibl. warsz. 1893 II.; Prawnik 1893 Nr. 1; H. B. A. dr., Przegl. pol. 1893 I.

12795. Cokolwiek o pierwszych biskupach w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Wiadomość o najdawniejszych biskupstwach w Polsce, Biblioteka pisemek obyczajowych, Lwów 1850 (kwiecień).

12796. Zacharyasiewicz Fr. Ks., Wiadomość historyczna o najdawniejszych biskupstwach w Polsce, Lwów 1850.

12797. Małecki A., Kościelne stosunki w pierwotnej Polsce, Przew. nauk. lit. 1875.

12798. Kętrzyński W., Biskupstwa i klasztory polskie w X. i XI. w., Prz. powsz. 1889 III.

R: Papée Fr., Kwart hist. 1890.

12799. Arndt A., Die ältesten polnischen Bisthümer, Ztschr. f. katholische Theologie 1890 XIV.

12800. **Kołłątaj H.**, Pamiętnik o stanie duchowieństwa katolickiego polskiego i innych wyznań w połowie XVIII. wieku, Poznań 1840.

12801. **Fabisz P. Wł.**, Spis kardynałów i biskupów polskich z dodatkiem synodów, Oleśnica 1860, *zob.* Nr. 2175 i 2184.

12802. Sandius R., Catalogi patriarcharum et episc., Amstelod. 1679 DS., *zob.* Nr. 7804; Refleksye nad godnością kardynalską, b. r. (1746).

Zob. Nr. 264—275, 6223 i 12919.

Zob. Dyecezye.

Por. Gams, Series episcoporum.

12803. Miciński Adalb. Ant., Quaestio de dignitatibus ecclesiasticis, Crac. 1740 DS.

12804. **Rittner E.**, Celibat w Polsce. Przew. nauk. lit. 1874; — Janiszewski Chr., Bezżeństwo kapłańskie w kośc. kat., Gniezno 1860, por. Czas 1875 Nr. 178, *zob. Reformacya.*

12805. Caroli T. X., Vetus et constans in ecclesia catholica de sacerdotum coelibatu doctrina, Vars. 1801 (wyjątki z pism St. Orzechowskiego), *zob.* Nr. 12754.

12806. Tumliński Balt., Quaestio juridica de potestate, Crac. 1682; Kowalczewski K. B., Quaestio de Summo Pontifice, Crac. 1686 (DS.), *zob.* Nr. 12736, 12754.

12807. **Lisiewicz Z.**, O obsadzaniu stolic biskupich w Polsce (Epoka piastowska), Przew. nauk. lit. 1891, Odb. Lwów 1892.

R: B. A., Niwa 1892 Nr. 21; A. Blumenstock Halban, Kwart. hist. 1893; — Por. Anzeiger d. Akad. Krak. 1891.

12808. Lipiński T., O ingressach czyli wjazdach w Polsce odbywanych, Bibl. warsz. 1844 II.

12809. Fiałek J. ks., O tytułowaniu się biskupów w wiekach średnich przez wyrazy: Dei et apostolicae sedis gratia, Przew. nauk. lit. 1893.

12810. Meditatio statistica nad godnością kardynalską 1746, *zob.* Nr. 9169 i 12801.

12811. **Olszowski A**, De Archiepiscopatu gnesnensi 1673, *zob.* Nr. 8517; — De legatione nata de principatu archiepiscopatus gnesn., 1677, *zob.* Nr. 2574.

12812. **Łukowski ks.**, Arcybiskup gnieźn. kiedy został prymasem, Przegl. lw. 1880; — Prymas w Polsce, Kuryer polski 1892 Nr. 23—28, *zob. Dyecezye: gnieźnieńska.*

12813. Surowiecki J. A. J., Primas tempore interregni jus gladii administrans, Posn. 1719, 1728 DS.

12814. Piasecki, Nucleus juris episcopalis 1681; — Ekart M. J., Quaestio de potestate episcopi, Crac. 1684; — Albertrandi J. X., De potestate episcoporum (**E.** b. r.); — Zbrozius J., De vicarii episc., Venetiis 1592 (DS.).

12815. Formankowic Dam., Quaestio juridica de potestate capituli sede vacante, Crac. 1680; — Zalaszowski Nic., Jus capituli seu tractatus de potestate capit. sede episcopali vacante, Poznań 1706 (DS.).

12816. Jasiński C., Directorium electionum praelatorum, Crac. 1641, Romae 1646. Valentiae b. r. (**E.**); — Raphael de S. Joanne. De electione canonica praelat. regul., Leopoli 1737; — Marciszowski Jak. Mich., De praelatis et canonicis 1762 (DS.).

12817. Lipiński Aug. C., Diploma pro munere decani foranei (**E.** b. r.) DS.

12818. Łubieński Kaz. X., Inhibitio super non usurpando titulo S. Theol. et Juris doctoratus edita (**E.** b. r.).

12819. Gąsiorowski L., Rozprawa o zaprowadzeniu kanonikatu doktora medycyny przy kościołach polskich, w szczególności przy katedrze gnieźnieńskiej i poznańskiej, Rocz. tow. przyj. nauk pozn., Odb. Poznań 1859.

12820. **Ahraham Wł.**, Początki prawa patronatu w Polsce, Prz. sąd. i admin. 1889, Odb. Lwów 1889.

R: Przew nauk. lit. 1890; Gromnicki T., Kwart. hist. 1890.

12821. Żelechowski Ben., Quaestio de jure patronatus, Zamość 1644; — Olszowski Andr., Quinquaginta juris patronatus regum Poloniae 1675, 1676, 1695, *zob.* Nr. 4100; — Justitia defensa contra per 50 singularia jurispatronatus interpretationem 1695 i b. r. (**E.** IX.); — Szczygielski Stan., Responsio ad 50 singul. juris patronatus Reg. Pol., Vilnae b. r.; — Lureński, Quaestio juridica de jure patronatus, Crac. 1725; — Małyszko Th. A., Quaestio de jure patronatus, Crac. 1756 (DS.).

12822. Vaczlawowicz J. Oct., Quaestio de investitura, Crac. 1604 DS.

12823. Zabielski St. X., Opusculum de pluralitate beneficiorum 1624? (przed r. 1625) i b. r. (**E.** IX.); — Ficzkiewicz St. M., Quaestio juridica de permutatione beneficiorum, Crac. 1760; — Turski Fab. P. episc., Mandatum quo intimatur ecclesiastica possidentibus benef. (**E.** IX b. r.) DS.

12824. Formulare beneficiorum curatorum vacantium consignandorum (**E.** b. r.) (DS.).

Zob. Nr. 12896 i n.

12825. Słotwiński, De immunitate ecclesiastica, R. tow. nauk. krak. 1833.

12826. Rostkowski Ad. Fr., Clypeus cleri Poloni contra tela fori saecularis efformatus, Vars. 1728, *zob.* Nr. 9016; — Załuski J. A., De immunitate, *zob.* Nr. 4918.

12827. **Mikrot W.**, Walka w Polsce o stosunek kościoła do państwa od r. 1434 do 1440, Przegl. akadem., Krak. 1881.

Laudum Vartense, zob. Nr. 1033.
Zob. Nr 2118.

12828. **Ulanowski B.**, Przyczynek do hist. stosunków między kościołem a państwem 1446—1447, Roz. fil. hist. akad. XXIV., Odb. Krak. 1889.

Ostroroga Monumentum, zob. Nr. 6694.
Statuta Opatoviensia, zob. Nr. 2318.
Zob. Nr. 12855 i Reformacya.

12829. Faunteus Wawrz. Art., De controv. inter ord. eccles. et secul. 1578, 1592, *zob.* Nr. 3212, 3227, 3292.

12830. Declaratia albo zniesienie pretensiey stanu rycerskiego przeciw duchowieństwu (Mat. Bembusa?) b. r.; Respons duchow. na racye equest. ord. Zyg. III., b. r. (**E.** IX.).

12831. Szober St., Quaestio de immunitate ecclesiae, Crac. 1618 DS.

12832. Szembek Fr., Przywilej plebański przez J. Pieknorzeckiego, Krak. 1620; — Broscius J., Gratis abo Discurs Ziemianina 1625 (DS.), *zob. Reformacya.*

12833. Naymanowicz J., Quaestio de immunitate eccl., Crac. 1634, *zob.* Nr. 3726; — Januszowic B., Quaestio de immunitate ecclesiae, Crac. 1634; — Gorski J., Quaestio de immunitate, Crac. 1634 (DS.).

12834. Kubitkowicz J., Proemium laboris, Crac. 1636; Krzykowski W., Sacrocivilis politica 1636; Brodowski J., Opisanie akcyey z dziej. kościel., Lublin 1638 (DS.).

12835. Rozmowa plebana z ziemianinem 1641 DS.

12836. Naymann Chr., Powaga kościelna zniszczona 1645 DS. (E. IX. b. r.), *zob.* Nr. 3816.

12837. Łańcucki A., Quaestio juridica de immunitate ac libertate eccles., Crac. 1658 i b. r. DS.

12838. Objaśnienie praw i przywilejów duchownym służących, *zob.* Nr. 4436; — Immunitas ecclesiae R. Pol., Romae 1718; — Komorowski A. I., Obrona duchowieństwa, *zob.* Nr. 4655; — Rostkowski A., Clypeus cleri, *zob.* Nr. 12826.

12839. Popiołek J. Gr., Nova felicitatis revolutio ecclesiae et Patriae, Poznań (1722) (E. b. r.) DS.

12840. Gravamina przeciw duchowieństwu 1753, *zob.* Nr. 4761; — Iuniewicz M., Uwagi pobożne i polityczne 1753 (DS.).

12841. Wilkoszowski A., Quaestio juridica de immunit. ecclesiarum, Crac. 1759.

12842. Załuski J. A., Mowa pro immunitate, *zob.* Nr. 4871; — Reptowski J. X., Dissertatio ex jure canonico de immunitate ecclesiastica, Crac. 1766; — Dukt dawny oczywisty na okazane świeżo granice władzy duchownej i świeckiej 1766; — Leszczyński B. J., Fundamenta ius plenum religii katolickiej utwierdzające 1767, *zob.* Nr. 4944; — Krzywda o granicę między władzami duch. i świecką, Warsz. 1768 (DS.).

12843. Przymówienie się do głosu duchowieństwa (1780) (E. IX. b. r.); — Wybicki J., Myśli polityczne względem stanu duchownego (E. b. r.); — Skarszewski W. B., Uwagi polityczne pod imieniem stanu duchownego do zbioru praw 1783 (DS.).

12844. Jezierski J., Respons na list plebana pod płaszczykiem kanonika, b r.; Makowski St., Odpowiedź na kaitelusze o kompozytach za prawem boskiem, b. r. (E. IX.) (DS.).

Sprawy duchowieństwa na sejmie czteroletnim, zob. Nr. 5287, 5296, 5324, 5329, 5352, 5354, 5361.

12845. **Ulanowski B.**, Liber formularum ad ius canon. spect. ex actis J. de Kurdwanow, Arch. kom. prawn. akad. t. I., Odb. Krak. 1892.

Ulanowski B., Modus inquirendi, zob. Nr. 1961; Akta kapituł, zob. Dod. I.

12846. **Ulanowski B.**, O pokucie publicznej w Polsce, Rozpr. fil. hist. akad. XXIII., Odb. Krak. 1888.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1889.

12847. **Blumenstock Al.**, Opieka papieska w wiekach średnich, Roz. fil. hist. akad. XXIV., Odb. Krak. 1889.

R: Kehr, Sybels H. Z. 1891.

12848. Wattenbach W., Ueber das Handbuch eines Inquisitors, Abh. d. kön. Akad. in Berlin 1888, Odb. Berlin 1889.

R: Perlbach, Kwart. hist. 1889.

Zob. Nr. 2094, 2115.

12849. Ulanowski B., Die Trauerzeit nach polnischem Rechte, Arch. f. kath. Kirchenrecht, Moguncya 1888 III.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1889.

12850. Processus juris canonici, Crac. 1537 DS.

Zob. Reformacya.

12851. Zebrjdovius A., Oratio pro sua et colleg. religione ac jurisdictione, ed. Andreas Patricius (1537?) b. r., *zob.* Nr. 2803.

Zob. Nr. 3149, 7646.

12852. Ziegendorf, Jurisprudentia sacra, Gedani 1625 DS.

12853. Catalogus suspensionum, Vilnae 1627 DS.

12854. Catalogus excomunicationum, Vilnae 1627 DS.

12855. Górski J., Quaestio de Foro clerici, Crac. 1629; — Karyński W. A., Quaestio de solutionibus, Crac. 1638; — Polewic J. C., De excommunicatione (Vars.) 1640; — Wieczorkowski Stan., De contractibus sacramento firmatis, Crac. 1642; — Janidlovius Bozantinus J., Processus judiciarius ad praxim fori spirit., Crac. 1643; — Naymanowicz Jak., De usurpatis in excommunicando clavibus (1644) (E. b. r.); — Noskowic J., Judex ecclesiasticus seu quaestio de potestate, Poznań 1650; — Krupecki A. Grz., Quaestio juridica de censuris, Crac. 1682 (DS.).

12856. De jurisdictione 1744 DS., *zob.* Nr. 4694, 4506, 4799, 9232.

12857. Status causarum exhibens gravamina b. r. (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 12340.

12858. Granica między władzami sądowemi duchowną i świecką, w obserwacyi około kompozycyi ded. Stan. Aug. (por. E. 1753: Borde) 1765 DS.

12859. **Processus** judiciarius praxi fori ecclesiastici R. Polon. accommodatus, Vars. 1768; — Minocki Fr., Processus judiciarius ad praxim fori spiritualis, Posn. 1778 (DS.).

12860. Memoryał szlachty ziemi łomżyńskiej i rożańskiej contra jurisdict. proboszczów płockich (1776?) (E. b. r.) DS., *zob.* Nr. 5417.

Zob. Nr. 5239.

12861. Pocołojewski K., De judiciaria ecclesiae potestate (Wilno) 1791 DS.

12862. Animadwersya na książkę: Granice między władzami sądowemi, duchowną a świecką, b. r.; — Przestroga pierwsza, Nie godzi się panom i świeckim sądzić duchownych, b. r. (E. IX.) (DS.).

12863. Radomiński Fr., Formulare fori spiritualis sive farrago rerum. b. r. (E. IX.) DS.

12864. Wegner L., O stosunku sądownictwa duchownego do sądów zwyczajnych, Dz. pozn. 1860 Nr. 255 i 256.

Sądy za czary, zob. Oświata.

12865. **Olechowski J.**, Dokumenta do spraw dziesięcinnych w Polsce, Krak. 1779, 1798 DS., *zob.* Nr. 9478.

12866. **Czacki T.**, O dziesięcinach w powszechności a szczególniej w Polsce i Litwie, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1801 I., Odb. Warsz. 1801, 2. ed. Krak. 1802, 3. ed. Warsz. 1802 (toż po franc.: Dimes en général et particulièrement en Pologne et en Lithuanie, trad. par Al. Potocki, Vars. 1801); — Tenże, Uwagi nad uwagami o dziesięcinach, Warsz. 1803.

12867. Miączyński J., Rozprawa o dziesięcinach z projektem przemiany snopowych (napisana 1812), Krak. 1816; — Tenże, O dziesięcinach, Rocz. tow. nauk. krak. 1817 II.

12868. Skarszewski A., Expositio iurium cleri latini in regno Poloniae, super decimis exigendis a Ruthenis, Vars. 1820.

12869. Lipski J., De iure decimarum ecclesiasticarum in Polonia animadversiones historicae, Vratislaviae 1852.

12870. Kluczycki J., O dziesięcinach kościoła rzymsko-katolickiego w Galicyi austr., Poznań 1854.

12871. Historya uprawnienia kościoła w ogólności (wyjątek z rękopisu o dziesięcinach), Czas 1854 Nr. 142 i nast.

12872. **Helcel A. Z.**, Badania w przedmiocie historyi dziesięcin kościelnych w Polsce, szczególniej pod względem tak zwanej dziesięciny swobodnej i dziesięciny oddawanej w gonitwę, Bibl. warsz. 1863 III., Odb. Warsz. 1863.

12873. Bartoszewski W., Dziesięciny kościoła polskiego, Krak. 1887 ark. I.

12874. **Abraham Wł** O powstaniu dziesięciny swobodnej, Studyum z dziejów prawa kościelnego, Bibl. warsz. 1891 IV.

Privilegium Casimiri, zob. Nr. 1838, 1851.

Ordinatio de decimis z roku 1300, zob. Nr. 179.

12875. Epistola de Miseria curatorum seu plebanorum. Crac. 1504 (E. IX. b. r.).

12876. Zebranie o dziesięcinach z Pisma św., Krak. 1604, 1648, 1728; — Markiewicz J., Decima cleri defensa (2 wydania), Parisiis 1643, 1644, 1646, 1647; — Tenże, Decima cleri saecularis, Crac. 1648; — Clementis X. litterae in favorem J. Markiewicz, 1647; — Naldus J., Consultatio polona decimarum pro S. J. contra Markiewicz, Roma 1647; — Cichovius N., Responsum theologicum ad scrip. J. Markiewicz, Romae 1649; — Markiewicz J., Replicatio canonica in materia decimarum 1650; — Naldus J., Responsum ad libellum J. Markiewicz, Roma 1650; — Camotti Thom., Responsio ad litteras J. Markiewicz 1675 (DS.).

12877. Smiglecki M., O dziesięcinach, Krak. 1648, Sandomierz 1728 DS.

12878. Parochianus oboediens sive de debito parochianorum sumptibus, Posn. 1647; — Groblicki B., Quaestio de concursu promovendorum ad ecclesias, Crac. 1648 (DS.).

12879. Troisty promień od prawdy słońca, abo dowód, że z dziesięcin przykładać się do poborów nie należy duchowieństwu (około 1650—1660, 2 ed.) DS.

12880. Żmijewski J., Obrona dziesięciny wytycznej, Krak. 1666 DS.

12881. Cafarelli, Decimarum pro ecclesia Galuszoviens., Romae 1709; — Decisio coram scotto decimarum ecclesiae Vrociszow, 1715; — Decisio coram Riccio decimarum, pro eccl. Legonicensi, Romae 1715; — Fragmenta controversiarum in curia romana, Romae 1715; — Herrera, Decimarum supra censuras, 1718; — Ordinatio quo ad accidentia ecclesiarum, 1737 (DS.).

Zob. Nr. 4777, 4828, 9285.

12882. Marxen C., Quaestio juridica de decimis, Crac. 1763 DS.

12883. Prawda i sprawiedliwość istotna o dziesięcinach i ich juryzdykcyi przez ziemianina polskiego wywiedziona (przez Przedborskiego) 1765; — Zebranie o dziesięcinach z pisma św., zebranie krótkie, Jeśli je dawać może, Krak. 1765 (DS.), *zob* Nr. 9335.

Bilon M., List o dziesięcinach ruskich, 1788, zob. Nr. 5022.

Projekty względem dziesięcin, zob. Nr. 5287—5354.

12884. Bossakiewicz A., Fundusze duchowieństwa rz. katol. w Polsce od 1795—1865, Bibl. warsz. 1881 IV.

12885. **Zbiór** praw kościelnych na dowód wolności duchownych od ciężarów i chleba zimowego, b. m. 1669, 1712, 1740 DS.

Callimachus Ph., De contributione cleri oratio, zob. Nr. 6835.

12886. O stacyi żołnierz z teologiem (około 1620), 1624; — Starowolski Sz., Stacye żołnierskie albo wyciąganie z dóbr kościelnych, Krak. 1636, 1638, *zob.* Nr. 8005, 8063; — Quaerelae univ. Cleri super austriaci militis insolentia, 1658, *zob.* Nr. 3949; — Chleb niezdrowy, stacye żołnierskie z dóbr kościelnych, to jest Dyskurs, 1661 (DS.), *zob.* Nr. 8362.

Zob. Nr. 4026.

12887. Jawne dowody o nieuwolnieniu dóbr duchownych przez XX. Lit. od obrony Rzeczyposp., 1695 DS.

Zob. Nr. 4886.

12888. Załuski A. Chr., Rozmowa dwóch kawalerów o wkładaniu nowego podatku na duchownych, b. r. (E. IX.); — Lipiewicz M., Dowód jasny, że duchowni i dobra ich do okazywania pociągani być nie mają, Poznań 1764 (DS.).

Zob. Nr. 5045, 5069, 5108.

12889. Rachuba dochodów z dóbr wszystkich bisk. w Polsce (1789?) b. r. (E. IX.); — Skarszewski W. bisk., List plebana do korrespondenta warsz. (1788), *zob.* Nr. 5292, 5299; — Tenże, Kalkulacya pożytków Rzeczyposp. (1790); — Tenże, miasta duchowne w krajach Rzeczyposp., b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 5292, 5299, 5325, 5330.

12890. Fundusz dla woyska (dobra bisk. krak.) (1789); Odpowiedź na projekt pod tyt. Szluza swiadzka, b. r.; Zastanowienie się nad uwagami nad pismem: Wykład krzywdy metropolicie, b. r.; Z dóbr zaś duchownych (przyjęcie ofiary), b. r.; Zdanie komissyi skarbu na p. 3.: Pozwolenie podnies. summ duchowieństwa galicyjsk., b. r.; Zabezpieczenie niezawodne przychodzi od summ duchownych, b. r.; Rota przysięgi, Ocalenie intrat z dóbr duchownych, b. r.; Przywrócenie dawnych funduszów duchownych (projekt), b. r.; Podatek w kontynuacyi z dóbr duchownych, b. r.; Duchowieństwo obojga obrządków, Deputacya od króla czyni zarządzenie, b. r.; Myśli wyjęte z dzieła: Prawdziwy stan duchowieństwa, b. r.; Ocalenie intrat z dóbr duchown. (projekt), b. r. (E. IX.); Kapłan sługa boży i pasterz dusz czyli List X. Plebana, Wilno (1791); Drużbicki Gasp., Sacerdos considerans per J. C. Jugowski (1791) (DS.).

12891. Broen J. H, De praescriptione bonorum ecclesiasticorum, Gedani 1722 DS.

Zob. Nr. 3058.

12892. **Ulanowski B.**, Praktyka w sprawach małżeńskich w w. XV., Arch. kom. hist. akad., t. V., Odb. Krak. 1888.

R: Lisiewicz Z., Kwart. hist. 1888.

12893. Szamotulski Gr., Enchiridion impedimentorum juxta canonicas const. in matrim., Crac. 1524, 1529; — Glogoviensis J., De causis matrimonii 1529 (DS.).

12894. Pomorski St., Quaestio de libertate matrimonii, Crac. 1619; — Abrek Andrz., Quaestio de sponsalibus et matrim., Zamość 1644; — Ossędowski St., Quaestio de sponsalibus, Crac. 1646; — Żelechowski Ben., Quaestio de sponsalibus et matrimonio pro Andr. Abrek. proposita, Zamość 1644 (DS.).

12895. **Fiałek J. ks.**, Zaręczyny i głoszenie zapowiedzi w Polsce średniowiecznej, Lwowska Gaz. kośc. 1894 Nr. 31—33.

Zob. Nr. 12748 i 12751.

Prawo małżeńskie, zob. Prawo prywatne pod działem: Prawo.

12896. **Piaseciu. P.**, Praxis episcopalis, *zob.* Nr. 8174; — Pstrokoński M., De recte gerendo episcopatu, Poznań 1629, Crac. 1638; — Paraszowski J. J. X., Examen episcoporum et eorum qui approbandi sunt, Poznań 1735; — Szyszkowski M. X., Instructio ad visitandi eccles., Crac. 1620, 1621; — Modus publicandi septem ecclesias Crac., Crac. 1621; — Minocki Fr. J., Quaestio juridica de visitatione ecclesiarum, Crac. 1763; — Paprocki W., Apologeticon honestatis episcoporum titularium, Crac. 1642; — Franchis L., Controversiarum inter episcopos et regul. opus, Crac. 1643 — Szyszkowski M., Taxa (processuum) in cancell. episcopali, b. r. (1617—1630) E. IX. (DS.).

12897. Oloff Ephr., Dissertatio historico-theologica de encaeniis templorum, 1706; Jodłowski Al. J., Quaestio de distributionibus ecclesiasticis, Crac. 1710 (DS.).

12898. Błonie Nic., Tract. sacerdotalis, Argent. 1503, *zob.* Nr. 12773; — Glogoviensis J., Liber horarum canonicarum, Crac. 1507, 1508, 1520; — Stella clericorum cuilibet clerico necessaria, Vien. 1518; — Łaski J., Manuale sacerdotum, Crac. 1529; — Tenże, Tractatus de ecclesiae sacramentis, b. r.; — Oratio de author. et off. sacerdot., Nissae 1571; — In negotio praetensae ab acathol. administrationis sacramentorum, b. r. (E. IX.); — Boy N. J., Instructio sacerdotum, Crac. 1642; — Bassius K., Regula Instituti Petrini seu praxis sacerdotum, Viln. 1707; — Constitutiones et exercitia spiritualia clericorum saecularium, Vars. 1785; — Sevoa F. H., Obowiązki osób stanu duchownego przez P. Gniewczyńskiego, Łowicz 1793; — Akty, które plebani powinni administrować, b. r. (E. IX.) (DS.).

12899. O metrykach kościelnych, Przyjaciel chrześc. prawdy 1833—1840 t. III.

12900. Załuski A. St., Instructio familiaris aspirantibus ad statum spiritualem, Crac. b. r. (E. IX.); — (Premoli Vict.), Memoriale sciendorum a clericis, Vilnae 1690; — Constitutiones pro directione clericorum approbatae a Innocentio XI., Vars. 1694; — O potrzebie poprawy i udoskonalenia duchowieństwa w Polsce, b. r. (E. IX.); — Libanus G. Lign., De accentuum ecclesiast. ratione, Crac. 1539 (DS.).

12901. Daniel, Profecie de ruina vite spiritualis, Crac. 1527 DS.

12902. Rituale sacramentorum, iuxta decretum Synodi prov. Petricoviensis, Vilnae 1719; — Kojałowicz K., Sacra politica complec. caeremonias et ritus ecclesiae, b. r. (E. IX.) (DS.); — Rytuał rzymski a piotrkowski, Tyg. kat., Grodzisk 1869 X.

Zob. Nr. 12649 i Kościół ruski.

12903. **Agenda** latino et vulgari polonico sermone et alemanico, illuminata, por. E. wiek XVI. pod: Agenda; — Agenda to jest porządek kościołów, 1668; — Morskowski P., Politia ecclesiastica quam Agenda vocant, Frankf. et Lipsiae 1745 (DS.).

12904. **Processionale** ad normam s. Romanae ecc. concinnatum usui ecc. cath. Crac. acc. ed. Polkowski, Crac. 1880.

12905. **Directorium** divini officii, por. E. wiek XVIII. pod: Directorium.

12906. **Solecki L.**, Cancionale ecclesiasticum, Leopoli 1878, *zob. Literatura kościelna: Pieśni.*

12907. Danquart B., Breve directorium concionatoris, Vilnae 1694 Kancyonał, Brzeg 1727 (DS.), por E. pod: Kancyonał.

12908. O obchodzeniu świąt i ich redukcyi w Polsce, Gaz. kościelna 1843.

12909. Archidyakona Leodejskiego Post stary polski od św. Wojciecha zaczęty, Sandomierz 1718; — P F. X., Karność postu w Polsce, Przegl. kat. 1892 Nr. 13—15.

12910. Starowolski Sz., Jubileus seu remissa noxarum, Crac. s. b. r., *zob.* Nr. 12726; — Memoria jubilei magni ab Urbano VIII. concessi, Crac. 1626; — Szembek Fryd. X., Instructio de jubilaeis, Thorunii 1638; — Torres J., Jubilus faustum iter., Vars. (1649); — Krasnodębski Ad., Suspensio indulgentiarum sub magno jubileo, (Posnan.) 1700; — Chybiński L. X., Informacya o jubileuszu od Benedykta XIV. dozwolonym, Warsz. 1740; — Christlicher Unterricht, wie sich das katol. Volk soll bereiten zur Erlangung des Jubiläi, Lissa 1754; — Informacya o jubileuszu agitującym się, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 4970, 5069.

12911. Grymosz Mart., Primum, quart. otii religiosi triduum, Lublini (1697?) DS.

12912. Sołtyk Kaj. Ign., Edictum proscrib. jejunium supplicat. pro successu congressus, 1763; Poniatowski Mich., Rozrządzenie nabożeństwa 40 godzinnego, Warsz. 2. stycznia 1779 (DS.).

(e: Dyecezye).

12913. **Spominki** gnieźnieńskie, MM. Pol. III., *zob.* Nr. 6222, 6237, 6402, 6409; — Katalogi arcyb. gnieźnieńskich, tamże III, *zob.* Nr. 6223 [Jabłonowski A., Katalog arcyb. gnieźnieńskich, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 III.; Korytkowski ks., Przegl. kat. 1882]; — Długosz J., Catalogus archiepiscoporum gnesnensium, Opera omnia I., *zob.* Nr. 6743; — Paprocki B., Cathalogus albo opisanie arcyb. gnieźnieńskich, *zob.* Nr. 7836.

12914. **Damalewicz St.**, Series archiepisc. gnesnensium, Vars. 1643, 1649, *zob.* Nr. 1705, 8205.

12915. **Olszowski A.**, De archiepiscopatu gnesnensi 1673—1674, *zob.* Nr. 1705, 1789, 2574, 8517.

12916. **Bużenski St. X.**, Vitae archiepiscoporum Gnesn., Vars. 1755; Toż po pol.: Żywoty arcybiskupów gnieźnieńskich do Andrzeja Olszowskiego włącznie, z niewyd. ręk. łac. przełożył B. Szyszko, Wstęp i wiadomość o założeniu arcybiskupstwa, tudzież o 11 późniejszych prymasach do zgonu ks. Michała Poniatowskiego dodał Mik. Malinowski, Wilno 1852—1860 t 5.

R: Das Leben der zwanzig ersten Erzbischöffe von Gnesen aus einem merkwürd. Manuscript (von Bużeński), Mizler, Warsch. Bibl 1754, Acta literaria 1755.

12917. **Rzepnicki Fr.**, Vitae praesulum Poloniae, Poznań 1761—1763 t. 3, *zob.* Nr. 9293.

12918. Bartoszewicz J., Arcybiskupi gnieźnieńscy i prymasi, Wizerunki z galeryi łowickiej objaśnione tekstem historycznym, Warsz. 1858—1865.

12919. Fabisz Wł., Krótka wiadomość o kardynalskiej godności i o kardynałach gnieźnieńskich, Gniezno 1868.

12920. **Korytkowski J.**, Arcybiskupi gnieźnieńscy, prymasowie i metropolici polscy od r. 1000 do 1821, Poznań 1887—1892 t. 5.

R: Polkowski I., Kuryer pozn. 1858, Odb, Pozn. 1888; W. A., Prz. pol. 1891 IV.

12921. Kozłowski K., Arcyb. i prymasi gnieźn. i poznańscy, Poznań 1887 (wizerunki).

Tytuł prymasów, zob. Nr. 12812; Legatus natus, zob. Nr. 12811.

12922. **Korytkowski J.**, Prałaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od r. 1000 aż do dni naszych, Gniezno 1881—83 t. 3.

R: Kuryer pozn. 1881 Nr. 70; Przegl. kat. 1882 Nr. 22, 85, 1883 Nr. 9, 26; Polkowski X., Czas 1883 Nr. 119 i n.

Arcybiskupi, kanonicy i t. d., zob. Osoby.

Listy pasterskie, zob. w części I.: Źródła, Dokumenty pod odpow. latami.

Dokumenty, zob. Nr. 663—665.

Konstytucye, arcybiskupów, Synody prowincyonalne i dyecezyalne, zob. Nr. 12764.

12923. **Decreta** capituli gnesnensis 1408 do 1830 w: Korytkowskiego Arcybiskupi t. I—II.

12924. **Ulanowski B.**, Acta capitulorum Gnesnensis, Posnaniensis et Vladislaviensis 1408—1530, MM. medii aevi XIII. vol. I., Crac. 1894.

Abraham Wł., Organizacya Kościoła w Polsce, zob. Nr. 12794.

12925. Korytkowski J. X., Brevis descriptio hist.-geogr. ecclesiarum archidioecesis Gnesn. et Posnaniensis. Gnesnae 1888.

Monumenta eccl. Gnesnensis, zob. Nr. 734.

Najstarsze statuta kapituły gnieźnieńskiej, zob. Nr. 1262.

Bula Innocentego III. z r. 1156 dla arcyb. gnieźn., zob. Nr. 12688.

Konrada nadanie z r. 1240, zob. Nr. 1734; Inventarium eccl. Cathedralis Gnesn. a. 1318, zob. Nr. 6459; Arbitrium Jaroslai archiep. gnesn. z r. 1361, zob. Nr. 1856.

12926. Szaniawski X., O Mikołaju Trąbie, Posiedz. król. warsz. uniw., Warsz. 1826; — Korytkowski ks., Mikołaj Trąba pierwszy prymas polski, Przegl. powsz. 1885 I., *zob.* Nr. 12812.

Litterae Martini V. ad archiep. gnesn., zob. Nr. 2055.

Notae Gnesnenses 1454—1459, zob. Nr. 6665.

12927. **Lasco J.**, Liber beneficiorum archidioec. gnesn., Pozn. 1878—1884, *zob.* Nr. 1319.

12928. Łukowski ks., Uwagi nad Łaskiego liber beneficiorum, Gniezno 1881, *zob.* Nr. 1319, por. Warta 1875 Nr. 1, *zob.* Nr. 2559.

12929. Maroński St., Obraz ekonom.-stat. archidyecezyi gnieźnieńskiej w XVI. w., Bibl. warsz. 1883 III., IV.

Zeissberg H., Johannes Łaski u. sein Testament, zob. Hist. polityczna i Osoby.

12930. Agenda secundum rubricam Eccl. cath. gnesn., Lipsiae 1503, 1512; — Breviarium sive viaticum gnesn., per J. Lasco, ed. Decius, Lugd. 1519, 1540; — Missale dioec. gnesn. p. S. de Leśniew, Crac. 1528; — Rubricella ecclesiae metropolitanae gnesn. ad a. 1532, Crac. 1532 (DS.).

Statuta, zob. Nr. 2680 i 3101.

12931. Polkowski J. X., Spadek po Piotrze Gamracie, *zob.* Nr. 2798.

12932. **Wierzbowski T.**, Jakób Uchański, arcybiskup. gnieźnieński, 1502—1581, Monografia histor.; — Uchansciana, *zob.* Nr. 2840.

12933. Ordo div. officii recitandi in alma eccles. metrop. per totam provinciam gnesnensem, ex nova calendarii correctione, in annum D. 1583 dilig. conscr., Crac. 1582 DS.

12934. Bujdecki F. A., Życie Macieja Łubieńskiego arcyb. gnieźn (1572—1652), podług życiorysu z r. 1752 z łac. przez L. U., Leszno 1854.

Listy arcybiskupa gnieźnieńskiego do kardynała Ursyna z r. 1656, zob. Nr. 3909.

12935. Andrzej Olszowski arcyb. gnieźn. († 1677), Arch. teol. Jabczyńskiego 1836.

12936. Casanata, Decisio Rotae R. Sacra congreg, episcoporum contra archiep. gnesn., Romae 1675 DS. *zob.* Nr. 12734.

Breve Wężyka z r. 1687, zob. Nr. 4200.

12937. Kopie listów do T. Potockiego arcyb. gnieźn., b. r. (E. IX.).

Dyaryusz konsekracyi z r. 1749, zob. Nr. 4731.

12938. Processus a primate Komorowski, Posn. 1759; Gallo, Sacra congregatione, Creationis episcopi titularie (Ant. Predwojewski) pro archiep. gnesn. memoriale, Roma 1768 (DS).

Zob. Nr. 4799, 4828, 5022.

12939. Podoski G. J., Teka arcyb. gnieźn. wydana przez K. Jarochowskiego, Poznań 1859—1861 t. 6, *zob.* Nr. 1455.

12940. Pstrokoński B., Pamiętniki księdza kanonika gnieźn., *zob.* Nr. 9488.

12941. Wzór kontraktu między administracyą rządu prymasa a stronami (E. b. r.).

12942. Regulae generales seu notabilia ecclesiae gnesnensis, b. r. (E. IX.).

12943. Directorium divini officii pro archidioec. gnesnensi, Calissi, Posn. 1791: — Popławski P. N., Directorium divini officii archidioecesis gnesn., 1802, 1805, 1808.

12944. **Polkowski I.**, Katedra gnieźn., *zob.* Nr. 614.

12945. Walkowski J., Wspomnienia o kościele metropolitalnym w Gnieźnie, o jego ołtarzach, kaplicach, pomnikach i osobach tymi pomnikami zaszczyconych, Gniezno 1876.

12946. **Raczyński E.**, Wspomnienia Wielkopolskie, *zob.* Nr. 1788, 1964: — Tenże, Kościoły ze wspomnień wielkopolskich, Pozn. 1857.

Zob. Oświata (Sztuka) i Miejscowości (Gniezno).

12947. Polltowicz J. D., Seminarium episcoporum capituli gnesn. et carm. Alex. Głębocki, Pozn. 1641 DS.

12948. Gawarecki, Kollegiata i zamek arcyb. w Łowiczu, Alleluja 1843.

12949. Ustimowicz M. P., Łowicz, driewnaja riezidiencija i władienije primasow Polszi, Warsz. 1894.

12950. Wyciąg z ksiąg metrycznych kościoła św. Trójcy w Gnieźnie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

12951. Brandowski A., Parafia borecka podczas napadu szweckiego 1655—1657, Warta 1878, Odb. Poznań 1878; — Fabisz P. Wł., Kronika dekanalna kempińska, Wrocław 1855; — Callier E., Krośniewicka parafia w XVI. w., Warta 1885 Nr. 583.

12952. **Annales** Posnanienses, I. 929 do 1079, II. 1079—1341, *zob.* Nr. 6484 i 6885.

12953. Długosz J., Vitae episcoporum posnaniensium, *zob.* Nr. 6741—6742.

12954. **Treter T.**, Vitae episcoporum posnaniensium, Brunsberg 1604, *zob.* Nr. 7777.

12955. Hist.-statyst. wiad. o duchowieństwie niższem przy kościele metr. w Poznaniu, Gaz. kościelna 1846 Nr. 287.

Zapisy dla kościoła katedr. w Poznaniu (1252—1296), zob. Nr. 783 i 1706.

Dokumenty, zob. Nr. 663—665 i 782.

Synody, zob. Nr. 12764.

12956. Walkiewicz W. ks., Katedra poznańska, Dyecezya poznanska, Warsz. 1786. 2. ed. Cieszyn 1860.

12957. Wiad. hist.-statystyczne o dyecezyi poznańskiej w dawnych wiekach, Gaz. kośc. 1846 Nr. 43; — Posner Dioecesie, Posener Provinzbl. 1846 t. II.

12958. Palm, Ueber den Primat der Erzstifts Magdeburg, Forsch. z. d. Gesch. Göttingen 1877 XVII.; Günther K., Die Chronik d. Magdeburger Erzbischöfe, Gimn. Progr. Lauenburg a. E. 1877.

12959. **Łukaszewicz J.**, Krótki opis historyczny kościołów parochialnych, kościółków, kaplic, klasztorów, szkółek parochialnych, szpitali i innych zakładów dobroczynnych w dawnej dyecezyi poznańskiej, Poznań 1858—1863.

R: Dz. pozn. 1863 Nr. 179.

12960. Fabisz P. Wł., De archiepiscopatu posnaniensi (1821—1867), Commentatio hist., Oleśnica 1867.

Statut Uriela biskupa poznańskiego, 1482, zob. Nr. 1296.

12961. Viaticum posnan., Lugd. 1513; — Rubricella posnaniensis, Crac. 1518, 1519, 1533; — Missale posnan., Crac. 1524; — Aesticampianus, Agenda eccl. posn., Lipsiae 1533; — Latalski G., Agenda posn., Lipsiae 1533 (DS.).

Collegium Lubrańskiego, zob. Oświata (Szkoły).

Zob. Nr. 2951, 2982.

12962. Stan funduszów biskupstwa pozn. w r. 1564, Jabczyński, Hist. Dolska, *zob.* Nr. 2982.

12963. De electione Lucae Kościelski ep. posn., Posnaniae 1577 DS., *zob.* Nr. 7404.

Zob. Nr. 3302.

12964. Lilia P., Actio III. pro domo ad Praelatos et Canon. eccl. posn., Posn. 1596 DS.

Zob. Nr. 3784.

12965. Canon vectigalis venerationis capitulo posnaniensi, Posn. 1674 DS.

Zob. Nr. 4216.

12966. Supplementum officiorum, quae de novo acceserunt, Posn. 1693 DS.

12967. Rubricella dioec. Posnaniensis, 1711, 1733, 1735 DS.

Zob. Nr. 4423, 4439, 4502.

12968. Historya poznańska cudotwornych hostyi, b. r. (E. IX.) DS.

12969. Directorium officii divini pro dioec. posnaniensi, 1791, 1800—1857.

Jubileusz w dyec. poznańskiej, 1775, zob. Nr. 9450.

12970. Respons szlachcica pewnego statum rei uważającego do Bisk. poznańskiego pisany, b. r.; Memoriale pro parte ecclesiae posnaniensis ad futura comitia, b. r. (E. IX.) (DS.).

Katedra poznańska, zob. Nr. 624—632 i 12956.

12971. Pohl Fr., Historia seminarii posnaniensis archidioec. (4 części), Posn. 1843.

Zob. Miejscowości.

12972. **Annales** Cracovienses, *zob.* Nr. 6220, 6225—6226, 6404, 6418, 6475; — Spominki, *zob.* Nr. 6422, 6438, 6668; — Excerpta, *zob.* Nr. 6514; — Notae, *zob.* Nr. 6594; — Kalendarz krakowski, *zob.* Nr. 6531.

Rocznik Małopolski, zob. Nr. 6463, 6579.

12973. **Katalogi** bisk. krakowskich, *zob.* Nr. 6223, 6266, 6439; — Długosz J., Catalogus episcoporum cracoviensium, *zob.* Nr. 6744.

12974. Kantski Krz., Vitae Archiep. et Episc. cracoviensium, Crac. 1593, 1633 DS., *zob.* Nr. 7545.

12975. **Starowolski Sz.**, Vitae Antistitum Cracoviensium, Crac. 1655, 1658 DS., *zob.* Nr. 8014.

12976. Damalewicz, Catalogus episcoporum cracoviensium, b. r. (E. IX.); Plastwig J., Chronicon de vitis episcoporum (por : Treter, De episcopatu), Crac. 1685 (DS.).

12977. **Łętowski L.**, Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich, Kraków 1852—1853 t. 4, *zob.* Nr. 6745.

R: Czas 1853 Nr. 158 i n.; Bibl. warsz. 1857 II.

12978. Zarewicz L., Biskupstwo krak. z pocztem swych pasterzy w krótkim zarysie według najnowszych źródeł, Kalendarz Czecha 1880, Odb. Krak. 1880.

12979. **Polkowski I.**, Mapa dyecezyi krakowskiej, Krak. 1886; — Tenże, Dawna i dzisiejsza rozległość dyecezyi krakowskiej, Czas 1886 Nr. 141.

R: Dziedzicki L., Kwart hist. 1887.

12980. Żebrawski T., Mapa dyecezyi krakowskiej z czasu między 1621—1650, Krak. 1881.

12981. O dawnych granicach dyecezyi krakowskiej, Czas 1878 Nr. 57 i n.; Wilczek J., Słówko o dawnych granicach dyecezyi krakowskiej jakoteż o odłączeniu dyecezyi tarnowskiej, tamże 1878 Nr. 65; Objaśnienie dwóch map, Krak 1881.

12982. **Codex** diplom. cathedralis cracoviensis, *zob.* Nr. 745.

Zob. Nr. 665 i 746—749.

12983. **Ulanowski B.**, Acta capitulorum cracoviensis et plocensis selecta 1438—1523 i 1438—1525, Archiw. kom. hist. VI., Odb. Krak. 1891, *zob. Dod. I.*

Katalog rękopisów kapitulnych, zob. Nr. 56—57 i 185.

Synody, zob. Nr. 1285—1287, 1794, 1960 i 12764.

12984. **Długosz J.**, Liber beneficiorum dioec. Crac., Crac. 1863—1864, *zob.* Nr. 1320, 6748 i *Dod. I.*

12985. **Mączyński J.**, Założenie biskupstwa krakowskiego, Rocz. tow. nauk. XXIX., Odb. Krak. 1862.

12986. **Smolka St.**, Kto założył kapitułę krakowską (z dzieła: Mieszko Stary i jego wiek), Krak. 1880.

12987. **Kętrzyński W.**, Czy Aron był biskupem krakowskim, Przew. nauk. lit. 1877, *zob.* Nr. 1669.

Św. Stanisław, zob. Nr. 6334—6345, zob. także Nr. 1676 i dział: Historya polityczna.

12988. Leniek J., Pełka, biskup krakowski, 1186—1207, Album młodzieży polskiej pośw. J. I. Kraszewskiemu, Odb. Lwów 1879.

12989 **St. Ł.**, Dwie elekcye, Ateneum 1878 II. i III.

Zob. Nr. 1716.

12990. **Gładyszewicz M.**, Żywot bł. Prandoty, *zob.* Nr. 1746, 6365—6368.

R: Bibl. warsz. 1846 I.

Zob. Nr. 1776.

Abraham, Sprawa Muskaty, zob. Nr. 12690.

Zob. Nr. 1809, 1851, 1852, 1872, 1934.

Rationes Zbignei a Nasięchowice, archidiaconi cracoviensis a. 1389, zob. Nr. 8540.

Akademia krakowska, zob. Nr. 1333 do 1344 i dział: Oświata (Szkoły).

Zbigniew Oleśnicki, zob. Nr. 2055, 2111, 2144, 2185 i 6654—6656.

12991. Concordata dominorum laic. cum prael. eccl. z r. 1440, *zob.* Nr. 2131.

12992. **Smolka S.**, Spór o biskupstwo krakowskie za czasów Kazimierza Jagiellończyka, Rocz. zarz. akad. um. krak. 1881.

R: Czas 1882 Nr. 109 i n.

Zob. Nr. 2196, 2253, 2278, 12827—12828.

12993. Bandtkie J. S., De septem Missalibus Cracoviensis dioec., 1487—1532, Misc. crac. 1814 t. I.

12994. **Agenda** dioec. cracoviensis, 1504, 1518, 1520; — Viaticum, Crac. 1510; — Diurnale secundum usum ecclesiae crac., Crac. 1514, Venetiis 1517, Viennae 1517; — Missale crac., Crac. 1516, 1524 (DS.).

Decreta dioecesis crac. (1510—1582), zob. Nr. 2627.

Acta episcopalia (1524—1550), zob. Nr. 2641.

Zob. Nr. 2657.

Tomicki P., zob. Acta Tomiciana Nr. 6905 i 7054.

12995. **Rubricella** hor. can. eccl. crac., Crac. 1531, 1533, 1536, 1537, 1539, 1540, 1541—1544, 1546—1549, 1550; — Agenda sive obsequiale, ed. Dzierzgowski, Crac. 1549; — Spangenberg J., Computus eccles., Crac. 1550; — Tenże, Compendium ecclesiasticum crac., 1550 (DS.).

Zob. Nr. 2746 i 2995.

Zebrzydowski A., zob. Nr. 2806 i dział: Reformacya.

12996. Kromer M., Agenda ed. S. Karnkovius, 1573; — Agenda sacramentalia ad usum dioec. crac., ed. Fr. Krasiński, Colon. 1574 (E. VIII.); — Rubricella, Crac. 1576; — Powodowski Hier., Agenda seu ritus, Crac. 1591, 1596 (DS.).

Constitutiones crac., zob. Nr. 3293, 3414, 3484, zob. też Nr. 3600.

Lipski A., zob. Nr. 3551.

12997. Nuceryn Seb., Monitum sacerdotale in Synodo crac., ded. Joan. Wężyk, Crac 1634 DS.

12998. Pontanus Andr. Claud., Fragmatissimum viridarium Trinitatis canonicorum crac., Crac. 1637 DS.

12999. Pamiętniki Kantora katedry krakowskiej, Bibl. warsz. 1879 II.

13000. Casanata, Memoriale crac. pontificalium, Roma 1675; — Tenże, Decisio R. Sacra congreg. episcoporum contra episc. crac., Responsio juris, Romae 1675; — Tenże, Decisio Rotae R. Sacrae congreg. episcoporum pro episc. crac. Jani de Luca, Romae 1675 (DS.), *zob.* Nr. 4111, 12734.

13001. **Rubricella** dioecesis cracoviensis, 1697, 1701, 1705, 1710, 1714, 1716, 1717, 1730, 1731—1737, 1740, 1742 DS.

13002. Sienkiewicz, Spes bona dioec. crac., Crac 1701 DS.

Zob. Nr. 4403, 4430, 4655.

13003. Rubricella dioecesis cracoviensis 1761, 1783, 1791; — Directorium divini officii, Crac. 1791, 1802—1815 (DS.).

Sołtyk K. J. biskup, zob. Nr. 4806, 4919, 4932, 5011, 5045, 5069, 5108, 5114, 5140, 5158.

Sprawa biskupstwa krakowskiego na sejmie 1788—1792, zob. Nr. 5268 i n., 5296.

Katedra krakowska, zob. Oświata (Sztuka) Miejscowości (Kraków).

13004. Chełmecki J., Słowo o majątku duchownym dyec. krak., Czas 1879, Odb. Krak. 1879.

13005. Wolicki K., Wzmianka o Piotrowinie, niegdyś majętności św. Stanisława Szczepanowskiego, biskupa krakowskiego, a teraz należącej do kapituły krakowskiej, Bibl. warsz. 1841 III.

Zob. Nr. 3528.

13006. Uwaga nad Xtwem Siewierskiem, Wschowa 1786; — Wiadomość o Xtwie Siewierzu, *zob.* Nr. 10269; — Projekt na sejmie w r. 1760, *zob.* Nr. 5324, 5354.

13007. Uniwersał względem lustracyi dóbr do bisk. krakowskiego należących, b. r. (E. IX.) DS.

13008. **Mączyński J.**, Archiprezbyteryowie i kapłani kościoła Maryackiego w Krakowie, Czas, Dod. mies. 1857 II. t. 8.

13009. **Annales** Vratislavienses, 1238 do 1308, *zob.* Nr. 6450, 6515, także Nr. 6638, 6943.

13010. **Catalogus** episc Vratislaviensium (do 1468), *zob.* Nr. 6712; — Initium ordinationis Vratisl. eccl. episcoporum (do 1268), *zob.* Nr. 6379; — Rosicz Sig., Chronica et numerus episcoporum Vratislaviensium (do 1468), *zob.* Nr. 6713; — Series episcoporum Vratislav., ed. Kaffler, *zob.* Nr. 6528; — Kętrzyński W., Die Kataloge der breslauer Bischöfe, Ztschr. d. Vereins f. Gesch. u. Alterth. Schles. 1894 t. XXVIII.

13011. Długosz J., Catalogus episcoporum vratislaviensium, *zob.* Nr. 6739.

13012. **Pfotenhauer P.**, Zur Gesch. der Weihbischöfe d. Bisthums Breslau, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. XXIII., Odb. Breslau 1888.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

13013. Härtel R., Die Praelaten des breslauer Domstiftes bis 1560, *zob. Klasztory.*

13014. **Ritter J.**, Geschichte der Diöcese Breslau (do 1290), Breslau 1845.

13015. Paritius F. Ch., Notata de episcopatu Vratislaviensi, Crac. 1820.

13016. **Schade A. C.**, Eintheilung des Bisthums Breslau in der ersten Hälfte d. XIV. Jahrhunderts, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1860 VII.

13017. **Karte** des Bisthums Breslau und des Delegatur-Bezirks, Breslau 1893.

13018. **Markgraf H. u. Schultz J. W.**, Liber fundationis, Breslau 1889, *zob.* Nr. 821; — Schultz W., Nachträgliches zum Liber fundationis episcopatus Wratislaviensis, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1893 XXVII.

13019. **Regesta** episcopatus Vratislaviensis, *zob.* Nr. 254.

Dokumenty, zob. Nr. 679—688, 817—822.

13020. Extractus actorum capituli cathedralis ecclesiae Wratislaviensis, *zob.* Nr. 1290; — Grünhagen D., Protokolle d. Breslauer Domkapitels (1393—1460), *zob.* Nr. 1930.

13021. Stenzel, Eine für die Kirchengeschichte Schlesiens wichtige Handschrift, Ztschr. f. Gesch. Wiss. 1845 III.; Schultz A., Zwei historische Notizen aus einem alten Missale, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1866 VII.; Roepell, Drei päpstliche Schreiben in Angelegenheiten d. Bisthums Breslau, tamże I.; Knoblich S., Die Incorporationsbücher der Breslauer Bischöfe von 1431 bis 1569, tamże 1865 VI.

Synody, zob. Nr. 1292, 12764.

13022. Abraham Wł., Exhortatio visitationis synodalis z dyec. wrocł. z w. XIV., Arch. kom. hist. akad t. V. i Dod. I.

Zob. Nr. 1293, 1686, 1693, 1763.

Zob. Nr. 1288, 1289, 1291, 1991, 2325 6535.

13023. Luchs, Originalnotiz des Bresl. Bischofs Johann V. Turza, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1862 IV., *zob.* Nr. 6955.

13024. Missale Vratislav., Crac. 1519 DS.

Statuta cathedr. eccles. Vratisl., zob. Nr. 1294, 3282, 3342.

13025. **Mosbach A.**, Die Wahl des elfjährigen polnischen Prinzen Carl Ferdinand zum Bischof von Breslau 1625, Breslau 1871, *zob.* Nr. 3477, 3579, 3629.

13026. Fama posthuma virtutum episc. Vratislav., Vratisl. 1665 DS.

Listy do bisk. wrocł. ks. Fr. Ludwika, królewiczówny, nuncyusza i t. d., zob. Nr. 4239.

13027. **Grünhagen C.**, Ueber die Eidesleistung des Breslauer katholischen Clerus an Friedrich den Grossen 1741, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1862 IV.; — Tenże, Das Bisthum Breslau nach dem Tode Friedrich's d. Gr., tamże 1894 XXVIII.

13028. Wrocław a Prymas, Warta 1882 Nr. 393.

13029. Polkowski I., Skarbiec katedry wrocławskiej, Prz. powsz. 1888 XVII.

Katedra wrocł., zob. Oświata (Sztuka).

13030. **Luchs**, Stilbezeichnung und Datirung einiger Kirchen Schlesiens, preussischen und oesterreichischen Antheils, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1856 I.

Zob. Nr. 6901—6903.

13031. Weltzel, Das Archidiakonat Oppeln 1230—1840, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1868 t. XII.

Zob. Miejscowości.

13032. **Calendarium** Plocense, *zob.* Nr. 6270; — Spominki płockie 1055—1357, *zob.* Nr. 6505; — Calendarium Plocense (z XV. wieku), *zob.* Nr. 6566.

13033. Długosz J., Catalogus episcoporum Plocensium, *zob.* Nr. 6746.

13034. **Łubieński**, Series, vitae, res gestae episc. Plocensium, Crac. 1642; Opera, Antverpiae 1643, *zob.* Nr. 6747.

13035. Żarski (czy Karski? por. E. 1612) P, Series episcop. Plocensium epigram., 1612 DS.

13036. **Krzyżanowski W.**, Katedra płocka i jej biskupi, Płock 1877.

R: L K, Wiek 1877 Nr. 129 i 130; Świeżawski E., Bibl. warsz. 1877 t. III.

Dokumenty, zob. Nr. 666—667, 779—780.

Acta capituli Plocensis. zob. Nr. 12983.

Synody, zob. Nr. 12764

13037. **Kętrzyński W.**. Założenie biskupstwa płockiego, Przegl. powszechny 1892 III., *zob.* Nr. 1714.

R: Krotoski K., Kwart. hist. 1892.

13038. Ulanowski B., Uposażenie bisk. płockiego, *zob.* Nr. 198.

Zob. Nr. 1734, 1848, 6464.

13039. Breviarium ecclesiae plocensis, Venetiis 1519, 1520; — Missale dioecesis plocensis, ed. p. Biliński, Crac. 1520; — Liber horarum canonicarum ecclesiae Ploc., Crac. 1528 (DS.).

13040. Constitutiones et decreta dioec. Plocensis 1733, Pultoviae 1735 DS., *zob.* Nr. 12764 i *Dod. I.*

Zob. Nr. 3293, 3441, 3684.

Karol Ferdynand bisk. płocki, zob. Nr. 8134.

Acta capituli Plocensis a. 1646, zob. Nr. 3810.

13041. Dembowski A. S., Universo clero pro inchoanda visitatione dioec. ploc., b. w. m. 1739; — Tenże, Recta dioeceseos Plocensis visitandae ratio, Vars. 1739 (DS.).

13042. **Gawarecki W. H.**, Opis kościoła katedralnego w Płocku, Alleluja 1841.

13043. Smoleński Wł., Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczy płockich, Niwa 1878, Odb. Warsz. 1878.

13044. **Annales** Cuiavienses, *zob.* Nr. 6220, 6519, 6637; — Kalendarz Władysławski 1324—1346, *zob.* Nr. 6488; — Ephemerides et Notae Wladislaviense s, *zob.* Nr. 6512.

13045. **Catalogi** episcoporum Vladislaviensium. *zob.* Nr. 6223.

13046. Długosz J., Catalogus episcoporum vladislaviensium, *zob.* Nr. 6740.

13047. **Damalewicz St. X.**, Vitae vladislaviensium episcoporum, Crac. 1642, 1643, *zob.* Nr. 8205.

13048. **Fiałek J. ks.**, Ustalenie chronologii biskupów włocławskich, Przew. nauk. lit. 1894.

Por.: Études sur la chronologie des évêques de Włocławek, Bulletin de l'Académie des sciences, Crac. 1893.

13049. **Monumenta** historica dioeceseos Wladislaviensis, Vladisl. 1881—1891 I—XI., *zob.* Nr. 1321.

R: Prümer, Ztschr. f. Gesch. Posen 1889; Fiałek J., Kwart. hist. 1893.

13050. **Chodyński Z.**, Statuta synodalia dioecesis Wladislaviensis et Posnaniensis, Vars. 1890, *zob.* Nr. 1297—1298, 12764 i *Dod. I.*

R: N., Przegl. kat. 1891 Nr. 50; Abraham Wł., Kwart. hist. 1892.

13051. Mętlewicz J. K., Wiadomość o biskupach kruświckich, Pam. relig. 1843, Odb. Warsz. 1843; — Komornicki Z., O biskupach kruszwickich, początek dziejów katedry kujawskiej, Bibl. warsz. 1857 III., IV., Odb. Warsz. 1857; — Hist. wiad. o kollegiacie w Kruświcy, Gaz. kościelna 1843.

Zob. Nr. 1734.

13052. **Fiałek J. ks.**, Rozwój i skład kapituły włocławskiej pod koniec XIV. i na początku XV. wieku, Przegl. kat. 1892 Nr. 48—50.

Zob. Nr. 2184.

13053. Viaticum Vladislaviense, Nuremberg 1502; — Diurnale Vladislav., Crac. 1543 (DS.).

13054. Uchansciana Vladislaviensia ab a. 1557—1562, *zob.* Nr. 2916.

Zob. Nr. 3064, 3220, 3476, 3715, 4439.

13055. Synodus Vladislaviensis (9. Junii 1641) ab Math. Łubiński celebr., Warsz. 1711, *zob. Dod. I.*

13056. List JMX Biskupa kujawskiego do Primasa, d. r. (E. IX.) DS.

13057. Inventarium thesauri dioec. Vladislaviensis a. 1599, 2. Summarium redituum, *zob.* Nr. 3364.

13058. Hildebrandt A., Wiadomości niektóre o dawniejszym archidyakonacie pomorskim, Pelplin 1862, 1865.

13059. Kujot St., O majątkach biskupich na Pomorzu, Rocz. tow. nauk. w Toruniu 1880 II., Odb. Toruń 1880, *zob.* Nr. 4231 i 6600.

13060. Petroselinus Corv. Ephr., Presbyterologia (?) gedanensis, Gedani 1727 DS.

13061. **Annales** Lubenses, *zob.* Nr. 6457.

13062. **Wohlbrück Z. W.**, Geschichte des ehemaligen Bisthums Leubus und des Landes dieses Namens, Berlin 1829—1839 t. 3.

13063. De episcopatu Lubusensi, Miscell. Crac 1829.

13064. **Maroński St.**, O założeniu biskupstwa lubuskiego, Bibl. warsz. 1883 II.

13065. Caro, Zu einer Stelle d. Annales Reinhardsbrunnenses, Forsch. z. deutschen Gesch. XXIII.

Zob. Nr. 871—872.

13066. **Perlbach M.**, Zur Geschichte der ältesten preussischen Bischöfe, Altpr. Mntschr. IX., *zob.* Nr. 6434.

13067. **Herquet D.**, Zur Preussischen Bisthumsgeschichte d. XIII. Jahrhunderts, Altpr. Mntschr. XIII. i XVI.

13068. **Reh P.**, Das Verhältniss des deutschen Ordens zu den preussischen Bischöfen im XIII. Jahrhundert, Die Bestimmungen Wilhelms von Modena über die preussischen Bistümer, der Orden und Erzbischof Albert, Inaug. Dissert., Breslau 1894; — Tenże, Zur Klarstellung über die Beziehungen des Deutschen Ordens zum Bischof Christian von Preussen, Altpr. Mntschr. 1894.

13069. **Annales**, *zob.* Nr. 6220.

13070. Series episcoporum Culmensium 1276—1688, *zob.* Nr. 8643.

13071. Mülverstedt G. A., Zur Gesch. u. Chronol. älterer Bischöfe v. Pomezanien u. Culm., *zob.* Nr. 727.

13072. **Froelich G.**, Das Bistum Kulm u. d. Deutsche Orden, Inaug. Dissert., Berlin 1889.

R: Perlbach A., Kwart. hist 1890.

13073. **Woelky C. P.**, Urkundenbuch d. Bisthums Culm, *zob.* Nr. 725.

Synody, zob. Nr. 1303 i 12764.

Zob. Nr. 3313, 3441, 3449, 3534, 377 4701, 5108, 6613.

13074. **Series** episcoporum Pomesaniensium, SS. rr. pruss. V., *zob.* Nr. 5866; — Colbius, Kurtzes Verzeichniss der Samländischen und Pomezanischen Bischöfe, Leipzig 1699.

13075. **Bender**, Begrenzung, Eintheilung und Kirchen der ehemaligen Diöcese Pomesanien, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. II.

13076. **Statuta** ecclesiae Pomesaniensis et Sambiensis (1411—1414), Jacobson, Gesch. d. Quellen, *zob.* Nr. 1277.

13077. **Woelky C. P. i Mendthal H.**, Urkundenbuch des Bisthums Samland, Urkundenbuch t. II. z. I., Leipzig 1891.

R: Perlbach A., Kwart. hist. 1891.

Zob. Nr. 6525, 6952.

13078. Pisański, Von den Verdiensten des Pomesanischen Bischofs Hiob von Dobenacki, Königsberg 1763 DS.

13079. **Monumenta** historiae Warmiensis, hrsg. v. d. hist. Verein f. Ermland, Mainz u. Braunsberg 1860—1889 t. 8, *zob.* Nr. 5876.

13080. **Series** episcoporum Warmiensium, Monumenta Varmiensia, Scriptores t. I.

13081. **Treter Th.**, De episcopatu et episcopis Varmien., Crac. 1685, *zob.* Nr. 7777 i 7024.

13082. **Wydźga J. St.**, Series episcoporum Warmiensium, Oliva 1681, 2. ed. Brunsbergae 1877, *zob.* Nr. 8337.

13083. Rostentscher Nat., Oratio panegyr. de episcopatu Varmiensi (Brunsb.) 1645 i 1695 DS.

13084. Plastwig J., Chronicon de vitis episcoporum varm.. Crac. 1664; — Schlieben J. A., Lob und Leben der ermländ. Bischöffen, Brunsb. 1683 (DS.).

13085. **Lilienthal J. A.**, Ueber die Bischofswahl im Ermlande zur Zeit der poln. Oberherrschaft, Berlin 1841.

13086. **Eichhorn**, Geschichte der ermländ. Bischofswahlen, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. I—IV.; — Tenże, Die Weihbischöfe Ermlands, tamże t. III.; — Tenże, Die Prälaten des ermländischen Domcapitels, tamże t. III.

13087. **Summarium** de jure capituli Varmiensis ad eligendum episcopum 1698; — Privilegium cap. Varmiensis super electione episcoporum z r. 1512, *zob.* Nr. 2546; — Kurdwanowski J. Fr., Jura capituli Varmiensis, *zob.* Nr. 1301; — Thiel J., De Capituli Cathedrae Varmiensis primordiis, (umieszcz. w: Index Lyceum Hosianum, zu Brunsberg z r. 1858), Brunsberg 1858.

13088. **Sieniawski**, Biskupstwo warmińskie, Kraków 1876, *zob.* Nr. 10491.

13089. **Bender J.**, Festschrift zur ermländischen Säcularfeier, Brunsb. 1872.

R: Altpr. Mntschr. IX.

13090. **Saage**, Die Grenzen des ermländ. Bisthumssprengels seit dem XIII. Jahrh., Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. I.

13091. Endersch J. Fr., Tabula geografica episcopatum Varmiensem exhibens, edita jussu Adami Grabowski, Elbingae 1755 DS., *zob.* Nr. 10482.

Dokumenty, zob. Nr. 98, 813—814, 6556.

Synody, zob. Nr. 1299, 1300, 1302, 3516 i 12764.

13092. **Leo J.**, Index rerum in Constit. Synodales Varm., Brunsb. 1618 (do zbioru Rudnickiego z r. 1612, *zob.* Nr. 3516).

13093. Summarium complectens originem ecclesiae Varmiensis, Romae 1724 DS.

13094. Beckmann Fr., De primo episcopatu Varmiae commendatio, Brunsb. 1854.

13095. Statut syn. warmińskiego z r. 1282, Zbiór Rudnickiego str. 110—121, Hartzheim VII., *zob. Dod. I.*; — Statut syn. bisk. Warm. z r. 1393—1401, Index lat. in Lyc. reg. Hosiano 1861/2 str. 6—12, *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 6568.

13096. **Brüning W.**, Die Stellung des Bisthums Ermland zum deutschen Orden im 13-jährigen Städtekriege I., Altpr. Mntschr. 1892 XXIX.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1893.

13097. **Thiel**, Das Verhältniss des Bischofs Lucas v. Watzelrode zum deutschen Orden, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. I., *zob.* Nr. 2378.

13098. **Mycielski J.**, Kandydatura Hozyusza na biskupstwo warmińskie, *zob.* Nr. 2837.

R: Prawda, Warsz. 1881; Jarochowski K., Kraj 1886 Nr. 32.

13099. **Hipler Fr.**, Die ermländische Bischofswahl vom Jahre 1549, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. XI., Braunsberg 1894.

Zob. Nr. 1414, 2661—2666, 7196.

13100. Synod w Warmii w roku 1565, w: Zbiorze Rudnickiego 29—76, Hartzheima t. VII., *zob. Dod. I.*

13101. **Monumenta** Cromeriana, Gedichte, Synodalreden und Hirtenbriefe, von Dr. Fr. Hipler. Braunsberg 1892.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1893; Hist. polit. Blätter t. III.; Lit. Rundsch. t. XIX.; Hist. Jahrb. t. XIV.; Katholik T. LXXIII.

13102. **Agenda** Sacramentalis dioec. Varm., ed. M. Cromer, Col. 1574; — Agenda caeremonialia dioec. Varm., ed. Cromer (cum epistola ad Stan. Hosium), Colon. 1574, 1578; — Breviarium varmiense, ed. M. Cromer (oprac. Worein), Colon. 1574, 1581; — Missale Varmiense, ed. Cromerus M., Crac. 1587 (por. bibliografię w: Mon. Cromeriana) (DS.).

13103. Synody warmińskie z r. 1575 i 1577 w Zbiorze Rudnickiego 78—180 i Hartzheima VII., *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 3302.

13104. **Eichhorn**, Bischof Simon Rudnicki's Kampf um die St. Nicolai-Pfarrkirche in Elbing, Ztschr. f. Gesch. Ermlands II.

13105. **Ordo** officii div. in Varmiensi dioec., (Brunsb.?) 1608; — Agenda sacram. Eccles. Varmiensis (z odezwą bisk. Rudnickiego) 1616; — Neue Ordnung des Bischofthums Ermelandt, Braunsb. 1637; — Ordo officii div. in dioec. Varmiensi, Braunsb. 1663; — Kunigk J., Ordnung für ermländ. Kirchenvisitationen (Braunsb.) 1712; — Grabowski St. Bischof, Landesordnung, Brunsb. 1766 (DS.).

13106 Ruhnau, Die ehemaligen Verhältnisse Ermlandes, Beitr. z. Kunde Preuss. 1837 I.

13107. **Thiel**, Beiträge zur Verfassungs- u. Rechtsgeschichte Ermlands. Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. III.

13108. **Hipler Fr.**, Die ältesten Schatzverzeichnisse der ermländischen Kirchen, Brausberg 1886.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1887.

13109. Molines decano Varm. pecuniaria, Romae 1702 DS.

13110. Richtlicher Process der Stiffts Ermland, Olivae 1679 DS.

13111. Eichhorn, Die Preuckische Stiftung in Rom, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. II.

13112. **Colberg C.**, Geschichte der Heiligenlinde, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. III.

Darkemen, zob. Nr. 10484.

13113. **Wiesener W.**, Geschichte d. christlichen Kirche in Pommern zur Wendenzeit, Berlin 1889; — Tenże, Gründung des Bisthums v. Pommern, Ztschr. f. Kirchengeschichte 1889 I.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1892.

13114. Medem, Callendarium eccles. cathedr. Caminensis (Kamień na Pomorzu), Ledeburs Arch. 1835 XVIII.

13115. **De Wuja**, Historia episcopatus Caminensis (wyd.?).

Dokumenty, zob. Nr. 781; — Notae, zob. Nr. 6823.

13116. **Looshorn J.**, Gesch. d. Bisthums Bamberg, München 1888.

Św. Otto, apostoł Pomorza, zob. Nr. 1685, 6228—6233, 10496 i Historyę polityczną.

13117. Statut dyecezyi kamieńskiej z r. 1203, Ludevig, SS. rr. germ. 583; Hartzheim, Conc. Germaniae, III., *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 1771.

13118. Statuta synodalia dioec. Caminensis a. 1500 et St. cap. Caminensis annorum 1576—1579, Arch. f. kath. Kirchenrecht, Mog. 1877 II—III., *zob. Dod. I.*

Kujot St., O majątkach biskupich na Pomorzu, zob. Nr. 13059.

13119. **Stadnicki K.**, O początkach arcybiskupstwa i biskupstw katolickich łac. obrz. na Rusi halickiej i Wołyniu, Lwów 1882.

13120. **Reifenkugel K.**, Die Gründung der römisch-katholischen Bisthümer in den Territorien Halicz u. Wladimir, Sitzungzb. d. Akad. Wiss., Odb. Wien 1874, *zob.* Nr. 1825.

R: A. P., Przew. nauk. lit. 1875.

13121. Powody, z jakich Kazimierz Wielki na utworzenie arcybiskupstwa halickiego zezwolił i pierwszego na tę godność Krystyna z Ostrowa Gozdawę mianował, Album powszechne, Lwów 1860 Nr. 1.

13122. **Spominki** lwowskie 1351—1447, 1439—1454, *zob.* Nr. 6636.

13123. **Skrobiszewski J.**, Vitae archiepisc., Leopoli 1628 DS., *zob.* Nr. 7976.

13124. Jaszowski S., Spis chronologiczny arcybiskupów lwowskich r. l., Lwowianin 1841 str. 157.

13125. **Zacharyasiewicz Fr.**, Historya metrop. kapituły lwowskiej, Przyj. chrześc. prawdy 1838—1839.

13126. **Pirawski Th. ep. suffr.**, Relatio status Almae archidioecesis Leopoliensis, accedunt testamenta ejusdem Th. Pirawski et Joannis Zamojscii, archiepiscopi Leopoliensis, wydał Korn. Jul. Heck, Materyały hist. II., Lwów 1891, *zob.* Nr. 1322.

R: Górzycki K. J., Przew. nauk. lit. 1893.

Dokumenty, zob. Nr. 668, 761—762.

Synody, zob. Nr. 12764.

13127. Brocki Eug., O początkach i wzroście arcybiskupstwa lwowskiego, Pszczoła polska, Lwów 1820.

Zob. Nr. 2057, 2083, 2088, 2097, 2176.

Vita Gregorii Sanocii, zob. Nr. 6828.

Zob. Nr. 2526, 2545.

13128. **Akta** synodu prowincyonalnego lwowskiego w r. 1564, *zob.* Nr. 2983.

Zob. Nr. 3208, 3570, 3775.

13129. Wypisy z akt kapituły rz. kat. lwowskiej 1645—1702, w: Barącza Pam. dziej.; — Metryka chrztów katedry lwowskiej łac. 1731—1765, tamże, *zob.* Nr. 3806 i 9932.

13130. **Dzieduszycki M.**, Wacław Hieronim Sierakowski, starowierny pasterz w XVIII. wieku, Dod. tyg. Gaz. lw. 1858 i oddzielnie, Krak. 1868 (Wyd. dzieł tanich i pożyt. Turowskiego).

R: Czas 1869 Nr. 22 i n.

13131. Sierakowski W. Hier., Process na suplikacye przedsejmowe, b. r.; Tenże, List pasterski, b. r. (E. IX.).

Zob. Nr. 4701, 4828, 4851, 4871, 4905, 12745.

13132. **Directorium** officii divini in archidioec. Leopoliensi s. R. Congreg., Leopoli 1766—1783, 1789, 1800 i n.

13133. Zacharyasiewicz Fr., Początki katedralnego kościoła obrządku łac. we Lwowie, Czasopism Bibl. Ossol. 1829 z. IV.; — Dzieduszycki M., Kościół katedralny lwowski obrz. łac., Lwów 1872.

R: Czas 1872 Nr. 144.

Zob. Miejscowości (Lwów).

13134. **Zacharyasiewicz Fr. ks.**, Vitae episcoporum Praemisliensium, Viennae 1844.

13135. **Pawłowski Fr.**, Premislia sacra sive series et gesta episcop., Crac. 1869, *zob.* Nr. 785.

13136. Arndt A., Die ersten Bischöfe von Przemyśl bis 1375, Ztschr. f. kath. Theologie 1890 XIV.

13137. Znakomici mężowie przemyskiej kapituły, Tyg. kat., Grodzisk 1864 V.

13138. Siarczyński Fr., Dzieje biskupstwa przemyślskiego, greckiego i łacińskiego obrz., Czasopism Bibl. Ossol. 1828 z. IV.

Dokumenty, zob. Nr. 784—787.

Synody, zob. Nr. 12764.

13139. **Ulanowski B.**, Analecta ad hist. iuris canonici in dioec. praemisliensi, Arch. kom. hist. akad. um. krak. t. V.

Zob. Nr. 1892, 2519.

13140. Rubricella premisl. Crac. 1549 DS.

13141. Synodus dioec. Premisl., Crac. 1554, *zob.* Nr. 2886; — Synodus dioecesana Premisl. 13. Maji 1642, praes. Gembicki P., Crac. 1742, *zob.* Nr. 3784; — Synodus Dyoecesis Premisliensis, Crac. 1723, *zob.* Nr. 4507.

Zob. Nr. 3055, 4423, 4799, 5239.

13142. Czerniejński Hyac. Luc., Literae ad clerum Dioec. premisl. intuitu confessionum (r 170.?); De exercitio actuum episcopalis muneris propriorum ad Venc. Sierakowski episcopum, Premisl. b. r.; Prawo święte kościoła o postach z rozkazu W. H. Sierakowskiego obwarowane, Przemyśl b. r. (E. IX.) (DS.).

13143. Kapituła i katedra w Przemyślu, Tyg. kat., Grodzisk 1864 t. V.; — Lewiński H., Katedra przemyska, Dziennik lit. 1859.

13144. Erekcya kollegiaty w Jarosławiu, Przyjaciel chrześc. prawdy 1833—1840 III., *zob.* Nr. 2138.

13145. **Hołowiński J.**, Circumscriptio dioecesis camenecensis 1850 (toż po pol., Kijów 1850).

13146. Directorium divini officii ad usum eccles. cathedr. et dioec. Camenecensis Podoliae accomodatum, Berdicz. 1792 DS.

Zob. Nr. 2577.

13147. **Dzieje** biskupstwa katolickiego na Podolu (po ross.), por.: Ant. J., Polonica, Roz. fil. hist. akad. t. XI.

13148. **Szymański**, Wykaz praw i przywilejów dyecezyi chełmskiej, Prz. pozn. XXXII., *zob.* Nr. 726.

Zob. Nr. 1781, 3137.

13149. Acta synodi Chelmensis a. 1624 *zob.* Nr. 3628, a. 1676 *zob.* Nr. 4107, a. 1696 *zob.* Nr. 4258, a. 1717 *zob.* Nr. 4463.

13150. Biskupstwo lubelskie i nowy biskup lubelski, Dz. warsz. 1853 Nr. 179.

13151. Suffragania lubelska (Proj. do prawa, b. r. (E. IX.) DS.

13152. Prośba kapituły katedry Helmskiej, b. r (E. IX.) DS.

13153. Directorium pro dioecesi Helmensi et Lublinensi conscriptum 1795 DS.

13154. Kalicki B., Stan obecny dyecezyi chełmskiej, Przegl. P. R. I.

13155. J. K., Kilka szczegółów o stanie dyecezyi chełmskiej, Czas 1882 Nr. 219 i n.

13156. Constitutiones synodales dioec. Luceoriensis, Vars. 1720, *zob.* Nr. 1304 do 1305.

13157. Acta Synodi dioecesanae Luceoriensis per Bernardum Maciejowski episcopum Luceoriensem tribus postremis diebus Februarii anno Domini 1589 celebratae, ed Zeno Chodyński, Vars. 1875, *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 2190.

13158. Constitutiones synodi Luceoriensis a. 1641 *zob.* Nr. 3775, a. 1684 *zob.* Nr. 4176, a. 1723 *zob.* Nr. 4507.

13159. Directorium divini officii ad usum dioec. Luceoriensis et Brestensis sub auspic. A. Naruszewicz, Luceoriae 1792 DS.

13160. **Okólski Sz.**, Cijoviensium episcoporum ordo, Leop. 1646, *zob.* Nr. 8245; — Tenże, Biskupów kijowskich i czernichowskich rz. kat. kościoła porządek i liczba (przekł. Wal. Serwatowskiego), Krak. 1853.

13161. **Dobszewicz T.**, Wiadomość histor. o biskupstwie kijowskiem rzymsko-katol. od założenia jego aż do r. 1339, Gniezno 1883.

R: Polkowski Ign. ks., Czas 1883, Odb. Krak. 1883.

13162. Statuta synodalia dioecesis Kijoviensis publ. ab J. A. Załuski, Culmae 1764, *zob.* Nr. 4838

13163. Directorium divini officii ad usum ecclesiae cathedr. et dioec. Kijoviensis, Berdicz. 1792 DS.

13164. Processus ab episc. Kijov. Załuski, Pozn. 1759; Dyecezya kijowska obrz. łac., b. r. (DS.).

13165. **Kojałowicz W.**,, Miscellanea rerum ad statum ecclesiasticum in Magno Lituaniae Ducatu, Vilnae 1650 DS., *zob.* Nr. 8524.

13166. Poczet biskupów dyecezalnych i zarządzających dyecezyą wileńską od ich ustanowienia aż do naszych czasów, Wiz. i roztrz., Wilno 1838 serya II.

13167. **Herburt M.**, Wilenskije jeparchialnyje r. k. episkopy, Pam. kn. wilenskoj gub. na g. 1852 (Tenże przełożył w rękop. Akty kapituły wileńskiej z XVI. i XVII. w., por. Bałtramajtis Nr. 1697, *zob.* Nr. 10056).

13168. Osiński A., Żywoty biskupów wileńskich do druku przysposobił H. Skimborowicz, Warsz. 1856 (nie puszczone w obieg z powodu braku w końcu kilku arkuszów druku, nie dostarczonych przez wydawcę, E.).

13169. **Przyałgowski W.**, Żywoty biskupów wileńskich, Petersb. 1861 t. 3.

13170. Episkopstwo wilenskoje, ist. oczerk, Wil. Wiestnik 1859 Nr. 16, Wil. gub. wied. 1859 Nr. 9.

13171. **Tyszkiewicz E.**, Wiadomość hist. o zgromadzeniach i fundacyach męskich i żeńskich r. k. klasztorów w dyecezyi wileńskiej, Teka wileńska 1858, Odb. Wilno 1858.

Synody, zob. Nr. 1306 i 12764.

Założenie biskupstwa, zob. Nr. 1916, 1942.

13172. Statuta dioecesis vilnensis sub Joanne de ducibus Lithuaniae, Crac. 1528 (DS.), *zob.* Nr. 2690.

13173. List Zyg. Aug. do kapituły wileńskiej, Wiz. i roztrz. ser. II. t. XXI.

13174. Radziwiłł Jerzy, kardynał biskup wileński, Przyj. ludu, Leszno 1840.

13175. Bartłomiejowicz P., Cenzura o nominacyi bisk. wileńskiego, Wilno 1598 DS.

13176. Ad incompatibile biskupstwa wileńskiego z probostwem trockiem z XVII. w., Podgórski A., Pomniki, Wrocław 1840.

Zob. Nr. 3618.

13177. Acta synodi dioecesis Vilnensis a. 1669, *zob.* Nr. 4032.

13178. Pac Nic. Stef., Modus et ordo boni regiminis in dioecesim Vilnensem, Vilnae 1682, *zob.* Nr. 4152.

13179. Acta et const. a. 1685, *zob.* Nr. 4183.

13180. Kopia listu (O zrujnowaniu dóbr dyecezyi wileńskiej) 1694 DS.

13181. Decreta et const. a. 1717 *zob.* Nr. 4463, a. 1744 *zob.* Nr. 4694.

13182. Dispositio solemnitatis prov. Lithuaniae ann. 1724 in a. 1725; Missae defunctorum, Vilnae 1730 (DS.).

Zob. Nr. 4624, 4708, 5045, 5239, 12749.

13183. Massalski Ign. Jak. biskup, Mowa biskupa wil. 22. listop. na sessyi sejm. war. (1788) b. r. (E. IX.).

13184. Uwagi względem sądów zadwornych duch. dyec. wileńskiej, b. r. (E. IX.).

13185. Administracya duchowna dyecezyi wil., b. r; Administratio dioec. Vilnensis (carmen) (w końcu XVIII. w.) b. r. (E. IX.).

13186. Zyniew, Projekta na stronę kapituły wileńskiej, b. r. (E. IX.).

13187. Podbereski A., Sprawa szlachty Możarowskich z kap. wileńską (XVII—XVIII. w.), Podbereskiego Rocz. lit. 1846 III.

13188. Wyjątek z akt kapituły wileńskiej, Postanowienie względem dóbr kapitulnych: Strzeszyna, Kamieńca i Worsicz z instrukcyą rządcy tamecznemu szczegółową, Wizerunki i roztrz., Wilno ser. II. t. XIX.

13189. **Homolicki M.**, Katedra wileńska, Wiz. i roztrz. ser. II. t. I., Odb. Wilno 1838; — Przybylski W., Kościół katedralny w Wilnie, Tyg. ill. 1863 VII., *zob. Miejscowości (Wilno).*

13190. **Symon Fr. Alb.**, De Catholica Facultate Theologica in Universitate litterarum olim Vilnensi (Academia Caes. Rom. Catholica Ecclesiastica Petropolitana a. 1888—9), Petropoli 1888, *zob. Kościół kat. po upadku Polski.*

13191. Projekt uporiadocznienija diel r. k. cerkwi w litowskich prowincijach, Kij Starina 1886 XII.

13192. Żagielski A. J., De Pinscensi episcopatu et episcopis 1750 DS.

13193. Biskupi mińscy, Dz. warsz. 1853 Nr. 40, 53, 72 i 85.

13194. **X. Y. Z.**, Biskupstwo mińskie, Krak. 1889.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1890.

13195. Hülsen G., Episc. Smolenscensis, Monita confessori (?), Gedani 1792.

13196. **Siestrzencewicz St.**, Acta ad eccl. Mohileviensem, Petrop. 1798; — Łaski J. ks., Wiadomość o stanie archidyecezyi Mohilewskiej, 1839.

13197. Directorium divini officii archid. Mohileviensis in a. 1812.

13198. **Czerski St. ks.**, Opis dyecezyi żmudzkiej, z 3 mapami, Wilno (1830), *zob.* Nr. 10452; — Wołoszczewski M. X., Biskupstwo żmujdzkie (po 1848), *zob.* Nr. 10452.

13199. Jazumowicz A., Dzieje kościoła katol. na Żmudzi (zapow. 1863) (E.).

13200. **Jazumowicz W. ks.**, Mappa dyecezyi żmudzkiej czyli telszewskiej, granicami kowieńskiej i kurlandzkiej gubernii objętej, Petersb. 1855.

Synody, zob. Nr. 1308, 4216 i 12764.

13201. Kopia listu Piotra bisk. żmudzkiego w r. 1455, *zob.* Nr. 2232.

13202. Keiser Ph., Verantwortung Joach. Moerlin Bischoph in Samland, Königsb. 1575 (E. IX.).

13203. Synodus dioec. a. 1636, *zob.* Nr. 3736.

13204. Jubileum Samogitiensis ecclesiae, Vilnae 1741 DS.

13205. Prosperitatis omina pastori pro ecclesia vigilantissimo magnis senatoribus pro patria fortissimis ducatus Samogitiae a clericis 1751 DS.

13206. **Series** primorum Livoniae episcoporum et archiepiscoporum Rigensium, wyd.: w Chytraei Chron. Saxon., w Grefenthala Chron. Liv. i w Eneaedius Aug., Auleum Danaidum, Wittenbergae 156 , Regiom. SS. rr. Liv. II. 393—426; — Chronica episcoporum Rigensium a. 1527, Archiv, Dorpat t. V., *zob.* Nr. 1725.

13207. Zur Geschichte der katholischen Kirche in Livland unter polnischer Herschaft, Mitth. Liv.-Ehst.-Kurl. 1849 IV. (por. tamże t. II. 199, III. 501, X. 313, 336, XI. 515).

13208. **Jacobson H. F.**, Die Metropolitanverbindung Rigas, Ztschr. f. hist. Theol., Leipzig 1836 VI. i VIII., Odb. Leipzig 1836; — Köhne B.. Das Erzbisthum Riga, Ztschr. f. Münz-, Siegel- u. Wappenkunde, Berlin 1842.

13209. **Borch**, O dawnych kościołach kat. na Inflantach, Borcha Rubon 1845.

13210. Gregor IX. ernennt den magdeb Domherrn Nicolaus zum Bischofe v. Riga. Beiträge z. Kunde Est-Liv.-Kurl. hrsg. v. Pabst 1868 I.

13211. Bender J., De Livoniae, Estoniae, Prussiae episcop. saec. XIII., Index lect. Lycei Hosiani, Brunsbergae 1867.

13212. Bergmann B. F. B., Livlands Orden u. Obergeistlichkeit im Kampfe, Magaz. f. Russl. Gesch. 1825.

Zob. Nr. 1805, 1845.

13213. Hermanni de Wartberge relatio de disceptatione inter rigens. archiepisc. ordinemque Mariae Theutonicorum 1366 a., SS. rr. prussicarum II.

13214. Moye W., Johann von Wallenrod Erzbischof v. Riga u. Bischof v. Lüttich, Halle 1894.

R: Perlbach M., Deutsche Litteraturztg 1894 Nr. 22; Kwart. hist. 1894.

13215. **Kirchenordnung** für Livland (z r. 1428), Jacobson, *zob.* Nr. 1277.

13216. Napiersky C. E., Ein Brief des rig. Erzb. Sylvester v. J. 1449, Progr. d. Gymn., Riga 1833; — (Forstenau Chr.), Hist. Darstellung der Streitigkeiten des Erzb. Sylvester mit d. deutschen Orden um 1470, Arch. Dorpat 1854 III. (por. też: Gelehrte Beiträge z. Rig. Anz. 1765).

13217. Breviarium Rigense 1513 DS. (Napiersky, Begleiter d. Prov. Bl. 1839 Nr. 8).

13218. Lidicius J., De obitu Guilhelmi Archiep. Rigensis epicedion s. a. DS. (Napiersky, Der letzte Erzbischof v. Riga, MM. Liv. ant. 1847 V.); — Synodus dioecesana Vened. et Livoniae celebrata, Rigae 1611, Vilnae 1611, *zob.* Nr. 12764; — Beletto J. U. D., Visitationes Eccl Vendensis et Livoniae a. 1611, *zob.* Nr. 1307, 3524.

13219. Berens Ch. I., Das ält. Kirchenbuch d. Stadt Riga, 1618—1619, Mitth. a. d. Livl. Gesch. t. XV. str. 52—84.

13220. **Hasselblatt R.**, Kirchliche Einnahmen in Altlivland, Baltische Mntschr. XXXV.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1891.

13221. Lisch G. C. F., Über die Besitzungen u. den Verkehr des Erzbisthum Riga in Meklenburg, Jahrb. d. Ver. f. Meklemb. Gesch. 1849 XIV.

13222. Der Streit zwischen Familie Tysenhaus und den rigischen Erzbischöfen, Neue nord. Miscell. XIII.

13223. Pozwolenie uczynienia transakcyi o fundusz biskupstwa Inflantskiego, b. r. (E. IX.).

13224. Demonstratio summaria episcopatum Piltinensem 1640; — Schenking O., Summaria demonstratio episcopatum piltinensem subesse Reipub. ordinationi 1644; — Informacya względem powiatu piltyńskiego dóbr biskupich, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 5390 (DS.).

13225. Heyking H K., Kurze Erläuterung in Rücksicht des Piltenschen Kreises 179) (toż po franc.); Odpowiedź na pismo Heykinga, Warsz. 1730 (por. Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 2339—2361).

13226. Czarnewski J. M. G. F. A., De Semigalliae episcopatu, Mitau 1790 DS.

13227. **Elger**, Institutiones Oestonicae catholicae, Brunsb. 1623 DS.

13228. Erectio episcopatus Vendensis in Livonia, b. r. (E. IX.) DS.

13229. Busse, Ueber den in einer livländischen Urkunde vorkommenden Episcopus Kapoliensis, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1850, Riga 1850.

13230. O Inflantskiem Krasławskiem seminaryum, Rubon 1846.

Por.: Winkelmann, Bibl. Livonica Nr. 2151—2367.

(f: Zakony i klasztory).

13231. **Harnack Ad.**, Das Mönchthum, seine Ideale u. seine Gesch., 3. ed. Leipzig 1886.

13232. Biedenfeld, Ursprung, Aufleben sämmtlicher Mönchs- u. Klosterfrauenorden im Orient u. Occident, Weimar 1837; — Weingarten H., Der Ursprung des Mönchthums im nachconstantinischen Zeitalter, Gotha 1877.

13233. Möhler J. A., Geschichte des Mönchsthums in der Zeit seiner Entstehung und ersten Ausbildung, Gesammelte Schriften, Regensburg 1839 II.

13234. **Helyot**, Historie des ordres monastiques, Paris 1734 (po niem.: Geschichte d. Mönchsorden 1753—1786), 2. ed. Paris 1837 t. 8.

13235. Henrion, Historie des ordres religieux (po niem.: Allg. Gesch. der Mönchsorden, Tübingen 1845) t. 2.

13236. **Montalembert**, Les moines d'Occident, depuis S. Benoît jusqu'à S. Bernard, Paris 1860, 2. ed. 1873 t. 7 (po niem. Regensburg 1860—1878).

13237. **Grote O.**, Lexicon deutscher Stifter, Klöster u. Ordenshäuser, Osterwieck 1881 (t. I. do litery *L*).

13238. Gilbert, Les moines du moyen-âge, Moulins 1875.

13239. **Wietz J. K. i P. Bohmann**, Rys historyczny zgromadzeń zakonnych obojej płci wraz z rycerskimi zakonami i orderami państw (t. I.: zakony męskie, t. II.: zakony żeńskie, t. III.: zakony rycerskie), Warsz. 1848—1849.

R: Ziemęcka, Tyg. petersb. 1850 XLI.

13240. **Małecki A.**, Klasztory i zakony w obrębie wieków średnich, Przew. nauk. lit. 1875; — Grabowska Ol. z Tarnowskich, O zakonach płci żeńskiej, tłum. z franc., Lwów 1842, *zob.* Nr. 12798.

13241. Gorzkowski M., O udziale kobiecym w rycerstwie, oraz o różnych zakonach kobiecych, Niewiasta 1860—1861.

13242. Historische Erzählung v. d. Jungfrau Kloster, Ingolstadt 1614 DS.

13243. Zapiski o początkach zakonów (1090—1241), *zob.* Nr. 6307; — Kroniki zakonne, *zob.* Nr. 8331; — Gravina Dom., Vox turturis sive de florenti usque ad nostra tempora S. S. Benedicti Dominici, Francisci et aliarum sacrarum religionum statu, Leopoli 1628 (**E.** VIII.), *zob.* Nr. 12896.

13244. Liczba klasztorów w Polsce, Grabowski, Ojcz. Spomnienia I.; Zakony płci męskiej w Polsce, Gazeta kośc. 1844; Antoniewicz K. B., Wspomnienie o klasztorach w Polsce, mowa. Lwów 1849; Tenże, O zakonach, mowa. Lwów 1849; Do historyi mnichów, Kronika rodzinna 1886 V.

13245. **Kery J.**, Decreta S. S. Apostolicae ab regul. observanda, Częstoch. 1694, 1716, Leopoli 1731 DS., *zob.* Nr. 12719, 12739; — Fonseca Dam., Ordinationes et decreta pro regulari observantia, Gedani 1698; — Ossowski Mar., Decreta Sanctae Sedis apost. a Regularibus designatis temporibus publice legenda, adoptata et aucta, Posnan. 1770; — Grabowski J., Zbiór praw papieskich o klauzurze zakonnej przez Ign. a S. Maria de Mercede, Lublin 1793 (DS.), *zob.* Nr. 12748 i 12766.

13246. Turobinius J., Examen iis, qui ad sacros ordines maiores sunt assumendi, Pultusk 1540 DS.

13247. Lippa Chr., Disputatio inter discalceatos, Crac 1621; Stojecki J., Disputatio inter discalceatos 1621 (DS.).

13248. Nova et vetera de libera electione abbatum in R. Polon., b. r.; — Odezwa do przełożonych zgromadzeń zakonnych, b. r. (**E** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 3810 i 8999.

13249. Pik-Baz, Prawdziwe znaki pokazujące osłabiałe zakony i osoby zakonne (z włosk.), b. r. (**E.** IX.) DS.

13250. Kicki F. O., Ustawy zakonnicom zakonów zniesionych, Lwów b. r.; — Ustawy zakonnicom klasztorów zniesionych podane, b. r. (DS.).

13251. Sposób życia panien do zakonu się mających 1613 DS., *zob.* Nr. 4715 i 4792.

13252. Poczet klasztorów zniesionych w latach 1782 i 1784, potem w latach 1792 i 1793 (z datami założenia tychże), Dod. tyg. Gaz. lw. 1857 Nr. 49; — Klasztory zniesione na Szląsku, Dz. górno-szląski 1848; — Fankidejski Lic., Utracone kościoły i kaplice, Pelplin 1880.

R: Łęgowski, Altpr. Mntschr. XVII.

13253. Rolle (Dr. Antoni J.), Zgromadzenia zakonne i kościoły w Kamieńcu, zniesione w ciągu ostatniego stulecia, Przegl. pol. 1869.

13254. Suppression des couvents dans le royaume de Pologne, Paris 1865.

Wiadomość historyczna o zgromadzeniach w dyecezyi wileńskiej, zob. Nr. 13171.

13255. **Neuling H.**, Schlesiens ältere Kirchen u. kirchliche Stiftungen, Breslau 1884; — Katholische Klöster in Polen, Petermanns G. M. 1856 str. 73.

Zob. Miejscowości.

13256. **Żebrawski T.**, Mapa zgromadzeń zakonnych dawnej dyecezyi krakowskiej z lat 1621—1750, Krak. 1881.

Archiwa klasztorne, zob. Nr. 21, 29—112.

13257. Dantier Alph., Les monastères Bénédictins d'Italie, Paris 1866 t. 2; — Abrégé de l'histoire de l'ordre de S. Benoît, Paris t. 2; — Giberr C. C., Der hl. Benedict u. sein Orden, Einsiedeln 1875; — Cozza Luzi I., Hist. S. P. N. Benedicti a s. Pontificibus Romanis scripta, Romae 1880.

13258. **Sackur E.**, Die Cluniacenser bis z. Mitte d. XI. Jahrh., Halle 1894 t. 2.

13259. **Studien** u. Mittheilungen aus dem Benedictiner und dem Cistercienser Orden, Innsbruck 1895 t. I—XV.; Toż, Bern 1894.

13260. Guéranger Pr., Wiadomość o medalu czyli krzyżu św. Benedykta, z franc. z dodaniem żywotu św. Benedykta, wyd. 2. Warsz. 1894.

13261. Wolski St. X., O najznakomitszych klasztorach św. Benedykta w Polsce założonych, Krak. 1738 DS.

13262. Miraeus A., Origines Benedictinae per Gall., Germ., Poloniam 1614 DS., *zob.* Nr. 7831.

13263. **Reguła** św. Benedykta, przeł. Klonowicz, Krak. 1597; — Benedykta św. reguła, Lublin 1635; — Szczygielski St., Cathechismus Monasticus, Crac. 1668, Brunsb. 1715; — Reguła zakonnic, b. r. (E. IX.) (DS.).

13264. Constitutions sur la Régle de S. Benoit, Var. 1758 DS.

13265. Formulare literarum ordinis S. Benedicti, b. r. (E. IX.).

13266. **Ziółkowski W.**, Regula s. Benedicti cum declarationibus et constitutionibus, Wilno 1792 DS.

13267. Mirecki St., Statuta congregationis Benedictino-Polonae, Rom. 1738, *zob.* Nr. 4430; — Schwartz Iz. X., Congregatio Benedictino polona abbatum, praelatorum et monachorum sub tempus capituli in coenobio Tynecensi, Crac. 1774; — Monasteria exemptae congregat. Benedictino Polonae praesentata, Poznań 1783 (DS.).

13268. **Catalogus** monasteriorum Benedictino polonorum, Vars. 1782, Posn. 1789, Vilnae 1792 DS.

13269. Węgrzynkowicz J., Posag t. j. zbiór rzeczy kosztowniejszych i osób świątobliwych zakonu św. Benedykta, Jarosław 1623; — Płocki W., Błogosławieństwo św. Benedykta, Krak. 1623; — Stengel K. X., Corona lucida in coelo sive chronologia Ordinis S. Benedicti, b. r. (E. IX.) (DS.).

13270. **Szczygielski St.**, Aquila Polono-Benedictina, Crac. 1663; — Tenże, De abbatibus a Regibus Poloniae datis 1664; — Series abbatum, praelatorum et monachorum congreg. Benedictino-Polonae, Calissii 1777 (DS.), *zob.* Nr. 4430, 4527 i 4568.

13271. Nomina virorum et defunctorum professorum fratrum Congregationis per Regnum Poloniae ordin. Benedicti 1762 DS.

13272. Malinowski J., Une province de Cluny en Pologne ou la description de six abbayes de cet ordre, Macon 1869.

13273. Berlière U., Beitrag zur Geschichte der Cluniacenser Deutschlands und Polens im XV. Jahrh., Studien u. Mitth. 1891 XII., *zob.* Nr. 13259.

13274. **Albers P. Br.**, Zur Geschichte des Benedictiner-Ordens in Polen, Berneńskie Studien und Mitth. 1894 z. II., *zob.* Nr. 13259.

13275. G. A., Studierende aus dem Benediktiner- u. Cisterziensenorden an der Krakauer Universität in den Jahren 1490 bis 1551, Auszug aus dem Album studiosorum Universitatis Cracoviensis von Ad Chmiel., Insbruckie Studien und Mitteilungen aus dem Benedictiner und Cisterzienseorden 1892 XIII.

13276. **Opactwo** Tynieckie, Przegląd nauk. lit. 1892—1894.

13277. **Szczygielski St.**, Tinecia seu historia monasterii Tinecensis, Crac. 1668, *zob.* Nr. 809.

Kodeks dyplomatyczny tyniecki, zob. Nr. 811—812; Dokumenty inne, zob. Nr. 1662, 1682—1683, 1727, 1732, 1736—1745, 1842, 2276, 2975, 3722, 4399, 4423.

13278. Chyliński Ben., Coenobii Tynecensis Congregatio, Crac. 1768 DS.

13279. Consecratio eccl. et alt. Orloviensis, ord. s. Benedicti a. 1466, *zob.* Nr. 6705.

13280. **Gacki J.**, Benedykt. klasztor św. Krzyża na Łysej Górze, Pam. relig. mor. 1862 i oddzielnie Warsz. 1873.

R: Chomętowski Wł., Wiek 1873 Nr. 100; L-e, Przew. nauk. lit. 1873 II.; Sybols Hist. Ztschr. XXXI.; Przegl. lw. 1874 t. VII. z. I.; Gaz. nar. 1874 Nr. 94.

13281. **Annales** S. Crucis 966—1410, *zob.* Nr. 6572—4 i 6805; — Spominki zakonnika świętokrzyskiego 1434 - 1454, *zob.* Nr. 6641; — Zebranie krótkie o przeniesieniu drzewa z krzyża św. na Łysą Górę, Krak. 1631, 1650; — Kwiatkiewicz M., Krzyż święty na Górze Świętokrzyzkiej, 1681 (DS.).

13282. Divina patientia Abbas prior Conventus Calvi Montis dioec. Crac. anno 15.. (formularz z r. 1500 lub około tego czasu) (E. wiek XVI.) DS.

Założenie klasztoru, zob. Nr. 1662 i 7060; Łysa Góra, zob. Nr. 10662 i 10276.

13283. Wójcicki K., Kościół św. Krzyża na Łysej Górze, Dz. warsz. 1828 XII., Zbieracz um. rozrywek, Krak. 1839 II., Album malownicze 1849; — Kościół na Łysej Górze, Czech J., Nowy kalendarz astronom gosp., Krak. 1854; — Gwiaździc, Wycieczka do kościoła świętokrzyskiego na Łysej górze, Kłosy 1881 XXXIII.; — Kościół Bened. na Łysej Górze, Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1837 IV.; — Klasztor św. Krzyża na Łysej Górze, tamże 1847 XIV.; — Bartoszewicz J.,

Kościół i klasztor świętokrzyski na Łysej Górze, Tyg. ill. 1860 I.; — Starożyk J. I., Dawny cmentarz świętokrzyski, tamże 1885 ser. IV. t. V., *zob. Miejscowości.*

13284. **Gacki J. X.**, O klasztorze w Sieciechowie, Radom 1872.

R: X. L., Sybels Hist. Ztschr. XXXI. i rec. pod Nr. 13280

13285. Uposażenie klasztoru Mogilnickiego, *zob.* Nr. 1671—1672, 1680; — Liber mortuorum, *zob.* Nr. 6297; — Suffragia monasterii Mogilnensis ord. S. Benedicti, 1179 do 1485 (1679), *zob.* Nr. 6796.

13286. **Wiadomości** niektóre o klasztorze XX. Benedyktynów w Lubiniu w W. X. Poznańskiem, Arch. teolog. Jabczyńskiego 1836; — Callier E., O starożytności klasztoru OO. Benedyktynów w Lubiniu Wielkopolskim, Warta 1885 Nr. 575; — Klasztor OO. Benedyktynów w Lubiniu Wielkopolskim (szkic geogr.-hist.), tamże 1886 Nr. 625.

13287. **Annales** Lubinenses, *zob.* Nr. 6264; — Liber mortuorum mon. Lubinensis Tablica paschalna lubińska i Liber fraternitatis, *zob.* Nr. 6224, 6251 i 6390.

13288. Berlière U., Une colonie de moines liégeois en Pologne au XII. siècle, Revue bened. de l'abbaye de Maredsons 1891 Nr. 1.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1893.

13289. Kościół XX. Benedyktynów w Lubinie, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.

13290. **Gawarecki**, Wiadomość historyczna o Benedyktynach zgrom. płocko-pułtuskiego, Pam. relig. mor. 1844.

13291. Caloen D., Les bénédictines du Saint-Sacrement (notices sur le couvent de Caen. fondé en 1639, et de Varsovie fondé en 1687), Rev. bénéd. de l'abb. de Maredsons 1891 Nr. 9.

13292. Krakowski J., O słowiańskim kościele św. Krzyża i klasztorze bened., Krak. 1886; — Das Slavenkloster in Oels, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. III.

13293. **Ulanowski B.**, O założeniu i uposażeniu klasztoru Benedyktynek w Staniątkach, Roz. fil. hist. akad. um. XXVIII., Odb. Krak. 1891.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1893; Ateneum 1892 II.; — Por.: Bulletin de l'acad. Crac. 1891 str. 61—62.

13294. Das Archiv der Benedictinerinnen zu Staniątki, *zob.* Nr. 805.

13295. Sobieszczański F. M., Kościół i klasztor Benedyktynek w Sandomierzu, Tyg. ill. 1860 I.

13296. Kościół i klasztor Panien Benedyktynek w Jarosławiu, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

13297. Klasztor WW. Benedyktynek we Lwowie Lwowianin 1837 t. II.; — Klasztor Benedyktynek we Lwowie, Tyg. lw. 1867.

13298. Obraz P. Maryi w kościele Benedyktynek lw., por. Pociecha ludu, E. 1768 DS

13299. **Woelky C. P.**, Regesten und Urkunden-Verzeichniss über das Benedictiner-Jungfrauenkloster in Thorn nebst der demselben überwiesenen S. Jacobskirche, por. Altpr. Mntschr. 1880 XVII.

13300. Kościół Benedyktynek w Wilnie, Ćwiczenia duchowne, Lwów 1886, *zob* Nr. 13244.

13301. **Joannes de Nigra** (Valle), Geneal. ordinis Canonicorum, Crac. 1619, 2. ed.: Congregationis S. Salvat. genealogiam commentarius et canonicorum congreg. Crac. status ampliatus studio A. M. Gorczyński, Crac. 1797. *zob.* Nr. 4715, 8999.

13302. Pukalius P. X., Genealogia sacri Ordinis Canonic., Crac. 1619; — Clareta P., Collectio statutorum Canon. regular., Crac. 1620; — Rotkiewicz, S. Opus miserantis Dei, Vilnae 1699 (DS.).

13303. Matuszewicz, Canonicus regularis Lateranensis in Polonia et M. D. Lithuanien., Crac. 1726 (DS.).

13304. Łuniewski Krz., Żywot bł. Stanisława Kazimierczyka 1617, 2. wyd. przez ks. Wojciecha Grabowskiego, Krak. 1763; Pruszcz H., Forteca dziejów król. polskiego, Krak. 1662 (DS.).

13305. Constitutiones pro canon. regularibus Domus Tremesnensi unitis, Pataviae 1646 DS., *zob.* Nr. 3810.

13306. **Łukowski A.**, Kościół i klasztor w Trzemesznie, Tyg. ill. 1865 XI.

Zob. Nr. 4568, 5051, 6964, 6993, 7869.

Kanonicy regularni Żegańscy (Saganenses), zob. Nr. 6558, 6602.

13307. Chodyński A., Kościół św. Mikołaja w Kaliszu, Warsz. 1874.

13308. **Gawarecki**, Czerwińsk z klasztorem, Pam. relig. mor. s. I. t. X.; — Osiecki ks. J., Czerwińsk wraz z opactwem księży kanoników regularnych Lateraneńskich, por. Wiek 1875 Nr. 46, 47.

13309. Posiadłości klasztoru Czerwińskiego w pierwszych wiekach istnienia, Warta 1888 Nr. 704.

Kalendarz Czerwiński, zob. Nr. 6604.

13310. **Pękalski P. F.**, O początku, o skrzywieniu i upadku zakonu XX. Kanoników, stróżów św. Grobu jerozolim., Krak. 1867; — Baliński M., Bożogrobcy, Pam. rel. mor. t. XXII.; — Gacki J., Bożogrobcy, tamże t. XXIV.

13311. **Nakielski S.**, De sacra antiquitate ord. Cust. S. Sepulcri, Crac. 1625; — Tenże, Miechovia sive promptuarium mon. Miechoviensis, Crac. 1634, *zob.* Nr. 8223.

Zob. Nr. 6220.

13312. Łubieński M., Constitutiones capit. Miechoviensis, Crac. 1621, 2. ed.: Constitutiones primi capituli gen. Miechoviensis, Sandom. 1747; — Constitutiones secundi capit. gener., Decreta Summorum Pontificum, Sandom. 1747 (DS.), *zob.* Nr. 3357.

Annales Miechovienses, zob. Nr. 6610.

13313. Łowicz St., Can. S. Sepulchri Regulae vitae monasticae, Crac. 1539; — Statuta fratrum S. Sepulcri Conv. Miechov., Crac. 1585 (DS.).

13314. Kościół Bożogrobców w Miechowie, Przyj. ludu, Leszno 1837 III.; — Sob. F. M., Kościół Bożogrobców w Miechowie, Tyg. ill. 1861 IV., Kłosy t. IX.

Zob. Nr. 3011, 3243.

13315. St. K., Itinerarium Bożogrobca gnieźnieńskiego ks. Jakóba Lanhausa z r. 1768, Kuryer pozn. 1890 Nr. 104, *zob.* Nr 2725.

13316. Zakon Marków w Polsce, Przyj. dom., Lwów 1856 t. VI.

13317. **Epitome** Xenodochii M. Alberti Basaei Scebrzesinensis ord. S. Spiritus, Crac. 1570 DS.

13318. **Tomkowicz St.**, Szpital św. Ducha w Krakowie, Krak. 1892, *zob. Oświata (Sztuka)* i *zob.* Nr. 2686, 3454.

13319. Litterae, per quas canonici ord. Hospitalarii eximuntur, Romae 1741; — Henri III., Les statuts de l'ordre du St. Esprit, Vars. 1740 (DS.).

Zob. Nr. 4668.

Por. Encyklopedyę kościelną M. Nowodworskiego (zob. Nr. 12521) t. IX. str. 451—482.

13320. **Janauschek L.**, Origines Cisterciensium, Vindob. 1877 t. I.

R: Prz. kryt. 1877.

13321. **Caroli de Visch**, Bibliotheca scriptorum s. ord. Cisterciensis, Colon. 1656; — Tissier B., Bibliotheca patrum Cisterciensium, Bonofonte 1660—64, 1—6, Paris 1669, 7—8, *zob.* Nr. 5803.

13322. Miraeus, Chronicon ord. cisterc., Coloniae 1616.

13323. **Manrique**, Annales cistercienses, Lugd. 1642—1649 t. 4, po niem.: Regensb. 1739 t. 5 (do r. 1236).

13324. **Le Nain**, Essai sur l'hist. de l'ordre de Citeaux, Paris 1696 t. 9

13325. D'Arbois de Jubainville, Études sur l'état interieur des abbays cist. et principalement de Clairvaux au XII. et XIII. siècle, 1858.

13326. **Winter**, Die Cisterzienser des nördlichen Deutschlands bis zum Auftreten der Bettelorden, Gotha 1868—1871 t. 3 (także o polskich).

13327. **Henriquez Chr.**, Regula, const. et privil. ord. cist., Antverp. 1630; — Nomasticon cisterciense, Paris 1670.

13328. Edmund a S. Cruce X., Statuta reformationis ord. Cisterciensis, Crac. 1581, Vangroviae 1640, *zob.* Nr. 3180.

13329. **Łeski W. Stan.**, Statuta ordinis cisterciensis tam antiqua quam novissima, zarazem: Resolutiones ad dubia proposita, collecta authoritate et permissu A. Pernot 1745 DS.

13330. Bolesław potwierdza przywilej Henryka z r. 1201 dla Cystersów w r. 1251, Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 16, 17, *zob. Dod. I.*; — Albertus abbas Casimiro regi promittit a. 1460, Vol. leg. I., *zob.* Nr. 2260; — Konst. z r. 1511, tamże I. 378 (171); z r. 1538, tamże I 521 (257); — Przywilej Grzegorza XIII., *zob.* Nr. 3180; — Joannes Casimirus, Litterae de jure eligendorum abbatum et praepos. Cisterc. 1736; — Akta sprawy zakonu Cystersów w r. 1685, *zob.* Nr. 4183; — Burghoff H., Elucidatio exemptionis et iurisdictionis ord. cisterc., Praga 1654, Oliwa 1688; — Nova et vetera libertas elect. reg. abbatum, b. m. i r.; — Sacra congr. pro abbatibus Cisterc. R. P. 1732, *zob.* Nr. 4568; — Przełożenie interesu o komisaryat cysterski, b. r.; — Odpowiedź na to przełożenie, 1738; — Discursus a. 1781, *zob.* Nr. 4668; — Czartoryski A., Głos przeciw Cystersom w r. 1785 *zob.* Nr. 5205 (DS.).

13331. Officia sanctorum propria ad norm. Cisterc., Posn. 1732 (por.: Henriquez Chr., Menologium cisterciense; Tenże, Fasciculus sanctorum cisterc.) DS.

13332. Sigismundus (Frater), Tabula monasteriorum cisterc. Poznań 1614; — Catalogus monast. ord. Cisterciensis per Polon. cons. Łowiecki electus et visit. Cas. Berłowski 1759; — Catalogus monasteriorum ord. Cisterciensium per Poloniam, Pruss. et Lithuan. in a. 1786 Bened. Lubstowski in comissarium electus, 1787, 1790 (por.: Jongelinus, Notitia abbatorum ord. cisterciensis) (DS.).

13333. Hockenbeck H., Drei kölnische Klöster in Polen, Ztschr. f. Gesch. Posen 1889.

13334. Wiese A., Die Cistercienser in Dargun 1172 bis 1300, ein Beitrag zur meklemb.-pommersch. Colonisation, Güstrow 1889.

13335. Martynowski Fr., Z dziejów sztuki polskiej, Epoka Cysterska, Ruch lit. 1877 (por.: Dohme, Die Kirchen des Cisterzienserordens in Deutschland während des Mittelalters, Leipzig 1869).

13336. **Helcel A. Z.**, O klasztorze jędrzejowskim i będącym tam nagrobku Pakosława kasztelana krak., R. tow. nauk. krak. t. I., Odb. Krak. 1852, *zob.* Nr. 1687.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1853 I.

Wincenty Kadłubek, zob. Nr. 6276—6292, zwłaszcza Nr. 6279.

13337. Akta sprawy Jędrzejowskiego klasztoru z lat 1676—1678 (po łac. proces), Romae 1678, *zob.* Nr. 4107.

13338. **Gawarecki W. H.**, Początek i wzrost zakonu benedykt.-cistersk. Lendzkiego, Mag. powsz. 1840 VII.; — Wiad. hist. o Cystersach w Lendzie, Gaz. kośc. 1845; — Wiad. hist. o opactwie i kościele w Lędzie, Pam. relig. mor. t. X., Odb. Warsz. 1858.

13339. Calendarium Landense, ed. Zeissberg, *zob.* Nr. 5826; 2. ed. Wierzbowski T., MM. Pol. t. V., Liber mortuorum, *zob.* Nr. 6562 i *Dod. I.*

R: St. Ł., Kwart. hist. 1887.

Dokumenty, zob. Nr. 754—755.

13340. Posiadłości klasztorne OO. Cystersów w Lądzie nad Wartą, Warta 1887 Nr. 682; — F. M. S., Kościół w Lendzie, Tyg. ill. 1862 V.

13341. Gniński Chr., Processus Rotae Rom. in causa Abbatiae Landensis a. 1694, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 4291.

13342. Łuszczkiewicz Wł., Opactwo Cysterskie w Lądzie, Spraw. kom. sztuki akad. um. krak. 1887 t. III., *zob. Oświata (Sztuka).*

13343. Hockenbeck H., Kloster Lekno (Wongrowitz) u. d. Preussenmission von 1206—1212, Festschrift des Gymn. Laurentianum, Arnsberg 1893; — Tenże, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz (aus dem XV. Jahrh.), Leipzig 1879—1880.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1894; — Por.: Altpreuss. Mntschr. t. IX. i Perlbach: Preuss poln. Studien.

13344. Gruenhagen C., Ueber die Zeit der Gründung von Kloster Leubus, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1863 V., *zob.* Nr. 196.

13345. **Wattenbach W.**, Martin Sebastian Dittmanns Chronik der Aebte von Leubus, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens I.; — Tenże, Monumenta Lubensia, *zob.* Nr. 5861; — Dokumenty, *zob.* Nr. 756—757; — Opis opactwa, Stenzel, SS. rr. Sil. t. V., *zob.* Nr. 5860.

13346. Thoma W., Die colonisatorische Thätigkeit des Klosters Leubus im XII. und XIII. Jahrh., Inauguraldissertation, Leipzig 1894.

13347. Frycz J. M., Były klasztor Cystersów w Lubiążu, Tyg. ill. 1860 II.

13348. Series abbatum Coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis ord. Cisterciensis, *zob.* Nr. 9121; — Decisio pro curia episcop. Vladisl. contra monach. Coronovienses, Romae 1713, *zob.* Nr. 4439.

13349. **Bartoszewicz J.**, Opactwo Sulejowskie, Kronika wiad. kraj. i zagr. 1858.

13350. F. M. S., Ruiny opactwa Sulejowskiego, Tyg. ill. 1875 XV. (por.: Encyklop. powsz. Orgelbranda t. XXIV.); — Klasztor i kościół w Sulejowie, Prz. bibl. archeolog. 1881 II.

13351. Łuszczkiewicz Wł., Opactwo sulejowskie, zabytek architektury z XIII. w., Spraw. kom. sztuki akad. um. krak. 1879 I., *zob. Oświata (Sztuka).*

13352. Posiadłości klasztoru Sulejowskiego, Warta 1887 Nr. 692.

13353. **Hirsch Th.**, Das Kloster Oliwa, Danzig 1850.

13354. Das Kloster Colbatz (Calvitium), Ledeburs Archiv XIV.; — Annales Colbatz, *zob.* Nr. 7226; — Notae Colbazienses 1307 do 1360, *zob.* Nr. 6509.

13355. Chronicon Olivense a fundatione monasterii a. 1170 ad a. 1350, *zob.* Nr. 6494 do 6498; — Die mitlere Chronik von Oliva 1365—1545, *zob.* Nr. 7094; — Catalogus nominum abbatum mon. de Oliva 1224—1641. *zob.* Nr. 6495; — Liber mortuorum mon. B. Mariae de Oliva, ed. Kętrzyński W., MM. Pol. t. V., *zob. Dod. I.*

13356. **Ewald Alb.**, De Christiani olivensis ante ordinem teutonicum in Prussiam advocatum conditione, Romae 1863.

13357. Kęssowski, Mnemosynon, quo inaugurat. conventus oliv., Dantisci 1641, *zob.* Nr. 4182; — Informatio generalis ratione abbatiae monasterii de Oliva Cisterc. 1697 i b. r., *zob.* Nr. 8752; — Amicus Olivae et genius nobilis, b. r. (E. IX.).

13358. Krępowiecki T., Klasztor w Oliwie, Gaz. polska 1829; — Oliwa, Ledeburs Arch. II., Beitr. z. Kunde Preuss. N. F. 1837 I., *zob.* Nr. 6199; — Wieniarski A., Klasztor w Oliwie, Tyg. ill. 1860 I., *zob.* Nr. 10509; — Pielgrzym, Pelplin 1871—1872.

13359. Opis klasztoru w Wąchocku, Bibl. warsz. 1851 IV.; — B. Ks., Opis klasztoru pocysterśk. w Wąchocku, Kłosy 1890 Nr. 1280.

13360. F. M. Sob., Kościół pocysterski w Koprzywnicy, Tyg. ill. 1860 (por. Encykl. powsz. t. XV.).

13361. Łuszczkiewicz Wł., Kościół i reszty klasztoru Cysterskiego w Koprzywnicy, Spr. kom. hist. szt. akad. um. krak. 1887 t. III., *zob. Oświata (Sztuka).*

13362. **Monografia** opactwa Cystersów we wsi Mogile (autorowie: Piekosiński, Gorczyński, Szujski, Łuszczkiewicz, Seredyński, Hoszowski, Łepkowski i ks. Janota składali się na to dzieło, zawierające: Historyczną wiadomość o wsi Mogile, o uposażeniu klasztoru, poczet opatów, o mogile Wandy, o grobowcach i kościele mogileckim i zbiór dyplomów mogilskich), Krak. 1867.

R: Lubomirski I. T., Bibl. warsz. 1867 III; Czas 1867 Nr. 163; X. L., Sybels H. Z. XVIII. str. 386.

13363. Hoszowski K., Obraz życia i zasług opatów Mogilskich, Krak. 1867; — Tenże, Przyczynek do dzieła: O opatach XX. Cystersów w Mogile pod Krakowem, Krak. 1879, *zob.* Nr. 4792.

13364. Cracovita Nic. fr., Chronicon mon. Claratumbensis ordinis Cisterciensis, wyd. W. Kętrzyński, MM. Pol. VI., *zob. Dod. I.*; — Liber mortuorum Mogilnensis ord. Cisterc., wyd. Kętrzyński W., MM. Pol. V.; — Uryga Fr., Claraetumbae vulgo Mogila abbates et scriptores, Xenia Bernardina, Wiedeń 1891 III.

13365. **Kujot St.**, Opactwo pelplińskie, Peplin 1875.

R: Dr. *** (polemika), Przegl. lw. 1875 t. X.; Prz. kryt. 1875.

13366. **Strehlke**, Dobberan und Neu Dobberan, Königsberg 1869; — Annales Pelplinenses (1190—1293), Monumentorum fundationis mon. Pelplinensis, *zob.* Nr. 6432; — Liber mortuorum mon. Pelplinensis ord. Cisterc., MM. Pol. t. IV.; — Kronika Pelplińska Warta, Poznań 1875—1876 II.

13367. **Pfützner**, Versuch einer Gesch. d Cistercienser-Stiftes Heinrichau (Henrykowo), Breslau 1846, *zob.* Nr. 6349 i 6435.

13368. Liber fundationis claustri S. Mariae Virginis in Heinrichow, *zob.* Nr. 6348; — Annales Heinrichovienses, *zob.* Nr. 6375, 6458, 6466; — Formelbuch aus Heinrichau aus d. Mitte d. XIV. Jahrh., *zob.* Nr. 736; — Necrologium des Stifts Heinrichau, ed. Wattenbach, Zt-chr. f. Gesch. Schlesiens t. IV., (por. Grote Lexicon, *zob.* Nr. 13237).

13369. Klasztor Cystersów w Obrze, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII. i X. (por. Łukaszewicza: Opis kośc. i klaszt., *zob.* Nr. 12959).

13370. **Warmiński T.**, Urkundliche Gesch. d. ehemaligen Cistercienser Klosters zu Paradies, Międzyrzecz 1886, *zob.* Nr. 777.

13371. Consecratio Ecclesiae Parad., *zob.* Nr. 6555; — Allocutiones, *zob.* Nr. 4336.

13372. **Pick A.**, Das Kloster Paradies und die Landsberger Pfeffer-Abgabe, Ztschr. d. hist. Ges. f. d. Prov. Posen 1891 VI.

R: Papée Fr., Kwart. hist. 1894.

13373. Spis opatów w Szczyrzycy czyli Ludzimierskich, Bibl. war. 1867 III.; — Opis opactwa, tamże 1850 III.

13374. Magiera Th., Series antistitum monasterii Szczyrzyc, Xenia Bernardina 1891 III., Beiträge zur Gesch. der Cisterciensersstifte 1892.

13375. Necrologium des Stifts Kamenz (Kamieńca), ed. Wattenbach, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens IV., *zob.* Nr. 6707; — Dokumenty, por. Mosbach: Wiad. do dziejów polskich, Wrocław 1860.

13376. **Potthast**, Geschichte der ehemaligen Cistercienserabtei Rauden (Ruda), Leobschütz 1858.

13377. Jenike L., Były klasztor Cystersów w Rudzie. Tyg. ill. 1861 IV.

13378. Pfotenhauer P., Urkunden des Klosters Kamenz, Breslau 1881, *zob.* Nr. 744.

13379. Klasztor Cystersów w Bledzewie, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Cistercienser Kloster Blesen, Ledeburs Arch. N. F. 1836 III.

13380. Wiadomość hist.-chronolog. o fundacyi klasztorów w Nowym Doberlugu, w Zemsku, w Bledzewie XX. Cystersów, Arch. teol. Jabczyńskiego 1836, 1837.

13381. Kierski E.. Kościół i klasztor w Bledzewie, Tyg. ill. 1862 V.; — Opactwo Bledzewskie, Warta 1885 Nr. 599, 1886 Nr. 501.

13382. Monasterium Premetense (Przemęt), Ledeburs Arch. N. F. 1834 I.

13383. Annales Grissovienses maiores 1230—1306, *zob.* Nr. 6448; minores 1292 do 1312, *zob.* Nr. 6453; — Catalogus Grissoviensis, *zob.* Nr. 6635.

13384. **Wuttke R.**, Nationale Kämpfe im Kloster Trebnitz (klasztor Cystersek w Trzebnicy), Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1890 XXIV.

R: Wagner A., Kwart hist. 1890.

13385. Annales monast. Trebnicensis, *zob.* Nr. 6374.

13386. Schultz A., Die Klosterkirche zu Trebnitz, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1869 IX.; — Bach, Kloster Trebnitz, por. Encykl. kościelną Nowodworskiego t. III. str. 610.

13387. Klasztor w Ołoboku, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

13388. **Jacobson**, Cistercienser Nonnenkloster in Culm (Chełmno), Ledeburs Arch. N. F. 1835 II.

13389. Pakostka Wojc., Sprawa o reform. klasztoru chełmińskiego (?), Poznań 1618 DS.

Zob. Nr. 1733.

13390. **Le Paige J. (Pagius)**, Bibliotheca Praemonstratensis Ordinis, Paris 1633 DS.

13391. Miraeus (Le Mire), Ordinis Praemonstr. Chronicon, Colon. Agrip. 1613; Du Pré Maur. (Pratanus), La vie de S. Norbert fondateur de l'ordre de Prémontré, contenant l'origine, progrès et avancement de l'ordre de Prémontré, Paris 1627 (DS).

13392. **Hugo K. L.**, Sacri et canonici ord. Praemonstratensis Annales, Nanceii 1734 I—II.

13393. **Winter Fr.**, Die Praemonstratenser des XII. Jahrh., Berlin 1865.

13394. **Taiée K.**, Prémontré, Paris 1872 do 1873.

13395. **Knapiński Wł.**, Św. Norbert i jego zakon, Warsz. 1884 (por. Encykl. kościelną t. XVI.).

13396. Quaesvitius J., Ordinis praemonstratensis statuta et decreta antiqua collecta studio, Vratisl. 1588; — Statuta ord. Praem. renovata anno 1630 a capit. generali, Paris. 1632 (DS.).

13397. Merz, Norbertus triumphans, Ravensburg 1628; — Launoy J., Inquisitio in privilegia ord. Praem., Paris 1658; — Cailleu N., Responsio ad inquisitionem, Paris 1661; — Censura responsionis, Paris 1663 (DS.).

13398. **Kraszewski A. J. D.**, Życie świętych Zakonu Premonstratensów, War. 1752 2 części (w cz. 2. str. 272—346: Supplement o fundacyach i fundatorach klasztorów polskich z historyków i manuskryptów).

13399. Kohel Sig., Praemonstr. ord. nonullorum Patrum vitae collectae, 1608; Thomasz Roman L. ks., Katalog albo Summariusz żywotów św. Zakonników Ord. Praem. z kroniki Mireusa i z innych, Krak. 1615 (DS.).

13400. Ephemerides hagiologicae ord. Praemonstr. seu quotidiana Sanctorum memoria, Vind. 1764 DS.

13401. Sapecki, Popis generalny zakonu Premonstratyńskiego, Crac. 1715 DS., *zob.* Nr. 4448, 4932.

13402. Lienhart J., Spiritus literarius norbertinus 1771 DS.

13403. Brunner S., Ein Chorherrenbuch; Gesch. der aufgehob. Chorherrenstifte Augustiner u. Praemonstratenser in Oesterr.-Ung., Deutschland u. d. Schweiz, Wien 1883.

13404. **Görlich Fr.**, Geschichte der Praemonstrant. u. ihrer Abtei zum h. Vinzenz von Breslau, Breslau 1836.

Zob. Nr. 1690 i 1697.

13405. Gesta abbatum monasterii s. Vincentii [1149—1480 (1504)], *zob.* Nr. 6787; — Liber mortuorum, *zob.* Nr. 6410; — Nekrolog, ed. Hein P., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. X.; — Wattenbach, Ueber die Veranlassung zum Abbruch d. Vincenzklosters v. Breslau im J. 1529, tamże IV

Zob. Nr. 1686.

13406. Prawa i wolności Opactwa z konwentu witowskiego naprzeciw pretendowanym robociznom, b. r. (po r. 1736) DS., *zob.* Nr. 4724 (por. E. D. IX. 1604: Fabricius i Pozwolenie).

Promonstratensi w Nowym Sączu, zob. Nr. 1998 i 2010.

13407. Seminarium Olivorum seu Sancti Norberti. Olmuncii 1701 DS.

13408. Klasztor Norbertanek w Strzelnie, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.

13409. Liber mortuorum monasterii Strzelnensis ord. Praemonstratensis, MM. Pol. V., *zob. Dod. I.*; — Wizytacye klasztoru Norbertanek w Strzelnie i w Łęczycy, *zob.* Nr. 4176.

13410. **Wattenbach**, Abriss der Gesch. d. Klosters Czarnowanz, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens II.; — Tenże, Necrolog des Klost. Czarnowanz, tamże t. I.; — Urkunden des Kloster Czarnowanz, *zob.* Nr. 728.

13411. Anczyc Wł., Klasztor Norbertanek w Krakowie, Tyg. ill. 1866 XIII.; — Dziedziniec w klasztorze Norbertanek na Zwierzyńcu w Krakowie, Kłosy t. XVI.

Norbertanki w Płocku, zob. Nr. 5353.

13412. **Hernando de Castillo y Joan Lopez**, Historia general y vida de San Dominghо y de su orden de predicadores, Madrid 1612 t. 6 (przetł. na j. włoski); — Année dominicaine, Paris 1678 t. 13.; — Mamachi Annales ord. Praed., Romae 1754 t. 5.

13413. **Masetti**, Documenta et antiquitates vet. disc. Ord. Praed. ab a. 1216 ad 1348, Romae 1864; — Ripoll et Kremond, Bullarium Ord. Praed., 8 vol., Romae 1737 i n.

13414. **Quetif et Echard**, Scriptores ordi-praedicatorum, Paris 1717—1721 t. 2; — Senensis A., Bibliotheca virorum insignium o. fratrum praedicatorum.

13415. **Barącz S. X.**, Rys dziejów zakonu kaznodziejskiego, Lwów 1861 t. 2.

13416. Siemieński L. H., Zakon kaznodziejski, Rozirz. i pogl. lit.

13417. Piskowski Z. H. X., Żywoty śś. Zakonu kaznodziejskiego na każdy dzień Wilno 1760 DS.

13418. Directorium divini officii iuxta ritum Sacr. Ord. Praedicatorum, b. m. 1792; Wytłómaczenie historyczne dlaczego Ojcowie zak. kaznodz. każdego dnia śpiewają: Salve Regina, b. r. (E. IX.) (DS.).

Zapiski o początkach zakonów, zob. Nr. 6307.

13419. Bartoszewicz J., Iwo z Końskich Odrowąż, bisk. krak. XIII. w., Dz. warsz. 1854 Nr. 174.

13420. **Bzowski A.**, Propago d. Hyacynthi seu de rebus ord. Praed. in prov. Poloniae, Venetiis 1606, *zob.* Nr. 6352—6359.

13421. **Kamieński P.**, Antiquitas Praedicatorum ord., Vilnae 1642.

13422. Okolski Sz., Russia florida, Leop. 1646; — Nowowiejski F., Phenix decoris et ornamenti prov. Poloniae S. Ord. Praed., Posnaniae 1752.

13423. Siejkowski M., Świątnica pańska, Krak. 1743; Tenże, Dni roczne św. błogosł. prowincyi polskiej, Krak. 1743 (Szymak Grz., Prerogatywa zakonu kaznodziejskiego, Wilno 1755 (DS.).

13424. **Chodykiewicz Kl.**, De rebus gestis in prov. Russiae Ord. praedic. commentarius, Berdyczów 1780.

13425. Gorzkowski M., Dominikanie nad Dnieprem, szkic hist., przyczynek do missyi hist. Rusi, Krak. b r.

13426. Wiek siódmy zakonu kaznodziejskiego na Litwie i Białej Rusi, Petersb. 1816.

O klasztorach na Litwie, zob. Nr. 1812.

13427. **Acta** provinciae S. Hyacinthi, Crac. 1619, *zob.* Nr. 3565, 3572, 3620.

13428. Antoni X., Sprawa dobra o zakonnej prowincyi Jacka św., Lwów 1599 DS.

13429. **Acta capituli** intermedii Polon. Ord. Praedic. Lublini, Crac. 1626, *zob.* Nr. 3649; — Jasiński C., Summarium ordinationum praedic. sub N.c. Rudolphio, Crac. 1638, Brigiae 1654, *zob.* Nr. 3892; — Propugnacula perpetuae concordiae ordin. praedicatorum 1640.; — Acta capituli a. 1648, *zob.* Nr. 3849; a. 1650. *zob.* Nr. 3869; a. 1652, *zob.* Nr. 3881; a. 1666, *zob.* Nr. 3994; a. 1669, *zob.* Nr. 4034; a. 1681, *zob.* Nr. 4147; a. 1684, *zob.* Nr. 4176; a. 1687, *zob.* Nr. 4200; a. 1698, *zob.* Nr. 4290; a. 1701, *zob.* Nr. 4357; — Acta capituli ord. praedic., Vars. 1704; — Acta capituli Poloniae provinciae ord. praed., Gedani 1725, *zob. Dod. I.;* a. 1731 (Luceoriensis), *zob.* Nr. 4563; a. 1734, *zob.* Nr. 4616; a. 1737, *zob.* Nr. 4640; a. 1749 (Luceoriensis), *zob.* Nr. 4731; — Acta capituli prov. ord. praedicatorum, Leopoli 1766, *zob. Dod. I.* (DS.), *zob.* Nr. 4430, 4457, 4502.

13430. Verespius H., Corgregatio Lithuaniae praedicatorum, Merecii 1644, *zob. Dod. I.;* — Acta capituli prov. Lithuaniae, *zob.* Nr. 4209, a. 1701, *zob.* Nr. 4357; a. 1709, *zob.* Nr. 4410; — Acta capituli ord. praedic. in villa Derło Convent Brestens. sub elect. Hier. Miełoński, Vars. 1710; — Wykład kap Brzeskiej, b. m. 1772 (DS.).

Benedictus XIII. Confirm. privil., zob. Nr. 4534; Benedictus XIV. Allocutiones, zob. Nr. 4792.

13431. Tabella in qua catalogus omnium Patrum prov. Polon. Ord. praedicat. per alphabetum 1777, 1778 i b. r.

13432. Okolski Sz., Żywoty niektórych Dominikanów, Krak. 1638, *zob.* Nr. 8245.

13433. Uczeni pisarze zakonu kaznodz. w Polsce (z rękopisu Chodykiewicza 1764), J. I. Kraszewskiego Ath. 1850 VI. i Okruszyny; — Opolski, Prace naukowe zakonu kaznodz., Przegl. katol. 1894 str. 53, 68.

13434. **Barącz S.**, Klasztor i kościół Dominikanów w Krakowie, Poznań 1888.

R: Warta 1888 Nr. 726; Szarłowski A., Kwart. hist. 1889.

Zob. Nr. 58.

13435. Necrologium Dominicanorum Crac., ed. Zeissberg, *zob.* Nr. 5826.

13436. Mączyński J., Wiad. hist. o cud. obrazie w kosc. OO. Dominikanów w Krak., Krak. 1863; — Kościół św. Trójcy OO. Dominikanów w Krakowie (p. Szeliga), por. E. IV. str. 442; — Stehlik E., Kościół św. Trójcy OO. Dominikanów w Krak. (3 rozprawy) 1864—1865.

13437. Kościół OO. Dominikanów w Krakowie, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Kościół Dominikanów w Krakowie, Tyg. ill. 1860 II.; — Łepkowski J., Krużganki kośc. ks. Dominik. w Krakowie, tamże 1864 IX.

13438. R., Dominikański korytarz w Krakowie Kłosy XII.; Przed kościołem Domin. w Krakowie, tamże XV.; Popiel P., W sprawie kościoła Dominikańskiego, Czas 1887 Nr. 129, *zob. Oświata (Sztuka).*

13439. F. M. Sob., Kościół dominikański w Sandomierzu, Tyg ill. 1860 II.

13440. **Luchs**, Baurechnungen des ehemaligen Dominikaner-Convents zu St. Adalbert in Breslau, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1859 II.; — Konrad P., Breslauer Dominikanermönche, die ersten evangelischen Prediger Siebenbürgens, tamże 1893 t. XXVII.; — Fabritius K, Zwei Funde in der ehemaligen Dominikanerkirche, Archiv des Vereins für Siebenbürg. Landeskunde, Kronstadt N. F. 1861, t. V.

13441. Wattenbach W., Urkunden d. Dominikaner u. Dominikanerinnen der Stadt Ratibor 1258—1514, *zob.* Nr. 790; — Ratiborer Chronik, *zob.* Nr. 6677.

13442. Kościół Dominikanów w Poznaniu, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.

13443. **Teleżyński W.**, Tractatus historicus de coenobio Plocensi S. P. Dominici, Crac. 1790.

13444. Kościół, klasztor, wiadomość o św. inkwizycyi i szkoła u XX. Dominikanów we Lwowie, Lwowianin 1836; — Kościół ks.

Dominikanów we Lwowie, Przyjaciel ludu, Leszno 1847 XIV.; — Piątkowski D. X., Wiad. hist. o statui N. M. P. Jackowej w kościele Dominikanów we Lwowie, Lwów 1856; — Schneider A., Pomniki w katakombach pod kościołem Bożego ciała OO. Dominikanów we Lwowie historycznie opisane, Lwów 1867; — Kunasiewicz St., Przewodnik po kościele B. C. OO. Dominik. we Lwowie, Lwów 1876.

13445. Liber mortuorum monast. Leopoliensis St. Dominici 1412—1569, *zob.* Nr. 7276.

13446. Władysław Opolski określa granice dóbr Dominikanów lwowskich w r. 1378, Dod. Gaz lw. 1858 Nr. 40—11, *zob.* Nr. 1946, 1976, 2065, 2167, 2317, 3421.

13447. Potocki W., Księża Dominikanie w Lublinie, Pielgrzym 1842 IV.; — Zieliński Wł., Podwale i góra Dominikańska w Lublinie, Kłosy 1885, *zob.* Nr. 6857.

13448. Wieczorkowski Wł., Ustęp z opisu Piotrkowa (Dominikanie), Bibl. warsz. 1855 IV.; — Kościół i klasztor PP. Dominikanek w Piotrkowie (wzmianka historyczna), Tydzień 1882 III.

13449. Z listu przygodnego korespondenta z Piotrkowa (Kościół podominikański (1340), obrazy i t. p.), Wiek 1887 Nr. 204, 265.

13450. **Rychter I. L.**, Wiadomość histor. o kościele i klasztorze księży Dominikanów warszawskich, Popis uczniów szkoły wydz. warsz. u XX. Dominikanów 1826; — P. M. Sob., Kościół ks. Dominikanów w War., Tyg. ill. 1864 X.

13451. Conventus Buscensis Dominicanorum a. 1613, Przegl. archeolog. 1882.

13452. **Barącz S.**, Arch. Dominikanów w Jarosławiu, Przegl. arch. 1883 II., III., Odb. Lwów 1884, *zob.* Nr. 37; — Piątkowski D. X., N. P. M. w Jarosławiu w kośc. OO. Dominikanów, Rzeszów 1864.

13453. **Barącz S.**, Klasztor WW. OO. Dominikanów w Starym Borku, Lwów 1877.

13454. **Barącz S.**, Wiadomość o klasztorze OO. Dominikanów w Podkamieniu, Lwów 1858, Tarnopol 1864; — Tenże, Dzieje klaszt. Dominikanów w Podkamieniu, Tarnopol 1870.

13455. Barszczewski J., Kazanie na zamknięcie koronacyi obrazu N. P. M. w Podkamieniu, Lwów 1727; — Relacya koronacyi obrazu N. M. Panny w Podkamieniu, Lwów 1728 (DS.).

13456. Klasztor Dominikanów w Podkamieniu, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.; — Tatomir, Klasztor OO. Dominikanów w Podkamieniu, Strzecha 1872; — Zieliński L., Podkamień, Lwowianin 1841 Nr. 114; — Wieniarski A., Podkamień, Tyg. ill. 1861 IV.; — Mikulski K., Podkamień w Galicyi, tamże 1886 XIV.; — Podkamień, Kłosy t. XVI.

13457. Cuda podkamieńskie 1644 DS.; Wota jednego z Potockich do kościoła w Podkamieniu, Roz. lwow. 1858.

13458. Wiad. hist. o obrazie N. P. M. w kośc. OO. Dominikanów w Gidlach w gub. warsz., Warsz. 1845 (4 wyd.).

13459. Buszyński J., Kościół i klasztor OO. Dominik. w Kalwaryi na Żmujdzi, Tyg. ill. 1861 IV.; — Tenże, Kościół Dominikanów w Rossieniach na Żmudzi, tamże 1861; — Palewenis, były klasztor ks. Dominikanów, tamże 1873 XI.

13460. **Chodźko D.**, Agłona w Inflantach, Kościół i klasztor OO. Dominikanów, Pam. relig. mor. 1856.

13461. Russwurm C., Die Dominikanerklöster zu Riga und Dorpat, Innland, Dorpat 1851 Nr. 12.

13462. Schiefner A., Mauritius von Reval (Dominikanie), Innland, Dorpat 1851 Nr. 38.

13463. Kathegorya Dominikanów Żukiskich, b. r. (E. IX.) DS.; Kościół parochialny Dominikanów, por. E. 1787: Kałuski W. X.

13464. Ciecierski ks., Pamiętnik przeora Dominikanów wileńskich o Sybirze w latach 1797—1801, *zob.* Nr. 9793

Zob. Miejscowości.

13465. **Wadding**, Annales Minorum 1625—1648 t. 8.

13466. **Magliano P. (da)**, Geschichte des hl. Franciscus und der Franciskaner, übersetzt v. Q. Müller, München 1883.

13467. Gonzaga Fr., De origine Seraph. religionis, Romae 1587. Venet. 1603, 1607.

Żywoty św. Franciszka z Assyżu, por. Encyklop. kościelną t. V. str. 542—543.

13468. **Denifle H.**, Über den Franciscanerorden, Archiv f. Lit. u. Kirchengesch. des Mittelalters, Berlin 1885; — Ehrle Fr., Zur Quellenkunde der älteren Franciskanergesch., Ztschr. f. kathol. Theol., Innsbruck 1883; — Müller K., Die Anfänge des Minoritenordens, Freiburg 1889.

13469. Wolker J. W., Gesch. der Norddeutschen Franciskaner-Missionen d. Sächs. Provinz, Freiburg 1880; — Tenże, Die Norddeutschen Missionen des XVII. und XVIII. Jahrh., Köln 1884; — Banasch R., Die Niederlassungen der Min. zwischen Weser u. Elbe, Breslau 1891.

13470. Gaudentius, Beiträge zur Kirchengeschichte des XVI. und XVII. Jahrh., Bedeutung und Verdienste des Franc.-Ord. im Kampfe gegen den Protestantismus, Bozen 1880 t. I.

13471. **Reguła** i żywot braci św. Franciszka, Krak. 1594, Gdańsk 1708, Krak. 1723, Warsz. 1755, Lublin 1757, Warsz. 1802, 1828, Krak. 1857, 1860; — Regula ordinis minorum in capitulo Brzesinensi, Vratisl. 1724; — Antonius Cordubensis, Additiones resolutionis Regulae D. Francisci, Posnaniae 1626; — Marchand P., Regula S. Francisci et instrumentum, Crac. 1637 (DS.).

13472. **Łopaciński H., Reguła Trzeciego zakonu św. Franciszka i drobniejsze zabytki języka polskiego z końca w. XV. i początku XVI, Prace filol. 1893 IV.**

13473. **Statuta** generalia ordinis minor. ref., Leopoli 1643; — Statuta FF. Minorum Observantium S. P. N. Francisci, modus renovandae profess., Supraśl 1732, Leop. 1738; — Kamieński J., Statuta fratrum minorum S. P. Francisci etc. 1740; — Konstytucye braci mniejszych Seraf. O. Franciszka, Krak. 1733 (DS.).

13474. **Biecz Ign., Porządek przyjmowania żywota zakonnego Franciszka św., Krak. 1619 (E. VIII.).**

13475. **Olivellus J., Litterae monitoriales ad favorem Fratrum Ord. S. Francisci, Crac. 1614 (E. IX).**

13476. **Glasbergor**, Analecta ad fratrum Minorum historiam, Lipsiae 1882.

13477. **Analecta** Franciscana sive chronica Fratrum Minorum, Ad Claras Aquas (Quaracchi) 1885, 1887 t. 2, *zob.* Nr. 5809.

13478. **Marek z Lizbony**, Kronika braci mniejszych, przeł. Bonawentura z Poznania Krak. 1610, Warsz. 1722, Supraśl 1747 (p. t. Kronika trzech zakonów), *zob.* Nr. 8962.

13479. **Biernacki Cas.**, Propugnaculum antiquitatis ordinis Minorum dedic. Jos. Maria Bottari, Crac. 1692; — Biernacki C., Speculum minorum: Primigeniae ord. min. eius progr., Crac. 1689, Calissiae 1701 (DS.).

13480. **Elbing L.**, Relacya o wielkiej świątnicy albo Bazylice Assyskiey Głowie y Matce całego Braci Mniejszych Zakonu, Krak. 1727 DS.

13481. **Claudius, Thesaures Franciscanae paupertatis, Vars. 1717.**

13482. **Joannes a Divo Antonio**, Bibliotheca universa franciscana scriptorum encyclopaedia, Matriti 1732—1733 t. 3.

13483. Eubel P. K., Die Bischöfe, Cardinale und Päpste aus den Minoritenorden bis 1305, Röm. Quartalschrift f. christl. Alterthumswiss. t. IV.

13484. **Juszkiewicz H.**, Żywoty świętych i błog. trzech zakonów św. Franciszka braci mniejszych, Wilno 1845 t. 2.

Inne liczne dzieła dawniejsze podaje Encyklopedya kościelna w t. V. str. 547—548.

13485. **Piasecki J. X.**, Opis kościołów i klasztorów XX. Franciszkanów w Polsce, Pam. relig. mor., 1843.

13486. **Nowakowski W. K.**, Kościoły i klasztory zakonów św. ojca Franciszka w Polsce (III. kościół i klasztor pp. Franciszkanek w Zawichoście), Krak. 1885.

13487. **Johannis de Komorowo** Tractatus cronice fratrum minorum specialiter de provincia polonia, *zob.* Nr. 7058.

13488. Kakowski Hier. X., Supplementum chronicorum prov. Polonae ord. Minor. ex capituli Lublin. ordin. 1630 DS.

13489. **Mystkowski, Dalszy ciąg przydatku do kronik braci mniejszych, 1806 fol. (?).**

13490. Wróblewski R., Memoria patrum ac fratrum Ord. S. Francisci prov. Majoris Pol., Toruń 1750 DS., *zob.* Nr. 9203.

13491. **Constitutiones** ord. S. Francisci, Crac. (Bagnacabalensis Jac.) 1622, 1629 DS.

13492. Ordinarium prov. pol. fratr. S. Franc. ex mandato A. R. P. F. Christ. Campo, Crac. 1615; — Ordinarium prov. Pol. S. Francisci authorit. Ant. Stephanowicz, Crac. 1666; — Jordan A., Ordinarium seu caeremoniale Fratrum Minorum Observantiae Francisci, Leopoli 1777 (DS.).

13493. Petita prov. polon. ord. minor. S. Francisci, Crac. 1680, *zob.* Nr. 4137.

13494. **Summarium statutorum municipalium Almae Matris Ord. S. Francisci, Crac. 1763 DS.**

13495. **Statuta provinciae S. Antonii Major. Pol. per Paul. a Lauda confirmata, Vars. 1661 DS**

13496. Rubricella provinciae Poloniae ord. S. Franc. 1733 DS.

13497. Księga protokułów Franciszkańskich prowincyi ruskiej 1625—1650, *zob.* Nr. 3641; — Korona Marek X., Speculum prov. Russiae Ord. S. Francisci, Vilnae 1637; — Kotficki B. X., Statuta fratrum Minorum S. P. Francisci Provinciae Russiae, Lublin 1769.

13498. Tabulla chronographica provinciae Russiae ord. minor. observ. Fr. ab. Angelo delin., Stanislavoviae (po 1753) b. r. (E. IX.) (DS.).

13499. **Carol. Teofil, Cathalogus patrum et fratrum Prov. Lithuanae utriusque Russiae Ord. min. S P. Francisci Convent. a. D. 1825 post convocationem Olkienicensem, Vilnae.**

13500. Starożytność, zniszczenie i odnowa kościoła i klasztoru XX. Franciszkanów w Krakowie, Czas 1854 Nr. 292 in.

13501. Annales Minorum cracovienses, *zob.* Nr. 6411.

13502. **Antoniewicz K. B., Przemowa przy odbudowaniu kościoła XX. Franciszkanów d. 22. sierpnia 1850, z ryciną, Krak. 1850; Kościół w Krakowie, Pam. relig. mor. t. IV. i XI.**

Zob. Nr. 2880.

13503. Klasztor w Bełchatowie, Pam. relig. mor. t. VI.; — Klasztor w Chęcinach, tamże t. VII.; — Klasztor w Radomsku, tamże t. V.; — F. M. Sob., Kościół Franciszkanów w Nowem Mieście Korczynie, Tyg. ill. 1860 I.

13504. Kiełkowski M., Sława sługi Bożey Jolenty, Poznań 1720 DS (O Franciszkanach w Gnieźnie); — Kościół pofranciszkański w Poznaniu, Kuryer pozn. 1883 Nr. 60 (por. Łukaszewicza: Opis klaszt. i kościołów, *zob.* Nr. 12959); — Chodyński Z., Kościół Franciszkanów w Piotrkowie, Rocznik piotr III., Piotrków 1873; — F. M. Sob., Kościół pofranciszkański w Piotrkowie, Tyg. ill. 1861 IV.; — Franciszkanie w Kaliszu, Pam. relig. mor. t. IV.; — Klasztor w Pyzdrach, Pam. relig. mor. t. V.; — Biernacki J. ks., Aurea clavis (klasztor w Grabowie) b. r.

13505. OO. Franciszkanie w Lublinie, Pam. relig. mor. XII.; — Klasztor w Smardzewicach, tamże t. V.; — Klasztor w Warce, tamże t. VI.; — Klasztor w Warszawie, tamże t. VII.; — Biblioteka pofranciszkańska, Wiek 1876 Nr. 264; — Klasztor franc. w Zawichoście, Pam. relig. mor. t. IV., *zob.* Nr. 13486; — Piasecki J. X., Wiad. hist. o kościele i klasztorze XX. Franciszkanów w Łagiewnikach, War. 1844.

13506. Volkmann R., Urkundl. Beiträge zur Gesch. d. Franciskanerklost. in Jauer, 1890 str. 12.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1891.

13507. Seemann, Über das Franciskaner-Kloster in Culm (Chełmno), Progr. Gymn. Neustadt 1860, *zob.* Nr. 13487; — Klasztor franc. w Dobrzyniu, Pam. relig. mor. t. V.; — Klasztor w Nieszawie, tamże t. V.; — Klasztor w Radziejowie, tamże t. IV.

13508. F. M. Sob., Kościół pofranciszkański w Wyszogrodzie, Tyg. ill. 1863 VII., *zob.* Nr. 10219.

13509. Szaraniewicz I., Die Franciscaner Kirche in Halitsch, Mitth. der Central-Comm. f. Erforschung d. Kunst-Denkmäl. XIV., *zob. Oświata (Sztuka).*

13510. Instructio ordinand. a Leopoli Minorum Conv. 1774 DS., *zob.* Nr. 5022.

13511. O kościele i klasztorze Franciszkanów w Przemyślu, Tyg. kat., Grodzisk 1864 t. V.

13512. Spominki Minorytów samborskich 1455–1501, *zob.* Nr. 6866.

13513. Stara wieża franciszkańska w Wilnie, Tyg. ill. 1874; — Moszyński X., O klasztorze pińskim XX. Franciszkanów, Atheneum Krasz. 1844 IV.

13514. Panny Franciszkanki w Kaliszu, Kuryer pozn. 1881 z 22. paźdz.

13515. Mercator Bern., Conventus Boppardiensis fratrum Minorum, Nucleus catecheticus, ded. Car. Radziejowski, Toruń 1692 DS.

13516. **Tritemius J.**, De ortu, progressu et laudibus ord. fratrum de monte Carmelo libri 2, Colon. 1643; — Paleonydorus, Antiquitatis et sanctimoniae eremitarum m. Carmeli liber, Venet. 1570 DS.

13517. **Ribotus Ph.**, Speculum ord. carmelitani seu libri 10 de institutione et gestis carmelitarum, Venet. 1607, 2. ed. Danielis a Virgine Maria Speculum carm., Antwerp. 1680 DS.

13518. Carthagena J., De sacra antiqu. ord. B. M. de monte Carmelo, Antverp. 1620; — Lezana J. B., Annales sacri ord. de monte Carmelo, Romae 1656 t. 4; — Daniel a Virg. Maria, Vinea Carmeli, seu historia eliani ord. fratrum B. V. M. de m. Carm., Antwerp. 1662 (DS.).

13519. **Monsignani E.**, Bullarium carmelitanum, Romae 1715 DS.

13520. **Lucius P.**, Bibliotheca carmelitana seu illustr. ord. carm. scriptorum catalogus, Florent. 1593.

13521. **Martialis a S. Joanne Bapt.**, Bibliotheca scriptor. utriusque congregationis et sexus carmelitarum, Burgig. 1730 DS.

13522. Catalogo dei santi, beati e venerabili del ordine dei Carmelitani, Viterbo 1870.

13523. Kugelmüller, Verzeichniss aller Kardinäle, Erzbischöfe und Bischöfe aus dem Barfüsser Carmeliterorden, Augsb. 1814.

13524. **Reguła** pierwotna od św. Alberta zakonu Karmelu, b. r.; — Reguła i constitucye Karmelitanek bosych, b. r. (E. IX.).

13525. Jan a Jesu Maria Karmelita, Ćwiczenia klasztorne abo Praktyka żywota zakonnego, Krak. 1645 DS.

13526. **Chodynicki I.**, Wiadomość historyczna o fundacyach klasztorów zakonu karmelitańskiego niegdyś w Polsce i Litwie, Lwów 1849.

13527. Osiński O. ks., Marja w Szkaplerzu świętym, Warsz. 1861 (we wstępie dzieje Karm. w Polsce).

13528. Statorius J., Disputatio cum Joh. Maria Karmelita, Disputatio alia cum eodem 1620; — Disputatio inter RR. PP. de monte Carmelo 1621; — Hoicius B. X., Postanowienie starożyt. zakonu Karmelit., Poznań

1622, 1623, 1624; — Nucerinus Alb., O fundacyach zakonu Karmelitów, Krak. 1623; — Kołacki A., Summarium antiqu. ord. S. Virg. Carmelitarum, b. r.; — Summarium antiquitatum ord. Carmelitarum, Brunsberg 1663 (DS.).

13529. Scutum antiquitatis Carmelitanae, Vilnae 1741 DS.

13530. Chudzyński Fr., Laurea in sacro monte Carmeli sive oratio de eligendo praelato provinciae, Crac. 1723; Josaphat a S. Casimiro, Flores montis Carmeli e horto chronologiae variorum authorum collectae, Berdiczoviae (176.) b. r. (E. IX.).

13531. Zebranie łask i przywilejów zakonowi z góry Karmelu czyli tercyarzom nadanych, Wilno 1769 DS.

13532. Cypryan a S. Maria, Skarb karmelitański i skarb łask przywilejów przez Szymona a Spir. S., Krak. 1650, 1656 DS.

13533. Litterae monitoriales Cam. Apost. ad favorem Carmelitanorum, b. r.

Acta comit. gener. a. 1681 zob. Nr. 4147, a. 1762 zob. Nr. 4838, a. 1769 zob. Nr. 4960, a. 1787 zob. Nr. 5239, a. 1791 zob. Nr. 5364.

13534. **Acta** capituli provinc. F. Fr. discalceatorum Ord., b. m. 1772 DS.

Zob. Nr. 4838.

13535. Jaroszewicz Fl., Matka Świętych Polska, Krak. 1767 DS.

13536. Catalogus religiosorum Carmelitarum discalceatorum prov. Polonae 1790 DS.

13537. Grodziński M., Diva Virgo Cracoviensis Carmelitana, Crac. 1669; po pol.: Ogród fiołkowy karmelitański na Piasku przy Krakowie, Krak. 1673 DS.

13538. **Rogalski J.**, Kościół na Piasku, czyli opis historyczny założenia i rozwoju Kościoła OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie i t. d., Krak. 1863; — Kaczkowski R., Historya o kościele OO. Karmelitów na Piasku, Krak. 1873; — Kościół Nawiedzenia Najśw. Panny Karmelitów na Piasku w Krakowie, Kłosy XIII.

13539. **Chełmecki J.**, Wspomnienie o kościele Świętego Michała, niegdyś OO. Karmelitów bosych w Krakowie, Krak. 1860.

13540. **Kowalski K.**, O kościele Bożego Ciała w Poznaniu, Poznań 1840.

13541. Treter, Sacrat. Corporis Christi historia et miracula, Brunsb. 1609 (po pol.: Miedzwiedzki K. p. t. Trzy święte hostye w Poznaniu); — Drogi depozyt Ciała i Krwi Jezusowej 1722 (DS.).

13542. Hilaryon X., Relacya o obrazie N. M. P. na Ostrej Bramie w Wilnie, Wilno 1761, 1823, *zob. Miejscowości (Wilno).*

13543. **Smoleński M. ks.**, Cztery kościoły w ziemi Dobrzyńskiej, Lwów 1869.

13544. **Waligórski Fr.**, Do historyi klasztorów karmelitańskich lwowskich, Dod. tyg. Gaz. lw. 1858 Nr. 34—36, 1859 Nr. 19—24, 1871 Nr. 23—30.

13545. Jan Kaz. daje grunta M. Lubienieckiego o zdradę obwinionego Karmelitom w Lublinie, *zob.* Nr. 3915.

13546. F. M. Sob., Kościół Karmelitów na Lesznie, Tyg. ill. 1866 XIII.

13547. Bolesław z Ukrainy, Kościół Karmelitów w Berdyczowie i obraz N. P. Maryi, Tyg. ill. 1861 IV., *zob.* Nr. 5158.

13548. Żórawski M., Disputatio habita a patribus discalceatis Ord. Virg. Mariae, Zamość 1617 (E. IX.).

13549. Przymówienie się od Karmelitów Kowieńskich (około 1790) b. r. (E. IX.)

13550. Łukaszewicz Karmelitanki w Poznaniu, Pam. rel. mor. t. XII.

13551. **Wejnert A.**, Wiadomość o znalezieniu kamienia węgielnego kościoła PP. Karmelitek bosych w Warszawie, Tyg. ill. 1878 VI.

13552. **Szaraniewicz J.**, Zapisy Karmelitanek bosych we Lwowie, Przew nauk. lit. 1885.

13553. Officium na pierwszą Srzodę Quadragozymy, Poznań 1701 DS.

13554. **Torelli L.**, Secoli Agostiniani o vero Historie generali del s. ord. erem. d. S. Agostino, Bologne 1659 t. 8.

13555. Niedzielski Al., Wiadomość o zakonie Augustinów w Polsce, rękop. z r. 1817, o którym por.: Buliński, Hist. Kościoła powszechnego t. IV. str. 282.

13556. **Reguła** św. Augustyna Hiponeńskiego bisk. przełoż. Mościcki, Krak. (około 1619) b. r.; — Mościcki Mich. X., Reguła św. Augustyna i Constitucye sióstr (1624?) b. ; — Radliński J. P., Lucerna vitae canonicae seu expositio regulae S. Augustini, b. r. (E. IX.); — Objaśnienie krótkie reguły Augustyna św., Lublin 1639; Caelius G., Explanatio regulae D. Augusti, Crac. 1641; — Goldonowski Andr., Explanatio regulae D. Augustini facta a Greg. Coelio, Crac. 1642; — Kraszewski Mat. X., Considerationes supra articulos Regulae Divi Augustini, Vars. b. r.; — Die Regel des hl. Augustinus, Wien 1795 (DS.).

13557. **Constitutiones** fratrum canonicorum regularium sub regula S. Augustini, Crac. 1536, 1731 DS.

13558. Grabia Stan. Stef., Dissertatio de canonicis S. Augustini congreg., Calissi 1747 DS.

13559. Wiadomość o kościele św. Katarzyny na Kaźmierzu przy Krakowie, Warsz. 1855; — Łepkowski J., Kościół św. Katarzyny z klasztorem Augustyanów na Kaźmirzu przy Krakowie, Tyg. ill. 1864 X.; — Łuszczkiewicz Wł., Klasztor Augustyanów w Krakowie, Zabytki dawnego budownictwa z. I.; — Krótki opis kościoła św. Katarzyny po restauracyi, Czas 1864 Nr. 147

13560. Augustiner Stift in Breslau, Schles. Ges. f. vaterl. Kultur 1840, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. I.

13561. **Wattenbach**, Die Chronik der Augustiner Chorherren z. Glatz, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. III., *zob.* Nr. 1754.

13562. **Kłodawski J. P.**, Epitome historiae ord. s. Pauli primi erem., Romae 1639, *zob.* Nr. 8089.

13563. **Eggerer A.**, Fragmen. panis corvi protoerem. seu reliquiae Annal. Ord. s. Pauli, Viennae 1663; — Benger M., Annalium Eremicoenobiticorum ord. s. Pauli, vol. II., Posonii 1743; — Orosz Fr., Synopsis Annalium ord. S. Pauli, Sopronii 1747 (DS.).

13564. Kneża T., Succinctae hist. notitiae sacri ac candidi ord. S. Pauli, Crac. 1866; — Additamenta ad hist. notitias ord. s. Pauli, Crac. 1871.

13565. Historya zakonu Paulinów, Krzyż (czasopismo), Krak. 1865 Nr. 45—47.

13566. Mallechich K., Quadripartitum Regularium in quo primum de privilegiis in communi, secundo de priv. ord. s. Pauli, Viennae 1708 DS.

13567. **Felkel R. X.**, Ordinationes et decreta pro paulinae religionis per olim Joan. Kery facta, Częstochowa 1746 DS.

13568. Constitutiones religiosis S. Pauli a Urb. VIII., ded. M. Starzewski, Viennae 1646 DS.

13569. Compendium directorii in visit. fr. Heremit. ord. s. Pauli, Crac. 1532; — Rubrica gener. Ord. fratr. s. Pauli, Crac. 1536; — Missale Fratrum erem. ord. divi Pauli, Venetiis 1537; — Directorium Ord. s. Pauli, 1736 (DS.).

13570. Pokowski J., Series vitae SS. Patrum, quos Eremus Paulina transmisit astris, Vars. 1730 DS.

13571. Catalogus officialium et residentium Patrum ac Fratrum per Monasteria distributorum ord. S. Pauli primi, 1814.

13572. **Goldonowski Andr.**, Diva Claromontana Origo Częstochowa, Częstoch. 1642; — Tenże, Sumaryusz historyi obrazu Czest., Krak. 1639, 1642 (DS.), *zob.* Nr. 8116.

13573. **Nieszporkowitz A. Fr.**, Analecta mensae reginalis seu historia Claromon. Mariae, Crac. 1681 (toż po pol.), *zob.* Nr. 8570 i po niem. p. t.: Rotter Fr. Xaw. i Nieszporkowicz A., Gnad- und Wunder-volle Brosamen auf dem Clarenberg zu Częstochau, Breslau 1759, 1757, 1770 DS.

13574. **Grabowski Br.**, Pięćsetletnie dzieje Kościoła i klasztoru na Jasnej Górze, Częst. 1882.

R: Tyg. powsz. 1882 Nr. 37.

13575. **X. S. Z(ałęski)**, Pamiątka 500-letniego jubileuszu wprowadzenia cudownego obrazu N. M. P. na Jasną Górę, Krak. 1882.

R: Przegl. kat. 1883 Nr. 21.

Trzy listy tyczące się Częstochowy, zob. Nr. 729.

13576. Historia pulchra et stup. de imag. Mariae in Częst. (p. P. Rysiński), Crac. 1523; — Stanislaus, Hist. imag. Częstoch., Crac. 1537, *zob.* Nr. 7060; — Samboritanus, Censtochova poema, Crac. 1568; — Conclusiones salutares in Clarom. p. P. o. o. S. P., Crac. 1596; — Częstochowskiego historya obrazu P. M., Krak. 1617; — Amphion (novus) Divae claromontanae, 1636; — Łobżyński, Triumphus Divae Częstoch., zarazem: Dies natalis panegyrice repraesent. quem Vlad. IV. Częstochov. celebravit, Crac. 1644; — Tenże, Przenosiny tryumphalne obrazu Częstochowskiego, Krak. 1644; — Temberski St. à Sternberg, Serenitas Claromontana, Crac. b. r. (1670); — Tobias A., Descriptio imaginis Częstochov., Roma 1673 (toż po włosku); — Kochowski W., Rubus incombustus SS. Virgo Deipara Maria, Crac. 1690; — Juniewicz Mik. Kaz. X., Augurium sortis B. Mariae Claromontanae, Częstoch. b. r. (XVII. w.); — Scrutinium vitae Mariae Odigitriae imaginis in monte Częstoch., Częstoch. 1710; — Relatio coronationis thaumaturgae Claromontanae, Częstoch. 1711, *zob.* Nr. 4555; — Corona coronarum in arce Clari Montis 1717, *zob.* Nr. 8922 i 4555; — Nowa korona chwały, Częst. 1718; — Pollacz, Heroina chrześc., Częstoch. 1743; — Brzeziński P., Zaszczyt wszystkich świata wieków, Jasna Góra 1783; — Pamiątka od wprowadzenia przecudownego obrazu Bogarodzicy czwartego wieku, 1784; — Forteca Częstochowska, b. r.; — Oratio de laudibus Divae Claromontanae, b. r.; — O obrazie Naj. P. częstochowskiej nowo koronowanej, b. r. (E. IX.) (DS.).

13577. Ulanecki St., Niepokalana M. B. na Jasnej Górze, Warsz. 1867.

13578. Krótkie podanie historyi starożytnego obrazu Bogarodzicy Maryi na Jasnej Górze przy Częstochowie, z opisaniem kościoła, klasztoru, warowni i przywilejów do r. 1820, b. m. i r.; — Hawelski E., Wiadomość historyczna o starożytnym obrazie na Jasnej Górze, Częstochowa 1847, 1856.

13579 Nieszporkowicz, Triumphales honoris Candidi et Honorati coronae. Crac. 1682 (o relikwiach św. Honorata i Kandydy).

13580. Walicki J. ks., Hystoria przezacnego obrazu kodeńskiego P. Maryi, Toruń 1720; — Sapieha J. Fr. Ł., Monumenta antiquitatum Mariaranarum in imagine Deiparae Codnensis, Vars. 1721; — E. A. T., Opis cudownego obrazu Matki Boskiej Kodeńskiej, Częstoch. 1876.

13581. **Baliński M.**, Pielgrzymka do Jasnej Góry w Częstochowie, Album warsz. Wójcickiego 1845.

13582. Wspomnienie z wycieczki do Częstochowy, Dz. warsz. 1853 Nr. 157.

13583. Iwanowski Eust. A., Matka Boska na Jasnej Górze Królowa Korony, Pamiątka z pielgrzymki odbytej roku pańsk. 1848 przez Eug. Hellenusza, Paryż 1856 (z rycinami).

13584. **Pamiątka** z Częstochowy, Częst. 1869, 1875; — Feliński S., Krótki opis, War. 1878.

13585. Czenstochowskaja czudotwornaja ikona Bogarodica, Wilno 1881.

Obrona Częstochowy i ks. Augustyn Kordecki, zob. Nr. 8255—8260, 8344 i Hist. polit.

13586. **Opisanie** praw i przywilejów konwentowi Jasnej Góry Częstochowskiej nadanych, b. r. (1762).

13587. Wywód praw konwentowi Jasno-Górskiemu do Starostwa Kłobuckiego, b r. (1789 1790), *zob* Nr. 5338; Gdy Rzeczpospolita mając obronienia sposoby (zabór Częstochowie dóbr), b. r: Wytłómaczenie ołtarzowego aparatu do Jasnej Góry (Krasowski), b. r.; Powody poszukiwające względów imieniem klasztoru Jasnogórskiego, b. r. (E. IX.) (DS.).

13588. Częstochowa, Telegraf krak. 1821; Klasztor OO. Paulinów w Częstochowie, Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1839 VI.

13589. Wójcicki K. Wł., Częstochowa, Tyg. ill. 1861 III.; Anczyc W. L., Brama w Częstoch., tamże 1862 V; Bartoszewicz A., Częstochowa, tamże 1862 VI.; Wnijście do kościoła, tamże 1867 XVI.; L. J., Pamiątki Częstochowskie, tamże 1873 XII.; Głębocki A., Druga brama, tamże 1874 XIV.: Kościół i klasztor. Kłosy t IV.; Głębocki A., Wielka sala, Kłosy t. XXIII; Starkel J., Częstochowa, Op. dom., Warsz. 1865

13590. Częstochowa, Słowo rus., Lwów 1881 Nr. 115, 1882 Nr. 120.

13591. Dmóchowski Wł., Widoki Częstochowy i Jasnej Góry z opisem, Warsz. b r.

13592. Sienicki S. F., Drukarnia na Jasnej Górze w Częstochowie (De typographia in Claro Monte Czenstochoviensi), Warsz. 1873.

R: Wisłocki, Przew nauk. i lit 1874 t. 1.

Zob. Oświata (Sztuka) i Miejscowości.

13593. Salvus conductus króla Paulinom Oleśnickim z r. 1551, *zob.* Nr. 2861.

13594. **Gawarecki H.**, Oporów lub Oporowo, Kalendarzyk polityczny na r. 1844; — Cudnicki, Kazanie przy pochowaniu kości ks. Paulinów 6. listop. 1793 w Oporowie, Łowicz 1800.

13595. **Zarewicz L.**, Skałka z Kościołem św. Michała i Stanisława w Krakowie, Krak. 1889.

13596. **Weinert A.**, Popauliński kościół w Warszawie, Gaz. war. 1854 Nr. 133; — F. M. Sob., Kościół popauliński w Warszawie, Tyg. ill 1864 IV. (Por. Bartoszewicz, Kościoły warszawskie, Warsz. 1855 str. 149—170).

13597. Klasztor w Leśniowie pod Żarkami, Tyg. ill. 1860 I., 1865 XI.

13598. Barącz S., Obraz N. M. Panny w Jazłowcu, Dod do Gaz. lw. 1853.

13599. Kościół i klasztor w Włodawie, Tyg. ill. 1871 VII.

13600. Pamiątka cudownego zjawienia się N. M. Panny obrazu w Leśny, Lublin 1791; — Dobrowolski K., Hist. zjawienia cudown. obrazu N. P. r. 1683 w Leśny, Częstoch. 1844.

13601. **Barącz S.**, Pamiętnik OO. Bernardynów w Polsce, Lwów 1874.

R: X. L., Sybels H. Z. XXXVI.

Literaturę powszechną zob. w dziale: Franciszkanie Nr. 13465.

Joannes de Capistrano, zob. Nr. 6657 do 6660.

13602. Catalogus (terc. Bernard.), Poznań 1746 DS.

13603. Kathegoria Bernardynów Budskich w asystencyi Oskierki jako syndyka, b. r. (E IX.).

Por.: Dzieduszycki M., Zbigniew Oleśnicki t. II. część 6.

13604. Kierski E., Kościół ks. Bernardynów w Poznaniu, Tyg. ill. 1863 VII. (por. Łukaszewicza: Opis hist. kościołów, *zob.* Nr. 12959).

13605. Wójcicki K. W., Kościół XX. Bernardynów w Warszawie, Dz. warsz. 1827 t. IX.; — Kościół Karmelitów i Bernardynów w Warsz., Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; — F. M. Sob., Kościół pobernardyński w Warszawie, Tyg. ill. 1865 XI.; — Tenże, Zakrystya w kościele bernard., tamże 1863 XII.; — Koronacya obrazu N. P. M. w kośc. Bern., tamże 1881 XII.

13606. Opis części ulicy krak. przedmieścia z kośc. Bernardynów w Warszawie, Sławicz. Rozmait. obrazkowo- opisowe, Warsz. 1853—1858.

13607. Gawarecki, Krótka wiad. o kościele i klaszt. Bernardynów w Prasznyszu. Alleluja 1842; — Sobieszczański F. M., Kościół OO. Bernardynów w Przasnyszu, Tyg. ill. 1864 X.

13608. Wieczorkowski Wł., Bernardyni w Piotrkowie, Unger, Kal. war. 1854; — Głębocki A., Krata kośc. pobernardyńskiego w Piotrkowie, Tyg. ill. 1880 X.

13609. B. P. ksiądz, Dla wygody duchownej Chrześcian, którzy w obrazie w kościele Skępskim OO. Bernardynów w r. 1755 koronowanym czczą N. P. M., Warsz. 1849; — F. M. Sob., Skępe, Tyg. ill. 1860 I.; — Skępe (M. Boska i klasztor), Dzwonek, Lwów 1869 XX., 1870 II., 1871 III.

13610. Herburt T., Klasztor OO. Bernardynów w Strzegocinie, Zorza, Warsz. 1844.

13611. Kościoły Bernardynów i Bernardynek w Warcie, Noworocznik kaliski 1875.

13612. **Gliński Fr.**, Krótki opis kościoła OO. Bernardynów na Stradomiu w Krakowie, Krak. 1866 (także: Czech J., Nowy kalend. astronom. gosp., Krak. 1867).

13613. Kościół Bernardynów i kościół P. Maryi w Krakowie, Przyj. dom., Lwów 1866.

13614. Sob. F. M., Kościół ks. Bernardynów w Radomiu, Tyg. ill. 1864, Pam. rel. mor. t. XXIX.

13615. **Leniek J.**, Kronika OO. Bernardynów w Tarnowie, Sprawozd. gimn., Odb. Tarnów 1894.

13616. Historya Kalwaryi Zebrzydowskiej, Wadowice 1864.

13617. Ścisłowska Z., Słówko o kościele OO. Bernardynów w Lublinie, Fiołek, Warsz. 1845; — Zieliński Wł., Widok na kościół i klasztor w Lublinie, Kłosy 1882 XXXV.

13618. **Wejnert A.**, Kościół pobernardyński w Łukowie, Tyg. powsz. 1879; — Kościół pobernardyński w Łukowie, Wędrowiec 1883 Nr. 9.

13619. Ścisłowska Z., Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Rodecznicy, Tyg. ill. 1866 XII.

13620. Waligórski Fr., Kościół ks. Bernard. w Przeworsku, Strzecha 1869; — Przeworsk (kośc. Bern.), Op. dom., Warsz. 1871.

13621. Wyjątek z kroniki Bernard. Samborskiej, *zob.* Nr. 6861.

13622. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Toż, Przyj. dom., Lwów 1862; Toż, Tyg. ill. 1867 XV.; — Waligórski Fr., Kościół Bernardynów we Lwowie, Strzecha 1869; — Lwów (ks. Bern.), Op. dom., Warsz. 1871.

13623. Opisanie klasztoru Sokalskiego OO. Bernardynów, Dod. tyg. Gaz. lw. 1857 Nr. 31, 32, *zob.* Nr. 3409; — Actum coronationis imaginis Sokaliensis, Zamość 1725 [por. **E.** 1725: Barszczewski (Kazanie), Wcisłowski W.]; — Rastawiecki E., Obraz w Sokalu, Niezapominajki, nowor., Warsz. 1844; — Załęski X. A., Wiad. o cudownym obrazie Matki Boskiej Sokalskiej, Pielgrzym, Warsz. 1844 t. II.; — Cudowna obrona klasztoru sokalsk., Przyj. dom., Lwów 1865; — Sokal (klasztor), Dzwonek 1865 XIII.; — Siemieński L., Kościół ks. Bernardynów w Sokalu, Tyg. ill. 1862 V.

13624. Magiera T., Series antistitum mon. Szczyrzyc, Xenia Bernardina III.

Zob. Nr. 1744, 1815.

13625. Klasztor OO. Bernardynów w Zbarażu, Gaz. nar. 1867 Nr. 104.

13626. Roemer K., Wieża narożna kościoła OO. Bernardynów w Wilnie, Tyg. ill. 1867 XV.; — Kościół Bernardynów w Wilnie, Illustr. gaz. 1868.

13627. Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Zasławie, Tyg. ill. 1881 XI.

Archiwa bernard, zob. Nr. 76; w Karczówce, zob. Nr. 39.

13628. Klasztory PP. Bernardynek żądają uwolnienia od podatku, b. r. (**E.** IX.) DS.

Zob. Nr. 5030, 5174, 5025.

13629. Sob. F. M., Kościół niegdyś Bernardynek w Warszawie, Tyg. ill. 1862 t. V.

Bernardynki w Warcie, zob. Nr. 13611.

13630. **Bower Z.**, Roczne dzieje zakonu Braci Mniejszych św. Franciszka Kapucynów, tłóm. Chryzanty z Bracławia, Warsz. 1786—1790 I. część (oryg.: Boverius Zach., Apparatus ad annales Capucinorum).

13631. Zarlino Giuseppe, Origine della congregazione dei cappucini, Venezia 1579 DS.

13632. **Pisanus M.**, Annales fratrum minorum Capucinorum, Bullarium ord. Capucinorum, Romae 1740 i n. t. 7.

13633. **Analecta** Capucinorum, Romae 1884 i n. (wychodzi).

13634. **Bullarium** ord. Fratrum minorum S. P. Francisci Capucinorum (t. X.: Pius VIII., Pius IX.), Oenipont. 1884.

13635. **Konstytucye** Braci Mniejszych Seraf. Ojca Franc. św. Kapucynów, z włosk., Krak. 1733 (oryg. wyd. 1536, 1575 i 1608 w Rzymie); — Bernard z Bononii, Uwagi nad regułą Braci Mniejszych Ś. O. Franciszka tłóm. Tadeusz (Kapucyn z Warszawy), Warsz. 1789 DS.

13636. **Bibliotheca** scriptorum ord. Capucinorum, Venetiis 1747; — Appendix ad Bibliothecam, Romae 1837.

13637. **Lechner O. S. B.**, Leben der Heiligen aus dem Orden der Kapuciner, München 1863 t. 3; — Hg. Aug. M., Geist des hl. Franz Seraficus in Lebensbildern aus der Gesch. des Kapuzinerordens, Augsburg 1882.

13638. Zbiór ustaw ważniejszych kapituł i kongregacyi generalskich i prowincjalskich na prowincyę polską OO. Kapucynów, Krak. 1849.

13639. Kajetan a Luceoria, Początki życia zakonnego dla nowicyuszów Kapucynów, Lwów 1773, Warsz. 1787; — Warszawczyk T. O., Rekollekcye dziesięciodniowe Kapucynów, z łac. przez Karola z Krzeszowa przeł., Warsz. 1823; — Rituale Romano-Capucinicum ad usum Provinciae Poloniae, Vars. I. 1772, II. 1838; — Manuale ecclesiasticum pro usu Capuc. prov. Pol., Vars. 1832.

13640. Copia Befehls-Schreiben Türck. Kaysers zur Beförder. der Cappuziner (Böhm, Polen) (?), Aschaffenburg 1667 DS.

13641. **Baliński M.**, Fundacya zakonu i kościoła XX. Kapucynów w Warszawie, Alleluja 1840, Odb. Warsz. 1840 (przedruk w: Balińskiego Pisma hist. t. IV., Warsz. 1843); — Weinert A., Kościół ks. Kapucynów w Warszawie 1795, Tyg. ill. 1878 VI.; — Napis pod portretem J. Sobieskiego w zakrystyi XX. Kapucynów (w Warsz.), Gaz. pol., Warsz. 1830 Nr. 217.

13642. Statua N. P. Maryi przed kościołem OO. Kapucynów w Krakowie Nowiny 1855 Nr. 64, *por. Miejscowości (Kraków).*

13643. Wereżyński G., Kościół i klasztor pokapucyński w Lublinie, Gaz. lubelska 1886 Nr. 238—240; — F. M. Sob., Wnętrze kaplicy, Tyg. ill. 1871 VIII., Pam. relig. mor. ser. 2. t. VI.

13644. F. M. Sob., Kościół ks. Kapucynów w Zabroczymiu, Tyg. ill. 1863 VII. (por. Gawarecki, Pam. hist. płocki, I. 19 i Pam. relig. mor. t. XXIX.).

13645. Kościół w Lędzie, Kłosy VII.; — F. M. Sob., Wnętrze kościoła Kapucynów w Lędzie, Tyg ill. 1863 VII.; — Lad (kościół), Op. dom., War. 1867, Wieniec 1872; — Monstrancya Kapucynów w Lendzie, Przyj. dom., Lwów 1861.

13646. Klasztor Kapucynów w Olesku, Tyg. katol., Grodzisk 1864 t. V.; — Sarna Wł., Kościół Kap. w Krośnie, Krak. 1891.

R: Z-cz, Kwart. hist. 1892.

13647. **Le Couteula C.**, Annales Ordinis Carthusiensis, Neuville-sous-Montreuil 1890 t. 7.

13648. **Lefébure F. A.**, St. Bruno et l'ordre des Chartreux, Paris 1883 t. 2.

13649. Morotius J., Theatrum chron. s. carthusiensis ord. Taurini 1681; — Masson Fr. Inn., Annales ord. carthusiensis, Coreriae 1687 t. 2.

13650. **Tromby P. B.**, Storia critica del patriarcha S. Brunone e suo ordine, Neapoli 1773—1779 t. 10.

13651. Dorland P., Chronique de l'ordre des chartreux, Tournai 1644; Corbin J., Hist. de l'ordre des chart., Paris 1653.

13652. **Collectio** statutorum ord. carth., Romae 1688 t. 3.

13653. **Petreius Th.**, Bibliotheca Cartusiana, Colon. 1609 i w Miraei Opera, Brux. 1723; — Tenże, Chronicon carthusiense, Colon. 1608.

13654. **Załęski St.**, Czerwony klasztor w Pieninach, hist. szkic (Lechnica), Czas 1830 Nr. 164 i n., Odb. Krak. 1880.

13655. **Hirsch T.**, Geschichte des Karthauser Kreises (Kartuzja Paradyż), Ztschr. f. Westpreuss. Gesch., Danzig 1882 z. VI.; — Schuch H., Drangsale des Klosters Karthaus während der schwedisch poln. Kriege im XVII. und XVIII. Jahrh., tamże 1887 XXII., *zob.* Nr. 7247 (por. Hildebrandt A., Wiad. o archidyakonacie pomorskim, *zob.* Nr. 13058).

Zob. Nr. 2404.

13656. Lipiński T., Zakon Kartuzów w Gidlach, Pam. relig. mor. t. II.

13657. Dołżański L., Dawny klasztor Kartuzów w Berezie, Tyg. ill. 1861 IV.

13658. **Mittarelli J. B.**, Annales Camadulenses ord. s. Bened., Venet. 1755—1773 t. 9.

13659. **Zarewicz L.**, Zakon Kamedułów, jego fundacye i dziejowe wspomnienia w Polsce i Litwie, przeważnie według źródeł rękopiśmiennych archiwu OO. Kamedułów w Bielanach przy Krakowie, Krak. 1871.

R: Klasztor Kamedułów na Bielanach, Czas 1871 Nr. 245.

13660. Stąrowolski Sz., Camaldula Argentini sive de laudibus Ord. eremit. prope Crac. (Bielany), Crac. 1623, 1650, *zob.* Nr. 8016; — Godecki Inn., Sacra camaldulensium Eremus, Crac. (1724—1728) b. r. (E. IX.).

13661. **Seraphinus Prior** (Andrychowicz Seb.), Series eremitarum Camadulensium Montis Argentinae supra Cracoviam, Montis pacis supra Cannam in Lithuania, Viennae 1760.

13662. Orsza. Klasztor OO. Kamedułów w Bielanach, Strzecha 1872.

13663. Staniewicz, Sprawa z Kamedułami warszawsk. (?) (1780) b. r. (E. IX.).

13664. Wizya urzędowa kamienicy XX. Kamedułów, 1786, *zob.* Nr. 5234 (DS.).

13665. F. M. Sob., Kościół pokamedulski w Bieniszewie, Tyg. ill. VIII.

13666. Kameduli w Pożajściu na Litwie, Teka wileńska 1857 Nr. 2, Przegl. kat., Grodzisk 1863.

13667. Sprawa Kamedułów eremu wigierskiego (circa 1790) b. r.; — Wywód praw, za któremi Kameduli są professorami eremu Wygierskiego, b. r. (E. IX.) (DS.).

13668. Zarewicz L., Erem margrabski OO. Kamedułów w Szańcu, Krak. 1879.

Zob. Miejscowości (Milatyn).

13669. **Bonifratrzy** (Miłosierni Bracia) Kuratyński Krz., Constitucie, według których bracia Jana Bożego żyć mają, Krak. 1652 DS.

13670. Cisnowski L., Żywot Jana Bożego, Krak. 1645; — Nyklaszewski Krz., Toż, Krak. 1627; — Lochmann, Toż, Krak. 1690 (DS.); — Wilmet M. Chr., Lebensbeschr. d. heil. J. von Gott, Regensb. 1860, *zob.* Nr. 13536, *Bractwa i szpitale.*

13671. Jan III. potwierdza własną fundacyę i dotacyę Bonifratrów we Lwowie, *zob.* Nr. 4187.

13672. Kamiński M., Kościół św. Krzyża czyli Bonifratrów w Wilnie, Tyg. ill. 1863 t. VIII.

13673. **Sobel Joan. de Deo**, Dějiny a slavnosti spis rak.-české řadové provincie Milosrdných bratři, Ve Vidni 1892.

13674. **Missyonarze.** Symonowicz M., Historyczne opisanie kościoła św. Krzyża, Rozmait. przy Gaz. warsz. 1825 Nr. 2 i 3; — Kościół św. Wincentego a Paulo księży Misyjonarzy w Krakowie na Kleparzu, Kalend. krak. Czecha na r. 1878, Odb. Krak. 1878; — Bądziewicz, Kościół Missyonarzy w Wilnie, Tyg. ill. 1862 VI. (por. artykuł: Missyonarze w Encykl. kościelnej t. XIV.).

13675. **Maryanie**, Pam. rel. mor. t. V.; — Reguła Braci Maryanów zakonu Niepokalanego poczęcia, Warsz. 1750 DS.

13676. **Teatyni.** Tracy (de), Remarques sur l'etablissement de Theatins en France, en Pologne, 1755 DS.

13677. **Trynitarze.** Kraszewski J. I., Wspomnienie XX. Trynitarzy, Athenaeum 1844 V., Okruszyny I.; — Krótka wiadomość o wyswobodzeniu niewolników przez Trynitarzy polskich, Iwanowski, Kilka rysów i pam., Poznań 1860; — Trynitarze w Polsce i kościół ich w Krakowie, Przyj. dom., Lwów 1861.

13678. Orłowski A. ks., Zebranie wszystkich redempcyi; Żeromski M., Cathalogus captivorum; Sikorski, Brevis notitia de redemptione, *zob.* Nr. 4213.

13679. Relazione della pressa della Galera colle liberazione di schiavi di Pologna, Par. 1689 DS.; — Fundacya stu tysięcy na wykupno z niewoli pogańskiej, *zob.* Nr. 4310.

13680. Lopez Domingo, Noticias de provincias del orden de la S. Trinidad. (Boem., Lituan., Polon., Russia), Madr. 1714; — Lidl Jan Jak., Provincia S. Joachimi ord. Trinit. post introductionem in Regnum Pol. (Tabl.), 1748 (DS.).

13681. Wstęp Trynitarzów do Kamieńca d. 13. Maja, przez osobę świadomą wierszem określony, 1764 DS.

13682. Mowa żałobna w czasie nabożeństwa za zmarłych fundatorów przy dokończeniu wieku od zaprow. trynit. do Polski, 1735 DS.

13683. Prośba XX. Trynitarzów do Stanów, b. r. (E. IX.) DS.

13684. Sprawa przeciw Ant. i Barb. Koszczycom (1790) b. r.; Wańkowicz, Powtórny głos przeciw Trynitarzom (1790) b. r.; Tenże. Odpowiedź Trynitarzom (1790) b. r.; Trynitarze, Replika na odpowiedź Wańkowiczów, b. r. (E. IX.) (DS.).

13685. Szajnocha K., OO. Trynitarze, ustęp z historyi miasta Lwowa, Dod. tyg. Gaz. lw. 1854 Nr. 13—18, Szkice histor.

13686. Trynitarze w Stanisławowie, Kuryer stanisł. 1891 Nr. 275.

13687. Olszewski X. A. Z. M., Kazanie na urocz. Nar. N. P. M. po półrocznem odnowieniu kośc. Trynitarzy w Warszawie, Warsz. 1858.

13688. Kościół potrynitarski w Krotoszynie i Krotoszyn, Przyj. ludu, Leszno 1848 t. XV.

13689. O klasztorze Antokolskim XX. Trynitarzy we Wilnie, List do Redaktora, Dz. wil. 1819.

13690. **Filipini.** Institutum OO. Filippinów, Poznań 1755 DS.; — Kościół XX. Filipinów pod Gostyniem, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Pięć dni w kongr. XX. Filipinów w Gostyniu, Gaz. kościelna 1846; — Pamiątka jubileuszu 200 letnego XX. Filipinów na górze Gostyńskiej, Poznań 1869 t. 2.

13691. **Pijarzy.** Madejski Aeg. a S. Joseph. J. X., Privilegia seu constitutiones clericor. regul. Schol. Piar., Vars. 1736; — Wiśniewski A. X., Constitutiones clericorum regularium Schol. Piar., Vars. 1768; — Komorowski C., Constitutiones clericorum pauperum Matris Dei Schol. Pijar., Colocae in Hungaria 1790.

13692. Conciones in templo Piaristarum, Vilnae 1729; Relationes historico-canonicae de inst. Schol. piar., Znoymae 1731 (DS.).

13693. Ordinationes visitationis apostolicae, Vars. 1755, *zob.* Ny. 4786.

13694. Horanyi A., Scriptores Piarum scholarum, Budae 1809.

13695. Pomaszkant At. i Bielski Sz., Vitae quorundam a Congr. Sc ıol. Piar. in prov. Polona profess., Vars. 1812.

13696. Sprawa Pijarów Colleg. Wileńskiego (1795) b. r, *zob.* Nr. 5464; Przełożenie losu XX. Pijarów kor. do Stanów, b. r; Umocnienie funduszów XX. Pijarów i pozwolenie kupienia dóbr (projekt), b. r.; Wyobrażenie prawdziwego Pijara, b. r. (E. IX.) (DS.).

13697. Kopczyński On., (Schol. Piarum praep.) Congregatis et dispersis fratribus salutem, Vars. 1804, *zob.* Nr. 5602

13698. Chromecki ks., Do historyi Pijarów w Polsce (list), Przegl. lwowski 1881.

13699. Konwikt XX. Pijarów we Lwowie, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

13700. Moszyński A.; Kronika kollegium lubieszowskiego XX. Pijarów, Krak. 1876.

R: R., Bibl. warsz. 1878 II.

13701. Moszyński A., Monografia kollegium i szkoły pijarskiej w Międzyrzeczu koreckim, Krak. 1876.

R: Prz. kryt. 1877.

13702. Lenartowicz K., Historya Pijarów prowincyi litewskiej, 1841 (rękop. por. E.).

Szkoły OO. Pijarów, Spory z Jezuitami i t. p., zob. Oświata (Szkoły).

13703. **Reformaci.** Kleczewski Stan. X., Kalend. seraficzny, Żywoty Reformatów polskich, ded. Wikt. z Potockich Pocieyowej, Lwów 1760 DS.

13704. Fiałek J. ks., Wydawnictwa z archiwów kościelnych z okazyi książki o klasztorze OO. Reformatów w Krakowie, Czas 1893 Nr. 223, Odb. Krak. 1893.

13705. F. M. Sob., Kościół poreformacki w Biały, Tyg. ill. 1871 VIII.

13706. Chodyński A., Kościół i klasztor OO. Reform. w Kaliszu, Warsz. 1874.

R: Łukowski, Warta 1875 II.

13707. **Wilczyński M. ks.**, Klasztor św. Kazimierza OO. Reformatów w Krakowie według archiwum tegoż klasztoru, Krak. 1893; — Tenże, Klasztor OO. Reformatów w Kętach, Krak. 1893.

R: Fiałek ks., Kwart. hist. 1894; Gaz. kośc. 1893 Nr. 18.

13708. Chod. A, Kaplica rycerska przy kościele OO. Reformatów w Kaliszu, Kaliszanin 1886.

13709. Sobieszczański F. M., Kościół Reformatów w Sandomierzu, Tyg. ill. 1860 t. I.

13710. F. M. Sob., Kościół OO. Reformatów w Warszawie, Tyg. ill. 1863 VIII.

Zob. Franciszkanów Nr. 13465—13484.

13711. **Redemptoryści.** Bartkiewicz Z., Redemptoryści w Polsce, Prz. powsz. 1888, Odb. Krak. 1888.

R: Gromnicki T., Kwart. hist. 1889.

13712. Zgromadzenie OO. Redemptorystów, Wiad. kat., Lwów 1883.

13713. Łubieński B., Apostoł Warszawy, Klemens Hofbauer wikary Redemptorystów, Krak. 1889; — Tenże, Żywot bł. brata Gerarda Majella ze zgromadzenia OO. Redemptorystów, Krak. 1893.

13714. Constitutiones sive statuta Congreg. Presbyterorum, Vars. 1789

Bazylianie, zob. Kościół ruski.

13715. **Klaryski.** Klasztor zakonnic św. Klary w Starym Sączu (z: Neues Archiv 1821), Rozm., Lwów 1822; — Wilhelm, Das Kloster der Klarisserinen zu Altsandez, Hormayers Arch. 1829; — Kl. d. Klarissinen zu Alt-Sandec, Galicia 1841; — Korczak W., Kościół i klasztor św. Kunegundy w Starym Sączu, Świat 1890.

Zob. Nr. 1774, 1804, 2148, 3440.

13716. Ulanowski B., O założeniu klaszt. św. Andrzeja w Krakowie i jego najdaw. przywilejach, *zob.* Nr. 206 i 1751.

13717. Spominki Klarysek wrocławskich 1257 do 1618, *zob.* Nr. 7878 i 8578.

14718. Żywot bł. Jolanty i kronika klaszt. zakonnic św. Klary w Gnieźnie, Gaz. kośc. 1843.

Klasztor św. Klary w Zawichoście, zob. Nr. 1759.

13719. **Urszulanki.** Les Chroniques de l'ordre des Ursulines, Paris 1676 t. 2; — Journal des illustres religieuses de l'ordre de Ste Ursule, Bourg en Bresse 1690 t. 4; — Constitutions des religieuses de Ste Ursule, Paris 1648; — Leben d. hl. Angela Merice, Augsb. 1811; — Mayer G. A., Auf- u. Fortgang des jungfräul. Ursulinenordens, Würzburg 1692.

13720. Legenda o św. Urszuli z towarzyszkami wyjasniona p. Bolandystów Pam. relig. mor. ser. 2. t. VII.

13721. Łukowski ks., Urszulanki w Wielkopolsce, rys hist., Gniezno 1877.

13722. **Wizytki albo Salezianki.** Grabowska Ol. z Tarnowskich, Polskie Wizytki czyli historya fundacyi pierwszego klasztoru Nawiedzenia Panny Maryi w Warszawie, Rzym 1849 (pierwsze wyd. w: Portofolio Maryi Ludwiki 1844 t. I.); — Kościół i klasztor PP. Wizytek w Warszawie, Warsz. 1856.

13723. Prośba zakonu PP. Wizytek, b. r. (E. IX.); Bruc Kl. M., Kopia listu pisanego z Nantes klaszt. Wizytek, 1790 DS.

13724. **Kanoniczki.** Wypis z ustaw oryginalnych Panien Kanoniczek na okazanie niesłuszności zarzutów, 1740 DS.

13725. Excerpt intencyi y ustaw niektórych przez Ordynatową Zamoyską dla Kanoniczek warsz. wyrażonych, 1764; — Odpowiedź na żądanie PP. Kanoniczek warsz. w projekcie podane, b. r. (około 1764); — Odpowiedź na żądania IM. Panien Kanoniczek, b. r.; — Objaśnienie odpowiedzi podczas seymu konwokac. dane na skrypt Kanoniczek warsz., 1764 (DS.).

13726. Bartoszewicz J., Kościół św. Andrzeja i Kanoniczki w Warszawie, Bibl. warsz. 1850 I., III., *zob.* Nr. 4694.

13727. **Sercanki.** Schlör, Die Frauen vom heiligsten Herzen Jesu, Graz 1846.

13728. Załęski St., Szkic dziejów Towarzystwa sióstr Serca Jezusowego na ziemi polskiej, Krak. 1885.

13729. F. M. Sob., Były klasztor Sercanek w Poznaniu, Tyg. ill. 1873 XII., *zob.* Nr. 4568.

13730. **Sakramentki.** Wiadomość histor. o trzech kościołach w Warszawie (PP. Sakramentek, PP. Brigidek i PP. Karmelitanek), Alleluja 1843; — F. M. Sob., Kościół Panien Sakramentek w Warszawie, Tyg. ill. 1863 VIII., *zob.* Nr. 4470; — Kościół PP. Sakramentek we Lwowie, Gaz. nar. 1883 Nr. 228.

13731. **Brygidki.** Odpowiedź na prośbę PP. Brygidek, b. r.; — Uwagi w interesie Brygidek, b. r.; — Odpowiedź Białopiotrowicza przeciwko WW. PP. Brygidkom grodz. (178.?), b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 13730.

13732. **Maryawitki.** Wiadomość o zgromadzeniu żeńskiem Mariae Vitae pospolicie Maryawitkami zwanych, a w szczególności o Maryawitkach Częstochowskich, Czas 1859 Nr. 31; — Kamiński M., Kościół św. Stefana i klasztor Maryawitek w Wilnie, Tyg. ill. 1863 VIII.

13733. **Panny św. Kazimierza.** Regulamen zakonny albo konstytutye Panien św. Kazimierza, Supraśl 1740 DS.

13734. **Siostry Miłosierdzia.** Kierski, Kościół i klasztor Sióstr Miłosierdzia w Poznaniu, Tyg. ill. 1866 XIII., *zob. Bractwa i szpitale.*

13735. O fundacyach zakonu św. Teresy, Krak. 1623 DS.

13736. Reguła, Constitutie Sióstr wtórego habitu zak. św. Augustyna, przełoż. F. N. Mościcki (circa 1619—1624), Krak. 1624 (E. D. VIII.), *zob.* Nr. 13556.

Zob. Norbertanki, Karmelitki, Franciszkanki, Bernardynki zob. pod: Zakony męskie.

13737. Compendium historiae congregationis nobilium sub titulo Assumptionis B. V. Mariae et S. Barbarae per Nic. Zebrzydowski fundatae. Crac. 1744 DS.

13738. Busse, Die Stiftung der St. Marien Magdalenen Frauen-Klosters zu Riga. nebst den Urkunden darüber, Mitth. Liv.-Ehst.-Kurl. 1849 IV.

13739. Miłopolski J., Obrona Panien św. Agnieszki, Krak. 1612.

13740. Klara E., Geschichte des Diakonissen-Mutterhauses in Posen, por. Springborn, Ztschr. d. h. V. f. d. Prov. Posen 1891 VI.

Zob. Miejscowości.

(g: Zakony rycerskie).

13741. **Bertouch E.**, Kurzgefasste Gesch. der geistl. Genossenschaften u. d. daraus hervorgegangenen Ritterorden, Wiesbaden 1888.

Helyot, Hist. des ordres, zob. Nr. 13234.

13742. Weber C. J., Das Ritter-Wesen, Sämmtliche Werke 1835.

13743. **Drane Aug. Th.**, Der Johanniterorden, Aachen 1888.

13744. **Krzyżanowski A.**, Zarys dziejów Zakonu Maltańskiego w Polsce, Album warszawskie Wójcickiego 1845, Odb. Warsz. 1845.

13745. Wywód przyczyn i praw kawalerów Maltańskich do Ordyn. Ostrogskiej (około 1773); — Dłuski T., Mowa komisarza do rozłożenia dokumentów w interesie maltańskim d. 20. Junii 1774; — Ustrzycki M., Odpowiedź z strony kawal. maltańskich, na odpowiedź przeciw wywodowi ich praw do ordynacyi ostrogskiej, 1774 (toż po franc.: Réplique à la réponse contre la deduction); — Relacya krótka histor. o kaw. Maltańskich, b. r. (E. IX.) (DS.).

13746. Luchs H., Der Johanniter-Convent und das h. Leichnamshospital in Breslau, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1862 IV.

Bożogrobcy, Miechowici i Szpitalnicy zob. Nr. 13310—13315.

13747. Jurkowski A. J., Historya zakonu rycerskiego Templaryuszów od założenia jego do upadku, od r. 1118—1314, podług najlepszych źródeł zebrana i krytycznie ułożona, Wilno 1845.

13748. **Romanowski J. N.**, Poszukiwania nad zakonem Dobrzyńców i nad stosunkiem pierwotnym Krzyżaków do Konrada mazowieckiego, Bibl. warsz. 1856 I., 1857 III.

Zob. Nr. 1723.

13749. **Voigt J.**, Gesch. des deutschen Ritterordens, Berlin 1857—1859 t. 2.

13750. Salles F., Annales de l'Ordre teutonique, Paris et Vienne 1887.

R: M. P., Lit. Centralblatt 1887 Nr. 8; L. Finkel, Kwart. hist. 1888.

13751. Megner H., Von dem Dreyfachen Ritterstand, Frankf. a. M. 1593; — Venator J. C., Relatio de Ordine B. Mariae Teut., Mergentheim 1677; — Tenże, Historischer Bericht, Nürnberg 1680; — Schurzfleisch H. L., Historia Ensiferorum Teuton., Wittemberg 1701; — Tenże, Dissertatio de ordine, Wittenb. 1685, Lipsiae 1698 (DS.).

13752. Hoffmann J. D., De rebus cruciferorum ante adventum in Prussiam, Elbingae 1751 DS.

13753. Duellius R., Hist. ord. equitum teut. potissimum ex bullis, Viennae 1727 (por. tegoż: Miscellanea, Aug. Vind. 1723—24); — Elben C. G., Einleitung in die Geschichte d. deutschen Ordens, b. r.; — De Wal, Hist. de l'ordre teutonique, Paris 1784—90; — Becker J. N., Versuch e. Gesch. d. Hochmeister, Berlin 1798; — De Wal, et Polzer, Recherches sur l'ancienne constitution de l'ordre teut., Mergentheim 1807.

13754. Rogalski L., Dzieje Krzyżaków, Warsz. 1845 (jest to przerobienie Wala z wstępem o wojnach krzyżowych skróconym z Michauda, E.).

13755. **Die Statuten** des deutschen Ordens, hrsg. v. Hennig Ernst, Königsberg 1806; — Die Statuten des deutschen Ordens nach den ältesten Handschriften, hrsg. v. Perlbach M., Halle 1890.

R: Semkowicz A., Kwart. hist. 1891; Dietrich Schäfer, Mitth. des Inst. f. öster. Geschichtsforsch., Innsbruck 1891 XXII.; Kugler B., Deutsche Litteraturzeit. 1891 Nr. 19; Litter. Centralblatt 1891 Nr. 24.

13756. Das Ordensbuch der Brüder vom deutschen Hause St. Marien zu Jerusalem, hrsg. v. Schönhut Ottm., Heilbronn 1847.

13757. Töppen M., Des Deutschen Ordens Anfänge, Neue preuss. Prov. Blätter 1849 VII., SS. rr. Pruss. I. str. 227; — Toll, Zur Chronologie der Gründung, Mitth. aus der liv. Gesch. 1865—1868 t. XI., *zob.* Nr. 1720.

13758. Aldona N., Historyczny wywód pochodzenia rycerzy krzyżowych, Ondyna Druskienickich źródeł, Grodno 1845.

13759. Bachem K. J., Versuch einer Chronologie der Hochmeister d. teutschen Ordens 1190—1802, München 1802; — Mooyer E. Fr., Onomastikon Chronographikon Hierarchiae Germaniae, Minden 1854, *zob.* Nr. 6294, 6650, 7125, 7240.

13760. Voigt J., Namen-Codex der deutsch' Ordens-Beamten, Königsberg 1843; — Tenże' Die Halbbrüder des deutschen Ordens, Beitr. z. Kunde Preuss. 1825 t. VII.

13761. Hess C. J. I., Discursus hist. polit. de potiss. personarum equestris ordinis Teutonici historia, Herbipoli 1720.

13762. Boehm Marc., Conspectus magistratorum Teutonici Ordinis, Thorunii 1712; Tabela wielkich mistrzów krzyżackich 1190—1525, Roz., Lwów 1827.

13763. Ruilly H. de, Le chevalier, de l'Ordre Teutonique, Limoges 1843.

13764. **Rethwisch**, Die Berufung des deutschen Ordens gegen die Preussen, Berlin 1868.

13765. Watterich J., Die Gründung des deutschen Ordensstaates in Preussen, Leipzig 1857.

13766. Ankunft der Kreuzherren in Preussen, Poln. Bibliothek 1718; Hoffmann J. D, De adventu equitum teuton. in Prussiam, Elbingae 1751 DS.

13767. **Hartknoch Chr.**, Diss. de antiqua Prussorum republica, Regiom. 1676; — Tenże, Disp. hist. de forma veteris reipublicae Prussicae, Regiom. 1676; — Tenże, Altes und Neues Preussen, Frankf. 1684, *zob.* Nr. 8633.

13768. Der deutsche Ordenstaat in Preuss., Vorzeit 1820; Der deutsche Orden in Preussen, Z. f. Kriegsk. 1839 XLV.; Rhein Bund. 1812 XXI., Beitr. z. Kunde Preuss. 1820 III., Vorzeit 1839, Journal f. Gesch. 1806 I., Rhein. Bund. 1811 XIX.

13769. Kaczkowski St., Krzyżacy i Polska, wspomnienie hist., Poznań 1845.

R: Szulc D., Bibl. warsz 1845 IV.

13770. Michna W., Pogląd na Zakon Krzyżowców w Polsce od początku do końca, przez ks. Wojciecha z Medyki, Przemyśl 1864.

13771. Szajnocha K., Brody krzyżackie, studyum histor., Czas 1851 Nr. 67 i Szkice histor.

R: Dz. lit., Lwów 1952; Bibl. warsz. 1852 IV. p. t.: Charakteryzowanie historyczne w przykładzie charakterystyki Krzyżaków p. Szajnochę.

Zob. Nr. 688—696 i 5866—5871.

Zob. Historyę polityczną (Prusy i Wiek XIII. i XIV.).

13772. Eckerdt H., Geschichte des Kreises Marienburg, Marienburg 1868; — Froehlich X., Geschichte des Graudenzer-Kreises, Graudenz 1868; — Rogge A., Die Kirchen des ehemaligen Amtes Balga, Königsberg 1868.

R: Töppen M., Altpr. Mntschr. t. V. str. 721—731

13773. Rivius J., Marienburgi descriptio, Lipsiae 1541 DS.

13774. Bliwernitz J., Anmerkungen über M. Hartknochs Beschreibung der Stadt Marienburg, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 13767.

13775. O zamku Malborskim i o Żuławach, Pam. war. 1822; Roz., Lwów 1823; — Zamek krzyżacki w Malborgu, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.

13776. **Voigt J.**, Gesch. Marienburgs, Königsb. 1824; — Witt A., Marienburg, Königsb. 1854; — Lucas, Marienburg (Stadt und Schloss), Beitr. z. Kunde Preuss. 1819 II.; — Gödtke, (Kirchengesch. 1248—1766), Preuss. Provinzbl. 1839 XXI.; — Zimmermann (Kirchspiel), tamże 1838 XX.

13777. Hubert L., Malborg, Tyg. ilł. 1860 t. I.; — Kontrymowicz J., Malborg, Op. dom., Warsz. 1865; — Behrsohn M., Malborg, zamek krzyżacki, Kłosy 1882 XXXIV.; — Tenże, Zabytki polskie w zamku malborskim, tamże 1884; — Moraczewski M., Zamek krzyżacki w Malborgu przed 500 laty, Dźwignia 1882, Odb. Lwów 1882.

R: Ateneum 1883 I.

13778. Pedersani-Weber J., Die Marienburg, Berlin 1886.

13779. Steinbrecht C., Schloss Marienburg in Preussen, Berlin 1891, 1894.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1892.

13780. Sembrzycki J., Die Marienburg unter polnischer Herrschaft, Altpr. Mntschr. t. XXVI. i XXVII.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1890.

Zob. Oświata (Sztuka).

13781. Voigt, Das Stillleben des Hochmeisters des deutschen Ordens u. sein Fürstenhof, Hist. Taschenbuch 1830 t. I.

13782. Beckhern C., Über die Danzker insbes. über den des Ordenshauses Königsberg, Altpr. Mntschr. 1889 XXV.

13783. Krüger, Der kirchliche Ritus in Preussen während der Herrschaft des deutschen Ordens, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. III.

13784. **Lentz A.**, Die Beziehungen des Deutschen Ordens zu dem Bischof Christian von Preussen, ein Beitrag zur Geschichte d. Gründung des Deutschen Ordensstaates, Altpreuss. Mntschr. 1892 XXIX., Odb. Königsb. 1892.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1894.

13785. Faber, Über die Theilung Pomesaniens zwischen dem Orden u. d. Bischofe, Beitr. z. Kunde Preuss. 1820 III.

13786. Pirscher, Das Kirchspiel Welau, Preuss. Provinzbl. N. F. 1844 I.

Zob. Nr. 6647, 13110, 13216 i 13356.

13787. Kościół w Lignowie, przyczynki do dziejów krzyżackich w Prusiech, Warta poznańska 1877 Nr. 146—152.

13788. **Toeppen M.**, Topographisch-statistische Mittheilungen über die Domänen-Vorwerke des deutschen Ordens in Preussen, Altpreuss. Mntschr. 1870 VII., Odb. Danzig 1870.

13789. Rauschnik, Regierung und Gesetzgeb. des deutsch. Ordens in Preussen, Vorzeit 1824; — Faber, Das Amt des Hauskomturs, Preuss. Provinzbl. 1830 IV.; — Schubert, Die Grossgebietiger des deutschen Ordens in Preussen, tamże 1831 V.

Finanse Zakonu, zob. Prawo i Historya polityczna (Prusy).

13790. Schlözer K., Die Hansa und der deutsche Ritterorden in den Ostländern, Berlin 1851.

13791. Bujak G., Zur Bewaffnung und Kriegführung der Ritter d. Deutschen Ordens, Program Altstädt. Gymn., Königsberg 1888.

R: Perlbach M, Kwart. hist. 1889.

13792. Nedopil, Deutsche Adelsproben aus dem Deutschen Ordenscentralarchiv, Wien 1868 t. 3.

13793. **Bunge F. G.**, Der Orden der Schwertbrüder, Leipzig 1875 (Baltische Geschichtsstudien II.).

R: Winkelmann, Jenaer Literaturz g. 1875 Nr 795.

13794. Pott H. A. G., Commentatio philosophico-historica de Gladiferis in Livonia, Erlangen 1806, Riga 1808.

13795. Hornung And. Livonus, De ordine ensiferorum, Wittenb. 1684.

13796. **Chronologisch-topographisches** u. alphabetisches Verzeichniss der livländischen Ordensgebietiger, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1852 VI., *zob.* Nr. 159; — Rathlef G., Bemerkungen z. Chronologie der livl Ordensmeister, tamże 1876 XII.

13797. Schwartz J. Chr., Über die Rangordnung der Ordensgebietiger in Liefland, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1890 XX. (dodatki w t. XXIV. i XXV.).

13798. Brothe J. Ch., Der Titel der ehemaligen liefländ. Ordensmeister, Nord. Misc. 1788 XVIII.

13799. **Buttner**, Die Vereinigung des livländischen Schwertbrüderordens mit dem deutschen Orden, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1868 t. XI.; — Hartman's von Heldrungen, Bericht über die Vereinigung, tamże t. XI.

13800. Gutzeit, Zur Gesch. d. Ritterhauses in Riga, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1868 XI.

13801. Rathlef S., Das Verhältniss des Livländischen Ordens zu den Landesbischöfen und zur Stadt Riga im XIII. und in der ersten Hälfte d. XIV. Jahrhundertes, Dorpat 1875.

13802. Loivis v., Ueber die Entstehung, den Zweck und den endlichen Untergang der Ritterschlösser im alten Livland, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1837 I.

13803. Neumann W., Die Ordensburgen im s. g. poln. Livland, Mitt. Liv.-Est.-Kurl. 1889 XIV.

13804. Lisch G. C. Fr. Gesch. der Besitzungen der Ritterorden Livlands und Preussens in Mecklenburg, Jahrb. d. Ver. f. Meckl. Gesch. 1849 XIV.

13805. K(ohl), Über die livl. Ritter-Colonie in Bremen, Balt. Mon. 1872 XXI.

Zob. Nr. 707—715 i 5877—5882.

Zob. Historyę polityczną (Inflanty).

13806. Frydrychowicz R., Der Ritterorden von Calatrava in Tymau bei Mewe, Altpreuss. Mntschr. 1860 t. XXVII. z. 3—4 str. 315—320.

13807. Dudik B., Über die Deutsch-Ordens-Schwestern, Sitzungsber. d. Wiener Akad. hist.-phil. 1855 XVI.

(h: Towarzystwo Jezusowe).

13808. **Crétineau-Joly**, Histoire de la Compagnie de Jésus, Paris 1844, 3. ed. 1853 t. 6 (po niem.: Wiedeń 1845—1852).

13809. **Carayon**, Bibliographie historique de la comp. de Jésus, Paris 1864; — Tenże, Documents inédits concernant la comp. de Jésus, Poitiers 1875 t. 23.

13810. Stoeger, Historiographi S. J., Ratisb. 1831.

13811. Sachini, Hist. S. J., Antwerp. 1621 (stan. Tow. 1556), *zob.* Nr. 8095; — Gretser J., Hist. ord. Jes., Ingolstadt 1594, *zob.* Nr. 7891.

13812. **Oriandini N.**, Historia Societatis Jesu (kont. Franc. Sacchino, Jouvency i Cordara), Antwerp. 1715—1750, Rom. 1859.

13813. Bystrzonowski W., Kompendium historyczne zakonu S. J., Kalisz 1740, *zob.* Nr. 9146.

13814. Dallas, History of the Jesuits, London 1816 (po niem., Regensburg 1852); — D'Alembert, Des Jésuites, Paris 1821; — Buss F. J., Die Gesellschaft Jesu und ihr Zweck, Mainz 1853 t. 2; — Frins, Die Jesuiten, Kirchenlexicon t. VI.

13815. **Ravignan**, Von dem Bestand und Verfassung der Jesuiten, München 1844.

13816. **Costa-Rossetti J. S. J.**, De Spiritu Societatis Jesu, Frib. Brisg. 1888.

13817. **Ribadeneira**, Vita Ignatii, libri V., Neap. 1572 (po niem., Ingolstadt 1614); — Maffei, De vita et moribus Ignatii Loyolae, Romae 1585 (DS.).

13818. Badeni J., Życie św. Ignacego Loyoli, Krak. 1893.

R: Czas 1893 Nr. 245; Kraj 1893 Nr. 40; N., Przegl. pol. 1894 I.; Gaz. kośc. 1894 Nr. 1, 2.

13819. Lojola (de) Ign., Exercitia spiritualia, Vilnae 1583 DS.

13820. **Constitutiones**, regulae, decreta, congreg. etc. Institutum Societatis Jesu, Prag 1705, 1752 t. 2, *zob.* Nr. 2981.

13821. Regulae Soc. Jesu, Vilnae 1582; Reguły Soc. Jesu Coll. Caliss., b m. 1585; Instructiones seu monita generalia pro Soc. Jesu, Lublin 1750; Statuta Soc. Jesu (po r. 1727); Reguły Soc. Jesu, Wilno 1758; Reguły Soc. Jesu 1763 (DS.).

13822. **Riffel C.**, Die Aufhebung des Jesuitenordens, Mainz 1845, 3. wyd. 1855.

13823. **Ravignan**, Clément XIII. et Clément XIV., Paris 1856 t. 2.

13824. **Załęski St.**, Historya zniesienia zakonu Jezuitów i jego zachowanie na Białej Rusi, Lwów 1874, 2 cz.; *zob.* Nr. 13850.

13825. Stuletnia rocznica zniesienia zakonu Jezuitów, Prz. tyg. 1875.

13826 Lagomarsini, Testimonia virorum illustrium S. J., Romae 1736.

13827. **Ribadeneira**, Alegambe et Sotwel, Bibl. script. S. J., Antw. 1608, 1643, Romae 1676.

13828. Landerset P., Rzecz o Jezuitach, d. 16. Stycz. 1817 i 15. Września 1818, Warsz. 1819; O Jezuitach, Roz. warsz. 1820; Radziszewski, O Jezuitach, Rubon 1846.

13829. Jurkowski Al., Historya zakonu Jezuitów, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 29; — Kaczkowski L., Słówko o Jezuitach, Poznań 1853; — Urbanowski L., O Jezuitach słów kilka, Lipsk 1854.

13830. K(limowski) K., Pogląd na zakon Jezuitów, ich regułę, zwyczaje, obyczaje, tendencye, zgromadzenia, oraz na zasługi i korzyści, jakie przyniósł zakon Polsce, Odessa 1867.

13831. Łętowski ks. b., O Jezuitach i ich nieprzyjaciołach, Przegl. lwowski 1873 t. V.

13832. Piotrowski, Jezuici, Kłosy 1883 Nr. 956, Tyg. powsz. 1883 Nr. 43; Wiszniewski M., Historya Jezuitów, Kraj 1886 Nr. 14.

13833. **Argentus J. X.**, De rebus S. J. in regno Poloniae, Crac. 1620, *zob.* Nr. 7894; — Kojałowicz K. A., Primum Societatis Jesu annum saecularem, Vilnae 1640, *zob.* Nr. 8095.

Zob. Sekty (Reformacya), Literatura polemiczna, zob. tamże.

Unia Brzeska, zob. Kościół ruski.

13834. **Litterae** annuae Soc. Jesu (Bohem., Germ., Polon.), Praga 1582—1614, 1618, 1635; — Tanner M., Die Gesellschaft Jesu (Gesch. von Böhm., Polen), Praga 1701 DS.

Zob. Nr. 7526.

13835. Klonowski J., Immunitas ecclesiastica S. J. Posnaniae 1722

Sprawa toruńska, zob. Nr. 4513, Reformacya i Historya polityczna.

13836. **Drews J. X.**, Fasti Soc. Jesu, Praga 1740; — Tenże, Fasti Societatis Jesu res et personas representantes, Brunsb. 1743.

13837. Jezuici w prawdziwej postaci albo uwiadomienie o ich sprawowaniu się, z niem., nakł. Ign. Krasickiego, Gdańsk 1765, 1770, *zob.* Nr. 9334 i 9442.

13838. **Krasicki K.**, De Soc. Jesu in Polonia primordiis, Comment. hist., Berolini 1860.

13839. Fiałek J. ks., Les premiers Jésuites en Pologne, Bulletin de l'Académie des sciences 1894 str. 226—230.

13840. Moraczewski J., Historyczna wiadomość o Jezuitach w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1841 IV.; — Tenże, Jezuici w Polsce, rys hist., wyd. i przypisami pomn. J. N. Janowski, Paryż 1861; — Janowski J. N., Un mot d'histoire sur les Jésuites dans l'ancienne Pologne par Prawdzic, Revue de Belgique 1874, Odb. Bruxella 1874; — Tenże, O Jezuitach w Polsce, Alm. de la libre Conscience 1876.

13841. Urbanowski L., Jezuici w Polsce, Leszno 1855; — Iwanowski E. A. (Hellenius), O XVII. wieku uwagi ze wspomnieniem o ks. Jezuitach, kilka rysów i pam., Poznań 1860.

13842. J., O Towarzystwie Jezusowem w stosunku do naszych dziejów, Czas 1852 Nr. 17 i n.; Kilka słów o zakonach, a w szczególności o Jezuitach jako odpowiedź, tamże Nr 24 i n.; Nieco o wpływie klasztorów, a zwłaszcza Jezuitów w naszym kraju, Słowianin 1869 Nr. 3.

13843. **Załęski St.**, Czy Jezuici zgubili Polskę. Przegl. lw. 1871—1872, Odb. Lwów 1872, 1874, 3. wyd., Krak. 1883.

R: Czas 1872 Nr. 116.

13844. Rola Jezuitów przy rozbiorze Polski, Gaz. nar. 1869 Nr. 233—217.

13845. **Pollard A. F.**, The Jesuits in Poland, The London essay 1892, Odb. London 1892.

R: The english historical Review 1894 (styczeń).

13846. Kozubowski F., Kartka z dziejów Jezuickiego gospodarstwa w dawnej Polsce, Dod. Prz. tyg. 1880 I.

13847. **Rostowski Stan.**, Lithuanicarum Soc. Jesu historiarum provincialium, pars I. Vilnae 17[illegible]8, 2. ed. Vilnae 1772, 3. ed. recognoscente Joanne Martinow, ejusdem societatis Presbyteris, Parisiis 1877.

R: Altpr. Mntschr. 1879.

13848. Jezuity w Litwie, Grodn. gub. wied. 1865, Pam. kn. Grodn gub. 1866; Dijatelnost' jezuitow w Litwie i Polszi (s Gołosa), Słowo russ., Lwów 1869 Nr. 81; Śliwow J., Jezuity w Litwie, Russ. Wiestn 1875; Religioznoje sostojanije Litwy pred pojawlenijem w niej jezuitow i naczało diejatielnosti ich w Wilnie, Wil. kalend. 1886

13849. **Ljubowicz N. W.**, K' istorii Jezuitow w lit. rusk. ziemlach w XVI. w., Izw. warsz. uniw., Odb. warsz. 1888, *zob.* Nr. 3159; — Schück R., Zwei Edicte gegen die Jesuiten, Altpreuss. Mntschr. IX. str. 245—250, *zob.* Nr. 4358.

13850. **Załęski St.**, Historya zniesienia Jezuitów w Polsce i ich zachowanie na Białej Rusi (ogólnej historyi kasaty zakonu t. II.), Prz. lw. 1873—1874, Odb. Lwów 1875, *zob.* Nr. 13824.

13851. Henryk Wielki król franc., Mowa przywracającego do Francyi zakon Jezuicki (1770) b. r. (E. IX.); Neuville P. K. Fr., Memoryał od XX. Jezuitów paryzk. król. Francusk. (1780) b. r., *zob.* Nr. 4838.

Zob. Nr. 3810, 4358, 4563, 5068, 5086, 5129, 9278, 9442, 9525, 12876.

13852. **Moroszkin M.**, Jezuity w Rossii w carstwowanie Jekateriny i do naszawo wremeni, Petersb. 1867; — Samarin J., Jezuity i ich otnosz. k' Rossii, Petersb. 1867 (po pol.: Jezuici i ich stosunki co do Rosyi, przeł. A. N(iewiarowski), Warsz. 1867); — Demianowicz A., Jezuity w zapadnoj Rossii, Petersb. 1872 (por. Polonica, Roz. fil. hist. akad. t. XIII. str. 157 i 184), *zob.* Nr. 5086.

13853. Czy Jezuici byli szpiegami Rossyi, Gaz. kośc. 1846 Nr. 14; O Jezuitach w Rossyi, Słowo rus., Lwów 1868 Nr. 17.

Zob. Nr. 4500 i 9543.

13854. Epitome instituti Soc. Jesu, Vilnae 1790.

13855. Carmen, Augustissimae Catherinae II. a Soc. Jesu, Vilnae, b. r. (**E.** IX.).

Zob. Nr. 5131, 5314 i Kościół po rozbiorach.

13856. Łabęcki A. ks., O powrocie Jezuitów (opis dziewięciu misyj Seratowskich), Warsz. 1805.

13857 Officia divina propria S. J., Vilnae 1723; Directorium divini officii Sandom. S. J., 1729, 1730; Natalis Ant., Thesaurus copiosarum indulgentiarum concessus Soc. Jesu, Vilnae 1732 (DS).

13858. **Catalogus** quorundam e S. Jesu ab 1549, Crac. 1603, 1606; — Catalogus person. et officiorum Soc. Jesu prov. Poloniae, od r. 1718—1759; — Catalogus personarum min. polon. Soc. Jesu, Lublin (v. Przemyśl) 1759 do 1773; — Catalogus personarum Maj. Pol. Soc. Jesu, Crac. (v. Calissii, Posnaniae) 1759 do 1773; — Dispositio personarum pro Lith. S. J., Posn. 1725, Ged. 1726, Sandom. 1729, 1738—1773.

Zob. Nr. 5551.

13859. Catalogus provinc., domorum, collegior. et missionum Soc. J., Brunsb. 1750.

13860. Modzelewski Zach., Chwalebne sług bożych dzieła S. J., Wilno 1703; — Pamiątka szczęśliwej śmierci niektórych zakonników, Wilno 1717; — Pamiątka niektórych XX. Jezuitów, Lwów 1728, *zob.* Nr. 9014; — Pamiątka albo katalog śmierci zakonników Soc. J., Kalisz b. r.; — Plozzinius Bł. (Płocki), Vitae piorum coadjutorum S. J., b. r.; — Sepultura Religiosorum S. J., Przemyśl b. r. (**E.** IX.) (DS.).

Zob. Osoby (Alojzy Gonzaga, Bobola Andrzej, Stanisław Kostka).

13861. **Brown X. J.**, Biblioteka pisarzów assystencyi polskiej Tow. Jezusowego, przekł. z łac. X. Wład. Kiejnowskiego, Poznań 1862 (Odb z Przegl. pozn.).

Szkoły Jezuickie, zob. Oświata (Szkoły).

Sodalitas Mariana, zob. Bractwa.

13862. O dawnem kollegium jezuickiem w Bydgoszczy, Gaz. kośc. 1843 Nr. 308.

13863. **Biernacki C.**, Jezuici w Kaliszu (1581—1773), Bibl. warsz. 1857 I., III., IV., *zob.* Nr. 38, 4066.

13864. **Wielewicki J.**, Historicus diarius domus professae Soc. Jesu Cracoviensis, SS. rerum pol. t. VII., X., XIV. i XIX., *zob.* Nr. 1388 i 7893.

Sprawa między kollegium Jezuitów a Akademią krakowską, zob. Oświata (Szkoły).

13865. Kollegium zniesionych Jezuitów w Krośnie, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Wiadomość o Pojezuickiem Kolegium w Krośnie, Czas 1866 Nr. 42 i n.; — Sarbiewski Math., Sacra lithotesis in templi erectione a patr. Coll. Crosnensis Soc. Jesu liberalitate Joan. Car. Chodkiewicz, Vilnae 1621 DS.

13866. Pro Collegio Petricoviensi S. Jesu, b. r. (**E.** IX.) DS.

13867. Kollegium Pojezuickie w Poznaniu, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Kierski E., Kościół farny pojezuicki wraz z kolegium w Poznaniu, Tyg. ill. 1863 VIII.

Kollegium Jezuitów w Poznaniu, zob. Oświata (Szkoły).

13868. Beausobre St., Jatzko ov a commentary on the Jesuits at Thorn, London 1735, *zob* Nr. 4513 i działy: *Reformacya, Historya polityczna.*

13869. Kurowski F. ks., Wiad. histor. o kościele, kollegium i innych gmachach, należących dawniej do XX. Jezuitów warszawskich, Warsz. 1836; — Kościół Jezuitów w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

13870. Krótka informacya o fundacyi kol. Płockiego Soc. J. (około 1820).

13871. **Załęski St.**, Kościół OO. Jezuitów we Lwowie, Przegl. lwowski 1879, Odb. Lwów 1879; — Kościół jezuicki we Lwowie, Kłosy XII.

Zob. Nr. 3340.

Spór o Akademię lwowską Jezuicką, zob. Oświata (Szkoły).

13872. Elenchus pism uszczypliwych zakonu Zgrom. wileńskiego przez zakon bractwa cerk. św. Ducha, Wilno 1622 DS., *zob. Kościół ruski.*

13873. Lohmeyer K., Berichte über die Thätigkeit d. Jesuiten-Collegiums zu Braunsberg in Ermland 1584—1602, Ztschr. f. Kirch.-Gesch. t. XIII. str. 360—381.

R: Perlbach M., Kwart hist. 1894.

13874. Kościół pojezuicki w Grodnie, Kłosy t. XVIII.; — Sex media seu modi, qui propositi sunt a S. J. Grodnensi pro sancienda concordia cum Bernardinis, b. r. (E. IX.) DS.

13875. Pług A., Cerkiew św. Bazylego i kościół pojezuicki w Owruczu, Tyg. ill. 1863 VII.

13876. Prusinowski J., Były kościół pojezuicki w Żytomierzu, Tyg. ill. 1865 XI.

13877. Moszyński A., Kollegium jezuickie w Połocku, Upominek wileński J. I. Kraszewskiego, Wilno 1879; — Sapunow A., Zamietka o kollegii i akademii Jezuitow w Połockie, Witebsk 1890, *zob.* Nr. 4527.

R: Ul., Kwart. hist. 1891.

Zob. Oświata (Szkoły).

13878. Die Annalen des Jesuiten-Collegium in Riga 1604—1618, *zob.* Nr. 7884.

13879. Stiftung des Wojewoden Gosiewski für die Jesuiten-Kirche zu Dünaburg, Inland, Dorpat 1855 Nr. 51.

13880. Schimmelpfennig, Die Jesuiten in Breslau während des ersten Jahrzehntes ihrer Niederlassung, cz. I—II., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1891 XXIV.

(i: Bractwa, szpitale i fundacye pobożne).

13881. Piekarski F. B., Rys bractwa miłosierdzia założonego 1584 przez X. P. Skargę, Krak. 1814.

13882. **Skarga P. X.**, Bractwo miłosierdzia, Krak. 1584 (liczne wydania).

Zob. Nr. 3210, 5094, 5192, 5212 i 7816.

13883. Paulusiński Ant. X., Źwierciadło informacyą bractwa reprezentujące, Krak. (1756—1757?) b. r.: Pismo z powodu oryginalnego listu w aktach archikonfra'. krak., b. r.; Institutum albo przedsięwzięcie bractwa miłosierdzia, b. r.; Nauka krótka dla tych, którzy w bractwie św. Barbary zostać chcą, b. r.; Nauka dla bractwa św. Barbary, b. r (E. IX) (DS).

13884. Bractwo Miłosierdzia w Poznaniu 12. wrz. 1599, Gaz. kośc. 1846 str. 27.

13885. Societas s. Annae instituta (auct. Sim. Hagenau, na łac. tłómacz. Jan Mysław?), 1578, 1590, 1598, *zob.* Nr. 7523; — Bractwo św. Anny w Krakowie, Krak. 1594, 1642, 1643; — Bractwo św. Anny, to jest, Ustawy za wolą kard. Radziwiłła i za przyzwol. J. Dym. Solikowskiego, Krak. 1618; — Bractwo św. Anny Samotrzeciej, Krak. 1617, 1626, 1634, 1645, 1649; — Bractwo św. Anny, b. r. (E. IX.) (DS.).

13886. Gąsiorek J., Ostatnia przysługa bractwa św. Anny Zygm. III., przemowa Jana Kant. Konopackiego, Warsz. 1632 DS.

13887. Niederegger A. Der Studentenbund der Marianischen Sodalitäten, sein Wesen u. Wirken in der Schule, Regensburg 1834.

13888. Wolski Nic., Sodalitas B. Mariae et S. Barbarae gratulatur, Aug. Vind. 1581; — Piarum et Christ. Institutionum libri III. in usum Sodalit. B. Mariae Virginis, Posnaniae 1583; — Maciejowski B., Directorium Mariani officii, Crac. 1743; — Leges et statuta congregationum B. Virginis, Vilnae 1621; — Trzciński Krz., Porządki i powinności bractwa P. Maryi, Krak. 1629; — Starowolski Sz., Vestis mariana ded. Stan. Lubomirskiemu, Crac. 1640; — Kozłowski P. X. Fasciculus observationum congreg. Virg. M. Vars. 1645; — Ustawy bractwa P. Maryi, Krak. 1644; — Sapieha J. Fr. X., Dedicatio lit. Monumentorum antiquitatum Marianarum, Suada Ostrowskiego, *zob.* Nr. 1351; — Formula sodalitatis, b. r. (DS.); — Reguła bractwa P. Maryi, Poznań 1850.

13889. Leges et statuta congreg. B. Virginis in colleg. S. Jesu, Vilnae 1679, *zob. Oświata (Szkoły).*

13890. Muczkowski J., Bractwa jezuickie i akad. w Krakowie, Dz. lit., Krak. 1844 II., Odb. Krak. 1845.

13891. Załęski St., 300-letni jubileusz Sodalisów Maryi, Prz. powsz. 1884.

13892. Iwanek J., Philiatio Mariana, Polociae 1810; Instructiones Tyronibus pro sodalitio B. V. Mariae, Poczajów 1811—1812.

13893. Leges et statuta congreg. beatae Virginis, Petric. 1598; — Bietkowicz A. X., Bractwo z starodawna fundowane Najśw. P. Maryi, Lwów 1620; — Informacya o bractwie Maryi Panny w Lublinie, 1722 (DS.); — Towarzystwo P. Maryi w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Arcybractwo Niepokalanego serca P. M., Gaz. kośc. 1843; — Antoniewicz K. Bołoz, Arcybractwo Niepok. serca Maryi, Lwów 1849; — Wiadomość historyczna o uroczystości imienia Panny M. i o bractwie tegoż imienia w kośc. katedr. wil., Wilno 1845; — Kunicki de Kunice M., Bractwo ku czci Niep. Pocz. P. Maryi wprowadzone r. 1736, Krak. 1857; — Ustawy bractwa N. P. M. w kościele Bernardynów w Tarnowie na mocy buli Klemensa z 25. paźdz. 1717, Tarnów 1869.

13894. Pia Societas Conceptionis Virg. Mariae, Jasło 1860.

13895. B. H(erbert?), Bractwo Bożego Ciała, Lwów 1586, 1592, 1641 DS.

13896. Januszowski J., Trzy bractwa lwowskie, Krak. 1585 DS.

Zob. Nr. 3749.

13897. Bractwo skaplerza N. P. Maryi z Karmelu, Krak. 1620; — Domiechowski Przem. X., Zebranie przywilejów Bractwa skaplerza, Krak. 1650; — Zebranie przywil., łask i odp. Bractwa Szkaplerza z góry Karmelu, Krak. 1653; — Bractwo szkaplerza N. P. Maryi 1710 potw., Krak. 1876.

13898. Bractwo Najsłod. Serca Jezusowego, Poznań 1743; — Płochocki J., Kazanie na wprowadzenie bractwa Serca Jezusowego, Poznań 1766; — Sposób wpisania się w bractwo Serca Jezusowego w kośc. Sławskim, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 4568.

13899. Źródło krwawo strumieniste albo Bractwo pięciu ran Jezusa w Wilnie na Antokolu po trzecie do druku podane, Wilno 1739; 4. wyd. p. t.: Bractwo pięciu Ran Pana Jezusa w Wilnie na Antokolu, teraz po czwarte dla lepszej braci i sióstr w nabożeństwie przedrukowane, Wilno 1828.

13900. Informacya o Różańcu świętym, 1872; — Frydrychowicz D., Modus archiconfraternitatis Rosarianae introducendae, Crac. 1704; — Sposób wpisowania się do bractwa Różańca, b. r. (DS.).

13901. O początkach, przywilejach bractwa Trójcy Przenajśw., Lwów (około 1853); — M. M., Wiadomość o ustawach i odpustach bractwa św. Trójcy w Żurominie, Warsz. 1861; — Koronka Archikonfraternii Trójcy Najśw. do kośc. farnego koll. WW. ŚŚ. w Krakowie r. 1723 wprowadzonej, Krak. 1803 i 1862; — Opisanie publicznej introdukcyi Bractw Trójcy św., Jezusa Nazareńskiego, także relikwii do kościoła Mołodeczańskiego kosztem Tad. Ogińskiego i z Załuskich Jadw. Ogińskiej, 1768 DS.; — Bractwo św. Trójcy od Stolicy Apostolskiej Klemensa XIV. uprzywilejowane do kościoła parafialnego Tyczyńskiego wprowadzone roku 1772 d. 13. lipca, Rzeszów 1858.

13902. Goldonowski And. X., Bractwo św. Anioła Stróża, Krak. 1641, 1724; — Bractwo o ŚŚ. Aniołach, b. r. (DS.); — Koronka bractwa ŚŚ. Aniołów Stróżów od Urbana VIII. nad. zebr. dla wygody braci J. Góry Częstochowskiej do kościoła Ibramowickiego w r. 1757 wprowadzonego, 1876.

13903. Jachnowicz J. X., Ustawy bractwa św. Izydora (po litewsku) 1639 i b. r. DS.

13904. Gawlikowski P., Pustynia pokuty bractwa św. Maryi Magdaleny, Krak. 1715; — Kulczyński K., Dom żalów serdecznych, t. j. bractwo św. Maryi Magdaleny, Krak. 1733 (DS.).

13905. Artykuły Bractwa Wianka, Wilno 1587; — Warecki Mat., Bractwo imienia Bożego w Wilnie postan., Wilno 1594; — Trzciński Krz., Bractwo św. Urszuli, Krak. 1614; — Bractwo św. Zofii w Krakowie, Warsz. 1627; — Cornicius St., Opisanie bractwa pocieszenia N. P. Maryi, Warsz. 1634; — Bractwo Męki Pańskiej we Lwowie, *zob.* Nr. 3734: — Kongregacya boskiej opatrzności w kośc. św. Stanisława, Lwów 1719; — Sowczyński Wal., Bractwo Maryi P. Bolesnej w kośc. Nieporskim, Pozn. 1737; — Bractwo szczęśliwej śmierci w kościele Szeszotskim (por. E. Dod. III. do t. VIII. i X. 1743: Powinności); — Konfraternia św. Jana Nepom., Poznań 1743; — Paulusiński A., Zwierciadło informacyę bractwa w kośc. Pilznieńskim reprezentujące, Krak. 1757; Bractwo nowe na uczczenie P. Jezusa z intencyą zjednania Komunii, 1762; — Kongregacya 7 boleści N. M. Panny, Przemyśl 1763; — Bractwo duchowne śmierci, Kalisz 1786; — Kondycye albo reguły bractwa św. Iwona, b. r.; — Bartł. z Przemyśla, De confraternitate nominis Dei, b. r.; — Bractwo kośc. berdyczowskiego, por. E. 1762: Zdanowski Ant., Laryssa, *zob.* Nr. 5212.

13906. Bractwo żołnierskie św. Michała Arch., Krak. 1604, 1610; — Liryciusz H. X., Bractwo Chordy abo paska św. Franciszka, Krak. 1606, 1625, 1626 (DS.).

13907. Powinności bractwa niewolników, Krak. 1644 DS.

13908. Calendarium inclyti ordinis equestr. D Huberti, 1788 DS.

13909. Ustawy braci rycerzów z mieczem św. Pawła Ap., b. m. 1771 DS.

13910. Wituński J., Krótkie zebranie powinności bractwa, Warsz. 1828; Sposób wpisywania do bractwa, b. r.; Reguły albo ustawy pospolite kongregacyi missyi, b. r.

13911. Leges fraterniitatis sacerdot. Brunsbergensium (po łac. i niem.), Brunsb. 1643 DS.

13912. Słucki T. J., Fortuny depozyt, t. j. konfraternia do kośc. Bernardynów kośc. toruńskiego, Toruń 1732 DS.

13913. Olchowski J. X., Constitucie albo zbiór powinności archikonfr., Krak. 1632 DS.

O bractwach i cechach rzemieślniczych zob. Prawo.

13914. **Rys** historyczno-statystyczny szpitali i innych zakładów dobrocz. w Królestwie polskiem, Bibl. um. lekarskich, wyd. Gaz. lekarskiej, Warsz. 1872.

13915. O założeniu szpitala generalnego w Warszawie dla całego narodu, Warsz. 1788; — Konarski St., Projekt o ustanowieniu szpitali lub domów pobożnych, b. r.; — Nowodworski, Baudouin ks. i szpital Dziec. J. w Warsz., Tyg. ill. 1860 I.; — Jesu Kindlein in Warschau, Galicia 1841; — Czajewicz H. F., Rys hist. szpitala św. Rocha w Warszawie, Warsz. 1872.

13916. Kommissya nad szpitalami w koronie wyznacza lustratorów do spisywania szpitalów, 1775; — Fundusz na szpital war. Dziec. Jezus, Warsz. 1775, *zob.* Nr. 5041.

13917. **Projekt szpitala Sióstr Miłosierdzia (1782) b. r.; Projekt do ułożenia szpitalów, b. r.; Rezolucya Rady pozwal. fundacyi szpitalów, b. r; Szpitala św. Stanisława prowizorowie proszą o jałmużnę (1790) b. r. (E. IX.).**

13918. Głębocki J. T., Zakłady ku ulżeniu cierpienia bliźnich obecnie w Krakowie istniejące, z krótką wzmianką o dawniejszych a dziś nieistniejących instytucyach tego rodzaju, Krak. 1852; — Plan gruntów szpitala miejskiego św. Ducha, 1738 DS., *zob.* Nr. 13317; — Hoszowski K., Wiad. histor. o staroż. obrazie N. P Maryi w kaplicy domu schronienia, tudzież o szpitalu krakowskim, Krak. 1857; — Historya sprawy szpitala św. Łazarza na Wesołej w Krak., b. m. i r.

13919. Zaremba W., Pogląd historyczny na rozwój domów leczniczych w Wielkopolsce, Dz. pozn. 1894 Nr. 134.

13920. Szpital św. Jana w Gnieźnie, Gaz. kośc. 1844.

13921. Beitrag zur Geschichte der vormals zu Lemberg bestandenen Stiftungen, Spital zum h. Lazar, Mnemosine, Lemberg 1827; — Rasp K. W., Beschreibung der Stiftungen des städtischen Bürgerspitals St. Lazar in Lemberg, Wien 1871, *zob.* Nr. 76 i 2057.

13922. Szpital w Bieczu, *zob.* Nr. 1933; — Derszniak Stan. uposaża szpital w Ishani w r. 1659, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 2; — Zapis ks. Piotra Skargi dla szpitala w Grojcu, *zob.* Nr. 3385; — Wiesiołowski W., Odnowienie szpitala tykocińskiego, b. r. (E. IX.); — Szpital w Wilnie, *zob.* Nr. 5311.

Zob. Oświata (Zakłady i fundacye dobroczynne).

13923. **Dzieje dobroczynności** krajowej i zagranicznej, Wilno 1820—1824 (5 roczn.).

13924. **Daniłowicz J.**, Rzut oka histor. na zakłady dobroczynne w krajach dawnej Polski i na jej w tym przedmiocie zakonodawstwo, Dzieje dobrocz. kraj. i zagr. 1820.

13925. Okolski A., Dobroczynność publiczna w Polsce, Niwa 1878, *zob. Oświata (Zakłady i fundacye dobroczynne).*

O związku filantropów zob. Nr. 5182, 5247, 5279 i Oświata (Zakłady i fundacye dobroczynne).

(k: Kaznodziejstwo, spiewy, sztuka kościelna, obrazy cudowne i koronacye obrazów).

13926. **Mecherzyński K.**, Historya wymowy kaznodziejskiej w Polsce w czasach Zygmuntowskich (t. II. Historyi wymowy polskiej), Krak. 1864.

R: Siemieński L., Czas, Dod. r. IV. t. XIV.

13927. Brückner A., Kazania świętokrzyskie, Ateneum 1891 III.; — Tenże, Predigten des Mittelalters in Polen, Anzeiger d. Akad. d. Wissensch. 1894, Odb. Krak. 1894.

13928. Przyborowski J., Urywek kazań dla młodzieży szkolnej z glosami polskimi z XV. w., Prace filolog., Warsz. 1885 I.

13929. Słomiński K., Ks. Stan. Sokołowski, studyum do dziejów kaznodziejstwa XVI. w., Prz. powsz. 1892 II.

13930. Mecherzyński K., O Andrzeju Radawieckim Dominikanie z uwagami o kaznodziejstwie polskiem XVII. w., Rocz. tow. nauk. krak. 1857 I.

13931. **Myśli o wymowie kaznodziejskiej, Dz. wil. 1816; Kazania w XVII. w, Tyg. mód 1871.**

Zob. Oświata (Język, Literatura).

13932. Radawiecki A., Wzory wymowy kościelnej, poszyt I., Mowy pogrzebowe (z XVII. w.), Krak. 1861, *zob.* Nr. 8050; — Ostrowski, Swada polska, *zob.* Nr. 1351.

Kazania, zob. w części I. pod: Źródła, Kroniki.

13933. Tomkowicz St., Kazania średniowieczne jako materyał do hist. dramatu kościelnego w Polsce, Arch. lit. i ośw akad. um. krak. 1886 t. V.

13934. **Początek nabożeństwa passyjnego w Polsce, Gaz. kośc. 1846 Nr. 87.**

Zob. Oświata (Literatura).

13935. Słówko o literaturze ascetycznej w dawnej Polsce, Gaz. kościelna 1893 str. 336.

13936. Początek pieśni, które zwyczaj jest śpiewać w kościołach S. J., Poznań 1770; — Boehmius J. G., Poetarum polonorum carmina pastoralia ex bibl. Załusciana, Altenburg 1779 (DS.).

13937. Kankyonał, zawierający pieśni tak z starodawnych, jak i świeżo przetłumaczonych i złożonych zebrane, Brzeg 1818.

13938. Dembiński M., Cantionale continens omnia cantica, quibus eccles. polonica uti solet, Poznań 1847.

13939. **Surzyński J.**, Polskie pieśni kośc. katol., Poznań 1891; — Tenże, Cantionale ecclesiasticum ad normam Ritualis sacramentorum Petricoviensis nec non aliorum antiquorum librorum, Gradualis scilicet, Antiphonarii, Processionalis et Psalterii, cura synodorum provinciae Gnesnensis editorum, Posnaniae, Ratisbonae 1892.

R: Przegl. powsz. 1891 IV.; Kuryer pozn. 1891 Nr. 145; Nehring Wł., Kwart. hist. 1894.

13940. **Bobowski M.**, Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI. w., Roz. wydz. filolog. akad. krak. XIX., Odb. Krak. 1893.

R: Kraj 1893 Nr. 45; — Por: Prz. kat., Warsz. 1882; Anzeiger der Akad. Krak. 1891 str. 89—96.

13941 **Nehring Wł.**, Sprawozd. o dwóch pracach konk.: Polskie pieśni kościelne do XVI. w., Rocz. tow. przyj. nauk, Pozn. 1891 XVIII.

13942. Spiew liturgiczny, Prz. kat. 1892 Nr. 16—26.

13943. Pomysły do ułożenia śpiewnika kościelnego dla ludu, Gaz. kośc. 1844.

13944. Kuehnast L., Deutsche Kirchenlieder in Polen (I—III., odb. z progr.), Rastenburg 1857; — Doering G., 30 slavische geistliche Melodien aus dem XVI. und XVII. Jahrhundert mit vierstimmigem Tonsatz, Leipzig 1868.

R: Saran, Altpr. Mntschr. t. VI. str. 168—171.

Zob. Nr. 5812.

13945. **Surzyński J.**, Muzyka figuralna w kościołach polskich od XV. do XVIII. w., Rocz. tow. przyj. nauk. 1889, Odb. Poznań 1889.

Kongregacya muzyków w Warsz., zob. Nr. 4313 i Oświata (Sztuka).

13946. Brykczyński A. ks., Podręcznik praktyczny ikonografii chrześcijańskiej, War. 1894.

13947. O architekturze chrześcijańskiej w ogóle i w Polsce, Czas 1849 Nr. 79 i n.

13948. Łepkowski J., Dla pamięci przełożonych kościołów krakowskich (artykuł o pamiątkach i zabytkach sztuki), Czas 1852 Nr. 183.

13949. **Łuszczkiewicz Wł.**, Malarstwo religijne w Polsce, Encyklopedya kośc. t. XIII., Odb. Warsz. 1880.

R: Pawłowicz J., Tydz. lit. X.; — Por.: Kuryer pozn. 1893 Nr. 227.

13950. Siarkowski Wł., Jeszcze o starych inwentarzach kościelnych, Przegl. katol. 1892 Nr. 43; — Stuczeń S., Ze starych inwentarzy kościelnych, tamże 1892 str. 597; — Tenże, Jeszcze kilka słów z inwentarzy kościelnych, tamże 1894 str. 8.

13951. Brykczyński A. X., Kilka uwag o nastawach ołtarzowych, Przegl. kat. 1892 str. 423, 438.

13952. Wiadomość o najdawniejszych chrzcielnicach krakowskich Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

13953. **Polkowski I. ks.**, Spis rzeczy skarbcowych, wystawionych w kapitularzu katedr. krak., Krak. 1881; — Tenże, Relikwiarz św. Stanisława w katedrze na Wawelu, Czas 1881 Nr. 59, Odb. Krak. 1881; — Tenże, Dawne relikwiarze katedry krak., Czas 1881 Nr. 84 i n., Odb. Krak. 1881; — Tenże, Krzyż złoty w skarbcu katedry, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 t. I.

R: Siarkowski W. ks., Przegl. bibl. arch., War. 1882 t. III.

13954. Piekosiński Fr., Inwentarze skarbca N. P. Maryi w Krakowie, Spraw. kom. sztuk akad. um. 1889 t. IV.

R: S., Kwart. hist. 1889.

13955. Polkowski I., Słówkilka o księdze Ewangelii, znajdującej się w kościele metropolitalnym Gnieźnieńskim, zwanej mszałem św. Wojciecha, Bibl. warsz. 1876 II.

13956. Hinz A., Die Schatzkammer der Marienkirche zu Danzig, Danzig 1870.

R: Altpreuss. Mntschr. VI. str. 755—758.

13957. Bandtkie G. S., De septem missalibus Cracoviensis Dioeceseos ab anno 1487—1532 editis, Miscel. Crac. fasc 1., Crac. 1814—1815.

13958. Ł. M. ks., Stary mszał w skarbcu kościoła mańkowieckiego z r. 1597, Przegl. kat. 1892 Nr. 11

13959. Sobieszczański F. M., Nieco o starożytnych ubiorach kościelnych, Tyg. ill. 1876—1877 II.

13960. Żarnowiecki L. ks., Starożytne szaty kościelne w dyecezyach łuckiej i żytomierskiej, Kijów, Odessa 1891.

R: Prz. kat. 1892 Nr. 3; Lepszy L., Kwart. hist. 1893.

Zob. Oświata (Sztuka) i Miejscowości.

13961. **Lipiński T.**, Wiadomości historyczno-numizmatyczne o koronacyi obrazów Matki Boskiej w dawnej Polsce, Bibl. warsz. 1849 t. IV.

13962. **Polkowski I.**, Nieco o koronacyach obrazów Matki Boskiej w Polsce, Czas 1877 Nr. 192.

13963. Wiadomości z dziejów ojczystych, tyczące się koronacyi cudownych obrazów Matki Boskiej, Gaz. pol. 1829 str. 1127; Materyały do historyi czci M. Bożej w Polsce, Warta 1887 Nr. 656.

13964. Fankidejski ks., Obrazy cudowne i miejsca w dzisiejszej dyecezyi chełmińskiej, Pelplin 1880.

13965. Duracz, Historya o obrazie P. Maryi, Krak. 1610; Astolfi Fel., Historia delle imagini miracol della Gran Madre. Si narrono le origini delle divotioni di Polonia, Venetia 1624; Przenosiny triumphalne obrazu M. B., 1644; Francisco de S. Joseph, Historia de imagine de Senoro de Guadelupa, Verdadera copia sua en la Lechia provincia del Lithuania, Madrid 1743; Pewna wiadomość obrazu niepok. poczęcia Maryi Panny, b. r. (E. IX.) (DS.)

13966. Groza A., Wiadomość o cudownym obrazie N. M. Panny w Berdyczowie, Pam. rel. mor., ser. I. t. XXIII, i XXVIII.; — O Białynickiej Matki N. obrazu origine (1623—1660), b. r. (E. IX.); — Obraz Chrystusa Pana w Boremli, *zob.* Nr. 9429; — Filipecki And., Kazanie podczas koronacyi N. M. P. w Buszowcu, Lwów 1777; — Jełojeński, O obrazie Matki Boskiej chełmskiej, Miesiacosłow chełmsk. grek. un. 1867; — Susza J., Phoenix redivivus de imagine Chełmensi Virginis, 1641 DS.; — Częstochowa, *zob.* Nr. 13572; — M., Marya Gidelska cudami słynąca, Warsz. 1871, *zob.* Nr. 8150; — Kalinka W. ks., Najśw. Marya Panna w Gierszwałdzie, Krak. 1878; — M. S. E., Cudowne objaw. Matki B. w Gierszwałdzie, Poznań 1877; — R. i S., Objawienia N. M. Panny w Gierszwałdzie, Pelplin i Giersz. 1878; — Kolert F., Krynice łask cudownych, czyli opisanie cudownego obrazu N. M. P. Jurowickiej (nap. r. 1742), Mińsk 1857; — Walicki J., Historya obrazu Kodeńskiego, Toruń 1720; — Sapieha J. F., Monumenta albo zebranie ozdób w obrazie Kodeńskim, Sandomierz 1723; — Tenże, Compendium hist. imag. B. V. M. in eccl. Codnensi, Ostrowskiego Suada lat., *zob.* Nr. 1351; — Łoski, Obraz N. P. Maryi Kodeńskiej, Tyg. ill. 1873 XII.; — Górski Fr. X., Zebranie niektórych wiadomości o obrazie Chrystusa w kościele kobylańskim, Krak. 1800; — Zgierski Fr., Historyczny opis obrazu N. P. Maryi kośc. w Latyczowie, Krak. 1876; — Wójcicki, Cudowny obraz N. M Panny w Leśny na Podolu, Alleluja 1843; — Historya cudownego obrazu N. P. Maryi na kamieniu rytego, znalezionego przez pastuszków 1683, Częstoch. 1844; — F. K., Stóletni obchód koronacyi cudownego obrazu Matki Boskiej Leżajskiej, Czas 1853 Nr. 239; — Szeliga J. X., Krótka wiadomość o krzyżu P. J. u Dominikanów lubelskich, Lublin 1879; — Kunasiewicz St., Wiadomość hist. o obrazie Matki Bożej w wielkim ołtarzu kościoła archikatedralnego lwowskiego obrz. łac., Lwów 1876; — Historya cudownego obrazu w archikatedrze lwowskiej, Lwów 1876; — Nowakowski E., Najświętsza Panna w archikat. lwowskiej, Lwów 1876; — Solécki L., Historya obrazu M. P. w archikatedrze lwowskiej, Lwów 1876; — Nabożeństwo do N. P. M. w katedrze lwowskiej dla cudownych łask od papieża r. 1776 d. 12. maja ukoronowanej, Lwów 1848; — Chodykiewicz Kl. ks., Rel. coron. imag. Virg. Mariae in eccl. Petri et Pauli, Leop. 1752 DS.; — Kalowski M. K., Informacya o początkach cudownego miejsca łagiewnickiego, Kalisz 1723; — Kronenberger, Wiadomość o wizerunku cudownego P. J. w kościele Cystersów w Mogile, Kraków 1877; — Fietzek J. A., Wiadomość o obrazie P. M. w Niem. Piekarach na Górn. Szląsku, Piekary 1849; — Cytrynowski J., Historya obrazu N. M. P. Piekarskiej w kościele Opolskim, Opole 1867; — Rupniewski St. Bog., Forma divinitatis in qua Virgo Maria in eccl. Podkamecensi adorata etc., Leop. 1727 DS.; — Roik Z. X., Obraz Maryi Panny w kościele Przemyskim, 1774; — Opisanie koronacyi obrazu N. M. P. w Przemyślu, 1777; — Kędzierski B., O koronacyi obrazów kazanie, z opisem koronacyi w kościele przemyskim, Lwów 1777; — Węgrzynowicz M., Kazanie na akcie koronacyi N. P. M. obrazu w Przemyślu, Lwów 1777 (DS.); — Wiadomość o cudownym obrazie N. M. P. w kościele w Rudkach, Lwów 1879; — Rupniewski St. Bog., Relacya koronacyi obrazu na Górze Rożańcowej Dominik., 1727 DS.; — Obraz cudowny N. P. M. w Różanymstoku, Wilno 1857; — O Różanym stoku około Grodna, o cudownym Matki Boskiej obrazie i słów kilka o Korsakach, Czas 1854 Nr. 12 i n.; — Błachowicz P. X., Wiad. o obrazie N. Panny w kościele Skępskim w ziemi Dobrzyńskiej, Warsz. 1826 (5 wyd.), 1843; — Jabłonowski, Historya obrazu N. M. Panny w Sokalu, Lwów 1724; — Stara Wieś (cudowny obraz), por. E. VII.: Czeżowski; — Morze wysokich łask N. M. Matki Bolesnej w obrazie Sulisławskim, Lublin 1738

DS.; — Wiad. o cudownym obrazie w Sulisławicach, Warsz. 1857; — Czapla J., Wiad. o obrazie M. Boskiej w Sulisławicach pow. Sand., Warsz. 1870; — Rzepecki T., O obrazie M. B. w Suskim kościele, Warsz. 1875; — Fischer K., Historya cudownej statuy N. P. Maryi w Tarnowcu, Jasło 1877; — Sokołowski B. X., Addytament cudów poprzysiężonych za wezwaniem Bogumiła św. w Uniejowie i w Dobrawie. b. r. (E. IX.); — Wizerunek Matki Boskiej bolesnej łaskami słynącej od r. 1352 w kośc. św. Marcina w Warszawie, War. 1874; — Wołuński A., Reginae polonae libertatis Maria Virgo coronata, Vars. 1733; — Rudnicki Dom. X., Relacya o cudownym obrazie Chrystusa w kośc. Jezuitów, Warsz. 1729 (DS.); — R. J. M., Wiadomość o cudownych obrazach w Wilnie, Wilno 1863; — Obraz cudowny N. P. Maryi w kośc. św. Michała w Wilnie, Wilno 1857; — Kowalczyk J., Krótka wiad. o N. P. M. Różańcowej w kośc. w Zakliczynie przy Sieprawiu, Krak. 1873; — Brandowski Al., Historya kośc. zdzieskich i cudownej M. B. w Zdzieżu, Warta 1891 Nr. 819; — Heumann St. ks., O kościele i obrazie Najśw. Panny w Zembrzycach, Odb. z Intencyj mies., Krak. 1889; — Borowik T., Historya albo powieść o obrazie Maryi Żyrowickiej, Wilno 1622; — Nardy Iz., Relacya o zjawieniu obrazu N. M. P. Żyrowickiej, Wilno 1738; — Lisański H., Signum magnum in parvo licet Żyroviciano Marianae iconis, Vilnae 1730 (DS.).

13967. Starożytny obraz Matki Boskiej w Kaliszu (r. 1424), Wiek 1876 Nr. 192.

13968. Obraz N. P. Maryi znaleziony przez Jana III. podczas wyprawy pod Wiedeń. Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 III.; — Łoski J., Kilka słów o obrazie Matki Boskiej w czasie 1683, Tyg. ill. 1882.

13969. Zebranie krótkie z historyków o przyniesieniu drzewa krzyża św., Krak. 1615 DS.

13970. Sikorski B. X., Zbiór historyi łask i cudów obrazu przemienienia Pańskiego, Krak. 1767 DS.

13971. O cudownym św. Antonim Kraśniańskim, Dz. warsz. 1852 Nr. 142; — Iwanowski, O cudownym św. Antonim Kraśniańskim, rozpr. w dziele: Kilka rysów z pam. Helleniusza, Poznań 1860.

13972. Obrazy św. Jana, por. E. VII. (w Białymstoku, w Lublinie, w Łomży, w Mińsku, w Nieświeżu, w Płocku, w Warszawie, w Wilnie, w Wrocławku).

Zob. Miejscowości.

(l: Kościół rzymsko-katolicki po upadku politycznym Polski).

13973. **Meyer Chr.**, Die katholische Kirche in der Provinz Posen seit deren Anfall an Preussen, Ztschr. f. Gesch. Posen 1883 II., 1884 III.; — Tenże, Die deutsche-katholische Gemeinde zu Posen, tamże 1884 III.

Zob. Nr. 4930, 5480, 5674.

13974. Przerowa S., Stosunek Brandeburgii do kościoła kat. w ziemiach polskich od r. 1640 do 1740, Przegl. pol. 1880 IV.

13975. Klasztory w W. księstwie Pozn. w czasie II. rozbioru, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.

13976. Graf A., Die Erzbischöfe von Köln u. Posen, Darstellung der welthistorischen Bedeutung der kath. Frage in Preussen, Leipzig 1838.

13977. **Listy** pasterskie biskupów galicyjskich, Przyj. chrześc. prawdy 1833—40 t. IV., *zob.* Nr. 5549.

Zob. Nr. 5453, 5475, 5495, 5568, 5644, 5609, 5661, 5703, 5792.

13978. Pepłowski St., Reformy Józefińskie (ustęp z przeszłości Galicyi), Dz. pol. 1892 Nr. 182, 183, 186—189.

Zob. Nr. 13250, 13252.

13979. Duchowieństwo zakonne krakowskie robi odezwę do obywateli o zabrane dochody przez dwór wiedeński, b. r. (E. IX.).

13980. **Dobrowolski T. Nieczuja**, Biskupstwo tarnowskie, Bibl. warsz. 1886 III.

R: Dziedzicki L., Kwart. hist. 1887.

13981. O początkach biskupstwa, kapituły i kościoła w Tarnowie, Przyj. chrześc. prawdy 1833—1840 t. IV.; — Kostkowicz Val., Notitiae de Dioecesi Tarnoviensi, b. r. (1827).

13982. Janowski F., Przypis do rubrycelli Tarnowskiej na rok 1791 DS.

13983. **Statuta** imperialia Rom. Ecclesiae, ded. S. Siestrzeńcewicz (Dilthey Fil. Henr.), Mohylewiae (1782) b. r.; — Ustawy ces. Katarzyny, przeł. Siestrzeńcewicz St., Mohilew 1795 (DS.).

Zob. Nr. 5034, 5520, 5591, 5603, 5649, 5665, 5688, 5764.

13984. **Theiner A.**, Vicenda della chiesa cattolica nella Polonia e nella Russia da Caterina II., Lugano 1843 (toż po niem., *zob.* Nr. 1315).

13985. Zustände der kathol., Kirche beider Ritus in Polen und Russland seit Catharina II. bis auf unsere Tage, Wien 1841.

13986. B-in A., Russkije katoliki w Moskwie w koniec XVII. w. (Grzegorz Skibiński z Rusi i Piotr Artenijew z Rossyi), Istoriczeskij wiestnik 1886 (wrzesień).

13987. **Szantyr S.**, Zbiór wiad. o kośc. i rel. kat. w cesarstwie rosyjskiem, Poznań 1843 t. 2; — Gieniusz P., Wiadomości do dziejów kościoła i religii katolickiej w krajach panowaniu rosyjskiemu podległych, cz. II., Poznań 1843.

13988. Röttinger J., Leiden und Verfolgung der katholischen Kirche in Russland und Polen, Regensburg 1844.

13989. Butkiewicz P., 5,000.000 Polonais, forcés par la tsarine Catherine II., les tsars Paul I. et Nicolas I. d'abjurer leur foi religieuse, Paris 1845.

13990. **Akty i gramoty** o ustrojstwie rimsko-katoliczeskoj cerkwi w Imperii rossyjskoj i Car. Pol., Petersb. 1849, *zob.* Nr. 920, 1318 (por. Antoni J., Polonica, Roz. hist. akad. t. XIV. str. 184—188).

13991. Ustriałow N., Cerkowno-statystyczeskija swidynia o rymsko-katoliczeskoi cerkwi w Rossyjskoi imperii (por. B. L., Cerkownaja Gazeta 1856 Nr. 26).

13992. Uruski, Krestiańskoje diło w Carstwi Polskom, perew. E. Moller, S. Petersb. 1859.

13993. Sleczkowski M., Wiadomości niektóre do dziejów kościoła katol. w polsko-rosyjskich prowincyach od rozbioru Polski aż do najnowszych czasów, Jasło 1861.

13994. **Tołstoj D.**, Le catholicisme Romain en Russie, Paris 1864—1865 t. 2; — Tenże, Rimskij katolicizm w Rossii, istoricz. izsliedowanie, Petersb. 1876—1877 t. 2.

13995. Materyały do historyi kościoła w Polsce i Rosyi, Tyg. kat., Grodzisk 1868 t. IX.

13996. Die Sünden Russlands gegen die katholische Kirche, nach den Erzählungen eines geistlichen Emigranten, Mainz 1874.

13997. X. Y. Z., Kartka z dziejów kraju i kościoła katolickiego w Polsce rosyjskiej t. III. (por. Przew. nauk. lit. 1892 str. 279—286); — Opowiadania z rosyjskiego prawa państwowo-kościelnego, I. (por. X. Puszet, Przegl. pol. 1890 IV. str. 506—508).

13998. **Bossakiewicz Al.**, Fundusze duchowieństwa rzymsko-katolickiego w Polsce, mianowicie od 1795—1865 r., Bibl. warsz. 1881 IV.

13999. Girsztowt P., Mappa rzymsko-kat. dyecezyi w Rossyi, Petersb. 1857.

14000. Ukaz najwyższy o klasztorach rzymsko-katolickich w Król. Polskiem i dodatkowe do tego ukazu przepisy (Wysoczajszii ukaz o rimsko-katoliczeskich monastyrach), Warsz. b. r. (**E.** VII.).

Zob. Nr. 13253—13254.

14001. Ad. N., Arcybiskupi warszawscy, Kuryer warsz. 1883 Nr. 108—110.

Zob. Nr. 5500, 5561.

14002. Odezwa do dziekanów archidyecezyi warszawskiej, b. r. (**E.** IX.).

Archidyakonat warszawski, zob. Nr. 4127, 4371, 4480, 9459.

14003. Directorium divini officii pro dioecesi Kielcensi in a. 1808 dum Intrasset Jos. Adalb. de Boża Wola Górski, Crac. 1808.

Zob. Nr. 5653, 5639.

14004. Dr. A. J. (Rolle), Stan kościoła na Wołyniu, Podolu i Ukrainie po drugim i trzecim rozbiorze Polski, Przegl. lw. 1875 IX.

14005. Volkov Th., L'eglise engloutie en Podolie, Revue des traditions populaires 1892 Nr. 8—9.

Zob. Nr. 5534, 5592, 5604, 5616, 5736, 5777.

14006. Litwa pod względem prześladowania w niej rzymsko-katolickiego kościoła szczególniej w dyecezyi wileńskiej, Poznań 1872.

R: Czas 1872 Nr. 228.

Zob. Nr. 13191.

14007. Bossard, Recueil des pièces authent. concernant l'érection de Mohilow en archevêché, Paris 1792, *zob.* Nr. 13196; — Actus erectionem metrop. Mohilew., b. r. (**E.** IX.), *zob.* Nr. 5417, 5520, 5665; — Bohusz St. Siestrzeńcewicz, arcybiskup Mohylewski, Tyg. kat., Grodzisk 1870 t. XI.; — Kratkoje naczertanije diejatielnoj i trudolubiwoj żizni Stanisława Siestrzencewicza Bogusza, Petersb. 1826.

Zob. Nr. 5520, 5712.

14008. Bodzantowicz K. S., Kasper Cieciszewski, arcybiskup mohilewski, metropolita całej Rosyi, Bibl. Ossol. pocz. nowy t. VI.

Zob. Nr. 5486, 5506, 5520, 5534.

14009. O Żylińskim Wacławie, arcybisk. mohilewskim, Tyg. kat., Grodzisk 1870 XI.

14010. Symon A. Fr., De catholica facultate in universitate olim Vilnensi, *zob.* Nr. 1319.

B. Historya Kościoła ruskiego: schizmatyckiego i unickiego.

(a: Podręczniki historyi Kościoła ruskiego, żywoty świętych).

14011. **Makarij**, archijep. lit. i wil., Istorija russkoj cerkwi, Petersburg 1858—1883 t. 12.

R: Wiestn. Jewropy 1866 Nr 3; Birżewyja wied. 1875 Nr. 86 (Nowyj wkład w cerk. nauku); Cerk. Lietopis duchownoj Besiedy 1870 Nr. 11; Gorczakow, Sbornik Gasudarst. Znanij t. II. i V; Drug Naroda 1874 Nr. 24; Charkowsk. jep. wied. 1874 Nr. 22—24; Listok duchown. bibliogr. 1874 Nr. 2; St. Pietiersburskija wiedom. 1874 Nr. 92; Russkaja Starina 1875 t. XII. Nr. 2; Cerkowno-obszczestwiennyj Wiestnik 1874 Nr 9; Gołos 1875 Nr. 107; Graždanin 1877 Nr. 2; Ikonnikow, Kijewsk. uniwers. izwiestija 1875 Nr. 8, 1877 Nr. 5; Kojałowicz, Cerkownyj Wiestnik 1877 i 1878; Szarłowski, Prz. powsz. 1884 II.

14012. **Filaret**, archirej, Istorija russkoj cerkwi, Czernigów 1862 (por.: Geschichte d. Kirche Russland von Philaret, ins Deutsche übers. von Blümenthal, Frankfurt a. M. 1872)

R: Uczebno-wospitatieln. Bibliot 1875 I.; Protest. Kirchenzeit. 1872 Nr. 10; Neue evang. Kirchenzeit. 1872 Nr. 29; Liter. Centralbl. 1872 Nr. 10; Ztschr. f. d. ges. luth. Theol u. Kirche 1873 Nr. 2; Reusch's Theol. Liter. 1873 Nr 8; St. Pietiersbursk. wiedom. 1872 Nr. 66; Christijansk. cztenije 1873 Nr. 6 (prof. Reinkens, Izwiestija z zapada).

14013. **Tołstoj M.**, Razskazy iz istorii russkoj cerkwi, 1—4, Moskwa 1866—1870, 2. wyd 1870.

R: Tawricz. jeparch. wied. 1870 Nr. 18; Listok duchown. bibliogr. 1874 Nr. 3; Sistematicz. obzor russkoj narodno-uczebnoj liter. 1878; Sbornik mnienijuczen. komit. minist. narodn. proswieszczenija, Petersb. 1869.

14014. **Znamienskij P. W.**, Rukowodstwo k'russkoj cerkownoj istorii, Kazań 1870, 1876, 1886.

R: Birżewyja wiedomosti 1870 Nr. 365; Prawost. obozr. 1870 t. 2; Kijewsk. jeparch. wied 1870 Nr. 24; Wiatskija jeparch wied. 1871 Nr 3; Saratowsk. jeparch. wied. 1871 Nr. 2; Uczebno-wospitatieln. Bibliot. 1875 t. I.; Pribawlenije k' 5. Nr. Kijewskich uniwers. izwiestij 1877; Cerkownyj Wiestnik 1877 Nr. 15; Sbornik gasudarstw. Znanij t. V.

14015. Platon, mosk. metrop. Kratkaja cerkownaja Rossijskaja istorija, Moskwa 1805 t. 2; — Ftiwejskij P., Wzglad na istoriju rossijskoj cerkwi, Moskwa 1834; — Rudakow A., Istorija christijanskoj prawosławnoj cerkwi, Petersb. 1866 (wyd. 6); — Dienisow J., Oczerk istorii russkoj cerkwi, Petersb. 1874; — Ładinskij A., Razskazy iz istorii russkoj cerkwi, Petersb. 1874; — Rudakow Al., Istorija christijanskoj prawosławnoj cerkwi, Petersb. 1875 (wyd. 11).

14016. Ławrow A., Oczerk istorii russkoj cerkwi, Jarosławl. 1875 wyd. 2.

R: Uczebno-wospitatielnaja Bibliot 1875 t. I.

14017. Piewcow, Razskazy iz istorii russkoj cerkwi, Petersb. 1876; — Czistowicz J., Oczerk istorii zapadno-russkoj cerkwi, Petersb. 1882 t. 2.

14018. Boissard L., L'église de Russie, Paris 1867 t. 2.

R: L'union chrétienne 1867 Nr. 2—36: Literaturnaja Bibliot. 1867 t. IX.; Moskwa 1867 Nr. 1.8.

14019. Dora d'Istria, Die orientalische Kirche, Internation. Revue 1867 t. III. z. 1—2; — The Greco-russian church, The London Quarterly Review 1869 Nr. 66; — The holy Eastern Church, A popular outline of its history, doctrines, liturgies and vestments, by a priest of English Church, London, The Church Review 1870 (por. Mosk. jep. arch. wied. 1870 Nr. 49); — Romanoff H. C., Historical narratives, from the Russian, London 1871; — Basaroff, Die russische orthodoxe Kirche, ein Umriss ihrer Entstehung und ihres Lebens, Stuttgart 1873; — Tenże, The Russian orthodox church, A treatise of her origin and life, Translated by N. Bjerring, New-York 1873; — Ribera, Histoire de l'église moscovite, Le Monde 1874; — Tondini C., L'avenir de l'église russe, Paris 1874; — Knie, Die russisch-schismatische Kirche, Graz 1894.

R: Skrochowski E., Gaz. kośc. 1894 Nr. 6.

Materyały, zob. Nr. 919, 933 i 5843.

14020. Carskija i patriarszija gramaty o uczreždienii swiatijszawo sinoda, Moskwa 1839; — Pierwyje gody sinodalnawo uprawlenija, Prawosł. obozr. 1868; — Uczreždienije sw. Sinoda, Domaszn. Besieda 1869; — Wostokow J. N., Swiatiejszij Sinod i otnoszenija jewo k' drugim gasudarstwiennym uczreždienijam pri imp. Petrie I., Żurnał minist. narodn. prośw. 1874 t. CLXXX.; — W-w A., Materiały dla sinodalnawo uprawlenija w Rossii, Prawosł. obozr. 1869; — Rozanow N., Nowyje materiały dla istorii russkoj cerkwi, tamże 1868 t. XXVI. Nr. 7 (z powodu t. I.: Opisanija dokum. i dieł chranieszichsia w archiwie św. Praw Sinoda).

14021. K-w S., Knigi inostrancow o russkoj cerkwi, Prawosł. obozr. 1868 Nr 9—11.

14022. R-w S. W., Materiały dla istorii russkoj cerkwi, Cztienija w obszcz. lubitelej duchown proswieszcz. 1877 cz. II. Nr 7 (Materyały dla latopisow moskiewskich monastyrów i cerkwi); P w W., Drewnija skazanija inostrancew o religii i obriadach Moskowskich i wsiech russkich liudiej, Orłowsk. jeparch. wied. 1866 Nr. 12.

14023. Halban-Blumenstock A., Krótka wiadomość o archiwum Synodu w Petersburgu, Kwart. hist. 1894.

14024. Obzor istorii christijanskoj wiery ot rożdestwa Christa Spasitiela do wriemen proswietitiela russkoj ziemli sw. rawnoapostolnawo i wielikawo kn. Władimira, Petersb. 1861; — Opatowicz i Koczetow, Cerkow Christowa so wriemen apostołow, I. Sw. apostoły, Sw. muczenniki, Rawnoapostolnyj car Konstantin (Opatowicz), II. Sw. otcy i uczitieli cerkwi, Sw. Kirił i Metodij. Razdielenije cerkwi na Wostocznuju i Zapadnuju, Petersb. 1834; — Tiernowskij F. A., Oczerk istoriczeskawo dwiżenija russkoj religiozno-cerkownoj żiżni, Prawosł. obozr. 1870 Nr. 1.

14025. Otnoszenija russkoj cerkwi k' jedinowiernym cerkwam wostocznym, Władimirsk jeparch. wied. 1875 Nr. 11 i Wiatskija jeparch. wied. 1876.

14026. **Gołubinskij E.**, Istoria russkoj cerkwy w period domongolskij, Moskwa 1880; — A. M., Oczerk istorii russkoj cerkwi w period do tatarskij, Petersb. 1847; — Istorija russkoj cerkwi, Period tretij ot razdilenija metropolie do uczreżdienija patriarszestwa (1410—1588), Moskwa 1847; — Istorija russkoj cerkwi, Period Patriarszestwa (1588—1720), Ryga 1847; — Oczerk uczastija russkoj cerkwi w diełach wostocznoj do naczała XVIII. w., Prawosławn. Sobesiednik 1867.

14027. Djakonow M. A., K' istorij drewnierusskich cerkowno-gosudarstwiennych otnoszenij, Istoricz. obozr. 1891; — P-ski A., Cerkownyja dieła w kniażenije Georgija Wsiewołodowicza i dieła błagoczestija jewo samawo, Władimirsk. jeparch. wied. 1867 Nr. 15; — O zasługach wielikawo kniazia Jarosława I. dla russkoj cerkwi, Wiatsk. jeparch. wied. 1866 Nr. 15; — Modest Arch., Potomki wiel. kniazia litowskawo Olgierda, kniazia Olelkowiczi, zaszczitniki prawosławia i russkoj narodnosti w Litwie i na Rusi, Wiestn. zapad. Rossii 1868; — Perieczeń litowskich kniaziej ispowiedywawszich prawosławnuju wieru, a rawno i driewniejszych dworianskich zap. russ. familij, Sbornik stat. S. Szotkowicza t. II.

14028. Einhorn W. O., O snoszenijach małorossyjskawo duchowieństwa z moskowskim prawitielstwom w carstwowanije Aleksieja Mychajłowycza, Czt. w imp. obszcz. istor. i drewn. Ros. 1893 t. II.

Zob. Nr. 3812.

14029. Reforma Piotra W. w moskiewskiej cerkwi, Przegl. lw. 1875 t. IX.; Piotr Wielki, car rosyjski, w stosunku do religii, Warta 1878 Nr. 186.

14030. O snoszenijach russkoj cerkwi z swiatogorskimi obitielami do XVIII. stol., Moskwa 1848; — Nieskolko cyfr iz statistiki russkoj cerkwi XVIII. st. (z 1742—1786 g.), Trudy Kijewsk. duch. Akad. 1867 t. II.; — Bielikow W., Otnoszenije gasudarstwiennoj własti k' cerkwi i duchowienstwu w carstwowanije Jekatieriny II. (1762—1796), Cztienija wobszcz. lubit. duch. prośw. 1874; — Znamienskij P., Cztienija iz istorii russkoj cerkwi za wremija carstwowanija Jekatieriny II., Prawosł. Sobesiednik 1875.

14031. **Oczerk** atnoszenij Polskawo Gasudarstwa k' prawosławiju i prawosławnoj cerkwi, Izd. kom. dla razbora drewn. aktow, Kijów 1866.

14032. **Antonowicz Wł.**, Oczerk sostojanija prawosławnoj cerkwi w jugo-zapadnoj Rossii po aktam (1650—1798), Kijów 1871.

14033. **Uspeńskij F.**, Cerkwia sławiańskija monarchii na siewierozapadi, St. Petersb. 1872.

14034. **Stasow W.**, Prawosławnyja cerkwi w Zap. Rossii w XVI. w., Sborn. archeołog. instit. 1880 III., Odb. Petersb. b. r.

14035. Boriczewskij K., Prawosławije i russkaja narodnost' w Litwie, Petersb. 1851.

14036. Kandidow A., Prawosławnyje mitropolity Zapadnoj Rossii, Pam. kn. wil. 1852.

14037. Lewickij O. J., Jużnorusskije archijereji XVI. i XVII. st., Kij. Starina 1882; — Tenże, Czerty wnutrennawo stroja zapadnoruskoj cerkwi, tamże 1884.

14038. Gutzeit, Die griechisch-katholischen Kirchen Riga's, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1868 t. XI.; — Tenże, Wo lag Kirche und Kloster der Russen in Riga zur Ordenszeit, tamże 1868 XI.

14039. **Ryłło Max.**, Antiquitates ecclesiae Ruthenicae, Supraslii 1755, 1760, *zob.* Nr. 1314.

14040. **Harasiewicz**, Annales ecclesiae ruthenae, *zob.* Nr. 1314.

14041. **Malinowskij M.**, Obozrinie istorii cerkwy ruskoj izriadnije hałyckoj, Lwów 1852.

14042. **Gusti Fr.**, Historya kościoła rusk., z włosk. na pol. tłóm. Ławrowski J., Krak. 1857—1858 t. 2.

R: Czas 1858 Nr. 102.

14043. Kościół ruski w Polsce, Prz. pozn. t. XXXV—XXXVIII.

14044. **Bartoszewicz J.**, Szkic dziejów kościoła ruskiego w Polsce, Krak. 1880.

R: Załęski St. ks., Słowo o książce J. Bartoszewicza, Lwów 1881; Gaz. lw. 1880 Nr. 25.

14045. **Załęski St.**, Cerkiew ruska pod rządem polskim, Przegl. lw. 1880.

14046. Andruszkiewicz E., Krótki rys historyi kościoła na Rusi, Lwów 1883.

14047. Synod ruski we Lwowie. Tyg. katolicki 1891 Nr. 40 (krótki szkic historyczny dziejów cerkwi ruskiej).

14048. Szaraniewicz J., Materyały historyczne, Prz. arch. 1888 IV., *zob.* Nr. 668—672 i *Dod. I.*

14049. Żitia Światych, Mohylow 1702 DS.

14050. **Filaret**, archiep. czernigowskij, Żitija światych, cztimych prawosławnoju cerkowiju, Petersb. 1885 (por.: Światyja podwiżnicy wostocznoj cerkwi, Christij. Cztien. 1870 Nr. 7—12, 1871 Nr. 1—2).

14051. **Słowar** istoriczeskij o światych, prosławlennych w rossijskoj cerkwi, Petersb. 1836.

14052. **Żitija** świątych rossijskoj cerkwi także iwerskich i sławianskich, Petersburg 1856—1880 t. 6.

14053. **Knyhy** żytij świątych (Minei, Czetiji), Moskwa 1859 (w jęz. cerk. słow.).

14054. F. A. Cz., Russkije światyje cztimyje wsieju cerkowiju ili miestno, Czernihów 1861—1862.

14055. Skazanija o świątych christijanskich, cztimych prawosł. katolicz. cerkowiju, Prawosł. Sobesiednik 1866.

14056. Zabytaja prawosławnaja świątynia na Wołyni (Świątyje ugodniki Wołynskije), Wiest. Zap. Rossii 1866 t. III. Nr. 9; Ozierecki P., Wozzrienije drewnierusskawo naroda na błagoczestiwych liudiej i świątych ugodnikow, Rukow. dla siolsk. pastyr. 1867; Skazanija o russkich i sławianskich świątych, Petersb. 1868.

14057. **Makarij** metrop., Wielikija Minei Czetii sobrannyja, Izd. archeograf. kom. imp. akad. nauk. 1868—1870; — Opisanie wełykich Czetij-Mynej Makaria, A. W. Gorskawo i K. N. Newostrujewa, z predisłowiem i dopołnieniamy E. W. Barsowa, Mosk. Cztenja 1884, 1886.

14058. **Russkaja** świątynia (I. Świątyja i mnocielebnyja moszczi ugodnikow Bożiich, podwigami swiatosti i błagoczestija prosijawszich w Russkoj ziemlie; II. Czudotwornyja ikony Christa Spas., nachodiaszczijasia w Rossii; III. Jawlenija i czudotwornyja ikony Presw. Bogarodicy w Rossii; IV. Jawlenija i czudotwornyja ikony świątych ugodnikow Bożiich, nachodiaszczijasia w Rossii), Petersb. 1870.

14059. Krasin D., Czetii-minei Joanna Miliutina, Moskowsk uniwers. izwiest. 1870; Skazanije o muczennikach, Prawosł. Sobesiednik 1870; Razskazy iz żitij świątych ob ich dietstwie, Woskresn. Cztienije 1870; O russkich podwiżnikach bliżajszawo nam wremieni, Kijewsk. jep wied. 1871; Chojnackij A. F., Otczewo świątyje ugodniki w naszej cerkwi, z IV. wieka, poczti i skluczitielno wychodiat iz monachow i archijerejew, Duszepolezn. Cztien. 1871 t. I.; Baratynskij A., O żitijach świątych w otnoszenii k' russkoj narodnoj żizni, Strannik 1871 t. III.

14060. Drewnij patierik. Perew. z grecz. Dijakona Aleksandra Sałmanowa i Jewgienija Brilliantowa, W prilož. k' Duszepoliezn. Cztien. 1872.

14061. **Kluczewskij W.**, Drewnie-russkija żitija swiatych kak' istoriczeskij istocznik, Moskwa 1871—1876.

R: Besieda 1872 Nr. 3; Wiestn. Jewropy 1871 t I. Nr. 2; Prawosł. obozr. 1872 Nr. 3; Russk. Starina 1876 t. VI. Nr. 9; Sowremiennyja Izwiestija 1872 Nr. 27; Strannik 1874 t. III. Nr. 9.

14062. Bachmetewa A. N., Izbrannyja żitija swiatych, Moskwa 1872 wyd. 5., 12 ks.

R: Moskowsk. jeparch. wiedom. 1872 Nr. 8.

14063. **Ignatij** archimandr., Kratkija żizneopisanija russkich swiatych, Petersb. 1875 2 cz.

R: Strannik 1876 t. I. Nr. 3; Domaszn. Biesieda 1875 Nr 40; Cerkownyj Wiestnik 1875 Nr. 39; Kisziniowsk. jeparch. wied. 1876 Nr. 6.

14064. Izbrannyja żitija swiatych russkoj cerkwi, Kijów 1875; — Krasnianskij Gawr., Miesaciesłow nowgorodskich swiatych ugodnikow Bożiich, Nowogród 1876; — Tołstoj M., Russkije podwiżniki, Moskwa 1877? (1876); — Żitije swiatych ugodnikow, Petersb. 1879.

14065. Martinov J., Hagiographie orientale, Collection de précis historiques, b. m. i b. r.; — Barsukow, Istoczniki russ. agiografii, Petersb. 1882.

14066. Murko M., Ein Beitrag zur Kenntniss böhmischer Heiligen bei den Russen, Arch. f. slav. Phil. 1891.

(b: Przyjęcie chrześcijaństwa).

14067. Brzozowski R. X. S. J., Dissertatio de origine religionis christianae in Russia, Romae 1822, *zob.* Nr. 7616.

14068. **Zubrzycki D.**, Rys do historyi narodu ruskiego w Galicyi i hierarchii cerkiewnej w temże królestwie, zesz. I.: Zaprowadzenie chrześciaństwa na Rusi aż do opanowania Rusi Czerwonej przez Kaz. W. od r. 988—1340, Lwów 1837

14069. **Makarij** archimadr., Istorija christijanstwa w Rossii do rawnoapostolnawo kniazia Władimira, Petersb. 1846, wyd. 2. Petersb. 1868.

R: Kunik A. (16 prisuždienije Diemidowskich nagrad 1847).

14070. Żelechowskij J., Slidy czastocznoho wodworenia Chrystjaństwa na Rusi pered Władymirom wełykym, Zor. hałyck., Lwów

1860 str. 125—132; — Popel M. O., Pryczyny myrnoho y skoroho rozszyrenia wiry Chrystowoi Rusy, tamże 1860 str. 132—155; — Jasyńskij P., Sostojanie cerkwy Chrystowoi na Rusy za władinia Władimira Wełykoho, tamże 1860 str. 155—160.

14071. Proswieszczenije Rossi christijanstwom (wyd. Obszcz. razprostranienija poleznych knig), Moskwa 1865; — Tysiaczelietije christijanstwa w nastojaszczem godu, Rukowodstwo dla siolskich pastyr. 1866 Nr. 8; — K' prazdnowaniju tysiaszczeletija pierwawo kreszczenija Rossow w Kijewie, tamże 1866 Nr 17; — Gromakowskij A., S.kakowawo wremieni nużno sczitat' naczało christijanstwa w Rossii, tamże 1866 Nr. 27; — Ogłoblin N., Tysiaczelietije tretiej jewangielskoj propowiedi w russkoj ziemlie, Kij. jeparch. wied. 1866 Nr. 7—8; — A. M., Tysiaczelietije christijanstwa w Rossii, Sowremiennaja Lietopis 1866 Nr. 5.

14072. Nieczajew P., O tom, odkuda i kak poszła prawosławnaja wiera na Rusi w starodawnoje wremija, Mirskoje Słowo 1869 Nr. 11; Nikołajew G. A., Kak razprostaniłas christijanskaja wiera na Rusi i kto tomu sposobstwował, Woroneżsk. jeparch. wied. 1871 Nr 21—24; Wzglad na razprostranienije prawosławnoj wiery w Rossii, Seratowsk jeparch. wied. 1871 Nr. 10—19.

14073. Opatowicz S., O pierwonaczalnom razprostranienii christijanstwa w Rimskoj Imperii i w prediełach naszewo otieczestwa, Petersb. 1873.

14074. **Gołubinskij E.**, Christijanstwo w Rossii do Władimira św., Żurn. minist. nar. prośw. 1876 t. CLXXXVII. Nr. 9—10

14075. **Petruszewicz A. S.**, Kratkoje istoricz. izw. o wwiedienii chrystianstwa w priedkarpatskich stranach, Lwów 1882; — Tenże, Krat. hist. o chryst. na galickoj Rusi, Lwów 1882.

14076. **Sbornik** w pamiat 960-litia kreszczenia Rusi, Izd. Istor. obszcz. Nestora litopisca pod red. A. J. Sobolewskawo, Kiew 1888; — Tenże, Poczatky chrystijaństwa w Hałyczyni, Diło 1888 Nr. 104.

14077. **Naczało** christijanstwa na Rusi, Petersb. 1884.

14078. K., Wwedenije Chrystijaństwa na Rusy, Wremennyk Stawrop. Inst. 1887 str. 55—72; — Naczatky Chrystijanstwa na Rusy, Nauka, Wiedeń 1888 str. 311—320.

14079. O borbie christijanstwa z jazyczestwom w Rossii. Prawosł. Sobesiednik 1865 Nr. 7.

Zob. Nr. 11951.

14080. Danilewskij J., Św. rawnoapostolnaja kniaginia Olga, Petersb. 1860; — Chałkoliwanow J., Istoriczeskij oczerk żizni swiatoj błażennoj kniagini Olgi, Samarsk. jeparch. wiedom. 1867; — P. E., Żitije światyja błagowiernyja w. kn. Olgi, Duszepoliezn. Cztien. 1866; — Orientow Iw., Żitije światyja, prawiednyja kniagini rossijskoj Olgi, Moskwa 1870.

14081. **Hilferding A. O.**, Neizdannoie świditelstwo sowremennika o Władimirie Światom i Bolesławie Hrobrym, Moskwa 1856.

14082. Żeonid archimandr., Pamiat' o św. wielikom kniazie Władimirie u jużnych Sławian, Mosk. jeparch. wied. 1870; — Grigorowicz W., Zamietki o Sołunie i Korsunie po powodu niepariesczennawo woprosa, Odessa 1872; — Michajłowskij W., Światyj rawnoapostolnyj kniaź Władimir, Petersb. 1873.

14083. **Rawnoapostolnyja** proswietitieli Rossii, błagowiernaja kniaginia Olga i św. welikij kniaź Władimir, Moskwa 1866, 1873, 1876.

14084. Zawitnewycz W., O miestie i wremeni kreszczenia św. Władimira i o godi kreszczenia Kiewljan, Kiew 1838; — Fortyński (Chrzest księcia Włodzimierza i Rusi według źródeł zachodnich), Cztenija w istor, obszcz. Nestora 1878—1887, Kijów 1888.

14085. Dziedzicki B., Św. Wołodymir krestytel Rusy. Kalendar obszcz. Kaczkow. na 1888 r. str. LXXXIX, do XCI.; Tenże, Dewjatisotlitije kreszczenija Rusy, tamże 1888 str. 1—32; B. M., Juwyłej kreszczenija Rusy, Wremennyk Stawropihijskoho Instytuta na rok 1888 str 111—119; Kreszczenije Rusy, Hałycko-russkaja Matyca, Lwów 1888; Barwiński Al., Chreszczenie Rusy (według Kostomarowa), Biblioteka dla mołodiży 1888 17—19; Chreszczenie Rusy za św. Wołodymyra, Kalend. Proświty na 1889 r., Lwów 1888 str. 2—6; W kotorom hodu sostojałos kreszczenije Rusy, Czerwonaja Ruś 1888 Nr. 34; Małyszewski J. J., W pamjat' 900 kreszczenija Rusy, Czerw. Ruś 1888 Nr. 80, 81; Szczawiński Wł. O., Kreszczenije Rusy, Izdan a obszcz. Kaczkowsk. 1888 Nr. 152; Partycki E., Chto buła maty św Wołodymyra, Prawda t. II.; Russkii Światytell, Russkoje Słowo 1890 Nr. 29 (o św. Oldze i św. Włodzimierzu, tudzież o cerkwi pod zawołaniem tegoż św. w Kijowie).

14086. Wo rozschĕrjenju kschescźanstwa w Ruskej, Katholski Posoł w Budyschinije 1890.

14087. Pomnik na pamiątkę chrztu Włodz., Tyg. ill. t. IX. str. 236.

14088. **Liprandi A.** (Wołyniec), 900-lietije prawosławija na Wołyni, oczerk, Charkow 1892.

R: Wiek 1893.

Zob. Nr. 1660.

14089. Bielajew N., Razprostranienije christijanstwa w Rossii poslie św. Władimira, Missioner 1975 Nr. 28—30; — Opatowicz S., Pierwyje wieka christijanstwa i razprostranii jewo na Rusi, Petersb. 1873.

R: Listok duchow. bibliogr. 1873.

14090. Małow N., O priczinach osobiennawo razwitija błagoczestija so wremieni wwiedienija christijanstwa w Rossiju do mongolskawo iga, Strannik 1866 Nr. 10.

14091. Karazin N., Drewniejszije christijanie na Rusi, Niwa 1872; — M., Religioznyj charakter drewnich christijan russkich, Połtawsk. jeparch. wied. 1865 Nr. 23—24; — Oziereckij P., Niedostatki w wozzrienii drewnie-russkawo naroda na religiozno-uraw-stwiennyje predmety, Rukowodstwo dla siolskich pastyrej 1866 Nr. 36.

14092. **Woronow A. O.**, O latinskich propowiednikach na Rusi kijewskoj w X. i XI. wiekach, Cztenija w ist. obszcz. Nestora lietopisa 1873—1877, Kijew 1879.

(c: Historya Kościoła ruskiego do Unii brzeskiej).

14093. **Maimbourg L.**, Geschichte des Abfalls der griech. von der latein. Kirche, übersetzt von Fr. X. Meuser, Aachen 1841.

14094. **Pichler A.**, Geschichte der kirchlichen Trennung zwischen dem Orient und Occident von den ersten Anfängen bis zur jüngsten Gegenwart, Monachium 1865; — Tenże, An meine Kritiker, Beleuchtung verschiedener Angriffe auf meine Geschichte der griechischen Kirchentrennung, Monachium 1865.

R: Allgem. Lit. Zeit. 1864 Nr. 36; Katholik 1864 Nr. 6; Kathol. Litbl. Nr. 2, Sion, Juni; Cztienija w obszcz. lubit. duch. prośw. 1873 Nr. 8 i Nr. 10; Hergenröther J., Kritik der Schrift Pichlers, Würzburg 1864.

14095. **Pitzipios-Bey J. K.**, L'église orientale, Paris 1855 (po niem.: Die orientalische Kirche, geschichtliche Darstellung ihrer Trennung, dann Wiedervereinigung mit der römischen Kirche, deutsch. v. Heinr. Schiel, Wien 1865 wyd. 2).

R: Beilage z. Augsburg. Post Zeit. 1855; Philipps u. Görres Blatt 1855; Civitta Cattolica 1856; Blätter f. lit. Unterhalt. 1856; The Westminter Review 1858; Allg. Liter. Zeit. 1865.

14096. Schmitt, Harmonie der mo genl. u. abendl. Kirche, Würzburg 1865.

R: Liter. Handw. 1865 Nr. 32; Theolog. Quartalschrift 1866 Nr. 2

14097. **Overbeck J.**, Die orthodoxe Kathol. Anschauung, Halle 1866 (toż po ross.: Swiet z wostoka, wzglad na katoliczeskoje prawosławije, srawnitielno z papstwom i protestanstwom, Wilno 1867).

R: Prawosł. obozr. 1865 i 1869; Syn. Otieczestwa 1865; Wilensk. Wiestn. 1867; Russ. Inwalid 1867; Russ. Inwalid 1867; Strannik 1868; Cerk. L etop. Duchownoj Besiedy 1869.

14098. Serwatowski W., Katolicyzm i schyzma w obopólnym do siebie stosunku, Krak. 1866; — Jeleonskij F., O charakterie prawosławia w srawnienii z rimskim katoliczestwom, Litowsk. jep. wied. 1867 Nr. 9.

14099. **Demetracopulus K. A.**, Historia schismatis, quod intercedit inter ecclesiam occidentalem et orientalem, Lipsk 1867.

14100. Montrouzier R. P., La véritable cause du schizme oriental, Revue d. monde cathol. 1868; — Bogoslovsky, La chiesa cattolica romana e la chiesa greco-russa ortodossa ed in'che differiscano fra loro, Firenze 1869.

14101. Antoni, minskij archiep, Schodstwo i rożnica uczenia prawosławnoj i rymskoj cerkwej, Słowo russ., Lwów 1868 Nr. 88 i n.; Gogol N., Cerkow prawosławn., Domasznaja Besieda 1868; Sowremiennoje otnoszenie między wostocznoju i zapadnoju cerkwamy, Słowo russ., Lwów 1869 Nr. 45; Murawiew A., Pisma o prawosławii, Kijów 1871 (por.: Listok duchow. bibliogr. 1871 Nr. 2); Zamietki o Wostocznoj cerkwi, Połtawsk. jep. wied. 1875 Nr. 9; Katanskij A. Ł., Charakteristika prawosławija, rimskawo katoliczestwa i protestanstwa, Christij. Cztienije 1876 Nr. 1; Buturlin M. D., Sojuz russkoj narodnosti z prawosławijem nieponiatnyj inostrancam, Wiestnik zap. Ross 1867 t. III. Nr. 8.

14102. **Grigorij**, mitropolit petersb. i nowgorod., Istinno-drewniaja i istinno-prawosławnaja cerkow Christowa, Moskwa 1874.

R: Moskowsk. jep. wied. 1874 Nr. 18.

14103. Mielnik T., O cerkownoj schyzmi na Rusy, Czerwonaja Ruś 1888 Nr. 71, 79.

14104. **Gayet L.**, Le grand schisme d'occident d'après les documents contemporains du Vatican, Florence 1889; — Scheuffgen F. J., Beiträge zur Gesehichte des grossen Schisma's, Freiburg 1889.

14105. Morochowski J., Discours o początku cerkwie greckiej, Zamość 1622 DS.

14106. Maciejowski W. A., Essai hist. sur l'èglise chrét. primitive des deux rites chez les Slaves, Lipsk 1840.

14107. **Hergenröther J.**, Photius, Patriarch von Constantinopel, sein Leben, seine Schriften und das griechische Schizma, Ratysbona 1867—1869, *zob.* Nr. 6111 i *Osoby*.

14108. Patriarch Fotij, Czerwonaja Ruś 1891 Nr. 66; Om. P., Czy sprawdi istoryczeskaja prawda, Dilo 1891; J(eronim) Ja. Ł(ucyk), Fotij i schizma wostoczna, Narodna czasopyś 1891 Nr. 31—38; Tysiaczeletije kończyny carehradskoho patriarcha Fotija, Zlata Praha 1891 Nr. 5.

14109. **Barsow T.**, Konstantinopolskij patriarch i jewo własť nad russkoju cerkowiju, Petersb. 1878.

14110. **Uspenskij F.**, Ruś i Wizantia w X. wikie, izd. Kyryllo-Metodijskawo knyżnawo składa pri odessk. sław. obszcz., Odessa 1888.

14111. Miller O. J., Cerkow i wizantijstwo, Kijewsk. Starina 1884, *zob. Oświata (Sztuka)*.

Zob. Nr. 6086.

14112. Grigorowicz B. J., Kak wyrażalis otnoszenija Konstantinopolskoj cerkwi k' okrestnym siewiernym narodam w naczalie X. st., 1866 (Godicznyj torżestwiennyj akt w Noworossijskom uniwiersitetie 30. aug. 1866).

14113. **Skabałłanowicz N.**, Wizantijskoje gasudarstwo i cerkow w XI. wiekie (ot smierti Wasilia II. Bołgarobojcy do wocarenija Aleksieja I. Komnena), Petersb. 1884.

R: Bezobrazow P., Żurn. min. nar. prośw. 1881.

Św. Włodzimierz i Olga, zob. Nr. 14080 i n.

14114. **Skazanija** o ubijenii swiatych strastotierpcew ross. kniażej Borisa i Gleba, Moskwa 1855, 2. wyd. 1869; — Srezniewskij J. J., Skazanija o swiatych Borysie i Glebie, Silwestrowskij spisok XIV. wieka, Petersb. 1860; — Swiatyje muczenniki Boris i Gleb, rossijskie błagowiernyje kniazia, izd. Szarapowa, Moskwa 1862; — Boris i Gleb, swiatyje muczenniki, rossijskije błagowiernyje kniazia etc., Moskwa 1869; — Bucharew D., Żizń, ubienije i czudiesa sw. błagowiernych kniaziej strastotierpcew Borisa i Gleba, Moskwa 1869; — M., Swiatyje strastotierpcy, kniazia Boris i Gleb, Woskresn. Cztien. 1869; — Skazanije o ubienii sw. russkich kniaziej Borisa i Gleba etc., Smolensk. gub. wied. 1869; — Skazanie i strast' i pochwała swiatuju muczenyku Borysa i Hliba (po chazajtejnym spiskam XII. i XIV. st., izd. imp. obszcz. istor. i drewn. ross.), Moskwa 1870; — Żitije swiatych błagowiernych kniaziej Borisa i Gleba, Moskwa 1874; — Swiatyje muczenniki Boris i Gleb, Moskwa 1876; — Opowidanie o żytiu światych muczenikiw Borysa i Hliba, Lwów 1876.

Zob. Nr. 6191.

14115. P-ski A., Swiatoj błagowiernyj wielikij kniaź Jurij II. Wsiewołodowicz (1189—1212), Władimir. jeparch. wiedom. 1866.

Innych świętych, cudotwórców i męczenników, zob. pod: Osoby.

14116. **Bullae et brevia** summorum pontificum, congreg. decreta et polon. regum diplomata, p. I—III., Poczajów 1767, *zob.* Nr. 1309—1318.

14117. **Katanskij A.**, Istorija popytok k' sojedinieniju cerkwiej greczeskoj i łatinskoj w pierwyje czetyre wieka po ich razdielenii, Petersb. 1868 (por. Prawosł. obozr. 1865); — Tenże, Kratkij oczerk, Litowsk. jep. wied. 1873; — Wopros o sojedinienii cerkwiej wostocznoj i zapadnoj (w 1. jewo period) na greczeskom wostokie i łatinskom zapadie (1053—1453), Christ. Cztien. 1867—1868.

Pełesza Historya Unii, zob. Nr. 14144; Likowskiego Historya Unii, zob. Nr. 14141.

14118. Montrouzier R. P., Le pontife romain et le schizme oriental, Rev. d monde cathol. 1868; Lamy T. J., Lez orientaux et le concile oecuménique, Revue cathol. 1869.

14119. Odwieczna polityka kniaziów ruskich względem Stolicy apostolskiej, Warta 1877 Nr. 169.

14120. Petruszewycz A., Przegląd wydarzeń politycznych i cerkiewnych w X. Halickiem, Sbornyk Hałyck. Matycy, Lwów 1854.

14121. **Daszkiewicz N.**, Perwaja unija jugo zapadnoj Rusi z katoliczestwom 1247 do 1254, Kijew 1887.

Zob. Nr. 1764 i 2019.

14122. **Szaraniewicz J.**, Kościelne sprawy na Rusi za rządów Kazimierza Wielkiego, Bibl. Ossol. pocz. nowy t. II.

14123. Ob otnoszenii wiel. kniazej litowskich i korolej polskich k' jugo-zapad. prawosł. russk. cerkwi do wremieni Unii, Podolsk. jeparch. wied. 1865.

14124. Gierman, archim., Prepodobnaja Charitina, kniażna Litowskaja, Duchown. Besieda 1866, Wilensk. Wiestn 1866.

14125. Męczeństwo trzech Litwinów ŚŚ. Antoniego, Jana i Eustachego, umęczonych w mieście Wilnie r. P. 1342, tłóm. ze słowiańskiego, Wilno 1840; — Muczenniki sw. litowskije Joan, Anton i Eustafij, izd. żurn. Mirskoje Słowo, Petersb. 1868; — Muczenniki wilenskije Antonij i Jean, Wilensk. Kalendar 1890.

14126. Plodw F., Pokuszenije pap k' podczinieniju russkoj cerkwi swojej własti, z XV. st. (1431—1461), Rukowodstwo dla siolsk. pastyr. 1867 Nr. 48—49.

14127. **Pierling**, Les Russes au concile de Florence, Revue des questions historiques, 1892 Juillet.

14128. **Istorija** florentijskawo sobora, Moskwa 1847, *zob.* Nr. 926.

14129. Broński Krz., Opisanie postupkow sob. Florentskoho, Ostrog 1599; — Pętkowski, Sobór w Florencyi; Russowski G., Obrona Synodu; Apologia; Fiedorowicz P., Obrona; Smotrycki M., Istoria o Florentskom Synodie, *zob.* Nr. 7669 i 7670; — Istoria o lietrikiuskom to jest rozbójniczeskom ferarskom albo florenckom Sinodzie (przeciw H. Pociejowi), b. r. (E. IX.).

Zob. Nr. 2126, 2151, 2251, 2272, 2329.

14130. Parnow P., Papskija Bully (1458 do 1766), Petersb. 1888 (*zob.* Nr. 14116).

R: J. A. M., Kwart. hist. 1888.

14131. Jełena Joannowna, wielikaja kniaginia litowskaja i korolewa polskaja, Żurn. min. nar. prośw. 1846 L.

14132. Petruszewicz A. S., Lwowskaja litopys s 1498 po 1649 h., Lwów 1868, *zob. Historya polityczna (Ruś).*

14133. **Sacranus J.**, Can. Crac., Eluc. errorum ritus ruthenici, b. m. i r., 1500, 1501 (?), Spirae 1582 DS.

Zob. Nr. 2646, 5239, 6953, 7016, 7092.

14134. **Monumenta** confraternitatis stauropigianae leopoliensis, ed. Milkowicz Wlad., t. I. pars I., contin. diplomata et epistolas ab anno 1518 ad 1593, Leopoli 1895, *zob.* Nr. 763, 3211 i *Dod. I.*

14135. **Kojałowicz M.**, Ob otnoszenii zapadno-russkich prawosławnych k' litowsko-polskim protestantam wo wriemia unii, Christ. Czt. 1860.

14136. W. J. X., O usiłowaniach połączenia schizmy wschodniej z Anglikanizmem, Tyg. kat., Grodzisk 1866 t. VII

(d: Unią brzeska i Kościół ruski w XVII. i XVIII. wieku).

14137. **Bantysz-Kamenskij N.**, Istoriczeskoje izwiestije o wozniksze w Polszie Unii, Moskwa 1805, Wilno 1866.

14138. Malinowicz M., Notizen zur Geschichte der Kirchen-Union der Ruthenen, Kirchen-Zeitung Philothea, Würzburg 1836; Dobrzański A., O poczatku i utwierdzeniu unii na ruskoj zemli, Poremyszlanyn na hod 1851.

14139. Mosiewicz J., Kilka słów dotyczących Unii w Polsce, Czas, Dod. mies. r. III. t. X.

14140. Malinowski M., O unii kościoła gr.-kat. ruskiego, Lwów 1862; — Prawdolub, Rusin, Odpowiedź na historyę M. Malinowskiego, kanonika świętojurskiego, Lwów 1862.

14141. **Likowski E.**, Historya unii kościoła ruskiego z kościołem rzymskim, Poznań 1875 (por. Przegl. lw. 1874 t. VII.).

14142. Załęski St., Likowskiego dzieje kościoła unickiego, Kuryer pozn. 1880, Odb. Poznań 1880.

Guépina Życie św. Jozafata, zob. Nr. 14208.

14143. Bartoszewicz J., Z dziejów Unii (wyjątek z niedrukowanego dzieła), Tydzień 1877 V. Nr. 34—41, *zob.* Nr. 14044.

14144. **Pełesz J.**, Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, Wien I. (do 1596) 1878, II. (1596—1879) 1880.

14145. Załęski St., Kilka uwag nad dziełem ks. Pełesza o unii t. II., Prz. lw. 1880, Odb. Lwów 1880, Czas 1880 Nr. 12, 1881 Nr. 49, Odb. Krak. 1881.

14146. **Kojałowicz M.**, Litowskaja cerkownaja unija, Petersb. 1859—1861, *zob.* Nr. 3329.

R: Ustiuow M., Biblioteka dla czt. t. CLVII; Otiecz. zapiski t CXXIII.; St. piet. wiedom. 1861 Nr. 286; Strannik 1862.

14147. Zamieczanija ob istocznikach dla istorii litowskoj cerkownoj unii, Christ. czt. 1858.

14148. Uniatstwo w byłoje wremija, Domaszn. Besieda 1865; P-cz A, Kak obrazowałas Unia w zapadnoj i jugozapadnoj Rossii? (istoricz. oczerk), Podolsk. jeparch. wiedom. 1869; Iz sobytij minuwszawo wremieni, Wil. Wiestn. 1870; Chojnacki E. A., Zapady-russkaja cerkownaja Unija w jeju bogosłużenii i obriadach, Kijów 1871; Politiczeskoje znaczenije religioznoj Unii, Litowsk. jep. wied. 1876.

14149. Kraczkowskij J. F., Oczerki unijatskoj cerkwi, Cztien. w obszcz. istor. i drewn. ross. 1871 i 1876.

14150. Kalinka W., Schyzma i unia, dwie konferencye, Przegl. pol. 1883 III.; — Różnice między Unią i Schizmą, Wiad. kat. Lwów 1883.

14151. Leoński P., Czto takoje unja (por. Kamanin, Kiew. Star. 1889 III.).

14152. **Theiner A.**, Versuche und Bemühungen des heiligen Stuhles in den letzten drei Jahrhunderten, *zob.* Nr. 1632.

14153. **Fiedler**, Beiträge zur Gesch. der Union der Ruthenen, Wien 1862, *zob.* Nr. 3328.

14154. **Materyały** dlia istorii cerkownoj Unii w jugo zapadn. Rossii, *zob.* Nr. 973.

14155. Karpow G., Nowyje istoczniki dla istorii zapadno russkoj cerkownoj Unii, Prawosł. obozr. 1873; — Petrow N., Materiały dla istorii unii i katoliczestwa w Kijewskoj gubernii, Kijewsk. jeparch. wied. 1876; — Popow N., Sud'by unii w russkoj Chołmskoj jeparchii, Prawosł. obozr. 1874, Odb. Moskwa 1874.

R: Gorczakow M., Sbornik Gasudarstw. Znanij 1875 t. II.; Russk. wiedom. 1874 Nr. 200.

14156. **Likowski E.**, Rokowania poprzedzające unię brzeską, Prz. pol. 1886, Odb. Krak. 1886, *zob.* Nr. 3322; — Tenże, Rzut oka na materyalny stan cerkwi ruskiej przed unią brzeską, Rocz. Tow. przyj. nauk pozn. t. XX., Odb. Poznań 1894.

R: Z., Prz. powsz. 1886 IV.; Kalinka W., Kwart. hist. 1887.

14157. Obłyczytelnija spisania protiw żydow i latynian. po rukopysi imp. publ. bibl. 1580 g., z predsłowiem A. Popowa, Mosk. Cztenia I—XII.; — Zubryckij D., Naczało unii, Cztenia mosk. obszcz. III., VII.

Zob. Nr. 7616 i Sobór florencki pod Nr. 14127—14129.

14158. **Skarga P.**, O rządzie i jedności kościoła, *zob.* Nr. 7813 (por. Załęski St., Prz. powsz. 1885 VII.); — Tenże, Appendix de Russorum erroribus et de causis, propter quas Graeci a romana ecclesia defecerunt, Spirae 1582, *zob.* Nr. 7810; — Sacranus, *zob.* Nr. 14133; — Possevinus, Capita, quibus Graeci a Lat. dissen., Posn. 1585, 1594, *zob.* Nr. 7435; — Scholarius Gennadius Patriar. Constantinop., Interrog. et resp. de processione Spiritus sancti, desumptae ab Ant. Possevino, in gratiam Ruthenorum, Ingolstadt 1581, 1583 (DS.), *zob.* Nr. 14227.

14159. **Gwagnin, De Russorum religione, Spirae 1582,** *zob.* **Nr. 7452.**

14160. Sokołowski St., Censura orient. ecclesiae, Colon. 1580, 1582, 1583; — Tenże, Censur oder Urtheil der orienthal. Kirche über augsburg. Confess., übers. J. Fickler, Ingolstadt 1583; — Hieremias P. Const., Censura orient. Eccl. a St. Sokołovio, Crac., Dilingae 1582 (1582—1584 wiele wydań w Kolonii i Paryżu) (DS.), *zob.* Nr. 1316, 3208; — Herbest B. S. J., Wiary rzyms. wywody a grec. niewolnictwo, *zob.* Nr. 7615.

14161. Palaelogus J., Defensio verae, sent. ded. Kiszka, 1580; — O wiri jednoj istnoj prawosławnoj, Ostrog 1583 (DS.).

14162. Majkow Ap., Naczało Unii 1587 do 1589 i 1589—1595, Wiest. zapad. Rossii 1867.

Rostowski St., zob. Nr. 3227; Skarga, zob. Nr. 7614 i 7813.

14163. Unia albo wykład przedniejszych artykułów ku zjednoczeniu Greków z kościołem, Wilno 1595 DS.

14164. **Pociej H.**, Synopsis, Wilno 1596; — Tenże, Odpowiedź Pocieja patryarsze Alex., 1601; — Tenże (?), Rozmowa Brześcianina, Wilno 1603; — Tenże, Przysięga i konfesya, 1621 (DS.), *zob.* Nr. 14129.

Zob. Nr. 3326, 3328, 3418, 3485, 7820.

14165. N. P., Ob uczreždienii Ipatijem Pociejem uniatskoj kapituły wo Władimirie, Trudy kijewsk. duch. akad. 1869; — Tripolski N., J. Pociej, tamże 1877.

14166. **Terlecki K.**, Hramota sławiennyczeskaja jerejskaja, *zob.* Nr. 3321.

14167. Kiriłł Terleckij, unijatskij jepiskop (XVI. st.), Minsk. gub. wied. 1868; — Iwanow-Żeludkow W. P., Unijatskij agitator (Zapiski 2-wo pokłonniczeskawo putieszestwija iz Rima w Jerusalim, J. A. Terleckawo, Lwów 1861), Otčecz. zapiski 1867 t. CLXX.

14168. **Legationes** Alexandr. et Ruthen. ad Clem. VIII., *zob.* Nr. 3320, 12717; — Instructio perbrevis super ritibus Graec., Romae 1597 DS.

14169. **Synod brzeski** pod Mich. Rachozą (p. Śmigleckiego), Wilno (?), Krak. 1597 DS.

Zob. Nr. 3320—3329.

14170. **Archangielski A.**, Borba s katołyczestwom i umstwennoje probuždenie južnoj Rusi w konci XVI. w., Kiew 1886; — Tenże, Borba s katołyczestwom i zapadno-russkaja literatura konca XVI., perwoj połowicy XVII. wika, Istoriko-literaturnije oczerky, Cztenija Moskow. 1888.

14171. Kojałowicz M., Borba unijatskawo mitropolita Ignatija Pocieja z litowsko-russkimi prawosławnymi z 1599—1613, Christ. Cztienie 1860.

14172. **Franko I.**, Z dziejów synodu brzeskiego 1596, Kwart. hist. 1895.

14173. **Studynskij K.**, Perestoroha, ruskij pamiatnyk poczatku XVII. w., Lwów 1895.

14174. Csetyrkin F., Diejatielnost' kniazia Konstantina K. Ostrożskawo w polzu prawosławia w jugo-zapadnoj Rusi, Wołynsk. jep. wied. 1872.

14175. Ostrogski Xże, Obwieszczenie o prebywanii, Ostróg 1595 DS.; — Tenże, Otpis na list Ipatia (Pocieja), Ostrog 1598, *zob.* Nr. 3328.

14176. **Flerow J.**, O prawosławnych cerkownych bratstwach, protiwoborstwowawszich unii w jugo-zapadnoj Rossii w XVI., XVII. i XVIII. stol., Petersb. 1857.

R: Otieczestw. zapiski 1857 t. XLIII. Nr. 7; Russk. Besieda 1858; Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. t. XII.

14177. Lwowskoje stawropigialnoje bratstwo i jewo diejatielnost na zaszczitu prawosławija w XVI. stol., Wołynsk. jep. wied. 1868; *zob.* Nr. 14134.

14178. **Zebrowski St., Kąkol, który rozsiewa St. Zyzania w cerkwiach ruskich w Wilnie, Wilno 1595; Pszenica Jak., Plewy Stefanka Zyzan'ey herytyka, 1595 (DS.),** *zob.* **Nr. 14188.**

14179. **Smotrycki M. (i Broński Krz. Fil.)**, Apokrizis abo odpowiedzi na kniszki o soboru brest., b. m. i r., 1597, 1598 DS. i w: Russk. ist. bibl., Petersb. 1882 VII. (por. Skabałłanowicz N., Ob apokrizisie Christofora Filaleta, Petersb. 1873); — Tenże, Ekthesis abo korotkoje sobranie spraw na synodi berest., b. m. 1597; Toż po pol., Krak. 1597, Lwów 1629, wyd. Popowa A. p. t.: Materjały dla ist. unii w jugo-zap. Rusy, I. Ekthesis, Mosk. Cztenia 1879; — Tenże, Trenon, to jest kapłan wostocznoj cerkwi 1596; — Tenże, Trinon, t. j. płacz cerkwi, Wilno 1610; — Tenże, Verificatia niewinności narodu ruskiego, *zob.* Nr. 8034; — Tenże, Obrona weryfikacyi, Wilno 1621; — Tenże, Elenchus pism uszczypliwych, 1622; — Tenże, O wierze, Wilno 1625; — Tenże, Consideratiae abo uważania,

1629; — Tenże, Apologia peregrinatii do krajów wschodnich, Lwów 1628, Dermań b. r.; — Tenże, Apolleja Apologii, kniżki dialektom ruskim napisannoj, Lwów 1627; — Tenże, Listy do oyca Joba Boreckiego, Dermań 1628; — Tenże, Paraenesis abo napomnienie, Krak. 1629 (DS.).

14180. Zharskij, Meletyj Smotryckij, Peremyszlianyn 1860, 1861; — Jeleniewskij K. S., M. Smotryckij. Prawosł. obozr. 1861; Przyj. dom., Lwów 1862; Gołubiew S. T., Kijewsk. eparch. wied. 1877; — Zasadkowicz Nik., Meletij Smotryckij kak filolog, Odessa 1883.

Zob. Nr. 3325, 3326, 8034 i 14224.

14181. **Arkadyusz** (Hipolit Pociej?), Antirrhisis albo Apologia przeciw K. Philatetowi Smotryckiemu, Wilno 1600; — Skarga P. X., Przestroga do Rusi przeciw Filaletowi, Krak. 1610 (DS.).

14182. Muzydłowski A. X., Antidotum narodowi ruskiemu przeciw Apologii Smotryckiego, Wilno 1629; — Tenże, Antidot ili wozrażenije 1629; — Zasławski z Ostroga Al., List do Melecyusza Smotryckiego, 1628 i b. r. (E. IX.).

14183. Apologia pro ritu graeco rutheno-catholico, b. r. (E. IX).

14184. Morochowski H., Obrona brestejs. rus. sobora, Wilno 1595, 1597; — Tenże, Zawstydzenie mniemanej cerkwie na dzieło Melec. Smotryckiego, Wilno 1612 (DS.).

14185. **Śmiglecki Mar.**, Absurda, 1596, 1597 DS.

14186. Relacia y uważanie postępków około cerkwi, 1609 DS.

14187. **Rucki J. W.**, Obrona jedności cerkiewney, Wilno 1617; — Tenże, Examin obron;, t. j. odpis na obronę Verifik., Wilno 1621; — Tenże, Sowita wina, t. j. odpis na skrypt Majestat, Wilno 1621; — Tenże, Wzywanie do jedności, Krak. 1629; — Tenże, Testamentum sive protestatio edd. Joan. Jędrzejowski, Crac. 1637 (DS.).

14188. Grek M., Słowo na łatinów i o św. Duchie, Poczajów 1618; — O wierie jednoj świat. cerkwie, (Kijew) 1619; — Apollogia, że Rusi Unitom nie godzi się odstępować, (Wilno? około 1625); — Zyzani, Wyłożenije prawosławnoj wiery (po rusińsku), Moskwa 1627; — Jedność święta cerkwie wschodniey y zachodniey, Wilno 1632; — Nauka o jedności cerkwi, b. r. (E. IX.) (DS.).

14189. **Kostomarow N.**, Cerkowno istoriczeskaja krytyka w XVII. wieku, Istoricz. monogr., St. Petersb. 1872 t. XII. str. 307.

14190. **Gołubiew**, Ist. kij. duchownoj akadiemii, Kijew 1887; — Kijew w borbie z Unijeju (1620—1632), epizod iz istorii zap. russkoj cerkwi, Kijewsk. jep. wied. 1866.

14191. **Franko I.**, Charakterystyka literatury ruskiej XVI—XVIII. w., Kwart. hist. 1892.

14192. **Wyszyński J.**, Izwiszczenije kratkoje o łatinskich prełestech; — Tenże, O jeretykach; — Tenże, Zahadka filozofam łatinskim; — Tenże, Pysanije do wsich obszcze w ladskoj zemli żiwiaszczich; — Tenże, Posłanie ko kn. Was. Ostrożskomu; — Tenże, Pysanije k' utekszym ot prawosławnoj wiry episkopam; — Tenże, Kratkosłownyj otwit Teodula; — Tenże, Posłanije k' staryci Domnikii; — Tenże, Porada o oczyszczeniu cerkwy; — Tenże, Posłanije Jowu Kniahynickomu; — Tenże, Posłanije do bratstwa Stauropig.; — Tenże, Pozoryszcze myślennoje i łyst do Wiszneweckoho, por.: Franko I., *zob.* Nr. 14194.

14193. **Sumcow N. F.**, Joann Wyszenskij (južno-russkij polemist XVII. wieka), Kijów 1885.

14194. **Franko I.**, Iwan Wyszenskij i jeho twory, Literat. naukowa bibliot. ks. 21—30, Lwów 1895.

R: Studyńskij C., Zap. tow. im. Sewczenki 1895 t. V.

14195. **Kopisteński Z.**, Palinodia (przeciw Kreuzie po białorusku), Kijów (?) 1620 DS., Russkaja ist. bibl. 1883; — Zawitniewicz W. W., Palinodija Zacharija Kopysteńskawo i jeja miesto w istorii zap. russkoj polemiki XVI. i XVII. w., Warsz. 1883, *zob. Osoby.*

14196. **Małyszewskij I.**, Aleksandrijskij patriarch Meletij Pigas i jewo uczastwije w diełach russkoj cerkwi, Kijów 1872 t. 2.

R: Kijewsk. jep. wied. 1873 Nr. 12; Minsk. jep. wied. 1873 Nr. 12; Listok duchown. bibliogr. 1873 Nr. 4; Strannik 1871 t. III. Nr. 9; Kijewlanin 1873 Nr. 77.

14197. **Popow A.**, Posłanie mnohosłownoje, poczynenie inoka Zynowia, po rukopysy XVI. w. (s pryłożeniem dwuch snimok), Cztenia Mosk. 1888 II.

14198. **Kałużniacki E.**, Igumena Nafanaiła Kniha o wiri, jeja istoczniki i znaczenije w istoriji južno-russkoj polemiczeskoj literat., Cztenija imp. obszcz. istoriji, Moskwa 1888 ks. VI.

14199. **Sowitowanije** o błahoczestiji (1620), Pamiatn. izd. wremiennoju komm. dla razb. drewnich aktow, Kijów 1848 t. 1.

14200. Zaborowski J., Ogień z wodą, to jest o uniej traktacik, Toruń 1619; — Niewinność na potwarz od Apostołów (o Theofanie patryarsze), Wilno 1621; — O cerkwi greckiej dyskurs, Zamość 1622 (DS.).

14201. Supplikacya do JW. Senatu od obywatelów religii starożytnej greckiej, 1623 DS.

14202. **Surażski W.**, O jedynoj istynnoj prawosławnoj wiri, Bibl. ist. rus., Petersb. 1882 VII.; — Kryłowskij A., Swiataho Kyrilła eksarcha aleksandryjskawo igumena nauka o protywnoj unij (pamiętnik nap. zdaniem wydawcy około r. 1626), Cztenija w istor. obszcz. Nestora lietop. t. IV.

14203. **Juris pontificii** de Propaganda fide pars prima, cura et studio Raphaelis de Martinis, Rzym 1888—1892 (akty od r. 1622).

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1893 (wylicza akty odnoszące się do Kościoła ruskiego w Polsce).

Zob. Nr. 3649.

14204. **Kuncewicz J.** Susza J., Cursus vitae et certamen martyrii B. Josaphat Kuncewicii Archiep. Poloc., editio nova curante J. Martinow, Parisiis 1865 (por.: Kojałowicz M., Po powodu soczinienija Cursus vitae B. J. Kuncevicii, Dień 1865 Nr. 14), *zob.* Nr. 14224.

14205. Slachtowic W. A., Tryumph duchowny O. Jozafata, Lwów 1628, *zob Dod. I.*

14206. **Kojałowicz M.**, Josafat Kuncewicz (1579—1623), Iz istorii Litowskoj cerkownoj unii, Praw. obozr. 1861; — Tenże, O kanonizacii J. Kuncewicza, Litowsk. jep. wied. 1865; — Tenże, Otwiet gazetie Le Monde, Wiestn. zapadn. Rossii 1865 (por.: Russ. Inwalid 1865 Nr. 184—187).

14207. **Kulczyński O.**, Żyzneopisanie Josafata Kuncewycza, archiep. połockoho, soczynenoje na osnowanii autentycznych aktow, Lwów 1868, *zob.* Nr. 3622.

14208. **Guépin Al.**, Saint Josaphat Archevêque de Polock, martyr de l'unité catholique et l'église grecque unie en Pologne, vol. 1—2, Poitiers 1874 (toż po pol.: Żywot Jozafata Kuncewicza, z przedmową Kalinki, Lwów 1885).

R: Męczennik za Unią, Czas 1874 Nr. 278 i n.; Helenijusz, tamże 1875 Nr. 217; T., „Vaterland" o Unitach, tamże 1875 Nr. 172 i n.; Gaz. lwowska 1885 Nr. 129.

Jozafat Kuncewicz, zob. Nr. 3622, 7937; Kazania i pisma z powodu kanonizacyi, pod: Osoby.

14209. Namysłowski T. Lic., Plac, na którym się schyzmatyk nie ostoi, Wilno 1628; — Bembus M. X., Wzywanie narodu ruskiego, Krak. 1629, 1630; — Kicki Wojc., Zwierciadło w greckiej wierze będącym, Kraków 1630; — Śniadanie szyzmatykom 1630; — Elzanowski T. X., Niewiara schyzmatyków, Lwów 1631; — Birkowski F. X., Exorbitancye ruskie, Krak. 1632, 1633, (Kazania dwoje w: Kazania obozowe str. 177—237, Krak. 1858); — Wilcki W., Schizma abo błąd grecki, Warsz. 1632 (DS.).

14210. **Prawa** y przywileje wyz. unickiemu od królów nadane, Wilno 1632 DS.

14211. Borecki J. mitrop., Okružnaja hramota, Kijew 1629; — Przypkovius, Dissertatio de pace et concordia ecclesiae. ed. II. Eleutheropoli 1630 (**E.** VIII.); — Kisiel O., Antopologia abo Apologiey, którą Mel. Smotrzycki napisał, zniesienie, ded. Piotr. Mohile, (Kijów?) 1632; — Kortiscyusz W. X. (Korytsiusz), Widok potyczki wygranej Mel. Smotrzyckiego, Wilno 1634 (DS.).

14212. Obrona proti ohlasenj bratrskich, 1636, 1638 DS.

14213. Kloska M., Aurora na horyzoncie Lwowskim exarsze tronu apost. konstantyn., Lwów 1639 DS., *zob.* Nr. 3763.

14214. Sakowicz K., Epanorthosis abo perspektywa błędów cerkwi dyzunickiej, ded. Stan. Lubomirsk., Krak. 1642 DS.

14215. **Mohyła P.**, Litos abo kamień z procy Kassia na Sakowicza, Kijów 1642; — Tenże, Confessio catholicae ecclesiae orientalis (autor: Meletius Syrigus 1643, 1659); — Parthenius, Listy do Piotra Mohiły i episkopów prawosławnych co do książki pod imieniem Ojca Cyrilla, Kijów 1643 DS., *zob.* Nr. 8148.

14216. Petr Mohyła, mitropolit kijewskij, Moskwa 1846; — Tiernowskij F. A., Kijewskij mitropolit Piotr Mohyła, Kij. Starina 1882; — Ławyckyj Iw., Unia i Petro Mohyła kyiwskij mytropolit, Kijów 1875; — R. S., Pietr Mohyła, mitropolit kijewskij, izd. I. obszcz. istorii i driewn. ross., Kijów 1877.

14217. **Gołubiew S.**, Kijewskij mitropolit Petr Mohyła i jewo spodwiżniki, Opyt istor. izsliedowanija, t. I., Kijów 1883.

R: Petrow, Żurn. min. narodn. prośw. 1884 t. CCXXXI.; Kostomarow M., Monografie t. XIV.; Sulima, Przegl. powsz. 1884 II

14218. **Nikon**, Czernohorec, Kniga prepodobnawo otca Nikona Cz., Ostrog 1640 DS.

14219. Hübbenet, Patriarcha Nikon (nowe materyały z r. 1658), Russkaja Starina 1884.

14220. Nikon, Patryarcha w Moskwie (XVII. w.), Warta 1877 Nr. 159.

Zob. Nr. 14240.

14221. Skuminowicz T., Przyczyny porzucenia disuniey, ofiar. Abr. Woynie, Wilno 1643; — Dubowicz J. X., Hierarchia abo o zwierzchności w cerkwi, ded. And. Gembickiemu, Lwów 1644; — Tenże, Obraz prawosławnej cerkwi wschodniey, *zob.* Nr. 8148; — Sobranyje korotkoy nauki o artyk. wiery, Kijów 1645; — Kreczmer J., Consideracie panom Dysunitom, Wilno (b. r.) 1648; — Professio orthodoxae fidei ab orientalibus, Ispowiedanije prawosławnoj wiery, Romae 1648 (DS.); — Relacya sprawy przez Wład. IV. odbytej Unitów z Grekami, *zob.* Nr. 3826.

14222. **Akty** ob Unii i sostojanija prawosławnoj cerkwi 1648—1798, *zob.* Nr. 967 (por. Polonica, Roz. hist. fil. ak. krak. XII. str. 315).

14223. Cichovius Nic., Colloquium Kijoviense de processione inter Innoc. Gizel, Crac. 1649, *zob.* Nr. 14228; — Tenże, Tribunał świętych ojców greckich, tłum. Teof. Rutka, Lwów 1692; — Quaestiunculae controversae cum modernis Graecis, Oliva 1652, 1682 (DS.).

Zob. Nr. 8261.

14224. **Susza J.**, Saulus et Paulus ruthenae unionis, Romae 1666 DS., *zob.* Nr. 14204.

14225. Boym P. B., Stara wiara abo pokazanie, że ci co w dizunii trwają etc., Vilnae 1668 DS.

14226. **Baranowicz Ł.**, Rozmowy o wierze, Kijów 1671 DS., *zob.* Nr. 14228 i *Osoby.*

14227. **Galatowski J.**, Rozmowa Białocerkiewska z Hadr. Piekarskim de hierarchia ecclesiae, Kijów b. r. (1663?), *zob.* Nr. 8339; — Tenże, Nowy kościół Rzymski nową wiarę wymyśla, b. r. (1678); — Tenże, Stary kościół starą wiarę przepowiada, b. r.; — Tenże, Alphabetum rozmaitym heretykom, Czernichów 1681; — Tenże, Fundamenta, na których jedność Rusi z Rzymem fundują, Czernichów 1683; — Tenże, Odpowiedź Greko Rosyjs. kościoła na fundament wiary przez Skargę, Czernichów 1683 (DS.).

14228. **Sumcow N.**, K' istorii južnorusskoj literatury semnadciataho stolitia, wypusk I.: Łazar Baranowycz, Charkow 1885, wypusk II.: Joanykij Golatowskij, wypusk III.: Inokentij Gyzel, Kiew 1885.

14229. Zgoda święta cerkwi wschodniej z kościołem katol., *zob.* Nr. 4121; — Zgoda Unitów z Nieunitami w Polsce, Prz. pozn. XXXV.

14230. **Rutka Th. X.**, Defensio S. Orthodoxae ecclesiae orientalis, Calissi 1678, 1682; — Tenże, Orator ad ecclesiam orient., Calissii 1692 (toż po pol.: Poseł do cerkwi wschodniej, 1692); — Tenże, Wizerunek kościoła Rzymskiego i cerkwi wschodniej, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 8803.

14231. Ziałowski E. J., Brevis delineatio ecclesiae orientalis graecae, Norimb. 1681; — Hacki M. A., Quaestiunculae cum Graecis, Olivae 1682; — Tenże, Na stary kościół zachodni Galatowskiego questyjki rozwiązane, Oliva 1682; — Tenże, Quaestiuncula supra dialogum, Olivae 1682, *zob.* Nr. 14223 i 14227; — Czepański J. L., Controversiae orient. et occident. ecclesiae de eccles. regimine, 1699 (DS.), *zob.* Nr. 4306.

14232. **Likowski E.**, Dzieje kościoła unickiego na Litwie i Rusi w XVIII. i XIX. wieku, uważane głównie ze względu na przyczyny jego upadku, Poznań 1880 (toż po niem.: Gesch. des allmäligen Verfalls der unirten ruth. Kirche, Posen 1885).

R: Załęski St., Czas 1880 Nr. 132 i n.; Tenże, Kilka uwag nad dziełem ks. prałata Likowskiego, Kuryer pozn., Odb. Poznań 1880.

14233. **Szaraniewicz I.**, Patryarchat wschodni w Polsce, Roz. hist. fil. akad. um. 1878 t. VIII., 1879 t. X., Odb. Krak. 1879.

14234. **Golicyn A. N.**, Mnienija o raznosti między wostocznoju i zapadnoju cerkowiju, z istorijeju razdielenija ich, predstawlennyja jeja imp. wiel. gasud. imp. Jelizawetie Aleksiejewnie, z predisłowiem O. M. Bodianskawo, Czt. w obszcz. ist. i drewn. ross. 1870 Nr. 1.

14235. **Oczerk** otnoszenii polskaho gosudarstwa k' prawosławiu, Kijew 1866 (str. 26).

R: Polonica, Roz. hist. fil. akad. um. t. XII. str. 330; Russ. Inwalid 1866 Nr. 60.

14236. **Materijały** dla istorii prawosławia w Litwie, Wiest. jugo-zapad. Rossii 1864; — Materiały dla istorii prawosławnoj cerkwi w zapadnoj Rossii, tamże 1865—1870; — Demianowicz A., Jeleonskij F. i Smirnow F., Dokumenty otnosaszczijesa k' istorii zapadno-russkoj prawosławnoj i uniatskoj cerkwi, Litowsk. jep. wied. 1867—1868.

14237. Wospominanije o driewniem prawosławii zap. Rusi, Czt. w obszcz. lubit. duchown. proswieszcz. 1867; — Mietielskij protojerej, Nasilstwiennoje primirienije prawosławija z łatinstwom, z ugnietienijem prawosławnych w gor. Kremiencie, Wołynsk. jep. wied. 1872; — Kiprianowicz G., Sud'by religiozno-cerkownoj żizni w zapadnoj Rusi i Litwie, Cerkownyj Wiestnik 1878.

14238. Chojnacki A., Prawosławije na Zapadie Rossii ili paterik wołyno-poczajewskij, Moskwa 1888.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

14239. **Stijapkin J. A.**, Św. Dymytrij Rostowskij i jeho wremia (1651—1709), St. Petersb. 1891.

14240. **Żitije** swiatijszawo patriarcha Nikona, Petersb. 1784; — Apollos, archimandryta, Naczertanije żitija i diejanij Nikona, Moskwa 1845 wyd. 4, wyd. 5. z dod. korespondencyi patriarchy z carem Aleksym Michajłowiczem i ważniejszych dokumentów, Moskwa 1852; — Nikołajewskij P., Nowyja dannyja dla istorii gramoty konstantinopolskawo patriarcha Paizyja k' moskowskomu patriarchu Nikonu, Petersb. 1881; — Gibbe N., Istoriczeskoje izsledowanije diela patriarcha Nikona (po officialnym dokumentam),

Petersb. 1882—1884 t. 2; — Nikołajewskij P., Obstojatielstwa i pricziny udalenija patriarcha Nikona z prestoła, Petersb. 1883, *zob.* Nr. 14218.

14241. **Majkow.** Symeon Połockij, istoryko-lit. oczerk, Drewnaja i nowaja Rossya 1875 Nr. 9—12; — Popow W., Simeon Połockij (Simeon Piotrowski Sycianowicz z XVIII. wieku) kak propowiednik, Moskwa 1886; — Tatarskij J., Simeon Połockij, Moskwa 1886.

14242. Braiłowskij S., Otnoszenia Czudowskawo inoka Ewejmia k' Symeonu Połockomu y Sylwestru Medwidewu, stranyczka k' istorii proswiszcz. w XVII. w., Russ. fil. Wiestn. 1889 XXII.

14243. Szlankin J., K' istorii polemiki między Moskowskimi a Małorusskimi uczenymy w konci XVII. wika, Żur. min. nar. prośw. 1885; — Lubarow I., Iwan Kniahinski, Zoria hałycka 1860; — Dyonizy Bałłaban, Nauk. Sbornik hałycko russkoj Matycy 1867; — Jachontor I., Jerodiakon Damaskin, russkoj polemist XVII. w., Petersb. 1884; — Smyrnow A., Tretij spisok Zadonszczyny po Sinodalnomu skoropisnomu sborniku XVII. wika, Russ. fil. Wiestn. 1890; — Leontij Karpowicz, cerkownoj witia prawosławnoj jugozapadnoj Rusi w XVII. stolitij, i dwa jewo słowa, Trud. archim. Leonida, Mosk. cztenia 1888 I.; — Lewickij O., Afanasij Filipowicz, igumen Brest. Sitowskij, i jewo diejatielnost' w zaszczitu prawosławija protiw unii, Kijew 1878.

14244. Izwiekow D., Iz istorii bogosłowskoj polemiczeskoj literatury XVIII. st., Prawosł. obozr. 1871 t. II. Nr. 8—9.

14245. Petrow N., Miery k' poddierżaniju Unii w XVIII. w. w prediełach nynieszej kijewskoj jeparchii, swiedienije po uniatskim istocznikam, Kij. jep. wied. 1867.

14246. Kurdyńskij O., Sudba ekzarcha Nikifora w zapadnoj Rossii (istor. oczerk), Kijewsk. Starina 1892.

14247. Szarłowski A., Przyczynek do dziejów unii kościelnej, Prz. powsz. 1891 III.

14248. Petruszewicz A. S., Swodnaja hałycko-ruska litopys, cz. I. (XVIII. w.), Literaturnyj Sbornyk izd. hał.-russk. Matyce 1872, 1873, *zob.* Nr. 9419.

14249. Unia w dyecezyach lwowskiej i przemyskiej, Tyg. kat. 1861.

R: Słowo rus., Lwów 1861 Nr. 41

14250. B. L., Obłomki uniatskoi cerkwy w Polszy, Cerkownaja Gazeta, Budyń 1858 Nr. 5; Celewicz J., Deszczo za posełenie Uhorskoji Ukrainy Rusynami i za uniju cerkwy prawosł. uhors. z Rymom, Pawda II. str. 35—42; Russkaja cerkow za polskich czasiw, Russ. Słowo 1891.

14251. Szcz., Otnoszenije łatinijan k' unijatam do padienija i poslie padienija Polszi, Wiestn. zap. Rossii 1870; — Hiltebrandt P., Cerkowno-literaturnyje pamiatniki unijatskoj diejatielnosti, Drewn. i now. Rossija 1877; — J. N., Pamiatniki unijatskoj cerkowno-literaturnoj diejatielnosti, Podolsk. jep. wied. 1869; — E. S., K' istorii unii w Podolii, tamże 1889.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1890.

14252. Maciejowicz Ł., Komedija unijatow z prawosławnymi, Sawwy Strielećkawo, Kijewsk. jeparch wied. 1869; Kaliszewicz W., Wieczer Zelmana, iz narodnoj pamiati ob unii, Litowsk. jep. wied. 1871; Etiudy iz staropolskich pariadkow w jugo-zapadnoj Rossii, Komedija unijatow z prawosławnymi, Kijewlanin 1870.

Zob. Nr. 960.

14253. Kulesza Al. J., Wiara prawosławna, Wilno 1704.

Zob. Nr. 8846.

14254. Ob unicztożenii prawosławija i uniatskoj wiery w russkich obłastiach, podwłastnych niekagda Polszie, 1717, Chołmskij greko-uniatskij miesacesłow na 1869 g., *zob.* Nr. 8921.

Zob. Nr. 4521 i 12746.

14255. Kulczyński I., Relationes authenticae de statu Ruthenorum et persecutionibus a Moschis schismaticis, Romae 1727, *zob.* Nr. 1313, 4326, 9180.

14256. A. A., Kornifskij metropolit Mitrofan w Kijewi (1728—1733), Kij. Star. 1892 II.

14257. Katoliszka Diszmin gromota diwam wyssuwarysam, Wilnie 1730 DS.

14258. Zeltner G. G., Breviarium controversiarum ecclesia graeca etiam ruthenica, Norimb. 1737 DS.

14259. Obrona religii grecko-ruskiey z kościołem S. Rzymskim zjednoczonej na fundamencie praw, Lwów 1738, *zob.* Nr. 4649.

14260. Luetiens G. Fr., Dissertatio histor. eccles. de religione ruthenorum hodierna, Goettingae 1745; Feuerlin J. G., Dissertatio de religione ruthenorum, Götting. 1745 (DS.), *zob.* Nr. 9286.

Zob. Nr. 4731.

14261. **Acta** colloquii a praesulibus Ruthenis unitis in Lublin instituti, 1752, *zob.* Nr. 4753; — Łobatyński S., Dwiżenie uniatow k' prawosławiu pri Perejasławskich episcopach Gerwasie i Jawie (1757—1776), Podol. jeparch. wied. 1889.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1890.

14262. Izwiestija ob unii, izwleczennyja iz perepiski raznych lic G. Smielnickawo (1748). Kudrickawo i Filofeja Kontarowskowo (1764—1767) z russkim perewodom, Domasz. Biesieda 1859.

14263. Bret J. Fr., Acta ecclesiae graecae, Studgard 1764 DS.

14264. Prawa starożytnej krzyczewskiej cerkwi Ś. Eliasza w Unii św. będącej Synoptice zebrane, Warsz. 14. Januar. 1765 DS.

14265. Lwowskaja russkaja jeparchia za 100 liet nazad, Podolsk. jep. wied. 1865.

14266. Prokopowicz Th., Historia de ortu controversiae inter Graecos et Latinos, 1767 DS.

14267. Voltaire (Bourdillon. J.), Opys istoryczeskij o raznogłasiach cerkwey w Polszczie, Petersb. 1767 DS.

14268. Szcz-ow M.. Epizod iz istorii borby Prawosławija z Unijeju i katoliczestwom w jugo-zapadnom kraje (1767—1771), Kij. jep. wied. 1868; — Lebedincow P., Materyały k' ist. Unii na Ukrainie kijowsk. 1772—1791, Jeparch. kij. wied. 1891—1892.

R: Michnowiecki M., Kwart. hist. 1893.

14269. Unia od ojców świętych greckich pochwalona, Wilno 1770; — Pro ritu graeco ruthena adversus informationem Pauli Mejer apologia, Vilnae (1771) b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 4970.

14270. Petruszewicz A. S.., Swodnaja hałycko-ruskaja litopis, cz. II. 1772—1800, Lwów 1887, 1889.

R: Papée Fr., Kwart. hist. 1890.

Zob. Nr. 4970, 4978, 4988, 5011.

14271. Doniesienije o sporie mieżdu unijatami i łatinianami i pritiesnienii pierwych paslednimi 1773 g., Chołmskij greko-unijatskij miesacesł. na 1869 g.; — K-ij, Dwie sceny iz unijatskoj cerkownoj żizni 1773 g., sost. po dokumentam, Wil. Wiestn. 1869.

14272. Materiały dla istorii prawosławia w jugo-zapadnoj Rossii, Zapiska o sożżenii poliakami i unijatami w m. Olszenoj żitiela m. Mlijewa Daniła Kusznira, za niesogłasije jewo priniat' uniju 1776 g., Wiestn. zap. Rossii 1865.

Zob. Nr. 5130.

14273. Ko-wskij K. R., Sobytija 1789 g. i napadienije polskich katolikow na uniatow i prawosławnych, Wil. Wiestn. 1866; — Widok przemocy na słabą niewinność srogo wywartej, ili istoriczeskija zapiski o sobyti jach na Wołyni i Podolie w 1789 g., Archipresw. greko-unijat. Feodosij Brodowicz, Cztien. w obszcz. istor. i drewn. ross. 1869 Nr. 1.

14274. Antonowicz W., Protojerej Aleksij Andriejewskij (epizod 1789 r.), Kij. Starina 1892 I.

14275. Likowski E., Odczyt w Tow. przyj. nauk o Wiktorze Sadkowskim, archimandrycie słuckim i pierwszym w Polsce biskupie dysunickim, por. Gaz. lwowska 1878 Nr. 298; — Nikołajewskij P., Materiały k' istorii triechlitniawo zakluczenia prawosławnawo episkopa Wiktora Sadkowskawo w polskich tiurmach, Christijańskoje Cztenije 1892 Nr. 7—8 str. 165—201.

14276. Koszutski Ign., Refleksye obywatela imieniem Wojew. kijowskiego, bracławskiego z okoliczności biskupa dyzunity, b. r.; — Reflexye obywatela z okoliczności knowania biskupa dyzunity, b. r. (E. IX.).

14277. **Bartoszewicz J.**, Prawodawstwo czteroletniego sejmu względem cerkwi ruskiej, Przegl. lw. 1880 (kwiecień).

14278. **Kalinka W.**, Sprawa unii na sejmie czteroletnim, Lwów 1884, *zob. Kalinka W., Sejm czteroletni: Historya polityczna.*

R: Gaz. lw. 1884 Nr. 17.

Zob. Nr. 5286, 5296, 5329, 5344, 5352, 5354, 5361.

14279. Supplementum Synopsis albo objaśnienie praw cerkwi wschodniej, b. r.; Rozporządzenie dla duchowieństwa greko-unitów (projekt), b. r.; Status causae ex parte seniorum ritus graeci, b. r.; Deputacya do ułoż. projektów względem greko-oryentalnych, b. r.; Odpowiedź na pretensye disunitów z traktatu oliwskiego, b. r.; Odpowiedź na pretensye disunitów z traktatu Grzymułtowskiego, b r.; Kublicki pos. Inflantski. Projekt, Wzgląd na duchowieństwo świeckie ritus graeco-uniti, b. r.; Objaśnienie uczynku pewnych obywatelów Mścisławskich przez dyssydentów udanego, b. r.; Przeciwko prawom dyssydentów nie było skryptu, b. r.; Projekt do deputacyi wyzn.. Załatwienie żądań nieunitów i dyssyd., b. r.; Od laski. Deputacya do projektów względem dyssydentów, b. r.; Reflexye nad okolicznościami dyssydentów, b. r.; Żądanie duchowieństwa ruskiego, b. r.; Załatwienie żądań obywa elów greko-unitów i dyssyd , b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 12746, 12890.

14280 Skrzyński Ign. X., Ad ecclesiam Ruthenam paraenesis, b. r (E. IX.) DS.

14281. Miedwidiew S., Izwiestije istinnoje prawosławnym i pokazanie swietłoje o nowoprawłenii kniżnom i o proczym., S predisłowiem i prymieczaniami Sergija Biełokurowa, Czt. Moskow. 1885 IV.; — Zubowskij P., K' biografii Sylwestra Medwidewa, Żur. min. nar. prośw. 1890.

14282. **Braiłowskij S.**, Kogo nado szczytat awtorom soczynenja „Sozercanie kratkoje lit 1790, 1791, 1792, w nychże czto sodiejasia wo graždanstwie" (zamietka po powodu staty E. Szmurło: O zapiskach Silwestra Miedwidiewa, napecz. w Żur. min. nar. prośw. cz. CCLXII.), Russ. fil. Wiestn. 1890.

14283. **Kojałowicz M.**, Istorija wozsojedinienija zapadno-russkich uniatow starych wremien, Petersb. 1873.

R: Russk. Starina 1873 t. VIII., 1875 t. XII; Litowsk. jep. wied. 1873 Nr. 18—19; Minsk. jep. wied. 1873 Nr. 8 i 13; Moskowsk. jep. wied. 1873 Nr. 22; Straunik 1873 t. III. Nr. 9; Christijansk Cztien. 1873 Nr 7; Polonica, Roz hist. fil. akad. krak XII. str. 331—360.

14284. Lebiedincew T., Archimandrit Melchizedek Znaczko-Jaworskij, Kijewsk. gub. wied. 1861, Odb. Kijów 1861.

14285. Unijaty w koncie XVIII. stol., Wiest. jugo-zap. i zap. Rossii r.? — J. M., Unijatskije teołogi i propowiedniki, w koncie XVIII. stol. i czalie XIX., Litowsk. jep. wied. r.?

14286. Popow A. N., Nieskolko dokumentow, otnosiaszcz. k' naczału wozsojedinienija uniatow, Petersb. 1869 (por.: Podolsk. jep. wiedom. 1890, Wołynsk. jep. wiedom. 1891).

14287. Chraniewicz W., Obraszczenije russkoj cerkwi w latinskij kosteł, Kijewsk. Starina 1891 t. IV.

14288 Ratch W., Przyłączenie Uniatów za czasów Katarzyny II. (po ross.), b. r.

Zob. Kościół ruski po upadku politycznym Polski.

(c: Prawo kościelne: źródła, literatura, organizacya i sądownictwo, urzędy, prawo majątkowe. — Cerkiew prawosławna).

14289. **Źródła** *zob.* Nr. 1310—1316, 1324 i 1325.

14290. **Synodykon** Ecclesiae ruthenae, ed. Żórawski, Crac. 1880, *zob.* Nr. 1311; — Prokopowicz Th., Libellus synodicus (1779), *zob.* Nr. 5114.

14291. N..T, O soborach bywszich w Rossii sowriemeni wwiedienija w niej christijanstwa do carstwowanija Joanna IV. Wasiljewicza, Petersb. 1829.

Zob. Nr. 14412.

17292. Władimirskij sobor 1274 g. i jewo opredilenija, Władim. jep. wied. 1868.

14293. Sinodalnoje diejanije 1389 g. o duchownom jedinstwie Rossii, Archiw istor.-jurid. swiedienij N. Kałaczowa t. III.

14294. Sobór w gradie Wilnie 1509 g., *zob.* Nr. 2529; — Jan Złotousty, O swiaszczestwie i Soborach w Wilnie bywszyi, Lwów 1614 DS.

Uniatskije cerkownyje sobory z końca XVI. w., zob. Nr. 1316.

14295. Uspienskij P., Diejanije Konstantinopolskawo sobora 1593 g., katorym utwierżdieno patriarszestwo w Rossii, Trudy kij. duch. akad. 1865.

Synod brzeski, zob. Nr. 3320—3329.

14296. Smotrycki M., Protestacya przeciwko Soborowi w Kijowie, Lwów 1628; — Dubowicki Jan, Sobor kijewski szyzmatycki, Warsz. 1640 (DS,).

Sobor kijowski schizmatycki, zob. Nr. 8044.

14297. Sinod w r. 1638 w cerkwi katedr. Łuckoj odprawowanyj, *zob.* Nr. 3757.

14298. Kijewskij sobor 1691 g., Czernigowsk. jep. izw. 1865, Kijewsk. jep. izw. 1865.

14299. Ustawy in ritu graeco unito dyec. Przemyskiej, na kongregacyi sobornej, 1694, *zob.* Nr. 4244.

14300. Synod zamojski w r. 1720, *zob.* Nr. 4490; — Laemmer H., In decreti concilii Ruthenorum Zamosciensis, Frib. 1865; — Chruscewicz G., Istorija Zamojskawo sobora, Wilno 1880.

14301. Rucki J. W., Synodus Ruthenorum prov. in civ. Cobrynensi, *zob.* Nr. 4763.

14302. Sokołow N., O sudbie nauki cerkownawo prawa, Mosk. uniwers. izw. 1868 Nr. 2; — Barsow T. W., O prepodawanii cerkownawo prawa w naszich uniwersitietach, Christ. Cztien. 1876 Nr. 3—6.

14303. Barsow T. W., O cerkownom zakonodatielstwie, Christ. Czten. 1872 Nr. 2; — Zaosierskij N., Ob istocznikach prawa Twor. sw. otcow, Moskwa 1889.

14304. Achellis H., Die ältesten Quellen des orient. Kirchenrechts, Leipzig 1891.

14305. Kudrjawcew, Kratkij oczerk najbolej wydajuszczichsia trudow po cerkownomu prawu 1875—1880, Odessa 1882.

14306. **Pitra J. B.**, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, Romae 1868.

14307. **Pawłow A. S.**, Pamiatniki drewno russkawo kanoniczeskawo prawa XI.—XV. wieka, Petersb. 1880, *zob.* Nr. 1325; — Tenże, Neizdannij pamiatnik russkawo cerkownawo prawa XII. wieka, Żurn. min. nar. prośw. 1890; — Tenże, Mnimyje ślidy katoliczeskawo wlijanija w drewnijszich pamiatnikach jugo-sławiańskawo i russkawo cerkownawo prawa, Cztenija w obszcz. luditelej duchown. prośw. 1891 Nr. 11—12, 1892 Nr. 1.

14308. Pawłow A. S., Otrywki greczeskawo tieksta kanoniczeskich otwietow russkawo mitrop. Joanna II., Priłoż. k' XXII. t. Zapis. imp. akad. nauk 1875 t. 2.

14309. Wasilewskij W. G., Zakonodatelstwo ikonoborcew, Żurn. min. nar. prośw. 1878—1879.

14310. **Laskarew P. A.**, Prawo cerkownoje w jewo osnowach, widach i istocznikach, iz cztenji po cerkownomu prawu, Kiew 1886.

14311. **Nomocanon**, Kormczaja kniga, *zob* Nr. 1321.

14312. **Pawłow A. S.**, Pierwonaczalnyj sławiano-russkij nomokanon, Izwiest. i uczen. zap. kazansk. uniw. 1869 (toż po niem.).

R: Strannik 1874 t. I. Nr. 3: Otczet o 16 prisuždienii nagrad gr. Uwarowa; rec. tłum. niem. *zob.* w: Archiv f. kathol. Kirchenrecht XXXV.

14313. Pawłow A. S., Nomokanon pri Bolszom trebnikie, izd. z greczeskim podlinnikom do sich por nieizwiestnym, Zapiski nowoross. uniw. 1872 t. VIII.

14314. Nomokanon patriarcha Fotija, Duchown. Wiestn. 1866; N. M., Toż, Rukowodstwo dla siolskich pastyr. 1871 t. III.: M. P., Nomokanon pri Bolszom trebnikie, Rukowodstwo dla siolskich pastyr. 1873.

14315. Amfilochij A, O greczeskoj kormczej drewniawo ustawa, Archeolog. Wiestn. z. I., Odb. Moskwa 1867; O znaczenii drewnich cerkownych kanonow, Birżewyja wied. 1874 Nr. 255—200: D. R., O cerkownom ustawie, Woroneżsk. jep wied. 1872; K. D., Kratkoje istoricz. swiedienije o cerkownom ustawie, Rukowodstwo dla siolskich pastyr. 1875 t. II.

14316. **Barsow T. W.**, Kratkoje izłożenije kanoniczeskawo prawa jedinoj swiatoj sobornoj i apostolskoj cerkwi, sostawlennoje Andrejem von Szaguna, Christ. Cztienije 1870, Odb. Petersb. 1872.

R: Strannik 1873 t. III. Nr. 7; Sudiebnyj Wiestn. 1873 Nr. 86.

14317. **Połnyje** duchownyje zakony dla prawosławnych swiaszczenno- i cerkownosłużitielej, Moskwa 1877.

R: Russ. Wiestn. 1876 t. XV. Nr. 3; Cerkownyj Wiestn. 1876 Nr. 46.

14318. Sinickij D., Charaktier cerkownawo uprawlenija w jugo-zap. i zap. Rusi pred brestskoju unijeju, Wiestn. jugo-zap. i zap. Rossii 1862—1863.

Zob. Nr. 2418.

14319. **Rudnicki S. X.**, Prawa duchowieństwa grecko-unickiego, *zob.* Nr. 1312.

14320. Szczerbickij prof., Sostojanije bieławo uniatskawo duchowieństwa wo wremiena polskawo władyczestwa, Litowsk. jep. wied. 1866.

14321. Ustaw cerkownoje oko, Wilno 1622 DS.

14322. Wykład o cerkwi i cerk. rieczach, Uniew 1674; — Szeptycki M., Ustaw czynnaho isprawlenia 1717 (DS.), *zob.* Nr. 4436.

14323. Sobranije prypadkow immunnych kratkoje' Supraśl, 1722, 1732 DS.

14324. Das polnisch-russische Staats-Kirchenrecht, Leipzig 1890 z. 1.

14325. Nikorowicz J. W., Prawo cerkownoje, Kołomyja 1871 (por.: Jus ecclesiasticum circa correlationes utriusque ritus in Galicia, graeco-catholici, slavici Ruthenorum et latini Polonorum, Leopoli 1865).

14326. **Suszkow S.**, Kanoniczesk. ustrojstwo cerkownawo uprawlenija, Russ. Wiestn. 1870 t. LXXXVIII. Nr. 7; — Sokołow N., O sostawie jepiskopskawo uprawlenija w drewniej cerkwi (z powodu dzieła Suszkowa), Prawosł. obozr. 1870 t. II.

14327. **Biellustin J. S.**, Duchowno-obszczestwiennyje woprosy, I. Duchownaja administracija, II. Wychod iz duchownawo zwanija, Sbornik Niedieli: Russkije obszczestwiennyje woprosy 1872; — Tenże, Duchownyj sud i administracija, Niedieła 1872; — Tenże, K' woprosu ob jepiskopach i preswitierach, Cerkowno-obszcz. Wiestn. 1875 Nr. 73 i 86.

14328. J. S., O cerkownom sudoustrojstwie w drewniej Rossii, Cztien. w obszcz. istor. i driewn. ross. 1865; — Sokołow N., Kanoniczeskoje ustrojstwo cerkown. suda po naczałam wsielenskawo sobornawo zakonodatielstwa, Prawosł. obozr. 1870 t. II.; — O cerkownom sudie (iz kanonicz. prawa mitrop. Andr. Szaguny), Christ. Cztien. 1872; — Barsow T. W., Riecz o duchownom sudie, Christ. Cztien. 1873.

14329. O cerkownom sudoustrojstwie drewniej Rossii, Petersb. 1874.

R: Strannik 1874 t. III. Nr. 7; Żurnał grażd. i torgow prawa 1874 Nr. 4.

14330. Wasiutinskij M., Podsudnost'. russkawo duchowienstwa (istor. oczerk), Czernig. jep. izw. 1874; — Sud publicznawo pokajanija i duchownyj sud po diełam graždanskim w drewniej cerkwi, Gołos 1875.

14331. Liwanow N., Drewnie christijanskij wzglad na słożenije duchownawo sana swiaszczennosłużitielami, Riazansk. jeparch. wied. 1879 Nr. 9; — Suworow N., Swietskoje zakonodatielstwo i cerkownaja disciplina w Rossii, Strannik 1876 t. II.

14332. **Suworow N.**, O cerkownych nakazanijach, Petersb. 1876; — Niewzorow N., Istoriczeskij oczerk uprawlenija duchowienstwom wojennawo wiedomstwa, Petersb. 1875.

14333. G. M., O diejatielnosti duchowienstwa po otnoszeniju k' proswieszczeniju naroda w drewniej Rossii, Saratowsk. jep. wied. 1867; — Ł-zew N., O zaniatijach mirskimi diełami klirikow po prawiłam christijanskoj cerkwi, Podolsk. jep. wied. 1875.

14334. Memnonow N., Popowskije starosty i błagoczinnyje w russkoj cerkwi, Penzensk. jep. wied. 1875.

14335. Ob otnoszenii russkich swiaszczenno-cerkownosłużitielej k' prichodam, w XVII i XVIII stol., Prawosł. Sobesiedn. 1867.

14336. Subbotin N., Ob otnoszenii duchowienstwa russkawo k' kniaziam s. XI. do poł. XV. w., Twor. sw. otcow, Moskwa 1858 t. XVII. (por.: Archangielskij A., tamże str. 711).

14337. Huszałewycz I., Wzaimnyji otnoszenia russkoi cerkwy i hraždanskoj własty w XII. stolitiu, Zoria hałyck. jako album str. 176—181, Lwów 1860; — Ob otnoszenii graždanskoj własti k' russkomu duchowienstwu w XVII. i XVIII. stol., Prawosł. Sobesied. 1865; — Kluczewskij W., Sodiejstwije cerkwi uspiecham graždanskawo prawa i poriadka, Twor. sw. otcow 1888 IV.

14338. **Pawłow A. S.**, Ob uczastii mirijan w diełach cerkwi, z toczki zrienija prawosławnawo kanonicz. prawa, Izw. i uczen. zapiski imp. kazansk. uniwers. t. II.

R: Christ. Cztien. 1870 Nr. 4.

14339. Lebediew A. S., Pryminienije nakazanij w sriedi duchowieństwa i mirjan w XVIII. w., Russkaja Starina 1892 I.

14340. **Anafemstwowanije**, Penzensk. jep. wied. 1866; — Ż-riew N., Znaczenije anafemy w cerkwi i istorii, Podolsk. jep. wied. 1874; — Ob anafemie, Cerkowno-obszcz. Wiestn. 1875; — O znaczenii cerkownoj anafemy w drewniej cerkwi, Woroneżsk. jep. wied. 1875 Nr. 19—23, 1876 Nr. 1—11, *zob.* Nr. 4234.

14341. Fiedołow-Czechowskij A. A., Brakorazwodnej kazus konca XVI. st., Kij. Starina 1887 I.

R: Marczewski W., Kwart. hist. 1887.

14342. **Amwrozij** jeromonach, Istorija Rossijskoj Jerarchii (w 6 cz.), Moskwa 1807—1815.

14343. **Karpow G.**, Oczerk iz istorii rossijskoj cerkownoj jerarchii, Moskwa 1865.

14344. Sinickij D., Charaktier cerkownawo uprawlenija w jugo-zap. Rossii, Wiestn. jugo-zap. i zap. Rossii 1862, 1867.

14345. Stradomskij A., Jefarchija Wsierossijskaja, Czernig. jep. izw. 1872.

14346. N. A. A., Wsierossijskije patriarchi z izobrażenijami ich, Cztien. mosk. obszcz. istor. III.; — Ziernin A. P., Uczreždienije patriarszestwa w Rossii, Arch. jurid. swiedienij o Rossii t. II. [por.: Sokołow W. (Twor. sw. otcew t. XVIII.), Nikołajewskij P. (Christ. Cztien. 1879—1880)]; — Nikołajewskij P., Patriarszaja obłast' i russkija jeparchii w XVII. w., Christ. Cztien. 1888.

14347. **Petruszewicz A. S.**, Historica expositio de auctoritate, juribus et praerogativis metropolitani in hierarchia ecclesiae graeco-ruthenae, Leopoli 1885.

14348. Sosnowski P, Uwagi nad artykułem o hierarchii kościoła ruskiego z rzymskim zjednoczonego, Dzieje dobrocz. 1823—1824.

Zob. Nr. 14233.

14349. O cerkowno-kanoniczeskich prawiłach drewnie-russkich mitropolitow, Prawosł. Sobesied. 1864.

14350. Ustanowlenije starszeństwa jeparchij po wremieni ich uczreždienija, Irkutsk. jep. wied. 1872; — W kakoj stiepieni byli w starinu nasledstwienny swiaszczennosłużetielskija dołżnosti, Wołogodsk. jep. wied. 1874; — Dawydow N., Jeparchii wsierossijskoj cerkwi w pasliedowatielnom pariadkie ich uczreždienija, Christ. Cztien. 1875; — Ob otkrytii i zakrytii jeparchij w russkoj cerkwi, ot naczała suszczestwowanija jeja do nastojaszczawo wremieni, Rukowod. dla siolsk. pastyr. 1875 t. I—II.; — O stiepieniach jeparchij w Rossii, Duchown. Besieda 1876.

14351. Ksanf M. E., Organy jeparchialnawo uprawlenija w drewniej Rusi, Prawosł. obozr. 1874 t. II. Nr. 7—11.

14352. Bliżajszij, niepośredstwiennyj nadzor i uprawlenije drewniej wostocznoj cerkwi, Penzensk. jeparch. wied. 1875; Postanowlenija kasatielno razlicznych storon cerkownawo uprawlenija i żizni, Praw. Sobesied. 1858—1859, 1865—1867.

14353. N. D., Jeparchialnoje uprawlenije w Rossii, z 988 goda i do nastojaszczawo wremieni, Cerkown. lietop. duchown. Besiedy 1875 Nr. 39—50, Duchown. Besieda 1876 Nr. 2—6.

14354. Karpow G., Oczerki iz istorii ross. cerkownoj jeparchii (XIV—XV. stol.). Cztien. mosk. obszcz. istor. 1864; — Pierow, Jeparchialnoje uprawlenije w Rossii w XVI. i XVII. w., Moskwa 1882.

14355. Strojew P., Spiski jerarchow i nastojatielej monastyriej Rossijskoj cerkwi, izd. Archeograf. komis. 1877.

14356. Tarnawa-Boriczewskij J., Oczerki jeparchij i biografii jerarchow, izwlecz. iz gubernskich wiedom. 1842—1850, Żurn. min. nar. prośw. LVIII—LXXX.

14357. Modus electionis antiquae in Episcopatu a Rit. graeco 1641, Bibl. Ossol. 1833, *zob.* Nr. 3776; — B. S., Cheirotonia ili pouczenie nowopostawłennomu iereju, Sylwestrom Metropolitom kijewskim, 1652 goda 15. Dekabra, Lwów 1854.

14358. Kralicki An., Drewnyi prawyła cerkwi o izbiranii episkopów, Słowo 1864; O izbiranii episkopow, tamże 1871 Nr. 42.

14359. Lebiediew A. S., Ob izbranii w jepiskopskij san w drewniej wsielenskoj i russkoj cerkwi, Ross. Wiestn. 1873 t. CVII.

14360. Wasilewski, Zapiski o postawlenii russkich episkopow w Watikanskom greczeskom sbornikie, Żurn. min. nar. prośw. 1838 t. II.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1888.

14361. J. P., Jepiskopy i preswitiery, Cerkowno-obszcz. Wiestn. 1875 Nr. 65—99; — Preswitieridy w pierwienstwujuszczej cerkwi i w nastojaszczeje wremija, Rukow. dla siolsk. pastyr. 1870.

14362. **Kaptierew N.**, Swietskije archijerejskije czinowniki w drewniej Rusi, Moskwa 1874.

R: Strannik 1874 t. IV. Nr. 11; Moskowsk jep. wied. 1874 Nr. 45; Ikonnikow W., Kijewsk. uniw. izw. 1875 Nr. 8.

14363. Malinowskij Dim., Istoriczeskoje razsużdienije o czinach greko rossijskoj cerkwi, Petersb. 1805.

14364. Ternowskij F., Uczastije drewnie-russkich archijerejew w dielach obszczestwiennych, Trudy kij duch. akad. 1870; Ob uczastii duchowienstwa w gasudarstwiennych dielach drewniej Rusi, Duchown Besieda 1862—1863.

14365. Diemidowskij W., Drewnie-russkij swiaszczennik, Rukowod. dla siolsk. pastyr. 1871; — Pastyrskij charaktier drewnierusskawo swiaszczennika, tamże 1872; — Obrazcow P., Nieskolko słow o prawosławnom russkom duchowienstwie w do-mongolskij period, Smolensk. jep. wied. 1866; — Tenże, Kak otraziłos na istorii prawosławnawo russkawo duchowienstwa mongolskoje władyczestwo, tamże 1867.

14366. Adna iz nieriedkich w prežnieje wremija istorij siolskawo pastyrstwa, Rukow. dla siolsk. pastyr. 1865; Koje-czto o byłoj żizni naszewo duchowienstwa, Podolsk. jep. wied. 1866; Suworow N., Nieczto k' istorii bieławo russkawo duchowienstwa w prežnieje wremija, Wołogodsk. jep. wied. 1866; Sostojanija russkawo duchowienstwa w XVIII. stol., Prawosł. Sobesied. 1862; Materiały dla istorii nrawow i obyczajew duchowienstwa, Chark. gub. wied. 1869 (R: Szerockij J., Chark. jep. wied. 1869 Nr. 51); Pokrowskij N., Starinnyj byt duchowienstwa, Prawosł. obozr. 1871; Oczerki byta małorossijskawo duchowienstwa w XVIII. w., Rukow. dla siolsk. pastyr. 1861; Chraniewicz W., Nikotorija czerty iz byłoj żizni duchowieństwa jugo-zapadnawo kraja, Kij. Starina 1893 I.

14367. **Znamienskij P.**, Prichodskoje duchowienstwo w Rossii, sowremieni reformy Petra, Kazań 1873; — Samarin D., Cerkownyj prichod, Moskwa 1867 Nr. 101 do 108; — Winogradow N., Istoriczeskij oczerk drewnie-russkawo siolskawo prichoda, Tambowsk. jep. wied. 1868 Nr. 5—21; — Błagoczinnyje prežniawo wremieni, Połtawsk. jep. wied. 1865; — Kriaczkowskij M., O prichodskich obiedach w istoriczeskom i cerkowno-religioznom otnoszenijach, Chersonsk. jep. wied. 1871.

14368. Sacharow W., Starorusskoje ujezdnoje duchowienstwo wo wremija suszczestwowanija wojennawo posielenija i poslie unicztożenija jewo, Rukow. dla siols. pastyr. 1866, Dod. Rukow. 1867 Nr. 30.

14369. Ławrow A. P., Wdowyje swiaszczennosłużitieli, Christ. Cztien. 1870—1871.

14370. N. P., Niekotoryja czerty otnoszenij pamieszczikow jugo-zapadnawo kraja Rossii k' swiaszczennikam do wremieni wozsojedinienija siewo kraja z Rossijeju, Woł. jep. wied. 1868.

14371. J., O wtorobraczii swiaszczennosłużitielej, Sowremiennost' 1876; — S. C., Wtorobraczije južnorusskich swiaszczennikow, Kij. Starina 1883.

14372. Borżowskij W., Predanije i piśnia ob jekzameni djaka w starinnoj Małorossiji, Kij. Starina 1892 II.

14373. **Gorczakow M.**, O ziemielnych władienijach wsierossijskich patriarchow i sw. Sinoda (988—1738), Iz opytow izsledowanija istorii russkawo prawa, Petersb. 1871; — Tenże, W majni suprużestwa, Izslidowanje po istorii russkawo cerkownawo prawa, St. Petersb. 1880.

14374. **Pawłow A. S.**, Istoriczeskij oczerk sekularizacii cerkownych ziemiel w Rossii (cz. I. 1503—1580), Zapis. Nowoross. uniw. 1871 t. VII., Odb. Odessa 1871.

14375. **Szaraniewicz J.**, Rzut oka na beneficya kośc. ruskiego za czasów Rpltej pol., Lwów 1875.

R: Przegl. lw. 1875 t. X.

14376. Z., O materialnom bytie siolskawo duchowienstwa drewniej Rossii, Saratowsk. jep. wied. 1865.

14377. Lubimow G., Istoriczeskoje obozrienije sposobow sodierżanija christijanskawo duchowienstwa ot wriemen apostolskich do XVII—XVIII. wieka, Petersb. 1852 (wyd. 2.).

14378. Lebiedincow P., O sposobach sodierżanija, koimi polzowałoś prawosławnoje siolskoje duchowienstwo, w prediełach Kijewskoj gub. w XVIII. wiekie i w pierwoj połowinie XIX. wieka, Rukowod. dla siolsk. pastyr. 1860 t. I. Nr. 9—10.

14379. S. A. K., K' woprosu o ziemlewładienii duchowienstwa, Sowremienn. Listok 1867; — Myśli o woprosie: „Polezno-li w cerkownom i gasudarstwiennom otnoszenii, cztoby cerkwi i monastyri władieli niedużżimymi imienijami", Zapiski mitrop. Filareta, Duszepoleznoje Cztien. 1868 Nr. 4.

14380. Prawo patronatstwa w jugozapadnoj Rossii w XVI. w., Litowsk. jep. wied. 1878.

Zob. Nr. 3242.

14381. Excerpt z konstytucyi ex Vol. legum, dobrom duchownym ritus graeci służących, b. r. (E. IX.).

14382. Miliutin W., O niedwiżimych imuszczestwach duchowienstwa, Cztien. mosk. obszcz. ist. 1859.

14383. O niedwiżimych imuszczestwach zapadno-russkoj cerkwi, Istor. izsliedowanije, Chołmsko-warsz. jep. Wiestn. 1878.

14384. **Budiłowicz A.**, Periecznіewaja opiś niedwiżimawo imuszczestwa zapadno-russkoj cerkwi, Priłoż. k' chołmsko-warsz. jeparch. Wiestn. 1879—1880; — Tenże, Istor. izsledowanije o niedwiżimych cerk. imuszczestwach w zap. Rossii, Warsz. 1882.

14385. Lincernow J., Samostojatielnost' cerkowno-prichodskich obszczin w drewniej Rusi, Samarsk. jep. wied. 1869; — Borzakowskij D., O cerkownych nasielennych imienijach (wotczinach w drewniej Rusi), Czernig. jep. wied. 1870.

14386. Cziżewskij J., O cerkownom chaziajstwie, Charków 1874 (por.: Chark. jep. wied. 1873 Nr. 1—5).

R: Sbornik gasudarst. Znanij t. II.; Kisziniewsk jep. wied. 1875; Cerkownyj Wiestnik 1875.

14387. Postanowlenija drewniej russkoj cerkwi otnositielno cerkwiej, Prawosł. Sobiesiednik 1865; O brakie w prawosławnoj greko-wostocznoj cerkwi z drewniejszych wremien, Kijewsk. jep wied 1865 Nr. 18—21, *zob.* Nr. 11941

14388. **Pociej J.**, Zbiór wiadomości hist. i dotyczących dziesięcin kościelnych na Rusi, Warsz. 1845.

R: Zieliński F., Bibl. warsz. 1846 II. str. 375 i 646; Odpowiedź X. Pocieja na recenzyą, tamże 1847 I.

Zob. Nr. 12868, 12877, 12882.

14389. **Réglement** ecclésiastique de Pierre le Grand, traduit en français sur le russe, avec introduction et notes par le R. p. C. Tondini, Paryż 1874.

R: Liter. Centralbl. 1875 Nr. 52; Le Monde 1874; Polybiblion, Revue bibl ogr. universelle 1874 Nr. 17.

14390. Alicjew W., O duchownom reglamentie Petra W., Mosk. uniw izwiest. 1871.

14391. **Kiedrow N. J.**, Oczerk preobrazowatielnoj diejatielnosti Pietra W. w obłasti cerkwi w swiazi z gasudarstwiennymi jewo reformami do uczreżdienija Sinoda, Prawosł. obozr. 1885.

14392. **Połnoje sobranije** postanowlenij rasporiażenij po wiedomstwu prawosławn. ispowiedanija Rossijskoj imperii, III. t. (1721—1723), Petersb. 1869—1875.

R: Barsow, Christij. Cztien 1869 Nr. 10; Birżewyja wied. 1872 Nr. 190.

14393. Obszczija naczała, katorymi rukowodstwujetsa sw. Sinod w priłożenii prawił drewniej cerkwi, Prawosł. obozr. 1875 t. II. Nr. 6.

14394. **Tołstoj J.**, Spiski archijerejew i archijer. katedr jerarchii wsierossijskoj (1721—1871), Petersb. 1872.

14395. Swiedienija o Rossijskoj prawosławnoj jerarchii, Połtawsk. jep. wied. 1868.

14396. Gołombiowskij A., Greczeskije episkopy-samozwańcy w Rossii w XVIII. stol., Kij. Starina 1894 II.; — Leonid archim., Carskije duchowniki XVIII. st., Cztien. obszcz. istor. i drewn. ross. 1876.

14397. O sborach z nizszawo duchowienstwa russkawo w kaznu jeparchialnych archijerejew w XVII. i XVIII. stol., Prawosł Sobesiedn. 1866, Niżegorodsk. jep. wied. 1866.

14398. Wiedieniapin P., Zakonodatielstwo impieratricy Jelizawety Petrowny: otnositielno prawosławnawo duchowienstwa, Prawosł. obozr. 1865 Nr. 5—7.

14399. Istomin G., Postanowlenije imp. Jekatieriny II. otnositielno obrazowanija duchowienstwa, Trudy kijewsk. duch. akad. 1867; — Borzakowskij D., Wopros o cerkownych wotczinach pri impieratricie Jekaterinie II., Czernig. jep. izw. 1873; — Cztienija iz istorii russkoj cerkwi za wremia carstw. Jekatieriny II., Prawosł. Sobesied. 1875; — Bielikow W., Otnoszenije gasudarstwiennoj własti k' cerkwi i duchowienstwu w carstw. Jekatieriny II., Cztien. w obszcz. liubit. duch. prośw. 1874—1875.

Zob. Nr. 13985.

14400. Grigorowicz N., Obzor obszczich zakonopołożenij o sodierżanii prawosł. prichodskawo duchowienstwa w Rossii (1764 do 1863), Petersb. 1867 (por.: Władimirsk. jep. wied. 1868 Nr. 18).

14401. Razgowor swiaszczennika z jeromonachom, w carstw. Jekatieriny II., ob ożidajemom ułuczszenii byta duchowienstwa, Kij. jep. wied. 1874; — Znamienskij J., Położenije duchowienstwa w carstw. Jekat. II. i Pawła I., Moskwa 1880.

14402. Nieskolko cyfr iz statistiki russkoj cerkwi w XVIII. stol. (1742—1786), Trudy kij. duch. akad. 1867.

14403. Kopija proszenija uniatskich swiaszczennikow i mirian o prisojedinienije k' prawosławiju (iz diel Berdiczowskawo duchown. prawlenija 1795 g.), Wiestn. jugo zap. Rossii 1862.

14404. **Gagarin J.**, Le clergé russe, Bruksela 1871 (toż po ang.: The Russian clergy, Translated from the French by Ch. du Gard Makepeace, Londyn 1872).

(f: Dyecezye: metropolie i eparchie).

14405. **Jeparchialnija** wiedomosti (od r. 1861 wydaje każda dyecezya wiadomości eparchialne, zawierające mnóstwo cerkiewno-historycznych, etnograficznych i archeologicznych materyałów).

Por.: Ikonnikow, Opyt russk historyografii t I. str. 329—330.

14406. **Materiały** dla istorii kijewskoj mitropolii, Kij. jep. wied. 1873 (rodowód kij. metrop. Józefa Sołtana), *zob.* Nr. 14233; — Trudy kijewskoj duchownoj akademii (por.: Prace kijowskiej duchownej akademii, Polonica, Roz. hist. fil. akad. t. XI.).

14407. Otwiet kijewskim eparchialnym wiedomostjam, Kijew 1864.

14408. Połnyj christijanskij miesacesłow, z priwosokuplenijem raznych statiej k' rossijskoj istorii i kijewskoj jeparchii otnosaszczichsa, Kijów 1868.

14409. Predieły kijewskoj jeparchii w drewnieje i nynieszniejе wremija, Kij. jep. wied. 1861.

14410. **Jakowliew Wł.**, Drewnie kijewskija religioznyja skazanija, Warsz. 1875.

R: Kijewsk. uniw. izw. 1875 Nr. 6, 1876 Nr. 5; Petrow W., Trudy kijewsk. duch. akad 1876 Nr. 3

14411. Kijewskaja jeparchija po pamiatnikam cerkowno-archeołogiczeskawo muzeja pri kij. duch. akad., Kij. jep. wied. 1879.

14412. Ilińskij E., Kto był pierwyj mitropolit kijewskij, Kijów 1853; — L. P., Michaił, mytropolit kij. XII. wieka (1131—1147), Kij. Starina 1892 IV.; — Ławrow I., Razsużdienije o sobornom diejanii, bywszem w Kijewie w 1157 godu na jeretika Martina, Petersb. 1804; — Pastyrskaja diejatielnost' kijewskich mitropolitow (1240—1261), Kij. jep. wied. 1872; — Oczerk pastyrskoj diejatielnosti kijewskich mitropolitow (1140—1461), Rukowod. dla siolsk. pastyr. 1863; — Oczerk istorii kijewskoj mitropoliczej katedry z 1240 po 1461 g., Kij. jep. wied. 1871—1872; — Kijewskaja mitropolia po otdielenii jeja ot moskowskoj i do podczinienija moskowskomu patriarchu (1472—1687), tamże 1863 Nr. 15—18.

14413. **Akty** otnosiaszczijesa k' istorii kijewskoj mitropolii w XV. i XVI. w., Kij. jep. wied. 1873.

14414. O swiatom Makarije, mitropolitie kijewskom (1495—1497), Kij. gub. wied. 1867; — Swiatyj Makarij, mitrop. kijewskij i wsieja Rossii, Drug Naroda 1867; — Orłowskij P., Swiatoj Makarij, Kij. jep. wied. 1867.

14415. Zieliński L., Pociej Adam Hippacy, metrop. kij. (2. połowa XVI. w.), Lwowianin 1841 str. 73, *zob.* Nr. 3326 i 14164.

14416. Inwentarz dóbr metropolii kijowsk. oraz cerkwi pieczarskiej 1593, *zob.* Nr. 3294.

14417. Petra Mohyły, mitr. kijewskawo stichiry i kanony w błagodarnost za izbawlenije kijewo-pieczerskoj ławry ot razorienija 1630, Kijewsk. jep. wied. 1861, *zob.* Nr. 14215.

14418. **Karpow G.** Kijewskaja mitropolija i moskowskoje prawitielstwo (1654), Prawosł. obozr. 1871.

14419. Pienkiewicz S., Topografija nynieszniej kijewskoj jeparchii w XVII. wiekie, po Andreju Cellariju, Trudy kij. duch. akad. 1877.

14420. **Akty** o podczinienii kijewskoj mitropolii moskowskomu patriarchatu, Archiw jugo-zap. Rossii I., *zob.* Nr. 967.

14421. **Tiernowskij T. A.**, Izsledow. o podczinienii kijewskoj mitropolii moskowskomu patriarchatu, Kijów 1872.

R: P. T., Kij. jep. wied. 1873 Nr. 3, 8—9.

14422. Tiernowskij T. A., Materiały po istorii Kijewskoj jeparchii iz Sinodalnawo archiwa, Kij. jep. wied. 1877; Toż, Cztienia w obszcz. Nestora liet. 1879, Odb. p. t. Oczerki iz ist. kij. ep., Kijów 1879; — Tenże, Sierapijon mitropolit kij., Kij. Starina 1883.

Łazarz Baranowicz, zob. Nr. 14226.

14423. **Materiały** dla istorii prawosławija w kijewskoj jeparchii w XVIII. stol., Kij. jep. wied. 1864—1865.

14424. Krzyżanowskij E., Kijewskaja duchownaja konsistoria w XVIII. w., Kij. jep. wied. 1862.

14425. Administratiwnyja raspariażenija po kijewskoj jeparchii preosw. Rafaiła Zaborowskawo, bywszawo z 1731 g. archijepiskopom, a z 1743—1747 mitropolitom kij., Kij. jep. wied. 1870, *zob.* Nr. 4640.

14426. Dokład Sinoda o wozobnowlenii w kijewskoj mitropolii tipografii (1751), Cztien. w obszcz. istor. i drewn. ross. 1861; Czistowicz J. N., Process po dielu ob uczreżdienii tipografii pri kijewskoj mitropolii, Wremiennik mosk. obszcz. istor. ku. III.

14427. Orłowskij P., Perjepiska atamana Petra Kalnyszewskawo s kijewskim mitropolitom Arsjenijem Mogiljańskim, Kij. Starina z. VII. str. 139—142; — Tenże, Ukaz kijewskoj mitropolji o czinie pominanija w bogosłużenijach hetmana Kirilla Razumowskawo, tamże z. VII. str. 142—143.

14428. **Prawa** possessyonalne archimandryi kijowo-pieczarskiej, 1760, *zob.* Nr. 4818; — Dekreta stolicy apostolskiej, *zob.* Nr. 4952.

14429. A. B., Materiały dla istorii duch. prawlenij w kijewskoj jeparchii (1768), Kij. jep. wied. 1864.

14430. A. A., Otkrytije w Kijewie uprawy błagoczinija i pierwyja projawlenija jeja diejatielnosti (1786), Kij. Starina 1893 III.

14431. **Materiały** dla istorii unii i katoliczestwa w kijewskoj gub. iz dieł kazionnoj pałaty 1797—1798, Kij. jep. wied. 1876; — N. P., Nieskolko stranic iz chroniki kijewskoj jeparchii konca XVIII. w. i naczała nynieszniawo, Kij. jep. wied. 1880; — Ogłoblin N., Epizod iz istorii obraszczenija kij. uniatow, Kij. Starina XXIV.

14432. Wiedomost' Protopopii Kijewopadolskoj o czislie sostojaszczich w onoj gorodowych cerkwiej po trebowaniju g. gorodniczawo kijewskawo Krugłowa, aprila 2. dnia 1784 g. (iz Archiwa kij. duch. konsistor. 1784 Nr. 161), Kij. jep. wied. 1862; — Opisanije cerkwiej starostwa i protopopii czigirinskoj, Melchizedeka Znaczko Jaworskawo, Kij. jep. wied. 1861—1862.

14433. Putieszestwije antiochijskawo patriarcha Makarija po nynieszniej kijewskoj jeparchii, Kijewsk. jep. wied. 1873.

14434. O czisłie cerkwiej i monastyriej w kijewskoj gub., Kij. gub. wied. 1866.

Monastery (Kijowska Peczerska Ławra i inne), zob. Bazylianie.

14435. Murawiew A., Kijewo-Sofijskij sobor, Kijów 1869; — Akty, kasajuszczijesa otobranija kijewo-sofijskawo sobora ot uniatow, Kij. jep. wied. 1873; — Ogłoblin N., Drewnost' kijewo-sofijskawo sobora, tamże 1874; Toż, Trudy kij. duch. akad. 1874; — Opiś kijewo-sofijskawo sobora konca VI. wieka, Kij. jep. wied. 1875; — Kijewskij sobor w 1691 g., tamże 1865; — Ż-w P., Katedralnyj kijewo-sofijskij sobor i jewo namiestn. z rukop. 1770 g., Kij. gub. wied. 1859; Toż, Kij. jep. wied. 1864; — P. G., Opisanije kijewo-sofijskawo sobora, Kijów 1884.

14436. Postrojenije kijewskawo-sofijskawo sobora Jarosławom, Kij. gub. wied. 1865; Toż, Illustrirow. Gazeta 1865; Drewnosti Rossijskawo gasudarstwa (izd. imp. russ. archeołog. obszcz. wyp. 2. i 3. Kijewskij sofijskij sobor), Petersb. 1871 i 1873; Kijewo-sofijskij sobor, Pczeła 1875.

14437. Korczyński K. ks., Katedra kijowska r. 1767, Cieszyn 1861.

14438. **Istoria** kiewskoj akademii, wyp. I.: Perjod do-mohylanskij, Kiew 1886, *zob.* Nr. 14190 i *Oświata (Szkoły).*

14439. Mołczanow P., Protektor kij. akademii Rafaił Zaborowskij, mitrop. kij., Kij. jep. wied. 1876; — Gawriłow Al., Otnoszenije patriarcha Joakima k' kijewskoj mitropolii i kijewskim uczeným w Moskwie, Strannik 1873 t. III.

14440. O Połtawskoj jeparchii (istor. swied.), Pamiatn. kn. Połtawsk. gub. 1865; — Polijewkt igumen, Swiedienija o Połtawsko-Perejasławskoj jeparchii i jeja archipastyriach, Połtawsk. jep. wied. 1867 Nr. 18—24.

14441. Opisanije wołosti i protopopii smielańskoj cerkwiej, i zdrewle k' jeparchii Perejasławsk., Kij. jep. wied. 1862; Opisanije starostwa czerkasskawo protopopii moszenskoj, tamże 1862.

14442. Istoriko-statisticzeskoje opisanije Czernigowskoj jeparchii w 6 cz., Czernigów 1873.

14443. Murzakiewicz N., Jeparchija Słowienskaja i Chersonskaja 1776 g., Chersonsk. jep. wied. 1875.

Zob. Nr. 10395 i Miejscowości.

14444. **Teodorowicz N**, Istoriko-statisticz. opisanie cerkwiej i prychodow wołynskoj eparchii, Wołynsk. eparch. wied. t. III., Odb. Poczajów 1888—1890.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889; Ul., tamże 1891; Michnowiecki M., tamże 1894.

14445. Siendulskij A., Materiały dla istoriko-statisticzeskawo spisanija prawosławnych cerkwiej Wołynskoj jeparchii, Wołynsk. jep. wied. 1868—1869.

14446. **Sbornik** pam. rusk. narodnosti i prawosławia na Wołyni, Kijów 1868.

14447. **Tichowskij J.**, Ukazatiel neofficialnoj czasti wołynsk. eparch. wied. 1867—1887, Poczajów 1888.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

14448. Uwodskij N., Istoriczeskoje izsliedowanije ob jepiskopach Wołynskoj jeparchii so wremieni jeja uczreżdienija do 1867, Wołynsk. jep. wied. 1867.

14449. **Karaszewicz P.**, Oczerk istorii prawosławnoj cerkwi na Wołyni, Petersb. 1855.

R: Żurn. minist. narodn. prośw. 1855 t. LXXX. i LXXXVIII.; St. pietiersb. wied. 1856 Nr. 139; Sowremiennik 1856 t. LX. Nr. 2 (por.: Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. t. XII.).

14450. **Chojnackij A. F.**, Oczerki iz istorii prawosławnoj cerkwi i drewnawo błagoczestija na Wołyni, Żytomierz 1878.

R: Kułżinskij P., Wołynsk. jep. wied. 1878 Nr. 13; por.: Kij. Starina 1885 I.

14451. **Gołubiew S.**, Archeołogiczeskija zamietki o pamiatn. starin. Wołynskoj jeparchii, Trudy kij. duch. akad. 1876 (por.: Drewn. i now. Rossia 1876); — Chranijewicz W., Wołynskoje cerkowno-archeologiczeskoje drjewlechraniliszcze, Kij. Starina 1893 III.

14452. Budiłowicz A., 900 litje wołyńskoj eparchii, Sławiańsk. Obozr. 1892 Nr. 4 str. 511—524.

14453. Wozsojedinienije uniatow na Wołyni w 1794—1795 g., po dokumentam wołynskoj duchown. konsistorii, Wołynsk. jep. wied. 1880.

14454. D. G., O sud'bie prawosławnawo katedralnawo sobora na Wołyni, Dień 1863; Ch. A., Prawosławnyj katedralnyj sobor w g. Żitomirie, Wsiem rn. Illustr. 1872.

14455. **Uwodskij N.**, Istoriczeskij oczerk drewnich Wołynskich jeparchij: Władimirskoj i Łuckoj, Wołynsk. jep. wied. 1870 Nr. 5, 9—12.

14456. O naczale i razprostranienii christijanskoj wiery w prediełach Władymirskoj jeparchii, Władim. jep. wied 1877.

14457. Izwleczenija iz dokumentow, otnos. k' wremieni jepiskopow Władimiro-Wołynskich, Joanna Borzobohatawo Krasienskawo i Feodosija Łazowskawo (1563—1565), Wołynsk. jep. wied. 1870.

14458. Szpakowskij E., Meletij Chreptowicz, archimandrit kijewo-pieczerskoj Ławry, władimirskij i brestskij jepiskop XVI. w., Trudy kij. duch. akad. 1875.

Unia kościelna, zob. Nr. 14165.

14459. Cerkownaja lietopis o Władimirskich unijatskich jepiskopach, Wołynsk. jep. wied. 1868; — Uwodskij N., Jepiskopy Łuckije unijatskije, tamże 1869.

14460. Godebskij T., Uniackij władyka Wołodimirskij w XVIII. stol., Słowo russ., Lwów 1865 Nr. 84.

14461. Hryncewicz-Talko, Biskup unicki, Dyonizy Zabokrzycki, Kwart. hist. 1892 VI.

14462. Prawosławnyje jepiskopy łuckije, Wiest. zap. Rossii 1869.

14463. S-ki, O wyborie błagoczinnych w naszej jeparchii, Władimirsk. jep. wied. 1868.

14464. **Akty** otnosiaszczije sia k' istorii bywszoj chołmskoj jeparchii, Wilno 1892.

14465. Susza J., Relatio de civitate Chełmensi de ecclesia cathedr. ruthena, Zamość b. r., *zob.* Nr. 8604 i 13966.

14466. Gierbaczewskij T., Russkija driewnosti i pamiatniki prawosławija chołmsko-podlaszskoj Rusi, Warsz. 1892.

14467. **Petruszewicz A. S.**, Chołmskaja eparchia, Lwów 1867.

14468. Kratkoje izwiestije o chołmskoj eparchii i swiatitielach jeja, Chołmsk. gr. uniatsk. miesacesł. 1871—1873.

Unia, zob. Nr. 14165.

14469. P-w N., Unija i russkaja narodnost w chołmskoj jeparchii, Moskowsk. wiedom. 1865.

14470. Błonskij S., Istorija uczreżdienija na Wołyni prawosławnoj jepiskopskoj katedry, Wołynsk. jep. wied. 1873.

14471. **Pajewski S.**, O cerkwach Brestskoj kapituły w naczale II. połowiny XVIII. w., Wilno 1888.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889.

14472. Brestskij prawosławnyj sobor, Grodniensk. gub. wied. 1865.

14473. **Głaszczinskij P. A.**, Istoriko-statisticzeskoje opisanije Podolskoj jeparchii, Podolsk. jep. wied. 1862 Nr. 5—22, 1863.

14474. **Materiały** do unii w podolskoj jeparchii, Podolsk. jep. wied. 1873—1874.

14475. **Trudy** komiteta dla ist. stat. opisania podolskoj jeparchii, Kamieniec Podolski 1876—1877 I., 1878—1879 II., 1887 III., 1889 IV., 1890—1891 V.

R: M. Gozdawa, Kwart. hist. 1888; Ul., tamże 1891; M Michnowiecki, tamże 1894.

14476. Izwiestije o komitetie, uczreżdiennom pri Podolskoj duchownoj seminarii dla cerkowno-istoricz. i statist. opisanija Podolskoj jeparchii, Podolsk. jep. wied. 1860

14477. Razpredielenije cerkwiej Podolskoj jeparchii po błagoczinniczeskim okrugam, Podolsk. jep. wied.

Zob. Nr. 10132.

14478. Kratkija swiedienija o Podolskich prawosławnych cerkwach i katoliczeskich kościołach, Podolsk. jep. wied. 1865.

14479. M-n S-cz, Podolskij archijerejskij dom (istor. oczerk), Podolsk. jep. wied. 1874.

14480. Troickij P., Uczreżdienije duchownawo prawlenija 1796—1797, Podolsk. jep. wied. 1873.

Zob. Halicka metropolia Nr. 14486.

14481. **Petruszewicz A. S.**, Kratkoje izwiestie o hałycko ruskich episkopach i metropolitach, Semenaja bibl., Lwów 1856; — Tenże, O naczatkach episkopstwa w hał. kniażestwi, Zoria hał. 1853; — Tenże, O hał. episkopach do kińca XIII. w., Hałyckij ist. Sbornyk, Lwów 1854; — Tenże, O cerkwi katedralnoj w Haliczu (jako zabytku stylu bizant. XII. w.), tamże 1854 (po pol.: Skarbiec pol. Kamińskiego, Lwów 1859).

Zob. Nr. 668—673, 14347.

14482. Małynowskij M., Istoryczeskoje obozrinie mytropolii ruskoj hałyckoj, Zoria hał. jako album, Lwów 1860 str. 182—195.

14483. **Szeptycki L. L.**, episkop, Eparchia lwowska ruskaja pered stoma lety, opisana po doniesieniu podanamu do rimskoj kuryi preoświaszczennym..., Lwów 1860.

14484. Hołowackij J., Lwowskaja ruskaja eparchia pered stoma lity, Zoria hał. jako album, Lwów 1860; Tenże, Nowootkrytyj istocznyk dla cerkownoj istorii Hałyckoj Rusy, Lwów 1889, *zob.* Nr. 14265.

14485. **Chodykiewicz Cl.**, Dissertationes de Archiep Kijoviensi et Haliciensi nec non Leopoliensi, ded. Leoni Szeptycki, 1770 DS.

14486. Uczreždienije Lwowskoj, Galickoj i Kamieniec-Podolskoj jepiskopij w XVI. w., Podolsk. jep. wied. 1865.

Szaraniewicz J., Patryarchat wschodni, zob. Nr. 14233.

Zob. Nr. 2756, 2773, 2845 i 14325.

Zaburzenia kalendarzowe, zob. Nr. 167.

14487. Jeremii, Okružnaja hramota, Lwów 1591 DS., *zob.* Nr. 3283.

Zob. Nr. 14213.

14488. Uhle, Wer war der Archont Palapan (Bałaban) v Janina, der im J. 1671 zu Lemberg eine Griechische Kapelle erbaute, Hormayers Arch. 1829 Nr. 102.

14489. **Lisiewicz Z.**, Walka o biskupstwo, Przew. nauk. lit. 1888, Odb. Lwów 1888.

14490. Miron, Josyf Szumlańskij, poślidnij prawosławnyj episkop lwowskij i jeho Metryka, Kij. Starina 1891 VII.

14491. Szeptycki Atanazy, metrop. Rusi, Lwowianin 1837 t. II.

Szeptycki Leon, zob. Nr. 5022, 5069 i 14485.

14492. Petruszewicz A. S., Kratkaja rozpys cerkwom i monasteram we Lwowi, Istor. Sborn. hał. Matycy, Lwów 1853.

14493. Biłous, Cerkwie rusk. w Hałyci i na Bukowyni (i „Dalsze dokazy w diłach cerk."), Kołom. 1877.

14494. Worobkiewicz E, Istoryczesko statystyczeskij pohład na hr. praw Archieparchiju Bukowynsko-Dalmatynskuju, Lwów 1893, *zob.* Nr. 804.

Zob. Zakony i Miejscowości.

14495. Siarczyński Fr., Dzieje biskupstwa przemyskiego greckiego, *zob.* Nr. 13138.

14496. **Dobrjanskij A.**, Korotkaja wiedomost o episkopach ruskich w Peremyszli, Peremyszlanyn 1853, 1854, 1857, 1858; — Tenże, Istorija peremyskoj eparchii w biografiach władyk, Lwów 1893; — Tenże, Istorija episkopow trech sojedynennych eparchij, peremyskoj, samborskoj i sanockoj, ot najdawnijszych wremen do 1794 h., Lwów 1894 (wyd. według rękop. autora).

R: Koreniec D., Zap. tow. im. Szewcz. 1895 t. V.

14497. Lewickij, Widomost istoryczeskaja o ruskich episkopach w Peremyszli po hod 1594, Peremyszlanyn 1853.

14498. Guszalewicz J. N., Stychotworenyja w Peremyszli w knyhopeczatni kapitulnoj, 1848.

14499. Szaraniewicz J., Z erekcyj cerkwi w Przemyślu, Prz. archeol. 1882.

14500. Zygmunt I. wyznacza komisarzów i zatwierdza wyrok sporu między władyką przemyskim a miastem o błonie w Przemyślu 1512—1515, Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 12—15 i *Dod. I.*

14501. Łepkowski J., Ruś Sandecka niegdyś Biskupczyzna, Dod. tyg. Gaz. lw. 1855 Nr. 32—41; — Tenże, Cerkwie i osady ruskie w Sandeckiem, Wilda Kalend. powsz., Krak. 1861.

14502. **Petrowicz J.**, Sandeckaja Ruś, ist. zamitky, Lwów 1893.

14503. **Runkiewicz St.**, Istoria minskoj archijepiskopii, 1793—1832 g., s opisanijem goda wozsojedinienija unijatow s prawosławnoju cierkowiju w 1794—1796 g., Petersb. 1893.

14504. **Nikołaj** archim., Istoriko-statisticz. opisanije Mińskoj jeparchii, Petersb. 1864, *zob.* Nr. 993; — Tenże, Swiedenija o naczale i sudbie prawosławnoj cerkwi w mińskoj jeparchii, Petersb. 1864; — Tenże, Ist.-statist. swiedienija o czudotwornych ikonach i błagoczestiwych obyczajach w Mińskoj jep. (2 brosz.), Petersb. 1864.

R: Matwiejewskij P., Strannik 1864 t. IV. Nr. 10; Duch. Christijanina 1865 Nr. 1; — Por.: Wołjep. wied. 1783 i Polonica, Ros. hist. fil. akad. t. XII.

14505. **Materiały** dla istorii prawosławnoj cerkwi i borby prawosławija z unijeju i katoliczeskoju cerkowiju w Minskoj jeparchii (1504—1686), Minsk. jep. wied. 1864, 1870 do 1872; — Materiały dla istorii cerkwi w Minskoj jeparchii, tamże 1871—1872 (por.: Biełorussktj Archiw t. I.; Wiestn. jugo-zap. Rossii r. I. t. I.).

14506. Istoriko statisticzeskija swiedienija o prichodskich cerkwach Minskoj jeparchii, Minsk. gub. wied. 1866 Nr. 27—52; — Rozpisanije prichodow i pricztow Minskoj jep., tamże 1879 Nr. 41—46, Odb. Mińsk 1879.

14507. **Sapunow A.**, Materiały dla istorii połockoj jeparchii, *zob.* Nr. 1000; — Tenże, Oczerki i opisanija cerkwiej i dostopamiatnostiej Połockoj jeparchii, Witebsk 1888; — Tenże, Dwina, *zob. Historya polityczna.*

14508. **Dokumenty**, służaszczije materiałom dla istorii Biełorusskoj cerkwi, izwleczennyje iz archiwow połockoj duchownoj konsistorii i Tadulinskawo monastyria (XIV., XVI., XVII. w.), Wiestn. jugo-zap. i zap. Rossii 1862 (por.: Materiały do historyi eparchii Połockiej do 1839 r. w: Witebskiej Starinie t. V.).

14509. Siemientowskij A. M., Biełorusskaja starina, Petersb. 1890.

14510. O wowiedienii rimskawo katolicizma w Biełorussii (otrywok iz nieizdannoj istorii Połockoj jeparchii), Witebsk. gub. wied. 1860; — Bielajew J., Połockaja prawosławnaja cerkow do Brestskoj unii, Prawosł. obozr. 1870.

Zob. Unia (Kuncewicz) Nr. 14204—14208.

14511. Tocznoje iszcisłienije monastyriej, cerkwiej, duchowienstwa i naroda bywszej Biełorusskoj grekounijatskoj jeparchii, Cerkown. lietopis Duch. Besied. 1866.

14512. Wypis iz ziemskich knig Połockawo wojewodstwa żałoby archijepiskopa na połockij magistrat i mieszczan 1636 g., Witiebs. gub. wied. 1859; Siemientowskij A., Inwentar imuszczestwa archijepisk. połockoj jeparchii (1688), tamże 1864.

14513. Sobor w Połócku, Illustrirow. Gazeta 1870; — Wozstanowlenije prawosławnoj jepiskopskoj katedry w g. Połockiej, Połock. jep. wied. 1874.

Zob. Nr. 4550 i Miejscowości.

14514. **Sokołow S.**, Archijerei, uprawlawszije Magilewskoju jeparchieju (1595 do 1861), Magilewsk. gub. wied. 1861.

14515. Martynowskij Anatolij, arch. magilewskij, Posmiertnyja bumagi, Kij. Starina 1884.

14516. Wozobnowlenije Magilewskawo katedralnawo sobora, Magilewsk. gub. wied. 1865.

14517. **Istoriko-statisticzeskoje** opisanije Smolenskoj jeparchii, Petersb. 1864, Smoleńsk 1865.

14518. **Spieranskij J.**, Materiały dla cerkownych lietopisiej po Smolenskoj jeparchii, Smolensk. jep. wied. 1871—1873; — Tokmakow J., Sbornik materiałow dla opisanija swiaszczennich dostopamiatnostiej Smolenskoj jeparchii, Smolensk. 1883.

Zob. Nr. 1691.

14519. Obrazcow P., Jerarchia Smolenskoj jeparchii, Smolensk. jep. wied. 1867.

14520. **Smireczanskij W.**, Istoriko-statisticzeskij sbornik swiedienij o Pskowskoj jeparchii, I. Istoriczeskij oczerk IX.—XVII. w., Pskow 1875.

14521. **Tokmakow J.**, Sbornik materiałow dla istoriczeskawo i cerkowno-archeołogiczeskawo opisanija Pskowskoj gub., Psków 1885.

Zob. Nr. 1001.

14522. **Nikitskij A.**, Oczerk wnutrenniej istorii cerkwi w Pskowie, por.: Żurn. min. nar. prośw. 1871 t. CLV.

14523. Kluczewskij W., Pskowskije spory, Prawosł. obozr. 1872.

14524. Tołstoj M., Swiatyni i drewnosti Pskowa, Moskwa 1861 (Biografia K. Dowmonta).

14525. Kniaziew A., Istoriko-statisticzeskoje opisanije pskowskawo katedralnawo sobora, Petersb. 1858.

Zob. Miejscowości.

(g: Monastery: Bazylianie i Bazylianki).

14526. **Bazyli św.** Basilius S. Magnus, Opera omnia, Bazilea 1532; — S. Basilius Magnus ex integro recensitus, Paris 1679, 1721—1730 (wyd. przez J. Garniera i Maranusa Pr.), 1839—1840 (wyd. Simier), także Migne: Patrologia graeca t. XIX—XXXII. (tekst grecki i przekład łaciński) (DS.).

14527. Basylius Wielki, Ustawy wkrótce zebrane, Supraśl 1717, Poczajów 1740; — Bazyli Wielki św., Summaryusz reguł, z reguł obszern. zebrany, Poczajów 1751; — Rucki J. Welamin, Ustawy św. Ojca Bazylego, 1771, Połock 1807; — Codex constitutionum ordinis S. Basilii exactus et conform., Poczajów 1791 (DS.).

14528. **Basilius, De moribus oratio, ed. Ilovius, 1564, 1594, 1598:** Kniha yze wo.swiatych otca naszeho Wasyla, 1594 (DS.).

14529. **Gregorius Nazarensis**, Oratio in laudem Basilii M (wiele wydań, por.: Acta Sanctorum sub 14. Junii).

14530. Hermaut G., Vie de S. Basile le Grand et de S. Grégoire de Naz., Paris 1674 DS.

14531. Święty Bazyliusz wielki patryarcha wyd. Theop. Rutka, zarazem Św. Bazylego o ustawach unickich nauka, 1686 DS.

14532. Jahn Al., Animadversiones in S. Basilii Opera, Bern 1842; — Weiss H., Die grossen Kappadocier, Braunsberg 1871.

14533. **Acta et diplomata** graeca medii aevi, sacra et profana collecta, ediderunt Fr. Miklosich et Jos. Müller (Acta et diplomata monasteriorum et ecclesiarum Orientis 3. t.), Vindobonae 1887, 1890.

R: Bezobrazow, Żurn. min. nar. Prośw. 1888 str. 410—417.

14534. **Uspienskij P.**, Istorija Afona, Trudy kij. duch. akad. 1871—1872 (por. tamże 1860 Nr. 1, 1861 Nr. 2, 10—11, 1862 Nr. 5, 6, 11, 1863 Nr. 1, 4—5, 7).

14535. Grigorowicz W., Oczerk putieszestwija po jewrop. Turcii, Kazań 1848, 2. ed. Moskwa 1877.

14536. Szczurat W., Czernecza respublika na Afoni, Lwów 1895.

R: J. Kopacz, Zap. tow. im. Szewcz. 1895 t. V.

14537. Ukazatiel aktow w obitielach sw. gory Afonskoj, Żurn. min. nar. prośw. 1847 t. LV. (por.; tamże 1847 LVIII.; Miklosich, Histor. Bibliothek 1851 I.).

14538. **Ternowskij F.**, Sobranije cerkownych drewnostij na Afonie, Cztien. w cerk. arch. obszcz., Kijów 1883.

14539. Skazanije o sw. Afonskoj gorie, sostawl. dla Makarija w 1551. Cztien. mosk. obszcz. ist. t. I., IV.; Undolskij W., Skazanija starca Isaji o gorie Afonskoj, tamże I., IV.

14540. Gorskij A., O snoszenijach russkoj cerkwi z swiatogorskimi obitielami do XVIII. stol., Tworen. sw. otcow 1848.

14541. Russkije inoki na Afonie ot X. do poł. XIX. w., Christ. Cztien. 1853; — Russkije monachi na Afonie, Russkij Mir 1874.

14542. Pałanzow S., Gramota Chilandarskawo monastyrija carju Iwanu Wasiljewiczu Groznomu, Petersb. 1861.

Por.: Ikonnikow W., Opyt russ. istoriogr. str. 1529—1539.

14543. **Gennádi G.**, Spisok knig o russkich monastyriach i cerkwach, Wiestn. geograf. obszcz. t. X.

14544. **Josif** archim., Russkije monastyri pered sudom istorii, Rukowod. dla siolsk. pastyr. 1872; — Jełagin, Duch i zasługi monaszestwa dla cerkwi i gasudarstwa, Petersb. 1874; — Ramienskij A., Monaszestwo, Petersb. 1873.

14545. D-ij, O znaczenii monaszestwa w istorii Rossii, Duchown. Besieda 1869; Monaszestwo i sowremiennyja o niem tołki, Cztien. w obszcz. istor. i drewn. ross. 1874, Odb Moskwa 1874; Nieczto w zaszczitu monastyriej i monaszestwa, Wołynsk. jep. wied. 1874; Archimandr. Ł., Monaszestwo i monastyri, Domaszn. Besieda 1875 Nr. 19—26.

14546. Rambaud A., Les monastères de la Russie, Revue polit. et littèr. 1873.

14547. **Kojałowicz M.**, Istorija bazilianskawo ordena, Christ. Cztien. 1864.

14548. **Opisanije** monastyrej w Rossijskoj imperii nachodiaszczichsa etc., Moskwa 1817, 8. wyd. 1834; — G. S., Istoriczeskoje izwiestije o wsiech sobornych, monastyrskich itd. cerkwach, Moskwa 1848 wyd. 2.; — Swiedienije o suszczestwujuszczich w Rossii ławrach i monastyriach, Moskwa 1850; — Ratszin A., Połnoje sobranije istoricz. swiedienij o wsiech bywszich w drewnosti i nynie suszczestwujuszczich monastyriach i primieczatielnich cerkwach w Rossii, Moskwa 1852; — Procenko N., Monastyri w Rossii i sobory w Moskwie, z obozrienijem ich istorii, opisanijem swiatyń i drewnostiej i bogatstw, Moskwa 1863; — Monastyri w Rossijskoj Imperii, Statist. Wremiennik Ross. Imp., Petersb. 1887.

14549. Naszi monastyri i ich bogatstwa i pałuczajemyja imi posobija, Besieda 1872 Nr. 3—11.

14550. **Rostisławow**, Opyt izsliedowanija ob imuszczestwach i dochodach naszich monastyriej, Petersb. 1876.

R: Wiestn. Jewropy 1876 t. II. Nr. 4; Ikonnikow W., Kijewsk. uniw. izw. 1876 Nr. 4; Otieczestw. Zapiski 1876 t. CCXXV. Nr. 4; Russkaja Starina 1876 t. XVI. Nr. 5; Pokrowskij N., Prawosł. obozr. 1876 Nr. 10—11; Syn. oteczestw. 1876 Nr. 69—70; Cerkown. obszcz. Wiestn. 1876 Nr. 39; Russ. Revue 1876 Nr. 12.

14551. **Maksimowicz M. A.**, Soczinienija, Kijów 1876—1880.

14552. **Ikonnikow W. K.**, Izsliedowanije o gławnych naprawlenijach w naukie russkoj istorii w swiazi z chodom obrazowannosti (por.: W. K., Prawosł. obozr. 1869).

14553. **Kluczewskij W.**, Nowyja izsliedowanija po istorii monastyriej, z powodu dzieła: Opyt o kulturnom znaczenii Wizantii, Prawosł. obozr. 1869.

14554. Gennadi G., Spisok pieczatnych izwiestij o bibliotekach russkich gorodow i monastyriej, Moskwitianin 1853.

14555. Sieninskij J., Pierwonaczalniki russkich inokow, Drug Naroda 1867 Nr. 13—24, Odb. Kijów 1867.

14556. Prepodobnyj Nil Sorskij, pierwoosnowatiel skitskawo żitija w Rossii i ustaw jewo (z priłożenijem wsiech pisanij jewo, izwleczennych iz rukopisiej), Petersb. 1864, Moskwa 1869.

14557. Russkije archijerei i russkije monastyri w starinu, Birżewyja wied. 1870 (por.: Wsieobszczaja Gazeta 1870).

14558. **Gorbunow A. N.**, Lgotnyja gramoty, żałowannyja monastyriam i cerkwam w XIII., XIV. i XV. w., Arch. istor. i prakt. swiedienij o Ross., Kałaczowa 1860—1861.

14559. P-ow. Iz istorii russkawo monaszestwa w XVI. w., Cztienija w obszcz. liubit. duchown. prośw. 1872.

14560. Undolskij W., Opis knigam stiepien. monastyriej, XVII. w., Cztien. mosk. obszcz. ist. 1848.

14561. P. N., O wnutrenniem sostojanii Bazilianskawo ordena w XVIII. w., Wołynsk. jep. wied. 1870 Nr. 12—16.

14562. **Czudieckij P.**, Opyt istoriczeskich izsliedowanij o czislie monastyriej russkich, zakrytych w XVIII. i XIX. w., Kijów 1877; — Grigorowicz N., Obzor uczreżdienija w Rossii prawosł. monastyriej, so wremieni wwiedienija sztatow po duchownomu wiedomstwu (1764—1869), Petersb. 1869; — Petrow N. J., Kratkija izwiestija o położenii bazilianskawo ordena i raznych periemienach w jewo uprawlenii (1772—1811), iz zapisok Łukasza Sulzinskawo, chran. w arch. Poczajewsk. Ławry, Trudy kij. duch. akad. 1868.

14563. Josif archim., Russkija monachini iz wieliko-kniażeskawo i carskawo roda, Kałużsk. jep. wied. 1872; — Archangielskij M., O niekatorych imienach monachow i monachiń russkich monastyriej, Strannik 1865.

14564. **Swiatyja** miesta Russkoj ziemli (Troicko-Siergiewskaja Ławra), Petersb. 1872, (Sołowieckij monastyr p. S. Maksimowa) Petersb. 1884 wyd. 3; — Istoria o otcach i stradalcach Sołowieckich, Supraśl 1789; — Sołowieckij patierik, Petersb. 1873; — Swiatyje ugodniki bożii: Zosima i Sawwatij, Sołowieckije czudotworcy, izd. red. żurn. „Mirskoj Wiestn.“, Petersb. 1866.

Zob. Nr. 7805 i Historya polityczna.

14565. Petrow N. J., Oczerk istorii bazilianskawo ordena w bywszej Polszi, po archiw. Wołynsk. semin. i Poczajews. Ławry, Trudy kij. duch akad. 1870—1872.

14566. **Barsow E. W.**, Opisanije aktow archiwa Markiewicza, otnosaszczychsa k' ist. jużnorusskich monastyriej, Cztien. mosk. obszcz. istor. 1884.

14567. Swiedienija o niekatorych drewnich prawosławnych monastyriach, cerkwach, czudotwornych ikonach i drugich swiatyniach w siewiero-zapadnom kraje, Zap. russk. miesac. na 1867 g., *zob.* Nr. 14511.

14568. **Szczerbitskij prof.**, Materiały dla istorii prawosławnych i unijatskich monastyrej w zap. Rossii, Litowsk. jeparch. wied. 1868—1869; — Tenże, O zapadno-russkich archimandrijach, Wiestn. zap. Rossii 1868, 1869.

14569. **Karpenko S. D.**, Zamieczatielnoje istor. opisanije 28 monastyriej Kijewskoj jeparchii, sostawlennoje w 1785 godu, jenwarija 5. dnia, Petersb 1861; — Petrow N. J., Bazilianskije monastyri Kijewskoj gub., Kij. jep. wied., 1872; — Tripolskij N., Bazilianskije monastyri w Kijewskoj gub., tamże 1872 Nr. 8—12, 20, *zob.* Nr. 14439.

14570. Monastyri prawosławnyje na Wołyni, Wołynsk. gub. wied. 1865; — Petrow N., Kratkija swiedienija o prawosławnych monastyriach Wołynskoj jeparchii, w nastojaszczeje wremia niesuszczestwujuszczich, Wołynsk. jep. wied. 1867 Nr. 2—8.

14571. Wołyniak, Bazylianie na Żmudzi, Prz. powsz. 1891; — Menniti P., Szkoła bazyliańska, nauki dla wychowania nowicyuszów, Wilno 1764 DS.

Zob. Nr. 2741.

14572. Maksimow E., K' woprosu o kołonizacijnom znaczeniji monastyrej w słob. Ukrainie, Kij. Starina 1887.

14573. **Załęski St. ks.**, Reforma księży Bazylianów w Polsce w XVII. w., Przegląd lw. 1882, Odb. Lwów 1883.

Zob. Nr. 4756, 8736, 8846, 9312.

14574. **Kozłowskij J.**, Sjezdy bazilijan w zapadnoj Rusi (periewod iz polskoj rukopisi, sostawlennoj izwiestnym istorikom Ign. Kulczynskim, po dokumentam chraniawszimsa w naczalie XVIII. w., pri uniatskoj cerkwi Siergija i Zakcha w Rimie, w rukopisnoj knigie pod bukwoju J), Wiestn. zap. Rossii 1870.

14575. Kłossowicz W., Instrukcyą względem punktów religii i obyczajów, Supraśl 1758.

14576. **Constitutiones** cap. Basiliani gener. Brestae Februarii celebrati, Wilno 1772; — Constitutiones examinandae et eligendae in futuris capitulis, Poczajów 1772 (DS.).

14577. **Catalogus** monasteriorum S. Basilii, Poczajów 1773, 1775.

14578. Zjaśnienie stanu Bazylianów białoruskich w kordonie rossyjskim mieszkających o dobra funduszowe (około 1774) DS.

14579. Monasteria Basiliana sub promulg. legum, theses theolog., b. r. (E. IX.)

14580. Proces Bazylianek, por. E. 1780: Dziedziula; Circa petita od panien Bazylianek, b. r.

14581. Puttkamer pos. miński, Projekt (aby przełożeni monasterów dokumenta do dóbr wydal.), b. r. (E. IX.).

14582. W. K., Bazylianie w Hałycii, Otieczestw. Sborn., Wiedeń 1857 Nr. 1.

14583. **Kossak M.**, Szematyzm prowincyi w Hałycii, ułożenyj w monastyri sw. Onufrejskim wo Lwowi dn. 24. i 25. lipcia 1866 i korotkij pohlad na monastyry i na monaszestwo ruskie, wit zawedenija na Rusi wiry Chrystowoj aż po wynijszoje wremia, Lwów 1867.

14584. **Iwanowicz A.**, Ueber die histor. Bedeutung des Basilianerordens in Galizien und seine gegenwärtigen Verhältnisse, Lipsk 1885.

R: Załęski St., Prz. powsz. 1885 VIII.

14585. Jefrem archim., Swiedienija o Berszadskom Preobrażenskom monastyrie, Podolsk. jep. wied. 1866; — Połosow N., Pojezdka w Berszadskij Preobrażenskij monastyr, Kijewlanin 1873; — Abramowicz W., Ist.-stat. opisanije s. Biełostoka i bywszawo zdieś monastyria, Wołynsk. jep. wied. 1870; — Ist. izwiestije o Bogusławskom Swiato-Nikołajewskom monastyrie w Kaniowskom u., Kij. jep. wied. 1867; — Istoriko-statisticzeskoje opisanije Winnickawo żenskawo monastyria, sostojaszczawo w m. Brańłowie Podolskoj jeparchii, Podolsk. jep. wied. 1869; — Monasterium Buczacense ord. S. Basilii penes solemnem domicilium N. Potocki suo fundatore intromissionem, Leop. 1754 DS.; — Płoszczański B. Buczacz (Cerkiew, hist.), Słowo, Lwów 1865 Nr. 65—75; — Wieniarski A., Kościół i klasztor pobazyliański w Byteniu, Tyg. ill. 1862 V.; — Szczerbickij O., Bytinskaja archimandrija, Litowsk. jep. wied. 1869.

14586. Wiercho-Charkowskij Nikołajewskij diewiczije monastyr, Chark. jep. wied. 1870; — Razjasnienije dieła ob Choroszewskom monastyrie, Sowrem. Lietopis 1867; — Kowalewskij A., Wozniesienskij Choroszewskij monastyr, Duszepoliczn. Cztien. 1868; — Petrow N. J., Zabytiji inoczeskiji abitieli (monastyri chołmskij i zamost'skij), Kij. Starina 1882 (por.: Pamiatn. russ. star. w zap. gub. VII., VIII., Petersb. 1884—1885, Kij. Starina 1883 V.); — Narkiewicz J., O bywszem w S. Cieprie, Słuckawo ujezda, Krestowozdwiżenskim mużeskim monastyrie i sudbie onawo, Minsk. jep. wied. 1870; — Lebiedincew P., Czigirinskij Troickij żenskij monastyr, Kij. jep. wied. 1864—1867, 1874; — Czigirinskij sw. Troickij żenskij monastyr, tamże 1870; — Zakrytyje monastyri w Czernigowskoj jeparchii, Czernigowsk. jep. wied. 1865; — Uniwers. i gramoty Jeleckawo monastyra, Czernig. gub. wied. 1857 (por.: Kij. Star. 1882 III.); — Czernigowskij Jeleckij monastyr (osnowan. 1069 g.), Domaszn. Besieda 1867; — Stradomskij A., O Czernigowskom Troicko-Iliinskom monastyrie, Czernigowsk. jep. izwiest. 1874.

14587. Jerofej preoswiaszcz., Istoriczesk. zapiska o Dermanskom monastyrie, Wołynsk. jep. wied. 1873 (por.: Pamiatniki izd. Kij. wremien. kom. t. IV.), *zob.* Nr. 2556; — Wspomnienie o Dobromilu i malowanie w domu Herburtów, Pam. Sandom. 1829 t. II.; — Kościół OO. Bazylianów w Dobromilu, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; — Łobeski F., Monastyr OO. Bazylianów pod Dobromilem, Roz., Lwów 1858; — Płoszczański B., Dobromil, monastyr czyna św. Wasylia etc., Lwów 1867; — Wład. IV. zapewnia monasterowi w Domaszowie posiadanie gruntów, odprawianie prażników, osadzanie poddanych i wybór ihumena w roku 1638, Dod. Gaz. lw. 1859 Nr. 48, *zob.* Nr. 4225; — Istoriczeskoje opisanije Dorogobużskawo Swiato-Troickawo Bołdina mużeskawo monastyria, Smolensk. jep. wied. 1871.

14588. Florowskij żenskij monastyr, Kij. gub. wied. 1865.

14589. Gamalijewskij monastyr, Czernig. jep. wied. 1862; — Askoczenskij W., Akty o Gliniecko m monastyrie Kij. jep., Kij. gub. wied. 1857; — Matczenko J., Bywszij Piwogorskij monastyr w gor. Gradiżskie Połtawskoj gub., Połtawsk. gub. wied. 1877; — Gustynskij prilukskij Swiatotroickij monastyr 1600 g., tamże 1861; — Lietop. gustyńska, por.: Czt. mosk. obszcz. ist. 1848 VIII., *zob.* Nr. 5843.

14590. Ryżkow M., O monastyri bywszem w Hłotkowi, Cerk. Wistn., Budyń 1858 Nr. 5; — Miączyński J., Wiersz na cześć kolatora funduszu na Hołobicy do klaszt. Bazyliańskiego należącego, Lwów 31. lipca 1804; — Monastyr Horodnicki, *zob.* Nr. 14621; — Monastyr czyna sw. Wasylija W. w Hoszewi, Lwów 1875; — Monastyr czyna św. Wasylia Wełykoho na Jasnoi Hori w Hoszewi, Lwów 1878; — Helleniusz, Wiadomość hist. o zgromadzeniu ks. Bazylianów w Humaniu, Czas, Dod. mies. 1857 II. t. VIII.; — Petrow N., Bazilianskije monastyri Kijewskoj gubernii: umanskij. kaniewskij i łysianskij, Kij. jep. wied. 1872.

14591. Grodieckij D., Jabłoczinskij sw. Onufriewskij mużskij monastyr, Wiestn. jugo-zap. Rossii 1863, Fotograf. Illustracija 1863, Chołmskij greko-uniatskij miesacesł. na 1870 g.; — Łozyńskij J., Monastyr czerniec, Cz. S. Was. w Jaworowie, Peremyszlianyn, Przemyśl 1855; — Jeleckij, *zob.* Czernigowskij Nr. 14586.

14592. Sinickij D., Kamienieckij Swiato-Troickij pierwokłassnyj monastyr. Podolsk. jep. wied. 1868, Wiestn. zap. Rossii 1869; — Kaniewski, *zob.* Humański Nr. 14590; — Kaszirin, Kiejdanskij Spaso-Preobrażienskij prawosławnyj monastyr, Dień 1862; — Czapskij M., Otwiet na statiju g. Kaszirina, tamże 1862; — Kaszirin, Otwiet grafu M. Czapskomu, tamże 1862; — Otwiet grafu Czapskomu T. K., Wil. gub. wied. 1862.

14593. Pochilewicz Ł., Monastyri i cerkwi g. Kijewa, Kij. gub. wied. 1865 Nr. 5—16; — Wostokow A., Iz proszławo Kijewa, akty o monastyriach XVII. w.. Kij. Star. XXVII.; — Kijewsk. perturbacija 1786 g., tamże 1883; — Gorlenko W., Lamentacija kijewo-bratskich monachow konca XVII. st., tamże 1884; — L(ebiedince)w P., Istoriczeskija zamietki o Kijewie, tamże 1884 IV.; — Bjeljaszewskij N., Wyzow kijewskich monachow i spiewakow w Sobor., tamże 1893 III.; — Moz Gr., Hajdamackija dwiżenija XVIII. st. i monachi kijewskich monastyrej, tamże 1895 II.

14594. Samuił mitr., Kratkoje istoriczesk. opisanije Kijewopieczerskoj ławry, Kijów 1817; — Jewgienij mitr., Opisanije Kijewo-pieczerskoj ławry, Kijów 1826, 1831, 1837 (3 wyd.); — Pieczary kijowskie, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Ławra Peczerska w Kijowie, Tyg. ill. 1864 X.; — Jakowlew P., Pieszczery Kijewskoj ławry, Żiwopisn. obozr. 1868; — Materiały dla istorii Kijewo-Pieczerskoj Ławry, Kij. gub. wied. 1870; — J. B., Kijewskija pieszczery, Domaszn. Besieda 1872; — J., Kijewo-Pieczerskaja Ławra, Illustrirow. Gazeta 1862, Illustrirow. Niedieła 1875, Niwa 1875; — Jerszow J., Tri dnia w Kijewo-Pieczerskoj ławrie i Kijewie, Saratowsk. jep. wied. 1875; — Kijewo-Pieczerskaja ławra, Kij. Telegraf 1876; — Nikołajewskij P., Kijewo-pieczerskij monastyr w drewniej Rossii, Christijansk. Cztien. 1876; — Gołubiew S., Kijewo-pieczerskaja obitiel w XVI. i nacz. XVII. w., Kij. jep. wied. 1876; — Maliewicz K., Kijewo-pieczerskij monast., Litowsk. jep. wied. 1877—78; — Malewicz K., Kijewopieczerskaja ławra w XVI. i w naczalie XVII. wieka, Wilno 1878; — M. T., Zapiski jeroschimnika Antonia, Russ. Wiestn. 1881 (por.: Iz cerk. arch. obszcz. 1883); — Tarnawskij A., Pa powodu 50 letnawo jubileja Poczajewskoj Ławry, Kij. Starina 1883; — Bogomolcy u swiatyń Kijewa: Ławra, Petersb. 1884 wyd. 2.; — Kijewo-pieczerskaja ławra w jeja proszedszem i nyniesznieм sostojanii, Kij. Starina 1886, Odb. Kijew 1886; — Wostokow A., Akt izbranija Warłaama Jasinskawo archimandritom Kijewo-pieczerskawo monastyria 1682 g., tamże 1887; — A., Czełobitnaja monacha K. Peczerskoj Ławry (1773), tamże 1893 II.; — Ławra kijewo-pieczerskaja w jeja proszedszom i nyniesznieм sostojanii, izdanie 2. i spr., Kijów 1894.

Zob. Nr. 4367, 14562, 14565, 14569.

14595. Epitafii fundatoram Kijewo-Pieczerskija ławry, Kij. jep. wied. 1874 Nr. 14, 19—24; Leskow N. S., Pieczorskiji antiki (iz waspaminanij o Kijewie), Kij. Star. 1888.

14596. Nowickij J., Joann Gierbinij, wilenskij pastor poł. XVII.-w. i jewo podziomnyj Kijew (pieszczery), W.estn. zap. Rossii 1871.

14597. Dom mitropolita w Kijewo-Pieczerskoj Ławrie, Illustrirow. Gazeta 1872.

Drukarnia Ławry pieczerskiej, zob. Oświata.

14598. Nestor, Paterikon abo żywoty śś. Oyców peczerskich, Kijów 1635 DS., *zob.* Nr. 6196; — Kalnofoyski At. X. (Denisowicz A.), Teratourgema lubo cuda Monast. Pieczersk., Kijów 1638; — Troickij P., Razskazy dla naroda o żitijach sw. ugodnikow Kijewo-pieczerskich, Woskresn. Cztien. 1866 Nr. 33—38, 1867 Nr. 8—17; Toż, Kijów 1875 wyd. 4; — Prokopowicz T., Razsużdienije o nietlinii moszczej swiatych ugodnikow bożiich, w Kijewskich peszczerach, Kijów 1876 wyd. 3.; — G-w S., Zaszczita swiatosti i prawosławija Kijewo-pieczerskich ugodnikow w soczinienii Silwestra Kossowa: Paterikon abo żywoty ss. ojców Pieczerskich, Kijewsk. jeparch wied. 1875 Nr. 4—24.

14599. Zitija prep. otiec naszich Antonija i Teodozija Pieczerskich, Kijów 1870; Dmytro iz Ostry, Sw. Antonij i Teodozij Peczerskii, Lwów 1882; Bielajew J. K., Żiżń prepodobnawo Feodozija Pieczerskawo, Moskwa 1865; Nieskolko urokow iz żiżni prepodobnawo Feodozija Pieczerskawo, Woskresn Cztien. 1869; Prepodobnyj Feodozij Pieczerskij, Odeski Woskr. Listok 1876; Żitije prepodobnawo otca naszewo Izakija Pieczerskawo, Moskwa 1862; Orłowskij P., Swiatoj prepodobnomuczenik Eustratij Pieczerskij, Drug Naroda 1867; Żitija szesti prepod. otiec Pieczerskich, czasti moszczej katorych nachodiatsa w Kostromskom katedr. Uspienskom soborie, Kostroma 1876 wyd. 2; Kijewo-bratskij Bogojawlenskij monastyr (1589) i Nikołajewskij Słupskij monastyr (1036), Kijewsk. gub. wied. 1865

14600. Padoł i Bratskij monastyr w Kijewie, Kij. jep. wied. 1874; — Monastyr Kijewobogajawl. bratskij, por. Kij. Starina 1884; — Niewostrujew K., O naczalie Ałatyrskawo Kijewo-Nikołajewskawo monastyria, Wiestn. zap. Rosii 1866; — Lebiedincew P. G., Dmitriewskij monastyr, Cztien. w ist. obszcz. Nestora, Kijew 1877; — A. D, Feodanowskij skit bliż Kijewa, Kij. jep. wied. 1866; — Kitajewskaja pustyń bliż Kijewa, tamże 1867; — Kijewo-kiriłłowskij monastyr, tamże 1863, 1873; Toż, Kijewsk. gub. wied. 1864; — Azleckij A., Troickaja cerkow bywszawo Kijewo-Kiriłłowskawo monastyria, Kij. jep. wied. 1873; — Słowo na soszestwie sw. Ducha sw. Dymytria Rostowskawo, proiznesiennoje w Kiewskom Kyrylowskom monastyri w 1693 g., s predsł. E. W. Barsowa, Czten. Mosk. 1884 II.; — Kijewo-Wydubickij Michajłowskij monastyr, Kij. jep. wiedom. 1870—1871; — Gołubiew S., Rukopisi Kij.-wydubickawo monastyria, tamże 1875 (por. Kijewlanin 1875 Nr. 100); — Troickij P., Kijewo-wydubickij Swiato-Michajłowskij monastyr (1070) i jewo władienija do zaniatija jewo unijatami, Wiest. zap. Rossii 1865; — Tenże, Kij.-wydub. monastyr, (1596—1637), tamże 1866; — Wydubickij Michajłowskij monastyr, Kij. gub. wied. 1865; — Bielewicz, O Wydubickim archiwie, Trudy kij. duch. akad. 1877 (por.: Drew. i now. Ross. 1877); —

Leopardow N. i Czerniew N., Sbornik snimkow z predmietow drewnosti nachodiaszczichsa w g. Kijewie, wyp. I—II., Kijów 1890—1891; — Chronika Kijewo-michajłowskawo monastyria, Kij. jep. wied. 1861; — Michajłowskij monastyr i Starokijewskaja kriepost', Kijewsk. jep. wied. 1874; — P. L., Kijewo-Michajłowskij Złatowiczchij monastyr w jewo proszłom i nastojaszczem, Kijów 1885; — Nikołajewskij Słupskij monastyr, Kij. gub. wied. 1865; — Troickij P. A., Istorija Nikoło-pustynnawo monastyria, Trudy kij. akad. 1878, *zob.* Nr. 14605.

14601. Szarłowski A., Archimandrya Kołożska, Przegl. pol. 1878 IV.; — Inwentar i gramoty Kołożskawo monastyria (1787), Archeograf. Sborn. IX.; — Korsunskij Onufriewskij monastyr, Kij. jep. wied. 1867, Wiestn. zap. Ross. 1867; — Monastyr Kowieński, *zob.* Nr. 14621; — Kozieleckij monastyr (dokumenta XVII—XVIII. w.), Czernig. jep. wied. 1862; — Monaster Bazylianów w Krechowie, Wildt J., Kal. powsz. Krak. 1860; — Gołowackij J., Monastyri jugo-zapadnoj Rossii woobszcze i Krechowskij monastyr, Petersb. 1885; — Krupickij monastyr sw. Nikołaja, ist. oczerk, Czernig. jep. wied. 1862; — Czerneckij W., Litopyś monastyria OO. Wasylian w Krystynopoły (1763—1889), Diło 1890 Nr. 42—92.

R: Ul., Kwart. hist. 1891.

14602. Wołyniak, Monaster Bazyliański w Ładach na Białej Rusi, Prz. powsz. 1891 I., Odb. Krak. 1891.

R: Papée Fr., Kwart. hist. 1893.

14603. O Ładinskom Podgorskom Pokrowskom monastyrie (1614 g.), Połtawsk. jep. wied. 1865; — Łobeski F., Monaster w Ławrowie, Roz., Lwów 1859 Nr. 1; — Miłoradowicz G. A., Antonijewskij Liubeczskij mon., Czern. gub. wied. 1860—1861; — Tenze, Liubecz, Czernig. gub. (1693—1753), Cztien. mosk. obszcz. istor. 1871 II.; — Istoricz. izwiestija o Łubienskom monast., Połtawsk. gub. wied. 1861 (por.: Akty jużn. i zapadn. Rossii t. II.); — O Łubienskom-Mgarskom Preobrażenskom monastyrie, Połtawsk. jep. wied. 1865; — Łysiański, *zob.* Humański Nr. 14590; — Księga dziejów Bazylianów Lwowskich, Zieliński, Pam. hist. kraj.; — Hołowackij J., Opysanije rukopysej monastyra sw. Wasyłyja wo Lwowi, Rusałka Dnistr., Buda 1837; — Cerkiew św. Onufrego we Lwowie, Lwowianin 1837 t. II.; — F. L., Cerkow św. Onufrejskaja, Zoria hał. 1854 Nr. 29—31; — Łobeski F., Monastyr OO. Bazyl. we Lwowie, Roz., Lwów 1859, *zob.* Nr. 1868 i 14492; — Jan Kaz. zatwierdza darowiznę gruntu pod monaster św. Jana we Lwowie w r. 1663, Dod. Gaz. lw. 1861 Nr. 38—39.

14604. Wagilewicz J. D., Monastyr Skit w Maniawie, Lwów 1848 (por.: Lisowski S., Bibl. warsz. 1849 IV.); — Skit Maniawskij, Zoria hał., Lwów 1854 Nr. 48—51; — Skit Maniawski, Hasło, Stanisł. 1875 Nr. 28; — Maniawa, Zb. najpiękn. i najint. okol. Galicyi, Lwów; — Celewicz J., Istoria skitu maniawskoho, Lwów 1887.

R: Kalitowski, Zorja 1886; Dziedzicki L., Kwart. hist. 1887.

14605. Kratkija swiedienija w Mazołowskom monastyrie (1675), Mogilewsk. gub. wied. 1805; — Łazarewskij A., Lietopis Mgarskawo monastyria 1682—1775, Kij. Starina 1889; — Akty archiwu łukienskawo Mgarskawo monastyria, Akt. jużnoj i zap. Rossii II.; — P. Ł., Miedwiedowskij Nikołajewskij monastyr, Kij. jep. wied. 1870; — Omielianskij L., Niekatoryja swiedienija iz istorii Mieleckawo monastyria, Wiestn. jugo-zap. i zap. Rossii 1863; — Kijewo miezigorskij monastyr uprazdiennyj 1787 g., Kij. jep. wied. 1863; — Letopis (1608—1788), Sbornik letop., Kijów 1888; — Maksimowicz M., O Miezig. monast. (1161), Kij. jep. wied. 1865; — Skazanije o Miężigorskom monast., Wiest. zap. Rossii 1869; — Szimanskij Gr., O Miężigorskom, bywszem stauropigialnom monasterie, Kij. jep. wied. 1872; — Miężyhorskij Spas, Russ. Słowo 1890 Nr. 26; — Ignatiew R., Archeołogiczeskoje obozrienije cerkwiej g. Minska, Swiato-Duchow mużskoj monastyr, Minsk. jep. wied. 1878; — Nikołaj igumen, Istoriko-statisticzeskoje opisanije Minskawo monast., tamże 1879 Nr. 8, 21—27; — Klasztor Bazylianek w Mińsku, Gaz. kośc. 1845; — Sokołow S., Mohilewskij bratskij monastyr, Magil. gub. wied. 1859 (por.: Żurn. min. nar. prosw. 1848).

14606. Nieżinskij mużskij monastyr, Czernig. gub. wied. 1861; — Biełousowicz Ł., Nieżinskij Błagowieszczenskij monast., Czernig. jep. izwiest. 1867; — Nieżinskij Wwiedienskij diewiczij monastyr, tamże 1872; — L., Ob imieni swiatitiela, nietlinno pocziwszawo w Nieżinskom Błagowieszczenskom monastyrie, Kij. Stanina 1887; — Wenedikt archim., Nowogorodsiewierskij Spasopreobrażenskij monastyr, po rukopisnym istocznikam, Czernig. jep. wied. 1861; — Dopołnienije k' opisaniju Siewierskawo monastyria, tamże 1865; — Swiedieniia o Nowgorod-Siewierskom monast., Petersb. 1875; — Łazarewskij A. M., Riznica nowgorodsiewierskawo Spasopreobr. mon. (XVII—XVIII. w.), Izd. archeołog. obszcz. V.

14607. Swiedienije ob Ombyszskom monastyrie w połow. XVII. w., Zapiski czernig. gubernsk. statisticz. komit. 1868 kn. 1—2; — Kratkoje ist. swiedienije ob Orszanskom Bogojawlenskom monastyrie

(1623 g.), Wiest. zap. Rossii 1865, Duchown. Besieda 1865, Odb. Petersb. 1865 (por. Bieloruss. Arch. I.); — Cerkiew św. Bazylego w Owruczu, Przyj. dom., Lwów 1856 VI., *zob.* Nr. 13875; — Chojnackij A., Žitije i stradanije swiatawo prepodobno-muczennika Makarija, archimandrita Owruczskawo, Wołynsk. jep. wied. 1870.

14608. Peczerska Ławra, *zob.* Kijów Nr. 14594—14594; — Szostowickij M, Inwentar Pinskomu Lieszczinskomu monastyriu, Minsk. gub. wied. 1879; — Widok monasteru w Pleśnianach, Zb. najp. i najint. okol. Galicyi, Lwów; — Wołyniak, Bazylianie na Żmudzi (o klasztorze Bazyl. w Podubisiu w gub. kowieńskiej pow. szawelskim), Prz. powsz. 1891 III., IV.

14609. Hora Poczajewskaja, Poczajew 1772; toż po pol.: Przesławna góra Poczajowska opisaniem do wiadomości podana, Poczajów 1773; — Góra przesławna Poczaj. dawnością cudów jaśniejąca, Pocz. 1807; — Epitome hist. de origine poczajovens. imag., Pocz. 1775 (por. E. 1775: Dzieła, Koronacya, Rudnicki, 1776: Hynek, Kazania); — Kościół Bazylianów w Pocz., Gaz. kośc. 1844; — Poczajów, Przyj. dom., Lwów 1857 VII.; — Korzeniowski Ap., Klasztor w Pocz., Tyg. ill. 1862 V.; — Petruszewicz A. S., Istorija Pocz. monast. i jeho typografii, Hałyczanyn 1863; — O Ikonie Maryi w Poczaj., Słowo rus., Lwów 1863 Nr. 97; — O nakazanijach, kakim podwiergalis bazilianskije inoki za prostupki wo wremija uniatskawo władienija Poczaj. obitieliu (1720—1831), Wiestn. zap. Rossii 1865; — Bolesław z Ukrainy, Poczajów z byłym zakonem i kościołem OO. Bazylianów, Tyg. ill. 1866 XII.; — Troickij P. A., Poczajewskaja ławra, Wiestn. zap. Rossii 1865, 1867 (por.: Kij. jep. wied. 1865 Nr. 4, Wołynsk. jep. wied. 1870 dod. do Nr. 13); — Drewnost' Poczaj. obitieli, Wołynsk. jeparch. wied. 1867; — Błudowa A., Wospominanije o Poczaj. ławrie, Strannik 1868, Wilensk. Wiestn. 1868; — Poczajewskij monastyr, Warsz. Dniewn. 1869; — Amwrozij archim., Skazanije o Poczaj. Uspienskoj ławrie, na osnowanii dokumentow chraniaszcz. w ławrskom archiwie, Wołynsk. jep. wied. 1870 dod. do Nr. 13; — Opisanije Poczaj. Uspienskija ławry, Poczajów 1870 wyd. 2.; — Iz Poczaj. ławry, Wsiemirnaja illustr. 1872; — Siemientowskij A. M., Poczajewskaja ławra, Wsiemirnyj Trud 1872; — Błagodatnaja swiatynia Poczaj. ławry, Wołynsk. jep. wied. 1874; — Błagodatnaja swiatynia gory Pocz., Poczajów 1875; — Poczaj. Uspienskaja ławra, Krugozor (gazeta) 1876; — Putiewoditiel po gorie Poczaj., Poczajów 1876; — Chojnacki A. T., Swiat. czud. ikona B. Matery poczaj., Poczajew 1879; — Tenże, Istorja poczaj. ławry, Petersb. 1883; — Tenże, K' istorii posliedniawo wremieni Pocz. ławry, Wołynsk. jep. wied. 1886; — Golicyn N. S., Poczaj. ławra w k. 1855 g., Kij. Star. 1882; — Lieskow N. S., Slied nogi Bogorodicy w Poczaj., Ist. Wiestn. 1882.

14610. Chojnackij A. E., Prepodobnyj Jow, igumen Poczajewskij, jewo żizń i prosławlenije, Podolsk. jep. wied. 1875 Nr. 3—13; Tenże, Jow poczajewskij i Poczajewskaja ławra, Christ. Cztien. 1881—1882, 1883; Tenże, Prawosławije i unija w licie Jowa i Jozafata Kuncewicza, Trudy kij. akad. 1882; Siendulskij A., Prepodobnyj Jow, igumen Pocz., Wołynsk. jep. wied. 1875 Nr. 22—23; Kulisz P., O znaczenii prepodobnawo Jowa, Gaz. Gatenką 1875; Petrow N, Jow Żeliezo, Strannik 1882.

14611. Bierezin W., Opisanije rukopisej Poczajewskoj ławry, w bibl. muzeja pri Kij. duch. akademii, Kijów 1881; Toż, Trudy kij. duch. akad. 1881 (por.: Pamiatniki izd. Kijewsk. wremien. kom. t. IV.).

Szkoła Poczajowska, zob. Oświata (Szkoły).

14612. Kompaniewicz B. ks., Wiadomość o Podhorcach i klasztorze Bażyliańskim, Lwowianin 1838 t. III.; — Trzciński, Monastyr i Podhorce, Orędownik, Poznań 1845; — J. W., Podhorce, Lwów 1856; — Pojezdka do Podhorec, Słowo rus., Lwów 1867 Nr. 48; — Barącz S. ks., Monaster OO. Bazylianów w Podhorcach, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881 I., *zob.* Nr. 4517 i *Miejscowości*; — Mon. w Podubisiu na Żmudzi, *zob.* Nr. 14571 i 14608; — Chronologia albo porządne zebranie dziejów monasteru J. Spasa w Połocku, 1782 DS.; — Siemientowskij A., Połotskij Borisoglebskij monastyr (1190 g.), Pamiatn. kniż. Witebsk. gub. 1866, *zob.* Nr. 14621; — Diewiczij monastyr i Uspienskaja cerkow w m. Połonnom, Wołynsk. gub. wied. 1855; — Opisanije monast. Połtawskoj jeparchii, Połt. jep. wied. 1864; — Połtawskij Krestowozdwiżenskij monastyr, Połtawsk. gub. wied. 1861; — O Połtawskom Krestowozdwiżenskom monastyrie (1650 g.), Połt. jep. wied. 1865; — Preobrażenski, *zob.* Berszadski, Nr. 14585; — Apollos jepisk., Pskowopieczerskij monastyr, Nowogród 1854, Petersb. 1860; — Mirotworcew M., Pskowo-pieczerskij, Jelieazarskij i Swiatogorskij monastyr, Pamiatn. kn. pskow. gub. 1860—1861; — Bieriezin-Szirajew J., Pskowopieczerskij monastyr, Pietiersb. Gaz. 1867; — M-wij P., Iz Ostrowa, Pskowskoj gub. Prazdnowanije 400-lietniawo jubileja Pskowo-Pieczerskoj obitieli, Sowremiennost' 1873; — Pskowo-pieczerskij monastyr, Żiwopisnoje Obozr. 1874; — Josyf jeromon., Opisanije Spaso-Jelieazarskawo monastyria, Petersb. 1862; — Wasiliew J. J., Pskowskij Spasomiroż. monast. (1156—1868), Petersb. 1868; — Jewlentijew K., Akty Liubiatowa monastyria, Pskowsk. gub. wied. 1871 (por.: Pamiatn. kn. Pskowsk. gub. 1860 i Pskowsk. gub. wied. 1871—1873); — Panow A., Opisanije Pskowskawo Joanno-Predtieczenskawo żenskawo monastyria, Petersb. 1874 wyd. 2.; — Pustynskij Uspienskij monastyr Mogil. gub., Duch. Wiestn. 1866; — Kozłowskij P., Pustynskij Usp. monastyr (Mogil. gub., Mstisławsk. ujezda), Cerk. obszcz. Wiestnik 1874.

14613. Moroz G., Monastyr Wasyliańskij i cerkow w Rybniku, Diło 1892 Nr. 125; — Melchizedek archim., Kratkoje opisanije Rychłowskoj pustyni, Moskwa 1844 (por. Trudy kij. duch. akad. 1883 i Cztien. mosk. obszcz. istor. 1874); — Wypiski iz aktowoj knigi i drugich starinnych pamiatnikow Rychłowskoj pustyni, Czernig. gub. wied. 1852.

14614. Sambor, *zob.* Nr. 1659; — Twerdochlebow A., Skelsky monastyr, Kij. Star. 1886; — Skit maniawski, *zob.* Maniawa Nr. 14604; — D-wskij P., Zamietka o Spasskom Skitkowskom monast., bywszem w Hadiaczskom ujezdie, Połtawsk. jep. wied. 1867; — Słuckij swiato Troickij monast. (998 g.), Wiestn. zap. Rossii 1865, Wilensk. Wiestn. 1865; — Łomaczewskij Ł., Iz Minska, Korrespondencija o Słuckom swiato Troickom monastyrie, Wil. Wiest. 1867; — Słucki Ujezd, *zob.* Ciepr Nr. 14586; — Materiały dla monastyrskich lietopisiej Smolenskoj jeparchii, Monast. gora Smolenska, Smolensk. jep. wied. 1874; — Makariewskij A., Smolenskij Spaso-Awraamiewskij monastyr, Pamiatn. kn. Smolensk. gub. 1857; — Tenże, Smolenskij Troickij monastyr, tamże 1859; — O władienijach i preimuszczestwach bywszawo Kresto-wozdwiżenskawo Biżinkowa monastyria, Smol. jep. wied. 1870; — Pustyni Smolenskoj jeparchii, tamże 1874; — Ordynskaja pustyń (koło Smoleńska), Petersb. 1873; — Sołowieckij m., *zob.* Nr. 14564; — Surdieckij M., *zob.* Nr. 14621.

14615. Kozak E. A., Resultate meiner Forschungen im Kloster Sočawica (in der Bukovina), historische, epigraphische und bibliographische Beiträge, Arch. f. slav. Phil. 1891 XIV.; Wickenhauser A., Molda, Gesch. des Bisthums Radauz u. des Klosters Gross Skit, Czernowitz 1891; Dolka, *zob.* Nr. 803.

14616. Lietopis i gramoty Supraślskawo monastyria (1505—1798), Archeogr. Sborn. II.; — Modest archimandr., Supraślskij Błagowieszczenskij monastyr, Litowsk. jep. wied. 1865—1877, Wiestn. zap. Rossii 1867 t. I—II.; — Dokumenty otnosiaszcz. k' istorii Supraślskawo monastyria, Wiestn. zap. Rossii 1867; — Sobor driewnij Supraślskij, Niwa 1880; — Nikołaj archim., Kratkoje opisanije Supraślskawo monast., Wilno 1885; — Dałmatow N. archim., Supraślskij błagowieszczenskij monastir, Petersb. 1892.

R: Michnowiecki M., Kwart. hist. 1893.

14617. Bobrowskij, Kołonija Supraśl, Żurn. min. nar. prośw. 1861 t XLVIII.

Drukarnia Supraślska, zob. Oświata (Drukarnie); — Rękopis Supraślski, zob. Oświata (Język); — Zob. Nr. 14323.

14618. Surdiegskij monastyr Wilkomirskawo ujezda, Wsiemirn. Illustr. 1873; — Surdiegskij monastyr, Mirskoj Wiest. 1875; — Klewanow A. S., Swiatogorskij monast. (XVI. w.), Cztien. w obszcz. istor. i drewn. Ross. 1865; — Swiatogorskaja obszczeżitielnaja Uspienskaja pustyń, Moskwa 1867; — Kowalewskij A., Pojezdka w Swiatogorskuju pustyń, Charkowskoj gubernii, Duszepoliezn. Cztien. 1867, 1869; — Swiatogorskaja Uspienskaja pustyń, Chark. jep. wied. 1869; — P-w P., Swiatogorskaja Uspienskaja pustyń, Wsiemirn. Illustr. 1870.

14619. Siemientowskij A., Tadulinskij monastyr witiebskoj gub., Wiestn. jugo-zap. Ross. 1862, Pam. kn. witiebs. gub. 1866, *zob.* Nr. 14508; — Siendulskij A., Tatarinieckij mużeskij mon., bywszij wblizi s. Obyczi, nynie niesuszczestwujuszczij, Woł. jep. wied. 1873; — Zawadzki Wł., Zamek i monastyr w Trembowli, Grosz wdowi, Wiosennik, Wiedeń 1843, *zob. Miejscowości;* — Komaszko W., Trigorskij mon. i okrestnosti jewo, Woł. gub. wied. 1865; — Troki, *zob.* Nr. 218, 1953, 4715 i 14621.

14620. Siendulskij A., Kratkija istor. swiedienija o Walewskom monastyrie, Woł. jep. wied. 1872; — Pulcherow J., Wielikołuckij Siergijew monastyr, Pskowsk. gub. wied. 1871.

14621. Akty izwleczennyja iz archiwow wilenskawo Swiato-Troickawo monast. (1572—1839), Archeogr. Sborn. X.; — Dniewnik wilenskawo Swiato-Troickawo monast. (1671—1780), tamże X., *zob.* Nr. 962; — Obrona monastyra wileńskiego cerkwi przez Bazylianów, Wilno 1702 DS.; — Monastyri siewiero-zapadnawo kraja (Swiato-Troickij monastyr, Duchow. monastyr, Żirowicy, Surdieckij monastyr, Swiatyni gor. Połocka), Zap. russk. miesiacesł. na 1865 g.; — Monastyri, sobory i cerkwi w Wilenskom i Trokskom ujezdach, Pam. kn. Wil. gub. 1851; — F. E., Nieskolko słow o driewnich żenskich monastyriach w g. Wilnie: Troickom i Błagowieszczenskom, Lit. jep. wied. 1868; — Wilenskij Swiato-Troickij monastyr (XIV. w.), Wiestn. jugo-zap. Rossii 1864, Wil. Wiestn. 1864, Zapadno-russk. kalendar 1865; — Szczerbickij P. W., Wilenskij Swiato-Troickij monastyr, Wilno 1885; — Smirnow, Izsliedowanije o wremieni postrojenija w Wilnie cerkwi sw. Ducha i osnowanije pri niej monastyria (1507), Lit. jep. wied. 1865, Wiestn. zap. Rossii 1865; — Smirnow F., Wilenskij Swiato-Duchow monastyr, Wilno 1888; — F. E., Nieskolko słow o drewnich żenskich prawosławnych monastyriach w g. Wilnie, Lit. jep. wied. 1868; — Prawosławnaja żenskaja obitiel w Wilnie, Moskwa 1867; — N., O Wileńskom monastyrie św. Marii Magdaliny, Sowremien. Lietopis 1868, Narodn. Gazeta 1869; — Spiczakow L., Nieskolko słow o Wilenskoj żenskoj obitieli sw. rawnoapostolnoj Marii Magdaliny, Wilno 1869.

Szkoła Bazyliańska w Wilnie, zob. Oświata (Szkoły).

14622. Monaster Winnicki, *zob.* Brailowski, Nr. 14585; — Wasilewski S., Witiebskij Markow Swiato-Troickij mużskoj

monastyr, Pam. kn. Witiebsk. gub. 1865; — Siergij jerom., Opisanije Markowa monast., tamże 1856; — Wieszczezierow N. W., Istor. swiedienija o Witiebsk. żenskom zasztatnom Swiato-Duchowskom monastyrie, Witiebsk. gub. wied. 1867; — Lebiedincew P., Winogradskij irdynskij Uspienskij monastyr, Kij. jep. wied. 1861; — Tokmakow J., Istor. swiedienije o Wozniesienskom diewiczym monastyrie w g. Smolenskie, Moskwa 1882.

14623. Monaster Zagajeckiĭ (Wołyń), por.: Pamiatniki izd. Kijewsk. wrem. kom. t. IV.; — Monasterium Zahoroviense, por. E. 1774: Pierożyński J.; — Dobrotworskij A., Zagorowskij mon., jewo biblioteka etc., Wiestn. jugo-zap. Ross. 1863 (por.: Zap. arch. obszcz. t. VIII.); — Monaster Zamojski, *zob.* Chełm: Nr. 14586; — Izwiestie o drewnem monastyri Woznesenia Hospoda, zwanom Zanow, nachodiaszczym sia nykohda w Maramaroszskoj obłasti, Cerkownaja Gaz., Budyń 1856 Nr. 12; — Dumitraszk N., Istor.-statist. oczerk Zołotonoszskawo monast. 1859; — K. D., Wospominanije ob uprazdniennom Zołotonoszskom Błagowieszczenskom monast., Połtawsk. jep. wied. 1867; — Zołotonoszskij Krasnogorskĭj żenskij monastyr Połt. gub., Wsiemirn. Illustr. 1870; — Połowcew N., Zołotonoszskij Krasnogorskij żenskij monastyr, Mirskij Wiestn. 1873; — O Żyrowickom monast. i nachodiaszczejsa w niem ikonie Bożijej Matieri, Wilensk. Wiestn. 1864; — Żyrowicy, Zap. russ. kalendar 1865; — Żyrowickaja czudotwornaja ikona Bożijej Matieri i żirowickaja obitiel, Wilno 1867, *zob.* Nr. 14621.

(h: Bractwa cerkiewne).

14624. **Pierling P.**, Les confréries écclesiastiques en Russie, Études relig., philos., histor. et littér. 1876.

Flerow Joan., O prawosławnych cerkownych bratstwach, zob. Nr. 14176.

14625. **Dokumenty** służaszczije materiałom dla istorii cerkownych bratstw jugo-zapadnoj Rossii (XVI. i XVII. w.), Wiest. jugo-zap. i zap. Rossii 1862.

14626. **Kojałowicz M.**, Cztienija o cerkownych zapadno-russkich bratstwach, Dień 1862 i 1863, Odb. Moskwa 1862.

14627. O cerkownych bractwach staro-ruskich, Słowo, Lwów 1865 Nr. 48—64; Cerkownyja bratstwa i sowiety, Prawosł. Obozr. 1865.

14628. **Unijatskija** cerkownyje bratstwa, Grodniensk. gub. wied. 1865 i Pamiatn. kn. Grodn. gub. na 1866 g.

14629. G. A., Zapadno-russkija prawosławno-cerkownyja bratstwa i ich diejatielnost', Kij. jep. wied. 1870, Wiest. zap. Ross. 1870; — Skabałanowicz N. A., Nowyje wzgliady na zapadno-russkija prawosławnyja bratstwa, Christ. Cztien. 1875 (por.: Kojałowicz M., Cerk. Wiestn. 1875 Nr. 40); — Tripolskij N., Zapadno-russ. prawosł. bractwa, Wołynsk. jep. wied. 1875; — Gołubiew S., Sliedy cerkownych i cechowych bratstw w jugo-zapadnom kraje, Kijewlanin 1876; — K' istorii jużno-russkich bratstw, Kij. Starina t. XVI.

14630. P-cz A., Sowremiennaja diejatielnost' drewnich bratstw w jugo-zapadnom kraje, Podolsk. jep. wied. 1866.

14631. Aleksandrowicz N., O cerkownych bratstwach w Wołynskoj jeparchii, Podol. jep. wied. 1866.

14632. Wienckowski D., Cerk. bractwa na Rusy, Izd. obszcz. im. M. Kaczkowskoho, Lwów 1878; — Řehoř Fr., Cerkovna bractwa na haličske Rusi, Hlas naroda 1894 Nr. 97.

14633. Bratstwa w Ukrainie (Ustaw dla siolskich bratstw w Kijewskoj jeparchii), Kij. jep. wied. 1862, Osnowa 1862.

Zob. Nr. 977.

14634. Maksimowicz M., Zapiski o pierwych wremienach Kij. Bogojawlenskawo bratstwa, Kij. jep. wied. 1865.

14635. **Gołubiew S.**, O pierwych wremienach Kij. Bogojawlenskawo bratstwa i szkoły pri niem., Trudy kij. duch. akad. 1883.

14636. Nieobchodimoje objasnienije, Adin iz czlenow Kij. Swiato-Władimirskawo bratstwa, Trudy kij. duch. akad. 1865.

14637. Uspienskij N., Cerkownoje cechowoje bratstwo miesteczka Czernobyla Kij. gub., Kij. jep. wied. 1862; Feodotow-Czechowskij A., Akty greczeskawo niżinskawo bratstwa, Kijów 1884.

14638. **Juwyłejnoje** izdanije Stauropigijskoho Bratstwa, Lwów 1886, t. I. 1893, t. II. cz. I.: Diplomata Statutaria confrat. Stauropig. Leop. (1586—1593), Lwów 1893, *zob.* Nr. 73, 763, 3211; — Monumenta confratern. stauropig. leop., ed. Miłkowicz Wł., Lwów 1895, *zob.* Nr. 14134.

R.: Biłeckij W. Zap. nauk. tow. im. Szewcz. 1895 t. V.

Zob. Nr. 977, 14177, 14192.

14639. Zubrickij D., Lietopis lwowskawo Stawropigialnawo bractwa po drewnym dokumentam zostawlennaja, Żurn. min. nar.

prośw. LXII., LXVI., LXVII., Odb. Petersb. 1856 [Urywek (1666—1793), Słowo russ., Lwów 1863 Nr. 34].

14640. **Wremennyk** Staurop. Inst., od r. 1863 wychodzi corocznie (podaje przyczynki do historyi bractwa).

14641. **Hołowackij J.**, Naczało i dijstwowanie Stauropigijskoho bractwa w Lwowi, Zoria hał., Lwów 1860 str., 431—476, Odb. Lwów 1860; — Tenże, Poriadok szkolnyj, *zob.* Nr. 3211 i *Oświata (Szkoły)*; — Tenże, Lwowskoje stawrop. bractwo i kniaź Ostrohskij, Wremennyk na god 1867, Odb. Lwów 1866; — Lwowskoje stawropigialnoje bratstwo i jewo diejatielnost' w XVI. stol., Wil. jep. wied. 1868; — Didyckij B., Lwowskaja Stauropigia, Izd. obszcz. im. Kaczkowskoho, Lwów 1885.

14642. **Barwinskij Al.**, Stauropigijske Bratstwo Uspeńske u Lwowi, wyd. Proświty, Lwów 1886.

14643. **Szaraniewicz Iz.**, Promowa po powodu 300 litnoho juwyłeja Lwowskoj Stauropigii, Lwów 1886; — Tenże, Nykołaj Krassowskij, ot hoda 1686 do 1692 pysar uprawłenija, a ot 1692 do 1697 starijszyna Stauropigijskoho Bratstwa wo Lwowi (Ist. oczerk z prybawkoju zapysok iz knyh Staurop. Bratstwa), Lwów 1895; — Tenże, Jurij Elijaszewicz, ot 1720 człen i w 1722—1735 odyn iz seniorow Staurop. Bratstwa, Lwów 1895.

14644. Zubrzycki D., Cerkiew Stauropigiańska, Lwowianin, Lwów 1837 t. V.

14645. Czetyrkin F., Drewnieje Łuckoje Krestowozdwiżenskoje bratstwo (1617—1712), Wołynsk. jep. wied. 1871; — Łuckaja Stauropigia i korotkaja istorija rusko-unijatskoj cerkwy, Lwów 1892; — Perlsztajn A., Łuck, jewo drewnosti i łuckoje bratstwo, Wremien. mosk. obszcz. ist. IX. (por.: Pamiatn. izd. kij. kom. t. I., *zob.* Nr. 977).

14646. Bratstwo sw. Nikołaja w Minskie, Wil. Wiestn. 1868; — Akty minskawo bratstwa, Cztien. Mosk. obszcz. ist. III. k. VI.

14647. **Materiały** bractwa mohylewskiego, Archeograf. Sborn. II.; — Bratstwa cerkownyja w zap. Rossii i w czastnosti bratstwo Mogilewskoje, Magil. gub. wied. 1845 Nr. 40, 1847 Nr. 1, 6, 10, 17, 39, 47; — Jeleonskij F., O naczalie prawosławnych i uniatskich bratstw w Mogilewie, Wil. Wiestn. 1870 Nr. 20 (odpow. na recenzyą w: Otiecz. zapiski); — Ustaw i akty mogilewskawo bratstwa, Mogil. gub. wied. 1845—1852, 1855, 1860 (por.: Akty jużn. i zap. Rossii t. II.); — O diejatielnosti prawosł. cerk. bratstwa pri Pustynskom Uspienskom monastyrie Mogilewskoj jeparchii, Saratowsk. gub. wied. 1872 Nr. 131—135; — Siergij arch., Iz istoryi prawosławnoj bratskoj szkoły w g. Mogilewie, Mogil. jep. wied. 1885, *zob. Oświata (Szkoły)*.

14648. Siemientowskij A., Nieskolko słow o suszczestwowawszich w g. Niewiele cerkownych bratstw, Witiebsk. gub. wied. 1868.

14649. **Izwiestije** ob Ostrożskom Swiato-Kiriłło-Metodijewskom bratstwie, Moskwa 1866; — Błagowoj, Swiato-Kiriłło-Metodijewskoje bratstwo, Sowrem. Lietopis 1867; — N. M., Iz Ostroga na Wołyni, Mosk. wied. 1867 Nr. 230.

14650. **Bractwo** Poczajowskie, Zahajeckie, Dermańskie, *zob.* Nr. 977 i 3345.

14651. Objasnitielnaja zapiska ob cerk. bratstwach sw. Nikołaja i prep. Jewfrozinii Połockoj w g. Połockie i ustaw, Wiestn. zap. Rossii 1867 t. II.

14652. **Bratstwo** prawosławnoje wilenskoje swiatoduchowskoje, Litowsk. jeparch. wied. 1873; — Bratstwo wilenskoje swiatotroickoje, Petersb. 1876; — Żilitinkiewicz J., Uczreżdienije wilenskawo Swiato-troickawo bratstwa, Litowsk. jep. wied. 1883.

14653. Wypis iz knig tribunalnych u Wilny 1590 g. Junija 26, s priwiljegiem Żygymonta III, korolja polskawo Wilenskomu cerkownomu bratstwu zakona greczeskawo, Czt. w obszcz ist. i driewn. Ross. 1859; Gołowackij, Sprawa bratstwa cerkownawo Wilenskawo pred sudom trybunalnym Wilenskim s jerodijakonom Antonijem Grekowyczem, tamże 1859 (por.: Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. t. XII.).

Zob. Nr. 3257 i 13872.

14654. Budiłowicz A., Russkaja prawosł. starina w Zamostie, Warsz. 1886, *zob.* Nr. 823.

(i: Księgi cerkiewne, liturgia, kaznodziejstwo, sztuka cerkiewna, spiew cerkiewny, misteria, kalendarz).

14655. **Karatajew J.**, Opysanje sławianorusskich knig napeczatannych kiryłłowskimi bukwami 1491—1730, Petersb. 1878.

14656. **Gołubiew S.**, Bibliograficzeskija zamieczania o niekotorych staropeczatannych cerkownosławianskich knigach, Trudy kij. duch. akad. 1876.

14657. Karatajew J., Spysok knig cerkownoj peczaty w bibl. prawitelitw. synoda, St. Petersb. 1871.

14658. **Petruszewicz A. S.**, Katałoh cerkowno-słowenskich rukopysej i starapecz. knyh kyryłł. pyśma na archeołog. bibl. wystawci w Staurop. zawedenii, Lwów 1888; —

Szaraniewicz Iz., Katałoh archeołog. bibliograficzeskoj wystawki Staurop. Instituta, Lwów 1889 (toż po pol., Lwów 1889); — Tenże, Katałoh archeoł.-artyst. predmetow, cerkowno-słowenskych rukopysej i staropeczatannych knyh, Lwów 1890.

Zob. Oświata (Sztuka).

14659. Tokmakow N. O., Chronologiczeskij katalog knig cerkownoj peczaty s 1517 po 1821 g., w biblioteki Moskowsk. archiwa inostrannych dił Archeogr. komissij, Petersb. 1880 z. 8; — Leonid Arch., Ewanhełje napeczatannoje w Moskwi 1563—1568, Bibliogr. izd., Petersb. 1882; — Pituchow E., K' woprosu o kiryłłach autorach w drewnej russkoj literaturi, Petersb. 1887.

14660. Krzyżanowskij G., Rukopisnyja Jewangiełija kijewskich knigochraniliszcz., Kijów 1888.

14661. **Filaret** (Humilewskij) archiepyskop Czernigowskij, Obzor russkoj duch. literatury, Petersb. 1884.

14662. Bołhowityнów E., Słownik historyczny pisarzów duchownych w Rossyi (po ross.), Petersb. 1818, 1827 t. 2 (Chlebowicz A. i Rogalski L. zebrali wszystko, co dotyczyło Polski).

14663. Petruszewicz A. S., Russkaja staryna, Pamiatnyki russkoi duchownoi słowesnosty XI. wika, Zoria hał., Lwów 1854 Nr. 25, 27, 31, *zob.* Nr. 6303.

14664. Drynow M., Nowyj cerkownosłowiański pamiatnik, St. Petersb. 1885.

R: Jagić V., Arch. f. sl. Phil., Berlin 1887 t. X.

14665. Moczulskij W., Sliedy narodnoj Biblii w sławiańskoj i drjewnie-russkoj piśmiennosti, por.: Wesołowskij A., Żurn min. nar. prośw. 1893 z. 2 str. 413—427.

14666. Nowickij O., O pierwonaczalnom periewodie swiaszczennawo pisanija na sławianskij jazyk, Kijów (?) 1837; — M-ow K. A., Tołkowatieli i tołkowanija swiaszczennawo pisanija w Rossii, Woskresn. Cztien. 1872; — Makarij (Bułgakow), Russkaja duchownaja literatura w per. mongolskij, Duch. Wiestn. 1862 (por.: Krzyżanowskij E., Trudy kij. duch. akad. 1862 Nr. 12).

14667. Wasiutinskij M., O pieczatnych izdanijach sławianskoj biblii w Rossii do imp. Jelizawety, Czernig. gub. wied. 1870; — Sołowiew S. P., Pisma o biblii w Rossii, Woskresn. Cztien. 1872.

14668. Czistowicz J., Istorija periewoda biblii na russkij jazyk, Christijansk. Cztien. 1872, Odb. Petersb. 1872—1873 (2 cz.).

R: Strannik 1874 t. IV. Nr. 10.

14669. Rożdiestwienskij W. G., Istorija nowozawietnawo kanona, Christ. Cztien. 1873; Gorskij A. W., Obrazowanije kanona swiaszczenych knig nowawo zawieta, Moskwa 1871.

14670. Miegorskij P., Dwie besiedy o tom kak pojawilis i umnożilis raznosti i pogriesznosti w sławianskich bogusłużebnych knigach i kak onie isprawilis, Ołonieck. gub. wied. 1873; — Kaszmienskij St., Isprawlenije cerkownych knig pri patriarchie Josifie, Wiatsk. jep. wied. 1873.

14671. Mohyła Al., Rukowodstwo w cerkownyj typikon, Ungwar 1890.

14672. Srawnitielnoje obozrienije starinnich tipikow ili cerkownych ustawow, upotrebl. w russkoj cerkwi do patriarcha Nikona, Prawosł. Sobesied. 1865; Ogłoblin N. Stoimost' cerkownych knig w Moskwie w 1651 g., 1889'.

14673. Zubrzycki D., Wiadomość o Reimskiej i Ostromirowskiej biblii, Rozm., Lwów 1845.

Zob. Oświata (język i literatura).

14674. **Skoryna Fr.**, Biblia ruska, wedle Wulgaty, Praga 1516, 1517, 1519; — Tenże, Apostoł, Psałtyr, Akafistnik, Czasosłow, Szestodniew, Kanony, Kratkie światej, paschalia (wszystkie druk., Wilno 1525) (DS.).

14675. Hołowackij J., Nieskolko słow o Biblii Skoryny i rukopysnoj ruskoj biblii iz XVI. stoł., obritajuszczejsia w biblioteci monastyria sw. Onufria w Lwowi, Lwów 1865; — Wachnianin A., O d-ri Franciscu Skoryni i jeho literaturnij dijalnosty, Lwów 1879.

14676. **Oktoich**, wyd. Was. Haraburdy, Wilno 1582 DS.

14677. Modest archim., O cerkownom oktoichie, Wilno 1865.

14678. Bustajew F., Russkij Licewoj Apokalipis, Swod Apokalipsow po russkim rukopysiam s XVI. wika po XIX., Moskwa 1884.

14679. Gołubiew S. T., Južnorusskij prawosł. katechys 1600 goda, Kiew 1890.

14680. Zasidanie w kniżnoj pałati 18. Jewrała 1627 goda po powodu izprawłenij katychyzysa Ławrentija Zyzania, Petersb. 1878, *zob.* Nr. 14188.

14681. Nowyj zawiet, Kijów 1703 DS.

14682. Ośm błażeństwa ewanhelskije, Czernichów 1709 DS.

14683. **Biblia** sławenskaja w piati czastiach, Poczajów 1798 DS.

14684. Kiryłł Archiep., Kniga w 48 gławach, Grodno 1791.

14685. Podbrusnianenko A. P., Deszczo o knyhach bohosłużebnych, osobenno że o Liturgikoni, Lwów 1863.

14686. **Oczerk** istorii liturgii prawosławnoj cerkwi, Christ. Cztien. 1868.

14687. Sieredinskij T., Osobiennosti w swiaszczennosłużebnych obriadach i obyczajach greczeskoj i russkoj cerkwi, Christ. Cztien. 1871.

14688. **Nilles N.**, Über die griechisch-russische Liturgie, Zeitschr. f. kathol. Theologie 1894 zesz. II.

14689. Hopper, Die Epiklesis der griech. und oriental. Liturgien, St. Gallen 1866.

14690. Ornatskij P., Swiatoje miro i upotreblenije jewo w prawosławnoj cerkwi, Zapiska istoriko-archeoł., Petersb. 1865.

14691. **Heesen A.**, Istoria sławianskawo perewoda symboliw wiry, 1885.

R: Jagić, Arch. f. slav. Phil. 1885 VIII.

14692. Czelcow J., Drewnija formy simwoła wiery prawosławnoj cerkwi, Petersb. 1869.

Zob. Oświata (Sztuka).

14693. Sumcow N. T., O wlijanii greczeskawo i rimskawo rituała na małarussku swad'bu, Kij. Starina 1886.

14694. **Łowiagin E. J.**, Głoriantow N. i Troickij J., Sobranije drewnich liturgij, wostocznych i zapadnych narodow w perewodie na russkij jazyk, Christijansk. Cztien. 1874.

14695. Filaret jeromonach, Czin liturgii sw. Joanna Złatoustawo, Bratsk. Słowo 1876.

14696. Błagowieszczenskij Al., Upotreblenije psałtiri w drewniej christijanskoj cerkwi, Duchown. Besieda 1872; — Upotreblenije psałtiri w russkoj prawosławnoj cerkwi, tamże 1875.

14697. O sinaksarach, postnoj i cwietnoj triodi, Periewod M. Pokrowskawo, Tuła 1871.

14698. **Chojnackij A. E.**, Zapadno-russkaja cerkownaja u n i j a w jeja bogosłużenii i obriadach, Kijów 1871; — Tenże, Unijatskij czin służenija nabożestwiennoj liturgii cztiemoj, Christ. Cztien. 1865; — Tenże, Osobiennyja unijatskija czinopasliedowanija, Trudy kij. duch. akad. 1868; — Tenże, Oczerk istorii uniatskawo bogosłużenija, Chołmsk. miesacesł. 1873; — P. P. A., Ob uniatskom obriadowom woprosie, tamże 1872; — Kak slidujet po ustawu sowerszat' bohosłużenije w uniatskoj cerkwi, Warsz. 1872 (?); — Odincow N., Uniatskoje bogosłużenije w XVII. i XVIII. w., Wilno 1886.

14699. Wostocznyj obriad w cerkwach Chołmskoj uniatskoj jeparchii i otnoszenije jewo k' Zamojskomu soboru, Chołmsk. miesacesł. 1869.

14700. Ukazanije papskich postanowlenij otnositielno greko-katol. wieroispowiedanija, Chołmsk. miesacesł. 1866.

14701. O prywedenii obrjada do jeho perwobytnoj czystoty, Słowo russ., Lwów 1866 Nr. 61.

14702. Obozrienije u n i j a t s k i c h bogosłużebnych k n i g, Christ. Cztien. 1865—67; — Zapadno-russkije uniatskije trebniki, srawnitielno z trebnikami prawosławnymi i łatinskimi, Trudy kij. duch. akad. 1867; — Chojnackij A., Zapadno-russkije czasosłowy, oktoichy, triody, trefołogiony ili anfołogiony, miesacznyje i ustawy, tamże 1868; — Powreżdienije bogosłużebnych knig u uniatow, Rukowod. dla siolsk. past. 1865; — K-w S. A., Unijatskija dostoprimieczatielnost', Kij. jep. wied. 1866 (o księdze cerk. Bogogłasnik).

14703. Manswetor, Mytropolit Kyprian w jeho lit' rgiczeskoj djejatelnosti, Moskwa 1882.

14704. Postanowlenija drewniej russkoj cerkwi kasatielno wremien obszczestwiennawo b o g o s ł u ż e n i j a, Prawosł. Sobiesied. 1866; — Postanowlenija drewniej russkoj cerkwi otnositielno powiedienija mirian pri bogosłużenii, tamże 1867.

14705. Petruszewicz A. S., Obszczerusski Dniewnik cerkownych narodnych p r a z d n i k ó w, Wremiennik stawropig. Instituta 1866, Odb. Lwów 1866.

14706. Smirnow N., Prazdnik Wozdwiżenija czestnawo i żiwotworiaszczawo Kresta Gospodnia (Cerkowno-istor. izsliedowanije), Penzensk. jeparch. wiedom. 1872; — Dubrowskij N., Opisanije starinnawo torżestwiennawo obriada, Moskwa 1869; — Zapiska o cerk. obriadach, Cztien. w obszcz. istor. i drewn. ross. 1876; — Czto znaczit nazwanije prazdnika: „Proischożdienije czestnych drew", Woł. jep. wied. 1871; — Istoriczeskija swiedienija o dnie 1. augusta, o prazdnikie „Proischożdienija czestnych drew", Wołogodsk. jep. wied 1871; — Sambikin D., Cerkowno-istoricz. wospominanija po powodu prazdnika Rożdiestwa Presw. Bogorodicy, Woroneżsk. jep. wied. 1871; — Z-w, Obyczaj drewniej cerkwi sowierszat' kreszczenije w dień paschi i drugije wielikije prazdniki, Woskresn. Cztien. 1869; — Wospominanije o prężnich krestnych chodach w Kijewie, Kijewlanin 1865; — Zamieczatielnicjszije krestnyje chody wo Władimirskoj jeparchii, z ukazanijem istoriczeskich naczał i powodow ich uczreżdienija, Władimirsk. jep. wied. 1867.

14707. Fed'kowicz J., Ruski cerkowni i narodni kolady i szczedriwky, Lwów 1885; — Aleksandrijskij tom o prazdnowanii paschi 1595 g., przełoż. Uspienskij P., Trudy kij. duch. akad. 1865; — S-cz N., Ob ukraszenii christijanskich chramow swiaszczennymi izobrażenijami (liturgiko-istor. oczerk), Podolsk. jep. wied. 1874; — Lebiediew P.,

Drewnost' obriadow i swiaszczennych diejstwij, sojediniennych z tainstwom kreszczenija (istor.-archeołog. oczerk), Wołynsk. jep. wied. 1876.

14708. **Russkoje** propowiedniczestwo, istoriczeskij jewo obzor etc., Petersb. 1871.

R. Listok duchownoj bibliogr. 1872 Nr. 1; Cerk. Lietopis 1871 Nr 47; Strannik 1871 t. IV.; Rukow. dla siolskich pastyr. 1872.

14709. **Mawryckij W.**, Narodnost' w drewnie-russkoj cerkownoj propowiedi, Rukowodstwo dla siolsk. pastyr. 1871—1872.

14710. Katajew N., Oczerk istorii russkoj cerkownoj propowiedi, Chersonsk. jep. wied. 1874; — K' istorii russkawo propowiedniczestwa, Duchown. Besieda 1873.

14711. Rousselot M. P., La prédication chré ienne dans l' église orthodoxe, Revue contempor. (1866 ?) Nr. 352.

14712. Z., Oczerki drewnie-russkawo narodnawo propowiedniczestwa, Tulskija jep. wied. 1873—1875.

14713. F. T., Czerty drewniawo russkawo propowiedniczestwa do wremien Petra W., Rukow. dla siolsk. pastyr. 1868.

14714. Szliapkin J., Russkoje pouczenije XI. w. i jewo otnoszenije k' zapadnym istocznikam, Pamiatn. drewn. pismien. 1881 X.; — Isajenko E., Propowiedniczestwo w russkoj cerkwi do tatarszczyny w XI. i XII. w. (istoriko-homileticzeskaja zamietka), Połtaw. jep. wied. 1870.

14715. Pituchow E., Serapion Władimirskij, russkij propowidnyk XIII. w., Petersb. 1888.

14716. Isajenko E., Propowiedniczestwo w russkoj cerkwi z XIII. po XVII. w. i po razdielenii mitropolii russkoj, Połtawsk. jep. wied. 1871; — Nikołajewskij P. F., Russkaja propowied' w XV. i XVI. w., Żurn. min. nar. prośw. 1868 t. CXXXVII—CXXXVIII.; — T-ski A., Charaktieristika jużno-russkoj schołasticzeskoj propowiedi w swiazi z propowiediju zapadno-jewropejskoju i polskoju, Rukowodst. dla siolsk. pastyr. 1875.

14717. Pawłowicz A., Trudy Petra Mogiły, mitropolita kijewskawo dla cerkownoj propowiedi, Rukow. dla siolsk. pastyr. 1873, *zob.* Nr. 14215.

14718. **Tiernowskij F.**, Jużno-russkoje propowiedniczestwo XVI. i XVII. w., Kijów 1869.

R: Saratowsk. jep. wied. 1870 Nr. 5.

14719. Z., Charaktieristicczeskija czerty jużno-russkawo schołasticzeskawo propowiedniczestwa z konca XVI—XVII. st., Tulsk. jep. wied. 1875.

14720. Z., Siewierno-russkije propowiedniki XVII. w., Tulsk. jep. wied. 1875.

14721. Małyszewskij J., Russkij prichodskij swiaszczennik, propowiednik XVII. w., Trudy kij. duch. akad. 1861; Jachontow J., Russkij propowidnyk XVII. wika i nieskolko statej iz jewo soczynenia, „Statyr", Petersb. 1883.

14722. F. T., Russkoje propowiedniczestwo pri Petrie I., Rukow. dla siolsk. pastyr. 1870.

14723. **Sokołow M.**, Russkoje cerkownoje propowiedniczestwo w XVIII. w., Duchown. Besieda 1874.

14724. **Narodowiszczanije** iły słowo k' narodu katołyczeskomu czrez monachow czyna sw. Wasyłija W. w powiti Kremeneckom 1756 hoda propowidanoje, Lwów 1866.

Zob. Oświata (Literatura).

14725. **Sabatier J.**, Notions sur l'iconographie sacrée en Russie, Petersb. 1894.

14726. Sosnin D., O swiatych czudotwornych ikonach w cerkwi christijanskoj, Petersb. 1833.

14727. **Sniegirew J.**, Russkaja starina w pamiatnikach cerkownawo i graždanskawo zodczestwa, Moskwa 1851, por.: toż przez Sniegirewa J. i Martynowa A., Moskwa 1851—1857.

14728. Kraszewski J. I., Ikonothyka, Teka wil. 1858 t. III.; Pociej J., protoierej chołmsk.: O ikonostasach, Słowo 1866 Nr. 57.

14729. Petruszewicz A. S., Drewnaja ikona nerukotworennaho obraza Isusa Chrysta, z starosławenskoju podpyskoju, Cerk. Wistnyk, Budyń 1858 Nr. 9; — Tenże, O drewnijszych ikonach s kiryłyczeskimy nadpysamy nachodiaszczysia w Rymi, Lwów 1865.

14730. Barącz S. ks., Wiadomość o malarzach Bazyliańskich, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 t. III.; — Ustianowicz K., De szczo o naszij żywopysy cerkownij, Diło 1888 Nr. 7, 9, 10.

14731. Sokołowski M., Przedstawienie Trójcy w cerkiewkach na Rusi, Spraw. kom. szt. akad. um., Krak. 1879 t. I.

14732. Fr. S., Wiadomość o świętej Piątnicy czyli Paraskewie, Czasopism bibl. Ossol. 1829 IV.; Karawika (krzyż o dwóch ramionach), przedr. z ręk. ks. do nabož. (E. VII.).

14733. **Uwarow A. gr.**, Riezna ikona, Trudy mosk. archeołog. obszcz., Moskwa 1867; — Drewnosti rossijskawo gasudarstwa, Moskwa 1869.

14734. Sbornik na 1866 god, izd. obszcz. drewne-russkawo iskustwa pri Mosk. Muzeumie, Moskwa 1866.

14735. **Zakrewskij N.**, Opisanie Kiewa, Moskwa 1868.

14736. **Kondakow N.**, O freskach Kijewo-Sofijskawo sobora, Zap. imp. russ. archeol. obszcz. III.; — Prachow A., O freskach Kiriłłowskoj cerkwi w Kijewie, Izd. Russk. arch. obszcz. X. (por.: Trudy mosk. arch. obszcz. XII.); — Lebiedincew P., O wremieni napisow fresok Kijewo-Sofijskawo sobora, tamże VIII.; — Prachow A. W., Freski kijewo-kiriłowskoj cerkwi, Kij. Star. 1883; — P. Ł-wa, Drewnija mozaiki w kijewo-sofijskom soborje, tamże 1884; — Lebiedincew P., O Sofii kijewskoj, Trudy III. archeołog. sjezda t. I. [por.: Trudy kij. arch. sjezda, Drewn. mosk. arch. obszcz. XI., Drewn. Ross. gasud. wyd. Russ. arch. obszcz. I—IV., Petersb. 1873—1887)].

14737. P. N., Chomskij muzej cerkownych drjewnostiej, Kij. Starina 1893 III.

14738. A. A., Peredacz a ikonostasa iz kijewo-kiriłłowskoj cerkwi w s. Bortnicz (1796 g.), Kij. Starina 1892 II.

14739. **Łoziński Wł.**, Malarstwo cerkiewne na Rusi, Kwart. hist. 1887.

14740. **Sokołowski M.**, Malarstwo ruskie, tekst do Albumu wystawy archeol. lwowsk. z r. 1885; — Tenże, Sztuka cerkiewna na Rusi i na Bukowinie, Kwart. hist. 1889; — Tenże, Spadek po metropolicie Doziteuszu, Spraw. kom. hist. sztuki 1889 IV.

R: Sigma, Kwart. hist. 1889.

14741. Konstantynowicz I. (Biłous), Opisanie ikonu po cerkwiach ruskich w stołecznem mieście Lwowie, Lwów 1858.

14742. Dzieduszycki W., Ikonostas Bohorodczański, Prz. archeol. 1886, Odb. Lwów 1886 (por.: Kwart. hist. 1887); — Łobeski F., Monaster OO. Bazylianów w Ławrowie, *zob.* Nr. 14603; — Łuszczkiewicz W., Ruina Bohojawłeńskiej cerkwi w zamku Ostrogskim na Wołyniu, Spraw. kom. hist. sztuki akad. um. 1886 III. (por.: Kwart. hist. 1889); — Wagilewicz, Monaster Skit w Maniawie, *zob.* Nr. 14604.

14743. Iwanow, Zapiski szkolara putnika, Lwów 1861.

Zob. Oświata (Sztuka) i Miejscowości.

14744. **Methodus** cantus ecclesiastici graeco slavici autore Joanne de Castro Hispano, Accedit Enchiridion Canticorum eiusdem ecclesiae ab eodem auctore concinnatum, Romae 1881.

14745. **Krug** cerkownawo drewnawo znamennawo pienija, Iżduweniem potomstwennawo poczetnawo grazdanina Arc. Iwana Morozowa, Petersb. 1884.

14746. **Bażański P.**, Ist. ruskoho cerkownoho pinija, Lwów 1891.

14747. Istoriczeskoje razsużdienije o drewnem christ. pienii i osobenno o pienii rossijskija cerkwi, Petersb. 1804; — Istoriczeskij obzor piesnopiewcew i piesnopienija greczeskoj cerkwi, Petersb. 1860 (w 3 cz.).

14748. **Razumowskij D.**, Cerkownoje pienije w Rossii, Moskwa 1867 (por.: Trudy I. arch. sjezda, 444—473).

14749. **Petrow N.**, Zapadno-russkij licewoj irmołogij XVII. w., Trudy kij. duch. akad. 1885.

14750. Somolohjon si jest piewnica, Lwów (Bractwo P. M.) 1700 DS.

Zob. Oświata (Literatura).

14751. **Gołubiew S.**, Kagda i kim wwiedieny w jużno-russkuju obriadnost' passii, Kij. jep. wied. 1874.

14752. **Petrow N.**, Misterii i komedii uczitiela pojetiki w kij. ak. mitr. Dowgalewskawo 1736—1737, Trudy kij. duch. akad. 1865; — Sacharow W., Oczerk russkoj misterii w jeja predstawitielach, Cztien. w obszcz. liubit. duch. prośw. 1882.

14753. Miron, Mistierja strastiej Christowych, Kij. Starina 1891 II.

14754. **Szaraniewicz Iz.**, Geograficzeskoistoryczeskii statii (Pryczyna rożnic meży kalendariamy julianskym i hryhorianskym), Lwów 1874; — Tenże, Otwiet na statiju umnieszcz. w cz. 22., 23. i 24. (w felietonie Słowa z 1876 h.) nad Grigorijańskim kalendarem, Lwów 1876.

Zob. Nr. 167.

14755. Bukojemski K., Kwestya kalendarza, Kołomyja 1885.

14756. Kniha o nowom kalendari, napeczatannaja w Rymi w 1596 g., Sb. otd. russ. jaz. i słow. Imp. akad. nauk., Petersb. XVII., XXVIII—XXXIV.

(k: Kościół ruski po upadku politycznym Polski).

14757. **Malinowski M.**, Die Kirchen und Staats-Satzungen bezüglich des griech. kath. Ritus der Ruthenen in Galizien, Lemberg 1861.

14758. Malinowski M., Die Kirchenunion der Ruthenen in Galizien, Augsburger Allgemeine Zeitung 1839.

Harasiewicz, Annales, zob. Nr. 14043; — Pełesz, Gesch. der Union, zob. Nr. 14144.

14759. Małynowycz M., Umrisse zu einer Geschichte des religiösen und hierarchischen Zustandes der Ruthenen, Wien 1835.

14760. Historische Skizze über die Dotation des ruthenischen Clerus in Galizien, 1861; — Morawski S., Uwagi nad broszurą: Histor. Skizze über die Dotation, Lwów 1861; toż po niem., Wien 1861; — Lang J., Kritische Auseinandersetzung der Broschüre: Historische Skizze, Lemberg 1866.

14761. O potrzebie grecko-halickiej cerkwi, Słowo 1870 Nr. 1 i n.

14762. Hankiewicz J., Kilka dat z istoriji ruskoji seminarii u Lwowi i Widny, Diło 1887 Nr. 91–92, *zob. Oświata (Szkoły).*

14763. **Bielański P.**, List okólny, *zob.* Nr. 5332, 5453; — Skorodyński M. K., *zob.* Nr. 5529.

Zob. Nr. 5223.

14764. **Angełłowicz A.** (bisk. przemyski), Archierejskie posłanie, Przemyśl 11. marca 1804; — Tenże, Archierejskoje posłanie, Wielopole 3. listopada 1804; — Tenże, Archierejskie posłanie, Chołm. 26. maja 1805, *zob.* Nr. 5609, 5661, 5756; — Antoni Anhełłowycz, mytropolit hałyckij, wo wremia 1809, Peremyszlianyn, Peremyszl 1859 str. 59–68.

14765. Sostojanije uniatskoj cerkwi w Wengierskoj Rusi, Wiestn. zap. Ross. 1866; — Otczot o perwom periodi zasidania sobrania dla organizacii uhorskoj cerkownoj autonomii, Słowo rus., Lwów 1870 Nr. 94.

14766. Gochlert J. Vinc., Die Lipowaner in der Bukowina (aus den Sitzungsberichten der k. k. Akad. d. Wiss. 1863), Wien 1863; — Melchisedek, Lipovenismulu adica Schismaticu seu Rascolnicli si ereticii rusesci, Bukareszt 1871; — Kaindl R. Fr., Die Lipowaner, Kleine Studien, Czernowitz 1893.

14767. Rożdiestwienskij F., Samuił Misławskij, mitrop. kijewskij, Trudy kij. duch. akad. 1876; — A. A., Pismo czernigowskawo gubernatora Andreja Miłoradowicza w zaszczitu kijewskawo protojereja Lewandy (1794), Kij. Starina 1894.

14768. Chojnackij A., Warłaam Sziszackij, bywszij archijer. mogilewskij, Istor. Wiestn. 1881 (por. Woł. jep. wied. 1878–80, Czernig. jep. wied. 1877, Drewn. i now. Ross. 1879 III.).

14769. **Bartoszewicz J.**, Morderstwa dokonane na unii po upadku Polski, Przegl. lw. 1880.

14770. O wozsojedinieniji uniatow s prawosławnoju cerkowiju w rossijskoj imperii, Petersb. 1853; — Warwarinskij M., Iz istorii wozsojedinienija uniatow z prawosławnoju cerkowiju w kon. XVIII. w., Woł. jep. wied. 1871.

14771. **Moroszkin M. J.**, Wozsojedinienije Unii, istor. oczerk, Wiestn. Jewropy 1872 (por.: Antoni J., Polonica, Roz. hist. fil. akad. t. XIII. 137–157); — Chraniewicz W., Niekatoryje epizody iz wremieni wozsojedinienija unijatow w konce proszławo wieka, Russ. Star. 1894 III., *zob.* Nr. 14287.

R: Michnowiecki M., Kwart. hist. 1895.

14772. Troickij P., Miery, priniatyja preosw. Joannikijem k' unicztożeniju ostankow Unii w Bracławskoj jeparchii 1795–1796, Podolsk. jep. wied. 1873.

14773. Ratcz W., Unia poslie padienija Polszi (iz rukopisi „Swiedienije o polskom miatiežie 1863 g. w siewiero-zapad. Rossii"), Wiestn. zap. Ross. 1867.

14774. Wernicki A., O prześladowaniu kościoła unickiego, według źródeł mosk., Lwów 1869.

14775. Generał Bonapart, oboronitiel greko-wostocznawo ispowiedanija (z przedm. M. Oboleńskiego), Russ. Archiw 1868 (z powodu art. Kokoszkina w Nr. 166 gaz. „Moskwa": Unijatskija opozicia na Podlasie).

Zob. Nr. 14281–14288.

14776. Kojałowicz M. O., Smuta w unijatskoj sredie w Biełorussii (1802–1803), Christijansk. Cztien. 1874; Toż, Litowsk. jep. wied. 1874.

14777. Czistowicz J., Sostojanije uniatskoj cerkwi w Rossii pri Aleksandrie I., Praw. obozr. 1879; — Znamienskij P., Cztienija iz istorii russkoj cerkwi za wremia carstw. Aleksandra I., Prawosł. Sobesied. 1885; — Bobrowskij P. O., Russkaja greko-uniatskaja cerkow w carstw. imp. Aleksandra I., Petersb. 1890.

R: Kojałowicz, Żurnał min. nar. prośw. 1890; P. O. Bobrowskij, otwiet na krytyku M. O. Kojałowicza, Żurn. min. nar. prośw. 1890 Nr. 11; Ur., Kwart. hist. 1891.

14778. Antonij archim., Siem propowidiej sinodalnawo człona mitropolita litowskawo i wilenskawo Josyfa, gawariennyja pri ważnijszych słuczajach służenija i o greko-unijatskoj cerkwi w zapadnom kraje. Rossii waspominanija, Petersb. 1889.

14779. Orłowskij P., Otnoszenija pamieszczikow polskawo proischożdienija w kijewskoj gubernii k' cerkownym starostam, iz krestianskawo sosłowija (1808—1830), Kijewlianin 1868.

D. Historya Kościoła ormiańskiego.

14780. **Galani Cl.**, Historia armena ecclesiastica, Coloniae 1686, 2. ed. Frankfurt 1701 DS

R: Acta Eruditorum, Lipsiae 1686.

14781. **Tschamtschenanz**, Geschichte Armeniens, Wenedig 1774—1786 DS.

14782. **Brosset**, Collection des historiens arméniens, Petersb 1874.

14783. Agathangela, Storia di Agathangelo, Venezia 1843; — Bekehrung Armeniens durch den hl. Gregor Illuminator, Wien 1844; — Steck F. X., Lithurgie der kath. Armenier, Tübingen 1845 (por.: Windischmann, Tübingische Quartalschrift 1835).

14784. **Fabisz P. Wł.**, Krótka wiadomość o kościele ormiańskim, Wrocław 1856.

14785. **Troickij J.**, Izłożenije wiery cerkwi armianskoj, Petersb. 1875.

R: Prawosł. obozr. 1875 t. II. Nr. 6; Strannik 1875 t. II. Nr. 5; Cerkownyj Wiestn. 1875 Nr. 14, 17, 19.

14786. Dobronrawin K., Kratkij oczerk armiano-grigorianskoj cerkwi, Petersb. 1859.

14787. Stevensonaud F. S. Coore G. B. M., The Armenian Church: its history and its wrongs, New Review 1893 (sierpień).

14788. Galani Cl., Conciliationis ecclesiae armenae cum romana, Roma 1650 DS.

14789. **Arakel**, Księga historyi (w XVII. w.), Brosset, Collection, *zob.* Nr. 14782.

14790. Emin N. O., Skazanija o swiatych Taddeje i Warftołomeje apostołach Armenii (przekł. z orm.), Moskwa 1877.

Era Ormiańska, zob. Nr. 172.

14791. **Armenische** Bibliothek, hrsg. von Joannissiany A., Lipsk 1886.

R: Ztschr. f. vergl. Literaturgesch., Berlin 1886.

14792. **Gutkowski Fr. X.**, Religionis armenicae in Polonia origo et progressus, Liturgia seu missa Andrea Lubelczyk interprete, b. r. (E. IX.).

14793. Lubelczyk A., Baptismus Armenorum, Crac. 1544, *zob.* Nr. 7093; — Tenże, Liturgia Armenorum, Crac. 1549 DS.

14794. **Barącz S.**, Rys dziejów Ormiańskich, Tarnopol 1869; — Tenże, Żywoty sławnych Ormian w Polsce, Lwów 1856

R: Czas 1856 Nr. 52 i Nr. 79 i n.

Zacharyasiewicz X., O Ormianach, zob. Nr. 1200.

14795. **Gromnicki T.**, Ormianie w Polsce, *zob.* Nr. 12380.

14796. Szuramew J., O Ormianach na Rusi i Podolu, Szkoła 1868.

Sobranie aktow, zob. Nr. 941 i Prawo.

14797. **Emin N.**, Kratkij oczerk istorii armianskoj wostocznoj cerkwy, Moskwa 1872.

R: Cztienija w obszcz. liubit. duchown. prośw. 1872 Nr. 8.

14798. **Pidou Al. M.**, Dzieje zjednoczenia Ormian polskich z kościołem rzymskim w XVII. w., wyd. Pawiński A. (wstęp obszerny), Źródła dziejowe t. II., *zob.* Nr. 1387.

R: Prz kryt. 1877.

14799. Bembus Mat., Ormiańskie nabożeństwo y Wzywanie do jedności, Krak. 1630 (toż b. r. i autora, por. E. IX.).

14800. Barącz S., Sobieski a Ormianie, Dz. lit., Lwów 1854 Nr. 22.

14801. Kruciński T. J., Tragica vertentis belli Persici historia, Leop. 1740; Minasowicz J. E., Carminum variorum manipulus August. Masoviorum 1771 (DS.).

14802. Torosiewicz M., Głos do ziomków, Lwów 1861; Isakowicz I., Odprawa autorowi broszury: Głos do ziomków obrz. orm. kat., Wiedeń 1861.

14803. Propcsitio metropolit. ecclesiae Leopolitanae arm. cath., Romae 1820.

14804. Archikatedralny kościół ormiański we Lwowie, Kłosy XV., *zob. Oświata (Sztuka).*

14805. Barącz S., O rękopisach kapituły ormiańskiej lwowskiej, Dz. lit. 1853.

Zob. Nr. 3046, 3102.

14806. Gawriił archiep., Materiały dla istorii Noworossijskoj armiano-grigorianskoj jeparchii (1792), Zapiski odesk. obszcz. ist. t. IX.

14807. Rozanow N., Eczmiadzyn, monastyr, pierwoprestolnaja swiatynia armianogrigor., Kij. jep. wied. 1874; — Eczmiadzynskij monastyr, Niwa 1873, Illustr. Niediela 1875, Russ. Bogatstwo 1876.

14808. Kronika zakonnic ormiańskich we Lwowie, *zob.* Nr. 9253.

Zob. Nr. 1199, 1201—1202, 2152, 2401, 2597, 3218.

Zob. Prawo (Ormianie) i Oświata.

E. Sekty Kościoła katolickiego w Polsce.

(a: Historya sekt w całości, encyklopedye sekciarstwa).

14809. **Oehler Fr.**, Corporis haereseologici, Berolini 1856—1860 t. I—III. (Pisma ojców Kościoła o sektach).

14810. Herold J., Haeresiologia, Basil. 1556 (Pisma ojców Kościoła) DS.

14811. Lipsius R. A., Die Quellen der ältesten Ketzergesch., Leipzig 1875.

14812. **Hilgenfeld Ad.**, Die Ketzergesch. des Urchristenthums, Leipzig 1884, 1886.

14813. **Arnold G.** (protest.), Unparth. Kirchen- u. Ketzerhistorie bis auf d. Jahr 1680, Frankf. a. M. 1699 t. 2; — Tenże, Supplemente z. Verbesserung der Kirchen- u. Ketzerhist., tamże 1703 (DS.).

14814. Stockmann P., Elucidarium seu lexicon haeresium, Lipsiae 1719, 3. wyd.; — Cesare Amadeusz (di), Haeresiologia, Rom. 1736; — Travasa K. M., Storia delle vite degli eresiarchi, Venet. 1752 (DS.).

14815. Walch Chr. W Fr., Entwurf einer vollständ. Gesch. der Ketzereien, Leipzig 1762 (sięga do obrazoborców) DS., *zob.* Nr. 14873.

14816. Hilger B. J., Kritische Darstell. der Häresien, Bonn 1837 (tylko część I.).

14817. **Hahn Chr. Ulr.**, Geschichte der Ketzereien des Mittelalters, Stuttg. 1845—47 (XI—XIII. w.).

14818. **Döllinger J.**, Beiträge zur Sectengeschichte des Mittelalters, München 1890.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1890.

14819. **Fritz F.**, Ketzerlexicon, Würzburg 1838, 2. wyd.

14820. **Blunt J. H.**, Dictionnairy of sects, heresies, ecclesiastical parties and schools of religions thought, London 1874.

Por.: Kuhn H., Encyklopaedie, str. 380—382, *zob.* Nr. 12518.

(b: Sekty religijne do XVI. wieku).

14821. **Müller K.**, Die Waldenser und ihre einzelnen Gruppen bis zum Anfang des XIV. Jahrh., Gotha 1886.

Dawniejszą literaturę por.: Hergenröther J., Kirchengeschichte t. III. §. 285, *zob.* Nr. 12530.

14822. **Muczkowski J.**, Początek biczowania się w Polsce, Rozm. hist. bibliogr., Krak. 1845.

14823. Examen testium super vita et moribus Beguinarum in Sweydnitz, ed. Ulanowski B., Arch. kom. hist. akad. krak. V.

Zob. Nr. 15048.

14824. **Wycliffe J.**, Writings, London 1836; — Tenże, Sermones, ed. Loserth, London 1887—1890 t. 4; — Tenże, Tractatus de ecclesia, rec. Loserth, London 1886; — Tenże, Lateinische Streitschriften, hrsg. v. Buddensieg R., Leipzig 1883 (por.: Mitth. d. Ver. f. Gesch. der Deutschen in Böhmen XXIV. i XXXIX.: artykuły Losertha o Wyclifie).

14825. Lewald E. A., Die theol. Doctrin Wycliffs, Niedners Ztschr. f. hist. Theol. 1847; — Jäger O., Johann Wiclif, Halle 1854; — Böhringer F., Die Kirche und ihre Zeugen, Zürich 1846, 2. wyd. Stuttg. 1873—75, 3. wyd. 1881 w 12 t. (t. II.).

14826. **Lechler G.**, Johann Wiclif, Leipzig 1873 t. 2.

14827. Champmann W., J. Wiclif, London 1882; — Buddensieg R., J. Wiclif, London 1884 (po niem., Gotha 1885); — Holt E. S., J. Wiclif, London 1884; — Berningtom, J. Wiclif, London 1884; — Stefenson J. S. J., The Truth about John Wyclif, London 1885.

14828. **Loserth J.**, Hus u. Wiclif zur Genesis der husit. Lehre, Prag u. Leipzig 1884.

14829. Bender J., Wiclif als Bibelübersetzer, Mainz 1884

14830. **Bezold F. W.**, Zur Gesch. des Husitenthums, München 1874.

14831. Andrzej Gałka, Do Uniw. krak. o Wiclifie, *zob.* Nr. 2185.

14832. **Hus J.** Mistra Jana Husi sebrane spisy ceske, wyd. Erben K. J., Praga 1865; — Opera Husii, Norimb. 1558, 1715, *zob.* Nr. 2006—2008, 2016, 6581, 6582.

14833. Cochlaeus J., Historiae Husitarum, Mogunt. 1549 DS.

14834. **Helfert J. Al.**, Hus u. Hieronimus, Prag 1853; — Höfler C., J. Huss, Prag 1864.

14835. Jan Hus, w roczn. 500 letn. pamiątki, przeł. z niem. Przyborowski W., Prz. tyg. 1869.

14836. Denis E., Huss et la guerre des Hussites, Paris 1878; — Wratislaw A. H., M. A. John Huss (New Biographical, Series N. 12), London 1885; — Lechler G. W., Lebensbild J. Hus, Halle 1890.

14837. Příspěvek k životopisu Petra Chelčického, Čas. česk. mus. 1880; — Petr Chelčický a spisy jeho, tamże 1881; — Lenz A., Učeni Petra Chelčického o křtu, tamże 1885.

14838. O Husie i Hieronimie z Pragi, Dz. lit., Krak. 1844 I.

14839. Nowikow E., Hus i Luter, Moskwa 1859 (w 2 cz.); — Padler A., Pryczyny i pierwyja pojawlenia oppozycyi katolicyzmu w Czechii w końcu XIV. i naczali XV. w., Charków 1864; — Annenkow J., Czeszkija soczynenia Husa i wremia ich napisania, Żurn. min. nar. prośw. 1877 CXCII.; — Tenże, Husyty w Rossii w XV. i XVI. st., cerk.-ist. oczerk, Strannik 1878; — Tenże, Mistr Protywa, nowyj czeszskij pisatel XV. w., Sbornik W. Łamańskawo, Petersb. 1883.

14840. **Prochaska A.**, Hussyta polski, Przew. nauk. lit. 1875; — Tenże, Polska i Czechy w czasach husyckich aż do odwołania Korybuta z Czech, Roz. hist. filoz. akad. um. VII., Odb. Krak. 1877; — Tenże, W sprawie polsko-hussyckiej, Przew. nauk. lit. 1880, *zob. Historya polit. (Wiek XV.).*

14841. Sokołowski A., Andrzej Gałka z Dobczyna, Przew. nauk. lit. 1874; — Tenże, Elekcya czeska po śmierci Zygm. Luxemb., Roz. hist. fil. akad. um. krak. 1876 V.; — Smolka St., Polska wobec wybuchu wojen husyckich, Ateneum 1878 I.; — Sutowicz J., Stosunek Władysława Jagiełły do husytów czeskich, Bibl. warsz. 1879 II., III., *zob. Historya polityczna.*

14842. Konrad K., Husitizm w Polsce w czasopismie Vlast 1887 III.; — Perwolf, Husitstvi v Polsce, Vesna 1891 Nr. 15—18 (z III. t. dzieła „Słowianie, ich wzajemne stosunki i związki" przeł. P. Papaček).

R: P-a A., Kwart. hist. 1888 (o rozpr. Konrada).

14843. Brückner A., Kazania husyty polskiego, Prace filol. 1893 t. IV.

Zob. Nr. 2034, 2059, 2075, 2081, 2184, 2185, 6603, 6607, 6649.

Bracia Czescy, zob. Sekty XVI. wieku.

(c: Sekty XVI. wieku: Reformacya w ogólności i w Polsce, przeciwdziałanie Kościoła, prawa dyssydentów w Polsce).

14844. **Archiv** für Gesch. der Reform., hrsg. v. Förstemann, Halle od 1831.

14845. **Schriften** des Vereins für Reform. Gesch., Halle 1883 i n. 1—41.

14846. **Salkowski P.**, Quellen zur Reformationsgeschichte aus Luthers Werken, I. Theil 1505—1520, Schulprogramm d. Gymnasiums in Memel, Memel 1883.

Dokumenty, zob. Nr. 1565 i por. Corpus reformatorum 58 t.

14847. Myconius Fr. († 1546), Historia reformationis (1518—1542), ed. Cyprian E. S., Leipzig 1718; — Sleidanus, Comment. de statu religion. et reipubl., Argentor. 1555; — Spalatini, Annales reform. (do 1543), Lips. 1718; — Bullinger, Reformations Gesch., ed. Hottinger u. Vögeli, Frauenfeld 1838—40 t. 3.

14848. **Seckendorf** († 1692), Comment. hist. et apolog. de Lutheranismo, Frankof. et Lips. 1688, 1692 DS.

14849. Basnage J., Hist. de la religion des églises réformées, Rotterd. 1670 t. 12, La Haye 1725 t. 4; — Hardt v. de, Hist. liter. reform., Frankf. et Lips. 1717 (DS.).

14850. Fontaine Sim., Histoire catholique contre l'hist. de S. Sleidan, Antw 1558 DS.

14851. Ulenberg († 1597), Vitae haeresiarcharum, Colon. 1589 DS. (tłóm. Kerp na niem., Mainz 1836).

14852. **Maimbou g L.**, Hist. du Lutheranisme, Paris 1680, 2. ed. 1861.

14853. Bossuet, Hist. de variations des églises prot., Paris 1688 t. 4, 1734 t. 4, nova ed. Paris 1836; — Varillas, Hist. des révolutions en matière de religion, Amst. 1689.

14854. **Merle d'Aubigné**, Hist. de la réform. du XVI. siècle, Par. et Gen. 1835—53 t. 5, 2. ed. 1877 (przekł. niem., Stuttg. 1861; po pol. ks. St. Załęski p. t. Historya ref. XVI. w., Cieszyn 1885 t. I.).

R: Prz powsz. 1886 VIII.

14855. **Häuser L.**, Gesch. des Zeitalters der Reformation, ed. v. Oncken, Berlin 1868.

14856. **Maurenbrecher W.**, Studien und Skizzen z. Reformations Gesch., Leipzig 1874.

14857. Fischer G. P., The reformation, London 1873.

14858. Henke E. L., Gesch. der Reformation, Halle 1874.

14859. **Janssen J.**, Gesch. des deutschen Volks, Freiburg 1878, 15. ed. 1890 t. 7.

R: por.: Dahlmann-Waitz, Quellenkunde 6. Aufl. str. 358.

14860. **Bezold F. v.**, Gesch. der deutschen Reform., Berlin 1887—1890 (Oncken, Allg. Gesch. in Einzeldarstell.).

14861. Keller L., Die Reform. u. ältere Reformparteien, Leipzig 1885.

R: Weizsäcker, Gött. gelehr. Anz. 1886 Nr. 9; Müller, Theol. Studien u. Kritiken 1886 str. 357

14862. **Leben** u. ausgewählte Schriften d. Reformatoren u. ihrer Schüler 1857 t. 10.

14863. Schröckh J. M., Christl. Kirchen-Gesch. seit der Reform., Leipzig 1804 t. 10; Woltmann K. L., Gesch. d. deutschen Reform., Altona 1800—1803, 2. ed. 1817; Marheinecke Ph., Gesch. d. Reform. d. Teutschen, Berlin 1816, 2. ed. 1831—1834; Hagenbach, Vorlesungen, Leipzig 1834—1843 t. 6; Neudecker Ch. G., Gesch. der deutschen Reform. 1517—1532, Leipzig 1843.

14864. Carrière M., Die phil. Weltanschauung d. Reformationszeit, Leipz. 1887; — Wagenmann J., Die Reformation, ihr Einflus auf die Erziehungsideen u. Schuleinrichtungen, Encykl. des Unterrichtswesens 1867 t. VI., *zob. Oświata (Szkoły).*

14865. De Meaux, La réforme et la politique française en Europe, Paris 1889 t. 2.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1890.

14866. Libelt K. F., Polska i reformatorowie, Feleton polit. lit., Poznań 1846; — Grzybowski H., Dziejowe znaczenie reformacyi, Warsz. 1863; — Owoce reformacyi XVI. w., Prz. kat. 1883 Nr. 18—21.

14867. Remondi F., Historia v. Ursprung der Kezzereien in Deutsch., Ung., Polen, München 1614, Glogau 1676, Cölln 1746, *zob.* Nr. 7830.

14868. **Węgierski And.**, Systema hist. chron. ecclesiae slavon., Utrecht 1652; — Tenże, Libri quatuor Slavoniae reformatae, Amsterd. 1679 (DS.).

14869. **Lubieniecki St.**, Historia reformationis Polonicae, Freistad 1685 DS.

14870. Ustrzycki, Historya o herezyi, Krak. 1717 DS.

14871. Gerdes D., Scrinium antiquarium seu miscellanea Groningiana ad historiam reformationis, Groningae et Bremae 1752 DS.

14872. Baumhauer Chr., Planmässige Geschichte der Dissidenten, Frankf. u. Leipzig 1768 DS.

14873. Walch Chr. W. Fr., Neueste Religionsgesch., Leng Meyer 1777—1782 t. 4—6.

14874. **Friese Chr. G.**, Beyträge zur Reformationsgeschichte, Breslau 1786; — Tenże, Kirchengeschichte des Königr. Polen, Breslau 1786 DS.

14875. **Krasiński W. Sk.**, Historical sketch of the rise progress and decline of the reformation in Poland, London 1838—1840 t. 2 (toż po niem.: Geschichte des Ursprungs, Fortschritts u. Umfalls der Reformation in Polen, Leipzig 1841; po franc.: Histoire religieuse des peuples slaves, Paris et Genève 1853); — Tenże, Prospectus an essay towards the history of Reformation in Poland, London 1838 (toż po franc.: Essai sur l'histoire religieuse des nations slaves, Paris 1853); — Tenże, Lectures on the religions history of Slavonie nations, London 1849, 1850, Edinburgh 1851.

14876. Fischer G. W. T. (ewang. Pfarrer), Versuch einer Gesch. der Reformation in Polen, Graetz 1855.

14877. **Likowski Ed. ks.**, Szkic historyi tak zwanej Reformacyi w Polsce, od pierwszego jej wystąpienia aż do Colloquium charitativum w Toruniu 1643, Tyg. kat. 1867 VIII., Odb. Poznań 1867.

14878. Koniecki O., Geschichte der Reformation in Polen, Breslau 1872.

R: Feldner, Mith. a. d. hist. Lit. II.

14879. **Zakrzewski W.**, Powstanie i wzrost reformacyi w Polsce 1520—1572, Lipsk 1870.

R: X., Bibl. warsz. 1871 I.; X. L., Sybels H. Z. XXVIII.

14880. **Szujski J.**, Odrodzenie i reformacya w Polsce, Prz. pol. 1880, Odb. Krak. 1880; Niwa 1880, Odb. Warsz. 1880.

R: Dzieduszycki W., Bibl. warsz. 1881 I.

14881. **Liubowicz N.**, Istorija rieformacii w Polszie, Warsz. 1883.

R: Smoleński, Prawda, Warsz. 1883 str. 606; Tyg. powsz. 1883 Nr. 50; Świeżawski S., Ateneum 1884 t. IV.; Jasieńczyk, Prz. powsz. 1884.

14882. Liubowicz N., Obszczestwennaja rol religioznych dwiżenyj, Warsz. 1880.

14883. **Bukowski J. ks.**, Dzieje reformacyi w Polsce, t. I.: Początki i terytoryalne rozprzestrzenienie się reformacyi, Krak. 1883; t. II.: Polityczny wzrost i wzmaganie się reform. do sejmu 1558—1559, Krak. 1885.

R: Chotkowski ks., Kurjer pozn. 1883 Nr. 216—231; Odpowiedź ks. Bukowskiego, tamże 1883 Nr. 268—269 Odb. Poznań 1883; Dembiński Br. (p. t.: Początk reformacyi w Polsce), Ateneum 1884 II.; K., Bibl warsz. 1885 I.; Kłosy 1883 Nr. 941; Przegl. kat. 1883 Nr. 27; Kraj 1886 Nr. 35; Z., Prawda, Warsz

1886 str. 449; W. Z., Przegl. pol. 1886 II.; Odpowiedź ks. Bukowskiego na zarzuty W. Zakrzewskiego, Krak. 1886; Załęski, Prz. powsz. 1886 III.; Sokołowski A., Bibl. warsz. 1886 IV.; Korzeniowski J., Kraj 1886 Nr. 35; Bostel F., Kwart. hist. 1887; E. J., Cas. Muzea 1889 LXII.

14884. **Kariejew N.**, Wopros o religioznoj reformacii XVI. wieka w Polsze, Krit. bibl. oczerk, Petersb. 1885; — Tenże, Oczerk istorii reformacijnawo dwiżenia i katołyczeskoj reakcyi w Polszczi, Moskwa 1886.

R: Kwiatkowski S., Muzeum 1886; Wołyniak, Prz. powsz. 1886 II.; W., Prawda 1886 str. 165, 1887 str. 103; W. Z., Prz. polski 1887 II; S. T., Ist. Wiestnik 1887 III.

14885. **Lochner J. W. K.**, Fata et rationes earum familiarum christianarum in Polonia, quae ab ecclesia romano-cathol. alien. fuerunt (ex actis Societatis Jablonov.), Lipsiae 1832.

14886. **Łukaszewicz J.**, Wiadomość hist. o dyssydentach w mieście Poznaniu XVI. i XVII. w., Poznań 1838 (toż po niem.: Geschichtliche Nachrichten über die Dissidenten in der Stadt Posen u. die Reformation in Gross-Polen im XVI. u. XVII. Jahrh., übers. v. Vinzenz v. Balitzki, Darmstadt 1843.

14887. Lauterbach Sam., Beiträge zur Dissid. Kulturgeschichte von Gross-Polen, Breslau b. r., *zob.* Nr. 1331.

Zob. Nr. 14946 i 14953—14956.

14888. **Soffner J.**, Gesch. der Reformation in Schlesien, Breslau 1887.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1888.

14889. Fuchs Gottl., Reformations- u. Kirchengeschichte d. Fürstenthums Oels, Bresl. 1779 DS.

14890. **Hartknoch M.**, Preussische Kirchen Historie, Danzig 1686 DS., *zob.* Nr. 8636.

14891. **Arnold D. H.**, Kirchengeschichte d. Königr. Preussen, Königsberg 1769 DS.

14892. Helmsing J. Th., Übersicht des Wichtigsten aus der Kirchengeschichte der Ostseeprovinzen, Eisenach 1875, 1882.

Zob. Nr. 1277.

14893. **Wiesener**, Gesch. d. christl. Kirche in Pommern, *zob.* Nr. 13113; — Cramerus D., Pommerische Kirchen Chronica, Alt Stettin 1630 DS.

14894. Brachmann, Die Reformation in Livland, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1849 V.

Zob. Nr. 13212.

14895. **Tetsch K. L.**, Curländische Kirchen-Geschichte, Riga u. Leipzig 1767 do 1770 t. 3.

Szląsk, Prusy, Pomorze, Inflanty, Kurlandya i Estonia, zob. Wyznanie Augsburskie.

14896. **Maurenbrecher W.**, Gesch. der katholischen Reformation, Nördl. 1880 t. I.

R: W. Z., Prawda, Warsz. 1881.

Janssen, zob. Nr. 14859.

14897. Dittrich T., Beiträge zur Gesch. d kath. Reformation im ersten Drittel d. XVI. Jahrh., Hist. Jahrb. Nr. 835 V., VII.

14898. **Philippson M.**, La contre-révolution réligieuse au XVI. siècle (Les origines du cathol. moderne), Brux. 1884.

14899. **Droysen G.**, Gesch. der Gegenreformation, Berlin 1893 (w Onckena: Allg. Gesch. in Einzeldarstellungen).

14900. Hase K., Reformation u. Gegenreformation, Leipzig 1892.

Möller, Lehrbuch der Kirchengesch., zob. Nr. 12531.

14901. Gindely A., Gesch. der Gegenreformation in Böhmen, hrsg. v. Tupetz Th., Leipzig 1894.

Papieże, zob. Nr. 12574—12579.

Sóbór Trydencki, zob. Nr. 12595—12602.

Towarzystwo Jezusowe, zob. Nr. 13808, 13823.

Franciszkanie, zob. Nr. 13470.

14902. **Arndt A.**, De libris prohibitis commentarii, Ratisb. 1894.

14903. Altmann W., Ein Wort über den Verfall der Reformation in Polen, Erfurt u. Leipzig 1861.

14904. **Dzieduszycki M.**, Piotr Skarga i jego wiek, Krak. 1850—1851, 2. ed. 1868 do 1890.

14905. Wierzbowski, Naczało katol. reakcii w Polsze, Uniwersit. Iswiest., Odb. Warsz. 1887.

R: W. Z., Kwart. hist. 1890.

14906. **Liubowicz N.**, Naczało katoliczeskoj reakcji i upadok reform. w Polsze, Warsz. 1889.

R: Ptaszycki S., Żurn. min. nar. prośw. 1890 W. Z., Kwart. hist. 1890 str. 778—790.

14907. **Ziegler H.**, Die Gegenreformation in Schlesien (Schriften d. V. f. Reformations Gesch.), Halle 1888.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

14908. **Jabłoński D. E.**, Historia consensus Sandomiriensis, *zob.* Nr. 1326—1327, 7610, 9138.

14909. Linde J. E., Compendium jurium dissidentibus 1712, *zob.* Nr. 1328; — Tenże, Demonstratio jurium dissidentium, Stargardi 1714 DS.

14910. **Jura et libertates** dissidentium in religione 1708, Christiana (po r. 1718) (E. IX.); — Prawa i wolności dyssydentom służące, Królewiec 1718, 1720; — Supplement praw i wolności dysidentów, Królewiec 1718 (DS.).

14911. Koniński J., Prawa i wolności dyssydentów w Koronie pol. 1767 2. ed. DS.

14912. Prawa dyssydenckie w przywileju Zygmunta Augusta roztrząśnione (2 edycye) 1767.

14913. Prawa powszechne przeciw drukowanemu praw dyssydenckich, 1767; — Zebranie niektórych praw i konstytucyi przeciwko dyssydentom ferowanych, b. r. (E. IX.).

14914. Gerechtsame und Freyheiten der Dissidenten in d. Kron Polen u. Lithauen, 1772 DS.

14915. **Scheidemantel H. G.**, Allgem. Kirchen-Recht bey der evang. Confession in Pohlen und Lit., Lissa 1784 DS., *zob.* Nr. 1330.

14916. Fules G., Codex legum ecclesiasticarum in rationem evang. confessionum in Polonia et Lithuania, Posoni 1791, *zob.* Nr. 1332.

14917. Geret S., Handbuch für Römer, Griechen und Dissidenten in Gerichten, Warsz. 1769 DS.

(d: Sekty XVI. wieku: Wyznanie augsburskie).

14918. **Luther M.**, Opera latina, Viteberg. 1545, Jena 1556—1558 (wiele wyd.); — Tenże, Sämmtl. Schriften, hrsg. v. Walch, Halle 1740—1753, 24 cz.; Toż, hrsg. v. Plochmann J. G. u. Irmischer, Erlangen 1826—57 t. 67; — Kritische Gesammt-Ausgabe, Weimar (wychodzi od r. 1883).

R: Brieger Th. i Lenz M., Ztschr. f. Kirchengesch. VII., IX.; Kolde, tamże XII.; Gött. gelehrte Anz. 1885 Nr. 25, 1886 Nr. 9, 1887 Nr. 19, 1891 Nr. 22.

14919. Luther M., Briefe, hrsg. v. Wette W. M. L., Berlin 1825—1828 t. 6. (t. VI. v. Seidemann), Berlin 1856; — Tenże, Briefwechsel, hrsg. v. Enders, wychodzi od r. 1884.

14920. Vogel E. G., Bibliotheca biograph. Lutherana, Halle 1851.

14921. Ukert C. H. A., Luthers Leben, Gotha 1817; — Meurer M., Luth. Leben, Leipzig 1870; — Audin, Hist. de M. Lut., Paris 1839; — Plitt G. i Petersen G. F., Luthers Leben, Leipzig 1883; — Lenz M., Martin Luther, Berlin 1883.

14922. **Köstlin J.**, Martin Luther, Elberf. 1874, ost. ed. Leipzig 1891.

14923. **Kolde Th.**, Martin Luther, Gotha 1884—1893.

14924. **Evers G. G.**, Martin Luther, Mainz 1890.

14925. **Hartfelder K. Ph.**, Melanchton, Berlin 1889 (por.: Wagenmann Ph., Melanchton w: Allg. deutsche Biogr. t. XXI.), *zob.* Nr. 2710.

14926. **Leben** u. ausgewählte Schriften d. Väter u. Begründer der Lutherischen Kirche, Elberf. 1861—1875 t. 8.

Por.: Dahlmann-Waitz, Quellenkunde, 6. wyd. Nr. 3640—3655.

14927. **Luther M.**, Epistola ad Henr. VIII., Crac. 1527; — Mosvidius M., Moksła krikszczionszka (Lutra), Królewiec 1547; — Tenże, Modlitwa powszednya do Troyce Ś., Krak. 1549 (E. VII.); — Luter M., Katechizm, Toruń 1583 (DS.).

Zob. Nr. 6978, 6983, 6994, 7037 i Reformacya: przebieg sporów religijnych.

14928. Gąsiorowski A., Marcin Luter z dod. kazania X. Samuela Dąbrowskiego, Królewiec 1861.

14929. Angerstein W. P., Wielkie znaczenie reformacyi Lutra, Krak. 1873.

14930. Ghotkowski Wł. ks., Marcin Luter w 400 letnią rocznicę urodzin, Przegl. pol. 1883 IV., Odb. Krak. 1883.

14931. Poszakowski J. X., Historya Luterska o początku tej sekty, Wilno S. J. 1745.

14932. Wigandus, Hist. de august. confess., Regiom. 1571; — Kautz M. Fr., Praecipua religionis evang. in Polonia fata sub Sig. Aug. et Henr. Valesio, Hamb. 1738; — Herbinius Joh., Status ecclesiarum August. Confessionis in Polonia, *zob.* Nr. 8441; — Werner J., Nachricht von der ewangelischen Kirche, 1722 (DS.), *zob.* Nr. 15255, 15296, 15336, 15418, 15448.

14933. Schmidt H., Einleitung zur Kirchen-Historie. Berlin u. Leipzig 1718 DS.

14934. Strimesius S., Consensus Sandomiriensis ab evangelicis, Francoforti 1704; — Jabłoński D. F., Oppressorum in Polonia evangelicorum desideria, 1723; — Eberti D. Ern., Poloni Lutherani stricturae fideles ad historiam Jabłońscianam Consensus Sandomiriensis, 1730 (DS.), *zob.* Nr. 14908—14916.

14935. Thomas Kr. Z., Altes u. Neues vom Zustande der evang. luther. Kirchen in Königr. Polen 1750, 2. ed. Breslau 1754; — Ringeltaube S. W., Abhandlungen von d. würdigen Charakter eines Superintendenten nebst Nachrichten von evang. Kirchen in Pohlen, Francf. 1753; — Herbinius J., Epistola ad Bebelium historiam luteranismi in Polonia illustrantem (in Thomas, Von Zustande d. evang. Kirche), 1754; — Bogislav Ign., Polonia reformata oder zuverläss. Nachricht von evangel. reform. Kirchen, Berlin 1754 (DS.).

14936. Fuchs G., Materialien zur evang. Religions Geschichte, Breslau 1770; Grot J. Chr., Beitrag zur Geschichte der evang. Kirchen in Russland, Mitau u. Hasenpoth 1772 (DS.).

14937. **Friese Chr. G.**, Unpartheyische mit Urkunden versehene Nachricht von Uneinigkeiten in dissidentischen Gemeinen in Königr. Polen, War. 1783 DS., *zob.* Nr. 14874.

14938. Büsching A Fr., Neueste Gesch. der evang. Confessionen, Halle 1784—1787 3 cz. DS.

14939. Dubois Alf., La grandeur et la décadence du Protestantisme en Pologne, Alais 1862.

14940. Kojałowicz M. O., Polskiji protestanty wo wremija unii, Christ. Cztien. 1860; — Uarow A., Sud'by protestanstwa w Polszie i Litwie, Wiestn. zap. Ross. 1871.

Zob. Nr. 14135 i 14866—14884.

14941. **Sembrzycki J. K.**, Przegląd literatury ewangelickiej Mazurów i Szlązaków od r. 1670, Na wsi 1888.

R: Wapkiewicz M., Kwart. hist. 1889.

14942. **Herbinius J.**, Konfessya auspurska, Wilno 1675, 2. ed. Brzeg 1836, 3. ed. Królewiec 1853, *zob.* Nr. 14935.

14943. Richter D. H., Analecta ad Augustanam Confessionem, Gedani 1742 DS.

14944. **Ringeltaube S. W.**, Nachricht von der Bibel, 1744; — Tenże, Beytrag zu augsb. Confession Geschichte, Danzig 1746; — Tenże, Von d. polnischen Bibel (Beiträge z. Kirchengesch. II. Theil), Danzig 1764; — Schlief W., Beiträge zu Ringeltaube Nachricht von den Bibeln 1744 (DS.), *zob. Oświata (Literatura).*

14945. Olewiński, Pieśni nowo zebr. ku użytkowi zborów. 1550 DS.

14946. Kleinwächter H., Das älteste protestantische Kirchenbuch der Stadt Posen. Ztschr. d. hist. Gesellsch. f. d. Prov. Posen 1894 zesz. 2.

14947. Rosenmüller J. G., Ueber d. Schulen d. augsburg. Confession in Polen, Leipz. 1790, *zob. Oświata (Szkoły).*

14948. **Friese Chr. G.**, Von d. Kirchenverwalt. d. evang. Gemeinde Warschau, Warsch. 1783; — Ringeltaube, Ausfürliche Gesch. d. Uneinigkeiten in Warschau evang. Gemeine, Wengrow (Breslau) 1783; — Büsching A. Fr., Besondere Geschichte der Warschauer evang. luther. Gemeinde (zarazem: Ergänzung und Fortsetzung), Halle 1784 (DS.) (Ewang. kościół warsz., por. **E.** 1781: Gebeth, 1783: Kortum); — Przyczynek do hist. zboru ewangelicko-augsbursk. warsz. 1651—1781, Warsz. 1881, *zob.* Nr. 3869 (toż po niem.: Beitrag zur Gesch. der evang.-augsb. Gemeinde zu Warschau in den J. 1650—1781, Warsch. 1882).

14949. F. M. S., Najdawn. ślady o zborze ewang. w Warsz., Tyg. ill. 1872 ser. 2. t. IX.

14950. Kościół ewangielicki w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Toż, Tyg. ill. 1863 VIII.

14951. Kolberg J. K., Cantate zur Feier der vor 50 Jahren stattgefundenen Einweihung der ewang. Kirche, Warsz. 1832.

14952. **Węgierski W. ks.**, Kronika zboru ewang. krakowskiego, w której erekcya zboru, przywileje, kaznodzieje i t. d., wyd. J. S. Bandtkie, Krak. 1817 (toż po niem.: Chronik der evang. Gemeinde zu Krakau von ihren Anfängen bis 1657, Breslau 1880).

14953. **Henschel A.**, Evangelische Lebenszeugen des Posener Landes, Posen 1891, *zob.* Nr. 14886.

14954. Bernstein, Gedenkblätter zur Geschichte der deutschen evang. Dorfgemeinde Guminiec Kreis Koschmin, zum 150 jähr. Jubelfeste, Lissa 1893; — Pietsch P., Beiträge zur Gesch. der Stadt Kempen in Posen III., Gesch. d. evang. Gemeinde (Progr. szkolny), Kempen 1894; — Henschel P., Gesch. d. evang. Gemeinde Zduny, Ztschr. d. hist. Gesell., Posen 1888.

14955. Lej E., Kościół ewang. w Iłowie, Tyg. ill. XIII. 1866 str. 244; — Evang. Kirche in Swarzędz, Posener Provinzbl. 1846 t. II.; — Thoenert, Toż, Ztschr. f. Gesch. Posen 1883.

14956. Bennet T., The case of churches in London' Great Poland, London 1716 DS.

14957. **Adamowicz A. F.**, Kościół augsburgski w Wilnie, Kronika zebrana na obchód trzechwiekowego istnienia kościoła w r. 1855 (toż po niem.), Wilno 1855.

R: J. Ł., Dz. warsz. 1855 Nr. 28z.

14958. X. K., Filip Jakób Frank (ustęp z hist. gminy luterskiej w Wilnie XVIII. w.), Dz. warsz. 1856 Nr. 70.

14959 Lewitz, Die Salzburger Protestanten in Litthauen, Altpr. Mntschr. VIII.

14960. **Ehrenkron J.**, Schlesische Kirchen Historie, Freist 1715, 2 cz. DS.

14961. **Fibiger** (katolik), Das in Schlesien gewaltthätig eingerissene Lutherthum, Breslau 1717—1733 DS.

14962. Hensel, Protest. Kirchen-Historie der Gemeinden in Schlesien, Leipzig u. Liegnitz 1764; — Rosenberg A. G., Schles. Reform. Geschichte, Breslau 1767.

14963. Fuchs G., Materialien z. evang. Relig. Gesch., Breslau 1773 (DS.).

14964. **Anders E.**, Geschichte der evang. Kirche Schlesiens, ost. wyd. Breslau 1886.

14965. Anders F. G. C., Hist. Dioecesentabellen der evang. Kirche in Schlesien, Breslau 1856; — Tenże, Hist. Atlas d. evang. Kirchen in Schlesien, Breslau 1856.

R: Luchs, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1856 I.

Soffner J., Gesch. der Reform. in Schlesien i Ziegler, Gesch. der Gegenreform., zob. Nr. 14888 i 14907.

14966. Biermann Bog., Historya wiary ewangelickiej w Szląsku austryackim, z osobliwym względem na kośc. w Cieszynie, z niem. przeł. Śliwka J., Cieszyn 1859.

14967. **Bauch G.**, Hieronimus Gürtler von Wildenburg, d. Begründer der Goldberger Particularschule, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1895 XXIX.

14968. Steinecke O., Bilder aus der schlesischen Kirchengeschichte, Kirchliche Mntschr. 1891 Nr. 10

14969. Köstlin J., Johann Hesz der Breslauer Reformator, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1865 VI.

14970. Schimmelpfennig C. A., Die evangelische Kirche Schlesiens im XVI. Jahrh., Strehlen 1877.

14971. Weigelt, Der Kirchenstreit in Grossglogau 1564—1609, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1888 XXII.

14972. Roepell R., Das Verhalten Schlesiens zur Zeit der böhm. Unruhen, März b. Juli 1618, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1856 I.; — Palm H., Das Verhalten der schlesischen Fürsten und Stände im ersten Jahre der böhmischen Unruhen, tamże V.

Zob. Nr. 13440.

14973 Niektóre stosunki ewangelicko-polskiej ludności na Szląsku, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.

14974. Pandtke A., Der evang. Kirche Pastores, Brieg 1713 DS.

14975. Müller K. G., Einleitung zur Geschichte d. evang. Kirche in Brieg, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1860 III.; — Schimmelpfennig C. A., Die Organisation der evang. Kirche im Fürstenthum Brieg während des XVI. Jahrh., tamże 1868 IX.; — Tenże, Die evang. Kirche im Fürstenthum Brieg nach dem 30 jähr. Kriege, aus den Berichten der Generalvisitation v. J. 1651, tamże 1867 VIII.

14976. Radda K., Materialien zur Gesch. des Protestantismus im Herzogthume Teschen, Jahresber. der Realschule zu Teschen 1885, *zob.* Nr. 14966.

Czarnkow J. P., De Luth. relig., Glogow 1627, zob. Przebieg sporów relig.

14977. Matzke D., Die General-Visitationen der evang. Kirchen u. Schulen im Fürstenthum Liegnitz in den Jahren: 1654, 1655 u. 1674, Breslau 1856.

R: Roepell, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1856 I.

14978. Auerbach Chr. Bog., Agenda t. j. porządek kościołów ewang. księstwa Oleśnickiego, Brzeg 1715 DS., *zob.* Nr. 14889.

14979. Janik J., Pastor, Historya ewang. zboru Ustrońskiego, Cieszyn 1883; — Kolatschek J. A., Gesch. der evang. Gemeinde zu Biala in Galizien, Teschen 1860.

14980. **Arnoldt D. H.**, Kirchengesch. vom Königr. Preussen, Königsb. 1769.

14981. Boetticher P., Die Anfänge der Reformation in den preussischen Ländern ehemals polnischen Antheils bis zum Krakauer Frieden 1525, Oberglogau et Königsb. 1894.

Zob. Nr. 1277.

14982. **Liubowicz N. A.**, Albrecht gerzog prusskij i reformacya w Polsce, Żurnał min. nar. prośw. 1885 CCXL.

R: Dod. Prz. tyg. 1885 II.

14983. Faber, Luthers Briefe an Herzog Albrecht, Königsb. 1817; — Tenże, Melanchtons Briefe an Herzog Albrecht, tamże 1817; — Lengnich G., De Pruss. in August. conf. meritis, Ged. 1731 DS.

Zob. Nr. 1408.

Zob. Historya polit. i Nr. 14844—14864.

14984. **Chotkowski Wł. ks.**, Rozszerzenie protestantyzmu w ziemiach polskich pod rządem pruskim w XVII. i XVIII. w., Pozn. 1881.

R: Kurjer pozn. 1881 z 14. czerwca i n.; Przew. nauk.-lit 1883.

14985. Rhesai L. J. Fedemir, Kurzgefasste Nachrichten von allen seit der Reformation an den evang. Kirchen in West-Preussen angestellten Predigern, Königsb. 1834.

Zob. Nr. 5079 i 13212.

14986. Rogge A., Die kirchliche Toleranz in Masuren am Ende des XVII. Jahrh., Altpr. Mntschr. XIII. str. 183—184; —

14987. Fechner G., Gesch. des evang. Kirchspiels Bromberg (Bydgoszcz), Bromb. 1887.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1888.

Elbląg, zob. Nr. 13104.

14988. Schnaase E., Geschichte der evang. Kirche Danzigs (Gdańsk) actenmässig, Danzig 1863; — Schott J., Theologorum, qui Gedani vixerunt memoriae monumentum, pars II., Gedani 1758 DS.

14989. Accords-puncte der Stadt Danzig, b. r.; Das Geistliche Ministerium in Danzig, Frankf. u. Leipzig b. r. (E. IX.).

Zob. Reformacya: przebieg sporów religijnych pod r. 1562 Nr. 15260, 1567: Morgenstern, zob. Nr. 15292, pod r. 1611 Nr. 15489, 1637: Bostacii, 1651: Engelke, 1675: Penn, 1684: Schulz, 1693: Rother i Wolters, 1700: Engel, 1742: Tannenberg, 1750: Napierski.

14990. Chronik der evang. Gemeinde in Graudenz (Grudziądz) zu der 300-jährigen Gedächtnissfeier, Graudenz 1863.

14991. Colbe J., Episcopo-presbyterologia Prussico-Regiomontana ab a. 1520, Królewiec 1657 DS.; — Kościół ewang. w Królewcu, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

Zob. Reformacya: przebieg sporów religijnych pod r. 1562 Nr. 15260, 1570: Matecki, zob. Nr. 15309.

14992. Pusz A. X., Marienburg. evang. Lehrer-Gedächtniss seit Reformation (Malborg), Danzig 1753; — Bergan M., Die Priesterschaft der Augsb. Conf. bis 1753 in Marienburg Werder, Danzig 1753; — Parey, Das freicöllnische Patronat über seine evangelischen Kirchen in Marienburger Kreise, Altpr. Mntschr. VI.

14993. Summar. Verzeichniss sämtlicher Prediger zu Thorn von Anfang der evang. Reformation (Toruń) 1709 DS.

Zob. Nr. 13299.

Zob. Nr. 4513, 8968 i Reformacya (Przebieg sporów religijnych).

14994. Wehrmann M., Die pommersche Kirchenordnung v. 1535, Mntsbl. d. Gesell. f. Pomm. Gesch. 1893; — Tenże, Die pommersche Kirchenagende v. 1542, tamże 1892, 1893 (Die pommersche Kirchenordnung v. 1535, także w: Balt. Stud. 1893).

14995. Knipstro J., Ein Lebensbild aus der pommerschen Reformationsgeschichte, Franck., Pyritz. Gimn. Progr. 1863.

14996. **Helmsing J. Th.**, Die Reformation Livlands, Riga 1868.

14997. Haller Th., Die Einführung der Lehre Luthers in Liv-, Est- u. Kurland, Archiv, Dorpat 1861 VIII., *zob.* Nr. 14984.

14998. Fahne A., Livland, ein Beitrag zur Kirchen- und Sittengeschichte, Düsseldorf 1875.

14999. Kupffer B., Das unbewegliche Vermögen der evangelisch-lutherischen Landkirche Livlands, Baltische Mntschr. 1891 XXXVIII.

15000. Mettig, Materialien zu einer Gesch. der Einführung der lutherischen Reform in Riga, Ges. f. Gesch. u. Alterthumskunde d. Ostseeprovinzen Russlands 1891.

15001. Thiel M., Luthers Leben nebst e. Gesch. der Reform. zu Riga, Riga 1830, 1842; — Helmsing J. Th., Die kirchliche Reformation zu Riga, Riga 1863.

15002. Bergmann Lib., Versuch einer Geschichte der rigischen Stadtkirchen, Riga 1792.

15003. J. X., Wspomnienie o dziejach wiary w Rydze, Ryga 1885.

R: Prz. powsz. 1885 VIII.

15004. Kallmeyer, Die Begründung der evang.-luth. Kirche in Kurland durch Herzog Gotthard, ein kirchengesch. Versuch, Mitth. Liv.-Est.-Kurl. 1851 VI.

15005. Wiedemann F. J., Die Ehsteninseln in den lettischen Kirchspielen Marienburg u. Schwaneburg in Livland, Bullet. d. l'Acad. imp. d. sciences de St. Petersb. 1869 XIII.

Por.: Winkelmann: B. L. Nr. 2368—2511.

(e: Sekty XVI. wieku: wyznanie helweckie i reformowane, Jan Łaski).

15006. **Zwingli Ulrich**, Opera, Tigurii 1545, 1581, Zürich 1828—1842; Supplem., Zürich 1861.

15007. Myconius O., De vita et obitu Zwinglii, w dziele: Oecolampadii et Zwinglii epist., Basil. 1536, 1592, w: Miscellanea Tigurina, Zürich 1722—1724 t. 3, w: Eichlera Vitae reform., Berol. 1844.

15008. Hess, Lebensbeschreibung Zwingli, Zürich 1811; Rotermundt, Leben U. Zwingli, Bremen 1818; Gottingen, Zwinglis Leben, Zurich 1893.

15009. **Mörckofer J. C.**, Ul. Zwingli nach urkundl. Quellen, Leipz. 1867—9; — Stähelin R., Huldreich Zwingli, Halle 1883, Basel 1895; — Baur A., Zwinglis Theologie, Halle 1885; — Schweizer A., Zwinglis Bedeutung, Zürich 1884; — Usteri J. M., Ul. Zwingli, Zürich 1883,

Zob. Nr. 15280, 15301.

15010. **Calvin J.**, Opera, Gen. 1556—1617, *zob.* Nr. 2856 i w: Corpus Reformatorum t. LV—LVII., Braunschweig 1885.

15011. Beza Th., Vita J. Calvini, Geneva 1575; — Bolsec, Hist. de la vie de J. Calvin, Par. 1577; — Drélincourt Ch., La défense de Calvin, Gen. 1617 (DS.), *zob.* Nr. 15273, 15317, 15419, 15451.

15012. **Henry P.**, Das Leben J. Calvins, Hamb. 1835—1844 t. 3; — Audin, Hist. de la vie de Calvin, Paris 1841 (po niem., Augsb. 1843—1849); — Kampschulte F. M., Johann Calvin, Leipzig 1869.

15013. Calvinus, Admon. ad fratres polonos, Crac. 1562; — Pauli G., Carmen ad J. Calvinum (1563?); — Bolsek H., Żywot J. Kalwina (tłum. Wysocki Sz.), Krak. 1583 (DS.), *zob.* Nr. 15326.

15014. Blondel D., Actes authen. des églises réformés, Amsterd. 1655 DS.

15015. **Serwet**, Okazanie Antychrysta, tłum. P. Pauli, 1568 DS.

15016. Kurze Untersuchung, ob u. warum die Reform. der ew. Kirche in ihre Gemeinschaft aufnehmen könne 1700 DS.

15017. Krassowski Mich., Wyznanie zborów kalw., 1742 DS.

15018. Poszakowski J. X., Historya kalwińska, Warsz. 1747 cz. I., 1748 II., 1749 III.; — Strada F., Historyi kalwińskiey cz. III., w której się opisuje sposób J. Poszakowskiego, Warsz. 1749 (por. **E.** 1748: Sander) (DS.).

Zob. Reformacya (Przebieg sporów religijnych).

15019. Melon A., L'église réformée en Pologne, Caen. 1888.

R: Finkel L., Kwart hist. 1889.

15020. **Łukaszewicz J.**, Dzieje kościołów wyznania helweckiego w dawnej Małej Polsce, Poznań 1853, *zob.* Nr. 2855.

R: Czas 1852 Nr. 264 i n.; Łepkowski J., Bibl. warsz. 1853 I.; Bartoszewicz J., Dz. warsz. 1854 Nr. 218.

15021. Kościół reformowany w Warszawie, Tyg. pow., Warsz. 1880.

15022. **Łukaszewicz J.**, Dzieje kościołów wyznania helweckiego w Litwie, Poznań 1842 i 1843 t. 2 (toż po niem.: Geschichte der reformirten Kirchen in Lithauen, Lipsk 1848—1850).

R: Baliński M., Bibl. warsz. 1842 III.; Mosbach A., Tyg. lit., Poznań 1842 V.

15023. Goworskij K., O wwiedienii, rasprostranienii i sud'bie kalwinizma w Biełorussii, Witiebsk. gub. wied. 1858.

15024. **Dalton H.**, Geschichte der reformirten Kirche in Russland, Gotha 1865; — Tenże, Urkundenbuch der evang.-reform. Kirche in Russland, Gotha 1889.

R: Sembrzycki J., Kwart. hist. 1891.

15025. **Sembrzycki J.**, Die polnischen Reformisten und Unitarier in Preussen, nach gedruckten und ungedruckten Quellen, Altpr. Mntschr. 1893 XXX., Odb. Königsb. 1893.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1894; **A.**, Ateneum 1894 I.

Stankar Fr., zob. Nr. 7099, 7232 i 15206.

Biblia Radziwiłłowska, zob. Oświata.

15026. **Łaski J.**, Defensio verae doctrinae de Chr. incarn., Bonae 1535; De fug. pap. illicit. sacris 1546, *zob.* Nr. 7101; De sacr. eccl. brevis tractatio, Londini 1549, 1550, *zob.* Nr. 7118; Comp. doctr. de Dei eccles., Lond. 1551; Catechismus major, Lond. 1551 (oba dzieła też po holend.); Brevis de sacr. eccl. tractatio, Lond. 1552; Consensio mutua in re sacramentaria 1552; Epistola de coena Domini 1552; Een cort Begryp., London (1551—1565), Embden 1565; Brevis fidei exploratio 1553; Catechis. oft Kinderleare, London 1553, 1554, 1558, 1563; De chrystlike ordinancien, London 1554, 1558, Embden 1560, 1563, Antverp. 1582; Catechismus Emdanus (minor) 1554; Confessio de communione, Embdae 1554; Een corte ende clare bekentenisse, Embdae 1554; Confessio de communitate, b. m. 1555; Een undersouckinge des gheloos, London 1555, 1556; Brevis calumniarum refutatio 1555; Forma ac ratio eccles. ministr., b. m. i r. (ded. Francof.) 1555 (toż po franc.: Toute la forme du ministre eccles., Embden 1556); Epistolae tres lectu dignissimae, Bas. 1556; Forma et ratio eccles. ministr., Londini 1556; Purgatio ministrorum in eccles. peregr., Basil. 1556; Catechesis ecclesiae Emdanae, Aembdae 1556; Ad vis s'il est licité assister (w: Les conseils), Génêve 1556; Epistolae tres ad Regem, Senat. et Ord. Pol., Basil. 1556 (przedruk: Epistola ad regem pol. in causa religionis, Cölln 1768); Purgatio ministrorum 1557; Het ghevoeten, of hat den christinen etc., Embdae 1557; Responsio ad articulos Hosii, Pinczow 1558, 1559; Een korte ordersoeking des gheloos (ed. 5), Emdae 1558; Responsio ad epistol. Joach. Westphalii, Basil. 1560; Kirchenordnung, Heidelberg 1565; Catechesis ecclesiae Embdanae, Aembdae 1566; Bedenken ob einem Christen, Neustadt 1618; De opresso verbo Dei, b. r. (**E.** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 1409, 15095, 15223, 15247, 15251.

Listy Jana Łaskiego, zob. Nr. 2790.

Mowy na zgon Łaskiego, zob. Nr. 7227.

15027. Westphalus J., Farrago confuseanarum et inter se dissidentium opinionum de coena Domini (contra J. Łaski), Magd. 1552; — Tenże, Justa def. adv. mendacia J. Lasko, Argentor. 1557; — Tenże, Epistola qua resp. ad convitia Calvini, Venetiis 1557 (DS.), *zob. Reformacya (Przebieg sporów religijnych).*

15028. Bertram J. Fr., Historia Joannis a Lasco, Aurich 1733; — Harboe L., Zuverlässige Nachrichten von dem Schicksale des Joh. a Lasco, Kopenh. u. Leipzig 1758 (DS.).

15029. Kuyper A., Johannis a Lasco opera tam edita quam inedita recensuit, vitam enarravit, Amstelod., Hagae 1866 t. 2.

15030. Walewski C., Jan Łaski reformator kościoła, Warsz. 1873.

15031. **Dalton H.**, Johannes a Lasco, Zur Reformationsgesch. Polens, Deutschlands u. Englands, Gotha 1881.

R: Przerowa S., Prz. pol. 1880 IV.; F. K., Bibl. warsz. 1881 IV.; Kraushar A., Na rozstajnych drogach, nowy przyczynek do dziejów reformacyi w Polsce, Johannes a Lasco von H. Dalton, Niwa 1882, Odb. Warsz. 1882; Bähr M., Ztschr. f. Gesch. Posen 1882 I.; Schmidt, Mith. aus d. hist. Lit. t. X.

15032. Henschel A., Johann Łaski, der Reformator der Polen, por.: Kleinwächter, Ztschr. d. hist. Gesell. f. die Prov. Posen 1892.

15033. Pascal G., Jean de Lasco, évêque catholique, reformateur 1499—1560, Paris 1894.

(f: Sekty XVI. wieku: Bracia czescy i Nowochrzczeńcy czyli Anabaptyści).

15034. **Quellen** z. Gesch. der Böhm. Brüder, hrsg. v. Gindely A., Fontes rr. austr. 2. Abth. XIX., Wien 1859; — Todtenbuch der Geistlichkeit der böhm. Brüder, hrsg. v. Fiedler, tamże 1. V.; — Dekrety w: Monum. hist. Bohem. cz. I. t. I.

15035. Quellen und Untersuchungen zur Gesch. der böhmischen Brüder, Prag (od r. 1881).

15036. Albert E., Památky po Bratřicy českých v Žamberce, Čas. česk. mus. 1891.

15037. **Camerarius J.**, Narratio de Fratrum orthod. ecclesiis in Böhm., Morav. et Pol., Heidelb. 1591, 1605, 1625, *zob.* Nr. 7711.

15038. **Komeniusz J. A.**, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae (do r. 1632), 1648, *zob.* Nr. 7951.

15039. Komeniusz J. Amos, Ecclesiae slavonicae brevis historiula, Amstelod. 1660; Historia fratrum Bohemorum, 1702; po czesku: Historya o protivenstvich cyrkve české, Lesno 1655, Amsterd. 1663; Synopsis histor. persecutionum eccles. bohemicae, Lugduni 1647 (por. E. VIII.); po niem.: Kurzgefasste Kirchenhistorie d. böhm. Brüder, Schwabach 1739 (DS.), *zob.* Nr. 15050.

15040. **Łasicki J.**, Historia de origine FF. Bohemorum, Lesnae 1649, 1660, *zob.* Nr. 7393.

Węgierski, Systema hist.-chron. eccl. Slavon., zob. Nr. 14868.

15041. Rieger G. C., Historie der alten u. neuen böhm. Brüder, Züllichau 1734—1740; — Elsner J. P., Die reformirten böhmischen Brüder, 1754; — Ewalt G., Die alte u. neue Lehre von der böhmischen und mährischen Brüder, Danzig 1756; — Serstotter, Beiträge z. böhm.-mähr. Brüder, b. m. 1781 (DS.).

15042. **Lochner J. W. G.**, Enstehung und erste Schicksale der Brüdergemeinde in Böhmen und Mähren, und Leben des Georg Israel ersten Aeltesten der Brüdergemeinde in Grosspolen, Nürnberg 1832.

15043. **Gindely A.**, Über die dogm. Ansichten der böhm.-mähr. Brüder, Sitzungsb. d. phil.-hist. Cl. d. Wiener Akad. 1854 XIII.; — Tenże, Böhmen u. Mähren im Zeitalter der Reform., Prag 1857 t. 2; — Charvériat E., Les affaires religieuses en Bohême au XVI. siècle depuis l'origine de frères Bohêmes, Paris 1886.

R: Al. Kocubinskij, Żurn. min. nar. prośw. 1887.

15044. **Łukaszewicz J.**, O kościołach braci czeskich w dawnej Wielkopolsce, Pozn. 1835 (po niem.: Von den Kirchen der Böhmischen Brüder im ehemaligen Grosspolen, übers. v. Superint. Pfr. G. W. Th. Fischer, Polnisch-Grätz 1877).

15045. Bracia czescy w dawnej Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1855; Kościół braci czeskich w Poznaniu, tamże 1841 VIII.

15046. Koeppen Al., Kirchenordn. d. husit. Brüder, Leipzig 1845; — Kruske R., Georg Israël, erster Senior u. Pastor der Unität in Grosspolen, Inaug. dissert., Breslau 1894, *zob.* Nr. 15042.

15047. Mały zbiór pieśni braci czeskich, Krak. 1557; — Krzyszkowski W., Rozmowa 4 bratów, Szamot. 1558 (DS.).

15048. Morgenstern B., De schismate Valdensium (Toruń?) 1563; — Tenże, Errores fratercul. Bohemicorum, 1565; — Laurentius L., Responsio ad errores Frat. Bohem. (przeciw Morgensternowi) (1565?); — Tenże, Resp. fratr. Valdens. ad naevos ex apol., 1567; — Adnotatio naevorum et verbor. in Confess. Valdensi per Morgenstern, Toruń 1567 (DS.).

15049. Ratio disciplinae ordinisque ecclesiastici Fratrum Bohemorum 1633 DS.

15050. **Komeniusz J. Amos**, Rad cirkwe jednosty bratrske, Lesno 1632, *zob.* Nr. 3782; — Tenże, Kirchenordnung, Königsb. 1711; — Tenże, De bono unitatis in Ecclesia, Bohemicae ecclesiae paraenesis, Amstel. 1660; — Tenże, Vindicatio famae a calumniis Nic. Arnoldi, cum informatione super Lux in tenebris, Lugd. Batav. 1659 (DS.), *zob.* Nr. 3782, 15039 i 15161.

15051. **Zoubek T.**, Život J. A. Komenského, Praha 1871; — Seyffarth L. W., J. Amos Comenius, Leipzig 1871; — Brbka Ant., Leben u. Schicksale des J. A. Commenius, Znaim 1892; — Gindely A., Über J. A. Comenius Leben, Comenius-Studien VI. 1893; — Monatshefte der Commenius-Gesellschaft, Münster (wychodzi od r. 1891).

15052. Zoubek F., O pobycie Komeńskiego w Lesznie, Osvéta 1886 XVI.

Por.: Pastrnek Fr., Bibliogr. Übersicht über slav. Philologie str. 240—241.

Zob. Reformacya (Przebieg sporów religijnych).

15053. **Wigandus J.**, De Anabaptismo grassante in Germ., Polon., Boh., Belg. locibus, Lipsiae 1582; — Informatio de secta anabaptistica seu mesmonitica, Lublini 1583 (DS.), *zob.* Nr. 15126.

15054. **Kiessling J. R.**, Das Lehrgebäude der Wiedertäufer nach den Grundsätzen des Martin Czechowitz, Rewel und Leipzig 1776 DS., *zob.* Nr. 15100 i 15323.

15055. Wolan A., Nowokrzczeństwo czyli zwierciadło wiary i pobożności Nowokrzczeńców, Wilno 1586 DS., *zob.* Nr. 15277 i *Reformacya (Przebieg sporów relig.).*

15056. Strobel G. Th., Leben, Schriften u. Lehren d. Th. Münzer, Nürnb. u. Altdorf 1795; — Baczko L., Thomas Münzer, Halle u. Leipzig 1842; — Köhler L., Thom. Münzer u. seine Genossen, Leipzig 1846.

15057. Piotr z Goniądza, Przeciw chrztowi dzieci 1562; O ponurzaniu chrześcian, Węgrów 1570; O Synu bożym, iż był od pocz., Węgrów 1570; O trzech, t. j. Bogu, Synu, Duchu św., Węgrów 1570; Doctr. de christ. relig. articulis, Vegroviae 1570 (DS.).

15058. Krzyżanowski H., Rozmowa o chrzcie dziatek, Krak. 1567 DS.

15059. Stryjkowski, Nowo-chrzceńcy, Lublin (157?); — Tenże, Wiersze przeciw nowochrzceńcom, Lublin 1572 (DS.).

15060. Moskorzowski H., Refutatio libri de baptismo, Rakow. 1617 DS., *zob.* Nr 15105.

(g: Sekty XVI. wieku: Arianizm, Socynianizm i Unitaryzm).

15061. **Maimburg L.**, Histoire de l'arianisme et des Sociniens., Paris 1682 (toż po włosku: Istoria del l'Arianismo, Pizzola 1686; po pol.; Historya o herezyi obrazoborców, tłum. W. A. Ustrzycki, Krak. 1717) DS.

15062. **Sandius C. C.**, Bibliotheca Antitrinitariorum, Freistad 1684 DS.

15063. Micraelius J., Historia ecclesiastica (et de haeresi Sociniana in Polonia), Lipsiae 1699 DS.

15064. **Lamy**, Histoire de Socinianisme, Paris 1723 DS.

15065. **Bock Fr. Sam.**, Historia Antitrinitariorum, maxime Socinianismi et Socinianorum ex fontibus recensentur, Regiom. et Lipsiae 1774—1784 t. 2.

15066. **Fock O.**, Der Socianismus, nach seinem histor. Verlauf u. nach seinem Lehrbegriff, Kiel 1847.

15067. Burmeister J. F., Commentatio de systemate Socianianorum dogmatico, Rostochii 1830.

15068. Jasz-Berenyi P., Examen doctrinae Ariano-Socinianae, Londini 1662 DS.

15069. **Trechsel**, Die protest. Antitrinitarier vor Faustus Socinus, Heidelb. 1839, 1844 t. 2.

15070. Heidanus Abr., De origine erroris. Tract. de Socinianismo, Amsterd. 1678; — Buddeus J. Fr., Comment. hist. th. de origine Socinianismi, Jena 1725; — Weisenhorn G., Comment. hist. de origine Socinianismi, Jenae 1725; — Schwarz Fr. I., Dissert. de Socini religionis celeri propugnatione, 1784 (DS.), *zob.* Nr. 15081—15089.

15071. **Wallace**, Antitrinit. Biography, Lond. 1850.

15072. **Lauterbach S. Fr.**, Ariano-Socinismus olim in Polonia, Frankf. u. Leipzig 1725, *zob.* Nr. 9008.

15073. Schreiter J., Theses theol. Ortus in Polon., Lithuan. Arianorum, Lips. 1613 DS.

15074. Wiszowaty A., Narratio compendiosa quomodo in Polonia a Trinitariis separati Unitarii (por.: Węgierski, Slavonia) 1679 DS., *zob.* Nr. 15117.

Wiszowaty, Bibliotheca fratrum Polonorum, zob. Nr. 8536 i 15117.

15075. **Lewickij O. J.**, Socinijanstwo w Polsze i jugo zapadnoj Rusi, Kij. Starina 1882 II.; — Tenże, O Socynianach w Rusi południowej, Cztenija w ist. obszcz. Nestora 1878—1887, Kijów 1888.

15076. Luckfiel E., Der Socianismus und seine Entwickelung in Grosspolen, Inauguraldissertation, Ztschr. d. hist. Gesell. f. Posen 1892, Odb. Halle a. S. u. Posen 1892.

15077. Aryanie i Socynianie, Przyj. ludu, Leszno 1831 I.; Ostatni Socynianie w Polsce, tamże 1839 VI.; Wasyl Boremczuk, diak, czyli Aryanie w Brzeżanach, Lwowianin 1837 t. II.; Ścisłowska Z., Kilka słów o Braciach polskich (Aryanach) w Lubelskiem, Wieniec, pismo zbiorowe ofiar. Stan. Jachowiczowi, Warsz. 1857–1858 III.; Ehrenfeucht F., Aryanie i grobowiec aryański w Skorocicach, Wędrowiec 1883 Nr. 49.

15078. Wieniawski A., Wysokie w XVII. w. czyli Aryanie w Polsce, powieść hist., Petersb. 1851.

15079. **Bock Fr. S.**, Historia Socinianismi Prussici, Regiom. 1754; — Tenże, Dissertatio memorabilia Unitariorum qui Sociniani appellantur acta in Prussia, Regiom. 1733, 1754, 1756 DS.

15080. Sembrzycki J., Der erste unitarische Geistliche in Bobelwits, Ztschr. d. hist. Gesellsch. f. d. Prov. Posen 1894 zesz. 2, *zob.* Nr. 15025.

15081. **Socinus Laelius**, Opera: Dialogus inter Calvinum et Vaticanum, Mini Celsi Senensis de haereticis capituli supplicio non afficiendis, Diss. de Sacramentis ad Tigurinos et Genevenses, por.: Opera Fausti Socini, *zob.* Nr. 15083.

15082. **Illgen Chr. Fr.**, Symbolorum ad vitam et doctrinam Laelii Socinii illustranda, pars I—II., Lips. 1826; — Trechsel F., Lelio Socini u. die Antitrinitarier, Heidelberg 1844.

15083. **Socinus Faustus**, Opera, wyd. w: Bibliotheca fratrum Polonorum seu Socinianorum Crelii, Fausti Socini etc. opera, Irenopoli 1656 t. 11; Praelectiones theologicae, Rakow 1627 DS.

15084. Socyn F., Wykład na capita św. Jana, tłóm. Pauli, Krak. 1568; Resp. ad paraen. Volani 1579, 1588; Altera responsio 1588; Ad J. Paleologi librum, responsio, Racoviae 1581, 1617, 1627, 1635; Apologia, Racoviae 1581; Ad P. Blandratam, b. r. (1583); Animadversiones in assertiones de trino et uno Deo, b. m. 1583; Dysidaeus (Socinus), De loco Pauli disp., Crac. 1583; De haereticis capituli supplicio, And. Duditii epistolae, b. m. 1584; De J. Chr. filii Dei natura adver. Volanum, b. m. 1588, Rakow 1627; De statu primi hominis ante lapsum, Rakoviae 1590; Refutacya X. J. Wujka, b. m. 1592 (toż po łac.: Ref. libelli quem Jac. Wujeccius etc., b. m. 1594); Disputatio inter Er. Johannis, Raków 1595; De J. Chr. inv. disput., Raków 1595; De J. Chr. Servatore, Basil. 1595; Defensio disputationis, b. m. 1595; De unigeniti filii existentia, b. m. 1595, 1626; Catecheseos racov. reformationis 1603; Tractatus de justificatione, Racov. 1611; Justificationis nostrae synopsis, Gerapoli 1611; De baptismo aquae, Racov. 1613; Harmonia praecipuorum Calvinianorum, Jenae 1613; Explicationes et paraphrases cum praef. H. Moskorzewski, Krak. 1614; Tractatus de deo Christo, Rak. 1618; De Jesu Christi invocatione, Racoviae 1626; Defensio disputationis suae, Rak. 1618; De coena domini tractatus, Rak. 1618; Concionis Christi explicatio, Rak. 1618; Defensio animadversionum, Rak. 1618; Explicatio primae partis Johannis, Rakow 1618; Disputatio de adoratione Christi, Rak. 1618; Brevis explicatio initii, Rak. 1618; Christianae religionis institutio, Rac. 1618, 1629; Lectiones sacrae, Rac. 1618 [toż po niem.: Theologische Lessen, Rak. b. r. (1630)]; Tractatus de diversis materiis, Rak. 1618 (toż po holend.; Van de Kerche versch. Tractaten, Amst. 1639); Breves quidam de diversis materiis, Rak. 1618, 1619; Assertiones theologicae, Rak. 1618; Animadversiones in assertiones, Rak. 1618; Fragmenta duorum scriptorum, Rac. 1619; Tractat v. Auctoriteyt H. Schriftura, Rak. 1623; Responsio ad libell. Wuieki, Rak. 1628; Elenchi sophistici, Rac. 1625; Commentarius in epist. Joannis, Rac. 1628; Het ampt van Christen Mensch, b. m. 1630; Anonymi dissertatio de pace, Eleutheropoli 1630; Dissertatio quam praemitti voluit, 1636; Pontificios sua dogmata minime tutari posse, b. r. (por. **E.** 1700: v. Hurter, 1702: Jameson Wilh.) (DS.), *zob.* Nr. 7702 i 15097.

15085. Stoiński P., Okazanie, iż ludzie ewangelikami zwani powinni do Aryanów przyłączyć się (autor według W. Maciejowskiego Faustyn Socyn), Raków b. r. (E. VIII.) DS.

15086. Sòcinus F., Ad amicos epistolae, Rakow 1618; — Fausti Socini epistolae, ed. Ruarus M., Racoviae 1630; — Socinus F., Ad A. Dudithium epistolae, Racoviae 1635, 1638; — Translaet van Seckeren Brief van een sociniaen predicant doer. G., Rakoci 1639 (DS.); — Socinus F., Ein ungedruckter Brief an H. Moskorzewski, Racau 5. Juni 1603, Altpr. Mntschr. 1886 XXIII.

15087. **Vita** Sozzini Fausti, 1634, 1637 (por. **E.**) (toż po niem.: Leben und Wandel F. Socini, aus d. latein. v. J. P. D., 1637); — Przipcovius S., Vita F. Socini, 1636; — Vita descripta Fausti Socini, Eleutheropoli 1651; — Mesnard Ph., Essai sur le Socinian., La Haye 1709; — Toulmin Joshua, Memoirs of the life, character F. Socinus, London 1778; — Pisarski A. J., Dissertatio de vita Fausti Socini, Lond. 1788 (DS.).

15088. **Burdin E.**, Faust Socin, Petersb. prawosł. Sobiesiednik 1887.

15089. **Biblia** socyniańska, 1563, 1566, 1568; — Testament nowy z greckiego (socyniański), Nieśwież (1566—1568); — Testamentu now. część pierwsza i wtóra (socyniański), wyd. Zenowicza Mik. Juriewicza, Wilno 1580, 1593, Toruń 1585 (DS.).

15090. **Catechesis** Racoviensis seu Liber Socinianorum profligavit G. L. Oederus, Frankf. u. Leipzig 1739 DS.

15091. **Ochino Bern.**, De purgatorio dialogus, Tiguri 1555; O zwierzchności papieskiej przez O. Trepkę, Szamotuły 1558 (toż: O zwierzchn. papieskiej, przeł. Lesnianin, b. r.); Tragedya o Mszy, Pinczów 1560 (DS.), *zob.* Nr. 15120.

15092. **Benrath K.**, Bernardino Ochino von Siena, ein Beitrag z. Gesch. d. Reformation, 2. wyd. Braunschweig 1892.

R: Breyer R., Mitth. a. d. hist. Lit., Berlin 1894

Serwet M., zob. Nr. 15015.

15093. **Lismanin**, Brevis explicatio doctrinae de sancta trinitate, Regiom. 1565 DS.

15094. **Chełmski R.**, Epistola scripta Socini, 1559; — Chełmski M., List do ks. Brzechwy m. na Tyńcu (Krak.) 1560; — Tenże, Pieśń o łotrowskim stanie mnichów (Krak.) 1560 (DS.).

15095. **Dudith A.**, Epist. ad J. Wolfium Tigur. eccles. minist., Crac. 1559; Epist. ad Pet. Karolium Concion. Varadin., Crac. 1572; Epistola ad F. Socinum, 1582, 1588; Epist. de haeret. scripto a. 1570, Christlingae 1584; Ad J. Lasicium de Triade epist. scripta, 1571, 1591; Epist. ad Theod. Bezam de eccles. scrip., Crac. 1570, Heidelb. 1593; Monita politica, 1630 (DS.), *zob.* Nr. 15084 i 15086.

15096. **Pauli G.**, Antidotum c. articulos fidei Sarnicii, Nieśwież 1562, 1578, 1579; Tabula de Trinitate, 1562; O wyznaniu wiary ks. Sarnickiego, Brześć 1564; Epistola ad Bullingerum (rękop.?), 1561; Wypisanie sprawy, Nieśwież 1562; Revelationes Niesviecenses (1563?); Epistola monitoria, 1563 (1564?); Ukazanie wszystkich wiar, 1563, 1567, 1568; Krótkie wypis. sprawy o wyznaniu i wierze, Pinczów 1563; Turris Babel, Frankf. (1563); Krótkie wypisanie sprawy etc., Nieśwież 1564; Wiara sabelliańska, 1564; Oratio de orig. dogmatis de Trinitate, 1565; Antyhyma wzgardzonych sług Chrystusa, b. r. (należy do dzieła: Ukazanie i zboczenie wiar) 1568; O prawdziwym synu Jez. Chr., b. m. 1568; Dowody, które dzieci chrzest zbijają (należy do dzieła: Ukazanie) 1568; Sposoby mów o J. Chrystusie, b. m. 1568; Wykład miejsc S. i N. Test., 1568; Theses impressae, 1568 (DS.), *zob.* Nr. 15086 i 15115.

15097. **Blandrata G.**, Refutatio scripti P. Melii, quo docet Jehovalitatem et trinitatarium Deum, Albae Juliae 1567; De regno Christi, lib. I., Alba Julia 1569; De mediatoris J. Chr. divinit., Alba Julia 1568; Aequipollentis de J. Chr. phrases, Alba Julia 1568; Enarratio disputationis Albanae de Deo trino, Alba Julia 1568; Ad Steph. Regis Archiiatrum epistola, b. m. i r. (1583); Socinus ad G. Blandratam, b. r. (1583) (DS.), *zob.* Nr. 15336.

15098. Burian M., Dissertatio historico-critica de duplici ingressu in Transsylvaniam Georgii Blandratae, recensente Michaële Burian, archidiac. cathedrali, Albae Carolinae (Karlsburg) 1806.

15099. **Budny Sz.**, O przedn. artyk. wiary, Brześć litewski 1570; O używaniu miecza, Łosk 1578, 1583; De duabus naturis in Christo, 1574; Refutatio arg. M. Czechovicii, Łosk 1574; Zalecenie dzieł And. Frycza, 1577; Defensio sententiae de magistratu politico in Ecclesiis, Łosk 1580; Katychizis, 1583; Ad Palaeologi librum responsio, Racoviae 1617 (DS.).

15100. Luter, Katechyzys, nauka starodawnaja chrystyan p. Budnego, ded. Mik. Rayziwiłłowi, Nieśwież 1562 DS.

15101. **Paleologus**, Adv. sententiam coetus, 1573; Liber de mag. polit. cur. S. Budneo, Łosk. 1573; Defensio Franc. Davidis in negotio de non invocando Jesu Christo, Racoviae 1580; Judicium ecclesiarum polon. de causa Franc. Davidis ab Alex. Vintrellino concinnatum, b. r.; Confutatio vera Judicii ecclesiarum, Tres Blandratae ad J. Palaeologium epistolae, b. r. (E. IX.) [Coetus Racoviensis nomine adv. Paleologum (autor Pauli Grz.?), b. m. 1573; Ad Paleologi Jac. librum cui titulus: Defensio verae sententiae, pro Racov. resp., Racov. 1581] (DS.), *zob.* Nr. 15084.

15102. **Czechowicz M.**, Rozmowy chrześcijańskie, Raków 1575; Respons na script St. Tarnowskiego przeciw zgodzie licławskiej 1579, 1581; Odpowiedź Jakóbowi żydowi, 1581; Rozsądek na wykład katech. Gilowskiego, Krak. 1581 (Jakób, żyd z Bełżyc, Odpis na dyalogi Czechowicza, Raków 1581); List do Pawła Orzechowskiego, 1583; Epistomium na wędzidło Hier. Powodowskiego, List P. Orzechowskiego do Jana Zamojskiego, (Raków) b. r. (ded. 1583); Wuyek t. j. odpis na pisanie Wuyka, b. m. 1598 (DS.), *zob.* Nr. 15054, 15099, 15115.

15103. **Statorius P.** (Stoiński), Odpowiedź na księgi Śmigleckiego, b. m. i r.; Obrona sentencyey, b. m. i r.; Dysputacya lubelska, 1592; Odpowiedź na księgi M. Śmigleckiego, b. m. i r. (DS.), *zob.* Nr. 15085, 15403.

15104. **Statorius J.** (Stoiński), De his qui Christum Deum esse negarunt, Regiom. 1592; Disputatio cum Jesuita, 1615; Relatio disputationis de Jesu Chr. divinitate, Racov

1618; Praefatio in Crellii declarationem, Racov. 1637; Declaratio sententiae de causis mortis Chr. J. Crellii, 1637 (DS.), *zob.* Nr. 13528 i 15113.

15105. **Moskorzewski H.**, Oratio contin. calumniarum depulsionem, 1595; Odpowiedź na script (J. Petrycego), Raków 1602; Zniesienie zawstydzenia, Raków 1607; Zniesienie wtórego zawstydzenia Aryanów, Raków 1618; Cathechesis (2 ed.) 1609; De statu primi hominis ante lapsum, Racov. 1610, *zob.* Nr. 15086; Refutatio Appendicis M. Smiglecii, Raków 1613; Odpowiedź na książkę Gurskiego, 1617; Defensio animadvers. Socini, Racov. 1618 (DS.), *zob.* Nr. 15060 i 15084.

15106. **Lubieniecki A.**, Odpowiedź na artykuły, które rozsiewa Joannes Petricius z Chomranic, b. m. 1596; Odpowiedź na artykuły, które Joh. Petricius rozsiewa, z przedm. Stan. Lubienieckiego w Rakowie (1596) b. r. (**E.** IX.) (DS.).

15107. **Osterod Chr.**, Dysput. zboru Szmigielskiego, 1592; — Tenże, Apologia ofte Verantvordinghe, Rakow 1600; Unterrichtung v. d. Hauptpuncten, Rakow 1604, 1625, 1629; Disputatio wider Georg Tradeln, Rakow 1625; Osterod Christ. et Voidovius Andr., Apologia ad decret. ordin., Bellgii 1600 (DS.).

15108. **Gosławski A.**, Refutatio eorum quae Kekermann, Racov. 1607, 1613; Odpowiedź na obronę, Raków 1608 (DS.), *zob.* Nr. 15115.

15109. **Spangenberg E.**, Lamentatio super ecclesiae, Racov. 1610; Manifestatio, quinam eius accusatores fuerint, b. r.; Brief an eine Schwester der Gemeinde, die man nennt die poln. Brüder, b. r.; Rationes cur excomunicatus sit a fratr. Polonis, b. r.; De negotio excommunicationis a fratr. polonis factae, b. r. (**E.** IX.) (DS.).

15110. **Borkowski Al.**. Tractatus de ecclesia, Raków 1614; — Nicolaides Th., Tractatus de ecclesia, Rakow 1614 (DS.).

15111. Reuchlinius Andr., Notae in libellum M. Smiglecii Racov. 1614; — Grewerus A., Refutatio disputationis (2 odb.), Racov. 1615 (DS.), *zob.* Nr. 15507.

15112. **Smalcius V.**, Kurtze Auslegung, Raków 1611; Defensio anonymi, Racoviae 1612; Refutatio disputationis Greveri, Racov. 1613; Responsio ad librum Smiglecii, Rakow 1613; Refutatio thesium Schopperi, Altorfi 1613, Racov. 1614; Responsum ad scriptum Ravenspergii, Racov. 1614; Tractatus de ecclesia, Racov. 1614; Refutatio thesium Frantzii (2 odb.), Rakow. 1614; Notae in libellum Smiglecii, Rakow. 1614; Refutatio libelli Smiglecii, Racov. 1614; Examinatio centum errorum, Raków 1615, 1616; Refutatio disputationis Graveri (2 odb.), Racov. 1615; Refutatio thesium A. Graveri, 1615; Refutatio duorum Smiglecii libr., Racov. 1616; Refutatio J. Vogelii, Racov. 1617; Christianae religionis institutio, Racov. 1618; Odpis na dwa paskwilusy przeciw tym, których Aryanami zowią, Raków 1619; Odpowiedź na książkę X. Zborowskiego, 1619; Tractat van de Goddelyckheyd, 1623; Homiliae decem, Racov. 1625; Von der Göttl. Hoheit Jesu, 1627; Brevis institutio religionis christianae, 1629; Theses praedicaticii, Raków 1631; T'Woordts is Vleysch, Raków 1631; Kurtzer Inhalt der Religion. 1633; Quaestio num necesse sit in peccato manere, Racov. 1635; De actis Racoviensibus, b. r.; Messiasz Arianów według Alkoranu tureckiego, b. r.; Refutatio appendicis quam M. Smiglecius Jesuita opposuit, b. r. (**E.** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 15508.

15113. **Crellius J.**, Ad librum Hug. Grotii, Racov. 1623; Commentarius in epistolam, Racov. 1628; De uno Deo Patre, Racov. 1631; De Deo cum libris J. Volkelii, Racov. 1630; Commentarius in epist. (2 ed.), Racov. 1636; Junii Bruti poloni Vinditiae pro relig. libertate, 1637, Eleutheropoli 1650; Hydra Socinianismi, Groninga 1651; Van de Apostasie aangaande de geneogdoening tegen Socinus geschreven, b. r.; Antwort op. H. de Groot aangande tegen Socinus, b. r. (**E.** IX.) (DS.), *zob.* Nr. 15104.

15114. **Volkelius J.**, Nodi Gordii dissolutio, Racov. 1613; Responsio ad refutationem, Racov. 1618; De vera religione, Racov. 1630; De vera religione et Joan. Crellii, Liber de Deo, Amstelod. 1642, 1645 (DS.).

15115. **Schlichting J.**, Odpowiedź na script X. Clementjusa, Raków 1625; Commentarius in epistolam Pauli (toż: ad Galates), Racov. 1628; Odpowiedź na Antapologię pod imieniem Dan. Clementinusa, Raków 1631; Commentarius in epistolam ad Hebraeos, Racov. 1644 b. r.; Quaestio unum ad regnum Dei possidendum, cont. Balt. Meisnerum, Racov. 1635; Quaestiones duae: contra Meisnerum ded. Ad. et Adr. Gosławski, (Racov.) 1636; Disputationes pro Socino contra Meisnerum, Racov. 1636; De S. Trinitate adv. Balt. Meisnerum, 1637; De S. Trinitate disputatio, 1639: Epistola apologetica, 1640; Confessio fidei Christianae, edit. nomine ecclesiarum polon. (Hollandiae) 1642; Decretum comitiale contra sectae arianae pseudo-apostatum, 1647; De articulis fundamentalibus, b. r.; Cichowiusz diabła zaklętego odkląć nie może, b. r.; Cichowiusza Diabeł zaklęty, odpowiedź na dzieło Cichowiusza, b. r.; Fulmen de coelo delapsum, b. r.; Tormentum throno trinitatem deturbans, b. r. (**E.** IX.) (DS.).

15116. Schlichting W., Ant. der gem. von Schmigel Sig. v. Schlichting, (Racov.?) b. r. DS.

15117. **Wiszowaty Krz.**, Obrona wiary i ofiary, Raków 1625 DS., *zob.* Nr. 15074.

15118. Morzkowski P., Odpowiedź na skrypt: „Asymbolum“, przeciw Clementinusowi, Raków 1632 DS.

15119. **Stegmani J.**, Von der Reformation, 1632; Disquisitio brevis an evangeli i Pontificios ac Valeriani Magni, refutare queant, Eleutheropoli 1633; Prob der einfältigen Warnung für arianischen Lehr von Johanne Botsaccus, Raków 1633; Kennzeichen der falschen Lehrer, 1637; Examen disquisitionis quomodo evangelici pontificios ac Valer. Magni judicium refutare queant, Eleutherop., Norimb. 1637; Controversiarum de ecclesia dodecas, Rintelii 1641; Photinianismus h. e. refutatio errorum Photinianor., Frankf 1643; Brevis disquisitio inter duas de S. Trinitate disputantium partes, 1649; Epistolae duae ad St. Lubienscium, Amstel. 1667 (DS.).

15120. **Przipcovius S.**, Dissertatio de Christianorum bono F. Socini operibus, 1636 DS., *zob.* Nr. 15083.

15121. **Zwickerus Dan. Gedan.**, Frage ob ein Christ, b. m. 1649; Kurze Anbitung, 1650; Specimina pugnae D. Calovii, 1650; Regeln des Christen, 1650; Adhuc stans ecclesia, Amsterd. 1661; Vereinigungs Schrift, 1661; Irenicomastix perpetuus seu Confirmatio Comenianae refutationis, Amsterd. 1661; Henoticum christianorum, 1662; Evalescens non apostolicus, 1666; Compelle intrare seu de contradictione, 1666; Ecclesia antiqua, 1666; Demonstratio quod I. Cor. XIV. perverse explicatum, 1669; Novi foederis Josias, Amsterd. 1670; Revelatio hostium crucis, Amsterd. 1672; Revelatio demonolatriae, Amsterd. 1672—1675 cz. I—II.; Regulae fundamentales, Amsterd. 1678; Revelatio catholicismi veri, b. r. (**E.** VIII. i IX.) (DS.).

15122. **Wiszowaty And.**, A. Joach. Ouaden a Rotterdam d'Amsterd., Avril (posyła list Socyna) 1669; Colloquium charitativum habitum in Rożnow (por.: Węgierski, Slavonia) 1679; Notae in catechisim eccl. Polonicarum, Staurop. Philal. 1680; Praefatio in catechesim polon. eccles., 1680; Arsenii Sophiani Religion, Amsterd. 1703 (DS.).

15123. **Kwiatkiewicz J.**, Bethörung von Luthero, Socyan., 1674 DS.

15124. Corderius Math., Colloquiorum scholasticorum l. IV., Racov. b. r. (**E.** IX.).

15125. Arcissevius Elias. Scriptum cuiusdam equitis poloni, quod relig. arianicae se addixerit, 1649 DS.; Arciszewski Krz., Pieśń Polaka dyssydenta sławnego w wieku XVII. rządcy Brazylii (przedr. z bibl. Zakł. im. Ossol. 1848), Lwów 1863.

15126. **Wigandus J.**, De Deo c. Arianos, Regiom. 1563, 1566 DS., *zob.* Nr. 15053.

15127. **Valentia Gr.**, Disputatio theologica, dedic. Aleks. Xciu Słuckiemu, resp. Chr. Sella, Ingolstadt 1580; Contra duar. sectar., Ingol. 1582; Libri V. de Trinitate, in quibus refutantur blasphemiae libri in Polonia editi, Ingolstadt 1585, 1586 (DS.).

15128. **Powodowski H.**, Wędzidło na błędy Aryanów, Posn. 1582, 1588; Pochodnia Kościół boży pokaz., Pozn. 1584; Porozumienie Kalwinistów fr. z protest. niem. i łac., Pozn. 1585; Disputacia wtóra z Smigielskimi Różnobożany o trzech personach w jednemże bóstwie, Pozn. 1592; Weryfikacya dysp. wtórej Szmigielskiej przeciw wydaniu Różnobożanów, Pozn. 1594 (DS.), *zob.* Nr. 15320 i 15347.

15129. Mościski M., Caraffa (Paweł V.), Epist. deploratoria ad Ber. Ochinum, edd. Mościski, Crac 1583, 1589; Exp. missae Hugonis card., Crac. 1584; Mościski Mik. (?), Infirmarya chrześcijańska, Krak. 1624 (DS.).

15130. Johannes Er., Scriptum ad F. Socinum. 1584 DS.

15131. **Oderborn P.**, Vier Predig. in Riga, Riga 1591; Ein Gespräch von der Religion, Wilno 1605 (DS.).

15132. **Śmiglecki M. X.**, Opisanie disputaciej nowogrodzkiej, Wilno 1594 (Wołowicz P., Dysputacya Śmigleckiego, 1592); Absurda synodu toruńskiego, b. m. 1596; Disputacya wileńska, Krak., Wilno 1599 (Mikołajewski D., Disputacya wileńska M. Smigleckiego z Mikołajewskim, Toruń 1599; Tenże, Cenzura dysputacyi wileńskiej, Wilno 1599); Proca na ministry heretyckie, b. r. (1600); Vana sine viribus ira, Coloniae 1611; Refutatio Epichrematis, Coloniae 1611; Nodus gordius, Ingolstadt 1613, 1622; Przestroga do sumienia, b. m. 1613; Verbum caro factum, Crac. 1613; Refutatio vanae dissolutionis, Crac. 1614; De erroribus Arianorum, Crac. 1615; De notis ministrorum, Crac. 1617; Przestrogi do sumienia należące (2 odb.) 1632 (DS.).

15133. **Ostrowski St.**, Refutatio exam. Fausti Socini, Posn. 1594; Dyalog albo Rozmowa katolika, Krak. 1604 (DS.).

15134. Licinius J., Disp. Nowogrod. cum M. Smiglecio, 1594 DS.

15135. Tradel G., Judicium u. Ablainung über die Gotteslästerliche Arianische in Poln. Schrift, Frankf. 1596 DS.

15136. Międzybonus (Rościszewski), Disp. de Eccl. contra Faust. Socinum, b. r.; — Wolski P., Tractatus de S. Trinitate adversus Arianos (?), b. r. (DS.).

15137. **Słupski W.**, Summariusz prawdy katolickiey, Krak. 1607; Odprawa na rozprawę, Krak. 1610 (DS.).

15138. **Gurski J.**, Wyjaśnienie niewstydu Arianów, Krak. 1608; Zawstydzenie nowych Arianów, Krak. 1608 (DS.), *zob.* Nr. 15105.

15139. **Borkowski Ol. X.**, Minister wytkniony, Krak. 1611; Brevis de ecclesia tractatus, Crac. 1614 (DS.).

15140. Anti-Socinus hoc est conputatio errorum, Frankf. 1612 DS.

15141. Becan O. M., Ein Gespräch von d. Religion, Wilda 1605 DS., *zob. Reformacya (Przebieg sporów religijnych), zob. Nr. 15451.*

15142. Lucius Lud., Sinopsis Anti-Sociniana; Oposita F. Socini, Basil. 1614 DS.

15143. **Grootius H.**, Defensio fidei catholicae adv. Socinum, Lugduni 1617 DS.

15144. Blosius Mat., Academica deifica trias Arianorum Martino Szyszkowski, Crac. 1619 DS.

15145. Ravensperg H., De causa Dei adversus turmam racoviensem, quam ducit N. Smalcius, Brema 1621 DS., *zob.* Nr. 15112.

15146. **Prölaeus A.**, Mataeologia Sociniana, Lipsiae 1624, 1625; Mahometologia Sociniana, Lipsiae 1625 (DS.).

15147. **Polyander a Kerkhoven J.**, De Jesu Christi existentia contra J. Crellium et J. Volkelium, Lugd. Batav. 1643; Prima concertatio Anti-Sociniana, Amsterd. 1640 (DS.).

15148. **Tarnovius P.**, Liber adversus Faust. Socinum, Rostochii 1625; De S. Trinitate liber oppositus Fr. Socini refutationi, Rostoch. 1625 (DS.).

15149. **Junius I.**, Examen responsionis F. Socini, Amst. 1628; Refutatio praelect. F. Socini, Amsterd. 1633 (DS.).

15150. Grabiecki F., Theoria Sanctiss. Trinitatis, Lublin 1634 DS.

15151. Becmann Chr., Exercitationes theol. contra F. Socinum, Smalcium T., Amsterd. 1644 DS.

15152. **Cichovius Nic.**, Credo arianorum, Crac. 1649; Wizerunek nieprawdy aryańskiej, ded. Jan. Tarłowi, Krak. 1649; Responsum theologicum ad primum libellum J. Markiewicz, Romae 1650; Wizerunek nieprawdy aryańskiej, Krak. 1650; Refutacya katechismu Rakowskiego, Krak. 1652; Trzydzieści przyczyn, dla których odrażać od zboru ariańsk., Krak. 1652; Nowe zawstydzenie Socinistów, Krak. 1653, 1654; Responsum pro exemptione P. Soc. J. a solv. decimis, Roma 1654; Wyklęcie ministrów arryańskich, Krak. 1654; Speculum Samosathenistarum vel Arrianorum, Krak. 1656, 1662; Namowa do panów koronnych, aby przeciw Aryanom stali, b. r. (1661?); Triumphus sanctiss. Trinitatis de Arrianis, Crac. 1662; Responsum theologicum ad scriptum Joan. Markiewicz, Brunsb. 1680; Manes Schlichtyngianae seu trutina vindiciarum, Crac. b. r. (DS.), *zob.* Nr. 14223.

15153. Cichoviusa Jezuity Diabeł od zboru chrześc. zaklęty, 1653; Cichowski M. X., Dyabła zaklętego odkląć nie może, (Warsz.) 1653 i b. r. (DS.).

15154. Hoornbeeck, Socianismi confutati, Ultraj. 1650 DS.

15155. **Marresius S.**, Hydra Socinianismi expugnata sive Joh. Volkelii de vera relig. Joh. Crelii, De Deo, Groningae t. I. (1651), t. III, (1662) DS.

15156. Wolferde M., Dissertatio exhib. evictam a Socinianorum calumniis necessitatem, Franecker. 1654 DS.

15157. Witte P., Wederlegginge der Socniaensche dwaelingen, Delf. 1655 DS.

15158. Saulus T., Refutatio paralogismorum Socinianorum, das ist Widerlegung, Amsterd. 1656 DS.

15159. **Coccejus J.**, Equitis poloni apologia advers. edictum Ord. Hollandiae socinianos, Lugduni 1656 DS.

15160. Felgenhaber P., Ref. paralogismorum Socinian., Amsterd. 1656 DS.

15161. **Komeniusz J. A.**, De iterato sociniano irenico, Amsterd. 1651; Contra Valerianum Magnum, 1659; Admonitio de irenico irenicorum e Socini secta, Amsterd. 1660; Socinismi opusculum, Amstelod. 1661; Admonitio III. ad Zwickerum, Amst. 1662 (DS.), *zob.* Nr. 15037.

15162. Mauritius C., Exercitationes Anti-Socinianae, Hamburg 1669 DS.

15163. Faustinus J. S., De satisfactione Christi contra Socinum, Argent. 1670 DS.

15164. Felbinger J., Epistolae ad Christianos in quo Socini errores refutantur, 1672 DS.

15165. **Scherzer J. A.**, Collegium Anti-Socinianum, Lipsiae 1672, 1702 DS.

15166. **Galatowski J.**, Sophia, Mądrość zbudowała dom przeciw Arianom, Czernich. 1686 DS.

15167. Olearius J., Synopsis errorum Socinianorum, Lipsiae 1688 DS.

15168. Tomaszewski I., Carolo Tarło, Conclusiones theologicae de trinitatis mysterio defensae, Varsav. 1689 DS.

15169. Edwards J., Preservative against Socinianisme, Oxford. 1693 (1703); — Musaeus J., Collegium controvers. Becano, Crellio, aliisque Socin. oppositum, Jenae 1701 (DS.).

15170. **Schomerus Just. Chr.**, Collegium Anti-Socinianum, Rostocchii 1706, 1725 DS.

15171. Heumann Chr., Parerga critica sive de arte crit., Acced. dissert. contra Socinianos, Jena 1712; Cattenburg A., Bibliotheca script. Remonstrantium, Controvers. inter Remonstr. et Socinum, Amsterd. 1628; Pape D., Bericht von Untersch. der evang. und Socinianer Lehre, Berlin 1717; Blanc Th., Principes contre les Sociniens., Hamb. 1718 (DS.).

15172. Ruarus M., Historia Crypto-Socinismi, Lipsiae 1729 DS.

15173. Rambach J., Dissertatio, qua pellis socinianis detracta, Hallae 1731; Historische Einleitung in Streitigkeiten mit den Socinianern, Cob. 1745 (DS.).

15174. **Reinhardus L.**, Breviarium controversiarum contra Socinianos agitatarum, Erfurti 1737; Theologiae polonicae t. I. ruthenis, t. II. Socinianis oppositae, Viennae 1745 (DS.).

15175. Walther M., Dissertationes theol. academicae (de legisl. contra Socinianos), Witteb. 1753 DS.

15176. Hermanus C. G., Oratio de socinismo grassante, Wittebergae 1760 DS.

15177. Pisański Chr. G., An religio Socinianorum cives ad obsequium imperatoribus praestandum obstringat, Regiom. 1797 DS.

15178. Aurelian, Ariana haeresis, b. r. (E. IX.).

(h: Reformacya: Przebieg wypadków i sporów religijnych).

15179. **Leo Papa**, Bulla contra error. Lutheri, Crac. 1520 DS.

15180. Fijałek J. ks., Mahnschreiben des päpstlichen Legaten in Polen Zacharias Ferreri an Martin Luther, 20. Mai 1520 (odb. z: Görresa Histor. Jahrbuch), München 1894.

Luter Marcin, zob. Nr. 14918—14926.

15181. **Ecchius Val.**, Threni neglectae religionis, b. m. 1520, *zob.* Nr. 6956, 6994; — Pyrser M., Ad Val. Eckium epistola, Eckius, utrum prud. viro, Crac. 1524; — Ecchius V., Enchiridion loc. c. Luther. Crac. (2 ed.) 1525; Pannoniae luctus, 1544 (DS.), *zob.* Nr. 2682.

15182. **Roterodamus Er.**, Epist. contra quosdam, qui se jactant Evang., Crac. 1530, *zob.* Nr. 2681; Anatomia Marc. Lutra, St. Zrenczycki, b. m. 1546, 1579; Ricerstwo chrześciańskie, wyd. Seklucyan Jan, zarazem list do tłómacza Wojc. z Nowego Miasta, Królew., 1558, 1585 (DS.).

15183. Carvaltus, Apologia diluens migas Erasmi in sacras religiones, Crac. 1540 DS.

15184. **Sigismundus I.**, Edictum contra Lutherum 1521, *zob.* Nr. 2613.

Zob. Nr. 2616, 3620, 2629, 2635.

15185. **Encomia** Luteri, Crac. 1524, *zob.* Nr. 6978, 6983.

15186. **Cricius A.**, Epistola Cricii et Edictum Regis in Mart. Lutherum, Romae 1524, *zob.* Nr. 2635, 2731, 6966, 6982, 7002.

15187. Constitutio quaedam per apostol. Nuntium Ratisbonae edita, Crac. 1524 DS.

15188. **Janussius**, dux Masoviae, Decretum, *zob.* Nr. 2655, 2656.

15189. Tschackert P., Herzog Albrecht v. Preussen als reformatorische Persönlichkeit, Schriften d. Vereins f. Reformationsgeschichte Nr. 45, Halle 1894.

Hołd Pruski, zob. Nr. 2639, 2644, 6986, 6987 i Historya polityczna.

Bunt Gdański, zob. Nr. 2656, 6987 i Historya polityczna.

Artykuły królewieckie, zob. Nr. 2669, 2759.

15190. Ferdinandus, Edictum adv. Anabapt. Luther., Crac. 1527 DS., *zob.* Nr. 2682.

Licinius (Businius), zob. Nr. 6996.

15191. Franconius M., In Luther. elegia, Praefixa Stan. Zaborowii: De coelibatu christianorum, 1529, *zob.* Nr. 6995, 7021.

15192. Augustinus Aurelius, De vita christiana, ed. V. Ecchius cum praef. ad Mich. de Vratislavia, Crac. 1529, 1535 DS.

15193. Byliński J., Defensorium ecclesiae contra Laur. Corvinum, Crac. 1531 DS.

15194. **Wicelino G.**, De doctrina et mor. sectae Luther., edd. Cervus Tuchol., Crac. 1532; Catechisticae Questiones, Crac. 1543 DS., *zob.* Nr. 7037.

Hogendorfinus, zob. Nr. 2728 i 7038.

15195. Velitatio in phil. Melanchton, Lipsiae 1534 DS.

Melanchton Filip, zob. Nr. 14925.

15196. **Cochlaeus Joh.** (Dobereck), Adversus scripta Mart. Lutheri admonitiones, ded. Math. Drzewicki, Archiep. Gnesn., Lipsiae 1534; — Confutatio adv. Didymum Faventinum, Lipsiae 1534; Velitationes, ded. Krzycki, 1534; Philippica in apol. Melancht., 1534; Novae opiniones luther., Crac. 1546; De votis contra J. Calvin, Moguntiae 1550; De cath. usu communionis, Nissa 1557 (DS.).

15197. Faber Andr. Polonus, Liber adv. Lutheri et Zwingli haereses (?) (około 1534); — Vio Th., Opera, Crac. 1534, 1544, *zob.* Nr. 7937 (DS.).

Łaski J., zob. Nr. 15026.

15198. Lirinensis Vinc., Pro cath. fidei antiquitate, adv. haer. libellus (Er. Roter: De n. eccl.), Crac. 1539 DS.

15199. Diarium cum electionibus una cum evang. ab Alb. Grabowski a Sierpc editum, Crac. 1539 DS.

Edykt z r. 1540, zob. Nr. 2758.

15200. Sporn M., Speculum haereticorum, Crac. 1540, 1546 (por. **E.** Wiek XVI.: Catarini, Politus).

Lismanin Fr., zob. Nr. 15093.

15201. **Lubelczyk A.**, Tumultuaria resp. in P. Melanch., Crac. 1540; Bellum theol. contra Turcas, Crac. 1545, 1597 (DS.), *zob.* Nr. 7585 i 15429.

15202. **Seklucyan J.**, Wyznanie wiary, 1540; Katechizm, *zob.* Nr. 7100 i 7116; Ewangelia święta, 1551; Nauka chrześciańska, Królewiec 1552; Testament nowy zupełny, w Królewcu 1553 druk. Aleks. Czech 1552 (ma zatem dwie daty); Testament nowy, część wtóra, Królewiec 1552; Modlitwy nabożne, Królewiec 1559; Pieśni chrześcijańskie, Królewiec 1559 (DS.).

Przykaz ks. pruskiego, zob. Nr. 2779—80; Katechizm, zob. Nr. 7097.

15203. Briessmann J., Zwo predigt aus d. III. capit. Genes. Königsb. 1542; Ustawa o chwale bożej X. Prusk., Królewiec 1544; Rhegius Urb., Cathechesis Illri. Principi Fr. Othoni dicata, Lipsiae 1543 (DS.), *zob.* Nr. 7097.

15204. Confessio fidei acad. Colonien., ed. Dzierzgowski, Crac. 1544, 1557; — Articuli fidei univ. Lovaniensis, Crac. 1545; — Wywód prawdy przez przykłady, czyli księgi probowane przez doktory kościoła rzym., Krak. 1545; — Explanatio de fide Christ. (Dantiscus et Hosius), Crac. 1545 (DS.).

15205. Admonitio legatorum sedis apostolicae ad patres in concilio Tridentino, Crac. 1546 DS., *zob.* Nr. 7102.

15206. **Stancarus Fr.**, Mantuanus, Venet. 1543; Opera nuova della reformazione, Basil. 1547; Conciliatio quorundam locorum scripturae, Basil. 1547; De decem captivitatibus Judaeorum, Basil. 1547, *zob.* Nr. 7099; Esposizione de la epist. canonica de San Jacobo, Basil. 1547 (toż po łac.); Disp. de Trinitate habita 20. Jan. 1551, b. m.; Canones reform. eccl. polon., Francof. 1552, 1553; Ad venerab. Gregor. Weidnerum, Gedani 1552; De dictione exclusiva tantum in causa mediatoris, Dubecii in Russia 1559; De sacramentis v. et n. legis, Pinczów 1560; De trinitate et mediatore Domino nostro J. Chr. ad mägn. et gener. DD. nobil. Polonos, Dubecii 1561, 1562; Examinatio pinczoviana, 1562; Si hominibus placerem Christi servus non essem, b. m. 1567; De trinitate et unitate Dei deque incarnatione, 1567; Libri duo, quorum primus Apologia, alter de vera inter Sarnicium et Stancarum concordiae ratione, 1568; Omnis qui transgreditur non habet Deum (Apologia), b. m. 1568; Summa confess. Dei, 1570; Tria papistarum fundam. ad Zborovium, Crac. 1571 (DS.), *zob.* Nr. 7232, 15232, 15247, 15324.

15207. Melanchton Phil., Responsio de controversiis Stancari, Lips. 1553, 1559; — Epistolae duae ad eccl. pol. de negotio Stancariano, Tiguri 1561; — Różność wiary uczniów Stancarowych, Nieśwież 1564; — Assertio (missae c. Stancarum) J. Uchański, Coloniae 1577 (DS.).

Orzechowskiego St. pisma przeciw Stankarowi, zob. Nr. 7232.

Bracia czescy, zob. Nr. 15034—15052.

15208. Janicius, Rozpr. o zwierzchn. biskupa rzymskiego, 1549 DS.

15209. **Koźmińczyk J.**, Epistola ad ministros verbi Dei, Crac. 1549; — Oratio ad Julium III. de concilio, epist. ad Fr. Stancarum (Ant. J. Cosmius?), Crac. 1550 (DS.).

15210. **Modrzewski A.**, Dial. de utraque specie coenae D., b. m. 1550, *zob.* Nr. 7137, 7138; Libri tres, De peccato, De lib. arbitrio, De providentia, 1562; De mediatore l. III., b. m. 1562 (DS.), *zob.* Nr. 7144 i 15099.

15211. **Orzechowski St.**, *zob.* Nr. 7092, 7098, 7165—7169, 7204, 7242, 7252; Narzekanie z wyznaniem wiary nieboszczyka ks. biskupa kujawsk. Jana Droiowskiego, które czynił przed śmiercią († 1557), b. m. i r. (Krak. 1557?); Fidei cathol. confessio; Crac. i Col. 1561; Dissert. Philosophi supra Gorsc. et Herbest., Crac. 1563; Accus. c. Elbingenses, Crac. 1569; Orichoviana, opera inedita et epistolae, ed. J. Korzeniowski, Bibl. pis. pol., *zob. Dod. I.*

15212. Krzesinski B., Stanislaus Orzechowski, biographische Skizze, ein Beitrag zur Gesch. der kath. Kirche in Polen im XVI. Jahrh., Posen 1891; — Koppens R. T. J., Dwa lata w życiu St. Orzechowskiego, 1548 i 1549 na podstawie Orichovianów, wyd. przez J. Korzeniowskiego, Przegl. powsz. 1893 II., Odb. Krak. 1893, *zob.* Nr. 2864, 2940, 7171—7173.

15213. Szlaray Mihály, Comoedia lepidissima de matrimonio sacerdotum, Crac. 1550 DS., *zob.* Nr. 2864.

15214. **Edykty** przeciw herezyi z r. 1550 i 1551, *zob.* Nr. 2852 i 2860.

Zob. Nr. 1416, 2834, 2840, 2963.

Protokoły zborów, zob. Nr. 2854, 2887.

15215. **Bullingerus**, Tract. de coena Domini, edd. J. Łaski, Londini 1551 (toż po pol.: O prawdz. przyjmowaniu ciała, Brześć 1559) DS., *zob.* Nr. 14847 i 15096.

Westphalus J., zob. Nr. 15027.

15216. **Osiander Andreas**, Widerlegung der Antwort Phil. Melanchtonis sammpt Dr. Joh. Pomerani und Joh. Förster wider mein Bekanntniss, Königsb. 1552; Von Hitler Jhesu Christo, Königsb. 1554; — Venetus G., Morlin Joael. Hegemon. Petr., Von der Rechtfertigung des Glaubens wider And. Osiandro, ded. Albrechto Magr., Königsb. 1552; — Lauterwald Math. Elbingensis, Was unser Gerechtigkeit angezeiget wider Andr. Osiandri entzückung, Wittemberg 1552; — Staphylus Fr., Synodus SS. PP. c. dogm. A. Osiandri, Norimb. 1553 (DS.).

15217. **Zebrzydowski A.**, Krótka odpow. na art. obłędl. Krowickiego, Krak. 1556; Oratio 1557, *zob.* Nr. 2915; Epistolae, *zob.* Nr. 1410, 2806.

15218. Napominanie X. Biskupa krakowskiego (Zebrzydowskiego), Pinczów b. r.

15219. Corcephicius Vitus, Rozmowy polskie o poście, pop. Lutrze, czyszcu, klątwie, Krak. 1553; Rozmowa wtóra, Krak. 1553 (DS.).

15220. Lindau W., O prawdziwej drodze zbaw., tł. Jędrzej Zbyszewicz, Wilno 1553 DS.

15221. **Hosius St.**, Confessio fidei cath. syn. prov. Petric., Crac. 1553, 1557, 1558, 1559, 1560, 1562 (b. r.), Romae 1565 (liczne wyd.); Wyznanie wiary kat., H. Krzyżanowski, Krak. 1562 (po franc. 1556, 1560; po holend. 1556, po niem.: übers. v. J. Fickler, Dilingen 1560, 1572, 1581) (DS.).

Zob. Nr. 7117.

15222. Hosius St., Cath. fidei propugnatio, Colon. 1558, 1559; Confutatio prol. Brentii, Colon. 1558, 1560, 1561; Dialogus de eo, num laicis, 1558, 1559, 1660; De expresso Dei verbo, Antverp. 1558, 1559, 1561, 1565, 1590 (toż po pol.: Księgi o jasnym słowie Bożym, Krak. 1562); O zrełdlnem słowu Bożim knijżka, tł. B. Hortowski, Litomyśl 1574, 1590 (po ang.: Of the expresse word of god. Lovan., 1565); Dialogus, das ist ein freundlichs. Gespräch, Meintz 1558; Catech. parvus, 1559; Ain chris. Bericht, Dilingae 1559; Warnungsschriff ad Sig. A., Ingolst. 1559; Von dem hellen d. Zeit, Ingolst. 1559; Drey christ. Gespräch, Dilingae 1559; Dialogus de calice et uxoribus, Dilingae 1559, 1560 (toż po niem.); De origine haeresium nostri temporis, Lovanii 1559; Opus varias sectas recens., Paris 1860 (toż po franc.: Traicte des sectes, Paris 1561, 1564, 1567, 1568; po ang.: A most excellent treatise of heresyes, Antverp. 1565); Drey christl. Gespräch, Dilingae 1560; Epistola elegans et pia ad juv. Crac. 1562; Catholici cujusdam et ortodoxi censura, Colon. 1565; De loco et author. R. Pontif., Col. 1567; Christ. cathol. und sehr nützliche Predigen vor etlichen Jahren beschriben, Cölln 1569; Krestanske odpowiedz na otazky, tł. Bal. Hostowsky, Praga 1584; Opera omnia, Col. 1562 (wiele wyd., *zob.* Nr. 1414); Orationes, Crac. 1859 t. 4 (DS.).

Epistolae Hosii S., zob. Nr. 2661.

15223. Hosius et Cromerus, Epistolae duae, Paris 1564, *zob.* Nr. 2663; — Quadrantini F., Palinod. cum. ex Luth. cath. esset et epist. Hosii, Col. 1571, *zob.* Nr. 1407, 1427, 2664, 2665, 2895, 4687; — Godefroy J., Mercure jesuite (Hervett ad S. Hosium), Litt. Acad. Crac. t. I. i II. 1630 (DS.); — Literas a Hondy ad Hosium annis 1560 et 1561 datas, edidit Truchsess O. de Waldburg, Ratisbonae 1892; — Hipler Fr., Reliquiae Hosianae: I. Hosius in Italien, II. Hosius Briefe an und über Joh. Łaski, Frauenburski Pastoralblatt für die Diöcese Ermland 1893 Nr. 9.

15224. Andreae Jac. Ref. contra Hosium, non solum Prologomena J. Brentii, Frankf. 1560; Spangenberg Pr., Wider die böse Sieben, Wider Stan. Hosium, Eisleben 1562 (DS.), *zob.* Nr. 7228.

Hosyusz St., zob. Nr. 7416—7418.

15225. Chełmecki X., Hozyusz w walce z reformą (por. Czas 1857 Nr. 236 i n.); — Żukowicz P., Kardinał Hozij i polskaja cerkow jewo wriemeni, Petersb. 1882; — Hipler F., Hosius als Schriftsteller (dokładna bibliografia), Pastoralbl. f. d. Diöc. Ermland 1892 Nr. 10.

15226. Nieznany wiersz Hozyusza z r. 1527, wyd. J. Fijałek, Przegl. pol. 1894 t. II.

15227. Voigt, Der Herzog Albrecht von Preussen und der Cardinal Stanislaus Hosius, Neue preuss. Prov. Blätter, Königsb. 1849 VIII

15228. **Kromer M.**, Rozmowy dworzanina z mnichem, Krak. 1551—1554; De falsa Luth. religione, Dilingae 1559, 1560, 1561, 1568, 1569; Christliche getrewe Ermahnung verteusch. Agricola Steph., Dilingen 1560; Colloquior. de relig., Colon. 1568 (DS.), *zob.* Nr. 2844. 3015, 7188—7192, 7196; — Hipler Fr., Monumenta Cromeriana, *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 1427, 2664, 7180—7196.

15229. Animadversiones in M. Cromeri dialogos, De falsa Luteranorum religione, b. r.

15230. Lwowianin Stan., Apol., t. j. Obronienie wiary św. chrześc., Krak. 1554; — Neuwe Zeytung und Bekannt. des christl. Glaubens, Strassburg 1555 (DS.); — Zakrzewski W., Reformacya sejmu 1555, Dz. lit. 1870.

Wyznanie wiary na sejmie 1555, zob. Nr. 2893.

Synod w Pińczowie w r. 1555, zob. Nr. 2897.

15231. **Novicampianus A.** (Nowopolski), Assertiones quorundam, qua inter ceteras non paucas affirmant, 1555, 1557; Oratio in com. Colosvarini de corrupt. saeculi hujus moribus, Crac. 1557, 1561, 1572; Apologia pro cath. fide et epist. ad Joan. Sigism. Hung. Reg., Crac. 1559; Scopus biblicus, Antw. 1559 (DS.).

15232. Davides Fr., Dialysis scripti Stancari, Claudiopoli 1555; Refutatio scripti Georgii Majoris, 1569 (DS.).

Legacya Lippomana, zob. Nr. 2894, 2914.

15233. **Trzycieski A.**, Duae epistolae de sacro Evangelii orig., Regiom. 1556, Crac. 1556; De Lippomani ingressu et progressu in Polonia, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 7205, 7269.

15234. Alithophilus Callinder Sarmata, In senat. lovic., cui praefuit Al. Luppomanus legatus Antychrysti (carm.), 1556 DS.

15235. Musculus Andr., Cathechesis Sanctorum, ded Luc. Górka, Stan. Miszkowski et Stan. Ostrorog, Francoforti 1556 DS.

Mandaty przeciw herezyi z r. 1556, zob. Nr. 2904.

15236. Royzius, Chiliastichon (c. Lipom.), Crac. 1557; — Contra Chiliastichon pro Lipomano, Mons caecus 1558 (DS.).

Synod w Syceminie, zob. Nr. 2904.

Jan Łaski, zob. Nr. 15026.

15237. Lutomirski St., Confessio t. j. Wyznanie wiary Arcyb., Bisk., Królew. 1556; Epist. ad Utenhofen, 1560 (DS.).

15238. Musaeus, De secti Evang. origine, elegia, Regiom. 1556 DS.

15239. **Vergerius P.**, Ad ill. magn. Senat. Polon., carmen paraenet. (contra Lippomanum), b. m. 1556; De Gregorio Papa ejus nominis primo, Regiom. 1556; Formula fidei in Syn. prov. Lovic., Regiom. 1556; Scholiae in binas Pauli IV. literis, b. m. 1556; Duae epistolae Radziwiłł, Defensio relig. adv. Lippomanum, Regiom. 1556; O sochaczowskim, wymęczonym na Żydzie Bogu, Regiom. 1556; Cathalogus haereticorum, Regiom. 1556 (Postremus cathalogus haereticorum, ded. St. Ostrorogo, Pfortzheim 1560); Actiones duae Secretarii pontificii, Regiom. 1557, 1558; Zwei Sendbrief, Königsperg 1557; Cur concilium debeat esse liberum, Regiom. 1557; Ad Sig. de legato Papae ut colloquium, Regiom. 1558; Formula fidei (czy r. 1556?) 1558; Confessio fidei, Ecclesiae quae sunt in Regno Poloniae, Tubingae (?) 1558; Dialogi quatuor de libro quem Stan. Osius contra Brentium et Verger., 1559 (DS.), *zob.* Nr. 7210, 15307.

15240. Vergerius P., Cur et quomodo de conjurat. Papistarum sentiendum, Vittenbergae 1537, 1587; Athanasii scholia ad Regis Polon. orationem, 1554, *zob.* Nr. 7210.

15241. Sixt H., Petrus Paul Vergerius, Braunschweig 1855; — Hubert Fr., Vergerius publizistische Thätigkeit nebst e. bibliograph. Übersicht, Göttingen 1893; — Sembrzycki J., Die Reise Vergerius nach Polen, *zob.* Nr. 7211.

R: Lohmeyer, Forsch. f. Brand.-Preuss. Gesch. 1891; Finkel L., Kwart. hist. 1893; Schell Th., Theologische Literaturztg. 1893 Nr. 18.

Zbory i synody w r. 1557, zob. Nr. 2917.

15242. Brentius J., Libellus aureus (de officio principum saec., in Eccl. Dei de auct. SS. etc.), Królew. 1557 DS., *zob.* Nr. 15222 i 15425.

15243. Knobelsdorf, Eccl. cath. afficta, Nissae 1557 DS.

15244. Confessio baronum regni Bohemiae sub a. 1535 in regno Poloniae nuper, b. m. 1558 DS., *zob.* Nr. 15047.

15245. Wyszyński A., Powinności przy Zborzech jednoti braterskiej (czy wyszło?) 1558; — Ninicki (Ninincius) Wojc., De violato atque everso in eccl. Książnensi cultu, b. m. 1558; — Niger Fr., Liberum arbitrium, tragoedia, dedic. Nicol. Radziwiłł, 1559; — Michałowicz, Terminus contra protest., Vilnae 1559; Def. ortodoxe sententiae de Coena Dni, Claudiop. 1559; — Exemp. literarum ecclesiae Tigurinae ad eccl. Pol., Pinczoviae 1559; — Heltus Casp., Confessio de Mediatore, Pinczów 1559; — Zacyusz S., Confessio fidei eccl. vilnensis pro paedobaptismo, Brześć 1559; Wyznanie wiary Zboru wileńskiego, Brześć 1559; O pościech, Brześć 1559 (DS.).

Synod w Pińczowie 1559 r., zob. Nr. 2941; Chełmski R., zob. Nr. 15094.

15246. Didascalus (zwolennik Stancara), De tribus diis Sarnicii, b. m 1559 DS.

15247. **Statorius P.**, Apologia ad diluendas Stancari calumnias (Pinczoviae) 1559, 1560, *zob.* Nr. 2948, 7212; In clar. viri Joannis a Lasco obitu, Pinczów 1560; In Cromeri dialogos de religione, animadv., Pinczov 1560; Epist. ad Rem. Chelmium, Pinczov 1561; Emanuel seu de aeterno Dei filio hom. facto, Pinczow 1561; Epistola agens de dogmate trinitatis adversus Samosatenicos, b. r. (DS.).

15248. Stawiski M. H., Rozważanie żywota, Krak. 1559; Wiara doskonała, Krak. 1559 (DS.).

15249. **Herbest B.**, Vigilanti Samboritani Theoresis III., Crac. 1560; Aliquot epist. de relig., Crac. 1561; Synodica Oratio, Nissae 1564; Artykuły wiary, 1565; Nauka prawego chrześc., Krak. 1566; Opisanie i wykład Mszy św., 1566; Chrześcijańska odpowiedź na konf., Krak. 1567; Confutatio Picarditar. haeret., 1567; Prawego kościoła wywód, Krak. 1569; Prodromus adv. J. Niemojewski albo Przesłanie przeciw Niemojewskiemu, Crac. 1571, 1574 (DS.).

15250. Stefanowski H., Odpór powieściom ewangelickim (pseud. Żagiel), Wilno 1560, 1601 DS.

15251. Przechadzki Krz., Okazanie, iż Krystus pośrednikiem jest Boga, Pinczów 1560; — Utenhovius J., Narratio de Belgarum in Anglia ecclesia et Praef. J. Łaski, Basil. 1560 (toż po pol.: Bazylik Cypr., Historya o prześl. K. bożego, Hist. o postanow. kościołów, nad któremi był Jan Łaski, Brześć 1567) (DS.).

15252. Historya o Papieżu Janie VIII., b. m. (Krak.) 1560 DS.

15253. Genealog. et successio Mart. Lutheri, ded. Ant. Przerębski, Archiep. gnes., b. m. (Crac.) 1560 DS.

15254. **Krowicki M.**, Obrona nauki prawdz., Pińczów 1560 (Toż p. t.: Apologia większa t. j. Obrona starodawnej wiary, wyd. i ded. J. Chlebowiczowi Stan. Niniński, Wilno 1584 i po niem.: Apologia d. ist Verantwortung, Wilna 1602); Obraz a Conterf. Antykrysta, Krak. 1561 (DS.).

Synod w Koźminku i Synod w Pińczowie w r. 1561, zob. Nr. 2952; Dudith A., zob. Nr. 15095.

15255. **Wigandus J.**, De clave ligante in eccl. Christi, Francf. a. M. 1561; De augustana confessione, Regiomonti 1571, *zob.* Nr. 14932, 15053, 15126; — Etlicher widerteuffe-rischer Schwermereyen Widerlegung, Königsb. 1576; Ob man Rechtslehrende v. Test. Christi und Sacramentirer auf Predigsstuel ordnen könne, Königsb. 1587 (DS.).

15256. Basseus Alb., De vera Christi ecclesia ad Joannem Christoph. comitem in Tarnov, carmen, b. m. 1561 DS.

15257. Czechowicz St., Apol. con. Defensionem Brzozow., Crac. 1561 DS.

15258. Wizerunek falecznego y ducha y nauki novo Ewangel., Krak. 1561 DS.

Zob. Nr. 15013 i 15048.

15259. **Simlerus J.**, Epist. ad polon. in controv. Genevae, 1561; Responsio ad Fran. Stancari libr., Tiguri 1563; De Jesu Chr. et de spiritu nostro et de dogmate contra adorand. Trinitatem in Polonia, Tiguri 1568; Assertio orthod. doctrinae oppos. Sim. Budnei, Tiguri 1575 (DS.).

15260. Barten J., Kirchen Notula albo Formula Concordiae, w której nauka o wieczerzy pańskiej wedle konf. augsb., Gdańsk 1562, 1567, *zob.* Nr. 7257; — Wyznanie wiary na syn. w Piotrkowie, tłum. Krzyżanowski Hier., Krak. 1562 (DS.).

15261. Wyznanj wiry bratske, ded. Zygm. Augustowi (około 1562) DS.

15262. Strotschi (Strasza) Ebr. apostate, Oratio lingua slavonica 1562; Relatio sive sermo, Colon. 1563 (DS.).

15263. Rapagellus Stan., Duae disputationes, ded. Nic. Radziwiłł, Islebii 1562 DS.

Pudłowski, zob. Nr. 7235.

Z Goniądzza, zob. Nr. 15057.

Pauli, zob. Nr. 15096.

15264. **Sarnicki S.**, Judicium et cens. ecclesiarum de dogm., Crac. 1563; O uznaniu P. Boga Wszemog., Crac. 1564 (DS.), *zob.* Nr. 7259, 7493, 15246.

Socyn L. i F., zob. Nr. 15081—15089.

15265. Martylogium Dubieckie, gwoli St. Stadnickiego spisane, Przemyśl (miejsce zmyślone) 1563 DS.

15266. Dissertatio Laurentii Siradiensis super disputatione Gorscii et Herbesti, carmen J. Kochanowski, Crac. 1563 (DS.).

15267. Katechizm Heidelbergski w Heidelbergu 1563 DS., nowo wyd. Urs;n Z. i Olewain K., Warsz. 1880.

15268. Clemens Romanus, De constit. apostolicis, ded. Joan. Moronio et Stan. Hosio, Venet. 1563, Antw. 1564 DS.

15269. Arundinensis, De religione sacrosancta Dial., ded. Paulo Tarło episc. leop., Colon. 1563 DS.

Zob. Nr. 7213.

15270. **Wypisanie** sprawy, która była o wyzn. i wierze Boga, 7. oct. w Krakowie, 9—11. oct. w Pinczowie, Nieśwież 1564, *zob.* Nr. 2984.

15271. **Gliczner Er.**, Libellus brevis contra circumcisores ecclesiae, ded. Andr. Jankowski, Frankfordiae ad Od. 1564; Breve colloquium c. J. Caprum, Frankof. 1565; De Sancta Trinitate, Frankf. 1565; Societas et Symb., Frankf. 1565; Societas et symb. doctrinae et morum Arij et Tridentinarum (per Er. Gliczner?), ded. Mart. Niegolewski), b. m. 1565; Odporna odpow. kwestyi, Posn. 1582 (DS.).

15272. Confessio, t. j. wyzn. wiary, Krak. 1564; — Wykład słów Pawła św.: Jeden jest Bóg, 1564 (DS.).

15273. Kazanowski J., Na wspominanie J. Kalwina, b. m. 1564 DS.

15274. Cytardus, Kazanie o proc. z ciałem Bożem, tłum. Płaza, 1564 DS.

15275. Funck J., Vermahnung z. Buss Albrechten des Eltern in Brandenburg, Königsb. 1564 DS.

15276. Responsum conv. trium ord. Burg. de edicto pacis nuper in causa rel. factae ad Chr. R. Gall Carolum, Crac. 1564 DS.

Jezuici, zob. Nr. 13308—13880.

15277. **Volan A.**, Epistola, quae explicat controv. de S. Trin. motam, Regiom. 1565; Vera eccl. sententia, Castrum Lescense 1574; Def. coenae Dni ad Steph. Batory, Losci 1579; Paraenesis ad omnes in regno Polon. Samosatenianae vel Ebioniticae doctrinae professores, ded. Joan. Ostrorog, Spira 1582; Idolatriae Lojolistarum vilnen. opugn., Vilnae 1583; Libri quinque c. Scargae libros septem, adjecta c. Possevinum defensio, Vilnae 1584; Ad libell. Jurgevitii responsio, 1586; Apologia ad calumnias pestiferae hominum, qui se falso Jes. vocant, Vilnae 1587; Defensio verae orthodoxae veterisque sententiae de Sacr. Corp. et Sang., libri 3, Rigae 1589; Ad scurrilem et fam. libellum Jesuit. scholae viln. responsio, b. m. 1589; Dirae in obtrectatores, Viln. 1591; Judicium de libello St. Rescii (ministrom.), Wilno 1593; Oratio sive consilium, Eysleben 1604; Animadversiones, Amstel. 1681; Responsio ad virulentos artic. sive errores XVI. contra fratres Boh., b. r.; Responsio fratrum Unitarum a Volano, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 7328, 15055, 15307, 15342, 15388, 15503.

15278. Theses de pio imaginum usu adversus Volanum, b. m. 1586; Vega E., De pio sacrarum imaginum usu, b. m. 1586; Borussus F., Responsio orationi A. Volani, b. m. 1589 (DS.).

15279. Baliński M., Andrzej Wolan i jego życie uczone i publiczne, Pisma hist. t. III.

15280. Catholici cujusd. judicium de judicio ministrorum Tigurinorum, de dogmate in Polonia sparso, Colon. 1565 DS.

15281. Tuppius N., Advers. Synod. Trident. Sturmius Joan., epistola ad Nic. Radziwiłł, Argentorati 1566 DS., *zob.* Nr. 2980.

Zob. Nr. 2996.

15282. **Scaliger Paul**, Apologia ad Zoilum regis polon. securitatis, Alex. Sichtenius ad eundem, Thaminii Carmen in Porcellum Solikowskium, Descriptio calumniae, b. r. DS., *zob.* Nr. 3017, 7251.

15283. Caper, Dial. de coena Domini, 1565 DS.

Laurentius, zob. Nr. 15048.

15284. **Niemojewski Jak.**, O jedności boskiej przeciw bł. ariańskim, Krak, 1566; Epidromus albo Pogonia za gońcem X. Herbestowym, b. m. 1571, 1572; Diatribe albo kollacya, Pozn. 1572, 1578, 1579; Apologia, tho jest dowody y obrona Confessyey, kościołów polskich, Krak. 1572; Odpow. na książki X. B. Herbesta, Krak. 1569 (toż po niem.: Antwort a. d. Buch Bened. Herbest, b. m. 1583); Vita Bened. Herbesti (wierszem), Grodisko 1579; O kościele prawdziwym, Poznań 1580 (contra Wujek); Replika na książki S. J. o kośc. bożu, Toruń 1582 (DS.), *zob.* Nr. 15306, 15316.

15285. Colloquium piotrkowskie, t. j. Rozmowa p. Sarnick., Prażmow., Sylwiusza, Krak. 1566 DS., *zob.* Nr. 7250 i 7259; — Coll. gedanense, *zob.* Nr. 7257.

Curaeus A., zob. Nr. 7257.

15286. Ostrowski D. B., Odp. na list przeciw Ofierze św. (z przedm. Stan. Warszewickiego), Krak. 1566 DS.

15287. Falconius, Harmonia evangelica polonica, Brześć 1566 DS.

15288. Roye, Ewangeliey naszego wieku rozmoż., Krak. 1566 DS., *zob.* Nr. 7258.

15289. Trecy Krz., O jedności boskiej, 1566 DS.

Sobor Skrzyński nowy, zob. Nr. 3017.

15290. Goritius S., Querimonia Eccl. Chr., ad V. Herburt, Crac. 1567 DS.

15291. Richius A., Oratio de incarnatione Filii Dei, Regiom. 1567 DS.

15292. **Morgenstern B.**, Widerleg. d. Danziger Notel, Eisleben 1567; Apologie gründl. Gegenbericht, Danzig 1567; J. Corpus doctr. eccl., Regiom. 1567 (DS.), *zob.* Nr. 15048.

15293. **Karnkowski St.**, Napominania dla plebanów, Krak. 1568, 1569, 1570, 1577; Admonitiones quinque circa Sacram. administr., Col. 1572 (DS)., *zob.* Nr. 1418; Kazania o chwalebnej Eucharystyi, Warsz. 1885.

15294. Herburt J., Locorum de fide lib. I., Artyk. o wierze, Krak. (ma dwie daty: 1568 i 1569), 1568 DS., *zob.* Nr. 7292.

15295. Gentilis Val., Haeretici impietatum explicatio gentilis supplicii historia. Genev. 1567 DS.

Pauli, zob. Nr. 15096.

15296. Franckenberger And., Orationes duae, Dantisci 1568; — Corpus doctrinae ecclesiasticae, Regiom. 1568; — Repetitio corporis doctr. eccles. in August. confessione, Regiom. 1570 (DS.).

15297. Jan z Wożnik, De apostolica J. Chr. doctrina, b. m. 1568 DS.

Czekanowski Sylw., zob. Nr. 7273.

Przywilej z r. 1568, zob. Nr. 3025; — Ruggierego relacya, zob. tamże; — Spis senat. heret., zob. Nr. 3040.

15298. Assertiones de baptismo infantium, Toruń 1569; — Historya o zwyc. króla Fr. nad Sakramentarzami, b. m. (Krak.) 1569 (DS.).

Traktat przeciw komunistom morawskim zob. Nr. 7279.

15299. Concertatio cath. et sectarii, Crac. 1569 DS.

15300. Genebrardus Gilb., De S. Trinitate lib. III., Praeposita est summa sessionum synodi, quam ministri Poloni Petricoviae habuerunt, Paris 1569 DS.

15301. Cenzura albo Rozsądek katolika ministrów tigurskich, b m. 1569 DS.

15302. Libellus supplex nomine Belg. exhib., b. m. 1570 DS.

15303. **Vereinigung** der Lutheraner und Calvinisten in Polen, 1570 DS.

15304. **Confessia** abo wyznanie wiary Kościołów, ded. Zygm. Aug., *zob.* Nr. 3049 (ed. Baranów 1632 DS.).

15305. Sortiment der polnischen Nation besonders der Sandomirischen Conföderation, b. r. (**E.** IX.); — Confessio fidei et relig. Ferdinando 1535 et Maxim. II. et regi Pol. Sigismundo oblata, Witebergae 1573 (DS.).

15306. **Wujek J.**, Judicium albo rozsądek o Confessiey sędomirskiej, Krak. 1570; Postilla katoliczna mniejsza o świętych, 1575; Wielka postilla catholica, t. j. kazania, ded. Stef. Bator., Krak. 1584; Postille mniejsz. cz. II., wyd. Jan Conarius, Posn. 1580 (obie części, Krak. 1584), 1590; Dialysis assercyi J. Niemojewskiego, Pozn. 1580; Sprawa o dysputacyi, którą miał Niemojewski, Pozn. 1580; O kościele Pana Chrystusowym, Crac. 1580; Postilla catholica (po łac.), Krak. 1584 (por.: Czas 1868 Nr. 7) (DS.).

15307. **Turriani Fr.**, Contra A. Volanum, Paris 1570; Responsio apologetica contra Petri Pauli Vergerii librum de idolo Lauretano, Ingolstadt 1584 (DS.), *zob.* Nr 15312.

15308. Górka S., Rozumienie w przednjej. częściach wiary, b. m. 1570 DS.

15309. **Małecki Hier.**, Ustawa albo porządek kościelny (tłum. Małecki z niem.), Królew. 1560, 1571; O prawnem małżeństwie biskupów, 1571; Agenda polonica przez plebana leckiego, 1571; — (Mączyński?), O małżeństwie kapłanów (Królewiec?) (wątpliwe, czy nie Małecki?) 1570 (DS.).

15310. **Łaski A.**, De novis rebus pol. ad relig. pertinentibus epistola, Dilin. 1571, *zob.* Nr. 7298; Responsio haeretic., b. m. 1578 (DS.).

15311. Armentarium cath. ex monimentis excerptum (p. F. C. G. ded. Alberto Łaski), Crac. 1572 DS.

15312. Turrianus Fr. S. J., Adversus magdeb. Centuriatores pro Canon. Apost. libri V., ded. St. Hosio, Flor 1572; Moller J. G., Recensio centuriatorum historiae Magdeburgensis, Gedani 1696 (DS.).

15313. Sickius P., Oratio de statu eccl. pruten., c. Scalichium, Regiom. 1572 DS.

15314. **Henning S.**, Kurländische Kirchenordnung, Rostock. 1570 DS., *zob.* Nr. 7528.

15315. Rada biskupów z Bononiey, Krak. (około 1572); Dissertatio, in qua controvertitur, 1572 (DS.).

15316. Colloquium varsav. con. Franc. Toletum et Joan. Niemojewski (wyd. S. J.), 1572 DS., *zob.* Nr. 15330, 15340.

15317. **Skarga P.**, Proces na konfederacyą, Krak. 1615, *zob.* Nr. 7812; Contradictiones et antil. scholae calvinisticae, Vilnae 1576; Pro sacr. Euch. c. haer. Zvingl., Vilnae 1576; O jedności kościoła, Wilno 1577; Siedm filarów, na których stoi kat. nauka, Wilno 1582, 1584 (tož po łac.: Septem columnae, Wilno 1582); Artes 12 Sacrament. seu Zwingliocalvinistarum, quibus etc., Wilno 1582; Upominanie, 1592; O skażeniu zborów, 1592, *zob.* Nr. 7812 i 3472; Zawstydzenie Aryanów, Krak. 1604, 1608; Messyasz nowych Aryanów, Crac. 1604, 1612, 1642; Na artykuł o Jezuitach odpowiedź, Krak. 1606; Wtóre zawstydzenie Aryanów, Krak. 1608; Wzywanie do wiary, Wilno 1611; Skarga wzbudzony wzywający do pokuty, (Wilno) b. r. (DS.), *zob.* Nr. 3411 i 7810.

15318. Kampianus E., Dziesięć wywodów, dla których heretyki na dysputacyą wyzwał, tłóm. P. Skarga, Wilno 1584; Skarga P. X., Roczne dzieje 1607 (DS.).

15319. **Farnovius Stan.**, Okazanie zfałszowania nauki, b. m. 1573; O znajomości i wyznaniu Boga zawsze jednego, 1573; Nauka o karności chrześc., 1573; Libri contra pacific. Luclaviensem, 1579 (DS.).

15320. Prisbachius Volf., Resp. ad or. habitam nuper in conc. Helvet. pro def. caedium in Gallia, Rupelle 1573 DS.

15321. Kontryfes zboru krakowskiego, b. m. 1574 DS.

15322. Heshusius, Adsertio S. Testam. c. Calv., Regiom. 1574; Krentzheim Leonh., Pastor eccl. Fraustadt in Polonia, Doct. de coenae Domini expos., Gorlicii 1574 (DS.).

15323. **Czechowicz M.**, De paedobabt. error. originę (edidit Czechowicz, autor F. Socinus?) 1575; De origine pseudo baptisarum, Lublin 1574 (DS.), *zob.* Nr. 15054 i 15102.

15324. **Uchański J.**, List o miłościwem lecie, Wilno 1576; De Jubileo, literae promulgationis, Wilno 1576; Brevis venerandi missae sacrificii contra Stancarum, Colon. 1577 (DS.), *zob.* Nr. 2840 i 3004.

15325. **Nidecki A.**, Paralella eccl. cath. cum haer. Syn., Colon. 1576; De eccl. vera et falsa, Crac. 1583, 1585 DS., *zob. Oświata (Literatura).*

15326. Confessia wiary powsz. (Kalwinów), Krak. 1578 DS.

15327. Beckmann M., Precatio ad filium Dei Jesum Christ. in gratiam Stephani J. (circa 1577) DS.

15328. Kuczborski W., Wykład na lament Jeremiasza, Poznań 1843.

15329. S. G., Censura acad. Utopiensis de scripto adversus Aretium Levcoochtanum, b. r. (1577) DS.

15330. **Niemojewski Jan.**, Disputatio cum Jesuita, 1581; Spongia naprzeciw pisaniu nowotnemu i kazaniu Hier. Powodowskiego, Grodzisk 1581, 1589; Okazanie, że kościół rz. nie jest apostolski, 1583; Obrona przeciw potwarzom H. Powodowskiego, Raków 1583; Odpowiedź na potwarze Wilkowskiego, 1583; Scriptum polon. adversus Em. Vegae theses de transsubstantione, 1586; Epistolae duae de sacrif. et invoc. Christi, et resp. F. Socini, Rakow 1587; Contra excerptum ex disput. F. Socini de Servatore J. Christo, Raków 1594 (DS.), *zob.* Nr. 15306 i 15316.

15331. Vitrelinus Max., Judicium eccles. polon. v. in syn. celebr. in Bełzyn, Antverp. 1579 DS.

15332. Pac Mik., Epistola ad veros Christi fideles, b. m. 1579 DS.

15333. **Francken Chr.**, Breve colloqu. jesuiticum, Lipsiae 1579, 1580, 1581; Disput. cum F. Socino, 1584; Physiognomia jesuitica, Lugduni 1610 (DS.).

15334. **Chytraeus D.**, Oratio de statu ecclesiarum, Rostochi 1580, Vitebergae 1580, Frankf. 1583 DS., *zob.* Nr. 7648.

15335. **Testament** nowy (socyniański), Wilno 1580 DS., *zob.* Nr. 15089.

15336. **Vega M.**, De vero et unico primatu Petri, Vilnae 1580; De vita et mirac. Lutheri, Vilnae 1586; Pauli Samosatiani Dei oppugnatio, contra Blandratam, Viennae 1590 (DS.).

15337. Wróblewski J., Phonascus Choralium (przeciw Jezuitom), b. m. (1580) DS.

15338. **Faunteus W.**, Assertiones de Chr. eccl., Posn. 1586; Art. Disp. de rom. Pontificis principatu, Posn. 1583; Apologia libri sui de invocatione Sanctor., ded. Stan. Karnkowski, Colon. 1598 (DS.).

15339. Rozprawa o kościele Pana Chryst., Pozn. 1580 DS., *zob.* Nr. 15306.

15340. Gratian A M., Sprawa o rozmowie Niemojewskiego z Toletem, Pozn. 1580 DS., *zob.* Nr. 15316.

Valentia, zob. Nr. 15127.

15341. Schneeberger A., Medicam. adv. articulor. dolores enum., ded Petro Posnanitae, Crac. 1580; Hencejus L., De promulgatione legis divinae, Dantisci 1580 (DS.).

15342. **Possevinus A.**, Responsiones ad interrogationes, Vilnae 1581, Ingolst. 1582, 1583; De societate Jesu ad Steph. Regem epistola, Ingolst. 1583, Crac. 1583; Epistola ad Steph. Bator. c. Volanum, ed. Płaza T., Ingolst. 1583; Epistola de necessitate docendi Catech., Crac. 1583, Ingolst. 1583, Brunsb. 1589; Interrogationes de process. spirit., Ingolst. 1583; Detectio imposturarum D. Chytraei, Ingolst. 1583; Notae divini verbi, Posnaniae 1586, Colon. 1586, Antverp. 1586; De sectariorum nostri temporis atheismis, Colon. 1586; Atheismi Lut., Melancht., Calvini, Bezae, Vilnae 1586; Judicium de confessione augustana, Posn. 1586 (DS), *zob.* Nr. 3187, 7435, 15277, *Historya polit.* i *Dod. I.*

15343. Prążmowski, Rozmowa jezuitów pozn. zwłaszcza X. Jana Conariusa, 1581 DS. (E. VIII.), *zob.* Nr. 15285 i 15306.

15344. Mylonius, Responsiones ad interrogat., Wilno 1581; D. Chytraei imposturae, Ingolst. 1582 (DS.).

15345. Miclesius A. Rot., Epistola ad Georg. Radziv. ep. Viln., Vilnae 1581 DS.

15346. Neothebel W., Raphaelahi, to jest Lekarstwo boskie Żydom i Nowochrzczeńc. (przeciw Czechowiczowi), Toruń 1581 DS.

15347. Sebastyan z Szamotuł, Disputacya H. Powodowskiego z Janem Krowicyuszem, Pozn. 1581 DS.

15348. Illicinus P., Ad Transsilvanos, qui a catholica fide alienati, ded. Steph. R. Pol., 1581 DS. (E. IX.)

15349. **Sokołowski St.**, Pro cultu et ador. Chr. concio, Crac. 1582; Ultima responsio protest. c. annot., Crac. 1583; De verae et falsae eccl. discrimine, Crac. 1583, Col. 1584, Ingolst. 1584, 1586; Ad Wirtemberg. theol. invest. responsio, ded. Jac. Górski, Crac. 1584, Ingolst. 1585, Trev. 1586; Justus Joseph, Crac. 1586; Officia propria Polon., Crac. 1599; Opera, Crac. I. 1591, II. 1598 (DS.), *zob.* Nr. 14160,

15350. Acquaviva, Epistolae ad patres et fratres Soc. J., Vilnae 1584 DS.

15351. **Grzegorz z Żarnowca**, Postylle krześciańskiey, cz. I., ded. Stef. Bat., Krak. 1582; Traktacik albo 52 kwestyi, 1591; Obrona postilli Evang. na apologię Jezuicką, b. m. (1591?); Apokatesesis hoc est defensio articuli, Franckerae 1618; Clypeus mysticus aries antitrinitariorum per Conr. Nuberum, 1625 (DS.).

15352. Responsio ad 52 questiones Greg. Żarnov., Brunsb. (*zob.* Jurgevits Nr. 15383) 1592 DS.

15353. Gennadius, De primatu Papae, Viln. 1582; — Scholarius Germ. Patr. Const., De primatu Papae, Vilnae 1582 (DS.).

15354. Latosin J., Quaestio pro incorporatione, Crac. 1582 DS., *zob.* Nr. 170.

15355. **Klonowicz S.**, Philtron, quovis Charitatis Christ. exprimitur, Crac. 1582; In Jesuitas actio I., 1589, 1590 (por. E. 1590: Calissius, 1591: Zawadzki) (DS.), *zob.* Nr. 7642 i *Oświata (Literatura).*

15356. Okrucieństwa kacerskie przeciw kat. w Anglii, b. m. 1582 DS.

Powodowski H., zob. Nr. 15128.

Bolsek H., Żywot Kalwina, zob. Nr. 15013.

15357. **Warszewicki K.**, Orationes III., Pro Christi fide et Petri fide (ad J. Zamojski), Crac. 1583; De factis et dictis J. Chr., Crac. 1583, 1585; Apologia, Wilno 1584 (DS.), *zob.* Nr. 7625.

15358. **Kampianus E.**, Dziesięć dowodów, że adwersarze kościoła w dysp. wpaść muszą, tłóm. Gasp. Wilkowski (Wilno, ded. 1584) (toż w tłóm. Skargi, *zob.* Nr. 15317).

15359. Chomentowski Al., Encomion albo Pochwała urzędu złości, 1583 DS. (*zob.* Budny Nr. 15099).

15360. Rerus Tom., Historya o nalezieniu ciała bożego w Poznaniu, Krak. 1583 DS.

15361. Sadecius G., Apologia pro Coll. Jes. de trino et uno Deo, Posn. 1583; — Rabe J., Disputatio de divi Petri et rom. pont. principatu, Posn. 1583; — Junga A., Artes novi evang. ministrorum, Posn. 1583, 1595, 1597 (DS.), *zob.* Nr. 15408.

15362. Zebrzydowski B., De persona Chr. adversus Ubiquitarios, ded. Steph. Bath., Mag. 1583; — Wilkowski K., Przyczyny nawrócenia do wiary powszechnej od Sekt nowo-krześc., Wilno 1583 (DS.).

15363. Rogalius T., Judicium albo Rozsądek, Krak. 1583 DS.

15364. Pallavicini F., De perfec. religiosa, 1583 DS.

15365. Brandmüller J., Zwei Gespräch, ded. Joh. Osmólski de Powiedniki, Basil. 1583 DS.

Mościcki, zob. Nr. 15129.

15366. **Biblia** Vandalica, Wittenb. 1584 DS.

15367. **Laskowski P.** (Lascovius), Examen et refutatio theorematum novae societatis Judae de verbo Dei scripto et non scripto, Genevae 1584 DS.

15368. Łasicki J., Pro Volano et purior. relig. adv. Pessevinum (libri quinque), 1584 DS., *zob.* Nr. 7389.

15369. Dicius Nic., Concl. ex univ. theol., Wilno 1584 DS.

15370. **Ecclesia anglicana.** Cavallerus J. B., De ecclesia anglic., ded. Thom. Tretero, Romae 1584; — Circinianus N., Eccles. anglic. trophea, ded. Thom. Tretero, Romae 1584; — Krzystanowić St., Examen catholicum edicti anglicani, Paris. 1607; — Sanders M., De origine schismatis anglicani, Gedani 1690, 1698 (toż po pol.: Historya o początku odszczepieństwa anglikanów, przez Jana Poszakowskiego, promocyą Jana Chreptowicza, Warsz. 1748, 1750) (DS.).

15371. Dyer Sam., The state of the church of Englande, Conference between Diotrephes a papist Demetrius, London b. r. DS.

15372. **Reszka St.**, Przestroga pastorska do miasta Warszawskiego, Posn. 1585; Epilogus de operis et parcen. ad equ. Polon., Neapoli 1590; Spongia, Crac. 1590, Neapoli 1592; Ministromachia in qua etc., Crac. 1591, Colon. 1592; Dissidium Evangelic., Col. 1592; De atheismis et phalarismis evang., Neap. 1596; Notae in articulum confoederationis (w: Załuski, Dwa miecze, 1731), *zob.* Nr. 7611; Liber pro defensione patrum S. J. (Spongia?), b. r., *zob.* Nr. 7416 (DS.).

15373. **Pisanus Alph.**, Resp. cathol. ad epistol. J. Niemojewski, Posn. 1585; Confut. 113 error. circa Eccl. sacr., Posn. 1587 (DS.).

15374. Murinus M., Inwentarz dla znalezienia miejsc Pisma Świętego, ded. Mik. Firlejowi. Krak. 1585 DS.

15375. Grabowiecki Seb., Martinus Lauter, ejusque levitas (po pol. i łac.), ded. Steph. Regi, Crac. 1585 DS.

15376. Explicationes controv. in colleg. posnan., ed. jussu Karnkovii, Colon. 1585, Posn. 1585 DS.

15377. **Górski J.**, Pro tremenda Trinitate, adversus Francken, ded. ad Steph. Batory, Col. 1570, 1585; Animadv. contra theol. Vitenberg., Colon. 1586 (DS.).

15378. Simonides S., Naenia funebris ad S. Socol., de morte Jacobi Górski, Crac. 1586 DS.

15379. **Sixtus V.**, Lit. process. lectae de coena Domini, Crac. 1586 DS.

15380. **Spannocchius Hor.**, Relazione delle cose di Polonia intorno alla religione 1586, edidit Jos. Korzeniowski, Scriptores rr. polon., Crac. 1894 t. XV., *zob. Dod. I.*

Zob. Nr. 7496.

15381. Tractatio de controversiis inter ordinem eccl. et saecularem in Pol., b. m. 1587 DS.

15382. Consensus in fide et religione (po pol. i łac.), b. m. 1587; — Przyczyny (?) zguby państw, Krak. 1588 DS.

15383. **Jurgiewicz A.**, Responsio ad Volani lib. I., Vilnae 1587; Responsio ad And. Volani libell. (Vilnae) 1590; Anatomia libelli famosi A. Volani, Viln. 1591, *zob.* Nr. 15277; Questiey kilkadziesiąt, Krak. 1590 (toż po łac.: Quaestiones de haeresibus, Vilnae 1590); Quod evangelici falso gloriantur, Viln. 1591; Ad 52 quaestiones Żarnovitae, Brunsb. 1592 (DS.), *zob.* Nr. 15352.

15384. Zabarella Jac., Opera, quae in hunc diem edidit, dedic. Stephano Polon. Regi, Francof. 1587 DS.

15385. Zaborowski P., Batrachomyomachia, ded. M. Radziwiłł, Krak. 1588 DS.

15386. Probus Philosanus, Querimoniae libertatis de statu Regni Pol. contra calumniam, 1588 DS.

15387. Religio Simonis Simonii Romani, Calv. Luth. semper athei, Crac. 1588 DS.

15388. **Bartsch Fr.** (Barszcz, Barscius), Andr. Volani orationi responsio, 1589; Jesuiterspiegel, Brunsb. 1603; Brevis responsio, Colon. 1610; Concionum controvers. tractatio, Coloniae 1610 (DS.).

15389. **Calisius W.**, In Jesuitas actio prima (2 ed.) 1590, 1591, *zob.* Klonowicz Nr. 7642 (por. E. 1590: Zawadzki St.); Speculum Jesuitarum, 1590; Schwarm des h. röm. Bienenkorbs, 1592; Schola Levartov. restituta, Racoviae 1593 (DS.).

15390. Traktacik albo 52 kwestyi o kośc. Bożym, Jezuitom ku rozw. podane p. ewang., b. m. 1590 DS., *zob.* Nr. 7526, 15383.

15391. **Lans J.**, Nobilis Pol. pro S. Jesu oratio, b. m. 1590, 1592, Ingolstadt 1590, 1591, 1592, Neapol 1590, 1591, 1592 (toż po niem.: Schutzrede f. Soc. J., Diling. 1591) (DS.).

15392. **Szyszkowski M.**, Pro religiosis S. J. contra ficti equitis Poloni actionem, Crac. 1590; Responsio ad calumnias, Crac. 1615; Modus publicandi, Crac. 1621 (DS.).

15393. Sigonius D., Naprzeciw dzisiejsz. wieku błędom kazanie, przeł. St. Sokołowski, Krak. 1590 DS., *zob.* Nr. 15349.

15394. Kaal W., Żebraczy płaszcz luterski, Pozn. 1590; — Sierakowski S., Assertiones de ordin. Min. Luth., Posn. 1590 (DS.).

15395. Der evangelische Wetter Han., Das ist ungleiche Reden Martin Lutheri, Brunsb. 1590 DS.

15396. Nauka o bałwochwalstwie i obrazach, 1590 (na to odpisał Junga, 1593) DS., *zob.* Nr. 15361 i 15408.

15397. Serenius S., Quaestio pro incorporatione sive inter proffessores Med. Fac. in Univ. Crac., Crac. 1590; — Sieprcius Alb., Exhort. in congr. Univ. de causis mal., Crac. 1592 (DS.).

15398. **Grodzicki St.**, Evangelik albo rozmowy ew. z ministrem, Wilno 1590, 1592, 1597, Krak. 1602; Prawidło heret., t. j. okazanie, Wilno 1591—1592; Trutina Psychotopii, Wilno 1592; Centurya albo sto fałsz. 1592; Quadripartitae conciones t. V., Ingolst. 1614 (DS.), *zob.* Nr. 15460.

15399. **Chrząstowski V.**, Psychotopia X. Grodzickiego zagaszona, Wilno 1592; Bellum Jesuit., Basil. 1593, 1594 (DS.).

15400. **Tworzydło M.** (Łaszcz), O kontradykcyach Chrząstowskiego, Wilno 1592; Wieczerza ewangielicka w obronie szaf. wieczerzy ministrów i odpowiedź Chrząstowskiemu, Wilno 1594; Okulary na źwierciadło naboż. chrz. w Polsce, Wilno 1594, 1597; — Isioria Mik. (Marcin Łaszcz czy Mikołaj Łaski?), Judicium o konterfecie Jezuitów z Equesa łacińskiego, Wilno 1594; — Łaszcz M., Obrona prawdy z Thorunia (po r. 1615) (DS.).

15401. **Licinius J.**, Tractatio de disputatione Vilnensi cum Jesuit, 1592; Ad fratres ministros, b. r.; Objectiones contra G. Zarnovicii clypeum b. r. (DS.).

Treter Th., zob. Nr. 7777.

15402. Flesch Seb., Kathol. Bekantnues, warumb er die lutherische Katzerei verlassen, Posen 1591 DS.

15403. **Stoiński P.**, Disputatio quam a. 1592 habuit, 1592; Disputacya lubelska z ks. Andr. Radzimińskim, Jes., b. m. 1593; Obrona sentencyey o sposobie zbawienia naszego przeciw Grzeg. z Żarnowca, Apokatestasis, 1598; Paraenesis albo upominanie, 1600; Odpowiedź na księgi Marc. Smigleckiego, 1595, *zob.* Nr. 15103; Obrona sentencyey o sposobie zbawienia naszego przeciw Grz. z Żarnowca (1598), *zob.* Nr. 15383 (DS.).

Oderborn, zob. Nr. 15131.

15404. **Disputatio** Levartovia a. 1592 habita, 1592; — Opisanie disputacyey w Lewartowie 13., 14. Stycz., w której X. Radziminski theses dał, b. m. 1592; — Piotrowski, Program Lewartowski, t. j. zwyc. X. Radzimińskiego na dyspucie z Nowokrzczeńcami, Krak. 1592; — Przylepski J., Disp. lubelska X. A. Radymińskiego S. J. z Statoryuszem, Krak. 1592; — Traktat różnych poselstw lubelskich i odprawa ich, przez jednego szlachcica, Krak. 1592 (DS.).

15405. Buccius Th., Eucharistia Poloniae domino Joan. Zamojsc., Crac. 1592 DS.

Śmiglecki, zob. Nr. 15132.

15406. **Krzuski J.**, Vindiciae, quibus Guil. Philaletae responsio ad Ministromachiam St. Rescii vindicatur, ded. Svientoslao Orzelski, b. m. 1593; — Mikołajewski D., Responsio ad Ministromachiam, 1593; — Żydowski M., Libelli pseudoevang. contra Ministromachiam, Posn. 1593 (DS.).

15407. Gilowski P., Censura disceptationis, Rozsądek rozprawy Jezuity, b. m. 1593; — Konterfekt Jezuitów (1593?); — Oratio germanica Equitis adv. Jesuitas, b. m. 1594 (DS.).

15408. **Jungius Hadr.**, Epistolae Joannis Capri pseudoministri, Posn. 1593; Rozwiązanie 52 questyi i odpis na xiążkę jednego Kalwinisty, ded. St. Karnkowskiemu, Poznań 1593, 1599 (DS.), *zob.* Nr. 15361 i 15396.

15409. Laterna M., Concio, *zob.* Acta syn. leop. Nr. 3293.

15410. **Arnoldus A.**, Oratio contra Jesuit. missa ad pop. Vilnensem, Lugduni 1594, 1595 DS.

15411. Turnowski T. Sz., Obrona consens. sendomirskiego, 1594 DS.

15412. **Schober M.**, Paralipomena, Thor. 1594 DS.

15413. **Schober H.**, De causis dissensionum ad Proc. Regni pol., Toruń 1594; Paraenesis ad Senatum, Thorn 1594 (DS.).

15414. Zajączkowski W., Opisanie dysputy nowogrodzkiej, Wilno 1594 DS.

Smalcyusz, zob. Nr. 15112.

15415. Prakovius, Artes et imposturae novo-evang., Posn. 1594; — Twardowski J., Examen fidei Sectariorum, Wilno 1594; — Zbytniewicz A., Hasło albo Chorągiew duchowna chrześc., Krak. 1594 (DS.).

15416. Orationes X. habitae in gymnasio thoruniensi 1594, Thorunii 1595 DS.

15417. Tarnowski J., De bello cum juratissimis christianae fidei hostibus disput. sapient., Würzb. 1595 DS.

15418. Różnica sekty luterowej, b. m. 1595 DS.

15419. Respons na książki Kalw. przeciw obr., Pozn. 1595 DS.

15420. Ceriola Fr., De Concilio et conciliariis, por: Warszewicki, Turcicae (1595, E. VIII.).

15421. Deliberacya o społku y związku Kor. polsk. z d. chrześc. (z Hoz. i Kromera), b. m. (2 odb.) 1596 DS., *zob.* Nr. 7611—7613.

15422. Grabowski P., O Annatach, 1595 DS.

15423. Nauntelius R., Rationale Jesuit., Gedani 1595; Oratio contra Jesuit. ex Hasenmülleri Historia, 1595; Oratio, qua continetur calumniatorum depulsio, 1595 (DS.).

15424. Scripta duo de causis et remediis diss. in rel. Chr. ad Proceres Reg. Pol., b. m. 1596 DS., *zob.* Nr. 3336 i 3347.

15425. **Lipsius Justus**, Epistola, qua Brentio rejectam a se doctrinam praescribit, ed. Niegoszewski, Crac. 1596; — Niegoszewski St., Epistola c. Fr. Brentium, Crac. 1596 (DS.).

15426. **Gorayski Z.**, List do J. M. P. Słupeckiego starosty Pilzneńskiego in causa mutandae religionis, Leszno (1597) 1643 DS.

15427. Chwaliboski, Odpis na rycerstwo jezuickie, Poznań 1597 DS.

15428. **Tecno J.**, Beantwortunge des offenen Sendbriefes Gr. Mylius (g. die Jesuit.), Brunntrut 1597, Wilde (Wilno) 1597 DS.

15429. Żebrowski Szcz., Recepta na plastr Czechowicza, Krak. (1594) 1597; — Grochowski St., Bellum theologicum, 1597, *zob.* Lubelczyk Nr. 15201; — Namysłowski Lic., Paraenesis do min. Ewang., Nowogródek 1597; — Montanus Fr., Apologia pro S. J., Crac. 1597 (DS.).

15430 Przestroga do Evangelików, aby Nowokrzczeńcom na wiarę namawiać się nie dali, Wilno 1598 DS.

15431. **Wołłowiec P. X.**, Disput. Smigleckiego X. Marc. z min. ewang. w Wilnic 2. Junii 1599, ded. Mik. Radziwiłłowi, Wilno 1599; — (Gerlach) Gracyan Marcin, Protestacya przeciw disput. Smigleckiego, Wilno 1599 (DS.).

15432. Schultes J., Quaestio an rex fidem haeret. servare teneatur, b. m. 1599 DS.

15433. Bekanntniss d. wahren Glaubens (sampt anderen Dienern d. Evangelii in Polen, Ungarn), Zürich 1600 DS.

15434. Petricius J., Krótka przestroga do braci zboru ewang. przeciw niewstyd. aryańsk., b. m. 1600 DS., *zob.* Nr. 15136 (DS.).

Stoiński P., zob. Nr. 15104.

Osterod, zob. Nr. 15107.

De statu templ. prut. 1600, zob. Nr. 7673.

15435. **Żagiel M. ks.**, Censura disput. wil. podanej pr. Daniela Mikołajew., Wilno 1600; Termin na protestacyą, Wilno 1600; Odpór przedniejszym powieściom Ewang. o Sakr. Ciała i Krwi, Wilno b. r. (DS.).

15436. **Hap K.**, Responsio Math. Dressero de R. Bellarmino et Possevino, Posn. 1600; O zborze heretyckim w Poznaniu rozsądek (circa 1600) 1614 (DS.).

15437. Walna wyprawa ministrów na wojnę do Wołoch, b. r.; — Wyprawa ministra na wojnę do Inflant, b. r. (1601, 1602?) (DS.).

15438. Odpowiedź katolicka na pyt. heret., Poznań 1600 DS.

15439. Svenkfeldius J. Polon, Sommaire discours de l'abjuration, a l'arch. de Gnesne, Lyon 1600 DS.

15440. Schuler v. Libloy F., Aus der Türken und Jesuitenzeit von und nach d. J. 1600, aus d. Karpathenländern, Berlin 1879.

15441. **Paprocki B.**, Eklesia to gest cyrkiew, Praga 1601; Rozmlaŭwanje kollatora, Brno 1607 (DS.), *zob.* Nr. 7833.

15442. Symbola tria: Catholicum, Calv. Luth., Vilnae 1601 DS.

15443. Lentschommuta Cyr., Apologia (in Lithauen) 1602; — Nicolai L., De reformatione relig. Christianae, Crac. 1602 (DS.).

15444. Wysocki Alb., Defensio pro libris Bellarnimi, Pozn. 1602 DS.

15445. Cramer Dan., Von der Hauptfrage: An haeretico, Leipz. 1602; — Gaediceus P., Purgatorium oder Polliermühl Jesuiterspiegels zu Verantw. Dan. Crameri, Leipz. 1603 (DS.).

15446. Miłodrocki H., Oratio opposita cuidam Wittembergensi, Pozn. 1603; — Oranus J. (et Ribadeneira), Princeps adversus N. Machiavellum, Moguntiae 1603; — Attestation des Mess. l'Evesque d'Anvers, Et une autre attestation de Pologne, contre calomnie, Tolose 1603; — Remonstrance et requeste des religieux de la comp. de Jesus, avec attest. de Pologne, Bordeaux 1603 (DS.).

15447. Bericht was in reform. Religionkirchen Preussen bisher gelernt worden, Hanow. 1603 DS.

Index librorum prohibitorum, zob. Nr. 14902.

15448. Trusius X. J., De morte M. Lutheri, Crac. 1604; — Sisinus M., Verus M. Lutheri triumphus, Crac., Petric. 1604 (DS.).

15449. **Uberus J.**, Beweis, dass die Heil. Bibel nicht gantz und vollkommen sey, Brunsb. 1604; Apologia und Vertheidigung eines Büchleins: Die Bibel ist nicht gantz, gegen Buch Dan. Krameri, Brunsb. 1606; — Judex controversiarum, von dem Richter, Brunsb. 1611 (DS.), *zob.* Nr. 15459.

15450. **Defensio** Societatis Jesu, 1605; — Aquaviva Claud., Epistola ad Patres S. J., Vilnae 1605 (DS.).

15451. **Bekan M. X.**, Ein Gespräch, 1605, *zob.* Nr. 15141; Privilegia Calvinistarum, Brunsb. 1613; Manuale Controversiarum de fide, Wilno 1627; Czyściec Kalwinistów, tł. Jan Jachnowicz, Wilno 1639; Bóg kalwiński, przeł. Jan Jachnowicz, 1640 (DS.), *zob.* Nr. 15141.

15452. **Schröter J.**, Orationis invectivae Math. Landensis adversus sectam jesuiticam refunctis, Brunsb. 1605 (E. VIII.) DS.

15453. **Herburt Szcz.**, Ziemecki M., Jedyny sposób przywrócenia Polsce pokoju jest wypędzenie Jezuitów, 1606, 1609, *zob.* Nr. 7773 DS.

15454. **Argentus J.**, Defensio S. J. adversus M. Turoscajum, Crac. 1605; Actio pro restituenda S. J., 1607, Crac. 1620, Col. Agr. b. r.; Ad Sigism. III. de statu eiusdem Soc. liber, Crac. 1615, Ingolst. 1616; Apologeticus pro S. J., Colon. 1616 (DS.).

15455. **Fabrycy J.**, Brevis relatio de relig. reformatorum, Hannover. 1605; Refutation d. Probationsschrift, Oppenheim 1613, 1614 (DS.).

15456. **Wargocki A.**, Apologia przeciwko Luteranom, Krak. 1605; Przestroga na chytrość, Krak. 1605 (DS.).

15457. De Reformatione religionis Christianae deliberatio, Crac. 1606 DS.

15458. **Lessius L.**, Narada, której wiary trzymać się, Krak. 1606, 1616, 1619; Próba na obieranie wiary, Krak. 1616 (DS.).

15459. **Huber J. X.**, Apologia und Vertheidigung Brunsb. 1606; Vom Richter in Religionstreitigkeiten, Brunsb. 1611 (DS.), *zob.* Nr. 15449.

1546[illegible]. Ranizowski St., Kathoiik przeciwko Ewangelikowi St. Grodzickiego, 1606 DS., *zob.* Nr. 15398.

15461. Camerota J., Catalogus quorundam qui pro fide interfecti, 1606 DS.

15462. **Catechesis** ecclesiarum regni Pol., Racov. 1608, 1609 (toż po niem.: Catechismus der Gemeine, Rackau 1608) DS.

15463. **Acta synodi Miloslaviensis** confess. Angustanae a. 1607 celebr., w: Sammlung von Theolog. Sachen 1731 DS.

15464. Marcin z Klecka, Proce na ministry, Krak. 1607 DS.

15465. Hunnius Aeg., Examen et refut. assertionum L. Ant. Fauntei, Stuttg. 1607 DS., *zob.* Nr. 15338.

15466. Relatia o skrytych sztukach Jezuickich, Toruń 1607; — Relatio de studiis Jesuitarum, 1608 (DS.).

15467. Synod klechów podgórskich (?) 1607 DS.

Gosławski, zob. Nr. 15108.

Gurski, zob. Nr. 15138.

Krzysztanowicz, zob. Nr. 15370.

Słupski, zob. Nr. 15137.

15468. Swiente odszczepieństwo Ewanielików, Wilno 1608 DS.

15469. Kopystyński M., Antigrafe albo odpowiedź, Wilno 1608 DS.

15470. **Zygrowski J. X.**, Goniec Catholika reformowanego, Paniowce 1608; Papopompe, Paniowce, Małachowiusz 1611 (DS.).

15471. Sklerkowski M., Trinkt alle daraus das ist kurzer Bericht, 1608; Kurtzer Bericht, Ingolstadt 1611 (DS.).

15472. Schreckius V., Periculorum evangelicorum libellus, Elbing. 1609 DS.

15473. Kurtze nothwendige Protestation wider Schrift, Lübeck 1609 DS.

15474. Lesiowski J., Wzywanie do pokuty, Krak. 1609 DS.

15475. List Czartowski do superintendentów, 1609 DS.

15476. O zborze heretyckim w Poznaniu, 1610 DS.

15477. Pisecius T., Responsio ad 10 rationes, Raków 1610 DS.

15378. **Vorstius St.**, Christiana responsio ad articulos, Lugduni 1611; De causis hactenus ab evangelicis deserti, Steinfurti 1611; Apologetica exegesis, Lugduni 1611; Examen tractatus J. Piscatoris, Goudae 1618; Summa doctrinae Sarmatarum, 1630 (DS.).

15479. **Ziemiecki M.**, Deliberatio de compescendo conatu Jesuitarum, 1610 (ded. Axelio Oxenstiern, Francof. 1632); Responsio ad famosum libellum, Crac. 1610 (DS.).

15480. Messenius J., Detectio fraudis jesuiticae, Holm. 1610; — Bedencken, welcher Gestalt der Jesuiten blutdurstigen Anschläge zu begegnen, An die Stände der Cron Polen, 1610 (DS.).

15481. **Wangen P.**, Physiognomonia jesuitica, Lugduni 1610; Paraleipomena Jesuitarum, Consilium amico de recuperanda Pace Reg. Polon., Jesuitae in Polonia (ex polon.) 1611 (DS.).

15482. **Sawicki G.**, Anatomia consilii de pace jesuitis pulsis, Crac. 1611; Dialogus cursoris et nautae (to samo po pol.) 1611 (DS.).

15483. **Tyszkiewicz J.**, Respons na skrypt equitis uszczypliwy zakonowi, 1610; Responsio N. Ziemecki, Crac. 1610; Responsio G. T. ad libellum Anonymi thorunensis, Crac. 1615; Vindiciae doctrinae S. J., Crac. 1616 (DS.).

15484. Plemieński Fab., Responsio ad libellum famosum (Tyszkiewicza), Crac. 1615 DS.

15485. Rozprawa a examen, Krak. 1610; — Rosentreter M., Odprawa na rozprawę, Krak. 1610, Królewiec 1611; — Rabb J., Antidiatribe abo odprawa Gońca, Krak. 1610 (DS.).

15486. Perigra metrica seu Circinus veritatis, Toruń 1610 DS.

15487. Synod ministrów heretyckich, 1611 DS., *zob.* Nr. 3516.

15488. Zbór wileński, Stopnie doskonałości luterskiej (Wilno) b. r. (po r. 1611), *zob.* Nr. 3514.

15489. Coletus Mich., Warnung an alle Ewangelische zu Danzig, Rostock 1611 DS.

15490. Albutius P., Ad societatis Jesu socios epistola edita a Philalete, 1611 DS.

15491. Quid Regni Poloniae et M. D. Lith. homines, Racoviae 1611; — Tractatus de ecclesia, Racov. 1611, *zob.* Socyn Nr. 15084 (DS.).

15492. Adrastea sarmatos obumbrans seu prosphonemata, Wirceburgi 1611 DS.

15493. Corpus et syntagma confessionis fidei (Helvet., Polon.), Genevae 1612; — Index deliciarum Germaniae (appendix), Coloniae 1612 (DS.).

15494. Casus reservati albo sumaryusz, Krak 1612; — Rozsądek, w którym dowieść usiłują, 1612 (DS.).

15495. **Monita** secreta, Crac. 1612; — Monita privata S. J., Crac. 1814, 1618, Hagiopoli b. r., ed. nova p. t.: Secreta monita Soc. Jesu, Istruzzioni secrete della Compagnia di Jesu, Roma 1840 (tłóm. Zahorowskiego H. X. († 1634) broszury z r. 1609 p. t.: Przewodnik czyli skryte rządy OO. Jezuitów, 1784); — Zahorowski H., Les intrigues des Jesuites, Turin 1718; Les Mystères des Jesuites, Cologne 1727 (DS.).

15496. Ill. et excell. Ostróg J., Epistola contra Monita privata jussu Andr. Prochnicki, Leopoli 1615 DS.

15497. **Abt**, Les loges maçonniques et les Monita secreta des Jésuites, Études religieuses 16. mai 1894.

15498. Bazanowicz J., Tryumph abo opisanie processyi, Krak. 1613 DS.

15499. **Tyniecki J. X.**, Dowód zgody ewangielickiej, 1613, 1616 (toż po łac.: Concordia lutheranorum, 1614); Obrona zgody ewangielickiej, 1618 (DS.).

15500. Bernat J., Orthod. fidei, defensio adversus Chr. Ostorrodi institutiones relig., ded. urb. Gedanen., Genevae 1613 DS., *zob.* Nr. 15107.

15501. Orationes gratulatoriae in electione, Hanoviae 1613 DS.

15502. **Nowiny** z Poznania o zburzeniu zborów, 1614; — Nowiny z Torunia o zabronieniu nabożeństwa, 1614, *zob.* Nr. 7827; — Patrocinium veritatis litterarum thorunensium 1614 (DS.), *zob.* Nr. 3539, 7830.

15503. **Rościszewski W. X.**, Brevis de ecclesia tractatus, Crac. 1614; Ad calumnias responsio (2 odb.), Crac. 1615; Disputationem de ecclesia haud inutilem esse, b. r.; Contra venenatum libellum ministri Calviniani, b. r.; Ad orationem Andr. Volani Joan. Bobola responsio, b r. (1590?); Oratio contra A. Volanum qui Clementi VIII. scripserat orationem (per Joan. Bobolam? Phil. Bebiusum?) b. r. (DS.), *zob.* Nr. 7870.

15504. **Sawicki K.**, Replika na Nowiny z Torunia, Krak. 1614; Tryplika na duplikę, Crac. 1615 (DS.); Alloquiorum Osiecensium lib. V., *zob.* Nr. 15504.

15505. Schutz-Rede der Wahrheit so in derer von Thorn Zusammenkünfte, 1614, *zob.* Nr. 15502; — Antwort der Räthe aus Polen, 1615; — Ad calumnias cuiusdam patroc. thorunensium responsio, Crac. 1615; — Obrona prawdy listów z m. Thorunia na sejmiki Srzedzki i Proszowski przeciwko scriptowi potwarzami nadzianemu od Jezuity, Krak. 1616 (DS.).

15506. Arnoldi Fil., Confessio vera et lutherana oder Glaubens Bekentniss, Königsb. 1614; — Praetorius Ad., Refutatio pseudolutherani Mart. Fusselii das ist Widerlegung, Königsb. 1614; — Behm J., Treuhertzige Warnung vor Zwinglian-Secte, Königsberg 1614 (DS.).

15507. **Keckermann B.**, Operum omnium lib. I. et II., Genevae 1614; — Mylius M., Disputatio rhetorica Keckermaniani (Raków?) 1620 (DS.).

15508. **Frantzius W.**, Refutatio thesium, Racoviae 1614; Vindiciae disput. theolog. adversus Val. Smalcium, Wittemb. 1622; — Domerus J., Jesuita resolutus c. Mar. Smiglecium, Jena 1614 (DS.).

15509. Biskupski J., De justificatione hominis, Franquerae 1614; Suslyga A. W., De vero anno, Frankf. 1614 (DS.).

15510. **Bembus M. X.**, Pax non pax, 1615; Pacatus impacatus, Crac. 1616; Bellator Christianus, Crac. 1617, 1618; Pastor vigilans, Crac. 1618; Epos in nupturientes evangelicos (Toruń?) 1618; Kometa t. j. pogróżka, Krak. 1619; Prawdziwe objaśnienie napomnienia braterskiego, 1631; Krótka sprawa o Coll. OO. Jezuitów, Krak. 1625; Obrona Coll. S. J., Warsz. 1627 (DS.), *zob. Oświata (Szkoły).*

15511. **Zaborowski J. X.**, De missione sacerdotum, 1615; Ad nodum gordium, 1615; Vindicatio dissertationis, 1616; De lublinensi disputatione, 1618; — Grzybowski J., De lublinensi disputatione, Crac. 1615 (DS.).

15512. Samsonius H., Antijesuita sive discussio, Giessae 1615; — Kraiński Krz., Dawid Jezuicki, b. m. 1615; — Cichocki A., Alloquiorum Osiecensium l. V., Crac. 1615; Anatomia edicti de stabilienda pace, Crac. 1615; — Suligostowski N., Certamen Pułtoviae, Crac. 1615; — Suligostowski Nic. et Tarzymięski, Certamen Pułtoviae cum Cracovia, Crac. 1616; — Biesiekierski J. X., Kościół nowótny, Poznań 1615; — Tolgsdorf E. X., Historia monasterii Luth., Ingolst. 1615 (DS.).

15513. Liricius H. X., Constitutiones quatuor, Crac. 1615; Disciplina conventualium, Crac. 1615; — Geswaldus F. X., Disciplina conventualium, Crac. 1615; — Gołubski J., Tryplika na duplikę, Crac. 1615 (DS.).

Bieber P., zob. Nr. 7849.

15514. Paraeus D., Irenicum sive de unione et synodo, Heidelberg 1615; Salinarius W., Cenzura albo Rozsądku księgi (prz. Socynowi), Osmiana 1615 (DS.).

15515. Synod ministrów heretickich, Krak. 1616 DS., *zob.* Nr. 15487.

15516. **Broscius J.**, Dissertatio V. (utrum) rebus publicis, Krak. 1616; Przywilej albo discours II. ziemianina, 1625, *zob.* Nr. 12832; Consens albo discurs III. (obadwa należą do Gratisa), 1625; Magnifico D. D. Sigonio, 1626, Acrostichis votiva Seren. Sigism. III., 1628; Wyprawa plebańska na wojnę, Krak. 1649; Albertus z wojny, Krak. 1649 (DS.), *zob. Oświata (Szkoły, Obyczaje).*

15517. Gradowski M. X., Relatia prawdziwa disputaciey, Wilno 1616; — Wądłowski F., Disputacia nowogrodzka, Lubecz 1616 (DS.).

15518. **Crutius G.**, Monita Calvinistarum privata et publica, Crac. 1616, 1716 DS.

15519. Pawłowski ks., Disputatio contra Arianos, Zamość 1616 DS.

15520. **Paxillus F. Brzeżek** (Kołek), Monomachia hoc est Duellum, Crac. 1616; Militiae christianae modus (wiersz pol. i łac.) b. r. (1619?); Wizerunek duchownego żołnierstwa, Krak. 1619; De processione spiritus S. contra schismaticos, b. r.; O pierwszeństwie głowy kościoła i pochodzeniu Ducha św., b. r.; De alienatione Arianorum a christianismo, b. r. (DS.).

15521. Ardalesius S., Próba na obieranie wiary, Krak. 1616; Jankowski J., Skaza klątwy secemskiey, Krak. 1616; Kahl J., Klare Entdeckung, Brunsb. 1616; Przedborowski J., Defensio missionis sacerdotum, Crac. 1616; Flemming, Libellus supplex, Ravae 1616 (DS.).

15522. Barabás Sam., Thurzó György levele egy lengyelországi eretnek ügyében 1610, Történelmi Tar 1881 (List palatyna Thurzo w sprawie polskiego sekciarza Jana Mossovina).

Bzovius A., zob. Nr. 8072.

15523. **Chrzostowski A.**, Rozmowa szlachcica Ewangelika, 1618; Obrona dyalogu, 1619; Odpowiedź na rozmowę szlachcica, Toruń 1619 (DS.).

15524. Vitellescus Mutius, Epistola ad Patres Soc. J., 1617, Crac. 1640 DS.

15525. Verborgenes Mysterium so die Jesuiter einen König umbringen gebrauchen, 1617 DS.

15526. Responsio necessaria vera et solida, Osterberg 1617 (toż po niem.) (DS.).

Wielewiecki, zob. Nr. 7893.

15527. Sowizrzał J., Wyprawa Ministrów, 1617 DS.

15528. Bythner B., Exhortatio ad ecclesias, Frankf. 1618 DS.

15529. Assertiones theologicae de Trino et uno Deo, Racov. 1618; — Katechizm zboru tych ludzi (p. G. Pauliego, H. Moskorzewskiego, Statoriusa i Volkeliusa) (Raków?) 1619 (DS.), *zob.* Nr. 15090.

15530. **Balduin Fr.**, Wiederlegung des deutsch. Ariani Catechismi, Wittenb. 1618; Ausführliche Wiederlegung Catechismi, Wittenb. 1619; Refutatio Catech. Ariani, Wittenb. 1620 (DS.).

15531. **Behm J.**, Vom Exorcismo in Preussen, 1618; Politische Räncke mit welchen Calvin. Geist in Preussen umgeg., 1620; Was v. ein. Calv. Kirch. Lehr. zu halten, Königsb. 1641 (DS.).

15532. Frencking Fil., Satyra ad L. Oppiam, Sermo El. Brand. ab epist. lat. et polonicalibus, Regiom. 1618 DS.

Zob. Nr, 3559.

15533. Vossius, Responsio ad judicium, Lugduni 1618; — Gewold K., Defensio Ludovici IV. contra Bzovium, Ingolst. 1618; — Gregorius M., Pastor vigilans sive ars., Crac. 1618 (DS.).

15534. Lęopolita Gabr. X. (Szeliga J.), Zwierciadło pokutujących albo rozmyślanie, Lwów 1618; Tenże, Wąż miedziany albo rozmyślania, 1618 (DS.).

15535. Rybiński M. X., Katechizm mniejszy i większy, Gdańsk 1619; — Katechizm, t. j. Summowne wiary św. zebranie, Gdańsk 1619 (DS.).

Bellarmin R., zob. Nr. 7892.

15536. **Pizecki T.**, Respons na list P. Wacheniusza, Raków 1617; Responsio ad 10 rationes, Racov. 1619; Manuductio in viam pacis ecclesiasticae, Eleutheropoli (Amstelod.) 1650 (DS.), *zob.* Nr. 15477.

15537. Węgierski T. X., Kazanie o pokucie, 1619 DS.

15538. Łukowski A., Obrona używania Sakramentu, 1619 DS.

15539. Ausführliche Widerlegung, Wittenb. 1620 DS.

15540. Mandatum monitorium ad Jesuitas, Krak. 1620; — Trzebicki A., Responsio ad 70 rationes, 1620; — Rozdrażewski Fr., Tractatus de controversiis ad 70 objectiones, Randonicii 1620, *zob.* Nr. 15579; — Dobrosiecki M. X., Informacya o artykułach, Krak. 1620, 1632 (DS.), *zob. Oświata (Szkoły).*

15541. **Symonowicz Tym. X.**, Dowody sprawdzania i bezczelności, Zamość 1621; Próba verificatiey y dowód swawoleństwa, Zamość 1621 (DS.).

15542. **Graser K.**, Theses centum de historica differ. resp Henr. Freder, Dantisc. 1620; Isagogen historica, Thorunii 1623; — Dilger D., Geistlicher Pest-Regiment, 1620; — Oelhof J., De seminario pestilenti, Gedani 1620 (DS.).

15543. Poniatowski J., Dissertatio theologica, Hanoviae 1620; — Poniatowski Andr., Decreta elaborata, Calissii 1621; — Hoe M., Dissertatio anti-Poniatoviana, Lipsiae 1620 (DS.).

15544. Ferchius M., De apologia pro Joanne Duns in Abr. Bzovium, Bononiae 1620 DS., *zob.* Nr. 15560.

15545. Nowa wiara węgierska, Krak. 1620 DS.

15546. Czartoryski F., Monomachia theologi, Crac. 1621; — Reformationes generales ad Clerum dioec. Crac. et Compendia doctrinae Chr., Crac. 1621 (DS.).

15547. Examen obrony, t. j. odpis na skrypt: Obrona, Wilno 1621 DS.

15548. Pallinodia, t. j. żałosne narzekanie Marc. Lutra, że wiele ludzi do piekła pozawodził, Xiędzy Reinchard objaw., 1621 DS.

Disputatio de mon'e Carmelo, zob. Nr. 13528.

15549. **Ruszkowski V. X.**, Reprotestatio S. J., contra univers., Crac. 1622; Responsio ad libellum a S. J. scriptum, b. r. (1622) [por. **E.** 1621: Responsum Anonymi ad libellum S. J., Crac. 1621 i Responsio ad famosum libellum S. J. in Acad. Crac. scriptum (2 ed., 1622?)]; — Halicius S., Quaestio de causis discernentibus, Crac. 1622 (DS.), *zob.* Nr. 15568 i *Oświata (Szkoły).*

15550. Balazy Alb., Narratio epistolica ad Joan. Argentum, Jarosław 1622; Trebnic G., Orationes, Crac. 1622 (DS.).

15551. **Zimorowicz B.**, Testament luterski, Krak. 1623, nowa ed. K. Hecka z przedm., Przew. nauk. lit., Lwów 1890, *zob. Oświata (Literatura)* i Nr. 8575.

R: Krček Fr., Kwart. hist 1891; Pór.: Wyjaśnienie redaktora Gazety lw. Ad. Krechowieckiego, Przew. nauk. lit. 1891.

15552. Śliwski J. X., Ochrona duchowna plebanów, Jarosław 1623 (toż po łac.: Defensio spiritualis plebanorum, Jaroslaviae 1625); Dzieje soboru w Piotrkowie, 1628 (DS.).

15553. **Relacya** a oraz supplika zboru wil. do M. Lutra, Wilno 1623; — Dambrowski Sam., Desideria christianorum, Wilno 1624 (DS.).

15554. Zakrzewski St., Proca Dawidowa, 1623; Droga Częstochowska, Pozn. 1623 (DS.).

15555. **Vitellius J.**, Confutatio S. Zakrzewski, Crac. 1623; Ad protestationem reprotestatio contra Chr. Naiman, b. r. (1644); — Przecławowicz (Przecławski, Praeclaides, Glaubicz) J. M., Vindiciae St. Zakrzewski, Crac. 1623; — Tarcza obrony prof. Akademii krak. przeciw Procy Stan. Zakrzewskiego, (Krak.) 1623 (DS.).

15556. **Naymanowicz Jak.**, Responsio ad libellum, 1623; Zniesienie obrony Coll. S. (2 odb.), Krak. 1628; Examen praetensiey prawney, Krak. 1632; Dowód memoryału akademii, 1632; Krótka informatia o swey woley (por. **E.**: Koszucki, *zob.* Nr. 15604), 1632; Memoriale exorbitancyey y pretensyi Akademii, Krak. 1632; Remanifestatio contra Jesuitas (Hiac. Przetocki), Crac. 1634 (DS.).

15557. Obżałowanie przeciwko OO. S. Jesu, 1623 DS.

15558. Summa actiey Coll. Posn. S. J., Poznań 1623 DS.

Zob. Oświata (Szkoły).

15559. **Clementinus D.**, Antilogiae et absurda, t. j. sprzeciwieństwa z Jezuitów, Krak. 1623; Antopologia, t. j. odpowiedź, Baranów 1630; Assymbollum socinianorum, to jest o cząstkach, Baranów 1630 (DS.).

15560. Domaniewski J. Fr., Excytarz abo przestroga i pobudka, Lubcza 1623; Cavelli Hugo Magnetius, Apologia pro Scoto cont. Abr. Bzovium, Parisii 1623 (DS.), *zob.* Nr. 15544.

15561. Chuchrecki Wal., Antythesis abo rozmowa kościoła, ded. Eliz. Rosnowi (2 ed.), Krak. 1624 (por. **E.** 1624: Czerniowski J., Antythesis abo rozmowa kościoła, Krak.).

15562. Brevis relatio processionis, Pozn. 1624 DS.

15563. Bissendorf Joh., Nodi gordii resolutio wider Geschwatz M. Smiglecii 1624 DS., *zob.* Nr. 15132.

15564. **Hojerus L. A.**, Pestilens Ordnung Lutheri, Dantzig 1624; Beständige Lehre, Dantzig 1624; Hieromachia seu pugna hab. a Christ. Preussio, 1627; — Capelli J., Observationes, Gedani 1624 (DS.).

15565. **Preussius J.**, Irenaei seu Aletophili considerationes, 1624; Oratiuncula de imaginibus, Regiom. 1630; — Mislenta Cel., Disputationes XVIII., Regiomonti 1624 (DS.).

15566. Epistola Theologi cuiusdam ad magnatem quendam cupientem distribuere bona, 1624; List teologa odpowiadającego, 1624 (DS.).

Lucius L., zob. Nr. 15142.

Prölaeus, zob. Nr. 15146.

15567. Czerniakowski M. A., Judicium haereseos, Jacobo Zadzik, Crac. 1625 DS.

15568. Krótka sprawa o Coll. S. J. w Krakowie, Krak. 1625; — Responsio ad librum S. Jesu contra Univers. Crac., Edinburg 1625; — Ruszkowski M., Controversia contra Univ. crac., Edinb. 1625 (DS.), *zob.* Nr. 15549 i *Oświata (Szkoły).*

15569. Malapertii C. Miscellanea, Calissii 1625 DS.

Schlichting, zob. Nr. 15115.

15570. **Brzeski W. St.**, Controversia de ecclesia, 1626 DS.

15571. Zaremba A. X., Haereticorum Malleus, Crac. 1626 DS.

15572. Ustiensis J., Quaestio de S. Euch. Sacramento, praesidente M. Vadovio, ded. A. Szyszkowski, Krak. 1626 DS.

15573. Posnaniensis P., Commentaria in doctrinam J. D. Scotti ad Vlad. Sigismundum, Venetiis 1626 DS. (por. **E.** 1627: Tylicki P.), *zob.* Nr. 15560.

15574. Statius M., Lutheris redivivis, Thorn 1626 DS.

15575. Summa processyej wileńskiej, 1626, 1627 DS.

15576. **Węgierski A. X.**, Politicus Christianus, Leszno 1627; Disputatio theologica, Lugduni 1628; Rozpr. o stateczności, Bytom 1628; Commendacya potrzebna Raf. Leszczyńskiego, Baranów 1630; Strena votiva in Polonia ecclesiae orthod. luminibus, Bethaniae, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 14952.

15577. Wilicki W., Hydra abo wiara heretycka, ded. J. Wężykowi, Warsz. 1627 DS.

15578. **Szembek Fr.** (Pięknorzecki), Gratis plebański, gratis wyćwiczony, Poznań 1627; Consens plebański, Krak. 1627 (por. **E.** 1627: Broscius, Consens abo Discurs z plebanem, *zob.* Nr. 15516) (DS.).

15579. Rodrasen Fr. X. a Rozdrażew, Polonus, Tractatus de controversiis (po czesku), Randonicii 1627 DS., *zob.* Nr. 15540.

Poniatowska Kr., zob. Nr. 7969 i 8887.

15580. Disputatio de Jesu Christi, Racov. 1627 DS.

15581. **Czarnków J. P.**, Fidelis persuasio de lutherana religione facienda, ded. Adamo Niniewski, Glogoviae (circa 1627); Nulla fidelis victoria, Glogow 1627 (DS.).

15582. **Einhorn P.**, Wiederlegungen der Abgötterey, Riga 1627; Reformatio gentis Letticae, Riga 1636 (DS.).

15583. Ciekliński Dob., Ratio et causa mutatae religionis, Crac. 1627 DS.

15584. Respons na statum causae przeciwko Akad. krak., Warsz. 1627; — Zniesienie obrony Coll. S. J. (2 ed.), Krak. 1627 (DS.).

15585. Libellus precatorius seu Collectio, Crac. 1627, *zob. Oświata (Szkoły)*; Compendium concordiae libertatis Cretae, 1627; Memoriale sciendorum a clericis, Viln. 1627 (DS.).

15586. **Łubieński A.**, Triumphus religionis, Vars. 1628 DS.

15587. **Foxius J.**, Oratio in synodo Petricoviensi, Crac. 1628; Postulatio ad episcop. Crac., Crac. 1636 (DS.).

15588. **Feuerbornii J.**, Anti-Ostorodus seu Refutatio, Marpurgi 1628; Antiostorodus seu refutatio institutionum, Marpurgi 1631 (DS.), *zob.* Nr. 15107.

Crellius, zob. Nr. 15113.

15589. Consensus in fide et religione, Warsz. 1628, Baranów 1628; — Informacya barzo potrzebna, Krak. 1628; — Seym piekielny y Examen, 1628; — Contradykcya abo przestroga, Warsz. 1628 (DS.).

15590. Schoneus, Hyperesia A. Opatovio, Krak. 1628 DS.

15591. Drexelius Hier., Opera spiritualia a M. Segen. Bibliop. Monoc. edita, Sigism. III. ded., 1628 DS.

15592. La Confession de foy des eglises, Amsterd. 1629 DS.

15593. Wallenrodt M., Praefatio admonitoria haeredibus scripta, Regiom. 1629 DS.

15594. Potkanie Jannasa z Gregoriasem klechą, Krak. 1629; Rozmowa Gregoryasa z Bartosem, Krak. 1629 (DS.).

15595. Faunteus A., De controversiis, Crac. 1630, *zob.* Nr. 15338; — Tractatio de controversiis inter Ecclesias, Crac. 1632 (por. **E.** 1632: Stephanides Artur); — Bratkowic X. A., Controversia abo sporka, Krak. 1630; — Paytowicz J. E. X., Controversia abo sporka, Krak. 1630 (DS.).

15596. Głos anonyma ewangelika, Lublin 1630; — Confession oder Glaubens Bekentniss, 1630; — Bergius J., Evangelische Hauptspruch, Dantzig 1630; — Chemnitius J., Refutatio discursus, qui in Polonia editus, Dantisci 1630 (DS.).

15597. Nauka o przygotowaniu się do przejścia etc., Krak. 1631 DS.

Stegmani, zob. Nr. 15119.

Junius, zob. Nr. 15149.

15598. Caryophilus Math., Censura confessionis fidei, quae nomine Cyrylli edita, Romae 1631; — Dominicus a J. M., Consortium et concordia (Krak.) 1631; — Zbrożek, O kompozytach, 1631 (DS.).

15599. Martini J., Vindiciae ecclesiae Lutheranae contra Valeriani Magni, Wittemb. 1631 DS., *zob.* Nr. 15672.

15600. Jonston J., Ephorus nobilis et orthodoxus, Vars. 1631 DS.

15601. Der geistliche Fuchsschwantz oder Politischer Discurs, 1632 DS.

15602. **De controversia** inter ord. ecclesiasticum, Crac. 1632; — Considerationes de exceptione ich Mościów duchownych contra dissid., 1632; — O eksorbitancyach, które świeccy stanowi duch. zadają, Krak. 1632 (DS.).

15603. Henricci J., Hochwichtiger Rathschlag von Jesuiten, sonderlich in Polen, Frankf. 1632; — Hindertreibung der blutdurstigen Anschläge der Jesuiten in Polen, Frankf. 1632 (DS.).

15604. **Koszucki S.**, Dowód memoryału akademickiego, 1631; Krótka informacya studentów, 1632; — Centuria prima rationum ut coll. cracoviense dimittatur, 1632; — Examen pretensyey szkół OO. Jezuitów (2 ed., a trzecia z tyt. przedr.), 1632; — Drużbicki K., Deklaracya memoryału exorbitancyey akad. krak., Krak. 1632; — Memoriale pro conservandis juribus univers., Crac. 1633; — Remanifestatio almae univers., Crac. 1634 (por. **E.** 1634: Naymanowicz) (DS.), *zob.* Nr. 15556 i *Oświata (Szkoły)*.

15605. Ameryk M., Politicus christianus, Lesnae 1632; — Rad cyrkownej gedноty, Leszno 1632 (DS.).

Komeniusz J., zob. Nr. 15050.

Morzkowski, zob. Nr. 15118.

15606. Colloquium Janusza Knutla, przez J. C. Ł., 1633 DS.

15607. Processia Wileńska w św. Bożego Ciała, 1633 DS., *zob.* Nr. 15607.

15608. **Botsaccus J.**, Einfältige Warnung für der arianischen Lehre, Gdańsk 1633; Erweisung, dass die Reformirten der Augspurg. Confession sevn, Danzig 1635; Antistegmannus gegen der Warnung J. Stegmanni, Dantzig 1635, *zob.* Nr. 15119; Parabellatairos h. e. falsa sodalitas Calvin. D. J. Crocii, Gedani 1636; Erklärung d. 10 Artickels der A. C. von H. Abendmahl, Dantz. 1637; Anticrellius s. confutatio, Gedani 1641, *zob.* Nr. 15113; Patrologia, Stettin 1644; Apologia anti Grosziana, Stettin 1666; Antisyncretischer Wegweiser, Stettin 1666; Moralia Gedanensia, Jenae 1678 (DS.).

15609. Alembek F., Quaestio de Authoritate ecclesiae, Crac. 1634; — Vadovius M. C., Questio de autoritate Ecclesiae, Crac. 1634, 1636 (DS.).

15610. Manifestatio religiosorum S. J., Crac. 1634 i b. m. DS.

15611. Commentaria in plerosque novi testamenti, Racov. 1634 DS.

15612. Chełchowski H. X., Wiara prawdziwa, ded. Leon. Remdowskiemu, Lublin 1635 DS.

15613. Wolan Jan, Zwierciadło porywcze, Krak. 1634 DS.

15614. **Zamell Fr.**, Dioxippus ex mangone sive Gothaniae, Elbing. 1635; Oleae praeconicera seu pacis assertio, Elbing. 1635; Drusidos conservata sive Elbinga, Elbingae 1636 (DS.).

Zob. Nr. 3719, 3727.

15615. Lovenstein Theod. (et Becanus Mar.), Decas rationum, quibus Eccl. cath. veritas demonstr., ded. Casp. Denhoff, Crac. 1635 DS., *zob.* Nr. 15451.

15616. Copia decreti et relatio inquisitionis Madritensis adv. libros contra S. J., Crac. 1635 DS.

15617. **Kojałowicz Wojc.**, Colloquia theologi cum ministro, Vilnae 1635; O rzeczach do wiary należących, Wilno 1640, Krak. 1671 (trzy części), Lwów 1788 (?); Colloquia theologi cum politico, Vilnae 1648, 1667; O uważnym obraniu jednej prawdziwej wiary, Wilno 1648; Instructio circa casus reservatos., Vilnae 1651 (przedruki p. t.: De nonnullis discriminibus in fide, Calissii 1758; Gruntowne teologa rozmowy, tamże 1758; O niektórych różnicach wiary, tamże 1758) (DS.), *zob.* Nr. 8524.

Przipcovius, zob. Nr. 15120.

15618. **Rywocki J. X.**, Arma catholica contra Anti-Bellarminum, Vilnae 1636; Paraenesis ad ministros calvinianos, Vilnae 1639; Calvinus angelomachus seu proelium Calvini, b. r.; De spiritu privato ad synodos non admittendo, b. r. (DS.).

15619. Noskowic J., Quaestio de invenienda ecclesia, 1636 DS.

15620. Habspert N. X., List o Kozakach polskich do Martyn Luter od ewangielików, 1636 DS.

15621. Dissertatio cum F. Socini operibus voluit eques Polonus, 1636 DS., *zob.* Nr. 15083.

15622. Canevesius Th., Hymen duchowny Waler. Sierpotowski, ded. Mik. Stradomskiemu, Krak. 1636 DS.

15623. Merces historica virtutum, Crac. 1636 DS.

15624. **Ecclesia** militans, Carmina, por. **E.** 1637: Ołtarzewski Paw., Pieczykoyski Stan., Rusiecki Jan, Siestrzewitowski J., Sienieński Stan., Stadnicki Jan (DS.).

15625. Borzymowski J., Ad quod tenetur credere, Franequerae 1637 DS.

15626. Horn F C., Decreta theologica, Wilno 1637 DS.

15627. **Felwinger P.**, Examen disquisitionis an evangelici refutare queant, Norimbergae 1637; Dissertatio de Photinianorum analogia fidei contra J. Crellium, Altdorfii 1664 (DS.), *zob.* Nr. 15113.

15628. Bodocki Laur., Oratio revocatoria pontificiorum dogmatum, Rigae 1637, Lublini 1639; — Laurentalia Rigensia seu plausus num Laurentius Bodockerus ejuraret, Vilnae 1638 (DS.).

15629. Nowakowski A., Minerva plaudens dum 36 viri sub Jac. Zadzik ep. licentia renuntiarentur, Crac. 1638; Miko F. X., Arma catholica ostenduntur Nic. Christ. Sapieha, Vilnae 1638; Hincza Marc. X., Płasy Jezusa z anyołami, Krak. 1638 (DS.).

Objaśnienie braterskiego napomnienia ad dissidentes, zob. Bembus Nr. 15510.

15630. **Aurimontanus Eliseus** (D. Krusius v. Phil. Lacki), Ad Dantiscanos bellum circumspicientes epistola 1638; — Patricius Justus (Michał Borek), Ad Elisei Aurimontani in Dantiscanos epistolam, responsio (1638?); — Sincerus Const., Spongia ad Elisei Aurimontani epistolam, (Gedani) 1638; — Carniolus Joan. Ant., Eliseus Aurimontanus defensus (contra Gedanenses), 1639; — Refutatio discursus, qui populum Dantiscanum lacessit, 1639; — Christliches Gespräch eines Dantzkers und Exulanten, dass reform. Christgläubiger Ursache haben, 1638 (DS.).

15631. **Calovius Abrah.**, Decas dissertationum de pseud. theologia Sociniana, Dantisci 1639 [Scripta antisociniana pars I—III., Ulmae (1684)]; Calvinistica in Augustana confessione. Dantisci 1643; Examen declarationis Joan. Crellii, Dantisci 1646; Examen doctrinae de persona Christi, Dantisci 1649; Socinismus profligatus, Wittemb. 1652; Harmonia Calixtino haeretica G. Calixtum convincens, Witteb. 1655; Historia syncretistica, 1685 (DS.), *zob.* Nr. 15113.

15632. Bisterfeld Joh. Henr., De uno Deo Patre contra Joh. Crellii, Lugd. 1639 DS., *zob.* Nr. 15113.

15633. Ad ministros Calvinianos Vilnae congregatos, 1639; — Exocha ecclesiarum militantis ac triumphantis, ded. Urbi Vilna, Zamość 1639; — Summa processyey wileńskiey, Wilno 1639 (DS.), *zob.* Nr. 3771, 15575 i 15607.

15634. Modlitba exulantis, Leszno 1638 DS.

15635. Rościszewski Tom., Puklerz złoty na obronę obrazów katol., Krak. 1639; Samborski Al., Arctos sarmatica epist. Alb. Bariczka, Crac. 1638 (DS.).

15636. **Clagius Thom.**, Anticyras Pruteno praedicanti cas., Nicopoli 1640; — Tenże, Historia Lindensis, Brunsb. 1667, 1712 (DS.).

15637. Kościół w tym wieku od herezyey obroniony na Akcyey podany, Lublin 1640 DS.

15638. Gertich M., Kazanie synodowe na synodzie wielkopolskim, 1640 DS.

15639. Malina Jan, Porządek obrzędów augustyańskiej konfessyi, Wilno 1640; — Ostrowski Jan, Obrona niewinności ewanielickiey, 1640 (DS.).

Zob. Nr. 3771.

15640. Hutzing Enoch, Dantiscanus, Discursus theolog. de ministerio eccles. resp. Gerch. Back., Rostock 1640 DS.

15641. Bytomski Jan, Idea ecclesiae catholicae quam Al. St. Radziwiłł, Zamość 1640 DS.

15642. **Akt** tryumfalny albo tryumf Zakonu Soc. J., Kalisz 1640; — Monstra wdzięczności korony Polskiej przeciw zakonowi Soc. J. (dyalog), Zamość 1640; — Pigłowski W., Elogia Regum praesulum Soc. Jesu fundatorum, Crac. 1640; — Lorencowicz Jan Jul., Centuria virtutis militum e S. J. ordine, Leop. 1640; — Butwiłł D. X., Oratio in laudem S. J., Vilnae 1640 (DS.).

15643. Cichowski Mik., Centuria argumentorum pro Christi divinit., Crac. 1641; — Tirellus C., De apostasia tractatus, Crac. 1641 (DS.).

Cichovius N., zob. Nr. 15152.

15644. Cyllenides Catholicus, a Calviniano delubro sequente, Vilnae 1641 DS.

15645. **Cyrinus Hermes**, Antichristus rigensis, Vilnae 1641, 1644 DS.

15646. Coturius Jul. Caes., Demonstrationes catholicae, luther. eccl. non veram, pars I., Leszno 1641 DS.

Zob. Nr. 8099 i 8102.

15647. **Karol Ferd. Waza Xże**, Processus de doctrina christiana cum epistola pastor. Maciejoviana, Vars. 1642 DS.

15648. **Informatio** jesuitica de negotio reductionis haereticorum per Poloniam, 1644; — Instructio christiano-polit. et Praxis honestae vitae, Poznań 1644 (DS.).

15649. Bekanntnuss d. wahren Glaubens sampt d. Dienern Evangelii in Polen, Zürich 1644 DS.

15650. Mijakowski H. X., Responsio ad libellum Lithuanorum, Venet. 1644 DS.

15651. Castaniza J., Pugna spiritualis, Posn. 1644 DS.

Becman Chr., zob. Nr. 15151.

15652. **Colloquium charitativum**, *zob.* Nr. 3798—3800, 8138; — Acta pro parte Reformatorum scripta in Conv. Thorunensi 1645, Berolini 1680; — Charitativi Colloquii Pontificiorum in Polonia consilia secretiora ex publ. invitationis, quae Vilnae facta est, tradita (1645); — Vladislai IV. Epistola ad congregator. Thoruni una cum instructione Ossolinscio, Breslau (1648); — Wyznanie nauki zborów podane 1645 w przytomności Jerz. Ossolińskiego, 1645; — Calixt G., Annotationes Thorunia in colloquio, Brunsvici 1655 (DS.), *zob. Historya polityczna.*

15653. **Werda Jan**, Justificatia dlaczego się od Confessii Ausspurskiej odłączył, ded. Wład. IV., 1645, 1732 (toż po niem.: Justification oder Rechtsfertigung, warum von der Augsb. Confession ab gestanden, Danzig 1646) DS.

15654. Rada kościoła ewangielickiego, Gdańsk 1645; — Anhang eines ehrwürd. Ministerii, Danzig 1646 (DS.).

15655. Colovius A., Matheologia papistica e concilio Trident. proposita, Dantisci 1647; — Dilger N., Nothwürdige Antwort auf Joh. Caesar Rettung, Danzig 1647 (DS.), *zob.* Nr. 8299 i 15658.

Zob. Nr. 12836.

15656. Sackpfeiffe der Reformirten, Johansburgi 1646; — Dorscheus J. G., Detectio malae fidei Papalis pro Calumniis W. Hermanni, Commonefactio ad Coronae Polonicae Archiepisc., Argentor. 1646 (DS.).

15657. Lisicki Mat., Mystagogia in Congreg. decanalis Atheneo, Costnae 1647 DS.

15658. Caesar Joh., Endliche Rettung d. Wahrheit gegen Beschuldigungen Doct. Calovii ausgesprengt, 1647 DS., *zob.* Nr. 15655.

15659. Voisin J., De SS. Trinitate adversus antitrinit., Paris 1647 DS.

15660. Progubicki Joan., Disputatio de foedere gratiae in communi, Franckerae 1648 DS.

15661. **Kreilzen Carol X.**, Das catholische Gibt-Acht, 1648; Von der vergifteten Quelle der luther. Lehre, Wilno 1648; Unterredung mit Danziger Predikanten, Brunsb. 1649, 1662; Bemerk. über J. Kramer, 1649; Katholische Vertheidigung gegen luther. Catechismus, Brunsb. 1649 (DS.).

15662. Grzech Achanów to jest diskurs, 1648 DS.

Arciszewski, zob. Nr. 15125.

Zwicker, zob. Nr. 15121.

15663. Lubieniecki Stan., Vindiciae pro religionis libertate, Eleutheropoli 1650 DS., *zob.* Nr. 14869.

15664. Polacco Giorgio, Apologia contra l'errore consec. a Giov. Casimiro Re, Venezia 1650 DS.

15665. **Confessio** orthodoxae fidei, ab ecclesiae ministris in Helvetia, Tiguri cum aliis in Polonia, edita Tiguri 1651, *zob.* Nr. 15006; — Confessio fidei christianae nomine ecclesiarum polonicarum (praef. Joh. Schlichting), 1651; — Confessiones christianae damnatae et combustae manium 1652 (DS.), *zob.* Nr. 15115.

15666. Scheidemantel J., Historia Ecclesiae Neoburgensis, 1651 DS.

15667. Marchantius J., Resolutiones pastorales, Poznań 1651 DS.

15668. Torck Gerhard, Conversio Curoniae in rigensium consessu proposita, Riga 1651 DS.

15669. Nicolai St., Irenicum defensum et explicatum, Elbingae 1651 DS.

Hoornbeeck M., zob. Nr. 15154.

Maresius, zob. Nr. 15155.

15670. **Engelke Andr. de Temporibus**, Histor. Auszug von Veränderungen der Religion in Danzig, 1651; Verbess. Auszug, von Veränderung der Religion, Danzig 1652 (DS.).

15671. **Formula** concordiae oder Notel der Kirchen zu Dantzigk, 1652, 1654 (toż po niem.: Erörterung de Frage, ob reform. Lehrer der Dantzker Kirchen Notel unterschr. können, 1652) DS., *zob.* Nr. 3892.

15672. **Magni Waler.**, Apologia contra imposturas Jesuitarum, 1653, 1658, 1661; Verantwortung wieder der Jesuiten Betrügereien samt p. Lud. a Palice Apol. c. imposturas Jesuitarum Monita privata (circa 1661); Responsio apologetica ad libellum Ernesti Hassiae Landgrav. Audiatur, Monopoli 1661; — Defensio pro V. Magni, in quo expon. Jesuitar. haeresis, contra librum Audiatur, 1661; — Haberkorn Petr., Antivalerianus id est refutatio Val. Magni judicii de Acatol., Gissae 1652; — Conrigius Herm., Responsio ad Val. Magnum pro concussione fidei catholicae, Helmstadii 1654 (DS.), *zob.* Nr. 15682.

15673. Markiewicz Jan, Scandalum expurgatum in laudem Soc. J., Gedani 1654; Quaestio polona Romam transmissa, b. r. (DS.).

15674. Animorum in Europa motus (2 ed.), Gryphiswaldae 1656, Upsaliae 1656 DS.

Zob. Nr. 8299.

15675. Copye van een Brief mit Pruyssen waer Papisten aen de ewangelischen in Polen 1656 DS.

15676. Relation aus dem Parnosso, Wie Appollo die Jesuiten in Novam Zemlam verbaunt, 1656 DS.

Coccejus J., zob. Nr. 15159.

15677. Erenstern Warn., Sweetsche Religions Kap Voorgestelt, Placaet tot Elbinghen gepubliciert, 1657; — Beantwortung d. elbingischen Pasquil, 1657; — Narré veritable de persecution soufferte par les eglises reformées de la Grande Pologne, 1657; — The Swedish Coak of Religion, Discourse between two Citiziens of Elbing, London 1657 (DS.).

Zob. Nr. 8304.

15678. A Declaration of his higness for a Collection relief of Protestant of Poland of Bohemia, London 1658 DS.

15679. Węgierski And. L., Christliches Glaubensbekenntniss sämmtl. Stände, Rhet. 1657, *zob.* Nr. 14868.

15680. Przyczyny, dla których przodkowie opuściwszy kościół rzymski do prawdziwego kościoła przystąpili, 1659, *zob.* Nr. 3945.

15681. Arnoldus Nic. Polonus, Discursus theologicus contra Joh. Am. Comenii praetensam Lucem, Franckerae 1660 DS., *zob.* Nr. 15050.

Zob. Nr. 8358.

15682. Ernestus Hassiae Landgraf, Audiatur et altera pars seu copia literarum in Valer. Magni (toż po niem.), 1661 DS., *zob.* Nr. 15672.

15683. Bericht welcher gestalt in Ministerio der Augsb. Confession zu Dantzig betreff Consistor. von Elbing verfahren, Dantzig 1660, *zob.* Nr. 3969; — Mankisch Joh., Erläut. des Berichtes, Gedani 1660; — Copia Schreibens eines Jesuiten aus Dantzig nach Würtzburg geschickt, 1660; — Germanus ad amicos Dantiscanos, 1664; — Nachricht wegen etlicher Sachen zur Religions Wesen in Elbings Kirchen, 1665 (DS.).

Zob. Nr. 4008.

15684. Pignatelli Ant. X., O wichrzeniu Jezuitów w Rzpltej (po włosku), Wenecya 1667 DS.

15685. Ferrarius Jan. Al., Euclidas sive demonstratio Romanae fidei, Vars. 1667 DS.

15686. **Summarium** z przywilejów przeciwko Dissidentom (Szemiot Mik. Kaz. ułożył), 1669; — Amica collatio pro ratione Dissidiorum in religione pro regno Polon., Hagae 1669 (DS.).

15687. Kałaj Daniel, Rozmowa ministra ewang. z katol. księdzem, ded. S. Karnkowskiemu, (Krak.) 1671 DS.

15688. Fałsze i bluźnierstwa kacermistrza D. K., którego sąd kapturowy pod mieczem katowski skazał, Krak. 1670 DS.

15689. **Kurski Mat. Mar. X.**, Opuscula varia contra advers. fidei, Poznań 1672; — Pisetzki Ad., Dissertatio religionem vi propagere non posse, Francof. 1672; — Felle Guil., Lapis theologorum seu quaestio contra jesuitas et Calvinum, ded. Joanni III., 1672 (DS.).

15690. Confessio orthod. fidei ab ministris in Helvetia cum aliis in Polonia, Tiguri 1672 DS.

15691. Bedencken ob christl. Eltern in Churland, Warnemünda 1672; — Stempel Math., Schirmschrift einem Libell, ob evang. Kirche in Churland in der Jesuiten Schulen, Wilno 1674 (DS.).

15692. Dürr J. C., Christianismi per hypotheses Socinianorum eversio, Norimb. 1673 DS.

15693. Memoriale sciendorum a Clericis a confessariis e variis collectum, Vilnae a Parochis, Vilnae 1674 DS.

15694. Marte Ben. Mose, Wiederlegung der Büchlein Aeg. Strauch, Dantzig 1675, *zob.* Nr. 4103; — Gegenwehr wider allerhand Anlauff der Wiedersacher, Oliva 1675 (DS.).

15695. Bene! Bene! cum abiret Liffmann ante persecut. Hungaricam, Birnbaumensium in Polonia pastor, Wittenb. 1677 DS.

15696. Slawosz Adalb. Gabr., Vox catelli pastoricii, utrum liceat Polonis aedificare synagogas lutheranorum, Olivae 1679 DS.

15697. Lutomierski Jerzy, Sciagraphia articul. fidei secundum tolerantiam quam Praeses El. Grebenitz tuebitur, ded. ad Synodum eccles. reformat. per Lithuaniam (Francof.?) 1680 DS.

15698. **Otrembus Jan (Otręb us)**, Vox clamantis in Deserto seu fides Lutherana, ded. Mich. Działyński, Crac. 1680, 1681 DS.

15699. **Volkmar**, Vierzig dialogi, Danzig 1681, Breslau 1688, Danzig 1689 DS.

15700. Fratrum polonorum exhortatio, Francof. 1681 DS.

15701. Wrzaszowski Flor., Żałośne echo rebeliey na Chrystusową wiarę, 1681 DS.

15702. **Catechesis** ecclesiarum Polonicarum (per J. Crellium, J. Schlichting, M. Ruarum, A. Wissowatium), 1680 DS., *zob.* Nr. 15090.

15703. **Sandius C. C.**, Appendix addendorum ad Nucleum historiae ecclesias., Coloniae 1678, *zob.* Nr. 8420; Bibliotheca Antitrinitariorum, Freistad. 1684 (DS.), *zob.* Nr. 15083.

15704. Gardinerus Sam., Responsio valedictoria ad Sandi epistolam, Londini 1681 DS.

15705. Aschwellius Georg. X., De Socino et Socinianismo, Oxoniae, Hall. 1680 DS., *zob.* Nr. 15087.

Maimbourg L., zob. Nr. 14852.

15706. Lubieniecius Chr., Epistola ad M. Ruarum, Amstelod. 1681 DS.

15707. Schütz C, 15 Religions-Fragen bei Relig. Veränd. der Christina v. Schweden, Oliva 1682; Tenże, Ursachen warum er nicht catholisch werden könne von Bonamico wiederlegt, Danzig 1684 (DS.).

15708. Gespräch zwischen Pasquino und Marphorio ueber Zustand der Christenheit, 1683 DS.

15709. Vernantis P., Erweisung dass Copernici Lehr-Sätze der Heil. Schrift nicht zu wider, Frankf. 1684 DS.

15710. Tylkowski Alb., Zarzuty dissidentskie około wiary, Poznań 1685, Wilno 1718 DS.

15711. **Praetorius Meth.**, Unvorgreifflicher Vorschlag in Glaubens Artikeln, Einsham. 1685; Tuba pacis ad dissidentes in occidenti seu discursus de unione ecclesiarum, ded. ad Innoc. XI. Joannem III., Coloniae 1685, Amstelod. 1685; Tuba pacis ad dissidentes, Coloniae 1711 (DS.), *zob.* Nr. 8641.

Hartknoch Chr. zob. Nr. 8636.

15712. **Schelwig Sam.**, Schriftmässige Prüfung des Babsthums, Danzig 1687; Wigandiana Anabaptismus, Ged. 1702; Summus Pontifex Romanus, Ged. 1718 (DS.).

Seckendorf, zob. Nr. 14848.

15713. **Felle F. Guilh.**, Juxta solam scripturam Catholicae doctrinae et Calvinisticae per Joannis III. polon. Regis ellemosynaryum; A comparaison the catholic and calvinistical doctrin (po łac. i ang.), London 1688 DS.

15714. **Decreta** tribunalitia haeresim persequentibus, Oliwa, Lublin 1689 DS., *zob.* Nr. 4218.

15715. Liszyński T. C., Historische relation von dem Gefängniss und Tode Casim. Liszynski wegen des Atheismi, 1689 DS., *zob.* Nr. 4218.

15716. Ernestus Joh., Vermehrter polnischer Donat, Thorn 1689 DS.

15717. Röther M. E., Hoffahrtsgreuel und Gericht, Danzig 1693; Wolters St, Hoffarts Greuel und Gericht, Danzig 1693 (DS.).

Zob. Nr. 4238.

15718. Dyskurs chrześcijański dla Stanów Rpltej (1695) (**E.** b. r.) DS.

Zob. Nr. 4260.

15719. Glasenap Franc., Meletema historiae ecclesiasticum e praelect. Joh. Sartorii, Thoruni 1696 DS.

15720. Helwich Christ., Manuductio Regiomontanorum profes. ad catholicam ecclesiam, Glani 1698 DS.

15721. Malagonelli Ant., Orationes IX. quibus acces., Epistolae ex comitiis Vaticanis, Romae 1697 DS.

15722. Hoch Fürstl. Edict wegen Kirchen, Mitau 1699 DS.

15723. Stiege Laur. Christ, Ex historia prussica, de repetitione corporis doctrinae prutenici, theses sub praes. Mart. Boehm, Thoruni 1699 (DS.).

15724. Brevis et extemporanea animadversio (1697?) (**E.** b. r.); Pharetra regia jaculatoriis regis Prophetae plena sagittis (1699?) (**E.** b. r.); Propositiones damnatae contra haereticam pravitatem, Romae ac Cracoviae (**E.** b. r.) (DS.).

15725. Apologia der augsb. Confession, Danzig 1700; — Pochwała ewangelików dzisiejszych, lutrów i kalwinów, 1700 (DS.).

15726. Gołębiowski J. Chr., Nawrócenie Luteranina na wiarę katol., 1700; Potwarze, kalum. i fałsze heretyków, 1700 (DS.).

15727. Kreitz K., Odp. na pyt. gdzie to nap.: katolicka prawdziwa, dyssedencka fałszywa? Wilno 1700 DS.

15728. Grus Mart., Dissertatio de vera religione, b. r.; Elffen Nic., Catholisch Schlecht u. Recht, Brunsb. b. r. (E. IX.) (DS.).

15729. Głuchowski W., Echo salutis ecl. Discursus de unione Eclesiarum contra M. Praetorium, Crac. 1701, *zob.* Nr. 15711.

Zob. Nr. 15016.

Musaeus, zob. Nr. 15169.

15730. Senckler J. C., Richtiges Papstthum, Richtiges Lutherthum, ded. Ep. Załuski, Brunsb. 1701; — Ring Z. T., Wohlgemeynte Antwort, Brunsb. 1703; — Trommhold' Sig., Wohlg. Ant. auf Fragen, Brunsb. 1703 (DS.).

15731. **Böckelman T.**, Utrum in coena corpus Christi conferatur, praeside Georgio Vendio, Thorun. 1703 DS.

15732. Engel P. M. Gedanensis, De gratiae revocatricis termino, Lipsiae 1700; Haug B. Stargrad., De termino gratiae, Gedani 1700 (DS.).

Arnoldt G., zob. Nr. 14813.

Zob. Nr. 4359, 4379, 4387, 8819, 14887.

15733. **Jansenizm.** Klemens XI., Contra Jansenianam haeresim, Posn. 1705, *zob.* Nr. 4393; — Quesnel, Praepositiones a Clemente XI., Brunsb. 1722 (DS.).

Zob. Nr. 13249, 15745, 15746, 15765, 15777, 15783 i 15811.

15734. Schimmelpfennig, Zur Geschichte des Pietismus in Schlesien 1707—1740, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1862 IX.

Schomerus J. Chr., zob. Nr. 15170.

15735. **Schmidt J. Andr.**, Programma de catechesi Racoviensi, Helmstadt 1707, 1724 DS., *zob.* Nr. 15090.

15736. Singlerus Mart., Zachariae prophetae pro Christi divinitate testimonium adv. Fausti Socini cavillationes (E. b. r.) DS.

15737. **Jabłoński D. E.**, Jura et libertates Dissidentium in R. Poloniae, Berlin 1708, *zob.* Nr. 1327, 9138—9139.

15738. **Mandel Kasp. X.**, Inwitacya katolicka panów dyssydentów, Catholica invitatio pro responsione, 1709, 1750 DS.

Clagius Th., Hist. Lindensis, zob. Nr. 15636.

Zob. Nr. 4522.

15739. Ebert Joan. Jak., Dissertatio histor. I. de Syncretismao sub praes. Mart. Böhm, Thorun. 1710; Eccart, Diss. de Syncr., Thor. 1711; Hrabecius, Diss. de Syncr., Thor. 1711 (DS.).

Zob. Nr. 15050.

Heumann Chr., zob. Nr. 15171.

15740. Lauterbach Sam. Fried., Das kluge Auge eines Raths Christ-Sachss. Kaufm. d Stadt Fraustadt, Leipzig 1710 DS.

15741. Ośliński Mart., Quaestio de ecclesiis haereticorum, Crac. 1711; Quaestio theolog. de origine heres., 1711 (DS.).

15742. **Dyjakiewicz Marc.**, De Cautelis et schismate Evangelicorum, 1712 DS.

15743. Wendler Joh. Chr., Dissert. contra St. Rescium Lutheranos in praejudicium doctrinae purioris neque corrumpere eccles., Jena 1713 DS.

15744. Linde Jan Ern., Folgt ein augensch. Beweis der Rechte Grat. Sev. Lipiński worauf sich der Friede unter Dissidenten gründet, Stargard 1714 DS.

Zob. Nr. 4549 i 8900.

Sprawa Unruga, zob.: Prawo.

15745. **Gengell Georg**, Admiranda Jansenianii, Brunsb. 1715; Eversio ateismi, Brunsb. 1716; Admiranda Zwingli et Calvini, ded. Rybiński Sig., Pragae 1717; Gradus ad atheismum, Leopoli 1724 (DS.).

15746. Ascensus soleatae, Alitis Christ. Adriani Skrzetuski prava Jansenianorum dogmata, Crac. 1715 DS.

15747. Nadasi Joh., Vita et mors praedestinatorum, Brunsb. 1715 DS.

15748. Sapecki, Prace Jezuickie w winnicy Chrystusowej, Krak. 1715 DS.

15749. Lublino (de) Sam., Summula casuum, Colon. 1715 DS.

15750. Arent, Studium polemicum pro doctrina catholica, Vilnae 1716 DS.

15751. Lysius H., Placida responsio ad Scripturam Bern. de Schack Canon. Frauenburgensis, 1716; — Confutatio manifesti A. D. Leduchowski, 1716 (DS.).

15752. **Schultz**, Dissertatio (Disputatio) de Ritu Thorunensi, Thor. 1717, 1718 DS., *zob.* Nr. 15731.

15753. Zobler J., Specimen Thorunici evangelici celebranti, Thorn 1719; — Zerneke et concordia, Jacobus Henr. Zerneke praeconsul Thorunensis, Thor. 1723 (DS.), *zob.* Nr. 8898—8899.

Socynianizm, zob. Nr. 15171.

15754. **Arnold Christ.**, Send-Schreiben v. dem Zustande der Dissidenten in Polen, 1717 DS.

15755. Valentinus Bas., Via veritatis oder der einzige Weg zu den Sendiwogianischen Schriften, Nürnberg 1718 DS.

15756. **Supplique** an I. K. M. derer Dissidenten in Litauen, 1718 DS.; — Respons korony polskiej na pretensye dyssydentów, *zob.* Nr. 4478.

15757. **Ancuta Georg. Cas.**, Jus plenum religionis catholicae juri praetenso Dissidentium oppositum, Vilnae 1719 (toż po pol.: Prawo wiary katolickiej w Koronie, 1767; — Sokulski, Jus plenum religionis catholicae, Vilno 1719; — Szczaniecki Stef. X., Szczera prawda na Drelinkurta zarzuty dyssydenckie, Poznań 1719; — Tenże, Remonstratio contra demonstrat. Lutherani de Benedicto XIII., ded. Teod. Potocki, Posn. 1727 (DS.).

15758. Prodromus Poloniae ad servandam dissidentibus fidem contra G. Ancutae jus plenum, Królewiec 1721 DS.

Niepokoje w Gdańsku, zob. Nr. 8950.

15759. Wer hätte es gemeint? Per theologum Polonum, 1721; — Die liebreiche Fürsorge Gottes der ganzen Stadt Dantzig, Dantzig 1722; — Sposób krótki a łacny głowę ukrócić, t. j. pojedynek między Ernestem Löscherem superintendentem, 1721 (DS.).

15760. Morawski J., Actus virtutum et orationum J. S., Lublini 1723; — Radliński J., Universale arcanorum compendium, Crac. 1723 (DS.).

15761. Poiret P., Posthuma I. Socinianismus repressus, Amsterd. 1721 DS., *zob.* Nr. 15064, 15172—15178.

Quesnel, zob. Nr. 15733.

15762. **Pro memoria** der bedrängten Evangelischen in Polen, Gravamina, 1723 DS.

15763. Uwaga prawdy katolickiej dyssydenckich błędów, Wilno 1723 DS.

15764. Dembovius M., Enceniorum Brunsbergii memoria (Prabuta), 1724 DS.

15765. Speculum veridicum seu errores Jansenistarum, Culmae 1724 DS.

15766. Wolff F., Preussen und Protestanten in Polen 1724 (Program szkolny), Berlin 1894, *zob.* Nr. 8969 i *Historya polit.*

15767. Katechizm zborów wielkopolskich, Leszno 1724 DS., *zob.* Nr. 14887.

Sprawa Toruńska, zob. Nr. 4513 i 8968.

15768. Anklage der Thornischen Jesuiten, Königsb. (1724?); Decisiones in causa tumultus Thorunensis, b. r.; A Faithful and narrative of Tragedy at Thorn, London b. r.; Verdientes-, Lob- und Ehrengedicht der blutdürstigen Jesuiten, durch welche der Mord und Ruin d. Stadt Thorn entsponnen, Königsb. b. r.; Patrocinium veritatis literar. Thorunensium contra Jesuit. (Alb. Rościszewski), b. r. (E. IX.).

15769. Endlicher Vortrag der Jesuiten, Warsch. 1725, 1726 DS.

15770. Beausobre St., Jatzko on a commentary for the Jesuits at Thorn, London 1731; — Der reisende Gerbergeselle oder Reisebeschreibung und Verlauf des im 1724 bei dem Jesuitenkloster enstandenen Tumultes, Leignitz 1751 (DS.).

15771. Frydrychowicz R., Die Vorgänge zu Thorn im J. 1724, Ztschr. d. Westpr. Gesch., Danzig 1884 z. XI.

15772. Kozubowski, Kartka z dziejów jezuickiego gospodarstwa w dawnej Polsce, Warsz. 1880.

R: Merczyński H., Prz. tyg. 1880 str. 169.

Zob. Historya polityczna.

Sprawa pruska, zob. Nr. 4522.

Niepokoje w Kurlandyi, zob. Nr. 8983.

15773. Głowacki Ign. Gladius evaginatus pro defens. immunit. eccl. in statutis Reg. Pol. adversus impugnatores, Kalisz 1725, *zob.* Nr. 9001.

15774. Hannenberg Godof., Die wahre Religion derer Dissidenten in Polen, 1726; — Eines Juriscons. gründliche Nachricht von dem Zustand der evangelischen Religion in Polen, auch A. Lipski dagegen Scheingründe gestossen werden, 1726 (DS.).

15775. Demonstratio contra cujusdam Lutherani, Posn. 1737 DS., *zob.* Nr. 4550.

15776. Monumenta religionis Clodoaldi Daniae regis (dial. lat. et polon.), Lublin 1726; Officium codzienne, Kalisz 1728 (DS.).

15777. **Jeverus I.**, Verzeichniss pietist. Intriguen in Litthauen, b. r. (1729) DS.

15778. Die ungeäanderte augsburgische Confession, Dantzig 1730 (toż po pol.: Nieodmienna confessya Auszpurska, Gdańsk 1730, Lipsk 1730; toż po łac.: Confessio aut breves fidei articuli in Borussia, Danzig 1730); — Quod ante hos XII. annos in Augustanis comitiis Carolo Caes. oratio, (Gedani?) 1730 (DS.), *zob.* Nr. 15789.

Jubileusz augsb. konfessyi w Gdańsku, zob. Nr. 4559.

15779. Sohner J. G., Ad amicos, popularesque religiosos epistolae, Crac. 1730 DS.

Zob. Nr. 4561.

15780. Rationes (50) et motiva cur religio romana sit eligenda, Vars. 1730 DS.

15781. **Załuski Józef**, Dwa miecze katolickiej odsieczy przeciw dyssydentów zamachom, Warsz. 1731, 1737 DS.

15782. Żelechowski Jan a Jesu, Tarcza przeciwko trudnościom dyssydenckim, ded. St. Zielińskiemu, Lwów 1731 DS.

15783. Arlekin Jeanseniste ou critique de la femme, Crac. 1782 DS.

15784. Apologia pro Chr. Fendio, demonstr. crimen Arianismi nec non Socinianismi, 1782 DS.

15785. Machnitzky Carl Sigm., Als Sam. Gott. Rudulf von Lissa sich nach Frankfort begab, Jena 1732 DS.

15786. **Poszakowski Jan X.**, Nauka pp. dissydentów, Wilno 1733, *zob.* Nr. 15811; — Mowa pp. dissid. z nauką Star. Kościoła zniesiona, Wilno 1733 (DS.).

15787. Resolutio theologica ad objectiones secretarii Regni (1734) DS., *zob.* Nr. 4581.

15788. Expositio votiva animorum congratul. 1733 DS.

15789. **Günther S.**, Das Glaubens-Bekentniss, Danzig 1733, 1735 DS., *zob.* Nr. 15778.

15790. Nicolarts Laur., Compendiosa praxis beneficiaria ex concordatis nationis German., Poloniae, Galliae, Coloniae 1733 DS.

Zob. Nr. 4627.

15791. Raths d. Stadt Elbing Kirchen Verordnung, Elbing 1734 DS., *zob* Nr. 4616.

Zob. Nr. 4614.

15792. Reskrypt od prawdziwego szlachcica na przestrogę niebraterską, z heretyck. drukarnie na świat wydaną, 1735 DS.

15793. Wysocki Sam., Nuntia pacis in aula Caes. Maximi contra dissidentes, Antonio a B. Cunigundae delegata, Vars. 1736 DS.

15794. Woykowski (Wujkowski) Jan Kostka, Kontrowersye polskie albo prawda otwierająca dyssyd. oczy, O niewierności żydowskiej, Warsz. 1737 DS.

15795. **Gruszecki Hier. X.**, O pożytecznych i niepożytecznych sporach wiary chrześciańskiej, b. m. 1740 DS.

15796. Galiberto Cas., Lutero convinto opera di controversa, ded. al. Stan. R. di Pol., Monaco 1740 DS.

15797. Adelt Mart., Historia de Arianismo Smiglam infestante, od. historische Nachricht von Arianismi Anfang, Danzig 1741 DS., *zob.* Nr. 15081.

Zob. Nr. 9150.

15798. Tannenberg C. J., Analectorum ad apologiam Aug. Confessionis, Gedani 1742; — Eggebert Aeg. Em., Analectorum ad august. Confessionem, pars III., Gedani 1742 (DS.), *zob.* Nr. 9155 i 14944.

15799. Jaworski Stef., Discursus de poena hereticorum, Jena 1742 DS.

15800. **Prokopowicz F.**, Apologia fidei in qua respondetur ad literas lutheranorum, Vratisl. 1745; — Tenże, Descriptio Jesuitarum excerpta ex institutionibus eius, 1767 (DS.).

Zob. Nr. 9169, 9179, 9352.

15801. Fryderyk III, Przywilej na wymurow. kościoła katol. w Berlinie, 1746 DS.

Zob. Nr. 4512.

15802. Officium Racoczianum, Tyrnaviae 1749 DS.

15803. **Napierski Joh. Gottfr.**, Der rechte Gebrauch d. evangelischen Religionsfreyheit, Danzig 1750 DS.

15804. Transumptum compendiosae historiae de tribus hostiis, Lubransis 1750 DS.

15805. Wojnicki, Pytania z historyi kacerskiej, 1751 (czy 1764?) DS.

Zob. Nr. 4746.

15806. Żochowski C., Kollokwium Lubelskie między zgodną i niezgodną bracią, Wilno 1752 DS.

15807. Collectio script. rerum polon. et pruss. XV. Tractatus complectens (?), Dant. 1753 DS.

Zob. Nr. 14935.

15808. Sikorski J. X., Dissertatio hist.-polemica de conciliis quam sub protectione Val. Wężyk disputationi exponit respondente Laur. Złoba, Zamość 1754; — Złoba Laur. Jos., Dissertatio historico-polemica de conciliis, 1754 (DS.).

15809. Dobrowiejski, Historya św. cz. III. albo Continuacya okrutnej wojny, Lwów 1754 DS.

15810. Hartknoch Christ., Zwei historische Disputationen, I. durch W. C. Nettelhorst, II. durch Fr. Werner, deutsch von C. J. Caspari, Königsb. 1755; — Elsner Jan Gott., Zuverlässige Nachrichten von kleinen Schriften, in welchen die ewang. Kirche angegriffen (Antwort an Bogislaus Ignatius), 1755 (DS.).

Zob. Nr. 12252.

15811. Poszakowski Jan X., Absurda Jansenistica h. e. sceleratus Paschasii Quesnelli ex gallica sermone, Vars. 1755 DS., *zob.* Nr. 15786.

15812. **Wyżycki**, Odpisanie na książkę: De la Borde, Lwów 1756 DS., *zob.* Nr. 9227.

15813. Freude Ad. Gott., Anzeige der Ursachen, welche bewegen die christliche Religion anzunehmen, Danzig 1757 DS.

Zob. Nr. 4976, 4799.

15814. Processus apostatarum, Posn. 1759 DS.

15815. Verus Jesu Socius quis sit? Premisliae 1759 DS.

15816. Kleczewski Stan. X., Institutiones politico-religiosae, ded. Joan. Caiet. Prus. Jabłonowski, Leopoli 1759 DS.

15817. Acta quaedam tolerantiam Dissidentium in oppidis capitaneatus scepusiensis illustrantia, Vars. 1760 DS.

15818. **Fundamenta** liberae religionis evangelicorum, refor. et Graecorum in Pol, et Lith., 1764 DS.

15819. Thesaurus spiritualis rerum ad S. Jesu pertinentium, Lublini 1765 DS.

15820. Abrassewin. Wszyscy błądzą czyli sprawa niesłuszna albo sąd damy filozofki w okolicz Jezuitów, Gdańsk 1766 DS.

15821. **Prawa** i wolności dyssydentom w nabożeństwie chrześcian w Koronie służące zebrane, Accedit: Prawdziwe objaśnienie bratersk. napomnienia, 1767 (2 ed.) DS.

Ancuta Prawo katolików, zob. Nr. 15757.

15822. **Zebranie** praw przeciwko dyssydentom ferowanych, b. r. (**E.** IX.).

15823. Christiani Wilh. Ern., Die gute Sache der Dissidenten in Polen, nach den Gründen des Staatsrechts, Leipzig 1767, 1779; — Gedanken eines teutschen Rechts-Gelehrten über den jetzt. Zustand in Pohlen und Rechte den Friedensschluss in Oliva, 1767 (DS.), *zob.* Nr. 15831.

15824. **Die Schicksale** der polnischen Dissidenten, I. Theil Hamburg 1768, II. und III. Theil tamże 1770; — Fortsetzung (Erste-Vierte) der Schriften die Dissidenten in Polen betreffend, 1767 (DS.).

15825. **Müller Steph. Jan.**, De dissidentibus in Polonia nonnulla disputant, Gissae 1767; — Tenże, Ad suos in Polonia fratres epistola, Gissae 1768 (DS.).

15826. Erhard A. Frid., Dissertatio theologica num Dissidentes in Polonia dicendi sunt haeretici? Gryphiswald. 1767; — Beitrag zur Geschichte der Christl. Religion (Uneinigkeit der poln. Kirche), 1768 (DS.).

15827. Le turbolenze propagate dai Gesuiti nella repub. di Polonia esposte da un nunzio, Venezia 1767, 1768 DS.

15828. Chalcedonius Norindus, Epistola ad amicum de zelo fidei romano-catholicae in Polonia, 1767 DS.

15829. **Bourdillon Jos. (Voltaire)**, Essai historique sur les dissentions des eglises de Pologne, Basle 1767 (toż po niem.: Betrachtungen über die kirchl. Zwiste in Polen, Leipzig, Frankf. 1773, 1775, Lemberg 1781) DS., *zob.* Nr. 9352 i 15838.

15830. Peri ton dichonoion ton en tais ekklesiais tes Polonias, sur les dissentions des eglises de Pologne (po pol. i grecku), 1768 DS.

15831. Uwagi i zdania nad stanem dyssydentów, b. r.; Uwagi przeciwko różności wiar w Polsce (1766); Uwagi przeciwko równości wiar dla dyssydentów, b. r.; Polak odpowiadający pismu „Expositio jurium“ (1766), b. r.; Respons na list do posła, jeżeli liberum exercitium religionis, b. r. (1767?); Przeciwko prawom dyssydentów dotychczas nie było skryptu, b. r.; Odpowiedź na pretensye dyssydentów z traktatu oliwskiego, b. r.; Refleksye nad okolicznościami dyssydentów, b. r. (1767?); Deklaracya nowego Konfederacyey prawa, którego domagają się ewangelicy, b. r. (?); Manifest przez IMciów PP. Dissydentów, b. r.; Expostulatio justa catholicorum adversus dissidentes, b. r.; Contramanifest der Dissidenten in Polen, b. r.; Carmen ad dissidentes polonos, b. r.; Braterskie napomnienie ad dissidentes, b. r.; Braterskiego napomnienia prawdziwe objaśnienie, b. r. (**E.** IX) (DS.).

Zob. Nr. 4918, 4941, 4944 i 15823.

15832. Smoleński Wł., Sprawa dysydencka w Polsce w w. XVIII., Niwa 1891 Nr. 4—5; Rozdział z dzieła p. t. „Przełom umysłowy w Polsce w. XVIII.“, tamże 1891 Nr. 265 i 341.

15833. **Konarski St.**, O religii poczciwych ludzi, Warsz. 1769 (toż po łac., 1771) DS., *zob.* Nr. 9406.

15834. **Jezuici.** Kasata zakonu, *zob.* Nr. 5010 i 13824; — Rationes, b. r.; — Refutatio rationum, b. r.; — Respons na dyskurs, b. r.; — Respons ad famosum libellum, b. r.; — Responsiones ad supplicem libellum, b. r.; — Prawdziwy summaryusz, b. r.; — Informacya krótka pretensyi, b. r.; — Dyskurs przyjacielski plebana, b. r.; — Informatio in jure et facto, b. r.; — Status causae Ichmościów ks. Jezuitów, b. r. (**E.** IX.) (DS.).

15835. Monita privata S. J. (Zathorowski), b. r., *zob.* Nr. 15495; Oratio in laudem primorum X. S. J. patrum, Vilnae b. r.; Scandalum expurgatum in laudem instituti Soc. J., b. r.; Ad Senatum equitesque polon. oratio in qua reffelt. ea quae in Conv. Proszov. Jesuitis obiecerunt, b. r.; Das Dekret auf Anklage der Jesuiten, (Königsb.) b. r. (**E.** IX) (DS.).

Zob. Nr. 13808—13880.

15836. **Scheidemantel Joh. Jac.**, Gebet am Fest-, Buss- und Bettage der polnischen Dissidenten, Leipzig 1770; — Tenże, Dankgebet im Bethause wegen Dissidenten Freyheiten, Warsch. 28. Mai 1775; — Tenże, Kirchen-Recht (DS.), *zob.* Nr. 1330.

15837. Kann man bei einem seichtem Kopf guter Criticer seyn, Frankfurt und Leipzig 1771 DS.

15838. Betrachtungen über die kirchl. Zwiste mit Anmerk. der heut. Revolution, Frankf. und Leipzig 1773, *zob.* Nr. 15829; — Erwägungen über die polnischen Dissidenten, Frankf. u. Leipzig 1774 (DS.).

15839. Ausführlicher Bericht eines poln. Einwohners von Schicksalen der Dissidenten unter St. Augustus, I. Theil, Lemgo 1776 DS.

15840. Mikołajewicz Stef. Stechno, Krótkie i jasne dowody na zniesienie luterskich i innych heretyckich błędów, Berdyczów 1774 DS.

15841. Massillon M. X., Mowy na konferenc. i synod. t. II. Wilno 1773 DS.

15842. **Garampi J.**, Justa catholicorum adversus dissidentes expostulatio, Vars. 1776 DS.

Zob. Nr. 5045.

15843. La bible enfin expliquée par plusieurs aumoniers de S. M. L. R. de Pol., London et Genève, 1776 DS.

Acta conventus a dissidentibus, zob. Nr. 1320.

15844. **Lengnich K. B.**, Ein Beitrag zur Erleichterung der Beschwerden unserer Zeit, Danzig 1778; — Tenże, Das geistliche Ministerium und die Kirchenverfassung in Danzig, Frankf. u. Leipzig 1779 (DS.), *zob.* Nr. 9434.

15845. Brandowski A. ks., Encyklopedyzm w 2 kościołach parafii boreckiej, Warta 1877 Nr. 164.

15846. Myśli wybrane z francuskich autorów, b. r.; — Uwagi przeciw Deistom i Pyrronistom od pewnego biskupa, b. r. (**E.** IX.) (DS.).

Rousseau i Voltaire, zob. Nr. 9471 i 15829.

15847. **Canones**, welche auf Gener. Synode zu Węgrów abgefasst worden, Warsch. 1780, 1782; — Ustawy synodu w Węgrowie, *zob.* Nr. 5127; — Akta i uchwały synodu prow. Małopolsk. z Xięst. Maz., Acta und Schlüsse (poprzedza: Akt unii kościołów protestanckich, Unionsacte, *zob.* Nr. 5140), Drezno i Lipsk 1781; — Dekret synodu Węgrowskiego w sprawie zgrom. ewang., Warsz. b. r. (DS.).

15848. Mowa dyssydentów do króla i Rady nieustającej, b. r. (**E.** IX.) DS.

15849. **Uwagi** na Pismie św. gruntujące się nad prawem kościelnem w Węgrowie złożonem dla ewangelików, 1782 DS.

15850. O teraźniejszych rozróżnieniach dyssydenckich w Polszcze, 1782; — Uwiadomienie bezstronne o sporach między zgrom. Augsburskiej konfesyi, Unparth. Urkunden, Warsz. 1783; — Odpowiedź w ścisłem roztrząśnieniu i zbiciu na Reformacyą w Niemczech, z niem. wyłożona, 1784 (DS.), *zob.* Nr. 5172, 5203, 5224, 14937 i 14948.

15851. Albrecht J. H., Contramanifest Bevollmächtigter des protestirenden Theils der evang. Gemeinde, Warsch. 1782; Tenże, Dem Kön. Stan. Aug. Wiederhersteller der Ruhe in der evang. Gemeinde, Warsch. 1783 (DS.).

15852. Révész Kálmán, A lengyel dissidens kánonok története s befolyása a budai zsinat törvény horàsára, Pàpa 1887 (Historya ustaw dyss. w Polsce i wpływ ich na synod w Budzie 1791).

Zob. Nr. 1330 i 1331.

15853. Co to jest papież? Praga (1782) b. r.; — Uchylenie zakazania książki: „Was ist Papst?“, Warsz. 1783, 1787 (DS.), *zob.* Nr. 5157.

15854. Obraz najwyższego biskupa przeciwny temu, który w Wiedniu wymyślili, ded. Bielskim, Lublin 1786 DS.

15855. Powody czyli pobudki, dla których protest. dama wiarę katol. przyjęła, Warsz. 1786 DS.

15856. Monumentum in frontis templi evangelicorum Vars. positum (po łac. i niem.), 1788 DS.

15857. Usprawiedliwienie dyssydentów mieszczan i rolników Stanom na sejm 1788 podane, Warsz. 1789; — Urządzenie kośc. dla dyssydentów 21. maja (po pol. i niem.), Warsz. 1792 (DS.), *zob.* Nr. 3361 i 5388.

15858. Schütz K., Rede im Namen der vom evang. Gemeinde verordneten Commission, Warsch. 1792 DS.

15859. Uwaga nad projektem do prawa o dyssydentach, b. r.; — Uwagi i zdania pewnego obywatela nad stanem dyssydentów, b. r.; — Beantwortung des Schreibens eines Edelmans über die von Dissidenten gegen Adelichen eingebr. Klagen, (Warsch.) b. r. (**E.** IX.) (DS.).

15860. Leśniewski Fr. Mich., Uwagi nad religią dyssydentów niegdyś pod imieniem: Listu w materyi religii wydane, Przemyśl 1792, 1793 DS., *zob.* Nr. 5361.

15861. Schmid K., Mowa na dzień poświęcenia cmentarza dyssydenckiego, Warsz. 1792 (toż po niem.) DS.

15862. Fiedlieng H., Bombiza luterski w urzędzie wikarego t. I—II., 1792 DS.

15863. Caracciolli P., Chrześcijanin modny zawstydzony przez chrześcijan pierwiastkowych wieków, Kalisz 1791 DS

15864. **Ordnung** der kirchlichen Oekonomie der evang. Gemeinde, Warsch. 1793 DS.

15865. Animadversiones ad dissertationem liceatae dissidentibus, Warsz. 1793 DS.

15866. Einladung zur öfentl. Prüfung der neuen Luterischen Stadtschule, Warsch. 1806 i 1813.

15867. **Massonia.** Kloss G., Bibliographie der Freimauerei, Frankf. 1844; — Taute R., Maurerische Bücherkunde, ein Wegweiser durch die Literatur der Freimauerei, Leipzig 1886.

15868. **Lenning C.**, Encyclopädie der Freimauerei, Leipzig 1822—1828 t. 3.

15869. **Acta** Latomorum ou chronologie de l'hist. de la Franche-Maçonnerie, Paris 1815.

15870. Köller, Allg. Gesch. der Freimauerei, Giessen 1860, 2. ed. (Allg. Handbuch d. Fr.) Leipzig 1867.

15871. **Findel J. G.**, Gesch. d. Freimauerei, Leipzig 1870 t. 2.

15872. **Rebold**, Hist. univ. de la Fr. Maçon, Paris 1865; — Jouast, Hist. du Grand Orient de France, Paris 1865.

15873. **Historya** towarzystw tajnych: Dzieje wolnomularstwa, massonii, według najlepszych źródeł opracowane, Krak. 1894.

15874. **Surowiecki K.**, Frank-massonia (z franc.) (por. **E.** tegoż inne pisma odnoszące się do dziejów massonii).

15875. Ledóchowski A., Zbiór różnych pism od r. 1815—1820, (Krak.) b. m. i r.

15876. **Załęski St. ks.**, O masonii w Polsce 1742—1822, Krak. 1889.

R: Lisicki H., Kwart. hist. 1889; Nowiński J., Ateneum 1889 V.; B. E., Prz. pol. 1889; Stekint, Kraj 1889 Nr. 8—12; Por. też: Odczyty o masonach w Polsce ks. Załęskiego, Gaz. nar 1888 Nr. 48.

15877. Masonja w Polsce, Ojczyzna, Bendlikon 1865 Nr. 26, 64; — Dębicki L., O działaniu sekty wolnomularskiej, Przegl. lwow. 1874 t. VIII.; — Starkel J., Niektóre wiadomości o farmazonach w Polsce, Gaz. nar. 1871 Nr. 178—199.

Zob. Nr. 4655, 4762, 5133, 5198, 5209, 5230, 5330.

15878. Zwycięstwo prawdy czyli Framazania zemszczona przez K. B. H. W. W(schodu) D. X. L. Hierosolima, 1777, Rzym (Warsz.) 1785 DS.

15879. Wolson Tom., Farmazon demaskowany czyli sekret farmazonów wyjawiony, 1783 DS.

15880. Rozprawa tycząca się poprawy ustaw Wielk. Wschodu ogłoszonych 26. lut. 1784 do Stan. Potockiego (około 1790), b. r.; — Myśli i uwagi nad farmazonami, b. r.; — Myśli i uwagi nad farmazonami przez B. L. P. Z. B. M. Betleem, 1791; — Rozmowa starego katolika z rewokatem farmazonem, b. r.; — Rozmowa dwóch massonów wysłuchana od profana; b. r. (**E.** IX.).

15881. Ostrzeżenie bibliopolii o sztuce węglarskiej. b. r.; Le mal epidemique de Franc-Maçons, b. r. (DS.).

15882. Pieśni wolnomularskie, b. r.; Tragiczne spiewy massońskie, b. r. (**E.** IX.) (DS.) [Surowiecki K., Tragiczne spiewy massońskie, Alarm oświaty, 1815].

15883. Barruel, Święte tajemnice massonii sprofanowane, Lwów 1805.

Zob. Nr. 5659, 5700, 5715, 5730, 5770, 5787.

15884. O. J., Mowa W. □ S. M. w dzień urocz. obchodu Nowego Roku, War. 1808; — M. B(rat), Mowa miana przy otwarciu □ w Krakowie, Krak. 1810; — Axamitowski W., Mowa w □ pod Wschodem Poznania w dniu obchodu św. Jana 5810 (1810); — Kossecki Fr. Xaw., Mowa miana przy otwarciu □ w Krakowie, Krak. 1810; — Tłómaczenie znaku członków wschodu ∴ Warsz. 3. Maja 1810; — Poczet B. B. i składających s. i d. św. Jana pod osobnem nazwiskiem Świątynia Izys pod W. Warszawskim pracującą podany W. W. Narodowemu na rok pr. sw. 5814. (1814) (por. pod: Poczet **E.** VII.) [Por. **E.** Wiek XIX.: Miklaszewski J., Minasowicz J. D. (Różne pisma massońskie), Obraz, Pękalski W., Projekt, Posiedzenie, Radwański F., Świdziński Piotr Konst., Uwagi].

(i: Sekty w Kościele Ruskim).

15885. **Pichler A.**, Geschichte des Protestantismus in der orient. Kirche im XVII. Jahrh. oder der Patriarch Cyrillus Lucaris und seine Zeit, Monachium 1862.

15886. Osinin, Popytki protestantow k' sojedinieniju z prawosł. cerkowiju w XVI. w., Christ. Cztien. 1865.

15887. Sokołow Iwan, Otnoszenije protestantizma k' Rossii w XVI. i XVII. wiekach, Moskwa 1880.

15888. Cwietajew D., Pamiatniki k' istorii protestantizma w Rossii, Czt. mosk. obszcz. ist. 1883—1884.

Kojałowicz M., Ob otnoszenii prawosławnych k' lit. pol. protestantam, zob. Nr. 14135.

15889. **Jaworski St.**, Disquisitio de sectis Philiponum in Russia, Kijoviae 1748 DS., *zob.* Nr. 4724; — Mecherzyński, Wiadomość o Filiponach polskich, *zob.* Nr. 12373.

15890. **Kostomarow N.**, Istoria Raskoła i Raskolnykow, Ist. Monogr., Petersb. 1872 t. XII.

15891. Raskoł na Donie w konci XVII. w., Izslidowanie W. G. Drużynyna, Petersb. 1889; — O czislennosti raskolnikow Minskoj gub., Minsk. jep. wied. 1870; — Koreckij P. J., O raskolnikach w Kowienskoj gub., Pam. kn. Kow. gub. 1863; — Szeszetiłło W., Kratkija swiedienija o russkom raskolie w Minskoj gub. i o mierach k' osłableniju jewo, Minsk. jep. wied. 1870.

15892. Jareš Fr., Vznik a důležitost roskolu v ruském národě, Slov. Sborn. 1885 IV.

Zob. Nr. 14766.

15893. Ł-w P., Materijały dla istorii sztundy, Kij. Starina 1884.

15894. Dragomanow M., Protywupopiwska satyra i sektanty na Ukraini, Żytie i słowo 1894 z. IV.

15895. Bellustin, Staroobriadcy w siewierozapadnoj Rossii, Moskwa 1868; — Staroobriadcy w siewiero-zapadnom kraje, St. Piet. wied. 1870; — Paweł inok., Opisanie mojewo putieszestwija k' litowskim staroobriadcam w koncie 1869 g. i w naczalie 1870 g., Moskwa 1870 (iz Duszepoliezn. cztienia 1870); — Opisanie wtoricznawo putieszestwija k' lit. staroobr. w 1871 g., Duszepoliezn. czt. 1871; — Miropolskij D., Iz siewiero-zapadnawo kraja (o staroobriadcach, niemcach etc.), Biesieda 1871; — Hiltebrand P. A., Staroobriadcy w Minskoj gub., Izw. imp. russ. geogr. obszcz. 1878.

15896. Ternowskij F., Materiały dla istorii misticizma w Rossii, Trudy kij. duch. akad. 1863; — Protopopow G., Opyt istoriczeskawo obozrienija mistiçnych sekt w Rossii, tamże 1867, *zob.* Nr. 15894.

F. Religia żydowska.

15897. **Bibliotheca** judaica, Bibliograph. Handbuch v. Julius Fürst, Leipzig 1849, 1863 t. 3.

15898. **Revue** des études juives, Publ. trimestrielle de la Société des études juives, Paris (od r. 1880); — Yung P., Alphabetische Liste aller gelehrten Juden, Leipzig 1817.

15899. **Rossi J. B.**, Hist. Wörterbuch der jüdischen Schriftsteller u. Werke (aus dem ital.), Leipzig 1839; — Jolowicz H., Sach- u. Namenregister zu de Rossis Wörterbuch, Leipzig 1846.

15900. **Hasaron**, Magazin für jüdische Geschichte, Literatur u. Wissenschaft, hrsg. unter Mitwirkung gelehrter Männer v. Gust. Bader und M. Mailes, Krak. 1893 z. I. (po hebrajsku).

Ukazatiel lit. o Jewrejach, zob. Nr. 12354.

15901. **Graetz H.**, Geschichte der Juden (po pol.: Historya Żydów, przekład przez Jastrowa, Warsz. 1864; 2. wyd. przekł. Rabinowicza, Warsz. 1890—1894).

15902. Schlesinger M. i Spitzer S., Krótki rys historyi Izraelitów od czasów zburzenia drugiej świątyni do czasów najnowszych, Krak. 1883.

15903. **Nussbaum H.**, Historya Żydów od Mojżesza do opoki obecnej, Warsz. 1886—91.

R: Cohn Ad., Prawda, Warsz. 1888 str. 476, 1891 str. 101; Fraenkel J. S., Kwart. hist. 1889 str. 146 i 782.

15904. Chronick d. jüdischen Geschichte v. Abr. Sacuto (po hebrajsku), Krak. 1580 DS.

Inne podręczniki por.: w dziełach podanych pod Nr. 15897—15900.

Zob. Nr. 12352—12372.

15905. Stadnicki Ant., Rys krótki historyi ludu żydowskiego w Europie, jako wstęp do dziejów tegoż ludu na ziemi polskiej, Krak. 1834.

15906. Do hist. Żydów w Europie, Pam. gal.; Lwów 1821 I.; Tatomir L., Losy żydów w średnich wiekach, Strzecha 1868; Żel., Tułactwo Izraela, Kraj 1886 Nr. 52.

15907. **Wetstein F. H.**, Quellenschriften z. Gesch. der Juden in Polen, insbesondere in Krakau, Krak. 1892.

Zawiera: Statuta towarz. relig. Talmud-Thore w Krak. 1551—1639, Statuta gminy na Kaźmierzu 1595, Przybycie Chasydów do Krakowa 1786, Stan gminy na Kaźmierzu 1786.

R: Planer J., Kwart. hist. 1894 str. 123—130 (podaje układ chronologiczny).

Dokumenty i regesty z archiwów kijowskiego i wileńskiego, zob. Nr. 952.

15908. Łętowski L., O Żydach w Polsce, Warsz. 1816.

Czacki T., zob. Nr. 12354 i dział: Prawo.

15909 A., Odezwa do Izraelitów o napisaniu historyi ich zamieszkania w kraju polskim, Pszczoła polska 1820.

Zob. Nr. 12008.

15910. **Maciejowski W. A.**, Żydzi, Tyg. lit., Pozn. 1840 t. III.; — Tenże, Żydzi w Polsce, na Rusi i Litwie, o przybyciu do pomienionych krajów dzieci Izraela i o powodzeniu ich tamże od VIII—XVIII. w., Warsz. 1878, *zob. Prawo.*

15911. Moraczewski, O Żydach, Tyg. lit., Poznań 1841 IV.

15912. Hollaenderski L., Les Israèlites en Pologne, édition ornée de 6 gravures, Paris 1846; Tenże, Mémoires sur la situation des Israelites en Pologne, Paris 1858.

15913. Gazda K., Może się przydać do historyi Żydów polskich, Czas 1856 Nr. 264.

15914. **Sternberg H.**, Versuch einer Geschichte der Juden in Polen seit deren Einwanderung in dieses Land (um das IX. Jahrh.) bis zum J. 1848, Wien 1860 (I. cz.: Polen zu d. Regier. der Piasten); — Tenże, Zur Geschichte der Juden in Polen unter der Regierung Casimir des Grossen, Israel.

Jahrbuch 1866; — Tenże, Geschichte der Juden in Polen unter den Piasten und den Jagiellonen, Leipzig 1878.

R: Gaz. lw. 1879 Nr. 11; X. L., Sybels H. Z. VI. str. 231.

15915. Rappaport Arn., O stanowisku Żydów w Polsce pod względem narodowo-gospodarczym, Dz. lit. 1862, *zob. Prawo.*

15916. **Kraushar Al.**, Historya Żydów w Polsce, okres Piastowski, Warsz. 1865; okres Jagelloński, Warsz. 1866.

R: Kr., Dz. lit. 1865 str. 206; Bartoszewicz J., Tyg. ill. 1865 XI.; X. L., Sybels H. Z. XVIII. str. 386; Odp. na krytyki, Pam. nauk. 1866.

15917. Wojczyński Ant., Żydzi w Polsce w zastosowaniu do obecnego przeistaczania w Krakowie starożytnej budowy Sukiennic, Krak. 1871.

15918. Żydzi polscy. Gaz. nar. 1872 Nr. 25; Grzegorzewski J., Uwagi nad żydowszczyzną, tamże 1874 Nr. 101; Ciesielski Wł., Żydzi na widoku dziejów Polski, tamże 1874 Nr. 201.

15919. Żydzi w Polsce, na Litwie i Rusi, Kron. rodz. 1878

15920. Dunin K., Nowe prace historyczne o Żydach w Polsce, Niwa 1878.

15921. Z. J., Treściwy rys Żydów w Polsce, Warsz. 1881; — Notatki do dziejów Żydów polskich, Izraelita 1882 Nr, 6.

15922. **Nussbaum H.**, Historya Żydów (t. V.; Żydzi w Polsce), *zob.* Nr. 15903.

R: Warta 1887 Nr. 657; T. T. Jeż, Głos 1890 Nr. 38; Fr., Ojczyzna 1891 Nr. 13—15; Cohn Ad. J., Prawda 1891 Nr. 9.

15923. Fritsch Th. (Frey Th.), Die Juden in Russland, Polen, Ungarn etc. (Aufklärungs-Schriften Nr. 6), Leipzig 1893; — Lazarus, Zur Entwickelungsgeschichte d. zahlreichen jüdischen Colonien in Polen und Russland, Populär-wissenschaftl. Monatsbl. z. Belehrung über d. Judenthum 1894 Nr. 4.

15924. Neufeld, Urządzenie konsystorza żydowskiego w Polsce, Warsz. 1863.

15925. Smoleński W., Stan i sprawa Żydów polskich w XVIII. wieku, Warsz. 1876.

Prawodawstwo względem Żydów, zob. Nr. 1204—1206 i w dziale Prawo: Maciejowski, Gumplowicz, Janecki, Bloch.

15926. Perles J., Geschichte der Juden in Posen, Breslau 1865; — Z dziejów Ghetta w Poznaniu, Izraelita 1886 Nr. 6; — Bloch Ph., Die ersten Culturbestrebungen d. jüdischen Gem. Posen unter preuss. Herrschaft, Breslau 1887, *zob. Prawo.*

15927. Chodyński A., Zarys dziejów gminy izraelskiej w Kaliszu, Kaliszanin 1882 Nr. 89, 90, 93, 94.

15928. Parę szczegółów z historyi Żydów miasta Będzin, Tydzień 1882 Nr. 33.

15929. Nussbaum H., Szkice historyczne z życia Żydów w Warszawie, Warsz. 1881, *zob.* Nr. 15922.

R: Smoleński, Prawda, Warsz. 1881; Korzon, Ateneum 1882 III.; Kraushar, Kłosy 1881 XXXIII.

15930. Przyborowski W., Żydzi w Warszawie, szkice z przeszłości, Rola 1884 Nr. 34—35.

15931. Zbiór praw i urządzeń pro parte m. Warszawy przeciw Żydom, b. r. (E. IX.).

15932. **Ekielski Eust.**, Żydzi w Krakowie, Krak. b. r.; — Łepkowski J., Żydzi krakowscy, ich miasto, bożnice, starożytności, Czas 1855 Nr. 192 i n.; — Zunz J. M., Geschichte der Krakauer Rabinate vom Anfange des XVI. Jahrh. bis auf die Gegenwart, Lemberg 1874.

15933. Caro J., Geschichte der Juden in Lemberg von den ältesten Zeiten bis zur Theilung Polens, Krak. 1894; — Buber S., Ansche Schem, Biographien von Rabinen (1500—1890) in Lemberg, Lemberg 1895.

Bostel F., Żydzi ziemi lwowskiej 1765, zob. Nr. 12365 i dział: Prawo.

15934. **Bierszadskij S. A.**, Litowskije Jewrei 1389—1569, Petersb. 1883, *zob. Prawo* [por.: Prz. powsz. 1885 (sprawozdanie Szarłowskiego)].

15935. **Brafmann**, Kniga kahała, Wilno 1869 [po pol.: Żydzi i kahały, Lwów 1874, 1875, 1877 (3. wyd.)].

15936. Z dziejów Żydów w kraju północno-zach., Izraelita 1886 Nr. 41.

15937. **Małyszewskij**, Jewrei w južnoj Rusy i Kiewie w X—XII. w., St. Petersb. 1878; — Skalkowskij A., Jewrejskij plen w Zaporożje, Kij. Starina 1884.

15938. **Antoni I.**, Żydzi na kresach, Przew. nauk. lit. 1877 I.

15939. Jolowicz H., Geschichte der Juden in Königsberg in Preussen, Ein Beitrag zur Sittengesch. des preuss. Staates, Posen 1867.

15940. Wunderbar R. J., Gesch. der Juden in den Provinzen Liv- und Kurland, Mitau 1853.

Por.: Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 2134—2149.

15941. Dembitzer Chaim. Nath., Kilath Jofi, Gedichte der berühmtesten Rabbiner u. Schriftsteller von Polen und Lithauen, Krak. 1893.

15942. Finkelscherer I., Mose Maimunis Stellung zum Aberglauben und zur Mystik, Inauguraldissertation, Wrocław 1894; Talmud, por. E. VII. · Rabbinowicz.

15943. Skimborowicz Hip., Żywot, skon i nauka Jakóba Józefa Franka, Tyg. ill. 1866, Odb. pomn. Warsz. 1866.

R: Prz. tyg. 1666 str. 361.

15944. Frank J. i jego sekta, Izraelita 1883 Nr. 23—25, 1884 Nr. 1—4.

15945. Brinken Jul., Siekta Judejew-Sanaristow w Polszie i zapadnoj Jewropie, Josif Frank, jego uczenije i posliedowatieli, Petersb. 1892 (przekład z niem. rękopisu).

15946. **Sulima Z. Luc.**, Historya Franka i Frankistów, Krak., Warsz., Petersb. 1893.

R: Woschod 1894 Nr. 5.

15947. **Kraushar A.**, Frank i Frankiści polscy, Ateneum 1894 II., Odb. Warsz. 1895.

Zob. Nr. 4821.

15948. Odpowiedź zazdrośnemu cudzego dobra przez wydane o neofitach i dworze Franka pisma. Warsz. 1791 DS.

15949. Ślady procesów żydowskich o zamordowaniu dzieci w Polsce, Kurjer pozn. 1882 Nr. 168—171.

15950. Fr(anko) Iw., Papież o morderstwach rytualnych (Innocenty IV. w r. 1247), Kurjer lw. 1891 Nr. 238; — Uniwersał Pawła III. z r. 1340, *zob.* Nr. 2760; — Uniwersał St. Batorego z r. 1576, *zob.* Nr. 3139, por.: Ojczyzna, Lwów 1891 Nr. 21, 23.

15951. Mojecki P. X., Przecławskie żydowskie okrucieństwa, Krak. 1598, 1636; — Hubicki S., Żydowskie okrucieństwo (3 odb.), 1602 (DS.).

Zbiór dekretów tryb. lubel. przeciw Żydom 1598, zob. Prawo.

Sleczkowski S., zob. Nr. 15977.

Vaglicius, zob. Nr. 15984.

15952. Kaufmann D., Eine Blutbeschuldigung um 1654 in Grosspolen und Jacob b. Naftali aus Gnesen als Sendbote zum Papste nach Rom, Mntschr. f. Gesch. u. Wiss. des Judenthums 1893 z. II.

15953. Zuchowski St. X., Ogłos procesów criminalnych na żydach o różne excessy także morderstwo dzieci, osobliwie w Sandomierzu r. 1698 poświadczone, zarazem zbiór wyroków, 1700 DS., *zob.* Nr. 4300.

Zob. Nr. 8840, 8954.

15954. O dziecku 1753 r. zamordowanem wrzekomo od Żydów, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

15955. Dekret w sprawie o zamordowanie chrześcijanina Antoniego pod Zasławiem ferowany 15. kwietnia 1747 DS., *zob.* Nr. 4719.

15956. Sołtyk Caj. J., Złość żydowska w zamęczaniu dzieci katolickich przez list wydana, b. r. (**E.** IX.), *zob.* Nr. 4832, 5016, 5024.

15957. Treter Tom., Trzy święte Hostye nożami od żydów ukłute, Pozn. 1772 (przekł.).

Zob. Nr. 15809.

15958. Anekdota żydowskie, b. r.

15959. Trypplin L., Spalenie Żyda z opowieści mego ojca, Tajemnice społ t. III.

15960. Świeżawski S. H., Pierwsze wskazówki pobytu Żydów w Polsce, Przegl. archeolog. bibliogr. 1882 Nr. 25—26.

Zob. Nr. 1762, 1869 i Prawo.

15961. Kazimierz W. i Żydzi, Kłosy 1877 XXIV., *zob. Prawo.*

15962. Jireček, Sprawa o zidowskem pobiti w Prace 1389 r., z rukopisu krakowskeho, Praha 1881.

Zob. Nr. 1952, 1987, 2066, 2172, 2200.

15963. Expulsio Judeorum 1453, MM. Pol. III.; — De persecutione Judaeorum, Vratisl. 1453, tamże IV., *zob.* Nr. 6646.

Zob. Nr. 2490, 2522, 2760 i Prawo.

15964. Agudda, Liber talmudicus cum indice, Crac. 1531 DS.

15965. Kracauer, Additions à l'histoire de la pérsecution des Juifs dans la Haute-Silésie en 1533, Revue des études juives 1890 t. XX.

15966. Philippus, Adhort. ad Theodosium Judaeum, Crac. 1537 DS.

15967. Samuela żyda list ku Rabi Isaakowi, tłóm. Piotr Poznańczyk, Crac. 1536, 1538, 1539; — Aaron rabin z Kazimierza, Sephir Hemissoth (talmud), Krak. 1541 (DS.).

15968. Leopoliensis, De sanctis interfectis a Judaeis, Crac. 1543 DS.

15969. Wolff Fil., Spiegel der Juden, Danzig 1555 DS.

List o Żydach z r. 1556, zob. Nr. 2894.

15970. Grzepski Stan., De siclo et talento hebr., Antv. 1568 DS.

Zob. Nr. 3139 i 3182

15971. Uchanon Pauli von Prag, der bey den Juden ist ein weit berühmter Rabbi gewesen und wunderlich zu der Erkenntniss des Herrn Christi gekommen, getauft worden in Land zu Polen in der Stadt Chelm, Wien 1581 DS.

15972. Loria Sal. (po hebr. uwagi nad Talmudem), Krak. 1581; — Lewa ben Bezabel (Wykłady po hebr.), Krak. 1583; — Leva Judas, Gueberet Haschem, Crac. 1583; — Anschel Rabi, Sepher Schel, Crac. 1584; — Chajut Is., Compendium d. Vorschriften d. Tur Jose Dea tit einem Comm.

(po hebr.), Krak. 1591; — Lexicon talmudicum compendiosum (hebr. et germanicae), Crac. 1592 (DS.).

15973. Wolff Józ., Żyd ministrem króla Zygmunta, Krak. 1885.

15974. Michaela żyda ochrzczonego list, wyd. Wereszczyński, Krak. 1584 DS., *zob.* Nr. 7477.

15975. Wyprawa żydowska, Krak. 1606 DS.

15976. Grabowski Wacł., O Żydach w Koronie, 1611 DS., *zob.* Nr. 7792; — Miczyński Seb., Zwierciadło Korony polskiej, urazy, które ponosi od Żydów, ded. Jan. Ostrorogowi, Krak. (1618) b. r., (DS.), *zob.* Nr. 8189.

15977. **Sleszkowski Seb.**, Odkrycie zdrad złośliwych żydowskich, Brunsb. 1621; Dostateczna genealogia żydowska, Brunsb. 1622; Jasne dowody o doktorach żydowskich, Kalisz 1623, 1649, *zob.* Nr. 8189 (DS.).

Zob. Nr. 3596.

15978. Kozubales abo obrona Żydów, 1630, 1638, 1641 DS.

15979. Borzykowski J. G., De futura judeorum convers., Frankf. 1638 DS.

15980. Pieśń o Marku żydzie szalbierzu Lubelskim (1640?) (E. b. r.).

15981. Kmita Achacy Jan, Talmud albo wiara żydowska, 1642, 1648 i b. r., *zob.* Nr. 8189; — Tenże, List od żydów polskich po Messyasza, Ein Send-Brief, b. r.; — Tenże, Lament żydów wygnanych z Bochni, b. r. (E. IX.) (DS.).

15982. Korona M., Rozmowa teologa z rabinem, 1641; — Brentius D., Amica disputatio, 1644 (DS.), *zob.* Nr. 8103.

15983. De synagogis novi testamenti carmen, 1646 DS.

15984. Vaglicius Bazyli X., Swawola wyuzdana żydowska, Krak. 1648; Obżałowanie wyuzdanej swewoli żydowskiej, ded. Katarz. Sieniawskiej, 1698 (DS.).

Zob. Nr. 3842.

15985. Herschel S. G., Bramy pokuty, elegia historyczna przez znakomitego rabina, druk. w Amsterdamie 1651, Paryż 1879.

15986. Hieronymus Dawid z pod Lwowa (Jak. Melammed), Christ. Glaubens Bekenntniss, Neustadt a. d. Aysch. 1677 DS.

15987. Nattan (Ucisk Żydów, po hebr.), Frankf. 1679 DS.

15988. Thlan Fab. Lesna Polonus, Disquisitionum de republ. ebreorum subiecit, Thor. 1696; — Gieryng Ant., De conversione judaeorum, Thor. b. r.; — Zimmermann Joh. Alb., Disquisitionum de repub. Ebreorum Sextam, Thor. b. r.; — Engel Paul Mat. Gedanen., De judaeis, Lipsiae 1699 (DS.).

15989. Bem A. G., Przyczynek do dziejów tolerancyi z dziejów saskich, Prz. tyg. 1877.

15990. **Kostomarow N. J.**, Żidotrepanije w naczalie XVIII. w., Kij. Starina 1883; — Kamanin J., Perepisy jewrejskawo nasielenja w jugo-zapadnom kraje w r. 1705—1791 (por.: N. M., Kij. Star. 1891 I.).

Zob. Nr. 8840.

15991. Sekret żydowskiej przewrotności i obrządki żydowskie, 1718, 1728 i b. r., *zob.* Nr. 8954; — Załuski And. Stan. Kostka, Wywód praw, dla których Żydzi nie powinni być cierpiani, b. r. (1725?) (DS.), *zob.* Nr. 8954.

15992. Luft, De Rebeca Polona in gente iudaica foeminarum eruditarum rariori exemplo, Altdorf. 1719 DS.

Zob. Nr. 4504. 4547.

O wiecznym żydzie. zob. Nr. 8966.

15993. Powsiński, Depozyt ciała, 1722; — Neugebohren Fr. F., Zwierciadło żydów, 1732; — Brictius J., Arcanum perfidiae, 1727, 1730, *zob.* Nr. 8954; — Borzymowski J. G., De futura judaeorum conversione, 1738, *zob.* Nr. 9131; — List statysty, 1741, *zob.* Nr. 9151.

Zob Nr. 4638, 4746 i 4752.

15994. Nowina w smutku zostającemu ludowi starozakonnemu, 1754, *zob.* Nr. 9217; — Królikowski K., O nadużyciach żydowskich, 1755, *zob.* Nr. 4783.

Kłótnie żydowskie, zob. Nr. 4795, 4811.

15995. **Błędy** talmudowe od samych Żydów uznane i przez nową sektę Siapwścieciuchów czyli Contra-Talmudystów wyrachowane, Lwów 1758, Krak. 1759, 1773, Mikołów 1852; — Supplika Żydów contra Talmudzistów, b. r. (1759) (DS.), *zob.* Nr. 9242, 9262.

Zob. Nr. 4806.

Supplique des juifs, zob. Nr. 4844.

15996. Kochanowski Mat. Hier, Miscellanea życia ludzkiego uciesznym rytmów koncertem dla zbudowania powtórnie wydane (O żydach i zdradzie onych, prozą), 1763 DS.

Zob. Nr. 1205, 4914, 4940.

15997. Gučnoe A. X., Léttres de quelques Juifs polonais, Lisb. et Paris 1769 DS., *zob.* Nr. 4968 i 5077.

Zob. Nr. 4997.

15998. **Smoleński Wł.**, Stan i sprawa Żydów polskich w XVIII. w., Warsz. 1876.

R: W., Bibl. warsz. 1876 IV.

15999. Głos prawdy z zeszłego wieku, Izraelita 1886, Nr. 41.

16000. Reinach Sal., Un épistole de la vie de Juifs polonais en XVIII. siècle, Paris 1891.

16001. **Deiches Ern., Karol ks. Radziwiłł wobec Żydów, Ojczyzna 1891 Nr. 1.**

Zob. Nr. 5203.

16002. O Żydach wileńskich szalbierzach, b. r. (E. IX.).

Żydzi wileńscy 1785 r., zob. Nr. 5207, 5248.

16003. Opolski Ant., O zabobonach narodu żydowskiego, 1785; — Żydzi czyli konieczna potrzeba reformowania, 1785, *zob.* Nr. 5207, 9544.

Projekt reformy, zob. Nr. 5266.

Zob. Nr. 5310, 5335, 5353.

16004. **Deiches E.**, Sprawa żydowska w czasie sejmu wielkiego (wyd. Tow. Agudas Achim), Ojczyzna 1891 II., Odb. Lwów 1891.

Zob. Nr. 5316, 5324, 5329, 5364 i dział: Prawo (Wyznania).

16005. Mendel de Satanow, Essai d'un plan de reforme ayant pour objet la nation juive, Vars. b. r. (E. IX.).

16006. **Przestroga Koronie Polskiej do uwagi podana na oddalenie szkód przez czary i złość żydowską, b. r.**

16007. Ch. K. L., Odpowiedź na Żydo-Swaros, b. r. (r. 179.) (E. IX.); Fleury X., Dobry Żydek dn. 10. Nov. (obyczaje izraelitów), Supraśl 1792 (DS.).

16008. Kortum Edw. T., Ueber Judenthum und Juden, Nürnberg 1795 DS.

16009. **Wr. Sz., Z epoki józefińskiej, Ojczyzna 1882 Nr. 3—4.**

O edukacyi Żydów w Rossyi r. 1804, zob. Nr. 5602.

16010. **Markiewitsch H. A., Die aus Polen und Lithauen geflüchteten Hebreär feuern am 26. August ihr Neujahrsfest, Petersb. 1813.**

Zob. Nr. 12352—12372.

III. PRAWO I EKONOMIA.

1. Prawo polskie.

A. Wiadomości wstępne.

(a: Bibliografie i encyklopedye prawa i umiejętności politycznych).

16011. **Engelmann W.**, Bibliotheca juridica, od. Verzeichniss d. v. 1750—1848 in Deutschland erschienenen Werke über Rechtsgelehrsamkeit, Leipzig 1840—1849; — Bibliotheca juridica, Wien 1855 (Manz); — Bibliotheca juridica, Handbuch d. jurist. Literatur, I. 1848—1867 v. Wuttig, Leipz. 1867, II. 1867—1876 v. Rossberg, Leipz. 1877.

16012. **Esch.** Die Literatur der Jurisprudenz seit d. Mitte des XVIII. Jahrh. bis 1812, Amsterd. u. Leipzig 1812.

16013. **Mühlbrecht O.**, Wegweiser durch die neuere Litteratur der Rechts- und Staatswissenschaften, 2. ed. Berlin 1893; — Tenże, Bibliographie d. Staats- und Rechtswiss., Berlin (rocznie 6 zeszytów).

16014. Welcker, Jur. polit. Encykl. und Methodol., Stuttg. 1829.

16015. Falck, Jurist. Encyclop., 5. ed. Leipzig 1851; — Warnkönig, Jurist. Encycl., Erlangen 1853; — Friedlieb, Jurist. Encycl., Kiel 1853; — Walter, Jurist. Encycl., Bonn 1856.

16016. Ahrens, Jurist. Encyklop., Wien 1857; — Ortloff, Jurist. Encycl., Jena 1857; — Tenże, Methodologie, Braunschweig 1863; — Goldschmidt, Encycl. d. Rechtswissenschaft, Heidelb. 1862.

16017. **Holtzendorff**, Encyclopaedie der Rechtswiss., Leipzig 1880—1890 (5 wydań).

16018. Merkel, Jurist. Encyclop., Berlin 1885; — Gareis, Encycl. und Method. der Rechtswissenschaft, Giessen 1887.

16019. **Arndts R. v. Arnesberg**, Jurist. Encycl. u. Methodologie, 8. Aufl. v. Grueber, Stuttgart 1887; — Ratkowsky, Encycl. der Rechts- und Staatswiss., Wien 1890; — Barberis e Mancini, Enciclopedia giuridica, 3. ed. Napoli 1890.

16020. Achenwall, Staatsverfassung der europ. Reiche, 7. ed. v. Sprengel, Göttingen 1790—1797; — Pöllitz, Die europ. Verfassungen seit 1789, 2. ed. Leipzig 1833.

16021. **Mohl R.**, Gesch. u. Literat. d. Staatswiss., Erlangen 1855—1858 t. 3; — Tenże, Encycl. der Staatswiss., Tübingen 1860—1862, 2. ed. Tübingen 1872 (także w: Sammlung staatswiss. Schriftsteller, Freiburg 1890—1891) (toż po pol. przez Białeckiego A. p. t.: Encykl. umiejętności politycznych, Warsz. 1864—1865); — Tenże, Staatsrecht, Völkerrecht u. Politik, Freib. u. Tüb. 1860—1869 t. 3.

16022. Bülau, Encyclop. d. Staatswiss., Leipzig 1856.

16023. Glaser, Encycl. d. Staatswiss. und Gesellschaftswiss., Berlin 1864.

16024. **Bluntschli u. Brater**, Staatswörterbuch, Stuttg. 1870, 2. ed. v. Loening, Stuttg. 1875.

16025. Baumbach, Staatslexicon, Leipzig 1882.

16026. **Handwörterbuch** d. Staatswiss., hrsg. v. Conrad, Elster, Lexis, Loening, Jena 1890—1892 t. 3.

16027. **Jakubowski L.**, Pierwotys prawa czyli Encyklopedya prawoznawstwa, Petersb. 1860.

Encyklopedye nauk społecznych, zob. Ekonomia.

(b: Nauka prawa polskiego, badacze prawa).

16028. **Bandtkie Stężyński J. W.**, De studio juris polonici, Wrocław 1806; — Tenże, Co stanowi prawnika? Pam. warsz. 1816 t. VI.; — Tenże, O poważaniu dawniejszem w Polsce prawników uczonych, Posiedz. król. warsz. uniw., Warsz. 1825.

16029. **Szaniawski F. K.**, Organizacya notaryuszów i szkół prawa, Warsz. 1807; — Tenże, O naturze i przeznaczeniu urzędowań w społeczności, Pam. warsz. 1809; — Tenże, Prawodawstwo, O obywatelstwie, tamże 1809 I.; — Tenże, O szkole prawa i administracyi nauk w Warszawie, tamże 1815 t. III.

16030. Kowalski J. K., Rzecz o potrzebie nauki prawa krajowego na pos. pub. z kodeksu Napoleona, d. 17. lipca 1810, b. m.

16031. O stanie nauki prawa w naszym kraju, Themis polska, Warsz. 1828 I.

16032. **Hube R.**, O dawnych pisarzach prawa karnego w Polsce, Posiedz król. war. uniw., Warsz. 1829, Odb., Warsz. 1832.

16033. **Maciejowski W. A.**, Obraz prawoznawstwa słowiańskich ludów w czasach najnowszych, Kw. nauk., Krak. 1835 II.; — Tenże, Prawoznawstwo u Słowian przez naukę i praktykę sądową nabywane, Wilkoński Aug., Dzwon literacki t. IV.; — Tenże, Pogląd ogólny na naukę i historyę dawnego prawa polskiego, Bibl. warsz. 1854 t. II.; — Tenże, Słówko o postępie nauki prawa litewskiego, z rzutem oka na dzieła Czackiego i Jaroszewicza, tamże 1846 I.

16034. Prawo w Polsce, Tyg. lit., Pozn. 1841 IV.

16035. Batowski A., Koresp. literacka i źródła do hist. prawodawstwa pol., Dz. lit. 1852; — Rzewuski, O dawnych i teraźniejszych prawach polskich słów kilka, Czas 1855 Nr. 140 i n.; — Cz. Sz., Rys lit. prawa, Dz. lit. 1863.

16036. Burzyński, Nauka prawa w uniwersytecie krak., Czas. pośw. prawu i um. pol. 1864 II.; — Kraushar Al., Uwagi nad historyą prawa, Warsz. 1868.

16037. **Bobrzyński M.**, O dawnem prawie polskiem, jego nauce i umiejętnem badaniu, Niwa 1873, Odb. Warsz. 1874.

16038. O dzisiejszem znaczeniu dawnego prawa polskiego. Czas 1873 Nr. 42 i n.

16039. **Balzer O.**, O obecnym stanie nauki prawa polskiego, Lwów 1887 i w: Studyach nad prawem polskiem, *zob.* Nr. 16089.

R: Abraham Wł., Kwart. hist. 1887; Yn., Prz. tyg. 1887; Prz. polski 1887 III.; Till E., Prz. sąd. i administ. 1887 Nr. 2.

16040. Balzer O., Literatura prawa polskiego w r. 1890, Gaz. sąd. warsz. 1891 Nr. 4—5; — Tenże, W sprawie wydania zbioru ustaw polskich średniowiecznych, Pam. II. zjazdu historyków pol. we Lwowie, Lwów 1890, *zob.* Nr. 16089.

16041. **Hibl J.**, Nauka prawa polskiego, Prawnik 1892, Odb. Lwów 1892.

16042. Kasznica, O stosunku prawoznawstwa do innych nauk, 1875.

16043. Kasparek Fr., Udział Polaków w sprawie prawa międzynarodowego, Przew. nauk. lit. 1885.

16044. **Załuski J. J.**, Biblioteka historyków, prawników i t. d., 2. wyd. 1832.

16045. Osiński A., O życiu i pismach Tadeusza Czackiego, Krzemieniec 1816, 2. wyd. Krak. 1851; — Dutkiewicz. Słowo o Tadeuszu Czackim, Gaz warsz, 1861, Odb. Warsz. 1861; — Baliński M., Jan Śniadecki i Tadeusz Czacki, Studya hist. I.; — Pisma niewydane T. Czackiego, Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza Nr. 3, por.: Atheneum 1846 II.

16046. Helcel Ant. Zyg., Jerzy Samuel Bandtkie w stosunku do społeczności i literatury polskiej, Kwart. nauk. 1835 II., Odb. Krak. 1836.

16047. Maciejowski W. A., Nekrolog J. Winc. Stężyńskiego-Bandtkie, Bibl. warsz. 1846 I.; — Bentkowski F., Wiadomość o życiu J. W. Bandtkiego Stęż., tamże 1846 I; — Helcel An. Zyg., Odpowiedź na umieszczony w Gaz. krak. Nr. 18 artykuł p. n. Kronika literacka w obronie J. S. Bandtkiego, Dod. do Gaz. krak. 1835.

16048. Maurycy K., Ignacy Daniłowicz (prawnik polski), Tyg. ill. 1871 I.

16049. O życiu i pismach W. A. Maciejowskiego, Bibl. Ossol. 1843 V.; — Ptaszycki St., W. A. Maciejowskij, Żurn. min. nar. prośw. CCXXVI.

16050. Maciejowski W. A., A. Z. Helcel jako prawnik historyk, Roz. i spr. wydz. hist. fil. akad. um. krak. 1877 t. VI., Odb. Krak. 1876; — Dębicki L., A. Z. Helcel, Prz. pol. 1870; — Lisicki H., A. Z. Helcel 1808—1870, Krak. 1882.

16051. Antoni Zygmunt Helcel, Dz. pol. 1870 z 5. kwietnia.

16052. Rembowski Al., Romuald Hube, Niwa 1890 Nr. 18; — St. Ł., Romuald Hube

i jego działalność naukowa, Ateneum 1890; — Ziegiel F. F., Ob uczenoj diejetielnosti R. M. Hube, Żurnał min. nar. prośw. 1891.

16053. **Dylewski E.**, O podziale historyi prawa polskiego na okresy, Tydzień 1886 Nr. 34—50, Gaz. sąd. warsz. 1890 Nr. 34—49.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1893

16054. Dutkiewicz Walenty, Program do egzaminu z historyi praw, które w Polsce przed wprowadzeniem kodeksu Napoleona obowiązywały, Warsz. 1866.

16055. Rzewuski H., O dawnych i teraźniejszych prawach polskich słów kilka, przez autora Listopada (oddruk z Czasu), Krak. 1868 str. 134.

16056. **Balzer O.**, W sprawie słownika wyrazów prawa polskiego, Zjazd prawników w r. 1888 i Studya nad prawem, *zob.* Nr. 16089.

Zob. Nr. 229—239.

16057. Pisański J. L., De lingua polonica jurisconsulto prussico utilissima, Regiom. 1763.

Archiwa i biblioteki, zob. Nr. 1—145.

B. Historya prawa polskiego.

(a: Podręczniki, obejmujące całość lub część historyi prawa: Słowianie, Polska, prowincye).

16058. **Maciejowski W. Al.**, Historya prawodawstw słowiańskich, z rękopismów i druków zupełnie przerobiona i na 6 t. podzielona, Warsz. i Lipsk 1832—1835 t. 4, 2. wyd. Warsz. 1856—1865 [po niem.: Slavische Rechtsgeschichte in IV. Theilen, übers. v. Fr. J. v. Buss und v. N. Nawrocki und von dem Ersterem mit Anmerkungen aus der vergleichenden Rechtswissenschaft begleitet, Stuttgart 1835—1839; po serbsku: Istorija slavanskv prawa perewed i sa swoim primjetbama, koje se na srbsko prawo odnose, popunio Dr. Nikola Krstić, U Budimu 1856; przekład ross. I. Sawinicza, t. I. Moskwa 1842 (przerwany śmiercią nakładcy)]; — Tenże, Pamietniki o dziejach, piśmiennictwie i prawodawstwie Słowian, jako dodatek do Hist. prawodawstw słow., Warsz. (Petersb. i Lipsk) 1839 (przekład ross. P. Dubrowskiego w r. 1840); — Tenże, O wzajemnych stosunkach prawodawstwa słowiańskiego w czasach najdawn., Tyg. lit., Poznań 1840 III.; — Tenże, Dopełnienie hist. prawod., art. I. Dzieje Polski przedchrobrowej, War. 1872.

R: Wiz. i roztrz. nauk., Wilno poczet nowy t. X.; Lwowian'n 1840, str. 118, 192: Kraszewski J. I., Tyg. petersb. 1839 XX. (Pamietniki): Wójcicki, Bibl. warsz. 1857 II., 1858 I., III. (wyd drugie); Pismo zb. Ohryzki 1859 I.: A. A., Bibl. warsz. 1866 II.: Habura Fr., tamże 1875 II. (Dopełnienia).

16059. Rychter Ign. L., Różnice zachodzące miedzy Pamiętnikami W. Al. Maciejowskiego a historya, Bibl warsz. 1841 II., III.: Maciejowski W. A., Różnice zachodzace miedzy prawda historyczna a krytyka, która napisał Ign. L. Rychter, tamże 1841 III., 1842 I.: List otwarty W. Al. Maciejowskiego do red. Bibl. warsz. z powodu wzmianki Al. Tvszyńskiego o dziele, tamże 1856 II. str. 639; List do Hanela, Przew. nauk. lit. 1875 str. 1054.

16060. O wyobrażeniach szerzonych przez p. Aleks. Maciejowskiego, Prz. pozn. IV str. 525: Pan W. A. Maciejowski i jego odpowiedź, tamże VI. str. 97.

16061. Dutkiewicz W., Spostrzeżenia nad historyą prawodawstw słowiańskich przez W. Maciejowskiego, wydaną w latach 1832 do 1835, Warsz. 1870.

16062. **Hube R.**, Historya praw karnych słowiańskich, ze źródeł, t. I. (od najdawn. czasów), t. II. (Historya prawa ruskiego), Warsz. 1870; — Tenże, Pogląd na nowsze prace około wyjaśnienia historyi praw Słowian południowych, Warsz. 1872.

R: Bibl. warsz. 1872 IV.

16063. Hube R., O starożytnych zbiorach praw czeskich, Themis pol., Warsz. 1829 V.

16064. Matuszewicz W., Skazania o bytie i prawach Sławian, Petersb. 1861.

16065. Kucharski, Najdawniejsze pomniki prawodawstwa słowiańskiego, War. 1838, *zob.* Nr. 1016.

16066. **Jireček H.**, Svod zákonův slovanských, Praha 1880.

R: Časopis česk. Muzea 1880, str 161—165: Brandl V., tamże 1880 str. 86—89: B., Ateneum 1886 IV.

16067. **Kotlarewskij**, Drewnosti prawa bałtijskich Słowian, Petersb. 1874.

R: Prz. kryt. 1874—1875.

16068. Zagorskij N. P., Nauka istorii russkawo prawa, jeja wspomagatelnija, znanja, istoczniki i literatura, Kazań 1891.

16069. **Władimirskij Budanow M. F.**, Obzor istorii russkawo prawa, izd. wtoroje, Kiew 1888.

R: Jagić, Archiv f. slav. Phil XIII.

16070. **Samokwassow D. J.**, Istorja russkawo prawa, t. I.: Naczała politiczeskawo byta drewne-russkich Sławian, wyp. I.: Literatura, istoczniki, Warsz. 1878, *zob.* Nr. 13997.

16071. Kleinschmidt A., Das russische Staatsrecht und seine Geschichte, Allgem. Zeitung 1894 Beilage Nr. 87.

16072. **Lengnich G.**, Jus publicum regni pol., Gedani 1742—1746, 1765 t. 2; Prawo pospolite Król. polskiego, Krak. 1761, wyd. Helcla Krak. 1836, *zob.* Nr. 1036—1088.

16073. **Skrzetuski W.**, Prawo polityczne narodu polskiego, Warsz. 1782, *zob.* Nr. 1093—1094.

R: Dz. warsz. 1788 I.

16074. **Ostrowski T. X.**, Prawo cywilne narodu polskiego, Warsz. 1784, 1786 t. 2, *zob.* Nr. 1095—1096.

16075. **Waga T.**, Zbiór krótki prawa pol. polskiego i W. X. Lit. (pisany 1787), Pam. um. lit. i prawn. 1830 IV.

16076. **Trębicki A.**, Prawo polityczne i cywilne Korony polskiej, Warsz. 1789, *zob.* Nr. 1097.

16077. **Jekel Fr.**, Darstellung der Staatsveränderungen Pohlens von der Gründung dieses Staates. Zittau 1792, Warsch. 1794, Wien 1794—1809 (po pol.: O Polsce, jej dziejach i konstytucyi, przez K. Słotwińskiego poprawione i przypisami pomnożone, t. IV., Lwów 1819—1823).

16078. Bröcker Fr. B., Beyträge zur Kentniss des polnischen Rechtes, t. I. Berlin 1797.

16079. **Czacki T.**, O litewskich i polskich prawach, Warsz. 1800—1801, Poznań 1843, *zob.* Nr. 1105.

R: Nowy Pam. warsz. 1801 II., III., 1802 VI.; Potocki J., Postrzeżenia o dziele T. Czackiego, Pam. warsz. 1815 II.

16080. Kołłątaj H., Kilka słów do Czackiego nad prospektem do dzieła o prawach polskich i litewskich, Tyg. lit., Poznań 1842 V.; — Lelewel, Czackiego prace historyczne, w dziele: Rozbiory.

16081. **Bandtkie J. W.**, Historya prawa polsk., napisana przed r. 1830, War. 1850; — Tenże, Jus polonicum, Vars. 1831, *zob.* Nr. 1015; — Tenże, Zbiór rozpraw o przedmiotach prawa polskiego, Warsz. i Wilno 1812.

R: Lelewel J., Tyg. wil. 1816 i Rozbiory.

Maciejowski W. A., zob. Nr. 16058 i dział: Oświata.

Chodźko L., zob. Nr. 10179.

16082. Rudnicki K. L., De legibus generalibus Regni Polonorum antiquis, novis et novissimis, diss. inaug., Krak. 1834.

Zob. Nr 10168—10179.

16083. **Moraczewski J.**, Starożytności polskie, Poznań I. 1842, II. 1852, *zob.* Nr. 10166.

Słowaczyński J., Dykcyonarz, zob. Nr. 10173.

Giżycki Fr., Wykaz praw, zob. Nr. 12611.

16084. **Lelewel J.**, Rozpatrzenie niektórych względów i pomników prawodastwa, Lwów 1846; Toż, Dzieje i rzeczy t. V.

Helcel A. Z., zob. Nr. 1026.

16085. **Hüppe S.**, Verfassung der Republik Polen, Berlin 1867 (przekł. węg., Budapest 1894).

R: Szujski J., Przegl. pol. 1868 I. i Dzieła s. II. t. V.; Dz. pozn. 1868 Nr. 126—129; Sybels, H. Z. XX. str. 436.

16086. Burzyński P., Prawo polskie prywatne, cz. I.: Źródła prawa polskiego, Krak. 1867.

16087. **Hoffmann K.**, Hist. reform pol. w Polsce, Lipsk 1867, Poznań 1869.

R: Szujski J., Prz. pol. 1869 i Dzieła.

16088. Rys urządzeń państwowych w Polsce, *zob.* Nr. 16159.

Noailles, zob. Nr. 10186.

Antoniewicz, zob. Nr. 10187.

Iwanowski, zob. Nr. 10189.

Sozański, zob. Nr. 10195.

16089. **Balzer O.**, Studya nad prawem polskiem, Poznań 1889.

R: Korzon T., Przegl. lit., Dod. do kraju 1889 Nr. 50; Margasz Wł., Kwart. hist. 1890.

16090. **Balzer O.**, Corpus iuris polonici medii aevi, Kwart. hist. 1891, Odb. Lwów 1891.

R: St. Łaguna, Ateneum 1891 III.; Bostel F., Przew. nauk. lit. 1891.

16091. Cz. S., O dawnem prawie pol. z IX. i X. w., Dz. lit. 1863.

16092. **Hube R.**, Prawo polskie w wieku XIII., Bibl. um. prawnych, Warsz. 1875; — Tenże, Prawo polskie w XIV. w., Warsz. 1881.

R: Łukowski ks., Warta 1875 Nr. 35; Bobrzyński M., Bibl. warsz. 1875; Prz. kryt. 1875; Niwa 1881; Ptaszycki St., Żurn. grażdanskawo i ugoł. prawa i Żurn. narodn. prośw. 1882. Odb. Warsz. 1882, Petersb. 1882; Kłosy 1881 XXXIII.; Balzer O., Kwart. hist. 1887; B. U., Prz. polski 1887 I.; B. W., Gaz. sadowa warsz. 1887 Nr. 7.

Zbiory praw i pomniki sądowe, zob. Nr. 1014—1098.

16093. **Czacki T.**, O prawach Mazowieckich, *zob.* Nr. 1119 i por. Dzieła Czackiego t. III.

16094. **Dunin K.**, Dawne prawo mazowieckie, Warsz. 1881.

R: Kłosy 1881 XXXII.: Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1881.

16095. **Winiarz A.**, O zwodzie zwyczajów prawnych mazowieckich układu Wawrzyńca z Prażmowa, Rozpr. hist. fil. akad. um. XXXII., Odb. Krak. 1895.

Por.: Winiarz E., Über die Sammlung der masovischen Rechtsgewohnheiten von Lorenz von Prażmowo, Anzeig. d. Akad. d. Wissensch., Krak. 1895.

Statuta, zob. Nr. 1117—1121 i 3140.

16096. Kunisch, Die älteste Verfassung Schlesiens, Schles. Provinzbl. 1847.

Zob. Nr. 679—687.

16097. Daniłowicz J., Historyczny rzut oka na prawodawstwo litewskie, *zob.* Nr. 1106.

R: Lelewel J., Dz. warsz. 1829 XVIII.

Kraszewski I. J., Litwa, starożytne dzieje, ustawy, zob. Oświata i Historya polityczna.

16098. Jaroszewicz J., O najdawniejszych prawach litewskich, upatrzonych przez Maciejowskiego w dyplomatach z XIII. wieku, Rydze i Inflantom służących, Bibl. warsz. 1852 II.; — Tenże, Dopełnienie artykułu: O najdawniejszych prawach, tamże 1852 II.

16099. **Leontonowicz F.**, Oczerki istorii litowsko-russkawo prawa, Żurn. min. nar. prośw. 1894; — Tenże, Spornyje woprosy po istorii russko-litowskawo prawa, Petersb. 1893; — Tenże, Oczerki istorii litowsko-russkago gosudarstwa, Petersb. 1894.

Statuta, zob. Nr. 1099—1115 i Historya polityczna: Litwa.

16100. Fr. S. (Siarczyński Fr.), Badanie, czyli mieszkańcy Rusi czerwonej mieli niegdyś iakie szczególne prawa pisane, Czas. Ossol. 1829 II.

Ruś i Ukraina, zob. Nr. 10386, 10406.

16101. Lengnich G., Jus publicum Prussiae, Ged. 1758; — Tenże, Staatsrecht des poln. Preussens, Danzig 1760, *zob.* Nr. 1134 i 1135.

16102. L'Estocq Jan. L., Grundlegung einer Rechtshistorie (der preuss., liv. und curländ. Rechte), Königsb. 1766.

16103. Schmalz, Ländliche Verfassung der preuss. Provinz Littauen, Jahrb. d. Gesch. 1842 I.

Statuta, zob. Nr. 1122—1138.

16104. Die frühere Verfassung Pommerns, Journal f. Deutsch. 1818 X.; Zittelmann, Landständische Verfassung, Balt. Studien 1837 IV., *zob.* Nr. 697—706.

16105. **Bunge F. G.**, Grundriss zu einer Einleitung in das heutige liv., esth. u. kurl. Provincialrecht, Dorpat 1824; — Tenże, Einleitung in die liv-, esth- u. kurländische Rechtsgeschichte, Reval 1849.

16106. Müthel J. L., Livländische Rechtsgeschichte, por.: Bröckers Jahrbuch I. 182.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 3589—3750.

Statuta, zob. Nr. 1139—1146.

(b: Prawo zwyczajowe).

16107. Dutkiewicz W., O mniemanem prawie zwyczajowem w Polsce, Warsz. 1876.

R: Prz. kr. 1876.

16108. Odezwa kom. prawniczej w przedmiocie prawa zwyczajowego w Polsce, Roz. hist. fil. akad. krak. 1873 V.

Zob. Etnografia: Nr. 11471—12332, a zwłaszcza Nr. 11494, 11566, 12017, 12124.

16109. **Balzer O.**, Uwagi o prawie zwyczajowem i ustawniczem w Polsce, Kwart. hist. 1888 i Studya, *zob.* Nr. 16089.

Balzer O., Corpus iuris polonici medii aevi, zob. Nr. 16090.

Dyplomata, zob. Nr. 640—1013; Formuły kancelaryjne, zob. Nr. 283—289; Libri fundationum et beneficiorum, zob. Nr. 1319 do 1323; Zapiski sądowe, zob. Nr. 1235 do 1253.

16110. **Winawer M.**, Isliedowanie pamiatnika obyczajnawo prawa XIII. wieka, Warsz. 1888, *zob.* Nr. 1017.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1890 str. 155—165.

Zob. Prawo polityczne.

(c: Literatura historyi prawa).

16111. **Maciejowski**, Prawoznastwo u Słowian, Dzwon lit. I., *zob.* Nr. 16058.

16112. **Hube R.**, O znaczeniu prawa rzymskiego i rzymsko-bizantyńskiego u narodów słowiańskich, w dod. excerpta z praw rzymsko-bizantyńskich, Warsz. 1868 (toż po franc.: Droit romain et greco-byzantin chez les peuples slaves, Paris 1880).

R: Zoll, Krit. Vierteljahrschr. f. Gesetzgebung u. Rechtswiss., München 1881 t. IV.

16113. **Pič L.**, Les lois roumaines et leur connexité avec le droit byzantin et slave,

Bukarest 1887 (po niem. w: Sitzungsb. d. kön. böhm. Ges. der Wiss. 1886).

16114. Suworow J. S., Slidy zapadnokatoliczeskawo cerkownawo prawa w pamiatnykach drewnawo rnsskawo prawa, Jarosław 1888.

16115. Czacki T., Czy prawo rzymskie było zasadą praw polskich i litewskich? i czy z północnymi narodami mieliśmy wiele wspólnych praw i zwyczajów? Rozprawa czyt. w Krzemieńcu na otwarcie r. szkol. 1808 w gimn. woł., Wilno 1809.

16116. Tractatus de legibus romanis in Polonia et ordine successionis ab intestato, Leopoli b. r. (zdaje się Mochnackiego B.).

16117. **Lelewel J.**, Uwagi nad wpływem prawa rzymskiego na polskie i litewskie, Dz. warsz. 1825–1826 I–II. i w Rozbiorach; — Mickiewicz Al., O wpływie rzymsk. prawodastwa na polskie, tamże 1825–1826 I–II.; — Janowski J. N., Prawo rzymskie w Polszcze, tamże 1825–26 I–II.; — Morze Fr., O wpływie prawodawstwa rzymskiego na prawodawstwo polskie i litewskie, tamże 1826 IV.

16118. **Bandtkie J. W.**, O trzech kodeksach prawa rzymskiego, o Janie Sakranie, Tomaszu Strzępińskim, Index lect. Univ. 1819/20; Opis rękopisu Rajmunda Partenopeńczyka, Summa juris z r. 1459 porówn. z edycyą Łaskiego 1505 r., po łac., tamże 1816/17; O Rajmundzie Partenopeńczyku z Saksonii, tamże 1825/26; De quatuor codicibus Raymundi Parthenopei, tamże 1831/2; — De Valentino Fontano et Valentino Lublinensi, tamże 1848/49.

16119. Heylmann A., O pierwiastkach prawa i nauki prawa w Europie zachodn. w średnich wiekach, Bibl. warsz. 1842 t. II.

16120. Glossatorowie polscy w XV. w., Gaz. warsz. 1883.

16121. Wejnert Al., Bractwo prawników w dawnej Polsce, Wiek, Warsz. 1877 Nr. 164–172.

16122. Bandtkie J. W., O Macieju Śliwnickim, *zob.* Nr. 1156; — Szyrma Lach, O M. Śliwnickim, Warsz. 1825.

16123. Ossoliński J. M., O Piotrze Royzyuszu, Wiad. hist. kryt. t. II.; — Andreas Joannes, Antonii episc. Taraconensis epistolae, Parmae 1804 (o Royzyuszu).

16124. Dzieduszycki Kl., Jan Herburt, Lwów 1879.

R: R., Bibl. warsz. 1879.

16125. Herburt, Zbieracz prawa narodowego i Dobromil, Lwowianin 1836 str. 113.

Marcin Kromer, zob. Nr. 7180–7196.

16126. Sierpiński Z., Adam Bursyusz, Nadwiślanin, Warsz. 1841; — Baliński M., Paprocki i Panosza, Studya hist. I.

16127. Kalinka W., Żywot i dzieła Szczerbicza, Dz. lit., Krak. 1844 II.; — Żywot i dzieła Jana Szczerbicza, Przyj. ludu, Leszno 1844 I.

Hartknoch Krzysztof, zob. Nr. 8633.

16128. Szaniawski, O Mikołaju Zalaszowskim, Posiedz. warsz. uniw. 1824; — Żywot i pisma Zalaszowskiego, Arch. leol.

16129. Ossoliński J. M., G. Lengnich, Bibl. Ossol. 1842 I.

16130. Bentkowski F., Żywot i pisma W. Skrzetuskiego, Posiedz. warsz. uniw. 1827.

Zob. Nr. 16044, 16052.

Bibliografie, zob. Wstęp.

Historye literatury, zob. Oświata (Literatura).

Literatura polityczna, zob. Kroniki.

C. Prawo polskie publiczne.

(a: Zarysy urządzeń państwowych polskich).

16131. **Opisy** urządzeń państwowych w opisach Polski, *zob.* Nr. 10153–10192.

Lelewel J., Polska wieków średnich, zob. Hist. polit.

Moraczewski J., Polska w złotym wieku, zob. Nr. 10166.

Zob. Nr. 10167.

16132. Lemke (a) J. O., O Rzeczypospolitey, jey kształciech, Lublin (?) 1608 i b. r. DS.

16133. Lahodowski Al., Disputatio de universa republica, Lovanii 1621 DS.

16134. Rudzki Jan, Isagoge politica seu juventutis introductio ad rempublicam, Crac. 1675 DS.

16135. **Hartknoch Christ.** Dissertatio de forma imperii polonici, Regiom. 1675 DS., *zob.* Nr. 8634.

16136. **Chwałkowski M.**, Jus publicum R. P., Regiomonti 1676 DS., *zob.* Nr. 1077, 8673.

16137. Meder H., Grundfeste der Staatsverfassung in Polen, Hala 1718, *zob.* Nr. 1083; — Reinhard M., H. Polonia, 1735 (DS.), *zob.* Nr. 9097, 9313.

Zob. Nr. 1079—1081, 9119.

16138. Meyenreiss S., Dissertatio juris publici, Elbing 1731 DS.

Lengnich, zob. Nr. 9434 i 16072.

16139. Jabłonowski J. A., L'empire de Sarmates, *zob.* Nr. 9468.

16140 Philipps J. T., Fundamental Laws and Constitutions of Denmark, Poland, England, London 1752, *zob.* Nr. 1085.

16141. Bielski Jan, Soc. J., O Królestwa polsk. podziale y rządzie, *zob.* Nr. 9287 i 9316; — Duńczewski St., Geografia, *zob.* Nr. 9218.

16142. Gedanken eines teutschen Rechtsgelehrten über den jetzt. Zustand in Pohlen u. Rechte den Friedens-Schluss von Oliva, 1767 DS.

Dembowski, Chevremont, Descrizione z r. 1770, zob. Nr. 9362.

Pyrrhis de Varille, zob. Nr. 9292, 9327, 9356.

Guilbert, zob. Nr. 9417.

16143. Politische Betrachtungen über die Staatsverwaltung v. Polen, 1776, *zob.* Nr. 9454.

16144. Williams J., Histoire des gouvernements du Nord, *zob.* Nr. 9481.

16145. Mably P. B., Du gouvernement et des lois de la Pologne, *zob.* Nr. 8498.

Skrzetuski W., zob. Nr. 16073.

16146. Etat politique milit. et civil de la Pologne, Vars. 1784, *zob.* Nr. 9523; — Tosen E., Einleitung in Europ. Staatskunde, *zob.* Nr. 9531.

Zob. Nr. 10416.

Trębicki A., zob. Nr. 16076.

16147. Prawo polityczne narodu polskiego czyli układ rządu Rzeczposp., Lublin 1789, *zob.* Nr. 1098.

16148. Kalendarzyk polit. na rok 1790 (Stan polit. Europy), Warsz. 1790 DS.

16149. Steiner Chr. Thom., Ueber das polnische Reichsgrundgesetz: Neminem captivabimus, 1791 DS.

Zob. Nr. 10818.

Almanachy, kolendy, kalendarze i t. p., zob. Nr. 16556.

16150. **Jekel Fr.**, Polens Staatsveränderungen, *zob.* Nr. 16077.

Zob. Nr. 10168—10172.

Moltke hr., O Polsce, zob. Nr. 10175.

16151. Quelques considérations sur les institutions de l'ancienne Pologne, Paris 1834.

16152. **Lelewel J.**, Considérations sur l'état politique de l'ancienne Pologne, Paris et Lille 1844 (toż po niem.: Betrachtungen über den politischen Zustand des ehemaligen Polens und über die Geschichte seines Volkes, vermehrte Ausgabe (übers. v. Johann Sposchil), Brüssel u. Leipzig 1845, 1848), *zob.* Nr. 10171 i 16084.

Maciejowski W. A., zob. Nr. 16058.

Giżycki Fr., zob. Nr. 12611.

16153. Adler C., Aphorismen über die staatlichen Zustände Polens von der ersten Theilung des Reiches (przeciw dziełu Szymańskiego-Weissenhorsta: Studien), Berlin 1851.

16154. **Krasiński W. S.**, Poland, its history, constitution, literature, London 1855, *zob. Historya polityczna.*

Hüppe, zob. Nr. 16085.

16155. **Schmitt H.**, O ustroju głównie społeczno-politycznym Rpltej polskiej, Lwów 1867.

16156. **Hoffmann K. B.**, Historya reform politycznych w dawnej Polsce, Lipsk 1867, *zob.* Nr. 16087.

R: Czas 1867 Nr. 236 i n.; X. L., Sybels H. Z. t. XX.

16157. Przyczyny słabości Rządu polsk., Rocz. tow. hist.-lit. w Paryżu 1869.

Noailles E., zob. Nr. 10186.

Antoniewicz F., zob. Nr. 10187.

16158. Kubala L., Konstytucya Rpltej polskiej, Dz. lit. 1870; — Kujot St., Rys urządzeń państwowych w Polsce, Warta 1874, Odb. Pelplin 1874, 1892.

Zob. Nr. 10190.

16159. **Heleniusz E.**, Wizerunek Rzeczypospotitej polskiej, Krak. 1890 I—II., *zob.* Nr. 10189.

R: Koneczny Fr., Kwart. hist. 1892; Kuryer pol. 1891 Nr. 45; Edw. z Sulgostowa, Kuryer pozn. 1892 Nr. 37; — Por.: Przegl. lw. 1873 VI. str. 139 i Heleniusza Odpowiedź na recenzyę pisma: „Rozmowy o Polskiej Koronie", Czas 1873 Nr. 280.

16160. **Sozański A.**, Wykład pol. geografii rządu i adm. dawnej Polski 1648—1772, Krak. 1891.

R: Korzon T., Przegl. lit., Dod. do Kraju 1889 Nr. 50 (dzieło wychodziło zeszytami).

Zob. Podręczniki, obejmujące dzieje polityczne pod: Historyą polityczną.

(b: Oryanizacya państwa: Granice, Stosunek do państw innych).

16161. **Granice** Polski, *zob.* Nr. 10800 do 10812, 10185, 10186, 10924.

Mapy, zob. Nr. 10905—10937.

Herby, zob. Nr. 314.

16162. **Koch**, Histoire abrégée des traités de paix (od r. 1648) cont. par Schoell, Paris 1817—1846 t. 15.

16163. De Garden, Histoire générale des traités des paix et autres transactions, Paris 1887 t. 15 (od pokoju westfalskiego); — Seligmann, Beiträge z. Lehre v. Staatsgesetz u. Staatsvertrag, Berlin u. Freiberg 1886—1890 t. 2.

16164. Przegląd dziejów dyplomacyi, z dzieła: Essai sur la diplomatie, księcia Ad. Czartoryskiego (przekł. Antoniego M.), Czas 1873 Nr. 79, 97 i n.

16165. Combes Fr., Histoire générale de la diplomatie Européenne, Histoire de la diplomatie Slave et Scandinave, suivie des négotiations de Ponce de la Gardie, Paris 1856.

16166. **Zbiory** traktatów, *zob.* Nr. 635 do 639; — D'Angeberg, Recueil, *zob.* Nr. 1459 i 4891.

Martens Recueil, zob. Nr. 3846 i 4337.

16167. Zinken J., Europaeische Friedenshandlungen, Tractate, 1727; — Kaliszewski Cel. Ad. od św. Jana Nep. i Obermeyer F., Historya celn. i sławn. traktatów między europ. mocarstwami, t. I. i II. ded. Stan. Lubomirskiemu (zarazem przydatek traktatów z samą Polską), Warsz. 1764, 1765; — Jezierski J., Traktaty polskie między mocarstwami zawarte, od r. 1618 zebrane, Warsz. 1789 (DS.).

Zob. Nr. 1481—1643, 9309.

16168. Warszewicki Krz, De legato et legatione, *zob.* Nr. 7633.

16169. Lentulus C. Elbingensis, Politica de arcanis regnorum, Herborn. 1685, 1666, Cassel 1661 DS.

16170. Keckermann, Delineatio politicae Poloniae, 1714 DS.

16171. Mazarini J, Instrukaya polityków, Toruni 716, 1720, 1742, 1785.

16172. Willer Thom., Dissertatio de pacis studio, Gedani 1707; Austen Paul G., Disputatio de pace hosti denegata, Toruni 1712; Jodłowski Alb., Quaestio juridica de treuga et pace, Crac. 1712 (DS.).

16173. Schultz J. P. (Załuski A. Krz.), Polnisches Legationsrecht, Leipzig 1727 DS.

16174. Iwanicki P., Institutio polltica, 1728 DS.

16175. Waga Steph., De iis, quibus jus belli competit, Vitemberg 1739 DS.

16176. **Poselstwa** Rzeczyp. polskiej, Wildt Jul., Kalendarz powsz., Krak. 1865.

16177. Czacki T., Uwagi nad stosunkami handlowemi Polski z obcemi mocarstwami, Dz. warsz. 1825—1826 t. I., *zob. Ekonomia (Handel).*

16178. **Hirschberg Al.**, O dyplomacyi polskiej za Zygmunta I., Lwów 1880; — Lukas St., O dyplomacyi polskiej za Zygmunta I. Hirschberga, Ateneum 1881 II., *zob. Hist. polityczna.*

16179. **Krasiński Wł.**, Przyczynek do historyi dyplomacyi w Polsce 1566—1572, Krak. 1872.

R: X. L., Sybels H. Z. XXXI.

16180. **Rousset J. de Missy**, Pretensye i interesa Polski dla postronnych potencyi, przetłum. przez Fr. Bielińskiego, wyd. J. Załuski, Warsz. 1751, 1754 DS., *zob.* Nr. 9221.

16181. Deputacya do wyprawienia posłów do dworów zagranicznych, b. r.; — Wyznaczenie posłów do dworów cudzoziemskich, b. r.; — Dyssertacya o sposobie ułatwienia trudności w negocyacyi z państwami zagranicznemi, b. r.; — Ułatwienie negocyacyi zagranicznych, b. r.; — Myśli patryotyczne w materyi interesów u dworów zagranicznych, Warsz. (1790) b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 5060, 5081 i n

Traktaty poszczególne, zob. pod odpowiedniemi latami w dziale: Źródła (Dokumenty).

16182. **Stosunki** z Stolicą Apostolską, *zob.* Nr. 12670—12760.

16183. Brzeziński J., O konkordatach Stolicy Apostolskiej z Polską w XVI. w. Roz. hist.-fil. akad XXX., Odb. Krak. 1894, *zob.* Nr. 12702.

16184. Roessig C. G., De Poloniae cum Germania nexu, Acta Jablonoviana nova 1809 II.

16185. Goldast Melch, Collect. constit. imperialium (De jurisdict. per Polon, Bohem.), Francof. 1713 DS.

16186. Lelewel J., O związkach z Niemcami królów polskich i tytule ich królewskim, Polska, dzieje i rzeczy t. III.

16187. Kaczkowski St., O mniemanym trybucie i hołdownictwie Polski cesarstwu niem., Bibl. warsz. 1845 I.

16188. Wersche C., Das staatsrechtliche Verhältniss Polens z. deutschen Reich während des Mittelatters, Ztschr. d. hist. Ges. f. Posen 1888.

R: Rawer K , Kwart. hist. 1888.

Rozprawy Drzewieckiego, Merwarta, Rawera, Szujskiego, Zeissberga, zob. Historyę polityczną.

16189. Fiedler J., Böhmens Herrschaft in Polen, Arch. f. Kunde österr. Gesch. 1855 t. XIV.

16190. Czy pan Fr. Palacky słusznie sądzi polskich historyków co do daniny od Polski? Tyg. lit., Poznań 1843 VI.

Zob. Nr. 1694.

Stosunki z Hanzą, zob. Ekonomia (Handel).

16191. **Farges L.**, Pologne, Recueil des instructions données aux ambassadeurs de France, *zob.* Nr. 1523, 3844.

Zob. Nr. 1451.

16192. Kantecki Kl., Sumy neapolitanskie, *zob. Historya polityczna.*

16193. **Linniczenko J.**, Wzaimnija otnoszenia Rusi i Polszi do połowiny XIV. st., cz. I.: Rus i Polsza do konca XII. wieka, Kiew 1884.

16194. **Kameński Bantysz M. M.**, Perepiska meżdy Rossieju a Polszeju po 1700 god, Petersb. 1860—1862 części 3.

16195. **Szypow**, Rossija i Polsza, swiez ich i wzajemnyja otnoszenija, Czten. w imp. obszcz. ist. i drewn., Moskwa 1860 VII.

Zob. Nr. 936 i n.

16196. Uwagi nad traktatami między Rossyą a Polską, b. r. (E. IX.).

16197. Sękowski J., Collectanea z dziejopisów tureckich, *zob.* Nr. 1355.

Zob. Nr. 10807.

16198. Complementy między ces tureckim a królem polskim, b. r. (E. IX.)

16199. Dawne stosunki Korony Polskiej z Persyą, Czas 1854 Nr. 110, *zob.* Nr. 1385.

Zob. Historya polityczna pod odpowiedniemi latami.

(c: Organizacya państwa: Lenna, Prowincye).

16200. **Menzel**, Entstehung des Lehnswesens, Berlin 1890; — Hahn, Grundzüge des Lehnrechts, Breslau 1847; — Pätz, Lehrbuch des Lehnrechts, Göttingen 1837.

16201. Smolka St., Początki feudalizmu, Przew. nauk. lit. 1874 II.

Por. Podręczniki prawa niemieckiego pod: Prawo niemieckie.

16202 **Maciejowski W. A.**, O lennictwie i feudalności u Słowian do połowy XIV. w., Kw. nauk., Krak. 1835 I.; — Tenże, Feudalność u Słowian, Mag. powsz. 1838 V.

16203. **Biener Chr. Gottl.**, Disquisitio de origine feudorum Polonicorum, W. Zepernick, Miscellanea, Halla 1794 t IV.; — Tenże, De origine et indole feudorum polonicorum, legibusque feudalitatis in Polonia receptis, Acta Soc. Jablonov., Lipsiae 1809 t. II.

Zob. Nr. 9097.

16204. Bandtkie J. W., Sądy Boże, lenności i inne zwyczaje pod panowaniem Piastów, Roz. nauk., Krak. 1831 III., *zob Prawo sądowe (Proces karny).*

16205. **Gołębiowski S.**, Ślady prawa feudalnego w Polsce, Bibl. warsz. 1852 IV.

16206. **Przeszkodziński Ant.**, O prawie lennem w Polsce, Warsz. 1863.

16207. **Prochaska A.**, Podole lennem Korony 1352—1430, Roz. hist. fil. akad. XXXII., Odb. Krak. 1895.

Pomorze, zob. Nr. 16342.

16208. **Lukas St.**, Przyłączenie Mazowsza do Korony pol., Przew. nauk. lit. 1875 (Wstęp).

Zob. Nr. 666 i 1871.

16209. Przyłuski J., De Provinciis Polonicis ex statutis, *zob.* Nr. 1059.

16210. Giżycki Fr. Ks., Wiadomość historyczna o krajach połączonych z Polską i jej lennościami, Lwów 1846.

16211. **Zbiory** dokumentów odnoszących się do prowincyj polskich, *zob.* Nr. 663—667; — Zbiory praw, *zob.* Nr. 1117—1121; — Pomniki sądowe, *zob.* Nr. 1235—1253.

Zob. Nr. 1917, 2334, 10193—10548, 16093—16106.

16212. **Grünhagen u. Markgraf**, Lehns- u. Besitzsurkunden Schlesiens im Mittelalter, Breslau 1881, *zob.* Nr. 687.

16213. Frommhold G., Zur Geschichte des fränkischen Rechts in Schlesien, Ztschr. d Savigny Stift. f. Rechts-Gesch. t. XIII. Germ. Abth. str. 220—226.

Rozgraniczenie Szląska, zob. Nr. 10084.

Dokumenty, zob. Nr. 679—687.

16214. Copyen sechs, zu vieler Nachricht dienliche, Welcher gestalt Casimirus König in Polen sich des Landes Schlesien begeben, dessen Reichstände 1573 geeiniget, 1620 (E. D. III. do t. VIII. i X.).

16215. Gottlieb B., Zur Geschichte der Herzogthümer Zator und Auschwitz, Sitzungsber. phil.-hist. Classe Akad., Wien XL., *zob. Historya polityczna (Prowincye).*

Zob. Nr. 2174, 2218, 2242, 2244, 2255, 10804.

16216. Uwagi nad X. Siewierskiem, Wschowa 1786; — Projekt co do X. Siewierskiego, b. r. (DS.) (E. IX.).

16217. Heck W., Archiwa miejskie ks. Oświecimskiego i Zatorskiego, Krak. 1891.

16218. Koneczny F., Z przeszłości miast podgórskich, At. 1892 I.

R: Chmiel A., Kwart. hist. 1893.

Zob. Nr. 773.

16219. Karwowski St., Beziehungen der Reichsgrafen von Oppersdorff auf Ober-Glogau zu den Königen von Polen, Leobschütz 1893.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1894.

Zob. Nr 82, 774—775, 1981, 2520, 16096.

Zob. Nr. 2140.

16220. **Mazowsze**, *zob.* Nr. 666—667, 1117—1121, 16093, 16208 i *Dod. I.*

16221. **Narbutt T.**, Dzieje starożytne narodu litewskiego, *zob. Historya polit.*

16222. **Kraszewski J. I.**, Litwa, starożytne dzieje, ustawy, język, wiara, obyczaje, War. 1847; t. II. Historya od XIII. w. do r. 1386, Warsz. 1850.

Dzieje polityczne Litwy, zob. Historya polit. (Prowincye).

Zob. Nr. 10414—10457, 16097.

16223. **Władimirskij Budanow M. F.**, Oczerki iz istorii litowsko-russk. prawa, Pomietnija lit. gosudarstwa, Kiew 1889; — Tenże, Semejnoje prawo w lit. russ. gosudarstwie w XVI—XVII. w., Cztenija imp. obszcz. Nestora 1890 i Odb. Kiew 1890.

Por.: Wilenskij Wiestn. 1890 Nr. 170—174.

16224. **Daszkiewicz J.**, Zamietki po ist. lit. russk. gosvdarstwa, Kiew 1885; — Tenże, Lit. russkoje gosudarstwo, Kij. uniw. Izw. 1882, 1883, Odb. Kiew 1886.

16225. **Jasniski M.**, Ustawnyja zemskija gramoty lit.-russk. gosudarstwa, Kiew 1889.

16226. **Antonowicz W. B.**, Oczerki ist. wielkawo kniażestwa litowskawo do połowiny XV. st., Kiew 1878.

16227. **Briancew P. D.**, Istorja łytowskoho gosudarstwa z drewnijszych wremeń, Wilna 1889.

16228. Grabowskij, Naczało russkawo gosudarstwiennawo prawa (o włościanach na Litwie), Petersb. 1875.

16229. Szymański R., Die Wahlen des Grossfürsten von Lithauen u. des Wahlgesetz v. 1386 bis in die Mitte d. XV. Jahrh., Leipzig 1870.

16230. Mierzyński A., Przysięga Kiejstuta, Rocz. Tow. przyj. nauk pozn. XX., Odb. Poznań 1894.

Zob. Nr. 360—361.

16231. Morawski Szcz., Pra-Słowianie i Pra-Łotwa, Krak. 1882.

16232. Berwiński T., Einige Betrachtungen über die ältesten Zustände Lithauens und deren Umgestaltung im XIII. u. XIV. Jahrh., Program gimn., Trzemeszno 1857.

16233. Bartoszewicz J., Kniaź i książę, Szkice społ. i lit., Krak. 1876.

Senatorowie i dygnitarze, zob. Nr. 271; namiestnicy, zob. Nr. 272.

16234. Malinowski M., O ziemianach, podług dawnych praw litewskich, Teka wileńska 1857—1858 t. I.

Szlachta, zob. Nr. 359—360, 391—409.

Miasta na Litwie, zob. Prawo niemieckie, por.: Baltramajtisa Sbornik bibliogr, Nr. 1898—2011.

16235. **Daniłowicz Ign.**, Rzut oka na prawodawstwo litewskie, Pam. nauk. 1837 I.

Czacki T., O prawach polskich i litewskich, zob. Nr. 1105.

16236. Kamptz K. Alb., Literatur des ost- u. westpreuss. u. lithauischen Privatrechts, Jahrb. f. preuss. Rechtswiss. 1824.

16237. **Ptaszycki**, Do historyi litewskiego prawa, Bibl. warsz. 1894 II.

Zbiory praw, zob. Nr. 1099—1116.

Dokumenty, zob. Nr. 659—661, 946—963.

16238. **Statut** Wielikaho Kniażestwa lit., *zob.* Nr. 1101—1103 i 3593.

16239. Bagalej D. J., Kollekcja rukopisiej pokojnawo prof. A. F. Kystiakowskawo (spis 27 rękop. Statutu litewskiego), Kij. Star. 1895.

16240. **Bierszadskij S.**, Litowskij Statut i polskija konstitucii, Petersb. 1893.

16241. **Diemczenko G.**, Nakazanije po litowskomu Statutu w jego triech izdanijach 1529, 1566 i 1588 g., izsledowanije, cz. I., Izwiestija uniw., Kijew 1893, *zob.* Nr. 1107 do 1113 i *Dod. I.*

16242. **Liubawskij M. K.**, Obłastnoje diełenije i miestnoje uprawłenije litowsko-russk. gosudarstwa k' wremieni izd. 1. litowskawo statuta, oczerk III. i IV., Czt. w imp. obszcz. istor. i drewn. Ros. 1893 t. III. i IV.

16243. **Bierszadskij S. A.**, O nasliedowanii w wymorocznich imuszczestwach po litowskomu prawu, Żurn. nar. prośw. 1892.

R: Korzeniowski J., Kwart. hist. 1893.

16244. Narbutt T., O panieńskiem w Litwie, Tyg. wil. 1817.

16245. Wolter E., Lituanismen der russisch-litauischen Rechtsprache, Mitth. d. litauischen lit. Ges. 1894.

Monety litewskie, zob. Nr. 492.

16246. Krasiński W. S., Sketch of the Union of the Grand Duchy of Lithuania with Poland, London 1842.

16247. **Mosbach A.**, Początki Unii Lubelskiej, Poznań 1872.

R: Bibl. warsz. 1873 IV.; Świętochowski, Prz. tyg. 1873.

16248. Dzieduszycki M., Dwie unie polityczne (lubelska i kalmarska), Przew. nauk. lit. 1873 I.; — Bartoszewicz J., Z dziejów unii, Szkice społ. i lit., Krak. 1875, Tydz. lit. V.

Smolka St., Rok 1386, zob. Historya polityczna.

16249. **Lewicki A.**, Nieco o unii Litwy z Koroną, Przegl. pol. 1893 IV., Odb. Krak. 1893; — Tenże, Über das staatsrechtliche Verhältniss Litauens zu Polen unter Jagiełło u. Witołd, Altpreuss. Mntschr. 1894, Odb. Königsb. 1894.

R: Schiemann, Deutsche Literaturzeitung 1894 t. XV.

16250. Unia Horodelska, Przyj. dom., Lwów 1861; — Wielki parlament horodelski, Dz. lit. 1861, *zob.* Nr. 2011.

16251. **Romanowski J. N.**, Otia cornicensia, Studya nad dziełem „Źródłopisma", Poznań 1861.

16252. **Unia** lubelska z r. 1569, *zob.* Nr. 3032—3037 i *Historya polit.*

16253. Karwowski St., Wcielenie Inflant do Litwy i Polski 1558—1561, Poznań 1873, *zob.* Nr. 2937.

16254. **Narbutt J.**, Dzieje wewnętrzne narodu litewskiego za Sobieskiego i Aug. II., Wilno 1842, *zob.* Nr. 1951.

16255. Rubinsztein S. F., Chronołogiczeskij ukazatiel ukazow i prawitielstwiennych razporiażenij po gubiernijam zapadnoj Rossii, Biełorussii i Małorossii za 250 let, s 1652 po 1892 god, Wilno 1894.

16256. Jezierski Fr. S., Wzmianka o zjednoczeniu Xstwa Lit. z Król. Polskiem, b. m. 1790 i b. r.

16257. Redakcya projektu i rozgraniczenie w W. X. Lit., Warsz. b. r.; Pusłowski, poseł słonimski, Projekt. Przywrócenie spokojności obywat. W. X. Lit., b. r; Projekt aktu osobnego względem handlu obojga państw, b. r. (E. IX.).

Rozgraniczenie normalne W. X. Lit., zob. Nr. 10809.

Litwa pod rządem pruskim, zob. Nr. 12232.

16258. Zubrzycki D., Istoria drewnaho halicko-ruskaho kniażestwa, Lwów 1852; — Bielowski A., Halicko-ruskie księstwo, Bibl. Ossol. t. IV.

Historye Rusi, zob. Historya polit. (Ruś).

16259. **Gruszewskij M.**, Oczerk ist. kijewskoj zemli, Kijów 1891, *zob. Historya polit. (Ruś);* — Mołczanowski M., Rys wiadomości o ziemi podolskiej do r. 1434; — Gołubowski P. W. i Bagaliej D. J., Historya ziemi siewierskiej; — Andriaszew A., Rys hist. ziemi wołyńskiej, *zob. tamże.*

Dzieje Bełza, Trembowli, Przemyśla, zob. Historya polit. i Miejscowości.

16260. Koczanowicz M., Ustrój państwowy rzeczyposp. nowogrodzkiej, Warsz. 1873.

16261. Rippen H. Fr., Dissertatio de antiq. russorum repub. sub praes. Chr. Hartknoch, Regiom. 1676 DS.

16262. **Kostomarow N.**, Siewiernoruskaja narodoprawstwa do wremia udilno-wierewaho układa (Nowgorod. Pskow. Wiatka), Ist. monogr., Petersb. 1863 VII—VIII.

16263. Kałajdowicz K., Ist. i chronolog. opat o Posadnikach Nowgorodzkich iz drewnich russkich lietopisiej, Moskwa 1821.

Zob. Nr. 1787, 2086, 2136, 2257, 2304, 16100.

16264. **Lewicki J. E.**, Obozrenije obszczestwenno-ekonomicznoho stroja na jużnoj Rusy w kniazyskij period i w wremia polskoho władyczestwa, Lwów 1881.

16265. **Prawda** Ruskaja ili zakony wielikich kniażej Jarosława Władimirowicz i Władimira Wsiewołodowicza Monomacha Izd. liubiteliami otecz. ist., Petersb. 1792; — Tekst Russkoj Prawdy na osnowanii spisok raznych redakcyi, izd. Kałaczow I., Moskwa 1847.

16266. **Rakowiecki J. B.**, Prawda Ruska, Warsz. 1820—1822 t. 2, *zob.* Nr. 1657.

16267. **Russkaja** Prawda, Tekst izd. po trem spiskam, s predisłowiem i kratkim objasnitelnim słowarem, sost. A. B. Gineburgom, Izd. E. M. Garszyna, Petersb. 1888; — Paleograficzeskij snymok Russkoj Prawdy po Nowgorodskoj Korniczej knihy XIII. wika, izd. J. J. Szeznewskiwo, Petersb. 1888.

16268. Izslidowania o Russkoj Prawdi P. Mroczek-Drozdowskawo, wyp. I. Moskwa 1881, II. Tekst Russkoj Prawdy, z objasneniami, Moskwa 1885, III. Moskwa 1887.

16269. Bedrow S. W., O deneżnych pieniach po Russkoj Prawdi, sprawnitelno s zakonami sałyczeskych Frankow, Cztenija Mosk. 1876 II

16270. **Władimirskij Budanow M. F.**, Chrestomatia prawa russk., Kijów 1876.

16271. **Izbornik** wielikawo kniazia Światosława Jarosławowicza 1073 goda, Wilno 1880, *zob.* Nr. 1674.

16272. **Akty**, otnosiaszczjesia do grażdanskoj rasprawy drewnej Rusi, sobrał i izdał A. Fedotow-Czechowskij, Kiew 1863.

16273. **Russkija** jurydyczeskija drewnosti prof. W. Sergijewicza, I. Petersb. 1890.

16274. **Mejczyn D.**, Gramoty XIV. i XV. wikow Moskowskawo archiwa ministerstwa justycii, ich forma i znaczenie w istorii russkawo prawa, Moskwa 1883.

16275. **Swod** praw zapadn. gub., izd. Daniłowicz, Malewskij i Speranskij, Petersb. 182?.

16276. Wieriewkim M., Istoriko-juridiczeskija matieriały izwleczennije iz aktowych knig gubiernij witiebskoj i mogilewskoj, chraniaszczych sia w cientralnom archiwie w Witiebskie, Witiebsk 1892.

Dokumenty, zbiory praw i pomniki sądowe, zob. Nr. 668—678, 966—981.

16277. Kovalevsky, Modern customs and ancient laws of Russia, The Academy 1891.

16278. **Kostomarow N.**, Naczało edinoderżawia w drewnej Rusi (Monogr. ist. t. XII.), Petersb. 1872.

16279. Djaczan Wł., Uczastije naroda w wierchownoj własti w sławjanskich gosudarstwach do izmienienij ich gosudarstwiennawo ustrojstwa w XIV. i XV. wiekach, Warsz. 1882.

16280. Szczerbina W., K' istorji wojewodskawo uprawlenija w Kijewie, Kij. Star. 1894 z. VIII.

Zob. Nr. 13997.

16281. **Szaraniewicz J.**, Rządy Opolczyka na Rusi, Bibl. Ossol. t. IV.; — Tenże, Rys wewnętrznych stosunków Galicyi wschodniej z drugiej połowy XV. stulecia, Lwów 1869.

16282. **Stadnicki Al.**, Ziemia lwowska za rządów polskich w XIV. i XV. wieku, Bibl. Ossol. t. III.; — Tenże, Ziemia lwowska za rządów polskich w XIV. i XV. wieku, Lwów 1863, *zob.* Nr. 4992.

16283. **Storożenko N.**, K' istoriji małorusskich prawow XVIII. st., Kij. Star. 1884.

16284. **Materiały** dla istorii zemljewładinja w XIV. wiekie, F. T. Uspenskawo, Odessa 1883.

16285. **Linniczenko N. A.**, Juridiczeskija formy szliacheckawo zemlewładienija i sudba drewnorusskawo bojarstwa w jugo-zapadnoj Rusi XIV—XV. w., Juridiczeskij Wiestnik 1892 z. VII. i VIII.; — Tenże, Czerty, Moskwa 1894.

R: Lewicki A., Przegl. pol. 1893 t. III.

16286. Kowalewskij M., Trud, kak istocznik prawa sobstwiennostwi na zemliu w Małorossii i na Ukraini, Juridiczeskij Wiestnik 1892; — Efimenko A. J., Dworisznoje zemlewładienije w jużnoj Rusi, Russk. Myśl 1892; — Tenże, Małoruskoje dworiaństwo i jego sudba, por.: A. Szarłowski, Przegl. pol. I. str. 683—688; — Gromaczewskij S. G., Ograniczitielnyje zakony po ziemlewładiniju w zapadnom kraje, z motiwami i razjasnienijami (?), sostawił człen żytomirskawo okrużnawo suda, Petersb. 1894.

Monety ks. ruskich, zob. Nr. 499—506.

16287. Jabłonowski Al., Ukraina, Źródła dziejowe t. XX. i XXI., *zob.* Nr. 1387 i *Dod. I.*

16288. Dzieła kommissyi granicznej między Ukrainą, Polską i Nową Rossyą, Warsz. 1781, *zob.* Nr. 5137.

Zob. Nr. 1363, 7883, 7922, 9331, 16512.

16289. Śreznewskij J., Ist. obozrenie ustrojenia słobodzkoj Ukrainy, Charków 1839; — Darewski W. A., Avulsa Ukrainy, Wenecya (Brukšella) 1862.

Ugoda Hadziacka zob. Nr. 3632 (zob. też Nr. 3576)

Akty o kozakach, zob. Nr. 2439.

16290. **Ewarnickij D. I.**, Istorija zaporożskich Kazakow, Petersb. 1889, 1895.

16291. Łuczyckij J. W., Zajmańszczyna i forma zajmańszczyńskoho władinnia na Ukraini, Prawda 1890, 1891; — A. Ł., Czesło krestijańskich dworow nachodiwszychsia wo władinnij kozackoj starszyni w połowini XVIII. w., Kij. Star. 1891 z. VIII.

16292. Zamietka o kozackich znamieniach, Kij. Star. 1890; — D-skij A., Systema kazatielnych mier w Zaporożi (ist.-juridiczeskij oczerk), tamże 1894.

Kozaczyzna, Kozacy zaporoscy i t. d., zob. Wojsko i Historya polit.

16293. Kętrzyński W., Prusy a Polska przed przybyciem Krzyżaków, Przew. nauk. lit. 1881.

16294. **Ewald**, Die Erwerbung Preussens durch die Deutschen, 1884, *zob. Historya polit.*

16295. Pawłowski J. N., Provinz Westpreussens in ihrer geschichtlichen Entwicklung, *zob.* Nr. 16306 i *Historya polit.*

16296. **Toeppen M.**, Antiquarische Aufsätze zur Gesch. Preussens, *zob. Hist. polit.*

Sprowadzenie Krzyżaków przez Konrada i historyę Zakonu, zob. Nr. 13741 i Historyę polit.

Wcielenie Prus w r. 1454, zob. Nr. 2219, 2220, 9214 i 10804.

Zob. Nr. 2227.

Pokój toruński z r. 1466, zob. Nr. 2283 i 2284.

16297. **Witt**, Die Lehensverhält. zwischen Preussen und Polen 1466—1657, Preuss. Provinzbl. 1834 XII., XIII., XIV.; — Tenże, Des deutschen Ordens Verhältnisse zu Polen von 1466, Ledeburs Arch. 1833 XII.

16298. Krasnosielski T., De duce in Prussia creato, Berol. 1862.

Zob. Nr. 2647, 2668.

16299. **Biernacki C.**, Hołdy pruskie podług źródeł dziejowych, Warsz. 1882

R: Sm., Prawda, Warsz. 1883.

Comentarii commissariorum 1566—1568, zob. Nr. 3002 i 10464.

16300. Sutowicz, Przejście Prus książęcych w dom elektorów brandenburskich, Spr. gimn., Tarnów 1881.

16301. **Bostel F.**, Przeniesienie lenna pruskiego na elektorów brandenburskich, Przew. nauk. lit. 1883, Odb. Lwów 1883, *zob. Hist. polit*

Zob. Nr. 7674.

16302. Beneficium primum investiturae Borussiae, Crac. 1589 DS.

16303. Joachim II. Brandeburg. et Joh. Georg. March. Brandeb., Deductio juris successionis, Onoldi 1651; — Copia literarum recognitionis renovationis feudi, b. r. (DS.).

Zob. Nr. 2702, 3195, 3214, 4047, 4295, 4379, 4387, 4522.

16304. Wiadomości o chorągwiach lennych pruskich, Rocz. nauk. tow. krak. 1828 I.

Zob. Nr. 362—365, 412, 497, 511.

Dokumenty zob. Nr. 201—205, 688—696, 1718; Zbiory praw, zob. Nr. 1122—1138.

16305. **Konopacki H.**, Die Verfassung Westpreussens zur Zeit der poln. Oberhoheit, Berl. 1848, *zob.* Nr. 1138.

16306. **Pawłowski J. N.**, Die Provinz Westpreussen in ihrer geschichtlichen cultur-hist. u. sprachl. Entwicklung, Danzig 1878, *zob. Historya polit.*

16307. Westpreussen unter fremder Herrschaft, 1. Das Polnische Regiment, 2. Die französische Oberhoheit, 3 Die Stellung der Behörden, 4. Das Verhalten der Bewohnerschaft, Neue Preuss. Prov. Bl 1851 t. XII.

Zob. Nr. 10476, 10482—10486 i 16037.

16308. **Constitutiones** terrarum Prussiae, *zob.* Nr. 2392, 2762, 2769, 3063, 3166, 3307.

16309. **Karnkowski Stan.**, De Jure provinciali terrarum majorumque civitatum Prussiae, Crac. 1574, *zob.* Nr. 7372.

Jura fundamentalia, zob. Nr. 1129—1131, 1136.

16310. **Lengnich G.**, Jus publicum Prussiae, *zob.* Nr. 1134 i 9435.

16311. Caspari Carl J., Preussen, Polen, Cur- u. Liefland in alter und neuer Regierungsgestalt (Hartknoch, Wernsdorff, Bern, Neresius), Königsb. 1756; — L'Estocq J. L., Grundlegung einer pragm. Rechtshistorie der preuss.-poln., liv. u. curländ. Rechte, Königsb. 1766 (DS.).

16312. Stolterforth G., Kurzgefasste Geschichte u. Verfassung von Polnisch. Preussen, Danzig 1764 DS.

Zob. Nr. 10465.

16313. Schelwig S., Von dem Preussischen Recht, b. r.; — Böhm M., Dissertatio de corpore prutenico, Toruń 1707; — Lilienthal Mich., Selecta historica, Regiomonti 1711 i 1719 (DS.).

Zob. Nr. 4476, 9007.

16314. Willenberg Sam. Fr., Dissertatio juris prutenici de unionis, qua Poloniae jungitur Prussia, Gedani 1727; — Dilger Arn., Dissertatio juris publici prutenici de unionis qua Poloniae jungit indole, 1727; — Tolkemit Chr. Nic., Dissertatio iuris publici prutenici de numero et ordine civitatum in Prussia Maiori, Elbing 1731 (DS.).

16315. Rosenbergius W., Immunitas civitatum Prussiae a jurisdictione judiciorum tribunal. R. Poloniae (2 ed.), Gedani 1718; — Ultima demonstratio et finalis juris Borussiae, 1723; — Koszucki P., Privilegium civitatum Prussiae occidentalis, Dantisci 1739; — Ohlius J. H., Prussiae in libertatem adsertae specimen, Halae 1740 (DS.).

16316. Seyler J. D., Dissertatio juris publici de Prussia nunquam tributaria, Elbing. 1740; — Grüttner S. Fr., Tractatio juris publici de Prussia nulli tributaria, Dantisci 1741; — Beweis, dass Preussen vormals ein Königreich gewesen von G. J. S., Königsb. 1742; — Schröter F., Gründlicher Beweis, dass das Westliche Preussen oder Polnisch Preussen ein Gross-Herzogthum sei, Halle und Leipzig 1755; — Drusus Fr. et Grüttner S. F., Biga commentationum de jure Prussor. circa electionem et pacta conv. regis, Dantisci 1746 DS.

16317. **Jus terrestre** nobilitatis Prussiae, *zob.* Nr. 1133.

16318. Informatio de juribus terrarum Prussiae (3 odb.), Gedani 1637 DS.

16319. Memoria nobilitatis civitatum Prus , Thorun., Elbing., Gedan. in publicum exhibita, Brunsb. 1630 DS.

16320. Objaśnienie o indygenacie prow. pruskiej (2 ed), b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 421 i 8759.

16321. Lengnich Gotfr., Dissertatio de Prussorum comitiis, Gedani 1720; — Tenże, Acta publica Prussiae occidentalis, Gedani 1722; — Ammelung Joan. Jac., Disputatio juris publici de Prussorum comitiis, Gedani 1720; — Willenberg J. Fr., De Prussorum comitiis, 1720 (DS.), *zob.* Nr. 16514.

16322. **Blumhoff E.**, Beiträge z. Gesch. u. Entwickelung d. westpreuss. Stände im XV. Jahrh., Ztschr. d. westpreuss. Geschichtsver. 1894.

16323. Ordinatio consiliariorum in conventu Terr. Prussiae sancita a Vlad. IV., *zob.* Nr. 3694.

16324. **Lauda** statuum et ordinum Prussiae, Gedani 1731, *zob.* Nr. 4574.

16325. **Toeppen M.**, Acten der Ständetage Ost- und Westpreussens, *zob.* Nr. 1123, 1786.

R: Altpr. Mntschr. XI.; Prz. kryt. 1874—1875.

16326. **Thunert Fr.**, Acten der Ständentage Preussens 1466—1471, Danzig 1888 (Schriften d. westpreuss. G.-Vereins).

16327. **Jura municipalia** terrarum Prussiae, *zob.* Nr. 1125.

16328. Der Obrigkeiten Befugniss in den Preuss. Städten Edelleute zu richten, Danzig b. r., *zob.* Nr. 9435.

16329. Weickmann Joach. Guil., Dissertatio juris publici, qua civitas gedanensis neque olim in regni germanici fuisse, neque hodie in imperii esse potestate, Vitembergae 1765 DS.

Zob. Nr. 3880, 4910, 10806.

16330. De varia fortuna et autoritate juris roman in regno Prussia, 1713 DS.

16331. Heere, Disputatio de feudis Prussorum, Regiomonti 1712.

16332. **Bruenneck W.**, Zur Geschichte d. Grundeigenthums in Ost- und Westpreussen, II. I.: Die Lehngüter. Das Mittelalter, Berlin 1895.

16333. Bayerski Adam, Juris correcti Prussiae de successionibus defensio, 1696 DS.

Por.: Rozprawy gdańskich jurystów z lat 1680 do 1720 w E. VIII. i IX.

Warmia, zob. Nr. 13107.

16334. **Zakrzewski Ign.**, O przyłączeniu wschodniego Pomorza do Polski i jego oderwaniu, Odb. z Kuryera pozn., Poznań 1882.

Zob. Nr. 10494—10503, 16104 i Hist. polit.

16335. **Maroński**, Die stammverwandschaftlichen und politischen Beziehungen Pommerns zu Polen bis z. J. 1227, Programm Gymn. in Neustadt in Westpreussen 1866.

16336. **Fabricius C. G.**, Die Herrsshaft d. Herzoge von Pommern, Studien z. Gesch. d. Wendischen Ostseeländer I.

16337. **Haxthausen Aug.**, Über den Ursprung u. die Grundlagen der Verfassung in den ehemal slav. Ländern Deutschlands, Pommerns insbesondere, Berlin 1842.

16338. Ursprung d. Bandenburg.-Pomm. Lebensverhältnisses, Mntsbl. d. Ges. f. Pomm. Gesch. 1893 str. 109; — Gähtgens P., Verhältn. Brandenburgs u. Pommerns 1440—70, Giessen 1890; — Rachfahl F., Der Stettiner Erbfolgestreit (1463—1472), Breslau 1890.

R: Wehrmann M., Kwart. hist. 1891.

16339. **Zickermann Fr.**, D. Lehnsverhältniss zw. Brandenburg u. Pommern im XIII. u. XIV. Jahrh., Forsch. z. brand. Gesch., Berlin 1891 IV.

R: Wehrmann M , Kwart. hist. 1892.

16340. Lukas Chr. T. L., De bellis Suantopolci Ducis Pomeranorum adversus Ordinem theutonicum gestis liber, Regiom. 1823.

16341. Terra Pomeraniae quomodo subiecta est Ordini Fratrum Theutonicorum, SS. rr. pruss. I., *zob. Dod. I.*

16342. **Gorzycki J. K.**, Kwestya lennego zwierzchnictwa Polski do Pomorza za Kazimierza W., Spraw. gimn., Lwów 1895, Odb. Lwów 1895, *zob.* Nr. 16200—16210.

R: Dod. lit. do Kur. lw. 1895 Nr. 28, 29.

16343. Powrót Pomorza do Polski, Bies. lit. 1882.

16344. **Łoyko F.**, Wywód praw polskich do Pomeranii, *zob.* Nr. 4992.

16345. **Schwarz**, Versuch einer Pommerischen Lehnshistorie, *zob.* Nr. 1791.

Zbiory dokumentów pomorskich, zob. Nr. 697—706, 1791 i Dod. I.

Zob. Nr. 214.

16346. Pyl Th., Die Entwicklung des Pommerschen Wappens, im Zusammenhang mit den Pommerschen Landes-Theilungen, nach den urkundlichen Quellen, Pommersche Geschichtsdenkmäler, Greifswald 1894 VII.

Monety pomorskie, zob. Nr. 495.

16347. Łojko F., Wywód pretensyi do Nowej Marchii, *zob.* Nr. 2099, 4992.

Zygmunt I. nadaje Bytom i Luneburg książętom pomorskim, zob. Nr. 2671.

Zob. Nr. 10804.

16348. **Bunge F. G.**, Grundriss zu einer Einleitung in das liv-, esth- und kurländische Provinzialrecht, Dorpat 1824; — Tenże, Einleitung, Reval 1849.

16349. **Istoriczeskija** swiedienija ob osnowaniach i chodie miestnawo zakonodatelstwa gub. Ostzejskich, Petersb. 1845—1862 (toż po niem.: Geschichtliche Übersicht der Grundlagen und der Entwickelung des Provinzialrechts in den Ostseegouvernements, Petersb. 1845—1862).

16350. **Bunge F. G.**, Beiträge zur Kunde der liv-, esth- und kurländischen Rechtsquellen, Dorpat 1831, 1832; — Nietsche F. A., Programma iuris livonici fontibus, Lipsiae 1831.

16351. Boecler J. H., Dissertatio de acquisito et amisso imperii romano-germ. in Livoniam jure, Argentor. 1710, 1711 (Toż w: Kretschmanna: Jus publ. Germaniae, Lips. 1792); — An eine Reichsversammlung zu Regenspurg d. 23. Oct. 1737, Dorpat 1737 (Toż w: Faber, Staatscancelley II. i hrsg. v. Napiersky w: Archiv Liv-Esth-Curl., Dorpat 1854 VII.), *zob.* Nr. 4641; — Ohlius J. H., Prussiae in libertatem specimen, Halis 1740; — Tenże, De actibus Imperii in Prussiam, Regiomonti 1741 (DS.); — Dragendorff E., Über die Beamten des Deutschen Ordens in Livland während des XIII. Jahrh., Inauguraldissertation, Berlin 1894, *zob.* Nr. 1802, 13799.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 8751—8757.

16352. **Pacta** subjectionis inter Sig. Aug. et Mgstr. Ord. Liv., Lublini b. r., *zob.* Nr. 2955.

16353. **Karwowski St.**, Wcielenie Inflant do Polski, 1873.

Manteuffel, Inflanty polskie, zob. Hist. polit.

16354. Incorporatio Duc. Curlandiae, Lublin 1569 DS.

Zob. Nr. 1430—1431, 1728, 7216—7217, 7246.

Konstytucye inflanckie z r. 1582, zob. Nr. 3194.

16355. Fama novae gubern., Livoniae 1583; Cnotliwy Litwin podaje, jakie prawa ma naród litewski do ziemi infl., b. r. 1592 (por. E.: Wołodkowicz) (DS.).

16356. **Ordinatio** Livoniae (13. kwietnia 1598 r.), Prawa, konstytucye, Warsz. 1733; — Livländische Ordnung, Riga b. r. (DS.), *zob.* Nr. 3402—3403, 3416.

16357. **Birkel H. L.**, Formula regiminis Curlandiae. 1617; — Tenże, Statuta Curlandica 1617, 1804, *zob.* Nr. 3561.

16358. Actus commendationis Rectoris Lipsiensis, et orationes Franc. Romani, De dignit fam. Curlandicae et Phil. Mülleri de Livoniae statu, Lipsiae 1623 DS. (por. E. IX b. r. sub voce: Kettler).

16359. Deductio summaria juris Curlandiae Ducibus competentis, Mitawa 1640, 1670 DS.

16360. Hommagium Ducis Curlandiae, Ostrowskiego Suada pol. 1745 DS.

16361. Vischer G., Summaria demonstratio Curlandiae et Semigaliae Livoniae partem, Riga b. r. (1648) DS., *zob.* Nr. 8228.

Zob. Nr. 3966, 4124, 4535, 4633, 4641, 8807.

16362. Hartknoch Chr., Dissertatio de Curonorum republ., Regiom. 1676 DS.

16363. Niresius B. J., Dissertatio de Curonorum et Semigall. republica, Regiom. 1676 DS.

16364. **Curlandiae** jura et privilegia, b. r. (E. IX.).

16365. Collectanea Livonica ausgezogen aus dem Corpore privilegiorum, 1701 DS.

16366. F(uchs) C. D., Jus Regni Poloniae in Ducatum Curlandiae et Semigalliae, b. m. 1742, Dantisci 1744 DS.

Zob. Nr. 4771, 4807, 4829, 4839, 9272.

16367. Refutatio solidissima contra libellum: Solida demonstratio Jus eligendi ducem Curlandiae (1736), b. r; Refutatio objectionum a delegatis status nobilitatis Ducatuum Curlandiae et Semigalliae, Zbicie zarzutów, b. r. (E. IX).

16368. Konarski St., Dissertatio de principatu Curonae et Semigalliae, Vars. 1758; — Klopman Ew., Jus ducem eligendi Statibus Curlandiae extincta stirpe Kettleri, London 1758; — Gründlicher Beweis, dass das Recht eines Fürsten zu wählen Ständen Curland angestammet, b. r. (E. IX., por. też E. IX. b. r. sub voce: Karol i Kurlandya).

16369. **Dyaryusz** inwestytury księcia kurlandzkiego 1759 r., Wizerunki i roztrząsania nauk., Wilno 1840 p. n. XIV. t.

16370. **Heyking D. E.**, Geschichte der Grund- u. Hauptverfassung der Provinz Curland und Semigallien in Liefland, Warschau 11. Jan. 1762; — Tenże, Curlands Grundverfassung, Warschau 1774; — Tenże, Beantwortung und Widerlegung der Staatsrechte v. Ziegenhorn, Frankf. u. Leipzig 1776 (DS.).

16371. **Tetsch Krz. L.**, Nota civitatum Curlandiae confederatae reipublicae tradita, 1767; — Tenże, Krótki wywód, którym dowodzi się, iż miastom Kurlandyi prawo apellacyi do sądów J. Kr. Mości służy, 1767 (DS.).

16372. **Elucidatio juris defectuosi ducis Bironis in ducatus Curlandiae, 1770; Expositio jurium pro instigatoribus Reg. Pol. (Przełożenie naprzeciw Piotrowi ks Kurlandyi), Warsz. (1772) b. r. (DS.) (E. IX., por. też sub voce: Piotr, Biron, Kurlandya).**

Zob. Nr. 4852, 4872, 4920, 4935, 4953, 4961, 4972, 4984, 4994, 5023.

16373. **Ziegenhorn Ch. G.**, Staatsrecht d. Hrzg. Curland und Semigallen, Königsb. 1772, 1776 DS.

16374. Plater Cas. Const., Quelque chose concernant la suzeraineté du roi et d. l. repub. de Pologne sur Courlande, Vars. 1792; — Tenże, Etwas über die Oberlehnsherrschaft 1792 (Toż, Nord. Miscell. IX.) DS.

Zob. Nr. 5046, 5070, 5089, 5109, 5128, 5159, 5173, 5193, 5204, 5225, 5241, 5273, 5300, 5365, 5389, 5419, 5443.

Granice i podział kraju, zob. Nr. 10804, 10541, 10863, 10865.

16375. **Recesse** der livländischen Landtage, *zob.* Nr. 1402, *zob.* też Nr. 1430, 1431, 1456.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 1145–49, 1182–92, 1250, 3751—3842 i E. t. IX. sub voce: Sieberg).

16376. **Bunge u. Madai**, Sammlung der Rechtsquellen Liv-, Esth- und Kurlands, I. Abih. hrsg. v. Bunge, Dorpat 1844, 1847; II. Abth.: Quellen des kurländischen Landrechts, hrsg. v. Rummel, Dorpat 1844—1852; III. Abth.: Quellen der Ritter-Lehn u. Landrechte Esth- u. Livlands, hrsg. v. Paucker, Dorpat 1845.

Zbiory dokumentów, zob. Nr. 707—715, 964—965; Zbiory praw, zob. Nr. 1139—1146.

Zob. Nr. 209—210.

16377. **Theoretisch praktische Erörterungen** aus den Liv-, Esth- und Kurland, hrsg. v. Bunge u. Madai, Dorpat 1840—1845 I—IV., Reval 1853 V. (Rozprawy: Neumanna, Pauckera, Zimmerberga z historyi prawa).

16378. Bunge F. G., Das römische Recht in den Ostseeprovinzen, Dorpat 1833, Riga u. Dorpat 1834; — Tenże, Livländische Rechtsgewohnheiten aus der Zeit der polnischen Herrschaft, Archiv f. d. Gesch. Liv-, Esth- u. Curlands, hrsg. v. Bunge, V.

16379. Winkelmann E., Johann Meilof, zur Gesch. des röm. Rechts in Livland, Dorpat 1869.

16380. Versuch einer Geschichte der livländischen Ritter und Landrechtes, Riga 1796 DS.

16381. **Defensio justa pro nobilitate Curlandiae, Obrona sprawiedliwa, b. r.; Zażalenie ze strony stanu rycerskiego Kurlandyi (1790?), b r.; Zachowanie przy prawie indygenatu (Kurlandczyków), Odpowiedź (po pol. i łac.) 1649 (DS) (E. IX.).**

16382. Geschichte der Sklaverei und Charakter der Bauern in Lief- und Estland, 1786 DS.

16383. Łuczyckij J., Popytki krestjanskoj reformy w Liflandii w XVII. wiekie, Sewier. Wiestn. 1894 Nr. 2 odd. II.

16384. Deklaracya względem miast Kurlandzkich, konstytucye, b. r.; — Wywód krótki, którym dowodzi się miastom Kurlandyi prawo apellacyi, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 16371.

16385. Heyking K., Kurze Erläuterungen in Rücksicht des Piltischen Kreises, b. m. 1790, *zob.* Nr. 5334.

16386. Diplomatica brevis expositio nexus districtus Piltensis erga Polon., Vars. 1674 (toż po pol.: Dyplomatyczne wyłożenie związków powiatu piltyńskiego, b. r.) DS.

16387. Informacya względem powiatu piltyńskiego, b. m. (Warsz.) 2 ed. 1768 DS.

Zob. Nr. 3998, 4198, 4913, 4936, 4953.

16388. Hołdy książąt Multańskich królom polskim, Niemc. Zb. pam. t. II., *zob.* Nr. 1955.

Zob. Nr. 1853, 1920, 1922, 1935, 1941, 2289, 2474, 6539.

16389. **Kurkowski, O Multanach i Wołoszczyźnie i wojny Polaków z nimi, Popisy szkoły depart. Kaliskiej z r. 1830.**

16390. **Niemczewski I. T.**, Untersuchung d. polnischen Oberhoheitsrechtes über d. Moldau, Leipzig 1872, *zob.* Nr. 2005.

16391. **Morgenbesser Al.**, Polska i Multany, Przew. nauk. lit. 1874 t. II.; — Tenże Multany, Bessarabia i Polska, Alb. Muz. nar. w Rapperswilu 1876.

16392. **Rogalski L.**, Dzieje księstw naddunajskich, *zob. Hist. polit.*

Krzyżanowski St., Początki Wołoszczyzny, zob. Hist. polit.

Czołowski Al., Początki Mołdawii, zob. Hist. polit.

Rozgraniczenie Pokucia w r. 1503, zob. Nr 2474 i 10804.

Materyały, zob. Nr. 1899, 1954, 1956. Zob. Nr. 7027, 7070, 8774.

(d: Organizacya państwa: Najwyższa władza, następstwo na tron, bezkrólewia i elekcye, prawa majestatu).

16393. Moraczewski J., Wielu historyków bardzo mylnie pojmuje rząd za Piastów, Tyg. lit., Pozn. 1838 Nr. 20, 1842 Nr. 51; — Tenże, Jeszcze o monarchizmie starożytnej Polski, tamże 1838 Nr. 40.

16394. Czy Polska była Monarchią czy też Rzeczypospolitą? Kronika emigr. pol., Paryż 1834—1839.

16395. **Steinwehr W. B. A.**, Regiae in Polonia dignitatis origines, Lipsiae 1758; — Jaworski Stan. X., Uwagi na Steinwehra dzieło, 1767 (DS.), *zob.* Nr. 9353.

16396. Crissenius, De ortu regiae dignitatis in Polonia, Lipsiae 1754; Tietz J. D., Von dem Ursprunge d. Königl. Würde in Polen (Magaz. d. Wissenschaft), b. r. (E. IX.) (DS.) (por.: Poln. Bibl. 1718).

16397. Jezierski, Rozwagi o królach polskich, elekcyach, bezkrólewiach, Warsz. 1780 DS.

16398. Ossoliński J. M., Rozprawa o rozmaitem następstwie na tron za dynastyi Piastów, Czasop. nauk. Bibl. Ossol. 1832 t. III.

16399. **Balzer O.**, Genealogia Piastów, Krak. 1895, *zob. Dod. I. (Genealogia).*

16400. Lelewel J., O związku Polski z Niemcami i tytule król. aż do podziału synów Krzywoustego, Pam. nauk. (c. d. Ćwiczeń) 1819 II.

O testamencie Bolesława Krzywoustego i podziale monarchii, zob. Hist. polit.

16401. **Szujski J.**, Ludwik Węgierski i bezkrólewie po jego śmierci, Opowiadania hist. i Dzieła ser. II. t. VII.

16402. **Stadnicki K.**, O tronie elekcyjnym domu Jagiellonów, Lwów 1880.

R: Tydz. pol. lit. X.

Zob. Nr. 2090.

16403. **Szujski J.**, Jeszcze o elekcyi w epoce Jagiellonów, Opowiadania hist. i Dzieła ser. II. t. VII.

16404. Szymański R., Die Wahlen der Grossfürsten v. Litthauen seit 1386 bis in die Mitte des XV. Jahrh., 1870.

Dokumenty i opisy elekcyj, zob. pod odpowiednimi latami w Części I.: Źródła.

Opracowania elekcyj, zob. Hist. polit. pod odpowiednimi latami.

16405. **Boehm Mar.**, Commentarius de interregnis, Thor. 1733 DS.

16406. **Konstytucye** Korony polsk. z W. X. Lit. podczas interregnum do wiadomości potrzebne, 1764 DS.

16407. Łubieński Lad. X., Wiadomości podczas interregnum, wybrane z księgi: „Świat określony“ (1763), *zob.* Nr. 9313.

Prymas interrex, zob. Nr. 12813.

16408. Objaśnienie prerogatywy wojewodów sub interregnis, b. r. (E. IX.) DS.

Sądy kapturowe, zob. Prawo sądowe.

16409. Na projekt wiecznego bezkrólewia odpowiedź, b. r. DS.

16410. **Górnicki Ł.**, O elekcyi, *zob.* Nr. 7309; — Solikowski, *zob.* Nr. 7348; — Sarnicki, *zob.* Nr. 7375.

16411. Spanocchi H., Discorso sopra l'elettione, Frankf. 1610 DS.

16412. Dissertazione nelli elezione d. Re di Pol., Milano 1604 DS.

16413. Leibnitz (Lubieniecki) Bogumicz Wilh., Specimen pro eligendo rege, *zob.* Nr. 8427.

16414. Leucht Chr. L., Tract. de juris-dictione (de succes. in Moscov., Polon.), Norimb. 1700 DS.

16415. **Braun D.**, De electionibus Regum Poloniae, Colon. 1722 (por.: Acta literaria 1755).

Zob. Nr. 9137.

16416. Schlözer, O Izbranii korolej w Polszy, Petersb. 1764 DS.

16417. Karpiński Fr., O następstwie i wyborze królów, b. r. (E. IX.) DS.

16418. Rzewuski S., O tronie polskim zawsze obieralnym, z dziejów i prawa dowody, 1790; — Jezierski Fr. Sal., O bezkrólewiu w Polszcze i o wybieraniu królów, Warsz. 1790 (DS.).

16419. Riccius Chr., Problema regium de electione principum (2 odb.), Paris 1636 DS.

O elekcyi, zob. Nr. 2702, 5270, 5296, 5324, 5329, 5361.

16420. Relation abrégée de ce qui c'est passé dans les elections depuis Sig. Aug. (1733?), b. r.; — Kurtze Erzählung dessen, was auf bey denem Wahlen der Könige von Pohlen, b. r.; — Beschreibung einer polnischen Königswahl, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 8750.

16421. Plan koła elekcyjnego pod Wolą, b. r. DS.

16422. Groddeck G., De pactis conventis, Dantisci 1709 DS.

16423. **Lengnich G.**, Pacta conventa Augusti III., Dantisci 1736, *zob.* Nr. 9306.

16424. Articuli pactorum conventorum (lat. et germ.), Dresdae 1751 DS.

16425. Elekcya królów polskich, Przyj. ludu, Leszno 1837 II.

16426. **Bartoszewicz J.**, Prawo o elekcyi, Dzieła t. X.

16427. Judycki B., Ceremonia y porządek w koronowaniu, Wilno 1610 DS.

16428. Riccius Chr., De coronatione regia Diaskepeis, Paris 1636 DS., *zob.* Nr. 8311.

16429. Obrzęd koronacyjny w Polsce, Gaz. nar. 1875 Nr. 181.

16430. Sozański A., Głosowania czyli sufragia na królów, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 t. III., *zob.* Nr. 1391, 1674, 4077.

16431. Sartorius J., De suffragio in elect. principum sub praes. Herm. Bordewisch, Gedan., Vitemb. 1722 DS.

Abdykacya, zob. Nr. 4010, 4630, 5448.

16432. **Braun D.**, De iuribus majestatis sive regalibus, Coloniae 1722 (por.: Acta literaria, 1755); — Tenże, De iurium regnandi fundamentalium, Coloniae 1722 (DS.).

16433. Lengnich G., Commentatio de norma regiminis, Gedani 1722, *zob.* Nr. 9306.

16434. Rylski J., De jure majestatico, Heidelberg. 1608; — Baumgarten A., De majestate principis, Thorunii 1686; — Sartorius J., Theses politicas de majestate disp. Ant. Baumgarten, Torunii 1686; — Rosenbe-g, Dissertatio de jure principis, Gedani 1701; — Marciszewski Jak. Mich. X., Quaestio juridica de jure majestatico, Crac. 1762; — Czaplic M., Positiones de principatu, b. r. (E. IX.) (DS.).

16435. Wolski Mik., Zdanie o królu polskim, Warsz. 1792 DS.

16436. **Szczerbic P.**, Artykuły securitatis przy boku J. K. Mci, Warsz. 1646 DS.

16437. Bezpieczeństwo pod bokiem Naszym królewskim, b. r. (E. IX.) DS.

Zob. Nr. 3594, 4358.

16438. Obrona verificaciey od Obrazy Majestatu, Wilno 1621 DS.

16439. Piccarti M. Fr., Oratio de Officio boni principis, Altorf 1610; Obraz chrześcijańsko-politycznego władcy, Wilno 1616; Oborski A. G., De pietate subditorum erga principem, Francof. 1679 (DS.).

16440. Tetsch Krz. L., Succincta deductio, qua evincitur jus ad thronum reg. maj. appelandi, Vars. 1767 DS.

16441. **Szujski J.**, Artykuł o wypowiedzeniu posłuszeństwa, Opowiadania hist. i Dzieła ser. II. t. VII.

16442. Rationes septuaginta, ob quas Regem Poloniae non adversari decet, b. r. (E. VIII.) DS.

16443. **Rembowski A.**, Monarchizm elekcyjny i konfederacye w dawnej Polsce, Bibl. warsz. 1893 t. I.

Zob. Konfederacye Nr. 16522.

16444. Lubomirski Stan., Zmniejszenie expensy cywilnej, na sessyi sejm. dane, b. r.; — Projekt tabelki expens cywilnych, b. r.; — Traktat o starostwach tak w Koronie, jako i W. X. Lit., Przydane formuły przysiąg, Warsz. 1774 (DS.), *zob.* Nr. 4727.

Królewszczyzny, starostwa i inne dochody królewskie, zob. Skarbowość.

16445. Klejnoty koronne, Tyg. lw. 1867; — J. S. B., O koronach polskich, Tyg. krak. 1834; — Martynowski Fr. X., O berłach królów polskich, Strzecha 1872.

Herby korony, zob. Nr. 314, 326 i 6732.

Itineraria królów, zob. Nr. 261—263; Pieczęcie, zob. Nr. 293—295; Genealogia, zob. Nr. 376—390 i Dod. I.; Monety, zob. Nr. 423—511; Medale, zob. Nr. 568—602.

16446. Kierski E., Ordery w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1841 IV.

Odznaki, przywileje, indygienaty, zob. Nr. 413—422.

16447. **Statuta** ordinis Im. Virginis, *zob.* Nr. 3717, 3749.

16448. Sapieha J. Fr., Historia Ordinis Aquilae Albae, *zob.* Nr. 4438; — Order Orła Białego, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

16449. Kawalerowie orderu Orła Białego zapłacą do skarbu, Projekt (1790?), b. r. (E. IX.) DS.

Order św. Stanisława, zob. Nr. 4904.

16450. Bartoszewicz J., Kwestya prawa salickiego, Dz. warsz. 1854 Nr. 90.

16451. Prawa publiczne królowych, Gaz. sądowa, Warsz. Nr. 47.

e: Organizacya państwa. — Ustawodawstwo: Konstytucye i kodyfikacye, sejmy i sejmiki, konfederacye i rokosze).

16452. **Rudnicki K. L.**, De legibus generalibus Regni Polonorum, *zob.* Nr. 16082.

16453. **Lelewel J.**, Początkowe prawodawstwo polskie cywilne i kryminalne do czasów Jagiellońskich, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1827 XIX., Odb. Warsz. 1828; Toż, Polska, dzieje i rzeczy jej t. IV. (po franc.: Essai historique sur la legislation civile et criminelle, traduit par Sig. Krasiński sous les yeux de l'auteur, Paris 1830).

Zob. Nr. 16084.

16454. **Hube R.**, Wywód prawodawstwa polskiego cywilnego i kryminalnego aż do czasów Jagiellońskich, Themis polska, War. 1828 IV.

R: Czasop. nauk. Ossol. 1832 I.

16455. Majorkiewicz J., Charakter rapsodyczny dawnego prawodawstwa polskiego, Atheneum Krasz. 1848 I.

16456. A. H., O prawodawstwie polskiem (Koronacya, Senat etc.), Dzwonek, Lwów 1851 IV.

Zob. Nr. 12611,

16457. **Hoffman K.**, Rząd i prawodawstwo dawnej Polski, Prz. pozn. t. V—XI.

16458. **Maciejowski W. A.**, Pobieżny pogląd na kodyfikacyą praw w Polsce, Czas. pośw. prawu, Krak. 1868, Odb. Krak. 1868.

Zbiory praw. zob. Nr. 1014—1057.

Konstytucye, zob. pod odpowiednimi latami w dziale: Dokumenty i Nr. 16534.

Najstarsza księga prawa, zob. Nr. 1017 i 16110.

Balzer O., Corpus iuris, zob. Nr. 16090.

16459. O dawnych statutach polskich dotąd niewyd., Pam. warsz. 1820; O pierwiast. edycyach Statutów polskich, tamże 1821, *zob.* Nr. 1018.

Prawodastwo t. zw. wiślickie Kazimierza Wielk., zob. Nr. 1019—1021.

16460 Kodeks polski, jaki był za Kazimierza W., Pam. warsz. 1820; Statut Piotrkowski Kazimierza W., tamże.

16461. **Lelewel J.**, Krytyczny rozbiór wiślickiego statutu, Rocz. tow. warsz. przyj. nauk. 1828—1830 XX—XXI, Polska, dzieje i rzeczy t. IV.

16462. Sejm w Wiślicy, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.

16463. **Hube R.**, Przyczynek do objaśnień historyi Statutu wiślickiego, Warsz. 1853, *zob.* Nr. 1019.

R: Dz. warsz. 1853 Nr. 36.

16464. Maciejowski W. Al., Nowe źródło wiślicki statut objaśniające, Wilkoński A., Dzwon literacki oddz. I. t. III., *zob.* Nr. 16053.

16465. Węclewski J., Statutum Vislicense pars I., Diss. inaug., Vratisl. 1854.

R: Gaz. warsz. 1854 Nr. 99.

16466. **Helcel A. Z.**, Starodawne prawa polskiego pomniki (Wstęp), *zob.* Nr. 1020.

16467. Czajkowski A., Statut Wiślicki z roku 1347, Wieniec ofiar. Stan. Jachowiczowi, Warsz. 1857—1858 I.

16468. **Stadnicki Al.**, Przegląd krytyczny rozporządzeń Statutu Wiślickiego, podług przedmiotów ułożony z uwzgl. poprawnej wersyi Z. A. Helcla, Bibl. war. 1859 I—IV., Odb. Warsz. 1860, Bibl. warsz, 1861 I.; — Tenże, Wykład popularny Statutów Wiślickich, Dod. tyg. Gaz. lw. 1858 Nr. 13.

R: Bibl. warsz. 1861 I.

16469. **Łaguna St.**, Kilka uwag nad wywodem hist. niektórych artykułów Statutu Wiślickiego, Bibl. warsz. 1859 III.

(1647). Kazimierz W. w Wiślicy. Przyj. dom., Lwów 1862; Kazimierz W. jako prawodawca, Tyg. nauk., Lwów 1865: Tatomir Ł., Statut Wiślicki, Strzecha 1868; (§) Pięciosetletnia rocznica Statutu Wiślickiego, Gaz. nar. 1869 Nr. 89.

16471. Zborowski St., O statutach Kazimierza W., Dz. lit. 1869—1870.

16472. **Hube R.**, O datach nadawanych statutom Kazimierza W., Bibl. warsz. 1877 I., Odb. Warsz. 1877; — Tenże, Prawo polskie XIV. w., *zob.* Nr. 16092.

R: Prz. kryt. 1877.

16473. **Piekosiński Fr.**, Uwagi nad ustawodastwem wiślicko-piotrkowskiem, Rocz. wydz. hist. fil., Krak. 1891 XXVIII.; — Tenże, Statut wielkopolski króla Kazimierza Wielk. z r. 1347, pono w Piotrkowie uchwalony, do ćwiczeń seminaryjnych, Krak. 1893.

Por.: Über die Gesetzgebung Kasimir des Grossen, Anzeiger der Akad. Krak. 1891.

O poszczególnych artykułach, zob. Prawo sądowe.

Przekłady statutu, zob. Nr. 1022—1028 i Dod. I.

16474. Z. F., Kilka słów z powodu zdania Szajnochy o dwóch groszach łanowych i opisu zjazdu koszyckiego, Bibl. warsz. 1860 II.

Uchwały zjazdu w Radomsku 1384, zob. Nr. 1030; zjazdu piotrkowskiego 1406—1407, zob. Nr. 1032.

16475. Chodyński Ad., Gdzie był uchwalony statut Jagiełły z r. 1423, Bibl. warsz. 1863 II.

16476. Hube R., Statut wartski Wład. Jagiełły, Bibl. warsz. 1874 II.

R: Prz. kryt. 1874—1875.

Uchwały zjazdu piotrkowskiego z. r. 1444, zob. Nr. 2155; Ustawodawstwo nieszawskie, zob. Nr. 1034—1035; Konstytucyé 1501—5, zob. Nr. 1036—1037.

Kodeksy praw, zob. Nr. 1058—1098 i Dod. I.

Zob. Prowincye, Nr. 16211—16387.

16477. **Braun D.**, De comitiis Regni Poloniae generalibus, Colon. 1722 (por.: Acta literaria, 1755.

De la Bizardière, zob. Nr. 8739.

Pułaski, zob. Nr. 9137.

16478. **Presiowski I.**, Krótka wiad. o sejmach i sejmikach w Polsce, Progr. szk. wojew., Warsz. 1829, 2. ed. Bibl. polska Turowskiego.

16479. **Bentkowski Wł.**, Vicissitudines comitiorum in Polonia sub Jagellonum stirpe, Acta Jablonoviana nova 1836 VII.

16480. Iłowajski, Szkice z dziejów Polskich sejmów (po ross.), Wiestnik ruskij, Moskwa 1862.

16481. **Łebiński Wł.**, De nuntiorum terrestrium in Polonorum Rep. origine, conditione, rebus gestis, Diss. inaug. pars I. (1468—1668), Vrat. 1863.

16482. **Kariejew M.**, Istor. oczerk polskawo sejma, Moskwa 1888 (toż po pol.: Zarys historyczny sejmu polskiego, przeł. Z. Poznański, Warsz. 1893).

R: Korzon T., Dod. do Kraju 1889 Nr. 32; Rembowski Al., Kwart. hist. 1889; Bibl. warsz. 1893 III.; T. L., Przew. nauk. lit. 1893; Kornatowski J., Przegl. pedag. 1893 Nr. 11.

16483. **Rembowski A.**, Reprezentacya stanowa w Polsce, Bibl. warsz. 1893 (por. też: Bibl. warsz. 1892, Ateneum 1892 IV.).

16484. **Porządek** sejmowania według konstytucyi 1644, Suada lat. Ostrowskiego, *zob.* Nr. 1351; — Łochowski Stan., Comitiorum Reg. Pol. forma, ded. Christ. Sutowski, Crac. 1644 DS.

16485. Moraczewski, Głosowanie w obradach polskich, Tyg. lit., Poznań 1839 II.

16486. **Ulanowski B.**, Trzy zabytki do historyi parlamentaryzmu w Polsce w XV. w., Arch. kom. prawn. akad. I., Odb. Krak. 1893.

R: Kraj 1893 Nr. 41; Winiarz A., Kwart. hist. 1894.

16487. **Bobrzyński M.**, Sejmy polskie za Olbrachta i Aleksandra, Ateneum 1876 II.

16488. **Warnka St.**, Sejm piotrkowski w r. 1565, Dz. lit. 1868.

16489. Kalicki B., O niektórych projektach reformy sejmowej w XVII. w., Prz. pol. r. VIII. t. I.

16490. Maciejowski W. A., Liberum veto, Ks. zbior. ofiar. Wójcickiemu, Warsz. 1862.

16491. Kubala L., Pierwsze Liberum veto, *zob. Hist. polit.*

16492. Kowalewski C., Dissertatio juris publici pol. de nuntiorum terrestrium intercessione in comitiis seu libero veto: Nie pozwalam, Regiomonti b. r. (E. IX.).

16493. Jak u nas rwano sejmy (obrazek hist.), Czas 1849 Nr. 25 i n.

16494. **Sawczyński H.**, Sprawa reformy sejmowania za Jana Kazimierza, 1658—1661, Kwar.. hist. 1893, Odb. Lwów 1893.

16495. **Pułaski F.**, Annotacya sejmów, *zob.* Nr. 4331; — Pietrusiński L., Przed stu laty o prawodawstwie w. XVIII., War. 1858.

16496. Temprowski M., Kalendarz na 1746 (Informacya o posłach na sejmy), Krak. 1746 DS.

16497. Objaśnienie nieszczęśliwych skutków z tyle zerwanych sejmów (1761?), b. r. (E. IX.) DS.

Konarski St., zob. Nr. 9289.

16498. Kisielewski Wł. T., Reforma Książąt Czartoryskich na sejmie, 1764, Sambor 1880.

R: Tydz. p. lit. XI.

16499. Drozdowski M., Dissertatio de constitutionibus, Crac. 1771 DS.

16500. **Kalinka W.**, Sejm czteroletni, *zob. Hist. polit.*

16501. Dębicki L., Stronnictwo patryotyczne na wielkim sejmie, Prz. powsz. 1885 V—VI.

16502. Sokołowski A., O Sejmie czteroletnim, Wyd. im. Staszyca, Lwów 1891 XXIII—XXV.

Projekty reform sejmowania i uchwały, zob. Nr. 5256—5383.

16503. **Wegner**, Ostatni sejm w Grodnie; — Iłowajski, Sejm w Grodnie, *zob. Hist. polit.*

16504. **Lelewel J.**, Trzy konstytucye polskie 1791, 1807, 1815, Warsz. 1831, Lipsk 1831, Paryż 1832, 1839 (toż po franc.: Analyse de paralelle de trois constitutions polonaises de 1791, 1907, 1815, traduit par Er. R(ykaczewski), Arras 1833; — Kubrakiewicz M., Uwagi nad konst. 3. maja, Bourges 1833; — Lelewel J., Myśli z powodu pisma A. Kubrakiewicza, Pielgrz. pol. 1833, Odb. Paryż 1833.

16505. Iłowajski, Triety maja, Russkij Wiestnik, Moskwa 1864 t. XLIX.

16506. **Balzer O.**, Reformy społeczne i polityczne konst. 3. maja, Prz. polski 1891 II., Odb. Krak. 1891.

R: Korzon T., Kwart. hist. 1898.

16507. **Starzyński St.**, Konstytucya trzeciego maja na tle współczesnego ustroju innych państw europejskich, część I., Lwów 1892.

R: Rembowski A., p. t: Nowa książka o Konstytucyi Trzeciego Maja, Kwart. hist. 1893; Odpowiedź autora, tamże 1893; Prawnik 1893 Nr. 2; K. J., Przegl. pol. 1893 I.; B. A., Przew. nauk. lit. 1893.

Inne prace o Konstytucyi 3. maja, zob. Hist. polit.

Dyaryusze sejmowe i konstytucye, zob. w dziale: Źródła (Dokumenty) pod odpowiednimi latami i Nr. 16534.

Mowy sejmowe, zob. Nr. 1349—1352 i Dod. I.

16508. **Pawiński A.**, Sejmiki ziemskie, początek ich i rozwój aż do ustalenia się udziału posłów ziemskich w ustawodawstwie sejmu walnego 1374—1505, Warsz. 1895.

R: Rembowski A., Bibl. warsz. 1895 I.; A., Tyg. ill. 1895 str. 72; Okolski A., Słowo 1895 Nr 40; Przew. nauk. lit. 1895; K. F., Ateneum 1895 II.

16509. Pawiński A., Dzieje ziemi kujawskiej, oraz akta historyczne do nich służące, t. I.: Rządy sejmikowe w Polsce, Warsz. 1888 I—V., *zob.* Nr. 1394.

16510. Kluczycki Fr., Lauda ziemi dobrzyńskiej, *zob.* Nr. 1390.

16511. Jarochowski K., Lauda połączonych województw kaliskiego i poznańskiego za pan. Aug. II., *zob.* Nr. 1396.

R: Ateneum 1884 III.

16512. **Storożenko**, Zapadno-russkije sejmiki, Kijów 1888, *zob.* Nr. 967; — Iłowajskij, Polskie sejmiki, *zob.* Nr. 4739.

R: Linniczenko J., Kwart. hist. 1888; Nowicki J., Kij. Star. 1889.

16513. Durnow S., Obłastnyje kagalnyje siejmy w wojewodstwie Wołyńskom i Biełorossii (1666—1764), Woschod 1894 Nr. 4.

Sumcow N. F., zob. Nr. 12017.

16514. **Szuman H.**, Rys historyczny początków i zawiązku parlamentaryzmu polsk. w Prusiech, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XX., Odb. Poznań 1894.

Sejmiki pruskie, zob. Nr. 16321—16325.

16515. Legatio ad conventiones, 1503, Athen. Kraszewskiego 1841 I.; — Uchwała ziemi sanockiej z r. 1504, wyd. Bostel, Przew. nauk. lit. 1888 str. 81; — Uniwersał Zygmunta III. na sejm 1591, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.; — Instrukcya Jana III., Pam. Sandomirski I.

16516. Sejmik w Kielcach, 1794, Gaz. kielecka 1884 Nr. 45 i 46, *zob.* Nr. 5216, 5432.

16517. Wyjątek z Dyaryusza posłów inflanckich, Słowo 1882 Nr. 152 i 153.

16518. A., Sejmiki polskie w Kazaniu 1655 - 1663, Kwart. hist. 1893.

16519. Objaśnienie czynności sejmików ziemi drohickiej, b. r. (E. IX.).

Sejmiki (Projekt), zob. Sejm czteroletni Nr. 5328, 5360, 5378.

16520. Instrukcye sejmikowe dla Medekszy z r. 1657, 1667 w Księdze pamiętniczej Medekszy, SS. rr. pol. III., *zob.* Nr. 3415.

16521. Powołanie na sejmik urodzonemu Leonardowi Sadowskiemu, Dod. tyg. Gaz. lw. 1856 Nr 52.

Zob. Nr. 3598, 3746, 3766, 3783, 3807, 3850, 3890, 3984, 4356, 4429, 4632, 4647.

16522. **Lengnich**, De Polonorum confederationibus, *zob.* Nr. 9306; — Kettner, De polonorum confederationibus, 1735 DS. (por.: Kwart. hist. 1889 str. 572), *zob.* Nr. 9095.

16523. O konfederacyach w Polsce, Tyg. lit. 1843 VI.; — Petruszewicz A., O słowie „rokosz", Prz. archeol., Lwów I.

16524. **Rembowski Al.**, Konfederacya i rokosz w dawnem prawie polskiem, Warsz. 1893 (Wstęp do dzieła: Rokosz Zebrzydowskiego w: Bibl. ord. Krasińskich IX—XII., *zob.* Nr. 1385), *zob.* Nr. 16443.

R: Lewicki A., Przegl. pol. 1893 IV.; Sokołowski A., p. t.: W sprawie rokoszu Zebrzydowskiego, Ateneum 1893 IV.; Bukowski J., Przyczynek, Kw. hist. 1894

16525. **Balzer O.**, Początek sądów kapturowych, Ateneum i Studya nad prawem polskiem; — Załuski J. A., *zob. Prawo sądowe.*

16526. **Szujski J.**, Maćko Borkowicz i pierwsza konfederacya rycerska, Opowiadania hist i Dzieła ser. II. t. VII.; — Tenże, Zjazd radomski z r. 1384, *zob.* Nr. 1894.

16527. **Prochaska A.**, Konfederacya Spytka z Melsztyna, Lwów 1889, *zob. Hist. polit.*; — Tenże, Konfederacya lwowska 1464 r., Kwart. hist. 1892.

Zob. Nr. 3077 i 3274.

16528. O konfederacyi lwowskiej 1622 uczynionej nauka, b. r. DS., *zob.* Nr. 3614.

Konfederacya Tyszowiecka, zob. Historya polit.

16529. Konfederacya gołąbska, Dz. warsz. 1854 Nr. 128, *zob.* Nr. 9640.

16530. Dziennik konfederacyi tarnogrodzkiej 1715—1717, Obraz Polaków i Polski Raczyńskiego XIV.

16531. Jaubert, Hist. des revolutions de Pologne depuis la mort d'Auguste jusqu'à 1774 DS.

16532. Chyliński M., Dwie konfederacye halickie (z XVIII. w., 1767), Hasło stanisł. 1875 Nr. 5.

Konfederacya barska, zob. Hist. polit.

16533. Hubert L., O sądzie konfederacyi generalnej 1773—1775 (rozprawa), Pam. hist. L. Huberta t. II.

16534. **Konstytucye** i sejmy. Układ chronologiczny:

1180: Zjazd łęczycki, *zob.* Nr. 1695.
1264: Statut żydowski, *zob.* Nr. 1762.
1347—1368: Statuta Kazimierza W., t. z. Wiślickie, *zob.* Nr. 1833. i 16461.
1352: Ordynacya w sprawie dziesięcin, *zob.* Nr. 1838.
1355: Przywilej budziński, *zob.* Nr. 1843.
1359: Ordynacya w sprawie dziesięcin, *zob.* Nr. 1852.
1361 (1365): Dekret o sądach prawa niem., *zob.* Nr. 1860.
— Arbitrium Jaroslai, *zob.* Nr. 1856.
1367: Przywilej żydowski, Przew. nauk. lit. 1873, *zob. Dod. I.*
1368: Ordynacya solna, *zob.* Nr. 1803.
— Ustawa o starostach, monecie i rajcach, Helcel, Pomniki I. str. 226, *zob. Dod. I.*
1374: Przywilej koszycki, *zob.* Nr. 1873.
1377: Statut mazowiecki, *zob.* Nr. 1882.
1382: Konfederacya radomska, *zob.* Nr. 1886.
1384: Konfederacya radomska, *zob.* Nr. 1894.
1386: Przywilej Jagiełły, *zob.* Nr. 1905.
1387—1397: Statuta mazowieckie, *zob.* Nr. 1911.
— Przywileje nawróconym Litwinom, *zob.* Nr. 1910.
1388: Przywilej Piotrkowski, *zob.* Nr. 1918.
— Witołda przywilej dla żydów lit., *zob. Dod. I.*
1393: Ordynacya solna, *zob.* Nr. 1931
1401: Przywilej Unii lit.-pol., Vol. leg. I., *zob. Dod. I.*
1401—1414: Statuta mazowieckie, Bandtkie, Jus pol., *zob. Dod. I.*
1406: Zjazd piotrkowski, *zob.* Nr. 1984.
1407: Zjazd piotrkowski, *zob.* Nr. 16486.
1408: Witołda przywilej żydom, *zob.* Nr. 1987.
1410: Przywileje pruskie, *zob.* Nr. 1995.
1413: Unia horodelska, *zob.* Nr. 2011.
1413: Przywilej warszawski, *zob.* Nr. 2012.
1418: Konstytucya Łęczycka. *zob.* Nr. 2024.
1420: Statut wartski, *zob.* Nr. 2035.
1421: Statut Ziemowita IV. mazowieckiego, *zob.* Nr. 2040.
1422: Przywilej czerwiński, *zob.* Nr. 2046.
1423: Statut wartski, red. druga, *zob.* Nr. 2052 i 16475.
1424: Edykt przeciw heretykom, *zob.* Nr. 2059.
— Kompromis z szlachtą mazowiecką, *zob.* Nr. 2061.
1425: Przywilej brzeski, *zob. Dod. I.*
1426: Statut handlowy Sochaczewski, *zob.* Nr. 2066.
— Statut handlowy Zakroczymski, Jus pol. Bandtkiego.
1430: Przywilej jedlneński, *zob.* Nr. 2082.
1432: Statut wojskowy, *zob.* Nr. 2091.
— Unia z Litwą, *zob.* Nr. 2089.
1437: Laudum cracoviense, *zob.* Nr. 1033 i 2173.
1438: Kontederacya korczyńska, *zob.* Nr. 2120.
— Zatwierdzenie przywileju, *zob.* Nr. 2118.
1439: Konfederacya Spytka z Melsztyna, *zob.* Nr. 2124 i 16527.
1440: Wład. zaręczenie o dobrach krak., *zob.* Nr. 2130.
— Concordia, *zob.* Nr. 2131.
1443: Porównanie kościoła ruskiego, *zob.* Nr. 2151.
1444: Zjazd Piotrkowski, *zob.* Nr. 2155.
1447: Statuta piotrkowskie, *zob.* Nr. 2170.
— Przywilej litewski, *zob.* Nr. 2171.
1451: Zatwierdzenie ordynacyi żup, *zob.* Nr. 2197.
— Statut o monecie, *zob.* Nr. 2199.
1453: Zatwierdzenie przywilejów, *zob.* Nr. 2209.
— Statut czerwiński Ks. Mazowieckiego, Jus pol., *zob. Dod. I.*
— Statut Litwy, *zob.* Nr. 2210.
1454: Wcielenie Prus, *zob.* Nr. 1454.
— Przywilej cerekwicki i ustawy nieszawskie, *zob.* Nr. 2216.
— Opieka nad Oświęcimem i Zatorem, *zob.* Nr. 2218.
1455: Zatwierdzenie praw, *zob.* Nr. 2225.

1456: Uchwały zjazdu w Piotrkowie i Nowo-Korczynie, *zob.* Nr. 2235.
1457: Przywilej dla ziem ruskich, *zob.* Nr. 2236.
— Wcielenie ks. Oświecimskiego i Zatorskiego, Vol. leg. I.
— Zatwierdzenie statutu wojskowego, *zob.* Nr. 2243.
1458: Uchwały zjazdu w Kole, *zob.* Nr. 2247.
1459: Uchwały zjazdu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2252.
1460: Podatek Czysza, *zob.* Nr. 2254.
1462: Wcielenie ziemi bełzkiej i gostyńskiej, *zob.* Nr. 2268.
— Zjazd nowo-korczyński, Helcel, Pomniki II., *zob. Dod. I.*
— Wcielenie ziemi rawskiej, *zob. Dod. I.*
1463: Prawa ziemi brzeskiej i kujawskiej, *zob.* Nr. 2271.
1465: Statuta nowo-korczyńskie, *zob.* Nr. 2279.
1466: Pokój toruński, *zob.* Nr. 2284.
1468: Sudebnik litew., *zob.* Nr. 2298.
1470: Zatwierdzenie praw, Vol. leg. I., *zob. Dod. I.*
1471: Statut czerski dla Mazowsza, Jus pol. Bandtkiego, *zob. Dod. I.*
1472: Uchwała zjazdu w Nowym-Korczynie, *zob.* Nr. 2314.
— Przywilej dla ziemi warszawskiej, Jus pol. Bandtkiego.
1474: Statut opatowiecki, *zob.* Nr. 2318.
1475: Statut korczyński, *zob.* Nr. 2324.
1476: Prawo chełmińskie w Prusiech, *zob.* Nr. 2328.
1477: Przywileje Prus, *zob.* Nr. 2332.
— Ustawa wojenna, *zob.* Nr. 2333.
— Ziemia sandomirska, *zob.* Nr. 2334.
1478—1482: Statuta mazowieckie Bolesława V., *zob. Dod. I.*
1488: Zatwierdzenie praw Wielkopolski, *zob.* Nr. 2357.
— Edykt poborowy, *zob. Dod. I.*
1490: Ordynacya o czopowe, *zob. Dod. I.*
1492: Ordynacya dla kopalń, *zob.* Nr. 2361, 2369.
— Statuta dla Litwy i Żmudzi, *zob.* Nr. 2371, 2379.
1493: Statuta sejmu piotrkowskiego, *zob.* Nr. 2384.
1494: Wcielenie ks. Zatorskiege, *zob.* Nr. 2391.
— Zatwierdzenie praw pruskich, *zob.* Nr. 2392.
1494—1505: Przywileje Aleks. dla ziem litewskich, *zob. Dod. I.*
1496: Statuta sejmu piotrkowskiego, *zob.* Nr. 2400.
— Statut czerski Konrada III., *zob. Dod. I*
1498: Zatwierdzenie stat. ziemi chełmińskiej, *zob.* 2412.
1499: Unia lit. pol., Vol. leg. I., *zob. Dod. I.*
1501: Statuta sejmu piotrkowskiego, *zob.* Nr. 2461.
— Unia Litwy z Polską w Mielniku, *zob.* Nr. 2459.
— Ordynacya wyborcza, *zob.* Nr. 2458.
— Zatwierdzenie praw sand. i bielskiej ziemi, *zob.* Nr. 2462.
1501—1504: Statuta panów, *zob.* Nr. 2460.
1502: Statuta monety dotyczące, *zob.* Nr. 2476.
1504: Statuta sejmu piotrkowskiego *zob.* Nr. 2481.
— Ordynacya dla kopalń, *zob.* Nr. 2482.
1505: Zatwierdzenie praw, *zob.* Nr. 2487.
— Statuta sejmu radomskiego, *zob.* Nr. 2491.
— Zatwierdzenie zwyczajów krak., *zob.* Nr. 2487.
— Zatwierdzenie przywileju żydowskiego, *zob.* Nr. 2490.
— Zatwierdzenie statutu Łaskiego, *zob.* Nr. 2487, 2502.
— Statut górniczy, *zob.* Nr. 2493.
1506: Ustawa wojenna, *zob.* Nr. 2498.
Por.: Balzer O., Corpus iuris polonici, *zob.* Nr. 16090.
— Przywilej Zygm. dla Litwy, *zob.* Nr. 2504—2505.
1507: Zatwierdzenie przywilejów, *zob.* Nr. 2521.
— Zjazd krakowski, *zob.* Nr. 2521.
— Serebszczyzna, *zob.* Nr. 2523.
1509: Ustawy dla Litwy, *zob.* Nr. 2528.
1510: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2533.
1511: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2543.
1512: Ustawy litewskie, *zob.* Nr. 2523.
— Ustawa wojenna, *zob.* Nr. 2547.

1514: Ordynacya wojenna, *zob.* Nr. 2564.
1515: Uniwersał sejm., *zob.* Nr. 2568.
1516: Prawo ziemi drohickiej, *zob.* Nr. 2576.
1517: Statut górniczy, *zob.* Nr. 2582.
1519: Konstytucye sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2594.
1520; Konstytucye sejmu w Bydgoszczy, *zob.* Nr. 2603.
1521: Uniwersał sejmowy, *zob.* Nr. 2609.
— Dekreta sejmu krak., *zob.* Nr. 2610.
— Konstytucye sejmu w Toruniu, *zob.* Nr. 2611, 2618.
— Zatwierdzenie praw ziem pruskich, *zob.* tamże.
1521—1524: Edykt przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2613, 2620, 2629, 2635.
1522: Zatwierdzenie praw litew., *zob.* Nr. 2619.
1523: Konstytucye sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2628, 2632.
1524: Ustawa targowa, *zob.* Nr. 2633.
— Instrukcya poborowa, *zob.* Nr. 2634.
1525: Hołd pruski, *zob.* Nr. 2647.
— Dekret Janusza mazow. przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2655.
— Sądownictwo górnicze, *zob.* Nr. 2659.
— Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob. Dod. I.*
1526: Przywilej dla ks. pruskiego, ordynacya dla Gdańska i t. d., *zob.* Nr. 2668.
— Nadanie Bytomia i Luneburgu, *zob.* Nr. 2668 i 2671.
1527—1528: Konstytucye sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 2679, 2687.
1528: Ks. pruskiego prawo do elekcyi, *zob.* Nr. 2688.
— Dekret o dziesięcinach bisk. kujawskiego, *zob.* tamże.
— Sejm wileński, *zob.* Nr. 2689.
1529: Statut litewski, *zob.* Nr. 2695.
— Ustawy dla Litwy, *zob.* Nr. 2696.
1530: Elekcya króla, *zob.* Nr. 2701, 2702.
1532: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 2714.
1533: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2719.
1534: Sejm w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2733.
1534—1535: Dekret przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2723 i 2728.
1535: Dekret o prawie saksońskiem, *zob.* Nr. 2729.
1536: Sejm, *zob.* Nr. 2733.
1537: Zygm. Aug. składa przysięgę, *zob.* Nr. 2739.
1538: Rokosz pod Lwowem, *zob.* Nr. 7063.
— Konst. sejmu w Piotrkowie. *zob.* Nr. 2743.
1539: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 2752.
1540: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 2757.
— Edykt przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2758.
1541: Prawo sądowe dla ziem pruskich, *zob.* Nr. 2769.
1542: Uniwersał poborowy, *zob.* Nr. 2770.
1543: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 2774.
1544: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2781.
— Sądowe przepisy, *zob.* Nr. 2784.
1544—1563: Sejmy litewskie, *zob.* Nr. 2782.
1545: Sejm w Krakowie, *zob.* Nr. 2795.
— Lustracya wojska, *zob.* Nr. 2794.
1547: Sejm w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2808.
— Prawo polskie ziemi bielskiej, *zob.* Nr. 2813.
1548: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2814.
— Sejm w Piotrkowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2832.
— Zatwierdzenie praw, *zob.* Nr. 2833.
1550: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 2848.
1550—1551: Edykty przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2852, 2860.
1552: Konst. i akta sejmu w Piotrkowie (urywek z dyaryusza), *zob.* Nr. 2867.
1553: Sejm w Krakowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2875.
— Porządek sądów na sejmie, *zob.* tamże.
1555: Sejm w Piotrkowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2892.
1556: Edykt przeciw herezyi, *zob.* Nr. 2904.

1557: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 2912.
— Ustawa o włokach, *zob.* Nr. 2913.
1558: Sejm w Piotrkowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2892.
1562—1563: Konst. sejmu w Piotrkowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2960 do 2964, 7242.
1563—1564: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2962, 2970, 2977.
1565: Konst. sejmu w Piotrkowie (dyaryusz), *zob.* Nr. 2991—2993.
1566: Sejm w Lublinie, *zob.* Nr. 3000 i 3001.
1567: Konst. sejmu w Piotrkowie, *zob.* Nr. 3014.
1568: Potwierdzenie praw Tatarom, *zob.* Nr. 3022.
— Ustawa leśniczym W. X. L., *zob.* Nr 3023.
1569: Konst. sejmu w Lublinie, Unia (dyaryusz), *zob.* Nr. 3032—3038.
1570: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 3047—3048.
— Zgoda sandomierska, *zob.* Nr. 3049 i 14908.
1572: Kaptur po śmierci Zygm. Aug., *zob.* Nr. 3067.
1573: Konfederacya w Warszawie, Pacta conventa, *zob.* Nr. 3076.
— Porządek elekcyi, *zob.* Nr. 3076, 3079.
1574: Potwierdzenie praw, *zob.* Nr. 3098.
1575: Konfederacya w Warszawie, *zob.* Nr. 3115.
1576: Zjazd w Jędrzejowie, *zob.* Nr. 3121.
— Zatwierdz. elekcyi, *zob.* tamże.
— Zatwierdzenie praw, *zob.* tamże.
— Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 3138.
— Uniwersał w obronie żydów, *zob.* Nr. 3139.
— Sejm w Toruniu, *zob.* Nr. 3141.
1577: Uniwersał poborowy, *zob.* Nr. 3148.
1578: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3156.
— Ustanowienie trybunału kor., *zob.* tamże.
— Komisya górnicza, *zob.* Nr. 3163.
1580: Uniwersał poborowy, *zob.* Nr. 3176.
1581: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3183.
— Ustanowienie trybunału W. X. L., *zob.* tamże.
1582: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3194.
— Konst. dla Inflant, *zob.* tamże.
1586—1587: Konfederacya warszawska (dyaryusz), *zob.* Nr. 3225 - 3226.
— Przysięga i Pacta conventa, *zob.* Nr. 3238.
— Przywilej duchowieństwu ruskiemu, *zob.* Nr. 3243.
1588: Zatwierdzenie praw przez Zyg., *zob.* Nr. 3247.
— Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 3248.
1589: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3258.
— Zatwierdzenie praw Olkuskich, *zob.* Nr. 3265.
— Ordynacya Zamoyska, *zob.* Nr. 3266, 3452, 4721.
1590: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3273.
1591: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3281.
1593: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3291.
1595: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 3307 i 3310.
— Czopowe od wina, *zob.* Nr. 3317.
1596: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3330.
1597: Rada sprawy wojennej, *zob.* Nr. 3341.
1598: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3350.
1601: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3431.
1602: Uniwersał poborowy, *zob.* Nr. 3422.
1603: Konst. sejmu w Krakowie, *zob.* Nr. 3437.
1606: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 3467.
— Rokosz Zebrzydowskiego, *zob.* Nr. 3472 i 16524.
1607: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3475.
1608: Zygmunta III. uniwersał, *zob.* Nr. 3482.
1609: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3489.
— Artykuły wojenne, *zob.* Nr. 3490.
1610: Zygmunt III. o fałszywej monecie, *zob.* Nr. 3501.

1611: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3505.
1613: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3522.
1615: Komisya bydgoska, *zob.* Nr. 3533.
— Konfederacya, *zob.* Nr. 3541.
1616: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3548.
1617: Ustawa kurlandzka, *zob.* Nr. 3561 i 16357.
1618: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3562.
— Edykt w sprawie monety, *zob.* Nr. 3564.
— Ordynacya Ostrogska, *zob.* Nr. 3592, 4064, 4257, 4402, 4494, 4768.
1619: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3571.
— Ugoda z kozakami, *zob.* Nr. 3576.
1620: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3581.
1621: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3597—3598.
1623: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3619.
— Ustawa przedawania rzeczy, *zob.* Nr. 3626.
1624: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3627.
1625: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3635.
1626: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3643.
— Konst. sejmu w Toruniu, *zob.* Nr. 3644.
1627: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3651.
1628: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3658.
1629: Konst. 2 sejmów w Warszawie, *zob.* Nr. 3663—3664.
— Instruktarz celny, *zob.* Nr. 3665.
1631: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3675.
1632: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3682.
— O podatkach, *zob.* Nr. 3683.
— Konfederacya generalna, *zob.* Nr. 3689.
— Sejm elekcyjny, *zob.* Nr. 3690.
1633: Konst. sejmu koronacyjnego, *zob.* Nr. 3700.
— Rewizya skarbu, *zob.* Nr. 3711.
1634: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3714.
1634: Statuta orderu N. P. M., *zob.* Nr. 3717, 3749.
1635: Konst. 2 sejmów w Warszawie, *zob.* Nr. 3724—3725.
1637: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3746.
— Tranzakcya z kozakami, *zob.* Nr. 3750.
1638: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3756.
1639: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 3762.
1640: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3766.
1641: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3774.
— Ordynacya król. puszcz W. X. L., *zob.* Nr. 3779.
— Umiarkowanie monety, *zob.* Nr. 3780.
1642: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3783.
1643: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3787.
1644: Colloquium charitativum, *zob.* Nr. 3798, 8138 i 15652.
1646: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3807.
1647: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3817.
1648: Konfederacya na sejmie konwok., *zob.* Nr. 3829.
— Sejm elekcyjny, *zob.* Nr. 3830.
— Regestr poboru ziem pruskich, *zob.* Nr. 3850.
1649: Konst. sejmu koronacyjnego, *zob.* Nr. 3859.
— Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3860.
— Leges sumptuariae, *zob.* Nr. 3861.
— Potwierdzenie praw górniczych, *zob.* Nr. 3865.
1650: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3867.
— Akt kom. menniczej, *zob.* Nr. 3868.
1651: Uniwersał królewski, *zob.* Nr. 3873.
1652: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3880.
1653: Konst. sejmu w Brześciu lit., *zob.* Nr. 3886.
1654: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3891.
1655: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3896.

1656: Konfederacya Tyszowiecka, *zob. Hist. polit.*
1657: Ustawa akcyzy, *zob.* Nr. 3916.
1658: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3929.
1659: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3942.
— Komisya Hadziacka, *zob.* tamże.
1660: Traktat oliwski, *zob.* Nr. 3955.
1661: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3960.
1662: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 3970.
1666: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 3992.
1667: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4001.
1668: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4009.
— Akt abdykacyi, *zob.* Nr. 4010.
— Konfederacya na konwokacyi, *zob.* Nr. 4022.
1669: Sejm elekcyjny, *zob.* Nr. 4024.
1670: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4040.
1672: Dwa sejmy w Warszawie (dyaryusze), *zob.* Nr. 4056.
— Konfederacya pod Gołębiem, *zob.* Nr. 4057.
1673: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4062.
1674: Konfederacya na konwokacyi, *zob.* Nr. 4071.
— Sejm elekcyjny, *zob.* Nr. 4072.
1676: Konst. sejmu koronacyjnego, *zob.* Nr. 4104—4105.
— Rewizya skarbu, *zob.* Nr. 4106.
1677: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4113.
1678: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4120.
1681: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4144.
1683: Sejm w Warszawie i konst., *zob.* Nr. 4150, 4156.
1685: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4182.
1686: Traktat z Moskwą, *zob.* Nr. 4193.
1688: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4207 i 4208.
1689: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4215.
1690: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4220, 4227.
1693: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4237.
1693: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. Nr. 4237.
1694: List przedsejmowy, *zob.* Nr. 4243.
1695: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4250.
1696: Konfederacya na konwokacyi (dyaryusz), *zob.* Nr. 4262.
— Sejm elekcyjny (dyaryusz), *zob.* Nr. 4267.
1697: Konst. sejmu koronacyjnego, *zob.* Nr. 4278.
— Rokosz, *zob.* Nr. 4279, 4289.
1698: Konst. sejmu pacyfikacyi w Warszawie, *zob.* Nr. 4303.
1699: Pokój Karłowicki, *zob.* Nr. 4308.
1700: Konfederacya W. X. L. w Olkiennikach, *zob.* Nr. 4342.
1702: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4356, 4364.
1703: Konst. sejmu w Lublinie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4370.
1704: Konfederacya w Warszawie, *zob.* Nr. 4380, 4383, 4388.
— Konfederacya w Sandomierzu, *zob.* Nr. 4380, 4406. 4422.
— Elekcya St. Leszczyńskiego, *zob.* Nr. 4381, 8830.
1705: Koronacya, *zob.* Nr. 4389.
1710: Sancita konfed. sandomirskiej, *zob.* Nr. 4422.
1711: Uniwersały Augusta II., *zob.* Nr. 4429
— Uniwersały Leszczyńskiego, *zob.* Nr. 4431
1712: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4434, 4435.
1715: Konfederacya Tarnogrodzka, *zob.* Nr. 4447.
1717: Konstytucye sejmu pacificationis w Warszawie, *zob.* Nr. 4459.
— Urządzenia wojskowe, *zob.* Nr. 4460.
1718: Konst. sejmu w Grodnie, *zob.* Nr. 4471.
1719: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4478.
1720: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4487.
1722: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4500.
1724: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 4510.
1726: Konst. sejmu w Grodnie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4525—4526.
1728: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4541.

1729: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4548.
— Uniwersał o dezercyach, *zob.* Nr. 4549.
1730: Sejm w Grodnie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4554.
1732: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4567.
— Mandat monetarny, *zob.* tamże.
1733: Konfederacya na konwokacyi (dyaryusz), *zob.* Nr. 4578.
— Sejmy elekcyjne, *zob.* Nr. 4579, 4580.
— Konfederacya w Opatowie, *zob.* Nr. 4585, 4609.
1734: Sejm koronacyjny, *zob.* Nr. 4603.
— Konfederacya litewska, *zob.* Nr. 4611.
— Ordynacya poczty, *zob.* Nr. 4615.
1735: Sancitą w Warszawie, *zob.* Nr. 4618.
— Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4622.
1736: Konst. sejmu pacyfik. w Warszawie, *zob.* Nr. 4632.
— Ordynacya kurlandzka, *zob.* Nr. 4633, 4641.
1738: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4647.
1739: Rada senatu, *zob.* Nr. 4654.
— Uniwersał wojskowy, *zob.* Nr. 4656.
1740: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4659.
1741: Konfederacya *zob.* Nr. 4667.
1742: Rada senatu, *zob.* Nr. 4679.
1744: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4693.
1746: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4707.
1748: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4723.
— Edykt względem dożywotnich dochodów, *zob.* Nr. 4727.
1750: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4739.
1752: Sejm w Grodnie, *zob.* Nr. 4751.
1754: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4769.
— Konfederacya, *zob.* Nr. 4769 i 4776.
1758: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4798.
1759: Edykt królewski, *zob.* Nr. 4805.
1760: Sejm w Warszawie, *zob.* Nr. 4817.
1761: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4826.
— Uniwersał o monecie, *zob.* Nr. 4827.
1762: Sejm w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4836, 4845.
— Uniwersał o monecie, *zob.* Nr. 4837.
1763: Rada senatu, *zob.* Nr. 4850, 4865.
— Konfederacya litewska, *zob.* Nr. 4857.
— Ordynacya sądowa, *zob.* Nr. 4858.
1764: Konfederacya generalna, *zob.* Nr. 4867—4868.
— Sejm konwokacyjny (dyaryusz), *zob.* Nr. 4868.
— Ordynacya komisyi skarbu, *zob.* Nr. 4869.
— Sejm elekcyjny (dyaryusz), *zob.* Nr. 4870.
— Konst. sejmu koronacyjnego (dyaryusz), *zob.* Nr. 4895.
1765: Rada Senatu, *zob.* Nr. 4904.
— Order św. Stanisława, *zob.* Nr. 4904.
1766: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4917 i 9342.
1766—1767: Ustawy monetarne, *zob.* Nr. 4921, 4931.
1766: Taksy, *zob.* Nr. 4922, 4933.
1767: Konfederacya dyssyd. w Toruniu i w Słucku, *zob.* Nr. 4941.
— Konfederacya w Radomsku, *zob.* Nr. 4942.
1767—1768: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 4943.
1768: Konfederacya barska, *zob.* Nr. 4945, 4948, 4962, 4971, 4989.
— Komisya skarbu, *zob.* Nr. 4951.
1771: Uniwersał komisyi skarbu, *zob.* Nr. 4983.
1773—1775: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), I. Podział Polski, *zob.* Nr. 5003—5007.
1773: Taksy, *zob.* Nr. 5013.
1774: Uniwersał względem monety, *zob.* Nr. 5021.
1775: Uniwersały królewskie, Ustanowienie Rady nieustającej, *zob.* Nr. 5036—5037.
— Komisya skarbu, *zob.* Nr. 5038; wojskowa, Nr. 5040; edukacyi, Nr. 5042.
1776: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 5056—5068.

1777: Uniwersały króla i komisyj, *zob.* Nr. 5080—5084.

1778: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 5099—5106.

1779: Uniwersały króla i komisyi, *zob.* Nr. 5113.

1780: Konst. sejmu, *zob.* Nr. 5121 do 5126.

1781: Komisya skarbu i komisya edukacyi, *zob.* Nr. 5138—5139.

1782: Konst. sejmu w Warszawie, *zob.* Nr. 5150—5156.

1783: Komisya skarbu, *zob.* Nr. 5171.

— Ordynacya Sułkowskich, *zob.* Nr. 5178.

1784: Konst. sejmu w Grodnie (dyaryusz), *zob.* Nr. 5185 - 5191.

1785: Rada nieustająca i komisya skarbu, *zob.* Nr. 5201—5202.

1786: Konst. sejmu w Warszawie (dyaryusz), *zob.* Nr. 5215—5223.

1788—1792: Konst. Sejmu czteroletniego (dyaryusz), *zob.* Nr. 5256—5383.

1790: Komisye porządkowe, *zob.* Nr. 5317.

1791: Konstytucya 3. maja, *zob.* Nr. 5355, 9606 i 16504—16507.

1792: Konfederacya w Targowicy (dyaryusz), *zob.* Nr. 5398—5400.

1793: Konst. sejmu w Grodnie, II. Podział Polski, *zob.* Nr. 5407—5415.

1794: Stan. Augusta uniwersał, *zob.* Nr. 5429.

— Akt powstania, *zob.* Nr. 5435 do 5440.

1795: Trzeci podział Polski, *zob.* Nr. 5447.

— Akt abdykacyi Stan. Augusta, *zob.* Nr. 5448

Sejmy Księstwa warszawskiego, zob. Prawo po rozbiorach Polski.

(f: Organizacya państwa: Adminstracya, urzędy, zarząd, policya, cenzura i t. d.).

16535. **Podział** administracyjny i topograficzny, *zob.* Nr. 10070—10079 i 10153—10549; Statystyka, *zob. Ekonomia.*

16536. Pilat T., Pogląd hist. na urządzenia gminne w Galicyi, Lwów 1878 (Wstęp).

Wiejska gmina słowiańska, zob. Ustrój społeczny.

16537. Nowakowski R., O wiecach w Polsce w XI., XII. i XIII. w., Rocz. zb. prac nauk., Warsz. 1879.

R: Abczyński J., Ateneum 1881 III.

16538. Bandtkie J. W., Rozprawy o prawie i sądownictwie karnem i o urzędach w dawnej Polsce, wyd. A. Heylmann, Warsz. 1858.

R: Bibl. warsz. 1868 II.

16539. **Bandtkie J. S.**, O urzędach i sądach w Polsce przed Piastami, Rocz. tow. nauk. krak. 1831 III.

16540. Skarbek Fr., O władzy wykonawczej, Pam. warsz. Bentkowskiego 1818; Węgrzecki S., Rozprawa o dawnym stanie Polski, służąca za przemowę do Dyaryusza sejmu, Dz. warsz. 1825—1826 t. I.; K. M., Jakie były pierwiastki na rząd za dynastyi Piastów, Tyg. lit., Poznań 1838 I.

16541. **Lelewel J.**, Dostojności i urzędy w Polsce, Polska, dzieje i rzeczy t. X.

16542. **Romanowski**, Incompatibilia, Olia Corniciensia.

Pawiński A., Rządy sejmikowe, zob. Nr. 1394 i 16508.

16543. **Rada** nieustająca, *zob.* Nr. 5037, 5059, 5102, 5125, 5155, 5169, 5190, 5201, 5220, 5237, 5260.

16544. **Preuss Fr. D.**, Die Einführung d. ständigen Rathes in Polen 1773—1774, Ztschr. d. Westpreuss. Gesch. V. 1882 VII.

16545. **Korzon T.**, Komisye cywilno-wojskowe 1790—1792, Ateneum 1882 I., *zob.* Nr. 5317, 5346, 5380.

16546. **Zarański St.**, Komisya edukacyi narodowej, Rocz. tow. nauk. krak. 1870 t. XVIII.

16547. Ustawy komisyi edukacyi narodowej dla stanu akademickiego i na szkoły, Warsz. 1783 DS., *zob. Oświata (Szkoły).*

16548. Krowicki M., List o urzędzie do Stan. Budzyńskiego, 1573, 1584; Budny Sz., O urzędzie miecza wymagającym, 1583; Heidenstein R., Cancellarius sive de dignitate, 1610, 1742 i Suada latina, *zob.* Nr. 281; Rej M., Oratio de Magistratu, Altorph. 1610; Huebner N., Disputatio de magistratu politico, Thoruni 1650; Orzechowski P., Disputatio de origine Magistratus, Bredae 1696; Hoppius J., consul Gedan., Disputatio de suspensione ab officio, Frankf. 1680; Ustawa wzgl. osób i magistratur, b. r. (1782); Arnoldus V., Disput. de magistratu politico, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 6956.

16549. Wywód z prawa, jak wakanse rozdawane być mają, 1765 DS.

16550. **Bartoszewicz J.**, Tablice historyczne, *zob.* Nr. 273; — Błyszczyński, Spis senatorów i dygnitarzy z XVIII. w., Warsz. 1862, *zob.* Nr. 347; — Nazwiska senatorów

i ministrów, Skarbiec Sienkiewicza; — Sozański A., Imienne spisy, *zob.* Nr. 4884, *zob.* też Nr. 278 i 335.

16551. **Żychliński T.**, Złota księga szlachty polskiej, rocznik XVII., Poznań 1895 (na str. 191—277: I. Biskupi, senatorowie i dygnitarze polscy, zebrał i ułożył Teodor Szeliga Żychliński junior; II. Senatorowie świeccy, B. Wojewodowie; III. Ministrowie; IV. Dygnitarze).

16552. **Wolff J.**, Senatorowie i dygnitarze W. X. Lit. 1386—1795, *zob.* Nr. 271

16553. Zawacki T., Speculum senatorum et oficial., Crac. 1611, 1616, 1618, 1623; — Hartknoch Chr., De senatu Regni Poloniae, Regiomonti 1676; — Schultz Krz., Dissertatio de Senatu regni polonici, Regiom. 1676, 1706 (DS.).

16554. Goślicki L., De optimo Senatore, *zob.* Nr. 7271.

Ceriola F., De concilio, zob. Nr. 15423.

16555. Starowolski Sz., De consilio, *zob.* Nr. 8005.

Senatus Consilium, zob. Nr: 4679, 4850, 4904.

16556. **Kalendarze**, Staatscalender, kolędy, allmanachy, *zob.* Nr. 9166, 9211, 9391 i por. **E**: XVIII. w. (zwłaszcza sub voce: Duńczewski St., Gaworski, Krzanowski, Koczorowski, Lipiewicz, Łuczyński, Michałowski, Niewieski, Paprocki, Poszakowski, Putanowicz, Sucharzewski, Wyrwicz K.; podają spisy dygnitarzy i urzędników).

16557. **Gorzycki K. J.**, Pierwszeństwo kasztelana przed wojewodą krakowskim, Kwart. hist. 1892 IV.

R: A. R., Niwa 1890 Nr. 23.

16558. Wiadomość ustaw o kasztelaniach, b. r. (**E.** IX.).

16559. Bartoszewicz J., Kasztelania połaniecka Kochanowskiego, Bibl. war. 1858 III.

16560. Nominacya na kasztelanią urodzonemu Renaldowi Sadowskiemu, Dod. tyg. Gaz. lw. 1856 Nr. 51.

16561. Langius J., De vicaria burgraviali, Elbingae 1765 DS.

Kasztelani, zob. Nr. 299.

De comitibus, zob. Nr. 265.

Palatini, zob. Nr. 281.

16562. Maciejowski W. A., O urzędach dworskich, *zob.* Nr. 279; — Suchocki W., O marszałkach wielkich i nadwornych, *zob.* Nr. 280.

16563. Heidenstein B. Seb., Cancellarius sive de dignitate, Brunsb. 1610, Dant. 1742, *zob.* Nr. 16548.

16564. Połkowski J., Lipski Andrzej, kancl. w. k, Krak. 1870.

Acta Tomiciana, zob. Nr. 2508; — Akta podkanclerskie, zob. Nr. 3038; — Akta Jana Zamoyskiego, zob. Nr. 1424, zob. też Nr. 3601, 8216—8218.

Urzędnicy i kancelarye, zob. Nr. 264—281.

16565. Hetmani i kanclerze, Gwiazdka czyli kolenda na r. 1863, wyd. Dzwonkowski A. i Sp.

Hetmani, zob. Wojsko.

16566. **Larisch K.**, O podskarbich wielkich, ich obowiązkach i podwładnych aż do r. 1764, Bibl. warsz. 1845 IV., *zob. Skarbowość.*

Księgi podskarbińskie, zob. Nr. 3125.

16567. Schultz G. P., Commatarius de succamerario Regni Polon., Toruń 1747 DS.

16568. Podkomorstwo w. k., Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

16569. Zarewicz L., Podkomorzy koronny Zygmunta III., Lwów 1876.

R: J-d, Bibl. warsz. 1878 II.

16570. Cieszkowski, O podkomorzym i kasztelanie Podhorodynskim, Przegl nauk: lit. 1848 t. II.; Książę podkomorzy (XVIII. w., Kazimierz Poniatowski), Dz. warsz. 1852 Nr. 326.

16571. K. P., Wojewodowie kijowscy w wieku XV. i XVI., Przew. nauk. lit. 1876, *zob.* Nr. 277.

16572. Łoś hr. W., Pan wojewoda pomorski, Wiek 1879 Nr. 154—159.

16573. Mienicki W., Krótka wiadomość o najdawniejszej rewizyi województwa połockiego, Odb. z Wiad. numizm., Krak. 1894.

16574. **Weinert A.**, O starostwach w Polsce do końca XVIII. w., z dołączeniem wykazu ich miejscowości, Warsz. 1877.

R: Korzon T., Ateneum 1878 II.; A. S., Prz. tyg. 1877.

16575. O starostach i starostwach w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1843 VI. Nr. 38; — Kaczkowski St., O starostach w Polsce, Dzieła t. III.

Traktat o starostwach, zob. Nr. 16444.

16576. **Dzieduszycki M.**, Starostowie ruscy i lwowscy, Dod. do Gaz. lw. 1869 Nr. 7 i Przew. nauk. lit. 1875, *zob.* Nr. 276; — Tenże, Notatki historyczne o starostach, a mianowicie mławskich, Bibl. war. 1856 III.

16577. Starostowie białocerkiewscy, Dz. warsz. 1853 Nr. 179.

16578. Nominacya na starostwo urodzonemu Renaldowi Sadowskiemu, Dod. tyg. Gaz. lw. 1856 Nr. 62.

16579. Heck Korn., Lustracya starostwa lwowsk., Lwów 1890, *zob. Skarbowość.*

16580. Wiadomość o starostwie Rabsztyńskiem, Bibl. warsz. 1855 II.; — Starostwo sanockie, Dod. tyg. do Gaz. lw. 1860; — Zamek i star. Kobryńskie, *zob.* Nr. 10432.

16581. **Akta** barskiego starostwa z wieku XV—XVI., Archiw jugo zapad. Rossii 1893 VIII., *zob.* Nr. 967.

16582. Darowski A., Zatargi o starostów pogranicznych 1618—1654, na podst. ruskich źródeł, Bibl. warsz. 1894 IV.

16583. Nowiński St., Dawny podstarości — teraźniejszy ekonom, Op. dom., Warsz. 1866.

16584. Bartoszewicz J., Sprawa o stolnika wołyńskiego (o urzędach w Polsce), Dz. warsz. 1854 Nr. 41.

16585. **Łabęcki H.**, Spis chron. dawnych żupników w Polsce, Bibl. warsz. 1846 i 1859 I., Dod. Gaz. lw. 1859.

16586. **Bandtkie J. W.**, O urzędzie woźnego, Bibl. warsz. 1858 III., *zob. Sądownictwo* Nr. 16914..

16587. **Komisya** policyi, *zob.* Nr. 5220, 5347, 5352, 5381, 5412; — Marszałkowska policya, *zob.* Nr. 5190, 5201, 5220, 5274.

16588. Moldenhawer Ad., Della sorveglianza della polizia in Polonia, Firenze 1881 (Estratto della rivista penale vol. XIII.).

16589. Aigner P., Projekt do urządzenia budowniczych policyi (r. 179.?), b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 5324.

16590. Projét de la commission pour netoyer lé pavé et les égouts de Varsovie suivant la constitution 1743, *zob.* Nr. 4691 i *Miasta* Nr. 17237.

16591. **Sawiczewski**, Historya policyi lekarskiej, Rocz. tow. nauk. krak. 1829 XIII., 1833 XV., *zob.* Nr. 2542.

16592. **Janikowski St.**, Materyały do dziejów hygieny policyi lekarskiej w Polsce, Warsz. 1864, *zob.* Nr. 5041.

16593. Olszewski Fr., Policya lekarska w dawnej Polsce, Rocz. zb. prac. nauk. w r. 1880, Warsz. 1880.

R: Balzer O., Prz. akademicki t. II.; Ateneum 1881 II.; — Por.: Prz bibl. archeol. 1881 II.

Aptekarstwo, zob. Przemysł.

16594. **Świeżawski E. S.**, Nierząd w Polsce od XV. w., Pam. tow. lek., Warsz. 1879, *zob. Oświata (Obyczaje).*

Porządek ogniowy, zob. Nr. 5113, 5169, 17226, 17237.

16595. Łętowski L., Kilka słów o cenzurze polskiej, Miscel., Krak. 1806; — Cenzura pism w dawnej Polsce, Tyg. lit., Poznań 1843 VI., *zob. Oświata.*

16596. **Daniłowicz J.**, Rzut oka na zakłady dobroczynne w dawnej Polsce, *zob.* Nr. 13924 i *Oświata.*

Szkolnictwo i szkoły w Polsce, zob. Oświata (Szkolnictwo).

(g: Organizacya państwa: Skarbowość: dzieła ogólne, skarbowość w Polsce, rachunki skarbowe, królewszczyzny i starostwa, podatki, mennictwo i bank).

16597. **Finanzwissenschaft** u. Verwaltungslehre, w: Schönbergs Handbuch der polit. Ekonomie, 3. ed. Tübingen 1895.

16598. **Dictionnaire** des finances sous la red. de M. L. Saye, Paris 1889—1894.

16599. **Leroy-Beaulieu**, Traité de la science des finances, Paris 1891—1892 t. 2; Inne dzieła, *zob. Ekonomia.*

16600. **Biliński L.**, System nauki skarbowej, Lwów 1876.

16601. **Głąbiński St.**, Wykład nauki skarbowej, Lwów 1894 (podaje historyę i literaturę nauki skarbowej, str. 68—125).

16602. Słotwiński F., O istotnych zasadach nauki skarbowej, Krak. 1818; Skarbek Fr., Rys ogólny nauki skarbowej, Warsz. 1824.

16603. Oczapowski J. B., Celniejsi pisarze umiejętności skarbowej, Ekonomista warsz. 1868 II.

16604. **Pawiński A.**, Skarbowość w Polsce i jej dzieje za Stefana Batorego, Źródła dziejowe t. VIII., Warsz. 1881.

R: Rembowski A., Niwa 1881; Korzon T., Tyg. ill. 1881 IX.; W. M., Prawda, Warsz. 1881; Gaz. sądowa 1883 Nr. 30.

16605. Skarbek Fr., Ogłoszenie konkursu na historyą finansów dawnej Polski, Czas 1860 Nr. 162.

16606. **Zieliński F.**, Poszukiwania historyczne nad finansami polskiemi w XIV. i XV. w., Bibl. warsz. 1849 II., *zob.* Nr. 1915.

16607. **Lubomirski T. J.**, Trzy rozdziały z historyi skarbowości w Polsce z r. 1507 do 1532, Krak. 1868.

R: Czas 1868 Nr. 162 i n.; Prz. polski 1868; Warnke, Dz. lit. 1869; X. L., Sybels H. Z. XXIII.

16608. **Blumenstock A.**, Plany reform skarbowo-wojskowych Zygmunta I., Przew. nauk. lit. 1888.

R: W. A., Prz pol. 1889 I.; Balzer O., Kwart. hist. 1891.

16609. L. P., Kilka słów o finansach Rpltej polskiej z ostatnich jej czasów, Dz. lit. 1862.

Korzon T., Wewnętrzne dzieje Polski za Stan. Aug., zob. Hist. polit.

16610. Rossman H., Rys historyczny budżetu w Polsce, Ekonomista warsz. 1866 I., 1868 II.

16611. Samelson Sz., De iure fisci secundum leges romanos Regni Poloniae atque Civ. Cracoviensis, Crac. 1837.

16612. Rzut oka dziejowy na rachunkowość w Europie, a szczególnie w Polsce, Tyg. lit., Pozn. 1841 IV.

16613. **Traktat** Ostroroga, *zob.* Nr. 6694; — Traktat Zaborowskiego, *zob.* Nr. 6906; — Modrzewski A. Fr., *zob.* Nr. 7133; — Rozmowa Polaka z Litwinem w r. 1564, *zob.* Nr. 7252 (por.: Rembowski, Przyczynek do hist. nauk. polit. w dawnej Polsce, Przew. nauk. lit. 1891 XIX.); — Górnicki Ł., *zob.* Nr. 7309; — Sokołowski, Quatuor sive de Parsimonia, 1589, *zob. Dod. I.*; — Votum szlachcica polskiego o założeniu skarbu rzeczyposp. podane 1596, *zob.* Nr. 3259; — Wereszczyński J., *zob.* Nr. 7574; — Grabowski P., *zob.* Nr. 7575.

16614. Groth Fl., De rebus fisci sive regalibus, Crac. 1616; — Zakrzewski St., Thesaurus regius, Crac. 1618; — Buchlerus J., Thesaurus conscribendarum, Crac. 1619; — Zaremba St., Okulary na rozchody, przez które obaczyć fortele, 1623; — Tenże, Okulary na rozchody w Koronie, łupieztwa kupieckie, 1624; — Pudłowski St., Quaestio de annuis reditibus, Crac. 1634 (DS.).

16615. **Klocki C.**, Tractatus de Aerario, *zob.* Nr. 8456; — Tariffa albo sposób rachowania skarbu, Lublin 1704, *zob.* Nr. 8839.

16616. Lengnich G., Dissertatio de munere thesaurarii, Gedani 1722; — Leszczyński St., Głos wolny, *zob.* Nr. 9068.

16617. Czacki M., Uwagi nad projektem pomnożenia dochodów, Warsz. 1788, *zob.* Nr. 5270; — Ossowski M. X., O pomnożeniu dochodów publicznych z oszczędzeniem podatków (1788?), *zob.* Nr. 5270; — Uwagi nad dochodami i ekspensami, 1790; Pomnożenie skarbu, Warsz. 1790; Przyłożenie się do potrzeb Rpltej, 1790, *zob.* Nr. 5329; — Jezierski J., Źródła skarbowe, b. r.; — Dembiński, poseł krak., Projekt ocalenia skarbu, b. r.; — Tenże, O podatkowaniu, Krak. 1791, *zob.* Nr. 5361.

16618. O pomnożeniu dochodów publicznych, Warsz. b. r.; Uwagi nad projektem o pomnożeniu dochodów publ., b. r.; Dochody skarbowe oboyga narodów, b. r; Porządek traktowania skarbowey materyi, Warsz. b. r.; Punkta od skarbu koronnego, b. r.; Uwagi nad dochodami publicznemi, b. r.; Trzciński, Projekt, Pomnożenie skarbu, b. r; Urządzenie dochodu skarbu koron., b. r. (DS.) (E. IX.), *zob.* Komisya skarbowa Nr. 16628.

16619. **Przeździecki A.**, Regestra skarbowe z czasów Jadwigi i Jagiełły, Bibl. warsz. 1853 III., IV., 1854 I., IV.; — Tenże, Regestra wydatków królewskich z 1388—1395 i 1403—1417, tamże 1852 III.

16620. Erzepki B., Urywek z księgi podrzęctwa Niepołomickiego, obejm. czas od 10. września 1388 do 13. t. m. i r., tudzież od 15. grudnia t. r. do 2. lutego 1389, Rocz. tow. przyj. nauk., Poznań 1890 XVII.

R: Bostel F., Kwart. hist. 1891.

16621. Wyciąg z księgi rachunków podskarbiego koronnego Andrzeja Kościeleckiego, 1510—1511, *zob.* Nr. 2534; — Rachunki króla Zygmunta Augusta, *zob.* Nr. 2825.

16622. **Księgi podskarbińskie** z czasów Stefana Batorego, 1576—1586, wyd. Pawiński A., Źr. dz. IX., Warsz. 1882, *zob.* Nr. 3125.

16623. Dochód Zygmunta III. i domu jego r. 1606, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

16624. **Rachunki** podskarbstwa litewskiego, 1648—1652, Wilno 1855, *zob.* Nr. 3852.

16625. **Skarb** koronny: Lustracya w r. 1599, *zob.* Nr. 3363; Inwentarz z r. 1607, *zob.* Nr. 3480; Rachunek z r. 1629, ogł. Bostel F., Arch. kom. hist. akad. VI.; Odb. Krak. 1891 (por.: R. Stesłowicz Wł., Kwart. hist. 1892); Rewizya r. 1633, *zob.* Nr. 3711; Inwentarz z r. 1669, *zob.* Nr. 4027; Rewizya z r. 1676 i Rachunek skarbowy, *zob.* Nr. 4106; Summaryusz z r. 1724, *zob.* Nr. 4510; Bielowski A., Skarb koronny 1730 r., *zob.* Nr. 6.

16626. Dochody skarbu z r. 1776, *zob.* Nr. 5057; — Wydatki koronne w r. 1782, *zob.* Nr. 5152.

Zob. Nr. 4434, 4510, 4861 i Komisya skarbu Nr. 16628.

16627. Larisch K., O podskarbich wielkich do r. 1764, *zob.* Nr. 16566; — Podskarbi kor. Kościelecki, Pam. warsz. Bentkowskiego 1819, 1821, *zob.* Nr. 2534; — Mieczkowski D., Rafał Leszczyński, podskarbi w. kor., ojciec króla Stan. Leszczyńskiego, Ruch lit. 1877; — Kantecki Kl., Fr. Maks. Ossoliński, podskarbi w. kor., w życiu publicznem, Spraw. zakł. Ossolińskich za r. 1879, Odb. Lwów 1880; — Gloger Z., Antoni Tyzenhaus, podskarbi nadworny litewski (1733—1735), Kwart. Kłosów, Warsz. 1877 t. II., *zob.* Nr. 5048, 5143, 5171 i *Hist. polit.*

16628. **Komisya skarbu**, *zob.* Nr. 5038, 5063, 5083, 5105, 5126, 5138, 5156, 5171, 5191, 5202, 5222, 5238, 5243, 5262, 5287, 5294, 5316, 5345, 5352, 5354, 5379, 5409.

16629. Ordynacya Komissyi Skarbu pod prezyd. Th. Wessla ułożona 1. sierp. 1764, *zob.* Nr. 4869; — Przełożenie do kommissyi skarbu, *zob.* Nr. 5122; — Ustawy tymczasowe dla komissyów skarbowych, b. r. (DS.), (E. IX.).

Sąd skarbowy, *zob. Nr. 4429, 5345.*

16630. Informacya o weryfikacyi regestrów dla applikantów skarbu koronnego napisana, Warsz. 1777 DS.

16631. Bierszadskij S. A., Awram Jesofowicz Riebiczkowicz, podskarbij ziemskij w naczale XVI. w., Kij. Starina, Kijew 1888.

16632. Parczewski J., Hieronim Bażeński, podskarbi, Rocznik, r. III., Piotrków 1873; Pan skarbnik Drohorucki, Roz. lwow. 1856.

16633. Ferber J. C., Dissertatio jur. de muneris thesaurii in Prussia, Gedani 1722; — Willenberg S., De muneris thesaurarii in Prussia antiqu., Gedani 1722; — Lengnich God., Dissertatio de munere thesaurarii, Gedani 1722 (DS.), *zob.* Nr. 9434.

16634. Łoś Winc., Hr. Władysław Łoś, podskarbi ziem pruskich, wojewoda za Jana III., Niwa, Warsz. 1890 Nr. 8–11.

16635. Urządzenie dochodów skarbu koronnego, b. r.; Punkta od Skarbu koronnego, b. r.; Dochody skarbowe obojga narodów, b. r; Zdanie komissyi Rzeczyposp. skarbu koronnego, b. r; Zapytanie od komisyi skarbu, b. r.; Zakwitowanie kom. skarb. koronnej, b. r.; Kwit do kwitu kom. skarbu W. X. Lit., b. r.; Dodatek do kwitu komissyi skarbu, b. r.; Zalecenie komissyi skarbu, b. r.; Protokół czynności deputacyi wydatków, b. r.; Projekt umowy komissyi skarbu, b. r; Ponowienie odpowiedzi komissyi skarbowej, b. r.; Porządek ekspensy ze skarbów obojga narodów (1776), b. r.; Deklaracya z komissyi skarbowej W. X. Lit., b. r.; Komissye skarbowe kor. i W. X. Lit., b. r.; Komissya skarbowa (dwojaki projekt), b. r.; Deklaracya Rpltej kor. komisyi skarbu, b. r.; Korony y W. X. Lit. Epigrammata o bogactwach. b. r. (E. IX.) (DS.)

16636. **Czemeryński K.**, O dobrach koronnych byłej Rzeczypospolitej Polskiej, wedle źródeł wiarogodnych, Lwów 1870.

R: Zieliński F., Bibl. warsz. 1871 III.; X. L., Sybels H. Z. XXV.

Weinert A., O starostwach, *zob. Nr. 16574.*

16637. Dyskurs potoczny o starostwach w Kor. Pol., b. r. (i w: Lipiewicz A. D., Kalendarz polski y ruski, Poznań 1746).

16638. **Piotrowski E.**, Summaryusz królewszczyzn w Koronie polskiej, spisany 1770, wyd. 1862.

Traktat o starostwach, *zob. Nr. 16444.*

16639. Morykoni B., Wiadomość o summach na starostwach, o lennościach w dziedzictwo zamienionych, o dobrach w naturę lenną zamienionych, 1775 DS.

16640. **Paprocki Fr.**, Wiad. albo specyfikacya starostw i królewszczyzn, 2 ed., Żowicz 1777, Warsz. 1777, *zob.* Nr. 4884.

16641. Zaborowski St., Tractatus de natura iurium et bonorum Regis, *zob.* Nr. 6906–6907.

16642. Pułaski K., Gospodarka Bony na kresach, Bibl. warsz. 1878 I.

16643. Ustawa zamków, dzierżaw i dworów za Zygm. Aug., *zob.* Nr. 2824.

16644. Szujski J., Rewizya województwa połockiego z r. 1552, *zob.* Nr. 1388 i 2871; — Mienicki W., Najdawniejsza rewizya województwa połockiego, *zob.* Nr. 16573.

16645. Pawiński A., Lustracya ziemi Żukowskiej, Źródła dziejowe t. XII—XIII., *zob.* Nr. 2871.

16646. Jabłonowski A., Rewizya zamków ziemi wołyńskiej w połowie XVI. w., Źródła dziejowe t. VI., *zob.* Nr. 1387 i 2857.

16647. Piscowaja kniga pinskawo i kleckawo kniażestwa, 1552—1555, *zob.* Nr. 2872; — Piscowaja kniga pinskawo starostwa, 1561—1566, *zob.* Nr. 995; — Jaroszewicz, Rewizya granic puszczy grodzieńskiej, Atheneum 1847; — Gorecki J., Rejestr pomiarów ekonomii grodzieńskiej, 1551 do 1555 (por.: Kirkor A. H., Prz. pozn. 1885 VII.); — Piscowaja kniga grodnenskoj ekonomii, *zob.* Nr. 2872; — Rewizya kobryńskiej ekonomii, 1563, *zob.* Nr. 2971 i 10432; — Rewizya puszcz i perechodow w kn. litowskom, *zob.* Nr. 958.

16648. Lustracya wdztwa ruskiego, Dod. do Gaz. lw. 1867—1869, *zob.* Nr. 2971; — Rewizya starostwa sanockiego, uskuteczn. w r. 1565, tamże 1860, *zob.* Nr. 2971; — Heck K., Lustracya starostwa lwowskiego, *zob.* Nr. 16579; — Opisanije koroliwszczyzn w zemlach ruskich XVI. w., wyd. Hruszewski M., Lwów 1895 I. t., *zob. Dod. I.*

16649. Dokumenty ekonomii samborskiej, Dod. Gaz. lw. 1872; — Rewizya praw i przywilejów, tamże 1873.

16650. Jabłonowski A., Lustracye królewszczyzn ziem ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy, Źródła dziejowe t. V, *zob.* Nr. 1387 i 3372.

16651. Ordynacya królewskich puszcz Wład. IV. r. 1641, Wilno 1871, *zob.* Nr. 3779.

Zob. Nr. 3147, 3968, 5146, 5281.

Królewszczyzny i starostwa, *zob. Nr. 5122, 5265, 5354, 5361, 5414.*

16652. Wiadomość potrzebna względem królewszczyzn (1780), b. r. (E. IX.) DS.

Tabella dóbr do przedaży, zob. Nr. 5245.

16653. Komissya o wakujących starostwach, b. r.; — Zysk jednego miliona dla skarbu, b. r.; — Deputacya konstytucyjna, przynosząc projekt urządzenia królewszczyzn, b. r.; — Wynalazek do powiększenia intrat skarbu i starostw (dwojakie), b. r.; — Pomnożenie dochodu publicznego z dóbr naszych (dwojakie), b. r.; — Pomnożenie dochodów na wojsko z dóbr naszych król., b. r.; — Pomnożenie dochodów prowincyi W. X. Lit. z dóbr, b. r.; — Uskutecznienie ofiary z dóbr W. X. Lit., b. r.; — Urządzenie kwarty z dóbr królewskich (projekt), b. r. (E. IX.) (DS.).

16654. **Zdania** komissyi skarbu na projekt: Przedaż dóbr, b. r. (por. E. IX.).

16655. Projekt przez deputacye względem starostw, Urządzenie królewszczyzn, b. r.; — Projekt względem lenności starostw, b. r.; — Projekt przez deput. konstyt. względem starostw, b. r.; — Projekt do prawa o użytkowaniu z dóbr królewszczyznów, b. r.; — Przydatki i poprawy projektu względem urządzenia królewszczyzn, b. r.; — Przestroga od posła o zasadzie do urządzenia starostw (1790—1793?), b. r.; — Przestroga od posła o zasadzie do urządzenia starostw na dziedzictwa, b. r.; — Jasiński, Zasady do projektu przedaży królewszczyzn, b. r.; — Piwnicki Ign., Przestroga w materyi królewszczyzn, b. r.; — Piniński, Projekt względem starostw, b. r.; — Nosarzewski, Projekt względem starostw, b. r.; — Sołtyk Stan., poseł krak., Projekt w deput. konst. popraw. zasady urządzenia na przedaż królewszczyzn, b. r.; — Zasady do projektu przedaży królewszczyzn, Proj. z proj. Jasińskiego i Sokolnickiego, b. r.; — Zalecenie odprzedania dóbr (projekt), b. r.; — Uwagi nad projektem przedaży starostw, b. r.; — Myśl względem przedaży królewszczyzn, b. r.; — Myśli bezstronnego starosty o królewszczyznach, b. r.; — Pożytki z uchwalonego prawa zasad o przedaży starostw, b. r. (E. IX.) (DS.).

16656. Intrata, Sposób dojścia i wyświecenia intraty, b. r.; — Przepisy w celu wyświecenia intrat każdego dziedzica (projekt), b. r.; — Sposób czynienia lustracyi w starostwach, b. r.; — Sposób dojścia intraty dziedzica (projekt), b. r.; — Sposób wyciągania intrat z królewszczyzn, b. r.; — Starostwa i królewszczyzny (projekt, dwojakie), b. r.; — Urządzenie wieczyste królewszczyzn, Projekt przez deputacyę ułożony, b. r. (E IX.) (DS.).

16657 Powrót Rzeczypospolitej własności (o starostwach projekt), b. r.; Projekt, ażeby starostwa oddane były, b. r.; Odpowiedź posła na głos publiczności względem donatyw, b. r.; Konsensa ad eddendum starostw, b r.; Jezierski J., Projekt, Dochód starostw tymczasowy, b. r.; Krzucki Jan, poseł wołyński, Projekt, Zasady dochodu Rpltej i urządzenia królewszczyzn, b. r.; Tenże. Zasady do zamienienia królewszczyzn w dziedzictwa, b. r.; Ossowski M X., Urządzenie wieczne dóbr dziedzictwa publicznego (1790?), b r.; Tenże, O urządzeniu starostw, rada i projekt do prawa (1790), Toż i Projekt do prawa (po franc.), b. r.; Potocki St., Projekt względem rozdawnictwa starostw, b. r.; Rakowski Marc., poseł bracławski, Projekt, Objaśnienie possessyi (1790), b. r.; Sołtyk Stan., poseł krak., Powinszowanie sejmującym po zasadach względnie królewszczyzn podanych (wierszem), Warsz. b. r.; Woyczyński, poseł rawski, Projekt względem starostw, b. r; Trembicki A., Zasady do projektu urządzenia królewszczyzn, b. r.; Gły ofiara dóbr grosza nie przynosi (Zabór dóbr król.), b. r; Zambrzycki, poseł nurski, Projekt do deputacyów, Urządzenie dóbr, b. r. (E. IX.) (DS.).

16658. Exposé touchant le rachat des biens, b. r. (E. IX) DS.

16659. Starosta warszawski, Wywód praw starostwa do miast i miasta Warszawy, b. r. (E. IX.) DS.

16660. **Łabęcki H.**, Górnictwo w Polsce, opis kopalnictwa i hutnictwa polskiego pod względem technicznym, historyczno-statystycznym i prawnym, Warsz. 1841 t. 2.

Dokumenty, wydrukowane w dodatkach, *zob.* pod odpowiednimi latami w dziale: *Źródła (Dokumenty).*

R: Lwowianin 1842 z. 2.

16661. Łabęcki H., Najdawniejsze dzieje salin krakowskich aż do żupnictwa Jana Bonara, czyli do roku 1515, Warsz. b. r.; — Tenże, Wiadomość ogólna o górnictwie w Królestwie polskiem w r. 1840, Warsz. b. r.; — Tenże, Żupy i żupnicy w Polsce, *zob.* Nr. 16581.

16662. **Ordinatio** oeconomica salis fodinarum, Crac. 1649, *zob.* Nr. 3855.

16663. Dyskurs o stanie żup krakowskich (wydane po r. 1648); — Na dyskurs o stanie żup krakowskich respons, 1649 (DS.).

16664. Stanisław August, Uniwersał d. 29. kwietnia o słonych wodach, Warsz. 1788, *zob.* Nr. 5252 i 5278.

Zob. Nr. 3013, 3420, 3504, 4923, 6967.

Zob. Wieliczka, Bochnia i t. d. w dziale: Miejscowości.

Zob. Ekonomia (Przemysł).

16665. **Goleński Fr. A**, De tributis et vectigalibus, aliisque oneribus in Polonia, Diss. inaug., Crac. 1827.

16666. Gliszczyński A., O podatkach, Pam. warsz. 1817 IV.; — O podatkach w r. 1634, *zob.* Nr. 8048.

16667. **Regestra poborowe**: wdztwa sandomirskiego, *zob.* Nr. 3028; starostwa spiskiego, wdztwa lubelskiego, powiatów radomskiego i stężyckiego z r. 1569, *zob.* Nr. 3045; wdztwa sandomirskiego, pow. wschowskiego i poznańskiego z r. 1579—1581, *zob.* Nr. 3172; wdztwa krakowskiego z r. 1581, *zob.* Nr. 3186; — Regester poborowy wdztwa kaliskiego, 1618—1620, *zob.* Nr. 3563; — Regestr poboru podwójnego r. 1648 w Malborgu na sejmiku uchwalonego, *zob.* Nr. 8850.

16668. **Taryffa** różnych podatków Rzeczypospolitej, 1735, b. m. DS. (E. VIII.), *zob.* Nr. 4510.

16669. **Tabella** podatków dawnych i nowo ustanowionych (1790), b. r.; — Szematy taryff do podatku, b. r.; — Podatki wieczyste w Koronie, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5316, 5345.

Dochody i rozchody państwowe, zob. Nr. 5057, 5063, 5156, 5191, 5262, 5287, 5379.

16670. **Edykty poborowe.** Uchwała podatkowa ziem ruskich (przed r. 1426), Caro, Liber Canc. I. Nr. 40; — Uchwała podatkowa i wojenna zjazdu śrzedzkiego (1458 r.), Raczyński, Kod. dypl. Wielkopolski Nr. 129; — Edykt Rady królewskiej w przedmiocie wybierania podatków, 1488—1489, Liske, Akta grodzkie i ziemskie XV. Nr. 2000 (por.: Balzer O., Corpus, *zob* Nr. 16090); — Litterae contributionis a. 1538, *zob.* Nr. 2743, 2753; — Litterae universales contributionum, 1542, *zob.* Nr. 2770; — Ustawa poboru 1564 r., *zob.* Nr. 2977; — Ustawa poboru 1565, *zob.* Nr. 2991; — Uniwersał poborowy r. 1576, *zob.* Nr. 3138; r. 1578, *zob.* Nr. 3156; — Na późniejszych sejmach, *zob.* Nr 16534; — Instruktarz celny W. X. Lit. z r. 1629, *zob.* Nr. 3665; — O podatkach Rzeczypospolitey, 1632, *zob.* Nr. 3683; — O podatkach W. X. Lit. r. 1643, *zob.* Nr. 3787; — Uniwersał kommissyi skarbu i podatek zebrany w r. 1771, *zob.* Nr. 4977; — Ustawa podatku Xtwu litewskiemu, b. r. (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 5057.

16671. Bostel F., Instrukcya starosty sanockiego w sprawie wybierania podatków, Kwart hist. 1891.

16672. Maciejowski W. A., Co rzeczywiście znaczyła kunica, Bibl. war. 1864 I.; — Tenże, Znaczenie w dawnem prawie polsk. dziesięciny gminnej, Tyg. wielkop. 1679.

16673. Podatek Czysza, *zob.* Nr. 2254.

16674. Z. F., O dwóch groszach łanowych, *zob.* Nr. 16474.

Zob. Nr. 5063, 5083, 5113.

Panieńskie na Litwie, zob. Nr. 16244.

16675. Galiński J.. O podatku podymne zwanym w Polsce, Bibl. warsz. 1861 I.

16676. **Tabella** dawnych i nowo ustanowionych ofiar oraz lustracyi dymów, b. r. (E. IX.); — Polecenie komisyi skarbowej względem ofiary (projekt), b. r.; — Ofiara wieczysta prowincyów obojga narodów, b. r., *zob.* Nr. 5004, 5038, 5270, 5324, 5296, 5316, 5345, 5354 (por. E. IX. b. r. sub voce: Ofiara).

16677. Lustracya dymów w Koronie (dwojaka), b. r.; Projekt podymnego generalnego Nr. 4, także: Projekt general czopowego, Projekt Bisk kujawsk. do ustanow. podatków, b. r.; Pomnożenie podymnego z miast, b. r.; Pomnożenie dochodów skarbu z osiadłości miast (dwojakie), b. r.; Okazanie niesprawiedliwości w projekcie do zmienienia podymnego, b. r. (E. IX.) (DS.).

16678. Ordynacye sejmu piotrkowskiego o czopowem w r. 1490, Cod. epist. I. Nr. 255; — Zygmunt III. nakazuje szlachcie płacić czopowe za wino w r. 1595, *zob.* Nr. 3317.

Zob. Nr. 5265.

16679. O pomnożeniu skarbu publ., szczególnie o czopowem (1789?), b. r.; Czopowe generalne (projekt 4 letn. sejmu), b. r.; Czopowe y szelągskie generalne, b. r.; Czopowe y szelążne w W. X. L., b. r.; Rembieliński Stan., Czopowe i szelężne (projekt), b. r.; Contra oposita ziemi warszawskiej, objaśnienie o podatkach czopowego i szelężnego, b. r. (E. IX.) (DS.).

Czopowe, zob. Komissya skarbu Nr. 16628.

16680. **Kleczyński J.**, Pogłówne generalne w Polsce i oparte na niem popisy ludności, Roz. hist. fil. akad. XXX., Odb. Krak. 1893.

Pobór pogłównego, zob. Nr. 3273.

16681. O pogłównem, b. r.; Pogłówne od ludzi nieosiadłych, b. r.; Wędrychowski J. X., Mowa względem zniesienia pogłównego, b. r. (E. IX.) (DS.).

16682. Junosza, Detectio accessy skarbu króla Jegom., o czym radzić (przez Gostkowskiego), 1603 (E. IX.); — Ustanowienie akcyzów od wiktuałów, b. r., *zob.* Nr. 3931.

16683. **Pogłówne** żydowskie, *zob.* Nr. 5004, 5038, 5057, 5063, 5202, 5316, 5379.

Witkowski S., O nadzwyczajnych poborach, 1613, zob. Nr. 3523.

16684. Leges sumptuarie czyli Uniwersał poborowy na zbytki, utraty i niepotrzebne wystawy, Tyg. wil. 1818 VI. i Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI., *zob.* Nr. 3491.

16685. Projekt deputacyi kockwacyjnej, Rozporządzenie zsypki zbożowej, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 5326.

16686. **Szymanowski M.**, Opłaty stemplowe w Polsce, 1775—1784, Bibl. warsz. 1884.

R: P. W., Prawda, Warsz. 1885.

16687. Lipiewicz And. Dam., Jureconsultus in materia censuum juxta Nic. Zalaszowski, Poznań 1746 DS.

16688. Prawo względem pomnożenia dochodu z papieru stęplowego, (War.) 1789; — Jezierski J., Stępel kartowy, b. r.; — Poniński A., Tabella skazująca do jakowej sumy papier stęplowany być ma, b. r. (E. IX.) (DS.).

16689. Klassa IV. papieru stęplowanego, b. r.; Kontrakt o stęplowego papieru przedaż, b. r.; Papier stęplowy do skarbów obojga nar., b. r; Pomnożenie dochodu z papieru stęplowego, b. r.; Zlecenie komissyom skarbowym (Uwoln. od stempla), b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5004, 5038, 5063, 5083, 5105, 5113, 5238, 5287.

16690. Bezstronne uwagi o opodatkowaniu, 1789, *zob.* Nr. 5296; — Myśl nad projektami podatkowania (1789?), b. r.; — Projekt do wyznaczenia komissyi dla oznaczenia podatków, b. r.; — Prospekt percepty i expensy podatków na wojsko, b. r.; — Prawidła, O mierze sprawiedliwej w podatkowaniu, Warsz. b. r.; — Odpowiedź na uwagi kalkulacyjne, b. r.; — Excerpt z projektów różnego rodzaju podatkowania, b. r.; — Okazanie proporcyi podatkowania województw, b. r.; — Porównanie w podatkowaniu województwa Podolskiego z innemi, b. r. (E. IX.) (DS.).

16691. Mowa po przeczytanej poprawie projektu prześw. kom. skarbu, b. r.; Kwilecki Ad., Zdanie w materyi opodatk. 3. marca, b. r.; Lubomirski Ant., Przymówienie się na sessyi 13 marca o podatkach, Warsz. b. r.; Sanguszko H., Mowa dnia 28. stycznia w materyi podatku, Warsz. b. r.; Zaleski Mik., poseł kijowski, Wzgląd na zasługi komissyi do wynalez. podatku, Oborski, Warunek, b. r. (E. IX.) (DS.).

16692. Sposób ułożenia podatków, Warsz. b. r.; Sposób ułożenia podatku (inny), b. r.; Arcywielki projekt podatkowania, b. r. (E. IX.) (DS.).

16693. Subsidium z dóbr ziemskich na powiększ. wojska (dwojakie), b. r., *zob.* Nr. 5296; — Ustanowienie podatku z wsiów król. i duchownych (projekt), b. r.; — Subsidium z miast królewskich na powiększenie wojska, b. r., *zob.* Nr. 5329; — Podatek z dóbr duchownych, *zob.* Nr. 5294, 5296, 5316, 5329, 5352 (Biskupstwo krak., *zob.* Nr. 5296, 5316); — Walewski Mich., Opinia rozłożenia summy 400.000 zł. podatku na Warszawę, b. r.; — Tabelle, podług których summy opłacane, b. r.; — Podatek w kontynuacyi z dziedzictw, b. r.; — Podwyższenie intrat skarbowych, b. r., *zob.* Nr. 5270 (DS.).

16694. Przeniesienie kontraktów, b. r.; — Uwagi nad projektem podatkowym z transakcyi dóbr, b. r. (E. IX.) (DS.).

16695. Gdy źródła na potrzeby ojczyzny (podatek od pensyi), b. r.; — Obmyślając środki do opatrzenia kraju w broń (Taxa na ordery), b. r., *zob.* Nr. 5287 i 16449 (DS.).

16696. Pobór bramnego w Krakowie w r. 1679. *zob.* Nr. 4129; Projekt ażeby kominowe zapłacono, b. r.; Porównanie kominowego (projekt), b. r.; Ofiary młynarza przyjmujemy (1790), b. r., *zob.* Nr. 5316; Projekt do podatku jednego z młynów, b. r.; Objaśnienie mostowego, trabelnego i barkowego, b. r., *zob.* Nr. 5202; Zniesienie poboru od furmanów, b. r.; Podatek od rzezi (projekt do prawa), b. r., *zob.* Nr. 5287, 5345, 5352; Sposób łatwy rachunków rzeczy sprzedanych, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob. Miasta.*

16697. Podatek w skórach (dwojakie), b. r; — Projekt o podatku skurowym, b. r.; — Projekt na założenie fabryki skór w Wielkopolszcze, b. r.; — Sołtyk Stan., poseł krak., Projekt i odmiana podatku skórowego, b. r.; — Stoiński, poseł lubelski, Uwagi nad uchyleniem podatku skórowego, b. r.; — Myśl z okazyi wyszłych uwag nad prawem z okazyi zaboru skór (1788?), b. r.; — Uwagi nad prawem zapadłem zaboru skór na skarb, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5270, 5287, 5316, 5345, 5352, 5354.

16698. Taxa zupełna pocztowa, b. r.; — Ordynacya generalnego postamtu w Warszawie, b. r. (E. IX.) (DS.).

16699. Pass y Stundenzettel na pocztę z Warszawy (po pol. i po niem.), b. r. DS.

16700. Dochód z tabaki (projekt do prawa), b. r.; — Ustawa podatku na tytoń i tabakę, b. r.; — Instruktarz dochodu tabaki (XVIII. w.), b. r.; — La Baumelle, Myśli do projektu powiększenia dochodów z tabaki (1781), b. r., *zob.* Nr. 5270; — Odpowiedź na uwagi nad handlem tabaki, b. r.; — Uwagi nad pismem o dochodzie tabacznym (1788), b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5004, 5038, 5083, 5105.

16701. Planta loteryi na wzór Genueńskiej i niemieckiej, b. r.; — Plan zu der Lotterie, Warschau (1748), b. r.; — Privilège, avertissement et plan concernant la lotterie, b. r.; — Tabella okazująca cenę ambów, b. r.; — Taryffa, przez którą można wiedzieć cenę stawiając na loteryę, (Warsz.) b. r. (E. IX.) (DS.).

Korzon T., Wewnętrzne dzieje za Stan. Augusta, zob. Hist. polit.

16702. **Instrukcya celna** z r. 1524, *zob.* Nr. 2634; z r. 1596, *zob.* Nr. 3330; z r. 1602, *zob.* Nr. 3422.

Cło od wołów, zob. Nr. 3409.

16703. **Cikowski St.**, W sprawach celnych odpis, Krak. 1602, 1604 DS.

16704. Porządek i moderacya taksy dla pisarzy na komorach celnych, Pozn. 1606, *zob.* Nr. 3453.

16705. Instruktarz celny z r. 1708, *zob.* Nr. 4413; — Cło generalne w r. 1712, *zob.* Nr. 4434; — Instruktarz z r. 1718, *zob.* Nr. 4471.

16706. Wywody prawa o cłach W. X. L. (1766), b. r. (E. IX.) DS.

16707. Rewizya traktatów w r. 1769, *zob.* Nr. 4931; — Dyspozycye do superintendentów celnych z r. 1771, *zob.* Nr. 4977.

Konstytucye sejmowe, zob. Nr. 16534.

16708. **Tabella** i repartycya ceł koronnych, b. r.; — Instruktarz cła nowo podwyższonego, b. r. (E. IX.) (DS.).

16709. Uwagi do sposobu podniesienia ceł krajowych, b. r.; Uwagi względem ceł i banko-cetel służące na odpowiedź Dzienn. handlowego, b. r. (E. IX.) (DS.).

16710. **Cło morskie** w Gdańsku. Crusius Dan., Discursus necessarius quantum utilitates R. Pol. ex thelonii maritimi exactione capere (Gdańsk), *zob.* Nr. 8068.

16711. Danzig, Vergleich wegen Danzig. Pfahlgeldes, Danzig b. r.; Informacya strony podatku Gdańskich, który Zulagą zowią, b. r. (DS).

Gdańskie cło w r. 1761—1763, zob. Nr. 4830 i 4859.

16712. Reflexions sur la propriété du port de Danzig, 1773 DS.

16713. **Wernicke J. Chr. Lud.**, Hist. statist. politische Abhandlung von den Seezöllen der St. Danzig, Leipzig-Frankf. 1783; — Das Neuste aus Danzig, oder Antwortschreiben des reisenden Weltbürgers an Christ. O. Blaith 1784 (DS.).

16714. Zdanie jednego miłośnika Ojczyzny o ceł morskich fundacyi, b. r. (E. IX.) DS.

16715. **Cło pruskie.** Renner J., De jure Teleniorum in Borussia, sub praes. Phil. R. Schröderi, Regiom. 1716, *zob.* Nr. 4515; — Sposób uniknienia opłaty cła pruskiego, b. r.; — Instruktarz generalny celny według traktatu między Polską a królem pruskim, b. r. (E. IX.) (DS.).

16716. **Kern**, Der Grenzzoll in Schlesien, 1556—1624, Jahrbücher für National-Oekonomie und Statistik 1894 t. VII. z. 5.

Droga celna przez Myślenice, zob. Nr. 3293; — Wolność od ceł, zob. Nr. 2883.

Mennictwo, zob. Numizmatyka Nr. 423 do 567 i Dod. I.

16717. **Bank narodowy.** O Banku narodowym w Polszcze (Wstęp), b. r.; — Bank krajowy (projekt), b. r.; — Jezierski J., Bank (projekt), b. r.; — Objaśnienie projektu do banku, b. r.; — Ustanowienie banku patryotycznego, Poznań b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 5004, 5270, 5296, 5324.

16718. Plan de deux banques pour la Pologne, b. r.; — Projekt do ustanowienia lombardu, czyli Montis pietatis, b. r.; — Odpowiedź na zarzuty naprzeciw wieczystych kantorów, b. r. (E. IX.) (DS.).

16719. Marperger P. J., König. Poln. Hof Rath, Beschreibung der Banquen, Halle 1717 DS.

Komisya długów, zob. Nr. 5065, 5105, 5138, 5412.

Tabella długów, zob. Nr. 5138.

16720. Zlecenie podskarbim litew. (o pożyczce), b. r.; Projekt zatwierdzenia ugody o 3 miliony zł. polsk., b. r.; Jezierski Sz., subdelegat, Meritum długu do skarbu koronnego temuż należącego, b. r.; Punkta zaciągu trzech milionów złp. na potrzeby wojska, ułożone z Protem Potockim, P. Tepperem (projekt), b. r.; Zlecenie marszałkom konf. (Assygnowanie 1.000 czer. zł.), b. r. (E. IX.) (DS.).

Potocki, Tepper, Zugehör, Tomatys, zob. Osoby.

16721. Ubezpieczenie sum ziemiańskich, b. r.; Ubezpieczenie ważności licytacyi dóbr Rzeczyposp., b. r.; Wynalezienie kapitału publicznego ku zasilaniu potrzeb z oszczędz. podatków, b. r. (E. IX.) (DS.).

Assygnaty banku narodowego z r. 1794, zob. Nr. 5431.

(h: Organizacya państwa: Wojskowość: Dzieła ogólne. Wojsko polskie: rodzaje wojsk i broni, twierdze, flota, szkoła wojskowa, hetmaństwo, ustawy wojskowe, pisma odnoszące się do wojskowości).

16722. **Pohler J.**, Bibliotheca historico-militaris, Cassel 1887 i n. (spis systematyczny dzieł, odnoszących się do wojskowości i historyi wojen po r. 1880).

16723. **Poten**, Handwörterbuch der gesammten Militärwissenschaften, Bielef. 1876 do 1880 t. 9.

16724. **Jähns M.**, Handbuch einer Gesch. des Kriegswesens von der Urzeit bis zur Ranaissance, Leipzig 1880 (z atlasem).

16725. **Jabłoński L.**, Histoire de l'art militaire, accompagnée de morceaux choisis des grands écrivains militaires, Limoges, Paris 1895.

16726. **Köhler**, Entwickel. des Kriegswesens in der Ritterzeit, Breslau 1886 t. 2.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1887 str. 96.

16727. Mone F. J., Kriegswesen im XIII. bis XVII. Jahrh., Ztschr. f. Gesch. d. Oberrheins Nr. 905 VI., XVI—XVIII.

16728. Kurzer Auszug Kriegs-Geschichte, b. r. (E. IX.) DS.

16729. Głębocki J. D., Rys dziejów wojennych, jako wstęp do umiejętności wojowania, Krak. 1848, *zob.* Nr. 16736.

16730. Kausler F., Hist. Wörterbuch der Schlachten, Belagerungen und Treffen aller Völker und Zeiten (do 1494), Ulm 1825—1833.

16731. Rothenburg R. v., Wörterbuch aller in Deutschland und den angrenzenden Ländern v. 113 v. Chr. bis 1833 n. Chr. vorgefallenen Schlachten, Belagerungen und Gefechte, Wien 1836 t. 5.

16732. **Boeheim W.**, Handbuch der Waffenkunde, Leipzig 1890 (od średnich wieków do końca XVIII. st.).

16733. **Górski K.**, Historya piechoty polskiej, Krak. 1893; — Tenże, Historya jazdy polskiej, Krak. 1894, 2. wyd. Krak. 1895.

R: Korzon T. p. t.: Historya wojska polskiego, Kwart. hist. 1895; Baranowski St., Kur. pol. 1893 Nr. 95 i n., Odb. Krak. 1893; Słowo 1893 Nr. 138; Kraj 1893 Nr. 15 (H. piechoty); — Kraj 1894 Nr. 17 (H. jazdy); — Por. też: O rozwoju sztuki wojennej w Polsce, Tyg. ill. 1890 Nr. 20; Popowski J., Prz. pol. 1890 III. 364-366; Bulletin de l'Acad. des sciences, Crac. 1893 i 1894.

16734. O wojsku dawnej Rpltej polskiej, Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1837 IV.; — Rzut oka na sprawę wojenną w dawnej Polsce, tamże 1838 V.; — Kawalerya i piechota polska, Przyj. dom., Lwów 1862; — Dawna armia polska, Gaz. kielecka 1833 Nr. 88.

16735. Aymon de la Roche, Czaty powstańcze, przytem krótki opis dawnego wojska narodowego Rpltej polskiej, Paryż 1838.

16736. Głębocki J. D., O wojenności w ogóle, mianowicie polskiej, tudzież szachownica wojenna polska, jak ją przedstawił Sarmaticus, Krak. 1883, *zob.* Nr. 16729.

16737. **Łebiński W.**, Materyały do Słownika historycznego języka i starożytności polskich, I. Militaria, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XVI., Odb. Poznań 1889, *zob. Oświata.*

16738. Załuski J., Kilka słów o dawnej broni w Polsce, Dod. Czasu 1857 VIII.; — Morawski Szcz., Uzbrojenie rycerstwa polskiego, tamże 1859 XIV.

16739. Łepkowski J., Broń sieczna w ogóle i w Polsce, Rocz. tow. nauk., Krak. 1857 XIV.; — Mączyński J., Uwagi nad rozprawą J. Łepkowskiego, Bibl. warsz. 1858 IV.

16740. Krasiński W. K., Essai sur le maniemant de la lance, Paris 1811.

16741. Wójcicki K. Wł., Wódz polski w ubiorze wojennym, Tyg. ill. 1860 I.

16742. Dobosz, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Luzacy, tamże 1845 XII.; Wezwanie pod chorągiew, Dod. tyg. Gaz. lw. 1857 Nr. 6.

16743. Czermak W., Polska musztra piechotna z r. 1660, Czas 1893 Nr. 46—49, *zob.* Nr. 8547.

16744. Maciejowski W. A., Nieco o wojskowości w Polsce za Piastów, Tyg. lit., Poznań 1841 IV.

16745. Łebiński W., O wojach i rycerzach polskich, Ateneum 1885, *zob. Stany.*

R: Gaz. lw. 1885 Nr. 168.

16746. Dubrowski P., O czeskich wojennych taborach w XV. w., Album lit. Wójcickiego 1848 I.

16747. Górski Konst., Sztuka wojenna za Zygmuntów, Bibl. warsz. 1890, Odb. Warsz. 1891.

16748. Romanowski, Obrona potoczna, Otia Cornicensia.

16749. Plater St. H., Plans des sièges et batailles en Pologne pendant le XVII. et XVIII. siècle (atlas i tekst), Wrocław 1828.

16750. Ilość wojska polskiego z r. 1627, Przyj. ludu, Leszno VIII., *zob.* Nr. 7922.

16751. Komput wojska na wojnę turecką króla Michała, Bibl. star. pis. polsk. VI.

16752. **Dolleczek A.**, Die polnische Armee im XVII. Jahrhundert, mit bes. Berücksichtigung d. Entsatzes von Wien 1683, Militärische Ztschr. 1883, Odb. Wien 1883.

16753. Ciampi, Lettere militari con un piano di riforma del esercito Polacco del Re Giov. Sobieski, 1830.

16754. Bandtkie J. W., Skład i formacya chorągwi polskich z wieku XVIII, Bibl. warsz 1858 III.

16755. **Flans R.**, Die auf deutschem Fuss errichteten Regimenter der polnischen Kronarmee in Westpreussen von 1717—1772, Ztschr. d. hist. Vereins zu Marienwerder, Marienwerder 1894.

16756. **Mansberg**, Staats und Heerwesen der Republik Polen zur Zeit der Königswahl August II., Wissenschaftliche Beilage der Leipziger Ztg. 1884 Nr. 48—51.

16757. Przegląd wojska za Augusta II., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Zbrojownie w r. 1718, *zob.* Nr. 8930.

16758. **Grisheim K.**, Projekt rieorganizacii polskoj armii 1789 goda, Petersb. 1894.

Korzon T., Wewnętrzne dzieje za Stan. Augusta (Wojsko), zob. Hist. polit.

16759. Forma pospolitego ruszenia, Pam. z dziejów dawnej Polski Radeckiego t. I.; — Świderski F., Pospolite ruszenie, Przyj. dom., Lwów 1858 VIII.; — Narbutt T., O wiciach, Tyg. wil. 1818 VI., *zob.* Nr. 7576.

16760. **Górski K.**, Piechota wybraniecka i łanowa, Niwa 1892 str. 269 i 286; — Tenże, Wojsko kwarciane, tamże 1892 str. 374, *zob.* Nr. 16636–16659, 17098.

16761. Wójcicki K., Husarze, Bibl. warsz. 1842 III.; — Tenże, Husarze polscy, Tyg. ill. 1860 I.; — Tenże, Dowódca chorągwi husarskiej, tamże 1860 I.; — Tenże, Husarz polski bezskrzydlny z czasów Zygmunta III., tamże 1864 X.; — Tenże, Koń hussarski, Kłosy t. XVI.; — Szajnocha K., O husarzach i hułanach, Nowiny, Lwów 1854; — Dolleczek A., Znaczenie skrzydeł u dawnych polskich husarzy, Czas 1883 Nr. 168.

Pamiętniki husarza z XVII. w., zob. Nr. 7665.

16762. Górski K., Dragoni polscy, Niwa 1891 Nr. 7.

16763. Bartoszewicz J., Wielcy muszkieterowie Augusta II., Dz. warsz. 1854 Nr. 44; Po ziarnie, Wilno 1861.

16764. O artyleryi polskiej, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Dzieje artyl. polskiej, Przew. nauk. lit., Poznań 1842–1844; — Ćwik W., Nieco o artyleryi polskiej, Gaz. polska, Czerniowce 1885 III. Nr. 72–81.

16765. Artykuły, wedle których puszkarze sprawować się mają, Rozm. nauk., Krak. 1829 I., *zob.* Nr. 16846.

16766. Gloger Z., Arsenał polski z XVI. wieku, Kłosy 1884 Nr. 1000.

Stan artyleryi 1640 r., zob. Nr. 3773.

16767. Krzysztof Arciszewski, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Kraushar Al., Dzieje Krzysztofa z Arciszewa Arciszewskiego, *zob Hist. polit.;* — Marcin Kątski, Lwowianin 1838 III., Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; — A. J., Generał artyleryi koronnej XVIII. w., Gaz. lw. 1877 Nr. 242.

16768. Chorągwie lenne pruskie, Roz. nauk. krak. 1828 I., *zob.* Nr. 16304.

16769. Antoni J., Szkot Puszkarz, Gaz. lw. 1877 Nr. 188.

16770. Działa Warneńskie, Echo 1883 str. 266

16771. Linniczenko J. A., W kakom godu wpierwyje pojawiłyś w Rusi puszki, Kij. Starina 1890 III.

Zob. Twierdze Nr. 16795–16864. 16872 i pod: Miejscowości.

16772. Möller J. J., De cosacis dissertatio historica, Lipsiae 1684; — Weissius M. Gedofr., De Cosacis dissertatio, Lipsiae 1684, *zob.* Nr. 8601; — Scherer J. B., Annales de la petite Russie ou hist. des Cosaques avec pièces justificatives, Paris 1788; — Hammerdörfer K., Geschichte der Ukrainischen Kosacken, Jena u. Leipzig 1789; — Engel J. Chr., Commentatio de republica militari seu comparatio Lacedemoniorum et Kosacorum, Göttingae 1790; — Hupel A. M., Von den Kosaken, Riga 1790; — Pöhlmann J. P., Die Kosaken, ihre Sitten, Gebräuche, Kleidung, St. Petersb. 1799 (DS.).

16773. Czacki T., O nazwisku Ukrainy i początku Kozaków, Nowy Pam. warsz. 1801 IV.

16774. Plotho K., Die Kosacken, Berlin 1811; — Die Kosacken, Bamberg 1812; — Eine kurze Schilderung der Kosacken, Breslau 1823; — Gretzmüllern, Die Ukrainischen Kosacken u. ihre Unterwerfung an Russland, 1651, Hormayers Arch. 1814 Nr. 9–21.

16775. Lesur K. L., Histoire des Cosaques, Paris 1813, 1814, *zob. Hist. polit. (Ukraina).*

16776. O Kozakach, Kalend. krak. 1813; Wiadomość o Kozakach, Pszczółka krak. 1820 IV.; Kozacy, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Kozaczyzna, tamże 1837 IV.

16777. Maciejowski W. A, O Kozakach, Kwart. nauk, Krak. 1835 II., Odb. Krak. 1836; — Tenże, Kozaków dzieje, Orędownik, Pozn. 1840–1841; — Tenże, Początek i wzrost Kozaków, Tyg. lit., Pozn. 1841 IV.

16778. Krasiński H., The Cossacks of the Ukraina, London 1848, *zob. Hist. polit.*

16779. **Gliszczyński M.**, Hetmani małorosyjscy i Kozacy do czasów unii, Bibl. warsz. 1848 II., III.; — Tenże, Znaczenie i wewnętrzne życie Zaporoża, oraz hetmani małorosyjscy i Kozacy do czasów unii, tamże 1849 I., II., Odb. Warsz. 1852, *zob. Ukraina pod: Hist. polit.;* — Czarnowski J. W., Ukraina i Zaporoże, czyli historya Kozaków, Warsz. 1854 t. 2.

R: Bartoszewicz J., Gliszczyński i Czarnowski, kilka uwag nad dziełami o Kozakach, Dz. warsz. 1855 Nr. 27.

Zob. Nr. 2440, 10386 i 16292.

16780. A. v., Die Kosaken in ihrer geschichtl. Entwickelung, Berlin 1860.

16781. Powidaj L., Kozacy Zaporożcy na Ukrainie, Dz. lit. 1861 i 1862.

16782. Mérimée P., Les Cosaques d'autrefois, Paris 1865.

16783. Springer A., Die Kosacken, Leitmeritz, Wien 1877 (raczej o dzisiejszych).

16784. **Erckert R.**, Der Ursprung der Kosaken, vorzüglich nach neuesten russischen Quellen, Berlin 1882.

16785. **Kulisz P.**, Perwyj perjod kozactwa od jeho początku aż do worohuwańnia z Lachamy, Prawda, Lwów II.; — Kojałowicz M., Korotka istorija Kozaczczyny, tamże VI.; — Dragomanow M., Pro ukrainskych Kozakiw, Tatar ta Turkiw, Kiew 1876.

16786. Antoni J., Kozacy na Polesiu kijowskiem w drugiej połowie XVII. stulecia, Bibl. warsz. 1881 IV.; — Tenże, Sobieski i Kozacy, Kłosy 1883 Nr. 955—956.

Inne rozprawy Antoniego J., zob. Hist. polit.

16787. Kubala L., W obozie kozackim, Gaz. lw. 1873 Nr. 265—273.

16788. Ljubowicz, Kozackoje doniesienije ob ugrożajuszczem tatarskom napadjenii na prjedieły Polszczi, Kij. Star. 1893 X.

Zob. Nr. 3337, 3576, 3632, 3636, 3695, 3750, 4377.

Zob. Nr. 7653, 7668, 7883, 7922, 8067, 8195—8201, 8353, 8388, 9248, 9331.

O Kozakach zaporoskich, zob. Hist. polit. (Ukraina); — Wojny z Kozakami, zob. tamże (Wiek XVII.).

16789. **Dzieduszycki M.**, Krótki rys dziejów i spraw Lisowczyków, *zob.* Nr. 7935.

R: Tyg. petersb. 1849 XXXIX.

Dębołęcki W., Przewagi Elearów, zob. Nr. 7932.

Zimorowicz B., Żywoty Kozaków lisowskich, zob. Nr. 8573.

16790. Lisowczyki (z rycina), Sobótka, Poznań 1870; — Wójcicki K. Wł., Lisowczyki, Tyg. ill. 1860 I.; — Sob. F. M., Lisowczyki, tamże 1867 XV.; — Gloger Z., Lisowczycy, Kłosy 1879; — W., Lisowczycy, tamże.

16791. Połujeński A., Pobyt Lissowczyków w północnej części państwa rossyjskiego w r. 1613, Bibl. warsz. 1853 III.

16792. **Dolleczek A.**, Die Lisowczyken, ein Beitrag zur Geschichte des oesterreichischen Heerwesens im dreissigjährigen Kriege, Oesterr. militär. Ztschr. 1893 III., Odb. Wien 1893.

16793. Stanisław Strojnowski przedstawia arcyks. Leopoldowi Lisowczyków, Kłosy X; Kleczkowski St., Hetman wojska Lisowskiego wita Ferdynanda II., Mowca polski Pisar. 1676. Mowy wyborne 1759 DS.

16794. Lista żałosnego o Lisowczykach, 1620 (por. E. 1620: Pieśń) DS.

16795. Górski K., Obrona granic Rzeczypospolitej od Tatarów, Bibl. warsz. 1891 II.

Zob. Nr. 16829 i 16848.

16796. Dubiecki K., Kudak, Prz. polski 1879.

16797. Dr. Antoni J., Zameczki podolskie na kresach multańskich, Prz. polski 1870 do 1872, osobno: Krak. i Warsz. 1880, *zob. Hist. polit.*

Zob. Nr. 2577 i 16819.

16798. Gruszewski M., Južnoruskije zamki w poł. XVI. w., Kijów 1890, *zob.* Nr. 2776.

R: Ul., Kwart. hist. 1891; P. R., Kij. Star. 1890 t. III.

16799. Mojean F., Städtische Kriegseinrichtungen im XIV. u. XV. Jahrh., Stralsund 1876 (Progr. gimn.).

16800. **Koehler G.**, Geschichte d. Festung Danzig und Weichselmünde bis zum Jahre 1814, in Verbindung mit der Kriegsgeschichte der freien Stadt Danzig, Breslau 1893 t. 2.

R: Köttschau, Götting. gel. Anz. 1894 Nr. 12; Roloff G., Forsch z. brandenb u preuss. Gesch. VII. str. 284; Baltzer M., Deutsche Lit. Ztg. 1894 Nr. 29; Altpreuss. Mntschr. 1894 XXXV.

16801. Baltzer M., Geschichte des Danziger Kriegswesens im XIV. u. XV. Jahrh. (dodatek do Progr. gimn.), Danzig 1893.

R: Köhler, Gött. gel. Anz. 1893 Nr. 12; Rev. crit. 1893 Nr 41; Rachfahl F., Ztschr. f. deutsch. Philol. 1894 XXVII.

16802. Dinsburg, Gesch. der Belagerung u. Blokaden Danzigs von der frühesten Zeit bis auf die Gegenwart, Danzig 1808.

16803. Hoburg K., Die Belagerungen von Thorn seit dem XVII. Jahrh. 1843, Thorn 1843.

Garnizon elbląski, zob. Nr. 3689.

Garnizon gdański, zob. Nr. 16863.

16804. Milicya lwowska, Dz. polski z 14. sierpnia 1885, *zob.* Nr. 4531.

Zob. Miejscowości.

16805. O marynarce polskiej, Przegl. nauk. lit., Poznań 1842—1844; — Siły morskie Polaków jawiące się na morzu czarnem i śródziemnem, tamże 1842—1844; — Ćwik Wal., Nieco o polskiej marynarce i władzy Polaków na brzegach Bałtyku, Gaz. polska, Czerniowce 1886 Nr. 12—31, *zob.* Nr. 17311.

16806. O żegludze i panowaniu Polaków na Bałtyku, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Żegluga na morzu bałtyckiem za Krzyżaków, Przegl. nauk. lit., Poznań 1842—1844, *zob. Ekonomia (Handel).*

16807. Drake, Wiad. hist. o marynarce od najdawniejszych czasów do r. 1577, Pszczółka krak. 1821 III.

16808. Admirałowie polscy (w XVI. w.), Grab. Ojcz. sp. I. str. 221; Jaszowski St., Tomasz Wolski, admirał, Rozmaitości, Lwów 1839.

16809. **Benoit A.**, L'ecole des cadets, gentilshommes du roi de Pologne à Luneville, 1738 1766, Luneville 1867.

16810. Czartoryski Ad. X., Katechizm moralny dla uczniów korpusu kadetów, definicye różnych cnót towarzyskich, Warsz. 1774, 1786, 1792; Toż p. t.: Prawidła moralne dla szkoły rycerskiej, Warsz. 1824, *zob.* Nr. 5319 i 16877.

16811. Cadets-Gentilshommes de Stanislas, 14. avril 1739, 8. décembre 1765, Catalogues dressés sur les quatre in quarto-manuscrits E. 3146, E. 3147, E. 3148, E. 3149, intitulés: Livres des enregistrements des preuves de noblesse des cadets-gentilshommes du roi avant d'entrer à l'Académie, Archives de l'Empire section administrative.

16812. Kosicki L., O początkach władzy hetmanów, Popis publ. szkół krak., Krak. 1818.

16813. **Bartoszewicz J.**, Hetmaństwo, Słowo, Petersb. 1859 i Dzieła t. IX.; — Tenże, Hetmani polni koronni, Wizerunki Gersona, objaśnione po pol. i franc., Warsz 1860—1866.

Zob. Nr. 16820, 16833 i 16836.

16814. Władza i obowiązki hetmanów oraz powinności, b. r. (E. IX.) DS.

Historya wojen i opisy bitew, zob. Hist. polit. pod odpowiedniemi latami.

16815. **Brodowski S.**, Corpus juris militaris, Elbląg 1753, 1755, *zob.* Nr. 1210 do 1211.

16816. Szymański, O służbie wojennej włościan w dawnej Polsce, Prz. pozn. III.

16817. K. P., Powinności wojskowe mieszczan w dawnej Rusi, Bibl. warsz. 1872 IV.

16818. Decretum de exercitibus instruendis Casimiri M., renov. 1432, *zob.* Nr. 2091; — Liber regestrualis militum expeditorum de palatinatu Posnaniensi a. 1474, *zob.* Nr. 2319; — Acta expeditionum a. 1497—1498, *zob.* Nr. 2406.

16819. Ustawa wojenna sejmu lubelskiego z roku 1506; Ordinatio bellicae motionis a. 1506, *zob.* Nr. 2498; — Ustawa wojenna dla hetmana r. 1512, *zob.* Nr. 2547; — Ordinatio belli contra Turciam a. 1514, *zob.* Nr. 2564; — Instauratio Castri Camieniecz a. 1516, *zob.* Nr. 2577; — Rejestr wozów skarbnych na wyprawę, 1521, *zob.* Nr. 2614; — Służba i opłata wojenna, 1529, *zob.* Nr. 2696; — Wić pierwsza królewska, 1539, *zob.* Nr. 2753; — Lustratio militum a. 1545, *zob.* Nr. 2794.

16820. **Artykuły** wojenne hetmańskie, 1609 approbowane, 1609, 1633, 1649, 1673, 1754, 1790 DS., *zob.* Nr. 1212, 3490, 5319.

16821. Dyaryusz komisyi bydgoskiej z r. 1614, *zob.* Nr. 3533; — Punkta od wojska na sejm, 1621, *zob.* Nr. 3598; — Dyaryusz transakcyi między wojskiem koronnem a zaporoskiem w r. 1637, *zob.* Nr. 3750; — Stan artyleryi polskiej, 1640, *zob.* Nr. 3773; — Uniwersały uwalniające miasta od stanowisk wojska z r. 1658, *zob.* Nr. 3931.

16822. Artykuły woyskowe zebrane z rozkazania M. Paca, Wilno 1673, *zob.* Nr. 16820.

16823. Awans w wojsku dla rodaków w r. 1710, *zob.* Nr. 4427; — Pospolite ruszenie z r. 1712, *zob.* Nr. 4434; — Repartycya wojska w r. 1717, *zob.* Nr. 4460; — Uniwersał o dezercyach i pardon jeneralny z r. 1729, *zob.* Nr. 4549; — Projekt komputu wojska z r. 1733, *zob.* Nr. 4575; — Uniwersał przeciw werbunkom z r. 1739, *zob.* Nr. 4656; — Manifestationes contra contributionis pro exercitu a. 1736, *zob.* Nr. 4635; — Votum na komisyą wojsk., *zob.* Nr. 4635; — Compendium likwidacyi Regimentu Leibgwardyi koronnej z r. 1752, *zob.* Nr. 4759; — Conclusiones likwidacyi z r. 1754, *zob.* Nr. 4774; — Regulament dla regimentów pieszych i konnych z r. 1767, *zob.* Nr. 4934.

16824. **Kommissya wojskowa** i departament wojskowy (1775—1789), *zob.* Nr. 5040 5061, 5081, 5103.

16825. Regulamina exercerunku, 1786, *zob.* Nr. 5232; — Lustracya koszar w r. 1788, *zob.* Nr. 5273; — Branicki Fr. X., Obwieszczenie hetmana w. kor. wraz z komisyą wojsk., 1789, *zob.* Nr. 5302 i 5340.

16826. **Stan** wojska w r. 1788, *zob.* Nr. 5261; — Etat wojska w r. 1789, *zob.* Nr. 5288, 5318, 5319.

16827. **Komisya wojskowa** w r. 1791, *zob.* Nr. 5348; — Etat wojska w r. 1792, *zob.* Nr. 5382.

Komisye cywilno-wojskowe, zob. Nr. 16545.

16828. Świadectwo męstwa z r. 1681, *zob.* Nr. 3186.

Zob. Nr. 8278.

Konstytucye, zob. Nr. 16534.

16829. **Tarnowski J.**, Consilium rationis bellicae, *zob.* Nr. 7231; — Tenże, Sposób obrony królestwa polsk., Krak. 1579 (Tenże, De bello cum Turcis, Wirzburg 1594).

16839. Schneberger Ant., De bona militum valetud. Crac. 1554 DS.

16831. Łaski Alb., Exhortatio ad milites, 1567, *zob.* Nr. 7267; — Bielski M., Sprawa rycerska, 1569, *zob.* Nr. 7152.

16832. **Rada** sprawy wojennej, Collectanea Zamoiscii, *zob.* Nr. 3128.

16833. **Paprocki B.**, Hetman albo konterfekt hetmański, 1578, *zob.* Nr. 7835.

16834. Ostrorog St. Com., Prima pars de principiis belli, Argent. 1590; Żołnierz r. 1590 (DS.).

16835. Obrechtus G. (Siemiek Jan), Disp. de militari disciplina, ded. Joanni Skumin, Argentor. 1592 DS.

16836. **Sarnicki St.**, Księgi hetmańskie, *zob.* Nr. 7494; — Tenże, Campiductoriae libellus (Venetiis?), b. r. (E. IX.) (DS.).

16837. **Wereszczyński J.**, Publica z strony fundowania szkoły rycerskiej, *zob.* Nr. 7579 do 7582.

16838. **Grabowski P.**, Pospolite ruszenie, b. m. 1595, *zob.* Nr. 7576.

16839. Rozprawa przygody starego żołnierza, *zob.* Nr. 7562; — Consilia bellica de evertendo Turcarum imperio, b. r. (E. IX.) (DS.).

16840. L., Dawny zabytek piśmiennictwa polskiego: Xięgij o ricerskijch rzeczach a spravach wojennych z pilnosciją zebrane a porządkijem dobrem spijsane, por.: Czas 1857 Nr. 138.

Warszewicki K., Bellatores, zob. Nr. 7627.

16841. **Firlej A.**, De bello et belli duce, *zob.* Nr. 7752.

16842. O fortelach, wojennych, Poznań 1609; — Naruszewicz Al., Oratio de munitionibus, Marpurg 1609 (DS.).

16843. Baccelini M., Aforismi politici e militari, Paris 1610; Massari Alex., Compendio dell arte di cavalleria, Dansicho 1610 (DS.).

16844. **Wallhausen Joh. Jak.**, Wachtmeister in Danzig, Romanische Kriegskunst, Frankf. 1616; — Tenże, Corpus militare, Hanow. 1619; — Tenże, Camera militaris, Frankf. 1621; — Tenże, Militia gallica, Hanau 1617; — Tenże, Kriegskunst, Hanau 1631; — Tenże, Kriegskunst zu Fuss, Leeuwerden 1630, Oppenheim b. r. (DS.).

Radziwiłł Krz., Sprawy wojenne, zob. Nr. 1437 i 3601.

16845. Perspectiva na upatrzenie sposobów wojowania, Poznań 1622; — Namowa żołnierska albo przyczyny, Krak. 1622; — Rozwadowski M., Zaciąg wojenny t. j. sprawy potoczne, 1622 (DS.).

16846. **Dell' Aequa Jędrz.**, Della congregatione di bombardieri, Zamość 1623 (toż po pol.: O zgromadzeniu i szkole puszkarzów, Zamość 1623) DS.

16847. Witkowski St., Proporzec (Vexillum militis), Vars. 1626; Żabczyc J., Kolęda poborowa, Crac. 1627.

16848. **Wizerunek** obrony królestwa polskiego, 1632 DS.

16849. **Freytag A.**, Architectura militaris, Leydae 1631, 1635, 1663, Amstel. 1665 (toż po franc.: L'architecture militaire, Paris 1640, 1668; po niem.: Neue Fortification, Amsterd. 1665) DS.

Capitani illustri, zob. Nr. 8059.

Łochowski St., Eques polonus, zob. Nr. 8101.

16850. Sporządzenie oekonomiey woienney (za Jana Kaz.), b. r. (E. IX.) DS.

16851. **Starowolski Sz.**, Institutorum rei militaris l. 8, Crac. 1639, 1640, Florentiae 1646, *zob.* Nr. 8005–8030; — Tenże, Sarmatiae bellatores, *zob.* Nr. 8012; — Tenże, Eques polonus, *zob.* Nr. 8021; — Tenże, Prawy rycerz, *zob.* Nr. 8022; — Chleb niezdrowy, Stacye żołnierskie, t. j. dyskurs, 1636, 1641, 1661 (1664), *zob.* Nr. 8024.

16852. Starowolski Sz., Elegia militarium virorum, Crac 1614; Tenże, Dissertatio de statutis militum, b. r.; Tenże, Consilium de prohibendis populationibus Tartarorum, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 8023.

16853. **Siemienowicz K.**, Artis magnae artilleriae pars I., ded. Leopoldi Wilhelmi Archid. austr., Amsterd. 1650 (toż po ang.: The great art of artillery, translated by G. Shelvocke, London 1729) DS.

16854. **Fredro A. M.**, Militarium seu axiomatum belli libri 2, 1660, *zob.* Nr. 8546 (toż po pol.: Potrzebne considerație koło porządku wojennego, przez Fr. Glinkę, 1689, *zob.* tamże) DS.

Elogii de capitanis, zob. Nr. 8407.

16855. Lipowski B., Piechotne ćwiczenia, *zob.* Nr. 8547 i 16743.

Zob. Nr. 8403.

16856. Lochowski St., Quaestio quis inter militem, Crac. 1677; — Tylkowski W. X., Szczęścia i nieszczęścia na wojnie przyczyny, Oliwa 1678 (DS.).

16857. Porroni Annib., General. major. del regno di Polonia, Trattato militare, Venezia 1676 DS.

16858. **Braun Ern.**, Fundamentum artilleriae oder Unterricht, Danzig 1678, 1682 (toż po ross.: Nowiejszeje osnowanie artilerii kapit. artil. wo Gdańsku, Moskwa 1710) DS.

16859. Chwałkowski J. J., De jure armorum, 1685 DS., *zob.* Nr. 8671.

16860. **Jabłonowski St. J.**, Sporządzenia woysk Rpltej synom ojczyzny pożądanego, Warsz. 1685, *zob.* Nr. 4185.

16861. **Wyprawa** konna łanowa (circa 1686–1691) DS.

Zob. Nr. 4258.

16862. Lehmann Chr., Krieg Handgriffen, Danzig 1696; Zernecke J. H., Dissertatio juridica de milite deseptore, Rostochii 1698 (DS.)

16863. Wahrmund T., Vollkommene Regimentsverfassung, Danzig 1700. *zob.* Nr. 8792; — Engelke B. J., Dissert. de eo quod justum, circa tormenta bellica, Gedani 1708 (DS.).

16864. **Flemming J. H.**, Informacya o komendzie (1717), b. r.; — Tenże, Relacya prawdziwa quo motivo hetmani permiserunt komendy Flemmingowi (1717?), b. r. (DS.).

16865. Aonides in armis contra alieniae famae praedonem (po r. 1709–1728), b. r. (E. IX.) DS.

Reglement z r. 1739, zob. Nr. 4656.

18866. **Marzenado**, Santa Cruz, Reflexye wojskowe, tłóm. A. Zagórski, Gdańsk 1743 t. 4, 1753 t. 5, 1787 DS.

16867. Kozłowski J., Ars militaris cum universa mathesi div. Alojsae Gonsagae dicata, Leopoli 1744 DS.

16868. **Grodzicki F.**, Scientia artium militarium archit. pyrotech. tacticam complectens seu lectiones in Joan. Sanguszko cura Ign. Bogatko auditi, Leop. 1747, 1753 DS.

Dienstreglement 1753 r., Ordre de bataille, zob. Nr. 4766.

16869. **Khevenhüller L. And.**, Ars militaris, to jest zebranie operacvi wojennych, tłum. Sam. Brodowski z rozk. And. Stan. Załuskiego, Krak. 1750, 2. wyd ded. J. Potockiemu i Jan. Klem. Branickiemu, Elbląg 1753 DS.

16870. Kostka J., Observationes militares über den Articul-Brief Leopoldi I., Wien 1752 DS.

16871. Działyski Ign. i Ksaw., O sztuce wojennej rozmowa i popisy, ded. Stan. Aug., Poznań 1765 DS.

Korpus kadetów, zob. Nr. 16810.

16872. **Bakałowicz J.**, Essai sur la fortification, ded. Stan. Aug., Vars. 1769; — Tenże, Czynności wojenne, Warsz. 1771; — Tenże, Zdanie o potrzebie fortec w Królestwie polskiem, Warsz. 1777 (DS.), *zob.* Nr. 9465.

16873. Biblioteque milit. du Gener. Eggers, Danzig 1771 DS.

16874. Mała woyna czyli opisanie służby lekkich pułków, z franc. t. I—II., Warsz. 1774 DS.

16875. **Jabłonowski J. A.**, Dodecas ducum Poloniae, *zob.* Nr. 9468.

16876. Lipski J., Notaty generała brygady wielkop. kawal. z lat 1775–1778, *zob.* Nr. 9472; — Sułkowski Fr., Pamiętnik żołnierski, *zob.* Nr .9489.

16877. Saint Maurice de Saint Leu, Reflexions historiques, sur écoles militaires, par le colonel au service du Roi de Pologne, 1776 DS.

16878. Griesheim C., Die Pflichten des leichten Reuters nebst militär. Reflexionen, Warsch. 1777 DS., *zob.* Nr. 5296.

Zob. Nr. 5005.

16879. O wojsku polskiem, myśli i uwagi Polaka w zagr. służbie, 1779, *zob.* Nr. 9477.

16880. Acurate Vorstellung der poln. Armée, Nürnb. (toż po franc.: Etat) 1781, *zob.* Nr. 9499.

Stan wojska (1780–1788), zob. Nr. 5122, 5155, 5190, 5201, 5220, 5261.

16881. Boissimène de Campaigne, Observations sur le Mémoire de Miaczński ancien major, 1786 DS.

16882. Kiński Fr. J., Elementarz służby woyskowey przez A. F. Brühla, 1787; — Kampenhausen J. N., Chwała y apologia kopii i pik, Kalisz 1787; — Sposoby zachęcenia rekruta, Warsz. 1788; — Kalendarzyk polityczny warszawski (mundury w koronie), Warsz. 1787 (DS.).

Zob. Nr. 5233, 5254, 5274, 5280, 9548.
Regiment Potockiego, zob. Nr. 9524, 9536.

16883. **Komarzewski J.**, Coup d'oeil rapide sur les causes réelles de la décadence de la Pologne, *zob.* Nr. 9599.

16884. **Tabella** generalna komputu woyska (dwojaka), b. r.; — Annotacye do etatu wojska, b. r.; — Excerpt z tabell stan kompletu wojska, b. r.; — Stan wojska obojga narodów, b. r; — Projekt do etatu woyska koronnego, b. r.; — Projekt komputu wojska w Koronie, b. r.; — Projekt względem ułożenia stanu wojska, b. r.; — Objaśnienie w czem się różni etat wojsk od widoków Branickiego, b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 5288, 5318, 5348, 5382, 5409.

16885. **Komissya** wojskowa oraz ustanow. Rządu wojska (por. E. IX. b. r. sub voce: Komissya); — Przywrócenie komissyi woyskowey obojga nar., Projekt (dwojakie), b. r.; — Karczewski, Objaśnienie interesu kom. wojsk. podane, b. r.; — Departament wojskowy, Rada wojskowa (Projekt), b. r.; — Moszczeński W., Relacya o czynnościach depart. wojskowego, b. r.; — Projekt uchylenia rezolucyi depart. wojskowego, b. r.; — Ustanowienie kommissaryatu wojskowego (projekt), b. r.; — Kwit dla departamentu wojskowego, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5040, 5061, 5081, 5103, 5348.

16886. **Kommenda** o przyzwoitej generałów w wojsku kor. liczbie, b. r.; — O generałach artylleryi (179.), b. r.; — Projekt do opisania powinności sztabu generalnego, b. r.; — Sztab generalny podług służby

wojsk zagranicznych, b. r.; — Warunek dla generałów artyleryi, b. r; — Urządzenie sztabu w brygadach kawaleryi, b. r.; — Powinność IM. P. Brygadyerów, b. r.; — Objaśnienie względem generał lejtnantów w wojsku W. X. Lit., b. r.; — Uchylenie rezolucyi Rady minist. i Depart. wojsk. względem officyerów, b. r.; — Warunek dla officerów rodaków z zagranicznej służby, b. r.; — Każdy Polak uczony do komendy zdolny, Warsz. b. r. (E. IX.) (DS.).

16887. Poprawa władzy wojskowej, Projekt (1788?), b. r; Myśli do projektów ulepszenia rządu wojskowego (1788), b. r.; Odmiany i poprawy Rządu wojskowego, b. r.; Małachowski J. N., Głos w materyi Rządu wojska, Warsz. b r; Skórkowski K., Głos przy materyi Rządu nad wojskiem; b. r. (E. IX) (DS.)

16888. Żądanie jeneralnego Sztabs-medyka wojska koron., b. r. (E. IX.) DS.

16889. Czartoryski Ad, Projekt do uformowania Regimentów pieszych, Warsz. b. r.; — Projekt etatu jednej kompanii strzeleckiej, b. r.; — Rosenhibel And., *zob.* Nr. 5324; — Ustanowienie kompanii strzeleckich (projekt), b. r.; — Projekt do prawa względem uformow. korpusu strzelców, b. r.; — Kawalerya narodowa (układ deputacyi), b. r.; — Odezwa narodu do stanu rycerskiego, kawaleryi narodowej, b. r.; — Zlecenie kommissyi wojskowej (Rozrządzenia dla kawaleryi), b. r.; — Zaciąg kawaleryi narodowej i pułków, b. r.; — Stan aktualnego kompletu artylleryi, b. r.; — Stan korpusu artyleryi, b. r.; — Projekt względem korpusu pontonierów, b. r.; — Staniszewski T., Objaśnienie o potrzebie korpusu inżynieryi, b. r.; — Projekt do uformowania korpusu pod imieniem wolentaryuszów, b. r., *zob.* Nr. 5324; — Uwagi nad projektem legionów ofiarowanych, b. r. *(zob. Osoby: Radziwiłł Karol)*; — Krzucki J., poseł wołyński, Sposób powiększenia sił krajowych przez milicye, b. r.; — Myśli nad projektem milicyi wojew. wołyńskiego (1788), b. r.; — Uformowanie dwóch pułków tatarskich, b. r.; — Projekt etatu sotni kozackiej, b. r.; — Wzięcie na żołd Rpltej Kozaków, b. r. (E. IX.) (DS.).

16890. Tielcke J. Gb., Nauka dla officerów sposobiących się na inżynierów polnych, przetł. przez J. K., Warsz. 179?; Hogrove P., Teoretyczna nauka żołnierskich rozmiarów, czyli miernictwo wojenne, przeł. J. Łęski, Warsz. 1790; Łęski J., Doniesienie wydawcy miernictwa wojennego, Warsz. 1790 (DS.).

16891. **Przepisy** musztry i powinności żołnierskich, *zob.* Nr. 5319; — Tablice służące do przepisu mustry i manewrów piechoty d. 1. sierpnia 1791, Warsz. 1809; — Odmiany zaszłe w szkole bataljonu, b. r.; — Odmiany w szkole żołnierza, b. r. (E. IX.) (DS.).

16892. Zaczęcie rekruta (projekt na czteroletni sejm), b. r.; Sposób dania rekrutów (1789), b. r.; Reflexye y sposób względem rekrutów, b. r.; Przepis powinności dla osób w wojsku użytych (projekt), b. r; Łącki Ad, Uniwersał do wojska względem nadużyć, b. r.; Suchodolski W., Mowa o przysięgę wojska na posłuszeństwo stanom, b. r.; Plichta K., Projekt względem przysięgi wojska, b. r.; Uniwersał do województw (o popisach), b. r.; Projekt, Przywrócenie dawnych popisów, b r.; Warunek dla wojska (Odsunięcie od funkcyi publ.), b. r. (E. IX.) (DS.).

16893. Organizacya sądów municypalnych wojsk., b. r. (E. IX,) DS., *zob.* Nr. 16940.

16894. Przestroga pewnego generała synowi udającemu się do stanu żołnierskiego, z niem., Warsz. 1789 DS.

16895. Uniwersał kommissyi wojskowej o wielości płacy dla żołnierza na konsystencyach, b. r.; — Coequacya w płacy i summaryusz summ wojska, b. r.; — Ratione triplicis pensionis summy wojska, b. r. (E. IX.) (DS.).

16896. Opatrzenie woyska zbożem, b. r., *zob.* Nr. 16685; — Porcya jednego gimejna, b. r.; — Porcye chlebowe i racye furażowe, b. r.; — Potocki M., Uwagi obywatela nad sposobem dostarczania żywności dla wojska, b. r.; — Projekt magazynowy dla wojska koron., b. r. (E. IX.) (DS.).

16897. Przełożenie prośby od wojska, b. r.; Prośba rotmistrzów kawaleryi narod., b. r.; Prośba officyerów wojsk obojga narodów, b. r. (E. IX.) (DS.).

16898. Nagroda zasłużonym emphiteuses, b. r.; — Fundusz inwalidów zamierzony, b. r.; — Weteran, Pro memoria dawnego życia żołnierskiego, Warsz. 1791; — Stroński J., Prośba do króla o wynagrodzenie służby wojsk., b. r.; — Wieczyste wolne kantony albo gospodarstwo żołnierskie, b. m. i r. (około r. 1789, 1793, *zob.* Nr. 5296) (DS.).

Podatki na wojsko, zob. Nr. 16653, 16685, 16690, 16693, 16720.

16899. Warnery K., Remarques sur plusieurs auteurs militaires, Lublin b. r.; — Mélanges militaires litteraires et sentimentaires T. J., Préjuges militaires, Dresden 1790; — Głos obywatela, *zob.* Nr. 5288; — Myśli życzliwego, *zob.* Nr. 5296; — O woysku polskiem myśli, 1793, *zob.* Nr. 16879 (DS.).

16900. Respons zostającego w służbie wojskowej (1789), b. r; Respons na respons anonima in materia wyprawy łanowej (2 ed.), b. r. (E. IX.) (DS.).

16901. **Kayzer M.**, Praktyka czyli sztuka wojenna, Taktische Pläne, ded. Kościuszce, Warsz. 1794 DS.

16902. **Aigner P.**, Krótka nauka o pikach i kosach, 1794, War., Krak. 1831, *zob.* Nr. 16882.

16903. Obowiązki kommendantów generalnych cyrkułowych (1794?), b. r. (E. IX.) DS.

16904. **Kościuszko T. A. B.**, Manöuvres of Horse Artillery by general Kościuszko (nap. 1800), New-York 1808 (por.: Przew. bibliogr. Wisłockiego, 1893 str. 136).

Zob. Nr. 5265, 5270, 5288, 5292, 5296, 5318, 5324, 5329, 5348, 5352, 5361, 5382, 5409, 5410.

(i: Organizacya państwa: Sądownictwo: wiecowe, grodzkie i ziemskie, trybunał, sądy kapturowe, sejmowe, assessorskie i t. d., sądownictwo miejskie i patrymonialne).

16905. **O sądach** polskich, Rok, Poznań 1846; — M., Nieco o sądownictwie dawnem u nas, Czas 1859 Nr. 263 i n.

Sądownictwo ludowe, zob. Nr. 11492.

16906. **Bandtkie J. W.**, O sądownictwie karnem, *zob.* Nr. 16538; — Grabowski A., Sądownictwo karne w dawnej Polsce, Starożytności.

16907. Bandtkie J. W., O sądach przed Piastami, *zob.* Nr. 16539.

16908. Matejko Fr. E., O prawach i sądach czeskich z uwzględn. polskich w dobie żupańskiej, Bibl. warsz. 1867 II.

16909. Moszczeński M., Wiadomość ustaw o sądach starych kasztelańskich i zwanych wieca, Warsz. 1764 DS.

16910. Nowakowski R., O wiecach w Polsce w XI., XII. i XIII. w., *zob.* Nr 16537.

Sądy boże, zob. Nr. 16204 i Prawo sądowe (Proces karny).

Hube R., Prawo polskie XIII. i XIV. wieku, zob. Nr. 16092.

Statuta t. z. wiślickie, zob. Nr. 1019, 16461 i Prawo sądowe.

16911. Sądy Kazimierza Wielkiego, Bies. lit. 1886.

16912. Firlej R., Die Gerichtsverfassung Polens von Kasimir dem Grossen bis Sigismund August, 1333—1572, Inaug. Dissert., Berlin 1892 I. cz.

R: r. a., Niwa 1892 Nr. 21; Winiarz Al., Kwart. hist. 1894.

16913. **Abraham Wł.**, O justycyaryuszach w Polsce w XIV. i XV. w., Roz. hist. fil. akad. XIX., Odb. Krak. 1885.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

16914. Feintuch M., O woźnych sądowych w Wielkopolsce w XIV. i początkach XV. w., Pam. słuchaczów Uniw. Jagiell., Krak. 1887, *zob.* Nr. 16586.

16915. Bandtkie J. W., O notaryacie czyli pisarstwie aktowem krajowem, tak dawniejszem jako i nowem, Pam. warsz. 1815 t. III.; — Pappafao W., Szkic dziejowy notaryatu od czasów najdawniejszych aż do dni naszych, Gaz. sądowa 1884 Nr. 23, 26.

16916. F. M. S., Laska sądowa z XIV. w., Tyg ill. 1860 II.

Starostwa i starostowie, zob. Nr. 16574 do 16583.

16917. Tomal J., O sądach grodzkich w ziemi Łęczyckiej, Rocz. zb. prac nauk., Warsz. 1879.

R: Ateneum 1881 III.

16918. **Bostel F.**, Sądownictwo ziemskie oświec. i zatorskie, Przew. nauk. lit. 1888, Odb. Lwów 1889.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1890.

Zob. Nr. 4908.

16919. Lange H., Drewneje russkoje ugołownoje sudoproczwodstwo (XIV., XV., i połowa XVI. w.), Petersb. 1884.

16920. Hube R., Wyrok lwowski z roku 1421 (Bibl. um. prawn.), Warsz. 1888, *zob.* Nr. 2044; — Liske X., O sądownictwie czerwonoruskiem, *zob.* Nr. 2044 (por.: N. Linniczenko, Żurnał min. nar. prośw. 1891 III.); — Margasz Wł., W sprawie sądownictwa czerwonoruskiego przed r. 1435, Prz. powsz. 1889 XXI.

16921. Formula processus a. 1523, *zob.* Nr. 2628; — Puncta in iudiciis terr. et castr., observanda a. 1544, *zob.* Nr. 2784; — Porządek sądów na sejmie postanowiony 1553, *zob.* Nr. 2875.

16922. Scena trybunalska z r. 1572 (1), Tyg. lit., Pozn. 1838 I.

Pomniki sądowe, zob. Nr. 1235—1253.

Balzer O., Kancelarye i akta grodzkie w w. XVIII., zob. Nr. 283.

16923. **Balzer O.**, Geneza trybunału koronnego, Studyum z dziejów sądownictwa polskiego XVI. w., Przew. nauk. lit. 1884, Bibl. um. prawn., Warsz. 1886.

R: W. A., Prz. polski 1886 III; L. Finkol, Przew. nauk. lit. 1886; Łaguna St., Kwart. hist. 1887.

16924. **Trybunał** koronny w r. 1578, *zob.* Nr. 3156; — Sposób praw trybunalnych, *zob.* Nr. 3156; — Trybunał wołyńskiego i bracławskiego wdztwa r. 1589, *zob.* Nr. 3258.

16925. Balzer O., Stefan Batory wobec reformy sądownictwa polskiego, Gaz. lw. 1886 Nr. 284—289.

R: Zakrzewski W., Kwart. hist. 1887.

Zob. Nr. 3513, 3848.

16926. Nixdorff J., De tribunalitio Reg. Pol. judicio, Dantisci 1625 DS., *zob. Miasta i Prawo sądowe*

16927. Ordo dominorum judicum deputatorum, 1626 DS.

16928. Liszewski (Lisiecki) Andr., Trybunał główny koronny, ded. Władysł. IV., Krak. 1638 DS.

16929. Lanciciensis Nic. X., De judiciis et gradibus, Antverp. 1641; Jansonius J., Majestas utriusque politicae ad Tribunal Regni deputatorum, Lublini 1643; Rudzki M. J., Quaestio de officio judicis, Crac. 1678 (DS.)

Zob. Nr. 4218 i 15714.

16930. Porządek sądzenia spraw Trybunału W. X. L., 1708, *zob.* Nr. 4413; — Deklaracya Trybunału koronnego, 1718, *zob.* Nr. 4475; — Porządek sądzenia spraw w trybunale W. X. L. r. 1719, *zob.* Nr. 4485; r. 1723, *zob.* Nr. 4506; — Skład Tryb. r. 1747, *zob.* Nr. 4720.

16931. Kleczyński, Punkt honoru najpierwszy i skład trybunału koronnego w Lublinie, Lublin 1718 DS.

16932. Czapski Ant., Compendium titulorum, judices deputati, Petricoviae 1737; Dąbrowski St., Panegyris judicibus ad tribunal regni congregatis, Vars. 1739 (DS.).

16933. Rozpoczęcie trybunału i zamknięcie szkół pijarskich w Wilnie 1741, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1837 XX. p. n.

16934. Stanislaus, Salutatio celsissimi Tribunalis in templo Petricoviensi, Częstoch. 1741 DS.

16935. Łuczyński M. Fr. K., Relacye o Trybunale, Terminy sądów, Kalendarz polski i ruski, Krak. 1746 DS.

16936. Ordynacya sądów trybunalskich w r. 1763, *zob.* Nr. 4858; w r. 1765, *zob.* Nr. 4908; w r. 1766, *zob.* Nr. 4927; w r. 1776, *zob.* Nr. 5071; w r. 1777, *zob.* Nr. 5090; w r. 1779, *zob.* Nr. 5115; w r. 1782, *zob.* Nr. 5160; w r. 1784, *zob.* Nr. 5194; w r. 1786, *zob.* Nr. 5226; w r. 1787, *zob.* Nr. 5342; w r. 1788, *zob.* Nr. 5376; w r. 1789, *zob.* Nr. 5308; w r. 1790, *zob.* Nr. 5337; w r. 1792, *zob.* Nr. 5394; w r. 1793, *zob.* Nr. 5422.

16937. Nowella o repartycyach i kadencyach trybunału głównego, Wilno 1775 DS., *zob.* Nr. 5049.

16938. Konstytucye sejmowe, Ułatwienie biegu spraw w trybunale, b. r.; — Projekt do prawa o sądzie trybunalskim, b. r.; — Projekt do deklaracyi o sądach trybunalskich w prow. koron., b. r.; — Myśli do urządzenia trybunałów, Warsz. b. r. (E. IX.) (DS.).

16939. Odezwa do szanownej Izby Trybunałów, b. r.; Mecenasi trybunału koronnego lubelskiego, b. r; Zabezpieczenie regestrów w Trybunale, b. r.; Opatrzenie marszałków trybunalskich, b. r. (E. IX.) (DS.).

16940. Coaequatio jurium judiciorum tribunal., b. r.; Consignatio jurium una cum ordiuatione Judiciorum tribunato et repartitione locationeque exercituum M. D. L., b. r.; Obrona praw, a szczególnie statutu i dekretów tryb. W. X. L., b. r. (E. IX.) (DS.).

16941. Juramentum ill. Judicum deputatorum ex statuto desumptum, b. r. (E. IX.) DS.

Mowy trybunalskie, zob. pod odpowiedniemi latami w dziale: Zródła.

16942. **Kraushar A.**, O palestrze staropolskiej, odczyt, Warsz. 1882.

R: Mieczyński A., Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 III.; Smoleński Wł., Prawda, Warsz. 1882; Prz. tyg 1882.

16943 Oraczowski J., Apophoreta parnassia palestrae Golmscianae, Crac. 1627; Dłuski, łowczyc lubelski, Powitanie trybunału koronnego od palestry tegoż trybunału, 1762; Jaworski J., miecznik, Mowa przy pożegnaniu trybunału imieniem palestry w Lublinie, 1763; Walewski, Mowa imieniem palestry piotrkowskiej przy pożegnaniu trybunału, 1767; Drewnoski Flor, Mowa imieniem palestry 18. sierpnia, Warsz. 1766; Jastrzębski A., Pożegnanie trybunału koronnego imieniem palestry trybunalskiej we Lwowie, 1768 (DS.).

16944. Tretiak J., Ignacy Krasicki, jako prezydent trybunału, Rozpr. wydz. filolog. akad. XXIV., Odb. Krak. 1895.

16945. Kazania trybunalskie, Sandomierz 1721 DS.

16946. Powalski Lewalt Fr., Ósmy splendor JO. Trybunału koronnego albo process względem poprawienia professyi jurystów, Gdańsk 1669; Mamczyński Stan., Quaestio de privilegiis jurisconsultorum desumpta a Załuski, Crac. 1748 (DS.).

16947. Piórnik dawnych palestrantów przy trybunałach, Kłosy IV.

16948. Czerwiński J., Spiew historyczny o Piotrkowie trybunalskim, Odessa 1884.

16949. **Balzer O.**, Początki sądów kapturowych, *zob.* Nr. 16525; — Bartoszewicz J., Księga kapturów rzeczywistych, Dzieła t. IX.; — Sądy kapturowe 1733, Radwańskiego Pam. krak. 1866.

Zob. Nr. 1398, 3067, 4265.

Sąd konfederacyi generalnej 1773—1775, zob. Nr. 16533.

16950. Ordynacya sądów sejmowych w r. 1763, *zob.* Nr. 4858; w r. 1775, *zob.* Nr. 5048 i 5062; w r. 1789, *zob.* Nr. 5306; w r. 1791, *zob.* Nr. 5369.

16951. Sposób obierania sędziów sejmowych, b. r; Sądy sejmowe, b. r.; Sąd sejmowy extraord., b. r. (E. IX.) (DS.).

16952. **Departament** sprawiedliwości, *zob.* Nr. 5062; — Uniwersał St. Aug. do wszystkich jurysdykcyi z r. 1777, *zob.* Nr. 5082.

Sądy nadworne, zob. Nr. 1238, 2514.

16953. Wyznaczenie sądów czasowych, b. r.; Projekt posła małopolsk. o sądach, b. r.; Sądy ziemiańskie (projekt), b. r.; Sąd ziemiański b. r.; Projekt do prawa o sądzie ziemiańskim (dwojakie), b. r.; Potocki St. K., gen. art., poseł lubelski, Projekt (o sędziach cyrkułowych), b. r.; Potocki, deleg. od kom. polic., Projekt (o sędziach cyrkularnych), b. r. (E. IX.) (DS.).

16954 Myśl obywatela o sprawiedliwości krajowej (1790), b. r. (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 5329.

16955. Prawa niektóre seymu teraźniejszego zapadłe, t. j. sąd, trybunał etc., b. r.; Zdanie o myślach obywatela o sprawiedliwości krajowej, b. r.; Ustawy celem przyspieszenia sprawiedliwości, b. r.; Objaśnienie konstytucyi, t. j. przyspieszenie sprawiedliwości (1791), b. r. (DS.), *zob.* Nr. 5361.

16956. Sekreta juryzdykcyi marszałkowskiej (1789), b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5296.

Zob. Nr. 16436—16440.

16957. Deklaracya tymczasowa względem sądów assesorskich, b. r.; — Objaśnienie względem sądów assessorskich i na nich kanclerskiej władzy, b. r.; — Reflexye nad władzą kanclerskiej jurysdykcyi sądowej, b. r.; — Sąd assessoryi koron., cz. I. Warsz. b. r.; — Przyczyny na fundamencie praw ojczystych, dla których nie może się mieścić w sądach assess. pluralitas votorum (około 1764), b. r.; — Prawdy żadnemi pretextami nieprzełamane, że sądy assessorskie są sądami zadwornemi, że są najwyższe, b. r.; — Zaleski K., poseł lub., Mowa podczas przymawiania się o elekcyą assessorów, Warsz. (1786) b. r.; — Urządzenie sądów miejskich i assessoryi, b. r.; — Regestr kandydatów do assessoryi, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5062.

16958. Czwordowicz, Rede bei Eröffnung des Assesorial-Gerichtes in Danzig, Danzig 1751 DS.

16959. Ustanowienie trybunału na zamku krakowskim r. 1356, *zob.* Nr. 1847; — Kazimierza W., ustawa o sądach prawa niemieckiego z r. 1365, *zob.* Nr. 1860.

16960. **Bobrzyński M.**, O założeniu wyższego sądu prawa niemieckiego na zamku krak., Roz. fil. hist. akad. IV., Odb. Krak. 1876.

R: Prz. kryt. 1876.

16961. **Piekosiński Fr.**, O sądach wyższych prawa niemieckiego w Polsce wieków średnich, Roz. fil. hist. akad. XVIII., Odb. Krak. 1884, *zob.* Nr. 2432.

R: Gaz. lw. 1884 Nr. 208.

16962. Ustawa ławnikom, jak sie mają zachować z r. 1514, *zob.* Nr. 2566.

16963. **Groicki B.**, Ustawa płacej u sądów, *zob.* Nr. 1163 i *Miasta (prawo niem.).*

16964. Urzadzenie sądów miejskich tudzież ordynacya dla sądów miejskich apel., cz. I. (Warsz.) 1791, *zob.* Nr. 16957.

Zamojski, Prawo sądowe, zob. Prawo sądowe.

16965. **Weinert Al.**, Zabytki dawnych urządzeń sądowych m. Warszawy, Warsz. 1869—1872 cz. 4.

16966 Cezary Fr. J., Ordo et judicium causarum civitatis, b. r. (E. IX.) DS.

Immunitas civitatum Prussiae, zob. Nr. 16315.

16967. Kurella J. H., Nachricht von den Gerichten Oestl. Preussens, Königsb. 1743 DS.

16968. Dobinus Ad., Disputatio de justitia, Regiom. 1610 DS.

Prawo niemieckie, zob. Nr. 1147—1198.

Zob. Nr. 16384, 16548.

16969. Schultz Fr., Einiges über vorstädtische Gerichtsbarkeit, Altpr. Mntschr. XIV.

16970. Duchnowski H., O dawniejszem sądownictwie dla miast prywatnych, Wieniec ofiar. Jachowiczowi, Warsz. 1858 III.

16971. ***, O sołtystwach w Polsce, Bibl. war. 1843 III.; — O sołtysach w Polsce, Znicz K. Szulca, Wrocław 1851, *zob. Miasta (prawo niemieckie).*

16972. **Rummler E.**, Ueber den Gerichtsstand und die richterlichen Befugnisse der grosspolnischen Schulzen im XIII. und XIV. Jahrh., Ztschr. der hist. Ges. f. d. Provinz Posen 1891 III. i IV.

R: Winiarz, Kwart. hist. 1893.

16973. **Lubomirski T. J.**, Jurysdykcya patrymonialna w Polsce, Warsz. 1861.

Zob. Nr. 17050 i n.

Zob. Stany: Miasta, włościanie.

Zob. Prawo sądowe.

(k: Ustrój społeczny: Stany: Szlachta [ordynacye, tytuły]).

16974. Porównanie pierwotnych zawiązków społecznych u Germanów i Słowian, Prz. powsz. 1838—1840 I—III.; — Kollar J., Rozprawy o gmenach, počatkach i starozitnostech narodu slavskeho, Budin 1830.

Słowianie, zob. Nr. 11471—537 i Hist. polit.

Zob. Nr. 16020—16027.

16975. Dembowski, Kilka myśli we względzie rozwijania się dziejów i życia społecznego Polaków, Tyg. lit., Poznań 1843 V.

Zob. Nr. 11567.

16976. Rembowski A., Stany Rzeczyposp. polskiej w znaczeniu prawno-państwowem, Bibl. warsz. 1892 IV., *zob.* Nr. 16483.

16977. **Małecki Ant.**, Wewnętrzny ustrój w pierwotnej Polsce, Przew. nauk. lit. 1875.

16978. **Piekosiński Fr.**, O powstaniu społeczeństwa polskiego w wiekach średnich i jego pierwotnym ustroju, Roz. fil. hist. akad. XIV., Odb. Krak. 1881; — Tenże, Obrona hipotezy najazdu jako podstawy ustroju społeczeństwa polskiego w wiekach średnich z uwzględnieniem stosunków Słowian pomorskich i zaodrzańskich, tamże XVI., Odb. Krak. 1883.

16979. **Bobrzyński M.**, Geneza społeczeństwa polskiego na podstawie kroniki Galla i dyplomatów XII. w., Roz. fil. hist. akad. XIV., Odb. Krak. 1881, *zob.* Nr. 6207.

16980. **Smolka St.**, Uwagi o pierwotnym ustroju społecznym Polski Piastowskiej z powodu rozpraw Bobrzyńskiego i Piekosińskiego, Roz. fil. hist. akad. XIV., Odb. Krak. 1881.

Por.: O pierwotnym ustroju społecznym Polski, Dyskusya akademii na podstawie rozprawy Dra Piekosińskiego dnia 10. marca 1881, Czas 1881 Nr. 71.

16981. **Smolka St.**, Obraz historyczny cywilizacyi i społeczeństwa polskiego w wieku XII., Bibl. warsz. 1880 III. (ustęp z dzieła: Mieszko Stary i jego wiek, *zob. Hist polit.).*

16982. A. G. B., Najnowszy pogląd na ustrój społeczeństwa polskiego w XIII. w., (M. Winawer, Izsledowanie polskawo prawa XIII. w., *zob.* Nr. 16110), Prawda, Warsz. 1889.

16983. Ustrój społeczeństwa polskiego ku schyłkowi XIV. w. (Hube, Prawo polskie w XIV. w., *zob.* Nr. 16092), Prz. tyg. 1887.

16984. Szaraniewicz Iz., Rys wewnętrzn. stosunków Galicyi wschodniej w drugiej połowie XV. w., Lwów 1869, *zob. Hist. polit.*

16985. Godebski K., Reformy społeczne w Polsce pod koniec XVIII. w., Dz. lit. 1866, Odb. Lwów 1866.

16986. Limanowski B., Historya ruchu społecznego w drugiej połowie XVIII. stulecia, Lwów 1888.

R: Głąbiński St., Kwart. hist. 1889; Żywicki K. R, Prawda, Warsz. 1888.

16987. **Kariejew N.**, Polskija reformy XVIII. w., Wiestnik Jewropy 1889 V—VI., *zob. Hist. polit.*

R: J. A. M., Kwart. hist. 1889; Korzon T., tamże 1890; Dod. lit. do Kraju 1889 Nr. 52; Rembowski A., Niwa 1889 Nr. 20; Ptaszycki S., Żurn. nar. prośw. 1890.

Korzon T., Wewnętrzne dzieje Polski za Stan. Aug.; Kalinka W., Sejm czteroletni; Smoleński Wł., Kuźnica Kołłątajowska, zob. Hist. polit. i Nr. 16504—16507.

16988 Grzymała F. R., O postępach wolności osobistej w Polsce, Sybilla nadwiślańska 1821.

16989. O broszurze Wołowskiego: O arystokracyi, liberalizmie i demokracyi w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.

16990. Moraczewski, Wywód historyczny szlachectwa polskiego, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; — Szajnocha, Nastanie szlachty, *zob.* Nr. 319.

16991. **Łebiński Wł.**, O wojach i rycerzach polskich, Ateneum 1885 II., *zob.* Nr. 321; — Szymanowski O. K., Beiträge zur Gesch. des Adels in Polen, Zurich 1884.

R: Balzer O., Ateneum 1884 III.; H. B., Prawda, Warsz. 1884; Brückner A., Arch. f. sl. Phil, Berlin 1887 X

16992. **Piekosiński Fr.**, O dynastycznem szlachty polskiej pochodzeniu, Krak. 1888; — Łaguna St., Nowa hipoteza o pochodzeniu szlachty, Kwart. hist. 1890; — Kochanowski J., Kilka słów w sprawie teoryi dr. Piekosińskiego, Krak. 1890.

R: A. R., Niwa 1889 Nr. 14; Petruszewycz A., Woprosy i otwity, Nowyj Hałyczanyn 1889 Nr. 21—24; T. S., Głos 1890 Nr. 49—51; Deiches, Bibl. warsz. 1890 IV.

16993. **Małecki A.**, Studya heraldyczne, Lwów 1890 t. 2; — Piekosiński Fr., Najnowsze poglądy na wytworzenie się szlachty polskiej w wiekach średnich, Kwart. hist. 1890.

R: Z. C., Kurjer pozn. 1890 Nr. 183—186; Rembowski A., Tyg. ill. 1890 Nr. 40; A. R., Niwa 1890 Nr. 15; X., Gaz. lw 1890 Nr. 276—277; Gorzycki J. K., Ateneum 1890 IV.; J. Ł., Kraj 1890 Nr. 38.

16994. Jabłonowski Al., Najnowsze teorye heraldyczne ze stanowiska etnograficznego, *zob.* Nr. 11568.

Heraldyka i Genealogia, zob. Nr. 306 do 422.

16995. Wspólności rodowe, tworzenie się herbów i nazwisk familijnych, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1876 IX., *zob.* Nr. 325.

16996. **Inscriptiones** clenodiales, *zob.* Nr. 1240 i 1241.

16997. Koryciński C., Poměry Čech k Polsce a jich význam v politeckém ruchu šlechty polské v XV. v., Sbornik slovanski 1883 II.

16998. **Series konstytucyi**, że stan szlachecki od cła i poboru wolny, 1770, *zob.* Nr. 419; — Niemcewicz St. U., Zbiór praw i ukazów o prerogatywach szlachty, Grodno 1805, *zob.* Nr. 418.

16999. Głos senatu i rycerstwa polskiego, b. r.; Przełożenie z strony stanu rycerskiego, b. r.; O skutkach poniżenia stanu szlacheckiego, b. r.; Ubezpieczenie

fortun stanu szlacheckiego, b. r.; Ubezpieczenie prerogatyw stanu cywilnego, b. r.; Deklaracya albo zniesienie pretensyey stanu rycersk. około łanowego żołnierza, b. r.; Projekt, aby w sądach i wojsku rodowita szlachta się znajdowała, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 16884.

Przywileje szlachty, zob. Konstytucye Nr. 16452—16534.

17000. Paprocki B., O stawu panskim, ryterskim, *zob.* Nr. 328 i 7833; — Zbylitowski P., Schadzka ziemiańska, *zob.* Nr. 7704; — Gdacius Ad. X., O pańskim i rycerskim stanie dyskurs, po którym kwestya o pojedynkach, Brzeg 1679; — Tenże, Appendix, t. j. przydatek do dyskursu o pańskim i szlacheckim stanie, Brzeg 1680; — Szczygielski Sz. J., Dissertatio de jure nobilitatis ex libro institutionis juris polonici desumpta ad demonstrandum per Fr. A. Cwierzowicz, Crac. 1766; — La Curne (de Saint Palaye) J. Bapt., Wiadomości histor. o dawnym rycerstwie, tłum. J. Szymanowski, Warsz. 1772; — Wędrychowski J., Dissertatio politica de efectu nobilitatis per principis privilegium concessae, 1779 (DS.).

17001. Christoporski Mik., Szlachcic, Krak. 1573; Radawiecki A. X., Prawy szlachcic w kazaniu, Krak. 1614; Moskorzowski H., Oratio de vera nobilitate, Elbing 1646; Podział rozmowy o prawdziwem szlachectwie, 1760 (DS.), *zob.* Nr. 7698, 9283 i *Projekty reform.*

Reprezentacye stanów, sejmy i sejmiki, zob. Nr. 16477—16507.

17002. Centner G., Versuch aus Geschichte älterer Zeiten das Ansehen der Polnischen Reichstände ausfündig gemacht werden kann, Thorn 1760 DS., *zob.* Nr. 9274.

17003. **Smoleński Wł.**, Szlachta w świetle własnych opinii, Ateneum 1880 III., Odb. Warsz. 1880; — Tenże, Szlachta w świetle opinii wieku XVIII., tamże 1881 I., Odb. Warsz. 1881.

R: A. S., Prawda, Warsz. 1881; Bibl. warsz. 1881 II.

17004. K. H., O równości szlacheckiej w dawnej Polszcze, Dzien. nar. 1841—1842 Nr. 29, 30.

17005. Szlachta polska, Kronika emigr. pol., Paryż 1834—1839; Samorząd ziemian w naszym kraju, Kaliszanin 1885 Nr. 63; Umański A., Rola szlachty w istoriji polskij, Diło 1888 Nr. 14—15, 24—27; Pisetzki Ad., Tractatus de statu saeculari, Dresdae 1676; Obserwacya względem kompozycyi inter status (1765), b. r.; Rozmowa plebana z ziemianinem, 1641 (DS.), *zob.* Nr. 12815.

Stosunek szlachty do duchowieństwa, zob. Nr. 12825—12891.

17006. Lament chłopski na pany, b. m. i r. (około 1588) DS., *zob.* Nr. 7509; — Chodźko L., Les nobles et les paysans, *zob. Włościanie* Nr. 17112 i 17120.

17007. Biegeleisen H., Szlachta w świetle poezyi ludowej, *zob.* Nr. 11622.

Stosunek szlachty do ludu, zob. Włościanie; do miast, zob. Miasta.

17008. Pierwsze pasowanie na rycerstwo Bolesława Krzywoustego, Zbieracz lit. i polit. red. J. Mączyński 1837 t. III.

Zob. Nr. 2807, 2924, 3012, 3065.

17009. Kalicki B., Nobilitacye Stefana Batorego, Album lwowskie Nowakowskiego, *zob.* Nr. 3178.

Zob. Nr. 4095.

17010. Marcin Kromer o indygienacie, *zob.* Nr. 420 i 17030; — De indigenatu sincera collatio jurium Poloniae ad sapienda dissidia, 1669; — Treug J., Disputatio juridica de jure indigenatus, Regiom. 1685; — Hommel J. F., Dissertatio de indigenatu polon., Lipsiae 1698 (DS.), *zob.* Nr. 421.

17011. O indygenacie krótkie objaśnienie (XVIII. w.), b. r.; — Zachowanie przy prawie indygenatu, Odpowiedź Rpltej, b. r.; — Projekt o repozycye dyplomatów na indygenaty, b. r.; — Mowa przed powtórnem czytaniem projektu wydania indygienatów, b. r.; — Projekt, t. j. aby żaden nie będąc szlachcicem, nie używał szlacheckiego znaku, War. b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 5326.

17012. Ostrzeżenie wdzięczności dla nobilitacye mających (projekt), b. r.; Warunek względem pochodzenia pod roztrz. Stanów kodexu praw, b. r.; Karolath K., Prośba o indygenat, b. r. (E. IX.) (DS.).

17013. Chyliński J., Rzecz o skartabellach, Bibl. Ossol. 1868 XI.

17014. Staropolski R., Rozumnie ludzka odpowiedź na wykrętne zarzuty Skartabella, b. r. (E. IX.) DS.

17015. Mazur z Korony, Drobna szlachta w Polsce, Dz. lit. 1863, *zob.* Nr. 11568; — Szajnocha K., Szlachcic chodaczkowy, Szkice hist.

17016. **Potkański K.**, Zagrodowa szlachta i włodycze rycerstwo w wojew. krak., *zob.* Nr. 374.

R: Rembowski, Tyg. ill. 1889 Nr. 336—337.

17017. Gloger Z., Kilka wiad. o szlachcie zagonowej mazowieckiej i podlaskiej, Niwa 1873.

17018. St. Z., Jus Golotarum, studyum z prawa polskiego, Tyg. nauk., Lwów 1865.

17019. Ustawy dla szlachty jednodworców i miejskich obywateli w gub. zachodnich, Tyg. petersb. 1834 IX. i X.

17020. Smoleński Wł., Drobna szlachta w król. polskiem, Warsz. 1885.

R: Kraushar A., Kłosy 1886 I.

17021. **Smoleński Wład.**, Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich, Niwa 1878, Odb. Warsz. 1878, *zob.* Nr. 375.

R: Św. Prz. tyg. 1878; Świeżawski A., Bibl. warsz. 1878; Rembowski A., Niwa 1879; — Por.: Gaz. lw. 1879 Nr. 87.

17022. Szlachta drobna na Polesiu, Dzieje szlachty w Owruckim powiecie, *zob.* Nr. 375; — Szlachta okoliczna lidzka, *zob.* Nr. 12199; — Szlachta bielskiej ziemi, *zob.* Nr. 11689; — Bojarzy międzyrzeczcy, *zob.* Nr. 11965; — Szlachta za-uszska, Gaz. warsz. 1854 Nr. 167; — Nejman Cz., Ludi Bracławszciny, Kij. Star. 1890.

Szlachta szląska, zob. Nr. 369—370.

17023. **Pfotenhauer**, Die Ritterschaft von Teschen im XVI. Jahrh., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1884 XVIII.

17024. Malinowski M., O ziemianach, podług dawnych praw litewskich, Teka wileńska 1857—1858 t. I., *zob.* Nr. 16234; — Boniecki A., Poczet rodów w W. X. L., *zob.* Nr. 359.

17025. Oczerk domaŭnej żyzni i prawow wysszych sosłowij w Litwie XV. i XVI. w., Pam kn. grodn. gub. za g. 1869.

17026. Głowacki J., Czerty domaszniawo byta russkich dworjan na Padlaszje po aktám XVI. stoletija, Wilna 1888.

Szlachta żmudzka, zob. Nr. 12229.

17027. Gorzkowski, O rusińskiej i rosyjskiej szlachcie, Krak. 1876 (Odb. z Czasu); — Lud i szlachta (na Rusi zabużnej), Dz. lit. 1863; — Szlachta między Sanem, Wieprzem, Bugiem i Prypecią, *zob.* Nr. 373.

Dworianstwo, zob. Nr. 366—368 i 422.

17028. Bakaj N. N., Juznorusskij dworjanin XVIII. w., Kij. Star. 1885; — Zapiska o małorossijskom dworjanstwi marszała romeńskawo powieta Wasilja Poletiki, tamże 1893 I. (Priłożenja); — Imieretińskij J. K., Dworjanstwo wołynskoj gubiernii, Żurn. min. nar. prośw. 1894, *zob.* Nr. 372; — Gruszewskij M., Barskaja okolicznaja szlachta do k. XVIII. w., Kij. Star. 1892. Odb. Kijew 1892 (por.: Kwart. hist. 1894). *zob.* Nr. 16581; — L. A., Trociny (K' istorji małorusskawo szlachiectwa), tamże 1893 IV.; — J. S., Matieriały dla istorii dworjanskawo ziemlewladienija w Połtawskoj gubiernii, tamże 1895 I.

Zob. Nr. 16285—16296.

17029. Rawita Fr., Z życia szlachty okolicznej Polesia kijowskiego od XV—XVIII. wieku, Niwa 1892.

Kniaziowie i bojarstwo, zob. Nr. 373, 17043.

17030. Werda J., Indigenat ziem pruskich, Gdańsk 1647, 1747, *zob.* Nr. 7191; — Bayerski A., Z dotrzymanego indygenatu pruskiego, 1696; — Disquisitiones duae de indigenatu apud Prussos, *zob.* Nr. 421, 4718 i 17010.

17031. Historische Nachricht v. d. Ständen der Provinz Preuss. u. Littauen, Journal f. Deutschl. 1817 VII.; — Wichert G., Die politischen Stände Preussens, ihre Bildung und Entwickelung bis zum Ausgange des XVI. Jahrh., Altpr. Mntschr. V., *zob.* Nr. 16321—16326, 16514.

Herby szlachty pruskiej, zob. Nr. 362 do 364; — Prawa szlacheckie, zob. Nr. 16317, 16322, 16332.

Inflancka i kurlandzka szlachta, zob. Nr. 356—358, 16376, 16380, 17156.

17032. Niemira J. B., Pogląd na dzieje naszej arystokracyi, Prz. tyg. 1877.

17033. Arystokracya w Polsce (u Rusinów, u Lettonów, szereg art.), Gaz. nar. 1848 Nr. 99 i n., *zob.* Nr. 16989.

17034. Artykułów siedemdziesiąt siedm arystokrackich, b. r. (E. IX.) DS.

17035. Smolka St., Gniazdo Tęczyńskich, Czas 1881 Nr. 273 i Szkice, *zob.* Nr. 16081.

Zob. Nr. 2110 i 16992.

17036. **Rodziny** senatorskie, polskie i litewskie (tabele abecadłowe na osobnych 15 ark.), Paryż 1861, *zob.* Nr. 349; — Kossakowski S. K., Monografie, *zob.* Nr. 347.

17037. Statuta ordynacyi Zamoyskiej 1589—1848, Bibl. warsz. 1867 IV., *zob.* Nr. 3266; — Zamojski J., Ordynacya albo rozpoznanie, 1667; — Ordinatio bonorum haereditariorum domus Zamoscianae, Zamość 1692, 1752, Lublin 1747 (DS.).

Zob Nr. 3452, 4074, 4532, 4721.

17038. Powidaj L., Ordynacya Ostrogska, Dz. lit. 1863; — S. K., Ordynacya Ostrogska, Bibl. warsz. 1873 II.; — Akta publiczne do ordynacyi ostrogskiej należące, Warsz. 1780 DS.

Zob. Nr. 402, 3592, 4064, 4157, 4402, 4494, 4768.

Massalscy, zob. Nr. 400; — Sułkowscy, zob. Nr 5178.

17039. X. J., Baronowie, hrabiowie i margrabiowie, mianowani przez królów polskich, Bibl. warsz. 1851 III.

17040. Maciejowski W. A., Comes, kmieć, bojar, hrabia (wyjątek z 2. wyd. Hist. prawod.), Dz. warsz 1853 Nr. 53, *zob.* Nr. 265.

O tytułach zagranicznych, zob. Nr. 3281, 4645, 5082, 8047, 8097.

17041. **Rodziny**: Tęczyńscy, *zob.* Nr. 2685, 2959, 3099; Gastoldowie, *zob.* Nr. 2712; Ossolińscy, *zob.* Nr 2959, 4645; Rozrażewscy, *zob.* Nr. 3174; Inne, *zob.* Nr. 391—409.

17042. Eichhorn K. F., Stósunek książęcego domu Radziwiłłów do domów książęcych w Niemczech, Warsz. 1843, *zob.* Nr. 404; — Sanguszkowie, *zob.* Nr. 405; — Sapiehowie, *zob.* Nr. 405 i *Dod. I.*

17043. Kniaziowie ruscy, *zob.* Nr. 373; — Kobryńscy, *zob.* Nr. 398; — Książęta Holszańscy, Pułaski K., Przegl. bibl. arch., Warsz. 1882 III. i Szkice, *zob.* Nr. 396; — Bojarzy, Dz. warsz. 1855 Nr. 142 i 145.

17044. Rawita F., Losy wielkiej fortuny na kresach, Przew. nauk. lit. 1891.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1892.

17045. Bentkowski, O nagrodach i znakach honorowych w Polsce, *zob.* Nr. 413; — Weinert A., Kawalerowie złotej ostrogi, War. 1879, *zob.* Nr. 415

17046. Bentkowski F., O bractwie Niepokalanego Poczęcia za Wład. IV., Bibl. warsz. 1841; — Statuta, *zob.* Nr. 16447; — List Wład. IV. do Lubomirskiego w przedmiocie ustanowienia towarzystwa rycerskiego Niepokal. Poczęcia, Tyg. lit., Poznań 1842 V.

17047. Kierski E., Ordery w Polsce, *zob.* Nr. 16446; — Minasowicz, O orderze Orła Białego, Kalendarzyk Netta za r. 1820, *zob.* Nr. 9025–9026, 16448–16449 i *Dod. I.*

17048. Order dam krzyża gwiaździstego, *zob.* Nr. 9276; Calendarium ord. equestris D. Huberti c. 1750 DS.

17049. Pułaski K., Order konfederacyi barskiej, Wiad. numizm. arch. 1893, Odb. Krak. 1893.

(1: Ustrój społeczny: Włościanie: osady, prawa obce (wołoskie), służebnictwa, stosunki chłopskie w prowincyach, kolonizacya, prawo rybackie, bartne).

17050. Maciejowski W. A., O stanie kmiecym i poddanych u Słowian od połowy XIV. do końca XVII. wieku, Kwart. nauk., Krak. 1835 I.

17051. O gminie słowiańskiej, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 18, *zob.* Nr. 16539.

17052. **Przyborowski W.**, Włościanie u nas i gdzieindziej, Wilno 1881.

R: Rembowski Al., Niwa 1881; Prz. tyg. 1881; Odpowiedź W. Przyborowskiego, tamże 1881; Smoleński, Prawda, Warsz. 1881.

17053. **Bandtkie J. S.**, Über den Bauerstand in Polen, Bresslau 1802.

17054. Surowiecki W., Uwagi względem poddanych w Polsce i projekt do ich uwolnienia, Warsz. 1807; — M. R., O włościanach, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I–III., *zob.* Nr. 9777; — Czartoryski A., Myśli, dążące do zamiaru polepszenia bytu włościan polskich, 1814, *zob.* Nr. 5772; — Krompolz K., Sposób urządzenia włościan w dobrach Konińskiej Woli Xcia Ad. Czartoryskiego, b. m. 1816; — Sołtykowicz J., O przyczynach nędzy naszych włościan, Krak. 1815; — Bronikowski, O polepszeniu losu włościan, Pam. warsz. 1816.

17055. Skotnicki M., De duplice in Polonia origine rusticorum, Diss. hist., Miscell. Crac. fasc., Crac. 1814, 1815 II.

17056. Grevenitz F. A., Der Bauer in Polen, Monogr. mit. Andeutungen für die Gesetzgebung, Berlin 1818 (toż po pol., Warsz. 1818).

17057. **Lelewel J.**, Pielgrzym w Dobromilu czyli nauk wiejskich rozbiór, z uwagami nad stanem wiejskim w Polsce, Warsz. 1819, *zob.* Nr. 17071 i 17087.

17058. Morawski T., Quelques mots sur l'état des paysans en Pologne, Paris 1833.

17059. O włościanach w Polsce, Kronika emigr. pol., Paryż 1834–1839; Chłopi w Polsce. Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Koźmian A. E., O kmiotku polskim, Atheneum 1843.

17060. **Historya** włościan w Polsce, Prz. pozn. t. III.; — Do kwestyi włościańskiej, tamże XXVII.; — Włościanie Polski, tamże XXXIII–XXXV., XXXVII.; — Włościanin polski, Rok, Poznań 1844.

17061. Kostecki A., O kmieciach w dawnej Polsce, Wieniec ofiar. Jachowiczowi, Warsz. 1858 III.

17062. Rechniewski, O stanie włościańskim w Polsce, Ruski Wiestn. 1858 I–II.

17063. Stelmasiewicz A. K., Rys dziejów włościan polskich, Dz. lit. 1863; — Wilkosz T., Rzecz o włościanach w dawnej Polsce, Tyg. nauk., Lwów 1865; — Ostrowski J. B., Historya włościan polskich (wyciąg z ręk.), Ognisko, Bruksella 1866 I.

17064. Jumatow, Nacija plebej o polsk. woprosie, Petersb. 1865.

17065. Goremykin J. A., Oczerki istorii krestjan w Polszie, Petersb. 1869.

R: K. P., Bibl. warsz. 1871 IV.

17066. **Maciejowski W. A.**, Historya włościan i stósunków ich politycznych, społecznych i ekonomicznych od najdawniejszych czasów do drugiej połowy XIX. w., Warsz. 1874.

R: E., Bibl. warsz. 1874 IV.; Prz. kryt. 1874–75; Przegl. lw. 1874 VIII.; Prz. tyg. 1874.

17067. Szymanowski R., Chłop w Polsce, Orędownik, Poznań 1878 Nr. 13 i 15; Chociszewski J., Chłop polski, Poznań 1878 (przeciw Szymanowskiemu); Szaszkow, Chłopi w Polsce, Djeło 1881.

17068. Ardant G., La question agraire et la Pologne, La Reforme sociale, Paris 1887.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887; Prawda 1887 Nr. 28.

17069. Waligóra J., Stanowisko włościan w Polsce, Przegl. powsz. 1888 III—IV., Odb. Krak. 1888.

17070. Zakrzewski S., Ueber Entstehung und Entwickelung des heutigen Bauernstandes in Polen, Inauguraldissertation, München 1894.

Por.: Miežow, Krestijanskij wopros w Rossii, Petersb. 1865 (bibliografia).

17071. **Lelewel J.**, Stracone obywatelstwo stanu kmiecego w Polsce, Prz. pozn. VII., osobno: Bruksella 1846, 1847.

R: Stadło, Budziszyn 1849 (i odpowiedź Lelewela).

17072. O stósunkach włościańskich w Polsce przed statutem wiślickim, Znicz K. Szulca, Wrocław 1851.

17073. Brueggeney dictus Hasenkamp Ks. Osk., De rusticorum regni Polonici s. XIV., XV., XVI. conditione, Regiom. 1853

R: Bartoszewicz J., Pismo zb. wileńskie 1859 II.

17074. Świeżawski E. K., Jan Ostroróg i klasy niższe społeczeństwa polsk. w XV. wieku, Ateneum 1884, *zob.* Nr. 6694.

17075. **Lubomirski T. J.**, Rolnicza ludność w Polsce od XVI. do XVIII. w., Bibl. war. 1858—1862, Odb. Warsz. 1862.

17076. Chomętowski, Materyały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI. i XVII. w., *zob.* Nr. 2428 i 3373.

17077. **Bobrzyński M.**, Karta z dziejów ludu wiejskiego w Polsce, Rocznik zarządu akad. 1892, Przegl. pol. 1892 III., Kraj 1892 Nr. 42, 45—50.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1895; — Por. też: Une page de l'histoire des paysans en Pologne, conférence faite à la séance publique de l'Académie, Bulletin de l'Acad., Crac. 1892.

17078. Kalicki B., Procesa robotnych w sądzie ziemskim lwowskim 1648, Bibl. Ossol. t. XII.

17079. Szymański A., Sprawa włościan za panowania Stan. Augusta, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

17080. Szmitt H., Kwestya włościańska w XVIII. w., Pismo zbior., Bendlikon 1865 I.

17081. **Miakotin W.**, Krestianskij wopros w Polsze w epokie jeja rozdiełow, Petersb. 1889.

R: Rembowski A., Niwa 1889 Nr. 24; Korzon T., Przegl. lit. 1889; Dod. do Kraju 1889 Nr. 52; Smoleński Wł., Kwart. hist. 1890; Lubowicz N., Kij. Starina 1891 I.; Vančura J., Atheneum (czeskie) 1891 Nr. VIII.

17082. **Pilat T.**, Pogląd na rozwój urządzeń gminnych i patrymonialnych w dawnej Polsce, Przew. nauk. lit. 1878, *zob.* Nr. 16536.

17083. Mierosławski L., Histoire de la Commune polonaise de X. au XVIII. siècle, Berlin 1856.

17084. Rembowski Al., O gminie i jej organizacyi, Ekonomista 1873, Odb. Warsz. 1873, *zob.* Nr. 17122.

17085. Limanowski B., Kilka słów o pierwotnej gminie, Prz. tyg. 1873.

17086. **Ulanowski B.**, Wieś polska pod względem prawnym od wieku XVI—XVIII., Rocz. akad. 1894, Odb. Krak. 1894; Przegl. pol. 1894 II., Odb. Krak. 1894.

R: Rembowski A., Bibl. warsz. 1894 IV.; Kraj 1894 Nr. 20; — Por.: Un village polonais du XVI. au XVIII. siècle, Bulletin de l'Acad., Crac. 1894.

17087. Lelewel J., Posiadłości kmiece dwojakiej natury: dziedzictwo i wola, Tyg. lit., Poznań 1841 IV. Nr. 5—10; — Tenże, Stracone obywatelstwo, *zob.* Nr. 17071.

17088. Maciejowski W. A., Nowy pogląd na znaczenie wyrazu kmieć, Bibl. Ossol. t. IX., Odb. Lwów 1866, *zob.* Nr. 17040.

17089. Karszniewicz Ad., Ueber die Abstammung und Bedeutung des Wortes Kmet, etymolog. Untersuchung, Zagrzeb 1895.

17090. **Małecki A.**, Ludność wolna w księdze Henrychowskiej, Kwart. hist. 1894, Odb. Lwów 1894.

R: Gorzycki K. J., Ateneum 1894 III.

17091. Szymański, O służbie wojennej włościan za dawnej Polski, Prz. pozn. I—III., *zob.* Nr. 16760, 16816, 16861 i 16900.

17092. **Burzyński P.**, O decymach i naroknikach i o dziesięcinie monarszej w Polsce, Roz. hist. fil. akad. VIII., Odb. Krak. 1878.

17093. Zieliński, Co znaczy wyraz: „narok" w dawnej mowie, Bibl. Ossol. 1871 II.

17094. Maciejowski W. A., Mazew, przyczynek do historyi wiejskich i miejskich osad w Polsce, Warsz. 1857.

17095. **Łepkowski J.**, Osady na prawach obcych, sołtysostwa, wybraniectwa, wsie wołoskie w Podtatrzu, Dod. tyg. do Gaz. lw. 1855 Nr. 17—18, Tyg. pozn 1863.

17096. **Stadnicki Al.**, O wsiach t. z. wołoskich na północnym stoku Karpat, Bibl. Ossol. 1848, Odb. Lwów 1848; — Tenże. Cz. II.: O kniaztwach we wsiach wołoskich, z poglądem na wójtowstwa we wsiach na magdeburskiem prawie osadzonych, Dod. tyg. Gaz. lw. 1853 Nr. 11—21, Odb. Lwów 1853.

R: L(isowski), Bibl. warsz. 1851 IV.; Wójcicki, tamże 1853 IV.

17097. **Lubomirski J. T.**, Półn. wschodnie wołoskie osady, Bibl. warsz. 1855 IV.; — Tenże, Starostwo rateńskie, tamże 1855 II., Odb. Warsz. 1855.

Zob. Nr. 2390, 2532, 2718, 2722, 2744, 2768, 2793, 2903, 3075.

17098. **Stadnicki A.**, O byłych wybraniectwach, Dod. tyg. Gaz. lw. 1854 Nr. 26—34.

Wybraniectwa, zob. Nr. 1834, 3713, 4112, 4315, 4646 i 16760.

Sołtysostwa, zob. Nr. 16971—16972 i Miasta (Prawo niemieckie).

Sądownictwo patrymonialne, zob. Nr. 16973.

Zob. Nr. 11569 i 11689.

17099. Bandtkie J. S., Verzeichniss der alten Lastendienste nach Naruszewicz, Breslau 1805.

17100. O celniejszych ustawach wskazujących prawa i obowiązki dziedziców i włościan, Themis, Krak. 1835 III.

17101. Solecki J., O włościanach w Królestwie Polskiem, Wieniec ofiar. Jachowiczowi, Warsz. 1857—1858 III.

17102. Stawiski E., Poszukiwania do rolnictwa krajowego, Warsz. 1857; — Krzysztopor A. (Potocki T.), O urządzeniu stósunków rolniczych w Polsce, Pozn. 1859; — Uruski W., Sprawa włościańska, Warsz. 1860.

17103. Rolbiecki T., Słówko o pańszczyźnie w przeszłości, Warsz. 1861.

17104. Sbornik zakonow o krestianach w carstwie polskiem do 1864 goda, Warsz. 1864; Karta przedstawiająca stósunki osad włościan czynszowych i czynszowo-pańszczyźnianych do ogólnej liczby osad włościańskich, Warsz. 1860; Ludwig A., Kilka myśli względem uregulowania stósunków włościańskich w Król. Polskiem, Dod. Czasu III.; Stósunki włościańskie, Świat literatury hist., Warsz. 1861; Wiślicki Ad. T., Pogląd na sprawę włościańską przymusu w wieczystem oczynszowaniu, Warsz. 1862; Załęski W., Stan ekonomiczny włościan w Królestwie polskiem, Ateneum 1876 I.

17105. Służebnictwa w Galicyi i ich spłata, Dod. tyg. Gaz. lw. 1851 Nr. 18, 39; — Stadnicki Al., Prawa i używalność względem spadków po włościanach galicyjskich za rządów polskich, tamże 1856 Nr. 1.

17106. Wierzchanowski X., O włościanach w Galicyi i skutkach uwolnienia ich od pańszczyzny, Roz., Lwów 1819; Zubrzycki D. z Ruszelcyc, Rozprawa za pańszczyzną, tamże 1819.

17107. O stanie włościan wolnego miasta Krakowa, Pam. warsz. Bentkowskiego 1820; Meyer J., O pańszczyźnie, Przegląd Zienkowicza, Krak. 1848.

17108. Thoma, Über die Verhältnisse der Bauerlichen Einsassen im Ghzt. Posen, Berlin 1818; — O stanie chłopów w Wielk. księstwie poznańskiem, Tyg. lit., Poznań 1841 IV.

17109. Waliszewski K., Chłopskie archiwum w W. X. Pozn., Kraj 1891 Nr. 27—30.

R: A. R., Niwa 1891 Nr. 16.

17110. **Inwentarze** wsi, *zob.* Nr. 2882, 2925, 2973, 3199, 3540.

17111. **Ustawy** dla włościan Stynawy r. 1568, *zob.* Nr. 3023; — Prawidła gospodarcze z Modlnicy r. 1582, *zob.* Nr. 7466; — Zygm. III. ustanawia porządek robocizny w Kleszczowie, *zob.* Nr. 3284; — Ustawa dla wójta z 1679 r., *zob.* Nr. 4129.

Zob. Nr. 9396 i 17117.

17112. Nieporozumienia i spory między włościanami i szlachtą w Polsce, Dod. Czasu 1860 III.

17113. J. E. N, Panowie i kmiecie, Z legend ludowych, Tyg. ill. 1894 I., *zob.* Nr. 17088.

Por.: Boesigk, Verzeichniss von Büchern betr eff d. Privat unterthanverh., Dresden 1857.

17114. **Wybicki J.**, Podróżny w Pawłowie, (1778?), b. r.; — Brzostowski P., List anonima, *zob.* Nr. 9584; — Tenże, Pawłów od roku 1767—1795, *zob.* Nr. 9584.

17115. **Uwolnienie** od poddaństwa, 1777, *zob.* Nr. 5091; — List St. Augusta do W. Dzieduszyckiego, Kraj 1891 Nr. 24.

17116. Do JW. wojewody ruskiego z okazyi nadanej wolności poddaństwu podczas bytności monarchy w Tulczynie, 1787 DS.

17117. **Jabłonowska A.**, Ustawy powszechne dla rządców dóbr i Instruktarz ekonom., Warsz. 1786 DS.

17118. Bocheński Ad., Beitrag zur Gesch. der gutsherrlich-bäuerlichen Verhältnisse in Polen, auf Grund archivalischer Quellen der Herrschaft Kock, Krak. 1895 cz. I.

R: Krzyżanowski A., Prz. lit., Krak. 1896.

17119. Maciejowski W. A., Prace sejmów polskich, a w szczególe sejmu czteroletniego o dobrobyt ludu, Dz. lit. 1870.

Zob. Nr. 16985.

17120. Chodźko L., Les nobles et les paysans, coup d'oeil historique sur les éfforts de la noblesse polonaise pour l'emancipation des paysans et sur les empêchements suscités par les 3 puissances voisines: la Russie, l'Autriche et la Prusse, Paris 1846

Korzon T., Wewnętrzne dzieje Polski za Stan. Aug., zob. Hist. polit.

17121. B., Kwestya włościańska w Polsce w czasie sejmu czteroletniego, Gaz. nar. 1870 Nr. 125—140; Deskur Br., Krótki rys dziejów stronnictwa ludowego w Polsce, Lwów 1891.

R: Margasz Wł.; Kwart. hist. 1891.

17122. **Rembowski Al.**, Polnische Agrargesetzgebung und Stadtgemeinde-Ordnung v. Jahre 1791, ein Beitrag zur Gesch. des Gemeindewesens, Heidelb. 1873.

17123. **Sugenheim S.**, Gesch. der Aufhebung d. Leibeigenschaft, Petersb. 1861; — Grünberg K., Die Bauernbefreiung in Böhmen, Mähren und Schlesien, Wien 1893—4.

17124. **Uwagi** względem poddanych w Polszcze (1788), b. r., *zob.* Nr. 5270 (toż po ross.: Krestianie w Polszcze, broszura 1790 goda, perewod P. A. Czerwiakowskim, Sławiansk. Sbornik, Petersb. 1870 III.); — Morski T., Uwagi o chłopach, Warsz. (1789), b. r., *zob.* Nr. 5296; — Uwag ciąg dalszy nad stanem rolniczym i miejskim (1789?), b. r.; — Kołłątaj H., Przedłożenie za ludem, *zob.* Nr. 5329; — O włościanach, Warsz. 1791, *zob.* Nr. 5361 (DS.).

17125. Stan cywilny, Warunek poddanych względem dziedziców, b. r.; Warunek od zbiegłego poddaństwa, b. r.; Ubezpieczenie względem zbiegłych poddanych, b. r; Wieczyste kantory albo gospodarstwa żołnierskie, b. r., *zob.* Nr. 16898; Uwagi do projektu wieczystych rolnych kantonów, b. r. (por. E. IX. b. r. sub voce: Poddani) (DS.).

17126. **Ustawy** dla wsiów, Opisanie porządku wsiów, b. r.; — Prośba włościan królewszczyzn, b. r. (E. IX.) (DS.), *zob.* Nr. 17115.

Konstytucya 3. maja, zob. Nr. 16504 do 16507.

17127. **Kościuszko T.**, Uniwersał urządzający powinności włościan 7. maja 1794, *zob.* Nr. 5435.

17128. Boenisch P., Die geschichtliche Entwickelung der ländlichen Verhältnisse in Mittel-Schlesien, dargestellt am Bezirk Canth Regierungs-Bezirk Breslau, Inaug. diss., Jena u. Merseburg 1894.

17129. Historya kwestyi włościańskiej na Litwie, Wiad. pol. 1859 Nr. 40; — Szrajer J., Historyczny pogląd na losy klasy poddańczej na Litwie, Nowor., Wilno 1861; — Historya kwestyi włościańskiej na Litwie, Rocz. pol., Paryż 1865 III.

Malinowski M., O ziemianach, zob. Nr. 17024.

17130. Ukazy najwyższe o uwolnieniu chłopów z poddaństwa, Dz. wileński 1817 IV.

17131. Geling K., Ob ustrojstwie krestjan w litowskich gub., Żurnał ziemlewładjelcew 1858 I., Wil. Wiestnik 1858; — Ob ustrojstwie krestjan w lit. gub., Kowiensk. gub. wied. 1858 Nr. 42.

17132. Czartoryski A., Odezwa w przedmiocie zniesienia pańszczyzny na Rusi i Litwie, Paryż 1858; — Milewski Korwin O., Uwagi nad kwestyą włościańską na Litwie, Paryż 1838; — O wyswobodzeniu włościan na Litwie, Berlin 1863.

17133. **Zaleski Br.**, Zniesienie poddaństwa na Litwie, Rocz. tow. hist. liter. 1868, Odb. Paryż 1868.

17134. **Władimirskij-Budanow M. F.**, Oczerki iz ist. litowsko-russkawo prawa, *zob.* Nr. 16223; — Gradowskij, Naczało gosudarstwiennawo prawa, *zob.* Nr. 16228.

17135. Fendi F., Oswobodzenie włoscian na Litwie i Rusi, Bibl. warsz. 1886 II.

Zob. Nr. 12124 i 16221—16257.

17136. Majorkiewicz J., Ogląd dziejów ludu prostego na Rusi i w Rosyi, Pisma pomn., Warsz. 1852 t. II.

17137. **Biełajew J.**, Krestjanie na Rusy, Moskwa 1879 (hist. włościan); — Czerkaskij, Oczerk ist. krestjanstwa, Russkij arch. 1880.

17138. Siemiewskij W. S., Krestianie w carstwowanije impieratricy Jekatieriny II., Petersb 1881.

17139. Zubryckij M., Do istorji hałycko-ruskoho selaństwa, Żytie i słowo 1894 I—II.; — Dragomanow M., Stari chartii wilnosty, tamże 1894 I—II.

17140. **Serhienko M.**, Hromadskij ruch na Ukraini-Rusi w XIII. wici, Zapiski tow. im. Szewczenka t. I., *zob.* Nr. 16259 i *Historya polit. (Ruś).*

17141. Krestjanie na zapadnich gub., Żurnał ziemlewładenja 1859 V.; — Szrajer J., Kratkij ist. wzgliad na sudby krest. sosłowija na Litwie, Pam. kniżka wil. gub. 1861 cz. II.; — Mordowcew D., Krestjane jugo-zapadnoj Rusy XVI. wieka, Archiw ist.-jur. 1859 III.

R: P. A. Ł., Osnowa 1861 Nr. 4.

17142. Iwaniszew J. D., O drewnich sielskich obszczestwach w jugo-zapadn. Rossii, Russka Biesieda 1857 VII., Słowo 1865 Nr. 100, 1866 Nr. 1 i n., Prawda, Lwów VII.

17143. **Nowickij J.**, Oczerk ist. krestjanskawo sosłowija jugo-zapadn. Rossii w XV. do XVI. w., Kiew 1876; — Mawrickij W., Położenie krestjanstwa w Polszie i zapadn. Rossii, Wiestnik zap. Rossii 1871, *zob.* Nr. 16285.

Por.: Pienkina, Polesie, *zob.* Nr. 10055.

17144. **Rembowski A.**, Historya prawa wieczysto-czynszowego w gub. półn. i południ. zachodn., Niwa 1886, Odb. Warsz. 1886.

17145. **Jabłonowski A.**, Polska XVI. w., VIII.: Wołyń i Podole, Źródła dziej. XIX., *zob.* Nr. 1387 i *Dod. I.*

17146. Zajdy na Wołyni, Dilo 1888 Nr. 158.

17146. Sreznewskij J., Istoryczeskoje obozrjenie ustrojenia Słobodskoi Ukrainy, Charkow 1839, *zob.* Nr. 16292; — Maksimow Ewg., Iz istoriji słobodskoj Ukrainy, Kij. Star. 1886; — Bagalej D. J., Try czerkieskija słobody XVIII. st., tamże 1887.

Zob. Nr. 11973.

17147. **Jabłonowski Al.**, Ludność rolnicza ziem ukrainnych do wojen kozackich, Ateneum 1882 I.; Tenże, Źródła dziejowe t. XX. i XXI., *zob.* Nr. 1387 i *Dod. I.*

17148. O osadach nowych i słobodach ukrainnych, Zdanie, b. r. (E. IX.) DS.

17149. **Miakotin W.**, Dieła po istorii krestjaństwa lewobierežnoj Małorossyi w XVIII. w., Kij. Star. 1891 I.

17150. **Łazarewskij Al.**, Opisanije staroj Małorossii, matieriały do istorii zasielenija, ziemlewładienija i uprawlenija, Kijew 1893 t. 2; — Tenże, Iz istorji sieł i sielan lewobierežnoj Małorossyi, Kij. Star. 1891, *zob.* Nr. 12003.

17151. K. P., O podsusidkach, Bibl. warsz. 1871 III. str. 105; Antoni J., Obrazki krèsowe (Słobody), Gaz. lw. 1876 Nr. 247—248; Tenże, Wykotcy, tamże 1876 Nr. 251, 252; Tenże, Hajdamacy, tamże 1876 Nr. 276—278.

Ukraina, zob. Nr. 8192, 8193, 9485 i 16287—16292.

Kozacy, zob. Wojsko Nr. 16772.

Hajdamacy i bunty na Ukrainie, zob. Hist. polit.

17152. Szczerbina F., Biegłiji i krepostniji w Czornomoriji, Kij. Star. 1883.

Akty otn. krestjan, zob. Nr. 4324.

Ziemlewładenje, zob. Nr. 16285.

Koloniści, zob. Nr. 12333—12396.

Prusy, zob. Nr. 16293—16332.

17153. Voigt, Gesch. des Bauernaufruhrs in Preussen im J. 1525, Neue preuss. Prov. Blätter 1847 III.

17154. Roehrich V., Ein Bauernaufruhr im Ermlande 1440—1442 (Progr. szkolny), Rössel 1894.

Pomorze, zob. Nr. 16334—16347.

17155. **Łuczyckij J.**, Krestjanie i krestjanskij wopros w Liflandiji w XVI. i XVII. wiekach, Cztenija w ist. obszcz. Nestora, Kijew 1891 V.; — Tenże, Popitki krestjanskoj reformy w Liflandiji w XVII. w., Siewiernij Wiestnik Nr. 2 ot. II.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1894.

17156. **Transche-Roseneck A.**, Gutsherr und Bauer in Livland in XVII. und XVIII. Jahrh., Strassburg 1890.

R: Balt. Mntschr. XXXVIII. str. 241; Lit. Centralblatt 1891 str. 452; Schiemann, Hist. Ztschr. LXIX. str. 171; Manteuffel G., Kwart. hist. 1894.

17157. Napiersky, Zur Geschichte der Freibauern in Kurland, Mitth. Liv.-Esth. Curl., Riga 1858 IX.

Zob. Nr. 9396, 16376, 16380, 16382.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 3245—3570.

Kolonizacya, zob. Nr. 12333—12351.

Kolonizacya niemiecka, zob. Nr. 12334, 12335 i Miasta.

17158. **Kętrzyński W.**, Kolonizacya Mazowsza, Przew. nauk. lit. 1882, *zob.* Nr. 18694.

17159. Sembrzycki J., Hat eine Kolonisation Litauens durch Polen stattgefunden, Altpreuss. Mntschr. 1889 XXV.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1889.

17160. Daszkiewicz G. Korybut, O dwiżenie narodonaselenija w Smolenskoj gub., Petersb. 1860.

17161. Popow N., Ruskoje nasielenie po wostocznomu skłonu Karpat, Moskwa 1867.

R: Słowo, Lwów 1867 Nr. 84.

17162. Temple R., Die ältesten Bewohner und Ansiedlungen auf der nördlichen Karpathenterrasse, Sitzungsber. d. hist. phil. Cl. d. k. Akad. d. Wiss., Wien XLIX., *zob.* Nr. 11919.

17163. Janota E., Zaludnienie dolin Dunajca, Rocz. tow. nauk. krak. 1865 IX.

Podgórze i Ruś Czerwona, zob. Nr. 12343.

Tucholszczyzna, zob. Nr. 10314.

17164. **Szajnocha K.**, Dwa lata dziejów (kolonizacya Ukrainy), *zob. Hist. polit.*

17165. Kulisz, Polskaja kolonizacyja w jugo-zapadnoj Rusi, Wiestnik Jewropy 1874 I—II. (por.: Antoni J., Roz. fil. hist. akad. t. XI. str. 303).

17166. **Gołubiew S. T.**, Akty o zasielenii jugo-zapadnoj Rosii, Archiw jugo-zapadnoj Rossii VII., *zob.* Nr. 967, Kiew 1887; — Władimirskij-Budanow M., Akty o zasielenii jugo-zapadn. Rossii, tamże, VII.

17167. **Jabłonowski Al.**, Zasiedlenie Ukrainy, Ateneum 1888 I.; — Tenże, Zasiedlenie Ukrainy w epoce litewskiej, tamże 1891 IV.; — Tenże, Kolonizacya Ukrainy za ostatnich Jagiellonów, Kwart. hist. 1893 (na podstawie Nr. 17166), *zob.* Nr. 17147.

R: Kwart. hist. 1891; Sobołewskij A., Żyw. Star. 1893 III.; Prochaska A., Kwart. hist. 1894

17168. Rawita Fr., Przyczynek do kolonizacyi i historyi Polesia kijowskiego, Prz. tyg. 1888 I.; — D. T., Nasielenije Kijewa w proszłom st., Kij. Star. 1884; — Pietrow J. N., K' istoriji kołonizaciji Ukrainy, tamże 1888.

17169. Naumenko W. P., K' istoriji kołonizaciji Noworossiji, Kij. Star. 1885.

Zob. Nr. 10395, 14572.

17170. Seraphim A., Üb. Auswanderungen Lettischer Bauern aus Kurland nach Ostpreussen im XVII. Jahrh. Altpr. Mntschr. 1891—1892 XXIII—XXIV.; — Koetschke P. R., Dar Unternehmertum in der ostdeutschen Kolonisation des Mittelalters, Inaug. Diss., Leipzig 1894.

Zob. Nr. 13346.

17171. Hockenbeck H., Deutsche Ansiedler in Wiesensee, Ztschr. d. hist. Ges f. d. Prov. Posen 1894 zesz. 2.

17172. Dombrowski E., Landauftheilung bei der Kolonisation d. Ermlands im XIII. Jahrh., Progr. gymn., Braunsberg 1885.

Kolonizacye pruskie, zob. Nr. 12336, 12349.

17173. Sposób zaludnienia i wprowadzenia summ do krajów Rzeczyposp. (Projekt), b. r. (E. IX.) DS.

17174. **Lelewel J.**, Pszczoły i bartnictwo w Polsce, Poznań 1856; — Wójcicki K., Bartnictwo w dawnej Polsce, Szkice hist., Krak. 1869.

17175. **Prawo** bartne Niszczyckiego, *zob.* Nr. 1209; — Skrodzkiego, Porządek prawa bartnego dla starostwa łomżyńskiego z r. 1616, *zob.* Nr. 1208 i 3550

17176. Prawo obelne (Rozprawka i dokument z r. 1598), Wiek 1887 Nr. 177.

17177. Kącki W., Nauka koło pasiek z informacyą r. 1612 w Komarnie u Jana Ostroroga wojew. pozn. pisana, Zamość 1614 DS., Wilno 1821.

17178. Gawroński Rawita Fr., Prawo bartne XVI. w., Kalend. asekuracyjny 1895, Odb. Lwów 1895; — Kibert J., Żmujdzkie prawo bartnicze, Wisła 1893.

17179. Wójcicki K., Osady rybackie, Kłosy II.; — Rybołostwo i ryby w Polsce, Przegl. bibl. arch., Warsz. 1881 I., *zob. Ekonomia*; — Dubrawiusz J., O rybnikach i rybach, Krak. 1547, 1600; — Strumiński O., O sprawie stawów, Krak. 1573; — Strojnowski H., Opisanie porządku stawowego, Krak. 1636 (DS.).

O wecech rybárskych, zob. Nr. 1207.

17180. Statut rybacki miasta Warszawy z r. 1532 w: Maciejowskiego Historyi miast dod., *zob.* Nr. 17184.

17181. Prümers R., Die Fischerei-Gerechtigkeit der Stadt Rogusen, Ztschr. d. hist. Ges. f. d. Prov. Posen 1894, *zob.* Nr. 17310.

17182. Porządek młynarski z r. 1763, *zob.* Nr. 4860, 17319.

17183. Stenzel G. A., Ueber die von den Müllern an die Grundherrschaften zu entrichtenden Mühlzinsen, Mehlzinsen und andere Leistungen, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens II.

(m: Ustrój społeczny: Miasta: dzieje miast i instytucye miejskie, prawo niemieckie).

17184. **Maciejowski W. A.**, Historya miast i mieszczan w krajach dawnego państwa polskiego od czasów najdawn. do połowy XIX. w., z materyałów pozostałych do druku przygotował M. R. Witanowski, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. VII., Odb. Poznań 1891.

R: Rembowski Al., Bibl. warsz. 1891 I; Bem A. G., Przegl. tyg. 1891 Nr. 35; F. B., Prawda 1891 Nr. 321; Ateneum 1892 III.; Winiarz A., Kwart. hist. 1893, *zob.* Nr. 17094.

17185. Rzut oka na miasta polskie. Prz. lit. nauk. 1842—1844; — Sierpiński, Miasta nadwiślańskie, 1841; — Powidaj L., Miasta w Polsce, Dz. lit. 1859; — Bierzyński J. M., Z dziejów miast polskich, Ekonomista warsz. 1880 Nr. 17—22; — Martynowski F. K., Z przeszłości miast średniowiecznych dawnej Polski, Tyg. powsz., Warsz. 1880.

17186. Wzgliad ist. na drewne obrazowanije sławiańskich iprejmuszczestwenno polskich gorodow do XIII. st., Russkij ist. Sbornik 1840 I. (por.: Antoni J., Polonica, Roz. fil. hist. akad. t. XI. str. 298).

17187. Zigiel T. T., Istor. oczerk miestnawo ziemskawo samouprawlienija w Czechii i Polszie, Sbornik statiej, izd. uczenikami W. J. Łamańskawo, Petersb. 1883.

Początek miast, zob. Prawo niemieckie.

Osady na prawie wołoskiem, zob. Nr. 17095—17097.

17188. Maciejowski Al., O prawach miast polskich najdawniejszych, Bibl. war. 1846 IV.

Zob. Nr. 17019.

17189. **Mecherzyński K.**, O władzy i jurysdykcyi urzędu radzieckiego, według prawa zasadniczego w mieście Krakowie, Tyg. lit., Poznań 1842 V.; — Tenże, Kilka słów o uprzywilejowaniu miasta Krakowa i stanie mieszczan we względzie politycznym, tamże 1842 V.; — Tenże, O magistratach miast polskich, a szczególnie Krakowa, Krak. 1845; — Smoniewski J. W., Zbiór wiadomości o magistratach polskich w ogóle, a w szczególe o magistracie miasta Krakowa w dawnych czasach, Krak. 1866.

R: Czas 1867 Nr. 263.

Sądownictwo miejskie, zob. Nr. 16959.

17190. Notaty Emeryta, Zarząd gospodarczy miast w dawnej Polsce, Wiek 1878 Nr. 11—223.

17191. Sobieszczański, Obrady miejskie z XVIII. w., Ungra Kalend. warsz. na r. 1869—1873.

17192. P. K., Powinności wojskowe mieszczan w dawnych miastach na Rusi, *zob.* Nr. 16817; — Fr. K. Mar., Mieszczanie rycerze, Gaz. lw. 1874 Nr. 22.

Zob. Nr. 16821.

Herby miast, zob. Nr. 410—412.

Monety, zob. Nr. 483—511.

Przemysł i handel miast, zob. Ekonomia (Przemysł, handel).

17193. **Bobrzyński M.**, Bunt wójta Alberta r. 1311, Bibl. warsz. 1877 III., *zob. Hist. polit.*

17194. Grzegorzewski J., Niemczyzna w miastach naszych, Sobótka, Lwów 1875.

Szaraniewicz J., Rys stosunków w drugiej połowie XV. wieku, zob. Nr. 16984.

17195. **Papée Fr.**, Przełom w stosunkach miejskich za Kazimierza Jagiell., Przew. nauk. lit. 1883.

17196. Lepszy L., Turzonowie w Polsce, przyczynek do hist. mieszczaństwa, Prz. pol. 1890, Odb. Krak. 1890.

R: Bostel F., Kwart. hist. 1893.

17197. Karwowski St., Mieszczańska buta (List mieszczanina do króla z r. 1534), Biesiada lit. 1891.

17198. **Dyskurs** o pomnożeniu miast, Krak. 1617, 1644, 1648 DS., *zob.* Nr. 7877.

17199. Synoradzki M., Materyały do historyi miast i miasteczek w dawnem Mazowszu, Koresp. płocki 1886 Nr. 46.

17200. Kubala L., Mieszczanin polski w XVII. w., *zob.* Nr. 8532; Koneczny F., Z teki mieszczanina polskiego, Świat 1893 Nr. 12—13; L. R., Wyjątki z kroniki miasta, Tydzień 1883 Nr. 11—12.

17201. Wewnętrzny stan miast polskich XVIII. w., Tyg. pozn. 1862.

17202. Maciejowski W. A., Pogląd na główną przyczynę upadku miast w Polsce, Wieniec ofiar. Jachowiczowi, Warsz. 1857 I.; — Tenże, Słówko o przyczynie upadku miast w dawnej Polsce, Bibl. warsz. 1855 IV.

17203. **Surowiecki W.**, O upadku przemysłu i miast w Polsce, Warsz. 1810.

17204. Nakwaski Fr., Rozprawa o miastach, czyli myśli względem sposobu urządzenia onych, Pam. warsz. 1815 (październik).

17205. Reformy urządzeń miejskich, Prz. tyg. 1881.

Zob. Nr. 16985, 16987.

17206. Centner G., Versuch, ob nicht aus der Geschichte der wahre Ursprung des Ansehens für poln. Reichsstände ausfindig, Thorn 1760 DS., *zob.* Nr. 17002.

17207. **Miasta**, *zob.* Nr. 5196, 5291, 5323, 5357, 5367, 5371, 5387, 5391, 5460.

17208. **Korzon T.**, Sprawa miejska na sejmie czteroletnim, Niwa 1881; — Tenże, Wewnętrzne dzieje za Stan. Aug., *zob.* Nr. 5291 i *Hist. polit.*

17209. **Sawczyński H.**, Jan Dekert, Lwów 1891, *zob.* Nr. 9604.

R: Margasz Wł., Kwart. hist. 1891.

Prawo dla miast, zob. Nr. 5357.

Konstytucya 3. maja, zob. Nr. 16504 do 16507 i 17122.

17210. **Memoryał** od miast w Koronie Polskiej, b. r.; — Gravamina et praejudicia, które Warszawa ponosi. summarite zebrane, b. r.; — Kupcy miasta J. K. M. Starey Warszawy podają, b. r. (E. IX.) (DS.).

17211. Głos miast polskich do Stanów sejm. (1789), b. r.; Od stanu miejskiego do Najj. Rpltej. b. r; Prośba miast koronnych i W. X. L., b. r.; Miasta wolne koronne zanoszą prośbę (o bezpieczeństwie osób), b. r.; Miasta litewskie, prośby do Stanów Rpltej, b. r.; Miasta duchowne, *zob* Nr. 5352; Projekta i prośby ludu warsz. do zwierzchności, b. r.; Starsi konfraterniów i cechów warsz., Prośba do króla, b. r.; Plenipotenci miast do Sołtyka posła, b. r.; Uwagi nad pismem: Plenipotenci miast, b. r.; Ubezpieczenie miasteczek w województwie Łęczyckim, b. r. (E. IX.) (DS.).

17212. List do przyjaciela z okoliczności miast (1789), b. r., *zob.* Nr. 5296; List donoszący o sejmikach miejskich w Warszawie, b. r.; Sołtykowicz J., Głos na prędce do stanu mieyskiego, b. r.; Odpowiedź od Stanu szlacheck. miastom żądającym dóbr, b. r.; Odpowiedź na miast żądania (XVIII. w.), b. r. (E. IX.) (DS.).

17213. Projekt, Miasta nasze królewskie, b. r., *zob.* Nr. 5324; Projekt względem miast Rpltej, b. r.; Projekt od deputacyi do miast wyznaczonej, b. r.; Projekt do prawa względem miast, b. r.; Przełożenie potrzeby poprawek w projekcie dla miast kor., b. r.; Projekt do przepisania ordynacyi porządku miastom królewskim, b. r; Przełożenie potrzeby poprawek w projekcie dla miast, b. r.; Projekt czyli zdanie do projektu od deputacyi dla miast wyznaczonej (dwojakie), b. r.; Konfrontacya projektu w interesie miast ułożonego, b r. (E. IX.) (DS), *zob.* Nr. 17124.

17214. **Ustawa.** Urządzenie wewnętrzne miast wolnych w Koronie, 1791, *zob.* Nr. 5357; — Przywileje dla miast polskich, b. r.; — Potwierdzenie przywilejów i konstitucyj dla miast, b. r. (E. IX.) (DS.).

17215. Barański-Ostaszewski K., Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczyposholitej, Dz. polski 1891 Nr. 122.

17216. Prawa miast polskich do władzy prawodawczej, Warsz. b. r. (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 16996.

17217. Miasto Kraków na fundamencie praw, czyli jego obywatele dobra dziedziczyli, b. r. (E. IX.) DS.

17218. **Mędrzecki Ad.**, Zbiór praw i uwag dla objaśnienia zaszczytów stanowi miejskiemu, War. 1790, *zob.* Nr. 5296; — Uwagi nad stanem miejskim w Polsce, Dziennik sejmu niniejsz., Kalendarz polit. dla Król. polsk., Warsz. 1791 DS.

17219. **Ordynacya** czyli urządzenie procesu dla sądów miejskich, b. r., *zob.* Nr. 5324, 16893, 16957, 16964.

17220. Projekt urządzający propinacye miejskie, b. r., *zob. Prawo sądowe (prywatne, rzeczowe).*

17221. Kopia memorya'u Stan. Małachowskiemu od miast ze strony podatku podymnego przez Jana Dekerta, b. r. (E. IX.), *zob.* Nr. 5329, 16677, 16693.

17222. Wiślicki A., O podniesieniu miast i miasteczek w Polsce, Tyg. ill. 1864—1865 X—XI.

17223. **Instytucye** miejskie w główniejszych miastach, por. Baliński i Lipiński, Starożytna Polska, *zob.* Nr. 10070; — Słownik geograficzny, *zob.* Nr. 10071.

Zob. Nr. 10072—10077.

Zob. Nr. 10168—10549.

Zbiory dokumentów odnoszących się do miast, zob. Nr. 718—824.

Dzieje i opisy miast, zob. Miejscowości.

Miasta w Wielkopolsce, zob. Nr. 10193 do 10240; — Herby ich, zob. Nr. 410.

17224. **Łukaszewicz J.**, Opis hist. statyst. Poznania, Poznań 1838 t. 2; — Warschauer A., Beiträge zur Verfassungs- und Culturgesch. der Stadt Posen, Ztschr. f. Gesch. Posen 1882 I., 1883 II.; — Tenże, Die Wahl und Zusammensetzung der städtischen Behörden im mittelalterlichen Posen, tamże 1891 VI.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1893.

17225. **Warschauer A.**, Stadtbuch von Posen, t. I.: Die mittelalterliche Magistratsliste, die ältesten Protokollbücher und Rechnungen, Sonder-Veröffentl. d. hist. Ges. f. d. Provinz Posen I., Posen 1893.

R: Rembowski A., Bibl. warsz. 1894 II.; Deutsch. Lit. Ztg. t. XIV. str. 821; Caro J., Sybels H. Z. 1895 LXXIV. str. 490.

Zob. Nr. 1745.

Wuttke H., Städtebuch, zob. Nr. 782.

Chronik der Stadtschreiber, zob. Nr. 7112.

17226. Porządne postanowienia od uczciwej Rady poznańskiej w czasie pożaru z XVI. w., Weteran pozn., Poznań 1825.

17227. Denkwürdigkeiten der Ausübung der Freiheiten Posens, Posen 1791 DS.

Monety Poznania, zob. Nr. 496.

17228. **Jonesnau J.**, Stan miasta Wschowy pod pan. Stan. Augusta, Leszno 1783, *zob.* Nr. 5181 (por.: Dokumenty odn. się do Wschowy w: Ztschr. f. Gesch. Posen I., V.); — Miasto Węgrowiec, *zob.* Nr. 13343.

17229. **Gaebel**, Über die Gründung und Verfassung der Stadt Meseritz, Posen 1848.

Innowrocławski dyplomataryusz, zob Nr. 737.

17230. **Gołębiowski Ł.**, Opisanie histor. stoł. m. Warszawy, Warsz. 1826, 1827.

17231. **Weinert Al.**, Starożytności warsz.; Tenże, Urządzenia sądowe m. Warszawy, *zob.* Nr. 16965.

17232. **Sobieszczański F. M.**, Opis hist. stat. Warszawy, Warsz. 1848; — Tenże, Prawa miejskie w Warszawie do końca XVI. w., Unger, Kalend. warsz. 1877; — Tenże, Godła i znamiona dawnych mieszczan warszawskich, Tyg. ill. 1879 VII.

17233. Chlebowski Br., Początki Warszawy, Ateneum 1892 III.

R: Koneczny F., Kwart. hist. 1893.

Zob. 2012—2013, 2258, 2975, 5499.

17234. Lipiński T., Wydatki magistratu Starej Warszawy z roku 1579, Bibl. warsz. 1849 I., *zob.* Nr. 3172.

17235. Chmiel Ad., Ustawy cen dla Warszawy 1606, 1627, Arch. kom. hist. akad. 1894, *zob. Ekonomia.*

17236. Przyborowski W., Życie miejskie Warszawy w XVII. i XVIII. w., Prz. tyg. 1876, *zob.* Nr. 8121.

17237. Dawny porządek ogniowy w Warszawie, Tyg. ill. 1870 VI.; Sob. F. M., Początek bruków i podatku brukowego w Warszawie, tamże 1873 XI., *zob.* Nr. 5092; Warunek względem komissyi brukowej w Warszawie, b. r. (E. IX.) DS., *zob.* Nr. 2949, 4846, 4926, 5211, 5245.

17238. Desideria zgromadzenia miejscowego m. Warszawy, b. r. (E. IX.) DS.

Zob. Nr. 16659, 17180 i 17205—17222.

Herb, zob. Nr. 412.

Mennica w Warszawie, zob. Nr. 442.

17239. **Gawarecki W. H.**, Wiad. o mieście Płocku, Pisma historyczne, *zob.* Nr. 779 i 10219.

Dokumenty Kalisza, zob. Nr. 742—743.

17240. **Piekosiński Fr. i Szujski J.**, Księgi najstarsze i rachunki Krakowa, *zob.* Nr. 1784; — Szujski J., Kraków aż do początków XV. wieku, jako wstęp do wydania najstarszych ksiąg miasta, Krak. 1878.

17241. **Piekosiński Fr.**, Codex dyplomaticus civ. Crac., *zob.* Nr. 746; — Tenże, Prawa, przywileje i statuta miasta Krakowa, Krak. 1885—1886, 1892 t. 2 (do r. 1696), *zob.* Nr. 1389.

R: Ateneum 1885 IV.; Krzyżanowski St., Kwart. hist. 1892 i 1893.

Zob. Nr. 1752, 2154.

17242. O radziectwie m. Krakowa, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Mecherzyński K., O magistratach miast polskich, a w szczególności Krakowa, *zob.* Nr. 17189.

17243. Sanutus Al., De consulum cracov. electione, Crac. 1571, *zob* Nr. 7291; Treffler Aeg. W., Gratulatio honoris nobilibus dominis urbis Cracoviae, 1774 (DS.).

17244. Przywileje dozwalające mieszczanom krakowskim posiadać dobra ziemskie, b. r.; — Opisanie krótkie praw i przywilejów m. Krakowowi (por. E. b. r.: Smolakowski), b. r. (E. IX.) (DS.).

Instrukcya posłom w r. 1563, zob. Nr. 2970.

17245. Świeżawski E., Wojciech, wójt krakowski i osadnicy jego czasów w Polsce, Kłosy 1877 XXV.

Bobrzyński M., zob. Nr. 17193.

17246. Papée F., Zatarg podatkowy Kazimierza Jagiellończyka z miastem Krakowem 1487 r., Kwart. hist. 1895 IX.

Grabowski Ambr., Kraków, zob. Miejscowości.

17247. Perlbach M., Polnische Arbeiten z. Gesch. Krakaus, Hansische Geschichtsblätter 1882.

17248. List Elżbiety do krak. rajców zapewniający dochód 2.000 zł., Bibl. warsz. 1841 I.

Zob. Nr. 3699, 4531, 8119 i 17217.

Brama herbowa, zob. Nr. 412.

Monety, zob. Nr. 491.

Fabryki i handel, zob. Ekonomia.

Miasta w Małopolsce, zob. Nr. 10260 do 10277.

17249. Summaryusz praw miastu Kazimierzowi służących, b. r. (E. IX.) DS.

17250. Śpichlerze w Kaźmirzu dolnym nad Wisłą, Tyg. ill. 1880 IX.

17251. Prawa pisane i obyczajowe miasta Kielc, Gaz. kielecka 1882 Nr. 88—92.

17252. **Ulanowski B.**, Wyjątki z najdawniejszej księgi miejskiej lubelskiej (1405 do 1504), *zob.* Nr. 1247.

17253. Sierpiński S., Hist. obraz Lublina, *zob. Miejscowości;* — Zieliński, Monografia Lublina, *zob.* tamże.

17254. Demonstracya królowi i całej Rpltej praw i przywilejów miasta Lublina, b. r. (E. IX.) DS.

Zob. Nr. 765, 1808, 8209, 9189, 10271.

Mennica, zob. Nr. 442.

Zob. Nr. 16923—16948.

17255. Chądzyński J. N., Wspomnienia Sandomierza; Tenże, Stat. opis miast sandomierskich; Baliński, Monografia Sandomierza, *zob.* Nr. 10272 i *Miejscowości.*

17256. K. K., Historya Radomia, Radom 1848, *zob.* Nr. 788—789, 10275 i *Miejscowości.*

Siedlce, zob. Nr. 802.

Wieliczka i miasta górnicze, zob. Nr. 16660.

Biecz, zob. Nr. 718.

Miasta ziemi ruskiej, zob. Nr. 10303 do 10347.

17257. **Historya Lwowa**: Zimorowicza, *zob.* Nr. 8576; Józefowicza, Chodynieckiego, *zob. Miejscowości;* Zubrzyckiego, *zob.* Nr. 761; — Barącz S., Pamiętnik, *zob.* Nr. 1369 i *Miejscowości.*

18258. **Czołowski Al.**, Pomniki dziejowe Lwowa, I.: Najstarsza księga miejska 1382 do 1389, Lwów 1892.

R: Lisiewicz Z., Ateneum 1893 III.

Archiwum miasta Lwowa, zob. Nr. 70—71.

17259. Czołowski A., Lwów za ruskich czasów, Kwart. hist. 1891, Odb. Lwów 1891.

Zob. Nr. 762, 1840, 2123, 3712.

17260. Podobizny z rachunków miejskich lwowskich z spisem rajców 1352—1407, *zob.* Nr. 1982.

17261. **Łoziński Wł.**, Lwów starożytny, I.: Złotnictwo, *zob. Ekonomia (Przemysł)* i *Oświata (Sztuka)*, II: Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI. i XVII. wieku, Lwów 1890, 2. ed. 1892.

R: Rembowski A., Tyg. ill. 1890 Nr. 48; Finkel L., Gaz. lw. 1890 Nr. 261—262; N., Kronika rodz. 1890 Nr. 21; Antoniewicz J. B., Kwart. hist. 1890; S. P., Dziennik polski 1890 Nr. 125 128; S. T., Przegl. pol. 1890 II.; Bostel F., Ateneum 1890 III.; Deiches Z., Bibl. warsz. 1890 III.; Gaz. nar. 1890 Nr. 160 i n.; Tomkowicz Stan., Czas 1890 Nr. 181; Sawczyńska J., Przegląd 1890 Nr. 161—162; a. r., Niwa 1892 Nr. 11; S. T., Przegl. pol. 1892 I.; Paszkowski J., Sybels H. Z. 1894.

17262. Liber resignationum 1562, 1572, *zob.* Nr. 7296; — Rada miejska w. r. 1601, *zob.* Nr. 3421.

17263. Łoziński Wł., Kupiectwo lwowskie w XVI. w., Bibl. warsz. 1891 III.;, — Dwa dokum. do hist. handlu m. Lwowa, Dz. lit. 1862, *zob.* Nr. 2607 i *Ekonomia (Handel)*.

17264. **Hauser L.**, Monografia miasta Przemyśla, *zob. Miejscowości*; — Lewicki A., Obrazki z najdawniejszych dziejów Przemyśla, Przemyśl 1881.

Zob. Nr. 2410, 3435.

17265. Waligórski F., Szkic hist. Stanisławowa, Dod. Gaz. lw. 1854; — Szarłowski, Hist. Stanisławowa, *zob. Miejsbowości.*

Halicz, Trembowla, zob. Hist. polit. (Ruś) i Miejscowości.

17266. **Stadnicki Al.**, Materyały do hist. miast galicyjskich, Akta ławnicze: tarnopolskie, szczurowieckie, kulikowskie i żółkiewskie, Dod. Gaz. lw. 1856; — Akta ławnicze Starejsoli, Prz. prawa i adm. 1893.

17267. **Leniek J.**, Przywileje królów i właścicieli miasta Tarnopola, znajdujące się w archiwum miejskiem, Rocz. Kółka nauk. tarnopolskiego, Odb. Tarnopol 1892, *zob. Miejscowości.*

17268. Barącz S., Pamiątki Żółkwi, *zob.* Nr. 824; — Tenże, Miasto Brody, *zob.* Nr. 3670 i *Miejscowości.*

17269. Papée Fr., Zabytki przeszłości, Bełza, Przew. nauk. lit. 1884.

17270. Siarczyński, Dzieje Bełza i ks. bełzeckiego, *zob. Hist. polit. (Ruś)* i *Miejscowości.*

Miasta Podola i Wołynia, zob. Nr. 10355 do 10376.

17271. H., O urzędnikach, urzędach i ludności miasta Kamieńca, Prz. pol. 1872 do 1873 IV.

17272. **Gruszewski M.**, Materiały dla ist. miestnawo uprawlenia (Barskie starostwo), Archiw jugo-zapadn. Rossii 1894, *zob.* Nr. 16581.

17273. Stecki, Łuck, *zob. Miejscowości* i Nr. 2189; — Słuck, *zob.* Nr. 3806, 3895.

17274. **Akty** o miastach na Ukrainie (r. 1432—1498), *zob.* Nr. 967.

Zob. Nr. 10378—10408.

17275. **Antonowicz W B.**, Kijew, jewo sud'ba i znaczenije z XIV. po XVI. stoletie, Kij. Star. 1882; — Tenże, Pany Chodyki, waratiły gorodskawo samouprawlenija w Kijewe w XVI. i XVII. stol., tamże 1882; — Nowickij J. P., Kijewskoje predstawitielstwo prežniawo wremeni, Kniazia Rużyńskiji, tamże 1882.

Zob. Nr. 986, 2578, 3712.

17276. Berlińskij M. T., Opisanie Kijewa, Kijew 1820; — Zakrewskij N., Oczerk goroda Kijewa, Kijew 1836, *zob. Miejscowości.*

Miasta litewskie, zob. Nr. 10414—10458.

17277. **Liubawskij M. K.**, Obłastnoje diełenije i miestnoje uprawłenije litewskoruskawo gosudarstwa, *zob.* Nr. 16242.

17278. **Sobranje** drewnich hramot gorodow Wilny, Kowna i Trok, Wilno 1893, *zob.* Nr. 962.

17279. **Akty** kasajuszczije sia goroda Wilny, Wilno 1893 (Akty izd. kom. dla razbora drewnich aktow, *zob.* Nr. 947).

R: Michnowiecki M., Kwart. hist. 1894.

Akta magdeburgii wileńskiej, zob. Nr. 947.

17280. **Baliński M.**, Historya miasta Wilna, Wilno 1836—1837, *zob. Miejscowości.*

17281. **Kraszewski J. I.**, Wilno od początków jego do r. 1750, Wilno 1840—1842 (t. III.: Urządzenia miejskie), *zob. Miejscowości.*

17282. Kirkor A. H., Nasielenia goroda, Wilno b. r.; — Tenże, Ist. oczerki goroda Wilna, Wilno 1858.

17283. Łapiński Al., Czteroletnia (?) działalność władz municypalnych m. Wilna, Wiek 1881 Nr. 168 i n.

Zob. Nr. 816, 2874, 3680, 3712, 3786, 4729, 9196 i 17211.

17284. Potwierdzenie przywilejów Witebska przez Zygm. Aug., Bibl. star. pisarzy Wójcickiego, *zob.* Nr. 1008—1010.

Połock, zob. Nr. 14512.

Brześć, zob. Nr. 720.

17285. Keller, Wie entstanden die schlesischen Städte, Schles. Provinzbl. 1836 CIV.

Szląskie miasta, zob. Nr. 10278—10299.

17286. Knoetel P., Die Städtewappen Oberschlesiens (Progr. szkolny), Tarnowitz 1894.

Herby szląskich miast, zob. Nr. 411.

Monety szląskie, zob. Nr. 507—510.

17287. **Breslauer** Stadtbuch, enthaltend die Rathelinie von 1287 und Urkunden zur Verfassungsgeschichte der Stadt, *zob.* Nr. 818.

17288. Neuling H., Mittheilungen aus Breslauer Stadtbüchern, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1862 IV.

17289. **Grünhagen**, Breslau unter den Piasten als deutsches Gemeinwesen, Breslau 1864; — Tenże, Die Herren von Reste, ein Beitrag zur Gesch. des Breslauer Patriziats im XIV. Jahrh., Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1866 VII.

17290. Landesberger J., Mittheilungen aus Breslauer Stadt-Schöppen und Rechnungsbüchern, Ztschr. f. d. Gesch. d. Juden t. V.

17291. **Eulenburg Fr.**, Über die Innungen der Stadt Breslau vom XIII. bis XV. Jahrh., Inaug. Diss., Berlin 1892.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1893.

17292. Wendt H., Die polit. Correspondenz Breslaus im M. A., Korresp.-Blätter d. Gesammtver. d. Deutsch. Gesch.-Ver. t. XLI.

Zob. Nr. 819—822, 1376, 6781.

17293. **Jecht R.**, Das älteste Görlitzische Stadtbuch v. 1305, Görlitz 1891; — Tenże, Die Schätze des Görlitzischen Raths-Archivs, Centr.-Bl. f. Bibliotheksw. t. IX.; — Tenże, Ueber d. Görlitzer Rathsrechnungen v. 1375—1490, Niederl. Mag. t. LXVIII.; — Tenże, Der älteste görlitzer liber actorum 1389—1443, Neues Lausitz. Magasin 1894.

17294. Schubert H., Geschichte der Bolkoburg bis z. Jahre 1570, Breslau 1894; — Hoffmann G., Geschichte der Stadt Kattowitz, im Auftrage des Magistrats bearbeitet, Kattowitz 1895; — Uppenkamp, Gesch. d. Stadt Konitz, 1873; — Schuchard, Die Stadt Liegnitz, 1869, *zob.* Nr. 758; — Jahn J. G., Urk. Chronik d. Stadt Oelsnitz, 1873, 1875, *zob.* Nr. 772; — Idzikowski Fr., Gesch. d. Stadt Oppeln, Oppeln 1863, *zob.* Nr. 2890; — Wetzel, Gesch. d. Stadt Ratibor; — Idzikowski, Gesch. d. Stadt Rybnik in Oberschlesien, Breslau 1861, *zob. Miejscowości.*

Cieszyn, zob. Hist. polit. (Szląsk).

17295. Miasta: Bytom, *zob.* Nr. 721; Brzeg, *zob.* Nr. 722; Głogów, *zob.* Nr. 489, 732, 733; Opawa, *zob.* Nr. 774; Paczkow, *zob.* Nr. 778.

Miasta pruskie, zob. Nr. 10459—10493.

17296. Bonk H., Die Städte und Burgen in Altpreussen (Ordensgründungen) in ihrer Beziehung zur Bodengestaltung, Altpreuss. Mntschr. 1895, Odb. Königsberg 1895.

17297. **Wermbter H.**, Die Verfassung der Städte im Ordenslande Preussen, Ztschr. d. westpreuss. Gesch. V. Danzig 1884 XIII; — Prawo magistratur w pruskich miastach szlachtę sądzić, Królewiec 1764, *zob.* Nr. 9435, 16328 i 16319.

Jura municipalia, zob. Nr. 16327.

Zob. Nr. 2328, 2332 i 16314.

17298. Beckherrn C., Die Wappen der Städte Alt-Preussens, Altpreuss. Mntschr. 1892 XXIX.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1893.

Monety i pieczęcie pruskich miast, zob. Nr. 483, 497—498.

17299. **Gralath D.**, Versuch einer Gesch. Danzigs, Königsb. I. 1789, II. 1790, Berlin 1791 DS.; — Loeschin, Gesch. Danzigs; Dinsburg, Versuch, 1809; Brandstädter F. A., Übersicht der Gesch. Danzig, Danzig 1879; Wistulanus, Gesch. Danzigs, 1891; Pawłowski J. N., Gesch. Danzigs, 1893, *zob.* Nr. 7979, 8653, 9764, 10498 i *Miejscowości.*

17300. **Loeschin G.**, Über das Verhältniss Danzigs zur Provinz Polnisch Preussen, zur poln. Republik und z. poln. König, Königsb. 1858.

17301. **Verordnungen** und Edikten der Stadt Danzig vom J. 1665 bis 1789, t. 3, *zob.* Nr. 1185; — Edykty i rozporządzenia, *zob.* Nr. 3542, 4368, 4492, 4573, 4617, 4813, 4900, 4929, *zob.* też Nr. 5029, 5180, 8359, 8780, 8950, 9105, 9203.

17302. Neu-revidirte Willkühr der Stadt Dantzig mit Zusätzen, Dantzig 1783; — Register, Dantzig 1783 DS.

17303. **Rechts-Anordnung** der Stadt Danzig, 1626 DS.

17304. **Toeppen**, Das Danziger Schöffenbuch, *zob. Prawo niemieckie.*

Herb, zob Nr. 412.

Monety, zob. Nr. 484.

Archiwa, zob. Nr. 36.

17305. Fabricius C. G., Die Herrschaft der Herzoge v. Pommern u. Danzig w: Studien z. Gesch. d. wendischen Ostseeländer.

17306. **Damus M.**, Ein Process Danzigs im XV. Jahrh., Ztschr. d. westpreuss. Gesch. Ver. 1881 III.

Bunt gdański r. 1525—1526, zob. Nr. 2653, 6987, 7189 i Hist. polit.

Constitutiones, zob. Nr. 3047, 4900, 8653.

17307. Simson P., Danzig im XVIII. Jahrh., 1892; — Koenig Rob., Danzig vor hundert Jahren, Daheim 1893 XXXIX. Nr. 31, *zob. Miejscowości.*

17308. Schück R., Der Orden zum grünen Palmbaum in Danzig, Altpreuss. Mntschr. XI.

17309. Dantiscus Joach. Cirembergius, Praetoris urbani descriptio, Regiomonti 1570; Hadmasch A., Curia Gedanensis extructa, 1714 (DS.).

17310. Vircho D., Die Teich und Schlick-Rechte, Danzig 1764; Gründliche Erörterung die Belau und Kladau zu graben und zu reinigen, und deren Tämme zu enterhalten schuldig sey (Danzig), b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 731, 4135, 5029, 16958.

17311. **Schiffs-Ordnung** und Seerecht, Dantzig 1614, *zob.* Nr. 3532.

Handel gdański, zob. Ekonomia (Handel).

Cło gdańskie, zob. Nr. 16710—16715.

Gdańska twierdza, zob. Nr 16800—16802.

17312. Belehrende Nachricht von dem Jahrhunderte bestehenden Vaterlande der Stadt Thorn, 1798, *zob.* Nr. 7990; — Dittmann J. G., Beiträge zur Geschichte Thorns, 1789 (DS.); — Praetorius C. G., Top. hist. Beschreibung Thorns, 1832; — Semrau A., Gedenkschrift, 1893, *zob. Miejscowości.*

17313. **Wernicke E. J.**, Gesch. Thorns, *zob.* Nr. 807—808.

17314. Steffenhagen E., Zu dem Thorner Formelbuche und dem Formelbuche von Protzau, Altpr. Mntschr. VIII.

17315. **Engel B.**, Die mittelalterlichen Siegel des Thorner Rathsarchivs, I.: Deutschordensbeamte u. Städte, mit 149 Siegelzeichnungen auf 8 Tafeln, Mittheil. des Copernicus-Vereines 1895 zesz. 9.

Herb Torunia, zob. Nr. 412

Monety, zob. Nr. 511.

17316. **Edykty** Rady Torunia, *zob.* Nr. 4421, 4503, 4558, 4682, 4967; — Hołd w r. 1498, *zob.* Nr. 6819.

Sprawa toruńska w r. 1724, zob. Nr. 4513, 8968.

17317. Kraushar Al., Zatarg JMci Pana Łukasza Konopki z m. Toruniem, kartka archiwalna z lat 1742—1756, Gaz. sądowa warsz. 1892 Nr. 3—8, Odb. Krak. 1892, *zob.* Nr. 4682.

R: Chmiel A., Kwart. hist. 1893; Rembowski A., Bibl. warsz. 1894 IV.

17318. Expositio ulterior ad thesaurum Regni Polon. a civitate Thorunensi, b. r. (E. IX.) DS.

17319. Mühlordnung der Stadt Thorn, 1737 DS.

Zob. Nr. 4442, 8203, 8240, 9194, 9215 i 16803.

17320. **Schultz Fr.**, Geschichte der Stadt und des Kreises Kulm bis 1479, Danzig 1876, *zob.* Nr. 725.

R: Perlbach M., Altpr. Mntschr. XIV., XVI.

Prawo chełmińskie, zob. Prawo niemieckie.

17321. Petong, Die Gründung und ält. Einrichtung der Stadt Dirschau, Königsb. 1885.

17322. Froelich X., Das älteste Schöppenbuch des Graudenzer Archiv's, Altpreuss. Mntschr. 1871 VIII.; — Tenże, Bürgerliches Leben in Graudenz während der ersten Hälfte des XVII. Jahrh., tamże 1867 V.

17323. **Kühnast L.**, Hist. Nachrichten über Bromberg (Bydgoszcz), Berlin 1837, *zob.* Nr. 442.

17324. **Töppen T.**, Elbinger Antiquitäten, ein Beitrag zur Gesch. des städtischen Lebens im Mittelalter, Danzig 1871, *zob.* Nr. 11331.

R: Rhode, Altpr. Mntschr. 1871 VIII.

17325. Töppen M., Zu den Elbinger Kämmerei-Rechnungen, Altpr. Mntschr. 1872 IX.

17326. Fuchs M., Beschreibung d. Stadt Eibing, 1818, *zob. Miejscowości.*

17327. Constitutionen zu Elbing, Crac. 1568 DS., *zob.* Nr. 3024.

Zob. Nr. 2237 i 2650.

Monety, zob. Nr. 486—487.

17328. **Baczko L. A.**, Versuch einer Geschichte und Beschreibung Königsbergs, Königsb. 1804.

17329. **Perlbach M.**, Regesten der Stadt Königsberg, 1256—1524, *zob.* Nr. 752—753 i 1748.

17330. Łukaszewicz J., Archiwa królewieckie, Bibl. warsz. 1856 III.

17331. Hensche W., Wappen und Siegel der königlichen Haupt- und Residenzstadt Königsberg, Altpr. Mntschr. XV.

17332. Hoffheinz G. Th., Eine Wanderung durch Königsberg vor 250 Jahren, Altpr. Mntschr. V.; Minden D., Alte Börsenbauten in Königsberg, tamże VII.; Georg Conrad, Die erste Kämmerei und Salarienetat d. Stadt Königsberg, tamże 1888 XXV.

17333. Toeppen M. P., Geschichte der Stadt Marienwerder, str. 428, b. m. i r.

17334. Rahts G., Beitrag zur Geschichte der Rechtspflege vor 300 Jahren, Gerichts- und Prozessordnung der Stadt Schöneck in Westpreussen aus dem Jahre 1572, Altpr. Mntschr. IX.

17335. **Brevern G.**, Die politische Stellung der livländischen Städte, Archiv, Dorpat 1844 III.

17336. **Winkelmann Ed.**, Verfassungs Geschichte d. Stadt Riga, Mitth. Liv.-, Esth.-, Kurl. 1868 XI.; — Keussler J., Beiträge zur Verfassung und Finanzgesch. Rigas, Riga 1873; — Bergengrün, Die Verfassung Rigas im ersten Jahrh. der Stadt, Balt. Mntschr. 1899 t. XL.

17337. **Samarin J. F.**, Obszczestwo ustrojstwa goroda Rigi, Petersb. 1852.

17338. **Bulmerincq A.**, Der Ursprung der Stadtverfassung Rigas, Leipzig 1894.

R: Lit. Centralblatt 1895 Nr. 5; Bienemann, Centralblatt f. Rechtswissenschaft 1895 XIV.; Girgensohn J., Sitzber. d. Ges. für Gesch. und Alterthumsk. d. Ostseeprov. Russl. 1895.

Zob. Nr. 1926 i 2997.

Miasta inflanckie i kurlandzkie, zob. Nr. 10516—10548, 16371 i 16384.

17339. Napierski, Zwei Urkunden aus einem alten rigaschen Stadtbuche, Mitth. Liv.-, Esth.-, Kurl. 1858 IX.; — Tenże, Nachrichten von alten rigaschen Stadtbüchern, tamże 1868 XI.; — Tenże, Die Erbebücher der Stadt Riga, por.: T. Schiemann, Sybels H. Z. 1891 II. str. 365—366; — Das Rigasche Schuldbuch (1286—1352), St. Petersb. 1872; — Mettig, Die Protocolle des Stadtrathes in Riga 1478—1758, Ges. f. Gesch. und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen Russlands 1890—1891.

Zob. Nr. 412.

Handel Rygi, zob. Ekonomia (Handel).

Mitawa, zob. Nr. 768.

17340. Barsukow A., Russkije akty riewielskawo gorodskawo archiwa, izd. archieogr. kommissieju, Riewel 1894.

17341. Revaler Erbebücher, Baltische Mntschr. 1891 XXXVIII., 1892 XXXIX.

R: K. L., Litt. Centralbl. 1891 Nr. 19.

Zob. Nr. 792.

Prawo ryskie i rewalskie, zob. Prawo niemieckie.

Por.: Winkelmann B. L. Nr. 3978 i n.

17342. **Wilda**, Gildenwesen im Mittelalter, 1831; — Arnold, Das Aufkommen des Handwerkstandes im Mittelalter, 1861; — Stieda W., Zur Entstehung des deutschen Zunftwesens, 1876; — Eberstadt R., Magisterium u. Fraternitas (Enstehung d. Zunftwesens), Forsch. hrsg. v. Schmoller, t. XV. z. 2., Odb. Lipsk 1897; — Schmoller, Die Strassburger Tucher- u Weberzunft, 1879; — Flemming M., Die Dresdener Innungen, Dresden 1896.

17343. Daszyńska, Najnowsze badania w kwestyi cechów, Prz. tyg. 1890; Juszczyk J., Wsparcia cechowe, tamże 1868; Tenże, Gospody czeladzi rzemieślniczej i składki tychże (Auflegi), tamże 1869; Konic H., Cechy w świetle wolności pracy, At. 1895 H,

17344. **Surowiecki W.**, Uwagi o cechach, Rocz. tow. przyj. nauk, Warsz. 1821 XII.; — O bractwach i cechach rzemieślniczych w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.; — Szreder J., O cechach w dawnej Polsce, Dz. warsz. 1853 Nr. 141.

17345. Olszewski Fr., Cechy w Polsce, Ekonomista, Warsz. 1881 Nr. 1—7; — Martynowski Fr. X., Z przeszłości cechów w Polsce, Tydzień lit. t. IV.

17346. **Maciejowski W. A.**, Historya rzemiosł, rzemieślników, *zob. Ekonomia (Przemysł).*

17347. **Koehler Kl.**, Dawne cechy i bractwa strzeleckie, rzecz osnuta na danych o cechach i o bractwie strzeleckiem w Kościanie, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXV., Odb Poznań 1899.

17348. **O prawach** konfraterniom i cechom służących, b. r. (E. IX.) DS.

17349 O porządkach cechowych w miastach, zebranie mężom przypisane (wiersz), 1648 DS.

17350. Giedroyć Fr, Ustawy cechów cyrulickich w dawnej Polsce, Kronika lekarska 1897.

Łuszczkiewicz, Malarstwo cechowe, zob. Oświata (Sztuka).

17351. V. R., Cechy w Wielkopolsce, Prz. powsz. 1886 IV., — Ustawa cechowa Kalisza, *zob.* Nr. 3928; Kościana, *zob.* Nr. 17346; — Bractwo strzeleckie w Kórniku; Konfraternia (z Lendu), *zob.* Nr. 4705.

17352. O cechach w Galicyi, Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 42—46; — Cech szewski w Augustowie, *zob.* Nr. 3529; tkacki w Drohobyczu, *zob.* Nr 3856; szewski w Jazłowcu, *zob.* Nr. 4928; szewski w Krośnie, *zob* Nr. 2259, 2351; blacharski we Lwowie, *zob.* Nr. 3722; tkacki w Niemirowie, *zob.* Nr. 3634; kuśnierski w Olesku, *zob.* Nr. 4301; czapniczy w Samborze, *zob.* Nr. 3866; krawiecki w Tarnopolu, *zob.* Nr. 3745.

Gdański cech browarniczy, zob. Nr. 4135.

17353. Chmiel A., Cechy miasta Kazimierza, Wiad. num. arch. 1899.

17354. **Gąsiorowski W.**, Cechy krakowskie, ich dzieje, ordynacye, listy swobody, Krak. 1860, *zob.* Nr. 748.

17355. **Bucher Br.**, Die alten Zunft und Verkehrsordnungen der Stadt Krakau, *zob.* Nr. 1188.

R: Litter. Centralbl. 1889 str. 1181—1192; St. Tomkowicz, Czas 1889 Nr. 222 i 223; Przegląd pol. 1889 III.; Kunst-chronik 1890 N. F. I.; K. Weinhold, Ztschr. d. Vereins f. Volkskunde 1891 I; A. R., Niwa 1891 Nr. 2; Dietrich Schäfer, Deutsche Littztg. 1891 Nr. 3.

17356. Konstytucye albo zbiór powinności Archikonfraternii (?), Krak. 1632 DS.

17357. Chotkowski ks., Rzemiosła i cechy krakowskie XV. w., Czas 1891 Nr. 29—45, Odb. Krak. 1891.

R: Ks. M. Morawski, Prz. pol. 1891 II.; Kamiński J., Tyg. katol. 1891; Toż, Kur. pozn. 1891 Nr. 89; Dz. pozn. 1891 Nr. 138; Stesłowicz Wł., Kwart. hist. 1891; Wł. Łuszczkiewicz, Prz. pol. 1891 IV.

17358. **Stesłowicz Wł.**, Cechy krakowskie w okresie powstania i wzrostu, Kwart. hist. 1892 VI.

R: K. J. Górzycki, At. 1892 II.

17359. Beyer K., Kurek srebrny bractwa strzeleckiego w Krakowie, Tyg. ill. 1861 IV.; — Łepkowski J., O towarzystwie strzeleckiem krakowskiem, tamże 1865 XII.

17360. R-n F., Cechy rzemieślnicze w Krakowie, Cech szewców, Tyg. ill. 1892 Nr. 126—128; — Cech złotników, *zob.* Nr. 3661.

17361. Zielinski Wł. K., Cechy w Lublinie, Bibl. warsz. 1886 III.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

17362. Pepłowski Stan., Konfraternia kupiecka, kartka z przeszłości Lwowa, Dz. polski 1890 Nr. 232; — Czołowski Al., Brać strzelecka, Gaz. nar. 1896 Nr. 294.

17363. Węgrzynowicz Gabr., Speculum sive doctrina confraternitatis Pilznensis, ded. And. Trzebicki, Crac. 1679 DS.

17364. Z poznańskiego cechu krawieckiego, podług księgi dokumentów cechowych, Kur. pozn. 1892 Nr. 49—106; — Knoop O., Von der Schützengilde in Rogasen (Rogoźno), Ztschr. f. Gesch. Posen 1892.

17365. Stieda W. u. Mettig C., Schragen d. Gilden und Ämter der Stadt Riga, Riga 1896.

17366. Kudruńskij, Cehowyja bratstwa w Stepani (na Wołyniu), Kij. Star. 1890 t. III.

R: Ul., Kwart. hist. 1891.

17367. R-n F., Cechy rzemieślnicze w Warszawie, Tyg. ill. 1892 Nr. 191.

17368. Starsi konfraterniów i cechów warszawskich, Prośba do króla, *zob.* Nr. 17211; — Von denen gerechtsamen Bruderschaften und Zechen und deren Nothwendigkeit in Warschau, Warsz. 1790 (DS.).

17369. Artykuły bractwa kupieckiego warszawskiego, Warsz. 1729; — Compendium praw konfraternij kupieckich, Warsz. 1745 (DS.), *zob.* Nr. 4705.

17370. Konfraternia kupiecka, podp. Jęd. Kapostas (O zniesienie dekretu o delatorach), b. r. (E. IX.) DS.

17371. F. M. S., Towarzystwo łuczników w Warszawie, Tyg. ill. 1876 I.

17372. F. M. Sob., O dawnem zgromadzeniu chirurgów i cyrulików w Warszawie, Tyg. ill. 1869 IV.

17373. Gesetzliche Bestimmungen über die Einrichtung der im Königreiche Polen eingeführten Kaufmannsgilde, Thorn 1853.

17374. Seger H., Die Breslauer Schützenkleinodien, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1897 VII.

Wrocławskie cechy, zob. Nr. 17291.

17375. W. Wasilenko, Ostatki bratstw i cechow w Połtawszczinie, Kij. Star. 1885; M. W., Połtawskije cechi, tamże 1893 IV.

Cechy, zob. Miasta Nr. 17223—17337 i Ekonomia (Przemysł, Rzemiosła).

17376. **Eichhorn K. F.**, Deutsche Reichs- und Rechtsgeschichte, Göttingen 5. ed. 1843, 1844 t. 4.

17377. Bluhme F. R., Encycl. d. deutsch. Rechte, Bonn 1855—1869 cz. 3.

17378. **Schulte J. F.**, Lehrbuch d. deutsch. Reichs- und Rechtsgeschichte, Leipzig 1885 4 ed.

17379. **Brunner H.**, Deutsche Rechtsgeschichte, Leipzig 1887—1892 t. 2 (wszystkie podręczniki prawa niem. podają dokładnie literaturę).

17380. Uhlirz K., Neuere Literatur über deutsches Staedte-Wesen, Mitth. d. Inst. f. österr Gesch. 1896 XVII.

Codex iuris municipalis, Stadtrechte, zob. Nr. 1147.

17381. **Bobrzyński M.**, Historya prawa niemieckiego w zarysie wraz z historyą prawa tego w Polsce, Krak. 1876 z. I.

17382. **Janowicz Al.**, Historya prawa niemieckiego, 1893 t. I.

R: Balzer O., Prz. sąd. i adm. 1887 (1. zeszyt); Halban A., Kwart. hist. 1893.

17383. **Dargun L.**, O źródłach prawa miast polskich, *zob.* Nr. 1166.

Źródła, zob. Nr. 1147—1198.

17384. Pfeffel Fr. Fr., Probe einer Erläuterung des deutschen Staatsrechtes aus den Gesetzen von Pohlen, Abh. d. Akad., München 1765.

17385. Schwarz S., Anfänge des Städtewesens in den Elb- und Saale-Gegenden, Kiel 1892.

R: Dargun L., Kwart. hist. 1893.

17386. **Pawiński A.**, O niemieckom prawie w Polszi i Litwi, Petersb. 1871.

17387. Bischoff F., Beiträge zur Gesch. des Magdeburgerrechtes, Wien 1865.

17388. Girtler J., Wspomnienia o prawie magdeburskiem w Polsce, Krak. 1872.

17389. Władimirskij-Budanow, O prawie niem. w Polsce i na Litwie, por. Bibl. warsz. 1872 I.

Prawa miast polskich w ogólności, zob. Nr. 17184—17192.

Sądy wyższe prawa niem., zob. Nr. 16959—16961.

Ustawa płacy, zob. Nr. 16963.

Zob. Nr. 13494.

17390. **Roepell R.**, Über die Verbreitung des Magdeburger Stadtrechts im Gebiete des alten polnischen Reiches ostwärts der Weichsel, Abh. der hist.-philolog. Ges. in Breslau t. I., Odb. Breslau 1857.

17391. **Halban A**, Zur Geschichte des deutschen Rechts in Podolien, Wolhynien und der Ukraina, Berlin 1896.

R: A. R., Bibl. warsz. 1897 IV; Schwind, S. H. Z. LXXXIII.; Lit. Centralblatt 1896; J. K., Zap. Tow. Szewcz. XXVII.

17392. **Taranowskij T. W.**, Obzor pamiatnikow magdeburskawo prawa zapadnoruskich gorodow litowskoj epochy, por. J. K., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXVII.

17393. Bagalej D. N., Magdieburskoje prawo w lewobierieżnoj Małorossji, Żurn. min. nar. prośw. 1892.

Prawo niemieckie na Litwie, por. Baltramajtisa Sbornik bibliogr. Nr. 1898—2011.

17394. Neuling H., Aussetzungen zu deutschem Rechte bis zum Jahre 1258, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens t. XII.

17395. Frommhold G., Zur Geschichte des fränkischen Rechts in Schlesien, Ztschr. d. Savigny-Stiftung, Germ. Abth. 1892 XIII.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1894.

17396. Becker R., Quid occasionem dederit Polonis iam saeculo XIII iure Saxonico utendis, Acta Jablonoviana nova 1802 I.; — Roessig C., Dissertatio eiusdem argumenti, tamże; — De iure Saxonico in Polonia, Index lectionum in Univ. Crac. 1845/6.

17397. Trojanski Caj., De codice juris munic. Magdeburg. 1389, Miscell. Crac. 1829.

17398. Labaud, Das Magdeburgisch-Breslauer Schöffenrecht aus der Mitte d. XIV. Jahrh., Berlin 1863, *zob.* Nr. 17290.

17399. Weisthümer Urkunden aus Galizien, Sitzb. ph. hist. Wien XLIX., *zob.* Nr. 1189—1196.

Ortyle Magdeburskie, zob. Nr. 1194—1198.

Wilkirze, zob. Nr. 1183—1192 i Wilkirz z r. 1455, zob. Nr. 2233.

Wyrazy prawa magd., zob. Nr. 234—235,

17400. Liesegang E., Zu Verfassungsgesch. von Magdeburg u. Salzwedel, Forsch. z. Brand. u. Preuss. Gesch. 1890 III.; Hertel G., Urkundenbuch der Stadt Magdeburg (wychodzi obecnie, por. Sybels H. Z. 1895 t. LXXIV. str. 488).

Zob. Nr. 1150—1171, 1173, 2729.

17401. Kirsteyn J. Cerasinus, Enchir. Jur. Magdeb., Crac. 1556, 1557, 1559, 1586 DS., *zob. Dod. I.*

17402. Differentiarum juris civilis et saxon. libri III., Toruniae 1536; — Żelechowski Ben., Digestum juris saxonici provinc., ded. Al. Trzebiński, Zamość 1643; — Kuszewicz S., Collectanea de foro et jurisdic. civitatum regiarum, Vars. 1646; — Radziwiłł Albr., Wilkierz albo prawo pospolite z dawniejszych artykułów ustanowione a teraz za dyspozycyą M. Sapiehy poprawione przez Lud. Ant. Roszkowskiego do druku podane, 1749 (DS.), *zob. Dod. I.*

17403. Groicki B., Abrogatio abusuum in jud. Scabinali, Crac. 1547, Przemyśl 1760 DS.

17404. Czacki T., O prawie chełmińskiem, Dzieła t. II.

Akta ławnicze, zob. Nr. 17.

Zob. Nr. 3316, 4129, 17019.

17405. Schottky J. M., Das Culmer Stadt-Recht, w: Schottky, Vorzeit u. Gegenw. 1823; — Stobbe J. E. O., De iure Culmensi, Regiomonti 1857.

Bandtkie-Stężyński J. W., Jus culmense, zob. Nr. 1182.

17406. Lohde W. T. i Prätorius, Versuche über die Culmische Handfeste, Thorn 1842; — (Leman C. K.) Das alte Culmische Recht, Berlin 1848; — S-n, Ein alter Druck der Kulmer Handfeste, Altpreuss. Mntschr. I. str. 647.

Immunitas civitatum Prussiae, zob. Nr. 5376, 16315—16319.

Das Danziger Schöfferbuch, zob. Nr. 1184, 17304.

Zob. Nr. 12782, 16328, 16969, 17302.

17407. Gralath Dan., Dissertatio juridica de jurisdictione in causis matrimon. in foro gedanensi, Regiom. 1763 DS.

17408. Steffenhagen E., Die Danziger Handschrift des Lübischen Rechts, Altpr. Mntschr. IX. str. 462—466.

17409. Nimsgart D. G. Dantiscanus, Disputatio jur. exhibens convenientias juris culmensis et gedanensis cum jure communi, Rostochi 1697; Amsel, De successione colateralium secundum jus Culmense, 1706; Becker J. G., Von der computatione Graduum Unterricht nebst Erfolge nach Culmischen Adelichen Landrechte, Dantzig 1728; Vircho Dan., Jus locationis, die Mietsgerechtigkeit wie dieselbe denen Colmischen Gütern im Poln. Preussen einigen, Königsb. 1755; Jus locationis, wie solches nach Culm. Handveste Land-Leuten in Polen und Preussen abgestanden, Danzig 1764; Gralath Dan. et Werndorff Gottl., Dissertatio juridica de jure culmensi, Gedani 1765; Buchholtz Er. Sig., Dissertatio juridica de jure Culmensi, Gedan. 1765 (DS.), *zob.* Nr. 16548.

17410. Aramus Dan. et Nemořecki Joh., Orationes problema politicum de praecipuo civitatis requisito, Elbingae 1646 DS.

Elbląg, zob. Nr. 2650, 5180, 11331.

Zob. Nr. 1174—1191, 2328, 2843, 4421.

17411. **Napierski**, Die Quellen des Rigischen Stadtrechtes, Riga 1876; — Schwartz, Von der Beschaffenheit des Appellationswesens in der Stadt Riga, Gadebusch, Versuche in der livländ. Gesch. 1781 I.

Miasta knrlandzkie, zob. Nr. 1926, 16371, 16384, 17338—17340.

Akta sądu leńskiego wyższego w Gródku goleńskim i kryminalnego muszyńskiego, zob. Nr. 1248—1249.

17412. Sierpiński Z., Dziedzictwo u dawnych mieszczan w Polsce, Nadwiślanin, Warsz. 1841.

17413. **O sołtysach** w Polsce, *zob.* Nr. 16971—16972.

17414. Schulzenstab (Kringel, Kull) von Saalfeld, Ostpreussen, Ztschr. f. Ethn. 1883 XV.; Treichel A., Die Klucke u die Kriwule Schulzenzeichen aus Westpreussen u. Litthauen, tamże 1882; Schulzenzeichen aus Alt-Dollstädt (Ostpreussen), tamże 1887 XIX.

O wsiach wołoskich na prawie magdeburskiem, zob. Nr. 17096.

Lokacye na prawie niemieckiem, zob. pod Miejscowości.

17415. **Waitz Th.**, Über die altdeutsche Hufe, Göttingen 1854.

17416. Hohenstein, Reductionstabellen sämmtlicher in Ost- und Westpreussen vorkommender Feldmasse, Altpreuss. Mntschr. 1865 II.

17417. **Grünhagen**, Über die Grösse der schlesischen Hufe, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1868 IX.

17418. **Piekosiński Fr.**, O łanach w Polsce wieków średnich, Roz. hist. fil. akad. um. krak. 1888 XXI.

R: A. P., Kwart. hist. 1888; Prz. tyg., Warsz. 1887 Nr. 14.

Zob. Nr. 2913 i 16679.

(n: Ustrój społeczny: Wyznania i narodowości).

17419. **Prawa** wiary katolickiej, *zob.* *Wiara i Kościół* Nr. 12518—16010, zwłaszcza Nr. 12761, 12825—12844, 12992, 15381, 15602, 15686, 15757.

17420. **Prawa** i przywileje wyznaniu unickiemu, *zob.* Nr. 14210, 14319, 14375; wschodniemu, *zob.* Nr. 14011—14779, zwłaszcza Nr. 14201, 14279, 14324, 14381, 14388.

17421. **Przywileje** Ormian w Polsce, *zob.* Nr. 941, 1199, 1201—1202, 2152, 2401, 3046, 3102, 3218, 12378—12384, 14780—14808.

17422. **Prawa** i wolności dyssydentów, *zob.* Nr. 14809—15884, zwłaszcza Nr. 14908 do 14917, 15603, 15696, 15737, 15758, 15803, 15817—15823, 15832, 15836, 15849, 15857.

17423. Liljejew M., Iz istorii raskola na Witki i w Starodubi XVII—XVIII. w., por. P., Zap. Tow. Szewcz. 1896 XIII.

17424. **Prawa** dla żydów, *zob.* Nr. 12352 do 12372, 15897—16010.

17425. **Przywileje** dla żydów: z r. 1264, *zob.* Nr. 1762; przyw. Kazimierza W., *zob.* Nr. 1869; z r. 1388 Witołda, *zob. Dod. I.;* z r. 1408, *zob.* Nr. 1987; Consulta terrae sochaczoviensis z r. 1426, *zob.* Nr. 2066; przyw. z r. 1447, *zob.* Nr. 2172; z r. 1505, *zob.* Nr. 2490; z r. 1507 i 1514, *zob.* Nr. 2522.

17426. **Zebranie** praw, na mocy których żydzi w miastach juryzdykcyom podlegają, b. r. (E. IX.).

17427. Przywileje miejskie w sprawie żydów, *zob.* Nr. 3182, 3245, 3268, 3349, 3596, 4665, 4815, 4914, 4957, 5067, 5196, 5207, 5248, 5335.

17428. Privilegia et decreta civitatis Leopoliensis cum judaeis, b. r.; Expozycya praw Warszawy względem żydów, b. r. (E. IX.) (DS.).

17429. **Procesy** żydowskie, *zob.* Nr. 3743, 4783, 4832, 5016, 5024. 15951, 15953.

17430. **Czacki T.**, Rozprawa o Żydach, Wilno 1807 (2 wyd., w drugiem przydana rozprawa o Karaitach z Dz. wileńsk.), Krak., Bibl. polska K. J. Turowskiego 1860, Bibl. Mrówki 1885.

17431. M. P. L., O prawach żydowskich, Tyg. nauk., Lwów 1865.

17432. **Maciejowski W.**, Żydzi w Polsce, na Rusi i Litwie w przestworze VIII–XVIII. w., jako 4. dod. do Hist. prawodawstw słowiańskich, *zob.* Nr. 16058.

R: Kronika rodz. 1878; A., Prz. tyg. 1878.

17433. **Bloch Ph.**, Die General Privilegien der polnischen Judenschaft, Ztschr. d. hist Ges. f. d. Provinz Posen 1891.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1894.

Documenta judaeos in Polonia concernentia, zob Nr. 1205.

17434. Deale J., Compendium juris judaici (po hebr.), Lublin 1625 DS.

17435. Bratkowski St., Étude hist. sur l'ancienne legislation polonaise, concernant les Israelites, b. r. (por. E.).

17436. **Gumplowicz L.**, Prawodawstwo polskie względem Żydów, Krak. 1867, *zob.* Nr. 1204; — Tenże, Organizacya Żydów w Polsce, Dz. lit. 1861.

17437. **Schorr M.**, Organizacya Żydów w Polsce, Kwart. hist. 1899.

17438. **Sapunow A.**, Polsko-litowskoje i russkoje zakonodatielstwo o Jewrejach, *zob.* Nr. 1206; — Bierszadskij S. A., Kitowskije jewrei, *zob.* Nr. 15934; — Lityński M., Koroth Podolja, K'istorji Jewrejew w Podolji, Odessa 1895 I.

R: Schorr M., Kwart. hist. 1897.

17439. Galanta J. B., K'istorii posielenia jewriejew w Polszi i Rusi woobszczie i w Podolii w czastnosti, por. Kaszprowski, Kij. Star. 1898.

Zob. Nr. 416.

17440. Fr. J. S., Kilka słów o przywilejach nadanych żydom przez Kazimierza Wielkiego, Ojczyzna 1891 Nr. 6 i 18.

17441. Bierszadskij S. A., Blizgnanii, Oczerk iz istorii litewskich i polskich jewrejiw w konci XV. st., Woschod 1892 Nr. 1 i 2, *zob.* Nr. 1952.

17442. Landsberger J., Juden als Grundbesitzer in Schlesien nach 1349, Ztschr. f. d. Gesch. d. Juden t. V. *zob.* Nr. 2200.

17443. Feilchenfeld, Die innere Verfassung der jüdischen Gemeinde zu Posen im XVII. u. XVIII. Jahrh., Ztschr. f. d. Prov. Posen 1896 II.

17444. Gumplowicz L., Stanisława Aug. projekt reform żydowstwa polskiego, *zob.* Nr. 5266; — Smoleński Wł., Stan i sprawa żydów polskich w XVIII. w., *zob.* Nr. 15998; — Deiches E., Sprawa żydowska w czasie sejmu wielkiego, *zob.* Nr. 10004.

Zob. Nr. 4811, 4844.

17445. Ordynacya dla żydów z r. 1776, por. Ojczyzna, Lwów 1890.

17446. Essai d'un plan de reforme déclairer la nation Juive en Pologne, Varsovie (w końcu XVIII. w.), b. r. (E. IX.) DS.

17447. Uwagi nad stanem żydowskim (1790), b. r. Katechizm o żydach i neofitach dla poprawy rządu (circa 1790), Warsz. b r.; Butrymowicz, Reforma żydów (Projekt), b. r.; Reforma Żydów, Projekt od deputacyi do tego wyznaczonej (1791), b. r.; Reflexye nad reformą Żydów, Warsz. b. r; Uwagi na projekt reformy Żydów (1790), b. r.; Projekt względem Żydów i długów kachalnych, b. r.; Chołoniewski Ksaw., O Żydach i długach kachalnych żydowskich (projekt), b. r.; Uwagi nad pokorną prośbą Żydów (1792), b. r.; Zawieszenie lustracyi głów żydowskich (projekt), b. r.; Z narodu izraelskiego nowy lud, b. r.; De ecclesia judaica sub lege posse stare, b. r. (E. IX.) (DS.).

Zob. Nr. 5316, 5324, 5329 i 5364.

Prawa żydowskie po rozbiorach, zob. Prawo po rozbiorach.

17448. Lipiński Z., Stanowisko cudzoziemców w Polsce przed rozbiorem i po rozbiorze, Lwów 1886.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

17449 Prawa i swobody Szkotów, *zob.* Nr. 1203, 3445.

17450. **Tomkowicz St.**, Przyczynek do hist. Szkotów w Polsce, R. krakowski 1899.

17451. Prawa i wolności Tatarom, *zob.* Nr. 4925, 12385–12389, 16852, 16889.

17452. Bartoszewicz J., Pogląd na stosunki Polski z Tatarami, Przywileje, Warsz. 1860.

17453. Czacki T., O cyganach, Dzieła t. III.; — Daniłowicz, O cyganach, Wilno 1829 (toż po ros.: Ordyński L. w Bułharyna Archiwum północne, por. E.); — Narbutt M. T., Rys historyczny ludu cygańskiego, Wilno 1830.

17454. Płochinskij M. M., Cyganie staroj Małorossji, Etnogr. Obozrenije 1891 III.

Cyganie, zob. Nr. 12390–12396.

17455. **Męciński A.**, O żebractwie i włóczęgostwie ze stanowiska hist, socyalno-ekonom. i prawnego, Prz. sąd. i admin. 1889–1892 i Odb. Lwów 1893, *zob.* Nr. 3356 i dział: *Prawo sądowe.*

(o: Literatura polityczna).

17456. **Załuski J. J.**, Biblioteka historyków, prawników, polityków, *zob.* Nr. 6006 i 16044.

Zob. Oświata (Literatura): Podręczniki historyi literatury.

17457. Mieroszewski J., O politykach polskich, Rocz. tow. nauk. krak. 1817 I.

17458 **Hoffman K.**, Historya reform politycznych w dawnej Polsce, *zob.* Nr. 16087.

Zob. Nr. 16131—16160, 16393—16533.

17459. **Bobrzyński M.**, O rozszerzeniu hist. lit. polit. polsk. w głąb średnich wieków, Arch. lit. i ośw. akad. um., Krak. 1886 t. V.

17460. Olędzki W. M., Historya nauk politycznych w. XVI., Teorye polit. XVI. w., Poznań 1873.

R: R. K. K., Op. dom., Warsz. 1872.

17461. Teorye polityczne XVI. w., Tyg. wielkop. 1831

17462. **Tarnowski St.**. Pisarze polityczni XVI. w., Krak. 1886 t. 2, 2. ed. tamże 1895, *zob.* Nr. 6877.

R: Z., Prawda, War. 1887; A. Rembowski, Tyg. ill. 1889 Nr. 346—347.

17463. **Dembiński Br.**, Stosunek włoskiej lit. polit. do polskiej w XVI. w., Krak. 1888.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1890.

17464. **Rembowski A.**, Przyczynek do historyi nauk politycznych w dawnej Polsce, Przew. nauk. lit. 1891, *zob.* Nr. 16524.

17465. Romanowski J. N., Otia Cornicensia, *zob.* Nr. 16250.

17466. Senkowski M., Satyra i satyrycy okresu Zygmuntowskiego, *zob.* Nr. 7660 i *Oświata (Literatura).*

17467. Czermak W., Próba naprawy Rzeczypospolitej za Jana Kazimierza, Ateneum 1891 I.

R: Sawczyński H., Kwart. hist. 1893, *zob.* Nr. 16494, Por. tamże str. 584.

17468. Dawne staranie o restauracyę monarchii, Skarbiec hist. pol. Sienkiewicza Nr. 2.

17469. **Kisielewski Wł. T**, Polscy pisarze polityczni XVIII w, Drohobycz 1879.

17470. **Kariejew**, Polskija reformy w XVIII. wieka, Wiestnik Jewropy 1889.

R: J. A. M., Kwart. hist. 1890; Korzon T., tamże 1891 i Dod. do Kraju 1889; Rembowski A., Niwa 1889.

17471. **Pilat R.**, O literaturze politycznej sejmu czteroletniego (1788—1792), *zob.* Nr. 9583.

R: Świt, Lwów 1872.

17472 **Kalinka W.**, Pisarze polityczni, *zob.* Nr 9613.

17473. **Smoleński Wł.**, Kuźnica Kołłątajowska, *zob.* Nr. 9614.

17474. Biegeleisen H., Przejawy myśli rewolucyjnej w Polsce w czasie Konstytucyi 3. maja, Kuryer lwowski 1891 Nr. 120; B., Literatura piękna na usługach reformy rządu, tamże.

17475. **Rerum publicarum** scientiae quae saeculo XV. in Polonia vigunt Monumenta literaria, ed. Bobrzyński M.. Starodawne prawa polskiego pomniki, *zob.* Nr. 1014.

17476. **Zbiory** pism politycznych, broszur i t. p., *zob.* Nr. 5965—6014.

17477 Zbiory mów politycznych, *zob.* Nr. 1345 1402 i *Oświata (Literatura, Wymowa).*

O sejmach, zob. Nr 16477—16533.

Pisma peryodyczne, zob. Nr. 6011—6014.

17478. **Pisarze polityczni**. Spis chronologiczny:

XV. w.: Paweł Włodzimierz, *zob.* Nr. 6583.

— Henryk z Góry, *zob.* Nr. 6652.

Balzer O., Nieznany rękopis, Kwart. hist. 1893, *zob. Dod. I.*

— Ostroróg Jan, *zob.* Nr. 6694.

Pamiętnik, wyd. Wierzbowski, Warsz. 1891, Por.: Prz. kat. 1889 i 1890, At. 1891 III., Kwart. hist. 1887 s. 14 i 394, 1891 s. 132 i 825, 1892 s. 776, 1893 s. 144, 1894 s. 646, 1895 s. 716, 1899 s. 1—45; Niwa 1890 Nr. 13, *zob. Dod. I.*

— Długosz Jan, *zob.* Nr. 6728.

— Kallimach F. *zob.* Nr. 6825 (6841—6842).

XVI. w.: Zaborowski St., *zob.* Nr. 6906.

— Coxus L., *zob.* Nr. 6913; Georgjewitz B., *zob.* Nr. 6924; Tractatus, *zob.* Nr. 6918.

— Odrowąż St. i Łaski St. *zob.* Nr. 7059.

— Conciones, *zob.* Nr. 7063.

— Rey M., *zob.* Nr. 7081.

— Dalmata, *zob.* Nr. 7098.

— Modrzewski A. Frycz, *zob.* Nr. 7133.

Skarzyński W., Mikołaj Machiawel a Andrzej Modrzewski, Rocz. tow. przyj. nauk, Poznań XXIV., Odb. Poznań 1898, *zob. Dod. I.*

XVI. w.: Orzechowski St., *zob.* Nr. 7163 i 15211, także 2940, 2966.
— Bielski M., *zob.* Nr. 7152.
— Kromer M., *zob.* Nr. 7188.
— Maricius, *zob.* Nr. 7147.
— Lasco J., *zob.* Nr. 15026.
— Rozmowa Polaka z Litwinem r. 1564, wyd. Korzeniowski J., Bibl. pisarzów polskich, Krak. 1890, por. Rembowski A., Przew. nauk. lit. 1891, *zob.* Nr. 7252 i *Dod. I.*
— Tarnowski J., *zob.* Nr. 7231.
— Kochanowski J., *zob.* Nr. 7242, 7278, 7462.

Bobrzyński M., Stanowisko polityczne Kochanowskiego. Prz. polski 1884 III., *zob. Oświata (Literatura).*

— Solikowski, *zob.* Nr. 7256, 7519, 7521.
— Goślicki W., *zob.* Nr. 7271.
— Ponętowski J., *zob.* Nr. 7277, 7574.
— Górnicki Ł., *zob.* Nr. 7305.
— Wolan A., *zob.* Nr. Nr. 3079, 7328.

Wizerunki i roztrząsania 1839 X., *zob. Dod. I.*

— Ciesielski A., *zob.* Nr. 7331.
— Pisma polit. z r. 1573, *zob.* Nr. 3078—3079, 7361—7370.
— Karnkowski S., *zob.* Nr. 3079, 3292, 7372, 7684.
— Sprawa gdańska, *zob.* Nr. 7397.
— Stryjkowski M., *zob.* Nr. 7445.
— Zamoyski J., *zob.* Nr. 3406, 7705.
— Sarnicki St., *zob.* Nr. 7375, 7490.
— Pisma polit. z r. 1587—1589, *zob.* Nr. 3228, 7498.
— Wojnowski J., *zob.* Nr. 7498, 7590.
— Lament chłopski, *zob.* Nr. 7509.
— Rozmowa o konfed., *zob.* Nr. 7543, 7613.
— Szpot P., *zob.* Nr. 7533.
— Votum szlachcica, *zob.* Nr. 7590.
— Philopolites abo o obowiązkach obywatela, Krak. 1588 DS., *zob. Dod. I.*
— Pielgrzymowski E., *zob* Nr. 7590.
— Latos J., *zob.* Nr. 7590.
— Dąbrowski X., *zob.* Nr. 7563.
— Przestroga, *zob* Nr. 7590.
— Bielski Joachim, *zob.* Nr 7592.
— Warszewicki Krz., *zob.* Nr. 7421, 7625.
— Peregrin D., *zob.* Nr. 7600.
— Klonowicz Seb., *zob.* Nr. 7642 i *Oświata (Literatura).*

XVI. w.: Paprocki B., *zob.* Nr. 7833.
— Grabowski P., *zob.* Nr. 7575.
— Wereszczyński J., *zob.* Nr. 7579.
— Kmita J. A., *zob.* Nr. 7644.
— Raphael de Leszno, Quaestiones politicae, Argentorati 1598 DS., *zob. Dod. I.*
— Szober H., *zob.* Nr. 15413.
— Philosanus Pr., *zob.* Nr. 15386.
— Górski J., Rada Pańska, 1597, Bibl. pisarzów pol. Nr. 21, Krak. Akad. 1892.

Por.: Czermak W., Bibl. warsz. 1892 IV.; Morawski K., Jakób Górski, Roz. filol. akad. XVII, Odb. Krak. 1892; Kwart. hist. 1893, *zob. Dod. I.*

— Unia brzeska, *zob.* Nr. 14137.
XVII. w.: Skarga P., *zob.* Nr. 7810, 14158.
— Grochowski St., *zob.* Nr. 7671, 7713 i *Oświata (Literatura).*
— Moskorzewski J., *zob.* Nr. 7672 i *Dod. I.*
— Paradoxa, *zob.* Nr. 7685.
— Widawski P., *zob.* Nr. 7687.
— Łubieński St., *zob.* Nr. 7745.
— Bączalski S., Bielowski M., Grodzicki A. X., Chlebowski W., Dobrowidzki O., Dubingowicz S., Prawdzicki E., Szczygielski St., Jurkowski J., Błażewski M., Damecki J., Krajewski J., Peccarovius S. Arkangeli, Sobotkiewicz A., Miczyński S. i pisma anonimowe z r. 1606—1607, *zob.* Nr. 7747.
— Firlej A., *zob.* Nr. 7752.
— Suski P., *zob.* Nr. 7753.
— Lencicius J. R., Observationes politicae, 1608, *zob. Dod. I.*
— Januszowski X. J., *zob.* Nr. 7754, 7790.
— Trzy broszury prawne z r. 1607 i 1612, wyd. Ulanowski B. (Bibl. pis. pol.), Krak. 1893, *zob. Dod. I.*, por. Kwart. hist. 1894.
— Herburt, *zob.* Nr. 3483.
— Paszkowski M., *zob.* Nr. 7767, 7799, 7883.
— Palczowski P., *zob.* Nr. 7771, 7883.
— Bartoszewski W., *zob.* Nr. 7773.
— Witkowski St., *zob.* Nr. 7773.
— Chlebowski W., *zob.* Nr. 7791.
— Okulary nowe, *zob.* Nr. 7791.
— Pepłowski K. *zob.* Nr. 7791.
— Szembek Fr. X., *zob.* Nr. 7791.
— Traktat rycerstwa, *zob.* Nr 7791.

XVII. w.: Ostroróg J., *zob.* Nr. 7793, 7865.
— Grzegorzkowicz P., *zob.* Nr 7799, 7851.
— Piotrowicki J., *zob.* Nr. 7799.
— Wilkowski H., *zob.* Nr. 7799.
— Bezimienne pisma po sejmie 1612, *zob.* Nr. 7799.
— Rożniatowski A., *zob.* Nr. 7800.
— Stanisławski J., *zob.* Nr. 7800.
— Krajewski J., *zob.* Nr. 7806.
— Zadora, *zob.* Nr. 7806.
— Rozmowa, *zob.* Nr. 7806.
— Diskurs z r. 1613—1614, *zob.* Nr. 7823.
— Chlewski A., Tyniecki J., Gołubski J., Sienieński J., Kunicki W., Opolski J., Kicki W., Chabielski M. i pisma bezimienne r. 1615—1616, *zob.* Nr. 3541, 7851—7853.
— Kreus L., *zob.* Nr. 7875.
— Warunki, *zob.* Nr. 7876.
— Dyskurs o miastach, *zob.* Nr. 7877.
— Mare Balticum, *zob.* Nr. 7882.
— Pisma o Kozakach z r. 1617 do 1619, *zob.* Nr. 7883.
— Smogulecki M., *zob.* Nr. 7890.
— Scriptum ad senatores, *zob.* Nr. 3582.
— Sobieski J., *zob.* Nr. 7907.
— Kmita J. A., *zob.* Nr. 3614.
— Czaradzki J., Dzwonowski J., Solecki M., Witkowski St. i bezimienne, *zob.* Nr. 7920.
— Różycki J., Disputatio politica, 1622 DS., *zob. Dod. I.*
— Lisięcki A., Falibogowski K., Twardowski K. i bezimienne, *zob.* Nr. 7948.
— Krzysztanowicz St., *zob.* Nr. 7956.
— Piotrowicki J., *zob.* Nr. 7959.
— Sapieha M., *zob.* Nr. 7959.
— List szlachcica pruskiego, *zob.* Nr. 7978.
— Dachnowski J., *zob.* Nr. 7984, 8197.
— Rota Seb. Krz., Obraz utrapionej Rpltej (z łac.), 1628 DS., *zob. Dod. I.*
— Abrogatio et moderatio abussuum, Crac. 1629 DS., *zob. Dod. I.*
— Lipski A., *zob.* Nr. 7987.
— Lancicius N., *zob.* Nr. 3688.

XVII. w.: Tulibowski A., *zob.* Nr. 3689.
— Komorowski, *zob.* Nr. 8000.
— Deliberatio gravis et maximi momenti, 1632 DS., *zob. Dod. I.*
— Lemka, *zob.* Nr. 8000.
— Sobieniowski D., *zob.* Nr. 8000.
— Otrebosz D., Oratio de causa conservativa rerum publicarum, Crac. 1633 DS, *zob. Dod. I.*
— Starowolski St., *zob.* Nr. 8005, 8019, 8022, 8023, 8024, 8063, 8135 8145, 8146.
— Consilium, *zob.* Nr. 8032.
— Smotrycki, *zob.* Nr. 8034.
— Dębołęcki W., *zob.* Nr. 8037.
— O podatkach, *zob.* Nr. 8048.
— Lansius T., *zob.* Nr. 8055.
— Siemek Gasp., Laocoon seu de Reipublicae arcanis, Crac. 1635 DS., *zob. Dod. I.*
— Mascarinus, *zob.* Nr. 8062.
— Twardowski Sam., *zob.* Nr. 8093, 8347, 8351.
— Pobudka przeciw Turczynowi, *zob.* Nr. 8094.
— Wężyk Widawski, Lekarstwo na uzdrowienie Rpltej, Krak. 1630 DS., *zob. Dod. I.*
— Doliwski W., *zob.* Nr. 8102.
— Petrycy J. I., *zob.* Nr. 8108.
— Rozmowa i sądy, *zob.* Nr. 8112.
— Dyskurs szlachcica polsk., *zob.* Nr. 8123.
— Forma postępków stanów, *zob.* Nr. 8135.
— Colloquium charitativum, *zob.* Nr. 8138.
— Vitalis, *zob.* Nr. 8145.
— Deklaracya o społku, *zob.* Nr. 8145.
— Żyznowski St., *zob.* Nr. 8176.
— Bliverintzius A., *zob.* Nr. 8195, 8211.
— Rozmowa ks. plebana z żołnierzem, *zob.* Nr. 8197.
— Discurs jednego miłośnika ojczyzny, *zob.* Nr. 8197.
— Parona na hetmanów pod Korsuniem, *zob.* Nr. 8197.
— Wąchocki, *zob.* Nr. 8197.
— Aurimontan Elis, *zob.* Nr. 8203.
— Nowokracki C., *zob.* Nr. 8206.
— Trztyprztycki M, *zob.* Nr. 8209.
— Ossoliński G., *zob.* Nr. 8214.
— Dissertatio de jure, *zob.* Nr. 8228.
— Coś nowego, *zob.* Nr. 8232.
— Białobocki, *zob.* Nr. 8232.
— Koryciński, *zob.* Nr. 8232.

XVII. w.: Sposób jakoby wojska, *zob.* Nr. 8232.
— Nieznana satyra, *zob.* Nr. 8232.
— Namowa do JM. Panów koronnych, *zob.* Nr. 8243.
— Szeląg piętak, groszyk Cieszyński, *zob.* Nr. 8243.
— Excidium Lituaniae, *zob.* Nr. 8254.
— Karwat, *zob.* Nr. 8266.
— Chokier J., O odmianie państw i o zgubie panujących, na polsk. And. Rudomina, Wilno 1652 DS., *zob. Dod. I.*
— Opaliński Krz., *zob.* Nr. 8268.
— Radziwiłł Al., *zob.* Nr. 8273, 8426.
— Olszowski And., *zob.* Nr. 8288.
— Tański J., *zob.* Nr. 8288.
— Cezary J. V., *zob.* Nr. 8295.
— Dilger M., *zob.* Nr. 8299.
— Copia Sendschreibens, *zob.* Nr. 8299.
— Ehrenstein Warnefridus, *zob.* Nr. 8299.
— Boni civis admonitio, *zob.* Nr. 8300.
— Rationes 21, *zob.* Nr. 8302.
— Resurectio Poloniae, *zob.* Nr. 8307.
— Tractatus historico-politici, *zob.* Nr. 8309.
— Lubomirski St., *zob.* Nr. 8310, 8818.
— Wolscius Fr., *zob.* Nr. 8310.
— Melisch Steph., Visiones nocturnae, *zob.* Nr. 8317.
— Rudawski W. J., *zob.* Nr. 8333.
— Kożuchowski St. Cas., *zob.* Nr. 8356, 8380.
— Discursus politicus, *zob.* Nr. 8356
— Gauch J., *zob.* Nr. 8357.
— Tertulianus A., *zob.* Nr. 8358, 8380.
— Cichowski M., *zob.* Nr. 8358.
— Frangepani, Discursus politicus de causis et remediis Poloniae, Crac. 1661 DS., *zob. Dod. I.*
— Gorczyn J. Al., *zob.* Nr. 8360.
— Swirski M., *zob.* Nr. 8361.
— Chleb niezdrowy, *zob.* Nr. 8362.
— Dobracki M, *zob.* Nr. 8491.
— Mazarini (Instrukcya polityków), *zob.* Nr. 8373.
— Opaliński Ł., *zob.* Nr. 8376, 8377.
— Eine wunderbare Prophezeihung, *zob.* Nr. 8387.
— Pastorius Joach., *zob.* Nr. 8392.

XVII. w.: Discursus politicus de ratione status, *zob.* Nr. 8393.
— Conring H., Sachs J., Mothius i t. d., *zob.* Nr. 8395.
— Lubieniecki St., *zob.* Nr. 8396.
— Centuria poetica, *zob.* Nr. 8403.
— Lubomirski J., *zob.* Nr. 8404.
— Chwałkowski M., *zob.* Nr. 8413.
— Das sterbende Polen, *zob.* Nr. 8413.
— (Olszowski A.) Censura. *zob.* Nr. 8426.
— Vertraul. Gespräch, *zob.* Nr. 8428.
— Fredro A. Maks., *zob.* Nr. 8428 i 8541.
— Gurski Fl., Powalski, Bericht, Heroicum de distributis, Oculista procerum regni Pol., *zob.* Nr. 8428.
— Polonia suspirans, *zob.* Nr. 8429.
— Gembabburbitsky, Gustmeyer F., *zob.* Nr. 8430.
— Zdanie szlachcica po elekcyi, *zob.* Nr. 8433.
— Radziwiłł B., *zob.* Nr. 8439.
— Discours sur le gouvernement de Pologne, *zob.* Nr. 8443.
— Charzewiez M., Discursus politicus de causis malorum Poloniae 1671 DS., *zob. Dod. I.*
— Kochowski Wesp., *zob.* Nr. 8470.
— Apostrophe ad candidatos, *zob.* Nr. 8482.
— Hiamariet, Responsum, Reflexio ab equite, *zob.* Nr 8482.
— Potocki V., *zob.* Nr. 8489.
— Chabielski M., *zob.* Nr. 8497.
— Considerationes, *zob.* Nr. 8498.
— Kojałowicz W., *zob.* Nr. 8529.
— Lubomirski St. H., *zob.* Nr. 8596, 8773.
— Dobracki M. G., Wydworny polityk, Gdańsk 1685 DS., *zob. Dod. I.*
— Chwałkowski M., *zob.* Nr. 8623 i 8671.
— Nobilis Poloni iudicium, *zob.* Nr. 8629.
— Wolność polska, *zob.* Nr. 8687.
— Święcicki St. J., *zob.* Nr. 8705.
— Światło polskiej korony, *zob.* Nr. 8705.
— Gajowski Cas., *zob.* Nr. 8709.
— Rozmowy umarłych Polaków, *zob.* Nr. 8721.
— Campus electoralis, *zob.* Nr. 8745.

XVII. w.: Chrościński W. St., Lament strapionej ojczyzny po zerwanej konwokacyej, *zob.* Nr. 8747, 2. ed.: B. Erzepki, Rocz. Tow. przyj. nauk pozn. XI., Odb. Poznań 1895.

— Censura candidaturae, Censura na zawsze potrzebna, Kandidaturae, Goetz, Przybyłowski, Rationes pro non eligendo, Diskurs, Hacki i t. d. z r. 1697 (elekcya), *zob.* Nr. 4262 i 8748.

— Załuski And., *zob.* Nr. 4264, 4279, 8750.

— Pióro wolne szlacheckie, *zob.* Nr. 8754.

— Oczywiste dowody, Fałsz pokazany, *zob.* Nr. 8754.

— Głos senatu i rycerstwa, *zob.* Nr. 8758.

— Bayerski A., Replika indygeny pruskiego, *zob.* Nr. 8759.

— Glossa, *zob.* Nr. 4804.

— Posteriora polityczne, *zob.* Nr. 8773.

— Laskowski P., Rada życzliwa, DS., E. b. r., *zob. Dod. I.*

— Leszczyński A., Programatis A. Poloni exemplaria, DS., E. b r., *zob. Dod. I.*

— Rozmowa uczona pewnego statysty o wolności Rpltej pol. powtóre do druku. Suada pol. lit. 1745, *zob. Dod. I.*

XVIII. w.: Smętna mowa Rpltej, *zob.* Nr. 8805.

— Węgierski W., *zob.* Nr. 8814.

— Lubomirski St. H., *zob.* Nr. 8818.

— Wachslager, *zob.* Nr. 8822.

— Baronius C., *zob.* Nr. 8826.

— Polnische Königs-Wahl, Informatio de statu rerum, Respons szlachcica, Replika pewnego ziemianina, Pseudo Rex, *zob.* Nr. 8830.

— Poniński, *zob.* Nr. 8830.

— Bniński H., *zob.* Nr. 8830.

— Reflexya pewnego ziemianina, Friga curiosorum, *zob.* Nr. 8844.

— Wolff, *zob.* Nr. 8844.

— Grandentinus, *zob.* Nr. 8861.

— Kołudski, *zob.* Nr. 8861.

— Rey Wł., *zob.* Nr. 8865 i 9119.

— List szlachcica polskiego, *zob.* Nr. 8888.

— Załuski A. Chr., *zob.* Nr. 4083 i 8890.

— Karwicki St. Dunin, *zob.* Nr. 8894.

— Do stanu szlacheckiego, Libertas Sarmatiae, Krzywda nad wszystkie krzywdy, Działyński M., *zob.* Nr. 8901.

XVIII. w.: Projekt na zniszczenie Rusi, *zob.* Nr. 8921.

— Capitolium Polonorum, *zob.* Nr. 8927.

— Wieruszewski, *zob.* Nr. 8959.

— Speculum Polonae Reipubl., *zob.* Nr. 8959.

— Ziemiecki M., *zob.* Nr. 8968.

— Prawdzic z J. Góry, *zob.* Nr. 8968.

— Dziewiatyński B. X., *zob.* Nr. 8996.

— Lengnich, *zob.* Nr. 9007, 9091, 9095, 9434.

— Herburt, *zob.* Nr. 9017.

— Jabłonowski J. St., *zob.* Nr. 9034.

Por.: Bartoszewicz, Dzieła t. X. *zob. Dod. I.*

— Refleksye nad stanem Rpltej, Respons, *zob.* Nr. 9044.

— Gespräche im Reiche der Todten, *zob.* Nr. 9052.

— Lipski, *zob.* Nr. 9066.

— Nogawski J. W., *zob.* Nr. 9066.

— Rostkowski, *zob.* Nr. 9066.

— Pisma polityczne z r. 1733—34, *zob.* Nr. 4577, 4580, 9066, 9076, 9077.

— Leszczyński St., *zob.* Nr. 4580 do 4583, 4607, 9068.

— Tarło J., *zob.* Nr. 4585.

— Lettre d'un gentilhomme, *zob.* Nr. 4607.

— Juniewicz, *zob.* Nr. 9090.

— Respons na list partyzantowi, *zob.* Nr. 9093.

— Reflexye niektóre, *zob.* Nr. 9093.

— Kettner, *zob.* Nr. 9095.

— Polnisches Sack-Spiegel, Curieuses Gespräch, *zob.* Nr. 9099.

— Drei Schreiben, *zob.* Nr. 4667.

— Poniatowski, *zob.* Nr. 4675.

— Modrzewski St., *zob.* Nr. 4675.

— Exhortatio, *zob.* Nr. 4675.

— Czapski, *zob.* Nr. 9103.

— Pułaski S. Fr., *zob.* Nr. 9137.

— Exhortatio, *zob.* Nr. 4675.

— Rudnicki D., *zob.* Nr. 9149.

— Rodkiewicz M., *zob.* Nr. 9149.

— Radzewski F., *zob.* Nr. 9157.

— Sapieha F. J., *zob.* Nr. 9157.

— Poniatowski St., *zob.* Nr. 9163.

— Wojakowski J., *zob.* Nr. 9176.

XVIII. w.: Poklatecki Fr., Kwestye polityczne, 1749 DS., *zob. Dod. I.*
— Jakliński J., *zob.* Nr. 9193.
— Hołowka K. A., *zob.* Nr. 9208.
— List sędziwego domatora, *zob.* Nr. 9210.
— Tarnowski J. A., *zob.* Nr. 9220.
— Bordé, *zob.* Nr. 9227.
— Odpowiedź ojczyzny, *zob.* Nr. 9241.
— Garczyński A. S., *zob.* Nr. 9243.
— Mémoires sur le gouvernement, *zob.* Nr. 9259.
— Reguły panującym monarchom, *zob.* Nr. 9261.
— Konarski St., *zob.* Nr. 9066, 9267 i 9289.

Pilat R., Nieznane pismo Konarskiego Suum cuique, Prz. pol. 1869.

Nabielak, Konarskiego St. Uwagi szlachcica polskiego nad usposobieniem sąsiednich mocarstw względem naszych sejmów, Bibl. Ossol. VI.

— Klopman, *zob.* Nr. 9268.
— Gralath, *zob.* Nr. 9268.
— Wiśniewski A., *zob.* Nr. 9269.
— Podział rozmowy, *zob.* Nr. 17001.
— Dobracki M. G., *zob.* Nr. 9280.
— Objaśnienia nieszczęśliwych skutków, *zob.* Nr. 9282.
— Pyrrhis de Varille, *zob.* Nr. 4870, 9292.
— Czartoryski A., *zob.* Nr. 4845, 4850.
— Lubomirski A., *zob.* Nr. 4850.
— Sienicki S., *zob.* Nr. 9318.
— Pisma polityczne z r. 1764, *zob.* Nr. 9318.
— Rzewuski Sew., *zob.* Nr. 4865, 9226 i 9322.
— Prawdzicki Z., *zob.* Nr. 9326.
— Listy nad wypadkami polityczn. w Polsce, *zob.* Nr. 9341.
— Hadziewicz P., *zob.* Nr. 9342.
— Wężyk W., Memoryał do Rpltej, 1764 DS., *zob. Dod. I.*
— Obserwacye względem naznaczonej kompozycyi inter status, 1765 DS., *zob. Dod. I.*
— Przestrogi i uwagi nad obroną królestwa, *zob.* Nr. 9358.
— Branicki Kl., *zob.* Nr. 9409.

J. Kl. Branicki, *zob.* Nr. 4842.

— Moszyński A., *zob.* Nr. 9369.
— Dembowski A. S., *zob.* Nr. 5154, 9392.

XVIII. w.: Pisma polityczne z powodu zamachu na Stan. Aug.. *zob.* Nr. 4982, 9404.
— Chlebowski P., *zob.* Nr. 9406.
— Zamoyski A., *zob.* Nr. 4959.
— Solikowski D., Monitor somniens, 1770 DS., *zob. Dod. I.*
— Kownaccy J. i A., *zob.* Nr. 9411.
— Panmouser G., *zob.* Nr. 9413.
— Examen du système des cours, *zob.* Nr. 5007.
— Pisma z powodu I. podziału, *zob.* Nr. 9415, 9417.
— Bieliński Fr., Sposób edukacyi, *zob.* Nr. 9446.
— Kamiński A., Edukacya obywatelska, *zob.* Nr. 9446.
— Popławski A., O rozporządzaniu i wykon. edukacyi, *zob.* Nr. 9446.
— Barss Fr., *zob.* Nr. 9449.
— Myśli polit. o wolności cywilnej, *zob.* Nr. 9449.
— Muszyński J. J., *zob.* Nr. 9453.
— Worcell, *zob.* Nr. 5068.
— Mably, *zob.* Nr. 5068 i 9498.
— Bakałowicz J., *zob.* Nr. 9465.
— Propozycye na sejm 1778, *zob.* Nr. 5100.
— Reflexions, *zob.* Nr. 9470.
— Reflexye względem projektu A. Zamoyskiego, *zob.* Nr. 5124.
— Czartoryski A., *zob.* Nr. 5154.
— Wybicki J., *zob.* Nr. 5068, 5107, 5154, 9624.
— Sułkowski A. X., *zob.* Nr. 5154, 9688.
— Propozycye i uwagi na sejm 1784, *zob.* Nr. 5187.
— Potocki J., *zob.* Nr. 5206.
— Propozycye na sejm 1786, *zob.* Nr. 5217.
— Bogusławski K., O doskonałem prawodastwie, Warsz. 1786 DS., *zob. Dod. I.*
— Niepodobieństwa, Królowi i państwu może przeszkadzać wolność, Fryburg 1786 DS., *zob. Dod. I.*
— Głos Polaka, 1787 DS., *zob. Dod. I.*
— Dubois, *zob.* Nr. 9471.
— Cagliostro, *zob.* Nr. 9471.
— Williams, *zob.* Nr. 9481.
— Rousseau, *zob.* Nr. 9497.

Roepell R., Rousseaus Betrachtungen über d. poln. Verfassung, Ztschr.

d. Westpreuss. Vereins 1887 XXII., por. Kwart. hist. 1888, por. też Roz., Lwów 1829 i Tyg. pol., Warsz. 1818 IV.

XVIII. w.: Ustrzycki, *zob.* Nr. 9504.
— Majchrowicz, *zob.* Nr. 9514.
— Polak patryota, *zob.* Nr. 9530.
— Staszic St., *zob.* Nr. 9537 i Lit. Sejmu czteroletn., *zob. Oświata (Literatura).*
— Jezierski Fr., *zob.* Nr. 16256.
— Piramowicz, *zob.* Nr. 7513.
— Webster S., *zob.* Nr. 9549.
— Krasicki I., *zob.* Nr. 9582, 9597.
— Marewicz J. W., *zob.* Nr. 9582.
— Literatura polit. sejmu czteroletniego, *zob.* Nr. 5170, 5239, 5296, 5329, 5359 (Pisarze: Ankwicz, Albertrandi, Barss, Bukar A., Butrymowicz, Chojecki K., Chromnicki K., Czacki M., Czacki T., Czartoryski A., Czaykowski, Dembowski S., Dmochowski Fr. X., Grabowski J., Jezierski Fr., Józefowicz A., Kapostas, Karp M., Karpiński Franc., Kołłątaj A., Krasiński A., Krasnodębski, Krzucki, Krzywkowski L., Kwiatkowski K., Lubomirski J. M., Łobaczewski J., Makulski F., Małachowski St., Mierzwiński, Mokrejowski, Morski T., Moszczeński, Moszyński Fr., Niemcewicz J. U., Ogiński M., Olizar L., Ossowski M., Ostrowski T., Owidzki J., Piaskowski M., Pilchowski D., Plater K. K., Potocki I., Potocki St. K., Rzewuski A. W., Siarczyński X., Siarkowski, Skarszewski W. S., Sokolnicki J., Sokołowski W., Sołtykiewicz J., Spławski J., Staszic St., Suchorzewski P., Tomaszewski D. B., Trębicki, Turski W., Werpechowski B., Wysłouch Z., Zabłocki A. Z.).
XVIII. w.: Brzostowski P., *zob.* Nr. 9584.
— Worzel, *zob.* Nr. 9588.
— Brodovicz, *zob.* Nr. 9598.
— Komarzewski J., *zob.* Nr. 9599.
— Kołłątaj H., *zob.* Nr. 9609 i Lit. Sejmu czteroletniego.
— Mehée de la Touche, *zob.* Nr. 9620.
— Pisma odnoszące się do II. podziału, *zob.* Nr. 5405.
— Pisma odnoszące się do sejmu grodzieńskiego, *zob.* Nr. 5436.
— Geist einer wahrhaft freyen Regierung durch die Targowitsker Rekonföderation 1792, Warta 1886 Nr. 605.
— Pisma odnoszące się do powstania 1794, *zob.* Nr. 5436 i 5440.
— Niemcewicz J. U., *zob.* Nr. 9730, 9684 (Fragment Biblii targowickiej, Księgi Szczęsnowe, przedr. wiedeńskiej edycyi z r. 1793, Krak. 1895, *zob. Dod. I.*).
— Ossoliński J. M. i Mostowski T., Stary kosmopolita Syrach, 1795 DS., Warta 1888 Nr. 747, *zob. Dod. I.*
— Belzebubs Reisen, *zob.* Nr. 9670.
— Réponse à un livre sur la Pologne, 1797 DS., *zob. Dod. I.*
— Druki b. r. (E. IX.); *zob. Dod. I.*

D. Prawo polskie sądowe.

(a: Prawo materyalne prywatne: zarysy, część ogólna, prawo familijne, spadkowe, rzeczowe i obowiązkowe).

17479. **Balzer O.**, O obecnym stanie nauki prywatnego prawa polskiego i jego potrzebach, *zob.* Nr. 16039.

17480. **Zamoyski A.**, Zbiór praw sądowych, 1778, nowe wyd. z domieszczeniem uwag prawodawczych i źródeł przez Dutkiewicza, Warsz. 1874, *zob.* Nr. 1092; toż po niem.: Sammlung gerichtl. Gesetze f. Königr. Polen, III. Th., erläutert von Gottfr. Nikisch, Warsz., Lemb., Drezd. 1783; — Czacki F., Zdania na zbiór praw sądowych, cz. I—III. (E. b. r.).

17481. **Ostrowski T. X.**, Prawo cywilne narodu polskiego, Warsz. 1784, 1786 2 t., *zob.* Nr. 16074; toż po niem.: Civilrecht der polnischen Nation, aus den poln. übers. von Fried. Ben. Bröcker, Berlin 1797, Leipzig 1802, 2 t.

R: Dz. warsz. 1788 II.

17482. **Trębicki A.**, Prawo polityczne i cywilne Korony polskiej, Warsz. 1789, *zob.* Nr. 16076.

17483. Heineccius, Ustanowienie prawa cywilnego przez K. Meciszewskiego przeł., Krak. t. I. 1785, t. II. 1786.

Zob. Historya prawa polskiego (Nr. 16058—16106).

17484. **Bandtkie-Stężyński J. W.**, Prawo prywatne polskie napisane i wykładane przed r. 1830 w b. warsz. Aleks. uniwersytecie, wyd. K. B. Stężyński, Warsz. 1851.

Czacki T., O litewskich i polskich prawach, zob. Nr. 16079; — Maciejowski W. A., Hist. prawodawstw słowiańskich. zob. Nr. 16058.

17485. **Burzyński P.**, Prawo polskie prywatne (t. I.: Źródła prawa polskiego i z prawa prywatnego cz. I.), Krak. 1867, t. II. zesz. 3, 1868–1869.

17486. **Dutkiewicz W.**, Prawa cywilne, jakie w Polsce od r. 1747 do wprowadzenia kodeksu Napoleona obowiązywały, Warsz. 1869; — Tenże, Uwagi nad dziełem „Prawo polskie prywatne" przez P. Burzyńskiego (Bibl. um. prawn. I. s.), Warsz. 1873.

17487. **Helcel A. Z.**, Pism pozostałych wydanie pośmiertne, t. I.: Dawne prawo pryw. polskie, Krak. 1874.

R: X. L., Sybels H. Z. t. XXVI.

17488. **Maciejowski W. A.**, Nowy pogląd na początki prawa cywilnego w Europie, szczególnie u Niemców i Słowian, Pam. war. 1866 III. i Odb. Warsz. 1866.

17489. **Lelewel J.**, Początkowe prawodawstwo polskie cywilne i kryminalne, *zob.* Nr. 16453; przedruk w Lelewela: Polska, dzieje i rzeczy t. IV.

R: Tyg. pol., Warsz. t. IV.

17490. **Hube R.**, Wywód prawodawstwa polskiego cywilnego i kryminalnego, *zob.* Nr. 16454.

17491. Kamptz K. A., Literatur d. ost- und westpreuss. und littauischen Privatrechts, Berlin 1824.

17492. Maciejowski W. A., Przegląd najnowszych prawodawstw Słowian, Przegl. hist. kryt prawa cywilnego ruskiego dziś obowiązującego, z uwzgl. t. z. dygestów ruskich, Warsz. 1871.

Prawo zwyczajowe, zob. Nr. 16107—16110.

Wpływ prawa rzymskiego, zob. Nr. 16117, także 12775, 12785.

Prawo kościelne, zob. Nr. 12761—12912.

Zbiory praw, zob. Nr. 1014—1212, 16452 do 16476 i Dod. I.

Pomniki sądowe, zob. Nr. 1231—1853 i Dod. I.

17493. **Zawadzki T.**, Manuductorium ad jus civile, Crac. 1611, 1614, 1616 DS.

17494. **Dresner T.**, Institutionum juris l. IV., Zamość 1613, 1671 DS.

17495. Łochowski St., Regulae juris, Crac. 1637, 1643, 1644; — Starowolski Sz., Commentarius in IV. libros, Crac. 1638, 1646; — Orzechowski P. B., Manuale fundam. juris civilis ac poloni, quatuor disput., Bredae 1647 (DS.).

17496. Grzymała Ł., Disputatio Justinianea quarta, Toruń 1629; Oelhaf P., Disputationes juridicae, Gedani 1639; Lipski And., Practicae observationes ex jure civili et Saxonico, Dantisci 1628; Pomereschius J., Examen institutionum juris, Gedani 1649, 1684; Tenże, Super Justiniani Libris quatuor annot., Gedani 1649; Rippen Henr. Fr., De differentiis juris civilis caes. Prut et Polonici, Lugd. Batav. 1677; Pisetzki A., Fasciculus dissertationum polit.-juridic., Francof. 1672; Hoppius J., Examen institutionum Imperial., Dantisci 1684; Steiner Chr. Theoph., Exercitationes ad ius polonicum, Toruń 1786 (DS.).

17497. Kamieński J., O przedawnieniu, Łomża 1814, por.: Pam. warsz. 1815 II.; — Michniewski J., O przedawnieniu według dawnych praw polskich, Krak. 1852.

17498. **Maciejowski W. A.**, Pogląd na stosunki majątkowe małżonków według dawnego prawa polskiego z uwzgl. praw Sławian tudzież Germanów, Rocz. tow. nauk. krak. 1865 III., Odb. Krak. 1865; — Spasowicz W., Ob otnoszenijach supruhow po imuszczestwu, po Polskomu prawu, St. Petersb. 1857; Toż po pol., Pisma, Petersb. 1892 IV.

17499. **Dutkiewicz W.**, Słowo o stosunkach majątkowych między małżonkami i o prawie zwyczajowem polskiem, Bibl. um. prawnych, Warsz. 1877.

17500. Brünneck W. v. Dr., Zur Gesch. des ehelichen Güterrechts von Todeswegen im Rechte des Adels von Ostpreussen und Litthauen, Altpr. Mntschr. XII. str. 217–256.

17501. **Winiarz A.**, Polskie prawo majątkowe małżeńskie w wiekach średnich, Roz. hist.-filoz. Akad., Odb. Krak. 1898.

R: Kadlec K., Čas. mus. kral. česk. 1899.

Prawo małżeńskie kościelne, zob. Nr. 1961 12892—12895 i 12849.

17502 Przeszkody małżeństwa dla Tatarów, dekret Muftego, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1841 XXII.

O rozwodach, zob. Nr. 5086.

17503. Sierpiński S. Z., Gerada, Hergeret, Wiano, posag, dziedzictwo u dawnych mieszczan w Polsce, Nadwiśl. 1841; Ustawa pospolita Biecza o spadkach, przywiankach, oprawach, zapisach, testamentach, opiekunach, *zob.* Nr. 3316, także Nr. 1908 i 2700.

17504. Hube R., Mniemany statut Aleksandra o legitymacyi dzieci, Bibl. warsz. 1873 t. III.

17505. **Burzyński P.**, O uprawnieniu dzieci nieślubnych według prawa polskiego, Roz. hist. fil. akad. krak. 1875 t. III.

17506. Steiner Chr. Bog., Ueber annos majorennitatis, discretionis et competentiae nach poln. Rechten, Thorn 1804.

17507. **Burzyński P.**, O prawie bliższości w dawnej Polsce, Roz. hist. fil. akad. krak. 1877 t. VI.

17508. Cervus J. Tuchol., Farrago actionum civilium, item libellas de cognationibus, Crac. 1589; Sokołowski St., Compositio sive pro dote, Crac. 1632; Kawaloczewski Car., Quaestio jurid. de tutelis, Crac. 1707; Budiszyn, Vormundschaft u. Weysen-Ordnung, 1709; Borek Ph. G., De dotalitio germanico Leib-Geding, Gedani 1721; Mosantzki D., De coniugis malitiosi desertoris; Schultz S., De separatione; Schröder Ch. H., De custodiendo portu; Ochmichen J. N., De peculio filiarum; Ferber J. C., De tutamento; Tenże. De honorario et notitiae causa tutore; Tenże, De concursu sponsaliorum; Broen J. H., De supremo orphanorum tutore (wszystkie: Gedani 1722) (DS.), *zob.* Nr. 17407.

17509. **Hube J.**, Wywód praw spadkowych słowiańskich. Themis polska 1830 VIII., z dod. ogł. przez Rom. Hubego, Warsz. 1832; toż po niem.: Geschichtliche Darstellung der Erbfolgerechte der Slaven, übers. von Żupański, Posen 1863.

17510. Przeszkodziński A., Zasady praw dawnych polskich o spadkach, Bibl. warsz. 1851 III.

17511. Louis Wawel J., Prawo spadkowe według zasad i przepisów prawa rzymskiego, prawa dawnego polskiego, jak również praw nowożytnych, Krak. 1865.

R: Majewski J., Bibl. warsz. 1865 IV.; Zborowski, Ds. III 1865.

17512. Jekel Fr. J., De successione ab intestato tum secundum praescripta iuris Polon., Magdeb., Culmensi quam etc., Dissertationes iuridicae 1801, 2. ed. 1803.

17513. Kajsiewicz X., O spadkach beztestamentowych podług prawa polskiego, Rocz. tow. nauk. krak. 1843.

17514. Tractatus de legibus romanis in Polonia et ordine successionis ab intestato (zdaje się Lwów po r. 1807, por. E.); — Woźniakowski D., De testamento, Warsz. 1825; — T-s, Czy aksioma: successio descendit non ascendit może być do spadków bocznych zastosowane? (z praw pol.), Themis polska, Warsz. 1829 V.

17515. Bandtkie J. W., Rzecz o ezwartym groszu siostrom z pozostałości ojczystej przez braci udzielanym, Pam. warsz. 1815 II.

17516. Samelson Sz., De iure fisci, *zob.* Nr. 16611.

17517. Stadnicki Al., Prawa o spadkach włościan, *zob.* Nr. 17105.

17518. Sierakowski A., De singulari nobilitatis in occidentali Prussia hereditario iure, Diss. inaug., Berolini 1867.

Zob. Nr. 1689, 1769, 1893, 3890, 4181, 4405, 4530, 4730 i 17412.

17519. Krzysztanowicz, Disput. de testamentis, Wirceburgi 1601 DS.

17520. **Winiarz A.**, Polskie prawo dziedziczenia kobiet w wiekach średnich, Kwart. hist. 1897, Odb. Lwów 1897.

R: A. Rembowski, Bibl. warsz. 1897 II.; Tydzień 1897 Nr. 8.

17521. Taszycki G., Rzecz o własności fortun kobiecych, Krak. 1791; Wywód sprawy sukcesorów płci żeńskiej po J. Klickim (po r. 1805, ważny materyał do sukcessyi w dawnej Polsce); Franciscus S., Regula et testamentum, Crac. 1637; Żelechowski B., Quaestio de testamentis, Zamość 1637; Schulz Dan. Thorun., De testamentis disput., Gedani 1638; Politowicz D., Quaestio de testamentis, Crac 1646 (mylnie druk. 1648); Bayerski A., Iuris correctio inter fratres et sorores de successione defenso. 1696; Topiński G., Questio juridica de testamento, Crac. 1709; Stawiński D., De legitima. Regiom. 1713; Tenże, De exhaeredatione juris prutenica, tamże 1714; Brandis C. G., De commerientium successione, Gedani 1716; Schröder Ch. H., De praerogativa legitimae; Borch Ph. S., De legato sub conditione nuptiarum relicto; Mosatzki D., De legatario; Schimmelfennig J. E., De exheredato reconciliato; Schröder Ch. H., De concurrente successione; Schultz S., De testamento; Tetzloff J., De rebus pro derelicto; Wedel M. A., De insinuatione testamenti (wszystkie w Gdańsku 1722); Modrzewski K., De conturbata ratione successionis apud Germanos, Nancei 1742 (DS.).

17522. **Mędrzecki J.**, O prawie rzeczowem polskiem, Warsz. 1828.

17523. **Łabęcki H.**, O prawie własności ziemi, szczególniej zaś jej wnętrza, podług dawnych praw polskich i przepisów dziś obowiązujących, Bibl. warsz. 1845 II.

Zob. Ustrój społeczny: Stany, Szlachta, Nr. 16974—17049.

Piekosiński Fr., Rycerstwo polskie, zob. Dod. I.

17524. Starodawne nadania ziemskie, Rozmaitości, Lwów 1856.

17525. Komunizm w Statucie wiślickim, Rozmaitości, Lwów 1856.

O lennach w Polsce, zob. Nr. 16200 do 16203 i 16639.

17526. Linniczenko J. A., Czerty iz istorii sosłowij w jugo-zapadnoj (halickoj) Rusi XIV—XV, w., Moskwa 1894, por.: Procbaska A., Nowsze poglądy na stosunki wewnętrzne Rusi w XV. w., Kwart. hist. 1894.

Zob. Nr. 2938.

17527. Winiarz A., Ziemia sanocka w latach 1463—1552, Kwart. hist. 1896.

17528. Pawiński A., Własność ziemska w Wielkopolsce w XVI. w., Niwa 1883, *zob.* Źródła dziejowe Nr. 1387.

17529. Kubrakiewicz A., Uwagi nad Konstytucyą 3. maja co do prawa własności gruntu, Bourges 5. lipca 1833.

Posiadłości kmiece, zob. Nr. 17087.

17530. Bruenneck W., Zur Gesch. des Grundeigenthums in Ost- u. West-Preussen, I. D. königl. Güter, Berlin 1891.

17531. Hoffheinz, Gesch. Uebersicht der Besitzverhältnisse der Mühlen zu Gusziauka und Nieden und d. Flössereibetriebes, Altpr. Mntschr. XV; Weber L., Fünf samländische Besitzurkunden, tamże XV.; Schuch J., Nachweis über den adligen Grundbesitz und dessen Vertheilung in den Kreisen Berent und Karthaus im J. 1772, Ztschr. Westpreuss. Gesch. 1892.

17532. **Ł. St.**, O prawie granicznem polskiem, Warsz. 1876.

R: Dunin K., Ateneum 1876 I.

17533. Granice podług dawnego prawa, przez **, Bibl. warsz. 1841 III., Odb. Warsz. 1841.

17534. Paciorkowski M., Regula processus granicialis campestr. regni Poloniae, Częstochowa 1749, 1760 DS.

Dwa wyroki Witołda, zob. Nr. 1953.

Wyrok Lwowski z 1421, zob. Nr. 2043.

17535. Prochaska A. Akt graniczny czerwono-ruski, Kwart. hist. 1896.

Opisy majątków, sprawy graniczne, zob. Nr. 948.

17536. Romanowicz, O zasiedzeniu w prawie polskiem, Tyg. nauk. lit., Lwów 1866.

17537. Szaniawski X., Uwagi o hypotece, Pam. warsz. 1809 (druk. w Łowiczu 1809); — Stawiarski J. F., Postrzeżenia nad różnicą ustaw hip. dawniejszych od hipoteki w księdze praw Napoleona, Inwentarz kod cyw. franc., Warsz. 1811.

17538. Steiner Chr. Bog., Über Pfandes Verschreibung auf adliche Güter nach poln. Rechten, Thorn 1803.

17539. Daniłowicz J., Dorywcze uwagi o istnieniu hipoteki w dawnem polskiem ustawodawstwie, 1834 (Odb. (?) rozprawy p. t.: O hipotece w polskich prawach, Tyg. petersb. 1834).

17540. **Hube K.**, O instytucyi hipotecznej w Polsce, Krak. 1840, 2. wyd. Warsz. 1869.

17541. Balzer O., Hypoteka w dawnem ustawodawstwie polskiem, Gaz. sądowa, Warsz. 1888; — Nowakowski Wł., Rys hist. ustaw hipotecznych z roku 1818 i 1825, tamże; — Fierich M., Hist. ksiąg hypotecznych miasta Krakowa, tamże.

R: Głąbiński St., Kwart. hist. 1889

17542. Wołkoński A. W., Oczerki polskoj ipoteki, Petersb. 1891.

R: Dunin K., Kwart. hist. 1893.

17543. Rzesiński J. H. S., O prawie założogi w Polsce, Dz. lit., Krak. 1844 I.

17544. Łańcucki M. Alb., Quaestio de emphyteutica rei alienatione, Crac. 1651; Scholten Conr., De officio usufructuarii, Ged. 1716; Tenże, De emphyteuta, Ged. 1716; Nadanie prawa emfiteutycznego (E. b. r.).

17545. Garszyński G. Górka, Dissertatio historico-juridica de origine stipulationis, Vratisl. 1821; — Przedaż sioła przez Stan. Hanusowicza Panu Gasztołtowiczu, Athen. 1842 II.; — Treichel A., Der Kaufvertrag über Bützendorf, Kreis Konitz, Ztschr. f. d. Bezirk Marienwerder 1895.

17546. Schuster A., Berichte aus dem Jahre 1748 über die Sitte des Leikaufs in Schlesien, Ztschr. d. V. f. Gesch. Schl. XXII.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

17547. Szamotulski G., De contractibus de que usuris licitis, Crac. 1539; Tenże, Conradi de Kalw. Tractatus de emptione et venditione accomodatus, Crac. 1541; Tenże, Repetitio capituli de emptione, Crac. 1541; Moibanus A., Quaestiones de emptione et venditione, Crac. 1541; Hillebrandus, Epistola adversus Moibamum, Crac. 1542; Śmiglecki M., O lichwie i trzech przedniejszych kontraktach, Wilno 1596; Rey Marc., Disputatio de obligationibus et contractibus, Altorphi 1609; Chocimowski J. J., Discurs krótki o donacyey, Paniowce 1609; Naymanowicz J., Quaestio de venditione, Crac. 1614; Pomorski Stan., Quaestio de transactione, Crac. 1619; Góraki J., Quaestio de precio, 1624; Tenże, Quaestio de alienatione, Crac. 1629; Łańcucki Alb., Quaestio de possessione et bona fide, Crac. 1648; Schlieff J. L., Dissertatio de obligatione, Ged. 1686; Sławiński D., De collatione bonorum, Regiom. 1716; Schlieff B. G., De iniuriis, De obligatione, De contractu locationis, Ged. 1716; Hocheiselt D. Fr, De emptione spei; Brandis C. G., De immoderatis usuris (wszystkie: Gedani 1716); Rauffseysen D. A., De retentione pignoris; Mosantski D., De coeptae usucapionis continuatione; Borek Ph. G., De venatione privatis permissa (wszystkie: Gedani 1722); Topieński G., Questio iuridica de locatione et conductione, Crac. 1720; Mamczyński St. S., Quaestio de sequestratione, Crac. 1732; Zagórski S., Formulae juridicae in ducendis transactionibus, Lublin 1768, 1774 (DS.).

Zob. Nr. 15598, 16694, 17409.

17548. Długosz J., Prawo czynszowe, Odessa 1891.

R: B., Kraj 1891 Nr. 12.

17549. Groicki B., Prawa między gospodarzem a komornikiem, Krak. 1558 DS.

Zob. Nr. 1722, 1741, 1832, 1863, 1883, 1885, 1908, 1932, 1989, 2010, 2048, 2050, 2064, 2070, 2071, 2076, 2093, 2107, 2153, 2277, 2290, 2297, 2306, 2438, 2575, 2644, 2700, 2738, 2803, 2846, 2866, 2891, 2911, 2939, 2999, 3279, 3290, 3642, 4182, 4517, 4570, 4572, 4915, 5030, 5178.

17550. **Czacki T.**, Rozprawa o prawie, które mają obywatele prowincyi składających dawną Polskę do wolnego szynkowania piwa, miodu i gorzałki, Dz. wileński 1806, Odb. b. m. i r.; Toż, Tyg. wileński 1820.

17551. Burzyński, Prawo propinacyi według dawnego prawa polskiego, Prawnik 1871.

17552. **Bobrzyński M.**, Prawo propinacyi w dawnej Polsce, Roz. hist.-fil. akad. XXIII., Odb. Krak. 1888.

R: At. 1888 IV.; Balzer O., Kwart. hist. 1889; Chlamtacz M., Przegl. sąd. i adm. 1889 IV.

17553. P. Z., Prawo propinacyi, Prawda 1894 str. 178; Radecki, Prawo propinacyjne przed r. 1777, Słowo 1894 Nr. 52.

17554. Polański J., Wódka abo gorzałka, 1614; Wołłowicz J., Projekt urządzający propinacye, b. r.; Miasta królewskie mniejszey klassy (w przedm. propinacyi), b. r., E. (DS.).

17555. Benis A., Ochrona praw autorskich w Polsce, Pam. słuch. uniw. Jagiell., Krak. 1887.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887; P., Ateneum 1887 I.

17556. Wawel J., Dawne prawo wekslowe polskie, Kraków 1872.

(b: Prawo karne).

17557. **Hube R.**, Historya praw karnych słowiańskich, Warsz. 1870, *zob.* Nr. 16062.

17558. **Bandtkie-Stężyński J. W.**, Rozprawy o prawie i sądach karnych, Warsz. 1858, *zob.* Nr. 16538.

17559. **Lelewel J.**, Początkowe prawodawstwo cywilne i kryminalne, Polska wieków średnich, Poznań 1846—1851 t. III.; — Tenże, Prawo rzymskie, jakim sposobem w Polsce w sprawach kryminalnych użyte było (z powodu Janowskiego Investigentur sententiae in Cadlubcone etc.), Themis polska, Warsz. 1828 I.; — Odpowiedź J. N. Janowskiego, tamże 1828 II.

17560. S. Kr. M. i K., Uwagi nad prawem karnem Polskiem D. Dzierożyńskiego (w dziele Rzecz o sądownictwie najwyższem, Warsz. 1828), Themis polska 1830 VIII.

Zamoyski And., Zbiór praw, zob. Nr. 1092.

17561. Blakston Wilb., Prawo kryminalne angielskie przez S. J. Ostrowskiego, Warsz. 1786 DS.

17562. **Ostrożyński Wł.**; Ostatni projekt reformy prawa i procesu karnego, Roz. fil.-hist. XXV., Odb. Krak. 1891.

R: E. Krzymuski, Przegl. pol. 1891 I.; Bibl. war. 1891 I.; Prawnik 1891 Nr. 3; M. Kornfeld, Gaz. sąd. warsz. 1891 Nr. 19; Balzer O., Kwart. hist. 1891.

17563. **Krzymuski E.**, Józef Szymanowski, Przyczynek do reformy prawa i procesu karnego w Polsce w końcu XVIII. w., Bibl. warsz. 1891 IV.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1893.

17564. **Trypplin L.**, Tajemnice społeczne (sprawy sądowo-kryminalne), Wrocław 1852 6 t.

17565. Hocheiselt D. Frid., De criminum praescriptione, Gedani 1716 DS.

17566. **Dylewski E.**, Zbrodnia królobójstwa jako teorya polityczna w wieku XVI. i w początkach XVII. i Michał Piekarski w Polsce, Tydzień 1882 Nr. 37 i 38, *zob.* Nr. 3594 i 7902.

Szczerbicz P., Artykuły securitatis, zob Nr. 16436.

17567. **Ostrożyński W.**, Sprawa zamachu na Stanisława Augusta, Przew. nauk. lit. 1890, Odb. Lwów 1890.

R: Kuryer polski 1890 Nr. 349; E. Krzymuski, Prz. pol. 1891 I.; Bibl. warsz. 1891 I.; J. Sz. Cs., Prawnik 1891 Nr. 3; F. Konieczny, Przegl. powsz. 1891 III.; Prawnik 1892 Nr. 15; Świat 1892 Nr. 9.

Zob. Nr. 4982, 5012 i Historya polit.

17568. Trypplin L., Sprawy Samuela i Krzysztofa Zborowskich, Tajemnice społ. t. III.

17569. Sutowicz, Sprawa Zborowska na sejm 1585, Prz. pol. 1875, Odb. Krak. 1885.

Rokosz Zebrzydowskiego, zob. Nr. 16524.

17570. Sokołowski A., Dyabeł Stadnicki, Aten. 1883 IV.; — Papée Fr., Ostatnie chwile Dyabła Stadnickiego, tamże 1889 III., *zob. Hist. polit.*

R: Sawczyński H., Kwart. hist. 1890, por. też tamże 1894 s. 233.

17571. **Czermak W.**, Sprawa Lubomirskiego w r. 1664, Aten. 1885, Odb. Warsz. 1885 i w dziele: Z czasów Jana Kazimierza, stud. hist.,Lwów, *zob.* Nr. 3995 i *Hist. polit.*

Proces przeciw Ad. Ponińskiemu, zob. Nr. 5307.

17572. D'Abancourt, Sprawa przeciw K. Julius, b. r.; Toż, Summaryusz, b. r.; Odpowiedź na obronę K. Julius obwinionego o występek perduelionis, b. r. (E.).

17573. Godlewski, Kto był przekonany, że od państw zagran. brał pieniądze, ma być karany śmiercią, b. r. (E.).

Processus apostatarum, zob. Nr. 15814 i 15688.

Morderstwo w kościele, zob. Nr. 7646.

17574. Bem A. G., Kartka z dziejów fanatyzmu i bezrządu (o sprawie Zygmunta Łyszczyńskiego, obwinionego o zbrodnię ateizmu, a w r. 1689 straconego), Prawda, Warsz. 1890 Nr. 29 30.

Zob. Nr. 15715.

17575. **Kraushar A.**, Sprawa Z. Unruga, epizod historyczny z czasów saskich (1715 do 1740), Krak. 1890 t. 2.

R: Bem, Prawda, Warsz. 1890; Chmielowski P., Ateneum 1889 IV.; G., Dz. pol. 1889 Nr. 242; A. Rembowski, Tyg. ill. 1888 Nr. 356 i 358; J. K. P., Bibl. warsz. 1889 IV.; Dr. Warmski, Muzeum 1889 IV.; The academy 1890 20. sierpnia; Ad. Nowicki, Prz. tyg. 1890 Nr. 46; Kron. rodz. 1890 s. 119—120; K. Rz., Kraj, Dod. 1890 Nr. 5; A. R, Niwa 1890 Nr. 2; B. Jasieńczyk, Prz. powsz. 1890; J. K. Nittmann, Świat 1890 Nr. 9; Mycielski J., Kwart. hist. 1891.

17576. Wyznaczenie egzaminatorów o bunty oskarż., *zob.* Nr. 5322.

17577. Dzwonowski J., Statut t. j. artykuły prawne, jako sądzić łotry y kuglarze jawne, b. r. (E.); Ustawa dla państw dziedzicznych względem oddać się mających łupieszców i rozbójników w nagrodę 10 talarów twardych, Wrocław 1744 (DS.).

17578. Trypplin L., Sebastyan Bury hetman zbójców, Tajemnice społ. t. III.

17579. Celewicz J., Ołykin Dowbowszczuk i Wasyl Bajurak, Diło 1882 Nr. 36—40 (też po pol. przez Szopińskiego B., Pam. tow. tatrzańskiego t. XI.; por.: Bostel, Kwart. hist. 1887 str. 683—684; Turczyński, Dod. lit. do Kur. lwowsk. 1887 Nr. 19—26); Dod. Celewicza, Diło 1890 Nr. 11—18.

Krwawa zemsta u Słowian, zob. Nr. 11494.

17580. Modrzevius And., Lascius sive de poena homicidii, *zob.* Nr. 7133,

17581. Coxus L., De homicidiis plebejorum, 1511; Petricius J., De poenis parricidii, 1619; Nagotth W., Questio de homicidio, 1631; Rowski Daniel (?), De poenis parricidii, 1631; Brandis C. G., De homicidio, Ged. 1716 (DS.).

17582. Braun D., Dissertatio de legis famosae poenae homicidii, Mitzlera Acta 1756, *zob.* Nr. 9135.

17583. **Papée Fr.**, Zabicie Andrzeja Tęczyńskiego w Krakowie r. 1461, Sprawozd. Zakładu Ossolińskich 1882/3, Odb. Lwów 1883.

17584. **Bojarski A.**, Dwa zabytki sądownictwa karnego z XVI. w. (morderstwa), Roz. fil.-hist. Akad. krak. 1874 t. I.

R: Prz. kryt. 1874—1875.

17585. Nemesis (XVI. w.) kryminal., Gaz. lwowska 1874 Nr. 205—206.

17586. Antoni J., Sprawa tarnowska, opowiadanie z drugiej połowy XVI. w., Tyg. ill. 1883 Nr. 39.

17587. Kraushar A., Sprawa Bolestraszyckiego, kartka historyczna z r. 1627, *zob. Hist. polit.*

R: Prawda, Warsz. 1890.

17588. Sąd na zabójców Gosiewskiego z 1664, Przyj. ludu, Leszno t. X.

17589. Trypplin, Dwie sprawy z akt miejskich, 1690, Tajemnice społ. t. III.

Zob. Nr. 2434, 4644, 7931, 15717.

17590. **Finkel L.**, Zajazd mieszczański, Czas 1882 Nr. 279 i n.

17591. Rost. Sam., Bey d. Mord u. Todesfalle Johann Anders in Zduny, Breslau 1721 DS.

17592. Trypplin L., Trzy sprawy z księgi miejskiej Pyzdrskiej z r. 1732, Tajemnice społ. t. III.

Sprawa Gertrudy z Komorowskich Potockiej, zob. Nr. 4975.

17593. Miller D., Oczerki iz istorii i iuridiczeskaho bita staroj Małorossii, por. E.: R owa, Zap. tow. Szewcz. t. XIII.

17594. Trypplin L., Zofia Zarembianka niewinnie za dzieciobójstwo na śmierć skazana, Tajemnice społ. t. II.; — Biesicki F., Zofia Zarębianka, czyli wyrok na karę śmierci niesłusznie zapadły, Bibl. warsz. 1840 IV.

17595. Trypplin L., Śmierć Czeszejki (wyimek z op. L. S. p. t. Zamek Białokamieniecki), Relacya o straszliwem zamordowaniu J. P. Wyleżyńskiego, Relacya w sprawie Kryspina Romana o zbrodnię morderstwa, Strycharz 1724—1730, Syn żebraka, Tajemn. społ.

17596. Informacya w sprawie (?) J. Młodzianowskiego z p. Sulerzyckim, Tyg. lit., Poznań 1843 VI.; Sąd na Lobkowicza w Kętach, Tyg. wiejski, Wadowice 1848; Martynowski Fr. K., Z przeszłości grodów litewskich XV. i XVI. w., Kuryer codzienny 1882 Nr. 292.

17597. De raptu virgineo lib. III. (1577).

17598. Censura acad. Utopiensis adv. Aretium Leocrochtanum (de raptu puellae), Crac 1577 DS.

Sprawa Halszki z Ostroga, zob. Nr. 2878.

17599. Kniaziołucki Zygm., Smutne roki (z XVII. w.), Niwa 1880 str. 485—501.

17600. Kantecki Kl., Samozwanka (proces kryminalny z XVII. w.), Gaz. lwowska 1874 Nr. 118—122.

17601. **Mycielski J.**, Porwana z klasztoru, Prz. pol. 1887, Odb. Krak. 1887.

R: Sawczyński H., Kwart. hist. 1887.

17602. Trypplin C., Sprawa Antoniny Chrzanowskiej o zgwałcenie (1781), Tajemn. społ.

17603. Lisowski W., Uwagi w sprawie Skrzypińskiego (?), b. w. m. (po r. 1805).

17604. Weichardt J. Th., Odpowiedź na zapytanie: Jakim sposobem dzieci zabójstwu zapobiedz? b. r. (E.).

17605. **Lelewel J.**, Pojedynki w Polsce, Poznań 1856, Polska, Dzieje i rzeczy t. IX.; — Morelowski, O pojedynku, Przew. nauk. lit. 1884.

17606. Potyczka Zaremby z Branickim pod Widawą, Tyg. lit. 1838 I., *zob.* Nr. 9164.

17607. Gdacius Ad., Kwestya o pojedynkach, 1674, 1679, 1684; — Tenże, Kontynuacya o pojedynkach, Brzeg 1684, *zob.* Nr. 17000; — Wilkoszowski A. Fr., Quaestio juridica de duellis, Crac. 1744; — Barss Fr., Zdanie o pojedynkach, Warsz. 1776 (DS.).

17608. Candianus, Castellum sive duellum oblatum Sam. Sborovio, Rostochi 1577 DS.

17609. Gronvelle Ph. Ant., Adresse l'assemblée nationale sur son duel, tłómaczenie odezwy obywatelów powiatu N., względem jego pojedynku (po pol. i franc.), Warsz. 1790 DS.

17610. **Semkowicz Wł.**, Nagana i oczyszczenie szlachectwa w Polsce XIV. i XV. w., Studya nad hist. prawa polskiego O. Balzera, t. I. z. 1., Lwów 1899.

17611. **Abraham Wł**, Pojęcie i stanowisko kradzieży w prawie polskiem, Prz. akad. t. II., Odb. Krak. 1881.

17612. **Balzer O.**, Regestr złoczyńców grodu sanockiego 1554—1638 (Mat. hist. I.), Lwów 1891.

R: F. Bostel, Przew. nauk. lit 1891; a. r., Niwa 1891 Nr. 8; A. B., Prz. pol. 1892 II.; F. S., Prz. sąd. i adm. 1892.

17613. Zembkowicz St., Nie zawsze wierzyć żałobom o złodziejstwach, 1624 DS.

Zob. Nr. 3211.

17614. Win., Wyrok sądu kapturowego przemyskiego z r. 1674 na fałszerzy monety, Wiad. num. arch. 1899 IV.

17615. Malinowski J., Uczenije o prestupłenij po litowskomu statutu, Kiew. uniw. izwiestija 1895 Nr. 4.

17616. Zbiór dekretów trybunału lubelskiego przeciw żydom, 1598 DS.

Procesy żydowskie, zob. Nr. 15949—15959; Dekret na żydów, zob. Nr. 4720.

17617. Śmiglecki M. X., O lichwie i wyderkach, Krak. 1604, 1607, 1613, 1619, 1621, 1635, 1640, 1641 DS.

17618. Uwagi nad szkodliwą lichwą pieniężną i sposoby wstrzymania, 1773; Zalecenie sądom względem długów żydowskich (za sejmu czteroletn.), E. b. r.

17619. Męciński Al., O żebractwie i włóczęgostwie, Prz. sąd. i adm. 1888—92, Odb. Lwów 1893.

17620. Frauenstädt P., Bettel- u. Wagabundenwesen in Schlesien v. XVI. bis XVIII. Jahrh., Ztschr. d. ges. Strafrechtswiss. 1897 t. XVII., przedr. Preuss. Jahrb. t. LXXXIX.

17621. Żebraki w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Römer A., Żebracy w pow. nowo-aleksandr (jeziorowskim), Tyg. ill. 1866.

17622. Żebracy w gub. podolskiej, Tyg. ill. 1870.

Zob. Nr. 3356 i 5347.

17623. Milewski K., O czarownicach w Polsce, Bibl. warsz. 1847 I.; — F. O., Prześladowanie czarów w dawnej Polsce, Album uczącej się młodzieży, Lwów 1879; — Niemirowski A., O czarownicach, Tyg. powsz. 1878.

17624. **Rosenblatt J.**, Czarownica powołana, Przyczynek do dziejów spraw przeciw czarownicom w Polsce, Bibl. um. prawnych, Warsz. 1883.

R: Smoleński Wł., Gaz. sąd. 1883 Nr. 38.

17625. Ząbkowic St., Młot na czarownice, Krak. 1614, *zob. Oświata;* — Spee Fryd., Cautio criminalis seu de processibus contra sagas, Poznań 1647; — Instructio romana z r. 1669, *zob.* Nr. 4034, 4393, 4499; — Spee H. X., Czarownica powołana, *zob.* Nr. 4137; — Sprawa przeciwko czarownicy z r. 1699, *zob.* Nr. 4314; — Proces o czary w r. 1719, *zob.* Nr. 4485; — Wawrzeniecki M., Proces o czary w Nieszawie r. 1721, Wisła 1897; — Monita pastoralia de sagis, *zob.* Nr. 4534.

17626. Warschauer, Hexenprocess in Posen, Ztschr. d. hist. Ges., Posen 1888; — Ehrenberg, Ein Hexenprocess 1618, tamże t. III.; — Hassencamp R., Ostrowoer Hexenprocess aus d. Jahre 1719, tamże 1894; — Hockenbeck H., Hexenbrände in Wongrowitz, tamże 1894; — Antonowicz, Kołdstwo, Petersb. 1877.

17627. Relacya o spaleniu 14 czarownic, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Zapolskij M., Czarodziejsto w sierwiero-zapadnom krajn, Etnograf. obozrienie 1890.

17628. Haas A., Ein pommerscher Hexenprocess aus d. J. 1676, Blätter f. Pommersche Volkskunde 1897 V.; Smitt, Hexerei in Pomerellen nach Akten von 1705 und einer Druckschrift von 1793, Neue preuss. Prov. Blätter 1853 III., Königsberg 1853.

17629. Proces z r. 1728 o zapisanie się dyabłu, Bibl. warsz. 1844 II., *zob.* Nr. 4546.

Zob. Nr. 4152 i 11588.

17630. Lebowski O., Rozprawa o karach na zabójstwa w Polsce, Krak. 1836.

17631. Kary i męki w miastach dawnej Polski, Dwutyg. lit., Krak. 1849 I., *zob.* Nr. 16548.

17632. Lengnich G., Dissertatio de origine poenae adultorum, Hallae 1720, 1740; — Kropski St., Quaestio juridica de poenis, Crac. 1733 (DS.).

17633. Sławiński D., De poena conatus, Regiom. 1710; Nicolai Laur. Torun, De duobus reis, diss jurid., Lipsiae 1626; Tetzloff J., De existimatione et infamia, Gedani 1722 (DS.).

17634. Rozprawa o okolicznościach zmniejszających karę, Warsz. 1808.

O prawie łaski, zob. Nr. 15732.

17635. J. A., O karze głównej, Warsz. b. r.

17636. Mauersberger W., O karze śmierci (także o zastosowaniu kary śmierci w prawie polskiem), Gaz. sąd. warsz. 1891.

17637. Ujazdowski T., Rzecz o gilotynie znanej w Polsce według rzeźby w kościele w Kaliszu, Rozm., Warsz. 1827.

17638. Timofejev A. G., Istorija tělesnych nakazanij w ruskom pravě Hlidka 1898.

17639. Helcel Z., O grzywnach za Kazimierza W., Kwartalnik, Krak. 1835 I.

17640. **Małecki Ant.**, Grzywny karne w dawnej Polsce i najdawniejsza nasza grzywna mennicza, Kwart. hist. 1893, Odb. Lwów 1893, 2. ed. w tegoż: Z przeszłości dziejowej, t. II., Warsz. 1897.

Por.: Kraj 1893 Nr. 39.

17641. Przyborowski J., Kilka uwag o grzywnach karnych prof. A. Małeckiego, Kwart. hist. 1894; — Piekosiński Fr., W sprawie grzywien karnych w dawnej Polsce, tamże 1894.

17642. Nowosielski A., Skąd pochodzi słowo grzywna, Dz. warsz. 1853 Nr. 310.

Kary kościelne, zob. Nr. 12845—12864.

(c: Przewód sądowy : proces cywilny i karny).

17643. **Organizacya** sądownictwa polskiego, *zob.* Nr. 16905—16973.

17644. **Hube R.**, Prawo polskie w XIII. w. i Prawo polskie w XIV. w. (sądy, praktyka i stosunki prawne społeczeństwa w XIV. w.), *zob.* Nr. 16092.

17645. Korowicki A., Proces cywilny litewski, Wilno 1826.

17646. Urbach J., Processus judicialis, 1514 i b. r. DS.

17647. Shamotuliensis (Szamotulski) Gr., Processus juris brevior, Crac. 1524, 1531, 1557, *zob.* Nr. 16921.

17648. **Taszycki N.**, Processus judiciarius, Crac. 1534 DS., *zob.* Nr. 2724.

17649. Forma processus judiciarii a. 1553 conscripta, e codice Petropolitano deprompta, ed. Ulanowski B., Arch. kom. prawn. Akad. krak. 1893 I.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1894.

17650. Puncta in judiciis terr. et castr. observanda a. 1544 conscripta, *zob.* Nr. 1041; — Decreta in iudiciis, *zob.* Nr. 1238.

17651. **Dresner T.**, Processus iudiciarius Reg. Pol., Zamość 1601, 1620, Vars. 1636; — Formulae processus judiciarii (prawdopodobnie T. Dresnera), Zamość 1602 (DS.).

17652. Januszowski J., Wywód y obmowa, Krak. 1602 DS.

17653. **Zawadzki T.**, Formula processus judiciarii, Zamość 1602, Crac. 1619; — Tenże, Memoriale processus, Crac. 1611, 1614, 1615, 1619, 1623, Vars. 1637, Crac. 1644, Vars. 1647; — Tenże, Processus judiciarius, Crac. 1612, 1616, 1619; — Tenże, Flosculi practici ex communi jure et forma, E. b. r. (DS.).

17654. Janidlovius J., Processus judiciarius, Crac. 1604, 1606, 1619; — Bozentinus, Processus juris, Crac. 1606 (DS.).

17655. Suski J., Korektura prawa i procesu, *zob.* Nr. 1074; — Tenże, Quaestio de concursu causae, Crac. 1645 (DS.).

17656. Zawisza J., Wskrócenie prawnego porządku processu koronnego, 1613 DS.

17657. **Swoszowski J.**, Processus juris, 1611; — Tenże, postępek prawny skrócony (2 odbicia), Warsz. 1611 (DS.).

17658. **Czaradzki G.**, Processus judiciarii pragmat., Crac. 1612, 1613; — Tenże, Process sądowy, Poznań 1614, 1620, Warsz. 1631, 1636, 1640 (DS.).

17659. Taczalski H., Syntagma processus judiciarii, Crac. 1613 DS.

17660. **Nixdorff J.**, Compendium processus judiciarii Regni Poloniae et Pruss., Judicium tribunalitium, Dantisci 1654, 1655; — Tenże, De tribunalitio Regni Poloniae judicio, Dant. 1655, 1685; — Tenże, Regalis processus judiciarii compendium, editio nova, Dantisci 1685; — Tenże, Formarum judicialium syntagma, Dantisci 1685; — Tenże, Formarum extrajudiciarum syntagma, Dant. 1685; — Tenże, De citatione literali Reg. Pol. tractatio, Dantisci 1685; — Tenże, Opuscula juridico-practica, Dant. 1685 (DS.).

17661. Dunin H., Processus judiciarius, Vars. 1664; — Formankowicz J. St., Medulla sive summa circa ordinem in judiciis, Crac. 1678; — Herden J., Processus judiciarius in foro receptus, Vratislaw 1697 (DS.), *zob.* Nr. 4287.

17662. Fragmenta controversiarum in causis judicial. Regni Pol., Roma 1715; Löw. J. Chr., De ordinandis precum formulis, Torunii 1720 (DS.).

17663. Singularia processus judiciarii I. instantiae in gratiam juventutis, Pozn. 1731 i b. r. DS.

17664. **Czechowicz J.**, Praktyka kryminalna, to jest wzór sądzenia spraw kryminalnych, Chełmno 1769, 1785.

17665. Minocki Fr., Terminorum juris interpretatio, Poznań 1775—1778 DS.

17666. **Zamoyski And.**, Krótkie zebranie reguł prawa powszechnego, *zob.* Nr. 1092.

Szymanowski (reforma prawa i procesu), zob. Nr. 17562.

17667. **Umiastowski T.**, Processus judiciarius czyli sposób prawowania się w Trybunale i wszystkich subseliiach W. X. Lit., Wilno 1780, 1781, 1787, Mohylew 1782, 1783, 1784, 1785, Grodno 1782, 1783, Warsz. 1783, Supraśl 1786; — Supplement do sądowego processu, Supraśl 1784 (DS.).

17668. Waga T., Kadencya sądów ziemskich, Warsz. 1785 DS.

17669. Zagórski S., Formulae juridicae, Lublin 1786; Tabulae processus judiciarii Regni Pol., b. r.; Tabulla jurium cancellariae circa obtentionem processuum in offic. castrens., Crac. b. r. (DS.).

17670. Pomorski Stan., Quaestio de criminibus mixti fori, Crac. 1627; Ulrykowicz G., Decreta peripatea judicibus, Lublin 1636; Burszowic M., Questio de natura appelationis, Crac. 1636; Piskorski S., Quaestio de foro et poenis, Crac. 1672; Lochowski St., Regulae juris et loci forenses, Crac. 1701; Stief. B. G., De jurisdictione, Gedani 1715; Seydel, Observationes practicae de juribus, Vratislav. 1717 (DS.).

17671. Ambroski M. Ostrorog, Ternio votorum, Bytom 1621; — Kurkowic W. C., Questio de relatione, Crac. 1623; — Górski J., Questio de vi effecti praescriptionis, Crac. 1626; — Pudłowski St., Quaestio de procesatoribus, Crac. 1634, *zob.* Nr. 15377; — Karyński L., Quaestio de natura praescriptionis, Crac. 1635; — Krusius Dan., Quaestio de visione, Crac. 1638; — Czaplic St., Quaestio de solutionibus, (Krak.) 1638; — Burszowicz M., Quaestio de natura evictionis, Crac. 1637 (DS.).

17672. Accessoria juris polonici seu manipulatio, b. r.; — Moderatio sumptuum judiciarium, *zob.* Nr. 2809.

17673. Pazdro Zb., Rachunek kosztów procesu z w. XVIII. w Polsce, Przegl. prawn. i adm. 1899, *zob.* Nr. 16686—16694.

17674. Conclusiones juridicae ex libro processus judiciarii depromptae, 1751 DS.

Dekreta, zob. Nr. 1406, 3241.

17675. Dekreta executionis (processów po r. 1776), b. r.; Grocholski Fr., Przyspieszenie sprawiedliwości w sprawie, b. r.; Obostrzenie exekucyje prawa do deput. sprawiedliwości (1766), E. b. r. (DS.).

17676. **Gorzycki K.**, Akta procesu o Tarnopol z r. 1690, Rocznik kółka nauk. tarnopolskiego 1896 III.

R: N. J. K., Aten. 1895.

17677. Sprawa trzystuletnia (proces), Pam. Sandomierski 1829 I.; G. A., Sprawa o dobra Noć i Nowawieś we Wrocławskiem od r. 1713, Wiek 1857 Nr. 121.

Zob. Nr. 4750, 4804, 5066, 5110, 5142, 5507.

17678. Łazarewskij A., Sudy w staroj Małorossii, Kij. Star. 1898; — Tenże, Zamietki na istoriczeskija monografii D. P. Millera o małorusskom dworjanstwie i statutowych sudach, por.: J. K., Zap. tow. Szewcz. 1899 XXIX., *zob.* Nr. 17593.

17679. Łappo J. J., Zemskij sud w Wielikom kniażestwie litowskom w koncie XVI. wieka, Żurn. min. nar. prośw. 1897, por.: J. Czerkaskij, Zap. tow. Szewcz. 1897 XXIX.

17680. Skalkowskij A., Sud w Sieczi Zaporożskoj, Kij. Star. 1886.

17681. Syrokomla J., Sądownictwo na Żmudzi, Prz. powsz. 1897 II. i III.

17682. Laestadius F., Beitr. z. Kunde d. livländ. Gerichtswesens durch J. Skytte, Balt. Mntschr. 1897.

Zob. Dod. I.

17683. Łochowski St., Processus judiciarius granicialis, Crac. 1641; — Paciorkowski M., Regula processus granicialis campestris Regni Poloniae, *zob.* Nr. 17534.

Zob. Nr. 16567.

17684. Korowicki A., Proces graniczny, Wilno 1827.

17685. Wykład praw i jurysdykcyi starostw grodowych i ich sędziów, Warsz. 1785 DS.

Jurysdykcya, zob. Nr. 5062, 5082.

17686. Wykład sprawy przychodzącej pod rozpozn. trybunału przy rugach o sejmiki deputackie pow. Kowieńskiego, 1785 DS.

17687. Huhe R., Roty przysiąg krakowskich z końca wieku XIV., Bibl. warsz. 1874; — Tenże, Zbiór rot przysiąg, Warsz. 1888, *zob.* Nr. 1251—1253.

R: Prz. krytyczny 1875; Malinowski, Kwart. hist. 1888; W. Nehring, Arch. f. slav. Philol. 1889; A. Kryński, Prace filol. 1890 t. III.

17688. Formulae juramentorum etc., Vars. 1758; Brandis C G., De relaxatione juramenti, Ged. 1716 DS.

17689. Krucyfiks w Trybunale Lubelskim, Dz. pozn. 1864 Nr. 158.

17690. Przyborowski J., Znaczenie wsteczy w sądownictwie polskiem za panowania Władysława Jagiełły, Bibl. warsz. 1860 III., Odb. Warsz. 1860.

17691. **Lipiński T.**, O ingressyach czyli wjazdach w Polsce, Bibl. warsz. 1844 II.

17692. **Schönett J.**, Dowód ze świadków w prawie mazowieckiem, Prz. sąd. i adm. 1891, Odb. Lwów 1891.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1892.

17693. Rzesiński, Proces cywilny krak. miejski, 1544, Warsz. 1846, *zob.* Nr. 2785.

R: Bibl. warsz. 1841 II.

17694. Kutlinowski St., Quaestio jurid. de testibus, 1732 DS.

17695. Wzór czyli Shema na księgę ziemiańską, b. r. (E.); Riccius E., Tractatus juridicus de ordine processus Castri Wieruszeviensis, Oliva 1691 (DS.).

17696. Porządek sądzenia spraw w tryb. W. X. L., 1698, 1708 (DS.), *zob.* Nr. 16521.

17697. **Maciejowski W. A.**, Rozbiór Czechowicza Praktyki kryminalnej, Bibl. warsz. 1844 III., *zob.* Nr. 17664.

17698. **Ulanowski B.**, Kilka aktów do historyi sądownictwa według prawa niemieckiego w Polsce, Arch. kom. prawn. Akad. krak. V.

17699. Siarkowski Wł. ks., Wyciąg dosłowny procedury karnej z księgi akt wójtowskich b. miasteczka Krzyżanowice od roku 1528—1772 oraz innych akt dawnych, Wisła 1890 IV. str. 812—818.

Zob. Nr. 16328, 16384, 16969, 17078, 17266, 17306, 17317, 17334.

Sądy kościelne, zob. Nr. 1961 i 12845 do 12864.

Wisłocki Wł., Acta rectoralia, zob. Oświata (Szkoły).

17700. **Hube R.**, Wiadomość o sądach bożych czyli Ordaliach w Polsce, z ręk. bibl. miejskiej elbląskiej, Bibl. warsz. 1868 III.

17701. **Winiarz A.**, Sądy boże w Polsce, Kwart. hist. 1891 V.

R: K. J. Gorzycki, Ateneum 1891 III.

Zob. Nr. 2543, 11493, 11650, 16204.

17702. Schraderus J. G., Disputatio de innocentia per torturam purgata, Gedani 1701 DS.

17703. O torturach w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Statua kamienna używana jako pręgierz we Lwowie, tamże 1847 XIV.

17704. Maciejowski J., Statut wiślicki jakie środki wskazuje do oczyszczenia się z zarzutów kryminalnych, Themis polska, Warsz. 1829 V.; — W B., Odpowiedź, tamże VII.

17705. **Heyzman**, Ustawodawstwo Kościoła o azylach, Pam. Akad. krak. t. IV.

17706. **Ulanowski B.**, O prawie asylów w statutach Kazimierza Wielkiego, Roz. hist. fil. Akad. krak. 1885 XX.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1887.

17707. **Balzer O.**, O ucieczce zbrodniarzów wedle statutów Kazimierza W., Roz. hist. fil. Akad. krak. 1883 XVI.; — Hube R., O zemście i pokorze podług praw polskich i czeskich, b. m. 1829; — Tenże, Wróżda, wróżba i pokora, Aten. 1884, Odb. Warsz. 1884.

R: Sm., Prawda, Warsz. 1884.

17708. Pokora według praw polskich i czeskich, Tyg. pol., Warsz. 1820 VI.

17709. **Pawiński A.**, O pojednaniu w zabójstwie według dawnego prawa polskiego, Warsz. 1884; — Tenże, Odpowiedź wedle obyczaju rycerskiego w prawie polskiem, Aten. 1896 IV.

R: Jagić, Arch. f. slav. Phil. IX.; Sm., Prawda, Warsz. 1884; A. R., Bibl. warsz. 1897 I., Słowo 1897 Nr. 2.

17710. **Dąbkowski P.**, Zemsta, okup i pokora na Rusi halickiej w w. XV. i pierwsz. poł. w. XVI., Prz. pr. i adm. 1897.

R: Kadlec K., Věstn. slov. starož. 1899.

17711. Bentkowski F., Odpowiedź drabska i wykład jej, Bibl. warsz. 1850 I.

17712. Machczyński, O listach żelaznych (glejtach), Bibl. warsz. 1860.

17713. Zygm. III. wzywa szlachtę ziemi przemyskiej do wykonania wyroku banicyi przeciw Zygmuntowi i Stanisławowi Stadnickim, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 35, *zob.* Nr. 3616.

17714. Ważny proces w Prusiech tyczący się Polaka, Tyg. pol., Warsz. 1818 IV.

17715. **Groicki B.**, Porządek sądów i spraw miejskich prawa magdeb., Krak. (dwa przebicia), *zob.* Nr. 1159.

Zob. Nr. 1158—1165.

17716. **Dargun L.**, O źródłach Porządku sądów Groickiego, Roz. fil.-hist. Akad. krak. 1890 XXV.

Por.: Balzer O., Kwart. hist. 1889 str. 774 i 1891 str. 401.

Ordynacya czyli urządzenie processu dla sądów miejskich, zob. Nr. 17219.

17717. Regulus W., Cautio criminalis, 1647; Peuski G., De foris delinquentium, Ged. 1715; Opatovius A., Quaestio de possibilitate incarcerationis, Crac. 1624; Tomatis K., Explikacya powództwa z aresztów, War. 1780; Wiadomość o sprawie dyrektora Cuchthauzu z bractwem szpitala św. Benona, b. r.; Kontynuacya indukty dalszej od Instygatorów przeciw inkarceratom kryminalistom (1773?), b. r. (DS.).

17718. Postępek prawa czartowskiego, Brześć 1570 DS., nowe wyd.: Benis A., Postępek prawa czartowskiego przeciw narodowi ludzkiemu, Bibl. polska krak. Akad. 1893.

R: Rembowski A., Bibl. warsz. 1893 III.

E. Stosunki prawne po rozbiorach w latach 1795—1815.

(W zaborze austryackim, pruskim, rossyjskim i w Księstwie Warszawskiem).

17719. **D'Angeberg,** Récueil des traités, *zob.* Nr. 4891; — Akta podziałowe, *zob.* Nr. 4990, 5403, 5447; — Publicandum trzech dworów względem ich poddanych z r. 1799, *zob.* Nr. 5511, 5492, 5527, 5705.

Kongres wiedeński, zob. Nr. 5779.

17720. **Balzer O.,** Historya ustroju Austryi w zarysie, Lwów 1899 (podaje literaturę hist. prawa politycznego austryackiego).

17721. Kochanowski J. Repertorium über Gesetze und Verordn. 1778—1877, Wiedeń 1878; — Globonik, Allg. Gesetzrepertorium nach Materien geordnet, Laibach 1882 (2 ed.).

Bibliografie i encyklopedye, zob. Nr. 16011—16026.

17722. Theresianisches Gesetzbuch v. 1740—1780, Wien 1789 t. 9 (por.: Kropatschek, Repertorium über die Gesetze von 1740—1780); — D. Justizgesetzsammlung, 1780—1848, Wien; — Die politische Gesetzsammlung, 1790—1848.

Wywód praw, zob. Nr. 4992.

17723. **Popłowski Schnür St.,** Z przeszłości Galicyi, 1772—1862, Lwów 1894 t. 2, *zob. Hist. polit.*

17724. Louis Wawel J., Okruszyny historyczne, Prz. polski 1898, Odb. Krak. 1898.

R: Rolle M., Kwart. hist. 1896.

17725. Zborowskij W., Korotkij oczerk istoryi austryjskoi derżawy, 1774—1850, Otieczestwiennyj sbornyk 1853 Nr. 33—34, 36, 38, *zob.* Nr. 4998.

17726. Ignotus, Zajęcie Galicyi, Aten. 1880 I.; — Łoziński Wł., Galiciana, *zob.* Nr. 4998.

Zob. Nr. 10320—10323.

17727. Herz J. J., Gesch. Darstell. d. Gesetze Wien 1835; — Gross-Hoffinger A. J., Die Theilung Polens u. d. Gesch. d. österr. Herrschaft in Galizien, Leipzig u. Dresden 1847.

17728. **Kalinka W.,** Galicya i Kraków pod panowaniem austryackiem, Paryż 1853, 2 wyd. Bibl. uniwersalna, Krak. 1898 (Dzieła t. X.).

17729. Z dziejów Galicyi, Prz. lw. 1883; Kilka słów o panowaniu Austryi w Galicyi, Dz. pol., Kraków 1848 Nr. 48—49

17730. **Starzyński St.,** Projekt galicyjskiej konstytucyi 1790/91 (Charta Leopoldina), Przew. nauk. i lit. 1892, Odb. Lwów 1892.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1893; Prawnik 1893 Nr. 2; K. J., Prz. pol. 1893.

17731. Beobachtungen über die Verfass. v. Galizien die Ursachen seines Verfalls, 1790 DS.

Zob. Nr. 5342 i 5397.

17732. D'Elwert, Oesterr. Verwaltungs-Geschichte, Brünn 1880; — Beidtel J., Geschichte d. österr. Staatsverwaltung, hrsg. v Huber A., Innsbruck 1897 t. 2; — Eggendorfer, Repertorium der österr. Verwaltungsgesetzkunde, 2 Theile, Wien 1891.

17733. **Winiwarter J.,** Handbuch d. politischen und Justizgesetzkunde für Galizien, Lemberg 1826.

Zob. Nr. 5095 (Compendiolum).

17734. **Edicta et mandata** Regni Galiciae od r. 1772 do r. 1818, *zob.* Nr. 5548; — Extrakt cyrkularzów i ustaw, *zob.* Nr. 1219; — Ordinationes variae, *zob.* Nr. 5018.

17735. **Gesetze** und Verordnungen für d. österr., böhm. und galizischen Länder v. 1792—1848, Amtl. Anz., Wien 1892—1898; — Asti, Sammlung aller pol. u. d. Polizei-, Justiz-, Militär- etc. Gesetze Österreichs, Praga 1864—1869 (2 ed.).

17736. Koefil D., Systematischer Auszug, Systematyczny wypis z politycznych praw dla Galicyi przez Jana Błażekskiego przetłomaczony (po pol. i niem.), Lwów 1791 t. 2 DS.

17737. Chronologischer Auszug aus den in Galizien und Lodom. einschlagenden Verordnungen. 1795; Toż, in Westgalizien, 1796, *zob.* Nr. 5584 i 5595.

17738. Patenta polit.-adm. dla t. z. Galicyi zachodniej, Themis, Kraków 1834 I—III.

Zob. Nr. 5375.

17739. Drdacki M. v. O., Lexicon der politischen Gesetze f. Galizien und Bukowina, Wien 1842.

17740. **Kasparek J.,** Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych w królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. krak. obowiązujących, Kraków 1876 i n.

17741. **Schematismus** für Königr. Galizien u. Lodomerien, Lwów 1773—1815 (1797 do 1803: für Königr. Ostgalizien, Lwów; für d. Königr. Westgalizien, Kraków) DS.

17742. Almanach royal de Gallicie et Lodomerie, Leopol 1776; Almanach historique et généalogique l'année 1796 (DS.).

17743. Kalendarzyk nowy 1779 (Szematyzm urzędników), Lwów 1779 DS.

Kancelarya galicyjska, zob. Nr. 5493.

17744. Jekel F. J., Galiziens Strassen u. Brückenbau, Wien 1809.

R: Pam. warsz. Bentkowskiego 1816.

17745. K. S., Uwagi nad pismami P. Michała Stögera: O lasach i gościńcach publicznych w Galicyi, Czasop. nauk. Bibl. Ossol. 1832 III., *zob.* Nr. 5643.

17746. Instrukcya o pielęgnowaniu zdrowia. Lwów b. r.; Patent für die Kön. Galizien, Uniwersał ceny na lekarstwa. Lemberg b. r.; Inne rozporządzenia, *zob.* Nr. 5095, 5118, 5166, 5249, 5232, 5643, 5717, 5741, 5774.

17747. **Finansowe** rozporządzenia, *zob.* Nr. 5342, 5621, 5683, 5717 (podatki); 5032 (podatek wojskowy); 5078, 5206 (taryfa celna); 5312, 5450, 5702 (banknoty); 5576 (stemple); 5032 (loterya); 5184, 5683, 5717 (sól); 5342 (tytoń).

Ustawa górnicza, zob. Nr. 5596.

17748. Waniek J., Informator stemplowy, pod stempel podpadających lub też od niego wolnych przedmiotów, Krak. 1802; — Hayfler E. Ch., Skorowidz stemplowy, Krak. 1803.

17749. Stupnicki H., Systematyczny układ rozporządzeń we względzie myt drogowych, mostowych i przewozowych, tak skarbowych, jakoteż i prywatnych, Lwów 1862.

17750. **Czemeryński K.**, O dobrach koronnych, *zob.* Nr. 16636; — Wykład stosunków własności dóbr ziemskich, inkamerowanych na rzecz skarbu, w Galicyi i Lodomeryi tudzież W. ks. Krakowskiem, Gaz. nar. 1868 Nr. 84–88.

Zob. Nr. 5235, 5643, 5660.

17751. **Louis Wawel J.**, Wojskowa reprezentacya Galicyi po pierwszym rozbiorze kraju, Prz. pol. 1896 IV.; Toż, Okruszyny, *zob.* Nr. 17724, 17752.

17752. Artykuły wojskowe dla ces. król. armii w Wiedniu, Wiedeń 1798, 1808.

Zob. Nr. 5032, 5595, 5608, 5755.

17753. **Louis Wawel J.**, Początkowe sądownictwo austryackie w Galicyi, 1772 do 1784, Prz. prawa i adm. 1897, Odb. Lwów i Krak. 1897.

R: Makarewicz, Prz. pol. 1898 I.; Till, Kwart hist. 1898, Prz. pr. i adm. 1899.

17754. Maasburg, Gesch. der obersten Justizstelle in Wien, 1749–1848, Wien 1879.

Zob. Nr. 284, 1220, 1221, 5095, 5184, 5312, 5444, 5452, 5474, 5512, 5576.

Szkolnictwo, zob. Oświata.

17755. **Harasowsky**, Gesch. d. Codification d. österr. Civilrechts, Wien 1869.

17756. Codex universalis legum civilium, Vindob. 1786; Toż po pol. i niem., *zob.* Nr. 1217, 1218 i 5474.

17757. **Codex civilis** pro Galicia occiden., Viennae 1797; Toż po pol. i niem., *zob.* Nr. 1223–1224; — Codex civilis pro Galicia orientali, Viennae 1797, 1815, *zob.* Nr. 1225.

17758. Wędrychowski L., Promptuarium codicis juris civilis pro Galicia in tribus partibus, Leopoli 1800 (toż po pol.: Skorowidz czyli zbiór alfabetyczny, Lwów 1800).

17759. **Księga ustaw cywilnych**, Wiedeń 1811, *zob.* Nr. 1230 i 5717.

17760. Decisiones ex universo jure Regni, Zamość 1772; Kostkiewicz A. G., Decisiones juridico civiles, Zamość 1774; Proscriptio fine, Leopoli 1784 (DS.).

17761. **Jekel F. J.**, Dissertationes iuridicae, De successione ab intestato (rec. iur. Polon., Magd. et Culm.), De usufructu advitalitio, Vindob. 1801, 1803.

17762. Wittig K., Opusculum de pertractanda haereditate in Galicia, Lwów 1807; — Tenże, Commentarius in normam jurisdictionis, Lwów 1810.

17763. **Rosbierski A.**, Annales jurisprudentiae, Lwów 1810, 1811 t. 2, Annalen der Rechtsgelehrsamkeit, 1812 t. III., 1814 t. IV.

17764. **Tomaschek E.**, Über die in Galizien geltende Erbfolge in Bauerngütern, Wagners Ztschr. f. österr. Rechtsgelehrsamkeit 1840.

17765. Stadnicki hr. A., Prawa i używalność względem spadków włościańskich za rządów Józefińskich, Dod. do Gaz. lw. 1856 Nr. 3–4.

17766. Wittig K., Tractatus de galiciensi tabula, I. Wien 1819.

17767. **Pilat T.**, Prawne stosunki własności tabularnej w Galicyi, Przew. nauk. lit. 1891.

17768. Rosbierski, Komentariusz patentu tabularnego z 4. Marca 1780 dla król. Galicyi, Lwów 1811.

17769. **Ustawa** wexlowa dla Galicyi zachodniej, Krak. 1802, *zob.* Nr. 5576.

17770. Index legum ad codicem judiciarium, normam cridariam, tum instructionem judicialem spectantium ab anno 1781 usque ad annum 1802 inclusive emanatorum, Lwów 1803.

Zob. Nr. 5112, 5375 (opieka), 5135 (potioritas), 5148 (przywilej), 5184, 5558 (małżeństwo), 5235, 5702 (spadek), 5249 (licytacya), 5282 (kredyt).

17771. **Codex** Theresianus u. seine Umarbeitungen, hrsg. v. Harasowsky, Wien 1886 t. 5; — Constitutio criminalis Theresiana, Wien 1769 DS.

17772. **Allg. Gesetzbuch** über Verbrechen 1787, *zob.* Nr. 5249; — Zbiór ustaw o karach, 1769, *zob.* Nr. 5474; — Księga ustaw na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa, Lwów 1804, *zob.* Nr. 1220 i 5595.

17773. **Morelowski J.**, Przyczynek do dziejów prawodawstwa karnego, systematu kar i rozwoju więzień w Austryi w ostatnich 100 latach, Przew. nauk. lit. 1887.

17774. Giannelia, Legislazione penale e institutione carcerarie in Austria dai tempi di Maria Teresa ai nostro, Roma 1887.

Pojedynek, zob. Nr. 17605.

17775. **Romanowicz T.**, Studyum do statystyki zbrodni w Galicyi, Przew. nauk. lit. 1873 I.

17776. Füger-Wessely, Gerichtliches Verfahren in Streitsachen nach d. österr. Gerichtsordnung v. 1. Mai 1781, 8. Aufl. v. Aigner, Wien 1887; — Allg. criminal Gerichtsordnung, Powszechne kryminalnego sądu rozrządzenie (po pol. i niem.), Wiedeń 1788, 1789, 1798, 1799; — Codex iudiciarius pro Galicia occidentali, Viennae 1797, 1815; Toż po niem., *zob.* Nr. 1226; — Die westgalizische Gerichtsordnung, Wien 1880 (nowe wyd.).

Zob. Nr. 5444.

17777. **O stanach** królestwa Galicyi i kraju Bukowińskiego (i Lodomeryi), Dod. Gaz. lw. 1851 Nr. 12—52, 1852 Nr. 3—15; — Pepłowski St., Sejmy stanowe, Gaz. nar. 1894 Nr. 331.

17778. Organizacya stanów w Król. Galicyi i Lodomeryi, b. r. (**E.**).

17779. **Drdacki M.**, Die Frohnpatente Galiziens, Ein Beitrag zur Kunde des Unterthanswesens, Wien 1833.

Zob. Nr. 17120.

17780. **Klunker**, Die gesetzliche Unterthansverfassung in Galizien, Lwów 1845—6 t. 3.

17781. **Pilat T.**, Pogląd na historyczne urządzenia gminne w Galicyi, Wiad. statyst. t. IV.

17782. Górski P., Samorząd gminny, Kraków 1894 t. I.

Zob. Nr. 5184, 5249, 17106 i 17107.

17783. Kordasewycz Lew, Błahodianyja wseswitlijszych awstryjskich monarchow i prawitelstwa ich dla Rusynow hałyckych, Zor. Hałyckaja jako album, Lwów 1860 str. 355—389. *zob.* Nr. 4998; — Materjały i uwahy do istorii austro-ruskoho widrodzenia, 1772 do 1848, Żytie i Słowo 1895.

Kościół rzymsko-katolicki, zob. Nr. 13977 do 13982.

17784. Rohrer J., Versuch über die jüdischen Bewohner d. österr. Monarchie, Wien 1804; — Wertheimer, Die Juden in Oesterreich, 1842 t. 2.

17785. **Stöger M.**, Gesetzliche Verfassung der galizischen Judenschaft, 1833 t. 2.

17786. **Grassl J.**, Das österr. Eherecht d. Juden, Dolliner und Grassls Handbuch der oesterr. Eherechtes, Wien 1848.

17787. Caro, Gesch. d. Juden in Lemberg, Krak. 1894.

17788. Kalitowski E., Próba organizacji Żydiw hałyckych za Marji Teresy, Diło 1886 Nr. 129, 132—134.

17789. **Odpowiedź przez wydane o neofitach pismo, b. r. E.**

Zob. Nr. 5018, 5283, 5375.

17790. Stölzel A., Brandenburg-Preussens Rechtsverwaltung u. Rechtsverfassung, Berlin 1888 t. 2.

17791. **Preussische** Gesetzsammlung Amtl. Ausgabe (od r. 1806); — Hauptregister zu 1806—1883; — Grotefend'sche Ausgabe, 2. Aufl. (od r. 1806—1891), Düsseldorf 1884—1892.

17792. Provinzial-Gesetzsammlung für d. östl. Landesth. d. preuss. Staates, Berlin 1857; — Stanski, Führer durch die Reichs- u. preuss. Landesgesetzkunde von 1806 bis 1885, system. zusammengestellt, Düsseldorf 1886.

17793. **Allgemeines Landrecht** für die Preussischen Staaten, Berlin 1794 t. 3 (1. ed. p. t. Allg. Gesetzbuch z r. 1791); — Jus borussico-brandenburgicum commune e germanico latine versum, Berolini 1800 t. 2, *zob.* Nr. 1213.

17794. **Nauka o prawach dla obywatelów państw pruskich, Berlin i Szczecin 1797 (2 ed.) DS.**

17795. Ostpreussisches Provinzialrecht, Berlin 1801; — Leman, Provinzialrecht d. Prov. Westpreussen, Leipzig 1832 t. 3; — Niederstetter, Provinzialrecht f. Westpreussen, Danzig 1864.

17796. **Baczko L. A., Wodurch entstanden Ost-preuss. Leiden, Königsb. 1814.**

Zabór i wywód praw, zob. Nr. 4999, 5425.

17797. **Studniarski A.**, Zbiór praw tyczących się narodowości polskiej i języka polskiego w W. Ks. poznańskiem, Poznań 1861.

17798. **Noach G. A.**, Die staatsrechtliche Stellung der Polen in Preussen, Berlin 1861 (2 ed.).

Zob. Nr. 5559.

17799. **Smoleński Wł.**, Rządy pruskie w ziemiach polskich, 1793—1807, Bibl. um. prawnych, Warsz. 1886 (Spis wydanych edyktów), *zob.* Nr. 1214.

17800 Geordnete Sammlung d. Regierungsschriften, Warschau 1795 DS

17801. **Rejestr czarny** wszystkich dóhr koronnych i duchownych rozdarowanych przez dom Brandenburski, 1794—1798, *zob.* Nr. 5458; tož po niem.: Held H., Das schwartze Register, Amsterd. 1807, *zob.* Nr. 5570.

17802. Materialien zur Geschichte polnischer Landestheile unter preussischer Verwaltung (1. Heft: Aeltere Zeit bis zum Frieden von Tilzitz, 1807), Leipzig 1861.

Zob. Nr. 1083.

17803. **Prümers**, Das Jahr 1793, Urkunden und Actenstücke zur Geschichte der Organisation Südpreussens.

R: Beil. Alg. Ztg 1896 Nr. 243.

17804. Do historyi panowania Prus w Polsce, Dz. lit. 1860.

17805. H. v. H. auf T., Das Verhältniss der Provinz Posen zum Preussischen Staatsgebiete, por.: Altpr. Mntschr. IX. str. 584 - 588.

17806. Meinecke Fr., Drei Denkschriften Boyen's über Polen u. Südpreussen, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1894 z. 3—4; — Warschauer A., Eine Denkschrift des Ministers Friedrich Wilhelms von der Schulenburg-Kehnert über Südpreussen, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1894 z. 2.

17807. Bornhak, Gesch. des preuss. Verwaltungsrechts, Berlin 1886 t. 3; — Klebs D, Landeskulturgesetzgebung in Posen, 2. ed. Berlin 1860; — Dönniges, Die Land-Kultur-Gesetzgebung Preussens seit 1807, Berlin 1845 1849 (3. Bd. Sachregister).

17808. Über Preussens Verwaltung der ehemaligen Polnischen Provinzen, Berlin 1808 (tož po franc. 1808, Cöln 1809) DS., *zob.* Nr. 9778.

17809. **Beheim Schwarzbach Max**, Der Netzedistrikt in seinem Bestande zur Zeit der ersten Theilung Polens, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1892 i 1893, *zob.* Nr. 9629, 10706 i 17817.

R: Krotoski K., Kwart. hist. 1896.

17810. Landesberger J., Aus der Medicinalverwaltung Posens am Ende des vorigen Jahrh., Ztschr. d. Ges. f. Posen 1894 z. 3—4.

Zob. Nr. 5461, 5531, 5586, 5613.

17811. Koch J. L., Kalendarzyk polityczny, Warsz. 1798 1807; Die ehemaligen Beamten des abgetretenen Preuss. Antheils von Polen, ihre Zahl Geschichte, Lage und Rechte, geschildert von einem ihrer Unglücksgefährten, b. m. i r. (Gleiwitz 1809).

Gazety, zob. Nr. 9671.

17812. **Finansowe** rozporządzenia, *zob.* Nr. 4999 (taryfa), 5460, 5478 (podatki), 5019 (cło na Wiśle), 5478 (cło), 5623 (akcyza).

17813. Grünhagen C., Eine südpreussische Kriegslieferung von 1794, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1897.

Zob. Nr. 4999, 5019, 5169, 5236, 5425, 5461.

Szkolnictwo, zob. Oświata (Szkolnictwo).

17814. Kamptz C. A., Die Justizreform der preussischen Staaten in den J. 1746 - 1738, Jahrbuch f. d. preuss. Gesetzgebung LIX.

17815. Meisner J., Eine Justizvisitation in Posen im J. 1798, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1896.

17816. Obwieszczenie względem niektórych urządzeń w sądownictwie w Prusiech południowych, b. r. (E.).

17817. Meisner J, Gerichtsverfassung und Rechtspflege im Netze-Distrikt unter Friedrich dem Grossen, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1892, Odb. Poznań 1892.

Zob. Nr. 4999, 5313, 5459, 5478.

17818. **Chodoręski J.**, Rys hist.-bibliogr. prawodawstwa cywilnego i kryminalnego w dawniejszych Prusach południowych, Pozn. 1869.

17819. **Corpus iuris** Fridericiani, 1. Bd. Von der Processordnung, Berlin 1781 DS.

17820. Luck D., Erbrecht nach dem allg. Landrecht, Berlin 1855.

17821. **Bruneck W. V.**, Zur Gesch. des Grundeigenthums in Ost- u. Westpreussen, Berlin 1895—1896.

R: Below, Sybels H. Z. LXXX, s. 149—150.

17822. Stawiarski J. F., Ordynacya ogólna hyp. dla państw Pruskich (z niem.), Warsz. 1808.

Zob. Nr. 5096, 5516 (ks. hipoteczne); 5425 (wdowy); 5586 (zastaw); 5460 (prawo wekslowe); 5425 (Bank).

17823. Stawiarski J. F., Powszechne prawo kryminalne, Warsz. 1811; Ordynacya ogólna sądowa, Warsz. 1807—1809; Ordynacya kryminalna pruska, Warsz. 1828; — Ordynacya pow. sądowa dla spraw pruskich, 1816, Poznań 1824; — Wądołowski F. K., Skorowidz albo inwentarz ordynacyi kryminalnej pruskiej, Warsz. 1836.

17824. Nachricht allgemeine an d. Publikum über die aus den Kön. Preuss. Staaten nach Sybirien geschickten gefährl. Bösewichter, nebst Schilderung ihres Lebens, Berlin 1802 DS.

Zob. Nr. 5570.

17825. **Żychliński L.**, Historya sejmów W. Ks. Poznańskiego, Poznań 1867; — Tenże, Kartka z dziejów życia publicznego w W. Ks. Poznańskiem, pierwsze sejmy, Prz. polski 1883.

17826. Sejmy poznańskie dawne, Teraźn. i przyszłość, Paryż 1844 z. 1.

Zob. Nr. 5017, 5425 (Indygienat); 5458, 5516 (dobra szlacheckie).

17827. Guradze F., Der Bauer in Posen, Beiträge zur Geschichte der rechtlichen und wirthschaftlichen Hebung des Bauernstandes der jetzigen Provinz Posen durch den preussischen Staat seit 1772, Theil I.: 1772 bis 1805, Inauguraldiss., Halle 1898, *zob.* Nr. 5623, 17056, 17108.

Zob. Nr. 17120.

17828. Rönne, Die preussische Staedte-Ordnung v. 1808–1831, Breslau 1840; — Urządzenie dla wszelkich miast w monarchii pruskiej, Wrocław 1808 (DS.).

17829. Hockenbeck H., Die Stadt Wongrowitz in südpreussischer Zeit, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1894.

Miasta, zob. Nr. 5375, 5460, 5478 (Warszawa), 5701.

Kościół rzymsko-katolicki, zob. Nr. 13973.

Żydzi, zob. Nr. 5483, 15926.

17830. **Zagoskin N. P.**, Nauka istorii russkawo prawa, jeja wspomagatienija, znanija, istoczniki i literatura, Kazan 1891.

R: B-skij V., Żurn. min. nar prośw. 1891.

17831. **Władimirski-Budanow M. F.**, Obzor istorii russkawo prawa, Kiew 1888.

R: Jagič, Arch. f. slav. Phil. XIII.

17832. Leuthold, D. russische Rechtskunde, Leipzig 1889.

17833. Kałaczow N., Ukazatel matieriałow i izsliedowanij po istorii ruskawo prawa, izd. do 1856 r., Archiv istor. i prakt. wiedienij 1859, kn VI, Petersb. 1861.

17834. Langhans F., Die russ. Gesetze ihrem Inhalte nach in alphabetischer Ordnung aus dem russ. v. Helwig J. J., Reval 1792; — Tenże, Repertorium russ. Gesetze, 1786–90, Riga 1792.

17835. Schlözer v., Hist. Untersuchungen über Russlands Reichsgrundgesetz, Gotha 1777 DS.

17836. Hupel, Versuch die Staatsverfassung des russ. Reichs darzustellen, Riga 1791–1793 t. 2.

17837. Lehr, Eléments du droit civil russe (Russie, Pologne, provinces baltiques), Paris 1878–1890 t. 2.

Maciejowski, zob. Nr. 16058.

17838. **Połnoje sobranie** zakonow rossijskoj imperii, I. (1649–1825), Petersb. t. 43; Obszczy chronologicz. ukazatel, Petersb. 1859 t. I. (1649–1825); Połnyj chronol. Sbornik zakonow, sost. W. O. Lewanda, Petersb. 1874.

17839. Słowar juridiczeskoj ili swod ros. izaknienij po 1786, Połock 1791; — Prawikow T. Pamiatnik iz zakonow, Władymir 1798–1802, 4. ed. Petersb. 1811–1824 (Alfabet w pam. iz zakonow, Petersb. 1824); — Słowar rucznoj polskich i litewskich zakonow, służaszczych rukowodstwom w sudiebnych tiazbach, per. z polsk., Petersb. 1810.

17840. **Sobranie ukazow** i razporiażenij prawit., 1724 po 1800, b. m.

17841. Ukazy gasudaryni Imp. Jekatieriny, Toż, Pawła i Aleksandra (wyd. rządowe, coroczne, Petersb.).

17842. Ukazatel w swodu zakonow ross. Imp, Petersb. 1834 (1005 str.), 2. ed. 1837.

17843. (Blumenrincq J. V.) Extracte der merkwürdigsten Verordnungen, Ukasen etc. v. 1809 bis 1820, Riga 1821.

17844. **Maciejowski W. A.**, Rzut oka na tak zwane dygesta rosyjskie: Swod zakonow Ros. imp., Warsz. 1868; — Kossecki K., Rys wiadomości historycznych o układzie zbioru praw rosyjskich, Warsz. 1834.

Zajęcie Białorusi, zob. Nr. 4992: Drugi zabór, zob. Nr. 5427; Trzeci zabór, zob. Nr. 5462.

17845. **Ustawy** na gubernie, przeł. Siestrzencewicz, Mohylew 1779, *zob.* Nr. 5097, 5462 i 5504; — Skirniewski M. X., Statut urządzenia gubernii, Grodno 1796 (DS.); — Gub. mińska, *zob.* Nr. 5462; wileńska, *zob.* Nr. 5798; grodzieńska, *zob.* Nr. 5719; augustowska, *zob.* Nr. 10197.

17846. **Urządzenie** administracyi wewnętrznej państwa rossyjskiego r. 1802, *zob.* Nr. 5580.

17847. Nieprzecki J., Lithuaniae M. D. in suos palatinatus divisus, Norimb. 1812, *zob.* Nr. 10416.

17848. Gazeta pow. lit. wileńska, *zob.* Nr. 9747.

17849. Kalendarzyk polityczny 1806–1811, Wilno, *zob.* Nr. 9743.

Archiw gosudarstw. sowieta, zob. Nr. 5544.

Zob. Nr. 5504 (drogi, budowle); 5581 5603 (cenzury); 5667 (wakcynacya); 5758 (choroby); 5669, 5690, 5707, 5747 (tow. dobroczynności).

Szkolnictwo, zob. Oświata.

17850. **Bloch J.**, Finanse Rosyi w XIX. wieku na tle ogólnych dziejów, Warsz. 1883 do 1884 t. 3.

Zob. Nr. 9741.

17851. Kontrakt układowy do ustanowienia Banku imperatorskiego w Odessie (1806), b. m. i r.

Zob. Nr. 5462 (adm. dochodów publicznych i moneta), 5485 (taryfy i cła), 5504 5533 (poczty), 5504 (komory).

17852. **Zbiór praw**, ustaw i ukazów tyczących się naboru rekrutskiego w imperium rosyjskiem, Grodno 1803, Toż z dodatkiem, 1807, *zob.* Nr 5593.

Zob. Nr. 5485, 5503, 5504.

17853. Tabela dla sądów, *zob.* Nr. 5020; Komisye sądowo-edukacyjne, *zob.* Nr. 5646; Wybory sędziów, *zob.* Nr. 17861.

17854. Nakaz Imper. Jekateriny II. (dla komisyi prawodawczej), Bibliogr. otrewki Nr. VIII., Otecz. Zap. t. XCVI. (1854) Otd. II., t. XCVII. (1854) Otd. II., por.: Archiw istor. i prakt. swied. 1859 kn. VI., *zob.* Nr. 5136.

17855. Poliejnow D., Ist. swiedjenia o Jekaterinskoj kom. dla soczynienija projektu nowawo ułożenia, Sbornik russ. ist. obszczestwa, Petersb. 1869 IV., por.: Russkij Wiest. 1861 Nr. 12 (art. Sołowiewa A.).

17856. Trudy kommissii zajmującej się układem prawa, Petersb. 1805, *zob.* Nr. 5015.

17857. Kamieński T., Specimen de principiis philosophicis juris civilis in genere et in specie iuris dominii a. 1807 die 30. Augusti Mosquae praemio ornatum, Vilnae 1816.

17858. Wesołowski J., Rozprawa z powodu rozszerzającego się coraz bardziej mniemania w kraju wołyńskim, że opieka męża nad żoną jest niesłusznością, Krzemieniec 1815.

17859. **Hube R.**, Historya prawa karnego ruskiego, Warsz. 1872; — Horchland, Prawo kryminalne ross., Wilno 1817.

17860. **Ukazy** o przywilejach szlachty, *zob.* Nr. 5285.

17861. Zdanowicz M., Kazanie przy powitaniu Sądu głównego W. X. L., 1800 d. 6. Maja; Skirniewski M., Kazanie z okol. wyboru sędziów dożywotnich w Łucku 23. maja 1800; Reddig J., Kazanie na wyborze urzędników gub. wołyńskiej, 1802, Toż 1805, Toż 1811, *zob.* Nr. 8720, *zob.* też Nr. 5485 i 5686.

Lista kawalerów orderu św. Stanisława, zob. Nr. 5650.

17862. **Swod** miestnych uzakonienij gub. ostzenskich, Petersb. 1845.

17863. Bjelow G. W., Graždanskoje prawo gubernij Carstwa Polskawo (według Majera), Warsz. 1879; — Szyfer S., Graždanskije zakony w carstwie Polskom, Warsz. 1880.

Zob Nr. 5214, 5485 i 5505.

17864. **Włościanie** i kwestya poddaństwa, *zob.* Nr. 5503, 5605, 5615, 5668, 17050—17183.

Kościół katolicki, zob. Nr. 13983—14010.

Żydzi, zob. Nr. 5603.

17865. **Ustawa** konstytucyjna Księstwa Warszawskiego, Statut constitutionnel du Duché de Varsovie, z r. 1807 (po polsku i franc.), *zob.* Nr. 5635.

17866 **Rembowski Al.**, Przyczynek do dziejów konstytucyjnych księstwa warsz., studyum hist.-polit., Przew. nauk. lit. 1896, Odb. Kraków 1896.

R: Schnür Pepłowski, Kwart. hist. 1897.

17867. **Dziennik** praw Księstwa Warsz. od r. 1808 do 1812. t. I.—IV. i Skorowidz, *zob.* Nr. 5637.

17868. **Sejmy** Księstwa Warsz., *zob.* Nr. 5672 (r. 1809), 5710 (r. 1811), 5735 (r. 1812); Konfederacya generalna, *zob.* Nr. 5740.

17869. **Cieszkowski St. D.**, Senatorowie Księstwa Warsz. i Królestwa kongresowego, 1807—1815—1831, Warsz. 1891.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1893.

17870. **Dziennik** decyzyi Rady stanu Księstwa Warsz. w przedmiotach administracyjnych i jurysdykcyjnych, Warsz. 1811.

17871. Heylman A., Rys historyczny przemian Rady stanu, Warsz. 1864.

17872. **Dziennik** praw tyczących się nominacyi urzędników (Warsz. 1809).

17873. Dzierożyński D., Instrukcya dokładna o urzędnikach i aktach stanu cywilnego, Warsz. 1813.

17874 Łuszczewski J. P., O organizacyi prefektur, Warsz. 2. sierpnia 1809 i 2. stycznia 1810.

17875. Śrzedziński F. P., Urządzenie policyi i porządku w sądach, tłóm. z franc., Warsz. 1810.

17876. Harl J. P., Nauka policyi, dzieło podręczne, tł. z niem. 1809, Bydgoszcz 1811; Jakob L. H., Zasady prawodawstwa i instytucyj policyjnych, t. 2, Warsz. 1815.

17877. Dywidenda, wiersz K. T. (maluje biedę urzędników Ks. Warsz.), Pam. warsz. Bentkowskiego 1815.

Zob. Nr. 5632, 5652, 5679, 5691, 6535, 9774.

17878. Zbiór przepisów i ustaw co do administracyi skarbowej, 1809.

17879. **Specyfikacya** ogólna przychodów Księstwa Warsz., z wyszczególnieniem departamentów i rodzaju podatków, b. m. i r., *zob.* Nr. 5691.

17880. **Żółtowski St.**, Die Finanzen des Herzogsthums Warschau, Poznań 1892, 1893.

R: Rembowski A., Bibl. warsz. 1891 I., 1894 III.; Głąbiński St, Kwart. hist. 1892; J. Milewski, Prz. pol. 1892 I., 1893 I.; A. R., Niwa 1892.

Zob. Nr. 5638, 5652, 5691, 5708, 5709, 5722 (instr. skarbowe i t. p.), 5634. 5722 (ewal. monety).

17881. **O Banku** narodowym w Polszcze ustanowić się łatwo mogącym, Warsz. b. r.

17882. Kartki z dziejów Banku polskiego podług pamiętników b. urzędnika, Dod. Prz. tyg. 1885 II.

17883. **Artykuły** wojskowe, Warsz. 1809.

17884. Kodex kryminalny dla wojska polskiego, z tabl., b. m. i r.; Toż, War. 31. marca 1815.

17885. Bniński Al., Rozprawa o ćwiczeniach piechoty polskiej, Warsz. 1810; — Tenże, O jeździe, Warsz. 1811; — Kiński G. W., Elementarz służby wojskowej, przez oficera polskiego, Warsz. 18..

17886. Podręcznik dla podoficerów piechoty, Warsz. 1812; — Wyciąg wiadomości potrzebnych dla wojskowych niższego stopnia z regulaminem dla X. Warsz., wyd. w Krak. 1810, Kalisz 1831; — Chantreau P. M., Wyciąg z historyi elementarnej wojskowej, Warsz. 1812.

17887. Grand-Maison, Mała wojna czyli opis służby lekkich pułków, przez pułk. Dziewianowskiego przetł., cz. 2, Warsz. 1812.

17888. Kocietulski J. L., Przepisy jeżdżenia na koniu, robienia pałaszem i lancą, dla lekkiej kawaleryi, b. m. i r.

17889 Gutkowski W., Rozprawa o fortyfikacyi na pos. Tow. kr. warsz. 30. kwietnia 1811, Warsz. 1811; Wyjątek z dzieła Imc. P. Carnot o obronie twierdz, Warsz. 1812.

17890. Godebski C., Przepis musztry i manewrów piechoty, Warsz. 1815.

17891. Willie J., Chirurgia obozowa przez Tomorowicza sztabslekarza 7. pułku piechoty (Dod. z Chirurgii Ravatona 1786 i Szymkiewicza 1806), Warsz. 1817.

17892. Frankowski J., O założeniu szkoły kaliskiej rycerskiej, Popisy szkoły kaliskiej 1815/16, Kalisz 1816; — Tenże, Na examen publiczny w kaliskim korpusie r. 1810—14, Kalisz 1810—1814.

Zob. Nr. 5630, 5633, 5634, 5652, 5671, 5676, 5693, 5729.

Szkolnictwo, zob. Oświata.

17893. **Organizacya sądów**, *zob.* Nr. 5637 i Nr. 1232, 5632, 5679, 5749, 9914.

17894. **Dziennik dekretów** sądu kassacyjnego Księstwa Warsz., t. I. (1810—1811), t. II.: Dziennik wyroków sądu kassacyjnego Księstwa Warsz., Warsz. 1812.

17895. C. Z., Materyały do kom. nad organizacyą sądu kassacyjnego Księstwa War., Jurisprudencya tegoż sądu, Themis pol. 1829 VI., VII.

17896. **Konic H.**, Sąd kassacyjny za czasów księstwa warszawskiego i jego jurisprudencya, Gaz. sąd., War. 1891 Nr. 14—15; — Szaniawski, O sądach pokoju, Pam. warsz. 1809 I.; — Gawarecki W. H., Wiadomość o sądzie pokoju, Warsz. 1816; Toż, Pam. warsz. 1817.

17897. Wzory różnych czynności sądowych, Warsz. 1808; Toż stosownie do kodeksu prawnego, War. 1810.

17898. Organizacya notaryuszów, Warsz. 1812, *zob.* Nr. 5723.

17899. **Codex Napoleonis**, Kodeks Napoleona, *zob.* Nr. 1233 i 5655.

17900. **Dziennik** praw zawierających wyroki królewskie, Warsz. 1808 t. 4.

17901. (Fryderyk August, król saski), Ogłoszenie uchwały izby poselskiej uzupełnienia artykułu l. 907. kodeksu Napoleona, b. m. i r.

17902. Delsol J. J., Zasady kodeksu Napoleońskiego w związku z nauką i jurysprudencyą, Warsz. 1873—1874 t. 3.

17903. Malinowski, Opieka podług kodeksu Napoleona dla X. Warsz., Poznań 1811; — Kamieński J., O przedawnieniu czy preskrypcyi wedle praw francuskich, Łomża 1814.

17904. Bielski A., Sposoby do ocalenia majątków obywateli Ks. Warsz., Kalisz 1809; — Projekt do ust. kassy amortyzacyjnej, Rawicz 1811.

Zob. Nr. 5711, 9809 i 17539.

17905. Gliszczyński A., Uwagi nad projektem amortyzacyi długów ziemiańskich w depart. bydgoskim, Bydgoszcz 1811; — Łętowski L., O moratoryum, Warsz. 1816; — (Stawiarski J. F.), Uwagi nad moratorium, Warsz. 1816, *zob.* Nr. 5628 i 9798.

17906. Instrukcye hipoteczne, *zob.* Nr. 5679.

17907. **Kodeks** przestępstw i kar, Warsz. 1811, *zob.* Nr. 1234.

17908. Motiva kodeksu franc. kryminalnego, *zob.* Nr. 1234.

17909. **Kodex** postępowania sądowego cyw. franc., Warsz. 1807, 1810, 1821, *zob.* Nr. 1234; — Przypisy do tegoż przez Łabęckiego A., Warsz. 1811.

17910. **Kodeks** postępowania sądowego kryminalnego, *zob.* Nr. 1234.

Zob. Nr. 5632.

17911. Kleczkowski J., O dopuszczalności dowodu ze świadków wedle kod. Napoleona, Warsz. 1870.

Zob. Nr. 5637.

17912. **Instrukcya** ogólna tycząca się ułożenia ksiąg obywatelskich, Warsz. 1808.

17913. Kiel A., Statuten u. Verordnungen über den neuen Adel in Frankreich und die Majoratsgüter, welche Franzosen in Grossh. Warsch. besitzen, Cöln 1810.

Miasta, zob. Nr. 5632 i 17203.

Włościanie, zob. Nr. 5626, 5636, 5772, 5783, 9777, 9864, 17054—17064, 17104.

17914. **Pisarze polityczni:**

— Bielawski J., Projekt konstytucyi, *zob.* Nr. 5636.

— Starowieski, List do przyjaciela, *zob.* Nr. 5636.

— Szaniawski, Koresp., *zob.* Nr. 5636 i 9759.

— Observations, *zob.* Nr. 9769.

— Kołłątaj H., Uwagi nad teraźn. położeniem, *zob.* Nr. 9775.

— Staszic St., Do sejmu, *zob.* Nr. 9777.

— Strojnowski, O ugodach dziedziców z włościanami, *zob.* Nr. 9777.

— Tenże, Duch prawa, *zob.* Nr. 9777.

— Staszic St., Do sejmu, *zob.* Nr. 9797.

— Przestroga dla współziomków, *zob.* Nr. 9797.

— Węgrzecki St., Uwagi itd., *zob.* Nr. 9798.

— Małowieski B., Uwagi polityczne, *zob.* Nr. 9799.

— Gliszczyński A., Uwagi nad dochodami, *zob.* Nr. 9799.

— Pisma odnoszące się do Moratorium, *zob.* Nr. 5711 i 9809.

— Owidzki J., Spostrzeżenia, *zob.* Nr. 9809.

— Szumski, Myśli, *zob.* Nr. 9809.

— Listy obywatelskie, *zob.* Nr. 9896.

— Biernacki, Uwagi nad rządem Polski, *zob. Dod. I.*

2. Stosunki ekonomiczne.

A. Wiadomości wstępne.

(a: Bibliografie, czasopisma i ważniejsze podręczniki; poglądy ekonomiczne w Polsce).

17915. **Engelmann W.**, Bibliotheca oeconomica, Leipzig 1841; — Coquelin et Guillaumin, Dictionaire de l'économie politique (Le bibliographie génèrale de l'écon. polit.), Paris 1854—1855 t. 2; — Stammhammer J., Bibliographie d. Socialpolitik, Jena 1896; Nachträge, Jena 1900; — Mühlbrecht O., *zob.* Nr. 16013.

17916. **Jahrbücher** für Nationalökonomie und Statistik, hrsg. v. Hildebrand B., Jena 1863—1881 (bibliografia na końcu każdego tomu) t. 34 (Register); od r. 1881 v. Johannes, Conrad etc.; — Staats- und Socialwissenschaftliche Forschungen, hrsg. v. Schmoller (od r. 1878), Leipzig; — Schriften d. Vereins f. Socialpolitik (od r. 1873).

17917. **Collection** des principaux économistes, par Coquelin et Guillemont, Paris od r. 1843.

17918. Blanqui, Hist. de l'écon. pol., Paris 1860; — Roscher, Gesch. der Nationalök., München 1874; — Schmoller, Literaturgesch. der Staats- u. Socialwiss., Leipzig 1888; — Dühring E., Krit. Gesch. der Nationalökonomie (ost. wyd. Leipzig 1890); — Eisenhart H., Geschichte d. Nationalök., 1891; — Ingram K., Gesch. der Volkwirths haftslehre (niem. przekład 1890).

17919. Biliński L., Ekonomia społeczna, jej rozwój w XIX stuleciu i stan jej w bieżącej chwili, mowa inaug., Przew. nauk. lit. 1874.

17920. **Smith**, Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations (1. ed. 1776) with notes by Mc. Colloch ed., London 1889.

17921. **Say**, Cours d'économie politique, éd. par Baudrillart, Paris 1889 (1. ed. 1802).

17922. Baudrillart, Eléments d'écon. rurale, industrielle, commerciale, Paris 1867; — Beauregard, Eléments d'écon. politique, Paris 1887; — Courcelle-Seneuil, Traité d'écon. polit. et de physiologie sociale, Paris 1889; — Laveleye de, Eléments d'econ. pol., 3. ed. Paris 1890; — Leroy-Beaulieu, Précis d'écon. politique, Paris 1888 (wiele wydań, przekład niem. i pol.).

17923. Stein, Lehrbuch der Volkswirthschaft, Wien 1858 1 ed.; Die Volkwirthschaftslehre, Wien 1878 2 ed.; — Wirth, Grundzüge d. Nationalökon., Cöln 1873—1883 t. 4.

17924. **Roscher**, System der Volkswirthschaft, Stuttgart 1885—1889 t. 4 (wiele wydań); — Cohn, System d. Nationalökonomie, Stuttg. 1885—1889 t. 2.

17925. **Wagner**, Lehr- u. Handbuch der politischen Oekonomie, 4 Abth. 1883—1893.

17926. **Schönberg G.**, Handbuch der politischen Oekonomie in Verbindung mit Buchenberger, Conrad etc., Tübingen 1897 4 ed.

17927. Gide K., Zasady ekon. społecznej, z 3. wyd. przeł. J. Leo, Krak. 1893.

17928. **Schmoller G.**, Ueber einige Grundfragen d. Rechtes und d. Volkswirthschaft, Jena 1875.

17929. **Meyer M.**, Die neuere Nationalökon. in ihren Hauptrichtungen (3. wyd. 1883); — Sax E., Das Wesen u. die Aufgaben d. Nationalökon., 1884; — Elster L., Wörterbuch d. Volkswirtschaft, Jena 1898 t 2.

Por.: Mühlbrecht, Wegweiser str. 385 i n.

17930. Marassé M., Przegląd polskiej lit. ekonomicznej, Krak. 1864.

17931. Popławski A., Zbiór niektórych materyi politycznych, Warsz. 1774 DS.

17932. Strojnowski W., Ekonomika powszechna, krajowa, narodowa, Warsz. 1815.

Staszyc St., zob. Nr. 8537.

17933. Kołłątaj H., Porządek fizyczno-moralny czyli nauka, Krak. 1810, *zob.* Nr. 9609.

Czacki T., zob. Nr. 16045, 16079.

Surowiecki, zob. Nr. 17203.

17934. Wykład ekonomiki politycznej, Warsz. 1791; Kukolnik G. B., Zbiór prawideł ekonomicznych podług starożytnej i teraźniejszej ekonomiki, Zamość 1800—1802 3 cz.; Bromirski J., Spostrzeżenia i uwagi nad bogactwem i charakterem narodowym, Płock 1817.

17935. **Skarbek Fr.**, Gospodarstwo narodowe, Warsz. 1820—1821; Gospodarstwo nar. stosowane, Warsz. 1860.

17936. Kamiński H. U., Filozofia ekonomii materyalnej, Poznań 1846—1845 t. 2.

17937. Morzycki, Fundamenta budowy społecznej, Poznań 1852; — Jakubowicz L., Zasady gospodarstwa społecznego. Żytomierz 1861.

17938. Dangel, Ogólne zasady ekonomii politycznej, Warsz. 1862; — Grabowski L., Ekonomia polityczna, Warsz. 1869.

17939. **Supiński J.**, Pisma, Lwów 1872 t. 5.

17940. **Biliński L.**, Wykład ekonomii społecznej, Lwów 1873/4 t. 2, 2. wyd. 1879/80, 3. wyd. 1892/3 (t. II. w opracowaniu S. Głąbińskiego).

17941. Rembowski Al., Fragment z hist. nauk społecznych [„Oeconomia“ Jana Seklucyana (1546) i „Gospodarstwo“ Gostomskiego (1588)], Niwa 1890 Nr. 2—3.

17942. **Gargas Z.**, Poglądy ekonomiczne w Polsce XVII. w., Prz. pr. i adm. 1897, Odb. Lwów 1897.

R: A. R., Bibl. warsz. 1898 II.; Tydzień 1898 Nr 11; Z. Daszyńska, Życie 1898 Nr. 12; Gorzycki K. J., Słowo pol. 1898 Nr. 137 i 146; B. Koskowski, Głos 1898 Nr. 17.

17943. **Marchlewski J. B.**, Fizyokratyzm w dawnej Polsce, Bibl. warsz. 1896, Odb. Warsz. 1898 (toż po niem.: Der Physiokratismus in Polen, Züricher volkswirtschaftliche Abhandl. 1897).

R: Oncken A., Deutsche Literaturztg. 1897 Nr. 50; Ż., Prawda 1897 Nr 13; Z. G., Czasop. akad. 1897; Gorzycki K J, Słowo pol. 1898 Nr. 137 i 146; B. Koskowski, Głos 1898 Nr. 19; Dutlinger E., Prz. tyg. 1898 Nr. 10.

Pisarze polityczno-społeczni, zob. Nr. 17478.

17944. Gloger Z., Chryzanty Opacki (ekonomista polski), Tyg ill. 1875 I.

17945. Feliks Łoyko jako ekonomista (streszczenie rękopisów jego), Krak. 1885.

17946. Gracyan Korwin twórca pisma Irys († 1822), Irys 1822 VI.

17947. **Pietkiewicz Z.**, Ekonomiści w Polsce, I. Wawrzyniec Surowiecki, II. Fryderyk Skarbek, III. Hieronim Strojnowski (biskup), Dod. Prz. tyg. 1885—1887.

(b: Stosunki ekonomiczne w ogólności. Rolnictwo).

17948. **J. A.**, Rys dziejów gospodarstwa krajowego w zestawieniu z obyczajem narodu od czasów pierwotnych aż do ostatnich (Wyd. młodzieży im. A. Mickiewicza t. II.), Krak. 1893; — Tenże, Zarys obyczajów szlachty w zestawieniu z ekonomiką i dolę ludu w Polsce i Litwie, Kraków 1897/8 t. 2.

R: Gawroński F., Ekonomista pol. 1894 XVII.; Kraj 1897 Nr. 34.

17949. Adamski W. Kilka słów o stosunkach społecznych w Polsce od najdawniejszych czasów aż do

obecnych, Krak. 1896 (str. 16); Doliwa Z., Szkice historyczno-społeczne (O poddaństwie w Polsce, Objawy kapitalizmu w Polsce), Zurych 1898.

Ekonomiczno-społeczne stosunki stanów, zob. Nr. 16974 i n.: szlachta, zob. Nr. 16974 do 17049; włościanie, zob. Nr. 17050—17182 (kolonizacye Nr. 17158—17172); miasta, zob. Nr. 17184—17418.

Skarbowość, rachunki skarbowe, królewszczyzny i t. d., zob. Nr. 16597—16721.

Dziesięciny kościelne, zob. Nr. 14388.

17950. Rostafiński J., Polska z czasów przedhistorycznych pod względem fizyograficznym i gospodarskim, *zob.* Nr. 10154.

17951. Gloger Z., Notatki do dziejów gospodarstwa i rolnictwa społecznego, (ze źródeł średniowiecznych), Niwa 1892.

Stan ekon. Rusi, zob. Nr. 16264 i 17526.

17952. **Szajnocha K.**, Zdobycze pługa polskiego, Szkice hist.; — Tenże, Jagiełło i Jadwiga (stan ekon. Polski w XIV. w.), *zob. Hist. polit.*

17953. Piekosiński Fr., Rachunki dworu Wład. Jagiełły i król. Jadwigi, *zob. Dod. I. (Dokumenty i Skarbowość)*; — Czołowski A., Księga przychodów i rozchodów Lwowa 1404—1414, *zob.* tamże.

Długosza: Liber beneficiorum, zob. Nr. 1320 i 6748.

17954. Szaraniewicz J., Rys wewnętrznych stosunków Galicyi wschodniej w drugiej połowie XV. w., *zob.* Nr. 16984; — Winiarz A., Ziemia sanocka 1463—1552, *zob.* Nr. 17527.

17955. Pawiński A., Liber quitantiarum 1484—1488, 1501—1506, *zob. Dod. I. (Dokumenty i Skarbowość).*

Łaskiego J. Liber beneficiorum, zob. Nr. 1319.

17956. **Czerny Fr.**, O wpływie odkryć na Polskę w XVI. w., Arch. lit. i ośw. Akad. um. krak. 1886 t. V., por.: Kraj 1884 Nr. 32 i 34.

17957. **Pawiński A. i Jabłonowski A.**, Polska XVI. w., *zob.* Nr. 2430; — Pawiński A., Własność ziemska w Wielkopolsce w XVI. w., *zob.* Nr. 17528.

17958. **Pułaski K.** Gospodarka królowej Bony na kresach, *zob.* Nr. 16642 (także Nr. 2831).

17959. Hruszewskij M., Dwa dokumenty do wnitrisznoj istorii w. kn. ljtowskoho w XVI. w., Zap tow. Szewcz. 1896 t. XIII.

Ustawa ekon. dla Litwy z r. 1529, zob. Nr. 2696.

Lustracye i inwentarze, zob. Nr. 16643 do 16652 i Dod. I.

17960. **Informatio** de rebus oeconomicis Poloniae 1581, SS. rr. pol. XV, Crac. 1871.

17961. Falke J., Die Geschichte des Kurfürsten August von Sachsen in Volkswirthschaftlicher Beziehung (Preisschriften, hrsg. v. d. Jablonowskischen Ges. B. XIII), Leipzig 1868

17962. **Krasiński Ad.**, Geschichtliche Darstellung der Bauern-Verhältnisse in Polen und d. wirthschaftlich-rechtlichen Reformen im ersten Decennium d-r Regierung Stan. Augusts, 1765—1774, Theil II, Krakau 1898

17963. **Chotkowski Wł.**, Gospodarstwo społeczno-polityczne polskie i traktaty handlowe Rpltej z mocarstwami rozbiorczemi w 1775 w świetle tajnych relacyi dyplom, Rocz. tow. nauk. toruńskiego 1897 IV.

17964. **Korzon T.**, Stan ekonomiczny Polski w latach 1782—1792, Ateneum 1887 II—IV.

Korzon T., Wewnętrzne dzieje Polski za Stan. Augusta, zob. Hist. polit.

Opisy kraju, zob. Geografia (Nr. 10168 do 10548).

17965. **Raczyński E.**, Handel, przemysł i ziemiaństwo Wielkopolski, Wspomnienie Wielkopolski I.

17966. **Romanowski J.**, Rys stosunków ekonomicznych gubernii radomskiej na podstawie akt hipoteki gubernialnej i akt notaryalnych w Radomiu, Warsz. 1892.

17967. Wasylienko W., Ekonomiczeskije oczerki kobielakskawo ujezda połtawskoj gubierni, por.: K-ij O., Zap. tow. Szewcz. 1897 XVIII.

17968. Spahn M., Verfassungs- u. Wirthschaftsgesch. des Herzogth. Pommern von 1478—1625, Rachfahl. Forsch z. brandb. u. preuss. Gesch 1898 XI.

17969. **Rawita Fr.**, Losy wielkiej fortuny na kresach, Przew. nauk. lit. 1891.

17970. **Rappaport A.**, Ekonomiczny stan Żydów, Dz. lit. 1862.

17971. Bibliographie universelle de l'agronomie et l'horticulture par une société de savants français et étrangers, dirigée par Tollabi Paris 1830.

17972. Schober E. M., Encyklopaedie der Landwirthschaftswissenschaft, Dresden 1856; — Tenże, Lehrbuch der Landwirthschaft mit Angabe der Litteratur, Dresden u. Leipzig 1848—1855 t. 4.

17973. **Encyklopedya rolnicza** pod red. Lubomirskiego J. T., Stawiskiego Ed. i Przystańskiego, Warsz. 1774, nowe wyd. wychodzi.

17974. Kamiński J. A., Piśmiennictwo polskie rolniczo-technologiczne od r. 1549 do r 1835, Lwów 1836.

17975. **Pilat Wł.**, Stosunki agrarne wieków średnich, Przew. nauk. lit. 1889; — Tenże, Stosunki agrarne w czasach nowożytnych, tamże (Odb. p. t.: O rencie gruntowej. Lwów 1889)

R: Dargun L., Kwart hist. 1890.

17976. **Meitzen A.**, Siedelungen u Agrarwesen der Westgermanen und Ostgermanen, der Kelten. Römer, Finnen u. Slaven, Berlin 1895 I. (Wanderungen, Anbau u. Agrarrecht der Völker Europas nördlich der Alpen I).

Zob. Nr. 13442.

17977. **Lamprecht K.**, Deutsches Wirtschaftsleben im Mittelalter, Leipzig 1886 t. 4.

Zob. Nr. 11476.

17978. **Stawiski E.**, Poszukiwania do historyi rolnictwa krajowego, Bibl. warsz. 1851 II. –III.; Toż rozszerzone, Warsz. 1858, *zob.* Nr. 17102.

R: Gaz. warsz. 1857 Nr. 310; Dz. pozn. 1860 Nr. 40.

17979. Krótki przegląd dziejów rolnictwa i stan obecny onegoż w Polsce, Dod. przemysłowo-rolniczy do Czasu 1860 Nr. 1.

17980. Gawroński Rawita Fr., Pogląd na historyą rolnictwa w Polsce, Ekonom polski XVII., Odb. Lwów 1894.

R: Gorzycki K. J., Przew. nauk. lit. 1895.

17981. Barański A., Księgi gospodarskie z XVI. w, Gaz. roln 1885 Nr. 49

17982. Kroszyński St., Trzy epoki polskiego rolnictwa, Album ucz. się młodzieży, Lwów 1879.

O łanach w Polsce, zob. Nr. 17415 do 17418.

Liber fundationis claustri Heinrichow, zob. Nr. 6348—6351 i 17090.

17983 **Lubomirski T J.**, Rolnicza ludność w Polsce od XVI. do XVIII. w, *zob* Nr. 17075.

17984. **Chomętowski**, Materyały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI. i XVII w., *zob.* Nr. 2428 i 3373.

17985. Materyały do hist. rolnictwa, Album lit. Wójcickiego II.

17986. **Jabłonowski A.**, Ludność rolnicza ziem ukrainnych, *zob.* Nr. 17147.

17987. **Wołowski M.**, Rolnictwo za Stanisława Augusta Gaz. roln. 1886 Nr. 22—24, 28—39.

Ustawodawstwo agrarne sejmu czteroletniego, zob. Nr. 5256—5383.

17988. Ardant G., La question agraire et la Pologne, *zob.* Nr. 17068.

17989. Paszkiewicz, Rolnictwo na Litwie, Dz. wil. 1815.

17990. Budzynowskij W., Agrarni widnosyny Hałyczyny, Zapysky nauk. tow. im. Szewcz 1894 t. IV.

17991. Idzikowski Fr., Geschichte der Stadt u. ehemaligen Herrschaft Rybnik in Oberschlesien (z planem), Breslau 1861; Franzkowski J., Die ehemaligen Bisthumsgüter im Wartemberger Weichbilde, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. u. Alterth. Schles. 1897 t. XXXI.

Dobra Zalesie, 1573—1754, zob. Nr. 3092.

Zob. Nr. 10695, 13788, 17296.

17992. **Seklucyan J.**, Oeconomia albo gospodarstwo, Królewiec, 1545, wyd Z. Celichowski, Bibl. pisarzów pol., Krak. 1890.

R: a. r., Bibl. warsz. 1894 I.; Tyg. ill. 1891 Nr. 64, *zob.* Nr. 7100.

17993. Crescentyn P., Księgi o gospodarstwie, Krak. 1549, 1571 DS.

17994. Gliczner E., Nauka i praktyka, z której rozmaite czasy i czasów postępki, a przygody dobre i złe, pogodne i niepogodne wyrozumieć, 1558 DS.

17995 Rey z Nagłowiec Mik., Żywot człowieka poczciwego, *zob. Oświata (Literatura).*

17996. **Gostomski A.**, Gospodarstwo, Kraków 1588, 1596, 1598, 1606, 1619, 1644 (p. t. Oekonomia abo gospodarstwo), nowe wyd. w: Wójcickiego Bibl. star. pis., Warsz. 1843 i p. t: Notaty gospodarskie, przedr. Radwański J., Krak. 1856

Por.: O dziele rzadkiem Anz. Gostomskiego Gospodarstwo. Czasop. Bibl. Ossol. 1844 X.

17997. Wierzbięta M., Gospodarstwo dla młodych i nowotnych gospodarzy, b. m. 1596, 1598 DS.

17998. Zbylitowski And., Żywot szlachcica we wsi, Krak. 1597, 2. wyd Poznań 1853 (wiersz); — Tenże, Wieśniak albo gospodarstwo, Krak. 1600; — Tenże, Schadzka ziemiańska, Krak. 1605, 2. wyd. w: Wójcickiego Bibl. star. pis., Warsz. 1843 III. (DS.).

17999. Wąsowski, Uwagi rolnicze, 1600; Richter Gr., Axiomata oeconomica, 1615 (DS.).

18000. **Zawacki T.** (Zawadzki), Memoriale oeconomicum abo pamięć robót, Krak. 1616, 1637, 1643, 1657, wyd. J. Rostafińskiego w: Bibl. pis. pol Krak. 1891

R: Brückner A., Kwart. hist. 1891; Bibl. warsz. 1891 III.; Aten. 1891 I.

18001. **Słupski Stan.**, Zabawy orackie gospodarza (wierszem), Krak. 1618 DS.; wyd. J. Rostafińskiego, Bibl. pis. pol., Krak. 1891.

R: A. A. K., Wędrowiec 1892 Nr. 5; Brückner A., Kwart. hist. 1891.

18002. Chełmski St., Miscellanea oeconomica et politica, 1622; Nauki krótkie dla gospodarzów, 1629 (DS.).

18003. **Jeżowski St. Wł.**, Ekonom sarmacki, Krak. 1632; — Tenże, Oekonomia abo porządek zabaw, Krak. 1638, 1648; nowe wyd. w: Wójcickiego Bibl. star. pis., Warsz. 1857 II., Rostafińskiego J., Bibl. pis. pol., Krak. 1893.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1891; A. A. Kr., Wędrowiec 1892 Nr. 5.

18004. Oelhaf P., Dissertationes oeconomicae, Ged. 1643; Vernulaeus Nic., Institutionum oeconomicarum libri duo, ded. Cas. L. Sapieha, Lovanii 1649 (DS.).

18005. **Herman J.** z Nejdenburku, Ziemianin albo gospodarz inflandzki r. 1662 do druku podany, na polski język przeł. 1671, Słuck 1673, Wilno 1791 (p. t. Gospodarstwo domowe za rozkazem Xcia Radziwiłła, Mińsk 1823).

18006. **Haur J. K.**, Oekonomika ziemiańska generalna, Krak. 1675, 1679, 1693 (p. t. Skarb albo skarbiec znakomitych sekretów ek. ziem.), Warsz. 1744, 1757 (z przyd. geografii Polski przez X. Hołowkę); Toż w skróceniu: Wybór ekonomii ziemiańskiej, Warsz. 1730, 1744 DS.

18007. De re agraria tractatus, Olivae 1681; — Nauki gospodarskie, Pozn. 1686; — Powinności życia domowego, z franc., Brunsberk 1706; — Ciekawe doświadczenia gospodarskie, Lwów 1740 (DS.).

Rzączyński G., zob. Nr. 10770.

18008. Praktyka gospodarska w Kalendarzu Duńczewskiego na r. 1751 i 1752 (Praktyka gosp., b m. 1752); — Inwentarz gosp., tamże 1758—1759; — Ekonomika gosp. itd., tamże 1760—1765.

18009. Albertrandy J., Wybór ekonomicznych wiadomości, Warsz. 1750 DS.

18010. **Wiadomości** ekonomiczne albo Magazyn, Warsz. (wyd. Mitzler) 1758—1762, *zob.* Nr. 9255, 9263.

18011. Trzciński H. Bh. v. Rohr., Pract. Vorschläge über die Oeconomie mit d. Garten-Bau, 1764: Hube J. N., Abhandlung über die Aufgabe aus der Haushaltungskunst, Solutio problematis oeconomici (lat. et germ.), Danzig 1767, Tenże, Der Landwirth, Warsch. u. Dresden I. 1779, II. 1781 (DS.).

18012. **Rieule (de) Stef.**, Mémoire de l'agriculture en général et de l'agriculture de Pologne, Berlin b. r. (około 1765); toż po pol.: O gospodarstwie ziemiańskiem w Polszcze, Warsz. 1767; — Tenże, Mémoires de differens sols de Pologne, Berlin b. r.; — Tenże, Mémoire des engrais, Berlin 1766; — Tenże, Projet pour rassembler toutes les richesses naturelles de la Pologne, Berlin 1766 (DS.).

18013. Łatwe sposoby uprawiania roli, Warsz. 1767 DS.

18014. **Obserwacye** ekonomiczne czyli reguły gospodarskie z przydatkiem, Żowicz 1769, 1786, 1789 (p. t.: Sposoby ciekawe), Warsz. 1789, Berdyczów 1809 DS.

18015. Różne uwagi fizyczno-chem. towarzystwa, Warsz. 1769 DS.

18016 Uwagi tygodniowe warszawskie, 1768—1769; Avis économiques p. Gautier de Salgeres (toż po pol. i niem.), *zob.* Nr. 4977; Obwieszczenie względém rolnictwa, Warsz 1775; Kalendarz gosp. na r. 1775, Poznań 1774 (DS.).

18017. Wybór ekonomicznych wiadomości, Warsz. 1770 I.; — Dzieło o rolnictwie p. Duchamel du Monceau, Wilno 1770 (DS.).

18018. Sosnowskie K. i L., Sokrates wieśniak, War. 1770 DS.

18019. **Kniaziewicz Grz. X.**, Folwark, Wilno 1770; — Tenże, Kalendarz rolniczy, Wilno 1770 (DS.).

18020. Symon J. K., Informacya praktyczna względem gospodarstwa, przeł. Drost M., Warsz. i Lwów 1775 DS.

18021. Łatwe sposoby uprawiania roli, Warsz. 1775; Kalendarz ekon., Warsz. 1776 (DS.).

18022. Najskuteczniejszy sposób poprawy gospodarstwa, Warsz. 1782 DS.

18023. Schentywani X., Prognostyk gospodarski b. m. 1784 DS.

18024. Gospodyni dobra czyli fundamenta ekonomii gospod., Krak. 1784 DS.

18025. **Świtkowski P. X.**, Książka dla gospodarzy, Warsz. 1784, 1785; — Tenże, Wybór wiadomości gospodarskich, Warsz. 1785—1788; — Wybór z wyboru, 1785—1788, 2. wyd. 1795 (DS.).

18026. Uwagi ekonomiczne czyli prawidła gospodarskie w obiegu roku, Sandomierz 1785; — O związkach i przystósowaniu wzajemnem rolnictwa, rękodzieł i handlu, War 1786 (DS.).

18027. Sander H., Historya naturalna ekon. rolnicza, z niem. tłóm. Przybylski J., Krak. 1786 t. 4; — Mitterpacher L., Gospodarstwo. tłóm. C. Zapolski, Warsz. 1787 t. 2 (DS.).

18028. Instruktarz ekonomiczny dla ludzi w służbie gospodarskiej, Warsz. 1786 DS.

Jabłonowska A., Ustawy powszechne, zob. Nr. 1707.

Brzostowski, Ustawy, zob. Zr. 5371.

18029. Biblioteka fizyko-ekonom., Warsz. 1788 DS.

18030. Zasady o rolnictwie, rękodziełach i handlu poprzedzające projekta ekonomiczne, (autor: Dziekoński B.), Supraśl 1791 DS.

18031. Doświadczenia w gospodarstwie, Warsz. 1791 t. 2, DS., Krak. 1804, 1808.

Wieczyste kantory albo gospodarstwo żołnierskie, zob. Nr. 16719, 17125.

18032. Chyliński J., Nauka gospodarska i rolnicza dla dóbr ordynacyi Ostrogskiej, Zamość 1791 DS.

18033. Wiadomości najpożyteczniejsze gospodarskie, Warsz. 1795; Praktyka gospodarska, Krak. 1769, 1826 (DS.).

18034. Strumiński A., O rolnictwie, b. m. i r.; Reguła dobrego gospodarstwa, b. m. i r. (E.) (DS.).

18035. Wiadomość z nauki rolniczej o różności gruntów, b. m. i r. DS.

18036. Sposób rozmnożenia koniczyny, Krak. b. r. (E.).

18037. Ostrowski F. X., Roboty około przędziwa (uprawa lnu, konopi, chów jedwabników, blichowanie itd.), War. 1788; — Nauka wyrabiania włókna konopnego i lnianego w Wołczynie, Warsz. 1792.

Tytoń, zob. Nr. 4986, 8219, 16700.

18038. **Kluk Krz. X.**, Roślin rozmnażanie, użycie i t. d., War. 1777—1779, 1781, 1788, 1797—1808, 1823 t. 3.

18039. Sztuka ogrodnicza, Krak. 1785, 1819; — Porządek robót miesięcznych ogrodnika, Warsz. 1787; — Forsyth W., Uwagi nad chorobami drzew znanych, Warsz. 1791 (DS.), *zob.* Nr. 10771 i *Oświata (Nauki).*

18040. Czerniecki St., Compendium ferculorum albo zebranie potraw, Krak. 1682, 1753, Sandomierz 1784 (p. t. Stół obojętny), Wilno 1788 DS.

18041. Gospodarz doskonały czyli sposób robienia świec, octów, przyprawiania owoców i t. d., piwa, krochmalu, Drezno 1790 DS.

18042. Gawroński Fr., O uprawie wina w Polsce, Ekonom. pol. 1893.

18043. Winnice w XVII. stuleciu (w Polsce), Wiek 1887 Nr. 217, *zob.* Nr. 10783.

O czerwcu polskim, zob. Nr. 10781.

18044. Wiażewicz J., Sposób wychowywania robaczków jedwabnych, Tulczyn 1795 DS.

Lasy, zob. Nr. 10792.

Myślistwo, zob. Oswiata (Obyczaje).

18045. **Kącki W.**, Nauka około pasiek anno 1612 w Komarnie u mnie Jana Ostroroga spisana, Zamość 1614, Lublin 1631, Wilno 1821 i w pismie A. Mieczyńskiego p. t.: Pszczolnictwo polskie, Warsz. 1858, 1862.

18046. O pasiekach, miodach i t. d., Kalendarz Duńczewskiego na rok 1764—1765; Traktat o pszczołach, Supraśl 1783 (DS.).

Zob. Nr. 17174 i Dod. I.

Stawy, rybołostwo i młyny, zob. Nr. 10480, 16696, 17179—17183, 17531.

18047. Falimierz St., O ziołach i o mocy ich, o paleniu wódek z ziół, o olejków przyprawianiu i t. d., Krak. 1534, 1542, b. r., 1556, 1568 DS.

18048. Informacya praktyczna o paleniu wódki i t. d., Warsz. 1774, Krak. 1796, 1808.

Propinacye, zob. Nr. 17220 i 17550 do 17554.

18049. Kutrzeba St., Piwo w średniowiecznym Krakowie, R. krak. 1898 I.

R: Zw. Po., Tydzień 1899 Nr. 23.

18050. Warschauer A., Gesch. d. Graetzer Bieres, Ztschr. d. Gesch. f. Posen 1894 VIII.; — Piwo grodziskie, Kur. pozn. 1894 Nr. 104, 106.

18051. Wehrmann, Gesch. des Bieres in Pommern vom XII. bis zum XVIII. Jahrh., Ztschr. f. deutsche Culturgesch. 1892 II.

18052. Linde J. E., Triga quaestionum praetensum in villis et pagis mercaturae ac cerevisiarum exercitium, (Gedani?) 1704, 1766 DS., *zob.* Nr. 4135.

18053. Świtkowski P. X., Budowanie wiejskie, Warsz. i Lwów 1782, 1793; — Aigner P., Budownictwo wiejskie, Warsz. 1791; — Opis budowania ekonomicznego z cegły, b. m. 1791 (DS.).

18054. Nowa cegielnia wynalazku Piotra Ajgnera, Łowicz 1788, Połock 1791; — Jars P., Sposób wyrabiania czyli strychowania cegieł jako i dachówek sposobem w Holandyi używanym, przekł. z niem., Warsz. 1776 (DS.).

18055. Mniszech J., Uwagi z doświadczenia czyli dokładne opisanie torfu, z frane, Warsz. 1771 DS.

18056. Schneider J. J., Młyno-budownictwo, Warsz. 1794 DS.

18057. Schneider J. G., Opisanie sieczkarni konnej, Warsz. 1790 DS.

18058. **Królikowski St.**, Bibliografia polska weterynaryi i hodowli zwierząt, Lwów 1891 (167 str.).

Zob. Nr. 10784—10791.

18059. **Drohostajski K. M.**, Hippika to jest o koniach księga, Krak. 1603, 1647, Bibl. pol. Turowicza, Krak. 1861; — Pieniążek Krz., Hippika, b. m. 1607 (DS.).

Dzieduszycki J., Obserwacye, zob. Nr. 10784.

18060. O obieraniu y ćwiczeniu koni, przytym lekarstwa, ded. Jan. Kiszce w r. 1617, Lubcza 1627; Guozon P., Lekarstwo końskie, b m. 1630; Apteczka końska, Sandomierz 1794; Pietraszkiewicz A., Apteczka końska, z franc., Warsz. 1780, 1785, 1796, 1805 (DS.).

18061. O rodzaju bydląt domowych, edukacyi, pożytkach, kuracyach, Kalendarz Duńczewskiego na r. 1757 DS.

18062. Nauka krótka podczas panującej na bydło zarazy, Warsz. 1774; — Salchow M. K., Sposób leczenia zarazy na bydło, z niem., Warsz. 1780; — Rada dla gospodarzów względem zachowania przy zdrowiu bydła, Sandomierz 1785; — Wolstein J. B., Uwagi nad zarazami bydła, z niem. tłóm. J. Kostrzewski, Wiedeń 1782; — Tenże, Księga o zarazach, Wiedeń 1784, Lwów 1785, Warsz. 1792; — Kurcyusz, Sposób leczenia zarazy na bydło, Sandomierz 1785 (DS.).

18063. Malsburg K., O pochodzeniu naszego drobiu i jego hodowli w dawnej Polsce, Miesięcznik gal. tow. ochrony zwierząt 1896, Odb. Lwów 1896.

Lekarstwa dowowe, zob. Oświata (Obyczaje).

Wierzenia i obrzędy rolnicze, zob Nr. 11556, 11583, 11639.

Handel płodami rolniczymi, zob. Handel.

(c: Przemysł i górnictwo).

18064. **Maciejowski W. Al.** Historya rzemiosł, rzemieślników i rzemieślniczych wyrobów w Polsce od czasów najdawniejszych aż do końca XVIII. w., Kwart. Kłosów, War. 1877 I., Odb. Warsz. 1877.

18065. **Surowiecki W.**, O upadku przemysłu i miast w Polsce, *zob.* Nr. 17203.

18066. Pierwsze prawne prace Tadeusza Czackiego (2 prace o handlu i fabrykach), Athen. 1846 II.; Rzut oka na postęp handlu i przemysłu w szczególności w Polsce, Irys pol. 1820 I.—II.; — O stanie polskiego przemysłu, Tyg. pet. 1833 Nr. 7 i 9.

18067. Giżycki Fr. Ks., Wiadomość o stanie handlu i przemysłu w Polsce w wiekach dawniejszych, Stanisławów 1846.

18068. Przemysł i handel w dawnej Polsce, Niwa polska 1893 Nr. 39 i nast.

18069. Au J., Zarys hist.-kryt. rozwoju stosunków społecznych, mianowicie pod względem przemysłowym: Ekonomista warsz. 1869 I.

18070. **Kułaczkowski J.**, Wiadomość o dawnych fabrykach w Polsce, Przew. nauk. lit. 1880, Odb. Lwów 1880; — Tenże, O fabrykach i rękodziełach w Polsce, Przegl. arch. bibl., Warsz. 1881 t. I., Odb. Warsz. 1881; — Tenże, Wiad. tyczące się przemysłu i sztuki w dawnej Polsce, Krak. 1888 (744 str.).

R: Gloger Z., Prz. bibl. arch. 1881 II; Tyg. ill. 1883; Tydz. p. lit. XI.; Szym., Kwart. hist. 1889.

18071. **Kubala L.**, Handel i przemysł za czasów Stanisława Augusta, Krak. 1872.

18072. Czajewski W., Warszawa, Warsz. 1895 t. 4 (t. III.: Rys rozwoju przemysłu i handlu).

18073. Leontowicz T. J., Sielskije riemiesliennik w litowskom gosudarstwie, War. uniw. izwiest. 1898; — Krasnoperow J. M., Oczerk promyszlenosti i torgowli Smolenskawo kniażestwa w driewniejszich wriemien do XV. w., Ist. obozr. 1894 VII.

Balt. Behems Codex Picturatus, zob. Nr. 1188 i Oświata (Sztuka).

18074. Cennik dla rzemieślników Książa przez P. Kmitę, woj. krak. z r. 1538, *zob.* Nr 2750.

18075. Anzeige einiger Fabriken und Manufacturen, welche in Polen mit dem grössten Nutzen angelegt werden könnten, Abh. d. ph.-chem. Warsch. Ges. 1768.

18076. Beaumont de, Magazyn ubogich rzemieślników, służących i stanu wiejskiego ludu, z franc., Warsz. 1774 DS.

18077. Bars Fr., Mowy za czterema stanami: kupieckim, rolniczym, żołnierskim i ludzi uczonych, Warsz. 1775; — O związkach i przygotowaniu wzajemnem rolnictwa, rękodzieł i handlu, Warsz. 1786 (DS.).

18078. **Dziennik** rządowo-handlowy i ekonomiczny (redaktor Podleski), Warsz. 1786 do 1793.

18079. Kłossowski W., Dyssertacya o pomocy nauk fizycznych do wzrostu fabryk, Krak. 1792 DS.

18080. Handle i rzemiosła, Refleksye, b. r.; Opisanie nauk i rzemiosł w Paryżu, b. r.; Kaposztas J., Prośba imieniem konfraternii kupieckiej warsz. do króla i stanów za Karolem Wieprzowskim, właścicielem fabryki złota, b. r.; Projekt od deputacyi do examinu komissyi skarbu, Urządzenie fabryk, b r. (E.) (DS.).

18081. O uprawie lnu i machinie Tyzenhauza, Irys 1824 I.

Działalność A. Tyzenhauza, zob. Hist. polit.

Przemysł artystyczny, zob. Ośw. (Sztuka).

Cechy rzemieślnicze, zob. Nr. 17223 do 17337 i 17342—17375.

18082. Swieżawski S. E. i Wenda K., Z dziejów aptekarstwa, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.; — Ci sami, Materyały do dziejów apt., Warsz. 1882—1887; — Łoziński Wł., Dyaryuszek moskiewski Lwowianina z r. 1606, Kwart. hist. 1894; toż po ross.: Baudouin de Courtenay R., Żurn. min. nar. prośw. 1895, Odb. Petersb. 1895, *zob.* Nr. 4188.

18083. J. Antoni, O ceramice krajowej, Świat 1894.

18084. Załuska L. z Wierzbowskich, De praecipuis deliciis ex sacharo conficiendis, (Cukrownictwo), b. r. (**E.**) DS.

Czapnicy, zob. Nr. 3866.

Drukarstwo, zob. Oświata (Literatura).

Garbarstwo, zob. Nr. 16697.

Garncarstwo, zob. Nr. 3836.

18085. **Rag. Wal.**, Dawne guziki polskie, Wiad. num. arch. 1899.

18086. T. B., Dypl. Jana III. dla cechu hafciarskiego, Tyg. petersb. XI.

18087. Prośba kapeluszników warsz. (Lorentz, Hubert, Strobiński, Habisz), b. r. (**E.**) DS.

18087. Chudziński A., Cech krawiecki w Brodnicy, Wisła 1897 XI.; w Tarnopolu, *zob.* Nr. 3745.

Kuśnierze, zob. Nr. 4301.

18088. Dzwon staropolskiej fabryki (lejarni) w Warszawie ulany, Warsz. 1791.

Łagiewniki, zob. Nr. 11665.

18089. Bieliński Fr., Taxa dla mularzów, b. r. (**E.**) DS.

18090. Radwański J, O łaźniach, Dod. do Czasu 1858 IX.

18091. **Mycielski J.**, Dawne opłatki polskie, Krak. 1898.

18092. Roemer A., Les ceintures polonaises (pasy), leurs fabriques et leurs marques, Bull. de l'acad., Crac. 1893; — Jelski A., Notice, historique sur la fabrique de ceintures des Radziwiłł à Słuck, tamże 1895.

18093. Prospekt fabryki płócien krajowych w Łowiczu mieście JM. Prymasa zakładać się mającej, b. r. (**E.**); — Publicandum względem zniesienia przy robieniu i przedawaniu pruskiego płótna (1781), Warta 1887 Nr. 654, *zob.* Nr. 2194.

18094. Artykuły dla puszkarzy, Rocz. nauk. krak. 1829 I.; — Beyer K., Działa polskie, Tyg. ill. 1860 II.

18095. Privilegium laniorum (rzeźników), 1620, 2. ed. Bibl. star. pis. pol. Wójcickiego.

18096. **Adler G.**, Das grosspolnische Fleischergewerk vor 300 Jahren, Ztschr. d. Ges. f. Posen IX., Odb. Posen 1895.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1896; Rembowski A., Bibl warsz. 1895 III.

Zob. Nr. 2259 i 16697.

18097. Zabytki polskiego ślusarstwa, Prz. bibl. arch. 1881 II.

18098. Dembowski Seb., Rzecz krótka o fabryce sukiennej w Krakowie, Krak. 1791; — Sierakowski W. X., Rękodzieła fabryki sukiennej w Krakowie w 1786 r., Krak. 1797; — Projekt względem manufaktury sukien, b. r (**E.**), *zob.* Nr. 4928; — Fabryki sukna w Król. polskiem, Irys 1822 VI.; — F. M. Sob., Kościół i fabryka sukna w Opatówku, Tyg. ill. 1861 III.; — Pietrkowski E, Die Geschichte der Tuchmacherei in Schönlanke. Ztschr. d. Ges. f. Posen 1897; — Moritz H., Verband grosspoln. Tuchmacherinnungen, tamże 1897; — Nikolajwicz T., Cieny na sukna, matierii, safian, żemczug i procz. w g. Starodubie w naczalje XVIII. wieka, Kij. Star. 1894 III.

Zob. Nr. 4576, 5245, 5278, 6476.

Szewstwo, zob. Nr. 2259, 2351, 3529, 4928.

18099. Jelski A., Wiadomość historyczna o fabryce szkieł i zwierciadeł ozdobnych w Urzeczu Radziwiłłowskiem na Litwie, Spraw. kom. dla hist. sztuki w Polsce. Odb. Krak. 1899; — Czihak E., Die schlesische Glasindustrie früherer Zeiten, Kunstgewerbeblatt 1891 (Nowa serya).

18100. Nagiel H., Rys przemysłu tkackiego w Królestwie polskiem (od r. 1815), Ekonomista warsz. 1880; — Wasilewski Z., Tkactwo w Jagodnym, Wisła 1893.

Zob. Nr. 3634, 3856.

Zegarmistrzowstwo, złotnictwo, zob. Oświata (Sztuka, przemysł art.).

18101. **Łabęcki H.**, Górnictwo w Polsce, War. 1841, *zob.* Nr. 16660—16664 i 17523.

Zob. Nr. 1844, 2582, 3201, 3338, 4298, 4923, 5164, 11565.

18102. Swieżawski S. E., Wiadomości o zapomnianych bogactwach wnętrza ziemi w Polsce, *zob.* Nr. 10586—10589.

18103. **Kluk Krz. X.**, Rzeczy kopalnych szukanie Warsz. I. 1781, II. 1791, wyd. 2. I. 1797, II. 1802.

18104. Miroszewski J., Wywód o użyteczności i zaprowadzeniu górnictwa, ded. Stan. Aug, Krak. b. r. (1792) **E.** DS.

18105. Dowody i odpowiedzi względem niepodatkowania z rudni i hamerni, b. r. (**E.**).

18106. Dębicki I., Krótki wykład austryackiego prawa górniczego, Krak. 1897.

Na str. 1—27: Słowniczek górniczy niemiecko-polski, str. 29—39: Spis wyrazów górniczych, używanych przez Czackiego, Kluka, Lindego, Łabęckiego, Mieroszowskiego i innych.

Bursztyn, zob. Nr. 10575 i Ekonomia (Handel).

18107. Łabęcki H., Słów kilka z powodu przywileju Kazimierza W. z r. 1350 na kopanie rud kruszcowych, Bibl. warsz. 1850 II.

18108. Gostkowski W., Sposób jakim góry złote w Królestwie polsk. naprawić, ded. Mik. Daniłowiczowi, 1622 DS.

18109. **Faulhaber C.**, Die ehemalige schlesische Goldproduktion mit besonderer Berücksichtigung d. Reichensteiner Bergreviers, Breslau 1896.

18110. Hruszewski M., Mołotowskie sriebło, Zap. tow. Szewcz 1898 XXV.

18111. Osiński J. X, Opisanie polskich żelaza fabryk, Warsz. 1782; — Courtivron i Bouchu, Nauka o gatunkach i szukaniu rudy żelaznej, topieniu i t. d, z franc. przez H. Małachowskiego z dod., Warsz. 1782 (DS.).

Zob. Nr. 3528, 3889.

Kopalnie miedzi, zob. Nr. 3528; ołowiu, zob. Nr. 2320.

18112. Łabęcki H., Wspomnienie niektórych gwarków olkuskich jako mężów znakomitych w dziejach nauk, Album warsz. Wójcickiego 1845.

18113. Skrzynecki A., Z dziejów górnictwa (Olkusz. Bolesław, Dąbrowa), Wędrowiec 1896 Nr. 49.

18114. **Kopalnie:** Bolesław, *zob.* Nr. 2862; — Chęciny, *zob.* Nr. 2280, 2369, 2544 (Żelazne nogi), 2858, 2901, 2989, 3059; Czorsztyn, *zob.* Nr. 3822; Ilkusz (Ujków), *zob.* Nr 1874, 2067, 2326, 2346, 2361, 2369, 2412, 2484, 2493, 2540, 2640, 2796, 2842, 2858, 2862, 2879, 2922, 2998, 3029, 3154, 3163, 3265, 3678, 3865, 4110, 4912; Kawczyńska sztolnia, *zob.* Nr. 3366; Lanckorońska, *zob.* Nr. 2582, 4101, 4312; Ławy, *zob.* Nr. 2879; Nowy targ, *zob.* Nr. 3822; Olkusz, *zob.* Nr. 3277, 3338, 4054, 4093, 4241, 4298, 4362; Olszówka (żelazo), *zob.* Nr. 3648; Ostrołęcka, *zob.* Nr. 3366, 3498; Pilecka sztolnia, *zob.* Nr. 4354; Piotry, *zob.* Nr. 3792; Ponikowska sztolnia, *zob.* Nr. 3029, 3758, 4378; Rabsztyn, *zob.* Nr. 2471, 3010; Truskolasy, *zob.* Nr. 3010; Trzebinia, *zob.* Nr. 2018; Zajączków, *zob.* Nr. 2879.

Zob. Nr. 423, 558—567 (Numizmatyka) i Ekonomia (Handel).

18115. Swieżawski E., O dawnych kopalniach soli w Polsce, *zob.* Nr. 10592; — Siarczyński Fr., Krótka wiadomość o soli, Warsz. 1788 (DS.).

Zob. Nr. 5278, 6967 i 10598.

18116. **Żupy** wielickie i bocheńskie, *zob.* Nr. 1864, 1931, 1944, 2197, 2198, 2223, 2278, 2353, 2363, 2606, 2659, 2740, 2989, 3013, 3155, 3175, 3420, 3498, 3504, 3967, 4017, 4468, 4733, 5131, 8122, *zob. Miejscowości (Wieliczka);* — Komory mazowieckie, *zob.* Nr. 3967; Doła i Morszyn, *zob.* Nr. 2749; Starunia, *zob.* Nr. 2716.

18117. **Wutke K.**, Die Versorgung Schlesiens mit Salz während des Mittelalters, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1893 XXVII.; — Tenże, Die Salzerschliessungsversuche in Schlesien in vorpreussischer Zeit, tamże 1894 XXVIII.

R: Schwemann A., Forsch. zur brandenb. und preuss. Gesch. 1894 VII.; Ztschr. f. Bergrecht 1894 XXXV.; Kochanowski K. J., Bibl. warsz. 1865 III; Wachter, Deutsche Literaturztg. 1895 Nr. 3.

18118. Karwowski St., Das Salzprivileg. der Reichsgrafen von Oppersdorff, Majoratsherrn auf Ober-Glogau, Leobschütz 1894; — Tenże, Die Schönauer Salzfuhren, Ztschr f. Gesch. Schlesiens 1895 XXIX.

Sól Halska, zob. Nr. 4515.

18119. Kopalnie siarki w Swoszowicach, *zob.* Nr. 3355.

18120. Zaleski T., Kopalnie węgla w Królestwie polskiem, *zob.* Nr. 10593.

(d: Handel: podręczniki historyi handlu; historya handlu w Polsce; Hanza i miasta z nią związane; drogi i komunikacye; miary, wagi i taksy; moneta i banki).

18121. **Engelmann W.**, Bibliothek der Handlungswissenschaften (1750—1845), Leipzig 1846; — Karatajew, Bibliografia finansów, handlu i przemysłu w Rossyi (od 1714 do 1879), Petersb. 1880.

18122 Anderson A., Historical and chronological deduction of commerce, London 1763 (po niem., Riga 1773 1779); — Scherrer H., Allg. Gesch. d. Welthandels, Leipzig 1850—1853 t. 2.

18123. **Beer A.**, Allgemeine Geschichte d. Welthandels, Wien 1860—1884 t. 2; — Bücher E., Gesch. des Welthandels, Stuttgart 1867; — Engelmann W., Gesch. d. Handels,

4. wyd. Leipzig 1881; — Noel O, Hist. du commerce du monde, Paris 1892—1894 t. 2.

18124. **Mayr R.**, Lehrbuch der Handelsgeschichte, Wien 1894 (z wskazówką bibliograf.); — Cons H, Précis d'hist. du commerce, Paris 1896 t. 2.

18125. Kiesselbach, Der Gang d. Welthandels im Mittelalter, Stuttgart 1860: — Weber, Geschichte der Handelsgesellschaften im Mittelalter, Stuttgart 1889; — Heyd, Geschichte des Levantehandels im Mittelalter, Stuttgart 1879 (toż po franc. p. Raynaud, Lipsk 1886).

18126. Friguet, Hist. de l'association commerciale, Paris 1868.

18127. **Andrée**, Geographie des Welthandels, 1863, *zob.* Nr. 9990; — Schlössing F. H., Handelsgeographie (Handbibl. d. Handelswiss. t. III.), Stuttg. 1895.

18128. **Czerny F.**, Ogólna geografia handlowa, Krak. 1889.

R: J. R., Prz. pol. 1889 III; W. Wróblewski, Ateneum 1889 II.: F. R., Czas 1889 Nr. 113; W. Nałkowski, Prawda 1891 Nr. 11.

18129. **Jekel F. J.**, Polens Handelsgesch. (Polens Staatsveränderung, cz. V. i VI., *zob.* Nr. 16077), Wien u. Triest 1809 t. 2.

18130 Niemcewicz J. U., O handlu polskim z różnych autorów wypisy, Nowy Pam. warsz. 1803 X.; — Kaczkowski St., Myśli o handlu naszym, b. m. 1818; — O handlu w kraju naszym w r. 1821, Astrea 1821; — Schlötzer, Dzieje handlu i zbytku w Polsce, Roz. warsz. i Roz. lw. 1819; — Czacki T., Uwagi nad stosunkami handlowemi Polski z obcemi mocarstwami, *zob.* Nr. 16177; — Tenże, O handlu Polski z Portą, Dzieła t. III.; — Handel i pieniądze w ziemiach dawnej Polski, Pam. nauk. 1837 I.

18131. Wojciechowski R., Krótki rys historyi handlu w Polsce z sąsiedzkiemi i odleglejszemi narodami, Program instytutu technicznego Kraków 1839: — O marynarce i handlu w dawnej Polsce, Rok, Poznań 1843 i 1844 I.—III.; — Giżycki Fr. X., Wiadomość o handlu, *zob.* Nr. 18067.

18132. Stawiski Edm., O stosunkach handlowych w Polsce, Bibl. warsz. 1859 IV., 1860 II.—III.

18133. Rzut do wiadomości o mającem wyjść dziele w Warszawie: Historya handlu, Czas 1864 Nr. 35; Szulc, O skierowaniu głównego handlu świata przez kraje polskie i słowiańskie, Dz. pozn. 1865 Nr. 202.

18134. Czarnowski S., Historya handlu (w Polsce i w Rosyi), Warsz. 1881.

18135. Handel w dawnej Polsce, luźne kartki, Niwa 1896 Nr. 47 i n.

18136. Zarzecki H., Wiadomość o handlu miasta Krakowa, b. m. i r (Nr. 1 i 2).

18137 Sobieszczański, Stan handlu w Warszawie do końca zeszłego wieku, Tyg. ill. 1868 II.

Zob. Nr. 17202—17222.

18138. **Sadowski J. N.**, Drogi handlowe greckie i rzymskie do morza Bałtyckiego, *zob.* Nr. 10155

R: Prz kryt. 1877; Kętrzyński W., Przew. nauk. lit. 1878

Wykopaliska monet, zob. Nr. 519—557, 11184—11358.

Fenicki napis, zob. Nr. 11323.

18139. Schirren C., Nachrichten der Griechen und Römer über die östlichen Küstenländer des baltischen Meeres (Program einer historischen Topographie Livlands), Riga 1852.

18140. Supan, Die Niederlagsverhältnisse des Römischen Reichs, Petermanns Geogr. Mitth. 1888.

18141. Załuski J. K., Słowo o stosunkach handlowych mieszkańców Scytyi zachodniej w wiekach przed Chrystusem, ze względem na stanowiska żeglugi na rzece Sanie, a w szczególności Leżajsk, Dod. Gaz. lw. 1857 Nr. 15.

18142 Czajewski W., Notatki o naszym bursztynie, Inżenieria 1885 Nr. 4—6.

18143 **Helm O.**, Mittheilungen über Bernstein, Schriften der Naturforschenden Ges. zu Danzig, t. V. z. 3.

18144. Lohmeyer K., Ist Preussen das Bernsteinland der Alten gewesen, Altpr. Mntschr. IX.

18145. Elditt H. L., Das Bernstein-Regal in Preussen, Altpr. Mntschr. V.; Brünneck W., Das Bernstein Regal, tamże XI.; Beckmann, Elektron. Ztschr. f. Ermland I.

18146. Prümers R, Bernsteinfunde im Kreise Czarnikau, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1895.

O bursztynie, zob. Nr. 8779 i 10573 do 10577.

18147. **Jacob G.**, Der nordisch-baltische Handel der Araber im Mittelalter, Leipzig 1887; — Tenże, Die Waaren beim arabisch-nordischen Verkehr im Mittelalter, Berlin 1891.

R: Ztschr. f. Ethn. 1891 Nr. 23, 1892 Nr. 24.

18148. Wełyczko H., Polityczni i torhowelni wzajemyny Rusy i Wysantyji w X. i XI. stolitju, Zap. tow. Szewcz. 1895 VI.

18149. Wasilewskij W. G., Drewnaja torhowla Kiewa z Regensburgom, Żurn. min. nar. prośw. 1888.

18150. **Rulikowski E.**, Dawne drogi i szlaki na prawym brzegu Dniepru, Aten. 1878 III. i IV.

18151. Dubiecki M., Kaffa, osada genueńska i jej stosunek do Polski XV. w., Prz. powsz. 1886 IV. i w dziele: Obrazy i studya hist. Ser. II., Warsz. i Krak. 1899.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1887.

18152 J. F. R., O torgowlie drewnich Litowcew z Rossianami, Siew. Arch. 1822; — Oczerk torgowli drewnej Litwy, Pam. kniżka Grodn. gub. 1866 i Grodn. gub. wied. 1865 Nr. 30—31.

18153. Wierziłow A., Oczerk torgowli južnoj Rusi, 1480—1569, por.: J. Szrag, Zap. tow. Szewcz. 1899 XXX.

18154. **Pawiński A.**, Notatki kupca krakowskiego, 1401—1402, *zob.* Nr. 6569; — Jan Ostroróg, gener. Wielkop, ustanawia składy handlowe w Kaliszu w r. 1495, *zob.* Nr. 2397.

Zob. Nr. 2633, 2634, 2736, 2991.

18155. **Łoziński Wł.**, Kupiectwo lwowskie w XVI. w., *zob.* Nr. 17263.

R: Heck K. J., Kwart. hist. 1894.

Zob. Nr. 7073.

18156. **Jabłonowski Al.**, Handel Ukrainy w XVI. w., Ateneum 1895 II.

Dresser H., zob. Nr. 7570.

18157. **Altmeyer J. J.**, Histoire des relations commerciales et diplomatiques des Pays-Bas avec le Nord de l'Europe, pendant le XVI. siècle, avec pièces juctificatives, Bruxelles 1840.

18158. **Hoffmann K.**, Commercial relations between England and Poland, London 1838.

18159. Menzel. Die Handelsperre Polens gegen Breslau im XVI. J., Schles. Provinzbl. 1823 LXXVIII.; Mosbach, Przyczynki, *zob.* Nr. 1376.

18160. Kern A., Der neue Grenzzoll in Schlesien, s. Begründung u. Entwickelung, 1556—1624, Jahresb. f. Gesetzgb., Verw. u. Volkswirtsch. t. XVII. str. 613.

R: Wagner A., Kwart hist. 1893.

18161. Journal van het Gesantschap of den Vrede-Handel tüschen Polen en Schweden in de Jaare 1627—1632, por.: Winkelmann, B. L. Nr. 3158.

18162. Prohaska A.. Protest kupców wileńskich z 1621 r., Kwart. hist. 1893; — Louis J., Przygoda kupców krakowskich, 1643, *zob.* Nr. 8114; Dodatek, Bibl. warsz. 1872 III.

18163. Marquardus J., Tractatus de jure mercatorum, Polon., Moscov. constitutionibus collec., Frankf. 1662 DS.

18164. Antoni J, Początek handlu polskiego na Czarnem Morzu i żegluga po Dniestrze, Opowiadania ser. IV. t. I.

18165. Mémoires sur le commerce des Hollandais dans tous les Etats du monde, Amsterdam 1718; — Bohn J. Ch., Der wohlerfahrene Kaufmann, *zob.* Nr. 8995

18166. **Fournier A.**, Handel in Ungarn u. Polen um die Mitte des XVIII. Jahrh., *zob.* Nr. 4778 i 9223.

18167. **Kubala L.**. Handel i przemysł za Stan. Aug., *zob.* Nr. 18071.

18168. Łuczickij J., K' istorji torgowli w Małorossii XVIII. w, Kij. Star. 1894 IV.

18169. Tablica wywozu, 1767—1771, *zob.* Nr. 4933.

18170. **Chłędowski K.**, Traktat handlowy między Austryą i Polską r. 1775, Przew. nauk. lit. 1880.

Traktaty i cło, zob. Nr. 16707, 16709, 16715.

18171. Kniażewycz M, Projekt polipszenia torhowli na Ukraini 1784 r., Zap. tow. Szewcz. 1897 XVIII.

18172. Dziennik handlowy, Warsz. 1786 do 1793, *zob.* Nr. 5231 i 9358

O potrzebie kompanii handlowej, zob. Nr. 9573.

Bractwo kupieckie warszawskie, zob. Nr. 17370.

18173. Brederlow G., Gesch. d. Handels der Ostseereiche im Mittelalter, Berlin 1820; — Dullo, Gebiet, Gesch. u. Charakter des Seehandels der grössten deutschen Ostseeplätze, Jena 1828.

18174. **Sartorius G.**, Gesch. des Hanseatischen Bundes, Göttingen 1802—1808 t. 3; — Tenże, Urkundliche Gesch. des Ursprungs der Hanse, hrsg. v. Lappenberg, Hamburg 1830 t 2; — Schlözer K., Die Hansa u. d. deutsche Ritterorden, Berlin 1851; — Tenże, Verfall u. Untergang der Hansa u. d. deutschen Ritterordens, Berlin 1853; — Barthold F. W., Gesch. der deutschen Hansa, Leipzig 1854, 1862; — Gallois G. Der Hansabund, Leipzig 1865; — Worms E., Hist. commerciale de la ligue hanséatique, Paris 1864; - Schäfer D., Die Hansa u. ihre Handelspolitik, Leipzig 1885; — Daenell E. R, Gesch. der deutschen Hanse in der zweiten Hälfte d. XIV. Jahrh., Habilitationsschrift, Leipzig 1897.

18175. Werdenhagen J. A., De rebus hanseaticis, 1635, *zob.* Nr. 8058; Willebrandt J. P., Hans. Chronik, 1748, *zob.* Nr. 9185; Meyer A., Disputatio de civitatibus Hanseaticis, Jenae 1684; Tenśe, Kurze Erzehlung von denen Hansee-Staedten, Jena b. r. (DS.).

18176. Altmeyer J. J., Des causes de la décadance du comptoir hanséatique, Bruxelles 1843.

18177. Junghans W., Über Schutzbündnisse der Hanse, Sybels H. Z. 1865 XIII.

18178. **Rezesse** und andere Akten der Hansatage, Leipzig 1882–1898 t. 8.

Hanseatische Chronik, zob. Nr. 6985.

18179. Bandtkie J. S., Rzecz krótka o przymierzu handl. Hansa, z dod : czy i Kraków do niej należał? Roczn. tow. nauk. krak. 1817 I.

18180. Hanzeatyczne miasta, Prz. nauk. lit. 1842.

18181. **Łaguna St.**, Hanza nad Dźwiną XIII. w., Pismo zb. Ohryzki, Petersb. 1859 II.

18182. **Daenell E. R.**, Polen und d. Hanse um die Wende des XIV. Jahrh., Deutsche Ztschr. f. Geschichtswiss. 1898 II.

R: Doleżan W., Ateneum 1899 II.

Zob. Nr. 2633.

18183. Hertung J., Aus dem Geheimbuch eines deutschen Handelshauses im XVI. J., Ztschr. für Social- und Wirtschaftsgesch. 1898 VI.

Prusy, zob. Nr. 4614. 4576, 9185, 10466.

18184. **Hirsch T.**, Handels und Gewerbsgeschichte Danzigs unter der Herrschaft des deutschen Ordens (Preisschrift der fürstl. Jabłonowsk. Ges.), Leipzig 1858.

18185. Jarochowski K., O handlu gdańskim za czasów Zakonu, Opow. i studya hist., Pozn. 1863.

18186 Oelrichs P., Beiträge zur Gesch. d. Danziger-Handels, Ztschr. d. königl. preuss.-stat. Bureaus (E.).

18187. **Lauffer V**, Danzigs Schiffs- und Waarenverkehr am Ende des XV. Jahrh, Ztschr. des westpreuss. Geschichtsvereines XXXII., Odb. Danzig 1894.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1894.

18188. Hirsch T., Ueber d. Handelsverkehr Danzigs mit den Italienischen Staaten zu Ende des XVI. Jahrh., Neue preuss Provbl. 1847 IV.; — Damus R., Danzigs Beziehungen mit Frankreich, Ztschr. westpreuss. Geschichts-Vereins 1881; — Kestner E, Die Handelsverbindungen der Hanza, speciell Danzigs mit Spanien u. Portugal seit 1583, tamże.

18189. (Preiss J. Fr.), Lettre d'un ami de Dantzich à un ami d'Amsterdame Jullliet 1714; Seconde lettre etc. Decembre 1714 (DS.).

18190. Reflexions sur la propriété du port de Danzig (XVII. w.), b. r.; Reflexions sur la propriété de Danzig, b. r.; Gedanken v. d Eigenthum Danziger Hafens, b. r. (DS.).

Zob. Nr. 4830, 4859, 8068, 8110, 8359, 9100, 9103, 15630.

18191. Königsberger Handelsberichte, por.: Altpr. Mntschr. IX. str. 661–666.

18192. **Oesterreich H.**, Die Handelsbeziehungen der Stadt Thorn zu Polen 1232 bis 1577, Ztschr. d. westpreuss. Geschichts-Vereins 1891 XXVIII.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1894.

18193. Koppmann K., Das Gewichtsverhältniss zwischen Thorn, Flandern und Lübeck, Hansische Geschichtsblätter, Leipzig 1894.

Zob. Nr. 1828.

Bydgoszcz, zob. Nr. 11329.

18194. Napiersky C. E., Zur Gesch. des livländischen Handels im ersten Viertel d. XIV. Jahrh., Inland 1838 Nr. 2; — Tenże, Über die ältesten Handelsbeziehungen Livlands mit England, Mitth. Liv.-Est-Kurl. 1858 VIII.; — Vockerodt J. G. Handel von Riga, Reval, Narva, Wiburg (1737), w: Hermanna Berichte z. Gesch. Russlands, Leipzig 1872; — Sonntag K. G., Handelstractat Rigas mit Litthauen. Rig. Stadtblätter 1816.

18195. Handel Rygi i handel Berdyczowa, Tyg. petersb. 1834 IX. i X.

18196 Instruction der Kaufschulzen u. Willkühr d. Ampts Insterburg, Königsberg 1604, por.: Mith. Lith. Lit. Ges. I.

18197. Jankiewitz O. F., Specifique Nachricht v. Waaren, Riga 1766; Porządek handlu m. Rygi, b. r. E.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 3094–8195.

18198. Rauprich M., Breslaus Handelslage im Ausgange des Mittelalters, Breslau 1891.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1892.

18199. **Markgraf H.**, Zur Geschichte des Breslauer Kaufhauses, Ztschr für Gesch. Schlesiens 1888 XXII.; — Rauprich M., Der Streit um die Breslauer Niederlage, 1490 do 1515, tamże 1893 XXVII.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1888 (Markgrafa).

18200. Cauer E., Zur Geschichte der Breslauer Messe, Ztschr. f. Gesch. Schlesiens 1863 V.; — Wutke, Die Breslauer Messe, Jahrb. f. Nationalökon. u. Statist. 1896 XII

Zob. Nr. 822, 6475, 6780.

18201. **Winkler A.**, Die deutsche Hansa in Russland, Berlin 1886.

18202. Strahl J. C., De commercio, quod Germani cum Russis, praecipue cum Novogrodensibus aevo medio exercuerunt, Bonnae 1834.

18203. Czaumikow, O torgowlie Ganziejskich gorodow z Nowgorodom i Moskwoju i Szwiecii z Rossiju, Cztienija w imp. obszcz. ist. i drewn. ross. 1898 I.

18204. Grantoff F. M., Gesch. des Hause-Comptoires in Nowogrod, Grantoff. Hist. Schr., Lübeck 1836 t. II.

18205. Istoriczeskoje obozrienije torhowych znoszenij Nowgoroda, Petersb. 1847; — Sławianskij M., Ist. obozrienie torhowych znoszenij Nowgoroda, Petersb. 1847.

18206. Nikitskij, O torhowlie Rusy z Hanso do konca XV. wieka, Petersb 1879; — Tenże, Istorija ekonomiczeskawo byta welykawo Nowgoroda, Czt. w imp. obszcz. istor. i drewn. ross. 1893 t. I i II.

18207. **Buck W.**, Der deutsche Kaufmann in Nowogrod bis zur Mitte des XIV. Jahrh., Berlin 1891; — Tenże, Der deutsche Handel in Nowogrod bis zur Mitte d. XIV. Jahrh, Petersb. 1895.

R:Korduba M., Zapiski tow. Szewcz. 1896 XI.

Zob. Nr. 16260.

18208. Gregorowicz I., Ist. opyt o posadnikach Nowgorodskich, Moskwa 1821; Bielejew, Ist. Nowgoroda, Moskwa 1864; Kostomarow N., Siewiernorusskaja narodo-prawstwa, Petersb. 1863 (t. VII. i VIII.: Nowogród W.); Andrewskij J., O dogoworie Nowgoroda, Petersb. 1855.

18209. Blümcke O., Berichte u. Acten d. hansischen Gesandschaft in Moskau 1603, por.: Mitt. a. d. hist. Litter. 1895 XXIII. i Litt. Centralblatt 1895 Nr. 8.

18210. Zehden K., Die Verkehrswege zu Wasser und zu Lande, Wien 1879.

18211. **Wrotnowski A.**, Drogi handlowe w Królestwie polskiem, Bibl. war. 1878 III.

18212. Chodakowski Z. D., Drogi kom. w starożytnej Rosyi (tłóm. Wagilewicz), Bibl. Ossol. 1843 VII.—VIII.

Sadowski, zob. Nr. 18138.

Rulikowski, zob. Nr. 18150.

18213. O budowie dróg w Polsce, z Gaz. koresp. warsz., Roz. lw. 1821.

Zob. Nr. 2495, 3309, 4904.

18214. Żegluga handlowa, Prz. nauk. lit. 1842—1844, *zob.* Nr. 10691.

18215. **Surowiecki W.**, O rzekach i spławach, *zob.* Nr. 10664.

18216. Haczewski J, O spławie drzewa, z dodatkiem terminologii orylów, flisów, majtków, Sylwan 1835 XI; — Tripplin D., O żegludze na rzekach Król. polsk, Dz. war. 1852 Nr. 284.

18217. **Hubert L.**, O zamiarach uspławienia rzek za Stan Aug. (rozprawa), Pam. hist. L. Huberta t. II.

18218. Myśli o sposobach dania bezpiecz. spławu rzekom polskim i litewskim, Warsz. 1767; — Wykład sposobów do rzeko-spławności i handlów prowadzenia, Warsz. 1782 (DS.), *zob.* Nr. 10671.

18219. **Wutke K.**, Die schlesische Oderschiffarth in vorpreussischer Zeit, Urkunden und Aktenstücke (Codex diplomaticus Silesiae, Band 17), Breslau 1896, *zob. Dod. I.*

Spławność rzek, zob. Nr. 10663—10760.

18220. Hess, Der masurische Schifffarthskanal in Ostpreussen, hrsg. v. Centralverein in Insterburg, Königsb. 1894.

18221. Wutzke J. L., Bemerkungen über den grossen u. kleinen Friedrichsgraben u. die Schiffbarkeit des Detmeflusses, Preuss. Provinzial Blätter 1832 VII.

Kanały, zob. Nr. 5131, 10754—10760.

Żegluga morska, zob. Nr. 10743—10750, 16806.

18222. Karnowicz E., Znaczenie Poliakow w istorii morepławania, Morski Zbiornik, Petersb. 1858 Nr. 6.

18223. Kuricke R., Jus maritimum hanseaticum, Hamburg 1867; — Oehmichen J. N., De maris occupatione, Gedani 1722 (DS.).

18224. Lauffer V., Danzigs Seehandel zu Ende d XV. Jahrh., Ztschr. d. westpreuss. Geschichtsver. 1894.

Zob. Nr. 4446, 8242, 9031.

18225. **Ilwof F.**, Das Postwesen in seiner Entwicklung, Graz 1880.

18226. **Chołodecki J. B**, Do dziejów poczty w Polsce, Lwów 1899.

18227. F., Z historyi poczty, Czas 1884 Nr 14.

18228. Kijewskaja poczta w 1791 g., Kij. Star. 1897 I.

18229. Livres des postes de l'Europe, 1788 DS.

Poczta w Inflantach, por.: Winkelmann, B. L., Nr. 3196—3210.

Zob. Nr. 4141, 4615, 5449, 16698.

18230. **Maciejowski W. A.**, Historya dawnych polskich miar i wag aż do XVIII. w., Ekonomista, Warsz. 1868 i Odb.

18231. Lelewel J., Wiadomość hist. o starożytnych miarach długości, Warsz. 1814.

18232. Wilhelm H. C., De mensuris regni Borussiae, Regiom. 1717; Hanow M. K., Comparatio mensurarum, Danzig 17 7; Wiadomość o miarach, wagach i łokciach, Wilno 1788 (DS.).

18233. **Sapieha A.**, Tablice stosunku nowych miar i wag francuskich z litewskiemi i polskiemi, Rocz. tow. warsz. przyj. nauk I.

Zob. Nr. 18193.

18234. **Naudé W.**, Die Getreidehandelspolitik der europäischen Staaten von XIII. bis zum XVIII. Jahrh., als Einleitung in die preussische Getreidehandelspolitik (Acta borussica I.), Berlin 1896.

18235. Wolicki, Uwagi nad raportem p. Jacobs o handlu zbożowym w Polsce (wyj. z The Times), Roz. lw. 1827; — Abrahamowicz J., Zdanie Litwina o kupczy taniej zboża, a drogiej sprzedaży, b. m. 1585 DS.

Handel tabaką, zob. Nr. 16700.

Handel wódką, zob. Nr. 17550—17554.

18236. Szymanowski W., Handel win, Dz. warsz. 1856 Nr. 78.

18237. Nagy Gyula, Krosznai magyarok (Węgrzy w Krośnie w XVII. w. jako handlarze wina), Századok 1880.

Zob. Oświata (Obyczaje).

18238. **Ulanowski B.**, Kilka zabytków ustawodawstwa królewskiego i wojewodzińskiego w przedmiocie handlu i ustanawiania cen, Arch. kom. prawn. Akad. krak. 1895 I.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1898: Krotoski K., Przegl. powsz. 1899 II.

18239. O cinach raznym predmietam, o dieniežnom kursie w XV.—XVII. stol., Kowiensk. gub. wied. 1879 Nr. 14.

18240. Taksa korzeni i trunków na sejmie piotrkowskim z r. 1525, Niemc. Zb pam. t. IV.; — Cennik towarów dla miasta Warszawy z r. 1565 w Maciejowskiego Historyi miast dod., *zob.* Nr. 17184.

18241. **Bostel F.**, Die Piotrkower Constitution von 1525, Jahresbericht d. 2. Obergymn., Lwów 1890; — Tenże, Taryfa cen wdztwa krakowskiego z r. 1565, Arch. kom. hist. VI., Odb. Krak. 1891.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1891; Stesłowicz Wł., tamże 1892; Raciborski F., Ekonom. pol. 1893 III.

18242. Taksa żywności z r. 1573, *zob.* Nr. 3092.

18243. **Chmiel A.**, Ustawy cen dla miasta starej Warszawy od r. 1606—1627, *zob.* Nr. 17235.

18244. Ustawa przedawania rzeczy, 1623, *zob.* Nr. 3626.

18245. **Rolny W.**, Dwie taxy towarów cudzoziemskich z r. 1633, Arch kom. prawn. Akad. V., Odb. Krak. 1897.

R: Winiarz A., Kwart. hist. 1898.

18246. Porządek i moderacya taksy, Pozn. 1636, *zob.* Nr. 3741; — Kommissya 1643, *zob.* Nr. 3787.

18247. Tabella generalna na taxy chleba, 1747, *zob.* Nr. 4699; — Taxy z r. 1766, *zob.* Nr. 4922; z r. 1787, *zob.* Nr. 5246.

Taryfy domów, zob. Nr. 3699, 5499.

18248. **Jarmarki**, *zob.* Nr. 1865, 2270, 2276, 2593, 2602, 3147, 3165, 3175, 3358, 3529, 4225, 4686, 4775, 11779.

18249. Isliedowanie o torhowlie na ukrainskich jarmarkach, Petersb. 1858.

Zob. Miejscowości.

Akcyza, zob. Nr. 5367, 16682—16700.

Handel księgarski, zob. Oświata (Literatura).

18250. **Mennictwo**, *zob. Numizmatyka* Nr. 423—567 i *Dod. I*

18251. **Kostrzębski W.**, Mennictwo w Polsce, Wiad. numizm.-arch. 1896, 1897; — Tenże, Niektóre wiadomości o mennicach koronnych za Jana Kazim., tamże 1897; — Koehler, Dokumenta mennicze, tamże 1897 Nr. 4.

Rozprawy ekonom.-polit. o monecie, zob. Nr. 560—567.

18252. Bartolomäus R., Justus Ludwig Decius, Ein deutscher Kaufmann und polnischer Staatsmann (1485—1545), Altpreuss. Mntschr. 1898 XXXV.; — Kostrzębski W., Jan Tham, probierz, pełniący obowiązki mincmistrza w mennicy krakowskiej od 1655 do 1658 r., Wiad. numizm.-arch. 1896, Odb. Krak. 1896 (z rycinami).

18253. Karpiński St., Zasady działalności banków i zarys historyczny głównych epok ich rozwoju, Warsz. 1898.

18254 Waszkiewicz J., Historya banków oraz celniejszych towarzystw kredytowych, Wilno 1838.

Bank narodowy, zob. Nr. 16717.

18255. Wielisław, Bankierzy, przemysłowcy, rzemieślnicy dawnej daty, Biesiada lit. 1884.

18256. Lepszy L., Turzonowie w Polsce, *zob.* Nr. 17196

18257. Polska rodzina Turzów na Węgrzech, Roz. lw. 1832.

Giełda, zob. Nr. 17332.

18258. F. M. S., Historya lombardu, Tyg. ill. 1872 IX.

18259. Użyteczność sądów handlowych, b. r.; — Odpowiedź na uwagi nad projektem sądu handl., b. r. (E. IX) (DS.).

18260. **Louis Wawel J.**, Dawne prawo wekslowe polskie przez b. sędziego powiat., Lwów 1872.

18261. Uwagi o naturze pieniędzy i o wekslarstwie, Warsz. 1792; — Ustawy wekslowe, b. r. (E. IX.) (DS.).

18262. Loix cambiales de la Repubi. Polonaises, b. r.; Neueste Wechsel und Banquerouten ord., Danzig b. r. (E. IX.) (DS.).

18263. Uwaga nad szkodliwą lichwą pieniężną (1773—1780), b. r DS.

(e: Zbytek i ubóstwo).

18264. **Baudrillart**, Histoire du luxe privé et publique, Paris 1878–1880 t. 4.

18265. **Chłędowski K.**, Zbytek w Polsce, szkic ekonomiczno-historyczny, Dz. lit. 1865.

18266. O zbytku w XVI. w., z Bielskiego, Kalendarz kieszonkowy, Krak. 1804; Uwagi nad dziejami handlu i zbytku w Polsce (z Pam. Schlötzera), Warsz. 1819 Roz. lw. 1819; Curalina, Nachrichten über ehemalige Wohlhabenheit Polens, (w: Schottkys, Vorzeit u. Gegenwarth, 1823).

18267. **Leges sumptuariae** z r. 1383 i 1387, *zob.* Nr. 1888; — Leges sumptuariae albo uniwersał poborowy na zbytki z r. 1609, *zob.* Nr. 3491 i 16684.

18268. Estreicher St, Ustawy przeciw zbytkowi w dawnym Krakowie, Rocz. krak. 1898 i Odb.

R: Gargas Z., Bibl. warsz. 1899 I.

18269. Leges sumptuariae d. Stadt Riga, Riga 1628 DS.

Por.: Winkelmann, B. L. Nr. 4416—4436.

18270. Falibogowski Fr., Discurs marnotractwa, Jarosław 1626 DS.

18271. Widawski P. W., Exorbitancye albo o rzeczach w każdem królestwie szkodliwych, Krak. 1693 DS., por.: Kraushar A., Piotr Wężyk Widawski, satyryk XVII. w., Przew. nauk. lit. 1891.

R: Nehring W., Kwart. hist. 1893.

Zob. Nr 15602.

18272. **Daniłowicz Ign.**, Historyczny pogląd na zakłady dobroczynne w dawnej Polsce, Dz.eje dobrocz., Wilno 1820, *zob.* Nr. 13925.

18273. Muczkowski J., Wiad. o związku filantropijnym w Krakowie (1785), Dz. lit., Krak. 1844 I., *zob.* Nr. 5182, 5279.

18274. Zakłady dobroczynne w Słucku, Tyg. petersb. 1837 XV.

Szpitale w Polsce, zob. Nr. 1933 i 13914 do 13925.

Żebractwo w Polsce, zob. Nr. 17619 do 17621

18275. Uwiadomienie o nowej organizacyi ubogich, b. r. (E.) DS.

18276. Freytag H., Zwei Danziger Armenordnungen des XVI. Jahrh., Ztschr. d. westpreuss. Geschichtsver. 1899 XXXIX.; Schubert, Das Armenwesen d. Stadt Riga, Baltische Mntschr. 1897.

(f: Statystyka).

18277. **Wappäus**, Einleitung in das Studium der Statistik, hrsg. v. Gandil, Leipzig 1881.

18278. Pilat T., Przegląd prac statystycznych i ekonomicznych, Przew. nauk. lit 1881.

18279. **John**, Geschichte der Statistik, Stuttgart 1884.

18280. Hanshofer, Lehr- u. Handbuch der Statistik, Wien 1882 2 wyd.; — Block, Traité de statistique, Paris 1886 2 ed. (toż po niem., Leipzig 1879); — Walcker, Grundriss der Statistik u. Staatenkunde, Berlin 1889; — Westergaard, Grundzüge der Theorie der Statistik, Jena 1890.

18281. Mayr e Salvioni, La statistica e la vita sociale, 2. ed. Torino 1886; — Gabalgio, Storia e theoria della statistica, Milano 1888.

18282. **Daszyńska Z.**, Kilka słów o metodzie statystyki historycznej, Warsz. 1892 (także po niem. p. t.: Stoff u. Methode der historischen Bevölkerungsstatistik, Jahrb. f. Nationalekon. u. Stat. N. F. t. II.).

R: Głąbiński St., Kwart. hist. 1893 i Bosakowski T., tamże 1897.

18283. Dzieduszycki M., O statystyce, Prz. lw. 1872 I.

18284. **Czacki T.**, Statystyka Polska, Dzieła t III.

18285. **Maciejowski W. A.**, Zarysy dawnej statystyki, *zob.* Nr. 10813.

18286. **Kleczyński J.**, Spisy ludności w Rzeczyposp. polskiej, *zob.* Nr. 10816; — Tenże, Poszukiwania spisów ludności Rpltej polskiej w zbiorach Moskwy, Petersburga i Wilna, Arch. kom. hist. Akad. t. VIII., Odb. Krak. 1898; — Tenże, Pogłówne generalne

w Polsce i oparte na niem spisy ludności, Roz. fil.-hist. Akad. XXX., Odb. Krak. 1894.

R: Korzon T., Kwart. hist. 1894 i 1896.

Uchwały poborowe, zob. Nr. 16670.

18287. **Maroński St**, Obraz ekonom.-stat. archidyecezyi gnieźnieńskiej w XVI. wieku, Bibl. warsz. 1883 III.

Libri beneficiorum, zob. Nr. 1319—1323.

18288. **Pawiński A. i Jabłonowski A.**, Polska XVI. wieku pod względem geograf.-statyst. (Źródła dziejowe od t XII.—XX.), *zob.* Nr. 1387 i 2430).

18289. **Korzon T.**, Wewnętrzne dzieje za Stanisława Augusta, *zob.* Nr. 1464 i *Hist. polityczna.*

Zob. Nr. 4926.

18290 Landsberger J., Beiträge zur Statistik Posens, Ztschr. f. Prov. Posen 1893 VIII.

18291. **Kleczyński i Kluczycki**, Liczba głów żydowskich w Koronie, z taryf r. 1765, Arch. kom. hist. Akad. VIII., Odb. Krak. 1898; — Czuczyński Al., Spis Żydów wdztwa krak. z r. 1765, tamże VIII., Odb. Krak. 1898.

Statystyka współczesna, zob. Nr. 10813 do 10867, a nadto 10004—10005, 10016, 10171—10176, 10188, 10223, 10273, 10277, 10395, 10416, 10453, 10485, 10813, 10817, 10822, 10959, 10994.

(g: Stosunki ekonomiczno-statystyczne po rozbiorach do r. 1815).

Stosunki prawne w trzech zaborach, zob Nr. 17719—17944.

Podróże, zob. Nr. 10085.

Opisy kraju, zob. Mr. 10153.

18292. Nemnich Ph. A., An universal dictionary of marchandise in English, German, Russien, Polish, London 1799, *zob.* Nr. 3702.

18293. **Luca de I.**, Staatsanzeigen von d. k. k. Staaten, Wien 1785; — Tenże, Oesterr. Staatenkunde im Grundrisse, Wien 1786 bis 1789 t. 3; — Tenże, Das hist.-statist. Lehrbuch, Wien 1798, *zob.* Nr. 9607.

18294. **Kalinka W.**, Galicya i Kraków, *zob.* Nr. 17728.

Edicta et mandata, zob. Nr. 4498.

Stosunki prawne, zob. Nr. 17720—17743.

18295. Kukolnik B., Zbiór prawideł ekon., Zamość 1800 (dla młodzieży uczącej się).

18 96. **Brodetzky S.**, O środkach podniesienia gospodarstwa w Galicyi, Gaz. lw. 1816 Nr. 60—100 (rzecz napisana w roku 1812); — O pańszczyźnie, rolnictwie i t. p., tamże 1811 Nr. 5—46.

18297. Krajewski J., Ze statystyki i ksiąg hip. Galicyi, Przew. nauk. lit. 1885.

18298. Rohrer J., Bemerkungen auf einer Reise, *zob.* Nr. 9735 (o przemyśle i handlu).

18299. **Ustawa** tymczasowa górnicza cesarza Franciszka z r. 1804, *zob.* Nr. 5596.

18300. Uniwersał, mocą którego przedawanie soli w Galicyi pozwala się (po pol. i niem.), b. r. (E. IX.).

Zob. Nr. 10591.

18301. Eisenblechwalzwerk in Stryjer Kreise, Galicia 1841.

18302. Gliszczyński A., O drogach w Galicyi, Warsz. 1816, *zob.* Nr. 10324; — Stöger L. M., O gościńcach publ. w Galicyi, Rozm. lw. 1832.

Zob. Nr. 5744.

18303. Rozprawa o funduszach krajowych' nakł. W. Smochowskiego, Lwów 1866, *zob.* Nr. 16636.

18304. **Sarrazin H.**, Die Entwickelung d. Preise des Grund und Bodens in der Provinz Posen, Inauguraldiss., Halle 1897.

18305. Brodnicki B., Beiträge zur Entwickelung der Landwirthschaft in der Provinz Posen während der Jahre 1815—1890, Inauguraldiss., Leipzig 1893

18306. Baczko L. A., Ueber die unglücklichen Verhältnisse der Grundeigenthümer in Ostpreussen, Königsb. 1814.

18307. Sohnrey H. D., Ansiedelungswesen in Posen und Westpreussen, Das Land 1897.

18308. Królewski edykt względem morwowego drzewa i krajowego jedwabnictwa de dato Berlin 3. maja 1788, b. m. i r.

18309. **Klewing H.**, Seidenbau u. Seidenindustrie im Netzdistrict von 1773 bis 1805, Ztschr. f. Posen 1896 X.

18310. Brau-Articul d. platten Landes, derer Litthauischen Aembter Insterburg, Ragint u. Tilsit, Königsb. 1778 DS.

Stosunki prawne, zob. Nr. 17773—17829.

18311. Horodyski A., O składaniu się i podzielaniu majątków, O reprodukcyi krajowej, 1803 (autor: Chreptowicz).

18312. Z. E., Pod najłaskawszą opieką i panowaniem najj. imp. Alexandra I., Zgromadzeniu generalnemu dworzaństwa szlacheckiego, obywatelom gubernii litewsko-wołyńskiej, dziełko ekon.-polit., b. m. i r. (181.).

18313. Lelewel K., Umiarkowanie wydatków względnie do przychodów dla własnej i powszechnej pomyślności, Dz. wil. 1815 II, Odb. Wilno 1815; — Marchocki St, Ustawy dla ziem dzied icznych Minkowic, *zob.* Nr. 5491, 5605, 5651.

18314. **Istoriczeskoje** opisanie ross. kommercii (od Piotra W.), Petersb. i Moskwa 1781—1788 t. 7.

18315. Peter J. Chr., Übersicht des russ. Handels, Journal f. Fabrik, Manuf. u. Handlung. Leipzig 1808.

18316. Uniwersał względem towarów, których przywóz w imperium Ross. jest zakazany, b. r.

18317. Dyploma dla kupców z r. 1808, *zob.* Nr. 5664.

Stosunki prawne, zob. Nr. 17830—17864.

18318. **Konic H.**, Rolnictwo i handel X. Warsz., 1807—1815, Rocz. tow. nauk, Warsz. 1880.

R: Aten. 1881 III.

18319. Organizacya towarzystwa gospodarstwa rolnego w X. Warsz. 4. kwietnia 1810, *zob.* Nr. 5697.

18320. Myśli o polepszeniu handlu, rolnictwa, przemysłu, 1811, *zob.* Nr. 9809.

18321. Rostworowski A. J. F. C., Die Entwicklung der bäuerlichen Verhältnisse im Königreich Polen im XIX. Jahrh, I. Inauguraldiss., Halle 1896.

R: Wlniarz A., Kwart. hist. 1898 · A. B., Bibl. warsz. 1898 I.

18322. Heine St. aus Jablonka, Die Landwirtschaft im Kreise Słupca im XIX. Jahrh. Theil I.: Beitrag zur Gesch. der Landwirtschaft in Polen, Inauguraldiss., Breslau 1898.

18323. Erlicki F., Rys historyczny instytutów rolniczo-leśniczych w Królestwie polskiem, Warsz. 1877.

18324. **Langie K.**, Obraz cen zbożowych w Warsz. 1805—1861, Lipsk b. r. (1862), *zob.* Nr. 5620.

18325 Miączyński J., Uwagi nad teraźniejszym stanem rolnika pod względem ceny zboża i wydatków podane radzie depart. kaliskiej, Luty 1810, War. 1811, *zob.* Nr. 5711.

18326. Bielski A., Ułatwienie przeszkód systemowi kredytowemu i amortyzacyi czasowej zarzuconych, wraz z wskazaniem widoków i środków, jak fabryki krajowe podniesione, kupiectwo urządzone, a gotowizna zatrzymaną być może, Kalisz 1810.

Zob. Nr. 5673, 9797, 17095.

18327. Układ względem żup wielickich, *zob.* Nr. 5708.

18328. Kaczkowski St., Myśli o handlu naszym, b. m. 1818.

18329. Majewski W. S., Kodeks handlowy, Warsz. 1808, 1811; — Tenże, Powody do ustanow. kodeksu handl, Warsz. 1811; — Stawiarski J. F., O potrzebie przysposobienia kodeksu handlowego franc. dla X. Warszawskiego, Mowa w Izbie 20. marca 1809; — Szaniawski F. K., O prawach handlowych, Warsz. 1810.

Zob. Nr. 5641 i 5709.

18330. Chrucki J. K., System banku, Warsz. 1808, *zob.* Nr. 5657, 9809 i 17881.

18331. Plichta J., O papierowych pieniądzach, *zob.* Nr. 478.

18332. **Staszic St.**, O statystyce Polski, Warsz. 1807 - 1809, *zob.* Nr. 9797.

Stosunki prawne, zob. Nr. 17865—17944.

IV. OŚWIATA

(CYWILIZACYA i KULTURA).

1. Historya obyczajowa.

A. Bibliografia i zarysy historyi kultury powszechnej.

18333. **Jodl Fr.**, Die Culturgeschichtsschreibung, ihre Entwickelung und ihr Problem, Halle 1878.

18334. **Henne-Am Rhyn O.**, Die culturgeschichtliche Literatur der letzten zwanzig Jahre, Unsere Zeit 1870 I.; — Tenże, Culturgeschichtliche Werke d. neuesten Zeit, tamże 1885.

18335. **Zibrt Čenek**, Kulturni historie, jeji vznik, rozvoj a pasavadni literaturu cizi i českov, Praga 1892 (podaje bibliografię).

18336. **Zeitschrift** f. Kulturgeschicht., red. v. Georg Steinhausen (od r. 1893, rocznie tom).

Por.: artykuły Steinhausena G. i Helmolta p. t.: Kulturgeschichte w: Jahresberichte der Geschichtswiss. (Berlin od r. 1878).

18337. **Eichhorn J. G.**, Allg. Gesch. der Cultur und Literatur des neueren Europa, Göttingen 1796—1799 t. 2.

18338. **Adelung J. Chr.**, Versuch einer Geschichte d. Kultur des menschlichen Geschlechtes, 1782; Pölitz, Geschichte der Cultur der Menschheit nach Principien der kritischen Philosophie, Leipzig 1796; Gotsch, Geschichte der Kultur des Menschengeschlechtes, Wien 1796, Leipzig 1803.

18339. Wachsmuth W. G., Die europäische Sittengeschichte, Leipzig 1831—39; — Tenże, Allgemeine Culturgeschichte, Leipz. 1850—2 t. 3.

18340. **Guizot Fr.**, Histoire de la civilisation en Europe depuis la chute de l'empire romain jusqu'à la révolution française, Paris 1828 (po pol.: Dzieje cywilizacyi europ., przekł. Fel. Bentkowskiego, Warsz. 1842; niem. przekł. Sachsa, Stuttg. 1844; czeski przekł. Palacky'ego, Praga 1851).

18341. Röth, Geschichte der abendländischen Kultur, Mannheim 1846; — Drumann, Grundriss der Kulturgeschichte, Königsberg 1847.

18342. **Klemm G.**, Allgemeine Culturgeschichte der Menschheit, Leipzig 1843—1852 t. 3; — Tenże, Die materiellen Grundlagen menschlicher Cultur, Leipzig 1865.

18343. Hanuš J. J., Vorlesungen über die allgem. Kulturgesch. der Menschheit gehalten an der Uniwersität zu Olmütz im Jahre 1849, Brünn 1849.

18344. **Buckle J. H.**, History of civilisation in England, London 1857, 1861 (po niem., Rige, Leipzig 1860; po pol.: Hist. cywilizacyi w Anglii, przeł. Zawadzki Wł., Lwów 1862—1868, 2. ed. Warsz., por.: Pawiński A., Kilka słów o Buckle'u, Warsz. 1869).

18345. **Laurent F.**, Etudes sur l'histoire de l'humanité, 1858; — Tenże, Philosophie de l'histoire, Paris 1880.

18346. **Draper J. W.**, History of the intellectual devolepment in Europe, London 1864 (po niem.: Bartels, Leipzig 1865); — Tenże, Hist. of the conflict betveen Religion and Science, Nev-York 1873 (1. ed.) (po pol.: Karłowicz J., Dzieje stosunku wiary do rozumu, Warsz. 1884).

18347. Dean Am., The history of civilisation, Albany 1868—1869.

18348. **Kolb G. F.**, Culturgeschichte der Menschheit mit besonderer Berücksichtigung von Regierungsform, Politik, Religion, Freiheits- und Wohlstandsentwicklung der Völker, Leipzig 1869—1870, 2. ed. 1872, 3. ed. 1885.

18349. **Henne-Am Rhyn O.**, Die Kulturgeschichte im Lichte des Fortschritts, Leipz. 1869; — Tenże, Allgemeine Kulturgeschichte von der Urzeit bis zur Gegenwart, Leipzig 1877—1879, nowe wyd. 1897 t. 7; — Tenże, Culturgeschichte d. neueren Zeit vom Wiederaufleben der Wissenschaften bis auf die Gegenwart, Leipzig 1870—1872.

18350. **Hellwald Fr.**, Kulturgeschichte, 1. wyd. Augsburg 1875, 4. wyd. Leipzig 1897 (w nowem opracow. przez wielu autorów).

18351. **Honegger J. J.**, Allgemeine Kulturgeschichte, Leipzig 1882—1886; — Tenże, Grundsteine einer allgemeinen Kulturgesch. der neuesten Zeit, Leipzig 1868—1872; — Tenże, Katechismus der Culturgeschichte, Leipzig 1879, 1889 (podaje historyografię).

18352. **Lippert J.**, Kulturgeschichte der Menschheit in ihrem organischen Aufbau, Stuttgart 1886—1887; — Tenże, Die Kulturgeschichte in einzelnen Hauptstücken, Prag 1885.

18353. **Seignobos Ch.**, Histoire de la civilisation, Paris 1885; — Tenże, Abrégé de l'hist. de la civilisation, Paris 1889.

18354. Decoudray G., Histoire sommaire de la civilisation depuis l'origine jusqu'à nous jours, Paris 1886 (po pol., War. 1896).

18355. **Kurth G.**, Les origines de la civilisation moderne, Louvain 1886 t. 2 (na końcu t. II. bibliografia, 51 str.); — Mahrenholtz R., Wünsche Aug., Grundzüge der staatlichen und geistigen Entwickelung der europäischen Völker, Oppeln 1888; — Reich E., History of civilisation, lectures on the origin and development of the main institutions of mankind, Cincinnati 1889; — Rosa G., Storia della civiltá, Brescia 1889.

18356. Nikel J., Allg. Kulturgeschichte, Padeborn 1895.

18357. Guyard E., Hist. du monde, son évolution et sa civilisation, Paris 1895 (1114 str.).

18358. Gönther R., Allg. Kulturgeschichte, Zürich 1897; — Streissler, Allg Kulturgeschichte, 2. wyd. Leipzig 1897.

18359. **Atlas** der Culturgeschichte v. Eye A., 2. wyd. Leipzig 1875; — Kulturgeschichtliches Bilderbuch aus drei Jahrhunderten, v. Hirth G., Leipzig-München 1880—1889, 2. ed. 1895—1898; — Kulturhistorischer Bilderatlas, Leipzig, I. Alterthum, bearb. von T. Schreiber, 1886, 2. wyd. 1888; II Mittelalter, bearb. von A. Essenwein, 1883; — Album historique publié sous la direction de E. Lavisse par A. Parmentier (Moyen Age, Fin du moyen Age, Les XVI. et XVII. siècles), Paris 1898—1899.

18360. **Lacroix P.**, (Seré F.), Le moyen-âge et la renaissance, Paris 1848; — Tenże, Le moyen âge, Paris 1873—1878 (I. Les arts au moyen âge et à l'époque de la renaissance; II. Moeurs, usages et costumes; III. Vie militaire et réligieuse; IV. Science et lettres).

18361. **Eicken H.**, Geschichte und System der mittelalterlichen Weltanschauung, Stuttgart 1887; — Kleinpaul, Das Mittelalter, 1894 t 9.

18362. **Burckhardt J.**, Die Cultur der Renaissance in Italien, 3. wyd przez Geigera, Leipzig 1885 (po pol.: Kultura odrodzenia we Włoszech, tł. L. M., Krak. 1897); — Geiger L., Renaissance und Humanismus in Italien und Deutschland 1882 (po pol.: St. Mieczyński, Warsz. 1896).

18363. Grün K., Kulturgeschichte des XVI. Jahrh., Leipzig, Heidelberg 1872; — Tenże, Kulturgesch. des XVII. Jahrh., 1880.

18364. **Lacroix P.**, Dix-septième siècle: Lettres, sciences et arts, Paris 1880; — Tenże, Dix-septième siècle: Institutions, usages, costumes, Paris 1882; — Tenże, Dix-huitième siècle: Institutions. usages, costumes, Paris 1875; Dix-huitième siècle: Lettres, sciences et costumes, Paris 1878.

18365. Bauer B., Geschichte der Politik, Cultur und Aufklärung des XVIII. Jahrh., Charlottenburg 1843—1845.

18366. Vallat, Etudes d'histoire de moeurs et d'art musical sur la fin du XVIII. siècle et la première moitie du XIX. siècle, Paris 1890.

18367. **Honneger J.**, Literatur und Cultur d. XIX. Jahrh., Leipzig 1865, 2. wyd 1886; — Hallier E., Kulturgeschichte des XIX. Jahrh. in ihren Beziehungen zu der Entwickelung der Naturwissenschaften geschildert, Stuttgart 1889; — Schmidt-Weissenfels, Das XIX. Jahrhundert, Geschichte seiner ideellen, nationalen und Kulturentwicklung, Berlin 1890.

18368. **Grand-Carteret**, XIX. siècle, Paris 1899 t. 2.

Historye powszechne z uwzględnieniem hist. kultury, zob. Historya polityczna.

B. Historya kultury polskiej.

(a: Słowianie, Polska).

18369. **Czarnocki A.** (Chodakowski), O Słowiańszczyznie, *zob.* Nr. 12439.

18370. **Szafarzík P. J.**, Starožitnosti slovanské, Prage 1837, 1862, *zob.* Nr. 6115.

18371. Olenin, Opyt ob odeždie, oruzij, prawach i stepeni proświszczenij Sławian, Petersb. 1832.

18372. **Tyszyński Al.**, Rys historyczny oświecenia Sławian, Bibl. warsz. 1841 Odb. Warsz. 1841.

Zob. Nr. 11486—11487.

18373. Palacký J., Dějiny vzdělanosti w Evropě, Praga 1851 (przekł. Guizota, *zob.* Nr. 18340).

18374. **Krek G.**, Einleitung in die slavische Literaturgeschichte, Graz 1874, 2. wyd. 1887, *zob.* Nr. 11501.

18375. **Budolicz A.**, Perwobytnyje Sławianie w ich jazekie, bytie i poniatyach, Kiew 1878.

R: Brückner A., Archiv f. slav. Philol. IV. i VI.

18376. Grigorowicz V., Odczyty o kulturze Słowian, Russ. filol. Wiestnik 1879.

18377. **Perwolf J.**, Sławianie. ich wzajemnyja otnoszenija i zwiazy, Warsz. 1886 (t. III.: Kultura Słowian do XVIII. w.).

18378. **Maretić J.**, Slaveni u davnini, Zagrzeb 1889.

R: Grabowski B., Wisła 1890 IV.

18379. Hellwald, Die Welt der Slaven, Berlin 1890.

18380. Makuszew W., Skazanija inostranciew o bytie i prawach Sławian, Petersb. 1861, *zob.* Nr. 6125–6127.

Czasy przedhistoryczne, zob. Etnografia (archeologia: Nr. 11057—11084).

Mytologia Słowian, zob. Nr. 12437—12481.

18381. Jaroszewicz J., O wpływie religii chrześciańskiej na cywilizacyę Słowian, *zob.* Nr. 12622.

18382. Bogusławski W., Dzieje Słowiańszczyzny północno-zachodniej do połowy XIII. w., Poznań 1887 t. I., 1889 t. II.

Zob. Geografia (Nr. 10154—10160), Etnografia (Nr. 11471—11537) i Historya polityczna.

18383. **Maciejowski W. A.**, Polska aż do pierwszej połowy XVII. w. pod względem obyczajów i zwyczajów, Petersb., Warsz. 1842 t. 4.

18384. Czerwiński I., Rys dziejów kultury i oświecenia narodu polskiego od w. X. do końca XVII. w., w dwóch częściach, Przemyśl 1816; Majeranowski K., Pielgrzym z Tęczyna, Dzieło poświęcone obyczajom i starożytności narodowej, Krak. 1823; Prażmowski, Zwrot na przeszłe czasy w Polsce, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1825 XVIII.

18385. **Chodkźo L.**, La Pologne (historique, littéraire, monumentale et pittoresque), par une Société des littérateurs sous la diréction de Leonard Chodźko, publ. par Ign. Stan. Grabowski, Paris 1835—1842 t. 3 (8 wydań rozmaicie zatytułowanych, por. **E.** XIX. w.); — Tenże, La Pologne encyclopédique de 550 à 1849, Paris 1849.

18386. **Wójcicki K. W.**, Stare gawędy i obrazy (z rycinami), Warsz. 1840.

18387. **Kraszewski J. I.**, Polska pod względem obyczajów i zwyczajów do pierwszej połowy XVII. w., Athen. 1844; — Tenże, Pomniki do historyi obyczajów w Polsce z XVI. i XVII. w., zebrane z rzadkich druków, Warsz. 1843, *zob.* Nr. 6874; — Tenże, Powiastki i obrazki historyczne, Wilno 1843; — Tenże, Odczyty o cywilizacyi w Polsce, Warsz. 1861.

18388. **Moraczewski J.**, Starożytności polskie porządkiem abecadłowym, Poznań 1842 t. 2.

18389. Moraczewski J, Opowiadanie gospodarza Jędrzeja podług starych ksiąg polskich, jaka to dawniej była Polska i jacy byli starzy Polacy, Poznań 1850.

18390. Krzyżanowski A., Dawna Polska ze stanowiska jej udziału w dziejach postępującej ludzkości, Warsz. 1857.

18391. Adler C., Studien zur Cultur-Geschichte Polens, I. Bd., Berlin 1866.

R: W. Kętrzyński, Dz. pozn. 1865 Nr. 296.

18392. **Glogier,** Księga rzeczy polskich (Słownik rzeczy starożytnych), wyd. Macierzy polskiej Nr. 66, Lwów 1896, 2. wyd. Warsz. 1899.

R: A. Rembowski, Bibl. warsz. 1897 III.; A. Szarłowski, Prz. powsz. 1897; K. J. G., Tydzień 1897 Nr. 2.

18393. **Łebiński Wł.**, W sprawie systematycznego opracowania osobnej nauki starożytności polskich, Pam. II. zjazdu hist. polskich 1890 I., *zob.* Nr. 16737.

18394. Sobociński M, Speciment charakterów polskich, Krak. 1796; Bromirski J., Spostrzeżenia i uwagi nad bogactwem i charakterem narodowym w Król. polskiem, Płock 1817; S. O., Rysy celniejsze charakteru polskiego. Pam. warsz. 1819 XIV.; Czacki T., O odmianie charakteru w narodzie, Orędownik, Poznań 1842.

18395. Zarysy dawnych czasów polskich, Prz. nauk. lit. 1842–1844; Osobliwości narodowe, Zienkowicza Pam. pośw. nauk. i um. t. II.; Obyczaje staropolskie, Niewiasta 1862.

18396. Buszczyński S., Cywilizacya niemiecka w ziemiach polskich, Sobótka, Lwów 1875.

Zob. Nr. 17949.

18397. **Zbiory** pamiętników: Niemcewicz, *zob.* Nr. 1353; — Sienkiewicz J. K., Skarbiec, *zob.* Nr. 1358; — Grabowski A., Starożytności, *zob.* Nr. 1359; Ojczyste spominki, *zob.* Nr. 1364; Okruszyny, *zob* Nr. 1368; — Nowakowski F. K., Źródła do dziejów Polski, *zob.* Nr. 1361; - Kamieński J. A., Skarbiec polski, *zob.* Nr. 1372; — Podgórski A., Pomniki, *zob.* Nr. 1440.

Zbiory kronik, pamiętników, żywotów, podróży, opisów kraju i t. p., zob. Nr. 5965 do 6038.

Zob. działy: Kroniki, Pamiętniki (Nr. 6039).

Podróże w Polsce, zob. Nr. 10085.

Opisy Polski, zob. Nr. 10153.

18398. **Pamiętniki** i pisma odnoszące się do hist. kultury:

Modrzewski, *zob.* Nr. 7133; Rey z Nagłowic Mikołaj, Żywot człowieka poczciwego, *zob.* Nr. 7268 i *Literatura;* Bielski M., *zob.* Nr. 7154; Orzechowski, *zob.* Nr. 7163; Nowopolski, *zob.* Nr. 15231; Boemus J., Mores gentium, *zob.* Nr. 7197; Kochanowski J., Klonowicz S., *zob. Literatura;* Górnicki Ł., *zob.* Nr. 7306; Stryjkowski, *zob.* Nr. 7445; Warszewicki, *zob.* Nr. 7625; Paprocki B., *zob.* Nr. 7834; Schweinichen, *zob.* Nr. 7676; Jewłaszewski, *zob* Nr. 7696; Skarga P., *zob.* Nr. 7815; Lubieniecki A., *zob.* Nr. 7867; Żabczyc J., Forma abo wizerunek postępków stanów, Krak. 1633, 1644, 1684 DS., *zob.* Nr. 18688; Januszowski J., Cenzor obyczajów, Krak. 1607; Tenże, Poprawa niektórych obyczajów (2 ed.), Krak. 1628 (DS.); Sobieski J., *zob.* Nr. 7907; Twardowski S., *zob.* Nr. 8347; Starowolski Sz., *zob.* Nr. 8005, 8019; Oświęcim St., *zob.* Nr. 8160; Ossoliński J., *zob.* Nr. 8213; Opaliński Krz., *zob.* Nr. 8268; Radziwiłł Al., *zob.* Nr. 8273; Cellarius A., *zob.* Nr. 8313; Cedrowski, *zob.* Nr. 8391; Medeksza St., *zob.* Nr. 8415; Werdum Ulryk, *zob.* Nr. 8449; Morsztyn Z., *zob.* Nr. 8463; Kochowski W., *zob.* Nr. 8466; Jerlicz J., *zob.* Nr. 8478; Fredro A. M., *zob.* Nr. 8543; Poczobut J. Wł. O., *zob.* Nr. 8605; Pasek J. Chr., *zob.* Nr. 8644 i *Dod. I.;* Wierzbowski St., *zob.* Nr. 8654; Avril Ph., *zob.* Nr. 8657; Potocki W., *zob.* Nr. 8689 i *Literatura;* Jordan K., *zob.* Nr. 8734; Lubomirski St. H., *zob.* Nr. 8818; Załuski A. Chr., *zob.* Nr. 8890; Puchalski W., *zob.* Nr. 8925; Otwinowski E., *zob.* Nr. 9011; Jabłonowski J. St., *zob.* Nr. 9034; Pułaski Sz. Fr., *zob.* Nr. 9137; Niesiecki K., *zob.* Nr. 9162; Matuszewicz, *zob.* Nr. 9329; Konarski St., *zob.* Nr. 9289; Ruhère, *zob.* Nr. 9386; Kołłątaj, *zob.* Nr. 9609; Wybicki, *zob.* Nr. 9624; Kitowicz, *zob.* Nr. 9674; Krasicki J., *zob. Literatura;* Karpiński, *zob.* Nr. 9893; Schulz J., *zob.* Nr. 9630; Krzysztofowicz S., *zob.* Nr. 9800; Ogiński M. K., *zob.* Nr. 9875; Ochocki, *zob.* Nr. 9927; Bukar, *zob.* Nr. 9938; Koźmian K., *zob.* Nr. 9878; Falkowski J., *zob.* Nr. 9835; Wójcicki, *zob.* Nr. 9913; Niemcewicz, *zob.* Nr. 9930; Wybranowski K., *zob.* Nr. 9939; Rulikowski K. J., *zob.* Nr. 9941; Kamerton, *zob.* Nr. 9943; Dębicki, *zob.* Nr. 9907; Grzegorzewska S., Dziesięć dni w Puławach, Krak. 1898, *zob. Dod. I.*

18399. **Brückner A.**, Cywilizacya i język, Szkice z dziejów kultury polskiej, Bibl. war. 1898 II—III.

18400. Kraszewski J. I., Obyczaje w Polsce Piastowskiej, Wildt J., Kalendarz pow., Krak. 1862.

18401. **Ł. St.**, Dwie elekcye, Ateneum 1878 III.

18402 Topolski J. W., Quid et quantum Germani ad cultum Poloniae inde ab iis temporibus, quibus Christianorum sacra introducta sunt, usque ad mortem primi e stirpe Jagellonica regis Vladislai et quidem ad cultum agrorum ingeniorum, morum et religionis in Polonia contulerint, Berolini 1820.

18403. **Smolka St.**, Obraz historyczny cywilizacyi społeczeństwa polskiego w w. XII., *zob.* Nr. 16981.

18404. Tomkowicz St., Karta z dziejów oświaty w średnich wiekach wyjaśniona przez najnowsze badania niemieckie, Prz. pol. 1884 II.

18405. **Szajnocha K.**, Jadwiga i Jagiełło, *zob. Hist. polit.*

18406. Gołębiowski Ł., Spis rzeczy zawartych w 4 tomach, opisujących zwyczaje i obyczaje Polaków, Warsz. 1830, *zob.* Nr. 1898.

18407. Winiarz A., Ziemia sanocka w latach 1463 - 1552, Kwart. hist. 1896.

18408. Czerny Fr., O wpływie wielkich odkryć geograficznych na Polskę i jej oświatę w XVI. wieku, Arch. kom. lit. Akad., Odb. Krak. 1884.

18409. **Sokołowski M.**, Studya i szkice z dziejów sztuki i cywilizacyi, Krak. 1899 t. I.

18410. Ciampi S., Notizie dei secolo XV. e XVI. sulla Italia, Russia e Polonia, Firenze 1833, *zob.* Nr. 2586.

18411. **Szujski J.**, Polska w wieku Kopernika, Dwa pierwsze publ. posiedzenia Akad. um., Krak. 1873: — Tenże, Odrodzenie i Reformacya, *zob. Literatura i Hist. polityczna.*

18412. Buszczyński S., Oświata w Polsce i u Niemców za czasów Kopernika i w dzisiejszych, Poznań 1873.

18413. Węclewski St., De Polonorum cultu et humanitate decimo sexto et ineunte decimo septimo saeculo exteris testibus et arbitris advocatis, Progr. gimn. kat. w Chełmnie 1858/9, Chełmno 1859.

18414. Niektóre rysy z wieku Zygmunta I Jaszowski St., Zbieracz lit. i polit. 1837 IV.; — Maciejowski W. A., Obraz hist.-charakterystyczny Polaków XVI. w., Tyg. lit., Poznań 1840 III.

18415. **Morawski K.**, Z dworu Zygm. I, *zob. Hist. polit.*

18416. Lauterbach S., Beiträge zur Dissid. Kulturgesch. von Gross-Polen, Breslau, *zob.* Nr. 1331 i 14887.

18417. Brückner A., Z dziejów różnowierców polskich, Aten 1898 I.

18418. Kraszewski J. I., Pomniki do hist. obycz. w Polsce w w. XVI. i XVII., *zob.* Nr. 18387; — Tenże, Wieczór w Czarnym lesie z XVI. w., w dziele: Powiastki i obrazki hist., Wilno 1843; — Tenże, Dziś i temu lat trzysta, Studyum obyczajowe, Charakterystyka Reja z Nagłowiec, Wilno 1863.

18419. Kalicki B., W wieku XVI. w Polsce i zagranicą, Prz. pol. 1869 I.; — Tenże, Kartka z dziejów w. XVI., Niwa 1882.

18420. **Łoziński Wł.**, Lwów starożytny, kartki z historyi sztuki i obyczajów, *zob.* Nr. 17261.

18421. **Moraczewski J.**, Polska w złotym wieku, Poznań 1851 (por. czasop.: Muzeum czesk. 1854).

18422. Boberska F. z Wasilewskich, Zygmunt August i czasy jego w Polsce, Lwów 1884.

18423. Meleniewski D., Zwyczaje i obyczaje dawnych Polaków, z Kromera, Dz. warsz. 1829 XVII.; Bemus J., Mores gentium (Russ., Lit., Pol.), *zob.* Nr. 7197.

18424. **Dzieduszycki M.**, Piotr Skarga i wiek jego, Krak. 1850—1851, t. 2, *zob. Historya polityczna.*

18425. Siarczyński Fr., Obraz wieku Zygmunta III, *zob. Hist. polit.*

18426. Dubiecki M., Karta z dziejów oświaty, Świt 1885 II. Nr. 57.

18427. Kraszewski J. I., Charaktery z XVII. wieku, w dziele: Typy i charaktery, Wilno 1854.

18428. Pomnik zwyczajów polskich w XVII. w., Prz. nauk. lit. 1842—1844.

Starowolski Sz., Poprawa obyczajów, zob. Nr. 8019.

18429. **Bartoszewicz J.**, Szkice z czasów Saskich, *zob. Hist. polit.*, por.: Kantecki Kl., Z czasów saskich, Przew. nauk. lit. 1880.

18430. Opis obyczajów polskich za Augusta II, Roz. Lwów 1823.

18431. **Röpell**, Polen um die Mitte des XVIII. Jahrh., *zob. Hist. polit.*

18432. Kraszewski J. I., Polska w połowie XVIII. w., Aten. 1876 I.

18433. O obyczajach za czasów Aug. III., *zob.* Nr. 9298.

18434. **Kitowicz A. L.**, Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III., *zob.* Nr. 9674.

Wiśniewski A., O poprawie obyczajów, 1760, zob. Nr. 9269.

18435. **Waliszewski K.**, Polityczne i społeczne obyczaje XVIII. wieku w Polsce i w Anglii, *zob. Hist. polit.*

18436. **Smoleński Wł.**, Przewrót umysłowy w Polsce w XVIII. w., Krak. 1891, *zob. Literatura.*

18437. Dzieduszycki M., Rzut oka na stan religijno-obycz. w XVIII. w., Dod. Czasu 1857-1858; — Łukaszewicz J., Wiek Stanisława Augusta, w porównaniu z wiekiem Wazów i Sobieskiego, jako odpowiedź Dzieduszyckiemu, Bibl. war. 1858 IV., *zob.* Nr. 18801.

18438. **Korzon T.**, Wewnętrzne dzieje Polski za Stan. Aug., 1764—1797, Warsz. 1878, 2. ed. 1898, *zob. Hist. polit.*

18439. Tomkowicz St., Z wieku Stan. Augusta (Odb. z Czasu), Krak. 1882; — T., Z epoki stanisławowskiej, Kraj 1890.

18440. Do charakterystyki obyczajów w 1776—1793 latach, Matierjały istor. iz archiwa kijewskawo, Kijew 1882, wypusk I.

18441. **Kraszewski J. I.**, Polska w czasie trzech rozbiorów, *zob. Hist. polit.*

18442. **Brüggen E.**, Polens Auflösung, *zob. Hist. polit.*

18443. Karwicki J., Szkice obyczajowe i historyczne, Warsz. 1882; — Tenże, Jak to in illo tempore bywało, karta z drugiej połowy XVIII. w., wyjęta z papierów familijnych domu Dunin-Karwickich, Kraków

1896; — Tenże, Opowiadania historyczne, Miejscowości nad Ikwą, Przew. nauk. lit. 1897; — Turkuł J., Gawędy familijne, Krak. 1897.

18444. **Wybranowski A.**, Drobiazgi z różnych czasów, Lwów 1897; — Tenże, Orgi w dworach i dworkach szlach., Krak. 1898.

18445. **Wójcicki K. Wł.**, Społeczność Warszawy od 1800—1830, *zob.* Nr. 9913.

18446. **Falkowski J.**, Obrazy z życia kilku ostatnich pokoleń w Polsce, *zob.* Nr. 9835.

18447. **Heleniusz E.**, Wspomnienia polskich czasów, dawnych i późniejszych, Lwów 1894 t. 2.

R: M. N., Kij. Star. 1895 III.

18448. **Dębicki L.**, Puławy, *zob. Historya polit.*; — Tenże, Trzy pokolenia w Krakowie, Krak. 1896, *zob. Sztuka.*

18449. **Pług A.**, Kartka z przeszłości, Kłosy 1881 XXXIII.

18450. **Weinert A.**, Starożytności warszawskie, Warsz. 1848—1858.

18451. Warschauer A., Beiträge zur Verfassungs- und Culturgesch. der Stadt Posen, Ztschr f. Gesch. Posen 1882 I., 1883 II., *zob.* Nr. 17224.

18452. Dawne dwory w Polsce, Przyj. dom., Lwów 1865

Prace tyczące się hist. kultury: Lelewela J., Szajnochy K., Szujskiego J., Kubali L., Antoniego J., zob. Hist. polit.

18453. **Jabłonowski A.**, Ziemie ruskie, Wołyń i Podole, Źr. dziej. t. XIX., *zob.* Nr. 1387.

18454. **Zabelin J.**, Istorija russkoj żyzni z drewnijszych wremen. Moskwa 1876 do 1879; — Tenże, Russkij narod, jewo obyczai, obrjady i t. d., Moskwa 1880.

18455. **Uspeński G. P.**, Krótkie opisanie starożytności rosyjskich, czyli obraz życia, zwyczaju, rządu, edukacyi, praw, religii i stanu wojennego, Wilno 1822 t. 2.

18456. **Miliokow P.**, Oczerki po istorii russkoj kultury, por.: Hruszewskij, Zap. tow. Szewcz. 1897 XXI.

18457. Gawroński Rawita Fr., Zarys ustroju państwowo-społecznego Rusi w XI. i XII. w., Przew. nauk. lit. 1896, Odb. Lwów 1896.

18458. Prochaska A., Nowsze poglądy na stosunki wewnętrzne Rusi, Kwart. hist. 1895.

18459. **Gołowacki J.**, Czerty domaszniawo byta russkich dworian na Podlaszii, t. j. w ninijszej Siedleckoj y Grodnenskoj guberniach, po aktam XVI. st., Wilno 1888.

18460 **Kostomarow N.**, Oczerk domasznej żyzni w XVI. i XVII. stol., Petersb. 1887 (3. wyd., 1st. monogr. t. XIX.).

Herberstein, zob Nr. 7007.

18461. Marnicki Wł., Kartka z dziejów umysłowego i moralnego rozwoju Moskwy w XVI. w., Odb. z Gaz. lw., Lwów 1882.

18462. **Sumcow**, Kulturnyja perezywanija, Kiew 1890 [por.: Zibrt, Kult. Hist. (*zob.* Nr. 18335) str. 100].

18463. **Antoni J.**, Oświata na dawnych kresach, Przew. nauk. lit. 1876, *zob.* Nr. 10365 i *Hist. polit.*; - Gawroński Fr., Kartka z życia społeczeństwa kresowego, Bibl. war. 1898 III.

Opisy Rusi, zob. Nr. 10393—10401

Etnografia, zob. Nr. 11832—11932.

Mytologia, zob. Nr. 12479.

18464. **Rulikowski E.**, Ukraina pod względem hist., obyczajowym i statystycznym, *zob.* Nr. 10384; — Iwanowski, Dawna Ukraina, *zob.* Nr. 10386; — Bagalij D. N., Ukrainskaja starina (oczerki, zamitki, materiały iz starodawniaho Charkowskaho byta i kultury), por.: Łamanin N., Kij. Star. 1897 I.; — Antoni J., Kozacy na Polesiu kijowskiem w drugiej połowie XVII. stulecia, Bibl. war. 1881 IV.

Ukraina, zob. Nr. 11970—12017 i Hist. polit. (Dzieła Efimienenki, Ewarnickiego, Storożenki i t. d.).

18465. **Narbutt T.**, Badania starożytności litewskich i hipoteza o dawnych Litwinach, Tyg. wil. 1817 III.; — Tenże, Dzieje narodu litewskiego, *zob. Hist. polit.*

18466. Litwa pod względem cywilizacyi w trzech pierwszych wiekach, Biruta, Wilno 1837 I.

18467. **Jaroszewicz J.**, Obraz Litwy pod względem jej cywilizacyi od czasów najdawniejszych do końca wieku XVIII., Wilno 1844—1845 (por.: Bibl. warsz. 1852 III.)

18468. Jucewicz L. A., Litwa pod względem starożytnych zabytków, obyczajów i zwyczajów, *zob.* Nr. 12119.

18469. Ludwik z Pokiewa, Litwa pod względem starożytnych zabytków, obyczajów i zwyczajów, Wilno 1846.

18470. **Kraszewski J. I.**, Litwa, Starożytne dzieje, ustawy, język, wiara, obyczaje, pieśni, przysłowia, Warsz. 1847, 1850.

18471. Berwiński T., Über die ältesten Zustände Litthauens und d. Umgestaltung im XIII. u. XIV. Jahrh., Sprawozd. 18. Gymn. w Trzemesznie 1856/7.

18472. Raczkiewicz W., Jeszcze o Litwie starożytnej, Wilno 1875; — Slizien A., Litwa

do Unii lubelskiej, Poznań 1878; — Vytautas, Rzut oka na starożytność narodu litewskiego, por.: Gaisler, Prawda, Warsz. 1886.

Opisy Litwy, zob. Nr. 10414.

Etnografia Litwy, zob. Nr. 12084—12243.

Mytologia, zob. Nr. 12487—12498.

18473. Gruenhagen C., Schlesien am Ausgange des Mittelalters, eine kultur-hist. Uebersicht, *zob.* Nr. 10280.

18474. Łepkowski J., Wiadomość o Szlązku, Krak. 1849.

R: Bibl. warsz. 1849 III.

Etnografia Szląska, zob. Nr. 11729—11759.

18475. Baczko, Cultur, Sitten u. Gebräuche Preussens während der Reg. des deutschen Ordens, Vesta 1807 t. I.

18476. Froelich, Beiträge zur Culturgesch. von Polnisch-Preussen aus den Jahren 1473 bis 1686, Altpr. Mntschr. 1891, *zob.* Nr. 16306.

18477. **Tribukeits Fr.**, Chronik, Schilderung aus d. Leben d. preussisch-littauischen Landbewohner des XVIII. und XIX. Jahrh., mit Anmerk. von Gossler-Danzig, hrsg. von A. Horn & P. Horn, Insterburg & Königsberg 1894; — Hanncke R., Pommersche Culturbilder, Studien zur pommerschen Geschichte, por.: St. W., Literar. Centralbl. 1896 Nr. 19.

Etnografia Prus, Pomorza, zob. Nr. 11699—11728 i 12244—12263.

18478. **Merkel G.**, Sitten Livlands aus der ersten Hälfte des XVI. Jahrh., Wielands Neuer deutscher Merkur 1797 XI.

18479. Lossius J., Drei Bilder aus dem Livländischen Adelsleben d. XVI. Jahrh., Lipsk 1875.

18480. **Schiemann Th.**, Charakterköpfe u. Sittenbilder aus der balt. Gesch., Rudolphstadt 1876.

18481. **Manteuffel G.**, Cywilizacya, literatura i sztuka w dawnej kolonii zachodniej nad Bałtykiem, na podstawie badań najnowszych, Przew. nauk. lit. 1896, Odb. Lwów 1896; — Tenże, Pierwiastki cywilizacyi nad dolną Dźwiną, Echo lit. 1898 Nr. 24 i n.

R: Chmiel. A., Prz. lit. 1897 Nr. 23.

Opisy Inflant, zob. Nr. 10462, 10523.

Etnografia, zob. Nr. 12264—12332.

(b: Dwór królewski, Stany: szlachta, duchowieństwo, mieszczanie, lud, Żydzi, Ormianie).

18482. **Balzer O.**, Genealogia Piastów, *zob. Historya polit.*

18483. Kętrzyński W., Przyczynki do hist Piastowiczów i Polski piastowskiej (Czy Piastowie nosili brody? O imionach Piastów), Rozpr. hist.-fil. Akad. XXXVII., Odb. Krak. 1898.

18484. Borzywoj, Dwór Kazimierza Spr. wiedliwego, Tyg. powsz 1883.

18485 Swieżawski E. S., Esterka i inne kobiety Kazimierza W., Zarysy badań kryt., Warsz. 1894.

R: Balzer O., Kwart. hist. 1894: por.: Semkowicz A., Adelajda, Krystyna i Jadwiga, żony Kazimierza W., Kwart. hist. 1898.

18486. **Przezdziecki A.**, Życie domowe Jadwigi i Jagiełły, *zob.* Nr. 1914, por.: Gaz. warsz. 1854 Nr. 325; — Piekosiński Fr., Rachunki dworu, *zob.* Nr. 17953.

18487. Gołębiowski L., Dzieje Jagiellonów, *zob.* Nr. 1898; — Narbutt, Dzieje Litwy, Wilno 1836—1841, *zob.* Nr. 959.

Szajnocha K., Jadwiga i Jagiełło, zob. Nr. 18405.

18488. **Szajnocha K.**, Matka Jagiellonów, *zob. Hist. polit.*

18489. Pawiński A., Liber quitantiarum, 1484—1488, 1501-1506, *zob.* Nr. 17955.

18490. Guevara A., Horologium principum, Petric. 1612 DS., toż po pol.: Zegar monarchów z XV. w. w 1759 na pol. tłóm., Lwów 1885.

18491. **Pawiński A.**, Młode lata Zygmunta Starego, *zob. Hist. polit.*

18492. **Przezdziecki A.**, Jagiellonki polskie, *zob.* Nr. 2511 i *Hist. polit.*

18493. Hubert L., Dwaj Zygmunci Jagielloni, czyli Polska w pierwszej połowie XVI. wieku, opowiadanie skreślone przez autora Ukrainy i Zaporoża, Warsz. 1859 t. 2.

R: Bibl. warsz. 1858 IV.

18494. Mycielski J., Kongres wied. z r. 1515, Kwart. hist. 1890.

18495. **Chłędowski K.**, Królowa Bona, obrazy czasu i ludzi, Warsz. 1876; — Tenże, Młoda królowa (Bona), Gaz. lw. 1876 Nr 73; — Tenże, Dworskie zabiegi, tamże 1876 Nr. 119.

R: T. W., Bibl. warsz. 1876 IV.; Prz. tyg. 1876.

Zob. Nr. 2585, 7199.

18496. Pawiński A., Ostatnia księżna mazowiecka, Aten. 1891, Odb. Warsz. 1892; —

Bostel F., Ostatnia księżna mazowiecka, Kwart. hist. 1892.

Morawski K., Z dworu Zygmunta Starego, zob. Nr. 18415.

18497. Zagórski I., Daty pobytu królów polskich w Warsz., 1526—1596, *zob.* Nr. 263.

18498. Koźmian A. E., Rękopism hist. pol. dworzanina i wychowańca Zygm. Aug., Wrocław 1845, *zob.* Nr. 2826.

18499. **Baliński M.**, Pamiętniki o królowej Barbarze, żonie Zygm. Aug., *zob.* Nr. 2816 do 2818.

18500. Korzeniowski J., Wyprawa Katarzyny Austryaczki z r. 1553, Spr. kom. hist. sztuki Akad. krak. 1889 IV.

R: Sigma, Kwart. hist. 1889.

18501. **Pawiński A.**, Stefan Batory jako myśliwiec, Kłosy 1882 XXXIV., Bies. lit. 1886.

18502. **Kraushar A.**, Czary na dworze Batorego, Krak. 1889.

R: Czermak W., Kwart. hist. 1889.

Dwór Zygmunta III., zob. Nr. 3471.

18503. Żabczyc J., Praktyka dworska, Krak. 1615, 1645, 1650 (Lexykon dworski); Tenże, Politica dworskie, Krak. 1616 (E. VIII. D.), 1630, (Polityka dworska) Lublin 1637; Tenże, Praktyki dworskie, Krak. 1617; Tenże, Ethyka dworskie, 1615 i b. r.; Jagodyński St., Dworzanki, Krak. 1621; Obiecadło dworskie, 1640 (*zob.* Nr 8094) (DS.).

18504. **Czermak W.**, Na dworze Władysława IV., Bibl. warsz. 1896 IV., 1897 IV., *zob. Hist. polit.*

Zob. Nr. 3723, 3755.

Szajnocha K., Szkice, zob. Nr. 3835.

Kubala, Szkice, zob. Nr. 18425.

18505. **Plebański J. K.**, Jan Kazimierz Waza i Marya Gonzaga, Warsz. 1862, *zob. Hist. polit.*

Noyers P., Portofolio Maryi Ludwiki, zob. Nr. 3898.

18506. Wesele królowej polskiej Anny Katarzyny z księciem neuburskim w Warsz., Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.

18507. **Kluczycki F.**, Pisma do wieku i spraw Jana III., *zob.* Nr. 4075.

18508. **Korzon T.**, Dola i niedola Jana Sobieskiego, 1629—1671, *zob. Hist. polit.*

18509. Czermak W., Potrójne śluby Jana Sobieskiego i Marysieńki, Przew. nauk. lit. 1890; — Korzon T., Romans Sobieskiego z Marysieńką, Bibl. warsz. 1896 II.

18510. Czermak W., Romans XVII w., Gaz. lw. 1886 Nr. 257.

18511. **Waliszewski K.**, Marysienka, Marie de la Grange d'Arquien reine de Pologne, femme de Sobieski, Paris 1898, por.: Czermak W., Marya Kazimiera Sobieska, Krak. 1899, *zob. Hist. polit.*

18512. **Siemieński L.**, Dwór Jana III w r. 1688 i 1689, Dod. Czasu 1859 XIII.

Zob. Nr. 4170, 4202, 10084.

18513. **Helcel Z.**, O dwukrotnem zamęściu Radziwiłłówny, *zob. Hist. polit.*

18514. Zawadzki Wł., Jakób i Konstanty Sobiescy, Lwów 1862.

18515. **Foerster Fr.**, Die Höfe und Gabinete in Europa im XVIII. Jahrh., *zob.* Nr. 4273; — Dwór Fryderyka Augusta, Pam. krak. 1866.

18516. **Jarochowski K.**, Z czasów saskich, *zob. Hist. polit.*

18517. **Biedermann K.**, Aus der Glanzzeit des sächsisch-polnischen Hofes (wyciągi z rachunków ministra Flemminga za r. 1722), Ztschr. f. deutsche Cultur-Gesch 1891.

18518. Neoburgus F., Hofmeister zu Staaten, Th. II. (Pol., Preuss., Russ.), Frankf. 1731 DS.

Zob. Nr. 9000

18519. Panowanie Augusta III. i ówczesne obyczaje, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII., *zob.* Nr. 18434.

Stanislas Auguste, Mémoires secrètes, zob. Nr. 4878; Corresp. avec M. Geoffrin, zob. Nr. 4879.

18520. **Bartoszewicz J.**, Panowie niem. na dworze Stan. Aug., cz. I., Wizerunki osób hist., Warsz. 1852.

18521. **Tomkowicz St.**, Nieco o dowcipach, żartach i poezyach na dworze Stan. Augusta, Prz. pol. 1880 (grudzień); Toż, Echo 1882.

18522. Łoś W., Wizerunki króla Stan. Augusta, Hist. to i owo, Warsz. 1896.

18523. Ulubienica Stan. Augusta, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Chrapowiecki E., Starościna Opeska (Ciechanowska), Bibl. warsz. 1895 III.

18524. Dworska intryga, Gaz. lw. 1874 Nr. 142—146.

18525. Dr. Antoni J., Odwiedziny monarsze (XVIII. w.), Gaz. lw. 1875 Nr. 52—56 (także w: Opowiad. hist., Lwów 1876).

18526. Kantecki Kl., Na sąsiednim dworze, Aten. 1883 II.—III.

18527. **Wójcicki K. Wł.**, Koszta utrzymania dworu kr. Stanisława Aug. w r. 1767, Tyg. ill. 1864 X.

18528. Historya czyli przypowieści z opisem królów, dam i mnichów, z franc., Wrocław 1796 DS.

18529. Warschauer Fr., Opis narodów i dworów w Europie, Rozm. nauk., Krak. 1829.

18530. Skandalgeschichten europäischer Höfe, Türkei, Pohlen, Russland, IX. Band, Leipzig 1872.

18531. Podarki królowom polskim, Grabowski, Starożytności; — Mamki królewskie, Grabowski, Oj. sp. I.

18532. Rozprawa o początku i zwyczaju nadwornych błaznów czyli trefnisiów w Polszcze, Czasop. bibl. Ossol. 1829 IV.; — Błazny, Lwowianin 1840; — O karłach w Polsce, tamże 1836; — K. Ch., Karły (XVI. w.), Gaz. lw. 1876 Nr. 81—88; — Prochaska A., Trefniś Henne u Witołda, Przew. nauk. i lit. 1880; — Próbki dowcipnisiów XVI. w., *zob.* Nr. 7114; — Stańczyk, biogr. z XVI. w., Kraszewski J. I., Powiastki i obrazki hist., Wilno 1843; — Trefniś króla Jana III., Rozm. lw. 1839, Gaz. codz. 1839 Nr. 265; — Distel, Ein Brief des Hofnarren Froehlich an d. Kurfürsten Friedrich Aug. I., Neues Archiv f. Sächs. Gesch. u. Alterth. 1894 t. XIV., *zob.* Nr. 18595.

18533. **Lepszy L.**, Lud Wesołków w dawnej Polsce, Prz. powsz. 1899 I.

18534. Kuchcik Jana III., Wildta Kalend. powsz., Krak. 1865.

18535. Wydra Jana III., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

18536. Stary rebus poświęcony na cześć Zygm. III., Czas 1853 Nr. 160, 169; Gloger Z., Rebus polski z czasów Zygmunta III., Kłosy 1876 XXIII.

18537. Zawadzki Wł., Obrzędy w Polsce, pogrzeby, ubiór i koronacye królów, Dz. pozn. 1860 Nr. 170-171.

Koronacye, śluby, wyjazdy, pogrzeby królewskie, zob. pod odpowiedn. latami w dziale: Dokumenty, i w dziale: Kroniki, a historyę królów w dziale: Historya polityczna.

Dochody i rachunki dworu, zob. Nr. 16604—16721.

Zob. Nr. 18595.

18538. **Dmochowski F. S.**, Dawne obyczaje i zwyczaje szlachty i ludu wiejskiego w Polsce, Warsz. 1860.

18539. Narbutt T., Rys krótki obyczajów narodu polskiego, Tyg wil. 1817, *zob.* Nr. 18465.

18540. J. A., Zarys obyczajów szlachty, Krak. 1897—1898 t. 2, *zob.* Nr. 17948.

Ustrój społeczny, zob. Nr. 16974—17183.

18541. **Piekosiński Fr.**, Rycerstwo polskie wieków średnich, *zob.* Nr. 16992.

18542. Brückner A., Obrazki staroszlacheckie, Bibl. warsz. 1896 IV.

18543. **Wójcicki K. Wł.**, Z rodzinnej zagrody, życiorysy z XVIII. i XIX. w., Warsz. 1880; — Tenże, Gawędy, Warsz. 1840.

18544. K. H., O równości szlacheckiej w dawnej Polszcze, *zob.* Nr. 17004.

18545. Abrys szlachcica polskiego (por. E. b. r.: Kunicki W.).

18546. **Smoleński Wł.**, Szlachta w świetle własnych opinii, *zob.* Nr. 17003.

18547. Szlachcic chodaczkowy, Dz. lit. 1852; Szlachta łęczycka, Przyj. dom., Lwów 1855 V.; Szlachta ruska na Podlasiu, *zob.* Nr. 17026—17028.

Zob. Nr. 16956.

18548. Dwór Xcia Lubomirskiego, wypis z rękop. zamku Łańcuckiego, Nowy Pam. warsz. 1804 XVI.

18549. **J. Antoni Dr.**, Zameczki podolskie na kresach, *zob.* Nr. 10359.

18550. **Karwicki J. D.**, Ze starego autoramentu: typy i obrazki wołyńskie, Gaz. war. 1897 Nr. 191 i n., Odb. War. 1898; — Tenże, Z akt grodzkich (hist. rodu Madalińskich), Kurjer pozn. 1891 Nr. 76-143; — Tenże, Jak to in illo tempore bywało, Krak. 1896.

18551. Kantecki K., Pan starościc Brański, Aten. 1885 II.; — Winc. hr. Łoś, Pan wojewoda pomorski, Gaz. lw. 1877 Nr. 309 do 313; — Dr. Antoni J., Ostatni obożny litewski, tamże 1878 Nr. 285—292; — Tenże, Oficyalista starego autoramentu (XVIII. w.), tamże 1878 Nr. 6—15.

18552. Kalicki B., Icek arendarz w wieku XVIII., drobnostka historyczna, Prz. pol. 1867; Szymanowski W., Ostatni cymbalista warszawski, Tyg. ill. 1867 XVI.

18553. Sobieszczański F. M., Najdawniejszy wyraz zniewagi w Polsce, Tyg. ill. 1871 VIII.

18554 Wójcicki K. Wł., Szczególny zwyczaj w Polsce, Tyg. ill. 1860 II.; Dawne zwyczaje, Gaz. lw. 1894 Nr. 90, 93—95, 97.

18555. **Fijałek J.**, Życie i obyczaje kleru w Polsce średniowiecznej na tle ustawodawstwa synodalnego, *zob.* Nr. 12792.

Życie kleru, zob. Wiara, Kościół.

18556. Czekanowski Sylw., De corruptis moribus utriusque partis pontificiorum et evangelicorum, *zob.* Nr. 7273

18557. Rozprawa o przyczynach ciemnoty niektórych osób duchownych i o ciemnocie ludu wiejskiego, Krak. 1816.

18558. Rozmowa żołnierza z plebanem, Krak. 1624 DS.

18559. Synod klechów podgórskich, 1607, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Kraszewski J. I., Powiastki i obrazki hist., Wilno 1843.

18560. **Karbowiak A.**, Klecha XVI. w., Prz. powsz. 1898 III.

18561. Rozmowa Gregoryasa z Bartosem ok. 1598 (E. b. r.); Podkanie Jonasa z Gregor. klechą i rozmowa trznadla z nietrzpielem o ożenieniu, Krak. 1598 (DS.).

Zob. Nr. 15594.

18562. Komedya szołtysa z klechną, Krak 1646 DS.

18563. Wójcicki K. Wł., Rybałt, Tyg. ill. 1863 VIII. (także w dziele p. t.: Stare gawędy).

Albertus z wojny, Rybałtowie i dziady, zob. Nr. 7807—7808.

Duchowieństwo ruskie, zob. Nr. 14333.

Dyssydenci, zob. Nr. 14866—14917.

Miasta i życie miejskie, zob. Nr. 17184 do 17418.

18564. Töppen T., Elbinger Antiquitäten (staedt. Leben im Mittelalter), *zob.* Nr. 17324; — Froelich X., Bürgerliches Leben in Graudenz (XVII. Jahrh.), *zob.* Nr. 17322.

18565. **Grabowski A.**, Dawne zabytki m. Krakowa, przypomnienia przeszłości o niektórych starożytnych zwyczajach mieszczan krak., Warsz. 1850; — Tenże, Kraków i jego okolice, *zob. Sztuka.*

18566. **Tomkowicz St.**, Z dziejów obyczajów mieszczaństwa krak. na początku XVII. w., Bibl. warsz. 1898 II.

18567. **Rocznik** krakowski pod red. St Krzyżanowskiego, 1898 I., 1899 II.

18568. Dębicki L., Kraków za Stanisława Aug. i w czasach porozbiorowych, Kraków i Lwów na początku naszego stulecia, Czas 1887 Nr. 105 i n.

18569. **Łoziński Wł.**, Lwów starożytny, *zob.* Nr. 17261; — Tenże, Leopolitana, Kw. hist. 1890; — Tenże, Kupiectwo lwowskie, *zob.* Nr. 17263; — Tomaszewskij St., Samuil Kuszewicz, rajcia lwiwskij i jeho zapyśnaja knyha, Zap. Tow. Szewcz. 1897 XV.

18570. **Przyborowski W.**, Życie miejskie Warszawy w XVII. i XVIII w., *zob.* Nr. 17236.

18571. **Wójcicki K. Wł.**, Warszawa i jej społeczność w początkach naszego stulecia, Bibl. warsz. 1874 I., II., IV., Odb. Warsz. 1874.

18572. Chociszewski S., Z przeszłości naszego mieszczaństwa, Postęp 1897 Nr. 197.

18573. Historya krotofilna o kupcu (dod. do Budnego Powieści), Krak. 1583 DS.

18574. Rozmowa burmistrza z wójtem, b. r. (E.) DS.

Zwyczaje ludu polskiego, zob. Nr. 11538 do 11932.

Żydzi, zob. Nr. 12333—12367 i 15897 do 16010.

18575. O Ormianach, Pam. warsz. Bentkowskiego 1817; — Dr. Antoni J., Wartabiet, z dziejów Ormian polskich, Gaz. lw. 1876 Nr. 215 222; — Rolle M., Życie Ormian kamienieckich w XVII. i XVIII. w., Świat 1891, Odb. Krak. 1891.

R: Bostel F., Kwart. hist. 1892 (Rollego).

Ormianie, zob. Nr. 12378—12398.

(c: Życie domowe i towarzyskie: domy, zajęcia, stroje, uroczystości, biesiady, zabawy, mowy, listy i wiersze; kobieta).

18576. **Adamowicz A.**, Badacze domowego życia Polski, Bibl. warsz. 1865 I.

18577. **Maciejowski W. A.**, O życiu domowem i naukowem Słowian w XV. i XVI. wieku, Dz. dom., Poznań 1840 I.; — Tenże, Wiejskie życie Polaków w XV. i XVI. w., Świętojanka now. gosp. 1842.

18578. **Kraszewski J. I.**, Życie domowe kilku pisarzy polskich, Tyg. lit., Pozn. 1840 III. i w: Studya lit., Wilno 1842.

18579. **Przyborowski J.**, Życie domowe Stan. Chwalczewskiego, *zob.* Nr. 7222.

18580. **Lewickij O. P.**, Familijne stosunki w południ.-zach. Rossyi w XVI. i XVII. w., Russkaja Starina 1880 I.

18581. Oczerk domaŭnej żyźni w Litwie XVI. i XVII. w., *zob.* Nr. 17025.

Rey M., Żywot poczciwego człowieka, zob. Nr. 7268.

18582. Schotten H., O cnocie abo żywocie człowiekowi przystojnym, wyd. St. Ptaszycki, Bibl. pis. pol. 1892.

R: A. A. K., Wędrowiec 1892 Nr. 3.

18583. Kwiatkowski M., O poczciwem wychowaniu dziatek, wyd. Celichowski, Bibl. pis. pol. Akad. krak. 1889, *zob. Szkolnictwo.*

18584. **Chomętowski Wł.**, Rozprawy o małżeństwie i wychowaniu w dziełach z drugiej połowy XVI. i pierwszej połowy XVII. w., Ognisko dom., Warsz. 1876 Nr. 1

Zbylitowski A., Żywot szlachcica na wsi, zob. Nr. 18688.

18585. Cedrowski, Dziennik domowy z r. 1664, *zob.* Nr. 8391; — Rachunki domowe z XVII. w., Prz. bibl. arch. 1881 II., *zob.* Nr. 7664.

18586. Mycielski J., Szlachcic stary kawaler z czasów Sobieskiego (kartka z dziejów obyczajowych z XVII. w.), Czas 1882 Nr. 201 i n.

18587. **Chomentowski Wł.**, Stosunki domowe i społeczne w XVIII. w, Wieniec, Warsz. 1872.

18588. **Wiślicki J. M.**, Starosta Rabsztyński, obraz z dom. życia Polaków w drugiej połowie XVIII. w., Warsz. 1847; — Tenże, Pani Orzelska, obraz z dom. życia Polaków w pierwszej połowie XVIII. wieku, Warsz. 1847.

18589. Synoradzki M., Przyczynek do historyi życia domowego w dawnej Polsce, Echo łomżyńskie 1882 Nr. 47, 1883 Nr. 7—9; — Tenże, Przyczynek, Koresp. płocki 1886 Nr. 52—56

18590. Antoni J. Dr., Gospodarstwo naszych prababek (wyciągi ze starego raptularza), Tyg. pow., Warsz. 1880.

18591. **Kraszewski K.**, Ze wspomnień kasztelanica, przyczynek do historyi obyczajów, życia domowego i wychowania w końcu XVIII. w., Petersb. 1896.

18592. Ottman R., Z życia dawnych rodzin hetmańskich, Gaz. nar. 1888 Nr. 99.

18593. Gloger Z., Ułamek star. kazania o małżeństwie, Warsz. 1873.

18594. Karłowicz J., Kartka z życia domowego przodków naszych, Charitas, ks. zbiorowa, Petersb. 1894.

Pamiętniki, zob. Nr. 18398.

18595. **Gołębiowski Ł.**, Domy i dwory, przytem opisanie apteczki, kuchni, stołów, uczt, biesiad, trunków i pijatyki, łóżek, pościeli, ogrodów, powozów i koni, błaznów, karłów, wszelkich zwyczajów dworskich i różnych obyczajowych szczegółów, Warsz. 1830, 2. wyd. Lwów 1884.

18596. Grabowski M., Zaścianek, Athen. 1841 VI.

18597. Dwór szlachecki na kresach Litwy w połowie XVIII. w, wyjątek z pamiętników ks. St. v. Zantyr, Prz. pol. 1883.

18598. Dwór polski, Gaz. nar 1865 Nr. 226; Dwór senatorski przy końcu XVIII. w. (wyimek z ramot starego Detiuka druk. w Wilnie 1861), Niewiasta 1863; Dwór Tulczyński, Gaz. lw. 1874 Nr. 177—179.

18599. **Iwanowski E.**, Ogrody w dawnej Polsce, Dz. warsz. 1853 Nr. 85 i w dziele: Kilka rysów i pam., Pozn. 1860; — Ogrody Mizlera, Przezdziecki A., Podole, Wilno 1841 t. II. str. 126—141; — Grabowski M., Ogrody na Ukrainie, *zob.* Nr. 10381.

18600. Krasicki I., Listy o ogrodach. Nowy Pam. warsz. 1801 IV.

18601. Pietruski St. K., Krótki pogląd na rozwój ogrodownictwa w Europie ze szczególnem uwzględnieniem tej sztuki w Polsce, Gaz. nar. 1869 Nr. 88—89.

18602. Dr. Sza., Stary lamus w Bali, Tyg. ill. 1878; Starożytny lamus, Kłosy t. VI.; Królikarnia, Tyg. ill. 1879 VIII.; Padalica T., Karczmy, tamże 1864 IX.

Zajęcia gospodarskie, zob. Nr. 17973 do 18063.

Myśliwstwo, zob. Nr. 18668.

18603. Maciejowski A. W., Biblioteka szlachecka i gminna obywatela polskiego, XVI. w., Wolfgang Ksaw., Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1844.

18604. Modlitwa, gdy dziatki spać idą (XVI. w.), Krak. b. r. (E. VI.).

18605. Fr. S., Wiadomość o dawnem powszechnem używaniu łazien w krajach sławiańskich, a w szczególności w Polszcze i Rusi, Czasop. Bibl. Ossol. 1828 II.; — Radwański J., O łaźniach w Krakowie, *zob.* Nr. 18090; — Szajnocha K., O łaźni Bolesława Chrobrego, *zob. Hist. polit.*

18606. **Gołębiowski Ł.**, Ubiory w Polsce od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych sposobem dykcyonarza ułoż., War. 1830, 2. ed. Krak. (Bibl. pol. Turowskiego) 1861.

18607. Norblin de la Gourdaine J. P., Collection des costumes polonais, dessinés d'après nature par Norblin et gravés par Debucourt (40 sztychów kolor.), Paris 1817.

18608. Narbutt T., Wiad. o dawnych strojach polskich, Tyg. wil. 1818 i w: Pomn. pism. hist. II.; Roz., Warsz. 1818; — Grabowski A., Ubiory w dawnej Polsce, Niezapominajki, Noworoczn., Warsz 1844; — Ubiory w Polsce, Przyj. dom., Lwów 1856 t. VI.

18609. Starożytne ubiory polskie, Rozrywki, Poznań 1826—1827; Jaszowski St., O dawnych ubiorach polskich, Roz. lw. 1827, Zbieracz lit. i polit. 1837 III.; Ubiory dawnych Polaków, Przyj. ludu, Leszno 1835 V.; Strój narodowy Polaka, Dz. mód 1847.

18610. Oesterreichisches Nationaltrachten-Album (Galizien, Blatt 133—136), Wien (E. II : Galizien).

18611. O kobiecych strojach w dawnej Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1838 II.

18612. Ubiór mieszczek w Bodzentynie, Tyg. ill. 1860 I.

18613. **Gerson W.**, Ubiory ludu polskiego, tablic 14, wyd. Daziarro, Warsz. 1855.

Ubiory ludu polskiego, zob. Nr. 11471 do 12332 (zwłaszcza Nr. 11547—11549, 12114).

18614. **Matejko J.**, Ubiory starożytne polskie od XIII.—XVIII. w., Krak. 1860; Ubiory w Polsce, Album ubiorów używanych przez wszystkie stany XII.—XVII. w., Krak. 1875; Toż, z tekstem objaśniającym K. W. Wójcickiego (cz. I.—III.), Warsz. 1875; Objaśnienia dziesięciu tablic, Krak. 1879.

18615. **Kossak J.**, Dawne ubiory i uzbrojenia, Tyg. ill. 1862—1866 t. V.—XIV.

18616. Wójcicki K. Wł., Mody dawne i teraźniejsze, Tyg. ill. 1861 IV.; — Jenike L., Ubiory niewiast, dawne i tegoczesne, tamże 1861 III.

18617. Rychlicki Fr., O strojach i modach w różnych czasach, Czas 1860 Nr. 264; — Przyczynek do hist. ubiorów w Polsce, tamże 1867 Nr. 233; — O dawnych ubiorach w Polsce, Sobótka, Pozn. 1870.

18618. **Eljasz W.**, Ubiory w Polsce i u sąsiadów, Krak. 1879, cz. II. Krak. 1889, cz. III. (w w. XIV.) Krak. 1899.

R: Gaz. lw. 1879 Nr. 275; Łuszczkiewicz Wł., Czas 1879 Nr. 299 i Kwart. hist. 1891; St. Tomkowicz, Czas 1889 Nr. 222.

18619 **Zibrt C.**, Dejiny kroje v zemich českych až po války husitski, Praga 1891; — Tenże, Listy z českich dejin kulturnich, Praga 1892.

R: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1891; Gajsler F., Prawda 1891 Nr. 16, 1892 Nr. 11; Br. Grabowski, Wisła 1891; por.: J. Krček przeciw Č. Zibrtowi, Kwart. hist. 1896.

18620. **Hefner Alteneck**, Trachten, Kunstwerke u. Geräthschaften vom frühen Mittelalter bis Ende des XVIII. Jahrh., mit 720 Farbendruck-Tafeln, 10 t.; — Hottenroth, Trachten, Haus- und Kriegsgeräthschaften der Völker alter und neuer Zeit, mit zahlr. Tafeln; — Racinet, Gesch. des Kostüms in 500 Taf. in Gold-, Silber- u. Farbendr., mit erläut. Text, 5 t.

Lacroix, zob. Nr. 18364.

18621. **Roehl E.**, Die Tracht der schlesischen Fürstinnen des XIII. und XIV. Jahrh. auf Grund ihrer Siegel (Program szkolny), Breslau 1895 (z rycinami).

18622. **Raczyński K.**, Znaczniejsze ubiory starożytne polskie za Jagiełły, Wilno 1838.

18623. Karbowiak A., Strój żaków uniw. Jagiell. w XV. i XVI. wieku, Prz. powsz. 1886 IV.

18624. Kilkanaście rysunków z XVI. w. (ubiory w Polsce), Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

Zob. Nr. 7338.

18625. **Wójcicki K. Wł.**, Ubiory Polek w XVI. w., Tyg. ill. 1860 II.; — Tenże, Ubiory niewiast polskich z XVI. i XVII. w., Ubiory polskie z XVI. i XVII. w., Kostiumy polskie z XVII. w., tamże 1861 III.

18626. Ubiór dawny dziewicy polskiej w w. XVII., Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

18627. Zbylitowski P., Przygana strojom białogł., 1600 DS., *zob. Oświata (Literatura).*

Ubiór Władysława IV., zob. Nr. 3723 i 3755.

18628. Starożytności mody z 1648 (fabrykat Majeranowskiego), Rozm. krak. 1834; — O ubiorach w Polsce za Jana Kazimierza, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.

18629. Sobieszczański, Dowód, że kobiety tak jak dziś już przed dwustu laty się ubierały, Tyg. ill. 1868 II.

18630. Stroje niewiast polskich za Augusta III., Niewiasta 1860—1861.

18631. Sobieszczański, Anglomania u nas w zeszłym wieku, Tyg. ill. 1868 II.

18632. Maréchal S., Costumes civils des peuples de l'Europe, Paris 1788, 1794 DS.

18633. Głos za suknią polską, 1788; — Potocki St., List do autora pisma: Czamarka i sarafan (1791) (DS.).

18634. Laskowski J., Strój polski poprawiony, Lwów 1797 DS.

18635. Wąsy (wiersz), Warsz. b. r.; Fraczek, odpowiedź na Wąsy (wiersz), Warsz. b. r.; Frak na tandecie, b. r.; Kontusz (wiersz), b. r. (DS.).

18636. Satyra na malowanie twarzy, b. r.; Tyszka Adr., Maszkara mięsopustna, b. r. (DS.),

Zob. Nr. 3470, 4590, 5374.

18637. Moszkow W., Słów kilka o jednym z międzynarodowych ubiorów głowy, Wisła 1897.

18638. Sobieszczański F. M., Pierwsze powozy publiczne w Warszawie, Tyg. ill. 1869 III.

Pasy, karabele, guziki i t. p., zob. Sztuka.

18639. Hołowacki J. F., O narodnoj odeżdi i ubranstwie Rusi, *zob.* Nr. 11881.

18640. Prochorow, Materiały po istorii russkich odieżd i obstanowki żyzni narodnoj, Petersb. 1881.

R: Stasow V., Żurn. min. nar. prosw. 1882.

18641. Litwini z XV. i XVII. w. (ubiory), Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.

Zob. Nr. 12115.

Inflanty, zob. Nr. 12283.

18642. Siarczyński F., Obrządki religijne, pamiątki i zwyczaje krajowe na pewne dni, Nowy kalendarzyk na r. 1829, Lwów 1828.

18643. **Potkański K.**, Postrzyżyny u Słowian i Germanów, Rozpr. hist. fil. Akad. t. XXXII, Odb. Krak. 1895, *zob. Dod. I. (Etnografia).*

Chrzest, zob. Nr. 11554.

18644. Oppmann O., Dawne śluby i wesela, Tyg. ill. 1898 Nr. 8.

Weselne obchody, zob. Nr. 11552, 11742.

18645. Heinemann O., Zur Vermählung Andreas Czarnkowskis mit Maria Anna Latalska (1584), Ztschr. d. Ges. f. Prov. Posen 1899 XIV; — Głośnę na cały świat wesele (aleg. sat.) z r. 1717, Pszczółka krak. 1821 t. III.; — Opis wesela Stan. Denhoffa d. 30. kwietnia 1724 z Zofią Sieniawską, *zob.* Nr. 8970; — Dyaryusz wesela X. Lubomirskiego, *zob.* Nr. 8225; — Wypis z listu o weselu w r. 1725, *zob.* Nr. 4523; — C. N., Gody weselne Elżbiety Pomorskiej w Krakowie, Przyj. dom., Lwów 1863.

18646. Sermo nuptialis copulae (wyjątek z daw. rękop.), Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

Oddawanie panny i dziękowanie, zob. Nr. 4125, 4142, 4149, 4189, 4206, 4219, 4226, 4288.

Wesela mieszczan krakowskich, zob. Nr. 11777.

18647. Sposób ceremoniy przy obłóczynach i professyey panien, Krak. 1682 DS.

Zob. Nr. 4232.

18648. **Lipiński T.**, Dawne obrzędy pogrzebowe wodzów polskich, Bibl. warsz. 1844 I.

18649. Pogrzeb Kalimacha w r. 1496, *zob.* Nr. 2403; Dyariusz pogrzebu St. Koniecpolskiego, *zob.* Nr. 3815; — Opis pogrzebu hetmana w. Sieniawskiego, *zob.* Nr. 4532.

18650. Heinemann O., Das Begräbniss Stanislaus Latalskis, Grafen von Labischin uud seiner Tochter Maria Anna Czarnkowska (1594), Ztschr. d. Ges. f. Gesch. Posen 1899.

18651. Dyaryusz pogrzebowy Ign. Humieckiego w kościele lwow. odpraw. (Mowa Czackiego, starosty Nowogr.), 1753 DS.; — Pogrzeb hetmański, Gaz. lw. 1874 Nr. 191; — J. O., Pogrzeb magnata w XVIII. w., Dz. pol. z 14. lipca 1883.

18652. Kubala L., Mors nigra, Gaz. lw. 1874 Nr. 35.

18653. **Zrzemczycki J.**, Sapho żałosna po pogrz. morow. pow. zmarłych, Krak. 1623 DS.

Obchody pogrzebowe, zob. Nr. 11572

Zob. Nr. 12511.

18654. Hodi J. T., Nasze święta dawne i dzisiejsze, Prawda, Warsz. 1881.

18655. **Bartynowski Wł.**, Obchód świąt Bożego Narodzenia w Polsce, Krak. 1887.

R: Siemieński J., Kwart. hist. 1887.

18656. Kwaszkiewicz J., Zabawa kolendna, Krak. 1642 DS.

Kolendy, zob. Oświata (Literatura).

18657. Karnawał w Warszawie przed kilkudziesięciu laty, Gaz. lw. 1886 Nr. 277.

18658. **Tyszka A.**, Maszkara mięsopustna, 1617; Sejm panieński albo rozmowa o biesiadach i krotochwilach mięsopustnych, b. r.; De mazarin poulonois pour le jour du mardy gras, b. r. (E) (DS.), *zob. Oświata (Literatura).*

18659. Podolski E., Starożytność ceremonij wielkotygodniowych, Prz. lw. 1881; — Z księgi zwyczajów, Dz. pol. 1892, Dod. lit. Nr. 16 (O zwyczajach wielkoczwartkowych), *zob.* Nr. 8782.

18660. Wójcicki K. Wł., Święta wielkanocne, staropolskie święcone, Tyg. ill. 1860 t. I.; — Niedźwiedzki Wł., Święcone, Niwa 1881

18661. O święconem u przodków naszych, 1550 (z Bałamuta Petersb.), Rozm., Lwów 1832; Słowacki L., Święcone u J. O. X. Radziwiłła Sierotki, Tyg. lit., Pozn. 1840 III. (falsyfikat).

18662. Płomieńczyk, Magnackie święcone (obrazek z XVIII. w.), Dz. pol. 1892 Nr. 108.

Zob. Nr. 11778.

18663. Dialog wielkanocny, Kraszewski J. I., Powiastki i obraz. hist., Wilno 1843, *zob. Literatura.*

18664. Rakowski St., Smigust na Święta wielkanocne, Krak. 1643 DS.; — Matlakowski Wł., Dyngus i Śmigus, Wisła 1891.

18665. **Weinert A.**, Obchód uroczystości Bożego Ciała w Warszawie w XVII. i XVIII. w, Bibl. war. 1853 I., Odb. Warsz. 1853; — Obchód święta Bożego Ciała w Warszawie, Tyg. ill. 1871 I.

Obchody świąt. zob. Nr. 11560, 11649, 11744, 11778.

18666. **Gołębiowski Ł.**, Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym lub w niektórych tylko prowincyach (kulig czyli szlichtada, łowy, maszkary, muzyka, tańce, reduty, zapusty, ognie sztuczne, rusałki, sobótki i t. p.), Warsz. 1831.

18667. **Maciejowski W. A.**, Gry i zabawy w Polsce w XVI. w., Skimborowicz, Piśmiennictwo krajowe, Warsz. 1841.

Zabawy i obrzędy rolnicze, zob. Nr. 11556 do 11558.

18668. **Reumann M.**, Gospodarstwo łowieckie z hist. łowiectwa polsk. (oddruk z Sylwana), Warsz. 1845.

18669. **Kurowski W.**, Myślistwo w Polsce i Litwie, Poznań 1865.

R: Wójcicki K. Wł., Tyg. ili. 1865 XI.

18670. Wójcicki K. Wł., Łowy z sokołem, Kłosy I. Nr. 16.

18671. **Spausta Wł.**, Z łowieckiej przeszłości, *zob.* Nr. 10791; — Mańkowski T., Sprostowanie historyczno-łowieckie, Łowiec 1899 Nr. 6.

Łowiec, miesięcznik, zob. Nr. 10791.

18672. Badeni St., O łowiectwie polskiem w czasach Piastowskich, Przew. nauk. lit. 1896.

18673. Sementowskij, Skazanie o łowach wielikich kniaziej kijewskich, Petersb. 1857.

18674. Mańkowski T., Łowiectwo na dworze Wład. Jagiełły, Łowiec 1899 Nr. 11.

Puszcza Białowieska, zob. Nr. 10793.

18675. Zbylitowski A., Pisanie satyrów puszcz litewskich do Anny królewny o łowach w Białobieżach, 1588, Krak. 1589 DS.

18676. **Cygański M.**, Myśliwstwo ptasze, Krak. 1583 DS., 2. ed. Warsz. 1842.

18677. **Ostrorog J.**, O psiech gończych i myślistwie z niemi, Krak. 1608 DS., przedr. w: Kraszewskiego J. I. Pomniki do historyi obyczajów w Polsce, War., 1843; — Tenże, Myślistwo z ogary, Krak. 1618, b. r., 1649, Łowicz 1797, Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1859.

18678. Maciejowski W. A., Łowy polskie do XVII. w., Orędownik, Poznań 1840 - 1841.

18679. Deskrypcya prawdziwa łowów w sidrańskim boru wierszem polskim wyrażona, druk. w Sidrze 1736; Seymik zwierzęcy od bawiących się łowami złożony, b. r. (E.) (DS.).

18680. Kozłowski W., Pierwsze początki terminologii łowieckiej, Warsz. 1822.

18681. **Morawski K.**, Z życia towarzyskiego w epoce Zygmunta Augusta, Prz. pol. 1884 III.

18682. **Tarnowski St.**, Dworzanin Górnickiego (nadb. z Studyów lit. III.), Krak. 1897.

18683. K. Ch., Pierwowzór dworzanina, Gaz. lw. 1875 Nr. 231—235.

Górnicki Ł., Dworzanin, zob. Nr. 7306 i Literatura.

18684. Szaniawski X., O rzeczypospolitej Babińskiej, Rocz. Tow. przyj. nauk. warsz. 1818 XII., por.: Pam. warsz. 1818 I., Roz., Lwów 1818; — L. Z., Rzeczpospolita babińska, Lwowianin 1841.

Zob. Nr. 3417 i 5997.

18685. **Windakiewicz St.**, Akta Rzeczypospolitej babińskiej, t. I., Arch. lit. Akad. VIII., Odb. Krak. 1895.

R: H. A., Kraj 1894 Nr. 23; M. F., Prz. powsz. 1895 II.; Bibl. warsz. 1895 I.

18686. Bartoszewicz K., Rzeczpospolita babińska, Ateneum 1895 II.

18687. Szymonowski S. H., Kawaler polski, ded. Andrz. Firlejowi, 1651 DS.

18688. Zbylitowski P., Rozmowa szlachcica z cudzoziemcem, Krak. b. r. (1600); Gorczyn P., Zelus korony polsk. na obyczaje (2 odb.), 1618; Zabczyc X., Czwartak nowo wydany, w którym się wyrażają obyczaje, 1630; Morsztyn H., Światowa rozkosz z ochmistrzem, Poznań 1622 (DS.).

18689. Gracian B. T. J., Doskonalący dworskiego człowieka przez CCC. maksym, w języku hiszp., tłóm. po franc. i pol., Krak. 1802.

18690. Galanterya naszych przodków (list z XVII. w.) Warta 1888 Nr. 707.

18691. Dedekind Fr., Grobijan abo polityka obyczajów, tłum. Jan Guczy, Krak. 1637; Wojsznarowicz K. J. X., Kazanie na reformę obyczajów dworskich, Krak. 1647 (DS.).

18692. Kudelka, capitaine, Le cavalier polonais au XVIII. siècle (Extrait de la Revue: Les lettres et les arts, août 1886), Paris 1886.

18693. Brasey, Mémoires politiques amusans, Venise 1716; Prechac, Kawaler polski, Toruń 1722; Tenże, Le beau Polonais, nouvelle galante, Paris 1784 (DS.).

18694. De la Chetardie, Instrukcye dla młodych panów od Szym. Łabęckiego podane, Lwów 1747; — Galeteusz nowy, czyli ustawy obyczajności, Warsz. 1769 (DS.).

18695. Gatey P., Catechisme critique moral et politique, Vilna 1774 DS.

18696. Manualik poczciwego człowieka czyli maksymy, 1774 (po franc. i włosku).

18697. Moszyński, Ustawy dla panów kawalerów, 1784 DS.

18698. Świat zepsuty przez kawalera młodego napisany, Lwów 1784; — Świat zepsuty przez kawalera wychodzącego na świat napisany, Lublin 1786 DS.

18699. Pamiętnik dobrego obywatela w prostym układzie zebrany, Supraśl 1785; — Wiadomość ciekawa każdemu potrzebna, 1787 (DS.).

18700. Zebrania polityczne, historyczne, moralne, czyli Polak patryota, 1785; — Myśl towarzystwa patryotycznego, Warsz. b. r. (1785) (DS.), *zob.* Nr. 18273.

18701. Opisanie festynu danego w Łazienkach z okoliczn. inauguracyi statuy Jana III. d. 14. września 1788 DS.

18702. Fragmenta towarzyskie (z XVIII. wieku, o Czartoryskiej), Gaz. lw. 1879 Nr. 239—241; — Bykowski Jaxa P., Życie towarzyskie w Polsce, por.: Prawda, Warsz. 1885.

18703. Początek fanfaronów (wiersz), b. r.; Jezierski J., Taxa próżniaków do uwagi klubu, b. r.; Reforma życia światowego, b. r. (E.) (DS.).

18704. Obraz rządu człowieka we wszystkich stanach żyjącego, b. r. (1793) DS.

18705. Projekt związku Filantropów, b. r.; — Przyjaciel w ostatniej potrzebie doznany albo bractwo, Krak. b. r.; — Przyjaźń filadelficzna albo zjednoczenie serc braterskich, wzajemny ratunek, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 5396.

18706. Cudzoziemiec ciekawy, War. (około 1796), b. r. (E.).

18707. Gloger Z., Kartki wizytowe z XVIII. stulecia, Tyg. ill. 1874 XIV.; — Rewoliński, Dawne bilety wizytowe, Prz. bibl. arch. 1881 II.

Mowy, listy, facecye i fraszki, satyry i t. p., zob. Literatura.

18708. **Uczty** Polaków w XVII. w. (z Beauplan'a), Roz., Lwów 1833, Zbieracz lit. polit., Krak. 1837 III.; — F. M. S., Jak urządzano niegdyś biesiady w Warszawie, Tyg. ill. 1878 V.

18709. O polskim bankiecie sławnym. (wypis z księgi p. t.: Skład albo skarbiec rozmaitych sekretów), Pam. warsz. 1815 II.; — Wójcicki K., Bankiet z r. 1684, Tyg. ill. 1864 IX. str. 176; — Vatel polski (o kucharstwie w dawnej Polsce), Gaz. lw. 1882 Nr. 87—89.

18710. Oleski J., Seym panieński albo rozmowa o biesiadach, b. r.; Bartoszewicz W., O biesiadzie karczemnej i skrzypkach, Wilno 1619; Bacchus orbis dominus (po pol. i łac.), Vars. 1644; Biesiady i karczemny żywot (wiersz), 1638; Bando przeciwko gorzałce i wszystkim jej naśladowcom, 1742 (DS.).

18711. Przezdziecki Al., Wina węgierskie w dawnej Polsce, Wieniec, pismo zb. ofiar. St. Jachowiczowi, Warsz. 1857—1858 III.; — Piwo w Polsce, Czas 1882 Nr. 60; — Ehrenberg H., Gesch. der geistigen Getränke insb. des Bieres in Posen, Ztschr. d. hist. Ges. Posen 1885 III.

18712. Kirstein J., Cerasinus et J. Lang, Enchiridion, De vino et cerevisia, 1533, 1586 DS.

18713. O sławnych pijakach za Aug. III., Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

18714. Maciejowski W. A., Pokarmy i napoje XV. i XVI. w., Mag. powsz. 1838 V.

18715. Wiślicka A., Sery polskie, Tyg. ill. 1886 XII.; — K. Ch., Sprawa o ser parmezański (XVI. w., dwór Bony), Gaz. lw. 1876 Nr. 114—118; — Pączki, Czas 1860 z 10. lutego; — Sobieszczański F. M., Od kiedy zaczęto u nas pić kawę, Tyg. ill. 1871 VIII.; — Tenże, Kiedy zostały zaprowadzone ziemniaki w naszym kraju, tamże 1871 VII.; — Treichel A., Piper oder Capsicum? Altpreuss. Mntschr. 1890.

Tabaka, tytoń, zob. Nr. 8219, 16700.

18716. Pochwała tabaki, b. r. (E.) DS.; Historya fajki, Wędrowiec 1894.

18717. Markiewicz A., Obyczaje, kuchnia, napitki Małorosyan, Kijów 1860; — N. W., Ukaz kijewskawo mitropolitańskawo kollegiuma o kułacznych bojach i weczernicach, Kij. Star. 1891 I.; — Kowalewskij A. L., K istorii pijaństwa w Małorossii, tamże 1894 III.

18718. **Czerwiński A.**, Geschichte der Tanzkunst bei den cultivirten Völkern, Leipzig 1862; — Tenże, Die Tänze d. XVI. Jahrh., Danzig 1878.

18719. Czerniawski, O tańcach narodowych, z poglądem historycznym na tańce różnych narodów, a w szczególności na tańce polskie, Warsz. 1860.

18720. Gorzkowski M., Xopoimania, historyczne poszukiwania o tańcach, tak starożytnych pogańskich, jak również społecznych i obyczajowych we względzie symbolicznego znaczenia, Warsz. 1869.

18721. **Zibrt Čeněk**, Dějiny tance v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku, z věků nejstarších až do nové doby, se zvláštním zřetelem k dějinám vůbec liči, Praga 1894.

18722. Brodziński K., O tańcach w Polsce, Roz., Lwów 1829; — Zdania cudzoziemców o tańcach w Polsce, Gaz. pol., Warsz. 1830 Nr. 33; — Rychlicki Fr., Taniec, Czas 1860 Nr. 51 i n.; — O tańcach w Polsce, Sobótka, Poznań 1869 Nr. 17.

18723. Glitzner, Taniec i rozmowa o nim, w który się to zamyka skąd poszedł taniec, Grodzisk 1573; — Pieśni i tańce zabawom gwoli, 1614; — Lutnia wdzięczney melodyey, tańców, pieśni, curantów, baletów, 1685 (DS.).

18724. Szymanowski W., Bal w pałacu Paca, Tyg. ill. 1860 I.

18725. Rozrywki balowe przez jednego obywatela, Warsz. 1784; — Pieśni, tańce, paduany, b. r. (DS.).

18726. Koło tańca wesołego z przydatkiem Balesów i Corantów franc., b. r.; Pieśń podczas balu w Poznaniu przez Wielkopolanki śpiewana, b. r. (E.) (DS.).

18727. **Wójcicki K. Wł.**, Kwartet staropolski, Tyg. ill. 1861 III.; — Tenże, Śpiewacy w Polsce i na Rusi, Stare gawędy i obrazy, Warsz. 1840.

18728. Wójcicki K. Wł., Ostatni kulig staropolski, Tyg. ill. 1861 III.; Czech J., Nowy kalendarz, Krak. 1862; — Kuligi, Czas 1867 Nr. 57 i n.; — Ulanowska St., O kuligach, Kuryer warsz. 1884 Nr. 526.

18729. Or-ot, Reduty, obrazek z końca XVIII. w., Tyg. ill. 1898 Nr. 8.

18730. Dziesiątnica, t. j. zabawa, Krak. 1627; Prałonka albo nawara zabawy, 1640; Bidermann J., Świętorymy do zabaw, Wilno 1638 (DS.).

18731. Ankwicz St., List przed kontraktami Kapitalickiego do Doświadczyńskiego, 1786 DS.

18732. Ursyn, Kontrakty kijowskie, Tyg. ill. 1898 Nr. 11 i n.

18733. K. Ch., Pan Prowizyonalski na kontraktach lwowskich (koniec XVIII. w.), Gaz. lw. 1879 Nr. 228—229.

Teatr, zob. Oświata (Literatura).

18734. **Dębiński X.**, O grach w ogólności, a o grze w karty w szczególe, z punktu hist., prawnego i moralnego, Prz. kat. 1898 Nr. 6.

18735. Ujazdowski T., Karty polskie do grania, 1580—1591 (z mon. Warsz.), Roz., Lwów 1827; — Wójcicki K. Wł., Starożytne karty, Kłosy t. V.; — Rychlicki Fr., Karty, Czas 1860 Nr. 121; — Ludomir Z., 500-letnia historya kart, Gaz. pol. (Czern.) 1892 Nr 45.

18736. Karty Jana Rustema, Tyg. ill. 1880 X.

18737. Prochaska A., Przyczynek do dziejów gry w karty w Polsce (z r. 1598), Kwart. hist. 1894.

18738. Przestroga do policyi wczesna przez obywatela (o szulerniach), b. r. (1792?) (DS.).

18739. Kolenda warszawska (zabawka przyjemna na kształt kabały), War. 1774 DS.

Zob. Nr. 16701.

18740. **Dzieduszycki M.**, Szachy w Polszcze, Czas, Dod. mies r. I. t. III.

18741. **Zibrt Čeněk**, Dějiny hry šachově v Čechách od dob nejstarších až po náš věk, Praga 1888.

18742. **Gołębiowski Ł.**, O turniejach i gonitwach, Rocz. tow. warsz. przyj. nauk 1824—1855 XVII.—XVIII.; — Turnieje i gonitwy, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.

18743. **Wejnert A.**, O turniejach w Polsce, Tyg. powsz., Warsz. 1878.

18744. Bitwa w palcaty (ze starego rękopisu, 1609). Lwowianin 1840 Nr. 5.

18745. Pojedynek w Polsce, z czasop. niem.: Luna, Roz., Lwów 1831; — Rys hist. o pojedynkach w Polsce (z dzieła Lelewela p. t.: Polska, dzieje jej i rzeczy), Czas 1856 Nr. 40 i n.; — Prochaska A., Wezwanie na pojedynek, Album dla Zagrzebia, Lwów 1880; — List J. Głowacza z czasów Wład. Jagiełły, Wiek 1878 Nr. 57.

18746. Przeciwko pojedynkom (XVIII. w.), b. r. (E.) DS.

Zob. Nr. 17605.

18747. Doniesienie o ubieganiu koni polskich (wyścigi), Warsz. b. r. (E.) DS.

18748. **Kaczkowski Z.**, Kobieta w Polsce, studyum hist.-obycz., Petersb. 1895 t. 2.

R: W r. 1895: Bartoszewicz K., Niwa Nr. 3—5; H. T. J., Gaz. warsz. Nr. 13; k. b., Świat str. 43; Nowiński J., Aten. t. I.; Siwiński E., Prz. tyg.; Bies. lit.; Prz. pozn. str. 95; Przew. nauk. i lit.; — w r. 1897: Machczyńska A., Kwart. hist.

18749. **Wójcicki K. W.**, Niewiasty polskie, zarys historyczny, Wolfganga Ondyna Druskienickich źródeł, Grodno 1844; Toż, War. 1845.

18750. Czajkowski M., Dziwne życia Polaków i Polek, Lipsk 1865 (Bibl. pis. polsk. t. XXXII.).

18751. Junot Laura Permon et Straszewicz J., Les femmes celèbres de tous les pays, Paris 1833, 2. ed. 1835.

18752. **Manuel de bibliographie** biographique et d'iconographie des femmes célèbres par un vieux bibliophile, Turin 1892 (bibliografia sławnych kobiet abecadłowym porządkiem; polskie kobiety są także uwzględnione).

18753. Polki literatki, Niewiasta 1860 do 1862; — Chmielowski P., Autorki polskie, Warsz. 1885, *zob. Literatura.*

18754. Kobiety historyczne, Tyg. mód 1884 Nr. 37—38.

18755. **Szajnocha K.**, Staropolskie wyobrażenia o kobietach, Dz. lit. 1852, Szkice historyczne.

18756. O wychowaniu niewiast w Polsce, Czas 1860 Nr. 135; — Lach z Lachów, Zakon niewiasty polskiej, Tyg. ill. 1860 II.; — Zaruski J., Dawne wychowanie naszych kobiet, Kalend. Ćwierciakiewiczowej na r. 1879, Odb. Warsz. 1878; — O kobietach polskich, Kuryer warsz. 1883 Nr. 322.

18757. Z dziejów niewiasty na Litwie, Kraj 1883 Nr. 38.

Stosunki prawne, zob. Nr. 17498—17520.

18758. **Świeżawski**, Nierząd w Polsce od XV. w., *zob.* Nr. 16594.

18759. Kalicki B., Dwie pierwsze kobiety historyczne w Polsce (Dąbrówka i Kinga), Prz. pol. 1871 III.

18760. Wspomnienie kobiet wsławionych w Polsce (św. Jadwiga, Helena, św. Kunegunda), Zorza, Warsz. 1844.

18761. **Chomętowski Wł.**, Niewiasty i obyczaje sławiańskie i polskie w XII. i XIII. w., *zob.* Nr. 11551; — Tenże, Niewiasty XIV. wieku, ustęp z dziejów obyczajów średniowiecznych, Wieniec, Warsz. 1872.

18762. Obraz życia panien z XV. w., Przyj. ludu, Leszno 1836 V.

18763. Szajnocha K., Wojna o cześć kobiety, Szkice hist.

18764. Wójcicki K. Wł., Trzy wieki niewiasty polskiej, Bluszcz 1872, 1873; — Tenże, Niewiasty polskie XVI. wieku, Przyj. ludu, Leszno 1848 I.; Przyj. dom., Lwów 1864; Kalend. ill. dla Polek, Warsz. 1862.

18765. **Magnuszewski D.**, Niewiasta pol. w trzech wiekach, Poznań 1843.

18766. Maciejowski W. A., Obraz historyczno-charakterystyczny Polek XVI. wieku, Tyg. lit., Poznań 1840 III.

Jagiellonki polskie, zob. Nr. 18491.

Królowa Bona, zob. Nr. 18495.

18767. Dubiecki M., Dwie przedstawicielki dawnych dynastyi (B. Zapolska i Anna Wazówna), Prz. powsz. 1896 I.—II.

18768. Agryppa H. K., O szlachetności i zemście płci niewieściej, przekład M. Wierzbięty 1575 DS., 2. ed. wyd. St. Tomkowicz, Bibl. pis. pol., Krak. 1891.

R: Witkowski St., Prz. powsz. 1891 IV.

18769. Celichowski Z., Stanu wdowiego zabawy, Rocz. Tow. przyj. nauk pozn. XVIII.

18770. **Ottmann R.**, Kobieta w Polsce XVI. i XVII. w. na tle literatury współczesnej, Dz. pol. 30. listop. do 5. gr. 1883; — Tenże, Sejmy niewieście w Polsce w XVI. i XVII. w., szkic obyczajowy, Nowa Reforma 1883 Nr. 29; — Tenże, Zur Emancipation d. poln. Frauenwelt im XVI. u. XVII. Jahrh., Slavische Rundschau, Beilage zur Reform, Wien 1882 Nr. 2—5, Reform 1882 Nr. 6—8 i 1883 Nr. 1—5; — Tenże, Beiträge zur Culturgeschichte der polnischen Frauen im XVI. u. XVII. Jahrhunderte, Krak. 1884.

18771. Sobieszczański F. M., Dowód, że o równouprawnieniu kobiet pisano już u nas na początku XVI. w., Tyg. ill. 1869 III; — Kalicki B., O pomysłach emancypacyi kobiet w Polsce XVI. i XVII. w., Prz. pol. 1873 III. Słowo, Warsz. 1882 Nr. 192—194; — Korczak, Emancypantka z XVI. w., Olimpia Morata, Aten. 1898 III.

18772. Lewickij O. J., Hanna Montowt, ist.-byt. oczerk iz żizni wołyńskawo dworianstwa w XVI. w., Kijew 1888.

18773. List kochanka do miłej, wierszyk z ręk. bibl. krak. z XVI. w., Niezapominajki, nowor., Warsz. 1844.

18774. **Kraszewski J. I.**, Dwa typy kobiece z czasów reformy 1597—1629, Typy i charaktery, Wilno 1854.

18775. Dubiecki M., Miłość wieków ubiegłych (XVII. w. u nas). Bluszcz 1882.

18776. Chlebowski Br., Daphnis, sielanka miłosna z XVII. w., Tyg. ill. 1882 Nr. 333 do 335.

18777. Bendandus H., Platonicus contra amantes, ded. Joan. Vlad. Mich. Radivillis, Bononiae 1638; Rho J. I., Akty i affekty cnót, setnik o miłości, Lublin 1646 (DS.).

18778. Mycielski J., Porwana z klasztoru, kartka z dziejów obyczajowych Polski XVII. wieku, Prz. pol. 1885 II.

18779. Jeżowski St. W., Consultacya matron koronnych, Krak. 1639 DS.

18780. Morsztyn H., Antypasty małżeńskie zaprawione cukrem, Krak. 1650, 1736, *zob. Literatura.*

18781. Kraushar A., Barbara Brezianka, obrazek z XVII. w., Tyg. ill. 1897 Nr. 129, Odb. Warsz. 1892.

R: R. A., Niwa 1892 Nr. 22; Kraj 1892 Nr. 49.

18782. Antoni J., Kobiety na dworze Czehryńskim w drugiej połowie XVII. w., Bibl. warsz. t III.

R: Tomaszewskij, Zap. tow. Szewcz. XVIII.

18783. Kobieta XVIII. wieku, Wiek 1883 Nr. 252—264.

Grzegorzewska Sab., Marya Józefa Wesslówna, zob. Nr. 9003 i 9004.

Zob. Nr. 9046.

18784. Podróż do wyspy miłości czyli list do przyjaciela, z franc., Supraśl 1742 DS.

18785. Violanty T., Katechizm dla amantów czyli nauka miłości, z której się można dowiedzieć tajemnic i obowiązków amanta, Częstochowa 1760 DS.

18786. Sanguszkowa Barb., Uwagi pewnej chwalebnej matki godnej córce na pożegnanie dane, Lwów 1760, Chełmno 1772 DS.

Drużbacka E., zob. Literatura.

18787. Wołowski M., Kobieta z czasów Stanisławowskich, Świt 1885 III. Nr. 82; — Wójcicki K. Wł., Listy miłosne z czasów Stanisława Augusta, *zob.* Nr. 4888.

18788. Łoś W., Pani Krajczyna (XVIII. wiek); Gaz. lw. 1878 Nr. 18, 19; — Tenże,

Z galeryi typów kobiet legendowych, Charitas, ks. zbior., Petersb. 1894; — P., Księżna Daszków i król Stanisław August, Gaz. lw. 1874 Nr. 259; — Kantecki K., Pani starościna rawska, Album dla Zagrzebia, Lwów 1881; — R. M. X., Ostatnia wojewodzina wileńska, Kraj 1892 Nr. 23; — Chrapowicki E., Starościna opeska, Bibl. warsz. 1895 I.

18789. **Antoni J.**, Z dziejów serca, Gaz. lw. 1877 Nr. 153—168; — Tenże, Stara panna, obrazek z XVIII. w., Kron. rodz. 1878; — Tenże, Losy pięknej kobiety XVIII. w, tamże 1874 Nr. 288—293; — Tenże, Starościna opeska, Tyg. ill. 1885; — Tenże, Niewiasty kresowe (Helena z Krasickich Niemieryczowa, Kron. rodz. 1881; Toż po ross., Kij. Starina 1883) (wszystkie także w: Opowiadaniach hist.).

R: Prz. tyg. 1883 Nr. 7; Prawda 1883 Nr. 5.

18790. Matrona polska (XVIII. w.), Spraw. z koresp. Żytomierskiej Brzostowskiego do Kłosów, Gaz. lw. 1878 Nr. 309.

18791. **Perey L.**, Histoire d'une grande dame au XVIII. siècle, I. La princesse Hélène de Ligne, II. La comtesse Potocka, Paris 1887—1888.

R: Łoziński Wł., Kwart. hist. 1887, 1888.

18792. Wodzinski A., Une grande dame polonaise d'autrefois, Nouvelle Revue 1896 15. kwietnia.

Tarnowska Urszula, zob. Nr. 9745.

18793. Czapski Fr., Myśl jak być dobrym mężem (1782?), b. r.; — Zatorski P., Uwagi do zupełnego szczęścia służące, przez Podgórzanina, b. r. (**E.**) (DS.).

18794. Krajewski M. D., Podolanka w stanie natury życie swoje opisująca, Lwów 1784, Warsz. 1784; — Tenże, List Podolanki do swej przyjaciółki, 1784; — Odpis męża Podolanki na list Sandomierzanki, 1784; — Siarczyński Fr., List Paryżanki do Podolanki czyli oryginał do kopii, 1784; List Sandomierzanki do Podolanki, Krak. 1784; Dyalog czyli rozmowa Podolanki z mężem, Warsz. 1784; Toż, Dzieło ostatnie, Wrocław 1785 (DS.), *zob.* Nr. 5189 i 9428.

18795. Córki kochaney Ojczyzny, Sandomierz 1786; — Mościa Panno ostrożnie od ognia, Lipsk 1787; — Wiersz, Chytra żona, 1788; — Sejm białogłowski, który w sobie zamyka swobody z mężami, b. r.; — Dyskurs Ewy Dudkowskiej z Adamem Barskim (w wierszach) (1790), b. r.; — Wiersz męża do żony obywatelki w dzień Imienin, b. r.; — Wiersz obywatelski z okazyi listu, b. r.; — Odezwa obywatelska do dam, b. r. (**E.**) (DS.).

18796. Gorzka wolność młodzieńska albo odpowiedź na złote Jarzmo (Żydowski Jędrzej 1700?), 1760; — Przyjaciel i nieprzyjaciel kobiet, Warsz. b. r.; — Przyjaciel białych głów (Wojc. Jakubowskiego?) (około 1760), b. r. **E.** (DS.).

18797. Próżnowanie pewney damy polskiey zamknięte w snach 65, b. r.; Moralność pannie wychodzącej na świat, b. r.; O obchodzeniu się kobiet z mężczyznami, b. r.; Mężatek dam przywileje, b. r.; Praerogativa albo wolność mężatkom, b. r.; Darpanda (?), Rozmowa kawalera z damą, b. r.; Dyskurs dwunastu mężatek i jednej wdowy, b. r.; Rozmowa trzynastu mężatek i wdowy, b. r.; Wiersz o fortelach i obyczajach białogłowskich, b. r **E.** (DS.).

18798. Rozmowa młodzieńca z panną, przy tem o pannie upadłej, b. r.; Wiersze nowe, Panny wesołe, b. r.; Dama modna (Epigrammata), b. r.; Płaszczyk niedostrojonej damie, na co wstydliwe oko nie patrzało, b. r. (**E.**) (DS.).

18799. Czacki T., List do Wołynianek, b. r. (**E.**) DS.

18800. **Jelinek E.**, Damy starsich salonuv polskych, Praga 1888.

R: Ramułt St., Kwart. hist. 1888.

Puławy, zob. Nr. 18448.

(d: Stan religijno-moralny; wierzenia i czarnoksięstwo, lekarstwa domowe).

18801. Dzieduszycki M., Rzut oka na stan religijno-moralny Polski w XVIII. w., Odpowiedź Łukaszewicza, *zob.* Nr. 18437; — Serwatowski X. W., Słowo z powodu rozprawy Dzieduszyckiego, Czas 1858 Nr. 7; — Szymanowski J., Kilka słów z powodu artyk. Dzieduszyckiego, tamże 1858 Nr. 18; — Dzieduszycki M., Odpowiedź na Uwagi, tamże 1858 Nr. 23; — Brown J., Odpowiedź na art. X. W. Serwatowskiego, tamże 1858 Nr. 29; — Pogląd na stosunki religijno-obyczajowe za czasów Stan. Augusta, Prz. lw. 1875 t. IX.

18802. **Mrowiński W. ks. T. J.**, O czci Matki Boskiej w Polsce, Krak. 1898.

18803. **Łepkowski J.**, Przegląd krakowskich tradycyj, legend, nabożeństw, zwyczajów, przysłów i właściwości, Krak. 1866, *zob.* Nr. 11778; — Mączyński J., Procesya różańcowa w Krakowie (ze Zbioru podań i wspomnień krak.), Czas 1858 Nr. 244.

18804. Łabęcki H., O pobożności górników w Polsce, Alleluja 1842.

18805. Antoni J., Mistyk polski (Grabianka, XVIII. w.), Gaz. lw. 1875 Nr. 76—86.

18806. Rozumowanie o religii, piśmie św., proroctwach z dykcyonarza Encyklopedyi wyjęte, Warsz. 1791 DS.

18807. Giovanni, Vaticinia seu praedictiones illustr. virorum (item Aegidii Poloni), Venetia 1600 (E. D. VIII.) DS.

Przepowiednie, zob. Nr. 7406, 7486.

18808. Jaworskij J., Galicko-russkij awgurij XVIII. wieka, Żywaja Star. 1898 III.

18809. A. S. P., Cargrad i Turki (Widzenie św. Proroka Daniła, 1759?), Wesna 1878.

Cagliostro w Warszawie, zob. Nr. 9558.

18810. Merkwürdige Prophezeihung des Pater Guardian in einem Kloster in Polen, von dem Jahre 1796 bis 2000, Bremen 1838.

18811. Kossakowski R. J., Legendy o „Skarbniku", Tyg. ill. 1894 I.

18812. Dziworody morskie podobne do ludzi, jeden darowany Zygmuntowi 1531, Biskup potwór, Roz., Lwów 1818.

Zob. Nr. 7486.

18813. Canales Fr. F., Declaration de lo monstruo en Polonia, Milano 1624 DS.

18814. **Smoleński Wł.**, Walka z przesądem w Polsce w XVIII. wieku, Ateneum 1891 I

18815. Milewski K., O czarownicach w Polsce, Bibl. warsz. 1847 I., *zob.* Nr. 17623; — Kilka słów o czarownicach w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

Zob. Nr. 17623—17629.

18816. **Matuszewski Ign.**, Czarnoksięztwo i medyumizm. Osoba Fausta w świetle najnowszych badań, Tyg. ill. 1895.

18817. Dworzanin Zygmunta Starego czarnoksiężnikiem, Rozm., Lwów 1856.

18818. Fr. S., Śledzenie dokładnieyszey wiadomości o Twardowskim, w wiekach przeszłych za sławnego czarodzieia mianym, Czasop. Bibl. Ossol. 1829 I.; — Majeranowski T., Wiadomość o Twardowskim czarnoksiężniku, Pszczółka krak. 1820 III.; — Wójcicki K. W., Twardowski, Panorama 1836; — Polnische Literatur (Kraszewskiego Twardowski), Galicia Ztschr., Lemberg 1841; — Czarnoksiężnik Twardowski, Czech J., Nowy kalend., Krak. 1869; — Twardowski czarnoksiężnik, studyum hist., Kłosy XIII.

O Twardowskim zob. Nr. 11623—11624.

18819. Czary i czarownice, Krak. 1557 DS.

18820. **Kraushar A.**, Czary na dworze Batorego, kartka z dziejów mistycyzmu w XVI. wieku, Krak. 1889.

R: W r. 1888: N., Prz. tyg.; Prz. powsz. IV.; K., Czas Nr. 273—274; Kraj Nr. 51; Bem A. G., Prawda, War.; — w r. 1889: Korzon T., Kłosy I.; Czermak W., Kwart. hist; E. I., Čas. Musea kral. c. LXII.; Wołowski, Tyg. ill. Nr. 317; P. M., Prz. pol. I.; Atheneum IV.

Zob. Nr. 7588.

18821. Exorcyzmy skuteczne przeciwko szarańczy (r. 17..), b. r. (E.) DS.

18822. Czarnoksiężnik (XVII. w.), Gaz. lw. 1874 Nr. 128; — Antoni J., Diablica, opowiadanie z XVII. wieku, Świt 1884 Nr. 10—12.

18823. Czarownica powołana abo krótka nauka, ded. Kaliszowi, Poznań 1639, 2. ed. 1714 DS.

18824. Kossakowski J., Czarownica (1791?), b. r. (E.) DS.

18825. Efimenko P. S., Sud nad wied'mami w Małorossiji, Kij. Star. 1883.

Sądy na czarownice, zob. Nr. 17623 do 17629.

18826. Lekarstwa domowe dla poratowania zdrowia, Krak. 1617; — Domowe lekarstwa zebrane, Lubcz 1622; — Lekarstwa domowe prawdziwe, 1643; — Lekarstwo domowe, Krak. 1744; — Wiadomość ciekawa o skutkach i mocy zbóż wszelkich na poratowanie zdrowia, Łowicz 1769, 1787, 1791, Zamość 1772, Wilno 1777; — Dwa sekrety, pierwszy: do uleczenia ludzi, drugi: na prezerwatywę bydłu, z niem. i ang., Zamość 1747 (DS.).

18827. Alletz P. A., Albert nowy czyli teraźniejszy albo sekreta nowe, z franc., Wilno i Warsz. 1803; La Fontaine Leop., Dziennik zdrowia dla wszystkich stanów wydany (z franc. tłóm. J. Adamczewski), Warsz. 1801, 1802.

18828. Apteczka domowa, Wilno 1789 DS.

Poradniki lekarsko-gospodarskie, zob. Nr. 17992—18044.

18829. Hygiena przed stu laty, Wędrowiec 1893.

Policya zdrowia, zob. Nr. 16591.

(e: Dobroczynność publiczna, zakłady i fundacye dobroczynne).

18830. **Daniłowicz J.**, Hist. pogląd na zakłady dobroczynne w dawnej Polsce, *zob.* Nr. 13923—13925.

18831. Hyperius A., De publica beneficentia, Toruń 1584 DS.

Bractwa, szpitale i fundacye pobożne, zob. Nr 13881—13913.

18832. **Puławski A.**, O księdzu Boduenie, opiekunie dzieci opuszczonych i nędzarzy, Warsz. 1896.

18833. **Muczkowski J.**, O związku filantropijnym w Krakowie, Rozm. hist.-bibl., Krak. 1845, *zob.* Nr. 5247, 5279.

18834. Lista osób w r. 1814 żyjących, Zgromadzenie miłosierdzia i Banku krak. składających, Krak. b. r.; Toż, Krak. 1816.

18835. **Jundziłł Ign.**, Wiadomość o czynnościach wileńskiego Tow. dobrorzynności od czasu jego ustanowienia do 1. stycznia 1819, Wilno 1819; — Towarzystwo dobroczynności w Wilnie, Tyg. petersb. 1834.

Zob. Nr. 5569, 5690, 5747, 5707.

18836. Wiadomość o przychodzie i wydatkach i czynności instytutu macierzyństwa wileńskiego od d. 7. list. 1809 do 31. grudn. 1810, Wilno 1811.

18837. Młodziejowski A., Wypis z ordynacyi fundacyi na posagi, b. r.; Projekt za prośbą U. U. Posłów (Stwierdzenie fundacyi Lipnickiej), b. r. (E.) (DS.).

18838. Wezwania i ustawy Towarzystwa dobrocz. w Departamencie Lubelskim, Lublin 12. lut. 1815.

Szpitale i zakłady dobroczynne, zob. Nr. 13914.

Żebractwo i jałmużna, zob. Nr. 17619 do 17621.

(f: Podróże Polaków za granicę).

18839. **Załuski J. A.**, Peregrynanci u grobu Chrystusa, Warsz. 1749 DS; — Bersohn M, Kilka słów o polskich podróżnikach do ziemi św. i ich dziełach, Bibl warsz. 1868, Odb. Warsz. 1868.

Zob. Nr. 5816.

18840. Najdawniejsza podróż Polaków po Azyi, Tyg. mód 1871.

18841. Chojecki Lubicz K., Pamięć dzieł polskich, podróż i niepomyślny sukcess Polaków, Warsz. 1789, *zob.* Nr. 9457.

Podróże do Włoch, zob. Nr. 8161.

Podróże do Hiszpanii, zob. Nr. 5999.

Podróże i poselstwa polskie do Turcyi, zob. Nr. 3374.

18842. Polacy za granicą, Roz., Lwów 1821.

18843. Jaszowski St., Pielgrzym do Ziemi św., starosta Wilczek, Roz., Lwów 1832.

Dantyszka podróż do ziemi św., zob. Nr. 7207 i Literatura.

Joannes de Stobnica, zob. Nr. 6919.

18844. Przygody w Hiszpanii Jana hrabi na Tęczynie, Dod. do Czasu 1850 Nr. 28.

Ładziński J. (podróż do ziemi św.), zob. Nr. 6910.

1884 . Sabinus G. Brandeb., Hodeporicon itineris italici, ded. Christ. Turco, 1535 DS.

18846. Dyaryusz podróży Zofii Jagiellonki, 1556, *zob.* Nr. 7200.

Otwinowskiego E., Tarnowskiego J. i Zbarawskiego P. podróże do Turcyi, zob. Nr. 7207.

18847. Broniewski Wł., Podróż do Tauryki, Wilno 1828, *zob.* Nr. 7287.

Radziwiłła M. Krz. pielgrzymka do ziemi św., zob. Nr. 7855—7860.

18848. Erdolyi J., Jerosolymitana peregr. N. C. Radivili ex praelectionibus, Cassov. 1756; — Hildebrand P. A., Pochodzenie w zemlu swiatuju kniazia Radywyła Syrotki (1582—1584), Petersb. 1879.

18849. **Rymsza A.**, Peregrynacya ziemi św. Betleem i Jerozolimy, przez A. Bykowskiego, Warsz., *zob.* Nr. 6910.

Reszki St. dyaryusz, zob. Nr. 7514.

18850. Notatki kupca warszawskiego z podróży po Persyi w r. 1602, *zob.* Nr. 7682.

Borkowski W. (podróż do ziemi św.), zob. Nr. 7693.

18851. Sobieski J., Dwie podróże Jak. Sobieskiego po krajach europejskich w latach 1607 - 1613 i 1638, *zob.* Nr. 7919.

18852. Pac St., Obraz dworów europejskich w dzienniku podróży królewicza Władysława, *zob.* Nr. 7941—7943.

18853. **Grabowski B.**, Dziennik podróży Sobieskich, Bibl. warsz. 1885 IV.

18854. Kantecki Kl., Podróżnik polski w XVII. w., Przew. nauk. i lit. 1874 II.; — Oświęcim St., Z podróży, Turcya, Francya, Niemcy, Włochy, *zob.* Nr. 8160.

18855. Dziennik podróży po obcych krajach odbytej w latach 1660—1663, *zob.* Nr. 8382.

18856. Tanner B., Opisanije putieszestwija polskawo posolstwa w Moskwu w 1678 g., pieriewod z łatyńskawo I. Iwakina, Moskwa 1891.

18857. Obszerna relacya ostatniej podróży do Turek przy pilności i sławnego zawarcia traktatu pod Karłowicami przez St. Małachowskiego, 1766 DS.

Zob. Nr. 8801.

18858. Krasiński St., Kompendium dyaryusza peregrinacyi (circa 1710), b. r. DS.

18859. Diariusz drogi z Wilna do Petersb. Sapiehi (1726), *zob.* Nr. 4528.

18860. Charkiewicz J., Dyaryusz podróży z Wilna do Walencyi r. 1768, *zob.* Nr. 9381.

18861. **Sapieha K. Nestor**, Listy w latach 1773—1776 do matki pisane z zagranicy, *zob.* Nr. 5015.

Zob. Nr. 9495, 9565.

Podróż do Francyi, zob. Nr. 9574.

Zob. Nr. 9579.

18862. **Beniowski M. A.**, Mémoirs and travels, *zob.* Nr. 9655

18863. Jankó J., Graf Moritz Benyovszky als geographischer Forscher, Ung. Revue 1891.

18864. **Exil et captivité du comte de Benyowsky, rédigés et mis en ordre par M. Paul de P., Paris 1821.**

18865. **Potocki J.**, Voyage en Turquie et en Egypte, Paris 1788, *zob.* Nr. 9592; — Tenże, Voyage dans quelques parties de la Saxe, Hamburg 1795 (DS.); — Podróż Jana hr. Potockiego do Astrahanu, Dz. wil. 1828.

18866. Dyaryusz podróży z Warszawy do Petersburga Platera w r. 1792, *zob.* Nr. 9623.

18867. **Sapieha J.**, Dyaryusz drogi z Wilna do Petersburga, b. r. (**E**) DS.

18868. Hołyński, Relation de voyage en Allem. et en Italie, Riga 1800 DS.

18869. **Sapieha Al.**, Podróż po słowiańskich krajach w r. 1802 i 1803, b. r. (**E.**).

18870. N., Podróż Polki do Włoch w epoce Napoleońskiej, 1803—1804, Prz. pol. 1897 I.

2. Wychowanie i szkolnictwo.

A. Wiadomości wstępne.

(a: Bibliografie, encyklopedye i czasopisma, historya pedagogii i szkolnictwa, wydawnictwa zbiorowe).

18871. **Bibliotheca** paedagogica (do r. 1823) v. Enslin, Berlin 1823.

18872. **Kehrbach K.**. D. gesamte Erziehungs- und Unterrichtswesen in d. Ländern deutscher Zunge, Bibliographisches Verzeichniss u. Inhaltangabe d. Bücher, Aufsätze etc., Berlin 1896—1898.

18873. Schulze C., System. Übersicht der in Zeitschriften veröffentl. Aufsätze über Pädagogik 1880—1886, Hannower 1887; — Leitich A. i Frank Fr., Pädagogischer Literaturbericht unter Anregung v. K. Stejskal, Wien 1894.

18874. Dictionnaire de pédagogie par Buisson, Paris 1878.

18875. **Encyclopädie** d. gesammten Erziehungs- u. Unterrichtswesens v. Schmid, 2. ed. Leipzig 1885 I.—V.

18876. **Encyclopaedisches** Handbuch der Pädagogik, hrsg. v. Rein, Langensalza, od r. 1894.

18877. **Handbuch** der Erziehungs- und Unterrichtslehre f. höhere Schulen, hrsg. v. A. Baumeister, München, od r. 1895.

18878. **Encyklopedya** wychowawcza pod red. J. T. Lubomirskiego, E. Stawiskiego, S. Przystańskiego i J. K. Plebańskiego, Warsz od r. 1882 (t. 4, do litery H); Dalszy ciąg wychodzi pod nową redakcyą.

18879. **Jahresberichte** über das höhere Schulwesen, hrsg. v. C. Rethwisch, Berlin, od r. 1886.

18880. **Zeitschrift** für d. Gymnasialwesen, Berlin od r. 1846; — Pädagogisches Archiv, Stettin od r. 1858; — Gymnasium, Ztschr. f. Lehrer, od r. 1883; — Mitteilungen d. Ges. f. deutsche Erziehungs- u. Schulgeschichte, hrsg. v. Viehrbach K., Berlin od r. 1891; — Jahrbücher des Vereins f. wissenschaftliche Pädagogik, od r. 1892; — Zeitschrift für die österr Gymnasien, Wien od r. 1850 (Stejskal K, Repertorium über d. ersten 40 Jahrgänge 1850—1889, Wien 1891).

18881. **Revue** internationale de l'enseignement, Paris od r. 1888.

18882. **Krok**, czasopismo czeskie pośw. szkolnictwu, Praga od r. 1883.

18883. Szkoła polska, pismo miesięczne pośw. pedagogice, pod red. E. Estkowskiego, Poznań 1849—1853 t. 5.

18884. **Szkoła**, pis ıo pośw. sprawom szkół ludowych i średnich, od r. 1869; Spis rzeczy, Lwów 1894 (25 t.).

18885. **Przegląd** pedagogiczny, Warsz. od r. 1882.

18886. **Muzeum**, czasopismo Towarzystwa nauczycieli szkół wyższ., Lwów od r. 1885; Spis przedmiotów zawartych w IX. rocznikach (1885—1893), zestawił A. Jahner, Lwów 1894.

18887. Frąckiewicz M., Spis przedmiotów pomieszczonych w sprawozd. galicyjskich szkół średnich po koniec r. 1889, Progr., Wadowice 1890.

18888. Kapp A., Commentatio de historia educationis, 1834.

18889. Niemeyer A., Überblick der allg. Gesch. des Unterrichts (w dziele: Grundsätze der Erziehung und des Unterrichts, Halle 1796, 8. ed. 1825).

18890. Cramer Fr, Geschichte der Erziehung und des Unterrichts in welthistorischer Entwickelung, Elberfeld 1832, 1838 t. 2.

18891. **Raumer K.**, Gesch. der Pädagogik vom Wiederaufblühen classischer Studien bis auf unsere Zeit, 1844—1845, 3 cz., 6. wyd. Langensalza 1897.

18892. Wohlfahrt, Geschichte d. gesammten Erziehungs- u. Schulwesens, 1853—1855 t. 2.

18893. **Schmid K. A.**, Gesch d. Erziehung, fortgeführt v. G. Schmid, Stuttgart 1884 bis 1896 t. 4.

18894. **Schmid K.**, Gesch. der Pädagogik, 3. ed. v. Lange R., 4. ed. v. Hannak, Köthen 1889.

18895. **Paulsen**, Gesch. d. gelehrten Unterrichts auf d. deutschen Schulen u. Universitäten, Leipzig 1880, 2. ed. 1896/7.

18896. Dittes F., Gesch. der Erziehung u. des Unterrichts, Leipzig, Berlin, Wien 1891 9 wyd.; — Tupetz Th., Gesch. d. Erziehung u. d. Unterrichts, Prag 1897 2 ed.; — Petersilie A., D. öffentliche Unterrichtswesen (K. Frankensteins: Hand- u. Lehrbuch d. Staatswiss., 3. Aufl.), Leipzig 1897.

18897. Scherer H., Die Pädagogik in ihrer Entwickelung im Zusammenhange mit d. Kultur u. Geistesleben, Bd. 1. D. Paed. v. Pestalozzi, Leipzig 1897.

18898. **Beer u. Hochegger**, Fortschritt des Unterrichtswesens in Europa, Wien 1868 t. 2.

18899. Parmentier J., Hist. de l'éducation en Angleterre, Paris 1896.

18900. Einrichtung und Verwaltung des höheren Schulwesens in den Kulturländern von Europa u. in Nordamerika, Baumeister: Handbuch I., *zob.* Nr. 18877.

18901. Stoy R. V., Encyklopädie, Methodologie und Literatur der Pädagogik, 2. wyd. Leipzig 1878.

18902. **Waitz Th.**, Allg. Pädagogik, 3. ed. v. Otto Willmann, Braunschweig 1883.

18903. **Issaurat C.**, La pédagogie, son évolution et son histoire, Paris 1886.

18904. Kern, Grundriss der Pädagogik, 5. ed. Berlin 1893.

18905. **Schiller H.**, Handbuch der praktischen Pädagogik, 3. wyd. Leipzig 1894.

18906. **Willmann O.**, Didaktik, 2. Aufl., Braunschweig 1894; — Tenże, Päd. Vorträge; 2. ed. Leipzig 1886.

18907. **Jäger O.**, Lehrkunst u. Lehrhandwerk, Wiesbaden 1897.

18908. Ludwig, Grundsätze und Lehren vorzüglicher Pädagogiker, 1853—1857 t. 3.

18909. Richter K., Pädagogische Bibliothek, Leipzig od r. 1876; — Auswahl der besten pädag. Schriftsteller aller Zeiten und Völker unter. der Red. v. G. A. Lindner, Wien od r. 1877.

18910. **Bibliothek** pädag. Classiker, Wien od r. 1883; — Mann Fr., Die Classiker der Pädagogik, Langensalza, od r. 1887.

18911. **Monumenta** Germaniae paedagogica, Berlin od r. 1886.

R: Majchrowicz F., Muzeum 1892.

18912. Schulausgabe pädag. Klassiker, hrsg. v. Tupetz, Prag-Wien-Leipzig.

18913. **Biblioteka** pedagogiczna tow. naucz. szkół wyższych, Krak. od r. 1888.

(b: Historya szkolnictwa w wiekach średnich, uniwersytety).

18914. **Specht A.**, Gesch. des Unterrichtswesens in Deutschland von den ältesten Zeiten bis zur Mitte des XVIII. Jahrh., Stuttgart 1885.

18915. **Kämmel H. J.**, Gesch. d. deutschen Schulwesens im Übergange vom Mittelalter zur Neuzeit, Leipzig 1882.

18916. Schmitz, D. Volksschulwesen im Mittelalter, Frankf. am M. 1881; — Lorenz S., Volkserziehung und Volksunterricht im späteren Mittelalter, Padeborn u. Münster 1887.

18917. Masius H., Die Erziehung im Mittelalter, w: Schmida Gesch. d. Erziehung t. II., *zob.* Nr. 18893.

18918. Detten G., Über die Dom- u. Klosterschulen d. Mittelalters, Padeborn 1894; — Maitre L., Les écoles episcopales et monastiques de l'occident, Paris 1866; — Douais, L'organisation des études dans l'ordre des frères prêcheurs, 1216—1342, por.: Sybels H. Z. t. LIII.

18919. Kolb Chr., Die städt. Lateinschulen am Ende des Mittelalters, Schr. Hall. C. Schober 1887.

18920. Grupp R., Die deutschen Didaktiker u. die Schulen des XII. u. XIII. Jahrh., Progr. Gymn., Brandenburg 1889.

18921. Heppe H., Das Schulwesen des Mittelalters u. dessen Reform im XVI. Jahrh., Marburg 1860.

18922. Meinert, Gesch. d. hohen Schulen unseres Erdtheiles, 1802—1805 t. 4; — Raumer, Die deutschen Uniwersitäten, Stuttg. 1882 5 wyd.

18923. **Denifle**, Die Universitäten d. Mittelalters, Berlin 1885 t. I.

R: Ateneum 1887 II.

18924. **Lexis W.**, D. deutschen Universitäten, Berlin 1893 t. 2 (t I.: Paulsen, Entwicklung d. deutschen Univ.); — Paulsen Fr., Organisation d. Univ., Sybels H. Z. t. XLV.

18925. **Kämmel H. J.**, Die Uniwersitäten im Mittelalter, w: Schmida Gesch. der Erziehung II., *zob.* Nr. 18893.

18926. **Rasdall H.**, The universities of Europe of the middle ages, Oxford 1895 t. 2.

18927. **Kaufmann G.**, Geschichte d. deutschen Universitäten, Stuttg. t. I. 1888, t. II. 1896.

18928. **Janssen**, Gesch. d. deutschen Volkes t. I.

18929. Bursian, Gesch. d. klass. Philologie in Deutschland, München 1883 t. 2; — Paulsen Fr., Gesch. d. gelehrten Unterrichts, *zob.* Nr. 18895.

18930. Theiner, Gesch. d. geistlichen Bildungsanstalten, Mainz 1831.

Szkoły dyssydenckie, zob. Nr, 19243.

Szkoły jezuickie, zob. Nr. 19127.

Szkoły pijarskie, reforma XVIII. w. itd., zob. Nr. 19249.

B. Historya szkolnictwa polskiego.

(a: Historya szkolnictwa w ogólności).

18931. **Bibliografia** pedagogiczna polska, w: Encyklopedyi wychowawczej, Warsz. 1882 t. II. str. 102—183.

18932. **Łukaszewicz J.**, Historya szkół w Koronie i W. ks. Litewskiem od najdawn. czasów aż do 1794, Poznań 1848—1852 t. 4 (t. III. i IV. p. t. Zakłady naukowe w Koronie i W. ks. Litewskiem; ustępy z t. I. w czasop. Szkoła, Poznań 1849).

R: Bentkowski F, Bibl. warsz. 1850 IV.

18933. Lipiński J., O edukacyi publ. i o jej udoskonaleniu w kraju naszym, Warsz. 1815; Czerwiński J., Rys dziejów oświecenia, *zob.* Nr. 18384; Ciastowski J. X., Wiadomość historyczna o stanie nauk i umiejętności, por.: Program szkoły pijarskiej, 1821.

18934. Czwalina, Abhandlung über das Schulwesen im ehemaligen Polen, Schottkys Vorzeit und Gegenwarth, 1823; Toż, Posen 1825; — Tenże, Von den Schulen im ehemaligen Posen, namentlich im Posenschen, Posen 1837.

18935. Kołłątaj H., Wychowanie publ. w Polsce, Orędownik, Poznań 1840—1; — O stanie szkół w byłej Rpltej polskiej, Roz., Lwów 1848.

18936. Rycharski T., Szkoły i nauki w poglądzie historycznym, Dz. lit. 1866; — Bartoszewicz A. D., Wychowanie w Polsce, Przyszłość, Genewa 1866.

18937. Szczepański A., Szkoły i wychowanie w Polsce, przegląd hist. od najdawn. do najnowszych czasów, Tyg. wielkop. 1873, Odb. Poznań 1873.

18938. Murray E. N., De l'état des études, des lettres et des moeurs en Pologne pour servir de response à l'Essais critique sur l'education polonaise par Delicourt, Vars. 1880 (232 str.); — Gasztowtt, Pologne, Dictionnaire de pedagogie, Paris 1880.

18939. Pogląd historyczny na rozwój szkolnictwa w Polsce, Szkoła 1894.

18940. Milewski K., Zarys wychowania publicznego płci żeńskiej w Polsce, Częstochowa 1851.

Zob. Nr. 18748.

18941. Bossakiewicz Al., Rys oświaty i funduszów edukacyjnych w Polsce, Krak. 1886.

R: Hordyński Zdz., Kwart. hist. 1887.

18942. Notatki do historyi szkół i prawa w Polsce, Gaz. warsz. 1883 Nr. 84; S...ski, Z historyi szkół w dawnej Polsce, Kraj 1899 Nr. 5

18943. Łuczkiewicz A., Szkolnictwo na podstawie hist. rozwoju i zasad wychowania, Lwów 1872; Seredyński Wł., Rys dziejów wychowania w bibliografiach i szkicach, z szczególnem uwzględnieniem szkoły ludowej w Austryi i w Polsce dla seminaryów naucz., Tarnów 1891.

R: XX., Prz. pol. 1891 I.; Prawdzic, Dod. lit. Kurj. lw. 1891 Nr. 618.

18944. **Mecherzyński K.**, Historya języka łacińskiego w Polsce i Historya języka niemieckiego, *zob. Literatura;* — Wojciechowski R., Rys krótki hist. nauk wyzwolonych, *zob.* tamże.

18945. **Wisłocki Wł.**, Nauka języka polskiego w szkołach polskich przed Kopczyńskim (od XV. w. począwszy), Spraw. gimn. Franc. Józefa we Lwowie 1868; — Dziekoński T., Ogólny rys historyi retoryki w Polsce, Popis publicz. uczniów liceum warsz. 1824/5.

Wymowa w Polsce, zob. Literatura.

18946. Kosicki W. M., De studio philosophiae moralis in Polonia, Crac. 1814; — Jankowski J. E., Succincta logices in Polonorum scholis historia, Miscell. Crac 1829, Odb. Krak. 1828.

18947. Nota linguae w szkołach w Polsce, Przyj. dom., Lwów 1856 VI.

Historya Kościoła, zob. Nr. 12610.

Historya literatury, zob. Literatura.

(b: Historya szkolnictwa aż do założenia Uniwersytetu krakowskiego: szkoły parafialne, katedralne i zakonne).

18948. **Karbowiak A.**, Dzieje wychowania i szkół w Polsce w wiekach średnich, cz. I. od 966 do 1363 r., Petersb. 1898.

R: w r. 1898: Załęski St., Prz powsz; M. Offmański, Prz. tyg. Nr. 32; J. Gajsler, Głos Nr. 38; w r. 1899: Chrzanowski J., Ateneum II.; Kulczyński L., Prz pol I.

18949. Lelewel J., Oświecenie i nauki w Polsce aż do czasu zaprowadzenia w niej druku, Tyg. wil. 1816 I., Polska, dzieje i rzeczy jej t. V.

18950. Polkowski Ign., Szkoły w Polsce i ubodzy uczniowie krakowscy w czasach najdawniejszych, Prz pol. 1878 II., Odb. Krak. 1878.

18951. Fabisz X., Szkółki parafialne od r. 1233, Tyg. pozn. 1863; — Sobieski St, Szkółki, por. tamże.

18952. Karbowiak A., Szkoły parafialne w Polsce w XIII. i XIV. w., Rozpr. filolog. Akad. um. ser. II. t. X., Odb. Krak. 1896.

R: W r. 1895: Morawski K., Czas Nr. 162; Kurj. lw. Nr. 198; w r. 1896: Przew. nauk. lit; w r. 1897: Załęski St. ks, Prz powsz. I.; Gozdawa M., Gaz. warsz. Nr. 264; W. Pr., Tyg. ill. Nr. 38; Majchrowicz Fr., Kwart. hist.; — por.: Anzeiger d. Akad. d. Wiss., Krak. 1896.

18953. Udz. Sew., Wyposażenie nauczyciela wiejskiego za czasów Kazimierza W., Szkoła 1892 Nr. 18 (przywilej z r. 1349 naucz. w Tymbarku).

18954. Karbowiak A., Szkoła katedralna krakowska w wiekach średnich, Muzeum 1898 III., Odb. Krak. 1899.

18955. **Małecki A.**, Klasztory i zakony w obrębie wieków średnich, *zob.* Nr. 13240.

18956. Szkoła u XX. Dominikanów we Lwowie, *zob.* Nr. 13444.

Zakony i klasztory, zob. Nr. 13231 do 13740.

18957. Morgenbesser, Geschichte des Hospitals und der Schule zum heil. Geiste zu Breslau, Breslau 1817.

R: Pam. warsz. 1817.

18958. Leissing, Versuch einer Gesch. d. Gymn. zu Oelz, Progr. gimn. w Oleśnicy z r. 1841.

18959. **Karbowiak A.**, Wykształcenie szkolne laików, zwłaszcza Piastów od 966 do 1364 r., Prz. powsz. 1897 III., Krak. 1897.

18960. **Brückner A.**, Średniowieczna poezya łacińska w Polsce, Rozpr. filol. Akad. XVI., *zob. Literatura.*

18961. **Ławrowski**, O drewni russkich uczyliszczach, Charków 1854.

18962. Riemann, Gesch. d. altstädtischen lat. Schule zu Königsberg, Erläut. Preussen t. III.; — Möller, Gesch. des altstädtischen Gymn. zu Königsberg (Progr. gymn. I.).

18963. **Wehrmann**, Zur ältesten Gesch. d. Schulwesens in Pommern, Mitth. d. Ges. f. deutsche Erziehungs- u. Schulgesch. I.; — Tenże, Aelteste Nachrichten, w: Monatsblätter der Ges. f. pommersche Gesch. 1869; — Tenże, Gesch. d. königl. Marienstifts Gymn. in Stettin, 1894.

(c: Uniwersytet krakowski i jego kolonie).

18964. **Sołtykowicz J.**, O stanie akademii krak. od 1347 do teraźniejszego czasu, Krak. 1810; — Sozański A., Rejestr do dzieła Sołtykowicza, Przemyśl 1859.

R: Pam. warsz. Bentkowskiego 1815.

18965. Muczkowski J., Rękopisma M. Radymińskiego do dziejów Uniw. Jag., Krak. 1840.

18966. Starowolski Sz., Laudatio almae matris acad. Crac., ded. Joan. Kaniszowski, Crac. 1639; Sziejkowski M, Elogia Univ. Crac. ex variis scriptoribus depromta, Crac. 1747; De Academia Cracoviensi, Acta litteraria Mitzlera 1755 (DS.).

18967. Münnich W. J., Ueber die Krakauer Universitaet und die wichtigsten Lehranstalten in Polen, Archiv f. Philologie u. Pedagogik 1824, Odb. Helmstadt 1824.

18968. Rychter J. L., Rozbiór zdań o Akademii krak. w dziele: Polska aż do połowy XVII. w. W. A. Maciejowskiego, Bibl. war. 1842 IV.; — Krótka wiadomość o akademii i bursach w Krakowie, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Gromadzki P., Studja nad historyą Akademii krak., w tegoż: Pisma urywk. wiersz. i prozą, Kijów 1858.

18969. Kościakiewicz A. N., Notes sur Cracovie et son Univérsité, Saint-Etienne 1873; Pepłowski St., Wszechnica Jagiellońska, Dz. polski 1887 z 14. czerwca.

Przywileje i bulle papieskie, zob. Nr. 217.

Codex diplomaticus Univ. Crac, ed. Z. Pauli, zob. Nr. 749.

Szujski J., Statuta, zob. Nr. 1333–1336.

Album studiosorum, ed. Z. Pauli et Ulanowski, zob. Nr. 1341.

Matrykuła, zob. Nr. 1339.

Liber diligentiarum, ed. Wł. Wisłocki, zob. Nr. 1342.

18970. **Wisłocki Wł.**, Acta rectoralia Almae Universitatis Studii Cracoviensis, t. I. (1469 1537), Crac. 1893–1897, *zob. Dod. I.*

18971. Piskorski S., Leges scholis jurisdictione rectorali Univ. Crac. subjectis latae et publicatae, Crac. 1695 DS.

18972. **Chmiel Ad.**, Album studiosorum Universitatis Crac., I. (1490–1515) Crac. 1892, II. (1515–1551) Crac. 1892, III. (1551 do 1589) Crac. 1896, *zob.* Nr. 1341 i *Dod. I.*

Zob. Nr. 2383 i 13275.

18973. **Łepkowski J.**, I. Akademia Kaźmirzowska, II. Jagiellonicum, III. Kollegium Jagiellońskie odnowione, IV. Tradycye akademickie, V. Zakłady naukowe, Tyg. ill. 1864 X., *zob. Sztuka.*

18974. Meciszewski H., Posag uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (wiadomość historyczna), Czas 1849 Nr. 240 i n. aż do 1850 Nr. 28, Odb. Krak. 1850; — Mieroszewski J., Uwagi nad pismem p. t. Posag uniwersytetu Jagiellońskiego, Krak. 1850; — Meciszewski H., Rzecz do historyi majątku Uniw. krak., Krak. 1850; — Informacya o kamienicach w m. Krakowie akademickich, b. m. i r. (1659) DS.

18975. Byszewska, Informacya o probostwie Miechowskiem, 1793 DS.

Zob. Nr. 3958 i 4441.

18976. **Karbowiak A.**, O rektorach Uniw. Kazim. i Jagiell. od 1400 (z kronik. Uniw. krak. 1887), Krak. 1887.

18977. Karbowiak A., Ubiory profesorów i uczniów w Uniw. Jag., 1364 1889, Prz. powsz. 1889 IV., Odb. Krak. 1890.

R: Lepszy L., Kwart. hist. 1892.

18978. **Muczkowski J.**, Pomniki do dziejów Uniw. Jag. (Statuta fac. artium), Rocz. tow. nauk krak. 1841.

Statuta ordinis Philosophorum, zob. Nr. 1337.

18979. **Fijałek J.**, Studya do dziejów Uniwersytetu krak. i jego wydziału teologicznego w XV. w., Rozpr. filolog. Akad. um. XXIX., Odb. Krak. 1898.

R: Bidlo J., Čes. čas. hist. 1899 V.; Zahorski J., Aten. 1899 II.; por.: Bulletin de l'Acad., Crac. 1898.

18980. **Gromnicki T.**, Geschichte der theologischen Facultät an der k. k. Jagellonischen Universität in Krakau (Odb. z dzieła: Die theologischen Studien und Anstalten der katholischen Kirche in Oesterreich), Wien 1893.

R: Fijałek J., Kwart. hist. 1896.

18981. Chełmecki J., Prawo promowania na doktorów teologii przysługujące wydziałowi teologicznemu w Uniw. krak., Czas 1869 Nr. 275.

18982. **Burzyński P.**, Nauka prawa w Uniwersytecie krak., 1634–1795, Czasop. pośw. prawu i um. polit., Krak. 1864 (podaje: Statuta facultatis iuridicae Almae Univ. Crac., 1719, 1735)).

18983. **Majer J.**, Kilka wiad. z dziejów wydziału lekarskiego Uniw. krak., Rocz. wydz. lek. 1838—1839, Odb. Krak. 1839; — Tenże, Stan wydziału lekarskiego w uniw. Jag. od jego początku, Rocz. tow. nauk. krak. 1850; — Tenże, Wiad. z życia prof. wydz. lek. w Krak., Pismo zb. wileńskie 1862, Odb. Wilno 1861.

Por.: Roczniki wydz. lek., Krak. 1838—1845.

18984. **Oettinger J.**, Rys dawnych dziejów wydz. lek. Uniw. Jag. od założenia tegoż r. 1364 aż do reformy dok. przez kom. eduk. 1780 r., Rozpr. filol. Akad. VI., Odb. Krak. 1878.

18985. Gąsiorowski L., Rozprawa wyświecająca historyą zaprowadzenia kanonikatu doktora medycyny, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1860 I.

18986. Colland Fr., Nachricht von der medizinisch-chirurg. sowohl theoret. als prakt. Lehranstalt an der uralten Universität zu Krakau, Wien 1806.

18987. **Majer J.**, Zakłady uniwersyteckie w Krakowie, Krak. 1864; — Bratranek F. Th., Die Institute der Krakauer Universität, w czasop.: Zukunft 1865 Nr. 18—20; — Brodowicz, Ważniejsze dok. o zakładach nauk. Krakowa, Krak. 1874.

Biblioteka Uniw. Jag., zob. Nr. 44–49.

18988. Kowalski K., Wiadomość o bursach w Krakowie, Progr. uczn. gimn. św. Anny i Barbary 1824; Toż, Krak. 1864; Wiadomość hist. o bursach w Krak., Przyj. ludu, Leszno 1842 IX., 1847 XIV.

18989. **Muczkowski J.**, Mieszkanie i postępowanie uczniów krak., Krak. 1842; — Karbowiak A., Mieszkania żaków krakowskich w XIV.–XVI. w., Muzeum 1887.

R: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1888.

18990. **Karbowiak A.**, Ustawy bursy krak. „Jeruza'lem" (1453—1841), Arch. dziej. lit. VI., Odb. Krak. 1890, *zob.* Nr. 18623.

R: Krček L., Kwart. hist. 1894.

18991. **Burzyński P.**, Statuta bursae Longinii seu Canonistarum ex a. 1485 (Contubernium juristarum), Pismo pośw. prawu i um. polit., Krak. 1864; — Collegium Longinum seu Długossianum, Dod. do dziełka: Bursa Gervasciana, Crac. 1751.

18992. Bursa Gerwasciana albo fundacya na 30 uczniów, Krak. 1637, 1751 DS.

18993. Schrauff K., Regestrum bursae Hungarorum Cracoviensis, 1493—1558, Wien 1893; Toż po węgiersku w czasop.: Magyarországi tanulók külföldön III., Odb. Budapest 1893, *zob.* Nr. 1340.

R: Chrzan J., Ateneum 1895 IV.

Bractwa akademickie, zob. Nr. 13890.

18994. **Muczkowski J.**, Wiadomość o założeniu uniwersytetu krak., Rocz. tow. nauk. krak. XIX., Odb. Krak. 1849.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1850 II.

18995. **Brandowski A.**, Założenie uniw. krak. w r. 1364, Krzyż, Roczn. dla arch. 1870, 1871, Odb. Krak. 1873, 1874.

R: Liske X., Sybels H. Z. XXXVI.

18996. Radwański E., O roku założenia wszechnicy krak. i obchodzie 500 rocznicy, Krak. 1862 (Odb. z Czasu); — Rocznica 500 założenia uniw. krak., Wiek, Krak. 1864 Nr. 69.

18997. Kaufmann, (O powstaniu uniw. krak.), Quidde'go Deutsche Ztschr. f. Geschichtswiss. 1889 str. 138–142.

18998. **Leniek J.**, Uniwersytet Kazimierzowski na tle stosunków uniwersyteckich w średnich wiekach, Prz. akad. I., Odb. Krak. 1880.

Dokument erekcyjny, zob. Nr. 1858.

18999. Malinowski M., Kolegium dla Litwinów w Pradze, zakład królowej Jadwigi, Dzieje dobroczynności kraj. i zagr. 1823 I.

19000. Vladislai Jagiellonis R. Pol. in Univ. Cracoviensem Amor (zawiera list Wł. Jagiełły do papieża), b. r. (druk z XVII. w.).

19001. Kollegium Jagiellońskie w Krakowie, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.

19002. Typus fundationis Academiae Crac. (rycina), b. r. (E.).

Uniwersytet Jagielloński, zob. Nr. 1975 i 6818.

Odpowiedź soborowi konstancyjskiemu, zob. Nr. 2020.

19003. **Małecki A.**, Kartka z dziejów uniwersytetu krak., Roz. hist.-fil. Akad. 1874 II., *zob.* Nr. 2081, 2161, 2177.

19004. Excerptus de honoribus academicis e codice M. S. Pauli de Praga, 1459, Miscell. Crac. fasc. II., Crac. 1814, 1815.

19005. **Wisłocki W.**, Z przeszłości uniw. krak., I. Wisna-Wistka, św. Floryan, ks. dr. Wyszuka i Marcin Bielski, Prz. powsz. 1888, *zob.* Nr. 2355.

19006. **Pauli Ż.**, Wykazy lekcyi w latach 1491—1494, Spraw. uniw. Jag., Krak. 1873.

19007. Eppen J. B., De linguae latinae Casimiri Jagellonidis tempore, Jenae 1767 DS.

19008. Czosnowski A., Upadek scholastyzmu i reforma szkoły przez humanistów, Bibl. Ossol, 1868 XI., *zob. Literatura.*

19009. **Szujski J.**, Odrodzenie i reformacya, *zob. Literatura i Hist. polit.*

19010. Braune C., Practica d. h. Univ. Krakaw auf d. J. 1503, 1503 DS.

19011. Cuppenerius Krz. (Cupiner de Lobau), Aurea aucthentica habita imper. Friderici, privilegia et libertates doctorum, magistrorum, studentium continens (circa 1508), b. r. (E.) DS.

19012. Agricola R. junior, Ad pubem litereriam carmen, Crac. 1512, por.: E. XVI.: Liccarus Th.

19013. Coxus L., De laudibus Crac. Acad. VIII. Id. Decemb. oratio, Crac 1518; — Tenże, Methodus humanorum studiorum, Crac. 1518, 1526 (DS.).

19014. **Majer J.**, Promocya trzech pierwszych doktorów medycyny r. 1527, Rocz. wydz. lek. krak. 1841.

Zob. Nr. 2730.

19015. Szamotulski, Oratio ad Sig. I., *zob.* Nr. 2735; — Academia cracoviensis, dialogus, 1537 DS.

19016. Kraszewski J. I., Żacy krakowscy, r. 1549, Lwów 1845; — Mor. F. X., Bunt Żaków, Gaz. lw. 1874 Nr. 214—215

19017. Wingler, Elegiacum carmen graecolat. in nat. J. Christi ad S. Dominam Cath. Studios. hominum fautricem, 1553; Cracovius G., Oratio de dignit. studii juris, Vitebergae 1556 (DS.).

19018. Szeptius G. M., Laurus in laudem Almae Univ. Crac., 1557; — Gostinus A., Oratio in Acad. crac. pro Nobil., Crac. 1558; — Tropecus A., Crac. coll. min., Ad pubem stud. oratio, Crac. 1560; — Gorscius J., Apol. pro Acad. crac., Crac. 1581 (DS.).

19019. Golinius, Academica Crac., 1594; — Tenże, Palinodia sive refutatio Acad. Crac., 1594 (DS.).

19020. Inclito filio J. Zamojski academia Crac. quadrimo puello mnemosynon, b. m. i r. (E.) DS.

19021. List Sokołowskiego do Biskupa kujawskiego w sprawie Akademii krak, Athen. 1841 I.

Zob. Nr. 3436.

19022. **Karbowiak A.**, Ilustracye polskie z życia uniwersyteckiego XVII. i XVIII. w., Czas 1887 Nr. 33, Odb. Krak. 1887.

19023. Grocki J., Pochw Akad. krak., 1600; — Opatovius A., Oratio de vitae puritate et in dd. fundatorum nomine pia commemoratione a. 1600 habita, Crac. 1627 (DS.).

19024. Lachrymae in funere duorum acad. Crac. Professorum And. Bossantini Sniadecki et Seb. Lubini, Crac. 1604 DS.

19025. Nucerinus S., Oratio in conceptione lectionum in domo ordinandorum Crac. a s. theolog. doctore habita, Crac. 1603 DS.

19026. Stephanides A., Academica ad regem, senatum, equites in comitiis a. 1611 per Acad. Crac. provisionem, Crac. 1611; — Niszczycki Chr. X., Actiones academicae duae, Macerata 1611 (DS.).

19027. Golinius B., Academica, qua Martinum Szyszkowski episcopum Cracoviensem Acad. nomine excepit, Crac. 1617; — Halicius S., Oratio ab eloquentiae professore habita a. 1616, Crac. 1617; — Laudismann C., Admonitio ad lectorem in academiis Polonicis degentem de exoticis linguis, Brega 1617; — Buczkovius M., Theatrum academicum authorit. M. Szyszkowski, Crac. 1619 (DS.).

19028. Vitellius J., Academiae Rector, Mandat omnibus (około 1620—1630), b. r. E.

Zatarg Akademii z Jezuitami, zob. Kolegia i Akademie Jezuickie Nr. 19152—19155.

19029. Broscius J., Indicit scholam astrologiae, Crac. 1626; — Tenże, Programma, quo praelectionem in Ciceronis Rhetorica recommendat, Crac. b. r.

Zob. Nr. 15516 i Literatura (Nauki).

19030. Apophoreta Parnassia in charmosynis XIV. juvenum prima in Acad. Crac laurea decoratorum a. 1627, Crac. 1627 DS.

19031. Najmanowicz (Nayman) J., Ad regem Vladisl. IV. in suo rectoratu acad. salutatio, Crac. (1633) b. r.; — Tenże, Observationes Univ. Crac. rectoris contra habitantes extra domicilia Univ., 1633 (DS.).

19032. Najmanowicz (Nayman) J., Krótka informacya o swejwolej studentów Akad. krak. przez S. Koszuckiego art. et phil. bakałarza tejże Akad., Krak. 1632; — Tenże, Dowód Memoryału akademickiego przeciw deklaracyej zmyślonego ziemianina przez S, Koszuckiego, Crac. 1632, *zob.* Nr. 15604.

19033. Cynerski J. Rachmatowicz, Zodiacus academicus Candidatis, Crac. 1634; Serafinowicz J., Epicrotyma adolescentibus, Crac. 1635 (DS.).

19034. Wężyk Widawski M., Academia Widawska, Crac. 1635 DS.

19035. Strzeszowski J., Decas nobilissimorum adolesc., Crac. 1636; Machator J, Protreptikon juventuti Acad. Crac., Crac. 1636; Gąsiewski J. M., Florilegium XVII. adolescent Lyceo Jagiell., ded. Hier. Sieniawskiemu, Crac. 1637; Dönhoff Sig., Gratitudo institutionis memoranda, Crac. 1637; Miller L. C., Celeusma triumphale juventuti, Crac. 1637; Academia cracoviensis seu de illius erectione comoedia, Crac. 1637 (DS.).

Starowolski Sz., Laudatio acad., zob. Nr. 8026.

19036. Kubitkiewicz J., Pietas erudita, oratio, ad aedes S. Annae 1638, Crac. 1638.

19037. Nycz J., Laureae academicae 27 Candidatis promovent J. Cynerski, Crac. 1640; — Zenowicz J., Laureae acad. seren. Vladisl. IV., b. r.; — Radomczyk T. (Radomius), Sertum academicum, Crac. 1640 (DS.).

19038. Merces historica virtutum, Crac. 1643 (Mowa w czasie promocyi kandydatów w Univ. Jag.); — Racki J., Epicrotesis Parnassi acad. a. D. 1643, Crac. 1643 (DS.).

19039. Grigorowicz S., Informatio brevis et vera, 1646; — Najmanowicz K, Protestatio contra J. Vitellium, J. Ustiensem, S. Grigorowicz, G. Ochocki nomine Univ. agentes, Crac. 1645; Reprotestatio, 1645; Responsio, b. r.; Apellatio ad s. Sedem, 1644; Autoritas apost. et bulla Coena domini, Crac. 1645; In causa inter Crac. Univ. et d. Naimanum, Crac. 1644; Contra magistratum Crac. de autoritate apostol., 1645; Akta sprawy o arendę wsi Ściborowice r. 1646 z Akad., *zob.* Nr. 3805.

19040. Smieszkowic L., Nosce te ipsum, oratio a Acad. Crac. rectore a. 1636, Crac. 1646; — Jodłowski S., Torques viris XLII. (Apologeticon Acad. Crac.), Crac. 1646 (DS.).

19041. Lizniewic F., Aquila academica Jagelloniano diademate monstrata, Crac. 1652 DS.

19042. Bichius Coel., Decisio Rotae Romanae in causa St. Jurkowski et Acad. Crac., Romae 1652 DS.

19043. Roszczewicz Ad., Et si eos omnes etc. ex aedibus nostris, Maii, Crac. (Odezwa rektorska) 1660, *zob.* Nr. 3258.

19044. Clemens X., Excommunicatio contra extrahentes aut permittentes, ut extrahantur manuscripta e bibliotheca Almae Univers. Crac., Roma 1672, Crac. b. r.; — Oculus spectator, Exorbitantiae Acad., Crac. 1672 (DS.).

Zob. Nr. 4055, 4092, 4111.

19045. Piskorski S., Leges scholis, 1695, *zob.* Nr. 18971; — Tenże, Regia solis sublimibus columnis Crac. Univ. Cas. Łubieński, Crac. 1702 (DS.).

19046. Sowiński T. J., Novum posthumae memoriae monumentum venerandis patrum Almae Acad. Crac. cineribus in nova S. Annae basilica erectum a. D. 1696, Crac. DS.

19047. Kwiatkiewicz J., Vita celsissimae fundatricis Collegiorum (polonice), Crac. 1698 DS.

19048. Daszczyński S., Metatio castrorum Palladis Jagellonicae delinata a. 1701, Crac.; De Cracovia academia, 1703 (DS.).

19049. Hansi M, De rectoribus magnificentissimis ex Silesiis illustribus schediasma, Schlichtinkovii, 1705 DS.

19050. Huyssen H., De statu Academiae Crac. (in Nov. litt. Germaniae), Hamburg 1709 DS., *zob.* Nr. 8855 i 8876.

Zob. Nr. 4430.

19051. Lukini J., Quaestio iuridica de privilegiis scholarum disputatio a. 1721, Crac. 1721 DS.

Ustawy wydziału lekarskiego z r. 1724, zob. Nr. 4516.

19052. Decanus et facultas Parisiensium theologorum studii Crac. Univ. salutem, 1730, *zob.* Nr. 4664; Firmamentum honoris Crac. Univ., 1732 (DS.).

19053. Sieykowski M. X., Elogia universitatis Cracoviensis, Crac. 1747, *zob.* Nr. 9182.

19054. Mitzler L., Consultatio de necessitate Collegii medici erigendi, Vars. 1752, *zob.* Nr. 5969 i 9207.

19055. Paraccianus S., Pro alma Acad. Crac. contra Monasterium Clarae Tumbae, 1577, *zob.* Nr. 4792 (por. E. 1757: Banaczkowski).

19056. Putanowicz J. A, Mowa na sejmiku w Proszowicach 1760 z odp. Jordana kaszt. wojnickiego Krak. 1760 DS.

19057. Juengling Chr. T., Laudatio literarum dicta a. Michaele Ciołek Żuliński in oratorio academico 1762, Crac. DS.

19058. Cwierczowicz A. Fr., Dissertatio canonico civilis de jure universitatum, Crac. 1764 DS.

19059. Biegaczewicz W., Mowa do Stanisława Augusta, 1764 (po pol. i łac.) DS.

19060. **Sołtyk J. K.**, Dyaryusz wizyty Akad. krak. 1765 rozpoczętej, Krak. 1765; — Tenże, Informacya o akad. Stan. Aug. podana, 1766, *zob.* Nr. 4924.

19061. **Mecherzyński K.**, O wizycie akad. krak. r. 1766 przez ks. K. Sołtyka bisk. krak., Roz. i spraw. wydz. hist.-fil. akad. um. krak. 1874 I.

19062. **Series** et ordo disputationum philosoph. in Univ. Crac., 1765, 1766, 1770 do 1778; — Index disputationum philosophicarum in Univ. Crac. per magistros, oratores ac professores a. 1766, Crac. 1766 (DS.).

19063. Stęplowski K., Methodus introspiciendi in mores juventutis academ., Crac. 1765 DS., *zob.* Nr. 4909 i 4955.

19064. Ambrożewicz J. J., Nihil obiter quum in omni vitae honestioris conditio ne agendum tum maxime in conditione academica a. D. 1765, Crac. DS.

19065. Straszewski, Oratio in univ. Crac., Crac. 1766, *zob.* Nr. 4924.

19066. Patelski S., Pia gratitudo ad perp. rei memoriam Univ. Crac. fundatoribus, benefactoribus etc., Crac. 1767 DS.

19067. Dowód szkolnego postępku z hist. św. przez młodz. polską w akad. krak. gramatykę uczącą się, Krak. 1767 DS.

19068. Putanowicz J. A., Literae, mores, religio, oratio academica, Crac. 1768; Potaczewski M. A., Dissertatio politica de publica instit. juventutis, Crac. 1768 (DS.).

19069. Hoffmann, Lettre à Mr. Herrenschwand sur l'etablissement d'un concile de medecine en Pologne, traduit du Polonais, Vars. 1768 DS.

19070. Ordinatio studiorum facult. philosophicae sub regimine Biegaczewicz Univ. Crac. rectoris, 1765, Crac. DS.

19071. Materia disputationum philosophicarum ex a. 1700 in a. 1771 exposita, Crac. 1770 DS.

19072. **Putanowicz J. A. X.**, Zbiór prawa szkolnego dla akad. krak., Institutum academicum, 1774, *zob.* Nr. 5027; — Tenże, Stan studii gen. Crac dla wiadomości króla i kom. eduk. nar., Krak. 1774 DS.

19073. Sokołowski W. J., Wiadomość obrządków praw i ustaw królestwa polsk. w trzechletnich ćwiczeniach przezacnej szkoły gramatyki uniw. krak., 1776 DS.

19074. Sleczkowski A. C., Agere et pati sapientis institutum, oratio acad. Crac., 1770; Tenże, Vende pallium, oratio acad. Crac., 1775 (DS.).

19075. **Kołłątaj H.**, Mowa do krak. Akad. delegata d. 15. maja 1777, Krak. 1777; — Żołędziowski ks., Mowa rektora Akad krak. w odp. na mowę Kołłątaja, 1777, Krak. (DS.); — Badurski J., Przedstawienie względem urządzenia wydziału lekarskiego, Rocz. wydz. lek. w Uniw. krak. 1840 III.; — Tenże, Odpowiedź na pytania X. Kołłątaja dotyczące stanu i dziejów facultatis medicae, 1777 DS. i Rocz wydz. lek. w Uniw. krak. 1840 III.; — Kołłątajowi wizytatorowi, I. Młódź, (Krak.) 1777; — Sniadecki J., Kommissyi nad edukacyą młódź krak. akad. za reformy nauki podziękowanie składa (1777), b. r.; — Bogucicki J., Oratio cum in Univ. Crac. studiorum reformatio introduceretur, Crac. 1780; — Kołłątaj H., Ratio studiorum pro facultate philosophica in Univ. Crac., Crac 1778; — Tenże, Universis ordinibus

academicis, Crac. 1783; — Tenże, Ordynacya sądów rektorskich, Krak. d. 5. lutego 1783, (DS.), *zob.* Nr. 9501.

19076. **Śniadecki J.**, Żywot literacki Hugona Kołłątaja z opisaniem akademii krak. r. 1780, Wilno 1814; Mecherzyński K., O reformie Akademii krakowskiej w r. 1780 przez Kołłątaja, Krak. 1864.

19077. M. J., Hugo Kołłątaj i Akademia krak., Przyj. dom, Lwów 1864.

19078. Ephemeris praelectionum pro a. schol. 1778—79, prael. Coll. phisici 1780—81, theolog. 1778—79, 1780—81; — Propositiones ex secunda classe matheseos, Crac. 1780 (?), 1781; — Lekcye akademickie 1783 do 1784, 1785—1788; — Lekcye koll. fizycznego 1788—1789, 1789 1790 (DS.).

19079. Uniwersał z 11. kwietnia 1784 nakazujący miastom i miasteczkom w Koronie wysyłać uczniów do szkoły głównej krak. na naukę lekarską, 1784, 1785, 1786 DS.

19080. Brachucki M., Dies aniversaria conditae Univ. a Casimiro Magno a. D. 1364 celebrata, Crac. 1782 DS.

19081. **Seredyński Wł.**, Wizyta szkoły głównej Feliksa Oraczewskiego r. 1786, Arch. lit. i ośw. Akad. um. krak 1884 III.

19082. Rektor i Szkoła główna koronna Akad krak. obwieszcza o poprawie i odmianie ustaw, Krak. 1790 DS.

19083. Himonowski A., Głos prorektora przy złożeniu przysięgi na konstytucyę 3. maja 1791, Krak. 1792; — Bzowski H., Odpowiedź koła rycerskiego, Krak. 1792 (DS.).

19084. Propozycye matem.-fizyczne (przez Trzcińskiego), Krak. 1791; — Posiedzenia na popisy publiczne kandydatów stanu akadem., Krak. 1790—1791, 1791—1793 (DS.).

19085. Sołtykowicz J., Przemowa nauczyciela prawa 1792, Krak. 1792, *zob.* Nr. 18964.

Zob. Nr. 9587.

19086. Ordo praelectionum, Porządek lekcyj akademickich koll. mor. w Szkole głównej, Krak. 1795 DS.

19087. Prophagis ad Seren. Regem Poloniarum pro Acad. Cracoviensi, b. r.; Universitas Crac. Regum Poloniae filia dilecta et Schola gener. in eadem amoris monumentum, Datum in Lubaw, b. r. (E.) (DS).

19088. **Muczkowski J.**, Wiadomość o Władysławsko-Nowodworskiem kollegium czyli dzisiejszem liceum św Anny w Krakowie, Progr. liceum krak. 1848/39, Odb. Krak 1849; — Tenże, Założenie szkoły wład.-nowodw. w Krakowie 1643, Dz. lit., Krak. 1844 I.; — Wiad. o założeniu Uniw. Jag. i kollegium Władysł.-Nowodworskiego, Krak. 1851, *zob.* Nr. 19122.

19089. Wiadomość o życiu i fundacyach Nowodworskiego, Progr. popisu uczniów liceum krak. św. Anny w r. 1840—1841; Toż, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

19090. **Leniek J.**, Książka pamiątkowa gimn. św. Anny, Krak. 1889, *zob.* Nr. 3270.

Nowodworskiego fundacye, zob. Nr. 3269.

19091. Nowodwors. Juventus, 1617 (por. E. IX.); Janidlovius J., Apollo nudae schol. Novodvor., Crac. 1617 (DS.).

19092. Papencovius J., Encomium excelsi Novodvorsciani ergo Acad. Crac. animi, Crac. 1619 (Pochwała fund. Nowodworskiego) DS.

19093. Juventus Ill. et Rev. Adamo Nowodworski ingressum, 1631; Gratulationes studiosae A. Nowodworski, 1631 (DS.).

19094. Sobieski M., Oratio gratiarum actoria Vladislao IV. pro Coll. Vladislaviano, Crac. 1643 DS.

19095. Radomicki V., Fortitudo Martis in Novodvorsciana aula exhibita a. 1688, Crac. 1688 DS.

19096. Exercitatio geographica per juventutem acad. in Coll. Novodvorsciano, Crac. 1768; Specimen scholastici exercitu in Coll. Vladislaviano sub assistentia N. M. Trąbski d. 20. Apr. 1769, Crac. (DS.).

19097. **Kołłątaj H.**, Wyłożenie nauk dla szkół nowodworskich krak., Krak. 1777; — Tenże, Mowa w dzień wprowadzenia do szkół Władysławskich nowego instrukcyj układu 26. czerwca 1777 (i odpowiedź ks. Wł. Lipiewicza prefekta, 1777) (DS.).

19098. Daszyński P., Z okoliczności mowy dopominającej się o wskrzeszenie pamiątki Nowodworskiego, b. r. (wiersz) DS.

19099. Teliga K., O stosunkach między probostwem św. Floriana a szkołą przy tym kościele i uniwersytetem krak., Krak. 1868.

Karbowiak A., Szkoła katedralna, zob. Nr. 18954.

19100. Lechopoedeja seu in verna renovatione studiorum acad., 1638 (wiad o kolonii akad. w Białej na Podlasiu); — Soszyc J., Collegii Białensis director, Testimonium observantiae D. Andreae Gembicki episc. luceoriensi, Lublin 1639 (DS.).

19101. Marcinkowski J., Pallas armata sive de beneficio litterarum, oratio in colonia acad. Brodensi habita, 1637; — Brodensis academicae coloniae juventus, Vota et acclamationes, Crac 1640 (DS.).

19102. **Łożyński A.**, Wiad. o szkole w Chełmnie, Orędownik, Poznań 1843 Nr. 8—9; — Tenże, Geschichte des Gymn. zu Kulm, Kulm 1863 (Dod. z arch. fraunburskiego w: Hist szkół Łukaszewicza III.), *zob.* Nr. 18932.

19103. Aurimontanus H. Wildenbergius, Oratio pro colm. gymn., 1531; — Podręczniki jego dla szkoły chełm., *zob.* Podręczniki; — Hoppius J., Forma veteris gymn. Culmensis recens instaurato, Vratisl. 1554; — Tenże, Oratio in instauratione, Gimn. Culm., Vratisl. 1554 (DS.).

19104. Ciechanowski W., Litium virtutum et meritorum in novenno cole Culmae viridiarum transplantatum, Vincentius a Paulo, Thorunii 1720 DS.

19105. Politowicz J. D., Rosa victurae gloriae Alex. Głębocki decani posn. a acad. coloniae ad aedes Eccl. Metrop. Gnesnensis praefecto, Posn. 1641; — Tenże, Seminarium episcoporum capituli gnesn., *zob.* Nr. 12947.

19106. Kuuk P., Aquilae veriori Jovi sacrae ad acad. in Gnesnensi gymn. studiorum restaurationem demonstratae, Posn. 1696 DS.

19107. Helmmicht V., Sapientia timorata sive oratio ad innovationem stud. acad. coloniae Jedlinscensis, Crac. 1648 DS.

Krakowskie szkoły, zob. Nr. 19088—19099.

19108. **Leopoliensis** informatio super dubio, Leop. b. r. (około 1770) DS.

19109. Finkel L., Szkoła metropolitalna lwowska, w: Hist. Uniw. lwowskiego, Lwów 1894; — Heck J. K., Życie i dzieła Zimorowicza, Krak. 1894 str. 44—49.

19110. Janidło J., Salutatio de Dobra Dobrzański circa actum visitationis scholae metrop. Leop. 1765, Leopoli DS.

Spory z Jezuitami, zob. Nr. 19159.

19111. Dzieje szkół Piotrkowskich, Gaz. piotrkowska 1883—1886 (?).

19112. Jaworski S., Pro M. T. Cicerone oratio in stud. innovatione Petricoviae a. 1746, Sandom. 1748.

19113 **Statuta** kollegium Lubrańskiego w Poznaniu, *zob.* Nr. 2598 (i w: Łukaszewicza Hist. szkół III. str. 489—498).

19114. Jan Lubrański, Biskup poznański, Tyg. kat., Grodzisk 1869 VIII.

19115. Sanctiones et leges Coll. Lubransciani, Crac. 1619; — Rekuc Al., Eloymozyne juventutis Lubranscianae in reditu D. Andreae Opaliński, episc. posn., Poznań 1621; — Hipantesis a juvent. Coll. Lubr., Posn. 1628; — Dewitz K.; Vera felicitas in colleg. Lubr. instaurata, Posn. 1637; — Oratio in inaug., 1650, *zob.* Nr. 3890; — Brzeziński B., Quaestio ex institutionibus juris canonici anno 1677 (DS.).

19116. Assertiones ex univ. Phil. in Coll. posn. 1591 (czy nie jezuickie?) DS.

19117. Herka St., Recueil de quelques exercices de pieté, de civilité, par l'école française de l'Acad. à Posnanie 1752 DS.

19118. Marciszewski J. M., Ordinatio studiorum in Coll. Lubr., Posn. 1756; — Foryani J. C., Oratio, 1762; — Muszyński J., Praeconia lit. a. 1772, Posn. DS.

19119. **Kupke G.**, Die akademische Schule zu Posen im J. 1775, Ztschr. d. Ges. f. d. Prov. Posen 1898 XIII

Zob. Nr. 12971.

19120. Dembiński J., Pamiątka od gimn. Pułtuskiego, 1617 DS.

19121. Trzaskowski Br., Rys dziejów gimn. tarnowskiego, Spraw. gimn. w Tarnowie 1878; — Kozicki S. D. ks., Gymnasium Tarnoviense erigitur a. D. 1760, ex actis episc. (Odb. z: Notificationes e curia principis episcopi Crac.), Crac. 1893; — Leniek J., Akta wizytacyi kolegiaty tarnowskiej r. 1725, Spraw. gimn. Tarnowsk. 1897, Odb. Tarnów 1897.

19122. Nowodworski B., Wtóra fundacya w Akad. krak. i w tucholskiej szkole uczyniona przez B. Goliniusa na świat podana, Krak. 1622, 1623 DS.

19123. **Sobieszczański F. M.**, O najdawniejszej szkole czyli tak zwanej Kolonii akademickiej w Warszawie, Tyg. ill. 1864 do 1866 X.—XIII.; — Tenże, Kronika gmachów uniwersyteckich, Unger, Kalend. war. na r. 1875.

19124. Leges Instituti Vars., Mitzler, Acta litt., Vars. 1756 DS., *zob.* Nr. 19054 i 19069.

19125. Materyał do dziejów szkół warszawskich, Dz. warsz. 1853 Nr. 198.

19126. Akademia widawska JM. p. M. Wężyka Widawskiego, *zob.* Nr. 19034.

(d: Kollegia i Akademie Jezuickie; — Uniwersytet wileński).

19127. **Ratio studiorum** et institutiones scholasticae Soc. Jesu per Germaniam olim vigentes, MM. Germ. Paedag. v. Kehrbach I. (1541—1599), II. (1586, 1599, 1832), Berlin 1887 (wiele wydań. także w Polsce).

Historya Tow. Jez., zob. 13808—13880.

19128. Zirngibl D., Institut d. Gesellschaft Jesu mit besond. Berücksichtigung d. pädag. Wirksamkeit in Deutschland, Leipzig 1870; — Daniel C., Les Jésuites, instituteurs de la jeunesse française au XVII. et XVIII. siècle, Paris 1880.

Jezuici w Polsce, zob. Nr. 13838—13851.
Bractwa jezuickie, zob. Nr. 13890.

19129. Dyalogi niektóre po szkołach jezuickich wyprawiane, Wiz. i roztrz. nauk. s. 3, t. XIX.

19130. **Załęski S. J.**, Pierwsi Jezuici na ziemi Polskiej, Pierwsze kolegium, 1555—65, Prz. powsz. 1896 III.—IV.

19131. **Koneczny F.**, Szkoła Hozyusza w Prusiech, Prz. powsz. 1891 IV.; — Tenże, Zatarg szkolny chełmiński, 1554—1557, tamże 1892.

19132. Klonowicz S., Equitis Poloni in Jesuitas actio, 1590, 1591, 1600, 1619 (w Hospiniani Hist. Jesuitica); Toż, tłóm. polskie, p. t.: Konterfekt Jezuitów mnichów przez Prawdzica z Jasnej Góry, b. r. (1593—1594); niem. przekł. M. Pisandra, 1592 (DS.).

19133. Resciu's J., Spongia qua obstrerguntur convitia et maledicta Equitis Poloni contra Jesuitas, Crac. 1590; — Lans J., Nobilis Poloni pro Societatis Jesu clericis oratio prima in fictu Equitis Poloni actionem primam, b. m. i Ingolstadii 1590 (DS.).

19134. **Vicecomes J.**, Ratio studii philosophici, Vilnae 1753; — Tenże, Ratio studii theologicae, Vilnae 1753; — Tenże, Elenchus quaestionum theologiae philosoph., Romae ab praeposito generali S. J. pro Polonia approbatus a. 1755, Lublin (DS.).

19135. **Benrath K.**, Die Ansiedlungen der Jesuiten in Braunsberg, 1565, Ztschr. d. westpreuss. Geschichtsver. 1899 XL.; — Lohmeyer K., Berichte, *zob.* Nr. 13873 i 19130.

19136. **Ara gratitudinis saecul. Fundatoribus a Coll. Brunsb. Soc. Jesu, Brunsb. 1665 DS.**

19137. O dawnem kollegium jezuickiem w Bydgoszczy, *zob.* Nr. 13862.

19138. Francken Chr., Rektor szkoły w Chmielniku, Colloquium jesuiticum, Basilea b. m. (1579, 1580, 1581) DS.

19139. Nachricht von der Gründung des Jesuiten-Klosters in Conitz (Chojnica), Conitz 1822.

19140. Tietz J., Nachricht von den Gelehrten aus d. Stadt Conitz des poln. Preussens, Leipzig 1763 DS.

19141. Manteuffel G., Dorpat i były uniwersytet dorpacki, Przew. nauk. lit. 1897, Odb. Lwów 1898.

Zob. Szkoły w Inflantach, Nr. 19402.

19142. Jaroszewicz, Drohiczyn, Athen. 1847 IV.; — Wołyniak, Kilka słów o dwóch szkołach na Podlasiu, Dz pozn. 1888, Odb. Poznań 1888.

19143. **Załęski St. ks.**, Jezuici w Gdańsku, Prz. powsz. 1898 III.

19144. Jachimowski S., Coronata sub ann. a fundatione centesimo Gedanensis Collegii S. J. eruditio, 1648; Toż, in annua studiorum renovatum, Olivae 1686 DS.

Zob. Nr. 19353.

19145. Lachrymae quibus nobili ac ingenuo adolescenti Thomae Kierdey in templo S. J. Grodnae parentatum est a studiosa juventute anno 1641 DS.

19146. **Froelich**, Die Jesuitenschule zu Graudenz, Altpr. Mntschr. 1897 XXXIII.

19147. **Biernacki A.**, Jezuici w Kaliszu (1581—1773), *zob.* Nr. 13863.

19148. Karnkowski St., Kazanie na poświęcenie kościoła przy kollegium S. J. w Kaliszu, 1596 DS.

19149. Piccolominus Fr., Ordinatio pro studiis, quae habita est in Congreg. gener. impens. Simon Racianek, Calissi 1651 DS.

19150. **Decretum tribunalitium contra fundationem schol. patrum S. J., Calissii 1673, *zob.* Nr. 4066; Szczaniecki St., Professio circa puerorum institutionem Calissiae 1715; Capitolum seu prima scholarum inauguratio, Calissii 174) (DS).**

Zob. Nr. 38 i 4066.

19151. **Załęski ks.**, Jezuici przy kościele św. Piotra i Pawła w Krakowie, Nowy Sącz 1896.

R: J. R., Gaz. kośc. 1897 Nr. 19.

19152. **Zatargi** Akademii krakowskiej z Jezuitami, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

19153. **Prawdziwy summariusz** sprawy między OO. Jezuitami i Akademikami, b. r., 1633, 1634; — Dobrosiecki M. X., Informacya o artykułach, 1620; — Halicius S., Quaestio de causis discernentibus, 1622; — Ruszkowski V. X., Reprotestatio S. J. contra Univ., 1622; — Praeclaides J., Vindiciae scripto in academicos F. S. Zakrzewski ord. Canon. regul. ad nuncios municipales oppositae, Crac. 1623; — Borastus G., Eventilatio literarum, quas B. Golinius Acad. Crac. rector, scripsit de patribus S. J., Brunsbergae 1623; — Naymanowicz J., Responsio ad libellum, 1623; — Vitellius J., Confutatio convicii a S. Zakrzewski contra Acad. Crac. in comitiis Wars. jactati, Crac. 1623; — Clementinus D., Antilogiae et absurda, to jest sprzeciwieństwa z Jezuitów, 1623; — Tarcza obrony prof. Akademii krak. Stan. Zakrzewskiego, 1623; — Ruszkowski M., Controversia contra Univ. crac., 1625; — Responsio ad librum S. J. contra Univ. Crac. 1625; — Broscius J., Gratis abo Discurs Ziemianina, 1625, *zob.* Nr. 12832; — Bembus X., Krótka sprawa o Coll. S. J. w Krakowie, 1625; —

Gratis albo dyskurs I. ziemianina z plebanem (o koll. Jezuitów w Krakowie), Krak. 1626; — Libellus precatorius, Crac. 1627; — Status causae m. akademikami a Collegium Jezuitów, 1627; — Respons na statum causae, 1627; — Szembek F., Gratis plebański, gratis wyćwiczony w szkołach krakowskich mędrszym niż przyszedł do domu się wracający i t. d., przez J. Pięknorzeckiego, Poznań (Kraków) 1627; — Decisio Cracoviensis juris legendi Rever. J Coccino, Romae 1626, 1627, 1629; Toż, Rotae Romanae (I.—VI.); — Obrona koll. krakowskiego Soc. Jesu, Warsz 1627 (czy nie Bembus?); — Zniesienie obrony, 1627; — Ghisterius Fr. M., Litterae exemtoriales ad favor. Coll. Crac. Soc. J. contra Univ, Romae 1630; — Apellatio ad Urbanum VIII. in causa juris legendi Crac., Crac. 1630, 1632; — Andosilla, Informatio juris et facti (Univ. Crac. contra Jesuit.), Romae 1630; — Tenże, Signatura Sanctus R. P. D. Crac. juris, Romae 1630; — Examen pretensyey szkół OO. Jezuitów, 1632; — Naymanowicz J., Memoriale exorbitancyey y pretensyi Akademii, Krak. 1632; — Drużbicki K., Deklaracya memorjału exorbitancyey akad. krak., 1632; — Koszucki S., Krótka informacya studentów, 1632; — Tenże, Dowód memoryału akademickiego, 1632; — Centuria prima rationum ut coll. cracoviense dimittatur, 1632; — Memoriale pro conservandis juribus univers, Crac. 1633; — Przetocki H X., Manifestatio religiosorum S. J. (de scholis Crac.) 1634; — Naymanowicz J., Remanifestatio contra Jes., Crac. 1634 (DS.).

Zob. Nr. 12832, 15453, 15490, 15510, 15540 15549, 15555, 15556, 15559, 15568, 15584, 15585, 15604.

19154. **Protestationes** pro conservanda Incl. Acad. Crac. a. D 1661 (1662), Vars. 1670—1672; — Zdanie szlachcica X. Mazowieckiego o szkołach Jezuitów, 1668, *zob.* Nr. 8421; — Protestatio illustr. Senatorum 1671; — Oculis speculator seu animadversio de benefic. juris patron. Academiae Crac. sub tit. Exorbitantiae, Paris 1672, *zob.* Nr. 4055; — Memor ale pro conservandis juribus Univ. Crac., 1674. *zob.* Nr. 4092; — Gastaldi Card., Sacra congreg. episc. pro crac. contra acad. Crac, Romae 1676, *zob.* Nr. 4111; — Dyskurs plebana z ziemianinem o zamysłach Jezuitów na otwarcie szkół (1689?), b. r (**E.**) (DS.).

19155. Akademia krak., Attentata, b. r.; Inhibitiones ab academicis crac. contra Episcopum crac. obtentae, b. r.; Rogowski Fr. Ad officium Castr. Civitatis Korczyn nomine Rectoris Univ., b. r. (XVII w.); Decretum inter Colleg. S. J., b. r; Burzyński S. A.. Dekret III. w sprawie z Jezuitami, b. r.; Obżałowanie przeciwko OO. Jezuitom za Akad. krak. przez jednego alumna tejże Akad. szlachcica polskiego, b. m. i r. E. (DS.).

Wielewieckiego J. Hist. S. J. Crac., zob. Nr. 13864.

19156. Kollegium Jezuitów w Krośnie *zob.* Nr. 13865.

19157. Nova et plena luna D. D. Georgii Tyszkiewicz episc. Samogitiae a juventute Coll. Crozensis (Kroże) Chodkiewiciani S. J., Vilnae 1634 DS.

19158. Jachimowski S., Triumphus causae eruditae seu oratio in Coll. Lublinensi S. J., Lublini 1687; — Jaworski S., Pro vera eloquentia Lublini 751 habita, Lublini 1751; — Juventius J., Magistris scholarum inferiorum de ratione discendi et docendi, Lublini 1746 (DS.).

19159. **Załęski St.**, Kościół OO. Jezuitów we Lwowie, *zob* Nr. 13871; — Finkel L., Akademia lwowska, w: Hist. Uniw. lwowsk. str. 19—30

19160. Faurbach M., Positiones physicae disputabuntur Leopoli in Coll. S. J. 1623, Jaroslaviae 1623; — Pobudka do nabywania nauk wyzwolonych, Lwów 1631 (DS.).

Informatio Leopoliensis super dubio, zob. Nr. 19108.

19161. Idea collegii nobilium pro educatione sub S. J. (Leopoli), 1749, *zob.* Nr. 47 4; — Glower J. S. J., De studiis Nobili juventute dignis oratio, Leop. 1750 (DS.).

19162. Informacya in jure et facto w sprawie akad. lwowsk. S. J., b. r. (w. XVII.); — Radymiński M., Rationes quod non expediat novam acad. Leop. erigere, *zob.*, Nr. 3963; — Argumentum rei, 1661; — Sikorski J. X., Refutatio rationum, 1661; — Protestationes pro Acad., 1661, 1662, *zob.* Nr. 3958 i 3963; — Alexander VII., Copia epistolae, 1663, *zob.* Nr. 3977.

19163. Aug. III., Confirmatio privilegii J. Casimiri, 1758; — Summaryusz sprawy, 1760; — Nadto w r. 1759: Rationes pro univ. leop. docum.; Argumentum rei; Protestatio Cap. Leop.; Propugnatio jurium scholae Crac., Leop.; Ad Senatum supplex libellus pro Acad. Zamoscensi; Instancya do Stanów Rpltej; Protestatio palatinatus Crac.; Protestatio ducatuum Oświecim et Zator; Kontrowersya lwowska Akad. w Zamościu; Uwaga na napis albo tytuł skryptu: Informacya akad. krak., Pozn.; Informacya krótka; Attentata per patres S. J. Leop. Coll. (2 ed.), *zob.* Nr. 4810; — W r. 1760: Protestationes Capitulorum; Protestatio dignitariorum; Oświadczenie potrzeby akad. jez.; Erekcia lwowskiej universitatis; Potocki P, Objaśnienie prawdy; List przyjacielski;. Respons na dyskurs; Hadziewicz, Skarga na konwikty; Jordan A., Mowa o konwiktach, *zob.* Nr. 4820; — Excerptum pro PP. Soc. J. Leop. de convictibus (1761), b. r.; — W r. 1761: Excerptum pro Acad. Leop.; Protestatio nomine univ. Crac. et Zamosc., Toż Capituli

Posn., Leop.; Toż Capituli Premysl.; Process akad. krak. i Zamojskiej; Kochnowski M. J., Mowa w sądach; List powtórny, *zob.* Nr. 4831; — W r 1762: Leszczyński St., Kurze Schutzschrift; Dyskurs dwóch ziemianów, *zob.* Nr. 4843; — W r. 1764: Sprawa o szkodliwe otwarcie akad. Jezuitów, *zob.* Nr. 4901; Manifestatio nomine Univ. Crac. et Zamosc. nec non Acad. Posn. contra J. Bielski S. J. (autorowie: Lipiewicz J. i Juengling C.?); Objaśnienie „Widoku historycznego" (przeciw Bielskiemu), Krak.; — Instrukcya do stanów Rpltej 1769 (1759?) (DS.).

19164. Tęgoborski K., Propositiones ex Univ. Philosophia in Univ. Leop., 1761; — Hoszowski L., Synopis philosophiae in Univ. Leop., Leop. 1766; — Exercitationum hebraicarum in Univ. Leop. S. J. specimen, 1767; — Exercitationes literariae in collegio nobilium S. J. Leopoli, 1773 (DS.).

19165. **D. K**, Krótka wiadomość o szkole łomżyńskiej, 1618—1818, Bibl. warsz. 1861.

19166. W dzień imienin M. Kochowskiego od szkół Soc. J., Mohilew 1774 (?) DS.

19167. **Załęski St.**, Kolegium Jezuitów w Nieświeżu (1582—1608), Przegl. powsz. 1897 II; — Kattenbring J., De incitamentis ad litterarum studia oratio habita Nesvisii (Nieśwież) in gymn. S. J., 1754 (DS.).

Koll. Piotrkowskie, zob. Nr. 13870.

19168. Informacya o fundacyi kol. Płockiego S. J., *zob.* Nr. 13870.

19169. Moszyński A., Kollegium jezuickie w Połocku, *zob.* Nr. 13877; — Uwaga o konwikcie połockim jezuickim, Miesięcznik połocki 1818, *zob.* Nr. 19734.

19170. Diploma fundat. collegii Polocensis, 1582; — Bielski K. X., Informacya o fundacyi kollegium połock. (toż po łac.), 1699 i b. r.; — Olszewski X., Responsio circa fundationem (1758?); — Minzloff D., Diplomatarium, *zob.* Nr. 3197.

19171. Urządzenie konwiktu młodzi Połock., b. r. (**E.**); — Exercitationes literariae ex histor., geogr., polit. in Colleg. polocensi S. J., 1775 (DS.)

19172. **Chotkowski ks.**, Szkoły jezuickie w Poznaniu, 1573—1653, wedle Dyaryusza Kolegium poznańskiego, Prz. powsz. 1893 II., Odb. Krak. 1893.

R: Kulczyński L., Prz. pol. 1893 IV.; Czas 1893 Nr. 164; Rolny W., Kwart. hist. 1894.

19173. **Załęski St. ks.**, Kolegium OO. Jezuitów w Poznaniu, 1572—1608, Prz. powsz. 1897 IV.

19174. Łukaszewicz J., Obraz miasta Poznania (t. II. Szkoły i zakony), *zob.* Nr. 17224; — Kollegium Pojezuickie w Poznaniu, Sobótka 1871, *zob.* Nr. 13867.

19175. **Scherman L.**, D. Plan d. Gründung einer Jesuiten-Univ. in Posen (spór z akad. krak.), Pruemers Festschrift, Posen 1888 i Ztschr. d. hist. Ges., Posen 1888.

R: Czarnik Br., Kwart. hist. 1889.

19176. Zakrzewski F., Odp. na assercye now. koll. pozn., b. m. 1581; — Gratulationes studiosae juvent. S. J. in Ad. a Czarnków adventu, Posn. 1593; — Summa actiey Coll. Pozn. S. J., Poznań 1623, *zob.* Nr. 15558; — Ordinatio studiorum, Posn. 1758 (DS.).

19177. Malczewski A., Eloquentia propugnata et brevitas studiorum impugnata, Posn. S. J. 1751 DS.

19178. Academia Mariana scholarum Premisliensium S. J., 1756, 1757 (Program). b. r. DS.

19179. Die Annalen des Jesuiten-Collegium in Riga, 1604—1618, *zob.* Nr. 7884, 15691 i 19408.

19180. Kanon A., Oratio in solenni studiorum instauratione S. J. habita in Coll. Gostomiano, Sandomiriae 1647, Crac. 1648; — Tenże, Lucubrationes oratoriae, Crac. 1676 (DS.).

19181. Z pamiętników Litwina, I. Szkoły słuckie (czy Jezuickie?), Tyg. mód 1883 Nr. 23—26.

19182. **Załęski St.**, OO. Jezuici w Stanisławowie, Nowy Sącz 1896.

19183. Kupiński J., Auxiliares copiae, oratio ad studior. instaurat., Stanislavoviae 1703 DS.

Jezuici w Toruniu, zob. Nr. 4513 i 8968.

19184. Informacya w sprawie fundationis Collegii Varsav. S. J. z Jerzym Piaseczyńskim, b. r.; — Differentiae de scholis Jesuitarum nuper Varsaviae erectis, Irenopoli 1670; — Decretum tribunalitium contra fundationem scholarum S. J., Vars. 1673; — Compositio differentiarum de scholis Jesuitarum Vars., b. r. (XVII. w.) (DS.).

Zob. Nr. 1746 i 13869.

19185. Bohomolec F., Pro ingeniis Polonorum oratio, Vars. 1752 (Toż w jego: Orationes, Vars. 1763) DS.

19186. Proposition choisie des éléments de géometrie, 1763, Vars. 1763; — Nauki mechaniczne, których dowód dadzą w Coll. Nob. Warsz. S. J., 1765; — Dowód post. rocz. Panów kawalerów Coll. Nob. S. J., Warsz. 1767; — Exercitationes literariae habitae in Coll. Nob. Vars. S. J. anno 1767,

1770, 1771; — Pytania z prawa cyw., 1769; — Exercices sur les differents objets du Collège de la Comp. de Jesus, Vars. b. r. (DS.).

19187. Stadnicki M., Oratio de natura et arte, Vars. 1760; — Duńczewski, Nowa sława kolegium warsz. S. J., 1761; — Kuczkowski A., Mowa in Coll. Nob. Vars. S. J., Zabawy przyj. i pożyt., Warsz. 1771; — Ossoliński J. ks., Mowa przed danym dowodem z prawa in Coll. Nob. S. J., 1771, tamże 1771; — Radziwiłł D., Mowa do króla, 1771; — Działyński Ign., Mowa do króla podczas dowodu 1772 r. w Coll. Nob. S. J., War. 1772 (toż w: Zabawach przyj. i pożyt., War. 1772 VI); — Kicki A., Mowy w Coll. Nob. S. J., Warsz. 1772, 1773 (i w: Zabawach przyj. i pożyt. 1772) (DS.).

19188. **Baliński M.**, Dawna akademia wileńska, próba jej historyi od założ. r. 1579 do ostatecznego jej przekształc. w r. 1803, Petersb. 1862, *zob.* Nr. 3167.

R: X. L., Sybels H. Z. XVIII. str. 384.

19189. Jundziłł S., Zbiór wiad. o Uniw. wileńskim, Pismo zb. wil. 1859 I.—II.; — Chodźko D. C., Zbiór wspomnień, 1578—1773, tamże 1862; Zamietki, Wil. Wiestnik 1869.

19190. Obchód 250-letni Uniw. wil., Dz. wil. 1828.

19191. Burzyński S., Academia et Universitas Vilnensis S. J. privilegiis, constitutionibus, decretis erecta 1738; — Regestrum et summula privilegiorum, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 3167.

19192. Catalogus professorum Vilnensis et Zamoiscensis Academiarum, Mizleri Acta lit. 1756 DS.

19193. **Kojałowicz W. A.**, Gratiae saeculares protectoribus S. J. in M. Ducatu Lit. ab Acad. et Univ. Vilnensi, Vilnae 1640 DS.

19194. **Kraszewski J. I.**, Szkoły wileńskie w dziele: Wilno od początków do r. 1750, Wilno 1842 IV.

19195. **Poliński M.**, Wiadomość o znajdujących się w okręgu wileńskiego uniw. fundacyach czyli konwiktach na utrzymanie i edukacyę ubogiej młodzi służących, Wilno 1820, 1821.

19196. Rywocki J., Monumentum gratae testificationis, quod Vladislaus IV. Acad. Viln. S. J. erexit, Vilnae 1639 (Panegiryk z okol. nadania stopnia dokt. Sarbiewskiemu) DS.

19197. Rosenwald A., Viginti Laureae, Vilnae 1640; Soxo B., Claves juris acad. Viln. porrectae, Vilnae 1648 (DS.).

19198. Preuschhoff J. A. V., Universitas Vilnensis florida, Vilnae 1707 DS.

19199. Wierzbicki C., Prolusio academica in anniversaria studiorum instauratione in Acad. et Univ. Viln. a. 1734, Vilnae DS.

19200. **Moszyński A.**, Wiadomości o sporze Pijarów wil. z Jezuitami wil., 1723—53, Wiz. i roztrz. nauk. 1838.

Dekret Augusta III., zob. Nr. 4650.

19201. Academia et Universitas Vilnensis S. J. recognita, Vilnae 1738; — Burzyński S., Apologia Acad. et Univ. Viln. adversus Scholis Piis a. 1738; — Tenże, Decisiones causarum, 1738; — Tenże, Replika na dwojaką kategoryę, 1738; — Konarski St., Na skrypt wydany p. t. Academia Vilnensis respons, Warsz. 1738; — Truchnowicz Fr. X., Uwaga Coll. Nobilium w Wilnie Uniw. pomocne, 1739; — Juraha J., Apologia pro Univ. Viln., Vilnae 1739; — Rosołecki Ł., Controversae quaestiones de jure Univ. Viln. enim schol. Piar., b. r. (DS.), *zob.* Nr. 4643.

19202. Conspectus praelect. in acad. eccl. Viln. (J. Załuski), Vilnae 1741, *zob.* Nr. 4678.

19203. Bromirski M., De honoribus academicis oratio, Vilnae 1754 DS.

19204. Experyment rocznego ćwiczenia się w Colegium Nob. Akad. wil. S. J., 1756 DS. i Wiz. i roztrz. XX.

19205. Dowód postępku w naukach in Col. Nob. S. J., Wilno 1764 DS., *zob.* Nr. 4874.

19206. **Porządek i ustawy** Collegii nobilium akad. wileńskiej S. J. dla informacyi rodziców, Wilno 1762, *zob.* Nr. 4843 i 4938.

19207. Rogowski K., Oratio adversus quaerelas studiosorum, Vilnae 1762; Truchnowicz E., Bedenken, b. r. (DS.).

19208. O pensyi rocznej konwiktorów zostających in Colleg. S. J., Wilno 1771 DS.

Congreg. B. Virginis in Colleg. S. Jesu, zob. Nr. 13889.

Epitome instituti Soc. J., zob. Nr. 13854.

19209. Wybicki J., Mowa wizytatora akad. wileńskiej, 1777 i w: Zabawach przyj. i poż., Warsz. 1777; — Malczewski J., Mowa do Wybickiego na początku wizyty szkoły trzecioletniej w akad. wil. r. 1778, Wilno 1778 (DS.), *zob.* Nr. 5050.

19210. **O. W.**, Listy cudzoziemca (prof. J. J. Forstera) o Wilnie, 1784—1787, Przew. nauk. lit. 1879; — Biegeleisen H., Cudzoziemiec na katedrze wileńskiej, Muzeum 1892.

19211. **Tekieliński E. W.**, Opis dzienny szkół wileńskich, Akademii i Uniwersytetu, *zob.* Nr. 5147.

R: R., Bibl. warsz 1877 II.

19212. Poczobut M. X., Mowa w czasie założenia Uniw., 1781, *zob.* Nr. 5144.

19213. **Prospectus** lectionum in Univ. et Acad. Viln. ex a. 1781/2 do r. 1794 DS.

19214. Karpowicz M., Mowa przy zaczęciu lekcyi teolog. dogmatycznej w Akad. wil, Wilno 1783 DS.

19215. Poczobut M., Auditores Acad. monet, Vilnae 1784 DS.

19216. Bogusławski J., De necessitate studii theolog., Vilnae 1790; — Tenże, De studio theologiae s., Vilnae 1792, 1814.

19217 Życki T., Dowód rocznego postępku w matematyce i logice przez uczniów, Wilno 1790 DS.

19218. Strojnowski W. ks., Mowa przy rozpoczęciu dwuletniego kursu nauki prawa przyrodzonego w Wilnie 1790, Warsz. 1790 DS.

Zob. Komisya edukacyjna, Nr. 19461 do 19517.

Zob. Szkoły na Litwie po rozbiorach, Nr. 19627.

(e) Akademia Zamojska; Szkoły prywatne, zwłaszcza innowierców).

19219. **Sierpiński**, Rys dziejów akademii Zamojskiej, Jaskółka, Warsz. 1843.

19220. **Zamoyski J.**, Ad cives Polonos, De Academia Zamoscensis prophasis, b. r.; — Divi fundatoris Joannis Zamoyski de academia Zamosc. prophasis (Zamość), b. r. (DS.)

Odezwa J. Zamoyskiego przy ustanowieniu Akad., zob. Nr. 3267.

19221. **Ustawy** Zamoyskiej akad. z opisaniem różnych nauk, Zamość 1750, 1755, b. r. (**E.**) DS.; Leges Acad. Zam., w: Łukaszewicza J. Hist. szkół t. III. str. 349--368.

19222. Zamoyski J., Opus legum academiae Patavinae, b. r. (E.) DS.

Zamoyski J., zob. Nr. 7705 i Hist. polit.

19223. Catalogus profesorum Zamoscensis Acad., Mizleri Acta lit. 1756, *zob.* Nr. 19192.

19224. Kłopocki A., Monumentum professorum Acad. Zamoscensis piis manibus erectum, 1691, 1733 DS.

19225. Leges contubernii Staringelliani in Acad. Zamosc. A. D. 1677 DS. i Łukaszewicz J., Hist. szkół t. III. str. 339 - 348.

19226. Hilchen D., Academiae Zamoscianae intimatio, 1594, *zob.* Nr. 7554; — Rivius J., Oratio de J. Zamojscii academia, Riga 1594 (DS.).

19227. Szymonowicz Sz., Imagines diaetae Zamoscianae, Zamość 1604 DS.

Zob. Nr. 15541.

19228. Academia Crac. Nobilliss. Zamoyski Th. (około 1630) DS.

19229. Ecclesia militans per juventutem introducta, Zamość 1637 DS.

19230. Monumentum primarii lapidis, quem J. Zamoyski cum genitrici Catharina ducissa Ostrogii in Zamosc. Acad. fundamento deposuit, Zamość 1639 DS.

19231. (Foltinowicz M.), Laetus Apollo Dom. Professores salutat, Zamość 1640 DS.

19232. Canavesi F., Gratitudo ergo Joan. in Zamosciae Zamoyski a. 1648 exhibita, Crac. 1649 DS.

19233. **Goliusz J.**, Pamiętnik (1650—1653), wyd. Kallenbach J., Arch. do dziejów lit. i ośw. VII., Odb. Krak. 1890, *zob. Kroniki Dod. I.*

19234. Dexiosis, Ill. dno J. Zamoyski a nobili juventute Zamosc., Zamoscii 1686 DS.

Kłopocki A., zob. Nr. 19224.

19235. Ordinatio bonorum domus Zamoscianae, 1692 DS.

19236. Zagajski Fr., Palmae triumphales Almae Zamosc. Univ., 1715 DS.

19237. **Status** Acad. Zamoscensis in visitatione apostolica a. 1746 a doctoribus et professoribus eiusdem Univ. luci publicae expositus DS. i w: Łukaszewicza J. Hist. szkół t. III. str. 324 - 332.

Ustawy z r. 1750, zob. Nr. 4742; z r. 1755, zob Nr. 4781.

19238. Actus publici Zam. Univ., 1757 DS.

19239. Libellus supplex ad S. R. M. et Senatum pro Acad. Zam., Zamość 1759; — Protestationes pro Univ. Crac. et Zamosc., *zob.* Nr. 19154; — Rationes Leop..Coll. (cum responso pro juribus Acad. Crac. et Zam.), *zob.* Nr 19162.

19240. Łuskina St. X., Starodawna sława akad. Zamojskiej obroniona (1761), b. r.; — Kontrowersya lwowska jaką powagą Jan Zamojski Akademią założył, b. r.; — Uwagi akademii Zamoyskiej, Zamość b. r.; — Proces Akad. krak. i Zamoyskiej przeciw koll. OO. Jezuitów, *zob.* Nr. 19163 (DS.).

Kochnowski M., Mowa za prawami akademii krak. i zam., zob. Nr. 19163.

Lipiewicz J. i Juengling C., zob. Nr. 19163.

19241. Sprawa o szkodliwe otwarcie akad. lwowskiej, Zamość 1764 DS.

19242. Status akademii Zam. z erekcyi dekretu reformationis względom Stan. Aug. podany, Warsz. 1768 DS.

Po rozbiorze, zob. Nr. 19579.

19243. Przywilej na szkołę kalwińską w Lesznie, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

19244. Leszczyński A., Cursus studiorum in gymnasio Lesnie a stud. juvent., b. r.; — Aktem koniecznym hołduje gymn Leszczyńskie, Leszno 1639 (DS.).

Komensky, zob. E: Lit. pedagogiczna.

19245. Calissius Alb., Schola Levartoviana restituta sive epistolae aliquot, 1593 (pismo ważne do hist. szkół aryańskich) DS.

19246. Oratio in inauguratione gymnasii Opaliniani noviter Siracoviae erecti, Lesnae 1650 DS.

Szkoły księcia Ostrogskiego, zob. Szkoły na Rusi.

19247. Institutio gymnasii pinczoviensis (druk z w. XVI.), b. r., *zob.* Nr. 2948; — Pińczów. Lwowianin 1838 III.

19248. Leges scholae Racovianae, Racovia b. r. DS.

Radziwiłłowie, zob. Nr. 7210.

Szkoła Zborowskich, zob. Nr. 2996.

Szkoły innowierców, zob. Nr. 14809 do 15884, zwłaszcza Nr 14864 i 14947.

Szkoły w Prusach, zob. Nr. 19330.

(f: Szkoły pijarskie; Szkoły Bazyliańskie i innych zakonów).

19249. **Chromecki T.**, Krótki rys dziejów zgromadzenia szkół pobożnych, czyli OO. Pijarów, Krak. 1880, *zob.* Nr. 13698.

R: Prawda, Warsz. 1881 Nr. 84.

Pijarzy, zob. Nr. 13691—13702.

19250. Sarg A., Die Piaristenschulen im ehemaligen Polen und ihre Reform durch Konarski. Progr. gimn. w Międzyrzeczu (Meseritz) 1864.

19251. **Biegański St. ks.**, Szkoły pijarskie w Polsce, Muzeum 1897.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1898.

19252. Joannes a S. Maria Magdalena, Scholae piae seu de origine progressu, utilitate etc. Piarum scholarum, Ad finem vita Glic. Landriani ad Vladisl. IV., Crac. 1646 DS., *zob.* Nr. 8139.

19253. Andraszek E., Oratio in altero saeculari anno Congr. Schol. Piar. hab. Opoli a. 1817 DS.

19254. Horanyi A., Scriptores piarum scholarum (w dziele tem są skreślone życiorysy uczonych Pijarów Polaków), Budae 1809.

19255. **Bielski Sz.**, Vita et scripta quorundam e congr. Schol. Piarum in Polona professorum, Vars. 1812.

19256. **Łagowski H.**, Collegium nobilium St. Konarskiego, Prz. pedag. 1887, Odb. Warsz. 1887.

R: A. G. B., Prawda, Warsz. 1888; Prz. powsz. 1889 II.

19257. **Biegański St. ks.**, Konarsciana: Zbiór dokumentów, Mikołów 1897 z. I.; — Ks. Kamieński, O Konarskim, Popis publ. konwiktu S. P., Warsz. 1815 1817.

19258. **Sienicki A.**, Reformy Konarskiego w szkolnictwie polskiem, Spraw. gimn. IV., Lwów 1898 i Odb.

19259. **Konarski St.**, Ordinationes visitationis apostolicae pro provincia Polona S. P., 1753 DS.

19260. Konarski St, Collegii privati ad normam illius Nasareni Romani sub regimine Scholarum Piarum cura eorundem, sumtibus autem publicis pro educanda Nobilissima Polona et Lituana juventute, 1744 DS. (po franc. i po pol.).

St. Konarski, zob. Nr. 4651, 9291 i dział: Literatura.

Leszczyńskiego Szkoła ryc., zob. Nr. 19448.

19261. Ciapiński J. X., Methodus docendi pro scholis Piis Prov. Lithuanae, Vilnae 1762 DS.

19262. Urządzenie tymczasowe szkół pijarskich, b. r.; List pewnej matki z Lubelskiego do syna oddanego do konwiktu S. P., 1791 (DS.).

19263. Popis roczny w szkołach chełmskich S. P., 1785, Lublin DS.

19264. Kollegium w Górze w dyecezyi pozn., *zob.* Nr. 4786, 4814.

19265. Amblet de, Programma popisu JW. Załuskich w Krakowie, 1749, Krak.; — Rozmowy z hist. polit. o państwach w szkole rymotworskiej pod dozorem ks. J. J. K. Muszyńskiego r. 1776, Krak. (DS.).

19266. **Moszyński A.**, Kronika kollegium Lubieszowskiego XX. Pijarów, Krak. 1876, *zob.* Nr. 13700.

R: Prz. kryt. 1877.

19267. Konwikt OO. Pijarów we Lwowie, *zob.* Nr. 13699; — Dowody aplikacyi w kol. Nob. lwowskiem S. P., Lwów 1773 DS.

19268. **Moszyński A.**, Szkoła pijarska w Międzyrzeczu, *zob.* Nr. 13701, 19250 i 19494.

Kolegium w Opolu, zob. Nr. 19324.

19269. **Gacki J.**, Dzieje instytutów edukacyjnych, a mianowicie piarskich zakładów w Piotrkowie, Program szkoły wdztwa piotrk. 1830; — Tenże, Szkoły Pijarów w Piotrkowie, Prz. pedag. 1897.

19270. Fredro Al. Ant., Pantheon lechiorum numinum Tribunal a petricov. Colleg Sch. Pijar. adoratum, Vars. 1714 DS.

19271. **Sobieszczański F. M.**, Kolegium ks. Pijarów i szkoły ich w Radomiu, Tyg. ill. 1864 X.

19272. Historya zaprowadzenia S. P. do Warszawy, Popis publ. warsz. S. P. 1819 oo 1820.

19273. Studiosi Col. Varsaviensis Piar., Pean Ballisticus (1673), b. r.; — Gordan J. A., Gentilitia antiquae Vars. decus S. P., Vars. 1679 (DS.).

19274. Victima regni coronata in Boleslao Krzywousto Poloniae Principi theatrali pompa adumbrata a. 1718 Vars. S. P.; Antiperistases humanae felicitatis ad exitum anni Scholastici Coll. Vars. S. P. apparatu scenico adumbratae, 1728; Polonia inopinato abscessu in Galliani Henrici Valesii afflicta, victoriis St. Bathorei coronata. in Theatro Coll. Vars. S. P., 1730; Corona Henrici Regis Daniae in Theatro S. P. a. 1731 praesentata (DS.).

19275. Wysocki S., Oratio in studiorum inaug. Vars. Sch. P., 1736 DS.

Łagowski, Collegium nobilium w Warszawie, zob. Nr. 19256.

Położenie kamienia węgielnego, zob. Nr. 4690.

19276. Burzyński S. A., Dekret Aug. III. w sprawie Stanisława Burzyńskiego przeciw Jezuitom i Piarom o zamknięcie szkół, b. r. (E.) DS.

19277. Collegium nobil. S. P. in adventu principum Xav. et Caroli, Vars. b. r. (E.) DS.

19278. Politique, à l'usage du Collège des Nobles des Pieuses écoles, Vars. 1752; — Rozmowa o celu i najpierwszym edukacyi końcu w Coll. Nob. S. P., 1757, Warsz. (DS.).

19279. Franciscus a s. Sylv. S. P., Exemplum literarum ad R. P. Joannem a s. Facundum Polonum, in quibus controversia de scholis inter S. P. et S. J. exorta discutitur. 1758 DS.

19280. Chrościszewski S., Powinności każdego człowieka, w rozmowie mianej od kawalerów Coll. Nob., 1761, Warsz. 1761, 1766, 1769 DS.

19281. Jordan A., Mowa o konwiktach na skrypt p. t.: Skarga ubogiej szlachty, Warsz. 1763 DS.

19282. Colloquium in solemni die inaug. Stan. Aug. (p. St. Konarski), b. r. DS.

19283. Do Stan. Aug. od młodzi Coll. Nob. Sch. P. przytomnością pańską udarowanej podczas applikacyi dowodu, b. r.; Po general. w kolleg. nobil. Sch. Piar. popisie, b. r. (DS.).

19284. Młocki T., Exercice sur les principes du droit naturel, dedié à Stan. Aug., przytem: Porządek nauk w koll. nob., War. 1765 DS.

19285. Examen IV. Poetarum in Coll. Nob. Vars. S. P., 1765; — Examen Rhetorum in Vars. Coll. Nob. S. P., 1766 (DS.).

19286. Doświadczenie rozmiarów początkowych, które dać mają mniejszej klasy geometr. kawalerowie Coll. Nob. S. P., War. 1772; — Zdania o przyczynach upadku państw wykładane przez pp. kawalerów w konwikcie szlacheckim, 1772 DS.

19287. Ustrzycki K., Stan. Aug. R. P. oratio in Coll. nob. habita, Vars. 1772 DS.

19288. Wyłożenie materyi nauk w koll. warsz., 1773, 1774, 1778, 1781; — Doświadczenie rocznej aplikacyi młodzi Schol. Piar., Warsz. 1775 (DS.).

19289. Discours sur les études adressé à S. M. roi par les élèves du Collège royal des Nobles de Vars. 1775; Karpowicz M., Kazanie w kaplicy Coll. nob., Warsz. 1775 (DS.).

19290. Informacya oddawania młodych panów do konwiktu Sch. Piar. (1778), b. r. DS.

19291. Skrzetuski W., Mowa przy dorocznem otwarciu szkół wojew. u ks. Pijarów w Warsz., 1780 DS.

Katalogi książek, zob. Nr. 102.

19292. Golański F. N., Oratio, Vars. 1783; Orationes, 1783, 1784, 1785; — Tenże, Mowa przy zaczęciu szkół warsz. S. P., Warsz. 1784, 1786; — Dmochowski Fr., Oratio pro instauratione studiorum Vars. habita 1789, Vars. (DS.).

19293. Popis roczny w szkołach warsz. S. P., 1787, 1789—1791 DS.

19294. Zbiór materyj hist. o Coll. Nob. S. P. w War., b. r; Rozmowa o edukacyi w Coll. Piarum prowadzona, b. r; Fundamenta wyższych nauk, w których dowód dadzą Lubomirscy w Coll. Nob. S. P., b. r.; Exercices sur les differents objets d'étude du collège des nobles Vars., b. r. E. (DS.).

19295. Czajewski W., Teatr w konwikcie pijarskim warsz., Wędrowiec 1898 Nr. 16, *zob.* Nr. 19273.

19296. **Moszyński A.**, Wiadomość o sporze Pijarów wileńskich z Jezuitami wileńskimi, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1838 (poczet 2., t. II.).

19297. **Konarski St.**, Summarium privilegiorum, decretorum etc. concernentium fundationem Vilnensem S. P., b. r.; — Tenże,

Na skrypt wydany p. t.: Academia Vilnensis respons, 1738, *zob.* Nr. 19201; — Tenże, Responsiones ad supplicem libellum, 1738, Oratio, Vars. 1743 (DS.).

19298. Klemens XII., Constitutio qua litem extinguit, *zob.* Nr. 4589.

Spór z Jezuitami, zob. Nr. 19200.

Zamknięcie szkół pijarskich w Wilnie 1741 r., zob. Nr. 16933.

19299. Trzeszczowski G., Methodus docendi pro scholis piis prov. Lith., Vilnae 1761 DS

19300. Kaliński W., Mowa do kawalerów konwiktu szlacheckiego, Wilno 1777 DS.

Zakony w Polsce, zob. Nr. 13231–13256.

Benedyktyńskie klasztory, zob. Nr. 13257 do 13299.

19301. Nomina virorum et defunctorum professorum fratrum per R. Pol. Ord. S. Benedicti, Lublini 1765 DS

Sieciechów, zob. Nr. 5370.

Kanonicy regularni, zob. Nr. 13301 do 13319.

19302. Actus erectionis Coll. Tremesnensis, b. r.; — Ordinationes fundationis collegii Scholarum alumnorum, profess. et studentium pro scholasteria Tremesnensi, Częstochowa 1774 (DS.); — Kościół i szkoła w Trzemesznie, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Gimnazyum w Trzemesznie, Orędownik, Poznań 1840—1841.

19303. Notitia brevis Coll. Vars. apud Clericos regulares instituti, Vars. b r. (w pierwszej połowie XVIII. w.) DS.

Bożogrobcy, zob. Nr. 13310–13314 i 19055.

Dominikanie, zob: Nr. 13412–13464.

19304. Winogrodzki W., Informacya w sprawie konw. lubelsk. Dominikanów ze St. Witowskim, 1637 DS.

Mohilew, zob. Nr. 9443.

Franciszkanie, zob. Nr. 13465—13515, zwłaszcza Nr. 13494.

Paulini, zob. Nr. 13562–13600.

19305. Marzęcki A., Oratio pro instauratione studiorum, Częstochoviae 1721 DS.

Bernardyni, zob. Nr. 13601–13629.

Kapucyni, zob. Nr. 13630–13646.

19306. Wiadomość o edukacyi młodzi szlacheckiej w Coll. Teatynów, Warsz. b. r. (E.) DS., *zob.* Nr. 13676.

19307. **Warmiński Th.**, Die Ordnungen d. höheren Schule d. Reformaten-Klosters zu Pakosch, Jahrb. d. hist. Ges. f. d. Netzedistrickt zu Bronsb. 1897, 1898, *zob* Nr. 13709.

Bazylianie, zob. Nr. 14526—14623.

19308. Petrov, Oczerk Baziliansk. ordena, Trudy akad. duch. kij. 1871 (luty).

19309. **Wołyniak,** O Bazylianach w Humaniu, Przew. nauk. lit. 1899 i Odb.

19310. Krechowiecki J., O Bazylianach (w Humaniu), Prz. lw. t. II.—III.

1 311. Doświadczenia roczne z nauk Poczajowskich, 1779 DS.

19312. Wołyniak, Szkoła powiatowa Bazyliańska w Wilnie w klasztorze ś. Trójcy, Prz. powsz. 1893 IV.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1896.

19313. Menniti P., Szkoła bazyliańska, nauki dla wychowania nowicyuszów, Wilno 1764 DS., *zob.* Nr. 14571.

19314. Węgierski A., Minerva Athenaea h. e. dissertatio qua primum scholarum dignitas et necessitas, deinde vero informandae juventutis ratio explicatur, Baranoviae 1629 DS.

19315. Uwiadomienie o szkole Cyllichowskiej, Cyllichów b. r. (E.) DS.

19316. Piętniewicz J., Materyały do dziejów szkół w Polsce, Z przeszłości szkoły w Frysztaku, Szkoła 1895.

Kamieniec Pod., zob. Nr. 13253.

19317. Neugebauer S., Oratio de palaestrae lit. dignitate atque praestantia habita in schola Koczkowiana (Kock? w Lubel.), Crac. 1599 DS.

19318. Fabisz Wł., Wiadomość o szkolności katolickiej w dekanacie kośmińskim i o gimnazyum katolickiem w Ostrowie, Ostrów 1874.

19319. Gozdawa M., Zakłady naukowe w Romanowie, Krak. 1898.

R: Wróblewski W. X., Muzeum 1899.

19320. Lumina virorum illustrium publico in theatro apparatu Collegii Swirsciani praesentata (polonice), 1695 DS.

19321. Bayger A. J., Materyały do dziejów szkół w Polsce, Z przeszłości szkół trembowelskich, Szkoła 1895

19322. Gloger Z., Dawna szkoła w Tykocinie, Prz. bibl. arch., Warsz. 1882 III.

19323. Friebe M., Gesch. der ehem. Latein-schule Fraustadt (Wschowa), Progr. 1894.

Szkoła Wielicka, zob. Nr. 2278.

(g: Szkoły na Szląsku, w Prusiech i Inflantach).

19324. Bürger R., Die Entwickelug des höheren Schulwesens in Schlesien, Progr. gimn. in Görlitz 1895.

19325. Hans N., De rectoribus ex Silesiis schediasma, 1704 DS.

19326. Schönwälder, Urk. z. Gesch. des Gymn. zu Brieg, 1371—1625, *zob.* Nr. 723.

19327. Bauch G., Goldberger Particularschule im XVI. Jahrh., *zob.* Nr. 14967.

19328. Fiedler, ks. pastor, O szkołach polskich w ewang. parafii Międzyborza na Dolnym Szląsku, Szkoła polska, Pozn. 1850.

19329. **Bauch G.**, Aktenstücke z Gesch. d. Breslauer Schulwesens im XVI. Jahrh., Breslau 1898; — Biaki J., Przepiski dla polskiej szkoły wrocławskiej, 1727, *zob.* Nr. 4539 i 4742; — Uwiadomienie nowe, Wrocław 1772 (DS.).

19330. **Beckmann Fr.**, De rei scholasticae in Warmia orig. et progr., Brunsb. 1857.

19331. **Hipler F.**, Christliche Lehre und Erziehung in Ermland und im preussischen Ordenstande während d. Mittelalters, Braunsberg 1877.

19332. Schulz J. P. u. M. Lilienthal, Das gelehrte Preussen, 1724 DS.

19333. **Pisański J.**, Historia liter. Prussiae, Regiom. 1762; — Tenże, Dissertatio hist.-liter. graecae linguae in Prussia, Regiom. 1766; — Tenże, Von den belohnten Verdiensten der preuss. Schullehrer, Königsberg 1766 (DS.).

19334. **Perlbach M.**, Prussia scholastica, Die Ost- u. Westpreussen auf den mittelalterlichen Universitäten, Monumenta historiae Warmiensis 1895 t. VI.; — Erler G., Nachträge zu M. Perlbach's Prussia scholastica aus den leipziger Matrikeln, Altpreuss. Mntschr. 1898 XXXV.

R: Rch P., Deutsche Literaturztschr. 1897 Nr. 25; Revue crit. 1897 Nr. 20.

19335. Gimnazyum w Braunsbergu, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

19336. Berbig Fr., Urkunden der lateinischen Schule zu Crossen, Jahresbericht d. Realgymn. Crossen 1889; — Tenże, Nachrichten und Urkunden der lateinischen Schule zu Crossen, tamże 1894.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1896.

19337. **Neubaur L.**, Aus der Geschichte des Elbinger Gymnasiums, Beil. z. Progr. d. Elbinger Realgymn., Elbing 1897.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1898.

19338. Seyler G. D., Zuverlaessige Nachricht von der Verfassung des Gymnasii in Elbing, Elbing 1742; — Tenże, Elbinga literata, Elbing 1742; — Tolekemit A. M., Elbingisches Lehrer Gedächtniss, Danzig 1733 (DS.).

19339. **Bidermann**, Cathalogus rectorum et conrectorum gymn. Elbingensis, w tegoż: Acta scholastica t. III. str. 238 - 252.

19340. Prima Aelbingensis schola, Sylva carminum, Gedani 1641; Facturae primae Elbing. Scholae, Gedani 1641 (DS.).

19341. Wojt J., De actis 1595 in causa gymn., Elbingae 1761 DS.

19342 Orationes duae habitae in gymn. elblingensi, Dant. 1600 DS.

19343. Mylius Mich., Oratio de scholarum hostibus, Elbingae 1630 DS.

19344. Zamelius G., Elbing. studiosus academicus, Lugd.-Batav. 1651 DS.

19345 Pastorius J. ab Hirtenberg, De dignitate historiae oratio, Elbingae 1651; De conservanda literar. gloria, 1653; De iuventutis instituendae diatribe, 1653; Palaestra Nobilium, 1654, 1678 (DS.).

19346. Sartorius J., De causis rei litterariae oratio gimn. Elbing., 1699 DS.

19347. Wojt J. et Jungschultz J. S., De incrementis studiorum, Elbing 1732 DS.

19348 Seyler G. D., Triga orationum inaugurationi, Elbingae 1736 DS.

19349. Lange J., Historisches Denkmal d. Jubelfeyer des Gymnasii in Elbing, Elbing 1749/1750, DS.

19350. Lange J., De libertinismo scholastico progr., Elbingae 1752; Tenże, De formula „Sic erat in fatis", Progr gymn. Elbingae 1755; Tenże, De moralitate obedientiae denegatae; tamże 1755; Tenże, De paradoxo theologico, tamże 1755; Tenże, De vita humana, tamże 1755 (DS.).

19351. Hoffmann J. D., De Musis Minervae Aemulis, Progr. gymn. Elbingae 1757; — Tenże, De vi consuetudinis, tamże 1759; — Tenże, De pace, tamże 1760 (DS.).

19352. Lange J., De Elbinga matheseos, Elbingae 1764 DS.

19353. **Hirsch Th.**, Geschichte des acad. Gymnasiums zu Danzig, Progr. gimn., Danzig 1837.

19354. Wernsdorff Th., De Gymnasii Gedanensis consuetudinibus et juribus, 1757 DS.

19355. Spicilegium de viris eruditis Gedani, praeside Mich. Christ. Hanovio, Gedani 1729; — Schlief Wal. Beiträge zu Charitii Spicilegia de viris eruditis, Gedani 1729, *zob.* Nr. 9024.

19356. **Praetorius E.**, Athenae Gedanenses sive commentarius hist.-chronol. gymn. Dantiscani, Lipsiae 1713; — Tenże, Danziger Lehrer Gedächtniss Verzeichniss der Prediger und Profess. seit 1709, Berlin 1760 (DS.).

19357. Aurifaber A., Schola Dantiscana cum exhortatione ad literas bonas, Gedani 1539 DS.

19358. Franckenberger A., Constitutio nova gymn. Dantiscani, Dantisci 1568 DS.

19359. Rybiński J., Paedotribia heroicis metris comprehensa in gymn. propos., Gedani 1590 DS.

19360. Schreck W., Leges officia docentium in schola Mariana, Dantisci 1592 DS.

19361. Actus in schola Mariana habitus, Dant. 1600 DS.

Zob. Nr. 15542.

19362. Hojerus L. Andr., Apostropha gymnasii Dantiscani, cum Sigism. III. exciperet, 1623 DS.

19363 Feder H. Dantiscanus, Orationes in Acad., Tubing 1627 DS.

19364. Cramer J. J., Oratio pro restaurando gymn. Gedanensi, Dantisci 1630 DS.

19365. Designatio lectionum Gymn. Gedanensi, Dantisci 1630 DS.

19366. Zelach P., Repetitorium praelectionum hebd. XV., Dant. 1631; Toż XXIV., 1631 DS.

19367. Catalogus lectionum in Atheneo Ged., Dantisci 1665, 1670, 1686, 1690, *zob.* Nr. 3991.

19368. Begriff wie Jugend in Gymn. Danzig in Sprachen soll unterwiesen werden, Dantz. 1643 DS.

Zob. Nr. 8665.

19369. Botsaccus J., Moralia Gedanensia, Frankf. 1699 DS.

19370. Lengnich G., Programma quo ad lectiones Ged., 1729; — Schott A., Tentamen hist. de colleg. schoralch. membris, Gedani 1745; — Tenże, Analecta ad Athenas gedanenses ab Eph. Pastorio editus, Gedani 1758 (DS.), *zob.* Nr. 19356.

19371. Haase J. L., Das Amt eines Lehrers in einer Abschieds Rede in Warschau, Danzig 1746 DS.

19372. Acta jubilaei secundi gymn. Gedanensis, Gedan. 1758; — Wernsdorff G., Oratio pro celebrando jubileo Athenaei Gedanensis, 1758, *zob.* Nr. 19354; — Seidel Chr., Ad orationem saecularem Athenaei Ged. ante 200 annos invitat, Gedani 1758 (DS.).

19373. (Gralath Dan.), Athenei Gedanensis cives ad lectiones invitat, Gedani 1764; Gerlach B., Syn to Theo disputatio XXI. de magistratu politico respondente Valentino Arnoldo Polono, b. r.; Glosemeyer J., Programma invitatorium ad lectiones publicas, Gedani b. r. (DS.).

19374. Kurzer Verweis des Schulmeisters zu St. Salvador an seinen ungezogenen Pauper-Knaben, welcher das Danziger Publicum durch Briefe belustigen wollen, b. r. (E.) DS.

19375. **Toeppen M. P.**, Die Gründung der Univ. Königsb., Königsb. 1844, *zob.* Nr. 2792.

19376. Privilegia der Akademien zu Königsb., Königsb. 1614 DS. (zatwierdzone przez Zygm. Aug.).

19377. Wigandus, Oratio in Acad. Regiom. cont. Conf., Regiomonti 1575; — Clagius (Klage) T. X., Aristarchus ad academicos Regiomontanos, Coloniae 1643; — Thilo V., Saecularia academiae Regiom., 1644; — Stobbe S., Centuria posit. Acad. Regiom., Königsb. 1644, *zob.* Nr. 8139; — Ex Academia, quae Regiom. Prussorum est aeterna profligatio, Regiom. 1664; — Estocq J. L., Senatus Academiae Regiomontanae (Vita D. Gralath), Regiom. 1763 (DS.).

19378. Bonk H., Das Jubelfest des 350 Bestehens d. Univ. Königsb., Königsb. 1895, *zob.* Nr. 8137.

19379. Babucke H., Zur Erinnerung an die Übersiedelung des Altstädtischen Gymn. in Königsb., Progr. 1889.

19380. Hipler F., Die ermländ. Studenten auf der Albertina zu Königsb., Ztschr. f. d. Gesch. Ermlands 1895 XI.

19381. Bernecker E., Gesch. des Gymn. zu Lyck, Königsb. 1887—1895 t. 2; — Sembrzycki J., Zur Gesch. des Lycker Gymnasiums, Altpreuss. Mntschr. 1891.

19382. **Brohm K. F. A.**, Geschichte des Thornschen Gymnasiums, Thorn 1819.

19383. **Prove Ad.**, Abriss der Gesch. des Thorner Gymn. bis 1867, Thorn 1868.

19384. Centner G. R., Statutum scholarum Thorunensium antiquis temporibus, Regiomonti 1768 DS.

19385. Epitome legum gymnasiae Thorunensis, Thorun 1720, 1721 DS.

19386. Hoffmann J. D., Specimen collectaneorum Thorun., 1742 DS.

19387. Breu M., Novae scholae thorunensis ratio, Dantisci 1568; — Institutiones literatae t. I.—III., Thor. 1586—1588 (DS.).

19388. Kwiatkowski M., Libellus fere aureus, Regiom. 1569 DS.

Orationes in gymn. thorun., zob. Nr. 15416.

Zob. Nr. 15723.

19389. Schaev s H., Oratio de remediis eruditionis, Thor. 1660 DS.

19390. Skrzetuski J., Monitorium ad correcturam vitae, Thor. 1709 DS.

19391. Series lectionum publicarum, Thor. 1712, *zob.* Nr. 4437.

19392. Jaenichius P., Memoria decennalis sui regiminis schol. in gymn. Thor., Thor. 1717; — Orationes duae auspicales, I. Jaenichii, II. Zableri, Thor. 1718 (DS.).

19393. Programma, De jubileo in Gymn. Thorun., 1718 DS.

19394. Catalogus lectionum in gymn. Thorunensi, 1723, 1745, 1751, 1753, 1754/5 DS.

19395. Propitio numine senatus Thorunensis ad inaugurationis actum professorum celebrandum, Thorun. 1732 DS.

19396. Typus lectionum in gymn. Thor., 1736 DS.

19397. Solemnia publica nomini Krivesiano dicata, Thor. 1748 DS.

19398. Oeder G., De recto usu rhetorices progr., Thor. 1752; — Memoria nominis ac muneris Krivesiani progr., 1752; — De artificio non respondendi progr., 1753 (DS.).

19399. Jetze F., Betrachtungen über die Auferstehung der Todten, progr. torun. 1755; Schoenwald S. T., Physiologia passionalis progr., Thor. 1756 (DS).

19400. Centner G. R., De statu scholarum, Thorun. 1766; — Tenże, De philosophia exemplari progr., Thor. 1753; — Kries J. A., Programma in memor. gymn. Thor., 1768; — Gymnasii et oeconomiae Thorun. institutum et scopus, b. r. (DS.).

19401. Schultz G. P., Juventutem in gymn. Thorun. ad audiendam explicationem, Thor. b. r.; Ablehnung einiger Reden von Jugend in Thorn, b. r.; Beschaffenheit einer mit öffentl. Schule zu verbundenden Erziehung-Anstalt, b. r (E.) (DS.).

19402. **Albanus Aug.**, Livländische Schulblätter, Riga 1813—1815; — Tenże i Braunschweig J. D , Schulmännische Ztschr., Riga 1816.

19403. Arndt J. G., Gedanken über d. Anfang d. schönen Wissenschaften in Liefland, Progr. Lyceum, Riga 1754; — Wilde P. E., Etwas vom liefl. Schulunterricht, Mitau 1778 (DS.).

19404. Manteuffel G., Dorpat i uniwersytet dorpacki, Przew. nauk. lit. 1897.

19405. Urządzenie uniw. Dorpatskiego, Tyg petersb. 1834 IX. i X.

19406. Menius Fr., Relatio von Inauguration der Univ. Dorpat, 1632 DS.; 2. ed. hrsg. v. Paucker, Archiv Liv-Esth-Curl., Reval 1854 VII.; — Leges Acad. Dorp. de moribus studiosorum, Mitth. Liv-Est-Curl. VII. i VIII.

19407. Opisanie ustaw szkoły akademickiej przez Xcia Piotra Kurlandzkiego w Mitawie założonej, Warsz. 1774 DS.

19408. Einiges aus der älteren Geschichte der Bildungsanstalten Riga's, Mitth. Liv-, Esth- u. Kurl. 1850 V.

Jezuici w Rydze, zob. Nr. 7884.

19409. Hilchen D., Oratio de magistratus in educandis liberis officio, Riga 1594 DS.

19410. Super funus viri Gamperi J. schola Rigensis, Rigae 1640 DS.

19411. Leges nobiliss. Senatus Rigensis de officiis in schola, 1696, *zob.* Nr. 4268.

Zob. Nr. 15691.

19412. Poehlmann H., Gesch. des königl. Gymn. zu Tilsit, Tilsit 1886; — Friedersdorff Fr., D. Feier d. 300 Bestehens d. Gymn. zu Tilsit. Progr. d. Tilsiter Gymn. 1887; — Künstler, Pfarrer, Predigt am 300-jährigen Jubileum des Gymn. zu Tilsit. Gotha 1887.

Por.: Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 2607—2864.

(h: Szkoły dyzunickie w ziemiach ruskich; Akademia kijowska).

19413. Skabałanowycz N., Bizant. nauka o szkoli w XI. wiki, Chryst. Cztenie 1884.

R: P. Bezobrazow, Żurn. min. nar. prośw. 1884.

19414. **Miropolskij S.**, Oczerk istorji cerkowno-prichodskoj szkoły, por.: S. L., Zap. Tow. Szewcz. 1896 XII., 1897 XIX.; — Wiszniewskij D., K' bytowoj storonie naszych uczebnych zawiedienji XVIII. w., Kij. Star 1896.

Zob. Nr. 9657.

19415. Pamiatniki driewnie-russkoj cerkowno-uczytielnoj litieratury, por.: Zap. Tow. Szewcz. 1898 XXV.

19416. **Miliokow P.**, Oczerki po istorii ruskoj kultury, por.: Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. 1896 XIII.; A. P., Wistn. Jewropy 1897.

19417. Elenew F., Polskaja ciwilizacija i jeja wlijanie na zapadie Petersb. 1863, Sowrem. Lietopis 1863, Siew. Poczta 1863.

19418. Rodewicz, Białoruskija narodnyja szkoły (E. VII.).

19419. Żytieckij P., Straństwujuszczije szkolniki w starinnoj Małorossii, Kij. Star. 1892 I.; — Miron, Bankiet duchownyj, tamże 1892.

19420. Modesta M., Szkoły na Rusi w okresie przed i porozbiorowym, Kraj, Petersb. 1883 II.

19421. **Charłampowicz K.**, Zapadno-russk. prawosławnija szkoły XVI. i naczała XVII. wieka, Kazań 1898.

Jezuici, zob. Nr. 13849.

19422 Łukijanowicz P., K' woprosu ob Ostrożskoj szkolie XVI. w., Wołynsk. jep. wied. 1881.

19423. Charłampowicz K., Ostrożskaja prawosł. szkoła, Kij. Star. 1897 II.

R: Marek J., Kwart. hist. 1898: J. Fr., Zap. Tow. Szewcz. XXII.; In. S., tamże 1898 XXV.

Zob. Nr. 14649.

19424. **Bułhakow M.**, Istoria kiewskoj akademii, Petersb. 1843; — Askoczeński W. J., Kiew z akad., Kiew 1856 t. 2.

19425. **Jabłonowski Al.**, Akademia kijowsko-mohilewska, Krak. 1899—1900 (Fontes hist. scholarum t. V.).

Zob. Nr, 14438, 14439.

19426. **Gołubjew S. T. i P. Ł-w**, O naczalie kijewskoj akademiji, Kij. Star. 1885, *zob.* Nr. 14635; — Ogłoblin N., O naczalie kijewskoj akademiji, tamże 1886; — Bjeljaszewskij, K' istorji kijewskoj akad., tamże 1893 III.; — Pietrow, Kijewskaja akadiemija w poł. XVII. w., Kiew 1885; — Sierebrnikow W., Kiew. akad. s poł. XVII. w., Kiew 1985.

19427. Kossow S., Exegesis t. j. danie sprawy o szkołach kijowskich, *zob.* Nr. 8056.

19428. Prokopowicz Th., Epistola ad professores acad. Kijoviensis, 1767 DS.

19429. Rakitin N., Akademiczeskij komissar, Kij. Star. 1894 III.

19430. Ukaz imp. Jekat. II. ob uczreżdienii małorossijskoj kollegii, Kij. Star. 1883 III.

19431. **Gołubiew S. T.**, Ist. Kij. duchownoj akadiemii, Kijew 1880, *zob.* Nr. 14215 – 14217.

19432. Informacya o potrzebie zafundowania missyi i seminaryum w dyec. Kijowskiej dla naucz. ludu wiary katolickiej, b. r. (Ł.) DS.

Por.: Ikonnikow I. str. 759.

19433. **Władimirskij Budanow**, Hist. uniw. św. Włodzimierza w Kijowie, por.: Prz. powsz. 1885 VIII.; — Szulgin, Historya uniw. św. Włodzimierza, por.: Polonica, Roz. fil.-hist. Akad. XI.; — Miłoradowicz G. A, Prygłaszenije k' atkrytija uniwersiteta św. Władimira, Kij. Star. 1884; — Piskorskij W., Iz proszłych liet kijewskawo uniwersiteta, tamże 1894 II.; — Kijew i uniw. św. Władymira, por.: M. H-a, Zap. Tow Szewcz. 1899 XXVIII.

19434. Ustawy i mianowania tyczące się uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Tyg. petersb. 1834 IX. i X.

Zob. Nr. 10390

19435. Strunina Ł., Pierwyja woskriesnyja szkoły w Kijewie, por.: M. Kr., Zap. Tow. Szewcz. 1889 XVIII.; — Bułaszew, Iz istorij cerkowno prichodskich szkoł w Kijewskoj eparchii, por.: Ł. S., tamże 1895 VII.

19436. Hołowackij J., Poriadok szkolnyj iły ustaw Stauropigijsko-hreczesko-ruskoj szkoły wo Lwowi 1586 hoda, Lwów 1863, *zob.* Nr. 14641.

19437. **Zagórski W.**, O szkole grecko-słowiańskiej we Lwowie (przyczynek do historyi oświaty na Rusi w w. XVI.), Muzeum 1893.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1894.

19438. Siergij arch., Iz istorii prawosławnoj bratskoj szkoły w g. Magilewie, *zob.* Nr. 14647.

19439. L. A., K' istorii naczalnawo obuczenija w Charkowie w nacz. jetoho wieka, Kij. Star. 1893 II.

19440. **Ł. A.**, Czernichowskij kollegium w nacz. XVIII. w., Kij. Star. 1895 I.; — Wiszniewskij D., Ritoriczieskij uczitiel Czernigowskawo kollegjuma, monach Gawriił Iskra, i jego stołknowienie s prefiektom kijewskoj akademii Gieorgijem Konisskim, tamże 1897 III.

19441. Tankow A., Epizod iz istorii cerkowno-prichodskoj szkoły w s. Szamrajewkie, wasilkowskawo ujezda, Kij. Star. 1897 II.

19442. Uczebnejnieja zawiedienija Litwy, Żurn. min. nar. prośw. CXVI., Wil. Wiestnik 1862.

19443. Łotockij A., Gdie obuczałoś podolskoje duchowieństwo do uczrieżdienija podolskoj duchownoj sieminarii, por.: In. C., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXX.

19444. Chranewicz Konst., Skiłałczeskaja sudba wołynskoj seminaryi, Kij. Star. 1896.

19445. Klebianowskij P., Bogusławskoje duchownoje uczilliszcze (po szkolnym wospominanijam), Kij. Star. 1894 III, IV.

19446. Proizwiedienije dramaticzeskoje XVIII. w. najdiennoje w rukop. Smolenskoj duchownoj sieminarii, Kij. Star. 1897 t. III.

19447. Kotowicz J., Istoriczeskaja zapiska o litowskoj duchownoj sieminarii, Wilna 1878.

(i: Reforma szkolnictwa: Szkoła rycerska St. Leszczyńskiego i St. Augusta; Komisya edukacyjna i Towarzystwo dla książek elementarnych).

19448. Głębocki J. T., Wywód o szkołach rycerskich czyli wojskowych w Polsce w ciągu dziejowym, Krak. 1866.

Zob. Nr. 16837.

19449. **Benoit A.**, L'école des cadets-gentilshommes du roi de Pologne à Luneville, 1738–1766, *zob.* Nr. 16809.

19450. Etat du Corps des Cadets de S. M. le roy de Pologne, duc de Lorraine et de Bar, b. r.; Ordonance pour la Comp. des Cadets gentilshommes, Nancy 1740 (toż po łac.: Dispositio) (DS.), *zob.* Nr 16811.

19451. O szkole rycerskiej w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.; — Uczniowie dawnej szkoły kadetów szefa X., Pam. warsz. L. Osińskiego 1810.

19452. Nachricht von der in Warschau angelegten Ritter Akademie und Lotterie (1748). b. r. DS.

19453. **Zbiór** pism tyczących się moralnej edukacyi młodzi korp. kadetów, b. r.; — Czartoryski A. X., Katechizm moralny dla uczniów korpusu kadetów, *zob.* Nr. 16810.

19454. Edling, Początki krajopisarstwa ku pożytkowi akad. rycerskiej, ded. Stan. Aug., Warsz. 1768 DS.

19455. Praemia nauce w szkole rycerskiej J. Kr. M., Warsz. 1771 DS.

19456. Kłokocki S., Mowa do Najj. Pana konwikt swój odwiedzającego. Warsz. 1776 i w: Zabawach przyj. i pożyt. 1776; — Sakowicz F. X., Do Najj. Pana konwikt swój odwiedzającego, oda, Warsz. b. r. (E.) (DS.), *zob.* Nr. 5028.

19457. Brodowski, Wyłożenie moralnych przymiotów i powinności stanu wojskowego, z niem., Warsz. 1780 DS.

19458. Kaufmann, Oberst Lieut., Początki miernictwa wojennego dla szkoły Król. Pol. ded. Stan. Aug., Toruń b. r. (XVIII. w.) DS.

19459. Opis stanu szkoły rycerskiej Rpltej, b. r.; — Uwaga względem korpusu kadetów, b. r. (E.) (DS.).

19460. Informacya o loteryi na szkołę kawalerską, b. r. DS.

19461. **Karbowiak A.**, Listy w sprawie wystawy rzeczy szkolnych polskich, część I.: Czasy od 1740 do obecnej chwili, Muzeum 1894, Odb. Lwów 1894.

R: Zagórski W., Kwart hist. 1896.

Reforma St. Konarskiego, zob. Nr. 19258.

19462. **Kołłątaj H.**. Stan oświecenia w Polsce w ostatnich latach panowania Aug. III. (1750–1764), *zob.* Nr. 9610.

19463. Do dziejów wychowania publicznego w Polsce za Aug. III., Przyj. ludu, Leszno 1837 IV., *zob.* Nr. 9233.

19464. **Zarański St.**, Komisya edukacyi narodowej, *zob.* Nr. 16546.

19465. Iwanowski A. E., Urywki z pisma o edukacyi publ., w dziele: Kilka rysów i Pam., Poznań 1860; Komorowski Br., Komisya edukacyjna, Strzecha 1873; Przyczynek do dziejów szkolnictwa w Polsce XVIII. w., Gaz. Polska, Warsz. 1883 Nr. 72.

19466. **Smoleński Wł.**, Żywioły zachowawcze i komisya edukacyjna, Ateneum 1889 I.–II.

R: A. Rembowski, Tyg. ill. 1889 Nr. 360; A. R., Niwa 1889 Nr. 23; Hordyński Zdz., Kwart. hist. 1890.

19467. **Leniek J.**, Kandydaci stanu akad., przyczynek do dziejów szkolnictwa z czasów kom. eduk., Spraw. gimn. Tarnop., Odb. Tarnopol 1891.

R: A. Karbowiak, Muzeum 1891; Rolny W., Kwart. hist. 1893.

19468. Jan ze Świsłoczy, O trybie instrukcyi publicznej w W. X. Lit. po skasowaniu zakonu Jezuitów, Rubron 1846 VII.

19469. Kobierzycki J., O wpływie komisyi edukacyjnej na stan oświaty w Polsce porozbiorowej, Szkolnictwo ludowe 1891.

19470. Udziela S., Ustrój szkół ludowych w Polsce przy końcu XVIII. i w początkach XIX. w., Szkoła 1892, Odb. Lwów 1892.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1894.

19471. Nowakowski F. K., Jak Izba edukacyjna polecała przygotowywać dzieci do nauki czytania, Lwów 1872; — Tenże, O elementarzu komisyi edukacyjnej z r. 1785, Szkoła 1871, Odb. Lwów 1871.

19472. **Karbowiak A.**, O książkach elementarnych na szkoły wojewódzkie z czasów komisyi edukacyi narodowej, Muzeum 1893, Odb Lwów 1893.

R: Kurpiel A. M., Prz. powsz. 1895 I.; Zagórski A., Kwart. hist. 1896.

19473. Wisłocki W., Nauka języka pol. w szkołach przed Kopczyńskim, Sprawozd. gimn. Fr. Józefa we Lwowie 1868: — Mandybur T., O nauce historyi w szkołach komisyi edukac. w Polsce, Muzeum 1894; — Parasiewicz Szcz., Komisya edukacyi narodowej o fizycznem wychowaniu młodzieży, Szkoła 1891 Nr. 10.

19474. **Kraszewski J. I.**, Komisya edukacyjna, jej prace i zasługi, w dziele: Na pamiątkę setnej rocznicy ustanowienia komisyi edukacyi nar., Lwów 1873.

19475. **Łukaszewicz A.**, Ustanowienie kom. eduk., wyjątek z t. I.: Szkoła polska, Pozn. 1849.

19476. **Bem A. G.**, Z dziejów oświaty (ustawy kom. eduk. z r. 1783), Prawda. Warsz. 1883.

19477. Piramowicz G., List do przyjaciela o komisyi Rpltej nad eduk. narod., Warsz. 1773 DS.

19478. **Ustawy** komisyi edukacyjnej; Zapiski i dokumenta; Przepisy dla szkół; Obwieszczenie od Kom. eduk. względem napisania książek elementarnych, *zob.* Nr. 5042.

19479. Przepisy od kom. narod. pensyomistrzom i mistrzyniom, Warsz. 1775, Toż po niem. DS.

19480. **Zbiór** uwag i urządzeń Izby edukacyjnej, b. r.; — Excerpt ustaw komisyi edukacyi narodowey (Wilno), b. r. (DS.).

19481. Uwagi o nowym instr publ. układzie, 1776; Nauki mające się wykładać w szkołach wojewódzkich, 1776; Summaryusz istotnej proweniencyi, 1776; Uniwersał kom. edukacyi, 1776 (Ordynacya dla sądów kom. eduk.); Doniesienie o dobrach pojezuickich na sejmie (Warsz.), 1776; Potwierdzenie komissyi eduk., *zob.* Nr. 5064; — Zagórski A., Ocalenie funduszów, *zob.* Nr. 5084.

19482. Urządzenie intrat z dóbr pojezuickich, b. r.; — Respons na list possessora dóbr pojezuickich (Warsz.), b. r.; — (Bentkowski), Znaczne części od dóbr jezuickich Nowodwór zwanych przez dekret oderwane, b. r.; — Kontynuacya odpowiedzi z strony dziedziców dóbr pojezuickich przeciw sukces. Jelcowskich, b. r.; — Projekt względem rozrządzenia dóbr jezuickich (dwojakie), b. r.; — Projekt względem dóbr jezuickich, b. r.; — Dąbrowski, Instyg., Replika na rzecz funduszu edukacyi narodowej na pismo Uniechowskiego, b. r.; — Grodzicki, Projekt, Całość funduszów kom. eduk., b. r. (E.) (DS.).

19483. Ustawy nar. dla akad., 1781; — Uniwersał z tabellą dóbr przeszłojezuickich, Warsz. 1781, *zob.* Nr. 5139.

19484. Komissya edukacyi, Ordynacya do sądów 17. paźdz. 1782; — List okólny do zgromadzeń szkolnych, 1783, *zob.* Nr. 5170.

19485. Hołowczyc Szcz., Raport wizyty generalnej południowo wschodnich wydziałów szkolnych, 1782, *zob.* Nr. 5161.

19486. Zakwitowanie komisyi edukacyjnej, 1786; — Wizyta szkoły głównej koronnej, 1786; — Oraczewski Fel., Mowa w dzień rozpoczęcia wizyty szkoły głównej, Kraków 1786, *zob.* Nr. 5221.

19487. **Ustawa** o edukacyi narodowej w krajach Rpltej, b. r.; — O ustawie edukacyi narod. w krajach Rpltej, b. r.; — Komissya Rpltej edukacyi narodowej w Koronie (dwojakie wyd.), b. r.; — Ordynacya kom. eduk. nar., b. r.; — My Rektor i szkoła główna koronna, Akademia krakowska (o odmianę ustaw), Krak. 1790 (DS.).

19488. Projekt na sejmie 1791 do niektórych zmian w urządzeniu kom. edukacyi (zaczyna się: Komisya edukacyi nar., Art I.).

19489. Projekt zjazdu werifikacyjnego na dochodzenie krzywd w prowentach edukacyi, b. r; Edukacya narodowa, Projekt do prawa, b. r. (E.) (DS.).

19490. Albertrandy J. B., O pożytku nauk i umiejętności, mowa przeciw J. J. Rousseau, Zabawy przyj. i pożyt., Warsz. 1770 I.; Większego nie masz dla ludzi zacnych zaszczytu, tamże; O postępkach nauk, tamże.

19491. Sokołowski W. J., Wiad. obowiązków i ustaw Król. Polsk. w ćwiczeniach szkoły gramatyki (i zakończ. Wojc. Linowskiego), Krak. 1771 DS.

19492. **Piramowicz Grz.**, Mowy w Towarzystwie ksiąg element., 1776—1788 (Bibl. Tow. naucz. szkół wyższ. II.), Krak. 1889; — Tenże, Powinności nauczyciela, mianowicie zaś w szkołach parafialnych, Warsz. 1787; 2. wyd. Bibl. dla naucz. szkół lud. t. XVIII., Lwów 1894.

R: Prz. powsz. 1894 II; Szkoła 1894 str. 176; Karbowiak A., Kwart. hist. 1897.

Zob. Literatura.

19493. Magier W., Mowa do J. K., Mowa w r 1774, *zob.* Nr. 5028.

19494. Iżycki S. P., Mowa przy otwarciu szkół wojew. Międzyrzecza-Koreckiego Sch. Piar., 1775 i Zabawy przyj. i poż. 1775 DS.

19495. Potocki J., Mowa w Lublinie, 1774, *zob.* Nr. 5028.

19496. Kołłątaj, Mowy w r. 1777; — Śniadecki J., Kom. eduk., Warsz. 1777 DS., *zob.* Nr. 5084.

Zob. Nr. 19075—19077.

19497. Poniatowski St., król, Mowa w dzień rocznicy otwarcia Tow. dla ksiąg element., Pam. pol. i hist. 1783 DS.

19498. Mowy Piramowicza r. 1777 i 1778, *zob.* Nr. 5084 i 5106; Wybickiego i Wyhowskiego w r. 1778, *zob.* Nr. 5106; Popławskiego w r. 1780, *zob.* Nr. 5132; Moroza w r. 1781, *zob.* Nr. 5145; Gurowskiego, Karońskiego i Krzyckiego w r. 1782, *zob.* Nr. 5162; Sołtyka M. w r. 1783, *zob.* Nr. 5177; Golańskiego F. w r. 1784 i 1785, *zob.* Nr. 5197 i 5208; Piramowicza i Siarczyńskiego w r. 1788, *zob.* Nr. 5277; Przybylskiego w r. 1789, *zob.* Nr. 5309; Dąbskiego i Karnickiego w r., 1791, *zob.* Nr. 5370; Sołtykowicza w r. 1792 *zob.* Nr. 5393.

19499. Popławski A., Mowa w dzień otwarcia Tow. do ksiąg element. 8. marca 1780 DS.

19500. Dmochowski Fr. X., Mowa o potrzebie uczenia się łaciny, 1790, Pisma, Warsz. 1826.

19501. Mowa do prześw. kom. eduk. nar., b. r.; Mowa po relacyach delegowanych do examinu pensyi Radziwiłłów, b. r. (E.) (DS.).

19502. Układ nauk i porządku w szkołach wojew, b. r. (E.), *zob.* Nr. 5309, 5395, 5423.

19503. Porządek materyi z nauk moralnych i fizycznych dla kand. stanu akadem., 1787, 1788, 1790, 1792—1795 DS.

19504. Wzór rapportów szkołom wojew. podany, b. r.; Przywrócenie dawnych popisów (Projekt), b. r. (DS.).

19505. Obowiązki studenckie przez pytania i odpowiedzi, b. r. DS.

19506. Lekcye akademickie kolleg. fizycz. od 1. paźdz. 1790; — Wzór lekcyi akadem. szkoły głównej kor., 1790 (DS.).

19507. Experyment publiczny w szkołach wojew., 1779, *zob.* Nr. 5166.

Popisy uczniów, zob. Nr. 5145, 5162, 5244.

19508. Popis roczny uczniów IV. wyż. klassy, b. r.; Popis roczny z fizyki, b. r. (E.) (DS.).

19509. Katalog uczniów w szkołach narodowych W. ks. lit., Wilno 1790 DS.

19510. Kilka słów o dwóch szkołach dawnych na Podlasiu (w Białymstoku i Drohiczynie), Dz. pozn. 1888, Odb. Poznań 1888.

R: Finkel L., Kwart. hist. 1890.

19511. Wraszcz J., Mowa do obywateli i szkolnej młodzi, Berdyczów 1774 DS.

19512. Utwierdzenie funduszu Bogusza na szkołę w Bielsku, b. r. (E.) DS.

19513. **Wojciechowski Bron.**, Fragment z dziejów szkół kaliskich z rękop. współczesnego, Arch. do dziejów liter. VII., Odb. Krak. 1895.

R: l. d., Szkoła 1895; Por.: Bullet. de l'Acad., Krak. 1895.

19514. Rozłożenie godzin dla nauk przez klasy w szkołach krakowskich, b. r.; Toż z r. 1781, 1789, 1791, 1792; — Popis klasy IV. w szkole wojew. krak., 1778; — Popisy roczne szkół krak., 1778; — Klassa szkół wojew. krak., b. r.; — Ankwicz J., Kopia listu do rektora szkół wydziałowych krak. 1781 (DS.).

Zob. Nr. 5028, 5084, 5177.

19515. Popis publiczny trzech wyższych klass szkół Lubelskich, b. r.; — Popis roczny uczniów szkół większych Lubelskich, b. r. (E.) (DS.).

Zob. Nr. 5132, 5277.

19516. Experiment w szkołach Nieświeżskich, 1778 DS.

Szkoły piotrkowskie, radzyńskie, szarogrodzkie, zob. Nr. 5132 i 5277.

19517. Z dziennika szkoły uszackiej, Kronika rodz. 1888.

R: J. A. M, Kwart. hist. 1888.

Szkoły warszawskie, zob. Nr. 5106, 5197, 5277.

Reforma Uniw. krakowskiego, zob. Nr. 19072—19087.

Reforma Akademii wileńskiej, zob. Nr. 19209—19218.

19518. **Pinloche A.**, Gesch. des Philanthropinismus (z franc.), Leipzig 1896.

19519. **Muczkowski J.**, O związku filantropijnym w Krakowie, *zob.* Nr. 18833.

19520. Projekt związku Filantropów, b. r., *zob.* Nr. 18705; — Obwieszczenia związku filantropów, Krak. 1787 i 1788; — Opisanie pierwszej uroczystości związku filantropów w Krak. 1787, Krak. 1788; — Mowy przy pierwszem rozdawaniu nagród dla cnót czynnych i użytecznych społeczności, projektu F. Oraczewskiego, Krak. 1787; Toż przy trzeciem rozdawaniu nagród, Krak. 1789 (DS.).

C. Historya szkolnictwa w ziemiach polskich po r. 1795.

(a: Uniwersytet i szkoły krakowskie, 1795—1815; Szkolnictwo w Galicyi; Uniwersytet lwowski).

19521. **Praelectiones** academicae Collegii majoris, 1801, 1802, 1809; — Ordo praelectionum, 1803, 1808; — Porządek lekcyj akademickich kollegium fizycznego w szkole głównej krak., 1800—1801.

19522. Markiewicz A., Merces litteraria alumnis gymn. academici cracoviensis promocione ad scholas superiores anno 1800.

19523. Sokołowski W. J., Proloquium ad M. de Siemieński in univ. Crac. commissa-

rium et visitatorem, 20. Octobris 1801; — Hoffmann Fr. H., Sermo ad studiorum Cracoviensem iuventutem, Crac. 1801; — Wohlfeil K., Mowa na otwarciu ćwiczeń nauczycielskich w Krakowie, Krak. 1802.

19524. Majer J., Spis doktorów medycyny w Uniw. Jag. od r. 1800—1845, Krak. 1845.

19525 Nomina iuvenum in C. R. Acad. Gymnasio Crac., 1803 - 1808, *zob.* Nr. 5597, 5622, 5645, 5662.

19526. Zaproszenie na popisy publiczne sześciu szkół narodowych w Krakowie, Krak. 1804; — Einladung zu den Prüfungen an d. sechs öffentl. Bürgerschulen zu Krakau, 1805—1809.

19527. Redyk A., Do Wys. Rady miejskiej w Krak. (w przedmiocie budowy szkół na Kazimierzu i na Scholastyce), Krak. 1800.

19528. **Urządzenie** szkoły głównej krak. r. 1809 (Sierakowski S.), Krak. 1810.

19529. Sierakowski S., Uwiadomienie rektora o wakujących pięciu katedrach, Krak. 1811.

19530. Hoffmann J. C., De utilitate ex studiis imprimis technicis (oratio), Crac. 1812.

19531. Skład szkoły głównej krak. dnia 1. stycznia 1812, Krak. 1812.

19532. Index lectionum in Univ. Jagiell. 1814—1815, *zob.* Nr. 5773, 5789.

19533. **Popisy** szkół krak., 1811—1815, *zob.* Nr. 5773 i 5789.

19534. Promocya w nagrodę pilności uczniom szkół przygłównych, Krak. 1811.

19535. Stadnicki A., Ogłoszenie o otwarciu szkół normalnych w Krak., Krak. 1809.

19536. Sierakowski S., Podanie do rady uniw. Jag. tyczące się upowszechnienia metody Lankastra w szkołach początkowych (ok. r. 1810).

19537. Sawiczewski J., Mowa w koll. Nowodworskiem, 1814, *zob.* Nr. 5773

Statut Tow. nauk, zob. Nr. 5790.

19538. **Beer A. u. Hochegger Fr.**, D. Fortschritte d. Unterrichtswesens. *zob.* Nr. 18898 (I. Oesterreich); — Ficker, Bericht über das österreichische Unterrichtswesen, Wien 1873 i w: Schmida Encyklop., *zob.* Nr. 18375

19539. **Helfert J.**, Die österreichische Volksschule, Prag 1860—1861 t. 2.

19540. Weiss A., Die allg Schulordnung der Kaiserin Maria Theresia u. J. I. Felbigers Forderungen an Schulmeister u. Lehrer, Leipzig 1896 (Neudrucke pädag. Schriften).

19541. Pogląd historyczny na rozwój szkoły ludowej w Austryi, Szkoła 1894.

19542. Wolf G., Das Unterrichtswesen in Osterreich unter Kaiser Josef II. nach einer Darstellung v. Josef v. Sonnenfels, Wien 1880.

19543. **Kink R.**, Gesch. der kaiserl. Universität in Wien, Wien 1854 t. 2.

19544. **Zschokke**, Die theologischen Studien und Anstalten in Oesterreich, Wien 1893.

19545. Instituta facultatis medicae, Vind. 1775; — Ratio studii juridici, Vind. 1775; — Statuta fac. theologicae, Vind. 1778 (DS.).

19546. Skoczek A., Rys historyczno-statystyczny szkół ludowych w Galicyi (1772 do 1867), Krak. 1869.

19547. **Baranowski M.**, Pogląd na rozwój szkolnictwa ludowego w Galicyi od 1772 do 1895 r., Krak. 1897.

19548. Widman K., Zapiski do historyi szkół w Galicyi, a w szczególności we Lwowie, Szkoła 1891, Odb. Lwów 1891.
R: Bostel F., Kwart. hist. 1891.

19549. Materyały do historyi szkolnictwa galicyjskiego, Szkoła 1894.

19550. Zapiski o historyi szkół ludowych, Czas 1867 Nr. 168 i n.

19551. Brodziński K., Obraz stanu szkół w Galicyi około r. 1796, ustęp z Wspomnień, Szkoła polska 1851, por.: Hordyński Zdz., Brodzińskiego lata szkolne, Kwart. hist. 1888.

19552. Dowody aplikacyi konwiktorów w kol. lwowskiem S. P., Lwów 1773 DS.

19553. Wolf G., Geschichte der Lemberger Universität (1784—1848), w dziele: Kleinere Schriften, Wien 1892 str. 1—47.
R: L. Finkel, Kwart. hist. 1893.

19554. **Finkel L. i Starzyński St.**, Historya Uniwersytetu lwowskiego, Lwów 1894.
R: W r. 1894: Gaz. lw. Nr. 205; Till E., Prz. prawa i adm; Gorzycki K. J., Przew. nauk. i lit.; Przegląd Nr. 237; — w r. 1895: Kurjer lw. Nr 5; fk., Świat str 44; Koneczny F., Prz. pol. t. I.; Kaindl R F., Österr. Lit. blatt Nr. 13; C-o, Lit Centralblatt Nr. 38; Oest Gymn. Ztschr.; — w r. 1896: Karbowiak, Kwart. hist. 1896; Por. tamże: L. Finkel przeciw A. Karbowiakowi; — w r. 1897: Jahner, Muzeum; Kurpiel A., Prz. powsz. II.

19555. **Acta** universitatis Leopolitanae a. 1784 inauguratae, Leop. 1786, *zob.* Nr. 5235.

19556. Praelectiones in Univers. leopol. 1784/5 - 1804 DS.

19557. Ordnung der öfentlichen Vorlesungen am k. k. Lycäum in Lemberg, 1808—17.

19558. Capuano A., Oratio academica a. 1787, Leop. 1787; — Kirschbaum E., Rede auf das akad. Jahresfest, Lemb. 1794 (DS.).

19559. Petruszewycz St, Wdzięczność W. i N. P. J. X. Modestowi Hryniewieckiemu, naucz. teol., Lwów 1801.

19560. Empfindungen bei der Abreise des Herrn Kasimir Wohlfeil nach Krakau, von den Zöglingen des griech. kath. General Seminariums, Lemberg 1801.

19561. Hann W., Uwiadomienie o dawaniu nauk pryw. we Lwowie, Lwów 1802.

19562. Kodesch Fr., Dankrede für die Dekorirung, Lemberg 1813, *zob.* Nr. 5757.

Seminaryum ruskie, zob. Nr. 14762.

Biblioteka Uniw., zob. Nr. 67.

19563. Glaize J., Uwiadomienie ze Lwowa (o konwikcie dla młodzi szlacheckiej), Lwów 1785 DS.

19564. Juventus Gymnasii acad. Leop. in classes tributa anni scholastici exeuntis etc. lata, 1790, 1791, 1793, 1801.

19565. **Baranowski i Ostaszewski-Barański**, Historya i statystyka szkół ludowych lwow., Lwów 1894.

R: Samolewicz Z., Prz. lit. 1896 Nr. 4; Jahner A., Muzeum 1896; por.: B. M., Szkoła 1893 Nr. 8, 46, 47.

19566. Vorschriften für die westgalizischen Gymnasiallehrer über den Unterricht, b. r. (E.); — Wypis z planu gimnazyalnego, Wiedeń 1804 (DS.).

19567. Juventus c. r. gymnasii Brzeżanensis a. 1806.

19568. Biłous T., Rys założenia i rozwoju gimnazyum w Bochni, Spraw. gimn. 1887.

R: Papée Fr., Kwart. hist. 1888.

19569. Czajkowski J., Aus der Chronik des Gymn. Bochnia (z progr. gimn.) (E.?)

19570. Popis publiczny 124 studentów w niem.-pol szkole Kent, 1790 DS.

19571. **Goliński S.**, Historya gimnazyum przemyskiego, Spraw. gimn., Przemyśl 1894.

R: Dziama L., Prz. powsz. 1895 IV.· Karbowiak A., Kwart. hist. 1896.

19572. Zaproszenie na popis uczniów w Przemyślu, 1786 (toż po niem.) DS.

19573. Swistuń F., Kronika gimnazyum rzeszowskiego, Progr. gimn., Rzeszów 1887.

R: Maciszewski M., Muzeum 1888.

19574. Dąbrowski T. ks., Historya c. k. gimnazyum wyższego w Stanisławowie, Spraw. gimn. za r. 1878

19575. Szkoły obwodu Stanisławowskiego przed stu laty, Szkoła 1894 Nr. 9.

Tarnopol, zob. Nr. 5795.

19576. Trzaskowski Br., Rys dziejów gimnazyum tarnowskiego, *zob.* Nr. 19121.

19577. **Leniek J. Ks.**, Izydora Chrościńskiego, pierwszego prefekta gimn. tarnowskiego, kronika z lat 1784—1794, z przydaniem aktów fundacyjnych kolonii akademickiej w Tarnowie z lat 1559 i 1578, jako też raportu o jej stanie z r. 1766, Archiwum lit. i ośw. Akad. t. IX., Odb. Krak. 1897, por.: Muzeum 1896, *zob.* Nr. 19551.

19578. Nomina iuvenum in gymnasio Tarnoviae, Tarnów 1796, 1801, 1806.

19579. Actus litterarius in quo alumni univ. Zamoscensis publicum sui profectus specimen explanant, Zamość 1778 DS.

19580. Specimen publ ex primo semestro a schola Rhetorica Gymn. Zamoscensis, 1785 DS.

19581. Nomina juvenum in Gymnasio Regio Zamoscensi, 1790, 1795, 1801—1803, 1805, 1806, 1807; — Materiae publici examinis in Zamoscensi gymn. a. 1805 (DS.).

(b: Szkolnictwo w Prusach południowych).

19582. **Wieser**, Sammlung der Verordnungen u. Gesetze für die höheren Schulen in Preussen, 3. ed. do r. 1887 (v. Kübler), Berlin 1888.

19583. Delicourt L. A., Essai critique sur l'éducation que l'on donne dans la Prusse meridionale, autrefois Pologne, Vars. 1800.

19584. Klewitz W., Gesch. u. Darstellung d. südpreuss. Schulwesens, N. Berl. Mntschr., Berlin 1805 (toż po pol., Pam. warsz. 1805).

19585. Stoe M., O szkołach polskich w Prusach południ., Orędownik, Pozn. 1845.

19586. Jerzmanowski J., Zakłady naukowe w W. ks. pozn., Prusach zach., wschodnich i Szląsku, Bibl. warsz. 1861.

Czwalina, zob. Nr. 18934.

19587. Prümer R., Eine Simultan-Bürgerschule in Südpreuss. Zeit. Ztschr. d. hist. Ges. f. Posen 1896.

19588. Nachricht von dem neuorganisirtem k. Gymn. zu Posen, 1804 (zawiera: Wolfram E. W. A., Von d. Bestimmung der Gymnasien).

19589. Łabęcki A., O powrocie Jezuitów i powszechnem w szkołach przez nich nawracaniu młodzieży; Warsz. 1805.

19590. Żychliński L., Uniwersytety pruskie i uniwersytet w Poznaniu, Kurjer pozn. 1883 Nr. 41—42.

19591. **Kwiatkowski A.**, Geschichtliche Entwickelung des Volkschulwesens in Ost- und Westpreussen, Königsb. 1880.

19592. Rzepecki L. Wł., Obraz katolickich szkół elementarnych objętych archidyec.

gnieźnieńską i poznańską, oraz chełmińską i warmińską, Poznań 1867.

19593. Wolfram E. W. A., Einige Gedanken über den Unterricht in frequenten Schulenstatten, Posen 1805; Toż po pol.: Niektóre uwagi nad instrukcyą w szkołach, Poznań 1805.

19594. **Keil A.**, Das Volksschulwesen im Königreich Preussen und Herzogt. Litthauen unter Fr. Wilhelm I., Altpr. Mntschr. XXIII., Od . Königsb. 1886.

19595. Heinike Chr. Fr., Elementar-Unterricht für Volksschulen u. zum Privat-Gebrauche, War. 1803; — Anleitung zum Gebrauch des Lesebuches f. Elementar-Schulen, Warsch. 1802; — Podanie sposobu używania książki elementarnej, Warsz. 1802.

19596. Lehrgegenstände, Lehr- u. Schulbücher f. d. kath. Gymnasien in Westpreussen u. in Ermland, Danzig 1805.

19597. Schirmer K., Einige Bemerkungen über den Endzweck einiger Prüfungen in d. Schulen, Thorn 1811.

19598. Wiadomość o liceum warszawskiem, w dziełku: Popis publ. liceum war. 1814 r.; — Urządzenie kr. liceum, Warsz. 1804 (Toż, Pam. warsz. 1804); — Ustawy dla uczniów kr. liceum, Warsz. 1805, *zob.* Nr. 5599.

19599. Na uroczystość otwarcia kr. liceum warsz. zaprasza S. B. Linde, Warsz. 1803.

19600. Linde S. B., Na publiczny popis uczniów lyceum warsz. zaproszenie, Warsz. 1805, 1806, 1807.

19601. Na bytność Barona de Voss, ministra stanu i wojny, Warsz. 1803; Toż po niem.: Freiherrn von Voss gewidmet von Schülern des kön. Lyceums, War. 1805.

19602. Potocki A., Mowa na popisie uczniów lyceum warsz., Warsz. 1805; — Linde S. B., Mowy, *zob.* Nr. 5624, 5640.

19603. Wolski K. i Osiński L., Układ edukacyi w pensyi nowo utworzonej, Warsz. 1801; Lucyan Greczyn, Do młodzieży, Warsz. 1802.

19604. Maciejowski M. J., Różne mowy miane w gimn. Białostockiem, 1801—12.

19605. Kurze Nachricht von dem Lections Plane des Bialystockschen Gymnasiums aus d. J. 1805/6, Białystok 1806.

19606. Wołyniak, Kilka słów o dwóch szkołach na Podlasiu (Białystok), *zob.* Nr. 19142.

19607. Program bei Gelegenheit des Examen in Bojanowo, 1807–1816, Rawicz 1807—1816 (zawierają rozprawy Gerlacha).

19608. Uwiadomienie o popisach w szkołach akad. kaliskich, Kalisz 1803.

19609. Popis roczny w szkołach Łowickich ks. S. P., 1805.

19610. Marg R, Geschichte der höheren Lehranstalt zu Meseritz (Międzyrzecz), Meseritz 1883.

19611. Preuss F., Geschichte des königl. Progymnasiums zu Neumark Westpreuss. (Progr. szk.), Neumark 1894.

19612. Organizacya edukacyi w konwikcie Ołobockim, Wrocław 1823.

19613. Beckhaus H., Zur Geschichte des königl. Gymnasiums zu Ostrowo (otwarte 1845), Ostrowo 1895, *zob.* Nr. 19318.

R: Karbowiak A., Kwart. hist. 1896.

19614. **Warnka St.**, Historya gimnazyum św. Maryi Magd. w Poznaniu od r. 1804. Progr. gimn. św. Maryi Magd. z r. 1872/3; — Beck J., Das Gymn. zu Posen, 1793—1807, Ztschr. d. hist. Ges. f. Posen 1886.

19615. Wolfram E. W. A., Nachricht von dem neuorgan. kön. Gymnasium zu Posen, Posen 1804.

19616. Szwymiński J. Geschichte des kön. Marien-Gymnasium zu Posen, Progr. gimn. 1847/8.

19617. Lections-Plan f. d. königl. Gymn. zu Posen, 1806.

19618 Pohl G., Hist. Seminarii Posn., Posn. 1841—1843.

19619. Reddig J., Mowa przy rozpoczęciu nauk w seminarium dyecezalnem, 1806.

19620. **Warmiński Th.**, Das kön. Schullehrer Semin. zu Paradies Meseritz, *zob.* Nr. 777.

R: J. K.-P., Bibl. warsz. 1887 III.

19621. Popis roczny uczniów w szkołach pułtuskich u XX. Benedyktynów, 1803, 1804, 1805.

19622. Popis publiczny w konwikcie warszawskim XX. Pijarów, 1800, 1803, 1807 do 1815; — Examen public. in Scholis Piis Vars., 1801, 1806 (toż po pol.).

19623. Idzi ks., Kazanie o końcu edukacyi w kaplicy konwiktu ks. Pijarów, Warsz. 1803; Linowski Z., Ad scholarum Piarum Provincialem, 1806.

19624. Uwiadomienie o konwikcie warsz. ks. Pijarów w Żoliborze b. r.

19625. Skoraszewski J. M., Egzamin z półrocznych nauk w kollegium Nob. w Piotrkowie 1805, Gdańsk 1805.

19626. Lauber K., Einladung zur ersten öffentlichen Prüfung der neuen lutherischen Stadtschule etc., Warsz. 1806, *zob.* Nr. 15866.

(c: Szkolnictwo na Litwie i w ziemiach zabranych; Uniwersytet wileński; Liceum krzemienieckie).

19627. **Sbornik** matieriałow dla istorii proswieszczenija w Rossii, iz arch. min. nar. prosw. (t. II.: Uczebnyja zawiedienija w zapadnich gubiernijach, 1802—1804), Petersb. 1893 t 2.

R: Woltier, Żurn. min. nar. prośw. 1897; Jan Marek, Kwart. hist. 1898.

19628. **Periodiezeskoje** soczynienie o uspiech. nar proświszczenija, Petersb. 1803 do 1807 Nrów 44.

19629. Excerpt z ustaw kom. edukacyi z r. 1800, *zob.* Nr. 5563; — Zasady powszechnego oświecenia przez ces. Aleksandra z r. 1803, *zob.* Nr. 5589; — Ustawy dla szkół parafialnych z r. 1807, *zob.* Nr. 5647; — Komisya sądowo-eduk., *zob.* Nr. 5666 i 9737.

19630. Wypis z prawideł dla komisyi w Rossyi o naukach, przez J. M(anugiewicza) przetłóm., Warsz. b. r. (E.) DS.

19631. Ustawy edukacyi dla Żydów z r. 1804, *zob.* Nr. 5603.

19632. Śniadecki J., Żywot Piotra hr. Zawadowskiego, ministra oświecenia w Rosyi, Wilno 1814.

19633. **Czacki T.**, O postępie edukacyi w prow. niegdyś polskich, Dz. wil. 1805.

19634. Malinowski M., O potrzebie nowych zakładów naukowych, Teka wil. 1858 Nr. 4 (autor podaje wiad. hist.).

19635. Instytuta edukacyjne na Litwie, Wiad. pol. 1859 Nr. 49; Z dziejów oświaty na Litwie, Kraj (Pet.) 1883 II. Nr. 12

19636. Żmigrodzki M., Historya wileńskiego uniwersytetu za czasów kuratoryi ks. A. Czartoryskiego; Przew. nauk. lit. 1888.

R: Hordyński Zdz., Kwart. hist. 1889.

19637. **Ustawy** uniw. wileńskiego, *zob.* Nr. 5589.

19638. Wiadomość z r. 1805, O sumie etatem na utrzymanie uniw. wil. naznaczonej, corocznie z lat 1806—1822.

19639. Frank J S., Sur les établissements scientifiques de Vilno, 1807.

19640. Sobarri (Ad. H. Kirkor), Obrazki litewskie (uniw. wil.), *zob.* Nr. 9909; — Uniwersytet wileński, Dz. wil. 1816; — Stan teraźniejszy uniw wil., Dekada polska 1821 Nr. 2; — Szeliga, Reforma uniw. wil. za rektorstwa Twardowskiego, Arch. do dziej. lit i ośw. w Polsce 1897 t. IX.

Zob. Nr. 19209—19218.

19641. **Symon**, De cathol. facultate theol. in univ. Viln., *zob.* Nr. 13190.

R: Chotkowski ks., Prz. powsz. 1889 IV.

19642. Ustawy dla głównego seminarium rzymsko-katolickiego przy uniw. wil., Wilno 1806; — Otwarcie Akademii rzymsko-katol duchownej w Wilnie, Wiz. i roztrz. nauk. t. I.

19643. **Bieliński J.**, Stan nauk lekarskich za czasów akademii medyczno-chirurgicznej w Wilnie bibliograficznie przedstawiony, Warsz. 1888.

R: Oettinger J., Kwart. hist. 1890.

19644. Biliński S., Doktorowie medycyny promowani w Wilnie, Pam. Tow. lek. 1885.

19645. Ustawy tow. medycznego wileńskiego z r. 1805, *zob.* Nr. 5617.

19646. **Baliński M.**, Pamiętniki o J. Śniadeckim, Wilno 1865 t. 2.

19647. Rudomina J. G., Żywot Hieronima Strojnowskiego, rektora uniw. wil., Wilno 1839 (odpowiedź na recenzyę tegoż pisma, Wilno 1840).

19648. **Małecki A.**, Filomaci w Wilnie, 1805—1808, Album dla Zagrzebia, Lwów 1881.

19649. **Hordyński Z.**, Towarzystwo Szubrawców, Przew. nauk. lit. 1883, Odb. Lwów 1883; — Chmielowski P., Towarzystwo Szubrawców i Jędrzej Śniadecki, Tyg. ill. 1878.

R: Tyg. ill. 1883; Por.: Othmann R., Przyczynek do historyi Szubrawców, tamże 1882 i Tyg. wil. 1819.

Zob. Nr. 5552—5555.

19650. Uniwersytet wileński i podwładne mu szkoły, Dz. wil. 1805 Nr. 4, 99; — Gimnazya i szkoły pow. w gub. wileńskiej, grodzieńskiej i mińskiej i obwodzie białostockim, Tyg. petersb. 1834; — Uniwersytet i kommissye sądowe edukacyjne w gubernii wileńskiej i wołyńskiej, Kalendarzyk polit., Warsz. 1816.

19651. **Barchatcew S.**, Iz istorii wilenskawo uniw. okruga, Russkij Archiw 1874.

R: Ant J., Polonica, Roz. fil. hist. Akad. t. XI

19652. Junickij M., Fundusze i stypendya wileńskiego okręgu nauk., por.: Szarłowski, Prz. powsz. 1886 VII.

19653. Katalog uczniów w szkole nar. W. X. Lit., 1796, *zob.* Nr. 5487.

19654. Prospectus lectionum in univ. Viln. od r. 1798—1804 (corocznie); — Catalogus praelectionum od r. 1805 (corocznie).

19655. Dowód rocznego postępku klas wyższych w szkołach pow. wileńskich od r. 1798 (corocznie).

19656. Sessya uniw. wileńskiego, 1801, *zob.* Nr. 5573, 5581.

19657. **Akt** potwierdzenia imper. uniwersytetu w Wilnie (po ros, pol. i franc.), 1803; Ustawy uniwersytetu w Wilnie; Mowy ks. Golańskiego, *zob.* Nr. 5589.

19658. Groddeck G. E., Adeundi mun. prof. allocutio, Vilnae 1805; — Tenże, O celu i sposobie uczenia klasycznej lit., Dz. wil. 1805; — Illustr. P. J. Frank auditores, 1805, *zob.* Nr. 5617.

19659. Zadania do nagrody podane od imperatorskiego wileńskiego uniwersytetu r. 1805 (Wilno).

Zob. Nr. 5619.

19660. Capelli L. A., Oratio habita Vilnae 1806; Reddig J., Mowy, Wilno 1806, *zob.* Nr. 5625.

19661. Quaestiones pro publ. exam. in Seminario Viln., Vilnae 1806.

19662. Postanowienie dla uczniów medycyny kosztem skarbowym utrzymać się mających przy uniw. wil., 1806.

19663. Stubielewicz S., Posiedzenie tow. doskonalącej się młodzi, Wilno 1806.

19664. Prospekt lekcyi w uniwersytecie wil., 1806—1812; — Odmiany i porządki w uniw. wil., Wilno 1808.

19665. Popisy kandydatów stanu nauczycielskiego, Wilno 1807, 1808, 1809, 1811, 1815.

19666. Lewicki A. J., Mowa w dzień obchodu koronacyi w gimn. wileńskiem, Wilno 1807.

19667. Tomaszewski A., Kazanie w czasie otwarcia głównej seminaryi przy wileńskim uniw., Wilno 1808, *zob.* Nr. 5665.

19668. Prawidła ułożone przez fakultet teolog., Wilno 1808.

Zob. Nr. 5687.

19669. Frank J., Acta instituti clinici, Annalen des klin. Instituts, *zob.* Nr. 5666, 5746 i 19658.

19670. Konkurs do katedry wymowy i poezyi w uniw. wil., Wilno 1809.

19671. Tomaszewski A. ks., Kazanie podczas nabożeństwa za duszę M. Odlanickiego Poczobuta, Wilno 1810.

19672. Śniadecki J., Zagajenie sesyi uniw. wil. r. 1810, *zob.* Nr. 5706; z r. 1811, *zob.* Nr. 5721; — Tenże, Mowa w uniw. wil. w roczn. koron. Aleksandra I., 1810 i 1811, Wilno 1811.

19673. Dowód rocznego postępu uczniów w gymnazyum w Wilnie, 1810.

19674. Instrukcya dla dozorców szkół, 1811, *zob* Nr. 5721; — Instrukcye do układania po gimn i szkołach pow. zapisów, *zob.* Nr. 5746.

19675. Słowacki E., Oda na obchód uroczysty 15. sierpnia 1812, Wilno 1812.

19676. Ogłoszenie lekcyi w uniw. wil., *zob.* Nr. 5746 i 5778.

19677. Wykład materyi na publ. popis gimn. przy uniw. wil., 1813—1819 (corocznie).

19678. Programma quo Univ. Vilnensis vacantia loca in fac. theol. indicit, Vilnae 1814.

19679. Golański F. N. X., Przymówienie się wysłużonego prof., Wilno 1814; Tenże, Głos na posiedzeniu uniw. wil. 1817 r. ku pamiątce zeszłego prof. X. Józefa Mickiewicza, Wilno 1817.

Zob. Nr. 5799.

19680. **Rolle M.**, Krzemieniec, Z dziejów oświaty w Polsce (1805—1852), Przew. lit. 1896 1897, Odb. p. t.: Ateny wołyńskie, Lwów 1898.

R: Gozdawa M., Gaz. warsz. 1897 Nr. 216; A. K., Prz. lit. 1898 Nr. 11; Karbowiak, Prz powsz. 1898 III.; Majchrowicz Fr., Kwart. hist. 1898; S. Hl., Zap. Tow. Szewcz. 1898 XXII.

19681. Dołęga, O szkole Krzemienieckiej, Gwiazda, Kijów 1847—1849; — Materyały do hist. liceum krzemienieckiego, Athen. Krasz. 1846 VI., 1848 V.; — Do historyi szkoły Krzemienieckiej, Roz., Lwów 1857; — Słowikowski, Wspomnienie szkoły krzemienieckiej, Bibl. warsz. 1863 II.; — Spektator W., Krzemieniec, przygody ucznia, Krak. 1873.

19682 Kantecki Kl., Dwaj Krzemieńczanie (Al. Feliński, J. Korzeniowski), *zob. Literatura.*

19683. **Merczyng H.**, Projekt urządzenia gimnazyum Wołyńskiego Kołłątaja i Czackiego, (Rocz. zbior. prac nauk. 1880), War. 1880.

R: Chmielowski P. Ateneum 1881 III.

19684. **Kołłątaj H.**, Korespondencye z T. Czackim, wyd. Kojsiewicz F., Krak. 1844 t. 4.

19685. **Baliński M.**, Jan Śniadecki i Tad. Czacki, Studya hist., Wilno 1856.

19686. Tadeusz Czacki, Prz. nauk. lit. 1842—1844.

19687. **Majchrowicz Fr.**, Tadeusz Czacki i jego poglądy na sprawy wychowania publicznego, Muzeum 1894, Odb. Lwów 1894.

R: Dziama L. M., Gaz. nar. 1894 Nr. 282, 283; Kurjer pozn 1894 Nr. 277, 280; Br. B., Tydzień, Dod. do Kurj. lw. 1895; Karbowiak A., Kwart. hist. 1896.

19688. **Chmielowski P.**, Tadeusz Czacki, jego życie i działalność (Życiorysy sławnych Polaków Nr. 10), Petersb. 1898.

R: S. T., Prz. pol. 1898 II.; A. K., Prz. lit 1898 Nr. 6; F. Majchrowicz, Muzeum 1898.

19689. Korniłow J. P., Graf P. W. Zawadowskij i T. Czackij, Russkaja Star. 1898 I.

19690. Kurdińskij T., Taddej Czackij, Kij. Star. 1893 I.

Czacki T., zob. Nr. 5555, 5564, 9859.

19691. Bryła P., Organizacya gimn. krzemienieckiego, Spr. gimn. św. Jacka w Krak. na r. 1889.

R: Ul., Kwart. hist 1891.

19692. Kurdińskij F., K' istorii bywszej wołynskoj gimnazji w g. Krjemjencije, Kij. Star. 1893 III.

19693. Krček F., Poprzedniczka krzemieniecka akademickich bratnich pomocy, Muzeum 1896.

19694. **Wzór** i porządek nauk, które na lekcyach publicznych w gimnazyum wołyńskiem dawane będą 1806, 1809. 1811 (także p. t.: Materye z nauk, 1807, 1809, 1810); — Rachunek dochodów i wydatków kasy gimn. wołyńskiego od 1. września 1804 do 1. stycz. 1810, 1811—1816 (corocznie).

Tabella sum, zob. Nr. 5666.

19695. Chądzyński J., O wykładach nauki religii w b. gimn. krzemienieckiem, Pam. relig. moral., Warsz. 1860

19696. **Wyciąg** z doniesień Tad. Czackiego, wizytatora gubernii wołyńskiej, podolskiej i kijowskiej, o stanie oświecenia tychże gubernii, Dz. wil. 1805 II.

19697. Czacki T., O gimnazyum w wołyńskiej gubernii i innych dla obojej płci ustanowieniach uczynione przedstawienie, 1803; — Tenże, Mowa w Łucku, *zob.* Nr 5592; — List do Strońskiego r. 1804, *zob.* Nr. 5604.

19698. Reskrypt cesarski do Tad. Czackiego i ustawy dla gymn. Wołyńskiego z r. 1805, *zob.* Nr. 5618; — Czacki T., Odezwa do uczniów gimn. woł. 11. kwietnia 1806; Toż, 28. grudnia 1806; — Tenże, Mowy przy otwarciu gimnazyum woł., *zob.* Nr. 19916; — Jurkowski W., Mowa prof. matematyki dnia 2. paźdz. 1805 w Krzemieńcu; — Chodkiewicz Al., Mowa imieniem zgromadz. Tow. przyj. nauk warsz., 1805; — Jarkowski A., Mowa, *zob.* Nr. 5619; — Podhorodeński J. K. B., Kazanie na otwarcie gimn. woł., 1805.

19699. Czacki T., Mowa o pożytkach z wychowania publicznego, przy kończeniu roku szkoln. 1806, *zob.* Nr. 5625; — Tenże, Odezwa do uczniów, *zob.* tamże; — Tenże, Plan szkoły mechaniki, 1806, *zob.* tamże.

19700. Czacki T., Do całego składu nauczycielów i młodzi szkolnej w wołyńskiej, kijowskiej i podolskiej guberniach (postanowienie względem uczczenia pamiątki Michała Wandalina hr. Mniszcha), 1806; — Tenże, Odezwa do uczniów, *zob.* Nr. 5666; — Maciejowski J. K., Mowa w gimn. woł., 1805.

19701. Cieciszowski K. K. X., Mowa miana w Krzemieńcu 1808 r., Krzemieniec 1808.

19702. Osiński A., Mowa w gimn. woł. podczas popisów, 1807, 1808, 1810; — Tenże, Kazanie przy otwarciu nauk, 1808, 1809. *zob.* Nr. 5666.

19703. Słowacki E., Mowa w gimn woł., 1808, 1810, *zob.* Nr. 5666.

19704. Ustanowienie szkoły ogrodniczej, *zob.* Nr. 5689.

19705. Czacki T, Do uczniów i nauczycielów gimn. woł. (z powodu śmierci Józefa Czecha, pierwszego rządcy tegoż gimn.), Krzemieniec 1810; — Osiński A., Kazanie na pogrzebie Józefa Czecha, 1811.

19706. Czacki T., Uwiadomienie jak wiele uczniowie mniej zamożni w Krzemieńcu kosztować mają, Krzemieniec 1810, *zob.* Nr. 5706.

19707. Olędzki F., Mowa w r. 1811, *zob.* Nr. 5721.

19708. Czacki T., Odezwa do uczniów gimn. woł. i do zacnych ziomków, Krzem. 1811, *zob.* Nr. 5721; w r. 1812, *zob.* Nr. 5746; — Tenże, Uwiadomienie o konwiktach w Krzemieńcu, Krzem. 1812.

19709. Lernet J., Fundusz na 4 uczniów przy gimn. woł., Krzemieniec 1811; — Mackiewicz B., biskup, Mowa w czasie otwarcia gimn., 1814, razem z broszurką p. t.: Maciejowski M. J., Mowa, Krzemieniec 1815.

19710. Popis szkół Barskich XX. Bazylianów, 1803 DS., *zob.* Nr. 5605.

19711. Maciejowski M., Na popis gimn. białostockiego, Białystok 1812.

19712. Prospekt i treść z nauk w szkole pow. Litewsko-Brzeskiej OO. Bazylianów, 1807/8 DS.

19713. Bentkowski F. W., Uwiadomienie o stanie teraźniejszym pensyi brzeskiej założonej przez Jak. Markowskiego i o dawanych w niej naukach, Wilno 1805 DS.

19714. Wojtkiewicz S. ks., Mowa w szkołach Datnowskich r. 1815, Suwałk.

19715. Odgłos serc wdzięcznych ziemi Drohickiej w wystawieniu szkół (wiersz), b. r.

19716. **Wołyniak**, Spis szkół w grodzieńskiej gubernii na pocz. XIX. w., Kuryer pozn. 1884, Odb. Poznań 1885.

R: Załęski S., Prz. powsz. 1884.

19717. Experyment roczny akademików eduk. się w szkołach XX. Dominikanów r. 1800 w Grodnie; — Materye nauk w szkole publicz. XX. Dominikanów Grodzieńskich, Grodno 1807; — Treść nauk dawanych w szkołach publ. Grodzieńskich XX. Dominikanów, 1811.

19718. Działo się w Kamieńcu 1804 r., *zob.* Nr. 5604.

19719. **Wołyniak**, O szkole kiejdańskiej w XIX. w., Muzeum 1896.

R: R. B. de C., Kraj 1897 Nr. 44; Karbowiak A., Kwart. hist. 1897.

19720. Czacki T., Mowa w Kijowie 1812 r., Biesiada krzemieniecka, Paryż 1861; — Rzewuski A. W., Mowa przy otwarciu gimn. w Kijowie 30. stycz. 1812, Krzemieniec 1812.

19721. Materye nauk w szkołach akademickich kowieńskich r. 1817 na 1818, Wilno 1817.

19722. Dowód rocznego postępku w naukach szkoły publicznej Krozkiej r. 1801, Wilno 1801.

19723. Zbiór materyj uczniów szkół powiatowych lubarskich XX. Bazylianów na popis r. 1810, b. m. i r.

19724. Nawrocki F., Mowa w czasie otwarcia szkół Łuckich d. 21. paźdz. 1800

19725. Cieciszowski K. K. X., Mowa na zgromadzeniu duchowieństwa końcem urządzenia nauk, miana d. 20. paźdz. 1803, Łuck 1803.

Zob. Nr. 5592 i 5604.

19726. Dziedzice Machnówki i szkoły w Machnówce, Gaz. warsz. 1897 Nr. 206.

19727. Wykaz materyi nauk w szkole międzyrzeckiej XX. Pij., 1809/10 1815 (corocznie).

Szkoła w Mińkowcach, zob. Nr. 5575, 5605.

19728. Dowód rocznego postępu gimn. Mińskiego, Mińsk 1811, 1817.

19729. Materye nauk na popis uczniów gimn. Mohylewskiego, Mohylew 1811, 1812; — Popis w gimn., 1811; — Zebranie nauk szkół Mohilewskich OO. Jezuitów, 1814.

19730. Stribulski S., Istoriczeskaja zapiska o Niemirow. gimn., Niemirów 1886; — P. T., Piatidesiatiletije niemirowskoj gimn., Kij. Star. 1888; — Naumenko W., K' istoriji atkrytija niemirowskoj gimn., tamże 1888; — Gawroński Fr. Rawita, Gimnazyum w Niemirowie na Podolu w połowie XIX. w., Muzeum 1895, Odb. Lwów 1895.

R: J. A. M., Kwart hist. 1889; Karbowiak A., tamże 1896.

19731. Dowód roczny szkół pow. Nowogrodzkich XX. Dominikanów, Wilno 1802.

19732. Kośmierowski F. ks., Mowa o skutkach nieoświecenia, czyt. na publ. rozpocz. szkół pow. pińskich, Wilno 1801.

19733. Jarkowski A., Przemowa do uczniów przy rozpoczęciu swej lekcyi 3. paźdz. 1805, Poczajów 1805, *zob.* Nr. 14609.

19734. **Wołyniak**, Notatka o akademii i szkołach Jezuitów w Połocku, Pozn. 1884.

Zob. Nr. 5746 i 19169.

19735. Praelectiones, Polociae 1800; — Zebranie nauk, z których uczniowie szkół połockich XX. Jezuitów dadzą dowód rocznego postępku. Połock 1810; — Acad. Polocensis S. J. Alex. I., Polociae 1812, 1814 (wiersze); — Conspectus studiorum in Acad. Poloc. S. J. a 15. Sept. 1814 ad 15. Jul. 1815.

19736. Lenartowicz K., Urządzenie konwiktu młodzieży przy szkole XX. Pijarów w Połocku, *zob.* Nr. 5746.

19737. Treść nauk podawanych r. 1811 w szkole pow. Słuckiej, Wilno 1811.

19738. Wolski J., Rozprawa o człowieku czytana przy zapoczęciu się gimn. w Świsłoczy 1808 r., Wilno 1808.

19739. **Wołyniak**, Luźne kartki z przeszłości Telsz, Prz. powsz. 1893 I.

R: Chmiel A., Kwart. hist. 1896.

19740. **Michałowicz J.**, Podolskaja gimnazia w Winnicie, Kamieniec pod. 1890.

R: Ul., Kwart. hist. 1891; J. Kamanin, Kij. Star. 1890 IV.

19741. Maciejowski M. X., Mowy w gimn. Podolskiem w Winnicy od r. 1812—1817, *zob.* Nr. 5799; — Popisy uczniów gimn. podolskiego w Winnicy, 1815.

19742. Marsz do młodzi w szkołach Włodzimirskich, b. m. i r (wiersz).

19743. Urządzenie konwiktu szlachetnej młodzi pod dozorem XX. Pijarów wileńskich, 1815, 1816.

19744 Dowód rocznego post. w algiebrze i fizyce w koll. Nob. S. P w Wilnie 1799 DS.

19745. Sprawa z edukacyi publ. w szkołach Zabialskich XX. Dominikanów r. 1802, 1805.

19746. Scholarum Zbarasiensium iuventus e moribus et progressu in litteris exeunte a. schol. 1812, Cremeneci 1812, 1813, 1814.

(d: Szkoły Ks. Warszawskiego; Szkoły specyalne).

19747. **Konic H.**, Kartka z dziejów oświaty w Polsce, Władze oświecenia publicznego i oświata elementarna w księstwie warsz., Krak. 1895.

R: Gaz. pol., Warsz. 1895 Nr. 245; Kraj 1895 Nr. 25; K. J. Gorzycki, Muzeum 1896; Prz pedag. 1896 Nr. 19; Bibl. warsz. 1896 II.; L. K., Prz. pol. 1897 I.

19748. **Karbowiak A.**, Obrazek wizyty szkół gimnazyalnych Księstwa warsz., Muzeum 1897, Odb. Lwów 1897; — Tenże, Bydgoszcz a Pakość, karta z dziejów wychowania i szkół Ks. warsz., tamże 1897, Odb. Lwów 1897.

R: Z. K., Prz. pol. 1898 III.

19749. Udziela S., Nasze szkoły ludowe za czasów Księstwa warsz. i Królestwa kongresowego, Szkoła 1892 Nr. 12.

19750. **Seredyński W.**, Zapiski i dokumenta (1812—1821), *zob.* Nr. 1471.

19751. Rozbiór urządzenia szkół w X. Warsz., z Gaz. Halskiej lit., Pam. warsz. Bentkowskiego 1815.

19752. **Rys historyczny** działań dyrekcyi edukacyi narodowej, następnie Komisyi rządowej wyznań i oświec. publicznego od r. 1812 do końca 1821, Warsz. 1831.

19753. Szwejkowski W. A., Uwagi nad wyższemi szkołami polskiemi w porównaniu do niemieckich i plan nauk, Warsz. 1808; — Wolfram E. W. A., Krótkie wiadomości o poprawie szkół, Poznań 1808; — Niemeyer A. H., Zasady edukacyi i instrukcye (z niem. przetł. E. Czarnecki), Warsz. 1808 t. 2 (na czele rozprawa tłumacza o stanie nauczycielskim).

19754. Regulament szkół miejskich i wiejskich elementarnych, 1808, *zob.* Nr. 5654.

19755. Surowiecki W., Projekt do urządzenia hierarchii Akademicznej w krajach Ks. warsz., Pam. warsz. 1815 II., Odb. War. 1815; — O edukacyi publicznej i jej udoskonaleniu w kraju naszym, Warsz. 1815.

Komisye sądowo-edukacyjne; zob. Nr. 5645 i 17853.

19756. Instrukcye dla dozorców szkolnych, *zob.* Nr. 5654; — Względem opłat szkolnych, *zob.* Nr. 5751; — Komisye egzaminacyjne, *zob.* Nr. 5654; — Seminaryum nauczycielskie, *zob.* Nr. 5657 i 5680; — Regulament dla pensyj płci żeńskiej, *zob.* Nr. 5695.

19757. Łuszczewski J., Mowa miana przy zaprowadzeniu Dyrekcyi edukacyi publicz., Warsz. 1812.

19758. Szumski T., Myśli o polepszeniu edukacyi, *zob.* Nr. 9809; — Czarnocki E., Rozprawa o przymiotach i usposobieniu się do stanu nauczycielskiego, Rocz. tow. przyj nauk warsz. 1811; — Gołaszewski J. W., List pasterski względem powszechnego oświecenia, Warsz. 1814.

19759. Jakubowski W., Kazania krótkie do wieku i obyczajów edukującej się młodzi przystosowane, War. 1808; Falkowski J. Z., Mowa w czasie urocz. św. Józefa Kalasantego o zacności stanu nauczycielskiego i jego obowiązkach w Szczucinie 1811, Warsz. 1811; Himonowski A., Przemówienie do Zgromadzenia profesorów d. 9. lipca 1812.

19760. Pytania na popis w szkole depart. Bydgoskiej, 1809; — Bocheński K. ks., Mowa przy wprowadzeniu szkół głównych w Bydgoszczy, 1808.

19761. Treść nauk dawanych uczniom szkoły pow. Dąbrowickiej XX. Pijarów, 1809/10.

19762. Popisy szkoły depart. kaliskiej od r. 1812 corocznie.

19763. Rybarski F., Szkoła wyższa realna w Kielcach, 1846—1862, Kielce 1888 (wstęp).

R: X., Kwart. hist. 1889.

19764. Popis publiczny uczniów szkoły wojew. kieleckiej, 1811, Krak. 1811.

19765. Na popisy szkoły depart. krakowskiej, od r. 1813 corocznie.

19766 Dembowski J. (członek dozoru depart. krak.), Wniesienie na posiedzenie r. 1811.

Uniwersytet krakowski, zob. Nr. 19521 do 19537.

19767. Wypis uczniów szkół podwydziałowych koprzywnickich, 1812.

19768. Na popis uczniów szkół depart. Lubelskich, 1811, 1813, 1814, 1815.

19769. Historya szkół w Łodzi, Rozwój (łódzki) 1898 Nr. 24.

19770. Na popis instytutu nauczycieli w Łowiczu, 1810, 1811.

19771. Programma do popisu z nauk gimn. Poznańskiego z r. 1810, 1811 i 1814; — Wolfram E. W. A., O projektowanej poprawie szkół, a osobliwie gimn. pozn., w: „Popisie“ z r. 1808.

19772. Programma do popisu z nauk gimn. pozn., 1810; Toż szkoły depart., 1811, 1814.

19773. Na popis publ. uczniów szkoły depart. pozn., 1814, 1815.

19774. Jeziorowski J., Doniesienie powsz. o urządzeniu Seminarium naucz. pozn., Poznań 1808 (toż po niem.),

19775. Kaulfuss J. S. Ph., Wiadomość o szkole pańskiej założonej w Poznaniu r. 1813.

Seminaryum duchowne, zob. Nr. 12971.

19776. Popis w szkołach depart. Toruńskich, Toruń 1811 (zawiera: Niektóre uwagi nad popisami szkół).

19777. Wykład nauk w szkołach Wąchockich, 1812.

19778. Na popis uczniów liceum warszawskiego, 1806—1815 (corocznie).

19779. Linde S. M., Mowy, *zob.* Nr. 5654, 5680, 5781.

19780. Bystrzycki J. G., Popis publiczny szkoły wojew. Warsz. XX. Pijarów, 1806 Warsz. 1811; — Kopczyński O. S. P., De Varsaviensi Convictu residente J. Serra, Vars. 1808; — Prażmowski A., Mowa na posiedz. publ. uczn. szkół depart. Pijarskich, Warsz. 1813; — Staszic St., Przemowa do uczniów u księży Pijarów, 1814.

19781. Ordinatio congregationis scholarum piarum in regno Poloniae, (Vars.) 1820.

19782. Programmat do publ. popisów uczniów szkoły wydz. Warsz., 1812.

19783. Joneman J., Mowa przy odnowieniu szkół narodowych w Wschowie, 1811, Szkoła polska, Poznań 1851.

19784. Na examen jeneralny kadetów chełmińskich, 1812, Bydgoszcz 1812.

19785. Frankowski J., O założeniu szkoły kaliskiej rycerskiej, Examen publ. w korpusie kadetów kaliskim, 1809—1815, *zob.* Nr. 17892; — Lipiński J., Katechizm dla korpusów kadeckich w r. 1813 wyd., Warsz. 1813.

19786. Na popis szkół ewangelickich podwydziałowych, Warsz. 1813, 1814, 1815.

19787. Güdemann M., Quellenschriften zur Gesch. des Unterrichts u. der Erziehung bei den deutschen Juden, Berlin 1891.

19788. Sbornik w polzu naczalnych szkoł jewriejskich, por.: Kniazewycz M., Zap. Tow. Szewcz. 1897 XIX.

19789. Raczyński L., Wiązanie od szkoły ekonomicznej, *zob.* Nr. 4748.

19790. Gerlach, Uwagi nad niektóremi korzyściami szkół przemysłowych, Progr. szkoły w Bojanowie, Rawicz 1808.

19791. Historya szkoły strzeleckiej w Krakowie, Rozm., Krak. 1834.

19792. Szkoła organistów krajowych (doniesienie ks. Cybulskiego, rektora szkoły), Warsz. 1809.

19793. **Smoleński Wł.**, Szkoła orjentalna w Stambule za Stan. Aug., Kwart. hist. 1887.

19794. Falkowski J. X., O trudniących się uczeniem głuchoniemych od XVI. w., Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. 1821 XIV.

D. Polacy w szkołach zagranicznych.

(Bolonia, Padwa; Niemcy; Francya).

19795. Polacy za granicą na naukach, Pam. galicyjski, Lwów 1821.

19796. **Malagola C.**, I Polacchi in Bologna, por.: T. Wierzbowski, Aten. 1882 III.

19797. **Windakiewicz St.**, Informacya o aktach Uniw. bolońskiego, Arch. do dziej. lit. Akad. VII., Odb. Krak. 1891.

R: Krček Fr., Kwart. hist. 1894.

19798. **Bersohn M.**, Studenci Polacy w uniwersytecie bolońskim w XVI. i XVII. w., Krak. cz. I. 1890, cz. II. 1894.

R: J. K., Kwart. hist. 1891; Ch., Muzeum 1894; Struszkiewicz W. J., Prz. powsz. 1895 I.; A., Tyg. ill. 1895 str. 88; Br. E., Tydzień, dod. do Kurj. lw. 1895 str. 47; a, Prz. tyg. 1896; Krček Fr., Kw. hist. 1896.

19799. Pfotenhauer, Schlesier auf der Universität Bologna, Ztschr. f. Gesch. Schles. 1894—1895 XXVIII—XXIX.

R: Krček Fr., Kwart. hist 1897.

19800. O Polakach w Bononii i Padwie, Bibl. warsz. 1853, Odb. Warsz. 1853.

19801. **Windakiewicz St.**, Metryka Nacyi polskiej w Padwie; Protokoły zgromadzeń Nacyi polskiej w Padwie; Statuta, Arch. dz. lit. Akad. VI., Odb. Krak. 1891; — Tenże, Materyały do historyi Polaków w Padwie, tamże t. VII., Odb. Krak. 1891; — Tenże, Padwa, studyum z dz. cyw. polskiej, Prz. polski 1899 I.

R: Kallenbach J., Kwart. hist. 1891; Bruchnalski W., tamże 1893; Hahn W., tamże 1894; Prz. powsz. 1891 H.; Wł. Prokesch, Aten. 1891 I.

19802. Nehring Wł., Wiadomość o rękopisie gnieźnieńskim, zawierającym najdawniejsze statuta uniw. Padewskiego z r. 1301, Aten. 1891 III.

19803. Zamoyski J., De constitutionibus univ. gym. Patav., 1564; — Wysocki Alb.,

Statuta in gratiam univ. Patav. nationis Polonae ex vetusto codice sumptae, 1650 (DS.).

19804. Krzyżanowski V., Wspomnienia z Padwy, Krak. 1868.

19805. **Universitäts-Matrikeln**, hrsg. von Friedländer E., I. Frankfurt a. O. 1506—1811. Leipzig 1888—1891 t. 3; II. Greifswald 1456 bis 1700, Leipzig 1893 t. 2.

R: Wehrmann M., Kwart. hist. 1894 (podaje spis wyd. matrykuł w Niemczech).

19806. **Kallenbach J.**, Polacy w Bazylei, Arch. do dz. lit. Akad. VI., Odb. Krak. 1888.

R: Czarnik Br., Kwart. hist. 1889; Krček Fr., tamże 1893.

19807. **Karłowicz J.**, Polacy na wszechnicy Heidelberskiej XV.—XVII. w., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1887 XV.

19808. **Danysz A.**, Młodzi Tuczyńscy w kol. Jezuickiem w Ingolstadzie, 1654—1659, Poznań 1899.

19809. **Kallenbach J.**, Polacy w Kolonii, Arch. do dz. lit. Akad. VI., Odb. Krak. 1890.

R: Korzeniowski J., Kwart. hist. 1891; Krček Fr., tamże 1893.

19810. Urkundenbuch d. Univ. Leipzig v. 1409—1555, hrsg. von Stubel, Leipzig 1879; — Die Matrikel der Univ. Leipzig, 1409—1559, hrsg. v. Erler, por.: Liter. Centralbl. 1897 Nr. 42.

19811 **Tomkowicz St.**, Metrica nationis polonicae univ. Lipsiensis, 1409—1600, Arch. lit. Akad. II., Odb. Krak. 1881; — Tenże, Polacy w uniw. lipskim w XV. i XVI. w., Prz. polski 1881 II.

19812. Müller T., Die preussische Nation an der Universität Leipzig (są tam Polonica), N. Jahrbücher f. Philol. u. Pädag. 1894 CL.

19813. Hylas aus Latusia lustiger Schauplatz d. Studiosen der poln. Nation in Leipzig gewidmet, Hamb. 1650 DS.

19814. **Perlbach M.**, Prussia scholastica, *zob.* Nr. 19334; — Hipler F, Die ermländ. Studenten zu Königsberg, *zob.* Nr. 19380.

19815. Die an der Univ. Köln immatriculirten Livländer, Sitzungsb. estn. Ges. 1873; — Beziehungen zur Univ. Rostock, Inland 1855 Nr. 44; — Buchholtz, Die Livländer an der Univ. Leyden, Sitzungsb. d. Ges. f. Gesch. 1875; — Verzeichniss d. Liv- u. Estländer, welche in d. J. 1710—1766 in Halle, Wittenberg, Rostock, Göthingen, Königsberg, Leipzig u. Jena studirt haben, Eckhards Livl. im XVIII. Jahr. I.. Beil. II. str. 541 - 579; — Seraphim A., Verzeichnis der Liv-, Est- u. Kurländer auf der Uniwersität Greifswald, I. 1457—1645, Sitzungsb. d. Ges. f. Gesch. d. Ostseeprov. Russlands 1895 str. 43 - 54; — Perlbach M, Die livländ. Baccalaurei und Magistri in der Artistenfacultät zu Erfurt, tamże 1897—1898; — Otto G., Die Balten auf der Universität Rostock, 1611—1694, Sitzungsb. d. kurl. Ges. 1897; — Tenże, Die Balten auf der Univ. Giesen, tamże 1897.

Zob. Nr. 2728.

19816. Mniszek S., Ladislao Sigism. III. filio Oratio in Navarrae gymnasio Parisiis, Tractatus pacis, 1604 (E. VIII.) DS.

19817. Parisiensis universitatis acta et decreta, Crac. 1740 DS.

Zob. Nr. 2143.

Szkoła w Luneville, zob. Nr. 19449.

Wyjazdy synów magnackich, zob. Nr. 19846—19850, 19866.

E. Literatura pedagogiczna. Podręczniki szkolne.

19818. Trzaskowski B., Którzy byli najznakomitsi pedagogowie polscy i jakie są ich najcelniejsze dzieła, Szkoła 1895.

19819. **Helisabeta**, De institutione regni pueri, *zob.* Nr. 6888—6889; — Chmielowski P., Pierwsza w Polsce książka o wychowaniu, Bluszcz warsz. 1879.

19820. Opusculum de arte memorativa, Crac. 1504 DS.

19821. Plutarchus Chaeronensis, De liberis educandis libellus cum G. Lignicensis praefatione, Crac. 1514, 1528, 1536, 1544, 1550, 1564 DS.

19822. Moscellanus P., Paedologa in puerorum usum conscripta, Crac. 1521; Toż, una cum scholiis, dialogi XXXVII., dialogi Chr. Hegendorfini, Crac. 1527, 1538; Toż, per autorem recognita et aucta, per Fr. Mymerum Sylesium scholiis marginalibus illustrata, Crac. b r. (DS.).

19823. Roterodamus E., De ratione studii lib. aur., Crac. 1519, 1527; — Tenże, De civitate morum puerilium libellus, Crac. 1540,

1548; po pol.: Dworstwo obyczajów dobrych (przekład S. Klonowicza), Krak. 1604, 1614, 1674, 1675 (DS.).

19824. Różność Fortuny, Cnoty, w historyi o niektórym młodzieńcu ukazana, w której jest wypisan żywot świetski a zwłaszcza żywot dworski, Krak. 1524 DS.

19825. Hegendorfinus, De recta studendi ratione, Crac. 1530; — Tenże, De educandis pueris (DS.), *zob.* Nr. 7038.

19826. Borbonius N., Paedagogium seu morum puerilium praecepta, cum schol. Oreandri, Crac. 1542 DS.

19827. Schottenius H. H., Vita honesta sive virtutis, quomodo quisque vivere debeat omni aetate, Crac. 1541, 1543, 1549, 1555; Toż po łac. i po pol. w przekł. Klonowicza (?) p. t.: O cnocie abo żywocie człowiekowi przystojnym, Krak. 1631 (DS.).

19828. Illicinus P., Oratio de homine et disciplinis, Crac. 1549 DS.

19829. **Leciejewski J.**, Zapatrywania Mikołaja Reya z Nagłowiec na wychowanie, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1898 XXIV.

19830. **Chmielowski P.**, Lat dziesięć z dziejów wych. w Polsce w XVI. wieku (J. Glaber z Kobylina, Marycki, Modrzewski, Herbest, Lorichius, E. Gliczner), Bluszcz 1877.

R: Prz. kryt. 1877.

19831. **Modrzewski A. Fr.**, Comment. de republica emendanda, *zob.* Nr. 7133—7146.

19832. **Maricius S.**, De scholis seu Academiis, Crac. 1551, *zob.* Nr. 7147—7148; — Węclewski S. Maritius, ein Beitrag z. Culturgeschichte Polens, Spraw. kat. gimn. w Chełmnie 1863 i 1867.

19833. **Gliczner E.**, Książki o wychowaniu dzieci, Krak. 1558, 1580 DS.; Toż, wyd. W. Wisłocki, Krak. 1876.

R: Prz. kryt. 1876.

19834. Maciejowski W. A., Jak u nas w XVI. w. syna prowadzili (wyciąg z Glicznera), Bibl. war. 1841.

19835. **Kleinwächter H.**, Zum Lebensgang und zur Charakteristik Erasmus Gliczners, Ztschr. d. Ges. f. Prov. Posen 1898 XIII.

19836. Vergerius P. P., Pro alendis et educ. chr. pueris, *zob.* Nr. 7210.

19837. Lorichius, Księgi o wychow. p. Koszuckiego, Krak. 1558 (przedmowa z r. 1555) DS.

19838. Herbest B. N., Cracoviensis scholae institutio, ex qua omnes scholarum rectores, omnes etiam paedagogi, rectam informandis pueris methodum petere possunt, Crac. 1559 DS.

19839. **Kwiatkowski M.**, O poczciwem wychowaniu dziatek, wyd. Celichowski, 1564, *zob.* Nr. 18582.

19840. Placotenius J. (Dantiscanus), Schola, Frankof. 1566 (ded. miastu Elblągowi).

19841. Bretschneider J., Libell. de scholis latinis 1561 DS.

19842. Ramułt J. z Zabłojca, Compendiosa instituendorum nobilium liberorum ratio, Crac. 1576 DS.

19843. Sturmius, Epist. ad illustr. principem Alexandrum ducem Slucensem de educatione principum, Argent. 1581; Camerarius J., Disciplina puerorum item praecepta vitae, Dantisci 1586; Pistorius, Ordo studiorum, 1594 (nauki i szkoły); Frisius Gasp., Orationes de scholis, 1594 (DS.).

Wereszczyński J., zob. Nr. 7582.

19844. Palczowski P., Tractatus de ratione instituendi hominis nobilis etc., Crac. 1603 (DS.?).

19845. Firley J., Epistola ad filium, *zob.* Nr. 3137.

19846. **Sokołowski A.**, Kartka z dziejów wychowania w Polsce w XVII. i XVIII. w., Muzeum 1886.

R: W. C., Kwart. hist. 1887.

19847. **Danysz A.**, Kartka z dziejów wychowania w Polsce, Jana Rybińskiego podróż naukowa za granicę w latach 1616—1623, Szkoła 1898 Nr. 29.

19848. **Sobieski J.**, Instrukcya dana panu Orchowskiemu ze strony synów, *zob.* Nr. 3825; — Leniek J., Lata szkolne króla Jana Sobieskiego, Krak. 1888 (Odb. ze Świata); — Danysz A., Instrukcye wychowawcze Jakóba Sobieskiego, Poznań 1899, *zob.* Nr. 18508.

19849. **Czermak W.**, Młodość Jerzego Lubomirskiego, Kwart. hist. 1894; — Tenże, Listy ojca do dzieci (z czasów szkolnych Aleksandra i Jerzego Lubomirskich), Gaz. lw. 1886 Nr. 169.

19850. **Bobowski M.**, Wychowanie panicza polskiego za granicą w w. XVII. (1639 do 1641), Bibl. warsz. 1886 III.

19851. Węgierski A., Minerva Athenae h. e. dissertatio Baranoviae, 1629 DS.

19852. Pobudka do nabywania nauk wyzwolonych, Lwów 1632; Szkolna mizerya w dyalog zebrana, 1643 (DS.).

19853. Siemek G., Civis bonus, Crac. 1632 DS.

19854. **Komeński J. A.**, Opera didactica, Amsterd. 1657 I.—IV. (cz. I. zawiera: ea quae didactico in studio ab a. 1627 ad 1642 acta erant, potissimum in Polonia; cz. II.: quae ab a. 1642 ad 1650 Elbingae); — Tenże, De sermonis latini studio, Lesnae 1638; — Tenże, Latinitatis schola triclassis, Amsterd. 1657; — Tenże, Pansophiae prodromus, Lond. 1689 (po niem.: Grosse Unterrichtslehre, von

J. Beeger u. Fr. Joubek, 3. ed. Leipzig 1874; po czesku: Nejnovější metoda jazyku, Dédaktika veliká, Unum necessarium, Věděti, čeho komů třeba v životě a na smrti a po smrti, přel. J. Smaha, v Rychnově, por.: Čas. česk. mus. 1876, 1877, 1885, 1891, 1899 i Komensky's Correspondenz, por.: Novák, Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.) (DS.).

19855. **Kvaczala J.**, Johann Amos Comenius, Leipzig 1892; — Vrbka A., Leben und Schicksale d. J. A. Comenius, Znaim 1892; — Kayser W. J., Comenius, sein Leben und seine Werke, Hannover 1892 3 ed; — Grundig F., J. A. Comenius, Gotha 1892; — Zechlin, J. A. Comenius, Hamburg 1892; — Hummel Fr., J. A. Comenius, Berlin 1892; — Urbka A., Leben u. Schicksale des J. A. Comenius, Znaim 1892; — Nebe A., J. A. Comenius, Samml. pädag. Vorträge, Bielefeld 1890; — Pappenheim E., J. A. Comenius, Denkrede, Berlin 1892; — Andreae C., J. A. Comenius und seine pädagog. Bedeutung, Mntschr.: Neue Bahnen, hrsg. v. J. Meyer. 1892; — Müller W., Comenius, ein Systematiker in der Pädagogik, w: Rein. Pädagog. Studien N. F. I.; — Novak J., Usudek Jana Amos Komenského o literatuře staroklass., Časop. mat. kral. česk. 1897.

19856. **Pappenheim E.**, Johann Amos Comenius (Die Klassiker d. Pädagogik t. XVIII.), Langensalza 1898.

19857. **Nesemann**, Ein Denkmal des J. A. Comenius in Lissa, Lissa 1898.

19858. **Danysz A.**, Jan Amos Komeński, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1899 XXV.; — Tenże, Komeński nauczył się po polsku, Szkoła 18'8 Nr. 14.

R: Pechnik A. ks., Prz. powsz. 1899 II.

19859. K. M., Jan Amos Komeński, Oświata, Poznań 1866 z. III.; Smaha J., Zkáza Lešná, Česká škola 1890 Nr. 24—27; Glasser, Komenskij J. A., życiorys, por: Kwart hist. 1891 str. 928; Krček Fr., Jan Amos Comenius, Szkoła 1892 Nr. 14; Grabowski Br., Jan Amos Komeński, Niwa 1892 Nr. 7—12; B. H., J. A. Komeniusz, Muzeum 1892; Karwowski St., Jan Amos Komeniusz, Biesiada lit. 1892.

Por.: Pastrnek Fr., Bibliographische Übersicht, Berlin 1892 str. 240; Comenius-Blätter i Monatshefte der Comenius-Gesellschaft, Leipzig od r. 1892.

19860. Fareti, Honestus homo sive ars placendi ex gallico versa a C. Ogiński, Frankof. 1643 DS.

19861. Olizarovius A., De politica hominum societate libri tres, Dant. 1651 (str. 68 143: De educatione liberorum) DS.

Pastorius, zob. Nr. 19345.

19862. Guiglaris L., Szkoła prawdy, z włoskiego przez W. Sierakowskiego w Wenecyi r. p 1665 (!), Krak. 1802.

Starowolski S., zob. Nr. 8347.

19863. Krzywogębski A., Chłopiec wyćwiczony chłopcem gnuśnym, dla ćwiczenia chłosty, Krak. 1680, 1759 DS.

19864. Skrzetuski J., Monitorium simplex ad correcturam vitae humanae, Thor. 1709 DS.

19865. Powinności życia domowego, z franc., Warsz. 1717, Wilno 1752, Lublin 1793 DS.

19866. Mniszech J., Instrukcya Jerzemu Mniszchowi do cudzych krajów, *zob.* Nr. 4684.

Garczyński S., zob. Nr. 9243.

Chetardie, zob. Nr. 18694.

19867. Faciolati J., Młody kawaler, z włosk. przez ks. M. J. Łubieńskiego, Krak. 1752 DS.

19868. Tarnowski J., Rozmowa filozofa z politykiem o trojakiem w Polsce młodzi wychowaniu, Warsz. 1756 (autorem jest właściwie Fr. Bohomolec) DS.

19869. Pyrrhus de Varille, Lettre sur l'éducation, *zob.* Nr. 9233.

19870. Kaliszewski C. X., Rozmowa o celu i edukacyi końcu, *zob.* Nr. 9233.

19871. Kossowicz W., Instrukcya względem pryncypalniejszych punktów religii, obyczajów itd., Supraśl 1758 DS.

19872. Lambert de, Zdania i myśli, z franc., Warsz. 1761, 1785 (zawiera: Przestrogi dla syna i t. p.).

19873. **Świątkowski M.**, Prodromus Polonus eruditae veritatis seu tractatus de dignitate et utilitate scientiarum, Berol. et Vratisl. 1765 (od str. 213: De scholis) DS.

19874. Gobinet K., Nauka o nabywaniu cnoty w młodości, przeł. M. Nafalski S. P., Warsz. 1768, 1769, 1778, 1792; — Rollin K., Sposób uczenia i uczenia się, z franc. W. Szylarski, Lwów 1769; — Tenże, Uwagi, *zob.* Nr. 9446; — Tenże, O domowem ćwiczeniu dzieci w naukach, przez ks. A. Tołoczkę, Wilno 1784 (DS.).

19875. Linowski Z., Sposób postępowania sobie cnotliwie w 22 mowach dla młodych kawalerów, Warsz. 1770; Włyński Z. A., Korzyść zabawy szkolnej, Krak. 1770 (DS.).

19876. List przyjaciela do nauczycieli szkół, 1770, *zob.* Nr. 9397.

19877. **Koppens B.**, Ze studyów nad znaczeniem czasopisma Monitor w drugiej połowie XVIII. w., Spraw. gimn. OO. Jezuitów w Bąkowicach 1895.

19878. Pawluskiewicz J., Scire tuum czyli niektóre uwagi powinności szkolnych, Krak. 1771 DS.

19879. Obrona nauki, Zabawy przyj. i pożyt., Warsz. 1772 DS.

19880. Kamieński A., Przyjaźń patryotyczna, z franc., Warsz. 1772; — Tenże, Edukacya obywatelska, *zob.* Nr. 9446.

19881. **Popławski A.**, Zbiór niektórych materyi politycznych, Warsz. 1774 (str. 119—168: Jakie nauki należałoby dawać kmiotkom); — Tenże, O edukacyi obywatelskiej, *zob.* Nr. 9446.

19882. Witoszyński J. ks., Napomnienie na piśmie dane od ojca synowi, z Gellerta przetł., Warsz. 1774; Tenże, Kazanie o powinnościach młodego wieku, War. b. r. (DS.).

19883. Ballexserd J., Sposób fizycznego wychowania dzieci, z franc., Warsz. i Lwów 1774 DS.

19884. **Piramowicz G.**, *zob.* Nr. 9719 i 19492; — Dmochowski Fr., Wiad. o życiu i pismach Grzegorza Piramowicza, Pam. war. 1803; Toż w: Pismach, 1826 cz. II.; — Kuliczkowski A., Grzegorz Piramowicz, ustęp z dziejów dydaktyki polskiej, Szkoła, Lwów 1869; — Parasiewicz S., O życiu i pismach G. Piramowicza, tamże 1879.

19885. **Bieliński Fr.**, Sposób edukacyi w XV. listach, *zob.* Nr. 9446.

19886. Sikorski K. ks., Mowy moralne, Warsz 1776; Mowa, co pożyteczniejsze jest, czy ludzi, czy księgi znać, Zabawy przyj. i pożyt., Warsz. 1776 (DS.).

19887. Rydulski P. J. C., Lectio certa prodest, Crac. 1777 DS.

19888. Krajewski M., Gry nauk. dla dzieci służące do ułatwienia edukacyi, Krak. 1777 DS.

19889. Gruszczyński W. X., Ekonomia dobrych obyczajów, Berdyczów 1777; — Le Noble, Szkoła świata albo nauka ojca dana synowi, z franc. przez M. Ducialskiego Rudominę, Krak. 1778 t. 3 (DS.).

19890. Locke, Książka o edukacyi dzieci, z franc. ks. Edm. Truskolawski, War. 1781, 1801; — Kossakowski J. N., Przyjaciel młodych, dzieło o eduk., z franc., Warsz. 1781 t. 2 (DS.).

19891. **Czartoryski A.**, Kopija listu pana Doświadczyńskiego do przyjaciela radzącego się względem wyprawienia dzieci do cudzych krajów, Warsz. 1778; Drugi list, 1781; Listy, 1782; — Żmigrodzki M., Zasady pedagogiczne ks. A. Czartoryskiego, Przew. nauk. lit. 1885.

19892. Walewska T., Ostatnie słowa konającego ojca do syna i list umierającej matki do córki, z franc., Krak. 1783, 1785 DS., Wilno 1817.

19893. Młodość bez uwagi pragnąca użyć wolności, Warsz. 1783 DS.

Moszyński, zob. Nr. 18697.

19894. Sposób zaszczepiania w dzieciach obyczajów i nauk, Krak. 1784 DS.

19895. Baudory, Dzieła dla szlachetnej młodzieży wielce użyteczne, z franc. ks. Ładowski S. P., Lublin 1785 DS.

19896. Bogusławski J., O doskonałem prawodawstwie (czyli o pożytkach wydoskonalonej edukacyi narodowej), Warsz. 1786 DS.

19897. Byszewska, O edukacyi fizycznej i moralnej płci żeńskiej, z franc., Warsz. 1789 DS.

19898. Fijałkowski M., Dysertacye o publ. edukacyi porównanej z prywatną, Krak. 1789 DS.

19899. Szkoła szczęśliwości czyli obraz cnót, dzieło użyteczne w edukacyi młodzi, z franc. K. K., Warsz. 1789, 1792 DS.

19900. Karpiński F., Zdanie o ćwiczeniu młodzieży, z dzieła: Rozmowy Platona z uczniami, Szkoła polska, Poznań 1851.

Śniadecki J., zob. Nr. 5227.

19901. **Skórski A.**, Jan Śniadecki na polu pedagogicznem, Muzeum 1892, Odb Lwów 1892.

R: K. S., Prz. powsz. 1893 IV.

19902. Nusbaumowa R., J. Śniadecki i H. Spenzer jako pedagogowie, Kosmos 1897 XI.

R: Majchrowicz Fr., Muzeum 1898.

19903. **Kołłątaj H.**, Listy, *zob.* Nr. 5303 i 19097.

19904. Czohron S., Uwagi moralne gruntujące się na prawie natury i religii, Krak. 1782; Feule J., Reflexions sur l'éducation, Leopol 1784 (DS.).

19905. Chesterfield, Sztuka szczęśliwego życia, z franc., Krak. 1784 DS.

19906. Mędrek lingwista, czyli zdanie o szacunku i nabyciu potrzebnem uczonych języków, Sandomierz 1786 DS.

19907. Ładowski R., O nabywanie sobie i narodowi sławy nauk listów VIII., Lublin 1788 DS.

19908. Puszet J. de Puget ks., O uszczęśliwieniu narodów, War. 1788—1789 t. 2; — Tenże, Przyzwoity i stosowny do szczęśliwego życia myślenia sposób, War. 1796 (DS.).

19909. Meza T., Wychowanie ciała i duszy dzieci, z franc., Krak. 1790 PS.

19910. Prokopczyc M., Sposób nowy najłatwiejszy pisania i czytania, Krak. 1790 DS.

19911. Sołtykowicz J., Wywód o skutecznym sposobie zaprowadzenia i ugruntowania dobrych obyczajów, Krak. 1792 DS.

19912. Morski, Myśli o potrzebie i sposobie przysposobienia młodzieży do służby dyplomatycznej, Warsz. 1792 DS.

19913. Wichert M. J., Nauka dla młodzi, jak mają urządzać swe życie, Łowicz 1792 DS.

19914. Skrzetuski J. K., Prawidła nauki obyczajów do pojęcia uczącej się młodzi, Warsz. 1793 DS.

Zob. Nr. 18591 i 18744.

19915. Żydowski J., O szkodliwej wolności młodzieży, b. r. (E.) DS.

19916. **Czacki T.**, Mowy, listy i t. d., *zob.* Nr. 19684—19709.

19917. Dampmartin, Rysy planu edukacyi, z franc. J. Nowicki, Krak. 1800; Toż p. t.: Wyobrażenia o kształceniu rozumu i serca, Krak. 1804.

19918. **Śniadecki Jędrz.**, O fizycznem wychowaniu dzieci, Dz. wil. 1805, War., Wrocł. 1840, wyd. w: Turowskiego Bibl. pol. 1855, także: Wilno 1857, Poznań 1867.

19919. **Surowiecki W.**, List do przyjaciela o wadach edukacyi młodzieży polskiej, Warsz. 1806, 1807.

19920. Szaniawski J. K., Rady przyjacielskie młodemu czcicielowi nauk i filozofii, Warsz. 1805.

19921. Mostowski J., Rozbiór sposobu uczenia Pestalozzego, Dz. wil. 1806; — Chavannes, Wykład metody elementarnej Pestalozzego, z franc. Marcinkowski, Wilno 1808.

19922. Świrszczewski J., Sposób kształcenia umysłu i serca, Wilno 1807; — Wandelaincourt M., Szkoła cnoty i grzeczności, Wrocław 1809.

19923. Sierakowski S., Podanie do uniw. Jag. tyczące się metody Lankastra, b. r. (ok. 1810). *zob.* Nr. 19536; — Układ Tow. petersburskiego urządzenia szkół według Bela i Lankastra, Grodno b. r.

19924. Rakowiecki J B., List do matki troskliwej o dobre wychowanie syna, Warsz. 1811; — Włodek I., O naukach wyzwolonych (wyjątki), Wrocław 1814.

19925. Staël-Holstein, Jak wiele nauka języków wpływa na rozwinięcie władz umysłowych w dzieciach, Dz. wil. 1815.

O wychowaniu niewiast w Polsce, zob. Nr. 18748—18800.

19926. **Karbowiak A.**, Zestawienie i ocena treści najstarszej naszej książki szkolnej, Szkoła 1898 Nr. 23 24.

19927. Świechło W., Pierwsze elementarze polskie a elementarz najnowszy, Szkoła 1894 str. 178.

19928. **Karbowiak A.**, O książkach elementarnych Komisyi edukacyi nar., *zob.* Nr. 19472.

Zob. Nr. 19596.

19929. Udziela S., Program książki do czytania dla szkół elementarnych przez Izbę edukacyjną Księstwa warsz., Szkoła 1892 Nr. 24.

Podręczniki szkolne najdawniejsze, por.: Łukaszewicza Hist. szkół t. I. str. 83 i Karbowiaka Dzieje wychowania i szkół, t. I., Późniejsze zestawił Al. Semkowicz w rękopisie bibl. Uniw. lw. w r. 1894 (por. Karbowiak, Kwart. hist. 1898), wedle spisu tego, chociaż niezupełnego, podano następujące zestawienie.

19930. **Religia.** Perla aurea ad Sacram Hist. Gymn. Opaliniano Sierakoviensi, anno 1650; — Eutropii Breviarium Romanae hist. rec. Cellarius, ed. IV. Jenae 1726; — Bellarminus, Christ. doctrinae explicatio, Posonii 1742; — Kamieński, Excerpta sacrae historiae ex Sulpicio Severo ad usum iuventutis, Vars. 1771; — Fleury, Zebranie hist. kośc., tłóm. M. Prokopowicz, Krak. 1786; — Katechizm hist. większy, z franc. ks. Bielski (na klasę III., IV.), Warsz. 1812; — Bellarmin B. Fr., Nauka chrześcijańska, Krak. 1775, 1781, Wilno 1790; — Wstęp do hist. kośc. przez kleryków semin. wileńskiego, Wilno 1775; — Tierard J., Zebranie nauk chrześc., z franc. D. Pilchowski, Wilno 1776; — Le Maitre, Hist. S. i N. Test., z franc. Załuski A., Warsz. 1776, 1780, 1782; — Katechizm większy, z łac., Królewiec 1776; — Nauki katech., Berdyczów 1779; — Bossuet J. B., Wykład wiary, tłóm. R. Skrzynecki, Warsz. 1781; — Wichert, Nauki katechizmowe, Kalisz 1781; — Nauka chrześc., War. 1783; — Wielopolska, Katechizm, z franc., Krak. 1785; — Kopczyński O., Zbiór nauki chrześc., Warsz. 1786; — Bielski Sz., Hist. N. Testamentu, Warsz. 1793 - 1794; — Zbiór hist. Izrael., Warsz. 1793; — Chojnacki D., Catechesis, Krak. 1793 (DS.).

19931. **Moralna nauka** dla szkół narod. na klasę I. i II., War. 1778, Wilno 1785, Krak. 1787, 1789; Toż na klasę III., Krak. 1787, Wilno 1780, 1790 (autor: Popławski A.); — Skrzetuski J. A., Prawidła początkowe nauki obyczajów, Warsz. 1793; — Początki nauki moralnej, Wilno 1792; — Elementa puerilis institutionis, Crac. 1793; — Czartoryski A., Katechizm, *zob.* Nr. 16810 (DS.).

19932. **Filozofia.** Auctor causarum, Crac. 1503; — Theoremata seu propositiones autoris causarum, Crac. 1507; — Albertus de intellectu, Crac. 1504; — Alberti Magni philosophiae nat., Isagoge 1516; — Glogoviensis J., Questiones in libros Priorum elenchorum Aristotelis, Crac. 1511; Argumentum in libros Porphirii, 1504, 1516; Completus, 1507, 1511; Exercitium secundae partis Alexandri, Crac. 1504, 1510, 1517, 1518; Exercitium novae Logice, Crac. 1499, 1510, 1511; Exercitium in octo libros Aristotelis, Crac. 1510; Questiones, 1501, 1504, 1510, 1519; Exercitium Veteris Artis, Crac. 1503, 1504, 1517; Exercitium super tractatus log. P. Hispani, 1500, 1517, por.: E. w. XVI., *zob. Literatura;* — Leonardi Aretini in moralem disciplinam introductio, Crac. 1511; — Stobnicensis J., Parvulus philosophie naturalis ad intentionem Scoti, Crac. 1507, 1513; — Tenże, Generalis doctrina, Crac. 1519; — Stapulensis J., Utilissima introductio in libros de Anima Aristotelis, Crac. 1510, 1522; — Tenże, Introductio in physicam paraphrasim, Argent. 1514, Basilea 1516, Crac.

1517; — Michael de Vratislavia, Introductorium dialectice, Crac. 1509, 1515, 1522; — Exercitium phisicorum exercitari solitum per facultatis artium decanum studii Crac., Crac. 1510; — Introductio in doctrinam doctoris subtilis, Crac. 1512, 1515, 1519; — Trium librorum de Anima Aristotelis expositio, 1513; — Tractatus Petri de Elica, Crac. 1524; — Coxus L., Method. humanior., Crac. 1526; — Examen compendiosum, Crac. 1529; — Gorscii Jacobi Comment. Artis dialecticae, Lipsiae b. r.; — Aurimontanus H., In dialecticam Aristotelis, Crac. 1547; In phisicam Aristotelis, Crac. 1548; Moralis philosophiae epitome, Crac. 1549; — Morawski J., Totius philosophiae principia, Posn. 1666, 1682; — Tylkowski, Philosophia curiosa, Crac. 1669; — Chrościkowski ks., Filozofia chrześcijańska, Warsz. 1766; — Narbutt K., Logika, Wilno 1769, 1775, 1782, 1791; — Locke J., Logika, Krak. 1784; — Condillac St., Loica, przeł. J. Znoski, 2. ed. Wilno 1808 (DS.).

19933. **Grammatyka.** Doctrinale puerorum Alexandri Gallici, Crac. 1500, 1517; Toż, Prima pars doctrinalis, per Glogoviensem, Lipsiae 1525; Nova ed. przez Reichlinga D.: Das Doctrinale des Alexander Villa-Dei (MM. Germ. paed. t. XII.); — Elementa puerilis institutionis, b. r.; — Donati Methodus scholiis D. Henrici Glareani illustrata (wiele wydań, Crac. 1572); — Tenże, Grammatici elementa una cum explicatione polonica (wiele wydań od XVI. w. do 1778 r., por.: Nehring W., Eine unbekannte Herausgabe des Donatus mit poln. Übers., Arch. f. sl. Phil., Berlin 1881 V.); — Tenże, De octo part., Crac. 1505, 1515, 1520, 1525, 1539, 1560, *zob. Literatura*; — Tenże, Elementa, cum trad. polonica, ed. F. Mymer, 1583; — Glogoviensis J., Donatus major, Argent. 1515; Donati minoris de octo partibus interpretatio, Crac. 1503, 1509, 1510, 1516. 1524; — Corvinus Laur., Latinum idioma, 1506, 1513; — Tenże, Hortulus elegantiarum, Crac. 1502, 1518; — J. de Stobnicza, Gen. doctrina, b. r.; — Guglinger impressus, Crac. 1525; Zaborowski, Rudimenta grammat., Crac. 1529; — Honter J. Coronensis, De Grammatica libri duo, Crac. 1532 (wiele wyd.); — Syntaxis Joannis Cervi Tucholiensis (Aelii Donati de barbarismo libellus. Antonii Mancinelli Veliterni de varia constructione thesaurus), Crac. 1533; — Grammaticae opus novum, 1534; — Melanchtonis Ph. Syntaxis, Crac. 1549; — Roterodami E. de constructione libellus, Crac. 1548, 1554; — Alberti Basaei Scebresinensis observationum grammaticarum libri quinque, Crac. 1567; — Alvari E. e S. J. de Institutione grammatica libri, Posn. 1577, 1586, Vilnae 1592 (wiele wydań); — Ursini Leopol. Methodicae grammaticae libri quatuor, Leopol. 1592, Zamosci 1640, 1698; — Piotrowski L., Grammaticarum institutionum libri IV. pro usu schol. Novodvorscianarum, Crac. b. r., Zamosci b. r. (Viennae 1669) [Estreicher T., Ćwiczenia pisemne łacińskie z pocz. XVII. w., Muzeum 1897 (por.: Szomek B., Kwart. hist. 1898)]; — Malicki Barth., Grammatica latino-polonica, Crac. 1699; — Grammatyka łacińska dla wygody uczących się w szkołach pobożnych, Warsz. 1770, 1772; — Kopczyński, Grammatyka łac. dla szkół narod. na klasę I., War. 1778; — Piotrowski, Decem tabellae ad facile addiscendum idioma latinum, Crac. 1793; — Rudimenta linguae graecae ex primo libro Institutionum Jacobi Gretseri S. J., editio poster., Crac. b. r; — Elementa grammaticae graecae septem tabulis comprehensa, Crac. b. r.; — Compendiaria graecae grammatices institutio, in usum Seminarii Patavini, Tyrnavia 1756; — Nicolai Clenardi meditationes in artem grammaticam, Crac. 1790; — Przybylski, Początki języka greckiego, Krak. 1792; — Żukowski, Początki języka greckiego, Wilno 1809; — Zaborowski St., Orthografia (polska), Crac. 1526; — Abecadło polskie, Gdańsk 1528; — Henrichmann, Grammatica polonica, b. r. (około r. 1531—1532); — Nauka krótka ku czytaniu pisma polskiego, Królewiec (?) 1570 (?) (Autogr. w 20 egzempl. r. 1880 w Krakowie podług uszkodzonego egz. Bibl. Jag.); — Dudziński M. X., Zbiór rzeczy do wydoskonalenia się w oyczystym języku, Wilno 1776; — Kopczyński, Gramatyka dla szkół narodowych na klasę I., Warsz. 1778; Toż na klasę II, 1780; Toż na klasę III., 1783 (kilka wydań każdej); — Tenże, Układ grammatyki (wyciąg), Warsz. 1785; — Nowaczyński T., O prozodyi i harmonii języka polskiego, Warsz. 1781; — Golański F., O wymowie i poezyi, War. 1788; — Szumski, Dokładna nauka języka i stylu polskiego, Poznań 1809; — Bohdanowicz-Dworzecki. Gram. jęz. polskiego według Kopczyńskiego, Wilno i Warsz. 1813 (DS.), *zob. Literatura.*

19934. **Manualik do nauczenia się języka polskiego, Wrocław 1795; Bucki N., Kurzgefasste Anweisung der polnischen Sprache, für Anfänger, Berlin 1792. 1799; Trąbczyński ks., Grammaire de la langue polonaise, Warsz. 1778, 1793; Principes de la langue polonaise, b. r.; Siemiginowski M., Polskaja gramatyka, Kijów 1791 (DS).**

19935. Mesgnien Fr., Grammatica gallica (francuska), Dant. 1649; — Stylla Ad., Grammatica gallica in usum iuventutis, Crac. 1675; — Malicki, Klucz do języka francuskiego, Krak. 1700; — Tenże, Lexykon francusko-polski, Krak. 1701; — Grammatyka francusko-polska, Warsz 1750; — Buszydłowski, Grammatica gallica, Crac. 1753; — Nouvelle méthode pour apprendre la langue française a. u. donnée par les Réligieuses de la Vis St. Marie de Lublin, t. I., Lublin 1755; — Grammatica gallica S. P., Crac. 1758, 1770; — Nomenclator quatuor linguarum, gallicae, polon., germ. et latinae, Vars.

I. 1763, II. 1765; — Nova Methodus discendi linguam gallicam in usum juventutis univ. Leopoliensis S. J., Leopol 1765; — Trotz, Dictionnaire franç.-allemand et polon., Lipsc. I. 1771, II. 1772, III. 1779; — Grammatyka franc.-polska, Warsz. S. P. 1772; — Grammatyka franc., Krak. 1784; — Wstęp do użycia języków franc. i pol., War. 1796; — Collectio vocum ad usum iuventutis Coll. S. P., Vars. 1800; — Stylla A., Grammatica polono-italica, Krak. 1675; — Grammatyka języka włoskiego, Warsz. 1782; — Röter J., Schlüssel zur poln. und deutschen Sprache, Wrocław 1616; — Nagel M. J., Grammatica Germanica, Crac. 1714; — Porta ad germ. linguam, Sandom. S. J. 1735; — Trotz-Moszczeński, Deutsches und poln. Wörterbuch, Leipzig 1772; — Grammatica germanica, auctore J. N. Potitt ad usum polon. iuvent., Crac. 1775; — Gottschid, Grammatyka niemiecka, Warsz. 1787, 1795; — Wohlfeil, Anleitung zur deutschen Sprachlehre, Lemberg 1795; — Butowski, Grammatyka języka rossyjskiego dla młodzi polskiej w gimn. wołyńskiem, Poczajów 1809 (DS.).

Por.: Karbowiak A., O książkach elementarnych (*zob.* Nr. 19472).

19936. **Dictionarium** trium linguarum: latine, teutonice, boemice, potiora vocabula continens (Orzeł polski, herb Litwy i Krakowa), Viennae 1513; — Dictionarius Joannis Murmellii germ.-pol., Crac. 1528, 1541, 1550; — Diccionarius latine-germano-polon. et ungarice (Joann. Sylv. Pannonius ad Mich. Getzki), Crac. 1531; — Maczinsky J., Lexicon latino-polonicum, Regiom. 1564; — Cnapii Gr. Thesaurus latino-polono-graecus, Crac. 1621, 1643 (wiele wydań); — Synonima seu dictionarium polono-latinum ex Thesauro Gr. Cnapii S. J. collectum, ed. VII., Crac. 1669 (wiele wydań); — Słownik polsko-łaciński ze skarbu ks. Knapiusza S. J., przez M. Ben. Woronowskiego S. J., Kalisz I. 1769, II. 1787; — Szyrwid C., Dictionarium trium linguarum (pol.-łac.-lit.), Vilnae 1713; — Supellex latinitatis ex Phraseologia P. Fr. Wagner S. J., Leopol. 1756, Polociae 1795; — Patelski, Polonica interpretatio vocum latinarum et graecarum in gramm. M. L. Piotrovii contentarum, Crac. 1757; — Dictionarium latino-polonicum, Crac. 1734 (DS.).

19937. **Wypisy.** Sententiae veterium poetarum per locos communes digestae, Crac. 1536; — Auctorum praelegendorum in schola rhetorices per prov. Pol. S. J., annus tertius, Calissii 1745; — Selecta latini sermonis exemplaria coll. P. Chompré, Paris 1751, 1752; — Epistolae selectae Ciceronis, Plinii, Bembi etc., Senecae ac Sabellici nonnullae, Vars. 1760; — Authorum triennalium in schola Syntaxeos per prov. Pol. S. J. praelegendorum, annus VI., Calissii 1764; — Wypisy z autorów klassycznych do nauk w szkołach narodowych stosowane, War. 1777, 1783; — Selecta litteraturae classicae exemplaria philologiae auditorum usui, Leopol. 1789; — Wypisy z autorów klassycznych stósowne do klassy pierwszej, 6. ed. Krak 1791 (DS.).

Wydania klasyków rzymskich i greckich w Polsce dla szkół, por.: E. Wiek XVI. i Bibliografii t. XI. i n.

19938. **Zwyczaje** staroż. Rzymian, Wilno 1762, Lwów 1774; — D'Arnay, Życie prywatne Rzymian, z franc., Warsz. 1768; — O obyczajach i zwyczajach ludu rzymskiego, Chełmno 1770; — Ramsey, Podróże Cyrusa, z franc., Warsz. 1770 t. 2; — Piramowicz G., Dykcyonaryusz starożytności dla szkół narodowych, Warsz. 1779, Połock 1807; — Szybiński X., Słownik mythologiczny, Warsz. 1784; — Wyborne zdania mężów sławnych, tłóm. M. Perot P. D'Ablancourt z opisaniem strategemmatów i bitwów Greków i Rzymianów od Frontina napisanych, War. 1787; — Przybylski, Wieki uczonych starożytnych Greków i Rzymian, Krak. 1789 (DS.).

19939. **Retoryka-Poetyka.** Oratiuncule varie puerorum usui exposite, lat., germ., pol., Krak. 1527; — Francisci Philelfi breviores elegantioresque epistolae, Crac. 1505; — Donati Minoris de octo partibus, *zob.* Nr. 19932; — Esticampianus J. (Sumerfelt), Modus epistolandi, Crac. 1510, 1513, 1519; — Eckius V., De arte versificandi opusculum, Crac. 1515, 1521, 1539; — Erasmus, Opus de conscribendis epistolis, Crac. 1523; — Tenże, Absolutissimus de octo orationis partium, Crac. 1548; — Tucholiensis Cervus J., De declinatione, *zob.* Nr. 19933; — Hegendorffinus, Stichologia studiosis in Neacademia Posnaniensi dicata, Vitaebergae 1534; — Tenże, Compendiaria epistolarum ratio, Crac. 1537, *zob.* Nr. 19333; — Górski J., De periodis oratoriis, Crac. 1558; — Tenże, De generibus dicendi liber, Crac. 1559; — Aristotelis De arte rhetorica libri tres, Carolo Sigenio interprete, Crac. 1577, *zob.* Nr. 19332; — Romerius M. Ad. Stezicensis, De ratione eleg. scribendi ac loquendi, Crac. 1590; — Dionysii Halic. De collocatione verborum graece et latine, Simon Binovius rec., Zamosci 1602, 1604; — Bursius A., Dialectica Ciceronis, Zamosci 1604; — Kwiatkiewicz J., Phaenix rhetorum, 1672; — Tenże, Svada civilis, Calissii Coll. S. J. 1697; — Pisarski, Mowca polski, Kalisz 1676; — Kanon A., Lucubrationes oratoriae, Crac. 1676; — Decolonia D., De arte rhetorica libri quinque, Posn. S. J. 1705, Lubl. 1754, 1756, 1763; — Temberski A., Via Appia ad eloquentiae lauream aperta, 1710; — Tenże, Orator sacro-civilis, Posn. S. J. 1715; — Damascenius J. S. P., Atomi minores in sydera eloquentiae accensi, Vars. 1718, 1731; — Soarius C., Tabulae rhetoricae, Leopol. S. J.

1730; — Samuel a St. Floriano S. P., Orator Polonus, Vars. 1740, 1743; — Ars metrica ab uno e Soc. J., Posn. 1745; — Institutio rhetorica pro usu Acad. iuvent., Crac. 1752; — Juvencius J., Institutiones poeticae et rhetoricae, ad usum gymnasiorum S. J., Vilnae 1752; — Bielski J. X., Ćwiczenia krasomowstwa prawnego, Poznań S. J. 1757; — Compendium praeceptorum artis metricae, Crac. 1767; — Epitome praeceptorum rhetor. in usum Schol. Ord. S. B. M., Poczajoviae 1771; — Mowy wyborne, Wilno 1784; — Golański, O wymowie i poezyi, Wilno 1788; — Wymowa i poezya dla szkół elementarnych, Krak. 1792 (DS.).

Zob. Literatura (Krasomowstwo).

19940. **Historya i geografia.** Pastorius, De dignitate historiae, Elbingae 1651; — Tenże, Florus Polonicus seu Polonicae historiae epitome nova, Lugd. Bat. 1641; — Musantius J., Fax chronologica, Sand. 1724; — Flavii Eutropii Breviarium hist. Romanae, Vars. 1744, Leop. 1745; — Rudimenta historica pro Gymn. S. J., Leop. 1745, Calissii 1751, 1753; — Rudimenta geographica, Leop. 1746; — Abrégé chronologique de l'histoire de Pologne, Vars. et Dresde 1783 (autor: Schmidt Fr. A.); — Dzieje królestwa polskiego krótko lat porządkiem opisane (przekład), Warsz. 1766; Toż po niem.; Chronologischer Auszug, Riga-Mitau 1768; — Wyrwicz, Abrégé raisonné de l'histoire universelle sacrée et profane, Vars. I. 1766, II. 1771 (Toż: Hist. powsz. skrócona, War. 1787); — Tenże, Geografia czasów teraźniejszych ku pożytkowi narodowej młodzi, War. 1768; — Waga T. ks., Hist. xiążąt i królów polskich, Warsz. 1770; — Kociełkowski, Sposób łatwy nauczenia dziejów powszechnych przez X. Bussiera S. J., z franc., Pozn. I. 1768, II. 1771, 2. ed. 1779; — Szybiński D. X., Atlas dziecinny czyli nowy sposób do nauczenia dzieci geografii, War 1772; — Tenże, Krótka wiad. o znakomitych monarchiach, War. I. 1773 2 tomy, 2. ed. 1790; — Skrzetuski K. X., Hist. polityczna dla szlachetnej młodzi, Warsz. I. 1773, II. 1775, 2. ed. 1777; — Tenże, Hist. powsz. dla szkół narodowych na klasę III. drugi raz wydana, Warsz. 1782, Krak. 1784; — Tenże, Przypisy do hist. powsz. na klasę III., Marywil 1782; — Tenże, Hist. powsz. na klasę IV., Krak. 1786; — Puczyński, Hist. powsz., Wilno 1774; — Contant Derville, Opisanie naturalne hist. y polit. różnych krajów świata (przeł. J. Karwowski), Warsz. 1774; — Bossuet, Hist. powsz., przez X. Z. Linowskiego, Warsz. 1772, 1774, 1778; — Zwyczaje starożytnych Rzymian, *zob.* Nr. 19938; — (Ladowski X.), Grammatyka geograf., Warsz. 1774; — (Bernard) Krótki zbiór hist. greckiej, z franc., Warsz. 1775; — Borzecki, Zbiór krótki hist. egipskiej y kartagińskiej (po franc. i po pol.), Grodno 1776; — Rozmowy młodych Polaków pod dozorem X. M. J. J. K. Muszyńskiego z Hist. polit., Krak. 1776; — Echard, Dykcyonarzyk geogr., z ang., Warsz. 1782/3; — Dykcyonaryusz hist. y geogr., Warsz. 1784; — Krótkie zebranie hist. Rzymskiej od założenia Rzymu aż do naszych czasów na IV. i V. kl., Połock 1795; — Obraz różnych narodów (prócz znaiomych) Europy, Krak. 1804 t. 2; — Wybicki, Początki geogr. polityczney, Wrocław 1806; — Krótka rossyjska historya wydana dla szkół nar., 2. ed. Wilno-Warsz. 1811 (DS.).

Por.: Karbowiak A., O książkach elementarnych str. 47—54 (*zob.* Nr. 19172).

19941. **Prawo.** Chróścikowski, De iure naturali et politico ad usum schol., Vars. 1770; — Popławski A., Zbiór niektórych materyi politycznych, Warsz. S. P. 1774; — Tenże, Pytania z nauki prawa natury, 1781; — Skrzetuski, Prawo polityczne narodu polsk., *zob.* Nr. 16073; — Bogusławski K., O doskonałym prawodawstwie (Kom. eduk. nar.), Warsz. 1786; — Ładowski R., Prawo natury polityczne i narodowe, Lublin 1793 (DS.).

19942. **Matematyka.** Joannis de Sacrobusto Algorithmus, Crac. 1511; — Algorithmus proportionum, Crac. 1514; — Algorithmus linealis, Crac. 1536 (Dziwiński P., O algorytmie ks. Tom. Kłosa i B. Wojewodki, *zob. Literatura)*; — Herbest B., Arithmetica linearis, 1564; — Grzebski, Geometria, Krak. 1566; — Arithmetica practica in usum schol. S. J., Crac. 1609; — Arithmetica integrorum a J. Broscio, Crac. 1620; — Toński, Arithmetica vulgaris et Trigonometria, Crac. 1645; — Arytmetyka i algebra, b. m. i r.; — Tylkowski, Arithmetica curiosa, Crac. 1668, 2. ed. Oliwa 1690; — Bystrzonowski, Informacya matematyczna, Lublin 1743; — Siruć, Propositiones ex analysi infinitorum, Romae 1755; — Kaczwiński, Arytmetyka albo nauka o liczbie, Krak. 1757: — Höll, Exercitationum mathematicarum pars. I., Posn. 1760; — Siekierzyński, Arytmetyka to jest rachmistrska nauka, Lwów 1766; — Arytmetyka praktyczna kieszonkowa, Warsz. 1773; — Hederich, Arytmetyka, Warsz. 1774; — Czarnocki, Arytmetyka czyli nauka o rachunkach, Kalisz 1775; — Węgleński, Algebra początkowa, Warsz. 1775; — Szkaradkiewicz, Geometrya czyli nauka o ziemiomiernictwie, Warsz. 1776; — Tenże, Arytmetyka, Warsz. 1767 (kilka wydań); — Nauka rachownicza dla młodzi, Krak. 1777; — Ustrzycki, Algebra, Warsz. 1778; — Lhuilier, Arytmetyka dla szkół narodowych, Warsz. 1778, 3. ed. 1785; — Tenże, Algebra dla szkół narodowych, Marywil 1782; — Lhuilier-Gawroński, Geometrya dla szkół narod., Warsz. I. 1780, II. 1781, 2. ed. 1785; — Sławiński, Institutiones

arithmeticae, Zamość 1782; — Czochron S. J., Wiadomości algebraiczne, 1780; — Bezout, Nauka matematyki, Warsz. 1781; — Śniadecki Jan, Rachunku algebraicznego teorya, Krak. 1783; — Zaborowski, Jeometrya praktyczna, Warsz 1792; — Bielski, Arytmetyka praktyczna, War. 1775, 1776, Wilno 1793, 1806; — Tenże, Logarytmy dla szkół narod., 2. ed. Warsz. 1806; — Algebra dla szkół narod., Wilno 1807; — Czech, Krótki wykład arytmetyki, Wilno-Warsz. 1811; — Konkowski, Nauka matematyki, War. 1811; — Arytmetyka praktyczna kieszonkowa, Warsz. 1811; - Lacroix, Geometrya płaszczyzn i powierzchni krzywych, przeł. Poullin, Wrocław 1811 (DS.).

Por.: Karbowiak A., O książkach elementarnych, str. 81—82 (*zob.* Nr. 19472).

19943. **Historya naturalna.** Kaliński W., Początki hist. nat. dla dzieci, Wilno 1780, 1790; — Ładowski, Hist. naturalna Królestwa polskiego, Krak. 1783; — Kluk Krz., Zwierząt domowych i dzikich osobliwie krajowych hist. nat. początki, War. 1779; - Zoologia czyli zwierzętopismo dla szkół narodowych, Warsz. 1789; — Kluk Krz., Botanika dla szkół narod., Warsz. 1785; — Tenże, Dykcyonaryusz roślinny, War. 1786 I.—III.; — Jundziłł, Opisanie roślin w prowincyi W. X. Lit., Wilno 1791; — Czempiński P., O sposobach zachowania zdrowia, Warsz. 1785; — Tissot, Rada dla pospólstwa względem zdrowia jego, War. 1777; — Faust, Katechizm zdrowia, War. 1795 (DS.).

19944. **Fizyka.** Albertus de Brudzewo, Comentariolum super theoricas novas Psorii Burbalii, Crac. 1495; — Głogoviensis J., Introductorium astronomiae, Crac. 1514; — Tractatus Petri de Eliaco super libros metheororum, Crac. 1524; — Spangebrinus, Computus ecclesiasticus, Crac. 1552, 1572; — Dybliński, Centuria astronom., Wilno 1639; — Chrościkowski, Fizyka doświadczeniami potwierdzona, Warsz. 1764; — Lisikiewicz, Fizyka, Sandomierz 1779; — Osiński, Gatunki powietrza, Warsz. 1783; — Hube, Wstęp do fizyki dla szkół narodowych, Krak. 1788; — Tenże, Fizyka dla szkół nar., Krak. 1792; — Tenże, Listy fizyczne czyli nauka przyrodzenia, Warsz. 1791; — Erxleben-Lichtenberg, Fizyka, Krak. 1788; — Brisson, Traktat początkowy czyli początki fizyki, tłóm. W. Choynicki, Wilno 1800 I.—III.; — Osiński, Fizyka, Warsz. 1801; — Haüy, Traktat początkowy fizyki, tłóm. A. Korzeniowski, Wilno 1806; — Cotte, Lekcye elementarne fizyki, Warsz. 1809 (DS.).

19945. Sierakowski, Architektura cywilna dla młodzi narodowej, Krak. 1796 DS.

3. Literatura.

A. Wiadomości wstępne.

(a: Podręczniki historyi literatury powszechnej, literatury poszczególnych epok i narodów; Dykcyonarze autorów).

19946. **Eichhorn J. G.**, Gesch. d. Litteratur von ihrem Anfang bis auf die neuesten Zeiten, Göttingen 1805—1811 t. 6.

19947. Reimmann J. F., Versuch einer Einleitung in die historiam literariam, sowohl insgemein als auch derer Teutschen, Halle 1721—1723 t. 6; Bouginé C. J., Handbuch der allg. Litteraturgesch., Zurich 1789—1792 t. 5, 1789—1802 cz. 7; Meusel J. G., Leitfaden zur Geschichte der Gelehrsamkeit, Leipzig 1799—1800 cz. 3 (DS.).

19948. **Wachler L.**, Handbuch d. Gesch. der Litteratur, Marburg 1804, 3. ed. Leipzig 1833 cz. 4.

19949. **Grässe J. G. Th.**, Lehrbuch der allgemeinen Litteraturgesch. aller bekannten Völker, Dresden u. Leipzig 1837—59 t. 4; — Tenże, Leitfaden, Leipzig 1861 (3 ed.).

19950. Mundth Th., Allgemeine Litteraturgesch., Berlin 1848 t. 3.

19951. **Siemieński L.**, Przegląd dziejów literatury powszechnej, Krak. 1855.

19952. **Scherr J.**, Geschichte der Weltlitieratur, 1. ed. Stuttgart 1860, 9. ed. 1895 t. 2 (toż po pol.: Hist. literatury powszechnej, tłóm. Gliszczyński, War. 1865; 2. tłóm. Br. Zawadzki, Warsz. 1881-1883 t. 2).

19953. **Lowestam F. H.**, Historya literatury powszechnej, Warsz. 1863—1867 t. 4.

19954. Demogeot J., Histoire des littératures étrangères, Paryż 1880 t. 2.

19955. **Dzieje** literatury powszechnej, wyd. nakł. Lewentala w: Bibliot. najcelniejszych utworów, Warsz. I. 1880, II. 1887, III. (wiek XIV.—XVI.) 1890—1891, IV. cz. 1. (w. XVII.) 1893, IV. cz. 2. (w. XVIII.) 1897.

R: Szepielewicz, Aten. 1881, 1887; Antoniewicz Bołoz J., Kwart. hist. 1888; Kawczyński M., tamże 1891; Werner i Brückner, tamże 1891; Matuszewski Ig., Aten. 1892 I.; P. Chm., Wędrowiec 1892 Nr. 11.

19956. **Bougeault A.**, Histoire de litterature étrangere, Paris 1876 t. 2.

19957. **De Gubernatis**, Storia universale della letteratura, Milano 1883—1885 t. 18.

19958. **Stern A.**, Geschichte der Weltlitteratur in übersichtlicher Darstellung, Stuttgart 1887; — Tenże, Katechismus der allgemeinen Litteraturgesch., Lipsk 1892.

19959. Prażmowska T., Podręcznik do nauki literatury powszechnej, Warsz. 1892.

R: Czas 1891 Nr. 241; E. Grabowski, Prz. pedag. 1892 Nr. 3; E. Porębowicz, Ateneum 1882 I.; Tenże, Świat 1891 Nr. 22.

19960. **Karpeles G.**, Allgemeine Gesch. der Litteratur, Berlin 1891—1892 t. 2.

19961. **Chmielowski P. i Grabowski E.**, Obraz literatury powszechnej w streszczeniach i przykładach, Warsz. 1895—1896 t. 2.

R: Matuszewski Ign., Ateneum 1895

19962. **Baumgartner A.**, Geschichte der Weltlitteratur, Freiburg B. 1897—1899 (dotychczas 2 t.).

19963. **Gostomski W.**, Hist. literatury powszechnej, Warsz. 1898 t. 2.

19964. Norrenberg P., Allgem. Litteraturgesch., 2. ed. Müncken 1896 I.; — Hart J., Geschichte der Weltlitteratur, Berlin 1894 do 1896 t. 2.

19965. Histoire abrégée des littératures anciennes et modernes, Paris 1895.

19966. Marchmont F., A concise handbook of ancient and modern literature, London 1896.

19967. Schmidt K., Vergleichende Tabellen über Litteratur- u. Staatengesch. der neueren Welt, Leipzig 1863; — Dierck S., Litteraturtafeln, Dresden 1878; — Weber, Litteratur-historisches Lesebuch, Leipzig 1851—1852 t. 2; — Scherr J., Bildersaal der Weltlitteratur, 3. ed. Stuttg. 1884 t. 4; — Wolff, Die Klassiker alter Zeiten und Nationen, Berlin 1859—1877 t. 7.

19968 Eichhoff F. G., Obraz literatury średniowiekowych ludów, przekł. S. z Z. Pruszakowej, Warsz. 1856 t. 2.

19969. **Ebert A.**, Allgemeine Gesch. d. Litteratur des Mittelalters im Abendlande, Leipzig 1874.

19970. **Burckhardt J.**, Kultura odrodzenia, *zob.* Nr. 18361.

19971. Budik P., Leben und Wirken der vorzüglichsten lateinischen Dichtern des XV.—XVIII. Jahrh., Wien 1827—1828 t. 3.

19972. **Hettner H.**, Litteraturgesch. des XVIII. Jahrh., Brunswick 1893 cz. 3

19973. **Carrière M.**, Sztuka i literatura w XVIII. i XIX. wieku, Warsz. 1878—1879 cz. 2.

19974. **Brandes J.**, Główne prądy literatury XIX. w., Warsz. 1882—1885 t. 5.

19975. **Hettner H.**, Hist. literatury angielskiej, przekł. z niem. P. Chmielowskiego i E. Grabowskiego, Bibl. najceln. utw., Warsz. 1879; Körting G., Grundriss der Gesch. der englischen Litteratur, Münster 1893; — Wulker R., Geschichte der englischen Litteratur, Lipsk 1896; — Filon A., Histoire de la littérature anglaise, Paris 1896; — Taine H., Histoire de la littérature anglaise, Paris 1895 t. 5 (toż po niem.).

19976. **Krumbacher K.**, Gesch. d. byzantinischen Litteratur, 2. ed. Monachium 1896.

R: Kawczyński M., Kwart. hist. 1897; H. M., Zap. Tow. Szewcz. XVIII.

19977. **Gröber G.**, Grundriss der romanischen Philologie, Strassburg (wychodzi).

19978. **Albert P.**, La littérature française, Paris 1894—1895 t. 4; — Kreyssig F., Gesch. d. französischen Nationallitteratur, Berlin 1889 t. 2; — Junker H., Grundriss d. Gesch. d. französischen Litteratur, Münster 1894; — Wermonty A., Hist. literatury francuskiej, Poznań 1866; — Sarnecki Z., Historya literatury francuskiej, Krak. 1893.

19979. Ticknor G., Geschichte der schönen Litteratur in Spanien, deutsch mit Zusätzen hrsg. von N. H. Julius, Lipsk 1867 t. 2.

19980. **Scherer W.**, Gesch. d. deutschen Litteratur, Berlin 1880—1883, 6. ed. hrsg. v. Schroder, Berlin 1891; — Paul H., Grundriss der germ. Philologie, Strassburg 1891 (nowa ed. wychodzi); — Goedecke, Grundriss zur Gesch. der deutschen Dichtung, Hanover u. Dresden 3 t., 2. ed. fortges. von E. Goetze, t. IV.—V. Dresden 1884; — Gervinus G., Gesch. d. deutsch. Dichtung, Leipzig 1835—1845 t. 5; (nowa ed. przez Bartscha K.) 1871 1874; — Koberstein A., Grundriss der deutschen Litteratur, Leipzig 1872—1873 t. 5; — Schmidt J., Gesch. der deutschen Litteratur von Leibnitz, Berlin 1886—1890 [Toż (seit Lessings Tod), Berlin 1866]; — Gottschall R., Geschichte der deutschen Nationallitteratur des XIX. Jahrh., Wrocław 1892 t. 4; Heinrich G. A., Histoire de la littérature allemande, Paris 1889—91 t. 3; — Szabrański A. J., Rys historyi literatury niemieckiej, Warsz. 1876.

19981. Sauer K. M., Geschichte der italienischen Litteratur, Lipsk 1883; — Etienne L., Histoire de la littérature italienne, Paris 1883.

19982. **Joecher C. G.**, Allgemeines Gelehrten-Lexikon, Leipzig 1759 t. 4; ciąg dalszy: Adelung, Leipzig 1784—1787 t. 2, Rotermund, Delmenhorst 1810—1822 t. 4.

19983. Vapereau, Dictionnaire universel des littératures, Paris 1884 t. 2; — Dantès, Dictionnaire biographique et bibliographique, Paris 1875.

19984. Archiv für Litteraturgesch., hrsg. von Schnorr und Carolsfeld, Leipzig od r. 1870; — Zeitschrift für vergleichende Litteraturgeschichte, hrsg. v. Koch, Berlin od r. 1886.

Encyklopedye, zob. Wstęp.

(b: Historye literatur ludów słowiańskich).

19985. **Pastrnek F.**, Bibliographische Übersicht über die Slav. Philologie, 1876—1891, *zob.* Nr. 11086.

19986. **Slovanský** katalog bibliograficky, redacká A. Michálka a Jar. Kloučka v Praze od r. 1877.

19987. **Šafařik P.**, Gesch. d. slav. Sprache u. Litteratur, Ofen 1826 (toż po polsku: Dahlmann P., Wrocław 1843); — Tenże, Slavanské starožitnosti, Praga 1837; Toż po pol.: Starożytności słowiańskie, *zob.* Nr. 6.15.

R: Libelt, Tyg. lit., Poznań 1839 II., 1840—1841 III; Bielowski A., Ziewonia, 1839; Dz. nar. 1842 do 1843 t. II. Nr. 55.

19988. **Kolar J.**, O literackiej wzajemności Sławian, Słowianin, Lwów 1868.

19989. J(acobs) T. A. L. van, Historical View of the Slavic language in the various dialects, Andover 1834, (with preface by E. Robinson) New-York 1850 (Toż po niem.: Handbuch einer Gesch. der Slav. Sprachen u. Litteratur, von Taloj): — O(lbrach) E., Gesch. Übersicht der Slav. Sprache und der Slav. Litteratur, Leipzig 1837; — Eichhoff F. G., Hist. de la langue et de la littérature des Slaves, Paris-Genève 1839.

19990. **Rakowiecki B J.**, Pisma, Warsz. 1834—1835; Jakubowski A. A., Dzieje lit. słow. (po angielsku), Albiny 1837 (E.); Wicherski P., O literaturze wszechsłowiańskiej, Tyg. petersb. 1843 XXVIII.

19991. Chodźko Al. B., De la littérature sacrée chez les Slaves (Extrait du correspondent), Paris, b. r. (E.).

19992. **Tyszyński Al.**, Rys hist. oświecenia Słowian, Bibl. warsz. 1841 I.—III.; — Uwagi P. Dubrowskiego nad artykułem Tyszyńskiego i Odpowiedź Tyszyńskiego, tamże 1843 II.; — Maciejowski W. A., Odpowiedź na przypisek Tyszyńskiego, tamże 1841 II.

19993. **Mickiewicz A.**, Etudes de cours de la lit. slave, Paris 1842—1843; Toż p. t.: Les Slaves, cours, Paris 1849 (ed. tytułowa), 1869 t. 5; Toż po pol.: Kurs literatury słowiańskiej, Paryż 1841 1844 (każdy kurs osobno i razem), Poznań 1850, p. t.: Literatura słowiańska, Poznań 1865 t. 4 (Toż po niem.: Vorlesungen. Leipzig u. Paris 1843 do 1845, 1849).

Por.: Chronique parisienne. Biblioth. universelle et Revue Suisse 1894 t. LXIV. Nr. 192 (O Mickiewiczu z powodu artykułu Kazimierza Stryjeńskiego o wykładach Mickiewicza w: Revue blanche).

19994. **Robert C.**, Histoire littéraire Slave, Revue des deux mondes z 14. stycznia 1846, 15. grudnia 1852 15. czerwca 1853 i 1. kwietnia 1856; Toż, Odb. Les quattre littératures slaves, Paris 1859.

19995. **Kurhanowicz T.**, O charakterze poezyi religijno-chrześciańskiej u ludów słowiańskich, Pam. rel. mor. 1855, Odb. Warsz. 1855.

19996. **Krek G.**, Einleitung in die slavische Litteraturgeschichte, Graz 1874, 2. wyd. 1887.

R: Prz. kryt. 1876; Brückner A., Kwart hist. 1887; Budilovič A., Russ. filolog. Wiestn. XVII.; Č. Zibrt, Slovansky Sbor. VI.; Lubljanski Zvon 1887.

19997. **Pypin A. i Spasowicz Wł.**, Obraz istorii słowiańskich literatur, Petersb. 1865, 2. ed. zupełnie przerobiona p. t.: Istoria słowiańskich literatur, Petersb. 1879—1881 t. 2; Toż po franc.: Histoire des lit. slaves, tłóm. Denis A., Paris 1881; po niem., tłóm. Pech T., Leipzig 1880; po czesku, tłóm. A. Kotik, Praga 1880—1882.

R: A. Budilovič, Żurn. min. nar. prośw. 1879, 1881; Jagič i Onyszkiewicz, Arch. f. slav. Philol. 1880 IV.; Tieftrunk K., tamże 1882 VI.; Brückner, tamże 1884 VII.; Kalina A., Aten. 1880 II.; Czajewicz W., tamże 1881 II.; Kurj. pozn. 1883 Nr. 211.

19998. Kraiński W., Hist. lit. ludów słow., Warsz. 1867; — Kirkor A. H., O lit. narodów słowiańskich, Krak. 1874.

19999. Obzor sławianskich literatur, Lekcij W. Hryhorowycza, zapysany słuszatelem jeho A. Smyrnowym Woroneż 1880.

20000. Leger L., Le monde slave, voyages et littérature, Paris 1873; — Tenże, Nouvelles études slaves, histoire et littérature, Paris 1880.

20001. **Grabowski Br.**, Literatury słowiańskie, Dzieje literatury powsz. t. II. ks. VIII., *zob.* Nr. 19955.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1888, 1894.

20002. **Morfill W. R.**, Slavonic literature, London 1883, w zbiorze: The Daun of European literature; — Tenże, En essay on the importance of the study of the slavonic languages, London 1890.

R: Mourek V. E., Listy fil. 1884 XI.; Č. Ibl, Slov. Šb. 1884 III.; Jagič, Arch. f. slav. Philol. XIII.

20003. Ciampoli D., Letterature slave, Milano 1889 t. I.

20004. **Woskresenskij Gr**, Slawjanskaja chrystomatija, Moskwa 1882—1884.

R: Jagič, Arch. f. slav. Philol. 1882 VI., 1884 VII., VIII.; Sobolewskij, Żurn. min. nar. prośw. 1883.

20005. **Machal H.**, O bohatyrskem epose slovanskem, por.: Naše doba 1894 Nr. 5 i T., Čas 1894 Nr. 23.

20006. Hankiewicz Kl., Grundzüge der slavischen Philosophie, Rzeszów 1873.

Prawo, zob. Nr. 16058.

20007. Voigt Ad., Acta litteraria Bohemiae et Moraviae, Pragae I. 1775, II. 1783 t. 2; — Schimek M., Handbuch d. böhm. Litteratur, Wien 1885 (autorem jest J. V. Zlobicky); — Dobrovský J., Gesch. d. böhm. Sprache u. Litt., Prag 1792; — Jungmann J., Historie lit. české, Praha 1825, 1849, (Hanuš J. J., Dodawky, Praha 1869).

20008. **Šembera Al. V.**, Dějiny řeči a literatury československé, (wiek dawniejszy) Wied. 1858. 1859, 1868, 1878, (wiek nowszy) 1861, 1868, 1869.

20009. **Tieftrunk K.**, Historie literatury české, 2. ed. Praha 1880; — Bayer Fr., Stručné dějiny lit. české, Ołom. 1878; — Bačkovský Fr., Dějiny českého písemnictví, Praha 1884 - 1887.

20010. **Vlček Jar.**, Dějiny české literatury, Praha 1897, 1898—1899 (do końca XVIII. w.) (Tenże, Přehlad dějin lit., Berno 1885).

R: Brückner A., Kwart. hist. 1898.

20011. Flajšhans V., Pisemnictvi české, Praha 1899.

20012. Czajewski W., Historia literatury czeskiej, Warsz. 1886.

20013. Stepowicz A., Oczerk ist. czeskoj lit., Kiew 1886.

20014. **D'Elvert Chr.**, Literatur-Gesch. v. Mähren u. Öster.-Schlesien, Brünn 1850.

Por.: Zibrt Č., Bibliografie české historie, Praha 1900 Nr. 1—92

20015. Vlček Jar., Literatura na Slovensku (Słowaczyzna), Praha 1881 (tož po ross., Kijów 1889).

20016. Pypin A. N., Das serbisch-wendische Schriftthum mit Ergänzungen von Traugott P., Leipzig 1884 (Odbitka z Nr. 19997).

20017. Mosbach, Literatura łużycko-serbska, Tyg. lit., Pozn. 1841 IV.; — Parczewska M., Z przeszłości i teraźniejszości Łużyc, Aten. 1889 III., IV.

20018. Courrier, Hist. des littératures de Slaves du Sud (tož po bułg. przez Jankolova), Filipopol 1881; — Krek G., Die slovenische Litteratur, zeszyt 122 dzieła: D. Öst.-ung. Monarchie in Wort u. Bild; — Kleinmayer J., Zgodovina slovenskego slovstva, Celoviec 1881, por.: Ledstik Fr., Ljublj. Zvon 1881 i Jagič, Arch. f. slav. Philolog. t. VI.; — Glaser K., Slovenische Litteraturgesch, por.: Oblak, Arch. f. slav. Philol. 1896; — Macun J., Književna zgodovina slovenskega štajerja, Gradec 1883; — Broz J., Crtice iz hrvatske književnosti, Zagrzeb 1886; — Rzążewski, Złoty wiek literatury Dobrownika, Pam. wydz. filol. i hist. Ak., Odb. Krak. 1885.

20019. Marinov D., Ist. na blgarskata literatura, w Płowdiw 1887; — Iwanow J., Istoria na slavianskity literaturi, 1896; — Matejko F., O początku i rozkwicie literatury słowiańskiej w Bułgaryi, Bibl. warsz 1864.

20020. Gennady Gr., Literatura russkoj bibliografii, Petersb. 1858; — Niekraskij P., Nauka i lit. w Rossii, Petersb. 1862.

Pypin i Spasowicz, zob. Nr. 19997.

20021. Gałachow A., Ist. russkoj słowiennosti, Petersb. 1880 t. 2 (2. wyd., praca zbiorowa, wyciąg dla szkół, Petersb. 1888); — Porfirjew I., Ist. russkoj słowiennosti, Kazań 1886.

20022. **Reinhold A.**, Geschichte der Russischen Litteratur, Lipsk 1886; — Sichler L, Histoire de la littérature russe, Paryż 1887; — Turner E., Studies in Russian literature, London 1882.

20023. **Filaret**, Obzor russkoj duchownoj literatury, 3. ed. Petersb. 1884.

20024. **Wengierow C. A.**, Kritiko-bibliograficzeskij słowar, Petersb. od r. 1889.

20025. **Archiv** f. slavische Philologie, hrsg. v. V. Jagič, Berlin od r. 1876, *zob.* Nr. 19985.

20026. Filologiczeski zapiski, Woronez od r. 1860 (Ukazatel statej, Woronez 1888); — Ruskij filol. Wiestnik, Warsz. od r. 1879; — Sławianskij Sbornik, Petersb. 1875—1877; — Sławianskij Jezegodnik, Kiew 1876—1884; — Wiestnik Sławianstwa, Kazań od r. 1880.

20027. **Sbornik** slavanský (red. E. Jelinek), 1881—1887.

20028. Revue Slave, Vars. 1878; Przegląd słowiański, Poznań 1880.

B. Historya literatury polskiej.

(a: Zarysy literatury polskiej; dykcyonarze i żywoty pisarzów; bibliografie; historya drukarń).

20029. O historyach literatury polskiej, Czas 1867 Nr. 199 i 275.

20030. **Janocki J.**, Excerptum polonicae litteraturae, Vratisl. 1764 t. 4, *zob.* Nr. 9557; — Tenże, Sarmatiae litteraturae fragmenta, Vars. et Lipsiae 1773; — Tenże, Litterarum in Polonia instauratores et epist. ad Andr Załuski, Lipsiae 1744 (DS,), *zob.* Nr. 20087.

20031. Olof E., Beiträge zu der Polnischen weltlichen Kirchen und. Gelahrten Geschichte, Danzig 1764 DS.

20032. **Załuski J. A.**, Bibliotheca poetarum polonicorum, Vars. 1754, *zob.* Nr. 58 9, 9463, 6006 i 20086.

20033. Jabłonowski J. A., Dissertatio de progressu litterarum in Polonia, b. r. (E.), *zob.* Nr. 20084.

20034. D. C. de la C., Essai sur l'histoire litteraire de Pologne, 1778; — Observations sur l'ouvrage, Essai etc., 1778; — Potocki J., Responses aux observations sur l'ouvrage: Essai sur l'hist. litteraire, Vars. 1779 (DS.).

20035. Szumski T., Krótki rys historyi i literatury polskiej, Berlin 1807.

Malte-Brun, zob. Nr. 10168.

Sołtykowicz, zob. Nr. 18934.

20036. Potocki St., O literaturze polskiej od Zygmuntów do ostatnich lat, w dziele: Pochwały, Warsz. 1812 t. II.

20037. **Bentkowski F.**, Historya literatury polskiej, Warsz. 1814 t. 2.

R: Pam. lw. (rec. z pism wied.) 1818 II; Sobolewski L., Dz. wil. 1819; Moszczyński, tamże 1826.

20038. Mickiewicz A., Historya literatury polskiej (wykłady kowieńskie, opisane przez ucznia jego Ber. Kiejstut-Giedymina), Muzeum 1898.

20039. **Ossoliński J. M.**, Wiadomości historyczno-krytyczne do dziejów literatury polskiej, Krak. 1819—1822 t. 3. t. IV. wyd. Bielowski A., Lwów 1852 (wyciągi w: Dz. wil. 1820—1822).

20040. Bartoszewicz Z. Pomian, Historya literatury polskiej podług dzieł Bentkowskiego, Juszyńskiego, Ossolińskiego i Sołtykowicza, Wilno 1828, *zob.* Nr. 18934 i 20091.

20041. Jaszowski, Polnische Literatur, Mnemosine, Lwów 1828.

20042. Jarry A. et Chodźko L., Esquisse chronologique de l'histoire de la littérature polonaise, Paris 1828.

Chodźko L., La Pologne, zob. Nr. 10179.

Ciampi S., zob. Nr. 10100.

20043. Fragmenta o dawnej literaturze polskiej (rec. Malte-Bruna i Chodźki), Gaz. pol., Warsz. 1830 Nr. 175.

20044. **Łukaszewicz L.**, Rys dziejów piśmiennictwa polskiego, Krak. 1836, 1838, 1848 (uzup. W. Kalinka i A. Mułkowski), 1851, Warsz. 1856 (uzup J. N. Czarnowski), 1857 (uzup. J. Radwański), 1860 (uzup. do r. 1860), Poznań 1859 (opracował T. Kiliński), 1860 (2. wyd.), 1864, 1866.

R: T., Czas 1860 Nr. 162; K. Kaszewski, Tyg. ill. 1866 XIII.

20045. **Wiszniewski M.**, Historya literatury polskiej, Krak. 1840—1845 I.—VII., 1851 VIII., 1857 IX. i X. (Spis autorów, uł. T. Żebrawski).

R: Maciejowski W. A., Bibl. warsz. 1841 II., Zieliński F., tamże 1842 I.; Tyg. lit., Pozn. 1840 III.; Mosbach, tamże 1841 IV. (o t. III., tamże str. 202 sprostowanie), 1842 V., 1843 VI. (o t. IV.), 1844 VII. (o t. VI); Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII. (Słów kika na rozbiór Hist. lit. Wiszniewskiego umieszcz. w Tyg. pozn.); Lwowianin 1841 Nr. 19; J. Sow., Tyg. petersb. 1842 XXVI.; Rocz. kryt.-lit. Lewestamma 1842 Nr. 3.

20046. Maciejowski W. A., Polska aż do pierwszej połowy XVII. w., *zob.* Nr. 18383 do 18395.

R: Wójcicki K. W, Rychter J. L. i Pstrokoński Fr., Bibl. warsz. 1842 IV. str. 169, 399 i 601; Rocz. kryt.-lit. Lewestamma 1842 Nr. 72.

Morawski T., zob. Nr. 10182.

20047. **Wójcicki K. Wł.**, Historya literatury polskiej w zarysach, Warsz. 1845—1846, 2. ed. 1859—1861 t. 4; — Tenże, Historya literatury polskiej dla młodzieży, Warsz. 1879.

R: Wiek 1879 Nr. 158.

20048. **Majorkiewicz J.**, Historya, literatura i krytyka, Literatura polska w rozwinięciu historycznem, Warsz. 1847, 2. ed. 1850.

R: Tyszyński, Bibl. warsz. 1847 III.

20049. **Kondratowicz L.**, Dzieje literatury polskiej od pierwiastkowych do naszych czasów, Wilno 1851—1854 t. 2, 2. ed. Warsz. 1874 t. 3 (Tenże, Dzieje literat. w Polsce do XVII. w., Warsz. 1875).

R: Nowosielski A., Dz. warsz. 1852 Nr. 86, 1853 Nr. 206.

20050. Rogalski L., Rys dziejów literatury polskiej wedle L. Kondratowicza i L. Łukaszewicza, Warsz. 1853, 1856, 1859; — Tenże, Historya literatury polskiej, Warsz. 1871 t. 2.

20051. Gromadzki P., Przegląd dziejów piśmiennictwa pol. J. Majorkiewicza i L. Kondratowicza, Pismo urywk. wiersz. i prozą, Kijów 1858.

20052. **Maciejowski W. A.**, Piśmiennictwo polskie aż do r. 1650, Warsz. 1853 t. 3.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1852 I., 1853 I., 1854 II.

20053. Łyszkowski M., Krótkie wiadomości z dziejów piśmiennictwa polskiego, Warsz. 1853 (E.: druga edycya Edw. Dembowskiego pomnożona).

Krasiński W. S., zob. Nr. 16154.

20054. Chodyński A. (pseud. Porój), Obrazek dziejów literatury polskiej dla młodzieży, Kalisz 1858; Tenże, Zarys dziejów literatury polskiej, Warsz. 1860.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1859 II.

20055. Wesołowskij W., Oczerki sowremiennoj Polskoi literatury i żurnalistyki, Wilno 1859.

20056. Zienkowicz L., Kurs literatury polskiej w Paryżu wykładany w r. 1858—1859, por.: Demokr. pol., Paryż 1859.

20057. **Bartoszewicz J.**, Historya literatury polskiej, Warsz. 1861, 2. wyd. Warsz. 1877.

R: Ehrenberg G., Bibl. warsz. 1861 III.; Łukaszewicz J., tamże 1861 III.; Tyszyński A., tamże 1862 II; M. Baliński, Uwagi, tamże 1861 IV.; Dmochowski, Uwagi, Świat literatury hist., Warsz. 1861.

20058. **Kraszewski J. I.**, Odczyty o cywilizacyi w Polsce, Gazeta codz. 1861 Nr. 129 do 147.

20059. **Wykład literatury polskiej, Niewiasta 1862.**

20060. Spasowicz Wł., Obzor istorii polskoi literatury, Petersb. 1865.

20061. **Nehring Wł.**, Kurs literatury polskiej, Poznań 1866.

R: Grochowski W., Tyg. ill. 1866 XIV.; Małecki A., Dz. lit. 1867.

20062. Wasilewska F. (Boberska), Historya literatury polskiej, Lwów 1867.

20063. Kraiński W., Historya literatury i oświaty narodu polskiego (Pisma t. XI), Wrocław 1868.

20064. Lewestam F. H., Krótki rys historyi literatury polskiej, Warsz. 1867.

20065. Rycharski T. L., Literatura polska, Krak. 1868 t. 2.

R: Mecherzyński K., Uwagi nad dziełem Rycharskiego, Krak. 1868; Bądzkiewicz A., Bibl. warsz. 1869 I.; Szujski J., tamże 1867 IV.; Dz. pozn. 1868 Nr. 8 i 9; Rycharski T. L., Odpowiedź Dz. pozn., Krak. 1868.

20066. P. E. (Puffke E.), Geschichte der poln. Literatur (str. 57, autor Lipnicki E.), Breslau 1868, Mainz 1873.

R: Estreicher K., Bibl. warsz. 1868 I.

20067. Grochowski W., Historya literatury polskiej, Tyg. ill. 1871 VIII.

20068. **Kuliczkowski A.**, Zarys dziejów literatury polskiej, Lwów 1872, 1880, 1889; por.: Kuliczkowski A., Stosunek mego zarysu dz. lit. do badań p. A. Małeckiego, Tydzień, Lwów 1875, Odb. 1875.

R: Szujski J., Prz. pol. 1868 IV.; Powidaj L., tamże 1872 IV.; Bibl. warsz. 1874 X.; Prz. lit. art., Krak. 1884; Król Kazimierz, Muzeum 1893.

20069. **Mecherzyński K.**, Historya literatury polskiej, Krak. 1873, 2. wyd. 1880.

R: Chmielowski P., Op. dom., Warsz. 1872; Kantecki Kl., Gaz. nar. 1873 Nr. 50; Gąsiorowski W., Z powodu rec. w Gaz. nar. Hist lit. Mecherzyńskiego, Krak. 1873; Czas 1876 Nr. 211.

20070. **Zdanowicz Al. i Sowiński L.**, Rys dziejów literatury polskiej, Wilno 1874—1878 t. 5.

R: Powidaj L., Prz. pol. 1875 I.; Aten. 1876 I.

20071. **Spasowicz Wł.**, Dzieje literatury polskiej, przeł. z ross. St. Czarnowski i A. G. Bem., Warsz. 1882, 1891, *zob.* Nr. 19997 i 20060.

R: Tarnowski St., Czas 1882 Nr. 73; Tretiak J., Przew. nauk. lit. 1882; Chmielowski P., Nowiny 1882 Nr. 1; Prawda 1882; Aten. 1884 IV.; Chm. P., Wędrowiec 1891 Nr. 40.

20072. **Nitschmann H.**, Geschichte der polnischen Literatur, Leipzig 1882, 1889.

R: Gaz. lw. 1882 Nr. 256, 257; Kraj 1882 Nr. 11; German L., Prz. pol. 1882 IV.; Kurpiel A. M., Kwart. hist. 1889.

20073. **Dubiecki M.**, Historya literatury polskiej, Warsz. 1888 t. I.

R: Tarnowski St., Prz. pol. 1888 I.; Aten. 1888 I.; Pilat R., Kwart. hist. 1889; A. Bem, Prawda 1889 Nr. 40 i 41; R. Plenkiewicz, Bibl. warsz. 1889 IV.

20074. Drobner H., Dzieje lit. polskiej, Krak. 1889.

R: Kurpiel J., Kwart. hist. 1889.

20075. Breza A., Literatura polska, cz. I. Warsz. 1891.

R: W r. 1891: A. Bądzkiewicz, Bibl. warsz. IV.; X. W. Cz., Niwa Nr. 20; ks. Wit. Czeczott, Prz. powsz. IV.; P. Chm., Wędrowiec Nr. 41; — w r. 1892: Kallenbach J., Kw. hist.; J. W. M., Prawda; Ign. Matuszewski, Prz. tyg. Nr. 3—4; Tretiak J., Kraj Nr. 43.

20076. **Maryan z nad Dniepru**, Dzieje lit. ojczystej dla młodzieży polskiej, cz. I., Krak. 1895.

R: Wojciechowski K., Prz. lit. 1896 Nr. 6; Muzeum 1896; Nitschman, Internat. Lit.-Berichte 1896 Nr. 14.

20077. **Biegeleisen H.**, Illustrowane dzieje literatury polskiej, Literatura średniowieczna, okres piastowski, Wiedeń t. I. 1898, t. II. (do r. 1500) 1899.

R: Bruchnalski W., Przew. nauk. i lit. 1899, Odb. Lwów 1899; Leciejewski J., Muzeum 1899; Hahn W., Gaz. lw. 1899 Nr. 75; Fleishaus, Narod. listy 1898 Nr. 111; S., Słowo pol. 1898 Nr. 174.

20078. Doleżan W., Krótki rys dziejów literatury polskiej dla użytku uczniów i uczenic, Tarnów 1898 t. 2.

20079. **Wojciechowski K.**, Zwięzły podręcznik do historyi literatury polskiej, Lwów 1899.

20080 **Chmielowski P.**, Historya literatury pol., I. (Bibl. dzieł wyb.), War. 1899 t. 3; —

Tenże, Obraz literatury polskiej w streszczeniach i celniejszych wyjątkach, Warsz. 1898 t. 3.

R: G. Kor., Głos 1898 Nr. 6; Galle H., Aten. 1899 I.

20081. Chociszewski J., Piśmiennictwo polskie dla ludu, 3. ed. Poznań 1893.

Historya literatury w zarysach historyi Polski, zob. Historya polityczna.

20082. **Starowolski Sz.**, Scriptorum polonicarum Hecatontas, 1625, *zob.* Nr. 8010.

20083. **Braun D.**, De scriptoribus Poloniae, 1730, *zob.* Nr. 9135.

Zob. Nr. 5828.

20084. Jabłonowski J. Al., Biblioteca poetarum polonorum, b. r; — Parnassus illustratus sive nomina et ellucidatio historiarum poeticarum, Calissii b. r. (E.) (DS.).

20085. Trotz M. A., Bibliotheca polono-poetica albo urzędów wielkim jaśniejących na Parnasie słynących poetów wiekuiste prace, Lipsk 1728 DS.

20086. **Załuski J. A.**, Bibliotheca poetarum polonorum, 1754, *zob.* Nr. 9436; — Tenże, Biblioteka autorów polskich, *zob.* Nr. 6086.

20087. **Janocki J. D.**, Janociana sive clarorum Poloniae auctorum memoria, 1776, *zob.* Nr. 9557 i 20030.

20088. **Bogusławski K.**, Życia sławnych Polaków, Warsz. 1788, *zob.* Nr. 9581.

20089. **Lelewel J.**, Nekrolog znamienitych pisarzy, Polska, dzieje i rzeczy t. I., *zob.* Nr. 5831.

20090. **Śniadecki J.**, Żywoty uczonych Polaków, Pisma, Wilno i War. 1814, Wilno 1818, Krak. 1861 t. I.

20091. **Juszyński H.**, Dykcyonarz poetów polskich, Krak. 1820 t. 2.

R: Pam. warsz. Bentkowskiego 1821; Łukaszewicz, Poeci opuszczeni przez Juszyńskiego, Weteran, Poznań 1825.

Ossoliński J. M., zob. Nr. 20039.

20092. Hlebowicz, O pisarzach i dziełach polskich z słownika hist. o pisarzach Rossyi metropolity kij. Eugeniusza, Dz. wil. 1822 II.; Marylski E., Wspomnienia zgonu zasłużonych Polaków, Warsz. 1829.

R: Dz. wil. 1829.

20093. **Brodziński K.**, Życiorysy niektórych poetów i uczonych, Dzieła t. VI., Bibl. pis. pol. Turowskiego, Sanok 1856.

20094. **Chodynicki Ign.**, Dykcyonarz uczonych Polaków, Lwów 1833 t. 3.

20095. Prek Ks., Wizerunek znakomitych ludzi w Polsce, Krak. 1830—1833.

Chodźko L., zob. Nr. 10179.

20096. **Wójcicki K. Wł.**, Życiorysy znakomitych ludzi, War. 1849—1850; — Tenże, Cmentarz Powązkowski, Warsz. 1858

Zob. Nr. 5975, 5976.

20097. Szymanowski W. i Rogalski L., Dykcyonarz biograficzno-powszechny, Warsz. 1851 t. 2.

20098. **Radziszewski Fr.**, Dykcyonarz pisarzów polskich tudzież postronnych, którzy o Polsce pisali, Warsz. 1854, *zob.* Nr. 5837.

20099. **Święcki T.**, Historyczne pamiętniki znakomitych rodzin i osób dawnej Polski, uzup. J. Bartoszewicz, Warsz. 1856.

20100. Stekert A., Słownik biograficzno historyczno-polski, Krak. 1885 t. I.

20101. Chociszewski J., Piśmiennictwo polskie w życiorysach naszych znakomitszych pisarzy, Pozn. 1893.

20102. **Życiorysy** sławnych Polaków, War. (wychodzi od r. 1899).

20103. Szajnocha K., Hetmanowie uczeni, Dz. lit. 1857 I.

Zob. Nr. 18578.

20104. Sowiński J., O uczonych Polkach, Krzemieniec 1821.

R: Gaz. lit. Chłędowskiego 1821 Nr. 19.

20105. Chmielowski P., Autorki polskie, Warsz. 1885.

20106. Biographie universelle, Paris 1826 do 1831.

20107. Kamieński Bantysz D., Słowar dostopamiatnych liudej russkoj zemli, Moskwa 1847; — Wurzbach K., Biographischer Lexicon des Kaiserthums Oesterreich, Wien 1856 do 1887; — Allgemeine deutsche Biographie, hrsg. v. d. hist. Kommission Akad., München 1875 i n.

Encyklopedye, zob. Wstęp.

20108. Brown, Biblioteka pisarzów assystencyi polskiej Tow. Jezusowego, *zob.* Nr. 13861; — Alegambe F. X., Bibliotheca scriptorum Soc. J., Antverp. 1643, Romae 1676 DS.

20109. Nomina virorum et defunctorum Ord. S. patris Benedicti, 1759 DS.

Zob. Zakony Nr. 13231—13880.

20110. Jaszowski St., O uczonych Lwowianach, Roz., Lwów 1824, *zob.* Nr. 8574.

Oświata na kresach, zob. Nr. 18463.

20111. Paritius F. Ch., Commentatio ex hist. litteraria de Silesiis eruditis in Polonia, Vratislavia 1816; — Thomas J. G., Literaturgeschichte von Schlesien, *zob.* Nr. 5865; — Knauthen Ch., Hist. Abriss der Gelersam. in Oberlausitz, Leipzig u. Görlitz 1740 DS.

20112. Hankius M., Vratislavienses eruditionis propagatores ab a. 1525, Lipsiae 1701 DS.

20113. **Hipler F.**, Literaturgesch. des Bisthums Ermland, Braunsberg 187 .

20114. Sembrzycki J. K., Przegląd literatury ewangelickiej Mazurów i Szlązaków od r. 1670, *zob.* Nr. 14941.

20115. **Schulz J. P.**, Das gelehrte Preussen, Thorn 1724, *zob.* Nr. 9002.

20116. Lilienthal M., Preussische Zehenden allerhand geistlicher Gaben in Kirchen und Gelehrtengesch., Königsb. 1740—1742 t. 2.

20117. **Pisański J. Krz.**, Historia literaria Prussiae, Regiom. 1764—1765 t. 3.; — G. C., Pisanski's Entwurf einer preussischen Literaergesch. in vier Büchern, mit einer Notiz über den Autor und sein Buch, hrsg. von R. Philippi, Königsb. 1866 XIV.

20118. Seyler J., De Elbingensium clarorum memoria, Elbing 1740; — Charitius Andr., Commentatio historico-litteraria de eruditis Gedanensibus, Vitemberg. 1715 (DS.).

20119. **Estreicher K.**, O bibliografii. Bibl. warsz. 1865, Odb. warsz. 1865.

20120. **Janocki J. D.**, Bibliographia Załusciana exhibens J. A. Załuski tam edita quam edenda scripta inspersis plurimis notis, Berdiczoviae et Vars. (1763, 1764, 1765, 1766), 1766 DS., *zob.* Nr. 20032.

20121. **Lelewel J.**, Bibliograficznych ksiąg dwoje, Wilno 1823 I., 1826 II.

R: Dz. wileński 1823.

20122. Ciampi, Bibliografia critica, Firenze 1834 I., *zob.* Nr. 6843.

20123. **Jocher A. B.**, Obraz bibliograficzny literatury i nauk w Polsce, do r. 1830 włącznie, Wilno 1840, 1842, 1857 t. 3; — Estreicher K., Spis abecadłowy do dzieła A. Jochera, Krak. 1873 i w: Bibliografii XIX. w. sub voce: Jocher.

R: Kraszewski J. I, Tyg. petersb. 1839 XX., 1840 XXI.—XXII.; M(uczkowski), Orędownik, Poznań 1840—1841; Skimborowicz, Prz. warsz. 1841 I.; Wiz. i roztrz. nauk s. III. t. V., VI., VII., XIII, XIV.; Szrejer, Noworocz., Wilno 1861; Por.: W. Korotyński, Jocher Adam, Tyg. ill. 1869.

20124. **Remer A.**, Rozmaitości bibliogr., Tyg. petersb. 1844 XXX.; Z., Wiadomości historyczno-bibliograficzne, Bibl. warsz. 1850 III.

20125. **Estreicher K.**, Bibliografia polska, część I.: Stulecie XIX., Krak. 1870—1879 t. I.—V.; Dopełnienia bibl. XIX. w., Krak. 1880—1882 t. VI.—VII. (po r. 1882); część II.: Chronologiczne zestawienie druków polskich od r. 1455 do 1799, Krak. 1882—1883 t. VIII.—IX., XI.; Bibliografia polska XIX stulecia, Spis chronologiczny (do r. 1870), Krak. 1885 t. X.; część III.: Bibliografia polska w. XV.—XVIII. (alfabetycznie wedle autorów ułożona), Krak. 1891—1899 t. XII. do XVII. (do lit. G); — Tenże, Bibliografia polska XV.—XVI. stólecia, Zestawienie chronolog. tudzież abecadłowe tych dzieł, które dochowały się w bibliot. polskich, Kraków 1875.

R: Czas 1870 Nr. 151; Kołaczkowski J., Uwagi, tamże 1872 Nr. 18, 1873 Nr. 151, 1874 Nr. 76; Estreicher, Wyjaśnienie J. Kołaczkowskiemu, tamże 1872 Nr. 20; Wisłocki Wł., Przew. nauk. i lit. 1873 I.; Bibl. warsz. 1875 III.: Kurjer pozn. 1882 Nr. 161; Por.: Hordyński Zdz., Obraz piśmiennictwa polsk. XV.—XIX. w., Kwart. hist. 1893.

20126. **Wisłocki Wł.**, Przewodnik bibliograficzny, miesięcznik, Krak. od lipca 1878.

20127. **Wierzbowski T.**, Bibliogr. polonica XV. ac XVI. ss., *zob.* Nr. 101; volumen III., Vars. 1894.

R: Centralblatt f. Bibliothekwesen 1894; *Storożenko A., Kij Star. 1894 II.

20128. Wisłocki Wł., Bibliografia, Kwart. Kłosów, Warsz. 1877; — Tenże. Bibliografia z zakresu historyi oświaty w Polsce, 1877 do 1878, Krak. 1878; Toż za lata 1878—1881, Krak. 1881

20129. Brykczyński A. ks., Druki polskie XVI. w. nie objęte bibliografią K. Estreichera, Bibl. warsz. 1878 IV.

20130. **Wiadomości** bibliograficzne, miesięcznik, pod red. T. Paprockiego, Warsz. 1882—1884 (podawały treść pism peryodycznych).

20131. **Przegląd** czasopism (prace samodzielne i recenzye), Kwart. hist. od r. 1890.

20132. Arctowski H., Materyały do bibliografii prac naukowych polskich, Warsz 1897.

20133. Paprocki T., Podręcznik księgarski, przewodnik praktyczny dla wydawców, księgarzy, Warsz. 1896.

20134. Rzadkie druki dzieł polskich, Bibl. warsz. 1860 II.; — Przyborowski J., Zagadka bibliograficzna, tamże 1889 IV.; — Ptaszycki St., Nieznane dawne druki polskie, Kraj 1898 Nr. 18; — Nowo odnaleziony druk polski z r. 1586, Prz. kat. 1897 Nr. 11.

20135. Legatowicz Ign., Wiad. o dziełach polskich o których żaden bibliograf wzmianki nie uczynił, Dz. wil. 1825; Chyliczkowski J., Notatki bibliogr. polskie, Dz. warsz. 1825–1826 II.–III., 1827 IX.; Rzadkie dzieła polskie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV, 1841 VIII.; Nakwaska A., Materyał do bibliogr. pol., Dz. warsz. 1852 Nr. 75; Materyały do bibliogr. pol., tamże 1853 Nr. 31 i 285; Kamiński J. A., Bibliografia polska (druki niektóre XV.—XVI. w.), Skarbiec pol. Kamińskiego, Lwów 1859; Warsz. rocznik lit., pod red. St. Czarnowskiej, Warsz. 1871 (Spis bibliogr. za każdy rok, przegląd lit.); Biernacki C., Kwerenda bibliogr., Tyg. ill. 1880 X.; Sozański A., Treść dzieła bibliogr. przygot. do druku, Prz. bibl. arch., Warsz 1882 III.

Bibliografie odnoszące się do poszczególnych działów, zob. pod tymi działami.

Bibliografie podające treść czasopism, zob. Wstęp.

Biblioteki i katalogi rękopisów, zob. Nr. 1–145 i Dod. I.

20136. **Linde A.**, Gesch. der Erfindung der Buchdruckerkunst, Berlin 1886–1887 t. 3; — Tenże, Gutenberg, Geschichte und Erfindung, Stuttg. 1878; — Faulmann K., Die Erfindung der Buchdruckerkunst, Wien 1891.

20137. **Burger K.**, Die Drucker des XV. Jahrh., Leipzig 1892.

20138. Monumenta Germaniae et Italiae typographica, hrsg. von Burger, Berlin und Leipzig, od r. 1892.

20139. Woski Z., Jan Gutenberg, szkic biograficzny, rzutem oka na dzieje książki przed wynalezieniem druku poprz., Warsz. 1894; — Pogoralczyk M., Pamiątka obchodu 25-tej rocznicy założenia Stow. drukarzy polskich w Poznaniu, Pozn. 1896.

20140. Łopacki, Sztuka drukarska, Rozm., Lwów 1822.

20141. Hoffmann J. D., De typografiis in Regno Pol., Dant. 1740; — Schlief W., Beiträge zu J. A. Hoffmann: De typographiis, 1740 (DS.).

20142. **Bandtkie J. S.**, Historya drukarń w król Polskiem i W. X. Lit, Krak. 1826.

Lelewel J., Bibliograficznych ksiąg dwoje, zob. Nr. 20121.

20143. Korotyński W., Postępy drukarstwa polskiego, Tyg. ill. 1878 VI.

20144. Królikowski L., Kilka słów o sztuce drukarskiej w Polsce (odczyt), Poznań 1890.

20145. **Zabytki** sztuki drukarskiej w Polsce w XVI. i XVII. w., fotodruki z dzieł rzadkich, Krak. 1877.

20146. **Benis A.**, Mater. do hist. druk. i księg. w Polsce, Arch. do dziejów lit. Akad. VII., Odb. I. Krak. 1890 i II. Krak. 1891.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1891 i 1893; Wł. Prokesch, Ateneum 1891 I.

20147. Dufour P., O urządzeniu drukarń krajowych, Warsz. 1789 DS.

Przywileje drukarskie, zob. Nr. 3278, 4443, 4741.

20148 **Estreicher K.**, Drukarze polscy (spis), wstęp do Bibliografii cz. II. t. I. (ogólnego zbioru t. VIII.), *zob.* Nr. 20125.

20149. Pawiński A., Polak Stanisław, jeden z pierwszych drukarzy w Hiszpanii (1491–1503), Kłosy 1882 XXXIV.; Władysław i Stanisław, drukarze w Sewilli, Roz., Lwów 1822.

20150. Poliński, O najpierwszej w Polsce drukowanej książce, Wizer. i roztrz. nauk. s. III. t. XV.; — Zawadzki Wł., O najdawniejszych drukach w Polsce, Dz. lit. 1859; Czas 1859 Nr. 14.

20151. Polkowski J., Nieznany druk krakowski z XV. w., F., De Platea libri restitutionum etc., Rozpr. filol. Akad. VIII., Odb. Krak. 1880; — Różycki K., Über den Krakauer Druck von Turrecremata Explanatio in Psalterium, Centralbl. für Bibliothekswesen, Leipzig 1895.

20152. Polkowski K. J., Jeszcze o pierwszej książce pol. Balt Opecia Żywot Chrystusa P., Prz. bibl. arch., Warsz. 1882 III.

20153. **Estreicher K.**, Druki polsko-ruskie tłoczone kirylicą, Bibliografia cz. II. t. I. (ogólnego zbioru t. VIII.: Wstęp).

20154. Prosechowski J. B., Notitia libri graeci omnium primi in Polonia excusi, Lipsiae 1750 DS.

20155. Zubrzycki D., Historyczne badania o drukarniach rusko-sławiańskich w Galicyi, Lwów 1836; Żurn. min. nar. prośw. 1838.

20156. Karatajew I., Opisanije sławianoruskich knig, napieczatannich kiriłłowskimi bukwami, 1490–1730, Petersb. 1879, *zob.* Nr. 138.

20157. Primus Truber i drukarnie słowiańskie przez B. Kompaniewicza, Zielińskiego Pam. hist. kraj.

20158. Bandtkie J. S., O Swiatopolkie Fiole, krakowskom typografszczykie, przekł. z Hist. drukarń przez Kaczenowskiego, b. m. i r.; — Kałajdowicz A., Swiedenia o trudach Swaipolta Feolia, Moskwa 1820; — Fiol Świętopełk. Grabowskiego Staroż.; — Golowatzkij J. F., Sweipolt Fiol und seine kyrillische Buchdruckerei in Krakau vom Jahre 1491, Sitzungsber. d hist.-phil. Cl. Akad. LXXXIII., Odb. Wien 1876.

R: Prz. kryt. 1877 (Golowatzkij).

Zob. Nr. 20142.

20159. **Bandtkie J. S.**, Hist. drukarń krakowskich, Krak. 1815; — Tenże, De primis Cracoviae in arte typographica incunabulis, Crac. 1812.

20160. **Bentkowski F.**, Wiadomość o najdawniejszych książkach drukowanych w Polsce, a w szczególności o tych, które Jan Haller w Krakowie wydał, Warsz. 1812, *zob.* Nr. 20146; — Sobko I., Jan Haller, krakowskij tipografszczik XVI. wieka, jewo predszestwenniki, towariszczi i prejemniki, Żur. min. nar. prośw. 1883 CCXXX.

20161. O bibliach Szarfenberga, Dz. lit., Krak. 1844 II.

Scharfenberg M. i Ungler Fl., zob. Nr. 20146 (Benis, Materyały).

20162. **Paczowski J.**, Die sogenannte Chyliński'sche Bibel, Centralbl. für Bibliothekswesen, Leipzig 1895.

20163. Kazinczy Ferenz, Magy régiségehés ritkasagog, Pesten 1808 (przedruk abecadlnika węg. druk. w Krak. 1549).

20164. St. J., Życie Jadwigi Piotrkowczykowey (drukarnia), Pam. gal., Lwów 1821.

20165. Rolle J. A., Drukarnia i sztycharnia w Berdyczowie, Rocz. dla arch. 1871, Odb. Krak. 1872.

20166. Siennicki S. J., Drukarnia w Częstochowie i wyszłe w niej druki od r. 1628—1864, Warsz. 1873, *zob.* Nr. 13592, 2. wyd. Warsz. 1887.

R: Stankiewicz M., Kwart. hist. 1888.

20167. Facsimile tytułu pierwszej książki drukowanej o cudach Najśw. Maryi Częstochowskiej, Przyj. ludu, Leszno 1845 I.

20168. Gedelius A, Typographiae calissiensis studium, Calissii 1617 DS.

20169. **Koehler K.**, Druki kościańskie Wiganda Funcka z w. XVII., z uwzględnieniem działalności tegoż drukarza w Lesznie, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXI., Odb. Poznań 1895.

20170. Heerman J., Ehren-Ruhm d. Buchdrukerkunst Lissa in Gross Pol., 1640; — Von der Lissnischen Buchdruckerey, Lissa 1750 (DS.).

20171. Bednarski Szcz., Materyały do historyi drukarń, a mianowicie o drukarniach lwowskich i prowincyonalnych, Lwów 1888; Dod. II. do książ.: Materyały, Lwów 1891.

R: Stankiewicz M., Kwart. hist. 1889.

20172. Baranowski B, Pierwszy drukarz lwowski, Gaz. lw. 1883 Nr. 86; — Łoziński Wł., Spór drukarza z księgarzem w r. 1616, *zob.* Nr. 3554.

20173. **Ptaszycki St.**, Iwan Fedorowicz, drukarz ruski we Lwowie z końcem XVI. w., Rozpr. filol. Akad. XI., Odb. Krak. 1884; Toż po ross., Russk. Starina 1884 XLI.

R: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1887; Prz. pow. 1884 IV.

20174. Jastrebow W., K 300-letnomu jubileju Iw. Fiodorowa, Kij. Star. 1883; — Petruszewicz A. S., Iwan Fedorow, Wremennyk stawropihijskoho Instytuta na 1884 hod, Odb. Lwów 1883; — Barsakowskij, Moskowskij knigopiecztatnik XVI. w., Iwan Fiodorow, Odessa 1884.

20175. Buchdrucker Federow 1573 in Lemberg, Lwów 1836.

20176. Taxa ksiąg w seksternach jako i oprawnych w druk. Stawropigiańskiej uczyniona, Lwów 1761 DS.

20177. Sieleckij, Ostrożskaja tipografia i jeja izdanja, por.: Gozdawa M., Prz. powsz. 1886 III., *zob. Literatura ruska.*

20178. Wiad. krótka o drukarniach poznańskich, Weteran, Poznań 1825.

20179. Idea characterum typographiae S Reg. Maj. in Coll. Premisliensi S. J. privilegio donata, 1765 DS.

20180. Polkowski Ign. ks., Notatka o drukach słuckich, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.

20181. **Lisowski St.**, Wiadomość historyczna o księgarniach i drukarniach warszawskich od najdawniejszych czasów aż do r. 1793, Bibl. warsz. 1851, Odb. Warsz. 1851.

20182. Potocki T., Confirmatio privilegii ex a. 1668 typographiae Schol. Piarum, Vars. d. 5. Junii 1733 DS.

20183. Łepkowski J., Piśmiennictwo i drukarnie w Pruskim Szląsku, Stadło, Budyszyn 1849.

20184. **Dziatzko K.**, Caspar Elyan Breslaus erster Drucker, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1880 XV.

20185. Knauthen, Annales typogr. Lusatiae super, Lauban 1740 DS.

20186. **Schwenke P.**, Zur altpreussischen Buchdruckergeschichte, 1492—1523, Beiträge zur Theorie und Praxis d Buch- u. Bibliothekswesens, Königsb. 1895.

R: Fijałek J., Kwart. hist. 1896.

20187. **Lohmeyer K.**, Geschichte d. Buchdruckes und d. Buchhandels in Herzogthum Preussen XVI. i XVII. Jahrh., Abtheilung I, Arch. f. Gesch. des deutschen Buchhandels XVIII., Odb. Leipzig 1896.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1897; Schrenke P., Centralbl. f. Bibl.-wesen X., XIII.

20188. **Perlbach M.**, Geschichte d. Bücherwesens im Ordenslande Preussen, Centralbl. f. Bibliothekswesen 1894, Odb. Leipzig 1894.

20189. Hanov M. Ch., Denkmal der Danziger Buchdruckereien, Danzig 1740; — Schlief, Beiträge zu dem Denkmal, 1740; — Erstlinge d. Jubelfeyer wegen Buchdruckerei, Danzig 1740 (DS.).

20190. Geschichte der Buchdruckereien in Königsberg, Königsb. 1840.

20191. Zieliński J., Druk królewiecki z r. 1551, wydany przez Seklucyana, Wiad. num.-arch., Krak. 1896.

R: Celichowski Z. Kwart. hist. 1897.

20192. Buchholtz, Gesch. der Buchdruckerkunst in Riga, por.: Th. Schiemann, Sybels H. Ztschr. 1891 II.

20193. Rolle J. (Antoni J.), Drukarnie na kresach multańskich, Roczn. dla archeol. 1870, Odb. Krak. 1872.

20194. Wiadomość o drukarniach i księgarniach w Galicyi, Czasop. nauk. Bibl. Oss. 1829 IV.; — Kostecki Pl., W 100-letnią rocznicę zał. drukarni Pillerów (1773—1873), Lwów 1873.

Drukarnie zakonne, zob. Zakony Nr. 13231.

Inne drukarnie, zob. Miejscowości.

Bibliografia Litwy, zob. Język i piśmiennictwo litewskie.

20195. **Czarnowski S.**, Rys historyi księgarstwa, Warsz. 1880; — Rys hist. księgarstwa, Rocz. lit. warsz. 1872.

20196. O księgarstwie w Polsce, Pam. warsz. 1818 str. 455.

20197. **Grabowski A.**, Nazwiska księgarzy krakowskich XVI. i XVII. w., Bibl. war. 1849 III.; — Prokesch Wł., Inwentarze księgarń krakowskich w XVI. wieku, Świat 1890.

20198. Łoziński Wł., Księgarstwo lwowskie, Kwart. hist. 1890 (Leopolitana).

20199. **Sobieszczański F. M.**, Pierwsze księgarnie w Warszawie, Tyg. ill. 1874 XIV.

20200. **Pawiński A.**, Michał Gröll na tle epoki Stanisławowskiej, z dodaniem spisu wydawnictw Grölla, ułożonego przez Zygm. Wolskiego, Krak. 1896.

R: W r. 1896: J. F. Gaisler, Głos Nr. 48; P. Chmielowski, Kurj. codz. Nr. 286; Niwa Nr. 43; S., Dod. do Dz. polsk. Nr. 41; Aten. IV.; Sigma, Gaz. warsz. Nr. 267; — w r. 1897: Nitman K., Muzeum.

20201. Bełza W., Dawne i nowe prospekta księgarskie, Gaz. lw. 1883 Nr. 66, 68.

20202. Sobieszczański F. M., Nieco o historyi dawnych papierni w kraju, Tyg. ill. 1873 XI.

20203. Albertrandi J. X., Uwagi nad wolnością druków i przedaży ksiąg, b. r. (E.) DS.

(b: Wydania zbiorowe pisarzy; zbiory rozpraw i czasopisma historyczno-literackie; zjazdy).

20204. **Gałęzowski A.**, Zbiór pisarzów polskich (1828—1833), *zob.* Nr. 5974.

20205. **Wiszniewski M.**, Pomniki historyi i literatury polskiej (1835), *zob.* Nr. 5978.

20206. **Wójcicki K. W.**, Biblioteka starożytna pisarzy polskich (1843 - 1854), *zob.* Nr. 1365.

20207. **Turowski K. J.**, Biblioteka polska (1853—1860), *zob.* Nr. 5987; — Ujejski K., Rzecz o panu Turowskim i o Bibl. polskiej, Czas 1857 Nr. 174.

20208. Biblioteka ludowa polska (1866 do 1870), *zob.* Nr. 5991; — Biblioteka Mrówki (od r. 1869), *zob.* Nr. 5992; — Wierzbowski T., Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików (1885—1898), *zob.* Nr. 6001.

20209. **Biblioteka** pisarzów polskich (od r. 1889), *zob.* Nr. 6003 i *Dod. I.*

Zbiory kronik, pamiętników i t. d., zob. Nr. 5965—6038.

20210. **Archiwum** do dziejów oświaty i literatury w Polsce, Akad. um., Krak. od r. 1878 (9 t.).

R: Bibl. warsz. 1879 II.; Kraj 1893 Nr. 3; M***, Dz. pozn. 1895 Nr. 71.

20211. **Corpus** antiquissimorum poetarum Poloniae latinorum ad Joan. Cochanovium, Crac. od r. 1887.

20212. **Pamiętnik** Akademii um. w Krakowie (wydział filol. i filoz.-hist.), 1874—1887 t. 6.

20213. **Sprawozdania** komisyi językowej Akad. um. w Krakowie, Krak. od r. 1880.

20214. Makuszew W., Trudy filolog. oddielenia krakowskoj Akademii nauk z 1874 do 1880 r., Żurn. min. nar. prośw., Petersb. 1881 CCXV.

20215. **Brückner A.**, Źródła do dziejów lit. i oświaty w Polsce, Bibl. warsz. 1891 I. II., III., 1892 I., 1893 I., IV., 1894 III., 1895 I., 1896 I.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1894, 1896.

20216. Heck K. J., Pomniejsze źródła do dziejów lit. polskiej, *zob.* Wiek XVI.

Czasopisma ogłaszające rozprawy z hist. lit., zob. Wstęp (Czasopisma).

20217. **Grabowski M.**, Pisma, t. II.: Literatura i krytyka, Wilno 1840.

20218. **Kraszewski J. I.**, Wędrówki literackie fantastyczne i historyczne, Wilno 1838 do 1840; — Tenże, Studja literackie, Wilno 1842; — Tenże, Nowe studja liter., Warsz. 1843 t. 2; — Tenże, Gawędy o literaturze i sztuce, Lwów 1857 i 1866.

R: Krajewski A. H., Bibl. war. 1858 II. (Gawęd).

202 9. **Baliński M.**, Pisma hist. Warsz. 1843 t. 4; — Tenże, Studya hist., Wilno 1856.

20220. **Szajnocha K.**, Szkice historyczne, *zob. Hist. polit.*

20221. **Wójcicki K. Wł.**, Album literackie, Warsz. 1848—1849 t. I.—II.

R: Tyszyński A., Bibl. warsz. 1848 III.

20222 **Podbereski R.**, Pamiętnik naukowo-literacki, Wilno 1849—1850 t. 6; — Tenże, Rocznik literacki, Petersb. 1843, 1844, 1846.

R: Kraszewski J. I., Tyg. petersb. 1849 XXXIX.; J. R. Szymański, Bibl. warsz. 1849 II.; K. Wł. Wójcicki, tamże 1850 I.; J. Korzeniowski, tamże 1850 I.; Tyszyński, tamże 1851 1.

20223. Marcinkowski A. (Nowosielski, pseud.), Pisma krytyczno-filozoficzne, Wilno 1857 t. 2; — Pietkiewicz (Pług), Pamiątki domowe, Warsz. 1858; — Łepkowski J., Z przeszłości, Szkice i obrazy, Krak. 1862.

20224. Pismo zbiorowe wileńskie na rok 1859, Wilno 1859.

R: Kaszewski K., Bibl. warsz. 1860 I.

20225. **Siemieński L.**, Kilka rysów z literatury i społeczeństwa, Warsz. 1859 t. I.—II.; — Tenże, Portrety literackie, Pozn. 1865—1875 t. 4; — Tenże, Roztrząsania i poglądy liter., Pozn. 1869 (Toż w: Dziełach t. X.).

R: Lewestam F., Bibl. warsz. 1859 III.; Hasło, Lwów 1865 Nr. 24.

20226. **Bartoszewicz J.**, Szkice hist. i lit., Dzieła t. VIII., Warsz. 1880.

R; Gaz. nar. 1880 Nr. 294; Kl. Kantecki, Przew. nauk. i lit. 1880.

20227. **Tyszyński Al.**, Wizerunki polskie, Warsz. 1875.

R: Op. dom., Warsz. 1875.

20228. **Nehring Wł.**, Studya literackie, Poznań 1884.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Phil. VIII; Gaz. lw. 1884 Nr: 256.

20229. **Tretiak J.**, Szkice literackie, Krak. 1896.

20230. **Małecki A.**, Z dziejów i literatury, Pisma pomniejsze, Lwów 1896.

R: A. Rembowski, Bibl. warsz. 1897 II.

20231. **Tarnowski St.**, Studya do historyi literatury polskiej, Rozprawy i sprawozdania, Krak. 1887—1897 t. 3; — Tenże, Pisarze polityczni, *zob.* Nr. 17462.

R: Prz. tyg. 1887; Heck K. J., Prz. powsz. 1897 III.; Kaindl, Österr. Litteraturbl. 1897 Nr. 16; J. Stan., Dz. krak. 1897 Nr. 442.

20232. **Bełcikowski A.**, Ze studyów nad literaturą polską, Warsz. 1886.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1887; Kłosy 1887 I.; A. G. Bem, Kraj 1887 Nr. 17—19.

20233. **Chmielowski P.**, Studya i szkice z dziejów literatury, Krak. 1886.

R: H. B., Prawda, Warsz. 1889; S. T., Prz. pol. 1886 IV.; Czas 1886 Nr. 226—228; S. T., Prz. pol., 1887 II.; H. Zathey, Prz. powsz. 1887 II.

20234. Kraushar Al., Z archiwum literackiego, Kłosy 1886 II.; — Tenże, Kartki historyczne i literackie, Warsz. 1895.

R: Ateneum 1895 I.; Bart. K., Prz. pozn. 1895.

20235. Krzemiński St., Zarysy literackie, cz. I. (Bibl. najceln. utworów), Warsz. 1895.

R: Rutkowski L., Aten. 1896 IV.

20236 Brückner A., Polnische Literaturgeschichte, Arch. f. slav. Phil. 1889 I.—II.

20237. Mazanowski A., Przegląd najnowszych badań z hist. liter. pol. (1893—1896), Prz. powsz. 1897 I.—II.

R: Gaz. warsz. 1897 Nr. 312; Chmielowski P., Prawda 1897 Nr. 1.

20238. Grabowski Br., Listy o polske literatuře, Česka Revue 1898 I., 1899 II.

20239. **Pamiętnik** Zjazdu historyczno-literackiego imienia Jana Kochanowskiego, Arch. dla dz. lit. i ośw. Akad., Krak. 1886 V.

20240. **Pamiętnik** zjazdu literatów i dziennikarzy polskich 1894 r., Lwów 1894.

Benis A., Ochrona praw autorskich w Polsce, zob. Nr. 17555.

(c: Badania językowe: ogólne; języków słowiańskich i litewskiego; pismo).

20241. **Benfey T.**, Geschichte der Sprachwissenschaft und orientalischen Philologie in Deutschland, München 1869; — Delbrück, Einleitung in das Sprachstudium, Leipzig 1893; — Paul H., Principien der Sprachgeschichte, Halle 1886; — Howelacque, La linguistique, Paris 1876.

20242. **Müller M.**, Wykłady o umiejętności języka, Krak. 1874—75 t. 2; — Whitney W. D, Życie i wzrost języka, Warsz. 1883.

20243. Curtius G., Zur Kritik der neuesten Sprachforschung, Leipzig 1885; — Brugmann K., Zum heutigen Stand der Sprachwissenschaft, Strassb. 1885.

20244. Hanusz J., Z językoznawstwa i literatury ludowej, Krak. 1887.

20245. X. (F. Miklosich), Nauka języka i badania języka, por.: Czas 1860 Nr. 104.

20246. **Steinthal**, Der Ursprung der Sprache, Berlin 1888; — Cegielski H., O powstaniu mowy i szczególnych języków, Orędownik naukowy, 1841; — Papłoński J., O początku i rozmaitości mowy, Warsz. 1867; — Zaborowski, O początku mowy, w przekł. z franc. J. Chodorowicza, Warsz. 1883; — Szokalski W., Początek i rozwój umysłowości w przyrodzie, rozdz. IV. p. n.: Mowa i uspołecznienie, Warsz. 1885.

20247. Appel K., Nieskolko słow o nowiejszem naprawlenii jazykoznania, Warsz. 1882; — Tenże, Obszczie woprosy jazykoznanija, Russkij filol. Wiestnik 1886 XV.; — Kruszewski M., Oczerk nauki o jazykie, Kazań 1883.

20248. **Sayce**, Principes de Philologie comparée, przekł. franc. przez E. Jovy, Paryż 1884.

20249. Szczerbowicz-Wieczor L., Badania porównawcze w dziedzinie języka, Warsz. 1882.

20250. **Baudouin de Courtenay J.**, O zadaniach językoznawstwa, w t. III. Prac filologicznych; — Tenże, Niekotoryja obszczija zamieczanija o jazykowiedenii i jazykie, Petersb. 1871; Toż 2. wyd. orzerobione p. t.: Nieskolko słow o srawnitelnoj grammatikie, Petersb. 1882; — Tenże, O pewnym stałym kierunku zmian językowych w związku z antropologią, Kosmos 1899.

20251. **Müller Fr.**, Grundriss der Sprachwissenschaft, Leipzig 1891; — Gabelentz, Die Sprachwissenschaft, Lipsk 1891.

20252. **Bopp Fr.**, Vergleichende Grammatik d. Sanskrit, Zend, Armenischen, Griechischen, Lateinischen, Litauischen, Altslavischen, Gotischen u. Deutschen, 1. wyd. 1816, ost. Berlin 1868—1871 t. 3.

20253 Bernd Ch. S. T., Die Verwandschaft der germ. u. slavischen Sprachen zugleich mit der griech. u. römischen, Rom 1822.

20254. **Schleicher**, Compendium der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen, Weimar 1862.

20255. **Brugmann K. i Delbrück B.**, Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen, Strassburg t. I. 1886, t. II 1889—1892, t. III. i IV. 1893 i 1897.

R: Zubatý J., Listy filol. 1886 XIII.; Hanusz J., Prace filol. 1887 II.; Jagič, Archiv f. slav. Phil. X., XIII., XX.

20256. Schleicher, Indogermanische Chrestomathie, Weimar 1869.

20257. **Pott A.**, Etymologische Forschungen, Detmold 1867—1876 t. 5 (od II. do V. p. t.: Wurzelwörterbuch).

20258. **Fick A.**, Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen, Göttingen I. 1890, II. 1894.

20259. **Pictet A.**, Les origines indo-européennes, Paris I. 1859, II. 1863.

20260. **Schrader O.**, Sprachvergleichung und Urgeschichte, Jena 1890.

20261. **Malinowski Fr. X.**, Gramatyka sanskrytu, porównanego z jęz. polskim i staroslawiańskim, Poznań 1872—1880.

20262. Hassenkampf R., Über den Zusammenhang des lettoslavischen und germanischen Sprachstammes, Leipzig 1876.

R: Zimmer, Arch. f. slav. Phil II.

20263. Hanusz J., Szkic grammatyczny na podstawie języków indoeuropejskich, Prace filol. 1885—1886 II.; — Kovaš E., Jazykozpyt a pravěk národů indoevropských (podle Schradera), Listy fil. 1884 XI.; — Zawiliński R., O stosunku pokrewieństwa języków aryoeuropejskich, Spraw. gimn, Krak. 1885.

R: Brückner, Arch. f. slav. Phil. IX.; Hanusz, Prace filol. I.

20264. Pogodin A., Nowyja soczinienija o jazykie i kulturie indogiermancew, por.: J. Z., Věst. slov. starož. 1899.

Zob. Nr. 11505.

20265. **Egli J. J.**, Nomina geographica Sprach- u. Sacherklärung v. 42000 geograph., 2. Aufl. 1892.

20266. Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete des Deutschen, Griechischen und Lateinischen, wyd. przez

Aufrechta i Kuhna od r. 1852 w Berlinie, od t. XXIII. (1877) ze zmianą tytułu na: „Auf dem Gebiete d. indogermanischen Sprachen"; — Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung auf dem Gebiete der Arischen, Celtischen und Slavischen Sprachen, wyd. przez Kuhna i Schleichera od r. 1858 w Berlinie, t. 8; — Beiträge zur Kunde der Indogermanischen Sprachen, wyd. przez Bezzenbergera w Getyndze od r. 1877; — Internationale Zeitschrift für allgemeine Sprachwissenschaft, wyd. przez Lazarusa i Steinthala w Berlinie od r. 1859; — Revue de linguistique et de philologie comparée, w Paryżu od r. 1864.

Por.: Rozprawy językowe wyliczone przez Pastrnaka (*zob.* Nr. 11086) str. 55—156 i recenzye dzieł w: Pracach filologicznych (*zob.* Nr. 20404).

20267. Durich F., Bibliotheca slavica antiquiss. dialecti communis universae slavorum gentis, Vindob. 1795; Związek języków słowiańskich Kossakowskiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz 1804 III.

20268. Bandtkie J. S., Uwagi nad językiem czeskim, polskim i rossyjskim, Pam. warsz. 1815 (toż po ross.: Zamieczania o jazykach bohemskom, polskom i nynieszným rossyjskom, b. m. i r.); — Linde, O zbliżaniu się dialektów słowiańskich (z Gazety porannej), Roz., Lwów 1840.

20269. Krzyżanowski A., O zabytkach mowy słowiańskiej pozostałych w nazwiskach rodzin i miejsc. krajów, które niegdyś były ojczyzną Sławian, Pam. warsz., Odb. Warsz. 1823.

20270. Daniłowicz J., Wiadomości o dziele Konstantego Kałaydowicza i Pawła Strożewa, opisującem dawne rękopisma Sławiańskie, Dz. warsz 1825 II., 1826 VII.

20271. S. Fr., Rozprawa, czyli Sławianie lub Słowianie zwać się i mówić właściwie mają, Czasop. nauk. Bibl. Ossol. 1828 I.; Pismo Dobrowolskiego, Czy nazwisko Słowian od słowa, czy od sławy pochodzi, Roz. nauk. 1828 I.

20272. **Šafařik P. P. J.**, Geschichte der slavischen Sprache und Literatur, *zob.* Nr. 19987.

20273. Odezwa do miłośników języka i starożytności sławiańskich, War. 1836; Zoryan, Szafarzyk był w błędzie, stawiając język moskiewski u czoła narzeczy ruskich, Sioło, Lwów 1867.

20274. Eichhoff Fr. F., Histoire de la langue et de la litterature des Slaves, Russes, Serbes, Paris 1839 (toż po pol., War. 1856).

20275. Szezniewski J, Izsledowania o jazyci drewnych Sławian, Petersb. 1848; — Mikuckij S., Filologiczeskija nabliudenija, Srawnenie kornej i słow sanskritskich w sławiańskomu, Petersb. 1852; — Janowycz P. I., Korotkia oczerk literaturnoi istorii starosłowenskaho jazyka, Semenaja bibl., Lwów 1855.

20276. Rziga F., Strawinitielnyja etimologiczeskija tablicy sławianskych jazykow, Petersb. 1878.

20277. **Budiłowicz A. S.**, Perwobytnije Sławiane w ich jazykie, *zob.* Nr. 11503.

20278. **Miklosich Fr.**, Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen, Wien 1866.

20279. **Miklosich Fr**, Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen, Wien 1852 do 1874, 2. ed. 1876—1883.

R: Jagić, Arch. f. slav. Philol. IV., VII.; Leskien, tamże IV.; Ogonowski E, Prawda, Lwów 1877.

20280. Matzenauer, Přispáky ke slovanskému jazykospytu, Listy filol., Praha 1880 do 1890 VII.—XVIII.

Por.: Pastrnak (*zob.* Nr. 11086) str. 105—116.

20281. **Jagić J. W.**, Specimen linguae paleoslovenicae, por.: Arch. f. slav. Phil. 1882; — Tenże, Codex Slovenicus rerum grammaticarum, por.: Lit. Centralbl. 1897; — Tenże, Istoczniki, Sborn. otd. russk. jaz. i słow. 1898 t. LXII.; — Tenże, Verwandschaftsverhältnisse d. slav. Sprache, Arch. f. slav. Philol. 1897 XX.

20282. Frisch J. L., Historia linguae slavonicae, Berlin 1727, 1730—1736 DS

20283. Krzyżanowski, Zabytki mowy słowiańskiej, Pam. warsz. 1823; Rękopis słowiański w Rheims (wyd. Hanki), Prz. pozn. IV.; Badania, Dod. Czasu 1850 Nr. 6.

20284. Dobriański A., Gramatyka języka starosławiańskiego, jakiego Słowianie obrządku greckiego w księgach swych cerkiewnych używają, Przemyśl 1837.

20285. Chodźko Al., Grammaire paléoslave suivie des textes paléoslaves, tirés la plupart des manuscrits de la Bibl. Imper. de Paris et du Psautier de Bologne, Paris 1869.

20286. **Miklosich Fr.**, Altslovenische Formenlehre in Paradigmen, Wien 1874; — Tenże, Beiträge zur altslovenischen Grammatik, Wien 1875.

R: Jagić, Arch. f. slav. Philol. I.

20287. **Leskien A.**, Handbuch der altbulgarischen (altkirchlichen, slavischen) Sprache. Grammatik Texte, Glossar, 2. ed. Weimar 1886.

R: Brückner, Arch. f. slav. Philol. X.

Por.: Pastrnek (*zob.* Nr. 11086) str. 63 - 67 (inne podręczniki gram. starosłow.).

20288. **Kalina A.**, Studya nad historyą języka bułgarskiego, Roz. filol. Akad., Odb. Krak. 1893.

R: Polivka J, Čas. Mus. kral. česk. 1893.

20289. Mielnickij J., Hramatyka starosłowenskoho jazyka so wzhladom na żereła staroruskii i na jazyk nasz cerkownyj, Lwów 1892.

20290. Flerov A. P., Grammatica driewnawo cerkowno-sławianskawo jazyka srawnitielno s russkim, 1898; — Karskij H. T.,

Grammatyka driewnawo cerkowno-sławianskawo jazyka srawnitiélno s russkim, por.: Niekrasow, Żurn. min. nar. prośw. 1898; — Szliakow N., Staty po sławianskim narieczijam i russkomu jazyku, Russk. filol Wiest. 1898 XL.

20291. Müller F., Bemerkungen zur Geschichte der altslav. Schriften, Arch. f. slav. Philol. 1897 XX.; — Mikkola, Slavica, Indogerm. Forsch. VIII.

20292. Istrin W., Beiträge zur griechisch-slavischen Chronographie, Arch. f. slav. Philol. 1895 XVIII.

20293. Brückner A., Zur slavischen Parömiographie, Arch. f. slav. Philol. 1896 XIX.

20294. **Kałużniacki E.**, Monumenta linguae paleoslavonicae, Lwów 1888, *zob.* Nr. 77.

20295. Kozak E., Bibliographische Uebersicht der biblisch-apokryphen Literatur bei den Slaven, Jahrb. f. protestantische Theologie 1891.

20296. Kalina A., O tłómaczeniu Pisma św. na język słowieński, Prz. powsz. 1885.

20297. Malinowski L., Wiadomość o szczątkach ewang. cerkiewno-słowiańskiej, Rozpr. wydz. filol. Akad. krak. 1879 XIII.

R: Nehring W., Kwart. hist. 1890.

Zob. Nr. 12649—12651.

20298. **Vondrak D. W.**, Zur Kritik der altslovenischen Denkmale, Wien 1886; — Tenże, Altslovenische Studien, Sitzungsb. Akad. CXXII., Odb. Wien 1890; — Tenże, Zur Würdigung der altslovenischen Wenzelslegende und der Legende vom h. Prokop, tamże CXXVII., Odb. Wien 1892.

R: Jagič, Arch. f. slav. Philol. 1887 X.; Brückner, Kwart. hist 1893.

20299. Hanusz J., Eine unbekannte altslov. Handschrift, Arch. f. slav. Phil. 1882 VI.; — Stockij S., Über den Inhalt des Codex Hakensteinianus, Wien 1886 (por.: Arch. f. sl. Phil. 1887 X.); — Vondrak W., Über einige orthographische u. lexikalische Eigenthümlichkeiten des Codex Suprasliensis, Sitzungsb. Akad. CXXIV., Odb. Wien 1891; — Oblak V., Codex Suprasliensis, Arch. f. slav. Phil. 1894 XV.; — Abicht u. Schmidt, Quellennachweise zum Codex Suprasliensis, tamże 1896 XVIII.; — Abicht u. Reichelt, Quellenmateriale zum Codex Suprasliensis, tamże 1898 XX.; — Zivier E., Studien über den Codex Suprasliensis, Breslau 1892.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1893.

20300. Lubarsch R., Das slavische Ewangelium, Beitrag zur Archeologie slavischer Schriftsprache, Jena 1813; Petruszewycz A. S., Obozrinie drewniszych ewanhełyckich spisok na staroslowenskim jazyki, Lwów 1857, por.: Cerk. gaz. 1857 Nr. 2—5.

20301. Jagič V., Slavische Beiträge zu d. biblischen Apocryphen, I. Die altkirchenslav. Texte des Adambuches, Denkschr. hist.-phil. Akad. XLIII., Odb. Wien 1893.

R: Nehring W., Kwart. hist. 1894.

20302. Le-Juge V., Das galizische Tetro-Evangelium v. J. 1144, por.: W. Vondrak, Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.

20303. Pastrnek Fr., Nová kniha o době cyrillomethodějské, Český časop. hist. 1897.

20304. Jireček D. C., Altslavische Handschriften in England, Arch. f. slav Philol. 1878 III., *zob.* Nr. 11533; Jagič V., Ein Textbeitrag zur Georgius Legende, tamże 1886 IX.; Hanusz J., Zur Alexiuslegende, tamże 1887 X.

20305. **Miklosich Fr.**, Über die christliche Terminologie der slavischen Sprachen, Wien 1875.

20306. **Miklosich Fr.**, Die slav. Elemente in den Mundarten der Zigeuner, Denkschr. Akad., Wien 1872; — Tenże, Die slavischen, magyarischen und rumunischen Elemente im türkischen Sprachschatze, Wien 1893; — Tenże, Über die Einwirkung des Türkischen auf die Grammatik d. südeuropäischen Sprachen, Wien 1893, por.: Geisler, Prace filol. 1893 IV.

20307. Munkácsi B., Die Anfänge der ungarisch-slavischen Berührung, Die Donauländer 1899 I., por.: Vondrak W., Věst. slov. starož. 1899.

20308. Geisler L., Die albanesischen und slavischen Schriften, Wien 1883; — Meyer G., Die slavischen, albanischen und rumänischen Lehnworte im Neugriechischen, Sitzb. d. k. Akad. d. Wissensch. in Wien, Phil.-hist. Cl. 1894 CXXX.

20309. Stephan, Einfluss des Slavischen auf das Wallachische, Progr. Gymn. in Ostrów 1859.

20310. Tamm, Slavische Wörter im Schwedischen, Indogerm. Forsch. 1894 IV.

20311. Michałowski F., Vestiges dans les langues Européennes des invasions orientales, Paris 1876.

20312. **Brückner A.**, Die slavischen Fremdwörter im Litauischen, Weimar 1877.

R: Weber, Archiv f. slav. Philol. III.

20313. **Brückner A.**, Ortsnamenforschungen, Arch. f. slav. Philol. 1886 IX.

20314. Cermak C., Über slavische Alterthümer u. Ortsnamen, Ztschr. f. Ethn. 1878 X.; — Beyersdorf, Slavische Streifen (Ortsnamen), Stettin 1880.

20315. H. A., Die Uebereinstimmung alter Wendischer Ortsnamen in der Lausitz mit denjenigen des Kulmer-Landes, Preuss. Provincialblätter, Königsb. 1864; — Bronisz P., Die slavischen Familien-Namen in der Niederlausitz, Bautzen 1867; — Schmaler, Die slavischen Ortsnamen in Oberlausitz, Bautzen 1867; — Andree R., Das Sprachgebiet d

Lausitzinischen Wenden vom XVI. Jahrh. bis zur Gegenwart, Leipzig 1873; — Immisch, Die slavischen Ortsnamen in d. südlichen Lausitz, Progr. d. Gymn. zu Zittau 1874.

20316. **Kühnel P.**, Die slavischen Ortsnamen in Meklemburg Streliz, Neubrandenb. 1881 (por.: Brückner A., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1881 V.); — Tenże, Die slavischen Orts- und Flurnamen der Oberlausitz, Neues Lausitzisches Magazin 1893; — Tenże, Die slavischen Orts- und Flurnamen der Oberlausitz, tamże 1894, Odb. Leipzig 1891—94; — Tenże, Die slavischen Orts- und Flurnamen der Oberlausitz, tamże 1897.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1892.

20317. Jettmar, Ueberreste slavischer Orts- und Volksnamen in Brandenburg, Potsdam 1846; — Hilferding A., Die sprachlichen Denkmäler der Drevjaner und Glinjaner Elbslaven im Lüneburger Wendlande, Bautzen 1857.

20318. Weisker G., Slavische Sprachreste, insb. Ortsnamen aus d. Havellande, I. 1890, II. 1897.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1892 i 1899.

20319. Cybulski W., Slavische Ortsnamen der Insel Potsdam und der allernächsten Umgegend, Berlin 1859; — Killisch J., Berlin, der Name der deutschen Kaiserstadt, Berlin 1883; — Hammer, Ortsnamen d Prov. Brandenburg, Berlin 1894.

20320. Brümmer G., Über die alten Ortsnamen der Gegend bei Deutschkrone und Tempelburg, Z. d. Westpreuss. Gesch. Ver. 1886 XVI.

20321. **Hey G.**, Die slavischen Siedelungen im Königreich Sachsen mit Erklärung ihrer Namen, Dresden 1893; — Mucke E., Die slavischen Ortsnamen der Neumarkt, Mitth. d. Vereins f. Gesch. d. Neumarkt 1898; — Jacob G., Das wendische Ltügen in seinen Ortsnamen, Stettin 1894.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1899.

20322. Kaemmel O., Die slavischen Ortsnamen im nordöstlichen Theile Niederösterreichs, por.: Arch. f. slav. Phil. 1884 VII.; — Teige J., Bemerkungen zu den slav. Ortsnamen in Niederösterr., tamże 1885 VIII.; — Jagič V., Michelinburg, Miklinburg, Meklenburg, Wili-grad, tamże 1881 V.

20323. Jelinek B., Památky slovanského pravěku v místních názvech se zvlastním ohledem na Čechy, Česky lid 1893.

20324. Müllenhof K., Donau, Dunavo, Dunaj, Arch. f. slav. Phil. 1876 I.; — Jagič, Donau, Dunaj in der slavischen Volksepik, tamże 1875 I.

20325. Mikuzki S., Überreste d. Sprache der polabischen Sprache, Zapiski imp. russ. geogr. obszcz, otd. d. Etnogr. 1871 IV.; — Koczubinskij A., Polabani, razbor soczinienija, Oczerk jazyka Sławian baltijskawo pomorija i Brandienburga, Odessa 1879.

20326. Szulce J. Parum, Słownik języka połabskiego, wyd. A Kalina, Rozpr. filolog. Akad. um. XX. i XXI., Odb. Krak. 1893.

20327. Burmaister C. C. H., Über die Sprache der früher in Meklemburg wohnenden Obodriten-Wenden, Rostok 1840; — Hammerstein, Über die Bedeutung des Wortes Obotriten, Jahrb. d. Ver. f. meklenburg. Gesch. XXXVI.

Słowianie, zob. Etnografia (Nr. 11471 do 11537), Wiara i Kościół (Nr. 12437—12517) i Historya polityczna.

20328. Petruszewycz A. S.. Łyngwystyczesko-istoryczeskija razsużdenija, Sbornyk Hał. Rus. Matycy 1887, Odb. Lwów 1887; — Tenże, O russko-słoweńskich tołkowych psałtyriach, por.: Cerkow. gazeta 1856 Nr. 8—10.

20329. Gołowackij J., Chrestomatia cerkowno-słoweńskaja i drewno russkaja, Wiedeń 1854. *zob.* Nr. 14603.

20330. Alexandrowski J., Wiad. o pierwiastkowej uprawie cerkiewnego i ruskiego języka (tłóm. z ross.), Dz. warsz. 1827 X.

20331. Jagič V., Zur Berichtigung der altrussischen Texte, Arch. f. slav. Philol. 1882 VI.; — Tenże, Altrussische Fragmente in Königsberg, tamże 1884 VII.

20332. Sumcow H. T., Oczerki istorii južno-russkych apokrificzeskich skazanij pisen, Kijew 1888.

20333. Hanusz J., O jazyku maloruském, Sbornik Slovanski 1883 II.; O kilku najnowszych pracach nad jęz. Rusinów, Przew. nauk. i lit., Lwów 1884; Hruszewskij M., Nowowydani pamiatki dawnoho pysmenstwa ruskoho, Zap. Tow. Szewcz. 1895.

20334. Ponomariew A., Sławiano-russkij prolog w jego cerkownom a narodno-litieraturnom znaczienii (ist.-lit. oczerk), Pamiatn. driewn. russk. cerk. uczytieln. litier. 1897; — Jagič J. W., Kriticzeskija zamietki k' sławianskomu pieriewodu dwuch apokrificzeskich skazanij, Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1898; — Archangielskij A. S., K' istorii južnosławianskoj i driewnierusskoj apokrificzeskoj litierat., tamże 1899; — Spieranskij M., K' istorii sławianskawo piriewoda jewangielija, Russk. fiłoł. Wiestn. 1899.

Por.: Bielickij J. J., Materiały dla ist. sławianskawo jezykoznanija, Kijew 1876.

20335. Niezabitowski K. L., Wiadomości o literaturze litewsko-żmujdzkiej, czyli zbiór rozmaitych dzieł litewsko-żmujdzkich i prusko-litewskich, Dz. wil. 1824 I. i II.

20336. **Stanklewicz M.**, Studya bibliograficzne nad literaturą litewską, Krak. I. 1886 II. 1889.

R: Hanusz, Arch. f. slav. Phil 1887 V.; Brückner A., Kwart. hist. 1889; t., Prz. lit., Dod. do Kraju 1889 Nr. 30; M. Perlbach, Cetralbl. f. Bibliothekswesen 1890.

20337. **Bałtramajtis S.**, Literatura litowskawo jazyka, w: Sborniku bibliograf. matieriałów, *zob.* Nr. 10056.

20338. Bystroń, Przyczynek do bibliografii litewskiej, Prace filologiczne 1893 IV.

20339. **Mittheilungen** der litauischen literarischen Gesellschaft, Heidelberg od r. 1883 (organ towarzystwa założonego w r. 1879).

20340. Auszra, Tilzeje, od r. 1883 (czasopismo litewskie).

20341. Bohusz K. M., O początkach narodu i jęz. litewskiego, rozprawa, Rocz. tow. przyj. nauk. war. t. V., Odb. War. 1808; — Lelewel J., Uwagi nad dziełem: O początku narodu i języka litewskiego, 1806.

20342. Koepen P., O proischożdenii, jazykie i literaturje litowskich narodow, Petersb. 1827 (po pol.: L. Rogalik, Dz. wil. 1828; po niem.: Napiersky C. E., Magazin der lett. lit. Ges., Mitau 1829).

Kraszewski J. I., zob. Nr. 16222.

20343. **Schleicher A.**, Briefe über die Erfolge einer Reise nach Litauen, Wien 1852; — Tenże, Lituanica, Wien 1853.

20344. Mikucki St., Otczety o fiłoł. puteszestwi po zapadnym krajam Rossii, Petersb. 1855—1856.

20345. Kossarzewski A. K., Znaczenie języka lit. pod względem naukowym, Pismo zbiorowe, Wilno 1859.

Zob. Nr. 5848, 5857, 10420, 10703, 12004, 12155—12196, 12244, 12498, 18465.

20346. **Karłowicz J.**, O języku litewskim, Roz. filol. Akad. II., Odb. Krak. 1875.

R: Jagič V., Arch. f. slav. Phil. 1877 II.; B. de Courtenay, Prz. kryt. 1876; Bibl. warsz. 1875 II.

20347. Hanusz J., O dobie litewsko-słowiańskiej, Roz. filol. Akad. XI., Odb. Krak. 1886; — Tenże, Několik slov o jázyku litevském a jeho literatuře, Slov. Sbornik 1887 VI.

20348. Geitler L., Litauische Studien, Auswahl aus den ältesten Denkmälern, Praga 1875.

20349. **Brückner A.**, Litoslavische Studien, Weimar 1877 (słowiańskie wyrazy w litewskiem), *zob.* Nr. 20312; — Tenże, Lituanica, Arch. f. slav. Phil. 1880 V., 1883 VI., Kwart. hist. 1899.

R: Weber A., Arch. f. slav. Philol. 1877 III.

20350. **Bezzenberger A.**, Beiträge zur Gesch. der littauischen Sprache, Göttingen 1877; — Tenże, Littauische u. lettische Drucke, Göttingen 1874-1885; — Tenże, Litauische Forschungen, Göttingen 1882; — Tenże, Litauische und lettische Drucke v. J. 1629, por.: Wolter E., Arch. f. slav. Philol. 1885 VIII.; — Tenże, Zur litauischen Dialectsforschung, Beiträge zur Kunde der indogerm. Sprachen, Göttingen 1894, *zob.* Nr. 12186.

20351. **Woller E.**, Ob etnograficzeskoj pojezdkie po Litwie i Żmudzi, Petersb. 1887.

R: Brückner, Kwart. hist. 1888.

20352. Mikkola J., Litauische Lehnwörter im Slavischen, Beiträge zur Kunde d. indogerm. Sprachen 1895.

20353. Porżezinskij W., Zamietki po dialiektołogii litowskawo jazyka, Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1898 III.

20354. Langue lituanienne dans le gouvernement de Wilna, Bulletin de l'Acad. Crac. 1899.

20355. Celichowski Z., M. Mosswida Waitkuna przekład litewski pieśni Te Deum laudamus z r. 1549, Poznań 1897 (por.: Zubatý, Listy filol. 1898; Wolter, Żurn. min. nar. prosw. 1897); — Wolter E., Litowskij katiechizis (z r. 1595), Petersb. 1886; — Gaigalat, Eine litauische Handschrift aus d. Jahre 1573, Mitt d. litau. litt. Ges. 1897.

20356. Rhesa L., Gesch. der littauischen Bibel, Königsb. 1816; — Stankiewicz M., Wiadomość o biblii litewskiej, Studya bibliograf., *zob.* Nr. 20336 (por.: Karłowicz J., Prawda, Warsz. 1886; Bezzenberger (Bibel), Sitzungsber. der Alterthumsges. Prussia 1891/2); — Różycki K., Über die litauische Bibelübersetzung des Chyliński (1663), Centralblatt f. Bibliothekswesen 1899 XI.; — Wolter E., Zur Chylinskischen Bibelübersetzung vom J. 1660, Mitth. d. litauischen liter. Ges. 1894 z. 19; — Reinhold H., Über die Chylinskische Bibelübersetzung, tamże 1895 z. 20.

20357. Donalitius Chr., Littauische Dichtungen, übers. u. erläutert v. L. Passarge, Halle 1894.

20358. **Wolter E.**, Litauische Schriftsteller des XIX. Jahrh., Mitth. d. litt. liter. Ges. 1890, 1892

20359. **Zanavikutis J. A.**, Statistika lietuviszku knygu, Statistique des livres lithuaniens, imprimés en Prusse de l'an 1894 jusq' à la fin de l'an 1896, Tylza 1897.

20360. **Wiedemann O.**, Litauische Grammatik, por.: W. Vondrák, Arch. f. slav. Phil. 1898 XX.

20361. **Rozwadowski J.**, Universitas linguarum Lithuaniae in principali ducatus ejusdem dialecto grammaticis legibus circumscripta, 1737 Vilnae, typis Coll. S. J. denuo edidit, indicem verborum adjecit, Crac. 1896.

R: Vondrak W., Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.

20362. Baranowskij A., Otzyw o litowskom słowarie Giliusa, Izwiest imp. akad. nauk. 1897 V.

20363. **Juszkiewicz A.**, Litowskij słowar (A—Dz), Petersb. 1897.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1899; Zubatý, Listy filol. 1898.

20364. Klein D., Compendium Litvonico-Germanicum, Königsb. 1654; — Tenże, Grammatica, Königsb. 1653.

20365. Kossakowski K. X., Grammatyka języka żmudzkiego, Wilno 1832.

R: Koncewicz, Mitt. lit. litt. Ges. II.

20366. **Schleicher A.**, Handbuch der litauischen Sprache Prag 1856 - 1857.

R: Nesselmann, N. Preuss. Prov. Blatt 1858 I.

20367. **Kurschat(is) Fr.**, Grammatik der litt. Sprache, Halle 1876.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Philol. 1877 II.

20368. Akelewicz J., Gramatyka języka litewskiego, Poznań 1890.

R: A. Brückner, Arch. f. slav. Philol. 1890 XIII.

20369. **Kurschat Fr.**, Wörterbuch der Littauischen Sprache, Halle 1870—1874.

R: Jakoby, Altpr. Mntschr. 1870; Bezzenberger A., tamże 1875 XII.; Leskien A., Literaturbl., Jena 1875.

20370. **Nesselmann G. H. F.**, Wörterbuch der litauischen Sprache, Königsb. 1851 (por.: Hoppe F., Altpr. Mntschr. 1896 XIII.).

20371. **Miežinis ks.**, Litewsko-łotewsko-polsko-rosyjski słownik, Tylża 1894; — Juszkiewycz W. N., O litowsko-russko-polskom słowarie, Isw. imp. akad. nauk. 1897 V.

Por.: Baltramajtis, Sbornik *(zob.* Nr. 10056) Nr. 2743—3221.

20372. Hartknoch Chr., Dissertatio de lingua veterum Prussorum, w jego: Selectae dissertationes 1679; — Pretorius M., Nachrichten von der alten preuss. Sprache, Acta Borussica II.; — Henning, Versuch über einige Ueberreste der altpreuss. Sprache, Preuss. Arch. 1794 (DS.).

20373. Heder J. E., De lingua Herulica seu Lituanica et Samogitica, tum Prussica, deinde Lettica et Curlandica, Miscell. Berol. III.

20374. Vater J. S., Die Sprache der alten Preussen, Braunschweig 1821.

20275. **Linde B.**, O języku dawnych Prusaków, Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. XV., Odb. Warsz. 1822.

20376. **Bopp Fr.**, Über die Sprache der alten Preussen, Abh. d. k. preuss. Akad., Berlin 1853.

20377. Bohlen, Über die Sprache der alten Preussen, w: Voigta Gesch. Preussens I.; — Pott T. A., De Lituano-Borussico in slavicis letticisque linguis principatu commentatio, Halle 1837—1841 t. 2.

20378. **Nesselmann G. A. F.**, Sprache der alten Preussen, Berlin 1845 (por.: Altpreuss. Mntschr. 1870, 1871).

20379. Ossowski J., Zabytki języka dawnych Prusaków, Rocz. tow. nauk. toruńsk. 1880 II., *zob.* Nr. 10459.

20380. Voigt J., Einige Bemerkungen über altpreuss. Personen- u. Local-Namen, Neue preuss. Prov. Blätter 1860 V.; — Pierson W., Altpreussischer Wörterschatz, Berlin 1875 (inne rozprawy tegoż autora w: Altpreuss. Mntschr. 1870, 1872 i Ztschr. f. preuss. Gesch. 1873, 1874); — Hoppe Fr., Ortsnamen in Preussen, Altpr. Mntschr. XII. - XIV. i Odo. 1877, *zob.* Nr. 10892; — Preussische Ortsnamen, Altpr. Mntschr. 1881 XVIII., 1893 XXX.

20381. **Nesselmann G. H. F.**, Deutsch-preussisches Vocabularium aus dem Anfange des XV. Jahrh., Königsb. 1868 (por.: Altpr. Mntschr. 1868, 1869); — Tenże, Thesaurus linguae prussicae, Berlin 1873.

R: Schmidt J., Jenaer Literaturztg. 1874; Leskien, Lit Centralbl. 1874 Nr. 81; Bezzenberger, Göttinger gelehrte Anz. 1874; Pierson, Altpreuss. Mntschr. 1874.

20382. **Frischbir H.**, Preussisches Wörterbuch, Berlin 1882—1884 t. 2.

Pisański, zob. Nr. 20117.

20383. Henning E., Gramm.-krit. Untersuchungen über den Ursprung der lettischen Sprache, Preuss. Arch. 1796.

20384. **Bielenstein A.**, Die lettische Sprache, Berlin 1863—1864 t. 2; — Tenże, Die Elemente der lett. Sprache, Mitau 1861.

20385. Mikucki S., O letosławiańskim języki, Petersb. 1867.

Hassenkampf, zob. Nr. 20262.

20386. **Bezzenberger A.**, Über die Sprache der preuss. Letten, Göttingen 1888.

20387. **Magazin**, hrsg. von der lettisch-liter. Ges., Mitau 1828—1869 I. - XIII.

20388. Meillet A., Letto-slavica, por.: Pastrnek, Listy filol. 1898 Nr. 1, 2.

Zob. Nr. 5877—5879, 12291, 12517.

Por: Winkelmann B. L. Nr. 1936—2015; o języku i literaturze Estów, tamże Nr. 1572—1630.

Pismo runiczne u Słowian, zob. Nr. 11452 do 11470.

20389. Birgeri Thorlacii et S. Ciampi De septentrionalium gentium antiquitatibus et literis runicis epistolae, Mediolani 1827.

20390. **Lećiejewski J.**, Runy i runiczne pomniki słowiańskie, Spraw. z czyn. Akad. um. 1900 V.

Zob. Nr. 11509.

20391. **Geitler L.**, Die albanesischen und slavischen Schriften, Wien 1863.

R: Jagič, Arch. f. slav. Philol. 1884 VII.

Św. Cyryl i Metody, zob. Nr. 12623 do 12651.

20392. B. L., O głagolickoj azbuci, Otieczestw. Sborn., Wiedeń 1857 Nr. 7; — D., Mninie Szafaryka o izobrytytefiach kiryłyci i hłahołyci, tamże 1858 Nr. 8—10; — D., Preponawania Miklosicza o proizwedenii i rozpostranenii hłahołyci, tamże 1858 Nr. 15, 16; — O głagolitach ili sławianach, Petersb. 1859, por.: Duch. Bies. 1859; — Taylor J., Über d. Ursprung d. glag. Alph., por.: Arch. f. slav. Philol. 1881 V.

20393. Suchecki H., Ułamki głagolickie pragskie, Czas, Dod. II.

20394. **Szezniewskij J.**, Drewnyje pamiatki pyśma i jazyka jugozapadnych Sławian (IX.—XIII. w.), Petersb. 1865; Paleograficzeskija nabłudenija, Petersb. 1876 (Obozrenije russkich trudow).

R: Żurn. min. nar. prosw. 1881.

20395. Poniecki M., Kto wynalazł pismo słowiańskie, Prz. pol. 1868 II; Głagolica i obrządek słowiański, Prz. lw. 1876 XII.

20396. Jagič V., Studien über das altslovenische glagolitische Zografos-Ewangelium, Arch. f. slav. Philol. 1875

20397. **Amphilochij Archim.**, Drewno-sławianskaja psałtyr XIII.—XIV. w., Moskwa 1874; — Tenże, Snymki z nadhrobnych i sław. pamiatn., Moskwa 1877.

R: Jagič, Arch. f. slav. Philol. 1878 III.

20398. Müller W. F., K' woprosu o sławianskoj azbuki, Żurn. min. nar. prośw. 1884; — Budiłowicz, Metodiewskij jubil. Sbornik, Warsz. 1885; — Bielajew D. T., Ist. alfabete głagolicy, Kazań 1886.

R: Polivka, Listy filol. 1885 XII.

20399. **Kalina A.**, O wynalezieniu pisma słowiańskiego przez św. Cyryla, Prz. powsz. 1886 IV.

20400. Čručić I., Još oble glagolice na Krčkom otoku, Starine (Akad. zagrebačkej) 1875 VII.; Stejpan M. Ivančić, Poraba glagolice, Zadar 1887.

20401. **Jagić V.**, Glagolitica, Würdigung neuentdeckter Fragmente, Wien 1890, *zob.* Nr. 20231.

20402. Abicht R., Ist die Aehnlichkeit des glagolitischen mit dem grusinischen Alphabet Zufall? Leipzig 1895.

20403. Zubaty J., Uljanow G., Znaczenija glagolnych osnow w litowsko-sławjanskom jazykie, Petersb. 1897; — Fortunatow, Kriticzeskij razbor, Petersb. 1898 (por.: Jagič, Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.).

(d: Język polski: historya języka, gramatyka i słowniki, nazwy i wyrazy, pomniki języka polskiego).

20404. **Przegląd** bibliograficzny prac naukowych o jęz. pol., Prace filologiczne, War. od r. 1885.

Archiv für slavische Philologie, zob. Nr. 20025.

20405. Dobrzycki St., O wynikach badań nad językiem polskim, Prz. powsz. 1897 IV.

20406. Łoś J., Iz nowiejszej polskoj lingwisticzeskoj litier., Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1898 III.

20407. Hoffmann J. D., De originibus linguae polonicae commentatis ad And. Geret et Pet. Jaenichium, Thorunii 1730; Kleczewski St. X., O początku, dawności i odmianach języka polskiego zdanie, Lwów 1767 (DS.).

20408. Kraszewski J. I., Rys dziejów języka polskiego, Nowe studya lit., Warsz. 1843 I.

20409. Kopczyński O. X., O duchu języka polskiego, Nowy pam. warsz. 1805 XVII.; — Kaulfuss J. S., Über den Geist der polnisch. Sprache, Halle 1804, por.: Nowy pam. war. 1805 XVIII.; — Uwagi nad mową polską, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I.—III.; — Potocki St., O języku polskim, Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. 1816 IX.; — Brodziński, Mowa dawnych Polaków, tamże 1828 XX.

20410. O duchu języka polskiego, Pam lwowski 1816; Rakowiecki, O języku polskim, Pam. warsz. Brodzińskiego 1822; O języku polskim i jego losie w różnych epokach, Astrea 1822.

20411. Kurhanowicz P. Rys kształcenia się języka polskiego i wpływu nań innych języków, Prz. warsz. 1840 t. I—II.; — Badania nad mową polską, Prz. nauk. lit. 1842 do 1844; — Semeneńko, Obraz słowa polskiego, Prz. pozn. XIV.

Zob. Nr. 18399.

20412. **Kalina A.**, Historya języka polskiego, t. I.: Formy gramatyczne jęz. pol. do końca XVIII. w., Lwów 1883.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Philol. 1885 VIII.

20413. **Baudouin de Courtenay J. N.**, O drewnie polskom jazykie do XIV. stol., Lipsk i Warsz. 1870.

20414. O starożytnym języku polskim w szkołach r. 1237 i 1315, Pam. warsz. 1817.

20415. Olszewski S., Co wpłynęło na naukowe kształcenie się języka polskiego, szczególnie za Jagiełły, (Jahresb. d. Gymn. in Rzeszów f. d. J. 1854) Rzeszów 1854.

20416. Appel K., Uwagi o staropolskim języku i najnowsze prace o języku polskim, Warsz. 1880.

R: Bibl. warsz. 1881 I.

20417. **Hanusz J.**, Materyały do historyi form deklinacyjnych w języku staropolskim w XIV. i XV. w., Spraw. kom. jęz. Akad. I., II., Krak. 1880, 1881; — Tenże, O pisowni i wokalizmie zabytków języka polskiego w księgach sądowych krakowskich w w. XIV.—XVI., Krak. 1887.

R: Nehring W., Arch. f. sl. Philol. 1887 X.

20418. **Malinowski L.**, Ślady dyalektyczne w oznaczaniu samogłosek nosowych w kilku zabytkach XV. i XVI. w., Rozpr. wydz. hist. Akad., Odb. Krak. 1880.

20419. Szomek B., Wykaz form przypadkowych zawartych w rotach przysiąg krakowskich z końca XIV. w., Spraw. kom. jęz. Akad., Krak. 1880.

20420. Erzepki B., Szczątki dawnej polszczyzny, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1890 XVII., Odb. Pozn. 1890.

20421. Język polski w Krakowie za Zygmunta I., Gaz. warsz. 1856 Nr. 182.

20422. Suchecki H., Przegląd form gramatycznych języka staropolskiego (umieszcz na czele t. I. Wypisów polskich dla klas wyższych gimn.), Lwów 1857; — Zawiliński R., Wyjątki z pomników języka polskiego w. XIV.—XVI. do użytku w kl. V. szkół średnich, Krak. 1892; — Matusiak Sz., Wykaz form języka staropolskiego zawartych w Przykładach i wzorach K. Mecherzyńskiego, Krak. 1882.

20423. Kalina A., O transkrypcyi zabytków polskich do XVII. w., Arch. lit. i ośw. Akad. krak. 1886 V.

20424. Komisya językowa w Tow. nauk. krak., Czas 1870 Nr. 109.

20425. **Nehring W.**, Über den Einfluss d. altcechischen Sprache u. Literatur auf die altpolnische, Arch. f. slav. Philol. 1882 V.

20426. **Makuszew W.**, Sliedy russkawo wlijanija na staropolsku pisennost, Petersb. 1876; — Tenże, Cztenija o staropolskoj pismiennosti, Warsz. 188 ; — Kryński A. A., Z dziejów języka polskiego z powodu Makuszewa Ślady wpływu ruskiego na pism. staropolskie w Sł. Sborniku, Aten. 1879, Odb. Warsz. 1879.

Zob. Nr. 11596.

20427. Kałużniacki E., Historische Übersicht der Graphik u. Ortographie der Polen, Sitzungsb. d. hist.-phil. Cl. Akad., Wien XCVIII.—XCIX

20428. Korotyński Wł., Ustalenie pisowni (usiłowania od Parkosza), Tyg. ill. 1891 Nr. 98.

20429. **Parkossius (Parkosz,** † 1455), Antiquissimus de orthographia polonica libelus (wyd. Raczyński), Posn. 1830.

20430. Bandtkie J. S., Pisownia polska czyli część gramatyki w zbiorze Piotrowi z Ilkusza r. 1486 darowanej, Pam. warsz. 1816 VI.

20431. **Zaborowski St.**, Orthografia, Crac. 1526, *zob.* Nr. 19933; — Kucharski A., Ortografia polska księdza S. Zaborowskiego, Na popis szkoły wojew. Lubelskiej r. 1825.

20432. Januszowski, Nowy karakter polski i ortografia polska Jana Kochanowskiego i Łukasza Górnickiego, Krak. 1594 DS.

Zob. Nr. 18945 i 19933.

20433. **Kopczyński O. X.**, Grammatyka języka polskiego, Warsz. 1817, *zob.* Nr. 19933.

20434. **Malinowski Fr. ks.**, Krytyczno porównawcza gramatyka języka polskiego, Poznań 1869—1870.

R: Czas 1868 Nr. 234.

20435. **Małecki A.**, Gramatyka historyczno-porównawcza jęz. polskiego, Lwów 1879 t. 2.

R: Kryński, Bibl. warsz. 1880 III.; Nehring W., Arch. f. slav. Philol. 1880 V.; Tenże, Aten. 1880 III.; Kolarz J., O hist. srovn. mluvnici polske A. Małeckieho, Praha 1881.

20436. **Kryński A.**, Gramatyka języka polskiego, Warsz. 1897.

R: Geisler J. F., Prawda 1897 Nr. 5; Jagić V., Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.

20437. Soerensen A., Polnische Grammatik, Leipzig 1899.

20438. **Łopaciński H.**, Najdawniejsze słowniki polskie drukowane, Prace filol. t. V., Odb. Warsz. 1897: — Przyczynek do słownictwa z w. XVI., tamże 1898.

20439. **Brückner A.**, Średniowieczne słownictwo polskie, Prace filol. 1896 V.

20440. **Łebiński**, Materyały do słownika hist. jęz. i słown. polsk., *zob.* Nr. 16737.

R: Sz. Matusiak, Prz. pol. 1889 III.; Niwa 1889 Nr. 17.

20441. **Diccionarium** trium linguarum, Viennae 1513, *zob.* Nr. 19936.

20442. Erzepki B., Słownik łac.-pol. Bartł. z Bydgoszczy, podług rękop. z r. 1532, Rocz. tow przyj. nauk pozn. 1897 XXIV., 1899 XXV.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1899.

20443. **Knapski Gr.**, Thesaurus latino-polono-graecus, *zob.* Nr. 19935.

Słowniki do użytku szkolnego, zob. Nr. 19936.

20444. O dykcyonarzach i potrzebie słownika polskiego, Dz. wil. 1806.

20445. **Linde S. B.**, Słownik języka polskiego, Warsz. 1807—1814 t. 6, wyd. 2. staraniem Zakładu im. Ossolińskich, Lwów 1854, 1861 t. 6, *zob.* Nr. 5601.

R: Bartoszewicz J., O przedruku Słownika Lindego, Dz. warsz. 1854 Nr. 252; Gaz. warsz. 1854 Nr. 291; Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1855 IV.

20446. Rykaczewski E., Słownik języka polskiego podług Lindego. Berlin 1866, 1873.

20447. **Słownik** języka polskiego, wyd. staraniem M. Orgelbranda (praca zbior.), Wilno 1861 t. 2.

20448. **Karłowicz J. i Kryński A.**, Słownik języka polskiego, Warsz. 1899 t. I. (A—G).

R: Galle H., Ateneum 1898 II.; Č., Slov. prehled 1898 z. 1.; Ułaszyn H., Prz. powsz. 1899 II.; Tenże, Tydzień 1899 Nr. 27.

20449. **Krasiński St. ks.**, Słownik synonimów polskich, Krak. 1885 t. 2.

R: Prz. powsz. 1885 VI.

20450. Synonimy polskie, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I.—III.; Brodziński K., Dykc. syn., por.: Bibl. warsz. 1845 I.

20451. **Majewski E.**, Słownik nazwisk zoologicznych i botanicznych polskich od XV. w., Warsz. 1898 t. 2.

20452. **Słownik** niemiecko-polski wyrazów prawniczych i administracyjnych, staraniem Tow. nauk. krak., (praca zbior.) Krak. 1862, 1874.

20453. **Żebrawski T.**, Słownik techniczny polski, Krak.

Słowniczek górniczy, zob. Nr. 18106.

Słowniki odnoszące się do innych działów, zob. pod tymi działami.

20454. Kraszewski J. I., Archaizmy, Studya lit., Wilno 1842.

20455. Mikucki St., Słownik prowincyonalizmów polskich, *zob.* Nr. 11598—11599.

Gwary ludowe, zob. Etnografia (Nr. 11471 do 11932).

20456. **Czartoryski Ad. ks.**, Słowniczek wyrazów polskich znaczących narzędzia muzyczne, Czas. Bibl. Ossol. 1828.

20457. **Karłowicz J.**, Słownik wyrazów obcego a mniej jasnego pochodzenia, używanych w języku polskim, Krak. 1894 (do litery: K).

R: Gajsler J. F., Prawda 1894; Kryński A., Wędrowiec 1895; Tenże, Prace fil. 1896 V.; Ateneum 1895 II.; Polivka, Listy filol. 1898; Brückner A., Kwart. hist. 1898.

20458. Obywatelstwo mowy polskiej (o słowach obcych w języku naszym), Czas 1870 Nr. 145 i n.

20459. Korbut G., Wyrazy niemieckie w języku polskim pod względem językowym i cywilizacyjnym, Prace filol. 1893 IV. i Dodatek, tamże str. 666.

R: Kr. A. A., Wędrowiec 1893 Nr. 7; Miączyński S., Aten. 1893 IV.; Kraj 1893 Nr. 52.

20460. **Karłowicz J.**, Imiona niektórych plemion i ziem dawnej Polski, Pam. fizyograf. t. II, Odb. Warsz. 1882.

20461. **Nehring W.**, Über die Namen für Polen und Lechen, Arch. f. slav. Philol. 1878 III.

20462. **Małecki A.**, Lechici, *zob. Historya polityczna.*

Zob. Nr. 6351.

20463. Matusiak Sz., Lach i Lech, Prz. powsz. 1888 IV.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1889.

20464. Skąd pochodzą i co pierwotnie znaczą wyrazy Lech, szlachta, Polak, Tyg. lit., Poznań 1842 V. Nr. 4, 5.

20465. Adamy H., Die schlesischen Ortsnamen, ihre Entstehung u Bedeutung, Breslau 1889; — Beyersdorff, Slavische Städtenamen in Schlesien, Rübezahl, N. F. XI.

20466. Schulte J. W., Ujazd und Lgota, Ein Beitrag zur schlesischen Ortsnamenforschung, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1891.

20467. Hankius M., De Silesiorum nominibus, Lipsiae 1702 DS.

20468. **Kętrzyński W.**, Nazwy miejscowe polskie Prus zachodnich, wschodnich i Pomorza, *zob.* Nr. 10894.

Zob. Nr. 10872.

20469. Karłowicz J., Nazwa Warszawy, Kurjer war. 1889 Nr. 1; Kętrzyński W., Czartowiec a Hartowiec, Album dla Zagrzebia, Lwów 1881; Kucz M., Męczennice i Szubienice, nazwy topograficzne, Wisła 1899.

Nazwy ziem, rzek, gór i t. p., zob. w dziale: Geografia i pod Miejscowościami.

20470. **Karłowicz J.**, Matronymica als polnische Eigennamen, Arch. f. slav. Phil. 1880 V.

Zob. Nr. 325.

20471. Imiona polskie, Gaz. pol., Warsz. 1829 Nr. 188.

20472. Gralewski M., O imionach ludowych w ziemi Łęczyckiej, Zb. wiad. do antrop. Akad., Krak. 1877 I.

20473. **Malinowski L.**, Przyczynki do historyi wyrazów polskich, Roz. filol. Akad. X., Odb. Krak. 1884.

R: Przegonia A., Prawda, Warsz. 1885; R. Zawiliński, Bibl. warsz. 1885 IV.

20474. Domysły z powodu wyrazów, Mrówka pozn. 1820, 1821; Rosołowski, Etymologia wyrazów: Bóg, król, xiążę, xtądz, xiążka, xiężyc, Polak, Pam. warsz. Brodzińskiego 1822.

20475. Przypomnienie za starej daty, słowa: hajduki i hajdamaki, powiat, sejm, pohost, koń, pan, Pam. umysł. Jana ze Śliwina, Wilno 1846 III.; — Historya wyrazu pan (studyum dyplomatyczne), Czas 1851 Nr. 195; — Historyczność niektórych wyrazów, tamże 1851 Nr. 175; — Charakterystyka i historya niektórych wyrazów, Prz. lwowski 1873 VI.; — Rostafiński J., Burak i barszcz, Krak. 1880, por.: Jagič, Arch. f. slav. Philol. V.

20476. Appendix linguistyczny do wiadomości o Sobótce (z listów Kaliny do J. Rymarkiewicza), Warta 1884 Nr. 541; — Bystroń J., Roba (znaczenie tego wyrazu), tamże 1885 Nr. 573.

20477. **Małkowski K.**, Przegląd najdawniejszych pomników języka polskiego, Warsz. 1872.

R: Kryński A A., Niwa 1873 Nr. 39; Wisłocki W, Przew. nauk. i lit. 1873 I.

20478. Sementowisch H., Kritische Beiträge z. altpoln. Texten, Arch. f. slav. Phil. VII., IX.

20479. **Nehring Wł.**, Altpolnische Sprachdenkmäler, syst. Übersicht, Würdigung, Texte, Berlin 1886 (podaje całą literaturę poprzednią); — Tenże, Beiträge zum Studium altpolnischer Sprachdenkmäler, Arch. f. slav. Philol. 1893 XV.

R: Zawiliński, Muzeum 1887; Bibl. war. 1887 II.; Brückner A., Kwart. hist. 1887.

20480. **Brückner A.**, Über die älteren Texte d. poln. Sprache, Arch. f. slav. Phil. 1887 X., 1890 XII.; — Tenże, Neue Quellen zur Geschichte der polnischen Sprache u. Literatur, tamże 1892 XIV.

20481. **Teksty** podają: Juszyński, *zob.* Nr. 20091; Rakowiecki, Prawda ruska, War. 1822; Lelewel, *zob.* Nr. 20121; Wiszniewski M., *zob.* Nr. 20045; Maciejowski W. A., *zob.* Nr. 20052 (t. III.: Dodatki) i Nr 16058 (Pamiętniki); Wójcicki, *zob.* Nr. 1365; Popliński J., Nowe wypisy polskie, Leszno 1838; *zob.* także Nr. 20025, 20213, 20215.

20482. Wypisy polskie dla klas wyższych gimn., Lwów 1857 I., *zob.* Nr. 20422.

20483. Zawiliński R., Wyjątki z pomników języka polskiego w. XIV.–XVI., Krak. 1892.

R: W r. 1892: B cz, Bibl. warsz. IV.; R. Koppens, Prz. powsz. II.; P. Parylak, Szkoła Nr. 26; W. Grzegorzewicz, Muzeum; L. S. K., Tyg. ill. Nr. 129.

20484. Lubicz R., Glosy polskie, zawarte w rękopisie z kazaniami łacińskiemi z połowy w. XV., Spraw. kom. jęz. Akad., Krak. 1893; — Tenże, Kilka zabytków języka staropolskiego. Prace filol. 1893 IV., Odb. War. 1894 i tamże 1896 V.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1894.

20485. **Baudouin de Courtenay**, O drewnie polskom jazykie, *zob.* Nr. 20413 (słowa polskie z przed r. 1300).

Nazwy osób i miejscowości, zob. Nr. 20460—20476.

20486. **Działyński T.**, Zabytek dawnej mowy polskiej (glosy), Poznań 1857 (objaśnił L. Jagielski), por.: Erzepki, Der Text der Gnesener Predigten, *zob.* Nr. 20508.

Zob. Nr. 20506.

20487. Malinowski L., Quadragesimale super epistolas, glosy polskie z w. XV., Spr. kom. jęz. Akad. 1880 I., *zob.* Nr. 20494; — Wisłocki Wł., Glossa super Epistolas per annum Dominicales, tamże I., Odb. Krak. 1876; — Kałużniacki, Kleinere altpolnische Texte, *zob.* Nr. 6870; — Collitz H. u. Nehring W., Polnische Glossen aus d. XV.—XVI. Jahrh., Arch. f. slav. Philol. 1879 IV.; — Patera, Rukopisné památky polského jazyka, Čas. česk. Mus. 1878 i 1880; — Malinowski L., Glosy polskie w rękop. łac. w Pradze, Roz. filol. Akad. XXII., Odb. Krak. 1895; — Brückner, *zob.* Nr. 20535.

20488. Erzepki B., Szczątki dawnej mowy polskiej, Rocz. tow. nauk. pozn. XVII., Odb. Poznań 1890 (glosy i dekalog)

R: Prace filol. 1890 III.; Kalina A., Kwart. hist. 1890.

20489. Słowniczek łacińsko-polski wyrazów prawa magdeburskiego, *zob.* Nr. 234 i 20417; — M. L., Spis rzeczy z wieku XV., Drobiazgi jęz., Prace filol. 1893 IV.

Brückner A., Średniowieczne słownictwo polskie, zob Nr. 20439 i 20480.

20490. Bielowski A., Pierwsze pomniki języka polskiego, Dz. lit. 1853.

R: Dz. warsz. 1853 Nr. 189.

20491. **Szujski J.**, Trzy zabytki języka polskiego z XIV. i XV. w., Roz. wydz. filol. Akad. 1874 I.

20492. **Seredyński W.**, Trzy zabytki języka polskiego z XV. w., Spraw. kom. jęz. Akad. 1877, Odb. Krak. 1877.

20493. **Chomętowski Wł.**, Zabytki języka polskiego w XV. w. w rękop. bibl. ord. Krasińskich, Spraw. kom. jęz. Akad. I., Odb. Krak. 1877.

20494. **Malinowski L.**, Zabytki języka polskiego z w. XV., Roz. wydz. filol. Akad. XXII., Odb. Krak. 1895.

Brückner A, Kwart. hist. 1895.

20495. Nehring W., Das älteste bis jetzt bekannte datirte polnische Denkmal, Arch. f. slav. Philol. 1879 IV.

20496. Ch. S. ks, Kilka urywków dawnego języka polskiego, Prz. katol. 1891 Nr. 49.

20497. Bandtkie J. S., Oycze nasz, Wrocław 1827.

20498. **Modlitwy** Wacława, zabytek jęz. pol. z XV. w., wyd. L. Malinowski, Pam. filol.-hist. Akad., Krak. 1875 II.

R: A. Kryński, Aten. 1876 III.: Prz. kryt. 1875; por.: Brückner, Arch. f. slav. Phil. VII.; Nehring W., Prace filol. I.

20499. **Książeczka** do nabożeństwa, na której się modliła św. Jadwiga (wyd. J. Motty), Poznań 1823, Krak. 1829, Wilno 1856, Poznań 1876 (nazwana też książeczką Nawojki).

R: Nehring, Arch. f. slav. Philol. I.; por.: Dz. pozn. 1875 Nr. 195.

20500. Książeczka św. Jadwigi, Przyj ludu, Leszno 1836 III.; Niektóre uwagi o Książeczce św. Jadwigi, tamże 1836 III.

20501. Książeczka, którą J. Motty wydał, czy była książeczką św. Jadwigi? Dz. warsz. 1852, Czas 1852 Nr. 194.

20502. Rymarkiewicz J., Książeczka Jadwigi albo Nawojki z XV. w., Aten. 1876 I., Odb. Warsz. 1876.

20503. Danysz A., Das Gebetbuch d. Heiligen Hedwig, Arch. f. slav. Phil. 1881 V.; — Mańkowski L., Zu der Frage nach den Quellen des Hedwigsbüchleins, tamże 1887 X.; — Erzepki B., W sprawie rękopisu książeczki Nawojki, Dz. pozn 1889, Odb. Pozn. 1889; — Krček Fr., Modlitewnik Nawojki, studyum językowe, Roz. wydz. filol. Akad. XXII., Odb. Krak. 1894.

R: Dziama L. M., Prz. powsz. 1894 IV.; Nehring Wł., Kwart. hist. 1896; por. też: Anzeiger d. Akad. d. Wiss, Krak. 1894.

20504. **Modlitewnik** siostry Konstancyi z r 1527, wyd. W. Wisłocki, Spraw. kom. jęz. Akad. III., Odb. Krak. 1884.

R: Nehring Wł., Arch. f. slav. Philol. 1885 VIII.

20505. Dziesięcioro Bożego przykazania wierszami z XV. w., Pam. warsz. 1817; — Dziesięcioro przykazania po polsku z XV. w., Pam. Sandomierski 1829 I.; Polkowski J., Dawne zabytki, 1885; Wisłocki Wł., Rozp. wydz. filol. Akad. t. X.

20506. **Kazania** świętokrzyskie, wyd. i obj. A. Brückner, Prace filol., Warsz. 1891 III.; — Ptaszycki St., Najdawniejszy zabytek mowy polskiej nowo-odnaleziony w Petersburgu, Kraj 1890 Nr. 13 (o Kazaniach świętokrzyskich); — Brückner A., Kazania średniowieczne, Bibl. war. 1891 I., Aten. 1891 I.; — Tenże, Kazania średniowieczne, Roz. wydz. filol. Akad. XXIV., Odb. Krak. 1895 i XXV., Odb. Krak. 1897.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1892; Kalina A., Lud 1896; por.: Anz. d. Akad. d. Wiss., Krak. 1895.

20507. Urywek starożytnego kazania o małżeństwie, wyd. Z. Glogier, Bibl. warsz. 1873 III.

20508. **Kazania** gnieznieńskie, wyd. p. t. Zabytek dawnej mowy polskiej, *zob.* Nr. 20486; — Erzepki B., Text der gnesener Predigten kritisch beleuchtet, Posen 1885; — Hanusz J., Ślady niektórych odcieni dyalektycznych w kazaniach gnieznieńskich, 1419, Rozpr. wydz. filol. Akad. VIII., Odb. Krak. 1880; — Nehring W., Kazania gnieźnieńskie, text i glosy z rękopisu wyd. z słownikiem, Rozpr. wydz. filol. Akad. XXV., Odb. Krak. 1897; — Brückner A., Ein angebliches dialektologisches Merkmal d. sog. Gnesner Predigten, Arch. f. slav. Philol. 1898 XX.

R: A. J. Parczewski, Kraj 1886 Nr. 3 (Erzepki); Dobrzycki St., Prz powsz. 1897 I.; Brückner A., Kwart. hist. 1897 (Nehring).

20509. **Kazania** Magistra Jana z Szamotuł, zw. Paterkiem, o Pannie Maryi, z kodeksu toruńskiego wyd. Malinowski L., Spr. kom. jęz. Akad. 1880 I.

R: K., Prawda, Warsz. 1881.

20510. Nitsch K., O pisowni i języku kazań Paterka, zabytki jęz. pol. z pocz. w. XVI., Prace filol. 1898 V.

20511. **Urywek** kazań dla młodzieży szkolnej z głosami polskimi z XV. w, wyd. J. Przyborowski, Prace filol. I., *zob.* Nr. 13928.

20512. Ewangielia św. Mateusza VI. 12, Kazanie na dzień Wszech świętych, zabytki języka polskiego z w. XV. z rękopisu DLII. bibl. kap. w Pradze. wyd. L. Malinowski, Roz. wydz. filol. Akad. XXII., Odb. Krak. 1895.

20513. Erzepki B., Nieznane zabytki piśmiennictwa polskiego, z. I.: Kazania nieznanego autora z r 1555, wyd. Tow. przyj. nauk pozn., Poznań 1899.

20514. **Psałterz floryański** albo Małgorzaty: Bandtkie J. S., Wiadomość o najstarszym może psałterzu polskim, Rocz. tow. przyj. nauk krak. XII., Odb. Krak. 1827; — Tenże, De psalterio Davidico trilingui, latine, germanice et polonice, codice manuscripto, Crac. 1828; — Niskolko słow Psałteria korolewy Margaritty, Petersb. 1832; — Psałterze królowej Małgorzaty, Przyj. chrześc. prawdy 1833—1840 IV.; — Psałterz królowej Małgorzaty, pierwszej małżonki Ludwika I. króla pol. i węg., wyd. Borkowski St., Wied.

1834; — Kopitar B., Praemonita, Jahrb. d. Litter. 1834 LXVII.; — Borkowski St., Zur Geschichte des ältesten polnischen Psalters (odp. Kopitarowi), Wien 1835; — (Kopitar B.), Anti-Tatar oder Vorstellung des Thatbestandes, 1836 i w: Hesychii Glossograhi Discipulus Russus 1840 (przeciw St. Borkowskiemu); — Dubrowsky, Materiały dla srawnitelnawo słowarja, 1854; — Papłoński, (15 psalmów) Bibl. warsz. 1869; — Nehring W., Iter Florianense (o psałterzu floryańskim), Poznań 1871; — Tenże, Der Florianer Psalter, Arch. f. slav. Philol 1877 II.; — Tenże, Psalterii Florianensis partem polonicam ad fidem codicis recensuit, Posnaniae 1883.

R: Czas 1871 Nr. 274; Jireček, Čas česk. Muzea 1872; Libelt K., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. VII., Odb. Poznań 1872; Starkel M., Gaz. nar. 1873 Nr. 12; Jagič, Arch. f. slav. Philol. VII.; Brückner, D. Litt.-Ztg. 1883 Nr. 33.

20515. Hanusz J., Materyały do hist. form dekl., *zob.* Nr. 20417; — Leciejewski, Die Sprache des poln. Theiles des Florianer Psalters, Arch. f. slav. Philol. 1882 VI., 1885 VIII, Odb. Berlin 1885; — Koppens R., O sposobach oznaczania spółgłosek miękkich w Psałterzu floryańskim, Spraw. kom. jęz. Akad. t. V., Odb. Krak. 1893.

R: Paulisch Z., Prz. powsz. 1893 II.; Kryński A., Kwart. hist. 1894.

20516. **Psalm L.** t. z. Świdziński, Maciejowski, Dodatki, *zob.* Nr. 20052.

20517. **Psałterz Puławski** z kodexu pergaminowego X. Wł. Czartoryskiego, przedruk homograficzny wykonali A. i St. Pilińscy, Pozn. 1880; — Jagič V., (Psałterz puławski) Arch. f. slav Philol. 1880 IV.; — Nehring L., tamże 1881 V.; — Przyborowski J., Psałterz puławski, Bibl. warsz. 1880 III.; — Dębski Zdz., Nowo odnaleziony pomnik piśmiennictwa polskiego, tamże 1887; — Appel K., Zamietki o driewnopolskim jazykie (o psałterzu puławskim), Rusk. filol. Wiestn. 1882. Odb. Warsz. 1880; — Kryński A., Aten. 1881 III.

20518. Nehring W., Nachricht von einem polnischen Psalter des XIII. Jahrh., Arch. f. slav. Philol. 1884 VII.

20519. **Wigilie** za umarłe ludzie, wyd. Małkowski K., Bibl. warsz. 1846 II., Prz. pomników, *zob.* Nr. 20477.

20520. Janota E., Uebersetzung von Psalmen, Hymnen u. Kirchengebeten aus dem XIV. Jahrh., Jahresb. d. Gymn. zu Krakau 1855, Wien 1855.

20521. Maciejowski W. A., Tłumaczenie pisma św. na język polski z XIV. i XV. w., Pam. relig.-mor. ser. I. t. XV.

20522. **Biblia królowej Zofii**, żony Jagiełły, z kodeksu szaroszpataskiego wyd. A. Małecki, Lwów 1871; — Wierzbowski T., Nieznany fragment biblii królowej Zofii, Prace filol., Warsz. 1892.

R: Bibl. warsz. 1871, 1872 II. [M(ałkowski) K. M.]; F. M. Sobieszczański, Tyg. ill. 1872 X.; Gött. gel. Anz. 1873; por.: Libelt, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1872 VII.

20523. Ogonowski E., Einige Bemerkungen über die Sprache der altpoln. Sophienbibel, Arch. f. slav. Philol. 1879 IV.

20524. Sprostowana wiadomość o biblii królowej Jadwigi, Zb. Pam. Niemc. II; Hanka, Slavin 1834 II.

20525. **Canon missae**, wyd. Maciejowski W. A., *zob.* Nr. 20052.

20526. Reguła Trzeciego Zakonu św. Franciszka i drobniejsze zabytki języka polskiego, *zob.* Nr. 13472.

20527. **List św. Bernarda** o chowaniu czeladzi, zabytek XV. w. przez Kluczyckiego F., Rozpr. i spraw. wydz. filol. Akad., Krak. 1874 I.

20528. Mikołaja z Błonia Sacramentale, wyd. Maciejowski, *zob.* Nr. 20052; — Szczegóły o życiu Najśw. Panny, św. Anny i Joachima, *zob.* tamże.

20529. **Żywot** Ojca Amandusa, wyd. Polkowski J., Spraw. kom. jęz. Akad. III., Odb. Krak. 1884.

R: F. J., Bibl. warsz. 1876; Prz. lw. 1876 XI.

20530. **Powieść** o papieżu Urbanie, wyd. Maciejowski, *zob.* Nr. 20052; — Druk krakowski z r. 1514, wyd. i obj. Kryński A. A., Prace filol., Warsz. 1885 I.

20531. **Żywot** św. Błażeja, wyd. Bielowski A. p. t.: Nowoodszukany zabytek polszczyzny z początku XV. w., Bibl. Ossol. 1864 IV.; 2. ed. Malinowski L., Zabytek języka polsk. z pocz. w. XV., Prace filol. 1898 V.

20532. **Żywot** św. Eufraksii, zabytek jęz. polsk. z r. 1524, wyd. i obj. Kryński A. A., Prace filol., Warsz. 1889 III.

20533. Jagič V., Slavische Beiträge, Wien 1893 (str. 78—79: Das altpolnische Leben Adams).

20534. **Przekłady** statutów, *zob.* Nr. 1022 do 1028 i *Dod. I.*; — Artykuły prawa, *zob.* Nr. 1197, 1198; — Roty przysiąg, *zob.* Nr. 1250—1253.

20535. Brückner A., Pierwszy wiersz polski, Ateneum 1871 II. (wiersz o zachowaniu się przy stole); — Tenże, Drobne zabytki jęz. polsk XV. w., pieśni, modlitwy, glosy, Roz. wydz. filol. XXIV., Odb. Krak. 1897.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1892.

20536. Bobowski M., Die polnische Dichtung des XV. Jahrh., I. Marienlieder, Breslau 1883; — Tenże, Polska poezya kościelna od

najdawniejszych czasów aż do w. XVI., Prz. katol. 1882, 1884—1885; — Tenże, Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI w., Roz. wydz. filol. XIX., Odb. Krak. 1893, *zob.* Nr. 13940 i 13941.

Pieśni religijne polskie. zob. Nr. 13936 do 13945.

20537. **Bogarodzica** w: Łaskiego Statucie, *zob.* Nr. 1038, a także Nr. 1058, 1062 i t. d. (24 znanych tekstów).

20538. Szulc D., O wieku Bolesławskim Pieśni Boga-Rodzicy, Pam. relig.-mor., Warsz. 1841, Odb. Warsz. 1854; Czernicki G., Pieśń Boga-Rodzica, Skarbczyk domowy, Krak. 1863; Wojciech S., Wiadomość hist o pieśni Bogarodzicy, Album muz., Warsz. 1863.

20539. Przezdziecki A., Pieśń Bogarodzicy z rękop. Częstochowskiego z końca XV. w., Bibl. warsz. 1866 I., Odb. Warsz. 1866; — Tenże, O dwóch odpisach Bogarodzicy, z rękop. hist. polskiej Herburta, Rocz. tow. nauk. krak. 1869 XXXVIII; — Bętkowski N., Boga-Rodzica, pieśń z dawnych czasów, tamże 1869 XXXVIII.

R: Jireček, Čas česk. Mus. 1872; Nehring W., Arch. f. slav. Philol. I. (Przezdzieckiego).

20540. Pękalski P. F., Uwagi nad podaniem o pieśni Boga Rodzica, Rocz. tow. nauk. krak. XX., Odb. Krak. 1871; Sleczkowski M. X., O pieśni św. Wojciecha Bogarodzica, Czas 1871 Nr. 229 i n.

R: Czas 1871 Nr. 204 (Pękalskiego).

20541. Pilat R., Bogarodzica, I. Restytucya tekstu, Pam. Akad. um. krak. 1880 IV., Odb. Krak. 1879.

R: Gaz. lw. 1879 Nr. 285; Odp., tamże Nr. 286; Nehring, Arch. f. slav. Philol. 1879 IV.; por.: Prz. lw. 1875 X.

Zob. Nr. 220.

20542. Rymarkiewicz J, Rozbiór kryt. pieśni Bogarodzica, Poznań 1879.

R: Gaz. lw. 1878 Nr. 292; Nehring W., Arch. f. slav. Philol. 1879 IV.

20543. Kalina A., Rozbiór kryt. pieśni Bogarodzica, Lwów 1880; Tenże, Dod., Prz. powsz. 1887 III.

R: St. L., Ateneum 1880 I.; Prz. tyg. 1880; Tyg. powsz., Warsz. 1880; Brückner A., Kwart. hist. 1888.

20544. Nehring Wł., Pieśń Bogarodzica, Studya literackie 1884, *zob.* Nr. 20228.

R: Brückner A., Arch. f. slav. Philol. VIII.

20545. Knothe A., Starożytność pieśni Bogarodzica, Prz. katol. 1884 Nr. 21 i 22.

R: A. Przegonia, Prawda, Warsz. 1886.

20546. Nieznany odpis pieśni Bogarodzica, Prz. katol. 1886.

20547. Hipler F., Das dem hl. Adalbert zugeschrieb. Marienlied Bogarodzica, Ztschr. f. Gesch. Ermlands 1897 XI., Odb. Braunsb. 1897.

R: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1898; A. Podlaha, Cas. kat. duch. 1898.

Prochaska, O św. Wojciechu, zob. Hist. polit.

20548. Pieśń Dies irae, tłómaczenie z w. XV., Grabowskiego Starożytn.

20549. Text polski Salve Regina z r. 1438, wyd. Malinowski L., Roz. wydz. filol. Akad. XIII., Odb. Krak. 1889.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1890.

20550. **Hymny** i pieśni na cześć Maryi, w: Maciejowskiego Dodatkach i Pamiętnikach, *zob* Nr. 16058, 20052.

Kolędy, zob. Nr. 11635 i 20479.

Pieśni passyjne, wielkanocne i t. d., por.: Nehring, Altpoln. Sprachdenk., *zob.* Nr. 20479.

20551. **Gałka z Dobrzyn**, Pieśń (Lachowie, Niemcowie, wszyscy językowie), Pam. warsz. 1816 V.; Rakowiecki, Prawda ruska II.; Wiszniewski, Hist. lit. III.

20552. **Sandomierzanina** Pieśni, wyd. Maciejowski, *zob.* Nr. 20052

20553. **Pieśń** o pruskiej porażce w r. 1510, wyd. Rastawiecki, Bibl. war. 1843 III.

Inne pieśni świeckie, por.: Nehring, *zob.* Nr. 20479, *zob.* też Nr. 20608.

20554. Nehring Wł., Mittheilung über eine in Kurnik befindliche altpolnische Handschrift, Arch. f. sl. Philol. 1875 I., Odb. Leipzig 1876; Tenże, Tobiasz patr. star. Zakonu na pol. przeł. r. 1539, tamże 1882 VI.; J. V., Ein alter polnischer Volkswitz, tamże 1875 I.

20555. Baudouin de Courtenay, Několik poznamenání o polském prawopisu, Sborn. Muzea česk. 1867 (także o Biblii Zofii).

(e: Poglądy na rozwój literatury i poszczególnych jej działów: poezyi, wymowy, nauk i t. p.; Czasopisma).

20556. Chromiński K., Rozprawa o literaturze polskiej, Dz. wil. 1806, Odb. Wilno 1806; — Łętowski L., Piśmiennictwo, Miscel., Krak. 1806.

Zob. Nr. 20409.

20557. Pytania z dziejów literatury polskiej, Pam. lw. 1818; Styczyński, Do hist. literatury polskiej, Dz. wil. 1818; O literaturze polskiej, z dziennika „Syn Ojczyzny", Tyg. wil. 1818.

20558. O dążeniu polskiej literatury, Pam warsz. Bentkowskiego 1820.

20559. **Brodziński K.**, Listy o polskiej literaturze, Pam. warsz. Brodzińsk. 1820, Roz. lw. 1820; Ciąg dalszy, Pam. warsz. 1822 i w: Dziełach Brodzińskiego.

20560. Listy o literaturze polskiej, Gaz. pol. 1828 Nr. 243; O literaturze polsk., w Gaz. berlińskiej Vossa, Roz., Lwów 1830; List Polaka o literaturze polskiej, tamże 1831.

20561. **Kraszewski J. I.**, Pierwiastek narodowy w literaturze dawnej, Pisarze i czytelnicy, O sławie pisarskiej, Formy — język, w tegoż Studyach literackich, Wilno 1842; Tenże, O powołaniu literackiem, Gawędy o lit. i sztuce, Lwów 1857.

20562. **Moraczewski J.**, Kilka słów o szczególnem stanowisku pismiennictwa naszego, Rok, Poznań 1843.

20563. Szlacheckie sądy o naszem piśmiennictwie, Gwiazda, Wilno 1847–1849.

20564. **Mecherzyński K.**, O duchu i dążności lit. polskiej, Rocz. tow. nauk. krak. 1849.

20565. Gdzie szukać przyczyn upadku literatury, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 1; Kilka pomysłów o duchu starożytnych i nowożytnych literatur, Czas 1851 Nr. 124 i n.; Gryf A., Program czyli filozofia dziejów piśmienn. polskiego, Podbereskiego Pam. 1850 II.

20566. Sozański A., Znamię swojskie w literaturze, Dz. lit. 1853.

20567. D(mochowski) F. S., Swiat literatury i historyi nauk, Warsz. 1861.

20568. **Kaczkowski Z.**, Charakter piśmiennictwa polskiego, Album lw. Nowakowskiego 1862.

20569. O literaturze polskiej, Tyg. lw. 1863.

20570. Siwiński E., Lekcya wstępna literatury polsk. oraz lit. ross. miana 20. paźdz. 1861 w kursach przygot. do szkoły głównej, Warsz. 1863.

20571. Dębski Wł., Wiadomości dla pracujących nad historyą literatury polskiej, Tyg. ill. 1866 XIV.

20572. Postęp historyi lit. polsk. i krytyki po wyjściu Piśmiennictwa polsk. w Warsz. 1851—1852, Tyg. wielkop. 1872; — O języku i literaturze narod, tamże 1872.

20573. **Chlebowski Br.**, Zadanie historyi literatury polskiej wobec warunków i czynników jej dziej. rozwoju, Aten. 1885 I.; — Tenże, Różnice terytoryalne, etnograficzne w badaniu dziejów literat., Arch. lit. i ośw. Akad., Krak. 1886 V.; — Franko J., Etnologia i dzieje literat., Pam. zjazdu lit. i dzienn. polskich, Lwów 1894.

20574. **Bełcikowski A.**, O znaczeniu hist. lit. i rzut oka na całość lit. polsk., Ze studyów, *zob.* Nr. 20232.

20575. **Tarnowski St.**, O stanie obecnym hist. lit. polsk., Arch. lit. i ośw. Akad., Krak. 1886 V.

Hordyński Zdz., zob. Nr. 20125.

20576. **Tretiak J.**, Rodzimość i wpływ obcy w literaturze, Pam. zjazdu lit. i dzienn. polskich, Lwów 1894.

Historye literatury, zob. Nr. 20029—81.

20577. O wpływie obcej literatury na literaturę ojczystą, Sybilla nadwiślańska 1821.

20578. Maciejowski W. A., Zewnętrzne wpływy na lit. pol. aż do XVIII. w., Tyg. lit., Poznań 1840 III.

20579. Tarnowski J., Badania hist. jaki wpływ mieć mogła literatura wschodnia na ludy zachodnie, Rocz. Tow. przyj. nauk. warsz. 1819 XIII.

20580. **Mecherzyński K.**, Hist. języka łacińskiego w Polsce, Na popisy szkoły depart. krak. 1829, Krak. 1833; — Gulski B., Die lateinische Sprache in Polen, Jahresber. d. Gymn. zu Neustadt in West-Preussen, Neustadt 1874; — Moliński J., Kurz gefasste Darstellung der Gesch. der poln. latein. Poesie bis Klonowicz (z progr. gimn.), Trzemeszno 1853; — Lavollée R., La poésie latine en Pologne, Paris 1873.

20581. Kulawski W., O stanie języka greckiego w Polsce, Na popisy szkoły depart. krak. 1822.

Por.: Hahn W., Bibliografia filol. klas. i lit. humanistycznej w Polsce z lat 1891—1895, Eos 1894, 1895.

20582. **Nehring W.**, Über den Einfluss der altcechischen Literatur auf die altpoln., Arch. f. slav. Philol. 1875 I., Odb. Leipzig 1875.

20583. Stosunki literackie Czechów i Polaków, Pam. Sandom. 1829 I.; — J. J., O českem jazyku úsudek w XVI. st., Jazyk česky na dwoře litewskem w XVI. stol., Čas. česk. Mus. 1830—1831.

20584. Literatura czeska w Polsce, Kłosy 1880 XXX.

20585. Franko I., Wzajemny stosunek literatury polskiej do ruskiej, Pam. zjazdu lit. i dzienn. polskich, Lwów 1894.

20586. Konečny B., Srbsko w literatuře polske, Matice slov. 1894 Nr. 6.

20587. Mecherzyński K., Hist. języka niemieckiego w Polsce, Dz. lit. 1844 II.

20588. **Ćwikliński L.**, Homer i Homerycy, rzecz o studyach i przekł. Homera w Polsce, Przew. nauk. lit. 1881, Odb. Lwów 1881.

20589. Skrochowski J., Homer w Polsce, Czas 1874 Nr. 202 i n.

20590. L. Dante w Polsce, Gaz. lw. 1880 Nr. 266, por.: Siemieński Ł., Dante i jego komedya, Dzieła, Warsz. 1884 t. II.

Włosi w Polsce, zob. Nr. 10920.

20591. Znajomość Szekspira w Polsce do początku XIX w., N. Reforma 1885 Nr. 52; — Zahorski J., Szekspir w Polsce, Aten. 1897 II.

20592. Koźmian St., Ślady hist. wypadków polskich w Zimowej powieści i Burzy Szekspira, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1881 XI.

20593. Gliszczyński, Przyczynki do hist. i lit. tłómaczów, Tyg. mód 1871.

20594. O piśmiennictwie polskiem zagranicą, Dz. lit. 1853.

20595. Kurtzmann L., Literatura polska u Niemców, Tyg. petersb. 1873; — Tenże, Die polnische Literatur in Deutschland, Posen 1881; — Piccolomini L., Literatura polska u Niemców, Kłosy 1882.

20596. **Jelinek E.**, Bibliografia przekładów z piśmiennictwa polskiego na język czeski do końca r. 1882, Roz. wydz. filol. Akad. X., Odb. Krak. 1884; — Tenże, Bibliografia dzieł, rozpraw i artykułów czeskich, dotyczących rzeczy polskich, tamże.

20597. Wasilewski L, Literatura polska u Serbów i Bułgarów, Niwa 1894.

Zob. Nr. 19417.

20598. **Chmielowski P.**, Poezya ludowa w hist. lit. polsk., Arch. lit. i ośw. Akad., Krak. 1886 V.

Poezya ludowa, pieśni, legendy i t. p., zob. Etnografia (Nr. 11471—11932).

20599. **Kraszewski J. I.**, Poezya, Studya literackie, Wilno 1842; — Tenże, Poezya szlachecka, legendy herbowe, Gawędy o lit. i sztuce, Lwów 1857.

20600. Goszczyński S., Rzecz o poezyi polskiej, Alb. Muzeum nar. w Rapperswylu 1876.

20601. Czajkowski P., De antiqua polon. poesi et de edit. Senecae 1541, Miscell. Crac. 1814—1815 II.

20602. Maciejowski W. A., Słówko o poezyi polskiej starożytnej, Wolfganga Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1846.

20603. **Brückner A.**, Skarby dawnej poezyi polskiej, Bibl. warsz. 1899 II., *zob.* Nr. 20215; — Tenże, Pierwszy wiersz polski, *zob.* Nr. 20535.

20604. Sikorski J., Pieśń polska, Przegląd, Lwów 1890 Nr. 165—169 (Art. umieszcz. w The musical World and dramatic Observer, tygodn. angielskim, kreśli rozwój historyczny pieśni w Polsce).

20605. Marliński W., O poetach ustnych w Polsce. Roz., Lwów 1835; — O ustnych i tradycyjnych poetach w Polsce, Zbieracz lit. pol., Krak. 1837 III.

20606. Pilecki A., Kobiety-poetki, por.: O. A., Niwa 1894, *zob.* Nr. 18753.

Juszyński H., Dykcyonarz poetów, zob. Nr. 20091.

20607. Moliński, Gesch. der polnisch-lateinischen Poesie bis Klonowicz, *zob.* Nr. 20580.

20608. Szwekfeld, Historischer Versuch der polnischen Lieder, Dichter u. Gesangbücher, t. I.—II. Danz 1758; Oloff Ephraim, Polnische Liedergeschichte, Danz. 1744; Günther J., Sammlung von aus Schlesien bis anders herausgegebenen Gedichten, Breslau u. Leipzig 1742 (DS.).

20609. **Bruchnalski W.**, O rymie w poezyi polskiej do J. Kochanowskiego, Muzeum, Lwów 1885; — Tenże, O budowie zwrotek w poezyi polskiej do J. Kochanowskiego, Roz. wydz. filol. Akad. XIII., Odb. Krak. 1889.

R: Nehring W., Kwart. hist. 1890.

20610. O wyrazach do sztuki rymotworczej należących, Pam. warsz. Bentkowskiego 1818.

20611. Elegia i jej pisarze, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

20612. Soleski L., Cancionale eclesiasticum, *zob.* Nr. 12906.

20613. Grabski L., Cantionale ecclesiasticum, Gnesnae 1895.

Muzyka kościelna w Polsce, zob. Sztuka.

Kolęda i kantyczki, zob. Nr. 11635.

20614. Suryn F., Sielankopisarze polscy, studyum lit., Tyg. powsz. 1884.

20615. **Mecherzyński K.**, O poezyach satyrycznych, Rocz. tow. nauk. krak. 1861; — Badeni St., O satyrze, Lwów 1870; — St. Kunasiewicz, Stara satyra polska, Lipsk 1873; — Satyry na zbytki i łowy polskie, Tyg. ill. 1883; — Mandybur J. T., Wpływy satyryków rzymskich na polskich, Jarosław (Progr. gimn.) 1888.

R: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1889.

20616. Siemieński L., Pamflet i paszkwil, Dzieła t. II., Warsz. 1881.

20617. Jabłonowski W., Zarys poezyi demonicznej, Głos 1894; — Witkowska H., Świat widomy i duchowy w naszej literaturze, Tyg. ill. 1894 I.

20618. Jelenta C., Dyabeł w poezyi, Prawda, 1893; — Matuszewski I., Dyabeł w poezyi, studyum hist.-lit., Aten. 1893; — Tenże, Po raz ostatni o Dyable w poezyi, Prawda 1893.

R: W r. 1893: Kozłowski S., Bibl. warsz. IV.; Rawita F., Gaz. nar. Nr. 265; Chm. P., Wędrowiec str. 879; Kraj Nr. 48; Siwiński E., Prz. tyg. str. 525; Kaszewski K., Gaz. pol., Warsz. Nr. 264—268;

w r. 1894: Grabowski B., Słowo Nr. 73; Majewski E., Kwart. hist.; w r. 1895: Barewicz W., Euphorion t. I. z. II.

Zob. Nr. 11623 (o Twardowskim) i Nr. 18816–18818.

20619. **Bogusławski W.**, Dzieje teatru narodowego, Warsz. 1820 (w t. I. Dzieł) i osobno 2. wyd. Bibl. uniw.. Przemyśl 1884.

20620. O teatrze polskim, Nowy pam. warsz. 1801 I.; Teatr polski do czasów Konarskiego, Pam. nauk. 1819 t. II; Dawność teatru w Polsce, Pszczółka krak. 1820 II.

20621. Osiński L., O pierwiastkowej dramatyce w Polsce, Sybilla nadwiśl. 1821; — O literaturze narod. dramatycznej, Chwila spoczynku, Warsz. 1827 Nr. 7; — Jaszowski St. L., Dzieje krótkie teatrów polskich, Czas. nauk. Bibl. Ossol. 1830 II.; — Magnuszewski D. S, Uwagi nad dramatem polskim, Ziewonia, Lwów 1839 II.

20622. **Kraszewski J. I.**, Uwagi nad dramatem polskim, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; — Tenże, Dramat, Studya literackie, Wilno 1842; — Tenże, Sztuka dramatyczna w Polsce, Gawędy o lit i sztuce, Lwów 1857.

20623. Rys literatury dramatycznej w Polsce (z Poplińskiego), Roz., Lwów 1840.

20624. **Wójcicki K. Wł.**, Teatr starożytny w Polsce, Warsz. 1841 t. 2; — Tenże, Wyciąg z teatru starożytnego w Polsce, Bibl. warsz. 1841 II.

R: Szabrański A., Bibl. warsz. 1841 III.; Trębicki Wł., tamże 1843 IV.

20625. Wyimek z rękop. Biesiekierskiego, Widowiska sceniczne w Polsce, Dz. warsz. 1851 Nr. 19; Borzemski St, Pogląd hist.-lit. na rozwój dramatu i dramaturgii w Polsce, Tyg. nauk, Lwów 1865.

20626. **Chomętowski Wł.**, Dzieje teatru polskiego od najdawniejszych czasów do r. 1750, Warsz. 1870; — Tenże, Dawne teatra, Kronika rodz. 1878 Nr. 20, 23.

20627. **Estreicher K.**, Teatra w Polsce, Krak. 1873 t. 3; — Tenże, Teatra w Polsce (od A po Lwów abecadłowo), w czasop.: Afisz teatralny wyd. w Krak. przez Koźmiana w r. 1876–1877.

R: Gaz. lw. 1879 Nr. 105; Bibl. warsz. 1879 II; por.: Dz. lit. 1853 i Bibliografia I. pod wyrazem: Dramatycy.

20628. Siemieński L., Dramat historyczny, Dzieła, Warsz. 1881 t. II.

20629. **Bogusławski Wł.**, Teatr i literat. dram., Warsz. 1879; — Tenże, Le théâtre en Pologne, por.: Aten. 1889 IV.

20630. **Nehring Wł.**, Początki poezyi dramatycznej w Polsce, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1887 XV.

R: Kawczyński M., Kwart. hist. 1889.

20631. **Chmielowski P.**, Nasza literatura dramatyczna, Petersb. 1898 t. 2.

R: W r. 1898: Hahn, Muzeum; K. Ch., Istor. Wiest. II.; Slovanski svet Nr. 9; Kłvý K., Liter. listy Nr. 22; Drogoszewski A., Prawda Nr. 39; K. Wojciechowski, Kwart. hist.; — w r. 1899: Czas Nr. 216; Drogoszewski A., Prawda Nr. 39; por.: Chmielowski, Szkice z dziejów dramatu polskiego, Echo muz. 1884 Nr. 46–48.

20632. Karasowski M., Rys hist. opery polskiej, Warsz. 1859; — Wejnert, O początkach opery w Polsce, Bibl. warsz. 1878.

R: Gaz. lw. 1878 Nr. 307.

Historya muzyki, zob. Sztuka.

20633. **Grabowski M.**, Literatura romansu w Polsce, Lit. i krytyka, *zob.* Nr. 20217.

20634. **Kraszewski J. I.**, Przeszłość i przyszłość romansu, Studya lit, Wilno 1842.

20635. **Bełcikowski A.**, O najdawniejszem romansopisarstwie polskiem, Ze studyów, Warsz. 1886.

20636. **Fredro J. M.**, Przysłowia mów potocznych, *zob.* Nr. 8543; — Żeglicki A. R., Adagia polonica, Vars. 1736 (DS).

20637. Apophtegmata dawnych Polaków, Kalendarz kieszonk., Krak. 1802, 1803 i 1804; Staropolskie przysłowia, Pam. lw. 1817; Przypowieści staropolskie, Pam. warsz. Brodzińskiego 1823; St. Lubomirskiego przysłowia moralne, Rozr. dla dzieci 1825.

20638. **Grabowski A. i Juszyński H.**, Krótkie przypowieści dawnych Polaków, czyli apophtegmata, anegdoty i t. d., Krak. 1819.

20639. **Wójcicki K. Wł.**, Przysłowia narodowe, *zob.* Nr. 11638; — Tenże, Histor. przysłowia, Dzwonkowskiego Noworocznik na r. 1864, Warsz. 1864; Kal. ilustr. dla Polek, Warsz. 1864; — Staropolskie przypowieści, Tyg. ill. 1864 X.

20640. **Wurzbach K.**, Die Sprichwörter der Polen, Wien 1852.

R: Czas 1851 Nr. 196; Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1853 III.

20641. Lipiński T., Przysłowia i wyrażenia od miast i wsi, Warsz. 1852; — Tenże, Przysłowia i wyrażenia od gór i rzek, Bibl. warsz. 1853, Odb. Warsz. 1853.

20642. Darewski (Darowski) W. A, Jeden rozdział do przyszłej księgi przysłów polskich, obejmujący nazwiska rodzin szlacheckich, Kijów 1867; — Tenże, Przysłowia polskie odnoszące się do nazwisk szlacheckich i miejscowości, Poznań 1874.

R: Czas 1874 Nr. 98.

20643. Fabisz P. Wł., Przysłowia polskie odnoszące się do nazwisk szlacheckich i miejscowych. Poznań 1874.

20644. **Karłowicz J.**, Przycz. do zbioru przysłów, piosnek, ucinków etc. od nazw rod. i miejscowych. Dwutyg. nauk. 1879, Odb. Krak. 1879.

20645. Novák J. V., O slovanských přislovích (polskie przysłowia), Literarni listy 1891.

20646. **Czapiński L.**, Księga przysłów, sentencyj i wyr. łacińskich, używanych przez pisarzów polskich, Warsz. 1892.

R: W r. 1892: P. Chm., Wędrowiec Nr. 21; Kuryer lw. Nr. 138; Wł. K., Tyg. ill. Nr. 129; Prz. pedag. Nr. 11; A. A. Kr., Aten. III.: — w r. 1893: Lubicz R., Wisła str. 935.

20647. **Adalberg S.**, Księga przysłów, przypowieści i wyrażeń przysłowiowych polskich, Warsz. 1889—1894.

R: W r. 1895: Ch., Słowo Nr. 60; K. J., Wisła str. 136; Kryński A., Aten. I.; Tenże, Wędrowiec str. 159; Niedźwiedzki Wł., Gaz. warsz. Nr. 42; Przegląd Nr. 68; Prz. pozn. Nr. 6; Bystroń J., Prz. pol. II.; Biegeleisen H., Bibl. warsz. II.; Strzelecki A., Lud; Ż., Gaz. pol. warsz. Nr. 106; Przew. nauk. i lit. str. 380; Dod. lit. do Kurj. lw. Nr. 26.

20648. **Brückner A.**, Przysłowia, kartki z dziejów literatury i kultury polskiej, Aten. 1895; — Tenże, Ze staropolskich anegdot i przypowieści, tamże 1896 IV.

20649. Brzozowski Fr. K., Przysłowia polskie, Krak. 1896.

Zob. Nr. 11639 i 18566.

20650. Kalina, Anecdota paleopolonica, Arch. f. slav. Philol. 1878 III.

20651. Anegdoty z dawnych rękop. i dzieł współczesnych, Dod. Muzy Nadwiśl. p. t. Pielgrzym z Tenczyna 1823 t. I.

20652. Staropolska jowialna epigrafika, Przyj. dom., Lwów 1864, *zob.* Nr. 612.

20653. Gloger Z., Dawne rebusy i zagadki, Prz. bibl. arch., Warsz. 1882 III.; — Łopaciński H., Najdawniej napisana zagadka polska, Wisła 1896.

20654. **Bartoszewicz K.**, Księgi humoru polskiego, Petersb. 1897 t. 4.

R: Zawiliński R., Prz. lit. 1898 Nr. 16; G. Korbut, Głos 1898 Nr. 32; Koppens R., Prz. powsz. 1898 III.

20655. **Mecherzyński K.**, Historya wymowy w Polsce, Krak. 1856—1859 t. 3.

R: X. L., Czas 1856 Nr. 252 i n.

20656. Szelewski A. ks., Rys historyczny wymowy w ogóle, a szczególniej w Polsce, Pam. relig.-mor. ser. I. t. IV.—VIII.

Starowolski Sz., De claris oratoribus, zob. Nr. 8011.

20657. Dziekoński T., Ogólny rys historyi retoryki w Polsce, *zob.* Nr. 18945.

Zbiory mow, zob. Nr. 1351, 1373, 19939.

20658. **Pelczar J. ks.**, Zarys dziejów kaznodziejstwa w kościele katolickim, Krak. 1896 2 części (cz. II.: Kaznodzieje polscy).

R: Kaindl R.: Österreich. Literaturbl. 1897 Nr. 2; W. Ż., Prz. powsz. 1898 III.; A. P., Przegl. pol. 1898 I.

20659. **Markiewicz Br. ks.**, O wymowie kaznodziejskiej, Krak. 1898.

20660. Ringeltaube S. W., Gründliche Nachricht von polnischen Bibeln, Danzig 1777 DS.; Kosicki L., Bibl. pol. conspectus, Misc. Crac. 1874; Skimborowicz A. Specimen, Vars. 1865.

20661. **Bentkowski F.**, Historya literatury t. II. (Umiejętności), *zob.* Nr. 20037.

Historye literatury i bibliografie, zob. Nr. 20029—20135.

Lelewel J., zob. Nr. 18949.

20662. **Mecherzyński K.**, Świadectwa uczonych o kwitnącym stanie nauk w Polsce w wiekach dawniejszych, Rocz. tow. nauk. krak. XIII., Odb. Krak. 1828.

20663. **Jocher A.**, Obraz bibliograficzny nauk w Polsce, *zob.* Nr. 20123, por.: Michalewicz M., Lwowianin 1840.

20664. Carlancas J., Historya nauk wyzwolonych, tłóm. X. Gorski, wyd. Adam Czartoryski, Warsz. 1766; Trzciński J., Dyssertacya o wzroście nauk wyzwolonych i mechanicznych, Krak. 1767; Wojciechowski R., Rys krótki hist. nauk wyzwolonych, Program liceów krak. św. Anny i św. Barbary, Krak. 1830.

20665. **Śniadecki J.**, Żywoty uczonych Polaków, *zob.* Nr. 20090.

20666. Tromler, De Polonis lat. doctis, 1776, *zob.* Nr. 5829.

Zob. Nr. 9002 i 20111.

Encyklopedye, zob. Wstęp.

20667. Kraszewski J. I., Życie umysłowe, Studya literackie, Wilno 1842.

20668. Kosicki, De Philosophia in Polonia, Miscell. Crac. 1814—1815 fasc. II.; — Filozofia w Polsce, Prz. nauk. lit. 1842—1844.

20669. **Struve H.**, Filozofia w Polsce, w dziele: Logika t. I.; — Tenże, Die polnische Literatur zur Geschichte der Philosophie, Arch. f. Gesch. d. Philos., Berlin 1895.

R: Prz. kryt. 1874—1875; Kaszewski K., Bibl. warsz. 1895 IV.; Aten. 1895 II.

Historya, zob. Nr. 5817—5882, 6004 do 6014.

Zbiory i biblioteki publiczne i prywatne, zob. Nr. 1—145 i Dod. I.

Historya Kościoła, zob. Nr. 12613.

20670. **Burzyński P.**, Nauka prawa w Uniw. krak. 1634—1795, *zob.* Nr. 18982.

Zob. Nr. 18983—18993.

20671. Kasparek Fr., Udział Polaków w uprawie prawa międzynarodowego, Przew. nauk. lit. 1885.

Ekonomiści polscy, zob. Nr. 17930–17947.

20672. Arctowski H., Materyały do bibliografii prac naukowych polskich, Zestawienie treści 14-tu tomów Pam. fizyograficznego 1881—1890, Bruxella 1897, *zob.* Nr. 20132.

Zob. Nr. 19490.

Geografia, zob. Nr. 10049–10084.

Etnografia, zob. Nr. 11085–11110.

Archeologia, zob. Nr. 11137–11155.

Lingwistyka, zob. Nr. 20404–20555.

20673. **Żebrawski T.**, Bibliografia piśmiennictwa polskiego z działu matematyki, Krak. 1873.

R: W. Wisłocki, Przew. nauk. lit. 1873 II.; C. Walewski, Bibl. warsz. 1873 II.

20674. Dickstein S. i Wawrykiewicz E., Bibliografia matematyczna polska XIX. stulecia, zeszyt próbny, Krak. 1894.

20675. **Dickstein S.**, Notes bibliographiques sur les études historico-mathématiques en Pologne, Bibliotheca mathematica, Stokholm 1889.

20676. **Cantor M.**, Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. Leipzig 1892 t. II. 1200 - 1868 (o mat. polskich).

R: Dickstein S., Kwart. hist. 1898.

20677. **Biliński J.**, Stan nauk matematyczno-fizycznych za czasów wszechnicy wileńskiej, Prace mat.-fiz., Odb. Warsz. 1890.

R: Dickstein S., Kwart. hist. 1891.

20678. O uczeniu matematyki w Polsce, Pam. warsz. 1818.

20679. **Libelt K. F.**, O astronomii w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1840 III.; Tegoż Pisma pomniejsze. Poznań 1851 III.

20680. Karliński Fr. M., Rys dziejów obserwatoryum astronomicznego, Krak. 1864, *zob.* Nr. 10761; — Tenże, Przyczynek do kalendaryografii chrześciańskiej, Roz. wydz. mat.-przyr. Akad. VIII., Odb. Krak. 1880, *zob* Kalendarze Nr. 20725.

20681. Kurowski Fr. X., O chemii w Polsce, Popis publ. w konw. warsz. XX. Pijarów 1826.

20682. Dziekoński J. B., Krótki rys historyi alchemii, Bibl. warsz. 1844 II.

20683. **Chałubiński T.**, Rzut oka na dzieje botaniki, Bibl. warsz. 1846 I.

20684. **Kucharzewski F.**, Bibliografia polska techniczno-przemysłowa, obejmująca prace drukowane oddzielnie, w czasopismach lub znane z rękopisu do końca 1874 r., War. 1894; — Tenże, O początkach piśmiennictwa technicznego w Polsce, Prz. techniczny 1889, Odb. Warsz. 1889.

Rolnictwo, zob. Nr. 17947–18063.

Przemysł, zob. Nr. 18064–18081.

20685. O Polakach sławnych z dzieł wojennych w krajach obcych, Roz , Lwów 1828 *zob.* Nr. 16733.

20686. Arnold J. Chr., Commentatio de historia medicinae in Polonia, Vars. 1807 (str. 16); — Tenże, Directio de eo, quid principes egerint, quo valetudinis populi polonici melior fieret conditio, Vars. 1807; — Tenże, O hojności królów i panów polskich dla lekarzów do r. 1548, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1811 VII., 1817 XI., 1820 XIII., 1821 XIV.; — Tenże, Historiae antiquae medicae polonae prodromus, Miscell. Crac. 1814, Odb. b. m. i r. (1815).

20687. **Gąsiorowski L.**, Zbiór wiadomości do historyi sztuki lekarskiej w Polsce od czasów najdawniejszych aż do najnowszych, Poznań 1839, 1853, 1854, 1856 t. 4; — M. P. P., Dodatek bibliogr. do dzieła: Zbiór wiadomości Gąsiorowskiego L. Wiz. i roztrz. nauk. s. III. t. XII. i XIII.

R: Czas 1855 Nr. 61.

20688. Haeser, Historya medycyny (przekł. A. Heinricha Gesch. der Medicin), Warsz. 1854 (Bibl um. lek.).

20689. Świeżawski E , Przyczynki do dziejów medycyny w Polsce. I., Pam. tow. lek. i zdrowia, Warsz. 1879; — Krasiński H., Udział Czechów w rozwoju oświaty i nauki lekarskiej w dawnej Polsce, Krak. 1882; — Do historyi medycyny w Polsce, Gaz. lek. 1882 (?) Nr. 4.

20690. Biliński J., Doktorowie medycyny promowani w Wilnie, Warsz. 1889.

R: Gozdawa M., Kwart. hist. 1889.

20691. Zobler J., Memoriam medicorum thorunensium ex monumentis renovare, Thoruni 1719 DS; — Rogge A., Beitrag zur Geschichte der Arzneiwissenschaft in Preussen, Altpr. Mntschr. XIII.

20692. Gractzer J., Lebensbilder hervorragender schlesischer Aerzte, Breslau 1889.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1890.

20693. Adamowicz Ad. F., Rys początków i postępu anatomii w Polsce i na Litwie, Wilno 1853.

20694. Zieleniewski M., Przyczynek do historyi akuszeryi w Polsce, Pam. tow. lek. 1857, Odb. Warsz. 1857, 2. wyd. 1862.

20695. Orkiz J., Terminologia lekarska polska, b. m. i r. (z przed r. 1860), E. VI.

Weterynarya, zob. Nr. 18058.

Policya lekarska, zob. Nr. 16591—16593.

20696. Ściborowski W., Krótki rys hist. chorób zaraźliwych i epidemicznych w Polsce, Pam. tow. lek. warsz., Odb. War. 1861.

20697. **Zielewicz J. Z.**, Z dziejów epidemii w dawnej Polsce, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. VIII., Odb. Poznań 1873.

20698. **Zaremba W.**, Zarazy nagminne w Wielkopolsce do r. 1800, Prz. lekarski 1892, Odb. Krak. 1892.

20699. **Mueldner H.**, Przyczynek do hist. i statystyki zarazy morowej, zebr. z różnych źródeł hist., Krak. 1879.

R: Czas 1879 Nr. 60 i n.

20700. Lisowski St., O morowem powietrzu w Warszawie, Alb. lit. Wójcickiego 1849.

20701. Glotz K., Rozprawa o przyczynach częstego pomoru w Polsce, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1812, Odb. Warsz 1812; Mączyński J., Stopięćdziesięcioletnia rocznica morowego powietrza w Krakowie, Czas 1857 Nr. 255.

20702. Krassowski, Materyały do statystyki medycznej gubernii wileńskiej, Szrejer, Noworocz. wil. 1861.

20703. **Koehler Kl.**, Przyczynek do hist. trądu w W. ks. Pozn., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXIV., Odb. Poznań 1897; Toż po niem.: Zur Gesch. des Aussatzes in der Provinz Posen, Posen 1897.

Źródła mineralne, zob. Nr. 10594.

20704. **Świeżawski A. S. i Wenda K.**, Materyały do dziejów farmacyi w dawnej Polsce od czasów najdawniejszych, Warsz. 1882—1887; — Ci sami, Apteka jako officium Sanitatis w dawnej Polsce, Wiad. farmaceut. 1882.

R: St. Krzemiński, Medycyna 1883 Nr. 19, 20; Tyg. powsz. 1882; Tyg. ill. 1882.

Zob. Nr. 18082.

20705. Sobieszczański F. M., Pierwsze apteki w Warszawie, Tyg. ill. 1869 IV.; Ze średniowiecznej apteki, Wiek 1883 Nr. 205.

Cech cyrulików i chirurgów, zob. Nr. 17350, 17373.

20706. **Bandtkie J. S.**, Wiadomość krótka o gazetach polskich, Rocz. tow. nauk. krak. 1819 IV.; — O historyi literatury peryodycznej w Polsce, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; — Moszyński X., O pismach peryod. w Polsce, *zob.* Nr. 6012; — Lipiński T., O gazetach pisanych w Polsce, *zob.* tamże.

20707. Wiadomość hist.-kryt. o pismach peryodycznych w Polsce od najdawn. czasów, Rozrywki przyj. i poż. 1826—1827; Laertes, Polnische Zeitungen, Galicia, Ztschr., Lemb. 1841.

20708. **Kraszewski J. I.**, Literatura peryodyczna, Studya literackie, Wilno 1842; — Tenże, Dziennikarstwo, Gawędy o lit. i sztuce, Lwów 1857.

20709. **Szajnocha K.**, O literaturze czasowej w Polsce, Bibl. nauk. Zakł. Ossol. 1848.

20710. **Estreicher K.**, 1400 pism peryodycznych i zbiorowych abecadłowo zest., Krak. 1871 (Odb. z Bibliogr.), *zob.* Nr. 20125.

20711. **Pilat R.**, Początki publicystyki w Polsce, Przew. nauk. lit. 1882, *zob.* Nr. 6014.

R: Nowiny 1882 Nr. 342 · Słowo 1882 Nr. 290—296; Prz. tyg. 1882.

20712. Chłędowski, O początkowych peryodycznych pismach w jęz. polskim, Pam. lw. 1816; Zakrzewski M., Wiadomość o początku gazet, *zob.* 6011; O początku gazet polskich (Nowiny 1590 i 1620, Merkuriusz 1601), Światowid, Warsz. 1835 I.; Wzmianka o dawności prasy polskiej, Gaz. lw. 1887 Nr. 287.

20713. Ertó H., Pierwsze czasopismo kobiece w Polsce, Przedświt 1895.

20714. Czarnowski St. J., Literatura peryodyczna i jej rozwój, Krak. 1892, 1895; — Tenże, Dziennikarstwo słowiańskie i polskie, Krak. 1895.

R: St. Schnür-Pepłowski, Kwart. hist. 1896.

20715. Lubicz R., Wydawnictwa peryodyczne w Lublinie, Kalendarz lub. 1891, Odb. Lublin 1890.

R: Tyg. ill. 1891 Nr. 74.

20716. Czasopisma polskie w Poznaniu od ich początku, Prz. Wielkop., Poznań 1867.

20717. Y., Dziennikarstwo warszawskie, Dz. lit. 1853.

20718. Podczaszyński M., O pismach peryodycznych wychodzących w Kurlandyi, Inflantach i Estonii, Dz. warsz. 1826 IV.

Por.: Czasopisma prowincyj nadbałtyckich, Winkelmann, B. L. Nr. 117—250.

Cenzura w Polsce, zob. Nr. 14902 i 16595.

20719. **Celichowski Z.**, Polskie indexy książek zakazanych, rozprawka bibliogr., Arch. dla hist. lit. i ośw. Akad. X., Krak. 1899.

20720. Szyszkowski M. X., Index librorum prohibitorum, Crac. 1617 DS.

20721. O historyi peryodycznej literatury naukowej w Polsce, Okres I.: Panowanie królów z domu saskiego, Tyg. lit. 1839 II.

20722. Litwiński, O towarzystwach uczonych, Rocz. tow. nauk. krak. 1818 I.; — Hist. przegląd towarzystw nauk. w Polsce i Akad. um., Czas 1873 Nr. 111.

20723. **Biegeleisen H**, Towarzystwa uczone w Polsce w XVIII. w., Przew. nauk. i lit. 1878.

20724. **Smoleński Wł.**, Towarzystwa naukowe i literackie w Polsce w XVIII. w., Ateneum 1887 III.

Towarzystwa naukowe, zob. Literatura (Wiek XVIII. i XIX.).

20725. Siarczyński F., O kalendarzach dawnych i późniejszych, Nowy kalendarzyk na r. 1829, Lwów 1828; — Sobieszczański F. M., Wiadomość hist.-bibl. o kalendarzach w Polsce, wyj. z Kalendarza powsz. 184.; — O kalendarzach w Polsce hist.-bibliogr., Czech J., Nowy kalendarz astron. gosp., Krak. 1848.

20726. Chodźko Ign., O kalendarzach przedstoletnich, Podbereskiego Pam. nauk. lit. 1850 II.

20727. **Smoleński W.**, Kalendarze w Polsce, Bibl. warsz. 1889 II., Odb. Warsz. 1889.

R: A. R., Niwa 1889.

Zob. Nr. 6872.

(f: Historya literatury polskiej do końca wieku XIV.).

20728. **Słowiański** okres, *zob. Historya literatur słowiańskich* Nr. 19985—20028; — Wyobrażenia religijne, *zob.* Nr. 12437—12471; *zob.* też *Etnografia* (Nr. 11471—11537) *i Historya polityczna.*

20729. Olszewski M., Oświata Sławian pogańskich, Pam. nauk. 1837 I., Odb. Krak. 1838, por.: Muz. dom. 1838 I.—II.

20730. **Runy**, *zob.* Nr. 11452—11470, 20389 do 20390; — Alfabet słowiański, *zob.* Nr. 20391—20403.

20731. **Niederle L.**, Lidstvo v době předhistorické, se zvlaštnim zřetelem na země slovanské, Praha 1894.

20732. Čelakovský Fr. L., Čteni o počatcich dejin vzdělnnosti a literatury národův slovanských, Praha 1877 (pisane ok. 1852).

20733 **Miklosich Fr.**, Die Darstellung im slav. Volksepos, Wien 1890, *zob.* Nr. 11518

20734. Chodźko A., Légendes slaves du moyen-âge 1169—1237, Paris 1859.

20735. **Ptaszycki S. L.**, Sriedniewiekowyja zapadno-jewropiejskija powiesti w russkoj i sławianskich litieraturach, I. Istorii iz rimskich diejanij, Gesta Romanorum, Petersb. 1897.

R: Szcz., Istor. Wiest. 1898 II.

20736. Górski K., Die Fabel vom Löwenantheil, por.: P., Ateneum 1889 IV.; J. Łoś, Prz. liter., Dod. do Kraju Nr. 35.

20737. **Lelewel J.**, Oświecenie i nauki w Polsce aż do czasu zaprowadzenia w niej druku, Tyg. wil. 1816 I., *zob.* Nr. 18949.

20738. Skoraszewski, Pierwiastki literatury polskiej, Warsz. 1792 DS.

20739. O pierwiastkowych wiekach oświaty w Polsce (z uwagami nad hist. lit. M. Wiszniewskiego, *zob.* Nr. 20045), Tyg. lit., Poznań 1841 IV.; — Borowski L., Hist. literatury polskiej od początków aż do wieku złotego Zygmunta, Album liter. Wójcickiego 1848 I.; — Dmochowski F. S., Epoka Piastów pod względem literatury i oświaty, Bibl. warsz. 1863 IV., *zob.* Nr. 5837.

Przyjęcie chrześcijaństwa, zob. Nr. 12622 do 12669.

20740. **Brückner A.**, Cywilizacya i język, *zob.* Nr. 18399.

20741. **Małecki A.**, Wewnętrzny ustrój w pierwotnej Polsce, Przew. nauk. i lit. 1879, 2. wyd.: Z dziejów literatury, Lwów 1896.

20742. Świeżawski E., Znakomici mężowie i kobiety w Polsce od X. do XII. w. (I. Wanda, Dąbrówka, Oda Teodorykówna, Dagon), Ognisko dom., Warsz. 1874 Nr. 8.

20743. **Smolka St.**, Obraz historyczny cywilizacyi społeczeństwa polskiego w w. XII., *zob.* Nr. 16981.

Zob. Nr. 12988, 18401.

20744. **Szajnocha K.**, Jadwiga i Jagiełło, *zob. Hist. polit.*

Szkoły w epoce Piastów, zob. Nr. 18959.

20745. **Nehring W.**, Über den Einfluss d. altcechischen Literatur auf die altpolnische, *zob.* Nr. 20582; — Krasiński W. S., O Czechach i Polsce w w. XIV., XV. i XVI., Warsz. 1858 (Odb. z Wieńca dla Jachowicza str. 441—553); — Halban, Przyczynek do stosunków kościelno-naukowych Czech i Polski w wiekach średnich, Bibl. warsz. 1895 I.

20746. **Pomniki** języka polskiego, *zob.* Nr. 20477—20555.

20747. Maciejowski W. A., Narzecze pol. X. do XIV. w., Mag. powsz. 1838 V., *zob.* Nr. 20415.

20748. **Brückner Al.**, Średniowieczna poezya łacińska w Polsce, Rozp. filol. Akad. XVI., XXII, XXIII., Odb. Krak. 1892, 1893, 1894, por.: Chrzanowski J., Aten. 1895 II.

R: Kraj 1893 Nr. 41; Nehring, Kwart. hist. 1894, 1896; por.: Anz. Akad.. Krak. 1892—1894.

20749. Świeżawski S. E., Epopeja ludowa o Szczerbcu, *zob.* Nr. 6210; — O Walgierzu, *zob.* Nr. 6384; — O Kazimierzu Mnichu, *zob.* Nr. 6400.

20750. Truhlař J., Klementinské zlomky sborniku epickych básni svetskych XIV. v., Čas. Muz. kral. česk. 1893.

20751. Kawczyński M., O początkach poezyi polskiej, Kwart. hist. 1889.

20752. Nehring Wł, Początki poezyi dramat. w Polsce, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XV., Odb. Pozn. 1887.

20753. De Adalberto advocato Crac. cantillena, *zob.* Nr. 6452.

20754. Bobowski M., Polska poezya kościelna od najdawniejszych czasów aż do w. XVI.. *zob.* Nr. 20536.

20755. Tomkowicz St., Kazania średniowieczne jako materyał do hist. dramatu kościelnego w Polsce, *zob.* Nr. 13933.

Zob. Nr. 20533.

20756. **Brückner A.**, kazania średniowieczne, *zob.* Nr. 20506.

20757. **Matthaeus de Cracovia.** Sommerlad Th., Matthaeus von Krakau, Inaug. Diss., Halle 1891; — Schmitz, Zum Leben Mathaeus v. Krakau, Römische Quartalschrift 1894; Ars moriendi, Roz. wydz. filol. XVII., Odb. Krak. 1892.

R: Przew. bibl. 1891 Nr. 10; A. Rembowski, Niwa 1892 Nr. 1; Nehring Wł., Kwart. hist. 1893; Fijałek J., tamże 1896.

Zeissberg H., Die polnische Geschichtsschreibung, zob. Nr. 5839.

Zob. Nr. 5827—5841.

20758. **Roczniki i kroniki**, *zob.* Nr. 6125 do 6536; — Żywot św. Wojciecha, *zob.* Nr. 6135; — Martinus Gallus, *zob.* Nr. 6203; — Kadłubek Vincentius. *zob.* Nr. 6276; — Żywot św. Stanisława, *zob.* Nr. 6334; — Baszko Godysław. *zob.* Nr. 6377; — Martinus Polonus, *zob.* Nr. 6392; — Chronica Polonorum, *zob.* Nr. 6398, 6406; — Janko z Czarnkowa, *zob.* Nr. 6532.

20759. Arnold J. Chr, De monumentis historiae naturalis polonae literariis usque ad finem saeculi XVI. editis, Vars. 1818.

20760. Baeumker, Ein Naturforscher und Philosoph des XIII. Jahrh. in Schlesien, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schles. 1898 XXXII.

20761. **Vitellio** (Ciołek? Vitalis). Korotyński W., Ciołek optyk w XIII. w., Warsz. 1867; — Żebrawski T., Uwagi nad rozprawą prof. M. Curtie w przedmiocie pisowni imienia i nazwiska Witka, autora optyki w XIII. w., Roz. wydz. filol. Akad. VI., Odb. Krak. 1878; Toż po franc.: Quelques mots au sujet de la note de M. M. Curtze sur l'ortographie du nom et la patrie de Witelo, Rome 1879; — Rubczyński W., Traktat o porządku istnień i umysłów i jego domniemany autor Vitelion, Roz. fil. hist. Akad. XXVII., Odb. Krak. 1891.

R: H. Struve, Bibl. warsz. 1891 IV.; Hahn W., Kwart. hist. 1894.

20762. **Birkenmajer L.**, Krakowskie tablice syzygiów na r. 1379 i 1381, Rozpr. wydz. mat.-przyrodn. Akad. XXI., Odb. Krak. 1891.

R: Dickstein S., Kwart. hist. 1893; por.: Bullet. de l'Acad., Crac. 1890..

(g: Historya literatury polskiej: Wiek XV).

Poglądy ogólne, zob. Nr. 20737—20755

20763. **Uniwersytet** Jagielloński, *zob.* Nr. 18964—19126.

20764. **Incunabula** typographica Bibl. Univ. Jag. Cracoviensis sec. Haini „Rep. bibliogr.", Lipsiae 1895.

R: Dod. lit do Kurj. lw. 1895 Nr. 80; Przegląd 1895 Nr. 173; Czas 1895 Nr. 167.

Bibliografie, zob. Nr. 20123—20126, 20153; Kat. rękopisów, zob. Nr. 47.

20765. **Brückner A.**, Zur Geschichte des Hussitismus in Polen, Arch. f. slav. Phil. 1893 XV., por.: Tenże, Bibl. warsz. 1892 I. i Kazania średniowieczne, *zob.* Nr. 14843.

20766. Bidlo J., Češti emigranti v Polsku v dobé husitskè a mnich Jeronym Pražský, Čas. česk. Musea 1895.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1897.

20767. **Małecki A.**, Kartka z dziejów uniwersytetu krak., *zob.* Nr. 19003.

Zob. Nr. 18577.

20768. **Bruchnalski W.**, Legenda aurea w lit. pol. XV. w., Roz. wydz. filol. Akad. XI., Odb. Krak. 1886.

20769. Podczaszyński B., Wieki średnie i renesans, Bibl. warsz. 1848 I.

20770. **Szujski J.**, Odrodzenie i reformacya, *zob. Hist. polityczna;* — Kallenbach

J., Les humanistes polonais, Index lect. univ. Friburgensis 1891/2, Frib. 1891, *zob.* tamże; — Morawski K., O poszukiwaniu źródeł humanizmu polskiego, Arch. lit. i ośw. Akad. V., Odb. Krak. 1886.

20771. **Grzegorz z Sanoka**, *zob.* Nr. 6828 do 6830; — Bem, Grzegorz z Sanoka, Prawda, Krak. 1899; — Grzegorz z Sanoka, Przyj. ludu, Leszno 1841 II.

20772. Hanusz J., Listy Cycerońskie w kod. krak. 1448 r., Roz. wydz. filol. Akad. IX., Odb. Krak. 1882.

20773. **Dyalog** o Zbigniewie Oleśnickim, *zob.* Nr. 6655; — Kętrzyński W., O nieznanej epopei, Spraw. Bibl. Ossol. 1887; — Balzer O., Z powodu nieznanego poematu XV. w., który odnalazł Dr. W. Kętrzyński, Aten. 1888 II.

Zbigniew Oleśnicki, zob. Hist. polit.

Eneasz Sylwiusz, zob. Nr. 6680–6692.

20774. **Philippus Callimachus Buonacorsi**, *zob.* Nr. 6825—6848 i *Dod. I.*

20775. **Konrad Celtes**. Aschbach J., Die früheren Wanderjahre des Conrad Celtes, Sitzungsb. phil.-hist. Akad., Wien 1868 LX.; — Konnon St., Konrad Celtes, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. V., Odb. Poznań 1869; — Mecherzyński K., O pobycie Konrada Celtesa w Polsce, Roz. wydz. filol. Akad. IV., Odb. Krak. 1876, *zob.* Nr. 10733; — Bibl. Briefsammlung. Anz. Akad., Wien 1893.

20776. Poemat łaciński o śmierci Mik. księcia Opolskiego, *zob.* Nr. 6855.

20777. **Pomniki** języka polskiego, *zob.* Nr. 20483, 20484, 20487, 20491–20493, 20498, 20505, 20508–20512, 20521. 20527, 20531, 20534.

20778. Bandtkie J. S., Prawidła pisowni polskiej XV. w., Pam. warsz. 1816.

Zob. Nr. 20429 - 20430.

20779. Bobowski M., Die polnische Dichtung des XV. Jahrh., *zob.* Nr. 20536; — Chodyński Z., O pieśniach z XV. w., Prz. kat. 1891; — Pierwszy wiersz, *zob.* Nr. 20535.

20780. Poezya polska w XV. i XVI. w., Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.

20781. **Andrzej Gałka** z Dobczyna. Sokołowski Al., Andrzej Gałka z Dobczyna, poeta polski XV. w., Przew. nauk. i lit. 1874 II.

20782. Pieśni z r. 1462 o zabiciu Andrz. Tęczyńskiego, *zob.* Nr. 6670.

20783. **Brückner A.**, Powieści polskie XV. i XVI. w., Prace filol., Warsz. 1898 V.

20784. Tyszyński A., Najdawniejszy zabytek prozy oryg. polskiej, Bibl. war. 1868 I.

20785. Wisłocki Wł., Legenda o św. Aleksym z r 1454, Roz. wydz. filol. Akad. IV., Odb. Krak. 1876; — Tenże, Pieśń bernardyńska, tamże X., Odb. Krak. 1884.

20786. Wójcicki K. Wł., Starożytne przypowieści z XV., XVI. i XVII. w., Warsz. 1836, *zob.* Nr. 20639.

R: Pam. nauk. 1837 I.

20787. **Mowy**, *zob.* Nr. 2291; — Kazania, *zob.* Nr. 14843.

20788. **Literatura polityczna**. Paweł syn Włodzimierza, *zob.* Nr. 6583; — Henryk Zbigniew z Góry, *zob.* Nr. 6652; — Ostroróg Jan, *zob.* Nr. 6694.

20789. **Teologia**, *zob.* Nr. 18979; — Ulanowski B., Mikołaj z Błonia, kanonista polski z pierwszej połowy XV. w., Roz. hist.-filol. Akad., Odb. Krak. 1888; — Fijałek J. ks., Mathias von Lignitz, Mogunckі Katholik 1898 str. 380–382.

20790. Joannis de Turrecremata, Explanatio in psalterum, Index lectionum in Univ. Jagiell. 1821/2; — Biskupski, Rezultat porównania egzempl. Bibl. X. Czart. z opisem egzempl. Bibl. Zamoyskiej, Prz. bibl.-arch., War. 1882 III.; — Polkowski K. J., Jeszcze o dziele Jana z Turrekrematy, tamże; — Różycki K., Uber den Krakauer Druck von Turrecremata Explanatio in Psalterium, Centralbl. f. Bibliothekswesen 1895 XII.; — Schubert A., Zu K. Różycki, tamże 1896 XIII.

R: Fijałek J., Kwart. hist. 1897.

20791. **Struve H.**, Rzut oka na pierwszy okres filozofii w Polsce. Aten. 1877 II., *zob.* Nr. 20669; — Tomkiewicz St., Filoz. w Polsce w XV. i XVI. w., Krak. 1894.

R: Krček. Fr., Kwart hist. 1895.

20792. **Głogowczyk Jan**, *zob.* Nr. 19932; Lwowianin 1836 I.; Przyj. ludu, Leszno 1838 V.

20793. **Albertus de Brudzewo**, Comentariolum, *zob.* Nr. 19944.

20794. **Historya**, *zob.* Nr. 6564–6870; — Długosz Jan, *zob.* Nr. 6728–6781; — Callimachus Ph., *zob.* Nr. 6825–6848; — Janczar, *zob.* Nr. 6849.

Prawo polskie, zob. Nr. 20534.

20795. **Marcin z Olkusza**. *zob.* Nr. 18112; — Birkenmajer L., Marcin Bylica z Olkusza oraz narzędzia astron., które zapisał Uniw. Jagiell. w r. 1493, Krak. 1893.

R: Dickstein S., Kwart. hist. 1893; D., Aten. 1893 I.

20796. **Jana Weisa** zapiski treści lekarskiej do flory Krakowa, z rękop. XV. wieku wyd. Rostafiński J., Roz. wydz. mat.-przyr. Akad. XIV., Odb. Krak. 1885.

Zob. Nr. 10780.

20797. Z dzieł Max. hr. Ossolińskiego: a) O Mich. Frydewaldzie, b) O Piotrze Gońcu, c) O Grzegorzu Pauli z Brzezin, Rocz. krak. nauk. 1828 I.

20798. Calendarium Cracoviense, 1490 DS.

20799. Leymbach G., Judicium pro anno 1498 et de morbo Francorum (też jego Practica na r 1499), por. E. Wiek XV.

(h: Historya literatury polskiej: Wiek XVI.).

20800. Potocki St, O literaturze polskiej od Zygmuntów do ostatnich lat, *zob.* Nr. 20063.

20801. **Ossoliński J. M.**, Wiadomości historyczno-krytyczne do dziejów literatury polskiej, *zob.* Nr. 20039.

Zob. Nr. 18383—18395.

Czesi w Polsce, zob. Nr. 20745.

Język czeski, zob. Nr. 20583.

20802. Czerny Fr., Wpływ odkryć geograficznych na Polskę, Kraj 1884 Nr. 31; — Da., Najstarsze polskie dzieło o Krzysztofie Kolumbie, Niwa 1892.

20803. **Szujski J.**, Polska w wieku Kopernika, *zob.* Nr. 18411, Dzieła II.

20804 **Morawski K.**, Z życia towarzyskiego w epoce Zygm. Aug., *zob.* Nr. 18681.

Zob. Nr. 18409 18419.

Bibliografia, zob. Nr. 20125, 20127.

Biblioteki, zob Nr. 2517, 18603.

Wychowanie, zob. Nr. 19830—19839.

20805. Czosnowski A., Upadek scholastycyzmu i reforma szkoły przez humanistów, *zob.* Nr. 19008.

Uniwersytet Jagielloński, zob. Nr. 19006 do 19021.

Kollegium Lubrańskie, zob. Nr. 19113.

Kolonie akad., zob. Nr. 19100 · 19126.

Polacy w szkołach zagranicznych, zob. Nr. 19795—19815.

20806. Voigt, Die Wiederbelebung d. classischen Alterthums, 2. ed. Berlin 1880—1881 t. 2; — Burckhardt J., Kultura odrodzenia, *zob.* Nr. 18361.

20807. **Szujski J.**, Odrodzenie i reformacya w Polsce, *zob.* Nr. 14880 i *Hist. polit.*

20808. K. E, Z dziejów humanizmu w Polsce, Prz. pedag. 1885

20809. **Morawski C.**, Beiträge zur Gesch. des Humanismus in Polen (Johannes Sylvius Siculus, Die Berufung Melanchthons nach Polen, Sitzungsb. ph.l.-hist. Akad., Wien 1887 CXVIII.

R: Kruczkiewicz Br., Kwart hist. 1889; L. Geiger, Deutsche Litteraturztg. 1889 Nr. 48.

20810. Lavollée R., De poetis latino-polonis, Paris 1869 (toż po franc.: Essais, Paris 1873, 1891); — Gulski B., Die lat. Poesie in Polen, 1874 I.; — Antoniewicz Bołoz J., Zur Gesch. d. Humanismus u. d. Renaissance in Polen, Allgem. Ztg., München 1886 Nr. 327—329.

20811. **Kallenbach J.**, Les humanistes polonais, Index lectionum Univ Friburg., Fribour 1891.

R: W r. 1891: Revue critique Nr. 44; M., Dz. pozn. Nr. 216; Kraj Nr. 51; S. T., Prz. pol. IV.; Czas Nr. 235; Rev. crit. de littér. Nr. 41; — w r. 1892: K. M, Kwart. hist.; M., Prz. pol. I.; Ateneum II.

20812. Sas M., Przyczynek, Roz. wydz. filol. Akad. XVIII., Odb. Krak. 1873; — Różycki K., Der Humanismus in Polen, Ztschr. f. Culturgesch. 1897 IV.

20813. **Bauch G.**, Beiträge zur Literaturgeschichte des schlesischen Humanismus, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens XXVI. bis XXXII. Odb. Breslau 1892—1898; — Tenże, Rudolphius Agricola junior, Progr. d. evang. Bürgerschule, Breslau 1893; — Tenże, Der humanistische Dichter George von Logau, Breslau 1896; — Węclewski Z., Szlązacy w Polsce, Lwów 1879.

R: Nehring Wł., Kwart. hist. 1894; Jezienicki M., tamże 1897.

Erazm Roterdamczyk, zob Nr. 2447 i 19933.

Książki szkolne, zob. Nr. 19933.

Por.: Hahn W., Bibliografia prac nad humanizmem w Polsce za lata 1891—1895, Eos 1894 I. i 1896 III.

20814. **Corpus** poetarum Polonae latinorum, *zob.* Nr. 20211.

Poeci łacińsko-polscy, zob. Nr. 5829 i 20580.

20815. Mandybur J. T., Wpływy satyryków rzymskich na polskich, Jarosław (Progr. gimn.) 1888, por.: Majchrowicz, Muzeum, 1889.

20816. Jezienicki M., O rękopisie bibl. król. i uniw. we Wrocławiu z r. 1515, tudzież o pismach w nim zawartych, Arch. do dziej. lit. i ośw. IX., Odb. Krak. 1896.

R: Leciejewski, Prz. liter. 1897 Nr. 8.

20817. **Paweł z Krosna** i Jan z Wiślicy. Pauli Crosnensis Rutheni atque Joannis Visliciensis Carmina, ed. B. Kruczkiewicz, Crac. 1887 (Corpus t. II., *zob.* Nr. 20211); — Kruczkiewicz Br., O Pawle z Krosna i Janie z Wiślicy, Roz. wydz. filol. Akad. XII.

R: Kallenbach J., Kwart. hist. 1888.

20818. **Jan z Wiślicy**, Carmina, *zob.* Nr. 20817 i 6937; — Jezieniecki M., Wpływ klasycznych poetów na Jana z Wiślicy, *zob.* Nr. 6939; — Mecherzyński K., Jana z W. Wojna

pruska, *zob.* Nr. 6938; — Witkowski St., Jan z Wiślicy, jego życie i pisma, Przew. nauk. i lit. 1891.

R: Bieńkowski P., Kwart. hist. 1891; St. Witkowski, Muzeum 1891 (rozp. Jezienieckiego).

20819. **Hussovianus Nicolaus** (Hussowski), Carmina, ed. J. Pelczar (Corpus IV., *zob.* Nr. 20211), Crac. 1894; — Jezieniecki M., Mikołaj Hussovianus, Kwart. hist. 1895; — Dembitzer Z., Ad H. epistolae notulae, Eos 1895, 1896.

R: W r. 1895: K. W., Lit. Centralbl. Nr. 26; Dembitzer Z., Muzeum str. 382; Jezienicki M., Eos; por.: Anz. Akad. Krak. 1894.

20820. **Krzycki Andrzej.** Critii A. Carmina, ed. Cas. Morawski (Corpus I., *zob.* Nr. 7061 i 20211), Crac. 1888; — Sas M., Przyczynek do krytyki tekstu Andrzeja Krzyckiego, Arch. do dziejów lit. VII., Krak. 1891; — Vita A. Cricii, Acta lit. 1755; — Węclewski Z., O poezyach Krzyckiego, *zob.* Nr. 7962; — Droba, *zob.* tamże, por.: Gaz. lw. 1879 Nr. 183.

R: Jezieniecki, *zob.* Nr. 7061; L. Geiger, Deutsche Litteraturztg. 1889 Nr. 48; Hartfelder, Berl. philol. Wochenschr. 1891 XI. (ed. Morawskiego); Kruczkiewicz Br., Kwart. hist. 1892 (rozpr. Sasa).

Zob. Nr. 2731, 6916, 6922, 6946, 6982, 7002, 7031, 7061, 9666.

20821. **Dantiscus Joannes**, Poemata et Himna, ed. Böhm, Lipsiae 1764; — Czaplicki, De vita et carminibus Joannis de Curiis Dantisci, Vratisl. 1855; — Siemieński L., Jan Dantyszek, Tyg. ill. 1861, Portrety lit. I. i Dzieła t III.; — Hipler J., Dantiscus u. Kopernicus, Geistliche Gedichte, *zob.* Nr. 20917; — Tenże, Analecta Warmiensia; — Eichhorn, Ztschr. f. Gesch. Ermlands 1858 do 1860 I.; — Hirsch W., Allg. deutsche Biographie; — Finkel L., Poselstwa Jana Dantyszka, Alb. młodzieży pośw. J. I. Kraszewskiemu i Odb. Lwów 1879; — Hipler Fr., Beiträge zur Gesch. des Humanismus aus dem Briefwechsel des Johans Dantiscus, Braunsberg 1890; — Kętrzyński W., Ein ungedruckter Brief Philipp Melanchtons an Johannes Dantiscus 1533, Altpr Mntschr. 1899 XXXV.

Zob. Nr. 5949, 6916, 7026, 7027.

20822. **Janicki Klemens**, *zob.* Nr. 7088; — Poemata collecta, 1755 DS.; — Jezieniecki M, Celniejsze utwory łacińskie Janickiego, Kochanowskiego i Sarbiewskiego, Spraw. gimn. V. Lwów 1898, 1899 z. 2; — O Klem. Janickim, Nowy Pam. war. Dmochowskiego 1801; — Ossoliński, Wiad. hist. kryt. IV.; — Masłowski W., De vita et poesia Clementis Janicii, Vratisl. 1857; — Węclewski Z., Disputatio de Clementis Janitii scriptis et editionibus, Index lect. Univ. J. Vars. 1864/5; — Tenże, Wiad. o życiu, pismach, wydaniach i przekładach poezyj Kl. Janickiego, Warsz 1869; — Windakiewicz St., Siedm dokumentów do życia Janickiego, Arch. dla dziej. lit. i ośw. VII., Odb. Krak. 1872; — Ćwikliński L., Klemens Janicki, poeta uwieńczony, 1516—1543, Roz. wydz. filol. Akad. XVII., Odb. Krak. 1893.

R: Przyborowski J., Tyg. ill. 1869 IV. (roz. Węclewskiego); Tyg. ill. 1891; Aten. 1891; Krček Fr., Kwart. hist. 1894 (Windakiewicza); — w r. 1893: Chmielowski P., Aten. IV.; Kaszewski K., Bibl. warsz. IV.; Jezienicki M., Muzeum; w r. 1894: X. X., Prz. pol. I.; Wotke K., Berl. philol. Wochenschr. Nr. 87; Jezienicki M., Lit. Centralbl. Nr. 18; w r. 1895: Wochenschr. f. klas. Philol.; 1895; por.: Anz. Akad. Krak. 1891 i 1893 (Ćwiklińskiego).

20823. **Royzius Petrus**, Carmina, ed. Br. Kruczkiewicz (Corpus, *zob.* Nr. 20211), Crac. 1900; — Andreas J., Antonii Augustini episc. Taraconensis epistolae latinae, Parmae 1804 (jest tu o Piotrze Royziuszu); — List Piotra Royzyusza, położony na początku dzieła jego: Decisiones. Crac. 1563; przeł. A. Ratyński, Dz. wil. 1818, Odb. Warsz. 1818; — Ossoliński, Wiad. hist. kryt. II.; — Kruczkiewicz Br., Royzyusz, jego żywot i dzieła, Roz. wydz. filol. Akad. XXVII., Odb. Krak. 1897 (por. rec.: Jezienicki M., Kw. hist. 1899).

20824. **Benedicti a Cosmin** quae supersunt carmina, ed. J. Pawlikowski (Progr. gimn. św. Anny w Krak. 1893/4), Krak. 1894.

R: Muzeum 1894; Heck J. K., Eos 1894; Kwart. hist. 1896.

20825. Siemieński L., Laur i laureaci, Dzieła, Warsz. 1881 t. I.

Zob. Nr. 247, 2445, 2446, 6841, 7660, 17466.

20826. Chromiński, O literaturze polskiej, mianowicie złotego wieku, Dz. wil. 1806; — Maciejowski W. A., Dążność i duch poezyi polskiej XVI. wieku Tyg. lit., Poznań 1840 III.; — Tenże, O wpływie obcej literatury na nas w XVI. w., Prz. warsz. 1840 I.

20827. **Mecherzyński K.**, O duchu i dążności literat. pol. XVI. w., Rocz. tow. nauk. krak. 1849.

20828. Rostafiński J., O wpływie życia ziemiańskiego na literaturę XVI. w., Arch. lit. i ośw. Akad., Krak. 1886 V.

20829. **Pomniki** językowe, pieśni, kazania, powieści i t. p., *zob.* Nr. 20476, 20513, 20530, 20558.

20830. **Marchołt**, Przedruk homograficzny z egz. prof. J. Przyborowskiego, obj. Zygm. Celichowski, Poznań 1876.

R: W., Bibl. warsz. 1877 I.

20831. Przyborowski J., Baltazara Opica Żywot P. Jezusa, XVI. w., Prz. bibl.-arch., Warsz. 1882 III.

20832. **Biblioteka** pisarzów polskich, *zob.* Nr. 6003; — Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików polskich, *zob.* Nr. 6001; — Heck K. J., Pomniejsze źródła, *zob.* Nr. 20216.

20833. **Brückner A.**, Źródła do dziejów lit. i ośw., *zob.* Nr. 20215.

20834. **Bruchnalski W.**, O źródłach niektórych utworów poetycznych, Prz. powsz. 1884 IV.; — Tenże, O rymie w poezyi polskiej, O budowie zwrotek w poezyi polskiej, *zob.* Nr. 20609.

20835. Celichowski Z., Dwa nieznane zabytki bibliograficzne, Roz. wydz. filol. Akad. krak. 1875 III.

20836. Łepkowski K., Poezya polska na nagrobkach z XVI. w., Rocz. filarecki, Krak. 1886 I.

R: B. hnalski W., Kw. hist. 1887; B., Prawda, Warsz. 1886.

Z. b. Nr. 610–612.

208. Kraszewski J. I., Uwagi o „Joachim i Anna dyalogu z XVI. w., Ateneum Krasz. 1841 II i w Studyach lit.

20838. **Sąd Parysa**, królewnie trojańskiej, 1542, wyd. Łopaciński, Prace filol., Warsz. 1897 V.

R: Erček Fr., Kwart. hist. 1898.

20839. Pazdanowski T., Pieśni polskie protestanckie w XVI. w., Spr. gimn. w Jaśle z r. 1898/9, Jasło 1899.

20840. Łepkowski K., O kancyonale puławskim, Pam. uczn. Uniw. Jag., Krak. 1887 i Odb.

Reformacya, zob. Nr. 14844 - 15884.

20841. **Rey Mikołaj** z Nagłowic, *zob.* Nr. 7268; Współczesne wydania dzieł, por.: E. Wiek XVI. i XIX.; — Krótka rozprawa między trzema osobami, panem, wójtem a plebanem, 1543, wyd. Rom. Zawiliński, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1892, por. rec.: L-a O., Tyg. ill. 1893; Przyborowski J., Bibl. warsz. 1893 II.; — Żywot Józefa, wyd. R. Zawiliński, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1890, por. rec.: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1891; Tyg. ill. 1891 Nr. 15 [Nehring W., Die dramatische Geschichte Josephs v. Nic. Rey, Arch. f. slav. Philol., Berlin 1886 IX.]; — Wizerunek, wyd. Ptaszycki J., Petersb.-Warsz. 1881–1889, por. rec.: Aten. 1889 IV.; Brückner A., Kwart. hist. 1889; J. Łoś, Prz. lit., Dod. do Kraju 1889 Nr. 25 [Tyszyński A., Wizerunek, poemat z r. 1558 M. Reja, Wizerunki polskie, Warsz. 1875; Bem A. G., Wizerunek, Niwa 1874 Nr. 52; Jagić V., Arch. f. slav. Philol. 1881]; — Zwierzyniec, 1562, wyd. W. Bruchnalski, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1895, por. rec.: Anz. Akad. Krak. 1895; Chrzanowski J., Aten. 1895 IV.; A. A. Kryński, Wędrowiec 1895 Nr. 51 [Chrzanowski I., Zwierzyniec M. Reja z Nagłowic, Aten. 1893 III., por. rec.: Zawiliński R., Kwart. hist. 1894]; — Żywot poczciwego człowieka, Zbiór pis. polsk., War. 1828–1829 t. 3; Toż, Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1859; — Pisma wierszem, znajdujące się przy dziele M. Reja wydanem w Krak. u M. Wierzbięty r. 1568 p. t.: Źwierciadło albo Kształt, w którym każdy stan i t. d., wyd. A. Grabowski, Krak. 1848; — Źwierciadło, podług wyd. pierwszego z r. 1567 do 1568, wyd. S. Adalberg, Krak. 1896 z. I., por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1898 [Gostomski W., M. Reja Żywot poczciwego człowieka, Bibl. warsz. 1889 I., por.: Brückner A., Kwart. hist. 1889]; — Kupiec, to jest kształt a podobieństwo sądu bożego ostatecznego, w Królewcu 1549, wyd. Z. Celichowski, Poznań 1898, por. rec.: Prz. lit. 1898 Nr. 4; Brückner A., Kwart. hist. 1898; — Trzy nieznane dyalogi z w. XVI., wyd. Z. Celichowski, Pozn. 1899 [I. Rozprawa krótka a prosta o niektórych ceremoniach a ustawach kościelnych (Seklucyana? Reja?); II. Pokusy szatańskie, rozmowa szatana z grzesznikiem; III. Rozprawa księdza z popem (Reja?)].

20842. Nieznane polskie i łacińskie wiersze politycznej treści, 1548–1551, wyd. Korzeniowski J., *zob.* Nr. 7115, por.: A. Brückner, Arch. f. slav. Philol. 1889 XII. [Chrzanowski Ign., Facecye Mikołaja Reja, Roz. wydz. filol. Akad. XXIII., Odb. Krak. 1894, por.: Aten. 1895; Brückner A., Kwart. hist. 1896]; — [W. Czajewski, Bajki Mikołaja Reja z Nagłowic, Tyg. ill. 1881 XI.]; — Pieśni nabożne w kancyonale puławskim, *zob.* Nr. 20840; — Chlebowski Br., Świeżo odnalezione utwory Reja, Niwa 1893; — Apocalipsis i t. d. M. Reja, Paris 1876 (homograficznie odtworzył Piliński, nakł. hr. Działyńskiego), por. rec.: Prz. kryt. 1876; — Przyczyny gniewu Pańskiego Mik. Reja, Krak. b. r. (wiek XVI.), Warsz. 1880.

20843. Trzecieski A., Żywot Reja, *zob.* Nr. 7268; — Dokumenty do życia M. Reja, wyd. F. Rybarski, Aten. 1880 III.; — Nowyja danyja dla biogr. Reja, wyd. St. Ptaszycki, Sbornik statej po Sławianow W. Łamanskawo, Petersb. 1883, por.: Jagić, Arch. f. slav. Phil. VIII. i Ptaszycki St. w edycyi Wizerunku (not. lit.-bibl.); por. rec.: L-l, Gaz. lw. 1884 Nr. 205; — Kniaziołucki, Materyały do biografii Mikołaja Reja z Nagłowic, Arch. dla lit. i ośw. Akad. VII., Odb. Krak. 1892, por. rec.: Bartoszewicz K., Myśl

1892 Nr. 18 i 19; — Rej Mikołaj, List do księcia pruskiego Albrechta, wyd. Celichowski, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1891 XVII., por. rec.: Barwiński E., Kwart. hist. 1895.

20844. Rey z Nagłowic, Roz. lw. 1821, Przyj. ludu, Leszno 1835 II; Maciejowski W. A, Mikołaj Rej z Nagłowiec, Panorama 1838.

20845. Kraszewski J. I, Życie domowe Reja, Studya lit., Wilno 1842; — Tenże, Charakterystyka Reja z Nagłowiec, *zob.* Nr. 18415; — Siemieński L., Mikołaj Rey, Portr. lit. t. I., Dzieła t. III.; — Mikołaj Rej, Niewiasta, Krak. 1863; Wójcicki, Bibl. star. pis. I. i Życiorysy t. I.; Op. dom., Warsz. 1866; Bibl. warsz. 1868 II.; Tyszyński, Wizerunki polskie I.; — Zawadzki Br, Mikołaj Rej z Nagłowic, Lwów 1875, por. rec.: Chmielowski, Niwa 1875 VII.; — Ptaszycki Stan., Mikołaj Rej z Nagłowic i ks. Józef Wereszczyński, Wilno 1879, por. rec.: Jagić, Arch. f. slav. Philol. 1881 V; Chmielowski P., Aten. 1881 I., 1882 IV.; Prz. powsz. 1884 I.; - Czajewski W.. Mikołaj Rej z Nagłowic na sejmach, Warsz. 1885, por. rec.: Tyg. ill. 1885; Nehring. Kraj 1886 Nr. 40; — Chlebowski Br., Mikołaj Rej w świetle nowych świadectw, Aten. 1893 I.; — Windakiewicz St., Mikołaj Rej z Nagłowic (Wielcy pisarze polscy), Krak. 1895, por. rec.: B. K., Przegl lit. 1896 Nr. 1; Brückner A., Kwart. hist. 1897; — M. A., Mikołaj Rej z Nagłowic, Warsz. 1899, por. rec.: g, Aten. 1899 III.; — Gawlikowski J., Beiträge zu einer Biographie des Nikolaus Rej von Nagłowice, I. Die Vorfahren des Nicolaus Rej, II. Seine Jugendjahre, Spraw. gimn., Brody 1899.

20846. Struve H., Mikołaj Rej jako filozof i moralista, Bibl. warsz. 1877, por.: Prz. tyg. 1877; — Czajewski, Etyka Mikołaja Reja, por.: Plenkiewicz R., Aten. 1881 IV.

20847. Leciejewski J., Zapatrywania M. Reya na wychowanie, *zob.* Nr. 19829.

20848. Szomek B., Instrumentalis i locativus w: Apocalipsis Reja. Spraw. kom. jęz. Akad., Krak. 1884 III.; Łukowicz M., Deklinacye i konjugacye w dziele Reja Apocalipsis, tamże 1889 V.

20849. Zibrt Č., Skladby Polákŭ Reje z Naglowic a Bart. Paprockého o ženitbě a panně v staročeských překladech, Květy 1898 XX.

20850. **Kochanowski Jan**, *zob.* Nr. 7478, por.: Dzieła, E. Wiek XVI. i Wiek XIX.; — Jan Kochanowski, wydania zbiorowe, 1585 do 1641 (10 wydań); — Rymy wszystkie, zebrane przez Fr. Bohomolca, Warsz. 1768; — Dzieła polskie, wyd. T. Mostowskiego (Wybór pisarzow polskich), Warsz. 1803 t. 2, Wrocł. 1825 (przedr. w/d. Mostowskiego); — Dzieła, t. 3 (Bibl. klas. pol. t. XIV.-XVI.), Lipsk 1835; — Wszystkie dzieła, wyd. Bibl. pol. Turowskiego, Przemyśl 1857 (część kryt. oprac. Przyłęcki St.); Bibl. klassyków polsk. oddział I., War. 1864; — Wszystkie dzieła, wydanie pomnikowe, Warsz. (wych. od r. 1884—1897) t. 4, por. rec.: Brückner A:, Arch. f. slav. Philol. VIII., XII.; Prawda, Warsz. 1882; Bem A. G., Jan Kochanowski w wydaniu pośmiertnem, tamże 1883; Dębicki L., Prz powsz. 1884 II.; K., Prz. pol. 1886 III.; Bruchnalski W., Kwart. hist. 1887.

20851. Tarnowski St., Co u nas o Kochanowskim pisano, Prz. pol. 1884 III.

20852. W sprawie wydania życiorysu Kochanowskiego (zabytek po rodzinie Kochanowskich), Wiek 1879 Nr. 185.

20853. Mowa J. Niemcewicza na pochwałę Jana Kochanowskiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1812 VIII.; — Jan Kochanowski, Tyg. pol., Warsz. 1818 I.; Przyj. ludu, Leszno 1836 III., 1837 IV., 1844 XI.; Grabowski M., Athen. Kraszewskiego III. str. 157—158; Kraszewski J. I., Nowe studya lit., Warsz. 1843 II.; Dz. lit., Krak. 1844 II.; Bibl. warsz. 1842 IV; — Przyłęcki S., Żywot i pisma Jana Kochanowskiego, Przemyśl 1857, *zob.* Nr. 20850; — Przyborowski J., Życie i pisma J. Kochanowskiego, Poznań 1857; Górski, Przyczynek, Bibl. war. 1858 III., 1859 I., IV.; — Faleński, Jan Kochanowski, Tyg. ill. 1864 X.; Przyj. dom., Lwów 1866; Op. dom., Warsz. 1865; Bibl. warsz. 1866 I., 1869 III., 1871 III.; Świat, Warsz. 1876; Loewenfeld R., *zob.* Nr. 20857; — Plenkiewicz R, J. Koch. wedle najnowszych opracowań, Aten. 1878 IV.; — Dzieduszycki W., Jan z Czarnolasu, Kron. rodz. 1879; — Parylak P., Sprawozd. gimn. w Stanisławowie 1879/80; - Tarnowski St., O Janie Kochanowskim. 3 odczyty, Niwa 1880 i Odb. Warsz. 1880 (por. rec.: F. Łagowski, Tyg. ill. 1880 IX.; Prz. tyg. 1880); — Krzemiński St., Jan Kochanowski, Kalend. powsz. 1882; Kaszewski, Słowo, War. 1883 Nr. 137; Kłosy 1883; - W trzechsetną rocznicę: Przegląd polski 1884 III., zeszyt poświęcony J. Kochanowskiemu (rozprawy: Małeckiego, Morawskiego, Bobrzyńskiego, Tarnowskiego, (por.: Prz. powsz. 1884 III.; Jelinek, Slov. Sbor. 1884 III.; L. T., Gaz. lw. 1884 Nr. 187, 188, 193); Chlebowski Br., J. Koch. w świetle własnych utworów, Warsz. 1884, por.: Slov. Sbor. 1884 III.; Bełcikowski A., Tyg. ill. 1884 i Z studyów, *zob.* Nr. 20232; W. M., Kron. rodz. 1884; Tatomir L., J. Koch., opowiadanie hist., Gaz. lw. 1884 Nr 1—23 i Biesiada lit. 1884, Odb. Lwów 1884 (por. rec.: Prawda, Warsz. 1884; B., Prz. powsz. 1884 II.); Warta 1884 Nr. 519, 524; S. K., Bluszcz 1884 Nr. 35; Duchińska S. (odczyt), N. Reforma 1884 Nr. 123; Toż, Tyg. mód 1884 Nr. 33—35; Zoryan, W 300 rocznicę, Tyg. ill. 1885; — Nehring Wł., Alg. Encyklopädie v. Ersch u. Gruber, Leipzig 1885 s. II. t. XXXVII. str. 379—386 (por. rec.: Brückner A., Arch. f. slav. Philol. 1885 VIII.); — Tarnowski St., Studya do hist. lit. polskiej, Wiek XVI., Jan Kochanowski, Krak. 1888 (por. rec.

Nehring Wł., Kwart. hist. 1889); — Plenkiewicz R., J. Koch., jego ród, żywot i dzieła, t. IV. cz. I. Dzieł wyd. pomnikowego, Warsz. 1897; — Mazanowski A., Charakterystyki literackie pisarzów polskich, VI. J. Koch. (Bibl. powsz., Nr. 237—238), Złoczów 1898; — Wojciechowski K., J. K. (Bibl. Macierzy pol. Nr. 1), Lwów 1899; — Głokke N. J., Jan Kochanowskij i jewo znaczenije w istorii polskoj obrazowannosti XVI. w., Kij. uniw. izw. 1898; — Nehring W., Jan Kochanowski, życie i dzieła (Życiorysy sławnych Polaków Nr. 12), Petersb. 1900.

R: Dzieła: Tarnowskiego St. w r. 1888: Chmielowski, Aten. IV.; Witski A., Prawda, War.; w r. 1889: Brückner, Arch. f. slav. Philol. XII.; Matusiak, Przegląd, Lwów Nr. 81—87; A. Bądźkiewicz, Rola Nr. 33—38; Pieniążek, Muzeum; — Plenkiewicza R w r. 1897: F. H., Aten. IV.; W. Jab., Głos Nr. 1; w r. 1898: St. Tarnowski, Prz. pol. III.; Mazanowski A., Prz. powsz. II.; Hösick F., Aten. I.; Brückner A., Prace filol V.; w r. 1899: Brückner A., Arch. f. slav. Philol. XXI.

20854. Krasicki Al., Rodowód Jana Kochanowskiego z Czarnolasu, Dod. tyg. Gaz. lw. 1857 Nr. 22; — Gacki J., O rodzinie Jana Kochanowskiego, o jej majętnościach i fundacyach, Warsz. 1869, *zob.* Nr. 2711; — Jul. B., Jan i Sebastyan Kochanowscy, Dz. pozn. 1869 Nr. 91; — Windakiewicz Wł., Nieznane szczegóły o rodzinie Kochanowskich z akt radomskich i krakowskich, Prace filol., Warsz. 1885 I.; — Małecki A., J. Kochanowskiego młodość, Rocz. zarz. Akad. um., Krak. 1883; Prz. pol. 1884 I.; Z dziejów i literatury, Lwów 1896; — Duchińska S., Młode lata Jana z Czarnolasu, Tyg. mód 1884 Nr. 27, 28; — Kallenbach J., J. Koch. na uniw. krak., Aten. 1884 III.; — Morawski K., Wiadomość o towarzyszach J. Koch. w uniw. krak., Prz. pol. 1883 IV.; — Windakiewicz St., Pobyt Koch. za granicą, Rocz. filarecki, Krak. 1886 I. (por. rec.: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1887; Prokesch, Aten. 1887 IV.); — St. Rz., Kochanowski w Paryżu, Bibl. warsz. 1884 III.; — Windakiewicz St., Życie dworskie Kochanowskiego, Prz. pol. 1885 III. (por. rec.: Gaz. lw. 1885 Nr. 187); — Duchińska S., Jan Kochanowski na dworze Zygm. Augusta, Tyg. mód 1884 Nr. 30; — Chlebowski Br., Pobyt Kochanowskiego na dworach panów małopolskich i wpływ Ariosta na niego, Tyg. ill. 1884; — Przyborowski J., Probostwo poznańskie J. Kochanowskiego, Bibl. warsz 1859 I.; — Bartoszewicz J., Kasztelania Puławiecka Kochanowskiego, Studya hist. i lit., Krak. 1887 II.; — Gacki J., Czarnolas, dziedzictwo J. Kochanowskiego, Bibl. warsz. 1869 III.; — Bobrzyński M., Stanowisko polityczne J. Kochanowskiego, Prz. polski 1884 III.; — Brykczyński, J. Kochanowski jako katolik Wiek 1885 Nr. 210; Głosy kościelne 1885 Nr. 149; — Chmielowski P., Ostatnie lata życia J. Kochanowskiego, Studya i szkice, Krak. 1886 t. I.

20855. Dom i grób Jana Kochanowskiego, Przyj. ludu, Łeszno 1835 II.; Kraszewski J. I., Wieczór w Czarnym lesie z XVI. w., *zob.* Nr. 18418; Wójcicki K. Wł., O domie w Czarnolesiu, Tyg. ill. 1864 IX.; Ruciński E., Pamiątki po J. Koch., tamże 1868 II.; Rymarkiewicz J., Kolebka, dom i grób J. Koch., Warta 1879, Odb. Poznań 1880; Promyk K., Pamiątki po J. Koch., Gaz. świąt., Warsz. 1884 Nr. 36—39; Jastrzębski S., Czarnolas i Policzna, Wisła 1896; Łepaciński H., Słówko o pamiątkach po J. Koch., Kuryer codz., War. 1897 Nr. 177—179.

20856. Hoffmanowa z Tańskich, Jan Kochanowski w Czarnolesie, Lipsk 1842, 1845, Warsz. 1857, Lipsk 1866 t. 2 i Dzieła (wyd. zbior.).

20857. Jan Kochanowski, Łacińskie utwory (przekład pol. Fr. Krasnosielskiego), wyd. Przyborowski J., Dzieła, wyd. pam. t. III.; — Celniejsze utwory łacińskie, wyd. Jezienicki M., Lwów 1898, *zob.* Nr. 20822; — Loewenfeld R., Johan Kochanowski und seine latheinische Dichtungen, Posen 1877 (por. rec.: Jezierski F., Bibl. war. 1878 I.; Kantecki Kl., Gaz. lw. 1878 Nr. 1—3; Wiek 1878 Nr. 8—11); — Sas M., O miarach poematów łacińskich J. Koch. i o ich wzorach, Roz. wydz. filol. Akad. VI, Odb. Krak. 1893; — Parylak P., O elegiach i odach łacińskich J. Koch., Spraw. gimn. Stanisławowskiego 1880, Odb. Lwów 1880; — Kallenbach J., Kilka słów o elegiach i o odprawie posłów greckich J. Koch., Roz. wydz. filol. Ak. krak. 1884 X.; — Pawlikowski J., Elegie łacińskie J. Koch. w stosunku do rzymskich wzorów, tamże 1887 XII. (por. rec.: Bruchnalski W., Kwart. hist. 1888); — Tenże, Kilka słów o stosunku Koch. do Tibulla w elegiach łacińskich, Prz. pol. 1885 I.; — Matwij St., Kilka słów o łacińskich elegiach J. Koch., Spraw. gimn. w Stanisławowie 1889 (por. rec.: Mandybur T., Kwart. hist. 1892); — O Foricoenia sive epigrammatum libellus, Wiz. i roztrz. nauk. ser. II. t. XIII.; — Bronikowski K., O foricoeniach J. Koch., Krak. 1888 (por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1889; — Kopia H., Trzy epigrammata Koch., Aten. 1888 IV.; Krček Fr., Dodatek, tamże 1890 IV.; — Krystyniacki J., Cicerona tłómaczenie Arata przez J. Koch. uzupełnione i poprawione, Spraw. gimn. IV., Lwów 1883; — Semkowski, Kilka słów o pieśniach J. Koch., Nowy Sącz 1876; — Parylak P., O pieśniach J. Koch. z uwzględnieniem klassycznych poetów, Spr. gimn. w Stanisławowie 1879; — Włoszek T. i Plenkiewicz R., Dzieła, wyd. pomn. I.; — Rymarkiewicz A., J. Koch. pieśń Świętojańska o sobótce wedle wyd. Piotrkowczyka z r. 1617 (por. rec.: Nehring W., Arch. f. slav. Phil. 1885 VIII.; Kalina, Prz. powsz. 1885 I., *zob.* Nr. 20476; por.: Aten. 1876 IV.); — Chmielowski P., Pieśń o sobótce, Dzieła, wyd. pomn. I., *zob.* też Nr. 11577; — Przyborowski J., J. Koch. pieśń o potopie, studyum bibliogr., Aten. 1876 I.; — Karłowicz J., Pamiątka J. hr. na Tenczynie, Dzieła, wyd. pomn. I.; — Bełcikowski, O nowej jakoby

pieśni J. Koch. słów kilka, Tyg. ill. 1883, N. Reforma 1883 Nr. 215; — Narbutt T., Parodya, pieśń Koch., Tyg. wil. 1818; — Polkowski Ign., O rękopisie nieznanym poematu Zgoda, Prz. pol. 1885 I.; — Nowca Wł., Zgoda, Dzieła, wyd. pomn. II.; — Morawski K., O Satyrze Koch., Aten. 1882 II.; Tenże, Dzieła, wyd. pomn. II.; — Bandtkie J. S., O Szachach Koch., Rocz. tow. nauk. krak. 1826 XI.; — Niedźwiedzki Wł. i Korotyński W., Szachy, Dzieła, wyd. pomn. II.; Witkowski St., Stosunek Szachów Koch. do poematu Vidy: Scacchia ludus, Roz. wydz. filol. Akad. XVIII., Odb Krak. 1892 (por. rec.: Chlebowski, Aten. 1893 IV.; Kraj 1893 Nr. 15; Krček Fr., Kwart. hist. 1894; Bronikowski K., Eos 1895); — Psałterz Dawidowy (przekł.), druk. w Krak. 1577, Poznań 1877; Kryński A. A., Dzieła, wyd. pomn. I.; — Psałterz Dawidowy przekładania J. Koch., z przedmową Br. Chlebowskiego, Bibl. dzieł wyborowych Nr. 12, War. 1897; — Psałterz Dawidów, Dz. war. 1853 Nr. 134; — Sienicki A., Stosunek Psałterza przekł. J. Koch. do Paraphrasis Psalmorum Jerzego Buchanana, Spraw. gimn., Sambor 1893 (por. rec.: Gorzycki K. J., Muzeum 1893; Hahn W., Kwart. hist. 1894); — Siemieński L. H., Znaczenie Odprawy posłów greckich J. Koch., Kilka rysów z lit. i społ. t. II.; — Kallenbach J., Odprawa posłów, Roz. wydz. filol. Akad. 1884 X. (por. rec.: Aten. 1884 III.); — Nehring Wł., Odprawa posłów, Dzieła, wyd. pomn. II.; Tenże, Studya lit., Poznań 1884; — Biegeleisen H., Geneza Odprawy posłów greckich, Muzeum 1897; — Szujski J., O Trenach Koch. Rocz. tow. nauk. krak., Odb. Krak. 1866; Dzieła ser. I. t. VII.; — Faleński F., Treny J. Koch. studyami i przypisami objaśnione przez Felicyana, Bibl. warsz. 1866 I., Odb. Warsz. 1867; — Nehring Wł., Treny. Bibl. warsz. 1881 III.; Studya lit., Poznań 1884; — Löwenfeld R., Treny, Dzieła, wyd. pomn. II.; — Treny, wstępem i objaśn. opatrzył Parylak P. (Arcydzieła poetów pol., wyd. Hoscieka t. III.), Lwów 1885; — Mazanowski A., Ojciec zadżumionych J. Słowackiego i Treny J. Koch., Spraw. IV. gimn., Lwów 1892 (por. rec.: Sternal T., Kwart. hist 1893); — Wójcicki K. Wł., Śmierć Urszuli Kochanowskiej, Kłosy t. III; — Schumacher A., Słowniczek do Trenów Koch. i Odprawy posłów greckich, Spraw. gimn., Tarnopol 1880; — Felicyan, Pogadanka o Fraszkach J. Koch., Bibl. warsz. 1881 II.; — Bystroń J., Geneza Fraszki Koch. do Anny, Prz. pol. 1886; — (Dzieła, wyd. pomn. II.: Oksłow S., Fenomena; Plenkiewicz R., Muza; Bieńkowski Br., Monomachia Parysowa z Menelausem; Smolikowski S., Dziewosłąb, Epitalamium; Przybořowski J., Wzór pań mężnych; Żagowski Fl., Zuzanna; Nowca Wł., Marszałek; Kryński A. A., Epitalamium na wesele Krz. Radziwiłła; Święcicki J. A., Dryas zamechska; Bądzkiewicz A., Proporzec albo hołd pruski; Niedzwiecki Wł., Wróżki; Grabowski Br., O Czechu i Lechu; Włoszek Sz. T., Wykład cnoty, O pijaństwie; Pawiński Ad., Jazda do Moskwy; Plenkiewicz R., Omen; Żagowski Fl., Fragmenta; Löwenfeld R., Carmen macaronicum); — Brückner A., Przyczynki do dzieł Koch., Aten. 1891 II. (por. rec.: Nehring Wł., Kw. hist. 1892).

20858. Felicyan, Jan Kochanowski jako poeta liryczny, Tyg. ill. 1864 X.; — Kozin I. F., Kriticzeskije etiudy o niekotorych liriczeskich proizwiedieniach J. Koch., Wiad. Uniw. kijowsk. 1898 (por. rec.: Plenkiewicz R., Kwart. hist. 1898); Windakiewicz St., Ideały Kochanowskiego, Świat 1892 Nr. 12; — Bronikowski K., Słówko o stosunku Koch. do Ronsarda, Prz. powsz. 1887, Odb. Krak. 1887 (por. rec: Kallenbach J., Kwart. hist. 1888); — Chlebowski Br., Artyzm Kochanowskiego, jego czynniki i znamiona, Aten. 1897 IV.; — Kallenbach J., Filozofia J. Koch., Prz. pol. 1888 I. (por. rec.: Nehring Wł., Kwart. hist. 1888).

20859. Blatt G., Spostrzeżenia nad językiem J. Kochanowskiego, Prz. pol. 1885; — Bruchnalski W., O budowie zwrotek w poezyi pol. do J. Kochanowskiego, *zob.* Nr. 20609.

20860 Nowy karakter Polski z Drukarni Łazarzowey: Y ortographia Polska Jana Kochanowskiego, JC. M. P. Łukasza Gornickiego etc., Jana Januszowskiego R. P. 1594, Posnaniae apud J. K. Zupański.

R: Chmielowski P., Aten. 1882 IV.

20861. Kochanowski J., Druki autograficzne i homograficzne, Krak. 1884: Dryas Zamechana (1578), Epithalamium Radziwiła (1584), Jezda do Moskwy (1583), Pieśni trzy: O wzięciu Połocka, O stałecznym słudze R. P., O uczciwej małżonce (1580), Szachy (1585), Treny (1580), Zgoda (1564), Zuzanna (b. r.).

20862. Rymarkiewicz J., Lutnia J. Kochanowskiego po zgonie swego mistrza, Poznań 1880

20863. Tomkowicz St., Kochanowski i poeci niemieccy w XVII w., Prz. pol. 1885.

20864. Morawski K., Z powodu jubileuszu Kochanowskiego, Nasze zadania względem literatury XVI. w., Prz. pol. 1881.

20865. Kochanowski J., Pamiętnik zjazdu im. J. Kochanowskiego, Arch. lit. i ośw. Akad. krak. 1886 V., por.: Prz. tyg 1884; Ćwikliński L., Prz. pol. 1884 III.

20866. Projekta do pomnika dla J. Kochanowskiego, Prz. tyg. 1866.

20867. **Sęp Mikołaj Szarzyński.** Wiad. o Szarzyńskim, Pam. lw. 1817 II.; — Zbiór najcelniejszych i najrzadszych rymotwórców polskich z w. XVI. i XVII., przez J. Mączkowskiego (t. I.: Rytmy M. S. Szarzyńskiego), Poznań 1827; 2. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1858 (Wstęp); — Kraszewski J. I., M. S. Szarzyński, Nowe

studya lit., Warsz. 1843 t. II.; — Sienkiewicz H., M. S. Szarz., Tyg. ill. 1869 IV.; — Faleński P., O S. Szarz., poecie złotego okresu, Warsz. 1876 (por. rec.: Prz. tyg. 1876); — Grudziński St., M. S. Szarz., Tyg. powsz., Warsz. 1881; — Finkel L., M. S. Szarz. (Materyały archiwalne), Przew. nauk. i lit. 1880; — Tenże, J. Tarłówna, Aten. 1886 III.; — Felicyan, M. S. Szarz., Aten. 1881 III.; — Brückner Al., Źródła, III.: S. Szarz. wiersze nieznane, Bibl. war. 1891 III., *zob.* Nr. 20215.

20868. **Samborczyk Grzegorz**, Wiersz przy wydaniu Statutów Herburta, Pam. Sandomierski 1828; — Turkawski M., Samborczyk, poeta łacińsko-polski XVI. w., Spraw. gimn. w Kołomyi 1878; — Stroka W., Polski wiersz G. z Sambora, Czas 1894 Nr. 63 i Odb. Krak. 1894, por.: N. Reforma 1894 Nr. 65; — Życie św. Stanisława Kostki, poemat łac. G. z Sambora wyd. 1570, z łac. przeł. i słowem wstępnem poprzedził W. Stroka, Prz. powsz. 1894, Odb. (rozszerzona) Krak. 1894.

R: Świat, Krak. 1894; Ziemba T., Przew. nauk. lit. 1894; Tyg. ill. 1894.

20869. **Trzycieski A.**, *zob.* Nr. 7205, 7269.

20870. **Bezimienny** poeta z czasów Zygm. Augusta, Brückner A., Źródła do dziejów lit. i ośw. polskiej, Stanisław Porębski, Bibl. warsz. 1891 II. (por. rec.: Nehring Wł., Kw. hist. 1893).

20871. **Kobiernicki Marcyan**. Marcyana Kobiernickiego, nieznanego pisarza XVI. w., Historia o czterech młodzieńcach i Treny P. Jakóbowi Strusiowi od rąk tatarskich zaginionemu, wydał J. K. Gieysztor, Warsz. 1886.

20872. **Proteus** abo Odmieniec, Satyra z r. 1564, wyd. Wł. Wisłocki, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1890; — Kallenbach, Satyra polska z r. 1564, Tyg. ill. 1890 Nr. 13.

20873. **Pudłowski Melchior** i jego pisma, Bibl. zapomn. poetów, przez T. Wierzbowskiego, Warsz. 1898 (por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1899).

20874. **Stoka Jan**, Historya o Tytusie i Grupusie (w r. 1564), wyd. Adalberg, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1897 (por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1897).

20875. **Pieśni**, *zob.* Nr. 7177, 7209, 7349, 7400, 7507.

20876. **Klonowicz Fabian Sebastyan**, Dzieła, Krak. 1829 t. 2 (życiorys na wstępie), Lipsk 1836 (Bibl. klas. pol. Bobrowicza t. XXII. i XXIII.); Pisma poet. polskie, wyd. w: Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1835 (z biografią poety); — Klonowicz Seb., Gaz. krak. 1802 Nr. 13; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1845 XII.; Bibl. war. 1855 IV.; Maciejowski W. A., Tyg. lit., Pozn. 1840 III.; Prz. war. 1841 II.; Kraszewski J. I., Wiz. i roztrz. nauk. ser. III. t. VIII., Studya lit., Wilno 1842 Nowe studya lit., Warsz. 1843 I.; Fjołek, Warsz. 1845; — Mierzyński A., De vita, moribus, scriptisque Seb. Fab. Acerni (accedit carmen Roxolania), Diss. inaug., Berolini 1857; — Faleński F., Klon. S., Tyg. ill. 1865 XI.; Opiekun dom., Warsz. 1866; Wójcicki K. Wł., Kłosy t. VI.; — Kantecki A., Seb. F. Klonowicz i jego poemat o Rusi, Przew. nauk. i lit. 1875 II.; — Storożenko, Polsko-łatinskij poet połowiny XVI. w., S. Klonowicz, Izw. Uniw., Kijew 1881; — Detmerski J., Nowe szczegóły do życiorysu Klon., Aten. 1882 I.; — Opowiad. o Klon., Tyg. mód 1883 Nr. 45; — Nehring Wł., Klon., Allg. Encykl. v. Ersch u. Gruber, Leipz. 1885 XXXVII.; — Ehrenberger J. K., Seb. Fab. Klon., Bibl. warsz. 1889 IV. (por.: Ad. Chmiel., Prz. akad. 1889 Nr. 1); — Przyborowski J., Rok śmierci Klon., Aten. 1878 I., Odb. Warsz. 1878, *zob.* Nr. 3272; — W., Ostatnie chwile Klon., Kłosy XVIII.; — Basiński St., Roxolania Klon. w stosunku do poezyi łacińskiej i greckiej, Spraw. gimn. w Sanoku 1895 i 1896, Odb. Sanok 1895, 1896 (por. rec.: Dziama L. M., Prz. powsz. 1895 IV.; J. Nogaj, Eos IV.; Zawiliński R., Prz. lit. 1897 Nr. 7; Heck K. J., Kwart. hist. 1897); — Garlicki T., Uwagi nad S. F. Klonowicza poematem Victoria deorum, Spraw. gimn. w Brzeżanach 1884 (por. rec.: Aten. 1885 IV.); — Kantecki Ks., Kilka uwag nad Goraidą Klonowicza, Poznań 1875 (por. rec.: Warta 1875 Nr. 53); — Szczerbowicz-Wieczor L., Gorais S. Klon., Tyg. ill. 1875 XVI.; — Katonowe wiersze, Catonis disticha, w przekładach polskich Mymera i Klonowicza, wyd. Bystroń J., Spraw. gimn. w Krak. 1894 (por. rec.: Dembitzer Z., Muzeum 1894; Brückner A., Kwart. hist. 1895); — Konterfekt Jezuitów, *zob.* Nr. 19132; — Żale na śmierć Kochanowskiego, *zob.* Nr. 7478; — Flis, *zob.* Nr. 10672, 10735 (por.: E. Wiek XVI.).

20877. Pawlikowski M., Epiteta złożone u Seb. Klonowicza, Spraw. kom. jęz. Akad., Krak. 1885, 1888, 1891 IV.; — Tenże, Epiteta, Roz. wydz. filol. Akad., Krak. 1886 XI.

20878. **Szymonowicz Szymon**, Sielanki Bibl. klas. pol., Lipsk 1837; Bibl. pol. Turowskiego, Przemyśl 1857 (z biogr. przez Oraczewskiego); — Maciejowski, Piśmiennictwo t. III. Dod., *zob.* Nr. 20052; — Sielanki i kilka innych pism polskich Sz. Szymonowicza, wyd. St. Węclewski, Chełmno 1864 (wiad. o życiu, spis pism i t. p.), (por. rec.: B. T., Dz. pozn. 1864 Nr. 133; Faleński F., Tyg. ill. 1865 XI.; — O życiu Szymona Szymonowicza Bendońskiego, Gaz.

krak. 1802 Nr. 1; — Sim. Simonidis Carmen, Miscell. Crac. 1829; — Sz. Szym., Lwowianin 1836; — Pisma Sz. Szym., Athen. Krasz. 1846; — Bielowski A., Sz. Szym., Dz. mód 1847; Wójcicki K. Wł., Życiorysy II.; — Szeperski, De Simonis Simonidis vita ingenioque, Wratisl. 1865; — Nabielak L., Poeci polscy XVII. w., Bibl. Ossol. 1864 t. IV.; — Tyszyński A., Szymonowicz i jego sielanki, Wizerunki polskie, Warsz. 1875; — Bielowski A., Sz. Szym., Pam. wydz. filol. Akad. II., Odb. Krak. 1875 (por. rec.: Chomętowski W., Wiek 1875 Nr. 223; Warta, Poznań 1876 Nr. 141); — Konarski Fr., Przyczynek do biografii Szymonowicza, Przew. nauk. lit. 1880; — Uranowicz Z., Pochodzenie i narodowość Sz. Szym. Bendońskiego, Spraw. gimn. w Złoczowie 1885 (por. rec.: Biegeleisen H., Prz. tyg. 1885); — Przyborowski J., Kilka nieznanych listów Sz. Szym., Bibl. warsz. 1895 II. (por. rec.: Hahn W., Kwart. hist. 1895); — Uranowicz Z., Żywot Sz. Szym. Bendońskiego, Złoczów 1894 (por. rec.: Przew nauk. lit. 1894; L. S. K., Tyg. ill. 1894; S. W., Prz. pol. 1896 I.); — Castus Joseph, wyd. Zawiliński, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1889 (por.: Chmielowski P., Sz. Szym. jako dramaturg, Kłosy 1889 XLIX.); — Chrzanowski Ign., Tragedya Sz. Szym. Castus Joseph w stosunku do literatury obcej, Aten. 1892 I. (por. rec.: Krček Fr., Kwart. hist. 1893); — Hahn W., Kilka przyczynków do pism Sz. Szym., Castus Joseph, Aten. 1892 IV.; — Kallenbach J., Szymonowicza dramat Castus Joseph, Roz. wydz. filol. Akad. XVII., Odb. Krak. 1892 (por.: Hahn W., Kwart. hist. 1893; Kraj. 1892 Nr. 35; Anz. Akad., Krak. 1892); — Hahn W., Nieznany wiersz łac. Sz. Szym.: Ode Georgio Zamoscio, episcopo Chelmensi, Eos 1895, Odb. Lwów 1894 (por. rec.: Tyg. ill 1894; Bielawski S., Kwart. hist. 1895; Aten. 1896 IV.); — Chlebowski Br., Kołacze Szymonowicza, Charitas, księga zbior., Petersb. 1894 (por.: Wł. R., Prz. powsz. 1895 I.); — Hahn W., Pentesilea, dramat Szymonowicza, Muzeum 1895, Odb. Lwów 1895 (por. rec.: Dziama L. M., Prz. powsz. 1895 IV.; Kraj 1896 Nr. 4; Bartoszewicz K., Prz. lit. 1896 Nr. 3; Aten. 1896 II.); — Tenże, Sz. Szym. jako filolog, kartka z dziejów filologii w Polsce, Przew. nauk. i lit. 1897, Odb. Lwów 1897 (por. rec.: Samolewicz Z., Prz. lit. 1897 Nr 10; Dziama L., Prz. powsz. 1897 IV.; Dembitzer, Wochenschr. f. class. Philol. 1897 XV.); — Tenże, Wybór poematów łacińskich Sz. Szymonowicza, Spraw. gimn. w Kołomyi 1899, Odb. Kołomyja 1899.

Zob. Nr. 7471, 19227.

20879. **Historya trojańska**, 1563, wydał Adalberg S., Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1896 (z podobizną).

20880. **Fortuny** i cnoty różność, wyd. Ptaszycki, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1888 (por. rec: S. T., Prz. pol. 1889 IV.; J. Łoś, Prz. lit., Dod. do Kraju 1889 Nr. 25).

20881. **Postępek** prawa czartowskiego przeciw narodowi ludzkiemu, 1570, wyd. Benis A., Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1891 (por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1893; Parylak P., Szkoła 1893 Nr. 16).

20882. **Taniec** Rzeczypospolitej polskiej, przez Brücknera A., Prz. pol. 1899, Odb. Krak. 1899.

20883. **Bielscy Marcin i Joachim**, *zob.* Nr. 7152 i 7592; — Bielski M., Satyry, wyd. W. Wisłocki, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1889 (por. rec.: P. Chmielowski, Tyg. ill. 1889 Nr. 3; K. M., Prz. pol. 1889 III.; Brückner A., Kwart. hist. 1890); — Blatt G., Über die Sprache der Satiren des Martin Bielski, Anz. Akad., Krak. 1891; — Bielski M., Komedya Justyny, por.; Przew. bibliogr. Wisłockiego 1884 i Aten. 1884 IV.

20884. **Kmita J. A.**, Powieści wierszowane, wyd. S. Adalberg, Bibl pis. pol. Akad., Krak. 1897, *zob.* Nr. 20981.

Zob. Nr. 7556.

20885. **Seklucyan J.**, Pieśni duchowne nabożne, wyd. T. Wierzbowski, Bibl za pomn. poetów i prozaików polskich XVI. d XVIII. w., z. VIII, Warsz. 1897 (por. rec. Brückner A., Kwart. hist. 1898).

Zob. Nr. 14945 i 15047.

20886. **Grabowiecki Sebastyan**, Rymy duchowne, 1590, wyd. Korzeniowski J., Bibl. pis. pol. Akad. Nr. 26, Krak. 1894 (por. rec.: Brückner A., Kwart. hist. 1894; Bull. Acad., Crac. 1893).

20887. **Dramat.** Podczaszyński M., O najdawniejszym zabytku sztuki dramatycznej w Polszcze, Dz. warsz. 1825/6 I.; — Teatr w zamku krakowskim w w. XVI., Grabowski: Starożytności; — O sztukach dramatycznych w epoce Jag. do śmierci Wład. IV., Dz. war. 1851 Nr. 201; — Joachym i Anna, dyalog z XVI. w., z rękopismu, Athen. Krasz. 1841; — Dyalogi, *zob.* Nr. 18663; — Lepszy, Lud Wesołków, *zob.* Nr. 18553; — *zob.* Nr. 11623 i 20619 - 20682.

20888. **Mikołaj z Wilkowiecka**, Historya o chwalebnym zmartwychwstaniu Pańskim, wyd. Windakiewicz St., Bibl pis. pol. Akad., Krak. 1893, por.: Brückner A., Kwart. hist. 1894.

20889. **Jeftes** Zawickiego i Jeftes Buchanana, przez Łopińskiego, por.: Bibl. warsz. 1881 II.

Grochowski St. i Miaskowski M., zob. Nr 20984 i 20985.

20890. Joachim Vadian beim Übergang vom Humanismus zum Kirchenstreite, von Abrenz E., hrsg. v. Hist. Ver. in St. Gallen, St. Gallen 1895.

20891. **Vergerius P. P.**, *zob.* Nr. 7211; — Friedrich H., Vergerios publizistische Thätigkeit nebst einer bibliographischen Übersicht, Göttingen 1893; — Kopp K. A., Petrus Paulus Vergerius der Ältere, ein Beitrag zur Gesch. des beginnenden Humanismus, Hist. Jahrb. 1897 XVIII.

20892. **Zamoyski Jan**, *zob.* Nr. 3272, 3406, 7705.

20893. Zr., Mureta, Grocyusza, Opica wiersze na cześć Zamojskich, Przew. nauk. i lit. 1891.

20894. **Nidecki Andrzej Patrycy**, *zob.* Nr. 7420, 7430; — Rychter Ign., Andreas Patricius Nidecki, juvenibus polonis imitandus proponitur, Popis uczniów szkoły wydz. war. u XX. Dominikanów 1826: — Morawski K., Andrzej Patrycy Nidecki, jego życie i dzieła, Krak. 1884, 1891 (razem 1892); — Tenże, Kierunki duchowe za Batorego, Bibl. warsz. 1891 I. (ustęp z dzieła), por.: Anz. Akad., Krak. 1891.

R: W r. 1892: F. Koneczny, Aten. II. p. t.: Filolog polski XVI. w.: Biegeleisen H., Prz. tyg. Nr. 1; S. T., Kraj Nr. 6 i 7; Prz. pol. I.; Kallenbach J., Czas Nr. 253; — w r. 1893: Popiel P., Prz. powsz. t. I.; Wotke, Ztschr. f. d. österr Gymn.; Oest. Ung. Rev. t. XII.; — w r. 1894: Kallenbach J., Kwart. hist.; Paszkowski J., Sybels H Z.; Antoniewicz Bołoz J., *zob.* Nr. 20810.

20895. **Górski Jakób**, Rada pańska, 1597, wyd. W. Czermak, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1892; — Czermak W., J. Górski, Bibl. war. 1892 IV.; — Morawski K., J. Górski, Roz. wydz. filol. Akad. XVII., Odb. Krak. 1892; — Fijałek J., Szczegół z życia J. Górskiego, list z r. 1568, Kwart. hist. 1895.

R: Bibl. warsz. 1892 IV.; Kraj 1892 Nr. 13; A. Rembowski, Niwa 1892 Nr. 11; Brückner, Kwart. hist. 1893 (wyd. Czermaka); r. a., Niwa 1892 Nr. 22; Kraj 1892 Nr. 39; Wotke, Ztschr. f. d. österr. Gymn. 1893; Kallenbach J, Kwart. hist. 1839 (rozpr. Morawskiego).

20896. **Windakiewicz St.**, Tasso i Reszka, Czas 1890 Nr. 209, 212.

20897. W. A. M., Charakterystyka wzorowych stylistów polskich z XVI. w., Tyg. lit., Poznań 1843 VI.; — Nehring W., Rozkwit języka polskiego w XVI. w., Referaty III. zjazdu hist. pol. w Krak. 1900.

Ortografia, *zob. Nr. 20431.*

Rey M. z Nagłowic, *zob. Nr. 20841.*

Bielscy M. i J., *zob. Nr. 7152. 7592 i 20883.*

20898. **Orzechowski St.**, *zob.* Nr. 7163 do 7173.

20899. **Górnicki Łukasz**, *zob.* Nr. 7305 do 7323; — Tarnowski St., Dworzanin Górnickiego, Krak. 1897, *zob.* Nr. 18682.

20900. **Skarga Pawęski Piotr**, *zob.* Nr. 7810—7819; — Drużbicki G. A., Bieżanowski, Tłuczyński (Żywoty Skargi), *zob.* Nr. 7818; — Osiński A., O życiu i pismach X. Piotra Skargi, Krzemieniec 1812 (por.: Uwagi, Pam. warsz. 1815 II.); — Jaroński F., Peter Skarga, Misc., Crac. 1815; — Ossoliński M., Piotr Skarga, z rękop. przez A. Bielowskiego, Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 30 do 37; — Piotr Skarga, Rozr. dla dzieci 1828; Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Majorkiewicz, Prz. nauk. lit. 1845 i Pisma pomn., Warsz. 1852 I.; Wójcicki K. Wł., Życiorysy II; Bibl. warsz. 1851 IV., 1857 III.; — Rychcicki M J. A. (Dzieduszycki M.), Piotr Skarga i jego wiek, Krak. 1850—1861, 2. ed. 1868 do 1869, *zob.* Nr. 3384 (por. rec.: Czas 1869 Nr. 63); — Dubrowski P., P. Skarga, jezuita i kaznodzieja Zygm. III., Zapiski imp. Akad. 1862; Grochowski W., Tyg. ill. 1863 VII.; Opiekun dom., War. 1866; Kron. rodz. 1883; Przyborowski W. Bies. lit. 1884; — Tarnowski St., Rzecz o księdzu Piotrze Skardze, Słowo, War. 1886 Nr. 120—124; — Smarzewski T., Piotr Skarga, Kraj 1898 Nr. 40; — Zahorski J., Ksiądz Piotr Skarga Pawęski, Bies. lit. 1899; — Czuczyński A., Pochodzenie i rodzina ks. Piotra Pawęskiego, Prz. powsz. 1892 II., Odb. Krak. 1892 (por. rec. w r. 1892: Aten. III.; Krotoski K., Muzeum; Kraj Nr. 23; w r. 1893: Rolny W., Kwart. hist.); - Rolny W, Epizod z życia ks. Piotra Skargi, Kwart. hist. 1893; — Sozański A., Kuczborski i Skarga, Wiedeń 1859; — Śmierć Skargi, Bies. lit. 1882.

20901. Tretiak J., Ks. Piotr Skarga w stosunku do Małorusi, Spr. Akad. um., Krak. 1897; — Unia brzeska, *zob.* Nr. 14158; — Bobrzyński M., Kazania sejmowe Skargi, wykł. publ., Krak. 1876 (por. rec.: Prz. lw. 1876 XI.); — Szulz B., Słowo o genezie i chronologii kazań sejmowych, Prz. powsz. 1897 I.; — Sas J. X., Jeszcze o kazaniach sejm. Skargi, tamże 1898 I.; - Skarga Peter, Alberti Conrad. Die Schule des Redners, Leipzig 1890 (str. 169—186); — R. Kazanie Skargi, Kłosy t. XVIII.

Zob. Nr. 13882, 15317.

20902. **Wymowa**, *zob.* Nr. 13926, 20655 do 20658; — Dyaryusze sejmowe, *zob.* Nr. 2827. 2892. 2992. 3033, 3226, *zob. Lit. polit.* Nr. 17478 i *Historya* Nr. 20912.

20903. **Kazania** nieznanego autora z r. 1555, *zob.* Nr. 20513.

20904. **Sokołowski St.**, *zob.* Nr. 15349; — Słomiński K. ks., Ks. Stan. Sokołowski, studyum do dziejów kaznodziejstwa XVI. w., *zob.* Nr. 13929.

20905 **Warszewicki Krz.**, *zob.* Nr. 7625.

20906. **Karnkowski S.**, *zob.* Nr 7684; — Karnkowski St., Kazania, wyd. ks. A. Chmielowski, por.: Prz. powsz. 1885 VII.

20907. **Wujek Jakob**, *zob.* Nr. 15306; — Osiński A., O życiu i pismach X. J. Wuyka z Wągrowca (zapewne w rękop., **E.** VI.); — Załęski S., Jakób Wujek z Wągrowca, Ruch kat. 1897 Nr. 24; — Sadowski H., Trzechsetlecie biblii Wujka, Wędrowiec 1899 Nr. 19; — Biblia ks. Wujka, Lwowianin 1840.

20908. **Herbest Benedykt**. O życiu i pismach Ben. Herbesta, Arch. teol. Jabczyńskiego 1836.

20909. **Powodowski H.**, Wiad. hist. o życiu i pismach X. H. Powodowskiego, kan. pozn., gniezn., krak. etc., Arch. teol. Jabczyńskiego 1837.

Przebieg sporów religijnych, *zob. Nr. 15179 i n.*

20910. **Literatura polityczna**, *zob.* Nr. 17456–17465; — Modrzewski A. F., *zob.* Nr. 7133; — Orzechowski St., *zob.* Nr. 7163; — Tarnowski J., *zob.* Nr. 7231; — Górnicki Ł., *zob.* Nr. 7305; — Warszewicki Krz., *zob.* Nr. 7421 i 7625; — Grabowski P., *zob.* Nr. 7575; — Wereszczyński J., *zob.* Nr. 7579 (zestawienie pism politycznych, *zob.* Nr. 17478).

20911. **Filozofia** w wieku XVI., *zob.* Nr. 20668—20669; — Pedagogia, *zob.* Nr. 19818—19845; — Marycki, *zob.* Nr. 19832; — Glicznер E., *zob.* Nr. 19833; — Kwiatkowski M., *zob.* Nr. 19839.

20912. **Historya**, *zob.* Nr. 6871—7653; — Decyusz J., *zob.* Nr. 6957; — Miechowita M., *zob.* Nr. 6969; — Wapowski B., *zob.* Nr. 7041; — Bielscy M. i J., *zob.* Nr. 7152, 7592; — Orzechowski St., *zob.* Nr. 7163; — Kromer M., *zob.* Nr. 7180; — Chwalczewski St., *zob.* Nr. 7221; — Herburt J., *zob.* Nr. 7292; — Gorecki L., *zob.* Nr. 7301; — Górnicki Ł., *zob.* Nr. 7305; — Orzelski S., *zob.* Nr. 7383; — Łasicki J., *zob.* Nr 7389; — Piotrowski J., *zob.* Nr. 7432; — Stryjkowski M., *zob.* Nr. 7445; — Gwagnin A., *zob.* Nr. 7452; — Sarnicki St., *zob.* Nr. 7490; — Solikowski J. D., *zob.* Nr. 7519; — Heidenstein R., *zob.* Nr. 7602; — Warszewicki Krz., *zob.* Nr. 7625; — Paprocki B., *zob.* Nr. 7833.

20913. Koncewicz Ł., O naukach starożytnych w Polsce w XVI. w., Popis szkoły wojew. kieleckiej 1824.

Ekonomia, *zob. Nr. 16604 i 17941.*

Nauki ścisłe w XVI. w., *zob. Nr. 20661 do 20705.*

20914. Ostrowski Fr., Widok historyczny stanu nauk matematycznych XVI. w., Progr. szkół lubelskich 1823, *zob.* Nr. 19942; — Chęciewski Fr., Wiadomość o geometrach polskich od 1500–1684, Progr. gimn. w Kielcach 1834/5; — Kucharzewski F., O narzędziach niwelacyjnych używanych w Polsce w XVI. w., Warsz. 1899.

20915. **Kłos Tomasz**, Algoritmus, wyd. M. A. Baranowski, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1888.

20916. **Wojewódka Bernard**, Algorithm, Paryż 1874, Krak. 1889, por.: Dziwiński P., Muzeum 1888 i 1889 (o Kłosie i Wojewódce).

Głogowczyk J., *zob. Nr. 19945 i 20792.*

Zob. Nr. 18112 i 19942.

20917. **Kopernik Mikołaj**. Nicolai Copernici Thorunensis De revolutionibus orbium coelestium libri VI., Norimb. 1543, Basileae 1566, Amster. 1617 DS.; Toż accedit G. J. Rhetici narratio, Mik. Kopernika O obrotach ciał niebieskich, zebrał i wydał J. Baranowski (jest tu także rozprawa o urządzeniu monet, poemat „Siedm gwiazd w przekładzie J. Badeniego, rozprawa J. Rhetica, Wstęp do trygonometryi, wyjątek z wstępu do efemeryd Rhetica), War. 1855, ed 5. Toruń 1873; — Die Trigonometrie v. Cop., Jahrb. über die höhere Töchterschule, Halberstadt 1857; — Siedm gwiazd, przekł. Bentkowskiego, Lwów 1858 (por.: Bartoszewicz J., Do historyi wydania warsz. dzieł Kopernika, Dz. warsz. 1855 Nr. 56); — Curtze M., Ueber die Originalhandschrift des Copernicanischen Hauptwerkes De revolutionibus, Altpr. Mntschr. IX.; — Tenże, Ueber eine neue Copern. Handschrift, tamże X.; — Tenże, Zur Entstehungsgeschichte der Revolutiones des Copernicus, tamże XI.; — Nicolaus Copernicus aus Thorn, Über die Kreisbewegungen der Weltkörper, übers. mit Anmerk. v. C. L. Mentzer, durchgesehen v. M. Cantor (por. rec.: Kętrzyński W., Przew. nauk. i lit. 1880); — Rozprawa Kop. o monecie, *zob.* Nr. 560–561; — Curtze M., Ueber das Exemplar der Ephemeriden J. Stöller von 1531 (mit ang. Noten Copernicus), Altpreuss. Mntschr. XI.; — Hipler J., Dantiscus u. Kop., geistliche Gedichte, Münster 1857, *zob.* Nr. 20947.

20918. Kopernika rękopis w Pradze, z czeskiego, Roz., Lwów 1840; Glinkiewicz J., Odkryta rozprawa Kopernika, Gaz. lw. 1881 Nr. 139.

20919. **Copernicana** Monumenta, *zob.* Nr. 2449; — Polkowski Ign., Kopernikijana, czyli materyały do pism i życia M. Kopernika, Gniezno 1873 i 1875 t. 3; — Wołyński A., Kopernik w Italii, czyli dokum. italskie, *zob.* Nr. 2450 (por.: A. G B., Opiekun dom.,

Warsz. 1872); — Dwa listy Kop., *zob.* Nr. 2737; — Boeszoermeny R., Drei auf Kopernikus Documente, Altpr. Mntschr. XIII.; — Curtze M., Neue Copernicana aus Upsala, tamże XIV.; — Lindemann F., Copernicana, tamże 1893; — Hipler F., Die Biographen des Nikolaus Kopernikus, Wien 1873 (por. rec.: Altpr. Mntschr. X.); — Wołyński A., Cenni biographici di Nicolo Copernico, 1873; — Der Copernicus-Verein in Thorn, Altpr. Mntschr. I.; — Mittheilungen des Copernicus-Vereins, *zob.* Nr. 2449; — Prowe A, Die ersten 16 Jahre des Copernicus-Vereins in Thorn, Rechenschafts-Bericht, Altpr. Mntschr. VII. (por. rec.: Wierzbowski, Aten. 1879 I.).

20920. K. S., Wiadomości zagraniczne o M. Koperniku, Czasop. nauk. Bibl. Ossol. 1832 II.; Chmętowski Wł., Dzieła i materyały do życiorysu Kopernika, Wiek 1873 Nr. 24—28; W sprawie wydawnictw Kopernikowych, tamże 1873 Nr. 30.

20921. Rheticus J., Ad A. V. J. Schonerum de Libris Copernici, Gedani 1540; — Kopernik, por. E. 1589: v. Maginus J.; — Broscius J., In turrim quam Copernicus redd. epigr., 1618; — Tenże, In duos synchronous cosmographiae ocellos Nicolaum Copernicum, b. r.; — Lipstorpius Dan., Copernicus redivivus, Lugd. Batav. 1653; — Commentatio de vita et scriptis N. Cop. a. 1658, ed. nova, Crac. 1873, p. t.: Natalem Nic. Copernici die 19. Febr. 1873 indicit Rector; — Bullart I., Academie des sciences t. I. (cont. biogr. Kopernik), Paris 1682; — Vernantis P., Erweisung, dass Copernici Lehr-Sätze, *zob.* Nr. 15709; — Scriptura S. Copernizans, Bayr. 1709, por.: E. 1706: Zimmermann; — Wilkius J., Vertheidigung Copernicus, Leipzig 1713; — Gottsched, Gedächtniss-Rede Nic. Kopernikus, Leipzig 1743; — Mangard P., Disputatio de systeme Copernicano, Lugduni 1744; — Matteini di Pistoia, Istoria dell astronomia sistema planetario di Copernico, Pisa 1785 (DS.).

20922. Mikołaj Kopernik, Polak, Prz. nauk. lit. 1842—1844; — Grabowski A., Jeszcze jeden dowód o polskiej narodowości Kopernika, Rocz. tow. nauk., Krak. 1850; — Szczegół do rodowodu Kop., Czas 1872 Nr. 151; — Watterich J., Nikolaus Koppernik ein Deutscher, Ztschr. f. Gesch. Ermlands t. I.; — Ueber die Vorfahren von Nicolaus Copernicus, Thorner Ztg. 1871 Nr. 229, Altpr. Mntschr. VIII.; — R*** (Römer K. L. J.), Beiträge zur Beantwortung der Frage nach der Nationalität des N. Cop., Breslau 1872 (por. rec.: Polkowski J., Dz. pozn. 1871 Nr 267; M. P., Altpr. Mntschr. IX.; F. M. Sob., Tyg. ill. 1872 IV.); — Pawiński A., W sprawie o narodowość Kop., Bibl. warsz. 1873 I.; — Dubrickij J., O Koperniku kak Sławianinie, Ryga 1873; — Świeżawski E., Przyczynek do kwestyi narodowości M. Kopernika, Wędrowiec 1880; — Bender G., Archiv. Beiträge zur Familiengesch. d. Cop., Mitth. d. Copern.-Vereins, Thorn 1881 (por. rec.: Kętrzyński W., Prz. powsz. 1882; Altpr. Mntschr. 1842 IX.); — Kopernik M. wobec najnowszej historyografii niemieckiej, Gaz. polska 1883 Nr. 172—179; — Tuleja J., Kilka słów w sprawie narodowości Kopernika, odczyt, XXXII. Spraw. Tow. Bratniej pomocy słuch. polit. we Lwowie 1892/3; — Konopnicki J., Rodowód Kopernika, Gaz. polska 1899 Nr. 104

20923. Zaświadczenie, iż M. Kopernik, obywatel Toruński, z żoną i dziećmi przyjęci do uczestnictwa dobrodziejstw duchownych od prowincyi polskiej zakonu kaznodziejskiego, Pam. warsz. 1819 XIV.; Wiadomość o fundacyi m. Krakowa imienia Kopernika, Dwa pierwsze publ. pos. Akad. um., Krak. 1873; W sprawie daty urodzin Kopernika, Prawda, Warsz. 1888.

Szujski J., Polska w czasie Kopernika, zob. Nr. 20803.

20924. Nic. Copernicus, Pantheon der Deutschen, III. Th., Leipzig 1800; Henning J. E., Etwas über N. Cop., 1805 (w dziele: Freymüthige).

20925. Wiadomość o życiu Kopernika, Gaz krak. 1802 Nr. 37; — List do Śniadeckiego o Koperniku z Królewca, Nowy Pam. warsz. 1802 VII.; — Czacki T., List o Koperniku, Warsz. 1802; — Śniadecki Jan, Rozprawa o Koperniku, Nowy Pam. warsz. 1802—1803 VIII.—IX., Rocz. tow. prz. nauk warsz. 1803 II., osobno War. 1807 i w: Pismach t. I., wiele wyd.; Toż przeł. na franc., włoskie, ang. (por.: Podczaszyński M., O tłumaczeniu na ang. rozprawy J. Śniadeckiego o Kop., Dz. warsz. 1825/6 t. I.); — Ideler, Nic. Copernicus, Berlin 1811; — O Koperniku, Pszczółka krak. 1820 IV.; — Markiewicz R., Odpowiedź na zarzut uwłaczający Kop., Pam. warsz. Bentk. 1820; — Westphal J. H. K., N. Copernicus, sein Leben u. seine Lehre, 1822; — Grzymała Fr., O Koperniku, Roz., Lwów 1825; — Kopernik (z powodu pomnika w Warszawie), Warsz. 1830; — Kopernik, Mag. powsz., Warsz. 1824 I.; Przyj ludu, Leszno 1834 I., 1838 V., 1844 XI.; — Hube K., O zasługach M. Kop., Rocz. tow. nauk. krak. 1841 I.; — Szyrma Kr. Lach, Copernicus and his native Land, 1844; — Krzyżanowski A., Kopernik w Walhalli (oddr. z Gaz. lw.), b. m. 1843, Warsz. 1843; — Czyński J., Kopernik et ses traveaux, Paris 1847 (1846); — Denkschrift zur Enthüllungs-Feier des Copernicus Denkmals zu Thorn, Thorn 1853; — Radwański E. J. B., Żywot M. Kopernika, Kalend. J. Wildta na r. 1854, Odb. Krak. 1853; — Prowe L., Zur Biographie von Nic. Copernicus, Thorn 1853; — Watterich J., De Lucae Watzelrode episcopi Warmiensis in Nic. Copernicum meritis, Regiom. 1856; — Szulc D., Życie M. Kopernika, Warsz. 1855 (Odb. z Gaz. warsz.); — Życiorys M. Kopernika, Album powsz., Lwów 1860; — Bertrand, Copernic et ses travaux, Journal des Savants 1864, Odb. Paris 1864 (por. rec.: Dylewski,

Pam. nauk. 1866); — Lach z Lachów, Kopernik i jego system, Tyg. ill. 1865 XI.; — M. Kopernik, Sobótka, Pozn. 1870; Opiekun dom., Warsz. 1865, 1871; Wierzejski L., Strzecha 1868; — Hipler Fr., Spicilegium Copernicanum, Braunsb. 1872 1873; — Kowalczyk J., M. Kopernik i jego układ świata, Warsz. 1872; — Polkowski J., Żywot M., Kopernika, Gniezno 1872, 1873; — Tenże, Luźne artykuły o Koperniku, Gniezno 1874 (por.: Dz. pozn. 1871 Nr. 261); — Tenże, Czterowiekowy jubileusz Kopernika, Gniezno 1873 (por. rec.: Tyg. wielkop. 1872; Prz. lw. 1873 V.); — Flammarion K., Vie de Copernic et hist. de la découverte du système du monde, Paris 1872 (toż po pol.: Życie M. Kop., przeł. i dopełnił F. Sulimierski, Warsz. 1873); — Durdik J., O velikém hvězdári Kopernikowi, Petersb. 1872; Hórnik M., Pozježdenie kwezdarstwo a M. Kopernik, Budyszyn 1873; — Studnicka Fr., Mikulas Koprnik, Praha 1873; — Snell C., Nicolaus Copernicus, Jena 1873; — Copernicus Nic., Skizze seines Lebens, Thorn 1873; — Commemoratione de N. Cop., Bologna 1873; — Karliński Fr., Żywot Kopernika, Spraw. senatu akad. Uniw. Jag. w 400 setną roczn. Kop., Krak. 1873 (por. rec.: Szujski J., Prz. lw. 1873 VI); — Parczewski J. A., O Koperniku, Kalisz 1873 (odczyt); — Wójcicki K. Wł., M. Kopernik, Kłosy XVI.; — M. Kopernik, Niwa 1873 Nr. 28; — Montanari A., Nicolo Copernico ed il suo libro, Vars. 1876, Padova 1877; — Prowe L., Nicolaus Copernicus, por.: Lohmeyer, Sybels Hist. Ztschr. 1887 I.; — Engelhardt M. A., N. Kopiernik, jewo żizń i naucznaja diejatielnost', Biblioteka biogr., Petersb. 1892; — Mueller A., Nikolaus Copernicus, ein Lebens- u. Culturbild, Freiburg 1898 (por. rec.: Berberich, Naturw. Rundschau 1898 XIII.; Stimmen aus Maria-Laach Ergänzb. 1898); — Merczyng H., M. Kopernik, życie i działalność naukowa, Życiorysy sławn. Polaków Nr. 1, Petersb. 1898 (por. rec.: Srokowski, Prz. pol. 1898 III.; Birkenmajer L., Kwart. hist. 1898).

20926. Prowe, De Nic. Cop. patria, Thor. 1860, *zob.* Nr. 20922; — Dom Kopernika w Toruniu, Przyj. ludu, Leszno 1835 II; — Nakwaska A., Młodość Kopernika, Jutrzenka nowor. Brodzińskiego, War. 1834; — Prowe A., Cop. u. seine Jugend, Thorn 1866; — Tenże, Nic. Cop. auf d. Univ. zu Krakau, Progr, Thorn 1874; — Favaro, Lo studio di Padova al tempo di Nic. Copernico, Venezia 1880; — Hipler F., Kopernikus in Bologna, Altpr. Mntschr. XIII.; — Tenże, Nikolaus Kopernikus und Martin Luther, Ztschr. f. Gesch. Ermlands IV., Odb. Braunsb. 1868 (por.: Kubala L., M. Kop. i Marcin Luter, Bibl. warsz. 1872 I.; Liske X., Dz. lit. 1868, podp. Poznańczyk); — Prowe L., Nic. Cop. Beziehungen zu Herzog Albrecht v. Preuss., Thorn 1865; — Tenże, Copernicus als Arzt, Leipzig 1881; — Hulewicz M., M. Kopernik jako duchowny, Ruch lit. 1877; — O wodociągu Kopernika w Frauenburgu, Dz. wil. 1826; — Prowe L., Über den Sterbeort und Grabstätte Cop. N., Preuss. Prov. Bl. XI., Odb. Thorn 1870; — Parę szczegółów do życia Kop., Czas 1859 Nr. 182; — Wierzbowski T., Nowy przyczynek, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1882 III.

2 927. Kopernika portrety, Pam. krak. 1830 III.; Odkrycie oryginalnego portretu Kopernika, Roz., Lwów 1834; Łobeski, Kopernika M. portrety, tamże 1857; Curtze M., Das Portrait des Copernicus in den Uffizien zu Florenz, Altpr. Mntschr. VI.; Kopernik, Kłosy XVI., XVII.; Derdowski H., Stary a mało znany obraz Kop., Nowiny 1882 Nr. 257; Album wyd. star. Tow. przyj. nauk pozn. w 400 rocznicę urodzin M. Kopernika, por: Czas 1873 Nr. 59; Wołyński A. Muzeum Kopernika w Rzymie, Gaz. nar. 1877 Nr. 75; Roszkowski J., Katalog zbiorów Kop. w muzeum w Rapperswylu, Kosmos 1899 XXIV.

20928. Hube K., O zasługach Kopernika w astronomii, Rocz. tow. nauk. krak. 1841; — Bertrand J., Les fondateurs de l'astronomie moderne: Copernic, Tycho Brahé, Kepler, Galilée, Newton, Paris 1865–1866; — Beckmann Fr., De Copernici in rev. ad lec. prefat. emendatio, Brunsb. 1859; — Tenże, Zur Geschichte des Kopernikanischen Systems, Ztschr. f. Gesch. Ermlands II., III.; — Prowe L., Über die Abhängigkeit Cop. von den griech. Philosophen und Astronomen, Preuss. Prov.-Blatt, Thorn 1865; — Schiaparelli G. V., Die Vorläufer des Copernicus im Alterthum, übertragen von M. Curtze, Altpr. Mntschr. XIII.; — Müller A., Copernicus, Einführung in sein astronomisches Hauptwerk, Ztschr. f. Gesch. u. Alterthumskunde Ermlands 1899 XII; — Herz Norb., Gesch. der Bahnbestimmungen von Planeten und Kometen, Leipzig 1894 II. Th. 2.: Copernicus; — Berti D., Copernico et le vicende del sistema, Roma 1876; — Wołyński A. (wedle pracy prof. Berti), Kopernik i przygody systemu Kopernikowego w drugiej połowie XVI. i w pierwszej XVII. w., Bibl. warsz. 1878 III, IV. (por. rec.: Gaz. lw. 1879 Nr. 37); — Stévart A., Copernic et Galilée devant l'université de Louvain, Liège 1891 (str. 213); — Gilbert Ph., La dernière lutte à Rome autour du système de Copernic, Revue de questions hist, Brusselles 1891 (kwiecień); — Galileo Galilei i system Kopernika wobec wyroku rzymskiej kongregacyi, Tyg. kat., Grodzisk 1867 VIII.; — Kopernik i Galileusz, Aten. 1876 IV.; — Starczewski Z., Nieomylność kościoła i rzekoma porażka jego w walce przeciw układowi Kopernika, Prz. kat. 1891 (por. rec.: Kron. rodz. 1891); — Constanzi E., La chieza e le dottrine Copernicane, Roma 1892.

20929. Lelewel J., Kopernika tudzież i innych astronomów polskich w geografii zasługa, Poznań 1862; — Daubrée, Copernic et les découvertes geographiques de son-

temps, Journal des savants, Paris 1895; Toż, La Nature, Paris 1896; — Dickstein S., Kopernik i odkrycia geograficzne za jego czasów, Tyg. ill. 1896 I.; — Czajkowski K., Zasługa Kopernika w filozofii, Prz. powsz. 1893 IV.; — Isenkrahe C. Th., Die Copernikanische Hypothese u. die Sinnestäuschungen, Philos. Jahrbuch 1894 VII.

20930. Holewiński W., Zasługi Kopernika dla cywilizacyi, Warsz. 1879; — Tenże, Kopernik i odrodzenie się naukowe we Włoszech, por.: Prz. tyg. 1879; — Wołyński A., Sąd Cezarego Cantu o Koperniku, Tyg. wielkop. 1872; — Słupski Z., M. Kopernik w związku z Kolumbem, Chicago 1893.

20931 Brandowski A., O łacinie Mik. Kopernika, Muzeum nar. w Rapperswylu 1876; Toż, Lwów 1878 (por. rec.: X. Y. Z., Warta 1878 Nr. 195).

20932. Słów kilka w sprawie uczczenia Kopernika, Poznań 1870; Widman K., Rocznica urodz. Kopernika, Strzecha 1871; Kantecki, tamże 1873; Jubileusz czterechsetnej rocznicy urodzin Kopernika w Warszawie, Bibl. warsz. 1873 I., Kłosy XVI., Prz. tyg. 1873; Jub Kop. w Toruniu, tamże 1873; Jub. Kop. w Italii, tamże 1873; Il quarto centenario di Nicolo Copernico nell' Univ. di Padova, 1873; Kornella A., W 350 rocznicę śmierci Kop., Tydzień, Dod. Kuryera lw. 1893 Nr 20 i 25; por.: E. Wiek XIX. t. III.: Olivieri Mr. B., t. VI.: Kulczycki W., t. VII.: Chodyński A., Curtze M., Czerwiński (mowa w kośc. 1873). Goiriena Fr, Radwański, Syndico, Wołyński A, Zabłodzki Sawicz.

20933. Towarzystwo warsz. przyj nauk, O składki na pomnik Kopernika, 1815, *zob.* Nr. 5784; Pomnik Kopernika w Toruniu, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Odkrycie pomnika Kop. w Toruniu, Czas 1853 Nr. 251; Wójcicki, Pomniki i uroczystości, Kłosy XVI.

20934. Rostafiński J., Nasza literatura botaniczna XVI. w., Pam. wydz. mat Akad. XIV., Odb. Krak. 1888; — Tenże, Porównanie t. zw. zielników Falimierza, Spiczyńskiego i Siennika, tamże.

R: Krupa J., Kwart. hist. 1889.

20935. Majer J., Notatki fitofenologiczne w Krakowie od r. 1490—1527, *zob.* Nr. 10780.

20936. Zielniki polskie, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI; Schube Th., Zur Gesch. der schlesischen Floren-Erforschung bis zum XVII. Jahrh., *zob.* Nr. 10778.

20937. Szyrma L., Urywek z dziejów alchemii w XVI. w., Czas, Dod. IV.

20938. Oettinger J., Zapiski lekarskie z XVI. w., ze spółczesnego rękopisu, Krak. 1880 (z Prz. lek.).

Zob. Nr. 2542 i 2658.

20939. Czermak W., Polski wykład uzyologii i hygieny z r. 1535, Tyg. ill. 1896.

20940. **Miechowita Maciej**, *zob.* Nr 6969.

20941. **Struś Józef**. Negner St., Józef Struś, lekarz poznański z XVI. w., Chicago 1895.

20942. **Andrzej z Kobylina**, Gadki o składności członków człowieczych (1535), wyd. J. Rostafiński, Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1893, por.: Bulletin de l'Acad., Crac. 1894 i Brückner A., Kwart. hist. 1894.

20943. Dobrego zdrowia rządzenie, 1532 i Nauka ku ustrzeżeniu od zarażenia powietrza, 1543, wyd. T. Wierzbowski, *zob.* Nr. 20946.

20944. **Ursyn Jan.** O Janie Ursynie, lekarzu i jego dziele o kościach, Index lect. in Univ. Jag. 1839/40 (O wyd. przez niego: Fabricii de locutione, tamże 1847/8).

20945. **Oczko Wojciech**, Przymiot i Cieplicy, wyd. E. Klink, Warsz. 1881 (z życiorysem i oceną stanu nauk, por. rec.: Aten. 1881 IV.); — Lubomirski T., Oczkowie, Bibl. warsz. 1857 II.; — Świeżawski E. i Wenda R., Wojciech Oczko, syfilidolog polski XVI. w., Pam. Tow. lek. warsz. 1890 LXXXVI., Odb. Warsz. 1890 (por. rec.: Rostafiński J., Kwart. hist. 1892).

20946. Beroaldus R., De terrae motu et pestilentia, Bononiae 1505; — Miechowita M., Contra sevam pestem regimen (1508), 1513, *zob.* Nr. 6920; — Benedictus J., De pestilentia, Crac. 1521; — Tenże, De morbo anglico, Crac. 1529; — Tenże, Regimen de novo inaud. morbo, Crac. 1530; — Aurimontanus, De pestilentia, Crac. 1530; — Sommerfeld J.. Ein trostlich Regiment wieder Pestilenz, Danzig 1531; — Franconius, Declamatio de peste, qua a. 1543 Crac., Crac. 1544, 1545, *zob.* Nr. 7085; — Micanus S., De peste, Crac. 1573; — Ruff M., O jadowitej mocy pestilen., Krak. 1588; — Kurzer Bericht wie sich zur Zeit der regier. Pestilenz verhalten, Für die Einwohner d. Stadt Thorn 1588; — Studiosi Posnaniae ob pestilentiam exules, 1589; — Petricius Seb., De natura morbi gallici, Crac. 1591 (DS.).

20947. **Kalendarze**, *zob.* Nr 10769, por.: E. Wiek XVI.; — Przyborowski J., Kalendarz ścienny na r. 1525 (Dod. do Nr. 209 Tyg. ill.), Warsz. 1887 (Kal. Mikołaja Procopiadesa ze Szadka); — Dwa kalend. pol. na r. 1528 i 1529, op. Celichowski Z., *zob.* Nr. 7020; — Krzyżanowski A., O kalendarzu Mik. Kopernika, Warsz. 1844.

20948. **Gazety**, *zob.* Nr. 7004, 7266, 7571, por.: O początku gazet, Światowid, Warsz. 1835 I., *zob.* Nr. 20712.

De libris prohibitis, zob. Nr. 14902.

(i: Historya literatury polskiej: Wiek XVII.)

20949. **Siarczyński Fr.**, Obraz wieku panowania Zygmunta III., zawierający opis osób żyjących pod jego panowaniem, znakomitych przez swe czyny pokoju i wojny, cnoty lub występki, Lwów 1828, Pozn. 1843 t. 2, *zob. Hist. polit.*

Zob. Nr. 18383, 18426–18428.

20950. **Szkoły**: Uniwersytet Jag., *zob.* Nr. 19022–19044, 19088–19095; — Kollegia, Akad. Jezuickie, *zob.* Nr. 19127–19189; — Akad. Zamojska, *zob.* Nr. 19219–19235; — Szkoły dysunickie, *zob.* Nr. 19413–19447.

Bibliografie, zob. Nr. 20123–20126.

Kat. rękopisów, zob. Nr. 47

20951. **Bełcikowski A.**, O literaturze i oświacie XVII. w., Dz. lit. 1870; — Tenże, Poeci XVII. w., tamże; — Tenże, Notaty o literaturze i oświacie XVII. w., Ze studyów, Warsz. 1886.

20952. Sokołowski A., Opiekunowie literatury i sztuki za czasów Zygmunta III. (odczyt), por.: Prz. tyg. 1883.

20953. Feldmanowski H., Władysława IV. stosunki literackie i nauk. z Włochami, Bibl. Ossol. 1868 XI.; — Czermak W., Na dworze Władysława IV., *zob. Hist. polit.*

20954. **Raczyński E.**, Żywoty sławnych Polaków XVII. w. (Nowodworskiego przez A. E. Koźmiana i żywot Albrechta Radziwiłła), Poznań 1840.

20955. Brückner A., Źródła do dziejów literatury, *zob.* Nr. 20215; — Wierzbowski, Biblioteka, *zob.* Nr. 20208.

20956 Nabielak L., Poeci polscy XVII. w., Bibl. Ossol. 1864 IV., *zob.* Nr. 20951.

20957. Bretholz U., Über bekannte und wenig bekannte polnische Dichter des XVII. Jahrh., Inaug.-Diss., Breslau 1897 I.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1898.

Pieśni historyczne, zob. Kroniki i t. d. Wiek XVII.

20958. Pieśni historyczne z r. 1605, *zob.* Nr. 7704.

20959. Pieśń do N. P. Maryi spiewaną na sejmach po zerwaniu obrad, Wielkopolanin 1848 Nr. 18.

20960. Brolis, Baśń o czarnoksiężniku (wyjęta z kronik XVII. w.), Charitas str. 359.

Pieśni kościelne, zob. Nr. 13936–13945.

20961. Kantyka (z rękop. XVII. w., wiersz), Warta 1887 Nr. 674.

20962. Z epoki panegiryków, Prz. lw. 1879 XI.

Sielanki, zob. Nr. 20998.

20963. **Bełcikowski A.**, O satyrykach polskich XVII. wieku, Świt, Lwów 1870 i w dziele: Ze studyów, Warsz. 1886.

20964. Szujski J., Nieznany poemat satyryczny XVII. w. (z r. 1656?), Roz. wydz. fil.-hist. Akad., Krak. 1874 I.

20965. Paskwile z czasów Zygmunta III., Athen. 1845 IV., *zob.* Nr. 7663.

20966. Wójcicki K. Wł., Starożytne przypowieści, *zob.* Nr. 20786.

20967. Błażewski, Setnik przypowieści, 1608, wyd. Bruchnalski W., Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1897.

R: Brückner A., Kwart. hist. 1898.

20968. Rysiński S., Przypowieści polskie nowo wydane, Krak. 1618, 1629, 1634 DS.

20969. Sowizrzał Jan, Fraszki nowe sowizrzałowe, 1615; Tenże, Zwrócenie się Matyasza z Podola przez Maćka pochlebcę (dwie ed.), b. r.; Tenże, Wyprawa ministrów, *zob.* Nr. 15527.

20970. Furfanterye dworskie, żartowne przypowieści, 1649; Nowokracki Cadasyian, Burleszki abo żarty dla kompanów, 1649; Facecye abo żartowne powieści, 1650; Facecye albo furfanterye dworskie, 1660, *zob.* Nr. 18681.

20971. Fraszki, żarty etc., Smolika P., Maciejowski W. A., Piśmiennictwo, Dod., *zob.* Nr. 20052.

20972. **Teatr** za Zygmunta III., 1587–1632, Tyg. lit., Poznań 1840 III.

20973. K. W. W., Teatr starożytny za Władysława IV., Kwart. nauk. 1836 III.; Przyj. ludu, Leszno 1840 VIII.

20974. **Windakiewicz St.**, Teatr Władysława IV., Prz. pol. 1893 III., Odb. Krak. 1893; — Tenże, Le drame dévotieux en Pologne, Bulletin de l'Acad., Crac. 1893; — Tenże, L'opéra italien à la cour de Ladislas IV., 1633 1648, tamże 1893, por.: Czermak W., Z dziejów teatru w Polsce w XVI. i XVII. wieku, Gaz. lw. 1893 Nr. 260–263.

20975. Lepszy L., Lud Wesołków w dawnej Polsce, *zob.* Nr. 18533.

20976. **Kraszewski J. I.**, Komedya rybałtowska, 1615, *zob.* Nr. 7808; — Synod klechów podgórskich, 1607, *zob.* Nr. 18559 do 18563.

20977. **Dyalogi** niektóre po szkołach jezuickich wyprawiane, *zob.* Nr. 19129.

20978. Komedya rybałtowska nowa, 1615, 1624; Dyalog mięsopustny, 1620, 1622; Rybałt stary wędrowny o delicyach spiewaków, kantorów i żaków nowo wydrukowany, 1632; Bachanalya czyli dialogi reprezentowane na teatrach szkolnych, 1640 (DS.), *zob.* Nr. 19320 i 19852; Bolte J., Die Jesuitenkomödien in Posen ums Jahr 1600, Ztschr. d. hist. Ges. Posen 1888 III.

20979. **Bolte J.**, Das Danziger Theater im XVI. u. XVII. Jahrh., Theatergesch. Forsch. XII., Hamb. 1895.

R: Schlösser, Euphorion 1897 V.

Muzyka, zob. Sztuka.

20980. Próbka szumnego stylu XVII. w., Pam. lw. 1817.

Zob. Nr. 19933.

20981. **Kmita J. A.**. Powieści wierszowane, wyd. Adalberg S., Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1897, *zob.* Nr. 20884.

20982. **Pudłowski M.**, Powieści wierszowane, wyd. Adalberg S., Bibl. pis. pol. Ak., Krak. 1897, *zob.* Nr. 20884.

20983. **Zbylitowski Andrzej**, *zob.* Nr. 7549; — Tenże, Żywot szlachcica we wsi, *zob.* Nr. 17998; — Wieśniak, powtóre wyd. T. Wierzbowski, Bibl. zapomn. poetów i proz., Warsz. 1893; — Przygana strojom białogł., *zob.* Nr. 18637 (por.: Kryński A. A., Wędrowiec 1894); — Epithalamion A. Zbylitowskiego na wesele Zygmunta III w r. 1592, wyd. Łoś J., Bibl. pis. pol. Akad., Krak. 1894 (por. rec.: w r. 1894: Słowo Nr. 70; K. S. L., Tyg. ill. I.; Kryński A. A., Wędrowiec; Brückner A., Kwart. hist.; Bull. de l'Acad., Crac. 1893); — Abicht R., Życiorys A. Zbylitowskiego, Arch hist. lit. Akad. X., Odb. Krak. 1899.

20984. **Grochowski Stanisław**, Wiersze i inne pisma, wyd. w: Bibl. polsk. Turowskiego, Krak. 1859 (poezye zebrał Ż. Pauli, życie i dzieła opisał X. J. Droździewicz); — Babie koło, *zob.* Nr. 7713; — Łukaszewicz J., Babie koło, chwila z życia St. Groch., Tyg. ill. 1864 IX., *zob.* Nr. 7671; — St. Grochowski, Dzieje dobrocz. kr. i zagr. 1824 V.; Maciejowski W. A., Prz. warsz. 1841 II., Athen. Krasz. 1844 V.; Kraszewski J. I., Życie domowe kilku pisarzy, Wilno 1842; — Wasilkowski J., O życiu i pismach St. Grochowskiego, Spraw. gimn. IV. we Lwowie 1880; — Windakiewicz St., Ks. St. Grochowski, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XVIII., Odb. Poznań 1891 (por. rec.: Kwart. hist. 1893); — Bełcikowski A., Ks. St. Grochowski, Przew. nauk. lit. 1891, Odb. Lwów 1892 (por.: Chmielowski P., Aten. 1892 i rec. z r. 1892: tamże II.; Nittmann K. J., Nowa Ref. Nr. 264; Kraj Nr. 45; P. Chm., Wędrowiec Nr. 26; w r. 1893: W. S., Prz. pol. III.; Krotoski K., Prz. powsz. I.; Kwart hist.); — Zygmunt III. i Grochowski, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.

20985. **Miaskowski Melchior Kasper**, Zbiór rytmów, Poznań 1622 DS.; 2. ed. wyd. Rymarkiewicz J., Poznań 1855; 3. ed. Bibl. pol. Turowskiego, Krak. 1861 (na końcu są wyjątki z hymnów J. Białobockiego); — O K. Miaskowskim, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Wężyk W., Orędownik, Poznań 1842; Maciejowski W. A., Tyg. lit., Pozn. 1846 III.; Kraszewski J. I., Życie domowe kilku pisarzy, Studya lit., Wilno 1842; — Przyborowski, Rodzina K. Miaskowskiego, Tyg. pozn. 1862; — Sienkiewicz H, K. Miaskowski, studyum literackie, Tyg. ill. 1870 V; — Wierzbicki J. L., Żywot K. M. Leliwity Miaskowskiego, Spraw. gimn., Wadowice 1893. (por. rec.: Dziama M. L., Muzeum 1893; Sopodźko T., Prz. powsz. 1894 I.; Hahn W., Kwart. hist. 1894); — Dziama L. M., Zapatrywania polityczne K. Miaskowskiego, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXI., Odb. Poznań 1895 (por. rec.: Kurpiel M. A., Prz. powsz. 1895 III.; Heck K., Kwart. hist. 1896).

20986. **Kochanowscy**. Piotr Kochanowski, Pam. krak. 1830 I.; Przyj. ludu, Leszno 1835 II. 1842 IX., 1845 XII.; — Chlebowski B., Przekład Jerozolimy Tassa przez Piotra Kochanowskiego, Aten. 1890 II. (por. rec.: Porębowicz E., Kwart. hist. 1893); — Rydl L., O przekł. Ariostowego Orlanda szalonego przez P. Koch., por.: Tretiak J., Czas 1895 Nr. 162; — Andrzej Kochanowski, *zob.* Nr. 3280; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Grabowski, Starożytności.

20987. **Widawski P. W.**, *zob.* Nr. 18271; — Kraushar A., Piotr Wężyk Widawski, satyryk XVII. w., Przew. nauk. lit. 1891.

20988. **Nowodworski B.**, Boga Rodzica, t. j. pienie, 1621; — Tenże, Bogarodzica i listy, wyd. Smieszkowic-Gelasinus, Warsz. 16.4; — Sobieski Jak., Rzecz na pogrzebie (B. Nowodworskiego), Warsz. 1625 (DS.), *zob.* Nr. 7936 i *Osoby*; — Nowodworski Bartłomiej, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Biografia B. Now. i jego fundacye, Na popis lyceum krak. 1841; — Koźmian A. E., Żywot B. Nowodw., Wrocław 1841, *zob.* Nr. 20954; — Gołębiowski S., B. Nowodw., Dz. warsz. 1853 Nr. 130.

20989. Stary poemat o Gdańsku (1630 r.), Bartoszewicz J., Studya hist. i lit., Krak. 1880 t. I.

20990. **Karmanowski Olbracht**. Poezye O. Karmanowskiego z r. 1640, Rozm., Krak. 1834; — Karmanowskiego O. Wiersze, wyd. J. K. Plebański, Warsz. 1890 (por. rec.: Prz. powsz. 1890 IV.; Brückner A. Kwart. hist. 1891; Aten 1891 III.; Tyg. ill. 1891).

20991. **Arciszewski Krz.**, Pieśni, *zob.* Nr. 8077; — Kraushar A., Dzieje Krz. Arciszewskiego, *zob. Hist. polit.*

20992. **Sarbiewski Kazimierz Maciej**, Carmina (wydania i przekłady, por.: E. XIX.), por.: O wyjściu Carmina, 1828, Roz., Lwów

1828; — Sarbiewii Carmina postuma, ed. Krystyniacki, Jahresb. d. Gymn., Lemberg 1876 (por. rec.: Prz. kryt. 1876); — Tenże, Fasti Sarbieviani, tamże 1886 (por, rec.: F. P., Muzeum 1887); — Bielowski A., Nowo wykryte poezye Sarb, Bibl. war. 1876 IV.; — Poemata omnia, editio omnium, Staraviesiae 1892 (por rec.: Prz. powsz. 1892 IV.); — Jezieniecki M., Celniejsze utwory Sarb., *zob.* Nr. 20822; — Parylak P., Z niewytłómaczonych poezyi łac. Sarb., Aforyzmy, Spr. gimn. w Cieszynie 1899; — Piątkiewicz Wł. T. J., Tłómaczenie z Sarbiewskiego, Prz. powsz. 1891 t. II.; — Tenże, Rękopisy Sarbiewskiego, tamże 1891 I., 1893 III., 1895 III.; — Langbein L. G., Commentatio de M. C. Sarbievii vita et scriptis, Dresdae 1754; Narbutt T., O Sarbiewskim, Tyg. wil. 1818 VI.; Mag. powsz. 1834 I.; Przyj. ludu, Leszno 1837 III.; Bibl warsz. 1859 IV.; Grochowski W., Tyg. ill. 1863 VII; — Liryk XVII. w., Prz. lw. 1876 XI.; Czas 1876 Nr. 15; — Kulczyński L., Kilka słów, Spr. gimn. Nowod., Krak. 1875 (por. rec.: Prz. kryt. 1876); — Ledochowski Ign., Notice sur Sarbiewski, Paris 1878; — Badeni X., Sarbiewski, Prz. powsz. 1884; Antoniewicz, Ztschr. f. vergl. Litteraturgesch. u. Renaiss. Lit. N. F. II.; — Woelke Fr. A., De Sarbieviana poesi (Posiedz. król. warsz. uniw.), Warsz. 1825; — Windakiewicz St., Liryka Sarb., Roz. wydz. fil. Akad. XV., Odb. Krak. 1891 (por. rec.: M. R., Aten. 1891 III.; W. Piątkiewicz, Prz. powsz. 1892 t. I.; Bielawski St., Kwart. hist. 1894); — Bormans, Comparatio Horatii et Sarbievii, Londyn (?); — Sas M., O miarach M. K. Sarbiewskiego, Roz. filol. Akad. XIII., Krak. 1889 (por. rec.: Kruczkiewicz, Kwart. hist. 1890); — Piątkiewicz Wł., Laska marszałkowska Sarbiewskiego, Studyum, Prz. powsz. 1891 I.; — Tenże, Kaznodziejska działalność Sarb., tamże 1891 II. (wyd. także w: Swadzie polskiej Ostrowskiego, *zob.* Nr. 1351; por. rec.: J. K. Heck, Kwart. hist. 1896).

20993. List Sarbiewskiego do Kaz. Leona Sapiehy, pisarza W. Ks. L., Bibl. war. 1859 IV.; Rywocki J. X., Beneficentia Regis M. C. Sarbiewski, Vilnae 1689 DS.

20994. Sarbiewski M. K., Rodzina 1880, Prz. katol. 1884 Nr. 6, Biesiada lit. 1895 I.; Tyg. ill. 1895 Nr. 9 i 10, Kraj 1895, Bull. pol., Paris 1895.

Zob. Nr. 13865, 19196.

20995. **Anioł Szlązak** (Angelus Silesius vel Scheffer), 1624—1677, nap. Siemieński L., Prz. pol. II., Portr. lit. t. IV., Dzieła.

20996. **Lorencowicz Aleksander**, studyum z epoki panegirycznej, nap. Sas J., Prz. powsz. 1893 III.; — Centuria emeritae virtutis Lorencowicz, Leopoli 1640 DS.

20997. **Grotkowski Jan.** Nabielak L., Poeci polscy XVII w., Bibl. Ossol. 1864 IV., por.: tamże 1864 VIII.

20998. **Zimorowicze J. Bartłomiej i Szymon.** Sielanki polskie z różnych autorów, Warsz. 1770; — Sielanki, wyd. Bobrowicza, 1836 (wstęp Odyńca E); — Sielanki J. B. i Sz. Zimorowiczów, wyd. Bibl. pol Turowskiego, Przemyśl 1857 (wstęp H. Felsztyńskiego); Galerya pisarzów polskich, Poznań 1840—1841 t. 2; — Trzy dziełka J. B. Zimorowicza, Heck K. J, Spraw. gimn, Stryj 1891, także p. t: Pomniejsze źródła, *zob.* Nr. 20216 (por. rec.: Krček Fr, Kwart. hist. 1890); — Bartł Zimorowicz, Hymny, wyd. Wisłocki Wł., Krak. 1876; — Dzieła histor. B. Zim., *zob.* Nr. 8573 8577; — Testament luterski, *zob.* Nr. 15551; — Dwaj Zimorowicze, Tyg. lit., Pozn. 1839 II.; — Zieliński L., Bartłomiej Zimorowicz, Lwowianin 1835; — B, Szymon Zimorowicz, tamże 1835; — Heck K., Listy B. Zimorowicza, Przew. nauk. lit. 1884; — Tenże, Inwentarz rzeczy i dzieł J. B. Zimor., Prz. archeolog. 1888 IV.; — Tenże, Materiały do biografii J B. i Sz Zimorowiczów, cz. I., Arch. ośw. i lit. Akad., Krak. 1893, por.: Bull Acad., Crac. 1895; — Tenże, Pobyt Wład. IV. we Lwowie 1634 i J. B Zimorowicz, Spraw. gimn. Franc. Józefa we Lwowie 1887; — Tenże, Życie i dzieła B. i Sz. Zimorowiczów, Ozimków, na tle stosunków ówczesnego Lwowa, Roz. filol. Akad. XXIII., Odb. Krak. 1894 (por. rec.: Gorzycki K. J., Przew. nauk. i lit. 1894; w r. 1895: Dziama L. M., Prz. powsz. II.; Ch P., Aten. II; w r. 1896: Tomaszewskij, Zap Tow. Szewcz. X. i Anz. Akad., Krak. 1894); — Czermak W., Przyczynek do biogr. J. B. Zimorowicza, Bibl. war. 1896 II. (por. rec.: Kw. hist. 1898); — H. G., Bart. Zimorowicz, Tyg. ill. 1897; — Łoziński Wł., Zięć poety, Kw. hist. 1890; — O sielankach B. Zimor., Warta 1876 Nr. 141; — Nogaj J, Wpływ poetów łacińskich na sielanki B. Zim., Roz. filol. Akad., Krak. 1886 XI. (por. rec.: K. J. Heck, Aten. 1887; M. Mazanowski, Kwart hist. 1888); — Suryn F, Sielankopisarze, Tyg. powsz. 1884 Nr. 1—5.

20999. **Gawiński Jan**, Poezye, wyd. Ż. Pauli, Lwów 1843; — Sielanki, Bibl. Mostowskiego, Warsz. 1805 i Bibl. klass. pol. Bobrowicza, Lipsk 1837; — Pisma pozostałe, wyd. Seredyński Wł., Arch. lit. i ośw. Akad. 1882 II. (por. rec: Biegeleisen H., Bibl. warsz. 1890; Brückner, Arch. f. slav. Philol. XII); J. Gawiński, Bibl. war. 1873 IV.

21000. **Opaliński Krzysztof**, Satyry, *zob.* Nr 8268—8272; — Opaliński Krz., Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Kraszewski J. I., Życie domowe kilku pisarzy, Studya lit., Wilno 1842; Grochowski W., Tyg. ill. 1863 VIII.; Szajnocha K., *zob.* Nr. 8270 (por: Hahn W., Muzeum 1896); — Bem A. G., Słowo o satyrach Krz. Opalińskiego, *zob.* Nr. 8271 (por. rec.: Gaz. lw. 1884 Nr 13); —

Mandybur T., Krz. Opaliński jako pisarz satyryk, *zob.* Nr. 8272 (por. rec.: H B., Prawda 1889 Nr. 45—47; Bruchnalski W., Kwart hist 1891); — Rabski Wł., Über die Satiren des Chr. Opaliński, Inaug. Diss., Berlin 1892 (por. rec.: Aten. 1892 III; Hahn W., Kwart. hist. 1894).

21001. **Opaliński Łukasz,** *zob.* Nr. 8376, 8377; — Wójcicki K. Wł., Opaliński Łukasz, Tyg. ill. 1860 II.

21002. **Twardowski Samuel z Skrzypny,** *zob.* Nr. 8347—8351; — Iwanowski A. E., *zob.* Nr. 8353; — Chlebowski Br., *zob.* Nr. 8354; — Czechowski Al., Sam. von Skrz Twardowski, Wojna domowa, Inaug. Diss., Berlin 1894; - Tenże, Sam. ze Skrz. Twardowskiego Miscellanea selecta, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1886 XXII. (por. rec: Bielawski A., Kwart. hist. 1896; Brückner A., tamże 1897); — Thieberger K., Sam. von Skrz. Twardowski, Beitrag zur Gesch. d. poln. Lit. d. XVII. Jahrh, Inaug. Diss., Breslau 1898; — Daphnis, *zob.* Nr. 18777.

21003. **Potocki Wacław,** *zob.* Nr. 8689, 8694; — Szajnocha K., *zob.* Nr. 8691; — Bełcikowski A., *zob.* Nr. 8692; - Chlebowski Br., *zob.* Nr. 8693; — Nabielak L., Wacław Potocki, Bibl. Ossol. 1864 IV; — Czubek J, Wacław z Potoka Potocki, nowe szczegóły do żywota poety, Arch lit. i ośw. Akad. VIII., Odb. Krak 1894 (por. rec.: Hahn W., Kwart. hist. 1897 i Bull. de l'Acad., Crac. 1895); — Brückner A., Ostatnie lata Wacława Potockiego, Bibl. warsz. 1896 III. (por. rec.: Hahn W., Kwart. hist. 1899); — Zgoda, Do żałosnej korony pol., wyd. Erzepki, Poznań 1899 (por. rec.: S. T., Prz. pol. 1889 III., Niwa 1889); — Kraszewski J I., Wojna chocimska W. Potockiego, bibliografia, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I., *zob.* Nr. 6690; — Merkuryusz nowy, wyd. Erzepki, *zob.* Nr. 8694 (por rec.: J K. Plebański, Bibl warsz. 1889 III; Brückner A., Kwart. hist. 1889); — Plebański J. K., Pieśni, Bibl. war. 1890 IV., Odb. Warsz. 1890 (por. rec: Brückner A, Kw. hist. 1891); — Mecherzyński K., O wetach parnaskich Wacł Potockiego, Rocz. tow. nauk. krak. 1869; — Potocki W, Jovialitates albo żarty, Lipsk 1746—1749 DS.; — Przysłowia W. Potockiego, Rozm, Lwów 1857; — Franko Iw., Bajka węgierska W. Potockiego i Psiakrew, Wisła 1893; — Brückner A., Spuścizna rękopiśmienna po Wacławie Potockim, Roz. filol. Akad. XXVII., XXIX, Odb. Krak. 1898, 1899 (por.: Anz. Akad., Krak. 1897).

21004. **Kochowski Wespazyan,** *zob.* Nr. 8466—8471; — Pisma wierszem i prozą, Bibl. pol. Turowskiego 1859; — Bartoszewicz, *zob.* Nr. 8473; — Siemieński L., *zob.* Nr. 8474; — Rzążewski A., *zob.* Nr. 8475; — Wisłocki Wł, *zob.* Nr. 8476; — Tarnowski St., *zob.* Nr. 8474; Bibl. war. 1873 IV.; — Rybarski F., Przyczynek do życiorysu W. Kochowskiego i jego rodziny, Aten. 1897 IV. (por. rec.: Hahn W., Kwart. hist. 1897); — Nehring W., Wespazyan Kochowski i jego liryki, Studya literackie, Poznań 1884; — Dziama L. M., Zapatrywania religijne W. Kochowskiego, Prz. powsz. 1894 II., Odb. Krak. 1894 (por. rec.: Niedziama, Gaz przem. 1894 Nr. 39); — Tenże, W. Kochowskiego Psalmodya polska, Spraw. gimn. św. Jacka, Krak. 1896 (por. rec.: A. Mazanowski, Prz. pol. 1896 IV.; K. Wróblewski, Muzeum 1896; Prokesz, Aten. 1897 III.; Zawiliński, Prz. lit. 1897 Nr. 5).

21005. **Morsztyn Andrzej,** Poezye (mylnie Zbigniewa Morsztyna), Poznań 1844; — Andrzeja Morsztyna niewydane poezye, wyd. Seredyński Wł., Roz. filol. Akad., Krak. 1875 t II.; — Poezye oryginalne i tłómaczone, wyd. Chmielowski P., Bibl najceln. utworów, Warsz. 1883 (por. rec.: Kaszewski K., Bibl. warsz. 1884 II.); — Wyjątek z rękopisma Lutnia A. Morsztyna, 1661, z historycznymi przypiskami krytycznymi (z medalionem Morsztyna), Czas. nauk. Ossol. 1830 III., 1831 I.; — Zdanie Malinowskiego o Andrzeju Morsztynie, Pam Sandomirski I.; — Małecki A., Jan Andrzej Morsztyn i jego imiennicy, Pismo zb. Ohryzki 1859 I. i Z dziejów i literatury, Lwów 1896; — Siemieński L, Jan Jędrzej Morsztyn, Tyg. ill. 1861 III.; Toż, Portrety literackie I.; Dzieła, Warsz. 1884 III.; - Bełcikowski A, Morsztyn A, Tyg. ill. 1871 VIII.; — Szczegół o A. Morsztynie, *zob.* Nr. 4007; — Sienicki A., Przyczynek do biografii A. Morsztyna, Aten. 1889 III; — Zawiliński R., Notatka do biografii J. A. Morsztyna, Bibl. warsz. 1893 I. (por. rec.: Porębowicz E., Kwart. hist. 1894); — Porębowicz E., Notatki do biografii J. A. Morsztyna, Kwart. hist. 1894; — Deiches E., Koniec Morstina, studyum hist, Świat 1893, Odb. Krak. 1894 (por. rec.: w r. 1894: Porębowicz E, Kwart. hist. 1894; *, Prz. powsz. 1894 III.; Kaszewski K., Bibl. warsz. II; Kraj Nr. 9; w r. 1895: *, Prz. pol. III.); — Świderski T., Jędrzej Morsztyn, studyum lit., Przew. nauk. lit. 1878 (por. rec.: Aten. 1889 III.), — Porębowicz E., Andrzej Morsztyn, przedstawiciel baroku w poezyi polskiej, Roz. filol. Akad XXI., Odb. Krak. 1893 (por. rec: w r. 1894: W. S., Prz. pol. I.; -ej-, Tyg. ill.; Jankowski Cz., Gaz pol., Warsz. Nr. 38; w r. 1895: Dziama L. M., Prz. powsz. III.; Ch. P., Aten I.; por. też: Bulletin de l'Acad. 1893); - Kaszewski K., Poeta barokowy, Bibl. warsz. 1894 t II. (z powodu rozpr. Świderskiego i Porębowicza); — Nehring Wł., Psyche A. Morsztyna, Studya lit, Poznań 1884.

21006. **Morsztynowie** Zbigniew, Pogrom Turków, *zob.* Nr. 8463; — Małecki,

zob. Nr. 21005; — M. P., Zbigniew Morsztyn, Panorama 1836; — Rzepecki J., O nieznanych poezyach Z. M., *zob.* Nr. 8464 (por. rec.: Z., Prawda, Warsz 1884; Warta 1884 Nr. 530; Aten. 1884 IV.); — Rzepecki Z., Muza domowa czyli niewydane a po części i nieznane dotąd poezye Stan. Morsztyna, Warta 1875 Nr. 1.; — Hieronim Morsztyn, Antypasty małżeńskie, *zob.* Nr. 18781; — Mecherzyński K., H. M., Bibl. warsz. 1859 II.

21007. **Jan III. Sobieski.** Tarnowski St., Królewskie rymy, por.: R. A., Niwa 1892 Nr 21; — Wiersze króla Jana Sobieskiego, Kraj 1893 Nr. 50; — Siarkowski W., Wiersze króla Jana Sob., Dz. pozn. 1894 Nr. 4, Gaz. lw. 1894 Nr 2, 3.

Zob. Nr. 1449 i Historya polit.

21008. **Costin Miron.** Wiecki W., Miron Costin, przyczynek do hist. lit. pol. XVII. w., Prz. powsz. 1897.

21009. **Chrościński W. St**, Lament strapionej ojczyzny, wyd. B. Erzepki, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXI., Odb. Pozn. 1895 (por. rec: Brückner A., Kwart. hist. 1896; Dziama M. L., Prz. powsz. 1895 III i Dod. do Dzien. pol. 1895 Nr. 3, 4); — Bandtkie J. S., O W. S. Chrościńskim, Rocz. tow. nauk. krak. 1826 XI.; Dodatek do tej rozprawy, tamże 1831 XIV.; — Styczyński, Dz. wil. 1818 II. (Rozmowy).

21010. **Fredro Andrzej Maksymilian**, Przysłowia, *zob.* Nr. 8543; — Tarnowski St., A. M Fredro, *zob.* Nr. 8549, por.: Wiek 1881 Nr. 213—237 (List Jana III. do Fredry).

21011. **Pasek J. Chr.**, Pamiętniki, *zob.* Nr. 8644—8650; — Pamiętniki nowe wyd. kryt. według rękop. bibl. ces. w Petersb., przyg. Br. Gubrynowicz, Lwów 1898 (por. rec.: Hahn W., Aten. 1899 II.); — Czubek J., Jan Chr. Pasek, por.: Bulletin de l'Acad., 1898 i *Dod. I.*

21012. **Wymowa**, *zob.* Nr. 20655—20658; — Starovolscii De claris oratoribus, *zob.* Nr. 8028; — Sakowicz K. Kassyan, Przedmowy aktom weselnym, Krak. 1625, 1626, 1628, 1630; — Spiżarnia aktów rozmaitych, które się przy zalotach, weselach, bankietach, pogrzebach odprawować zwykły (zebrał M. Filipowski), Krak. 1633, 1635, 1636, 1640, 1642, 1645, 1647, 1668, 1680, Wilno 1641; — Trzebicki A., Manipulus orationum ab viris Poloniae, Romae 1639; — Radau M. X., Orator extemporaneus, Vilnae 1640; — Wojsznarowicz J., Orator polityczny weselnym i pogrzebowym służący, ded. J. Sapieże i Marc Ogińskiemu, Wilno 1644, Krak. 1648; — Orationes panegyricae variorum, 1671; — Kanon A., Lucubrationes oratoriae regum, principum, Crac. 1676; — Boczyłowicz J., Wymowny polityk w listach i mowach, ded. J. Winklerowi, Toruń 1694, 1699; — Kwiatkiewicz J. X., Suada civilis, Calissii 1697; — Pisarski J. S., Mowca polski, t. I., Kalisz 1676, 2. wyd. tamże 1689. *zob.* Nr. 3382; — Ostrowski S. Danejkowicz, Swada polska, 1745; Suada latina, 1747, *zob.* Nr. 1351.

Zob. Nr. 1345—1402, 19246, 19343, 19346, 19363, 19364.

21013. **Sobieski Jakób**, *zob.* Nr. 3824, 7907.

21014. **Kazania.** Piekarski A. X., Kazania przygodne i świąteczne, Krak. 1620; — Stephanides M. X., Kazanie na niedzielę, Zamość 1624; — Maroniusz M. X.. Kazanie na pośw. kośc., Leszno 1635; — Białkowski X. J., Kazanie pod szopą obozową, *zob.* Nr. 8110 (DS.).

Skarga Piotr, zob. Nr. 20900.

21015. **Birkowski Fabian**, Kazania, *zob.* Nr. 8064; — Makowski Ad. X., Obraz wielki Fab. Birkowskiego, ded. Ben. Klonowskiemu, Krak. 1636 DS.; — Birkowski Fabian, Ossol. Wiad. hist. kryt. t. I.; Brodziński K., Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1830 XXI; Wójcicki, Życiorysy t. II.; Przyj. ludu, Leszno 1833 II.; Kierski, Tyg. ill. 1866 XIII.; Opiekun dom., War. 1867; — Krukowski J. ks., Rozbiór krytyczny kazań ks. F. Birkowskiego na niedziele i święta doroczne (przedruk z Homiletyki), Krak 1898.

21016. **Olszowski Andrzej**, *zob.* Nr. 8516; — F. M. S., Olszowski Jędrzej, prymas arcybiskup, Tyg. ill. 1863 VIII.,

21017. **Młodzianowski Tomasz ks.** Sas J., Ksiądz Tomasz Młodzianowski i jego kazania, Prz. powsz. 1896 IV. (por. rec.: Mazanowski A., Prz. lit. 1896 Nr. 12).

21018. **Starowolski Sz.**, *zob.* Nr. 8005 do 8030; — Wierzbowski T., Simonis Starovolscii, cantoris Tarnoviensis et canonici Cracoviensis, elenchus operum, tum typis impressorum, tum manuscriptorum, Vars. (Odb. z Otczetu) 1894.

Załuscy, zob. Hist. lit. Wiek XVIII.

Przebieg sporów religijnych, zob. Nr. 15179 i n.

21019. **Literatura polityczna**, *zob.* Nr. 17456, 17465; — Tarnowski St., Stan i charakter lit. polit. polskiej w w. XVII., Drugi zjazd hist. pol. we Lwowie 1890 (t. I. Referaty).

21020. **Filozofia.** Petrycy J. I., *zob.* Nr. 8106; — Pedagogia, *zob.* Nr. 19846 do 19863; — Komeński J. A., *zob.* Nr. 19854.

21021. **Historya.** Firlej J., Oratio de studio historico, Heidelberg 1609; — Starowolski, Penu Historicum, *zob.* Nr. 8015; — Pastorius, de dignitate hist., *zob.* Nr. 19940; — Łubieński St., *zob.* Nr. 7745; Treter T., *zob.* Nr. 7777; Wołodkowicz Ch, *zob.* Nr. 7778; Paprocki Bartł., *zob.* Nr. 7833; Neugebauer Sal., *zob.* Nr. 7844; Lubieniecki A., *zob.* Nr. 7867; Lipski J., *zob.* Nr. 7986; Bzowski A., *zob.* Nr. 8072; — Starowolski Sz., *zob.* Nr. 8005—8030; Goldonowski A., *zob.* Nr. 8116; Wassenberg E., *zob* Nr. 8125; Piasecki P., *zob.* Nr. 8171 i *Dod. I.*; Węgierski A., *zob.* Nr. 8188; Damalewicz St, *zob.* Nr. 8205; Okolski Sz., *zob.* Nr. 8245; Rudawski W., *zob.* Nr. 8333; Wydżga J. St., *zob.* Nr. 6336; Kobierzycki St., *zob.* Nr. 8342; Historia, *zob.* Nr. 8388; Szczygielski St., *zob.* Nr. 8418; Kochowski W., *zob.* Nr. 8466 i 21004; Grądzki S., *zob.* Nr. 8507; Kojałowicz W. W., *zob.* Nr. 8524; Wiszowaty, *zob.* Nr. 8537; Fredro A. M, *zob.* Nr. 8541; Pastorius J., *zob.* Nr. 8557; Zimorowicz B., *zob.* Nr. 8573 i 20998; Susza J., *zob.* Nr. 8604; Józefowicz T. J., *zob.* Nr. 8666; Rubinkowski J. K., *zob.* Nr. 8724.

21022. **Pamiętniki.** Jewłaszewski T., *zob.* Nr. 7696; Niemojewski St, *zob.* Nr. 7728 i *Dod. I.*; Żółkiewski St., *zob.* Nr. 7731; Marchocki M., *zob.* Nr. 7736; Maszkiewicz Sam., *zob.* Nr. 7886; Ostroróg, *zob.* Nr. 7906; Dembołęcki Wojc., *zob.* Nr. 7932 i *Dod. I.*; Maszkiewicz B, *zob.* Nr. 8115; Kordecki A. X., *zob.* Nr. 8255; Radziwiłł Al. St., *zob.* Nr. 8273; — Cedrowski, *zob.* Nr. 8391; Łoś Wł., *zob.* Nr. 8408; Medeksza St. Fr., *zob.* Nr. 8415; Obuchowicz Fil., *zob.* Nr. 8416; Makowiecki St., *zob.* Nr. 8458; Dziennik pogromu, *zob.* Nr. 8459; Jerlicz J., *zob.* Nr. 8478; Jemiołowski M., *zob.* Nr. 8539; Chrapowiecki J. A., *zob.* Nr. 8585; Poczobut J. Wł. Odlanicki, *zob.* Nr. 8605; Pasek J. Chr., *zob.* Nr. 8644—8650 i 21011; Wierzbowski St, *zob.* Nr. 8654.

21023. **Knapski Grz.**, Słownik, *zob.* Nr. 20443; — Fr. S., Wiad. o życiu i pismach Grz. Knapskiego, Czasop. nauk Bibl. Ossol. 1828 III.; Tyg. ill. 1863 IV.

Podróże, zob. Nr. 18839—18870.

Geografia, zob. Nr. 10084—10153.

Nauka prawa, zob. Nr. 16121, 20670.

Nauki ścisłe w XVII. w., zob. Nr. 19932 do 19944 i 20661—20705.

21024. Dickstein S., Zur Geschichte der Mathematik im XVII. Jahrh., Bibl. mathem. 1894, Odb. Berlin u. Paris 1894.

21025. **Kochański A.** Żebrawski T., O Ad. Kochańskim, R. tow. nauk. krak. 1862 VII.; — Dickstein S., Wiadomość o korespondencyi Kochańskiego z Leibnizem, Rozpr. Akad. um. wydz. hist.-przyr. 1898 t. XXIII., por.: Anz. Akad. Wiss., Krak. 1896; — Kvacsala J., D. E. Jablonsky's Briefwechsel mit Leibnitz nebst anderen Urkunden, Uczenija zapis. jurjew. uniw. 1897, 1898 Nr. 2.

21026. Sartorius, Meletematum hist. decas, Thorun. 1697 DS.

O geometrach polskich, 1500—1684, zob. Nr. 20914.

21027. **Buratini T. L.**, Misura universale, Wilno 1675, 2. ed. Wydz. matem.-przyr. Akad., Krak. 1897; Toż po pol.: Miara powszechna, traktat wydany w r. 1675 w Wilnie po włosku, Akad. um, Krak. 1897 (po przedmowie podpisany L. Birkenmajer); — Favaro Ant., Intorno alla vita ed ai lavori di T. L. Burattini, fisico agordino del secolo XVII., Memoire del R. Instituto Veneto di sienze, lettere ed arti XXV., Odb. Venezia 1896.

21028. **Kucharzewski F.**, O astronomii w Polsce, Materyały, Pam. Tow nauk ścisłych, Paryż 1872 t. II., *zob.* Nr. 20684.

21029. **Fizyka.** Arnold J. Chr., Physiker zu Lissa nach Jonstons Tode v. J. 1675—1775 (na pierwszej karcie tytuł: Polnische Litteratur), Warsz. 1821.

21030. Uwagi nad machinami i stowarzyszeniem się z dziennika Markiewicza, krak. korzennika w XVII. wieku, Pam. lw. 1816; Jak wysoko stała mechanika za Sobieskiego? Wiek 1877 Nr. 285.

21031. **Broscius (Brożek) J.**, *zob.* Nr. 15516 i 19153; — Penzel Abr., De literarum in Polonia vetustate, ded. Hug. Kołłątaj, praemittitur notitia vitae Broscii, Crac. (circa 1786) DS.; — Brosciusz Jan, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Majer J., Zawód lekarski Jana Brosciusa, Rocz. wydz. lek., Krak. 1892 V.; — Kraszewski J. I., Życie domowe kilku pisarzy polskich, Studya lit., Wilno 1842; — Kierski E., Broscyusz Jan, Tyg. ill. 1865 XI.; — Franke J. N., Jan Brożek akademik krakowski, Krak. 1884, (por.: Program, Roz. i spraw. wydz. mat.-przyr. Akad. krak. 1883 X.).

R: Matusiak, Prz. powsz. 1885 V.

21032. **Jonston J.** Arnold J. Ch., Wiadomość o życiu i dziełach Jana Jonstona, Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. 1805, Odb. Warsz. 1805; — Zdanie Cuviera o pismach Jonstona Wielkopolanina, Roz. lw. 1830; — Siemieński L., Jonston J., Tyg. ill. 1860 I.

21033. Jonston J., Ad D. Joh. Schlichtingk consolatio, 1639 DS.

21034. **Heveliusz Jan.** Köhler J. D., Eine Schau-Münze, auf den in der Sternseher-Kunst welt-berühmten Johann Heve-

lius zu Danzig, mit Abbild., Nürnb. 1735; — Skimborowicz, Żywot i prace Jana Heweliusza (Gdańszcz.), Warsz. 1860; — Bersohn M, Kilka słów o Janie Heweliuszu z w. XVII., oraz o jego korespondencyi, Warsz. 1898 (por.: X., Tyg. ill. 1899 Nr. 26; Srokowski St., Przegl. pol. 1899 I.).

21035. **Oczko Wojciech.** Przymiot i Cieplice, opatrzone życiorysem i oceną stanowiska nauk. Oczki przez E. Klinka, z rozpr. o języku Ad. A. Kryńskiego, Warsz. 1881, (por.: St. M., Aten. 1881 IV.); — Ad. Gr., Oczko W., Dz. dla wszystkich, War. 1885; — Świeżawski E. S. et K. Wenda, Wojciech Oczko, Pam. Tow. lek. warsz. 1890, Odb. War. 1890 (por.: Rostafiński J., Kwart. hist. 1892).

21036. Mattias Littawer Vorbek, Wlad. IV. Poloniae Regis medicus, Roczn. tow. nauk. krak. 1823 VIII.

21037. **Wosiński Stanisław.** Wojciechowski Br., St. Wosiński, lekarz XVII. stulecia, Pam. Tow. lek., Warsz. 1897.

21038. Notatki lekarza we Lwowie, *zob.* Nr. 7940; Będzisławski chirurg, 1698, Tyg. krak. 1834.

21039. **Weinert A.**, Wiadomość hist.-stat. o morowem powietrzu w Warszawie w latach 1624 i 1625, *zob.* Nr. 7949; — Powietrze morowe w Poznaniu (1629—1630), w Wilnie (1630), *zob.* Nr. 7977.

21040. Laelius L. (Jul. Recalchi), De sarmatica lue, Ferrara 1600; Pecalchius L. L., De sarmatica lue, Ferrarae 1600; Posthumus And., De sarmatica lue, Vincentiae 1600; Tenże, Septem morborum, ad Sarmatas dialogus (de Sarm. lue), Witeb. 1600; Hutzig E., Libellus de peste, Gedani 1621; Petrycy J. J., Praeservatio abo uchrona powietrza morowego, Krak. 1622 (potem druk. 1795 i w dziełku p. t.: Nabożeństwo do św. Rozalii, Bochnia 1867); Marcin z Kiecka, Preservativa przeciwko powietrzu, Poznań 1624; Pniewski mar Kod., Rada i instrukcya przeciw powietrzu, Toruń 1626; Henning St., Antidotum seu cura pestis, 1630, 1631; Podziękowanie Bogu za morowe karanie, Krak 1633; Sleszkowski Seb., O ustrzeżeniu morowego powietrza, 1635, 1638; Babski D, Treny smutku i żałości morowego powietrza, Krak. 1677, *zob.* Nr. 8533 (DS.)

21041. Lembke, Die rigasche Medicinal Verfassung im XVII. Jahrh., Mitth. Liv-Est-Kurl. 1868 XI.

21042. **Kalendarze**, *zob.* Nr. 20947, por. E. Wiek XVII.: 1607 Calender, 1627 Judicia duo astropolitica, 1634 Freytag Ad., 1644 Eichstadius Laur., 1663—1694 Słowakowicz Stan., 1663 Gostumiowski Jan, 1671 Brosciusz Mik., 1678—1682 Krzykowski Kr., 1683—1699 Ciekanowski K, 1691—1699 Tarczewski Jan St., 1691 Ormiński T. Fr., Niewieski Stan., 1692 Wolski W., Dziurkiewicz K., 1694 Zelecki W., Pęcherzyński A., Kubalewicz K., Dubrawsky M., 1697 Tenzel, 1698 Kochański M. A

21043. Kalendarz myśliwych z XVII. w., Wildt J., Kalendarz powsz. na r. 1853.

21044. **Gazety**, *zob.* Nr. 28948, nadto Nr. 6013, 7680, 7681, 7827, 7992, 8142, 8168, 8316, 8372, 8488, 8733, 8744.

De libris prohibitis, zob Nr 14902.

(k: Historya literatury polskiej: Wiek XVIII.).

Bibliografie, zob. Nr. 20123 - 20126.

Katal. rękopisów, zob. Nr. 47.

21045. **Bartoszewicz J.**, Szkice z czasów saskich (Warszawa w końcu r. 1702 i Warszawa w r. 1705), Dzieła, Krak. 1880 t. VII., *zob.* Nr. 18429 i *Hist. polit.*

21046. Krajewski A., Przyczynek do historyi z czasów saskich w Polsce, Echo lit. 1898.

21047. **Röpell R.**, Polen um die Mitte des XVIII. Jahrh., *zob. Hist. polit.*

21048. Waliszewski K, Polityczne i społeczne obyczaje XVIII. w. w Polsce i w Anglii, *zob. Hist. polit.*

21049. Dzieduszycki M., Rzut oka na stan religijno-moralny Polski w XVIII. w., *zob.* Nr. 18437 i 18801.

21050. Sozański A., Ciekawe szczegóły z literatury i bibliografii, Wiedeń 1858.

21051. Szawłowski A., Główne prądy umysłowo-filozoficzne w XVIII. w., Niwa 1893.

21052. **Smoleński Wł.**, Przewrót umysłowy w Polsce w XVIII. w, Krak. 1891; — Tenże, Wiara w życiu społeczeństwa polskiego w epoce jezuickiej, Ognisko 1883, Odb. Warsz. 1883; — Tenże, Zatargi kierunków skrajnych w publicystyce ostatniej ćwierci wieku, Prawda, Warsz. 1891; — Tenże, Walka z przesądami w Polsce w XVIII. w., Aten. 1891 (ustępy powyższego dzieła).

R: w r. 1891: Suesser J., Myśl Nr. 14, 15: A. Rembowski, Niwa Nr. 6, 22 24; A. Karbowiak, Przegl. powsz. IV.; — w r 1892: P. Chm., Wędrowiec Nr. 2; A. Karbowiak, Kuryer pozn. Nr. 70; Prz. kat. Nr. 10; A. Skórski, Muzeum; T. Korzon, Kwart. hist. i Kraj Nr. 11, 12; K. Waliszewski, Aten I.: A. Sokołowski, Nowa Ref. Nr. 296; A. G. Bem, Prz. tyg.

21053. **Korzon T.**, Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Aug., 1764—1794, *zob. Hist polit.*

21054. **Bełcikowski A.**, O literaturze za Stan. Aug, Ze studyów, Warsz. 1886; — Tenże, Dwie epoki naszego pseudoklasycyzmu, tamże; — Literatura z czasów Stan. Augusta, Tyg. wielkop. 1873.

21055. Tomkowicz St., Nieco o dowcipach, żartach i poezyach na dworze Stan. Aug., *zob.* Nr. 18521.

21056. Obiad czwartkowy, Rozr. dla dzieci 1828; Obiady czwartkowe Stan. Aug., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

21057. **Dębicki L.**, Puławy, *zob.* Nr. 9907 i *Hist. polit.*

21058. **Kraszewski J. I.**, Polska w czasie trzech rozbiorów, *zob. Hist. polit.*

21059. Pawiński A. Michał Gröll, obrazek na tle epoki Stanisławowskiej, *zob.* Nr. 20200.

R: Kraushar Alex., Kwart. hist. 1897.

21060. Popławski Ant., Uwagi nad pochwałą wieku XVIII., Excerpt z pamiętnika, b. m. 1784 DS; Rzut oka na literaturę polską od ostatniego podziału Polski aż do końca w XVIII. (z gaz. Jeneńskiej z przydaniem niektórych uwag). Nowy pam. warsz. 1802 VII.

21061. Siemieński L., Cagliostro w Warszawie (1780), Portrety literackie i Dzieła, Warsz. 1881 t. III.

21062. **Kalinka W.**, Ostatnie lata panowania Stan. Aug.; — Tenże, Sejm czteroletni, *zob. Hist. polit.*

21063. **Smoleński Wł.**, Kuźnica Kołłątajowska, *zob. Hist. polit.*

21064. B., Literatura piękna na usługach reformy, Kurj. polski, Lwów 1891 Nr. 120; Gubrynowicz Wł., Pierwsza rocznica, Gaz. nar. 1891 Nr. 106; Ottman R., Toż, Prz. powsz. 1891.

21065. Szulc, Życie warszawskie przy schyłku XVIII. w., Kraj (krak.) 1870 II.

21066. Załęski St., O masonii w Polsce, Krak. 1889.

Literatura w Galicyi, zob. Wiek XIX.

21067. **Szkoły**, *zob.* Nr. 18935—19462; — Uniwersytet Jag., *zob.* Nr. 19045—19087; — Kollegia i akad. Jezuickie, *zob.* Nr. 19127 do 19189; — Akad. wileńska, *zob.* Nr. 19198 do 19208; — Akad. Zamoyska, *zob.* Nr. 19236 do 19242; — Szkoły pijarskie, *zob.* Nr. 19249 do 19303; — Collegium nobilium, *zob.* Nr. 19256 i *Dod. I.*

Reforma szkolnictwa i Komisya edukacyjna, zob. Nr. 19448–19517.

21068. **Konarski Stanisław**, Dzieła, *zob.* Nr. 9267, 9289–91, 9357 i 19259–60, 19281; — Opera lyrica (ed. Andraszek), Vars. 1826; — Suum cuique, por.: Pilat R., Nieznane pismo pol. St. Konarskiego, Prz. pol. 1869 IV.; — Szlachtowski J., O piśmie Suum cuique, tamże 1871 II.; — Index lectionum in Univ. Jagiell., Crac. 1835/6 (dwie ody Konarskiego), *zob.* Nr. 19201; — Nacher T., O religii poczciwych ludzi, *zob.* Nr. 9291; — Biegański St., Poczet prac ks. St. Konarskiego (z portretem Kon.), b. m. i r. (1896); — Tenże, Konarsciana, por.: Offmański M. Przegl. liter., Krak. 1897, *zob.* Nr. 19257; — Korespondencya, *zob.* Nr. 9291; — List do Ant. Rogalińskiego, superiora Pijarów w Krak., Kłosy 1877 XXI.; — Jakubowski W., Żal przyjacielski, nadgrobek St. Konarskiemu, 1773; — Koblański J., Oda na śmierć St. Konarskiego, (Warsz.) 1773; — Zacharyaszewicz Grz. X., Kazanie na pogrzebie St. Konarskiego (5. sierpnia), War. 1773; — Krajewski M., Pochwała St. Konarskiego, Warsz. 1783; — Dmochowski Fr. X., Wiadomość o życiu i pismach St. Konarskiego, Pam. warsz. 1803, Pisma, Warsz. 1826 cz. II. (Toż po łac. przez C. K. Kamieńskiego, Vars. 1818); — Na popis publ. uczniów konwiktu warsz. XX. Pijarów, War. 1817 (Wiad. o Konarskim); — Łopacki J., Wiad. o życiu i pismach St. Konarskiego, Pszczoła polska, 1820; — Konarski Stan., Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Łukaszewicz J., O Konarskim, Szkoła polska 1849; — Tyg. ill. 1861, 1862, 1865; — Wojciechowski K., Młodość Stan. Konarskiego, Lwów 1895; z genealogii rodu Konarskich (por.: Bartoszewicz K., Prz. lit., Krak. 1896; Czasopismo akad., Lwów 1895); — Biegeleisen H., Stan. Konarski w procesie Jezuitów z Pijarami, Muzeum 1896; — Tenże, Konarski jako dyplomata, Bibl. warsz. 1883 IV.; — Chodkiewicz, Portrety wsławionych Polaków; Warsz. 1820; — Albertrandy J. B., Opisanie medalu St. Konarskiego, Dz. wil. 1817; — Znalezienie serca St. Konarskiego, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1882 III.

21069. **Towarzystwa naukowe**, *zob.* Nr. 20722 20724, nadto Nr. 5396, 10065—10067; — Litwiński W., O tow. uczonych, Rocz. tow. nauk. krak. 1817; — Załuski J. A., Projet d'association, Projekt assocyacyi, 1744 (por.: Programma, Mtizler, Warsch. Bibl. 1754); — Obermeier Fulg., Orationes tres, De conjungendis cum nobilitate literis, ded. J. Załuski, Vars. 1759; — Institutum Soc. lit. ad edendos libros promotore J. A. Załuscio, Vars. 1765, *zob.* Nr. 20030; — Janozki J. D., Kritische Briefe an versante Freunde, Dresden 1745 (DS.), *zob.* Nr. 21161.

21070. Wiersz do Załuskiego J. A., gdy bibliotekę wileńską Coll. nobil. Soc. J. odwidzić raczył, 1773 DS.

Biblioteka Załuskich, zob. Nr. 27—28.

21071. **Acta litteraria** Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae a. MDCCLV. publ., I.—IV., Vars. et Lipsiae 1755, typis Mizlerianis; — Mitzler W. de Kolof, Nowe wiadomości ekonomiczne i uczone albo Magazyn nauk, Warsz. 1760 (DS.).

Journal literaire, zob. Nr. 9106.

Literatura peryodyczna, zob. Nr. 20721 i 21188.

21072. Chmielowski P., Sobieski w epopei z czasów saskich, Aten. 1883 IV. i Studya i szkice, Krak. 1886 I.; — Bartoszewicz K., Małpa-człowiek, nieznana satyra z XVIII. w., Prz. lit. art., Lwów 1884.

21073. Mecherzyński K., O poetach czasów Stanisława Augusta, Rocz. tow. nauk., Krak. 1865 XXXII.

21074. Stanisław August jako poeta, Wiek 1870 Nr. 91—96, Czas 1879 Nr. 83.

21075. Dębicki L., Pceci w Puławach (Ign. Krasicki, A. Naruszewicz, St. Trembecki, Kaj. Węgierski, Józef Szymanowski), Przew. nauk. lit. 1888 i 1889 (por.: Tyg. ill. 1889).

21076. Kantecki Kl., Zagadki z XVIII. w., Gaz. lw. 1877 Nr. 149.

21077. Biegeleisen H., Konstytucya 3. maja w poezyi, Myśl 1891 Nr. 2—4, *zob.* Nr. 5356.

21078. **Estreicher K.**, Repertoar sceny polskiej od r. 1750 - 1871, Pisarze i tłómacze sceniczni zestaw. abecadłowo, Krak. 1871 (Odb. z I. t. Bibliogr., *zob.* Nr. 20125); — Tenże, Rys ogólny piśmiennictwa dramatycznego polskiego od r. 1750—1780, Dz. lit. 1853.

21079. Zawiliński R., Intermedya wiejskie w Polsce na początku XVIII. w., Świat 1891 Nr. 23.

21080. Czajewski W., Teatr w konwikcie pijarskim w Warszawie, Wędrowiec 1898 Nr. 16 i n., *zob.* Nr. 19292—19297; — Lubomirski St., Refleksye nad projektem: teatrum publiczne, *zob.* Nr. 9428.

21081. Wójcicki K. W., Pierwsze otwarcie teatru polskiego w Warszawie, Józef Bielawski i jego komedye, Dz. warsz. 1856 Nr. 18; — O dawniejszym teatrze polskim w r. 1791, Roz. warsz. 1818; — Stuletnia rocznica istnienia teatru w Polsce, Wiek 1880 Nr. 120—121; — Teatr wielki w Warszawie, Kłosy XIV., *zob.* Nr. 21120.

21082. **Estreicher K.**, Teatr krakowski, Rocznik krak., Krak. 1898 I., Odb. Krak. 1898; — Teatr w Krakowie, Kłosy XVII.

21083. Ehrenberg H., Gesch. d. Theatrs in Posen, *zob. Wiek XIX.*

21084. Rys historyczny przedstawień teatralnych, mianowicie w języku polskim na Litwie, Wiz. i roztrz. nauk. Ser. 3. XVI. do XXI.; — O teatrze wileńskim, Tyg. wil. 1816; — Sprawa z Ryxem o widowiska sceniczne, b. r (E.) DS.

21085. **Pepłowski St.**, Teatr we Lwowie, 1780—1881, Lwów 1881, *zob. Wiek XIX.*

21086. Tyszyński A., Komedya polska w XVIII. w., Wizerunki polskie, Warsz. 1875.

21087. Estreicher St., Szekspir w Polsce w XVIII. w., Czas 1892 Nr. 271—274, Odb. Krak. 1892; Aten. 1892 II.

21088. Czajewski W., Pierwszy komik sceny polskiej (Karol B. Świerzawski), Kuryer niedz. 1896 Nr. 5 i 6.

21089. **Drużbacka Elżb.**, Zbiór rytmów, Warsz. 1752, Poezye, Bibl. klassyków polskich Bobrowicza, Lipsk 1837; — O poezyach, Dz. wil. 1816; Zabawy przyj. i poż. t. XIII.; Pam. warsz. 1823 VI.; — Jaszowski S., O życiu Elżb. Drużbackiej, Pszczoła pol., Lwów 1820; Tenże, Mnemosyne, Lwów 1824; Przyj. ludu, Leszno 1837 IV., 1843 X.; Lwowianin 1838 III.; — Jaszowski. Dwa dni z życia, Rozm. lw. 1841; — Skimborowicz H., Drużbacka, Album malown., War. 1849; Pruszakowa S., Tyg. ill. 1862 V.; Estreicher K., Niewiasta 1862; Opiekun dom., Warsz. 1865; Siemieński L., Kronika rodz. 1868—9; Chomętowski K., tamże 1869; Tyszyński A., tamże 1870 i Wizerunki polskie, Warsz. 1875: Bełcikowski A., Tyg. ill. 1881 i Ze studyów, Warsz. 1886; Biegeleisen H., Świt 1886; — Tretiak J., Kilka słów o poezyi Drużb., Charitas. Petersb. 1894; — Bojarski W., Życie i pisma, Spraw. gimn. w Przemyślu 1895, Odb. Przemyśl 1895 (por.: Dziama S. M., Prz. powsz. 1895 IV.; Gaz. lw. 1895 Nr. 177; Zawiliński R., Prz. lit. 1896 Nr. 3; Heck J. K., Kwart. hist. 1897) (por. E. XV. str 330).

21090. **Matuszewicz.** Bartoszewicz J., O kasztelanie brzeskim Matuszewiczu jako poecie, Dz. warsz. 1854 Nr. 279 i Studya hist. i lit., Krak. 1881 t. I., *zob.* Nr. 9329.

21091. **Rzewuski Wacł.**, *zob.* Nr. 9479; — Psalmy pokutne (przekł. Rzewuskiego), War. 1773, nowa ed. z życiorysem Rzewuskiego wyjętym z Żywotów hetmanów przez Żegotę Paulego, Berlin 1860; — Wiersz na siedm psalmów, Warsz. 1776, Krak. 1864; — Wychowanie Wacława Rzewuskiego, w. hetm., Rozr. dla dzieci 1824; — Siemieński L., W. Rzewuski, hetman w. kor., Czas, Dod. r. V. t. XVII.; Toż, Portrety lit. t. IV. i Dzieła; — Prz. pozn. t. V.; — Estreicher K., Rozmaitości 1858; — Bibl. warsz. 1871 I.

21092. **Bohomolec Franc.**, Komedye, War. 1755 - 1757, 1758, 1772 (por. E. XIII.), *zob.* Nr. 5970, 9235, 9398, 19185; — Tomkowicz St., Wiersze nieznane, Prz. polski 1882 III.; — Życie i pisma Bohomolca, Nowy pam. warsz. 1803; Osiński, Sybilla 1821; Jaszowski, Bibl. Ossol. 1830 II.; Kuryer warsz. 1834 Nr. 85; Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Estreicher K., Dz lit. 1853, Rozm., Lwów 1858; Batowski A., Dz. lit. 1853; Wójcicki K. Wł., Tyg. ill. 1863 VIII. i Życiorysy III.; Rocz. tow. przyj. nauk pozn. IX.; — Bełcikowski A., Fr. Bohomolec, pierwszy

sceniczny pisarz polski, Aten. 1885 I.; — Biegeleisen H., Żywot X. J. Fr. Boh., Alb. uczącej się młodz., Lwów 1879; — Malinowski L., O języku komedyi Bohomolca, Rozpr. filol. Akad. 1895 s. II. t. IX. (por.: Krček Fr., Kwart. hist. 1897).

21093. **Radziwiłłowa Franciszka**, Komedye i tragedye, Warsz. 1752 DS.

21094. **Naruszewicz Adam**, Dzieła poetyczne, Warsz. 1778 t. 2; — Wiersze różne, wyd. Mostowskiego, Wybór pis. pol. 1804—5 t. 2; — Dzieła poetyczne, Wrocław 1826 t. 2; — Poezye, wyd. Bobrowicza, Bibl. klass. pol., Lipsk 1835 t. 3; — Wybór poezyj, wyd. Chmielowskiego, Warsz. 1882; — Listy, *zob.* Nr. 5275 i 21104; — Żywot: Pam. lw. 1818; Biographie univ., Paris 1826 do 1831; Przyj. ludu, Leszno 1834; Sienkiewicz K., Skarbiec; Bartoszewicz J., Znakomici mężowie w. XVIII. t. I.; Bełcikowski, Tyg. ill. 1869 III.; — Naruszewicz jako poeta, Kraszewski J. I., Nowe studya lit., Warsz. 1843 II.; — Chmielowski P., Naruszewicz jako poeta, Warsz. 1882 (Wybór poezyj); — Kurpiel A. M., Kilka słów o A. Naruszewiczu, Pam. słuch. Uniw. Jag., Krak 1887 (por.: O. B., Kwart. hist. 1888); — Wanda przez Naruszewicza, Rozm., Warsz. 1819; — Maślak W., Charakterystyka ód Naruszewicza i ich znaczenie we współczesnej literaturze, Spraw. dyr. gimn. I. w Przemyślu, Przemyśl 1899; — Prace historyczne, *zob.* Nr. 9565 i *Opracowania.*

21095. Koźmian A. E., Rodowód A. Naruszewicza, Wyciągi piotrowieckie; Łoski, Pamiątki po A. Naruszewiczu w Janowie, Tyg. ill. 1876 I.; Naruszewicz w Puławach, *zob.* Nr. 21076.

21096. Naruszewicz Adamo episcopo Luceoriensi a clericis Sch. Piarum testificatio, 1791; Buchowiecki Ign., Powitanie Ad. St. Naruszewicza, 1791; Synakiewicz Fel. X., Powinszowanie Ad. Naruszewiczowi imienin i krzesła, b. r. (DS.), *zob.* Nr. 5269—5356 (Mowy Sejmu czteroletniego).

21097. **Krasicki Ignacy**, Dzieła wierszem i prozą, wyd. Dmochowski Fr., Warsz. 1802 do 1804, (uzupełn.) 1829 t. 10, wyd. wil. Tow. typogr., Wilno 1819—1820 t. X. (por.: Tyg. wil. 1819); wyd. nowe, Wrocław 1824 t. 10; Dopełnienie, Warsz. 1830-1832 t. XI.—XVIII.; wyd. w 1 t, Paryż 1830 (toż w 3 t., Paryż 1863); Toż, Berlin 1845; wyd. Bobrowicz, Lipsk 1834-1835 i 1840 t 10; — Dzieła poet., wyd. E. Raczyński, Pozn. 1830 t I.; Toż, Krak. 1882—3 t. 4; — Wybór dzieł, Lwów 1882 t. 3 (por.: Prawda, Warsz. 1886) (Inne wyd. por. E. Wiek XIX); — Bogusławski J. K., Krasicki Ign., Mowy i wiersze moralne aut. klas., Wilno 1801—1808 t. II.; — Wejnert Al., Wiadomość o wynalezieniu najobszerniejszego dzieła I. Krasickiego (praca bibliogr.), Bibl. warsz. 1876 II.; — Tomkowicz St., Wiersze nieznane Krasickiego, Prz. pol. 1882 III., *zob.* Nr. 9517, 9718, 18600.

21098. Dmochowski Fr., O życiu i pismach I. Krasickiego, Nowy pam. warsz. 1801 II., — Tenże, Mowa na obchód, tamże 1802 V. i Rocz. tow. nauk. warsz. 1802; — Potocki St. Krasicki Ign., Pochwały, Warsz. 1812 t. I. i Pam. warsz. 1816 I; Chodkiewicz A., Portrety wsław. Polaków, Warsz. 1820; Jaszowski S., Pszczoła pol., Lwów 1820; Biografie charakterystyczne, Rozm. Lwów 1821; Czwalina (nach Dmochowski), Mnemosyne, Lwów 1826 Nr. 103; Bibl. Ossol. 1830; Rozrywki dle dzieci 1825; Mag. pow., Warsz. 1834 I.; Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; (Anegdoty), tamże 1836 III.; Podwysocki K. w pismie p. t.: Groza A., Rusałka, Wilno 1839; Majorkiewicz J., Pisma pomn., Warsz. 1852 I.; Bartoszewicz J., Życiorysy znakomitych mężów polskich XVIII. w., Warsz. 1853 t. III.; Estreicher K., Rozm., Lwów 1859; Grochowski W., Tyg. ill. 1864 X.; Op. dom., Warsz 1867; Wójcicki K., Życiorysy I.; Świat, Warsz. 1876; Sobótka, Pozn. 1871; Maleszkiewicz A., Kłosy 1878 II.; — Chłędowski K, Krasiccy, Przew. nauk. lit. 1879; - Dębicki L., Krasicki w Puławach, *zob.* Nr. 21075; — Kraszewski J. I., Aten. 1878-9, Odb. p. t.: Krasicki, życie i dzieła, Warsz. 1879 (por.: Dr. H. Sk., Krasicki Ign. i J. I. Kraszewski, Bluszcz 1878); — M. F., Ignacy Krasicki, Warsz. 1899.

21099. Chmielowski P., Charakterystyka Ignacego Krasickiego, Studya i Szkice, Krak. 1882 t. I. (por.: Gaz. lw. 1879 Nr. 181); — Kurpiel A. M., Przekonania religijne Ignacego Krasickiego, Spraw. szkoły realnej w Krak. 1893, Odb. Krak. 1893 (por.: Hahn W., Kwart. hist. 1894; R. Zawiliński, Prz. lit. 1897 Nr. 6); — W. Wr..g, O Krasickim i oryginalności jego w literaturze, Athen. 1841 V.; — Methner A., Voltaire, Lessing u. I. Krasicki, Freiburg 1880; — Nehring Wł., Poezye Krasickiego, Studya literackie, Poznań 1884; — Krasicki jako poeta, Nowa Ref. 1883 Nr. 210; — Ehrenberg G., Wykład bajek Krasickiego, Krak. 1871 (por.: Gaz. nar. 1872 Nr. 15); — Jan Komentator, Bajka Krasickiego, Czas 1876 Nr. 233; — Siemieński L., Bajka Krasickiego, Dzieła, Warsz. 1881 I.; — Górski K, Studya nad bajkami Krasickiego, Prz. polski 1887 III.-IV. (por.: Nehring Wł., Kwart. hist. 1888); — Świeżawski, O bajce: Przyjaciele, Tyg. powsz., Warsz. 1881; — Wójcicki W., Komedye Ign. Krasickiego, Kron. rodz. 1876; — Uwagi nad Monomachią, Dz. wil. 1818; — Gruszczyński St., O znacz. Myszeidy I. Kras., Poznań 1863; — Chotkowski Wł., O Myszeidzie I. Kras, Poznań 1874; — Tretiak J., O satyrach Kras., Niwa 1895 Nr 8 i Szkice liter., Krak. 1896; — Mandybur T., Ign. Krasicki w stosunku do Lucyana i Erazma z Roterdamu. Aten. 1891 IV. (por.: Bielawski St., Kwart. hist. 1894); — Tenże, O Historyi Kras., Kwart. hist, 1895.

21100. Tretiak J., Ignacy Krasicki jako prezydent trybunału, Rozpr. wydz. filol. Akad. XXIV., Odb. Krak. 1895 *zob.* Nr. 16944 (por.: Kurpiel M. A., Prz. powsz. 1895 III.; Gaz. lw. 1895 Nr. 87: rz., Świat 1895; Mandybur T., Kwart. hist. 1897).

21101. Do autora Myszeidy, b. r.; Autor Podstolego do p. Luceńskiego podczaszego, b. r.; Aryetka do Ign. Krasickiego z okoliczności przyjaźni z Magdaleną Bielską (1787), b. r.; Zacharkiewicz W., Do J. O. Ign. Krasickiego oda, Warsz. 1789; Colsissimus Ign. Krasicki cum cathedram aditurus urbem Brunsbergem transiret, Brunsb 1767 (por. E. 1770) (DS.), *zob.* Nr. 21105 i 21107.

21102. Dom urodzenia Krasickiego, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — List Krasickiego z własnym podpisem, tamże; — Odpis Łuskiny dany Krasickiemu w Warszawie 1780, tamże 1845 XII.; — Przeniesienie zwłok Ign. Krasickiego, Rozm., Lwów 1829; — Gruszecki A., Toż, Kron. rodz. 1878; — Pamiątka po I. Krasickim, Czas 1871 Nr. 73.

21103. Catalogue de tableaux, desseins, bronses de Comte de Krasicki (?). Vars. 25. Fevr. 1805.

21104. **Trembecki Stanisław,** Pisma rozmaite Lipsk (właśc. Wilno) 1806; — Poezye, wyd. 3. z objaśnieniami (Mickiewicza A. do Zofijówki) Wilno 1820(por.: Tyg. wil. 1820), 1821, 1822, 1836 (4 wyd.); — Dzieła poetyczne, Wrocław 1828; — Poezye, Wilno 1836 t. 2; — Poezye, wyd. Bobrowicza, Lipsk 1836 t. 2; — Poezye, wyd. Bibl. Turowskiego, Sanok 1858; — Pisma, z przedmową T. Ziemby, Lwów 1883 t. 2, *zob.* Nr. 5415; — Siemieński L., Do A. Bielowskiego o niedrukowanych dotąd poezyach St. Trembeckiego, Czas 1866 Nr. 256; — Tomkowicz St., Wiersze nieznane Trembeckiego, Prz. pol. 1882 III.; — List Estreichera co do autorstwa wiersza o kowalu, przyp. Trembeckiemu, Prz. bibl.-arch., War. 1882 III; — Stein J., Nieznany wiersz St. Trembeckiego, Mat. antr. arch. i etn. 1897 t. II.; — Biegeleisen H, Nieznane prace St. Trembeckiego, Bibl. warsz. 1897 III.; — Naruszewicz A., Listy do Trembeckiego. Wójcicki, Arch. dom. 1856; — Biegeleisen H., Listy Trembeckiego do króla, Aten. 1897 IV.; — Kilka szczegółów o życiu i dziełach St. Trembeckiego (wyjątki z listów Mich. Konarskiego), Dz. wil. 1815 I; Rozm. Warsz. 1819; Tyg. polski 1819; Jaszowski S., Mnemosyne. Lwów 1824; Rozm., Lwów 1827; Klimaszewski, Dz. wil. 1829; (St. Trembecki w Paryżu) Rozm., Lwów 1830; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Kilka słów o Tremb., Pam. dla płci piękn. Zienkowicza i Gaszyńskiego t. I.; Trembecki w Puławach, *zob.* Nr. 21075; Siemieński L., Portrety liter. t. III. i Dzieła. Warsz. 1881 IV.; Tenże, Bibl. Ossol. 1866 VIII.; Wójcicki K., Życiorysy t. I.; — P. W., Makuszew o Trembeckim, Wiek 1878 Nr. 252; — Biegeleisen H. O St. Trembeckim, Spraw. Czyt. akad., Lwów 1877; Tenże, Inaug. Diss., Leipzig 1882 (por.: Atcn. 1882 IV.; Wiek 1883 Nr. 1; Bem A. G., Prawda, Warsz. 1883); — Tomkowicz St., Erudycya Trembeckiego, Prz. pol. 1880 II.; — Tenże, Jeszcze o uczoności Tremb. i kilka nieznanych utworów, tamże 1880 III.; — Klimaszewski H., O talencie poetyckim Trembeckiego, Dz. wil. 1829 VIII.; — Tretiak J., Mickiewicz i Trembecki, Prz. pol. 1886 III. i Szkice liter. 1896.

21105. Trembecki St., Do gościa w Heilsbergu, b. r. (E); Trembecki i wynalazek balonu, Czas 1879 Nr. 185 i n.; Korabita, Humań i Zofiówka, Wędrowiec 1897 Nr. 33.

21106. **Węgierski Tomasz Kajetan,** Wiersze różne, wyd. Mostowski, Wybór pisarzy polskich, Warsz. 1803; — Poezye, wyd. Bobrowicz, Bibl klass. pol., Lipsk 1837; — Poezye, Warsz. 1872; Bibl. klass. pol., Lipsk 1883 (z przedmową. Estreichera K.) (por.: A. S., Prawda, Warsz. 1883); — O Węgierskim K., Przyj. ludu, Leszno 1836 III. i 1842 IX.; — St. August i Węgierski, Dz mód 1847; — Estreicher K., T. K. Węgierski, Kłosy i kwiaty. Krak. 1869, Odb. Krak. 1869; Toż (Odb. z Bibl. klass.), Lipsk 1883; (Testament), Bibl. warsz. 1850 IV., 1851 II.; Wójcicki K. Wł., Życiorysy; — Węgierski w Puławach, *zob.* Nr. 21075; — Siemieński L. H., Kajetan Węgierski, Portrety liter. t. I i Dzieła, Warsz. 1881 III. (z przypiskiem); — Przyborowski W., Kaj. Węgierski, stud lit., Tyg. wielkop. 1871 I.; — Bałowski Z., Węgierskiego wiersze w stosunku do Woltera, Czasop. akadem., Lwów 1897; — Chłędowski K., Paszkwil, Przew. nauk. lit. 1879.

21107. Węgierski K., Xiądz pleban dyecezyi X B. W., ded. Ign. Krasickiemu, Brunsb. 1788; Tenże, List o potwarzy (Voltaira), b. r.; Tenże, List do wierszopisów, b. r.; Uwagi w sprawie Węgierskiego z Wilczewskiemi, b. r; Węgierski K., Mowa do J. K. Mości miana w Coll. Soc. J., b r. (E. IX.) (DS.).

21108. **Benisławska Konstancya** Pieśni sobie spiewane, Wilno 1776 DS.; — Dawid W., Zapoznane rymy (o dziele p. t. Pieśni sobie spiewane), Niwa 1891 Nr. 2; Przegląd, Lwów 1891 Nr. 163 (wiersz Benisławskiej); Grabowski Br., Bluszcz 1891; Jankowski, Słowo, Warsz. 1891 Nr. 29.

21109. **Bielawski Józef** (Komedye i pieśni, por. E. XIII.), *zob.* Nr. 21081; — O Bielawskim, Wójcicki K. Wł., Cmentarz powązkowski t. III.; Czartoryski D., Myśli 1812; Obraz życia J. Bielawskiego, Warsz. 1806 (parodya), *zob.* Nr. 9560.

21110. **Kniaźnin Franc Dyonizy,** Poezye, Warsz. 1787—1788, Wilno 1820 t. 3; — Dzieła, wyd. Dmochowski Fr. S., Warsz. 1828 - 1829 t. 7; — Poezye, wyd. Bobrowicz, Lipsk 1837 t. 6; — O D. Kniaźninie, Rozr. dla dzieci 1827; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1840 VII.; Czartoryski A, Prz. pozn. t. XVI.; Wójcicki K. Wł., Życiorysy t. I.;

Suryn F., Tyg. ill. 1881 XI.; Nehring Wł., Encyklopädie von Ersch u. Gruber, Leipzig 1885 S. 2. t. XXXVII; — Kontusz do Wąsów, Fraczek, odpowiedź na Wąsy Fr. Kniaźnina, Warsz. b. r. (E.) DS., *zob.* Nr. 9524.

Pieśni konfederatów, zob. Nr. 9366.

21111. **Zabłocki Franciszek**, Dzieła, wyd. Dmochowski Fr. S., War. 1829—1830 t. 6; — Komedye wyd. Turowski (w Bibl. pol.), Sanok 1856; — Dzieła, Warsz. 1877 t. 2; — Bartoszewicz Z., Dzieła Zabłockiego, Tyg. wil. 1820; — O Zabłockim, Skarbiec Sienkiewicza; Wójcicki K. Wł, Tyg. ill. 1869 VII; — Gawalewicz M, O autorze „Fircyka w zalotach" (Fr. Zabłocki), szkic biogr.-kryt., Tyg. ill., 1890 Nr. 27—37; Toż, Krak. nakł. redakcyi Świata, 1894 (por.: N.. Prz. kryt. 1890); — Kąsinowski Br. Beiträge zu einem Studium des Lustspieldichters Fr. Zabłocki, I. Th., Inaug.-Diss. 1897 (por.: Nehring L., Deutsche Litteraturzeitung 1897 Nr. 43; Dziama L., Prz. lit 1898; Chmielowski P.. Prawda 1898).

21112. **Karpiński Franciszek**, Zabawki wierszem i prozą, Lwów 1782 (2. ed.) t. I., Warsz. 1782—1787, 1790. 1796 t. 7, Warsz. 1803 t. 4; — Dzieła wierszem i prozą, Warsz. 1806 t. 4, Wrocław 1826 (z dod. o śmierci autora); wyd. W. Krasińskiego, Warsz. 1830 t. 1; wyd. Bobrowicza (Bibl. klass. pol.), Lipsk 1835-1836 t 5; wyd. Turowskiego (Bibl. polska), Krak. 1872; — Poezye, Warsz. 1894; — Pisma wierszem i prozą, z wstępem P. Chmielowskiego, Bibl. najceln. utworów lit. europ., Warsz. 1896; — Pisma, zebrał i ułożył W. Bruchnalski, wyd Macierzy pol., Lwów 1896; — Pamiętniki, *zob.* Nr. 9893; z przedmową P Chmielowskiego (Bibl. dzieł wyb. Nr. 59), Warsz. 1898; — Grajnert J., Życiorys Fr. Karpińskiego, Kal. lud. Zorzy 1882; — O Fr. Karpińskim, Rozr. dla dzieci 1826; — Brodziński K., O życiu Fr. Karpińskiego, Roz. Warsz. 1827; Rocz. tow. przyj nauk. warsz. 1828 XX.; — Korniłowicz A, O życiu ś. p. Fr. Karpińskiego, Wilno 1827; — Niektóre szczegóły z ostatnich lat Karpińskiego, Pam. dla płci piękn. Zienkowicza i Gaszyńskiego, Warsz. 1830 t. I.; — Klimaszewski H., O Karpińskim, Nowor. litewski, Wilno 1831; — Karpiński w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — O Fr. Karpińskim, z Pamiętn. J Kraszewskiego. Rozm., Lwów 1831; — Podwysocki K., O Karpińskim, Rusałka, wyd. Groza, Wilno 1838; Tyg. pet. 1838 XVIII.; Kraszewski J. I, Obr. z życia i podr., Wilno 1842 t. I.; — Tyg. ill. 1872; — Próchnicki F., O życiu Fr. Karpińskiego, Spraw. gimn. Fr. Józefa, Lwów 1876 i Odb., Lwów 1876 (por.: Prz. kryt. 1876); — Wójcicki K., Karpiński Franc., Życiorysy t. I. i Kłosy t. IX. (por.: Gaz. lw. 1879 Nr. 273); Bełcikowski A., Bibl. warsz 1880 IV. i w: Studyach; — Tarczyński H., O wielkim pieśniarzu Fr. Karpińskim, War. 1880; — Tretiak J., Do biografii Fr. Karpińskiego, Gaz. lw. 1885 Nr. 78; — Dębicki L., Fr. Karpiński, Przew. nauk.-lit. 1889; B. S., Ziarno 1891 Nr. 20; G. C., Biesiada lit. 1881 Nr. 42; Sternklar L., Gaz kołomyjska 1891 Nr. 43; — Górski K., Dziecinne i szkolne lata Karpińskiego, Bibl. warsz. 1891 II.; — Tenże, Pierwsza młodość Karpińskiego, tamże 1891 IV. (por.: Bull. de l'Acad. Crac. 1891; Kurpiel, Kwart. hist 1895); — Korotyński Wł., Karpiński nauczyciel, Tyg ill. 1891 Nr. 93 95; — Gawalewicz M., Poeta serca, Świat 1891 Nr. 21; — Grób Karpińskiego, Przyj. ludu, Leszno 1834 I., *zob.* Nr. 9578.

21113. Nieznana recenzya Mickiewicza o Karpińskim, Pam. Tow. lit. A. Mickiewicza, Lwów 1890 IV.; Pieśni Karpińskiego, Tyg wil. 1820, Wanda 1820—1821; Recenzya „Dzieciom dla rozrywki", Tyg. wil. 1820; Karpiński Fr i jego pieśni (Czytania dla szkółek Nr. 22), Warsz. 1862; Karpiński Fr., Siedm psalmów pokutnych, wyd. Dawid, Lwów 1872; Pamięci Fr. Karpińskiego, Kołomyja 1880

21114. **Niemcewicz Julian Ursyn**, Pisma rozmaite, wyd Mostowski (Wybór pis. pol.), Warsz. 1803—1805 t. 2; — Dzieła poetyczne wierszem i prozą, Lipsk 1838—1840 t 10; — Pisma pośmiertne, Lipsk 1867 t. I.; — Dzieła, wyd. Bartoszewicz K; Krak. 1884—1887 t. 5 (por.: Matusiak, Prz. powsz. 1885 VI.); — Wykaz rękopismów pozostałych po J U. Niemcewiczu, Czas 1866 Nr. 164; — Kantecki Kl. Autografy z bibl. Poturzyckiej, Przew. nauk.-lit. 1878; — Faksimile Niemcewicza, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — Wiersz Niemcewicza, Przew. nauk.-lit. 1889 str. 561 i 640; — Niemcewicz J. U., Orzeł i żaba bajka niedruk., Tyg. powsz. 1882; — Pamiętniki, *zob.* Nr. 9930 9935; — Zagajenie Niemcewicza, Rocz. tow przyj. nauk warsz. 1828 XX.; — Mowy i projekty na Sejmie, *zob.* Nr. 5269 5359; — Inne pisma, *zob.* Nr. 9936, *zob.* też Nr. 9889 i *Osoby*; — Zbiór pamiętników, *zob.* Nr. 1353; — Dzieje Zygm. III, *zob. Opracowania.*

21115. Potocki J., Pochwała J. Niemcewicza, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1812, *zob.* Nr. 9802; Pam. wileński 1819; — J U. Niemcewicz, Przyj ludu, Leszno 1840 VII., 1841 VIII.; — Mistres Niemcewicz Amerykanka, tamże 1846 XIII.; — Doniesienie o śmierci, Tyg. lit. Pozn. 1841 IV.; Witwicki, Ost. chwile, Dz. nar. 1841; — Szyrma Kr. Lach, Mowa w rocznicę śmierci J U. Niemcewicza na posiedzeniu grona histor. londyńskiego, Paryż 1842; — J. U. Niemcewicz, Pam. warsz. 1819, 1820; Pszczoła, Lwów 1822; Chodkiewicz A., Portrety wsławionych Polaków, Warsz. 1820; Skarbiec Sienkiewicza; Prz. pozn. XXVI.; — Wybór Niemcewicza prezesem Tow. przyj. nauk, Pam. um. mor. lit. 1830 IV.; — Czartoryski

A., Żywot J. U. Niemcewicza, Paryż 1860, *zob.* Nr. 9899; — Tenże, O pismach J. U. Niemcewicza, Dod. Czasu 1860 XVIII.; — Siemieński L., Ks. A. Czartoryski o Niemcewiczu, Dzieła, Warsz. 1884 II., *zob.* Nr. 9936 (por.: Bibl. warsz. 1860 IV.; Niewiasta polska 1860–1861); — Marenné Walerya, J. U. Niemcewicz, Dod. Prz. tyg. 1880 II.

21116. Rozbiór „Dwóch Sieciechów", Pam. warsz. Bentkowskiego 1815; „Samoluba", Dz. wil. 1815; — Nowicki A., Nieszczęście wystempnej zalotności, nieznana powieść Niemcewicza, Przew. nauk.-lit., Lwów 1888; — Bajki Niemcewicza, Gaz. lit. Chłęd. 1821 Nr. 3; — Nowiński St., Bajki Niemcewicza, Bibl. warsz. 1888 (por.: Kurpiel A. M., Kwart. hist. 1889); — Śpiewy historyczne, z życiorysem autora i objaśnieniami W. Czermaka (wyd. Macierzy pol. Nr. 65), Lwów 1895 (por.: -b-, Gaz. lw 1895 Nr. 269).

21117. Raczyński, Z bliska i daleka (Niemcewicz), Gaz. lw. 1879 Nr. 215.

21118. **Woronicz Jan Paweł**, Pisma, Krak. 1832 t. 6; — Poezye, Warsz. 1832; — Dzieła poetyczne wierszem i prozą, wyd. Bobrowicz J. N. (Bibl. klass. pol.) Lipsk 1853 t. 3; — Biegeleisen H., Nieznana epopeja J. P. Woronicza p. t. Jagiellonida, Kłosy 1883; — Mowy i homilie, *zob.* Nr. 5557; — Rozprawa o pieśniach narodowych, Rocz. tow. nauk. war. 1803 (por.: tamże 1810 VI.); — Przybylski J. St., Kazanie pogrz. J. P. Woronicza, Warsz. 1830; — Malisch J., Am Bestattungstage H. J. Woronicz, Erzb. 9. Januar. 1830; — Czartoryski A., Pochwała J. P. Woronicza na pos. Tow. przyj. nauk d. 30. kwietnia 1830 w Puławach, b. r. (1830); — P. Woronicz. Przyj. dom., Leszno 1834 I.; Kraszewski J. I., Tyg. ill. 1860 II.; Przyj. dom., Lwów 1867; Siemieński L., Portr. liter. t. V. i Dzieła t. III.; Ottman R., Życie i pisma, Prz. pol. 1883 II., Odb. Krak. 1883, *zob.* Nr. 9541.

21119. Kamieński T. A., Powitanie X. J. P. Woronicza biskupa w dzień przybycia do Krakowa 7. czerw. 1816 (wiersz); Andraszek E., Ode ad M. J. P. Woronicz a. 1816, b. m. i r.; Carmen gratulatorium in die natali J. P. Pawęza Woronicz, Kielciis 1822.

21120. **Bogusławski Wojciech**, Dzieła dramatyczne oryginalne i tłumaczone, Warsz. 1820—1823 t. 12; — Wiadomość o dziełach dram. Bogusławskiego, Pszczółka, Krak. 1821 II; — O teatrze narodowym, b. m. i r. (Odb. z Dzieł); — Korespondencya W. Bogusławskiego, wyd. Pepłowski St., Tyg. ill. 1895 II.; — Biografia Bogusławskiego, Rozm., Lwów 1829; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Tyg. ill. 1860; Wójcicki K. Wł., Życiorysy t. II.; — Chodźko J., Bogusławski w Wilnie (ustęp z autob. Kaz. Skibińskiego), Gaz. war. 1857 Nr. 294; — Schnür-Pepłowski St., Bogusławski we Lwowie, 1795–1799, *zob. Wiek XIX.* (por.: G-a, Zap. Szewcz. XX.).

21121. **Dmochowski Franciszek Ks.**, Sztuka rymotwórcza, Warsz. 1788, 1820, 1826; — Pisma rozmaite, Warsz. 1826; — Wspomnienia, *zob.* Nr. 19917; — O Dmochowskim, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Tyg. ill. 1861 III.; Bibl. warsz 1871 III, *zob.* Nr. 19500.

21122. **Przybylski Jacek**. Przybylski J., Pam., Lwów 1818 II.; — Nekrolog J. Przybylskiego, Dz. wil. 1820; Rozm., Lwów 1820; Czajkowski P., Pochwała Przybylskiego, Rocz. tow. nauk. krak. 1821 IX., Odb. Krak. 1821; Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Tyg. ill. 1865 XII., *zob* Nr. 9513.

21123. **Pieśni** żołnierskie z r. 1794, Bard polski z r. 1795, *zob.* Nr. 5439.

21124 **Pieśń legionów** (1797), wyd. 1. Warsz 1838, wyd. Horoszkiewicz, Echa minionych lat, wyd. z autografu; — Finkel L., Pieśń legionów (z wstępem hist.), Lwów 1894 (por. w r. 1893: Kur. lw. Nr. 362; str., Dzien. pol. Nr. 314; Przegl. Nr. 266; w r. 1894: Bostel F., Muzeum 1894; Gaz. lw. Nr. 32); — Pepłowski St. Schnür, Pieśń legionów (z wstępnem słowem), Lwów 1897 (por.: Gaz. nar. 1897 Nr. 20).

Czartoryski Adam, zob. Nr. 21135.

Koźmian Kajetan, zob. Wiek XIX.

Wężyk Franciszek, zob. Wiek XIX.

Morawski Franciszek, zob. Wiek XIX.

Marya z ks. Czartoryskich ks. Wirtemberska, zob. Wiek XIX.

21125. **Kitowicz J.**, *zob.* Nr. 9674.

21126. **Matuszewicz M.**, *zob.* Nr. 9329 i 21090.

21127. **Załuski Andrzej Chryzostom**, *zob.* Nr. 4238, 8890, 8988; — Załuski A., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

21128. **Lubomirski Stanisław Herakliusz**, *zob.* Nr. 8818; — Momenta ostatnie St. H. Lubomirskiego, Warsz. 1707 DS.; — Myśli z pism Pam. warsz. 1820, *zob.* Nr. 21080.

21129. **Jabłonowski Jan St.**, Skrupuł bez skrupułu, *zob.* Nr. 9036; — Jabłonowski (?), Prz. nauk. lit., Poznań 1842—1844 (por. **E.** 1700: Jabłonowski J. St.), *zob.* Nr. 4480.

Zob. Nr. 17469.

Konarski St., zob. Nr. 21068.

Bohomolec Fr., zob. Nr. 5970, 19185 i 21092.

Naruszewicz A., zob. Nr. 21094.

Krasicki I., zob. Nr. 21097.

21130. **Albertrandy Jan**, *zob.* Nr. 19490; — Albertrandy J., Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Op. dom., Warsz. 1865; Łubieński Fr., Pochwała J. Albertrandiego, Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. 1820 XIII.; Biographie universelle, Paris 1826—1831; Kierski E., Tyg. ill. 1863 VIII.

21131. **Kołłątaj Hugo**, Dzieła, *zob.* Nr. 5303, 9609, 12800, 19075, 19097, 19462, 19496, 19498; — Korespondencya z T. Czackim, 1844, *zob.* Nr. 1476; — B. H., Dwa listy Koll., Prawda 1886; — Śniadecki Jan, Żywot literacki H. Koll., *zob.* Nr. 19076; — Fr. Grz., O życiu polit. Koll. i jego list do Jana Śniad., Sybilla nadwiśl. 1821; — Badeni J., Nekrolog; — Dobrowolski, O życiu i pismach. *zob.* Nr. 9612; Rocz. tow. nauk. krak. 1819 IV.; Grochowski W., Tyg. ill. 1861 IV.; Dobrowolski F., Odczyt, *zob.* Nr. 9612; Schmitt H., Ks. Hugo Kołłątaj i jego prześladowcy, szkic biogr.-kryt., Świt 1872; Kalinka W., *zob.* Nr. 9613; Smoleński Wł., *zob.* Nr. 9614; — Liske X., Hugo Kołłątaj na posiedzeniu Rady król. 1792, Dz. lit. 1869; — Chyliński M., Kołłątaj w powstaniu Kościuszkowskiem, Prz. lw. 1877 XIV., *zob. Hist. polit.*; — Bogucki J., Hugo Kołłątaj jako przyrodnik, Prawda, Warsz. 1882.

21132. **Bożywoj. Serce Hugona Kołłątaja, Tyg. powsz. 1882, Gaz. warsz. 1882 Nr. 56.**

21133. **Staszic Stanisław**, Dzieła, Warsz. 1816—1820 t. 9, *zob.* Nr. 5405, 9613, 9777, 9797, 9891; — Zagajenia, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1812 VIII.; — Śmierć i testament Staszica, Roz. lit., Warsz. 1828 I.; — J. R., Zapis Staszica, Tydzień, Petrokow. 1873—1877; — Szarejkowski W. A., Kazanie na obchodzie pogrzebowym, Warsz. 1826 i Arch. teol. Jabczyńskiego 1836; — Grzymała W., Głos na żałobnem nabożeństwie za duszę Staszica, *zob.* Nr. 9912; — Gąsiorowski Fr., Wiersz na śmierć Staszica, *zob.* tamże; — Staszic St., Biographie universelle, Paris 1826—1831; — Niemcewicz J. U., Obraz życia i czynów, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1828 XX.; — Staszic St., Przyj. ludu, Leszno 1837 III.; Anczyc Wł. Ł., Tyg. ill. 1860 II.; Zawadzki Wł. (szkic biogr.), Dz. lit. 1860, Odb. Lwów 1860 (por.: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1863 III.); — Szujski J., St. Staszic jako pisarz polit., Prz. pol. 1868 I.; — Uwagi nad polit., nauk. i filantr. działaniem St. Staszica, Poznań 1873; — Wojewódzki J., St. Staszic jako założyciel tow. górnictwa kraj., Warsz. 1879 (por.: S. R., Aten. 1879 II.); — Wielisław, Ze wspomnień o Staszicu, Tyg. ill. 1884; — Kalinka W., St. Staszyc, Prz. pol 1885, Kraj, Petersb. 1886 (ustęp z dzieła p. t. Sejm czteroletni); — Korzon, Staszyc jako historyozof, Kw. hist. 1887; — Limanowski B., Żywot St. Staszyca (Tow. im. Staszyca Nr. I.), Lwów 1889; — Pawiński St., Stan. Staszyc, Niwa 1897 Nr. 36 i n., Odb. War. 1897; — Grabowski T., St. Staszyc, jego pisma polit. i pojęcia filoz., Prz. pol. 1898 I., Odb. Krak. 1898.

21134. **Piramowicz Grzegorz**, Dzieła, *zob.* Nr. 9563, 19492, 19884, 19938; — Wisłocki W., Poczet prac druk. i rękop. Grz. Piramowicza, Roz. filol. Akad., Krak. 1877 V.; — Dmochowski Fr., Wiad. o życiu i pismach Piram., *zob.* Nr. 19884; — Piramowicz, Pam. lw. 1818 II.; Rozr. dla dzieci 1828; — Giller A., Wykład ks. R. Wilczyńskiego w Paryżu o Grz. Piramowiczu i jego czasach, Dz. pozn. 1870 Nr. 34; — Roman z Pawłowic ks., Pogląd na czasy i prace G. Piramowicza (wykład w Paryżu), Gaz. nar. 1871 Nr. 212—228.

21135. **Czartoryski Adam Kaz.**, Myśli o pismach polskich, *zob.* Nr. 9721; — Katechizm moralny, *zob.* Nr. 19455, 19891; — Listy, *zob.* Nr. 5552.

Zob. Nr. 9900—9904 i Hist. polit.

21136. **Potocki Ignacy**, Mowy i projekty, *zob.* Nr. 5268—5361; — Niemcewicz J. U., Pochwała I. Potockiego, *zob.* Nr. 9802; — Osiński, Potocki Ign., Pam. warsz. 1809; Chodkiewicz A., Portrety wsław. Polaków, Warsz. 1820; Biographie universelle, Paris 1826—1831; Nagrobek, Pam. warsz. 1809.

21137. **Potocki Stanisław Kostka**, Pochwały, mowy i rozprawy, War. 1816 t. 2; — Prażmowski A., Kazanie na obch. żał. St. Potockiego, Warsz. 1821; — Gąsiorowski X. J. K., Przemowa przy wyprowadzeniu zwłok, Warsz. 1821; — Kassyusz, Mowa na pamiątkę, Mrówka pozn 1820—1821; — Wspom. St. Potockiego, Pam. gal., Lwów 1831 I.; Kaliński H., Astrea 1822; — Chodkiewicz A., Potocki St., Portrety wsław. Polaków, War. 1820; Biograph. univ., Paris 1826—1831; — Niemcewicz J. U., Pochwała St. Potockiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1825 XVIII.; Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Athen. 1844.

21138. **Rodecki F., Wiersz na przybycie do Krakowa Stan. Potockiego, Krak. 1811.**

21139. **Czacki Tadeusz**, Dzieła, wyd. E. Raczyński, Pozn 1843—1845 t. 3; — Jeszcze jedno dzieło T. Czackiego (w rękop.) mogące tworzyć czwarty tom wyd. E. Raczyńskiego, Przyj. ludu, Leszno 1845 XII.; — Bandtkie J. W., Twierdzenia Czackiego o pisarzach, Pam. warsz. 1821; — Mowy, *zob.* Nr. 5555, 19916; — Listy Czackiego do Piegłowskiego, Athen. 1845—1847; — Listy do Grodka, *zob.* Nr. 5555; — Korespondencya z Kołłątajem, *zob.* Nr. 19684; — Działalność szkolna, *zob.* Nr. 19680—19709; — Osiński, Cierpienia i śmierć T. Czackiego, Pam. warsz. 1816; — Reddig J., Kazanie na pogrzeb, Połock 1813; — Golański F. N. X., Kazanie na obchodzie żałobnym T. Czack., Wilno 1818, *zob.* Nr. 9859; — Potocki St.,

Pochwała T. Czackiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1818 XII.; — T. Czacki, Pam. lw. 1816 III., Gołębiowski Ł., Rozr. dla dzieci 1824; Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Czacki T. i Krzemieniec, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; Bibl. warsz. 1850 II.; Wildt Jul., Kalendarz powsz., Krak. 1857; Grochowski W., Tyg. ill. 1861 III.; Op. dom. 1867; — Dębicki L., Czacki T. i szkoła Krzemieniecka, Bibl. warsz. 1885 I.; — Ziemba T., Rzecz o T. Czackim, Spr. gimn. św. Anny w Krak. 1872/3, Odb Krak. 1873; — Recenzya „O polskich i litewskich prawach", Nowy pam. war. 1804, Pam. warsz. 1816; — Lelewel J., Rozbiór prac historycznych Czackiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1827 XIX. i w: Rozbiorach.

21140. Dmochowski Fr. X., Do JW. T. Czackiego i M. Wolskiego z okoliczności pisma o konstytucyi 3. maja (1791), b. r.; Odezwa do J. W. panów Tad. Czackiego i Mik. Wolskiego, b. r.; Wiersz do Czackiego, Nowy pam. warsz. 1804 (por. E. VII.: Genlis); Kilka słów o bankiecie dla ś. p. T. Czackiego, Paryż 1858.

21141. **Śniadecki Jan**, Pisma rozmaite, Warsz. 1814 t. 2, Wilno 1818 t. 4; — Dzieła, wyd. Baliński M., War. 1837—1838 t. 7; — Listy, *zob.* Nr. 5227 i 5552 5554 (por.: P. W., Wiek 1878 Nr. 185); — List do Niemcewicza (z maja r. 1830), Pam. um. mor. i lit. 1830 II.; — Zagajenie nauk, *zob.* Nr. 19672; — Chartofulax, Nekrolog J. Śniadeckiego, Tyg petersb. 1830 II.; Rozm., Lwów 1831; Bibl. Ossol. 1831; — Stachowski J. F. X., Mowa za duszę J. Śniadeckiego, Krak. 1832; — B., Wspomnienie o J. Śniadeckim, Rocz. litewski 1831 (por.: Lwowianin 1835 Nr. 23); — Baliński M., Rys życia J. Śniadeckiego, Dz. wil. 1830, Odb. Wilno 1830; — Tenże, Żywot uczony i publiczny J. Śniadeckiego, Warsz. 1839; — Tenże, J. Śniadecki w l. 1778—1781, Wiz. i roztrz. nauk. XI.; — Tenże, J. Śniadecki i Tad. Czacki, *zob.* Nr. 19685; — Tenże, Wyjątek z pam. o J. Śniadeckim, Czas, Petersb. 1859; — Tenże, Pamiętniki o J. Śniadeckim, Wilno 1864—1865 t. 2; — Śniadecki J., Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Rozm., Lwów 1836; Grochowski W., Tyg. ill. 1861 IV.; J. Śn. w Krakowie, Czas 1865 Nr. 199; Ziemba T., Rocz. tow. nauk. krak. 1872 XX., Odb. Krak. 1871; —. Skórski A., Filozofia J. Śniadeckiego Tyg. wielkop. 1873, Odb. Poznań 1873; — Straszewski M., Jan Śniadecki, Krak. 1875 (por.: Prz. kr. 1876; F J., Bibl. warsz. 1876 II; Gaz. nar. 1876 Nr. 81; Kron. rodz. 1877); — Skórski A., J. Śniadecki, Lwów 1890 (por.: Raciborski A., Kwart. hist. 1892; Wł. Kozłowski, Prawda 1891 Nr. 10), *zob.* Nr. 19901; — Lutosławski W., O poglądach filozof. Śniad., Aten. 1894 II.; — Świeżawski L., J. Śniadecki, jego życie i działalność naukowa, Życiorysy sławnych Polaków Nr. 6), Petersb. 1898 (por.: ab. Przew. nauk. i lit. 1899; A. P., Prz. pol. 1899 IV.), *zob.* Nr. 19076 i 21131.

21142. Szachin F. S., Do Jana Śniadeckiego z okol. śmierci Fr. Smuglewicza, b. m. i r.; Obserwatoryum w Krakowie, Rocz. tow. nauk. warsz. 1802 I.; Baliński, Napoleon i Jan Śniadecki, Studya hist., Wilno 1856; O Koperniku według Śniadeckiego, Czech J., Nowy kalend. krak. 1868, *zob.* Nr 20925.

21143. Dorszewski K., Mowa na cześć Jana i Jędrzeja Śniadeckich ze Żnina, Poznań 1866; — Libelt K. F., Dwaj bracia Śniadeccy, Poznań 1866.

21144. **Śniadecki Jędrzej**, Dzieła, wyd. Baliński M., Warsz. 1840—1841 t. 6; — O fizycznem wychowaniu dzieci, *zob.* Nr. 19918; — List do starszego brata, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Baliński M., Nekrolog, Mag. powsz. 1838 V.; Tyg. lit., Poznań 1838 I; — Skimborowicz H., Wspomnienie ś. p. J. Śniadeckiego, War. 1840; — Baliński M., Życie J. Śniadeckiego, z popiersiem, Gniezno i Leszno 1840 (toż w I. t. Dzieł Śniadeckiego); Grochowski W., Tyg. ill. 1861 IV.; — Kramsztyk Z., Jędrz. Śniadecki, War. 1874; — Rejchman Br., Jędrz. Śniad. i Darwin, Niwa 1874 Nr. 51, Odb. War. 1874; — Żuliński T., J. Śniad., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1874 VIII.; Szokalski, Pam. Tow. lek., War. 1872; Łysiński A., Tyg. ill. 1877 III.; — Schnür-Pepłowski St., Jędrzej Śniad. Kosmos, Lwów 1897 (z. 10. pośw. Śniadeckiemu); — Tenże, Literacka działalność Śniadeckiego, Gaz lw 1897 Nr. 275; — Weigel J., Jędrz. Śniad., Prz. kat. 1896, Odb. Lwów 1897; — Grochowski M., Czy zasłużony nasz fizyolog J. Śniad. był transformistą? Kosmos 1897; — Świeżawski L., J. Śniad. (Życiorysy sławnych Polaków Nr. 13), Petersb. 1900; — Recenzya dzieła: Początki chemii, Nowy pam. warsz. 1801.

21145. Szachin F. S., Wiersz z okoliczności ocalenia życia Andrzeja Śniadeckiego, Wilno 1807; Wiersz z okoliczności powrotu do zdrowia J. Śniadeckiego, Wilno 1807 (por. E. III.: Moll Ignacy).

21146. **Wymowa**, *zob.* Nr. 20645 - 20658; — Dembiński J., Różne mowy publiczne, Częst. 1727, *zob.* Nr. 1350; — Bystrzonowski W. X., Polak, sensat w liście, w komplemencie polityk, humanista w dyskursie, Lublin 1732—1747 (wiele wydań); — Ostrowski S. Danejkowicz, Swada polska 1745, Suada latina 1747, *zob.* Nr. 1351; — Pisarski J. H., *zob.* Nr. 21021; — Konarski St., De emendandis eloquentiae vitiis, Warsz. 1741, *zob.* Nr. 21068; — Wieruszewski K., Literae amici ad autorem libelli „De emendandis vitiis eloquentiae", Warsz. 1741 (przeciw Konarskiemu); — Mowy sposobiące do obrad na dobro ojczyzny, pracą własną ułożone, Kalisz 1757; — Mowy wyborne z różnych krasomówców z przydatkiem listów, Lublin 1759, 1806, *zob.* Nr. 4330; — Rzewuski Sew., Mowy i listy (1761), *zob.* Nr. 9226, 9322; — Mowy wyborne, t. I (po większej części ze starożytnych mowców),

t. II. (po większej części z późniejszych mowców), Wilno 1784; — Piramowicz Grz., *zob.* Nr. 21134; — Kołłątaj Hugo, *zob.* Nr. 21131; — Staszic St., *zob.* Nr. 21133; — Potoccy (Ignacy i Stanisław), *zob.* Nr. 21136—21138; — Niemcewicz J. U., *zob.* Nr. 21114; — Śniadeccy (Jan i Jędrzej), *zob.* Nr. 21141—21145; — Czacki T., *zob.* Nr. 21139; — Mowy na sejmach, trybunałach obchodach i t. p., *zob.* w dziale *Dokumenty* pod odpowiedniemi latami; — Mowy pogrzebowe, *zob.* w dziale *Kroniki* pod odp. osobami, *zob.* też *Osoby*; — Mowy przy otwarciu szkół, *zob. Szkolnictwo* (Nr. 19187, 19207, 19212, 19214, 19274, 19286, 19292, 19300, 19305, 19348, 19371, 19372, 19392, 19456, 19493, 19494, 19497, 19498, 19499, 19500, 19511, 19520).

21147. **Kazania.** Jabczyński J. N., Kazania i mowy, Poznań 1857, *zob.* Nr. 4737; — Issakowicz i Dąbrowski, Kazania i nauki (różnych kaznodziei od 1760—1830), Lwów 1877; — Załuski A. Chr., Kazania różne na różnych miejscach miane, Kalisz 1702, *zob.* Nr. 9436 i 21127; — Korczyński Kassyan, Kazania na święta etc. (zarazem Katedra kujawska), Krak. 1767; — Pociej Hip., Kazania i homilie z listem przez L. Kiszkę, Poczajów 1788; — Karpowicz Fr., *zob.* Nr. 9739; — Woronicz J. P., *zob.* Nr. 21118; — Kazania na obchodach i uroczystościach, *zob.* w dziale *Kroniki* pod odp. latami; — Kazania pogrzebowe, *zob.* w dziale *Kroniki* pod odp. osobami, *zob.* też *Osoby.*

21148. Wójcicki K. Wł., Kazania szlacheckie, Tyg. ill. 1862 V.

Zob. Nr. 9471 i 19356.

21149. **Literatura polityczna,** *zob.* Nr. 17456 i 17478; — Kisielewski Wł. T., Polscy pisarze polit. XVIII. w., *zob.* Nr. 17469; — Pilat R., O lit. polit. Sejmu czteroletniego, *zob.* Nr. 17471.

21150. **Ekonomia.** Marchlewski J. B., Fizyokratyzm w dawnej Polsce, *zob.* Nr. 17943; — Opacki Chr., *zob.* Nr. 17944; — Łoyko F., *zob.* Nr. 17945, 21186; — Wiadomości ekonomiczne albo Magazyn (Mitzlera), *zob.* Nr. 9255, 9263.

21151. **Filozofia.** Smoleński Wł., Nowa filozofia w Polsce w XVIII. w., Bibl. warsz. 1891 II.; — Leszczyński Stan., *zob.* Nr. 4652, 9068, 9190, 9345; — Ziemba T., Przew. nauk. lit. 1888; — Blau, Not. hist. sur Stanislas bienfaisant, Paris 1831; — Stosunek Woltera do Leszczyńskiego i Stan. Augusta (według studyum Wojciechowskiego o Wolterze), Gaz. lw. 1878 Nr. 287, *zob.* Nr. 5418; — Śniadecki Jan, *zob.* Nr. 21141.

21152. Narbutt K., Logika, *zob.* Nr. 18946 i 19932.

21153. Tarnowski J., Rozmowa filozofa z politykiem, *zob.* Nr. 19868; Karpiński F., *zob.* Nr. 19900; Rozmowy o ciekawych y pożytecznych w filozoficznych i polit. materyach w koll. Nobilium warsz. Schol. Piarum miane, Warsz. 1760; Chrościkowski ks., Filozofia chrześcijańska, *zob.* Nr. 19932.

21154. Bartoszewicz J., Estetyka Magiera (1762—1837), Dz. warsz. 1865 Nr. 259.

21155. **Pedagogia** i szkolnictwo, *zob.* Nr. 19865—19917.

21156. **Historya.** Podręczniki, *zob.* Nr. 19940; — Dogiel Maciej, *zob.* Nr. 640 do 644 i 9271; — Moszyński A., Żywot M. Dogiela, Wilno 1838 (Odb. z Wiz. i roztrz. nauk.); — Siarczyński Fr. (Traktaty), *zob.* Nr. 9309; — Rzepnicki Fr. X., *zob.* Nr. 9290; — Olechowski J., Dokument, *zob.* Nr. 9478; — Rostkowski Ad. F., Clypeus cleri, *zob.* Nr. 9016; — Rutka Teodor X., *zob.* Nr. 8803; — Kulczyński Ign., *zob.* Nr. 9180; — Jabłoński D. E., *zob.* Nr. 9138; — Leo J., Hist. Prussiae, *zob.* Nr. 8981; — Bohomolec Fr., *zob.* Nr. 21092; — Mitzler L., *zob.* Nr. 9207; — Naruszewicz A., *zob.* Nr 9565 i 21094; — Niemcewicz J. U., Dzieje pan. Zygm. III., *zob.* Nr. 21114 (por.: Pszczoła lw. 1822); — Czacki T., *zob.* Nr. 21139 (por.: Lelewel J., Rozbiór prac historycznych Naruszewicza i Czackiego, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1827 XIX. i Rozbiory).

21157. **Niesiecki Kasper,** *zob.* Nr. 9162.

21158. **Lengnich Godfryd,** *zob.* Nr. 9091, 9095, 9434—9435.

21159. **Potocki Jan,** Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX., *zob.* Nr. 9592 i 19495; — Nekrolog Jana Potockiego, Dz. wil. 1816; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Baliński M., Wiz. i roztrz. nauk. s. I. t. VI. i Pisma hist., Warsz. 1843 III; Wojciechowski T., Chrobacya, Krak. 1871.

Bandtkie Jerzy Samuel, zob. Wiek XIX.

21160. **Pamiętniki,** *zob.* Nr. 5965—6064; — Spis bibliogr., *zob.* Nr. 6004; — Rakowski Waw., *zob.* Nr. 8893; Puchalski Wal., *zob.* Nr. 8925; Zawisza Krz., *zob.* Nr. 8946; Marya Wesslówna, *zob.* Nr. 9003; Matuszewicz M., *zob.* Nr. 9329; Kitowicz J., *zob.* Nr. 9674; Otwinowski E., *zob.* Nr. 9011; Jabłonowski Jan St., *zob.* Nr. 9034; Puławski S. Fr., *zob.* Nr. 9137; Owsińscy, *zob.* Nr. 9188; Łopaciński J., *zob.* Nr. 9298; Moszczeński A., *zob.* Nr. 9311; Jabłonowski A., *zob.* Nr. 9362; Rogowski M., *zob.* Nr. 9363; Pam. o ks. K. Radziwille, *zob.* Nr. 9367; Massalska H., *zob.* Nr. 9408; Chojecki K., *zob.* Nr. 9457; Lipski Jan, *zob.* Nr. 9472; Pstrokoński B., *zob.* Nr. 9488; Naruszewicz A., *zob.* Nr. 9494, 9525; Krasicki I., *zob.* Nr. 9517; Bagiński W., *zob.* Nr 9527; Byszewska, *zob.* Nr. 9539; Karzełek, *zob.* Nr. 9540; Beniowski M. A., *zob.* Nr. 9555; Plater K. K., *zob.* Nr. 9565 i 9623; Lichocki A., *zob.* Nr.

9570 i 9660; Węgierski T. K., *zob.* Nr. 9576; Karpiński Fr., *zob.* Nr. 9378 i 9893; Komarzewski J., *zob.* Nr. 9599; Engeström, *zob.* Nr. 9603; Kołłątaj *zob.* Nr. 9609; Czacki M., *zob.* Nr. 9621; Zaleski M., *zob.* Nr. 9622; Wybicki J., *zob.* Nr. 9642 i 9895; Ptaszyński A., *zob.* Nr. 9631; Zajączek J., *zob.* Nr. 9648; Wojda K. Fr, *zob.* Nr. 9649; Kiliński J., *zob.* Nr. 9650; Kalkstein J., *zob.* Nr. 9651; Gąsiorowski J., *zob.* Nr. 9653; Kopeć J., *zob.* Nr. 9654; Mączyński J., *zob.* Nr. 9660; Kosmowski S., *zob.* Nr. 9677; Pam. anegdoteczny, *zob.* Nr 9681; Poseł, *zob* Nr. 9682; Niemcewicz, *zob.* Nr. 9684 i 21114; Karśnicki A.. *zob*, Nr. 9687; Szumlański J., *zob.* Nr. 9687; Sułkowski J, *zob.* Nr. 9688; St. August, *zob.* Nr. 9696; Wolski M., Karaś, Sagatyński, Bykowski P., *zob.* Nr. 9696; Godebski X., *zob.* Nr. 9700; *zob.* Nr. 9707.

21161. **Historya literatury**, *zob.* Nr. 20029; — Braun Dawid, De scriptoribus Poloniae, *zob.* Nr. 9135; — Lengnich G., Polnische Bibliothek, 1718 i 1719, *zob.* Nr. 21158.

21162. **Janocki J. D.**, *zob.* Nr. 27, 9557, 20030 i 20087; — Lexikon der itzt lebenden Gelehrten in Polen, Breslau 1755 DS.; — Estreicher K, Jan Nep. Janocki; Rocz. tow. nauk. krak. 1864 XV.; — Załuski J. A, Bibl. poetarum, *zob.* Nr. 27—28, 9436, 20032 i 20086.

21163. **Jabłonowski J.**, *zob.* Nr. 5820; — Antoni J., Spis dzieł ks. J Jabłonowskiego, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1882 III.; — Jaszowski St., Instytut Jabłonowskiego w Lipsku Rozm., Lwów 1831.

21164. Streit Kar. Konr., Alphab. Verzeichniss aller in J. 1774 in Schlesien lebender Schriftsteller, Breslau 1776, *zob.* Nr. 5864; — Schultz J. P., Gelehrtes Preussen 1725, *zob.* Nr. 9002; — Lilienthal M., Entwurf eines collegii historici, Königsb. 1714; — Tenże, Erleutertes Preussen oder Anmerkungen, Königsb 1724—28; — Tenże, Preussische Bibliothek, Königsb. 1741, *zob.* Nr. 17332; — Pisanski, De meritis Prussorum Regiomonti 1751; — Mitzel Fr., Dissertatio graecae in Prussiam historiam sistens, Regiom. 1766; — Dieter W., Ex historia litteraria pseudo Grodeck, Gedani 1702; — Groddeck Gabr., Observationum singularium tria ex historia litteraria. b. r.; — Das itzt lebende Danzig, Danzig 1762, 1783, 1784, *zob.* Nr. 5178; — Elbinga literata, *zob.* Nr. 19338; — Lange J., De Elbingae natis, extra patriam praesens, Elbingae 1763; — Żernecki J., Summarisches Entwurf des beehrten Thorns, Thorn 1706, 1712; — Das jetzt lebende Thorn, 1792—3, *zob.* Nr. 5426; — Gadebusch Livländische Bibliothek, Riga 1772—1782, por.: Winkelman B. L. Nr. 20 29; — Siöberg Gal, Pernavia literata concinnata, Riga 1703 (DS.).

Nauka prawa, zob. Nr. 16121, 20670 i dział: Prawo.

Geografia, zob. Nr. 10085—10153.

Surowiecki K., zob. Nr. 9690 i Wiek XIX.

21165. **Gramatyka i słowniki**, *zob.* Nr. 19933—19939, 20433, 20445.

21166. **Kopczyński Onufry**, *zob.* Nr. 9467, 19933 i 20433; — Potocki St., Mowa przy oddaniu medalu O. Kopczyńskiemu, Pam. warsz. 1817, Odb. Warsz. 1816; — Szwejkowski W. A., Mowa miana z powodu uwiecznienia zasług O. Kopczyńskiego, tamże 1817; — Onufrio Kopczyński cum die 30. Novembr. 1816 decoratus fuisset, Vars. b. r. (wiersz); — Osiński A., Pochwała Onufr. Kopczyńskiego, Rocz. tow. przyj. nauk war. 1818, Odb. Warsz 1818; — O X. O. Kopczyńskim, Rozr. dla dzieci 1824; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1835 II.; Op. dom., Warsz. 1866; Wójcicki Wł. i Jenike L., Tyg. ill. 1862 V.

Linde S. B., zob. Nr. 20445 i Wiek XIX.

21167. **Encyklopedya.** Chmielowski B., Nowe Ateny, Lwów 1753—1756, *zob.* Nr. 9162.

Nauki ścisłe w XVIII. w., zob. Nr. 19932 do 19944 i 20661—20705.

21168. **Rzączyński P. G.**, Historia naturalis Regni Poloniae (1721), *zob.* Nr. 8955.

Towarzystwa naukowe, zob. Nr. 10065, 10067, 18015, 21069.

Czasopisma naukowe. zob. Nr. 21191.

21169. Bieliński J., Stan nauk matematyczno-fizycznych za czasów wszechnicy wileńskiej, *zob.* Nr. 20677.

21170. Sto lat istnienia obserwatoryum wileńskiego, Gaz. warsz. 1854 Nr. 203; — Gusiew Mat., Stoletnije suszezestwowanie wilenskoj astronom. obserwatorii (1753 do 1853), b. m. i r.

21171. **Poczobut Odlanicki Marcin**. Śniadecki J., Żywot M Odlanickiego Poczobuta, Wilno 1810; — Bohusz M, Życie literackie X. M. Poczobuta, Rocz tow. przyj. nauk warsz. 1816 IX.; — Jan ze Świsłoczy, M. Poczobut, Rubon 1846; — F. M. S., Toż, Tyg ill. 1864; List Poczobuta, *zob.* Nr. 5606, 19671.

Śniadecki Jan, zob. Nr. 21141.

21172. Biblioteka fizyko-ekonomiczna naucz i bawiąca, przez X. J. Majera, Warsz. 1788 t. 4 DS.

21173. Prognostyki astronomiczne, *zob.* Nr. 9707; Informacya zupełniejsza o nierzetelności astrologicznych predykcyi względem ewentów, b. r. (E.) DS.

21174. Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie od r 1774—1812, Rocz. tow. nauk. warsz. 1812, *zob.* Nr. 5031 i 10761.

21175. **Kluk Krzysztof.** Wiadomość o życiu i pismach X. Krz. Kluka, b. m. i r.; — Waga A., Żywot ks. Krz. Kluka, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Kluk Krz., Bibl. warsz. 1843 III., 1850 IV., *zob.* Nr. 18038.

21176. **Jundziłł Stanisław,** *zob.* Nr. 19943; — Jundziłł St., Bibl. warsz. 1850 I.; — Berdau F., Toż, Tyg. ill. 1862 VI.; — Adamowicz A., Toż, Kłosy 1877 XXIV.

Śniadecki Jędrzej, zob. Nr. 21144.

21177. Boguski J., Kołłątaj Hugo jako przyrodnik, Prawda 1882, *zob.* Nr. 21131.

21178. Opis kamienia meteorycz., który spadł 1797 r. pod Białocerkwią, Nowy pam. warsz. Dmochowskiego 1805, *zob.* Nr 8918.

Collegium medicum (1752), zob. Nr. 9207.

21179. Glatmann L., Doktorka medycyny i okulistka polska w XVIII. w., Przew. nauk lit., Lwów 1896.

21180. Zaraza morowa, 1708—1711, *zob.* Nr. 4414, 4442 i 8908; — Wójcicki, Morowa zaraza w Warszawie 1712, Prz. warsz 1840 t. I.; — Stoeckel M., Anmerk. bey grassirten Pest in Danzig, 1710; — Schreiber J. F., Erfahrung von der Pest in d. Ukraina. übers. v. F. Hermens, Petersb. 1752 (DS.).

21181. Carove P., Dissert. de viscido morborum inter Poloniae incolas, Francof. 1771; — Milhörd N. A., Kurtze Erzählung von der Pest in Podolien, Warschau 1774, *zob.* Nr. 9677.

21182. Becker D., Traktat von der zehnjähr. Pest in Preussen, b. r. (E.) DS.

21183. De febris maligni s, 1737, *zob.* Nr. 9125.

21184. Wolff A. F., Bemerkungen über Krankheiten in Warschau (Hufeland Journal IV.), 1796 DS.

21185. Kanold J., Kurze Jahrhistorie von den Seichen des Viehes, Budisin 1721 DS.

Chirurgia obozowa 7. pułku piechoty, zob. Nr. 17891.

Zob. Nr. 17810.

21186 **Łoyko Feliks,** *zob.* Nr. 4990—92; — Bartoszewicz J., Znak. mężowie XVIII. w.; — Żywot Łoyki, Biographie univers., Paris 1826—1831; Bartoszewicz J., Tyg ill. 1886 XIII.; — Łoyko E. R., Monografia rodziny Rędziejowskich Łoyko, Krak 1891 (por.: Bostel F., Kwart. hist. 1893), *zob.* Nr. 17945.

21187. **Łuskina Stefan,** *zob.* Nr. 9645; — Szymański Stan., Odezwa w odpowiedzi na zaczepkę Łuskinie, b. r.

21188. **Gazety i czasopisma.** Estreicher K., Czasopisma polskie (Spis alfabetyczny), Bibliografia XIX. w. t. I. str. 240—266 i Dopełnienia t. VI. str. 134—141; — O gazetach polskich, Rocz. tow. nauk. krak. 1819 IV., *zob.* Nr. 20706—20728 i 21052; — O historyi peryodycznej literatury naukowej w Polsce, *zob.* Nr. 20706; — Pilat R., Początki publicystyki literackiej w Polsce, *zob.* Nr. 6014 (por.: Aten. 1883 II., 1884 II.).

21189. Doniesienie o gazetach przyszłych, 1768, *zob.* Nr. 9361; Zakaz sprowadzania gazet, *zob.* Nr. 5026, *zob.* też Nr. 8360, 8462.

21190. **Gazety,** zawierające wiadomości bieżące. Spis chronologiczny:

— Awizy, Krak. 1700;
— Wiadomości różne cudzoziemskie, Krak. 1700;
— Gazeta, Warsz. 1700—1702;
— Gazety, Krak. 1700—1702;
— Poczta Królewiecka, Królewiec (1718 do 1720) (por.: Kętrzyński W., Gazeta polska z XVIII. w., Przew. nauk. lit. 1880);
— Nova publica latina, Królewiec 1715 do 1721;
— Nova polonica ex comitiis grodensibus, 1728;
— Nowiny polskie, Warsz. 1729 (poczem: Kuryer polski);
— Relata refero (gaz. polska), Warsz. 1727;
— Kuryer polski, Warsz. 1729—1799;
— Przywil. wiadom. z cudzych krajów, 1730;
— Wiadomości uprzywilejowane z cudzych krajów, Warsz. 1730—1764 (dod. do Kuryera polskiego);
— Neues der Welt aus den Zeitungen, Thorn 1733—1734;
— Gazety polskie, 1734—1736;
— Kuryer cudzoziemski, 1735;
— Merkuryusz historyczny i polityczny, Warsz. 1736—1738;
— Gazety cudzoziemskie, 1736;
— Supplement do gazet polskich, 1737;
— Warschauer Zeitung, Warsz. 1757 do 1763;
— Kuryer litewski, Wilno 1759—1831;
— Kolęda krakowska, Krak. 1759—1777;
— Gazette de Varsovie, Vars. 1759 do 1764;
— Addytament do Gazet, 1759;
— Kuryer extraordynaryjny warszawski, Warsz 1760;
— Thornische wöchentliche Nachrichten, Thorn 1760—1793;
— (Beytrag zu den Thornischen Nachrichten d. 9. Dec. 1771);

— Gazety wileńskie, 1761, 1763—1764, 1770—1794 (Poczobut od r. 1774);
— (Supplement do Gazet wileńskich, Wilno 1761);
— Wiadomości uprzywilejowane warszawskie (dod. do Kuryera war.), Warsz. 1761—1763;
— Kuryer warszawski (od r. 1765 p. t. Wiadomości warszawskie), Warsz. 1761—1764;
— Patryota polski, kartki tygodniowe, Warsz. 1761—1763;
— Wiadomości cudzoziemskie, Wilno 1762;
— Wiadomości warszawskie (powstałe z Wiadomości uprzywil.), 1765 1772 (Bohomolec), 1773—1775 (Łuskina);
— Journal polonais, Vars. 1770;
— Wöchentliche Danziger Anzeiger und Nachrichten, 1771—1789;
— Pamiętnik pierwszy, Warsz. 1772;
— Pismo tygodniowe o stanie politycznym, Warsz. 1772;
— Rządca polityczny, 1773 (Wargocki A.);
— Gazeta warszawska, Warsz. od r. 1774 (do 1900) (por.: Od publiczności do wydawcy Gazety warsz. (1790?), b. r.);
— (Addytament do gazet warszawskich d. 29. marca 1775);
— Courrier de Pologne, Vars. 1776—1779;
— Gazette de Léopol, 1776;
— Gazeta Grodzieńska, 1779—1780;
— Pamiętnik historyczny i polityczny (ks. Świtkowski), Warsz. 1782—1792, *zob.* Nr. 9509 i por.: Desaveu sincère au profit du „Pamiętnik" (War. 1783), b. r.;
— Pismo uwiadamiające lwowskie, Lwów 1783 do 1781;
— Seryarz posłów i projektów do prawa, Warsz. 1784—1785;
— Lwowskie tygodniowe wiadomości, 1786, 1787;
— Awizki czyli doniesienia tygodniowe, Warsz. 1786;
— Lemberger wöchentliche Anzeiger, 1786;
— Lemberger Zeitung, Lwów 1787;
— Gazeta nowa, Warsz. 1788;
— Journal hebdomadaire de la diète, Vars. 1788—1791;
— Thornische historische Nachrichten, Thorn 1787—1791;
— Gazeta narodowa y obca, Warsz. 1791—1792 (por.: Prawdzicki do Redaktora Gazety narodowej, b. r.; Pieniążek H. Odr., Do piszących Gazetę narodową, b. r.);
— Gazette de Varsovie, Vars. 1791—1792 (por.: Odpowiedź autorowi franc. war. gazety: Gazette de Varsovie, 1792);
— Vaterländische Zeitung für Polens Bürger, Warsz. 1791;
— Korrespondent warszawski, Warsz. 1792;
— Dziennik patryotycznych polityków Lwów 1792—1797 (por.: Dzieduszycki M., Zeszłowieczny dziennik lwowski, Przew. nauk. lit 1875; Gaz. nar. 1872 Nr. 17);
— Gazeta korespondenta warszawskiego i zagranicznego, Warsz. 1792—1831;
— Dziennik uniwersalny i rozmaite wiadomości, b. m. i r. (1793—1794?);
— Gazeta rządowa, Warsz. 1794;
— Dziennik powstania narodu (1794), b. m. i r.;
— Pismo peryodyczne korrespondenta, Warsz. 1794;
— Gazeta wolna warszawska, Warsz. 1794;
— Gazeta obywatelska i patryotyczna, Warsz. 1794;
— Gazeta narodowa wileńska, Wilno 1794;
— Przyjaciel ludu, Warsz. 1794;
— Bulletin national hebdomadaire, Vars. 1794;
— Journal historique des événements, Vars. 1794; — Gazeta Prus południowych, Südpreussische Zeitung, 1794 do 1806;
— Gazeta krajowa (później warszawska), 1794—1795;
— Pamiętnik historyczno-polit. (Dmochowski Fr.), Warsz. 1795;
— Korrespondent narodowy i zagraniczny (do Nr. 36 krajowy i zagraniczny) 1794, od 1795—1797: warszawski i zagraniczny, od 1798—1831: Gazeta korrespondenta warsz. i zagr.;
Lemberger Anzeiger, Lwów 1796;
— Gazeta krakowska od r. 1794, 1796 do 1848;
— Wiadomości cudzoziemskie z Krakowa, 1798;
— Krakauer Zeitung, 1799—1808.

21191. **Czasopisma**, zawierające wiadomości naukowe, literackie i t. p., Spis chronologiczny:

— Polnische Bibliothek, Danzig 1718 (Lengnich);
— Das gelehrte Preussen, Thorn 1722 bis 1723, *zob.* Nr. 21164;
— Journal literaire, Vars. 1735—1754;
— Primitiae phisico-medicae, Leszno i Celichów 1751—1753;
— Warschauer Bibliothek oder gründl. Nachr. v. Büchern, Warsch. u. Leipz. 1754—1755 (Mitzler, Załuski J. A.);

— Acta litteraria Reg. Pol., ed. Mitzler, Vars., Lips. 1755—1757 I.—IV., *zob.* Nr. 21071;
— Wiadomości ekonomiczne albo Magazyn, Warsz. 1758 (Mitzler);
— Nowe wiadomości ekonomiczne albo Magazyn wszystkich nauk, Warsz. 1760 (Mitzler);
— Thornische Nachrichten von gelehrten Sachen, Thorn 1760—1765;
— Kurze Nachrichten von den Intelligenzblättern, Warsch. 1762;
— Rozmowy w ciekawych i potrzebnych materyach w Koll. Nob., Warsz. 1760 do 1762;
— Wiadomości literackie, Lwów 1760 do 1762;
— Wiadomości literackie. Wilno 1760 do 1763;
— Monitor warszawski, Warsz. 1765 do 1784, *zob.* Nr. 9325 (toż po niem.: Monitor auf das Jahr 1765—1766 (aus dem Poln.), Warschau u. Leipzig 1766 bis 1767, por.: Offmański Miecz, Monitor, czasopismo polskie z XVIII. w., Przew. nauk. lit., Lwów 1895, Odb Lwów 1895 i rec.: St., Kraj. 1895 Nr. 15; Prokesch W., Äten. 1893 II.; Świat 1895);
— Sammlung der über die Fürst. Jablonowskischen Aufgaben etc., Acta Societatis Jablonovianae nova, Gedani 1767;
— Vermischte Abhandlungen der phisisch-chem. Warsch. Gesellschaft, Warsch. 1768;
— Uwagi tygodniowe, War. 1768—1769;
— Zabawy przyjemne i pożyteczne (Naruszewicz, Albertrandy), Warsz. 1769 do 1777;
— Uwagi różne fizyczno-chemiczne Tow. warsz., Warsz. 1769;
— Zbiór różnego rodzaju wiadomości, War. 1770;
— Acta Societatis Jablonovianae, 1767, 1771—1839;
— Beiträge zur Kentniss seltener Bücher, Danzig u. Leipzig 1776 (Lengnich);
— Journal literaire de Varsovie, 1777 do 1778;
— Wiadomości warszawskie extraordynaryjne tygodniowe (literackie), War. 1778—1779;
— Nachrichten zur Bücher u. Münzkunde, Danzig 1780, Wittemberg 1782 (Lengnich);
— Wiadomości do udoskonalenia rozumu, Warsz. 1782—1786;
— Lemberger Intelligenz-Blatt, Lwów 1794;
— Magazyn warszawski pięknych nauk, Warsz. 1784—1785 (Świtkowski P. X.);
— Zbiór tygodniowych wiadomości uczonych, Krak. 1784;
— Magazyn anekdotów czyli Zbiór powieści, War. 1786—1787 (Szymański Stan.);
— Wybór wiadomości gospodarskich, Warsz. 1786—1788 (Świtkowski);
— Dziennik handlowy i ekonomiczny, Warsz. 1786—1793 (w r. 1793: Dz. rolniczo-ekonomiczno-handlowy);
— Polnische Bibliothek, Warschau 1787 bis 1788;
— Biblioteka warszawska literatury zagranicznej, Warsz. 1788;
— Biblioteka fizyko-ekonomiczna, Warsz. 1788;
— Mannigfaltigkeiten, Warsch. Wochenschrift, Warsz. 1791;
— Dwanaście łokci śmiechu, Warsz. 1792 (3 numery);
— Rok fizyczno-moralny, Warsz. 1792 do 1793;
— Zabawy obywatelskie, Warsz. 1792 do 1793 (Świtkowski P. X.);
— Korespondencye bankowe, Warsz. 1793 do 1794;
— Monitor różnych ciekawości, Krak. 1795 (Przybylski J.);
— Zbiór pism ciekawych, Lwów 1795 do 1796;
— Warschauer Intelligenzblatt, Warsch. 1796 1806;
— Co tydzień, Poznań 1798 (Krasicki I.).

Zob. Gazety i czasopisma pod odpowiednimi latami w dziale: Dokumenty.

21192. **Kalendarze.** Smoleński Wł., Kalendarze w Polsce w XVIII. w., *zob.* Nr. 20727; — Chodźko I., Przedstoletnie kalendarze, *zob.* Nr. 20726 i Czas 1851 Nr. 237; — Kalendarze, *zob.* Nr. 9148, 9154, 9209, 9211, 9300, 9301, 9314, 9364 (por. E. Wiek XVIII.: Almanach, Kalendarz, Kolęda, Wiadomości domowe).

(l: Historya literatury polskiej: Wiek XIX.).

21193. **Wójcicki K. Wł.**, Społeczność Warszawy w początkach naszego stólecia, 1800—1830, *zob.* Nr. 9913; — Tenże, Warszawa, jej życie umysłowe i ruch literacki w ciągu lat 30 (1800—1830), *zob.* tamże; — Tenże, Pamiętniki (literackie stosunki w pocz. XIX. wieku), Tyg. powsz., Warsz. 1879.

21194. **Skarbek Fr.**, Dzieje Księstwa warszawskiego, *zob.* Nr. 9830.

21195. **Dębicki L.**, Puławy, *zob.* Nr. 9907.

21196. De Lavaux Ludwik, Wspomnienia z pierwszych lat XIX. w., *zob.* Nr. 9710.

Listy, zob. w dziale: Dokumenty.

Pamiętniki, zob. w dziale: Kroniki.

21197. Pol. W., Pamiętnik do literatury polskiej XIX. w. (20 prelekcyi), Lwów 1866.

21198. Literatura w Wilnie w pocz. XIX. w., Tyg. petersb. 1837 XV.; — Dębicki L., Stosunki Puław z Wilnem, Gaz. lw. 1887 Nr. 170.

21199. **Jarochowski K.** (Przerowa Sew.), Literatura poznańska w pierwszej połowie bieżącego stulecia, Prz. pol. 1879 IV., 1880 I.–II., Odb. Poznań 1880; — Tenże, Zarys literatury wielkopolskiej porozbiorowej, Kraj 1890 Nr. 30 [głównie ruch dziennikarski od Gazety poznańskiej (1790)] (por.: Warta 1879 Nr. 247).

21200. **Zawadzki Wł.**, Literatura w Galicyi (1772—1848), Przew. nauk. lit. 1877 Lwów 1878; — Jaszowski S., Landesliteratur, Mnemosyne, Lwów 1828; — Kraszewski J. I., Literatura w Galicyi, Tyg. petersb. 1841 XXIV.; — O zarodkach krytyki literackiej we Lwowie od 1773—1815 (odczyt Kozłowskiego), Gaz. lw. 1884 Nr. 53; — Zgliński Wł., Zakłady naukowe, pisma peryodyczne i zakłady dobroczynne w Galicyi Bibl. warsz. 1844 I.; — Finkel L., Historya Uniwersytetu lwowskiego, *zob.* Nr. 19554.

21201. **Szkoły**: w Wielkopolsce (w Prusach południowych), *zob.* Nr. 19582 19626; w Księstwie warszawskiem, *zob.* Nr 19747 do 19794; na Litwie, Wołyniu, Podolu, Ukrainie, *zob.* Nr. 19627 19746; w Galicyi, *zob.* Nr. 19521—19581.

Uniwersytet wileński, zob. Nr. 19363 do 19652.

Działalność T. Czackiego, zob. Nr. 19680.

21202. **Towarzystwo przyjaciół nauk** w Warszawie, *zob.* Nr. 5578, 5600, 5655, 5681, 5696, 5714, 5726, 5784; Nowy pam. war. 1801; Pam. war. 1816; — Czarnecki, Rys hist., Rocz. 1820 XIII.; — Albertrandy, Zagajenie, *zob.* Nr. 21130; — Staszic St., Zagajenia posiedzeń 1809—1812, War. 1816; — Tenże, Zdanie sprawy za 4 lata, Rocz. 1817 X.; — Lista członków, Warsz. 1818.

21203. Bersohn M., O polskiem tow. Sfinks 1810 w Warszawie, Bibl. war. 1889 III.

21204. Małecki A., Filomaci w Wilnie, 1805—1808, *zob.* Nr. 19648; — Gaz. lit. wileńska 1806 (spraw. tow. uczonych); — Hordyński Zdz., Tow. Szubrawców, *zob.* Nr. 19649; — Krček Fr., Poprzedniczka krzemieniecka akad. Bratnich pomocy, Muzeum 1896, Odb. Lwów 1896.

21205. **Towarzystwo naukowe krakowskie**, *zob.* Nr. 21, 1344 i 5799.

Towarzystwo lekarskie w Wilnie, zob. Nr. 21264.

Literatura peryodyczna, zob. Nr. 21271.

21206. **Tretiak J**, O głównych kierunkach poezyi polskiej XIX. w., Szkice lit., Krak. 1896; — Bełcikowski, *zob.* Nr. 21054

21207. **Siemieński L.**, Obóz klasyków, Portrety literackie t III. i Dzieła t. II. (por.: Turski K., Tyg. ill. 1866 XIII.).

21209. Siemieński L., Ogrody w historyi i poezyi, Dzieła, Warsz. 1889 I.

21208. Sozański A., Przygody klassycyzmu w naszem piśmiennictwie, Dz. lit. 1853; Tenże, Słowo do usprawiedliwienia klasycyzmu, tamże 1853.

21210. Tomkowicz St., Początek romantyzmu w Polsce, Arch. lit. i ośw. Akad., Krak. 1878 I.

21211. **Murko M.**, Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der slavischen Romantik, 1897.

21212. Rolle M., Poeci żołnierze, Iris, Lwów 1899 Nr. 4.

21213. **Tarnowski St.**, Romans polski w XIX. w., Prz. pol. 1875 I. i Odb. Krak. 1871, Niwa 1880.

21214. Wiersze okolicznościowe z powodu wypadków politycznych, *zob.* Nr. 9714, 9756, 9796, 9801, 9821, 9829.

21215. Sierakowski, Igraszki uczonego dowcipu, czyli rozmaitość gustu tworzenia wierszów, Krak. 1800.

21216. **Teatr.** Estreicher K., Repertoar sceny polskiej, *zob.* Nr. 21078.

21217. Rocznik teatru narodowego warszawskiego od r. 1808—1818 corocznie (wyd. Zalewski A.); — O stanie teatru polskiego, Nowy pam. war. 1801 III.; — O. S., Uwagi nad aktorami i widzami warsz., Pam. warsz. Bentkowskiego 1815.

21218. Teatr w Wilnie, *zob.* Nr. 21084; — Dobrowolski F., Przedstawienie publiczności interessu JP. Każyńskiego o teatrze wileńskim, Wilno 1811.

21219. Mączyński J., Piędziesiąta rocznica rozpoczęcia polskich widowisk w teatrze krakowskim, Czas 1856 Nr. 39; — Sw. K., O teatrze krakowskim, tamże 1870 Nr. 14; — Estreicher K., *zob.* Nr. 21082.

21220. Koryzna, Pamiętnik sceny w Wielkopolsce, Poznań 1888 (por.: Witski A., Prawda 1889 Nr. 7; Estreicher, Czas 1889 Nr. 117); — Ehrenberg H., Gesch. d. Theaters in Posen, besonders in süd-preuss. Zeit (Deutsche Vorträge 5), Posen 1889 (por.: E., Kwart. hist. 1892).

21221. **Pepłowski St.**, Teatr polski we Lwowie, 1780—1881, Lwów 1889 (por. rec. w r. 1889: Zadurowicz T., Prz. tyg.; Ais, Echo; Estreicher, Czas Nr. 117; w r. 1890: Czarnik, Kwart. hist.; w r. 1892: Kaczkowski Z., Gaz. nar. Nr. 28; Kuryer polski Nr. 40); — Schnür-Pepłowski St., Bogusławski we Lwowie (1795—1799), Lwów 1897 (por.: G-a, Zap. Szewcz. XX.); Toż, Bibl. warsz. 1895 t. I.; — Teatr letni we Lwowie r. 1796, Gaz. lw. 1874 Nr. 175; — Spausta B., Jan Nep. Kamiński i początki sceny polskiej we Lwowie, Gaz. nar. 1877 Nr. 242; — A. J., Z życia dyrektora teatru, Gaz. lw. 1875 Nr. 103 do 104; — Kantecki Kl., Dyrektor w kłopotach, tamże 1877 Nr. 86.

21222. Lehman, Lemberger Theater-Taschenbuch für d. J. 1805, Lemberg 1805; Felber Elżb., Lemberger Theater Verzeichniss f. d. J. 1811, Lemb. 1811; Rocznik teatru polskiego we Lwowie od 1. stycznia 1814 do 1. stycznia 1815, Lwów 1815.

Niemcewicz Julian Ursyn, zob. Nr. 21114.

Woronicz Jan Paweł, zob. Nr. 21118.

Karpiński Franciszek, zob. Nr. 21112.

Dmochowski Franciszek, zob. Nr. 21121.

21223. **Koźmian Kajetan**, Dzieła, *zob.* Nr. 9880—9881; — Wiersz w r. 1809, *zob.* Nr. 9796; — Pamiętniki, *zob.* Nr. 9878; — Biografia ks. Ad. Czartoryskiego, *zob.* Nr. 9904; — Skrochowski J., Korespondencya K. Koźmiana z Fr. Wężykiem, Prz. polski 1875 II.; — Życie Koźmiana: Morawski F., Wężyk Fr., Siemieński L. (także Dzieła t. III.), *zob.* Nr. 9882—9883; — Listy Koźmiana Andrz. Edw., Przew. nauk. i lit. 1889—1894, Odb. Lwów 1894 t. 3 (por.: Siemieński L., A. E. Koźmian, Portrety liter. i Dzieła, Warsz. 1881 IV.); — Wojciechowski K., Kajetan Koźmian, życie i dzieła, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XXIII., Odb. Lwów 1897 (por.: L. M. Dziama, Czas 1898 Nr. 188—189; mr., Przew. nauk. i lit. 1898); — Rzut oka na poemat K. Koźmiana „Stefan Czarniecki", Prz. lw. 1875 t. X.; — Niektóre dzieła prozą, Czas 1878 (styczeń).

21224. **Wężyk Franciszek**, Pisma, poezye z pośmiertnych rękop., Krak. 1878 (por.: F. Jezierski, Bibl. warsz. 1879 II.); — Wiersz w r. 1809, *zob.* Nr. 9796, *zob.* też Nr. 9885; — Rozprawa o poezyi romantycznej w r. 1814, *zob.* Nr. 9866; — Listy, *zob.* Nr. 5552; — Zathey H., Z papierów Fr. Wężyka, Prz. polski 1875 I.; — Życie i dzieła: Siemieński L., Portrety lit. t. III. i Dzieła, Warsz. 1889 t. IV.; Tyg. ill. 1860; Niewiasta 1862; Tomkowicz St., Żywot w wyd.; Poezye, Krak. 1878; — Zapała Z., Franciszek Wężyk, Monogr. biogr.-kryt., Krak. 1898 (por.: Hahn W., Kwart. hist. 1899).

21225. **Feliński Alojzy**, Pisma własne i przekładania wierszem, Warsz. 1816 t. 2 (t. II. przedr. w Wilnie 1821); — Dzieła, wyd. nowe, Wrocław 1840 t. 2; — Barbara Radziwiłłówna, Krak. 1820, 1823 (z życiorysem autora); Bibl. pol. Turowskiego, Sanok 1855; wyd. nowe przejrz. i uzup. Br. Gubrynowicz, Lwów 1892; — Do Kościuszki (wiersz, b. r. DS.), Przew. nauk. lit. 1875; — Pieśń ochotników, b. r. (E.); — Osiński Al., Mowa gdy Al. Fel. obejmował rząd Liceum wołyńskiego, 1819; — Tenże, Kazanie na pogrz. Fel. Al. w Krzemieńcu 1820; — Tarnowski J., Mowa na pogrz. Al. Fel., Krzemieniec 1820; — Sowiński J., Mowa przy zwłokach Al. Fel., Krzemieniec 1820 (także: Pszczoła polska 1820; Rozm., War. 1820); — Nekrolog Al. Fel., Tyg. wil. 1820 VI.; Pam. galicyjski 1820; Rozr. dla dzieci 1826; — Żywot A. Felińskiego, Dzieła, Wrocław 1840 t. I.; — Feliński Al., Tyg. ill. 1862 VI.; Wójcicki K. Wł., Życiorysy t. II.; Kantecki Kl., Gaz. lw. 1878 Nr. 98—125 i Odb. p. t.: Dwaj Krzemieńczanie, Lwów 1879.

21226. **Osiński Ludwik**, Zbiór zabawek wierszem, Warsz. 1799 2 cz.; — Dzieła, War. 1861 t. 4; — Wiersze okolicznościowe, *zob.* Nr. 9885; — Osiński L., Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Czas 1853 Nr. 68; Koźmian A. E., Prz. pozn. XXIV., Odb. Pozn. 1858; — Życie L. Osińskiego, Świat literatury, hist. etc., Warsz. 1861; — Wójcicki K. Wł., Ostatni klasyk, Bibl. warsz. 1872 I.—II.; — Życiorysy t. II.

21227. **Reklewski Wincenty**, Pienia wiejskie, Krak. 1811; — Sielanki, wyd. Ż. Pauli, Krak. 1850; — Gubrynowicz B., Wincenty Reklewski, szkic lit., Spraw. gimn. Fr. Józefa we Lwowie 1893, Odb. Lwów 1893 (por.: Dziama L. M., Prz. powsz. 1893 IV.; Rawita F., Tyg. ill. 1894; N. J. K., Muzeum 1894).

21228. **Godebski Cypryan**, Dzieła wierszem i prozą, Warsz. 1821 (Pochwała przez Szaniawskiego, tamże); — Sawicki Wł., Godebski Cypryan, Kłosy t. XII.

21229. **Morawski Franciszek**, Pisma, t. I. Poezye, Wrocław 1841; — Poezye, Petersb. 1855; — Pisma wierszem i prozą, Poznań 1882; — Listy, Goreckiego A. i Morawskiego Fr., Kron. rodz. 1882; — Koźmian St., Fr. Morawski, Prz. pozn. t. XXXVIII.; Gruszczyński, Tyg. pozn. 1862; Tyg. ill. 1862; Siemieński L., Prz. polski 1866 I., Portrety lit. t. II i Dzieła, War. 1881 IV.; — Uwagi nad krytyką poezyi Morawskiego, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.

21230. **Gorecki Antoni** (ur. 1797), Duma o gen. Grabowskim, Warsz. 1814, *zob.* Nr. 9829; — Życie, Prz. rzeczy polskich, 1861; Prz. pozn. XXXII.; Wiad. polskie 1858; Tyg. ill. 1862.

21231. **Dmuszewski Lud. Adam**, Dzieła dramatyczne, Wrocław 1821 t. 10; — Doniesienie o zgonie L. A. Dmuszewskiego, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Biografia Dmuszewskiego, Rozm., Lwów 1847; — X. S. X., List do przyjaciela o Dmuszewskim, Pszczółka krak. 1820.

Bogusławski W., zob. Nr. 21120 i 21221.

21232 Molski Marcin, Pisma, zebrał Radliński W., Warsz. 1865 (por.: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1866 II.); — Molski M, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.

21233. Marcinkowski Kajetan Jaxa, Zabawy wierszem, Warsz. 1818; — Siemieński L., Wierszoklela starej daty, Dzieła, Warsz. 1881 II.

Przybylski Jacek, zob. Nr. 21122.

21234. **Kropiński Ludwik**, Pisma rozmaite, Lwów 1844; — Zbiór dramatyczny, Poznań 1844; — O Kropińskim, Bibl. warsz. 1857 III.; — Listy T. Czackiego do Kropińskiego, *zob.* Nr. 5564; — Uwagi nad zdaniami o tragedyi Ludgardzie, Pam. warsz. Bentkowskiego 1816.

21235. **Czartoryska Izabella F. księżna** (z Flemingów), Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX.; — Listy, *zob.* Nr. 5552; — O I. Czartoryskiej, Tyg. emigracyi polskiej (ustęp z pam. Dwernickiego) cz. VI.; — Wspomnienie pośmiertne, Kron. emigr. polsk. t. III.; — Dębicki L., Z pamiętnika ks. I. z Flemingów Czartoryskiej, Przew. nauk. lit., Lw. 1885; — Tenże, Dwie autorki, tamże 1887; — Tenże, Puławy, *zob.* Nr. 9907; — Grzegorzewska S., Dziesięć dni w Puławach 1828, Prz. pol. 1897, Odb. Krak. 1897 (por.: Rolle, Kwart. hist. 1898).

21236. **Wirtemberska księżna** z Czartoryskich Marya Anna, Malwina czyli domyślność serca, Warsz. 1816; inne wyd. por. **E.**: Wiek XIX.; — Marya z ks. Czartoryskich Wirtemberska, Prz. pozn. t. XIX. i XXIV.; — Siemieński L., Marya z ks. Czartoryskich (1768—1854), Portrety lit. t. I., Dzieła, War. 1881 III.; — Tenże, Małżeństwo z ks. Ludwikiem Wirtemberskim, Przew. nauk. lit. 1886 (ustępy z dzieła: Puławy, *zob.* Nr. 9907); — Wspomnienia, *zob.* Nr. 9905; — Dębicki L., Dwie autorki, Przew. nauk. lit., Lwów 1885.

21237. **Brodziński Kazimierz**, Pisma, War. 1821 t. 2; — Pisma rozmaite, War. 1830; — Dzieła, Wilno 1842—1844 t. 10 (por.: Prz. nauk. lit. 1842—1844); — Poezye, Petersb. 1853; — Poezye oryg. i tłum., wyd. Turowski A., Bibl. polska, Sanok 1856, 1858; — Pisma, wyd. J. I. Kraszewski, Poznań 1872 do 1874 t. 8 (por.: K. Wł. Wójcicki, Bibl. warsz. 1872 IV.; R. Pilat, Przew. nauk. lit. 1873 I.); — Wspomnienia młodości, *zob.* Nr. 9886 i Nr. 9854; — Dmochowski Fr. X., O życiu i pismach K. Brodzińskiego, Warsz. 1871; Przyj. ludu, Leszno 1836 III, 1846 XIII.; — Chodźko Dom., Wzmianka o życiu i pismach Brodz. (z X. t. dzieł K. Brodz.), Wilno 1845; — Popas w Piotrkowie (rys z życia Brodzińskiego), Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 29; — O pismach K. Brodzińskiego (Charakterystyka), Bibl. warsz. 1859 II., 1865 III., 1870 III.; — Siemieński L., Brodziński r. 1814, Po ziarnie, Wilno 1861; — Czernicki J., Brodziński K., Opiekun dom., Warsz. 1865; — Wójcicki K. Wł., K. Brodziński, Kłosy i kwiaty, Krak. 1869, Kłosy t. XV; — Kraszewski J. I., Życiorys, Pisma, Poznań 1872 t. I.; — Brodziński K., Ruch, Lwów 1876; Świat, Warsz. 1877 II.; — Marrené, O Brodzińskim (por.: Chmielowski P., Ateneum 1881 IV.); — Plenkiewicz, O Brodzińskim (odczyt, por.: Prz. tyg. 1882; Kotarbiński J., Prawda, Warsz. 1882); — Gawalewicz M., O śpiewaku „Wiesława", por.: P., Prawda, Warsz. 1885; — Hordyński Z., Brodzińskiego lata szkolne, Kwart. hist. 1888 (por.: Prokesz, Ateneum 1888 IV.); — Chmielowski P., K. Brodziński, Studya i szkice, Krak. 1889; — Arabażyn K., Kasmir Brodzinskij, 1791 do 1835, Kijew 1890 (por.: K. G-t, Sław. Obozr. 1892 str. 250—251; Łoś J., Kraj 1893 Nr. 42; Chmielowski P., Kwart. hist. 1893; Pypin A. N., Razbor soczynienija K. J. Arabażyna: Kazimir Brodzinskij, Petersb. 1894, str. 32); — Gubrynowicz Br., Kazimierz Brodziński 1830-1835, Lwów 1892 (por.: Hordyński Z., Kwart. hist. 1894); — Ch. A, O życiu i pismach K. Brodzińskiego, Warsz. 1898.

21238. Krzywda M. B., O Wiesławie Kaz Brodzińskiego, Wyd. ludowe XIII. 2, Lwów 1894; Brodziński K., Wiesław, sielanka krakowska, wstępem i życiorysem poety zaopatrzył St. Pallan, Tarnów 1895.

21239. Siemieński L., Album amicorum, Przew. nauk. lit. 1877; Kantecki K., Autografy, tamże 1878.

Kołłątaj Hugo, zob. Nr. 21131.

Staszic St., zob. Nr. 21133.

Czartoryski Adam, zob. Nr. 21135.

Potocki Stanisław, zob. Nr. 21137.

Czacki Tadeusz, zob. Nr. 21139.

Śniadecki Jan, zob. Nr. 21141.

Śniadecki Jędrzej, zob. Nr. 21144.

21240 **Wymowa**, *zob.* Nr. 21146; — Bogusławski J. K., Mowy i wiersze, Wilno 1801; — Chmielewski M, Zbiór wierszy i mów, Warsz. 1809; — Małachowski H., Mowy i pisma polityczne, Wrocław 1809; — Wybór różnych gatunków mowy wolney, cz. I.—II. (Zawadzki i Węcki). War. 1816; — Albertrandy J., Mowy, *zob.* Nr. 21130

i 21203; — Staszic St., Mowy, *zob.* Nr. 21133; — Mowy na sejmach Ks. warszawskiego i mowy okolicznościowe, *zob.* pod odp. latami w dziale: *Dokumenty*; — Maciejowski M. J., Różne mowy, *zob.* Nr. 19604; — Mowy przy otwarciu szkół, *zob.* Nr. 19537, 19619, 19679 i w dziale: *Oświata (Szkoły).*

21241. **Kazania**, *zob.* Nr. 21147; — Karpowicz M., Kazania, Krak. 1806, 1808; — Męciński J., Nauki wiejskie, Krak. 1807; Kazania i mowy, Krak. 1809; — Lachnicki St., Do duchowieństwa świeckiego i zakonnego, Wilno 1812; — Kazania X. A. Kiliana, Tow. duchowieństwa katol., Tarnopol 1864; — Prażmowski A., *zob.* Nr. 9853; — Woronicz J. P., *zob.* Nr. 21118; — Siarczyński Fr, *zob.* Nr. 21255.

Zob. Nr. 19623.

21242. **Osiński Al.**, Mowy i kazania, por. **E.**: Wiek XIX.; — Czacki Tad., List Tad. Czackiego do X. Al. Osińskiego, z Żytomierza po śmierci Czecha 2. grudnia 1810, b. r.; — Bartoszewicz J., Osińskiego A. bisk. jeden tom listów, Dz. war. 1856 Nr. 37; — O X. biskupie Al. Osińskim, Tyg. petersb. 1843 XXVII.

21243. **Literatura polityczna**, *zob.* Nr. 17914; — Szaniawski, *zob.* Nr. 21247; — Kołłątaj H., *zob.* Nr. 21131; — Staszic St., *zob.* Nr. 21133.

21244. **Strojnowski Hieronim**, *zob.* Nr. 9777 i 17947; — Skirniewski M., Kazanie na kons. Hier. Strojnowskiego bisk. Lambertyńskiego w Łucku 19. stycznia 1808; — Rudomina Ign. Gw., Żywot Hier. Strojnowskiego. Wilno 1839; — Tenże, Odpowiedź na recenzyą pisma p. t.: Żywot H. Strojnowskiego, Wilno 1840.

Niemcewicz J. U., zob. Nr. 21114.

21245. **Ekonomia**, *zob.* Nr. 17947; — Starowiecki W, *zob.* Nr. 21250; — Skarbek Fr., *zob.* Nr. 9830; — Strojnowski H., *zob.* Nr. 21244; — Węgrzecki St., *zob.* Nr. 9798.

21246 **Filozofia.** Szaniawski J. K., Co to jest filozofia, Warsz. 1802; — Jaroński Fil., Jakiej filozofii potrzebują Polacy, Krak. 1810; — Voltaire i wpływ jego na Polskę, Czas 1853 Nr. 14 i n.

Śniadecki Jan, zob. Nr. 21141.

21247. **Szaniawski Józef Kalasanty** Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX.; — Korespondencye, *zob.* Nr. 9759; — Szaniawski J. K., Przemowa na pogrzebie Franc. Malczewskiego, arcyb. warsz., Warsz. 1819; — Tarnowski W., Nekrolog J. K Szaniawskiego, 1843, *zob.* Nr. 9889.

21248. **Pedagogia i szkolnictwo**, *zob.* Nr. 19916—19925.

21249. **Historya.** Lelewel J., Postrzeżenia we względzie dziejów narodowych. Tyg. wil. 1816; — Tenże, O potrzebie gruntownej znajomości historyi, tamże 1818; — Tenże, Jakim ma być historyk, tamże 1818.

Potocki Jan, zob. Nr. 21159.

21250. **Surowiecki Wawrzyniec**, Dzieła (z wiad. o życiu i pismach autora), wyd. Turowski K. J. (Bibl. polska), Krak. 1861; — Bentkowski Fel., Wiadomość o życiu i pismach W. Surowieckiego, Rocz. tow. przyj. nauk. warsz. 1830 XXI.

21251. **Święcki Tomasz**, *zob.* Nr. 9928; — Wójcicki K. Wł., Wspomnienie o Tom. Święckim, Bibl. warsz. 1844 I.

Skarbek Fryd., zob. Nr. 9830—9833.

21252. **Bandtkie Jerzy Samuel**, Dzieje królestwa polskiego, Wrocław 1810 t. 2 (Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX.); — List Bandtkiego do Jana Śniadeckiego, Tyg. krak. 1834; — Helcel Z., O Bandtkiem, Kwart. krak. 1835 -1836; Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Wójcicki K. Wł., Życiorysy; Kierski E., Tyg. ill. 1863 VIII.; — Akt chrztu Bandtkiego (z Gaz. lubelskiej), Wiek 1887 Nr. 46; — Kantecki Kl., Bandtkie w Krakowie, Gaz. lwowska 1877 Nr. 199—200.

21253. **Bandtkie Jan Wincenty** (Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX.), Bibl. warsz. 1864 I.; Życiorysy Wójcickiego.

21254. **Ossoliński Józef Maksymilian**, *zob.* Nr. 7170; — Ossoliński J. M., Biographie universelle, Paris 1826 -1831; — P. K., Nekrolog, Rozm., Lwów 1826; Roz. lit., Warsz. 1828 II.; — Tarnowski J., Wspomnienie o życiu i dziełach, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1830 XXI.; Rozm., Lwów 1836; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1843 X.; Wspomn. zasług i dzieł, Muz. dom. Dmochowskiego 1838 I.; Kamiński J., Skarbiec pol., Lwów 1859 z. I.; K. Ch., Gaz. lw. 1879 Nr. 93—96.

21255. **Siarczyński Franciszek.** Rękopisy pozostałe po ś. p. Fr. Siarczyńskim, Pam. um. mor. i lit. 1830 I.; — Kamiński J. A., Żywot Franc. Siarczyńskiego (w tegoż: Kazania), Lwów i Tarnopol 1832; — F. M. Sob., Siarczyński Fr. ks., Tyg. ill. 1863 VIII.

21256. **Lelewel Joachim**, Polska, dzieje i rzeczy jej, Poznań 1854—1868 t. 20 (Dzieła, por. **E.**: Wiek XIX. i *zob. Opracowania*); — Listy, *zob.* Nr. 5553; — Listy do Leonarda Chodźki, Alb. muz. nar. w Rapperswylu 1876; — List Lelewela, Znicz Szulca, Wrocław 1851; — Autobiografia J. Lelewela, Dz. lit. 1858 Nr. 64—66; — Lelewel Joachim, Biographie univ., Paris 1826—31; — Chodźko Leonard, Notice biographique sur Joachim Lelewel, Paris 1834, 3 ed.; — Lelewel Joachim w: Biogr. pol. Sarrut i Saint-Edine; — Heltmann W. i Sawaszkiewicz L., Joachim Lelewel, Bruxelle 1861; — Sa-

waszkiewicz L. L., Notice sur la vie, Bruxelles 1862 (por.: Gumplowicz L., Dz. lit. 1862 Nr. 38); — Hardy J., Les six dernier jours de Joachim Lelewel, Bruxelles 1861; — Zgon Lelewela, Przegląd rzeczy polskich z 7. czerwca 1861; — Januszkiewicz E., Ostatnie chwile, Poznań 1863 (por.: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1863 II.; — Nekrologi, Prawda, Berlin i Poznań 1861 Nr. 6; Czas 1861 Nr. 131; Rocz. tow. hist.-lit. w Paryżu 1866; Dz. lit. 1861 Nr. 45; — Szczegóły do biografii Lelewela, Echo miast polskich 1843 Nr. 2, 5; Dz nar. 1847 Nr. 313; Schmitt J., Dz. lit. 1858 Nr. 82–89, 116–117; Przyj. dom. 1860 Nr. 25; Fenix 1831 Nr. 3; Dz. pozn. 1861 Nr. 147—149; Wildta Kalendarz, Krak 1861; Postęp 1863 Nr 1—9; Dz. liter. 1865 Nr. 39; — Ostrowski J. B., Joachim Lelewel i H. Dembiński, Paryż 1869; — Chotomski, Z życia J. Lelewela. Tyg. wielp. 1874; — O Lelewelu, Prz lw. 1878 XVI; — Lelewel i Bułharyn, tamże 1876 XIII.; — Warnka, Zasługi Lelewela na polu geografii, *zob.* Nr. 9973; — Korzon T., Pogląd na działalność naukową J. Lelewela, Kwart. hist. 1897, Odb Lwów 1897.

21257. **Pamiętniki**: Drzewiecki Józef, *zob.* Nr. 9724; Dąbrowski H., *zob.* Nr. 9727; Ważyński P. X., *zob.* Nr. 9738; Tarnowska Urszula, *zob.* Nr. 9724; Niemcewicz J. U., *zob.* Nr. 9768, 9939 i 21114; Niegolewski A., *zob.* Nr. 9782; Broecker St., *zob.* Nr. 9784; Sołtyk R., *zob.* Nr. 9719; Jackowski M., *zob.* Nr. 9792; Krzysztofowicz S., *zob.* Nr. 9800; Gutakowski L. Sz., *zob.* Nr. 9810; Załuski hr. Józef, *zob.* Nr 9817; Chłopicki J., *zob.* Nr. 9836; Nakwaska A., *zob.* Nr. 9839 i *Dod. I.*; Umiński J., *zob.* Nr. 9844; Lelewel Prot, *zob.* Nr. 9845; Weleżyński T. K., *zob.* Nr. 9849; Poniatowski Józef, *zob.* Nr. 9851; Sokolnicki M., *zob.* Nr. 9857; Dembowski Leon, *zob.* Nr. 9869; Ogiński Michał, *zob.* Nr. 9875; Łubieński F., *zob.* Nr. 9914; Koźmian K., *zob.* Nr. 9878 i 21223; Sanguszko E., *zob.* Nr. 9884; Brodziński K., *zob.* Nr. 9886 i 21237; Ostrowski T., *zob.* Nr. 9888; Karpiński Fr., *zob.* Nr. 9893 i 21112; Czartoryski A., *zob.* Nr. 9897; Dmochowski Fr., *zob.* Nr. 9917; Małachowski St., *zob.* Nr. 9920; Krasiński J., *zob.* Nr. 9923; Ochocki T., *zob.* Nr. 9928; Wodzicki St., *zob.* Nr. 9930; Bukar, *zob.* Nr. 9938; Wybranowski R., *zob.* Nr. 9939; Rulikowski K. J., *zob.* Nr. 9941; Potocki Leon, *zob.* Nr. 9943.

21258. **Historya literatury**, *zob.* Nr. 20029; — Brodziński K., *zob.* Nr. 20559 i 21237; — Osiński L., *zob.* Nr. 21226; — Słowacki Euzebiusz, Dzieła, Wilno 1824—1826 t. 4; Mowa, *zob.* Nr. 19675 (por.: Nekrologi w r. 1814 i biografie Juliusza Słowackiego).

21259. **Bentkowski Feliks**, Historya literatury, *zob.* Nr. 20037; — Wiad. o najdawniejszych książkach, *zob.* Nr. 20160; — Pam. warszawski, *zob.* Nr. 21273; — Chlebowski Br., Jan Feliks Bentkowski, Prz. pedag. 1882.

Nauka prawa, zob. dział: Prawo.

Geografia, zob. Nr. 10085—10153.

21260. **Gramatyka i słowniki**, *zob.* Nr. 19933—19935; — Kopczyński O., *zob.* Nr. 21166; — Mrongovius E., por. E.: Wiek XIX.; — Kaulfuss J. S., Geist der poln. Sprache, Halle 1804.

21261. **Linde Samuel Bogumił**, Słownik języka polskiego, *zob.* Nr. 20445; — Prospekt Słownika, *zob.* Nr. 5601; — Wstęp do Słownika, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1811 VII.; — Mowy, *zob.* Nr. 5624, 5640, 19602; — Aus B. Lindes Briefmappe i listy Lindego, Spraw. gimn. II. w Krak. 1885—1888, *zob.* Nr. 5556; — List króla JMci do S. B. Lindego, *zob.* Nr. 5601; — Prümers R, Ein Brief über Samuel Linde, Ztschr. Ges. f. Posen 1896; — Na ślub Lindego, Nowy pam. warsz. 1804; — O Lindem, Pam. warsz. 1815—1816; — Koeppen P., S. G. Linde, Jahrbücher d. Lit., Wien 1823; — Linde S. B. i jego Słownik przedrukowany Czas 1855 Nr. 221 i n.; — Cabany E. Saint-Maurice, Notice necrologique sur S. Th. de Linde (z wizerunkiem), Paryż 1856; — Przyborowski J., Linde B. S., Tyg. ill. 1871 III.; Kuczyński, Opiekun dom., Warsz. 1871; Papłoński, Kłosy XII.; Obchód stuletniej roczn. urodzin Lindego, tamże XII.; Černy J., Čas. mus. kral. česk. 1890.

21262. **Filologia klasyczna.** Węclewski Z., Wiad. o życiu i pismach G. E. Grodka, Roz. filol. Akad., Krak. 1876 III.; — Listy Tad. Czackiego do G. E. Grodka, wyd. Węclewski Z., Przew. nauk. lit. 1876, *zob.* Nr. 9747.

Nauki ścisłe, zob. Nr. 19932—19944, 21168–21185.

21263. **Towarzystwa naukowe**, *zob.* Nr. 21069, por.: Die wissenschaftlichen Vereine und Gesellschaften im neunzehnten Jahrh, Bibliographie v. J. Müller, Berlin 1883—4.

21264. Biliński J., Ces. Tow. lekarskie wileńskie, 1805–1864, Pam. Tow. lek. warsz. 1890, Odb. Warsz. 1890.

Czasopisma naukowe, zob. Nr. 21273.

Śniadecki Jan, zob. Nr. 21141.

Śniadecki Jędrzej, zob. Nr. 21144.

Poczobut Odlanicki, zob. Nr. 21171.

Jundziłł St., zob. Nr. 21176.

21265. Zborzewski Wojciech, Majorkiewicz J., Pisma pomniejsze, Warsz. 1852.

21266. Medal na pamiątkę założenia wydziału lekarskiego 1809 w Warszawie, Pam. Tow. lek. warsz. t. LX.

21267. Neuhauser, Co to jest ospa krowia, Krak. 1802; — Chod. A., Opowiadanie historyczne o początku szczepienia ospy w Kaliszu, Kaliszanin 1884 Nr. 35–40.

21268. **Frank J. S.**, Acta Instituti clinici, *zob.* Nr. 19669; — Tenże, Discours prononcé lors de l'installation de l'institut de vaccination de Vilno le 17. Mai 1808, Vilno 1808.

21269. Instrukcya względem zachowania się w czasie teraźniejszym od panującej krwawej biegunki (z Rady ogóln. lek. X. Warsz.), Warsz. 1811.

Zob. Nr. 5572.

21270. Towarzystwo gospodarstwa rolnego r. 1810, *zob.* Nr. 5697; — Dzieła ekonomiczno-statystyczne, *zob.* Nr. 18292 do 18332.

21271. **Gazety i czasopisma**, *zob.* Nr. 20706–20727; — Kuśkiński M., Polska prasa czasowa przed 70 laty (Notatka bibliogr.), Kraj 1890 Nr. 40; — Chłędowski Walenty, Tyg. ill. 1885 XII.; — Zawadzki Wł., Literatura w Galicyi, *zob.* Nr. 21200.

21272. **Gazety**, zawierające wiadomości bieżące, Spis chronologiczny:

— Kuryer litewski, *zob.* Nr. 21190;
— Gazeta warszawska, *zob.* Nr. 21190;
— Gazeta korespondenta warszawskiego i zagranicznego, *zob.* Nr. 21190;
— (Dodatek do Gazety korespondenta, Warsz. 1800–1810);
— Gazeta krakowska, *zob.* Nr. 21190;
— Krakauer Zeitung, *zob.* Nr. 21190;
— Pismo miesięczne Prus południowych, 1802–1806 (potem: Gazeta poznańska); Toż po niem.: Südpreussische Monatschrift, Posen 1802–1806;
— Messager de Vilna, 1803;
— Dziennik wileński, 1805–1806, 1815 do 1830 t. 64 (Kaz. Kontrym, Śniadecki, Jundziłł, Kossakowski, Marcinkowski);
— Gazeta poznańska, 1806–1815 (dawniej: Gazeta Prus południowych);
— Gazeta rządowa, Warsz. 1807;
— Dzienne doniesienia, Warsz. 1807;
— Journal de Varsovie, 1807, 1808;
— Dziennik praw Księstwa warszawskiego, 1808–1812;
— Journal de Babel, Wilno 1808;
— Wiadomości od armii (po niem.), Warsz. 1809;
— Dziennik praw tyczących się nominacyi urzędników, Warsz. 1809;
— Lemberger Zeitung, 1811–1871;
— Gazeta lwowska, Lwów 1811–1900;
— (Dodatek urzędowy do Gazety lwowskiej, Lwów 1811–1861);
— Gazeta mińska, Mińsk 1812;
— Bulletin de la diète, Vars. 1812;
— Dziennik departamentowy krakowski, urzędowy 1812–1816;
— Dziennik departamentowy łomżyński, 1812;
— Dziennik konfederacyi gener. król. Polskiego, Warsz. 1812;
— Zbiór pism tyczących się powstania królestwa Polskiego, Krak. 1812;
— Listy litewskie, b. m. 1812 (Niemcewicz J. U.);
— Dziennik departamentowy warszawski, 1814–1816.

21273. **Czasopisma**, zawierające wiadomości naukowe, literackie i t. p., Spis chronologiczny:

— Acta Societatis Jablonovianae, 1771 do 1839, *zob.* Nr. 21191;
— Warschauer Intelligenzblatt, *zob.* Nr. 21191;
— Nowy pamiętnik warszawski, 1801 do 1805 (Dmochowski);
— Pisma rozmaite spółczesnych, Warsz. 1803;
— Wybór pisarzów polskich, Warsz. 1803 do 1808 t. 26 (Mostowski), *zob.* Nr. 5971;
— Zabawy przyjemne i pożyteczne, War. 1803–1806 (Godebski) t. 5;
— Dziennik ekonomiczny zamojski, Zamość 1803–1804 (Gutowski, Kukolnik);
— Militärische Zeitschrift, Lemberg 1803–1804;
— Priv. Lemberger Intelligenzblatt, 1803 do 1810;
— Tygodnik wileński, 1804;
— Acta inst. clinici Univ. Vilnensi, Wilno, Berlin 1804–1812 t. 6;
— Magazyn literatury polskiej, Gdańsk i Piotrków 1805;
— Zabawy obywatelskie, Krak. 1805 (?);
— Gazeta (powszechna) litewska wileńska, 1806;
— Rocznik Tow. ekonom. Prus południowych, Poznań 1806;
— Dodatek roln.-przemysłowy i handlowy (do Gaz. poznańskiej), Poznań 1806;
— Dziennik gospodarski krakowski, 1806 do 1807;
— Beobachter an der Weichsel, 1806 do 1807;
— Biblioteka klasyków łacińskich, Wrocław 1806 do 1839 t. 6;

— Listy literackie, XLIX., Warsz. 1807;
— Roczniki Towarzystwa warszawskiego przyjaciół nauk, Warsz. 1807—1830 t. 21;
— Pamiętnik warszawski, 1809 t. 4 (Osiński);
— Wybór powieści wierszem i prozą, Warsz. 1809;
— Magazyn wesołych i moralnych zabaw, Wilno 1812 t. 2;
— Dziennik gospodarczo-rolniczy, Warsz. 1812 (także p. t.: Dziennik Towarzystwa król. gosp. rol.);
— Annales jurisprudentiae, Lwów 1810 do 1811;
— Annalen der Rechtsgelehrsamkeit, Lwów 1812 - 1813 (Rosbierski);
— Miscellanea Cracoviensia, Krak. 1814 do 1815 (Bandtkie J. S.);
— Pamiętnik warszawski czyli Dziennik nauk i umiejętności, War. 1815—1821 t. 21 (Bentkowski F.).

21274. Szumski T., Plan do peryodycznego pisma Korespondent poznański (w materyach uczonych), Poznań 1808; Prospekt dzieła peryodycznego Tow. gosp. rolu. X. Warszawskiego, Warsz. 1811.

Zob. Gazety i czasopisma pod odpowiedniemi latami w dziale: Kroniki.

Kalendarze, zob. Nr. 21192.

C. Historya literatury ukraińsko-ruskiej.

(a: Zarysy literatury; bibliografie, drukarnie, czasopisma i wydawnictwa zbiorowe).

21275. Władymirow P. W., Wwedenije w istoriju russkiej słowesnosti, Kijów 1896.

R: O. H-ij, Zap. Tow. Szewcz. t. XX.

21276. Halip T., Powstanje ukr.-rusk. pyśmenstwa, Nedilia (buk.) 1895.

R: S. T., Zap. Tow. Szewcz. t. X.

Historye literatur ludów słowiańskich, zob. Nr. 19985—20006.

Rusini, zob. w dziale: Etnografia (Nr. 11832 - 11932).

21277. Lewicki J., Listy tyczące się piśmiennictwa ruskiego w Galicyi, Przemyśl 1843; — Antypeńko, O małorus. łyteraturi, Majak 1842; — O literaturze rusińskiej, *zob.* Nr. 11865; — Hołowackij J., Pyśmo o hałycko-ruskoj słowesnosty M. Maksymowycza, Hałyczanin, Lwów 1863.

21278. O literaturze ruskiej, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

21279. **Pypin A. N.**, Ohlad istorii ruskoj literatury (z dzieła: Obzor istor. sław. literatur), *zob.* Nr. 19997.

R: Prawda, Lwów 1868 Nr. 28—34; Zorja, Lwów 1881 Nr. 3—7, 9, 10.

21280. Ruskaja łyteratura, Bojan, Lwów 1867; Wachnianyn N., Małorossyja i istoryja ii literatury poczawszy wid XI. do XVIII. wiku, Prawda, Lwów 1869; Narys istoryi słowesnosty rusko-ukraińskoj, tamże 1869.

21281. Hołowackij J., Czerwonoruskaja literatura, Petersb. 1873 (por.: Słowo russ., Lwów 1879 Nr. 27); — Ukrainec M., Łyteratura rossijska, wełykoruska, hałycka i ukraińska, Prawda 1873—1874, Odb. Lwów 1873 do 1874; — Żytecki, Oczerk literaturnoj istorii małoruskaho narieczija Kij. Star. 1888 (por. rec.: J. A. M., Kwart. hist. 1889).

21282. **Ohonowskij Om.**, Istoryja łyteratury ruskoj, Lwów cz. I. 1887. II. 1889, III. 1891, *zob.* Nr. 11832 (ustępy w czasop.: Zorja, Lwów 1881—1890; Ważnijszi zamitki, Kalendar bukowyńskyj na 1889); — Tenże, Kleinrussen, Allg. Encyklopädie von Ersch u. Gruber II. Section, 37. Theil 1885 str. 16—34.

R: I. S., Kij. Star. 1887; Brückner A., Archiv f. slav. Phil. X., XIII.; Czerwon. Ruś, Lwów 1888 Nr. 16 (p. t. Połytyka w nauci); Tretiak J., Kwart. hist. 1888, 1890, 1894; Pypin A. N., Wiestnik Jewropy 1890 III. (Odpowiedź Ogonowskiego, Diło 1890; por.: Umaneć, Osobnaja istorja russkoj literatury, Zorja 1890); Makaruszka, Zap. Tow. Szewcz. 1895 XV.

21283. Dragomanow M., Hałycko-ruske pyśmenstwo, Lwów 1876; — Tenże, Zur Frage von der kleinrussischen Litteratur, Wien 1876; — Tenże. Literatura ukraińska proskrybowana rjadom rossyjskim (przekł. z franc.), Prawda, Lwów 1878, Odb. Lwów 1878; — Tenże, Rozwidki pre ukrajinsku narodnu słowesnist' i pyśmenstwo (por.: Brückner A., Arch. f. slav. Phil. 1900 i Ztschr. d. Ver. f. Volksk. 1900 z. 238; Polivka J., Arch. f. slav. Phil. 1900 i Narodop. sbornik česko-slov. 1900); — Franko I., Literatura ukrajinsko-ruska (małoruska), Slov. Prehl. 1898, 1899; — Kolessa A., Literatura ruska, Encyklop. wyd. Macierzy pol., Lwów 1898; — Tenże, Stolitie odnowłenoj ukrainsko-ruskoj literatury, Liter. nauk. Wiest. 1898.

21284. Pypin A., Über das Verhältniss der ruthenischen Literatur zur russischen, Arch. f. slav. Philol. 1890 XIII; — Krymskij A., Fiłołogia i pogodinskaja hipotieza (por.: Polivka J., Věstn. slov. starož. 1899)

Zob. Nr. 20020—20024.

21285. Hołowackij J., Bybliografia hałycko-ruskaja s 1772–1848 hoda. Hałyczanin, Lwów 1863; — Tenże, Bybliograficzeskija nahodki wo Lwowi, Petersb. 1873.

21286. **Komarow M.**, Bibliograf. pokażczyk 1798–1883, Rada ukr. Almanach, Kiew 1883.

21287. **Łewyckij J. E.**, Hałycko-russkaja bybliografija XIX. stoletija, Lwów 1888 t. I., 1895 t. II. do r. 1886; — Tenże, Hal. russk. bybliografija za 1887 h., Lwów 1888; za 1888 h., Lwów 1889.

R: Myron, Kij. Star. 1888 XXI.; A. W., Wiestn. Jewr. 1889; Kalitowski E., Kwart. hist. 1892.

21288. Kataloh knyharni stawropihijskoho Instytuta, Lwów 1893.

21289. **Wengierow S.**, Kritiko-biograficzeskij słowar russkich pisatełej i uczenich, Petersb. 1895.

R: H-ij, Zap. Tow. Szewcz. X.; Kij. Star. 1897 IV.

21290. Morozow P. O., Alfabytnyj ukazatel imeń awtorow, perewodnykow i t. d. w: Opyti rossijskoj bibliografii W. Sopikowa, Petersb. 1876 (por.: Linde S. B., O literaturze rosyjskiej podług dzieła bibl. Sopikowa, Pam. warsz. 1815—1816); Benderow S. A., Krytyko-biograficzeskij słowar ruskich pysatełej i uczonych, Petersb. 1889.

Zob. Nr. 5842—5857, 9113.

21291. Zubrzycki D., Historyczne badania o drukarniach rusko-słowiańskich w Galicyi, *zob.* Nr. 20155.

21292. **Petruszewycz A. S.**, O naczali knyhopeczatanija na Rusy, Wremen. Inst. Stawrop., Lwów 1883, 1884; — Tenże. Chronołohyczeskoje rozpyś cerkownych i mirskich russko-słoweńskich knih napeczatannych kyryłł. bukwami wo Lwowi (1574–1800), tamże 1884 i Odb. Lwów 1884; — Tenże, i J. Szaranewycz, Kataloh knih na archeoł.-bybliograf. wystawi, Lwów 1888, *zob.* Nr. 14658.

21293. Karatajew J., Chronologiczeskaja rozpys sławiańskich knih, *zob.* Nr. 14655; — Gołubiew, Bibl. zamieczanija, *zob.* Nr. 14656; — Tokmakow N., Chronologiczeskij kataloh knih cerkownoj peczaty, *zob.* Nr. 14659.

21294. Kałużniackij E., K bybliografii cerkowno-sławianskich peczatnych izdanij w Rossii, Petersb. 1886, *zob.* Nr. 138 i 14554.

21295. Estreicher K., Druki polsko-ruskie tłoczone kirylicą, *zob.* Nr. 20153 do 20158.

21296. **Ptaszyckij i Sobolewskij**, Sbornik snimkow s sławiano-ruskich staropieczatnych izdanij, matierijały dla istorii sławianskawo knigopieczatanija, Petersb. 1895.

21297. 400-letje pierwych pieczatnych słowiańskich knih, Hałycka Ruś 1891 Nr. 53.

21298. Norden J., Die Anfänge des Buchdrucks in Russland, Ztschr. f Bücherfreunde 1899 z. 9; Sołowjew S., Wwedenije knyhopeczatanija w Rossii, Wrem. Inst. Staurop., Lwów 1872 str. 110—118.

Zob. Nr. 14655–14674.

21299. **Fiol Swiatopołk**, *zob.* Nr. 20158.

21300. **Skoryna Fr.**, Biblia ruska, *zob.* Nr. 14674; — Francysk Skoryna, Słowanka, Prag 1815; — Kopitar, Hesychii glossographi discipulus, Vindob. 1839; — Hołowackij J., Niskolko słow, Nauk. Sborn. 1865 IV., *zob.* Nr. 14675; — Petruszewycz A., Otwity i woprosy, Pyśmo III. Francysk Skoryna, Słowo 1875 Nr. 130; — Wachnianin A., O Francysku Skoryni, Spraw. gimn. akad. we Lwowie 1878/9, *zob.* Nr. 14674 (por. rec.: Prawda, misiacznyk dla słowesnosty, nauki i połytyki, Lwów 1879 XII.); — Jubyłej 300-litnij, Słowo, Lwów 1882 Nr. 15—16; — Władimirow P. W., Doktor Francysk Skoryna, jeho perewody, peczatnija izdania y jazyk, Petersb. 1888 (por. rec.: A. Sobołewskij, Żurn. min. nar. prośw. 1888; A. Pypin, Wiestn. Jewr. 1888; M. Murko, Arch. f. slav. Philol. XII.; G. Polivka, Čas. česk. muz. 1888; A. S. Budilovič, Żurn. min. nar. prośw. 1889).

21301. **Fiedorow Iwan**, drukarz ruski we Lwowie, *zob.* Nr. 20173–20175; Bachtiarow A., Iwan Fiedorow, pierwij russkij knigopieczatnik, istoricz. oczerk, Petersb. 1895; — Jacimirskij A. N., Perwij peczatnij slawianskij Służebnyk, Izw. otdieł. rusk. jazyka i słowestnosti imp. akad. nauk. 1896.

21302. Komaniewicz W., Primus Truber i drukarnie sławiańskie, Pam. hist. kraj. wyd. przez Zieliń. skiego, Lwów 1841.

21303. Czistowicz I., Kijewo-pieczerskaja tipografija, Wremien. mosk. obszcz. istor. XXII. (por.: Cztien. mosk. obszcz. ist. 1861 III.); — Trockij P., Tipografija Kijewopieczerskoj ławry, Kij. jep. wied. 1865 (por.: Trudy kij. duch. akad. 1865 Nr. 5—6); — Kamanin J. M., K istorii kijewo-peczerskoj ławrskoj typografii, Kij. Star. 1894 (por.: O. M., Zap. Tow. Szewcz. VI.); — Dokład sinoda o wozobnowlenii w kijewskoj mitropolii tipografii (1754), *zob.* Nr. 14426 i 14594.

21304. Kataloh knih słoweńsko-ruskich w typohrafii Instytutu Stauropigiańskoho (we Lwowie, spis książek ruskich druk. 1704–1826), Lwów 1826, 1833).

21305. Einhorn W., Knihy kijewskoj i lwowskoj peczaty w Moskwi w tretiju czetwert XVII. w., Knigowidinije 1894 IX. i X.

R: I. Kopacz, Zap. Tow. Szewcz. IX.; Wołyniak, Kwart hist. 1896.

Zob. Nr. 14638–14644.

21306. Sieleckij A. K., Ostrożskaja tipografia i jeja izdanija, Poczajów 1885, *zob.* Nr. 20177.

R: Petrow. N. I., Żurn. min. nar. prośw. 1886 t. CCXLIV.

21307. Tichowskij J., Mnimaja tipografija poczajewskawo monastira (s k. XVI. do 1. czetw. XVIII. w.), Kij. Star. 1895; — Szczurowskij, Do pytannja pro poczatok poczaiwskoj drukarni, Zap. Tow. Szewcz. VII. (por.: Wołyniak, Kwart. hist. 1896), *zob.* Nr. 14609.

21308. Rusałka Dnistrowaja, Budyń 1837.

21309. Zorja hałycka, Lwów 1848–57; — Pczoła (red. I. Huszałewycz), Lwów 1849; — Wistnyk, powremenne pyśmo poświaszcz.-połytyczeskomu i urawstwennomu obrazowaniju Rusynow (red. T. Hołowackij), Wiedeń 1850—1856; — Sbornik, izd. Hałycko-russkoju Matyceju, Lwów od r. 1853; — Otecztwennyj Sbornik powistok, skazok, istoryczeskich wospominanij etc., Wiedeń 1853 do 1859; — Semejnaja bybliotieka, jeżemisiacznoje soczynenije, Lwów 1856; — Hałyczanin, łyteraturnyj sbornik izd. J. T. Hołowackim i B. A. Didyckim. Lwów 1862 do 1863; Toż, naukowo-beletrystycznaja pryłoha „Słowa“ (red. B. A. Didyckij), Lwów 1867 do 1869; — Wremennyk Instytuta Stauropyhijskoho, Lwów od r. 1864; — Nywa, Lwów 1865; — Rusałka, łyt. czasop. (red. W. Szaszkewycz), Lwów 1866; — Bojan, Lwów 1867; — Hołos narodnyj (M. Iw. Biłous), Kołomyja 1866—1867; Ruś, Lwów 1867; — Prawda, pyśmo łyter.-polit., red. Ł. Łukaszewycz, Lwów od r. 1867; — Osnowa, Lwów 1870–1872; — Bukowyńskaja Zorja, Czerniowce od r. 1870; — Druh, Lwów 1874–1876; — Wesna, Kołomyja 1878—1880; — Rodynnyj łystok, Czerniowce 1879–1882; — Dennycia (red. I. Werchrackij), Stanisławów 1880; — Zorja, pyśmo łyter.-nauk. dla ruskich rodyn, Lwów 1880 do 1889.

21310. Zorja Hałyckaja jako Album na 1860 h., Lwów 1860; — Meta, łyteraturno-połytycznyj wistnyk, Lwów 1863; — Otieczestwiennyj Sbornik, dod. do „Wistnyka“, Wiedeń 1866; — Druh naroda, Żurn. cerk. łyt. i połyt., Lwów 1876; — Hromadskij druh, misiacznyk lit. i polit., Lwów 1878; — Świt, ilustrowana lit.-polit.-nauk. czasopyś, Lwów 1881—1882; — Watra, literaturnyj sbirnyk, Stryj 1887; — Towarysz, pyśmo literaturno-naukowe, Lwów 1888.

21311. Weczernyci, Lwów 1862—1863; Misiacosłow nauczny na h. 1882, Lwów 1882; Zerna, dod. do „Bukowyny“ za rik 1887, Czerniowce; Besida, łyt. pryłożenije k „Strachopud“, Lwów 1887—1889 t. I.—III.; Myr, czasopyś dla spraw połytycznych, cerk., ekonom. i literaturnych (red. I. Komarnyckij i Ewyckij), Lwów 1885—1887; Łystok, duchowno-łyteraturnyj żurnał, Unhwar 1885—1886.

21312. **Kijewskaja Starina**, jeżemiesiacznyj ist. żurnał, od r. 1881, *zob.* Nr. 11400.

21313. **Zapyski naukowoho Towarystwa im. Szewczenka**, od r. 1892.

21314. Sbornik Charkowskaho istoriko-filołogiczeskawo obszczestwa, od r. 1887, (por.: M. P., Zap. Tow. Szewcz. t. XVII. i XXV.).

21315. Żytie i słowo (red. Franko), Lwów od r. 1894; — Biblioteka literaturno-nauk., Lwów (do r. 1895 Nr. 30).

21316. Didyckij B., Materijały k istorii hał.-rusk. pyśmennosty, Łyter. Sborn., Lwów 1885.

(b: Język ruski: Gramatyka i słowniki, badania i poglądy).

Badania języków słowiańskich, zob. Nr. 20241—20334.

21317. Łewyckij J., Gramatyka jazyka russkoho w Hałycii, Przemyśl 1849, 1850; — Samouka H., Uwahy krytycznii nad gramatykow ruskow J. Łewyckoho, Przemyśl 1849; — Hołowackij J., Gramatyka ruskoho jazyka, Lwów 1849.

21318. Łuczkaj M., Grammatica slavoruthena, Peszt 1830; — Łożyńskij J., Gramatyka języka ruskiego, Przemyśl 1846 (por.: Rozmaitości, Lwów 1846 Nr. 41; Łyt.-sborn., Lwów 1885).

21319. Wagilewicz, Gramatyka języka małoruskiego, Lwów 1845; Daragan, Ukraińska gramatyka, Moskwa 1861; Djaczan P., Metodyczna hramatyka jazyka małoruskaho, Lwów 1865 (toż po pol.); Szaszkewycz H., Mała hramatyka jazyka ruskaho, Wiedeń 1865.

21320. **Osadca M.**, Hramatyka ruskoho jazyka, Lwów 1862, 2. wyd. 1864, 3. wyd. 1876, 4. wyd. 1885.

R: A. Toroński, Słowo, Lwów 1862 Nr. 72—77; M. Roznoszyński, Dom i szkoła, Lwów 1864 Nr. 19–23 i Odb. Lwów 1864; B. Piurko, Prawda, Lwów 1876 Nr. 24; Hankewycz Kł., Arch. f. slav. Philol. 1879 III.

21321. Afanasiew-Czużbinskij, Słowar małorossijskawo narieczija, Petersb. 1855.

R: Srezniewskij, Imp. akad. nauk 1854.

21322. Pyskunow F., Małorossijsko-czerwonorusskij słowar żywoho i aktowoho jazyka, Kij. 1882 (2 wyd.).

21323. **Partyckij E.**, Słowar nimecko-ruskij, Lwów 1866—1867.

R: Werchratskij J., Prawda, Lwów 1875 Nr. 8, 9; Odp. Partyckiego, Hazeta szkolna, Lwów 1875 Nr. 9; Odp. II. Werchratskiego p. t. Otwit II., Lwów 1876.

21324. **Żełechowskij E.**, Małorusko-nimeckij słowar, Ruthenisch-deutsches Wörterbuch, Lwów 1882, 1883; — Tenże i S. Nedilskij, Małorusko-nimeckij słowar, Lwów 1886 t. 2.

R: Diło, Lwów 1882 Nr. 41, 70; Podołyńskij M. (z ameryk. gaz. „The Nation"), tamże 1884 Nr. 58; Szejkowskij R., tamże 1885 Nr. 86; Nedilskij S., Ot wydawnyctwa Słowarja, tamże 1886 Nr. 30; Stockij-Smal St., Liter. Centralbl., Leipzig 1886 Nr. 47.

21325. **Słowar** ross.-ukrainskij M. Umańca i A. Spiłki, Lwów 1893 i 1895.

R: B., Zap. Tow. Szewcz. VIII.

21326. Poljanskij G. A., Porucznyj russko-nimeckij słowar, Kołomyja 1897.

21327. Mahura J., Sbornyczok słow. pryznaczennyj materjałom do ruskoho Słowarja Weczernyci, Hałyczanin, Lwów 1862 Nr. 36—42.

21328. Werchratskij J., Znadoby do słowarja južno-ruskoho, Lwów 1877.

R: M-m, Druh, Lwów 1877 Nr. 5; Hankewycz Kl., Wesna, Kołomyja 1878 Nr. 6, 7.

21329. Doskowskij J., Cerkownyj słowar, Przemyśl 1851.

21330. Hryhorowicz S., Słownik wyrazów huculskich, Pam. Tow. tatrzańsk., Krak. 1880 t. V.

Narzecza ludowe, zob. Nr. 11832—11932.

21331. Mogilnicki J., O języku ruskim (przeł. Nabielak), Czasop. księgozb. Ossol., Lwów 1829, Odb. Lwów 1848; — Lewicki J., Dola halicko-ruskiego języka, Jutrzenka, Warsz. 1843; — Tenże, Das Schicksal der galizisch-russischen Sprache u. Litteratur, Jahrb. f. slav. Litter., Leipzig 1844 (por.: J. Łoziński, tamże 1845); — Zb(orowskij) W., Jak majemo pysaty? Wistnyk 1850 Nr. 133—134; — Hołowackij, Rozprawa o jazyci južnoruskim i jeho nariczjach, Lwów 1849; Toż, Istor. oczerk hał.-rusk. Matyci, Lwów 1850; Toż, Zorja hał. 1850 Nr. 17; — Ławyckij J., Otpowid na mninija o jazyci ruskim, jednoho imenem mnohych, tamże 1850 Nr. 29; — Tenże, O rozwytii naszoho jazyka, Wist. Rus. derż. awstr. 1851 Nr. 49.

21332. Maksymowicz M. A., Filołogiczeskaja pyśma, Rusk. Besida 1856 t. III; — Petruszewycz M., Kornesłowje ruskoho jazyka, Kołomyja 1865; — Żukowskij J., Uwahy nad duchom jazyka ruskoho, Słowo, Lwów 1864 Nr. 78—85; — Uwahy nad Uwahamy nad duchom jazyka ruskoho, Zołotaja hramota, Wiedeń 1865 Nr. 11—12; — Perepłys A., Jazyk w hałyckoj łyteraturi, Druh, Lwów 1875 Nr. 14—18; — Żyteckij P., Oczerk zbukowoj istorii małorusskaho nariczija, Kijów 1876; — Kostomarow i „Kijewlanyn" o južnoruskom nariczii w Hałyczyni, Słowo, Lwów 1883 Nr. 16.

21333. Ruskij jazyk: Weczernyci, Lwów 1862 Nr. 9—13; Dionysij iz Krutyłowa, Słowo, Lwów 1863 Nr. 1; Prawda, Lwów 1878 Nr 16; Słowo, Lwów 1883 Nr. 144—146; Wserusskij, Besida, Lwów 1887 Nr. 4—10; Russka prawda, Wiedeń 1888 Nr. 7; J. N., Nauka, Wiedeń 1888 str. 506—519; Humeckij J., Tajna prymirenija nariczij ruskoho jazyka, Nowaja teorija, Lwów 1888.

21334. **Ohonowskij O.**, Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache, Lwów 1880; — Tenże, O ważniejszych właściwościach języka ruskiego, Rozpr. wydz. filol. Akad. t. X., Odb. Krak. 1883.

R: Franko I., Świt, Lwów 1881 Nr. 1; Arch. f. slav. Philol. 1880 t. V.

21335. Branyk J., Pryczyny tworenija sia nariczej, Prawda, Lwów 1868 Nr. 20—21, Odb. Kołomyja 1868.

R: E. Partyckij, Prawda 1868 Nr. 33—46; Słowo, Lwów 1868 Nr. 60—62, 94—98.

21336. **Monumenta linguae necnon literarum** Ukraino-russiacarum, Lwów 1896 vol. I.

R: Szczerbin W., Kij. Star. 1897 III.

21337. Folusewicz J., Wyjaśnienie różnicy między rossyjskim a małoruskim dyalektem, Lwów 1850; — Kijanyn, Odnosyny jazyka ruskoho do moskowskoho, Osnowa, Lwów 1871 Nr. 52—69.

21338. Karpeńko St. i S., Soczynienija na russkom i małorossijskim jazyki, Petersb. 1860.

21339. Wołkow, Wstup do istorycznoho studyjowanja ruskoj mowy, Żurn. min. nar. prośw. 1894.

R: *, Zap. Tow. Szewcz. VII.

21340. **Szachmatow A.**, K woprosu ob obrazowanii russkich nariczij, Russk. fiłoł. Wiestn. 1894 IV.

R: M. Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. VIII.; Buddie J. T., Żurn. min. nar. prośw. 1899; J. P-a, Věstn. slov. starož. 1899.

21341. **Sobolewskij A. J.**, Opyt russkoj dialektologii, por.: Żurn. min. nar. prośw. 1897.

R: Kopacz, Zap. Tow. Szewcz. XX.; Karskij J. T., Izw. otdieł. russk. jaz. i słowiesn. 1897 II.

21342. Naumeńko W., Podwiediem itogi (otwiet na stati w „Kijewlianinie": Wopros o małorusskom jazykie w Galicii), Kij. Star. 1899; — W J., K' woprosu o małorusskom jazykie wGaliczyni, tamże 1898; — Pogodin M. P., Zapyska o drewnem jazyki ruskom, Izwist. II. otd. Akad. nauk, Petersb. 1856.

21343. **Krymskij A.**, Filołogija i pogodinskaja gipoteza, Kij. Star. 1898 III., 1899 II.

21344. **Sreznewskij J. J.**, Matieriały dla słowarja drewni-russkawo jazyka po pyśmennym pamiatnikam, Petersb. 1893.

R: Werchratskij, Zap. Tow. Szewcz. V.; M. H., tamże XIV.

21345. Łomykowskij W. J., Słowar małorusskoj staryny sost. w 1808 g., Kijew 1894.

R: M. H., Zap. Tow. Szewcz. XI.

21346. **Makaruszka O.**, Słowar ukraińskich wyraziw, perenjatych z mow turkskich, Zap. Tow. Szewcz. V.

21347. Wyner Ł., Jewrejsko-nimeckoje słowa w russkich nariczijach, Żywaja Star. 1895 I

R: Werchratskij J., Zap. Tow. Szewcz. XII.

21348. Kupczanko H., Rusko sławianskii słowa w rumuńskim jazyci, Słowo, Lwów 1874 Nr. 10—16; Winckowskij D., Ruskíi i rumuńskii jazyki, Uczytel, Lwów 1874 Nr. 8, 9.

21349. Żyteckij P. J., Staryunyja wozzrinija russkich liudej na russkij jazyk, Kij. Star. 1882 IV.

Zob. Nr. 20281—20311.

21350. S. Fr., Rozprawa o początku nazwy Rusi i Rusinów, Czasop. nauk. Bibl. Ossol. 1828 II.; — Szczawyńskij O., Wywody o naczatku imeni Ruś, Hałyczanin 1863; — O. P. R., Uwahy na statju: Wywody o poczatku imeni Ruś, tamże 1863; — Ant. S., Koreń „Ruś“ w hrammatyczeskom i leksykalnom otnoszenijach, Zołotaja hramota, Wiedeń 1866; — Uspiański T. J., Patriarch Joann VII. grammatyk Ruś-Dromity u Simeona Magistrà, Zurn. min. nar. prośw., Petersb. 1891.

21351. Partyckij O., Starynnist nazwy Ukraina, Diło, Lwów 1890 Nr. 228.

21352. Szczerbina W., K istorii małorusskich familnich nazwanij, Kij. Star. 1894.

R: O. M., Zap. Tow. Szewcz. VI.

21353. Wenelyn J., O słowi Bojaryn, Moskwa 1847.

Pismo u Słowian, zob. Nr. 20389—20403.

21354. **Kałużniackij E.**, Beiträge zur älteren Geheimschrift der Slaven, Wien 1883, Sitzungsb. phil.-hist. Akad., Wien B. c. II.; — Wolter E, K woprosu o rusko-łytowskoj azbuci Słowo, Lwów 1886 Nr. 127, 128; — Jagič V., Zur Provenienz der kijewer glagol. Blätter, Arch. f. slav. Philol. 1897; — D., Prepodawanija Mykłosycza O proizwedenii i rozprostranenii hłahołycy, Oteczest. Sborn., Wiedeń 1858 Nr. 15—16; — D.. Mninije Szafaryka o izobrytelach kiryłyčy i hłahołycy, tamże 1858 Nr. 8 10; — O hłaholskoj azbuci, tamże 1857 Nr. 7, 9—10, 13; — Karskij J. T., Iz lekcii po sławianskoj kirilewskoj paleografii, Russk. filol. wiest. 1897.

(c: Poglądy na rozwój literatury i poszczególnych jej działów: poezyi, wymowy, nauk).

21355. Zderkow(skij) J., Kratkii prymieranija o sostojanii naszoj słowesnoj żyźni, Zorja hał. 1852 Nr. 3; — Kł(ymkowycz) ks., Hadka uczenoho o ruskoj słowesnosty, Weczernyci, Lwów 1862 Nr. 20, 21.

21356. **Kostomarow N.** Mninije o małorusskoj pyśmennosty, Zadaczy ukrainofilstwa, Słowo, Lwów 1882 Nr. 48—49.

21357. **Valoušek.** Národni, politický a literární život Rusinův, Hlidka 1897 II.

21358. **Hruszewskij M.**, Ukraińsko-ruskie literaturne widrodżenie w istoricznim rozwoju ukrainsko-ruskoho naroda, Liter.-naucz. Wistn. 1898.

21359. **Kułysz A. P.**, Ob otnoszenij małorossijskoj słowesnosty k' obszcze-ruskoj, Zołotaja hramota, Wiedeń 1865 Nr. 10.

21360. Dragomanow M., Izuczenije narodnoj słowesnosty w wełykoj i małoj Rusy, Karpat-Unhwar 1876 Nr. 18, 19, 21.

21361. Pypin A., Über das Verhältniss der ruthenischen Literatur zur russischen, Arch. f. slav. Philol. 1890 XIII.

21362. Kolessa Al., Stosunek twórczości literackiej obu ruskich plemion w okresie najdawniejszym, Kwart. hist. 1897 (treść odczytu).

21363. Elenew T., Polska cywyłyzacija i jej wlijanije na Małо-Ruś, Słowo, Lwów 1866 Nr. 63—74.

21364. Narod i słowesnost, Weczernyci, Lwów 1862 Nr. 2—8.

21365. Barwyński A., Pohlad na słowesnist ukraińsku, Prawda, Lwów 1870 Nr. 2.

21366. **Franko I.**, Literatura, jeji zawdanje i najważniszczi cichy, Mołot, Lwów 1878 str. 209.

21367. Cynyk Ł., O sbornykach ruskonarodnych piseń, Zorja hał., album, Lwów 1860.

Poezya ludowa, zob. Nr. 11850—11874 i Dod. I.

21368. Toroński A., Ruska poezya ludowa mianowicie pod względem prozodyi, Spraw. gimn. w Drohobyczu 1876.

R: K. Hankewycz, Arch. f. slav. Philol. 1877 II.; B., Prawda, Lwów 1876 Nr. 20; Druh, Lwów 1876 Nr. 19, 21—23; Hazeta szkolna, Lwów 1876 Nr. 19.

21369. **Antonowycz Wł. i Dragomanow M.**, Istoryczeskaje pišni małoruskaho naroda, Kijów 1875.

R: Was. N., Prawda, Lwów 1875 Nr. 1–3.

21370. **Nowyckij J. P.**, Małorusskija pišni Charkow 1894 (Odb. z Sb. Chark. ist.-fiłoł obszcz. VI.).

R: Kolessa A., Zap. Tow. Szewcz. VI.

21371. **Studyńskyj K.**, Lirnyki, studyja Zorja 1894, Odb. Lwów 1894.

R: Makaruszka O., Zap. Tow. Szewcz. VII.

21372. Robinson J., Der Lirnik bei den Kleinrussen, Am Ur-Quell 1895.

21373. Sakun E., Czy ne jist duma „pro pohod starszoho pohańskoho kniazia na Carehrad“ apokryf? Prawda, Lwów 1874 Nr. 12.

21374. Dumy narodne (z objaśn. E. Partyckiego), Hazeta szkolna, Lwów 1876 Nr. 22–24, por.: Kost W., Zorja, Lwów 1887 Nr. 10.

21375. **Sumcow N. T.**, K' istorii izdanij małorusskich istoriczeskich pisień, Izw. otd. russk. jaz. istor. 1899.

21376. **Dragomanow M.**, Iz istorii wirszy na Ukraini, Watra, Stryj 1887; — Tenże, Materiały dla istorii wirsziw ukraińskich, Żytie i słowo, 1894.

21377. **Hnatiuk W.**, Pryczynok do literatury naszoho wirszotworstwa, Zap. Tow. Szewcz. 1897 XXI.

21378. **Bohohłasnyk**, Poczajów 1790.

21379. **Methodus** cantus ecclesiastici graeco-slavici, Romae 1881, *zob.* Nr. 14744 do 14750.

21380. Korotkij typyk iły ustaw pinija cerkownoho, Przemyśl 1849; Abłamskij N. D., Cerkownoje pinije w južnoj Rossii, Słowo, Lwów 1887 Nr. 26.

21381. Marusia K., Krytycsnyj ohlad ukraińskoj dramatyczn oj łyteratury (z mosk. żurnala „Ruskaja scena“), Rusałka, Lwów 1866 Nr. 5–7; Baczyńskij E., O poezii dramatycznoj, Słowo, Lwów 1866 Nr. 37, 40 do 42; Mikše J. Ruské drama za poslednich let, Osvěta 1897–1898; D., Istoricz. widomosti o ruskom teatri, Oteczestw. Sborn., Wiedeń 1857 Nr. 25, 26; Kuźmyczewskij P., Starijszija russkija dramatyczeskija sceny, Kij. Star. XIII.; Kowaleńko G., Ukraińskij teatr, Zorja 1896.

21382. Petrow N. J., Starinnyj južnorusskij tieatr, Kij. Star. 1882.

21383. Gołubjew S. T. i Ł-w P., K istoriji tieatra w jugo-zapadnom kraje, Kij. Star. 1885, *zob.* Nr. 14751do 14753.

21384. Jaszczurżyńskij, Swad'ba małorusskaja, kak rełyhiozno bytowaja drama, Kij. Star. 1896 XI.; — Myron, Južnorusskaja paschalnaja drama, tamże 1896 XI.

R: W. H., Zap. Tow. Szewcz. XVI., XVII.

21385. Kraszewski J. I., O dramach wertepnych, Athen. 1843; — Gałagan G. P., Małorusskij wertep, Kij. Star. 1882 IV.; — Izopolskij E., Małorusskij wertep, tamże 1882 IV.

Zob. Nr. 14752.

21386. Franko I., Poczatok i wzrist teatru w chrystijańskoj Ewropi, Zorja, Lwów 1883 Nr. 10–12.

21387. **Sumcow N. T.**, Razyskanije w obłasti aniekdoticzeskoj litieratury, Sborn. charkow. istor.-fiłoł. obszcz. 1899; — Pieltcer A. P., Proischożdienije aniekdotow w russkoj narodnoj słowiesnosti, tamże 1899.

R: Polivka G., Arch. f. slav. Philol. 1899.

21388. Turjan, Aforysmy o narodnoj słowesnosty, Zorja hał. 1853 Nr. 5–6, 8.

21389. Neczuj J., Świtohlad ukraińskoho naroda w prykładi do sehoczasnosty, Prawda, Lwów 1868 Nr. 35–47.

Ruskie kaznodziejstwo, zob. Nr. 14708 do 14724.

(d: Historya literatury ruskiej do połowy XVI. wieku).

21390. **Kotlarewskij A. A.**, Drewnaja ruskaja piśmennost, Opyt bibliologiczeskaho izłożenia istorij jeja izuczenia, Woroneż 1881.

21391. Łepkij O., Korotkoje obozrinije ruskoj pyśmennosty ot wwedenija chrystyjaństwa do pryszestwija Tatar, Żyt. Sborn. obszcz. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1869, Odb. Lwów 1869; — Tenże, Pohlad na proświczenije i pyśmennost na Rusy za wremeń kniażewskich, Wrem. Inst. staurop.. Lwów 1884.

R: B(arwyński) A., Prawda, Lwów 1870 Nr. 3, 5.

21392. **Pypin A.**, Drewnij period russkoj litieratury i obrazowannosty, Wiest. Jewropy 1875; — Tenże, Srednie wika russkoj literatury i obrazowannosty, tamże 1875, *zob.* Nr. 19997; — Tenże, Nowaja epocha, Iz istorji sriedniewiekowoj russkoj litieratury, tamże 1894.

Przyjęcie chrześcijaństwa, zob. Nr. 14067 do 14092.

Św. Cyryl i Metody, zob. Nr. 12622 do 12652.

Pomniki języka cerkiewno-słowiańskiego, zob. Nr. 20280–20304, 20392–20403.

Żywoty świętych, zob. Nr. 14049–14066.

21393. Hołubowskij P. W., Pro poczatki ruskoho pyśmeństwa, Kij. uniw. Izw. 1895 do 1897.

R: S. T., Zap. Tow. Szewcz. XIII.

21394. Fencyk E., Naczało naszej pyśmennosty, Łystok, Unhwar 1885 Nr. 6.

21395. **Pamiatnyki** drewne russkoj cerkowno-uczytelnoj litieratury, Petersb. 1894, *zob.* Nr. 19415.

R: Hruszewskij M., Zap. Tow Szewcz V., VI

21396. Nikolskij K. K., Matieriały dla istorji driewnierusskoj duchownoj litieratury (por.: M. H., Zap. Tow. Szewcz. 1897 XIX.), *zob.* Nr. 14663.

21397. Wołkow N. W., Statisticzeskija swiedienija o sochraniwszychsia driewnierusskich knigach XI.—XIV. w., Wiestn. Jewropy 1897.

R: Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. 1897 XXI.

21398. Azbukin M., Oczerk litieraturnoj borby priedstawitielej christiaństwa z ostatkami jazyczestwa w russkom narodie (XI. do XIV. w.), Russk. filol. wiest. 1897.

21399. **Kadłubowskij A.**, Oczerki po istorii driewnie russkoj litieratury żitij światych, Russk. filol. wiestn. 1897—1898.

21400. Krałyckij A., O drewnych Ewanhełijach, Nauk. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1866.

21401. Petruszewycz A. S., Obozrinje drewnijszych ewanhelskich spyskow na starosłoweńskom jazyki, Cerk. gaz., Budyń 1857 Nr. 2—5; Tenże, O russko-słoweńskich tołkowych psałtyrjach, tamże 1856 Nr. 8—10.

21402. Amphilochij archim., Opisanie juriewskawo ewangełia, por.: Jagič V., Arch. f. slav. Phil., Berlin 1878 III.; — Buslajew, Russkij łycewoj Apokalipsis nach der russ. Handschr., por.: Jagič V., tamże 1885 VIII.

21403. Karskij F. T., Osobennosty Mstysławowa ewanhełija, Warsz. 1895.

R: O. H-ij, Zap. Tow. Szewcz. XVIII.

21404. Jacymirskij, Mełhija zamitki, I. Otreczennyja mołytwy u kołendarnyk, II. Zapys z upomynanijem caria bołh. Symeona, Izw. Akad. nauk. 1897 II.; — Pietuchow, Pouczienija na sw. czetyriediesiatnicu, Pamiatn. drewn.-russk. cerk. uczyteln. lit. 1897; — Ałmazow A. J., K' istorii mołytw na raznyje słuczai, Zamitki i pamiatnyki, Litopyś istor.-filol. obszcz. pry noworos. Uniw. VI.

R: Franko Iw., Zap. Tow. Szewcz XVIII., XIX.

21405. **Apokrify i legendy** z ukraińskich rukopisiw. zebraw i pojasnyw Franko I., I. Apokrify starozawitni, Pamiatki ukraińsko-rusk. mowy i liter., Lwów 1896 t. I.

R: Studziński C., Kwart. hist. 1897, 1899; Brückner A., Arch. f. slav. Philol. 1900 i Ztschr. d. Ver. f. Volksk. 1900.

21406. Tychonrawow, Apokryfy, por: Brückner A., Kwart. hist. 1899 str. 305.

21407. Materijały do ruskoj łyteratury apokryficznoj, wyd. Kałytowskij E., Bybliot. „Zori“, Lwów 1884; — Jaszczurżyńskij, Koljadki rełyhiozno-apohryficzeskaho soderżanija, Kij. Star. 1895 II. (por.: W. H., Zap. Tow. Szewcz. XII.); — Moczulskij W., Apokrificzeskoje skazanije o sozdanji mira, por. Franko I., Zap. Tow. Szewcz. XVIII.

21408. Sumcow N. T., Legenda o błagoczestiwom żiwopiście, Kij. Star. 1894 X.

21409. Łoparew Ch., Drewneruskija skazanija o ptycach, soobszczenie, Pam. drewn. pyśmen, Petersb. 1897 CXVI.

R: I. Franko, Zap. Tow. Szewcz. XX.

21410. Hilarow. F., Łehenda o padenji i o wozstanowłenii Carehrada, Prawda, Lwów 1876 Nr. 106.

21411. Pypin A. N., Uczenija zapyski wtoraho otdiłenija imp. Akad. nauk. ks. IV., Petersb. 1858 (Powieść o Salomonie, str. 30); — Tenże, Łożnyja i streczennija knihy russkoj staryny, Pamiat. star. rusk. łyter., Petersb. 1862.

21412. Ustrałow N., Św. Joann Złatoust (o perewodach jeho soczynenij na ruskij jazyk), Cerkown. gazeta, Budyń 1856 Nr. 34.

21413. **Barsukow N.**, Istoczniki russkoj Agiografii, Petersb. 1882.

21414. **Archangelskij A.**, K' istorii drewnerusskawo luczidariusa, Ucz. zap. imp. kaz uniw. 1898—1899 LXV.

21415. Sipowskij W. W., K' litieraturnoj istorii „Pisiem russkawo putieszestwiennika“, Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1897, 1898.

21416. Sozonowycz J. P., K' woprosu o wlijanii krestowych pochodow na srjednjewiekowuju poeziju, Warsz. uniw. izw. 1897.

21417. Ohonowskij O., Prawda ruska (XI. w.), Hazeta szkolna, Lwów 1875 Nr. 13; — Łewyckij K., „Prawda ruska“ jako perszij zbornik praw ruskich, Zorja, Lwów 1882 Nr. 5, 6; — Tenże, Prawda ruska, Lwów 1895.

R: M. Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. X.; H. Z, tamże X.

Prawda ruska, zob. Nr. 1657, 16265 do 16270 i Hist polit.

21418. **Rozenfeld A.**, Jazyk Swiatosławowa Izbornika 1073 goda, Russk. filoł. wiest. 1899.

Isbornik Swiatosława, zob. Nr. 1674, 16271.

21419. **Peczerskij Antonij i Teodosij**, Dom i szkoła, Lwów 1864 Nr. 7—10; — Kimak W., Antonij Peczerskij, Misiacosłow, Użhorod 1866; — Dymytrij iz Ostry, Swiatii Antonij i Teodosij Peczerskii, Lwów 1882.

21420. Ilnyckij J., Żytie bohonosnych otec Antonija i Teodosija, osnowatełej monastyrja kijewo-peczerskoho, Zorja hał., album, Lwów

1860; — Kostomarow N., Prepodobnyj Teodosyj Peczerskij, Russk. ist ot., Petersb. 1873 I.; — Pisma Teodosija Peczerskoho, wyd. Makarij, Izw. Akad. nauk. II.; — N. K. N., Priep. Tieodosij Pieczierskij i jego pouczenija, Pam. driewn.-russk. cerk. uczyt. liter. 1897 wypusk III.

21421. **Illarion.** Kalusin T., Illarion, mitropol. kij. i jego cerkowno-uczyt. proizwiedienija, Pam. driewn.-russk. cerk. uczyt. lit. 1897 wyp. III.

21422. **Pamiatnyki** russkoj literatury XII. i XIII. wiekow, *zob.* Nr. 6303.

21423. **Daniło Zatocznik.** Kałajdowicz K., Mołenije Danyła, Pam. ross. słowesn. XII. w.; — Busłajew T., Mołenije Danyła, Istor. Chryst. str 617—632; — Undolskij, Mołenije Danyła, Rusk. Besida 1856; — Norow A. S., Puteszestwije ihumena Daniiła po światoj zemli w naczali XII. w., Petersb. 1864; — Modestow E., O posłanii Daniła Zatocznika, Żurn. min. nar. prośw. 1880 (por.: Jagič, Arch. f. slav. Philol. V); — Istrin W. M., Otkrowienije Mietodija Patarskawo a apokrificzieskija widienija Daniiła w wizantijskoj i sławianorusskoj litierat., Cztienija w imp. obszcz. istor. i driewn. ross. pri mosk. uniw. 1897 II., 1898 I.; — Szczurat W., Słowo Danyła Zatocznyka, Zap. Tow. Szewcz. IX. (por.: Studziński C., Kwart. hist. 1897); — Zabołotskij P., Liegiendarnyj i apokrificzeskij eliemient w Chożdienii ig. Daniiła, Rusk. fiłoł. wiestn. 1899.

21424. **Turowski Cyryl,** Pisma, wyd. w: Pam. ross. słowesn. XII. w., Moskwa 1821; — Łoparew Chr., Słowo w wełykuju sobotu, prypadłeżaszczeje św. Kiriłłu Turowskomu, Pam. drewn. pyśmen. XCVII 1893 (por.: M. Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. V.).

Nestora Letopis i żywoty świętych, zob. Nr. 6188—6202.

21425. Ohonowskij E.. Opowidanije o żytju św. muczenykiw Borysa i Hliba, Lwów 1876; — Łoparew Chr., Słowo pochwalnoje na prenesenie moszczej św. Borysa i Hliba, neizdannyj pamiatnyk łyter. XII. w., Pam. drewn. pyśm. 1894 XCVIII. (por.: Hruszewskij M., Zap. Tow. Szewcz. V.).

21426. **Kłyment.** Łoparew Chr., Posłanije mytropołyta Kłymenta k smołenskomu preswiteru Tomi, neizdannyj pam. łyter. XII. w., Pam. drewn. pyśm. 1892 CX.

R: Hruszewskij M., Zap. Tow. Szewcz. V.

21427. **Mychaił.** Ł. P., K' woprosu o kijewskom mytropołyti XII. w. Mychaiłi, Kij. 1895.

R: Ś. Ł., Zap. Tow. Szewcz. XI.

21428. **Mnich Jakob,** Pisma, wyd. w: Izw. Akad. nauk. I.: Chrystomatija Oresta Myłera, wyd. 2. Petersb. 1866 str. 196—198.

21429. **Nikifor,** Dwa posłanija, wyd. w: Ruskija dostopamiatnosti, cz. I. Moskwa 1815, wyd. Kałajdowicz K., Pam. ross. słowesn. XII. w., Moskwa 1821.

21430. Petruszewycz A. S., Ustawnaja tamożennaja hramota Berładskoho kniazia Iwana Rostysławycza s 1134 h., Słowo, Lwów 1862 Nr. 86.

Zob. Nr. 14333.

21431. Wesselofsky A., Beiträge zur Erklärung des russischen Heldenepos. *zob.* Nr. 11951; — Zdanow Iw.. Russkij bylewoj epos, por.: Kopacz I., Zap. Tow. Szewcz. XIX.; — Łoboda A. M, Russkij bohatyrskij epos, por.: P-a, Narodnopisny Sborn. československ. 1898.

21432. **Zdanow J.,** Russkaja poezija w do-mongolskoj jepochu, Izw. kij. uniw. 1879, por.: Jagič, Arch. f. slav. Phil. VI.

21433. **Słowo o pułku Igora,** proiczeskaja pieśń o pochodie na Połowcow (wyd. Aleks. hr. Musyn-Puszkin), Moskwa 1800; 2 wyd. Hramatyna, Moskwa 1823; 3. wyd. Maksymowicz, Kijów 1837; 4. wyd. D. Dubeńskij, Rusk. dostopamiatn. cz. III., Moskwa 1844; 5. wyd. Hattala M., Praga 1858 (z przekł. czeskim); 6. wyd. Piekarski, Petersb. 1864; 7. wyd. Tychonrawow, Moskwa 1866 [por.: Ukrainec, Nowyj pohlad na wełykoruskij bohatyrskij epos Wład. Stasowa, Prawda, Lwów 1869 Nr. 26—31]; 8. wyd. Erben K. J., Dvě zpěvů staroruských totir, Praga 1870 (z przekł. czeskim); 9. wyd. Wiazemskij, Zamiczanija na Słowo o piłku Ihorewi, Petersb. 1875; 10. wyd. Ohonowskij O., Tekst s prekładom y s pojasnenjamy, Lwów 1876 [por.: Piurko B., Prawda, Lwów 1876 Nr. 18—21; Jagič V., Arch. f. slav. Phil. III.; Jireček, Čas. česk. musea 1878]; 11. wyd. Miller W., Wzhlad na Słowo o połku Igorewie, Moskwa 1877; 12. wyd. Potebnia A., Woroneż 1878; 13. wyd. Partyckij E., Lwów 1884 [por.: Diło, Lwów 1886 Nr. 100—101]; 14. wyd. Petruszewycz A S., Łystok, Unhwar 1886 [por: Ł-j, Diło, Lwów 1886 Nr. 144; Petruszewycz S. A., Mo e izdanije, Słowo, Lwów 1886 Nr. 85—105]; 15. wyd. Sołtyków-Romański, Wieniec poetów słowiańskich, Lwów 1887 (z przekł. Gerbelja na ross., Krasińskiego na polski, Erbena na czeski język); 16. wyd. P. W. Władymirow, Słowo o połku Ihorewi, Kij 1894 [por.: Kopacz S. Zap. Tow. Szewcz. VII.]; 17. wyd. Abicht R, Słowo o połku Ihorewi, Das Lied von der Heerschaar Igoris, Lipsk 1895 [por.: Kocowskij, Zap. Tow. Szewcz. X.].

21434. Przekłady: na język polski: Godebski Cypryan, Wyprawa Igora przeciw Połowcom, Dzieła wierszem i prozą, Warsz. 1821 t. II.; Mickiewicz A., Literatura słowiańska, wyd. 3. Poznań 1865 lekcya XIV., XV.; Bielowski A., Pisma i Wyp. pol., Lwów 1855; Krasiński A. I., Pieśń o półku Igora, Petersb. 1856, *zob.* Nr. 21433; — na język ruski: Didyckij, Słowo o połku Ihorewi, Pczeła, Lwów 1849; Maxymowicz M. A., Kijew 1879; Wahyłewicz, Ruska Biblioteka, Lwów 1884 III. (por.: Wachmanyn A., Nikotorii danii o perewodi „Słowa o połku Ihorewom" M. Szaszkewycza, Zorja, Lwów 1887 Nr. 21, 22; Franko I., „Słowo o połku Ihorewi" w perekładi J. Łewickoho, Zap. Tow. Szewcz. IX.); — na język rosyjski: Herbel N., Ihor, kniaź siwerskij, Petersb. 1855 (por.: Maksymowicz, Moskowytianin 1855); Małaszew J., Moskwa 1871; Sergjewicz-Puszkin Al. (z przedm. E W. Warsowa), Mosk. cztienia 1882 II.

21435. Kozłowskij J. J., Paleograficzeskija osobennosty ruk. Słowa o połku Igor., Trudy mosk. arch. obszcz. 1890 XIII.; — Simoni P. K., Ob arch. spisku Słowa, tamże; — Longinow A. W., Musin puszkińskij sbornik 1814 g. kak istocznik dla izuczenija Słowa o połku Igorjewije, Kij Star. 1893.

21436. Rozbiór wyprawy Igora, Pam. Tow. nauk. i um. Zienkowicza t. I; — Maksymowicz, Studya o pułku Igora, Żurn. min. nar. prośw. 1836 i 1837; — Didyckij B., Słowo o połku Ihorewom, Pczeła 1849 Nr. 1–4; — Guszalewicz J., Słowo o pułku Ihora Swiatosławicza, Lwów 1850; — Głowacki J. (Hołowackij), Ueber Ihors Heereszug gegen die Połowcer, Progr. d. Akad. Gymn. in Lemberg 1853; — Kendzierskij, Pereśpiw s staroruskoj hramoty XII. wika Słowo o połku Igorjewy, Kremenczuk 1874; — Ohonowskij O., Pohlad na pamiatnyk „Słowo o połku Ihorewim", Hazeta szkolna, Lwów 1875 Nr. 11; — Wiazemskij P. P., Słowo o pułku Igorewie, Izślidowanje o warjantach, Petersb. 1877; — Małyszewskij J. J., K woprosu ob awtori „Słowa o połku Igorewie" Żur. min. nar. prośw. 1879; — Andrijewskij M. A., Izslidowanie tekstu piśni Igoriu Swiatosławyczu, Jekaterynosław 1879–1880; — Wandeniuk P., Tiemnoje miesto w „Słowie o połku Igorewie", Sbornik archeolog. inst. 1880, Odb. Petersb. 1880; — Gonsiorowskij O. O., Zamitky o Słowi o połku Igorewie, Żurn. min. nar. prośw 1884; — Barsow E. W., Z nowymy, neizwistnymy pryłożenijamy, Mosk. cztienia 1883 I.; — Ukazateli k izslidowaniju E. W. Barsowa, sostaw. M. Kudrawcewym, tamże 1887 I. (por.: Annenskij i Miller O., Żurn. min. nar. prośw. 1888; Budiłowicz, tamże 1890); — Partyckij E., Temni mistcia w „Słowi o połku Ihorewi", Zorja, Lwów 1883 Nr. 16–23, Odb. Lwów 1883; — Tenże, Kto buw awtor „Słowa o połku Ihorewim", tamże 1883 Nr. 24; — Tenże, Otpowit na recenziju Jahycza, tamże 1885 Nr. 7, 9; — Tenże, Nowi komentari do „Słowa o połku Ihorewim", tamże 1885 Nr. 24; — Petruszewycz A. S., Słowo o połku Ihorewi", Łyt. Sborn., Lwów 1886, Odb. Lwów 1886; — Gonsiorowskij O. O., Zamietki o Słowie, Żurn. min. nar. prośw. 1884 (por.: Jagič, Arch. f. slav. Phil. VII.); — Kocowskij W., Istoryczno-literaturni zamitki do Słowa o połku Ihorewom, Spraw. gimn. akad., Odb. Lwów 1893.

21437. Partyckij O., Staroruskij akcent i rytmyka „Słowa o połku Ihorewim", Zorja, Lwów 1884 Nr. 9–21; — Tichowskij J., Prozoju ili stichami napisano „Słowo o połku Igorjewie"? Kij. Star. 1893; — Smyrnow, O Słowie o połku Igorewie, I. Literatura Słowa do 1876, Woroneż 1877, Dop. 1879 (por.: Barsow E. N., Kriticzeskij oczerk lit., Żurn. min. nar. prośw. 1876); — Zdanow J., Literatura Słowa o połku Igorewie, Kiew 1880; — Dopołnenija k bibliografii „Słowa", akad. A. T. Byczkowa, Czt. mosk. 1887 I.

21438. Onufriewycz M., Bojan pisca Ihorewoho jest Joann Nestorowyj, Zorja hal. 1856 Nr. 16–17; Petruszewycz A. S., Kto był „wieszczyj Bojan" upominajemyj w „Słowie o połku Igoriewie", por.: Máchal H., Věstn. slov. star. 1899.

21439. **Zdanow Iw.**, Piśni o kniazie Michailie, Żywaja Star. 1890 I., II.; — Tenże, Russkij biłewoj epos, Petersb. 1895 t. V.

R: Kopacz J., Zap Tow. Szewcz. XIX.

21440. **Timofjew E.**, Skazanije o kulikowskoj bitwie, Żurn. min. nar. prośw. 1885.

21441. **Weselowskij A.**, Uhołok russkaho eposa w sagi o Tydreki Beruskom, Żurn. min. nar. prośw. 1896 VIII.

R: O. H., Zap. Tow. Szewcz. XX.

21442. Sozonowicz J., Piśni i skazki o żenichi mertweci (Jetim po sprawnitelnomu izuczeniju narodnoj poezii), Warsz. 1890.

21443. **Pawłow A.**, Kriticzeskije opyty po ist. drewnijszej grekorusskoj polemiki protiw łatinjam, Petersb. 1878.

21444. Chatiemkin A. G., Pieśni mołodieży w sowriemiennoj dieriewnie, por.: Hnatiuk W., Zap. Tow. Szewcz. XXV.

21445. **Makarij** (Bułgakow), Russkaja duchownaja literatura w per. mongolskim, *zob.* Nr. 14666.

21446. **Ohonowskij O.**, Pohlad na istoriju ruskoj łyteratury w czasi Tatarszczyny, Hazeta szkolna, Lwów 1876 Nr. 10; — Tenże, Korotkij pohlad na istoriju łyteratury ruskoj od Tatarszczyny do kińcia XVIII. w., Zorja, Lwów 1881 Nr. 21–24, *zob.* Nr. 21282.

21447. Myropolskij S., Szkoły i obrazowanije w epochu monholskaho iha, Petersb 1895.

R: S. Ł., Zap. Tow. Szewcz. XII.

Zob. Nr. 14526—14623, 18961, 19308.

21448. **Żytie św. Sawy.** Moczulskij W., K' istorii małorusskawo narieczija: Żytie św. Sawwy Oświaszczennawo, po piergamientnoj rukopisi XIII. w., Odessa 1894 (por.: Kolessa, Zap. Tow. Szewcz. VII.); — Kolessa A., Dialectologische Merkmale des südrussischen Denkmales a. d. XIII. Jahrh. „Żytie św. Sawy". por.: Makaruszka O., Zap. Tow. Szewcz. XXVI.

21449. **Żytie św. Pantałejmona.** Franko I., Opowidanje pro żytje św Pantałejmona, Knyżoczka Proświty, Świt, Lwów 1882 Nr. Nr. 18, 19; — Ohonowskij O., Opowidanje pro żytje światoho wełykomuczenyka i likarja Pantałejmona, Lwów 1882.

21450. **Pateryk Peczerskij.** Kubarew, Izślidowanija o Pateryki peczerskom, Żurn. min. nar. prośw., Petersb. 1838 Nr. 10; — Wiktorowa M. A., Sostawitieli kijewo-pieczerskawo patierika i pozdniejszaja jewo sudba, Woroneż 1871; — Szachmatow A. A., Kijewopieczerskij patierik i Pieczerskaja letopis, Izw. otd. russk. jaz. i słowesn. 1897; — Abramowycz D. J., Nieskolko słow w dopołnienije A. A. Szachmatowa, tamże 1898.

21451. **Kormczeja kniga.** Kałaczow N., O znaczeniju Kormczeji, Czt. imp. obszcz. ist. i drewn. ross 1847 ks. III.; — Sreznіéwskij J. J., Obozrienije driewnich russkich spiskow Kormczej knigi, Sborn. otd. russk. jaz. i słow. imp. Ak. nauk. LXV. (1900) (por.: O. Paszkiewicz, Zap. Tow. Szew. XXXVIII.).

21452. **Kiryło II.**, Prawyło o bohosłużenii i błahoczynii żyźni, Rusk. dostopam. cz. I. str. 106—118.

21453. Łoparew Chr., Słowo o pohybeły ruskija zemły, wnow najdannyj pamiatnyk łyteratury XIII. w., Pam. drewn. pyśm 1892 LXXXIV.

R: M. Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. V.

21454. Petrow A. N., Apokryfyczeskoje proroczestwo caria Sołomona o Chrysti. po spysku XIII. w., Pam. drewn. pyśm., Petersb. 1894 CIX.

R: Łobańskij, Zap. Tow. Szewcz. V.

21455. Barac G. M., Ślidy judejskich wozrinij w drewne-russkoj pyśmennosty, Słowo Kiryłła fyłozofa, Odessa 1894.

R: Franko, Zap. Tow. Szewcz. XI.

21456. **Franko I.**, O Barłaamie i Jozafacie, Zap. Tow. Szewcz.

Wołyńskaja-hałyckaja litopys, zob. Nr. 6431.

21457. **Makaruszka O.**, Składnia prycza-snykiw w Wołyńsko-hałyckij litopysi, staro-russkim pamiatnyku XIII. w., Spraw. akad gimn. u Lwowi 1896

R: Kokorudz, Zap. Tow. Szewcz. XVIII.

21458. Hołowackij J., Pamiatnyki dyplomat. jazyka w Hałycko-wołodymirskim kniażestwi s wtoroj połowyny XIV. stolitia, Sborn. obszcz. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1865 do 1867.

Język dyplomatyczny i urzędowy na Rusi, zob. Nr. 237—239.

21459. Soboliewskij A., Dwie zamieczatielyja rukopisy XIII. w., por.: S. Hm., Zap. Tow. Szewcz. XXVIII.

21460. **Karskij J.**, Zapadnorusskije pieriewody psałtyri w XV.—XVII. w., por.: J. Kopacz, Zap. Tow. Szew. XXIX.; — Tenże, Zapadnorusskij sbornik XV. w., prynadleżaszczij Imp. publicznoj bibliotekie cz I. Nr. 391, Sborn. otd. russk. jaz i słow. imp. Akad. nauk. 1900; — Tenże. Osobiennosti pisma i jazyka rukopiznawo sbornika XV. w. imienujemawo litopisiju Abraamki, Warsz. uniw. izw. 1899.

21461. Krałyckij A., Charatejnaja psałtyr XV. w., Karpat. Unhwar 1876 Nr. 33, Prawda, Lwów 1876 Nr. 96.

21462. **Soboliewskij A. J.**, Zapadnoje wlijanije na literaturu Moskowskoj Rusi XV. do XVI. wiekow, por.: Pierietc W. N., Izw. otd. rusk. jaz. i słow. 1900 IV.

21463. Kluczewskij W., Obrazcowyje pisatieli russkich żitij w XV. w., Prawosł. obozr. 1870.

21464. Archangielskij A., Obrazowanije i litieratura w Moskowskom gosud. kon. XV.—XVII. w., Ucz. zap. kaz. uniw. 1898.

21465. **Fotij**, Pouczenija, Akti istor., Petersb. 1841; — Tenże, Duchownoje zawiszczanije, Połn. sobr. russk. litop. t. VI.

21466 **Delektorskij F.**, Krytyko-bibliograficzeskij obzor drewnie-ruskich skazanij o florentijskoj unii, Żurn. min. nar. prośw. 1895.

R: Lewicki A., Kwart. hist. 1897; O. H-ij, Zap. Tow. Szewcz. XIV.

21467. Synodowskij N., Ewanhełije iz 1562 na Bełeznyci, Zorja hał. 1850 Nr. 71.

21468. **Pielgrzymki:** Arsceniew S. W., Chożdienie Ignatija Smoljanina, 1389 do 1405, Praw. palest. sbornik Nr. 12; — Leonid. Skazanije Epifanija mnicha o puti k' Jerozolimu 1415—1417, tamże Nr. 15; — Tenże, Chożdenie hostja Wasilja, tamże t. II. z. 3.; — Tenże, Try stati k' russk. Palest. izd. archim., tamże Nr. 16 (Arch.

Szymona Szymonowicza z r. 1322; Agrippy z r. 1375; Harmotolosa z X. w.); — Grożanskij J. J., Chożd. archim. Grefenija, Russ. filol. Wiestn. 1884 XIII.; — Łoparew Ch. M., Chożdenie inoka Zozimy, 1419 do 1432, Praw. pal. sb. VIII.; — Tenże, Słowo o niekojem starcie (z XVI. w.?), Petersb. 1890; — Tenże, Chożdenie Trifona Korobejnikowa, Petersb. 1889 (z końca XVI. w.).

Latopisy, zob. Nr. 5842–5857.

Statut litewski, zob. Nr. 1099–1116 i 16221–16257.

Franciszek Skoryna, zob. Nr. 21300.

(e: Historya literatury ruskiej od połowy XVI. w. do 1815 r.).

21469. Smyrnow S., Z istorii dawnoj ruskoj oświty XVII. w., Żurn. min. nar. prośw. 1894.

R: Zap. Tow. Szewcz. VII.

21470. D., Seredn yj period ruskoi słowesnosty (urywok z istoryi ruskoi słowesnosty) w XVI.—XVII. w., Peremyszlianyn, Przemyśl 1858; — Ł. z Peremyskoho, Słowesnost ruska ot 1650 do 1833 h, Słowo, Lwów 1862 Nr. 7; — M. N., Wpływ cywyłizacii zachidnoj Europy na Ukrainu pry kińcy XVI. w. (pisła Kostomarowa), Prawda, Lwów 1874 Nr. 9—12.

21471. **Franko I.**, Charakterystyka literatury ruskiej XVI.–XVIII. w., *zob.* Nr. 14191.

21472. **Szkoły.** Ohonowskij O., Dejaki zamitki pro ruski szkoły w XVI. i XVII. w., Hazeta szkolna. Lwów 1876 Nr. 23; — Zagórski W., O szkole grecko-słowiańskiej we Lwowie, *zob.* Nr. 19437; — Łepkij O., O hreczesko-sławiańskoj grammatyci, izd. wo Lwowi 1591 g., Łyter. Sborn., Lwów 1871, Odb. Lwów 1872; — *zob.* Nr. 19413 do 19447; — Studyńskij K., „Adelfotes" gramatyka wydana u Lwowi w r. 1591, Zap. Tow. Szewcz. VII.

Akademia kijowska, zob. Nr. 19424 do 19433.

21473. Szymanowskij W., Oczerki po istorii russkich narieczij: Czerty južnorusskawo narieczija w XVI.–XVII. w., Warsz. 1893; — Syrku P., Dwa pamiatniki żiwoho russkawo jazyka XVI. w., I.—II., Izw. otd. russk. jaz. i słowesn. 1897 (por.: W. Hnatiuk, Zap Tow. Szewcz. XXXVIII.).

21474. Fotinskij O. A., Siemiejnyja otnoszenija w jugo-zapadnoj Rusi w XVI.–XVII. w., Wołyń 1900 Nr. 65–73.

21475. Pierietc W. N., Małorusskaja wirszi i pieśni w zapisiach XVI.—XVIII. w. Izw. otd russk. jaz. i słow. 1899–1900.

21476. **Sumcow N. T.**, O wlijanii małorusskoj schołasticzeskoj literatury XVII. w. na wełykorusskuju raskołniczeskuju litieraturu XVIII. w. i ob otrażenij w raskołniczeskoj litieraturje masoństwa, Kij. Star. 1895 t. LI.; — Tenże, Charakterystyka južno-russkoj literatury XVII. w., Kij. Star. 1885 XI., Odb. Kijów 1885.

21477. **Żyteckij P.**, Oczerk literaturnoj istorii małorusskawo narieczija w XVII. i XVIII. w., 1889 cz. I.

21478. **Gawriłow P.**, Charakterystyka polskich i južno-ruskich literaturnych teczenij posliednej czetwerti XVII. wieka w swiaźi z obszczym naprawłenijem togdasznej francuzskoj litieratury, Kij. Star. 1900.

21479. **Dumy.** Łukaszewicz P., Małorusskija i czerwonorusskija narodnija dumi i pieśni (wsich 176), Petersb. 1836 (por.: Inwałid, Pribawłenije k 10 Nr. 1837); — Miłoradowicz W. P., Istoriczeskaja pieśnia, Narodnaja pamjat sochraniła w siewiernoj Łubieńszczynie śljedujuszczuju pieśniu iz wremeń borby kozaczestwa z Połjakami, Kij. Star. 1895 LI.; — Żyteckij P., Myśli w narodnych małorusskich dumach, por.: Sobolewskij A., Żyw. Star. 1893 II.; — Sumcow, Rozbir dumy pro burju na Czornim mori, por.: Franko Iw, Żytie i słowo 1894; Dragomanow M., tamże 1894; — Tenże, Duma ow Aleksieje Popowiczje, Kij. Star. 1894.

21480. **Franko I.**, Chmielnyszczyna 1648 do 1649 rokiw o suczasnych wirszach, Zap. Tow. Szewcz. XXIII. i XXIV.

R: Brückner A., Kwart. hist 1899.

21431. Čelakovsky Fr. Lad., Ohlas pieśni ruských, kritický rozbor vzhledem k národni poesii ruské, por.: Máchal J., Listy filolog. 1899 XXVI.

Dumy ukraińskie, zob. Nr. 11993–12002.

21482. Dwi južno-russkije intermedii naczała XVII. w. (O Mytrofanie Dowhałeckim), Kij. Star. 1883 VII.; — „Sud Bożij nad duszoi hrisznyka", Južno-russk. reły-hioznaja drama końca XVII. w., tamże 1883 t. IX.

Zob. Nr. 14751.

21483. Szeboldajew P., Wolnyja literaturnyja uprazenija w sudach XVII. st., Kij. Star. 1885.

21484. **Studyńskij K.**, Try panegiryki XVII. wiku, Zap. Tow. Szewcz. 1896 XII.

21485. **Franko I.**, Karpatoruske pyśmenstwo XVII.–XVIII. wikiw, Zap. Tow. Szewcz. 1900 XXXVIII.

21486. Petruszewycz A. S., Istor. pieśń Karpatorussow iz 1683 h., Łystok, Unhwar 1886.

21487. **Brückner A.**, Spory o unię w dawnej literaturze, Kwart. hist. 1896; — Tenże, Die russisch-litauische Kirchenunion und ihre literarischen Denkmäler, Arch. f. slav. Philol. 1897 XIX.

Literatura polemiczna, zob. Nr. 14137 do 14288.

21488. **Pamiatniki** poliemiczeskoj litieratury w zapadnoj Rusi, Russk. ist. bibliot., Petersb. 1878 IV., VII.; — Perestoroha, iz rukopysi napysannoj po ruski wo Lwowi meży litami 1600–1605, Wremennyk Inst. staurop., Lwów 1864; — Franko I., *zob.* Nr. 14172; — Studyńskij K., *zob.* Nr. 14173 (por.: Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. 1896 XII.); — Pryczynki do istor. unii, (por.: Hruszewskij, tamże 1896 XII.).

21489. **Smotryckij Melecyusz**, *zob.* Nr. 8034 i 14179–14180; — Dobrowsky J., Institutiones linguae slavicae dialecti veteris, Vindobon. 1822 (Gramatyka Smotryckiego str. 59); — Gołubiew S. T., Posłanije Weliamina Rutskawo, 16. janw. 1634 g., o smierti Meletija Smotryckawo (iz arch greko-unijat. mitrop.), Kij. jep. wied. 1877.

21490. **Kopysteńskij Zacharias**, *zob.* Nr. 14195; — Florensow M., Uczenije o cerkwi w Palinodii Z. Kopysteńskawo, Kij. jep. wied. 1873 1874.

21491. **Wyszyńskij Jan**, *zob.* Nr. 14191 i 14192; — Sumcow N. T, Iwan Wyszeńskij, Kij. Star. 1885 XI.; — Franko I, Iwan Wyszeńskij, ruskij pysatel XVI. w., Kołomyja 1892; — Tenże, Iwan Wyszeńskij i jeho twory, Lit.-nauk. bibliot., Lwów 1895 kn. 21—30, *zob.* Nr. 14194 (por.: Studyńskij K., Zap. Tow. Szewcz. V.; J. V., Arch. f. slav. Philol. 1896; W. N. ks., Prz. powsz. 1896 II.); — Krymskij Ch., Joann Wyszeńskij, jewo żyźń i soczynenja, Kij. Star. 1895 VII. (por.: W. H., Zap. Tow. Szewcz. XII).

21492. **Ihumen Nafanaił**. Kałużniackij E. Ih. Nafanaiła „Kniha o wiri", *zob.* Nr. 14198.

21493. **Mohyła Piotr**, *zob.* Nr. 14215 do 14217; — Kostomarow N., Kijewskij mytropołyt Petr Mohyła, Russk. Istor. str. 87—95.

21494. **Nikon** Czernohorec, *zob.* Nr. 14218.

21495. **Gyziel Innokentij**. Sumcow N. F. Monografija pro Innokentija Gyzelja, Kij. Star. 1884 X.

21496. **Baranowycz Łazar**. Sołowjew S., Prawosł. obozr. 1862; — Sumcow N. F., Łazar Baranowycz, Charków 1885; — Pierietc W., Księga śmierci archiep. Łaz. Baranowicza, Kij. Star. 1898; — Tenże, Filar wiary (wnow najdiennoje soczinienije Łaz. Baranowycza), tamże 1898.

21497. **Prokopczyc E., Ruska pieśń o śmierci z XVII. w., Lwów 1841.**

21498. **Galiatowskij Joannicyusz**. Sumcow N. T., Monografia pro Joanykija Galjatowskoho, Kij. Star. 1884 VIII, Odb. Kijów 1884; — Einhorn, Riczy proiznesennyja Joannykijem Galiatowskim w Moskwi w 1670 r., Czt. w imp. obszcz. ist. i drewn. 1895 IV.; — Tenże, Prebywanije w Moskwi J. Galiatowskawo w 1670 g., Żurn. min nar. prośw. 1896 XI.

R: O. H., Zap. Tow. Szewcz. X. i XIX.

21499. **Radywiłowskij Antonij**. Markowskij M., Antonij Radywiływskij (XVIII. w.), Kij. 1894.

R: Kocowskij, Zap. Tow. Szewcz. X.

21500. **Rostowskij Dymitrij**. Sliapkin, Sw. Dymitrij Rostowskij, *zob.* Nr. 14239; — Sw. Dymytryj mytropołyt Rostowskij, Strannyk 1895.

R: Ju. S., Zap. Tow. Szewcz. XIV.

21501. **Prokopowycz Teofan**. Czystowicz J. T., Prokopowicz, Petersb. 1868; — Tychonrawow N., Tragedokomedija T. Prokopowycza, Władymir, Żurn. min. nar. prośw. 1879.

Zob. Nr. 14240—14243.

21502. **Zaruckij Atanazy**. Łewyckij O., Atanazyj Zaruckij małorusskij panehiryst k. XVII. i nacz. XVIII. st., Kij. Star. 1896 III.

R: P. R., Zap. Tow. Szewcz. XV.

21503. Franko I., Zabutij ukrainskij wirszopisiec XVII. w., Zap. Tow. Szewcz. XXII.

21504. Prawidło lidského żiwota, jinak podobenstwi starých mudrcůw (A. N. Pypin, Oczerk liter. istor. star. powist i skazok rusk. w Uczenych zapyskach II. otd. imp. Akad. nauk. ks. IV.).

21505. **Cheirotonia ili konczenie**, *zob.* Nr. 14357.

21506. **Opowieści**. Kazka pro kupcia Dmytra Basarhu, Russkij Wistnyk 1842; — Buslajew S., Prytcza caria Sołomona o cari Kitowrasi, Ist. chrystom. Moskwa 1861; — Bułhakow O. J., Stefanit i Ihnilat, Petersb. 1877—1878; — P. N., Muczenije św. wełykumuczenycy Warwary i powist o presławnych czudesach jeja, Teodosija Safanowycza, Tr. kij. duch. Akad. 1894 (por.: O. Ł. i S. Ł., Zap. Tow. Szewcz. VII.); — Kudrińskij T., Skazanije o carie Solomonie, Kij. Star. 1897; — Franko I., Warłaam i Joazaf, starochrystyjańskij duchownyj roman i jeho literaturna istoryja, Zap. Tow. Szewcz. VIII., XVIII., XX.; — Sumcow N. T., Skazanija o prowaliwszichsia gorodach, por.: Polivka G., Arch. f. slav. Philol. XXI.; — Tenże, Licznyje obieriegi ot sgłaza, por.: tamże; — Tenże, Litieraturnaja rodnia razskaza gr. A. N. Tołstawo „Cziem liudy ziwy", por.: tamże.

21507. Franko I., Bibliograficzni ridkosty (I. Knyżeczka pro Antychrysta Ławr. Zyzanija, II. Słownyczok Ławr. Zyzanija), Zap. Tow. Szewcz. XX.

21508. Antonowycz W., Peremyszlski „subotnyki“ XVII. w., Zap. Tow. Szewcz XVI.

21509. **Słowo** na pohrebinije Bohd. Chmielnyckoho, skazannoje Samojłom Zorkoju, *zob.* Nr. 8291.

21510. **Samowidca** Lietopis, *zob.* Nr. 8196.

Zob. Nr. 8088.

21511. Jurewycz, Nowyj Ikar Nrawonaczertanije so wremeń XVII. wika (przekł. z chorwack. czasop. „Neweń“), Zorja hał. 1854 Nr. 30.

21512. Einhorn W., Stranica iz biografii Woina Ordina-Naszczokina (XVII. wiek), Wiestn. Jewr. 1898.

21513. **Pielgrzymki.** Petruszewycz S. A., Putnyk o hradi Jeruzałymi, sostawłen neizwistnym hał.-rusk. potomnykom między 1597—1607 h., Żyt. Sborn. obszcz. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1872, Odb. Lwów 1872; — Murko G., Putieszestwie antiochijskawo patr. Makaria w Rossiju w poł. XVII. w., Wyp. I., por.: Tomaszliwskij St. i Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. XXIII. - XXIV.

21514. Opisanie Tureckoj imperij, sostawłennoje russkim, bywszym w pliny u Turok w XVII. wiki, Izdanie imp. prawosł. petersb. obszcz., Petersb. 1890.

21515. P. P., Ślidy kulisziwki w XVII. stolitiu, Meta, Lwów 1865.

21516. **Wengierow S. A.**, Russkija knihy z biograficzeskimi dannymi ob awtorach i perewodczykach (1708—1893), Petersb. 1897.

R: M. P., Zap. Tow. Szewcz. XVII.

21517. Czerty narodniej żyźni w Małorossii naczała XVIII. w., Kij. Star. 1895.

R: D. K., Zap. Tow. Szewcz. XII.

21518. **Petrow N. J.**, Razgowor Wielikarassiji z Małarassijej (litier. pamiatnik XVIII. stol.), Kij. Star. 1882; — Tenże, Oczerki ist. ukraińskoj literatury XIX. stolitia, Kijew 1884.

R: Diło, Lwów 1884 Nr. 43—62.

21519. Barwyńskij A., Piw stolitja narodnoj ruskoj łyteratury w Hałyczyni, Diło. Lwów 1887 Nr. 1; — Makowej O., Juwilej wydrodzennia ukraińsko-ruskoho pyśmenstwa, Zap. Tow. Szewcz. XXVI.; — Kolessa A., Stolitje obnowłenoj ukr.-ruskoj liter., Lwów 1898.

21520. Gorłeńko W., Iz istorji južno-russkawo obszczestwa naczała XIX. w., Kij. Star. 1893.

21521. Pituchow E., Pro najhołownijszi naprijamy w ros. lit. XVIII. i perszoj poł. XIX. w., Zb. jur. uniw. 1895 IV.

R: S. T., Zap. Tow. Szewcz. XIV.

21522. Nieustrojew A. N., Litieraturnyje diejatieli XVIII. w, Wasylij Grigoriewycz, Ruban, por.: J. Hm., Zap. Tow. Szewcz. XXVII.

21523. **Poezya.** Hruszewskij M., Spiwannyk z pocz. XVIII. st., Zap. Tow. Szewcz. XV.—XVII.; — Hnatiuk W., Łehendy z Chitarskoho zbirnyka (1. poł. XVIII. w.), tamże XVI.; — Pierietc W., Istoriczeskija wirszi po rukopisi naczała XVIII. w., Kij. Star. 1899 III.; — Łukicz W., Zwistki i zamitki (Ukraińska wojenna muza, Hetmański klejnoty z 1758 h.), Watra, Stryj 1887; — Żubryckii M., Żałoby hromady Mszańcia z XVIII. st (?), Diło, Lwów 1888 Nr. 31; — J. W., Pamiatnik ukrainskoj literatury końca XVIII. w. (wyjątki ze zbioru ruskiego „Heroicznych wierszy o sławnych wojennych dziełach wojsk zaporoskich“ z r. 1784), Kij. Star. 1891; — Miron, Czerwonorusskija wirszi XVIII. w., tamże 1891; — W N., Małorusskaja pieśnija w izdanii 1794 goda, tamże 1899 III.; — Dragomanow M., Nowi ukraiński piśni pro hromadski sprawy 1764 do 1880, Lwów 1882 (por.: Kocowskij W., Świt 1882; Zorja 1882).

21524. Zakrewskij N., Staroświtskij bandurysta (Semeń Kłymowskij), Moskwa 1860; Ławrow W., Kobzar Ostap Weresaj, jeho dumy i piśni (z Kij Star.), Diło, Lwów 1882 Nr. 61—64; Malinka A., Lirnik Ewdokim Mykitowycz Mokrowiz, Kij. Star. 1894 III.; Czykałeńko E., Lirnyk Wasyl Moroz, tamże 1896 (por.: W. H., Zap. Tow. Szewcz. XVIII.).

21525. **Petrow N.**, Kijewskaja iskusstwennaja literatura XVIII. w. preimuszczestwenno dramatyczeskaja, Oczerki iz ist. ukrain. liter. XVIII. w., Kijów 1880; — Markowskij M., Južno-ruskija intiermiedii iz polskoj dramy „Comunia duchowna śś. Borysa y Hleba“, Kij. Star. 1894 III.; — Intierludii XVIII. w. (Prilož.), tamże 1897 III.; — Proizwiedienije dramaticzeskoje XVIII w. w duchownoj sieminarii, *zob.* Nr. 19446.

21526. **Sumcow T. N.**, O wlijanii małorusskoj scholatyczeskoj litierat. na wlk. raskoln. lit. XVIII. w., Kij. Star. 1895 XII.

R: W. H., Zap. Tow. Szewcz. XII.

21527. Orłowskij P., Pojawłenije unijatskich cerk.-bohosłużebnych knih 1739, Kij. eparch wied. 1895.

R: J. S., Zap. Tow. Szewcz. XIII.

21528. L. A., K istorji kultury (Łatińskaja nadpis na kijewskoj biblii 1758 g.), Kij. Star. 1893 IV.

21529. Iwanowycz T., Zapiski szkolara putnyka, otnosiaszczijsia do Hałyckoj Rusy, Lwów 1860; — Narodowiszczanije czrez monachow, Czyna sw. Wasylija W. 1756 h., Lwów 1866.

21530. Nejman C. G., Liubopytnaja knyżyca końca XVIII. st., Kij. Star. 1884 IX.

21531. Czastnaja pjerjepiska Grigorija Andriejewicza Poljetiki 1750—1784, Kij. Star. 1893 IV.

21532. Zubryckij M., Pryczynok do istorii ruskoj łyteratury XVIII. w., Zorja, Lwów 1886 Nr. 11; — Franko I., Pryczynki do istorii ruskoj łyteratury XVIII. w., tamże Nr. 9.

21533. Naumeńko W., Stefan Jaworskij w dwojnoj roły chwałytelia i obłyczytelia Mazepy, Kij. Star. 1885 XIII.

21534. Grunskij N., Napoleon I. w russkoj chudożestwiennoj litieraturie, Russkij fiłoł. Wiestn. 1898 XL.; — Szugurow N., O małorusskoj odje P. Daniłewskawo, napisannoj po słuczaju naszestwija Francuzow, tamże 1895.

21535. **Historya.** Wieliczko Sam., Litopis, *zob.* Nr. 8949; — Siemiennaja kronika, *zob.* Nr. 8993; — Siemianowski Piotr, *zob.* Nr. 9331.

21536. Szaranewycz J., Nykołaj Krassowskij ot g. 1686 do 1692 pysar uprawłenija, a od 1692 do 1697 starijszyna Stawr. Br. wo Lwowi, Stawr. Br, Lwów 1895; — Tenże, Jurij Elijaszewycz ot 1720 h. człen i w 1722—1735 h. odyń iz seniorow Stawr. Br. wo Lwowi, Lwów 1895.

R: Biłeckyj W., Zap. Tow. Szewcz. IX.; Wołyniak, Kwart. hist. 1897.

21537. **Koniskij Heorhij**, Istorija Russowiły Małoj Rossii, Moskwa 1846; — Koniskoho H. łysty do kn. Hrossa i Wołkońskoho 1757 (por.: Zap. Tow. Szewcz. XIV.); — Srebnyckij J., K' biografii H. Konyskawo, Kij. 1895 (por.: J. Z., Zap. Tow. Szewcz. XX.); — Berežkow M. N., Heorhij Konysskij kak propowidnyk, Kijów 1895 (por.: O. H-ij, Zap. Tow. Szewcz. XX.); — Wasiutyńskij, Famylnyja dokumenty predkow H. Koniskaho Archiep. Biłor., Czernih. eparch. izw. 1895 (por.: Ju. S., Zap. Tow. Szewcz. XIII.); — Liwotow E., Georgij Koniskij, archiepiskop biłoruskij (por.: S. L., Zap. Tow. Szewcz. XIII.).

21538. **Prokopowycz Teodor**, *zob.* Nr. 14260.

21539. **Skoworoda Hryhoryj.** Haliawskij O., Skoworoda, ukraińskij pysatel XVIII. w., Osnowa, južno-ruskij wistn., Petersb. 1862; — O. T., Hr. Skoworoda (za Danyłewskim), Prawda, Lwów 1869 Nr. 25—27, 30; — Petrow N., Oczerki iz ist. ukr. liter. XVIII. w. (str. 2 5 o Skoworodzie), Kijów 1880; — Nejman J., Małorusskij pisennik XVIII. w., Kij. Star. 1884 IX.; — Sumcow N., Żytje Skowordy opisannoje drugom jewo M. J. Kowalińskim Predysłowje, tamże 1888 XVI.; — Zełenohorskij A. O., Filosofija H. Saw. Skoworody, Wopros. filos. i psych. 1894 (por.: S. Ławreckij, Zap. Tow. Szewcz. V.); — Tenże, Pamiaty H. S. Skoworodu, Zap. chark. uniw. 1895 (por.: S. T., Zap. Tow. Szewcz. XIII.); — Bagaliej D., K jubileju ukrainskawo filosofa Gr. S. Skoworody, Kij. Star. 1894 III., 1895 I.; — Tenże, Soczynenija Hr. S. Skoworody, Sb. chark. ist.-fiłołog. obszcz. Charków 1894 VII. (por.: I. Franko, Zap. Tow. Szewcz. V.); — Efimeńko A., Zamitka pro Skoworodu, Nedilia 1894 I. (por.: S. a., Zap. Tow. Szewcz. IV.); — Kudrinskij T., Filosof biez sistiemie, Kij. Star. 1898 I.

21540. **Kotlarewskij Iwan P.**, Pisanija, Petersb. 1862; — Sobranie soczynienij, Kij. 1874; — Pisanija, Kij. 1875; 4. wyd. Fedorowa, Kij. 1875; 5. i 6. wyd. Kij. 1878; — O Kotlarewskim: (Dawniejsza literatura w: Komarowa Bibliogr. pokażczyku, *zob.* Nr. 21286 i Ogonowskiego Hist. lit., *zob.* Nr. 21280); Steblyń-Kamienskij, Biografia, Siew. Pczeła 1839 Nr. 146; Żurn. min. nar. prośw. 1839, 1841, 1846; Hołowackij J., Pczeła, Lwów 1849 Nr. 3; Wistn. Rus. awstr. derż. 1851 Nr. 20—21; Kulisz P., Obzor ukraińskoj słowenosti 1861; Steblin Kameńskij, Stolitnij jubiłej I. P. Kotlarewskoho, Chark. gub. wid. 1869 Nr. 97 i Połtawsk. jeparch. wid. 1869 Nr. 17; — Onyszkewycz, Biografia i pohlad na pisanija Kotlarewskoho pri kniżci „Pisanija Kotlarewskoho", 1878; — Żurawel, Na wicznu pamiat Kotlarewskomu, Prawda, Lw. 1888; — Daszkewycz N., Wopros o ukraińskoj opery I. P. Kotlarewskawo „Moskal-Czariwnik", Kijów 1893 (por.: Hruszewskij, Zap Tow. Szewcz. IV.); — Pypin A. N., Materijały do biografii A. A. Kotlarewskawo, Petersb. 1894 (por.: Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz IX.); — Podpiska na pamiatnik I. P. Kotlarjewskomu w Połtawie, Kij. Star. 1897 VI.; — Stieszczeńko J., I. P. Kotliariewskij w swietle kritiki, tamże 1898 III. (por.: Franko I., Zap. Tow. Szewcz. XXVI.); — Tenże, I. P. Kotlariewskij i Osipow w ich wzaimnoj otnoszenii, tamże 1898 III.; — Pamiaty I. P. Kotlariewskawo, tamże 1898 III.; — Dwa pisma o Kotlariewskom, tamże 1898 III.; — Jarockij P., Domik Kotlariewskawo w Połtawie, tamże 1898 III.; — Sriezniewskij W., Znakomstwo J. J. Sriezniewskawo s I. P. Kotlariewskim, tamże 1899; — Hruszewskij M., Dla jubileju Iw. Kotlarewskoho, Desiderata, Zap. Tow. Szewcz. II.; — Franko I., Pysania I. P. Kotliarewskoho w Hałyczyni, tamże XXVI.

21541. Daszkiewicz N., Małorusskaja i drugija burłesknyja Jenejdy, por.: Iw. Franko, Zap. Tow. Szewcz. XXVI.; — Żitieckij P., Eneida I. P. Kotlariewskawo i driewniejszij opisok jeja, Kij. Star. 1899 IV. (por.: Franko I., Zap. Tow. Szewcz. 1900 XXXVIII.).

21542. **Rudykowskij Eustafij Pietrowicz.** Szczerbina W., Iz siemiejnawo archiwa, Kij.

1892 i Stichotworienija E. P. Rudykowskawo 1784 1851; — Tenże, Dwa nieizdannyja małorusskija stichotworienija E. P. Rudykowskawo, Kij. Star. 1894 III.

21543. **Kwitka Osnowianeńko Hryhoryj**, Małorossijskije powiesti, Moskwa 1834 do 1837; — Powisti, Petersb. 1858; — Pisanija, Lwów 1878; — Dramatyczniskija soczynienija, Odessa 1862; — Pisma, Kijew 1893, por.: Kij. Star. 1893 (O Kwitce, Literatura dawniejsza. por.: Komarow, *zob.* Nr. 21286 i Ogonowski, *zob.* Nr. 21280); — Kostomarow N., Obzor soczynenij w Almanachu Beckoho, Charków 1843; — Tenże, Poezii Sławian, Petersb. 1871; — Metlickij Am., Jużno-russkij Sbornik, Charków 1848; — Kulisz, Słowo na nowyj wychod Kwitczynych powistej, Petersb. 1858; — Danilewskij G. P., Osnowianeńko, Charków 1866; Naumeńko, Kijewlianin 1878 Nr. 143; Werchradsky J., Prawda, Lwów 1878; Kwitka, ist.-litierat. oczerk (por.: Markow, Kij. Star. 1883); — Franczuk J., Ohlad powistij Grigorija Kwitki Osnowianieńka (por: Kokorudz, Zap. Tow. Szewcz. XVIII.).

21544. **Gazety**. Pietrowskij N., Bibliogr. zamietki o russkich żurnałach XVIII. w., Żurn. min. nar. prośw. 1897; — Biełozierskaja N. A., Istoriczeskij żurnał XVIII. w., tamże 1897.

21545. Hołowackij J., O perwom łyteraturno-umstwennom dwyżenii Rusynow w Hałyczii, Sborn. obszcz. hał.-rusk Matycy 1865, Odb. Lwów 1865.

21546. **Monczałowskij O. B.**, Łyteraturnoje dwyżenie i narodnoje wozrożdenije Hałyckoj Rusy w XIX. stolitji, Besida 1890 Nr. 10—24.

21547. **Zanewycz Iwan**, Łyteraturni stremlinia hałyckich Rusyniw wid 1772 do 1872, Zytie i słowo 1894—1895.

21548. Miron, K istorji proświeszczenija w Galicii, Kij. Star. 1893.

21549. Wasilewski L.; Stosunki literackie Rusi halickiej, Prz. pozn. 1895.

D. Literatura Białoruska; — Literatura litewska, pruska i łotyska.

Białoruskie pieśni, podania i t. p., zob, Nr. 12029—12083.

21550. **Karskij J. T.**, Matieriały dlia izuczenija biełorusskich goworow, II. Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1898—1900.

21551. Downar-Zapolskij M. W., W. N. Tiapinskij, piriewodczik jewangielija na biełorusskoje narieczie, I.—II., Izw. otd. russk. jaz. i słow. 1899 IV.

21552. **Biblia** Białoruska, *zob.* Nr. 14674 i 21300.

21553. **Brückner A.**, Ein weissrussischer Codex der gräfl. Raczyński Bibliotek in Posen, Arch. f. slav. Phil., Berlin 1886 IX. (por.: Br. Chlebowski, Aten. 1887).

Litewski język i jego literatura, zob. Nr. 20335 20372; pieśni, podania i t. p., zob. Nr. 12084—12243.

Język pruski i łotyski, zob. Nr. 20372 do 20388; pieśni, podania i t. p., zob. Nr. 12264—12332.

E. Nowo-hebrajska literatura; — Ormiańska literatura w Polsce.

21554. **Bibliographisches** Lexicon der gesammten jüdischen und theologisch rabbinischen Literatur, hrsg. v. Lippe, Wien 1889 bis 1899; — Bibliografia pism żydowskich, *zob.* Nr. 12354.

Żydzi w Polsce, zob. Etnografia (Nr. 12352—12372); Religia żydowska, zob. Nr. 15897—16010; Stanowisko prawne, zob. Nr. 17425—17447.

21555. Gruenbaum M., Die jüdisch deutsche Literatur in Deutschland, Polen und America, Odb. z: Winter u. Wünsche „Die jüd. Literatur seit Abschluss des Kanons", Trier 1894; — Literatura nowohebrajska w Polsce, Dod lit. do Dz. polsk 1894 Nr. 3.

21556. Karpeles G., Rzut oka na literaturę żydowską, przekład z niem., Warsz. 1896.

21557. **Weissberg M.**, Przyczynki do historyi literatury nowohebrajskiej w Polsce w XVII. i XVIII. wieku, Przew. nauk. lit. 1897, Odb. Lwów 1897 (por.: Schorr M., Kwart. hist. 1898); — Tenże, Historya literatury nowohebrajskiej w Polsce i Rossyi w XIX. w., tamże 1897—1898.

21558. Bernfeld S., Żydiwska łyteratura hebrejska i żarhonowa, Zorja, Lwów 1886 Nr. 9, 10.

21559. Poznański S., Eine hebräiche Grammatik aus dem XIII. Jahrh., zum ersten Male herausgegeben, Beiträge z. Gesch. d. hebr. Sprachwiss. I., Berlin 1894.

Ormianie w Polsce, zob. Etnografia (Nr. 12378 - 12384), Kościół (Nr. 14780 –14808) i Prawo (Nr. 17421).

21560. **Hanusz J.**, O języku Ormian polskich (toż po franc.), *zob.* Nr. 12383.

21561. **Barącz S.**, Żywoty sławnych Ormian w Polsce, Lwów 1856, *zob.* Nr. 14974.

R: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1857 IV.

21562. Human M., O pierwszej ormiańskiej książce we Lwowie r. 1616, psałterzu wydanym przez X. Jana Karmanadenza, Mnemosyne, Lwów 1837.

21563. **Pidon Al. M.**, *zob.* Nr. 14798.

---

4. Sztuka.

A. Wiadomości wstępne.

(Historya sztuki: bibliografie, czasopisma, podręczniki, dykcyonarze, źródła, atlasy, hist architektury, rzeźby, malarstwa i t. d.).

21564. **Vinet E.**, Bibliographie méthodique et raissonnée des beaux-arts, Paris 1874—7 2 zesz.; — Duplessis G., Essai d'une bibliographie générale des beaux-arts, Paris 1866; — Universal catalogue of Books on Art, London 1870—1874 t. 2; Supplement, London 1877.

21565. Stein H., Manuel de Bibliographie générale (Bibliotheca bibliographica nova), Paris 1897 (t. II.: Manuels de bibliogr. historique, podaje spis bibliografii hist. sztuki).

21566. Sittl K., Archaeologie d. Kunst, München 1895 (Handbuch d. klass. Alterthumswiss., hrsg. v. I. v. Müller t. VI.).

21567. Comolli Aug., Bibliografia storico-critica dell' architettura civile ed arti subalterni, Roma 1788—1792 t. 2; — Scholze K., Allgemeine Bibliographie der bautechnischen u. kunstgewerblichen Wissenschaften, Leipzig 1876.

21568. Ghennady G., Spisok arkhitekturnych soczynienij, Petersb. 1873.

21569. Duplessis G., Essais d'une bibliographie contenant l'indication des ouvrages relatifs à l'histoire de la gravure et des graveurs, Paris 1862; — Didot A, Essai historique et bibliographique sur l'art de la gravure sur bois, Paris 1867.

21570. R. van der Meulen, Bibliographie der technischen Kunsten en Wetenschappen, Amsterdam 1876.

21571. Champfleury, Bibliographie ceramique, Paris 1881; — Jaennicke F, Die gesammte keramische Litteratur, Stuttgart 1882.

21572. **Archaeologia** or miscellaneous tracts relating to Antiquity, publ. by the Society of Antiquaries of London, Lond. 1770 1888 t. 50.

21573. **Bulletin** monumental, publié sous les auspices de la Soc. franc. d'archéologie pour la conservation de monuments hist.. Paris 1834—1887 t. 53 i 4 t. spisu rzeczy; — Annales archéologiques, publ. par Didron ainé, Paris 1844—1881 t. 28; — Archives de l'art français, Paris 1852—1862 t. 12; — Bulletin de l'Academie Royale des beaux arts de Belgique, Brux. 1839—1890 t. 92; — Bulletin des commissions royales d'art et d'archéologie, Brux. 1862—1875 t. 13.

21574. The art journal, London 1849 do 1894.

21575. **Revue de l'art chretien**, fond. p l'Abbé J. Corblet, Paris et Lille 1857—1896 t. 45.

21576. **Revue universelle** des arts, publ. p. P. Lacroix, Paris 1855—1866 t. 23.

21577. **Mittheilungen** der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale, Wien u. Leipzig od r. 1856.

21578. **Kunstblatt**, hrsg. v. Grünheisen, Schnaase etc, Stuttgart 1858—1886.

21579. **Gazette des beaux arts**, Courrier de l'art et de la curiosité, Paris od r. 1859; — Journal des beaux arts et de la littérature, Bruxelles od r. 1859.

21580. Compte-rendu de la Comm. imp. archéologique, Petersb. od r. 1859.

21581. Mittheilungen des k. k. oesterr. Museums für Kunst Industrie, Wien od r. 1865.

21582. **Zeitschrift** für bildende Kunst, hrsg. v. C. v. Lützow, mit dem Beiblatt Kunstchronik, Leipzig od r. 1866; — Kunstgewerbeblatt, hrsg. v. Papst, Leipzig od r. 1885; — Jahrbücher für Kunstwissenschaft, hrsg. von A. v. Zahn, Leipzig 1868—1873.

21583. **Repertorium** für Kunstwissenschaft, Berlin od r. 1875 (podaje corocznie bibliografię).

21584. L'Art, revue illustrée, Paris 1875 do 1893 t. 55.

21585. Allgemeine Kunst-Chronik, Wien 1883 - 1890.

21586. Anzeiger des Germanischen Nationalmuseums, nebst Mittheilungen u. allen Beilagen, Nürnberg od r. 1884.

21587. **Jahrbuch** der königl. preuss. Kunstsammlungen, Berlin od r. 1880 (t. 20)

21588. **Jahrbuch** der kunsthist. Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses, Wien od r. 1883.

21589 The american Journal of archeology and of the hist. of the fine arts, Baltimore od r. 1885.

21590. **Zeitschrift** für christliche Kunst, hrsg. v. A. Schnütgen, Düsseldorf od r. 1888.

21591. **Zeitschrift Byzantinische**, hrsg. v. K. Krumbacher, Leipzig od r. 1892.

21592 **The Studio**, an illustrated magazine of fine and applied art, London od r. 1893.

21593. **Pan**, illustrirte Kunstzeitschrift, hrsg. v. der Genossenschaft Pan, Berlin od r. 1895; — Kunst, die vervielfältigende, der Gegenwart, redigirt v. C. v. Lützow, Wien 1887.

21594. La Revue de l'art ancien et moderne, Paris od r. 1897.

21595. **Architektonische Rundschau**, hrsg. v. L. Eisentohr u. Weigle, Stuttgart od r. 1884.

21596. **Die graphischen Künste**, redig. v. O. Berggruen u. R. Graul, Wien od r. 1879.

21597. Bibliothèque de l'enseignement des beaux-arts (pod red. Jul. Comte'a, dotychczas około 50 t.), Paris.

21598 **Schnaase C.**, Geschichte der bildenden Künste, Düsseldorf 1843—1864 t. 8; 2. wyd. v. C. v. Lützow, A. Woltmann, W. Lübke u. And., Düsseldorf u. Stuttgart 1866 do 1879 t. 8.

21599. **Kugler F.**, Handbuch der Kunstgeschichte. Stuttgart 1842, 5. wyd (bearb. v. Lübke) Stuttgart 1871—1872 t. 2.

21600. **Springer A. H.**, Handbuch der Kunstgeschichte. Stuttgart 1855, 5. wyd. Leipzig 1897 t. 4

21601. **Lübke W.**, Grundriss der Kunstgeschichte, mit 349 Illustr., Stuttgart 1860, 12. wyd. Stuttgart 1892.

21602. Łepkowski J., Sztuka, zarys jej dziejów, zarazem podręcznik dla uczących się, Krak. 1872.

R: R., Bibl. warsz. 1873 IV.

21603. **Kuhn Alb.**, Allg. Kunstgeschichte, d. Werke d. bild. Künste v. Standpunkte d. Gesch., Technik, Ästhetik, Einsiedeln, Waldshut u. Köln (wychodzi od r. 1891).

21604. **Schultz A.**, Kunst und Kunstgeschichte, Einführung in das Studium der neueren Kunstgeschichte (Das Wissen der Gegenwart t. XVIII. i XXI.), Prag 1890; — Tenże, Allg. Geschichte d. bildenden Künste, Berlin (wychodzi od r. 1898, ma mieć 4 t.).

21605. **Knackfuss H. u. Zimmermann M. G.**, Allgemeine Kunstgeschichte, Leipzig 1897 (wychodzi).

21606. Neusse M. V., Kurzer Abriss der Kunstgeschichte, 2. wyd. Innsbruck 1898; — Fäh A., Grundriss der Gesch. der bildenden Künste, Freiberg i. B. 1897; — Buchera Br., Katechismus d. Kunstgeschichte w Webera: Illustrirte Katechismen, Leipz. 1895; — Reymond W., Hist. de l'art depuis les origines jusqu'à nos jours, Paris 1891; — Goodyear W., Hist of art, New York 1891; — Cavallucci C. J., Manuale di storia d. arte, Firenze 1896.

21607. **Wöhrmann K**, Gesch. d. Kunst aller Zeiten, Leipzig 1900 (wychodzi).

21608. Żmigrodzki M., Krótki zarys hist. sztuk. Krak. 1900; — Marrené W., Historya sztuki na podstawie dzieła R. Peyera, War. 1900.

21609. Carrière M., Die Kunst im Zusammenhang der Cultur-Entwickelung und die Ideale der Menschheit, Leipzig 1863, 2. wyd. 1871—1874 t 5 (t. V. po pol., Warsz. 1878 do 1879).

Lacroix, zob. Nr. 18364.

Historye kultury, zob. Nr. 18333 - 18368.

21610. **Perrot G. et Chipiez Ch.**, Hist. de l'art dans l'antiquité, Paris (od r. 1891, dotąd t. 6).

21611. **Garucci R.**, Storia della arte cristiana nei primi otto secoli della chiesa, Prato 1873—1881.

21612. Bournaud F., Hist. de l'art chrétien des origines à nos jours (architecture, sculpture, peinture, arts décoratifs, mobilier, musique), Paris 1892 t. 2.

21613. **Kraus Fr. X.**, Gesch. der christlichen Kunst, Freiburg i. B. 1895—1896 t. 2.

21614. Reber F., Kunstgeschichte des Mittelalters, Leipzig 1886; — Dohme R., Kunst und Künstler des Mittelalters und der Neuzeit (bis zum Ausgang d. XVIII. Jahrh.), Lipsk 1875—1880 t. 6.

21615. **Gonse L.**, L'art Gothique, l'architecture, la peinture, la sculpture, le décor, Paris 1891.

21616. **Rumohr C. F.**, Italienische Forschungen, Berlin 1827—1831 t. 3.

21617. Cahier C. et Martin A., Nouveaux mélanges d'archéologie, d'histoire et de littérature sur le moyen-âge, Paris 1874—1877 t. 4.

21618. **Burckhardt J.**, Geschichte der Renaissance in Italien, 3. wyd. 1891; — Tenże, Kultur der Renaissance in Italien, *zob.* Nr. 18362; — Tenże, Der Cicerone, eine Anleitung zum Genuss der Kunstwerke Italiens, 4. wyd. bearb. v. W. Bode, Leipzig 1879 t. 2.

21619. **Müntz E.**, Hist. de l'art pendant la renaissance, Paris 1891 t. 2; — Tenże, Les arts à la cour des papes pendant le XV. et le XVI. siècle, recueil de documents, Paris 1878—1882 cz. 3.

21620. **Cougny G.**, L'art moderne, La renaissance, choix de lectures sur l'hist de l'art l'esthétique et l'archéologie, accomp. de notes explicatives, hist. et bibliographiques Paris 1895—1896.

21621. **Klaczko J.**, Rome et la renaissance, Revue des deux mondes 1894—1896, Odb. Paris 1897.

R: w r. 1899: Steinmann, Beil. z. Allg Ztg. Nr. 286; T. J., Prz. powsz. III; Popiel P., Prz. pol. IV.; E. J., Polybiblion; Oss. Kar., Prz. tyg. Nr. 38.

21622. Lübke W., Gesch. d. Rennaissance in Frankreich, Stuttgart 1868, 2. wyd. 1885; — Tenże. Gesch. der deutschen Renaissance, Stuttgart 1872.

21623. Dejob Ch., De l'influence du Concile de Trente sur la litterature et les Beaux-Arts chez les peuples catholiques, Paris 1884.

21624. Rosenberg A., Geschichte der modernen Kunst von der französischen Revolution bis auf die Gegenwart, Leipzig 1889 t. 3.

21625 Förster, Geschichte der deutschen Kunst, Leipzig 1851—1863 t. 5; — Lübke W., Geschichte der deutschen Kunst v. d. frühesten Anfängen bis zur Gegenwart, Stuttg. 1890; — Raczyński A., Histoire de l'art moderne en Allemagne, Paris 1836—1841 t. 3 (toż po niem. przez F. H. Hagena, Berlin 1836—1841 t. 3), *zob.* Nr. 21639; — Reber F., Geschichte der neueren deutschen Kunst vom Ende des vor. Jahrhunderts bis 1874, München 1879.

21626. **Neuwirth J.**, Geschichte der bildenden Kunst in Böhmen vom Tode Wenceslaus III. bis zu den Husitenkriegen, Prag 1893 t. I.

21627. **Kondakoff N.**, Histoire de l'art Byzantin considéré principalement dans les miniatures trad. p. Trawiński, Paris 1886 do 1891 t. 2; — Nowickij A. P., Hist. russ. sztuki (po ross.), Moskwa 1899.

21628. Künstlermonographien, hrsg. v. H. Knackfuss, Bielefeld u. Leipzig od r. 1893; — Kunstgeschichtliche Einzeldarstellungen, hrsg. v. Philippi, Leipzig od r. 1897; — Berühmte Kunststätten, hrsg. v. Seemann, Berlin od r. 1898.

21629. **Vasari G.**, Vite de' più eccellenti pittori, scultori ed architettori, Firenze 1568 t. 3; wyd. nowe, Firenze 1878—85 t. 9 (toż po niem: Leben der ausgezeichnetsten Maler, Bildhauer u Baumeister von Cimabue bis z. J. 1567, Stuttgart 1832 t. 6).

21630. Lomazzo G. P., Trattato dell' arte della pittura, scoltura et architettura, Milano 1585.

21631. Zani P., Enciclopedia criticoragionata delle Belle-Arti, Parma 1717—1722 cz. II. t. 9.

21632. Jabłoński J. T., Lexikon der Künste, Leipzig 1721, 1767.

21633. **Conversations-Lexikon** für bildende Kunst. hrsg. v. J. A. Romberg u. Fr. Faber, Leipzig 1845—1853 t. 7.

21634. Füssli J. R., Allgem. Künstler-Lexikon, Zürich 1763; nowe wyd. z dod., Zürich 1779; — Heinecke K. H., Nachrichten v. Künstlern, Leipzig 1768—1769; — Tenże, Neue Nachrichten von Künstlern u. Kunstsachen, I. Th., Dresden 1786.

21635. **Tiraboschi A. G.**, Notizie de' pittori, scultori, incisori ed architetti nati i negli stati di Modena, con un' appendice, Modena 1786.

21636. **Nagler G. C.**, Neues allgemeines Künstlerlexicon, München 1835—1852 t. 22.

21637. **Singer H. W.**, Allg. Künstlerlexicon, Frankfurt a. M. 1896—1900.

21638. **Weyermann J. C.**, Levensbeschryvingen der Nederlandsche konstschilders en konstschilderessen, Dordrecht 1729—1769 t. 4.

21639. Raczyński A., Dictionnaire d'artistes pour servir à l'histoire de l'art moderne en Allemagne, Berlin 1842 t. 3 (toż po niem.).

21640. Jussieux L., Les artistes français à l'étranger, Paris 1852, 2. wyd. Paris 1856; — Bulletin des Beaux-Arts, Répertoire des artistes francais, Paris 1884—1887 t. 3; — Sobko N. B., Russisches Künstlerlexicon, Petersb. (wyd. od r. 1893).

21641. O leksykonie sztuk pięknych K. Soczyńskiego, Krak. 1858, por.: Grabowski A., Bibl. warsz. 1858 IV. (Leksykon nie wyszedł).

21642. **Quellenschriften** f. Kunstgeschichte u. Kunsttechnik des Mittelalters u. der Neuzeit, begr. v. R. Eitelberger v. Edelberg, fortges. v. Alb. Ilg., Wien 1871—1882 t. 18, Ser. 2. do r. 1897 t. 8; — Quellenschriften f. Kunstgeschichte u. Kunsttechnik (IV.—XV. Jahrh.), hrsg. v. Schlosser J., Wien 1896 t. 7; — Schlosser J., Schriftquellen z. Gesch. d. Karolingischen Kunst, Wien 1892; — Tenże, D. Bedeutung d. Quellen für d. neuere Kunstgesch., Wien 1892, *zob.* Nr. 21620.

21643. **Quellen** der byzant. Kunstgesch., hrsg. v. Unger T. W., Wien 1878; — Quellen d. byzant. Kunstgeschichte, Ausgewählte Texte, w: Quellenschriften f. Kunstgesch. u. Kunsttechnik, Wien 1897 t. 8.

21644. **Lübke W. u. Lützow C.** Denkmäler d. Kunst z. Übersicht ihres Entwickelungsganges v. d. ersten künstl. Versuchen bis z. d. Standpunkten d. Gegenwart, 7 wyd. od r. 1894.

21645. Klassischer Bilderschatz, hrsg. v. Reber F. u. Bayersdorfer A., München (od r. 1888); — Berühmte Gemälde d. Welt, Leipz. (Otto Maier, wychodzi).

21646. **Dehio G.**, Kunstgeschichte in Bildern, Leipzig 1898 (wychodzi).

21647. **Viollet le Duc E.**, Dictionnaire raisonné de l'architecture française du XI. au XVI. siècle, Paris 1854 - 1869 t. 10.

21648. **Die Baukunst,** hrsg v. R. Borrmann u. R. Graul, Berlin (od r. 1898).

21649. **Handbuch** d. Architektur, II. Die Baustile, Darmstadt 1896.

21650. Lübke W., Geschichte der Architektur, ost. wyd. z r. 1884 - 1886 t. 2; — Burckhardt J. W., Lübke W., Gurlitt C., Geschichte der neueren Baukunst, Stuttgart 1891.

21651. **Ruskin J.**, The poetry of architecture or the architecture of the nations of Europe considered in its association with natural scenery and national character, London 1893.

21652. **Fergusson J.**, A hist. of architecture in all countries from the earliest times to the present day, 3. wyd. London 1894; — Tenże, Hist. of the modern styles of architecture, New-York 1891.

21653. **Dehio G. u. Bezold G.**, Kirchliche Baukunst d. Abendlandes, Atlas, Stuttgart.

21654. Houcke L. van, Eléments de l'hist. de l'architecture, Gand 1891 t. 2; — Durm J., Handbuch d. Architectur, 2. wyd. Darmstadt 1892; — Bois de Al. et Brault E, Les architectes par leurs oeuvres, Paris 1893 t. 3.

21655. **Sacken F.**, Katechismus der Baustile, Leipzig (Weber) 1896.

21656. **Hirth G.**, Der Stil in d. bild. Künsten u. Gewerben aller Zeiten, München u. Leipzig (wychodzi od r. 1898).

21657. Havard H, Hist. et philosophie des styles Paris 1898.

21658. Konitz F., Ornamentstil (w: Webera: Katechismen), Leipzig 1895.

21659. **Stasow Wł.**, Słowianskij i wostocznyj ornament, L'ornament slave et oriental, Petersb. 1884—1887.

R: Jagič V., Arch. f. slav. Philol. 1885 VIII.; Sokołowski M., Kwart. hist. 1888.

21660. Gagarine Gr. prince, Recueil d'ornements et d'architecture byzantins, géorgiens et russes. Petersb. 1898.

21661. **Bosc E.**, Dictionnaire rais. d'architecture et des sciences et arts qui s'y rattachent, Paris 1877—1880.

21662. **Joly H.**, Meisterwerke d. Baukunst u. d. Kunstgewerbes aller Länder u. Zeiten, Leipzig (od r. 1898).

21663. Hartel A., Architekton. Details u. Ornamente d. kirchl Baukunst in d. Stylarten d. Mittelalterthums, Berlin 1891; — Schroers H., Die kirchlichen Baustile im Lichte d. allg. Kulturentwickelung, Ztschr. f. christl. Kunst 1896 IX; — Leibnitz H., Die Organisation des Gewölbes im christl. Kirchenbau, Leipzig 1855.

21664. Adamy R., Architektonik des gotischen Stils, Hannower 1889; — Ungewitter, Lehrbuch der goth. Konstruktion, 3. wyd. (v. Mohrmann), Leipz. 1890—92; — Colfs J. F., La filiation généalogique de toutes les écoles gothiques, Paris 1892 t. 4.

21665. **Holtzinger H.**, D. altchristliche und byzantinische Baukunst, Stuttgart 1898.

21666. **Lübke W.**, Geschichte der Plastik, Leipzig, ost. wyd. z r. 1880 t. 2; — Maison R., Bildhauerei (w Webera: Katechismen), Leipzig 1894; — Bode, Gesch. d. deutschen Plastik, Berlin 1897.

21667. **Schlosser J.**, D. Entwickelung d. Medaille, M. öst. Mus. Kunst-Industrie 1894; — Lichtwark A., Die Medaille einst u. jetzt. Verh. deut. Kunstgen. 1895/6 VI.; — Heiss A., Les médailleurs de la renaissance, Paris 1892.

21668. **Kugler Fr.**, Handbuch der Gesch. der Malerei von Konstantin d. Grossen bis auf die neuere Zeit, 3. wyd. (bearb. v. Burckhardt), Leipzig 1867 t. 3; — Görling A., Geschichte d. Malerei, Leipzig 1866—1867 t. 2

21669. **Alexandre A.**, Hist. populaire de la peinture, Paris 1891—1896 t. 4.

21670. Frimmel Th., Handbuch der Gemäldekunde (Webera Katechismen), Leipzig 1894; — Muther R., Gesch. der Malerei (Sammlung Göschen Nr. 107—109), Leipzig 1899.

21671. Reber, Gesch. d. Malerei v. Anfang d. XIV. bis z. Ende d. XVIII. Jahrh., München 1894; — Frantz E., Geschichte d. christlichen Malerei, Freiburg 1894; — Raupp K., Malerei (Webera: Katechismen), Leipzig 1895.

21672. **Lanzi L.**, Storia pittorica della Italia al fine de XVIII. secolo, 4. wyd. Firenze 1815—1817 (toż po niem., Leipzig 1830—1833); — Crowe J. A. u. Cavalcaselle G. B., Geschichte der italien. Malerei, dtsch. v. M. Jordan, Leipzig 1869 - 1876 t. 6.

21673. Lübke W., Gesch. d. italien. Malerei v. IV.—XVI. Jahrh., Stuttgart 1878 - 1879 t. 2.

21674. Weyermann J. C., Levensbeschryvingen der Nederlandsche Konstschilders en Konstschilderessen, *zob.* Nr. 21638; — Cavalcaselle G. B. e Crowe J. A., Storia dell antica pittura Fiamminga, Firenze 1869 (toż po niem., v. A. Springer, Leipzig 1875).

21675. **Muther R.**, Geschichte der Malerei im XIX. Jahrh., München 1893—1894 t. 3.

21676. Narkiewicz Jodko A., Zarys dziejów malarstwa od najdawniejszych czasów do końca XVIII. w., Lwów-Warsz. 1888 (wyszła tylko część najdawniejsza).

21677. **Blanc Ch.**, Hist. des peintres de toutes les écoles, Paris 1862—1876 t. 14; — Landon C. P., Vies et oeuvres des peintres les plus célèbres, Paris et Strasbourg 1811 do 1820; — Galerie des peintres les plus célèbres, Paris 1844—1845 t. 12; — Siret A., Dictionnaire hist. des peintres, Bruxelles 1883 (3 wyd., t. 2); — Wyzewa T., Les grands peintres: a) de Flandres et de la Hollande, b) de l'Italie, Paris 1891; — James R. N, Painters and theirs works: dictionary of great artists, London 1897; — Bryan M., Dictionary of painters and engravers, Biographical and critical, London 1891; — Guédy T., Dictionnaire univ. des peintres anc. et contemp., 2. wyd. Paris 1892.

21678. **Champeaux A.**, Hist. de la peinture décorative, Paris 1891; — Alexandre A., Hist. de l'art décoratif du XVI. s. à nos jours, Paris 1892; — Mayeux H., La composition décorative, z: Bibliot. de l'enseignement des beaux-arts (tłóm. polsk. W. Gersona, Pomysłowość zdobnicza, Warsz. 1896); — Balfour H., The evolution of decorative art, London 1893, New-York 1893.

21679. Cremer F. G., Studien z. Gesch. der Ölfarbentechnik, Düsseldorf 1895.

21680. **Fiorillo J. D.**, Geschichte d. zeichnenden Künste, Gött. u. Hannover 1798 do 1820 t. 9; — Wessely J. F., Gesch. d. graphischen Künste, Leipzig 1891.

21681. **Delaborde H.**, La gravure, précis élémentaire des ses origines, de ses procédés et de son histoire, avec un grand nombre d'illustrations, Paris 1890; — Passavant J. D., Le peintre-graveur (jusque vers la fin du XVI. siècle), Leipzig 1860—1864 t. 6; — Dutuit E., Manuel de l'amateur d'estampes, Paris 1881—1883 t. 5; — Schreiber W. L., Manuel de l'amateur de la gravure sur bois et sur métal au XV. s., Berlin 1892—1895 t. 2; — Singer X. W., Gesch. d. Kupferstichs, Magdeburg 1895; — Lübke W., Holzschnitt-Illustr., Stuttgart 1892.

21682. **Bartsch A.**, Le peintre graveur, Vienne 1803 - 1821 t. 21, nowe wyd. Leipzig 1854—1876 t. 21; — Weigel R., Suppléments au peintre-graveur de Adam Bartsch, Peintres et dessinateurs néerlandais, Leipz. 1843 t. I.; — Heller J., Zusätze zu A. Bartsch's peintre-graveur, Nürnb. 1854.

21683. Portalis R. et Béraldi H., Les graveurs du XVIII. siècle, Paris 1880—1882 t. 3; — Beraldi H., Les graveurs du XIX. siècle, Paris 1885—1892 t. 12.

21684. **Dumesnil R.**, A.-P.-F., Le peintre-graveur français, ou catalogue raisonné des estampes gravées par les peintres et les dessinateurs de l'école franç., Paris 1835—71; — Le peintre-graveur français continué, p. de Baudicour, Paris 1859—1861 t. 2; — Bocher E., Les gravures franç. du XVIII. siècle, Paris 1875—1882 t. 6; — Bellier de la Chavignerie E. et Auvray L., Dictionnaire général des artistes de l'école française depuis l'origine des arts du dessin jusqu'à nos jours, Paris 1882—1887 t. 3.

21685. Kellen J. P. van der, Le peintre graveur hollandais et flamand, Utrecht 1866.

21686. Andresen A. u. Weigel R., Der deutsche Peintre-Graveur vom letzten Drittel des XVI. Jahrh. bis z. Schluss des XVIII. Jahrh., Leipz. 1872—1878 t. 5; — Andresen A., Die deutschen Maler-Radirer (peintres-graveurs) des XIX. Jahrh., Leipzig 1878 t. 5.

21687. **Nagler G. C.**, Die Monogrammisten u. Künstler aller Schulen, fortges. v. A. Andresen u C. Clauss, München 1858 do 1881 t. 5.

21688. Heinecken K. H., Dictionnaire des artistes dont nous avons des estampes (A—D), Leipz. 1778—1790 t. 4.

21689. **Lampe L.**, Signatures et monogrammes des peintres de toutes les écoles, Bruxelles 1896.

21690. Beissel St., Vatikanische Miniaturen, Quellen z. Gesch. d. Miniaturmalerei, Freiburg 1893; — Niedling A., Bücherornamentik in Miniaturen, Initialen, Alphabeten u. s. w. IX.—XVIII. Jahrh, Weimar 1897 (2 ed.).

21691. Middleton J. H., Illuminated manuscripts in classical and mediaeval times: their art and their technique, Cambridge 1892; Tenże, The hist. and practice of Illuminating, Cambridge 1892; Brunn J. A, An enquiry into the art of the illuminated manuscripts of the middle ages, Leipzig 1897.

21692. Weigel T. O., Die Anfänge der Druckerkunst in Bild und Schrift, Leipz. 1866; — Tenże, Verzeichniss der xylographischen Bücher, Leipzig 1856; — Wessely J. E., Anleitung zur Kennt iss und zum Sammeln d. Werke d. Kunstdruckes, 2. wyd. Leipzig 1886.

21693. Gaborit P., Manuel d'archéologie, Paris 1896.

21694. Sittl K., Atlas z. Archäologie und Kunst (64 tablic, 1000 rycin), München 1897.

21695. **Otto H.**, Handbuch der kirchlichen Kunstarchaeologie, 5. wyd. (bearb. v. Wernicke E.), Leipz. 1883—1885 t. 2; — Tenże, Archaeologischer Katechismus, 3 wyd. (bearb. v. Bergner H.), Leipzig 1898 (podaje literaturę); — Schultze V, Archaeologie der altchristl. Kunst, München 1895.

21696. Jacob G., Die Kunst im Dienste der Kirche, 3. wyd. Landshut 1880.

21697. **Christliches Kunstblatt**, hrsg. von Merz, Stuttgart (od r. 1858); — Zeitschrift f. christl. Kunst, hrsg. v. Schnütgen, Düsseldorf (od r 1888).

21698. Schetelig J. A. G., Ikonographische Bibliothek, Hannover 1795—97; — Detzel H., Christliche Ikonographie, Freiburg in B. 1896 t. 2.

21699. Pfleiderer R., Die Attribute d. Heiligen, Ulm 1898.

21700. Bournard F., La sainte Vierge dans les arts, Paris 1896.

21701. Ottin L., Le vitrail, Paris 1895; — Lind. R. v., Meisterwerke d. kirchlichen Glasmalerei, hrsg. v. Geyling R. u. Löw A.

21702. Otte H., Glockenkunde, 2. wyd. Leipzig 1884.

21703. Braun J., Die priesterlichen Gewänder des Abendlandes nach ihrer gesch. Entwicklung, Freiburg 1897.

21704. **Bucher B**, Gesch. d. technischen Künste, Stuttgart 1875—1893 t. 3; — Gradl M. J. u. Schlotke C, Kleinkunst (tekst przez O. Schulze), Darmstad 1897.

21705. **Molinier E.**, Hist. générale des arts appliqués à l'industrie, Paris 1896 t. 15.

21706. Müntz E., Tapisseries, broderies et dentelles, Paris 1891; — Farcy L. de, La broderie du XI. siècle jusqu'à nos jours, Angers 1892.

21707 Chaffers W., Marks and monograms on European and Oriental pottery and porcelain, 7. wyd. London 1886; — Uhle R., Porzellan u. Glassmalerei (Webera: Katechismen), Leipzig 1895.

21708. Lambert A. u. Stahl E., D. Möbel, Musterbuch stilvoller Möbel aus allen Ländern in hist. Folge, Stuttgart 1891.

Por.: Boersme H. L., Kunstindustrielle Litteratur. proeve van pen historisch-bibliographisch overzicht van boeck-en plaatwerken verschenen op het gebied der Kunstnijverheid, Gravenhagen 1888 (sięga do r. 1700).

B. Historya sztuki w Polsce.

(a: Bibliografie, czasopisma, towarzystwa i dzieła zbiorowe; muzea, zbiory, inwentarze; wystawy i zjazdy; konserwacya zabytków sztuki; historycy sztuki).

21709. **Bibliografia** sztuki polskiej, Spr. hist. szt. III. str. II., IV. str. XXXIII.; — Publikacyje nowe, omówione na posiedzeniu Komisyi hist. szt, tamże III. str. VII., IV. str. I., III., IX., XII., XIII., XVI. i LVII.; — Demetrykiewicz Wł., Index do I.—IV. t., tamże IV.; — Tenże, Index do V. t., tamże V.; — Lepszy, Index do VI. t., tamże VI.

21710. Glücksberg, Spis rzeczy zawartych w 20 t. „Kłosów" (1865—75), Warsz. 1876; — Estreicher K., Zestawienie przedmiotów i autorów w 32 t. „Tyg. ill." (1859—75), War. 1877.

21711. Żebrawski T., Spis cząstkowy rycin polskich jako materyał do ogólnego katalogu tychże, Rocz. tow. nauk. krak. 1858 XXV.

21712. Kucharzewski F., O początkach piśmiennictwa technicznego w Polsce (odczyt), Warsz. 1900; Ciampi S, Bibliografia critica delle antiche reciproche corrispondenze politiche, ecclesiastiche, scientifiche, letteraire, artistiche dell' Italia colla Russia, colla Polonia et altre parti septentrionali, Firenze 1834 t. 3; Grabowski M., Przegląd dzieł w przedmiocie archeologii; Ukraina dawna i teraźniejsza, Rocz. tow. nauk. krak. 1852 XXIII.

Czasopisma archeologiczne i numizmatyczne, zob. Nr. 430–434 i 11139.

21713. Kremer K., Sprawozd. z czynności Oddziału archeol. i sztuk pięknych w Towarzystwie nauk. krakowskiem w r. 1858/9, Dod. Czasu 1859 IV. t. 14., *zob.* Nr. 11146; — Posiedzenia Oddziału archeologii i sztuk, Czas 1858 Nr. 29. 50, 73, 93, 160, 1859 Nr. 73, 106, 154, 166, 201, 259, 278, 1860 Nr. 5, 26, 45, 65, 91, 119, 125, 182, 270, 292.

21714 **Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki** w Polsce Akad. um., Krak. I. 1879, II. 1884, III. 1888, IV. 1891, V. 1893, VI. 1900; — Komisya historyi sztuki Akademii umiejętności w Krakowie, jej program, Spr. hist. szt. III. str. I., IV. str. LV. i LVI.; — Tomkowicz St., Dotychczasowe działanie komisyi hist. sztuki Akad. um., Bibl. warsz. 1889 I.; — Lepszy L., Sprawozdania z posiedzeń kom. hist. szt. w r. 1892, Krak. 1893; — Tenże, Compte-rendu, Bull. de l'Acad. Crac. 1893.

R: T., Prz. pol. 1887 I.; Tomkowicz St., Kwart. hist. 1889; Tenże, Czas 1889 Nr. 222 i 223; Darowski A., Niwa 1900 Nr. 13; Sigma, Kwart. hist. 1892; Gerson W., Bibl. warsz. 1893 II.; w r. 1897: Rubczyński, Prz. pol. I.; W. Gerson, Bibl. war. I.; Chmiel. A., Wiad. num. arch. Nr 1; Tomkowicz, Czas Nr. 64; H-a, Zap. Tow. Szewcz. XVII., XIX., XXVI.; w r. 1899: Rubczyński W., Prz. pol. II.

21715. **Teka konserwatorska**, Rocznik Koła c. k. konserwatorów starożytnych pomników Galicyi wschodniej, Lwów I. 1892, II. 1900.

R: Rudnicki L., Muzeum 1892; Łuszczkiewicz W., Prz. pol. 1893 I.; B. Ad., Przew. nauk. i lit. 1893; Krzyżanowski St., Kwart. hist. 1896.

21716. **Teka** Grona konserwatorów Galicyi zachodniej, Krak. 1900.

21717. **Rocznik krakowski** pod red. St. Krzyżanowskiego, wyd. Tow. miłośników hist. i zabytków Krakowa, Krak. I. 1898, II. 1899, III. 1899, IV. 1900.

R: Kaindl R., Allgem. Litteraturbl. 1899 Nr. 17, 1900 Nr. 11; Tomkowicz St., Czas 1899 Nr. 192.

21718. **Sokołowski M.**, Studya i szkice z dziejów sztuki i cywilizacyi, Krak. 1899 t. I., *zob.* Nr. 18409.

R: Tomkowicz S., Czas 1899 Nr. 293 i n.; Lepszy L., Prz. powsz. 1899 IV.; W. J., Tyg. ill. 1900.

21719. Nieco o zbiorach starożytności krajowych, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 32 i Czas 1851 Nr. 71; — Martynowski F. K., W sprawie muzeum i wydawnictw archeologicznych, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 t. I.; — Krzyżanowski S., Zbieracze starożytności w Polsce i ich zbiory naukowe, Rocz. dla arch., Krak. 1872 i Odb.

21720. Myśli względem założenia Musaeum Polonicum (1775?) DS.

Zob. Nr. 1–28, 11143–11155 i 21740.

21721. **Prywatne zbiory**: Branickich w Suchej, *zob.* Nr. 21722; — Adolfa Cichowskiego, Dod. lit. do Czasu 1850 Nr. 19; — Muzeum hr. Czapskich, Spr. hist. szt. VI.; — Muzeum X. Czartoryskich, *zob.* Nr. 52, 91 i 21722; — Zbiory Iz. Działyńskiej w Gołuchowie, *zob.* Nr. 21722; — Fiedorowicza W. w Witebsku, *zob* Nr. 21722; — Giełdzińskiego w Gdańsku, Spr. hist. szt. VI. str. L.; — Gorczyńskiej, tamże VI. str. CXXXIV.; — P. Gorzkowskiego, tamże VI. str. XII.; — Po Justynie Karnickim, Wiek 1881 Nr. 33; — Po Kaz. hr. Komorowskim w Trojanowie, *zob.* Nr. 21722; — J. I. Kraszewskiego, Spr. hist. szt. IV. str. XII.; — K. hr. Lanckorońskiego, tamże VI. str. XXIX.; — ks. Lubomirskich we Lwowie, *zob.* Nr. 21722; — Katalog zbiorów Wł. Łozińskiego we Lwowie, Lwów 1897; — Die Báthory-Gruppe in der historischen Sammlung des H. L. von Łoziński, Lemberg 1898; — Bieńkowski A., Zbiory Wł. Łozińskiego we Lwowie, Tyg. ill. 1900 Nr. 39; — J. Łosia, *zob.* Nr. 26; — Jana Mieroszowskiego w Krakowie, Czas 1852 Nr. 100; — Olszyńskiego w Warszawie, Spr. hist. szt. VI. str. LXXXIII.; — Zakładu Ossolińskich we Lwowie, *zob.* Nr. 62 i 21722; — Pawlikowskiego we Lwowie, *zob.* Nr. 74 i 21722; — Paszkiewicza, *zob* Nr. 26; — Podczaszyńskiego, Spr. hist. szt. III. str. IV. i XXIII., *zob.* Nr. 26; — Po Konst. Podwysockim, *zob.* Nr. 26; — Potockich w Łańcucie, Spr. hist. szt. IV. str. XXII., VI. str. XXIX.; — Radziwiłłów w Nieświeżu, *zob.* Nr. 3380; — Ks. Joanny Radziwiłłowej w Anopolu pod Mińskiem lit., Spr. hist. szt. VI. str. 233, 237, 240; — Hr. Rusieckich w Warsz., tamże VI.; — Sokołowski M., Zbiór gemmoglyptyczny Schmidta-Ciążyńskiego, Prz. pol. 1883 IV.; — Siemieńskiego-Lewickiego W. w Magierowie, Spr. hist. szt. VI. str. LI.; — Sołtyka Kajetana, tamże IV. str. XXII.; — Rzut oka na zbiór gabinetowy Mich. Sołtyka, Coup d'oeil, b. r. (E.); — Świdzińskiego Konst., Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 104; — hr. Tarnowskich w Dzikowie, tamże VI.; — hr. Tyszkiewicza, tamże V.; — Sobieszczański F. M., Zbiór staroż. Wisłockiego, Tyg. ill. 1866 XIV.; — hr. Zamoyskich

w Warszawie, Spr. hist. szt. VI.; — Zielińskiego T. w Kielcach, *zob.* Nr. 40 i 21722; — Prałata Żylińskiego w Wilnie, Wiek 1887 Nr. 247.

21722. **Zbiory krajowe** ułożone wedle miejscowości: Anopol (Radziwiłłowa J.), *zob.* Nr. 21721; — Arkadya, *zob.* Nr. 29; — Arkadya i Nieborów, wspomnienie z podróży w r. 1855, Czas 1856 Nr. 191 i n.; — Galerya obrazów w Białymstoku, Spr. hist. szt. IV. str. LIII.; — Dzików (Tarnowscy), *zob.* Nr. 21721; — Gdańsk (Giełdziński), *zob.* Nr. 21721; — Gołuchów, Spr. hist. szt. VI.; Sokołowski, Prz. pol. 1886, 1889; Kwart. hist. 1898 str. 848; — Iwankowice pod Berdyczowem (galerya obrazów), tamże IV. str. XVII.; — Łepkowski J., Zbiór ś. p. Tomasza Zielińskiego w Kielcach, Warsz. 1860, *zob.* Nr. 40 (por.: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1861 I.; Czas 1860 Nr. 92); Spraw. hist. szt. VI. str. 331; — Kórnik, *zob.* tamże VI. str. 50, 65 189; — Kraków: Trzy muzea starożytności, Czas 1874 Nr. 129 i n.; Biblioteka Jagiellońska, Spr. hist. szt. V. str. 73 i I.; Lepszy, Les châsses, Bull. de l'acad., Crac. 1899, *zob.* Nr. 44—59 i 11158; Sokołowski M., Muzeum ks. Czartoryskich, Czas 1882 Nr. 23, Kwart. hist. 1892 VI., Odb. Lwów 1892 (por.: Wiek 1875 Nr. 128), Spr. hist. szt. I.—VI. (por. index: Kraków); Ziemięcki, Muzeum narod., Krak. 1879; Zbiory prywatne, *zob.* Nr. 21721; — Starożytności krzemienieckiego zamku na Wołyniu, Tyg. petersb. 1845 XVI.; — Muzeum Lubomirskich we Lwowie, *zob.* Nr. 66, Spr. hist. szt. IV. str. 109, V. str. XLIV., CXXXIII., LXVI.; Zbiory Łozińskiego, *zob.* Nr. 21721; Muzeum miejskie i muzeum przemysłowe miejskie, Przew. po Lwowie, Lwów 1894; Biblioteka Ossolińskich, *zob.* Nr. 61—66, Zbiory Gw. Pawlikowskiego, *zob.* Nr. 74, Czas 1852 Nr. 50, Spr. hist. szt. VI. str. 50, 286; Stauropigia lwowska, tamże IV., *zob.* Nr. 72 i 21728; Teka, *zob.* Nr. 21715; — Łańcut (Potoccy), *zob.* Nr. 21721; — Łuck, *zob.* Nr. 78; — Łysobody, Galerya, Spr. hist. szt. IV. str. XVII.; — Magierów (Siemieński-Lewicki), *zob.* Nr. 21721; — Medyka, Zbiory, Spr. hist. szt. VI. str. 50; — Nieborów, tamże IV. str. XXII., *zob.* wyżej Arkadya; — Nieśwież (Radziwiłłowie), *zob.* Nr. 21721; — Berson M., Księgozbiór katedry płockiej, War. 1899; — Podhorce, *zob.* Nr. 21922; — Zbiory Tow. przyj. nauk. w Poznaniu, Spr. hist. szt. VI. str. 8 i LX. (por. tamże inne zabytki), *zob.* Nr. 11158; — Puławy, *zob.* Nr. 91 i 21928; — Jastrzębski St., Zbiory w Radomiu, Spr. hist. szt. VI. str. 349; — Rewal, *zob.* Nr. 11159; — C. v. Löwis of Menar, Das Domklostermuseum in Riga, Balt. Mntschr. 1891 XXXIII.; — Roś, zbiór obrazów St. hr. Potockiego, Spr. hist. szt. IV. str. LIII.; — Rupin, *zob.* Nr. 11158; — Sucha, Katalog dzieł sztuki króla St. Augusta w zbiorach hr. Branickich, Spr. hist. szt. IV. str. XXIII. i XXXIX.; — Łubieński J. hr., Zbiory Trojanowskie (po K. hr. Komorowskim). Wiek 1887 Nr. 54; — Warszawa, *zob.* Nr. 100—103; Muzeum starożytności, *zob.* Nr 11158; Zbiory pałaców Kazimierowskiego i w Łazienkach, Spr. hist. szt. IV. str. XXII; pałace, tamże V. str. 138, 206; Zbiory Olsztyńskiego, hr. Rusieckich, ord. Zamojskich, tamże VI., *zob.* Nr. 21721; — Album widoków i pamiątek oraz kopie z obrazów galeryi wilanowskiej, War. 1877; — Wilno, *zob.* Nr. 106; Muzeum (Żyliński), *zob.* Nr. 11158 (por.: Bałtramajtis Bibliogr. Nr. 457—438); — Wiśniowiec (obrazy), Wiek 1877 Nr. 33, Spr. hist. szt. IV. str. XXII., *zob.* Nr. 110; — Zbiory Fiedorowicza W. w Witebsku, tamże VI. str. CI.; — Włocławek, tamże (por. index); — Wrocław, Muzeum śląskie, tamże str. 3, 4, 7, 9, 335 nota 2, *zob.* Nr. 11158.

21723. **Zagraniczne zbiory** i muzea, *zob.* Nr. 113—145, 632; — Trelewski, Zabytki polskie w Berlinie, Tyg. ill 1860 II., *zob.* Nr. 115 i 11161; Kunstgewerbemuseum, Spr. hist. szt. VI. str. L.; Museum für Völkerkunde, tamże str. 3, 144; Zeughaus, tamże str. XXVI., XLIX.; Gabinet Pomadelli, tamże str. 122, 124; — Bruxella, Pamiątki polskie, tamże IV. str. III.; — Budapest, tamże IV. str. 109, *zob.* Nr. 116; — Bukareszt, muzeum, tamże; — Charków, Tyg. ill. 1877; — Kraszewski J. I., Catalogue d'une collection iconogr., Dresde 1865, Spr. hist. szt. VI. str. 77, XXXVII.; — Dulwich pod Londynem; Zbiory sztuki miejskie, tamże IV. str. XXIII.; — G. F., Polskie pamiątki w Lipsku, Gaz. nar. 1895 Nr. 231; — Manning, kard., zbiory, Spr. hist. szt. VI. str. XXIX; — Monachium, tamże VI. str. CXX., 3—7, 10, 14, 330, 348; — Katalog sobranja gr. Uwarowa, Moskwa 1887 (por.: Sokołowski M., Kw. hist. 1888); — Starożytności w Nancy, Wiek 1875 Nr. 193. Tyg. ill. 1900; — Pamiątki polskie w Padwie, Przyj. ludu, Leszno XVI., *zob.* Nr. 646; — Reitzenheim J. A., Les monuments polonais à Paris, Paris 1860—1862, *zob.* Nr. 124; Zbiory w Paryżu hr. d'Hunolstein, hr. Janze, ks. Perusse, Spr. hist. szt. VI. (por. index); — Petersburg, Zbiory cesarskie, tamże IV. str. XXII., XCIV., VI. str. 343—345 (por. index); — Bazylewskiego (w Eremitażu) zbiory, tamże VI. str. 12; — Swenigorodskoi A. W. zbiory, tamże str. XIII.

21724. Uroczystość otwarcia muzeum historyczno-polskiego w Rapperswylu r. 1870, Gaz. nar. 1870 Nr. 279, 280, *zob.* Nr. 127—128; — Rzut oka na dzieje muzeum nar. w Rapperswylu 1869—1893 (Odb. z IV. t. Albumu muz. nar. w Rapperswylu), Krak. 1894; — Sprawozdania z zarządu muzeum, Paryż 1871—1900 (corocznie); — Leitgeber W., Rapperswyl, wspomnienie z podróży,

Ostrów 1899; — Muzeum Kopernika w Rzymie, Tyg. ill. 1879, *zob.* Nr. 20927; — Nowak K., Zabytki polskie w Rzymie, Poznań 1900, *zob.* Nr. 132 i 633; — Weryha (Darowski), Pamiątki po św. Wojciechu w Rzymie, Kraj 1900 Nr. 13; — Schleissheim (galerya), Spr. hist. szt. IV. str. LI.; — Wiedeń, *zob.* Nr. 141; — Zbiory Lanckorońskiego, *zob.* Nr. 21721; — Muzea cesarskie, Spr. hist. szt. VI. (por. index); — Kunstsammlung M. Newliński in Wien, Wien 1886 (por.: Sigma, Kwart. hist. 1887).

21725. **Lesser A.**, Niektóre pamiątki po Janie III. w Bawaryi, Tyg. ill. 1863 VII.; Pamiątki po Sobieskim (w W. X. Pozn. w Czacu), Wiek 1880 Nr. 117; Stanisława Augusta zbiory w Suchej, *zob.* Nr. 21722.

21726. **Sokołowski M.**, Zabytki dalekiego Wschodu w Polsce, Spr. hist. szt. III. str. 141.

21727. **Inwentarze.** Łepkowski J., Inwentarz zabytków sztuki i przeszłości, Bibl. warsz. 1863 I.; — Najdawniejsze inwentarze skarbca kośc. N. P. Maryi w Krakowie z XV. w., *zob.* Nr. 6567; — Biecnecki C., Drobne przyczynki do artykułów o starych inwentarzach kościelnych, Prz. kat. 1893 Nr. 5; — Siarkowski Wł. ks., Z inwentarzy kościelnych (rąbek, rańtuch, bawełnica, jedwabnica), tamże Nr. 27, 28; — Stuczeń St. ks., Z metryk i inwentarzy kościelnych, tamże Nr. 38, 39; — Inwentarze w: Spr. hist. szt. w tomie IV.: skarbców kościelnych: kaplicy Hinczy Rogowskiego w katedrze wawelskiej, 77; kościoła N. Maryi P. w Krakowie, 64, XXXI. i LXVII.; kościoła kolegijackiego w Sandomierzu, III.; spadków. 96, XLVI.; wypraw ślubnych, XLV. i LXVII; wyprawy królowej Katarzyny, żony Zygm. Aug.. 80 i XCIV.; dawnego urzędu zastawniczego w Krak., XXII.; różne, XCIV.; w tomie V.: kościoła Maryackiego w Krakowie, LIV.; kosztowności kośc. gnieźn. r. 1455, CXII.; sreber kośc. dyec. przemyskiej za J. Kaz., LXXXV.; rzeczy: złoż. w depozyt przez mieszczanina krak., XXXI.; Tanerbacha, XLIV.; Firlejowej z Tarnowskich 1663, XLIX.; Kłosowicza St. 1616, CXXIX.; Guttlera 1616, CXXX.; domowych z r. 1525, XLVI.; skarbca koronnego z r. 1690, I.; ratusza krak. 1541 i 1679, LIV.; spadków: po Zyg. Aug., LX.; po Benoem 1755, LXXII. i CI.; po złotniku Nicolaus i po złotniku Carolus w Przemyślu 1582, 1593, LXXXIV.; prywatny z r. 1573, CXXVIII.; zamków: Brzeżańskiego z r. 1762, LI.; Żółkiewskiego, 42; w tomie VI.: skarbca: kośc. Dominikanów krak. 1649, III.; Franciszkanów krak., LXVII; św. Gertrudy (XVII. w.), LXXX.; Kamedułów na Bielanach krak. 1674–1742, XXXIV.; kościelnych, 330; skarbca koronnego 1676, 74 i CXXX; ks. Ostrogskich w Dubnie, 206; sreber król. 1575, 73; Brühla 1762, CXXXI.

21728. **Wystawy** sztuki polskiej (przedmiotów z przed r. 1815). Wystawa starożytności i przedmiotów sztuki, Warszawa 1856; — Katalog wystawy, Warsz. 1856; — Beyer K., Album wystawy, Warsz. 1856; — Podczaszyński B. P., Przegląd historyczny starożytności krajowych z powodu wystawy w Warszawie, Warsz. 1857; — Wystawa starożytności polskich w Krakowie w r. 1858, Krak. 1858, Czas 1858 Nr. 208 i n.; — Mittner O. H., Die archeol. Ausstellung in Krakau, Krak. 1858; Eitelberger, Mitth. Centr. Comm., Wien 1859; — Beyer K., Album fotograficzne wystawy, Warsz. 1859; — Czernicki G., Wystawa archeologiczna krakowska, Krak. 1858; — Wystawa starożytności ojczystych we Lwowie, Bibl. warsz. 1861 III., *zob.* Nr. 11163; — Sadowski S. N., Wystawa starożytności w Krakowie, Prz. pol. 1873 I.; — O dwóch wystawach starożytności i sztuk pięknych w Krakowie, Czas 1873 Nr. 23; — Wystawa starożytności i dzieł sztuki w zastosowaniu do przemysłu w Warszawie, Wiek 1880 Nr. 266, 1881 Nr. 157–167; — Wystawa archeologiczna w Kaliszu, Kaliszanin 1883 Nr. 82; — Wystawa archeologiczna w Sieradzu, tamże 1883 Nr. 83, Gaz. warsz. 1883 Nr. 236; — Katalog wystawy archeologicznej i etnograficznej we Lwowie, Lwów 1885; — Wystawa archeologiczna polsko-ruska we Lwowie r. 1885, Gaz. nar. 1885 Nr. 214, 1886 Nr. 293; — Ziemięcki T., Toż, Czas 1885 Nr. 234 i n.; — Wystawa archeologiczna polsko-ruska we Lwowie 1885, tekst objaśniający napisał Wierzbicki L., o malarstwie Sokołowski M. (tytuł polski i ruski), Lwow 1885; — Album polsko-ruskiej wystawy archeolog. we Lwowie 1885 (por.: K., Dz. pol. z 23. lipca 1886; Łuszczkiewicz, Gaz. lw. 1886 Nr. 163; Sigma, Kwart. hist. 1887), *zob.* Nr. 11163; — Lepszy L., Wystawa krajowa w Krakowie (zabytki starożytności), Prz. pol. 1887 IV.; — Katalog wystawy starożytnych przedmiotów w Warszawie w marcu 1887, Warsz. 1887; Drugi katalog pod tymże tytułem z dodatkiem: ułożył G. Soubise Bisier, właściciel Wystawy starożytności i sztuki, *zob.* Nr. 11163 (por.: Ryszard A., Kwart. hist. 1887); — Espe, Wystawa starożytności w Radomiu, Przegl. tyg. 1891 Nr. 43; — Wystawa w Płocku 1892, *zob.* Nr. 11163; — Katalog wystawy starożytności w Kaliszu r. 1900 (tytuł i tekst także po ros.), Kalisz 1900.

21729. Szaraniewicz J., Katalog archeol.-bibliogr. wystawy Instytutu staurop igialnego 1888, 2. wyd. Lwów (toż po rusku), *zob.* Nr. 73; — Pawłowicz E., Wystawa archeolog.-bibliogr. Inst. staurop., Lwów 1888, *zob.* Nr. 11164.

Zob. Sztuka ruska.

21730. **Manteuffel G.**, O wyst. w Rydze, Słowo war. 1883 Nr. 179; O kurlandzkiej wyst. w Mitawie, Słowo 1886 Nr. 147—156.

21731. Ziemięcki N. T., Wystawa historyczna wiedeńska w zestawieniu z Wystawą zabytków z czasów Jana III. i jego wieku w Krakowie, Prz. pol. 1883 IV.; — Mycielski J., Wystawa zabytków z epoki Jana III. w Krakowie, tamże; — Tomkowicz St., Toż, tamże; — Sprawozdanie z wystawy w Krakowie, Kurjer pozn. 1883 Nr. 224—226, (Sokołowski M.) Czas 1883 Nr. 240, (Bełcikowski A.) Kuryer warsz. 1883 Nr 265, 266, Kuryer codz. 1883 Nr. 80, Słowo 1883 Nr. 268, Wiek 1883 Nr. 225—237, Gaz. warsz. 1883 Nr. 135; — Wystawa pamiątek i zabytków do odsieczy Wiednia w r. 1683 (w Wiedniu), Kurjer pozn. 1883 Nr. 231, Przegl. tyg. 1883 Nr 38.

21732. Ziemięcki T., Wystawa zabytków z epoki Jana Kochanowskiego, Czas 1884 Nr. 148 i n., Kraj 1884 Nr. 24.

21733. **Antoniewicz J. Bołoz**, Katalog illustrowany wystawy sztuki polskiej od r. 1764—1886 (Powszechna wystawa krajowa we Lwowie w r. 1894), Lwów 1894 (toż po niem.: Katalog der retrospectiven Ausstellung polnischer Kunst, 1764—1886, Lemberg 1894).

R: Finkel L., Gaz. lw. 1894 Nr. 217; Sz.-w N., Kij. Star. 1895 III.; Korzeniowski J., Kwart. hist. 1897.

21734. Suesser Ign., Die polnische Kunst auf der Lemberger Landesausstellung, Berlińskie Amsler & Ruthardt Wochenberichte (z portretami i ilustr.) 1895 Nr. 14—16.

21735. (Ziemięcki T. N.) Katalog wystawy zabytków epoki Jagiellońskiej. Krak. 1900 (por.: Ułaszyn H., Kraj 1900 Nr. 27; Lepszy L., Wiad. num. arch. 1900).

21736. Bukowski H., Wystawa starożytności w Sztokholmie 1876 (Portrety współczesne Zygmunta Augusta, Jana III., Falka sztychy), Wiek 1877 Nr. 3

21737. Skrochowski E., O potrzebie zakładania muzeów dyecezyalnych dla zabytków artystycznego przemysłu, archeologii i sztuki kościelnej, Pam. II. zjazdu hist. pol. we Lwowie 1890.

21738. **Zjazdy**, *zob.* Nr. 11165; — Pamiętnik zjazdu hist. polskiego im. J. Długosza w Krakowie w r. 1880 (SS. rr. pol. VI., Crac. 1881): Sekcya archeol. i hist. sztuki; — Ziemięcki N. T., Zjazd archeologów we Lwowie, Prz. pol. 1885 I.; — Ossowski G., Zjazd archeologiczny we Lwowie, Bibl. war. 1885 IV.; — Dzieduszycki W., Galiz. Archeologentag, *zob.* Nr. 11164; — Demetrykiewicz W., Kongres konserwatorski w Krakowie, Prz. pol. 1888 IV.; — Pamiętnik II. zjazdu hist. pol. we Lwowie 1890, Lwów 1890 (Sekcya archeol i hist. sztuki); — Pamiętnik III. zjazdu hist. pol. w Krakowie 1900 (Sekcya III.).

21739. **Konserwacya zabytków sztuki**, *zob.* Nr. 11143—11155; — Rakowiecki J. B., Odezwa do miłośników starożytności słowiańskich, Warsz. 1836; — Odezwa Tow. nauk. krak. w celu archeologicznych poszukiwań wraz z przewodnikiem w poszukiwaniach, Rocz. tow. nauk. krak. 1851 XX., *zob.* Nr. 11146 i 21719; — Rządowe postanowienia względem opieki nad pomnikami historyi i sztuki, Czas 1854 Nr. 281; — Łepkowski J., O poszanowaniu zabytków ojczystej przeszłości, Krak. 1862 (por.: Bibl. war. 1863 I.), *zob.* Nr. 13948; — Tenże, Wskazówka do utrzymania kościołów i cerkwi Krak. 1869; — Pol W., O potrzebie zachowania pomników z przeszłości i znaczeniu ich w czasie dzisiejszym, Czas 1868 Nr. 78 i n.; — Dawne przepisy i ust. odnoszące się do konserw. zab. sztuki, Prz bibl.-arch., Warsz. 1881 I.; — Martynowski F. K., W sprawie konserwatorstwa zabytków z przeszłości, tamże; — List dyecez. kieleckiej w spr. konserw. zabytków sztuki, tamże; — Kiślański, Koresp. w spr. konserw. zab. przeszłości, tamże 1882 III.; — Tomkowicz St., Słowo o najświeższych restauracyach zabytków sztuki u nas, Czas 1881 Nr. 122; — Tenże, Reforma konserwatorska, Prz. powsz. 1886 IX., Czas 1887 Nr. 29—144; — Gloger Z., W kwestyi ginących zabytków, Tyg. ill. 1891; — Demetrykiewicz Wł., Konserwatorstwo zabytków w Galicyi i kwestya jego reformy, Pam. II. zjazdu hist. pol., Lwów 1890; — Tenże, Warunki pracy nauk. na polu archeol., Pam. III. zjazdu, Krak. 1900; — Wawrzeniecki M., Niszczenie i ochrona dawnych zabytków i dzieł sztuki, Prz. tyg 1896 Nr. 48; — R., Ochrona pamiątek historyi i sztuki naszej, Wędrowiec 1899 Nr. 8.

21740. **Handbuch** d. Kunstpflege in Oesterreich auf Grund amtl. Quellen, 2. wyd. Wien 1893; — Lutsch H., Grundsätze für die Erhaltung und Instandsetzung älterer Kunstwerke geschichtlicher Zeit in der Provinz Schlesien. Berlin 1899; — Boetticher A., Anleitung für die Pflege und Erhaltung der Denkmäler in der Provinz Ostpreussen, Königsberg 1899; — Nottbek E., Über Maassnahmen zum Schutz der alten Baudenkmäler im baltischen Gebiet, Archiv f. Anthrop. 1898 II.

Inwentaryzacya, zob. dział d.

21741. **Badacze historyi sztuki.** Czacki pisarz i archeolog, Spr. hist. szt. VI. str. 60 LXXI.; — Dargun Lotar, tamże V. str. XCIV.; — Essenwein August, tamże V. str. LX.; — Gąsiorowski Wilhelm, tamże V. str. LIV.; — Kołaczkowski Julian, tamże IV str. LXXVII.; — Kozłowski St., Kraszewski jako estetyk (1836—1860), Bibl. warsz. 1895 II. str. 499—513; — Lepszy L., Wspomnie-

nie pośmiertne o ś. p. Józefie Łepkowskim, Wiad. num.-arch. 1894, Odb. Krak. 1894; — Tarnowski St., Władysław Łuszczkiewicz, Prz. pol. 1900 III. Odb. Krak. 1900. Lepszy L., Wiad. numizm.-arch. 1900; Prokesch W., Wędrowiec 1887 Nr. 45; — Narkiewicz Antoni Jodko, historyk sztuki (r. 1862, nekrolog, Spr. hist. szt. V str. LX. — Pawlikowski, Świat sert. archeolog. tamże VI str. [illegible]. — Popiel Paweł, tamże VI. — Wójcicki K. Wł., Rastawiecki Edward, Kłos [illegible] — Engeström, O Rastawieckim, Ateu. 1882 [illegible]. — Rogawski Karol, Spr. hist. szt. IV str. 1.

(b: Zarysy i wydawnictwa historyi sztuki; dykcyonarze artystów, [illegible], style ludowe).

21742. **Sobieszczański F. M.** Wiadomości hist. o sztukach pięknych w dawnej Polsce. Warsz. 1847—1850 t. 2; — Tenże, Wiadomość o nowo odkrytych zabytkach sztuk pięknych ze średnich wieków w dawnej Polsce. Bibl. warsz. 1847 IV.

R: Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1847 IV; Kraszewski J. I., Athen. 1848.

21743. **Grabowski Ambr.**, Starożytności historyczne polskie, Krak. 1840 t. 2, zob. Nr. 1359; — Tenże, Ozdoby, wiadomości z dziedziny sztuki i starożytności naszych, Bibl. warsz. 1854. Odb. Warsz. 1854; — Tenże, Zbieranka wiadomości w dziedzinie sztuk nadobnych, tamże i Odb. b. m. i r.; — Tenże, Skarbniczka naszej archeologii, Lipsk 1854; — Tenże, Ojczyste spominki, zob. Nr. 1384.

R: Galizia, Ztschr., Lemberg 1841. Dz. warsz. 1855 Nr. 156; Czas 1858 Nr. 288; Barwoszewski J., Bibl. warsz. 1854 III.

21744. **Zieliński L.**, Pamiątki historyczne krajowe. Lwów 1841.

R: Wójcicki K. W., Bibl. warsz. 1842 II.

21745. **Raczyński E.**, Zabytki starożytności na ziemi naszej, Bibl. warsz. 1844 I., zob. Nr. 10193.

21746. **Milewski K.**, Pamiątki historyczne krajowe, Warsz. 1848.

21747. **Kremer K.**, Uwagi o ważności zabytków sztuk pięknych na naszej ziemi, Rocz. tow. nauk. krak. 1849 XIX.

21748. **Rastawiecki E.**, Spominki historyczne i artystyczne, Bibl. warsz. 1851 III., 1852 III., 1853 I., 1854 IV., 1856 IV.

21749. **Podczaszyński B.**, Pamiętnik sztuk 1850—1854, Warsz. 1854, zob. Nr. 21728.

21750. **Kraszewski J. I.**, Zbiór notat o sztuce i artystach w Polsce. Kirkora A. S. Teka wileńska. Wilno 1858 Nr. 3; — Tenże, Sztuka u Słowian. Wilno 1858, 1860, zob. Nr. 11167; — Gawędy o sztuce, zob. Nr. 21218.

R: Łepkowski J., Bibl. warsz. 1862 III., przedruk w dziele: Z przeszłości, szkice i obrazy. Krak. 1862.

21751. **Łepkowski J.**, Listy archeologiczne, zob. Nr. 11241; — Tenże, Z przeszłości szkice i obrazy. Krak. 1862; — Tenże, Drobiazgi artystyczno-archeologiczne. 1864, zob. Nr. 21625.

R: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1864 I.

21752. Marynowski Fr. Ks., Polskie badania archeologiczne. Przew. nauk. i lit. 1874 II.; — Tenże, Szkice z dziejów sztuki w Polsce, Ruch lit. Lwów 1874 5. 1876, Tydzień lit. Lwów 1877; — Tenże, Zapoznane drogi w sztuce polskiej, Prz. nauk.-arch. Warsz. 1881 I; — Tenże, Na przełomie sztuki polskiej, tamże 1882 III. — Tenże, Z wędrówki po kraju. Dziennik dla wszystkich. Warsz. 1884 Nr. 226—230. — Tenże, Ze sztuki w Polsce. Kur. codz. 1886 (numer gwiazdkowy).

21753. **La Pologne** dediée à la France, scènes historiques, monuments, monaies, medailles, costumes, armes, portraits, sites pittoresques, chateaux, édifices, églises, monastères, curiosités, naturelles, peintures des moeurs coutumes etc., rédigée par une Société de litterateurs sous la direction de Léonard Chodźko. Paris 1835. zob. Nr. 10179.

21754. Wyjątek z listu Aug. Cieszkowskiego o jego dziele o sztuce i pomnikach w Polsce. Rozm., Lwów 1835.

Opisy kraju i jego pomników, zob. Nr. 10070—10079, 10104, 10106—10594.

Starożytności polskie, zob. Nr. 13383 do 13392.

21755. **Przezdziecki A. i Rastawiecki E.**, Wzory sztuki średniowiecznej i z epoki odrodzenia po koniec w. XVII. w dawnej Polsce, Warsz.-Paryż 1853—1862 3 serye.

R: Bazzard L., Bibl. warsz. 1853 I., Dz. warsz. 1853 Nr. 17.

21756. **Essenwein A.**, Die mittelalterlichen Kunstdenkmale der Stadt Krakau, Leipzig 1869.

R: K., Bibl. warsz. 1870 II; Czas 1872 Nr. 171.

21757. **Zabytki** sztuki w Polsce, zdjęcia wykonane przez słuchaczy wydziału budownictwa c. k. Szkoły politechn. we Lwowie, Lwów 1885—1887.

21758. **Zubrzycki J.**, Sztuka średniowieczna, atlas, Lwów 1886.

21759. **Bartynowski Wł.**, Materyały historyczne rysowane i zbierane w kraju i zagranicą, wyd. sposobem autograficznym, Krak. 1887.

R: Sigma, Kwart. hist. 1888

21760. **Marconi Wł.**, Album architektoniczne zabytków od XI. do XIX. w., Warsz. 1894—1897 7 zesz.

21761. **Odrzywolski Sł.**, Renesans w Polsce, zabytki sztuki z w. XVI. i XVII. (po pol. i niem.), Wiedeń 1899.

R: Łuszczkiewicz Wł, Słowo pol. 1899 Nr. 261; Tomkowicz A., Czas 1899 Nr 293; L. Lepszy, Wiad. num.-arch. 1900 Nr. 1.

Sprawozdania kom. hist. sztuki, zob. Nr. 21714.

Pomniki Krakowa, zob. Nr. 21892.

Teki konserwatorskie, zob. Nr. 21715—16.

Zob. prowincye i miejscowości pod c.

21762. Łuszczkiewicz Wł., Jakie mogłyby być środki zwiększenia liczby pracowników dla zadań hist sztuki w kraju, Pam. II. zjazdu hist., Lwów 1890; — Sokołowski M., Warunki wydawnicze pomników architektury w Polsce, Pam. I. zjazdu hist. w Krak. 1880 str. 102—116; — Lepszy L., O potrzebie publ. pieczęci miejskich i cechowych, Pam. II. zjazdu hist., Lwów 1890; — Kopera F., O potrzebie zbiorowego wydania piśmiennych źródeł odnoszących się do sztuki, archeologii i kultury XI. XIII. w., Pam. III. zjazdu hist., Krak. 1900; — Tenże, O potrzebie krytycznego wydania średniowiecznych monet polskich z uwzględnieniem historyi sztuki i kultury, tamże; — Lepszy L., Produkty cechowe w stosunku do kultury średniowiecza i renesansu, tamże; — Tenże, Sprawa uporządkowania i uprzystępnienia zbiorów rycin, tudzież potrzeba wydawnictwa drzeworytów polskich, tamże; — Pagaczewski J., W sprawie inwentaryzacyi zabytków sztuki w Polsce, a zwłaszcza w Galicyi, tamże; — Tomkowicz St, O potrzebie zdejmowania planów przy sposobności przebudowy starych typowych domów w miastach i miasteczkach naszych, tamże.

21763. **Sokołowski M.**, Źródła do historyi sztuki w Polsce w XVII. i pierwszej połowie XVIII. w., Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1893.

21764. **Rastawiecki E.**, Słownik malarzów polskich, Warsz. 1850—1857 t. 3; — Tenże, Słownik rytowników polskich, Poznań 1886; — Kołaczkowski, Słownik rytowników, Lwów 1874; — Tenże, Słownik architektów, *zob. Architektura* i t. d.

21765. Łepkowski J., Sztuka (podaje krótki dykc. mistrzów), *zob.* Nr. 21751.

Antoniewicz Bołoz J., Katalog wystawy, zob. Nr. 21733.

Dykcyonarze artystów, zob. Nr. 21634 do 21641; rossyjski, zob. Nr. 21640.

21766. Podczaszyński K., Nomenklatura architektoniczna czyli słowomiennik cieśliczych polskich wyrazów, 2. wyd. Warsz. 1854; — Zur poln. Terminologie, Mitth. Centr. Comm., Wien 1859; — Żebrawski T., Słownik wyrazów budownictwa, Krak. 1883; — Słownik wyrazów polskich dotyczących sztuki, Spr. hist. szt. III. str. I.

21767. Demetrykiewicz W, O stylach zabytków Krakowa, ustęp z Przew. po Krakowie, Krak. 1891.

R: Ł-cz Wł., Kwart. hist. 1892.

21768. Martynowski F. K., O stylu wiślano-bałtyckim, Wiek 1887 Nr. 51; — Czartoryski Z., O stylu krajowym, por.: Ramułt S., Lud 1896 str. 180.

21769. **Matlakowski Wł.**, Budownictwo ludowe na Podhalu, *zob.* Nr. 11801; — Eljasz Stan. Radzikowski, Styl zakopiański, odczyt w Tow. ludoznawczem we Lwowie, Lud 1900, Odb. Lwów 1900; — Limanowski M. W., Styl zakopiański i „sposób zakopiański", Prawda 1900 Nr. 16; — Ornamentyka drewniana w Zakopanem, Spr. hist. szt. V. str. XCVI., XCVIII.

Style ludowe, zob. Etnografia (Nr. 11471 do 12332).

Zob. dział: Architektura.

(c: Rozwój historyczny sztuki w Polsce; stosunki artystyczne z zagranicą).

21770. Studya do historyi sztuki w Polsce, Czas 1874 Nr. 244; — Skrochowski J., O sztuce w Polsce i szkole sztuk pięknych w Krakowie (odczyt), tamże 1874 Nr. 290 i n.; — Tomkowicz St., Wszystko wędruje, Czas 1884 Nr. 83 i n.; — Gerson W., Nieprzerwalność odwieczna uprawy sztuki w Polsce, Pam. II. zjazdu hist. pol., Lwów 1890.

21771. (Klaczko J.) Sztuka polska, Wiad. pol. 1857 Nr. 21, 23, 41; A. Br..., Słówko z okoliczności artykułu „Sztuka polska", Czas 1858 Nr. 128; L. D. Nieco o sztuce u nas, Czas 1876 Nr. 129; Rogosz J., Kilka słów o charakterze sztuki polskiej, Tyg. ill. 1879 VII.

21772. Wiszniewski M., O architekturze, malarstwie, rzeźbiarstwie i muzyce za Piastów, Dz. dom., Poznań 1840 I; — S. T. O., Zabytki piastowskie na Szlązku, Czas 1875 Nr. 246, *zob.* Nr. 21809.

Wojciechowski T., Kościół katedralny w Krakowie, zob. Architektura.

Przezdziecki i Rastawiecki, Wzory sztuki, zob. Nr. 21755.

Romanizm w Polsce, zob. Architektura.

21773. **Książęta i królowie** polscy i wpływ ich na sztukę, por.: Spr. hist. szt. I.—VI. (index).

21774. Kościoły średniowieczne, ich wezwania, Spr. hist. szt. III. str. 192.

21775. **Zakony** i wpływ ich na sztukę (do XIV. w.), *zob.* Nr. 13231—13256; — Benedyktyni, *zob.* Nr. 13257 - 13330, Spr. hist. szt. I. str. 78, 88., III. str. 102, IV. str. IV., XLI. [por. tamże (index): Opaci Benedyktynów], V. str. 221, LIX., CX., CXII., CXVII., *zob. Architektura* (kościoły i klasztory: Jeżów, Lubin, Mogilno, Płock, Sieciechów, Staniątki, Tyniec); — Kanonicy regularni, *zob.* tamże (Bychów, Trzemeszno) i Nr. 13301 do 13309; — Bożogrobcy, *zob.* tamże (Przeworsk) i Nr. 13310—13315; — Markowie, *zob.* Nr. 13316; — Szpitalnicy, *zob.* Nr. 13318 i 13319; — Martynowski Fr. Ks., Epoka Cysterska w sztuce, *zob.* Nr. 13335, Spr. hist. szt. I. str. 7, III. str. 42—44, 54 (charakterystyka kościołów Cyst.), 114, IV. str. 131, 137, V. str. 68, 187, 188, VI. str. 23—25, 32, 33, 109, *zob. Architektura* (kościoły: Bardyjów, Jędrzejów, Kacice, Koprzywnica, Ląd, Łękno, Mogiła, Oliwa, Szczyrzyce, Sulejów, Wąchock), *zob.* Nr. 13320 do 13389; — Premonstranci, *zob.* Nr. 13390 do 13411 i *Architektura* (kościoły: Krzyżanowice, Zwierzyniec); — Dominikanie, Spr. hist. szt. II. str. 34—36. 51, VI. str. 98—99, *zob. Arch.* (Bełz, Klimontow, Kraków, Lwów, Łęczyca, Sandomierz, Wilno) i Nr. 13412—13464; — Franciszkanie, Spr. hist. szt. II. str. 3, 5, 141, VI. str. 98, 99, 278, *zob. Arch.* (Halicz, Kalisz, Korczyn nowy, Kraków, Krosno, Lwów, Międzyrzecze, Pińsk, Sącz nowy, Zawichwost) i Nr. 13465 do 13515; — Karmelici, *zob.* Nr. 13516 do 13553; — Augustyni, *zob.* Nr. 13554 do 13561; — Paulini, *zob.* Nr. 13562 - 13600, 21870 i *Architektura* (Częstochowa).

Gotycyzm w Polsce, zob. Architektura.

21776. Tomkowicz St., Karta z dziejów oświaty w średnich wiekach, *zob.* Nr. 18404.

21777. Kazimierza Wielkiego stosunki z Pragą, Spr. hist. szt. V. str. LIX.

Historya sztuki w Czechach, zob. Nr. 21626.

Kraków, zob. Nr. 21888.

21778. Rastawiecki E., Sztuki piękne za Władysława Jagiełły przy schyłku XIV. w., muzyka, malarstwo, złotnictwo, Spominki hist., *zob.* Nr. 21748.

Kultura epoki Jagiellońskiej, zob. Nr. 21735.

21779. **Sokołowski M**, Z dziejów kultury i sztuki, Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 18409.

21780. Podczaszyński B., Wieki średnie i renesans, *zob.* Nr. 20769.

21781. Władysław Jagiellończyk, król węg, sztuka za jego czasów, Spr. hist. szt. V. str. 163; Maciej Korwin, król węg., sztuka za jego czasów, tamże str. 163.

Renesans w Polsce, zob. Architektura.

Odrzywolski St., Renesans w Polsce, zabytki sztuki z w. XVI. i XVII., zob. Nr. 21761.

21782. Szujski J., Odrodzenie i reformacya w Polsce, *zob.* Nr. 14880, 18411; — Morawski K., Z dziejów odrodzenia w Polsce, studya i notaty, Prz. pol. 1884 I., Odb. Krak. 1884; — Chlebowski B., Indywidualizm jako czynnik rozwoju artyzmu polskiego w XVI. wieku, Prawda, Lwów-Petersb. 1899.

21783 **Popiel P.**, O artystycznym ruchu na dworze Zygmunta I. wedle zapisków S. Bonera 1524—1527, Spr. hist. szt. I.; — Tenże, Przyczynek do dziejów odrodzenia w Polsce, Prz. powsz. 1884 III; — Źródła do historyi sztuki 1520—1538, Spr. hist szt. V. str. LXIX.; — Bony królowej listy, tamże str. 42, 43, LXXXI.; — Zygmunt August, tamże str. 73, 74, 75.

21784. **Sokołowski M.**, Stosunek And. Krzyckiego do sztuki, Spr. hist. szt. VI., Odb. Krak. 1896.

R: Kothe, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1896; J. Mycielski, Prz. pol. 1896 IV.; Ateneum 1896 III.; Lepszy L., Kwart. hist. 1897.

21785. **Bischoff M.**, Die Renaissance in Schlesien, Leipzig 1885.

21786. **Sokołowski M.**, O wpływach włoskich na sztukę odrodzenia u nas z powodu Wystawy zabytków z czasów Jana Kochanowskiego, Prz. pol. 1884—1885 I.

21787. **Łoziński Wł.**, Sztuka lwowska w XVI. i XVII. w., Lwów 1898, *zob. Architektura* i *Rzeźba*; — Tenże, Lwów starożytny, *zob.* Nr. 17261.

Barok w Polsce, zob. Architektura rzeźba i przemysł artystyczny.

21788. Barokowe zabytki, Spr. hist. szt. V. str. 137 i LX., VI. str. 77—82; — Rokoko, tamże V. str. 137, VI. str. 355 i LXXXV.

Źródła sztuki polskiej w XVII. w., zob. Nr. 21763.

21789. **Zakony i klasztory.** Bernardyni, *zob.* Nr. 13601—13624, Spr. hist szt. IV. str. XVIII., *zob. Architektura* (kościoły i klasztory): Kalwarya Zebrzydowska, Kazimierz Bisk., Leżajsk, Lwów, Opatów, Przeworsk, Rzeszów, Sokal, Tarnów, Wilno, Zbaraż; — Kapucyni, *zob.* Nr. 13630—13646, *zob.* tamże: Ląd; — Kartuzi, *zob.* Nr. 13647 do 13657; — Kameduli, *zob.* Nr. 13658 do 13668, Spr. hist. szt. (Bielany) V. str. 141; — Bonifratrzy, *zob.* Nr. 13669—13673; — Misyonarze, *zob.* Nr. 13674, Spr. hist. szt. (Wilno) V. str. CXVI.; — Trynitarze, *zob.* Nr. 13677 13689; — Pijarzy, *zob.* Nr. 13691—13702; — Reformaci, *zob.* Nr. 13703 do 13714; — Zakony żeńskie, *zob.* Nr. 13715—13740; — Jezuici, *zob.* Nr. 13808 do 13880, Spr. hist. szt. IV. str. XVIII. i XLIII., *zob. Architektura*: Jarosław, Krosno, Lwów, Łańcut, Ostróg, Przemyśl, Sącz nowy.

21790. **Łoski J.** Jan Sobieski, jego rodzina, towarzysze broni i współczesne zabytki Warsz. 1883.

21791. Tomkowicz St., Z wieku Stanisława Augusta, *zob.* Nr. 18439.

21792. **Ciampi S.**, Notizie di medici, maestri di musica e cantori, pittori, architetti ed altri artisti italiani in Polonia e Polacchi in Italia, Lucca 1830.

Zob. Nr. 20590 i 21891.

21793. **Sokołowski M.**, Die italienischen Künstler der Renaissance in Krakau, Repertorium für Kunstwissenschaft 1885 VIII.

R: Aten. 1886 II.

21794. **Fournier M. L.**, Les Florentins en Pologne, Lyon 1894.

R: Kopera F., Kwart. hist. 1896.

21795. **Sokołowski M.**, Hans Sues von Kulmbach, jego obrazy w Krakowie i jego mistrz Jacopo dei Barbari (przycz. do hist. stosunków Krakowa z Norymbergą w XVI. wieku), Spr. hist. szt. II. str. 53—117.

21796. Antoniewicz Bołoz J., Portret Cecylii Gallerani przez Leonarda da Vinci w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie, Pam. III. zjazdu hist., Krak. 1900.

21797. **Lepszy L.**, Gian Jacopo del Caraglio et ses oeuvres, Bulletin de l'Acad., Crac. 1898; — Caraglio w służbie królewskiej, Spr. hist. szt. VI.

21798. **Mycielski J.**, Gaetano Chiaveri w Polsce i jego książka szkiców, Spr. hist. szt VI.

R: Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.

21799. **Stosunki** artystyczne Polski z zagranicą, Spr. hist. szt.: z Altomontem IV. str. L. i LI., z Alzacyą IV. str. XII., z Callotem VI. str. XLVIII., z Flandryą III. str. IV., z de Monte Janem, malarzem weneckim IV. str. LII, z Norymbergą (stosunki Krakowa w XVI. w.) II. str. 95, 112—117, z Pollakiem Teofilem IV. str. IX., z Włochami w XVII. w. IV. str. XCVI., (z Rzymem) w XVII. w. IV. str. XXII.; — Karnkowski St., arcyb., Stos. z Włochem Jove, V. str. XXXIII.

21800. Wypisy z aktów kamerlingów papieskich w Rzymie, zawierające wiadomości o wywozie dzieł sztuki do Polski, Spr. hist. szt. IV. str. XXII.

Zob. Architektura, rzeźba, malarstwo i przemysł artystyczny.

(d: Opisy i inwentaryzacya pomników sztuki; Prowincye: Wielkopolska, Szląsk, Prusy (Pomorze, Inflanty), Małopolska (Galicya), Ruś, Litwa; Miejscowości alfabetycznie).

Konserwacya, zob. Nr. 21739.

Pomniki sztuki polskiej w ogólności, zob. Nr. 21755—21763; zob. też Nr. 7546.

21801. **Raczyński E.**, Wspomnienia wielkopolskie, *zob.* Nr. 10190.

R: Tyg. lit. (Poznań) 1812 V.

21802. **Łepkowski J.**, O zabytkach Kruszwicy, Gniezna i Krakowa, oraz Trzemeszna, Rogoźna, Kcyni, Dobieszewka, Gołańczy, Żnina, Gąsawy, Pakości, Kościelca, Inowrocławia, Strzelna i Mogilna, Krak. 1866.

R: Wójcicki, Bibl. warsz. 1866 III; Dz. pozn. 1865 Nr. 220.

Opisy Wielkopolski, zob. Nr. 10194–10240; Archeologia, zob. Nr. 11189–11216.

21803. **Kothe J. u. Warschauer A.**, Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Posen, t. I.: Politische, kulturgeschichtliche u. kunstgeschichtliche Entwicklung des Landes, Berlin 1898 (z mapą), t. II. obejmie zabytki miasta Poznania, t. III. opr. przez Kothego (Berlin 1895) obejmuje powiaty: Oborniki, Szamotuły, Grodzisko, Nowy Tomyśl. Międzychód, Skwierzyna, Międzyrzecz, Babimost, Śmigiel, Kościan, Wschowa, Leszno, Rawicz, Gostyń, Śrem, Środa, Września, Jarocin, Pleszewo, Krotoszyn, Koźmin, Odalanowo, Ostrowo, Ostrzeszów, Kempno.

R: Łuszczkiewicz W., Kwart. hist. 1897.

21804. **Ehrenberg H.**, Geschichte der Kunst im Gebiete d. Provinz Posen, Ztschr. f. Bauwesen, Odb. Berlin 1893.

R: Below B., Ztschr. f. christl. Kunst 1894 VII.; Schwatz Fr., Forsch. z. brandenb. u. preuss. Gesch. 1894 VII.; Kothe J., Ztschr. d. Ges. f. Posen 1895; Brandt, Mitth. aus d. hist. Lit. 1896; Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1896; por.: Spr. hist. szt. VI. str XII

21805. Martynowski F. Ks., Z wycieczki w Piotrkowskie, Prz. bibl.-arch., Warsz. 1881 I.; — Spostrzeżenia archeologiczne w powiecie Piotrkowskim i w samym Piotrkowie, Kłosy 1876 XXII.

21806. Gawarecki W. H., Opis hist top. ziemi dobrzyńskiej, *zob.* Nr. 10201 do 10203; — Borucki M., Ziemia kujawska, *zob.* Nr. 10211; — Gawarecki W. H., Opis wdztwa płockiego, *zob.* Nr. 10219

Mazowsze, zob. Nr. 10214–10218.

21807. Kraszewski J. I., Podlasie (album widoków), Warsz. 1861.

Królestwo Polskie, zob Nr. 10241–10258.

Opisy Szlaska, zob. Nr. 10278–10299, 12476; Archeologia, zob. Nr. 11227–11240.

21808. Łepkowski J., Wiadomość o Szlązku, *zob.* Nr. 10283.

21809. **Schultz A.**, Schlesiens Kunstleben im XIII. u. XIV. Jahrh, Breslau 1871–1873.

R: Ilg. A., Mitth. Centr. Comm., Wien 1871 XVI., 1872 XVII.

21810. Gruenhagen C., Schlesien am Ausgange des Mittelalters, *zob.* Nr. 10280.

21811. **Lutsch H.**, Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien: Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.-Bez. Breslau, Breslau 1885–1889, *zob.* Wrocław Nr. 21973; Die Kunstdenkmäler d. Reg.-Bez. Liegnitz, tamże 1889–1891, *zob.* Nr. 10296; Die Kunstdenkmäler des Reg.-Bez. Oppeln, tamże 1894.

R: S. J., Aten. 1887 I.; Wagner A., Kwart. hist. 1889, 1890, 1891; Łuszczkiewicz Wł., tamże 1897.

21812. Knötel P., Versuch einer Kunstgesch. der Grafschaft Glatz, Vierteljahrschr. f. Gesch. d. Grafschaft Glatz 1888–89 VIII.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1889.

21813. Archäologische Nachrichten aus Schlesien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1880 VI.

21814. **Wernicke E.**, Beitr. z. schles. Künstlergesch., Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1898 VII.; — Tenże, Beiträge zur oesterreichischen Künstlergeschichte aus Geschichtsquellen schlesischer Provinzial-Städte, tamże 1886 XII, por.: Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift od r. 1894; — -ck., Verein f. Geschichte d. bildenden Künste in Breslau, Kunstchronik 1894 V. Nr 20.

Opisy Prus, zob. Nr. 10459–10493; Archeologia, zob. Nr. 11325–11352.

21815. **Ehrenberg H.**, Die Kunst am Hofe der Herzöge von Preussen, Leipzig 1899.

21816. **Bau- und Kunstdenkmäler** der Provinz Westpreussen, hrsg. im Auftrage d. westpreuss. Provinzial-Landtages, Danzig 1884–1895 t. 2 (10 zesz.).

R: Polkowski L., Kwart hist. 1887; Perlbach M., tamże 1897.

21817. **Boetticher A.**, Die Bau- u. Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreussen, hrsg. im Auftrage d. ostpreuss. Provinzial-Landtages, Königsb. 1892–1899.

R: Perlbach M., Kwart. hist. 1892, 1893, 1895, 1897, 1898, 1899; Wehrmann M., tamże 1893; Ehrenberg H., Altpreuss. Mntschr. 1898, 1895; Kolberg J., Liter. Rundschau 1895 IV.; Bartels M., Ztschr. f. Ethnol. 1898 XXX.; Liter. Centralbl. 1898 Nr. 24, 1899 Nr. 5.

Opisy Warmii, zob. Nr. 10491–10493.

21818. Dittrich, Böttichers Inventarisation der Bau- und Kunstdenkmäler Ermlands, Ztschr. f. d. Geschichte u. Altertumskunde Ermlands 1895 XI. (z. IV.).

Opisy Pomorza, zob. Nr. 10494–10515; Archeologia, zob. Nr. 11349–11352.

21819. **Bau- u. Kunstdenkmäler** des Reg.-Bez. Köslin, hrsg. v. d. Ges. f. Pommersche Gesch. und Alterthumskunde, bearb. v. L.

Böttger, Heft 1.: Kreise: Köslin u. Colberg Korlin, Stettin 1889–1892.

R: Wehrmann M., Kwart. hist. 1893, 1894.

Opisy Inflant i innych prow. nadbałtyckich, zob. Nr. 10516–10536; Archeologia, zob. Nr. 11353–11358.

21820. **Neumann W.**, Grundriss einer Geschichte der bildenden Künste in Liv-, Est- u. Kurland, Reval 1887.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1891.

21821. Manteuffel G., Cywilizacya, literatura i sztuka w dawnej kolonii zachodniej nad Bałtykiem, na podstawie badań najnowszych, *zob.* Nr. 18481.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1898; A. Chmiel., Prz lit. 1898 Nr. 23.

21822. Mettig C., Kunstwerke im alten Livland, Balt. Mntschr. 1892 XXXIX.

Por.: Winkelmann, Bibl. Liv. Nr. 4537, 4590, 9417 i n.

Opisy Małopolski, zob. Nr. 10260–10413; Archeologia, zob. Nr. 11217–11302.

21823. Mizierowicz Al, Pomniki dawnej Małopolski, album malownicze, Warsz. 1828, *zob.* Nr. 10260.

21824. **Grabowski A.**, Historyczny opis miasta Krakowa i jego okolic, Krak. 1822, 1830, 1836, 1844, 1866, 1900 (6 wyd.).

R: Kur. pol 1830 Nr. 214; Czas 1866 Nr. 29; K. Kaszewski, Tyg. ill. 1866 XIII.

21825. **Łepkowski J.**, Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa, Rocz. tow. nauk. krak., 1861 XXVIII., Odb. Krak. 1863.

Kraków, zob. Nr. 10261–10264 i 21888 do 21893.

21826. Strony Częstochowskie, *zob.* Nr. 10265; — Opis ziemi Olkuskiej, *zob.* Nr. 10266.

21827. Puchała K., Opis hist. malarski depart. Lubelskiego, *zob.* Nr 10271.

21828. Bębnowski J., Opisanie hist.-top.-artyst. wdztwa Radomskiego, *zob.* Nr. 10275; — Kieszkowski J., Z wycieczki do Radomia i Szydłowca, Spr. hist. szt. VI.

21829. Koskowski B. J., Powiat Tomaszowski (25 ryc.), *zob.* Nr. 10277.

Opisy Galicyi, zob. Nr. 10303–10354; Archeologia, zob. Nr. 11241–11267.

21830. Rościszewski A. J., Uwiadomienie o maiących się znaydować starożytnościach w Galicyi, Czasop. nauk. im. Ossol. 1828 IV. i 1829 II.

21831. **Lwowianin**, czasopismo, Lwów 1835–1842 (zawiera wiele opisów pomników historycznych w Galicyi); — Pauli Ż., Galicyjskie starożytności, Lwów 1833.

21832. **Eltelberg v. Edelberg**, Mittelalterliche Kunstdenkmale d. oesterr. Kaiserstaates, Stuttg. 1858–1860 t. 2, *zob.* Nr. 21642.

21833. **Łepkowski J.**, Ułamek z podróży archeologicznej po Galicyi, *zob.* Nr. 11241; Listy archeologiczne, *zob.* tamże.

21834. **Potocki M.**, Zabytki starożytne Galicyi, Przew. nauk. i lit. 1874 II.

21835. **Łuszczkiewicz Wł.**, Sprawozdanie z wycieczki nauk. w lecie 1891, Spr. hist. szt. V., por.: Bull. de l'Acad. Crac. 1893.

21836. **Zachariewicz J.**, Wycieczka w powiat sokalski, Teka kons. Galicyi wsch., Lwów 1892 I.

Łoziński Wł., Sztuka lwowska, zob. Nr. 21902.

21837. **Tomkowicz St.**, Inwentaryzacya zabytków Galicyi zach., I.: Powiat grybowski, Teka krak. 1900; II.: Powiat gorlicki, tamże, *zob.* Nr. 21716.

21838. **Monografie powiatów**: Polaczek St., Powiat chrzanowski; Falkiewicz K., Grodecki; Sarna Wł. ks., Krośnieński; Niedźwiedzki, Podhajecki; Mroczko Fr., Śniatyńszczyzna; Sokalski Br., Sokalski; Grynbergowa Z., Staromiejskie; Bayger J., Trembowelski, *zob. Geografia Dod I.* (do Nr. 10344).

Opisy Rusi, zob. Nr. 10303–10413; Archeologia, zob. Nr. 11241–11302.

21839. Czołowski A., Ruś Czerwona, pogląd na jej zabytki przedhist. i pomniki sztuki, Bibl. warsz. 1887. *zob.* Nr. 11157; — Sokołowski M., Badania archeol. na Rusi, Przew. nauk. lit. 1883, *zob.* Nr. 11243; — Tenże, Bizantyńska i ruska średniowieczna kultura, Prz pol. 1887–1888 IV.

21840. **Pomniki** i widoki Wołynia, Podola i Ukrainy, Kijów 1858.

R: Bibl. warsz. 1858 III.

21841 Antoni J., Zameczki podolskie na kresach, *zob.* Nr. 10356.

21842. **Batiuszkow J. N.**, Opisanije ist. Podolja, *zob.* Nr. 10366; — Tenże, Chołmskaja Ruś, sudby russ. zabużja, Petersb. 1887; — Tenże, Wołyń, ist. sudby, Petersb. 1888.

R: Cybulskij K., Kij Star. 1887; Gozdawa M., Kwart. hist. 1887.

21843. **Stecki J. T.**, Wołyń pod względem statystycznym, historycznym i archeologicznym, *zob.* Nr. 10371.

21844. **Teodorowicz M.**, Wołyń w opisanijach gorodow, miestieczek i sioł, Poczajow 1899 t. 4.

R: Kamanin, Kij. Star. 1899 II.

21845. Junk A., Album pomników i widoków Ukrainy, Podola i Wołynia, *zob.* Nr. 10359.

21846. Izopolski E., Pamiątki Ukrainy, *zob.* Nr. 10381; Bartoszewicz J., Album malownicze Kijowa, Warsz. 1861.

21847. Werytus A., Szmat Wołynia, Wędrowiec 1897 Nr. 45.

Pienkina Z. M., Poliesie, Bibliografia, zob. Nr. 10055.

Zob. Sztuka ruska.

Opisy Litwy i Białorusi, zob. Nr. 10414 do 10457; Archeologia, zob. Nr. 11303 do 11324.

21848. Narbutt T., Badania starożytności litewskich, Tyg. wil. 1817 III.; Hist. Litwy, *zob. Hist. polit.*; — Tenże, Druskieniki i okolice, Ondina Drusk. źródeł 1844.

21849. **Tyszkiewicz E.**, Badania archeol. nad zabytkami przedmiotów sztuki i rzemiosł w dawnej Litwie i Rusi litewskiej, Wilno 1850, *zob.* Nr. 10303.

21850. Pomniki ostrołuku na Litwie, Prz. bibl.-arch. 1881 II., Biesiada liter. 1881 Nr. 307; — Kirkor A. H., Bazylika litewska, Prz. powsz. 1886 X. i XII.

21851. **Batiuszkow P. I.**, Pamiatniki russkoj stariny w zapadnich gub. imp., Petersb 1891; — Tenże, Białorussija i Litwa, *zob.* Nr. 10427.

Siemionow P. P., Żiwopisnaja Rossija, zob. Nr. 10426.

Zob. Sztuka ruska.

21852. **Kirkor A.**, Wilno i koleje żelazne z Wilna, Przewodnik z planem i widokami, Wilno 1863, wyd. 2. 1880 (por. tegoż artyk.: Pam. kniga wil. gub. 1851–1854, 1860); — Tenże, Przechadzki po Wilnie i jego okolicach, *zob.* Nr. 11318; — Tenże, Wycieczki archeologiczne, *zob.* Nr. 11318.

Zob. Wilno.

21853 Pamiatnaja kniga wilenskoj gubernii na 1868 g., Wilno 1868; Izdanie pamiatnikow Stariny w zapadnich guberniach, Wil. Wiestn. 1868 Nr. 111.

21854. Tyszkiewicz K., Wilija i jej brzegi, Drezno 1871; — Z biegiem Wilii (od Werk do Zakretu), Wędrowiec 1880 Nr. 87–260; — Morawski St., Od Merecza do Kowna, Teka wileńska 1858, *zob.* Nr. 10699, 11324.

21855. Skimborowicz H., Księga świata 1858 r.; — Chłopowski, Panorama okolic Wilna, Tyg. ill. 1872.

21856. Skirmunt K., Nad Niemnem i nad Bałtykiem, Gaz. warsz. 1897 Nr. 332; Kraszewski B., Z ziemi nowogrodzkiej, luźna kartka z wycieczki, Kraj 1897 Nr. 52.

21857. **Album widoków** gubernii grodzieńskiej, wileńskiej, mińskiej (Orda Napoleon), Warsz. 1875, *zob.* Nr. 10425; — Album pamiątkowych widoków nowogródzkiego i słuckiego powiatu (Boretti A. E.), Lwów 1894.

R: K. H., Muzeum 1895.

21858. Monografie gorodow Suwałkowskoj gub., Pam. kniga Suwałk. gub. 1888.

21859. **Sapunow A.**, Witebskaja starina, Witebsk 1883–1888.

21860. **Jankowski Cz.**, Powiat Oszmiański, materyały do dziejów ziemi i ludzi, Petersb.-Krak. 1896.

R: Wołyniak, Kwart. hist. 1896.

Żmudź, zob. Nr. 10451–10457.

21861. Alvernia und seine Denkmale, Der Kirchenschmuck 1898 XXIX.; — Anopol, *zob.* Nr. 21722; — Arkadya, *zob.* Nr. 29 i 21722.

21862. Baranów, *zob. Architektura*; — Janota E., Zapiski o Bardyjowie i najbliższej okolicy, Rocz. tow. nauk. krak. 1862 XXIX., *zob.* tamże; — Papée Fr., Zabytki przeszłości miasta Bełza, Przew. nauk. lit. 1889, Odb. Lwów 1889, Spr. hist. szt. VI.; — Berdyczowa, *zob.* Nr. 13547; — Berczy, *zob.* Nr. 13657; — Biały, *zob.* Nr. 13705.

21863. **Biecz** i jego zabytki (przez A. K.), Tyg. ill 1868 II.; — Łuszczkiewicz Wł., Wycieczka do Biecza, Spr. hist. szt IV. str. LXXXVI.–XC., t. V. i VI., Teka kons., *zob.* Nr. 21716.

21864. Klasztor w Bieniszewie, *zob.* Nr. 13665; — Klasztor w Bledzewie, *zob.* Nr. 13379–13381; — Bobowa, Teka, *zob.* Nr. 21716.

21865. Barącz S., Miasto Brody, Lwów 1865, Spr. hist. szt. V.

21866. Frycz J. M., Zabytki w Brzegu szlązkim, Tyg. ill. 1861 III.; — Wicherkiewicz Wł Brzeg i jego pamiątki, tamże 1884; — Jonetz G., Brieg, Ztschr. f. bild. Kunst 1894 V., *zob.* Nr. 722.

21867. Schultz Fr., Gesch. d. Stadt Culm (Chełmno), Danzig 1877, *zob.* Nr. 13388.

21868. Polaczek St.. Powiat chrzanowski, Krak 1898.

21869. Czerwińsk nad Wisłą, Spr. hist. szt. IV., *zob.* Nr. 13308.

21870. **Częstochowa**, *zob.* Nr. 13572 do 13592, Spr. hist. szt. V.; — Kilka pamiątek z Częstochowy, Tyg. ill. 1864 X.; — Gomulicki W., Częstochowa w rycinach, Wędrowiec 1898 Nr. 22 i n.

21871. Zabytki Dobieszewka, *zob.* Nr. 21802; — Dobromil, Spr. hist. szt. IV., V.; — Dobrzyń, *zob.* Nr. 13507, 13543; — Drzewica, Spr. hist. szt. IV., VI.; — Dzików, *zob.* Nr. 21721.

31872. Zabytki Elbląga, *zob.* Nr. 17324 do 17327.

21873. Zabytki Gąsawy, *zob.* Nr. 21802.

21874. **Gdańsk**, *zob.* Nr. 7979, 8630, 10508, 17299, 21721 i 21816, Spr. hist. szt. VI.

21875. Zabytki w Gidlach, *zob.* Nr. 13458 i 13656.

21876. **Gniezno**. Polkowski J., Katedra gnieźnieńska, *zob.* Nr. 614 i 21802, Spr. hist. szt III, IV., V., VI, *zob.* Nr. 12913—12946, 14718; — Gdeczyk St., Przewodnik hist. po Gnieźnie i jego kościołach, Gniezno 1877, 1879 (toż po niem. 1893).

21877. Sokołowski M., Gołuchów, *zob.* Nr. 21722.

21878. Zabytki Gołańczy, *zob.* Nr. 21802; — Gorlic, Teka, *zob.* Nr. 21716; — Gosprzedowej, Spr. hist. szt. IV.; — Gostynia nowego (w Wielkopolsce), tamże IV., VI.; — Falkiewicz K., Monografia pow. Grodeckiego, Gródek 1896; — Pomniki Grodna, Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 13874; — Grudziądza, *zob.* Nr. 17322; — Grybowa, Spr. hist. szt. IV., Teka, *zob.* Nr. 21716.

21879. Zabytki Halicza, Spr. hist. szt. II., *zob.* Nr. 11253, 13509; — Henrychowa, *zob.* Nr. 13367.

21880. O zabytkach Iłży, Spr. hist. szt. VI.; — Inowłodzi, tamże; — Inowrocławia, *zob.* Nr. 13044—13060 i 21802.

21881. Pomniki Jarosławia, Spr. hist. szt. III. IV., *zob.* Nr. 11255, 13296, 13454; — Jasła, Spr. hist. szt. III., IV.; — Barącz S., Pamiątki Jazłowieckie, Lwów 1862 (por.: Adamowicz A., Bibl. warsz. 1864 IV.); — Jędrzejów, Spr. hist. szt. V., VI., *zob.* Nr. 13336; — Jeżów pod Bobową, Spr. hist. szt. IV.

21882. Chodyński A., Kościół i klasztor w Kaliszu, *zob.* Nr. 13706; — Zabytki archeologiczne w Kaliszu, Kaliszanin 1884 Nr. 91—93, *zob.* Nr. 616, 13504, 13863, 21728, Spr. hist. szt. VI.

21883. Łepkowski J., Kalwarya Zebrzydowska i jej okolice pod względem dziej. i archeol, Krak. 1850, *zob.* Nr. 13616.

21884. **Kamieniec podolski**. Antoni J., Zameczki, *zob.* Nr. 10356; — Żukotyński F., Pamiątki i ciekawości Kamieńca podolskiego, por.: Bibl. warsz. 1355 I., Spr. hist. szt. I., V.

21885. Kempf J. ks., Kazimierz biskupi, Wędrowiec 1899 Nr. 27, Spr. hist. szt. IV., VI.

21886. **Kielce**. O zabytkach kieleckich, artykuły w Gaz. kiel. 1870 Nr. 21, 23, 1871 Nr. 14, 62, 67, 74, 82, 1873 Nr. 18, 1874 Nr. 21, 1875 Nr. 36—38, Spr. hist szt. IV., V., VI.

Kijów, zob. Sztuka ruska.

21887. Zabytki Konina, Spr. hist. szt. V.; — Koprzywnicy, tamże III.—VI., *zob.* Nr. 11222, 13360; — Korczyna starego, tamże VI.; — Kościelca pod Inowrocławiem, tamże I; — Kowla białego, tamże V.; — Kozowa, tamże VI.

21888. **Kraków**. Pruszcz H., Klejnoty Krakowa, Krak. 1647, *zob.* Nr. 8378; — Starowolski, Monumenta, *zob.* Nr. 8013; — Pamiątki Krakowa, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI., 1841 VIII.; — Grabowski A., Kraków i jego okolice, *zob.* Nr. 21824; — Tenże, Dawne zabytki miasta Krakowa, Warsz.-Krak 1850 (por.: J. Bartoszewicz, Bibl. war. 1851 I.; Odpowiedź A. Grabowskiego na recenzyą Bartoszewicza, tamże 1851 II.; Tegoż Dopełnienie wiadomości, tamże 1851 III.); — Tenże, Starożytnicze wiadomości o Krakowie, Krak. 1852 (por.: J. Bartoszewicz, Bibl. warsz. 1852 II.); — Mączyński J., Wspomnienia hist. Krakowa, Krak. 1834; — Tenże, Pamiątka z Krakowa, Krak. 1845 t 3; — Tenże, Cracovie et ses environs, Crac. 1846; — Tenże, Kraków dawny i teraźniejszy, Krak. 1854; — Tenże, Kilka podań i wspomnień krakowskich, Krak. 1855; — Tenże, Kartki notat z wędrówki po Krakowie, Czas' 1857 Nr. 234, 1858 Nr. 68, 1860 Nr. 136; — X. Ł., Kilka słów o Notatkach z wędrówki po Krakowie, tamże 1859 Nr. 86 i n; — Popiel P., Odpowiedź na „Kartkę" J. Mączyńskiego w Nr. 136 Czasu, tamże 1860 Nr. 151; — Odpowiedź na zarzuty kapitule uczynione przez J. Mączyńskiego. Krak. 1859; — Łepkowski J., Starożytności i pomniki Krakowa, Krak. 1847—1849 z. 7, *zob.* Nr 618, 11256, 18973 i 21825; — S. M., Szkoda tych pamiątek, Czas 1858 Nr. 255; — Kremer J., Listy z Krak., Wilno 1869 t. 3, Zbior. wyd., Warsz. 1877—1881; — Szujski J., Hist. wędrówka po Krak., Czas 1872 Nr. 57; Dzieła S. II. t. 6.; — Łuszczkiewicz Wł., Zabytki sztuk pięknych w Krak, Pomniki architektury od XI.—XVIII. w., Krak. 1872 (por.: R., Bibl. warsz 1873 IV); — Sprawozdania hist. szt. I.—VI. (por. Index): Inwentaryzacya zabytków sztuki t. III. str. II., t IV. str. IX, XII., XXII., XXXIX., XLVI., XLIX., LIV., t. V. str. XX., LXXXIX., CXXIV.; — Pagaczewski J., Inwentaryzacya, Teka, *zob.* Nr. 21716; — Kościoły, budowle, *zob. Architektura*; — Tomkowicz St.

Napisy domów krakowskich, Teka kons. I., Odb. Krak. 1899 (por.: Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.); — Sternschus A., Godła domów krakowskich, Rocz. krak. 1899 II.; — Zbiory, *zob.* Nr. 21722; — Skarbce, *zob.* Nr. 21727.

21889. Stryjeński C., Une capitale d'autrefois Cracovie, Paris 1894 (por.: N., Prz. pol. 1894 II.; Prz., Lwów 1894 Nr. 66); Suesser Ig., Kunstbriefe aus Krakau, Allg. Kunst-Chronik, Wien 1893 XVII.

21890. Szádeczky Lajos, Magyar ereklyék Krakkóban (węgierskie pamiątki w Krakowie), Századok 1884.

21891. Łuszczkiewicz W., Najstarszy Kraków, na podstawie badania dawnej topografii, Rocz. krak. 1899 II., Odb. Krak. 1899; — Ziemięcki T., Zamek na Wawelu i muzeum narodowe Dwutyg. nauk. 1879, Odb. Krak. 1879; — Łuszczkiewicz Wł., Trzy epoki sztuki na zamku krakowskim, Czas 1881 Nr. 2, Odb. Krak. 1881; — Łętowski L., Katedra krakowska na Wawelu, Krak. 1859; — Wojciechowski, Kościół katedralny w Krakowie, Krak. 1900, *zob. Architektura*; — Polkowski J., Skarbiec katedralny na Wawelu, Krak. 1882; — Essenwein A., Die mittelalterlichen Kunstdenkmale d. Stadt Krakau, Nürnberg 1866 (por.: Mitth. Centr. Comm., Wien 1866 XI.); — Neuwirth J., Das mittelalt. Krakau, por.: Lepszy L., Kwart hist 1899; — Kremer K., Wiadomość o ratuszu krakowskim, Rocz. tow. nauk krak. 1852 XXIII.; — Łepkowski J., Akademia Kaźmierzowska, *zob.* Nr. 18973; — Sukiennice, *zob. Architekt.*; — Tomkowicz St., Gmach Biblioteki Jagiellońskiej, Rocz. krak. 1900 IV.; — Das Jagellonicum zu Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1868 XIII.; — Bucher B., Die alten Zunft und Verkehrsordnung d. Stadt Krakau, *zob.* Nr. 17335; — Łepkowski J., Kraków i Norymberga, Teka wil. 1857—58 II. (toż po niem., Mitth. Centr. Comm. 1857); — Popiel P., O artyst. ruchu w l. 1525—27, *zob.* Nr. 21783; — Wpływ artystyczny Krakowa, Spr. hist. szt. V. str. 107; — Muczkowski J., Dwie kaplice Jagiellońskie w Krakowie, oraz najdawniejsze wizerunki Jagiełły i Jadwigi, Rocz. tow. nauk. krak. 1858 XXV.; — Zabytki sztuki drugiej połowy XVI. w., Spr. hist. szt. V str. 1; — Rozwój historyczny, por.: tamże I.—VI. (index); — (Kalinka W.) Hist. pożaru Krakowa, Krak. 1850.

21892. Głowacki J. N., 24 widoków m. Krakowa i jego okolic, z opisami historyczn. (Majeranowskiego K., tytuł i tekst polski, franc. i niem.), Krak. 1836, 2. wyd. 1848; — Monumenta regum Poloniae Cracoviensia (Groby i pomniki królów), Petropoli 1851; — Pomniki Krakowa, sztuka i starożytności, wyd. Tow. nauk. krak., Krak. 1872 (1 z.); — Album zabytków sztuki w Krakowie, 65 fot. Kriegera, Krak. 1878 t. 2; — Pokutyński F., Kościoły krakowskie, Krak. 1865 (15 tabl.), *zob. Architektura*; — Klejnoty m. Krakowa, 24 widoków Tondosa i Kossaka z tekstem Wł. Łuszczkiewicza i przedmową Sokołowskiego M., Krak. 1886 (por.: Gaz. lw. 1887 Nr. 296); — Kaczurba A., Wawel. Szesnaście pomników naszej przeszłości, z objaśn. J. K. Ehrenberga, Krak. 1892; — J. L., Przechadzka kronikarza po rynku krakowskim, Krak. 1890 (15 rycin); — Cerchowie M. i S., Pomniki Krakowa, wyd. Kopera F., por.: Chmiel. A., Wiad. num. arch. 1900 Nr. 1; Wędrowiec 1900 Nr. 17.

21893. Nowolecki A., Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa, jego przedmieść i miasta Podgórza do r. 1878, hist. objaśnieniami uzupełniony, Krak. 1878; Przewodnik po Krakowie, Krak. 1881; Rostafiński J., Przewodnik po Krakowie i okolicy, Krak. 1896.

Rocznik krakowski, zob. Nr. 21717.

Zob. Nr. 745—751, 12972—13008, 13434, 13500. 13537, 13559, 13595, 13612, 13642, 13707, 13864.

Zob. Architektura, rzeźba i t. d.

21894. Zabytki Krasiczyna, Spr. hist. szt. V.; Krasnegostawu, tamże; — Krościenka, tamże VI.; — Krosna, tamże IV., V.; — Sarna W., Opis powiatu krośnieńskiego, *zob.* Nr. 13646, 21838.

21895. **Królewiec**, *zob.* Nr. 752, 8630, 17328, Preuss. Provinzbl. 1833; — A. P., Kilka zabytków historycznych w Królewcu, Tyg. ill. 1878 VI.; — Boetticher A., Die Bau- u. Kunstdenkmäler in Königsberg, Königsb. 1897, *zob.* Nr. 21817, Spr. hist. szt. VI.

21896. Zabytki Kruszwicy, Spr. hist. szt. VI.; — Krużlowej, tamże IV.; Teka, *zob.* Nr. 21716; — Krzemieńca, *zob.* Nr. 21722; — Kryżtoporu, Spr. hist. szt. V.

21897. Łuszczkiewicz Wł., Opactwo Cystersów w Lądzie, Spr. hist. szt. III.; Zabytki, tamże IV., VI., *zob.* Nr. 754, 13338; — Laszki murowane, tamże V., VI.; — Leśniów, *zob.* Nr. 13597; — Leszno, *zob.* Nr. 13546; — Leszniów, Spr. hist. szt. V.; — Lednica, *zob.* Nr 10741; — Leżajsk, *zob. Arch.*; — Libusza koło Biecza, Spr. hist. szt. IV.; Teka, *zob.* Nr. 21716 (Lipinki, Lipnica, tamże).

21898. Wernicke E., Zur Künstlergeschichte von Liegnitz, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1894 V., *zob.* Nr. 758, 21811—21814.

21899. Lipowiec, Spr. hist. szt. III.; — Zabytki Lubina w Wielkopolsce, tamże III., VI., *zob.* Nr. 13286.

21900. **Lublin.** Zieliński Wł., Monografia, *zob. Miejscowości*; — Tenże, Kilka pamiątek, Kłosy 1879 XXIX.; — Zabytki, Spr. hist. szt. I., III., VI., *zob.* Nr. 765, 13150, 13447, 13505, 13545, 13617, 13643, 17252, 21827.

21901. Zabytki Lubuszy, Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 756, 13061—13065, 13344; — Lubiąża, *zob.* Nr. 13347.

21902. **Lwów.** Martynowski Fr., Lwów wobec sztuki, Przew. nauk. lit. 1877; — Ło-

ziński Wł., Lwów starożytny, *zob.* Nr. 17261; — Tenże, Sztuka lwowska w XVI. i XVII. w., Lwów 1898; — Zabytki sztuki we Lwowie, Spr. hist. szt. III.–VI.; Teka, *zob.* Nr. 21715, *zob. Architektura, rzeźba* i t. d.; *zob.* Nr. 761, 13119—13133, 13297, 13444, 13544, 13552, 13622, 13699, 13871, 17257–263, 21721.

21903. Zabytki Łańcuta, Spr. hist. szt. V., VI., *zob.* Nr. 21721; — w Łagiewnikach, *zob.* Nr. 13505.

21904. **Łęczyca.** Opis Łęczycy w Kalend. pol. Fr. Radziszewskiego na r. 1834, Warsz. 1833; — Łuszczkiewicz Wł., Kościół kolegiacki, Spr. hist. szt. I.; — Witanowski Rawicz M., Monografia Łęczycy, Krak. 1899, *zob. Miejscowości*; — Zabytki, Spr. hist. szt. t. VI.

21905. Pałac królewski w Łobzowie, Spr. hist. szt. IV.; — Flatt O., Opis miasta Łodzi, Warsz. 1853; — Rowiński Wł., Parafia staromilska w Łodzi, Tyg. ill. 1897; — Gawarecki, Pamiątki hist. Łowicza, Athen. Kraszewskiego 1845 II., *zob.* Nr. 12949; — Stecki, Łuck, *zob.* Nr. 17273; — Wejnert A., Łuków, *zob.* Nr. 13618.

21906. Kościół na Łysej Górze, *zob.* Nr. 13280—13283.

21907. **Malborg**, *zob.* Nr. 10508, 13741 do 13867, 17333, 21816 (por.: Tesdorpf W., Die Wiederherstellung der Marienburg mit Zusammenstellung der Literatur über die Marienburg, Königsb. 1895).

21908. Zabytki Miechowa, Spr. hist. szt. IV., *zob.* Nr. 767, 13311; — Łuszczkiewicz Wł., Kościół w Mogilnie, *zob.* Nr. 13285, 21802, Spr. hist szt. I., VI.; — Mogiła pod Krakowem, tamże V., VI., *zob.* Nr. 769, 13362 i *Architektura*; — Kozłowski K., Mogiła pod Łęgonicami nad Pilicą, Kłosy XIII.

21909. Zabytki Niepołomic, Spr. hist. szt. I., II., V., VI.; — Zamek, *zob. Architektura.*

21910. Zabytki Nieświeża, Tyg. petersb. 1846 XXXIV., *zob.* Nr. 3380; — Pawłowicz E., O Nowogródku, Gaz. lw. 1898 Nr. 28, 96; – Jasieńczyk, Jeszcze o Nowogródku, Kraj 1898 Nr. 11; — Nowy Sącz, *zob.* Sącz.

21911. Zamek w Olesku, Teka, *zob.* Nr. 21715, *zob. Architektura*; — Klasztor, *zob.* Nr. 13646.

21912. Zabytki Oliwy Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 773, 11347; — Hirsch T., Beiträge zur Geschichte westpreussischer Kunstbauten (I. Th.: Kloster Oliva), Danzig 1850.

21913. Siarkowski Wł. ks., Nieznane pamiątki historyczne niektórych kościołów powiatu olkuskiego, Bibl. warsz. 1877 II., *zob.* Nr. 10266.

21914. Klasztor w Ołoboku, *zob.* Nr. 13387.

21915. Fudalewski Wł., Miasto Opatów, Warsz. 1895 (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Prz. pol. 1896 II.; Fijałek J., Kwart. hist. 1898); – Łuszczkiewicz Wł., Kościół kolegiacki św. Marcina w Opatowie, Spr. hist. szt. VI. str. 17–42 Odb. Krak. 1896, *zob. Architektura.*

21916. Zabytki Opoczna, Spr. hist. szt. IV., V.; — Gawarecki H., Oporów, *zob.* Nr. 13594; — Zabytki Ostroga na Wołyniu, Spr. hist. szt. III.

21917. Zabytki Paczołtowic koło Krzeszowic, Spr. hist. szt. IV.; — Paradyża, *zob.* Nr. 13655; — Pelplina, *zob.* Nr. 13365.

21918. Ziemba K., Pińczów, jego dzieje i budowle, Wędrowiec 1897 Nr. 32.

21919. Zabytki Piotrkowa, *zob.* Nr. 21805, *zob.* też Nr. 13504, 13608.

21920. **Płock.** Gawarecki W. H., Pisma historyczne, Warsz. 1824, *zob.* Nr. 779; — Kilka rysów i pamiątek (Płock), Czas 1853 Nr. 209 i n.; — Płock, Ognisko sztuki, Spr. hist. szt. IV.; — Sokołowski M, Katedra płocka, *zob.* Nr. 21784; — Zabytki, Spr. hist. szt. IV.—VI., *zob.* Nr. 13032–13043, 21722.

21921. Zabytki Podhajec, *zob.* Nr. 21838.

21922. **Podhorce.** Kryczyński Wł., Zamek w Podhorcach, Złoczów, Bibl. powsz. Nr. 135—136; Spr. hist. szt. IV., V., *zob. Architektura.*

21923. Barącz S., Klasztor w Podkamieniu, *zob.* Nr. 13454—13457.

21924. **Poznań.** Kothe J. u. Warschauer A., *zob.* Nr. 21803; — Ehrenberg, *zob.* Nr. 21802; — Spr. hist. szt. I., III., IV., VI.; — Geissler R., Album von Posen, Posen 1872; — Przechadzki po mieście Poznaniu, części 5, Dz. pozn. 1892 Nr. 1—11, Odb Pozn. 1892; — Kozłowski K., Przewodnik po Poznaniu i okolicy, Pozn. 1893, *zob.* Nr. 782, 12952–12971, 13442, 13504, 13540, 13604, 13729, 13734, 13867, 17224.

21925. Zabytki Prandocina pod Słomnikami, Spr. hist. szt. IV., VI.; — Gawarecki, Prasnysz, *zob.* Nr. 13607.

21926. **Przemyśl**, Spr. hist. szt V., *zob.* Nr. 784—787, 13134–13144, 13501, 17264.

21927. Zabytki Przeworska, Spr. hist. szt. V., VI., *zob.* Nr. 13620; — Ptaszkowej, Teka, *zob.* Nr. 21716.

21928. **Puławy.** Sybilla w Puławach, *zob.* Nr. 91, 18448, Spr. hist. szt. VI.; — Stanisław Z...ki, Starożytności Sybilli, Wanda, tyg., Warsz. 1828 I.; — Grzegorzewska S., Dziesięć dni w Puławach w r. 1828, Prz. pol. 1898 I.; — Jelinek E., Pulavy, polské Athény, Zlata Praha 1894 Nr. 47.

21929. Zabytki Radomia, *zob.* Nr. 21828, Spr. hist. szt. VI.; Zbiory, *zob.* Nr. 21722, *zob.* też Nr. 788; — Zabytki Rawy w Piotrkowskiem, Spr. hist. szt. VI.

21930. **Rewel.** Nottbeck E. u. Neumann W., Geschichte und Kunstdenkmäler d. Stadt Reval, por.: Sitzb. d. Ges. f. Gesch. u. Alterthumsk. d. Ostseeprov. Russlands 1897, 1898, *zob.* Nr. 792, 11159.

21931. Zabytki Rogoźna, *zob.* Nr. 21802; — Ropy, Spr. hist. szt. IV.; Teka, *zob.* Nr. 21716; - Rozembarku, Spr. hist. szt. V.; — Rudy pod Wieluniem, tamże IV., VI.

21932. **Ryga.** Neumann W., Das mittelalterliche Riga, Berlin 1892 (por.: Manteuffel G, Kwart. hist. 1893); — Mettig, Gesch. d. Stadt Riga (por.: B., Sybels H. Z. LXXXIII.), *zob.* Nr. 793, 13206, 15002, 17336, 21722.

21933. Witanowski, Zabytki Rytwian, Wędrowiec 1899 Nr. 13.

21934. Zabytki Rzeszowa, Spr. hist. szt t. V.

21935. Łepkowski J., Opis archeologiczny Tarnowa i obu Sączów, Wildta Kal. pow., Krak. 1857, *zob.* Nr. 10268, 11263; — Stary Sącz, Spr. hist. szt. IV.—VI.; — Nowy Sącz, tamże IV.; — Sygański J. ks, Nowy Sącz, jego dzieje i pamiątki, N. Sącz 1892; — Tenże, Nowy Sącz w epoce Wazów. Przew. nauk. lit. 1899, Odb. N. Sącz 1899 (por. rec.: Łuszczkiewicz W., Prz. pol. 1893 I.), *zob* Nr. 796, 13715.

21936. **Sandomierz.** Łuszczkiewicz Wł., Kościół św. Jakóba, Spr. hist. szt. II. str. 27—51; — Zabytki, tamże IV.—VI.; — Z pamiątek Sandomierza, Tyg. powsz. 1879, 1883; — Gryf, Sandomierz, Tyg. ill. 1899 Nr. 36, *zob.* Nr. 13295, 13439, 13709, 21760.

21937. Zabytki Sanoka, Spr. hist. szt. V.; — Sękowej, tamże IV.; Teka, *zob.* Nr. 21716; — Sieciechowa, *zob.* Nr. 13284; — Siedlisk, Teka, *zob.* Nr. 21716.

21938. Zabytki Sieradza, Spr. hist. szt. t. VI., Kaliszanin 1885 Nr. 29.

21939. Zabytki Siewierza nad Przemszą, Spr. hist. szt. VI.; — Skotnik w Sandomierskiem, tamże III.; — Skrzyszowa, tamże t. V.

21940. **Słuck.** Serno-Sołowiewicz, Słuck i jewo swiatyni, istoriczeskij oczerk, Wilno 1896, *zob.* Nr. 3806, 3895.

21941. Zabytki Śniatyna, *zob.* Nr. 21838; — Sokala, Spr. hist. szt. V.; Zachariewicz J., *zob.* Nr. 21836; Sokalski, *zob.* Nr. 21838.

21942. **Staniątki,** *zob.* Nr. 805, 13293.

21943. Barącz S., Pamiątki m. Stanisławowa, Lwów 1858 (por.: Rozm., Lwów 1858), *zob.* Nr. 13686, 17265.

21944. Łuszczkiewicz Wł., Kościół we wsi Staremiasto pod Koninem, Spr. hist. szt. IV.; - Staromiejskie pod Samborem, *zob.* Nr. 21838.

21945. Zabytki Stobnicy, Spr. hist. szt. VI.; — Łempicki A., Średniowieczne zabytki w Stopnickiem, Czas 1864 Nr. 31.

21946. **Strzelno.** Łuszczkiewicz Wł., Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach, Krak. 1876, *zob.* Nr. 22000; — Zabytki, Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 13408.

21947. Zabytki Strzyżowa, Spr. hist. szt. V.

21948. **Sulejów.** Łuszczkiewicz Wł., Opactwo Sulejowskie, Spr. hist. szt. I.; — Zabytki, tamże VI., *zob.* Nr. 13349.

21949. Zabytki Szalowej, Teka, *zob.* Nr. 21716; - Pług A., Szczerbice, Kłosy 1879 XXVIII.; — Szczepanów w Brzeskiem, Spr. hist. szt. VI.; — Szczyrzyc, tamże V., *zob.* Nr. 13373, 13624; — Szydłowiec, tamże VI.; — Szymbark, Teka, *zob.* Nr. 21716.

21950. Zabytki Tarnawy, Spr. hist. szt. VI.

21951. **Tarnopol.** Rocznik Kółka naukowego w Tarnopolu, Tarnopol 1892—1894; — Zabytki, Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 17267.

21952. **Tarnów.** Łepkowski J., *zob.* Nr. 21935; — Zabytki, Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 45, Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 13615

21953. **Toruń.** Koerner, Thorn u. seine Baudenkmäler, Thorn 1879, *zob.* Nr. 807, 13299, 17312—17318; — Zabytki, Spr. hist. szt. VI.

21954. Bielowski, Pamiątki Trembowelskie, Kółko rodzinne 1860 (por.: Czas 1860 z 4. kwietn., *zob.* Nr. 21838.

21955. Klasztor Cystersek w Trzebnicy, *zob.* Nr. 13384; — Zabytki Trzemeszna, *zob.* Nr. 13306, 21802, Spr. hist. szt. V., VI.; — Zabytki Tumu pod Łęczycą, tamże t. I., *zob.* Nr. 22045.

21956. **Tyniec,** Spr. hist. szt. V., VI., *zob.* Nr. 809—812, 13276.

21957. Zabytki Wąchocka, Spr. hist. szt. V., VI.

21958. Zabytki Wadowic, *zob.* Nr. 10270, 11265, 13359; — Wągrowiecki klasztor, *zob.* Nr. 13340.

21959. **Warszawa.** Gołębiowski Ł., Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy (plan i 6 widoków), Kalendarzyk polityczny 1826, Odb. Warsz. 1826, 2. wyd. 1827; — Opis zamku, tamże na r. 1845; —

Opis Starego miasta, tamże na r. 1847; — Wejnert A., Starożytności warszawskie, *zob.* Nr. 16965 i 17231 (por. rec.: Maciejowski W. A., Athen. 1848 V., 1849 IV.; Lisowski St., Bibl. warsz. 1850 I.); — Tenże, Pogląd na postać miasta Warszawy, Warsz. 1850; — Rastawiecki E., Spominki historyczne, *zob.* Nr. 21748 (O zamku warsz., Bibl. warsz. 1853 I.); — Bartoszewicz J., Kościoły, Warsz. 1855–7; — Op. dom., Warsz. 1865–1868 (pomniki); — Zabytki Warszawy, Spr. hist. szt. III.–VI.; — Martynowski, Starożytny zabytek, Kuryer warsz. 1883 Nr. 206; — K. W., Były zamek królewski w Warszawie, Wędrowiec 1895; — Kraushar A., Zabytki warszawskie, Tyg. ill. 1898–1900; — Gomulicki W., Z dziejów Warszawy, tamże 1899 Nr. 18 i n, *zob. Architektura.*

21960. Celichowski Z., Gościniec abo opisanie Warszawy przez Jarzemskiego w r. 1643, Upominek El. Orzeszkowej, Krak.-Petersb. 1893; — Kolberg W., Kilka badań, Bibl. warsz. 1870 I., Odb. Warsz. 1870; — Wójcicki K. Wł., Okolice Warszawy, tamże 1876 IV.; — Gomulicki W., Z dziejów Warszawy, Tyg. ill. 1899 Nr. 32 i nast.; — Kadees, Z przeszłości Warszawy, Wędrowiec 1899 Nr. 22; — Kraushar A., Z dziejów Warszawy, Kraj 1899 Nr. 6; — Przyborowski W., Z przeszłości Warszawy, War. 1899.

21961. Wójcicki K. Wł, Album warszawskie, Warsz. 1845; — Wzory techniczne Warszawy, Warsz. 1876; — Marconi, *zob.* Nr. 21760; — Czajewski W., Warszawa ilustrowana, Warsz. 1895, 1897 t. 2; — Najnowszy przewodnik po Warsz. (wyd. A. Orłowskiego i J. H. Nasierowskiego), Warsz. 1900.

21962. Kurowski F. Ks, Pamiątki Warszawy (rękop. w 4 tomach), E.

Zob. Nr. 100—103, 13450, 13551, 13596, 13605, 13641, 13687, 13710, 13722, 13726, 13730, 17230—17236, 21722.

21963. Zabytki Wielogłowy w Sądeckiem, Spr. hist. szt. IV.; — Wilczyska pod Grybowem, tamże i Teka, *zob.* Nr. 21716.

21964. Witanowski M, Wigry, Wędrowiec 1899 Nr. 4, *zob.* Nr. 13667.

21965. **Willanów**, Album widoków i pamiątek, *zob.* Nr. 21722; — Marconi, *zob.* Nr. 21760; — Zabytki, Spr. hist. szt. VI., *zob. Architektura*

21966. **Wilno.** Januszewicz M, Starożytności miasta Wilna (40 rycin i opis polski i ross), Wilno 1837; — Kirkor A., Wilno, *zob.* Nr. 21852; — Baliński M., Historya Wilna, *zob.* Nr. 17280; — Kraszewski J. I., Wilno, *zob.* Nr. 17281.

21967. Wilno i okolice, *zob.* Nr. 10447; — Jel. Al., Garść pamiątek podwileńskich, Kraj 1884 Nr. 21; — Zabytki, Spr. hist. szt. III.—VI.

21968. Wilczyński J. K., Album de Vilna, Album wileńskie czyli zbiór rycin i t. d. (1857); — Kirkor A. H., Album wileńskie, Wilno 1858.

Ostrobrama, zob. Nr. 13966.

Zob. Nr. 106, 13166–13189, 13513, 13672, 13689, 13872, 17278, 21722.

21969. D. D., Starożytne pamiątki w okolicach Wiłkomierza, Athen. Krasz. 1850 I.

21970. Zabytki Wiślicy, Spr. hist. szt. VI.; — Wiśnicza (starego i nowego), tamże V.; — Hłasko St., Z wycieczki do Witebska, Kraj 1898 Nr. 11, *zob.* Nr. 17289, 21722.

21971. Zabytki Włocławka, Spr. hist. szt. IV.–VI.

21972. Tomkowicz St. i Lindquest H., Szczątki zameczka Wołek, Spr. hist. szt. t. III.; — Wróblewice, *zob.* Nr. 5386.

21973. **Wrocław.** Lutsch H., Die Kunstdenkmäler d. Stadt Breslau, *zob.* Nr. 21811; — Tenże, Breslau, ein Führer durch die Stadt, 1862 (por.: Schnaase K, Mitth. Centr. Comm., Wien 1862 VII.); — Mntschr. f. u. v. Schlesien 1829; — Schles. Provinzbl. 1837 do 1841; — Silesia 1841; — Frycz J. M., Wszechnica wrocławska, Tyg. ill. 1861 III.; — Zabytki, Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 21, 112, 817—822, 13009–13031, 13404, 13440, 13717, 21722.

21974. Strzelecki K., Zamość i jego pamiątki, Tyg. ill. 1878.

21975. Zabytki Zabłudowa, Spr. hist. szt. V.; — Załuża pod Zbarażem, tamże V.; — Zawichostu, tamże IV., *zob.* Nr. 13506; — Zbyszyc nad Dunajcem, tamże V.; — Heumann St., Wiadomość o parafii Zembrzyce nad Skawą tudzież o kościele i obrazie M. B., Krak. 1898 (por. rec.: Łuszczkiewicz, Prz. pol. 1898 I.; Fijałek J., Kwart. hist. 1898).

21976. Zabytki Zwierzyńca pod Krakowem, Spr. hist. szt. IV., VI.; — Zwolenia, tamże VI.; — Żarnowa, tamże IV.; — Żnina, *zob.* Nr. 21802.

21977. **Żółkiew.** Barącz S., Pamiątki miasta Żółkwi, Lwów 1852, 2. wyd. 1877 (por. rec.: Dz. lit. 1852); — Stadnicki A, Pamiętniki miasta Żółkwi, Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 34, 35; — Szneider A., Starożytności m. Żółkwi, Lwów 1867; — Z wycieczki do Żółkwi, Czas, 1866 Nr. 191; — Zabytki, tamże 1868 Nr. 51; — Szajnok, Kościół farny w Żółkwi, Lwów 1869; — Spr. hist. szt. IV., V.; — Zubrzycki J., Architekt 1900; — Album żółkiewskie, por.: Czas 1867 Nr 233, Kłosy t. X.

Zob. dział: Architektura (kościoły, budowle świeckie) i Miejscowości.

C. Architektura czyli budownictwo w Polsce.

(a: Dzieła ogólne, bibliografia, czasopisma, zarysy architektury, słowniki; architekci).

Dzieła ogólne, odnoszące się do historyi architektury, zob. Nr. 21567 (bibliografia), 21595, 21615, 21647–21665.

Bibliografia i wydawnictwa tyczące się hist. architektury w Polsce, zob. Nr. 21709 do 21717.

21978. **Architekt**, miesięcznik poświęcony architekturze, budownictwu i przemysłowi artystycznemu (red. Ekielski Wł.), Krak. od r. 1900; — Przyczynki: Dziennik politechniczny, Warsz. 1861—1862; Czasop. tow. technicznego we Lwowie, Lwów od r. 1874; Przegląd techniczny, Warsz. od r. 1875; Dźwignia, Lwów 1877—1882, ciąg dalszy jako: Czasop. techniczne, Lwów od r. 1883; Czasop. tow. techn. krak., Krak. od r. 1880; Inżenierya. Warsz. 1880 - 1885.

Wzory, albumy i atlasy architektoniczne, zob. Nr. 21755–21761.

Inwentaryzacya pomników budownictwa w dzielnicach Polski, zob. Nr. 21801 - 21860.

21979. Krótka nauka budownictwa, Krak. 1559 (przedr. Podczaszyński w: Pam. sztuk pięknych, War. 1854); — Wąsowski, Calletectonicorum seu de pulchro Architecturae compendio, Posn. 1678 (DS.).

21980. **Solski S. X.**, Architekt polski, Krak. 1690 DS.

2198'. Zdzański K., Elementa architektury Lwów 1749; — Rogaliński J., O sztuce budow.. Warsz. 1764, 1775 (DS.).

21982. Strawiński Flor. i Wołłowicz And., Exércice sur l'architecture, Vars. 1767 DS.

21983. Szulc M., Mowa o architekturze na publ. pos. Uniw., 1801, *zob.* Nr. 16589.

21984. Sierakowski Seb., Architektura, Krak. 1796, 1812 t. 2; — Kado M., Recenzya Architektury Sierakowskiego, War. 1815; — Tenże, O początku pomników architektonicznych, Warsz. 1823.

21985. Podczaszyński K., Początki architektury, Wilno 1828.

21986. **Żebrawski T.**, Słownik wyrazów technicznych, tyczących się budownictwa, Kraków 1883, *zob.* Nr. 21766.

21987. Zur Terminologie der christlichen Baustyle in Polen, *zob.* Nr. 21766.

21988. **Kołaczkowski J.**, O architektach i budowniczych w dawnej Polsce, Przew. nauk. lit., Lwów 1884.

21989. **Łuszczkiewicz Wł.**, Architekci zakonni XIII. w. w Polsce i pozostałe ich prace, Rocz. Akad. um. krak. 1889, Odb. Krak. 1890.

21990. **Budowniczowie**: Cystersi, Spr. hist. szt., I; — Włoscy budowniczowie i kamieniarze, tamże II., V.; — Wypisy archiwalne, odnoszące się do dat i działalności budowniczych i mularzy Niemców i Włochów w Krakowie w 1432–1596, tamże IV.; Toż w latach 1527—1537, tamże IV.; — Lwowscy budowniczowie od XIV.—XVII. w., tamże V.; — Łoziński Wł., Sztuka lwowska, *zob.* Nr. 22015.

21991. Łopaciński H., Z dziejów cechu mularskiego w Lublinie, Spr. hist. szt VI., Odb. Krak. 1899; — Znaki kamieniarskie, tamże.

21992. **Architekci**, budowniczowie, kamieniarze wymienieni w Spr. hist. szt.:

Wiek XIV.: Doring, murator lwowski r. 1383—84, V., VI.: — Henricus Steijumaczce (Steinmetzer) we Lwowie r. 1309, V.; — Kaldherberger Piotr, budowniczy r. 1393 do 1409, V.; — Niczko, murator we Lwowie r. 1384, V.; — Parler Henryk, budowniczy w Pradze, Bernie, Medyolanie i Krak. (1387, 1391, 1394—1397), VI.; — Stephanus, murator we Lwowie r. 1386, V.; — Wacław dict. Clepacz, cieśla-budown. w Przeworsku (1396), VI.; — Poczta Jakub (1398) VI.; — Wassirfurer Joannes, murator we Lwowie r. 1388, V.

Wiek XV.: Alvisio, budowniczy medyolański w Moskwie (XV. w.), VI.; — Bem Just, kamieniarz krak. (1490), VI.; — Brand Hans, snycerz i budowniczy (1484—1486), VI.; — Hannus von Cöln, murator r. 1493, IV.; — Czorn Michael, murator we Lwowie r. 1444, V.; — Mączka Maciej, budowniczy cieśla w Mogile r. 1466, V.; — Mikołaj, cieśla z Poznania, budowniczy zamku Kornika r. 1426, III; — Parler Piotr, budowniczy i rzeźbiarz pragski, VI.; — Polner Niclas, murator de prope Frewdental r. 1432, IV; — Sommerfeld Piotr(1473), VI.; — Stephan Steinmetz (1497), IV.; — Tyrold Mikołaj, murarz gdański w Warszawie (1473), VI.; — Wissenberg (1414), IV.; — Jan z Wrocławia, budowniczy z XV. w., IV.

Wiek XVI.: Albertus, architector r. 1557, IV.; — Albertus, murator r. 1565, IV.; — Alemanus, magister artis architectorie r. 1515, V.; — Ambrosius, murator Almanus r. 1572 i 1575, IV.; — Andreas, architector r. 1576, IV.; — Antonius Almanus Vernensis, murator r. 1572, IV.; — Arcani Gasparo, murator de Mesoco vel Masauchi oppido Rheatarum

r. 1593, IV.; — Andreas v. Bach, murator r. 1534, IV.; — Bachem Jacobus de Colonia, lapicida r. 1505, IV.; — Baldi Julius, murator r. 1594, IV.; — Baran Stanisław, mularz r. 1568, II; — Bartholomaeus, mularius we Lwowie r. 1594, V.; — Bayer Rupert. liwerant marmurów salzburskich (XVI. w.), VI.; — Benedictus, murator r. 1526, I.; — Bartolomeo Berecci, architekt kapl. Zygmunt., Czas 1879 Nr. 65, IV., *zob* Nr. 21783; — Bianchi Andrea murator Italus de oppido Brieni r. 1596, IV.; — Bianchi Pietro, murator r. 1593, IV.; — Bleiling Joannes, murator de Poznania r. 1529, IV.; — Bossi Anzelmo, lapicida r. 1574, IV.; — Bossi Giulio, lapicida r. 1574, IV.; — Bossi Pietro, lapicida r. 1574, IV.; — Brudni Marcin, murarz lubelski (1571), VI.; — Brzezyna olim filius Stanislaus zwany Staszkiem, lapicida r. 1525, IV.; — Camillus, architekt włoski w Polsce r. 1549, VI.; — Canavesi Giorgio, murator r. 1593, IV.; — Canavesi Hieronimus iunior (syn), lapicida r. 1573, IV.; — Canavesi Hieronimus senior de Mediolano, lapicida r. 1574, IV.; — Caratti (Kara) Martino czyli Marcin Kara, lapicida r. 1573, IV.; — de Castiglione Mikołaj, budowniczy, Włoch, V.; — Cichoń Jan, bud. krak., V.; — Czech Mart. (1566), IV.; — Czipser Jerzy, murator r. 1517, IV.; — Dęga Stan., budowniczy krak. XVI. w., V.; — Dellamola Domenico, lapicida r. 1574, IV.; — Despius Sebastyan, murarz lubelski (1588), VI.; — Ferrovore Tomasz, budowniczy, Włoch, V.; — Fiesole (Phisolanus) Antoni da, budowniczy, Włoch, V.; — Fiesole Filip da. budowniczy, Włoch, V.; — Flak Stan., budowniczy krak., V.; — Wyjątek z inwentarza rzeczy pozostałych po Stanisławie Flaku, obywatelu i mu arzu krak., IV.; Florentczyk Wilhelm, budowniczy, V.; — Franciscus Italus, murarz lubelski (1571) VI.; — Franciszek, Włoch, budowniczy pałaców na Wawelu, I. i IV.; — Frankenstein Jan, architekt kr. Henryka Wal. (1574), VI.; — Frankenstein Joannes, architekt, IV.; — Fruoff Hans, murator de Crosna r. 1529, IV.; — Fryderyk, architekt w Wilnie i Gdańsku r. 1548, V.; — von Fulda Hannes, murator r. 1511, IV.; — Gabriel, murator r. 1565, IV.; — Geringa Jacobus, murator r. 1582, Almanus, IV.; — Gianotis Bernardino de, architekt w Płocku (1531), IV., V., VI.; — de Giannotis Jan, architekt r. 1531, V.; — Gregorius, murator r 1527, IV.; — Gucci Aleksander, budowniczy krak. (1561, 1562), V., VI; — Guiciardini Galeotti, budowniczy, Włoch, V.; — Gwar Albert, murarz lubelski (1571), VI.; — Iluzano Bernardo, lapicida r. 1574, IV.; — Jan, konwers domikański, architekt kaplicy św. Jacka w Krakowie, IV.; — Joannes. architector civitatis Crac. r. 1565, IV.; — Joannes, lapicida italicus r. 1524, I.; Joannes, architector r. 1557. IV.; — Joannes Italus, murator we Lwowie r. 1582, V.; — Joannes Sigm. z Naudersz w Tyrolu murator r. 1590, IV.; — Karpik, murarz lubelski (1571), VI.; — Kazimierczyk Jakób, uczeń budown., V.; — Kirchstein z Podzamcza Wacław, uczeń budown., V.; — z Kleparza Mateusz, mistrz murator r. 1594, IV.; — Kobilka Mathias. murator r. 1565, IV.; — Konobka Stanisław, murator r. 1517, IV.; — Kuntz Jan (Tincher, Glucz), budowniczy, V.; — de Laboreto Giovanni, murator r. 1594, IV.; — Laurentius. murator r. 1563, IV; — Litwinek Augustyn, budowniczy V.; — Lorens Italus, murator we Lwowie r. 1589, V.; — della Lora Franciszek, architekt, I., IV.; — Lwowczyk Tomasz, budowniczy król. XVI. w., V.; — Lytffyn Joannes, murator r. 1539, IV.; — Lyvocha Martinus, murator r. 1535, IV.; — Mathias, architektor r. 1557, IV.; — Mathias, architektor r. 1563, IV.; — Mathias, murator r. 1565, IV; — Meazzi Ambrogio Mediolanensis, lapicida et murator r. 1584, IV.; — Meazzi Jakób, kam. r. 1596, IV.; — Melcher (1507), IV.; — Mezzo Pietro, Italus, murator r. 1581, II.; — de Monte Jacobus, Italus, murator r. 1560, IV.; — Morosi Antoni, bud. krak. (1562), V., VI.; — Nicolaus, murator r. 1557, IV.; — Nieri Giorgio, lapicida r. 1574, IV.; — Nierychły Stan., budowniczy krak. XVI. w., V.; — Padovano Jan Marya, budowniczy i rzeźbiarz, V.; — Paulus, architektor r. 1557, IV.; — Pello Lud. (1594), IV.; — Pempowski Ambr., bud. krak., V.; — Pencznaur Simon, kam. XVI. w., IV.; — Petrini Giovanni Battista, murator r 1581, IV.; — Petrus, murator de Septemcastris r. 1505, IV.; — Pieczeński Ambrosius, architectorum socius r. 1563, IV.; — Piekarski Wojciech, budowniczy krak., V.; — Pievo Bernardo, lapicida r. 1574, IV.; — Piotr Włoch, mularz r. 1568, II., IV.; — Pruss Hannes de Vilna, murator r. 1518, IV.; — Pruss Mathias, murator de villa Malanowa in Prussia r. 1538, IV.; — Pusch Thomas, murator de Miszna r. 1517, IV.; — Quadro da Lugano Jan Baptysta, architekt r. 1550, III., IV.; — Radwański Ben. r. 1565, IV.; — Reitin J. (1581), IV.; — Rigwicz Paulus, murator r. 1566, IV.; — de Robore Tom., bud. krak. (1561), VI.; — Roksolańczyk Seweryn, architekt Dominikanin, IV.; — del Ronchi Aleksander, kamien arz r 1590, IV.; — del Ronchi Antonio, murator de Lugano r. 1574, IV.; — del Ronchi Nicolo, murator r. 1578, IV.; — del Ronchi Pietro Antonio, murator r. 1578, IV.; — Ronlt Piotr, Mediolańczyk, budowniczy r. 1560, V.; — Santi, Włoch, murarz r. 1568, II.; — Scharczek Hanus von Gwetel, Austriae, murator r. 1533, IV.; — Schweidnitz Nic. (1532), IV.; — de Senis Jan, bud., Włoch, V.; — di Simonis Giov., murator r. 1590, IV.; — Słoński Gabr., arch. krak. XVI. w., IV. [Wdowiszewski J.. Gabryel Słoński, architekt krak. XVI. w., Spr. kom. hist. szt. V. (1891)]; — Sobiepan Tomasz, budowniczy krak. XVI. w., V.; — Stefan, murator r. 1518,

IV.; — Suprigan Jakób, murarz lubelski (1571), VI.; — Świętkowicz Mat., kam. r. 1596, IV.; — Szisczicz r. 1539, IV.; — Szydłowski Seb., mistrz mul. r. 1596, IV.; — Tolman Andrzej, architectus, pixidarius et centurio (1553), VI.; — Tomas Italus, budowniczy, V.; — Tomasz, architekt zamku niepołomskiego, II.; — z Urzędowa Michałowicz Jan, budowniczy, V.; — Valentinus, murator r. 1537, IV.; — Villani Jacobus, lapicida włoski w Tarnowie, V.; — Warosz Tomasz, budowniczy krak. XVI. w., V.; — Zapis Adam, mularz r. 1594, IV.; — Zapis Szymon, syn i uczeń poprzedniego, r. 1594 IV.

Wiek XVII.: Balarino Giorgio de Ostravia, kamieniarz (1618), VI.; — Balin Jakób, murarz lubelski (1605), VI.; — Baudarth Paweł, architekt, V.; — Bernardoni Jan Marya z Como, Jezuita, architekt, V.; — Bonay Piotr, murarz lubelski (1605), VI.; — Bonifacy, Bernardyn, ceglarz (1647), VI.; — Boratini Tytus Livius, budowniczy r. 1621, V.; — Bucenius Józef, architekt, V.; — Cangerle v. Gangirle Jan murarz lubelski (1634, 1662), VI.; — Castelli Andrzej, kamieniarz krak. (1630), VI.; - Certa Tomasz, murarz lubelski (1634), VI.; — Chincofschi (Kinkowski?) Giovani, kamieniarz na Bielanach p. Krakowem (1618), VI.; — Demereto Laurentius de Santo, murator, V.; — Detremandzul Augustyn, murarz lubelski (1605), VI.; — Didziudes Floryan, murarz lubelski (1605), VI.; — Dudkowicz Jan, murarz lubelski (1605), VI.; — Egier Melchior, murarz lubelski (1634), VI.; — Fontana Albin, budowniczy, Włoch r. 1611, IV.; — Frigidianus, budowniczy, V.; — Fuga Ferdinando, architekt włoski (1699–1780), VI.; — Galon Piotr, murarz lubelski (1634, 1671), VI.; — de Gre Dominik, murarz lubelski (1634), VI.; — Jakób, kamieniarz na Bielanach p. Krakowem (1630), VI.; — Jachim, murarz lubelski (1634, 1662), VI.; Jarzemski Adam, budowniczy, V; — Juan Maria, budowniczy (XVII. w.) w Walditz w Czechach, VI.; Kolanowicz Maciej, murarz lubelski (1605), VI.; — Krzaczek Jędrzej, mularz r. 1645, IV.; — Lackowicz Tomasz, kamieniarz r. 1606, IV.; — Laitner Jan, murator r. 1622, IV.; — Langierowicz Wojciech, murarz lubelski (1691), VI.; — Lenartowicz Wojciech, murarz lubelski (1634), VI.; — Lenc Georgius, murarz lubelski (1691), VI.; — Litwinek Stanisław, murarz lubelski (1605), VI.; — Locci Augustyn, budowniczy krak., V. i VI.; — Marten Vilhelmus, civis Elbingensis, lapicida r. 1619, III. [List króla Zygmunta III. z r. 1616 do arcyksięcia Albrechta, wielkorządcy Niederlandów, w sprawie W. Marten. lapicidy]; — Meretor Laurentius de Sene in Grisonia, budowniczy, V.; — Mucini Franciszek, murarz r. 1645, IV.; — Negowicz Adam, kamieniarz w Czerny (1675), VI.; — Norblin Józef, architekt warszawski, VI.; — Norblin Jan, syn poprzedniego, VI.; — Nurski Jan, murarz lubelski (1691), VI.; — von Poene Henricus, architekt z Flandryi r. 1626, III. [List królewicza polskiego Władysława z r. 1626 do gubernatorki Flandryi, arcyksiężnej Klary Eugenii, w sprawie Henryka von Peene, architekta flamandzkiego, sprowadzonego do Polski przez ks. Jerzego Zbaraskiego]; — Petreni Giovanni Battista, mularz, obywatel Kazimierza, r. 1608, IV.; — Płachecki Bartłomiej, kamieniarz r. 1606, IV.; — Poloszy Walenty, murarz lubelski (1634), VI.; — Pompeo, architekt włoski w Gostyniu r. 1673, IV.; — Rys Andrzej, murarz lubelski (1634), VI.; — Sebregondis Niccolo, budowniczy czeski (XVII. w.), VI.; — Senes Wawrzyniec (Lurens), budowniczy r. 1645, V.; — Skoler Jędrzej, murarz lubelski (1605), VI.; — Skrzekowicz Adam, kamieniarz r. 1606, IV.; — Solari Franciszek, budowniczy XVII. w., V.; — Solari Jakób, architekt r. 1659, V.; — Solski Stanisław ks., Jezuita, budowniczy XVII. w., V.; — Spezza Andrzej, budowniczy w Bielanach (1618), Pradze czes. i w Walditz (1627), VI.; — Stella Giovani da Melano, architetto premiato dal re di Polonia nel 1665, IV.; — Strener Laurentius, murator r. 1603, IV.; — Succatori Jan, budowniczy, V.; — Succatori Jan, budowniczy królewski na Bielanach pod Krakowem, VI.; — Suknica Walenty, murarz lubelski (1634), VI.; — Świętkowicz Samuel, kamieniarz r. 1606 IV.; — Tilman, Luksemburczyk, budowniczy, V.; — Tincher Jan, patrz Kuntz Jan, budowniczy, V.; — Trauersi Piotr, murarz lubelski (1605), VI.; — de Tremenzol Jakób, murarz lubelski (1634), VI.; — Volgensztainer Tobiasz, murarz lubelski (1671), VI.; — Willemson Marcin, kamieniarz (lapicida) elbląski r. 1630, V.; — Witkowicz Marcin, murarz w Poznaniu (1691) i Lublinie, VI.; — Włodarczyk Stanisław, murator r. 1603, IV.; — Zielaski v. Zielawski Jacek, kamieniarz w Paczółtowicach (1653, 1684, 1689), VI., — Zieliński, arch. Vrat. (por. E. 1700: Corona); — Zoar Jan, budowniczy, V.

Wiek XVIII.: Affaita, włoski architekt epoki Stanisławowskiej w Warszawie, V; — Belotti, włoski architekt epoki Stan. Augusta w Warszawie, V; — Boratini, architekt włoski epoki Stanisławowskiej w Warszawie, V.; — Brocchi Ignazio, architekt króla Stanisława Augusta, IV.; — Camerini, włoski architekt epoki Stanisławowskiej w Warszawie, V.; — Chiaveri Gaetano, budowniczy (1725–1749), V. i VI.; — Czyżewski, murarz lubelski (1778), VI.; — Dzierdziejewski, budowniczy w Urzeczu (1744), VI.; — Färber Marcin, murarz lubelski (1749), VI.; — Fontana, włoski architekt epoki Stan. Augusta w Warszawie, V.; — Friedlender Dawid, budowniczy, V.; — Galle Franciszek Eliasz, kamieniarz w Paczółtowicach (1701), VI.; — Giudice Dominico, architekt w Dreźnie (1738),

VI.; — Greppo Pietro Antonio, pomocnik architekty w Dreźnie (1738), VI.; — Gucewicz, architekt, V.; — Heince Jan Tobiasz, murarz lubelski (1778), VI.; — Hillel Benjamin, architekt żydowski w Łasku i Złoczowie (XVIII. w.), VI.; — Janowski Wojciech, murarz lubelski (1713), VI.; — Jaśkiewicz Jakób, murarz lubelski (1701, 1713, 1714), VI. [Tesdorpf W., John von Collas, ein preussischer Ingenieur und Baumeister des XVIII. Jahrh., Königsb. 1892 (por.: Perlbach, Kwart. hist. 1893)]; — Iwanowski Marcin, murarz lubelski (1778), VI.; — Knöffel, architekt drezdeński (1754), VI.; — Kuraszewski Giacomo, pom. bud. (1733), VI.; — Louis, arch., VI.; — Mamrowicz Jan, bud., V.; — Merlini, architekt w Warszawie, V. i VI.; — Mianowski Antoni, murarz lubelski (1713, 1717), VI.; — Mikurda Matyasz, murarz lubelski (1713, 1714), VI.; — Ozagowski Stanisław, murarz (?) lubelski (1713), VI.; — Placid Francesco, pomocnik architekty w Dreznie (1738), VI.; — Polejowski Piotr, architekt r. 1765, V.; — Ponte Karol, architekt w Dreznie (1739), VI.; — Pöppelmann, jenerał-major saski, architekt w Warszawie, VI.; — Powalski Łukasz, murarz lubelski (1717), VI.; — Rychlicki Michał, uczeń murarski (1713), VI.; — Saroni, włoski architekt epoki Stanisławowskiej w Warszawie, V.; — Scamozzi Vinzenzo, architekt włoski, V.; — Schwarze, architekt drezdeński (1754), VI.; — Tymuszowski, murarz lubelski (1778), VI.; — Wójcik Stanisław, tow. murarski w Lublinie (1713), VI.; — Zucchi Antonio, architekt w Dreznie (1738), VI.

(b: Rozwój architektury; Zabytki: budowle drewniane, style i sposoby budownictwa, budowle kościelne i świeckie alfabetycznie wedle miejscowości).

21993. **Sokołowski M.**, Ruiny na ostrowie Lednicy, studyum nad budownictwem w przedchrześcijańskich i pierwszych chrześcijańskich wiekach w Polsce, Pam. wydz. filolog. i filoz.-hist. Akad. um., Krak. 1876 III.

21994. O architekturze chrześcijańskiej w ogóle i w Polsce, *zob.* Nr. 13947.

21995. Łepkowski J., Kościół (archeologicznie), Wildt, Kalend. powsz., Krak 1861.

21996. **Łuszczkiewicz Wł.**, O znaczeniu w dzisiejszych czasach budownictwá średniowiecznego, Kłosy i kwiaty, Krak 1869; — Zubrzycki J. S., Bazyliki średniowieczne (architekt. rozpr.), Krak. 1891.

21997. **Romanizm** w Polsce, por.: Spr. hist. szt. (index): Budowle Benedyktyńskie, Cysterskie, romańskie, Clairvoye romańskie, Empory romańskie, Kapitelu romańskiego geneza, Kaplice podwójne, Klasztory, Kościoły, Krypty, Nagrobki romańskie, Ornament swojski z motywów budownictwa drewnianego (t. IV. str. 20), Portale romańskie, Rzeźby romańskie, Szczegóły architektoniczne romańskie, Żabki.

21998. **Wojciechowski T.**, Kościół katedralny w Krakowie, Krak. 1900, *zob.* Nr. 22045.

21999. **Sokołowski M.**, Kościoły romańskie w Gieczu, Krobi Lubiniu i Kotłowie w W. ks. Poznańskiem, Spr. hist. szt. III.

R: Cieszkowski Z., Kwart. hist. 1887.

22000. **Łuszczkiewicz Wł.**, Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach, przyczynek do dziejów sztuki XII. w. w Polsce, Pam. wydz. filolog i filoz.-hist. Akad. um., Krak. 1876 III.; — Piotr Włast, comes, por.: Spr. hist. szt. I. str. 103, 104, IV. str. 2, 3, 4, 29, 30, 36, 137 i XXXV i *zob. Hist. polit.*; — Luchs H., Romanische und gothische Styl-proben aus Breslau und Trebnitz, Mitth. Centr. Comm., Wien 1860 V.

22001. **Gotycyzm** w Polsce, por.: Spr. hist. szt. (index): Budowle Dominikanów, Franciszkanów, gotyckie, Clairvoye gotyckie, Kościoły gotyckie, Krużganki, Nagrobki gotyckie, Ołtarze gotyckie, Portale gotyckie, Repositorium gotyckie, Rzeźby gotyckie, Sfinks w bud. gotyckich, Szczegóły architektoniczne gotyckie.

22002. Nowsze dzieła odnoszące się do architektury gotyckiej, Bibl. warsz. 1842 I.; Ankiewicz J., O architekturze gotyckiej, tamże 1849 IV.

22003. Zubrzycki J., Rozwój gotycyzmu w Polsce pod względem konstrukcyjnym i estetycznym, Krak. 1895.

R: R. J., Prz. powsz. 1895 str. 119; Cz., Dzien. pozn. 1895 Nr. 58

22004. **Łuszczkiewicz Wł.**, Pionierowie gotycyzmu w Polsce, Architektura cysterska i wpływ jej pomników na gotycyzm krakowski, Aten. 1882 II.; — Tenże, O architekturze najdawniejszych kościołów Franciszkańskich w Polsce, Spr. hist. szt. IV. (por. rec.: Sigma, Kwart. hist. 1892); — Tenże, Czyli można konstrukcyę kościołów gotyckich krakowskich XIV. w. uważać za cechę specyalną ostrołuku w Polsce, Pam. I. zjazdu hist. w Krak. w r. 1880.

22005. **Zubrzycki J.**, Krakowska szkoła architektoniczna XIV. wieku, Rocz. krak. 1899 II.

22006. Pomniki ostrołuku na Litwie, *zob.* Nr. 21850.

22007. Hockenbeck H., Drei kölnische Klöster in Polen, *zob.* Nr. 13333.

22008. Łuszczkiewicz Wł., W sprawie dat zabytków architektury w Polsce epoki stylu przechodniego w renesans, Wiad. num. archeolog. 1893.

22009. **Barabasz St.**, Ornament płaski na pomnikach krakowskich z XV. i XVI. w., Krak. cz. I. 1894, cz. II. 1897 (25 tab. fotolit., 1 str. tekstu w jęz. polsk. i niem.) (por.: Spr. hist. szt. VI. str. XII.).

22010. **Renesans** w Polsce, por.: Spr. hist. szt. (index): Budowle renesansowe, Ganki kamienic i zamków renesansowe, Nagrobki renesansowe, Ołtarze renesansowe, Portale renesansowe, Rzeźby renesansowe, Szczegóły architektoniczne renesansowe.

22011. **Łuszczkiewicz Wł.**, Nauka o formach architektonicznych we włoskim użytych renesansie w XV. i XVI. w., wyd. 2. Krak. 1894.

22012. **Odrzywolski St.**, Renesans w Polsce, zabytki sztuki z w. XVI. i XVII., *zob.* Nr. 21761.

22013. Czihak E., Beiträge zur Geschichte der Renaissance, Baukunst in Schlesien, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift 1895 t. VI.

22014. Łuszczkiewicz Wł., Dom wójtowski w Krośnie 1525 r., Spr. hist. szt. IV.

22015. **Łoziński Wł.**, Sztuka lwowska w XVI. i XVII. w., architektura i rzeźba, Lwów 1898.

R: W r. 1898: R-e Michał, Gaz. lw Nr. 61; M. H-a, Zap. Tow. Szewcz. XXV.; S. T., Prz. pol. III.; — w r. 1899: Łepszy L., Prz. powsz. I.

22016 **Barok** w Polsce, por.: Spr. hist. szt. (index): Budowle barokowe w Polsce, Kościoły barokowe, Attyki, Nagrobki.

22017. Histoire des edifices publics, qu'a fait pour utilité de son peuple le Roi de Pologne surmonté le Philosophe bienfaisant, 13 edition, 1765 DS.

Cerkwie, zob. Sztuka ruska.

Bożnice, zob. Sztuka żydowska.

22018. Zabytki budownictwa drewnianego, Spr. hist. szt. IV.–VI.; — Dawne budowle z drzewa, Tyg. ill. 1881 XII.; — Dzieduszycki W., Budowle drewniane na Rusi, Prz. archeol. 1882.

22019. Wolfskron A. L., Ueber einige Holzkirchen in Mähren, Schlesien und Galizien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1858; — Peter A., Holzkirchen in Schlesien, tamże 1872; — Myskowsky V., Holzkirchen in den Karpathen, tamże 1880; — Rosmael Fr., Schlesische Holzkirchen, tamże 1897.

22020. Demetrykiewicz W., O stylach zabytków Krakowa, *zob.* Nr. 21767.

22021. Cechy architektoniczne zabytków Kujaw, Spr. hist. szt. V. str. XCIII.

22022. O sposobie budowania dawnych kościołów, Przyj. chrześc. prawdy 1833–40 III.

22023. Łuszczkiewicz Wł., Przyczynek do historyi arch. murow. kościołów wiejskich w Polsce średniow., Krak. 1899 (por.: Lepszy L., Kwart. hist. 1900); — Drescher K., Beiträge zur Gesch. des Kirchenbaues in Schlesien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1864 IX.

22024. **Dewischeit C.**, Der deutsche Orden in Preussen als Bauherr, Inaug. Diss., Altpreuss. Mntschr. 1899, Odb. Königsb. 1899.

R: Prochaska A., Kwart. hist. 1899.

22025. Lutsch H., Mittelalterliche Backsteinbauten Mittelpommerns von der Poene bis zur Rega, Ztschr. f. Bauwesen XXXIII.–XL., Odb. Berlin 1896.

R: Wehrmann M., Kwart. hist. 1892.

22026. Kohte J., Geschichte des protestant. Kirchenbaues in der Prov. Posen, Ztschr. f. Prov. Posen 1897.

22027. Umowa o budowę zamku Kórnika, *zob.* Nr. 2070; — Wyjątki z księgi wydatków na budowania w zamku Niepołomickim, *zob* Nr. 3028.

22028. **Łuszczkiewicz Wł.**, Przyczynek do historyi architektury dworu szlacheckiego w Polsce w XVI. w, Pam. wydz. filol. i filoz.-hist. Akad. um, Krak. 1890 VIII.

22029. Bąkowski K., O wartości zabytków świeckiego budownictwa Krakowa, Bibl. krak. Nr. 3, Krak. 1897.

R: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1899.

22030. Zabytki gmachów dawnej Polski, Kalend. narod. na r. 1831, Warsz.

22031. **Budowle** w Polsce, Spr. hist. szt. I.–VI. (por.: Index); — Raczyński E., Kościoły, *zob.* Nr. 10190; — Monografie ill. kościołów w Król. polsk., Warsz. 1900 (por. rec.: Zubrzycki J., Architekt 1900).

22032. Schenkl, Über die Baudenkmale d. krakauer Verwaltungsgebietes, Mitth. Centr. Comm., Wien 1856 I.

22033. Luchs, Stilbezeichnung und Datirung einiger Kirchen Schlesiens, *zob.* Nr. 13030; — Weingärtner W., Charakteristik d. Schlesischen, bes. Bresl. Architecturen, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens III.

22034 Quast F. v., Denkmale der Baukunst in Preussen, Berlin 1852.

R: Schnaase K., Mitth. Centr. Comm., Wien 1863 VIII.

22035. Cuny G., Beiträge zur Kunde der Baudenkmäler in Westpreussen, Mitth. Coppernicus-Vereins, Thorn 1899 XII.

22036. Winkler R., Über Kirchen u. Kapellen Esthlands in Gesch. u. Sage, Beitr. z. Kunde Esth-, Liv- u. Kurlands 1897, *zob.* Nr. 13218.

22037. Romstorfer K., Die Kirchenbauten in Bukowina, Mitth. Centr. Comm. 1896.

22038. Grabowski A., Skarbniczka naszej archeologii, obejmująca średniowiekowe pomniki wojennego budownictwa Polaków, *zob.* Nr. 21743 (por.: Pam. powsz. 1835 II.).

22039. **Zamki** w Polsce, Spr. hist. szt. I.—VI. (por.: Index).

22040. Zawadzki Wł., Grody polskie, op. hist. (Gniezna, Krakowa Częstochowy, Warszawy, Wilna, Lwowa, Kijowa), Lwów 1866; — Antoni J., Zameczki podolskie na kresach, *zob.* Nr. 10356; — Dobieszewski J., Losy zamków na tatarskich szlakach, Tyg. ill. 1871.

22041. Czołowski A., Dawne zamki i twierdze na Rusi, Teka I., *zob.* Nr. 11157.

22042. Hruszewskij M., Opis podilskich zamkiw 1494 r., Zap. Tow. Szew. 1895 VII.; — Tenże, Južnoruskije zamki w poł. XVI. w., Moskwa 1890.

22043 Tyszkiewicz K., Wiadomość historyczna o zamkach na Litwie i Rusi litewskiej, Teka wil. 1859, Odb. Wilno 1859.

22044. Winckler, Die Vesten der Vorzeit im Ermlande, *zob.* Nr. 10493; — Töppen M., Zur Baugeschichte der Ordens- und Bischofsschlösser in Preussen, Ztschr. d. Westpreuss. Gesch.-Ver., Danzig 1880, *zob.* Nr. 17296; — Sembrzycki J., Westpreuss. Schlösser im XVI. Jahrh., Altpreuss. Mntschr. XXVIII.; — Flemming, Die Burgen Pommerns, *zob.* Nr. 10499; — Neumann W., Die Ordensburgen im poln. Livland, Mitth. aus d. livl. Gesch. 1889 XIV. (por.: Manteuffel G., Kwart. hist. 1890); — Löwis of Menar K., Zur Baugeschichte der Komtureien in Kurland, Sitzungsber. d. kurl. Ges. f. Lit. u. Kunst 1895.

22045. **Budowle kościelne** (wedle miejscowości alfabetycznie):

Antokol, por. E. 1756: Antokol; Kamiński M., Tyg. ill. 1870 s, 2. V., *zob.* Wilno.

Baranów, Spr. hist. szt. V.; — Bardyjów (klasztor Cystersów), tamże II., III., *zob* Nr. 21862; — Völkel R., Batzdorf (Szląsk), Mitth. Centr. Comm., Wien 1896 XXII.; — Sobieszczański F. M., Będków, Tyg. ill. 1860 I.; Dziekoński J., Monografia kościoła parafialnego w Będkowie, Krak. 1893 (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Prz. pol. 1893 IV.; Kwart. hist. 1894; Gerson W., Bibl. warsz. 1897 II.; P., Ateneum 1894 II.); Spr. hist. szt. V.—VI.; — Będzin, tamże VI.; — Bejsce, tamże IV., V., VI. (kaplica renesans. Firlejów); — Bełz (klasztory Dominikanów i Dominikanek), tamże VI.; — Zieliński W., Bełżyce, Tyg. ill. 1868 II.; — Beresteczko (Cieciszowski K., Mowa przy konsekr. kośc. XX. Trynitarzów d. 5. maja 1801 r., Łuck); — Bereza nad Jasiołdą, pow. Prużański (klasztor Kartuzów), Spr. hist. szt. VI.; — Bezdziedza, tamże; — Biała na Podlasiu, tamże; — Białocerkiew, tamże; — Białynin (kośc. drewn. z r. 1525), tamże; — Białynicze, Kośc. w B., Wilno 1860; — Biecz, *zob.* Nr. 21863; Łuszczkiewicz Wł., Kościół farny, Zabytki dawnego budown. z. II.; X. F. B., Czas 1866 Nr. 184; F. M. Sob., Wnętrze fary, Tyg. ill. 1860 I.; Kowalczuk M., Kościół farny, Lwów 1886 (autograf); — Bielany pod Krak. (k. Kamedułów), Tyg. ill. 1899; Spr. hist. szt. V.—VI., *zob.* Nr. 21727; — Hinz J., Kościół w Bielanach pod Warszawą, Prz. techn. 1883; Korotyński Wł, Kuryer warsz. 1897 Nr. 155; — Bielka szlachecka, *zob.* Nr. 2141, 2224; — Bieniszewo (kl. Kamedułów), Spr. hist. szt. VI.; — Bledzew (kl.), *zob.* Nr. 21864; — Witanowski M., Biesiekiery, Wędrowiec 1895 Nr 81; — Binarowa w Gorlickiem (kościół drewn.), Spr. hist szt. IV.; — Sobieszczański F. M., Biskupice, Tyg. ill. 1863 VII.; — Gawarecki W. H., Błonie, Pam. rel. mor. XIV.; — F. M. Sob., Błotnica, Tyg. ill. 1869 IV.; — Bobowa, Spr. hist. szt. IV.; — Bobrujsk, Pam rel. mor. ser. II. t. VI.; — Bochnia (dzwonnica drewniana), Kłosy VI.; — Bogucice (kaplica), Spr. hist. szt. VI.; — Boła, Kłosy XV.; — Bołszowce, Zabłocki, O założeniu klasztoru, Telegraf, Krak. 1821; — Borek w Poznańskiem, Spr. hist. szt. IV; — Ostrzykowski B. ks., Brańszczyk, Pam. rel. mor. XXXI.; — Brody, *zob.* Nr. 21865; — Brudzewice, Spr. hist. szt. VI.; — Lilienthal, Brunsberga (Braunsberg), Preuss. Provinzbl. 1842 II.; — Brzeg, *zob.* Nr. 21866; — Szelewski A. ks., Brzeziny, Pam. rel. mor. XX., Odb. 1851; Notaty, tamże ser. II. t. IV., VI., X.; — Bryl J., Brzeżany (k. zamkowy), Prz. powsz. 1896 IV., 1897 I.; Spr. hist. szt. V.; — Śmigielski S., Buszcze, Lwowianin 1836; Finkel L., Teka II., *zob.* Nr. 21715; — Bugaj, Dzwonek, Lwów 1863 IX.; — Bychów w gub. mohilewskiej (kl. Kanoników regul.), Spr. hist. szt. VI.; — Bytom, tamże.

Cegłów na Mazowszu, Spr. hist. szt. VI.; — Głębocki A., Chechło, Tyg. ill. 1885 s. 4. VI.; — Chełm, Spr. hist. szt. VI.; — Chełmce, tamże; — Chełmiec w Sądeckiem (k. drewn.), tamże IV.; — Chełmno, *zob.* Nr. 21867; Janota E., Pam. rel. mor. s. II. t. II.; Seemann, Die Culmer Pfarrkirche, Jahresber. Gymn. Culm. 1855/6; Frycz, Tyg. ill. 1864 IX.; — Chełmża, Spr. hist. szt. VI.; — Chlewiska w gub. radomskiej (kościół św. Stanisława, pierwotnie rom., prze-

bud. r. 1511), tamże IV., V., VI.; — Osiecki J., Chociszewo, Pam. rel. mor. XXIV.; — Chodle, Tyg. ill. 1867 XV.; — Chodorów, *zob.* Nr. 2264; — Chodzież, Pam. rel. mor. XXXII.; — Osiecki J., Chorzele, Wiek 1879 Nr. 29; — Chotelek, Tyg. ill. 1881 XII.; — Chotle, Spr. hist. szt. VI.; — Chrzanów, *zob.* Nr. 21868; — Chroberz, Spr. hist. szt. VI.; — Chynów, Tyg. ill. 1885; — Ciechanów, Spr. hist szt. VI.; — Ciechocinek, Kłosy XXV.; — Cieplów, Spr. hist. szt. VI.; — Przezdziecki A., Ćwików, Tyg. ill. 1863 VII.; — Czchów, Spr. hist. szt. III., VI.; — Czerna Prz. nauk. lit. 1842—1844; F. M. Sob., Tyg. ill. 1869; — Czernice Borowe w Płockiem (Poczta Jakób buduje kościół r. 1398), Spr. hist. szt. VI.; — Czernichów, Pam. rel. mor. s. II. t. II.; Spr. hist. szt. VI.; — Czerwińsk, *zob.* Nr. 21869; Osiecki J. (kl. Norbertanek), Wiek 1887 Nr. 82; — Częstochowa, *zob.* Nr. 21870; F. M. Sob. (k. św. Barbary), Tyg. ill. 1864 X.; Tenże (k. św. Zygmunta w Starej Częstochowie), tamże 1865 XI.; — Czeszewo w Poznańskiem, tamże 1876—1877; — Czyżów, Spr. hist. szt. VI.

Dębno, Tyg. ill. 1867 XV.; Łuszczkiewicz Wł. (przy Wojniczu), Zabytki dawn. budownictwa z. IV.; Spr. hist. szt. VI.; (D. pod Nowym Targiem, k. drewniany gotycki), tamże IV., V.; — Dobieszewko, *zob.* Nr. 21871; — Dobromil (k. i kl. Bazylianów), Spr. hist. szt. IV., V.; — Dobrzyń, *zob.* Nr. 21871; — Dolina, *zob.* Nr. 2303; — Domosławice, Spr. hist. szt. V.; — Dorpat (ruiny katedry), Tyg. ill. 1885; Ż. D. S. (k. katolicki), Kraj 1897 Nr. 27; — Wiśniowski S., Drohobycz, Tyg. ill. 1879; Dzieduszycki W., Zbiór prac nauk. (dod. Tyg. powsz.), Warsz. 1888; Roczn. Samborskie Kohna; — Druszkopole, por. E. 1779: Kazanie Mercicki; — Drzewica (k. z r. 1462), Spr. hist. szt. IV., VI.; — Grabowski Br., Dyaków, Tyg. ill. 1883; — Działoszyn, por. E. 1787: Kamień; — Dziekanowice (k. z XIII. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Dzierążnia (k. gotycki), tamże IV., VI.; Kotarbiński St. L., Pam. rel. mor. XXV.; — Dziewieszewo, Spr. hist. szt. VI.; — Dzików, *zob.* Nr. 21871.

Elbląg, *zob.* Nr. 21872.

Falkowo, Spr. hist. szt. VI.; — Frauenburg, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Rosmaël F., Friedek (Szląsk), Mitth. Centr. Comm., Wien 1895 XXI.; — Łobeski F., Fulsztyn, Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 32, 33; Spr. hist. szt. V.

Gąbin, Spr. hist. szt. VI.; — Gąsawa, *zob.* Nr. 21873; — Gdańsk, *zob.* Nr. 4526 i 21874; Hirsch T., Die Ober-Pfarrkirche von St. Marien, Danzig 1843, 1846; Brausewetter A., Die evangelische Oberpfarrkirche zu St. Marien, Bielefeld 1899; Olszewski W. (k. P. Maryi, św. Katarzyny i św. Jana), Tyg. ill. 1861 III, IV.; (k. Panny Maryi), Spr. hist. szt. VI.; (k. św. Jana), Kłosy 1885 II.; Jenikie L. (k. św. Trójcy i św. Piotra i Pawła), Tyg. ill. 1867 XVI.; Pawlowski J. N., Die Adalbertus-Waldkapelle in der Vorstadt St. Albrecht bei Danzig, Altpreuss. Mntschr. VI., *zob* Nr. 4128; — F. M. Sob., Gidle (kościół i mury klaszt.), Tyg. ill. 1871 VIII; Kłosy II., *zob.* Nr. 21875; — Giebło pod Pilicą, Spr. hist. szt. VI.; — Giecz (k. romański), tamże III., VI., *zob.* Nr. 21999; — Gniezno, *zob.* Nr. 21876; Polkowski I., Katedra gnieźn., Gniezno 1874—1876 (por. rec.: Świeżawski E., Bibl. warsz. 1876 III.); Walkowski J., Wspomnienie o kościele metrop., Gniezno 1876; Spr. hist. szt. IV., V.; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1843 X.; Hubert L. (Złota kaplica), Tyg. ill 1860 II.; Kaplica prymasa Teodora Potockiego, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. X.; Wypis z aktów kons. gnieźn. o Janie z Wrocławia, budowniczym katedry, Spr. hist. szt. IV. str. XCV.; (k. św. Jana), tamże III., IV.; Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; (k. św. Michała), tamże 1844 XI.; (k. i kl. Klarysek), Spr. hist. szt IV.; — Gołonogi pod Będzinem, tamże IV.; — Góra pod Łęczycą, tamże V., VI., *zob.* Nr. 1673 (por. E. 1635: Albin K., Kazanie na poświęcenie); — Gołańcza, *zob.* Nr. 21878; — Gosławice (k. z XV. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Gosprzydowa (kośc. drewniany), tamże IV.; — Gostyń (fara), Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Spr. hist. szt. VI.; Gostyń nowy (k. gotycki), tamże IV.; (k. Filipinów), tamże; Gostyń stary, tamże; — Gródek, *zob.* Nr. 21878; — Grodno (kl. Brygidek), Spr. hist. szt. IV.; — Grodzisk (kaplica św. Salomei), Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1847 XIV.; F. M. Sob., Tyg. ill. 1861 IV.; — Grojec, Spr. hist. szt. IV.; — Grudziądz, Grybów (k. drewniany), *zob.* Nr. 21878; — Grylew w Poznańskiem, Tyg. ill. 1871; — Grzegorzowice, Spr. hist. szt. VI; — W. K., Grzybów Kron. rodz. 1878; Witkowski ks., Wiek 1883 Nr. 211.

Halicz, *zob.* Nr. 21879; Szaraniewicz I., Die Franciskaner Kirche, *zob.* Nr. 13509 (por. rec.: S., Kwart. hist. 1889; Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222; Spr. hist. szt. II.; (k. parafialny), tamże, *zob.* Stanisław św.; — Hebdów w Brzeskiem (k. renes. Norbertanek), tamże IV.; — Henrychów, *zob.* Nr. 21879; — Hodel (w Sandomierskiem), Dzwonek, Lwów 1872 IV.; — Horeniec (poświęcenie, por. E. 1773: Kędzierski).

Iłża, Wiek 1887 Nr. 161; Kur. warsz. 1897 Nr. 139, *zob.* Nr. 21880; — Inowłodz nad Pilicą (k. romański), Spr. hist. szt. IV., V., VI.; — Inowrocław, *zob.* Nr. 21880; — Izdebki, Przyj. chrz. prawdy 1833—40 III.

F. M. Sob., Janów ordynacki, Tyg. ill. 1870; — Tenże, Janowiec, tamże 1866; — Jarosław, *zob.* Nr. 21881; Rychlik J., Kościół kollegiaty Wszystkich Świętych,

Spr. gimn. w Jarosławiu 1893 (por. rec.; Leniek J., Kwart. hist. 1894; Gorzycki K. J., Muzeum 1893); (k. P. Maryi), Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; Kłosy XVIII.; X. W. K. (restauracya k.), Czas 1880 Nr. 66; (k. i kl. Benedyktynek), Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; Spr. hist. szt III.; (kl. Jezuitów), tamże (por. E. 1755, 1756: Jaroslavia); (k. luterski), tamże; — Jarząbków, tamże VI.; — Jasło (k. gotycki), tamże V.; — Jauering (Szląsk), Mitth. Centr. Comm., Wien 1896 XXII.; — Bobrowski E., Jaworzna, Tyg. ill. 1861 III.; — Jazłowiec. *zob.* Nr. 21881; — Gacki J., Jedlnia, w niej kościół i akta obelnego prawa, Radom 1874 (por. rec.: Bibl. warsz. 1875 III.); — Jędrzejów, Helcel Z. (kl.), *zob.* Nr. 13336; W. L., Czas 1856 Nr. 156; Tyg. powsz. 1878; Łuszczkiewicz Wł., Dwa zagubione pomniki naszej romańszczyzny, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1895 (por.: Bull. de l'Acad, Crac. 1895); (k. i kl. romański), tamże VI.; (kaplica Wincentego), tamże; Prokopowicz A., Jeleśnia (Kazanie w czasie konsekr., Krak. 1791); — Jeżów (k. z XIII. w.), Spr. hist. szt. IV., VI., *zob.* Nr. 1772

Kacice (kl. Cystersów), Spr. hist. szt. IV.; — Kąkolniki, *zob.* Nr. 2045; — Kalisz, *zob.* Nr. 21882; (kościoły), Kur. pozn. d. 2. września 1881; Kobyliński P. X. (kollegiata), Tyg. kat., Grodzisk 1866 VII.; Spr. hist. szt. IV.; (k. Franciszkanów), tamże; Chodyński A. (k. św. Mikołaja), *zob.* Nr. 13706; (zamysły zniesienia), Kur. pozn. z d. 28. września 1881; — Kalwarya Zebrzydowska, *zob.* Nr. 21853; Spr. hist. szt. VI.; — Kałusz (ruiny), Zb. najpiękn. i najint. okol. Galicyi, Lwów; — Kamień na Pomorzu, Przyjaciel ludu, Leszno 1847 XIV.; — Kargów, Spr. hist. szt. VI; — Kawnica, Kłosy XII.; — Kazimierz biskupi, *zob.* Nr. 21885; (kl. i k. Bernardynów, k. parafialny romański, ruiny kl. Kamedułów we wsi Bieniszewo), Spr. hist. szt. IV., V.; Kazimierz w Kaliskiem (k. Duninowski i kl. Bernardynów z r. 1505), tamże VI.; Kazimierz nad Wisłą, tamże; — Gawarecki H., Kępa w ziemi wyszogrodzkiej, Zorza, Warsz. 1844; — Kempno, por. E. 1779: Sassadius; — Kielce, *zob.* Nr. 21886; (k. św. Wojciecha), Roz. lit., Warsz. 1828 V.; Spr. hist. szt. IV.; F. M. S. (k. kollegiacki), Tyg. ill. 1862 V.; Kłosy XI.; Pam. kielecki (kalendarz) z r. 1874; Spr. hist. szt. V., VI.; (k. parafialny), tamże IV.; (k. seminaryjski św. Trójcy), Gaz. kiel. 1871 Nr. 14; (kapl. św. Aleksandra), tamże 1870 Nr. 23; — Wejnert, Kiełpin, Tyg. powsz. 1878; — Filipowicz H., Kleczewo, Tyg ill. 1870; — Klimontów (k. Dominikanów gotycki i renesansowy, k. parafialny barokowy), Spr. hist. szt. V.; — Kłotno, Kłosy 1882 XXXV.; — F. M. Sob., Knychówek, Tyg. ill. 1869; — Kobyłka, Tyg. powsz. 1881; — J. G., Kocierzewo, Tyg. ill. 1878; — Potocki M., Kociubińczyki, Mitth. Centr. Comm., Wien 1865 X.; — Podlasiak K. P. J.; Kodeń Sapiehów i jego kościoły, Krak. 1898; — Koło, Tyg. ill. 1885; — Komierowo, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — F. M. Sob., Koniecpole, Tyg. ill. 1866; — A. L., Konin, tamże 1861, *zob.* Nr. 21887; — Końskie (k. gotycki i romański), Spr. hist. szt. V., VI.; F. M. S., Tyg. ill. 1868; — Koniusza, Kłosy XVII.; — Konstantynów fabryczny (kapl. grobowa), Tyg. ill. 1880; — Koprzywnica, *zob.* Nr. 21887; F. M. Sob., Tyg. ill. 1860, *zob.* Nr. 13360; Łuszczkiewicz Wł., Kościół i reszty klaszt. Cysterskiego, *zob.* Nr. 13361 (por. rec.: W. G., Bibl. warsz. 1887 III.); (k. romański), Spr. hist. szt. VI.; — Korczyn, Nowe miasto (k. Franciszkanów), tamże IV.; Korczyn stary (Franciszkanie XIII. w., k. św. Mikołaja XV. w.), tamże VI.; — Łuszczkiewicz Wł., Kościelec w Prosz. (k. św. Wojciecha z XIII. w.), tamże I., (wzmianki) VI.; — Kościelna wieś pod Kaliszem (k. z XIII. w.), tamże VI.; — Koszyki, Wiek 1883 Nr. 211; Kur. warsz. 1883 Nr. 111; — Kotłów w Wielkopolsce (k. romański), Spr. hist. szt. III.; — Kowel biały, *zob.* Nr. 21887; — Koziegłowy stare, Spr. hist. szt. VI.; — F. M. Sob., Koźminek, Tyg. ill. 1865; — Kozów, *zob.* Nr. 21887; — Kozy w pow. bialskim, Spr. hist. szt. IV.

Kraków, *zob.* Nr. 21888; — Kościołów krakowskich opisanie, wyd. w Krakowie r. 1603, przedr. Krak. 1860 (por.: Bibl. warsz. 1860 III), por. E. D. VIII.: 1621; — Pruszcz P. H., Klejnoty m. Krakowa albo kościoły, *zob.* Nr. 8378; — C. M., Kościoły Krakowa, Krak. 1832; — Wurzbach K., Die Kirchen der Stadt Krakau, Wien 1853; — Wielogłowski W., Kościoły krakowskie wyd. w stalorytach z opisem, Krak. 1855; — Pokutyński F., Kościoły krakowskie, Krak. 1864—1865 (15 tablic) (por. rec.: Łepkowski J., Czas 1864 Nr. 149, 1865 Nr. 29; Tyg. ill. 1865); — Smoniewski J. W., O kościołach kollegiackich w Krakowie, Krak. 1868; — Kościoły ostrołukowe Krakowa, Spr. hist. szt. III. str. 55, IV. str. 179, 180, XXXI.; — Tomkowicz St., Restaurirung der Kirchen in Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1898; — Łuszczkiewicz Wł., Architektura romańska k. św. Andrzeja, Spr. hist. szt. VII., Odb. Krak. 1900; Ulanowski B., O założeniu klasztoru św. Andrzeja, Pam. Akad. um. krak. 1887 VI.; Spr. hist. szt. IV., V., (krypta) VI.; — Kosicki L., O kościele św. Anny, Na popis szkoły depart. krak. 1833; Przyj ludu, Leszno 1838 V.; Czas 1865 Nr. 116; Sobótka, Pozn. 1870 II.; Czech J., Nowy kalend., Krak. 1871; Spr. hist szt. IV, V., VI.; Bukowski J., Kościół akademicki św. Anny, monogr. hist., Bibl. krak. Nr. 17, Krak. 1900; F. M. S. (wnętrze), Tyg. ill. 1874 XIII.; — Anczyc

Wł., Kościół św. Barbary, Tyg. ill. 1863 VII.; Spr. hist. szt. V., VI.; Tomkowicz St., Notize, Mitth. Centr. Comm., Wien 1898 XXIV.; Z. L., Kaplica ogrojcowa, Lwowianin 1840; Kostnica, Kłosy III.; Hendel Z., Kaplica zmarłych zwana „Ogrojcem", Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1895 (por.: Bull. Acad. 1896 i rec: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1897); — Kościół Bernardynów, Spr. hist. szt. VI.; — Łepkowski J., Kościół Bożego Ciała, Tyg. ill. 1865 XI.; Spr. hist. szt. IV. - VI.; — Kościół Bożego Miłosierdzia, tamże V.; — Kościół i klaszt. Dominikanów, tamże IV.—VI.; Schenkl, Mitth. Centr. Comm., Wien 1857 II.; Łepkowski J., Krużganki, *zob.* Nr. 13437; Korytarze, *zob.* Nr. 13438; — Łepkowski J., Kościół św. Ducha (zburzony). Czas 1866 Nr. 213; Spr. hist. szt. V.; — Kościół św. Floryana, tamże II., V., VI.; — Kościół i kl. Franciszkanów, *zob.* Nr. 13500; Spr. hist. szt. IV., V., VI. (inwent., architektura); — Kościół Gertrudy, tamże VI.; — Kościół św. Idziego, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Hendel Z., Mitth. Centr. Comm., Wien 1896 XXII.; Spr. hist. szt. V., VI. (pomiary); — Kościół św. Jana, tamże IV. i VI.; — Klasztor Kapucynów, *zob.* Nr. 13642; Spr. hist. szt VI.; — Kościół Karmelitów, *zob.* Nr. 13537; Op. dom., Warsz. 1871; Spr. hist szt. V.; Kościół św. Katarzyny, *zob.* Nr. 13559; Pol. W., Bibl. warsz. 1854 IV.; Wielogłowski W., Kościół św. Katarzyny w Krakowie i Katarzyny w Polsce, Krak. 1858; Łepkowski J., Tyg. ill. 1864 X.; Bratranek F. Th., Die Kirche bei St. Katharina, Krak. 1865; Łuszczkiewicz Wł., *zob.* Nr 13559; Tenże, Kościół św. Katarzyny z klasztorem OO. Augustyanów, Bibl. krak. Nr. 8, Krak. 1898; Spr. hist. szt. IV., V., VI. (architektura sklepień z r. 1561—1562); (por. rec.: Kopera F., Kwart. hist. 1900); — Kościół katedralny na Wawelu, *zob.* Nr. 12972 do 13008 i 21888-21893; Korczyński K. ks., Katedra krak. r. 1764, Cieszyn 1859; Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Bandtkie J. S., Lwowianin 1835; Żętowski L., Katedra krak. na Wawelu (z 17 chromolitogr.), Krak. 1859 (por. rec.: Mitth. Centr. Comm., Wien 1858 III.; Czas 1860 Nr. 158); S P., Wildta J. Kalend. powsz., Krak. 1861); Przewodnik po katedrze krakowskiej, Krak. 1863; Essenwein A., Die Domkirche zu Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1865 X., *zob.* Nr. 21891 (por. rec.: Czas 1865 Nr. 151); Opiekun dom., Warsz. 1869; Bryl J., O katedrze na Wawelu (popularnie), Krak. 1896; Odrzywolski S., w pismie: Architekt 1900; Wojciechowski T., Kościół katedr. w Krak., Krak. 1900 (por. rec.: Tarnowski St., Przegl. pol. 1900 II.; Eliasz R., Kwart. hist. 1900); Historya budowy, Spr. hist. szt. III, IV., VI. (z lat 1509—1592, 1593-1685, 1731-1798); Polkowski J., Wywody hist. o początku katedry na Wawelu, Prz. powsz. 1887 III. (por. rec.: Sokołowski M., Kwart. hist. 1888); Eliasz W., Nowa karta z przeszłości katedry na Wawelu, Reforma 1899, Odb. Krak. 1899; Restauracya, Spr. hist. szt. III.; W sprawie restauracyi (Listy Matejki, Łuszczkiewicza, Sokołowskiego M.), Czas 1881, Odb. Krak. 1881; Tomkowicz St., Toż, Czas 1881, Odb. Krak. 1881; Kaplice: Batorego, Tyg ill. 1863; Kłosy 1886; Spr. hist. szt. VI.; Cyboryum, tamże III., *zob. Rzeźba (nagrobki)*; Bożego Ciała, tamże VI.; Gamrata, tamże III., VI.; Muczkowski J., Dwie kaplice Jagiellońskie, Krak. 1859 (por. rec.: Czas 1859 Nr. 26; Zawadzki W., Dz. lit. 1859; Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1860 I.); Nawarski N., Die Jagellonen-Kapelle am Dome zu Krakau, bespr. v. K. Lind, Allg. Bauzeitung 1878, Odb. Wien 1878 (por.: Gruszecki A., Tyg. ill. 1878 VI.); Spr. hist. szt. I., IV., *zob.* niżej: kapl. Zygmuntowska; św. Krzyża i św. Ducha, Łepkowski J., Mitth. Centr. Comm., Wien 1860 V.; Toż po pol., Tyg. ill. 1863 VII.; Stadnicki K., Prz. lw. 1876 X. (por.: Czas 1876 Nr. 111; O. O., Sprostowanie, tamże 1876 Nr. 119, 164); Spr. hist. szt. IV., VI.; Młodzianków, tamże III., IV.; Olbrachta, tamże VI.; św. Piotra i Pawła, tamże III.; św. Stanisława, tamże III., VI.; Szafrańców, tamże III.; Tomickiego, III., VI; Wazów, III. i V.; Zawiszów teraz zw. Potockich, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Zygmuntowska, *zob.* Jagiellońska; Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Łepkowski J., Teka wil. 1858 Nr. 4; Anczyc W. L., Tyg. ill. 1861 IV.; Tyg. lw. 1867; Łuszczkiewicz Wł., Bartolomeo Berecci, architekt kaplicy Zygmunt., oraz kilka wiadomości do publikacyi „Album ozdób kaplicy Zygmunt.", Krak. 1879 (por. rec.: Bibl. warsz. 1879 II.); Spr. hist. szt. I. (*zob.* Nr 21783), II., III., V., VI.; Krypta, Anczyc W. L., Tyg. ill. 1861 IV.; Spr. hist. szt. III., VI. (krypta św. Leonarda): Zakrystya, Kłosy XII.; — Łepkowski J., Kościół św. Krzyża, Tyg. ill. 1865 XI.; Czas 1866 Nr. 213; Przyczynek (dokument z gałki), Krak. 1874; Niedziałkowski J., Zabytki architekt. m. Krakowa, z. I. Krak. 1893 (text Wł. Łuszczkiewicza i 4 kartony autogr.); Krukowski J., O słowiańsk. k. św. Krzyża, Krak. 1886; Tomkowicz St., Notize, Mitth. Centr. Comm., Wien 1898 XXIV.; Spr. hist. szt. VI. (sklepienie); — Kościół św. Marcina, tamże; — Kościół św. Marka, Tomkowicz St. (Notizen), Mitth. Centr. Comm., Wien 1898 XXIV.; — Kościół Panny Maryi (Maryacki), Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1841 VIII.; L. hr. P., Alleluja 1840; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1862 V.; Łepkowski J., Mitth. Centr. Comm., Wien 1864 IX.; Essenwein, *zob.* Nr. 21891; Smoniewski J. W., Wiadomości hist.-stat. o kościele archiprezbiteryalnym N. P. Maryi. Krak. 1868; W. F., Strzecha 1870; Opiekun dom., Warsz. 1871; Estreicher K.,

Kłosy III.; Wójcicki K. Wł. (wnętrze), tamże V.; Gąsiorowski W., Kalend. krak. na r. 1878, Odb. Krak. 1878; Bartkiewicz Zdz., Przyczynek do historyi kośc. P. Maryi, Prz. powsz. 1891 I. (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1892); Dzieduszycki W., Prz. lw. 1892 Nr. 192—196; Spr. hist. szt. II. (ozdoby gotyckie), IV. (znaki kamieniarskie), VI. (kruchta); Część bogactw r. 1622, Pam. krak. 1866; Restauracya, Lasocki J. (Odezwa), Czas 1865 Nr. 165; Odnowienie, Czas 1867 Nr. 32; Popiel P., Uwagi, tamże 1867 Nr. 55; Słowo o restauracyi, tamże 1867 Nr. 108; Łuszczkiewicz Wł., Do dziejów restauracyi, tamże 1889, Odb. Krak. 1889; Kaplica Bonarów, Spr. hist. szt. II., VI.; Kaplica Montelupich, tamże IV.; — Łuszczkiewicz Wł., Kościół św. Michała, Kłosy 1880 XXX.; — Strzelichowski P., Wiadomość o kościele św. Mikołaja, Krak. 1895; Pagaczewski J., Inwentaryzacya, Teka, *zob.* Nr. 21716, *zob.* też kościół św Stanisława na Skałce; — Klaszt. Norbertanek, *zob.* Nr. 13411; — Kościół św. Piotra i Pawła, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Spr. hist. szt. V.; — Kościół Reformatów, tamże V.; — Łepkowski J., Kościół św. Rocha, Czas 1866 Nr. 213; — Kościół św. Salwatora, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Łepkowski, Kościół św. Scholastyki, Czas 1866 Nr. 213; Spr. hist. szt. VI.; — Kościół św. Stanisława na Skałce, Przyj. ludu. Leszno 1842 IX., 1845 XII.; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1867 XV.; Łuszczkiewicz, Kłosy 1880 XXX.; Zarewicz L., Skałka z kościołem św. Michała i Stanisława, Kalend. krak. Czecha na r. 1889, Odb. Krak. 1889 (por. rec.: Sokołowski M., Kwart. hist. 1889); Spr. hist. szt I., VI.; — Kościół św. Szczepana (zburzony), tamże V.; — Kościół Wszystkich Świętych (zburzony), Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII; Spr. hist. szt. VI; — Pagaczewski J., Kościół św. Tomasza, Inwentaryzacya, Teka, *zob.* Nr. 21716; — Kościół Wizytek, Spr hist. szt. V.; — Kościół św. Wojciecha, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Spr. hist. szt. IV., VI.; — Grabowski A., Kaplica cmentarna, Kłosy I.; — Kaplica św. Walentego przy szpitalu trędowatych (1590), Spr. hist. szt. VI.

Kraśnik, Spr. hist. szt. VI.; — Sokołowski, Krobia (kościoły romańskie), tamże III.; — Królewiec, *zob.* Nr. 21895; — Krościenko (k. drewniany), tamże IV.; — Krosno (k. farny), tamże IV.—V.; (k. św. Wojciecha), tamże V.; (kl. Franciszkanów), tamże IV., V.; (kl. Jezuitów), tamże IV.; — Kruszwica, Łuszczkiewicz, Trzy granitowe kościoły z epoki romańskiej, tamże I.; (arch. katedry XI. w.), tamże VI.; — Krużlowa (k. drewniany), tamże IV; — Osiecki J. ks, Krysk w Płońskiem, Wiek 1878 Nr. 116; — Krzemieniec, *zob.* Nr. 21896; — Krzeszowice, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; Spr. hist. szt. VI.; — S., Krzyżbor (poklasztorny k.), Tyg. ill. 1885; — Kuczbork, tamże 1875; — Kułuski (ruiny kl.), Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Kurnik, tamże 1841 VIII.

Lachowce, *zob.* Nr. 4750; (kaplica grobowa), Tyg. ill. 1879; — Ląd, *zob.* Nr. 21897; Łuszczkiewicz Wł., Opactwo Cysterskie, Spr. hist. szt. III. (por.: Laguna St., Kwart. hist. 1888); Reszty gotyckie, tamże III., (kl.) V; Jarmundowicz K. X., Fundacya kościoła lendzkiego, Poznań 1745 DS.; — Bolesław z Ukrainy, Latyczów, Tyg ill. 1860 I.; — Leszno, *zob.* Nr. 21897; — Leszniów, pow. brodzki (k. renesansowy), Spr. hist. szt. V.; — Leżajsk, Przyj. dcm., Lwów 1857 VII.; (kl. Bernardynów), Spr. hist szt. V.; Łuszczkiewicz W., Klasztor leżajski i jego dzieła sztuki, Czas 1895 Nr. 184—191, Odb. Krak. 1895 (por.: Lepszy L., Kwart. hist. 1897); — Libusza, *zob.* Nr. 21897; (k. drewniany), Spr. hist. szt. IV.; — Licheim, Kłosy 1879 XXIX.; — Lignica, *zob.* Nr. 21898; — Lipnica (k. drewniany), Spr. hist. szt. IV.; — Jenikie L., Lipno (k. ewang.), Tyg. ill 1869; — Liszków (kl.), Gaz. warsz. 1857 Nr 205; — Litwinów, *zob.* Nr. 2331; — Liw, Pam. Sandom. 1829 I.; — Lubarz, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Lubiąż (kl. w r. 1175), Spr. hist. szt. VI.; — Czarnecki, Lubieszów, Tyg. ill. 1873; — Sokołowski M., Lubin (k. romański, k. i kl. Benedyktynów), Spr. hist. szt. III., VI.; Callier E., *zob.* Nr. 13286; — Lublin, *zob.* Nr. 21900; (kościoły), Prz. katol. 189 Nr. 28; (katedra), Sob. F. M., Tyg. ill. 1872; Zieliński Wł. K., Tyg. powsz., Warsz. 1881; Gaz. lub. 1886 Nr. 127; (św. Ducha), tamże 1886 Nr. 133; F. M Sob. (k. św. Mikołaja), Tyg. ill. 1860 I.; Tyg. kat., Grodzisk 1871 XII.; F M Sob. (wnętrze kapl. N. M. P., k. Kapucynów), *zob.* Nr. 13643; Capreola M. X, Kaplica Piotra Nałęcza, Lublin 1639; Pogorzelisko, por. E. 1758: Łebkowski i E b. r.; Opisanie pogorzeliska kościoła i szkół lubelskich (wierszem), b. r. (DS.); — F. M. Sob., Lubomie, Tyg. ill. 1869; — Lubusz, *zob.* Nr. 21901; (katedra z r. 1244), Spr. hist. szt. VI.; Semrau M., Der Fürstesaal im Kloster, Vorzeit Schlesiens in Bild u. Schrift 1895 VI.; — Lwów, *zob.* Nr. 21902; Łobeski, Kościoły, Dod. Gaz. lw. 1854—1855; Batowski A., Kościoły i klasztory, Rozm., Lwów 1858; Łoziński Wł., *zob.* Nr. 22015; Widmann, k. św. Anny, Tyg. lw. 1867; kl. Bernardynów, *zob.* Nr. 13622; k. Benedyktynek, *zob.* Nr. 13297; k. Dominikanów, *zob.* Nr. 13444; k. Jezuitów, *zob.* Nr. 19159; katedralny, Zacharyasiewicz Fr. (początki), *zob.* Nr. 13133; Zieliński L., Lwowianin 1835; Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Zawadzki Wł., Tyg. ill. 1864 IX.; Anczyc Wł. L., tamże 1867 XVI.; Widman K., Strzecha 1868; Orsza, tamże 1872; Dzieduszycki M., *zob.* Nr. 13133; Spr. hist. szt. IV., V., VI.; Zawadzki W., Kaplica ogrójcowa, Tyg.

ill. 1868; Nowiński St., Kaplica Boimów, Strzecha 1868, por. E. 1778; Kowalski, k. św. Jana, Przyj. dom., Lwów 1855 V.; Widman K., Strzecha 1868, Odb. Lwów 1869 (por. rec.: F. Z., Bibl. warsz. 1869 III.); Miłkowski Wł., Tyg. ill. 1869; J. T., Gaz. nar. 1870 Nr. 44; Muennich T. A., Czasop. techniczne 1888, Odb. Lwów 1888; Katedra ormiańska, *zob. Sztuka ormiańska*; Katedra ruska św. Jerzego, *zob. Sztuka ruska.*

Łańcut, *zob.* Nr. 21903; (k. farny i kl. Jezuitów), Spr. hist. szt. V.; — Łagiewniki, *zob.* Nr. 13505; — Łanowice (k. drewn.), Spr. hist. szt. V.; — Łapczyce (k. gotycki), tamże V.; — Łask, tamże; F. M. S., Tyg. ill. 1866 XIII.; — A. i J. T. L., Łazany, tamże 1869 s. 2 III.; - Łekno (kl. Cystersów), Spr. hist. szt. VI.; — Łęczyca, *zob.* Nr. 21904; (abacya), Spr. hist. szt. I.; (kl. Dominikanów), tamże; (kolegiata), tamże I., VI.; (k. parafialny), tamże; — Łódź, *zob.* Nr. 21905; — Ks. M., Łomża, Tyg. ill. 1866 XIV.; Sobieszczański F. M., tamże 1870; — Łoniów, Spr. hist. szt. VI.; — Stryjakowski W., Łopienna, Warta 1887 Nr. 660, Odb. Poznań 1887 (por. rec.: Papée Fr., Kwart. hist. 1888); — F. M. Sob., Łowicz (kolegiata), Tyg. ill. 1864 X., *zob.* Nr. 21905; — Tenże, Łuków, tamże 1868 I.; — Łysa Góra, *zob.* Nr. 13280—13283, Lwowianin 1835; Maleszewski W., Tyg. ill. 1860 II.; Dzwonek, Lwów 1871 III.

Malborg (Marienburg), *zob.* Nr. 21907; — F. M. Sob., Małagoszcz, Tyg. ill. 1861 IV.; — Michocin, Spr. hist. szt. VI.; — Miechów, *zob.* Nr. 21908; (wieża), Spr. hist. szt. IV., por. E. 1725: Bujdecki; — Międzyrzecz, Danysz, D. kath. Pfarrkirche, Program d. Gymn. zu Meseritz 1886 (por. rec.: Perlbach M., Kwart. hist. 1887); — Międzyrzecze na Wołyniu (kl. Franciszkanów), Spr. hist. szt. III.; — Mielżynek, Koszutski H., Mielżyn i k. w Mielżynku, Pozn. 1887 (por. rec.: Semkowicz A., Kwart. hist. 1889); — Milatyn, Zb. najpiękn. i najint. okolic Galicyi, Lwów; — F. M. Sob., Mława, Tyg. ill. 1866 XII.; — Mogilno, *zob.* Nr. 21908; Łuszczkiewicz Wł., Trzy granitowe kościoły, Spr. hist. szt. I.; (k. gotycki, romański, drewniany), tamże I.; (krypta), tamże VI.; — Mogiła pod Krakowem, *zob.* Nr. 13862; Opactwo Cystersów, *zob.* Nr. 13362; Spr. hist. szt. II., IV., V. (k. romański. k. drewniany gotycki), VI. (arch. klasztorna); Łuszczkiewicz W., Bibl. krak. Nr. 10, Krak. 1899; — Mogiła pod Łęgownicami, *zob.* Nr. 21908; — Krzyżanowski S., Mohylew nad Dniestrem (k. N. P. M.), Krak. 1867 (por. rec.: Bartoszewicz J., Bibl. warsz. 1869 I.); — F. M. Sob., Mokotów, Tyg. ill. 1867 XVI.; — Mościska (erekcya), Przyj. chrześc. prawdy 1833—1840 IV.; — Mukarów, Wędrowiec 1883 Nr. 33; — Myślenice, Spr. hist. szt. V.

Niemencze, Gwiazda, Wilno 1847 do 1849; — Łuszczkiewicz Wł., Niepołomice, Zabytki dawniejsz. budownictwa z. II. i III.; (k. paraf. gotycki), Spr. hist. szt. II., V., (kaplice) VI.; — Nieśwież, *zob.* Nr. 21910; — Kościński K., Nowe w Prusach zach. (kościoły i kaplice), Gaz. niedz. (dod. do Gaz. gdańsk.) 1896 Nr. 30 i n, Odb. Gdańsk 1897; — Nowe miasto Korczyn, Kłosy XVII.; Prz. bibl. archeol. 1881 II.; — Jahlnicki E., Nowy Dwór, Kłosy 1879 XXIX.; — Nowy Sącz, *zob.* Sącz; — Nowy Targ (k. drewniany), Spr. hist. szt. V.; — Nozdrzec (erekcya), Przyj. chrześc. prawdy 1833—1840 III.; — Nur nad Bugiem, Tyg. ill 1871.

Objezierze koło Obornik (k. romański), Spr. hist. szt. VI.; — Obolec, *zob.* Nr. 1912; — Obrzycko, Spr. hist. szt. VI.; — Odechów, tamże; — Odrowąż (1682), tamże; — Ojców (ruiny kl.), Pszczółka krak. 1820 II.; — Oksza, Tyg. powsz. 1883; — Oleszno, Wójcik R. ks., Hist. wiadomość o parafii i kościele N. Maryi P., por.: Łopaciński H., Wisła 1899; — Oleszowa, Kłosy X.; — Olesko (kl.), *zob.* Nr. 13646; — Oliwa, *zob.* Nr. 21912; — Olkusz, *zob.* Nr. 21913; Łabęcki H. (kościoły), Bibl. warsz. 1852 IV.; Sobieszczański F. M. (kośc. farny), Tyg. ill. 1861 III.; — Olsztyn, Spr. hist. szt. V.; — Opatów, Łuszczkiewicz Wł., Kościół kolegiacki św. Marcina, zabytek romańszczyzny XII. w., *zob.* Nr. 21915 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1897; rec.: Rubczyński W., Prz. pol. I.; Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.); (kol. romańska), Spr. hist. szt. V.; (kl. Bernardyński), tamże VI.; — Opoczno, *zob.* Nr. 21916; — W. K. Z., Opole, Wiek 1880 Nr. 270; — Oporów, *zob.* Nr. 21916; — Matuszyński P. A. St., Orłowa na Szląsku (hist. k.), Praga 1868; — Orsowa (kapl.), Sobótka, Pozn. 1870 II.; — Osada studzieniecka, Tyg. powsz. 1881; — Ostróg na Wołyniu, Łuszczkiewicz Wł., Ruiny cerkwi, Spr. hist. szt. III. (por.: Sigma, Kwart. hist. 1887); Woł. eparch. wied. 1891; Knapiński ks., Sprawa o kościół, Tyg. kat. 1892 i Odb. Lwów 1892 (por. rec.: Fijałek J., Kwart. hist. 1896); — Wyszyński Sz., Ostrołęka, Tyg. ill. 1875 s. 2. XV.; — Ostrów, Fabisz P. Wł., Opis hist. kośc., Ostrów 1875 (por. rec.: Prz. lw. 1876 XI.); Warta 1884 Nr. 518, por. E. 1779: Poświęcenie; — Otmachowo (kolegiata), Ztschr. d. Ver. f Gesch. Schlesiens 1892; — Barącz S., Otynia, Prz. archeol. 1888 IV.; — Ozorków, Kłosy XV.

Paczołtowice koło Krzeszowic (kośc. drewniany), Spr. hist. szt. IV.; — Paradyż, *zob.* Nr. 13655; — Pelplin, *zob.* Nr. 13365; — Pępaków, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Piasek wielki pod Stobnicą (ruina kośc. późno-gotyckiego), Spr. hist. szt. IV., VI.; — Piekary, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; —

Pińczów, *zob.* Nr. 21918; — Rzeczniowski L., Piotrków (fara), Tyg. ill. 1866 XII., 1872 s. 2. IX.; — F. M. Sob. (k. P. Maryi), tamże 1863 VII.; (k. podominik.). *zob.* Nr. 13449; Rzeczniowski L. (k. św. Franciszka Ksaw.), Kłosy XI., *zob.* Nr. 13504, 13608; — Sobieszczański F. M., Piotrkowice, Tyg. ill. 1862 V.; — F. M. Sob., Piotrowice (k. pobenoński), Tyg. ill. 1861 III.; Spr. hist. szt. VI.; — Piotrowin (k. i kapl.), Kłosy 1882 XXXV.; (kapl. nad grobem Piotrowina), tamże 1876 XXII.; Wzmianka o kościele, Spr. hist. szt. VI.; — Płock, *zob.* Nr. 21920; Synoradzki M., Kościoły w Płockiem, Korespondent płocki 1886 Nr. 66—70; Gawarecki W. H. (k. katedralny), *zob.* Nr. 13042; Krzyżanowski W., *zob.* Nr. 13036; Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Op. dom., Warsz. 1869; Łuszczkiewicz Wł., Dwa zagubione pomniki naszej romańszczyzny w Płocku i Jędrzejowie. Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1895 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1895); Sokołowski M., Katedra płocka, Spr. hist. szt. VI., Odb. Krak. 1896; Umowa z r. 1531 między Andrzejem Krzyckim, biskupem płockim, a mistrzem Bernardinem de Gianotis, Rzymianinem, o budowę katedry płockiej, tamże IV.; (kl. św. Magdaleny), tamże VI.; — Grochowski W., Pobikry, Tyg. ill. 1886 XIV; — Podbrzeźce. *zob.* Nr 2224; — Podgórze, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Podhorce, *zob.* Nr. 21922; Anczyc Wł. L. (kaplica), Tyg. ill. 1862 V.; Cerkiew, *zob. Sztuka ruska*; — Podkamień, *zob.* Nr. 21523; — Plater, Połock (k. Spiski), Rubon 1844; — Poniszowice na Szląsku (kośc. drewniany z r. 1499), Spr. hist. szt. V.; — Poznań, *zob.* Nr. 21924; Raczyński E., *zob.* Nr. 12946; (kościoły i klasztory), Sobótka, Pozn. 1869, 1871; (katedra), Przyj. ludu. Leszno 1834 I.; Walkiewicz W., *zob.* Nr. 12956; Jenike L., Tyg. ill. 1860 I.; (X. Dorszewski), Katedra poznańska, Przewodnik dla zwiedzających, Pozn. 1886 (por. rec: X. I. P., Kwart. hist. 1887); Spr. hist. szt. IV., V.; (kaplica królewska), Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Raczyński E., Sprawozdanie z fabryki kaplicy grobowej Mieczysława I. i Bolesława Chrobrego, Poznań 1841 (toż po niem., 1845); (k. Bożego Ciała), Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Kowalski K., Pozn. 1840; (k. dominikański), Spr. hist. szt. VI.; (k. św. Jana), tamże IV.; Kierski E. (k. św. Józefa), Tyg. ill. 1863 VII.; (k. Maryi Magdaleny) Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Kierski E. (k. Panny Maryi), Tyg. ill. 1863 VII.; (k. św. Mikołaja). Warta 1885 Nr. 594; (k. św. Wojciecha), Kurjer pozn. 1882 Nr. 208; (k. św. Jana na Śródce), Łuszczkiewicz Wł., Trzy granitowe kościoły, Spr. hist. szt. I.; — Pożajście na Litwie (kl. Kamedułów erem., 1675—1690), tamże VI.; — Sułkowski W. A., Praga (kościoły), Gaz. warsz. 1884 Nr. 243—248; F. M. Sob. (kapl. loretańska), Tyg. ill. 1863 VIII., *zob.* Warszawa; — Prandocin (k. romański), Spr. hist. szt. IV., VI.; — Siarkowski Wł., Proszowice, Tyg. ill. 1867 XVI.; Spr. hist. szt. VI.; — Prusy, *zob.* Nr. 2344; — Przasznysz, *zob.* Nr. 13607; F. M. Sob., Tyg. ill. 1863 VIII.; Osiecki J. ks. (kościoły), Prz. kat. 1891 Nr. 45—50; — Przemyśl (katedra), *zob.* Nr. 13144; Skrochowski E. (restauracya katedry), Czas 1884 Nr. 179, 1885 Nr. 221; Spr. hist. szt. V.—VI, por. E 1725: Fredro Ant.; — Przeworsk, *zob.* Nr. 21927; (k. i kl. Bernardynów, gotycki), Spr. hist. szt. V.; (k. Bożogrobców, parafialny), tamże; — Przybyszówka, Nowicki J., Głos przy założeniu kościoła, Krak. 1802; — Przysusza, por. E. 1786: Marchocki Scibór Krz.; — Psków (k. katolicki), Tyg. ill. 1864 IX.; — Ptkanów, Spr. hist. szt. VI.; — Puławy, Tyg. powsz. 1879, *zob.* Nr. 21928; — Pułtusk, Wiek 1878 Nr. 258.

Radłów, Spr. hist. szt. VI.; — F. M. S., Radom (fara), Tyg. ill. 1866 XIII.; Spr. hist. szt. VI., *zob.* Nr. 21929; — W. G. ks., Radomsk (k. farny), Tyg. ill. 1868 s. 2. III., 1872 s. 2. X.; Hube R., Kościół parafialny stary i nowy, Warsz. 1876 (por. rec.: J-d, Bibl. warsz. 1877 III.; Prz. kryt. 1877); — F. M. Sob., Rejowiec, Tyg. ill. 1863 VIII.; — Rewel, *zob.* Nr. 21930; — Hubert L., Rogalin (kapl.), Tyg. ill. 1860 I.; — Rogoźno, *zob.* Nr. 21931; — Rombin, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Ropa (k. z XVII. w.), Spr. hist. szt. IV.; — Sembrzycki, Rosińsko (Gross-Rosinsko), Altpreuss. Mntschr., Odb. Königsb. 1891; — Rozembark (kośc. drewn., baroko), Spr. hist. szt. V.; — Łepkowski J., Rudawa, Dod. Czasu 1850 Nr. 3; Spr. hist. szt. VI.; — Rumno, *zob.* Nr. 2313; — Ryga, *zob.* Nr. 21932; Bergmann L., Gesch. der rigischen Stadtkirchen, *zob.* Nr. 15002; Gutzeit, Zur Gesch. der Kirchen Riga's, Mitth. Liv-Est-Kurl. 1863 X.; Tielemann, Domkirche, tamże 1850 V.; Manteuffel G., Z dziejów tumu ryskiego, Kraj 1900 Nr. 4; Vetter C. X., Von zwey Klöstern zu Riga, Ingolstadt 1614 DS. (por.: Winkelmann, B. L. Nr. 7810); Gutzeit, Zur Geschichte der Klöster. *zob.* Nr. 13207; — Barcikowski S., Rypińsk-pod Kaliszem (k. filialny i figura), Tyg. ill. 1861 III.; — F. M. Sob., Rytwiany, Tyg. ill. 1864 X.; Kłosy XX.; Wędrowiec 1899 Nr. 12; — Łepkowski J., Rzegocin (kruchta), Tyg. ill. 1866 XIII.; — Rzepnik biskupi, Ognisko, Krak. 1865 IV.; — Rzeszów (k. paraf., częściowo gotycki), Przyj. chrześc. prawdy 1833, 1840 IV.; Spr. hist. szt. V.; (k. Bernardynów, k. Pijarów pierwotnie Klarysek), tamże.

F. M. Sob., Saldno, Tyg. ill. 1867 XVI.; — Samborzec, Spr. hist. szt. VI.; — Sącz Stary, *zob.* Nr. 21935; (kl. Franciszkanek), Spr. hist. szt. IV.; (kapl. św. Kunegundy, k. Klarysek, k. parafialny), tamże; Załęski St. ks., Św. Kinga i jej klasztor starosądecki,

Prz. lw. 1882, Odb. Lwów 1882; — Sącz Nowy (k. kolegialny, k. Norbertanów, k. pofranciszkański), Spr. hist. szt. IV.; — Sądowa Wisznia, tamże IV.; — Sandomierz, *zob.* Nr. 21936; (kl. Benedyktynek), Prz. katol. 1897 Nr. 14; (k. Dominikanów), Spr. hist. szt. II; (k. św. Jakuba), Pam. Sandomierski 1829 I; Stronczyński K., Niektóre szczegóły, Bibl. warsz. 1842 III.; Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Łuszczkiewicz Wł., Kościół św. Jakuba, zabytek bud. ceglan. z XIII. w., Spr. hist. szt. II., Odb. Krak. 1881; Piotrowicz X., Gaz. Radomska 1885 Nr. 24—25; Spr. hist. szt. VI.; Marconi, Album architektoniczne z. VI., Warsz. 1895; (k. katedralny), Tyg. powsz., Warsz. 1879; Spr. hist. szt. II., V., VI.; (k. św. Pawła), Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; — Sarya, tamże 1867 XV.; — Secemin, Pam. Sandom. 1829 I.; Lwowianin 1838 III.; — Sękowa, *zob.* Nr 21937; (k. drewniany), Spr. hist. szt. IV., V.; — Serock, Tyg. ill. 1871 s. 2 VIII.; — Sieciechów, Opactwo bened., *zob.* Nr. 13284; Spr. hist. szt. VI.; — Z. S., Siedlce (kapl. fund. hetm. Ogińskiej), Tyg. ill. 1860 II.; — Gryglewski J., Siemkowce, Tyg. powsz., Warsz. 1881; — Sieniawa, Tyg. ill. 1866 XIV.; — Sieradz, *zob.* Nr. 21938; Kaliszanin 1885 Nr. 29; — F. M. Sob., Sierpiec, Tyg. ill. 1869 s. 2 IV.; — Łuszczkiewicz W., Siewierz (k. ścięcia św. Jana), Spr. hist. szt. V., VI. (por.: Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.); — Skalbimierz (k. ciosowy XV. w.), Spr. hist. szt. VI., *zob.* Szkalbmierz; — Skierniewice (k. zr. 1475), tamże; — Skotniki w Sandomierskiem, tamże; — Skrzynno wielkie, tamże; — Skrzyszów (k. drewn.), tamże V.; — Słuck, *zob.* Nr. 21949; — Bolesław z nad Dniepru, Śmiła, Tyg. ill. 1872 s. 2. IX.; — Smogorzew, Gaz. warsz. 1854 Nr. 199; — Smolany, Spr. hist. szt. V.; — Piekarski T. J., Smoleńsk, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; — Śniatyn, *zob.* Nr. 21838; — Sokal (kl. Bernardynów), Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 21941; — Solec, tamże VI.; — Sońsk w Płockiem, Wiek 1880 Nr. 182; — Środa (kollegiata), Przyj ludu, Leszno 1835 II.; — Śródka, *zob.* Poznań; — Sromowce niżne (k. drewn. z r. 1608), Spr. hist. szt. V.; — Św. Stanisław, wioska pod Haliczem, Łuszczkiewicz Wł., Kościół św. Stanisława pod Haliczem, z resztk. rom. cerk. Pantalemona, tamże II., Odb. Krak. 1880; — Stanisławów, *zob.* Nr. 21943; — F. M. Sob., Stare Miasto pod Koninem, Tyg. ill. 1861 IV., 1863 VII.; (k. paraf., romański), Spr. hist. szt. IV., VI.; — Stare miasto, wieś pod Rzeszowem, tamże V.; — Starogród, por. E. 1755: Janowski; — Stary Wiśnicz (k. późno gotycki), Spr. hist. szt. VI.; — Stawiszyn, tamże; — Stobnica (kl. Reformatów), tamże V.; — F. M. Sob., Stopnica, Tyg. ill. 1860 I.; F. G. C., tamże 1873 s. 2. XII.; — Strzelno, *zob.* Nr. 21946; Łukowski J., Rocz. tow. przyj. nauk. pozn. 1896 XXIII.; — Strzyżów (k. gotycki), Spr. hist. szt. V.; — Studzieniczna (kapl.), Opiekun dom., Warsz. 1866; — Suchedniów, Tyg. ill. 1860 II.; — Sulejów (k. z XIII. w.), *zob.* Nr. 21948; — F. M. Sob., Sulisławice, Tyg. ill. s. 2 VIII.; — Tenże, Suwałki, tamże 1864 IX.; — Weigert ks., Świnice wartskie, tamże 1860 II.; — Syrokomla, Spr. hist. szt. VI.; — F. M. S., Szadek, Tyg. ill. 1869 s. 2. III.; — Szalowa, *zob.* Nr. 21949; — Sobieszczański F. M., Szaniec, Tyg. ill. 1861 IV.; Zarewicz L., Czas 1879 Nr. 38 i n.; — Szczepanów (k. gotycki), Spr. hist. szt V., VI.; — Szczerbice, *zob.* Nr. 21949; — Szczyrzyc (opactwo Cystersów), Spr. hist. szt. V.; — Szeradów, tamże VI.; — Sobieszczański F. M., Szkalbmierz (k. parafialny), Tyg. ill. 1865 XI.; Kotarbiński St. L. (kolegiata), Pam. rel. mor. XVIII., *zob.* Skalbimierz; — Szydłów na Żmudzi, Buszyński J., Opisanie hist. kościoła Szydłowskiego, Wilno 1860; Tenże, Tyg. ill. 1861 III.; — F. M. Sob, Szydłowiec, tamże 1862 VI.; Saryusz Ks., Wiek 1878 Nr. 177; Tyg. powsz. 1878; (kapl.), Spr. hist. szt. VI.; — Szymbark, *zob.* Nr. 21949.

Strehlke E., Tannenberg (kl. na pobojowisku), Altpr. Mntschr. VII.; — Tarnawa (k. z r. 1803), Spr. hist. szt. VI.; — Tarczek, tamże; — Siarkowski, Tarczki, Tyg. ill. 1889 s. 3. IX.; — Tarnogóra w Lubelskiem, Spr. hist. szt. V.; — Tarnopol, *zob.* Nr. 21951; Baworowski W., Tyg. ill. 1863 s. 2. II.; — Bolesław z Ukrainy, Tarnoruda, tamże 1862 V.; — Tarnów, *zob.* Nr. 21952; Łepkowski J. (k. na górze św. Marcina), Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 45; Tyg. ill. 1866; Spr. hist. szt. V; Król M., Kościółek N. P. Maryi na Burku, Tarnów 1854; Spr. hist. szt. V.; (katedra gotycka), tamże; Herzig Fr., Katedra niegdyś kollegiata w Tarnowie i o innych kościołach, Tarnów 1900; Akt wizytacyi 1725, Spr. gimn. tarnowskiego 1896/7; — Tartaków, por. E. 1775: Kostkiewicz; — Toruń, *zob.* Nr. 21953; (k. św. Jana z r. 1484—1485), Spr. hist. szt. VI.; (k. św. Jakóba), Prz. kat. 1885 Nr. 725; (k. P. Maryi), Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Jenikie L., Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; Kłosy XII.; (k. Świętojański), Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Markull C. C., Der Bau der ewangelischen Kirche in Thorn, Thorn 1856; — Trembowla, Kłosy XVII.; — Mankiewicz Sz. X., Troki (k. farny), Wilno 1645 DS.; Gaz. warsz. 1854 Nr. 178; (k. farny, kaplica Römerów), Spr. hist. szt. V.; — Tropie, tamże VI.; (kapl. Swirada), Kłosy 1880 XXX.; — Głębocki A., Truskolasy, tamże XVII.; — Trzanowice niżne na Szlązku austr., Rosmaël Fr., Die Holzkirche zu Nieder-Trzanowitz, Mitth. d. Centr. Commiss. 1897 XXIV.; — Trzebnica, Przyj. ludu,

Leszno 1843 X.; Frycz J. (kl. Cystersek), Tyg. ill. 1860 I.; Spr. hist. szt. VI.; (k. św. Jadwigi), Stadło, Budyszyn 1849; — Tulczyn, por. E. 1786: Kałuski W.; — Łuszczkiewicz Wł., Tum pod Łęczycą (k. z XII wieku), Spr. hist. szt. I., Odb. Krak. 1879; (k. romański), tamże VI.; (k. drewniany św. Mikołaja), tamże I.; S. L., Wędrowiec 1883; — Dmochowski F., Tykocin, Tyg. ill. 1871; — Bolesław z Ukrainy, Tynna, tamże 1864 IX.; — Tyniec, *zob.* Nr. 21956; Łuszczkiewicz Wł., Ruiny Opactwa, Zab. dawn. bud. z. I.; Zieliński L. (kl. przed spaleniem r. 1830), Lwowianin 1835; Spr. hist szt. V., VI.

Uchań, Tyg. ill. 1871; — Uniejów, Wiek 1876 Nr. 196.

Wąchock, *zob.* Nr. 13359; Łuszczkiewicz Wł., Reszty romańskiej architektury dawn. opactwa cysterskiego, Spr. hist. szt. V. (por. rec.: Kowalczuk M., Kwart. hist. 1894); (k. i kl. romański), Spr. hist. szt. IV., VI.

Warszawa, *zob.* Nr. 21959; — Bartoszewicz J., Kościoły warsz. rzymsko-kat. (24 widoków rytowanych przez M. Starkmanna, Warsz. 1855–1857 (por. rec.: Zapolski J., Bibl. warsz. 1855 IV.); — Wejnert A., Starożytności warszawskie, *zob.* Nr. 21959, por.: Wiek 1878 Nr. 162; — Brykczyński A., Ze sztuki kościelnej. Wycieczka po Warszawie, Bies. lit. 1894; — Sobieszczański F. M., Dopełnienie do rozprawy J. Bartoszewicza: O k. św. Andrzeja, Bibl. warsz. 1850 II.; Wzory techniczne, Warsz. 1876; — K. Aleksandra, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — K. św. Anny, Wzory techn., Warsz. 1876; — W., K. św. Barbary, tamże i Kłosy III.; Starożyk, Tyg. ill. 1883; — Kl. Benedyktynek, *zob.* Nr. 13291; — Gomulicki W., K. Brygidek, Kraj 1897 Nr. 23; — Fara, Marconi, Album; — Sob F. M., K. św. Jacka (korytarze), Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; — Wójcicki K. W., K. katedralny św. Jana, Dz. warsz. 1837 IX.; Kurowski F. ks., Wiad. hist. o kościele metrop. warsz., Warsz. 1841; — Idźkowski A., Bibl. warsz. 1843 IV.; Dz. warsz. 1864 Nr. 254; Sobieszczański F. M., Tyg. ill. 1865 XI.; Kalend. warsz. 1866; Opiekun dom. 1868; K. W., Wędrowiec 1895; Marconi, Album architektoniczne, Warsz. 1895; Spr. hist. szt. IV. i VI.; Czajewski W., Katedra św. Jana, Warsz. 1899; R., Wędrowiec 1899 Nr. 36; Kaplica P. Jezusa w k. św. Jana, Op. dom., Warsz. 1867; Tyg. ill. 1871; F. M. Sob. (odnowienie), tamże 1873 s. 2. XII.; Kraushar A., O kaplicy Szujskich, Kur. pol. 1899 Nr. 1; — K. św. Józefa, Kłosy IV.; (wnętrze), tamże VI.; Marconi, Album architekt., Warsz. 1894; — K. św. Karola Boromeusza, Opiekun dom. 1865; — K. św. Krzyża, Przyj. ludu, Leszno 1857 IV.; Gołębiowski Ł., Lwowianin 1837 I.; F. M. Sob., Tyg. ill. 1863 VIII.; Kłosy VIII., XIV.; Starożyk J. I., Tyg. ill. 1886; Grajnert, Kalend. lud. Zorzy 1882; Spr. hist. szt. V.; — K. św. Marcina, tamże IV.; — K. Panny Maryi, Alleluja 1842; F. M. Sob., Tyg. ill. 1864 IX.; Wejnert A., O istnieniu k. N. P. Maryi Zwycięzkiej, jako odpowiedź J. Bartoszewiczowi, Bibl. warsz. 1853 III., IV.; F. M. Sob. (wnętrze k.), Tyg. ill. 1868 s. 2. I.; — K. Przemienienia Pańskiego, Wzory techn., Warsz. 1876; — K. św. Rafała, Tyg. ill. 1863; — Gomulicki W., K. św. Trójcy, Kraj 1897 Nr. 23; — F. M. Sob., Kapl. przy Królikarni, Tyg. ill. 1867 XVI; — Kapl. św. Józefa, tamże 1868 s. 2. I.; — K. ewang., por. E. 1778: Ringeltaube; — K. augsb.-ewang., Tyg. powsz. 1882; — A., Z dziejów Warszawy, Grobowiec carów Szujskich, Krak. 1894 (por.: Chmiel. A., Kwart. hist. 1896).

Wągłeczewo w Kaliskiem, Kaliszanin 1885 Nr. 29; — Wąwolnica, Spr. hist. szt VI; — Węgrów, por. E. 1711: Wolski Jak.; — Wielogłowy pod Sączem, Spr. hist. szt. IV., VI.; — Wilczyska pod Grybowem, tamże IV., *zob.* Nr. 21963; — Wieluń, tamże IV.; — Wietrzychowice, Kowalski K., Do JW. P. Ossolińskiej w dzień pośw. (r. 1808, wierszem), b. m. i r.; — Wilanów, Kłosy XVI.; Krajewski R., Tyg. ill. 1863 VII.; F. M. Sob., tamże 1871 s. 2. VII.

Wilno, *zob.* Nr. 21966; — Kraszewski J. I., Klasztory w Wilnie, Wilno t. II., *zob.* Nr. 17281; — Kościół kat., Sobótka, Poznań 1871; — K. św. Anny, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Znicz Krzeczkowskiego, Wilno 1834 I.; Tyg. ill. 1860 I.; Podczaszyński B, Mitth. Centr. Comm., Wien 1871 XVI.; Krauze M., Upominek wileński J. I. Kraszewskiemu 1880; — K. Benedyktynek, *zob.* Nr. 13200; — Roemer K., K. Bernardynów, Spr. hist. szt. IV.; — K. św. Jana, Tyg. ill. 1865 XI; — K. katedralny, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Homolucki M., Wiz. i roztrz. z. XIII, XIV., Odb. Wilno 1838; Przybylski W., Tyg. ill. 1863 VII., *zob.* Nr. 13189; Kirkor A. H., Bazylika litewska, Prz. powsz. 1886, Odb. Krak. 1886 (por. rec.: S-i M., Kwart. hist. 1887); Spr. hist. szt. IV.–VI.; Kossakowski K. J. N., Kazanie na dzień poświęcenia, Wilno 1801; Basilica Casimiriana, E. b. r.; O kaplicy św. Kazimierza, Znicz, Wilno 1834 II.; Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Odnowa kaplicy, Wiz. i roztrz. nauk. z. XIII.; Jenike I., Tyg. ill. 1879 s. 3. VII.; Spr. hist. szt. V., VI.; Homulicki, Dod. do artykułów o kaplicy św. Kazimierza, Wiz. i roztrz. nauk. z. XXIV.; — Kraszewski J. I., K. św. Michała, Tyg. petersb. 1833 IV.; Spr. hist. szt. V.; — Kamiński M., K. św. Mikołaja, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; — K. misyonarski, Spr. hist. szt. V.; — Ostrabrama, *zob.* Nr. 13966; Kraszewski J. I., Tyg. ill. 1860 I., Wójcicki Wł., tamże 1864; Bielińska H., Kraj 1893 Nr. 5; — Gloger Z., K. parafialny, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; — Baliński M., K. św. Piotra i Pawła, tamże

1862 VI., 1877 s. 3. III.; Spr. hist. szt. V.; — K. św. Rafała, tamże; — Kamiński M., K. św. Teresy, Tyg. ill. 1863 s. 2. I.

Zieliński Wł., Wiłkokłaz, Tyg. ill. 1863 s. 2. I.; — Wiłkomierz, *zob.* Nr. 21969; — E. Lej., Wiłkowyszki, Tyg. ill. 1863 s. 2. II.; — Sobieszczański F. M., Wiślica (kośc. po-kolegiacki), tamże 1860 II.; Spr. hist. szt. VI.; Kłosy 1881; Wiek 1880 Nr. 164; — Wiśnicz (kl. Kamedułów), Spr. hist. szt. V.; (k. gotycko-renesans.), tamże; — Witebsk, Tyg. powsz. 1885 Nr. 22, *zob.* Nr 21970; — F. M. Sob., Włocławek (k. farny), Tyg. ill. 1863 VIII.; Tenże (katedra), tamże; Korczyński K., Katedra kujawska r. 1767, Cieszyn 1859; Kłosy VI., IX.; G., tamże 1885; Łuszczkiewicz Wł., Labirynt katedry, Wiad. num. arch. 1898; Jung K., Katedra włocł., Włocł. 1900; (kapl. św. Marcina), Prz. kat. 1884 Nr. 28 30; (kapl. N. Sakr.), Tyg. ill 1883; Spr. hist. szt. IV.—V.; (k. św. Witalisa), tamże IV.; (k. św. Wojciecha), Wędrowiec 1883 Nr. 29; — Włodawa, Tyg. ill. 1871; Włodzimierz (ruiny), tamże 1860 II.; — Włostów, Spr. hist. szt. VI.; — Siarkowski Wł., Włoszczowa, Kłosy 1879 XXVIII.; Sierosławski M. Th. J. C., Wystawienie kaplicy obrazowi cudown. N. P. Maryi, b. r. E.; — Zieliński Wł., Wojciechów, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.; — Wrocław, *zob.* Nr. 21973; — Anczyc Wł., L. (k. św. Bernarda), Tyg. ill. 1860 I.; (k. św. Elżbiety), Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Luchs H, Die Denkmäler der St. Elisabetskirche zu Breslau, por.: Schnaase K., Mitth. Centr. Comm., Wien 1862 VII.; (katedra), Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Schles. Provinzialblatt 1840; (k. św. Krzyża), Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Frycz J., Tyg. ill. 1860 I.; — Wysocice (k. romański), Spr. hist. szt. V., VI.

Zabłudów, *zob.* Nr. 21975; — Zagórz (ruiny kl. Karmelitów), Spr. hist. szt. V.; — Zakroczym i jego kościoły, Korespondent płocki 1884 Nr. 14 19; F. M. Sob. (k. parafialny), Tyg. ill. 1863 VII.; — Zambrów, tamże 1881 s 3. XI.; — Zamość, *zob.* Nr. 21974; — Zator, Spr. hist. szt. V.; — Zawichost, *zob.* Nr. 13506; (k. i kl. pofranciszkański), Spr. hist. szt. IV.; — Radwan J., Zawodzie pod Kaliszem, Tyg. ill. 1897; — Zbaraż, Spr. hist. szt. III.; — Zbąszyn, por. E. 1796: Gołecki; — Zbyszyce, Spr. hist. szt. VI.; — Zduńska Wola, Wiek 1881 Nr. 282; Tyg. ill. 1892; — Bohdanowicz A. B., Ździecioł, Tyg. ill. 1874 s. 2. XIII.; — Brandowski A., Ździeż w parafii Boreckiej, Warta 1880 Nr. 295, 357, Odb. Pozn. 1880; Tenże, Hist. kościołów w Ździeżu, Przew. nauk. lit. 1893; Rodzimir, Zebrzydowice (kl.), Czas 1853 Nr. 154; — Zembrzyce, *zob.* Nr. 21975; — F. M. Sob., Zgorzelice (kapl.), Tyg. ill. 1860 I.; — Zimna woda, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 27; — Sobieszczański F. M., Złota Góra (kapl.), Tyg. ill. 1863 s. 2. I.; — Padalica T., Złotopole, tamże; — Zobłyna, Przyj. ludu, Leszno 1838 II.; — Zwierzyniec pod Krakowem (k. i kl. Norbertanek), Spr. hist. szt IV., V.; (k. parafialny), tamże IV.; — Zwoleń, tamże VI.

F. M. Sob., Żarki, Tyg. ill. 1865 XI.; — Łuszczkiewicz, Żarnów, Spr. hist. szt. IV., Odb. Krak. 1889; (k. z r. 1510), tamże VI.; — Żarnowiec (lipsanotheca), tamże V.; — Żębocin (k. XIII. w.), tamże IV., VI.; — Żnin, *zob* Nr. 21802; — Żółkiew, *zob.* Nr. 21977; (k. farny), Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 1—10; Zawadzki Wł., Kościół farny w Żółkwi, jego dzieje i pomniki, Lwów 1869; Pamiątka odnowienia, Lwów 1863; — Żółkiewka w Lubelskiem, Spr. hist. szt. V.; — Żuków, Stenzel J., Das Kloster Zuckau, Danzig 1892 (por. rec.: Perlbach M., Kwart. hist. 893); — Zgierski W., Żulin, Kazanie przy uroczystym obrządku poświęcenia, Lwów 1803; — F. M. Sob., Żychlin, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.; — St. G., Żytno, tamże 1861 III.; — Żytomierz, Kazanie na poświęcenie kościoła, 1745 DS.; Prusinowski J. (k. seminaryjny), Tyg. ill. 1867 XVI.; (katedra), tamże 1864 IX.

Nagrobki, zob. Rzeźba.

22046. **Budowle świeckie**: zamki, pałace, mury i t. p. (wedle miejscowości alfabetycznie): *zob.* Nr. 22038 i 22044.

Antonin, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.

Balice pod Krakowem (pałacyk renesansowy), Spr. hist. szt. V.; — Rolle J., Bar, Zameczki podolskie, *zob.* Nr. 10356; Baranów, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.; Odrzywolski Sł., Zamek w Baranowie, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1896 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1896; rec.: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1897; Bull. polonais, Paris 1896); Spr. hist. szt. VI.; — Będzin, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Kossowicz, tamże 1864 X., 1867 XVI.; Sobieszczański F. M., Tyg. ill. 1861; Spr. hist. szt. III., V.; — Bełz, *zob.* Nr. 21862; — F. M. Sob., Biała, Tyg. ill. 1863 VII.; Bartoszewicz J., Zamek bialski, Przew. nauk. lit. 1880, Odb. Warsz. 1880; — Białoboki pod Przeworskiem (ruiny, XVI. wiek), Spr. hist. szt. V.; — Biały kamień w Złoczowskiem, Siemieński L., Dzieła VII.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Białystok (pałac), Tyg. ill. 1877 s. 3. III.; Kraj 1897 Nr. 34; — Wójcicki K. Wł., Bielsk (sala w z.), Kłosy VII.; — Jarosze wicz J., Bielsk podlaski (góra zamkowa), Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1845; — Biesiekiery (ruiny z.), Kłosy VII.; — Birgłowy, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; — Tyszkiewicz E., Birze, Rzut oka na przeszłość miasta, zamku i ordynacyi, Petersb. 1869 (por. rec.: Wójcicki K. Wł., Bibl. war. 1869 IV.); — Sob. F. M., Bobolice (ruiny z.), Tyg. ill. 1861 IV., 1863 VII.; — Bodzentyn (z.), Spr. hist. szt. VI.; — Bracław, *zob.* Nr. 22041; — Rolle J., Braha, Zameczki pod.,

zob. Nr. 10356; — Brody, *zob.* Nr. 21865; Przyj. dom. 1852 Nr. 11; Pl. W. M., Słowo rusk., Lwów 1874 Nr. 103; Spr. hist. szt. V.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Gawarecki W. H., Brodnica, Pielgrzym, Warsz. 1846 III.; — Wiktor T., Bronowice (pałacyk po Firlejach), Tyg. ill. 1860 I.; — Brunsberga, Bender, Rückblick auf das alte jetzt geschwundene braunsberger Schloss, Altpreuss. Mntschr. XI.; — Brzeg, *zob.* Nr. 21866; Zamek Piastów w Brzegu, Przyj. ludu, Leszno 1832 IV.; Sobótka, Pozn. 1869; Kunz H., Das Schloss der Piasten zum Briege, Sohlesien, Brieg 1885 (por.: Silesia 1841); — Brzeżany, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Kółko rodzinne, Lwów 1860; Czuleński T. (z. Sieniawskich), Tyg. ill 1876 II.; Spr. hist. szt. V.; Kapl., *zob.* Nr. 22025; Inwentarz z r. 1762, *zob.* Nr. 21727; Czołowski, *zob.* Nr. 11157, *zob. Rzeźba (nagrobki)*; — Papée Fr., Bubniszcze, Gaz. lw. 1890 Nr. 295; — Buczacz, Przyj ludu, Leszno 1838 V.; Słowo rusk., Lwów 1865 Nr. 75; Barącz S., Pamiątki buczackie, Lwów 1869; Tenże, Prz. bibl. archeol. 1881; L. J., Tyg. ill. 1875 s. 2. XV.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Budzanów, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Polkowski I., Bydgoszcz, o zamku i mieście, Pozn. 1872.

Chełm (z. 1533 r.), Spr. hist. szt. VI.; — Chęciny (ruiny z.), Tyg powsz. 1882; Spr. hist. szt. III., VI.; — Rulikowski E., Chupków (ruiny z.). Tyg. ill. 1869 s. 2. III.; — Ciążyń nad Wartą (p. bisk. pozn.), Spr. hist. szt. III.; — Ciechanów nad Łodynią (ruiny z.), Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV; Tyg. powsz., Warsz. 1882; — Ciepielów (pałac Kazanowskich), Spr. hist. szt. VI; — Cieszyn, Ein alter Thurm zu Teschen, Mitth. Centr. Comm., Wien 1856 I.; — J., Czajków, Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Rolle J., Czarnokozińce, Zameczki podolskie, *zob.* Nr. 10356; — Czchów, Spr. hist. szt. III.; — Czerkasy, *zob.* Nr. 22041; — Czernelica, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Czerniaków (plan pałacu za Aug. III.), Spr. hist. szt. VI.; — Chłopicki E., Czerniatyn na Podolu, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; — Wójcicki K. Wł., Czersk (zamek w r. 1820), tamże 1864 IX.; F. M. Sob. (ruiny), tamże 1868 s. 2. I.; — Czerwińsk nad Wisłą (baszty, wały), Spr. hist. szt. IV.; — Czerwonogród w Zaleszczyckiem, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Roztworowski J., Czorsztyn, Tyg. pol., Warsz. 1818 IV.; Rozm., Lwów 1821; Siemieński L., Dzieła, Warsz. 1881 I.; Zb. najp. i najint. okolic Galicyi, Lwów; — Zawadzki Wł., Czortków, Obrazy Rusi Czerwonej, Pozn. 1869; Czołowski, *zob.* Nr. 11157.

Dąbrowa, Tyg. ill. 1866 XIV.; Tatomir L., Strzecha 1868; — Dąbrowica pod Lublinem (ruiny z. Firlejów), Almanach lubelski na r. 1815; F. M. Sob., Tyg. ill. 1864 X.; — Łuszczkiewicz Wł., Dębno (z. gotycki), Zabytki dawn. budown. z. I.; Tenże, Tyg. ill. 1866 XIII.; Spr. hist. szt. V.; — Dobromil, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI., 1844X.; Lwowianin III., IV. (rycina z r. 1698), Nauk. Sbornik 1868; Łuszczkiewicz Wł., Reszty zamku Herburta pod Dobromilem, Spr. hist. szt. V, Odb. Krak. 1893 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1893; rec.: Kowalczuk, Kwart. hist. 1894); Kosteckij Pl. (wiersz), Nowiny, Lwów 1854 Nr. 94; — Dobrzyca (p.), Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Dombrowa (plan p. za Aug. III.), Spr. hist. szt. VI.; — Osipowicz Al., Dowspuda (ruiny z.), Tyg. ill. 1865 XI.; — Dregocin, Diło, Lwów 1886 Nr. 53; — Drohiczyn (ruiny z.), Tyg. ill. 1873 s. 2. XI.; — W. Sz., Drzewica (ruiny z. gotyck.), tamże 1868 s. 2. II.; Spr. hist. szt. IV.; — F. M. S., Dubno, Tyg. ill. 1876 s. 3. I.; — Dybów nad Wisłą, Przyj. ludu, Leszno 1832 IX.; — Plater A., Dynaburg, Rubon 1843; Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Dzików (p.), Opiekun dom., Warsz. 1866; — Dzwinogród, *zob. Sztuka ruska.* Manteuffel, Felin (ruiny warowni), Kłosy 1885 II.; Petersb. Herold 1878, por.: Wiek 1878 Nr. 178.

Gdańsk, *zob.* Nr. 21879; Hoburg K., Gesch. der Festungswerke Danzigs, Danzig 1852; Hoenig Fr., Gesch. d. F. Weichselmünde, Berlin 1886 (por.: Kwart. hist. 1887); — Gniezno, Łukowski, Przyczynek o zamku królewskim, Dz. pozn. 1893 Nr. 20; — Gołogóry, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Gostyń (z XVI. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Graboszyce, Lwowianin 1842 IX.; — Grodno (o odnowieniu z. królewskiego), Bibl. warsz. 1848 III.; Spr. hist. szt. VI.; — S., Grodziec (ruiny), Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Grojec, Bełza Wł., Zamek grojecki, obrazek z naszej przeszłości podług miejsc. legendy opowiedziany, Krak. 1869; — Grzymałów, Czołowski, *zob.* Nr. 11157.

Halicz, Przyj. dom. 1860; Dod. Gaz. lw. 1868 Nr. 20; Szaraniewicz I., Staroruskij kniażij horod Hałycz, Lwów 1880; Petruszewycz A. S., Wistnyk narodn. doma, Lwów 1882—1888, *zob. Sztuka ruska*; Chyliński M. (ruiny), Gaz. lw. 1883 Nr. 200—205; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Spr. hist. szt. II.; — Heilsberg, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; — Nietzki, Neue preuss. Provbl. 1848 V.; — Karwowski St., Herburt na Szląsku, Biesiada lit. 1899 Nr. 34; Spr. hist. szt. V.; — Horodnie, tamże III.

F. M. S., Iłża, Tyg. ill. 1862 V., 1867 XVI.; Opiekun dom., Warsz. 1865; Dygasiński A., Kur. warsz. 1897 Nr. 139; (z. bisk.), Spr. hist. szt. VI.; — Inowłódź nad Pilicą, tamże VI.

Łoski J., Jabłoń (p. i część z.), Tyg. ill. 1876 s. 3. II.; F. M. Sob. (p.), tamże 1863 VII.; — Jagielnica, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Janów, tamże; — Jalec na

Szląsku, Pfotenhauer P., Schloss Jeltsch bei Ohlau, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1891 XXV. (por rec.: Wagner A., Kwart. hist. 1892); — Janowiec, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Sobieszczański F. M., Tyg. ill. 1861 III.; W., Kraj, 1899 Nr. 39; — Jarosław (ruiny i baszty), Spr. hist. szt. III.; — Prochaska A., Jaśliska, Przew. nauk. lit. 1889; Bostel F., tamże 1890; — Jazłowiec, *zob.* Nr. 21881; Rozm. lw. 1832; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Zawadzki Wł., Obrazy Rusi, Lwów 1864; Tyg. ill. 1864 IX.; Przyj. dom. 1877; Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 11157; — Czołowski A., Jezupol, Przew. nauk. lit. 1889; — Jeżów pod Bobową (zameczek), Spr. hist. szt. IV.

Kamieniec podolski, *zob.* Nr. 21884; Pułaski K., Tyg. ill. 1872 s. 2. IX.; Rolle J. (Antoni J.), Zameczki pod. II., *zob.* Nr. 10356; Brama St. Batorego, Tyg. ill. 1886; Jabłonowski A. (z. u schyłku pierw. poł. XVI. w.), Prz. bibl. arch., Warsz. 1882 III.; Spr. hist. szt. I., V.; Sjecinskij E., Horod Kamenec podolskij, por.: Hruszewskij M., Zap. Tow. Szewcz. 1895 VIII.; — Frycz J., Kamieniec na Szląsku, Tyg. ill. 1860 I.; — Kalwarya Zebrzydowska (pałacyk Czartoryskich), Spr. hist. szt. IV.; — Neuling H., Katzenstein, Ztschr. d Ver. f. Gesch. Schles. 1893 XXVII.; — Kielce (z. bisk. krak.), *zob.* Nr. 21886; Dz. warsz. 1854 Nr. 48; F. M. Sob., Tyg. ill. 1860 II.; (p. pobisk.), tamże 1867 XVI.; Gaz. kielecka 1875 Nr. 36–38; Tyg. lw. 1867; Kłosy II.; Spr. hist. szt. III., VI.; — Kijów, tamże III., *zob. Sztuka ruska*; — Tomkowicz St. i Lindquist H., Kobiernice (szczątki średn. zameczku), Spr. hist. szt. III.; — Potocki M., Kociubińczyki, Mitth. Centr. Comm., Wien 1865 X.; — Koło (ruiny z.), Przyj. ludu, Leszno 1844 XI; Tyg. powsz. 1882 Nr. 29; — Konin, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Spr. hist. szt. V; — Kórnik, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Czas 1858 Nr. 169; Staszic F., Tyg. ill. 1860 II; Spr. hist. szt. III. (umowa o bud. zamku, *zob.* Nr. 2070); — Zmorski R., Koszkiew, Tyg. ill. 1860 I.; Dygasiński A., Kur. warsz. 1897 Nr. 186; — Kowno, Tyg. ill. 1888, Wil. Wiestnik 1880.

Kraków, *zob.* Nr. 21888–21893, 22045; Pszczółka krak. 1820 IV.; Przyj. ludu, Leszno 1834 I., 1845 XII.; Plater A. (z. Kazimierza), Rubon 1843; Athen. Kraszewskiego 1847; Mączyński J., Czecha J. Nowy kalend. krak. 1850; Tenże (wschodnia strona), Czas 1860 Nr. 248 i n.; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1862 V.; Tenże (od strony północnej), tamże 1863 VIII.; Skimborowicz H. (pałac Kazim.), tamże 1866 XII.; Czecha J. Nowy kalend. krak. 1866; Ziemięcki T., *zob.* Nr. 21891; Borzywoj, Tyg. powsz., Warsz. 1880; Hoszowski, Wiadomości o zamku królewskim na Wawelu, Czas 1880 Nr. 2 2, Odb. Krak. 1880; Łuszczkiewicz Wł., Trzy epoki, *zob.* Nr. 21891; Odrzywolski S., Dawny zamek królewski na Wawelu, materyały do restauracyi, Krak. 1880; C. (w sprawie restaur.), Czas 1880 Nr. 210; (o przeznaczeniu na cele publiczne), tamże 1880 Nr. 246 i n.; Studya nad restauracyą, tamże 1882 Nr. 216; Gaz. nar. 1882 Nr. 252; Spr. hist. szt. III., IV. (p. król.), V.; Różička J., Wawel, Narod. listy 1899 Nr. 272; Szczegóły: Mączyński, Kilka podań (podziemia, stopka Jadwigi), Krak. 1855; Brama i erker, Spr. hist. szt. V.; R. (dziedziniec), Kłosy XIII.; Hoszowski (izba poselska), Czas 1880 Nr. 216 i n, Odb. Krak. 1880; Odrzywolski S. (kominek), Kłosy 1882; Kurza stopa, Pszczółka krak. 1819 I.; Wójcicki, Stopka Jadwigi. Kłosy II.; Odrzywolski S., Wykusz, tamże 1882 XXXIV. (toż po niem., Mitth. Centr. Comm., Wien 1882 VIII.); — Łepkowski J., O basztach, murach i bramach, Tyg. ill. 1863 VII., 1866 XII. (drzeworyt); Baszty, Spr. hist. szt. III.; Fortyfikacye (na pieczęciach), tamże VI.; — Arsenał, tamże V.; — Brama floryańska, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Tyg. wiejski, Wadowice 1848; Czas 1851 Nr. 225; Wildta J. Kal. powsz., Krak. 1854; Czas 1856 Nr. 140; Essenwein A., Das Floriani-Thor in Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1857 II.; Kremer J., Czas 1869 Nr. 176 i n.; Pamiętnik w gałce Bramy flor., Tyg. krak. 1834.

Krasiczyn, aufgen. v. G. A. Emerich, Wien 1829; Roz., Lwów 1832; Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Tyg. ill. 1860 I.; Tyg. lw. 1863; Tatomir L., Strzecha 1869; Opiekun dom., Warsz. 1871; Kłosy 1873 XVI.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Spr. hist. szt. IV., V.; — Krasnystaw, tamże V.; — Krewo (ruiny, w liście F. K. do redaktora), Tyg. wil. 1818 III.; Baliński M., Niezapominajki nowor., Warsz. 1842 i Pisma hist., Warsz. 1843 t. IV.; Pławskij D., Izw. imp. geogr. obszcz. 1871; Korewa A., Szrejera Noworocz., Wilno 1861; Pam. książka, Wil. 1861; Illustr. (ross.) 1873; — Królewiec, *zob.* Nr. 21895; Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Spr. hist. szt. V.; — Krościenko (o z. św. Kunegundy pod Kr.), Zbieracz lit. i polit. 1837 IV.; — Krosno (mury), Spr. hist. szt. IV.; — Krupe, wieś, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; F. M. Sob., Tyg. ill. 1863 VIII.; (rysunek), tamże 1867 XVI.; (zwaliska), tamże 1870 s. 2. V.; Pobog, Kłosy 1882 XXXIV.; — Kruszwica, *zob.* Nr. 11375–11378; Spr. hist. szt. I.; — F. M. Sob., Kryłów (ruiny z.), Tyg. ill. 1863 VII.; — Manteuffel, Kryżborg, Kłosy 1886; — Krzemieniec (Jaszowski St.), Słowianin, Lwów 1837–1839, *zob.* Nr. 22041; Nowoszycki S., Tyg. petersb. 1845 XXXII.; Bibl. warsz. 1848 II.; — Krzeszowice (p), Kłosy XVII.; — Krzywcze, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Tomkowicz St., Krzyżtopor, twierdza magnacka XVII. w. i architekt jej Wawrzyniec Senes, Spr. hist. szt V., Odb. Krak 1894 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1894; rec.: ch., Świat 1895); —

Wójcicki K. Wł., Krzysztopory (ruiny z.), Kłosy II.; — Dubiecki M., Kudak, twierdza kresowa, Prz. pol. 1889 III., Odb. Krak. 1879, 2. wyd. 1899; Kłosy 1877 XXV.; — Kudryńce, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Kurnik, *zob.* Kórnik.

Lachowce, *zob.* Nr. 4750; — Lanckorona, Prz. nauk. lit. 1842—1844; Spr hist szt. V; — Laszki murowane w Sanockiem (z. renesansowy), Roz. lw. 1832; Przyj. dom. 1861; Spr. hist szt. IV., V.; — Lignica (z. Piastów), Silesia 1841; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1860 I.; Jenike L., tamże 1875 s. 2. XVI.; — Lipowiec, Prz. nauk. lit. 1842—1844; Czuleński T., Tyg. ill. 1873 s. 2. XII; Łuszczkiewicz Wł., Spr. hist. szt. III.; — Gawarecki W. H., Liw (ruiny), Pielgrzym, Warsz. 1846 III; F. M. Sob., Tyg. ill. 1866 XIV.; Tyg. powsz., Warsz. 1880; Tyg. ill. 1881 s. 3. XI.; Wędrowiec 1883 Nr. 17; — Lobenstein na Szląsku, Peter A., Burgen u. Schlösser im Herzogthum Schlesien, Teschen 1879; — Lublin, *zob.* Nr. 21900; Przyj. ludu, Leszno 1839 VI; Spr. hist. szt. I. (brama grodzka), V.; F. M Sob. (brama krakowska), Tyg ill. 1864 IX.; Czarnecki, Lubieszów (brama zamkowa), tamże 1873 s. 2. XI.; — Lubowla na Spiżu, Spr. hist. szt. V.; — Lwów, *zob.* Nr 21903; (Wysoki Zamek), Lwowianin 1836; Hruszewskij M., Opis lwiwskoho zamku r 1495, Zap. Tow. Szewcz. 1896 XII.; Baszty z r. 1554 do 1556, 1704), Spr. hist. szt. VI.

Łańcut, Tyg. ill. 1876 s. 3. III.; Spr. hist. szt. V.; — Łęczyca, *zob.* Nr. 21904; (trzy zamki), Spr. hist. szt. I; — Łobzów (pałacyk), tamże IV; — Łowicz, *zob.* Nr 12948 i 21905; Chełmoński M. (z. arcybisku pów), Tyg. ill. 1880 s. 3. IX.; Spr. hist. szt V.; — Łuck Wędrowiec 1885; Spr. hist. szt. III.; (wieża zachodnia), Tyg. ill. 1867 XVI.

Malborg, *zob.* Nr. 21907; zamek, *zob.* Nr. 13775; — Anczyc Wł. L., Melsztyn, Tyg. ill. 1866 XIII.; Turkawski M. A., Zamek Melsztyn, Wędrowiec 1879, Odb. Warsz. 1879; Siemieński L, Z okolicy podgórskiej, Dzieła, Warsz. 1881 I.; Spr. hist. szt. V., VI.; — Międzyborz, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1848 I.; — Międzyrzecze, Kade C., Gründung und Namen von Stadt und Schloss Meseritz, Meseritz 1894; — Międzyrzecze pod Ostrogiem na Wołyniu (z. XVII w.), Spr. hist. szt. III.; — Mikulińce, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — F. M. Sob., Mirów (ruiny z. XVI. w.), Tyg. ill. 1861 III., 1863 VII.; Pług A., Kłosy 1877 XXIV.; Spr. hist. szt. V., VI.; Dygasiński, Kur. warsz. 1897 Nr. 266; - Sobieszczański F. M.. Mokrsko, Tyg. ill. 1861 IV.; — Mosaż w Wileńskiem, Spr. hist. szt. VI.; — Mitawa, Wojeński K., Die Merkwürdigkeiten Mitaus u. die Gesch. des Mitauer Schlosses, Archiv f. Anthrop. 1898 I., II.; — Nowoszycki, Mozyr, Tyg. petersb. 1841 XXIV.; — Możyrsk, *zob.* Nr. 22041; — Muszyna, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.

Nieborów (p.), Tyg. ill. 1877 s. 3. IV.; — Łuszczkiewicz Wł., Niepołomice (księga wydatków na budowę), *zob.* Nr. 3023; Spr. hist. szt. I., V.; — Syrokomla Wł., Nieśwież, Tyg. ill. 1862 V.; — Nietuliska, Spr. hist. szt. VI.; Nowogródek, Melitele Odyńca, Warsz. 1829; Lwowianin 1837 II, *zob.* Nr. 21910; — Nowy Korczyn, Spr. hist. szt. VI.

Odrzykoń (ruiny), Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Żegota Pauli, Album J. D. Borkowskiego. Lwów 1844; Moja okolica i najpierwszy urok w zwiedzaniu zamku Odrzykonia 22. paźdz. 1844, Rzeszów 1848; Podanie (z Dz. warsz.), Czas 1853 Nr. 184; Siemieński L., Tyg. ill. 1861 III.; Ujejski X. A., Wildta J. Kalend. powsz., Krak. 1862; Gordon, Strzecha 1863; Tenże, Reforma, Sanok 1868; S. R., Tyg. ill. 1863 s. 2. I.; Łuszczkiewicz Wł., Kłosy XVI.: Spr. hist. szt. III., V.; Papée F., Gaz. lw. 1895 Nr. 254, 255; — Ogrodzieniec (ruiny), Opiekun domowy, Warsz. 1869; Spr. hist. szt. VI.; — S., Ojbina (ruiny), Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Ojców, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Wildta J. Kalend. powsz., Krak. 1862; Dzwonek, Lwów 1863 VIII.; Spr. hist. szt. VI.; — Okopy św Trójcy, Fort de St. Trinité, plan w dziele Jonsaca: Hist. de St. Jabłonowski, Lipsk 1774; Finkel L., Przew. nauk. lit 1889, Odb. Lwów 1889; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Olawa, Pfotenhauer, Schloss Jeltsch bei Ohlau, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1891 XXXI; — Olesko, Tyg., Lwów 1867; Zb. najpiękn. i najint. okolic Galicyi, Lwów; Tatomir L., Biesiada lit., Warsz. 1853 Nr. 134; Wierzbicki L., Teka kons. Gal. wsch., Lwów 1892 I.; Czołowski, tamże; — Olsztyn (ruiny), Sobótka, Pozn. 1870 II.; Spr. hist. szt. VI.; Dygasiński A., Kur. warsz. 1897 Nr. 199; — Oneda, Sembrzycki J., Auffindung der alten Burg Oneda, Altpreuss. Mntschr. 1891; — Opinogóra, Tyg. ill. 1877 s. 3. IV.; — Opole, Zdzikowski Fr., Geschichte d. Stadt Oppeln (z ryc. zamków), Oppeln 1863; Spr. hist. szt. VI.; — F. M. Sob., Oporów, Tyg. ill. 1864 IX.; — Nowakowski F., Orawa na Spiżu, tamże 1861 III.; Eliasz, Kłosy 1885 II.; — F. M. Sob, Ossolin (ruiny), Tyg. ill. 1862 VI; Spr. hist. szt. V.; Kubala L., Jerzy Ossoliński, *zob. Hist. polit.*; — Ostersk, *zob.* Nr. 22041; — Ostróg na Wołyniu, Przyj. ludu, Leszno 1837 I.; N., Tyg. ill. 1863; Przyj. dom., Leszno 1864; K. S., Kraj 1885; Dilo 1886 Nr. 53; Spr. hist. szt. III.; - Ostrów, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Ostrów lednicki (ruiny), *zob.* Nr. 21993 i Spr. hist. szt. IV.; - L. J, Oświęcim (szczątki zamków), Tyg. ill 1878 s. 3. V.; Marius, Kraj 1891 Nr. 20; - Łoś M., Otroków, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV; — Banzemer, Otwock, tamże 1882; — Owrucz, *zob.* Nr. 22041.

Paniowce (ruiny), Kłosy XVI.; — F. M. Sob., Patrykozy (p.), Tyg. ill. 1866 XIV.; — Piaseczno (plan pałacu za Augusta III.), Spr. hist. szt. VI.; — F. M. S., Piękoszewo (z. Tarłów), Tyg. ill. 1862 V; — Pieskowa skała, Spr. hist. szt. V., VI.; — Bolesław z Ukrainy, Pilawski z., Tyg. ill. 1864 X.; — Hubicki R., Pilecki z., Bibl. warsz. 1847 IV.; — Tenże, Pilica (opis trzech zamków w okręgu pilickim, Odb. z Kalend.), Warsz 1858; — F. M. Sob., Piotrków, Tyg. ill. 1861 III.; Kłosy VII.; — Płock, *zob.* Nr. 21920; Gawarecki H. (z. ks. mazowieckiego), Snopek nadwiślański 1844; Tyg. ill. 1863 VII.; Sobieszczański F. M., tamże 1863 VII., 1873 s. 2. XI.; (basztv), Spr. hist. szt. V.; (pałac Bony), tamże VI.; Tar. Fr. (pałac biskupów), Wędrowiec 1893 Nr. 30; — Pniów, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — F. M. Sob., Poddębice, Tyg. ill. 1860 II.; — Jastrzębowski S., Podgrodzie (z. zbójecki), Wędrowiec 1893 Nr. 10; — Podhorce, Rozm., Lwów 1819; Rychlicki, Mnemosyne, Lwów 1824; Przyj. ludu, Leszno 1836 VII., 1849 IX.; Galicia, Ztschr., Lwów 1841; Przyłęcki St., Dniestrzanka, Lwów 1842; Zbiór najpiękn. i najint. okolic Gal, Lwów; Wildta Kalend., Krak. 1862; Kronika Podhorecka, Lwów 1867; Wójcicki K. Wł., Kłosy 1872 XV.; Tatomir L., Ślady króla Jana III., Lwów 1883; Przewodnik z Krakowa do Lwowa, Lwów 1886; Album fotograficzne wyd. przez Trzemeskiego; Spr. hist. szt. V.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Kryczyński Wł., *zob.* Nr. 21922; — Połonne na Wołyniu, Spr. hist. szt V, — Zamorski Br., Pomorzany, Kronika Pomorzańska, Lwów 1867; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Potok złoty, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Barącz S., Pozamcze, Prz. bibl. archeol. 1881 II.; — Poznań, *zob.* Nr. 21924; Kierski E., Tyg. ill. 1863 VIII.; Kohte J., Von der mittelalterlichen Stadtmauer, Ztschr. d. Ges. f. d Prov. Posen 1899 XIV; — Przemyśl, *zob.* Nr. 21926; Lewiński H., Przemyśl u. sein altes Schloss, Jahresb. d. Gymn. Przemyśl f. d. J. 1856 7; Dod. Gaz. lw. 1868; Ein Rundthurm am Schlosse zu Przemyśl, Mitth. Centr. Comm., Wien 1868 XIII.; (fortyfikacye), Spr. hist. szt. V.; — Przeworsk (pałac, fortyfikacye), tamże; — Puławy (p.), *zob.* Nr. 21928; Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Sobieszczański, Pułtusk (p. bisk.), Tyg. ill. 1860 II.

Gawarecki W. H., Rabsztyn (ruiny), Fiołek, Warsz 1845–1846; Z., Tyg. ill. 1862 V.; Spr. hist. szt. VI.; — Raciąż (zamek XV. w.), tamże; — Smigielska J., Radzyń (p.), Tyg. ill. 1860 II; — F. M. Sob., Radziejowice (szczątki z.), tamże 1863 VIII., 1869 s. 2. IV.; — Lucanus, Ragnitz, Neue preuss. Provbl. 1848 VI.; — Rakowiec, Pam. gal, Lwów 1821 I.; Jaszowski S., Mnemosyne, Lwów 1829; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Zaleski Wł., Raudański z., Kłosy 1879 XXVIII.; — Rawa (szczątki z.), Pam. lw. 1818 II.; Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; (wieża), Tyg. ill. 1879 s. 3 VII.; Kopera F., Ruiny zamku miasta Rawy w Królestwie polskiem, Spr. hist szt. VI., Odb. Krak. 1898 (por. r.: Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.); — Froelich X., Rehden, Altpreuss. Mntschr. 1884 XXI.; — Perlbach M., Remerz und die Burg Landfried (Hummelsburg) bis z. Jahre 1471, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1869 IX; — Rewel, *zob.* Nr. 21930; Hansen G v., Die alten Befestigungen Revals, Reval 1891; — Rokossów (p.), Kłosy 1881 XXXIII.; — Rożnów nad Dunajcem, Spr. hist. szt III., V.; — Rydzyń, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; — Ryga (mury), *zob.* Nr. 21932; Gutzeit, Mitth. Liv-Esth-Kurl. 1863 X.; — Rzeszów (pałacyk, zamek), Spr. hist. szt. V.

Sącz nowy, *zob.* Nr. 21935; (ruiny), Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Tyg. ill. 1861 IV.; Kłosy VII.; Świat ill., Wiedeń 1883 II.; — Sącz stary, Spr. hist. szt. IV.; — Samkowa (plany budowli za Aug. III.), tamże VI.; — Sandomierz, *zob.* Nr. 21936; A. P., Kłosy 1881 XXXIII; Tyg. ill. 1871; Spr. hist. szt. I., V. (brama); — Sanok, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Tyg. ill. 1863 VII.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; Spr. hist. szt. V.; — Sanowiec (ruiny). Kłosy VI.; — Santok, Niessen P., Die Burg Zantoch u. ihre Gesch., por.: Pick A, Ztschr. d. Ges. f. d. Prov. Posen 1895; — Dzikowski M., Sarnów (ruiny), Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; — Sidorów, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — F. M. Sob., Siewierz, Tyg. ill. 1860 I.; — Skała, Przyj. dom. 1857; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Skałat, *zob.* tamże; — Papée, Skole, Przew. nauk. lit. 1890, Odb. Lwów 1890; — Słupna (plany budowli za Augusta III.), Spr. hist. szt. VI.; — Świdwa, Smielów (p.), Tyg. ill. 1868 s. 2. II.; — Smoleń (ruiny), Kłosy IV.; Wisława, Tyg. mód 1885 Nr. 19; Spr hist. szt. VI.; — Sobień (ruiny), Kłosy 1876 XXII.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Sochaczew (ruiny), Tyg. powsz., War. 1881; — A. P., Solec, Kłosy 1882 XXXIV.; Dygasiński A., Kur. warsz. 1897 (czerwiec); — Stanisławów, *zob.* Nr. 21943; (Schneider A.) Dod Gaz. lw. 1869; Szarłowski A., Stanisławów i powiat, *zob. Miejscowości*; — Sartoriusz A. (Schneider A.), Stare sioło, Dod. Gaz. lw. 1872 II.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Stare miasto pod Koninem (ruiny), Spr. hist. szt. IV.; — F. M Sob., Sucha, Tyg. ill. 1873 s. 2 XII.; — Sulejów (baszty), *zob.* Nr. 21948; — Świnka (ruiny), Tyg. ill. 1883 (?); — Świrz, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Szamotuły, Przyj ludu, Leszno 1842 IV.; — Szydłowiec, Kłosy V., *zob.* Nr. 21949; — Szymbark, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.;

Tyg. ill. 1863 VII; Tatomir L., Strzecha 1869; Op. dom., Warsz. 1871; Spr. hist. szt. IV.

Tadanie (twierdza z r. 1516), Lwowianin 1836; — Tarnawa, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; — Tarnopol, *zob.* Nr. 21951; Przyj dom. 1861; Dod. Gaz. lw. 1863; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Tarnów, *zob.* Nr. 21952; Łepkowski J. (zamczysko tarnowskie, góra św. Marcina), Dod. Gaz. lw. 1854 Nr. 45; Spr. hist. szt. V.; — Tęczyn, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Prz. nauk. lit. 1842—1844; Mączyński J. (spalenie z.), Dod. Czasu 1856 I. i Czecha J. Nowy kalend., Krak. 1864; Sabowski Wł., Tyg. ill. 1860 I.; Op. dom., Warsz. 1866; Tyg. lw. 1867; Kłosy VI.; Nowiński S., Strzecha 1870; Łuszczkiewicz Wł., Zabytki dawn. budown. z. IV.; Spr. hist. szt. III., V.; Wędrowiec 1891 Nr. 6; — Toki, Przyj. dom., Lwów 1860; Dowasser, Teka kons. II., *zob.* Nr. 21715; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Trembowla (ruiny), *zob.* Nr. 21954; Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Zb. najpiękn. i najint. okolic Gal., Lwów; F. M. Sob., Tyg. ill. 1875 s. 2. XVI.; Kłosy 1877 XXIV.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157 i Kwart. hist. 1892; Spr. hist. szt. V.; — C. v. Loevis of Menar, Trikaten, altes Schloss des deutschen Ordens in Livland, 1890, Ges. f. Gesch. d. Ostseeprovinzen Russlands 1891; — Troki (ruiny), Melitele Odyńca, Warsz. 1829; Lwowianin 1838 III.; Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Tyszkiewicz, Tyg. petersb. 1840 X.; Smokowski, Athen. Kraszewskiego 1841 V.; M. K., Ondyna Druskienieckich źródeł, Grodno 1845; Gorod Troki, Woskresn. Dosud 1864 Nr. 59; W. W., Illustracye (ross.), 1860 VI. Nr. 126–7; Okulewicz A., Wiestn. zap. Ross. 1869 IX.; Korotyński W., Tyg. powsz., Warsz. 1879.

Ujazd, Przyj. ludu, Leszno 1834 I., Ujazd czyli Krzysztopory pod Iwaniskami w wdztwie sandomierskiem (z. renesansowy). Spr. hist. szt. IV.; (napisy), Kur. pol. 1830 Nr. 264; — Hubert L., Uniejów, Tyg. ill. 1860 I.; — Urycz, Przyj. ludu, Leszno 1837 II.; Wagilewicz, Bibl. Ossol. 1843 VI; Dz. mód, Lwów 1846; Petruszewycz A., Zorja hał. 1854 Nr. 10; Smolka St., Pam. tow. tatrz. 1876 I.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157.

Warszawa, *zob.* Nr. 21959—21962; — Wójcicki K. Wł., Zamek, Dz. warsz. 1827 X.; Kalendarzyk polityczny Radziszewskiego na r. 1845, Warsz.; Spr. hist. szt. III., V., VI.; R. (gabinet królewski), Kłosy 1876 XXIII.; — Weinert A., Wyjaśnienia założenia murów obronnych, Gaz. pol. 1871 Nr. 12 i Odb.; Kolberg W., Ślady dawnych murów w roku 1863 odszukane, Bibl warsz. 1870 I.; Wójcicki K. Wł., Kłosy X.; Sigma, Brama nowomiejska, Wędrowiec 1893 Nr. 49; — Kraushar A., Dawne pałace warszawskie, Tyg. ill. 1898, 1899; — F. M. S., P. Brühlowski, tamże 1877 s. 3. IV.; Cz. W., Kur. warsz. 1885 Nr 173; Spr. hist. szt. V.; Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; — P. Dückerta, p. Dyzmańskich, tamże; — P. Kazimierzowski, Biesiada 1883 (?); Spr. hist. szt. V.; Kronika p. Kazimirowskiego, Gaz. warsz. 1847 Nr. 153; — P. Krasińskich, Kal. Radziszewskiego na r. 1842; Wejnert A., Tyg. ill. 1879 s. 3. VII.; Spr. hist. szt. V.; — Łazienki, Przyj. ludu 1834 I.; Kłosy V., XV.; Pam. dla płci piękn. Zienkowicza i Gaszyńskiego t. III.; — P. Łubieńskich, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; — Kraushar A., P Mniszchów, Tyg. ill. 1899 Nr. 26; — P. Morsztyna, Spr. hist szt. V.; — P. ks. de Nassau, Tyg. ill. 1880 s. 3. X.; — P. Potockich, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; — P. Saski, Spr. hist. szt. V.; — Kustosz, P. Tarnowskich, Gaz. warsz. 1878 Nr. 164; Sigma, Wędrowiec 1898 Nr. 43; — P. Ujazdowski, Kur. codz. 1882 Nr. 79; Spr. hist. szt V.; — P. Zamoyskich, tamże.

Wawel, *zob.* Kraków; — J., Ruiny Wienia, Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Willanów, *zob.* Nr. 21965; Lwowianin 1837 I. (z dzieła Gołębiowskiego: Hist m. Warsz.); Jenike L., Tyg. ill. 1863 VII.; Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; Spr. hist. szt. V.; — Wilno, *zob.* Nr. 21966; Opisanie wileńskiego zamku Turemnego, Wilno 1821; Melitele Odyńca, Warsz. 1829; Przyj. ludu, Leszno 1835 II., 1840 VII; Lwowianin 1838 III.; F. M. Sob., Tyg. ill 1872 s. 2. X.; Niwa (ross.) 1875 Nr. 35; Biesiada lit. 1881 str. 65; Spr. hist. szt. IV., V. (brama); Góra zamkowa w Wilnie, Album malown. 1849; Kraszewski J. I., Pożar zamku, *zob.* Nr. 7782; Narbutt T., Obwarowanie, *zob.* Nr. 6862; Witanowski M., Baszta Gedymina, Wędrowiec 1899; Kraszewski J. I., Bramy i mury, Tyg. lit., Poznań 1839 II.; Szczątki złotej bramy, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Tyg. ill. 1886; Szczątki p. królowej Barbary, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Wzmianka o pałacu Sapieżyńskim na Antokolu, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno z. XXIV.; Zamek ks. Dowmonta w XIII. w., Wędrowiec 1883 Nr. 14; Goszkiewicz, Zamek kniazia S. Olelkowicza, Istor. Wiestnik 1890 Nr. 7; — F. M. Sob., Wiśniowiec, Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; Eysymont F. M., Kłosy 1877 XXV.; — Wiśnicz, Tyg. ill. 1867 XV., 1868 s. 2. I.; (wnętrze), Kłosy XIII.; (dziedziniec), tamże XVI.; Spr. hist. szt. I.; Łuszczkiewicz Wł., Zabytki dawniejsz. budown. z. IV.; Spr. hist. szt. V.; — Włocławek (z. XV. w.), tamże VI.; — Wola pod Krakowem (p.), tamże VI.; — Wolborz (z. XV. w.), tamże VI.; — Wrocław, *zob.* Nr. 21973; — Wysuczka, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Wyszyna (ruiny), Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Sobieszczański F. M., Tyg. ill. 1860 II.; Kłosy XI.

Zagłobela (p.), Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Załośce, tamże 1849 XVI.; Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Załuże, *zob.* Zbaraż; — Zator, Czas 1852 Nr. 114; —

Zawada, Przyj. ludu, Leszno 1838 V., 1839 VI.; — Zawałów, Czołowski, *zob.* Nr. 11157; — Zawichost, Spr. hist szt. IV.; — Zbaraż, Idea della architetture univ., Wenecya 1615 DS; Spr. hist. szt. III, V.; — Łepkowski J. Zborów, Tyg. ill. 1866 XIV; Zorja hał., Lwów 1857 Nr. 3, 4; — Zdzieciół, Pałac niegdyś Radziwiłłów, Tyg. ill. 1871; — Złoczów, Roz., Lwów 1827; Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Tyg. ill. 1862 VI.; Sokalski, Rys geogr.-stat. złoczowskiego okręgu szkolnego, Złoczów 1885.

Żarnów, Spr. hist. szt. IV.; — Żembocin pod Proszowicami (wały zamkowe), tamże IV.; — Żółkiew, *zob.* Nr. 21977; Roz., Lwów 1830; Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; Lwowianin 1852; Tyg. lw. 1868; Kłosy 1870 X.; Spr. hist. szt. IV.; Inwentarz, *zob.* Nr. 21727; — Żytomierz, *zob.* Nr. 22041.

22047. **Budowle miejskie**, ratusze, szkoły, szpitale, domy i t. p., *zob.* Nr. 21861–21917:

Ruiny giełdy w Będkowie, Kłosy VI.; — Dom wójtostwa w Bieczu, Spr. hist. szt. IV.; Ratusz z turmą więzienną, tamże; Szpital, tamże; Dom rodziny Kromera, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII, *zob.* Nr. 21863; — Podcienia drewniane rynku w Bobowej, Spr. hist. szt. IV.; — F. M. S., Ratusz w Buczaczu, Tyg. ill. 1876 s. 3. I.; — Ratusz w Gdańsku, Przyj. ludu Leszno 1835 II.; Kłosy II.; Progr. d. Real-Gymn., Danzig 1879; Simson P., Der Artushof in Danzig u. seine Brüderschaften, Danzig 1900; Plany budowli, Spr. hist. szt. VI; — Gloger Z., Ratusz w Goniądzu, Kłosy XX.; — Orzeszkowa E., Dom Batorego w Grodnie, Tyg ill. 1886; — Reszty ratusza w Haliczu, Spr. hist. szt II; — Kamienice renes. w Jarosławiu, tamże III., IV.; — Wojciechowski Br. Domysł o czasie budowania dawnego ratusza na rynku kaliskim, Prosna, jednodniówka, Kalisz 1895; — Kazimierz, *zob.* Kraków; — Ratusz w Kielcach, Kłosy XI.; Nieznane pamiątki, Gaz. kielecka 1874 Nr. 52; Szpital dla ubogich, tamże 1875 Nr. 84; Szkoły, tamże 1876 Nr. 76, 1887 Nr. 56; Gmach zw. Leonardem, tamże 1883 Nr. 94.

Stroobant F., Starożytne gmachy Krakowa, Krak. 1862, *zob.* Nr. 21888–21898; — Kremer K., O niektórych starożytnych budynkach krak., Rocz. tow. nauk. krak. 1852; — Bąkowski K., O wartości zabytków świeckiego budownictwa m. Krakowa, Bibl. krak. Nr. 3, Krak. 1897 (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1899); — Godła i napisy domów, *zob.* Nr. 21888; — Kremer K. R, Wiadomość o ratuszu krakowskim, Rocz. tow. nauk. krak. 1852 XXIII.; O ratuszu oraz o pamiątkach gminy miejskiej, Czas 1866 Nr. 172 i n.; Anczyc Wł., Izba radziecka, Tyg. ill. 1863 VII.; F. M. Sob., Wieża poratuszowa, tamże 1869 s. 2. IV.; — Anczyc Wł., Rynek krakowski, tamże 1866 XII.; J. L., Kraków, rynek, kamienice, Czecha Kalend. na r. 1890; — Widok rynku z Sukiennicami, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV., 1845 XII.; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1860 I.; Schenkl K., Mitth. Centr. Comm., Wien 1863 VIII.; Kremer J., Kraków wobec Polski i Sukiennice jego, Czas 1869 Nr. 141, Odb. Krak. 1870; Kłosy IX., XIII., XIX.; Łuszczkiewicz Wł., Dzisiejsze odbudowanie Sukiennic i dawni ich architekci, Czas 1879 Nr. 225 i n.; — Tenże, Kłosy 1880 XXX.; Tenże, Sukiennice krakowskie, dzieje gmachu i jego obecnej przebudowy, Bibl. krak. Nr. 11, Krak. 1899; Spr. hist. szt. V.; Restauracya: Rydzowski A., Program odbudowania Sukiennic, Krak. 1869; Tarnowski St, T. Prylińskiego plan restauracyi Sukiennic, Prz. pol. 1874 do 1875 III.; Czas 1875 Nr. 29 i n.; Zaremba K., Parę uwag, tamże 1875 Nr. 155; Co zrobić ze Sukiennicami? tamże 1876 Nr. 265; Spr. hist. szt. VI.; — Budowle Biblioteki Jagiellońskiej, *zob.* Nr. 44–48; Kłosy III.; Tomkowicz St., Gmach Bibl. Jagiellońskiej, Rocz. krak. t. IV.; Odb. Krak. 1900 (por. czasopismo: Architekt 1900); Czajkowski P., Sala Jagiellońska, Rocz. tow. nauk. krak. 1823 XII; Odp. Ferd. Kojsiewicza na uwagi K. R. Kremera tyczące się odbudowania gmachu Jagiellońskiego, Jutrzenka, Krak. 1848 Nr. 152; — Łuszczkiewicz Wł., Sprawozdanie z poszukiwań komisyi celem odszukania miejsca i zabytków budowlanych Uniwersytetu Kazimierza Wielk, Rocz. tow. nauk. krak. 1866 XXXIV., *zob.* Nr. 18964–19037; — Ekielski E., Miasto Kazimierz i budowle akademickie, Krak. 1869 (por. rec.: F., Bibl. warsz. 1869 IV.); Łepkowski J., Starożytne budowle i zakłady nauk. Uniw. Jag., Krak. 1864, *zob.* Nr. 618, 18973; — Bursy, *zob.* Nr. 18983–18993; Bursa Jerusalem (1471), Spr. hist. szt. VI.; S., Bursy krakowskie, Kraj 1900 Nr. 21; — Domy: Baranowskiego, Spr. hist. szt. V.; Berecciego Bartł., tamże IV.; biskupi, tamże V.; Woronicz, Pszczółka polska 1823; Sala, Kłosy 1877 XXIV.; Starożytne schody kamienicy Bonarowskiej, Tyg. ill. 1867 XVI.; dom Czeczotki, Spr. hist. szt. V.; dom Dembińskiego Walentego, kasztelana Sand. z w. XVI., tamże; Bąkowski Kl., Dom Długosza, Bibl. krak. Nr. 2, Krak. 1897, *zob.* Nr. 6762; Dom Esterki, Przyj. ludu, Leszno 1867 IV.; Gimnazyum św. Anny, Spr. hist. szt. VI.; kam. hetmańska, tamże VI.; dom „pod Jagnięciem“, tamże IV.; dom „pod Jaszczurkami“, tamże V.; Hellblinga Krz. w rynku, tamże; kapitulny dziek., tamże; Zarewicz L.; Dom kapitulny św. Stanisława, Krak. 1887 (por. rec.: Prz. powsz. 1887 III.); Spr. hist. szt. VI.; dom Kokoszki w ul. Sławkowskiej, tamże V.; dom Matejki, Kłosy XIX.; „Mencza stara“, Spr. hist. szt. V.; Morstinów, tamże IV.; prymasowski, tamże VI.; Kamienica szara, tamże IV.; Picconiego H., „Po-

delwie", Szafrańca H., Tarły Jana, Tenczyńskiego St., tamże V.; Tomkowicz St., Zwei in letzter Zeit restaurirte alterthümliche Häuser in Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1898; dom na Kaźmirzu (rysunek), Tyg. ill. 1867 XVI.; dom przy ulicy Sławkowskiej z XVII. w., Spr. hist szt. VI.; — Ulica Bracka, tamże V.; Czernicki G., Ul. Kierków, Tyg. ill. 1876 s. 3. I.; — Tomkowicz St., Zabytki budownictwa m. Krakowa, I. Szpital św. Ducha. Krak. 1892 (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Prz. pol. 1892 III.; Kwart. hist. 1893; R. A., Niv. 1892).

Łuszczkiewicz Wł., Dom drewniany z podsieniem w Krośnie, dom wójtowstwa, kamienice renesansowe (Skotnickich), Szpital św. Ducha, Spr. hist. szt. IV. (por.: Sigma, Kwart. hist. 1892); Dom królewski, tamże V.; — Ratusz w Lublinie, Opiekun dom., Warsz. 1866; Zieliński, Kalend. lubelski 1882; Wereżyński G., Dawny szpital św. Ducha, Gaz. lubelska 1886 Nr. 133; — Zieliński L., Dom radny we Lwowie, Lwowianin 1837 I.; Ratusz we Lwowie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV., 1847 XIV.; Widmann K., Tyg. ill. 1862 VI.; Pepłowski-Schnür St., Upadek sławnej wieży (Wspomn. z przeszł. Lwowa), Gaz. lw. 1898 Nr. 85; Rasp K. W., Opisanie Zakładu dla mieszczan kalek u św. Łazarza we Lwowie, z niem., Lwów 1867; Domy we Lwowie, por.: Łoziński Wł., *zob.* Nr. 17261 i 22015; Pepłowski-Schnür St., Przechadzki po Lwowie, *zob. Miejscowości*; Dom po królu Sobieskim, Echo, Warsz. 1883 Nr. 102; Pełka, Toż, Kraj 1899 Nr. 16; — Dom prałacki i dwór biskupi w Lipowcu, Spr. hist. szt. III.; — Łuszczkiewicz Wł, Turma więzienna XIII. w. w Łowiczu, Wiad. numizm. arch. 1894, Odb. Krak. 1894 (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1897); Zagadkowa (renesansowa?) budowa ceglano-kamienna, Spr. hist. szt. V.; — Tomaszewski F., Ratusz w Mławie, Tyg. ill. 1864 IX.; — Narwa, *zob.* Ryga; — Szpital św. Ducha w Opatowie (z XV. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Wieniarski A., Dom Esterki w Opocznie, Tyg. ill. 1860 II.; Wójcicki K. Wł., Toż, Kłosy III.; — Bazar w Ostrogu na Wołyniu, Spr. hist. szt. III.; Kamienice z XVII. w., tamże; — Rzeczniowski L., Ratusz trybunalski w Piotrkowie, Tyg. ill. 1866 XIII.; Opiekun dom., Warsz. 1871; Spr. hist. szt. III.; Tatomir L., Wieża trybunalska, Strzecha 1869; Gerson W., Stare domy na podcieniach, Kłosy I.; Dylewski E., Dworek (Mokry), Tydzień piotrkowski 1882 Nr. 1; — Mieczyński A, Płock, Opiekun dom., Warsz. 1867; — Ratusz w Poznaniu, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Kierski E, Tyg. ill. 1861 III.; Opiekun dom., Warsz. 1866; Spr. hist. szt. III.; Kierski E., Bazar, Tyg. ill. 1863 VII.; Kohte J., Hist. Mntsbl. f. d. Prov. Posen 1900; — Domy w Przemyślu, Spr. hist. szt. V.; — F. M. Sob., Ratusz w Pułtusku, Tyg. ill. 1865 XI.; — Radłów, dom biskupi, Spr. hist. szt. III.; — Von Löwis of Menar C., Die städtische Profanarchitektur in Riga, Reval und Narwa, Lubeka 1892 (por. rec.: Manteuffel G., Kwart. hist. 1893); Gutzeit, Das Haus des Bischofs und der Bischofshof im ehemal. Riga, Mitth. Liv-Esth-Kurl. 1868 XI.; — Sala złota w Romanowie na Wołyniu, Kłosy 1876 XXIII.; — Kamienice w Sączu nowym, Spr. hist. szt. IV.; Ratusz, tamże; — Starożytne budowle w m. Sandomierzu Kłosy III.; F. M. Sob., Ratusz, Tyg. ill. 1860 II.; Spr. hist. szt. V.; Szpital, tamże IV.; — F. M. Sob., Ratusz w Siedlcach, Tyg. ill. 1864 X.; — Chełmoński M., Były ratusz w Siewierzu, tamże 1880 s. 3. X.; — Sob. F. M., Ratusz w Szydłowcu, tamże 1862 V.; — F. M. S., Ratusz w Tarnowie, Tyg. ill. 1866 XIV, 1876 s. 3. I.; Spr. hist. szt. V.; Domy z podsieniami, tamże; — Ratusz w Toruniu, Przyj. ludu, Leszno 1834 I.; Kłosy XII.; Krzywa wieża, Przyj. ludu 1835 II.; Dom Kopernika, Tyg. ill. 1860, *zob.* Nr. 20917; — Tum pod Łęczycą, Dwór arcybisk., Spr. hist. szt. I.; — Gloger Z., Dawna szkoła w Tykocinie, Prz. bibl. archeol. 1882; — Warszawa, *zob.* Nr. 21959; Ratusz, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; F. M. Sob., Tyg. ill. 1866 XIII., 1870 s. 2. V.; Kłosy IX.; (wielka sala), tamże X.; R., Charakterystyka ulic, tamże XII.; F. M. Sob., Dawne znaki i napisy w Warszawie, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; Wejnert A., O niekt. dawnych ulicach, Dz. warsz 1855 Nr. 120; Tenże, Wyjaśnienie co do dawnych ulic, Wiek 1877 Nr. 73—76; Tenże, Ulica baryczkowska od r. 1438 do 1760, Bibl. warsz. 1865 II.; Tenże, O ulicy Bazyliańskiej, tamże 1869 I.; F. M. Sob., Ulica Gołębia, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.; Gomulicki W., Ulica Nowomiejska albo Gołębia, Aten. 1893 IV.; Wejnert A., Ulica i wojna Kokosza, Bibl. warsz. 1863 IV.; Tenże, Ulica Krzywokolna, tamże 1864 II.; Starożyk J., Plac trzech krzyży, Tyg. ill. 1885 VI.; — Szymanowski, Plac Nalewkowski tamże 1866 XIII.; Wójcicki K. Wł., Ulica piwna, Kłosy I., Ulica pokorna, Alleluja 1841; Szperacz, Co się znajdowało ongi na dzisiejszym placu zamkowym, Kur. warsz. 1886 Nr. 273; Plac Zygmuntowski, Kłosy XVI.; W., Domy rozebrane na krak. przedmieściu, tamże III.; Dwie kamienice, Opiekun dom., Warsz. 1865; Wejnert A., Gościnny dwór, tamże 1868; Dom Nr. 8 przy ulicy Dzikiej, Kłosy XX.; Bartłomiej z Żelaznej, O domie ulicy Marszałk., Prz. bibl. archeol. 1881 II.; Dom Roeslera (Senatorska ul.), Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; Sień i dziedziniec w rynku Nr. 69 Starego miasta, Kłosy XIV.; Dziedziniec domu Nr. 523 przy ulicy Podwale, tamże XII.; Sień na Starem mieście, tamże XII.; Biernacki C., Dworek staroszlachecki przy ulicy Marszałkowskiej, tamże 1881 XXXIII.; Kulesza J., Instytut św. Kazimierza,

Bibl. warsz. 1852 II.; — Dębicki N., Ratusz w Wieluniu, Tyg. ill. 1861 III.; — Kamiński M., Ratusz wileński, tamże 1863 VII.; O wieży ratuszowej, Wiz. i roztrząs. nauk. s. 3. XXIII.; Spis domów w Wilnie z r. 1715, *zob.* Nr. 4453; — Budowle w Wiśniczu, Kłosy VI.; Domy drewniane, Tyg. ill. 1866 XIV., 1867 XV.; — Nowa ulica w Włocławku, Kłosy VI.; — Ratusz w Wrocławiu, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Frycz J. M. Tyg. ill. 1860 II.; Tatomir L., Strzecha 1870, *zob.* Nr. 21973; — Szpital w Zawichoście, Spr. hist. szt. IV.; — L. J., Wejście do ratusza w Zgorzelcu, Tyg. ill. 1875 s. 2. XV.; — Ratusz w Żninie, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Prusinowski J., Szpital miejski w Żytomierzu, Tyg. ill. 1866 XIII.

22048. **Dwory wiejskie.** Dwór w Brdowie pod Czeszewem, Tyg. ill. 1877 s. 3. III.; — Wójcicki K. Wł., Dwór w Chruszczynie wielkiej, Kłosy IX.; — Ciepielów, Dwór (z XVII. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Tenże, Szczątki domu Jana Kochanowskiego w Czarnym lesie, Tyg. ill. 1864 VIII., *zob.* Nr. 20855; — Dworzec modrzewiowy i lamus w Czarnożyłach, tamże 1860 II.; — Czeszewo (w Poznańskiem). Dwór, tamże 1876 - 7; — F. M. Sob., Dom Stefana Czarnieckiego w Gardzieniach, Tyg. ill. 1866 XII.; Tatomir L., Toż, Strzecha 1870; — A. Ż., Gietmanskyje doma w Głuchowie, Kij. Star. 1897 I.; — Gloger Z., Letni dworzec w Horoszczy, Kłosy XIX.; — Dworek niegdyś Jana III. w Jaworowie, Tyg. ill. 1866 XIII.; — Tatomir L., Toż, Strzecha 1868; — Wójcicki K. Wł., Dwór w Jakubowicach, Kłosy II.; — Tenże, Dwór w Jaszunach, Tyg. ill. 1865 XI.; — Dwór w Łękach górnych, tamże 1882; — Maszyński J., Cenny zabytek przeszłości, Dwór w Ostaszynie, tamże 1899 Nr. 20; — Wójcicki K. Wł., Dwór w Paplinie, Kłosy VII.; — B. Ol., Stary dwór w Sadowiu, Tyg. ill. 1876 s. 3. II.; — Dwór w Skokach, rys. Ordy w Grodzieńskiem, tamże 1877 s. 3. III.; — Rolle J., Dwór Tulczyński, Opow. historyczne, Lwów 1876; — Wamberków, gródek, Spr. hist. szt. VI; — Dworek w Załuczu, Kłosy XVI.

22049. Starożytny lamus, Kłosy VI.; Gloger Z., Stary spichlerzyk w Płonce, tamże XVIII.; Sulita B., Lamus w Przyszowej z XVII. w., tamże 1879 XXIX

22050. **Mosty.** Most dawny w Czerny pod Krakowem, Tyg. powsz. 1833; — Długi most i wysoka brama w Gdańsku, Kłosy 1885 II.; — Most w Kaliszu, Tyg. ill. 1866 XII.; — Hensche W., Der alte Thurm an d. Steindammer Brücke und d. Danziger Thurm in Königsberg, Altpreuss. Mntschr. IX.; Hoffheinz G. Th., Die sieben Brücken in Königsberg, tamże 1881 XVIII.; — Kohte J., Von der Städtchenbrücke in Posen, Ztschr. d. Ges. f. d. Prov. Posen 1897 XII.; — F. M. S., O dawnych mostach pod Warszawą, Tyg. ill. 1874 XIV.; Most na Wiśle (Warsz.), *zob.* Nr. 10733; — Pietraszka J. K., Most włocławski, Tyg. ill. 1866 XII.

22051. Wejnert, O wykrytych dawnych wodociągach i wykopalisku przy kolumnie Zygmunta III., Tyg. petersb. 1853 XLVII.; Kanał wycieczki podziemny, bez sklepień (Jarosław), Spr hist szt. III.; Wodociągi w Krośnie, *zob.* Nr. 2264

Opisy i historye miejscowości, zawierające także opisy zabytków sztuki, zob. w dziale: Miejscowości.

D. Rzeźba, snycerstwo, medalierstwo.

(a: Rzeźba i snycerstwo: Wydawnictwa pomników, rzeźbiarze i snycerze; Wit Stwosz).

Dzieła ogólne, odnoszące się do historyi rzeźby, zob. Nr. 21610 - 21641, 21666 i 21667.

Bibliografie i wydawnictwa polskie, zob. Nr. 21709 - 21741; historye sztuki, zob. Nr. 21742–21769.

22052. **Monumenta** regum Poloniae Cracoviensia (Groby i pomniki królów), Vars. 1822 fasc. I., Petropoli 1851.

Por: Pam. warsz Bentkowskiego 1819, 1822; Pszczółka krak. 1822 I.; Gaz. lit 1822 Nr. 2; Lech 1823; Syrokomla (Kondratowicz) Wł., Bibl. warsz. 1852 II.; J. Ż., Dz. lit., Lwów 1852; Czas 1852 Nr 119 i n.; Malicki K. J., Gaz. warsz. 1853 Nr. 320; Pobóg Wł. (O uwagach Malickiego), Czas 1854 Nr. 31; Czas 1856 Nr. 33 i n.

22053. Hoffmann K. B., O najdawniejszych grobowcach królów polskich, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1872 VII., Odb. Pozn. 1872.

R: Bibl. warsz. 1873 IV.; Prz. lw. 1873 VI.

22054. **Stronczyński K.**, Pomniki książęce Piastów w pieczęciach, budowlach, grobowcach i innych starożytnościach zebrane i objaśnione. Piotrków 1888.

R: Piekosiński Fr. i Sokołowski M., Kwart. hist. 1891.

Zob. Nr. 290–305 (Sfragistyka) i 423 do 602 (Numizmatyka).

22055. Knötel P., Figurengrabmäler Schlesiens, Inaug. Diss. 1890.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1891.

22056. **Mycielski J.**, Grobowe Piastów pomniki na Śląsku pruskim, Rocz. tow. przyj. nauk pozn. 1898 XXV., Odb. Pozn. 1898.

Por.: Nagrobki książąt szląskich, MM. Poloniae III.; Epitaphia ducum Silesiae, 1201–1342, MM. Germ. XIX.

22057. **Cerchowie-Kopéra**, Pomniki Krakowa, *zob.* Nr. 21892.

Wzory, albumy i atlasy, zob. Nr. 21755 do 21761.

Inwentaryzacya, zob. Nr. 21801—21860.

22058. Łepkowski J., Napisy z zabytków krakowskich średniowieczne (Monumenta epigraphica Cracoviensia medii aevi), Krak. 1885 z. I. (25 tablic).

22059. Knötel P., Geschichte des Epitaphs in Schlesien, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1892 XXVI.

R: Wagner A., Kwart. hist. 1893.

22060. Godła i napisy domów krakowskich, *zob.* Nr. 21888.

Zob. Nr. 603—646 (Epigrafika).

22061. Rzeźbiarstwo, Grabowskiego Ojczyste spominki I.

22062. **Rzeźbiarze**, Spr. hist. szt. IV. str. LXXI.; - Kamieniarze na dworze Zygm. I., tamże I; — Lwowscy rzeźbiarze, tamże V.; Łoziński Wł., *zob.* Nr. 22015; — Sygański J., Cechy rzeźbiarzy w Sączu, Spr. hist. szt. VI.; — Spis kamieniarzy, *zob.* Nr. 21992.

22063. **Rzeźbiarze i snycerze** (alfabetyczny spis), Spr. hist. szt.: Anonim, medalier, snycerz (1532 1535), t. VI.; — Baczeński Bartłomiej, rzeźbiarz form opłatkowych (1767, 1775), VI.; — Blechowski, rzeźbiarz i kamieniarz w Dębnikach (1689), VI.; — Le Brun rzeźbiarz w Warszawie, VI.; — Flotner Piotr, rzeźbiarz, rytownik i medalier norymbergski (XVI. w.), II., VI.; — Grabiański Ludwik, stolarz i snycerz krakowski (r. 1695), V.; — Grygier, czeladnik snycerski w Krakowie (1673), VI.; — Hanns, snycerz (1486), VI.; — z Florencyi Jan, rzeźbiarz XVI. w., V., VI.; — Huber Jörg z Passau, kamieniarz w Krakowie, VI.; — Jelski Kazimierz, rzeźbiarz, V.; — Johannes, sculptor w Borku poznańskim (r. 1627), IV. [Knapiński Wawrzyniec, snycerz z Lipowca (ur. 1771), Dzwonek, Lwów 1865 XII.]; — Kraft, rzeźbiarz, odlewnik norymb., VI.; — Lemoine, rzeźbiarz franc., VI.; — Lern Mikołaj, rzeźbiarz we Flandryi i Niemczech (XV. w.), VI.; — Lombardi Tullio, rzeźbiarz, VI.; — Matielli Lorenzo, rzeźbiarz drezdeński (po r. 1739), VI.; — Matyasz Niemiec, czeladnik snycersko-stolarski na Kazimierzu w Krakowie (1673), VI.; — Mikołaj z Verdun, rzeźbiarz (1181), VI.; — Moderna, rzeźbiarz, VI.; — Monaldi Jakób z Medyol., rzeźbiarz w Warszawie, VI.; — Montelupi Rafael, rzeźbiarz włoski, VI.; — Nieśniowski Jakób, snycerz i stolarz na Kazimierzu przy Krakowie (1673), VI.; — Ossowicz (Przyjaźny) Stefan, snycerz lwowski r. 1642, V.; — Padovano Jan Maria, medalier i rzeźbiarz w Krakowie, IV., VI.; — Paneczek Jan, rzeźbiarz r. 1764, IV.; — Paweł Bernardyn, stolarz i rzeźbiarz we Lwowie XVII. w., VI.; — Pfister Jan, rzeźbiarz, V. [Łoziński, Sztuka lwowska, *zob.* Nr. 22015]; — Piotr de Biecz, snycerz w Krakowie (1507), VI.; — Pömann Michał, rzeźbiarz w kamieniu w Dębnikach pod Krakowem (1689), VI.; — Reyk Adam, rzeźbiarz sądecki (1678), VI.; — Projekt układu między O. Salaroli Teatynem a królem polskim Augustem II. co do dostarczania posągów i innych dzieł rzeźbiarskich z r. 1717, IV. str. XXI.; — Stanislaus, sculptor we Lwowie r. 1634, V.; — Szymon, szklarz i snycerz w Sandomierzu (1610), VI. [Szymanowski W., Jakób Tatarkiewicz (rzeźbiarz) r. 1798, Dz. warsz. 1854 Nr. 239, 240]; — Trwały Jakub ze Lwowa, rzeźbiarz, V.; — Werter Jacobus, sculptor r. 1563, IV.; — Zimmermann Jerzy, rzeźbiarz w Krakowie r. 1645, IV.; — Zyberleus Hanus, rzeźbiarz lwowski r. 1634, V.

22064. **Wit Stwosz**, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; — Łepkowski J., Wit Stwosz i jego prace, Dz. lit. 1853; Tyg. ill. 1860 I.; — Rastawiecki E., Wit Stwosz, jego pobyt w Norymberdze, Bibl. warsz. 1860, Odb. Warsz. 1860; — Tenże, Słownik malarzy t. II. str. 239 (lit. dawniejsza).

22065. Baader, Beiträge zur Kunstgesch. Nürnbergs, Nördlingen 1863 (z. 2. o niemieckości Wita Stwosza), por. tegoż artykuł w: Anzeiger f. Kunde der deutschen Vorzeit 1860 VII.); — Grabowski A., Wit Stwosz i nowo odkryta jego praca, Bibl. war. 1864 III., Odb. Warsz. 1864 (por. tegoż: Starożytności, artykuł: Czas 1864 Nr. 104 i list: Do redakcyi, Bibl. warsz. 1867 II); — Wit Stwosz, Opiekun dom., Warsz. 1868; — Odczyt publiczny J. Kremera Czas 1868 Nr. 67; — Bersohn M., O Wicie Stwoszu i o jego rzeźbie „Pozdrowienie Anielskie", Warsz. 1870 (por. rec.: Szabrański A. J., Bibl. war. 1870 III.; Czas 1870 Nr. 260); — Tenże, Stwosz Wit, Kłosy 1881 XXXII.; — Prz. bibl. arch. 1881 II.; — Hoszowski, Wit Stwosz, według źródeł znanych i nieznanych, Krak. 1881; — Adamek K., Vit Stwosz, Praha 1884; — Bergau, Veit Stwoss, w: Dohme's Kunst u. Künstler t. II.; — Rée P. J., Die Madonna vom Wohnhause des Veit Stoss, Mitth. a. d Germ. Nat.-Mus. 1892; Bayr. Gewerbe Ztg. 1894 Nr. 15; — s. s., Das Wohnhaus d. Veit Stoss in Nürnberg, Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Stadt Nürnberg I.; — Scheurl A., Des Meisters Veit Stoss Urkundenfälschung, tamże IX. (por. rec: Lepszy L., Kwart. hist. 1896); — Weizsäcker H., Veit Stoss als Maler, Jahrb. d. k. preuss. Kunstsamml. 1897 XVIII. (por.: Kopera F., Kwart. hist. 1898); — Spr. hist. szt. II., IV., V., VI.

22066. Gruszecki W., W sprawie narodowości Wita Stwosza, Wiek 1878 Nr. 74, 99.

22067. Wolski Ks., Dzieła Wita Stwosza, Tyg. ill. 1864 IX.; — Łepkowski J., Ueber die Werke des Veit Stwosz, welche mit dem Monogramm des Meisters versehen sind, Mitth. Centr. Comm., Wien 1867 XII.; — Lésser A., Rzeźba Wita Stwosza w Norymberdze, Tyg. ill. 1863 VII.; — Tenże, Wieczerza Pańska, płaskorzeźba Wita Stwosza, tamże 1864 IX.; — Łuszczkiewicz Wł., O treści i znaczeniu artystycznem obrazu Wita Stwosza u P. Maryi w Krakowie, Krak. 1863; — Tenże, O restauracyi wielkiego ołtarza N. M. Panny w Krakowie, Bibl. warsz. 1865 II.; — Łepkowski J., O restauracyi, Dz. pozn. 1865 Nr. 107; — Sprawozdanie rest., Czas 1866 Nr. 30, 1867 Nr. 234 i n., 1870 Nr 126 i n.; — F. M. Sob., Chrystus Pan w Ogrójcu, dzieło Wita Stwosza, Tyg. ill. 1867 XV., 1870 s. 2. V.; — Brzostowski J. V., Nieznane dotąd dzieła, tamże 1870 s. 2. VI.; — F. M. Sob., Rzeźba Wita Stwosza w kościele św. Floryana w Krakowie, tamże 1866 XII.; — O nowo odkrytym ołtarzu Wita Stosa, Czas 1870 Nr. 256; — Wiadomość o ołtarzu św. Jana Chrzciciela, dziele Wita Stwosza w kościele św. Floryana na Kleparzu, z 5 tablicami, Cieszyn 1870 (por. rec.: Czas 1870 Nr. 280; Żebrawski T., Mitth. Centr. Comm. 1881 VII.); — Puszet L., Ołtarz św. Jana Chrzciciela w kościele św. Floryana w Krakowie, Spr. hist. szt. VI., Odb. Krak. 1898 (por. rec.: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1898); — Ziemięcki T., Mauzoleum św. Wojciecha dłuta Wita Stwosza, Tyg. ill. 1898 Nr. 34 (por rec.: Lepszy, Prz. powsz. 1899 IV.); — Książnice, posąg (rzeźba) Wita Stwosza, Spr. hist. szt. IV., *zob.* Nr. 22089.

22068. Album Wita Stwosza, wyd. przez Lewenthala, Warsz. 1878.

22069. Lepszy L., Stanisław Stwosz, złotnik i rzeźbiarz (1464—1530), Prz. powsz. 1889 II.; — Stwosz Stanisław, snycerz krak., Spr. hist. szt. VI.; — Lepszy L., Beiträge zur Gesch. der Goldschmiedekunst, por.: St. Tomkowicz, Czas 1889 Nr. 222 i 223.

Złotnicy, zob. Przemysł artystyczny.

(b: Rozwój rzeźbiarstwa i snycerstwa; zabytki: ambony, drzwi, ołtarze i t. p., nagrobki, pomniki i t. p).

Wykopaliska przedchrześcijańskiej epoki, zob. Nr. 11137—11358.

22070. **Rzeźba romańska,** *zob.* Nr. 21997, por.: Spr. hist. szt. I.—VI. (indeks): nagrobki, ołtarze, rzeźba, zabytki snycerstwa.

22071. **Łuszczkiewicz Wł.,** Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach, *zob.* Nr. 22000; — Tenże, Odlewy gipsowe rzeźb ze Strzelna w muzeum narod. w Krakowie, Wiad. numizm. 1895, Odb. Krak. 1895.

Drzwi katedry gnieźnieńskiej, zob. Zabytki rzeźby pod: Drzwi (Gniezno).

22072. Wiadomość o najdawniejszych chrzcielnicach krakowskich, *zob* Nr. 13952.

22073. K. B., Chrystus Pan, rzeźba alegoryczna z XIII. w., Tyg. ill. 1863 VII.

22074. **Rzeźba gotycka,** *zob.* Nr. 22001, por: Spr. hist. szt. I.—VI (index): nagrobki, ołtarze, rzeźba, zabytki snycerstwa.

22075. Kremer J., O tryptyku z wystawy archeologicznej krakowskiej i kilka z tego powodu uwag nad architekturą i rzeźbą gotyckiego stylu, Wilno 1860.

R: Kaszewski K., Bibl. warsz. 1860 III.

22076. **Łuszczkiewicz Wł.,** Rzeźba kamienna krakowska XIV. w., jej cechy i artystyczne znaczenie, Rocz. tow. nauk. krak. 1871 XLIII.; — Tenże, W sprawie rzeźb XIV. w. w kościele P. Maryi w Krakowie i w katedrze gnieźnieńskiej, Wiad. numizm.-archeol., Krak. 1900.

22077. Tomkowicz St., Gothische Taufbecken aus der Umgegend von Sandez und Gorlice in Galizien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1891 XVII.

R: Demetrykiewicz, Czas 1891 Nr. 195; Gaz. lw. 1891 Nr. 197.

22078. Weingärtner W., Die Breslauer Sculpturen XV.—XVI. Jahrh., Mitth. Centr. Comm., Wien 1863 VIII; — Luchs, Bildende Künstler in Schlesien, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1863 V.

22079. Schultz A., Die geschnitzten Altarschreine des XV. u. XVI. Jahrh. in Breslau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1862 VII.

22080. **Barabasz St.,** Ornament płaski na pomnikach krakowskich z XV. i XVI. w., Krak. cz. I. 1894, *zob.* Nr. 22009.

R: Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1896.

22081. **Rzeźba renesansowa,** *zob.* Nr. 22010, por.: Spr. hist. szt. I.—VI. (index): nagrobki, ołtarze, rzeźba, zabytki snycerstwa.

22082. **Odrzywolski Sł.,** Renesans w Polsce, *zob.* Nr. 21761.

22083. Łuszczkiewicz Wł., Fragmenta rzeźbione lapicydów włoskich z Zygmuntowskich czasów, Wiad. num.-arch. 1898, Odb. Krak. 1899.

22084. Wypisy archiwalne do historyi budownictwa i rzeźby w Krakowie, lata 1562, 1563, 1608, Spr. hist. szt. IV. str. LXX. i LXXI.

22085. **Łoziński Wł.**, Sztuka lwowska w XVI. i XVII. w., Architektura i rzeźba, *zob.* Nr. 22015.

22086 **Lepszy L.**, Herny gabinetu archeologicznego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Spr. hist. szt. VI., Odb. Krak. 1899 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1899).

22087. **Sokołowski M.**, Rzeźba z kości słoniowej XI. w. i najstarsze książki liturgiczne, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1896.

R: Kopera F., Kwart. hist. 1896; Kohte, Ztschr. d. Ges. f. d. Prov. Posen 1896.

22088. **Antoniewicz Bołoz J.**, O średniowiecznych źródłach do rzeźb, znajdujących się na szkatule z kości słoniowej w skarbcu katedry na Wawelu, Pam. Akad. wydz. filol. i filoz.-hist., Krak. 1880 t. IV. (2 tablice).

R: Przew. nauk. i lit. 1886; Gaz. lw. 1885 Nr. 257.

Relikwiarze, zob. Złotnictwo w dziale: Przemysł artystyczny.

Zob. Nr. 21711.

22089. **Zabytki rzeźbiarstwa i snycerstwa**, *zob.* Nr. 22045–22047; Spr. hist. szt.:

Ołtarze: Bardyjów, Wita Stwosza, II.; — Bejsce, renesansowy, IV.; — Biecz, k. farnego, IV., *zob.* Nr 21863; Binarowa, IV.; — Chełmiec, renes., IV.; — Bobowa (z XVII. w.), IV.; — Częstochowa, barok. z hebanu i srebra, V; — Gniezno, składany, VI. [Ołtarz św. Jolenty, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.]; — Gostyń nowy, z XVII. w. rzeźbiony, z częściami wcześniejszemi, IV. [Ołtarzyk polowy, zdobyty pod Grunwaldem przez Wład. Jagiełłę, Prz. bibl. arch., Warsz. 1882 III.]; — [Witanowski M., Ołtarzyk kamienny w kościele kolskim, Wiad. num. archeol. 1897]; — Koprzywnica (z XVIII. w.), III.; — Kraków, Ołtarz Wita Stwosza w k. Panny Maryi, *zob* Nr. 22067; w k. św. Floryana, *zob.* tamże [Grabowski A., Do dziejów budowy wielkiego ołtarza w kościele P. Maryi w Krakowie, Dod. do Czasu 1850 Nr. 30, Bibl. warsz. 1850 IV.; Brykczyński, Le maître-autel de Notre Dame de Cracovie, por.: Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222 i 223]; k. P. Maryi: Cyboryum, IV., V.; ołtarz św. Stanisława, IV., VI.; Srebrny w kaplicy Zygmuntowskiej (1538), VI.; Transfiguracyi, VI.; W szkicach Chiavariego, barokowy, VI. [Dudrak A. J., Ołtarz z XVI. w. w Krakowie, Tyg. ill. 1867 XVI.]; — Laszki murowane, ołtarzyk z herbami, V; — Libusza (wieś koło Biecza), szafiasty, IV.; — Lwów, k. katedralny, IV.; — Łanowice pod Samborem, ołtarz pięknej snycerskiej roboty z XVII. w., IV., V; — [Zwei Flügelaltäre zu Ogrodczon und Nieder Kurzwald in Schlesien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1856 I.; — Ołtarzyk skarbca katedry płockiej, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.]; — Rzeszów, renesansowy, V.; — Sącz stary, renesansowy, IV.; ołtarz marmurowy św. Kingi, IV.; — [W Siennie spalił się wielki ołtarz gotycki, Wiek 1879 Nr. 233]; — Sękowa, rzeźby na ołtarzu z XVII. w, IV.; — Skniłówek, V.; — Strzyżów, rzeźbiony z XVII. w., V.; — Sulejów, renes. marmurowy. I.; — Szydłowiec, późno renes., VI.; — [Warszawa, k. katedralny, Marconi, Album; — Wieliczka, Przyj. ludu; Leszno 1838 V.; — Wigry, Tyg. ill. 1871 I.]; — Wilczyska pod Grybowem, barok., IV.; — Willanów, polowy, VI; — [G. L., Ołtarzyk ostrobramski, zawierający w sobie kronikę obrazu N. P. Ostrobramskiej, Warsz. 1861]; — Wiśnicz stary, ołtarzyk (szafka) renesansowy na przechowanie Najśw Sakramentu, V.; — Włocławek, renes. marmurowy, V. [Ch. S., Wielki ołtarz w katedrze włocławskiej, Prz. katol. 1894]; — Wola zduńska, renesansowy marmurowy z katedry włocławskiej, V.; — Żyrawka pod Lwowem, zabytek snycerstwa, t. V.

Rzeźby figuralne kościelne: Gniezno, rzeźba romańska z kości słoniowej, VI.; — Gostyń nowy (Pietà, rzeźba z pocz. XVI. w.), IV.; Chrystus na krzyżu, IV.; — Jędrzejów (rzeźby barokowe), V.; — Kielce (posążki ołowiane), V.; — Kraków, Rzeźba romańska Przemienienia Pańskiego, VI.; k. św. Barbary, V.; rzeźba ogrojcowa, VI.; k. Bernardynów, rzeźba św. Anny z końca XV. w., VI.; k. Bożego Ciała, rzeźba M. Boskiej i rzeźba ogrojcowa, VI. [Grabowski Ambr., O rzeźbie przy kościele św. Katarzyny na Kaźmierzu, Czas 1865 Nr. 205; Mączyński J., Statua N. P. M. u Kapucynów (kilka podań i wspomnień), Krąk. 1855]; k. katedralny, rzeźba romańska gryfa, V.; posągi drewn. gotyckie, IV., V.; k. św. Mikołaja, posąg XV. w., VI.; k. Reformatów, Madonna z kości słoniowej (XIV w.), VI; k. św. Piotra i Pawła, Hermy (XIV. w.), VI. [Rzeźba nad bramą kolleg. św. Jana w Krakowie, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; O pomniku św. Jana z Kent i o innych pomnikach, Czas 1851 Nr. 224]; — Kościana, V.; — Koźmin w Wielkopolsce, V.; — [Statua alabastrowa N. P. Maryi Jackowej, Przyj. dom., Lwów 1856, VI.; Pawłowicz E., Statuetka N P. Jackowej we Lwowie, Prz. bibl. arch., War. 1881 I., *zob.* Nr. 13444]; — Niepołomice, rzeźby barokowe, V.; — Nowe Miasto, VI.; — Ptaszkowa, rzeźba ogrojca gotycka drewn., IV.; — Sącz stary, statua drewniana gotycka św Kunegundy, V.; posągi drewn. z XVI. w., IV.. — Stawiszyn, rzeźby gotyckie, V.; — Strzelno, rzeźba romańska, IV.; — Sulejów, rzeźby romańskie i rzeźby XVI. w., I.; — Szydłowiec, rzeźby późno-renesans., VI.; — Wąchock, V.; — Wilno, V.; — [Wrocław, w kościele Marvi Magd., Tyg. ill. 1870 s. 2.

V.]; — Żarnów, posąg św. Magdaleny, IV. [Rzeźba starożytnej Matki Boskiej Bolesnej, Tyg. ill. 1877 s. IV.].

Stalle, ławy kościelne, ambony, konfesyonały, pulpity, szafy: Biecz, stalle gotyckie i renesansowe, ambona, IV.—VI.; ławy, pulpit i szafa gotycka, IV., V.; — Bielsko (ława), VI.; — Binarowa, konfesyonał, pulpit, IV.; — Chełmża (z r. 1519), VI.; — Gostyń nowy, gotyckie IV.; (ławy), IV., VI.; — Hebdow (dwupiętrowe renes.), IV.; — Kazimierz koło Szamotuł, VI.; — Kościelec pod Inowrocławiem, rzeźbione z XV. w., I., VI; — Kraków, VI. str. 76, 78, 92, XH.; k. św. Idziego, marmurowe, V. [Hendel Z., Die Kirche St. Aegidius in Krakau u. deren marmorene Chorstühle, Mitth. Centr. Comm., Wien 1896 XXII.]; k. św. Krzyża, VI.; k. Bożego Ciała (z r. 1673), VI.; — [Stalle w kośc. Bernardynów lwowskich, Prz. bibl. archeol., Warsz. 1881 I.]; — Łęczyca, VI.; — Narzyce (niem. Frauenburg), ława późno-got., VI.; — Niepołomice, ława kolatorska, V; — Pelplin, VI.; — Oliwa, Cystersi, wyrób stall, stalle z r. 1599, VI.; — Opatów, VI.; — [Stalle dębowe w kośc. farnym w Piotrkowie, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.]; — Przemyśl, stalle barokowe, szafa gotycka w zakrystyi, V.; — Sącz stary, ambona rzeźbiona z XVII. w., IV.; późno-renesansowe, IV.; — Sieraków (Poznańskie), VI.; — Skrzyszów, ławy kolatorskie, V.; — Sulejów, z XVIII. w., I.; — Tarnów, V. [Makarewicz V., Die Chorgestühle der Kathedrale in Tarnow, I., II., Mitth. Centr. Comm., Wien 1875 I.]; — Tum pod Łęczycą, gotyckie, I; — [Warszawa, stalle w k. katedr., Marconi, Album archit., *zob.* Nr. 21760; k. św. Józefa, ambona, tamże]; — Wiśnicz, VI.; — Zawichost, szafa renes., IV.; — Zwierzyniec pod Krakowem (renes.), IV.; pulpit, stoły i ławy, tamże.

Odrzwia: Grybów, gotyckie, IV.; — Kraków, w k. P. Maryi, V. [F. M. Sob., Odrzwia w kośc. ks. Dominikanów w Krakowie, Tyg. ill. 1863 VII.; Tenże, Odrzwia prowadzące do wieży dawnego ratusza w Krakowie, tamże 1863 VII.; Beyer K., Odrzwia kamienne w bibliotece uniw. jagiellońskiego, tamże 1861 III.]; — Laszki murowane, odrzwia renesans., IV.; — [Rzeczniowski L., Odrzwia kamienne i futro od okna w zamku piotrkowskim, Tyg. ill. 1864 IX.]; — Sękowa, odrzwia drewniane, V; — Wąchock, odrzwia got.-renesans., V.

Drzwi, kraty: [Lelewel J., Drzwi kościelne płockie i gnieznieńskie z lat 1133 i 1155, Poznań 1857 i w zb. wyd.: Polska, Dzieje i rzeczy jej V.; Nesbit A., The bronze doors of the cathedral of Gnesen (Odb. z archeolog. Journal), b. r.; Poświęcenie drzwi katedry gnieznieńskiej, Kłosy XIX.; Brykczyński X., Porte d'airain de la cathedrale de Gniezno, Revue de l'art chretien 1890 I. (dosłowny przekład z I. Polkowskiego: Katedra gniezn., *zob.* Nr. 22045, por. rec.: Wł. Łuszczkiewicz, Kwart. hist. 1892)]; — Jędrzejów (krata i drzwi), VI.; — Kalwarya Zebrzydowska, krata, VI.; — Kałuszyn, drzwi got. kościelne, VI.; — Kraków, k. św. Anny, drzwi (XVIII. w.), VI.; k. św Floryana, drzwi (XVIII. w.), VI.; k. św. Marka, drzwi (XVIII. w.), VI.; kapl. Zygm., VI.; Drzwi w ratuszu, VI. [Odrzywolski S., Drzwi zamku król. na Wawelu, Kłosy 1882 XXXV.; Eingangsthür zu Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1856 I.; Martynowski F. K., Drzwi żelazne w zamku królewskim na Wawelu w Krakowie, Dodatek dla ślusarzy 1883 Nr. 11, 12]; — Krobia (krata), VI; — Krasiczyn, drzwi, VI.; — Mogiła, drzwi XVIII. w., VI.; — Niepołomice, krata bronzowa i kraty żelazne, bramka renes. na cmentarzu, V.; — [F. M. Sob., Drzwi mieszkania św. Jana Kantego w Olkuszu, Tyg. ill. 1862 VI.]; — [Rzeczniowski L., Krata żelazna okienna i drzwi takież w Piotrkowie, Tyg. ill. 1877 s. 3. IV.]; — Płock, drzwi bronzowe katedry, IV., V., *zob.* Gniezno; — Sącz stary, drzwi renesansowe, IV.; krata ozdobna, IV., V.; drzwi do zakrystyi z XVII. w., IV.; — [Sandomierz, drzwi k. św. Jakóba, Marconi, Album arch., *zob.* Nr. 21760]; — Szydłowiec, drzwi żelazne, portal, VI.; — [Drzwi wielkie w kościele św. Jakóba w Toruniu, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.]; — [Warszawa, Bramy pałaców, Marconi, Album archit., *zob.* Nr. 21760]; — Wielogłowy w Sądeckiem (krata), IV.; — Wiśnicz, brama, V.; — Włocławek, katedra, drzwi renesansowe do kapitularza, t. IV.

Portale: Kraków, kościół Dominikanów, rzeźby na portalu, VI.; — Krzyżtopor, marmurowy, V.; — Ląd nad Wartą, IV.; — Mogiła, gotycki, V.; — Niepołomice, gotycki, V.; — Przemyśl, kamienny gotycki, V.; — Sącz stary, gotycki, IV.; — Skrzyszów, gotycki drewn., V.; — Strzyżów, gotyckie, V.; — Sulejów, I., VI.; — Szydłowiec, VI.; — Tarnów, gotyckie, V.; — Wąchock, V.; — Włocławek, IV., V.; — Zwierzyniec pod Krakowem, romański, IV.

Chrzcielnice, aquamanile, kropielnice, lawaterze: W ogólności, IV. str. LXXVII.; — Bejsce IV.; — Biecz, bronzowa, IV.; — Bieganice, kamienna, IV.; — Binarowa, kamienna (gotycka), IV.; — Bobowa, kamienna (gotycka) IV.; — [Siarkowski W., Chrzcielnica w Bodzentynie, Tyg. ill. 1880 s. 3. X.; w Częstochowie, tamże 1867 XVI.]; — Bortkuszki pod Wilnem (aquamanile bronzowe), IV; — Gorlice, *zob.* Sącz; — [F. M. Sob., Chrzcielnica w kośc. jeżowskim, Tyg. ill. 1860 I.]; — Jodłowa (renes.), VI.; — Kraków, k. Dominikanów (aquamanile), V. [Chrzcielnica w k. św. Ducha w Krak., drzeworyt, Tyg

ill 1862 VI.], *zob.* Nr. 22072; — Libusza, kamienne, IV.; — Lwów, k. ormiański, IV.; — Odrowąż w Opoczyńskiem, kamienna, IV.; — [O napisie na ławaterzu olkuskim, Tyg. ill. 1883; Pleszczyński A. ks., Jeszcze o ławaterzu olkuskim, tamże]; Opoczno, IV.; — Paczołtowice, chrzc. spiżowa, IV.; — Przemyśl, miednica ozdobna, V.; — Rawa, VI.; — Ruda pod Wieluniem, kamienna romańska, IV.; — [Gerson W., Chrzcielnice i monstrancya na Sądeczyźnie, Tyg. ill. 1886; Tomkowicz St., Gotnische Taufbecken aus d. Umgegend von Sandez und Gorlice in Galizien, Mitth. Centr. Comm., Wien 1891 XVII.]; Sącz stary, kropielnica marmurowa gotycka, IV.; chrzc. kamienna renesans., IV; Sącz nowy, kropieln. kam. z XVI. w., IV.; — Sękowa, chrzcieln z XVI. w., IV.; — Stare miasto pod Koninem, kropielnica rom. kamienna, IV.; — Sulejów, piscina, I.; — Szczepanów w Brzeskiem (z r. 1534), VI.; — [Napis na chrzcielnicy w Toruniu, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; Kolberg W., Napis na chrzcielnicy w kośc. św. Jana w Toruniu, Warsz. 1872, por.: Bibl. warsz. 1872 IV., *zob.* Nr. 626]; — Tum pod Łęczycą, kamienna, I.; — Wilczyska pod Grybowem, kamienna gotycka, IV.; — Zawichost, piscina, IV.; — Zbyszyce nad Dunajcem, gotycka, V.

Zob. Przemyśl, artystyczne wyroby stolarskie, ślusarskie i t. d.

22090. **Pomniki i nagrobki**, sarkofagi. *zob.* Nr. 22045 (pomniki zamieszczone w opisach kościołów) i dział: *Epigrafika* (Nr. 603 634), (alfabetycznie wedle miejscowości):

Bardyów, wzmianka o pomniku Seredego, Spr. hist. szt. VI.; — Bejsce, pomniki Firlejów, tamże IV., V.; — Abdank St., Pomnik w lesie zwanym „Hala“ pod Białą Radziwiłłowską, Tyg. ill. 1883; — Biecz, k. parafialny, nagr. Mikołaja Ligęzy, Spr. hist. szt. V.; nagrobek Piotra Słowskiego, tamże; Pomnik grobowy Becza w Bieczu, Lwowianin 1841; — Brzeżany, pomniki Sieniawskich, Spr. hist. szt. III., V.; Dzieduszycki W., Groby w Brzeżanach, *zob.* Nr. 615; Maciszewski, Pomniki Sieniawskich, *zob.* Nr. 615; — Cecora, *zob.* Nr. 22091 (Żółkiewski); — Czarnków, Pomnik Macieja Czarnkowskiego, kasztelana bydgoskiego i Katarzyny z Opaleńskich, żony jego, Przyj. ludu, Leszno, 1835 II., 1844 XI.; Trumna Czarnkowskiego, tamże 1841 VIII.; — Nagrobek w Czerwonogrodzie, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Kraszewski K, Pomnik wystawiony przez Kościuszkę w Dołholisce, Kłosy 1882; — F. M. Sob., Nagrobki Kryskich w Drobinie, Tyg. ill. 1861 III., 1863 VII.; — Drzewica, nagrobki renes., Spr. hist. szt. IV.; — Dukla, Grobowiec Mniszchowej, marszałkowej z Brühlów (XVIII w.), tamże VI.; — Fulsztyn, pomniki renesansowe Herburtów, tamże V.; — Gdańsk, Engel B. u. Hanstein R. v., Danzigs mittelalterliche Grabsteine, Abh. z. Landesk. d. Prov. Westpreussen, Danzig 1893 IV. (por. rec.: Perlbach M., Kwart. hist. 1894); — Gniezno, Łepkowski J., O grobie Dąbrówki, Bibl warsz. 1871 III.; Grób św. Wojciecha. Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Mauzoleum św. Wojciecha, Spr. hist. szt. VI.; Jolanta błog., tamże IV.; Łepkowski J., Pomnik w katedrze arcyb. prymasa Oleśnickiego, dzieło Wita Stwosza, Tyg. ill. 1866 XIV.; Toż po niem., Mitth. Centr Comm., Wien 1868 XIII.; Jan Łaski, Andrzej Łaski, Maciej Drzewicki, Erazm Mieliński, Spr. hist. szt. V.; Dzierzgowscy, Hebdowie, Krzyccy, Łubieński, T. Potocki, prymas, *zob.* Nr. 22045; Mycielski J., Trzy nagrobki w Gnieźnie fundacyi prymasa Łaskiego, Spr. hist. szt V., Odb. Krak. 1896 (por. rec.: Chmiel A., Prz. liter. 1896 Nr. 4; Bronikowski K., Prz. powsz. 1896 IV.; Łuszczkiewicz Wł., Kwart. hist. 1897); Sokołowski M., Zagadkowy nagrobek katedry gnieźnieńskiej (J. Gruszczyński, czy Andrzej Boryszewski), tamże VI., Odb. Krak. 1898 (por. rec.: Lepszy L., Prz. powsz. 1899 IV.), *zob.* Nr. 12945; — Wilkońska P. z L., Grób Turczynek w Gorzczanowie (r. 1666), Gaz. nar. 1875 Nr. 52; — Pomnik bitwy pod Hodowem, Pam. lw. 1817; Podolecki J. K. (wiersz), Album J. D. Borkowskiego, Lwów 1849; Przyj. dom., Lwów 1859 IX.; Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1861 III.; Wiek 1887 Nr. 261; — Grób Jędrzeja Śniadeckiego we wsi Horodnikach, Kłosy XXIV.; — Grób Sieniutów pod Horyniem, Przyj. dom., Lwów 1862; — Grób Sieniutów pod Jampolem, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; — Pomnik w Jaworowie z XV. w., Tyg. lit. 1867; — Przyłęcki St., Nagrobek Mikołaja Gomółki w Jazłowcu, Gaz. pol. 1828 Nr. 339; Roz., Lwów 1828; Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Pomnik Pakosława z r. 1319 w kośc. w Jędrzejowie, Spr. hist. szt. V., VI.; — F. M. S., Pomnik grobowy arcyb. Stanisława Karnkowskiego w Kaliszu, Tyg. ill. 1863 VII., *zob.* Nr. 616; — Siarkowski ks., Groby kośc. N. P. Maryi w Kielcach, por.: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1872 III.; Pomnik Zebrzydowskiej, Spr. hist. szt. V.; — Koprzywnica, nagrobki renesansowe, tamże III.; — Kościelec pod Inowrocławiem pomniki renesansowe, tamże I.; — Zieliński W., Pomnik Kniaźnina w Końskowoli, Kłosy 1881 XXXII.

Kraków, Płonczyński A., Groby i pomniki królów, oraz sławniejszych mężów w świątyniach krak., Krak. 1843, *zob.* Nr. 619 i 22045; — Dutkiewicz S., Zbiór pomników i napisowych nagrobków w główniejszych kościołach krak., Krak. 1872; — Zellner Krz., Napisy grobów królów polskich w Krakowie, pomniki hist., *zob.* Nr. 7690; — O odkryciu pomnika Kopernika w kośc. św.

Anny, Pszczółka polska 1823; — k. Bożego Ciała, pomnik Augustyna Kotficza, renes., Spr. hist. szt. V.; — k. Bożego Miłosierdzia. nagrobek gotycki, tamże; — k. Dominikanów, pomnik Franc. Arrighi (1312), Leszka Czarnego (z XIV. w.), Kalimacha, tamże VI.; J. L., Kości bł. Iwona Odrowąża i Leszka Czarnego znalezione, Czas 1856 Nr. 138; Nagrobek St. Orlika, Spr. hist. szt. IV.; — Ks. M., Grób Bolesława Wstydliwego w k. Franciszkanów, Tyg. krak. 1834; Kownacki, Pam. nauk. 1837 II.; Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; X. S. K., Kłosy 1881 XXXII; Stronczyński K., Mniemany grobowiec Bolesława Wstydliwego, Bibl. warsz. 1849 II.; Prz. bibl. archeol., Warsz. 1881 I.; Spr. hist. szt. IV; — Grób św. Salomei, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; Spr. hist. szt. IV.; — Pomnik Wład. Pobożnego, tamże VI.; Pomnik w krużgankach, Kłosy XIII.; — Mączyński J., Grób bł. Izajasza Bonera w k. św. Katarzyny, Czas 1856 Nr. 134 i n.; Czecha J. Nowy kal., Krak. 1869; pomnik Spytka Jordana, Spr. hist. szt. V.; — Sierakowski S. i Matecki J., Krótkie wspomnienie o grobach i pomnikach w k. katedralnym, Krak. 1818; Monumenta regum Poloniae, *zob.* Nr. 22052; Grabowski A., Groby królów polskich w Krakowie w kośc. katedralnym na zamku, Krak. 1835, 2 wyd. 1868 (por. rec.: Czas 1868 Nr. 37); Zajączkowski J., Grobowce, pomniki i trumny królów polskich w Krakowie (z 20 tablic. fotogr.), Krak. 1865; Groby na Wawelu, Tyg. lw. 1867; Brydak J.. Pomniki królów na Wawelu (13 kart), Krak. 1879, Łepkowski J., Poczet uczczonych pomnikami w katedrze na Wawelu, Bibl. warsz. 1856 III.; Polkowski ks., O nowoodkrytych grobach na Wawelu. Gaz. lw. 1887 Nr. 23; Jabłoński K., Uwagi do projektu restauracyi grobów królewskich na Wawelu (umieszcz. w Czasie z 10. sierpnia 1869), Czas 1870 Nr. 41 i n.; Grób św. Stanisława, Przyj ludu, Leszno 1842 IX.; Polkowski I., Grób i trumna św. Stanisława na Wawelu, Spr. hist. szt., Odb. Krak. 1885; Spr. hist. szt. II. str. 116, VI. str. 78; Grobowce królewskie (kaplice, *zob.* Nr. 22045): Łokietka, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Spr. hist. szt. IV.; Kazimierza W., Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Elżbieta, królowa węg., wielkorządczyni pol., prawdopodobna fundatorka pomnika Kazimierza W., Spr. hist. szt. VI.; Szujski J., Wydobycie zwłok Kazimierza W., Prz. pol. 1869 III.; Sarnecki W., Sobótka, Poznań 1869; Majer J., Postać Kazimierza Wielk. według wymiarów. Rocz. tow. nauk. krak. 1869 XXXIX.; m., Die Auffindung der Überreste, Mitth. Centr. Comm., Wien 1869 XIV., 1870 XV.; Opis wydobycia zwłok, Rocz. dla arch. Krzyżanowskiego, Krak. 1870; Rycharski T. L., Pamiątka odkrycia i pogrzebania zwłok, Krak. 1869; Pochowanie prochów, Tyg. kat., Grodzisk 1869 X.; Grób królowej Jadwigi, Spr. hist. szt. III.; Nagr. Wład. Jagiełły, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Grobowiec Wład. Jagiełły i nagrobek Kaz. Jagiell., Mag. powsz. 1837 IV.; Spr. hist. szt. I., VI.; Pomnik Jana Olbrachta, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Kopera F., Grobowiec króla Jana Olbrachta i pierwsze ślady odrodzenia na zamku krakowskim, Prz. pol. 1895 III. (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1896); Spr. hist. szt. V., VI.; Grobowiec Fryderyka kardynała, tamże I.–III.; Grobowiec Zygmuntów, Sobótka, Poznań 1869 II.; Nagrobek królowej Bony, Lech 1823; Pomnik Stefana Batorego, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; K. S., Odkrycie grobu króla Stefana, Tyg. ill. 1878 s. 3. V.; Spr. hist. szt. V.; Królowa Anna, tamże V.; Trumny król. Katarzyny i Zygmunta III., Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Łepkowski J., Särge zweier polnischer Königinnen aus dem Hause Habsburg in Krakau (Anna i Konstancya, żony Zygm. III.), Mitth. Centr. Comm., Wien 1893 XIX. (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1897); Mączyński J., Grób Michała Wiśniowieckiego, Czas 1856 Nr. 162; Spr. hist. szt. VI.; Anczyc Wł. L., Pomniki Jana III. i Michała Korybuta, Tyg. ill. 1862 V.; Grób Jana III., Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Spr. hist. szt. VI.; Stasiak L., Sarkofag z trumną Jana III., Kłosy 1883; Łepkowski J., Grobowiec arcyksiężn. Maryi Eleonory, Małżonki Michała Korybuta, Tyg. ill. 1878 s. 3. V.; Pomniki: Boratyńskiego Piotra, Anczyc Wł. L., Tyg. ill. 1862 VI.; Spr. hist. szt. V.; Borka Stan. kanonika († 1556), Album ozdób kaplicy Zygmuntowskiej, Krak. 1879 (por.: Gruszecki A., Tyg. ill. 1878 s. 3. VI.); bisk. Chojeńskiego, Spr. hist. szt. VI.; bisk. Gamrata, tamże VI.; bisk. Gębickiego, tamże III.; Kmity Piotra († 1505), Album ozdób kaplicy Zygmuntowskiej, Krak. 1879; Spr. hist. szt. VI.; bisk. Konarskiego, tamże V., VI.; bisk. Maciejowskiego, tamże I., VI.; Zbigniewa Oleśnickiego, tamże III.; Włodzimierza Potockiego, Kossowicz, Tyg. ill. 1860 II.; — k. Maryacki, Pomnik Betmanna Seweryna, F. M. Sob., tamże 1867 XVI.; Spr. hist szt. VI.; pomnik Montelupich, tamże V.; Salomona, tamże VI.

F. M. Sob., Nagrobek Andrzeja Krasińskiego w Krasnem, Tyg. ill. 1860 III.; Tenże, Nagrobek Maryi Krasińskiej, tamże 1861 IV.; — Tatomir L., Pomnik ks. Kordeckiego w Krasiczynie, Strzecha 1869; — Nagrobek Wilhelma Skrzyneckiego w Królewcu, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Anczyc Wł., Grób Oświęcimów w Krośnie, Tyg. ill. 1866 XII.; Nagrobki w kościołach w Krośnie, Spr. hist szt. IV., V.; — Krużlowa, pomnik Pieniążka, tamże V.; — Anczyc Wł. L., Pomnik Gorzałki w Krzeszowie, Tyg. ill. 1862 IV; — Podczaszyński B., Nagrobek Michała z Lipy (czyli z Krakowa), opata Benedyktynów na górze św.

Krzyskiej, tamże 1864 IX.; — Ląd nad Wartą, nagrobki, Spr. hist. szt. III.; — Lewocza, Nagrobki Turzonów, tamże VI.; — Lubin w Wielkopolsce, Grobowiec renes. błog. Bernarda z Wąbrzeźnia, tamże III.; — Zieliński Wł., Pomniki poetów i biskupów w katedrze lubelskiej, Tyg. ill. 1878 s. 3. V.; Pomnik S. Klonowicza w katedrze lubelskiej, Kłosy 1877 XXV., *zob.* Nr. 20876; — Pomniki i nagrobki we Lwowie, *zob.* Nr. 620; Łoziński Wł., *zob.* Nr. 17261, 22015; Łobeski F., Nagrobki kościoła archikatedralnego obrz. łac., Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 15, 17, 18, 32, 33; Grobowiec Michała Buczackiego (poległ. w wojnie z Wołoszą r. 1450) w katedrze, Lwowianin 1836; Schneider A., Pomniki w kośc. OO. Dominikanów, *zob.* Nr. 13444; Groby u Benedyktynek, *zob.* Nr. 621; Dobrzański J., Pomnik St. Jabłonowskiego, Tyg. ill. 1860 I.; Pomnik St. Żółkiewskiego, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI.; Welcego pomnik, Przyj. dom., Lwów 1862; Nagrobek dłuta Torwaldsena, Przyj. ludu, Leszno 1843 X.; — Łańcut, Nagrobek barokowy z marmuru Stanisława Lubomirskiego. Spr. hist. szt. V.; — Nagrobek Zyg. Chrząstowskiego i Łekińskiego w Łeknie, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; — Groby w Łuczanowicach pod Krakowem, tamże 1849 XVI.; — F. M. Sob., Nagrobek Oleśnickich na Łysej górze, Tyg. ill. 1861 IV.; — Posągi (Żółkiewskiego St., Sobieskiego Jakóba) w Magierowie, Spr. hist szt VI.; — Nagrobki Goślickiego, Benderskich w Mogile, tamże V; — Pomnik w Niegolewie, Gaz. nar. 1874 Nr. 283; — Małakiewicz A., Pomniki, nagrobki w niepołomickim kościele, *zob.* Nr. 622; Pom. Branickich, Spr. hist. szt. V.; — Nowe Miasto pod Dobromilem, nagr. z r. 1513, tamże VI.; — Nowogródek, Nagr. Jana i Jerzego Dussiatskich (XVII w.), Spr. hist. szt. VI.; — Grobowiec Szydłowieckich w Opatowie, Wędrowiec 1899 Nr. 2; Spr. hist. szt. VI.; — Opoczno, pomniki renes. i napisy wierszowane, Spr. hist. szt. IV.; — Grobowce w Ostrogu, tamże III.; — Płock, Gawarecki W. H., Groby królów polskich w Płocku, Warsz. 1827; Pomnik Władysława Hermana i Bolesława III., Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Kłosy XXV; Groby książęce, Spr. hist. szt. V.; Grób Władysława II. (1462), tamże VI.; [Zdżarski Aug., Wiersz z okoliczności wynalezienia zwłok Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego, Płock 1825 (?)]; Nagrobek bisk. Buczackiego, Tyg. ill. 1861 IV.; Tenże, Pomnik kan. Głogowskiego Pawła, tamże 1860 II.; Spr hist. szt. V; — Nagrobki w Podkamieniu, *zob.* Nr. 623; — Kwiciński M., Pomnik na pobojowisku z XVI. w. w wojew. Połockiem, Prz. bibl. arch., Warsz. 1832 III.; — Patelski St., Memoriale epitaphiarum inscriptionum et aliorum scitu dignorum in ecclesia cathedrali Posnaniensi ante reparationem 1755 reperibilium, Posn. 1762, Gnesnae 1865, *zob.* Nr. 624; Pomnik Mieczysława i Bolesława, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV; Zbieracz lit. i polit. 1837 III.; Rychter I., Rozbiór nagrobka Bol. Chr., Bibl. warsz. 1841 III.; Lelewel J., Grobowe królów pol. pomniki, Poznań 1856, 1857, *zob.* Nr. 625; Dod. Gaz. lw. 1856 Nr. 14—17; Bielowski, Bibl. warsz. 1857 II.; Łukaszewicz, tamże 1857 IV.; Stronczyński, tamże 1887 III. (por. rec.: Sokołowski M., Kwart. hist. 1888); Hoffmann K. B., O najdawniejszych grobowcach królów polskich, Poznań 1872, *zob.* Nr. 609; Życie pobożnych Mieczysława i Bolesława Chrobrego I., z ryciną i opisem kaplicy, w której spoczywają, Poznań b. r. [por.: Raczyński E., Pomnik pierwszych monarchów polskich, Poznań (przyłączone do sprawozd. z fabryki kaplicy grobowej Miecz. i Bol. Chr.); Tenże, Verhandlungen, Berlin 1844; Tenże, Rechtfertigung, Die Grabcapelle Miecz. I. u. Bol., Posen 1845]; Pomniki: bronzowy kanonika z XV. w., Spr. hist. szt. VI; A. Grodzickiego († 1550), tamże; Paniewskiego F., kasztelana lwowskiego (1488), tamże; — F. M. Sob., Nagrobek Adryana Szumskiego w Przasnyszu, Tyg. ill. 1861 III.; — Przemyśl, *zob.* Nr 22045; — Przeworsk, Grobow. Rafała Tarnowskiego († 1412) i żony jego, Ż. Pauli, Starożytności galic.; Spr. hist. szt. V.; Nagrobek Rafała z Jarosławia († 1409), tamże; Nagrobek M. Jazłowieckiego i Anny z Szamotuł Tarnowskiej, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; — Radzyń w Lubelskiem, Pomnik Mniszchów renesansowy, Spr. hist. szt. V.; — Ruda pod Wieluniem, fragment nagrobka renesansowego z r. 1592, tamże IV.; — Rymanów, pomnik renesans. Jana Sienińskiego r. 1580, tamże V.; — F. M. Sob., Grobowce Opalińskich w Rytwianach, Tyg. ill. 1860 I.; — Rzeszów, posągi Ligęzów, Spr. hist. szt. V.; pomnik Rzeszowskich, renesans., tamże; pomnik Lubomirskiego († 1765), tamże; — Sącz stary, k. parafialny, nagrobki renesansowe, Spr. hist. szt. IV.; — Sącz nowy, k. pofranciszkański, pomnik Jana Dobka Łowczowskiego, tamże IV.; — Sandomierz, nagrobki, tamże II.; Piotrowicz, Sarkofag księżniczki Adelajdy w kościele św. Jakóba w Sandomierzu, Biesiada lit. 1883; — Kwiatkowski K., O nagrobku w Sarbiewie, Bibl. warsz. 1851 II.; — F. M. S., Pomnik Sołtyka w Sławkowie, Tyg. ill. 1862 V.; — Sulejów, nagrobki z XVII. i XVIII. w., Spr. hist. szt. I.; — Sułoszowa (wieś pod Pieskową Skałą), nagrobek gotycki Zuzanny Szafrańcowej, tamże V.; — F. M. Sob., Pomnik grobowy w Szreńsku, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.; — Szydłowiec, Pomnik Krzysztofa Szydłowieckiego, Prz. nauk. lit. 1842 do 1844; Pomniki Szydłowieckich: Jakóba, kaszt. sandom., córki Krzysztofa, matki i siostry Piotra, Zofii z Pleszowa, Barbary

z Szydłowieckich Spytkowej, Radziwiłłowej Mikołajowej, Radziwiłła Michała (1803), Russela Aleksandra, Szkota, Spr. hist. szt. VI.; — Tarnawa, nagrobek renesansowy (1571?), tamże VI.; — Tarnów u. seine Grabmäler in der Domkirche, Mnemosyne, Lwów 1835; Nagrobki w kościele tarnowskim, Lwowianin 1838 III.; Pomniki: Barbary z Rożnowa († 1517), Barbary z Tenczyna († 1521), ks. Marcina Łyczko, ks. Ostrogskich, Tarnowskich: Jana († 1500) i Jana Amora († 1515), Jana, hetmana, Spr. hist. szt. IV., V., VI.; Łepkowski J., Pomnik Ostrogskich i Tarnowskich, Tyg. ill. 1860 II.; Strzecha 1872; Demetrykiewicz Wł., Das Ranaissance Grabmal der Gräfin Barb. Tarnowska. Mitth. Centr. Comm., Wien 1893; Łoziński Wł., Sztuka lwowska, *zob.* Nr. 22015; — Tomice, Pomnik M. Tomickiego (1524), Spr. hist. szt. VI.; — Polkowski Ign. ks., Napisy z XIV. w. w kośc. św. Jakóba w Toruniu, Prz. kat., Warsz. 1885 Nr. 725; Semrau A. v., Die Grabdenkmäler der Marienkirche zu Thorn, Mitt. des Coppernicus-Vereins zu Thorn VII., Odb. Thorn 1892 (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist 1893); — Trzciana pod Rzeszowem, pomnik renesansowy rycerza, Spr. hist. szt. V.; — Grób św. Jadwigi w Trzebnicy, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.; — Czarnieckiego pomnik w Tykocinie, Przyj. dom., Lwów 1862; Jenike L., Tyg ill. 1863 VIII; Jaruntowski J., Wiek 1883 Nr. 254, por.: Wzór rycerza polskiego (Zezwolenie stanów na wystaw. pomnika dla Stefana Czarnieckiego), 1788 DS.; — Tum pod Łęczycą, nagrobek romański, Spr. hist. szt. I.; — Nagrobek Uchańskich w Uchaniu, Tyg. ill. 1871; — Grób św. Bogumiła w Uniejowie, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; — Warmia, *zob.* Nr. 627; — Warszawa, k. katedralny, kaplice, *zob.* Nr. 22045; k. katedralny: Pomnik Asperli Pacelli, Marconi, Album architekt., *zob.* Nr. 21760; Kraszewski K., O nagrobkach w k. św. Jacka i Głębocki A., Płyty grobowe, *zob.* Nr. 629; Nagrobki w k. św. Michała, Spr. hist. szt. V; Nagrobek Czechowicza w k. pokapucyńskim, Kłosy 1881 XXXIII; Łoski J., Jeszcze o nagrobku Czechowicza, tamże; A., Grobowiec carów Szujskich, *zob.* Nr 22045 (por. rec.: R-a, Przew. nauk. i lit. 1894; L. H., Prz. powsz. 1894 IV.); Spr. hist. szt. VI.; F. M. S., Pomnik Jana Tarły w k. Pijarów, Tyg. ill. 1865 XI.; Weinert A., Model kolumny Zygmunta III., Gaz. warsz. 1854 Nr. 133; Kurj. warsz. 1885 Nr. 155; Kurj. codz. 1885 Nr. 135; Posąg króla Jana w Łazienkach, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Przyj. dom., Lwów 1863; Sobieszczański F. M., Tyg ill. 1871; Wójcicki K., Cmentarz powązkowski w Warszawie, *zob.* Nr. 628; Tenże, Pomnik Cypryana Godebskiego na cment. powązk., Tyg. ill. 1861 IV.; Trypplin L., Nagrobek Urszuli Morskiej na Powązkach, Tajemnice społ. III.; Cmentarze warszawskie, *zob. Miejscowości: Warszawa*; — Wilno, pomniki królowej Elżbiety i Barbary, Spr. hist. szt. VI.; k. katedralny, pomniki St. Radziwiłła († 1599), bisk. Kossakowskiego, Tom. Wawrzeckiego, tamże V.; k. Reformatów, pomnik Gąsiewskiego, tamże VI.; Dwa pomniki cerkwi św. Trójcy w Wilnie, Wiz. i roztrz. nauk. s. 3. XXIV.; Napisy, tamże XX., *zob.* Nr. 631; — F. M. Sob., Statua Władysława Łokietka w katedrze wiślickiej, Tyg. ill. 1861 IV; — Włocławek, Grób bisk. Gołańczewskiego († 1368), Spr. hist. szt. VI.; Piotra z Bnina, tamże; bisk. Karnkowskiego Jana, tamże; — Wrocław, Nagrobek Henryka pobożnego, Album liter. Wójcickiego 1848 I.; Stronczyński K., Grobowiec Henryka Łagodnego (Probus), Bibl. warsz. 1841 IV.; Grobowiec Henryka Ładnego, Przyj ludu, Leszno 1841 VIII.; Nagrobek Piotra Własta, Spr. hist. szt. IV.; Pomniki biskupów, tamże VI.; Jungnitz J., Die Grabstätte der breslauer Bischöfe, Breslau 1895 (por. rec.: Schmelzeis, Literarischer Handweiser 1895 XXXIV.); O pomniku bisk. Nankiera (1467), por.: Gaz. lw. 1887 Nr. 244, Wiek 1887 Nr 242; Pomnik Jana IV. Rotha, bisk. (1469), Spr. hist. szt. II.; Polkowski I., Wspomnienia z Wrocławia, Nowo odkryte pomniki biskupów wrocławskich, Prz. powsz. 1888; Nagrobek Callota, Spr. hist. szt. VI.; — Seweryn z Wyszkowa, Obelisk z herbem Wazów w Wyszkowie, Tyg. ill. 1866 XIII.; — Łepkowski J., Pomnik Wita Stwosza (syna) w Ząbkowicach na Szląsku, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV; X. J. J., Warta 1881 Nr. 370; — Zbylitowska Góra pod Tarnowem, nagr. renes., Spr. hist. szt. V.; — Zbyszyce, nagr. got. Mik. Kempieńskiego, tamże V.; — Zwoleń, Rudzki L., Grób J. Kochanowskiego, Gaz. radomska 1897 (wrzesień), *zob.* Nr. 20855; — Grobowiec St. i J. Żółkiewskich w Żółkwi, Tyg. ill. 1871 s. 2. VIII., *zob.* Nr. 606 i 631; Nowakowski J. ks., O nagrobkach w Żółkwi, Czas 1865 Nr. 20; — Pomnik Sobieskiego w Żurawnie, Strzecha 1874; — Szaraniewicz J., Pomnik Konst. Daniłłowiczowej w Żurowie, Prz. arch. 1882; — Żydaczów, nagr. renes., Spr. hist. szt. IV.

22091. **Pomniki i nagrobki** (układ alfabetyczny wedle osób, *zob.* Nr. 22090, miejscowości wymienione po osobach): Adelajda, Sandomierz; — L. J., Aleksander Mazowiecki (pomnik grobowy), Tyg. ill. 1878 s. 3. VI.; — Nagrobek marszałka Alexandrowicza, Dz. mód, Lwów 1847; — Anna Jagiellonka, Kraków (katedra); Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Mag. powsz. 1838 V.; — Anna, żona Zygm. III., Kraków (katedra); — Przezdziecki Aleks., Grobowiec Anny księżnej (?), Tyg. ill. 1869 s. 2. III.; — Arrighi, Kraków (k. Dominikanów); — August II., Pomnik w Dreźnie, Mag. powsz. 1837 IV.; —

Barbara Radziwiłłówna, Wilno; — Becz, Biecz; — Bendeńscy, Magierów; — Betman Sew., Kraków; — z Bnina Piotr, Włocławek; F. M. Sob., Tyg. ill. 1871 s. 2. VIII; — Bogumił bł., Uniejów; Callier E., Dobrów, kolebka i grób bł. Bogumiła, arcyb. gnieźnieńskiego, Warta 1885 Nr. 595; — Bolesław Chrobry, Poznań; — Olizar G., Grób Bolesława Śmiałego w Ossiaku, Athen. Kraszewskiego 1842 III.; Przezdziecki A., Tyg. petersb. 1843 XXVII.; Tenże, Bibl. warsz. 1853 I. (z ryciną), Odb. p. t.: Ślady Bolesławów polskich, Warsz. 1855; Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.; Kierski E., Tyg. ill. 1864 X.; Warta 1881 Nr. 381; Wiek 1881 Nr. 236; Buszczyński S., Gaz. nar., Lwów 1882 Nr. 62; Krzemiński St., Bluszcz 1882 Nr. 44—45; Maidl J., Das ehemalige Kloster Ossiach u. der stumme Büsser Boleslaus, *zob. Hist. polit.*; — Bolesław III. Krzywousty, Płock; — Bolesław Wstydliwy, Kraków (k. Franciszkanów); — Bona, Kraków (katedra); — Bonar Izajasz, Kraków (k. św. Katarzyny); — Boratyński Piotr, Kraków (katedra); — Borek Stan., Kraków (katedra); — Boryszewski A., Gniezno; — Braniccy, Niepołomice; — Nagrobek Karola Brzostowskiego, Tyg. ill. 1860 II.; — Buczacki Michał, Lwów; — Buczacki, bisk., Płock; — Callot, Wrocław, — Chojeński, bisk., Kraków (katedra); — Chrząstowski Zygm., Łekno; — Czarniecki Stefan, Tykocin; — Czarnkowscy, Czarnków; — Czechowicz, Warszawa; — Daniłowiczowa Konstancya, Żurów; — Długosz J., *zob.* Nr. 6763; — Dussiatscy, Nowogródek; — Dzierzgowscy, Gniezno; — Elżbieta, żona Zygm. Aug., Wilno; — Ferberowie, Gdańsk; — Firlejowie, Bejsce; — Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, Kraków (katedra); — Gamrat, bisk., Kraków (katedra); — Gąsiewski Krzysztof, Wilno; Spr hist. szt. VI.; — Gębicki, bisk., Kraków (katedra); — Głogowski Paweł, Płock; — Godebski Cypryan, Warsz.; — Gołańczewski, bisk., Włocławek; Ch. S. X., Doniosłe odkrycie archeol, Grób bisk. Macieja Golańczewskiego, Prz. kat. 1892 Nr. 43; — Gomółka, Jazłowiec; — Gorzałka, Krzeszowa; — Nagrobek Aleks. Korwina Gosiewskiego, hetm. poln. W. ks. lit., Przyj. ludu. Leszno 1844 XI.; — Pomnik Łukasza Górki, tamże 1835 II.; — Goślicki, Magierów; — Grodzicki A. († 1550), Poznań; — Gruszczyński J., arcyb., Gniezno; — Hebdowie, Gniezno; — Henryk pobożny, Wrocław; — Henryk Ładny, Wrocław; — Henryk Łagodny, Wrocław; — Jabłonowski St., Lwów; — Pomnik Bol. Jabłońskiego w Kardaszowej Rzecicy w Czechach, Tyg. ill. 1886; — Grób św. Jacka w Krakowie, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Jadwiga św., Trzebnica; — Jadwiga, królowa, Kraków (katedra); — Nagrobek Jana Kazimierza, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; — Jan III., Kraków (katedra), Warszawa, Żórawno; Łoski J., Pomnik J. Sobieskiego na pamiątkę r. 1683, rzeźba P. Vaneu, Bibl. warsz. 1880 II., Odb. Warsz. 1880; Tenże, Kilka słów, tamże 1880 III.; Sokołowski M., Pomnik Jana III. projektowany za jego życia, Czas 1880 Nr. 69; Posąg Jana Sobieskiego w Padwie, Tyg. ill. 1875 s. 2. XV.; Behrson, Rocz. tow. przyj nauk. pozn. XVIII. (por rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1893); Pomnik spotkania się króla Jana III. z Leopoldem, Przyj. ludu, Leszno 1835 II.; Kłosy 1883; Truxa H., Erinnerungs-Denkmäler der Befreiung Wiens aus der Türkennoth, 1683, Wien 1891; — Rafał z Jarosławia († 1409), Przeworsk; — Jazłowiecki M., Przeworsk; — Girsztowt, Pomnik Tad. Juzumowicza, Tyg. ill. 1863 VIII.; — Kalimach, Kraków (k. Dominikanów); — Karnkowski Jan, biskup, Włocławek; — Katarzyna Jagiellonka, Kraków (katedra); — Kazimierz Wielki, Kraków (katedra); — Kazimierz Jagiellończyk, Kraków (katedra); — Kempieński Mikołaj, Zbyszyce; — Stecki T. J., Grob. Ad. Kisiela, Tyg. ill. 1869 s. 2. III., *zob.* Nr. 8238; — Klonowicz Seb., Lublin; — Kmita Piotr, Kraków (katedra); — Kniaźnin, Końskowola; — Kochanowski J., Zwoleń; — F. M. Sob., Pomnik Piotra Kochanowskiego, Tyg. ill. 1868 s. 2. I.; — Kotficz, Kraków (k. Bożego Ciała); — Konarski, bisk., Kraków (katedra); — Konstancya, żona Zygm. III., Kraków (katedra); — Kopernik, Kraków (k. św. Anny); — Kordecki, Krasiczyn; — Kościeleccy, Kościelec; — Kossakowski, biskup, Wilno; Rzeczniowski, Grob. Nikod. Kossakowskiego, Tyg. ill. 1864 IX.; — Korotyński W., Pomnik Ign. Krasickiego, Tyg. powsz., Warsz. 1880; — Krasińska Marya, Krasne; — Krasiński Andrzej, Krasne; — Kryscy, Drobin; — Krzyccy, Gniezno; - J. F. N., Pomnik Kwieta, Tyg. ill. 1869 s. 2. III.; — Kaplica grobowa rodziny Lachickich, tamże 1879 s. 3. VIII.; — Pomnik Stan. Leszczyńskiego, Przyj. ludu, Leszno 1835 II; — Leszek Czarny, Kraków (k. Dominikanów); — O grobowcach Stanisława Leszczyńskiego, Dz. Pozn. 1866 Nr. 221; Pomnik Stanisława Leszczyńskiego w Nancy, Tyg. ill. 1886; — Description du mausolée de la princesse Marie Leszczyńska, Paris 1768; — Ligęzowie, Rzeszów; — Ligęza Mik., Biecz; — B. A., Groby Lipskich z Lipia, Czas 1855 Nr. 261; — Michał z Lipy (czyli z Krakowa), Św. Krzyż; — Lubomirski Joachim, pomnik renesans. (1571), Spr. hist. szt. VI.; — Lubomirski Stan., Łańcut; — Lubomirski († 1765), Rzeszów; — Łaski Jan, Gniezno; — Łekiński, Łekno; — Kaplica rodziny Łoj-

ków, Tyg. ill. 1866 XIV.; — Łokietek Wł., Kraków, Wiślica; — Łowczowski Jan Dobka, Sącz Nowy; — Łubieński, prymas, Gniezno; — Łyczko Marcin, Tarnów; — F. M. Sob., Pomnik Stanisława Małachowskiego, Tyg. ill. 1863 VII.; — Marya Eleonora, żona Michała Wiśniowieckiego, Kraków (katedra); — Michał, król, Kraków (katedra); — Mieszko I., Poznań; — Mniszchowie, Radzyń; — Montelupi, Kraków; — Morska Urszula, Warszawa; — Nankier, biskup, Wrocław; — Odrowąż Iwo, Kraków (k. Dominikanów); — Olbracht, Kraków (katedra); — Oleśniccy, Łysa Góra; — Barcikowski S., Pomnik Waleryana Olszowskiego, Tyg. ill. 1861 IV.; — Opalińscy, Rytwiany; — Orlik St., Kraków (k. Dominikanów); — F. M. S., Grobowiec Katarzyny Ossolińskiej, Tyg. ill. 1875 s. 2. XVI.; — Ostrogscy, Tarnów; Pietrow, Dwie nadgrobnyja nadpisi końcu XVII. wieka Konstantinu Iwanowiczu i Konstantinu Konstantinowiczu kniazijam Ostrożskim, Cztenija w ist. obszcz. Nestora, Kijew 1879 I.; — Oświęcimowie, Krosno; — Pacelli Asperli, Warszawa; — Padniewski Fel., kaszt. lwowski (1488), Poznań; — Pakosław, Jędrzejów; — Pieniążek, Krużlowa; — Piotr z Bnina, *zob.* z Bnina; — L. J., Pomnik J. F. Piwarskiego, Tyg. ill. 1879 s 3. VIII.; — Stecki J., Grobowiec ks. Stan. Poniatowskiego w Florencyi, tamże 1877 s. 3. IV.; — Pomnik Mikołaja Ponętowskiego w Padwie († 1598), Arch. teol. Jabczyńskiego 1836; — F. Ks. z nad Rosi, Grób Maryi Potockiej w Krymie, Tyg. ill. 1860 I.; — Potocki Teodor, prymas, Gniezno; — Potocki Wł., Kraków (katedra); — Nagrobek w Wiedniu Stanisława Potockiego, Pam. lw. 1819; — A. K., Mogiła Karoliny Proniewskiej, Tyg. ill. 1872 s. 2. XI.; — Radziwiłłowie: Trumna Bogusława, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Michał, Szydłowiec; Stanisław († 1599), Wilno; Trumna księżn. Anny Radziwiłłowej, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; Radziwiłłówna Barbara, *zob.* Barbara; Radziwiłłowa Mikołajowa, Szydłowiec; — Rafał z Jarosławia, *zob.* z Jarosławia; — O nagrobku ks. Rochwalda znalezionym w Orszy, Dz. wil. 1818 II.; — Roth Jan IV., bisk. (1469), Wrocław; — z Rożnowa Barbara, Tarnów; — Russel Aleksander, Szydłowiec; — Mohuczy Al., O grobowcu królowej Ryxy (w kat. kolońskiej), Podbereskiego Rocz. lit. 1846 III.; Przezdziecki A., Toż, Bibl. warsz. 1848 IV.; — Rzeszowscy, Rzeszów; — Salomea św., Kraków (k. Franciszkanów); — Salamon, Kraków; Pomniki Em., M. i Piotra Salomonów, Tyg. ill. 1869 s. 2. III., IV.; — Wójcicki K. Wł., Nagrobek księcia Dymitra Sanguszki w Czechach, Tyg. ill. 1861 IV.; — Seredy, Bardyów; — Sieniawscy, Brzeżany; — Sieniński Jan (1580), Rymanów; — Sieniutowie, Horyń; — Sierpki Andrzej, Płock; — Skrzynecki Wilh., Królewiec; — Śniadecki J., Horodniki; — Sobiescy: Pomnik Aleksandra w Rzymie, Tyg. ill. 1860; Jakób, Magierów; Jan, *zob.* Jan III.; R., Groby królewskie św. Kajetana w Monachium, gdzie spoczywa Teresa, córka Jana III., mąż jej i dzieci, Kłosy 1883; — Sołtyk, Sławków; Nagrobek panny Sołtyk w Rzymie u Dominikanów, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.; — Spytkowa z Szydłowieckich Barbara, Szydłowiec; — Stanisław św., Kraków (katedra); — Stefan Batory, Kraków (katedra); Jenike L., Posąg Stefana Batorego w Padwie, Tyg. ill. 1875 s. 2 XV.; Bersohn M., Rocz. tow. przyj. nauk pozn. XVIII.; — Sułkowski, Biecz; — Znosko J., Wiadomość o pomniku w kościele św. Jana w Wilnie, wystawionym na uwiecznienie pamiątki ś. p. Hieronima hrabi Strojnowskiego. biskupa wileńskiego, Wilno 1830; — Stwosz Wit (młodszy), Ząbkowice; — Szafrańcowa Zuzanna, Sułoszowa; — Szujscy, carowie, Warszawa; — Szydłowieccy, Opatów, Szydłowiec; — Szumski Andrzej, Przasznysz; — Tarło Jan, Warszawa; — Tarnowscy: Jan, Jan Amos, Jan hetman, Tarnów; — Tarnowska Anna z Szamotuł, Przeworsk; — Tarnowski Rafał († 1412), Przeworsk; Nagrobek Rafała Tarnowskiego, kasztelana wojnickiego, Przyj. ludu. Leszno 1845 XII.; — z Tęczyna Barbara, Tarnów; — Tomicki Mikołaj, Tomice; — Turzonowie, Lewocza; — Uchańscy, Uchań; — z Wąbrzeźnia Bernard, Lubin; — Jenike L., Pomnik Józefa Warszewicza, Tyg. ill. 1873 s. 2. XI.; — Wawrzecki Tomasz, Wilno; — Welce, Lwów; — W., Kaplica nad grobem Weyssenhofa, Tyg. ill. 1861 III; — Włast Piotr, Wrocław; — Władysławowie: Pomnik Wład. Białego w Dijon, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — Wład. Herman, Płock; — Wł. Jagiełło, Kraków (katedra); — Wł. Łokietek, Kraków (katedra); — Wł. Pobożny, Kraków (k. Franciszkanów); — Ostroróg St., Widok pomnika Władysławowi III. i rycerzom polskim pod Warną 10. list. 1444, Paryż b. r.; — Kamocka J., Pomnik biskupa Wnorowskiego, Tyg. ill. 1886; — Wieniarski A., Nagrobek Zofii Zamojskiej w Florencyi, tamże 1860 II.; Stecki, tamże 1876 s. 3. I.; — Zawisza (ostatni), Wiad. num. arch. 1893; — Zygmunt Stary, Kraków (katedra); — Zygmunt August, Kraków (katedra); — Zygmunt III., Kraków (katedra), Warszawa; — Żółkiewscy, Żółkiew; — Żółkiewski Stanisław, Cecora; Pomnik na drodze z Mohylewa nad Dniestrem do Balczy, Dz. wil. 1830; Pomnik pod Cecorą,

Lwowianin 1836; Baliński M., Zgon Żółkiewskiego w Cecorskiej wyprawie i pomnik jego w Bessarabii, z 2 ryc., Bibl. warsz. 1845 II., Dz. nar. 1845—1846 Nr. 226; Pomnik Żółkiewskiego pod Cecorą, Przyj dom., Lwów 1857; Chłopicki E., Toż, Tyg. ill. 1860 I.; Żółkiewski Stanisław, Lwów, Magierów.

Pomniki na cmentarzach zagranicznych, zob. Nr. 632—634.

22092. **Figury przydrożne.** F. M. Sob., Słup graniczny pod wsią Boguszami, Tyg. ill. 1861 IV.; — Rzeźba w Czatkowicach, Spr. hist. szt VI.; — Konin, Słup romański przydrożny, tamże V.; — Orsza, Statua św. Michała we Lwowie, Strzecha 1873; — Posąg na górze Wronowskich we Lwowie, *zob.* Nr 11259; — Posąg w Magierowie, Spr. hist. szt. VI.; — Prandocin, figura przydrożna, tamże IV.; — Słup w Radłowie, Tyg. ill. 1860 II.; — Rogge A., Ein Pest-Denkmal in Ridzewen. Altpr. Mntschr. XIII.; — Barcikowski S., Rypińsk pod Kaliszem, figura, Tyg. ill. 1861 III.; — Sandomierz, figury przydrożne, Spr. hist. szt. V.; — Figura pod Sławkowem. Tyg. ill. 1880 s. 3. X.; — Kamiński M., Figura Zbawiciela na Snipiszkach, tamże 1863 VIII; — Pomnik bitwy z Tatarami pod Sokalem, Przyj. dom., Lwów 1865; Dzwonek, Lwów 1865 XII.; — Witkowski J., Pomnik św. Wojciecha pod wsią Tejkutami, Tyg. ill. 1885 s. 4. VI.; — Statua Matki Boskiej przed kościołem św. Antoniego w Warszawie, Kłosy XX.; — F. M. Sob, Znaczenie 3 krzyży na placu św. Aleksandra, Tyg. ill. 1871 s. 2. VIII.; — Romsdorfer, Das Tataren-Denkmal bei Wama (Bukowina), Mitth. Centr. Comm., Wien 1893 XIX.; — Nabielak L. A., Trzy pomniki pod Zboiskami (ballada), Rozm., Lwów 1826; Papée Fr., Dla Stryja (książka zbiorowa), Lwów 1885.

22093. **Pomnik z XV. wieku, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; Kamień św. Jadwigi, tamże 1846 XIII.; Szatan z trzema twarzami, Spr. hist. szt. I; Żarnów, posążek św. Magdaleny, tamże IV; Statua św. Barbary na Karczówce pod Kielcami, Gaz. kielecka 1870 Nr. 21.**

22094. **Cegłów na Mazowszu, rzeźby drewn. (z XVI. wieku) i kościół (z 1450?), Spr. hist. szt. VI.; Czatkowice, rzeźba (XVI. w.), tamże VI.; Koprzywnica, lwy rzeźbione, tamże III.; Sulejów, lwy romańskie z drzewa, tamże I.**

22095. **Biernacki C., Machina wyroczna w starodawnej rzeźbie kaliskiej, Kłosy 1881 XXXII., *zob.* Nr. 17637, 17703.**

22096. **Płaskorzeźby.** Basrelief zu Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1856 I.; — Gerson W., Płaskorzeźba na wikaryi św. Michalskiej, Tyg. ill. 1863 s. 2. II.; — Sącz stary, płaskorzeźba z XV. w., Spr. hist. szt. IV.; — Tarnów, płaskorzeźba barokowa, tamże V.; — Kamiński J. A., Rzeźby na starożytnej wieży miejskiej we Lwowie, Skarbiec pol. Kamińskiego, Lwów 1859; — Objaśnienie herbu na arsenale miejskim, Dod. Gaz. lw. 1858 Nr. 19, 21; — Schneider A., Płaskorzeźby na arsenale we Lwowie, Strzecha 1869 Nr. 220.

22097. **Tablice erekcyjne.** Będków, Spr. hist. szt. VI.; — Bieganice, płyta nagrobkowa z r. 1584, tamże IV.; — F. M. Sob, Tablica erekcyjna w Chotlu Czerwonym, Tyg. ill. 1862 V.; — Gniezno, płyta brązowa fund. arcyb. Sienińskiego, Spr. hist. szt. VI.; — Św. Wiktoryi tabliczka pogrzebowa w Łowiczu, Pam. mor. rel. XXXII; — Mikułowice kościelne, tablica erekcyjna (1317), Spr. hist. szt. VI.; — Rogowski K., Tablica erekcyjna w Radłowie, Tyg. ill. 1860 II., Spr. hist szt. V.; — F. M. S., Tablica erekcyjna w Wiślicy, Tyg. ill. 1862 V.

22098. Łepkowski J., Pismo i napisy starożytne, *zob.* Nr. 610; — Napisy domów w Krakowie, *zob.* Nr. 21888.

Epigrafika, zob. Nr. 603 - 612.

(c: Medalierstwo, medalierzy i medale).

22099. **Raczyński E.**, Le médailler de Pologne, *zob.* Nr. 569.

22100. **Zieliński J.**, Rys historyczny medalierstwa w Polsce w XVI. i XVII. wieku, Wiad. numizm.-archeol. 1899, Odb. Krak. 1899.

22101. **Friedensburg F.**, Beiträge zur schlesischen Medaillenkunde, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1895.

22102. **Rastawiecki E.**, Spominki historyczne i artystyczne, IV. Medalierstwo za Zygmunta Augusta, Kielisiński Kajetan Wincenty, Bibl. warsz. 1852 I.

22103. **Zieliński J.**, Jan Engelhardt wileński i Jan Engelhardt warszawski, medalierzy z XVII. wieku, Wiad. num.-archeolog. 1900.

Zob. Nr. 21667.

22104. **Medalierze** wymienieni w Spr. hist. szt. VI.: Anonim, Włoch, medalier (1526 do 1527); — Beham Bernard, ojciec i syn, medalierzy niem; — Beham Tomasz i Hans, medalierzy; — Chéré Benoit, medale złote dla St. Augusta (1742); — Dreschler, med. norymb.; — Flotner P., *zob.* Nr. 22063; — Krug Ludwik, med. norymb.; — L., monogramista, med. norymb.; — Michelozzo, Michelozzi, med.; — M. G. (Mathes Gebel?), monogramista, med. norymb.; — Pisanello, med. włoski; — Pomadello Giovanni Maria, medalier włoski (1519—1527).

22105. **Medale:** *zob.* Nr 568–602; — Medale polskie, Pam. um. 1830 II.; — O medalach polskich na wystawie starożytności, Czas 1873 Nr. 27; — Medale, Spr. hist. szt. IV. str. XV.

22106. Smoleński A., Medal Mikołaja Zakliki, kancl. kor., Czas 1893 Nr. 262, Świat 1893.

Pieczęcie, zob. Nr. 290–305.

Numizmatyka, zob. Nr. 423–567.

E. Malarstwo i rytownictwo.

(a: Malarstwo: O malarstwie polskiem w ogólności, rozwój malarstwa, cechy i szkoły malarskie, słowniki malarzy; malarze alfabetycznie w obrębie wieków).

Dzieła ogólne, odnoszące się do historyi malarstwa, zob. Nr. 21564 (bibliografie), 21572 (czasopisma), 21598 (historya sztuki), 21629 (dykcyonarze artystów), 21672–21679 (historya malarstwa).

Bibliografia i wydawnictwa tyczące się hist. malarstwa w Polsce, zob. Nr. 21709 do 21741.

Zarysy historyi sztuki, zob. Nr. 21742 do 21754.

22107. Mieroszowski I., Rozprawa o malarstwie, Rocz. tow. nauk. krak. 1818 III.

22108. Znaczenie Słowian w dziejach malarstwa, Czas 1873 Nr. 165, *zob.* Nr. 11417.

22109. Smokowski W., O malarstwie w Polsce, Wilkoński A., Dzwon literacki oddz. I. t. II.

22110. Rys malarstwa w Polsce, Rozm., Warsz. 1819; X., Kilka uwag o malarstwie, Tyg. petersb. 1845 XXXI.

22111. **Rastawiecki E.**, Spominki historyczne, *zob.* Nr. 21748; — Kraszewski J. I., Zbiór notat, *zob.* Nr. 21750.

22112. Przyczynek do dziejów malarstwa w Polsce, Czas 1854 Nr. 88; Morawski Sz., Malarstwo dziejowe polskie, Dod. Czasu V. t. 18., 19.

22113. Buszar L., Kilka uwag o rozwoju i kierunku sztuki malarskiej w Polsce, Bibl. warsz. 1860 I.

22114. Słów kilka o malarstwie w Polsce, Sobótka, Poznań 1870; Hodi J., O malarstwie polskiem, Prz. tyg. 1880.

22115. **Sokołowski M.**, Malerei u. Plastik, w dziele: Oesterr. ung. Monarchie in Wort u. Bild, Galizien, Wien 1898; — Piątkowski H. Polskie malarstwo współczesne, Petersb. 1895 (wstęp); — Gomulicki W., Luźne karty z dziejów malarstwa polskiego, Tyg. ill. 1898.

22116. Malarstwo kościelne starodawne i nowe, Czas 1857 Nr. 87.

22117. **Łuszczkiewicz Wł.**, Malarstwo religijne w Polsce, Warsz. 1880, *zob.* Nr. 13949; — Tenże, Nasze malarstwo kościelne XVII. w., Przyjaciel sztuki kościelnej, Krak. 1884 Nr. 2.

22118. Martynowski F., Miniaturowe malarstwo krakowskie, Prz. lw. 1874 VIII.

22119. **Polkowski Ign.**, Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej, Archiwum do dziejów literatury i oświaty w Polsce, t III., Krak. 1884 (dostarcza wielu wskazówek do badań nad malarstwem średniowiecznem i wieku XVI., których w indeksie pod wyrazem „Miniatura“ szukać należy).

Rozwój malarstwa, zob. Nr. 21770–21791.

Stosunki artystyczne z zagranicą, zob. Nr. 21792–21800.

22120. Wiszniewski M., O malarstwie za czasów Piastów, *zob.* Nr. 21772.

22121. Martynowski F. K., Z dziejów malarstwa polskiego XVI. w., Aten. 1884 I.; — Wiad. do dziejów sztuki, Zygm. III. i malarze, Grabowskiego Ojcz. spom. I.

22122. Gubrynowicz Br., Malarze na dworze Jana III., szkic hist., Spr. Bibl. Ossol. 1895, Odb. Lwów 1895.

R: Bryl J., Prz. powsz. 1897 I.

22123. **Łuszczkiewicz Wł.**, Karta z dziejów polskiego malarstwa z doby poprzedzającej jego rozwój (1765–1850), Świat 1892, Odb. Krak. 1892.

R: Lepszy L., Kwart. hist. 1894.

22124. Stosunki St. Augusta z artystami, Spr. hist. szt. VI.; — Łoś W., Trzej portreciści z czasów St Augusta, Przew. nauk. lit. 1891.

22125. **Mycielski J.**, Sto lat dziejów malarstwa w Polsce, 1760–1860, w dziele: „Powszechna wystawa krajowa we Lwowie 1894 r.“, Prz. pol. 1895, 1897, Odb. Krak. 1897, 2. wyd. 1898.

R: M., Słowo 1897 Nr. 11; Landes S. R., Die Zeit 1897; M. K., Bibl. warsz. 1897 IV.; Rubczyński W., tamże 1898 I.; Grünstein L., Oesterr.-ung. Rev. 1900 Nr. 4–5.

22126. Trawiński F., Un siècle d'histoire de la peinture en Pologne, Bull. pol., Paris 1897 (por. tegoż: Les précurseurs de la peinture contemporaine en Pologne, tamże 1895).

22127. **Antoniewicz Bołoz J.**, O malarstwie polskiem (z powodu książki J. Mycielskiego), Kwart. hist. 1898.

22128. **Lepszy L.**, Cech malarski w Polsce od wieków średnich do końca XVIII. w., przyczynek do historyi sztuki, Wiad. num. arch. 1896, Odb. Krak. 1897.

22129. **Łuszczkiewicz Wł.**, Malarstwo cechowe krakowskie XV. i XVI. w., Rozpr. wydz. filol. Akad., Krak. 1874 I.

R: Sokołowski M., Gaz. lw. 1874 Nr. 266; Prz. kryt. 1875 (Ustawy cechu w: Rastawieckiego Słowniku t. I. Dod.).

22130. Cech malarski lwowski, Spr. hist. szt. V.

22131. **Warschauer A.**, Die Posener Malerinnung, Ztschr. d. hist. Ges. f. d. Prov. Posen 1896.

22132. Sygański J., Cechy, malarze i rzeźbiarze (XVII. w.) w Sączu, Spr. hist. szt. t. VI.

22133. Wyzwoliny ucznia w cechu malarskim, Spr. hist. szt. IV. str. LIX.

22134. Krakauer Priester als Künstler (malarze i muzycy XV. i XVI. w.), Mittb. Centr. Comm., Wien 1873 XVIII.; — Malarze krakowscy, Spr. hist. szt. V.

22135. Bizański J. N., Krótka wiadomość o dziejach szkoły malarskiej w Krakowie, Czas 1853 Nr. 56; Dopełnienie, tamże 1853 Nr. 61.

22136. Jaszowski St., O malarzach lwowskich od czasów najdawniejszych, Rozm., Lwów 1830; — O malarzach lwowskich, Bibl. warsz. 1851 I.; — Wypisy wiadomości o malarzach z archiwum miasta Lwowa (1404—1626), Spr. hist. szt. IV., por.: Bostel F., Notes sur l'histoire de la peinture à Léopol, Bull. de l'Acad., Crac. 1893; — Malarstwo we Lwowie, Spr. hist. szt. V.

22137. Malarze w Przemyślu, Spr. hist. szt. V.; — Szemesz A., Wspomnienie o szkole malarskiej wileńskiej, Ath. Kraszewskiego IV. t. 6.

22138. **Schultz A.**, Die Breslauer (wrocławscy) Maler im XVI. Jahrh., Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens 1868 VIII.

22139. Barącz S. ks., Wiadomość o malarzach Bazyliańskich, *zob.* Nr. 14730 i *Sztuka ruska.*

22140. **Rastawiecki E.**, Słownik malarzów polskich, tudzież obcych w Polsce osiadłych, lub czasowo w niej przebywających, Warsz. 1850—1857 t. 3 (podaje literaturę odnoszącą się do każdego malarza); — Tenże, Przedsłowie do t. II., odpowiedź na krytyki, Bibl. warsz. 1851 III.; Dodatki, tamże 1855 I.

R: Sobieszczański F. M., Bibl. warsz. 1850 III.; Pawlikowski Gw. (Myśli przy czytaniu dzieła: „Słownik malarzów polskich" Rastawieckiego, t. I.), tamże 1851 I.; Pam. lit. Szlachtowskiego 1850 Nr. 28; Siemieński L. H., Kilka rysów z lit. i społ. II; J. Ł., Dz. lit., Lwów 1852; Tyszyński, Bibl. warsz. 1856 I.

Raczyński E., Dictionnaire, zob. Nr. 21639.

22141. **Antoniewicz Bołoz J.**, Katalog wystawy sztuki polskiej we Lwowie, 1764—1886, *zob.* Nr. 21733.

22142. Łobeski F., O monogramach i słowniku do nich, Rozm., Lwów 1858; — Spr. hist. szt. VI. (Monogramiści).

22143. **Malarze polscy lub w Polsce działający**, por.: Rastawiecki E., Słownik malarzy, *zob.* Nr. 22140; Grabowski A., Skarbniczka, Ojczyste spominki, Starożytności, *zob.* Nr. 21743.

Cyfra rzymska (I.—VI.) oznacza tom Spr. hist. sztuki Akad. um.

22144. **Wiek XIV.** Jakób, malarz krak. (1397), Spr. hist szt. VI; — Johannes, pictor Leopol. r. 1387—1389, V.; — Mikołaj, malarz krak. z żoną Agnieszką (1397), VI.; — [Wężyk Jakób, Pielgrzym, Warsz. 1844; Rastawiecki E., Niezapominajki, wyd. K. Korwella[1844]; — [Władycz (Władicze), Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1852 III.].

22145. **Wiek XV.** Bartosch, pictor, Lwów r. 1470, Spr. hist. szt. IV.; — Drobysch, pictor w Przemyślu r. 1442—1443, V.; — [Durink (Dyrink) Stan., Grabowski, Skarbn.; Tenże, Opis Krakowa (str. 336)]; — Fyczeusz, malarz r. 1478, V.; — Haberschrak Miclasch, pictor de Cracovia r. 1476, IV.; — Jacobus, pictor w Przemyślu r. 1443, V.; — Jakób, malarz sądecki (1460), VI.; — Jakób, malarz krak. (1451—1452), IV.; — [Jan (Wielki), malarz krak., Mączyński J., Pamiątka z Krakowa 1845]; — Lucas, moler we Lwowie r. 1408, IV.; — Mathias, pictor w Przemyślu (r. 1431—1444), V; — Stanczel, moler (we Lwowie) r. 1404, IV.; — Złotkowski Jan ks., iluminator kodeksów kapituły katedr. krak. r. 1470—1494, V.

22146. **Wit Stwosz** jako malarz, *zob.* Nr. 22064—22068.

22147. **Wiek XVI.** Abraham, kopista dominikański (1515), Spr. hist. szt. VI.; — Aleksander, syn malarza Ławrysza, malarz lw. r. 1596—1601, V.; — Andreas, pictor r. 1554 we Lwowie, IV.; — Andreas, pictor Ruthenus r. 1570 (we Lwowie), IV.; — Andreas, socius artis pictoriae apud famatum Laurisz r. 1596, V.; — Augustin, pictor, filius Blasii

Porucznik r. 1549, IV.; — Augustinus, malarz lwowski r. 1553, V.; — [Bering Joachim, malarz gdański, Hagen A., Neue preuss. Provinzialbl. 1897 IV.; Hirsch Th., *zob.* Nr. 22045]; — Blasius, pictor r. 1525, I.; — Bogusz, pictor Armenus r. 1573 (we Lwowie), IV.; — Caspar, pictor, civis Leopoliensis r. 1597, V.; — de Craschowicze Joannes, pictor r. 1544, IV.; — Donoszewicz Bogusz, malarz lwowski r. 1596, V.

22148. **Dürer Hans**, Spr. hist. szt. II., IV., V., VI.; — Nieczuja-Ziemięcki T., Hans Dürer, malarz nadworny Zygmunta I., Świat, Krak. 1890.

22149. Fedko, pictor r. 1554 we Lwowie, IV., V.; — Fedorowicz Filip, pictor r. 1599 (we Lwowie), IV.; — Filipowicz Wawrzyniec, malarz lwowski r. 1583, V.; — Wyjątki z ksiąg miejsk. krak. z inwentarza po Franciszku, malarzu, zmarłym r. 1565, IV.; — Franciscus, malarz lwowski r. 1535, V.; — Franciszek, malarz († 1565), IV.; — Gallus Jan, malarz r. 1596, V.; — Georgius, pergaminista krak. (1510), VI.; — Gniewkow Floryan, iluminator (1531), VI.; — Golub v. Gołąb Wojciech, iluminator (1572), VI.; — Goraj Jan, malarz krak. (1502—1508), VI.; — Goraj Joachim, malarz krak. (1502—1508), VI.; — Grün Hans Baldung, malarz (XVI. w.), II., VI.; — Hermann, pictor, incola Samboriensis r. 1562, IV.; — [Schultz A., Ueber d. Breslauer Maler Leonhard Hörlein, muthmasslichen Sohn des Nördlinger Malers Friedrich Herlen, Mitth. Centr. Comm., Wien 1863 VIII.]; — Iwan, malarz lwowski r. 1550, V.; — Iwan, syn Ławrysza, r. 1596—1601, malarz lwowski, V.; — Iwanowicz Chrin, malarz lwowski r. 1583, V.; — Jacobus, pictor, Lucae pictoris filius, r. 1573 (we Lwowie), IV.; — Jędrzej, syn Szczęsnego malarza, uczeń P. Remy r. 1576, IV.; — Joannes, socius artis pictoriae Famati Ławrisz r. 1596, V.; — [Łuszczkiewicz Wł., Malarz monogramista K., Roz. filol. Akad. 1874 V., Odb. Krak. 1874]; — Kwiatanowski Krzysztof, malarz XVI. w., V.; — Laurentius, pictor, civis Przeworscensis, r. 1594, IV.; — Lencz Michał z Kitzingen, malarz r. 1507—1522, IV.; — Loisiewicz Szymon, kierownik artystyczny cysterski w Pełplinie (XVI. w.), VI.; — Lucas, pictor, filius Simonis pictoris Lwowianin, r. 1536, IV., (1547) V.; — Lucas, pictor, r. 1570 we Lwowie, IV.; — Lucas de Pothok ex Ungaria, malarz lwowski r. 1571, V.; — Ławrysz, malarz lwowski r. 1575, V.; — Ławrisz, malarz lwowski r. 1596 - 1601, V.; — Ławrisz, malarz lwowski r 1583, V.; — Ławrisz, malarz lwowski r. 1593 - 1600, V.; — Maciej, mieszczanin krak., malarz r. 1561, V.; — Masko, pictor r. 1573 we Lwowie, IV.; — Mathias, pictor r. 1557 (we Lwowie), IV.; — Maxymowicz Waśko, malarz lwowski r. 1592—1599, V.

22150. **Möller Antoni**, malarz gdański, Hagen A., Neue preuss. Provinzialbl. 1847 IV.; Hirsch Th., *zob.* Nr. 22045.

22151. **Monte Jan (de)**, Wenecyanin, malarz XVI. w., IV., V.; — Zapiska archiwalna o Janie de Monte, malarzu Wenecyaninie, któremu Zygmunt August wydaje z Wilna glejt na powrót z Polski do Włoch r. 1557, t. IV.

22152. Nicolaus, pictor r. 1573 we Lwowie, IV.; — Onisko, malarz lwowski r. 1596, V.; — Phedor, pictor de monasterio divi Onophreyi r. 1539, V.; — Porucznik Augustin, *zob.* Augustin; — Rudolf Jan (Rudult, Rożyński), malarz lwowski r. 1597, V.; — Schaüfelein, malarz II.; — Scholcowicz Josephus Wolf, artis pictoriae socius r. 1591, IV.; — Sebaldus, malarz z Norymbergi, I.; — Semion, pictor Ruthenus r. 1588, IV.; — Sienko, pictor r. 1573 we Lwowie, IV.; — Simon, magister (pictor) r. 1549 we Lwowie, IV.; — Simon, pictor bawiący w Przemyślu r. 1597, IV.; — Singer Sebald, mistrz malarz, II.; — Sparza, malarz r. 1599, IV.; — Springinklee Hans, malarz, II.; — Stanisłaus, pictor w Przemyślu r. 1561, V.; — Stephan, malarz lwowski r. 1571, V.; — Stephanowski Joannes Albertus, pictor r. 1575 we Lwowie, IV., V.

22153. **Sues Hans** von Kulmbach, *zob.* Nr. 21719 i 22317.

22154. Swach Adam, Piasecki X. J., Pam. relig. mor. V.

22155. Szpak Stanisław, malarz z Wilna r. 1590 (we Lwowie), IV.; — Szpańczyk Kasper, malarz lwowski r. 1596, V.

22156. **Szwankowski Jan**, malarz nadworny Zygmunta III., Spr. hist. szt. IV., V.; — Przywilej Zygmunta III. z r. 1593 dla Jana Szwankowskiego, malarza, szlachcica, na wykonywanie profesyi na całym obszarze Korony i Litwy, tamże IV.

22157. **Treter Tomasz**. Bajer K., Rysunki oryginalne Tomasza Tretera, kanonika warmińskiego, z drugiej połowy XVI. w., Bibl. warsz. 1868 IV.

22158. Triciusz Jan, malarz, IV., VI.; — Troschel Jakób, malarz nadworny kr. Zygmunta III. (1598, 1624), VI.; — Trycyusz, malarz krak., V.; — Vasko, discipulus Fiedko, malarz lwowski r. 1553, V.; — [Wacław z Oświecimia, malarz krak., Gaz. warsz. 1852 Nr. 200, Spr. hist. szt. IV.]; — Wawrzyniec, malarz lwowski r. 1582, V.; — [Wiedt Ant., malarz gdański, Hirsch, *zob.* Nr. 22045]; — Wiktoryn, Dominikanin krakowski, iluminator ksiąg pergaminowych r. 1536—1543, IV., VI. [Mączyński J., Pamiątka z Krakowa 1845 II.]; — Wróbl Masko, pictor r. 1575 we Lwowie, IV.; — Za-

mość, Malarz nadworny (koniec XVI. wieku), VI.; — Zebaldus, pictor r. 1524, I.; — Ziarnko Jan, *zob.* Nr. 22195.

22159. **Wiek XVII.** Aleksander, malarz lwowski r. 1698, Spr. hist. szt. V.; — Alexander, malarz lwowski r. 1646, V.; — Alexandrin Stanisław, malarz lwowski r. 1645, V.; — Aleksandrowicz Stanislaus, artis pictorum socius r. 1606, IV.; List z r. 1606, w którym malarz lwowski, Szymon Boguszewicz, wyzwala ucznia swego Stanisława Aleksandrowicza, IV.; — Andrzejowicz Albert, artis pictorum socius, IV.

22160. **Altomonte Marcin** (Altamonte, Attamonte), malarz nadworny króla Jana III, Spr. hist. szt. IV.; — Rachunek Marcina Altomontego dla pani Wodzickiej, podczaszyny warszawskiej, z r. 1697, tamże, *zob.* Nr. 21917, 22045 (Żółkiew).

22161. Barbara, malarka lwowska r. 1611, V.; — Bauer, malarz, uczeń Schraudolfa, IV.; — Bazyli, Rusin, malarz nadw. króla Jana III. (1675), VI. [Gaz. krak. 1830 Nr. 133, *zob. Sztuka ruska*]; — Del Bene, malarz w Wilnie, VI. [Wiz. i roztrz. nauk. 1840 XIV.]; — Benedyktowicz Floryan, malarz w Czchowie i N. Sączu (1627—1652), VI.; — [Benetti Fr., Kur. warsz. 1826 Nr. 294]; — [Berchhoff Jan Gothard, malarz wileński, Athen. Kraszewskiego 1841 III.; Wiz. i roztrz. nauk. 1838 I., 1840 XIV., 1842 XXIII.]; — [Blechowski Marcin, Rozm., Lwów 1834]; — Bochnowski Joannes, pictor r. 1650 we Lwowie, V.; — Bogusz Paweł, ormianin, malarz lwowski XVII. w., V.; — [Boguszewski Krzysztof Aleksander, Lesser A., Gazeta poznańska 1856 z d. 2. listop.; Kronika, Warsz. 1856 z d. 24 grudnia]; — Boguszowicz Grzegorz, malarz lwowski r. 1648, V.; — Boguszowicz Szymon, Armenus, pictor, IV.; — Boguszowicz Tomasz, malarz lwowski r. 1699, V.; — Borgomius Puzel Stanislaus, malarz r. 1621, IV.; Przywilej Zygmunta III z r. 1621 dla malarza, zwanego Stanislaus Puzel Borgomius, który miał wykonać znaczną ilość obrazów tak religijnej, jak świeckiej treści, IV.; — Borucki Grzegorz, malarz sądecki (1641), VI.; — Boy Adolf, malarz gdański (1634–1677), VI.

22162. **Callot Klaudyusz**, malarz kr polsk. (XVII w.), Spr. hist. szt. VI; — O malarzu Klaudyuszu Calloth, przebywającym na dworach królów Jana Kaz., Michała i Jana III., Wiek 1880 Nr. 282.

22163. Choma, pictor Ruthenus, Lwowianin, IV; — Chomka, malarz lwowski r. 1600, V.; — Chwedko, malarczyk we Lwowie r. 1601, V.; — [Cisowski Kazimierz, malarz, Przyj. ludu, Leszno 1842 IX.]; — Ciosek Jan, malarz sądecki (1655), VI.; — Collison Jan, Szkot, malarz nadworny króla Jana Kazimierza, IV.; Przywilej Jana Kazimierza z r. 1664 dla malarza Jana Collison, Szkota, którego król nadwornym swoim malarzem mianuje, IV.; — Creusevalle (Crusevalle, Grosevalle) Jan Giani, malarz lwowski r. 1641—1650, V.; — Czwocherowicz Georgius, pictor r. 1626 (we Lwowie), IV.

22164. **Danckerts de Ry Piotr.** Narbutt T., O malarzu i architekcie Władysława IV., Dankerze, 1817; Wójcicki K. Wł., Dz. warsz. 1827 X.; Pawlikowski J. Gw., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II.; Znicz, Wilno 1834 II.; Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1840 XIII. i XIV.; Spr. hist. szt. VI. (malarz w Wilnie i Pożajsku).

22165. **Dolabella Tomasz** (Della Bella). Grabowski A., Starożytności, Krak. 1840; Tenże, Kraków i jego okolice, Krak. 1844; Przyj. ludu, Leszno 1839—1840 VI.—VII.; Spr. hist. szt. IV., VI. (malarz w Krakowie r. 1615, 1630, 1631); — Cynerski J., Icones Ceciliae Renatae quibus T. Dolabella dedit, Crac. 1641 DS. (por.: Gaz. warsz. 1812 Nr. 72; Mączyński J., Pamiątka z Krakowa).

22166. Dmitr, malarz lwowski r. 1642, V.; — Domaradzki Mateusz, malarz lwowski r. 1671, V.; — Dzianik Al., malarz lwowski r. 1634, V.; — [Dzwonowski Zacharyasz, Grabowski Ambr., Bibl. warsz. 1854 I.].

22167. [Eleuter Jerzy, Siemiginowski, Pszczółka krak. 1822 I.; Czas. Bibl. Ossol. 1829 II.]; — [Erazm z Leżajska, Bytomski Jan, Theatrum Marianum in nemore Lezajscensi, Crac. 1642 DS.]; — Eustafi, malarz lwowski r. 1647. V.

22168. **Falk Jeremiasz**, *zob.* Nr. 22333.

22169. Fedko, malarz lwowski r. 1600, V.; — Fedko (Fedorius), pictor Leopoliensis r. 1613–1619, V.; — [Ferdynand, malarz wileński, Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1842 XXIII.]; Floryan, malarz, *zob.* Benedyktowicz (1628); — Fonnes Hanusz, malarz nadworny Jana Ostroroga r. 1605, IV.; — [Jakób Fröschel, malarz nadw. Zygm. III., Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.].

22170. Georgius, pictor r. 1606, 1617 (we Lwowie), IV.; — Giniewski Krzysztof, malarz r. 1636, IV.; Przywilej Władysława IV. z r. 1636 dla malarza Krzysztofa Giniewskiego, czy Gryniewskiego, którego król do służby swej przyjmuje IV.; — [Malarz Gładysz, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.]; — Goszczowski Aleksander, malarz biskupa przemyskiego gr. kat r. 1646, V.; — Gregorius, pictor r. 1622 we Lwowie, V.; — Grodecki Stanisław, malarz lwowski r. 1654, V.; — Gwoździ Marcin, malarz sądecki (1632), VI.

22171. Haur Jakób Kazimierz, *zob.* Nr. 22255; — Heremiaszewicz Jan, malarczyk lwowski r. 1671, V.; — Hispanowic Nicolaus, pictor r. 1617 (we Lwowie), IV.; — Hondius Wilh., *zob.* Nr. 22337.

22172. Irzycki Jakób, malarz lwowski r. 1682, V.; — Iwan, brat Fedka, malarz lwowski r. 1600, V.; — Iwanko, syn malarza Ławrysza, malarz lwowski r. 1600, V.

22173. Jackowski Andrzej, malarz lwowski r. 1654, V.; — Jacobus, pictor Leopoliensis r. 1648, V.; — [Jan, malarz krak. około 1608, Grabowski A., Mozaika, Bibl. warsz. 1855 IV.]; — Jan, pomocnik malarza lwowskiego Ławrysza r. 1601, V.; — Jastrzębski Stefan, malarz lwowski r. 1684, V.; — Jerzowski Albert, malarz lwowski r. 1647, V.; — John Augustyn, *zob.* Nr. 22340.

22174. Kapiński Andrzej, malarz w Przemyślu r. 1670, V.; — [Kasiński Jan, malarz portrecista Zamoyskich, Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1847 III.]; — Kiewierzowicz Waśko, malarz lwowski 1650, V.; — [Kopecki Jan (czy Kupecki), Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1847 II.]; — [Kurcz Kasper, Grabowski A., Mozaika, Bibl. warsz. 1855 IV.]; — Korunka Jan, malarz lwowski r. 1644, V.; — Kraus Albert, malarz lwowski r. 1662, V.; — Krause Jan, uczeń malarski we Lwowie r. 1654, V.; — Kuzmiczowicz Iwan, malarz lwowski r. 1615, V.

22175. **Kurpski A**, Rastawiecki E., Spominki hist., Bibl. warsz. 1854 IV.

22176. **Lexycki Franciszek**. Grabowski A., Wzmianka o Franciszku Lexyckim, krakowczyku, malarzu około r. 1620, Pam. warsz. Bentkowskiego 1817 VIII.; — Lekszycki Fr. Bern., Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Muzeum dom. F. Dmochowskiego, Warsz. 1837; Alleluja, Warsz. 1841; Wójcicki K. W., Kłosy XVI.; Spr. hist. szt. V.

22177. Leszczyński Paweł, malarz lwowski r. 1647, Spr. hist. szt. V.; — Leszkowski Paweł, malarz lwowski r. 1670, V.; — Libitowski Kazimierz, malarz lwowski r. 1665, V.; — [Liszka Jan Krz., Chłędowski A. T., Pam. lw. 1817 VI.]; — Liszkowicz Adam, malarz sądecki (1632), VI.

22178. **Lubieniecki Bogdan** malarz wieku XVII., Chłędowski, Pam. lw. 1817 VI.; Piwarski J., Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 42; Pawlikowski Gw., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 III.; Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.

22179. Lutyken Kasper, Sobieszczański F. M., Dz. kraj., Warsz. 1843 Nr. 121.

22180. Ławrysz, malarz r. 1610 (we Lwowie), Spr. hist. szt. IV.; — Łopuski Stanisław, pictorum socius we Lwowie r. 1645, V.; — Łukasz, malarz z Łowicza, IV.; — Łukaszewicz Iwan, malarz lwowski r. 1647, V.; — Łukaszewicz Łukasz, malarz lwowski r. 1665, V.

22181. [Magnavacca, malarz włoski na dworze Władysława IV., Sobieszczański F. M., Dz. kraj., Warsz. 1843 Nr. 115]; — Malacha Fedko, malarz lwowski r. 1600. Spr. hist. szt. V.

22182. **Marcin Teofil Polak**, Grabowski A., Wiadomość o M. T. Polaku, znakomitym malarzu w pierwszej połowie XVII. w., Dz. warsz. 1825/6 III.; P. K., Zorza (dziennik), Warsz. 1843; — Jlg. A., Theophilus Pollak, Repertorium f. Kunstwiss., Stuttgart 1885 VIII. (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1891); — Bersohn M., Marcin Teofil Polak, malarz polski XVII. w., Krak. 1889 (toż po niem. z dod. p. t.: M. T. Polak, ein Maler d. XVII. Jahrh., Frankf. 1891) (por. rec.: T., Prz. pol. 1889 I.; Lepszy L., Kwart. hist. 1891 i 1893; Arch. Ztg. 1892 Nr. 242; Kunstchron. t. III.); — Spr. hist. szt. IV.

22183. Martinus, pictor r. 1617 (we Lwowie), Spr. hist. szt. IV.; — Möller A., *zob.* Nr. 22150; — Morachowski Mikołaj, malarz lwowski r. 1630, V.; — Mordasson Piotr, malarz lwowski r. 1633,, V.; — Mrozowicz Andreas, pictor Leopol. r. 1633, V.; — Mucha Nicolaus, pictor Leopol. r. 1637, V.

22184. Neuberth (Neunherk), malarz (w Gostyniu), Spr. hist. szt. IV.; — Nieśniowski Jan, ma zostać malarzem (1673), VI.

22185. Orphinin Paweł, malarz lwowski r. 1600, Spr. hist. szt. V.

22186. Petrachnowicz Morachowski Mikołaj, malarz lwowski r. 1646, Spr. hist. szt. V.; — Phillipowic Paulus, pictor r. 1623 (we Lwowie), IV.; — [Podolecki Jerzy, Gaz. lw. 1855; Kuryer warsz. 1855 Nr. 72; — Podziemski Paweł, Dz. warsz. 1856 Nr. 56]; — Polak Marcin Teofil, *zob.* Nr. 22182; — [Porębski (Porhebius) Łukasz, Grabowski A., Bibl. warsz. 1854 I.]; — Proszowski Jan, malarz krak. r. 1599 - 1666, V.; — Proszowski Marcin, malarz krak. r 1623—1649, V.; — Puchalski Bazyli, malarz lwowski r. 1622, V.

22187. [Ranisch Augustyn, Gdańszczanin, Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1830 I.; — Rejzner Jan, malarz Jana III., Rastawiecki E., Słownik II. 133—139 (dok. z metryki kor.)]; — Roman, malarz lwowski r. 1623, Spr. hist. szt. V.; — Roman, brat Iwana, malarz lwowski r. 1600, V.; — Romanus, pictor r 1620 we Lwowie, V.

22188. [Salamon z Gdańska, Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II.]; — Scholc (Wolfowicz) Józef, malarz lwowski XVII. w., Spr. hist. szt. V.; — [Schultz Daniel Jerzy, gdańszczanin, Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II.]; — Siemian, malarz lw. r. 1600. V.; — Siemiginowski, *zob.* Eleuter; — Sienkowicz Fedor, malarz lw. r. 1630, V.; — Stanislaus, malarz lw. r. 1633, V.; — Stech Andrzej, gdańszczanin, *zob.* Nr. 22351; — [Stolcensis Stanisław, Karmelita, malarz miniat.,

Grabowski A., Bibl war. 1854 I.]; — Sulimenko Piotr, towarzysz malarski we Lwowie, V.; — Supruńczyk Piotr, malarz lwowski XVII. w., V.; — [Świętkowski Szymon, malarz sądecki, Grabowski A., Bibl. warsz. 1854 I.]; — Szpaniel Mikołaj, malarz lwowski XVII. w., V.; — Szymon, malarz lwowski r. 1664, V.

22189. Terlecki Semion, malarz ruski r. 1616 (we Lwowie), Spr. hist. szt. IV., *zob. Sztuka ruska*; — Terszowski Albert, malarz lwowski r 1645, V.; — Tomasz, malarz krakowski (1673), VI.; — Troschel Jakób, VI.; — [Trzycki (Tricius) Aleksander Jan, malarz krak., Grabowski A., Bibl. warsz. 1854 I.]; — Twardochlebowic Albertus, cechmistrz złotników i malarzy w Przemyślu r. 1647, V.; — Tymoiejowicz Mikołaj, pictor suburbanus we Lwowie r. 1630, V.

22190. Ubieleski (Ubeleski) Aleksander, Magasin pittoresque 1850 Nr. 39, por.: Rastawiecki E., Słownik.

22191. Wacław, Kazimierz, uczeń malarski we Lwowie r. 1654, Spr. hist szt. V.; — Waśko, malarz lwowski r. 1607, V.; — Waśko (Maxymowicz?), malarz lwowski r. 1600, [Wegner Salomon, gdańszczanin, Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II]; — Węgrzyński Szymon, artis pictoriae socius r. 1626 we Lwowie, IV.; — [Wenanty (Pater Venantius), Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Mączyński J., Pamiątka Krakowa 1845 III.].

22192. **Willmann Michał**, malarz szląski (1629—1706), Chłędowski A. T., Pam. lw. 1817 VI.; Spr. hist. szt. IV.; — Winter L., Michael Willmann, ein Cisterziensermaler d. XVII. Jahrh., Stud. u. Mitth. aus d. Benedict.- u. Cistercienser-Ord. 1897 XVIII.

22193. Włoskowic Sebast., malarz w Przemyślu r. 1646, Spr. hist. szt. V.; — Włoszko Jan, malarz lwowski r. 1682, V.; — Wojnatowicz, pictor r. 1614 (we Lwowie), IV.; — Woszczyłowicz Paweł, malarz lwowski r. 1671, V.; — [Wróblewski Jan, malarz w Wielkopolsce, Niemir St, Tyg. lit., Pozn. 1841 (O Pakości)].

22194. Zachnowicz Krzysztof Zacharyasz, Ormianin, malarz lwowski r. 1666, Spr. hist. szt. V.

22195. **Ziarnko Jan**, malarz i rytownik, Pawlikowski J. G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II., 1830 III.; Piwarski J., Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 42; H. S., Dz. lit. 1853; Spr. hist. szt. IV., V.

22196. Zygmunt III., por.: Rastawiecki E., Słownik, *zob. Hist. polit.*

22197. **Wiek XVIII. i XIX.** (do r. 1815), *zob.* Nr. 21733 i 22125; — Ahorn Andrzej, Jezuita, Gacki X. J., Dzieje instytutów eduk. w Piotrkowie, Warsz. 1830; — Aigner Karol, Gaz. warsz. 1788 Nr. 86, 1821 Nr. 117; — Albertrandy Antoni, malarz Stan. Augusta, Spr. hist. szt. V., por.: Albertrandy, O malarstwie, wiersz w 5 pieśniach, Warsz. 1790 DS., Gaz. korr., Warsz. 1825 Nr. 3.

22198. Baccelli Mat., malarz w Kamieńcu pod., Przezdziecki A., Podole, Wołyń, Ukraina, Wilno 1841.

22199. **Bącciarelli Marcelli**. Nekrolog, Gaz. korr., Warsz. 1818 Nr. 5; Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 36; Rozm. lw. 1823; Obrona przez syna, Gaz. warsz. 1819 Nr. 40—42; — Szaniawski X., Rys życia M. Bacciarellego, Rocz. tow. nauk., Warsz. 1823 XVI., por.: Słownik Rastawieckiego I. str. 18—46, 333, III. 117 i 118; — Spr. hist. szt IV., V.; — Łoś W., *zob.* Nr. 22124.

22200. Bartoszewicz Antoni X., Sobieszczański F. M., Wycieczka archeolog., Bibl. warsz. 1851 IV.; — Bechon Karol, Ath. Kraszewskiego 1851 IV. (list).

22201. **Bellotto Bernardo** zwany Canaletto, malarz, Spr. hist. szt. VI., por.: Rastawieckiego Słownik I. 52—59, III. 132.

22202. Betański Ant. Wacław, por.: Rastawieckiego Słownik, III. 133—134; — Bielkiewicz, uczeń Smuglewicza, Tyg. wil. 1820; Smokowski W., Ath. Kraszewskiego 1847 I.; Spr. hist. szt. V.; — Blank Antoni, por.: Rastawieckiego Słownik I. 64—67; — Borowski Gaspar, zięć Smuglewicza, Tyg. wil. 1820 X.; Czasop. Bibl. Ossol. 1828 I.; Smokowski W., Ath. Kraszewskiego 1847 I; — Brenna, malarz St. Augusta, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 41.

22203. **Brodowski Antoni**, Skarbek Fr., Nekrolog, Gaz. warsz. 1832 Nr. 91; — Brodowski Józef, Gaz. krak. 1819 Nr. 9; Pszczółka krak. 1822 III. (por.: tamże 1821 I. artykuł Brodowskiego).

22204. Brygierski A., Witkowski W. M., Pam. relig. mor., Warsz. 1845 IX.; Siarkowski W. ks., Antoni Brygierski, nieznany artysta-malarz kielecki, Kielce 1878; — Morawski K., O malarzu Brzozowskim, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; — Byszkowski, Widawski P., tamże 1844 XI. (kościół i klasztor w Obrze); — Bzożowski, tamże.

22205. **Chodowiecki Daniel Mikołaj**, *zob. Rytownictwo*; — Bogumił, *zob.* tamże; — Zofia czy Zuzanna, córka Daniela, Gaz. korr., Warsz. 1819 Nr. 30; Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1829 I.

22206. Chojnicki Józef, malarz lwowski, por.: Rastawieckiego Słownik I. 91—92, III. 164; — Closse, *zob.* tamże I. 95, 334; — Courton, Gaz. korr., Warsz. 1810 Nr. 17; — Czajkowski Grzegorz X., malarz lwowski, Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 41—46; Grabowski A., Mozaika, Bibl. warsz. 1855 IV.; — Czacka Beata z Potockich, malarka,

Spr. hist. szt. VI., por.: Rastawieckiego Słownik III. 168—172 (wyliczenie dzieł).

22207. **Czechowicz Szymon.** Saunders J., Wiadomość o życiu i dziełach Szymona Czechowicza, Dz. wil. 1814 II., Odb. Wilno 1815; Lachnicki J. E., Dz. wil. 1817 VI.; Mieroszowski Ign., Rocz. tow. nauk. krak. 1817 III.; Tyg. wil. 1820 X.; Ossoliński J. M. (Wiad. o życiu), Czasop. Bibl. Ossol. 1828 I.; Kal. dom. A. Gałęzowskiego na r. 1832; Kur. krak. 1834 Nr. 74, 1835 Nr. 1; Przezdziecki Al., Athen. Kraszewskiego 1842 II. (o szkicach); Heppen J., Zorza, Warsz. 1844; — Stattler, Stanowisko artystyczne Czechowicza, Rocz. tow. nauk. krak. 1849 XIX.; — Gaz. warsz. 1852 Nr. 130; — W sprawie utworów Czechowicza, Prz. bibl. arch. 1881 II.; — Gerson W., Czechowicz Szymon, tamże 1881 I.; — Siarkowski Wł. ks., Polemika (przeciw Gersonowi), tamże 1881 I.; — Kieszkowski J., Malarz Czechowicz, studyum na podstawie jego dzieł krakowskich, Prz. powsz. 1898 II., III. (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1899); — Spr. hist. szt. IV., V. (por. spis dzieł w: Rastawieckiego Słowniku I. 100—124, III. 176), *zob.* Nr. 22091.

22208. Damel Jan, Tyg. wil. 1820 X.; Szemesz A., Athen. Kraszewskiego 1842 II.; — Damel Krzysztof, Spr. hist. szt. V.; — Dambrowski (Dąbrowski) Samuel, Przyj. ludu, Leszno 1838 V.; — Doliński Łukasz, Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 49.

22209. Estreicher Dominik, Bibl. warsz. 1847 II.

22210. Gertner Tomasz, malarz lwowski, Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1855 Nr. 12; — Giesel Jan Ludwik, malarz teatralny warszawski, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819 Nr. 247; — Gładysz Jan, Przyj. ludu, Leszno 1839 V.; Sobieszczański F. M., Dz. kraj. warsz. 1843 Nr. 127; — Głogowski Jerzy, Spr. hist. szt. V.; — Głowacki Józef w Wilnie, malarz dekorator, tamże V.; — Graff, tamże IV.; — Grassi Józef, Sobieszczański F. M., Dz. kraj. warsz. 1843 Nr. 125; — Gruber Gabryel X., Gaz. warsz. 1803 Nr. 57; Spada, Ephemerides russes, Petersb. 1816; — Gruszecki Antoni, por.: Rastawieckiego Słownik I. 190. III. 220—222; — Gutowski Wojciech, Kal. dom. A. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; Spr. hist szt. V.

22211. Hübel Łukasz, Moszyński A., Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1839 VI.

22212. Janowski Mikołaj, Brodowski J., Pszczółka krak. 1822 I.; Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz., por.: Rastawieckiego Słownik III. 244; — Janowski Walenty, Kal. warsz. Gałęzowskiego na r. 1832; — Jarmusiewicz Jan, Kluczycki, Bibl. zakł. Ossol. 1847; — Jasiński, malarz dekoracyj teatralnych, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819; Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.

22213. **Konicz Tadeusz** (Kuntze), Piwarski J., Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 42; Kur. krak. 1835 Nr. 1.

22214. Komoniecki Andrzej i Józef, Łepkowski J., Gaz. warsz. 1854 Nr. 275; — Kościuszko Tadeusz, Malowidła, Tyg. ill. 1879 s. 3. VII.; — Kosiński Józef, Kuryer warsz. 1821.

22215. **Kucharscy**, ojciec i syn, Rastawiecki E., Bibl. warsz. 1856 IV.; Spr. hist. szt. V.; — Mycielski J., Alexander Kucharski, 1736 do 1820, malarz polski w Paryżu, Krak. 1898; Spr. hist. szt. VI. (por. rec.: Lepszy L., Prz. powsz. 1899 IV.); — Kucharski Andrzej, malarz, Spr. hist. szt. V.

22216. Lampi Jan Chrzciciel (ojciec i syn), por.: Rastawieckiego Słownik I. 252—256; — Lampi Franciszek, por.: tamże III. 284—294; Kur. warsz. 1836 Nr. 107, 1852 Nr. 193; Suchodolski Fr., Gaz. warsz. 1852 Nr. 109, 1854 Nr. 50; Lesser Al., Dz. warsz. 1852 Nr. 317; — Łoś W., *zob.* Nr. 22124; — Lebrun Vigée, malarka, Spr. hist. szt. IV.

22217. **Lesseur Wincenty** (de Lesserowicz), Bacciarelli Fr., Rozm., Warsz. 1819 Nr. 41, por.: Rastawieckiego Słownik I. 261 do 264, III. 297—300; — Leseur Wincenty, miniaturzysta króla Stan. Augusta, Spr. hist. szt. V.

22218. Liszewscy (Jerzy, syn Krzysztof i córki ich), Piwarski J., Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 42; Heinecke, Nachrichten v. Künstlern u. Kunstsachen, Leipzig 1768 I., II., por.: Rastawieckiego Słownik I. 270—273.

22219. Łęski Fr. Stanisław, Monitor warsz. 1825 Nr. 85; Gaz. warsz. 1826 Nr. 201; Gaz. pol. warsz. 1826 Nr. 12; Hube K., Rocz. tow. nauk. warsz. 1831 XIV; — Łukaszewicz Józafat Ign., Kur. warsz. 1850 Nr. 6.

22220. Mańkowski, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819 Nr. 247; Kal. warsz. Gałęzowskiego na r. 1832; — Manyoki Adam, malarz węgierski XVIII. w., nadw. malarz Augusta H., Heinecke, Nachrichten v. Künstlern, Leipz. 1768 I.; Spr. hist. szt. V.; — Moraino, Włoch, malarz teatru warsz. i lwowskiego, Bogusławski W., Dzieła, Warsz. 1820 I. 72, IV. 98—108.

22221. **Marteau Ludwik**, malarz St. Augusta r. 1715—1805, Bacciarelli, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 41, 1826 Nr. 29—32 (Biograficzne opisania A. Naruszewicza do portretów osób malowanych przez Marteau, przedruk. w: Rastawieckiego Słowniku II. 20—36, por.: Bartoszewicz J., Adam Naruszewicz w dziele p. t.: Znakomici mężowie XVIII. w. i Gaz. warsz. 1850 Nr. 129); — Spr. hist. szt. V.

22222. Mazurkiewicz Benedykt, malarz we Lwowie i Bolonii (1731?), Spr. hist. szt. VI.; — Medycki Władysław, P. K., Lengyel képiró Magyarországan a kurucz világban, Századok 1869 (Polscy malarze w Węgrzech w czasie Kuruców, r. 1704. Wł. „Medicki" prosi Fr. Rakoczego o list bezpieczeństwa celem wyjazdu do Polski).

22223. **Mirys Sylwester de**, malarz Stan. Augusta, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819 Nr. 247; — Dokument nadający mu tytuł barona, w: Rastawieckiego Słowniku II. 317—320; — Spr. hist. szt. IV.

22224. Mołodziński Kazimierz, Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.

22225. Neuherz Jerzy Wilh., malarz wrocławski XVIII. w., Spr. hist. szt. III.

22226. **Norblin Jan Piotr de la Gourdaine**, malarz nadworny St. Augusta, Spr. hist. szt. VI.; — Mycielski J., *zob.* Nr. 22125 (szczegóły archiwalne).

22227. Ochocki Fr., Brzoza X. J. G., Pam. relig. mor. 1850 XIX.; — Oleszkiewicz Józef, Tyg. petersb. 1830; Dz. powsz. kraj., Warsz. 1830 Nr. 309.

22228. **Orłowski Aleksander**, Gaz. warsz. 1832 Nr. 99, 314; Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Smokowski W. w: Niezapominajkach; Kornwella, Warsz. 1847; Wildta J. Kalend. powsz., Krak. 1857; — Ze wspomnień i pamiętników Stan. Morawskiego, wyd. Włodz. Spasowicz (wspomnienie o Orłowskim), Kraj 1890 Nr. 29—31; — Kraszewski B., Rysunek Orłowskiego, tamże 1890 Nr. 36; — Spr. hist. szt. VI.; — Mycielski J., *zob.* Nr. 22125 (szczegóły archiwalne).

22229. Orłowski Łukasz, Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 52.

22230. Padarewski, Bacciarelli, Roz., War. 1819 Nr. 40; — Parys Piotr, malarz XVIII. w., Kuryer polski 1740 Nr. 208 i 302; — Pedretti Józef Karol, malarz włoski w Polsce, Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1853 Nr. 12; — Pelikan Franciszek, malarz wileński, Smokowski W., Athen. Kraszewskiego 1847 I.; — Pełczyński Piotr, Piasecki X. J., Pam. relig. mor., Warsz. 1844 VII.

22231. **Peszka Józef** (1767—1831), W. K., Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Sobieszczański F. M., Dz. kraj., Warsz. 1843 Nr. 127, por.: Rastawieckiego Słownik (spis dzieł).

22232. Pillement Jan z Lugdunu, malarz nadw. Stan. Augusta, Bacciarelli Fr., Rozm., Warsz. 1819 Nr. 41.

22233. **Pitschmann Józef Fr. Jan** (1758 do 1834), por.: Rastawieckiego Słownik II. 107 do 110, III. 353—367 (spis dzieł); — Łoś W., *zob.* Nr. 22124.

22234. Pittoni Giovanni Battista, malarz wenecki (1767, jego pendzla obraz Zwiastowania w kościele P. Maryi w Krakowie), Spr. hist. szt. VI.

22235. **Plersch Jan Bogumił**, nadw. malarz Stan. Augusta, 1732—1817, Roz., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819 Nr. 247.

22236. **Płoński Michał** (1782—1812), Łęski J., Rocz. tow. nauk. krak. 1817 I.; Piwarski J., Gaz. lit., Warsz. 1822 Nr. 42; Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 III.; Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Spr. hist. szt. VI.; Mycielski J., *zob.* Nr. 22125.

22237. Prechtl Józef X., Kraszewski J. I., Athen. 1844 V.

22238. Radwański Andrzej, Piasecki J., Pam. rel. mor. 1843 IV.; A. G., Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; Mączyński J., Pamiątka z Krakowa 1845 II.; — Richter Józef, Piwarski J., Kur. warsz. 1837 z d. 15. czerwca.

22239. **Rustem Jan.** Dz. wil. 1820 II.; Smokowski W., Wiz. i roztrz. nauk., Wilno 1838 IV.; Ath. Kraszewskiego 1842 II., 1844 VI.; Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 18736.

22240. Scisło, malarz warszawski, Bacciarelli, Roz., Warsz. 1819 Nr. 19, 1825 Nr. 3; — Scotti Antoni, Włoch, malarz warszawski, Kur. warsz. 1827 Nr. 234; — Sławecki Wincenty, malarz, Spr. hist. szt. V.; — Smokowski W., malarz i sztycharz, tamże V.

22241. **Smuglewicz Franciszek** (1745 do 1807), Pam. war. Dmochowskiego 1802 (obrona Smuglewicza przeciw Kotzebuemu); — Golański F. N. X., Pamiątka T. Husarzewskiego prof. hist. powsz. i Franciszka Smuglewicza prof. rysunków i malarstwa w imp. Uniw. wil., Wilno 1808; — O Franc. Smuglewiczu, Pam. warsz. L. Osińskiego 1809 I.—III.; Tyg. wil. 1820 X.; Kal. dom. A. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; Kondratowicz Fr., Światowid, Warsz. 1837 I.; Szemesz A., Athen. Kraszewskiego 1841 II.; Smokowski W., tamże 1847 I.; Heppen J., Zorza, Warsz 1844; — Rastawiecki E., Wzmianka o niektórych obrazach, Bibl. warsz. 1849 II., por.: Słownik II. 171—193, III. 392—396; — Gerson W. Prz. bibl. arch. 1881 II.; — Spr. hist. szt. IV.; pobyt w Rzymie (1763), V.; — Smuglewicz Łukasz, ojciec, 1709—1780, Sobieszczański M., Dz. kraj., Warsz. 1843 Nr. 121 i w wspomnieniach o Franciszku; — Antoni, brat Franciszka, tamże, por.: Rastawieckiego Słownik; — Konstanty, Lucyan, Filip, bracia, tamże.

22242. **Stachowicz Michał.** Czajkowski P., Pochwała życia i talentów Michała Stachowicza, prof. malarstwa w liceum krak., Rocz. tow. nauk. krak. 1827 i Odb.; — Tenże, Sala Jagiellońska, wiersz z powodu malowideł Stachowicza w Collegium Jagiell., tamże; — Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1830 I.;

Kl. z Tańskich, Rozrywki dla dzieci 1827 VIII.; Kal. dom. A. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Sobieszczański F. M., Dz. kraj., Warsz. 1843 Nr. 127; — Schugt E., Kilka słów, Dz. lit., Krak. 1844 II.; — M. Stachowicz i jego prace, Czas 1866 Nr. 167; — Spr. hist. szt. V., VI.

22243. Stroiński Stanisław, malarz lwowski, Łobeski F., Dod. Gaz. lw. 1852 Nr. 32; — Swach Adam, Fr., Pam. rel. mor. 1843 IV.; Lesser Al., Kron., Warsz. 1856 Nr. 254; Spr. hist. szt. III.; — Szczygielski Szymon, malarz w Haliczu r. 1700, tamże V.

22244. Tarnowska z Strojnowskich Walerya (1782—1849), Czas 1852 Nr. 248–249; — Tokarski Mateusz, Bacciarelli, Roz., Warsz. 1819 Nr. 41; Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; — Topolski Maciej, tamże.

22245. Vanloo Carle, malarz w Paryżu, stosunki z Polską (XVIII w.), Spr. hist. szt. VI.; — Vien Józef, malarz franc., stosunki z Polską, tamże.

22246. **Vogel Zygmunt**, Krasiński Winc., Pochwała, Rocz. tow. przyj. nauk warsz. 1828 XX., por.: Vogel Z., Zbiór widoków sławniejszych pamiątek narodowych (tekst pol. i franc.), Warsz. 1806.

22247. Wall Józef, malarz, Bacciarelli, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 40—41; Spr. hist. szt. V.

22248. **Wojniakowski Kazimierz**, Bacciarelli, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 33; Ruski Inwalid 1819 Nr. 247; Kal. dom. Gałęzowskiego na r. 1832, Warsz.; Smokowski W., Dzwon, Warsz. 1846 II.

22249. Zabiełło Henryk, Kur. warsz. 1850 Nr. 17; — Zeig, miniaturzysta, Bacciarelli, Rozm., Warsz. 1819 Nr. 40–41.

(b: Zabytki malarstwa: Ikonografia w ogólności; miniatury, ewangeliarze i modlitewniki; polichromia kościołów. freski i witraże).

22250. Brykczyński A. ks., Podręcznik praktyczny ikonografii chrześcijańskiej, War. 1894, por.: Prz. powsz. 1895 III., *zob.* Nr. 13946—13960.

Ikonografia w ogólności, zob. Nr. 21695.

22251. Grabowski A., Początek ikonografii naszej, Bibl. warsz. 1857 I.–IV., *zob. Rytownictwo* i Nr. 21743; — Łepkowski J., Ikonografia (z archeologii ogólnej), tamże 1856 II.—III., Odb. Warsz. 1857.

22252. Kirkor, Ikonotheka, Teka wileńska, Wilno 1858 Nr. 3 i 6.

22253. Sokołowski M., O źródłach przedstawień religijnych w malarstwie średnich wieków, Przyj. szt. kośc., Krak. 1883 (lipiec).

22254. Ikonograficzne kwestye, Spr. hist. szt. III. str. 145 i 156, IV. str. 109 i XXVII., por.: tamże I.–VI. (indeks) pod imionami świętych; — Tło złote obrazów, tamże IV.

22255. Teofila kapłana i zakonnika o sztukach rozmaitych ksiąg troje, tł. Żebrawski T., Krak. 1880; Haur Jakób Kazimierz, O malarskich konsztach do malowania, rysowania, pisania, liminowania, y miniatur, także o różnych pozłotach, farbach, wodkach y o przednich pokostach, w dziele: „Skład abo skarbiec znakomitych sekretów", Krak. 1693 DS., *zob.* Nr. 22197.

Miniaturowe malarstwo, zob. Nr 21690.

22256. **Lepszy L.**, Studya nad ornamentyką kodexów miniaturowych polskich, Lwowski przemysł artystyczny 1896.

22257. **Bersohn M.**, O illuminowanych rękopisach polskich, Warsz. 1900.

R: S., Wędrowiec 1900 Nr. 24.

22258. Chytil K., Vývoj miniaturního malířství českého za doby králů rodu Jagellonského, Praga 1895. por.: M., Památky archaeologické a místopisné 1895.

22259. **Legenda** o św. Jadwidze, z obrazami (z rękopisu r. 1353) *zob.* Nr. 6330.

22260. Kodeksy romańskie w Krakowie, Spr. hist. szt. I.; — Kodeksy miniaturowe w Gnieźnie, tamże VI., *zob.* Nr. 22118.

22261. Kohte J., Ein frühgothisches Miniaturbild, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1896; — Kodeks miniaturowy z epoki Wacława II., Spr. hist. szt. VI.

22262. Bersohn M., Księgozbiór katedry płockiej, Warsz. 1899 (17 tablic miniatur z XII.–XVI. w.); — Miniatury tynieckie (XIV. i XV. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Cercha St., Min. z r. 1534. Wiad. num. arch. 1897; — Ł. St., Min. z XVI. w., At. 1893 I.

22263. Sokołowski M., Miniatury włoskie Biblioteki jagiellońskiej i modlitewnik francuski ks. Samuela Sanguszki w bibl. dzikowskiej, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1892.

R: Kraj 1892 Nr. 14 i 41; Gaz. lw. 1892 Nr. 108.

22264. **Codex Picturatus**, hrsg. v. Bucher B., Wien 1889, *zob.* Nr. 1188; — R. v. E., Balthasar Behem Codex picturatus v. Jahre 1503, enthaltend die Privilegien und Plebiscita der Stadt Krakau. Mitth. Centr. Comm., Wien 1858 III.; — Urkundliche Beiträge, tamże 1859 IV.

22265. Gerson W., Przywilej opatowski (z r. 1519) z miniaturami, Spr. hist. szt. VI, VI.

22266. Pontyfikał Erazma Ciołka (z XVI. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Liber Geneseos Szydłowieckich (ok. 1530), tamże.

22267. Miniatury w Łasku, we Włocławku, w inwentarzu Dominikańskim (1649?), Spr. hist. szt. VI.

22268. L'évangélaire slavon de Reims, Revue critique 1899 XXXIII.

22269. **Evangelarium** Emeramskie. Szujski J., Ewangieliarz XI. w. kapituły kat. krak., Spr. hist. szt. I., Odb. Krak. 1879 (por. tegoż notatkę w: Mitth. Centr. Comm., Wien 1877 III.); — Thausing M. i Rieger K., Das Evangeliarium Heinrichs V. in der Krakauer Schloss-Kathedrale, Mitth. Centr. Comm., Wien 1887 XIII. (por. rec.: M. Sokołowski, Kwart. hist. 1887); — Spr. hist. szt. IV., V.

22270. **Codex aureus** katedry gnieźnieńskiej, zw. Ewangieliarzem św. Wojciecha, Bukowski ks., Warta 1874 Nr. 1 3; Walkowski J. ks., Wspomnienia o kościele metropolit. w Gnieźnie 1876; Polkowski I., *zob.* Nr. 22045; Sokołowski M., Spr. hist. szt. V.

22271. **Evangeliarum kruszwickie** z miniaturami, Sokołowski M., Spr. hist. szt. V.

22272. **Codex aureus pultoviensis** w muzeum XX. Czartoryskich, por.: Sokołowski M., Spr. hist. szt. V.

22273. **Missale plenarium** bibl. kapitulnej gnieźnieńskiej, Sokołowski M., Spr. hist. szt. t. V.

22274. De septem missalibus Cracoviensis dioeceseos (1487—1532), *zob.* Nr. 12993.

22275. **Modlitewnik** Mieszka II., *zob.* Nr. 1665; — Rogalski L., Książka do nabożeństwa Mieczysława II., Tyg. ill. 1868 s. 2. II.

22276. Modlitewnik króla Wład. Warneńczyka, odnal. w bibliotece oxfordzkiej w Anglii, Spr. hist. szt. V.

22277. Łepkowski J., O modlitewniku Zygmunta I., rękopisie zachowanym w bibliotece uniwersytetu monachijskiego, Rozpr. wydz. filol. Akad., Krak. 1874 I. (por. rec.: Prz. kryt. 1875); — Modlitewnik Zygmunta I. w British Museum w Londynie, Spr. hist. szt. IV.; — Modlitewnik królowej Bony w Oxfordzie, tamże IV.

22278. Modlitewnik Maksymiliana I. w Monachium, Spr. hist. szt. II.

22279. Bersohn M., Modlitewnik królowej Maryi Kazimiery Sobieskiej, Krak. 1896; Spr. hist. szt. VI.

R; K., Wiad. num. arch. 1896 Nr. 29; Lepszy, Kwart. hist. 1897.

22280. Petruszewicz A., Modlitewnik córki Krzysztofa Opalińskiego, żony Stef. Niomierzyca, wdy kij., Teka kola kons. Gal. wsch., Lwów 1892 I., *zob.* Nr. 21715.

22281. Modlitewnik ks. Samuela Sanguszki w Dzikowie, *zob.* Nr. 22263.

22282. Modlitewniki z epoki renesansu i baroka (1677), Spr. hist. szt. VI.

22283. Brykczyński A., Kilka uwag praktycznych o polichromii kościołów, ze studyów obcych i własnych, Warsz. 1895.

R: Tyg. ill. 1895; Gaz. lw. 1895 Nr. 193.

22284. **Łuszczkiewicz Wł.**, Polichromia kościółka drewnianego w Dębnie pod Nowym Targiem, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1893 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1893; Kwart. hist. 1896)

22285. **Polichromia**: kościołów, Spr. hist. szt.; Biecz, k. farny, IV.: — Bielany pod Krakowem (kaplica XVII. w.), VI.; — Binarowa (ściany), IV.; — Borek poznański, k. parafialny, IV.; — Chełmiec (ołtarze), IV.; — Dębno (ściany), IV.; — Dembno (ściany), V.; — Dobromil (ściany), V.; — Gosprzydowa (ściany), V.; — Gostyń nowy (krucyfix), IV.; (ławka renes.), IV; — Grybów, IV.; — Jędrzejów (XIII w.), VI.; — Koprzywnica (ściany), III.; — Kozy w pow. Bialskim (ściany), IV.; — Kraków: kapitularz Dominikanów, V.; na krużgankach franciszkańskich, IV.; u św. Krzyża, V.; w kl. św. Katarzyny, IV.; w k. P. Maryi, IV.; w k. Wizytek, VI.; Ogrojec w k. św. Barbary, V.; — Krosno (ławki), V.; — Krużlowa (ściany), IV.; — Łaszki, V.; — Libusza, IV.; — Lwów w k. Bernardynów, VI.; — Rozenbark, V.; — Sącz stary, IV.; — Sandomierz, IV.; — Sulejów (ściany), I.; — Tarnów, V.; — Wąchock, V.; — Żarnów, IV.; — Polichromia cerkwi, *zob. Sztuka ruska*; bożnic, *zob. Sztuka żydowska*; — Polichromia budynków świeckich, Spr. hist. szt.: Dobromil (zamek), IV., V., *zob.* Nr. 14587; — Jędrzejów (domy), VI.; — Kalwarya Zebrzydowska (pałacyk Czartoryskich), IV.; — Krzyżtopór (pałac), IV.; — Łobzów (pałac), IV.; — Przemyśl (domy), IV.; — Szydłowiec (sufit), VI.; — Ujazd (zamek), IV.

22286. **Freski** w Arkadyi pod Łowiczem, Norblina, Spr. hist. szt. VI.; — w Mogile (1536), tamże; — Adamczeski J., Fresk w kościele popijarskim w Piotrkowie, Biesiada 1882 Nr. 340; — w Pożajściu, Spr. hist. szt. VI.; — w Sandomierzu w katedrze, tamże IV.; — w Willanowie (XVII. w.), tamże VI.; — w Wilnie (XVII. w.), tamże.

22287. Malowidła zamku królewskiego w Krakowie, Spr. hist. szt. V.; — Dekoracya malarska i majolikowa zamku w Krzysztoporze, tamże; — Malowania klasztoru świętokrzyskiego na Łysej Górze, tamże IV.; — Boetticher A., Die Wandmalereien in der Kirche zu Marienfelde, Sitzungsb. der Alterthumsges. Prussia, Jahrg. 48.; — Malowania zamku w Trokach, Spr. hist. szt. IV.

22288. **Głębocki A.**, Inkrustacye (?) w zakrystyi k. św. Anny w Warsz. (XVIII. w.), Tyg. powsz., Warsz. 1880.

22289. **Witraże** w kościele N. P. Maryi w Krakowie, Spr. hist. szt. III.; — J. M., Okna różnobarwne w kośc. P. Maryi w Krakowie, Pam. nauk. i um. Zienkowicza t. I.; — Wyspiański St., Witraże dominikańskie, Rocz. krak. 1899 II.; — Witraże w Przeworsku, Spr. hist. szt. V.; — Kościół N. P. Maryi na Zabłociu w Tarnowie, tamże V.

(c: Obrazy: galerye, zbiory i wystawy obrazów; obrazy religijne, portrety i inne obrazy)

Zbiory rycin, albumy malarzy polskich i t. p., zob. Rytownictwo (Nr. 22357).

22290. Zieliński L., Rzecz o obrazach w Galicyi, Lwowianin 1841.

22291. Kantecki Kl., Galerya obrazów i rzeczy polskich (spraw. z odczytu), Gaz. lw. 1882 Nr. 288.

22292. Inwentarz obrazów polskiego zbioru z r. 1780, wyd. Bostel F., Spr. hist. szt. V. i Odb.

22293. **Galerye i zbiory** (wedle miejscowości alfabetycznie): Zbiory prywatne, krajowe i zagraniczne w ogólności, *zob.* Nr. 21721—21723; — Białystok, *zob.* Nr. 21722; — Bielany pod Krakowem (obrazy Wolskiego), Spr. hist. szt. VI.; — Opis malowideł z r. 1609 1616 w zamku Dobromilskim z rękopisu Bibl. Ossol., tamże IV.; Obrazy, tamże V.; — Obrazy z Krakowa i z Lublina w Dubnie (z r. 1616?), tamże VI.; — Gdańsk (obrazy XIV. w.), tamże VI.; — Przezdziecki Al., Obrazy w Iwańkowicach, Athen. Kraszewskiego 1841, Spr. hist. szt. IV.; — Galerya obrazów ze wsi Kazimierza Wielka w pow. Pińczowskim, Prz. bibliogr. arch., Warsz. 1881 I.; — Kraków: Obrazy biblioteki Jagiellońskiej, Spr. hist. szt. V.; Obrazy z XVIII. w. w zakrystyi k. Bożego Ciała, tamże; Obrazy sali Jagiell. Uniwersytetu. Pszczółka krak. 1821 III.; Eliasz W., Sala amfiteatralna i obrazy w niej gimn. Nowodworskiego, gimn. św. Anny w Krakowie, Spr. tegoż gimn. 1880; Spr. hist. szt. V.; Mycielski J., Galerya obrazów przy muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie, Prz. pol. 1893 IV., Odb. Krak. 1893; Czas 1893 Nr. 247, 248 (por.: Stekint J., Kraj 1894 Nr. 2); Sokołowski M., Muzeum, *zob.* Nr. 21722; Obrazy w muzeum narodowem w Krakowie, Spr. hist. szt. V., (z Korzenny i Tuchowa) VI.; Łuszczkiewicz Wł., O zbiorze obrazów po Radziewońskim, zmarłym w Krakowie 1866 r., Czas 1868 Nr. 9; — Królikarnia, *zob.* Warszawa; — Obrazy z XVII. w. w Krośnie, Spr. hist. szt. V.; — Krzepice, Obrazy w zamku, tamże VI.; — Lwów: Obrazy w zakrystyi i nad zakrystyą w katedrze, Lwowianin 1837 II.; Łobeski F., Opisy obrazów znajdujących się w kościołach, Dod. Gaz. lw. 1852—1855; Obrazy XVI. w., Spr. hist. szt. VI.; Inwentaryzacya obrazów, tamże V.; — Łysobody, *zob.* Nr. 21722; — Spis obrazów w zamku Podhoreckim, 1875, *zob.* Nr. 21922; — Poznań, Tow. przyj. nauk, *zob.* Nr. 21722; Katalog der Raczyński'schen Bildersammlung, Berlin 1844, 1847, 1850, 1856, 1866; — Czechowicz S., Powstawowska galerya obrazów, Ath. Kraszewskiego 1842; — Puławy, *zob.* Nr. 21928; — Roś w gubernii grodzieńskiej, *zob.* Nr. 21722; — Russakowicze (zbiory malarza Weyssenhoffa), Spr. hist. szt. VI.; — Sącz stary, Obrazy kościoła parafialnego i obrazy na korytarzach kościoła Klarysek, tamże IV.; — Schleissheim, galerya obrazów, tamże IV.; — Solec (obok Warsz.), zbiór obrazów, tamże V.; — Obrazy w Szydłowcu, tamże VI.; — Tarnów, Obrazy w muzeum dyecezyalnem, tamże V.; — Obrazy z Tuchowa, tamże VI.; — Rodziewicz Kl., Katalog zbioru obrazów hr. Sierakowskich w Waplewie, Poznań 1879; — Warszawa: Katalog dzieł sztuki króla St. Augusta (rkp. w Suchej), *zob.* Nr. 21722; Desenfans N., A descriptive catalogue of some pictures, of the different schools, purchased for H. M. the late king of Poland Stanislaus Augustus, London 1801, 1802 (por.: Damjan, Galerya obrazów projektowana za czasów St. Augusta, Kraj 1890 Nr. 23); Katalog obrazów Krasickiego, *zob.* Nr. 21103; Annet H., Catalogue des dessins, tableaux dans le cabinet Vinc. Potocki, Vars. 1780 DS.; Blank A., Katalog galeryi obrazów ś. p. M. H. Radziwiłła, wojew. wil., teraz w Królikarni pod Warszawą wystawionych, ułożony i spisany w r. 1835, Warsz. 1835 (toż samo po franc.); Galerya na Solcu, *zob.* Solec; Zbiory w pałacach, *zob.* Nr. 21722; Wzmianka o odnowieniu starych obrazów (w. XVI.) w ratuszu m. Warszawy, Wiek 1881 Nr. 182; — Warta, Obrazy (XV. i XVI. wieku), Spr. hist. szt. VI.; — Spis obrazów w Wilanowie, Warsz. 1834; W., Willanowska galerya, Aten. 1876 I.; Album widoków, *zob.* Nr. 21722 i 21965; — Wilno, *zob.* Nr. 21722; — Wiśniowiec, *zob.* tamże; — Żółkiew, Opisanie obrazów w kościele, Rozm., Lwów 1824; Rawski K., Uwiadomienie o obrazach, Lwów 1825; Zbieracz umysłowych rozrywek, Krak. 1839 II.; Gemälde in d. Kirche zu Żółkiew, Galizia, Ztschr., Lemberg 1841; F. M. Sob., Odnowienie zabytków malarskich i rzeźbiarskich w Żółkwi, Tyg. ill. 1863 s. 2. I., *zob.* Nr. 21977; Spr.

hist. szt. IV.; Inwentarz zamku (spis obrazów), *zob.* Nr. 21727 i 22046.

Wystawy obrazów, zob. Nr. 21727—21735.

22294. Raczyński E., Kościoły ze Wspomnień wielkopolskich, *zob.* Nr. 12946.

22295. Brzostowski P. Ks., Kościoły, malowania znaczniejsze w Rzymie, w niektórych miastach włoskich, niemieckich, francuzkich, polskich, podług opisania innych odemnie uważane. Wilno 1811.

Obrazy kościołów w opisach kościołów, zob. Nr. 22045.

Wiadomości o cudownych obrazach i o koronacyach obrazów, zob. Nr. 13961—13972 i Dod. I.

22296. **Obrazy religijne** (alfabetycznie wedle miejscowości), Spr. hist szt. I.—VI.: Bardyjów na Węgrzech, obrazy Kulmbacha, II.; — Będzin, Tomasz św., Canterburyjski bisk. i męcz. kult. (1533), VI.; — Bejsce (pow. pińczowski), Obraz Altomontego, IV.; — Biecz, Obrazy na drzewie, IV.; — Bieganowice, Obrazy na drzewie, IV.; — [Dzieduszycki W., Obraz św. Jana Chrzciciela w Buczaczu, Prz. arch., Lwów 1882]; — Chełmiec, wioska w Sądeckiem, Część tryptyku malowanego, obraz w rodzaju Dollabelli, IV.; — Czerniejew, obraz św. Stanisława, IV.; — Czernice borowe, obraz, VI.; — Czerwińsk, obraz N. P. Maryi z XVII. w. cudowny, IV; [Leonowicz Wł., Kilka słów o obrazie N. M. P. w kościele czerwińskim, 1672, Koresp. płocki 1882 Nr. 77]; — Częstochowa, cudowny obraz, V, *zob.* Nr. 13572—13592; — Dębno pod N. Targiem, V.; — Domosławice, kościół parafialny, tryptyk, V.; — Gidle, *zob.* Nr. 13458; — Gosprzedowa, IV.; — Grybów (obraz na drzewie szkoły cechowej), IV.; — [Biernacki C., Wiad. o cudownym obrazie św. Józefa w Kaliszu, Dz. warsz. 1853 Nr. 74]; — Kalwarya Zebrzydowska, obrazy Leksyckiego, V.; — [Siarczyński Wł., Obraz ukrzyżowania Pańskiego w kolegiacie kieleckiej, Tyg. ill. 1882 s. 3. V.]; — Korzenna, wieś w Grybowskiem, obrazy na złotych tłach, IV., VI.; — Kraków: Obraz Wacława z Oświemia w kościele Dominikanów, IV., *zob.* Nr 13436; [Obraz N. M. P. Łaskawej zewnątrz kościoła farnego, Czas 1855 Nr. 154]; Obrazy Kulmbacha w k. św. Floryana, II.; — [Obraz Matki B. u Franciszkanów, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.]; Obraz (r. 1666) w k. św. Gertrudy, VI.; Obrazy (XV. w.) w k. św. Idziego i w k. św. Katarzyny, VI.; Tryptyk św. Jana Jałmużnika, tamże; Pietà w katedrze, IV; [Łuszczkiewicz Wł, Tryptyk w kaplicy ks. Czartoryskich, Czas 1884 Nr. 260]; Obraz z r. 1520 i tryptyk XV. w. w k. św. Mikołaja, VI.; Obraz p. Pittoniego w k. Panny Maryi, VI.; [Mączyński J., Obraz N. P. Maryi w baszcie bramy Floryańskiej, Czas 1859 Nr. 45, Odb. Krak. 1859]; [Wiad. hist. o starożytnym obrazie P. M. w kaplicy Domu schronienia Koletki zwanym, tudzież o szpitalu krakowskim pod imieniem Bractwa P. Maryi, Rocz. dobrocz. m. Krakowa 1856 XXXVIII., Odb. Krak. 1857]; [m., Ein Todtentanzgemälde in Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1869 XIV.]; — Krasnystaw, Obraz na blasze z r. 1690, V.; — [Stuczeń S. ks., Dwa obrazy w Dołowie, Prz. kat. 1892 Nr. 45]; — Lubin w Wielkopolsce, obraz a tempera, III.; — [Łobeski F., Opisy obrazów znajdujących się w kościołach m. Lwowa, Dod. Gaz. lw. 1852—1855]; Obraz św. Anny, obrazy w kościele Dominikanów, Jezuitów, obraz św. Jana Kantego, V., *zob.* Nr. 13298; Obraz z r. 1450, V.; — Obraz w Mogile, *zob.* Nr. 13966; — [Myślenice, Obraz cudowny Matki Boskiej p. Kuczyńskiego, Opiekun dom., Warsz. 1865]; — [Matka Boska Nowogrodzka, Gaz. kośc. 1897 Nr. 49; Pawłowicz, Gaz. lw. 1898 Nr. 96]; — Nowy Targ, kościółek drewniany, obraz na desce św. Anny, V.; — Odrowąż w Opoczyńskiem, obraz św. Jacka, pędzla Wacława z Oświęcimia, IV.; — Odrzykoń, Madonny obraz (1395), VI.; — [Załuski W. ks., Cudowny obraz M. B. Osieckiej w Osieku wielkim pod Brodnicą, Warsz. 1897 (por. rec.: Fijałek J., Kwart. hist. 1898]; — Płock, Obraz Fr. Smuglewicza, V.; — Pławno pod Radomskiem, tryptyk rzeźbiony św. Stanisława, IV., VI.; — [Odkrycie tryptyku z XV. w. w kośc. Polanieckim przez ks. Barabasza i ks. Knothe, Prz. bibliogr. arch., Warsz. 1882 III.]; — Polna koło Grybowa, malowane skrzydła tryptyku z XVII. w., V.; — Poznań, obraz w zakrystyi kanoniczej przy katedrze, IV.; — Rokitno (powiat Błoński, gubernia Warszawska), obraz Matki Boskiej, IV. (sukienka srebrna renesansowa); — Ruszcza, obraz ex voto Wierzbięty r. 1420, V.; — [Sikorski B. X., Dziejowa wiad. o cudownym obrazie Przemienienia Pańskiego w Nowym Sączu, N. Sącz 1889]; — Sącz stary, obraz z relikwiarza, V.; — Siewierz, obraz św. Mateusza, VI.; — Skierniewice, św. Jakób, kult., VI.; — Szydłowiec, św. Dyzma (1532), św. Hubert (ikonogr., miniatura), św. Jakób (1532), św. Jan Jałmużnik (w tryptyku Szydłowieckich, XVI. w.), św. Kazimierz (na suficie, 1754), św. Mateusz (ołtarz z r. 1532), św. Roch (na suficie, 1754), św. Szczepan (tryptyk Szydłowieckich, XVI. w.), VI.; — Tarnów, obrazy, V.; — Terlikówka pod Tarnowem, obraz na desce, V.; — [Basiński, Dzieje cudownego obrazu N. M. P. i kościoła w Turśku, Prz. kat. 1882 Nr. 23]; — Wieniawa w powiecie radomskim, tryptyk św. Stanisława, IV.; — Wilno, obraz św. Kazimierza w kościele katedralnym, IV.; malowania

Altomontego w k. św. Piotra na Antokolu, IV.; obraz Sz. Czechowicza, IV., V.; obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej, V. [Jankowski Cz., Matka Boska Ostrobramska, Kraj 1898 Nr. 15, *zob.* Nr. 13066]; — Włocławek, Obrazy Strobla, V.; — Wrocław, Obraz św. Trójcy z trzema twarzami w bibl. uniwersyteckiej, V.; — Zawodzie pod Kaliszem, tryptyk, V.; — [Brandowski A., Trzy obrazy w kościele zdzieskim pod Borkiem, Warta 1878 Nr. 228, Odb. Pozn. 1878].

22297. **Obrazy na drzewie**, por.: Spr. hist. szt. I.—VI. (indeks).

22298. **Portrety**, *zob. dział: Osoby, zob.* też *Rytownictwo*; — Sprawa inwentaryzacyi portretów, Spr. hist. szt. V. str. XVIII., XIX., XLVI.; — Portrety w zamku Brzeżańskim, w Dobromilu u Bazylianów, w Łaszkach murowanych, w Łańcucie, w Szolcu pod Warszawą (królów, panów, uczonych), w zamku Żółkiewskim, Spr. hist. szt. V.; — Zbiory i galerye, *zob.* Nr. 21721 i 22293.

22299. **Portrety książąt i królów.** Bartynowski Wł., Materyały historyczne, *zob.* Nr. 21759; — Luchs H., Schlesische Fürstenbilder des Mittelalters, Breslau 1868—72; — Kraszewski J. I., Wizerunki królów polskich (por. rec.: Siwiński E., Prz. tyg. 1888); — Kopera F., Portrety członków rodzin królewskich, pan. w Polsce, w germańskiem muzeum Norymbergi, Wiad. num.-archeol. 1898, Odb. Krak. 1898; — Kazimierz Spraw. w Sulejowie, Spr. hist. szt. I.; — Leszek Biały i Konrad Mazowiecki w Sulejowie, tamże I.; — Wład. Odonicz, Tyg. ill. 1870 s. 2. VI.; — Portret ks. Adelajdy w k. św. Jakóba w Sandom., Spr. hist. szt. II.; — Ludwika węg. w Krak., tamże VI.; — ks. Władysława Opolskiego, tamże V; — Muczkowski J., Najdawn. wizerunki Jagiełły i Jadwigi, *zob.* Nr. 21891; — Jagiełło w Nowym Sączu, Przyj. ludu 1840 VII.; Spr. hist. szt. IV.; Prz. kat. 1886; — Portret Cymbarki, córki Ziemowita Mazowieckiego, w Wiedniu, Spr. hist. szt. IV.; — Władysława Warn., tamże V.; — Kazimierza Jagiell., Prz. bibl.-arch. 1881 I.; Kłosy XXXII.; — Elżbiety, Spr. hist. szt. VI.; — Zofii, córki Kaz. Jag., p. Kulmbacha, tamże II., VI.; — Portrety Jagiellonów w Muz. Czartoryskich, tamże V.; — Przezdziecki A., O portretach Jagiellonek polskich w XVI. w., Jagiellonki IV.; — Portret Zygmunta Starego, Spr. hist. szt. V., VI; — Portret królowej Anny Jagiell. w Schleissheim w Bawaryi, tamże V.; — Miniatura z portretem Zofii Jagiell. w Gotha, tamże II.; — Stefan Batory w Brukseli, tamże IV.; mal. przez Alberta Stefanowskiego, tamże; — Portret Władysława IV., króla polskiego, tamże VI.; w pałacu Pallavicini w Genui, tamże V.; — Siemieński L. H., Portret króla Jana, Muzamerit. 1843/4 I., Dzieła VI., *zob.* Nr. 13641; — Marya Kazimira Sobieska w Schleissheim i w Żółkwi, Spr. hist. szt. IV.; Mycielski J., Cztery portrety, Prz. pol. 1883 III.; — Sobieski Jakób, królewicz, p. Altomontego w Żółkwi, Spr. h. szt. IV.; — Łoś W., Wizerunki St. Augusta, Szkice społ. lit., Krak. 1875—1876; — Tenże, Trzej portreciści z czasów St. Augusta, Przew. nauk. lit. 1891 i w zbiorze: Hist. to i owo, Warsz. 1896; — Jeden z portretów Stan. Augusta, Kron. rodz. 1884.

22300. **Zbiory portretów rodowych**, *zob.* Zbiory prywatne Nr. 21721 i Galerye Nr. 22293; — O. Ł., Portretnaja ikona Czackich w Boremlie, Kij. Star. 1900 II.; — Herburtów w Dobromilu, Spr. hist. szt. V.; — Lubomirskich w Rozwadowie, tamże V.; — Mniszchów w Laszkach murow., tamże V.; — Portrety Ossolińskich w Ujeździe, tamże IV; — Potockich w Łańcucie, *zob.* Nr. 22298; — Galerya Nieświezka Radziwiłłów, *zob.* Nr. 3380; — Portrety Sapiehów w kościele kodeńskim, Tyg. ill. 1872 s. 2. X; Spr. hist. szt. V.; w Krasiczynie, tamże; — Sieniawskich w Brzeżanach, *zob.* Nr. 22298; — Szydłowieckich w Dubnie (1616?), Spr. hist. szt. VI.; — Tarnowskich w Tarnowie, tamże V.

22301. Portrety biskupów krak. w kośc. Franciszk., Spr. hist. szt IV., V. (Chojeńskiego, Gamrata, Fr. Krasińskiego, S. Maciejowskiego, Piotra Tomickiego); — Portrety opatów w Lądzie, tamże III.; w Mogile, tamże V.

22302. Portrety hetmanów w Dzikowie, Spr. hist. szt. V.

22303. **Portrety osób** w Spr. hist. szt.: Boimów, V.; — Branicka, siostra St. Augusta, w Rosi, IV.; — Jan Kl. Branicki w Rosi, IV.; — [Chmielnicki B., Kraj 1884 Nr. 45]; — Biskup Chojeński u Franciszkanów w Krak., V., VI.; — Czarniecki Stef. w Rosi, IV.; — Czartoryski Józef ks., stolnik, przez A. Vanloo, w Rosi, IV.; — Czartoryska Izabella ks., pastel, V.; [Mycielski, Prz. pol. 1898 I.]; — Długosz J., *zob.* Nr. 6761; — Dymitr i Mniszchówna w Petersburgu IV.; — Gosiewski Aleks., wda smoleński, w Rosi, IV.; — Bisk. Gamrat w Krakowie, V.; — Jaksa z Miechowa w Zwierzyńcu, IV.; — Kątska Dorota, ksieni Norbertanek, w Zwierzyńcu, IV.; — Stan. Koniecpolski, hetman w. k., w Rosi, IV.; — Kopernik, *zob.* Nr. 20927 i *Dod. I.*; — Krasicki w Dobromilu, V.; [w młodym wieku, Kłosy 1876 XXIII.]; — Krasiński Fr., biskup, w Krakowie, V.; — Leśniowski M. w Leśniowie, V.; — Leszczyńska, przez Vanloo, w Rosi, IV.; — Leszczyński, *zob.* Sobieski; — von Alten Bokum, Konstancya i Urszula ks. Lubomirskie, V.; — Portrety Lubomirskich w kl. Bernard. w Rzeszowie, V.; — Mikołaj Łukomski, opat, w Lądzie, III.; — Macie-

jowski, bisk., w Starym Sączu, IV.; u Franciszkanów w Krak., V.; — Ignacy Markowicz ks., bakałarz, w Binarowej, IV; — Masłowski, fabrykant pasów, V.; — Maryna Mniszchówna. V.; — Zbigniew Oleśnicki, kard., V.; — ks. Konst. Ostrogski († 1532), V.; — Ostrogski Konst. Wasyl (XVII. w.), w Dubnie, w złocie, VI.; - Pełka i Piotr III., arcyb. gnieźnieńscy, w Sulejowie, IV.; — Potocki Mikołaj, hetman, III; — Potocki Piotr, star. szczerzecki, Graffa, w Rosi, IV.; — Potocki Włodzimierz, przez Lebrun, w Rosi, IV.; — Kardynał Radziwiłł w Starym Sączu, IV.; — Jan Sapieha, hetm. p. l. († 1664), w Kodnie, IV.; — Sapieha Józef ks., krajczy lit., przez Kucharskiego, VI.; — Sieniawski Jabób (XV. w.), VI.; — [Ataman Sierko, Dz. war. 1855 Nr. 140]; — [Rastawiecki E., Portrety Sobieskiego i Leszczyńskiego, Bibl. war. 1854 IV.]; — Sobieska Teofila, przez Altomontego, w Żółkwi, IV.; [Tyg. ill. 1862 II.]; — Szembek, biskup, w Starym Sączu, IV.; — Szydłowiecki, na miedzi, w Dubnie (1616), VI.; — Wielhorski Michał, kuchm. w. lit., p. Kucharskiego, V., VI.; — Wielżyński Józef (z r. 1782) w Leśniowie, V.; — [Wejnert Al., Żółkiewski St., Kłosy 1881 XXXIII.].

22304. Opis historyczny obrazów sali Jagiell. Uniw. krak., odnowionej 1821 r., dzieło M. Stachowicza (opis 11 obrazów hist.).

22305. Na obrazy starożytnych Polaków do bibliot. zamkowej zebrane oda, E. b. r.

22306. Sobieszczański F. M., Obraz z XV. wieku, Oblężenie Malborga, · Tyg. ill. 1870 s. 2. V; — Mycielski J., Kongres wied. 1515, *zob.* Nr. 18494.

22307. Obraz z XVI. w. w Grudziądzu, Obraz z XV. w. w Czchowie, Obraz z XVI. w. w Zagórzu pod Sanokiem, Spr. hist. szt. VI.; Obraz obozowy ks. Ostrogskiego, tamże IV.

22308. **Obrazy historyczne** w Żółkwi, *zob.* Nr. 21977, Spr. hist. szt. IV.

22309 Frey P., Die poln. hist. Gemälde aus den Zeiten des Sobieski, Mnemosyne, Lwów 1837; Obrazy odsieczy Wiednia w Augsburgu, Dreźnie, Krakowie, Przyjludu, Leszno 1839 VI.

22310. Widok kościoła św. Gertrudy z XV. wieku, Spr. hist. szt. VI.; — Kościół Norbertanek w Krakowie, tamże IV.; — Kohte J., Altes Oelbild des Posener Rathauses. Hist. Mntschr., Posen 1900 Nr. 1.

22311. Wielogłowski W., Wiadomość o obrazie na kamienicy J. Wentzla, Krak. 1850.

22312. Kraszewski J. I., Krajobrazy, Gawędy o lit. i sztuce, Lwów 1857.

22313. O obrazach na Spiżu (z w. XVII., sprawozdanie Eliasza: Podróż po Spiżu), Gaz. lw. 1879 Nr. 51.

22314. Merklas W., Ein altes Gemälde in der Zips, Mitth. Centr. Comm., Wien 1864 XXI.; — Tenże, Ein Wandgemälde d. Zipser Domkirche, tamże 1863 VIII.

22315. Obrazy w Kwassitz, zamku pod Kromieryżem, Spr. hist. szt. IV.

22316. **Antoniewicz Bołoz J.**, O rzekomem dziele Rafaela w galeryi Wł. ks. Czartoryskiego w Krakowie, Gaz. lw. 1894 Nr. 36; — Tenże, Zwölf Studien zur Geschichte der italienischen Renaissance, I. Lorenzo Costa's (1457? bis 1535) Jugendentwickelung und sein Bild „Porcia's Heldenthat" in der fürstl. Czartoryskischen Galerie zu Krakau, Anzeiger der Akad. d. Wiss., Krak. 1898; — Tenże, Portret Cecylii Gallerani przez Leonarda da Vinci w Muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie, Pam. III. zjazdu hist. w Krak. 1900.

22317. **Sokołowski M.**, Hans Sues von Kulmbach, jego obrazy w Krakowie, Spr. hist. szt. II., Odb. Krak. 1883.

R: Tomkowicz St., Czas 1883 Nr 126 i n.; Tarnowski St., Prz. pol. 1883 III.; J. G., Bibl. warsz. 1883 IV.; Löwenfeld, Vossische Zeitung 1885 Nr. 44—46, por.: Koelitz K., H. Sues, Leipzig 1891.

22318. Obraz Rembrandta w Warszawie, Spr. hist. szt. VI.

Zob. Nr. 21792—21800.

22319. Rastawiecki E., Potop czyli szpalery (Arazzi, gobeliny) przez Zygmunta Augusta nabyte, a za St. Augusta do ozdoby zamku warszawskiego wzięte, Bibl. warsz. 1853 I., Spr. hist. szt. V.; — Załuski J., Arrasy i gobeliny ścienne krakowskiej wystawy starożytności i zabytków sztuki w r. 1858, Rocz. tow. nauk. krak. 1860 XXVII.; — Arras wywieziony do Padwy w. XVII. w., Spr. hist. szt. VI.; — Łepkowski J., Gobeliny katedry krakowskiej, por. Wiek 1880 Nr. 191.

Zob. Przemysł artystyczny (Nr. 22392).

F. Rytownictwo: miedziorytnictwo, drzeworytnictwo.

(a: O rytownikach w ogólności; rytownicy alfabetycznie; zbiory rycin).

Dzieła ogólne o rytownictwie i słowniki rytowników, zob. Nr. 21680 21689.

22320. **Pawlikowski G.**, Wiadomości o rytownikach Polakach i cudzoziemcach u nas osiadłych, Czas. Bibl. Ossol. 1829 I.—III.

22321. Notice hist. sur quelques graveurs tant anciens que modernes en Pologne, Le Polonais, Paris 1834.

22322. **Kołaczkowski J.**, Słownik rytowników polskich, tudzież w Polsce zamieszka-

łych lub czasowo w niej przebywających, Lwów 1874.

R: W., Bibl. warsz. 1875 I.

22323. **Rastawiecki E.**, Słownik rytowników polskich, tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających, Poznań 1886.

R: H. B., Prz. tyg. 1887.

22324. Rytownicy w Krakowie (w XVII. w.), Spr. hist. szt. IV.

22325. **Bersohn M.**, O rytownikach gdańskich, podręcznik dla zbierających sztychy polskie, Warsz. 1887; — Różycki K., Die Kupferstecher Danzigs, Danzig 1893.

R: Bartynowski Wł., Kwart. hist. 1888 (Bersohn); Z. Y, tamże 1893; Ehrenberg H., Altpreuss. Monatschr. 1893 (Różycki).

22326. **Hipler Fr.**, Kupferstecher in Ermland, Ztschr. f. Gesch. Ermlands, Braunsb. 1880 i Odb.

22327. Hagen A., Königsberg's Kupferstecher und Formschneider in XVI. u. XVII. Jahrh., Altpreuss. Mntschr. XVI.

22328. Andrea Mikołaj, Bersohn, O rytownikach, *zob.* Nr. 22325.

22329. Kopera F., Drzeworyty Hansa Baldunga Griena w mszale krakowskim z r. 1510, Wiad. num.-archeol. 1900; — Bellotto Bernard zw. Canaletto, *zob.* Nr. 22201; — Bland L., współpracownik sztycharza Falcka, Spr. hist. szt. IV.

22330. Caraglio Jacopo, medalier, rytownik, złotnik (1539—1565), Ludwik, syn jego, Spr. hist. szt. VI.

22331. **Chodowiecki Daniel Mikołaj.** Pamiętnik rodu Chodowieckich, wiad. o nim Jana Bołoza Antoniewicza na posiedz. kom. hist. sztuki we Lwowie w grudniu 1900 (por.: Spr. hist. szt. VII.); — Autobiografia i listy Chodowieckiego, Neue Miscellen, Leipz. 1802 (por. też: Meusel's Miscellen 1780 V.); — List Daniela Chodowieckiego do Józefa Łęskiego w Krakowie z r. 1796, Spr. hist. szt. IV.; — Chodowiecki D., Von Berlin nach Danzig, eine Künstlerfahrt im J. 1773, hrsg. v. Amsler u. Ruthardt, Berlin, 2. Ausg. v. W. v. Oettingen, Berlin 1896 (por.: Wilberg E., Chodowiecki's Künstlerfahrt nach Danzig, Kunstsalon 1893/4 z. 8.; Kiewning H., Ztschr. f. d. Gesch. Posen 1896); — Erinnerungen aus dem J. 1790 in historischen Gemälden v. D. Chodowiecki, Berlin 1790; — Witkowski, Chodowiecki's Werther-Bilder, Ztschr. f. Bücherfreunde 1898 II.; — Chodowiecki's Werke oder Verzeichniss sämmtlicher Kupferstiche, nach Zeitfolge geordnet, hrsg. v. Jacoby, Berlin 1814; — Engelmann W., Daniel Chodowiecki's sämmtliche Kupferstiche beschrieben mit hist., lit. u. bibliogr. Nachweisung (życiorys nap. Weise A.), Leipzig 1857; — Dem Andenken unseren Chodowiecki an seinem Grabe, Berlin 1801; — Ossoliński, O M. D. Chodowieckim, Czasop. Bibl. Ossol. 1828 I.; — Pawlikowski Gw., tamże 1829 I.; — E. Z., Magazyn powsz., Warsz. 1837; — Przyj. ludu, Leszno 1839 VI. (por.: Rastawiecki E., Słownik malarzy polskich I. 86—90, III. 159—164); — Opiekun dom., Warsz. 1866; — Wiek 1880 Nr. 244; — Tyg. powsz., Warsz. 1881; — (Bartynowski W.), Spr. hist. szt. IV.; — Meyer F., Daniel Chodowiecki, der Peintre-Graveur, im Lichte seiner und unserer Zeit dargestellt, Berlin 1888 (por. rec.: Bartynowski Wł, Kwart. hist 1889); — Bersohn, O rytown. gdańskich, *zob.* Nr. 22325; — Oettingen W., Daniel Chodowiecki, ein Berliner Künstlerleben im XVIII. Jahrh., Berlin 1895 (por. rec.: Kiewning H., Ztschr. f. d. Prov. Posen 1896 II.; (a), Przew. nauk. lit. 1896; Neumann C., Preuss. Jahrb. 1897); — Tenże, Daniel Chodowiecki als Maler, Ztschr. f. bild. Kunst 1895; — Kaemmerer L., Chodowiecki, Künstler-Monographien t. XXI., *zob.* Nr. 22205

22332. Della Bella Stefan, ryt. florencki (1610—1664), Spr. hist. szt. VI.; — Dietrich Fr. Krzysztof, Wspomn pośmiertne, Kuryer warsz. 1847 z 4. lipca; — Dolabella Tomasz, *zob.* Nr. 22165.

22333. **Falck Jeremiasz**, Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1827 II.; Seidel, Hagen u. Voigt, Neue preuss. Prov. Blätter 1847 III.—IV.; Hagen, Kunstblatt 1848 Nr. 16; Kraszewski J. I., Athen. 1850 II.; Grabowski A., Bibl. warsz. 1852 II.; — Rastawiecki E., Ryciny Jerem. Falka, Bibl. warsz. 1856 II. i Odb.; — Bukowski H., Alb. Muzeum nar. w Rappersw. 1876; — Wołowski, Tyg. ill. 1880 s. 3. IX.; — Spr. hist. szt. IV.; — Bersohn M., O ryt. gdańskich, *zob.* Nr. 22325; — Block J. C., Jeremias Falck, sein Leben u. seine Werke mit vollständigem alphab. u. chronol. Register sämmtlicher Blätter, Wien 1850 (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1894).

22334. Filipowicz Jan, ryt. i drukarz lwowski r. 1752, Spr. hist. szt. V.; — Frank Jelita Piotr, miedziorytnik r. 1579, tamże IV. [Przywilej króla Stefana Batorego z r. 1579 dla Piotra Frank, szlachcica, miedziorytnika, na wydanie widoków oblężenia zamków Połocka i Sokoła].

22335. Gieryk Adam (1741—1809), Grabowski A. (Ikonografia), *zob.* Nr. 22251; — Gorczyn Jan Aleks. (XVII. w.), Grabowski A., Bibl. warsz. 1855 IV.; — Gröll Karol (1770—1857), Skimborowicz H., Gaz. warsz. 1857 Nr. 211—212.

22336. Heyden Jakób van, ryt. r. 1570—1637, Spr. hist. szt. IV.; — HR, monogramista drzeworytnik (1524), tamże VI.; — Heweliusz (Hevelka) Jan, *zob.* Nr. 21034; Bersohn M., O ryt. gdańskich, *zob.* Nr. 22325.

22337. **Hondius Wilhelm** (W. de Hondt). Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1829 II.; Sewel, Neue preuss. Prov. Blätter XXXVII.; Łoski J., Bibl. warsz. 1882 I.; — Bartynowski W., Wspomnienie o rytowniczych pracach W. Hondiusa, Prz. bibl. arch., War. 1882 III.; — Bersohn M., O ryt. gdańskich, *zob.* Nr. 22325; — Block J. C., Das Kupferstich-Werk des W. Hondius mit alphab. u. chron. Register, Danzig 1891 (por.: Lepszy L., Kwart. hist. 1891; Sembrzycki, Altpreuss. Mntschr. 1891).

22338. Hübner F. J., ryt. berliński, Spr. hist. szt. VI.

22339. Janiszewski Leon (pracował w Wilnie w pierwszej połowie XVIII. w.), Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1829 II.; — Jerodyakon Georgi (sztycharz lwowski XVII. wieku), tamże; — John Augustyn († 1678), tamże.

22340. **John Fryderyk** (1769—1843), Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1829 II.; — Grabowski A., Fryderyk John, ryt. polski i jego prace, Bibl. warsz. 1858 III.; — Kozłowski K., Życie i dzieła Fryderyka Johna, Poznań 1887 (por. rec.: Bartynowski Wł., Kwart. hist. 1888).

22341. Kamyn Erazm, złotnik i ryt. pozn. (1552), Spr. hist. szt. V. i VI.; - Kluk Krzysztof, *zob.* Nr. 21175; — Krueger Jan Konrad (1773—1791), Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1829 III.; — Kulmbach Hans, *zob.* Nr. 22317.

22342. Lehman T., sztycharz (w XIX. w.), Spr. hist. szt. V.; — Lelewel Joachim, *zob.* Nr. 21256.

22343. **Lewicki Jan** (ur. 1795). Bartynowski Wł., Wspomn. o życiu i pracach art. Jana Lewickiego, Poznań 1880; — Wójcicki K. Wł., Kłosy XVI.

22344. Loggan Dawid, Gdańszczanin, ryt. XVII. w., Pawlikowski, Czasop. Bibl. Ossol. 1829 III.; Seidel, Noch über Danziger Kupferstecher, Neue preuss. Prov. Blätter, Königsb. 1847 III.; — Lubieniecki Bogdan, *zob.* Nr. 22178.

22345. Łukomski, ryt., Spr. hist. szt. VI.

22346. Macret, ryt. (portr. Wielhorskiego, kuchm. w. lit.), Spr. hist. szt. VI.; — Makowski Tomasz, ryt. i drukarz, tamże III., IV.

22347. Niedbałowicz Michał, Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1829 II.; — Norblin Jan Piotr, *zob.* Nr. 22226 (także Nr. 18607).

22348. Orłowski Aleksander, *zob.* Nr. 22228.

22349. Płoński Michał, *zob.* Nr. 22236; — Podoliński Michał, sztycharz, Spr. hist. szt. t. V.

22350. Radwański Andrzej, *zob.* Nr. 22238; Wspom. o Felixie Radwańskim, Thémis, Krak. 1835 III.; — Radziwill Antoine, ryt., Biographie univ., Paris 1826—1831; — Rudelstaedt z Gotlandyi Piotr, ryt., Spr. hist. szt. V.; — Rusiecki Kanuty, (sztycharz) malarz portrecista (w XIX. w.), tamże.

22351. I. S., monogramista drzeworytnik [1524, 1532 (?)], Spr. hist. szt. VI.; — C. S., monogramista drzeworytnik (1564), tamże; — E. S., ryt. (1464), tamże; — Sabatowicz Jan (XVII. w.), Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1830 I.; — Savry Salomon, ryt., Spr. hist. szt. VI.; — Sannders Józef, sztycharz, tamże V.; — Schongauer Marcin, ryt. niem., tamże; — Schultz Grz. Daniel, Bersohn M., O ryt. gdańskich, *zob.* Nr. 22325; — Smokowski W., *zob.* Nr 22240; — Stachowicz Michał, *zob.* Nr. 22242; — Stech Andrzej, Pawlikowski G., Czasop. Bibl. Ossol. 1830 I.; Rastawiecki, Słownik malarzy; — Stwosz Wit, *zob.* Nr. 22064—22068; — Swach Antoni, Pawlikowski G., Czas. Bibl. Ossol. 1830 I.

22352. Tessino di Pieve Roman Giovanni, sztycharz, Spr. hist. szt. V.; — Troschel P., ryt. (XVII. w.), tamże VI.; — Tscherning Dawid, miedziorytnik w Krakowie r. 1645, tamże IV. (por.: Wunderseltsame Gedanken über Dawid Tschernings Kupferstecher zu Krakau, welcher mit Anna Maria Herrn Georg Zimmermannes Bildhawer Tochter Ehrenfest brauche, Breslaw 1645 DS.).

22353. Vogel Zygmunt, *zob.* Nr. 22246.

22354. Weber C. E., ryt. berliński, Spr. hist. szt. VI.

22355. **Ziarnko Jan**, malarz i ryt., *zob.* Nr. 22195.

22356. Zeisinger, drzeworytnik, Spr. hist. szt. V.

22357. **Żebrawski T.**, Spis cząstkowy rycin polskich, *zob.* Nr. 21711; — K., O zbiorach rycin w Polsce, Orędownik, Poznań 1840—1841; — Kołaczkowski J., Spis rycin A. Oleszczyńskiego, Warsz. 1880; — Tenże, O zbiorze rycin Al. hr. Łobanow-Rostowskiego, Prz. bibl. arch. 1881 II.; — Zbiory Akademii um., Spr. hist. szt. IV.; — Zbiory Wł. hr. Dzieduszyckiego, tamże VI.; — Zbiory Pawlikowskich, tamże, *zob.* Zbiory Nr. 21721 i 21722.

22358. Drugulin W., Leipziger Kunst-Auction L. VI., Mehrere werthvolle Kupferstichsammlungen, wobei eine Partie Russica und Polonica, Leipzig 1874.

22359. Lepszy L., Ryciny kolorowe, tudzież pierwsze usiłowania polskie w tym kierunku, Prz. powsz. 1892, Odb. Krak. 1892.

22360. **Grabowski A.**, Początek ikonografii naszej w opisie małego zbioru rycin i obrazków w odciskach z blach miedzianych, które przedstawiają wizerunki królów polskich i znakomitych mężów, tudzież św. Patronów naszych i błog. Polaków, dodane są prace rytowników polskich i inne tu należące przedmioty, Bibl. warsz. 1857 I.—IV.; — Tenże, Dodatek do artykułu: Początek ikonografii naszej, tamże 1860 IV

22361. **Pomniki** rytownictwa krajowego, oddział I. Odciski z blach mniejszych, znajdujących się w bibliotece Łohojskiej K. hr. Tyszkiewicza, Wilno 1858 t. 2.

22362. **Łoski J.**, Ryciny polskich i obcych rytowników z XVII. i XVIII. w., Warsz. 1877 (toż po franc., Vars. 1878).

R: Pług A., Kłosy 1880.

22363. **Sobieszczański F. M.**, Widoki Warszawy rytowane w XVI., XVII. i XVIII. w., Tyg. ill. 1876 s. 3. II.

22364. **Ryciny**. Spr. hist. szt.: Falcka, IV.; — Hondiusa, IV.; — Makowskiego, III., IV.; — Martina, IV.; — Rycina wydana przez Dominika Custosa r. 1680, IV.; — Ryciny z widokami starych budynków, IV.; — Władysław IV., sztych, IV.; — Portrety królów drzeworytnicze, VI.; — Sztych Wład. IV., Kościuszki, przez Martina, Blanda L., IV.

22365. **Drzeworyty**. Kosicki L., Odbicia drzeworytów (w druk. Akad. krak. dochowanych), Krak. 1840; — Sobieszczański F. M., Rytowanie na drzewie, drzeworyty, Bibl. warsz. 1844 III.; — Drzeworyty z różnych dzieł polskich używane przez drukarzy krakowskich w XVI., XVII. i XVIII. w., a zachowane w zbiorze prywatnym D. E. Friedleina w Krakowie (1847); — Muczkowski J., Zbiór odcisków drzeworytów w różnych dziełach polskich w XVI. i XVII. w. odbitych, Krak. 1849; — Druki, *zob.* Nr. 21692; — Drukarze i drzeworytnicy, Spr. hist. szt. VI.

22366. Facsimile drzeworytu u Mszału drukowanego u Jana Hallera 1509 r., Przyj. ludu, Leszno 1848 XII.

22367. Günther O., Die älteste Sammlung von Danziger Ansichten, Ztschr. d. westpreuss. Geschichtsver. 1899 XLI.; — Tenże, Miscellen aus Danziger Drucken und Handschriften, tamże.

22368. **Przezdziecki A.** i **Rastawiecki E.**, Wzory sztuki, *zob.* Nr. 21755.

22369. **Album** malarzy polskich, Krak. 1859 (por. rec.: A., Bibl. warsz. 1860 III.); — Album malarzy polskich, Warsz. 1876.

Sprawozdania kom. hist. sztuki Akad. um., zob. Nr. 21714.

22370. **Bartynowski Wł.**, Materyały historyczne rysowane, *zob.* Nr. 21759.

22371. Piaskowski H., Album sztuki polskiej (Wystawa retrospektywna w Warszawie 1898), Warsz. 1900.

Dzieła podające krajobrazy, zob. Geografia Nr. 10168–10798.

Kartografia, atlasy, mapy rytowane, zob. Nr. 10900–10999.

Karty do grania, zob. Nr. 18736.

Portrety, zob. też w dziale: Osoby.

G. Przemysł artystyczny.

(a: Dzieła ogólne, zbiory i wystawy, przedmioty przemysłu artystycznego).

Dzieła tyczące się rozwoju przemysłu artystycznego, zob. Nr. 21695–21708.

Przemysł polski w ogólności, zob. Nr. 18064–18081.

O zabytkach przemysłu artystycznego, zob. Nr. 21742, 21743, 21751–21752.

22372. **Tyszkiewicz E.**, Badania archeolog. nad zabytkami przedmiotów sztuki i rzemiosł w dawnej Litwie i Rusi litewskiej, Wilno 1850, *zob.* Nr. 21849.

22373. **Kułaczkowski J.**, Wiadomości tyczące się przemysłu i sztuki, *zob.* Nr. 18070.

R: Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222–223; Szym., Kwart. hist. 1889.

22374. **Łoziński Wł.**, Kunstindustrie, w dziele: Oest.-ung. Monarchie in Wort u. Bild, Galizien, Wien 1898; — Tenże, Lwów starożytny, *zob.* Nr. 17261.

22375. Wutke K., Urkundliche Beiträge zur Gesch. d. schles. Kunstgewerbes, Schles. Vorzeit in Bild u. Schrift 1898 VII.

22376. **Behem Baltazar**, Codex picturatus, *zob.* Nr. 22264.

Cechy rzemieślnicze w Polsce, zob. Nr. 17342–17375, 18082—18100.

22377. Zabytki cechowe w arch. przemyskiem, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.

22378. **Odrzywolski S.**, Zabytki przemysłu artyst. w Polsce (wyd. kraj. kom. dla spraw przemysł.), R. I, Krak. 1891 z. 1—2, 1893 z. 3—4.

R: Wdowiszewski W. J., Kilka uwag krytycznych z powodu wydawnictwa p. t.: Zabytki przemysłu artystycznego w Polsce, Czas. tow. technicznego 1891 Nr. 16 i Kurj. lw. 1891 Nr. 236, 237; Sigma, Kwart. hist. 1892; Łuszczkiewicz Wł., Czas 1891 Nr. 261; Kwart. hist. 1894; Prz. pol. 1895 I.

22379. **Matuszewski K., Estetyczne znamiona czasów i ich odbicie się w wyrobach kunsztu i przemysłu od XVI. w. do chwili obecnej (szkic o wystawie dzieł sztuki, stosowanej do przemysłu, w pałacu Brühlowskim w r. 1881), Bibl. warsz. 1881 III.**

22380. **Wzory** przemysłu domowego, wyd. przez muzeum przemysłowe miejskie, Lwów 1880—1889.

Zbiory, inwentarze i wystawy, zob. Nr. 21721—21737.

22381. Katalog wystawy zabytków starożytnych wystawy krajowej we Lwowie 1894, Lwów 1894; — Katalog zbiorów Wł. Łozińskiego, *zob.* Nr. 21721.

22382. **Star. pamiątki królów polskich w Krak 1791, Grab. Ojcz. sp. I.; Niektóre starożytności narodowe Sybilli w Puławach, Wanda 1828 I.; Pamiątki po Jadwidze, król. pol., w Sybilli (por.: E. VI); Gloger Z., Pamiątki po Stef. Czarnieckim, Kron. rodz. 1887; Zbiory Lesera, Słowo, Warsz. 1884 Nr. 20; Pamiątki Jana III. we Lwowie, Przyj. ludu, Leszno 1839 VI.; Kołaczkowski J., Pamiątki po Janie Sobieskim, Przew. nauk. lit. 1883, Odb. Lwów 1883; Biechoński E. S., Pamiątki po J. Sobieskim z muzeum w Rapperswylu, Muzeum, Krak. 1881; Żoski J., Niektóre pamiątki po Sobieskim i jego rodzinie w Warszawie, Tyg. ill 1883; Pamiątki z czasów Jana III., Echo 1882 Nr. 145; Pamiątka po Kościuszce, Gaz. lubelska 1883; Pamiątki po Kościuszce, Kur. lw. 1892 Nr. 214.**

Przedmioty przemysłu artystycznego (meble, ubiory, gry i t. p.) na dworze królewskim i w domach polskich, zob. Obyczaje Nr. 18482 do 18537, 18576—18741.

Dochody i rachunki dworu, zob. Nr. 16604 do 16721.

22383. T. K. M., Sztuka w staropolskim domu, Gaz. lw. 1875 Nr. 61—64.

(b: Tkactwo artystyczne, kobiernictwo, hafciarstwo i t. p.; tkaniny kościelne (ornaty, stuły i t. d); tkaniny świeckie: kobierce, gobeliny, namioty, chorągwie, pasy, stroje; hafty, koronki).

Dzieła ogólne, zob. Nr. 21707.

22384. Sobieszczański F. M., Nieco o starożytnych ubiorach kościelnych, *zob.* Nr. 13959; — Żarnowiecki L. X., Starożytne szaty kościelne w dyecezyach łuckiej i żytomierskiej, *zob.* Nr. 13960; — Tenże, Ornat na wystawie w Warszawie, Prz. kat. 1892.

22385. Ornat Kmity w katedrze krakowskiej, Spr. hist. szt. IV.; — Ornat i dalmatyki renesansowe w Pińsku (mińskim), tamże IV.; — K., Słowo o ornacie kapituły tarnowskiej, Czas 1858 Nr. 276 i Sprostowanie, tamże Nr. 288; — Ornat gobelinowy w Biezdziatce, Spr. hist. szt. V.; — Biernacki C., Stuła starodawna, Tyg. ill. 1880 s. 3. X.; — Opona w kościele św. Jakóba w Lewoczy na Spiżu, Spr. hist. szt. VI.; — Parasol baldachimowy w Ropie, tamże IV.

Skarbce kościelne, zob. Nr. 13950 i 22435.

Inwentarze, zob. Nr. 21727.

22386. Rebczyński Wł., Rys hist. fabrykacyi gobelinów we Francyi i o gobelinach w Polsce, Czasop. techn. 1886, Odb. Lwów 1886.

R: Sigma, Kwart. hist. 1887.

Siemieński L., Kobiernictwo, zob. Nr. 22362.

22387. **Stanisław August nadaje medal kobiernikowi Opanasowi (r. 1787), Spr. hist. szt. VI.**

22388. Riegl Alois, Zur Frage der Polenteppiche, Oesterr. Mntschr. f. Orient 1894 Nr. 8-9 (por.: Tenże, Ältere orientalische Teppiche aus dem Besitze des Kaiserhauses, Jahrb. d. kunsthist. Sammlung d. Kaiserhauses XIII. str. 320—324: Die s. g. Polenteppiche).

22389. **Fabryki**, Spr. hist. szt.: Biezdziatka, fabryka gobelinów, V.; — Brody, fabryka wyrobów jedwabnych i kobierców, IV., V.; — Horochów, fabryka gobelinów, V.; — Januszpole, fabr. kobierców (1787), VI. (Opanas, kobiernik w Januszpolu); — Kraków, fabryka gobelinów, V. (Martinus Italus, serifaber w Krakowie r. 1573, V.); — Lwów, fabryka złotogłowia. V.; — Nieśwież, fabryka dywanów, V.; — Słonim, fabryka gobelinów, V.; — Korfiński Emanuel. fabrykant złotogłowiu r. 1645 V.

22390. Załuski J. K., Arrasy i gobeliny ścienne krakowskiej wystawy starożytnej i zabytków sztuki r. 1858, *zob.* Nr. 22319.

22391. Arrasy flandryjskie na dworze Zygmunta I., Spr. hist. szt. I.

22392. **Siemieński L.**, O kobiernictwie, Arrasy i kobierce Zygmunta Augusta, Prz. pol. 1875—1876 IV, Dzieła, Warsz 1884 I.; — Potop, kobierce podług Rafaela, własność Zygm. Augusta, Grab. Ojcz. sp. I.; — Rastawiecki E., *zob.* Nr. 22319; — Korzon T., W kwestyi gobelinów Rzeczypospolitej „Potop“ zwanych, Bibl. warsz. 1880 IV.; — List Włocha po śmierci Jana Kazimierza o obiciach Rafaela, Quatremère de Quincy, Rafael,

Milano 1830; — Kobierce z Potopem, Spr. hist. szt. V.

22393. Weiss J., Ein gewirkter Teppich der königl. Residenz zu München, mit dem schwedisch-polnischen Wappen, Ztschr. d. münch. Alterth.-Ver. 1899.

R: Kopera F., Kwart. hist. 1900.

22394. **Polkowski I.**, Gobeliny z katedry krak. na Wawelu, 18 fotogr., Krak. 1880.

R: Łepkowski J., Czas 1880 Nr. 189.

22395. Gobeliny Muzeum ks. Czartoryskich, Spr. hist. szt. V.

22396. Brykczyński A., W sprawie gobelinów płockich, Wiek 1880 Nr. 274; — Gobelin w Szydłowcu z sceną z Don Quichota (XVIII. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Dywan z herbami Wiśniowieckich i Potockich w Tokach pod Zbarażem, tamże V.

22397. Kobierzec w Dubnie od Białocerkowców, Lipman dostarcza dek na zamek w Dubnie (1616), Płot aksamitny od Kotowskiego w Dubnie (1616), Spr. hist. szt. VI.

22398. Grompo z Warszawy wiezie arras do Padwy (XVII. w.), Spr. hist. szt. VI.; Gobeliny z kościoła św. Stanisława w Rzymie, tamże V.

22399. Namiotnictwo (Brody, Lwów), Spr. hist. szt. V.; — Namiot od „Rostopce" w Dubnie (1616?), tamże VI.

22400. Przybysławski Wł., Namiot turecki w XVII. w., Tyg. ill. 1882.

22401. Chodźkiewicz L., Une tente persane du XVI. siècle (Extrait du Journal asiatique), Paris 1883.

22402. Polskie chorągwie z XVI. stulecia w Pradze u Benedykt. i prof. Łepkowski, Wiek 1880 Nr. 210; — Chorągiew polska w Parny-le-Monial, Prz. lw. 1873 VI.; — Chorągiew z cyframi króla Stan. Augusta w Berlinie, Spr. hist. szt. VI.

Zob. Nr. 410–422.

22403. Chorągwie tureckie zdobyte pod Wiedniem, Słowo, Warsz. 1883 Nr. 85; Chorągiew turecka w Warszawie, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

22404. **Roemer A.**, Pasy polskie, ich fabryki i znaki, Spr. hist. szt., Odb. Krak. 1893, *zob.* Nr. 18092.

R: Szeliga, Kraj 1894 Nr. 13.

22405. **Jelski Al.**, Wiadomość historyczna o pasiarni Radziwiłłowskiej w Słucku, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1895, *zob.* Nr. 18092.

22406. Sokołowski M., Pasy metalowe polskie, t. zw. lwowskie albo przeworskie, *zob.* Wyroby z metalu (Nr. 22526).

22407. **Fabryki pasów**, Spr. hist. szt. V.: Brody, Drzewica (pow. opoczyński), Gdańsk, Grodno, Kobyłka, Kraków (także w t. VI.), Kutkorz w Złoczowskiem, Lipków pod Warszawą, Lwów, Międzybórz w Latyczowskiem, Nieśwież, Przeworsk, Różana (pow. słonimski), Schidlitz (Szydłowiec, przedm. Gdańska), Słuck (także w t. IV., *zob.* Nr. 22405), Sokal, Sokołów (w gubernii siedleckiej), Stanisławów (fabr. pasów perskich), Uhnów (wdztwo bełzkie), Żmigród.

22408. Fabryka pasów w Konstantynopolu, „Pasy Stambulskie", Spr. hist. szt. V.

22409. **Cech** paśników (pieczęć z XIV. w.), Spr. hist. szt. VI.; — Fabrykanci i pracownicy w Słucku, Spr. hist. szt. V. str. 198; — Hannus, czyngulator we Lwowie r. 1386, tamże VI.; — Madzarski Jan, tamże V.; — Markonowicz Jan, r. 1701, tamże V.; — Masłowski Franciszek, tamże V.; — Misiorowicz Dominik, fabrykant w Brodach i Stanisławowie, tamże V.; — Piotrowicz Jakób, fabrykant z Konstantynopola, tamże V.

22410. **Zbiory pasów**, Spr. hist szt. V.: W muz. Czartoryskich w Krakowie; Łohojsk (pow. borysowski), muzeum Konstantego hr. Tyszkiewicza; Połoneczka (pow. nowogrodzki), ks. Radziwiłłów; Stańków na Litwie, hr. Emeryka Czapskiego; — Pasy polskie w Muzeum przemysłowem w Berlinie, tamże VI.

Stroje i ubiory polskie, zob. Nr. 18606 do 18641.

Cech krawiecki, zob. Nr. 18087.

Fabryki płócien, zob. Nr. 18093; sukna, zob. Nr. 18098.

22411. **Hafciarstwo.** Cech hafciarski, *zob.* Nr. 18086; — Hafciarze w Brodach, we Lwowie, Spr. hist. szt. V.; w Gdańsku, Warszawie, tamże VI.; — Florian, hafciarz r. 1478, tamże V.; — Hochfelder, hafciarz, tamże I.; — Lang Wlrych, hafciarz r. 1478, tamże V.; — Meys Jan, hafciarz warszawski (acupictor) r. 1646, tamże IV. (Przywilej Władysława IV. dla hafciarza warszawskiego (acupictor) Jana Meys z r. 1646); — Matteo di Nicolo de Prussia, hafciarz w Rzymie (między 1431 a 1448), tamże VI.; — Wojciechowski, hafciarz pozn. (1683), tamże VI.

22412. Hafty XVI. i XVII. w. w kościele Bożego Ciała w Krak., Spr. hist. szt. VI.; — Haft w Rudawie w XVI. w., tamże.

22413. Wzory ludowego haftu białego (z okolicy Krakowa), Lud 1899.

22414. Wierzbicki J., Historya koronek, Gaz. nar. 1884 Nr. 109, *zob.* Nr. 22280.

(c: Złotnictwo: Dzieła ogólne; złotnicy i cechy złotników; wyroby złotnicze kościelne (monstrancye, kielichy, relikwiarze i t. p.) i świeckie; zegary; emalia, intarsya)

Dzieła ogólne o złotnictwie, zob. Nr. 21704.

O złotnictwie polskiem, zob. Nr. 21742 do 21752.

22415. Złotnictwo, Spr. hist. szt.: w ogóle, IV.; — Hist. jego w Polsce, III.; — Słownik wyrazów polskich, odnoszących się do złotnictwa, III. i IV.; — Stemple złotnicze, III.; — Znaki na wyrobach złotniczych, IV.; — Litery z końcami wąsatymi na zabytkach polskiego złotnictwa i numizmatyki, III.; — Nabijanie (tauschiren), IV.; — Nabijanie złota na kamieniach szlachetnych, IV.; — Robota augsburska, francuska, hiszpańska, mantuańska, siedmiogrodzka, IV.

22416 Lepszy L., Beiträge zur Geschichte der Goldschmiedekunst, Mitth. d. österr. Museums f. Kunst u. Industrie, Wien 1888.

R: Sigma, Kwart. hist. 1889; Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222 i 223.

Numizmatyka, zob. Nr. 423—567.

Fabryka złota, zob. Nr. 18081.

22417. Złotnicy Żydzi w Brodach, Spr. hist. szt. V.

22418. **Złotnicy** krakowscy, Spr. hist. szt. IV.; — Cech złotników krakowskich, *zob.* Nr. 3661 i 17360; — Wypisy nazwisk złotników z archiwów krakowskich, 1523—1567, Spr. hist. szt. IV.; — „Cecha“ złotników krakowskich, tamże IV.

22419. **Lepszy L.**, Cech złotniczy w Krakowie, jego organizacya i dzieje, cz. I., Rocz. krak. 1898, Odb. Krak. 1898; — Tenże, Pacyfikał sandomierski oraz złotnicy krakowscy drugiej połowy XV. stulecia, Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1892.

R: Pazdro Z., Prz. prawa i adm., Lwów 1900.

22420. Złotnicy w Lublinie, pieczęć cechu złotników, Spr. hist. szt. V.; buława cechu, tamże VI.

22421. **Łoziński Wł.**, Złotnictwo lwowskie w dawnych wiekach (1384—1640), Lwów starożytny I., Lwów 1889.

R: Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222 i 223; zy, Kwart. hist. 1889.

22422. Bostel F., Przyczynki do dziejów złotnictwa lwowskiego w XVI i XVII. w., Spr. hist. szt V.

R: Lepszy L., Kwart. hist. 1892 (uzupełnienia).

22423. Cech złotniczy, Żydzi złotnicy we Lwowie, Spr. hist. szt. V.

22424. Pieczęcie cechu złotników w Poznaniu, Wilnie i Wrocławiu, Spr. hist. szt. V.; — Złotnicy w Przemyślu, Złotnicy Żydzi w Rzeszowie, w Sanoku, w Żółkwi, tamże V.; — Złotnicy w Sączu, tamże VI.

22425. F. M. S., Sztuka złotnicza w Warszawie, Tyg. ill. 1879 s. 3. VII.

22426. **Schultz A.**, Zur Geschichte der Breslauer Goldschmied-Innung, Ztschr. d. Ver. f. Gesch. Schlesiens V.; — Epstein J., Breslauer Goldschmiede, 1470—1753, Schlesiens Vorzeit 1897 VII, *zob.* Nr. 22423.

22427. Lepszy L., Z dziejów złotnictwa elbląskiego, Wiad. num.-arch. 1894, Odb. Krak. 1894; — Złotnicy toruńscy, Spr. hist. szt. VI.

22428. **Buchholtz A.**, Goldschmiedearbeiten in Livland, Estland u. Kurland, Lübeck 1892.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1892.

22429. Neumann W., Goldschmiedearbeiten in Riga, Kunstgewerbebl. 1897 N. F. VIII.; — Pieczęć złotników w Rydze, Spr. hist. szt. V.

22430. Złotnicy nadworni, Spr. hist. szt. IV.; węgierscy, tamże.

22431. Lepszy L., Stanisław Stwosz, złotnik i rzeźbiarz (1464—1530), *zob.* Nr. 22069; — Tenże, Stanislaus Stosch, Goldschmied u. Bildhauer in Krakau u. Nürnberg, Ztschr. f. bild. Kunst, Leipzig 1888 IV.

R: Sigma, Kwart. hist. 1889.

22432. Lepszy L., Andrzej Marstella, złotnik (1500—1568), Spr. hist. szt. IV., Odb. Krak. 1889.

R: Sigma, Kwart. hist, 1889.

22433. Sokołowski M., Erazm Kamyn, złotnik poznański, i wzory przemysłu artystycznego u nas w XV. i XVI. w., Spr. hist. szt. V., Odb. Krak. 1892 (por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1892); — Warschauer A., Die Posener Goldschmiedefamilie Kamyn, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1894, Odb. Poznań 1894; — Bösch Hans, Erasmus Kamyn u. Erasmus Kosler, Mitth. aus dem germ. National-Museum, Norymberga 1895.

R: Lepszy L., Kwart. hist. 1893 i 1897.

22434. Zygmunt III. jako złotnik i emalier, Spr. hist. szt. IV.

Złotnicy wymienieni w Spr. hist. szt. t. IV.—VI., por.: indeksy tych tomów.

Kościelne przedmioty złotnicze, zob. Nr. 21695 - 21697.

22435. **Skarbce kościelne**, *zob.* Nr. 13950 do 13954; — Inwentarze skarbców kościelnych, *zob.* Nr. 21727; — Kościoły, *zob.* Nr.

22045; — Skarbce: Bielany pod Krakowem, Spr. hist. szt. VI.; — Chęciny, tamże V.; — W., Skarbiec na Jasnej górze w Częstochowie, Kłosy XIII. i XIX.; Głębocki A., Pamiątki po skarbcu na Jasnej górze, tamże XXXIII.; — Korona Matki Boskiej, Spr. hist. szt. IV.; — Gdańsk (k. P. Maryi), *zob.* Nr. 13956; — Gniezno, *zob.* Nr. 12944 do 12946; Blacha złota wywieziona z Gniezna r. 1039, Przyj. ludu, Leszno 1844 XI.; Inw. koszt. wywiezionych r. 1455, Spr. hist. szt. V.; Skarbiec (XV. w.), tamże VI.; — Kraków, *zob.* Nr. 12972; k. Dominikanów (1649), Spr. hist. szt. VI.; k. Franciszkanów, Zabytki złotnicze, tamże IV., VI.; k. katedralny, Spis z r. 1101, 1110, *zob.* Nr. 6187; z r. 1252, *zob.* Nr. 6346; z r. 1474, Spr. hist. szt. IV.; Polkowski I. X., Skarbiec na Wawelu (Przewodnik), Krak. 1881, 1882, *zob.* Nr. 13953 (por. rec.: Prz. kat. 1882); Przezdziecki A., O włóczni zwanej św. Maurycego, przechowanej w skarbcu katedry krak., Bibl. warsz. 1861 II., Odb. Warsz. 1861; Spr. hist. szt. V.; k. Panny Maryi, Piekosiński F., Inwentarze (z r. 1417, 1449), *zob.* Nr. 13954; k. Wizytek, Srebra kościelne, Spr. hist. szt. V.; — Lwów, k. katedralny, tamże IV.; — Płock, *zob.* Nr. 13032; — Poznań, *zob.* Nr. 12952; — Rewel, Hausmann R., Der Silberschatz der St. Nicolaikirche, Mitth. aus d. livl. Gesch. 1900 XVII.; — Sandomierz, Inwentarz skarbca kolegiaty sandom. z r. 1552, Spr. hist. szt. IV.; — Sieradz, Skarbiec fary, tamże VI.; — Smoleńsk, Skarbiec Dominikanów, tamże; — Tum pod Łęczycą, tamże I.; — Warmia, *zob.* Nr. 13108; — Wieliczka, Lepszy L., Skarbiec wielicki na wystawie sztuki, Czas 1887 Nr. 230; Spr. hist. szt. IV., VI.; — Wilno, Kirkor A. H., Skarbiec katedralny w Wilnie, Kwart. Kłosów, Warsz. 1877; Spr. hist. szt. V.; — Wiślica, MM. Pol. V.; Włocławek, Inw. z r. 1599, *zob.* Nr. 13057; Spr. hist. szt. VI.; — Wrocław, Polkowski I., Skarbiec katedralny, *zob.* Nr. 13029.

22436. **Zabytki kościelne**, oddzielnie opisane:

Chrzcielnice, aquamanile i t. d., *zob.* Nr. 22089.

Kielichy, monstrancye, pateny: Siarkowski W., Kielich mszalny z XV. w., Tyg. ill. 1881 s. 3. XV.; — Manteuffel G., O monstrancyi gotyckiej z r. 1474, Prz. powsz. 1898 IV.; — Monstrancya w Binarowej, Spr. hist. szt. IV.; — Kielich mszalny w Borysławicach, Wiad. num. arch. 1893 Nr. 2 i 3; — Nakielski T., Chrzcielnica, kielich i łyżka trybularzowa z kościoła w Charłupi małej, Kłosy 1876 XXIII.; — Polkowski I., Wiad. o monstr. w Brzezinach, Tyg. ill. 1860; — Kielichy renes., monstr. późno renes. w Chęcinach, Spr. hist. szt. V.; — Brykczyński A., Monstr. w Częstochowie, Bies. lit., Warsz. 1893; Tenże, Une monstrance à Częstochowa, Revue de l'art chrétienne 1894 s. 5. V.; — Monstr. gotycka w Dębnie, Spr. hist. V.; — Monstr. w Grodnie, tamże VI.; — Kielichy kośc. w Jodłowniku (r. 1649) tamże V.; — Biernacki C., Patena kaliska, Tyg. ill. 1880 s. 3. X.; — Beyer K., Kielich mszalny z kościoła w Kamienicy, tamże 1861 III.; — Kielich kościelny w Kasinie (r. 1649?), Spr. hist. szt. VI.; — Kielich Zygmunta III. w skarbcu katedr. w Krakowie, tamże III., Monstr. w kośc. św. Gertrudy, tamże VI., Kielichy w inwentarzu z r. 1649 kościoła Dominikanów, tamże VI.; — Kielich kośc. w Krasnem (1649), tamże VI.; — Monstrancya Kapucynów w Lendzie, Przyj. dom., Lwów 1861, *zob.* Nr. 13645; — Kielich renesansowy w Libuszy koło Biecza. Spr. hist. szt. IV.; — Kielichy gotyckie w kościele Bernardynów i kielichy w katedrze we Lwowie, tamże IV. i V; — Monstrancya gotycka w Niepołomicach, tamże V.; — Kielich Konrada mazow. w Płocku, tamże IV., V.; L. S. W., Monstr. i umbraculum w katedrze płockiej, Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Kielich kośc. w Prądniku pod Krakowem (r. 1649), Spr. hist. szt. VI.; — Kielich kośc. w Przeciszowie (r. 1649), tamże VI.; — Monstrancya srebrna w Sokalu, tamże V.; — Kielich mszalny w Tarnowie, tamże V.; — Monstrancya got. w Tumie, tamże I.; — Monstrancye w farze w Warszawie, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760; — Monstr. gotycka w Wieliczce, Spr. hist. szt. V.; — Monstr. w Wilnie, tamże IV.; — Kielich bisk. Oporowskiego w Włocławku tamże V.; — Kielich kośc. w Wyżycach (1649), tamże VI.

22437. **Relikwiarze** i pacyfikały w Spr. hist. szt.: Chełmża, rel. św. Stanisława, VI.; — Czerwińsk, rel. romański, IV., V.; — Drzewica, VI.; — Gniezno, rel. św. Wojciecha, V. [Das Reliquiar des heiligen Adalbert im Gnesener Domschatze, Ztschr. d. hist. Ges. f. d. Prov. Posen 1892; Urbanowski N., Nowy relikwiarz błog. Jolenty w Gnieźnie, Świat 1892]; — Gosprzydowa, IV.; — Kowno, pacyfikał renes. ze skarbca katedr., IV.; — Kraków, pacyfikał w katedrze, I.; [Polkowski I., Dawne relikwiarze katedry krak. (z Czasu), Krak. 1881; Tenże, Relikwiarz św. Stanisława w katedrze na Wawelu (z Czasu), Krak. 1881; Relikwiarz św. Stanisława na Wawelu i twórca jego Martinus Marczinecz, Prz. bibl. archeol., Warsz. 1881 I.]; Antoniewicz Bołoz J., O szkatułce z kości słoniowej, *zob.* Nr. 22088; Rel. saraceński, III, *zob.* Nr. 21726; św. Stanisława, III., V.; św. Zygmunta, IV.; [Łepkowski J., Relikwiarz św. Floryana na Kleparzu, Tyg. ill. 1869 s. 2. III; Spätgothisches Reliquiar in der Marienkirche zu Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1867 XII.]; Rel. XVII. w. w kośc. Bernardynów, VI.; Rel. św. Kantego w kośc. św. Anny, V.; Rel. w inwent. Kame-

dułów pod Krakowem, VI.; Relikwiarze w inwent. Dominikanów krak. (1649), VI.; Lepszy L., Hermy gabinetu archeol. przy Uniw. Jag. w Krak. (z relikwiarzami), *zob.* Nr. 21722; — Laszki murowane, V.; — Lwów, pacyfikał w katedrze ruskiej, IV.; — Łysa Góra relikwiarz i pacyfikał, IV.; — Miechów, IV.; — Objezierze koło Obornik w Poznańskiem, rel. limuzyjski, V.; — Płock, rel. św. Zygmunta, V.; — Sącz stary, rel. z obrazem i zabytki po św. Kindze, V.; — Sandomierz, pacyfikał z XV. w., III.; pacyfikał Oleśnickiego, V.; — Stare miasto pod Koninem, pacyfikał srebrny z r. 1493, IV.; — Trzemeszno, rel. późno-gotycki w kształcie skrzyneczki, w nim resztki szaty św. Wojciecha z romańskimi deseniami, V.; — [Rel. w kościele trzebnickim, w którym głowa św. Jadwigi przechowana, Przyj. ludu, Leszno 1846 XIII.]; - Tum p. Łęczycą, I.; — Wilno, pacyfikał, IV.; — Włocławek, rel. imuzyjski, V.

22438. **Ołtarz** srebrny św. Stanisława na Wawelu, Spr. hist. szt. V.; w kaplicy Zygmuntowskiej, tamże II. i III.; — Tabernaculum srebrne w kat. w Wilnie, tamże V.

22439. Korona Matki Boskiej w Częstochowie, Spr. hist. szt. IV.

22440. Dyptyk srebrny Zygm. I. niegdyś przy grobie Stanisł. św., Spr. hist. szt. III.

22441. **Krzyże.** Krzyż z Limoges z XII. w. w kościele Bożego Ciała w Krakowie, Spr. hist. szt. VI.; — Polkowski I. X., Krzyż złoty w skarbcu katedry krakowskiej, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881, Odb. Warsz. 1881; Spr. hist. szt. I; — Krzyż emal. w Łańcucie, tamże VI.; — Pektorał z r. 1502 w kośc. P. Maryi w Krakowie, tamże VI.

22442. **Pastorały**, Spr. hist. szt. IV; — Pastorał (z XVII. w.) w Częstochowie, tamże VI.; — W Muz. Czartoryskich, tamże V.; — Pastorał Jakóba Strepy w Muz. Lubomirskich we Lwowie, tamże IV.; — Pastorał romański w Włocławku, tamże V.

22443. Herb, berło i infuła Fryderyka Jagiellończyka, kardynała, Spr. hist. szt. IV.

22444. Mączyński J., Wota złożone przy cudownym obrazie N. P. M. w kościele św. Jana, a wzięte na wystawę starożytności w Krakowie, Czas 1858 Nr. 276 i n.; — Wotum srebrne Jagiełły w Czerwińsku, Spr. hist. szt. IV.

22445. Srebra kościelne w kościele Wizytek w Krakowie, Spr. hist. szt. V.; — Retabulum srebrne emaliowane po ks. kan. Sierakowskim, roboty krakowskiej, tamże IV.; — Puszki na komunikanty we Lwowie i w Opocznie, tamże IV.

22446. Różaniec Jana W. Chodkiewicza, Kłosy XVIII.

22447. **Skarbce** i zbiory świeckie, *zob.* Nr. 21721—21724; — Anczyc Wł., Zabytki archeologiczne w skarbcu królewskim, Tyg. ill. 1867 XV.; — Skarbiec XX. Ostrogskich w Dubnie, Spr. hist. szt. VI.; — Froehner W., Orfèvrerie. Collections du chatèau de Gołuchow. Paris 1897 (por.: Sokołowski M., Prz. pol. 1886 i 1889; -r-, Kwart. hist. 1898; Krz. St., Kraj 1898 Nr. 30); — Inwentarze skarbca rat. w Krakowie, Spr. hist. szt. V.; — Skarbiec w Szydłowcu, tamże VI.; — F. M. Sob., Skarbiec Słuszków w Warszawie, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.; — Skarbiec zamku żółkiewskiego, Spr. hist szt. IV.

22448. Zabytki polskie w Dreźnie, Spr. hist. szt. V. str. 139; Siarkowski Wł., Pamiątki polskie w Wiedniu w skarbcu ces., Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 II.

Podarki królowom polskim, zob. Nr. 18531.

22449. **Łuszczkiewicz Wł.**, Jaki skarb zostawił Mikołaj Wierzynek w upominku Krakowowi, kartka z dziejów sztuki XIV. w., Przyjaciel sztuki kościelnej 1883 Nr. 6.

22450. **Kopera F.**, Dary z Polski dla Erazma z Rotterdamu w historycznem muzeum Bazylejskiem, Spr. hist. szt. VI. (por. rec.: Lepszy L., Prz. powsz. 1899 II.).

22451. Bock Fr, Die Geschenke Ludwigs d. Grossen, Königs von Ungarn und Polen, an die Krönungskirche deutscher Könige in Aachen, Mitth. Centr. Comm., Wien 1862 VII.

22452. **Korony**, Spr. hist. szt. IV.; — Alkar, Klejnoty koronne polskie, Przew nauk. i lit. 1896, Odb. Lwów 1896; — Eliasz Radzikowski W., Korony królów polskich, Krak. i Poznań 1899 (por. rec.: Černy A., Slov. Přchl. 1900); — Kopera F., Tak zwana korona Bolesława Chrobrego i pierwsze insygnia koronne Polski, Prz. pol. 1898 II. (por. rec.: Lepszy L., Prz. powsz. 1899 I.); — Berło z grobu Kaz. W., Spr. hist. szt. V.; — Berło Jana Kaz. we Lwowie, tamże IV.

22453. Klejnoty po Janie Kazimierzu we Francyi, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.

22454. Lepszy L., Trzy berła rektorskie Uniw. Jagiell., Kraj 1900 Nr. 21; — Berło kard. Fryderyka, Spr. hist. szt. V.; — Berło i pieczęć akademii wileńskiej, Wiz. i roztrz. nauk. s. 3. XXIV.; — Finkel L., Insygnia Uniw. lw., Gaz. lw. 1899 Nr. 126.

22455. B. S., Pieczęcie i berełko miasta Lwowa, Czas 1866 Nr. 186.

22456. Strzeleckie Towarzystwo we Lwowie, kurek srebrny i insygnia, Spr. hist. szt. V.; Kurek strzelecki w Kościanie w W. Ks. Pozn., tamże VI.

22457. Pierścienie, Spr. hist. szt. IV.; Pierścień w skarbcu katedr. w Włocławku, tamże V.; Sygnet pieczętny z XIV. w. w Warszawie, tamże V.

22458. Tarcza złota Zygm. Aug., Spr. hist. szt. V.

Pieczęcie, zob. Sfragistyka (Nr. 290 305).

22459. Figury srebrne królów polskich w katedrze w Wilnie, Spr. hist. szt. V.; —

Popiersie agatowe królowej Bony w złoto oprawne, tamże IV.

22460. **Srebra** królewskie (z r. 1572–1575), Spr. hist. szt. VI; — Srebra po biskupie Gamracie, tamże III.; — Złota łyżka króla Augusta II. (w Dreźnie w Grünes Gewölbe), tamże IV.; — Kielich Zygm. III., tamże IV.

22461. **Lepszy L.**, O kubku srebrnym roboty krakowskiej z XVI. w., Spr. hist. szt. III. (por. rec.: Karbowiak A., Kwart. hist. 1888); — Tenże, O mało znanem naczyniu srebrnem roboty krakowskiej, tamże V.

22462. Sizow W. J., Sierjebrjanaja tualetnaja szkatułka polskoj korolewy Jekatieriny (?) Gonzaga, Archielog. izwiest. i zamietki 1893 t. I.

22463. Beyer K., Ozdoby srebrne z XI. wieku, Tyg. ill. 1866 XII.; — Ozdoby złote katedry św. Jana w Warszawie, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760.

22464. Wzory wygniatane na złotem tle lub ramach obrazów, Spr. hist. szt. IV.

22465. **Kopera F.**, Oprawa srebrna ewangieliarza księżnej Anastazyi, żony Bolesława Kędzierzawego, w Bibl. publ. w Petersburgu, Spr. hist. szt. VII., Odb. Krak. 1900.

22466. **Klejnoty.** Klejnot rzekomo znaleziony w ziemi w Płocku, Spr. hist. szt. IV.; — Albrechta ks. pruskiego klejnoty na wesele Zygm. Aug, tamże VI.; — Klejnoty Katarzyny Mantuańskiej, tamże.

22467. Jamiński Kl., Pchła złota, którą elektor bawarski przysłał córce Zygmunta I., Pszczółka krak. 1820 III.

22468. **Rastawiecki E.**, Rzeźby na kamieniu drogim, Bibl. warsz. 1848; — Grabowski A., Dawne zabytki str. 167; — Tenże, Ojczyste spominki I. str. 266 (wymienia rzeźbiarzy w twardym kamieniu); — Grzegorzewski J., Rzeźba w klejnotach i Konstanty Szmidt-Ciążyński, założyciel pierwszy daksylioteki w Polsce, Aten. 1884 II.; — Joffroi, wyrzynacz na drogich kamieniach w Warszawie, Spr. hist. szt. VI.

22469. **Sokołowski M.**, Nieznany dar królowej Jadwigi na Wawelu (naczynie z kryształu górskiego), Spr. hist. szt. V.

22470. Grosz Nicolaus dostarcza poculum cristallinum r. 1525, Spr. hist. szt. I.

22471. Danziger Trinkgeschirre im limburgischem Steingut aus dem XVI. Jahrh, Altpr. Mntschr. XV.

22472. **F. M. S.**, Dzieje zegarmistrzostwa w Warszawie do połowy XVIII. w., Tyg. ill. 1875 s. 2. XV.; — Berson M., Korespondencya w sprawie zegarmistrzostwa w Polsce, Prz. bibl. arch., Warsz. 1881 I.

22473. Zegarmistrzostwo polskie w Genewie, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

22474. Zegarmistrze wymienieni w Spr. hist. szt.: Cziessowski Martinus, horologiorum factor, w Krakowie r. 1573, V.; — Dobrosztański Paweł, zegarmistrz w XVII. w., V.; — Fol, zegarmistrz króla polsk. w Paryżu (1786), VI; — Giercke Jakób, zegarmistrz wileński (1660), VI.; — Froschel Jan, zegarmistrz norymb., VI.

22475. Zegary, Spr. hist. szt.: wieżowe w Bieczu, IV.; w Krzyżtoporze, V.; w Krakowie (ratuszowy), II., VI.; w Niepołomicach (zamkowy), I.; — Zegar stołowy z XVII. w. w Podhorcach, V.; — Zegary i pistolety od Komorowskiego w Dubnie (1616), VI.

22476. Podstawa pod zegar w farze w Warszawie, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760.

22477. Zegar po Janie III. w prywat. rękach w Łodzi, Wiek 1887 Nr. 161.

22478. **Lepszy L.**, Emajlerstwo krakowskie w XVI. i XVII. w., Spr. hist. szt. IV., Odb. Krak. 1889.

R: Sygma, Kwart. hist. 1889.

22479. Emalia (XI.–XIII. w.) w Kijowie, Spr. hist. szt. VI.; — Samuski Szymon z Narwy, uczeń P. Remy r. 1565, tamże IV.; — Emalia francuska, limuzyńska, kolońska i t. d. w Polsce, tamże; — Stein H., Un artiste français en Pologne au XVI. siècle (P. Remi), Paris 1893 (por.: Kopera F., Kwart. hist. 1897).

22480. Intarsya w Bieczu, Spr. hist. szt. IV.; — Inkrustacya, tamże IV., *zob.* Nr. 22288.

(d: Kowalstwo, ślusarstwo, odlewnictwo, płatnerstwo, ludwisarstwo i t. p.; wyroby metalowe; naczynia, świeczniki, dzwony; broń i zbroje).

Dzieła ogólne, zob. Nr. 21695, 21702, 21704.

22481. Martynowski F. K., Z dziejów ślusarstwa polskiego, Dodatek dla ślusarzy (Warsz.) 1883.

22482. **Cechy** mieczników i płatnerzy w Krakowie, Spr. hist. szt. IV.; — Cech mieczników we Lwowie, tamże IV.; — Cech rusznikarski, szyfterski i samostrzelniczy we Lwowie, tamże V; — Cech konwisarski w Przemyślu, tamże V.; — Kowale w Sączu w XVI. i XVII. w., tamże VI.; — Wyrób broni w Wilnie, tamże V.

22483. **Odlewnicy, puszkarze i ludwisarze** w Spr. hist. szt.: Baldner Oswald, odlewnik (1559–1562), IV.–VI.; — Behaim Hans,

ludwisarz, I., II.; — Georgius, pixidarius r. 1614 we Lwowie, V.; — Hanusz, cantrifusor et campanifusor r. 1522 we Lwowie, V.; — Herle Lenart, ludwisarz lwowski r. 1566, V.; — Hirt Lenart, ludwisarz we Lwowie, V.; — Claus, pixidarius regius XV. w. we Lwowie, V.; — Dilaczkowicz C. Mathias, odlewnik (?) (1574), VI.; — Frank Jerzy, ludwisarz lwowski XVII. w., V.; — Frankowicz, ludwisarz lwowski, V.; — Frankowicz Andrzej, ludwisarz lwowski r. 1645, V.; — Frankowicz Jan, ludwisarz lwowski XVII. w., V.; Frankowicz Kasper, ludwisarz lwowski r. 1639, V.; — Konrad, magister artis pixidarie r. 1535 we Lwowie, V.; — Kraft, rzeźbiarz odlewnik norymb, *zob.* Nr. 22067; — Kral Daniel, pixidarius r. 1595 we Lwowie, V.; — Krampholz Joannes, ludwisarz lwowski r. 1645, V.; — Labenwolf Pankracy, odlewnik norymb., II., VI.; — Leonardus, pixidarius r. 1549 we Lwowie, V.; — Lochner Konrad, płatnerz, II.; — Lctryng Jerzy, ludwisarz lwowski, V.; — Monald, mincarz, V.; — Nicol, fusor campanarum we Lwowie r. 1382, V.; — Serwacy, mistrz odlewacz, I.; — Stefanowicz Daniel, ludwisarz lwowski XVI. w., V.; — Stoss Michał, szmuklerz (w Norymberdze), II.; — Sworcz Hanusz, pixidarius r. 1537 we Lwowie, V.; — Tuczyński Jan, zwany Czocher, puszkarz lwowski r. 1629, V.; — Vischer Hans, odlewnik (1533, 1540), VI.; — Vischer Herman starszy, odlewnik, VI.; — Vischer Piotr, odlewacz, II., VI., *zob.* Nr. 22488; — Vischer Herman, odlewacz, II.; — Walenty, pixidarius we Lwowie r. 1426, V.; — Ziboui, ludwisarz lwowski, V.; — Zieliński Feliks, ludwisarz lwowski r. 1577, V.

22484. Ślusarze, kowale w Spr. hist. szt: Boruch, żyd, mosiężnik w Pohrebyszczach (1690), VI.; Caspar, serifex r. 1524, I; Łukasz, ślusarz krak. (1674), VI.; Paweł, laik bernard., kowal czy ślusarz we Lwowie (1647), VI.; — Nożownicy, IV.

Sprzęty, naczynia, broń i t. p. wykopane, zob. Archeologia, Nr. 11400 11444.

22485. Miecznikowski A., Przewodnik dla giserów, Warsz. 1864; — A. G., Dawne wyroby metalowe, Tyg. ill. 1883.

22486. Einige alte Eisenarbeiten in Krakau, Mitth. Centr. Comm., Wien 1857 II.

22487. **Zabytki odlewnictwa**, *zob.* Nr. 22089 (rzeźby, drzwi, kraty); Dzwony, *zob.* Nr. 22504.

22488. Bergau R., Bronzewerke aus der Peter Vischer'schen Giesshütte zu Nürnberg in Posen und Gnesen, Ztschr. d hist. Ges. f. d. Prov. Posen 1886.

R: Sigma, Kwart. hist. 1887.

22489. **Zabytki ślusarstwa**, *zob.* Nr. 22089 (drzwi, kraty), por.: Spr. hist. szt. t. IV.: Binarowa (okucie drzwi, zamek), Krościenko (okucie drzwi), Libusza (okucie drzwi got.); t. V.: Kraków (krata renes. w k. św. Barbary, balustrada w k. P. Maryi), Niepołomice (krata), Przeworsk (kołatka żelazna gotycka), Tarnów (antaba gotycka); t. VI.: Jędrzejów (drzwi z XVIII. w.), Kałuszyn (gotyckie), Kraków i Mogiła (z XVIII. w.), Radom (późno got.), Zwoleń (gotyckie), kołatka w Mogile.

22490. Dawne okucia, Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; Wyroby żelazne z Człochowa w Prusach zachodnich (1744), Spr. hist. szt. VI.

22491. **Zabytki kotlarstwa**, *zob.* Nr. 22089 (chrzcielnice), por.: Spr. hist. szt: Kraków (nakrycie kaplicy Zygmuntowskiej), I.; Niepołomice (kociołek), V.; Przeworsk (kociołek i miedniczka), V.; Sącz stary (sygnatura), IV.; Siewierz (miednica gotycka), IV.; Tum pod Łęczycą (nakrywa do chrzcielnicy), I.

22492. Dach ołowiany katedry krakowskiej, Spr. hist. szt. V.

22493. Kadzielnica, Spr. hist. szt. IV.; Kropielnice w Sączu nowym i w Sądeczyźnie w ogóle, tamże IV.; Kropielnica w Starym Sączu (rysunek), Tyg. ill. 1867 XVI.; Kociołek miedziany w Niepołomicach, Spr. hist. szt. V.; Miednice kościelne we Lwowie (katedra ormiańska) i w Siewierzu, tamże IV.; Puszki na komunikanty we Lwowie i w Opocznie, tamże IV.

22494. **Chmiel A.**, Dawne wyroby nożowników krakowskich i znaki na nich, Rocz. krak. 1899 II.; — Noże kuchenne, Spr. hist. szt. IV.

R: Rubczyński W., Prz. pol. 1897 I.; Lepszy L., Prz. powsz. 1899 II.

22495. **Sokołowski M.**, Misa brązowa z epoki romańskiej, znaleziona w Dąbrowie koło Wielunia, Spr. hist. szt. IV., Odb. Krak. 1898.

22496. Misy w Sobótce pod Wrocławiem, Spr. hist. szt. VI.

22497. Jentsch H., Gravirte Bronzeschale aus dem mittelalterlichen Baugrunde zu Guben, Niederlausitzl. Mitth. 1899.

22498. Naczynie (cyfus) królowej Jadwigi w skarbcu krak. katedry, Spr. hist. szt. V.; Naczynie w Dreźnie, tamże.

22499. **Rastawiecki E.**, Spominki historyczno-artystyczne II., Półmiski i talerze cynowe z herbami i cyframi z w. XVII. odkopane w Peresołowicach, w powiecie hrubieszowskim, wiadomość o dawnych naczyniach stołowych, Bibl. warsz. 1859 I.

22500. Dzbany cynowe krakowskie, Spr. hist. szt. V., VI.

22501. Glogier Z., Nalewka St. Czarnieckiego, Kłosy 1879 XXVIII.

22502. **Krzyże.** Krucyfiks starożytny w kościele w Libuszy koło Biecza, Spr. hist.

szt. IV.; — Rawicz K., Cudowny krzyż trybunalski w katedrze lubelskiej, Prz. powsz. 1894 IV. (por. rec.: Lepszy L., Kwart. hist. 1897); — St. Ad., Cudowny krzyż bramy wrocławskiej w Poznaniu, Goniec wielkop. 1897 Nr. 29; — Krzyż Zygmuntowski w farze w Warszawie, Marconi, Album, *zob.* Nr. 21760.

22503. **Świeczniki** w Spr. hist. szt.: Biecz i Binarowa, IV.; — Laszki murowane, pająk wenecki, V.; — Przeworsk, lampa rococo, V.; — Rudawa, pająk z XVII. w., VI.

22504. **Dzwony**, *zob.* Nr. 21702; — Siemieński L., Dzwon Zygmuntowski i dzwony, Dzieła, Warsz. 1881 I.; — Wielki dzwon Zygmunta I, Przyj. ludu, Leszno 1841 VIII.; Jenike L., Tyg. ill. 1860 I.; Spr. hist. szt. I., II.; — Siarkowski W., Dzwony w gubernii kieleckiej, rzecz archeologiczna, Warsz. 1878 (por. rec.: W., Bibl. warsz. 1878 II.); — Antoniewicz Bołoz Wł., Krośnieńskie dzwony, z podań miasta, Krosno 1898; — Kleinwächter H., Die Glockeninschriften in d. Pr. Posen, Ztschr. d. Ges. f. Posen 1900; — Dzwony, Spr. hist szt.: w Chyrowie, V.; we Lwowie, V.; w Łanach wielkich, V.; w Ostrogu na Wołyniu, III.; w Sączu starym, IV.; w Sandomierzu (kośc. św. Jakóba), II.; Odlewnia dzwonów w Urzeczu Radziwiłłowskim, VI; — Ch. S. X., Dzwony w kościele katedr. wrocławskim, Prz. katol. 1892 Nr. 42; — Dzwony w Zubrzy, Spr. hist. szt. V.

22505. Stupnicki J., Historische Notiz über eine alte bei d. Lemberger griech. kat. Domkirche befindliche Glocke, Mitth. Centr. Comm., Wien 1866 XI., *zob. Sztuka ruska.*

22506. **Specht F. A.**, Gesch. der Waffen, Leipzig 1878 t. 3.

22507. **Demmin A.**, Die Kriegswaffen in ihrer hist. Entwicklung von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart, Leipzig 1893.

22508. **Kossak J.**, Dawne ubiory i uzbrojenia, *zob.* Nr. 18615.

Ubiory i uzbrojenia polskie, zob. Nr. 18606—18641.

22509. **Zbrojownie** (zbiory), *zob.* Nr. 21721 do 21725; — Stare zbroje, Gaz. lw. 1874 Nr. 222; — Zbrojownia w Dubnie, Spr. hist. szt. VI.; — Martynowski Fr., Broń sieczna w zakł. Ossolińskich we Lwowie, Prz. lw. 1874 VII.; — Tenże, Zbrojownia zakładu im. Ossolińskich, Szkice spół. i lit., Krak. 1875, *zob.* Nr. 66; — Zbiory Wł. Łozińskiego, *zob.* Nr. 21721; — Ehrenthal D., Fürstl. Radziwill'sche Rüstkammer zu Nieśwież, Ztschr. f. hist. Waffenkunde 1900 II.; Spr. hist. szt. VI.; — Zbrojownia w Rogalinie, Przyj. ludu, Leszno 1840 VII.; — Broń w Tarnowie w ratuszu, Spr. hist. szt. V., *zob. Miejscowości.*

22510. Zbiory drezdeńskie, Spr. hist. szt. V.; wiedeńskie, tamże.

22511. **Łepkowski J.**, Broń sieczna w ogóle i w Polsce uważana archeologicznie, *zob.* Nr. 11445.

22512. Zbroja na pieczęciach XII.—XIV. w., na medalach XVI. w. i na pomnikach, Spr. hist. szt. VI. (por.: Indeks).

22513. **Szczerbiec.** Kraszewski K. i Smolikowski S., W sprawie Szczerbca Bolesławowego (z tablicami), Bibl. warsz. 1879 I., Odb. Warsz. 1879; — Korespondencya Świeżawskiego E. o szczerbcu Bolesława Chrobrego, tamże 1878 IV.; — Tenże, Jeszcze o szczerbcu, Wędrowiec 1880, *zob.* Nr. 6210; — Pług, Szczerbiec, Kłosy 1879; — Łepkowski J., Szczerbiec (z Czasu), Krak. 1881; Kurj. pozn. 1881 23. paźdz.; Gaz. lw. 1881 Nr. 255; Kraj 1883 Nr. 13; — Sadowski J. N., Miecz koronacyjny polski, Szczerbcem zwany, Rozpr. wydz. hist.-filoz. Akad. XXX., Odb. Krak. 1892 (por. rec: Kraj 1893 Nr. 10; Świat 1893 Nr. 10; Kopera F., Kwart. hist. 1898); — X. Wacław Kapucyn, Kraków w r. 1794, Krak. 1894; — Miecz koronacyjny w Nieświeżu, Spr. hist szt. VI. str. LXVIII.; — Eliasz Radzikowski W., Szczerbiec, miecz Bolesławowski, Krak. 1898 (por. rec.: M. W., Tydzień 1899 Nr. 1); — Bryl J., Szczerbiec w świetle ostatnich badań, Prz. powsz. 1899 II.

Zob. Hist polit.

22514. Przezdziecki A., O włóczni św. Maurycego w skarbcu krakowskim, Bibl. warsz. 1861, Odb. Warsz. 1861.

22515. **Miecze** w ogóle, Spr. hist. szt. IV., VI. (na pieczęciach XII.—XIV. w. i na obrazach XVI. w.); w Bieczu, Krakowie i Sączu nowym, tamże IV.; w Tarnowie, tamże V.; — Miecze koronacyjne Augusta II., tamże V.

22516. Jabczyński X., Wiadomość hist. o mieczu w archikatedrze poznańskiej, którym św. Piotr miał uciąć ucho Malchusowi, R. tow. przyj. nauk pozn. 1860.

22517 O szablach polskich, Kur. warsz. 1829 Nr. 247; — Wójcicki K. Wł., Szable St. Batorego i Stan. Lubomirskiego, Tyg. ill. 1860 I.; — Szable (1579), Spr. hist. szt. VI.; — Łoziński Wł., Die Báthory-Gruppe, *zob.* Nr. 21721; — Szabla Żółkiewskiego, Spr. hist. szt. VI.; — Dolleczek A., Szable Jana Sobieskiego, Kłosy 1881 XXXII.; — Szabla Sobieskiego w muz. peszteńskiem z daru hr. Ter. Erdödy-Raczyńskiej, Wiek 1880 Nr. 177; — O szabli Sobieskiego w Petersburgu, X. Y., Czas 1883 Nr. 159; Chłopicki E., Kłosy 1883; Wiek 1883 Nr. 159

222; Kraj 1883 Nr. 36; — Szabla Sobieskiego w zbiorach ks. Adama Sapiehy, Kraj 1883 Nr. 36; — Szabla Sobieskiego w Grünes Gewölbe w Dreźnie, Spr. hist. szt. IV.

22518. **Zbroje.** Szyszak Jagiełły w Czerwińsku, Spr. hist. szt. IV.; — Tarcze w ogóle, tamże III.; — Tarcza złota Zygm. Augusta, tamże IV.; — Pancerz królewski, tamże VI.

22519. Kirys z herbami w muzeum artyleryi w Paryżu, Spr. hist. szt. V.

22520. Beyer K. i Jenike L., Zbroja Sobieskiego i chorągiew Mahometa, Tyg. ill. 1860 I.

22521. Damascenka. Kłosy XVIII.; — Damaskinowanie, Spr. hist. szt. IV.

22522. Czekan i laski, Kłosy XVIII.

22523. **Działa.** Beyer K., Działa polskie z XVIII. w., Tyg. ill. 1860 II., *zob.* Nr. 18094; — Działa zamkowe w Dubnie, Spr. hist. szt. VI.; — Działa we Lwowie, tamże V.; — Armaty polskie w Nieświeżu, tamże t. VI.

22524. **Broń palna,** Tyg. ill. 1896 I.; — Strzelby, rusznice, muszkiety, janczarki opisane w katal. zbiorów, *zob.* Nr. 22509; — Boeheim W., Über einige Jagdwaffen und Jagdgeräthe, Jahrbuch d. kunsthist. Samml. d. Kaiserhauses, Wien t. IV. (str. 66: o polskich strzelbach), por.: Spr. hist. szt. V.

22525. **Trofea wojenne** z pod Orszy z r. 1514 (spis z r. 1714), Spr. hist. szt. VI.; — Tyszkiewicz E., Karola X. Gustawa, króla szwedzk., trofea i sprzęty stołu, zdobyte przez Stefana Czarnieckiego w r. 1656, Wilno 1856 (por. rec.: Wójcicki K. Wł., Bibl. warsz. 1856 IV.); — Kluczycki Fr., Pierwsza wiadomość z pod Wiednia i strzemię wezyra (z Czasu), Krak. 1880; — Strzemię Kara Mustafa, Prz. bibl. arch. 1881 II.; Kłosy 1883; — Łepkowski, Buńczuki, Czas 1850 Nr. 209; — Buńczuki przy grobie św. Stanisława, Spr. hist. szt. III.; — Armata zdobyta przez legion 3. polski na Prusakach 1807 r. w Wiedniu, Wiek 1879 Nr. 82.

22526. Sokołowski M., Pasy metalowe, tak zwane lwowskie albo przeworskie, Spr. hist. szt. VI.

R: Kopera F., Kwart. hist. 1897; Rubczyński W., Prz. pol. 1897 I.; Lepszy L., Prz. powsz. 1899 II.

22527. Bag. W., Dawne guziki polskie, Wiad. num. arch. 1890, Odb. Krak. 1899.

22528. Pochodzenie i opisanie rzędu staroświeckiego, Kłosy 1882.

(e: Keramika, majolika, porcelana; wyroby ze szkła i malowanie na szkle).

22529. **Demmin A.,** Encyclopédie céramique monogrammatique, Paris 1873; — Graesse T., Guide de l'amateur de porcelaines et de poteries, Dresde 1873 i 1875.

22530. **Jaennicke Fr.,** Grundriss der Keramik, eine hist. Darstellung, Stuttgart 1879.

Dzieła ogólne, zob. Nr. 21517, 21707.

Przedhistoryczne wyroby, zob. Nr. 11400 do 11444.

22531. Gołębiowski L., O ceramice krajowej, Bibl. warsz. 1877 III., Odb. Warsz. 1877; — Antoni J., O ceramice krajowej, Świat 1894; — Cercha St., Ceramika ludu polskiego, Wędrowiec 1899 Nr. 16 i n.

22532. Koziarz St. ks., Cech garncarski w Sokołowie koło Rzeszowa, Lwów 1899; — Bontaniego zakład ceramiczny w Siewierzu, Spr. hist. szt. VI.

22533. Kubek gliniany z XVII. w. w Postanach, gub. wileńska, Spr. hist. szt. V.

22534. PHRZ, zdun monogramista (XVIII. w.) w Grodnie, Spr. hist. szt. VI.

22535. **Piekosiński Fr.,** Dawne ślady wyrobu majolik w Krakowie, Spr. hist. szt. III., Odb. Krak. 1884; — Awecuda Klemens, mistrz majolik, tamże III.; — Tenduzzi Michał, mistrz majolik, tamże; — Proces Antoniego de Stesi przeciw Michałowi Tenduzzemu w sprawie wyrobu majolik w Krakowie z r. 1584, tamże; — Proces Klemensa Awecudy przeciw Antoniemu de Stesi w sprawie wyrobu majolik, tamże.

22536. Fabryka majolik w Warszawie, Spr. hist. szt. V. str. CXXXIII.; — Katalog wyrobów artystycznych majolikowych z fabryki ks. M. Radziwiłła w Nieborowie (?), b. r.

22537. Piec majolikowy w zamku w Mosażu w Wileńskiem (1791, Spr. hist. szt. VI.; — Piec w pałacu w Stamirowicach (1725), tamże t. VI.

22538. **Kafle,** Spr. hist. szt.: w Grodnie, kafel (XVIII. w.), VI.; — w Bielanach pod Warszawą, kafel z orłem od Kamedułów (z XVIII. w.), VI.; — Piec kaflowy w Głębowicach, V.; — w Krakowie, IV.; kafle XIV.—XVI. wieku w gab. archeol., VI.; — w Lubinie, Niepołomicach i Wołku (XV. w.), III.; — Osada kafelników pieców saskich w Niewołożu na Litwie (1775), VI.; — w Worońcu na Bukowinie, kafelki niebieskie i czerwone, V.

22539. Falkiewicz L., Wielki piec w Inowłodzu, Tyg. ill. 1869 s. 2. IV.

22540. **Fabryka porcelany** w Korcu, Spr. hist. szt. IV.; — Kontrakt, mocą którego ks.

Józef Czartoryski, stolnik litewski, kierownictwo powstającej fabryki porcelany w Korcu powierza Franciszkowi Mezerowi w r. 1783, tamże.

22541. Epstein J., Eine Rechnung der Meissner Fabrik vom Jahre 1762, Schlesiens Vorzeit in Bild u. Schrift 1897 VII.

22542. **Lobmeyer L.**, Die Glasindustrie, ihre Geschichte, Stuttgart 1874.

22543. **Kolb H.**, Glasmalereien des Mittelalters und der Renaissance, Stuttgart 1868.

22544. **Czihak E.**, Die Hedwigsgläser, Ztschr. f. christl. Kunst 1890; — Tenże, Schlesische Gläser, eine Studie über schlesische Glasindustrie, Breslau 1891.

R: Zy. Kwart. hist. 1891; Lepszy L., tamże 1893.

22545. **Jelski Al.**, Wiadomość historyczna o fabryce szkieł i zwierciadeł ozdobnych w Urzeczu Radziwiłłowskiem na Litwie, Spr. hist. szt. VI., Odb. Krak. 1899 (tamże wzmianka o fabryce szkieł w Czechach pod Garwolinem i w Skolem, wymienieni majstrowie i rysownicy fabryki szkieł w Urzeczu).

R: Lepszy L., Prz. powsz. 1900 IV.

22546. Szklana huta pod Wilnem, Spr. hist. szt. VI.

22547. Hirschvogel Veit, szklarz, Spr. hist. szt. II.; Szymon, szklarz i snycerz w Sandom. (1610), tamże VI.

Por.: Kułaczkowski, Wiadomości o dawnych fabrykach w Polsce, *zob.* Nr. 18070 (fabryki szkieł, porcelany i t. d.); Korzon T., *zob.* Nr. 18438.

(f: Stolarstwo artystyczne; zabytki stolarstwa i tokarstwa).

22548. **Stolarze**, Spr. hist szt.: Bartłomiej z Sącza, stolarz (1486), VI; — Grabiański Ludwik, *zob.* Nr. 22063; — Hilarion, stolarz franciszk. w Poznaniu (1641), VI.; — Józef z Sochaczewa, stolarz krak. (1534), VI.; — Kuncz Jan, stolarz nadworny w Krakowie (1574), VI.; — Matyasz Niemiec, *zob.* Nr. 22063; — Nieśniowski Jakób, *zob.* Nr. 22063; — Schokholcz Kasper, Dominikanin, stolarz w Merseburgu (?) (1446), VI.; — Schuman Urban, Dominikanin, stolarz w Neuröbel (1519), VI.; — Szwarc Jerzy, stolarz król. (XVI. w.), V., VI.; — Taurbach Sebastyan, stolarz (Kunsttischler) Zygmuntów Jagiellonów, V.; — Stolarstwo w Sandomierzu, VI.; — Przywilej króla Walezego dla stolarza (1574), VI.

Meble w ogólności, zob. Nr. 21708.

22549. **Tomkiewicz St.**, Gothische Holzgegenstände der kirchlichen Kunstindustrie in West-Galizien, Mitth. Centr. Comm, Wien 1893 XIX.

22550. **Neumann W.**, Werke der mittelalterlichen Holzplastik und Malerei in Livland und Estland, Lubeka 1892.

R: Manteuffel G., Kwart. hist. 1893.

22551. **Schultz J. C.**, Über alterthümliche Gegenstände der bildenden Kunst in Danzig, Danzig 1841.

22552. Krzesło Kazimierza Wielkiego, Kłosy XVI.; — Krzesło-klęcznik Kaspra Karlińskiego, tamże XVII.

22553. **Zabytki stolarstwa**, *zob.* Nr. 22089 (rzeźby, stalle, odrzwia, drzwi); — Szkatułki starożytne średniowieczne w Polsce, Spr. hist. szt. III; w Gostyniu nowym, Hebdowie, Kościelcu pod Inowrocławiem, tamże IV.; — Skrzynie kościelne, tamże III.; w Krościenku pod Krosnem, tamże IV; — Skrzynia z Kobierzyna z naczyniem w Dubnie (1616?), tamże VI.; — Konfesyonały w Binarowej i Libuszy, tamże IV; w Tumie pod Łęczycą, tamże I.; — Szafy kościelne w Bieczu, gotyckie, tamże IV.; — Anioły, antependyum malowane, świeczniki z drzewa w Wilczyskach pod Grybowem, tamże IV.

22554. Rzeźbiarskie prace dla Pożajścia (1675–1690), Spr. hist. szt. VI.

22555. Sulimierski F., Szkatułka roboty Heweliusza, Tyg. ill. 1870 s. 2. V.; — Szkatułka roboty kieleckiej (1702), Spr. hist. szt. t. VI.

22556. Jenike L., Puszka (?) na pamiątkę narodzenia Bolesława Krzywoustego, Tyg. ill. 1860 II.

22557. Ramy obrazów, wzory wygnistane, Spr. hist. szt. IV.

Zegary szafkowe, zob. Zegary (Nr. 22472).

(g: Introligatorstwo. — Opłatki).

22558. **Adam Paul**, Der Bucheinband, seine Technik und seine Geschichte, Leipzig 1890.

22559. **Brunet G.**, La reliure ancienne et mederne, Paris 1884; — Bouchot, Le livre, l'illustration, la reliure, étude historique,

Paris (Bibliothèque de l'enseignement des beaux-arts).

22560. **Lepszy L.**, Pergaminiści i papiernicy krakowscy w ubiegłych wiekach i ich wyroby, Rocz. krak. 1900 IV.

22561. Johannes, introligator, Spr. hist. szt. IV; — Oprawa książek w inwentarzu Dubieńskim (1616), tamże VI.; Dominikanów krak., tamże; Oprawa srebrna, *zob.* Nr. 22465.

22562. Mycielski J. Dawne opłatki polskie, Spr. hist. szt. VI. str. LXXXV. do LXXXVII.

H. Sztuka ruska.

(a: Sztuka bizantyńsko-ruska w ogólności; sztuka ruska w Polsce; zbiory i zjazdy).

Bibliografie, zob. Nr. 21564, 21568.

22563. **Bayet C.**, L'art Byzantin, Paris 1883 (toż po ros.: Baje, Bizantyjskoje iskusstwo, Petersb. 1888); — Brockhaus A., Die Kunst in den Athos-Klöstern, Leipzig 1891, *zob. Malarstwo ruskie.*

22564. **Strzygowski J.**, Die byzantinische Kunst, Byzantische Ztschr. 1892.

22565. Strzygowski J. i Forchheimer P., Bizantinische Denkmäler, Wien 1891 do 1893 t. 2, *zob.* Nr. 21643.

Kondakow N., L'art Byzantin, zob. Nr. 21627.

22566. Belajew D. T., Byzantina, oczerki, materiały i zamietki po byzantijskim drewnostiam, Petersb. 1891.

22567. Sokołowski M., Bizantyńska i ruska średniowieczna kultura, *zob.* Nr. 21839.

22568. Riedin E. K., Busłajew T. I., obzor trudow jewo po istorii iskusstwa, Sborn. charkowsk. istor. filoł. obszcz. 1899.

22569. **Nowickij A. P.**, Istorija russkawo iskustwa, por.: M. H-a, Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXX.

Stasów Wł, Ornament, zob. Nr. 21659.

22570. Łukycz W., Ukraińskij ornament, Zorja, Lwów 1881 Nr. 1—3.

22571. **Drewnosti** rossijskawo gosudarstwa, Moskwa 1849—1853 (Dodatek w r. 1865); — Drewnosti, izd. mosk. archeol. obszczestwa, Moskwa od r. 1865, *zob.* Nr. 14734; — Russkija drewnosty w pamiatnikach iskusstwa, izdawajenija grafom I. Tołstym i N. Kondakowym, Petersb. od r. 1889 (por. rec.: Szczerbin W., Kij. Star. 1897 II.; Charuzin N., Věst. slov. star. 1899).

Sztuka ruska, zob. Nr. 14725—14743.

Siemionow P. P., Żiwopisnaja Rossija, zob. Nr. 10426.

22572. **Sobko N. B.**, Russisches Künstlerlexicon, Petersb., *zob.* Nr. 21640.

22573. Zamietki po iskusstwu, Kij. Star. 1897 II.

22574. Łuszczkiewicz Wł, Sokołowski M., Łoziński Wł., Bildende Kunst w dziele: D. österr.-ung. Monarchie in Wort u. Bild, Galizien, Wien 1898.

Historya sztuki ruskiej na obszarze Polski, zob. Nr. 21742 21769.

Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki, zob. Nr. 21714; Teka koła konserwatorów Galicyi wschodniej, zob. Nr. 21715.

22575. Czołowski A., Ruś Czerwona, pomniki sztuki, *zob.* Nr. 21839.

Zob. Nr. 21840—21860.

22576. **Ułgowskij J.**, Pamiatniki ruskoj staryny w zapadnich guberniach, por.: Kraj 1886 Nr. 17.

22577. **Batiuszkow P. N.**, Chołmskaja Ruś w pamjatnikach ruskoj staryny, *zob.* Nr. 21824.

R: Łewyckij J. E., Myr, Lwów 1855 Nr 63.

22578. **Sementowskij A. M.**, Biełoruskija drewnosti, *zob.* Nr. 11309.

22579. **Zbiory**, *zob.* Nr. 21721—21725; — Muzeum Stauropigii we Lwowie, *zob.* Nr. 72; Szaraniewicz J., Muzeum Instytutu Staropigijskiego we Lwowie, Teka grona konser. Gal. wsch. I.; Wremennyk Stawropihijskoho Instytuta na rok 1888; Kataloh predmetow, *zob.* Nr. 14658; — M., Muzej Instytuta „Narodnyj dom" wo Lwowi, Wistnyk „Narodnoho doma" 1888 Nr. 70; — Chomskij muzej, *zob.* Nr. 14737; — A. Ł., K'istorji buduszczawo kijewskawo muzea, Kij. Star. 1893, *zob.* Nr. 14411; Leopardowskaja kollekcija w kijewskom cerkowno-archieologiczeskom muzei, tamże 1894 II.; A. Ł., Projekt kij. muzieja drewnostiej i iskust,

tamże 1898 II.; Bieliaszewskij N., Cerkownoarchieologiczeskij muzej pri kijewskoj duchownoj akad., tamże 1898 IV.; — Katalog ukraińskich drewnostiej kollekcii W. W. Tarnowskawo, por.: N., tamże 1899 II.

22580. **Wystawy**, *zob.* Nr. 21728; — Tretij archeołohyczeskij zjizd w Kijewi, Słowo, Lwów 1874 Nr. 98–106; — Łukycz W., Wystawa ukraińskich starożytnostej w Peterburzi, Zorja, Lwów 1881 Nr. 2; — Wystawa archeologiczna polsko-ruska we Lwowie, Lwów 1885, *zob.* Nr. 21728; — Ka, Deszczo pro zjizd i wystawci archeołohycznu u Lwowi, Zorja, Lwów 1885 Nr. 19–21; — Wystawa archeołohyczna ustrojewa u Lwowi w 1885 r., Diło, Lwów 1886 Nr. 128, 129; — B. Ł-ej S., Zjizd i wystawa archeołohyczna u Lwowi, tamże 1885 Nr. 83, 84; — J. J., Archeołohyczeskoja wystawka wo Lwowi, Słowo, Lwów 1885 Nr. 96; — H. Ł., Cerkowni drewnosty na bukowyńskij wystawci, Myr, Lwów 1886 Nr. 111; — Szaraniewicz I., Katałog archeołogiczesko-bibłyograficzeskoji wystawky Stawr. Inst, 1888, Lwów 1888; — Tenże, Otczet iz archeołogiczeskobibliograficzeskoj wystawky (z fotogr.), Lwów 1889; Tenże, Czerw. Ruś 1888 Nr. 52; — Hankiewicz Kł., Archeologiczno-bibliograficzna wystawka Stawr. Inst. (Odb. z „Duszpastyrja"), Lwów 1888; — Wachnianin A., Archeołohyczna wystawa, Diło 1888 Nr. 242, 244, 246–251, 253 (por.: Czerwonaja Ruś 1888 Nr. 113, 132, 144–146, 148–151; K., Wistnyk „Narodnoho Doma" 1888 Nr. 73; Diło 1888 Nr. 216; Monczałowskij O. A., Besida, Lwów 1888 Nr. 19); — Rusinska vystava ve Lvove, Narodni Listy, Praha 1888 Nr. 355.

22581. **Zjazdy**, *zob.* Nr. 11165 i 21738; — F(ranko) I., Zjizd archeołohycznyj w Odessi, Zorja, Lwów 1884 Nr. 18; — Zjizd archeołohow i archeołohyczeskaja wystawka wo Lwowi, Słowo, Lwów 1885 Nr. 95; — Zjazd archeologiczny w Kijowie w r. 1899, Aten. 1900; Zap. Tow. Szewcz. 1900.

Konserwacya zabytków, zob. Nr. 21739 i 21740.

(b: Architektura; cerkwie i monastery; grody i zamki).

22582. **Ghennady G.**, Spisok architekturnych soczynienij, Petersb. 1873.

Zob. Nr. 21567, 21583, 21591, 21593.

Architektura w ogólności, zob. Nr. 21647 do 21664.

Źródła bizantyńskiej sztuki, zob. Nr. 21643.

22583. **Texier Ch. and Pullan Ph.**, Byzantine architecture illustr., London 1864; — Holtzinger H., D. Byzant. Baukunst, *zob.* Nr. 21665.

22584. Miller O. J., Cerkow i wizantijstwo, *zob.* Nr. 14111; Ternowskij F., Sobranije cerkownych drewnostij na Afonie, *zob.* Nr. 14538.

22585. W. Ł., Wiadomość o zabytku architektury byzantyńskiej w klasztorze Jędrzejowskim, Czas 1856 Nr. 156.

22586. **Pawlinow A. M.**, Istorija russkoj architiektury, Moskwa 1894.

R: Hruszewskij, Zap. Tow. Szewcz. 1897 XX.

22587. Richter F., Pomniki staroruskiego budownictwa (po ross.), Moskwa 1851–1856.

22588. **Susłow W.**, Monuments de l'ancienne architecture russe, ed. de l'Acad. imp. des beaux-arts, Petersb. od r. 1895 (tekst rossyjski); — Tenże, Szkice z hist. staroruskiego budownictwa (po ross.), Petersb. 1889.

22589. **Stasow W. W.**, Dzieła (po ross.), Petersb. 1894 t. 3.

22590. **Srezniewskij i Solncew**, Kij. Sofijskij sobor (część dzieła: Archeologie de l'emp. de Russie), Petersb. 1871, 1887, *zob.* Nr. 22604 (Kijów).

22591. **Susłow W.**, Materijały hist. dla nowogrodzko-pskowskoj architiektury, Petersb. 1888; — Nikolskij A., Opisanije siemi nowgorodskich soborow po spisku XVI. wieka, Wiest. archeol. istor. 1898.

22592. Sołowiew P., Nowogrodskij Sofijskij sobor, Petersb. 1858, *zob.* Nr. 22604 (Nowogród).

Cerkiew ruska, zob. Nr. 14011–14807 (zwłaszcza 14725–14742).

Architektura w Polsce, zob. Nr. 21978 do 22051.

22593. **Łuszczkiewicz Wł.**, Die Architektur, w dziele: D. österr.-ung. Monarchie in Wort u. Bild, Galizien, Wien 1898; — Tenże, Ruiny cerkwi w zamku Ostrogskim, *zob.* Nr. 22045.

22594. **Cerkwie**, Spr. hist. szt.: plan ich, II. str. 13, 14, III. str. 78, 79; zachodnioruskie, IV. str. IX.; drewniane w ogóle, V. str. XCVII., CXXXIII.; gotyckie, V. str. LXXX.

22595. Biłous T., Cerkwy ruskija w Hałycii i na Bukowyni w sprawnenii s chramami i zdanijami u innych preimuszczestwenno u drewnych narodow, Kołomyja 1877.

22596. Dzieduszycki W., Die Baukunst in der altruth. Kunst, Mitth. Centr. Comm., Wien 1888 XIV. (por. rec.: Sigma, Kwart. hist. 1889); — Tenże, Budowle drewniane na Rusi, *zob.* Nr. 22018.

22597. **Sokołowski M.**, Sztuka cerkiewna na Rusi i na Bukowinie, Kwart. hist. 1889.

22598. v. Wolfskron A. L., Ueber einige Holzkirchen in Mähren, Schlesien und Galizien; — Myskowsky V., Holzkirchen in den Karpathen, *zob.* Nr. 22019; — Romstorfer, Typus der Kloster-Kirche in der Bukowina, Mitth. Centr. Comm., Wien 1890 XVI.; — Tenże, Die Kirchenbauten in Bukowina, *zob.* Nr. 22037.

22599. Oreł Tatrański, Poświaszczenije cerkwy na Spyżu, Wistnyk, Wiedeń 1851 Nr. 86, 87.

22600. **Teodorowycz N.**, Istoriko-statisticzeskoje opisanije cerkwiej i prichodow Wołyńskoj jeparchii, t. I.—IV. (por.: Przew. nauk. lit. 1896 i Ju. C., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXX.).

22601. Siendulskij A., Matieriały dla istoriko-statisticz. opisanija prawosł. cerkwiej Wołyńskoj jeparchii. Wołyńsk. jep. wied 1869.

22602. Ist.-stat. opisanije prichodow i cerkwiej Bracławskawo ujezda Podolskoj jeparchii, Podolsk. jep. wied. 1875; — Rubiczowskij N., Matieriały dla istorii prawosławnych cerkwiej w Mińskoj jep. (M. Kleck), Minsk. jep. wied. 1876.

22603. Hołowackij J. T., Monastyry juhozapadnoj Rossii woobszcze i Krechowskij monastyr, Petersb. 1885, *zob.* Nr. 22604; — Kluczewskij W., Nowyja izsliedowanija po istorii monastyriej, *zob.* Nr. 14553; — Moszkow W. A., Skity i ich sopliemienniki Trakijcy, por.: M. H., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXX.

Pamiatnaje kniżki, zob. Nr. 982–1013.

Dyecezye, eparchie i monastery, zob. Nr. 14405–14623.

22604. **Cerkwie i monastery** (alfabetycznie podług miejscowości): Andreoviensis monasterium, por. E. 1772: Rosa; — Cerkow w gorodie Augustowie św. Apost. Pietra i Pawła, Pam. kn. Suwałkskoj gub. 1885; — Zamietka o cerkwi Baczmanowskoj (w Zasławskom uj.), Wołynsk. jep. wied. 1867; Teodorowicz N., tamże 1872; Żołtowskij J., tamże 1873; — Berestow, *zob.* Kijów; — Bereznickaja cerkow w Słonimskom uj., Wsiemir. Illustr. 1871; — Berszadskij mon., *zob.* Nr. 14585; — Bielostockij mon., *zob.* Nr. 14585; — Zwierjew D. A., Osw. cerkwi w Biuciszkach, Litowsk. jep. wied. 1875; — Bogusławskij mon., *zob.* Nr. 14585; — Krałyckij A., Monastyr w Boroniawi, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1872; — N. R., Osw. cerkwi w siole Błony, Igumienskawo uj., Minsk. jep. wied. 1873; — Cerkiew Boromelska, por. E. 1786: Podhorodyński; — Braiłów (mon.), *zob.* Nr. 14585; — G. K., Istor. rozpyś o cerkwach w Buczaczu, Pokutianyn, misiacosł., Kołomyja 1868; Monastyr i szkoły w Buczaczi, Wiedeń 1865; Rozwałyny monastyrja, Hołos narodnyj, Kołomyja 1868 Nr. 5, *zob.* Nr. 14585; — Krałyckij A., Monastyr na hori Bukowskoj, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1872; — Tenże, Monastyr Byksadskij, tamże 1872; — Byteń, *zob.* Nr. 14585; — Bytińsk, *zob.* Nr. 14585; — Charków (mon.), *zob.* Nr. 14586; — Chełm (mon.), *zob.* Nr. 14586; — Chełm koło Halicza, Cerkiew z fund. Daniła Halickiego, Spr. hist. szt. VI.; — Bohdan, Cerkow Chliwecka, Otecz. Sborn., Wiedeń 1852 Nr. 26 i 27; — Mon. w Cieprie, *zob.* Nr. 14586; — Szczątki cerkwi warownej pod Czehrynem, Tyg. ill. 1879 s. 3. VII.; — Osw. Czemierowskoj cerkwi, Lit. jep. wied. 1872; — Cerkiew w Czenstochowie, Woł. jep. wied. 1872; — Dokuczajew N., Ist. Czernigowskoj sieminar. cerkwi, Czernig. jep. izwiest. 1871; Sobór pod wezw. Przemienienia Pańskiego (1036), Spr. hist. szt. VI, *zob.* Nr. 14586; — Cerkown. lietopis Czernichowo-Wolnianskoj cerkwi, Nowogrudskawo uj., Minsk. jep. wied. 1874; — Czigrińskij mon., *zob.* Nr. 14586; — Dermańskij mon., *zob.* Nr. 14587; — Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda sioła Dimitraszkowki (Olgopolskawo uj.), Podolsk. jep. wied. 1872; — Dobromil (mon. i cerk.), Spr. hist. szt. V., *zob.* Nr. 14587; Płoszczański B. M., Dobromyl, monastyr Czyna św. Wasylija W. i niskolko słow ob otnoszenijach horoda, Nauk. Sborn. 1867, Odb. Lwów 1867; — Domaszów (mon.), *zob.* Nr. 14587; — Dorobuż (mon.), *zob.* Nr. 14587; — Zacharjewicz, Die Klosterkirche zu Dragomirna (Bukowina), Mitth. Centr. Comm., Wien 1899 XXV.; — Dzieduszycki W., Cerkiew w Drohobyczu, Zbiór prac nauk., Warsz. 1888; — Łuczickij M., O Dubieńskom soborie, Wołynsk. jep. wied. 1876; — Florowskij mon., *zob.* Nr. 14588; — Gamalijewskij mon., *zob.* Nr. 14589; — Glinieckij mon., *zob.* Nr. 14589; — Samokwasow, Dwa dok. otn. k ist. cerkwi g. Głazowa (w Mglińskom ujezdie), Czernig. jep. izw. 1870; — Kotlińskij A., Torżestwo oświaszczenija cerkwi w m. Głubokom (Disninskom uj.), Lit. jep. wied. 1878; — Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda s. Gołubieczawo (Olgopolsk. uj.), Podolsk. jep. wied. 1872; — Narkiewicz J., Osw. prichodskoj kamiennoj cerkwi, periedielannoj iz kostiela, w m. Gorodiszcze (Nowo-

grodsk. uj.), Minsk. jep. wied. 1876; Toż, Minsk. gub. wied. 1876; — Gradiżskie w Połt. gub., *zob.* Nr. 14589; — E. Ł., Matieriały dla istorii drewnich prawosławnych cerkwiej w Grodnie, Grodnieńsk. gub. wied. 1865 Nr. 8—20; Toż, Wiestnik zap. Rossii 1865, Pam. kn. Grodn. gub. na 1866 g.; Grodnieńskaja Kołożskaja cerkow (XII. st.). Lit. jep. wied. 1866, Wil. Wiestn. 1864, 1872, Rodina 1880; — Grzybowice, cerkiew, drzwi z ikonostasu, Spr. hist. szt. V.; — Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda s. Gumniec (Kamienieck. uj.), Podolsk. jep. wied. 1869; — Niegiejewicz N., Ustrojstwo cerkwi w Hadiaczskom tiurennom zamkie, Połtawsk. jep. wied. 1872; — Petruszewicz A., O cerkwi katedralnej w Haliczu, *zob.* Nr. 14481; Tenże, O Bohorodycznoi cerkwy w Hałyczy, Sborn. hałyck. Matyci, Lwów 1853; Tenże, Ist. izwistije o cerkwi św. Pantałejmona błyż horoda Hałycza, teper kosteli św. Stanisława OO. Franciskanow, Lwów 1881 (por. rec.: Korżenko, Świt, Lwów 1882 Nr. 14); Spr. hist szt. II., IV.; Kryłos pod Haliczem, tamże II., IV., *zob.* Grody Nr. 22605 (Halicz); — Mon. w Hłotkowi, *zob.* Nr. 14590; — w Hołobicy, *zob.* tamże; — K., O Hoszewskom monastyri, Zorja hał., Lwów 1854 Nr. 17; Żewyckij J. E., Monastyr na Jasnoj Hori w Hoszewi, Lwów 1878; — Wołyniak, O Bazylianach w Humaniu, Przew. nauk. i lit. 1899, *zob.* Nr. 14590; — Horec, monaster, Spr. hist. szt. IV.; — Ist.-stat. opisanije cerkwi m. Husiatyna (Kamienieck. uj.), Podolsk. gub. wied. 1869; — G-ski, Wozobnowlenije Izabielińskoj cerkwi, Dień 1863; — Jabłoczińskij mon., *zob.* Nr. 14591; — Jamnica pod Stanisławowem, cerkiew drewniana, Spr. hist. szt. IV.; — K. G., Cerkow w s. Jarosławyczi (koło Łucka), Kijewlianin 1871; — Kamieniec Podolski, mon., *zob.* Nr. 14592; O cerkwiach, Pod. eparch. wied. 1891; Opatrzenie cerkwi św. Jana w Kamieńcu, b. r. (E.); Orłowskij M., O Kamienieckoj archijerejskoj cerkwi, Wiestn. zapadn. Rossii 1866; — Kaniów, *zob.* Nr. 14592; — Kiejdany, *zob.* tamże.

Kijów, *zob.* Nr. 14593—14600; — Kijewskij pałomnik ili putewoditel po monastyriam i cerkwam kijewskim, Kijew 1842; — Ukazatiel swiatyni i swiaszczennych dostopamiatnostiej Kijewa, Kijów 1850 (wiele wydań); — Opatowicz S., Swiatyja miesta russkoj ziemli, 1) Swiatyni Kijewa, Petersb. 1873 (por. rec.: Listok duchown. bibliogr. 1873 Nr. 11); — Pochilewicz Ł., Cerkwi w Kijewie, Kijewsk. gub. wied. 1865 Nr. 22—35; — Archeołogiczeskij osmotr starokijewskich cerkwiej, Kijewsk. jep. wied. 1874; — Slusarjew D., Cerkwi i monastyri, postronnije w Kijewi kniaziami, naczinaja z synowej Jarosława do prokraszczenija kijewskawo wełyko-kniażenija, Trudy kijewsk. duch. Akad. 1892 I.; — Cerkwie drewniane w Kijowie, Spr. hist. szt. V.; — Kijewo-podolskija prichodskija cerkwi, Kij. gub. wied. 1865; — Cerkow św. kniazia Władimiria, Kładbiszeńskaja, Spasskaja, Pieczerskaja, tamże; — Cerkow św. Andreja Pierwozwannawo, tamże; Kijewlianin 1866; Maksimowicz M., Kij. jep. wied. 1866, 1867; Wiestn. zapadn. Rossii 1866; K. Z., Kij. telegraf 1867; Połowcew N., Mirskoj Wiestnik 1875; Niwa 1875; Titow T., Ist. opisanije Kijewo-Andriejewskoj cerkwi (por. rec.: F. J., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXVII.); — Cerkiew Bogarodzicy w Kijowie, zw. dziesięcinna, zał. przez Włodzimierza, Tyg. ill. 1864 X.; Kij. gub. wied. 1865, 1868; Niwa 1875; Gawriłow M., Mirskoj Wiestnik 1876; Besida (Liter. dod. do Strachopuda), Lwów 1891; — Ostromyślińskij, Izsliedowanije o drewniejszej w Kijewie cerkwie św. Ilii (945), Kijów 1830 (por.: Małyszewskij I., Diejatielnost' mitr. Jewgienija w zwanii predsiedatiela konferencii Kij. duch. Akad., Kijów 1868); — Cerkow Sritienija Gospodnia, Kij. gub. wied. 1865; — Georgijewskaja, Troickaja cerkwi, tamże; Opisanije cerkwi, 1640, Wiest. zap. Rossii 1866; — Cerkiew św. Katarzyny w Kijowie, Tyg. ill. 1864 IX.; — Maksimowicz M., O sozdanii Kijowskoj cerkwi św. Kiriłła (1171), Kij. jep. wied. 1869; Wiestn. zap. Rossii t. I. kn. 2.; — Pietrow N. G., Śliedy driewniej Nikitskoj cerkwi w Kijewie, 1897 (por.: O. H-ij, Zap. Tow. Szewcz. 1898 XXII.); — Cerkiew św. Michała w Kijowie, Tyg. ill. 1864 IX.; Połowcew N., Cztien. dla saldat. 1873; — Gieorgiewskij A., Kijewo-podolskaja cerkow Mikołaja Dobrawo, Trudy kij. duch. Akad. 1892 Nr. 1; Malszewskij J., Cerkow św. Nikołaja Nabiczeżnawo w Kijewie na Padolie, Kij. jep. wied. 1866; Uniwerzał kij. pałkown. W. Dworeckawo 1660 g., Kij. Star. 1885; — Samuił mitr., Kratkoje istoricz. opisanije Kijewopieczerskoj ławry, Kijów 1817, *zob.* Nr. 14594; Pietrow N. J., Ob uprazdiennoj stienopisi wielikoj cerkwi Kijewo-Pieczerskij Ławry (dok.), Trudy kij. duch. Akad. 1900 Nr. 4—6; Jaremicz St., Pamiatniki iskusstwa XVI. i XVII. st. w kijewo-pieczerskoj Ławrie, Kij. Star. 1900 II.; Woskresieńskaja Pieczerskaja cerkow (1698), Kij. gub. wied. 1865; G-skij, Iz proszławo kijewo-peczerskoj ławry, Kij. Star. 1892 I., *zob.* Nr. 14594—14597; — Murawiew A., Kijewo-Sofijskij sobor, Kijów 1869, *zob.* Nr. 14435; Orłowskij P., Św. Sofija kijewskaja, por.: D. Ja, Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXIX, *zob.* Nr. 22590; — Gołubiew K., K' istorii kijewskoj Trechswiatitielskoj cerkwi za wtorujo poł. XVII. stol., por.: O. Ł., Kij. Star. 1899 II.; — Dokumenty kasajuszczijesia cerkwi św. Wasilija w Kijewie, Kij. jep. wied. 1873; — Siemientowskij N., Cerkow Spas na Berestowie, Kij telegraf 1867,

1868; Kijewlianin 1867 (por. rec.: Palibina N., tamże 1867 Nr. 113 i odp. Siemientowskiego w Nr. 119); Kaszkarew P., Trudy kij. duch. Akad. 1867; Kij. gub. wied. 1867; Siemientowskij N. i Żełtonożskij J., Drewniejszaja w Rossii cerkow Spas na Berestowie, Kijów 1870; — Predtieczeńskaja cerkow w peredmiestie g. Kijewa Zwierincie, Kij. gub. wied. 1865

Kotowicz Iw., O prawosławnych cerkwach w g. Kobrynie, Wil. Sborn. 1869 I.; — Lityńskij J., Sozdanie cerkwy w Kobyłnyci wołoskoi, Zorja hał. 1860, Odb. Lwów 1860; — Łoski J., Cerkiew zamkowa w Kodniu, Bibl. warsz. 1857 IV., Odb. Warsz. 1858; — Archimandrya Kołożska, *zob.* Nr. 14601; — Gliński F, Ruiny starożytnej cerkiewki Borysa i Gleba w Kołoży nad Niemnem, Wędrowiec 1883; Akustyka muru cerkwi, Spr. hist. szt. VI.; — Pogodin M., Korsuńskij chram, Russkij monaster 1868, *zob.* Nr. 14601; — Pirskij J., Ist.-stat. cerkownyja świedienija, O światych chramach miesteczka Kowalewki, Zienkowskawo uj., Połtawsk. jep. wied. 1872; — Hapanowicz P., Ujezdnyj g. Kowiel i jewo cerkow, Woł. jep. wied. 1870 Nr. 21 i 22, *zob.* Nr. 14601; — Kowieńska cerkiew, Kow. gub. wied. 1871; Lit. jep. wied. 1871; — Kotroczeni, mon. Spr. hist. szt. IV.; — Kozia nad Ołtą, mon, tamże IV.; — Kozielecki mon, *zob.* Nr. 14601; — Ruska cerkow w Krakowi, Hołos nar., Kołomyja 1866 Nr. 8—13; — N. K., Iz m. Krasnawo, Lit. jep. wied. 1872; — Krałyckij A, Monastyr Soszestwija św. Ducha Krasnobrodskij, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1872; Terłeckij W., Żyter. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1871; — Monastyr bazyliańskij w Krasnopuszczi, Prawda 1897 Nr. 16; Finkel L., Sprawozdanie z wycieczki konserwatorskiej, Teka konserw. II, Odb. Lwów 1900, *zob.* Nr. 21715; — Krasnystaw w Lubelskiem, cerkiew, Spr. hist. szt. V.; — Zabytok ważnyj ruskoj sztuki, Krechowskij monastyr w 1699 h., Zorja, Lwów 1883 Nr. 10; Hołowackij J. T., Monastyry juho-zapadnoj Rossii woobszcze Krechowskij monastyr (por. rec.: K., Zorja, Lwów 1885 Nr. 8), *zob.* Nr. 14601 i 22603; — Opisanije Kremienieckich cerkwiej, Woł. jep. wied. 1868—1869; — Królowa ruska, wieś (cerkiewka drewniana), Spr. hist. szt. IV; — Krupickij mon., *zob.* Nr. 14601; — Krystynopol, *zob.* tamże; — Kupiaticzskaja i Lieszczińskaja Uspieńskaja cerkow (w Pińskiem), Zap. russkij miesacesł. 1866; — Storożenko A., Osw. cerkwi w Lachowiczach, Petersb. 1867; — Mon. w Ladach, *zob.* Nr. 14602; — Cerkiew drewniana w Leszniowie, Spr. hist. szt. V.; — Lewickij N., Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda sioła Leśniczawo (Olgopolsk. uj.), Podolsk. jep. wied. 1872; — Filimonow G., Cerkow św. Mikołaja na Lipnie bliż Nowgoroda, Moskwa 1859; — Mon. Liubeczskij, *zob.* Nr. 14603; — Cerkow w Liublinie, Liublinsk. gub. wied. 1871 Nr. 3, 1873 Nr. 35; — Petruszewycz A. S., Kratkaja ist. rozpyś wsim ruskim cerkwam i monastyrjam w horodi Lwowi, Zorja hał., Lwów 1851 Nr. 75—82, 86; Tatomir L., Cerkiew gr. unicka we Lwowie, Strzecha 1869; Zubryckij D., Die griechisch-katnol. Stauropigialkirche in Lemberg und das mit ihr vereinigte Institut, Neues Archiv f. Gesch. Staatenkund. Liter. u. Kunst, Wien 1830 Nr. 77 (Toż po pol., Rozmaitości, Lwów 1831; Lwowianin 1837), *zob.* Nr. 14638—14643 (Bractwo Stauropigii lwowskiej); Wołoska cerkiew, Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Biłous T. S., Cerkow Uspenija Bohorodyci, Zorja hał., Lwów 1860; Petruszewycz A. S., O naczali lwowskoj horodskoj cerkwy Uspenia Preśw. Bohorod., Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1863; Widman K., Wołoska cerkiew, Strzecha 1870; Kłosy XVI.; F. M. S., Tyg. ill. 1874 XIII; Russk. Słowo 1890 Nr. 34; Spr. hist. szt. III.—V.; Czasopismo: Architekt 1900; Weża pry cerkwi Wołoskoj, Zorja, Lwów 1880 Nr. 1; Russkoje Słowo 1891 Nr. 2; Cerkiew św. Piatnic, Spr. hist. szt. V.; Zieliński L., Cerkiew metrop. św. Jerzego (św. Jur), Lwowianin 1835; Przyj. ludu, Leszno 1836 III.; Hr. k. metropołyczaja cerkow, Zorja hał., Lwów 1850 Nr. 70; Rakowskij I., Semenaja Bibl., Lwów 1855; Widman K., Tyg. ill. 1861 IV.; Chyliński M., Opiekun dom., Warsz. 1865; Batkiwszczyzna, Lwów 1891 Nr. 26; Spr. hist. szt. V.; F. Ł., Cerkow św Onufrejskaja i monastyr OO. Wasylijanow na żołkowskom predhorodii w Lwowi, Zorja hał., Lwów 1854 Nr. 29-31, *zob.* Nr. 14603; — Rolle J., Cerkiew Ładowska, Gaz. warsz. 1856 Nr. 227; Mon., *zob.* Nr. 14603; — Płoszańskij W., Ławrow, seło i monastyr w Samborskom okruzi. Nauk. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1866; Łobeski F., *zob.* Nr. 14603; — Mon. Łubieńskij, *zob.* Nr. 14603; — Łysiańskij mon., *zob.* tamże; — Chojnackij A., Ist. swiedienija o prawosławnych cerkwach i monastyriach w g Łuckie, nynie niesuszczestwujuszczich, Woł. jep. wied. 1872; — Magilewskij katedralnyj sobor, *zob.* Nr. 14516; Ist. zamietka o Magilewskoj Nikołajewskoj cerkwi (1636), Magil. gub. wied. 1865; — Krałyckij A., Monastyr Mało-Bereznyckij, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1872; — Tenże, Monastyr w Marija Powczi, tamże 1872; — Maniawski Skit, *zob.* Nr. 14604; Prawda 1897 Nr. 14; — Mazołowskij mon., *zob.* Nr. 14605; — Międzyrzecze pod Ostrogiem (cerkiew), Spr. hist. szt. III.; — Mgarskij mon., *zob.* Nr. 14605; — Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda m. Michałpola (Laticzewsk. uj.), Podolsk. jep. wied. 1869; — Miedwidowskij mon., *zob.* Nr. 14605; — Mieleckij mon., *zob.* tamże; — Mieży-

horskij monaster prežde i teper (por.: C., Zap. Tow. Szewcz. 1896 XII.), *zob.* Nr. 14605; — Cerkiew w Mikołajewie, Kłosy XVIII.; — Mińsk, *zob.* Nr. 14605 (Minsk. gub. wied. od r. 1868 zawierają wiele wiad. do hist. cerkwi); — Mohilewskij, mon. *zob.* Nr. 21605; — Krałyckij A., Mon. Mukaczewskij na Hori Czernckoj, Misiacosłow na h. 1866, Użhorod 1865; Tenże, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1872; — Tenże, Mon. w Mstyczewi, tamże; — Nieżinskij mon., *zob.* Nr. 14606; — Arsenij archim., Katedra w Niemirowie w XVIII. stol., Kij. Star. 1883 V; — Czudowskij I., Ist.-archeoł. oczerk Nowogrudskawo sobora, Minsk. gub. wied. 1878 *zob.* Nr. 14606; — Lietopis Nowosiołkowskoj Pokrowskoj cerkwi (Igumiensk. uj., 1640—1867), Minsk. jep. wied. 1877, 1878; — Łewyckij M., Osw. cerkwy w Obertyni, Hałyckij Sion, Lwów 1880 Nr. 20; — Adna iz drewniejszich cerkwiej w Pinskom uj. w s. Ochowie, Zap. russk. miesacesł. 1867; Kuklin S., Minsk. jep. wied. 1869; — Ombyszskij mon., *zob.* Nr. 14607; — Osw. cerkwi w m. Onikształach, Lit. jep. wied. 1873; — Orszańskij mon., *zob.* Nr. 14607; — Łuszczkiewicz Wł., Ruina Bohojawleńskiej cerkwi w zamku Ostrogskim na Wołyniu, Spr. hist. szt. III., *zob.* Nr. 22045; — Padalica F., Zwaliska cerkwi w Owruczu, Tyg. ill. 1860 I.; Łewyckij J. E., Myr, Lwów 1887 Nr. 40—41; Spr. hist. szt. VI.; Mon., *zob.* Nr. 14607; — Peczerska Ławra, *zob.* powyżej Kijów; — Perejasław, Połtawsk. jep. wied. 1868; Archangieło-Michajłowskaja cerkow (XI. st.), tamże 1868; Borisoglebskaja cerkow, tamże 1870; Kramarenko I., Petropawłowska cerkow, tamże 1877; Pokrowskaja cerkow, tamże 1870; Kramarenko J., Preobrażeńskaja cerkow, tamże 1871; Tripolskij J., Troicki prichod i jewo chram, tamże 1869; Uspieńskaja cerkow (1098), tamże 1867; Warwarinskaja cerkow, tamże 1874; Woskresienskaja cerkow, tamże 1865; Storożeńko A., Michajłowskaja i Pokrowskaja cerkwi (dzieje obu kościołów wraz z przydaniem ich widoków, skreślonych przez Szewczeńkę), Kij. Star. 1891; — Sołowiewicz N., Wydierżki iz lietopisi Piesoczanskoj cerkwi (Igumiensk. uj.), Minsk. jep. wied. 1869; — Simaszkiewicz W., Ist.-stat. opisanije miestieczka Pilawy, prichoda św. Gieorgijewskoj cerkwi (Litinskij uj.), Podolsk. jep. wied. 1874; — S. K., Ist. swiedienija o cerkwach w g. Pinskie, Wil. Wiestn. 1870; Akoronko J., Lietopis Pinskawo ujezda i błagoczinija Lieszczinskoj Uspienskoj prichodskoj cerkwi, Minsk. jep. wied. 1874; Monaster, *zob.* Nr. 14608; — Mon. Pleśniański, *zob.* tamże; — Podubiski mon., *zob.* tamże; — Poczajowski mon., *zob.* Nr. 14609—14611; Galatowski J., Nowe niebo z nowemi gwiazdami, Lwów 1665 (toż po rusku w Czernichowie); Ambroży archimandryta, Mon. Poczajowski, Poczajów 3. wyd. 1886; Teodorowycz N., Do istorii Poczaiwskoj Ławry, Woł. jep. wied. 1895 (por. rec.: J. S., Zap. Tow. Szewcz. XIII i XIX.); Trypolskij N., Do istorii mon., tamże (por. rec.: J. S., Zap. Tow. Szewcz. XIX.); Tenże, K'istorii drewn. prawosł. Poczajewskawo monastyria, Poczajów 1897 (por. rec.: J. Marek, Kwart. hist. 1898); Chojnackij A. T. i G. J. Kryżanowskij, Poczajewskaja Uspienskaja Ławra, por.: O. Ł., Zap. Tow. Szewcz. 1897; O. Ł., Nachodka kłada Poczaj. ławrie w 1840 g., Kij. Star. 1899 I.; — Cerkiew i klasztor Bazylianów w Podhorcach, Przyj. ludu, Leszno 1849 XVI., *zob.* Nr. 14612 i 21922; — Mickiewicz N., Osw. cerkwi, ustrojennoj iz kostieła w m. Pogostie (Pińsk. uj.), Minsk. jep. wied. 1871; — Katedra w g. Połockie, *zob.* Nr. 14513; Mon., *zob.* Nr. 14612; — Mon. w Połonnem, *zob.* Nr. 14612; — Diatielowicz J., Połtawskij katedralnyj Uspienskij sobor, Połtawsk. jep. wied. 1870 (tamże w l. 1869 i n. opisy cerkwi w Połtawie i w dyecezyi połtawskiej); Mon., *zob.* Nr. 14612; — Poniewieżskij chram, Kow. gub. wied. 1873; — Cerkiew w Ponikowicy, Tyg. kat., Grodzisk 1865 VI.; — Posada Rybotycka pod Dobromilem (cerkiew gotycka inkastelowana), Spr. hist. szt. V. (ruiny klasztoru Bazylianów, tamże); — Sawickij L., Małomożejkowskaja (ili Murowanaja) Preczistienskaja cerkow (Lidskij uj.), Lit. jep. wied. 1873; — Przemyśl, *zob.* Nr. 21926; — Pskowskij katedralnyj sobor, *zob.* Nr. 14525; Spr. hist. szt. VI. (akustyka cerkwi); Mon., *zob.* Nr. 14612; — Pustyńskij mon., *zob.* tamże; — Szumakowicz Ł., Iz lietopisi Rubieżewiczskoj cerkwi (Minskij uj.), Minsk. jep. wied. 1873; — Cerkiew w Rozdole, Spr. hist. szt. V.; — Mon. w Rybniku, *zob.* Nr. 14613; — Mon. w Rychłowskiej pustyni, *zob.* tamże; — Sambor, *zob.* Nr. 1659; — Siedliska w Lubelskiem, cerkiew, Spr. hist. szt. V.; — Greb...kow F. A., Siemiatyckaja cerk., Lit. jep. wied. 1877; — Sawicz Kł., Lietopis Sienninskoj Swiatotroickoj cerkwi (Nowogrodskij uj.), Minsk. jep. wied. 1872; — Jankowskij I., Zamietka o Sinkowickoj cerkwi, Lit. jep. wied. 1865; Wiestn. zap. Rossii 1865; — Skelskij mon., *zob.* Nr. 14614; — Skit maniawski, *zob.* Maniawski skit; — Smolskij K., O cerkwach w g. Słonimie, Wilno 1871; Lit. jep. wied. 1871; — Słuck (mon.), *zob.* Nr. 14614 i 21940; — Smoleńsk, Smol. jep. wied. 1870 i n., *zob.* Nr. 14614; — Romstorfer K. A., Die grichisch-orientalischen Pfarrkirchen in Solka und Arbora (Bukowina), Mitth. Centr. Comm., Wien 1892 XVIII.; — Denyś, Monastyr Sołoweck, Zorja, Lwów 1880 Nr. 18, *zob.* Nr. 14564; — Spas (cerkiew inkastelowana), Spr. hist. szt. V.; — O prawosławnych cer-

kwach w Starokonstantinowie, Wiestn. zap. Rossii 1867; — Szankowskij P., Dopyś iz Stanysławowa (o drewnoj czaszy i o cerkwi Wowedenija), Zorja hał., Lwów 1851 Nr. 52, *zob.* Nr. 21943; — Lewienowskij N., Cerkow Chmielnickawo w Subbotowie (czigirinskawo uj.), Russkij Inwalid 1870; N. B., Subotowskaja cerkow, Kij. Star. 1890; — Suczawa (cerkiew św. Jerzego i cerkiew św Mikołaja), Spr. hist. szt. IV.; Romstorfer K. A., Die Restaurirung der Miroutz-Kirche in Suczawa, Mitth. Centr. Comm., Wien 1899 XXV.; — Suczawica, Spr. hist. szt. IV. (monaster, zabytki); — Supraślski mon., *zob.* Nr. 14616; — Surdiegskij mon., *zob.* 14618; — Swiatogorskij mon., *zob.* tamże; — Tadulińskij mon., *zob.* Nr. 14619; — Narkiewicz I., Lietopis Taliadowiczskoj Troickoj cerkwi (Słuckij uj.), Minsk. jep. wied. 1875; — Tarnawa w Lubelskiem, cerkiew, Spr. hist. szt. V.; — O Tarnopolskich cerkwach i o samym Tarnopoli, Zorja hał., Lwów 1852 Nr. 82-83; Rocz. kółka nauk. w Tarnopolu. *zob.* Nr. 21951; — Mon. w Trembowli, *zob.* Nr. 14619, 21954; — Trigorskij mon., *zob.* Nr. 14619; — Troki, *zob.* tamże; — Uhniów, archimandrya z XV. w.. inkastelowana, Spr. hist. szt. V.; — Krałyckij A., Opys mon. w Uhrii, Hałyczanyn, Lwów 1863; — Petruszewycz A. S., Ist. izwistija o drewnoj archimandryi w seli Unewi, okruha Zołoczewsk., Pczoła, Lwów 1849 Nr. 16—19; — Walewskij mon., *zob.* Nr. 14620; — Wasiliszki, m. i prichodskaja cerkow, Wil. Wiestn. 1879; — Werchrata (cerkiew), Spr. hist. szt. V.; — Zb(orowskij) W., Hr.-kat. cerkow w Widni. Wistnyk, Wiedeń 1852 Nr. 10; — Wielkołuckij mon., *zob.* Nr. 14620; — Kopieckij I., Iz zapiski o Wietrynskoj cerkwi (Lepielsk. uj.), Połock. jep. wied. 1875; — Wilno, *zob.* Nr. 14621 i 21966; Cerkwie ogólnie, Spr. hist. szt. III.; Żegota, Nieskolko słow o drewnich cerkwach g. Wilny, Wiestn. zap. Rossii 1863; Z. Z. Ja, O drewniej Woskresienskoj cerkwi, Wil. Wiestn. 1867; Wilenskij katedralnyj sobor, Wil. gub. wied. 1867; — Wiłkomierz, *zob.* Nr. 21969; — Ist.-stat. opisanije prichoda i cerkwi predgradija gor. Winnicy, Podolsk. jep. wied. 1869; Mon., *zob.* Nr. 14585; — Winogradskij mon., *zob.* Nr. 14622; — Wiśnicz (na Rusi), cerkiew got., Spr. hist. szt. V.; — Wołkow W, Ist. swiedienija w Witiebskom Uspienskom soborie, Witebsk 1875; Siemientowskij A., Cerkwi Joanna Bogosłowskawo prichoda w g. Witiebskie, Witiebsk. gub. wied. 1865; Mon., *zob.* Nr. 14622; — Ertel A., Uspienskij sobor wo Władimirie Wołynskom, Mosk. wied. 1865; A. Ch., Wasiliewskaja cerkow ot wremien św. Władimira w g. Władimirie (na Wołyni), Wsiemirn. Illustr. 1872; Lewickij O., Ist. opisanije władymiro-wołynskawo Uspienskawo chrama, Kijew 1892 (z rysunkami, por. rec.: Michnowiecki M., Kwart. hist. 1893); — Krasawickij M., Wieliżskoje błagoczinije i niekatoryje i z cerkwiej jewo (ist.-stat. oczerk), Pam. kn. Witiebsk. gub. 1866; — Korsowieckij J., Ist.-stat. opisanije cerkwi i prichoda sioła Wojtowki (Olgopolsk. uj.), Podolsk. jep. wied. 1872; — Romstorfer K. A., Die alte griechisch-orthodoxe Pfarrkirche in Wolczynetz und die zu Toporoutz, Mitth. Centr. Comm, Wien 1899 XXV.; — Pawłowicz K., Osw. Wołczynskoj cerkwi z ist. oczerkom Wołczynskich cerkwiej, Lit. jep. wied. 1876; — Smolskij K., Osw. cerkwi w g. Wołkowyjskie z waspominanijem o jewo starych i nowych cerkwach, Lit. jep. wied. 1875; — Wołostów koło Nowogrodu w Rossii, Akustyczna budowa cerkwi, Spr. hist. szt. VI.; — Romstorfer K. A., Die griechisch-orientalische ehemalige Klosterkirche in Woronetz, Mitth. Centr. Comm., Wien 1894 XX.; — Wozniesienskij mon., *zob.* Nr. 14622; — Hnatewycz M., Monastyr w Zadarowi, Hołos nar., Kołomyja 1868 Nr. 6—9; — Mon. Zagajecki, *zob.* Nr. 14623; — Dolińskij St., Ist.-stat. opisanije cerkwi prichoda m. Zagnitkowa (Olgopolsk. uj.), Podolsk. jep. wied. 1872; — Zahorowski mon., *zob.* Nr. 14623; — Załuże, wieś pod starym Zbarażem (cerkiew murowana renes. inkastelowana z XVII. w. i reszty monasteru), Spr. hist. szt. V.; — Cerkow w g. Zamostie, Chołmskij gr.-unijat. miesacesłow na 1869 g.; Słowo russ., Lwów 1870 Nr. 44, *zob.* Nr. 14586; — Zanow, *zob.* Nr. 14623; — Złojec w Lubelskiem, cerkiew, Spr. hist. szt. V.; — Złotonoszskij mon., *zob.* Nr. 14623; — Łobeski F., Cerkiew N. M. P. na Zniesieniu pode Lwowem, Rozm., Lwów 1858; — Cerkiew w Żółkwi, Spr. hist. szt. IV., *zob.* Nr. 21977; — Gorbaciewicz F., Lietopis Żukoborskoj Pokrowskoj cerkwi, Minsk. jep. wied. 1877; — Żyrowickij mon., *zob.* Nr. 14623; — O cerkwach w Żytomirie, Kij. Telegraf 1863.

22605. **Grody i zamki staroruskie**, *zob.* Nr. 10033—10457 (Geografia), 11241—11324 (Archeologja), 22038—22044 i 22046 (zamki w Polsce); — Samokwasow D., Drewnija goroda Rossii, Petersb. 1873; — Tenże, Ist. znaczenije gorodyszcz, Trudy III. archeolog. sjezda, Kijów 1878; — Szaraniewicz I., Starodawnyje hałyckije horody, Lwów I. (starożytnij Zwinigrod) 1861, II. (starożytnij Lwów), III. (Trembowla) 1862 (wspólnie z B. Ilnickim); — Opysanije hde-jakich seł znachodiaczychsia w Hałyczyni (Pahonia, Hljadki, misteczko Kozłow, Buczyna, Tłumaczok), Pokutianyn, miesiacosłow, Kołomyja 1868; — Byłyńskij P. S., Staryna (ist. oczery mistnostej: Hljadki, Horodyszcze, Czernychow), Prawda, Lwow 1868 Nr. 7, 9—11; — Pło-

szczański W. M., Nikotoryi seła hałyckoj Rusy (Bełełuja, Wołoszcza, Witwyca, Dobrostany, Zwynyhorod, Kalne, Korczyn, Ławoczne, Łahodow, Majnycz, Oporec, Orjawczyk, Pławje, Rozhorcze, Sławsko, Stracz, Ternawka, Tysowec, Tucholka, Chytar), Łyter. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1871; — Sostojanie horodow na Rusy do naszestwija Tatar, Wrem. Inst. Staurop., Lwów 1879; — Zamki na Rusi, Spr. hist. szt. III.; — Partyckij E., Ruiny starodawnych zamkiw na Podilu, piśla Szechowycza, Hazeta szkolna, Lwów 1878 Nr. 8; — Tenże, Obraz Podila, piśla Szechowycza, tamże 1878 Nr. 4; — Platonow S. T., K'istorii gorodow i putiej na jużnoj okrainie Mosk. gosud. w XVI. w., Żurn. min. nar. prośw. 1898; — Płoszczańskij W. M., Bełz w Hałycii, Prykarpatsk. Ruś, dod. do Słowa, Lwów 1885 Nr. 22; Petruszewycz A. S., Bełz, tamże 1885 Nr. 3; — Brody, fortalicyum ruskie, Spr. hist. szt. V.; — Płoszczańskij W. M., Busk horod i b. kniażestwo, Lwów 1872; — Dźwinogród: Ilnicki Baz., Zwenihorod, Lwów 1862 (t. l. dzieła: Starodawnyje hałyckii horody); -b, Starodawnyj russkij horod Zwenyhorod, Słowo, Lwów 1885 Nr. 63; I. I., Roskopki w drewnem Zwenyhorodi pod Bobrkoju, tamże 1885 Nr. 75; (Petruszewycz A. S.), tamże 1885 Nr. 134, 135; Lam J., Starożytny Dźwinogród, Rożne Pole, Lwów 1886 (por. rec.: W., Diło Lwów 1885 Nr. 120; Kalitowski E., Kwart. hist. 1887); — Halicz: Petruszewycz A. S., Buło-ły dwa Hałyczy? Nauk. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1865; Hołowackij J. T., Drewnija predanija o horodi Hałyczi i jeho okrestnosty, Słowo, Lwów 1879 Nr. 119, 126; Szaranewycz I., Staroruskij kniażij horod Hałycz, Lwów 1880 (por. tegoż artykuł w: Zorja hał. 1856), *zob.* Nr. 11253 i 22046; Tenże, Na kotrim mistcy stojaw staroruskij kniażij horod Hałycz, Zorja, Lwów 1880 Nr. 10—13; Łuszczkiewicz Wł., Kościół św. Stanisława pod Haliczem, *zob.* Nr. 22045; Zacharjewicz, Wykopaliska w Załukwi nad Dniestrem, Lwów 1882; Tenże, Wycieczka do Załukwi, Halicza i na Kryłos, Lwów 1882; Ziemięcki T. N., Spraw. z wycieczki r. 1883, Zb. wiad. do antrop. kraj., Krak. 1884 VIII.; Szaraniewicz I., Trzy opisy historyczne staroksiążęcego grodu Halicza w r. 1860, 1880 i 1882, Lwów 1883; Tenże, O rezultatach poszukiwań, Prz. archeol., Lwów 1883 III.; Tenże, Plan robót podjąć się mających w celu odszukania budowli lub innych historycznych pomników w Załukwi, w Haliczu i na Kryłosie, tamże 1883 II.; Tenże, Ukazanija w pysannych istocznykach. a osobenno w dokumentach i aktach do archeołohyczeskich izślidowanij: a) Hałycz, b) Lwów, Łyt. Sborn., Lwów 1885; Tenże, O rezultatach poszukiwań archeol. w okolicy Halicza w r. 1884 i 1885, Lwów 1886; Tenże, Izwistije o rezultati w h. 1886—1887, Łyt. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1887; Tenże, O rezultatach poszukiwań, Prz. archeolog., Lwów 1888 IV.; Petruszewycz, Ist. izwiestije o cerkwy św. Pantałejmona, Lwów 1881; Tenże, Krytyko-istor. razsużdenija, Wistn. Narodn. doma 1882—1888, Lwów 1888; [Rozkopy pid Hałyczem: Ławreckíj Ł., Zorja, Lwów 1882 Nr. 9—24; Bobykewycz K., tamże 1882 Nr. 12; Szaranewycz i Ławreckij, Diło, Lwów 1883 Nr. 89, 103, 107, 1884 Nr. 115; Słowo, Lwów 1884 Nr. 101; I. I., tamże 1885 Nr. 82; F(ranko) I, Zorja, Lwów 1884 Nr. 18]; Ruiny drewniaho Hałycza, Słowo, Lwów 1882 Nr. 98; K., Statja A. Zaujera s dopołnenjami I. Szaranewycza, Diło, Lwów 1883 Nr. 95—97; Haliczanin, Eine wiedererstandene Fürstenstadt, por.: Słowo, Lwów 1883 Nr. 94—143; Poizdki prof. W. Antonowycza na ruiny Hałycza i Zwenyhoroda, Diło, Lwów 1885 Nr. 80; Oczewydec, Ostanki iz staroknażoho horoda Hałycza na tepericznoj wystawci archeołohyczeskoj w Lwowi, Słowo, Lwów 1885 Nr. 99—101; Czołowski A., O położeniu starego Halicza, Pam. II. zjazdu historyków pol. we Lwowie, Lwów 1890; — Jazłowiec, fortalicyum ruskie, Spr. hist. szt. V.; — Kijów: Żakrewskij N. W., Lietopis i opisanie goroda Kijewa, Moskwa 1858, 2. wyd. 1868; Kiew, jewo światynia, drewnosti i swiedenija, Kijów 1863, 2. wyd. z dop. 1864; Strachow N., Swiatyni i drewnosti wielikawo grada Kijewa, Petersb. 1873; Sementowskij N., Kiew, jewo swiatynia, drewnosty, dostopamiatnosty etc., Kiew 1881; Baye de, La mère des villes russes (por. rec.: N. M., Kij. Star. 1897 I.); Pietrow N. J., Ist.-topograf. oczerki driewnawo Kijewa (por. rec.: Szczerbin W., Kij. Star. 1898 II.; W. I., Zap. Tow. Szewcz. 1899 XXIX.), *zob.* Nr. 14595; Bartoszewicz J., Album malownicze Kijowa, *zob.* Nr. 21846; Spr. hist. szt. III.; Złota brama w Kijowie, Przyj. ludu, Leszno 1848 XV.; P... K. W., Kijewskija złatyja wrata, Semenyja biblioteka, Lwów 1855; Wójcicki K. Wł., Tyg. ill. 1860 II.; Kłosy XVI.; Sapożnikow D. J., K'istoriji kijewskich załatych worot, Kij. Star. 1886; — Lwów, *zob.* Nr. 17257; Wahyłewycz I., Początki Lwowa, Kółko rodzinne, tygodnik, Lwów 1860 Nr. 7; Szaranewycz I., Starodawnyj Lwiw (ot r. 1250—1350), Lwów 1861 (por. rec.: Bielowski A., Bibl. Ossol., Lwów 1862 I.; Słowo, Lwów 1862 Nr. 34—36); Tenże, Hde stojał perwistnyj Lwow, Wrem. Inst. Staurop., Lwów 1876; Petruszewycz A., O naczałkach h. Lwowa, Wistn. Nar. doma, Lwów 1889; Czołowski A., *zob.* Nr. 17259; — Kowszewycz R., Izślidowanije mistopołożenija starynnoho horoda Rusy hałyckoj Szczekotowa iły Szczekotyna, Nauk. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1865; — Ilnyckij W., Starodawna Terebowla, Lwów 1862, *zob.* Nr. 21838, 21954 i 22046; Trembowla, forta-

licyum ruskie, Spr. hist. szt. V.; — Petruszewycz A. S., Kamennyja razwałyny błyż seła Uriczja, stryjskaho okruha, sut ostatki drewniaho russkaho horoda Tustan (?), Zorja hał., Lwów 1854 Nr. 10.

22606. Jobst K., Baudenkmale in der Bukowina, Mitth. Centr. Comm., Wien 1900 XXVI.; — Romstorfer K. A., Die Kirchenbauten in der Bukowina, tamże 1894 XX., 1895 XXI., 1896 XXII.

(c: Malarstwo cerkiewne: ikony i ikonostasy; księgi kościelne, krzyże, szaty i t. p. przedmioty kościelne).

22607. **Hermeneja** ten Ksografikes, Handbuch der Malerei, übers. v. Didron u. Schäfer, Trier 1855; — Brockhaus B., Die Kunst in d. Athos-Klöstern, *zob.* Nr. 22563; — Kondakow N., Histoire de l'art Byzantin, *zob.* Nr. 21627 (por. rec.: Sokołowski M., Kwart. hist. 1888).

22608. **Ikonopysnyj podłynnyk** kratkoj redakcii soobszczenie kn. PP. Wjazemskawo, Petersb. 1885.

22609. Sabatier J., Notions sur l'iconographie sacrée en Russie, Petersb. 1849.

Russkaja swiatynia, zob. Nr. 14508.

22610. Kalnofojski Athanasius, Teraturgema lubo cuda, które były tak w samym monastyrze pieczarskim, Druk Kijewopieczarski 1638 DS.

22611. Sokołowski M., Przedstawienie Trójcy w cerkiewkach na Rusi, *zob.* Nr. 14731; — Kirpicznikow A. I., Ikonografia Woznesenija Chrystowa, Trudy VI. archeoł. zjizda, Odessa 1887 III.; — Tenże, Istoriczeskij obzor ikonopisnych izobrażenij Bogomateri, Żurn. min. narodn. prośw. 1897; — W jakom wydi mohut byty izobrażeny św. Władymir i św. Olha, Czerw. Ruś, Lwów 1888 Nr. 90.

22612. Pokrowskij I. W., Strasznyj sud w pamiatnikach byzantijskawo i russkawo iskusstwa, Trudy IV. archeoł. zjizda w Odessi (1884), Odessa 1887 III.; — Żełechowskij E., Obraz „Strasznoho sudu", pryczynok do istorii ruskoho malarstwa w XVI. w., Zorja, Lwów 1880 Nr. 11, 12.

22613. Petruszewycz A. S., Drewniaja ikona Jisusa Chrysta s starosławeńskuju nadpysiu (w Rymi), Cerk. Wistn., Budyń 1858 Nr. 9; — Tenże, O drewnijszych ikonach z kyryłyczeskymi nadpysiami nachodiaszczychsia w Rymi, Nauk. Sborn. hał.-rusk. Matycy, Lwów 1865, Odb. Lwów 1865.

22614. Hryhoriewycz M., Drewne ruskij pamiatnyk izjaszcznoho iskustwa w selskoj hłuszy i koje-czto pro światytela Petra iz nad Raty, Słowo, Lwów 1885 Nr. 56; Fr. S., Wiadomość o świętej Piatnicy czyli Paraskewie, *zob.* Nr. 14732; Płaszczenica, Spr. hist. szt. IV.

22615. **Sokołowski M.**, Malarstwo ruskie, tekst objaśniający w dziele: Wystawa polsko-ruska we Lwowie 1885, *zob.* Nr. 21728 i 21839; — Tenże, Sztuka cerkiewna, *zob.* Nr. 14740; — Tenże, Malerei und Plastik, *zob.* Nr. 22574.

R: W r. 1886: Skrochowski, Prz. powsz. IV.; T., Prz. pol. III.; Szumkiewicz, Kraj Nr. 40; Dło Nr. 128—129.

22616. **Łoziński Wł.**, Malarstwo cerkiewne na Rusi, Kwart. hist. 1887, Odb. Lwów 1887.

22617. Dzieduszycki Ad., Die Malerei in der altruthenischen Kunst, I.—III., Mitth. Centr. Comm., Wien 1888 XIV.

R: Tomkowicz St., Czas 1889 Nr. 222 i 223; Sigma, Kwart. hist. 1889.

22618. Sztuka malarska u Rusynów, Zorja, Lwów 1881 Nr. 5.

22619. Barącz S., Wiadomość o malarzach Bazyliańskich, *zob.* Nr. 14730.

22620. **Malarze ruscy.** Wiek XVI.: *zob.* Nr. 22147: Andreas, pictor Ruthenus r. 1570 (we Lwowie); — *zob.* Nr. 22149: Fedko, pictor r. 1554 we Lwowie; Iwan, malarz lw. r. 1550; Iwan, syn Ławrysza, r. 1596 do 1601, malarz lw.; Iwanowicz Chrin, malarz lw. r. 1583; Ławrysz, malarz lw.; — *zob.* Nr. 22152: Phedor, pictor de monasterio divi Onophreyi r. 1539; Semion, pictor Ruthenus r. 1588; — *zob.* Nr. 22158: Vasko, discipulus Fiedko,, malarz lw. r. 1553; — Wiek XVII.: *zob.* Nr. 22161: Bazyli, Rusin, malarz nadw. króla Jana III. (1675, por.: Zamorski Br., Kronika Pomorzańska, Lwów 1867 str. 72; Petruszewycz, Liter. Sborn., Lwów 1874 str. 581; Łoziński Wł., Kwart. hist. 1887 str. 199); — *zob.* Nr. 22163: Choma, pictor Ruthenus, Lwowianin; Chwedko, malarczyk we Lwowie r. 1601; — *zob.* Nr. 22166: Dmitr, malarz lw. r. 1642; — *zob.* Nr. 22167: Eustafi, malarz lw. r. 1647; — *zob.* Nr. 22169: Fedko, malarz lw. r. 1600; — *zob.* Nr. 22171: Heremiaszewicz Jan, malarczyk lw. r. 1671; — *zob.* Nr. 22172: Iwan, brat Fedka, malarz lw. r. 1600; Iwanko, syn malarza Ławrysza, malarz lw. r. 1600; — *zob.* Nr. 22174: Kiewierzowicz Waśko, malarz lw. r. 1650; Kuzmierowicz Iwan, malarz lw. r. 1615; — *zob.* Nr. 22180; Ławrysz, malarz lw. r. 1610; Łukaszewicz Iwan, malarz lw. r. 1647; — *zob.* Nr. 22181: Malacha Fedko, malarz lw. r. 1600; — *zob.* Nr. 22187: Roman, brat Iwana, malarz lw. r. 1600; — *zob.* Nr. 22188: Sienkowicz Fedor, malarz lw. r. 1630; — *zob.* Nr. 22189: Terlecki Semion, malarz ruski r. 1616 (we Lwowie); Tymofiejowicz Mikołaj,

pictor suburbanus we Lwowie r. 1650; — *zob.* Nr. 22191: Waśko (Maxymowicz ?), malarz lw. r. 1600.

22621. Bukojemskij K., Kilka słów o ikonohrafii cerkownij, Ruskij Sion, Lwów 1855 Nr. 3.

22622. Pocij J., O ikonostasach, Słowo, Lwów 1866 Nr. 57—60; — Worobkewycz I., Istorija ikonostasa w prawosławnych cerkwach, Candela (czasop. duch. rumuńskie), Czerniowce 1882.

22623. Filimonow G., Cerkow św. Nikołaja czudotworca na Lipnie, bliz Nowgoroda, o pierwonaczalnoj formie ikonostasow w russkich cerkwach, Moskwa 1859.

22624. **Ajnałow D. i Riedin E.**, Driewnije pamiatniki iskustwa Kijewa, por.: Szczerbina W., Kij. Star. 1899 IV.; — Jaremicz St., Jeszcze o pamiatnikach iskusstwa Kijewo-Pieczerskoj Ławry, Kij. Star. 1900 IV., *zob.* Nr. 14738.

22625. **Ikony i ikonostasy.** W. P., Ikonostas z Skita Maniawskoho w Bohorodczanach misti, Diło, Lwów 1880 Nr. 82; Dzieduszycki W., Ikonostas Bohorodczański, Prz. arch., Lwów 1888 IV., *zob.* Nr. 14742; — Ikona św. Joana Chrestytela w Buczaczi, Zorja, Lwów 1882 Nr. 17; — O czudotwornoj ikoni Preświatoj Diwy Marii w Dałeszewi, Kołomyja 1876; — Stauropigialne drzwi z ikonostasu cerkwi w Grzybowicach, Spr. hist. szt. V.; — Kijów, *zob.* Nr. 22604; — Czerneckij W., Istoryczni widomosty o czudotwornoj św. ikonie Matery Bożoj w cerkwi krupeckoj, Lwów 1893; — Konstantynowycz J. (Biłous T.), Opysanije ikon po cerkwach russkich w Lwowi, Lwów 1858 (por. rec.: Wistn., Wiedeń 1859 Nr. 61); — O ikonie Matki Boskiej Poczajowskiej, *zob.* Nr. 14609; — Krałyckij A., O ikoni Pr. Bohorodycy M. Powczańskoj, Słowo, Lwów 1863 Nr. 97; — Rieżna ikona, *zob.* Nr. 14733; — Rabij F., Ist. czudotwornoj ikony Marii w cerkwi Sambirskoj, Sambor 1889; — Riedkowskij A., Kratkij istoriczeskij oczerk Smolenskoj czudotwornoj ikony Preśw. Bogorodicy Odigitrii, Petersb. 1869; — Cerkiew z ikonostasem i kapliczka z obrazem bizantyńskim w Werchracie, Spr. hist. szt. V.; — Sobolewskij I. D., Skazanije ob ostrobramskoj ikonie Bożijej Matieri w Wilnie, Petersb. 1899, *zob.* Nr. 13966; — Inne, *zob.* Nr. 22604.

22626. **Freski i mozaiki** w katedrze kijowskiej, *zob.* Nr. 14736, Spr. hist. szt. IV.; — F(ranko) I., Otkrytje starorusskoj mozaiki w kijewo sofijskim sobori, Zorja, Lwów 1884 Nr. 18.

22627. **Polichromia** cerkwi w Rozdole, Spr. hist. szt. V.; — Malowania we Lwowie, tamże; — Polichromia w Romanówce, tamże.

22628. Rusow A., Kollekcija rysunkow T. G. Szewczenka, Kij. Star. 1894 I.

Księgi cerkiewne, zob Nr. 14655 -14707 i 21291 21307.

22629 **Paleograficzeskij izbornik**, Matieriały po ist. jużno-russk. pisma w XV.—XVIII. w., por : Szczerbina W., Kij. Star. 1899 IV.

Stasow Wł., zob. Nr. 21659.

22630. Sumcow H. T., Oczerki istorii jużno-russkich apokrificzeskich skazanyi piseń, *zob.* Nr. 20332.

22631. Pawłow A., Knigi zakonnyja, Sborn. Akad. nauk., Petersb. 1886 XXXVIII.

R: Żurn min. nar. prośw. 1886.

22632. Wostokow A., Opysanije russkich i słoweńskich rukopysej Rumiancowskaho muzeuma, Petersb. 1842; — M. D., Rukopysi ruski i cerkowni, a także dypljemy nachodjaczisia w Zakładi Ossolińskich u Lwowi, Nywa, Lwów 1865; — Ochrymowycz W, Rukopiśni cerkowni knihi w s. Wołosianci (por : Zap. Tow. Szewcz. 1897 XIX.); — Titow A., Wkładnaja kniga Niżegorodskawo Pieczierskawo monastyria, Cztienija w imp. obszcz. ist. i driewn. ross. 1898 I.

22633. **Ewangeliarze**: Halicki, Spr. hist. szt. IV.; — Horecki, tamże; — Połocki, tamże V.

22634. Czajczenko W., Malunki prostoludnych moskowskich kuhariw na ukraińskie siużety, Zorja, Lwów 1891 Nr. 14 i 15.

22635. Milkowitz W., Ein nord-russischer auf Holz gemalter Kalender aus der Zeit um 1600, Mitth. Centr. Comm., Wien 1896 XXII.; — Tenże, Zwei Fresco-Kalender in den Bukowiner Klosterkirchen Woronetz und Suczawitza aus dem XVI Jahrh., tamże 1897 XXIV., Odb. Wien 1898.

22636. **Słowniczek** archeologiczny liturgii kościoła wschodniego, Spr. hist. szt. IV. (por.: Spr. hist. szt. I. VI. w indeksie: Naczynia liturgiczne, Ruska sztuka, Szaty liturgiczne).

22637. Szaty kościelne w monasterach na górze Athos, Spr. hist. szt. IV.

22638. **Schulz J.**, Der Byzantinische Zellenschmelz, Frankfurt a. M. 1890.

R: Lepszy L, Kwart. hist. 1891.

22639. Stern E., K' woprosu o proischoždenii „gotskawo stilia" priedmietów jowielirnawo iskusstwa, Zap. imp. odessk. obszcz. 1897 XX.

22640. **Kondakow N.**, Russkije kłady (skarbce) (por.: J. S., Byzant. Ztschr. 1897; Syzow W. J.. Vést. slov. star. 1899).

22641. **Sokołowski M.**, Spadek po metropolicie Suczawskim Doziteuszu i jego losy, Spr. hist. szt. IV., Odb. Krak. 1887, *zob.* Nr. 14740; — Tomiůć v., Der Kirchenschatz des Klosters Putna u. des zu Suczawitza, Mitth. Centr. Comm., Wien 1900 XXVI.

Zob. Nr. 14405—14707.

22642. **Szaranewycz I.**, Pamjatnyki hałyckorusskoj staryny w izobrażenjach (o krzyżach żelaznych znalezionych w Haliczu), Łyter. Sborn., Lwów 1886, Odb. Lwów 1886 (por. rec.: Sigma, Kwart. hist. 1887): Łystok, Unhwar 1886; — Tenże, Archeołohyczeskii predmety otkrytii na misti starokniażoho horoda Hałycza, Łyt. Sborn., Lwów 1885; — P(etruszewycz) A. S., Korotkoje opysanije starynnych predmetow otkrytych na załukowskich polach błyż Hałycza, Wistn Narodn. doma, Lwów 1885 Nr. 34; Słowo rus., Lwów 1885 Nr. 102, *zob.* Nr. 11253 i 11400—11444 (Archeologia).

22643. Križko P., Domov slovanskej cirkevnej reči a madarské zaujatie vlasti, por.: Vondrák W., Věstn. slov. starož. 1899.

22644. K. W., Dwukratnoje obezczeszczenije tryramennoho kresta, Słowo, Lwów 1878 Nr. 129; — Horockij J., Forma św. kresta, tamże 1885 Nr. 22; — G. B., Iz Buczackoho (O krestach prekrasnoj wydiłki dla cerkwej ruskich), tamże 1866.

22645. Schlichtin A., Zur Frage des Gebrauches dreiarmiger Kreuze bei den kathol. Ruthenen in Galizien, Archiv f. kathol Kirchenrecht, Mainz 1888 LIX.

22646. Popamiatnyk složenyj w nowopostrojennoj kopuli pid tryramennym krestem katedralnoj cerkwy w Peremyszły, Wistnyk, Wiedeń 1866 XVIII. Nr. 41.

22647. Pacyfikał w katedrze ruskiej we Lwowie, *zob.* Nr. 22437.

22648. Oprawa srebrna ewangielarza w cerkwi tarnopolskiej, Spr. hist. szt. V.

22649. Lewicki B., O napisie ruskim na dzwonie św. Jerzego we Lwowie, Czasop. nauk. Zakł. Ossol., Lwów 1831; — Kompaniewicz B., Uwagi i spostrzeżenia nad rozumowaniem I. X. B. Lewickiego, tamże 1834; — Stupnicki J., Historische Notiz, *zob.* Nr. 22505.

22650. Starynnaja russkaja odeżda, Zorja hał.. Lwów 1854 Nr. 15—19; — Załozeckij W., Ne-światojurszczyna o manierach, odeży, konwersacii i mninijach, Lwów 1863; — Hołowackij J. T., O narodnoj odeżdi i ubrańst wi Rusynow w Hałyczyni, Bukowyni i siwerno-wostocznoj Wenhrii, Rod. Łystok, Lwów 1881 Nr. 14—23.

22651. **Prochorow**, Materiały po istorii russkych odeżd i obstanowki żyzni narodnoj, *zob.* Nr. 18640; — Sawwaitow P., Opisanije starinnych russkich utwariej, odieżi, orużija, ratnych dospiechow i końskawo pribora, w azbucznom poriadkie raspołożennoje, por.: M. H., Zap. Tow. Szewcz. XXX.

Ludowe stroje, zob. Nr. 11832—12083.

22652. Łukycz W., Hetmański klejnoty w 1758 h., Watra, Stryj 1887; — Tenże, Szabla Mazepy, tamże; — Dubiż A., K' risunku (Dar hetmana Mazepy grobu Gospodniu), Kij. Star. 1893 IV.

22653. Remesła i sztuki w dawnoj Rusy, Wremen. Inst. Staurop., Lwów 1884.

22654. Stern E. v., „Graffiti" na anticznych jużno-russkich sosudach, Zap. imp. odessk. obszcz. 1897 XX.

22655. Staryna Zaporożska, Myr, Lwów 1886 Nr. 106; Zabytki staryny, tamże 1886 Nr. 82; Łukycz W., Zaporożski pamjatky, Watra, Stryj 1887.

Przedmioty przemysłu artystycznego, zob. Nr. 22372—22383.

I. Sztuka żydowska w Polsce. — Sztuka ormiańska w Polsce.

22656. **Żydowska sztuka** w ogóle w Polsce, Spr. hist. szt. IV. str. 14 i XIII. (por.: tamże I.—VI. indeks: Nagrobki żydowskie, Synagogi, Hebrajskie napisy).

22657. Łepkowski J., Żydzi krakowscy, ich miasto, bożnice, starożytności, *zob.* Nr. 15933.

22658. Dubnow, Jewriejskaja starina w g. Ostrowie 1532—1792 g., Woschod 1894 Nr. 10.

22659. **Bersohn M.**, Kilka słów o dawniejszych bożnicach drewnianych w Polsce, z. 1., Spr. hist. szt. V, Odb. Krak 1896; Toż z. 2., tamże VI., Odb. Krak. 1899.

R: Kopera F., Kwart. hist. 1897; Lepszy L., Prz. powsz. 1900 IV.; por.: Bull. de l'Acad., Crac. 1896.

22660. Hillel Benjamin, architekt żydowski w Łasku i Złoczowie (XVIII. w.), *zob.* Nr. 21992.

22661. **Bożnice**: w Brodach, Kłosy XIX.; — w Gąbinie (r. 1710), Spr. hist. szt. VI.; — Wierzbicki L., Bożnica w Jabłonowie, tamże IV.; — L. J., Dawna

bożnica w Jurborgu, Tyg. ill. 1872 s. 2, IX.; — Ornamentacye w bożnicy w Kamionce strumiłowej (XVII. w.), Spr. hist. szt. VI.; — w Krakowie, *zob.* Nr. 21888—22657; — Synagoga murowana w Leszniowie, Spr. hist. szt. V.; — Synagogi we Lwowie, tamże V.; — w Lutomiersku (gub. piotrkowska, pow. łaski), tamże VI.; — w Łucku, bożnica murowana renesansowa inkastelowana, tamże V.; Kłosy XV.; — w Nasielsku, drewniana, Spr. hist. szt. V.; — w Ostrogu na Wołyniu, tamże III.; — w Ostropolu, drewniana, tamże V.; — w Pohrebyszczu (XVII. w.), tamże VI.; — w Przeworsku (XVIII. w.), tamże V; — w Rzeszowie, tamże V.; — w Sączu nowym, tamże V.; — w Tarnopolu, bożnica kamienna włoskiej roboty, tamże V.; — N. H, Opis synagogi przy ulicy Nalewki w Warszawie, Warsz. 1864; — Sobieszczański F. M., Synagoga we Włocławku, Tyg. ill. 1864 IX.; Tenże, Wnętrze synagogi, tamże 1872 s. 2. X.; — Gloger Z., Bożnica w Wysokiem mazowieckiem, Kłosy XIX.; Spr. hist. szt. V. (synagoga drewniana); — w Wyszygrodzie w Płockiem, tamże V.; — w Zabłudowie, drewniana, tamże V.; — Budowa bożnicy w Złoczowie (XVIII. w.), tamże VI.; — w Żółkwi, Kłosy XII.; Gumplowicz L., Trzy akta tyczące się bożnicy Sobieskiego w Żółkwi, Dz. liter., Lwów 1862; — Synagoga renesansowa murowana, Spr. hist. szt IV., V.

22662. Droździewicz J., O napisie hebrejskim w bożnicy kazimierskiej, starą zwanej, z powodu poszukiwania budowli Akademii przez Kazimierza Wielkiego założonej we wsi Bawole pod Krakowem, Rocz. tow. nauk. krak. 1866 XXXIV.

22663. **Nagrobki** i cmentarze żydowskie: w Jarosławiu, Spr. hist. szt. IV.; — we Lwowie, tamże; — w Żydaczowie (cmentarz żydowski starożytny i nagrobek renesansowy), tamże.

22664. Łoziński Wł., Kunstindustrie, w dziele: Galizien, *zob.* Nr. 22374.

Złotnictwo, zob. Nr. 22424.

22665. Zabytki srebrne bożnicy Kazimierzowskiej w Krakowie, Spr. hist. szt. IV.; — Polichromia, ołtarz i kanapka rytualna w Rzeszowie, tamże V.; — Polichromia ścian, arka (szafa) renesansowa drewniana i blacha pamiątkowa srebrna renesansowa w Zabłudowie, tamże V.; — Kołatka w bożnicy w Krakowie, tamże VI.; — Łoziński Wł., *zob.* Nr. 22015.

22666. Lejb Arye, miniaturzysta żydowski (1735), Spr. hist. szt. VI.

22667. **Antoniewicz Bołoz J.**, Die Armenier, w dziele: Die österr.-ung. Monarchie in Wort u Bild, Galizien, Wien 1898 (toż po franc. w: Revue Armenienne, London 1898); — Ormiańska sztuka, Spr. hist. szt. IV. str. XIII.

22668. Archikatedralny kościół ormiański we Lwowie, *zob.* Nr. 14804 i 22089, Spr. hist. szt. IV., VI. (str. XII., XIV.).

22669. Antoniewicz Bołoz J., Cechy świeckiej architektury Ormian polskich, Czas 1895 Nr. 171; — Cechy architektury ormiańskiej w Jazłowcu, Spr. hist. szt. VI.

22670. Napisy orm. u św. Jacka w Warszawie, Kłosy 1879 XXIX.; — Nagrobki ormiańskie przy katedrze lwowskiej, Spr. hist. szt. VI.; — Müller Fr., Zwei arm. Inschriften aus Galizien und die Gründungsurk. d. arm. Kirche in Kamieniec podolski, Sitzungsb. Akad. Wiss., Wien 1896.

22671. **Malarze** Ormianie: *zob.* Nr. 22147: Bogusz; — *zob.* Nr. 22161: Bogusz Paweł; Boguszowicz Tomasz; Boguszowicz Szymon; — *zob.* Nr. 22194: Zachnowicz Krzysztof Zacharyasz.

22672. Obraz P. Maryi ormiańskiej w Kamieńcu, Przyj. ludu, Leszno 1847 XIV.

22673 Rękopisy ormiańskie z miniaturami we Lwowie, Spr. hist. szt. V.

22674. **Łoziński Wł.**, Złotnicza sztuka ormiańska we Lwowie, *zob.* Nr. 22421, Spr. hist. szt. VII.

22675. Notatki o rzeczach ormiańskich, Gaz. lw. 1895 Nr. 274; — Łepkowski J., Kielich mszalny z XVI. w. z napisem armeńskim, Tyg. ill. 1860 I.

J. Historya muzyki i sztuki teatralnej.

(Historya muzyki w ogólności. Muzyka polska: kościelna i świecka; muzycy; muzyka ludowa i narodowa; opera, teatr, ballet. Muzyka i teatr na Rusi. Melodye litewskie)

22676. Eitner R., Quellen und Hilfswerke beim Studium d. Musikgeschichte, Leipz. 1891 (str. 55, por.: Lit. Centralblatt 1891 str. 1284).

22677. **Brendel F.**, Grundzüge der Geschichte der Musik, 7. wyd. 1888 t. 2 (tłóm. pol. W. T(aczanowskiego), Zarysy historyi muzyki, Warsz. i Pozn. 1866, z dod. o muzyce polskiej).

22678. Łada K., Historya muzyki, Warsz. 1861.

22679. Baczyński R., Historya muzyki, Tarnów 1884 z. 1.

22680. Bussler L., Geschichte der Musik, 1882; — Köstlin, Geschichte der Musik im

Umriss, 3. wyd. 1888; — Ambros A. W., Geschichte der Musik, 3. wyd. przez H. Reimanna, Leipz. 1892; — Swoboda A., Illustrierte Musik-Geschichte, Stuttgart 1893; — Gabeschus J., Geschichte der Musik, Berlin 1894; — Stolz J., Allg. Gesch. der Musik, Graz 1894; — Koller A., Gesch. der Musik (Bibl. d. Kunst u. Kulturgesch. IV.), Leipzig 1894; — D'Accosta P., La musique à travers les âges, w czasopismie: La fédération artistique 1895—1897; — Kohte B., Abriss der Musikgesch., 5. Aufl. Leipzig 1896.

22681. Wilczyński B., Historya muzyki w krótkim zarysie (podług Reissmanna i Marcillaca), Warsz. 1894.

22682. **Fétis**, Histoire générale de la musique (do w. XV.), Paris 1870 t. 5; — Prosnitz A., Compendium der Musikgeschichte bis zu Ende des XVI Jahrh., Wien 1889; — Langhans, Geschichte der Musik des XVIII. und XIX. Jahrh., 1887 t. 2.

22683. **Fétis**, Biographie universelle des musiciens et bibliographie générale de la musique, 2. wyd. 1860—1865 i dod. 1878—1881 t. 10.

22684. **Grove G.**, Dictionary of music and musicians, 1450—1880, New-York t. 5.

22685. Kornmüller U., Lexicon der kirchlichen Tonkunst, 2. wyd. Regensburg 1895 t. 2; — Katschthaler J., Kurze Gesch. d. Kirchenmusik (Kirchenmusik t. V.), Regensburg 1893.

22686. **Crotto W.**, Notes sur les instruments de musique anciens et modernes, w czasopismie: La fédération artistique 1895.

22687. Thürlings A., Der Musikdruck mit beweglichen Metaltypen im XVI. Jahrh., Leipzig 1893.

22688. **Sowiński W.**, Les musiciens Polonais et slaves anciens et modernes, dictionnaire bibliographique, Précedé d'un resumé de l'histoire de la musique en Pologne, Paris 1857; Toż po pol.: Słownik muzyków polskich, dawnych i nowoczesnych kompozytorów, wirtuozów, spiewaków, instrumencistów, lutnistów, organmistrzów, poetów lirycznych i miłośników sztuki muzycznej, zawierający krótki rys historyi muzyki w Polsce, Paryż 1874 (por.: Karasowski M., Wojciech Sowiński i jego Słownik muzyków polskich, Ks. zbiorowa ofiar. Wójcickiemu, Warsz. 1862).

R: Bibl. warsz. 1874 III.

22689. Poczet muzyków, muzykopisów i kompozytorów polskich, z rękop. Ign. Potockiego, Pam. warsz. Bentkowskiego 1818; — Gołębiowski Ł., O muzyce, w dziele: Gry i zabawy, *zob.* Nr. 18666.

22690. Pamiętnik muzyczny warszawski, wyd. przez J. Cichockiego, t. I. z. 1—5 (Krótki rys muzyki r. 1834 i 1835), Warsz. 1836.

22691. **Echo** muzyczne, teatralne i artystyczne (czasopismo, wychodzi w Warsz. od r. 1884, podaje przyczynki do historyi muzyki polskiej).

22692. **Bylicki Fr. i Szczepański A.**, I. Die Musik in Polen, II. Das Theater in Polen, Skizzen, Polnisches Ausstellungscomité, Wien 1892; — Bylicki Fr., Musik und Volksmusik, w dziele: Oest.-ung. Monarchie in Wort u. Bild, Galizien, Wien 1898.

R: Gaz. lw. 1892 Nr. 195; Kur. pol. 1892 Nr. 232; Wszelaczyński Wł., Kwart. hist. 1894.

22693. **Kleczyński J.**, Słownik wyrazów używanych w muzyce, Warsz. 1893.

R: Kohlsdorfer M., Prz. powsz. 1894 I.

22694. Czartoryski A. ks., Słowniczek wyrazów polskich znaczących narzędzia muzyczne, *zob.* Nr. 20456.

22695. **Świeżawski S. E.**, Przyczynek do dziejów muzyki w dawnej Polsce, Echo muz. 1882—1884; — Popliński Al., Notatki z bibliografii muzycznej, tamże 1884; — Kleczyński J., Rzadkości muzyczne w bibliotece Jagiellońskiej, tamże 1884.

22696. O muzyce kościelnej w Polsce, Przyj. ludu, Leszno 1837 IV.; — Pol W., Sześć prelekcyj o muzyce kościelnej (odczyt 5. o muzyce kościelnej w Polsce), Lwów 1864; — Solecki L. ks., O muzyce kościelnej, Prz. lw. 1877 XIV.

22697. Jarmusiewicz J., Chorał gregoryański rytualny historycznie objaśniony, Wiedeń, Lwów 1834 (por.: Sikorski J., Bibl. warsz. 1846 II.); — Bugajczyk W., Kilka uwag o spiewie gregoryańskim, Prz. kat. 1895; — Słonicki K. ks., Rys historyczny i teoretyczny systemu choralnego spiewu, Spiew kośc. 1898 Nr. 5.

Pieśni kościelne, zob. Nr. 13936 13945.

22698. A. K. m. m., O najdawniejszym pomniku muzyki polskiej, Czas 1867 Nr. 158.

22699. **Surzyński J.**, Monumenta musices sacrae in Polonia, Poznań 1885; — Tenże, Polskie pieśni kościelne, Poznań 1891; — Tenże, Cantionale, *zob.* Nr. 13939; — Tenże, Muzyka figuralna, Poznań 1889, *zob.* Nr. 13945.

R: Prz. powsz. 1887 III.; Gaz. lw. 1887 Nr. 285; Wszelaczyński Wł., Kwart. hist. 1890.

22700. **Bobowski M.**, Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI. w., *zob.* Nr. 13940.

22701. Cichocki J. (wydawca), Spiewy kościelne dawnych kompozytorów polskich, Warsz. 1838.

R: Kolberg O., Bibl. warsz. 1842 IV.

Pieśń Bogarodzica, zob. Nr. 20537 20547.

Piesń Dies irae, zob. Nr 20548.

Pieśń Salve Regina, zob. Nr. 20549.

Hymny i pieśni na cześć Maryi, zob. Nr. 20550.

Zob. Nr. 12933 i 20604.

22702. **Chodyński St. ks.**, Dawne księgi chórowe kośc. katedralnego włocław., Spiew kościelny 1897.

22703. Lewickij J., Istoria wwedenia muzykalnoho pinia w Peremyszli, Peremyszlianin na g. 1853.

22704. **Döring S.**, Choralkunde in drei Büchern (Der ewangelische Gesang in Polen und in d. preuss. Landestheilen poln. Zunge), Sieben slavische Melodien aus dem XVI. u. XVII. Jahrh., Danzig 1865; — Tenże, Dreissig slavische geistliche Melodien aus d. XVI. u. XVII. Jahrh., Leipzig 1868.

22705 Świeżawski Sul. Ern., Cech muzyczny krakowski w XVI. w., Echo muz. 1884; — Wójcicki K. Wł., Spiewacy w Polsce, *zob.* Nr. 18727; — Krakauer Priester als Künstler, *zob.* Nr. 22134.

22706. K. L., Organy w Europie, Echo muz. 1895, *zob.* Nr. 22045 (Leżajsk, Oliwa).

22707. Świeżawski S. E., Jan z Łodzi, biskup pozn., muzyk i kompozytor XIV. w., Echo muz. 1882; — Tenże, Ślady uczenia muzyki w uniw. krak., tamże 1882.

22708. Świeżawski S. E., Kapele dworskie do wieku XVI. w dawnej Polsce, Echo muz. 1884.

22709. Sebastianus presbyter de Felstin, Opusculum musices... pro institutione adolescentium, s a. et l., 1517, 1519, 1525, 1534; — Tenże, Aliquot hymni eccl., Crac. 1522; — Tenże, Modus regulariter accentuandi lectiones, Crac. 1525; — Tenże, Augustini Aurelii de Musica dialogi VI., Crac. 1536; — Libanus G., De musice laudibus, Crac. 1540 (DS.).

22710. **Muzycy** wymienieni w Spr. hist. szt.: Jodocus, tympanista z Norymb., I.; — Klemens z Mielca, Dominikanin, organmistrz (1534), VI.; — Melchior, flotrowerzista z Norymbergi, I.; — Pessenti Aleksander, muzyk i dworz. kr. Bony (medal), VI.; — ze Szczekarzewic Otto, herbu Topor, kantor sandomierski, IV.; — Stankon Jan, Dr. med. i kantor sandomierski, IV.; — Dębiński Andrzej, kantor kolegiaty sandomierskiej, II.

22711. **Gomółka Mikołaj.** Włoszek T., Słówko o melodyach M. Gomółki, Tyg. ill. 1881 s. 3. XII.; — Świeżawski S. E., Do biografii M. Gomółki, kompozytora z XVI. w., Echo muz. 1882; — Nagrobek Gomółki, *zob.* Nr. 22090; — Spiewy kościelne na kilka głosów, Poszyt I. (10 psalmów Gomółki), War. 1838, *zob.* Nr. 22701 (toż po franc., Warschau (Leipzig) b. r.).

22712. **Bekwarek**, lutnista XVI. w., Świeżawski E., Tyg. ill. 1882; — Estreicher, Bekwark (uzupełnienie), tamże 1883.

22713. Brandt S. J., Pieśni różne, Warsz. 1586 (?), 1601 DS.

22714. X, Przed półtrzecia wiekiem, Muzyka w 1615 r. (Notatka o uroczystości w Dreźnie w dniu św. Cyryla r. 1615, na której był muzyk z Krakowa nazw. Rapocki), Echo muz. 1891.

22715. Lauxmina X. S. J., Ars et praxis musices, Vilnae 1667, 1669 (1693, 1698); — Collegii musici, Altar Musik von M. Z. H. Lissa, 1677 DS.

22716. Górski Wł., Pogawędki o stanie muzykalnym Polski w XVIII. w., Echo muz. 1836.

22717. **Elsner J.** (muzyk ur. 1769), Dz. warsz. 1852 Nr. 169.

22718. Oloff Ephraim, Polnische Liedergeschichte, Danzig 1744 DS.

22719. **Nowakowski E.**, Dawne szkoły muzyczne w Warszawie, Echo muz. 1891.

22720. **Kurpiński Karol**, Przyj. ludu. Leszno 1837 IV; — Sikorski J., Bibl. warsz. 1845 I. (o Kurpińskiego K. „Zasadach harmonii"); — Świeżawski S. E., O Karolu Kurpińskim, Aten. 1887 IV.

22721. Glogier Z., Rodowód Moniuszków, Bibl. warsz. 1875 II.; — Łada A. Przodkowie Moniuszki, Niwa 1898 Nr. 9.

22722. Muzycy polscy (Buchowski, Klaban Krzysztof), Rozm., Warsz. 1822.

Muzyka ludowa: pieśni, śpiewy i t. p., zob Etnografia Nr. 11471 - 12332 (zwłaszcza Nr. 11511 11515 (słowiańskie) 11553, 11560, 11604, 11630 - 11637 (polskie), 11673 (kujawskie), 11683 (czerskie). 11710 (mazurskie), 11720 (pomorskie), 11750 (szląskie), 11781 do 11785 (krakowskie), 11805 (góralskie) i t. d.).

22723. Królikowski F., O spiewach polskich z muzyką, Pam. warsz. Bentkowskiego 1817, 1818.

22724. **Surzyński St.**, Nasze hasło, zbiór pieśni polskich obyczajowych i okolicznościowych, pieśni patryotycznych i narodowych,

piosnek żartobliwych i towarzyskich, polonezów, mazurów, marszów, krakowiaków, kujawiaków, obertasów, piosnek dla sokołów, aryj, dumek i różnej innej treści, z melodyami, dla młodzieży szkolnej (wydawnictwo Harfiarza), Tarnów 1894 1896.

Pieśń legionów, zob. Nr. 21124.

Zob. Nr. 16948, 20604.

22725. **Karasowski M.**, Rys hist. opery polskiej, Warsz. 1859, *zob.* Nr 20632.

Historya teatru polskiego, zob. Nr 20591, 20619—20631, 20752, 20887, 20972 do 20979, 21078—21087, 21216—21221.

Historya tańca, zob. Nr. 18718 - 18726.

22726 Waisselius Mat., Tabulatura oder Lautenbuch (zarazem preludia i tańce pol. i niem.), Frankf. 1592; Pasquini G., C., La liberalita di Numa Pompilio, serenata per musica de natalizio di Augusto III., musica del Giov. Ristori, Vars. 1746; Kantata w dzień inauguracyi statuy króla Jana III. d. 14. września i program baletu, Warsz. 1788 (DS.), *zob.* Nr. 18727.

Muzyka kościelna na Rusi i spiew ruski, zob. Nr. 14744 - 14750, 21379 i 21380.

22727. Werbyckij M., O tworenijach muzykalnych, cerkownych i mirskich na naszej Rusy, Słowo, Lwów 1870 Nr. 38.

22728. K(opko M.), O harmonijnim pinlju Irmołohiona, Ruskij Sion, Lwów 1885 Nr. 3.

22729. **Barańskij P.**, Naszi ruski muzykalni twory, Diło, Lwów 1881 Nr. 16—18; — Tenże, Hdeszczo pro muzyku w zahali, a pro śpiw pryhrobnyj w osobennosty, tamże 1881 Nr. 32 - 38, *zob.* Nr. 14746; — Tenże, Małoruskij muzykalnyj narodnyj ton, Lwów 1891.

22730. Stepanowicz D., Bortniańskij Dymytryj (muzyk kościelny ruski, 1715 - 1825), Diło 1886 Nr. 35.

Ruska muzyka ludowa, pieśni, spiewy i t. p., zob. Nr. 11861 11877 i 11989 - 12002.

22731. Muzykalnii orudija drewnych russkich wojsk, Zorja hał., Lwów 1864 Nr. 20; Łukycz W., Ukraińska wojenna muza, Watra, Stryj 1887.

22732. Bojan, Narodni muzyczni strumenty na Ukraini, Zorja, Lwów 1894.

Teatr na Rusi, zob. Nr. 21382 21386, 21525, 21540.

22733. Schwede R., Zur Geschichte der lithauischen Gesangbücher, Mitth. d. lith. lit Ges. 1891.

Pieśni i spiewy litewskie, zob. Nr. 12159 do 12193.

22734. **Juszkiewicz A.**, Melodye ludowe litewskie (z nutami w tekście), Krak. 1900.

TYMCZASOWY SPIS RZECZY CZĘŚCI II.

Str.

Opracowania: Historya wewnętrzna:

I. Geografia i Etnografia:

1. Geografia:

A. Geografia powszechna 531

B. Geografia Polski 534

(Geografia historyczna, str. 537: prowincye, str. 547–559; geografia fizyczna, str. 560; polityczna, str. 570; kartografia, str. 573).

2. Etnografia:

A. Etnografia powszechna 580

B. Etnografia Polski 584

(Badania antropologiczne, str. 585; przedhistoryczne, str. 586 do 601; etnologia, str. 601–634).

II. Wiara i Kościół:

1. Epoka przedchrześcijańska 635

2. Epoka chrześcijańska:

A. Historya Kościoła katolickiego 639

B. Historya Kościoła w Polsce 643

(Podręczniki i żywoty świętych, str. 639; przyjęcie chrześcijaństwa, str. 643; stosunki z Stolicą apostolską, str. 643; prawo kościelne, str. 649; dyecezye, str. 658; zakony i klasztory, str. 670; zakony rycerskie, str. 688; Towarzystwo Jezusowe, str. 691; bractwa, str. 694; kaznodziejstwo, sztuka, str. 696; Kościół katolicki 1796–1815 r., str. 699).

C. Historya Kościoła ruskiego: schizmatyckiego i unickiego 701

(Podręczniki i żywoty świętych, str. 701; przyjęcie chrześcijaństwa, str. 703; historya Kościoła do Unii brzeskiej, str. 705; Unia brzeska i historya XVII i XVIII. w., str. 707; prawo kościelne, str. 714; dyecezye, str. 719; monastery, str. 723; bractwa, str. 731; księgi cerkiewne i sztuka, str. 732; historya 1796–1815 r., str. 734).

D. Historya Kościoła ormiańskiego 738

E. Sekty Kościoła katolickiego 739

(Historya sekt w ogólności, str. 739; sekty XVI. w., reformacya, dyssydenci, str. 740; wyznanie augsburskie, str. 743; helweckie i reformowane, str. 746; bracia czescy i anabaptyści, str. 748; arya-nizm, socynianizm i unitaryzm, str. 749; przebieg sporów religijnych, str. 755; sekty w Kościele ruskim, str. 781).

F. Religia żydowska 782

III. Prawo i ekonomia:

1. Prawo polskie:

A. Wiadomości wstępne 787

(Bibliografie i encyklopedye, str. 787; nauka prawa polskiego, str. 788).

B. Historya prawa polskiego 789

(Podręczniki, str. 789; prawo zwyczajowe, str. 791; literatura historyi prawa, str. 791).

C. Prawo polskie publiczne 791

(Zarysy, str. 792; organizacya państwa, str. 794; lenna, prowincye, str. 795; najwyższa władza: tron, bezkrólewia i elekcye, str. 803; ustawodawstwo, sejm i t. p., str. 805; administracya, str. 815; skarbowość, str. 817; wojskowość, str. 823; sądownictwo, str. 831; ustrój społeczny: stany, str. 833; włościanie, str. 837; miasta, str. 842; wyznania i narodowości, str. 852; literatura polityczna, str. 854).

D. Prawo polskie sądowe 860

(Prawo prywatne, str. 860; prawo karne, str. 864; przewód sądowy, str. 867).

E. Stosunki prawne po rozbiorach 870

Str.

2, Stosunki ekonomiczne:
A. Wiadomości wstępne 877
B. Stosunki ekonomiczne w Polsce . . . . . —
(Rolnictwo, str. 879; przemysł i górnictwo, str. 883; handel, str. 885; zbytek i ubóstwo, str. 891; statystyka, str. 891 · stosunki po rozbiorach, str. 892).

IV. Oświata (cywilizacya i kultura):
1. Historya obyczajowa:
A. Bibiiografia i zarysy historyi kultury powszechnej . . 895
B. Historya kultury polskiej 897
(Słowianie, Polska, str. 897; dwór królewski i stany, str. 901; życie domowe i towarzyskie, str. 904; stan religijno moralny, str. 912; dobroczynność publiczna, str. 913; podróże, str. 914).

2. Wychowanie i szkolnictwo:
A. Wiadomości wstępne 915
(Bibliografie, encyklopedye, wydawnictwa zbiorowe; historya szkolnictwa w wiekach średnich, uniwersytety).
B. Historya szkolnictwa polskiego 917
(Najdawniejsze szkoły, str. 918; Uniwersytet krakowski i jego kolonie, str. 918; szkoły Jezuickie, Uniwersytet wileński, str. 924; Akademia Zamojska, szkoły prywatne, str. 929; Szkoły: Pijarskie, Bazyliańskie i t. d., str. 930; na Szląsku, w Prusiech i Inflantach, str. 933; dyzuinickie w ziemiach ruskich, Akademia kijowska, str 935; reforma szkolnictwa, komisya edukacyjna, str. 937).
C. Historya szkolnictwa w ziemiach polskich po rozbiorach 939
(Uniwersytet krakowski, szkolnictwo w Galicyi, str. 939; w Prusach południowych, str. 941; na Litwie i w ziemiach zabranych, (Wilno, Krzemieniec), str. 943; Księstwo warszawskie, str. 947).
D. Polacy w szkołach zagranicznych (Bolonia, Padwa; Niemcy; Francya) 948
E. Literatura pedagogiczna; podręczniki szkolne . . . 949

3. Literatura:
A. Wiadomości wstępne 957
(Historya literatury powszechnej, str. 957; historya literatur słowiańskich, str. 959).
B. Historya literatury polskiej 961
(Zarysy, dykcyonarze, bibliografie, drukarnie, str. 961; wydania zbiorowe, str. 967; badania językowe, str. 969; język polski i jego pomniki, str. 975; poglądy, czasopisma, str. 981; historya literatury do końca wieku XIV., str 988; wiek XV., str. 989; wiek XVI., str. 991; wiek XVII., str. 1004; wiek XVIII, str. 1010; wiek XIX. (do 1815 r.), str. 1023).
C. Historya literatury ukraińsko-ruskiej 1030
(Zarysy, bibliografie, str. 1030; język ruski, str. 1032; poglądy, str. 1034; historya literatury do połowy XVI. wieku, str. 1035; do 1815 r., str. 1040).
D. Literatura białoruska; litewska, pruska 1044
E. Literatura hebrajska i literatura ormiańska w Polsce . —

4. Sztuka:
A. Wiadomości wstępne 1045
(Historya sztuki w ogólności).
B. Historya sztuki w Polsce 1050
(Bibliografie, dzieła zbiorowe, muzea, wystawy, konserwacya, str. 1050; zarysy i wydawnictwa, str. 1055; rozwój sztuki, str. 1057; inwentaryzacya pomników, str 1058).
C. Architektura 1067
D. Rzeźba, snycerstwo, medalierstwo 1089
E. Malarstwo 1101
F. Rytownictwo 1114
G. Przemysł artystyczny 1117
H. Sztuka ruska 1128
I. Sztuka żydowska i ormiańska 1138
J. Historya muzyki i sztuki teatralnej 1139

Z2526. F48 V1
a39001 006100047b